UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Iasonis Mayni I. C. In ... Digesti Novi Partem Commentarii

In Secvndam Digesti Novi Partem Commentarii

Dal Maino, Giasone

Lvgdvni, M.D.LXIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96904

Visual Library

Th. 991a.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IASONIS

MAYNI I. C.

IN SECVNDAM DIGESTI NOVI PARTEM COMMENTARII.

Accesserunt eiusdem Ias. quorundámq; interpretum. & nouissimè I. Franc. Purpurati adnotamenta.

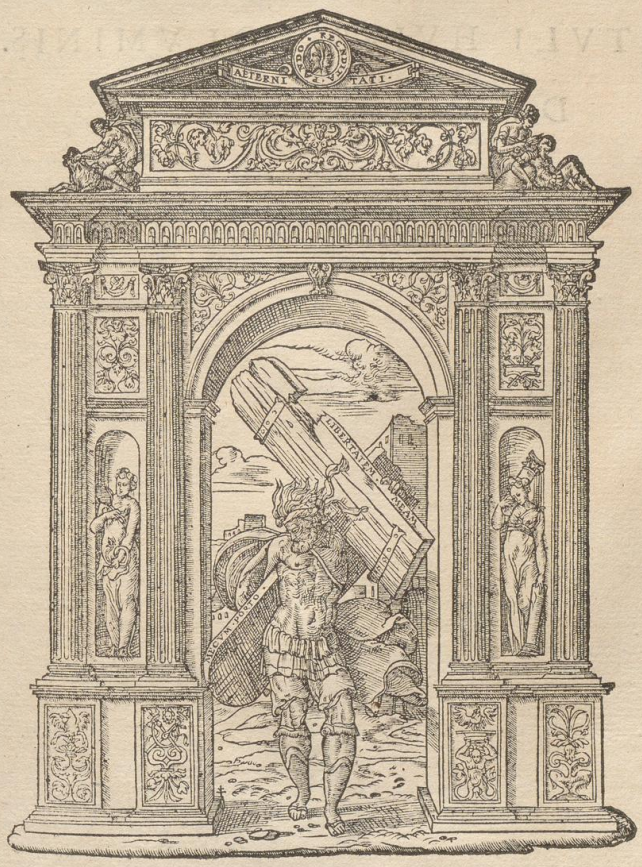

LVGDVNI,
Apud Hugonem à Porta.

M. D. LXIX.

TITVLI HVIVS VOLVMINIS.

De verborum obligatio. 2

IASONIS DE MAYNO MEDIOlanensis illustris Patricii, iuris vtriusque Monarchæ, & Ducalis senatoris in secundam Digesti parte Commentaria: cum additionibus per eum nuper adiunctis ac apostilis, & tabula per modum numeri & alphabeti ordine suo edita feliciter incipiunt.

De verborum obligationibus. Rub.

1 ¶ Conventio est nomē generale ad omnem contractum sive distractum quocunq; modo factum.
2 Verbum convenit importat pactū nudum & nō stipulationē.
3 Promissio est quid inferius cōuentione ꝛ generalius quam pactum.
4 Pactum quid sit.
5 De iuregentium ex quocunq; pacto nudo & ex quacūq; promissione vel partium conventione oritur obligatio q̄ apellatur naturalis.
6 Pollicitatio quid sit.
7 Promissio q̄ fit presenti & tacēti an sit pactū vl pollicitatio.
8 Que differentia sit inter pactum & pollicitationem.
9 Si in instrumento fit mentio de pollicitatione presumitur pactum nudum vt instrumentum aliquid operetur nō tamē stipulatio.
10 Quid sit statutum.
11 Regulariter promissio geminata licet nudo pacto facto producit actionem.
12 Obligatio naturalis quādo est geminata an pducat actionē
13 Impossibile est secundum naturā quod due femine sine masculo generent.
14 Stipulatio est contractus nominatus.
15 An stipulatio reguletur secūdum naturam contractus super quo interponitur.
16 Contractus innominatus nō producit actionem nisi secuto implemento.
17 Donatio an sit contractus nominatus vel innominatus. remissive.
18 In contractibus innominatis locus est penitentie.
19 In contractib' innominatis habet locū cōdictio ob causam.
20 Stipulatio est firmior & fortior contractus q̄ sit in iure.
21 Stipulatio quando continet rē accessoriam diversam a contractu prin. an sapiat naturam contractus principalis, remissive.
22 Quare inventa fuit stipulatio.
23 Pactum in iudicio factum producit actionem efficacē quādo tendit ad iudicium adimnandum.
24 Que vtilitates resultent ex stipulatione,
25 Contractus regulariter habent nomen facti, stipulatio vero iuris.

Stet titulus. De verbo. obligatio. vt etiam hic dicit Raph. cu. reputatur no. qui sit in corpore iuris, tum propter ei' altam & subtilem materiam, tunc etiam quia generatior est quocunque alio titul. Nam omnes contractus de mundo, omnia pacta, & conventiones ponunt in hūc contractum stipulationis deducti l. v. §. conuentionales. j. eo. l. stipulatus. ff. de vsu. & l. j. ff. de nona. Imo. de generali consuetudine notariorum omnes contractus deducuntur in stipulationem tanquā in contractum firmiorem secundum Bar. in l. ad fi. C. de condi. ob cau. & dicam. j. latius. Item iste cōtractus stipulationis est firmior & fortior contractus qui sit in iure, secundū Cy. in l. fi ex pretio. C. si cert. pet. & dicam inferi'. Itē dicit Pet. de bexu. in fin. huius rub. q̄ in hoc titulo potitur tota materia contractum: ideo qui bene scit istum titulum, nō potest esse nisi optimus legista. ¶ Pro ingressu huius solennis tituli, & p habendis fundamentis, permitte q̄ quatenus attinet ad presens propositum, habemus in iure sex terminos, scilicet. conventionem, promissionem. pactum, pollicitationem. constitutum & stipulationem. ¶ Conventio est nomen valde generale ad omnem contractum, & ad omnē distractū sive re, sive verbis, sive literis sive per nuncium, vel

a ¶ Et q̄ verbū cōuenit. de isto verbo facit alibi regulā hic idē author & magister me' q̄ si ē pactū i instrumēto intelligit & solenne stipulationē; & idē de verbo, promisit. quā re. limitat sex no. modis i. l. lecta. co. v. & vj. ff. si cer. pe. & ō hoc ꝟbo viō et aligd p frā. cre. suo fin exercitū. ici. q̄ q̄ v' oū pueniē. & viō ē lex. ō istis verbis, pueniē, & promisit, & spondēt. i ꝑ. xx. in. j. col. i. iij. col. vbi etiā ō ꝟbo cōuentiōis, & in ꝑ. xvj. i pn. in. ij. vol. & in cōsi. lxx. i. v. co. i eo volu.

epistolam sive expresse, sive tacite factū l. j. i versi. conventionis. & in versic. seq. & l. conuentionū. cum glo. & l. Labeo. ff. de pac. facit theorica Bart. l. lecta. i. ij. col. & ibi Bald. Ange. Sali. & Ang. sequuntur. ff. si cert. pete. quod licet verbum promittor redactum i scriptura sive publica, sive privata intelligi b tur p stipulationē, tex. est in. §. si scriptum. instit. de inutili. stipulo. & doc. in. l. sciendum. j. eod. secus est in verbo convenit: quia est generalissimū. Ideo si reperitur scriptū partes inuicem promiserūt, intelligitur p stipulationem. secus si in instrumento dicatur q̄ partes inuicem cōvenerunt, & ex illa doctrina not. alibi Bal. in. c. cum in iure peritus. in. ij. col. ad fin. de offic. deleg. quod si in instrumento dicatur hoc acto & conuento: non presumitur stipulatio. secus si in instrumento dicatur hoc acto & promisso. d. §. si scriptum. & l. j. cum glo. C. de vsur.

1 ‡ Et quod verbum convenit importat pactum nudum & non
g stipulationē. ponderat nouiter Bre. tex. in. l. g rome. §. & illi machus in. iij. no. j. eo. in verbo cōvenit. iūcto illo tex. in fine qui dicit q̄ sup omnibus interposita est stipulatio: ergo verbū convenit non importabat stipulationem: q̄ alias stipulatio posita fuisset superflua, per regulam. l. g bis idē. j. eo. Sz tu caue: q̄ ibi verbū convenit nō erat in scriptura, & sic ille tex. facit ad p̄positū. Itē illam doctrinam Bar. & illā differentiā in. d. l. lecta reprobat Rapha. Pau. Aud. & alij. Allod. vbi latitius dixi. ¶ † Secundo est, promissio, b & est q̄d inferius connē
b tione, sed generalius quam pactum, nam promissum adaptatur ad pactū pollicitationem, & etiā ad stipulationē. l. sciēdum. §. dictū. ff. de edil. edi. Et si proferatur a teste, vel in pua ta scriptura, intelligitur pacto nudo: secus si in instrumēto publico. d. §. si scriptū. gl. in. l. j. C. de vsur. no. doct. in. l. sciendū. j. eo. & pulchre Bal. in. l. sicut. i pe. q. C. ō actio. obli. ¶ † Tertio est pactū & consistit in nudo & informi. i. sine forma, duorū pluriūve in expresso aut tacito ꝑsensu absque aliqua verborū solennitate. vt p gl. & docto. in. l. iurisgentium. §. igitur nuda. ff. de pac. & ꝓpterea dicit iurisconsultus in. l. si vnus. §. pactus ne peteret. ff. de pact. q̄ in pactis dicitur merum factum versari. i. nudi cōsensus ministerium. & aduerte q̄ dicit Rapha. cu. in. l. si quis. itē. j. eod. q̄ stipulatio non differt a pacto formaliter q̄n pactum est genus sub se stipulationem continens
4 l. §. adeo autem. ff. de pact. Sed caue: quia istud non videtur verum: quia imo diuersa est forma stipulationis & pactit vt. l. j. in prin. j. eod. & dicā. §. ¶ † Item adde q̄ de iure gentiū ex quocunq; pacto nudo, & ex quacunq; promissione, vel partium conventione oritur obligatio, q̄ appellatur naturalis. l. stichum. §. naturalis. ff. de solu. l. cum amplius. §. bis natura. ff. de reg. iur. Sz ex illa generali equitate vt promissio, & sic fides seruetur. de qua in. l. j. in prin. ff. de pac. & in. l. j. i pnc. ff. e de constitu. pecu. Sz nō oritur ciuilis obligatio nec actio, nisi in conventionib' iurisgentium, q̄ speciale nomen recipiunt: iuxta. l. iurisgentiū. in prin. ff. de pac. vl nisi interueniret implementum. vt ibi, vl nisi interueniret stipulatio, & sic verbū obli
5 gatio inuenta a iure ciuili. de qua late inferi' dicā. ¶ † Quarto est pollicitatio solius promittētis sponsio. ita dicit tex. in
d l. pactum. in prin. ff. de pollicita. & sic i pollicitatione nō adest consensus. i. simul sensus duorū plurium vel. iuxta. l. j. in pri. ff. de pac. gl. in. l. consensu. ff. de actio. & oblig. & in. l. j. i princ. ff. de contrahen. em p. vnde nō potest dici cōuentio nec pactū Sz pollicitatio. q̄ magis dicitur dictum, quam pactum. d. l. pactum. & d. l. sciendum. §. dictum. ff. de edi. Circa hanc pollicitationem necessariō est cognoscere quādo intelligatur pollicitatio. & quid differat a pacto cōmuniter tenetur p legistas & canonistas. q̄ pollicitatio quoque est solius offerentis promissio d. l. pactum. tunc demum dicatur si fiat absenti, circa nūcium vel epistolā. secus si fieret presenti. & tacenti: quia presens & tacens videtur ad sui cōmodum consentire. l. g patitur. & l. si remunerandi. §. si passus. ff. mand. vnde non diceretur tunc pollicitatio, sed pactū propter consensum duorum, vnius expressum, alterius tacitū. ita est de mente Bartol. si bene inspexeris, in l. j. C. de pactis. in. j. col. ad fi. & in ij. colū. circa medium. & ibidē expressius sentit Lynus in. ij. oppositi. ad fi. & ita ponderat & no. declarat Imol. in. c. cū contingat. de iureiur. an. dum querit an ex iuramēto oriatur actio. idem simplicit tz Alexander. n. l. j. in. fi. ff. de pactis. Idem tenent Alb. i. l. iurisgētiū. §. quinimo. ij. collectio. ff. de pact. vbi formaliter sic ingt, quod pollicitatio est quādo vnus spopondit sine interrogatio

que τ §.q̃ñq̃ ī ti.d̃ āftr.edi. τ ibi dtun sufficiat ad agē dū τ q̃ actione τ not. qd̃ pollicitatio, tātum parit naturalem, obligationē gl.τ Bar.in l.si vnus.§. pactus.ff.d̃ pac.

a ☞ Polli ci. Adde qd̃ illā tz Jas.in l.sciēdū.col. x.j.cod.

☞ Regula ē Adde ꝙ istā regulā ponit ēt Alex.i.l.legē.C.d̃ pacti vbi vid̃ alos. Mod.An.i c.cū ꝓtingat de iureiu. Magist meus ēt ponit i l.iurisgētiū. §.sed cū nuda.co.v.versi.ix.fallit de pa.Lu.ro.videt tenere cōtrariū hic vide latꝰ ꝑ eū eundē magistrum meū.in l.si qs maior.C.d̃ trā. τ i.l.lecta co. x.versi.vj. ff.si certū petatur.

ne.nec aliter cō sentit tacite vl' expresse:q2 tūc esset pactum.τ
qd̃ pollicitatio t ūc demum sit quando promittitur absenti.
est etiā de mēte Bar.i.l.illud.in fi.C.de sacrosan.eccle.idē
tenet Bal.in repe.l.ij.ff.de iureiu.circa fi.ij.q.idē no.τ meliꝰ
7 q̃z alibi tz.d.Ab.i rep.c.ꝑ tuas.i.v.q.char.de arb. ☞ † Pro
ista cōmuni doctrina.,scilicet quod si promisso fiat ꝑsenti τ ta
centi,qd̃ si pactum τ nō pollicitatio,probatur per tex.in l.tale
pactum.in prin.in verbo.te.ff.de pac. probatur etiam opti
me tex.iuncta gl.in l.donationes.§.species.ff.de donatio.gl.
in illo.C.de sacrosan.eccle.vbi donatio facta presenti τ taceti
valet τ tenet τ tamē certū est quod donatio ad eius validita
tem requirit stipulationē,vel pactum,τ consequenter consen
sum partium.l.absenti.in prin.ff.de do.no.ꝑ gl.τ doc.in l.cū
pater.§.Menio.ff.de le.ij.τ istud etiā subtilit̃ pōderat Abb.
in repe.d.c.ꝑ tuas.in.v.char. ☞ Adde etiā qd̃ Bald.in rub.
C.de do.promis.dicit qd̃ pollicitatio non est pactum sed pars
eius,q2 in pollicitatione interuenit solus consensus promis
soris sine receptione seu acceptatione,sed in pacto interuenit
vtriusq̃z consensus.τ.l.sciendū.§.pactū.τ ibi videas latius ꝑ
eum. ☞ Tu aūt aduerte quod contra istam cōmunem omniū
doctorū doctrinam videtur fortiter stringere tex.in.l.Charidemus.ff.de pollici. vbi dicit text.quod ex promissione facta
reipublice per epistolā.τ sic per absentem quis nō obligatur
τ tamen si verum esset quod pollicitatio contraheretur inter
absentes,deberet obligari reipubli.cum ex sua pollicitatione
qs obligetur rei publice.l.j.τ ꝑ totū titulum.τ.l.ex pollicitatio
ne.τ.l.pe.ff.de pollic.a iuncta gl.no.τ mag.in.l.ea que.i prin.
ff.de dona.inter vir.τ vxo.q̃ dicit quod licet stipulatio nō pos
sit fieri per epistolam, τ sic inter absentes: tamē pōt probari
per epistolā.Sed potes respondere ad illum text.quod text.
ille nō dicit quod pollicitatio nō possit fieri per epistolam, sz
bene dicit qd̃ si fiat per epistolam: quod non obligatur nec cō
pelli potest:ratio quia etiā reipu.nō obligatur quis ex pollici
tatione,nisi quādo est facta in honorē publicū, vel quando est
vestita rei principio actione.§.j.τ.§.cepisse.ff.de polli.τ ita etiā
intelligit Bart.in.d.l.Charidemus. Secundo considera qd̃
doctrina cōmunis nō videtur generaliter vera quod ad hoc vt
sit pollicitatio,de necessitate requirat̃ quod fiat absenti,quia
imo etiā potest esse pollicitatio, quando pars est presens si di
cat quod nō acceptat nec recusat:τ sic tūc est solius offerētis
spōsio.d.l.pactum.Item quādo fieret promissio presenti titu
lo oneroso, q̃ casu presens τ tacens non presumit consentire,
iuxta not.in l.que dotis.ff so.ma.τ i regulis q tacet.de reg.iu.
in vj.τ sic ibi esse consensus solius offerentis,τ cōsequēter pol
licitatio.Item quādo promisso cōtinet aliquid quod non est
vtile parti presenti dicitur pollicitatio,tex.habes τ exēplū in
l.pe.in verbo cōditionū pollicitationē.C.de inst.τ substi. vbi
imperator refert authoritatē iurisconsulti in.l.cum pater.§.fi.
ff.de leg.ij.licet iurisconsultus ibi appellet ꝓmissionē:imo for
tius voluit Bald.in.l.seniū.circa mediū.C.q̃ test.fa.pos.quod
etiā data presentia partis,tacentis, adhuc regularit̃ censeat̃
esse quedā pollicitatio vel dictū,non autem pactum.d.l.sciē
dū.§.dictū.τ.l.licet.C.de pac.nisi in presente appareāt aliq̃
signa cōsensus,τ si istud dictū Bal.esset verum est directo cō
tra doc.sz non credo quod sit ita passim verum per predicta.
☞ Item aduerte quod etiam sunt qui putant quod pollici
tatio fiat tantū reip.vel similibus τ non priuato per dictum
titulum.ff.de pollici.q per totum videtur in his terminis lo
qui,τ in hoc differt a pacto.sz istud etiam non est verum.τ est
contra.l.cum donationis.C.de transact.τ rub.de do.ꝓmis.τ
nuda polli.τ qd̃ pollicitatio fiat etiam priuato est etiam text.
in.l.j.§.penu.ff.de col.do.τ in.l.q mutuam.§.pe.ff.man.i.l.
fin.C.ad velle.nisi diceres quod in istis legibꝰ pollicitatio ca
piatur improprie ꝓ pacto nudo,quod non est dicendum:quia
esset destruere illos tex.bene verum est quod est pollicitatiōe
quis nō obligatur,nisi quādo pollicetur ciuitati vel collegio
vel ecclesie, vel pauperibus alicuius loci, τ ita demum si cū
causa promittat als nō,nisi ceptū sit opus.d.l.j.§.i.τ.§.cepis
se.τ.l.pactū.ff.de polli. Bar.i.d.l.Charidemꝰ.τ est gl.no.in
8 c.scimus.in.l.i.xij.q.j.Bal.i ru.C.de do.ꝓmis. ☞ † Tu ēt ad
de aliam differentiā inter pactū τ pollicitatione: quia in pa
cto ad est naturalis obligatio propter cōsensum duorū.l.Sti
chū.§.naturalis.ff.de sol.τ dixi.s.secus est i pollicitatiōe vbi
nō est naturalis obligatio:ideo nō dicitur debitum:sed peti
tur quasi debitum.d.l.pactū.i secundo respōso.in verbo qua
si debitū.ita tenet Bar.i.l.si vnus.§.pactus ne peteret.i.viij.
col.post gl.j.paruulā ibi.ff.de pac.τ ibidem sequūtur Bald.τ
Fulg.ex hoc correlarie infero nō bene dixisse do.Ant.d̃ bu.i
c.ex parte.in vlt.col.de cen.vbi tenet qd̃ sicut de iure canoni.
ex pacto nudo oritur actio secundū magis communem,c.j.τ
sū.de pact. ita etiā ex pollicitatione: eo q2 sicut ex voto quis
obligatur τ compellitur ꝑ ecclesiā vt ibi.ita etiam ex simpli
ci pollicitatione ad similitudinem voti.idē tenet do.Abb.in
c.qualiter.de pact.ꝑ illum tex.in verbo proponitur,qd̃ intel
ligit generaliter vt etiā pollicitationem cōprehendat.d.l.scie
dum.§.dictū.ff.de edil.edic.q2 inter simplicē loquelam,τ iu
ramentum deus nō cōstituit differentiam:vt in.c.iuramenti.
xxij.q.v.τ si hoc est verum est valde vtile.q2 qd̃ ex pacto nudo
oriatur actio procedit nō solum in foro canonico,sed etiam in
foro ciuili in terris subiectis ecclesie,secundum Imo.in.c.q̃
in ecclesiarum.de constit.Itē procedit nō solum i clericis,sz
etiā in laicis subiectis ecclesie,quo ad temporalē iurisdictio
nem secundū Bal.i aut.ad hec.in.iij.col.C.de vsur.teneo cō
trarium prout etiā tenet idē.d.Abb.sibi cōtrarius in.c.cum
inter vniuersas.circa de elec. q2 cum i pollicitatione non ad
sit naturalis obligatio vt dixi:ergo nō habet locū dictū.c.j.τ
c.cū inter.R.seniorem.de elec.Bal.in l.cū quis.i.ix.col.C.
de iur.τ fac.igno.τ maxime quia nō debet fieri extensio.d.c.
j.ꝙ est correctoriū iuris ciuilis,ad casum minꝰ rationabilem
nec dz induci correctio iuris ciuilis ꝑ ius canonicū,nisi qua
tenus reperiatur expressum.c.j.τ.ij.de ope.no.nūc.cū expe
diat de elec.i vj.ꝑsertim cū sit speciale i pollicitatione,facta
deo reipublice vt agi possit.ita ē gl.no.i.d.c.scimꝰ.i gl.j.xij.
q.j.Itē i pijs causas s̄m Bar.τ Bal.in.l.illud.C.de sac.san.
eccle.Bal.in rub.C.de dot.promis.ergo.in cōtrariū est ius
cōmune in pollicitatione facta alteri. Preterea etiā de iure
canonico ex pacto nudo nō oritur obligatio,nisi subsit causa
que habeat in se equitatē prestatiōis,secūdū Bal.i.d.l.cū qs
in.ix.col.τ i.l.si diuisiōe.i fi.C.fami.her.τ in.l.petētes.ad fine.
C.de pac.Ang.de are.i.§.in personam i pe.col.insti.d̃ actio.
ꝙ non est in pollicitatione simpliciter facta.Nec obstat fun
damentū domini Abb.de voto:quia itelligitur de voto habē
te dispositionē deductā ad actū, secus, si esset simplex dispo
sitio,put declarat ipse do.Ant.i.c.ij.in.j.oppositio.de voto.
Nō obstat tex.in.d.c.qualiter.i verbo promittuntur.quia re
spōdet s̄m Joā.and.ibi,ꝙ intelligitur ꝑ stipulationem,vel pa
ctum:nō ꝑ pollicitationem,vel quando pollicitatio fieret pijs
9 causis. ☞ † Ultimo aduerte ꝙ si instrumento fiat mentio de
pollicitatione:presumitur pactum nudum:vt instrumentum
aliquid operetur:nō tamē presumitur stipulatio.secundū Cyn.
10 τ Bal.in.l.j.C.de do.promis. ☞ † Quinto est cōstitutū ꝙ est
iuris pretorij τ nudo pacto ꝓducit actionem.§.de ꝯstituta.in
stit.de actio.opere pretium est vincere que sit ratio,dicūt Ra
pha.cu.τ.d.Alex.hic in vlti.col.ꝙ ratio est ꝓpter geminatio
11 nem.† Nā regula est b, s̄m eos, ꝙ promissio geminata licet
b nudo pacto facta,ꝓducit actionem.l.j.§.debitum.ff.de con
sti.pecu.τ.d.§.de consti.ita etiā dicit Ludo.ro.in.l.j.in prin.
in pe.char.j.c.τ i.l.si vo.§.de viro.i.xxxj.fal.ff.so.ma.Can.
in.c.ꝑ tuas.de arbi.τ i.c.cū cōtingat.de iureiu.Abb.de ros.
in.l.iurisgentiū.§.quinimo.in.vij.co.ad fi.Pau.de ca.in l.j.
in prin.ff.de const.pecu.d.Mathesi.i no.xxvij.ita etiā tz d.
Alex.in.d.l.iurisgentiū.§.sed cum nulla.τ in l.legē.C.de pa
ctis.τ ista est communis doctrina legistarū τ canonistarum.
benefacit:q2 obligatio naturalis quando est geminata produ
cit actionem,vt ꝓbatur in.l.fi.τ ibi Bal.τ clericus An.ad hoc
no.C.ad legem falci.intelligendo ꝙ ibi promissio heredis fue
rit facta pacto nudo.nam ibi in illo pacto nudo potest agi:q2
adest duplex obligatio naturalis.nā illud qd̃ potest per falci
diam defalcari:est naturaliter debitum, s̄m communionē opi
nionem:vt l.j.C.ad le.fal.no.in.l.cum qs.C.de iur.τ fa.igno.
τ in.l.j.ff.de cōdi.inde.τ in.c.fi.de sol.ita etiā tenet Alex.hic
in pen.col.τ Lud.ro.in.d.§.de viro.in.xxxj.fallen.Ad idē τ
cundo bene facit:q2 cōfessio extraiudicialis cēsetur pactum
nudum.l.tale pactū.in princi.ff.de pac.τ sic ex eo non oritur
actio.l.publia.§.fi.ff.de po.tamē si tamē si talis cōfessio extra
dicialis sit geminata:hz vim iudicialis,vt tenet Bar.i l.cū sci
mus.in fi.C.de agri.τ censi.lib.xi.τ ex ea tunc orit̃ actio,s̄m
do.Abb.in.c.si cautio.de fide instru. Pau.de ca.in.l.publia.
§.fi.Lud.ro.in.l.nuda ratio.i.j.col.ff.de do.τ in.l.sz si possel
sori.in prin.ff.de iurein.Ad idē τ fortius benefacit tertia ra
tio quā assignat Rapha.cu.Pau.de cas.τ Alex.hic τ Bar.τ
alij in.l.j.§.si qs simpliciter.j.e.quare lex ciuilis noluit ex pacto
nudo ꝓduci actionē.sed bene ex stipulatio:ratio propter ma
iorem deliberationē que est i respōdentem post interrogatio
nem precedentē.sed vbi est geminatum pactum de eodē, cē
setur mens deliberata se obligandi:cum geminatio faciat ꝑsu
mi deliberationē.arg.l.si mulier.contra.ff.ad velleia.τ gloss.
que reputatur singularis in.c.ex literis.de diuortijs.Jo etiā
tunc dz produci actio, sed tu aduerte licet doctores communi
ter ita teneat, non credo ꝙ ista sint vera quod per secundum
pactum

pactū nudū oriatur actio si semel promisit aliquid pacto nudo: dinde idē promittam alio pacto nudo, nō credo qd propterea oriatur actio: nisi quādo secūda promissio expresse fieret p cōstitutum per relationem prioris debiti. ita loquitur dicta.l.j.§.debitum.ff.de consti.pecu.z dictus.§.de cōstitu. Sz caue q2 nō inducitur cōstitutum, nisi appareat quod secunda promissio fiat animo cōstituendi. ita pbat ineuitabiliter text⁹ in l.si tibi z gl.fi.in.princip.z ibidem Cynus.C.locati. Alber.in.d.§.quinimo.in.iiij.col.in fin.z in cōstituto est alia ratio,quā geminationis, vt statim dicam, z contra istam communem doctrinam soleo ponderare duos text. vnum in.l.si pacto quo penam.vbi dixi.C.de pac.alium i.l.si veritas.in vb. stipulantib⁹ promisisti.C.de fideicō.in quibus iuribus precedebat pactum nudū: z tamen i secundo requiritur stipulatio vt producat actionē. ergo duplex pactum nudum de eodē nō
12 producit actionē. ¶ †Item non est verū quod obligatio naturalis,quando est geminata producat actionez, z hoc ostēditur euidenter. Nā obligatio naturalis se habet ad productionem actionis tanq mater: z ciuilis tanquam pater, l.licet.§.ea obligatio.ff.de procur.z ita declarant Bar.z omnes sequūtur in.l.j.in quarta col.ff.de conditio.indebi.z in.l.cum quis in.iij.col.C.de iuris z facti ignoran. Canoniste in.c.fin.de so
13 lutio.† Sz impossibile est quod per naturam due femine sine masculo generent; ergo nec p artem q naturam imitatur.§.minorē.institu.de adoptio.z.l.adoptio.ff.eodē. Nec obst.tex.in.l.fi.C.ad legē falci.quia intellectus Bal.z Ang. ad illum tex.nō potest stare:cum tex.ibi dicat cautionem fecerit. z verbum cautionis,intelligitur per stipulationez: vt est gl.in.l.sancimus.C.de verb.signifi. z ita i specie reprobat Lud. roma. in l.j.in princi.in penul.colum.j.eo.z i.d.§.de viro.i.xxxj. fallē. ¶ Tu ergo dic q ratio est quā assignat Bart.in dicta.l.iurisgentiū.§.igitur nuda circa finem vbi dixi: quia constitutū est cōtractus nominatus, z cōuentio legitima; q2 formētatur a l.pretoria, que est viua vox iuris ciuilis.l.nam z ipsum.ff.de iusti.z iure.z pretor sequitur meram equitatē: z ita etiā dicit Bal.in l.fi.C.ad legem falcidiam. Alber.in d.§.quinimo, in octaua col. Nico.de nap.in d.§.de constituta.in.iiij.opposītio.glossaz.secus est si esset cōuentio nominata iuris ciuilis meri:vt est fideiussor: q2 tunc nuda conuentio non producit actionē.l.blanditus.C.de fideiussor.z ita declarat Bart.i.d.§.quinimo.in penulti.colū.in fin. quia ciuile magis rigorose
14 z subtiliter pcedit. ¶ †Sexto z vltimo[a] est stipulatio, de qua est principalis materia huius tituli,que est inuenta de iure ciuili.dicto.§.de cōstituta.gl.in.l.ex hoc iure.in fin.ff.de iustitia z iure.z est contractus nominatus in le.j.§.adeo.ff.de pacti. fm Bar.in.l.ij.ad finem.C.de condi.ob causam.do Alex.hic in vltima questione,z in l. sciendum.j.eod.z in.l.j.in vltima
15 col.ff.de pac. ¶ †Circa ergo stipulationē que est i ppria materia huius tituli quero de noua z disputabili questiōe.an stipulatio interposita in aliquo cōtractu stet de p se principaliter.an vero accessorie: z sic an stipulatio immutet naturam actus super q interponitur: an vero reguletur secundū naturam illi⁹ actus tanq accessoria: in quo articulo arguam ad partes: q2 veritas hincinde sepius agitata magis explendescit i lucē: vt inquit textus in.c.graue, q est vltimum.xxv.q.ix. Glo.in.c.cum Joannes eremita.in gl.antepenultima,de fide instrumētorum. ¶ Pro parte affirmatiua est trita regula quod stipulatio regulat secundū naturam contractus super qua interponitur.l.si stipulatus,i princi.ff.de vsur,z ibi glo.alia iura ad hoc allegat.ad idez.l.damni infecti quidā.ff.de damn.ife.z.l.v.§.cōuentionales.j.eod.z ita simpliciter tenet dominus Alexan.hic in vlti.qōne circa finē. ¶ Secundo facit text.no. in l.ij.§.parui.ff.de priuile.cred.vbi stipulatio iterposita sup actione funeraria q est priuilegiata: assumit naturā illi⁹ actionis z eius priuilegia, z stringe tu prouecte illū tex. q2 si ibi stipulatio non immutet actionē super qua interponit quantum ad priuilegiū, minus immutabit q ad ea que cōpetunt de iure cōmuni: cū facilius tollatur ius singulare, z sic priuilegiatum, q ius commune.l.eius militis.§.si militia missus.ff.de
b testa.mili. ¶ Tertio[b] facit tex.no.i.l.j.§.bellissime.ff.vt le.no.caue.vbi stipulatio iterposita sup legatis seu fideicommissis assumit naturā legatoz, vt fructus z interesse veniāt tunc in stipulatione a tēpore more. sicut in legatis, z i vltima volūtate.l.minorū.C.de i integ.resti.mi.z sic imutat naturā stipulationis, in q cū sit stricti iuris. nō venirent fructus necessario, nisi a tēpore litis contestate.l.cum fund⁹.in princ. cum simil.ff.si cer.pe.z.l.mora.§.in bonefidei. ff.de vsuris. ¶ Quarto stringit fortiē z no.tex.i.l. cū mora.i verbo, i id q interest.C.de transact. vbi in obligationib⁹ dādi agitur ex stipulatione ad interesse q videtur mirabile, cū stipulatio dādi sit precisa.

c l.stipulationes nō diuiduntur.in ver.Celsus.j.e.[c] ratio ibi nec aliud dici pt: q2 ibi stipulatio est interposita super contractu innominatio, vnde assumit naturā ilius contractus innominati, q est vt obligatio dādi nō sit precisa, imo agit ad interesse.l.naturalis.§.j.ff.de prescri.ver.l.cū precibus.C.d rez permu.ita dicit Bar.in.d.l. cū mota in.ij.col. z cū eo ibi oēs indifferent tenent: z dicit ibi Ang.q ad hoc ille tex.est singularis in iure. Idē tenent An.z Imol.in.d l.stipulationes non diuiduntur.in prin.pondera tu prouecte fortius illū text.q a ibi stipulatio assumit naturā illius actus super q interponit etiā quando in stipulatione est diuersa ratio quā in illo actu quod p certo est mirabile in illo text. ideo enim in contractibus innominatis obligatio dandi nō est precisa, eo quia contractus innominati sunt debiles in modo ineundi: q2 fiunt in pacto nudo, vt declarant Bar.z oēs in.d.l.stipulationes non diuidunt.vbi dicetur: idē etiā in stipulatione quando interponitur super contractu inominato: z tamē stipulatio est i bilia in modo incundi cū habeat solennitātem formalem verborū: ergo assumit naturā actus etiam quando habet diuersam rationē ab illo actu. qd bene noto pro ampliatione istius regule. ¶ Quinto facit tex.i.l.fi.i ver.pe.vbi Pau.de ca.z Moder.no.C.de pac.vbi cōsensus inter viuos prestitus sup eo q respicit futura successionem assumit naturam vltime volūtatis, vt possit quādocunq reuocari. ¶ Sexto facit tex.in.l.si legati.cum gl.ff.de leg.j.vbi si legatari⁹ stipuletur seruū legatum fugitiuum nō esse per talem stipulationē: nō plus debet ei quā esset in legato. pōdera ergo fortiter illū text. quia isto modo stipulatio ibi nihil operatur, z tamē toleratur hoc vt intelligatur secundū naturam legati super q interponitur. z nō plus. ¶ Septimo facit quod si i vendicatione interponat stipulatio: tū adhuc habet locū remediū.l.ij.C.de rescin.ven.z.c.cū causa.de emp. z vendi. z nō actio de do. licet als.d.l. nō habeat locū in cōtractibus stricti iuris, vt est stipulatio.l.ij.C.cōmu.vtriusq iud.illud ergo est: q2 stipulatio interposita in venditione assumit naturā illius contractus. ita notā.tenent Bar.z Ang. z cōmunit alij in.l.si quis cum aliter.in.j.z.ij.co.j.eo. ¶ Octauo istā parte tenet Are.in.l.sciēdum.in col.iiij.j.eo.vbi gnraliter tenet q stipulatio iterposita in quacūq materia semp intelligitur secundū naturā illius actus super q interponitur.mouet p illud quod tenet not. Bal.in.c.ad fi.de vasal.q cōtra con.lota.in vsibus feud.vbi vult quod stipulatio interposita super materia feudali mutat naturā suam z regulatur secundū naturā feudi. ¶ Nono adducit Aret.illud quod vult Bar.in.l.fi.p illū singularem tex.ff.de sol.z i l.cū quis decedens.§.codicillis.ff.de leg.iij.q stipulatio interposita in vltima voluntate regulatur secundū naturā vltime voluntatis. ¶ Decimo adducit Are.bonū tex.i.l.j.z ibi Bar.C.de rerum pmu.vbi qn contractus innominatus subrogatur loco nominati mutat naturam suā z assumit naturam contractus nominati: ergo debet idē esse hic. ¶ Undecimo facit q2 stipulatio interposita aliquo cōtractu dicitur ab eo pendere. ita dicit tex.in.l.v.§.conuentionales.j.eo.ibi.z pendent stipulationes ex negotio cōtracto. ergo debent regulari secundum eius naturā a q dependent. ¶ Duodecimo facit quia quelibet stipulatio iudicatur diuidua vl indiuidua secudum rē super qua interponitur.l.ij.§.z harum.z.l. stipulationes nō diuiduntur in prin.z ibi Pau.de cast.z Moder.ad hoc no.j.eo.istā regulā tradit ēt Ang.in.l.iij.§.cato.vbi etiā est tex.de b hoc.j.e.z ibi Bar.in.v.q.ergo patet qd assumit naturam ei⁹ super q interponitur. ¶ Decimotertio facit tex.no.i.l.j.§.si quis sub conditione.ff.vt lega.no.ca. i versi stipulationi cadē cōditiones z causas inesse q legato. ¶ Decimoquarto facit tex.in.l.si eum.§.q iniuriarum.ff.si quis cau.vbi stipulatio d iudicio sisti interposita super actione iniuriarū intentata assu c mit naturam illius actionis quantum ad tēporalitatem vt sit annalis z nō transeat ad heredes. lz posses dicere quod ibi loquatur quando stipulatio cumulatur accessorie, vt ibi decla
d rat Bar.i.l.j.§.hec actio.ff.si qs testa.li.esse ius.fue.[d] ¶ In contrariū p parte negatiua q stipulatio interposita super eo tractu nō iudicetur secundū naturam illius actus nec stet accessorie: imo totū econtra: q2 immutat naturam illius actus d sup q interponitur, sic q stet per se z principaliter. ¶ Istud primo patet tex.in.l.siue apud acta.C.de transact.in quibus iuribus dicitur q stipulatio interposita super contractu innominato, nō regulatur secūdum naturam contractus inno
16 minati.imo facit totū econtra.† quia immutat eius naturam. Nam contractus innominatus nō producit actionē: nisi secuto impleměto.l.j.in fine.ff.de rerum permuta.l.iurisgētiū.in prin.ff.de pactis.z tamē vbi est stipulatio statim pducit actionem.z sic ibi videtur tex cōtra illud q tenet Bar.in.l.cū mo-

a ¶ Sexto z vltimo. qd sit stipulatio ponit text i.l.v.§.stipu.i eo. z isti.eo.ti.in pn.z Spe.in tit.de emp.z vēd.§.j.i.ij.col.ver.j.aūt z dicit a stipite: vt dicto tex.ist.de v.ob in pn.z p bal.i suo cōsi.schima.col.xij.post ti.C.si qs ali.te.p bi.z no.q sit p pcedētē interrogationez z sequētē rnsionē.vt.s.dic.tū ē vt.l.i.e.i pn z ibi do.z insti.z.ti.in pn.z p Alex.hic i.l.j.z ibi Bal.i.j.not.C.de vsu.qd vex eē dicas si sequat rnsio iptincti, qrs dicit cōstitutū. Bal.i rub.C.d cōsti.pec.vlti.col.i ver.seqt videre de forma.itē vebū nisi ptes ptestēt q velint eā valere in vim pacti nudi.l.iurisgētiū i.§.qd fere.z ibi.Ang.Alex.z Jas.ff.d pac.

b ¶ Tertio Add Alex.i l.sciēdū.j.co.v.scdo limita.j.eod. Purp.

c ¶ Celsus j.eod.Adde Bart.in.l.stipulatiōes nō diuidūt.xj.opp.j.eod. Purp.

d ¶ Joss. fuerit.Add Alex. dicentē q stipulatio remanet cōtus nominat⁹ in.l.sciēdū.j.co.ver.secūdo limita.in eo. Purp.

ta in.ij.col.C.de transac.q retuli.s.in.v.fundameto. ¶ Se-
a cundo facit qd notabiliter tenet Bar.in.l.ij.ad fi.C. de cond.
ob causam.vbi dicit.q cu stipulatio sit cotractus nominatus.
l.j.in fi.ff.de pac. z in omni instrumeto publico notarij stipu-
lationem apponut dum dicunt quod supradicta omnia que
dicte partes ad inuice per stipulationem promiserunt, quod
vbi est instrumentum nunq erit contractus innominatus ,p-
pter stipulatione:imo recurritur ad materiam contractuum
nominatorum.z sic etia ibi Bar.de directo tenet contra illud
q tenuit in.d.l.cum mota.z illud dictum Bar.in.l.ij. in fi.se
quitur Pau.de ca.ad fine huius rubri.hic.z in.l.j.ff.de pac.
d.Alex.in consi.cccccxv.q inci.super primo dubio quo que-
ritur ad fine.quamuis ipse Alex.hic.in vlt.col.teneat cotra-
rium p regulam,q stipulatio debeat censeri secundum natura
actus super quo interponitur:z per illud quod vult Bart.in
d.l.cu mota.z contrariu etiam tenet do.Alex.in.l.j.in vlt co.
ff.de pac.z in.l.stipulationes no diuiduntur.in.x.col.ibide et

17 Imo.j.e.Lud.ro.in.l.sciendu.in.vij.col.co. ¶ † Tertio facit
q tenet Bar.in.l.in edibus.§.i.ff.de dona.quod licet sit du-
bium an donatio sit contractus nominat⁹ an inominat⁹ prout
disputatur in.l.fi.ff. de cond.ob causam. tn quando donatio
fit per stipulationem:tunc constat quod est cotractus nomina

18 tus.l.j.in fi.ff.de pac. ¶ † Quarto facit q in contractibus in
nominatis locus est penitentie.l.si pecunia.in prin.ff.de cdi.
ob causam z tamen quando in cotractu innominato apponi-
tur stipulatio no habet locu penitentia secundum Bald.in l.
quauis.C.de transac.p tex.i.l.labeo.scribit si mihi bibliothe
cam.in.l.fundi partem.ff.de contrahen.emp.z i.l.si sterilis.
§.si tibi.ff.de actioni.emp.z dicit Pau.in.d.l.quauis. quod
istud dictu Bal.est pulchrum quamuis cum labore z subtili
b ter.extrahatur b de legib⁹ allegatis p Bal.ergo stipulatio
no intelligitur secudum natura actus super quo interponitur

19 ¶ † Quinto facit q in cotractibus innominatis habet locu
coditio ob causam ad repetendu quod est datum.l.fi.ff.de co-
di.ob cau. z tame quado stipulatio adicitur in cotractu inno
minato facit cessare conditione ob causam vt probatur p tex.
in.l.cum precib⁹ in aduersatiua si vero.C.de rerum permu.se
cundum Lud.ro.in.l.sciendum.j.eod.quamuis.contrarium
in hoc vltimo teneat do.Alexa.in.l.j.in vlti.col.ff.de pact.no
faciens de predictis mentione. ¶ Sexto facit tex.in.l.emp.
ff.de rescin.vedi.vbi si stipulatio interponatur super cotractu
emptionis z veditionis immutat natura illius contractus vt
ibi,als cotrario consensu vtriusq partis ipso iure resoluit.li
cet nuc no resoluat. ¶ Septimo facit tex.in.l.datio.§.i.ff.d
actio.emp.vbi vr esse tex.p rima facie fortis quod si stipula-
tio interponatur super cotractu emptionis z venditiois non
veninut fruct⁹ qui als venirent in cotractu emptionis. Sz tu
dic ad illum tex.qd ibi ideo est:quia illa stipulatio no fuit in-
terposita sup toto cotractu,sed ibi solu stipulatus est vacuam
possessione tradi. ¶ Octauo facit qd tenet Bar.in.l.singula-
ria.in vj.speciali.ff.si cer.pe.vbi vult. qd quando super cotra
ctu emptionis z venditionis interponitur stipulatio alis sti-
pulatio no assumit natura cotcus emptionis, nec efficitur bo-
nefidei,imo remanet stricti iuris sicut pus.z de hoc est bonus
tex.in.l.bonefidei.cu gl.in verbo conditurum.z ibi Pau.de
ca.z ad hoc no.ff.de eo qd certo loco.Idem tenet Bal. in.l.si
cum.§.q iniuriam.i.ij.col.in fi.cum sequen.ff. si quis cautio.
z per hoc infert Bart.i.d.l.singularia. quod cum hodie in q
libet cotractu emptionis z venditionis subdatur stipulatio p
notarios,habemus duas actiones ,vna ex cotractu:aliam ex
stipulatione, qd est multum vtile secudum cum quia vna est
bonefidei:alia stricti iuris,z sic pondera quod Bar.ibi d dire
cto,tenet contrarium eius q tenuit in.l.si qs cu si qs aliter.in
ij.col.j.eod. vt retuli supra i septimo fundamento alteri⁹ par
tis.z in contrarium vr esse fortis tex.in.d.l.j.in. §.bellissime.
z.§.seque.qua retuli supra in tertio fundameto alterius par
tis.Nono facit tex.in.l.miles.§. dece.ff.de re.iu.vbi stipula
tio interposita sup actione noxali, no assumit naturam illius
actionis:imo eam immutat. Imo. in vltimo not. dicit illum
tex.esse singulariter tenendu menti p limitatione omniu iu-
rium q dicunt quod stipulatio interposita super aliquo actu
regulatur secundu naturam illius actus, istud procedit qua-
tum ad hoc vt no detur ad plus , nec minus qua competebat
actio ex illo contractu:sz bu efficaci⁹,vt ibi est tex.z sequutur
Pau.z Alex.ibi z Alex.i.l.j.in vl.col.ff. de pac.z in.d.l.stipu
lationes no diuidunt,i.x.co.aliter respodet.Are.in.d.l.stipu
lationes no diuiduntur.in.ix.co.z.d.l.miles.§.dece.loqtur
quando stipulatio interponitur sup delictis q non depedent
a voluntate partiu.sz nos loquimur quado stipulatio non in-
terponitur sup contractu secundu quod partes cotraxerut:

c ego infra aliter respodeo ad illum tex. Quid tenendu c omis
sa distinctione Alex.in.l.j.i vlt.col.ff. de pac.ex his que dicit
hic.z in.d.l.stipulationes no diuidunt.in.x. colum. considera
ba nouiter sic posse cocludi , quod cum precipuu z peculiare
stipulationis sic,vt dicatur cotractus firmitatis a stipulo, q
apud veteres firmu appellabatur forte z stipite descedens, vt
inquit tex.insti.de verb.obli.in pn.z gl.in.l.j.in pn.j.eo.vnde

20 dicit Lyn.que etia.s.retuli i.l.si ex pretio.C.si cer.pe.q. † sti
pulatio est firmior z fortior cotract⁹ q sit in iure.,put etia di-
cit Bal.in.l.j.in pn.j.e.alibi dicit Bal.in.c.j.in.j.co.de pa.q
iuris authores stipulatione ad inuenerut, vt esset firmitas in
ter hoies fidei z promisit quod stipulatio e contractus firmi-
tatis:q in causa adest triplex funiculus, scz consensus,solenni
tas verbo z presentia cotrahetiu:sine tria necessario z copu
latiue in stipulatione requirunt,,put colligunt in.l.j.in prin.
j.e.csidera tu prouecte , qd quo ad inducendam firmitate sti-
pulatio vbicuq interponatur seruat sem p illo peculiare.hic
est q si stipulatio interponatur super cotractu innominato fa
cit quod no sit locus penitentie,z vt possit agi ante impleme-
tum.d.l.ex placito.z.l.sine apud acta. Ite facti vt no habeat
locum coditio ob causam ad repetendu datum vt superius di
xi.z in istis terminis intelligo loqui Bar.in.d.l.ij.in fin.C.d
cdi.ob cau.hinc etia est qd vbi stipulatio interponitur super
cotractu em.z vedi.facit vt als emptio consensu vtriusq par
tis ipso iure tolleret:nunc no tollatur.d.l.emptio.ff.de resci.
vend.ratio est:q etia istud respicit peculiare stipulationis.s.
firmitatis.Hinc etia e quod stipulatio interposita sup actio
ne noxali lz no competat in effectu in plus vel minus qua actio
ipsa.noxalis:tame bene copetit efficatius.d.l.miles.§. decez
z ibi. Im.z Moder.z.s.retuli. ratio est quia etia istud respi
cit peculiarie stipulationis.s.firmitatis.z ad hoc possunt effe
ctualiter reduci omnia fundamenta partis negatiue,quando
stipulatio interponeretur in vlti. voluntate supra ibi dispoli
tis pendentib⁹ a mera voluntate testatoris:quia esse tuc reuo
cabilis sicut vltima volutas,tenet z declarat Bar.i l.cu.quis
decedens.§.codici.ff.de lega.iij.z in.l.fi.per illu tex.ff.de so.
facit.l.fi.i ix.pe.C.de pac.vt dixi sexto z nono fundameto par
tis affirmatiue.z i isto casu stipulatio no seruat suum peculia
re.s.firmitate.ne impediat libera volutas testatoris q sit am
bulatoria vsq ad morte.arg.l.cu hic stat⁹.§.ait oratio.ff.d do.
inter vi.z vxo.c.cu marthe.de ele. mis. In alis vero ex istud
peculiare firmitatis,stipulatio iudicat ad accessoria z regulat
secundu natura actus , super q interponitur : ita procedunt
oia iura.s.allegata ,p pte affirmatiua , z erit noua z pulchra

21 cosideratio. † Qn vero stipulatio continet rem accessoriam
diuersam a cotractu principali:tuc an sapiat naturam contra
ctus principalis est passus que ponit Are.post Im.i.l.iiij.§.
Cato.in.xj.col.j.eo.ibi videas p eu. Ite super istam ru.que

22 runt Pau.de ca.z do.Alex. † quare inueta.sit stipulatio,z re
spodent q propter necessitatem z vtilitate .nam stipulatio est
necessaria pro obligationibus fideiussoris: quia fideiussor no
potest accedere sine verbis.z sic sine stipulatioe.l.bladit⁹.C.
de fideiuso.z.l.v.§.fatisacceptio.vbi dicet.j.e.ite fm Paul.

23 de ca.est necessaria in stipulationib⁹ iudiciarijs. † Sz istud se
cundum exemplu reprobat do.Alex. q etia pactum in iudi-
cio factu producit actione efficacem quando tendit ad iudi-
cium adiuuandum vt est stipulatio de iudicato soluedo: quia
vestitur calore iudicij vt est gl.notabilis in aut.gnraliter.i v-
bo scribat.C.de episco.z cle.z in.l.cum ,p quo.iuncto tex.ff.d
in ius voca.Bal.in repe.l.tale pactu.§. q ,puocauit.in.x.col.
ff.de pac.z ide etiam tenet Lud. rom.in.l.j.in prin.z ibi Ale.
j.co.z Alex.i l.pacta nouissima.in primo no.C.de pac.Tuac
de eoru dictis q etiam stipulatio fuit inueta causa necessitatis
tatis propter obligationes iurisgentiu, vt re cotractas noua
das que nouari no poterant nisi prius in stipulationem dedu
cerent.l.an inutilis.§.acceptu.z.l.z vno.§.j. ff.de accep.z.§.
j.insti.q mo.tol.obli.z ratione assignat.Bart in.d.l.an inuti-
lis.§.fi.Bal.i.l.fi.post gl.ibi.C.de acce. Sal.z Mo.i l.ac-
tione.i pn.C.de trasa. Ite p nullu alium actu citra solutione
debiti pot induci liberatio ipso iure nisi per acceptilatione:
q no pot fieri nisi mediate stipulatione.d.l.an inutilis.i pn.z i

24 §.acceptu.z i.l.acceptilatio.z p totu titulu.ff.de accep. † vti-
litas aut stipulatiois est euidens ,ppter ei⁹ firmitate z robur:
q ea interueniete no hz locum penitetia nec repetitio dati,
vt.s.dixi.Item vtilitas est propt ,pductionem actiois , z quia
vestit oes cuentiones als de se nudas z innominatas.d.l.ex-
placito.z.d.l.sine apud acta. Item per nullu alium cotractu
mudi magis de facili fit nouatio.z sic transfusio vnius obliga
tionis in alia.qua per contractu stipulationis.l.ite illa.§.fi.z
ibi Bar.de csti.pec.z p.Bar.i.l.singularia.z i sexto speciali.
ff.si cer.

---

a ¶ Secdo facit.Et q stipulatio soleat opponi p notarios q libet instrumento vltra alleg. hic, vide. Pau.de ca. csl.suo.ix.in, viso puncto. s.scripto. in j.co . et cosi. hic allegatis Alex.est cos. xj.in.iiij.vo. vid etia hic p. Bal. not. lz pdicta no alleget. in j. col.suc repe.

b ¶ Extrahatur.z p-fecto no probabunt vnquam. Purp.

c ¶ Quid tenedu. zc.ad istd vid etia. Alexa. in. l. post dote in. ij.cha.ff. sol. mat. et vide Pau. de ca. i csl.ix.incip. viso puncto s.scri. fm antiq ipssione. z do.Fran.d cur.magnuz pcticuz i ssno csl.xlviij.co. v.i.fi. z cosi. xlix.col. xv. vlt. med. z q lit intelligat stipso simplr apposita sup aliq cctu, et an i pl⁹ obliget: q ipe cctus. z vid et Pau.de ca. i cos.clxxj.in nouissi.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ff.si cer.pe.z in l.j.ff.de noua.z i l.si ex pretio.vbi etiã Cy.C.si cer.pe.Hinc est qd qñ secũda obligatio erat facta p stipulationẽ,z interueniebat noua persona, presumebat nouatio.§.preterea.insti.quib.mo.tol.obli.z l.si.C.de noua p Bar.in l.Valerianus.ff.de preto.stip. sec9 si p aliũ cõtractũ.l.vbi qs z l.itẽ illa.§.fi.z vtrobiq no.Bar.ff.de cõsti.pec.† Ultimo circa stipulationẽ cõsidera q lz cõtract9 regularit habeant nomẽ facti vt emptio,vẽditio locatio,z similes nã emptio dicitur ab hoc facto q2 emitur;vẽditio q2 venditur,z idẽ in similibus.stipulatio vero nõ denominat a facto:q2 nõ vocat eo nomine q contrahit vl fit, sz hz nomẽ iuris,vt insti.de verb.obl.in prin.z sic assumit sibi materiale nomẽ.ita declarat Bal.in l.j.in.vij.col.C.de fide instru.z iure haste fisca.lib.x.

Lex j.

1 ☞ Ad essentiã stipulationis requiruntur verba pro forma numero.4.
2 Negatiua preposita verbo potest induci necessitatem.
3 An p interrogationẽ z responsionem factam per epistolam inter presentes contrahitur stipulatio.
4 Quando aliquid requiritur pro forma nõ sufficit p equipollens fieri.
5 Stipulatio ficta potest fieri sine verbis.
6 Simplex renunciatio facta iuri de futuro nõ valet,nisi facta sit in iudicio.
7 Confitens in iudicio se recepisse ex causa mutui nõ habet exceptionẽ non nume.pecu.etiam intra biennium.
8 An in stipulatione sit de substantia qd precedat interogatio z sequatur responsio.
9 Mutus surdus z infans equiparatur vbi est omnino paratio.
11 Statutum phibens qd forenses nõ possint esse aduocati, nõ habet locũ si mittant vnã allegationẽ iudicis in scriptis.
12 Mandans amico eunti peregre q querat seruum fugitiuũ vendat, nõ incidit in penam senatusconsulti punientis vẽdentem seruum fugitiuum.
13 Mittens literas excõmunicato incidit in excõmunicatiõẽ.
14 Prohibitus loqui cũ moniali phibetur etiã mittere nũciuz
15 Stipulatio non potest fieri inter absentes.
16 Qui per se nõ potest aliquid consequi non prohibetur per alium consequi.
17 Capacitas vel incapacitas serui nõ regulatur a capacitate vel incapacitate domini.
18 Si seruus precedente iussu domini cõtraxit obligatur dominus quod iussu.secus si procurator.
19 In stipulatione est necesse qd p recedat interrogatin z sequatur responsio adeo q eius peruersio vitiat stipulationem.
20 Stipulatio est mater obligationis.
21 Denominatio est fienda digniori.
22 In vnitis dignius trahit ad se minus dignum.
23 Surdus intelligens efficaciam sermonis ad motũ labiorum an possit stipulationem contrahere.
24 In stipulatione sufficit consensum partim pcipi non solum p interpretem sed etiam sono tube vel cornu.
25 Surdus z mutus nihil omnino intelligentes equiparantur infanti.
26 Mutus z surdus possunt facere testamentum cõstituere pcuratorem adire heredi.contrahere matrimonium.
27 Mutuo z surdo nõ parcitur in nelictis.

STipulatio non. Stipulatio non conficitur nisi vterque cũ intellectu loquat, aut per seruum suum stipulet.h.d. ☞ In tex.ibi, nisi vtroq loquẽte. Bar.z cõmuniter doct.subaudiunt ad tex.z efficacim intelligente,que subauditio nõ dicit necessaria propter verbũ exaudire intra positũ in tex.z in l.j.in fi.§.ti.i. q efficacẽ intelligentiam denotare videt. ☞† Nota primo ex tex.ibi,nisi vtroq loquẽte,q
1 ad essentiam stipulatiõis requirit verba, z sic loquela vtriusq
2 partis,vt hic.z.l.obligamur.§.verbis.§.ti.j.† Et põdera q in hoc tex.est negatiua preposita verbo põt, que inducit necessitatẽ precisam z priuat potẽtiã,vt est gl.in c.j.in versic.nõ põt.de reg.iur.in.vj. Bar.in.l.gallus i prin.vbi dixit.ff.de lib.z posthu.z sic reddit actũ in contrarium factũ nunu:scdz Bal.in.l.fi.i vlti.colũ.C.de fideicõ.z in l.j.ff.d iniust.r upt.ergo apparet ex hoc tex.sic inducto q verba in stipulatione
3 sunt p forma.† Iuxta hoc format Are.dubitationẽ,quã dicit esse nouã in ista materia si presens presentem p epistolam interrogaret,z ille p epistolã responderet, an contraheret stipulatio valida absq expressione verborũ alia, z cõcludit qd nõ p tex.in.l.Titius.cum gl.de consti.pecu.z ibi Bar.vbi licet epistola detur a pñte psenti,tñ sine verbis nõ iducit stipulationẽ:patet q2 tex.ibi dicit si interesset stipulatio: tamẽ ille tex.cũ gl.nõ multũ probat, sed bene hoc ibi vult Barto.z ad tex.i l.nõ figura.ff.de actio.z obli.qui dicit quod non minus valet scriptura ad obligandũ quã lingua,respondet secũdum gl. ibi qd loquitur de obligatione literarũ que secundũ eum bene erat cognita de iure ffo2um,vt ibi in l.ij.§.creditũ.fm vnũ intellectum cõmuniter approbatum.ff.si certum pet.lz Bar.in d.l.nõ figura.dicat cõtrariũ quod literarum obli-
a gatio nõ cognita de iure ffo2.Tũ addea quod iste non est noua questio.nã eam formãt Bal.hic:q cõcludit quod per literas nostras si cõstat quod ego scripsi,z ipe mihi respõdet: nõ põt contrahi stipulatio.mouetur q2 stipulatio est solennio2 cõtractus qui reperiatur in actib9 hominum:z ideo nihil addi põt preterquã sit statutũ. sz si posset fieri per literas seu p epistolas:tũc posset addi,allegat etiã in simili q allegat Io.and.in.c.si qs iusto.de elec.in.vj.vbi tenet q intellectiõe que requirit viue vocis actũ:q2 est ita solẽnis qd nihil eo potest adde ideo nõ põt per literã fieri nec dicatur quod Bal.in indiuiduo nõ exprimat d presentia vtriusq partis:q2 data absentia questio fuisset fatua hic in vbo nec absens.z tex.i.l.ea que in,prin.cũ gl.ff.de dona.inter virũ z vxorem.p ista determinatione quod stipulatio nõ possit fieri per epistolas a patrib9 presentibus,pondera facere istum tex.dupliciter inducendo primo:q2 si per epistolas posset stipulatio cõtrahi inter psentes tex.in ver. z ideo nõ faceret bonã illationẽ de muto ex dicto primo cũ negatiua propolita verbo põt que vt dixi priuat potentiã z inducit necessitatem precisam.nam isto modo non bene veniret illatio,nã mutus si sciret scribere posset stipulari p epistolã sicut potest scribere ẽ testamentũ,l.discretis.i fi.C.
4 qui testamen.face.pos ☞† Scdo modo põt induci iste text.nã cum stipulationib9 verba requirantur pro forma, vt probat iste tex.secũdum quod superius induxi: ergo succedit regula quod quando aliquid requiritur p forma, non sufficit per equipolens seruari.l.q per salutem.ff.de iureiu.Bal.Ang.z Alex.in l.j.ff.de libe.z posth.z ad d.l.nõ figura. responde qd procedit nisi quãdo p forma requiruntur verba,put in stipu
5 latione. ☞† Limita conclusionẽ huius tex.pcedere i stipula
b tione vera. secus est in ficta baut psumpta, vt i quinq casib9 hic no.p Bar.q inter ceteros enumerat casum reputatũ singularẽ in.l.cũ ostẽdim9.§.fi.ff.de fideius.tuto.vbi fm eũ patiẽtia simplex i iudicio absq expressione vocis habet vim stipulationis.ita etiã intellexit Bar.i.l.fi.in vlti.colum.ff.de preto stipu.z in.l.fi.§.j.ff.a quib9 appel.nõ licet.z in.l.cum quis decedẽs.in prin.ff.de leg.ij.Bal.q postea variauit in repetitione.l.tale pactũ.§.q puocauit.i.vij.z.xj.col.ff.d pactis.Pau.de cast.i.l.sciẽdũ.j.e.z ad hoc ille tex.est sing.i iure secũdum Bal.in c.nu p.de testi.Tu confirma : q2 a pari procedunt cõuentio nuda a causa, z nuda a stipulatiõe : q2 vtrobiq obstat exceptio.l.cũ de in debito.§.fi.de pba.l.ij.§.circa.ff.de excep.doli, sz qñ est nuda a causa z fiat in iudicio validat calore iudicij,vt est gl.i l.j.ad fi.in gl.pe.ff.de interogato.actio.Cyn.in.l.gñraliter.in.iij.q.C.de non nu pe.z Alex.hic ergo idẽ qñ
6 est nuda a stipulatione. ☞† Itẽ simplex renuntiatio facta iuri de futuro nõ valet.l.si ita scriptũ.§.si sub cõditione.ff.de lega.ij.l.q superstis.z.l.is q heres.ff.de acq.here,z tamen si fiat i iudicio valet z tenet gl.in.l.in pluriũ.in fi.ff.de acqui.hr.di.Bar.z alij.in l.j.C.de pac.Itẽ potetius operatur factũ in iudicio qua ex,vt est tex.cum gl.in.l.pacta nouissima.in ver-
7 bo maxime.z ibi Bal.z Alex.ad hoc no.C.de pac.† Itẽ si aliquis cõfiteatur i iudicio se recepisse ex causa mutui,nõ habet
c exceptionẽc nõ numerate pecunie etiã intra bieniũ.ita lingulariter tenet sali.i l.vnica,in pma z tertia oppo.p gl.ij.ibi.C.de confes. Breuiter istis nõ obstãtib9 cõmuniter tenetur cõtrariũ cuz in.d.l.cum ostendim9.ibi sit pter fauorẽ pupilli.z quia passi sunt se describi fideiussores in iudicio,z sic pter calorẽ iudicij z scripturã.z sic magis comuniter tenẽt docte.hic,z i alijs locis relatis p Alex.z licet alias calor iudicij supleat multos alios defectus, vt dixi tamen nõ supplet stipulationẽ,nec etiã sufficeret fauor pupilli.l.si filius.secundũ intellectũ Bar.ff.de tutel.z Alex.hic.Item z Bar.qd nõ sufficiat solus calor iudicij ad inducendã stipulationem requisitã in fideiussione.bñ facit tex.in.l.omnes.§.i hac.z ibi not.Bal.C.de episco.z cleri.bñ facit tex.in.l.siue apud acta.i prin.C.de transac. sz ibi alia pcurrũt puta patiẽtia iũcto fauore rei publice.l.ij.ff.ad municipa.põdera etiã diligenter ex pdictis qd nõ solũ in fideiussione expressa.sed etiã in tacita requiritur stipulatio nisi predicta tñ cõcurrãt,de quo vide latius Bart.in l.reos.in pn.in.j.z.ij.col.ff.de duob9 reis.z ita not.amplia regulam.l.bland it9.C.de fideius.z.l.v.§.satis acceptio.j.eo

a ☞ Tu adde zc. Aduerte tñ q quãtum cũq stipulatio nõ potest fieri p epistolã, vt h dz tñ bñ pt pbari p epistolã .l.ea que, z ibi Bar.ff.d do.it vir. z vxo.z Bar.i l.Titi9.i.ij. opp.ff.de psti.pe.itez aduerte q quis stipulatio non possit fieri p epistolã vt dictũ ẽ,istud ẽ vex int absẽtes, nã si presens pseti daret schedulã scriptã, lz vba nõ iteruenirẽt vocaliter expressa: tñ pbrtur stipulatio vt p Bar.i.l.Titius.i.ij.oppo.ff.de pst.pecu.idez tz Spe.i tit.de instr.edit.§.porro.in.v.co.ver.donatio.Itez aduerte qd stipulatio non pt fieri p nũciũ fm Bal.in l.pe.col.j.v.qro C.p qs pso.nob.acq z ibidez assignat rationẽ Itẽ nec p officialez fisci ad cõmoduz fisci.vt ibidẽ Bar.col.pe.V.qd d his q sũt oficial.

b ☞ Ficta Adde Ba.z Iaso.i l.Sciendum.j.eod.Purp.

c ☞ Nõ hz exceptionẽ.Adde Deci.i.c.j.col.xiij.de Iud.Purp.

8 † Juxta.p̄dicta querit Bart.an i stipulatiōe sit de substantia ꝙ precedat interogatio, ⁊ sequatur r̄n̄sio, ita quod peruersio ordinis vitiet.⁊ cōcludit ꝙ sic. Tu ꝯfirma melius ꝙ sit de forma substātiali: quia nisi p̄cedat interrogatio.⁊ sequatur r̄n̄sio nō oritur etiā naturalis oligatio.§.si quis ita.j.ead.l.ergo apparet quod est de forma vel substantia.l.cum hi.§.si ptor.cū simi.ff.de transac. Jtē adde quod lz in stipulatione interrogatio ⁊ responsio sint de solennitate substantiali, vt dicit Bart. presentia tamen nō, sed est de solennitate naturali: q2 non est de substantia cōtractus sed ad cōtractum.ita subtiliter dicit Bal.quem videas in l.j.i.vij.col.⁊ seq.C.de fide instrumē.⁊
9 iure hab.fisca.lib.x. ¶ † Scd̄o nota ex tex. mutum, surdū, ⁊ infantez equiparari, qđ est verum: vbi est omnino par ratio, vt est hic in actu equiparante verba ad substantiā: ⁊ vbi partes debēt exaudire, vt dicit tex. hic, ⁊ in.l.j.in fi. C.j. qđ verbum exaudire, propter prepositionē ex, denotat audientiā cū itelligentia, prout.s. dixi. qd autē sit in alijs actibus an equiparē
10 tur: dic vt.j.⁊ Bart.vbi dicetur. ¶ † Tertio not. hoc tex. qn̄ ille dicitur ꝓprie loqui q presentialiter loquitur. vnde qui est absens, ⁊ q mittit nūtium, vel epistolā non dicit ꝓprie loqui ex q̄ infert Lud.roma.ad statutū puniens loquentez cum bānitis: vt nō cōprehendat mittētem nūtium, vel epistolas scribentē, presertim cū verba statuti penalia debeant multū stricte intelligi.l.constitutionib⁹.ff.ad municip.iuncta.l.cum qdam.ff de lib.⁊ posth.⁊ in regula odia.⁊ regula i penis.de regu.iur.in vj.facit tex.in.l.paulus.§.fi.ff.de legationib⁹.p quē
11 no.ibi Bar. † ꝙ statutū ciuitatis prohibens qđ forenses non possint esse aduocati, nō hz locum si mittant vnam allegationē in scriptis iudici.⁊ ita Bar.in.l.i.§.j.ff.de posthu.⁊ i.l.j.§. aduocatos.ff.de varijs ⁊ extraordi.cog. ad idē tex.no. in.l.q sepe.§.si qs amico.ff. de cōtrahē.emp.vbi p̄ma fronte videt
12 ⁊ esse tex.mirabilis. † ꝙ mādans amico eunti peregre, ꝙ q̄rat seruum fugitiuum ⁊ vendat.nō incidit in penam senatuscōsulti punientis vendentē seruum fugitiuū, quem.tex. ꝓ singulari no.Bal.in aut.habita.C.ne filius ꝓ patre.⁊ sic q vendit p nuntium nō incidit in penā, quasi ipse vendiderit: sed ad aliū tex.dic ꝙ ibi nō mandauit vendi seruum dum est i fuga, in qbus terminis loquitur pena senatuscōsulti: sz postq̄ esset reptus, nec mādans aliter vendidit: nimirū si ibi neuter eorum incidit in penā senatuscōsulti: vt ibi decidit tex. Jstis nō obstantibus contrariū decidit Lud.ro.p gl.in.c.constitutionem. in
13 verbo participatione.de sentē.excommu.in.vj. † vbi vult qđ mittens litera excōmunicato incidat in excōmunicationem, sicut si loqueret: ⁊ est similis gl.in cle.si sumus pontifex.in verbo literis.de sentē.excō.sz ad hoc responde illud ibi idez esse q2 in illa materia qs prohibet participare cū excōmunicato. c.nuper.⁊.c.cū desideres.de senten.excō.istud participare ē latius, ⁊ bñ cōprehendit mittentē epistolā, ꝙ non est hic, vbi, solū ꝓhibetur loqui. Adducit etiā Lud.tex.in.c.vbi periculum.in.§.nulli etiā.de elec.in.vj.ꝓhibitio loquendi cū cardinalib⁹ existentibus in cōclaui ꝓ creatione pape, hz locū etiā in scribente literas.ad idē adducit Are.tex.i.c.cleric⁹.lxxxj.
14 dist. † vbi ꝓhibitus loqui cū moniali secrete, ꝓhibet etiā mittere nunciū. Breuiter ista decisio Lud.i puncto iuris placet quicquid teneant distinguendo Alex.⁊ Aret. hic.eo qa ratio illius statuti ꝓhibentis loqui cū bannitis est ne fiant tractat⁹ ⁊ cōiurationes, ꝯ rēm pub. ergo in istis statutis etiā penalib⁹ dz fieri extēsio ex illa ratiōe statuti, eo q2 ista statuta cēsentur fauorabilia. ⁊ sic extēdenda cū sint facta ob publicā vtilitatē rei pub.p doc.no.Bar.i.l. quēadmodū.C.d agri.⁊ cēsi.lib.x. cū cocor.al's datis. ¶ Secundo q2 si i isto statuto nō cōprehēderetur mittens nunciū, vel epistolā ad bannitū, certe de facili fieret fraus illi statuto de ꝑsona ad personā: vt in simili dicit tex bñ not.i l.pupillus.§.sz ⁊ si per interpositā.⁊.§.seq.ff. de autho.tut.[a] vnde cōstitutio quātūcūq; penalis debet extēdi ne al's reddat elusoria: vt ē tex.no i.c.si ciuitatis.d sen exc. in.quā ad hoc no.do.Abbas.in.c.fi.ad fi.de prebē.⁊ tex.no. in l.j.§.pecuniā cū.l.seq.de calū.gl.i.c.q̄q̄z.in gl. fi.⁊ ibi not. Gemi.de vsur.in.vj. Nā etiā de iure cōmuni q mittunt nuntiū vel literas hostib⁹ imperij incidunt i crimē lese maiestatis.l. j.§.q hostib⁹ ibi Bar.ad hoc no.ff.ad legē iul.maiest. Jta tene quamuis verū sit ꝙ mittens epistolam nō dicatur ꝓprie loq vt est tex.in.l.miles ad sororē.in prin. i ver.ac si cū eo loquat ff.de lega.ij.nisi fortassis diceres qđ ex facultate loquēdi, si qs posset loqui cū bānito facillius posset istrui maiores tractat⁹ ⁊ conspirationes, q̄z scribendo literas ver mittendo nūtium: vnde in istis penalib⁹ nō videtur posse fieri extensiōes ex casu
15 minori ad maiorē. ¶ † Quarta no.ex tex.ꝙ stipulatio nō potest fieri inter absentes: vt hic, ⁊.l.vt inter absentes.C.d inuti stipu.⁊.§.itē verbor, vbi gl.no.insti.eo.⁊ q dicantur in isto ꝓposito absētes declarat.j.Bar.vbi dicetur. Jtē no i ver.si qs igit ꝙ mut⁹ surdus ⁊ similes possunt stipulari p seruum actiue ⁊ passiue.⁊ p istum tex.alibi decidit Barto.i.l.j.i.iij.colū. sol.matri.ꝙ si mutus acciperet dotē ab vxore iuxta.l.mutus in prin.ff.de iure do.fingeretur tacita stipulatio de q̄ in l.vnica in prin.C.de rei vxo.act.§.eo modo quo pōt puta p seruū
15 vt hic. ¶ † Quinto no.ex eodē versi.ſm Alex.qđ illud quod per me consequi nō possum, nō impedior p alium cōsequi, vt hic, ⁊ l.Aristot.in fi.ff.q̄ res pigno.obli.possunt. ¶ Tu circa istud notabile vide multa q̄ cumulani in.l.nec emācipati.C.d colla.sed caue q2 istud notabile nō bñ colligit ex isto text.eo. q2 iurisdictionē qs nō cōsequit p alium ex q̄ consequitur per seruum, ex quo vox serui dicitur vox dñi.§.eius q. cum gloss. insti.de inuti.stipu. Tu ergo melius no.ex isto tex.ꝙ dñs q̄dā potest p seruū suum q̄ nō potest p seipsum, facit quod singulariter decidit Bar.in.l.iij.§.j.per illum tex.ff.de leg.prest.ꝙ statutū puniens in centum cōtrahentē cū bannito, non habet locum in cōtrahente cū eius seruo quāuis acquiratur ipsi ex bannito, de cui⁹ veritate dixi in.l. si mihi ⁊ tibi.§.i legatis.ff.
17 de leg.j. ¶ † Sexto tu nota ex hoc tex qđ capacitas vl icapacitas serui nō regulat a capacitate vl incapacitate dñi pz.j. vbi lz dñs sit infans, ⁊ sic incapax ad stipulādū.§.pupill⁹.insti.d.inuti.stip.⁊ dicā.j.i gl.iij.tñ seruus eius potest stipulari.⁊ sic vr̄ obstare regula.d.l.si mihi ⁊ tibi. §.regula.no. late p Bar.⁊ alios in.l.j.C.de hr̄.insti.⁊ in.l.si deportati seruo.in prin.ff.de leg.iij.sz responde quod illa regula ꝓcedit quantū ad acquirendū: q2 si dñs non est capax acquisitiōis, ⁊ seru⁹ indicat inca. ax, sz in isto tex.infās bene est capax effectus ipsi⁹ stipulationis.i.acquisitionis, lz istam stipulationē ex defectu
18 cōsensus facere possit. ¶ † Septimo no.ex fi.tex.ꝙ qn̄ seru⁹ precedēte iussu domini cōtraxit, obligat dñs qđ iussu. Adde secus esse in ꝓcuratore q iussu dñi cōtraxit: quia tunc non datur actio ꝙ iussu ꝯ dñm: quia illa solum habet locum in personis representātib⁹ que sunt i potestate, vñ tunc datur vtilis institoria, lz nō esset prepositus negotiationi: quia tunc daret recta.l.iulia.§.si ꝓcurator.ff.de act.emp.l.si mutuā.⁊ ibi no. C.de exerci.ita declarat Pau.de ca.h i fi.⁊ ibi ascribit Ale.
19 in vlti.no. ¶ † Vltimo adde his q̄ dixi in p̄mo no.in fi.circa qđ.Bar.in q̄ cōcudit.ꝙ in stipulatione est de substantia quod p̄cedat interrogatio ⁊c.adeo ꝙ ei⁹ puersio vitiaret stipulationē, prout etiā est glo. in.l.iurisgentium.§. igitur nuda.ff.de pac. Pōdera ꝙ ex ista decisione Bar.ab omnib⁹ approbata infertur ad praticā, ꝙ si instr̄o publico cōtineatur qualiter titius promisit decē, deinde incōtinēti in eodē instr̄o subijcit interrogatio ꝙ stipulatio erit inualida. Nec obst.do.no.Bal. post Cy.in.l.cū in testamento.§.j.p illum tex.ff.de here.insti. quē Bal.ibi reputat no.dignū ꝙ quādo in eodē instrumento vl in diuersis reperiunt duo act⁹ dz censeri ꝙ ille precesserit qui debuit precedere ⁊ q facit vtrunq; actū valere, ⁊ ideo si in eodē instrumento vl diuersis cōtineatur donatio patris in filium ⁊ emācipatio: presumitur qđ emancipatio pri⁹ sit facta quia facit vtrūq; valere.sequit ⁊ multū commendat Alex.l. diuortio.i p̄n.i.iij.ad col.fi.ff.so ma.⁊ in.l.ij.§.pri⁹.ff.de vul. ⁊ pupil.⁊ in cōs.ccccxlvj.qđ incipit lecto ⁊ discussio laborioso ꝓcessu.in.v.col.facit ꝙ vult Bar.i l.vt iurisiurādi.i p̄n.post gl.ibi.ff.de ope.lib.ergo ita i ꝓposito debebit presumi ꝙ p̄cessit interrogatio: nā respōde ꝙ predicta doc.dz singulariter limitari, nisi talis prioritas daret formā seu substātiā ipsi ꝯtractui: vt pulchre colligit ex verbis Ba.adde no.p do.i.d.l.ij. §.pus, ⁊ aliquid p Are.hic i gl.ij. ¶ Capio glo.j.⁊ diuide in quatuor partes. Jn prima declarādo tex.remouet vnū ꝯtrariū.q̄uis Bar.circa fi.expediat gl.i.l.ij.colligit vnū no.i.iij. remouet aliud ꝯriū.in.iiij.ponit etymologiā stipulationis.ij. ibi.⁊ sic no.iij.ibi, sz q̄nq̄z.iiij.ibi, ⁊ dicitur stipulatio. ¶ Jn ea gl.ibi, idest verbo.obli.istā gl.reprobat Bar.circa fi.⁊ cōmuniter doc.q2 stipulatio ē ꝯtract⁹, ⁊ ꝯtract⁹ sunt facti.l.ꝯsilio. in.ff.de cu.fur.sed obligatio verbor est iuris. inst.de oblig.in prin ⁊ sic aliud est contract⁹, ⁊ aliud est obligatio. sicut aliud
20 est causa, ⁊ aliud est effect⁹. † Jtē stipulatio est mater obligationis, vt est tex.in.l.j.§. ꝙ meus seru⁹.ff.de stipu.ser.facit.l. lz.§.cū obligatio.ff.de ꝓcu.ergo causa nō debuit diffiniri ab effectu, vnde hic stipulatio capitur ꝓ ipso cōtractu stipulationis. Ang.tñ ⁊ Alexā.saluat istam glo.sex mente Raynerij, ⁊ Bart.in.l.v.§.stipulatio.j.e.vt ꝓcedat capiēdo stipulationē prout iā est necesse deducta, ⁊ sic ꝓ effectu stipulationis, ⁊ tūc bene est verbor, obligatio secus si accipiatur stipulatio ꝓut ē in fieri: tūc nō est verbor obligatio ꝯ p̄dicta. Adde quod ista est saluatio gl.ordi.insti.de obliga.i fi.q2 dū dicitur ꝙ stipulatio est verbor obliga.debet intelligi deffectu stipulationis, secundū Bal. Jtē adde illud ꝙ dicit Bald.post Jaco.bu.in iu-

risgentium

a ¶ Auth.tuto. Adde.l. hoc modo.ff. de ꝯdi.⁊ de mon. Purp.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

risgẽtiũ.ff.igit nuda.ff.de pact.q stipulatio duo importat.s. factũ.hoc interrogationẽ ꝛ rãsionẽ.itẽ ius hoc est verborum obligationẽ,vt ibi p eũ. ¶ In ea.gl.ibi.ff.nõ idẽ iuris dic q melius facit ter.in.l.j.ff.de duo.reis.ꝛ l.j.ff.furiosum.s.ti. ¶ In ea.gl.j.ꝛ sic no.q gen⁹ a digniori denominatur.no.ex ffa parte gl.duo. Primo q stipulatio denominat a digniori, l.a stipulatore,nã stipulator censet dignior triplici respectu. Primo:q interrogatio est caput stipulatiõis ꝛ caput censet dignⁱ⁹.l.eũ in diuersis.ff.de reli. ꝛ sum.fu. Secõ.q interrogatio est pncipiũ,ꝛ pncipiũ est dignior pars.l.j.ff.dõ oni.iur. Tertio q interrogatio est pars actiꝛ:rnsio est pars passiua, sed nobilior est agẽs q patiens dicũt Pbi.ꝛ Bar.in.l.j.ff.dõ reg.cato. Alibi tñ dicit tex.qõ beati⁹ est dare q accipere, in.c.eũ marthe.s.j.de cel.missꝛ.ꝛ i.c.pdicator.xvi.q.j.gl.in rub. ff.c.ꝛ Secõ no.ex ista gl.querelã ad q sepe allegat, q denominatio dr fieri a digniori:ꝛ q agẽs a digniori sui parte sumit denominationẽ. Addẽ bñ facere q i simili habem⁹, q papa appellat se epr̃os eo q ꝛi ecclesia Dei null⁹ ordo ẽ dignior epali ꝛ ita gl.pe.vj.i verb.epr̃os. Secõ facit:q vbi in eadẽ persona currit duplex dignitas denominãt a digniori:puta q aliqs sit miles,ꝛ comes,vel dux, ꝛ marchio denominat ꝛ digniori dignitate ꝛ sic a ducatu fm Jn.ꝛ alios in c.solite.dõ ma.ꝛ ob. facit q habẽt in.c.inẽ dilectos.de fid.instru.dẽo qui erat epr̃os ꝛ comes. Tertio facit ꝛ no.dicit Bal.in l.fi. C.de ser.fu.qõ filⁱ⁹ nõ est nobilis:quãuis mater sit nobilis:q nobilitas est q dr dignitas a parẽtib⁹ derivata que nominatur a potẽtiori causa.ꝛ certum est qõ potentior est forma quã materia.cũ forma sit agẽs,ꝛ materiũ patiẽs:ꝛ nobilius sit agẽs patiente vt ibi pleni⁹ p eum. Ultimo facit qõ no. Bal.in l.ij.in j.not.per illum tex.C.cõmu.de leg.quod in vnitis adinvicẽ digniꝰ trahit ad se minus dignum.ꝛ est tex.in c.f.de pfecra.eccle.vel alta.gl.in.c.ð iciunio.lxvj.dist.ꝛ glo.in.j.quod in dubñs.de consec.eccle.vel alta in antiquis quãuis cõtrarium dicat glo. in.c.super questionũ.s.si vero.de offi.del. ¶ In gl.i verbo possunt ibi sed in infante.fallit istam solu.sequũntur communiter.gl.maxime in.l.j.in fi.s.ti.j.in.l.mulier.j.cod. Bart.ꝛ Ang hic Ang.iñ.l.donatariũ.C.dõ acqui.pos.ꝛ sic ibi ẽ casus specialis in illa stipulatiõe rem pupilli saluã fore.per quã cõseruatur sustantia pupilli vt etiã infans qui non habet ꝛtelle etũ possit stipulari.ꝛ hoc est quod ibi dr tex.propter vtilitatẽ. Idẽ tenẽt Pau.dẽ ca.Ure.ꝛ do.Pe.dẽ rem.hic.cũ vna limitatione qñ est talis qui põt fari,lz non habeat intellectũ:alias secus puta si erit trium vel quatuor annorũ:ꝛ tunc esset infans ꝛ naturaliter ꝛ ciuiliter.ꝛ etiã tenet Alret.in.l.j.s.adipiscimur.ff.dẽ acqui.pos. Alia est sol.gl.in.d.l.seꝰ.q illa lex loquatur in maiore infante in quo est regula.q possit stipulari licet non pfecte intelligat.s.pupillus.in versi.sed q dixi⁹ mus.inst.de inutilit.ꝛ sic ibi nullum est speciale.ꝛ ista tenent Pe.Ly.Ray.Imol.et oẽs ꝛ Mod.hic. Pro ista sol. Addẽ Alex fundamentum:q ꝛ non est dare maiorẽ rationẽ specialitatis fauore infantis in stipulatione rẽ pupilli saluã fore, quã in alia stipulatione qua stipulatur ampl⁹ patrimonium. Sed certe ista ratio est fragilis:q ꝛ imo maior fauor debetur infanti in conseruanda propria substãtia.in ta.l.lex que tutores.circa medium.C.de admi.tut.quã quãdo agit de quereno de nouo.ꝛ p hoc facit tex.sing.in.l.si in empti onẽ.ff. de mino.vbi permittitur quod iuret minor ð affictione ꝛ restituat in integrũ ꝛ preferat offerenti maius pretiũ qñ venediturres que fuerit infantis vel maiorũ pupilli.Tu consũdera q difficultas in hac materia versat circa duos text⁹. quãuis Moder.allegẽt pro pcordantib⁹ circa.s. pupillus. in ver.sed qõ dixi⁹ vbi ðt tex.q proximus infanten q nõ multũ distat a furioso.vtilitatis gra receptũ est vt possit stipulari.si primus infantic:ego infans nullo m:q ꝛ vni⁹ cõclusio est alterius ꝛc.locũ pretor.ff.ð iudic.nonne.de pfupt. ꝛ tñ.ter.in l.ꝛ.pe.s.ti.i.ðt q proximus furioso quãuis nõ dũ intelligat q agat tñ benigniꝰ acceptũ est q si potest loqui recte possit ꝛ stipulari ꝛ promittere:ꝛ sic ista sunt ꝛria. proximus infantic ꝛ proximus furioso cũ proximus sit superlatiuum ꝛ dicatur quẽ nemo antecedit.l.ð.s.proximũ.ff.ð sñia ꝛ leg.ꝛ l.proximi.ff.de ver.signi. Unde cõsidera si põt dici q tex.in d.l.i.s.pe.s.ti.i.necessario loquatur cũ tut oꝛe istud clare patet q ꝛ ibi ðt qð potest stipulari ꝛ promittere sed certũ est qð promittere nõ potest sine tutoꝛe etiã si esset pupill⁹.vt inst.de auth.in. pnn.sed tex.i d.s. pupillus ꝛ in d. l.seruũ loqũr sine tutoꝛe p hoc adde bonũ tex.in l.i negotijs. ff.de rei.in.vbi ðt quod alia est cã furiosorũ alia. eorum enim facti possunt nãnis actũ rei non intelligant q ꝛ fur iosⁱ⁹ non lum negotiũ contrahere põt pupillus vero omnia negotia tutoꝛe authoꝛe agere pt.põdera illud tutoꝛe authoꝛe ꝛ si discreet subtiliter isto modo intelligendũ tex.in.d.l.j.s.pe.esset cũ paruo dubio q proxim⁹ furioso possit stipulari ꝛ promittere cũ authoritate tutoris,ꝛ tãto fortius cũ tex.ibi dicat istud esse receptũ ex benignitate, lz intercuente tutoꝛe:istud esse fm regulas iuris. Respondeo q imo in illo text. erat egregia dubitatio:q ꝛ videbat q ibi acⁱ⁹ nullo modo deberet posse fũ dari in tali infante q proximo furioso.q nõ habet lumẽ intellectⁱ⁹ arg.l.j.i prin.ff.de tut.ꝛ l.j.s.adipiscimur.ꝛ l.quãuis,s.ifãs ff.de acq.pos.ꝛ tñ tex.ibi contrarium determinat ex benignitate,põdera illud ex benignitate: q ꝛ presupponit illd q statiꝫ dicebã,q de stricto iure videbat non posse. Considera etiã in predictis q eo ipso q infans est minoꝛ vñ annis iuris dispositione censetur non posse fari.tex. est no.in l.j.s.sufficit.circa medium.ff. de admi.tu. lz naturaliter videat posse fari: ergo in eo non videt quod verificentur verba tex.in.d.l. seruum. dũ dicunt li fari põt:ergo videt q tex.in.d.versꝰ.sed q dixi⁹ dũ dicit,proximus infãtie ergo nõ infans,dz glossare tex.in d.l. seruũ.ꝛ ista ẽt modo põt intelligi ter.i d.l.j.s.pe.put Mod. hic intellexerunt. Itẽ adde predictis tex.in.l.ij.s. pupillus. ¶ Querit Bar.an surdus intelligens efficatiã sermois ad motũ labiorũ possit stipulationẽ ꝛhere.ꝛ q cludit q non,ꝛ cum eo alij omnes transeunt. Idẽ tenet Bar.in.l.j.s.ij.ff.de tu.d. Ant.in c.cũ apud.de sponsa.lz cõtrarium teneat Lu.ro.i.s. fi.j.ca.l.p illũ tex.ad quẽ Alex. respõdet q ibi contrahentes audiebãt alter vocẽ alterius:itẽ audiebãt verba interpretis loquẽtis ꝛ electi consensu vtriusq partis.alit respõdet Alret, in.d.c.fi.q ibi latin⁹ audiunt precũ vltra iter pretẽ,ꝛ iõ censetur audire promissionẽ vl stipulationẽ. Tu vero attẽde circa illã conclusionẽ Bar.p vbicunq sonus verborum precipitur sensu auditus,ꝛ sñia percipit nutu vel alio medio.q stipulatio vz ꝛ tz. alij cõiter nõ tangũt.solus Rap.cu.ꝛ t sibi nõ placere:eo q intelligẽtia dz excitari imediate ab auditu,ꝛ sic a sensu corporeo,sicut i tex.ꝛ in.l.j.s.j.ff.de ẽs q in tes.delẽ licet dicat p Bar.aliqualiter facere tex.in.s.fi.j.ca.l. Puto q disputatiue possit teneri cõtrariũ.nec nõ est vez q tex.in ij.fi.j.ca.laliquid faciat p Bar.vt dicit Raph.ibi eñ audit⁹ sensu percipitur ꝛ nõ nutu,vt dicit Bar. ibi eñ clare audiuit interpretẽ,ꝛ p auditũ percipit intellectũ verborꝫ.ꝛ sic oio hz interlectũ ex organo audiẽs ad hoc deputato,ꝛ similiter in. s.u quis ita.j.ca.l,p auditum pcipipit verba respõtionis,et lz videant obscura:tamẽ intelligunt fm interrogationem.sed ille q in cõfuso solũ audit sonũ vocis,ꝛ ex illo sono nihil intelligit:certe ille sonus cõfusus nihil operat,ꝛ solus nutus pstet intelligentiã,vnde qua ratione cõcludit Bart. quod qui sensum verborꝫ intelligit nutu motum labiorum tamen stipulari non pt:ergo nec pariꝛ mitter dz posse qui solũ audit sonum verborũ in cõfuso.Sic idem facit arguendo de literis ad vocẽ vt facit Bar.met.sicut legi dr q oculis corporeis ispicit ꝛ nõ aliter in.l.j.in pn.i in ver.leg.ff.de his q intell.delen.Ita in verbis debent verba ꝛ cor sensus pcipit p organũ auditus,ꝛ non per nutũ maxime cum iura dicãt q i stipulatione partes debent vocẽ exaudire vt hic ꝛ.l.j.s.fi.C.tit.j.alle.p Bar.ꝛ vbum exaudire ꝓpter ꝓpositionẽ ex.q auget importet efficacem audientiã ex voce ꝛ ex verbis. Item ꝺ Bar. videtur facere illud q vult gl.not.ꝛ approbata in.s.fi.lz hec solẽnia.in ver. quibuscũq.insti.de ver.obl.quã Bal.ꝛ Imo.hic reputãt singularẽ q si inter partes fuerit cõuentũ q a,significat,p mittis ꝛ b.significat,p mitto:tamẽ p istũ sonum licet intellecta a partibus nõ põt cõtrahi stipulatio. tñ de veritate illius glo.dicã plenius in.s.fi.j.ca.l.† Tenendo tamen cõclusionẽ Bar.cũ qua magis cõmuniter alij transeũt adde q p eã videt bene facere q i stipulatiõe sufficit consensum partiũ percipi nõ solũ a ꝑinterptẽ,a vt.s.fi.j.ca.l.lz sono tube vel cornu pcipiat,put dicit esse tex.nota.in.l.labeo.ad fi.ver.ꝛ sono quodã.ff.de supel.le.quẽ tex.ad hoc no. Bal.sc⁹ i.l falsus.in.vñ.eo.i.fi.q. C.ð fur.refert.ꝛ sequitur Alex.precise ita tenẽs etiã i stipulatiõe in.s.fi.i pe.col.j.ca.l.Dz tu adverte qð Bal.i.d.l.falsus loquitur in alijs cõtractib⁹ nõ autẽ in stipulatione prout et iã refert Alex.patet:q loquitur de nũcio qui nõ cadit i stipulationẽ vt hic:ꝛ.l.ea q in prin.cum glo.p.de do.inter vi.ꝛ vx.ꝛ ad tex.in.d.l. labeo.in fi.dic q potius facit in contrariũ si bñ inspexeris. Preterea loquitur in vltimis volũtatib⁹ vbi legata ẽt nutu relinqui possunt.l.nutu.ff.de le iñ. ¶ Ex gl. inq tũ Bar.cõcludit q mutus ꝛ surdus nihil oino intelligentes equiparant infanti, si autẽ perfecte intelligant q eq parẽtur pupillo q tex.quẽ reputat no.i.l.seruo inuito.s.de.ff.ad treb. subjectis singularit.q sicut in pupillo requirit authoritas tutoris ita t alib⁹ mutis ꝛ surdis pfecte itelligentib⁹ e.q.p.

a ¶ Per intẽ pretẽ.lz Ja. pet respõdere illi textui, tñ est rõ ista grãlis.l.penu.s.si qs ẽ. de tut. ꝛ facti ignorãnisi dicas q il lud speciale in alit log nõ valẽte.vt hic p Elexan.ẽ. col. de mute. Purp.

> a ☞ Bar. Prim⁹ itellect⁹ Bart. quē salua:q2 itelligit non dici pprie respōsionē qñ fit ex iteruallo,sʒ esse quē dā ꝯsensum. l.gagros.C.ō oī agr.desert.lib.xj. Purp.
>
> b Scd̄o not.ꝛc.Quid si iter partes agat,q lʒ ex lōgo iteruallo sit sequuta rñsio,tñ intelligatur solēnnis stipulatio. Joan.de imol.tʒ q sic ī.l.si stip.ī.§.fi.ī.eo.ꝛ ibi Alex.qui ēt p illū tex.iuncto dicto Imol.idē tenuit in cōsil.cvij.incip.in cā ꝛ lite vertēte.Sʒ ꝯtra hanc limitationē facit dictū Bal.ī.l.j.C.ō constit.pec.ꝛ ī.l.nemo pōt.ff.de leg.j.
>
> c ☞ Facit q vult s el.ō ta cēte.in ca.cū oēs.col.vj.ī fi.ō constit. Purp.

26 Ultima equparatio reprehēditur per oēs.ꝛ bñ patet:† q2 mutus ꝛ surdus possunt facere testm̄.l.discretis.C.qui testa.fac.poss.ꝛ tñ pupillus nō.l.qua etate.ff.de testa. Itē mut⁹ ꝛ surdus possunt constituere pcuratorē.l.mutus.in prin.ff.ō pc. ꝛ tamen pupillus sine tutore non pōt.l.neq3.C.ō proc.Item mut⁹ ꝛ surdus possunt agnoscere bonoꝝ possessionē.l.fi.ff.ō bo.poss.fur.infam.dela.ꝛ tñ pupillus solus nō pōt.l.bonorū. C.qui admit. Itē mutus ꝛ surdus possunt adire hereditatē. l.mutū.ff.ō acqui.her.ꝛ tamen solus pupillus non pōt.l.pupillus si fari.ff.ō acqui.her.ꝛ.l.potuit.C.de iur.delib. Item mutus potest cōtrahere matrimonium.l.mutus.in prin.ff.ō iu.do.c.tue.ꝛ.c.cum apud.de spon.ꝛ tamē pupillus nō pōst: nisi in malitia suppleret etatē.inst.de nup.ī pn.ꝛ.c.puberes.
27 extra de despon.impu.ꝛ.c.j.eo.tit.in.vj.† Item in delictis non parcitur muto ꝛ surdo.l.si quis in graui.§.mutum.ff.ad Sylla.ꝛ tñ parcitur pupillo.l.auxilium.ꝛ l.si ex cā.§.nunc videndum.ff.de mi.ꝛ l.ij.C.si aduer.dele.ꝛ c.j.de del.pue.Itē non credo q tali muto ꝛ surdo pfecte intelligēti debeat dari curator:vt dicit Bar.q2 in ꝯrium facit tex.in rōne sui in §.j. insti.de cura.Unde teneas qd talis mutus ꝛ surdus qñ pfecte intelligit,equiparatur maiori nō antē pupillo, prout etiā tenuit Bar.sibi ꝯrius in d.l.mutū.ꝛ l.fi.circa prin.ff.de bon. pos.fur.infan.dela.ꝛ in l.cui eorum.§.fi.ꝛ ibi etiam Ange.ff. de postulan.ꝛ tenent doc.hic.Necob.d.l.seruo inuito.§.pe. vt dicunt Imol.ꝛ Mod.illa lex potius probat ꝯrium, cum dicat qd muto possit fieri restitutio fideicommissi sicut absenti,per nuntium vel epistolā.ita teneas,q̄uis Are.in d.l.mutum.conetur defendere sententiam Bar.respondendo ad aliqua ex motiuis supra factis.Et ita cum laude dei remanet expeditum hoc principium.

1 ☞ Per rñ.factā in absentia interrogatoris non cōtrahitur stipulatio,licet statim post eius discessum sit facta sponsio.
2 Stipulatio in dubio presumitur inter presentes celebrata.
3 Longum interuallum inter interrogationem ꝛ respōsionem vitiat stipulationem.ꝛ nu.8.
4 Si ex forma statuti requiratur in contractibus minorum vel mulierum consensus cōsanguineorum debet interuenire statim antequam perueniatur ad extranea.
5 Longum interuallum vitiat contractum innominatum.
6 Modicum interuallum non vitiat stipulationem.
7 Discessus ante responsionem non vitiat stipulationem si incontinenti reuerso sequuta sit responsio.
8 Solum longum interuallū vitiat sine alio actu stipulationē.
9 Una dies dicitur longum interuallum.
10 Actus momentaneus non vitiat stipulationem.

§.Qui presens.

Omissio rñsionis vitiat stipulationē.nō modicū interuallū
a h.d.sm Bart. a ꝛ cōiter doc.tex.intelligitur ꝛ legitur varijs modis. Primo mō sm Bar.hic,sed iste intellectus Bart.lʒ sit cōis:non est tenendus ad hunc tex.q2 isto modo sm Bar. esset supuacuus,ꝛ de indubitabili qd absq3 rñsione esset ipso iure stipulatio nulla:iam istud erat decisum.ō.in princi.vbi vtroq3 loquēte ex quo iam ibi tex.decidit,ꝛ dat pro regula q stipulatio nō fit nisi vtroq3 loquente si iste tex.intelligeret qd hic nil fuit rñsum:esset de indubitabili, vt dictum est. Preterea textus noster vr̄ innuere responsum ibi si prius quā responderetur sibi discessit,ꝛ reuerso est rñsum.Preterea tex. firmauit se sup discessu ad inualidādū stipulationē.sʒ si nulla fuisset respōsio valuisset stipulatio,tamē istū eundē intellectū ad hunc tex.tenet ꝛ declarat ip emet Bar.in l.si quis pro eo. in prin.in viij.q.ff.de fideiuss.vnde scd̄o mō legit per Pau. de ca.ꝛ Are.hic q in isto principio bñ fuit sequuta rñsio, sed post discessum interrogatoris incōtinēti.ōcid t tex.q stipulatio est nulla.Dubiū faciebat:q2 partes fuerūt psētes interrogationi q̄ est dignior:ꝛ potissima in stipulatione,vt dicit.ō.gl. Itē,sequuta est respōsio etiā incontinenti:ergo videbat valere.tamē secus dicit in tex. Sed iste intellectus labora eodē morbo q̄ precedens:q2 adinuicē dicunt se exaudire. Et ideo vt aduersatiua si vero,ꝛ tex.ibi,ꝛ reuerso respōsum ē plane pcedāt:videt q prima pars tex.intelligat qñ iterrogās discessit.ꝛ post lōgum interuallū eo reuerso fuit sibi respōsum.iste videtur pprius ꝛ verus intellect⁹ litere.Tamen intelligēdo primā partē generaliter ꝛ pinguius,dic q in pma parte tex. pcedit qñ nulla fuisset sequuta rñsio,vt dicūt doct.vel sequuta statim,sed ī absentia stipulatoris vel reuerso stipulatore est rñsum cum longo interuallo.vel si cum modico interuallo reuerso interrogatore respōdeat.Et sm istū modū pinguiorē.
1 h.d.ī effectu.† Si post discessum interrogātis nō sit sequuta rñsio,vel ē sequuta statiʒ,sʒ interrogatore absente vel eo post lōgū interuallū reuerso:stipulatio est inutilis.sec⁹ si cū modico interuallo reuerso interrogatore rñdeat.hoc dicit iste tex.

No.ex prima parte sm intellectū Pau.de cast.ꝛ Aret.qd per rñsione factā ī absentia interrogatoris nō contrahit stipulatio,q̄uis statim sit facta rñsio post eius discessum interrogatoris.Hinc est,q si testes in iudicio deponerēt interrogationē pcessisse,ꝛ rñsionē fuisse sequutā:isti testes nō probarēt stipulationē:q2 ex verbis testiū nō ꝯstat rñsionē factā incōtinenti inter presentes.ita tʒ gl.no.ī.l.si vnus.§.pact⁹ ne peteret. in ver.factū,ꝛ icipit illa gl.ī opponēdo.ꝛ ibi Bar.in vl.char. in prin.multū no.illā gl.ad hoc.Similis gl.ī.l.iurisgentium.
2 §.q fere.eo.ti.de pac.lʒ alibi dicā† q stipulatio in dubio pre-
a sumitur inter presentes celebrata.vt est gl.q̄ Bar.a ibi mul-
3 tū no.ī l.j.C.de ꝯtrah.ꝛ cōm.stip.† Scd̄o no.b ex hoc tex.
b sm gl.ī v.mox discesserit,ꝛ doct.cōiter qd lōgū iteruallū int̄ interrogationē ꝛ responsionē vitiat stipulationē,vt hoc tex.q tota die allegat ad hoc.ꝛ.l.ꝯtinuus.ī pri.ī.e.ꝛ.l.duos.§.fi.ff. de duo.reis.Pro clara intelligentia huius not.ꝛ regule,q̄ro que sit ratio fundamētalis hui⁹ regule, quare lōgū iteruallū
c int̄ interrogationē ꝛ responsionē vitiet stipulationē poti⁹ c ēm videt dicēdū oppositū,cū rñsio dicat magis deliberata qñ est facta ex īteruallo.l.si mulier pfecte.C.ad velle.l.dubiū.C. de repu.§.j.in auf.vt cū de app.cog.colla.viij.psertim attenta ratione Bar.ꝛ doc.in.§.si qs simpliciter.ī.ead.l.Pau.ō ca.ꝛ Alex.in rub.ō.eo.vbi dixi dū ponūt respōsionē quare in stipulatione dʒ pcedere interrogatio ꝛ sequi rñsio vt rñsio sit magis deliberata.In ista difficultate Ja.ō are.ꝛ Ray.ō for. hic dicūt rōnē esse quare lōgū iteruallū vitiat stipulationē:q2 qñ rñsio fit ex lōgo interuallo potuisset interrogās tradidisse obliuioni iterrogationē,cū labilis sit hoīm memoria.l.peregre.ī pn.ff.de acq.poss.Istā rōnē sequitur Ale.in.§.sequēti. quā ꝯfirmat:q2 sm eū in istis actib⁹ momentaneis de facili psumit obliuio eoꝝ q̄ dicta sunt ex interuallo allegat ad hoc Bar.ī.l.Titia.§.idē rñdit.ī.e. Ista pma rō mihi non placet, eo q2 ī pposito nostro vna dies dr̄ esse lōgū iteruallū,vt firmat Bar.ī.vbi dicet,sʒ ī vno vl duob⁹ dieb⁹ nō cadit verisimilit̄ obliuio.l.si ō.eo.§.j.ff.de acq.poss.imo aliqñ ad accusandum obliuionē requiritur spatiū.x.anno.dico cū mysterio aliqñ gl.est ap.ꝛ approbata.in.l.j.C.de ser.fu.gl.in.§.q autē ad eas res.inst.de vsuc.Aliā ꝛ scd̄ā rōnē assignat.Pe.ꝛ Cy.et ēt Ray.in §.fi.ī.e. ꝛ Jo.de imo.ī.§.pxi.e.q2 rñsio facta ex interuallo nō videt facta ad interrogationē.ꝛ sic nō videt sibi adesse cōsensus simultane⁹ vt requirit ī stipulatiōe,eo q2 censet nouus actus:q2 interuallū cēset esse recessum a priore a r g.l.per retentionē cū gl.C.ō vsu. l.cū ī plures.§.locator horrei,ff.loc.Bar.in l.nō solū.§.morte.in ij.char.ff.de ope.no.nuntia.doc.oēs.in l.pacta nouissima.C.ō pac.Ista ēt rō nō vʒ p id q proxime dixi pp pcedētē rōnē de vna die. Itē sm do.Alex.si ista rō esset vera idē esset ī alijs ꝯtib⁹ iurisgētiuʒ in qbus requirit simultaneus ꝯsensus q lōgū interuallū dʒ vitiare ꝯ tex.ī l.si stipuler.§.fi.cū gl.ī.e.Preterea sm eūdē si dico tibi pmittis mihi cētuʒ,tu respōdeas volo cogitare vsq3 in crastinū ꝛ postea in crastino sequēti rñdeas deberet valere stipulatio.ꝛ tñ nō vʒ sm Bal.in vl.co.p istū tex.in ru.C.de const.pec.ꝛ in gl.in.l.iurisgētiuʒ.§.igit̄ nuda.ff.de pac.Sed Alex.hic igenue fatet q nō pōt assignari vrgēs rō q2 nō oīuʒ que a maiorib⁹ tradita sūt pōt a reddi rō.l.nō oīuʒ.ff.cū leg.Ita ēt dicunt Jo.ꝛ imo.Are. in §.seq.q nō pōt assignari vrgens rō.Sed istis pretermissis vera rō ē quare lōguʒ interuallum vitiet.stipulationem q2 interrogatio ꝛ respōsio ī stipulatiōe sunt de forma ꝛ substantia,vt hac.l.in prin.ꝛ ibi Bar.ꝛ ibi dixi.sed actus formalis dicit īdiuiduus,qñ forma est indiuidua l.furiosum. vbi Bar.ꝛ alij no.C.qui test.fac.poss.ergo cum sit indiuiduus,ꝛ p ꝯñs cōtinuus.l.cum antiquitas.C.de testa.nā indiuidua nō recipiunt iteruallūʒ lōgū bñ facit q volunt Bar.et Jo.bñ imo.in cle.cām.§.pe.de elec.q ea q̄ sunt forma vel substātia debēt esse cōtēporanea:ꝛ mul.explicari cum actu
4 explicatiuo.l.cum hi.§.si ptor.ff.de trāsa.† Huic est q si ex forma statutoꝝ in ꝯtu mulieris vel minoris regrat q ō beat interueniat ꝯsensus ꝯsanguineoꝝ.dʒ intereruenire statim anteq3 pueniat ad extranea q2 ipse ꝯsensus est de substātia ꝛ forma ꝯtus,ꝛ illa q̄ sunt forma debēt interuenire. statē in ipso ꝯtu.ita Bal.ī l.j.ī ātepe.e.C.qui admi.Imol. Moder.psertim do.Alex.in l.si quis mihi bona.§.iussū.ff. ō acq.he.ꝛ in.l.j.§.fuit quesituʒ,circa fi.ff.ad Treb.Pau. de Ca.ꝛ Alex.in.l.si cū dotē.§.eo.āte tpe.ff.sol.ma.ꝛ sic ha-
5 betis regulā tex.ꝛ rōnem regule quare longum interuallum vitiat stipulationē q2 dʒ esse cōtinuus act⁹.† Amplia istā regulā vt ēt habeat locuʒ ī ꝯtib⁹ inominat⁹ vbi lōguʒ interuallū ita vitiat ꝯtū inominatū do vt des,sicut nominatū vū

ad hoc

ad hoc vt dicatur 2ctus innominatus, est necesse q̄d ista couētio ex parte mea de dādo libꝛū ꝛ ex parte tua de dando vestem fiat icōtinenti ꝛ sine interuallo, ꝛ requirirur actus simultaneus. ita no. tenet Bart. ꝛ alij sequunt in. l. si cū fundū. ff. de pac. p gl. ibi, quā pōderat ad hoc ꝛ reputat singularē Paul. de ca. i. l. si pecuniā. in pn. iij. col. ff. de cōd. ob causam est veꝝ ꝙ illa gl. nō bene dicit ꝛ ibi legendo dixi habes aliam gl. que expresse dicit in. l. rogasti. §. j. in ver. placuerit. ff. de p̄sc. verbis. Et si diceres vt dicū t moderni senenses hic ꝙ istud non sit verū, q̄d sicut cōtractus nominati non vitiantur per longū interuallum similiter cōtractus innominati non deberent vitiari. cū secundum illos regulētur. l. naturalis. §. ꝙ si faciā ꝛ §. fi. de p̄sc. verb. ergo non p̄t dari ꝼm eos ratio diuersitatis, tu dic ꝙ imo ratio diuersitatis est. in pꝛomptu ꝛ fundamentalis: nā 2ctus innominati ꝓpꝛie sunt quatuoꝛ vt in. l. naturalis per totū. ff. de p̄scr. verb, ꝛ insti quatuoꝛ cōtractus innominati sunt recipꝛoci, ꝛ respectiui. Est verū ꝙ reperiuntur alij cōtractus infiniti q̄ ponuntur in tit. de pꝛescrip. verb. sed non sunt adinuicē respectiui. est ergo necesse ꝙ talis 2uētio fiat incōtinenti absq; interuallo, al's non esset dare 2ctus innominatos q̄ essent adinuicē respectiui. ¶ Limita nūc istā regulā non pꝛocedere in contractib⁹ nominatis iurisgentiū, in quib⁹ verba nō sunt de substātia, i cis interuallū nō vitiat. l. si stipuler. §. fi. ꝛ ibi gl. oꝛdina. vbi dicetur. j. eo. ¶ Secundo limitat istam regulam no. Alex. nō pꝛocedere in cōtractibus celebꝛatis cū certa persona vl' republica, in istis longū interuallum non vitiat vt quando res subhastātur i publico, ꝛ vendunt plus offerenti. ita decidit Bar. in. l. licitatio. in pꝛin. ff. de pub. ꝛ in. l. si tēpoꝛa. vbi ēt An, C. de fide instr. ꝛ iure hast. fisc. li. x. Bald. in. l. si pecuniā. vltima. C. de cōdi. ob causam. sed aduerte: qꝛ Bar. tin. l. locis. nō loquitur in stipulatione sed in alijs cōtractibus celebꝛatis cū certa persona ꝛ ita habes expeditā regu-
6 lam huius tex. ¶ † Tertio no. ex secunda parte i ver. si vo p̄sens. q̄d modicū interuallum nō vitiat stipulationem, vt dicit tex. in. l. duos. §. fi. de duobus reis. ratio est: qꝛ in stipulatione requiritur actus cōtinuus. l. 2tinuus. in pꝛin. j. e. Sed nos habemus aliquid dici cōtinuo fieri licet interueniat modicum interuallū tempoꝛis. ita no. Abb. Panor. in. c. cum causam. in. j. no. de elec. p illum tex. i versi. 2tinue vnus post. alium. ꝛ
7 isti Abb. no. ad dicta ad testiū. ¶ † Quarto. no. [a] ex eo. textu.
8 ꝙ discessus ante responsionez non vitiat stipulationē si in cōtinenti eo reuerso sequuta sit rñsio. Unde no. diligenter. ex hoc tex. ꝼm Pau. de ca. ꝛ do. Alex. qui sibi ascribit, quod discessus nō reputatur actus extraneus ad stipulationem, nisi, interueniēte lōgo interuallo. ꝛ ita declarat. tex. i. d. l. 2tinu⁹. Hinc infero. no bene dixisse gl. que reputatur no. in l. duos in ver. cōtrarius. ff. de duo. reis. vbi gl. d̄t omnem actu p̄ter obligationē dici actum extraneū. est minus generaliter dictū, qꝛ discessus nō est extraneus actus. vt ex. j. dicēdis appare-
8 bit illā minimis gn̄liter locutā esse. ¶ † In gl. i ver. responsū. ibi vel etiā lōgo ista gl. repꝛobat p Bar. ꝛ communiter docto. ꝙ imo solum interuallum longū sine alio actu vitiat, vt in iuribus allegatis in gl. ita cōmuniter tenēt doc. pꝛeter. Pau. de ca. qui tꝫ gl. qꝛ leges ꝼm eū allegate in gl. intelliguntur ꝙ interuenit act⁹ extrinsecus nō recedo. al communi snīa tamē pꝛo gl. cōtra doc. vr̄ fortiter stringere tex. in. d. l. si ex duob⁹. in pꝛi. dū tex. dicit cū actoꝛ ad alia negotia discesserit vel pꝛomissoꝛ vbi longū interuallum alteri⁹ diei in rñsione tūc vitiat stipulationē qñ p̄toꝛ ad alia negotia diuertit: ergo ibi est tex. ꝙ lōgū iteruallū ita demū vitiat qñ stipulātes diuerterūt ad alia negotia ergo non haberet vitiare nisi actus extraneus iteruenisset. ꝛ p̄fecto ille tex. 2. doctoꝛes multū stringit nisi dixeris ꝙ ibi. non d̄beat sumi tale argumētū a 2rio sēsu qꝛ resultaret absurdus ꝛ prauus intellectus. 2. l. duos. §. fi. vbi alterū alternatiue sufficit vel interuallū vel extrane⁹ act⁹ illud est quātū dici pōt ad iliū tex. Tenēdo cōem opinionē scribētū ꝙ longū interuallum solū vitiat stipulationē opereptiu3 erit videre ꝙ dicat longū iteruallū. Bar. vr̄. h̄ dicer̄ ꝙ vna dies censetur lōgū interuallū allegat ad hoc duos tex. in. l. 2tinu⁹. in. pꝛin. j. e. vbi d̄t tex. ꝙ in stipulatiōe d3 esse cōtinuus actus vt nūaliq̄d momētū nature iteruenire possit allegat ēt l. si. ex. duob⁹. in pꝛin. ibi postera die rñdisse. nā ibi cēsetur ex interual o rñdisset qui altera die rñdit: ergo vna dies censet
9 longū interuallū. ¶ † No. istud singulare dictū Bar. i ꝓposito nostro. ꝙ vna dies d3 esse longū interuallū ꝙ est notandū. ad intellectuꝫ p̄sentis materie lꝫ alij scribentes nihil. dicāt, p̄terq̄. Jo. de imo, qui ēt ꝙ istud dictū Bar. est valde notādū, ſ3 apud eū nō est sine scrupulo p tex. in l. duos. §. fi. vbi dicit tex. longū interuallum vitiare. sed nō modicū. Si ille tex. nō facit cōtra Bar. qꝛ. licet quod magnuꝫ interuallū vitiat. ꝛ non modicū, ꝛ ex hoc nō dicit qn dies vna dicat lōgum interuallum mihi videt ꝙ 2 Bart. magis strīgat text. in. d. l. si ex duob⁹. in pꝛin. in ver. postrea die. qui text. vr̄ pꝛesupponere q̄d bene duos dies dicant esse longū iteruallū: ergo nō vna dies, nisi dicas q̄ illud q̄d ibi dicit tex. de die postera, nō excludit spaciū de vna die. ꝓpter. l. continuus. in pn. in eo alibi tū dicit multū no. Bal. ad pꝛaticā in. l. j. circa fi. C. de oper. li. ꝙ fit eodem die ꝛ loco: p̄sumitur factū eodem cōtextu: similiter pꝛesumit factu incontinenti illud ꝙ est factū eodē die, ꝛ loco ꝛ coꝛā eisdē testib⁹. ita no. dicit Bal. i. l. pe. §. mulier. circa fi. ff. sol. mat. ꝛ in. l. legē. C. de pac. ita sepe allegamus i p̄tica consulendo. ꝛ ista bene nota qꝛ scribentes nihil dicunt. ¶ Circa istam distinctionē Bar. an ꝛ qñ interuallū vitiet stipulationē vel nō: qꝛ scribentes nihil substantiales addunt: tu aduerte ꝙ Bar. i a
superioꝛibus ꝛ in ista doctrina videtur ꝓmiscue loq̄ d actu cōtrario ꝛ de actu extraneo vel extrinseco: ſ3 ego constituo differentiā: nā de actu cōtrario nihil est sine dubio ꝙ actus contrarius sem̄p vitiet stipulationē, ꝛ de isto actu cōtrario ꝓpꝛie loquitur tex. d. l. duo. §. fi. ff. de duob. reis. in verbo q̄ modo contrarius obligationi non lit. ꝛ in verbo necis actus contrarius sit obligationi: de actu vero extraneo seu extrinseco videt mihi q̄d loquat ꝓpꝛie tex. in. l. cōtinu⁹. in pꝛin. i ver. aliquid agere inceperit. ꝛ tex. i. d. l. si ex duobus. i pꝛin. ver. ad alia negotia diuerterit. ꝛ in ver. lꝫ peractis ilis rebus rñderit, ibi cū illa alia negotia bñ erant extranea, sed non contrariantia sti-
10 pulationi. ¶ † Circa actus ex̄neos aduerte quod si sit actus momentaneus nō vitiat stipulationē. tex. est in. l. cōtinuus. in pꝛin. ꝛ. l. q̄ extrinsec⁹. j. eo. dicit ꝓpꝛie momentū quarta pars vnius hoꝛe. ita Jo. an. i. c. j. de cau. poss. ꝛ pꝛopꝛ. Aduerte ēt ne erres. ꝙ actus in ꝓposito nostro no dicitur extraneus quādo est de apenditijs vt datio fideiussoꝛis vel similis. d. l. duo. §. fi. ꝛ hic per Bar. Sꝫ quando est talis actus per quem verisimiliter abdicatur animus a stipulatione, ꝼm Rap. cu. hic. Alias q̄ recessit ꝛ redijt eadē die verisimiliter interim aliq̄d impertinens a stipulatione fecit, ꝛ tamē non vitiat stipulationem. vt hoc tex. nostro: similiter ꝛ quando est talis actus per quem factus verisimiliter habet stipulationē pꝛo deserta secundū Alex. hic. ¶ In vltima oppositione Bar. inquantum Bar. allegat. l. j. §. fin. ff. ad leg. Falc. voluit allegare. l. j. §. itē si ita. ff. ad leg. Fal. qui tex. est not.

1 ☞ In stipulatio. requirente verba ꝓ foꝛma sufficit sensum verboꝛum colligi per interpꝛetationem.

2 Responsio que nō est formaliter cōfoꝛmis interrogationi nisi mediante interpꝛetatione. tamen valet.

3 Ad validitatē stipulationis nō sufficit consensum responsiōis percipi signis vel actibus.

4 Foꝛmā datam a iure in stipulationibus partes non possunt mutare.

5 Stipulatio inutilis nō valet etiam vt pactū nudum cum ex ea oꝛitur nō naturalis actio q̄ oꝛitur ex pacto nudo.

6 Ubi agitur de obligatione cōtrahenda, si nō valet quod ago vt ago: non valet etiam vt valere potest.

7 Obligatio fideiussoꝛia nō potest stare sine pꝛincipali, quādo non subest nec ciuilis nec naturalis ratio.

8 Licet q̄s annuat capite ꝛ sic signis, ꝛ consequenter licet tacite consentiat, lꝫ dct fideius. ꝛ sic scdo modo videatur consentire, ꝛ sic videat duplex cōsensus: adhuc nō oꝛitur naturalis obligatio, nec valet datio fideiussoꝛia.

9 Fideicom. vniuersale an possit relinqui solo nutu.

10 Si interrogaui titium an velit bona sua relinquere vxoꝛi: ꝛ ipse annuit capite, sic vxoꝛ habebit bona iure fideicom.

11 Uerba iactantia pꝛolata a testotoꝛe ꝛ testib⁹ adhunc nō adhibitis non inducunt dispositionem.

12 Qui inclinat caput versus pedes vl' humeros dicitur annuere ꝛ sic affirmare.

13 Si quis dicat eligio vl' postulo eo modo quo meli⁹ ꝛ validius fieri potest mihi valet.

14 Si non valet q̄ ago vt ago: valet vt valere potest quādo inter illud q̄ agitur ꝛ illud ꝙ poterat agi non est differentia in modo nec in foꝛma constituendi ſ3 in comodo ꝛ vtilitate.

15 Regula si nō valet q̄ ago vt ago, valeat vt valere potest, quādo habet locum. ꝛ nu. 13.

16 Bonum, est argu. de libertate ad iam causam.

17 An si cōuocatis. vij. testibus ꝛ rogatis notarius scripsit test. hoc modo: titius sanus mēte lꝫ coꝛpoꝛe grauatus in his scriptis fecit suum testa nūcupatiuum ꝛc. sed non reperitur institutio an valebit vt codicillus.

18 Si quis donat bona sua potest moꝛtē suā alicui ꝛ dicat si non valet vt donatio causa moꝛtis valebit vt donatio inter viuos, nam tunc valebit eomodo quo valere potest.

a ¶ Quarto no. ꝛc. Aduerte ꝓ ampliori declaratiōe hui⁹ no. ꝙ qñ q̄s esset interrogat⁹ an ꝓmitteret d̄ cē, ꝛ rñderet se reuersurū cras, ꝛ die crastia reuersus ꝓmittat, ꝙ tūc nō cēt lōgū iternallū. s. vni⁹ diei vt d̄ hic per Bar. Ale. ꝛ hūc authoꝛē j. co. seq. post alios, ſ3 bene valeret in vi pacti nudi, vt d̄clarat Bal. i rubꝛi. C. d̄ cōsti. pe. co. vl. nā stipulatio pec cās i foꝛma, v3 vt pactum gl. i. l. iurisgētiū. in. §. sed cū nulla ꝛ ibi do. ff. de pac. ꝙ est veꝝ secūdū Alexā. ibi post An. ꝛ Bald. vbi. d̄. nisi 2stet ꝙ partes voluerint facere stipulationē p istū. §. vbi ētidē Ale. ꝛ i §. si q̄s ita. j. e. i pn. ꝙ sane ēt intelligit vt valeat in vim pacti nisi p̄cedat d̄bitū, nā eo p̄cedente valeret in vim 2stituti, vt per Bald. in. d. ru. co. vl. ver. seq̄t videre d̄ foꝛma. ꝛ p Jo. d̄ pla. in l. j. §. cū q. ff. de 2sti. pec. ꝛ p gl. in. d. §. sed cū nulla. ver. igit nuda. ꝛ ibidem etiā per doc.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

19 In his q̄ dependent ex voluntate duoꝝ vbi agitur de obliga.contraben da si nō valet quod ago vt ago: nō valet etiam vt valere potest.

20 In materia oblig.dissoluendę si non valet qđ ago, vt ago ꝛc. an valebit vt valere potest.

21 Quando est defectus in causa efficiente ꝛ sic in persona si nō valet quo ago ꝛc.valet vt valere pot est.

22 Si filiussa.facit testa.cū cōsensu patris tale testamentū non valet ex defectu cause efficientis valebit eo modo qu o valere potest sic vt donatio causa mortis.

23 Semper ꝛ in omni materia si nō valet quod ago vt ago valet vt valere potest fallit in vno casu tantum.

34 Juramentum habet vim clausule vt actus valet omni melio ri modo quo potest.

a ¶Tertio no, ꝛc. vid Spe. in ti. d spon. co.j.v.secus. 25 Ubicūq; actus deficit ratione consensus: iuramentum inter positum super eo nihil operatur.

26 Ubicunque deficit solēnitas formalis; ibi iuramentū nullo modo supplet.

b ¶Quinto. Ampliat Jas.idem qđ dixit ibi tegrue/ nirēt,si ordo p̄ueniret in p̄n. huiꝰ legis in fin. penulti.not. Purp. 27 In dispositione patris inter filios sēp inteligitur clausula vt valeat actus omni melioꝛ modo ꝛ via quo potest.

28 Quid sit guarentia seu guarentare.

29 Quando stipulatio inutilis interponitur super aliquo facto nō tendente sed nā in speciem alicuius contractus tunc quia stipulatio peccat in forma ꝛagitur de obli.cōtrahenda si non valet ꝙ ago vt ago :non valet etiam vt valere potest.

c ¶Septimo nō. Nota alibi ꝙ bona p̄sequētia nō accidit, fide iusso: ꝛ nō obligat natu raliter. Jas.i l.iis cui bōis tit.nio,j. co. Purp. 30 Quando in instrumento non continetur mutuum esse contra ctum sed sola confessio mutui:tunc nō potest agi ex instrumē to,id est ex contractu mutui nec ex stipulatione.

31 Sistatutū disponat qđ instrumēta guarentigiata mittātur ex cusationi: an mittetur instrumentū mutui in quo non conti netur mutuū esse contractum sed sola confessio mutui.

32 Si contractus principalis in instrumento nō tenet:nec etiam p̄ceptum guarentigie in eo oppositum.

§.Si quis ita. Iste.§. erit valde notabilis vt Bar.sufficit q̄ ad obligationē p̄sensum colligi ex verbis p interp̄etationē.secꝰ si ex signis ꝛ actibꝰ peipiat.istud sūmariū Bar.ē defectiuū:qz nō comprehēdit tex.ꝛ tō oplectēdo totum tex.ego summo sic. In stipulatione sufficit p̄sensum colligi p interp̄etationē ex verbis.secus si ex signis colligat.Itē ex sti pulatōe inutili nō oritur etiā naturalis obligatio.ideo nec fide iussoꝛ accedere pt.h.d.totꝰ iste.§. Et diuide istū tex.i q̄tuor partes. In p̄ima ponit dictū affirmatiuū: In.ū. ponit dictū negatiuū. In.iū.declaratur illud secūdum dictum negatiuū. In.iiū.ponit illatio ex eo.ū.ibi.cōtra ꝑ sine verbis.ūū.ibi, nō tantū aūt ciuiliter.iiū.ibi ꝛ ideo. ¶Not.primo ex isto tex. ꝙ in stipulatione reqrēte verba p forma.sufficit sensū verbo rum colligi p interp̄etationē. qñ talia verba respōsiōis pos sunt declarari p interrogationē p̄cedentē.cū responsio intel ligat fm interrogationē p̄cedētem.l. si defensoꝛ.§.g interro gatus.ff.de interrog.act.§.p̄terea.inst.de inu.sti.,put accidit in isto tex.in illis verbis:q dni.importāt eū cur nō ꝛ sic habēt quādā affirmatiuā.ac si diceret nulla causa est quare tibi nō ō hēā.p̄mittere. secus aūt esset qñ verba nō essent ad hoc apta, p̄out dt glo.solēnis i.§.§. hec solenia.inst.de verb.obl.licet contrariū videatur tenere glo.in.l.si quis in fundi vocabulo in p̄n.de leg.j. vbi si testatoꝛ dixit ꝙ legando bouem volebat intelligere de equo:valet legatū de equo quomodo iste gl.con cordātur dixi ibi in.d.l.si qs in feudi vocabulo.ideo non alit repeto hic. ¶Sexto no.ex hoc tex.qđ respōsio q̄ non est for maliꝰ p̄formis interrogationi nisi mediāte interp̄etatiōe tū valet.ꝛ ita limitat.§.sequēs.ꝛ regula.§.p̄terea.inst.de inut. stip.vbi dꝰ ꝙ responsio debet esse conformis interrogationi. ¶Tertioꝰno.i vers. Ad validitatē stipulationis non suf ficit cōsensum responsionis percipi signis vel actibus:qz sti pulatio fieri dꝫ vtrozꝫ loquente,vt dicit tex. in p̄in. huius.l. ¶Quarto no.qđ forma datū aiure in stipulatiōe partes nō p̄nt immutare,ꝛ ita ad hoc istū tex.alle. Bar.i l.iius publicū. circa p̄n.ff.de pac.Et p hoc infert qđ si pars ea dicāt stipula tionem nō factā velle haberi p facta,dico ꝙ p hoc non posset agi ex stipulatione,fm Ang.ꝛ Mod.i.l.quicquid astringēde j.eo.vbi p hoc subdūt ꝙ instrumētū extendēdū ad cōsilium sapientis nō pōt extendi cum stipulatione que requirit formā verboꝝ.idē volūt canoniste in.c.pe.de iureiu. ¶Quinto dꝰ ligēter no.ibi nec naturaliter,qđ stipulatio inutilis nō ꝙ etiā vt pactum nudū,cū ex ea nō oriat ēt naturalis obligatio:que oritur ex pacto nudo.l.i bis.§.imperator.ff.de sol.l.j.in p̄n. ff de pac. ꝛ ō est: quia formalis solēnitas stipulationis re quirit verba vtrozꝫ parte.vt hac.l.i p̄n. ergo cū ꝺficiat forma que dat esse rei.l.Jul.§.lꝫ ꝛ si quis.ff.ad exhi.ꝛ per p̄ns actus redditur nullus ipa Bart. in.l.si quis ꝙ eo i p̄n.l.vlt.q.ff.de fideiuss.qz tunc lex vr̄ resistere ipsi p̄incipio ꝛ p p̄ns impedit oritū obligationis.l.si nō sortē in p̄n.ff.de cond.ind. Et decla rat Bart.i.l.cū lex.in p̄in.ff. de fideiuss.ꝛ si dicatur que vlti tas est qđ nō oriat etiā naturalis obligatio:dic qđ vtilitas est in p̄optu:qz si virtute talis obligatiōis solueret.posset indi stincte repetere solutū:qz ē oi iure indebitū.l.j.cū gl.ff.d 2d. indeb.intellige secꝫ cōmuniter scribētes qñ cōstat partes ani mo cōstituēde stipulatiōis,p̄missile: alis stipulatio que non vꝫ vt stipulatio ,valeret vt pactū nudū in xta gl.i.l.iurisge.§.igi tur nuda.ff.de pac.rō qz actus agentium nō operāt vltra cō 6 ꝛum voluntatē.l, nō ois.ff.si cer.pe. ¶Sexto no.ex eodem tex.ꝙ vbi agit de obligatione ꝫbenda, si non vꝫ quod ago vt ago nō valet etiā vt valere pt.facit.l.j.§. eum q.cū gl.ff.de cō stit.pec.rō est p p defectum forme,de quo statim dicetur infra

7 ¶Septimoꝰ no.in ver.ꝛ ideo qđ obligatio.fideiussoria nō c potest stare sine p̄incipali,qñ non subest nec ciuilis nec natu naturalis obligatio:qz fideiussio est accessoria ꝛ non pōt stare sine p̄nci.l.fideiussoꝛ obligari.§.fideiussoꝛ.ff. de fideiuss.intel lige sane qđ requirit obligatio naturalis vt ciuilis vt fideiuſ soria obligatio tenear.Adde ꝙ ēt sufficit efficiū iudicio quod lꝫ nullā p̄sumponat obligationē.l.q p collusionē.ff.de act.emp. tamē p̄sumponit qđsi obligationē seu quasi debi tum.l.cum quis.§.si quis p̄o reo.ff. de sol.sine sit officium in nobile sine mercenarium pt accedere fideiussoꝛ,declarat Bar.i.l.Mar 8 cellus.ff de fideiuss. ¶Ultimo no.ex hoc tex.quod licet qs annuat capite ꝛ sic signis,ꝛ p̄sequēter lꝫ tacite p̄sentiat vt di cā i glo.ꝛ lꝫ det fideiussoꝛē ꝛ sic ēt isto secō modo videat con sentire,ꝛ sic videatur esse duplex p̄sensus:adhuc nō oritꝰ na turalis obligatio nec vꝫ datio fideiussoris.ita est tex.no.h p rationē p̄dictā:qz act⁹ peccat in forma ꝛ sic duo vincula nō d plꝰ operātur q̄ vnum.ꝛ sic limita regulā qđ duo vincula ꝛc. quē.ita.q.C.cōia de fideiuſ.c.inter cōpozalia. de trāsact.epiſc gl.in.c.i.de treuga ꝛ pace.qz nō hꝫ locum qñ actus peccat in forma. ¶Expeditis notabilibꝰ anteq; veniā ad glo.sequendo semp ordine Bart,iste tex.inducit per Bart. ad duas not.q. post Pet.de bella perti. Prima est pone interrogo testatorē an velit relinq̄re bona tali:ꝛ testatoꝛ rūdet.cui alū q̄ libi velīe relinquere ꝛ per hoc decidit Barto.q̄ velit illi dimittere,per istū tex.qđ inducit fortius ꝙ in stipulatiōe.ꝛ sic in cōtractu stricti iuris inducit dispositionem,vt hic,ꝛ fortius dꝫ intesta e mentis:cum in eis fiat plenioꝛ interp̄etatio:vt p̄in.de intestatis.ff.de re.iu. ¶Circa istam p̄mam dicit Bar.q̄ est bene notabilis,scribentes nihil addunt.quod est mirandum.

f Pau.de ca.limitat qñ esset grauiinfirmate grauatus ꝛ ille interrogatus esset submissus ab illo p id quod decidit Jo.an in.add.Specu.in ti.de test.ꝛc.de cuius decisione tetigi in l. iubemus.C.de test.Tu autē aduerte lꝫ scribētes nihil addāt decisioni Bar.q̄ li Bar.loquetur i fideicō missō particula ri res esset planioꝛ ꝛ sine dubio:qz legata ꝛ fideicōmissa pos sunt relinqui solo nutu.l.nutu.ff.de le.iij.vl.ꝛ in epistō.C.d fideicōmiss.vnde Bar.loquitur in fideicommisso vniuersa li,pꝫ:qz fuit ille interrogatus an vellet relinquere bona sua. 6 pōdera bona sua:ergo erat fideicōmissum vniuersale ꝙ non. potest relinqui solo nutu.l.nutu.declarat Bar.in p.l.ꝛ in epistō la.C.de fideicō.qz in fideicommisso vniuersali consistit totus pōdus totius successionis,ita.Bal.in.l.in bem.in j.op.C.de testa.aut log ꝛ in institutione eo qz verbū relinqo adiectum vniuersitati bonoꝝ importat institutionem fm glo.in.l.his. verbi. in p̄in.ff.de hered.instit.ꝛ vtroqꝫ modo apparet ni hil.facere ad propositū.tex.in.l.Papphilo.§.propositus alle gatumper Bar.qz ille tex.loquitur in fideicommisso parti culari,sed Bar.hic loquit in fideicōmisso vniuersali aut in i 10 stitutione.¶Adde etiā secundo ad istam egregiā.deci.Bart. illud ꝙ alibi no.deci.Bal.in.l.ꝛ in epistola.in.ū.q.C.d fidei. vbi q̄rit Bal.ego interrogaui.Titiū an vellet bona sua reli quere vxori,ipse annuit capite qđ sic an valeat dt ipse Bald. videtur ꝙ non qz in testamentis requiritur p forma quod no minetur.heres testatoꝛe.iubemus.C.de testa.ergo nō sufficit annuere signis hrenter Bal.ibi determinat ng.contrarium qđ imo vxoꝛ habebit vna vt fideicommissi qz venientes ab in testato censetur gravari per fideicommissum restituere.A con firmo p illud qđ no.velnit Bal.ꝛ omnes doc.in.d.l.his.ver bis.adsti.p̄incipū.ff.de here.instit.qđ verbū relinq̄.ad iectum vniuersitati bono ꝛ importat institutionem,sed quādo nō pōt portare institutionē importat fideicōmissum.vt act⁹ potiꝰ va 11 leat ꝙ pereat. ¶Tertio no.regulā Bar.qđ verba iactātia ꝙ,lata a testatore testibꝰ ad hoc nō adhibitꝰ nō inducūt dispōsi tionē p.l.ñ.vbi ēt Bar.idē no.ff.d test. Adde bonū ꝛ no.text. mꝫ.vulgatū i.c.cū venisset.circa.mediū.6 ist.per quē tex.not.

ibi omnes

fbi oēs canoniste ꝙ verba gn̄alia plata ad cōplacentiā non
inducūt dispositionē: puta si dicatur de oībus reb⁹ meis fa
cias ad tuū placitū.c.mō si dicat̄ alicui oīa bona mea tua sut:
talia verba nihil disponūt.gl.est no.in l.ij.in ver.ipsi sunt.C.
in quib.cau.colo.cen.li.xj.Similiter si aliquis dicat de me:
roibus rebus meis facias ad libitū tuū: nō sequit̄.ergo do
no.ita dicit no.Ang.in.l.si cui.in pn̄.ff.de ser.titu.gn̄ali. Itē
ꝯ illū tex.in.d.c.cū venissent.⁊c mediū decidit Lud.ro.no.in
repe.rub.ff.de arbi.in ij.co.pone,ī presentia testiū tu petis a
me ꝙ donē tibi istū librū: ⁊ ego rn̄deo,nō tm̄ istū librum:sed
oīa que habeo in isto mūdo, ꝑ ista verba nō inducitur aliqua
donatio ⁊ nō potes petere illū librū,q₂ sunt verba iactātia ⁊
illā deci.Ro.refert ⁊ sequit̄ Alex.in.l.ita stipulatus.in.ij.co.
j.e.Cōtra predicta vr̄ esse tex.in.c.cū iuramēto.d̄ homi.vbi
tex.valde no.ꝙ si ꝑmitto quicquid postularis valet ꝑmissio,
⁊ teneris vigore ꝑmissi nisi peteres aliquid turpe vel ī hone
stū:⁊ ideo q̄rit ibi tex.nā herodes ꝑmisit puelle saltatrici dare
qcquid vellet cū iuramēto, ⁊ ita notāt illū tex.canoniste,resꝑ
pōdeo ꝙ ille tex.loquit̄ qn̄ ꝑmisso erat deliberate facta ver
bis obligatorijs nō aūt erāt verba generalia ⁊ iactātia dicit
Alex.in.d.l.si ita stipulat⁹.in.ij.co.j.e.Secūdo iste tex.indu
cit̄ ꝑ Bar.ad aliā.q.ī qua nihil ē addēdū.Expeditis textua
12 lib⁹ capio gl.in ver.annuisset ⁊c. ¶ † In ea.gl.ibi humeris,
capite,istam gl.ꝑ singulari no.Ang.hic ī fi.ꝙ caput inclinā
do versus pect⁹,⁊ humeros d₃ quis annuere,⁊ sic affirmare,
⁊ iō in cōtractib⁹ iurisgentium q solo cōsensu fiunt annuendo
capite,vl' adstringēdo humeros dicere? affirmare.⁊ sic obli
gari.per.l.si stipuler.§.fi.j.eo.Istud idem ꝙ d̄t gl.d̄t gl.in l.
itē q₂.in prin.ff.de pac.tu adnerte ꝙ illud ꝙ dicūt iste gl.de
capite,ꝙ inclināndo caput dicat̄ quis annuere seu ꝯsentire,ē
bene dictū,s₃ illud ꝙ dicūt iste gl.q.eo.mō adstrīgēdo hume
ros,est male dictū fm̄ Imo.q₂ vt docet experiētia rerū magi
stra.c.quā sit.in prin.de elec.in.vj.stringēdo humeros videt̄
poti⁹ quis facere actū dubitationū q̄₃ affirmatiuū.tm̄ aduer
te ꝙ illud idem ꝙ dicūt iste gl.d̄t expresse Bar.alibi ī.l. nutu
in pn̄.ff.de leg.iij.ꝙ notarius d₃ scribere ꝙ cōsensit stringen
do humeros sed dicat Bar.quid velit non credo esse verum.
¶ Capio aliā gl.ī ver.s₃ nec naturalit̄.Circa doc.Bar.adde
dū in prin.dicit quod quando expresse fuit actum quod act⁹
valet quocunque modo poterit tunc non est dubium quod
valebit q₂ fuit expressū quod valebat quocunque modo pōt.
13 l.j.ff.de iure codic.⁊ l.fi.C.de cō.⁊ gl.hic. † Cōtra istud for
titer videtur facere tex.ī c.j.ī.X si.sub etiam forma de postu.
pl.in.vj.vbi est tex.quod aliqs dicat eligo vel postulo eo mo
do quo meli⁹ ⁊ validi⁹ fieri poterit.dicit ibi tex.quod nullo
mō v₃ ⁊ nihil v₃,nā postulatio ⁊ electio differūt,nā eligunt̄ di
gni ⁊ postulātur indigni.Gemi.ibi In.sciens.forte difficul
tatē.no.ex.tex.no.ꝙ qn̄ actus d₃ fieri sub certa forma,si pec
cat.ī forma nihil.operat̄ illa clausula si nō v₃ ꝙ ago vt ago va
leat vt valere posit.ita Gemi.no.ex tex.s₃ istud no.ē falsū
⁊ ꝯ iura q̄ allegat Bar.hic.Nā testamēto.est tradita forma ꝙ
fiat corā septē testibus:sed si testator ponat illā clausulā si nō
v₃ ꝙ ago vt ago ⁊c.tūc v₃.iure codicilloꝝ.l.fi.C.de codic.⁊ l.
j.ff.ergo ꝯ dictū Gemi.q.vbi reqrit̄ certa.forma l₃ nō adhi
beat tn̄ talis clausula operat̄.Ego alit̄ respōdeo ad illū tex.
limitādo primū mēbrū Bar.⁊ dico.ꝙ iō ibi si dico eligo po
stulādū ⁊ postulo eligendo:⁊ volo valere oī mō q̄ possū nō tn̄
v₃ illa clausula nihil operat̄: q₂ lex expresse resistit tali clau
sule q₂ est in materia nō depēdēte a volūtate aut dispositiōe
14 facientis actū. ¶ † Secō.adde ī quātū Bar.t₃ ꝙ qn̄ inter illud
q agit̄ ⁊ illud ꝙ poterat agi nō est differētia in mō nec ī for
ma cōstituēdi.sed in cōmodo ⁊ in vtilitate tūc si nō v₃ ꝙ ago
vt ago v₃ vt valere pōt.ita intelligit.l.si tā angusti.de ser.⁊ l.
via.in prin.ff.de ser.rust.pred.Rap.cu.hic dicit ꝙ rō ꝑprie
illi⁹ text.est.q₂ sub seruitute vie que est amplior cōtinet̄ ser
uit⁹ itineris q̄ est minor tex.in.l.j.ff.de ser.rust.pred.inst.de
ser.a.in prin.⁊ ibi gl.declarat:q₂ sub seruitute vie cōtinetur
seruitus itineris,⁊ refert dicere ita Bal.in.l.nō codicillū.C.
de test.Tu cōfirma istā solutionē vltra eos per tex.in §.si sti
pulati.j.e.l.vbi si stipulor.xx.ꝑmittis mihi isti decē,nō v₃ sti
pulatio i.xx.v₃.tn̄ i x.q₂ ī maiori summa ꝯtinet̄ minor eodē.
mō cū in seruitute vie cōtineat̄ seruitus itineris si nō v₃ cōsti
tutio vt seruitus vie v₃ vt seruitus itineris q̄ sub ea cōtinet̄,
⁊ sic eo mō quo pōt.Alio modo dicāt ad illā l.si tā angusti s₃
ī alio ꝑposito.Po.de imo.ī l.qui Rome.§.duo fratres.ī vij.
col.ff.de ver.obl.⁊ ibi Alex.in.v.char.ꝙ in illo tex.illud ibi ꝑ
cedat ratione demōstrationis ibi facte in ꝑsentia prout expſ
se et ibi tex.in ver.demōstratione facta ibi appellatione vie
venit seruitus itineris eo q₂ locus vie fuit ibi ad oculū demō
stratus ibi in tex.demonstratione facta certe per talē demon
stratione ad oculum percipitur q₂ intentio partium fuit non
cōstituere viā s₃ seruitutē que cadere poterat. Confirmo per
illud qd̄ vult gl.no.sing.in l. que extrinsec⁹.j.e.vbi sing.tenet
gl.qd̄ si dico promittis mihi istū bouem demonstratione fa
cta l₃ sit equus:tn̄ v₃ stipulatio de equo ꝑpter demōstrationē
q₂ qn̄ res domōstrat̄ ad oculū attendimus verboꝝ significa
tū,in illo ergo text.l.si tā angusti.est demonstratio.q̄ importat
mysteriū.iste intellectus licet prima frōte peregrin⁹ ⁊ no.cō
firmatus,vt.s.mihi nō placet,ꝑ tex.in l.via.in prin.ff.de ser.
rust.pred.allegata ꝑ Bar.vbi de demonstratione verbū nul
lum tamē iuriscōsultus ponit ibi regulam si cōstituatur iec⁹
vie ⁊ nō sit tāte latitudinis:tn̄ v₃ vt iter.⁊ sic vt valere potest,⁊
sic vt seruitus itineris. ¶ Tertio adde inquantū Bart.in his
que dependent a volūtate vnius vi sunt vltime volūtates que
depēdent a volūtate ⁊ dispositione solius testatoris facit dif
ferentiam: aut agitur dispositione totali: ⁊ tūc si nō valet qd̄
ago vt ago,nō v₃ valere pōt.l.nā codicillū.C.de testa.allega
ta ꝑ Bar.⁊c. Aut agit̄ de parte illius: ⁊ tūc secus ꝑ l.filius f.
§.vt qs heredē.ff.d̄ leg.j.l.Sceuola.ff.ad Treb.l.verbis ciui
lib⁹.ī gl.de vul.Aduerte ne Bar.te decipiat q₂ iura q̄ allegat
Bart.in.ij.casu qn̄ agit̄ de parte videntur loqui qn̄ agitur de
totali dispositiōe,hoc est de totali hereditate: q₂ ī substitutio
nibus vl' directis vel fideicōmissarijs cū dicatur secunde in
a stitutiōes.l.rōne.§.ceteris[a].ff.ad l.fal.agit̄ d̄ totali successio a
ne bonoꝝ testatoris:⁊ sic verba q̄ dicit Bar.in.ij.dispositione
cōfundunt que dicūtur in prima:ergo intellige mētem Bar.
esse quod aūt agitur de totali dispositione.i.de totali validita
te totius testamēti:nā ī.ll.allegatis secundo casu non agitur
de totali validitate testi:nā in.l. Sceuola.agitur de substitu
tione pupillari ā qua nō pēdet validitas totius testamēti:simi
liter ī substitutionibus directis vel fideicōmissarijs nō pēdet
tota validitas testi,licet aptitudine possit agi de tota here
ditate:q₂ tota hereditas posset deuenire ad substitutos apti
tudine ꝑ testamētum.l.proxime.de his que in test.delent.
15 ¶ † Secō aduerte inquātū Bar.facit differentiā ī depēden
tibus a voluntate vnius,qd̄ aut agit̄ de totali dispositione aut
de parte,prima frōte ista differentia reddit̄ inepta: nec videt̄
esse bona cū trita regula sit in oppositū,ꝙ bonū est argumē
tū de toto ad partē ⁊ ecōtra,qn̄ nō datur efficax ratio diuersi
tatis.i.q̄ de tota.ff.de rei vend.l.qui sit.ī prin.vbi gl.allegat
infinitas concordant.ff.de vsur.c.pastoralis.ī pn̄.d̄ offi.dele.
Et propterea Rapha.Cuma.in.l.verbis ciuilib⁹.in.ij.co.ff.
de vulg.ff pup.dixit qd̄ doc.Bar.in hoc non habet rationem
diuersitatis.Idē Cuma.hic dicit,ꝙ ista differentia inter tota
lem dispositionē ⁊ partē est truffa.s₃ Pau.de cast.dicit quod
ideo Raph.reputat truffam:q₂ nō gustauit medula istius do
ctrine.Hic ergo,qd̄ vera rō diuersitatis ē inter istos duos ca
sus,fm̄ Ang.Im.⁊ Pau.de ca.hic.q₂ ī primo casu Bar.qn̄
testamentū nō potest valere vt testm̄:q₂ non erat adhibiti nisi
quinq₃ testes si valeret vt codicillus ꝑut valere posset trāsiret
in speciē oīno diuersam.secus est qn̄ directa substitutio q̄ nō
valere potest iure directo transit ad obliq₃ tunc nō transit ad
diuersam speciē:q₂ ample sunt substitutiōes:ergo in illa par
te substitutio:que nō pōt valere iure directe substitutiōis va
let iure fideicōmissarie prout pōt.Confirmo istam rationem
diuersitatis vltra eos dupliciter:primo,q₂ nos habemus ꝙ si
testatori fecit testm̄ ī scriptis deinde pone ꝙ nō ꝑfecte.s.corā
septē testib⁹: q₂ nō apposuit solēnitates requisitas ⁊ sic non
valet testm̄ in scriptis,an valebit vt testm̄ nuncupatiuum ⁊
sic eo modo q̄ valere pōt:certe dico qd̄ sic, q₂ nō fit transitus
de vna specie ad aliā sibi valde diuersam. Ita firmāt Ly.Al.
de rosa.⁊ oēs Moderniores in l.hac cōsultissima.§.per nūcu
pationē.C.de test.Bar.ī l.fi.ad fin.ff.de iur.cod.Ang.⁊ Imo.
in.l.j.§.finaute.ff.d̄ he.inst.Rap.cu.in.l.heredes palā.ī pn̄.
ff.de test.⁊ ita no.limit.Bar.hic.Secō cōfirmo istā rōnē ⁊ ꝑ
regulā vulgatā:q₂ in habentib⁹ symbolū seu similitudinē fa
cilis est transit⁹.l.in rē.§.itē quecūq₃.ff.de rei vēdi.cū vulgari
bus.Aduerte tn̄ dn̄ Bar.fundat doctrinā suā in.d.l.nō codi
cillū.C.de testa.ille text.cū videtur bene allegari ꝑ Bar.imo
nihil facit ī proposito: q₂ ibi nō potuit valere eo mō quo age
batur nec alio.ibi cū nō potuit valere vt testamētū prout age
bat̄ ꝑpter defectū forme:q₂ ibi īstitutio ⁊ exheredatio fuit fa
cta corā quinq₃ testib⁹ tm̄,cū in testamēto ꝑ roma regrat̄ se
ptē.d.l.hac ꝯsultissima.ī pn̄.nec ēt potuit valere vt codicill⁹
ex defectu materie,q₂ ibi ē institutio directa ⁊ exheredatio q̄
nō possunt fieri ī codicillis.l.ij.C.de cod.§.pe.inst.d̄ cod.⁊ sic
ibi fuit defect⁹ forme ī eo ꝙ agebat ⁊ ēt ī eo ꝙ agi potuisset.ni
mirū ergo si ibi neutro mō v₃.⁊,l₃ al's substitutio directa facta
in ipsis codicillis ꝑpter qualitatē codicilloꝝ obliquet̄ vt va
leat iure fideicōmissi.l.Sceuola.ff.ad tre.tn̄ si de ibi nullo mo

a ¶ Ceteris. Nihil, s₃ gl. in rub. §. de vulg.⁊ pupi. Purp.

do pōt cadere respectu exheredationis nec respectu īstitutionis directe. ¶ Circa illud qd̄ secundo tenet Bart.q̄ i dependētibus a volūtate vnius si agit̄ de parte, puta de aliqua substitutione,si nō vȝ eo modo q̄ agitur,vȝ eo modo quo valere pt̄. Contra istā coclusionem Bar. in hoc fortiter stringit text.in l.si seruus legatus.§.si seruus alienus.ff.de leg.j.vbi si testator in testamento legat libertatē seruo alieno nō potest relinq̄re directo s; p fideicōmissum. Pone quod legat directo,dicit ibi tex.ꝙ legatum factū seruo directo nō vȝ ex iure fideicommissi:ergo ibi nō agit̄ de totali dispositiōe sed de particulari: τ sic de parte,sc; de legato libertatis:tamē si nō vȝ eo modo q̄ agit̄ nō valebit vt valere pōt.τ ita tȝ glo.i l.seruo.C. de testa. ma.τ illū tex.all.Ale.hic nō directo ꝯtra Bar.sȝ contra glos. in.l.verbis ciuslib⁹.vbi idē Alex.alle.illū tex. τ idem Ale.in l.Centurio.in.xxiiij.col.ff.de vulg.τ pup.τ ille tex. nō solū facit ꝯ gl.sed cōtra Bar.hic τ dicit quod ad illū text.nunquā vidit bonū rūsum.adde ꝙ ipe lȝ vbiq; sibi a scribat illos text. quod ista iura originaliter cōtra doc.Bar.hic alleggauit.d. Matth.in not.cxl.qd̄ incipit no.vnā doc.singularē. vbi dicit quod ista doc.Bar.hic est falsa:q2 est ꝯ tex.expressum in.d.l.si seruus[a].§.si alienus. Ultra cos stringe fortius illū tex.ꝯtra doc.Bar.nā ibi ille tex. loquitur in legato libertatis multū fauorabili:q2 libertas dicit̄ pia causa. τ iō legatū libertatis dicit̄ ad piā causā.tex.est melior de iure in.l.j.§.sin autē,i verb. ad hāc pietatis rationē.τ ibi Bal.C.de com.ser.ma. Idē no.
16 Bar.† ꝙ bonū est argumentū de libertate ad piā causam.in l.proxime.§.j.p illum tex.ff.de his que in testa.delen.τ idem Bar.i.l.si vnus.C.de test. τ tamē i legato particulari fauore libertatis q̄ est ita fauorabilis,dispositio libertatis nō vȝ etiā iure fideicōmissi vt valere pōt, τ ad hoc do tibi tex.in.l generaliter.§.si qs seruo pignorato.ff.de fideicō.lib.vbi est formalis tex.sed defendēdo Bar.respōdeo not.ad.d.l.si seru⁹ legatus.§.si alienus seru⁹. qd̄ ibi testator seruo alieno legauit libertatē directo τ vlterius illum seruū legauit alteri ita exp̄sse:t ibi tex.ergo legatū libertatis relictū directo nō potest valere iure fideicōmissi,eo q2 ille seruus erat expresse legat⁹ alteri q̄ casu nō potest illud priuilegiū libertatis ita intelligi in detrimentū[b] tertij.l.ij.§.merito.τ.§.si quis a princ pe.ff.ne qd in loc.publ.l.nec auus.C.de emāc. libe. Itē quia testator ibi expresse legauit alteri tertio illud legatū expressum facit sare illā tacitā dispositionem iuris . quia expressum facit cessare tacitū.l.cū ex filio.§.j.τ ibi Ba .no.ff.d vul.τ pu. ¶ Secundo cōtra istā doc.Bar.facit alius tex. not.i l.tutores.§.j. ff.de admi.tu. vbi est text. egregius. ꝙ si pater in testamento dedit curatores filijs suis pupillis,hic agitur de parte,i.de datione tutele τ nō de totali dispositione. talis dispositio que nō valet in vim curationis nō valet etiā in vim dationis tutorum τ sic eo modo q̄ valere pt̄ . τ tū ibi agit̄ de dispositione particulari.ergo ꝯ Bar.τ Bar.ibi no.dicit quod illud ꝙ ibi agebatur,scilicet datio curatoris: habebat se ad officiū tutoris iō in eo qd̄ est minus nō pōt ꝯtinere illud qd̄ est plus. hinc est qd̄ sec⁹ est eꝯ:q2 si nominaretur tutores qui deberent esse curatores exponeret procuratorib⁹.tex habes no.in.l.pater seuerinā.§.cōditionū vel ba.ff. de cond.τ demō. τ ita habes nota. limitare doc.Bar.hic,tu aūt cōtra illā sol.Bar.videas tex.in §.j.τ ibi gl.in verb.ad curationē.in aut.vt hi q obli.res hab. phi.mino.colla.vj. ¶ Declarata theorica Bar. i isto mēbro reducamus nūc eā ad praticā. Per istā doc. Bar.videtur cōfundi,τ dubito multū illud ꝙ signanter decidit Pau.de Cas. in l.prime.ff.de his que i testa. delen.in q.not. quam dicit se illis diebus habuisse de facto τ super ea fuisse interrogatum.
17 †euenit casus cōuocatis.vij.testibus τ rogatis:notarius scripsit testamētū hoc modo:titius sanus mēte licet corpore grauatus.in his scriptis fecit suū testamentū nūcupatiuū. τ.sed tamen nō reperitur institutio: nunquid valebit vt codicillus, τ ibi decidit quod nō.τ ad hoc dicit facere gl.i.l.j.ff.d test.per quam decidit ibi Bald. saluari testamentū notarij. de ista.q. Pau.τ Bal.fecit mentionē in rub.ff.de leg.j.sed nō feci mentionē de Bar.hic,τ licet ibi sim secut⁹ decisionē Pau de Ca. tamē videt̄ mihi qd̄ ista decisio cōfundatur per doc.Bar.hic quod in.q. Pau.agit̄ de validitate totalis dispositiōis licet nō agatur de totali hereditate.τ Bart.hic concludit quod in vltimis voluntatib⁹ que dependent a voluntate vnius si agatur de totali dispositione testamenti si non valet vt testamentum nō valebit vt codicillus,vt vult Bar.hic. τ sic est ista do. Bar.videtur mihi stringere cōtra deci.Pau.d Ca. Secūdo vltra doc.Bar.q2 fieret transitus in speciē diuersam de testamento ad codicillos:ista ratio militat directe cōtra decisionē
18 Pau.de Ca. ¶ † Secūdo per istam doc.Bart.videt̄ ꝯfundi illud ꝙ alibi singulariter tenet, τ sequitur Alexā.in stipulatio hoc modo cōcepta in.ix.col.j.co.vbi tenet, ꝙ si aliquis donat bona sua post mortē suā τ alicui quis ista videatur esse donatio causa mortis : q2 vbicunq; i donatione fit mentio mortis: cēsetur donatio causa mortis.l.Seia.§.fi.vbi gl.ff.d do.cau. mor.τ ibi gl.ord.late scribentes in.l.q̄ dotis.ff. solu.mat.vbi aliquādo ponā.nā in donatione causa mortis requirūtur quinque testes.l.fi.C.de codic.l.fi.C. de donat.cau.mor.nā si non valet vt donatio causa mortis valebit vt inter viuos:q2 certe ſm eum valebit eo modo quo valere potest:τ sic vt donatio inter viuos.presertim quia mentio mortis nō repugnat quin valeat causa donationis inter viuos.l.vbi ita donant.ff.d do. cau.mor.l.cū maritus.§.j.ff.de pa.do. Tamē substinēdo Ale. respōde dupliciter. primo qd̄ iste due species nō sunt omnino τ penitus diuerse species imo ambe appellātur donationes,τ sic nō fit transitus ad diuersam speciem. Hinc est quod Alex.hic allegat p sua decisione id quod tenent Cyn.τ alij in d.l.hac cōsultissima.C.de test.vl aliter potes dicere qd̄ ibi nō sumus in actu dependente omnino a voluntete vnius vt sūt vltime voluntates que possunt fieri absenti: sed donatio non potest fieri absenti.l.absenti.in princip.ff.d do.τ glo.in.l.cū pater.§.Meuio.ff.de leg. ij.vbi est gl singularis quod ēt in donatione causa mortis requiritur stipulatio vel pactū τ isto
19 modo remanet enucleata ista do. Bar. ¶ † Quarto principaliter adde inquantū Bar. cōcludit quod in his que dependēt ex voluntate duorū:vbi agitur de obligatiōe contrahenda si nō valet qd̄ ago vt ago τc.non vȝ etiā vt valere potest.ad hoc alle. Bar.istū tex.τ tex.in.l.j.in.§.cū qui.ff.de const.pecu.pōdera,q2 dictum doctoris debet intelligi secundū ll.quas allegat,vt p Bar.in.l.nō solū.§.si liberationis verba.ff. de liber. leg.ergo intelligendo Bar.secundū istas ll.quas alleg.pōdera:quia Bar.loquitur siue sit defectus in forma prout ꝓprie loquitur iste tex.siue sit in materia,put loquit̄ tex.i.d.l.j.§.cū qui.licet posses dicere qd̄ etiā ibi sit defectus in forma stipulationis. ¶ Adde in primis quod istud menbrum Barto.reprobat Abb.in.c.cum super abbatia.i vlt.col.de offi.deleg. vbi ēt est tex.loquens de ista materia, si nō valet quod ago vt ago τc.p tex.in.c.vnico,post mediū.de despō.impu.in.vj.vbi est tex.multum no.in propo. Pone:duo impuberes ꝯhunt ad inuicē p verba de p̄senti: querit ibi text. nunquid id quod non potest valere vt de p̄senti valebit vt de futuro.τ sic vt spōsalia τ dt tex.quod sic.ecce quod ibi agit̄ de volūtate duorū τ de obligatione cōtrahenda.sic patet cōtra Bar.quod id ꝙ nō valet vt ago valet vt valere potest.ideo.Gemi.in d.c.j.de despon.impu.in vj.perpēdens de ista difficultate:quia ibi late examinat istā materiam dt ꝙ istud est inductum fauore matrimonij.Sed respōdeo[c] aliter defendēdo Bar.ꝙ ille text.p prie loquitur qn̄ est defectus in cā efficiēte hoc est in ipsis p sonis. l. impuberibus quo casu ille tex.cōcordat cū eo quod dicit Bar.j.in vltimo mēbro qn̄ est defectus in cā efficiente si nō vȝ ꝙ ago vt ago vȝ vt valere pōt,τ sic ibi ē tex.p illo mēbro vltimo Bar.τ nō ꝯ Bar.[d] Aduerte etiā inquātū Bart. sentit ꝙ qn̄ est defectus in materia si nō vȝ qd̄ ago vt ago non vȝ etiā vt valere pōt.ita sētit allegādo.d.l.j.§.cū qui.tu Bar. hic non aperit.breuiter in hoc posset teneri ꝯriū:sȝ isto modo posset limitari doc.Bar.hic.q2 Bar.expresse nō dicit cōtrarium qn̄ est defectus in materia si non valet eo modo q̄ agit̄ vȝ co modo quo valere potest prout affirmat do.An.in d.c.cū super abba.pro quo facit bene tex.in.l.si diuortio.j.eodem. vbi ꝓmissio facta ex cā dotis, q̄ nō potuit valere eo mō quo agebatur valet eo modo q̄ pōt.vt donatio.ad idē ꝙ vult gl. no.τ. fin.in.l.hacten⁹.§.j.ff.de con.pec.vbi ꝯstitutū ꝙ est nullum ex defectu materie q2 debitū nō p̄cedebat:ergo vȝ vt donatio sequit̄ Bal.in rub.C.de consti.pec.in.ij.co.est ver̄ qd̄ Jo Fab.in §.de constituta.inst.de ac.fuit in vna noua opini. contra gloss.in.l.hactenus.§.j.quod qui premittit sciēter indebitū videtur donare.l.j.de cōdi.ind.τ iō dicit ipse Jo.Fa. ꝙ istud hȝ locū in principali contractu non autē in accessorio sicut in constituto in quo nunquā presumitur donare,vt dixi in.d.§.d cōstituta. Tertio facit gl.no.i.l.iij.in prin.quā Bar. ibi et alij ad hoc no. ff.de acqui.pos.vbi si ego ingredior fundū credens meū τ a me possessum animo retinendi possessionem pone ꝙ non sit meus , τ valebit ille actus eo modo quo pōt illa gl.adde tex.valde sing.i.l.si quis mihi bona.§.sed qd si mādauit.ff.de acq he.vbi est tex.valde sing.quod pr̄ qui credebat filiū adiuisse hereditatē sibi delatā,τ nō pōt nisi mediāte iussu τ pater ratificauit τ non potuit an illa ratificatio que non valet vt ratificatio an valebit vt mandatū τ ibi habetur quod sic.τ illū tex.ad hoc alibi repu.sin. Are.in l.legatū
20 inutilit.§.j ff.de le.j. ¶ † Adde nūc circa istud mēbrū Bartoli,qn̄ agitur de obligatione contrahēda secundū eum si

non valet

a ☞ ¶ Seru⁹ Alex.i.l.stipulationes nō diuidūtur. ir.co.j.cod. Purp.

b ☞ ¶ Detrimentum nō esset preiudicium cum legatū sit lucrū l.j.C.d ipo. luc.r. dscrip. Purp.

c ☞ ¶ Sed respondeo. sed iniust nō est saluare ponēdo hec duo mēbra diuersa. Purp.

d ☞ ¶ Cōtra Batol. Imo Bar.vult cōtra,dum hoc ꝯ defecta materie cū vult tamē procedere in obligatione dissoluenda. Purp.

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

non valet qd ago non vz vt valere potest in cõtrariũ videtur
facere tex.in l.insulã.ff.de prescrip.ver.ibi si vẽdo insulam hoc
acto ꝙ des talem domum:iste contractus nõ potest valere vt
partes intendebant:quia debet interuenire pretium: ergo nõ
dicetur venditio:valet tamen vt valere põt. ad idem text in l.
si olei cum gl.C.loca.locaui fundum pro.x.cadis olei : locatio
non valet:qr requirit quod ad pecunia numerata interueniat
pẽsio ꝛc.ꝛ per tex.in c.cõstitutus de reli.d. Ad ista iura respon
det Alex.hic,quod dicta Bar.debent limitari quando actus
nõ potest valere prout agitur secũdum propriam significatio-
nem vocabuli.tunc impropriatur vt valeat sm impropriã si-
gnificationem vocabuli facit tex.in l.sed ꝛ si possessori.§.item
si iuranero.ff.de iureiur.Sed ista responsio si cõsideras bene
confunderet totam istam materiam:ideo responde melius se-
cundum Bartolum ꝛ alios in dicta lege insulam. quod ibi er
ronea denominatio contractus non nocet quin valeat contra
ctus in sua propria specie secundum suam debitam denomi-
nationem.¶ Contra conclusionez Bar.etiam videtur facere
tex.in l.Lucius Titius cum haberet.ff.de posi.glo.in l.j.§. eũ
qui.ff.de constit.pecu.opponit de illo tex. ꝛ non respondet sed
Bar.ibi respondet plenius, idem Barto.in d.l. Lucius Ti-
21 tius cum haberet plenius.declarat. † Item inquantuz Bar-
tol.quod quando agitur de obligatione dissoluenda ꝛ conse-
quenter ab absolutione seu liberatione que est fauorabilior. l.
Adrianus.ff.de ac.ꝛ ob.facit differentiam an deffectus sit in
forma,ꝛ ille impedit, an in materia : ꝛ tunc sit secus. Adde
quod duplex est ratio diuersitatis inter defectum in forma, ꝛ
in materia:quia defectus in forma impedit ne actus valeat se
cus in materia. Ratio est: quia maior est defectus forme quã
materie:quia forma est que dat esse rei lege Julianus. §.sz ꝛ si
quis.ff.ad exhibẽd. Secunda ratio est quia quãdo stipulatio
vel acceptilatio habet defectum in forma : tunc vitium est in
ipsa stipulatione vel acceptilatione sed quãdo in materia pu-
ta quia acceptilatio interponitur super obligatione iuregen-
tium,defectus est extra ipsam rem,clarum est quod maius est
vitium quod est in seipso, quã quod est exterius in alia re.l.
legem.C.de natu.limita istam conclusionem Bar. quod quan
do agitur de actu liberatorio si defectus est in materia si nõ ab
eo mõ quo agit valet,eo modo quo potest ꝛc.¶ Limita Bar.
no.vt procedat in actu mere liberatorio. secus ergo, in trans-
actione:quia licet per transactionem inducatur liberatio a li-
te tamen qr non potest fieri nisi aliquo dato vel retento.l.trãs-
actio.C.de transac.ꝛ sic transactio non habet facere qd actus
valeat prout valere põt tex.est in l.si causa cognita.ꝛ ibi Bar.
ꝛ alij.C.de transactio. ꝛ tex.in l.si quis suus. ꝛ ibi Bar. ꝛ Bal.
22 ad hoc no.C.de repu.hered.¶ † Ultimo duz Bart. a in vlti-
a mo membro concludit quod quando est defectus in causa ef-
ficiente ꝛ sic in persona si non valet quod ago vt ago valet vt
b valere potest allegat no.in l.multũ b interest.j.eodez. ¶ Sed
tu aduerte quod no.per gl.ibi.in verbo placet ꝛ clari⁹ Bar.
probat totum oppositum.nam ibi actus qui peccat in causa
efficiẽti, id est in persona stipulatoris qui stipulatur rem que
non est in sui commercio, ibi stipulatio non valet eo mõ quo
stipulatus est,ꝛ sic si non valet in re nec etiam valet in estima
tione,ꝛ sic si non valet quod ago vt ago non valet vt valere
potest,licet scribentes ibi dicant secus esse in legatis.¶ Secũ
do dum Barto.allegat.l.quacunqz ratione.ff. de procurator.
inducas illum textum prout inducit Bartol. in d. l. an inuti-
lis.ff.de accept.si acceptilatio sit facta per procuratorem non
habentem mandatum non valet,tamen valet tanquam pactũ
nudum de non petendo per dictam.l. quacunqz ratione. Ad-
de tu pro isto membro melius facere tex.in primo post mediuz
de desponsa.impu.in.vj.ille tex.melius probat istam vltimam
conclusionem Bartol.quam text.per eos allegati. ¶ Ex isto
vltimo membro Barto.infertur ad practicam.quod si filiusf.
faciat testamentum cum consensu patris , tale testamentũ nõ
valet ex defectu cause efficiẽtis.l.qui in potestate.ff.de testam.
debet ergo valere eo modo quo potest , ꝛ sic vt donatio causa
mortis quam filiusfami.potest facere patre consentiente.l.tã-
c tis.§.j.ff.de dona.causa c mor.cõtrarium est melius quod non
valet etiã vt donatio causa mortis,duplici rõne. Prima quia
requiritur quod pater specialiter ꝛ expresse cõsentiat filio qd
facit donationẽ causa mortis ꝛ licet cõsentiat quod faciat te-
stamentum non sufficit tex.est in l. filiusfami. §. sed etiam.ff.de
dona.vbi est tex.valde no.Secunda est ratio:quia si valeret.te
stamentum filijfami..cum consensu patris quod non valet vt
testamentũ propter defectum cause efficiẽtis,si valeret vt do-
natio fieret nimia digressio de vna special ad aliã speciẽ. Intel
lige verum nisi in illo testamẽto esset clausula codicillaris fa-
ciens expressam mẽtionẽ de donatione causa mortis,vt si non
valet iure codicillari valeat iure donationis causa mortis:qr
isto casu quando in clausula codicillari esset facta expresse mẽ
tio donationis causa mortis valeret vt donatio,secus si clã co
dicillaris esset nimis generaliter posita puta si non valet vt te
stamentum valeat omni meliori modo ꝛ forma quo potest non
valet vt donatio causa mortis,sm Bal.ꝛ alios in.l. sensum.C.
qui test.fac.poss.cum multis concord.ibi traditis per Alexan.
ꝛ per ista remanet enucleata perfecte tota presens doc.Bar.a
23 capite vsqz ad calcem nihil pretermisso. ¶ † Expedita d doc.
d Bar.si bene considerat omnia membra Bar.ex omnibus mẽ-
bris Bar.facias vnam regulam affirmatiuam generalem que
semper procedit nisi in vno casu quod semper ꝛ omni mate-
ria si non valet quod ago:vt ago semper valet vt valere põt.
ita cõcludit Bar.hic in omnibus membris suis fallit in vno
casu tantum ad hanc regulam affirmatiuã tendũt multa que
superius addidi ad Bar.confirmatur ista regula affirmatiue:
quia semper debet fieri interpretatio vt actus poti⁹ valeat ꝙ
pereat.l.iij.ff.de test.mil.c.abbate sane de re iu.in.vj.quoties in
stipulationibus. j. eo. Amplia istam generalem regulam vt
procedat etiam in voto tex.habes not.in. c. quidam ꝛ ibi Ab.
ad hoc no de conuer.coniu.ista regula sm Bar . fallit vno ca-
su tantum qñ peccatum est vel est defectus in forma:tunc si
non valet eo modo quo agitur non valet etiam vt valere põt
ita loquitur.d.l.non codicillum.ꝛ tex.hic,ꝛ.l.j.§.eum qui.ff.de
consti.pe.an inutilis sm cõem literam.ff.de accep.in princ. Ad
istam fallentiam tendit tex.in.c.cum super Abb.vbi canoniste
ponunt istam materiam de offi.dele.quia est defectus in forma
ꝛ in causa efficienti.ꝛ ad istam solam fallentiam reducitur tota
doc.Bar.¶ Ultra Bal.limita in casu.l.si seruus legatus.§.si
alienus seruus.ff.de le.j.de quo tex.§.opportune dixi.¶ Ter-
tio limita in casu ꝑ certo apud me multuz mirabili in hac ma-
teria in.l.tutores.§.j.ff.de admi.tut,per rationẽ ibi assignatã ꝑ
Bar.quã.§.retuli vltra Bart.ꝛ scribentes.¶ Quarto limita
in factis contra legem.qr si non valet qd ago vt ago non valet
etiam vt valere potest,ꝛ sic si non valet ꝙ fit contra legẽ nõ va
let.qd est circa legem.c.dudum de reb.eccl.non alie.in.vj.cle.j.
e.ti.per que iura ita precise dicit Bal.in.l.quecũque in.j.col.C.
e de bo.que lib.¶ Quinto limita e in ꝓrogatione iurisdictionis:
qr si intẽdo prorogare vnã speciem iurisdictionis que non est
prorogabilis,vt est iurisdictio delegata,nõ valet etiaz species
quam poteram prorogare,ꝛ sic tanquaz iurisdictio ordinaria
propter defectum cõsensus delegantis sine cuius cõsensu non
potest prorogari facit gl.ord.in.c. P. ꝛ.B. in glo.ij.ꝛ penu.de
offi.dele.ꝛ ibi Abb.in.ij.col.no.ꝛ bene facit ad hoc text.in.l.j.§.
eum qui.ff.de const pecu.ita remanet perfecte expedita hec
24 presens doctrina.† Iuxta predicta querit. Bar.quid si fuerit
iuratum super stipulatione inutili ꝛc. Adde quod istam regu-
lam repetit sepe Bart. quod iuramentum habet vim clausu-
le vt actus valeat,omni meliori modo quo potest tradit Bar.
in.l.si quis in princip.testamẽti.in si.ff.de leg.iij.ꝛ in.l. si quis
pro eo.in.viij.membro.ff.de fideiuss.facit tex.i.c.quãtũ.§. si ve
ro.ꝛ ibi no. Ab.in quinto no.de iureiur.ꝛ propterea alibi te-
net Bar.in.l.si quis maior.C.de transac.quod si in trãsactio
ne opponatur iuramentũ si nõ valet vt trãsactio valet vt pa
ctum nudũ vigore iuramẽti:de quo ibi dixi.ꝛ plenius hic per
Are.ꝛ Roma.ꝛ Ang.in dicta lege si quis maior.ꝛ in.l.si vnus
§.acceptilatio.ff.de pac. Tu autem aduerte quod Barto.nõ
videtur bene allegasse ad propositum nostrum dictam.l.cum
pater.§.filius matrem.ff.de legat.ij.ꝛ confunditur ex eo quod
dixit Bar.met.supra in prima questione ad quam inducit tex.
nostrum vbi dicit iste text.bene facit pro illa questione:quia si
procedit istud in contractibus fortius in vltimis volũtatibus
in quibus sit latior interpretatio.ff.de reg.iuris.l.in testamen-
tis.sed Bar.hic arguit a contrario:quia.l.cum pater.§.filius
matrem.loquitur in vltimis volũtatibus : ꝛ sic in materia ma-
gis fauorabili:ergo non bene arguit Bart.ad stipulationem
que est stricti iuris ꝛ sic arguit de tex.in materia fauorabili:ad
text.materie minus fauorabilis,ꝛ sic secundum istam decisio.
Barto.habes no.extensionem ad.§.filius matrem,vt non so-
lum procedat in vltimis volũtatibus:sed etiam in stipulatio-
ne.nisi diceres quod loquitur in materia iuramenti que est fa-
uorabilis,secundum Barto.ꝛ omnes.in authent.sacramenta
C.si aduer.vendit.Secundo contra Bartoluz videtur facere.
nam stipulatio inutilis non valet etiam vt pactum nudum:qr

a ¶ Ultimo dũ Bar.ꝛc. Aduerte dũ dr ꝙ defect⁹ in persona non vitiat : qr vr qd fit maiori defectus quã forme.nã primo de personis querẽdũ est vt in l. si queramus. ff.de test.c.ad dissoluendũ de despon.impub.cũ si. Sed intellige de defectu persone puta dãdi circa militiã, qui tñ est habilis ad paciscẽdũ ꝛ vendendũ militiã lz non exercendũ vt in l.allegata per gl.in ver.placet in l.multũ interest.j.eod.titul.

b ☞ L.multum. imo gl.est Bart. ibi,in stipulatiõe subdistingue. Purpur.

c ☞ Do.cã. Amplia regula quaz in seq.col. ponit, si non vz vt ago ꝛc. in iudicialib⁹ Dec.in c.at si clerici.in prin.col.x. ver.v.de iu. Purpura.

d ¶ Expedita ꝛc. aduerte vt plura scias ꝙ cũ audirẽ istũ §.a quodã celeberrimo doctore sup ista materia dedici posse fieri bimẽbrem distinctionẽ.primo, qr aut intentio agẽtiũ est circa vnũ actũ ꝑcise ꝛ spãliter, ꝛ tñ si non vz qd agit vt agit nõ vz et vt valere põt ꝑpter regulã act⁹ agentiũ ꝛc.l. non ois.cũ si.ff. si cer. pe.c.decetero.de rescrip.ꝛ.c. si cuz essem.de simo. cũ si. Aut nõ est precisa voluntas ad vnũ actum tñ, ꝛ tũc vz vt valere põt ista distinctio vr sapere veritatẽ. si bñ ꝯsiderẽt iura loquẽtia de hac materia, vt l.an inutilis. cuz similib⁹. de acce. Et primũ mẽbrũ põt quasi deduci ad illud de quo hic ꝑ Bar. ꝙ defect⁹ forme q dat eẽ rei.l.iulian⁹.§. quãtũ.ff. ad exhiben.secus. qñ est defect⁹ materie : qr tũc min⁹ peccatũ.d.l. an inutilis.

e ¶ Quinto limita ꝛc. Aduerte ꝙ põt sexto loco no.limitari:ꝛ per gl. in c. nuper. de

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

do. inter vir. & vxorem. vt non procedat vbi versaretur fauor dotis, vt valeat prout valere potest quia tunc procedit regula affirmatiua per quem tex. coniuncta glo. & alia de quibus ibi per eum, ita limitat Bal. no. in suo tra. de dote. in l. xvj. speciali primi mēbri priuilegiorū dotis.

a ¶ Intētio. Intellige sic Bart. secundum Bal. in l. sicut. C. de pe. here. circa prin. vbi dicit i instrumēto guarētigiato non requiritur causa cum sit ibi preceptum iudicis chartularij factum in confessum ꝙ vr̄ factum in iudicio: & ita dr̄ notare Cy. in l. j. de confes. Unde succedit ꝙ ex cōfessione iudiciali oritur actio gl. in l. sed si possessori. §. item si iurauero. ff. de iureiu. licet secus fit in extraiudiciali, vt l. pu. in fin. ff. depo.

deficit consensus. tex. est in l. an inutilis. in princip. de accept i.

25 † modo sic vbicunq; actus deficit ratione consensus iuramentum interpositum super eo nihil operatur tex. est in l. fi. C. de non nume. pecu. Responde sustinendo Bart. quod stipulatio inutilis non valet, etiam vt pactum, non quia deficiat consensus quia argumentum militaret, sed propter consensum precisum & limitatū ad solam stipulationem, prout dixi in tex. & dicit formaliter tex. in l. j. §. cū qui. ff. de const. pec. Isto casu si interponatur iuramētum valet in vim pacti nudi; propter iuramentum: quia iuramentum operatur vt iurans non videatur se restringere solummodo ad stipulationem, sed ad quēcūq; actum vt valeat; eo modo qua valere poterit. Tertio considera ꝙ Bal. in c. cum contingat. in septima conclusione de iureiur. videtur in proposito vti aliquibus verbis que videnť cōtrariari Bar.

26 dicit ibi Bald. formaliter, † quod vbicunq; deficit solennitas formalis ibi iuramentum nullo modo supplet, per. l. j. §. eum qui. eo quia forma dat esse rei, vt dixi. vnde solennitas intrinseca non suppletur iuramento, vt dicit ibi Bald. sed responde quod Bar. vult, quod stipulatio ipsa que est inutilis ipsa non conualidetur per iuramentum, nec istud negat ipse Bar. hic, sed bene dicit quod si non valeat vt stipulatio valet eo mō quo

27 potest. ¶ † Ultimo circa istam questionem de iuramēto, adde qd sicut iuramentum illum habet effectum notabilē vt actus valeat eo meliori modo quo potest: istud idē est in dispositione patris inter suos liberos, in qua semper intelligitur clausula vt valeat actus omni meliori modo & via quo potest: de hoc est no. gloss. in l. coherendi. §. cum filie. in verbo non valuit. ff. de vulg. quam Jo. de Imo. ibi ad hoc multū no. cū cōcor. quas

28 ibi dixi. hic nō reperio. † Postremo pro cōplemento istius. §. querit Bart. de vna questione per quam limitatur doctrina supra dicta de instrumento guarentigie, quid sit guarentigia, seu guarentare, habes tex. in c. j. §. si autē inter pares. de l. Conradi. in vsi. feu. & Veneti diomeguarenta la persona. Nā guarentare, id est, firmare, & obseruare. instrumentum guarentigie est instrumentum firmitatis & obseruatū. Et sit instrumentum guarētigie isto modo, pone partes sunt in cōcordia, & dicūt eamus ad notarium: nam omnes notarij habent iurisdictionem voluntariam & sunt iudices chartularij. gl. in l. j. ff. de iud. l. fin. C. vbi & apud quē. nā qui creant notarios creant iudices. Et vnus dicit notario facias instrumentum quo ego cōfiteor me esse debitorem talis, & creditor acceptat confessionem, & notarius facit instrumentum: quia talis est confessus se debere decem coram me tali, ego notarius iubeo & precipio sibi qd det tali decem intra tale tempus scilicet determinatū a partibus &c. & sic instrumentum guarentigie est quod habet preceptum notarij in confessum de soluendo, & verba Bartoli sunt obscura & intricata, licet Pau de Ca. dicat se declarare verba Bar. sed nihil est, & dicit quod intellexit Barto. & non alij. deus scit quomodo intellexit. ¶ Ego vt explicem bene istam vltimam questio. Bartoli, & omnia que super ea dixi cōsidero ex dictis Barto. colligit tres decisiones principales. Una de pncipali decisione. Secunda de illatione quam facit Barto. ex decisione dum dicit & ideo, Tertia est de limitatione dum ponit limitationem. vt bene explanetur vltima decisio Bartol. colligo

29 tres cōclusiones. † Prima qua quando stipulatio inutilis interponitur super aliquo facto non tendēte sui natura in speciem alicuius cōtractus, tunc quia stipulatio peccat in forma & agitur de obligatione cōtrahenda. si nō valet qd ago vt ago non valet etiam vt valere potest. ad hoc Barto. ponit duplex exemplum. Primum quod promittitur ex mera liberalitate & creditur non deditum & promittit animo donandi. alle. Bar. tex. in l. §. eum qui. ff. de const. pe. licet scribētes transeant eum Bar. tamen Bar. videtur seipsum confundere. primo in exemplo quod ponit quādo promittitur ex mera liberalitate: scdo ex l. quam allegat. in l. j. §. eum qui. ¶ Circa primū exemplum Bar. quādo promissio fit ex mera liberalitate ibi est donatio: sed donatio est contractus specialis & nominatus & pacto nudo producit actionem. l. si quis argentum. §. fi C. de don. secūdum glo. Barto. & docto. in l. iuregentium. in prin. ff. de pact. & in l. fi. ff. de condi. ob causam. ergo isto casu stipulatio interponitur super cōtractu formato: & obligatorio: ergo est idem quod in alio secundo casu: ergo Bartolus seipsum confundit presertim cum hodie ita oriatur actio ex pacto nudo de donādo, sicut ex stipulatione, vigore legis si quis argentū. C. de donatio. & secundum gl. & Bart. in dicta. l. iurisgentium. in princ. & in d. l. fin. ff. de cond. ob caus. Tu sustinendo Barto. Aduerte quod quando expresse dono, & sic donatio est facta specifice & de per se: tunc stipulatio inutilis super isto contractu donationis specifice formato interposita nō impediret actionem oriri ex isto contractu donationis, ita loquitť Bart. in scdo casu sed Barto. hic in primo casu loquitur non quando specifice donauit, sed solū quando est facta stipulatio inutilis simpliciter quo casu censetur facta ex mera liberalitate, vt declarat Bart. in l. ij. §. j. post gl. ibi. ff. de excep. doli. & non est ista species contractus in se stipulatio cū peccet in forma, & tractetur de obligatione contrahenda: vnde non valet etiam vt valere potest. Cōfirmatur quia ex donatione presumpta, vt in casu isto Barto. non habet locum. d. l. si quis argentum. quia sequerentur due improprietates quod presumatur donatio & qd ex pacto nudo agat & sic daretur actio ex pacto nudo, vt firmat Bar. in l. iuregentium. §. quinimo in ij. colum. ff. de pact. cum concordantibus ibi traditis. Uel secūdo posset intelligi Bar. quando stipulatio inutilis fuit facta expressa causa donationis: puta promittis centum ex causa donationis. tu annuis capite. isto casu nō valeret etiam vt pactum nudum: quia stipulatio peccat in forma. Tutius tamē est precedens exemplum vt declaraui. Secundo inquantum Bar. allegat pro isto primo casu tex. in l. j. §. eum qui. ff. de consti. pecu. Bart. videtur inepte allegare, nam allegat quando stipulatio inutilis interponitur super facto non cadente in speciem vel formam sui natura contract⁹ videtur istud male dictum ex quo ibi cōstitutum ꝙ est contractus nominatus & obligatorius: quia habet nomē elegans & parit actionem. §. de constitu. inst. de actio. declarat Barto. in l. iurisgentium. §. igitur nuda. ff. de pac. ergo male allegat Bar. ꝙ ibi fuit stipulatio interposita super actu non cadente in speciem cōtractus. Breuiter tex. ibi clare dicit ꝙ partes volebāt stipulari & non cōstituere & sic non animo cōstituentis, sed promittentis & sic fuissent due forme separate vna stipulationis inutilis, altera constituti que non impediuissent oriri cōtractū ita Bald. in l. si absentis. C. si cert. peta. Secunda principalis

30 conclusio Barto. est † ꝙ quando in instrumēto non continetur mutuum esse contractum, sed sola confessio mutui nō potest agi ex instrumento, id est ex contractu mutui, nec stipulatiōe, sed agitur certi cōditione ex mutuo: quod probabitur ex illa confessione, Pau. de ca. dicit quod istud dictum Barto. est extra propositū sed est notabile. Tu dic quod imo est ad propositum, & Bar. ponit illatiue, & sic infert ad propositū de stipulatione inutili & quod Bar. loquatur in ista illatione de stipulatione inutili. ita eū intelligunt & declarāt Anc. Imo. & Alex. & Aret. hic & licet aliter non declarent quid velit Bar. ex ista illatione tu attende quia posses dicere si Barto. loquitur i stipulatiōe inutili ꝙ dubiū habet id quod dicit Bart. quod agi non potest ex stipulatione inutili, declarando mentem Barto. quam doc. non declarat ꝙ iste fuit proprie intentio Bar. Nam ex quo stipulatio erat inutilis & iterponebatur super facto nō cadente in speciem contractus: quia instrumētum nō dicebat mutuum esse contractum, sed solum continebat nudam cōfessionem mutui: videbatur ergo dicendum ꝙ nō cadebat super mutuo sed super confessione Bar. tamen dicit contrarium. qd non obstante stipulatione inutilis agetur certi condictione ex mutuo. Et quamuis instrumētum non contineat cōtractū mutui esse contractum: tamen ex cōfessione instrumentali agetur certi condictione ad mutuum, vt dicit Bar. hic, licet cōtrariū videatur dicendū prout. s. proxime dictum est, licet doc. non tāgant, est verum ꝙ Bar. presupponit procedere libellū in quo peto centum ex causa mutui, & produco instrumentum cōtinēs solam confessionem mutui, quāuis Jo. And. in addi. Spec. in tit. de mutuo. §. j. in ver. sed pone. videatur tenere contrarium. Sed quia ista qō in terminis & ordinarie examinatur per Bart. in l. certi condictio. §. si nummos. ff. si cer. pe. vbi dixi aliquando ordinarie & habetis per ordinarios vestros ideo omitto.

31 ¶ † Tertio principaliter vult Bar. ꝙ predicta forte nō procederēt quū ex forma statuti instrumenta guarētigiata haberent vim sentētie. Pau. de ca. hic declarat Bar. quia verba Bar. sunt obscura. Nam Pau. de ca. dicit, qd ista vltima limitatio est restringenda ad proxime dictum de mutuo, vnde si statutum diceret quod instrumēta mutui mittanť executiōi: tunc propter statutum instrumentum mittetur executioni. ita intelligit Pau. de ca. Bar. sed errat: quia Bar. limitat princi. deci. de stipulatione inutili & vult ꝙ ex stipulatione inutili possit exequi via executiua pter instrumētū guarētigiatum ita intelligit Bar. Ang. & Imo. & sic ipse Pau. non bene intellexit Bar. sed ipse dicat ꝙ alij doctor. parū percipiant de mēte Bar. quia non declarant quid voluerit Bartol. & quod ipse bene declarat. Uideamus quid voluerit dicere Bar. dū dicit quod verba istius statuti debent diligēter inspici: ita punctus est videre q̄ fuerit

a eius intētio. a Ang. Imo. Alex. & Are. hic dum dicūt mentem Bar. fuisse ꝙ aut statutum seu verba statuti disponūt circa instrm: aut verba statuti disponūt circa cōtractus cōtētos in instrumento. Primo casu qū statutū disponit circa instrumentū

puta

puta qz dicit q instrm̄ mādet executiōi vigore guarētigie: z tu licet cōtract⁹ in eo celebrat⁹ sit inutilis tn̄ instrm̄ debet mādari executioni.l. cū putarez.ff.fa.her.aut verba statuti disponūt circa Zct⁹ cōtentos in instrō.vt hic p eos:no. Bar.i l.diu⁹ p illū tex.ff de test.mili.z in l.j.§.z parui.ff. qd vi aut clam. Ita declarāt scribētes mētez Bar. puto q alia fuerit intentio Bar.qn̄ dicit qd verba talis statuti sunt diligent inspiciēda zc. Credo Bar.velle dicere q aut verba statuti circa istrz guarētigie executiuū excludūt oēz exceptionē cuiuscūq3 nullitatis:z tūc ēt ex Zctu inutili poterit itētari via executiua statuti sec⁹ qn̄ verba statuti nō expresse excluderent oēz exceptionē nullitatis: iō diligenter attendenda sunt verba statuti.istā credo fuisse mētē Bar.z ita Bar.itellexisse verba statuti. Sz Z decisionē Bar.qcunq3 mō intellectā q ex stipulatione inutili seu ex Zctu inutili ad terminos nr̄os de surdo,in cui⁹ Zctu notarius apposuit stipulationē, q̄ ē inutilis.q ex illa stipulatiōe inutili n possit intētari via executiua statuti.Et arg.fortiter Z Bar.qz quocunq3 loquatur statutuz etiā si disponat q Z instrm̄ guarētigie nulla possit penit⁹ opponi exceptio,semp tn̄ pōt opponi exceptio resultās ex inhabilitate psone Ztente in instrō.z nunq3 censet reiecta exceptio inhabilitatis psone. Ita no.decidit Io.an. in addi.Spe.in ti.d sen.§.vt aūt circa prin.cuz istud instrm̄ faciat mentionē d Zctu celebrato cū surdo,z notari⁹ i instrō apponit stipulationē:certe ex qualitate persone apposite in instrō apparet stipulationem esse nullā:ergo impossibile est q executio oriat ex instrō. Et vltra Jo.an.cōfirmo optime qz iuramentum de iure cōi hz executionē paratā sicut snīa. l.sed z si possessori.§.fi.vbi Bar.z alij.no.ff.de iureiu.Bar. in.l.ij.ad fi.eo.ti.cū Zcordātib⁹.z tn̄ impedit executio si psona q detulit tale iurz est inhabilis l.tutor.§.pdig⁹.z ibi gl.
a no.ff.de iureiu.expsse firmat.Scdo Z Bar.ᵃfacit qz† si Zctus
3 principalis instrō nō tenet,etiā guarentigie pceptum in eo appositū3 nō tz ita Bal.in.l.si absentis.ad fi.ff.si cer.pet. p tex.in l.fi.ff.d cōst.pec.lz Alex.conet rn̄dere ad illū tex.L ō firmo qz si Zctus principalis est nullus similiter erit nullū cōstitutū,vel precariū in eo appositū. Ita no.dt Bal.in l.ex testō.C.de fideicō.z idē Bal.in.c.ij.de fendo dato in vicem l.cōmis.p istis adde tu gl.no.valde in.l.si patron⁹.§.patronum in verbo fauiana.ff.si qs in frau.pa.q singulariter dt q qn̄ rescinditur vel annullat principalis cōtractus.etiā annullatur promissio euictionis z pene.:per ista remanet vtiliter expeditus iste.§.vt puto.

1 Diuersitas in qualitate obligatiōis inter interrogationē z respōsionez vitiat stipulationez nisi diuersitas illico complacuerit.
2 Si interrogationi pure respōdetur sub cōditione econtra stipulatio vitiatur in totum.
3 Diuersitas in tpe certo inter interrogationem z respōsionē vitiat stipulationem.
4 Diuersitas summaruz inter interrogationez z respōsionem non vitiat stipulationem.
5 Qn̄ aliquid detrahitur vel additur prime dispositioni creatur noua dispositio.
6 Diuersitas in qualitate respōsiōis nō inualidat stipulationem.si incontinenti sequatur complacentia.
7 Qn̄ stipulatio est a principio inutilis z ex supuenienti actu cōualidatur,dicitur esse noua stipulatio.
8 Statutum q reus in.j.rn̄sione debeat rn̄dere simpliciter affirmādo vel negādo.alias q habeat p cōfesso, si re⁹ interrogat⁹ rn̄deat se nō habuisse pecuniā z si apparet q expendit in negotijs petitoris an habeatur pro confesso.
9 Quid dicatur simpliciter.

b 1 **§.Si qs simpliciter.** ᵇ† Diuersitas in q̄litate obligationis int interrogationē z rn̄sionē vitiat stipulationē.nisi diuersitas illico Zplacuerit.h.d.vt p Bar.hec Diuidit hz Bar.i tres partes.diuid meli⁹ q Bar.diuidat istū tex.i tres. In.j. ponūt tres cas i quib⁹ diuersitas vitiat stipula. In.ij. ponit dictū gnale p q decidunt similes casus. In iij. limitatio.ij. ibi adijcit.iij ibi,nisi,stipulatori.tex.dicit si interrogatus intra calendas qntas aliq intelligūt.l.itra qnq mēses.l.eū q calēdas.j.e.ergo zc. Omitto q aliq volūt dicere q voluerit dicere qnto calēdas:qz nō pōt dari zc.alij dicūt.j.itra qnq3 dies an̄ calēdas futuras:z sic erit ac si diceret vigesimaqnta
2 c die mēsis sequētis. ¶† No.primū ᶜex isto tex.q si introgationi pure rn̄deat sub.cōditione vel ecōtra stipulatio vitiat i totū.cōcordat tex.in.§.pterea insti.de inuti.stipu. Rō fm Bar.doct.est qz talis diuersitas i tpe iducit diuersitatē in substātia z qualitate obligation.seu stipulationis.sec⁹ ē qn̄ est diuersitas i summis.aliā rōnē assignat Raph.cu.qz vbi est diuersitas tpis i nihilo requirit Zsensus vniformis merito i totū vitiat stipulatio.secus est i diuersitate summaz q saltem si i verborū sono adest vniformis cōses⁹.z istā assignat proprie tex.hic dū dt nō em.sic rn̄dit vti iterrogat⁹ ē.aplia istū tex vt pcedat qn̄ interrog.fieret sub vna cōditione z respōderet sub alia.exēplū p mittis mihi cētū si nauis ex asia venerit.tu rn̄des p mitto si Impe.venerit in Italiā ista diuersitas vitiat in pposito.ergo ita Io.d imo.hic z Lu.ro.i §.fi.j.ea.l.vbi ita āpliat istū tex.facit iste tex.in versi. aut si ita.vbi varietas i tpe certo vitiat stipu:ergo similiter dz vitiare varietas i tpe incerto.Sz tu caue pter rōnē Bar.z doc prime relatā nā dt Bart.que est rō q diuersitatis i tpe iter interrogatio.z rn̄sionez vitiat stipulationē:rō est qz talis diuersitas inducit diuersitatē in substātia stipulatiōis:qz ex pma interrogatione non statim potuisset agi.istud ergo qd statim possit agi ex promis.in diē n indu.diuersitatē in qualitate:vnd autē rō Bar.nō ē bona:aut limitatio ista non ē vera. Limita nūc istū tex.nisi esset cōditio q ex natura inesset ipsi actui exēplū in l.interdū.j.e.pmittis fru.nascituros,illa nō vi.stipulationē.tex.habes no.in l.qui liberis in prin. in ver.pure.ff.d vul.z pu.z ibi Ang. Imo.z Mo.no.Ang. Imo.z Alex.i l.gal.§.j.p gl.ibi.ff.de li.z posth.Bal.in l.j. circa prin.ff.de edi.z d re.act.§.qn̄ nō inesset nisi tacite.C.si exprimat nihil operat l.iij.cū si ff.d lega.j.l.nō recte.C.d fi
3 deius. ¶† Scdo not.ex tex.in ver.aut si ita.q diuersitas in tpe certo inter interro.z responsionē vitiat stipula. Limitat mirabiliter Ro.i §.fi.in vlt.co.j.eo.nisi iterrogat.certi tpis rn̄sio fieret de tpe breuiori:tūc valeret exēplū:promi. cētū intra.x.dies istius mēsis.dicis pmitto itra.v.dies vz tūc stipu.sicut dicimus in summis:ergo idē i tpe cum dies dicat pars summe.cōfirmatur ista limitatio qz sicut i maiori summa inest minor:ita in maiori tpe inest minus agēdo de summa ad tps.l.miles ita in pn.ff.d test.mili.istā limitationē nō solū reprehēdūt Alc.z Are.hic z Areti.in §.j.ea l.sed etiā d ea truffaut.z dicūt qd Roma.dicit Z tex.istū:sed nō credo q Ludo.qui fuit optim⁹ iurista nō viderit istum tex.z licet Senēses conētur defensare:ego volo aliter dfendere limitationē Lud.z credo qd dicat veritatē.nā Ludo. loquitur in diuersita.tpis specialiter expressi p nu.dierū3 z sic p nu.est idē qd in summis:z ponit exēplū Lud.qd enumerat certos dies isto casu in maiori nu.dierū inest minor.sicut in summis.z sic loqtur in tpe cōprehēsiuo mi. z sic sicut in sum.nō sic in isto tex nec in.§.pterea.qz loqtur in tpe nō cōprehēsiuo tpis minoris numeri nec tpe cōprehēsiuo alteri⁹ tpis puta si dicerē pmittis mihi dare.x.hic ad.x.dies tu rn̄deas promitto dare hinc ad xx.tūc bene vitiaretur stipulatio z sic eo.mō nō ob.tex.in §.ptera.qz ibi vnū tps nō cōprehēdit aliud tps:tn̄ aduerte qz limi.Lud. nō pos.pcedere in tpe long.qz nō valeret in minori tpe.sicut in summa.qz si pmit.te obliga.ad.x.dies esset Z voluntatē tua cuius intentio est non obligari nisi in.xxv.diebus.
4 nō sic est in summa. ¶† Tertio pncipaliter no.ex tex.q diuer.tpis inter interrogationē z rn̄sionē vitiat stipulationē: lz secus in diuersitate summa.vt hic eo qz fm Bar.hic.z in.§.seq.diuersitas i tpe arguit diuersitatē in substā.z qua. obligationis. Cōtra istā rationē Bar.z doc.fortiter stringit z sic arguo Z tex.z rationē Bar.sic: diuersitas tēporis non impedit cōstitutionē duorū reorū debēdi. Nec vitiat si vn⁹ pmittat pure,ali⁹ sub cōditione.l.ex duob⁹.prima.ff.d duo.reis q est tex.no.z tn̄ diuersitas i substātia bn̄ vitiat cōstitutionē duorū reorū.l.fi.id quod.§.j.z.l.eandē.§.si.ff.de duo.reis,ergo apparet q diuersitas tpis n arguit diuersitatē in substātia z pistā.l.ex duob⁹.dt Bar.expsse.in.l.dnū ciasse.§.qd tn̄.i.j.q.ff.d adul.q obligatio pura z cōditionalis non differūt substātia:ergo Z id q hic dicit Bart.qui dt oppositū.quid dicem⁹:ergo est subtile coloratū z pulchrū omissa respōsione Joā.de imo.hic q nihil dicit.respōde no. z ista ē vera q diuersitas in tpe n vitiat Zstitutū duorū reorū ex q illa diuersitas pōt reduci ad paritatē:z tn̄ vitiat stipulatione rn̄deo qz i institutiōe duorū reorū sunt due psone q se obligāt.z lz fictione iuris fingat vna obligatio.l.iij.§.fi. ff.de duob.reis.tn̄ sicut sūt diuerse psone:ita cēsent diuerse obligationes put dclarat.gl.i illa.l.iij.cū ergo sunt diuerse psone z diuerse obligatiōes:iō nimirū si diuersitas tpis nō vitiat diuersas obligatiōes in cōstitutione duorū reoz.sed in stipulatione non est obligatio nisi vna solus pmittētis:iō diuersitas tpis bn̄ vitiat stipulationē. Istā theoricā ponit gl.i simili in.l.platā.i gl.vnica ad fi.C.d sen.vbi dt q diuer

a ¶ Secūdo Z Bar.zc.Aduerte q si vbicūq3 Zct⁹ ē simulat⁹ istrm nihil opat. gl.ē reputata singu.i.l. emptiōe. C. plus vale.q agi.vbi etiā Bal. Pau. de.cast.z Ange. Abb.i c. ad nraz.i.j. col.de ēpt.z vē.z illa glo. ap3 hat fm Alex.i.l.nemo pōt.ff.d l.j.cū cōcor. ibi p eū alle. q̄s posui post lin.Zrā.cre. z est alle.q incipit i quātū vero, Itē facit illd q vbicūq3 Zct⁹ est simulat⁹ hz Zstitutum i eo appositū reputat simulatū z est nullū iuxta not. p Bart.z doc. i.l.q meo.in pri.ff.d acq. poss.z i.l.ab ēptiōe.ff.de pac.z p Bar. i.d.l.ptiōe. C.pl⁹ val.qd agi. Joā.de imo.i c.cū Ztigat.i.vij. mēbro sued stictiōis.ff.d iureiu. Rō ē vt p doc.vbi s. Nā ex quo dnīu rmanet penes illū q facit cōstitutum, nō erit constitutū l. neq3 pign⁹. z l.nec ex pt. ff.de re iur.

ᵇ Siplicit. Not.tex.qd rn̄sio dz esse cōformis interrogatiōi. Jas.puchre i.l.eū qs.C. d iur.del.z limitat in.§.si qs ita.hac l. ij.notab. Purpu.

ᶜ No.pmū zc.ad hoc vide Spe.i tit. dpo.§.x.versi.sz pone vltimo.

sitas vel preposteratio vnius ad seipsum bñ maius est ĩpe
dimen.facit id ꝙ dicitur ꝙ maius est impedimentũ ꝙ ẽ intra
se ꝙ̃ illud ꝙ est ex se.l.lege.C.de na.lib.in stipulatione ergo
nõ est nisi vna obligatio ꝛ i veritate ꝛ in fictiõe.tolle.simile ĩ
debitore ꝛ fideiussore vbi sunt diuerse ꝑsone ꝛ diuerse obli.
l.generaliter.ff.de fideius.certe si principalis ꝓmittat pu-
re ꝛ fideius.sub cõditione tñ valet.l.grece.§.illud.ff.de fide
5 ius.¶†Quarto a no.ex tex.in ver.cũ adijcit ꝙ qñ aliqd ad-
a dit vel detrahit prime dispositiõi creat noua.dispositio: vt
hic ꝛ.l.i.ci.ff.de iusti.ꝛ iu.vn facit iste tex.ẽm Jn.ꝛ Mo.ꝙ
si papa vel princeps in cõmissione ꝙ̃ facit ordina.addit vel
diminuit iurisdi.facit eũ delegatũ:vtilitas est:q2 ordinarij
nõ possunt capere salariũ:s3 delegatꝰ capiet.itẽ quãdo iudi
cauit tãq̃ delegatꝰ appellat ad superiorẽ.tex.ẽ i c.l3 i corri
gendis.i gl.pe.i.c.graue.de offi.ordi.ꝛ tex.magistralis in.
c.cũ aliquibꝰ.in ver.cum auth.nostra.de rescrip.in vj.de
hoc plene tetigi in d.l.ius aũt ciuile.ff.de insti.ꝛ iur.nõ omit
b to.ꝙ Are. b ꝯ istã communẽ doctri.retorquet tex.i c.cũ ali
quibꝰ.in fi.de rescrip.sed nihil facit q2 ibi potestas ordina-
ria illius ad quẽ scribit Papa nõ alterat illã iurisdictionẽ
ordina.in aliqua forma l3 eã prorogat ad personã inha.ꝙ̃
alias nõ posset ordinarius istituere,ꝛ sic remouet obstaculũ
ꝛ obstaculo inhabilitatis remoto durat potestas ordinaria
6 q2 Papa nõ eã alterauit imo recipit tanq̃ ordi.¶†Quin-
to no.ibi,nisi illico stipulatori.ꝙ diuersitas ĩ quali.respon.
non inualidat stipulationẽ si illico ꝛ incõtinẽti sequatur cõ-
placentia.opere pretiũ est videre pro intellectu tex.an ista
cõplacẽtia debeat verbis exprimi an sufficerẽt sig.tex.nõ ape
rit.Mod.senẽ.in.§.seq.in ij.no.tenent ꝙ sic ꝑ istũ tex.i c.fi.
q dt ꝙ secuta cõplacentia falsa stipulatio ꝯcta esse vr, ergo
sine verbis exprimẽtibꝰ cõplacẽtiã nõ posset induci stipu-
latio scdo mõ ꝛ fortius nisi verba essent necessaria ad cõpla
cẽtiã semꝑ diceret cõstare de cõplacẽtia stipulatoris: rõ q2
iste tex.ꝛ similes loqunt de stipul.facta ex cã lucratiua,vt d
clarat Bar.in.§.seq.ꝛ seq.ꝛ si. Jõ cum tractetur de lucro
semꝑ presumẽt cõsentiẽ,ꝑ regulam.l.qui patitur.ff.mãd.
ꝛ.l.si remunerãdi.§.si passus.ff.mãd.ꝛ Bar.in l.q̃ dotis.ff.
sol.matri.sed aduerte:quia posset contrariũ teneri q2 ẽm ꝙ
declarat Bar.j.ꝛ ibi dicetur,quando illa diuersitas illi co
placet est stipulatio ficta:sed in stipulatione ficta nõ requirũ
tur verba.l.nõ alit.ff.de adop.cũ cõcor.allegatis ꝑ Bar.ꝯ.
in pri.vbi fuit visum: nisi respõderes ꝙ Bar.ꝯ.in pri.huiꝰ
l.loquitur i stipulatiõe totalit ficta absq̃ aliqbꝰ verbis i ca-
su nostro nõ sumꝰ in stipulatiõe oĩno ficta q2 precessit saltem
interrogatio vt declarat.Bar.i.l.si qs pro emptore.circa.
vij.col.ff.d vsuc.vbi ipse declarat in stipulatione ficta. Li-
mita nunc istum tex.si ꝓcedere qñ respõsio fieret super repe
nitꝰ diuersa:puta si dico ꝓmittis mihi stichum ꝛ tu respõ-
des promitto pamphilum, nõ valet stipulatio in pamphilo
etiã secuta complacentia q2 iste tex.loquitur qñ aliquid adij
cit vel detrahitur:sed hic ista rñsio est d re penitus diuersa:
ergo nõ cui non conueniunt verba legis nec eius dispositio
l.iij.§.toties.vbi Bar.ff.de dam.infec.l.ꝙ constitutum.ff.d
testa.mil.ita limitat istum tex.Jo.fab.in.§.pterea.instit.de
inuti.stip.est vex ꝙ Bart.j.in.§.si in distinctione lõga quã
7 facit ad istud ꝓpositu videt sentire ꝯrium circa fi.¶†Scdo
not.ex hoc tex.ꝙ qñ stipulatio ẽ a pricipio inutilis ꝛ ex supue
nienti actu cõualidat dr esse noua stipulatio:rõ q2 quãdo id ꝙ
agitur non v3 q cõfirmat dicit de nouo dare:vt ꝑ gl.ꝛ Bar.
in.l.more.ꝛ in.l.ꝛq2.ff.de iur.om.iudi.Bal.not.i.l.j.ad fin.
C.de codi.vbi ꝑ gl.ibidem dt ꝙ q cõfirmat illud ꝙ essentia
liter non v3 videtur de nouo disponere ꝛ facere.Expeditis
textualibus capit.gl.i verbo aliquid nã gl.superiorem ex-
pedini i textualibus.¶Jn.gl.i vers.aliquid cõmunit tenet
prima opinio gl.ꝑ Bar.ꝛ doc.ꝙ iste versi.loquatur sine sit
diuersitas in qualitate siue i quãtitate:ꝛ cõsequent vt refera
tur ad ꝓcedẽte §.ꝛ sequẽtẽ ꝑ duas rões hic assignatas per
Bar.ita cõiter tenẽt scribentes hic: sed Alexã.ĩpugnat istã
cõem opin.rõne q̃ videbatur sibi multum vrgẽs q2 iste tex.
dt cum adijcit vel detrahit.aliquid.loquit ergo quãdo ꝑ re-
spõsionem detrahitur obligationi:s3 istud nõ põt habere lo
cum ĩ quãtitate q2 qñ minor summa est i respõsione ꝙ̃ in in-
terrogatiõe:tunc nõ vitiat stipulatio,imo v3 etiã non secuta
cõplacẽtia:vt est tex.in.§.seq.ergo iste versi.nõ põt loqui in
quãtitate: q2 dicit qñ dtrahitur stipulatio ẽ inutilis nisi se-
quatur cõplacẽtia.s3 ad istud fundamẽtũ rñdeo clare defen
dẽdo cõmunẽ sententiã dico ꝙ iste versi.potest referri ad.§.
seq.etiã quãdo minor summa est in respõsione: q2 quãdo est
minor summa bñ verũ est ꝙ nõ vitiatur stipulatio in minori
summa in qua oẽs concordant:l3 bene vitiaretur in maiori

a ¶Quar.ꝛc. Ad istd vide oĩno eũdem authorem in l.ius ciuile. post glossam Bar.Ange. Pau.ꝛ Fu. circa prin.ff de insti.ꝛ iure.ꝛ Ang.cõ si.cxl.ꝛ cõsi. ccxlvij.in antiq.ꝛ plene ꝑ Fed.in c.l3 i corrigendis j.ij.ꝛ iij.col. de officio ordina.

b ¶Nõ omitto ꝙ Areti.ꝛc. De veritate ex.in.c.cũ aliqbus.hic allegati,vide Fely.examinãtẽ in.c.cũ ex officio de prescrip.colum. x.versic.ꝛ q2 mutiplicit.

c ¶Siplicitet. De verbo siplicit,ꝛ pure qualit itelligatur, vide Alex.cõsi.xij vol.ij.ꝛ cõsi. xxj.eo.volu. Soci.i.l.j.ff. d vulg.ꝛpup.

nisi in ea sequeretur cõplacẽtia incontinenti q2 tũc isto casu
valeret ẽt in maiori,vt hic ẽ tex.vltra Alex.induco fortiter
istum tex.ꝯ communem ꝛ dico ꝙ iste cõmunis intellectꝰ est
ꝯ istũ tex.qd non põt intelligi qñ est diuersitas in quantita-
te,ꝛ ꝓbo sic q2 dicit tex.cum adijcit vel detrahit semꝑ pro
bandũ est vitiatã ꝛc.pondera dictionẽ semꝑ,positã i text.q̃
importat ac si diceret,semꝑ ꝛ indistincte ꝛ in totum glo.est
ordina.ꝛ approbata i l.j.i verbo semꝑ.vbi doc.ff.sol.mat.ꝛ
tñ istud nõ potest dici qñ est diuersitas in quantitate q2 vale
ret ẽt in minori summa ẽt sine cõplacentia ergo verba istiꝰ
ver.nõ conueniũt tex.in quãtitate.ꝛ si diceres dictio semꝑ
refertur ad verbũ ꝓbãdũ,ꝛ nõ ad verbũ vitiata.istud nihil
est:q2 siue referas ad ꝙcunq̃ vis tñ tex.vult dicere qd sem
per vitiata stipulatio seu obligatio qñ aliquid adijcitur vel
detrahit obligationi.Tenendo tñ cõmunẽ sentẽtiã gl.Bar.
ꝛ doc.qd iste versi.referatur etiã ad.§.sequentẽ qñ diuersi-
tas est in quantitate.Pro ista cõi sentẽtia addo efficacẽ ra
tionẽ per quã ostẽdo qd iste ver.cũ adijcit.d3 potius referri
ad sequẽtẽ quã ad precedentẽ versi.ꝛ sic ꝙ potius ẽ in quã
titate.Nã regulã habemꝰ qd qñ actus q non est in totum
nullus facilius reformat quã qñ est in totũ nullus.l.si qs ꝑ
eo.§.si quis a reo.ff.de fideiusso.sed sic est qd qñ est diuersi
tas in qualitate,stipulatio ẽ in totũ nulla,vt hoc tex.ꝛ tñ se-
cuta cõplacentia recõualidatur,vt hoc tex.ergo multo for
tius qñ diuersitas in quãtitate in qua actus stipulatiõis nõ
est in totũ nullus,imo v3 in minori summa ꝛ d3 reconuali-
dari.Tñ tu subtilis posses respõdere ꝛ dicere qñ est diuer-
sitas ĩ qualitate ibi precessit interrogatio ꝛ secuta ẽ respõ-
sio,ꝛ sic sunt extrema habilia secuta cõplacẽtia.facilꝰ cõua
lidatur:sed qñ est diuersitas in quãtitate in illo pluri ñ pre
cessit interrogatio.¶Capio gl.in verbo vitiatã quã diuid
in tres.partes.Jn prima ponit magist.theoricã an ꝛ qñ di-
uersitas vitiat stipulationẽ ꝛ qñ nõ.Jn secunda rationẽ di
uersitatis.Jn tertia format questionẽ.scda ibi rõ est dif-
ferentie.tertia est ibi,s3 qd si stipuler.ego sequor semꝑ ordi
nẽ Bar.q2 ipse hic nõ tangit reseruabo vt ipse dicit.Extra
c gl.Bar.nũc ad practicã inducit istũ text.in ver.sim.ad q̃
8 stionẽ statuti ad q̃ dt se allegasse istũ tex.¶†Circa vltimã
questionẽ Bar.ꝛ ex hoc tex.de rñsione que d3 fieri simplici
ter ex forma statuti,si negat habuisse,ꝛ sic apparu.qd ipse
expendit pro negotijs suis ꝛc.cũ Bar.tenent Jmo.Ange.
Alex.ꝛ Aret.hic,ꝛ Bar.in l.j.in prin.per illũ tex.ff.d vul.ꝛ
pupil.vbi precise idẽ dt ꝙ hic,ꝛ ibi etiã Paul.de cast.t3 cũ
co.cõtrariũ t3 Pau.de ca.dicens se ꝯrium consuluisse his
diebus ꝛ male fecit recedere a Bar.ꝛ mouebatur Pau.de
ca.q2 ista est simplex negatio que sine qualitate ꝛ diuersita-
te est dico me nõ habuisse ꝛ l3 postea subijciat quedã tacita
affirmatiua dicẽdo ꝙ si habui expẽdi in negotijs ꝛc. Jsta a
diectio põt separari ꝛ dicit ꝙ reperit Bar.tenere cõtrariũ
in l.de etate.§.nihil.ff.de iterroga.actio.vbi Bar.ad ꝑsen
tẽ materiã ponit mirabilẽ doctrinã,vt ibi per eum Rapha.
cu.hic non dt illo mõ prout refert Paul.ꝛ Alex.hic.S3 põ
dera primo qd contrariũ eius qd hic videtur tenere Bar.
in l.de etate.§.nihil.quam allegat Pau.ꝛc.postea dicit qd
Bar.nõ est cõtrarius ꝛ qd illud ꝙ ibi dicit nihil obstat ꝛ est
verum.Alex.pro opi.Bar.addit istã rationem.Nam nega
ri nõ põt quin ista respõsio non sit duplex,ergo nõ põt nega
ri quin responsiõ sit simplex ꝛc. Ultra scribentes ꝛ vltra
iura que allegat Bar.pro ista decisio.Bar.habent canoni
ste duos optimos tex.ꝛ quidẽ tex.meliorẽ qui posset allega
ri in mundo in c.is qui ꝯ.de elect.in.vj.vbi dicit tex.qñ ali
quis opponit contra formã electionis, vel ꝯ personã electi
ꝛ appellat ad Papã,iste appellans d3 iurare simpliciter ꝙ
ea que opponit credit esse vera ꝛ dicit ibi tex.qd si esset qui
dã qui opponeret ꝛ iuraret quod apponebat credebat esse
vera,saltẽ ꝙ sufficiant,summus pontifex repellit eum quia
non simpliciter iurauit.Ad idẽ habent canoniste tex.in c.j.
ꝛ ibi do.Anto.no.ad decisio.Bar.hic de scrutinio.gl.i c.ꝑ
terea.in gl.in ver.simpliciter.de offi.de leg.quã ibi Bal.
ꝓ ista decisione Bar.nũc vltro iura preallegata firmo cõclu
sionẽ Bar.quadruplici fundamento:s3 cũ breuitate.Nã dr
simpliciter responderi qñ nihil additur,vel detrahitur:sed
solum negatur vel affirmatur.tex.est in l.si in verbo simpli
citer.ꝛ ibi Bar.no.C.de do.promis.Scdo q2 dicitur sim-
pliciter responderi qñ respondetur ad literam prout iacet
positio,tex.est in aut.de fideiusso.in princip.collatio.j.quẽ
ad propositũ no.Bal.in l.testator.C.d suis ꝛ legiti.Tertio
q2 simplex ꝛ vnum conuertũtur,vñ simpliciter dicitur respõ
deri,quando pure ꝛ cum vnitate sermonis sine distinctione
rñdetur:ita Arc.post Bar.in l.manifestum.§.j.per illum
text.

9 tex.C.de fur.hic allegata per Bar.† Confirmat vltra eū nā simpliciter idē est ex vi t ex etymologia.i.sine plica.i.dupli/ca:ita gl.i cle.sepe.i vbo simplicit.de verbo.signifi. Quarto simplicit dr fieri qñ nihil ē additū.tex.est in l.iubem⁹.in vbo sine nihil adiectum lz simpliciter.de appel.quez tex.ad hoc põderat.Bar.t infert ad dictum.statutum ita etiā bal.in.l.j. Cō edili.actio.vltra eū allego tibi gl.ordinariā q simpliciter dicitur qñ nihil est adiectum.glo.est de qua non meminit Bald.iij.q.iij.in.§.itē in testibus.in verbo simplicit gl.in.c. religiosus.in verbo simpliciter ō testa.in.vj.vltra pallegata faciunt ad confirmationem duo text.in.l.sed si marit⁹.ff.qui t a quibus.t in.l.j.§.q non puto verum.ff.de aleato.t istum sēm tex.alleg.Eret.hic.t tex.in.c.si quem ō procura.in.vi.

1 ¶ Diversitas in summa nō vitiat stipulationem in totum: sed valet in minori in qua partes concordant.

2 Diversitas in sono verboꝝ seu in figura non vitiat stipulationem dummodo conueniant in effectu.

3 Si precedat interrogatio de maiori summa t sequatur rñsio de minori non erit cōtracta stipulatio nisi in minori.

4 In maiori summa inest minor de pprietate sermonis,nō autem ex interpretatione.

5 Si sunt mihi pmissa centum t velim petere partē de istis cētum promissis,puta quinquaginta,q debeo petere istam partem tanquam debitam non tanquam promissam.

6 Inutilis est stipulatio si interrogo te pmittis mihi decē,t tu respōdes promitto quinq.

7 Ubicunq possit esse damnosum nō intelligitur q in maiori summa inest minor.

8 An t qñ in maiori summa contineatur minor.

9 Ubi possit fieri damnū vel preiudicium in maiori summa nō continetur minor.

10 An positio possit negari in totum absq periurio quādo cōtinet plus vero.

11 Creditor petēdo totum constituit debitorē in mora respectu partis que vere debetur.

12 Creditor non cogitur accipere partem solutionis.

§. Si stipulāti. In maiori sūma minor est.h⁹ d.§z Bar.t cōmunit scribētes vel sic t notabili⁹: In diversitate summa z vr stipulatio i minori sūma qz i ea interrogās t rñdēs cōcordāt.h.d.iste tex.no. Dividit ꝑm Bar.i duas partes. In pma loquit qñ aliqd adū cit. In fa qñ aliqd detrahit obligationi.scda ibi,eōrio. Sed tu divide melius in tres partes. In prima loquitur quando interrogatio fuit ō maiori summa quā rñsio. In secūda ecōtra quādo interrogatio fuit minor respōsio vero fuit maioris summe. In ttia respōdet tacite obiectiōi.scda ibi.t eō.tertia

1 ibi.lz em oporteat.† Primo no.q diversitas in summa non vitiat stipulationē in totū imo valet in minori in qua partes cōcordāt sec⁹ est i diversitate tēporis:vt.§.prece.in prin.qz tunc stipulatio vitiat t est in totū nulla.rōnem assignat Bar. hic t ibi nā diversitas in tpe arguit diversitatē in qualitate t substātia:quia alia est pura stipulatio seu obligatio alia sub cōditione t in diē. Sed qñ ē diversitas in summa illa summa

2 in qua cōcordāt ē eadē summa idē petit t eodē mō. ¶ † Secdo diligēt no.ex hoc ter.q diversitas i sono vboruz seu in figura verborum nō vitiat stipulationem dummodo cōueniāt in effectu.nā si dico.promittis viginti t tu dicas promitto decem: hic ē differētia in sono t figura verborū. Sed qz cōuenīūt in substātia vstipulatio facit q vult gl.singularis in.l.q extrin/sec⁹.j.eo.ti. si dico,promittis tres solidos t tu respōdeas promitto trigita sex denarios:ē diversus son⁹ verborū inter interrogationē t rñsionē tū i effectu cōcordāt i substātia t sic idem

3 est. ¶ † Tertio no.i ver.eōrio quoq.q si precedat interrogatio ō maiori summa t sequat rñsio de minori: nō erit ꝟcta stipulatio nisi i minori:qz i illa ambo cōcordant.vnde facit iste ter.ad no.q.q̄ ponit Bar.t decidit p hunc text.in.l.j.in vlt. col.ff.ō acqui.here.qdā posuit magnā quantitatē pecunie añ dicēs tibi donare totā tu accepisti partē postea penitet te q totū non accceperis t vis petere totā t dicis q nō potuisti ac ceptare nisi totū.t ille rñdet q nō valuit donatio in illa parte cū non acceptaueris totā: an per hoc q partē acceptaueris videaris totā acceptasse ꝛc. videt prima fronte dicendum q donatari⁹ nihil deberet habere: qz donatio non potuit acceptari in parte t in pte non,p hoc nā legatū dr esse qdā donatio t nō pōt p parte acceptari t p parte nō.l.neminē.ff.ō leg. ij.similit ēt nec donatio valuit Benitez Bar.ibi determinat oppositū p istum ter.qz ex quo ego donaui tibi totā illā summā pecunie nec ob.q legatum dr esse quedā donatio qz rñdet Bar.q legatū pficit sola volūtate testatoris t etiā ignoranti

4 acgrit.l.cū pr̄.§.surdo.ff.de lega.ij.t ipso iure a morte testatoris trālit dñiuz in legatariū q sec⁹ est in donatione:qz donatio nō pficit a solo donāte:t iō donatarius pōt accep.p parte t p parte ñ.vt decidit Bar.p istū tex. ¶ † Quarto diligenter pōdera istum tex.in fi.dū dicit manifestissimū est i viginti decē inesse:hicē tex.no.qō i maiori summa ineſt minor de,p/prietate sermonis.nō aūt interpretatione iuris istud optime ꝓbat iste tex.in verbo inesse. tale verbū ipōrtat ,ppriē.t veri

a tatē qz allud est esse talez t hr̄i p talia qz verbū esse subst̄tiam demōstrat gl.est ordinaria in.l.mercis appelalatiōe.ff.d ver. sig.l.si marit⁹.§.j.ff.de adul.ita etōt tex.in.l.cōcubinā.§.j. ff.de l.ij.vbi dicit tex.qz in maiori parte minoꝝ quoq; ineſſet ita et dicit tex.in.l.si qs cū totū.i pin.ff.de excē.rei iu.vbi dt tex.nā pars in toto est ita etiā dicit tex.in.l.q q̄rtā i pri.ff.de l.j.in verbo.qz ineſſet dimidie t lic vbiq; tex.dicūt in maiori summa iesse minorē ergo ō pprietate t veritate nō aūt ō interpretatiōe t de fictione iuris qz iuris cōsult⁹ nō vtit verbo de notāte impprietatē:tñ Bre.t Boder.seneñ.referūt Ly.Ra. t Jo.de imo.dicere ꝓtiū q summa insit minori ima.ex interpretatione iuris nō aūt ex pprietate t ꝓ eos Bre.alleg.tex.no.i l.ij.§.si plus q̄ iussus.ff.de statulibe.vbi est tex.no.qō si testa tor reliquerit libertatez seruo si dederit,t.pone qō dederit xx.an.sequat libertatē.dicit tex.q sic:tñ habem⁹ q conditio dr impleri in forma specifica.l.q heredi.t.l.meui⁹.ff.de cōd. t demo.ergo dādo maiorē summā dr impleri in forma specifica qz maiori summe minor ineſt. Sed ad istū tex.Bre.rñdet senēses ex doc.Bar.in.l.gall⁹.§.t.qd.si tñ.ff.de libe.t postb. qz testator apponēdo talez cōditionē voluit q impleretur in forma specifica vel in effectu t sic in equipollenti tñ ista sol. nō eneruat illū tex.tu rñde meli⁹ ad illum tex.Bre.qō q adimplet pingui⁹ dr adiplere in forma,pbo:nā formamādati est diligēter t in specie adimplenda.l.diligent.ff. mā.c.cū dilecta.de rescrip.intñ qō ōe q fit p ter formā mād. dr esse ipso iure nul.tex.ē no.in.l.itē co.§.sz si ita.t ibi Bar.ad hoc no.ff.q cuiusq; vniuer.t tñ habeo q forma mād.dr observari qñ mādatus pinguis adimplet.tex.est valde no.t signa eum in.l.si qs bona.§.sz si mād.ver.q si ex parte.ff.de acq.hr̄.quē text. ad hoc no.multū Bal.Jmo.t Boder.ibi,t.d.Alexan.in l. puberem p illum tex.C.de iure deli.Sed tu aduerte. q Bre. t isti senenses infideliter t male referūt Ly.ñ.Ray.t Jmo.vel le q in maiori summa ꝓtinet minor ex interpretatione iu.t nō ex virtute sermonis:imo Jo.de im.referēdo Ly.Ray.ōt q in maiori summa affirmatiue prolata de ꝓpio ligmificatu ineſt minor:lz sec⁹ sit i maiori summa prolata negatiue qz ñ continet minor lz q̄q; ex interpretatione iuris cōtineat t sic ipse firmat t probat ꝯclusionē ꝯ feci q in maiori sum.inest minor ex pprio signifi.t ex veritate nō aūt ex interpretatiōe iuris.adde ēt q alibi egregie dt Bal.in additionib⁹ ad spe. in ti.de arbi.in.v.co.in ver.si quindeci petas q maior numerus affirmat. incōmutabili veritate minorē numerat ꝓsupponit vt dicūt arithmetici t geometre ꝑm eū. Per predicta puto nō bñ dicere Bemi.i.c. cui de nō sacerdotali.ō pbē.in vj.vbi no.Bemi.p illū tex.in vlti. pte q maior numerus nō includit mino.in gb⁹ ꝟba dñt intelligi sc̄m pprium ei⁹ significatū nō posset pei⁹ dicere.vt ptz ex pdictis.Et ad illum tex. q ē p certo singularis rñdebo stati in fallētijs quas dabo ad

5 regulā isti⁹ tex.j. ¶ † Quinto pōdera istum tex.ad illō q pōderat Bar.in.l.scire debem⁹.circa finē principij.post gl.ibi j.e.dicit ibi Bar.q si sunt mihi ,pmissa cētū t veli petere partē de his cētū,pmissis puta quinquaginta q debeo petere istā partez tanq; debitā nō tanq; promissam q vtilitas sit declarat ibi gl.t si tu dicas istud esse ꝯ būc tex.dicit Bar.iste tex. intelligitur q in maiori summa ineſt minor verum ē sub generalitate sed nō specialiter. Tu dic qñ cētum essent a principio ,pmissa in illa generali promissiōe nō fuerunt nisi centum l.non pñt dici generaliter promissa sed specialiter sec⁹ est in tex.nostro qz lz a pn.interrogēte sive de maiori sive de minori summa intelligit semp ineſse. Jtē si interrogo i.xx. t rñdes in decē intelligit in decem. Er ꝯ Bar.videt stringere ter.in.l.inter stipulātē.§ si stipulāte,in fi.j.eo.vbi dicit tex.qz semper in summis id q minus est spōderi vr ergo minori summa vr esse in ,pmissiōe ex ,pprietatate t veritate ser. ¶ Bl.in verbo ꝟcta.dividit in quatuor ptes. In prima declarat tex. In scda oppon. t dupliciter sol. In tij.allegat cō cordātes. In quarta opponit t p solutiōe se remittit scdo ibi sz ꝯ instī.iij.ibi,itē facit. quarta t vltima ibi,itē ꝯ supraallocati. ¶ In ea.gl.ibi sol.nolebat stipulator valere nisi i maiori,istā gl. multum no.Bal. Ange. Jmo.t Boder.q in maiori summa nō cōtinet minorē ñ cōtrahens expresse dicit t protestatur q non vult cōtineri ,p ista gl.bene facit qz expressum

facit silere tacitū.l.cū ex filio.§.filio.ff.d vul.z pu.ʒriū de di
recto tʒ gl.valde no.i c.j.ad fi.i gl.fi.de arb in vi.z do.Alex.
hic dicit qd illa gl.male dicit p istā gl.Tu dic qd illa glo.vr
loqui in terminis diuersis a nro casu:nā ibi ptestatio videba
tur tendere quasi ʒ d spositione illius iuris istud nō pōt dici
hic in ʒctibus dependentidus a mera volūtate ʒhendū istā
sol.gl.nō tenēt doc.qz diuinat ad tex.¶ In ea.gl.aliꝗ subau
diūt si placet diuersitas zc.circa istā scdā solutionē Bar.z do
cto.nihil dnt tā videntur eā nō tenere qz in eo qd additur nō
6 valet stipulatio in eo in q cōcordāt videt valere zc.¶ † Tu
aduerte qd tex.in d.§.pterea nō cauillādo sensuʒ illi9 litere
ineuitabiliter strigit ʒ istū tex.ibi enim dicit qd est inutilis
stipulatio:si ego interrogo te pmittis mihi decē z tu rndes
promitto quinqʒ:vel ecōtra interrogo de quinqʒ.tu respōdes
de decē vel si pure interrogo: tu repondes sub cōditione,di
cit ibi tex.qd vitiat stipulatio z valet in nullo:vides ergo qd
tex.equiparat illos duos casus z eos determinat sub vna d
terminatione z tn in.§.pcedēti si interrogo pure tu sub ʒdi
tione rndeas no valet ergo idē dʒ esse in summa z sic in isto
tex.nro qz vna determinatio respiciens plura determinabi
lia dʒ equaliter determinare:z ideo Christopho.por.in illo.
§.preterea intelligit illū tex.prout iacet q si stipulor decē z
tu quinqʒ promittis non vʒ ēt in quinqʒ tex.est ibi clarus: et
ista est ppie mens illius tex.ptʒ qz sub vna determinatiōe d
teminat illos duos casus ergo idē in quātitate ad istū tex.rn
det q si interrogo te de viginti z respōdeas de decē ʒtrahit
obligatio in.x.dʒ intelligi iste tex.secuta cōplacētia qz.§.pre
cedēs dʒ referri ad istū.§.cum ponatur inter duos.§§.z lʒ
ipse nō dicat ista fuit sol.gl.hic licet ipse sibi ascribat z dicat
esse nouum intellectū.Iste intellectus quantum ad.§.pterea
multū mihi placet:qz iste ē ppie de mēte illi9 litere z place
ret mihi nisi esset iste tex.qz ego semp tenui intellect9 reales
q sunt d mēte tex.sʒ dū ipse rnde ad istū tex.qui dicit ʒriuʒ q
iste tex.intelligit secuta cōplacētia fuit responsio ante eū gl.
hic in scda solutione:licet scribentes de hoc mihi dicant.Sʒ
ista solutio seu intellectus nullo modo pōt procedere ad istū
tex.probo ineuitabiliter qz iste tex.in rōne decidendi quādo
valet stipulatio de minori summa n fundat se sup cōplacētia
sed fundat se quia in maiori summa minor inest ista ratio de
cidendi expressa in tex.pcedit ēt non secuta cōlpacētia Scdo
qd impossibile sit quod iste tex.loquat secuta complacētia p
ut dicit Christopho.z gl.hic probo ineuitabiliter.nam text.
in princip.dicit quod si stipulor.x.z respōdeas.xx.dicit tex.
non esse ʒctam obligationem nisi in.x.z tamen si esset secuta
cōplacētia esset cōtracta in.xx.Item in scdo casu qn interro
go de.xx.z promittis.x.isto casu cōplacēti stipulatori si nihil
faceret lʒ esset oportuna cōplacētia pmissoris z ppterea ē ne
cesse dicere vt iura iurib9 cōcordēt qd ille tex.p istū z iste tex.
per illū declaret verū est in illa summa in q discordant sed in
illa summa in qua cōcordāt bene valet.¶ In ea.gl.ibi,ad fi.
gl.ergo fortiter opponit de l.si decē.in j.respon so.ff.loca.z n
respōdet sed se remittit ad ea q ibi dixit Bar.cū quo oēs in
differēter tenēt dicit q illa l.limitat totā istā materiā nā ista
materia loquitur de causa lucratiua:sʒ.l.si decē nō loquitur
in cā lucratiua:sed posset ibi esse cā damnosa domino:ergo
7 † vbicunqʒ posset esse damnosum in intelligit q i maiori sum
ma insit minor istā sol.Bar.ad.l.fi.decē in j.respōso.ff.loca.
indifferēter tenent omnes.Ut intelligamus i specie z an ista
solu.sit vera cōtra eā opponit diez proferre.§.si plures.ff.de
arbi.vbi in maiori summa prolata ab arbitris continetur mi
nori:z tn posset esse damnosum z preiudiciū parti que dʒ for
sam plus habere.Et ad idē est text.in c.j.de arbit.in vj.z ad
illū text.alibi no.rndet Sal.in l.hac edictali.§.is illud.C.de
sec.nup.vbi ēt q ille tex.in §.si plures.loquit i arbitris ele
ctis a ptib9 vel ad absoluēdum vel ad condēnandum z sic ad
aliqd nouum inducendum qbus posset esse preiudiciale pti
bus:sed in l.decē.agitur de estimatione pēsioni vel rei z sic
requiritur cōcordantia cōtrahentium alias posset esse piudi
cium parti.Et p illū tex.infert qd si duo vel tres fuerint indu
cti ad estimādū aliqd minor summa non inesset maiori:ita dt
ibi Sali.Sed ego oppono cōtra sol.Bar.z doc.vt videamus
ad precedens sol.sit bona z opponit de.l.inter pares.§.j.ff.
de re iud.vbi est tex.qd si duo iudices ordinarij ferant duas
snias vnus in centū alius in quinquaginta minor sūma con
tinetur in maiori:z tn illa nō est materia lucratiua sʒ dānosa
nisi diceres defendēdo solutionē Bar.z cōem q in illa.l.iter
valet snia in illa minori summa z cū legis habemus regulam
quod in dubio presumitur pro snia.l.berennius.§.caia.ff.d
euictionibus.Preterea nō tractat de verisimili preiudicio
partiū id in maiori cōtinet minor.alibi Bal.in l.diē pferre

a ☞ Rescrip. q̄rta amplia tio ʒtra pri mā limitatio ne Alex.ʒtra quē ēt tn fa cit diligēter q fundat qz non fuit ob seruatū mā datum circa rem. Pur puratus.

§.si plures.ff.de arbi.rndet aliter ad illā.l.si decē.ff.loca.z ēt
q hic loquimur qn minor summa pfert absolute in maiori ʒ
tinet minor:sʒ in l.si decē.loquit tex.qn prefertur respectu
alicuius corporis z sic domus locate tunc in maiori summa
nō cōtinetur minor.¶ Extra gl.pro cōplemento isti9 mate
rie.Bar.plene examinat an in maiori summa cōtineatur mi
8 nor.¶ † Circa istā materiā an z quādo in maiori summa ʒ
tineat minor ex dictis Bar.facias tu regulā generalē affir
matiuā qd in maiori summa affirmatiue prolate cōtinet mi
nor z ʒtinet de proprietate z veritate sermonis vt dixi i tex.
p ista regula vltra tex.allegatos p Bar.z scribētes adde tu
tex.no.in l.iij.§.si qs plus.ff.de adimē.l.vbi est tex.testator le
gauit alicui.xx.postea in codicillis ademit.xl.an valeat ista
adēptio vr qd nō qz est erronea tn decidit ibi ʒriū z decidit
qd vʒ talis ademptio.Amplia istā regulā vt procedat siue lo
quat in quātitate ʒtinua siue in quātiate discreta z sic siue lo
quamur quotitatiue puta dimidia hereditas siue quātitatiue
puta cētū.l.q quartā.in pn.z ibi Bar.z Rap.cu.ad hoc not.
illū tex.p ampliatiōe illi9 regule.ff.de l.j.Scdo amplia istā
regulā vt pcedat nō solū in ʒtractibus sed ēt in sentētijs tex.
habes no.in l.inter ptes.§.j.ff.de re iudi Itē pcedit ēt in iu
dicijs z vltra tex.quē allegat Bar.in l.si qs cū totū.i pnci.ff.
de excep.rei iudi.facit qz si peto cētū z probo tm de quinqua
ginta debeo obstinere in quinquaginta qz in maiori summa
in iudicijs cōtinet minor gl.est no.in l.j.in gl.fi.C.si aduer.
rē iudi.Bar.in l.qui vas.in pn.ff.de fur.Bar.z oēs Moder.
in.l.si cōstāte.§.fi.ff.solu.matri.Pau.d ca.z Moder.maxi
me Alex.i qdā estimauerūt p illū tex.ff.si cer.pe.Ultimo am
plia vt procedat in arbitro tex.ē z exēplū in l.diē proferre.
9 §.si plures.ff.de arbi.z c.j.d arbi.in.vj.¶ † Limita nūc istā
regulā aliqb9 modis.Primo limita nō procedere in actu q
posset afferre dānum vel preiudiciū ibi in maiori summa non
cōtinet minor.l.si decē in prin.ff.loca.quā gl.alleg.pro ʒtra
ria z non respōdet.sʒ Bar.d.vt dixi plene respōdet.Scdo li
mita quādo precessisset protestatio ʒria disponentis vel faci
entis actū q non vult in maiori summa.cōtineri minorē ita ē
gl.ordinaria hic dum rndent ad.§.preterea.inst.de inut.sti
pu.Tertio no.limita quādo de maiori summa esset de per se
dispositū z ēt de minori summa esset de per se dispositū tunc
in maiori nō cōtinet minor:qz de p se est de qualibet summa
dispositū.tex.est in l.ex facto.§.itē qro z ibi Bal.An.Salic.z
moder.ad hoc no.ff.de vulg.z pupil.p ista limitatione vltra
illū tex.bn facit:qz ex quo expresse fuit dispositū z de maiori
z de minori expressū facit cessare tacitū.l.cū ex filio.ff.d vul.
z pupil.z l.ij.§.si duo.ff.de bo.pos.sm tabu.intellige verum
qn vtraqʒ dispositio procedit ab vno disponēte.sec9 si aduer
sis:ita limitat do.Alex.in cōsi.clxxix.quinti vol.inci.viso.p
cessu cause vertētis inter magnifi.dominā.i vl.col.¶ Quar
to no.limita predictā regulā qd in maiori summa nō ʒtineat
minor in materia in qua dʒ fieri strictissima iterpretatio:pu
ta i literis bnficialib9 q dicūt odiose:qz ambitiose sunt.text.
est in c.quāuis.i prin.de preben.in vj.vbi in maiori nō cōti
net minor.tex.habes multū no.in c.cui de nō sacerdotali.i §.
de preb.in.vj.Sʒ tu caue:qz in ʒtrariū vr facere tex.in l.iij.
§.cato.j.eo.vbi q promittit sub pena nō petere cētū petēdo
ptē incidit in totalē penā:ergo ibi in penalib9,z sic in odiosis
in maiori summa inest minor:ergo de h dicā in illo.§.z ibi re
seruo dōm est verū qd alex.hic alio mō dixit ad tex.i illo.c.
cui de nō sacerdotali.§.fi.qd ibi in literis beneficialib9 i ma
iori summa n cōtinet minor:qd istud ē pp mādatū Pape qd
est ad vnguē obseruādū:qz forma mādati est ad vnguē obser
a uanda.l.diligēter.ff.māda.c.cū dilecta de rescrip.a z pter
hoc tʒ ibi,q in mādatis in maiori summa n cōtineat minor,al
leg.gl.in.c.pl9 semp.z in.c.cui.lʒ.de regu.iur.in.vj.z gl.in
l.cum in testō.in gl.fi.ff.de verbo.sign.Sed istud vltimum n
teneo,prout ēt impugnāt Moder.senē.qz etiā in mādatis
in maiori summa cōtinet minor.l.cū alter.C.d fideiusso.l.
rogatus.ff.manda.lʒ tn fines mandati sint obseruādi dilige
ter,dicūtur satis obseruari qn obseruantur per equipolens.
ter.habes in l.fi.§.fi.ff.manda.vbi si aliquis petit a me qd fi
deiubeā pro eo:pone q interceda tanq mandator videor fi
deiussisse saltem in equipolenti.¶ Quinto limita predictam
regulā in indiuiduis.vt est sententia q continet vnum capitu
lum censet indiuidua id est non pōt diuidi:hoc est valere pro
dimidia.tex.est in l.in hoc iudicio.ff.fami.ercis.vnde si snia
sit lata in summa excedēte iurisdictionē iudicantis nō valet
ēt in minori summa:z sic in summa in qua posset talis iudica
re:qz snia est quid indiuiduū z nō pōt pro parte valere z pro
parte non gl.est ordinaria in.l.fi.z ibi Barto.ff.de iurisdic.
om.iudi.est verū quod glossam.alibi tenuerunt contrarium

glo.in l.

gl.il.ij.ff.de re iudi.z ibi ēt Bar.ponit z ego ibi dixi.z ō veri tate illius gl.tetigi in illa l.fi.ff.de iur.om.iu. ¶ Sexto limi ta in fideiussore promittēte maiorē summā q debeat prin- cipalis qz tūc non tz fideiussor nec valet ēt in maiori summa iq potuit obligari tex. i.l.grece.§.illud in verbo oino ff.de fideius.z ibi gl.z latius Bar.z gl.j.in §.fideiussores.inst.ō fi deius.rōne forme tradite a iure qō fideiussor ñ possit i plꝰ obli gari q pncipalis z rōne illiꝰ forme actꝰ reddit individuus q in individuis i maiori summa nō inest minor. ¶ Septimo
a limitaª in testibus in deponētibꝰ de varijs summis:qz nō p bāt de minori summa imo reputāt varij,nisi appareat qō de ponāt de ea.quantitate zcā,vt habes late p Alex.hic z Alex. in l.qui quātā.in princip.ff.ō legat.j.vbi ponit plures remis siones quā hic,z in cōsi.v.vol.incipi.i cā vertēte inter Joā. in penul.col.z ita habes regulā ampliatā cum septem bonis
10 fallentijs. ¶ † Successiueᵇ inquantum Bar.impugnat calū
b niā aduocatoꝝ dicentium qō positio pōt in totū legari,absq piurio qñ continet plus vero Alex.z Are.hic dicunt istam esse cōem opi.z Areti.refert plures doctores ita dicere, vi- deas per te sed aduerte quod contrariam opi. Spec.contra Bar.tenēt due gl.iuris canonici,vna in.c.ij.de confes.in.vj. alia in c.presentiū.§.preterea.in verbo sigillatim. de testa. in.vj.istā opi.seqt Bal.i multis locis hic relatis p do.Alex. z ante eum Lud.ro.hic,z vltra loca allegata p eū adō Bal. qui idē tz pro Spec.ō Bar.in c.dudū.lo.ij.in xiiij.col.ō ele. tenet do.Alex.sibi contrarius cōsulendo in cōsil.clxxxiij.v. vol.q incip.viso puncto qōnis premisse i ij.col.ad fi. Tu ad-
c uerteᶜ qō Bar.q reprehendit Spec. magistrū practice nō vi det moueri aliqua bona lege:nā Bar.itendit probare quod in iudicijs actor qui ponit totū intēdit ponere partem z sic ēt reus qui non pōt negare totū,nō pōt ēt negare partē.z alle- gat tex.in l.si quis cū totū.ō.de excep.r ei iud. qui loquit in sñia que necessario videt inferre:nō aūt loquit in parte ponē te vel respondēte,allegat etiā.l.pupillus.§.fi.cū gl.ff.ō vb. sig.que pbat.postea dicit q istud expressius probat in.l.qui solidū in prin.ff.de lega.ij.ille est tex.in quo Bar.facit fun- damentū.Sed ille tex.,pbat de directo contrariū z stringit ineuitabiliter,ō Bar.z sic retorquet ō ipsum Bar.vt statim dicā.Sz ego vltra oēs scribētes allego. tibi tex.not.p Bar. z meliorē de iure quē nemo vnq scribētiū allegauit ad hoc i l.q seruū.§.fi.ff.de interro.act.vbi formaliter dicit tex.q in terrogatꝰ de toto fundo an eū possideat tenet ēt rñdere de q- ta zō qualitate minima particula,alias tāq ɔtumax punit l. de etate.§.q tacuit.ff.eo.tit.de interro.act.z assignat iuriscō sultꝰ rōnē ibi,vt in alia parte. q nō defendit mittat actor in possessionē.Jta in ppolito positiōes fiūt z sunt inuēte a iure ad hoc vt ponēs releuet ab onere pbādi,aut.pncipales.§.q obseruari.vbi gl.z doc.C.de iura.cal.§ dz q s in positionibꝰ rñdere non solū de toto,sed etiā de parte,vt releuet actorē ab onere pbādi.facit q no.idem Bar.in. d.l. pupillus.§.fi. p gl.ibi.ff.de verb.sig.vbi cōcludit qō est periurꝰ q interro gatꝰ i iure cū iuramēto,an debeat viginti rñdeat de decē cū debeat decē solum que dz confiteri negādo vinginti z sic to- tū. ¶ Scdo facit qō decidit Bal.i l.si tuis nūmis. C.ō ope. liber.vbi tradit hanc regulā.q aliquid nō pōt negari qō tñ non verū simpliciter. Sz in practica ad euadēdū has diffi- cultates opinionū iter Spec.z Bar.aduocati eligūt securio rē viā z obseruāt,ꝯm Ang.Pau.z Luma. hic:qz quando faciunt positionē de certa quantitate puta pono q debes cē- tum,dñt.z si nō credit de tanto,dicat de quāto descēdēdo vs que ad minimū:tunc ñ pōt respōdens excusari si negat totū
11 cum ñ debeat nisi partē. ¶ † Tertio successiue aduerte i quā tum Bar.cōcludit qō creditor petēdo totum cōstituit debi- torē in mora respectu patris que vere debet sibi allegādo
d tex.in d.l.q solidum.ᵈ ¶ No.diligenter istā cōclusionē Bar. Adde qō decidit idē Bar.i l.nō pōt videri.ff.de regu.iur.p illum tex.per quem limitat illud quod hic ponit.Nam que- rit ibi Bar.pone,peto a te centum in libello:tu negas: cla- rum est q per negationē facta est litis contestatio pone qō ego probē de quinquaginta,an p litē cōtest.cōstituat in mora negās totum.s.cētum.Bar.ibi distinguit aut debitum erat intricatum:z tunc nō cōstituit in mora,aut debitum nō erat intricatum:z cōstituit,vt ibi per eum z dt Bar.se habuisse ō facto illū casum Pisis.Sz tu aduerte q tex.in quo se fundat Bar.,pbat totum oppositum ibi eñi dt formaliter tex.q lega tarius petēdo totum legatum ab hrde cum i veritate nō dbe ret totum qz hrs poterat detrahere falcidiā nunqd petendo totum ab herede ɔstituat heredē in mora respectu partis q ō bei nā ēt ibi tex.qō si petēdo totum dt qō est paratus accipe re etiam partē nā isto casu dicendo q accipiet partem: licet

petierit totū.constituet debitorē i mora.sed qñ simpliciter petit totū nec offert se accipere partē nō constituit in mora debitorem qz nō est verisimile qt petendo totuz velit accipe
12 re partē qz creditor non cogitur accipere partem solutio nis.l.tutor.§.lucius.ff.de vsur.l.quidā estimauerunt z ibi doc.ff.si cer.pe.qz particularis solutio afficit incommodo. l.plane.ff.fa.her.ita particulariter declarat Bar.i d.l.qui solidum in prin.z p ista remanet expeditus.§.iste.

1 ¶ Si precedat interrogatio de vna specie z sequatur respō sio de duabus vz stipulatio in illa specie in qua precessit in terrogatio.
2 Quando interrogationi facte de vna specie secuta est respō- sio de duabus copulatiue adiecto alterius speciei habetur pro superuacua.
3 Regula que qz q tot censetur stipulationes quot sūt tres p cedit improprie z sic non habebit.locum in statutis.
4 Utile per inutile quando vitiatur.
5 Jndiuiduum dicitur.quatuor modis.
6 Quando aliquid traditur p forma illud dicitur indiuiduū
7 Jn his que sūt diuidua a separabilia vtile p inutile an vitiet.
8 Si res ecclesie cōsueta cōcedi in emphyteusim vsq in tertiā. generationem concedatur vsq in quartā:an vitietur in totū ista concessio.vel an valebit vsq in tertiam.
9 Si in cemiterio sunt sepulti excommunicati z non excōmu nicati:omnes debent remanere si non possunt discerni qui sunt excommunicati.
10 Si sunt duo tutores q̄rū vnꝰ est verus aliꝰ est falsus z ābo interponunt autho.in pctu pupilli nō vitiat actus veri tuto ris propter falsum tutorem.
11 Si duo notarij q̄rum vnus est priuatus officio tabellionatꝰ sunt ad rogati ad cōficiendū istrumētuz non vitiabitur istru mētū propter illum no.inhabilem
12 Ubi presentatur vnum instrumentum in quo sint aliqua que non possunt legi nec itelligi,aliqua vero sic: nō vitiabi tur in totum instrumentum.
13 Si pr facit testamentum inter liberos coram duobus testi- bus vz.sed si relinquatur aliquid extraneo vitiatur,testam.
14 Libellus in parte aptꝰ z in parte ineptus nō vitiat in totū
15 Si rescriptū pape contineat diuersas gratias surreptio in vna non vitiat in alia.
16 Si notarius scribit instrumentum q pertinet ad ipsum z ēt ad alium z ad vtrunq principaliter tale instrumentum.nō valet quo ad ipsum sed bene quo ad alium.
17 Si in factis vniuersitatū vel capitularibꝰ admittant in ha- biles cū habilibus valet actus propter habiles.
18 Pecunia data vel promissa vni de electoribus facit quod electio fit in totum nulla.
19 Si ex forma statuti populares debent eligere potestatem. z in concilio popularium sit admixtus.nobilis actus reddi tur in totum nullus.
20 Compromissum factum super pluribus quorum aliqua, non dependent a potestate compromittentium,propterea. non vitiatur compromissum.
21 Ubi plura venduntur principaliter z est ibi aliquid quod vendi non potest non retractatur venditio in omnibꝰ rebꝰ. sed tantum in re prohibita vendi.
22 Alternatiua specierum an vitiet stipulationem.
23 Quando in alternatiua summarum vtrunq est in obligatio ne est idem quod in alternatiua specierum.
24 Propter icertitudinē soliꝰ exceptionis an vitiet stipulatio.
25 Detractio particularis an vitiet stipulationem in totum.

§. Sed si mihi.

Utile p inutile nō vitiat.h. dt. ꝯm Bar.z cōiter docto.istud. summariū Bar.z doc.nō est bonū nec veruz ita gnl'r,prout ipsi dicūt imo.i multis vitiat vtile p inutile.vt videbitis.j. Tu adde vnū verbū z erit bonū summariū z summa sic. Jn separabilibus vtile p inutile nō vitiat.h.d.ppie tex.ēt est verum summariū diuidit iste.§.i duas partes.Jn pria po- nit dictū in scda rō.scda,ibi,nam si tot sunt stipulatiōes:casꝰ
e est planꝰ. ¶ † No.primo ex hoc tex.qō qñ pcedit interroga tio de vna specie,z rñdetur de duabus copulatiue vz stipu latio in illa specie in qua precessit iterrogatio z nō i alia rō est qz in illa cōcordant interrogans z respondens ergo in illa vz stipulatio,in alia nō qz pcessit iterrogatio. Adde q si militer est eō si interrogo te de duabꝰ speciebus copulatiue pmittis sticbū z pāphilū tu rñdeas de vna specie.i.pmitto stichum solū vz stipulatio in illa specie.l.iter stipulantē.§.si stipulāte.j.e.in fi.limita secus esse qñ rñsio fieret de duabꝰ speciebꝰ alternatiue qz tūc i nulla valeret stipu.sz Bar.z ali os j.qz tūc esset diuersitas cē substātiā stipulatio.qz ego sti

a ¶ Septimo limita ad il- lā materiā. vid plenā cō sil.Alex.lxii ij.ici.visa ɔ- sultatiōe.iv. vo.z zrā a- re.ɔli.liiij.i- ci.i pāti cā: z ipsi.lxxxi ij.ict.q,mul ta fuerūt he ri z altera, die dicta.
b ¶ Successi ue.Uid De ciū z q ibi posui i apos ti.i l.nō pot videri i pro bus.j. de re gu.iur.
c ¶ Tu aduer te pro opi- nione Spe. facit illud q dz in l.si ro gauerit i§. vtrū.ō reb. dub.dū tra ditur ibi q si oratio vni uersaliter ē io fnvalsa i totū cēset fal sa Et bñ facit qō voluit gl. in c.cupien- tes.in pn.in versi. mali- gantium. de elec.lib.vj. vbi voluit q ille q hz ius i pncipali, pōt accesso- ria z depen- dentia nega re p q iura Jo.an.z do. in c.ij.de cē si.lib.vj. tra dunt quod si altera pars positionis ē vera,z alte- ra falsa pote ri tota nega ri sine metu piurij Ad i- stud vide ēt p Abb.i.c. vnico.v.col. ō plus pel.
d ¶ Soli- dum Adde Alex.i l.iiij. §.ait pretor ff.de re iudic. Purp.

pulator volebāt obligare ad vnā speciem de q̄ dicā.j.statim
a post Bar. ¶ † Scđo diligenter pōdera istū tex.in verbo ꝑ
superuacuo habēdā puto ꝛc. qđ qñ interrogationi facte de
vna specie,rñdetur de duabus copulatiue adiectio alterius
speciei habet pro superuacua, ꝛ sic in illa specie adiecta non
inducitur ēt pactū nudū. Patet qꝛ si causaret pactum nudū
illa adiectio non eēt,ꝑ superuacua ,ꝑut dicit tex.qꝛ pactū nu
dū hꝫ varios effectus,vt not.in l.iurisgētiū.§.igitur nuda.ff.
de pac.ꝛ in l.ex hoc iure.ff.de iusti.ꝛ iure.Et pondera hic es
se tex.pro eo qđ ponit egregius doctor do. Mathesila ī no.
xxviij.licet dicat ꝙ istū passum non vidit ab aliquo tactum.
vbi dicit ꝙ si interrogo te promittis mihi ex causa donatio-
nis pamphilum,ꝛ respōdes promitto tibi ex causa donatio
nis pāphilū ꝛ centū ꝙ in illis cētū non erit causatū pactū nu
dū quāuis tu interrogās dicaris tacite cōsentire ēt in centū
ꝛ sic qꝛ interuenit ꝯsensus vtriusqꝫ.§.interrogāti tacite ꝛ res-
pōdētis expresse per l.q patit.ꝛ l.si nō remunerādi.§.si pas
sus.ff.mād ꝛ ꝯsequenter nec ex tali pacto daret certi condi-
ctio ad illa centū que orit ex pacto nudo đ donādo.l.si qs ar
gentū.§.fi.C.de don.rō est subtilis ꝫm cū qꝛ rñdens in pam
philo voluit obligari ꝑ stipulationē verbis:ergo similiter vo
luit ꝑ stipulationē obligari ad cētū ex q̄ ambo sunt sub vna
rñsione ergo debēt equaliter determinari:qꝛ vna determina
tio respiciēs plura determinabilia dꝫ illa equaliter determi
nare.l.iam: hoc iure.ff.de vulg.sed ad centū non pōt ꝑ stipu
latione obligari qꝛ nō precessit interrogatio.nec per pactum
nudū qꝛ nō cōsentit.tex.est in l.j.§.eū qui.ff.de cōsti.pe.sic ēt
in §.si qs ita.š.ea.l.ꝛ dicit Mathesila.se nō vidisse istū pas
sum a quoqꝫ tactū.Tu dic ꝑ ista decisione esse tex. hic in illo
verbo ꝑ superuacuo habēda::qꝛ si esset pactū nudū:tūc non
haberet ꝑ supuacuo:qꝛ valeret vt pactū nudū ergo vult ꝙ
nedū valeat ꝑstipulatiōe,sed nec vt pactū nudū.istā regulari
Mathe.reprobant Moder.senen.in.§.si qs ita in ij.no.š.
ea.l.ꝑ tex.in l.rogasti.§.si tibi coiūcta.gl.si cer.pe.vbi tex.
quod si mutuo tib. decē vt reddas mihi vndecim in illo vno
pluri ꝯhit pactū nudū ꝛ tñ illo pluri sicut nō potuit celebra
ri ꝯctus re vt partes volebant:ergo etiā nō dꝫ valere vt pa-
ctū nudū ꝫm argu.Mathesi.ergo in illo pluri nō potuit va
lere vt mutuū vt ꝑtes agebant tñ vꝫ vt pactū propter consen
sum vtriusqꝫ vnius expresse alterius tacite, ꝛ propterea di-
cunt Mod.senenses qđ qñ vna dispō equaliter pōt determi
nari,vꝫ:ꝛ alle.no.ꝑ Bar.i.l.scie.§.caio.ff.de fun.instr. Sed
quicquid dicāt dicti senenses ego puto qđ no.Mathe.sit re
rū ꝛ pulchrum.ꝛ ad fundamentū istoꝝ senēsiū de l.rogasti.
§.si tibi.vbi etiā ibi tenēt ꝯtrium ꝯ Mathe.dico qđ nihil fa-
cit primo qꝛ gl.ibi reprobat ꝑ Bar.ꝛ oēs alios alibi ꝛ forti⁹
posito qđ illa gl.esset vera: tñ nihil obstat qꝛ ille casus est pa
rat⁹ ꝛ multum diuersus a nostro:qꝛ si mutuo.x.vt reddas xj.
impossibile est ꝙ obligatio ꝯhat in plus q̄ sit numeratuꝫ.tra
dūt doc.in l.si tibi decē milia.ff.de pac.rōne ergo impossibi
litatis resultat in equalis determinatio,vt illud plus ꝙ ē im-
possibile vt possit valere vt mutuum valeat vt pactuꝫ nuduꝫ
ſꝫ i casu nrō nō cadit ista impossibilitas:qꝛ si interrogo đ sti-
cho tu promittis stichum ꝛ cētum i cētū poterat ꝯhi stipula
tio si secuta fuisset ꝯplacētia:ergo nō est in tex.nostro ita im-
possibilitas sicut est i l.rogasti.§.si tibi.in q̄ poti⁹ caderēt sy-
dera quā ꝙ obligatio sit i pl⁹ q̄ interuenerit res ꝛ sic sit defen
3 sata notabilis decisio do.Mathesi. ¶ † Tertio pōdera dili
gēter tex.dū đt due sunt quodāmodo stipulationes i dictiōe
quodāmodo.ꝫm qđ pōderat Aret.hic q cōiter habet corru-
pt⁹ ꝙ regula q̄ hꝫ qđ tot censent stipulationes quot sunt res
ꝛ sic pluralitas rerum inducit pluralitatē stipulationum. l.
scire debem⁹ ꝛ.l.qđ dꝛ.j.eo.Illud ꝑcedit improprie. pꝫ qꝛ
tex.dicit quodāmodo.i.improprie:ergo nō haberet locuꝫ in
statutis in qb⁹ fit ꝑpria interpretatio.nā dictio q̄dāmodo đ
nota improprietatē.gl.i l.j.ff.de rer.diui.Bar.i l.si is q pro
eptore.in ij.char.ff.de vsuca.Sed certe credo ꝙ Are. nō di
cat veꝝ qꝛ l.scire debem⁹.loquit ꝑprie nā ibi verbuꝫ esse im
portat substātiā ꝑprietatē ꝛ veritatē gl.in l.mercis appella-
tione.ff.de vbo.sig.Bar.i l.si marit⁹ fit.§.legis ff.đ adul.istđ
ēt đt tex.hic,nā si tot sunt stipulationes quot sunt corpora:v
bū sunt importat veritatē:ergo de ꝑprietate ꝛ veritate cōstat
nec obst.dictio q̄dāmō.qꝛ iste tex.đcepit Are.qꝛ in isto text.
ꝑcessit interrogatio đ Pāphilo solū ꝛ ñ de Sticho:ꝛ iđ đ Sti
cho adiecto ñ pt dici ꝑpria stipulatio ſꝫ impropria:ꝛ iđ i tex.
nrō nō pñt esse due stipulatiōes vere,sed sunt vna vera alte-
ra abusiua.l.ij.§.j.ff.de vb.obli.ꝛ iđ tex.dicit quodāmodo qꝛ
stipulatio inutilis nō est stipulatio.l.ij.§.j.ff.que in ad testa.
4 ape. ¶ † Quarto no.ex tex.regulā quā tradit iuriscōsultus,
qđ in hīs q̄ sunt diuidua,vtile ꝑ inutile nō vitiatur,vt dicitur

a ¶ In ista ꝛc. Ultra alleg. hoc ad materiam, vide Spec.in.j. parte no.de arbi.§.si vero.ver.quid si cōpromittatur.ꝛ titu.đ appel.ver.sed pone.ꝛ ea per te tit.de primo ꝛ secūdo decre.§.ij.ver.sed qd non opponit ꝛ i.ij.parte titul.de senten.§.viij.vers.sed qd si negotium,ꝛ ver.ſꝫ qd si causa Alex.l.certi conditio.§.qm̄ i pn.ꝛ ibi alij.ff.si cert.pe.Panor.in.c.cū tpe de arbi.ꝛ in c.inessana.i post gl.đ el.ꝛ ꝙ in personis vtile per inutile non vitietur,vid per Signorol.đ homo.cons.cxiiij.

b ☞ ¶ Sūt Tex.ibi vult ꝙ imo inutile als fiat vtile. Purpu.

in gl.in vbo vtilē,quā capio.ꝛ diuidit in duas partes in pri
ma colligit no.ꝛ adducit cōcordātes.in scđa opponit ꝛ soluit
scđa ibi,ſꝫ arg.ꝯ. ¶ In ea.gl.i fi.rñde ad illā.l.pedius qđ i ilđ
ibi eēt ꝑ ꝯ voluntatē compromittentium q nō fuerunt confisi
de vno voluerunt compromittere in duos:iđ ꝑp talē volun-
tatē videt esse illud compromissum indiuiduum ꝑpterea vi-
tiat vt statim dicā. ¶ In ista materia nunqd vtile ꝑ inutile vi
tiet cōiter sequēdo doc.gl.in l.pecunie fenebris.ff.de vsuris
ꝛ Bar.in l.grece.§.illud.ff.de fideius.traduntur due regule.
Una est ꝙ in diuiduis ꝛ separabilib⁹ vtile ꝑ inutile ñ vitiat:
vt loquit ꝑprie tex.hic.Scđa regula ē ꝙ in idiuiduis ꝛ in se
parabilibus vtile vitiat ꝑ inutile. Istas duas regulas ꝑprie
tradit iuriscōsultus.in l.j.§.itē qrit.ꝛ ij.Trebatius ff.đ aqua
quoti.ꝛ esti.vbi debet seruit⁹ appellādi tot pecudes ad quā si
appuli plures q̄ꝫ debeā,nō possum prohiberi đ omnib⁹ pecu
dib⁹,sed solū in superfluis:qꝛ pñt pecudes separari:ꝛ in §.
itē querit.dꝛ.ꝙ si habeo seruitutē ducēdi aquā certe quātita
tis si duco aliā simul,possum a tota ꝑhiberi:qꝛ ñ pōt separari
b talis ꝛ aqua qꝛ indiuidua inseparabilia sunt[b] Istā doc.etiā
tradit iuriscōsult⁹ in l.si spōsus.§.generaliter.ꝛ.§.circa ven
ditionē.ff.de dona.inter virū ꝛ vxo.ibi int maritū ꝛ vxorem
cōstāte mrō sunt prohibite donationes,si cū vxore commisce
ant alie ꝑsone,si pōt fieri separatio nō vitiant in illis adiec-
tis:alias vitiat in totū.si nō pt fieri separatio. ¶ † Indiui-
duū dꝛ altero de quatuor modis,vt ꝑ Bar.in l.grece.§.illud
ff.de fideius.primo nā secundo rōne necessarie ꝛ pēdētie,vt ē
seru⁹ ꝛ peculiū.tertio mō ratiōe voluntatis cōtrahentiū,vt đ.
l.Pedius.ff.de arbi.qꝛ ibi fuit volūtas ꝯpromittentiū.qui
voluerūt cōpromittere in duos:qꝛ nō cōfidebant de vno:ꝛ iđ
qꝛ non valuit respectu serui:ideo nō valet in totū:qꝛ est vna
voluntas.Quarto mō rōne forme ꝛ ꝛ indiuiduū.casum ha-
bes ꝛ exemplū in đ.l.grece.§.illud.nā in obligatiōe fideius-
soria lex tradit,ꝑ forma ꝙ fideiussor nō obliget i pl⁹ q̄ꝫ pri-
cipalis.Istā doctrinā ꝛ istos quatuor modos tradit Bar.vt
dixi in đ.l.grece.§.illud ff.de fideius.ꝛ An.Jm.ol.ꝛ Mod.
hic ꝛ cū ista doctrina omnes trāseūt,ꝛ indifferēter tenent.Cō
tra istā cōem doctrinam ꝙ indiuiduis semper vtile per inu-
tile vitiat:arguit ꝯ.Nam iuramentū est indiuiduū,vt decla-
rat Bar.assignādo rōnē.in c.j.in.§.j.iij.col.de controuer.in
uesti.ꝛ tñ ego habeo ꝙ iuramentū pt valere ꝑ parte ꝛ ꝑ par-
te ñ: vtile ꝑ inutile ñ vitiat ēt in idiuiduis.c.petitio.ꝛ ibi ha-
bes gl.j.ad fi.de iureiu.vbi gl.tradidit istā regulā punctua-
liter,ꝙ siue iuramentū sit diuiduū,vel indiuiduū debet iudi-
cari ꝑꝫ materiā sup qua ponit :ꝛ declarabo qñ ponā materiā
6 diuidui. ꝛ idiuidui. ¶ † Scđo inqꝛtū Bar.ꝛ oēs tradūt istā
regulā ꝙ in illa l.grece.§.illud obligatio fideiussoria cēsetur
indiuidua:qꝛ lex disponit pro forma quod fideiussor nō obli
gat in pl⁹ q̄ꝫ principalis:ideo vtile per inutile vitiatur ꝛ sic
Bar.ꝛ omnes volūt quod qñ aliquid traditur pro forma,illđ
sit indiuiduū,ꝛ sic vtile per inutile vitiat.Contra istā com-
munē doctrinā vt dem materiā acutius ꝛ melius intelligēdi
oppono sic lex tradit ꝑ forma donationē excedētē quingen-
tos aureos debere insinuari in actis.l.sancim⁹.ꝛ si qs argē
tū.ꝛ in.l.pe.C.de dona.ꝛ tñ si fiat donatio in pl⁹ q̄ꝫ in qngen-
tis aureis siue insinuatione,valet tñ in quingētis,ꝛ solū vitia
tur illud ꝙ excedit quingētos aureos.ꝛ sic vitiat illud ꝙ ex-
cedit summā legitimā i reliquo remanet valida.Et tñ lex vul
ꝙ insinuet,ꝛ īsinuatio reqritur pro forma.ꝛ tñ vtile per inu-
tile non vitiat.quare non sic dicimus in fideiussore si princi
palis debet cētū fideiussor fideiubebat i plus vt valeat fide
iussio.in eo qđ dꝫ ꝛ est obligatus principalis ꝛ sic in centū.
doctores assignāt rōnē qꝛ istud reqrit ꝑ forma a lege ēt is-
tud reqrit ꝑ forma a lege in donatione ꝛ tñ vtile ꝑ inutile,
non vitiat.ꝛ si diceres quare in casu .in l.grece.§.illud ma
gis dicit indiuiduum q̄ꝫ in l.sancimus.in casu.l.grece iđ vi
det esse ꝑ forma qꝛ lex vltra ꝑcedit annulllādo:ꝛ sic dicit.
indiuiduū iuris dispositiōe.qꝛ lex disponit ꝑ forma ꝙ fide
iussor.nō obliget in pl⁹ q̄ꝫ principalis:iđ vitiat vtile ꝑ inuti
tile.sed in summis ꝛ in quātitatib⁹ ēt qñ reqrit ꝑ forma vt
in donatiōe insinuatio ꝛ illud ꝙ est ꝯ formā sēp vitiat in eo
ꝙ excedit in reliq̄ nō vitiat qꝛ id ē ꝯ legē ꝛ sic vtile nō vitiat
ꝑ inutile ita est tex.in đ.l.sancim⁹.ad idē tex.in.l.eos.§.si
qs autē.C.de vsur.ꝛ in l.pecunie.ꝛ in.l. placuit.ff.de vsur.
sic ēt đt tex.no.in l.siue generalis.in prin.ff.de iure do.gl.
in đ.c.placuit ꝛ illud ꝙ dico i quātitatib⁹ ꝑcedit ēt in tpe.
ita gl.in đ.l.sancim⁹.§.fi.in gl.pe.ꝛ propterea alibi habes
gl.valđ no.in c.fi.đ peni.ꝛ remis.in vj.vbi ꝑlati nō pñt ꝯce-
dere indulgētias vltra tpš statutū i cōsi.Lugdunēsi qd si ꝑ
lat⁹ cōcedat indulgētias vltra đt ibi gl.qđ solū vitiat illud
qđ est vltra tpš legitimum ꝛ sequitur Abb.in cap.cū ex eo.
de peni.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

7 de peni.z remis.in antiquis.¶ †Circa scdā regulā qđ in his q̄ sunt diuidua z separabilia vtile p innutile nō vitiat,put p pñe habes tex.hic.Adde tex.no.in.c.si confirmationē.đ ele. in vj.vbi Gemi.ad hoc no.z inducit ad.q.vt ibi p eū:ibi habes ad literā tex.qđ si cōfirmatio sit inualida vl' pp defunctū cōfirmātis,vel pp solēnitatē nō seruatā:ibi sit separatio, lʒ ɔfirmatio sit inutilis:tñ electio precedēs nō est inutilis. Jsta doctrina z ea q̄.s.dixi de summis limitat in casu valde notabili i l. donationes quas pa rētes. ver. nā amplioris. C.đ dona.inter vir.z vxo.ſm intellectū gl.ibi in verb.cōfirmari. z ibid.Sali.qui reputat multū no.alij scribētes ibi nihil tangūt vbi donatio int' patrē z filiū in potestate nihil vʒ:tñ ɔfirmatur morte.eo.mō donatio int' virū z vxorē cōstāte matrimonio nō valet vbi ɔfirmat morte.Pone q̄ marit' vl' pr̄ donet vltra qngētos aureos z nō facit insinuari donationē:nūqđ donatio sit in totū nulla adeo q̄ morte nō ɔfirmet,z ibi dr q̄ donatio facta per patrē filio sine insinuatione i totū ē nulla z tñ ibi sum' in quantitatib'.Rationē assignat ibi i gl.i ver. ɔfirmari.q2 talis donatio peccat in duobus rōne rei z rōne persone rei:q2 est vltra summā legitimā persone,q2 est pr̄ qui donat:ergo vitiat in totū z nō valet ēt in parte z Solus Salic.ibi notat.reperio q̄ sol' Are.nō in lecturis:sed i cōs.xvij. q̄ inci.pōderatis diligētissime i.iij.col.in cōtingētia facti ɔsuluit ɔ̄riū ei' q̄ dicit Sal.z gl.ibi,rephēdit illā decisionem gl.z Sal.ɔ̄ gl.z Sal.Ego allego tibi tex.q fortit' vrget ad oppositū in.l.si qs pro redēptione.in §.in ver.sine aliqua distictione.C.de dona.vbi dicit imperator statutū esse q̄ donatio sine insinuatione vltra quingētos aureos in eo q̄ est vltra vitiatur:z dicit ibi q̄ semp istud ꝑcedit sine distictiōe ergo nō possum' dicere q̄ in l.illa donatio in totum annullet non solū ex summā,sed ēt intra.§.nā amplioris.Si velles euadere tex.in l.si pro redemptione.§.fi.in verb.sine aliqua distinctiōe,posses respondere q2 habem' regulā q̄ qñ lex.aliqd disponit,lʒ loquat gñraliter z quocunq̄:nūq̄ intelligit loqui in materia qua habemus legeʒ specialeʒ z particulareʒ.l.in testamentis.z ibi Sal.no.C.đ test.gl.in l.sciēdū.i gl.j.pn.ff.q satis.cog.z ibi Bar.z oēs no.z gl.i v̄bo vacātibus.in aut.de her.ab itest.in prin.co.ix.nūq̄ trahet ad illū casuʒ specialē no.q2 si vera esset sn̄a gl.z Sal.in illa.l.donatiōes quas parentes.certe est sing.limitatio ad presentem doctrinā.Scđa limita istā regulā qñ fieret dispositio in fraudē legis,z i hos q2 ɔcurrente icertitudinē act' i totū vitiat pp inutile.tex.habes no.in.l.si libert' minoreʒ.§.si qs plures.z.§.seq.ff.de iu repat.z ēē illuʒ tex.multū isistunt Jmo.Alex.z alij i l.stipulatio hoc mō ɔcepta.§.e.i illo articulo.z an donatio omnium bono pñtiū z futuroꝝ valeat i totū an vitiet q̄ ad futura.Tertio not.litimita istā regulā qđ vtile p inutie nō vitiat,imo vtile stat đ p se validū qñ tale vtile hʒ essentiā z fidē veritatis: tunc vtile nō vitiat ab inutili:sec' qñ ɔ̄ficeret authoritas z fides.Unde si rescriptuʒ pape ɔtineat plura capitula separata z diuersa,z reperiat falsa grāmatica i vno.c.ceree vitiat rescriptuʒ in totuʒ eo q2 fides scripture est indiuisibilis:z iō vitiatur in totuʒ rescriptuʒ.c.ad audiētiā.el.j. de rescri.dū dr̄ i fi.fidē volumus adhiberi.z ibi Bal.solus in vl.col.not. multuʒ illū tex.ad hoc ēet allegat tex.de iure cano. ix. disti. c.si ad sacras.z.c.pura.z simplex.§.q.ix.vbi habes gl.qñ vtile p inutile vitiet.Quarto limita insolutū datione facta i aliquo plus debito,nā vitiat in totū vtile p iutile:z sic fruct' medij tēporis debēt restitui,an ɔpensari in sortē.ita no.Bar.in l.si nō sortē.§.si cētū.per illum tex.ff.de ɔd.ide.vbi reputat istud tenēdū mēti pro insolutū dationib' q̄ tota die fiunt z q2 đ isto tetigi ordinarie in illo.§.si cētū.ideo nō repeto:z sic habes quatuor bonas limitatiōes.

8 ¶ †Ultra ꝑdicta ista mr̄ia inducit p Roma.hic in practica ad varias q̄stiōes:z p Bal. z Lud.ro.in.l.certi ɔditio §.qm̄.ff.si cer.pe.p Bal.in c.massana.đ elec.vbi p illū tex.multa in ꝓposito no. Jnter ceteras q̄ōnes Rom.hic examinat illā notabilē q̄stionē qñ res ecclesie erant consuete concedi in emphyteusim vsq̄ in tertiā generationē an si ɔcedant vsq̄ in quartā vitiet in totū an valeat vsq̄ in tertiā. Eodē modo si res ecclesie sit solita concedi vsq̄ ad certū tp̄s si cōcedatur vltra an vitietur in totum an in eo solo in quo ɔcedit vltra solutū: difficultas pēdet a duab' legibus ad tex valde no.in.§.emphyteusim.in aut.đ nō alien.in verbo qđ fit non habere aliquod robur firmitatis finim'.ibi est tex.qđ in nihilo valet.tex.in.§.neq̄ illud.cod.ti.col.ij.videt velle quod valeat saltē intra tempus permissum:z illud plus vitietur quā questionem late prosequuntur.Alex.z Are.hic. Jstam qđ.examinat Bar.in aut.qui rem.C.de sac.san.eccl. z q2 ibi dixi z plene examinaui:iō hic non repeto. Ultra ꝑdicta in ista mr̄ia gl.plenior de iure in regula vtile.de reg. iur.in vj.multa iura allegata tā de iure ciuili quam canonico z nulli reperio ita bn tactā

a Tu valde^a no.tex.pulchrū in c.dilectus filius.tit.de preb.qui tex.ēt nos facto eiusdē, legati illicito reprobata q̄ est licitū approbātes:est egregius tex.et tex.in c.sacris.de sepul.vbi est tex.

6 †q̄ si i cemiterio sunt.sepulti excōicati z nō excōicati oēs dicunt remanere si nō ꝑnt discerni q̄ sunt excōicati.Tertio adde tex.no.in l.j.in §.sed Pōpōni'.in ver.qđ eni.ff.q̄ fal.tu.aut.vbi est tex.no.

10 †q̄.si sunt duo tutores quoꝝ vn' est ver' alius est falsus z ābo interponunt authoritatē in ɔ̄ctu pupilli nō vitiat act' veri tutoris pp tutorē falsū.

11 † Eodē modo si duo notarij.q̄rum vnus est priuatus officio tabellionat' sunt rogati ad ɔ̄ficiendum instrumentū:put sit Mediolani vbi interueniunt duo notarij p illum notarium adhibit' q̄ est priuat' officio tabellionatus nō vitiat instrumentū ita tʒ Bal. in l.Jmperator.ff.de stat.hom.z in l.si quis ex argentarijs §.j.ff.de eden.Ratio predictoꝝ est q2 sufficiebat vnius authoritas de per se:nā sufficiebat vnus tutor de p se.z vnus notarius de per se:ergo si alius interueniet non verus non vitiatur actus gestus,sed si requirent duo p forma,z vnus esset in habilis,bene actus gestus vitiaret in totū.đ.l.Pedius.§.fi.ff.đ arb.allegata in gl.c.cū.super abbatia.vbi gl. 1 z oēs canoni.đ offi.deleg.tex.no.in c.ad ꝓbandum z ibi gl. penul.z Abb.Pau.de re iud.¶ Quarto adde tex.no.in l. ij.ff.de his q̄ p nō script.ha.

12 †vbi presentat instrumentū in

b q̄ sunt aliqua que non possunt legi nec intelligi^b ali q̄ uasic z tñ nō sūt:vitiat in totū instrumentum z pondera illum tex. ɔ̄ doctrinā omnium nam testamentum est indiuiduum.l.furiosum.vbi Bar.z oēs.no.C.qui testa.face.poss.z tñ vʒ testamentū z vtile p inutile nō vitiat ad idem.l.hac consultissima.§.ex imperfecto.vbi aliqñ dixi.C.de testa.z in l.fi.in fi.C.fami.ercis.

13 †.vbi si pr̄.faciat testm̄ inter liberos corā. b duob' testib' vʒ:sed si relinquatur aliquid extraneo i eo vitiatur tamen dic qđ ibi est speciale et dixi ibi,non repeto.

14 ¶ †Quinto adde q̄ libellus in parte aptus z i parte ineptus nō vitiat in totū.imo velle per inutile non vitiatur.c.ad dissoluendum.vbi hostien do.Ant.de.Bu.z Abb.no.de desponsa.iupub.gl.in l.si quis homicidij.z ibi no.Bal.C.de accu.Bal.in l.ex tpe.ff.de testa.mi.z in c.j.iij.col.de mili. vas.qui cōtu.est.z no.idem.Bal.in rub.extra de offi.iud.đ

15 vij.co.vbi no.limitat z declarat dic vt ibi p eū.¶ †Sexto adde q̄ si rescriptu pape ɔtineat diuersas gratias subreptio in vna non vitiat rescriptū in ala z sic vtile p inutile nō vitiat.tex.habes.no.in.c.si co tpe.de rescrip.in vj.de q̄ tex. facit ad hoc festum in multis locis.Panor.in c.sedes.c.certū de rescr.z in.d.c.ad dissoluendū.z in c.ex literis.in fi.de fi.instru.facit q̄ dt do.Ant.de but.in c.exhibita.a d fi.đ iu. q̄ si inter plura copulatiue narrata vna pars reperit falsa nō vitiat rescriptum in totū nisi super illa sit fundatū totū rescriptum.Jtē nisi sit de cōnexis rm do.Abb.Panor. c

16 in c.ɔstitutus post alios ibi de rescr.¶ †Septimo adde qđ quādo notarius scribit instrumentū qđ pertinet ad ipsū notarium z etiam ad alium,z ad vtrunq̄ principaliter:tale instrumentum non vʒ q̄ ad ipsum:sed bene q̄ ad alium.tex.est no.in l.filius emancipat'.§.sequens questio.z ibi no.Bart. ff.de fal.z no.Bal.in l.fi.in vl.co.vbi limitat.C.de conue.

17 fis.deb.li.x.¶ †Octauo adde qđ si in factis vniuersitatum vel.in factis capitularibus admittātur in habiles simul.cū habilib' vʒ.act' ꝑpter habiles z sic vtile vel iutile nō vitiat ita multū.no.Abb.in c.fi.in vl.no de ꝑcu per illū tex.arguēdo a speciali z ēt qđ non credit quod alibi in iure ita bene probetur ita ēt tʒ z no.Abba.in c.cum super abbatia.in ii ij.col.C.de offi.dele.vbi plenius,z assignat rōnem q2 actus non ɔpetit vt singulis sed vt collegio collegium autem cōtinet solum habiles z non plus.Jsta doctrina Abba.Panor nunq̄ mihi placuit per multos tex.primo per.c.massana.c.cū terra.c.illa de elec.vbi electio facta a clericis mixtis cum laicis est tñ totū nulla nec vʒ.q̄ ad clericos alibi ha

18 bes tex.quā Abb.me.no.p mirabili i c.nobis.đ symo.†qđ pecunia data vel ꝑmissa vni de electoribus facit qđ electio est in totū nulla:z sic prauitas vni' in totū inficit electionem facit bene qđ no Bal.in illo.c.massana per illum tex.vbi dat regulā qđ capitulū congregatū ex permissiōe ei ꝓhibitis. annulat authoritatē in totū z qđ ibi fuit factū reputat in to

16 tū nullum.† ad idē facit qđ si ex forma statuti populares đbent eligere potestatem z in consi.popularium sit admixt' nobilis actus redditur in totum nullus ita disputādo decidit Jo.an in add.Spec.in tit.de reqsi.conci.super ru ad fi.

20 ¶ †Nono adde ^c qđ cōpromissum factum super plurib'

c quorū aliqua non dependent a potestate cōpromittētium

1 ☞ ¶ Tu valde.Accumulatio ad reg. vtile zc.Adde xj. deci. Panor.in. c.fi.co.iiij.de proba. post Joan.andr. Purp.

b ☞ ¶ Jtelligi. Salua q2 lʒ sit indiniduū v:instrumēta cōbusta. tamē sunt diuidua. Pan.i c.cū tēpore. iiij.no.de arbic Et aliud est instrumētū,aliud cōtentum i instro Panor in c.cū accessent.col.ij.đ cōsti. Pur.

c ¶ Nono adde zc.ad hoc vide q̄ dicit Spec.i.ti.đ arb.§.si serno.ver.qđ si cū ꝑmittat.i j.parte.

a ¶Decimo. Alia similia vide ex alle. p me.s.e.§. co.ff.ver.in ista zc. Non omitto aliud q habem' q dictū vnius testis idonei in vna cā nō vitiat p aliū min' idoneum in ca.cā. Jmo qȝ pl' est dictū mi n' idonei sustinetur per dictū alteri' vt Bald'.z Ange.z plenius Mod. i l.si quis ex argentarijs, per illū tex. ff.de edē.vbi dt q si vnus testis est infamis infamia facti.z alius testis sit multū fidei integre,quod isti duo test.plene probant: qz integra fides vni' supplet defectū alterius z ei' suspiciōē remouet idem tz bal.in l.j. in ij.co.C.d test.Sa.in.l. bonefidei.in x.col.C.d rc. cre.Lud.ro. ꝯsi.cccc.ici. i casu proposite ꝯsultationis.vl.col. Alex.in cōsi. lvj.in c.viso processu.ij. vo.pe.co.in fi.z dt.Lud. ro.qȝ lz fidei alicui' testis rōne affinitatis detrahat illa tamē suspicio purgatur p aliū cō testē deponē tem qui non est affinis,z sic resultat plena ,pba. per.d.l.si qs ex argētarijs post pn.z istȝ dicit in cōsi. suo cccclxxvj.in c.i casu proposite ꝯsultatiōis zc.

tñ per expressionē inutiliū non vitiatur compromissum.sup alijs tex.est in c.cū tēpore.z ibi Abb.in ij.no.ad hoc no.de arb.z sic ibi vtile per inutile nō vitiat qz censentur tot com-
21 promissa qȝ res:vt ibi p eū.¶ †Decimo a adde qȝ vbi plura
a vendunt principaliter.z est ibi aliquid qȝ vēdi nō pōt non retractat vēditio in omnib' reb':sed tantū in re ,phibita vendita:z sic vtile per inutile nō vitiat ē gl.i c.querelā.z ibi Abb. z alij ad hoc no.de symo.facit tex.in l.domū.ff.de contrahē. em.z ita habes plene vt puto expeditā istā materiam.Extra gl.Bar.expedit gl.magnā.§.si quis simpliciter.in verbo vitiatā.s.eo.vt hic per eum.¶Circa dicta Bart.in j.q.gl.magne.§.si quis simpliciter.inquantū Bar.reprehēdit rōnē di
22 uersitatis quā assignat gl.in d.§.si qs simpliciter.†quare alternatiua specierū vitiet stipulationē i totū z nō alternatiua summarum:qz in summis vna est stipulatio:in speciebus sunt plures:si a ratio sm Bar.in vtroqz mēbro est falsa z in vtroque casu cōcludit cōtrariū eius qȝ dicit gl.nā si in quantitatibus stipulatio est vna,ergo magis deberet vitiari quam qñ sunt plures vt statim dicā.Tu aduerte q ratio gl.pōt optime sustineri:prout ea declarat Jo.de imo.in illo §.si quis simplicit nam gl.voluit dicere q in quātitatibus stipulatio est vna cōtinens sub se plures ideo cū reperiat cōsonātia inter interrogationē z rñsionē,qz in minori summa ꝯcordāt merito valet stipulatio que ratio nō militat in speciebus,vbi vna cōtinet sub alia z in neutra cōcordāt.Secundo aduerte inquantum Bar.assignat aliā rationē diuersitatis ad d.§.si stipulāte.z ad gl.d.§.si quis simpliciter.prima fronte Bar.videt equiuocare ad illum tex.z aliā gl.z videtur loqui in alijs terminis quā ille tex.z illa gl.loquitur qz tex.in l.inter stipulātē.§. si stipulāte.z gl.prealleg.loquūtur qñ interrogatio fuit alternatiua z respōsio simplex de vna specie.exēplū in.§.si stipulāte.z reuera in alijs terminis loquit ille tex.z illa gl.qñ interrogatio est alternatiua z respōsio simplex.tamē in effectu nō est differētia z istud ꝯsiderauit i effectu Bar.siue eni sit alternatiua interrogatione siue in respōsione vtrobiqz enim resultat diuersitas in qualitate obligationis.in quātitatibus est secus.vltra Bar.dum declarat quō in alternatiua specierū resultat diuersitas in qualitate obligationis.qz ego iterrogās interrogādo de vna specie volui te obligare precise ad illi turñdēdo alternatiue nō es precise obligatus ad illā de qua te interrogaui potes soluere quāuis secus in alternatiua summarum,adde vltra Bar.aliā diuersitatē in qualitate obligationis.qz si interrogo alternatiue promittis mihi stichū aut pāphilū z respondes de vna specie.s.de sticho hic est diuersitas:qz sm tuā promissionē que est de solo sticho perēpta illa specie esses liberatus:qz debitor perēpta specie tūc liberat. l.qȝ te.ff.si cer.pe.Sed sm meā iterrogationē promittis pāphilū aut stichū dato stichos moriat.non esses liberat' i pāphilo.ita dicit tex.in l.grece.§.si quis stichum.ff.de fideius. Sed ista differentia nō pt ,pcedere in alternatiua summarū. seu quātitatū qz q̄titas perire nō pōt.l.incēdiū.C.si cer.pe.
23 l.i rōne.la d.§.incerte.ff.ad.l.fal.†Quarto diligēter no.lim. limitationē q̄ tradit Bar.q tñ in alternatiua summar vtūqz eēt in obligatione:tūc eēt idē q in alternatiua specierū z qñ si dicit Bar.se dixisse in si duo.j.co.L ū ista limitatiōe Bar. tz expsse Ang.hic.ceteri nō faciūt verbū cā etiā tenet Jmo.in §.si quis simplicit.s.ea.l z sic vult singularit Bar.qȝ si pcedat interrogatio alternatiua de summis:qz dico promittis quindecim aut decē:z tu dicas pmitto quindeci vel decem q vtraqz alternatiua sit in obligatiōe z istud pōt esse altero de duob' modis vel qñ stipulator stipulādo alternatiue expresse reseruauit sibi electionē,vel si stipulator nō reseruasset electionē sed interesset ,pmissoris poti' soluere maiorē summā quā minorē rōne loci vbi dz fieri solutio vel psone cui dz fieri z cui haberet promissor affectionē.tex.habes z exēplum in l.si is cui.ff.de noua.l.quires.§.mibi rome.ff.de sol.istis duob' casib' vtraqz summa alternatiua est in obligatiōe.idē tz mirabiliter Bar.q stipulatio in nihilo valet qz esset tunc idem q in alternatiua specierum.pro certo mirabilis est z singularis limitatio ad d.l.inter stipulantez.§.si stipulante. in scdo respōso vbi alternatiua summar diuersarum in interrogatione z rñsione nō vitiat sed valet in minori summa pro certo ista est mirabilis limitatio.nā in alternatiua summarū semper concordatur saltē in minori summa vl' maiori qñ omnes cōcordāt.nō sic qñ diuersitas est specierum.tunc qz nō est precisa obligatio prout interrogans valebat vl' promissor istud facit q alternatiua in totū vitiet.¶Circa scdā q.gl.quando interrogo te promittis oēs seruos tuos.z tu rñdes ,pmitto omnes vno excepto incerto z sic est incertitudo
24 in illo seruo exceptuato. Dy.tenet † quod propter incertitudinē solius exceptionis vitietur in totū stipulatio.Bar, ,p suo excellēti ingenio tenet q imo ppter incertitudinē que, est in exceptione vitiet solū exceptio: qz incertitudo obscura vitiatur z non vitiat.Bar.allegat primo duos text.in.l.titie textores.ff.de leg.j.z in.l.si fuerit.ff.de reb.dub.Et in quātū Bar.p suo fundamēto allegat tex.i.l.si fuerit.pro certo Bar. male allegauit siue voluit allegare tex.siue gl.allegat e voluerit tex.Primo pbat totū ꝯtrariū.ibi enī ē tex.q adēptio nō obstāte incertitudine vz,z vitiat legatū.ego ille tex.est de directo ꝯ Bar.Et si tu subtilis diceres ille tex.loquitur qñ est incertitudo personarū quib' fit adēptio:tūc illa incertitudo nō vitiat adēptionē.itē proprie loquit ille tex.sz nos loquimur qñ est incertitudo solū circa rē ademptā,vt promitto omnes seruos vno excepto.fateor q hic est incertudo.Sed dico q si Bar.istud cōsiderauit errauit:qz quādo est incertitudo circa res adēptas gl.ordinaria in illa.l.fuerit.in verbo adēptionē in si.tenet videri ademptā rem meliorem,z sic in casu nostro intelligit exceptuatus seruus qui erit melior.z scdm illā glo. exceptio propter incertitudinem rerum non vitiatur ex quo intelligitur exceptus seruus.melior ergo est ibi gl.ꝯ Bart. Et ita illam gl.pōderat Bal.z Ang.hic.z Pau.de ca.in.§. si quis simpliciter.s.ea.l.z sic sine Bart.pōderet tex.vel gl. tex.z glo.est de directo ibi ꝯtra Bart.Et si diceres Bar.non pōderauit nec tex.qz est contra eū.nec glo.ibi in si.sed voluit pōderare glo.in primo membro.z ita est necessarium dicere aliter nō posses saluare Bar.nisi q voluit allegare gl.in primo membro quādo est incertitudo rerū personarum simul z semel.Sed aduerte quia si hoc pondauit Bartol.errauit: qz iste nō est casus noster,qz in casu nostro est solum incertitudo rei hoc est serui excepti.z illa gl.loquit quādo est incertudo personarū z rerum simul z semel:ergo sumus in vltimo casu illi gl.pondera ergo q illa.l.si fuerit.in tex.est de directo contra Bart.Jdem gloss.ibi in vltimo membro non conuenit casui nostro:quia qñ est incertitudo rerum videtur adēpta melior.Sed aduerte qz illa gl.in illo vltimo mēbro procedit testatore adimente rē sub incertitudine.Vñ verū est q videtur meliorē adimere fauore heredis,vt eū minus grauet prout in dubio facere presumitur.z ad hoc bene ,pcedūt iura alleg.p Bar.Nos aūt loquimur in contractibus in stipulatione in qua promissor promisit omnes vno excepto forte nō vult.excipere meliorē sed priorem cū in specieb' cadat affectio.gl.i l.apud Jul.§.scio alias est sub.l.iulian'.d leg. j.ergo nō specificādo quē vult eligere nemo cert' remaneti ,pmissione,ergo tota promissio,est incerta.ergo vr quod i totū vitietur stipulatio.z istud est qȝ voluit dicere Dy.sm Cu. hic,z Jmo.z Lud.ro.i.§.si quis simpl'r.s.ea.l.itē dū Bart. alle.l.Titie textores.circa me.illa.l.videt meli' facere pro Bar.qz ibi incertitudo vitiat z nō vitiat:sz ille tex.,put ēt dt Cu.z Alex.hic nō facit in ,pposito,qz loquit qñ erat incertitudo exceptiōis,q̄ nullo mō poterat certificari.qz tūc bñ vitiat z non vitiat.sec' est in casu nostro in quo nō est oimoda incertitudo,vt si quis ,pmittat vnū d seruis suis,cū sit certificāda p declaratione ,pmissionis.ita in casu nro:ergo nō dz vitiari vt nihil omittam' ēt l.vbi aūt nō apparet.al.p Dy.nō ,pbat ēt nec alle.p Dy.bñ,qz tex.ille bñ ,pbat stipulationē esse icertā,sz nō probat esse nullā prout Dy.al.qz aliȝ est esse icertū, aliud est esse nullū.l.triticū.in e.ti.z i l.cū quid.ff.si cer.peta. Ultra scribētes adde qȝ Bal.in c.ad audientiā.el.j.i vlt.co. de rescri.sequit gl.in d.§.si qs simpl'r.quā reprehendit Bar. tz enī ibi Bal.qȝ si stipulor oēs seruos tuos,z pmittis oēs preter tale in nullo vz stipulatio.ita dicit eleganter no.glos.
25 hic in d.ver.c ūaddi.rō sm Bal.vltra scribētes hic,†qz ꝯtractio particularis qñqz totū vitiat.l.optio.ff.q z aqui.qz iuris rationib' nō cōcordat sm eū.Sed caue.qz Bal.videt loqui qñ cert' seru' est except' q casu Dyn.Bar.z omnes indifferenter tenēt q imo stipulatio valet in totū excepto illo seruo in specie excepto.vñ aut Bal.est corrupt' aut debuit dicere exceptuato vno incerto,vt proprie loquit ista gl.sequit.§.si.

1 ☞Quando stipulatio cōtrahitur inter homines diuersarum linguarum mediante iterprete vera stipulationis sunt dirigenda ad partes non ad interpretem.
2 Uerba debent esse congrua z accommodata ad ostendendū consensum partium.
3 Priuati non possunt fictionem inducere.
4 Inter homines diuersarū linguarum se inuicem nō intelligentium potest contrahi stipulatio mediante interprete.
5 Interpres qui recipitur inter stipulantes intelligentes se non est testis sed declarator.
6 Arbiter,arbtrator.agrimensor medici,obstetrices,z similes an dicantur testes.

Dicto

7 Dicto solius interpretis creditur: qꝛ nō est testis sꝫ, declarator ꝛ assumptus de voluntate partium.
8 Uni testi ppꝛie assumpto de volūtate vtriusqꝫ partis credit.
9 Per statutū vel cōsuetudinē nō pōt disponi vt credat vni so li testi nisi pp casum necessitatis vel euidentissime vtilitatis.
10 An si notarius teuthonicus sit rogatus ad conficiēdum instru mentum inter latinos si scit interpretari sit ei credendum.
11 Quando dubitat an vulnus sit moꝛale vel nō vel an sit remā sura cicatrix vel nō, ꝫ bet iudex adhibere duos medicos si re periantur: alias sufficit vnus.
12 An ꝛ quando diuersitas int interrogationem ꝛ responsionē inducat diuersitatem obligationis.
13 Oratio dicit generalis quando apponitur signū vniuersale omnes: vniuersalis quando apponitur nomen collectiuum.
14 An sit differentia int interrogatoinē vniuersalē ꝛ generalē.
15 Peculiū grex choꝛ⁹ familia sūt noīa collectiua ꝛ vniuersal.

§.Eadem autem.

Summa vt hic p Bar. di uidit iste.§.i quatuoꝛ ptes. In prima ponit dictum. In scda infert. In tertia ampliat. In quarta limitat. secunda ibi, per cōtrariū. tertia ibi. sꝫ vtrū hoc vsqꝫ. quarta ꝛ vlti. ibi, ita tn̄ vt vterque. In tertia parte text. ibi, sed vtrum hoc vsqꝫ ad grecū sermonē ꝛc. dubitari po test, quare dubitauit iurisconsultus magis de aliis linguis puta assyriis vel Penis, vt in tex. quā latina ꝛ greca lingua ꝙ possit ꝯtrahi stipulatio. Dic ratione dubitādi fuisse: qꝛ ma ioꝛ diuersitas est a nobis iter illas linguas, quā sit iter latinā ꝛ grecā. dicit tex. no. in.§. alienationis in aut. de nō alia. aut p mu. colla. ij. ꝛ ibidē dicit gl. ꝙ qñ libri hebꝛei fuerūt traducti fuerūt pꝛimo traducti i lingnā grecā: postea de greco i latinū. ꝛ istud factū fuit pp confoꝛmitatē q̄ est inter linguā grecam ꝛ latinā. facit tex. in.§. sed nostra aūt cōstitutio. insti. de suc. li.
1 ¶ † Pꝛimo pōdera tex. ibi, vt rn̄deat ei grece: dūmodo ei ꝯ gruenter rn̄deat, in verbo ei. quod qñ stipulatio contrahitur inter homines diuersarū linguarum mediāte iterpꝛete, vba stipulatōis sunt dirigenda ad partes nō ad interpꝛetē: al's di ceret stipulatio cōcipi per nūciū ꝙ fieri nō pōt, vt vidistis in pnc. huius. l. ꝛ in.§. itē verboꝝ. insti. de inutil. stip.
2 ¶ † Scdo diligēter pōdera tex. ibi. dūmodo cōgruēter rn̄deatur ꝙ vba debet esse congrua ꝛ accōmodata ad ostēdēduꝫ consensū par tium. vñ facit iste tex. ꝭm Pau. de ca. ꝛ Raph. cu. pꝛo eo ꝙ vo luit gl. sing. in.§. sed hec solēnia. in verbo qbuscūqꝫ. inst. e. vbi tenet gl. fin. qd si per literam. a intelligo pꝛomittis, ꝛ p literā b. intelligas pmitto: nō posset cōtrahi stipulatio per a ꝛ. b. qꝛ nō sunt verba congrua ꝭm communē vsum, ꝛ intellectū ad i terrogationē ꝛ rn̄sionē. Sed tu, aduerte ꝙ imo iste text. pōt fortiter retoꝛqueri ad oppositūꝫ ꝯtra illā gl. ꝛ istos Moder. dum dicit tex. sed verū puto vt oīs sermo ꝯtineat verboꝛum obligationē, vbi iurisconsultus ponit pꝛo regula generali qd oīs sermo ꝯtineat obligationē verboꝝ: ergo ille sermo ꝑlato per. a. ꝛ. b. contrahet stipulationē seu inducere dꝫ verboꝛum obligationem. Et pōdera forti⁹ ter. dū dicit vt oīs sermo cō tineat verboꝝ obligationem: nā verbū cōtineat. impoꝛtat de pꝛopꝛia significatiōe, vt per Bart. in l. cui eoꝝ.§. affinitatis.
a ff. de postu. ꝛ i l. hec verba. ff de adul. ad idē vr̄ stringere text. in l. oēs. in verbo qbuscūqꝫ verbis. C. de cōtrab. ꝛ cōmit. stip. vbi dat tex. regulā generalē ꝙ sublata antiqua foꝛma verboꝝ
3 stipulatio pōt cōcipi quibuscunqꝫ verbis. † Sed defendēdo.
a gl. que reputatur singu^a. ꝛ communiter appꝛobatur p Bal. Ang. ꝛ Imo. Alex. ꝛ Moder. in pꝛin. huius. l. responde ad istū text. dū dt. sꝫ verum puto vt omnis seruo. ꝯtineat verbo rum obligationē, debet intelligi oīs seruo. f. ꝯgruus per illd ꝙ. s. dixi: dūmodo ei cōgꝛuēter. respondeatur. Pꝛo illa ꝯclu sione gl. facit bona rō: qꝛ qd. a. sit dicere ꝓmittis, ꝛ. b. ꝓmitto illud nō pōt esse ex significatu verboꝝ. sꝫ solū per fictionem, sed pꝛiuati nō possunt fictionē iducere: pꝛout declarat Bar. in l. si lis qui p emptoꝛe. in. j. q. ff. de vsucap. Limita pdicta. fin. gl. in.§. sed hec solēnia inst. e. ꝭm Pau. de ca. hic, nisi pces sisset oꝛdinatio expꝛessa iter partes anteqꝫ facerēt stipulatio nē, ꝙ dicendo. a. intelligeret ꝓmittis: dicēdo. b. intelligeret ꝓmitto: tūc p. a. ꝛ. b. posset cōtrahi stipulatio. istud ꝓbat p id ꝙ vult gl. sing. in. l. si quis in fundi vocabulo. in pꝛin. ff. de le. i. ꝛ ibi dixi, vbi tenet gl. sing. ꝙ si inter testatoꝛem ꝛ legatariū sit expꝛessum quod legādo bouem intelligatur legatus equ⁹. valeret tale legatum. istam limitationē Paul. sequit Alex. in consi. cxlvj. v. volu. ꝙ incipit in causa ꝛ lite vertente inter nobilē Rpha. in viij. colū. Et si dicis tu subtilis nōne contra istam limitationē obstat fundamētū. s. factum ꝙ partes non possunt iducere fictionē rn̄det Are. in.§. si qs ita. s. ea. l. ꝙ ista nō est ꝑpꝛie fictio, sꝫ declaratio causata a pcedēte oꝛdinatio ne vl ꝯtestatione p partes facta anteqꝫ stipularētur. Tu ad uerte lꝫ isti Mod. trāseant cū limitatiōe Paul. d cast. Tu ad uerte ꝙ in illa gl. ꝯtestatio pcedēs nō erat circa verba impoꝛ tātia dispositionē, sed erat circa rē deductam i stipulationē. sꝫ i ꝑposito nostro loquimur qñ ꝯtestatio est circa verba impoꝛ tantia dispositionē ꝛ obligationē, nō aūt circa rē deductā in stipulationē: pꝛout est in gl. que extrinsec⁹. j. e. ꝛ ista ē veritas.
4 ¶ † Tertio pꝛincipali. no. ex ista tex. in fi. illud ad ꝙ allegat semper iste tex. quod inter omnes diuersarū linguarū se iui cem nō intelligētiū pōt cōtrahi stipulatio mediāte iterpꝛete. ꝛ iste casus est vnicus ꝛ sing. in iure, notus tn̄ omnibus qui bus non cecidit puluis sup librū. vt dt Bal. in. l. directas. C. d testa. manu. ¶ Amplia istū tex. qd ēt cōtractus matrimo nij inter personas diuersarū linguarū pōt cōtrahi per inter pretē. ita extēdūt istū tex. d. Abb. ꝛ alij canoniste i. c. ex literis. el. pꝛimo. de spōsa. Similiter iudex pōt referre sn̄iam int ho mines diuersarū linguarū adhibito interpꝛete qui linguā iu dicis partibus ei ponat. ita scdo ampliat Bal. istū tex. in l. iu dices. C. de sentētijs. Tertio adde tex. no. i l. qui testō.§. fi. ff. de testa. vbi est tex. ꝙ testatoꝛ potest testari coꝛā teste nō intel ligēte ei⁹ sermonē: dūmodo talis testis sensu pcipiat qd agat Pau. de ca. ꝛ Are. ibi intelligunt illum text. s. per interpꝛe tē adhibitū p testatoꝛē p istū tex. ꝛ ante eos. ita tenēt Bald. ꝛ Sali. in l. hac ꝯsultissima.§. fi. C. d testa. ¶ Quarto no. ex hoc tex. quod in stipulatione sufficit ꝯsensum partium percipi p i terpꝛetē: addit forti⁹ Alex. hic in vlt. no. ꝙ etiam sufficiet etsi sono turbe per coꝛnu perciperet tex. no. in l. labeo.§. si in ver bo sono. ff. de sup. le. que tex. ad hoc pꝛo no. ponderat Bal. in l. falsus. in viij. col. in ij. q. C. de fur. Sꝫ erat Alerā. qꝛ Bal. ibi loqtur i alijs ꝯctibus nō aūt i stipulatione: patet qꝛ loquitur in nūcio qui nō pōt cadere in stipulationē vt habemus. s. in pꝛin. huius. l. nec obstat ter in. l. Labeo.§. fi. in verbo sono q tex. nō dt ꝑut ipse intelligit: nam tex. ibi dubitat vtrum i bea mus attendere mētē testatoris an verba, tex. ergo non dicit sufficere sono simpliciter percipi cōsensū, sed ille tex. loquit i legatis que possunt solo nutu relinqui. l. nutu. ff. de le. iij. ꝛ sic nihil ad ꝓpositū nostrū. Expeditis textualib⁹ venio ad gl. ¶ Lapio gl. fi. quā diuido i duas partes i pꝛima allegat tres cōcoꝛ. in scda opponit ꝛ soluit. scda ibi, sed cōtra. s. de re iu dic. l. secreta. ¶ In fi. gl. Bar. repꝛehēdit istā sol. gl. p.§. vtrū qꝛ sequeret qd int latinos nō posset alloq lingua greca. ꝛ eo ipso aliter intelligit tex. ꝭm Old. ꝛ Dy. latinis verbis. i. intel ligibilib⁹. est verum quod Ray. Ange. ꝛ Raph. cu. aliter res pondēt ad illū tex. qd ille tex. loquit in decretis iudicum, q de bēt ꝑponi verbis latinis ꝭm maioꝝ nostroꝝ moꝛem: nos aūt loquimur in stipulatione. ista etiā nihil valet, qꝛ est cōtra. l. iu dices. C. de sen: qꝛ nō refert vtrū grece vel latine iudices ꝓfe rēt sentētias ex gl. Bar. opponit contra tex. q vult stari dicto vni⁹ testis. ¶ Circa pꝛimā oppositionē Bar. ex ei⁹ solutiōe dū dicit qd i hoc tex. nō est testis, sꝫ interpꝛes assumpt⁹ de vo lūtate partiū sicut arbit. arbitratoꝛ ꝛ mēsoꝛ. Ex istis verbis. Bar. colligo tres not. ꝯclusiones qb⁹ cū vtilitate bn̄ expedi ta erit ista oppositio Bar. Pꝛima ꝯclusio itaqꝫ Bar. ē quod in sto tex. iste interpꝛes nō est testis sꝫ potius declaratoꝛ assū ptus de volūtate ꝛ consensu partium sicut arbitratoꝛ ꝛ agri mensoꝛ. Scda ꝯclusio est ꝙ ideo in hoc statur dicto istius iter pꝛetis solis, eo qꝛ nō est ꝑpꝛie testis, sꝫ quidam interpꝛes sed declaratoꝛ assūptus de volūtate ꝛ ꝯsēsu partiū. Tertia est cōclusio qꝫ Bart. tacite vult si bn̄ inspiciat ꝙ vni testi ꝑpꝛio assūpto de volūtate partiū nō credet sed hic credit: quia nō ē ꝑpꝛie testis. ita vult tacite Bar. si eius verba bene pōderet examinem⁹ vnā quāqꝫ ꝯclusionē de per se vt eliciam⁹ verum
5 intellectū ꝛ veritatē isti⁹ tex. ꝛ doctrine. Bar. ¶ † Circa. pꝛi mā ꝯclusionē Bar. ꝙ in hoc tex. iste interpꝛes nō est testis sꝫ qdā declaratoꝛ, scribētes hic nihil dicit. Adde ꝙ ita etiam ad hūc tex. dicit Bal. in l. directas. C. de test. manu. vbi dicit ꝙ i hoc tex. nō est testifica sꝫ iterpꝛetari seu exponere. Breuiter credo ꝙ Bar. nō bene loquat. nec bene equi, paret interpꝛetē de quo loquit iste tex. arbitro. arbitratoꝛi, agrimēsoꝛi qꝛ fate oꝛ ꝙ illi nō sunt testes, sꝫ interpꝛetes de quo i hoc tex. bene ē testis ita meli⁹ qꝫ ibi declarat Bar. i l. Theopōpus. in iij. q. ff. de do. ꝑle. vbi p ꝛecise querit de declaratoꝛe, ā iudicet testis vel nō, ꝛ cōcludi quod aut hꝫ deponere quod ab alio audiuit vel intellexit: ꝛ tūc iudicādus est testis. aut habet ꝑponere ali quid de iudicio suo, ꝑut facit arbiter ꝛ arbitratoꝛ. ꝛ nō de illo qd ab alio audiuit ꝛ iste non ē testis. Sꝫ i casu nostro iste inter pꝛes deponit solū qd a partib⁹ audiuit. ꝛ nō de eo qd iudicio intellectus pcepit. ergo iud ād⁹ est testis non iudicādus est vt arbitratoꝛ ꝛ agrimēsoꝛ sic etiam dicit ibi Bar. qd in casu. l. Thepōp⁹. aut testatoꝛ oꝛdinauit stari declaratiōi alicuius de eo quod sibi dixit ꝛ est iste iudicād⁹ non testis sed quidam

¶ Sed dfen dēdo ꝛc. Ad uerte quod ꝯ pdictā gl. fa cit illd quod ibidē dr̄ q d stipulatio p ꝯifras etiā d patium cōse su non valet vt nota. ēt in l. q extrinse c⁹. j. e. ꝛ i l. fū dum. de lega prestan.

a ¶Tertia ergo &c. ad hoc vide aliqd p Felin. in. c. nuper. extra de testi. et an valeat pactum q aliquid non pbetur testibus. per eundem. c. ij. i vlti. col. de pbat. & ibidem vtrum valeat arg. de pacto ad statutum.

b ¶Adde multa dicta aqñ. i. vt pun. ad fi. ij. co. ff. de iust. et iu. Quarto facit: q2 pncep. n ligat lege. l. pnceps. ff. de legi. sz pacto. c. j. de pbati. & ita dt Deci in c. q i ecclesiarū de ɔsti. Purp.

c ¶Circa dicta Bar. &c. Adde q dt Bal. in l. si qs filiab. ff. de testa. tu. p tex. d q ibi p cū dt, quod testes pñt interrogari de vulgari suo quo itelligāt & idē tenuit Alex. ɔs. cii ij. ici. visis ɔ h. cl. ici. i cā & lite ɔtēte. v. vo. & ɔs. x vij. vo. ij. plene p Fe. i c. fi. de te.

d ¶Tertio pncipal'r &c. De h. vix i cā debeāt adbiberi vnus vel duo piti i arte, & qñ eis credit & vtrū debeāt iurare & ā snia lata ad coꝶ d. possit rtractari. & mita ala pōt Fe. i c. pposuisti i ij. co. cū se. d pb. Lu. ro. fin. xvij. ic. an papa vbi ponit vtriūqz dictū, q ēt papa nō pt facere. qd dicto vnius indeterminati stet p c. in iudicas hermannuz. iij. q. ix. q dictum sequit Fel. in trib locis. qs posui in addit. nris. ad dcm fin. postea inueni qd idez a Fel. sibi ɔri reprobat in c. veniēs. e. j. d tes. & i. c. nup. vbi pleni eo. ti. & dt tex vbi. s. loqt. q papa non pt faceret q stet dcō ptis nō aūt tertij. De hac materia ponit Bar. in ɔsil. clxiij. ici. qdā habes. in vl. vol. col. pen.

arbitrato2 q hz dpōere iudiciū suū. Et sic ex illa doctrina notat Bar. in illa. iij. q. reprehēdo. Bar. i duobus. Primo dū vult q iste interpres non dicat testis male dt. cum habeat deponere id q audiuerat ab alio. Itē dū equiparat interpretē arbitrato2i & agrimēso2i male dicit, & equiparatio nō ē bona q2 illi hābēt deponere de eo q videt iudicio suo nō de illo qd audiuerūt a partib.

6 †Istā scdam ɔclusionē q arbiter arbitrato2 agrimēso2 medici obstetrices & similes nō dicant testes cū habeāt dponere de iudicio suo. nō aūt q audiuerunt alijs indicādi nō sunt testes. istā scdam ɔclusionē ɔfirmo: primo p id singularit tenet Bal. in. c. pposuisti. de pba. q si statutū puniat testes falsos certa pena nō ɔtinebunt isti. s. arbitrato2, agrimēso2 &c. q2 non sunt ppie testes: imo nullo mō sunt testes: q2 iudicāt scdz eoꝶ itellectū nō aūt q ab alijs audiuerūt. scdo fallit illud q tz Sali. i leg. hac edictali. §. his illud. C. de sec. nup. & Ale. hic refert & exclamat: tū dt, ego nec approbo nec improbo. Sz mirandū est de vtroqz. & d Sal. q nihil allegat, & Ale. qui nō audet approbare nec improbare, cū de hoc sit casus formabilis: & ad literā in. c. pe. & ibi Bal. & d. Ab. Pano2. ad hoc no. illū tex. d q b. isti q d ponūt d peritia sue artis nō sūt ppie testes. Tertio adde q testis nō pōt deponere referēdo se ad dictū alteri testis: exeplū, si dicat depono, put alī dixit &c. q2 essent ambo suspecti & viderētur deponere eundē pmeditatū sermonē. l. iij. §. j. ff. de test. & tū isti arbiter agrimēso2, & similes q deponūt de peritia artis oñt deponere p relationē ei q ali dixit. ita singulariter dt Ang. i l. si quis ex argētarijs. §. j. ff. de edez. rō q2 nō sūt ppie testes.

7 Et ex istis habes expeditā primā ɔclusiōē Bar. †Scda ɔclusio Bar. est q iō in isto tex. credit soli interpreti ppter duo: q2 nō est ppie testis sz declarato2, & est assumptus d volūtate partiū ppt ergo istas duas qualitates q est testis, & q est assumpt d volūtate partiū credit dicto soli iterpretis. Et ad h reputat istū tex. alibi singularē Bal. i. c. pe. d pba. sz alibi idez Bal. dt q isto tex. credit soli iterpreti ppt necessitatē: q2 plures in loco reperiri nō pñt. ita tz Bal. in l. iudices. C. de sen. & idez Bal. in l. directas. C. de test. ma. in. c. lz vniuersis, circa fi. d test. vbiqz tz Bal. q i isto tex. sit ppter necessitatez, credo q decept fuerit Bal. ppt verba q pōit Bar. j. i. iij. qd. vbi vult q duo interpretes debeāt adhiberi si reperiātur in loco. Sz tū aduerte q nec intellectus Bar ad hūc tex. regrētis duas qualitates nō ē ver: sufficit eīn vna sola: q assumat de volūtate partiū. illud ēt qd dt Bal. ad hūc tex. qd sit pp necessitatē q2 plures interpretes nō reperirēt mihi nullaten placet: q2 esset nimia violētia ad hūc tex. q2 tex. venit ponendo regulā gñalez, & loquit tex. in singulari p interpretez non aūt i plurali: put etiā pōderauit istū tex. ipse Bal. in. d. c. pe. d pba. fortī i dubio psumit qd reperiant plures interpretes, vt dt tex. i simili i. c. statutū. de rescri. i vj. & restringere ad plures interpretes esset violare tex. preterea ēt q2 i vrbe romana erat copia peritoꝶ ligue grece, & iō si plures voluisset interesse nō dixisset in singulari. Ccludo ergo q i isto tex. statur dicto vnius iterpetis ppter voluntatē partiū dato q plures pñt reperiri in loco. ista est cōis cōclusio fm Alex. hic, & latius p eundē in cōsi. xxxv. prime partis q inci. priuata scriptura in pe. & vlti col. & ista cōclusio clario2 apparebit ex j. dicēdis.

8 ¶†Tertia ergo a cōclusio est quā Bar. tacite sensit qd testi pprio assumpto de ɔsensu partiū non crederet. paucis concludo contrariū. vera & cōmunis cōclusio est q vni ppie assumpto de voluntate vtriusqz partis credit propter volūtatē partiū, imo posset par s stare dicto soli partis & aduersarius statre solo dicto aduersarij l. fi. C. de fideic. & l. fi. C. de sen. pas. & ista cōclusio est cōis & vera apud oēs q teste pprio assumpto de cōsensu partiū q ei credat. ita Spe. ɔcludit in ti. de teste. §. restat. in xxiij. fal. Ant. de bu. & alij. in c. veniēs el. j. i ij. col. de test. Roma. d. Alex. & Mod. hic ita ēt tenēt Bal. & Sali. i. l. in bonefidei. in pe. col. C. d re. credi vbi limitāt sing. esse verū qñ partes concordāt. & in dicto vni & persona. sec si cōco2daret & in persona sz n in dicto: q2 tunc faceret semiplenā probationē. Pro ista cōmuni conclusiōe q de consensu ambarū partiū credatur vim soli tantū, addūt Mod. hic illud qd vult Bar. in l. fi. C. de preto. sti. & in l. insiu. qd ex conuentione. in prin. ff. de iureiuran. vbi plene dixi tū illud ibi est: quia tale dictū potest reduci ad arbitriū boni viri vt dicit ibi Bar.

9 ¶†Secūdo adde q quādo fides testis est approbata b vtraqz parte nō teneatur iurare quia credit sibi absqz iuramēto, q no. ad āpliationem istius conclusionis ita. Bar. fin. l. lucius in fi. ff. de fideius. q refert ei sequitur. Abb. i c. fraternitatis. i fi. de cle. nō resi. Tertio p ista cōmuni cōclusione addo vnā gl. bene sing. & nō obliuiscarios: eā qd qñ testis i istrumēto ē adhibitus ab vtraqz parte tunc iste testis cēset adeo approbatur q partes non possunt aliquid opponere de inhabilitate vel q sit infamis nec aliqd aliud gl. i. §. & lz. in verbo supplicij. in auth. de tes. & est in fi. illius. §. ille tex. est longus multum. col. vij. & signa eā quā multum exclamat p singulari & sequit Bal. in c. ij. d testi. & in. l. parentes. C. e. ponunt Bal: ymo. & Moder. in l. ad testium. §. conditionē. ff. de testa. ¶Contra istam cōmunē cōclusionē fortiter stringit nam per statutum vel consuetudinē nō pōt disponi, vt credatur vni soli testi nisi propter casum necessitatis vel euidentissime vtilitatis ita cōcludūt dñs. An. & Abb. Pano2. & alij in. d. c. ij. de pb. rō q2 istud & sed disponere ɔ ius diuinuz q dt qd i o2e duoꝶ vel triuz, cōsistit omne verbum. c. in omni. c. lz vniuersis. &c. lz tex. quadam. de testi. c. cum a nobis. c. ti. c. cum esses. de testa. ergo, ɔ ius diuinum per consuetudinem vel principiuz statutū nō pōt induci q dicto vnius testis sit stādum tunc sic, si nō pōt fieri per statutum vel consuetudine ergo multominus p consensum priuatoꝶ. l. nec ex preto2 o. & l. nō est singulis. ff. de re. iu. declarant in speciei. Imo. & Moder. i. l. alia §. eligāter. ff. so. ma. Responde ex doctrina no. Ang. i l. pactum inter heredē circa fi. ff. de pac. vbi Ang. dat no. regulā q p ɔsensū partium nō posset generaliter & indiscrete fieri q credatur vni testi. q2 esset ɔ publicam formā probationis & esset ɔ cōsuetudinē: sed quod credat isti soli in specie bene potest fieri: q2 in preiudicium eoꝶ solum est. ita loquitur conclusio doc. quā feci b lz Ang. non dicat. pbo istā doctrinā p vnā regulā quā credo verā q2 consensus priuatoꝶ plus pōt in pīudicādo ipsis priuatis quam possit statutū vl cōsuetudo, vel rescripta pncipiū istā cōclusionē. pbo nā partes pñt renūtiare appellatiōi i eoꝶ pīudicium text. ē i. l. fi. C. d tē appel. & tū appellatiōe nō pōt tolli p statutū. ēt iuratū tex. est. i. c. verientes. de iureiurādo. ecce q plus pōt cōsensus priuatoꝶ q ad pīudicandum eis quā statutū, iuratum ¶Scdo & in specie & istud me magis mouet q per ɔsensum partium pōt tolli transactio. l. diuersa. C. de transac. fa. si l. fi. C. d pact. & tamē trāsactio nō pōt tolli p rescriptum principis. l. causas. vel lites. C. de trāsac. Tertio ptes possunt derogare exceptioni perēpto2ie nō solū expresse sed tacita, nō opponēdo. l. pēpto2ias. C. sētē. rescin. nō pos. & tū nō pōt tolli exceptio pemptoria p rescriptuz principis q2 esset tollere defensionē. c. ex pte. de fo. cōp. vbi. d. Ant. d bu. & alij. no. cū ɔ co2. & sic esset vera regula. §. quā feci. q parte plus possūt facere q ad pīudiciū eoꝶ quā cōsuetudo vel rescriptuz pncipis.

10 ¶†Circa dicta bar. de instrumēto ɔficiēdo a notario latino iter teutonicos vel de teutonico examinādo p iudicē latinuz Adde inquātū Bar. ɔcludit q si notari sciret interpretari tūc ei soli crederet. p. d. l. si qs decurio i fi. C. ad. l. co2. de fal. Bar. bñ loqt, in notario actoꝶ. & i iuss termin ppie loquit bar. sec esset in alio notario. q2 isto mō sustineret vicē testis & notarij. q esse nō pōt vt tradit Bar. in. l. dñs. ff. de test. Itē esset notari q esse nō pōt vltra dit Bar. i. l. ex snia. ff. de test. tut. Scdo adde inquātū bar. tz q si iudex sciret interpretari qd staret interpretatiōi soli

11 iudicis istud nō est veꝶ sz Roma. & Ar†. h q2 iudici soli nō credit d actis vel de gestis corā eo. p ter. in d. c. qm ɔ falsā. & i l. ne arbitris. C. d arbi. & ibi Bar. ¶Tertio pncipaliter d & hic est punctus inq uātū ɔcludit Bar qd p iudicē debēt adhiberi duo iterpretes si reperiāt i loco alias vn sufficit p tex. no. §. q aūt i aut. d nō alienā. colla. ij. cū Bar. tenēt alij. scribētes cū multis ɔ:o2. alle. p. Alex. h, & i cōsi. eccl. alias. xxxv. prime pris, ici. Visa priuata scriptura. i penul. & vlco. & vltra alle. p idē tz Bar. i c. pe. d pba. & i c. lz. d test.

11 †Similiter qñ dubitat an vuln sit mo2tale vel nō, vel an sit remāsura cicatrix. vel nō dz iudex adhibere duos medicos. si repiāt al's vn sufficit p tex. in. d. §. q aut. fm Bar. in prima cōstitutiōe ffoꝶ. ad fi. pncipij. & i l. j. i. prin. ff. d vē. inspi. & i. l. fi. ff. ad l. co2. d sicca ista est cōmunis. ɔclusio fm Alex. hic qcqd tz do. Abb. Pano2. sol. i. c. pposuisti. de pb. vbi tenuit & forte nō male qd qñ cā esset grauis & nō esset in loco nisi vnus deberet mitti ad loca vicina: & lz Alex. vilipēdat. hāc opi. tamē ɔz magnā autho2itatē in practicā & eam tz. Are. in d. c. proposuisti & in. d §. q. autem. licet omnes ita teneant: potest teneri cōtra communem opinionem q imo iudex nō debeat adhibere nisi vnū. dato q duo reperiat i loco vel

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

co vel plures.z sufficit ille vnus per tex.in.l.ỹ. C.finiũ regũ do i verbo agrimẽsor pcipiat.z sic loquit i singulari.ad idez tex.in.c.q2 iudicate.de prescript.in verbo agrimensorũ diffinitione.z sic in singulari.ad idem text.valde notabi.in.§.illad quoq3.in aut.vt ppo.nomẽ impe.i verbo donec hominẽ quẽcunq3 ꝓperiãt literas illa p veritate lecturũ.colla.vt sic sẽp in singulari.Et p illũ tex.no ibi Ang.q3 dubitat de significatu literarũ.puta q2 litere grece presentant i udicio inf latinos stat dicto vnius interpretis de earũ itellectu.q3 ōt no tandum p2 liberis vel scriptis hebreorũ.si producant coꝝ iudice stabit dicto vtius hebrei interpretantis.z sic sic.bñ q3 sideramus iura semꝫ loquunt singulariter.z sic standũ est dicto vni⁹.Et sic diceret imo secus q3 deberent addi duo si sint i loco erit manifesta volũtas ad iura allegata rõ ꝓdictoꝝ ẽ:q2 periti in arte qñ adhibent per iudicẽ nõ appellant.ꝓpter testes

8 vt.§.dixi.Et dicta coꝝ non afferũt ꝓiudiciũ irreparabile.z sicut dicta aliozꝝ testiũ:qñ sniala p dictũ periti i arte non transiti rẽ iudicatã qui possit rescindi alio meliꝰ iudicãte: Jo.andr.addi.Specu.in titu.de homici.§.i.in ver.pone.a. vulnerauit.b.Jmo.Ang.z Mod.in l.si ab hostib⁹.§.fi.ff. solu.mat.Ang.no.l.l.q3 li nolit.§.mãcipiũ.ff.ỏ edic.do.Ange.z alij.z ano.in.c.proposuisti.de.pbo.Tenẽdo istã opi.q3 pncto iuris est verissima ỹ oẽs nõ obst.tex.in.§.qõ aũt.i aut. de non alie.allegatus p Bar.q2 rñdet q3 ibi est casus specialis in alienatione rei ecclesiastice:patet q2 ibi requirit psensia epi.z ꝯ pluriũ clericoꝝ.ergo ille casus specialis non ẽ trahend⁹ ad sequẽtias.l.iuis singulare.l.q3 vero contra.ff.de

12 legi.Ct circa magistralem z longã doctrinã Bar.an qñ diuersitas inf interrogationẽ z rñsionem inducit diuersitatẽ obligationis.summa istam doctri.Bar.duob⁹ verbis.vt facit Bar.in fi.z melioꝝ doctrina ꝯ illa quã ponit Jmo.i resumẽdo istã in.§.si qs simpliciter.s.co.nõ ifisto.vbi reassumit per regulã z cũ nouez fallẽtijs non insisto in singulis mẽbris Bar.q2 de eis videmus.s.late in singulis precedentib⁹ membris Bar.sed insisto vbi erit necessariũ.Aduerte tñ diligẽter

13 in.quantũ ōt Bartt.q3 oratio dicitur generalis qñ apponit signũ vniuersale omne:oratio vero dr vniuersale qñ apponit collectiuũ nomen:puta grex hereditas ꝛc.absq3 termino vniuersali omnes.noia vniuersalia dicũt.ꝓpter illa q3 aptitudinem recipiũt augmentũ z diminutionẽ legaliter loquẽdo.put est grex.hereditas peculium.z similia:quo augmẽtũ z diminutionẽ:rã habeo gregẽ i quo sunt cẽtũ etiã si diminuat semper est grex.si auget semper est grex.Illa vero que non recipiãt augmẽtũ vel diminutionẽ appellantur generalia.vt societas tutela.fm gl.in l.j.in pncin.in gl.magna.ff.de eden.z in.c.q3 ỏ libell.obla.z in.c.cõquerẽte.de offi.ordi.z ita declarat melꝰ quã aliꝰ nec alibi legi Bald.in illa.l.j.in.ỹ.col.z ibi Mod⁹ der.ff.de eden.dico ergo Bar.bñ z legaliter loquutũ.Jtem noia vniuersalia quedam sunt coꝝpoꝝ tantũ.vt est grex.quẽdã coꝝpoꝝ iuriũ.sicut peculiũ.hereditas.duos.z similia.ita declarat Bart.in rub.ff.sol.matr.in vlti.col.Jsta differẽtiã int nomina vniuersalia.z gnalia ponit ẽt Bar.i l.j.i vlti.col.

* ff.ỏ.l.j.ergo bñ ōt Bar.q3 oratio vniuersalis dr p nomẽ collectiuũ abl3 signo vniuersali:z põit exẽplũ vt grex z similia. Sz aduerte q2 Bar.sub termino indefinito poni exẽplũz in homine z in naue,sed caue q2 Bart.j.in doctrina expresse ōt quod si interrogo,pmittis hominẽ mihi i genere.quod ista oratio vel interrogatio vniuersas.si oratio vniuersalis est resoluenda i particularẽ solutionẽ.vt pmittis hominẽ i gñe, ergo vult q3 pmittere hominem in genere dicat esse oratio

14 vniuersalis.q3 nõ vr bene stare.si capiatur oratio vniuersalis, put est nomẽ collectiũ.+Declaratis verbis Bart.aduerte: q2 Bar.vult notabilem differentiã z profecto apud me multum mirabilẽ.Bart.vult esse differẽtiã inter interrogationẽ generalem z vniuersalem:q2 si interrogatio sit generalis vt pmittis mihi oẽs seruos tuos.z respõderes tu de vno vel tribus valet stipulatio,q2 id q3 pmittit.l3 sit minꝰ:tũ valet in eo in quo interrogatio precedebat,z sic nõ peccat in substantia stipulatio.si aũt interrogatio sit vniuersalis p nomẽ collectiuũ grex.q2 interrogo te pmittis gregẽ.z rñdeas singulariter de vna vel duab⁹ ouib⁹ stipulatio nõ valet:q2 diuersitas est interrogationẽ z respõsionẽ:nã aliud est grex i vniuersaliaud singula coꝝpoꝝ.l.j.i fi.cũ seq.ff.de rei vendi.l.naue. ff.ỏ euict.il.grege.ergo aliud est dominiũ in vniuersoaliud i singulis rebus.Tu considera q3 terminis peculiũ ẽ termi

nus vniuersitatis ꝓpter sicut grex:põe iterrogo te pmittis mihi peculiũ.z tu respõderas,pmitto aliquas singulares res ỏ peculio.puta vestes:an valeret ista stipulatio.fm Bart.dicentes nõ,vt dicũt isti Senẽses subtiliter ádo Bar.sz errãt.imo fm Bar i peculio valeret.pbo:nã in grege non possum vendicare singula coꝝpoꝝ sz debeo vendicare totũ gregem.sed in peculio est totũ ꝓprium.text.est in.l.vendicatio.ff.de rei vendi.z in l.si peculiũ.in pncin.ff.de pe.leg.ergỏ cum in peculio singule res sint in peculio seu in dño peculiũ.stipulatio singu

5 las res ỏ peculio vitiaret stipulatio.+Sed̃o sicut grex est nomen collectiuũ z vniuersale:ita choꝝ z familia sunt nomina collectiua z vniuersalia.l.pnũciatio.§.familie.ff.de vb. sig. ergo fm doctrinã Bart.si stipulor choꝝ vel familiam,respõdeas de vno vel duobus deberet vitiari stipulatio secundũz Bar.z tñ est ỹiũ per tex.i.l.si choꝝ.de leg.iij.ergo ista doctrina Bar.nunq3 fuit visa tuta in istis mẽbris:q2 non posset defendi ab istis duab⁹ impugnationibus:z ideo Rapha.cu. impugnat doctri.Bar.z ego habeo cã ꝓ multũ periculosa.

Lex ỹ.

1 Stipulatio mixta que sit.
2 An sit dare actionem mixtam.
3 Sub simplicibus cõtinetur casus mixtus.z nu.§.
4 In potestate concessa legato vel alteri legitimãdi spurios vt in cestuosos an veniat casus mixtus videlicet vt possit legitimare spurium z incestuosum.
6 An qui est simul ordinarius z delegatus poterit delegare.
7 Si est statutum quod contra militẽ nõ possit inquiri,contra aduocatũ licebit.an possit inqiri cõtra vnum q3 emeres z aduocat⁹.
8 An in contractibus sub simplicib⁹ contineat casus mixtus.
9 Si testor gravet filiũz si moriat sine masculis.relict⁹ feminis:z filiꝰ moriẽs relict masc.z femine,an excludat legat.seu fid.
10 Facere affirmatiuum cõprehendit sub se non facere.
19 Qui tenetur facere z negligit fuit,z appellatur ac si faceret.

Stipulationum In isto pncipio ponit diuisiõ ẽ m substãtiã stipulationis,postea i vsic.z habuz.triplex diuisio respec.executiõis.alia diuisio stipulationuz ponit i l.stipulationuz alie.l.e.aliã põit text.i l.stipulationuz qdã.j.e.aliã põit tex.i.l.j.ff.de pto.sti. Ca pio.gl.j.q3 diuidit.l.pcedẽte i gnẽ partes.ibi enim põit int qs, qmodo z qb⁹ verbis ẽbat stipulatio,ỏinde quarto qñ vitiet, vltimo q3 lingua possit ẽbi:postea gl.nra ꝓtinua.l.ad pcedẽte.Quis gl.i.l.gall⁹.i pn.d li.z postbu.dicat q3 c.l.ad legẽ non dz fieri ꝓtinuatio.alibi.gl.in l.ỹ.C.de pe.hõ.subla.lib.x.ẽt q3 in legib.iurisconsultorum dicit bene fieri continuatio :q2 pcedũt p viã doctrine:secus in legib.codicis:q2 Imperator faciebat p2out eueniebãt casus. Capio gl.i verbo.i dãdo. diuidit i quatuoꝝ partes:p2out tres ponit opin.postea subũ cit vnũ dictũ.scõa ibi.põt tertiũ mẽbrũ.tertia ibi.item sub fa

1 ciendo.quarta z vltima est ibi,scõa diuisio est. Ct In ca.gl. ibi.vt mixta ex dãdo z faciendo:habes ex ista gl.ꝛclusione q3 est dare stipulationẽ mixtã.q3 ꝓfitit i dãdo.vt est reddere rõnes,si stipulor reddi rõnẽ stipulor simul z semel factũ z dationem:lz gl.nõ alleget est tex.i.l.cũ seru⁹.z.l.quis.ff.de ỏdi.z ỏmõ.quã allegat Bar.z alij. Pro ista ꝛclusiõe gl.ad de text. ad literã.i.l.veteris.C.de ẽben.z pmit.stip.vbi formaliter ōt text.stipulationũ qdã in dãdo in faciẽdo.z qdam mixte i dãdo z faciẽdo.z ita tenet oẽs vbiq3.Sz ifignis doctor Medio lanẽsis domi. Pet.de berũ.hic p suo acutissimo ingenio tenuit nouã opi.contra oẽs.qõ nõ sit reperire nec dare istã speciem mixtã.f.dandi z faciẽdi:q2 si reperiret ista tertia species iurisco sultus posuisset istã tertiã speciem:z sic fecisset divisionem trimẽbrem:vt fecit in.§.z barũ.z q2 nõ dat:nõ iurisconsultus põ posuit cã. Pro ista omissis leuib⁹ duo adducit q3 videnf strigere.q3 impossibile sit reperire stipulationẽ dãdi z faciendi simul:q2 si dare z facere ponaf in vna stipulatiõe:non esset vna stipulatio sed plures:q2 regulaz habem⁹ q3 quot res tot stipulatiões censent.l.scire debem⁹.i pnc.j.ca.l.j.pe.s.e. si ergo in vna stipulatiõe qs pmitteret dare z facere.nõ esset vna stipulatio sz plures:ergo est impossibile dare vnã q3 sit dãdi z faciendi. Secdo:q2 si esset vna stipulatio dandi z faciendi simul.sequeref absurdũ qõ vna stipulatio ꝓduceret actiones diuersas:q2 ꝓ datiõe cõpeteret certi conditio.l.certi ỏditio. ff.si cer.pet.insti.c.in pncin.z ꝓ facto ꝓpeteret actio ex stipulatu.Tenendo istam partẽ q3 est pulchra z subtilis, punctus est respondere ad.l.cũ seruus.z l.quamuis.ipse respõdet z q3 subtiliter q3.d.l.cũ seruus.z l.quãuis.loquũtur i seruo, sz in seruo non potest cadere obligatio dandi:q2 dare est dominium trãsferre.l.vbi aũt non apparet.§.fi.j.e.§.sic itaq3.istit. ỏ actio.sz istud non cadit in seruo.l.q3 attinet.ff.ỏ reg.iur.ex sic in illis.l.verbũ dare ponit ꝓ restitui.Sz verbũ restituẽdi est facti.l.stipulationes nõ diuiꝝ.j.eod.z si dicere est verum q3 illi tex.ponunt casum in seruis:tamen non sunt restringendi ad seruos tm.Nam si liber homo obligetur reddere rationez certe in libero hodie reddere significabatur dare:sed ipse re

spōde q̄ et ī libero hoīe obligatio reddēdi ratione pn̄cipalit
ptinet factū lꝫ in ꝯsequentiā aliqñ possit cōtineri datio aliqñ
nō possit cōtineri datio, vñ dꝫ attēdi illud q̄ principaliter a
git, vt dt tex. in. l. si qs nec cām. ff. si cer. pet. null9 facit mētio
nē d ista opi. ¶ Ultra eū addo bñ facere q̄ ī simili tenuit Jo.
fa. optim9 docto: pfecto in. §. omniū. insti. de act. vbi text. dt
q̄ omniū actionū quedā sunt in re, quedā in personam. dicūt
gl. z doct. q̄ dt est mixta in rē z ī psonā. §. quedā. insti. de act.
ppterea dicūt q̄ et ibi saluat tex. sicut hic q̄ sub simplicib9
cōtineat mixta. vt ibi dt gl. in vbo summa. Dicit Jo. fa. q̄ gl.
2 z doct. errauerūt: q2 non est verū q̄ det actio mixta: q2 impe-
rato: fecisset mētionē si reperiret actio mixta, z ideo tꝫ p suo ī
genio ꝯ oēs q̄ nō reperiat actio mixta, z pbat p multa me-
dia. z si tu diceres nonne habem9. §. quedā. insti. de actio. vbi
dt qd quedam sunt mixte, dt Jo. fa. q̄ doctores non bene vi-
derunt illū tex. q2 text. non dt hoc, sꝫ dicit q̄ iā actiōes mixtā
naturā habere vident, z illā opi. sequit ibi Nic. d neapo. istā
opi. et tenuerūt Bal. z Ang. de are. in illo. §. quedam. insti. d
act. z credo q̄ illa sit vera sicut euangeliū. z legendo instītu-
tiones tenui opi. Jo. fab. z ista opi. d. Pe. et placeret mihi:
q2 tenui ibi illā Jo. fa. Sꝫ ista opi. Bexu. hꝫ tex. qui obstat
multū in l. veteris. C. de cōmit. stip. vbi tex. ad literā dt stipu-
lationū qdā ī dādo, z qdā ī faciēdo: qdā mixta ī dādo z ī faciē
do: tñ ad illu text. d. P. t. Bexu. rñdet sequēdo gl. p:imā ibi
q̄ qrit quo ē dare stipulationē mixtā in dādo z faciēdo gl. rñ-
det esse reddere rōnes, vnde p illū text. in. d. l. veteris. q eēt mi
mirū expsīas teneo cū opi. cōi q̄ sit dare stipulatio nēꝫ mixtā
in dando z faciēdo. facit et tex. ī d. l. cū seruus. z in d. l. q̄uis.
intelligendo eos et ī libero hoīe, ibi eñ redditio rōnum ita
eq̄ ꝯputat sicut cōputatio rationū. Preterea regulā habe-
mus q̄ lꝫ mixtū magis participet de vno simplici quam de
alio: tñ p hoc nō desinit esse mixtū. l. q̄rit. ff. de statu. homi.
Non obstant fundamēta subtilia. d. Petr. que vr multū stri-
gentia primo duꝫ dt q̄ iurisconsultus hic non dixit de ista ac
tione mixta: q2 si reperiret quod dixisset: dic q̄ istud supplet
p alias. l. z vt dicit gl. sub simplicibus continet mixtum licet
hoc nō dicat. non ob. 2m, q2 si vna stipulatio ptineret dare z
facere non esset vna sed plures, q2 tot dicunt stipulatiōes qt
res: rñdeo z clare q̄ illa regula procedit qñ plures res sunt
specialit z specifice exp̄resse: tūc tot sunt stipulationes qt res.
secus qñ in spēcie non specificatur, vt ī stipulatione reddēde
rationis. ita tex. in. l. q̄ dr. j. eo. nō obstat aliud q̄. ij. vna esset
stipulatio dandi z faciendi q̄ oriet remedia contraria: quia
posset dicere q̄ istud argumentū tollitur per. §. qdā actiones
mixtas. Sed rñdēdo realiter in forma, z clari9 dicō q̄ ex vna
stipulatione pōt oriri actio ex stipulatu. z certi conditio, nec
est absurdum ita expresse determinat Alex. in. l. si qs certum
ff. si cer. pet. z alij moder. z ponit exemplū ī stipulatione plu
riū legatoꝝ. z lꝫ Alex. nō fuerit recordatus: tex. est in l. liber
homo. §. fi. vbi tex. no. j. eo. vbi est tex. pone stipulo: a te. c. da
ri mihi aut Titio. tex. dt q̄ p eo q̄ est dādum mihi est certum
z sic ꝯpetit certi ꝯdictio p eo qd est dādum titio est actio īcer
ta, z sic ꝯpetit actio ex stipulatu. z ita habes defensatā cōem
opi. q̄ est vera. ¶ In ea. gl. ibi, z sub simplicib9 mixtū ꝯphē
dit legislato: not. istā regulā ad q̄ frequenter allegat ista gl.
3 pro notabili. † q̄ sub simplicibus continetur casus mixtus.
ad hoc allegat Bar. no. in. §. omniū. insti. de act. vt ī gl. ī vbo
summa. p ista cōclusione vltra istā gl. z illā Bar. allegat tres
not. leges. l. si ita scriptū. ff. de lib. z posthu. l. si ita. in. §. j. d
heredi. insti. z l. clemē. in. de hr. insti. ¶ Et inducitur [a] istud per
Bar. ad vnā no. questionē que euenit in facto tpe Jo. an. et
Jo. cal. filius adoptiu9 Jo. an disputauit istā qōnē. ¶ Cir-
4 ca istā q. z decisio. Bar. ꝯcludit Bar. † q̄ ī potestate legitimā
di concessa legato vel alteri legitimādi spurios vel incestuo
sos venit et casus mixtus, vt possit spuriū z incestuosum si-
mul: q2 ista est materia fauorabilis in qua dꝫ fieri latissima ī
terpretatio, iuxta. l. fi. de constit. p:in. idē q̄ Bar. tꝫ Bal. An
ge. Jmo. Ro. z Alex. hic z Bal. Ang. z Alex. ī. d. l. si ita scri-
ptū. ff. de lib. z posthu. Ang. in. d. l. clemēs. in p:in. ff. de hr
istit. Bal. in. §. j. insti. de actio. Abb. Pano:. ī. c. at si clerici.
§. adul. ī. v. col. de iudi. vbi dt q̄ opi. Bar. pcedit de equitate
eam et sequit z simpliciter tenet Abb. Pano:. in. c. fi. de sy
monia. Antēq̄ procedat vlterius ad referenduꝫ opinionē ꝯ
riā vr p:imo q̄ Bar. male formet istā questionem z formādo
put format ipse ista questio videt non habere dubitationem.
Et propterea pondera q̄ Joan. de Jmola Pau. de castr.
melius formāt istā. q. z t Bar. Papa dedit potestatem legato
Bononie legitimandi spurios. ite incestuosos ma e format:
quia ex quo dedit potestatem legitimandi spurios iste termi
nus spurios, est multum generalis z comprehendit omnes

a ¶ Et induc' zc. Ad istō vi de et eundē autho:ē ī. §. oim. in gl. in vbo. oim col. vij. z. viij. ist. d acti. z Feli. in. c. ꝑposui sti. xiij. col. z ꝑcedē. z seq. de rescrip.

natos ex quocūq̄ dānato coitu et si essent mille defect9 se
per sunt spurij. gl. habes. in. §. fi. ī aut. qui mo. natu. effi. sui
co. vij. z ita declarat Bar. ī. l. fi. ī j. co. ff. d his qui vt ind. qua
re hoc, q2 spuri9 est terminus generalis nā spuri9 dicit qua
si natus extra puritatē matrimonij quicūq̄ ergo nascit ex-
tra puritatē mr̄imonij dicit spuri9 quocūq̄ ergo modo na
scatur est termin9 generalis. incestuosus bene est species.
tūc sic si iste legatus habebat facultatē legitimādi spurios
ergo habebat facultatē legitimādi istū mixtū de q dubi-
tat Bar. z si tu dicas qd lꝫ gñaliter dixerit spuri9 sed seqt
in litera, item incestuosos, istud nihil facit ad ꝓpositū q2 lꝫ
genus precedat z sequatur species vtrum species habeat
restringere genus ista est materia de qua late tradit Bar.
ī l. queritū. ff. d fun. istru. id Jo. d imo. z Pau. de ca. formāt
melius questionem z dicunt sic legatus hꝫ facultatē legiti-
mādi natos ex adulterio itē z natos ex incestu. pone qd sit na
tus ex adulterio z incestu z qd Bar. male formet questionē
cōfirmo p id ad qd ꝓpositum decidit formaliter Bal. in c.
innotuit. vl. col. d elec. vbi querit pone Papa vel Jmpera
to: dedit facultatē alicui q̄ possit legitimare spurios nūq̄d
poterit legitimare spurios incestuosos: dicit ibi Bal. qd istud
nō hꝫ dubiū z dt qd sic sec9 esset, et Bal. si Papa daret licē
tiā legitimādi icestuosos. z si diceres Bar. dt q̄ iste legat9
habebat potestatem legitimandi spurios z icestuosos q2
subiūxit item incestuosos dt respōdeo qd adijcit icestuosos
non q2 sub dictione spurios, nō contineretur icestuosos sed
ad tollendā dubitationem ideo sic dixit Bar. sꝫ defendēdo
Bar. reperi aliquos dicere q̄ Bar. dicendo spurios nō in-
tellexit p termino gñali sed speciali sed istud nihil est dice
re. Sed tu dic defendēdo Bar. z si Bar. et ad ostiū diceret.
hoc q̄ iste terminus spurius est generalis ad oīa simplicia
intelligit spurius. j. extra puritatem matrimonij natus ista
ergo dictio spuri9 est gñalis ad oīa simplicia, id est cōtinet
sub se siue nascat ex adulterio siue ex incestu. z siue ex qua-
cunq̄ fornicatiōe iste ergo legat9 habebat potestatem in ge
nere sup omnibus simplicibus, sed dubiū nūc est quia si
eueniat casus mixtus scꝫ qd aliqs habeat duas qualitates
nū quid ista mixta cadet sub illo gñali. z istud ē qd voluit di
cere Bar. z si diceres fateo: qd spurius cōprehēdet et mix
ta tñ magis realis esset. q. formare, vt Jmo. z pau. de ca. for
mā ista dixi vt aperiā lumē scholaribus. Sed aduerte in-
quātū Bar. dt qd. l. seruis vrbanis. §. fi. ff. d le. ij. nihil facit
ille. §. fi. hꝫ duas decisiōes. in prima verū dt Bar. illa nihil
facit propter rationem quā ibi assignat Bar. generi p spe
ciem derogatur. sed in scda decisione ille tex. videt bñ face-
re quicquid dicat Bar. ibi enim serui mixti communicant.
Et sic ibi sub simplicibus continetur casus mixtus: z licet
in l. Titie textores. in p:in. ff. de le. j. z ita Ale. an. z moder.
alle. illū tex. ad hāc regulā breuiter puto Bar. bene dicere
habuisse bonum intellectū si bene intelligat qd ille tex. et
in scdo responso nihil faciat nā in ista materia idē effectus
dꝫ esse in casu mixto qui est in casibus simplicibus. sed ibi ī
casu mixto nō est idē effectus pꝫ q2 in vtraq̄ dispositione.
simplici erat factū legatū vtriq̄ insolidum ergo ibi fiet
communicatio inter eos z sic difformiter vult dicere Bar.
qd ille tex. nihil facit ad istū questionē nā ista questiōe si nō
esset idē effect9 ī potestate legitimādi mixtū, sicut ī potesta
te legitimādi simplices spurios: certe cōmunicatio nihil fa
ceret. ad istā questionē credo qd hec fuerit mens Bar. lꝫ ita
nō declaret. Successiue in quātū Bar. z legiste fundāt pnci-
paliter eorū decisionē p tex. ī l. si ita scriptū. ff. de li. z post
pōderando benignitatē de qua ibi in tex. z sic qd in fauora
bilibus contineatur mixtū omitto ea que dt Ly. z Raph. z
Alex. hic vltra eum ille tex. nō videtur aliquid probare in
ista qōne ibi enim illud pcedit fauore institutionis z testa
ti conseruādi vñ ille. tex. non procederet ī legatis z fideicō
missis in quibus cessat iste fauor. ita formaliter dt Bar. in
l. cū auus. in vl. q. d. ff. de condi. z demō. ergo nihil ad propo
situm nostrū tāto magis q2 priuilegiū non annularetur. z
de ista. q. Bar. faciā inferius mentionē. ¶ Contrariā opi. qd
iste legatus vigore potestatis ibi attribute nō possit legiti-
mare laborātē duplici morbo q2 sit spurius z icestuosus si
multū. Jo. cal. qui disputauit istā qstionē. Bononie vt dt
Bar. in disputatione sua in c. Papa, cōcessit quā refert z se
qt Jo. an. ī addi. Spe. ī ti. q fi. sint l. sup ru. Idē tenēt. Jo.
an. d. Ant. Jo. d imo. ī c. at si clerici. §. d adulterijs ex d iu.
Jo. d imo. ī l. si ita scriptū. ff. d li. z posth. Idē tꝫ Arch. in c.
virginē. xxvij. q. j. Semiui. ī c. susceptum. in. vj. no, per illū
tex. de rescriptis. in vj. z in c. nos cōsuetudinē. xij. distinctio
ne Petr9 de anchara. ī repe, regule, accessoriū. in. iiij. qstio.

de reg.iur.tz Areti.hic t i.§.de adulteriis.t ista est cōis opi. apud canonistas quid tenēdū:tz authoritates plurime sint.p t ꝫ pal'us sit dubi⁹ teneo opi.ꝓtra Bar.t legistas.duo fo2 titer vigent quib⁹ nō video bonū nec reale rūsum,nam in materia litimationis vel ptātis legitimādi illi cui ꝓceditur qō est maius,intelligit concessu ꝙ est min⁹.ita arguit text.i.c. per venerabile.q fi.sint legi.sz cō cui tz ꝙ est minus,non dz licere ꝙ est plus.l.cui pacto.ff.de seruis expo2.sed maio2 est dispēsatio vbi ꝓcurrūt duo defectus in ꝑsona legitimāda cū qñ limplex defectus cōcurrit.aut.itaq.C.ꝑmu.ō fue.t qñ ali qui casus sunt expssi nūq cōtinet maio2 expressis.c.sedes.ō reseri.cle.non pōt.de.ꝓcur.no.in l.sz tsi qs.§.qsitū.ff.si qs cau.ꝓsertim in potestate legitimādi q est de reseruatis pape vt imperatozi in signum supreme ptātis.§.fin.in aut.q.mo.natu.effi.sut.colla.vij.t tal a reseruata nō veniūt sub gñ litate,vbo2.c.cōqrēte.ō offi.ordi.Scēo ꝑ ista parte ꝺ Bar.t legistas stringit ter.in l.vim passā.§.ꝓscriptione.ff.de adul. allegata p Bar.circa.q̄ dz.est ibi ꝺ219 in.ij.t.iij.col.nā accusatio adulterij.ꝓscribit quinquennio.similit accusatio incestus ꝓscribit quinquēnio.l.mariti.§.quinquēnio.ff.ō adul. vt etiā.t.d.Aler.in.ij.col.t in.iij.cū rephendit Bar.reuertit ad fol.Rapha.cu.t male.t hoc tm nō est ex alio nisi qz qñ simul ꝓcurrunt est grauius delictū:ergo hic rōne mixti ꝓcurrit ꝙ qs sit adulter in⁹ t incestuosus dicat maius delictū:ꝓ eadē parte bñ facit illō q tz Bal.in.c.natura les.in.vlti.q.si de seu.fue.cōtro.inter do.t agna.vbi q̄rit,pone comes palatin⁹ hz potestatem legitimādi certū genus spuriozum,an potuerit eos ꝙ maiozi vitio laborant.decidit ꝙ nō:qz species sicut genus nō ꝓdicat de pluribus.l.hōs.§.due statue.ff.ō leg. ij.Item in istis difficilioribus t istud est ꝙ ego pondero cū papa vel imperatoz reddant se difficiles in cōcedēdo nō veniunt in tali concessione.ita ōt tenere Jo.mo.in.c.j.de filijs ꝓbr by.in vj.Jdo cadē parte addo ꝙ sing.decidit insignis doctoz Signozolus de homodeis doctoz Mediolanēsis in cōsi clxxvj.q incī.in questione vertēte inē durātē,vbi singu.ꝓsuluit ꝙ comes palatinus habēs ab imperatoze vel papa potestate legitimandi spurios nō poterit legitimare spurias feminas.mouet sex fundamentis.sed quātū attinet ad ꝓpositū nostrū inē ceteras allegat bonā rōnez quā pondero alijs omissis:nā dicit ꝙ maiozi est rō legitimandi spurios masculos quā spurias feminas:qz masculi legitimati possunt ꝓmoueri ad dignitates officia t honozes publicos,femine vero non.l. ij.ff.de reg.iur.ideo papa vel imperatoz non ꝓsumitur concessisse potestatē legitimādi feminas spurias:qz esset ibi maioz rō.ita in ꝓposito nostro legitimare vnū q laboret maiozi vitio vbi est maioz defect⁹ t militat maioz rō.Jdo papa nō ꝓsumitur cōprehendere istum qui sit incestuosus t spurius. illaz rōnē domini Signozoli refert t sequitur Lar.Alexā.in d.c.p venerabilē.in verbo videbat.in.x.col.non omitto.tū ꝙ tertia fuit opi.d.Anto.ō bu.in d.c.p venerabilē.i.xx.col. vbi concozdat istas opi.ꝙ aut in ista legitimatione nō tractatur de ꝓiudicio tertij.puta qz pī in vita facit legitimare,ꝓ ut declarat Bar.in l.gallus.§.t quid si tm.ff.de lib.t posth. t tūciste legatus posset legitimare.sec⁹ si post mortē patris: rō qz lz priuilegiū ꝓncipis latissime sit interpretādū,sz nō tn venit interpretandū in ꝓiudiciū tertij,vt declarāt Jnn. t alij.in.c.olim.de verbo.signifi.t in.c.ex tuarū.de autho.t vsu pa.tc.vt ibi ꝓ cū ista cōcozdiam seu cōclusione sequuntur Raph.cu.t Jdau.de ca.hic,t ē t Jdau.ꝙ est ista cōcozdia multum equa t rōnabilis.eam etiam tenet Jng.de are.in.§.j.in stitu.de act.sed nihil valet,ꝓut etiam dicit Alex.qz ꝙ legitimatio fiat vel in vita patris vel post mortem nihil facit q̄ ad potestatem legitimādi:sed bñ faceret q̄ ad legitimationē,ita dicit Bar.in l.gallus.§.t quid si tantum.ff.de lib.t posthu.t ꝓ ista habes expeditam questionem Bart.in qua cōcludēdo 5 teneo ꝫ Bar.t legistas adherendo vtilitati. ¶ Scēo loco ixta ordinem Bar.est videndū an sub simplicibus cōprehēdatur casus mixtus in quo aduerte ꝙ gl.facit regulam affirmatiuā q sic,t ita etiam gl.in.§.j.insti.de actio.Bart.vero in contrarium facit regulam negatiuam ꝙ sub simplicibus non continetur casus mixtus.ꝫ allit in tribus casibus in fauozabilib⁹ t causa contrarietatis euitande,t qñ lex expzimeret.aduerte circa tertiā fallentiam Bar.dicit Bar.fallit qñ lex expzimit.§.omnium.insti.de act.ibi lex nō magis exprimit qs hic: imo omittit sicut hic,t Bar.met.supza in.ij.opp.istud idem ōt.ita ēt ōt Jng.hic,t sic vī ꝙ secūda t tertia fallētia sint idē: tn saluando Bar.potest dici quod in.§.omniū.expzimatur contingendo.§.quedam.eodez.tit.vbi expzimitur cas⁹ mixtus: ergo non cōprehendebatur sub simplicibus.adde tu expssionem tex.non cundo ꝓ mendicata suffragia.in.l.j.§.iterdicto rū.ff.de interdi.vbi tex.expzimit casum mixtū,t ꝓpterea nō vī contineri sub simplicib⁹.contra doctrinam omnū.Luma. adducit fortem tex.in.l.si ita facta.ff.de iniusto rup.vbi in exheredatione,t sic materia odiosa sub simplicibus cōtinet casus mixtus.Aler.respondet ꝙ ibi saltem resultat vnū fauorabile ꝙ testm sustineat,t ideo non est ibi materia odiosa,t ōt ꝙ aliud responderi non pōt.ista soln.est falsa per tex.in l.cuz qdam.ff.de lib.t posthu.vbi expzesse tractat de conseruatione testamēti,t tū dicit ibi tex.ꝙ exheredatio est odiosa,istitutio est fauorabilis Bar.in illa.l.si ita facta.t ibidē Jmo.respōdet ꝙ ibi testato2 expzessit vtrunq;,pōderant ibi dictionē copulatiuā.bzeuiter iste intellectus nihil est:qz si expzessisset vtrunq;.tex.esset fatuus t sine dubitatione,ſz tex.logtur in singulari qñ esset facta exheredatio:ergo in materi odiosa ꝙ tinet cas⁹ mixt⁹ sub simplicib⁹.sed respōde ꝙ ibi testato2 cogitauit de vtroq; t vtruq; expssit sic mens expzimentis extendit ad casum mixtū ꝓpter identitatē rationis.Sc̄o cōtra communem allegat Rapha.cu.tex.i.l.quid ergo.§.ꝙ ait pretor. ff.de his qui no.infa.nā cōtrahētes duo matrimonia vel duo spōsalia efficiūtur ipso iure infames.l.j.in fi.ff.ō bis q no.infa. ergo in materia spirituali sub simplicibus continet cas⁹ mixt⁹,t istū tex.sibi ascribit Aīre.h.t ōt ꝙ nō pōt ad illū tex.rīdere i tu rīde dupl'r.primo ꝙ ibi est materia fauorabilis vt delicta puniātur,vt ōt Bar.i l.quemadmodū.ō agri.t cēsi.lib.xi. c.j.Sc̄o cū in d.l.j.§.fi.eaz ꝓhibeant ꝺbi duo spōsalia sicut duo matrimonia p regulā.l.oratio.ff.de spō.nimirū si illa pena vtrobiq; equal'r locū hz. ¶ Tertio ꝫ ǝm adsit Aīre.hic tex.in.l.is q in pute ū.§.hoc interdictū.ff.ꝙ via aut clam.vbi i materia penali sub simplicib⁹ qñ est factū vi aut clam ꝓsecūditur mixtū qñ simul fit.Dz rīde clare:qz si ibi vtruq; ō ꝑ se punit ꝙ illō interdictū fortius dz puniri qñ simul vtruq; ꝓcurrit,cū dicat grauius de relinquere per ea q̄ ē.§.diximus,per gl.in cle.j.de vita t ho.cleri.facit.c.sup e.de ꝓuileg. ¶ Ultra scribētes adde ꝙ qñ simplicia sunt inter se ꝓria,tūc sub simplicib⁹ impossibile est ꝙ cōtineat casus mixtus rōne ꝓrietatis.isto casu dico ꝙ mixtū assumit naturā illi⁹ simplicis ꝙ facit vtruq; mixtū valere vel illius simplicis ꝙ ē fauorabili⁹, ꝑ ista cōclusione allego tibi tex.valde no.in.l.iij.§.t gñlit.ff. de eo ꝙ cer.lo.nā in alternatiua locoz est electio creditoris:i alternatiua rerū ē electio debitoz.pone ꝙ sit mixta alternatiua locoz t rerū.cuius erit electio:dicit ibi tex.ꝙ erit electio creditoris:qz tūc res habebit effectū.als actus redderet elusori⁹:qz debitoz nūq eligeret,t io segt id ꝙ facit actū valere.Ad idē allego no.tex.in.c.su ꝑ q̄stionū.§.si vero duo.t ibi Abb.Pano2.multū no.t ista sit circa illū tex.de offi.de leg. Tu scis ꝙ delegatus a ꝓncipe pōt t legare,ōlegat⁹ inferioris non pōt.qd si est mixtus ꝓncipis t alteri,an poterit delegare.tex.ibi ōt ꝙ talis qui est mixtus delegat⁹ non pōt subdele 6 gare. ¶ Tertio adde gl.no.in.c.p.t.g.in glos.fi.quam ibi Abb.Jdano2.in.ij.col.multū no.de offi.dele.q si in vnū ꝓcurrat iurisdictio ordinaria t delegata,lz ordinaria sit ꝓrogabilis:secus est in delegata,lz sit mixta cū ordinaria. ¶ Adde 7 ēt q̄rto ꝙ no.decidit Bal.in l.si gs decurio.C.de sal.vbi querit.Si statuto cauet ꝙ ꝫ aduocatū non possit inquiri,lz quod possit contra militē,t vnus sit aduocatus t miles,an poterit inquiri si delictum magis respiciat casum militie quā aduocationis,ōt ꝙ dz attendi illa pars q̄ fauet iure cōi ꝺclarādo latius vt ibi per.Et cum illa decisione transit.Jdo.de anch. repeti.c.canonnum.de cōsti.verlic.vero de statuto qua cauet contra decretum.Et sequitur Alex.in ꝓ si.c.incip.Et inspec 8 tione dictoz statutoz circa fi.li.iij. ¶ Quid aūt in ꝺctb⁹ sub simplicib⁹ ꝓtineatur casus mixt⁹.Rom.hic in.xviij. col. tenet ꝙ non:qz in cōtractib⁹ dz fieri stricta interpretatio:ergo non est idē:prout in vltimis voluntatib⁹.ita ēt tz.d.Ant.ō bu.in.d.c.per venerabilem.in xxv.col.vbi dicit quod in actibus in terminis sub simplicibus non cōtinet casus mixt⁹ idē in pulcho casu in contractibus stricti iuris cum stricte intelligi debeāt ꝙ sub simplicibus non ꝓtineat cas⁹ mixtus,ꝓsuluit Alex.ꝓ.si.cxl.v.vol.q incip.circa primum dubium vī prima ꝓsideratione dicendum.in.ij.col.Et ista ꝓclusio pōt ꝓfir mari:qz in vltimis voluntatibus masculinum ꝓcipit femininum:i ꝺctib⁹ nō,arg.l.veterib⁹.ff.de pac.Ītē appellatiōe liberoz veniunt nepotes.l.liberoz.ff.ō v̄b.sig.t in ꝺctib⁹ nō.t ō vtroq; casu posui in.l.si qs id ꝙ.ff.de iur.om.iud.alibi tū Bar.in ꝺctu bone fidei emptionis t vēditionis vī decidere t ō cidit ꝙ sub simplicibus ꝓtineat cas⁹ mixtus p equitatē ꝓdicte.l.si ita scriptuz.ff.ō lib.t posth.ita decidit Bar.in.l.si extraneus.ad fi.ff.de condi.ob causaz.t sequunt Abb.t Salice. ibi alibi habes aliā no.t cisionē ꝙ ponit Bal.i.l.si.i.col.C. cōis de leg.pone,pī relingt filio libros medicine si in eam p

fecerit, lib. 20 legũ si p̃ profecerit i legib⁹, quid si profecerit in vtroq; ōt ibi Bald. q̃ habebit vtrũq; quã refert et sequitur
9 Alex. i. l. titie tertio. circa fi. p̃in. ff. de l. j. ¶ Alti. circa istã materiam no. istam pulchrã decisionẽ Bar. in l. cũ auus. i vlti. q. ff. ō condi. z demo. z oēs lecture. Bar. in illa q̃one sũt falsę. z corrupte. z Alex. i l. si ita scriptũ. ff. de lib. z posth. eã refert, sed Bar. ibi nō ita dicit, sz mēs z lect. vera Bar. fuit ista z formal questione isto mō, testator substituit filio hoc mō si filius meus moriatur sine filijs masculis relictis feminis grauo q̃ restituat hr̃ditatẽ titio, si vero habeat masculos grauo q̃ det centũ illi. euenit casus q̃ iste mortu⁹ est relictis masculis z feminis: an ōbedit isto casu illud habere legatũ. i. illa cẽtũ et sic qualitas de feminis intelligit repetita. Bart. ōt primo videri q̃ ille debeat habere: q2 sub simplicib⁹ cōtinet casus mixtus sz Bar. ibi decidit ꝯriũ: q2 cōditio dicit intelligit si habuerit masculos, z si habuerit masculos solos, z non si habuerit feminas. z rō bar. est q2 in. l. si ita scriptũ tractatur de materia suitinẽdi testm. hic aũt tractat de fiedeicō. d. Al. in l. si ita scriptũ. refert illã doctrinã Bar. sz male refert. glo.
10 ōt vnã vbũ q̃ in faciẽdo cōtineat nō facere. ¶ No. istã tertiã partem gl. ex qua habes regulã no. q̃ facere affirmatiuũ comprehẽdit sub se nō facere: addde gl. que idẽ ōt in. l. si is q̃ ducẽta. §. vtrũ. in gl. j. circa fi. ff. de reb. du. z tex. i l. si i frandẽ. ff. ō bis q̃ in frau. credi. z q2 gl. nostra allegat. §. si vero vxor. isti. de nup. debuit allegare formalẽ ter. quẽ habebat ãte oculos in. §. itẽ si in facto. j. ea. l. vbi dicit itẽ li in facto cōsistat stipulatio vt p̃ te nō fieri, ecce q̃ in facto affirmatiuo venit nō facere: similiter facere dr̃ q̃ omittit facere id q̃ dz. ita no. Hemi. in d. c. dilecto. p̃ illũ ter. de sentẽ. excō. i. vj. vbi no. ij. q̃ q dz facere z negligit punit, z appellat ac li faceret, z ita no. Hemi. i c. j. de re. iudi. in. vj. adde q̃ similiẽ eō nō facere negatiuũ comprehendit facere affirmatiuũ. tex. est i l. qui nō facit. ff. de reg. iur. z gl. in l. si moza. in verbo facto. ff. solu. matri. z gl. in c. j. in verbo ꝯ fecerit. de p̃sur. in vj.

Et haruz ꝛc. Ista materia traditur p̃ scribentes cōiter. l. cadẽ §. cato. infra eodem. tit. z in lege si ser u⁹. §. pluriũ. ff. si qs cau. z l. si plures C. de condi. inser. in qb⁹ locis sũt pulchra subtilia et vtilia de issis diuidnis z idiuidnis.

1 ¶ Omnes res corporee z animate possũt p̃ homines diuidi p̃ partes discretas et separatas.
2 Omnes res incorpore vt sũt iura, obligatiões z actiões. sũt per naturam indiuidue.
3 Indiuidum capitur tripliciter.
4 Quedam sunt indiuidua obligatione.
5 Quedam sunt indiuidua solutione.
6 Quedam sunt diuidua seu indiuidua mixtim tam naturaliter quam legaliter.
7 Quedam sunt indiuidua naturaliter z ẽt legaliter.
8 Communis stipulatio iudicatur diuidua vel indiuidua secũdum naturam rei super qua interponitur.
9 Stipulatio dandi quantitatem dr̃ omni respectu diuidua.
10 Solutio partis liberata parte, q2 tãta vtilitatẽ affert solutio partis p̃ro parte quantam solutio totius respectu totius.
11 Obligatio quantitatis respectu certe speciei censetur indiuidua solutione.
12 Obligatio quantitatis simplex an sit iudicanda diuidua.
13 Debitor hominis in genere soluẽdo partem stichi nō liberatur etiam in parte soluta.
14 In obligatione alternatiua solutio partis vnius ex rebus alternutine debitis non inducit liberationem in illa parte soluta.
15 Obligatio generis, z obligatio alternatiua equiparantur.
16 Non refert q̃ in eadem materia verba aliquando singulariter aliquando pluraliter p̃ferantur.
17 In stipulationibus factor quedam reperiũtur esse diuidua regulariter tñ: facta sunt indiuidua.
18 Stipulatio operarum dicitur esse diuidua.
19 Quid sit diuiduum natura z effectu.
20 Stipulatio quantitatis est diuidua z pōt p̃ parte solui.
21 Qui stipulatur seruitutem an dicatur stipulasse factũ vel i⁹.
22 Que vtilitas sit an stipulatio seruitutis ꝛtineat factũ vel i⁹
23 In obligationibus faciendi succedit obligatio ad interesse
24 Sicut creditor gñris nō obstãte parte soluta pōt totũ petere: ita p̃missor gneris partem quam solvit cum nō inducat liberationem solutio partis.
25 Nō dz licere creditori q̃ non licet debitori.
26 Aliud est liberatio aliud cessatio obligationis ad tempus.
27 An pendẽte appellatiõe z suspẽsiõe iterdicti possit celebrari
28 Tacita cōditio, pueniens ex volũtate de functi impedit trãsmissionem legati.
29 In obligatione gñris nihil certum z determinatum nō p̃esentialiter est in obligatione, sed determinandum ex solutiõe futura.
30 Juri de futuro ante purificatã cōditionẽ q̃s renũciare nō pōt
31 Verbum continet, quid importat.
32 Appellatione instrumenti q̃ an contineantur testes.
33 In obligatione generis vnus homo est in obligatione.
34 Que differentia sit inter legatum generis simpliciter z legatum optionis in genere.

a §. Et haruz. a Iste. §. tractat matiã diuidui z i diuidui q̃ ẽ difficilis z subtilis. z ōt ¶ Pau. de ca. in l. stipulationes nō diuidunt. in. vij. col. j. c. q̃ in hac materia diuidui z indiuidui q̃to magis cogitaui tãto magis inueni difficultates. sz oēs p̃ int elligentia remittãt se ad Bar. i l. stipulatiões nō diuidũt. j. c. tñ ex ei⁹ dictis an⁹ nō bñ clarescit. itẽ sz Bal. ad ōclarãdũ hãc matiã ōt varias doctrinas in diuersis locis: tñ ex traditis p̃ eũ nō bñ aperit hec materia doctor. de hoc tradit Bal. in l. si plures. in. q. col. eũ duab⁹ sequentib⁹. C. de cōdi. inser. z in l. p̃ hr̃ditarijs. C. de hr̃. actio. z in li. C. si vn⁹ ex pluri. appellauerit. z in. c. quãto. in. j. col. de iudi. in quib⁹ locis Bal. tradit varias doctrinas circa istã materiã diuidui z idiuiduitñ nō est bñ declarata, iō p̃ intelligentia termino p̃ z fundamẽto p̃ z intellectu istius text. z §. sequen. ego trado istã materiã p̃ istũ nouũ modũ z dico sic q̃ diuiduũ pōt considerari tripliciter. ¶ Primo mō naturaliter. Scōo modo legaliter ꝑm iuris dispositionem vel ordinationez. Tertio modo mixtim z naturaliter z legaliter. primo modo considerãdo diuidua vel idiuidua naturaliter ꝑm naturã capias duas regulas infallibiles. ¶ Prima est q̃ omnes
1 res corporee z animate possũt p̃ homines diuidi p̃ partes discretas z seperatas, puta vestis lignũ fiũ⁹ dom⁹, z ista diuisiõe q̃ fit p̃ hominẽ loquit titul⁹ q̃ diuidũdo, z titul⁹ famil. her. z q̃ dom⁹ z fund⁹ possit naturaliter diuidi ab homine in partes separatas z discretas habes ter. in l. q̃ in rerũ. §. si qs
2 post. de lega. j. in l. si qs duas. §. j. ff. cõia p̃tedio. ¶ Scõa regula est omnes res incorporee vt sunt iura obligatões. z actiões sunt p̃ natã idiuiduer: nõ q2 homo nõ pōt diuidere illo q̃ non bz, vez illo q̃ non tangit. l. j. §. q̃dã. ff. de re. diuis. §. incorporales. z per totum instit. de reb. cor. z incor. similiter oēs res animate sunt p̃ naturã idiuidue: q2 si homo vel aliud animal diuideret vel scinderet p̃ frustã: subiectũ totũ per separationem anime a corpore destrueret. l. rerum mixtura. de vsucapio. c. afferte. de p̃sump. res incorporales non possunt diuidi nili intellectualiẽ. ¶ Dico scõo q̃ q̃dã sunt diuidua vel indiuidua legaliter seu ꝑm iuris ordinationem, z ista indiuiduitas potest cadere etiam in rebus incorporalibus vt sunt iura obligationes z actiones. ista incorporalia p̃ legem indiuidua reputantur: z p̃ legem actiue z passiue inter heredes diuiduntur. l. j. C. si cer. peta. l. p̃ro hereditarijs. z toto titu. C. de heredi. actio. z sic aptitudine in corporalia per legem reputantur diuidua non tamen semper actu sed secundum actum z secundum subiectam materiam. Similiter homo in specie p̃ legem reputatur res diuidua: q2 potest qs stipulari parteem stichi. Item pars stichi pōt solui. l. si stipulat⁹. §. j. vbi tex. p̃inc. z magistralis qui meli⁹ allegabit i ista materia. ff. de sol. vnde diuidũ z indiuidũ legaliter loquendo reperit multis modis in iure, z Bal. alibi enumerat xỹ. modos quib⁹ aliquid legaliter reputat indiuidũ. ita
3 Bal. in l. p̃ hr̃ditarijs. C. de hr̃. act. ¶ Tu autem quantum attinet ad materiam nostram. z. §. sequentem. z. §. cato. z ad totũ istum titulum. dico q̃ indiuiduum legaliter seu ꝑm iuris ordinationẽ capit tripliciter. s. 3tu. obligatiõe z sic petitione: itez solutione, iuxta ter. in l. t bert⁹. la. j. ff. ō ope. liber. z declarat tex. magistralis quem omnino videas in. l. in executione. p̃ totũ. j. c. Dico ergo q̃ legaliter loquendo seu ꝑm iuris dispositionez aliqua dicuntur indiuidua contractu vt, sunt seruitutes reales, que p̃ro parte in contractu deduci nō possunt q2 earum diuisio corrumpit stipulationem. ita dicit tex. in l. stipulationes nō diuiduntur. j. c. z tex. magistralis in. l. vie. ff. de serui. z in l. via constituit §. fi. ff. de serui. rusti. p̃edi. z ter. in l. si quis duas. §. si qs partem. ff. communia. p̃di. Rõe.
rationis conatur assignare Bar. in d. l. stipulationes nō diuiduntur in ista q̃stiõ q̃stio. ¶ Quedã sunt indiuidua nõ 3ctũ
4 sed obligatione z petitione vt sũt facta a p̃incipio. vt est fossa fodi. insulam edificari. z similia. Ego enim possũ stipulari q̃ fodias partem fundi z similia. tex. in l. §. p̃tea. ff. de aqua plu. in l. locus. ff. de aca. pos. sed posteaq̃ facta sunt deducta in 3ctũ q2 p̃misisti insulã edificare vel fossã fodere nō pōt postea obligatio diuidi i partes. nec petitio. ita dicit tex. in. l. stipulationes nō diuiduntur. z ibi Bar. in vi. oppositione declarat. z tex. magistralis in. d. l. in executiõe.
5 ¶ Quedã z tertio sũt idiuidua solutiõe z sic effectu z istud contingit dupliciter. primo q̃n solutio partis nõ affert tãtã vtilitatẽ in illa parte q̃tã afferret solutio toti⁹ in toto z sic in q̃ pars soluta nō bz p̃portionalẽ cõmoditatẽ. tex. ẽ vbi in riscofulsus

riſcõſultus ðclarat in.d.l.in executionẽ.§.ij. Secũdo quã/
do poſſet deueniri ad icõueniens, ꝙ ſolutio fieret i diuerſis
reb⁹ ſemper appellat indiuiduũ:puta in parte Stichi ⁊ al/
teri⁹ ſpeciei vel in parte ſtichi vl' i parte itereſſe:tũc appel
lat idiuiduũ ſolutiõe ⁊ effectu.ẽ regula iuriſcõſulti in d.l.i
executione.§.p parte.que millies allegat:hinc eſt ꝙ ſtich⁹ i
ſpecie pmiſſus appellatur res diuidua legaliter:q2 põt ſo-
lui pars ſtichi ⁊ liberatio ſequitur in partes:quia nõ põt ſo
lui aliud niſi alia pars ſtichi.de.l.ſtipulatus.§.j.ff.de ſol.
6 ¶†Dico tertio q̃dã eſſe diuidua vel idiuidua mixtim:tam
nalit ꝙ legalit,⁊ ſic tã p naturã q̃ p iuris ordinationẽ, exẽ-
plũ nã ſtipulatio quãtitatis certe,de q̃ loqt tex.i primo exẽ
plo ẽ diuidua ⁊ nalit ⁊ legalit.⁊ ſic mixtim ꝙ quãtitas ſeu
ſtipulatio quãtitatis ſit diuidua naturalit,p3 ad ſenſum:q2
ſicut ſũ ſtipulatus quinquaginta poteram ſtipulari centum.
Jtẽ ⁊ legalit:q2 pro parte poteſt deduci in contractu, pro
parte diuiditur inter heredes pro hereditarijs portionib⁹
Jtẽ p ſolutiõ ẽ partis iducit liberatio i illa parte,vt ſi debeo
cẽtũ ⁊ ſolui q̃nq̃gita ſũ liberat⁹ a q̃nq̃gita,⁊ gl.iſtud itelligit
7 volente creditore.tex.eſt hic. ¶†Quedã ſunt idiuidua na
turalit ⁊ ẽt legaliter,ᵃ⁊ ſic mixtim,vt ſũt ſeruitutes reales
vt hoc tex,⁊ ꝙ iſte ſeruitutes reales,vie,itineris,vel actus,
ſint indiuidue naturaliter ſeu p naturã oſtendo dupliciter,
hoc mõ.Primo q2 ſeruitutes ſunt iura ⁊ conſequenter ſũt
res incorporales:quare ſeruitutes ſunt indiuidue:q2 ſunt
iura,⁊ iura ſunt indiuidua.⁊ cõſequent ſunt iura res incor
porales,vt dixi vobis ꝙ tangi nõ poſſũt res incorporales,
⁊ ideo nõ põt diuidi.l.j.§.quedã.ff.de rerũ diui.⁊ d.§.icor
porales.inſti.de reb⁹ corpo.⁊ icorpo.Scðo mõ, ſeruitutes
reales dicũtur eſſe p naturã indiuidue:eo q2 naturalit diui
di non poſſent,deſignãdo locũ p quẽ media pars hominis
tm poſſet ire,vel mediũ plauſtrũ:nã iſta diuiſio p talẽ angu
ſtiã corrumperet ſtipulationẽ.d.l.ſtipulatiões nõ diuidunt
iuncta.l.ſi tam anguſti.ff.de ſerui.⁊ ſic habes ꝙ ſeruitutes
reales ſũt naturalit idiuidue ⁊ duplici rõne.Jtẽ tales ſerui
tutes reales ſimilit ſunt p legem indiuidue,ſm iuris ordi/
nationẽ:q2 ſeruitutes non recipiũt partem,ſ3 totalitatẽ,ſeu
integralitatem,vt dicit tex.i d.l.ſtipulatiões nõ diuidũtur
⁊ tex.i l.vie.ff.de ſerui,nec in eis cadit ſolutio p parte:vt dt
text.hic,⁊ ſi decedat pmiſſor ſeruitutis relictis plurib⁹ hr
dib⁹ nõ diuidit obligatio ſeruitutis ſ3 multiplicat:q2 quili
bet tenetur inſolidũ.ita dicit text.i.§.ex his.j.ea.l.⁊ tex.no.
i.l.hrdes.§.an ea.⁊.§.ſe.ff.fami.herciſ.vbi dicit ꝙ obligatio
ſeruitutũ realiũ mortuo pmiſſore nõ diuiditur nec actiue
nec paſſiue int hrdes:q2 natura repugnat.⁊ tex.in.l.nã ſa
tis.§.j.ff.q̃mad.ſerui.amit. ¶Jſtis ſic ad euidẽtiã premiſ
ſis diuiduorum ⁊ idiuiduorum:cõdeſcẽdo nũc ad text. Et iſte.§.
cõi omniũ diuiſiõe diuidit in tres partes.Jn.j.loquitur de
ſtipulatiõe oi reſpectu diuidua natura, effectu,⁊ ſolutiõe.
Jn ſcða loquitur e? d ſtipulatione oi reſpectu idiuidua.Jn
tertia de ſtipulatione que h3 quaſi mixtã naturã ſcða ibi q̃dã
non recipiunt.iij.ibi,q̃dã partis quidem pſtationem.h.d.i e
ffectu.Stipulatio dãdi quãtitatẽ eſt diuidua natura ⁊ effec/
tu.ſtipulatio vero ſeruitutis pdialis eſt ſimpliciter ⁊ oi reſ-
pectu indiuidua.ſ3 ſtipulatio gñris vel alternatiua eſt diui
8 dua natura ⁊ indiuidua effectu.vt hic p Bar. ¶†Nota pri
mo ex toto iſto tex.ꝙ ois ſtipulatio iudicatur eſſe diuidua
vel indiuidua ſm naturã rei ſup qua interponit,ad idẽ tex.
in.l.ſtipulationes nõ diuidunt.⁊ ibi Pau.de ca.⁊ do. Al.
in.j.no.ad hoc no.j.eo.⁊ tex.no.i.l.iiij.§.cato.⁊ ibi Ange.⁊
Moder.j.eo.⁊ ibidẽ Bar.in.v.q.j.eo.Et ex hoc no.corre
larie tu pcecte ꝙ ſtipulatio iudicat diuidua vel idiuidua nõ
ex ſe ſ3 rõne adiuncti ſic tanq̃ acceſſoria.⁊ iſtud multũ facit
ad illã q̃ſtionẽ q̃ examinaui.ſ.in rubri.an ſtipulatio iterpo
9 ſita ſuper aliq̃ ſtet acceſſorie an pncipaliter. ¶†Secundo
pncipaliter no.ex iſto text.regulam quod ſtipulatio
dandi quantitatẽ ẽ oi reſpectu diuidua vt hic,⁊ in l.in exe
cutione.in pncip.j.e.⁊ l.ſi duo.ff.depoſi.⁊ l.ſi ſtipulat⁹.§.j.
ff.de ſol.Nã eſt diuidua ẽctu:q2 p parte a pncipio põt diui
di i ẽctu:q2 ſicut ſum ſtipulat⁹ triginta poteram ſtipulari
a pncipio viginti ⁊ pl⁹ ⁊ min⁹. Jtem eſt diuidua reſpectu
obligationis:q2 ſi decedat promiſſor relictis plurib⁹ hrdi
b⁹ diuidit int hrdes p portionib⁹ hrditarijs.l.j.C.ſi cer.pe
10 ta.†Jte3 eſt diuidua effectu:q2 ſolutio partis liberat a par
te:ratio rationis:q2 tantam vtilitatem affert ſolutio partis
pro parte quãtã ſolutio toti⁹ reſpectu toti⁹. ¶Limita iſtã
regulam ⁊ notabile ſm do.Al.hic q̃ñ teſtator in teſtõ legaſ
ſet mille pro opere faciendo puta p faciendo capellam in
eccleſia,exemplum Al.ẽ nõ bonũ.Jdeo pono exemplum p
faciendo capellam:nam licet heredes videãtur grauati ad
quantitatẽ puta mille.tamen quilibet ipſorum teneſ iſolidũ
ad illã quãtitatem tex.eſt ad hoc no.in l.fideicommiſſa.§.
pe.ff.d leg.iij.vbi dicit tex.ꝙ teſtator iſtituit plures,⁊ gra
uauit ꝙ facerẽt palatiũ,⁊ exponerẽt mille ducatos q̃rit ibi
tex.an q̃libet heredũ teneaſ inſolidũ dt ꝙ primo debẽt om
nes vocari ⁊ requiri poſtea tenebunt inſolidũ ſicut cõtingit
in ſeruitutibus:ergo vult ꝙ iſta ſtipulatio quãtitatis ſit in
diuidua ſicut ſeruitus.que eſt rõ illius tex.diſplicet mihi ꝙ
Al.nõ cã ponat.iſtã limitationẽ p illum tex.tradũt Ang.
Jmo.⁊ Pau.de ca.i d.l.i executiõe.§.j.j.e.⁊ dicit Pau.
de ca.ꝙ a libi nõ reperitur,⁊ l3 Alex.nõ dicat.Ratio diffe/
rẽtie ẽ:q2 q̃ñ obligatio quãtitatis ordinaſ ad factũ tũc iudi
cam⁹ prout de facto:q2 debemus cogitare finẽ ad quẽ iſta
quantitas eſt relicta,ita dicit gloſſ.valde no.⁊ magiſtra.in
l.naturalis.§.ꝙ ſi faciã.i gl.mag.ff.de preſcrip.ver.⁊ doc.
in l.cum proponas.C.de dolo.Ergo cũ iſtud relictũ quãti
tatis eſſet ordinatũ ad factum iudicaſ vt factũ:q2 facta ſunt
indiuidua ⁊ ſic.idiuiduũ.l.ſtipulationes nõ diuidunt.j.e.
merito vocatur quãtitas legati idiuidua,⁊ i l.fideicõ.§.pe. a
iſta quantitas erat ordinata ad factũ,iſtud eſt ſcire leges.ſ.
ſcire p rationẽ:⁊ iſtã rõnem ad iſtã fallentiã poſuit.Pau.d
caſt.in d.l.in executione.in prin.dicit tñ ꝙ in practica non
ſeruaretur iſta limitatio q2 ſatis eſſet ꝙ q̃libet heredũ ſolu
eret quantitatẽ p pte ſua ſed nõ dicit quare nõ ſeruaret in
practica.ego dicã.j.ſ3 cũ reuerentia iſta limitatio nõ v3:q2
ꝯtriũ t3 Bar.in.l.illa fideicõmiſſa.§.penul.poſt Ja.de are.
⁊ meli⁹ q̃ ibi in illa.l.fideicõmiſſa.§.pe.obligatio erat mix
ta ⁊ dandi ⁊ faciẽdi vt ibi p eũ,⁊ patet ex verbis illi⁹ tex.q
facit equiparationẽ ꝙ ibi obligatio eſſet mixta:q2 ſi fuiſſet
quantitatis diuideretur p portionibus hereditarijs.l.mor
tuo.⁊ ibi Bal.t3 opi.Bar.ff.de leg.ij.Secundo vltra Al.
limita iſtã regulã tex.ꝙ obligatio quãtitatis omni reſpec/
tu eſt diuidua vt pcedat reſpectu primitiue obligationis.
ſecus eſt reſpectu obligationis ſecũdarie,⁊ ſic reſpecta pe
ne.Jdeo ſi pmitto facere vel dare,⁊ caſu q̃ nõ dedero vel fe
cero pmitto quantitatẽ.illa quantitas eſt idiuidua:q2 non
poſſet p pte ſolui.tex.eſt in.l.v.§.fi.j.e.⁊ in l.in executiõe.§.
pe.j.e.⁊ ita limitat Bart.iſtã regulã in l.ſtipulationes non
diuiduntur.in ij.q.j.e.rõ iſtius fallẽtie eſt:q2 cõditiones cẽ
ſenſ eſſe indiuidue.vulgata.l.cui fundus.ff.de con.⁊ demõ.
rõ rationis eſt:q2 cõditiones debẽt ipuberi in forma ſpeci
11 fica.l.q heredi ⁊ l.meui⁹.i prin.ff.de cõ.⁊ demõ. ¶†Ter/
b tio.ᵇnotabiliter limita in debitore quãtitatis reſpectu cer/
te ſpeciei,ita ꝙ illa ſpecies ſit in facultate ſoluẽdi:vt eſt in
actiõe noxali iuxta.l.miles.§.decẽ cũ ſimilib⁹.ff.de re iu d.
tũc illa obligatio quãtitatis cẽſeſ idiuidua ſolutiõe.l.ſi cõis
ſeru⁹.ff.de noxa.l.ſi cũ vno.ff.ſi ex noxa.cã agaſ rõ iſti⁹ limi
tatiõis eſt q2 illa quãtitas poſſet ſolui p pte poſſet deueni/
ri ad icõueniens.l.in executiõe.§.p pte q2 dñs q ſoluit
partẽ in quãtitate poſſet ſoluere ptẽ i ſeruo,⁊ ſic i diuerſis
reb⁹ ⁊ ſic deueniret ad icõueniẽs.§.p pte.⁊ iõ illa obligatio
cenſetur ibi idiuidua.ita t3 no.Bar.in l.ſi cõ es.ff.de neg.
geſt.⁊ Bar.i l.ſ.iter.§.officiũ.ff.de aqua plu.arc.aliter tñ
t3 Jo.de imo.ibi ſm ꝙ ſtatĩ referã. ¶Quarto iſtã regulã.
limitat do.Jo.baptiſta de ſancto Seuerino in l.frater a fra
tre.in v.col.ff.de con.i nde.p illũ tex.in ver.itẽ ꝙ maxime.
quã ad hoc reputat ſingularẽ ad limitationẽ regule iſti⁹ tex.
dicit enim ꝙ iſta regula fallit in caſu illi⁹.l.q2 ibi obligatio
erat cauſata facto vnus heredis q ꝯerat.⁊ q habebat pe/
culium a patre:nã iſto caſu obligatio quãtitatis eſt indiui/
dua reſpectu illi⁹ q ꝯrit:nec venit diuidenda iter heredes.
Sed iſta eius limitatio nõ videtur facere ad ppoſitum:q2
nos loquimur in obligatiõe cauſata a defuncto nõ autẽ lo/
12 quimur in obligatiõe cauſata facto vni⁹ heredũ. ¶†Vlti/
c mo p cõplemento iſti⁹ no.⁊ huius regule tradite in text.
moneo difficultatem quam heri tetigi,ꝙ imo obligatio quã
titatis ſimplex nõ debeat iudicari diuidua vt dicit tex.q2
ẽt in ea poſſumus deuenire ad inconueniens.l.in executio
ne.§.p parte j.e.exemplũ.q2 debitor põt ſoluere partẽ de
biti de centum in pecunia ⁊ poſtea dare tot de bonis ſuis p
alijs quiquaginta.Exẽplũ:ſum debitor tibi de cẽtũ ſoluo
quinquaginta,ſum liberatus de quinquaginta.auth.hoc
niſi.C.de ſol.dãdo tot de bonis p alijs quinquaginta,libe/
ror:ergo ſolutio fiet in diuerſis reb⁹ eſt verũ ꝙ iſtud nõ eſt
de iure ffor,ſ3.C.Jtẽ iſtud pueniſ ex accidenti.⁊ ex cã neceſ
ſitatis q2 nõ habeat pecuniã ex qua ſoluat iſtã difficultatem
nõ tãgũt cõmuniter ſcribẽtes:ſed puto ꝙ poſſit no.tolli ex
doctrina quã tradit in alio ppoſito Jmo.i d.l.ſ.iter.§.offi
ciũ ad fi.de aqua plu.arcẽ.vbi dt ꝙ illud icõueniẽs l.i execu
tione.§.p.parte pcedit q̃ñ aliquid eſt in obligatione ⁊ ſolu-

a ¶Quedam ſũt idiuidua naturaliter, ⁊ etiã legaliter ⁊c.de ſeruitutib⁹ indiduis ⁊ in diuiduis, vi de Bartho. cepto.i trac. de ſerui vrba.predio. capitulo.x.

b ☞Tertio Adde huic ⁊ ſequẽti limita.Ja.in l.ſtipulationes.in ij.q.Bar.j.eod.Purpu.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tiōe ex cōtractu partiū ꝛ dispositiōe: qꝛ ꝯhētes presumuntur volūe ꝙ solutio fiat in vna re ꝛ non in diuersis speciebus ideo si aliter fiat reputat absurdū: qꝛ pōt imputari parti. Sꝫ qn̄ aliqd ē ī obligatiōe aut ī solutiōe ex dispositione legis illud cōueniēs nō ꝓcedit nec cōsideratꝰ: qꝛ mitiꝰ agitur cū l. qꝫ cū homine, vulgata. l. ... elsꝰ. ff. de arb. Meliꝰ qꝛ qn̄ ꝓcedit ex dispositiōe legis nihil ē ꝙ imputari possit parti vt est in actione noxali, vbi estimatio dandi est in solutiōe ꝛ dispositiōe legis: nō esset īcōueniēs, ꝙ soluatur pars ī ꝗtitate et pars ī aliis rebꝰ. s. ī seruo. In ꝓposito, qn̄ aliqs ē dbitor quātitatis, ꝛ nō hꝫ pecuniā vnde possit soluere, iuito creditore pōt soluere alias res, ꝑ auth. hoc nisi dbitor. C. de solu. ꝛ sit ex dispositione legis: tūc nō dꝫ reputari absurdū ꝙ soluatur pars in quantitate, ꝛ pars in specie. ita limitat Jmo.

13 ¶ Tertio pncipalr no. ex hoc tex. ꝙ dbitor hois gn̄re soluēdo partē Stichi nō liberatur ēt ī parte soluta. Rō istiꝰ no. regule ē duplex. j. qꝛ nō soluit id ꝙ dbet ex q̄ in obligatione gn̄ris nulliꝰ certꝰ ē in obligatione. l. cum incertus. ff. de l. j. gl. in. l. meuius. §. duobus. ff. de lega. ij. Bart. late. j. in. ij. q. Scda rō ē: qꝛ pōt fieri solutio ī diuersis spēbꝰ ꝙ lex reputat absurdū. l. in executiōe. §. ꝑ parte. ¶ Cōtra istud not. ꝛ ꝯ tex. fortiter opponit nā qn̄ aliō ꝑ alio soluit creditori volēti inducitur liberatio ipso iure. l. ij. §. mutui. ff. si cer. peta. ex quo ergo debitor gn̄ris soluit partē stichi creditori volēti ꝛ acceptanti: ergo dꝫ inducit liberatio in parte: nā inuito creditore planū ē ꝙ soluere nō pōt: qꝛ ēt dbitor quātitatis inuito creditore soluere nō pōt ꝑ parte, sꝫ si velit creditor nō accipiet nisi totā quantitatē, vt dt gl. hic in verbo prestationē, lꝫ quātitas sit diuidua ꝛ bene dt glo. huic difficultati respōdet Bal. in. §. se. ꝙ iste tex. dꝫ intelligi ꝙ creditor errore iuris vel facti recepit partē stichi, vel cum protestatiōe ꝙ vellit iꝰ suū saluū fore, iuxta. l. si debitor. ff. qui. mo. pig. vel hyp. sol. ista sol. Bal. posset vera in se. sed est diffinitiua ad tex. ꝛ restrictiua ad tex. rn̄det sꝫ Jmo. Rap. cu. ꝛ Pau. de ca. quos etiā seqtur Alex. in vlti. col. ꝛ ista est bona ꝛ vera rn̄sio ꝙ qn̄ creditor gn̄ris accipit solutionē ī parte stichi cēset eo aīo accipere vt velit liberare debitorē si postea soluat altera pars ī sticho: atteto ꝙ iꝰ dispōit vt cēseat dbitor eo aīo soluisse, ꝛ ideo stat in pēdēti, vt dt lra. ꝛ habemꝰ regulā ꝙ dispositio ꝯhentiū regulat sm̄ iuris dispositionē. l. hr̄des mei. §. cū ita. ff. ad treb. Bar. in. l. vt iurisiu. §. si liberi. ff. de ope. liber. sicut in simili dt tex. in leg. si ita stipulatus

14 fuero si titiꝰ. ī fin. ꝛ ibi Jmo. ad hoc no. j. e. ¶ Quarto no. ex tex. ꝙ in obligatiōe alternatiua solutio partis vniꝰ ex rebꝰ alternatiue debitis nō educit liberationē in illa parte soluta, vt hic ꝛ in. l. si non sortem pe. ff. de cōd. indebi. Limita istud not. ꝛ istum tex. duobus modis. Primo vt ꝓcedat solutiōe vera. secus est in solutiōe ficta ꝑ acceptilationē ī parte ex rebus alternatiue debitis. in illa parte inducit liberationē. tex. est in. l. q̄ hominē. ff. de accep. ꝛ rō ē sm̄ Bart. ibi, ꝛ est fundamentalis rō: qꝛ ibi nō pōt resultare icōueniēs ꝙ solutio fiat in diuersis rebꝰ ꝛ sic cessat rō fundamētalis huius tex. Scdo notabi. limita qn̄ in rebꝰ alternatiue debitis esset electio creditoris: tūc si soluat pars in vna specie. iducit liberatio in illa parte: qꝛ creditor posset adstrigere dbitorē ad soluēdū partē in alia re: qꝛ nō ꝓmittitur variatio. l. cū q̄ certarū. §. fi. j. eo. ita limitat Paul. hic in pe. colum. ꝛ dt ita tenere Raph. cu. ad fi. ꝛ ꝙ ceteri non tangunt. Tu adde ꝓ ista limitatione bonum tex. ꝛ quasi formalem in. l. cuꝫ debitore. in fi. ꝛ ibi gl. ff. rem ꝓ ra. hab. quē tex. ad aliō proposi

15 tum allegauit Rapha. cu. hic. ¶ Quinto no. ex tex. ibi ī fine eiusdem cōditiōis ꝙ equiparant obligatio gn̄ris ꝛ obligatio alternatiua. vt hic. ꝛ. l. cum his. § fi. vbi gl. no. ff. de cōdit. indebi. Contra istud no. fortiꝰ facit. ꝙ nō dbeāt eqparari: qꝛ in obligatiōe gn̄ris nullꝰ certꝰ est in obligatiōe vt statim ꝓxime dixi, sꝫ in alternatiua vtrūqꝫ est ī obligatiōe. l. si duo. j. e. l. illud aūt illud. ff. de cōstitu. pe. Respōdet ꝙ equiparat quātū ad terminos huius tex. ꝛ sic q̄ ad effectuꝫ liberationis, lꝫ in aliis multis differant. tex. ē hic: ꝛ declarat gl. ī l. cū his. §. fi. ff. de condi. indeb. Cōfirmo: qꝛ ad hoc ꝙ ꝓcedat equiparatio ꝛ similitudo sit bona, sufficit ꝙ ꝓcedat ī terminis de quibus agit lꝫ in aliis sint multe differētie, ꝑ hoc pōdero tex. meliorē de iure ī hoc. l. fi. C. de col. vbi eqparat tex. bona aduentitia bonis castrensibꝰ, ꝛ ibi dixi cū cōcordātiis ibi traditis ad idem tex. in. c. cōstitutꝰ. ꝛ ibi. Abb. ī. j. no. hoc. no. de appel. ꝛ tex. in c. queādmodū. ꝛ ibi Abb. in j.

16 no. de iure iurādo. ¶ Vltimo vt in isto tex. nihil omittat pōdera istū tex. dū dt veluti cum hominē generaliter stipulor in singulari iuncto isto tex. s. in duobꝰ locis: vbi dt veluti cū stipulamur nō referre ꝙ in eadē materia verba aliqn̄

a ☞ In obligatiōe alternatiua. Istꝫ notabile indu. hic Are in prin. colligēdo ex eo aliud notabile. qd vbicum que ex vtraqꝫ parte alternatiue rsultat idem effectꝰ, ꝛ eadem dispositio respōsio facta altinatiue nō est incerta. Et de materia altnatiue, vide Bal. ꝛ Jmo l. in l. gallus §. si eius. ff. de libe. ꝛ post hu. ꝛ ꝯ cly. ī c. inter cetera. de appella.

in singulari aliquādo in plurali ꝓferant, dūmodo idē effectus resultet. No. est notandū ad saluandū istrm notariorū q̄ ꝛ singulari ꝛ plurali. n. vtatur ī plerisqꝫ locis, quāuis alias variatio styli faciat presumi instrm esse falsum tex. in. c. cū grauī de cri. fal. ꝑ quem tex. ibi no. Bal. ꝛ Jo. de imo. in l. nemo. §. j. ff. de her. insti. Adde in simili tex. solennem ꝛ no. in. c. dudū. de cōuer. ꝯiug. ꝑ q̄ no. sing. Bal. in. c. j. de no. for. fideli. ꝙ nō dꝫ tabellio variare nec in stylo, nec in facto si vnū ꝛ idem instrm scribat in prima ꝑsona ꝛ aliud in tertia. etiāꝫ dt ꝙ ille tex. est sing. in iure ad hoc. Similiter nō refert an instrm concipiat ꝑ verbū de presenti an per verbum de preterito ita dicit Bald. in. c. j. §. de his qui feu. dare pos. ꝛ alleg. no. Bar. in. l. predia. ff. de acqui. posses. ꝛ vltra cuꝫ facit tex. no. in. c. q̄ aūt ī. c. ꝙ ver. decetero. de iure pa. ꝑ quē tex. multū no. ibi Abb. Panor. ꝙ instrꝫ pōt cōcipi ꝑ verba pteriti tp̄ris, lꝫ actꝰ interueniat de p̄senti. ¶ Expeditis textualibꝰ venio ad apparatū gl. ꝛ capio gl. in verbo ꝛ harū q̄ diuide magistralit in tres partes. In. j. gl. inferendo ex tex. tacite opponit ꝯ tex. q̄ innuit facta esse diuidua ꝛ respōdet fatendo qdā facta reperiri diuidua. In scda ꝯ exemplum operarū opponit ꝛ dupliciter soluit. In. iij. gl. ꝓsequitur declarationē tex. secūda ibi, necobstat ꝙ dr. iij. item earum qui

17 dando. ¶ In eadē gl. ad fi. ex gl. habes tria principaliter primo q̄ in stipulationibus facto ꝓ quedam reperiuntur esse diuidua, ꝛ gl. ponit tria exempla, regulariter ergo facta sunt indiuidua: nisi in casibus hic ꝑ gl. Scdo vult gl. ꝙ vsusfructus dicat factū. ꝛ sic qui stipulat vsum fructum stipulat factum, contra quia est ius. leg. prima. de vsufr. rn̄det Bar, fatendo ꝯriū: qꝛ ꝓmissor tenet ad patiētiā. ꝛ sic ad factū, vt

18 hic ꝑ Bar. q rn̄ et. ¶ Scda ꝯclusio gl. ē ꝙ stipulatio operarū dicat esse diuidua ꝛ allegat duos tex. ꝛ duos in oppositiōe gl. l. in stipulationibꝰ. §. operarū. j. eo. In ꝯriū allegat. l. libertus. ff. de ope. li. ꝛ. l. stipulationibꝰ ꝛc. ꝛ dat duas solutiones ad vltima iura. s. volente creditore. Bar. dt ꝙ ista solutio est ꝯ tex. in. l. stipulationes nō diuidūtur sꝫ ipse nō inducit: tn̄ illa. l. stipulatiōes. j. ix. oppo. rn̄det gl. s. scdo. Bar. ēt dt ꝙ ista solutio est falsa qd tenendū: aduerte: qꝛ lectura Barto. est corrupta. Bar. sic vult dicere, si q̄ramꝰ nūqd stipulatio operarū in plurali sit diuidua dt Bar. ꝙ ē diuidua n. exēplū ego ꝓmisi tibi decē opas. possēꝫ tibi soluere qnqꝫ istud est ꝙ dt ipse. l. ī stipulatiōibꝰ. §. operarū. j. eo. ꝛ istud ē ꝙ formaliter dt tex. quē allegat Bar. in. l. libertꝰ. §. j. ff. de oper. lib. aut q̄rimꝰ de vna opa ꝛ vna opa est īdiuidua. l. iij. ff. de ope. lib. qꝛ opa est diuinū officium de mane vsqꝫ ad vesperū. bene deueni tūc ad estimationē ꝓpter morā: tūc estimatio ē diuidua. l. in stipulatiōibꝰ. §. oparū. ꝛ cū ista doctrina Bar. trāseūt oēs scribētes. Sꝫ circa doctrinā Bar. aduerte qꝛ tā ī prio mēbro q̄ ī scdo allegat eūdē tex. l. stipulatiōibꝰ. §. operarū siue loquamur in stipulatiōe oparū in singulari siue in plurali. ꝛ tn̄ allegat eundē tex. qꝛ ī principio loquit in stipulatiōe operarū in plurali: ꝛ in ver. si vero ponit casus qn̄. seruꝰ stipulatus est vnā operā ꝛ sic ī singulari: in hoc bn̄ dt sed ille tex. in scdo mēbro Bar. de directo dt ꝯ Bart. et nimirū qꝛ ille tex. mirabiliter stringit q dt ꝯriū ibi partē operē posse solui dt Bar. aut qs stipulat operā tūc dt Bart. ꝙ est indiuidua, tex. ibi dt in ver. sed si quis stipulat operā ptē ope posse solui, ergo de directo cōtra Bar. verū bn̄ est ꝙ tex. loquitur. in vtroqꝫ casu. ꝛ si tu dicis qꝛ Bar. allegat ꝙ stipulatio vniꝰ ope est in se indiuidua, tn̄ qn̄ deuenit ad estimationē diuiduā sed tex. ibi nō loquitur qui deuenit ad estimationē sed est alius casꝰ q postea sequit. sed breuiter, dic, prout dicit Bar. me. in l. stipulationes nō diuidūtur. in ix. opp. q vidit illū tex. fortiꝰ adstringere, aliter ī mille annis nō euaderes illū tex. ꝛ dt ibi ꝙ illū tex. ita itelligebāt Dy. ꝛ Ray. gl. met. aū Bar. in illa. l. ī stipulatiōibꝰ. §. operarū ita intelligit partē operarū. i. partē estimationis opere. sed si dicas illud est destruere tex. imo dt Bar. ꝙ est necessariū ita intelligere illū tex. inuitis dētibꝰ tuꝰ istud est ꝙ dt tex. in l. si qn̄. ff. de ope. lib. s. ꝙ loquat ī opa ꝓterita: ꝛ tūc necessario est deueniendū ad estimationē vt dt Bar. in loco allegato, ꝛ gl. met. aū Bar. ī illa l. ī stipulationibꝰ. ita formaliter rn̄det.

16 ¶ Expedita ista gl. anteqꝫ vadā ad seqūtē verbo p̄stationē, tu habes ēt Bar. corruptū. dt Bar. scdo casu dr hic ꝙ recepit p̄stationē natura ꝛ effectu voluit dicere Bar. primo casu dr hic ꝛc. Bar. nihil. aliud voluit dicere nisi illud ꝙ dt gl. in verbo p̄stationē. ꝛ hic Bar. q ostēdit se velle declarare tex. ī illis ṽbis qd est h̄ dicere natura ꝛ effectu expedit illā. gl. ego reperio ꝙ doctores sūt varii ī declaratiōe illorꝫ verborꝫ qd ē hoc dicere nr̄a ꝛ effectu. Bar. exponit vno mō. q repio q pau. de ca. ꝛ A. l. declarāt ꝑ aliū modū totū ꝯriū ꝛ nullus aduertit

l' aduertit ꝯ id ꝙ dicit Bar. declarãdo qd sit diuiduũ natura ꝛ effectu. Et dicũt sic stipulatio dꝛ diuidua natura.i.respectu obligatiõis. Aduerte qꝛ iuriscõsult⁹ q fecit istã legẽ fecit eã cũ magno mysterio, ꝛ i duob⁹ locis facit mẽtionẽ de natura. In pmo mẽbꝛo negatiue. In scdo affirmatiue. ſʒ tex. vtit termino naturalit quẽ tu intellexisti. In scdo casu vtit p vnũ modũ, i tertio per aliũ dt, in scdo sic, quedã partis pstationẽ nõ recipiunt, vt in his que natura diuisionẽ ñ admittũt: ꝛ in tertia dt quedã ptis pꝛestationẽ natura recipiunt. ꝛ sic stat terminus natura iũctus cũ illo verbo pꝛestationẽ. Ad intelligẽtiã ergo tex. dico ꝙ tex. voluit aliter loq natura in scdo casu, ꝛ aliter i tertio, qũo intelligimus illũ terminũ natura. i tertio casu, intelligim⁹ ne i. naturaliter: Bar. dt ꝙ sic qñ declarat qd est dicere diuiduũ natura. Pau. de ca. ꝛ Al. itelligũt natura, i. respectu obligationis. i scdo dicto tex. Sʒ ipsi male intelligũt tex. dicẽdo pstare pstationẽ ptis, i. ẽm diuisionẽ obligatiõis, ſʒ ego volo intelligere natura, i. naturaliter. Aduerte ergo ꝙ Stich⁹ diuidi ñ põt p partes, ſʒ põt diuidi p pꝛestationẽ, qꝛ ẽt illa dictio natura: i tertia pte adiũgit dictiõi pstationẽ, ꝛ nõ logr tex. in ista tertia pte d dictiõe
a natura, ſʒ de dictiõe pstationẽ. ¶ Lapio gl.[a] in ver. pstationẽ, ꝙ Bar. expediuit, dclarãdo tex. vt s. dixi. ¶ In e. gl. ibi ꝙ accipe volẽte stipulatoꝛe recipere, habes ex gl. dclaratio
30 nẽ ad tex.† ꝙ stipulatio quãtitatis dꝛ diuidua, ꝛ põt p pte solui, verũ ẽ creditoꝛe volẽte nõ eo inuito. Sʒ aduertatis qꝛ ẽm istã restrictionẽ gl. videret idẽ eẽ dicẽdũ i stipulatiõe gñeris, vel alternatiue, qꝛ ẽt debitoꝛ gñis posset soluere partẽ stichi volẽte creditoꝛe, ergo strĩgẽdo tex. isto mõ nõ eẽt differẽtia inter stipulationẽ quãtitatis ꝛ stipulationẽ gñis vel alternatiue. ẽm strictionẽ ꝙ facit gl. ꝛ tñ tex. facit differentiã. Rñde ꝙ i qtitate eoipso ꝙ debitoꝛ quãtitatis, solui ptẽ creditoꝛi, simplr acceptãti, hoc ipso liberat i pte soluta. ñ sic i stipulatiõe gñis vel altnatiua, qꝛ creditoꝛe simpr acceptãte ñ liberat debitoꝛ ab illa pte quã soluit, lʒ expsse, qꝛ creditoꝛ simplr acceptãdo ñ intelligitur acceptare in illa pte vt liberet debitoꝛ, ſʒ ꝙ stet liberatio i pẽdẽti donec soluat alia ps, nisi expsse diceret creditoꝛ ꝙ esset liberat⁹ in illa pte, vt declaraui s. in ij. no. Sʒ dñia stat in hoc, qꝛ debitoꝛ quãtitatis soluẽs ptẽ quãtitatis creditoꝛi simplr acceptãti eẽt libera. ab illa pte, ſʒ ñ ẽ sic in sol. ptis stichi creditoꝛe simplr acceptare qꝛ ñ liberat i illa pte. ¶ Lapio gl. in v. cũ viã ꝙ diuido i qnqꝫ ptes. In pꝛima pte rñdet tacite qõni, an q stipulat seruitutẽ dicat stipulari factũ vel i⁹. In scda p viã nõ. rñdet tacite qõni. q sit natura stipulationũ in faciẽdo ꝛ natura stipulationũ i dãdo. In tertia rñdet tacite qõni an sint alia exẽpla stiplõis in faciẽdo. In iiij. gl. al. qnqꝫ leges cõcoꝛdãtes ad tex. In v. ꝛ vlti. remouet aliud ꝯriũ ꝛ istud contrariũ expetitõ vnũ modũ. scda ibi itẽ nota ꝙ natura. tertia ibi, sunt ꝛ alia exẽpla. quarta ibi, ꝛ facit. j. de accep. qnta ibi, si aũt qꝛ nõ est factũ. ꝛ tex. quẽ alle. gl. in l. iij. §. pe. ff. si qd in fra. patr.
p nihil facit, p gl.† ¶ Circa istũ [b] articulũ, q stipulatur serui-
b tutẽ an dicatur stipulari factũ rõne patiẽtie: Ita ꝙ patientia dicat esse in obligatiõe an vero dicat stipulari ius, ꝛ sic dationẽ, habes ex dictis gl. ꝛ Bar. duas pꝛicipales opi. pꝛima est gl. ꝛ Bar. ꝙ dicat stipulari factũ ratiõe patiẽtie q ẽ i obligatiõe. Alia est opi. subtiliũ vltramõtanoꝛũ. ꝙ dicatur solũ stipulari dationẽ. Cũ opi. gl. ꝛ Bar. tʒ. Ang. Imo. Ludo. ꝛ Alex. hic. ita tenẽt Bal. ꝛ Ang. in illa. l. in. §. dare. ff. de vsufr. ꝛ Bal. in l. coꝛruptionẽ. C. de vsufr. Sʒ aduerte in quãtũ Bar. p vltramõtanis adducit tertũ fundamẽtũ cui non rñdet, ꝙ iste tex. loquat in stipulationib⁹ dãdi, qꝛ de stipulatiõe faciẽdi ponit i §. itẽ si in facto. j. e. l. Certe iste tex. facit fortit in ꝯriũ, qꝛ imo iste tex. tractat nõ solũ de stipulatiõib⁹ dãdi, ſʒ ẽt faciẽdi, qꝛ dt ꝛ harũ oĩm, ꝛ sic de dãdo ꝛ faciendo, i stipulationib⁹ faciẽdi nõ põt loq nisi qñ loquitur d seruitutib⁹, ergo est dõʒ ꝙ seruitutes sunt facti. Itẽ ꝙ dicit Bar. ꝙ qñ qs stipulat seruitutẽ dꝛ stipulari ius, ꝛ allegat duo iura, poterat allegare. l. j. ad fi. pꝛĩ. ibi si ue ius. ff. de triti. ꝙ alle. Are. hic ꝯꝛiã opin. subtilẽ vltramõtanoꝛũ. tenẽt d. Lhꝛistophoꝛ⁹ de Lastellio. Raph. cu. Pau. de ca. Pet. de Beru. ꝛ Are. hic. ꝛ lʒ ipsi nõ dicãt: istud idẽ tenuit Bart. met. quẽ nemo alle. sibi ꝯꝛi⁹. in l. si is q p emptoꝛe. ff. de vsuca. in. iij. q. pꝛin. circa mediũ illius questionis. vbi Bar. referendo istã gl. ꝙ si qs stipulatur seruitutẽ an stipuletur factũ, ibi repꝛobat istã gl. hic. ita ẽt sentit Bar. i l. stipulatiões. i iiij. q. pꝛin. ¶ Pꝛo ista opi. vltramonta. ꝯ. gl. ꝛ Bar. ꝛ sequaces duo pꝛicipalr. adducunt. Et pmo fundamẽtũ gl. ꝛ Bar. retoꝛqt ꝯtꝛos, qre cũ stipulatio seruitut ñ dꝛ cõtinere factũ, istud est solũ pꝛo patiẽtiã i isto solo se fundãt gl. ꝛ Bart, mõ est aduertẽdũ ꝙ lʒ patiẽtia sit pstãda in seruitutib⁹ loco traditiõis l. pe. ff. de serui allegata in gl. l. iij. §. dare. ff. de vsufru. alle. p Bar. l. datio. §. si inter quã alle. Ro. ff. de act. emp. l. si ego. §. j. ff. de pub. tñ nõ sequitur ergo patientia est in stipulatione ꝛ obligatiõe, sicut q pmittit rẽ dare vt fundũ clarũ est ꝙ ibi requiritur traditio sine traditiõe trãsfertur dñium. l. traditionib⁹. C. de pac. ꝛ tñ traditio nõ dꝛ esse in obligatione. Ita q ꝯstituit seruitutẽ, bñ tenet pati, tñ patiẽtia nõ ẽ in obligatiõe, ſʒ venit i cõseqnẽtia seruitutũ, ꝛ p hoc facit l. quoties, pꝛima in §. fi. ff. de serui. vbi tex. ꝙ natura seruitutũ ẽ vt qs patiat. venit ergo in cõsequẽtiã, nõ ꝙ sit in obligatione. Secũdo p ista opi. vltramõtanoꝛũ dicũt stringere tex. in illa l. j. §. fi. ff. de serui. rust. pꝛe. quẽ tex. Bar. alle. ꝛ intelligit post seruitutẽ iã constitutã. sed pꝛo cõstituenda cõpetit actio psonalis ẽm Bar. cõpetit actio realis. ꝛ Bar. intelligit post seruitutẽ cõstitutã in qua venit patientia officio iudicis. Sʒ Pau. de ca. dt istã solutionẽ esse falsam, qꝛ traditio vel quasi est q cõstituit seruitutẽ. Põdera verba traditio. ergo loqtur tex. qñ nõ est cõstituta seruit⁹, ſʒ agebat de cõstituendo, ꝛ credo ꝙ Pau. de ca. dicat veritatẽ. Ad pꝛimũ Al. rñdet ꝛ credo ꝙ habuerit bonũ intellectũ in hoc, ſʒ nõ declarat bene se. Adde p ista sol. Bar. in l. nemo potest. in v. col. ff. de leg. j. vbi dicit, ꝙ q habuit dñiũ p traditionẽ nullũ ampli⁹ hʒ obligatũ. §. j. inst. q. mo. tol. obl. ſʒ ille cui est cõstituta seruitus bene hʒ obligatũ eũ qui constituit, vt patiat vti frui vt p patientiã quã pꝛestitit nõ liberetur ab obligatiõe, ad ẽm ad d. l. j. §. fi. ff. de serui. rust. pꝛe. rñdet Al. ꝙ tex. in ver. traditio. põt intelligi post seruitute cõstitutã sed istud nõ euacuat difficultatẽ. Pꝛo opi. vltramõtanoꝛũ Are. hic vr plura adducere q magis cõsistũt in verbis, quã in legib⁹. Refero illud ꝙ facit pmo ꝯ Bar. retoꝛquet tex. in l. iij. §. dare. de vsufr. q tex. ẽʒ Bar. logt de patiẽtia post seruitutẽ cõstituta vsufruct⁹ imo ẽʒ eũ logt de patiẽtia i cõstitutiõe seruitutis. nã ẽm eum non sufficit pati nisi inducat in possessionẽ. Scdo cõtra Bar. ẽt põderat tex. i illa l. j. §. fi. d. ff. de ser. rust. p. circa ꝙ insistit in duob⁹ locis in loco oꝛdinario ꝛ in fi. vbi ẽm eũ dt tex. traditio ꝛ patiẽtia inducit officiũ ptoꝛis, ſʒ vbi erat patiẽtia nõdũ erat seruitus cõstituta, ſʒ bꝛeuiter dic ꝙ ile tex. bñ tollitur per Bar. qꝛ loquitur, qñ seruitus iã erat cõstituta ꝛ tũc agebatur cõfessoꝛia ꝯ pꝛomissoꝛẽ ꝛ patientia venit officio iudicis, ꝛ istã solutionẽ pꝛobat tex. in l. si ego. §. j. ff. d pub. vbi in seruitutib⁹, iã cõstitutis ptoꝛ ad traditionẽ ꝛ patiẽtiã iã tuetur. ꝛ sic quãuis tex. i l. j. in fi. dicat traditio ꝛ patiẽtia, logt de traditione iã facta vt dt Bar. vbi pꝛetoꝛ iterponit officiũ ꝯ turbãtẽ. ¶ Tertio Aret. inducit rationẽ. nã qui tenetur testamento locare, locãdo statim liberatur, nec virtute pmissiõis tenetur ad patiẽtiã. l. in numerationibus ad fi. ff. d sol. Bar. i l. si fideiussoꝛ. §. meminisse. ꝛ ibi. alij. ff. de leg. j. Et licet ascribat sibi, ante eũ illũ tex. alleg. Raph. Lu. ꝛ p vltramontanis ꝯ gl. ꝛ Bar. Ego notabiliter rñdeo ꝛ dico ꝙ assumptũ Are. est falsum, qꝛ ex ꝯctu locationis, ꝛ sic vigoꝛe locationis locatoꝛ tenet pati, vtifrui, ꝛ sic ad istã patientiã habẽtẽ tractũ successiuũ tenetur iure ꝯctus ꝛ ex obligationẽ ꝯctus, tex. est in l. si qs domũ i pꝛin. ꝛ ibi Bart. expꝛesse declarat. ff. loc. ꝛ tex. in l. ex cõducto. in pꝛin. eo. tit. ¶ Ultimo Are. allegat tex. in l. si vnus ex socijs. §. fi. in verbo dari. ff. de serui. rust. pꝛed. vbi est tex. ꝙ qui pꝛomittit seruitutẽ tenet dare: ſʒ ille tex. nihil facit, nec negat Bar. q' ẽt fatetur ꝙ qui stipulatur seruitutẽ, stipuletur ius: ꝛ sic actionẽ. Quid tenendũ, passus est dubius ꝛ disputabilis. Alex. qui tʒ opin. gl. ꝛ Bal. pꝛo opinione citramontanoꝛũ alleg. duos tex. in l. qui vsumfructũ. §. fi. ff. de vsufru. quẽ dt a nemine esse allegatũ. vbi est tex. si testatoꝛ legauit mihi vsũfructũ in seruo, heres est in moꝛa pꝛestãdi seruũ, moꝛit seruus, volo agere ad estimationẽ ergo erat obligatio faciẽdi. l. vbi antẽ. §. s. j. e. Ad idẽ est tex. in l. si vsufructus, mihi i bienniũ. ff. de vsufr. le. Are. hic conatur rñdere dupliciter ſʒ nihil dt. Ad ista duo iura Alex. respõdeo aliter pꝛout rñdet Bar. in illa. l. si vsufr. i bieniũ. vbi dicit ꝙ iste leges loquũtur qñ seruitus fuit relicta in testamento, ꝛ dicit veritatem. Et habemus ꝙ quãdo seruitus relinquitur in testõ, adita hereditate ipso iure constituitur seruitus legatario absqꝫ facto heredis, tex. est in l. si partẽ. §. j. ff. queadmo. ser. amit. l. j. ff. d ser. leg. Iste ergo due leges que loquũtur in seruitute relicta i testõ illa fuit ipso iure cõstituta adita hr̃ditate, in illa ergo heres nõ tenebatur ad aliquã cõstitutionẽ, sed ad solã patiẽtiã, ꝛ habemus ꝙ qui tenetur ad patientiã solam tenetur ad factũ, ꝛ post moꝛã loco eius re perempta tenetur ad interesse in estimatione. l. stipulationes. ꝛc. j. e. ꝛ l. si quis ab alio. §. fi. ff. de re iudi. i istis terminis loquũtur due leges alleg. p Alex. ꝛ istã sol. Bar. sequitur ipsemet Alex. in §. ex his. in

a ¶ Lapio gl. Uiõ q ponit idẽ authoꝛ post alios in l. iiij. §. La. viij co. v. iij. in scda opp. Bar. j. eo.

b ¶ Circa istũ. Ad j. dicẽda vide q scribit idẽ authoꝛ i §. eq. co. vij. inst. d act. ꝛ Bart. cep. i suo tractade tẽ rea ui. vrba. ca. xvij. ꝛ xviij.

iiij col.j.ca.l.Ista solutio est multũ colorata.⁊ lʒ demulceat aures,ego dico ꝙ Bar.hic dt ꝯriũ expresse.⁊ sic est sibi contrarius.nã cõfundit per tex.inevitabilẽ.in l.iiij.§.dare.ff.de vsufr.vbi tex.loquit̃ qñ vsusfructus erat relict⁹ in testõ,⁊ tñ in vsufructu relicto in testõ,dicit tex.ibi ꝙ heres tenet̃ dare,⁊ pati inducere in fundũ.Ergo est falsum fundamentũ Bar. dũ dt ꝙ heres tenetur ad solã patientiam,qñ est relictum in testamento,⁊ istud vult Bar.hic sibi cõtrarius vbi dicit aut agitur actione ex testõ pro seruitute,⁊ tunc tenetur heres ⁊ constituere iure,⁊ pati actionis.l.iiij.§.dare.⁊ sic ꝓprie loq̃t in actiõe ex testõ.Et si diceres,quõ ista põt procedere q̃ dt Bar.qñ seruitus est relicta in testõ adita hereditate siue facto heredis seruitus constituit ⁊ transfertur ius in legatarium.l.i.ff.de ser ui. leg.ergo heres nõ tenet̃ cõstituere.Rñdeo ꝙ dñiũ trãsfertur ipso iure,tñ adhuc tenetur heres dare actualiter seruitutẽ.ita declarat Bar.in d.l.j.vsufr.leg. ⁊ in l.j.in fi.ff.de leg.j.q2 qñ trãsfertur dñiuʒ ipso iure ñ est ꝓpriũ dñiuʒ sed improprũ,idõ ẽ necesse ꝙ interueniat adhuc traditio ex qua seqtur verũ dñiũ.Bar.in l.j.C.cõmu.de le. facit tex.in l.iiij.§.dare.ff.de vsufr.iũcta l.si parte.§.j.ff.quẽ ad ser.amit.⁊ l.j.ff.de ser.leg. nam licet seruitus legata sit ipso iure constituta.tñ dʒ heres inducere legatariũ in fundũ. Quid tenẽdũ,lʒ articulus sit disputabilis ad vtrãq; partẽ ⁊ disputando posset vtraq; ps defendi:tñ teneo opinionẽ citramõtanorũ cũ gl.⁊ Bar.ꝙ in stipulatione seruitutis promissor nõ solũ teneatur ad ius,⁊ sic ad dationẽ,sʒ etiã ad factũ,⁊ sic etiã ad patiẽtiã.Et pro ista opi.addnco tex.in l.loci corpus.§.si fundus.ff.si ser.vẽ.vbi in seruitutib⁹ venit estimatio,⁊ sic interesse.ergo necessaria est obligatio faciendi q2 in obligationib⁹ dãdi nõ succedit obligatio ad interesse. l.vbi aũt.§.si iũcta.l.si seruũ.j.e.sʒ bñ in stipulationib⁹ faciendi.l. stipulationes nõ diuidutur.j.e.in ver.celsus.Ad idẽ ꝗ opiniõe citramõtanorũ ⁊ cõi allego tex.multũ formalem in l.si. circa mediũ.ff.cõmu.pre.vbi tex.loquẽs in seruitutib⁹ formaliter dicit tñ enim tẽpus eis remissum est quo dare facere diuersis temporibus possunt.Et sic tex.ibi loquẽs in seruitutibus formaliter dicit dare ⁊ facere,⁊ gl.ibi in verbo dare facere,exponit.id est seruitutẽ cõstituere per patiẽtiã.Et ita per illũ tex.⁊ alia s.adducta teneo cum opi.citramontanorũ.⁊ Gl.⁊ Bar.Nõ omitto tñ ꝙ Bal.hic in paucis verbis distinguit.si queramus an stipulatio seruitutũ cõtineat
52 factũ an dare,vt per cũ,credo esse bonã doctrinã.¶†Expedita theorica videamus nunc in practica q̃ sit vtilitas hui⁹ articuli,an stipulatio seruitutũ cõtineat ius an factũ.Alexã. hic ponit duas vtilitates.Prima ẽ ꝓp formationẽ libelli. nã agens pro seruitute cõstituenda nõ dʒ dicere i libello reũ esse sibi obligatũ ad prestãdũ sibi patientiã nec dʒ deducere eum esse cõdemnãdum ad patientiã cum hoc nõ sit in obligatione,sed veniat in executione officio iudicis.l.j.in fi.ff. de ser ui.rust.pred.Adde bñ facere illud ꝙ magistraliter declarat Bar.in l.j.in vj.col.ff.de iurisd.omn.iudi.vbi dicit ꝙ qñ quis intentat actionẽ dʒ in libello talia verba apponere per que appareat reũ teneri ad dandum vel faciendũ,iuxta glo.in l.j.in prin.ff.de edẽ.sed qñ non competit actio sed officium iudicis ꝙ nulla presupponit obligationem,tunc in libello nõ dʒ petere taliter ꝙ dicat partẽ teneri ad dandũ,q2 succumberet,sed dʒ petere sibi constitui seruitutẽ. Ista vtilitas do.Alex.nullius est effectus propter libellum,q2 nos habemus ꝙ sustineretur libellus in quo intentatur officiũ iudicis cum reuera cõpetat actio.ita tʒ no.Spec.in tit.de libel.concept.§.j.in ver.sis cautus.⁊ Io.An.in.addi.Spec. in tit.de iurisd.om.iud.in Rub.⁊ Alex.met.in l.j.ff.de iuris.om. iu.Sic etiã ecõtra i proposito nostro sustinetur libellus si quis intentat actionem ⁊ reuera solom competit officium iudicis,sʒ Bal.i l.⁊ si.C.ad Tre.Ant.de But.i c.examinata.in ij.col.de iu.⁊ in c.ex literis.p illũ tex.⁊ ibi Imo. de pig.Nã trita est regula ꝙ libellus,dʒ sustineri omnimodo q̃ põt etiã p impropriationẽ verborũ vel largo mõ intelligẽdo vocabula.l.sʒ ⁊ si possessori.§.itẽ si iurauero.ff.de iureiu.cũ ibi per me traditis.Sʒ nos habemus ꝙ officiũ iudicis largo mõ presupponit obligationem in ꝓposito nostro gl.in l.si seruũ.§.sequitur ⁊ ibi Ang.⁊ Mo.no.j.eod. in l. promissor stichi.de cõst.pec.expresse Bar.i l.si.ff.de iniu.⁊ i l.Marcel. ff.de fideiusso.ergo ista vtilitas Al.erit modici
a momẽti.¶Scda a ⁊ fundamentalior vtilitas est sʒ do. Al. nã stipulatio seruitutẽ cõtinet dationem ⁊ factũ sm opi. gl. Bar.citramontanorũ,q2 promissor tenetur cõstituere seruitutẽ.secundo successiue ad prestandum patientiã, vnde ex primo capite potest precise cogi ad dandum,⁊ sic ad cõstituendã seruitutem,q2 ista est natura obligationis.ad dandum vt sit precisa.l.vbi ñ autẽ apparet.§.fi.j.e.⁊ ita in terminis tʒ Bar.in l.stipulatiões nõ diuidunt̃ in iiij.q.ad fi.j. e.Ex alio capite obligatio nõ est ꝑcisa.q2 soluẽdo interesse vel estimationẽ liberaret̃ p tex.in d.l.qui vsufructũ.§.fi.ff. de vsufr.⁊ d.l.si vsusfructus mihi in bienniũ.⁊ ita declarat Bar.in d.l.stipulatiões nõ diuidũt̃.in iiij.q.ad fi.Sʒ aduerte,q2 ista secunda vtilitas adhuc vr̃ periculosa,nec posset ꝓcedere,q2 prima obligatio dãdi ⁊ sic cõstituẽdi seruitutẽ frustratorie esset ꝑcisa ad dãdũ,⁊ sic ad cõstituẽdũ seruitutũ,q2 est act⁹ q põt momẽto impleri ⁊ expediri si postea ꝓmissor ñ teneret̃ precise pati,q2 soluẽdo iteresse liberaret̃.certe istud esset imponere.l.verbis.ꝯ l.ij.C.cõia de le.⁊ cõmissa.de elec.i vj.Ad hoc ñ obstãt duo tex.allegati p Alex.in d.l.q vsumfructũ.§.fi.ff.de vsufr.tex in d.l.si vsus.q2 loquũtur qñ ille seruus i q̃ debebatur vsusfruct⁹ erat mortuus ⁊ sic precisa obligatio nõ poterat ibi habere effectũ.Et si diceres quõ põt euadere istã vtilitatẽ Alex.nõne pro ea est regula trita
53 †ꝙ in obligationib⁹ faciendis succedit obligatio ad interesse.d.l.stipulatiões ñ diuidũtur.§.Celsus.cũ ergo stipulatio seruitutẽ rõne patiẽtie cõtineat factũ ⁊c.quõ potes negare ꝙ ex eo capite faciẽdi ñ succedat obligatio ad iteresse.Rñdeo ꝙ ista regula que hʒ ꝙ in obligationibus faciendis succedit obligatio ad interesse ꝓcedit qñ est obligatio meri facti tñ,sʒ ista est obligatio mixta.vñ lʒ in obligationib⁹ meri facti succedat obligatio ad interesse iurib⁹ preallegatis,tñ secus est in obligationibus mixtis,⁊ sic qñ nõ est merũ factũ ita declarat gl.in l.certi cõditio.in prin.ff.si cer.pe.Tñ pro ista scda vtilitate adde bonũ tex.in l.loci corpus.§. si fund⁹ ff.si ser.ven.vbi in stipulatione seruitutẽ venit estimatio ⁊ sic obligatiõe ad iteresse,⁊ ibi res nõ erat perempta ex qua debebatur seruitus.tñ posses replicare vt dixi ꝙ ista d est stipulatio meri facti Istud ñ põt esse alio nisi,q2 patiẽtia ñ sic factũ est in obligatione.Et per ista remanet expedita prima pars gl.Capio.gl.in verbo repeti.quã lego simul cũ gl. sequenti.que glo.sunt facte timore duplicis cõtrarij.primũ q2 tex.vr̃ se corrigere,⁊ incõtinẽti cõtra.l.nõ ad ea.ff.de condi.⁊ dmõ.¶In ea.gl.ad fi.iste due gl.vt dixi facte fuerũt timore duplicis ꝯrij:q2 tex.videt̃ se incontinẽti corrigere.ꝯ p p.l.si non sortem.§.si decẽ.ff.de cõd.ind.gl.cõcordat tex. ꝙ ista duo remedia cõpetunt alternatiua.primũ rigore,sm de equitate.licet Bar.⁊ oẽs indistincte teneãt cũ istis gl.ꝙ primũ remediũ sit d rigore,sm de equitate,⁊ sic tex.se incõtinẽti corrigat,⁊ sic Pau.se corrigat.Sed nullaten⁹ credo ꝙ ista sit mẽs Pau.credo ꝙ istud sit vex.nã põdera ꝙ glos. Bar.⁊ oẽs se fundant ad ita tenendũ.per.l.si nõ sortẽ.§.pe. ff.de cõd.inde.q tex.nihil facit ad ꝓpositũ nostrum q2 loquit̃ i obligatiõe altnatiua vbi pars soluta i erat obligatiõe: merito impeditur repetitio,sed iste tex.loquit̃ in obligatiõe generis in qua nihil est in obligatiõe.l.cũ incertus,de lege. j. late Bar.j.in.q.sequenti.ergo nõ est in liberatiõe.⁊ cõsequẽter qñ soluit̃ pars illa, pars non est in obligatiõe.ergo illa dʒ statim posse repeti , vt dt tex.Põdera ꝙ Bar.⁊ doct. j.super gl.magna in scda parte cõstituunt differẽtiam inter obligationẽ generis ⁊ alternatiuã per rationẽ predictã q. ⁊c.Est verũ ꝙ Bar.ibi ⁊ doc.constituunt illã differẽtiã quo ad obligationẽ nõ aũt quo ad repetitionẽ.sʒ ista vltima differẽtia lʒ p oẽs teneat̃ ostẽdã.j.ꝙ nõ ẽ vera.Vñ teneo ꝙ imo pars Stichi in obligatiõe generis soluta possit stati repeti, vt dt tex.Nec est dicẽdũ.ꝙ iuriscõsul.statim se correxit.⁊ si dicas quõ ergo ꝓcedet tex.q loquit̃ alternatiue:rñdet ꝙ in alternatiua remediorũ ille habet electionẽ cui cõpetũt.l.ꝙ in hrdẽ.§.eligere.ff.d trib.l.cũ fili⁹.§.varijs.ff.de leg.ij.iste ergo ꝓmissor generis põt statim repetere si vult partẽ solutã aut expectare donec alia pars soluatur ⁊ sic stabit in pen
54 dẽti.†Et ꝙ istud sit verũ cõfirmat̃:q2 sicut creditor generis non obstante parte solutionis sibi facte totũ põt petere:l.si stipulatus.§.j.j.d sol..ita ẽt promissor generis cũ illa pars ñ inducat solutionem.nec liberationem dʒ posse repetere ne ꝯctus claudicet,sm ꝙ dicã in gl.magna in scda parte.⁊ tenebo ꝯ Bar.¶Capio gl.magnã in verbo alius dʒ,quã diuido magistraliter in quinq; partes sequẽdo declarationẽ Bar. in prima,supplendo ⁊ declarãdo tex.remouet vnũ ꝯriũ.In scda gl.opponit ꝯ tex.⁊ soluit deidẽ ꝯ solutionẽ iterũ opponit ⁊ non soluit. In tertia parte,per viã notabilis remonet duas oppositiões. In quarta,format questionem expresse soluit postea in fi.respondet tacite questioni.In quinta opponit ꝯ tex.⁊ triplicit̃ soluit.scda ibi, sʒ obijcitur.tertia ibi, sed videt̃ ꝙ pro parte.¶Circa dicta.Bar.super hac glos. magna in scda ⁊ tertia parte aduerte subtiliter q2 nemo aduertit ad hoc inquãtũ Bar.in obligatione gñis parte Stichi soluta

a ¶Secunda. Et male respõdet Ia. ad l.q vsumfructũ.§.fin. nã j. colligit reprehẽsio p l.si seruũ.§. si.j.eo.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

soluta cõstituit differẽtiã inter creditorẽ ⁊ ꝑmissorẽ. Et vult ꝙ respectu creditoris obligatio ⁊ exercitiũ ñ stet in pẽdẽti, qꝛ nõ obstãte illa solutione partis, põt creditor integrũ hominẽ petere l. q hoiẽ. ff. de sol. l. si stipula. §. j. ff. de sol. ſʒ respectu ctu ꝑmissoris q soluit illã partẽ stichi bñ stat in suspẽso exercitiũ cõditionis indebiti ad repetẽdũ ⁊ pẽdet a futura solutiõe, vt hoc tex. Et per istũ modũ in obligatiõe generis soluta pte stichi, illa solutio nõ impedit, quin possit petere totũ hominẽ. ille tex. loquitur respectu ꝑmissoris. Idẽ repetit. Bar. j. i sua distin. ⁊ ita indifferẽter oẽs trãseũt. Mihi aũt ista ꝯcordia ⁊ differentia inter creditorẽ, ⁊ ꝑmissorẽ nulla tenus plʒ, qꝛ isto mõ ꝯctus claudicaret, ꝙ est absurdũ. l. Jul. §. si qs a pupil. ⁊ ibi Bar. de act. emp. gl. in l. j. ff. de rescin. vẽ. Scdo istud esset ꝯ oẽs regulas mũdi, nã magis fauem⁹ ꝑmissori, ⁊ sic debitori, ꝙ ipsi creditori, vt i l. fauorabiliores. ð re. iu. l. Arrian⁹. ff. ð act. ⁊ obli. c. ex literis. ð ꝓb. ⁊ sic fauorabilior est cã repetitionis, quã sit cã petitionis, ⁊ tñ Bar. vult totũ ꝯriũ. Itẽ nõ dʒ licere creditori, illud ꝙ nõ lʒ debitori, qꝛ iudicia non debent claudicare. l. si. C. ð fru. ⁊ li. expẽ. regula ñ lʒ actori. ð re. iu. in vj. Propter ista puto teneri ꝯ Bar. ⁊ oẽs, ꝙ imo in obligatiõe gñis in pte stichi soluta sicut ex parte creditoris obligatio ⁊ exercitiũ nõ sunt in pẽdẽti. d. l. si stipulatus. §. j. ita ẽt ex pte ꝑmissoris repetitio ⁊ exercitiũ nõ sunt in pẽdẽti, vt dicit tex. hic, vno statim possit repeti, aut si nolit repetere stet i pẽdẽti donec aliud soluat. Et si diceret ꝙ ex pte promissoris q soluit ptẽ stichi, militet rõ q nõ militet ex parte creditoris, qꝛ qñ ꝑmissor in genere soluit ptẽ stichi, iõ pars soluta stat in pẽdẽti eo qꝛ creditor põt illã partẽ retinere loco pignoris, donec soluat aliã partẽ. tex est in l. elegãter. §. qui reprobos. ff. de pig. act. ⁊ l. si cũ aurũ. ff. de sol. ⁊ ita dt Pau. de cast. ad istũ tex. Qꝛ ad hoc no. rñde, ꝙ istud ꝙ creditor possit tenere loco pignoris ptẽ stichi donec integraliter soluatur, istud nõ facit q minus statim etiã sit nata ꝯditio indebiti ad repetionẽ ⁊ ꝙ ex ea posset seq ꝯdẽnatio, q̃uis postea post latã sñiã posset impediri executio p ꝑ facultatẽ retinẽdi loco pignoris, ⁊ sic talis exceptio nõ opponit petitioni, nec sñie, sed solũ executioni q est maxime effect⁹. Ita magister declarat Bal. in l. ita stipupulatus, magna in tertia charta. j. e. ⁊ ita ⁊ cõsiderat Are. hic in pe. col. sed ad aliud ꝓpositũ, ⁊ ista mihi videtur vera ꝯ cõmunẽ opi. ¶ † Ultra Bar. ⁊ ei⁹ dicta qb⁹ scribẽtes nihil addũt. No. diligẽter regulã isti⁹ gl. in scda pte, ꝙ aliud est liberatio, aliud cessatio obligatiõis ad tps, ⁊ ista gl. semp allegat ſm Pau. de ca. hic, ꝙ aliqñ obligatio cessat ad tps, ⁊ tñ nõ est extincta, p tex. optimũ. i l. q res. §. §. areã. all. i gl. ff. de so. Adde ꝙ Bal. hic de q nemo facit mẽtionẽ p ista regula gl. addit bonũ tex. in l. cũ hic stat⁹. §. si sponsus. j. ver. siue aũt. ff. ð do. inter vi. ⁊ vxo. in verb. põt dici pẽdere acceptilationẽ ñ ipsam sed effectũ ei⁹. † Refert Bal. alias fuisse magnã qõnẽ in ciuitate Bononie tpe interdicti. ꝙ ibi fuit positũ per quẽdã familiarẽ pape a q potuit appellari, ⁊ tñ interdictũ habuit effectũ, deinde papa suspendit, ⁊ Bononiẽnses appellarũt ab iniqtate illi⁹ interdicti. Erat qõ an pẽdẽte illa appellatione ⁊ suspẽsiõe possent diuina celebrari, fuerũt varie opi. Bal. ꝯcludit ꝙ aut interdictũ fuit supensum per modũ tẽporalis liberatiõis vide hic p Bal. Adde tex. in c. ad hec em̃. vbi gl. ⁊ ibidẽ Ab. ⁊ talib. de ap. vbi etiã canoniste. Jo. cal. i ti. de ecclesiastico interdicto. ad si. in vlt. q. Adde etiã ad istã qõnẽ no. Bal. i c. ij. ð testi. cogẽ. vbi querit si sñia excõicatiõis sit relaxata cã ferendi testimoniũ. c. veniẽs. c. §. fi. ð testi. an interi possit appellari. videret ꝙ sic, qꝛ interi cessat examinatio. Cõtrariũ determinat Bal. qꝛ ista est potius quedã suspensio q̃ liberatio, p istã glo. hic nã aliud est suspẽsio q̃ extinctio, vt dt tex. quẽ gl. alle. in d. l. q res. §. areã. ¶ In gl. ibi. vt j. de accep. l. qui homine. ista ista gl. male dicit, qꝛ iste heres nõ est liberatus, sed bñ suspenditur exercitiũ. ⁊ l. allegata nihil facit, qꝛ loquit in obligatiõe alternatiua. Scdo qꝛ loquitur de vera solutione, nos loqmur de obligatiõe generis. ¶ Circa istã quartã partẽ gl. Bart. ⁊ cõiter doct. faciũt differẽtiã in obligatione gñis parte stichi soluta inter principalẽ promissorẽ, ⁊ eius heredes, qꝛ si principalis ꝑmissor soluat partẽ i sticho põt creditor de pñti petere integrũ hominẽ nõ obstãte illa pte, que ñ impedit exercitiũ actiõis, secus i heredib⁹ ꝑmissoris, qꝛ si vnus soluit partẽ ista solutio ñ liberat eũ, sed bñ liberatũ exercitiũ actionis, qꝛ soluit totũ ꝙ dʒ, ſʒ promissor nõ ita cõcludit Bar. ⁊ cõiter oẽs sequũt. Ista differẽtia Bar. ⁊ doc. nõ vr̃ posse de iure ꝓcedere, ꝓut etiã tʒ Bexu. hic, qꝛ ratio diuersitatis in qua se fundat Bar. ⁊ doc. est falsa. dũ dicũt ꝙ in heredibus vn⁹ soluẽdo partem stichi sibi tãgentẽ soluit totũ quod dʒ istud est falsum imo non soluit ꝙ dʒ prout dicit glo in parte precedenti cum debeatur homo integer q per oẽs deducitur in stipulationẽ

⁊ sic nõ debebat ps stichi soluta. ſʒ debebat illa pars hois q per oẽs deducet. ⁊ differẽtia Bar. iure nõ ꝓbatur, ⁊ regula est in ꝯriũ ꝙ inter promissorẽ ⁊ eius heredes nõ sit differẽtia. §. ex his. j. ea. l. ⁊ ita possit teneri ꝯ Bar. et oẽs. ¶ In ea. gl. ad finẽ. habes ex gl. tres solutiones ad cõtrariũ. §. si. tñ. j. ea. l. j. est falsa: qꝛ si debitor quãtitatis vbi stipulatio est cũ parte diuidua nõ põt soluere partẽ inuito creditore. multominus in debitore generis. scda solutio est vera in se. l. si stipulat⁹. §. j. de sol. ſʒ diuinat. vera est solutio ſm Bar. ibi ꝙ tex. noster loquit in vera solutiõe, qꝛ si liberaret p solutionẽ illius partis incideremus in cõueniẽs. l. in executionẽ. §. ꝑ pte. ſʒ ꝯ. iũ loquitur in solutiõe facta. s. in sñia ⁊ acceptilatione que inducũt fictã solutionẽ, q tñ fieri in parte põt ⁊ dicemus in §. si tamen

48 ¶ † Circa vl. q. Bar. ⁊ subtilẽ ⁊ subtiliter examinatã p Bar. adde ꝙ ista oĩa q ponit Bar. hic ẽt ponit idẽ Bart. ſʒ lati⁹ i d. l. meui⁹. §. i duob⁹. i iij. op. de le. ij. ⁊ semp io isto articulo remittimur ad Bar. hic, ⁊ ibi. Tu aduerte in quãtum Bar. reprobãdo Jac. de Are. facit fundamentum ꝙ tacita conditio impedit trãsmissionẽ legati. Ro. hic reprobat, sed Bar. hic non meret reprehẽdi. qꝛ tacita cõditio pueniẽs, ex propria volũtate defuncti dũ impedit trãsmissionẽ legati. l. vnica. si naut. C. de cadu. tol. l. ꝙ pure. ff. qñ dies leg. ced. l. aliquãdo. ff. de cõ. ⁊ demõ. ſʒ cõditio tacita ex dispositione. l. illa nõ impedit transmissionẽ legati. ita loquit. l. cõditiões q extrĩsec⁹. ⁊ ibi Bart.

19 bñ declarat. ff. de cõ. ⁊ demõ. ¶ † Circa ꝯclusionẽ quã tʒ Bar. quod in obligatione generis nullus certus ⁊ determinatus de pñti sit in obligatione ſʒ determinãdus ex solutiõe futura ⁊ lʒ vnus sit in obligatione. sed est incertũ qui sit ille ⁊ pp istã incertitudinẽ istud legatũ vr̃ habere cõditionis speciem non proprie cõditionẽ. Istã conclusionẽ ⁊ opi. Bar. reprehendit Are. hic. qꝛ ista opi. ſm eũ cõfundit p tex. quos allegat Bar. in l. hoĩe. ⁊ in l. si Pãphilo. ff. de opt. leg. nã in d. l. hominem legatarius q habet optionẽ serui in genere nõ põt vnũ repu-

40 diare, qꝛ tale legatũ ẽ conditionale † ⁊ iuri de futuro añ purificatã cõditionẽ qs renũtiare nõ põt. l. si ita scriptũ. §. si sub ꝯditi õe. de leg. ij. ita etiã in pãphilo, sed ista iura ñ ignorauit Bar. qꝛ ipse etiã reprehẽdit, ⁊ ꝙ gl. ꝓprie vtunt istis rõnibus ſʒ ipse dicit ꝙ ille gl. debẽt intelligi ꝙ illud legatũ sit conditionale nõ proprie sed propter futurã solutionẽ, ⁊ sic Bart. met rñdet ꝯ Bar. etiam põderat Are. tex. qui videt multũ stringere in. d. l. meui⁹. §. duob⁹. añ fi. vbi hominis legatũ ⁊ sic in

41 genere singulos homines ꝯtinet. põdera illud verbũ † ꝯtinet ꝙ respicit substãtiã obligationis ⁊ nõ solutionẽ vt dicit Bar.

a ꝯfirmãt Mod. senen. [a] qꝛ verbũ ꝯtinet importat de ꝓpria significatiõe vt dicit Bar. in. l. cui eorũ. §. affinitatis. ff. ð postu. tenẽdo opi. Bar. q cõiter tenet. respõde ad istũ tex. ꝙ legatũ hominis i genere singulos homines ꝯtinet. vex est aptitudine ſʒ nõ actu: qꝛ q libet eorũ põt solui nõ tñ oẽs sunt in obligatione, ⁊ si dicas qd rñdes ad verbũ ꝯtinet. dico ꝙ verbũ ꝯtinet intelligit large ⁊ improprie. põdero tex. in. l. hereditatis appellatiõe. la. ij. ff. ð ver. sig. vbi dt iste tex. hr̃ditatis appellatione bonoꝝ possessio ꝯtinet. ecce ꝙ ibi ponit significationem isti⁹ verbi ꝯtinet. ⁊ tñ habes casum in. l. ij. ff. de bo. poss. ꝙ appellatiõe bonoꝝ venit hereditas. ad idẽ est tex. in. l. i legibus. ff. ⁊. test. vbi generis appellatiõe spõsus ꝯtinet, ⁊ tñ in. l. si q mihi vxor. §. j. ⁊ sequẽti. ff. ð ritu nup. dr̃. ꝙ appellatiõe generis spõsus nõ ꝯtinet. ⁊ sic dicit totũ contrarium ꝙ sponsus nõ ẽ proprie gener ſʒ improprie. Ad idẽ habes text. in. l. actio in personã. ff. ð act. ⁊ obl. vbi dt tex. ꝙ differẽtia est inter actionẽ ⁊ petitionẽ: qꝛ actio in persona petitio in rẽ, ⁊ tñ tex. in l. actionis verbo. de act. ⁊ obli. ꝙ actionis verbo petitio ꝯtinet vtitur verbo ꝯtinetur ⁊ tñ est improprie, ⁊ ibi gl. ꝓpẽdit de hoc. De hoc ad idẽ apud canonistas habes tex. in. c. pue-

42 nit. el. j. de testi. cogẽ. vbi dt tex. ꝙ † appellatione instrumẽtorum testes ꝯtinent. põdera verbum ꝯtinent. ⁊ tñ proprie: qꝛ appellatione instrumentoꝝ ñ veniũt testes ſʒ scripture, ſʒ qꝛ instrumẽta dicunt q instruunt cãm ⁊ ibi Abb. in. ij. no dicit ꝙ est large ⁊ improprie. Et iõ Bar. met sibi ꝯrius in. l. liberorũ. ff. de ver. sig. in quãtũ ibi tex. dt ꝙ liberorũ appellatione nepotes ꝯtinent dt Bart. ibi. vij. col. põdera verbũ continent, ꝙ importat large ⁊ improprie ⁊ nõ ꝓprie ideo in proposito circa. l. meuius. §. duobus. in verb. ꝯtinet. dicit Are. ꝙ verbũ ꝯtinet ibi ꝙ importat large ⁊ improprie: qꝛ semper iuriscõsulti vsi sunt verbo ꝯtinet. improprie, ⁊ sic videt ꝙ opi. Bar. põt defendi: qꝛ cõiter approbata. Duo tñ sunt in qbus dubito ꝯ Bar. ⁊ eius doctrinã primo tex. in illa. l. iij. ff. qui ⁊ a qb. que allegat per Jac. ð Are. vbi tex. dicit ꝙ in legato generis vel optionis ꝙ quodãmodo vident singuli sub conditione legati. Bart. põderat dictionẽ quodãmodo, q est dictio improprietatis ⁊c. ergo tex. vult ꝙ ibi in legato generis cõditio sit

a ¶ Senenses Adde ꝙ bar. idem dicit hoc vbo cõtinet i l. hec vba. ff. ad l. iu. de adul. Sed idẽmet Bar. tʒ oppositũ i l. liberorũ in vl. col. v. õro nunqd. ff de ver. sig. Et ꝓbat i illo tex. c. fi. ð quo dicto latius p doc in l. Sallus. in §. instituẽs. ff. ð lib. ⁊ posthu. ⁊ dictũ Bar repbat etiã hic idem author in l. emãcipati. in pen. co. C. q adm. vbi dt esse oĩno falsũ ð quo etiã vide p Feli. in ru. de fi. inst. col. ij. Et vltra eos egoal lego tres tex. vn⁹ est i l. patroni. ff. ð v. sig. ali⁹ in l. appellatione parẽtis. ff. de ver. sign. ⁊ tñ hoc est tex interpretatiõe vt dt ibi glo. Nã secus est ex ꝓpria vocabuli significatiõe, qꝛ tũc cõtinetur solũ vsq ad tritauũ, vt dicit tex. in l. iuris cõsult⁹. §. parẽtes. ff. ð gradib. ⁊ etiam bonus tex. in l. viriles co. ti. de ver. sig. maxime pp dictionẽ intdũ ibi positã, q cnotat irregularitatẽ iuxta. l. serui stillicidiũ. ff. de seru. vrb. pdi. ⁊ l. vo. §. interdũ. ff. ð sol. ⁊ l. si vt certo. §. iterdũ. cũ sim. ff. commo.

¶ Circa istū ⁊c. vide que dicit idem author post alios. in l. iiij. §. cato. col. vj. ⁊ rx. j. eo. Nō omitto ꝙ ex isto no. Ang. ⁊ quidā alij post eum hic colligunt argumentum ꝙ heredes vnius vasalli tenentur iurare fidelitatem dño insolidū, lȝ possideant feudū pro parte, ⁊ hoc est hodie declaratū in c. j. §. omnes filij. si de feu. fue. ꝯtro. inter do ⁊ ang. ⁊ ita tȝ Ang. in l. loci corpus. §. si fundus. ff. si ser. vē. Sed queritur p Aret. quid econtra nunqd vnus vasall⁹ teneatur iurare fidelitatē pluribus heredib⁹ domini sui in solidum, Angel. in d. §. si fundus tenet qd similiter pluribus heredib. dñi sui vasallus cogetur iurare fidelitatem in solidū. sȝ gl. in d. l. omnes filij. dicit qd nō tenetur iurare fidelitatē nisi vni. ⁊ est i eius electione cui iuret p tex. in c. imperialem. §. preterea. el. ij. de probib. feud. alie. per fed. vel dȝ iurari fidelitas an iuniori secūdum Bal. referētem quorundam opi. in d. §. omnes filij. Jo. An. i addi. Spe. in ti. de feud. §. quoniā. ver. li. c. xxix. Sequitur pmā opinio glo. ꝙ sit in electiōe vasalli cui iuret ⁊ hanc secundū Areti. hic sequeremur in practica, q2 est cōmunis. Tu aduerte ꝙ An. d Iser. ⁊ Jaco. Alu. in d. §. omnes filij tenēt opi. Angel. vbi s. ꝙ imo vasallus teneatur prestare iuramentum fidelitatis omnibus heredib⁹ domini ⁊ respondet ad d. §. preterea. el. ij. quod loquitur in feu. voluntario casu ṡo nostro feudum est necessarium per successorē heredum. Quesiuit etiam Are. hic, an ⁊ quando vasallus possit renūtiare iuri feudali inuito domino, de quo latius per ꝯ cli. in c. cū ecclesiarum. de censi. ⁊ ibidem in penultima ⁊ vlti. col. quomodo ⁊ in quibus casibus, feudū possit diuidi.

quasi improprie ⁊ nō proprie. sed Bar. nō bñ ⁊ nō realiter cōsiderauit illū tex. ⁊ istud ē ꝙ voluit dicere Are. q2 in illo tex. dictio quodāmodo, nō referṫ ad dictionē ꝯditiōe, q2 si tex. diceret quodāmō sub ꝯditiōe Bar. diceret veritatē: sȝ ibi in illo tex. dictio quodāmō, no. improprietatis nō referṫ ad dictionē ꝯditiōe, sȝ ad dictione quodāmō singuli hoīes. ⁊ istud est ꝙ etiā hic dt Areti. ⁊ ad ꝙ ponderat illā. l. iij. ⁊ erit sensus ꝙ in legato gñeris quodāmō singuli homines vidētur inesse in aditiōe nō ꝑprie sȝ improprie, ⁊ nō referṫ ad dictionē sub cōditiōe: ⁊ hoc mō ille tex. nō euaderet p Bar. sȝ staret p Jaco

43 de Are. ⁊ reuera ista est veritas. ¶ † Scdo inquātū cōcludit Bar. ꝙ in obligatione gñis vn⁹ hō est in obligatiōe, sed nescit qs an iste vel ille vn⁹. In ꝯtrium vṙ facere tex. in l. ⁊ q iurā. § si is qui hominē. j. de accep. in verb. totā obligationē. allegatus ō. p Bar. pōdera illā vniuersalē totā positā in tex. ergo vult ibi tex. ꝙ in obligatiōe gñis plus ꝙ vnus sit in obligatione. nā ibi in obligatione gñis facta fuit acceptilatio i sticho dicit tex. per illā acceptilatione tota obligatio perimiṫ, ergo apparet ꝙ obligatio erat i pl⁹ ꝙ in vno, nec pōt dici ꝙ

44 ibi ideo sit pp incertudinē solutionis. † Quero que est differētia inter legatū generis simpliciter ⁊ legatū optionis in gñe. dic quod differentia est, q2 in legato generis simpliciter non potest eligere meliorem. sed mediocrē, sed in legato optionis in genere legatarius pōt eligere illū quē ipse vult.

1 ☞ In obligatiōe gñis vel alternatiua sicut pncipalis dbitor soluēdo etiā creditore volente nō liberaṫ ita, nec eius heres.

3 Qñ sunt plura dbita, pmissor pōt soluere vnū īuito creditore.

3 Ex persnoa heredū non dȝ immutari conditio obligationis.

4 Quādo defunctus tenebaṫ omni respectu ad indiuiduū, obligatio trāsit ad singulos heredes, q2 ꝑ l. etiā diuidi nō pōt.

5 Heres promissoris si soluit ex necessitate vel constituit seruitutem promissum pōt repetere a coheredibus suis.

6 Si stipulator seruitutis decessit pluribus relictis heredib⁹ cuilibet eorum competit actio insolidum.

7 Actio nego. gest. an competat pro his que fiunt tam voluntarie quam necessarie.

8 Conditiones indiuidue inter heredes.

9 Qualiter sit subueniendū creditori contra heredes promissoris in obligatione generis quando sunt discordantes.

10 Qñ plures discordant in preiudicium tertij iudex potest cogere eos ad concordiam.

12 Judiciū fortis nūquā hȝ locum nisi qñ est dubium de iure, secus si de facto.

13 In stipulatione gñis qñ decidit stipulator relictis pluribus heredibus, ⁊ promissor hȝ electionē soluēdi, si vni heredū soluat partē in vno, alteri partē in alio seruo nō liberabitur.

14 In obligatione generis vn⁹ ex pluribus heredib⁹ promissoris ex necessitate cogitur soluere totum.

15 An ⁊ qñ interesse seu estimatio que est quantitatis iudicetur diuiduum vel indiuiduum.

16 Xij. vncie faciūt vnā librā. viij. vtro faciunt vnā marcham.

17 In seruitute iam cōstituta qñ agitur confessoria vel negatoria, an victoria vnius possit alijs prodesse.

§ Ex his.

Iste. §. summaṫ p Bar. ⁊ doc. vno mō ego summo si istū. §. ⁊ cōplectar totā literā. In stipulatiōe gñis vel alternatiua qñis obligatio diuidaṫ iter deredes pmissoris, tñ vn⁹ eorū soluēdo partē suā nō liberaṫ ceteri soluat ptes suas in eadē re. in stipulatiōe vero seruitutū realiū, q2 sunt omnino indiuidue, singuli heredis pmissoris, insolidū tenēṫ ⁊ cuilibet ipsorū insolidū cōpetit actio, h. d. Iste. §. fm Bar. An. ⁊ Jmo. ponit tres illationes ⁊ ita diuiditṫ in tres ptes. Tu diuide in tres hoc mō. In prima loquiṫ de stipulatiōe gñis vel alternatiua. In scda de stipulatiōe seruitū predialiū oīno indiuidua. In tertia qñ stipulator decessit relictis plurib⁹ hrdibus, scda ibi, ⁊ ideo si tertia ibi, ex quo quidē qualibet pars subdiuiditur in duas put ēt dicit Bar.

1 ¶ † No. primo ex hoc tex. ꝙ in obligatione gñis vel alternatiua sicut principalis debitor soluēdo ptē ēt creditore volente nō liberaṫ soluēdo partē: ita nec ei⁹ heredes. Anteꝙ pcedā vlterius opere pretiū est inuestigare que fuerit rō dubitandi in ista pria decisiōe tex. deinde que fuit ratio decidēdi, rñdeo ꝙ duplex fuit ratio dubitādi ⁊ similiter duplex rō decidēdi. Pria ratio dubitādi fuit, q2 pricipali debitori poterit imputari quare nō soluebat totū, put ad totū tenebaṫ sed heredib⁹ nō videbaṫ imputādū. cū singuli nō tenerentur in pl⁹ quam pro hereditarijs portionibus, q2 in plus non representant defunctum. l. cū a matre. C. de rei vendi. l. si ab eo. C. d nego. gest. ⁊ habes glo. no. ⁊ or. in l. ij. §. fi. ⁊ ibi Bar. cā not. ff. de pret. stip. Et sic nihil poterat imputari heredi si nō soluebat totū, q2 nō tenebatur nisi p parte hereditaria, ergo videtur ꝙ debebaṫ liberari soluēdo partē, ⁊ nihil est qd debeat sibi im

2 putari si volebat soluere pro parte sua. † Secūda rō dubitandi fuerat, q2 quādo sunt plura debita promissor potest soluere vnū inuito creditore. tex. est in l. fi. ff. quib. mo. pign⁹ vel hypo. sol. sed sic est ꝙ mortuo pmissore lex facit diuisionē inter heredes p hereditarijs partibus. l. p hrditarijs. C. d hered. actio. l. j. C. si cer. peta. l. p hereditarijs. ⁊ per totū. C. de her. acti. ergo cum sint facta plura debita, videbatur qd quilibet heredū volēs soluere suū debitum, deberet liberari. istis non obstātibus hic iuriscō. no. determinat cōtrariū. Et ratio decidēdi est duplex. Prima fuit rō ⁊ quidē fundamētalis. Nā in obligatione generis vel alternatiua quare principalis pmissor soluēdo partē in sticho nō liberabaṫ in parte, ratio est q2 posset cōtingere absurdū ꝙ in diuersis rebus fieret solutio ꝙ lex abhorret l. in executione. §. p parte. j. e. Ista met rō militat in persona heredum, q2 si vnus heres soluendo partē in sticho liberareṫ, alij postea heredes possēt soluere in alijs rebus, ⁊ multo magis limitat illa ratio in heredibus, quā in pncipali, q2 facilius illa diuersitas induceret in plurib⁹ hrdibus quā in vno solo, ⁊ sic in principali. l. itē si vnus. §. principaliter. ff. de arbi. ⁊ ista fuit fundamētalis rō iō isti⁹ tex. Secūda ratio, decidendi est, q2 pticularis solutio affert incōmodū creditori. l. plane. ff. fami. erci. q ratio ita militat ī heredibus sicut in principali, ⁊ per ista tollitur prima ratio dubitādi ꝙ potest imputari promissori quare nō soluit totum. Nō ob. secūda ratio dubitandi dum dicebatur ꝙ qñ sunt plura debita pōt debitor soluere vnū, nā pcedit quando ab initio sunt plura debita nō quando de vno deuenitur ad plura, tūc reputatur vnū, ex quo heredes representant vnū scilicet defunctū. l. cui fundus. in ff. de cōd. ⁊ demō. ⁊ dicit gl. hic in verbo pos sunt vbi videbitis, ⁊ isto mō habes enucleatum sensum text.

3 ¶ † Scdo no. ex hoc tex. regulā ad quā semper allegatur iste tex. ꝙ ex persona heredū nō dȝ immutari conditio obligationis. duas leges cōcordātes habetis in gl. ⁊ vltra leges quas allegat glo. adde tex. in l. in executione pro parte. ⁊ ibi Pau. de ca. ad hoc no. j. eo. alibi dt tex. no. in l. ij. in fi. C. d fru. ⁊ li. expē. quod heredis succedētis in vitiū par habenda est fortuna hrdis ⁊ defuncti. Tu tñ circa hanc regulā videas tex. no. i l. fi. C de euic. quā Bar. ⁊ Bal. ⁊ alij dicunt esse singularem, ⁊ nouū casum ⁊ se nescire alibi illū tex. Ubi dicit tex. ꝙ si vendidi domū ⁊ pro euictiōe dedi in fideiussorē Titiū euenit casus, mortuus est fideiussor relicto herede, q pponiṫ domum esse suā, quero an poterit suam vēdicare videtur dicendum quod non, q2 quē de euictione, tenet actio eundē fortius repellit exceptio, tn ibi tex. decidit contrarium ꝙ imo poterit vendicare istā domum, ⁊ sic vides ꝙ ex persona heredis immutatur conditio obligationis, sed responde ꝙ regula q obstat, procedit qñ quis tenetur d euictione nomine suo, ⁊ sic ex diuersitate iuris pōt immutari conditio, ⁊ sic habes limitationem ꝙ ex persona hrdis nō immutatur ꝯditio obligationis ex verū vbi heres pretenderet ius ex persona sua, ꝙ defunctus nō pretēdebat, hec limitatio ad istū. tex. limitat etiā l. vēdicantem. ff. d euic. vbi dicit quē de euictione tenet actio ⁊c. ¶ Secundo p illū tex. datur secūda limitatio, ꝙ ex persona heredis. nō immutatur obligationis conditio, est verum nisi heres pretendat ius ex persona sua, nō tanꝙ hrs. Alibi habes tex. no. ⁊ cōtrariū ad proxime precedentē, ꝙ aliqñ plenior est obligatio ꝯ heredē, quā cōtra defunctū. tex. est no. multū in l. si ꝑ imprudentiā. §. nō mirū. ff. de euic. reliqua ad istā regulā videbim⁹ in gl. i verbo immutaṫ. ¶ † Tertio nō principalr. in ver. ⁊ iō ꝙ qñ ad indiuiduū omni respectu tenebaṫ defunct⁹ ad singulos heredes trāsit obligatio insolidū illa ratione, q2 etiam p legē diuidi nō pōt. dicit iuriscō. in l. heredes. §. an ea. ff. fa. ercisciū. Sic pōdera ꝙ isto casu ex persona heredū immutat cōditio obligationis ex quo ab initio erat vna persona pmissoris multiplicaṫ in personis heredū q2 nūc tot sunt obligationes

4 ꝙ heredes promissoris. Circa istum tex. pro declaratione terminorū, quero quādo, obligatio est omnino indiuidua, vt

dua,vt est seruitutum realiū q̃ nec legaliter ꝛ sic ciuiliter nec naturalit pōt diuidi,est necesse ꝙ heredes singuli insolidū teneant:q2 res est oīno īdiuidua, ex necessitate quilibet tenetur insolidum,ꝛ vna obligatiōe fiūt plures ꝛ sic obligatio multiplicatur. Opere pciū ē videre,quare lex ꝓpter necessitatē non statuit potius ꝙ heredes omnes collectiue,ꝛ sic simul teneant insolidū,quā statuerit ꝙ singuli ꝺ per se tenerent insolidū. Primū fuisset melius : q2 isto mō minus lederet regula legis nostre: q2 ex persona heredū ꝯditio obligationis min⁹ lederet q̄ī ꝓo casu,ꝛ tanto fortius debebat lex ista statuere: q2 oēs hr̄des collectiue simul representant defectū:singuli autē non representant: q2 quilibet tātum pro parte,ꝑ qua est hr̄s ꝛ nō pl⁹ ꝑm ꝙ dixi in primo no. Et sic videret mihi per istas duas rationes ꝙ lex debuisset sic statuere, ꝛ meli⁹ fecisset sic facere,ꝙ oēs heredes tenerentur insolidū collectiue, ꝛ sic simul,quā sicut fecit,ꝙ singuli insolidum teneātur ꝓ solutione. Potes dicere ꝙ lex istud fecit duplici cōsideratione, ꝛ istud est quātū sciā tibi dicere. Prima:q2 plures persone nō cōsiderātur vt vniuersi nisi qn̄ faciunt collegiū vel capitulum vel vniuersitatem.ita no.gl.ꝛ doc.in.c.cum oēs.de consti.ideo in casu nostro lex noluit plures heredes teneri collectiue,sed distributiue:q2 hic nō faciunt collegiū nec vniuersitatē. Scd̄a ꝛ notabilis rō:q2 nunq̄ plures ꝯsiderant vt vniuersi, quando ad illos vt ad singulos,ꝛ nō vt ad vniuersos ꝯmodū ꝛ icōmodum pertinet.l.per fundum.ff.ꝺ serui.rust.pred.habetur in. l.ꝙ maior.ff.ad munic. Et facit ꝙ dicit Bar.j.cū ergo plures heredes in hereditate nō habēt cōmoda ꝛ incōmoda vt vniuersi sed vt singuli:ideo lex voluit ꝙ in obligatione indiuidua
5 tenerent singuli insolidū,nō oēs simul ꝛ collectiue. ¶ † Quarto principaliter no.in veri.cu.sed quo casu.duo principalia. Primo vez intellectum isti⁹ tex.ꝙ qn̄ actū fuit īsolidū ꝯtra vnū ex heredib⁹ ꝓmissoris de seruitute cōstituenda, ꝛ q2 ipse solus cōstituere nō poterat:q2 heredes non ꝯsentiebant.ꝺ.l. per fundū.ff.ꝺ ser. rusti.pred.ꝛ.l.fi.ff.cōia pred. fuit ꝯdēnatus ad solidā seruitutem ex quo obligatio dādi erat precisa deinde post sniam fuit facta executio per officiū iudicis mercenarium ad solidam prestationē,iste heres qui soluit insolidū repetet a cohr̄dib⁹ ꝑ iudiciū fam.ercis.eo q2 soluit ex necessitate.ꝛ.j.dicit Bar. ¶ Quinto [a] ergo subtilius pōdera istū tex.in verb.insolidū.vbi considera ꝙ iurisconsultus multū in ambiguo loqtur,ꝛ dt solidū soluit,q2 non dicit vtrū soluerit estimatio in totū an seruitutē in totā.nā tex.nō aperit Bart. intelligit ꝙ soluit estimationē:aliq ꝙ seruitutē. Pōdera hic esse i tex.vnū pp ꝙ vnus ex pluribus heredibus ꝓmissoris ñ pōt solus ꝯstituere seruitutē in totū in fundo cōi aliis dissentiētib⁹ nisi iteruenjat ꝯsensus cōi cohr̄dū,ꝛ si ꝯstitueret nihil repeteret a cohr̄dibus actione fami.ercis.cuius ꝯriū dz hic i hoc tex.in l.hr̄des.§.cū si ꝓmissor.ff.fa.er.ꝛ ita ꝯcludit Jmo. Pau.de ca.ꝛ Al.ꝛ alij Mo.hic ꝛ i §.cato.sup viij.op.Bar. j.eo.ꝛ rn̄dēt ad tex.in l.si ꝓcuratorē.§.si ignorantes in prin. ꝛ.mā.ꝛ j.Bar.vbi reseruo dicēdū in §.Cato. Stat ergo cōis ꝯclusio scribētiū.ꝙ si ꝓmissor qui promisit solidā seruitutem decessit relictis plurib⁹ heredibus.nō pōtest vn⁹ ex istis constituere seruitutē in fundo cōi nisi aliis ꝯsentiētibus,sz ipsi referūt Ang ꝯriū tenere. Sz in lecturis meis quas habeo duas scripturas aliā impressam non reperio Ang.ꝯriū tenere, iō ñ facio mētionē de hoc. Cōtra istā cōem cōclusionē arguit fortiter ꝙ qn̄ seruitus fuit ꝓmissa per principalē,q moritur relictis pluribus hr̄dibus ꝙ imo vn⁹ possit cōstituere seruitutē aliis ñ ꝯsentiētib⁹,ꝛ arguo sic. Nos habemus regulā ꝙ qn̄ negotiū spectat ad plures ꝑ indiuiso,ꝛ ñ pōt ꝓpter tale negotiū expediri,qlibet absq̄ aliis pōt expedire dūmō vtiliter faciat.tex est q ꝓprie ponit istā regulā.l.hr̄des.§.si vn⁹.ff.fa. er.ꝑ quā ita formaliter no.Bar.in l.ꝛ hec distinc.§.cū fundū ff.loc. Et ꝑ istā regulā decidit ibi sin.ꝛ Bar.nō obliuiscaris ꝺ ista decisiōe,ꝙ si plures fratres hr̄des habēt domū cōem vel fundū ꝑ indiuiso,vn⁹ vult locare alij nolūt,ꝛ dicūt si tu vis locare loces ꝑ pte tua,dt Bar.ꝙ si erat domus solita locari,poterit eis inuitis locari. Eodē mō in pdio q hr̄ pro indiuiso, ꝛ dt vn⁹ volo facere arare,tūc ille sol⁹ pōt facere,q2 vtit re ad vsū destinatū.ꝛ doctrinā Bar.sequit Bal.in l.j.in vlt.q.C.qui test.fa.pos.Lu.Ro.ꝛ do.Al.in l.de pupil.§.si pluriū. ff.de ope.no.nū. Jstud forti⁹ ꝓcedit in casu nostro vbi seruit⁹ erat ꝓmissa a pncipali debitori cui⁹ isti sūt hr̄des,nec pñt ꝯtra ei⁹ factū venire.ergo vr̄ ꝙ vnus solus possit seruitutē ꝯstituere postq̄ est debita,rn̄de ꝙ pdicta regula ꝓcedit ꝙ i his q̄ sunt indiuidua postq̄ ñ pōt fieri ꝓpter ꝙ possint insolidū aliis inuitis.dic verū eē qn̄ nihil diminuit ꝺ iure sociorū ꝓut ꝓcedit distin.Bar.in ꝺ.§.fundū.in ꝺ.l.ꝛ hec distictio.vbi nihil diminuit ꝺ iure sociorū:q2 tūc vn⁹ pōt facere ꝛ alij debēt hr̄e ratū.l.si cōes.ff.de ne.ge.sz in casu nr̄o agit ꝺ minuēdo iure sociorū.l.ꝯstituere seruitutē in fūdo libero. Nā ꝯstituere seruitutē ē i⁹ alioꝝ diminuere.istud ergo ñ dz posse facere aliis nō
6 ꝯsentiētibus,vt dictū est. ¶ † Sexto [b] principal'r nota ibi, ex
b q̊ quidē accipere posse,ꝙ qn̄ stipulator seruitutis decessit relictis pluribus heredibus,cuilibet eorū cōpetit actio insolidū pro ista seruitute dubiū erat duplex. Primo illud ꝙ expresse ponit hic i hoc tex.q2 cū regrat cōsensus oīm coheredū.l.itinere.ff.de serui.rust.pre.vr̄ impossibile ꝙ oēs ꝯsentiat. Scd̄o qn̄ sunt plures dn̄i eiusdē fundi ꝑ indiuiso,vn⁹ solus non pōt ꝯstituere seruitutē.ꝺ.l.itineris.ꝛ l.ꝑ fundū.ff.de ser.rust.pd. q2 seruitus nō pōt vni eorū in solidū acqri. Ergo videbatur ꝙ ista stipulatio seruitutis deberet vitiari,q2 deueniret ad casum a q̊ incipere nō posset. Juriscōsultus rn̄det ad primā obiectionē ꝙ istud nō est impossibile, sz difficile,ꝛ difficultas nō vitiat stipulationē.l.cōtinu⁹.§.illud.j.e. Ad scd̄m nō rn̄det hic iuriscōsult⁹ sz in l.plurib⁹.§.si placeat.j.e.rn̄det ꝙ argumentū ꝓcederet qn̄ ageret de seruitute de nouo acqrenda, q2 vn⁹ heredū nō posset solus cōstituere.sed nos loqmur in seruitute iā acquisita per defunctū,q̊ casu procedit regula,ꝙ multa facta tollerātur.q̄ tñ a principio fieri prohibent.arg.l.patre furioso.de his qui sunt sui. Expeditis textualib⁹ venio ad expeditionē gl.sup verbo possum. ¶ Jn e.gl.ad fi.habes ex gl. solutionē ꝛ rōnē solutiōis,sicut defunct⁹ q erat ꝓmissor gñeris soluēdo partē nō liberat,ita nec heredes,qui habēt loco vni⁹. Sz aduerte q2 vr̄ ꝙ gl.in solutiōe male loquatur.pz, q2 cōsequētia quā facit gl.nō est bona,nā ād tollendā consequen a
tiā sufficit dare instātiā.glo.in l.creditori.ff.de ope.no.nun. gl.in c.sicut vrgeri.j.q.j.ꝙ nō sit bona cōsequētia glo. ꝓbat. q2 dat instātia. Pone principalis erat debitor dandi cētū,si ipse principalis voluisset soluere partē inuito creditore non posset,nec liberaret.l.tutor.§.Luci⁹.de vsu.gl.in §.pce.ꝛ tñ b
eo mortuo relictis plurib⁹ si vn⁹ velit soluere partē suā inuito creditore pōt,ꝛ liberat a pte sua.l.si testō.§.j.in versic.ꝙ si duo.ff.de fideius. Bar.ꝛ oēs hic. Ergo ꝯsequētia gl.nō ē bona q2 dat instātia.ita ꝑ hoc reprehēdit Raph.cu.istā gl:similiter ratio gl.est falsa dū dt ꝙ plures loco vnius habent,istud est falsum,q2 omnes heredes simul vniti ꝛ sic collectiue.bene verū est ꝙ representant vnū sic defunctū,sed qn̄ plures heredes quilibet representat defunctum pro parte in qua est heres. ff. cū a matre.C.de rei ven.l.si ab eo.C.de neg.gest.gl.in l.ij.§.fi.vbi Barto.ff de preto. stipu.ꝛ sic ratio est falsa.vnde Rap.Cu.aliter rn̄det ad oppo.glosſ.ꝙ vnus heredū soluēdo partē nō liberatur,eo q2 nō soluit ꝙ dz q2 nō tenebatur ad ptē stichi quā soluit,sz ad partē hominis in genere. Ego autē defendo consequentiā glosse,ꝛ dico sic ꝙ consequentia quam facit gl.optime procedit in terminis in quibus loquitur in obligatione generis,vel alternatiua vbi sicut principalis ꝓmissor soluēdo ptē in sticho non liberaretur in illa parte, ita nec liberaret aliquis heredū in illa parte soluta ꝑ ipsum heredē ꝛ multo magis militat in heredibus vt iam s̄. dictū est: ratio,ꝛ pp in ꝯuenieñs.l.in executione.§.pro parte.ꝙ militat in omnibus q2 si liberaretur in parte soluta posset soluere aliā ꝛ deueniretur ad incōueniēs.ꝺ.l.in executione.§.pro parte.ꝛ isto modo cōsequētia glos.erit optima. ¶ Capio glo. in verbo immutatur, q̄z diuide in quinq̄ partes. Jn prima allegat duas cōcor.ad regulā tex.postea format tres oppo.ꝛ soluit. Jn quinta op.ꝛ soluit.scd̄a ibi,sz obiicit. Tertia ibi,itē op.de leg.j.quarta ibi,itē oppo.j.eo.quinta ꝛ vltima est ibi, itē qd si vnus. ¶ Jn eadem gl.ibi ꝛ aliter eius heredibus,ista gl.vt dixi nō bñ accōmodat ad l.vnicā.C.de pri. do. Jdeo Bar.melius opponit de l.nō tñ.adde cōiuncta.l. sciendū. de re iud.q2 l.nō tantū,de per se nihil facit.ad idē ꝛ clarius tex. in l.maritū.ff.sol.ma.dic,vt per Bar.q2 si maritus conueniatur ab vxore occasione dotis,vel alterius contractus non potest cōdēnari insolidū.glo.rn̄det ꝙ ibi condemnatio moderatur,sed nō mutat. Pe.de bel.per.rn̄debat ꝙ ibi erat priuilegiū creditoris,ꝙ heredes possent in totū ꝯdēnari. Bar.dt ꝙ rn̄sio gl.est melior ꝛ venit ad ista iura alle. ¶ Jn ea.gl.ibi hic passiue.ibi actiue,istā solutionē repbendit Bar.ꝑ tex.nostrū vbi eqparat siue sint plures heredes ꝓmissoris siue stipulatoris in obligatione indiuidua. Jdeo gl.in ꝺ.l.legatari⁹.aliter rn̄det ꝙ iste loquitur in obligatiōe q̄ est indiuidua.ꝛ text. in l.legatarius.loquit in obligatione diuidua.tñ Py.nō tz istā sol.vt dt Bar. Pe.aliter rn̄det,ꝙ conditio obligationis ñ immutatur ex persona heredum:verū est respectu rei que est in obligatiōe:ꝛ istā sol.refert Cy.in l.iij.C.de ne.gest.ꝛ dicit Bar.ꝙ quilibet istarū solutionū est bona. Tu aduerte in quātum Bar.ꝛ docto.sequuntur solutionē glosſ.in ꝺ.l.legatari⁹. quod ibi est materia diuidua,ideo nimirum si ex persona he-

a ☞ ¶ Quinto. adde Jas.i. l.iiij.§.Cato. col.ij. j. eo. Par p.

b ¶ Sexto, adde Bar.in §. Cato. vi.op. vbi ampliat vt dicat eius interesse insolidū. Jtē Ja. i l. stipulationes nō diuidūtur. colū. iij.j.e. Sz est cōtra.§.item si in facto. in hac eadē l.

redum immutatur obligatio,sed nos loquimur in materia in diuidua,ista solutio seipsam confundit propzie,per tex.in d. l.legatarius ita eam reprehendit subtilis do.Pe.de Bexu. bic,q2 tex.ibi dicit totū ℨ rūdcū ōt q legatarius non pōt p2o parte acceptare,z p2o parte repudiare,ergo materia nō erat diuid ua,q2 potuisset,p prte acceptare z p pte ñ acceptare,lz legatarij heredes ponent,lz rñde q in ipso pmo pncipali legatario erat vnū legatū z ꝓñr vna obligatio,z sic nō poterat eā legatarius scindere.l.neminē.cū l.se.ff.de le.ij.lz in heredi bus eius diuidit, p l.xij.tab.z ꝓsequēter cēset plura legata merito quilibet heredū legatarij pōt facere,put vult z p pte acceptare z p parte nō ista est ppria rō illi⁹ tex. ¶ Jn ea gl. ibi.§.li.lz ibi dices,iurta istā partē gl.Bar.formar duas op. circa quas doc.nihil penitus addūt. ¶ Circa primā oppo. Bar.ex gl.aduerte in quātū Bar.post Pe.de bel.per.z subti les vtramontanos ꝓsupponūt regulā,q actio neg. gest.cō petat p2o his que hūt ex voluntate,z nō p2o his que sunt ex necessitate,q2 si fuerit necessitas cōpetit actio fa.er.ñ actio ne go.gest. ¶ Cōtra istud assumptū Bar.z doc.videtur esse mul ti tex.formales,tex.in l.iij.§.hac actione.ff.de neg.gest. vbi ōt tex.hac actione neg.gest.agitur siue voluntarie fuerit actū siue ex necessitate siue sit necessitas vera siue ꝓsumpta.z.est ter.ad literā. Ad idem fortior tex.in l.qui alien.§.ñ.ff.eo.tit. de neg.gest.vbi tex.loquit in coheredibus vel in cōsortibus seruitutis z sic indiuidui,z dicit,si vnus defendi ex necessitate seruitutē competit sibi actio neg.gest.ℨ ꝓsortes.ad itē tex.in l.j.§.nūc tractemus.cū gl.ff.de tu.z ra.distra.vbi si sunt plu res,z vnus ex necessitate cogatur soluere p2o alio si nō est sol uēdo ℨ eū cōpeti sibi actio neg.gest.ad idē l.curatoris.C.de neg.gest.cū mulier si p2o saluatione Bar.z solutione potest di cere q Bar.loquitur in gestione necessaria rōne cōis heredita tis z ꝓsequēter in pluribus heredibus,secus est in gestiōe ne cessaria rōne ofñcij,vt in pluribus tutoribꝫ vel curatoribus, q2 si vnus p2o alio nō existēte soluēdo ex necessitate soluat,cū alio remedio nō ht sibi ꝓsultū cōpetit vtilis neg.gest.d.l.hic est sibi pulsum alio remedio.s.fami.er. Sccō intellige conclu sionē Bar.q vnus ex heredibus ex necessitate soluit circa rē cōem vel occasiōe rei cōis,ita loquitur cōclusio Bar.hic,sec⁹ si necessitas aliunde p2ouenerit,ita logtur l.q aliena.§.fina. cū glo.ff.de neg.gest. Cogita tū in predictis.l.q2 si bene ispe ceris conclusio.Bart.non vdebitur sine difficultate transire. ¶ Secundo z subtilius aduerte circa secūdā oppo.Bar.ō l.v.§.fi.j.cod.dum respondet q ibi loquitur quando quanti tas debet rōne pene,q2 illud q est in obligatione respectu sti pulationis penalis cesset esse in ꝓditione,z conditiones sunt indiuidue inter hr̄des.l.cui fund⁹.ff.ꝫ pdi.z demō. Ista so.vr pulchra z subtilis z colorata quā obiq; repetit,idē Bar.scz i §.cato.in vij.oppo.z in l.v.§.fi.j.eo. Sz aduerte q ista solu tio.Bar.lz videat pulchra z subtilis,z alij ita trāseāt cū Bar. tū nō est vera.z sicut est subtilis,ita eam subtiliter rep2obo. nā regula.l.cui fundus.ff.ō cō.z demō.in qua se fundat Bar. loquitur in terminis multū diuersis,z ita vna via faciam duo seruitia declarabo illā.l.z respōdebo.ergo regula Bar.ñ est vera,q2 illa regula p2ocedit q̄ cōditio apponitur p2incipa liter z de per se,exemplū,ego lego tibi istā domum si dederis titio cētū,ista cōditio apponit principaliter z de per se tūc est verū q est indiuidua,sed nos loqmur q̄ ꝓditio fuit appolita l defectum principalis obligatiōis diuidue, ideo eius diuisio nē z natura recipit.ita dicit no.Bar.vbi melius declarat illā l.cui fundus.quā alibi legeri in l.stichū qui meus erit.in vl. col.ff.de leg.j.z ibi ad finē vult q cōditio que ō sui natura sit conditio indiuidua apponat in defectū prime diuidue.natu rā illius prime assumit,z efficitur diuidua sicut prima. Con firmatur ista cōclusio optime.nā stipulatio penalis naturam ꝓcedentis obligationis sequitur.l.si is qui ducenta.§.cū ita. z §.vtrū.ff.de reb.du.cū ibi no.z ita in specie per ista iura ōt Bar.in l.ff.in ij.q.ff.de duo.reis.Idē Bar.in l.stipulatio ista habere licere.§.si quis dolū.j.e.Ad.in l.v.§.fi.j.eo.d. Ppea de isto seruo dicēdū.in d.l.v.§.fi.j.eo.vbi est locus suus lz vo lui ista tangere vt aperirem oculos scholariū. ¶ Circa pri mū articulū Bar.in obligatione generis quando plures he redes,pmissoris sunt discordātes,qualiter subueniatur cre ditori ℨ heredes,pmissoris discordātes.Bar.ponit tres pra cticas.Adde primā practicā Bar.dū Bar.vult quod si quis dē iudici cōstat heredes ante sententiā discordare,potest an te sententiam ad petitionē creditoris cōdemnare ad estima tionē.Ista prima practica Bar.nō vr vera,q2 in obligationi bus dāi obligatio est precisa ad dandū.l.vbi autē.§.fina.in verbo,omnino j.e.z sic nō potest fieri cōdēnatio in estimatio ne etiā re perempta post moꝝ,tū hīt condēnatio ad dandum dū,sed in executione fit executio in estimatione.l.si seruū.§.si vbi gl.z Bar.j.e.quāto fortius in casu presenti in q nō ē cer tū posse dari qn heredes sunt discordes.tū pōt iudex cōde nare ad dādū.l.huiusmodi.§.fi.j.e. Ergo nō est vera doctri na Bar.q iudex possit condēmnare in estimatione,quāuis si bi cōstet heredes esse discordia. Visi saluādo Bart.dicere q regula que hz q in obligatiōe dandi etiā re perempta qñ ꝑstat nō posse dari adhuc ꝺz fieri cōdēnatio in re,z illa regula ꝓcedit p̄m Jo.de Jmo.hic qn stipulatio dāi cōtinet rē certā z determinatā l.si seruū.§.fin.secus qñ stipulatio dāi nō est ℨcta super re certa z determinata sed certificanda media te electione heredis,tunc si cōstat iudici heredes discordare tunc pōt iudex cōdēnare ad estimationē.l.heredes.§.li in cer to ff.ad fi.fami.er.q2 ex q illa res venit certificanda electione heredū,illa electio est facti,ergo si nō p2ordāt in facto obliga tio succedit loco interesse gl.in l.eū qui certarū.§.j.j.eo.Sed ſcda practica Bar.est securior z verior,z illā tene. ¶ Circa tertiā practicā Bar.vbi Bar.ponit regulā qñ plures dis cordāt in pteiudiciū tertij iudex pōt cogere ad p2ordādum p tex.in l.huiusmodi.§.fi.ff.de leg.l.cū ista cōclusione Bar. trāseūt oēs hic.Sidde q solus Bal.hic que scribentes nō al legant ōt q salua reuerētia Bar.pōderant text.in illa l.hu iusmodi.§.fi.q2 ibi ex illa discordia nullū generatur damnuꝫ tertio imo potius vtilitas,q2 donec illi heredes erāt in discor dia interim heres nō cogeret ius prestare legatū,ergo illa dis cordia nō preiudicat sibi.Et ita etiā dicūt Jmo.z Ppau.ō ca, ibi q illa discordia nō erat ad preiudiciū tertij lz ibi Alex.cō netur defendere.Bar.lz istud q dicit nihil est.Tu aduerte,si ibi heredes legatarij discordarēt in exercitio intētādo diuer sas actiones:q2 vn⁹ intētaret vnā alter aliā,istud esset preiudi ciū heredis,sed ibi discordabant nō in exercitio sed in electio ne,z tex.dicit q iudex ꝺz cogere ad cōcordandum.Idē Bar.i l.fi.in pcin.C.cōmunia de leg.alle.p2o bocalij tex.in §.ad l.fi.inst.de satisf.tu. vbi est tex.q qñ sunt plures tutores vel curatores dati pupillo in test⁹ vel a iudice z discordāt q⁹ de beat administrare,q2 ista discordia tāgit preiudiciū minoris iudex ꝺz ipsos reducere z cōpellere ad cōcordiā.z vltra Bar. ad idē facit tex.in l.j.C.de nu.vbi est tex.no.Sz tu aduerte,q2 tex.ēt nihil,ꝑbāt,q2 dicūt qñ discordia est inter partes in pre iudiciū tertij iudex debet interponere partes suas,sz non di cit quo debeāt interponere partes suas,an eligēdo ipe an cō gendo ptes ad cōcordiā ego sum in ista sēia q qñ in legato ge neris heredis discordant in eligēdo q in casu discordie iu dex debeat ipse eligere boīem qui debeat p heredes prestari z istud erit facilius quā cogere heredes ad cōsentiēdū posti⁹ iudex pignoribꝫ captis videt q in effectū nō pōt concordare teneo tūc q debeat eligere hominē q debeat p eos ꝑstari,z ista ꝓclusione habeo i ter.in l.in vēditiōe,§.fi.z ibi Bart.no. ff.de bo.aut.iu.pos.ad idē tex.in l.iusiurādum z ad pecunias. §.si de ētate.z ibi Bar.no.z §.nō sem p.ff.de iureiur.ad idē tex.in l.j.§.j.z ibi no.Bar.ff.de ven.inspici.z i l.fi.ibi Bart. no.C.de rela.z tex.in l.fi.in ver.electione.z ibi Sz.z Abb.ind. C.de iu.tū posses dicere q in illis ll.illa discordia q tangebat preiudiciū tertij sed ipsarum partiū.z si istud dicis confundi tur illud q dicit Bar.in ij.q. ¶ Circa ergo secūdā q.Bar. qualiter consulat seu prouideatur ipsis heredibꝫ quādo inter se discordāt ꝓcludit Bar.q qñ alter coꝝ timet dānū in futu rū pōt petere q per iudicē ꝓtroversia sorte diffinatur,iur tibus per eū alleg.per l.fi.C.cōia de leg.z per glo.in §.pe.in l. in executiōe.j.eo.Cōtra istā conclusionē Bar.cū quo omnes tenent,vr fortiter facere,+q2 iudicū sortis nō quā hz locum, nisi quando est dubiū de iure,sed qn est dubiū de facto nunqꝫ hz locū iudicū sortis.ita ōt gl.solennis z reputata singula ris i l.vnica in verbo,phibebit ad fi.C.vti poss.de quo gl.nō fuit recordatus Bar.in l.si duo.in pcin.in vlt.col.ff.vti poss. vbi formaliter ōt,q questio facti nunqꝫ ꝺz diffiniri sorte alle gat l.duo sunt titij.ff.de test.tut.z debebat allegare illā glos, expressam.idē ōt Ang.in l.sed cū ambo.ff.de iu.Bal.in c. lz causa.in iij.co.de prob.Jmo.z Abbder.in d.l. huiusmodi. §.fi.lz in casu presenti nō ē questio iuris,ergo vr q non lit di rimēda sorte.Dic saluādo Bar.q in casu nro non est questio facti,nec de facto,q2 clarū est pmissores,pmisit hoīes in genere z heredes eiꝰ tenētur ad hoīes in genere,sed est qō iuris quo puideatur creditori ℨ istos heredes discordantes,put est in d.l.si.C.cōia de leg. In ista.q.Bar.in stipulatiōe generis qō decidit stipulator relictis heredibus.z promissores hz electio nē soluendi si vni heredū soluat parte in vno alterā parte ī al tero seruo,vult Bar.q non liberet.p l.qui hoiez.§ j.ff.ō so.lz solutio stat in suspenso donec soluat alteri in eadē re licet oēs trāseūt cū ꝓclusione Bar.tū in pūcto iuris non vr vera q2 isto

cassicel

casu cessat inconueniens l.in executiõe.§.p̃ pte.j.co.qñ sunt plures heredes stipulatoris.q2 ibi ñ habebit solutio p̃ vna i diuersis rebus,q2 est necesse q̃ cuilibet habeat ptẽ in solutio ne vni⁹ seruit p̃ his cessante rõne dz cessare inconueniẽs.§.p parte.t sic q̃ promissor soluẽdo partem isti heredi liberaret, q2 iste heres nõ dz habere nisi vnã partẽ. Necob.tex.in l.qui hominẽ.§.j.alle.per Bar.q2 tex.ibi loquitur in duob⁹ reis stipulãdi qui habẽtur p̃ vno,t habetur p̃ vna stipulatiõe. ita ot tex.in l.ij.§.fi.ff.de duo.reis stipu.merito ibi põt solui vni in parte vni⁹ serui t alij in alia,q2 isti duo rei stipulãdi cẽsent vn⁹,t sic põt euenire inconueniẽs.l.in executiõe.§.p parte,t ista ratione assignant tex.in l.qui hominẽ.in verũ.sed si ciusdẽ. Ista ratio cessat in pluribus heredibus stipulatoris q2 nõ habentur p̃ vno,nec cẽset vna obligatio:q2 per.l.xij. tabu.diuiditur inter eos p̃ portionibus hereditarijs,t qui licet repꝛesentat defunctũ p̃ parte hereditaria,t sic ista o- pi.ẽ Bar.vł verior,si bene cõsideras,lz omnes teneant cum ẽ Br.† Capio gl.in verbo insolidũ.que timore vnius ẽũ ponit duos intellectus ad text.t hic diuiditur in tres partes. In pꝛima opponit. In scda rñdet. In tertia allegat pcordan tẽ,scda ibi,vel etiã debitũ in genere tertia ibi,t facit.ẽ.famil. er.¶ In ea gl.ad fi.habes ex gl. duos pꝛincipales intellectus ad ter. Pꝛimus intellect⁹ est quod iste ver.sed quo casu, referat ad ver.pꝛoximũ t immediate p̃cedentẽ.t consequenter ad pꝛomissionẽ seruitutis. Secũdus est intellectus q̃ iste ver.nõ referatur ad casum immediate precedentẽ,sed ad casum remotiorẽ positũ in pꝛincipio.§.t hic q̃ referatur ad obligationẽ gñis vel alternatiue. p̃s intellectus est verior. tu dices est melior pꝛimus,q2 relatio dz fieri ad pꝛoxima t nõ ad remota,vt habet in l.talis.ff.de leg.i. Tu aduerte q̃ iste v̄. vł ẽt,s quo casu,t consequẽter vult dicere hoc est in aliquo casu ex pꝛedictis vnus heredũ soluerit totum q̃ remedio succurretur sibi.rñdet q̃ succurretur iudicio fami.erc. Põdera er go ter.l.dicit sed quo casu,t sic sensus litere est referre se ad quecunq; casum ex pꝛecedentib⁹,t sic verba tex.pꝛopꝛie referũtur ad vtrũq; casum,t cõsequenter siue loquamur in obligatiõe generis vel alternatiue seruitutis. Secõ q̃ text.esset diminutus nisi ita dicamus q̃ relatio debeat fieri ad vtrum libet teneo q̃ iste ver.referat ad versic.pꝛimũ t ad secundum code mõin obligatione seruitutis. ¶ Circa dicta Bar.super vtroq; intellectu glo.q2 Bar. incipit a secundo intellectu glo.† in obligatione generis q̃ vnus heredũ pꝛomissoris ex necessitate cogitur soluere totũ. Mo.diligenter ex pꝛedictis Bar.q̃ in obligatiõe generis lz vnus ex pluribus heredibus pmissoris sit condemnatus per sententiã ad soluendũ partẽ hominis pꝛout erat obligatio sua tũ hz necesse soluere totũ integrũ,t sic plus quã debeat,t plus quã sit petitum, t quã sit cõdẽnatus,als solutio ptis staret in pendẽti donec cohere des consentiant. Intellige istũ intellectum gl.t Bar.hic pꝛo cedere q̃ heredes cogitur soluere integrũ hominẽ qñ in hereditate nõ esset aliqs seruus communis,t pꝛsequẽter iste heres hz necesse redimere seruum alienũ,aut soluere suũ totũ, tunc repetet a coheredibus actiõe fami.erc. Secus si in hereditate esset seruus cõis qui solueretur,q2 tunc soluẽdo seruũ cões t hereditariũ non repeteret iudicio fami.erc.sed cogetur coheres actione negotio rũ.l.si cõmune.t l. Pomponius scribit negotiũ.ff.de nego.gest. ¶ Circa aliũ intellectũ gl.qui est pꝛimus Bar.ponit notabilẽ doctrinã.t Jo.ó Jmo. dicit q̃ dictum Bald. est notabile t singulare,pꝛout etiã dicit Pau.de Castr.ip si tñ declarant aliter mentẽ Bart. † Not. tu diligenter ex doctrina Bar.melius quã t alibi,an t qñ interesse seu estimatio que est quantitatis indicet diuiduum, vel indiuiduũ nõ habes alibi melius declaratũ,quã per Bar. hic.nã Bar. vult q̃ qñ interesse pꝛincipaliter petit⁹ iure actionis,tũc cẽsetur diuiduũ,t diuidit inter heredes p̃ partibus hereditarijs.ita loquitur ter.in l.stipulationes nõ diuidunt. in ver.Celsus.j.c. Dz qñ interesse venit accessorie in executiõe fiscale per officiũ iudicis mercenarij. deseruies actioni intentare ad indiuiduũ p̃ positũ,t tunc ipsum interesse cẽsentur ẽ indiuiduũ,q2 cũ veniat accessorie assumit naturã accessorij cui accedit:alterat eius natura,t ita subtiliter ꝓbatur in isto tex.in verbo solidũ.ſm Bar intelligẽdo,put intelligit q̃ soli dũ soluerit in estimatiõe. Hic er ista doctrina infertur fing.ẽ Pau.de ca.t Aler.q̃ si pmisisti factũ t post mortã ago ad factũ vt ẽ sequar interesse.q̃ possum,vt est glo.in §.itẽ in facto.. in gl.mag.j.eo. Declarat Bar.in ir.q.in l.stipulationes nõ diuiduntur.tunc interesse est indiuiduũ. vnde si pmissor facti decessit relictis pluribus heredibus,potero cõsequi solidũ in teresse cõtra vnũ ex heredibus:quia est indiuiduum.secus si agerẽ pꝛincipaliter ad interesse q̃ tũc est diuiduũ.d.l.stipulatiões.v̄. Celsus Dz an Bar.bñ dicat aduerte.q2 Bar.si bene ispiciat vult.q̃ aut creditor pꝛincipaliter agat pꝛo seruitute, t q2 seruitus nõ põt pꝛestari insolidũ per vnũ heredem, sed executio tũc fit ad interesse,t tũc tale interesse est diuiduum, casus est hic in.Si autem actio formaretur a pꝛincipio ad interesse,tũc interesse est diuiduũ.vł ergo velle Bar.q̃ possit in obligatione seruitutis pꝛincipaliter agi ad interesse, Istud ẽ falsum.t si Bar.viueret istud nõ defenderet,q2 quando agitur pꝛo seruitute ẽstituenda obligatio est dandi,l.iij.§.dare. ff.ó vsufr.Bar.firmat t omnes i §.precedẽti. Bene verũ est q̃ ex patiẽtia que pꝛestatur q̃ est facti,si est dãdi,put est,t est pꝛecisa dãdi vt omnes dicũt,q ũoergo potest agi ad interesse pꝛo seruitute cõstituẽda.q2 obligatio est pꝛecisa.t tũc nõ põt agere ad interesse:t pp hoc Lu .t Pau.dicũt Bar.male dicere. Unde dicit Pau.de ca.non intelligas Bar.loqui in obligatione seruitutis.q2 tũc male t pessime loqueretur. q2 obligatio est pꝛecisa,sed debes intelligere q̃ variet Bar.t casum t q̃ nõ loquat in obligatione nõ seruitutis,sed de facti in qua succedit obligatio ad ẽteresse. Dz parcat mihi Pau.de ca.nã illud q̃ dicit est bñ verũ i se sed nõ in casu Bar.q2 ista nõ fuit mẽs Bar.t Bar.cõstituit differẽtiã an agatur pꝛincipaliter ad salutẽ,an ad interesse,t in hoc male ót.Et si diceres Bar. põt defendi.q2 est verũ q̃ in obligatione seruitutis est p̃cise obligatio dãdi qñ seruitus põt cõstitui.vt ót Bar. in §. pꝛecedenti.sed Bar.loquit qñ impossibile est ẽstituere seruitutem vt in casu ter.nostri,vbi vnus heredũ nõ põt seruitutẽ ẽstituere insolidũ,t sic opz venire ad ẽteresse t sic ad estimationẽ. Q2 dico q̃ nõ põt defendi Bar.q2 in obligatiõe dãdi ẽt sit impossibile dare re perempta,adhuc non succedit obligatio ad interesse.l.si seruũ.§.fi.q̃ to magis i casu nro,q2 iuder põt cogere ad cõcordiã cũ discordãt in pꝛeiudiciũ tertij. Et põdera ter. non loquit nisi de solutiõe,q2 bñ fateor q̃ i executiõe venit ẽteresse lz nõ ót ter.q̃ possit agi ad interesse i pn. Aliud obstat Bar.in obligatiõe seruitutis,quo est possibile q̃ agatur ẽ vnũ ex hrdibus insolidũ.q2 regula est q̃ i obligationib⁹ facti nunquã põt agi ad interesse,nisi mora pcedẽte,tex. est in l.stipulatiões nõ diuidunt.§.Celsus:j.eo. tũc sic, quo est possibile q̃ Bar.bene loquatur q̃ in obligatiõe seruitutis quãdo pꝛomissor decessit pluribus heredib⁹ relictis quomodo põt dici q̃ vn⁹ heredum sit in mora:q2 vn⁹ nõ põt pꝛestare seruitutẽ insolidũ nec ẽt p parte:ergo non est in mora:q2 difficultas excusat a mora.l.ratio.§.mora.ff.de act.em.l.p parte.ff.de ser.l.qdte.ff.si cer.pe.sz casu nro qñ,pmissor mortẽ relictis pluribus hrdib⁹ vn⁹ hrdũ põt esse in mora. Dz ad istud potes rñdere optime intelligẽdo qõ ista iura debẽt intelligi qñ oẽs heredes fuerũt in mora.ter.ẽ i.l.fideicõmiss.§.fi.ff.ó lega.iij.t ibi Bar.multũ no.illũ ter.t ót iste tex.docet bona practicã in idiuiduũ:q2 oportet oẽs esse i mora ad hoc q̃ insolidũ possit agi cõtra vnũ ex eis.isto modo posset saluari Bart.ab isto scẽo obiecto sed a pmo non põt saluari t ita remanet not.expedita ista gl. Capio gl.in vbo actionẽ.quã diuide in tres partes.put tria remouet ẽria.secũda ibi,sed t si partẽ.tertia ibi,itẽ ẽ.ó.de serui. ¶ In ea.gloss.in fi. posses tu pꝛouecte dicere q̃ illa opi.de qua in.l.si vn⁹.§.fin.hic alle.in gl.posset esse opi.eorũ de quib⁹ loquitur iste text.inquantũ ót qdã putãt. ¶ Bl.magna in ver.sed non facit.diuiditur magistral in sex partes. In pma timore pꝛarij q̃ formant i tex.ponit pꝛimũ intellectũ Bzo.in scda.ex illo intellectu infert ad dubiũ ẽ, no.q. In tertia ponit ſm intellectũ Jo. In quarta ex illo intellectu Jo.infert in,q.sup radicta. In quinta allegat pcordãtẽ c.l.fi.ff.ẽ act.emp. In sexta remouet cõtrariũ.secunda ibi, habebit ergo vn⁹.tertia ibi,sed Jo.nõ.quarta ibi.t ſm boc q pmo.qnta ibi.t facit.ẽ.ó act.emp.sexta ibi, si vero nõ pꝛestetur.via. ¶ In fi.gl.ad fi. Pꝛo clara intelligẽtia totius huius gl.duo sunt pꝛincipalit examinãda. Pꝛimo intellectus tex.t pꝛsequenter quis sit verior an intellectus Bzo.an Jo. Secõ habemus examinare qõ.tactã in gl.istis duob⁹ examinatis erit expedita gl.pꝛsequenter iste.§. † Sed pꝛius quero pꝛo intelligentia terminorũ t gl.quid vult dicere marcha:q2 imperator semper ponit in suis scriptis.Bzevit.xij.vncie auri faciunt vnam libram,octo vncie faciũt vnã marcham: in specie declarat Jo.Fab.in.ij.nos autem.insti.de attilia.tut.t sic est tertia minus quã libra. Itẽ scis qõ olim.lxvij. ducati faciebant vnã librã auri.hodie.xcvj.ducati faciunt libram auri.t sic octo ducati faciunt vnam vnciam.ẽt Bar.in.quoties.C.de suscep.t arca.li.r.Bart.in rub.ó vete.numis. Panor.in.c.pquerente.in.lj.col.ó off.ord.t sic.lxiij. ducati faciũt vnã marchã:q2 sunt tertiũ minꝰ ẽ libra.t si diceres quid ẽ vtile scire hoc? Tu scis quod donatio vltra cccc. aureos sine insinus

tione nihil vꝫ l. sancimus. C. de do. ex cõputatiõe ducatorũ tẽ
poze q̃ facta fuit illa l. lxvij. ducati faciebãt vnã librã. hodie ve
ro. xcvj. z sic obtinui q̃ hodie donatio valeat vsq; ad. dccc. du
catos sine insinuatione, z in spẽm tz Ang. in d. l. sancimus. Tu
aduerte circa istos duos intellect⁹ relatos in gl. q2 Bar. vide
tur inter dẽtes, log vt habeas clare eos. z cognoscas qd diffe
rat p̃imus intellectus Azo. a scõo. Jo. ôt ꝺ ꝑm p̃imũ intel
lectũ Azo. impossibilitas que arguit in tex. est actiue ex pte
cozũ quib⁹ acgrit seruitus. itelligit ergo tex. ô impossibilita
te ex parte regrentis z sic agentis. q2 impossibile vr q̃ singuli
hr̃des possint insolidũ acgrere, ex q̃ singuli de mnoꝫ nõ pos
sunt p̃zo pte multominus possunt insolidũ. l. ñ. ff. cõia pd. ꝑm
alium intellectũ Jo. arguitur impossibilitas passiue sic z ex
pte debitozis z sic ex parte p̃missozis: Nã videbat impossibile
posse eãdẽ seruitutẽ insolidũ pluribus pstare. Bar. reph̃dit
ꝑm intellectũ: q2 ex pte p̃missozis, nõ ẽ difficile. p. l. ħ. ff. de ser
ui rust. pd. z p. l. Lucio. de aqua quoti. z esti. s. alij nihil dicit
Tu aũt aduerte p intellectu tex. q̃ imo. tex. opponẽdo z sol
uẽdo vt facit, arguit de impossibilitate seu difficultate nõ solũ
actiue sed ẽt passiue simul z semel. z sic ñ solũ respectu acgrẽ
tiũ, sed etiã p̃mittentiũ. z ad boc nec gl. nec Bart. aduertunt
nec vsq; ad hos dies. q̃ sit verũ ostendo. Nã dicit tex. sed qui
dã hoc casu extingui stipulationẽ, q2 per singulos acquiri ser
uitus nõ põt. pondera ista verba, arguit ergo de impossibili
tate ex parte acquirẽtiũ, q2 p singulos hr̃des acgri seruitus
nõ põt post modũ oũ respõdet z dt, sed nõ facit inutilẽ stipula
tionẽ difficultas p̃estatiõis. Pondera verbũ p̃estationis:
ergo loquitur ô difficultate ex parte p̃missozis nõ aũt ex pte
acquirentis. Sed dices tu istud cũ multiplicare inconueniẽs
q2 tex. arguit vno mõ, z rñdet alio mõ, q2 iuriscõsult⁹ arguit ô
difficultate actiue, z rñdet de difficultate passiue, z erit erroꝛ
peꝛ p̃zoꝛe. z iõ pondera q̃ Jo. glossatoꝛ cũ mysterio dicit i
gl. fortẽ ad istud aduertẽs q̃ isto ver. ñ. non refertur ad p̃xi
me p̃cedẽtẽ, ſz gñaliter ad o. a. z rõ. Bar. nõ bñ intellexit Jo.
glossatoꝛ, tñ istud q̃ dicit Jo. nõ tolleret difficultatẽ quam
faciã. Propterea tu vide q̃ impossibilitas seu difficultas põt
causari duplici respectu. s. ex parte stipulatozis, z sic actiue, z
ex pte p̃missozis z sic passiue, z sic de vtroq; respectu itelle
xit iste tex. Nã q̃ vnus quisq; ex pluribus heredibus possit
acquirere insolidum seruitutẽ videbat impossibile, deide q̃ p
missoꝛ posset insolidũ pstare vnicuique, istud videbat impossi
bile respectu vtriusq; z stipulãtis z p̃mittẽtis, z tex. istud de
cidit q̃ i vtroq; casu nõ erit impossibilitas ſz difficultas z ista
27 fuit mẽs istiꝰ tex. z sic itelligo. Circa. q. gl. ex dictis Bar.
habes duas p̃incipales ꝯclusiões. Prima est gl. ſz in seruꝰ
tute iã cõstituta q̃n agitur cõfessoria vel negatoria victoria v
nius posset alijs ꝑdesse, vt ôt tex. in l. loci cozpus. §. si fundus.
ff. si ser. vẽ. Tñ secus ẽ in seruitute cõstituẽda, q̃n agitur actio
ne psonali tũc victoria vniꝰ nõ ꝑdest alij, ꝑbat Bart. q̃ l. p̃o
parte. ff. de serui. q̃ sibi vincẽti nõ põt p̃ parte constitui, vt ôt
ibi tex. Itẽ vnus hr̃dũ non potest acquirere alijs. l. ꝑpriũ. in
fi. ff. cõia pd. z l. si vnꝰ in p̃in. ff. de ser. rust. p̃d. Cõfirmat ista
differentia per regulã l. patre furioso. ff. de his q̃ sunt fut vel
alie. iur. c. quẽadmodũ. de iureiu. Idẽ ẽt ſz Bar. in l. j. C. si in
cõ. eadẽq; cã restit in integrũ fue. post secũda ꝯclusio Bar. est
q̃ sentẽtia lata ꝑ vnũ ex pluribus heredibus p̃zo seruitute nõ
nocebat alijs. l. si de cõi. ff. si ser. vẽ. imo ꝑdest per l. ꝑpriũ.
ff. cõia p̃cd. q2 alijs accrescit per legẽ. Põdera tu p̃uecte
q̃ Bar. in isto scõo casu non distinguit inter seruitutẽ ĩm cõsti
tutã vel cõstituẽdã ꝓut facit in casu p̃cedẽti. Itẽ adde q̃ p
ista duo iura que allegabat Bar. hic alibi ôt Bar. in l. ex duo
bus. in iij. q. in ver. ij. est videndũ de duobus reis, q2 ſz sentẽ
tia absolutoria q̃n alteri p̃zosit. d. l. loci cozpus. §. si fundus.
tamẽ ꝑdẽnatoria sniã nũq; alijs nocet. Sz tu aduerte q̃ illa l.
si de cõmuni exꝑesse loquitur q̃n vnus pluriũ heredũ vel so
ciozũ ꝓpria culpa succubuit. ita ibi vult tex. ergo vult tex. q̃
si non cõstat de culpa nõ debeat ceteris nocere, ꝓut ibi. d.
d. l. si de cõmuni. exꝑesse firmat Bar. z in l. qui alien. §. fi. ff. ô
de neg. gest. de quo vltimo dic vt per Jmo. z Alex. in repe. l.
sepe. ff. de re iud. de qua late ibi dicitur.

1 Per sententiã z acceptilationẽ vnius ex heredibus p̃zo
missozis qui tenebatur in genere potest liberari.

2 In obligatione gñis si quis moziat relictis pluribꝰ heredibꝰ
ſz obligatio diuidat inter eos nõ tñ est diuidua solutione.

3 Ficta solutio partis liberat vnũ ex heredibus p̃zomissozis a
parte quãuis solu. partis nõ liberet.

4 Unus ex pluribus heredibꝰ p̃zomissozis in genere absolutꝰ
per sententiam liberatur a parte sua.

5 Per acceptilationẽ factã vni ex heredibus inducitur libra
tio p̃zo parte sua.

5 Per petitionẽ partis facta ab vno ex heredibus non intel
ligitur nec inducitur diuisio solutionis.

7 Etiam in re indiuidua q̃n plures sunt obligati ad idẽ indiui
duum non constituuntur duo rei.

§. Si tamen hominem.

Iste tex. ẽ sub
tilis, ſz Bal. eũ
1 negligat sequendo intellectũ Pe. Bar. ꝛ summat hoc mõ ꝑ
sniaz z acceptilationẽ vnꝰ ex hr̃dibus p̃missozis qui tenebat
i genere, põt liberari. h. d. Istud summariũ nõ cõplectit totũ
tex. pcipue ver. fi. z iõ summo hoc mõ. Jn obl'one gñis vel al
ternatiua ꝑ sniã absolutoriã, vel ꝑ acceptilatiõem, potest vnꝰ
ex heredibꝰ p̃missozis liberari ꝑ pte sua, z aliozũ ptes rema
nẽt in obligatione z solutione id q̃ dictũ est in heredibꝰ p̃zo
missozis ꝓcedit etiã i eis fideiussoribꝰ. h. d. Amplectẽdo totũ
tex. z sequẽdo intellectũ Pe. z Bar. quẽ oẽs sequũt. Dividit
iste tex. in tres ptes. scda ibi idẽ q̃ si vni. tertia ibi, idẽq; ẽ in
2 ipso p̃missoꝛe. Anteq; ꝛveniã ad no. tenẽdo cõez itellectũ Pe.
z Bar. q̃ licet vera solutio facta de parte stichi nõ liberet sol
uẽtẽ, tñ ficta solutio per sniã vel acceptilationẽ liberat. Rõdet
uersitatis est. dicũt Bar. z oẽs, nã in obligatiõe generis si qs
moziet relictis pluribꝰ hr̃dibꝰ ſz obligatio diuidat iter eos,
nõ tñ est diuidua solutiõe, z iõ ꝑ inconueniẽs. l. in executiõe.
§. ꝑ parte. ler ħz ꝑ absũrdo q̃ in diuersis rebꝰ fiat solutioi
Ista rõ ꝑm Bar. z oẽs cessat in solutiõe ficta, q2 in ea nihil sol
uitur: ergo in ea non põt contingere absurdũ. §. p̃zo parte, z
ideo q̃n cessat illud inconueniens solutio partis liberat. Sz ad
uerte ad me circa illud inconueniẽs. l. in executione §. ꝑ pte
de quo habemus log z loquuti fuimus pluries l. q̃ solutio nõ
ꝺz fieri in diuersis rebus, nunquã vidi aliquẽ tex. qui mihi de
claret nisi tex. iste. Mihi vr z credo q̃ sit verũ q̃ tex. nõ tra
dat absurdũ ꝓut dicũt omnes doc. sed verba expressa sunt
per aliũ modũ. Nã tex. ibi dicit pone q̃ stipulozꝰ hominem in
certum z sic in genere, ex ista stipulatione ego debeo habe
re integrũ hominem nõ duo dimidia, z ideo si p̃missoꝛ de
cedat relictis pluribus hr̃dibus, q2 obligatio est diuisa inter
heredes p̃zo parte hereditaria: ego stipulatoꝛ non possum ab
vno ex istis heredibus petere nisi ꝑ pte tñ nõ possunt solue
re p̃zo parte. Ratio q2 defunctus p̃zomissoꝛ nõ potuisset sol
uere ꝑ parte, z q2 si solueret p̃zo parte nõ cõsequẽter illud q̃
mihi debebat: q2 debet homo integer. z per hoc dixi anteq;
procedã vltra. s. reprobaui Bar. in §. pcedẽti. s. gl. in verbo
immutatur. in fi. q̃ vr cessare incõueniens. l. in executione. §.
ꝑ parte. z q̃ male allegabat. l. qui hominẽ. ff. de sol. nũc sec⁹
melius cogitans z q̃ Bar. bene log tur, q2 ille tex. vult q̃ sit
necesse soluere hominem integrum vt stipulatoꝛ habeat illud
quod est stipulatus: z sit etiam eius heredes. Ad ꝓpositum ergo Bar. dũ dicit q̃ in sententia z in accꝑtatione nõ
ħz locũ illud inconueniens, q2 nõ soluitur in diuersis specie
bus cum nihil soluat per sniaz vel acceptilationẽ, vel vnã tñ
partem ꝺz habere ab alio qui nõ est liberatus. Ideo cõsideras
q̃ Senẽ. dicit q̃ volũt declarare Bar. melius quã faciat Alre, z intelligũt Bar. velle q̃ nõ sit inconueniens soluere pẽ
te hominis. ſz bñ dicũt ꝓ̃zo absurdo q̃ soluat in diuersis spe
ciebus. Sz errãt Senẽ. imo ter. dicit q̃ exꝑesse absurdũ. §. ꝑ
parte cõstat in hoc, q2 nõ habet integrũ hominẽ. Ideo Joan.
de Imo. z Alre. ſz non tangant istam difficultatẽ declarando
tex. dicũt in sniã ficta nihil soluitur, tñ fingit solutũ z fingitur
solutũ in genere, q2 si alij solũt eozũ partẽ in stichο etiã ipse
p̃imus fingitur soluisse in genere, z sic solutio repericur fa
cta in eodẽ hoĩe. Ista eozũ ꝓsideratio apud me est falsa, dum
dicunt q̃ in solutione ficta fingit in genere soluta pars q̃n alij
soluẽt eozum partem sibi cõtingentẽ ꝛc. vbi somniarunt ipsi q̃
solutio possit fieri in genere q2 vbi nõ ħz locum fictio nõ ħz
locũ veritas. Nã homo in genere non potest solui, q2 est ho
mo in genere sicut chimera, quo ergo potest fingi esse solutũ
ꝓut declarat Bar. in §. harum. in vlt. co. s. e. l. ergo vbi si
põt habere locũ veritas nec fictio. l. qui ad certũ. ff. loca. Se
cundo ꝺz ista solutionẽ fozti ter vrget tex. in l. qui hominẽ. ff. ô
excep. vbi si promisi decem aut stichum, z tu liberas me per
acceptilationẽ a quinq; durat obligatio in quinq; vel in sti
cho, vel in parte stichi. ergo tangendo fictionẽ cũ veritate nõ
reperitur solutus integer: Rñdet Alre. hic q̃ iste tex. loquit
in obligatione generis, vbi nihil est in obligatione sed l. qui
hominẽ. loquit in obligatione alternatiua in qua vtrũq; est i
obligatiõe ſz errat. q2 iste tex. nõ solũ loqtur i obligatiõe gñis
ſz ẽt i alternatiua. ita exꝑsse intelligũt Raph. cu. Paul. ô ca.
Ail. z cõiter alij. Tñ posses tu aliter rñdere ad l. q̃ boiez q̃ tex.
isti cũ misterio ôt q̃ si sit stipulatus. x. aut stichũ. p acceptila
tionẽ pondera q̃ ille tex. refert alternatiuã illã ad creditorẽs
q2 creditoꝛ si vult põt cõsequi liberationẽ in diuersis rebi

non au-

non antē dat tex. facultatē creditori soluendi q vult. tenēdo ergo verū itellectū.§.p parte. quō respondebim⁹ ad istū tex. vbi creditor non reperit hre integrū hominez: τ si diceres imputet sibi creditor: q2 petijt p parte. sed ista solutio nō est bona solutio: q2 istud fecit ex necessitate. ita dt tex. i d.l.i exe. cutione.§.p parte. Sz soluēndo Bar. dic q imputādū est cre ditori qre ab initio nō cōuenerit hrdes oes collectiue simul ab homine qd facere poterat, clari⁹ veritas.j. patebit dū exa minabo intellectū cōem. ¶ †No. primo ex isto tex. fm cōem
3 intellectū q facta solutio partis liberat vnū ex hrdibus pro missoris a parte q̄uis vera solutio partis nō liberet.§.τ ha rū.τ.§.ex his.ꝭ.eo.l. Et sic habes correlarie inferre q plus operat ficta solutio q̄ vera, τ sic pl⁹ operat fictio q̄ veritas ꝯ regulā.l. filio quē pater.ff. de lib. τ post. τ l. q ad certū.ff. lo ca. Imo ficta solutio non est tante potētie sicut vera.c. ad no strā. de iureiur. Bart. i.l. amplius nō peti.ff. rē ra. pp q̄ iura Are. hic multū dubitat de cōi intellectu, sed rndet istud pro cedere ppter diuersitatē rationis: q2 in ficta cessat rō incon ueniens prohibitiua.l.i executione.§. pro parte.j.e. secūdo cōmunis: q2 nō reperitur solutio ficta plus operari q̄ vera. q in istis terminis plus operetur vera q̄ ficta, probant clare duo tex. simul iūcti tex.i l. si nō sortē.§. si decē.ff. de cōdi. ide.
4 iuncta.l. q hominē.ff.ꝺ accepti. ¶ †Scdo no. ex isto tex. fm cōmunē intellectū q vnus ex pluribus heredibus promisso ris i genere absolutus p sniam liberat a parte sua: q2 reuera nihil soluit, τ sic nō pōt resultare inconueniēs.§. pro parte. sepius repetitū. Pōdera tu prouecte q2 p istā ratione Bar. commune videtur inferri notabilis limitatio ad istū tex. q si ista snia absolutoria fuisset lata eo q2 heres añ sniaz soluis set partē suam i sticho, iuxta.l. si reus paratus.ff. de pcur: et propter hoc fuisset liberat⁹: isto casu nō liberaretur a parte: q2 tūc duraret absurdū q solutio posset fieri i diuersis reb⁹. τ istud fuit de mēte Bar. τ omniū hic. Sz credo q ista limita tio nō sit vera, imo credo q isto casu forti⁹ pcederet iste text. q2 heres absolutus p sniam q2 nihil soluit liberat: ergo mul to fortius debet liberari quādo soluit partē sichi. vere τ fuit absolutus: q2 duo vincula pl⁹ ligant q̄ vnū. aut. itaq̄. C. cō munia de succes. Et si tu dicis qn vere soluit partē. τ si post ea liberaret posset pcedere absurdū.§.p parte q2 dico q nisi ita diceremus illa snia que absoluit eū p parte nihil penitus operaretur sz est frustratoria. qd non est dicendū. Itē ex quo creditor petijt partē ab vno ex heredibus qui soluit partem i sticho: deinde lata est sn̄ia a qua ipse creditor nō appellauit duo casus videtur assentire q sibi soluat in diuersis reb⁹ fm Bar. in l. iulianus verū debitorem.ff. de cōdi. indebi. certe si cōtingat absurdū pcedit ex voluntate creditoris τ eo credi tore volente solutio fieri poterit in diuersis reb⁹: q2 regulaz habem⁹ q aliud pro alio inuito creditore solui nō pōt.l.ij.§. mutui datio.ff. si cer. pet. sed volenti bene pōt solui. Itē cuz illud sit inuentum in eius fauorem potest ei renūciare.l. si q s in cōscribēdo.C. de pac. Et in terminis nostris q creditore volēte tollere tale icōueniēs seu absurdū q solutio fiat i diuersis rebus, tenet expresse Pau. de ca.i.§.τ harū.i pe. col.ꝭ.ea.l. τ ante eum Bar.i l. stipulationes non diuidunt.i.ir. opp.j. eo. τ per hoc habes ampliationē ad hunc tex. tenendo cōem
5 intellectum. ¶ †Tertio no. q p acceptilationez factā vni ex heredibus inducit liberatio pro parte sua: amplia qd istud procedit non solū in acceptilatione facta ex liberalitate mea qn nihil recepit sed etiā in acceptilatiōe facta ex cā onerosa: puta q2 aliter est satisfactū creditori τ creditor accepto fert p parte nō curat de incōueniēti.§.p parte. τ ista est alia am pliatio bona ad istuz tex. ¶ Ultimo pōdera ver. fi. ideq̄ est. τ aduerte quod gl. fi. cū qua alij transeunt intelligit istū ver. si. hoc modo, q si principalis promissor p solutionem vel p acceptilationem liberatur a parte vel stat in pendēti. Itē cō tingit i eius fideiussorē, τ ide no. Alex. ex isto tex. q acceptī latio facta principali prodest eius fideiussoribus. τ rō est in promptu, cum obligatio fideiussoria sit accessoria τ regulat
i fm principalē. Et iste itellectus[a] est verus in se. sz nō est bon⁹ ad istū tex. q2 iste nō est sensus istius ver. vñ intelligo cū pla ne vt.ꝭ. summaui. τ etiā tenent i.s. no. Moder. Senen. hic, q tex. vult dicere, q id quod est dictū in promissore τ eius here dibus: illud etiā procedit in promissore τ eius fideiussorib⁹. Nā si pmissor decedat relictis plurib⁹ heredib⁹ lz obligatio diuidatur pro partib⁹: tamē si vnus soluat partē nō liberat nisi alij coheredes soluant partes suas in eodē homine. sec⁹ est in facta solutione. vt hoc tex. hic idem procedit i plurib⁹ fideiussorib⁹ pmissoris: q2 lz sint oēs obligati insolidū diui dit inter eos obligatio ex epistola diui adriani.§. si plures. insti. ꝺ fideiusso. τ iō si vn⁹ solueret partē in sticho ñ liberaret

a parte sua. Ratio est duplex. prima q2 tenendo cōia posset resultare absurdū.§. pro parte. ¶ Secundo q2 iste fideiussor q soluit partez in sticho nō soluit illud qd dz q2 non est pmis sus stichus sz vnus in genere certificādus per solutionē, put declarat Bar. i §.τ harū.ꝭ.ea.l. fi. Sin aūt esset ficta solutio p sniam vel acceptilationē, q2 esset vn⁹ ex fideiussorib⁹ abso lut⁹ p sentētiam vl acceptilationē: tūc liberaretur pro parte sua. Rō: q2 in ficta solutione idē est in plurib⁹ fideiussorib⁹ vnius promissoris q est i plurib⁹ heredibus promissoris in gnē. τ istud est q ppzie vult text. iste. ¶ Expeditis textuali b⁹ venio ad apparatū gl. τ capio glo.j. que timore ꝯrij ponit duos itellect⁹ ad tex. sed ista prima gl. nō perficit primū itel lectum quē ponit gl.i verb. possit. τ in ver. acceptilatū. Aliā solutionē ponit gl. in §.τ harū. in glo. magna i. fi.ꝭ.ea.l. Are. hic sequitur in effectu scdm intellectū gl. hic, licet dicat q sit nou⁹ intellect⁹, τ probat q2 licet principalis q promisit ho minē in genere soluēdo partē. nec quod ad partē liberat τc. sz eius intellectus nullaten⁹ est tenendus. τ primo p tex. hic scdo ppter aduersatiuā, si tñ. Ego ex alio reprehēdo fortius intellectum Are. quia confunditur de directo per istū text. q vult q idem sit in isto casu τ sequenti quādo vnus heredum liberatur per acceptilationē q̄ qñ liberaretur primo modo per sentētiā: q2 liberaretur.l. τ per iusiurandum.§. si is q ho minem.ff. de accep. Teneas ergo cōem intellectū q iste tex. intelligit in solutione ficta per sententiā vel acceptilationē, τ fm istū cōem intellectū tex. in verb. egero. exponit. i. succu buero. Ultra ea que.ꝭ. dixi in tex. que nō repeto ꝯ cōmunē intellectū duo fortiter obstāt in quib⁹ scribētes nihil dicunt. Primo, q2 intelligere tex. egero τ subaudire τ succubuero, ista subauditio destruit tex. τ diuinat cū tex. simpliciter dicat egero. τ iō Bar. met.i specie i l. ex duob⁹. la.ij.iij.q.ff.ꝺ duo. re. reprobat vnū itellectū gl. ibi ad illū tex. in quo dr si vnus ex reis egerit. τ ibi exponit τ succubuerit. τ Bart. dicit q lz sit verū in se, sed diuinat. τ ideo itellectus iste nihil valet. Se cundo τ fortius τ istud me magis turbat cōtra cōem intelle ctum si in isto tex. iste effectus liberationis pro parte vni⁹ ex heredibus causaretur a sententia absolutoria, vt dicūt Bar. τ oēs τ non a petitione vel actione de qua loquitur tex. certe iuriscōsultus fuisset diminutus omittere illud substātiale qd est causa isti⁹ effect⁹, τ licet nemo scribentiū vsq̄ ad istos dies voluerit defendere cōem intellectū ab istis obiectionib⁹: ego volo probare q iste intellectus est bon⁹ τ verissim⁹, ꝯsequē ter q non solum est verus sz etiā est necessarius ad istum tex. τ dabo tibi multos tex. q dicūt egero τ nō plus, τ tamē intelli gūtur τ succubuero τ isto anno non defendi aliquē intellectū melius q̄ istū. Quod ergo iste intellectus ad tex. non solū sit verus sed etiā necessari⁹ pbo vina rōne tex. simpliciter dicit, si talē hominē stipulatus cum vno ex heredib⁹ egero iste tex. nō pōt intelligi de simplici actione, τ sic etiam cū litis ꝯtesta. iuxta.l. ampli. nō peti.ff. rem ra. habe. τ sic non pōt intelligi q creditor simpliciter agēdo pro parte hereditaria ꝯ vnū ex hrdib⁹ pmissoris aut fideiussoris nō videt inducere diuisio nē solutionis debiti, prout sonant prima frōte verba litere:
9 †q2 regulā habem⁹ q per petitionez partis factā ab vno ex heredibus nō intelligitur nec inducitur diuisio solutionis.l. reos.C.ꝺ fideius. no.i.l. si creditores. vbi materia.C.ꝺ pact. τ tāto fortius in casu presenti vbi petitio pro parte facta per creditorē ab vno ex heredibus pmissoris fuit facta ex necessi tate: q2 cū obligatio passiua sit diuisa int eos p partib⁹ here ditarijs.l. in executione. ergo iste creditor q egit ad partem ꝯtra vnū ex heredib⁹ egit ex necessitate τ nō voluntate: ergo p solā petitionem nō induceretur diuisio solutionis. Confir matur istud fortius q2 i obligatione generis per receptionē partis factā ab vno ex heredib⁹ nō inducitur diuisio solutio nis tex. est in.§.τ harū.τ.§. ex his.ꝭ.ea.l. ergo multomin⁹ dz induci diuisio p simplicē petitionez: tñ q2 alibi tex. eq parat receptionez τ petitionē i.l. si ex toto.§.j.ff.ꝺ leg.j. tñ q2 facili⁹ presumit diuisio per acceptionem partis q̄ p simplicē peti tionē, vt no. doc.i.d.l. creditores. vbi ē casus specialis. nec te decipiat q p̄iudicat p receptionē τ ibi dixi. τ declarat Bal. τ Pau. de ca.i.d.l. si ex toto. τ dixi l.d.l. creditores. Et p ista ꝯcludo q tex. in verbo. egero. nō pōt intelligi vt videatur can tare in simplici petitione: q2 p simplicē petitionē nō inducit diuisio obligatiōis: q2 nō inducitur per receptionem simpli cē. multomin⁹ p̄ simplicē petitionē. Cōfirmatur q2 licet cum vno ex heredibus esset actū τ lis cōtest. tñ nō inducitur noua tio pro eius parte.l. aliaz.ff. de noua. Et si diceres tu proue cte bene rñdes ad vnam difficultatem, sed nō euacuas aliaz. admitto. sed vbi pbatur quod debeat subaudiri ad tex. ege ro τ succubuero, quare non ita subaudit egero τ obtinuero.

a ¶ Iste intellectus. Aduerte qd ex isto text. i fi. ibi ideq̄ in ipso pmissore τ in fideiussorib⁹ ei⁹. Pōt colligi cautela. q exceptio q̄ non pdest principali, psit tñ eius fideiussori. τ pt etiā aperti⁹ colligi ex text. no. i l. ideq̄.§. generaliter.ꝭ. mā. τ. l. q̄ties. C.ꝺ preci. impe. of. τ. ca. qm̄ frequenter. vt li. nō contest. Itē alīd pōt fideiussor: q nō posset re⁹ principalis: q2 hz exceptionē ꝯ maiorē partē creditorū τc. q itellige fm Alex. i. si pcedente.§. Luci⁹ Titi⁹ ꝭ. man.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶Respōde ⁊ dic ꝙ si sic intelligeret ⁊ subaudiret.s. obtinuero resultare posset inconueniēs.l.in excutiones.§.ꝓ parte ⁊ propterea debet itelligi egero ⁊ succubuero.Nūc ꝓbo secundā partē ꝙ necessario debet exponi egeo ⁊ succubuero, prout Bar. ⁊ oēs subaudiūt, ⁊ ꝓbo dupliciter. Primo ꝑ equiparationē quā subiūcit tex.ibi,idē qꝫ est ⁊ si vni ex heredib⁹ acceptilatū,⁊ sic per equiparationē quā facit de acceptilatiōe q̄ acceptilatio est act⁹ mere liberationis ex liberalitate nullo dato. Ergo vt idē sit in casu p̄cedēti est necesse itelligere ꝙ etiā ibi interuenerit act⁹ liberationis ⁊ liberalitatis per sn̄iam liberatoriā nullo dato ad hoc vt idē sit.arguo ergo ex equiparatione tex.q dīt idē esse ꝙ dꝫ interuenire actus liberatorius. Scd̄o probo per tex.in quibus simile verbū simpl'r positū intelligit ⁊ succubuero.tex habes in l.si quis totū.i prin.ff.d excep.rei iudi.vbi verbum petiisset simpliciter positū itelligit ⁊ succubuisse.Idem est tex.in l.si āte.i prin.e.ti.ff.d excep.rei iudi. vbi simpliciter verbū petiisset,intelligit ⁊ succubuisset: ergo eodē mō i tex.istud verbū egero, intelligit ⁊ succubuero.⁊ si diceres in illis legibus illud declarat ex sequētib⁹ verbis:q̄ dico ꝙ etiam in casu nostro istud supplet ex seq. ver.idē qꝫ.⁊ sic per ista defendo istum cōmunem itellectū ꝙ nedū sit ver⁹ sed etiam sit necessari⁹. ¶Capio glo.in verb. acceptilatū.q̄ diuide in tres partes.In prima ponit duos itellect⁹ ad tex. quos retuli ⁊ expediui in prima.In secūda opponit ꝯ text. ⁊ tribus modis respondet.In tertia respondet tacite qōni. Scd̄a ibi,sꝫ vr̄ qd ipse.Tertia ⁊ vltima ibi, porro si debitori generis.Benedict⁹ deus. ¶In ea.gl.ibi,vel hoc diuisionē recepit ibi nō.Bar.dicit gl.ponere duas solutiones.⁊ quod vtraqꝫ est bona.quomodo dt Bar.ꝙ gl.ponit duas sol.⁊ tamen re vera sunt tres,⁊ dicit ꝙ vtraqꝫ est bona:dic clarius ꝙ in quātū Bar.dicit ꝙ vtraqꝫ solutio ē bona,⁊ dicit ꝙ iste solutiones debēt simul iungi ⁊ distingui q̄ si sunt duo rei debēdi,q̄ cēsetur vna obligatio.l.iij.§.fi.ff.de duo.reis.tūc acceptilatio facta vni liberat vtrūqꝫ.d.l.si ex pluribus.si aūt non sunt correi:tñ sunt obligati ad idē insolidū:⁊ tunc acceptilatio aut fit simpliciter in rē,aut i solidū:⁊ tūc ꝑ acceptilationē factam vni omnes cēsent liberari:q̄ acceptilatio hꝫ vim solutionis.d.l.si pluribus,si autē acceptilatio fieret in ꝑsonā, q̄ diceret libero te hr̄dē:⁊ tūc acceptilatio nō ꝓdesset talijs. ita loquit tex.hic.de quo pleni vide Bart.distinguētē i.l.ex
7 duobus i ij.q.ff.d duo.reis.tradēdo distinctionē. ¶Ex ista gl.no.Bar.Ang.⁊ aliȷ̄ hic esse gl.ordi.ꝙ etiam i re idiuidua qn̄ plures sunt obligati ad idē idiuiduū ꝙ nō cōstituunt duo rei.⁊ de hoc idē Bar.i.l.ij.in.ij.q.fi.de duo.reis. vbi plene examinat istum articulū.Sed aduerte ꝑm Imo.⁊ Ludo.ro. ꝙ Bar.⁊ Ang.male ponderarunt istam gl.q̄ iste tex.⁊ ista gl.nō loquūtur in obligatis ad idē insolidū:imo isti hr̄des in obligatione generis nō erant obligati insolidū imo ꝑ.l.xij. tab.erāt pro portionibus hr̄ditarijs obligati diuisim: ergo nō loquit hic in obligatis insolidū.tñ saluando Bart.dic qd isti plures hr̄des effectu erāt obligati insolidū respectu solutionis ad quā Bart.habuit ꝯsiderationē.sed tu aduerte quod Bar.vr̄ seipsum cōfundere dū dicit ꝙ ista gl.ponit duas solutiones.istud dixit q̄ presupponit qd secunda ⁊ tertia solutio ad idē tendant:alias Bart.male diceret ꝙ lex ꝯria loquitur in duobus reis in qb⁹ obligatio esset indiuidua hic i re indiuidua non essent duo rei obligati insolidū ex natura rei,⁊ cōsequent obligatio esset diuidua,⁊ ideo forte gl.posuit tertiā solutionē separatā a scd̄a in qua intellexit ꝓut perpēdit Rapha.ꝙ contrarium loquit in obligatione omnino indiuidua: hic autē ista obligatione generis nō erat omnino idiuidua sꝫ diuidenda pro partibus hereditarijs.

8 ¶Sꝫ aduerte.An stipulatio pro se ⁊ heredibus suis videat ꝯcepta i ꝑsona omniū,an vero ordine successiuo,vide ꝑ Ang.i ꝯsi.suo.cccxlvij. icip.assumptum in pn.i nouis.d stipulatione facta sibi ⁊ filijs,ꝙ itelligat ordine successiuo vide tex.i l.operas.§.de ope li.Bar.i l.ꝙ dr̄.i pe.col.i ver.induco ad qōnē.j.e.Bar.i.l.Bal⁹.§.qdā recte.in iij.col.v.qro qd i ꝯctib⁹ ⁊ ibidē latissime ꝑ Alex.i vj.col.⁊ iducit Bar.ff.d li.⁊ po.cū alijs ꝯcor.ibi ꝑ eū assignatis.⁊ ꝑ Bal.⁊ Alex.in.l.Laius.in.ij.col.i ver.qd infert Bal.ad.q.ff.soma.

1 ☞ In obligationibus facti indiuidui vno ex heredib⁹ promissoris contrafaciente tenētur omnes pro hereditaria portione,sed quod aliȷ̄ soluunt repetunt a contrafaciente.
2 Dictio tantum,quid operetur in obligationibus facti.
3 Quo sint facta que non coherent persone.
4 Appellatione facti continetur non factum.
5 Indefinitiua loquutio d hr̄de equipollet vniuersali collectiue.
6 Stipulatio ire agere dicitur consentire merū factum.
7 Quādo quis stipulatur ius itineris vel eundi vel qn̄ testator relinquit vel stipulatur per nomen iuris,ista est seruitus iuris ⁊ transit ad singularem successorem ⁊ emptorem.
8 In facto indiuiduo si vnus ex pluribus heredibus promissoris contraueniat impediendo stipulatorem ne vadat cōmittitur stipulatio contra omnes heres nō solū contra impedientem sed contra alios qui non impediuerunt.
9 In obligatione descendente ex ꝯtu defuncti sꝫ stricti iuris ꝑ contrafactionem vnius heredem ceteri tenentur pro hereditaria portione.
10 Vno ex heredibus stipulatoris prohibitio,ille solus agit ad interesse ⁊ ad penam cū effectu.
11 Stipulatio hr̄e licere equiparat stipulationi ire agere licere.
12 Cuius non interest non admittitur ad agendum.
13 In stipulationibus penalibus quando est apposita pena non videtur considerandum interesse mero iure.
14 Textus noster procedit quando vnus ex heredib⁹ stipulatoris ibat ad fundum qui erat totus suus assignatus sibi i totū in diuisione.
15 Regula est quando directo ostenditur stipulator vel ei⁹ ꝑsonam representans ⁊ sic heres:tunc non attenditur interesse, que tamen regula fallit multis modis.
16 In curia mercatorum est iudicandum de bona equitate.itē in ea nō pōt peti pena vltra q̄ realiter ⁊ effectualiter itersit.
17 Qualiter intelligitur quod in curijs mercatorū est attēdenda equitas.
18 In stipulationib⁹ facti a principio ⁊ sic ante moram:solū factum est in obligatione,⁊ non interesse.
19 Post moram promissoris interesse est in obligatione ⁊ sic facti estimatio.
20 In obligationibus faciendi post morā adhuc factum est in obligatione ⁊ peti pōt.
21 Ad factū quis nō pōt precise cōpelli si vult soluere interesse.
22 Quando quis cōdemnatur ex delicto alteri⁹ ⁊ cogitur soluere potest repetere ab eo cuius facto condemnatus est.
23 Captus ⁊ exactus pro represalijs cōcessis ex facto vel dicto alterius pōt repetere illud quod soluit ab eo cuius causa represalie imposite sunt,quando iusto ⁊ debito modo tales represalie fuerunt concesse:alias secus.
24 An passus damnum etiam iniuste propter factum tertij possit agere contra tertium ad satisfactionem illius damni.

§.Item si in facto.

Bar.cōtinuādo istū tex. dt qd.s.vidim⁹ d obligationibus meri facti:tñ tenet gl.i prin.istius.l.ij.⁊ i.§.⁊ barū. vbi Bart.quod in isto.§.iurisconsult⁹ prosequitur ꝑm mēbrū dictū in tex. ¶Sed ego semper dixi,⁊ dico,ꝙ hic nō ꝓsequitur illā diuisionem.Sed solum decidit si promissor meri facti decedat relictis plurib⁹ hr̄dib⁹ quomodo teneant.Bart. summat.sed q̄ ei⁹ summariū non cōplectit totū tex.ego ali
1 ter summo cōplectendo totum tex. ¶☞In stipulatiōe facti indiuidui vno ex heredibus ꝓmissoris cōtrafaciēte,tenētur oēs ꝑ hr̄ditaria portione:sed qd aliȷ̄ soluunt a ꝯueniente repetunt.sꝫ si vni ex heredibus stipulatoris cōtra fiat,ꝑ parte sua tantū cōmittit stipulatio ad interesse,sed quo ad penā cōmittit quo ad omnes insolidū mero iure:tamen aliȷ̄ nō impediti agētes repellunt ꝑ exceptionem doli.h.d. ¶Diuiditur iste.§.in quinqꝫ partes.In prima loquit qn̄ ꝓmissor decessit relictis pluribus hr̄dib⁹ ⁊ vnus cōtrafecit.In scd̄o loquitur ecōtra qn̄ stipulator decedit relictis plurib⁹ heredibus.In tertia distinguit.In quarta extēdit.In qnta assignat rōnem diuersitatis.scd̄a ibi,cōtra autē.tertia ibi,nā si pena.quarta ibi,in.l.idē.§.sed hec differentia.qnta ⁊ vltima ibi,in.l.eadē in prin. ¶Pōdera in primis ex isto tex.ꝙ tex.in vtraqꝫ parte tā ꝓmissoris q̄ stipulatoris ꝓsupponit ꝙ i ꝯctu sit facta expressa mētio de heredibus.Nam in prima parte fuit stipulat⁹ ꝑ te nō fieri neqꝫ per heredem tuū.In scd̄a stipulator stipulat sibi heredibusqꝫ suis.⁊ sic tā actiue q̄ passiue.actiue stipulat pro se.⁊ heredib⁹ suis,⁊ sic i secūda etiā fuit facta mētio d heredib⁹. ¶Quero ergo in primis anteq̄ vlterius procedā an ista expressio heredū facta i stipulatione actiue ⁊ passiue fuerit necessaria,an vera ex abundanti.Prima fronte q libet diceret ꝙ fuit necessaria:q̄ ista stipulatio fuit meri facti ꝑsonalis.s.ꝙ posset ire:q̄ ergo est stipulatio meri facti si non esset facta mētio hr̄dū nō trāsiret ad hr̄des nec actiue nec passiue. Propterea tex.cum mysterio presupponit qd ꝓmissor ꝓmi
8 serit ⁊ stipulator stipulat⁹ fuerit ꝑ hr̄dib⁹ suis. Sꝫ aduerte ꝙ in ꝯriū fortiter facit ꝙ ista expressio heredū actiue ⁊ passiue fuerit superflua,est text.no.i l.veteris.C.d cōtrahē.⁊ cōmittenda stipula.vbi dt tex.quod licet in veteribus legibus aliquādo fieret mētio heredū aliquādo requireret specialis specificatio in omnibus stipulationibus siue dandi siue faciēdi siue mixte:tñ superuacuū fit mētio d heredib⁹ actiue ⁊ passiue i quacūqꝫ stipulatiōe loquamur:q̄ siue expressiōe hr̄dū semꝑ trāsit obligatio in heredes actiue ⁊ passiue.Et lꝫ leges antique mouerent:qd quedā sunt mera facta q̄ non possunt ꝑ heredes explicari,dt ibi tex.ꝙ iste sunt q̄dā subtilitates,vt ibi,⁊ ibi Bal.dicit ꝙ illa lex ē de mera ⁊ legali philosophia. Facit q̄ pulchre ⁊ elegāter no.Bal.i l.j.ꝑ illū text.C.quorū lega.vbi no.bal.ex illo.tex.ꝙ exceptio q̄ opponit q̄tidie i ꝑsonarijs.tu nō es nominatus in instrumento,vel instrm̄ de te nō cantat.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cātat:ideo es expellēdus,ista exceptio nō nocet hr̄di,q2 quā
uis in instrumento nō loquat de herede,sz nō loquēdo de Titio
actiue z passiue etiā semꝑ itelliget de herede,imo forti⁹ si in
cōuentione opponatur dictio taxatiua tm̄ vt puta ꝑmitto ꝑ
me tantū,non obstante illa taxatiua habet locū z i heredib⁹
tex.habes singularē in l.si necessarias.§.de vendēdo.ff.ď pi
2 gno.actio.†Hinc est ꝙ si quis ꝑmittat de suo dato z facto tā
tum.per illam dictionem tantum:tamen venit etiā factū he
redis.l.stipulatio ista habere licere.i princi.i ver.sed si se.z
ibi Paul.ď ca.Ludo.rom.z d.Alex.ad hoc no.j.e.z illū tex.
ad hoc reputāt singula.Bald.z Sali.i l.fi.C.de actio.emp.
Tñ re vera meli⁹ facit tex.in l.si necessarias.§.de vēdēdo.ali
bi habes regulā no.ꝙ iuris est de aliquo,est etiā de hr̄de ei⁹
semper,lz de herede nō sit facta aliqua mētio.tex.habes no.
in l.postulante.in princ.ff.ad trebel.i ver.nec heredis est fa-
cta mentio.z ibi Pau.de ca.z d.Alex.no.ex illo tex.istā re-
gulā ꝙ iuris est de aliquo.est etiā semꝑ de hr̄de eius,lz de eo
nō sit facta aliqua mētio.Per illū tex.Bar.Ang.z d.Alex.
determināt ꝙ si statutū disponat ꝙ debitor pro debito prius
to debeat carcerari pone ꝙ sit mortuus debitor relictis plu
rib⁹ heredib⁹ an debeant hr̄des carcerari vigore statuti an
nō debeāt heredes incarcerari,ibi determināt quod sic:ergo
ꝑ ista videret qđ in tex.nostro.vbi i stipulatione actiue z pas-
siue facta est mentio hr̄dū quod fuerit frustratoria talis mē-
tio.Bar.in.d.l.veteris.respondet ꝙ ille tex.debet intelligi i
factis que ꝑsone nō coherent z q̄ possent ꝑ alios expediri ꝙ
transeant ad heredes,licet de eis nō sit facta mētio.secus in
factis que ꝑsone coherēt:z vt ibi per eum.Imo idē z lati⁹ di
cit Bar.in.l.si sic.magna in vlt.col.per totā.j.e.z si diceres
3 †que sunt illa facta que nō coherēt persone declarat Bar.in
d.l.si sic.z dat istam regulam quando magis habet respect⁹
ad ipsum opus ꝙ resultat ex ipso facto ꝙ ad ipsuz factū,illđ
nō dr̄ coherere persone:exemplū si ꝑmisi tibi facere domū.
z ista sepe repetit Bar.sed nō tollūt difficultatem,sec ad ter-
minos nostros ꝙ liceat ire agere in stipulatione.tex.i l.stipu
latio ista.§.si qs ita.i terminis nostris quando quis stipulat
ire agere licere.tex.ꝑsupponit qđ expressio heredū sit maxi
mi momenti z dubita pl⁹ qñ est facta expssio hr̄dū an trāseat
adhuc ad hr̄des.tex.ibi multum dubitat.Bar.ibi declarat
vel melius conatur declarare an in istis stipulationib⁹ expꝛ
sio hr̄dū sit necessaria z quid operet ista expressio videte ibi
vbi dicas de hoc ordinarie:ideo relinquo ibi dicendū:q2 ibi
4 proprie cadit.¶† Secūdo diligēter pondera tex.dū dt,itez
si in facto sit stipulatio,z statim exēplificat,veluti per te non
fieri ergo tex.vult clare qđ nō facere sit facere:z sic appella-
tiōe facti cōtineat nō factū:z sic est hic tex.pro gl.i principio
istius legis in gl.ij.vbi in stipulatione faciēdi ꝑm gl.cōtinet
non factum:z ita pro illa gl.no.istum tex.Rapha.cu.z Pau.
de ca.z ita dum legerem illam gl.ponderaui pro ea istū tex.
Nunc autē attēde ꝙ licet iste tex.in primo cortice verborū
videat istud ꝑbare:prout notāt Raph.cu.z Pau.d ca.hic:
tū revera tex.nihil probat:q2 istud exemplū tex.lz sit ɔceptū
negatiue:tñ effect⁹ est affirmatiuus.Probo:q2 tex.ipsemet
in scđa parte ponit idē exemplū affirmatiue:ergo sum stipu
lat⁹ qđ mihi liceat ire agere,lz ergo i prima parte dicat par
te nō fieri.effect⁹ quidē est ꝙ liceat ire,z sic affirmatiue.tex.i
l.stipulatio ista.§.hi quoq3.j.e.Et nos habem⁹ pulchraz re-
gulā quod non dz attendi vtrū verba concipiant affirmatiue
an negatiue:sz debem⁹ attēdere quis sit effectus.Propter
ea statutū est in ista ciuitate ꝙ positioni negatiue nō sit rn̄dē
dum,sed cauti procuratores z aduocati nō firmant negati-
ue,licet formēt in figura verborum affirmatiue:tamē effect⁹
est negatiuus,z dicūt veritas est ꝙ ibi nō fuit,q2 fuit i tali lo
co.gl.est in cle.vltima.de rescrip.ꝑ quā tradit istaz doctrinā
Bal.in c.vltra tertiā in.j.no.extra de testi.In ꝑposito ergo
si cōsideram⁹ effectū isti⁹ stipulationis istud factū est affir-
matiuum.z ita dt tex.in scđa parte.z ꝑpterea credo ꝙ Rap.
cu.z Pau.de ca.male ponderent istū textum.bn̄dict⁹ deus.
5 ¶†Tertio principaliter no.ex hoc text.ꝙ lz alias idefinita
loquutio ď hr̄de equipolleat vniuersali collectiue vt si testa
tor dicat hr̄s meus dato.est perinde ad si diceret oēs hr̄des
mei dato.l.si plurib⁹.in prin.de leg.ij.l.si plures.de leg.iij.
est verū qñ onus adiectū heredi est diuiduū.sec⁹,si onus eēt
indiuiduū:tūc equipollet vniuersali distributiue:ac si testor
diceret qlibet heredū det.ita istū tex.ad hoc alle.Bar.i d.l.
si plurib⁹.circa finē pricipij.ff.de leg.ij.Sed tu aduerte ꝙ lz
iste tex.semꝑ faciat mētionē de hr̄de in singulari z sic indefi
nite:tamen hic onus est pro hr̄ditarijs portionibus:q2 licet
omnes teneantur non tenentur tamen distributiue sed quili
bet pro rata.prout etiam clarius dicitur in.§.cato.z ita oēs

6 tenēt hic.¶†Quarto a.z hic attēde,principaliter no.eo hoc
a tex.ꝙ stipulatio ire agere,dicitur continere merū factū:z sic
dicitur consistere in mero facto z non in iure:consequēter nō
est serui itineris,aut seruitus actus,sed ed obligatio ꝑsona-
lis ad factū.Et propterea Bar.in prin.istius.§.dt quod iu-
risconsult⁹ hic tractat de stipulationib⁹ meri facti.z ita etiā
declarat Bar.i l.stipulatio.§.hi q.j.e.Et si dicas quomodo
cognoscam an sit stipulatio seruitutis:an sit merum factū ꝑ
sona.aliqui moderni Senen.dicūt ꝙ cognoscitur hoc modo.
quando stipulatio fit pe verbū,ire agere est factū,quādo per
nomē.est seruitus.Et si dicat cui⁹ vtilitatis est ista iuestiga-
tio an sit factū an sit seruitus.Nā vtilitas est euidēs:q2 factū
coheret ꝑsone:nec trāsit ad heredes nisi fiat de eis mētio.itē
non transit in singularem successorem,vt si venderē fundū
meū:tūc emptor haberet factū:si esset seruit⁹ esset sec⁹:z sic
si esset stipulatio iuris,vt declarat Bar.in l.si sic.z in.l.si sub
vna.j.e.Item nō transit in singularem successorez.gl.no.i.l.
iij.§.opus.vbi Bar.multū no.ď alie.iud.mutādi cau.facta.
declarat:z in specie declarat Bar.in l.stipulatio ista.§.si qs
ita.j.e.Scđa vtilitas est q2 quando stipulatio cōtinet merū
factum si seruus stipuletur non acquiritur dño.secus qñ cōti
net ius.§.sed cū factū.institu.de stipu.seruo.qñ est factum ex
plicandum ab ipso seruo,vt est hic:z tūc non acquirit domi-
no ipsius serui.ita dt gl.i l.ꝙ dicit.la.ij.j.e.z declarat Bart.
l.fi.§.z barū.ā.ea.l.qd tenēdum.Dicas,z ista est veritas,qđ
quando stipulatio est concepta per verba sonantia i factum:
puta quod liceat ire agere:tūc est simplicis facti ꝑsonalis,vt
hic,z.d.§.sed cum factum.secus quando cōcipit ꝑ verba so-
nātia in ius:puta promittis mihi ius eundi vel ius itineris
isto casu eēt seruit⁹,ita declarat Bar.z Pau.de ca.ad quos
semꝑ remittit in l.penul.ff.de serui.rusti.predi.Pau.de ca.
hic:vbicūq3 ergo qs stipulatur per nomina sonātia ius,istud
est stipulari seruitutē,z seruit⁹ realis trāsit ad heredes z ad
quēcūq3 singularē successorē:q2 coheret fundo talis seruit⁹.
7 l.j.ff.coia pdi.¶†Limita multū notabilit z adde ad Bart.i
l.penu.ff.de serui.rusti.pd.ꝙ qñ qs stipulat ius itineris.vel
eūdi,vel qñ testator reliquit vel stipulat ꝑ nomen iuris:ista a
est seruitus iuris z trāsit ad singularē successorē z emptorē.
Limita nisi ex qualitate ꝑsonaruz,z loci ꝑsumat illđ eē ꝑso-
nale,z nō trāsitoriuz ad extraneos seu ad hr̄des,exēplū,duo
fratres diuidunt inter se paternā domū cōem,cū pacto ꝙ vn⁹
habeat ius hauriēdi aquā ad puteū alteri⁹.si iste frater alie-
naret partē suam domus alteri non transiret ius hauriendi
aquam ad emptorē.q2 q̄uis istud sit i⁹ reale:tamē ex qualita
te personarum z loci presumit ꝑsonale.tex.habes valde no-
tabilē exemplificantē in.l.pr̄ filie.z ꝙ ibi no.Bar.ff.ď serui.
8 lega.¶†Quinto principaliter no.ex isto tex.z hic attende,
qđ in facto idiuiduo si vn⁹ ex pluribus hr̄dibus promissoris
ɔueniat impediēdo stipulatorē ne vadat,cōmittit stipulatio
contra oēs hr̄des,non solū ɔ impedientē:sed cōtra alios qui
non impedierūt.rō:q2 ista obligatio descendit ex contractu z
promissiōe defuncti,qui expresse promisit,pro se z hr̄dibus:
quo casu qñ dixit expresse pro se z hr̄dibus nō potuisset pro-
missor defunctus trāsferre istā obligationē ad vnum ex here-
dibus tm̄:q2 ex sua promissione pro se z heredibus iam est
acquisitū ius stipulatori contra omnes hr̄des text.est nota-
bilis.l.eum.q ita.§.j.z in.l.Julianus.vbi glo.not.z in.l.ɔti-
nu⁹.§.fi.z vtroq3.Bar.j.eo.Vñ si postea ista stipulatio cōmit
teret tm̄ ɔtra illū ex heredib⁹ qui prohibuit z nō cōtra alios:
certe ɔmittet aliter q3 contra defunctū:sed ex ꝑsona heredū
non debet immutari cōditio obligationis defuncti.§.ex his.
s.eadē.l.q2 si defunctus ꝑhibuisset fuisset comissa in totum
contra eum:vñ nimirū in hoc tex.si ex contrafactione vnius
omnes tenent pro hr̄ditarijs portiōibus:hinc infertur limi-
tatio notabilis ad istum tex.qđ si oblatio nō descēderet ex cō-
tractu defuncti:sed ex pprio facto ipsoꝝ heredū:tunc ɔmit-
teretur solum contrafacientem.l.de pupillo.§.si plurium.cl.
j.ff.de ope.noui nūci.ita limitat Bar.in.§.cato.in iiij.opp.j.
i.l.iiij.Pau.ď cast.z.d.Alexā.hic:z ꝑ ista limitatiōe habes
bonum text.in.l.in commodato.§.si ex facto.ff.commodati.
9 ¶†Scđo notabiliter limita istū tex.in obligatiōe descēdente
ex contractu defuncti,sz stricti iuris:tunc per contrafactionē
vni⁹ heredum ceteri tenent:sz ꝑ hereditatis portionē.secus
si ex ɔtractu bonefidei:puta i deposito celebrato cū defuncto:
tunc ex cōtrafactione vnius ille tenetur solum qui cōtrafecit
z nō alij.tex.est in.l.in depositi.ad finē,cū.l.sequēti ff.ďposi-
ti.per quē tex.ita limitat Bar.in.d.§.cato.in prima oppo-
sitione Pau ď ca.z do.Alex.hic.Ista limitatio restringeret
multum istuz tex.cū habemus qđ stipulatio iterposita super
contractu bonefidei assumat naturam bonefidei,l.j.§.hel

a ¶Quarto. ad hoc vide Lud.ro.sin. suo hic.icip. cōcedo tibi. vbi alle.tex. sin.i ista materia z vide ꝑ eundē authorem i.§. eque post Joā.fab.ibi colum.ij.i fi. z seq.Jinsti.ď ac.ꝑ.Bart. cepo in suo trac.de.ser. vr.c.viij.ꝙ i scribitur ď quibusdam obligationib⁹ ꝑsonalib⁹.ā dicant seruitutes.

lissime.ff.vt leg.noie caueatur.Barto.in l.si quis cuz aliter vbi dicetur.j.eo.quãuis cõtrarium tenuerit idez Bart.i l.singularia.in iij.col.ff.si cer.peta.vnde intelligerem istũ text. qñ stipulatio fuit iter posita sup̃ actu stricti iuris,z ad ter. in o.l.i depositi,posses respõdere dupliciter.Primo qñ ibi defunctus nõ promisit expresse õ facto hr̃dũ:vt hic tex.lz ex natura cõtract' videat̃ promisisse dolũ malũ abesse.Preterea tex.ibi expresse loquitur quando ibi heres cõueniebat ex delicto z nc quãdo delictũ cõmiserat.z subdit ibi tex.q ex delicto vnius heredum nõ est conueniens alios teneri:cu de lictũ suũ debeat seq̃ author̃.hoc loquit in simplici cõuẽtiõe
10 que nõ sonat i delictũ. ¶ Sexto no.i ver.cõtra autẽ.q vno ex heredibus stipulatoris ꝓhibito ille sol⁹ agit ad interesse z ad penã cũ effectu,si fuit promissor.istũ tex.limitat Bar.no. j.l.iij.op̃,oñ.ibi i cserũ dicẽdũ,ne peruertam ordinẽ Bar.
11 ¶ Septimo no.ex.l.idẽ iuris q̃ stipulatio habere licere eq
a paraf stipulationi ire agere licere,z sic iste due stipulationes
a ¶ Liceret stipulatio hr̃e licere sub certa pena vtrũ committat sive de facto, sive de iure res cuincat vide Jhan.i ps.suo.xliij. adinuicem e quipollent.Cõtrariũ habes formale tex.qui ad literã dicit q̃ iste due stipulationes sunt de directo ꝺ̃rie.l.stipulatio ista.§.hi qui.j.eo.vbi dicit ad literã tex.quod i stipulatione.habere licere vertitur ius z nõ factum.ecõtra i stipulatione ire agere licere non ius sed factũ versatur.z ꝓpteres cõsidera tu prouecte quomodo Bar.in prin.huius §.hñ dixerit dum dt q̃ iurisconsultus hic tractaturus est de stipulationibus merifacti,istud est falsum:q stipulatio habere licere de qua hic,nedũ importat merum factũ,sed nec factũ imo ius,z propterea non ab re dt gl.hic,q̃ ista stipulatio habere licere est mirãda nouitas subtilis subtilitas quis eã rumina bit.Ang.i l.stipulatio ista.§.si quis dolus,visus est velle cõ cordando dicere q̃ stipulatio habere licere respectu p̃missoris z hr̃dũ suoz dicat̃ continere factũ:q i controuersia mota de facto cõmittitur illa stipulatio.ita loquitur tex.hic,sed ex parte stipulatoris contineat solum ius.ita loquit̃ ꝺ̃ium. Truffa est:q iste tex.loquitur nedũ in parte stipulatoris,sz et promissoris,nec per hoc presumitur contineri merũ factũ vt dt Bar.Puto q̃ debeat respõderi hoc mõ:nec aliter posset responderi,q̃ tex.hic facit equiparationẽ inter istas duas stipulationes,nõ respectu meri facti q̃ambe dicãtur meri facti,q istomodo eq̃paratio esset falsa:q i ista habere licere nõ cõtinet factũ sz ius.Sz textus solũ equiparat respectu distinctionis,q sicut i stipulatione habere licere vno hr̃de,ꝓhibito fit distinctio:de qua i tex.ita ista distinctio ꝺz fieri i illa, vt expresse dt tex.in.l.eadẽ in prin.que sequit. Ideo Bart.i prin.huius.§.nimirum.generaliter dt q̃ iurisconsultus tra-
12 ctet de stipulationib⁹ q̃ nõ sunt iuris,sz meri facti. ¶ Secta uo no.tex.expressum ibi,nõ pot̃ coheres agere cui⁹ nil inter
b est:quod ille,cuius non interest,non admittit ad agẽdũ b.Add de tex.l.si patroni.§.q̃ ꝺicit cõmissariam.ff.ad treb.quẽ text. ibi notat Ang.z Mode.ꝓ practica aduocatoruz z pcura totum tota die excipientium contra agẽtes quod nõ sunt audiendi:q cozum non interest.nam ista exceptio repellit agẽtẽ
b ¶ Agendũ. Adde Bar. in l.stipulationes nõ diuiduntur.in iij.q.j.eod. Purp. 13 ꝓut habes bonũ tex.hic. ¶ Nono noto ibi:q nõ q̃rit cui us interest qõ i stipulationibus penalib⁹ q̃n est apposita pena non vr quod debeat cõsiderari interesse mero iure,sed br̃ in effectu q ille cuius nõ interest repellitur i effectu:quo istũ notabile,pcedat declarat Bar.iiij.oppoli.quã statim expe diã. ¶ Expeditis notabilibus anteq̃ veniã ad.gl.sequendo ordinẽ Bar.Bart.formar.iij.oppo.due non sunt difficiles
14 tertia paucis expedit.quarta est magis difficilis. ¶ Noto ex dictis.Bar.i ista tertia oppositiõe singulare limitationez ad tex.nostrum vt procedat quãdo vn⁹ ex hr̃dibus stipulatoris ibat ad fundũ qui erat totus suus assignatus sibi i totum in diuisione.vel ibat ꝓ parte sua ꝓ diuiso sibi assignata in istis terminis,pcedit iste tex.Secus si fuisset fund⁹ cõis hr̃ dũ ꝓ indiuiso:tũc vno volẽte ire prohibito q erat necesse quod iret ꝓ cõmuni vtilitate oẽs censerentur ꝓhibiti z cõtra omnes cõmitteretur stipulatio ad penã. Ista limitationẽ sequuntur cõiter omnes z reputant valde notabilẽ ꝓ limitatiõe huius legis:tñ ista limitatio restringeret generalitatẽ isti⁹ legis z diuinaret. ¶ Tu autẽ subtilius considera inquãtum Bart.vult q̃ iste tex.possit procedere i duobus casib⁹. Primo quando totus fundus i diuisione cũ heredib⁹ facta obuenisset i parte isti⁹ hr̃di prohibito.Secũdo quãdo i diuisione obuenisset paro isti⁹ fundi,z iste hr̃s volebat ire ad partem suam:nam si iste fund⁹ fuisset cõis ꝓ indiuiso omniũ heredũ nõ procederet iste tex.Sed aduerte q ꝓmo modo nõ vr quod iste tex.vl'o modo possit procedere:q si tot⁹ fund⁹ obuenisset i partem vni heredi prohibito ire:tũc i totũ interesset sua ex quo fundus est i totum suus.ergo in totum deberet cõmitti stipulatio ad interesse vel ad penam,z tamẽ cõtrarium de directo ꝺt iste tex.in fi.in ver.ꝓ parte eius tñ si fundus fuisset totus suus non pcedere posset id quod ꝺt tex.ꝓ parte eius tñ:sz imo cõmitteretur stipulatio i totum:ex quo fundus est i totum suus nõ pot̃ isto primo modo iteligi tex. sed alio modo quẽ ꝺt Bart.quãdo pars cõtingisset heredi prohibito i diuisione:z isto modo adhuc plus restringerem⁹ tex. z tex.in l.si stipulatus fuero per te non fieri.allegat⁹ ꝑ Bar. loquit̃ quãdo aliquis expresse ibat nomine expressio stipulatoris:tũc si ꝓhibentur expresse patet z clarum est qõ iter. est stipulatoris.Sz defendedo Bart.potes dicere subtiliter ex mente Rapha.cuma.hic in vltima colũ.quod licet i diuisione facta inter heredes fundus obuenirit i totũ i partẽ vni heredi z ille solus fuit prohibitus ire:tamẽ q̃ ista obligatio descedit ex facto z ptractu defuncti,ꝓut dixi i quinto notabili:ergo solus potest cõmitti i parte i qua est heres z in qua repesentat defunctoruz z pro illa cõmittit stipulatio ad interesse q̃ pro aliis partibus reputatur extraneus,vt ꝺt Bar.j. in iij.oppositiõe benedict⁹ deus. ¶ Circa quartã oppositionem Bar.cum ista doctrina Bart.transeat omnes hic:sz aduerte tu prouecte quod Bar.vr seipsum cõfundere ꝑ istũ ter. Nam pro parte heres prohibitus:q̃,ꝑ illa parte repesentat defunctum agit ad penam hue eius.iterit hue nõ,ꝓ parte aũt coheredum suoruz:q extraneus reputatur,vt est gl. i l.ũ.§.ñ.vbi Bar.ff.de pacto.stipu.,ꝑ illa parte nõ pot̃ agere ad penã:Punctus est querere an alij cohẽdes q nõ fuerũt prohibiti nõ possint agere pro eoꝝ partibus vt ex quo representant defunctũ:z vbicunq̃ representat defunctus alij heredes qui repsentant defunctũ dicunt posse agere ad penaz pro illa parte i qua representatur defunctus.Bartol.rndet q̃ isti coheredes ꝑ illa parte reputantur extranei:q̃z mero iure possint agere:tñ repellũtur ope exceptionis doli:Ista responsio non tollit tex.quia ipsi representat defunctũ:z ista obligatio trahit originẽ a cõtractu defuncti:nõ deberet posse agere ad penã:licet eoruz non interfit.Potes saluare Bart.z dicere hoc modo q̃ respectu heredis ꝓhibiti verũ est dicere ꝓmissorẽ prohibere facere contra stipulationẽ:ideo eius respectu cõmittit pena cuius eius nõ interesset. Sed respectu aliorꝝ coheredu qui nõ sunt ꝓhibiti vere promissor nõ fecit stipulationẽ:ideo in effectu nõ ꝓmittit stipulatio quo ad eos. Sed o z melius,credo q̃ ista fuerit intentio Bar.z nihil ita itellexerit Bar.se cõfunderet i hoc tex.Nã Bart.presupponit, sz ñ.opp.q̃ in isto tex.fundus nõ remansit idiuisus,sz fuit diuisus z huic,ꝓhibito obuenit fund⁹ vel totus vel pars:tũc si iste prohibit⁹ qñ valebat ire ad partem suã fuit prohibit⁹ ꝓ promissorẽ:cõmittit quo ad ꝓhibẽtẽz stipulatio z non quo ad alios coheredes:pro ea parte hereditaria pro qua repsentat defunctuz:nũq̃ cõmittatur respectu alioꝝ de rigore iuris.certe est verũ qd hic,sz tamẽ q̃ alij sunt omnino extranei q̃ nõ fuerũt ꝓhibiti ideo eis obstat exceptio doli,vt tex. noster hic,z credo q̃ voluerit se referre ad ea q̃ dixi.§.in iij.
15 opp. ¶ Ex dictis Bar.collige notabilẽ cõclusionẽ z regulã ad quã dabo aliquas bonas limitatio.q̃ qñ directo offendit stipulator vel eius psonam repsentant vt est heres:tũc nõ attẽdit interesse.l.stipulatio ista.§.alteri.j.e.z.l cũ pena.ff. de arbi. ¶ Amplia istam conclusionẽ Bar.q̃ etiã nõ offendat repsentas stipulatorẽ,sed extraneus expressius i stipulatione:tũc etiã nõ attendit interesse.ita loquit̃ tex.i ꝺ.§.alieni.l.stipulatio ista. ¶ Intellige z limita primo qñ stipulator est stipulat⁹ penã sibi qñ nõ daret illi tertio,ita q̃ stipulator est qui agit ad penã:tũc cõmittitur pena dato quod eius nõ iterfit dari illi tertio.ita ꝓprie loquitur tex.i ꝺ.§.alteri.ec⁹ qñ talis pena eẽt ꝓmissa tertio.puta fisco cui nõ potuit stipulari.isto casu quo ad tertiũ nõ ꝓmittet pena.text.eq̃ ꝓprie ita loquit̃ i l.arbit̃ intra certũ.vbi gl.Bar.z Bal.ff.de arbi. Bar.i l.i.ff.de iure fisci.quicquid ad illum tex.dixerũt Bal. Ang.Jmo.z Moder.hic,z Bal.i l.vnica in.xj.oppositiõe. C.de sentẽ.que ine certa quãtita. ¶ Secũdo limita dictã cõclusionem procedere quando pena est promissa ꝑ stipulationẽ:tũc nõ attẽdit an iterfit:secus si pacto nudo appolito iurta contractũ:tũc ex illo pacto nõ posset agi ad penã sed ad iteresse,nisi interesset.l.seruus ea lege.ff.de seruis exportã.de cuius intellectu tradũt Bar.z omnes i ꝺ.§.alteri. ¶ Tertio limita dictam regulam vt procedat in penis cõuentionalib⁹ z sic tertraiud̃ cialibus.sec⁹ i penis iudicialibus vel ꝓtoris in quibus cõsideratur an iterfit aliasꝝ peti nõ possent text.est in l.ũ.in versi.fi.z ibi Ang.ad hoc no.fi.ti quis i tus vocã.nõ iterit.gl.ordina.i §.alteri.in vers.ei.instit.de inutili.stipulatio. Bal.i.l.si post tres.i.ij.colum.per.illũ tex.ff.si quis cautionibus.Et ratio est ꝓpter magnã equitatem pretoris qui non vult penam posse exigi qñ non interest:quicquid dixerit

glo.z

gl.⁊ Bar.in d.l.ij.circa finem.ff.si quis i ius vocat.nõ ierit. ¶ Quarto notabiliter limita predictã cõclusionẽ,vt ꝓcedat in pena adiecta stipulatiõi principali:sec⁹ si sit adiecta stipulationi accessorie,puta stipulationi de sistendo i iudicio sub pena:q2 talis nõ pot cõmitti nisi intersit.l.si eũ.§.q iniuriarũ.ff.si quis cau.intelligẽdo quod ibi pena esset adiecta ꝑut intellexit Bar.in l.eũ qui.in prin.j.eo.tit.⁊ ita Rapha.ful. in l.si.ff.si quis cau.⁊ videtur sequi d.Alex.lz dubitatiue in l.si eũ.§.qui iniuriarũ.i fi.ff.si qs cautio.Ratio est:q2 ibi stipulatio penalis fuit interposita sup stipulatiõe ptoria de iudicio sistẽ,in qua attẽdit interesse.alias agi nõ pot,vt dixi.s. Et istis terminis clare ꝓcedit ista limitatio q̃uis.d.Alex. ei repꝛehendat ibi q2 in illo.§.q iniuriarũ:nihil dr de pena. Item q2 stipulatio de sistendo esset pretoria:tamẽ p hoc stipulatio penalis illi adiecta nõ debet facere quin cõmittat si cet nõ intersit.d.l.stipulatio.§.alteri.j.eo.vbi vz stipulatio penalis:lz prima sup qua est interposita nihil valeat.Sz aduerte:q2 i.§.alteri.principalis stipulatio facta alteri ab initio nõ valuit:ideo penalis nõ potuit dici accessoria,nec eius naturã assumere lz in §.qui iniuriarũ,q2 ibi principalis stipulatio de sistẽdo i iudicio a pricipio valuit,ió penalis assumit ei⁹ naturã,q̃tũ ad interesse:ĩ pena apposita i principali stipulatione,quando stipulator stipulatus est sibi penam.put declarat Bar.i d.l.ita stipulatus.i.xij.oppositione prime partis.j.e.ti.ita etiã dicunt moder.Senen.hic.¶ Quinto vltra scribẽtes singularit limita ⁊ signa istã limitationẽ,q2 ẽ peregrina ⁊ singularit limitatio:nisi petitio pene fundet sup aliqua cã finali,qm̃ si in illa cã finali non vertit interesse partis, nulla pot cõmitti pena,nec pena peti põt:ita nouiter limitat ꝓpet.de ancha.in cõsi.lxvj.quod cõsiliũ incipit pro clariori decisione.⁊ istud alibi scriptũ non habes,ideo notabilis perpetuo.¶ †Sexto notabiliter limita i curia mercatoꝝ,vbi nõ põt peti pena vltra q̃ realiter ⁊ effectualiter interest,sz Ange.in consi.ccxix,qd incipit arbitrator dictam penã.in ij.col. q tñ p hoc nihil allegat.Refert ⁊ simpliciter sequit.d.Frãc. Are.in §.Cato.in.j.col.j.co.q2 esset cõtra equitatẽ q̃ seruari debet in curia mercatorũ.l.quintus.⁊ ibi no.Bart.ff.mãda. Licet nõ reperiã istud ab alio doctore tactũ:tñ puto q ista limitatio non sit vera qd pena conuentionalis pcedẽs ex cõuentione partium,iuxta l.fi.ff.de preto.stipu.dicatur esse ꝯ equitatẽ,imo nihil magis cõgruit humane fidei quã pacta ⁊ cõuentiões inter ipsas partes factas obseruare,ꝑsertim iter mercatores,vt ẽ text.ff.de cõsti.pe.⁊ illud constitutũ ꝑ prie est factũ propter mercatores.l.j.in prin.ff.de pac.¶ †Secũdo ⁊ fortius:q2 illud qd dicit q in curia mercatorũ dz iudicari de bona equitate:quomodo itelligit hoc:certe intelligitur hoc est nõ inspectis iuris subtilitatibus,⁊ apicibus q̃ negotiũ veritatem nõ attingunt.nõ autẽ dz intelligi q i curia mercatorũ nõ debeant seruari leges,⁊ iura ciuilia:q2 istud eẽt contra tex.in l.bonafides.ff.depo.si.ita no.declarat ad litterã Bart.in l.si fideiussor §.quedã.ff.manda.Bal.i.l.si ꝓ eo.in vlti.col.C.eo.modo confirmat per illud q no.egregie Bald. in d.l.bonafides.per illum tex.ff.depo.si.vbi notat qd iudicare debet ꝑ bonã eqtatẽ nõ debet deuiare a preceptis ciuilib⁹,sz debẽt sequi equitatẽ scriptã a iure,non autem de bursa sua sibi formare equitatẽ,qd dicit esse notandũ pro iudicib⁹ mercantie,⁊ ita cõsulerẽ cõtra Ang.⁊ Aret.si casus in facto mihi cõtingeret.¶ Capio gl.primã magnã in versi.itẽ si in facto sequit de his que sunt in faciendo:que hz tres partes principales,nã i prima parte format duas questiões:deinde in secũda parte timore cõtrarij ponit distinctionẽ,scda pars est ibi,an teneat.tertia ibi,itẽ ne iste.¶ In eadẽ.gl.ibi l. q libertinus.in fi.habes ex ista gl.quatuor cõclusiones p ordinẽ quas breuissime expedio.¶ † Prima est q i stipulationibus facti a principio ⁊ sicante morã solũ factũ est in obligatione.⁊ petitione,⁊ non interesse:cũ ista cõclusiõe oẽs antiqui ⁊ noui transiuerunt,sol⁹.d.Albrico.de castilliono,quẽ refert Pau.de ca.hic,qui et se fuisse eius discipulũ,tenebat cõtranum q in facto factũ nõ sit in obligatione,etiam a principio.sz interesse sit i obligatiõe si nõ hat.Dicit Pau.de ca.allegabã ceter.in cõtrariũ in l.si qs ab alio.§.fi.ff.de re iudi.ꝑ opi.d. Christo.videtur esse bonus tex.in l.si penam.in fi.j.e.ti.ibi, q2 id venit in stipulationẽ qd interest,⁊ sic a principio videt promissum interesse quãdo promittit factũ.Reperio q istũ tex.allegat Bar.in.l.stipulationes nõ diuidũtur.in.x.oppositione.j.eo.sz intelligit illũ tex.procedere post morã.¶ Secũda cõclusio est.q post morã ꝓmissorie iteresse est i obligatiõe,⁊ sic estimatio facti ⁊ ad ipsam põt agi directe.d.l.stipulationes nõ diuidunt.versi.celsus.d.l.si quis ab alio.§.fi.ff.de re iudi.⁊ l.j.in prin.cuz gl.ff.de actio.empt.Adde hõ facere tex.in l.si insulam.j.e.vbi istud melius ꝓbatur q̃ alibi i iure fm Bal.ibi,tradit ordinarie Bar.in l.stipulationes nõ diui

20 dunt.in.x.oppositiõe,vbi est locus sui principalis.¶ †Ter

a tia ⁊ notabilior est conclusio quam signa ⁊ tene menti,qd in obligationibus faciẽdi post morã adhuc factum est i obligatione,⁊ peti potest:⁊ sic per morã succedit obligatio ad interesse,non estimatiue sed accumulatiue:⁊ sic post morã possũ adhuc petere factũ ipsum,vt ꝯsequar interesse,⁊ ꝯsequẽter possũ petere factũ pure ⁊ ꝯditionaliter interesse si factũ nõ prestetur.Ita signãter dicit gl.ista quam semper ꝓ multum solenni solemus ad hoc allegare.⁊ dicit Bal.hic q ista glo.est mirabilis ⁊ quod eam allegãt valentes doctores:⁊ iõ eam nota perpetuo:alibi dicit Bal.i l.si pacto quo penã.ad finem.C.d pactis.qd ista gl.est ad hoc melior ⁊ notabilior q̃ sit in toto corpore iuris.de cuius veritate vide late Bar.in d.l.stipulatiões nõ diuidunt.in trib⁹ locis.s.in noua oppositione in.vij.q̃ne.⁊ in.ix.q.vbi allegat istã gl.idẽ voluit gl.

21 in d.l.j.i prin.¶ †Quarta conclusio est ista,quod ad factũ nõ põt precise compelli si vult soluere interesse,telligit nisi factũ esset in obligatione legali,iuxta.l.stipulatio.§.hec aũt res indicetur,cum gl.ff.de oper.no.nuncia.vel nisi factũ debeatur ca vltima voluntate.l.fideicommis.§.fin.ff.de leg.ij. de qua materia ponit late Bar.in d.l.stipulationes nõ diuidunt.i.viij.q.j.eodem ti.quod autẽ supra dictũ est post moram posse etiã peti factum,limita vt per Bar.in l.si vsufructus mihi i biennium.ff.de vsufruc.¶ Extra glo.pro complemento istius solennis.§.⁊ hic Barto.quod iste.§.est valde notabilis ⁊ tenendus semper menti ad instrumenta pacis.⁊ de ista questione videbimus i.§.cato.vbi Bar.ponit.

a ¶ Et notabilior. Unum memorie cõmendato, q in ꝯctib⁹ bonefidei, etiã in obligationibus dandi succedit obligatio ad interesse post morã:vt dicit gl.no.i.§.actionũ.isti.⁊ actio.quas p sing.alle.Bal.i l.vnica.C.d sen.q̃ p eo q inter.⁊ i.c.j.d cõtro.iue.i vñ.feu.refert ẽt Soci.i.l.vnum.pe.col.circã.ff.si certum petat.

22 ¶ †Extra gl.iste.§.volens quod quando quis cõdemnat ex delicto alteri⁹ ⁊ cogit soluere possit repetere ab eo cuius fa

23 cto ꝯdemnat⁹ est,inducit p Bar.post Jac.de are.† q captus ⁊ exactus p represalijs concessis ex facto vel delicto alteri⁹ potest repetere illud qd soluit ab eo cui⁹ cã represalie imposite sunt.tamen iste tex.proprie loquitur quando omnes iste erãt insolidũ obligati ex prouisione defuncti insolidũ pro hereditaria portione qt non est in ista questione.⁊ licet Bart. hic non firmet ⁊ dicat se dicere allegando ⁊ non decidendo: tamẽ cũ ista conclusione Jaco.de are.tenet ipsemet Bart.in tractat represaliũ:in penul.col.in.j.q.vltime qõnis.Bar. Bald.⁊ Ang.in.d.nam ⁊ seruus p istu tex.ff.de nego.gestis. Ange.in consi.cxxvij.quod incipit.incendiũ est ortum.in vlt. colũ.⁊ docto.in alijs locis.j.allegandi,⁊ ita ei tenet Bald. in aut.⁊ oĩno.ad fi.C.ne vxor.pro ma.Ubi pl⁹ voluit q nõ solũ iste exactus repetat quod soluit.sed etiã interesse damni perpessi.Adde p ista cõi cõclusiue facere tritam regulã.q qui causam damni dat dãnum dedisse videatur: ideo tenetur ad dãnum,ita dicit tex.ad literã in.l.qui occidit.§.in hac.ff.ad lege aquil.⁊ tex.in c.fin.de iniur.⁊ damno dato.⁊ gl.no.melior de iure que allegat multos tex.pro ⁊ contra in.c.sicut.d test.bene facit quod vult gl.singu.⁊ multũ signãda in c.si canonici.§.si aũt.in ver.occasionem.per illum tex.de off.ordi. in.vj.q qui dat occasionem interdicto ciuitatis vel castri tenetur ad restitutionem dãnorũ q̃ ecclesie religiosi ⁊ hospitalia passi sunt occasione talis interdicti elecmosinis ⁊ oblationibus.⁊ ẽt ibi Archi q vidit de facto obseruari illam glos.⁊ referunt ⁊ sequuntur ibi Jo.⁊ Gemi.in fin.⁊ pondera qd fm illã glo.non solum petit potest q solutum est,⁊ non solũ dãna, sz etiã lucra q vltimũ pro nũc nõ examino.¶ Istã cõmunem cõclusionẽ limitat Bal.Rapha.cu.⁊ Pau.de ca.hic,⁊ Bal. in.d.l.nã ⁊ seruus.ff.de nego.gest.quãdo iusto ⁊ debito modo tales represalie fuerunt cocesse,alias si iniuste nõ debito mõ fuerunt tales represalie ꝯcesse,hoc est sine dolo aut culpa aut debito illius:tũc q̃uis ei⁹ occasione ꝯcederent,nõ teneret aliq̃d resarcire p tex.in.l.si p imprudẽtiã.in pnc.d euic.⁊.l.exceptiõe.⁊ q ibi Bar.not.ff.de fideius.Istã limitationẽ etiã tenet Ang.in.§.ex his.per illum tex.ff.ea.l.⁊ in.l.fi.p illũ tex. ff.si fami.fur.fec.dica.⁊ Gloria.d sancto Petro i.l.hr̃des.§. in illa.ad fi.p illũ tex.ff.fami.erc.Pro ista limitatione bene facit:q2 lz ab alio passus sis iniuriã:nõ tamẽ alij ẽ des esse iniuriosus.tex.est i l.si te bonis,⁊ ibi gl.expsse not.C.d iure dlib. Per istã limitationẽ puto q male dixerit domin⁹ Abb.Panor.i ꝯsi.cxxviij.q incipit in questione que ad presens vertitur inter Jacobum ⁊c.vbi ipse colligit regulam in ꝯtrium.

34 †q si passus sum etiã iuste aliquod damnum propter factum tuum: possum agere ꝯ te ad satisfactionem illius damni.per d.l.nam ⁊ seruus.iuncta decisione Bar.ibi.ff.de ne gest.⁊ per quedam alia ibi allegata per eum. Sed istud ita simpliciter esset falsum,sz dz itelligi fm limitationẽ pcedẽtẽ.¶ Ultimo per pdicta ⁊ Rap.cu.hic se alias consuluisse in casu quoti

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

diano, p quodā milite socio alterius militis qui cōtra fidem datā receperat, nā dānum qđ ille socio² pati⁹ fuerat poterat repetere a socio p predicta ⁊ p tex. no. in l. penu. i pn̄. ff. sol. ma. secus si ille socius nō fuisset in culpa: tūc alter socio² nihil poterat ab eo repetere p predictā legē exceptiōe. ⁊ quod ibi tradit Bart. ff. de fidei. ¶ Nota predictas cōclusiones, qz quotidie eueniūt in practica ⁊ per ista cū laude dei remanet expeditus soleniter ffte. §. item si in facto, hic facte fuere vacationes carniſpriuij post quas assumpsit difficilē ⁊ subtilē. §. Cato. die. xiij. ebdomadā. M. cccccij.

Lex. iiij.

1 ¶ Alternativa debet cadere inter equalia vel parū distātia.
2 Facta regulariter sunt indiuidua.
3 ¶ Promissio ad hoc vt dicatur penalis, an sit necesse quod dicatur nomine pene.
4 Ubi pena est adiecta facto indiuiduo, licet vno ex heredibus promissoris contrafaciente cōmittatur pena cōtra oēs tñ non pōt agi ad penam contra vnū nisi p̄ portione hereditatis.
5 In factis indiuiduis, illud quod fit ab vno et pluribus heredibus promissoris fingitur factum ab omnibus.
6 Fictio nunquam inducitur per legē nisi vbi est equitas.
7 In factis indiuiduis nihil insolidū peccari non potest.
8 Verbum potest negatiue positum importat impossibilitatē.
9 Ubi pena est adiecta facto indiuiduo, vno ex heredibus ffaciēte pena cōmittit ꝫ cū tñ, p sua parte, nō ꝫ coheredes.
10 In obligatione naturali indiuidua ptor pōt inducere ex alia qualitate q̄ vnus cōueniat insolidū p̄ oībus ⁊ soluat.
11 Stipulatio amplius nō agi dicitur esse diuidua. Idē i stipulatione rem ratam haberi.
12 Stipulatio amplius nō petiv el rē ratā haberi cōtra principale promissoris semp cōmittit ad totū ꝫ in parte ꝫueniat.
13 In his que diuidua sunt ex persona heredū mutatur cōditio obligationis.
14 Quamus reputetur a lege si principalis fallit fidez propriā quā si eius heredes fallant.
15 In materia penali ⁊ odiosa in maiori summa in est minori.
16 Qui promittit seruitutē itineris vel vie simpliciter: tenet solum ad patientiam simpliciter.
17 Interest differētia inter stipulationem iter fieri ⁊ stipulationē per te non fieri quominus mihi ire agere liceat.
18 Quod obligatio rem restitui sit indiuidua obligatione.
19 Plures heredes cōmodatarij vel depositarij tenētur q̄libet p̄ parte hereditaria ⁊ non insolidum.
20 Obligatio rem restitui est indiuidua sola solutione.
21 Intellectus. l. iij. §. heres. ff. commodati.
22 Quando cum actione personali stricti iuris cōcurrit rei vēdicatio: tunc vnus ex heredibus qui solus possidet tenet insolidū p̄ vnionem rei vendicationis.
23 Quādo cū actione personali stricti iuris cōpetente ad restituēdā nō cōcurrit rei vindicatio tūc illa actione psonali non pōt agi insolidū cōtra vnum ex heredibus habentes facultatem totius rei restituendi, nisi p̄ parte p̄ qua est heres.
24 Spoliat⁹ violēter re aliena quā possidebat pōt agere rei vēdicatione ꝫ spoliatorē qui nō pōt opponere exceptionē dñij.
25 Sicut spoliato² immediatus nō pōt referre questionez dñij, ita nec heres eius.
26 Officium iudicis quo quis compellitur ad cedēdū hz naturam actionis realis, ⁊ sic rei vendicationis.
27 Lex minus prudet creditori in actionibus stricti iuris quā actionibus bone fidei.
28 Quādo pactum nudum appositū in ꝛta contractum cōtinet penā: qz pena est odiosa nō vestitur vt competat ad penā.
29 In obligatione rem restitui si vnus solus cōmittat dolū: ille solus tenetur. si vero omnes heredes contrauenīāt committendo dolum vel culpam omnes tenentur insolidum: tamen inter ipsos habent beneficium diuisionis.
30 In obligatione rem restitui secundaria que contrahitur ratione doli vel culpe vel negligentie est, omni respectu indiuidua talis obligatio non solū solutione sed etiā obligatione.
31 Dolus in vna re p̄ indiuiso nō potest cōmitti in parte quin in totū committatur.
32 Quando actum est qđ quilibet teneatur insolidū in tali casu isti cēsentur esse duo rei debendi.
33 Cū sunt duo rei factū vni⁹ facit p̄mittere penā q̄ ad alterū.
34 Quā so ille cui promisit dare fundum ⁊ ij nō decerit, p̄mittit penam decesserit, relictis pluribus, qz vnus heredum pōt solvere fundum promissum ⁊ transferre dominium p̄ parte coheredum vt evitet penam.
35 In obligatione dandi q̄ est in omni respectu diuiduali mo-

riaſ promissoris relictis pluribus hēdib⁹ vno ꝫfaciēte cōmittitur pena in totū, secus in facto diuiduo, vbi sol⁹ vnus ex heredibus contrauenies incidit in penam nisi p̄ sua rata.
36 Si aliquis promittat ratū implicite sine aliqua pena siue sit dñs siue procurator ⁊ contra faciat: in parte tenetur adimplere p̄ parte quia in plus sua non interest.
37 Stipulatio rati in principali p̄missore respectu interesse est diuidua sed respectu pene est indiuidua sed in eius hēdibus indistincte est indiuidua.
38 In preparatorijs iudicioz nō committitur pena in totum.
39 Stipulationes iudiciales interponūtur ex necessitate: qz exigquentur ab inuitis.
40 Intellectus. c. finam. de penis.
41 Cū principalis stipulatio est de facto diuiduo, puta ampli⁹ nō agi, inde subiicit stipulatio penalis facti indiuidui: puta, iter fieri. si motuo p̄missore vnus hēdū ꝫfaciat principali promissioni amplius nō agendo, agit p̄ parte sua, an stipulatio penalis cōmittat tñ p̄ parte sua an vero insolidum.
42 Cū obligationi dādi apponit pena cōsistēs in q̄titate pecunio ⁊ hic diuisibilis: vno cōtrafaciēte pena cōmittitur ꝫ oēs.
43 Stipulatio de defendendo in vna actione est indiuidua.
44 In qualibet stipulatiōe p̄toria siue dādi, siue faciēdi, siue cōsistat in facto diuiduo, siue in indiuiduo, siue possit expliciari p vnū siue nō: vno cōtrauenīente ille solus incidit in penam.
45 In p̄toriis stipulationibus indiuiduis vno hēdū cōtrauenīente pena committitur cōtra eum, secus in cōuentionalib⁹.
46 In stipulationibus cōuentionalib⁹ indiuiduis stipulator potest agere contra vnū quēcq̄ ex heredibus promissoris insolidū.
47 Licet iudex ex officio possit repellere inhabilē: tamē nō cogitur repellere nisi exceptio opponatur a parte.
48 Exceptiones dilatorie nō sunt p̄topie exceptiōes, ſz large ⁊ impropie cum exceptio sit actionis exclusio.
49 Quando quis est obligat⁹ ad agendū nōie alieno ⁊ decedit relictis plurib⁹ heredib⁹ obligatio est inter eos indiuidua.
50 Ubi aliquis est obligatus ad agēdum cōtra tertium si moriat relictis pluribus heredibus, ita obligatio est diuidua.
51 Quando plures heredes adinuicem ad eorum incōmodum dissentiunt nunq̄ hz locus officium iudicis.
52 Seruitutes reales seu prediales constituuntur secūdū indigentiam predij dominantis.
53 Quedā sunt obligatiōes que incipiūt a defuncto ⁊ postea directo trāseūt ad hēdes. qdā q̄ directo a defuncto, ſz incipiunt ab hēdibus: tñ habuerūt originē a stipulatione defuncti.
54 Si faciens pacem cū inimico, p̄mittat cū nō offendere neq̄ heredes suos sub pena mille librarum: si offendat vnū ex heredibus potest offensus agere ad totam penam.
55 In stipulatione pacis volūtarie interposita inter inimicos si vnus heredum cōtrauenīat, committitur pena contra oēs p̄ portione hereditaria, simile quid. nu. 50.
57 Si statutū disponat quod qui occidit occidatur nisi habuerit pacem cū herede defuncti, an sufficiat habere pacem cuz vno ex heredibus.
58 Statutū contra ius cōmune debet intelligi vt minus lēdat quam fit possibile ius commune.
59 Jus faciendi pacem de occiso an sit hereditarium.
60 Jus vendicādi necem defuncti an pertineat ad oēs hēdes.

§. Cato. Ille. §. i. text. ⁊ i materia est valde difficilis, ⁊ in eo exordiē Pe. de bexu. q̄ pter text. ⁊ materie difficultatē doctores nō min⁹ palpitarūt q̄ Hercules i lerneo cōflictu. Cōtinua, dinide, summa, ⁊ pone casus in terminis vt p Bar. hic. Aduerte ergo q difficultas huius tex. cōsistit circa q̄tuor principalit. Primo circa dictū Catonis. Secō ⁊ maiori ē difficultas circa illa vba velut iter fieri vel ñ geri. Tertio circa ver. ſz videam⁹. q. ſm gl. ⁊ doc. ē scrupulosus, qd voluerit dicere iurisconsult⁹. Quarto, ⁊ vlt. habem⁹ videre q̄re prime due stipulatiōes iter fieri, vel ñ fieri dicant i diuidue. Ille due amplius nō agi, ⁊ rē ratā haberi, dicunt diuidue. Istis q̄tuor declaratis spero cū gra dei q̄ tex. remanebit clare enucleat⁹ q̄uis sit difficilis. ¶ Circa pmū. s. circa dictū Catonis. Bar. ⁊ cōit scribētes dicut q hic ponit dictū Catonis obscurū. ⁊ durat vsq̄ ad v. ab oīb⁹. vbi declarat p Paul. isto mō. Cato. q ōt q̄ pena aut cōmittit ab oīb⁹ p portione hēditaria: aut ab vno p sua portiōe poneret dictū in effectū. ⁊ obtrūcatū. ⁊ sine sensu. Et p̄terea mihi plus pl⁹ ⁊ semp placuit id q̄ etiā voluit Rapha. cu. hic. ⁊ sequit Peru. ⁊ credo isto cēsidubitāter verū, q Cato totū ponat vsq̄ ad vl. ſz videam⁹. ⁊ isto mō Cato pōit dictū trimembre. Secō virgū membrū declarat p exēpla. Tertio assignat rōnem differētie. Secōa ibi, ab oīb⁹. Tertia ibi, ⁊ differētie. Et isto mō iurisp̄ſultus in ver. ſz videamus. nō revocabit in dubiū q̄ ē. p cō

stanti

stanti posuerat,vt dicunt Bartol. scribēte:sed ibi in illo ℟.mouet dubitatiōē circa dictū Catonis:z ad illā rndet. ¶Scdo diligēter aduerte circa tex.dū dr,veluti iter fieri vel ñ fieri.quid voluit dicere tex.gl.z cōmuniter doc.dicūt quod prima pars cōtinet seruitutez itineris:scda pars nō cōtinet seruitutē:sed stipulationē simplicis facti psonalis ℟ ei specie,ita declarāt istū tex.Pau.de ca.z Alex.hic,z ego credo q̄ neutrum istorum sit verū,z sic nec gl.nec doc.itel lexerūt. Mon co2 in primis:z ista est rō mea q2 alternatiua dz cadere inter equalia,vel parum distantia.tex. habes vale de no.l.j.ff.de reb⁹ dub.quē ita no.Bal.il.cōsiliū. in ih.col.ad fi.C.dē epis⁹ z cle.z in l.si post tres.in ix.col.ff.si qs cau.Cldē sic si iste tex.intelligeret veluti iter fieri p ser uitutē:si postea p te nō fieri p facto mere psonali:certe cēt inequalitas:q2 seruitus est ius.ff.de rerū diui.l.j.§.q̄dā.ff. de trin.lij.insti.de reb⁹ corpo.z inco2.Scdo seruitꝰ cōstitit in dādo,lz habeat aliquid facti,vt dicit Bar.hic cōtinuādo hunc.§.ad prēcedētia z vidimus in l.ū.§.z barū.ē.e.Ter tio seruitus potest cedi z trāsferri in aliuz.Quarto seruitꝰ trāsmittit ad hēdes.Quinto si seruꝰ stipulat seruitutē acq̄rit domino nō autē acquirit sibi:z tā ista oīa sunt differēpa tia in secūdo casu q̄n stipulatur,factuz.Si ergo iste tex.in secūda parte intelligeret de stipulatiōe meri facti:factū nō potest cedi:ergo nō est trāsitoziū ad hēredes. Itē nō acq̄rit per seruz domino.§.lz cū factū.insti.de stipu.ser.Isto mo do intelligendo vt faciāt doctoz.aduersatiua nō caderet int equalia.lz,inter diuersa:vt ā.patet ex p̄dictis:ideo nō teneo aliquo modo istum intellectum gl.doc.Et propterea,p cū dando intellectū text.q2 credo q̄ gl.z doc.nō bñ intellexe rint tex.in vtroq; videam⁹ de p se. Primo qd velit dicere tex.veluti iter fieri.cōmuniter docto.pstim moder.itelli gunt q̄ ter.loquatur de seruitute itineris. Tu aduerte q̄n aliquis simpliciter stipulat iter,vel iter ad fundū:clarū est q̄ censetur stipulari seruitutē itineris.ter.sunt infiniti de hoc in.l.si via.in l.mīt actū.i.l.itinere.ff.de seruī.rusti.pdio.tex. in l.pupillus.§.qui actū.ff.de noua in l.stipulationes nō diuidūtur.in pn.j.e.lz in isto tex.iste ñ est stipulatꝰ iter simpliciter:lz iter fieri,q̄ sonat in merū factum. Et propterea Pau.ō ca.Alex.z cōiter moderni,qui perpēdūt de hoc dicit q̄ tex.loqtur de seruitute itineris z loci aptādi,z sic iter probat seruitutē,id est fieri aptatione vie:q2 nili via aptet in suo pe manu facta non potuisset habere seruitutē itinē ris.Ego soleo intelligere tex.prout iacet z sine cauillationi bꝰ q2 iurisc̄sulti fuerūt summi oratores.Et iō ego itelligo literā prout iacet:z sine subauditione.q̄ tex.nec in primo nec in secundo dicto loquatur de seruitute sed de mero facto: tic alternative bene stabit:z cōsequēter q̄ in primo veluti iter fieri.tex.loquit de mero facto: put cātat litera,z sic de scdo itinere:z 2sequenl de loco sternēdo,z aptādo vt possit itinerari,prout etiā habes tex.declarārē l.si iter.ff.de ser.rū.gīrali.Nā est aduertēdū quod iste.§.tractat de meris factis,q̄n quis stipulatur merum factum:seruitutes autē sunt iuris z consistunt principaliter in dando,lz habeāt aliquid facti,vt dicit Bar.hic, Pondera tu q̄ Bar.met.in pn.continuando.§.istum sentit q̄ hic nō tractetur de seruitutib⁹ cū de eis sit tractatū.ē.i l.ū.§.j.z.§.sequēti.lz hic tractetur de stipulationibus meri facti.z firmo p doctri nā magistralē Bar.ab oīb⁹ approbatā in l.penul.ff.de ser. rusti.pdi.et Bal.Ang.Pau.ō ca.z ceteri sequunt z Bar. in l.penul.ff.de seruī.lega.in quibus locis querit Bar.quo modo cognoscem⁹ q̄n quis stipulatur seruitutē z sic ius,an cōmerum factum.Et dicit quod quādo quis stipulatur p verba sonantia factum nunq; dicitur stipulatus seruitutē. ita est in casu nostro stipulatur iter fieri:z sic stipulat factuz. sic facio istā cōclusionē,quod tex.noster nullaten⁹ loquat de stipulatione seruitutis,sed meri facti. Postea dū tex.dr vel nō fieri.credo q̄ gl.z doc.cū reuerentia adhue peius intelligāt tex.quia intelligūt illa verba per te non fieri,quominus mihi ire agere liceat per fundū tuū ad fundū meuz: ista p certo est magna suppletio ad tex.fo2ti⁹ tex.j.in vers. differentie.dicit vt in illa stipulatione p te nō fieri,neq; p hēredē tuum quominus mihi ire agere liceat. Pondera q̄ dicit ter.in dictione vt.loquitur similitudinarie:z regula est q̄ nullū simile est idē.l.quod nerua.ff.depositi.gl.i capitulo incte crucis,de referi.nā similitudo magis denotat p̄ inequalitatē q̄ identitatez,Teneo z fo2tius,verbū vel nō fieri.esse imperfectū q2 nō dr quid,z habem⁹ q̄ illud imperfectū ne cessario dz supplēri ex prima oratiōe:ergo dz itelligi vel nō fieri sc. iter,put declarat Bar.i l.iiij.§.erit q̄ hec differentia.ff.de vi.bo.raptoziū.Quarto z fo2tius nos habem⁹ regulā q̄ vna pars alternatiue declarat aliā precedētē vel cōsequētē dubiā.ter.est i l.j.ē.de reb.dub.quē ter.ita p singulari allegat Ludo.roma.in cōl.cc.xxj.q̄ incipit.premisso2ū doctoz cōclusionez.vñ sine subauditione intelligēdo realiter tex.prout iacet.veluti iter fieri vel nō fieri iter:z sic promisit sub pena non facere iter p quod ad fundū meum posset itinerari vel econtra:z sic intelligo q̄ fuit stipulatio meri facti:z sic alternativa cadat inter equalia,z litera p cedet sine subauditione aliqua. ¶Tertio principaliter circa ver.lz videam⁹ iste verſ.est q̄ magis turbat viscera scholariū. Omissis varijs q̄ dicūtur circa intellectū istius versiculi q̄ magis cōfundūt itellectū q̄ aperiāt.dico q̄ ver⁹ sensus iste ver.ē iste,z istū teneo.Quod iurisc̄sult⁹ dubitet an idē sit hic.l.in stipulatiōe amplius ñ agi.q̄ est in stipulatione p te ñ fieri,quomin⁹ mihi ire agere liceat.dubiū erat:q2 vtra que stipulatio est negative p̄cepta. Itē vtraq; ptinet factū negatiuū.s.ñ facere seu nō agere,z ibi Rapha.cu.j.dr q̄ gl. nō itellexerūt z vtraq; implet ñ faciēdo:an vero sit idē q̄ in stipulatiōe rē ratā haberi,attēto q̄ illa etiā implet p patientiā:sicut amplius ñ agi. Paul.iurisc̄sult⁹ rndet ū esse idē. l.in stipulatiōe amplius nō agi:z in stipulatiōe p te ñ fieri q2 prima est diuidua:scda indiuidua:z p̄terea cōcludūt q̄ bñ est,idem in stipulatione amplius nō agi,quod i stipulatiōe rē ratā haberi.z p bat sic. Primo iste due prime ambe sunt stipulationes diuidue. Itē in stipulatiōe rē ratā haberi si vnus hēdū,p missoziꝰ z faciat ille solus tenet,vt dicit litera:ita etiā est in stipulatiōe amplius nō agi: nō sic est in stipulatiōe,p te nō fieri quomin⁹ ire agere liceat:q2 si vn⁹ z faciat oēs tenent:ergo apparet q̄ iurisc̄sult⁹ dubitat de tribus stipulationibus.s.p te nō fieri,amplius nō agi.z rē ratā haberi:z sic dubitanil de stipulatiōe amplius nō agi,z de stipulatione p te nō fieri.an sit idē:q2 vtraq; cōcipit negative. ¶Successiue ergo ad euidentiā promittūt Bart. Ang.z cōiter moderni,q̄ iste.§.tractat de quatuoz stipulatiōib⁹ quarū due prime sunt indiuidue.s.iter fieri vel ñ fieri: alie due sūt diuidue.s.amplius ñ agi,z rē ratam haberi. Dicmeli⁹ put etiā dicit Ire.hic sed p aliā viā.q̄ imo loquit de quinq; stipulationib⁹ meri facti,quarū tres sunt indiuidue, veluti iter fieri:vel nō fieri:z p te nō fieri quomin⁹ mihi ire agere liceat,alie due.s.amplius nō agi,z rē ratā haberi sūt diuidue. ¶Ante q̄z vlteri⁹ p̄cedā p habendis fundamētis: q̄ro de rōne diuersitatis:quare tres prime sunt indiuidue:z
2 alie due diuidue cur diuersum. ¶Scīēdū est q̄ regularit facta sunt indiuidua,ita dicit glos.hic in ver.diuisionē,q̄ dr q̄ oīa facta sui natura sunt indiuidua:z allegat.l.in p̄in.ē. co.voluit allegare in.§.z barū.dbunt allegare.l.stipulationes nō diuidūtur.in scdo rūso.j.eo.vbi ponit p̄o cōstāti stipulationes factoz esse indiuiduas.que ergo est ratio quare facta sui natura sunt indiuidua: Et rationē assignant Dyn⁹ z Albe.ō rosa.hic:q2 executio particularis factoz nō inducit liberationē in aliquo:q2 nō dicitur factū:nisi cū adiectione fozme:q2 fozma est illa que habet perfectionē suā. Et iō dicimus q̄ fozma cū sui cōsummatione,est illa que dat esse rei z que habet perfectionem.l.si is q̄ quadrigenta.§.q̄dā. ff.ad legem falcid.Iulian⁹.§.lz si gs.ff.ad exiben. Istā rationem etiā ponit Bar.in.l.stipulationes nō diuidūtur.iij. q.j.e.l. Ista rō nō ē generalis:q2 p̄cederet vbi stipulatio cōtineret factū formatū,vt facere domū,vel insulā:lz q̄n esset factuz nō formatū.vt promittit defendere promittit ratam habere,z similia,ista ratio non esset generalis, prout dicit Bar.in d.l.stipulatiōes nō diuidūtur.in.iij.q.fatetur posito quod esset generalis tolleret difficultatem quā ego pono. Secūdo quod nō sit generalis.patet per illum ter.vbi sunt facta indiuidua. Et iō aliā rationem diuersitatis assignat Joā.Imo.hic,l.i.col.z in.j.no.z ipse vadit ad fundamenta ire stipulatio nō agi,z rem ratā haberi sunt diuidue dicit rationem esse:q2 oīb⁹ tribus respectibus qbus dicitur qd indiuiduuz,iste sunt diuidue. Primo q2 a p̄i.pars pōt deduci i obligatiōe,q2 possum stipulari q̄ nō ages ad dimidiā istiꝰ dom⁹,vel q̄ habebis ratum p dimidia. Item iplementum in parte affert tātā vtilitatem respectu partis quātā implementum toti⁹ respectu toti⁹. Tertio z melius q2 in istis duab⁹ nunq; pōt resultare incōueniens.l.i executiōe.§.p2o parte.j.eo.q̄ solutio cōtigati diuersis reb⁹:ergo iste due oī respectu dicunt diuidue regularit:ergo oīa facta sunt idiuidua oībus istis trib⁹ modis,vel ducb⁹, vel saltem vno eoz: nā seruitutes dicunt indiuidue oīb⁹ istis modis, Alia sunt idiuidua duob⁹ respectib⁹,vt est facere domum vel insulā:q2 faciēdo domū,p parte nō affert tātā vtilitatē i pte sicut i toto z ista i effectu fuerunt dicta Bar.in.l.stipulatiōes nō diuid,

in.iiij.q.j.co.sꝫ parcat mihi Imo.qꝛ dū voluit declarare ra-
tionē diuersitatis magis obscurauit ⁊ itricauit:ergo si q̄rat
a me que sit ratio diuersitatis nō mittā vos ad Bar.i d.l.sti
pulationes nō diuidunt in.iiij.q. Sꝫ dico quare iste dicātur
indiuidue ⁊ ille diuidue:nullū doctorem habes qui melius
declaret quā iuriscōsult⁹ hic ī textu nostro.dico ergo ꝙ ille
iter fieri vel nō fieri sunt indiuidue,siue itelligas ꝑut docto
res volūt,siue ꝓ mero facto quare ergo iste sunt indiuidue?
Tex.dīt ꝙ ratio est nec potuisset meli⁹ dicere,qꝛ ī istis stipu
lationib⁹ si vn⁹ ex hr̄dib⁹ impediat,tm̄ nocet ac si oēs impe
dirent.Exēplū pone:promisisti iter vel nō impedire,si vn⁹
hr̄dum tantum impediat tantum est ac si oēs impedirēt:⁊
ideo dicit tex.differētie hāc esse rationem:qꝛ omnes primo
casu cōmisisse videtur,qꝛ nō pōt nisi insolidū p̄stari.istud
idē dicit tex.in l.ij.§.itē si in facto.ē.e.⁊ l.in executionē.§.
ij.j.e.Sꝫ ī stipulatione amplius nō agi vel rē ratam haberi
mortuo ꝓmissore relictis quatuor heredibus,si vn⁹ agat ꝓ
quarta parte,nō nocet nisi i parte quarta.Et sic cōsideras
tex.dat regulā ꝙ illa dicunt idiuidua qn̄ si offendit stipula
tori ita damnificatur ab vno sicut ab omnib⁹:sed quādo sti-
pulatio est talis ꝙ si vn⁹ cōtraueniat nō facit mihi dānum
nisi ꝓ parte,erit factū diuiduū,ita intelligo ⁊ declaro tibi
tex.est ita verus intellect⁹.sicut Deus est deus. ¶ Ultimo
habes premittere ꝙ iuriscōsult⁹ in hoc.§.tacrtat de pena
cōuētionali qualiter cōmittat cōtra hr̄des ꝓmissoris.qua-
liter autē cōmittat interesse,vidim⁹ tex.i l.ij.§.itē si i facto.
ē.eod.Quantū autē ad factū indiuiduū quomodo hr̄des ꝓ
missoris teneant,vidim⁹ tex.in l.ij.§.ex his.ē.cod.⁊ posuit
Bar.i trib⁹ primis oppositiōb⁹. ¶ Ultimo vt nihil omit
tat ista.l.est Pauli,vt patet ex intitulatione,⁊ tamē i vers.
sꝫ videam⁹ dr̄ in litera,⁊ Paul.respōdet nō idē esse,videt
ergo satis mirabile ꝙ ista.l.sit Pauli,⁊ ipse refert Paulā,
i tertia ꝑsona.Ang.politian⁹ i libro epistolarū suaꝝ i vlti-
ma epistola.xj.libri,ex pādectis excerpsit istū tex.⁊ dīt ꝙ i li
bris pādectarū nō sunt ista verba.⁊ Paulus,respōdet.⁊ sꝫ
gl.i ver.sed videamus.cū dicat ꝙ ista verba sunt negatiue
concepta:⁊ certe nō esset standū glosatori sꝫ textui:Cū non
dꝫ esse mirabile qd̄ ista.l.sit Pauli,tn̄ se referat i tertia pso
na:nā multos similes tex.habemus:similis est tex.i l.liber
homo.§.j.ff.d stipu.ser.istis sic ad euidētiā p̄missis casus
3 est talis ⁊c. ¶ † Pōdera i ᵃprimis tex.ibi,pena certe pecu
a nie ꝓmissa:hic videri tex.ꝙ ad hoc vt ꝓmissio dicat penalis
est necesse ꝙ dicat noīe pene,alias si promitteret simpliciter
quātitas si in casu principali cōuentio nō obseruaret:tūc nō
diceretur pena sꝫ taxatio interesse:ita vr̄ probare tex hic:⁊
in.§.nō solū.insti.de ver.obli.Cōtrarium tamē determinat
Are hic:ꝙ imo i dubio si promitto quātitatē simpliciter ca
su quo nō obseruet principale ꝓmissū,ista quātitas simpli
citer promissa dr̄ pena:mouetur ꝑ gl.i.l.fi.§.fi.⁊ ibi Bar.
ff.de eo ꝑ quē fac.erit.⁊ tex.in.l.fi.ff.de pto.stipu.vbi i tex.
nihil dr̄ de pena sed dicit ꝙ in omnibus stipulationib⁹ bo-
num est promittere certā quātitatē.prout intelligit illū tex.
Bar.allegādo eū in l.ij.§.item si in facto.ē.eo.Adde tu vl
tra Are.tex.i l.in executione.§.ꝙ si stipulatus iuncta gl.in
ver.dari.q̄ expresse dicit.j.eo.⁊ tex.in l.j.§.itē si ita ibi gl.
in ver.transfusum.ff.ad leg.fal.⁊ gl.in l.fi.ff.d p̄reto.stipu.
⁊ ita tꝫ.d.Alex.nō hic sꝫ in l.ita stipulatus.i pe.co.j.e.vbi
ponit istā regulā ꝙ siue dicat noie pene siue simplicit:semꝑ
illa quātitas promissa si principale non obseruetur cēsetur
apposita loco pene.Adde etiā ꝙ cōtrariū tenet Jo.an.in c.bo
na fides.de deposi.vbi dat regulā ꝙ imo talis q̄titas i du
bio ꝓsumitur loco interesse:⁊ nisi tm̄ intersit peti nō possit,
⁊ eā refert ⁊ sequitur Ro.i l.stipulatio ista.§.alteri.j.e.vbi
dīt doctrinā Jo.an.nō reperiri alibi in iure,reperio ꝙ idem
Are.plenius q̄ꝫ hic in l.cōtinuus.§.cū quis i.ij.col.ad fi.⁊
in sequēti ⁊ in principio sequētis: plenius examinat istā re
gulā q̄ꝫ hic ⁊ ibidē sequitur istud idē ꝙ hic ꝙ in dubio cēset
pena:⁊ facit mētionē de Jo.an.⁊ ꝓ eo allegat q̄dā:⁊ postea
b eum reprehendit,vide hic ꝑ eum. ¶ Secūdo pōderaᵇ tex.
4 diligenter ibi in portiōe hr̄ditaria.† ꝙ vbi pena est adiecta
facto indiuiduo:sꝫ vno ex hr̄dibus promissoris cōtra facientez
committatur pena cotra oēs:tn̄ non potest agi ad penā cō-
tra vnū nisi pro portiōe hr̄ditaria:ita habes tex.hic ꝑ quē
declarant multe leges q̄ alias ducerent nos i errore.ita de
clarat tex.i.l.ij.§.itē si i facto.ē.e.⁊ tex.in l.hr̄des.§.i illa.
ff.fami.ercis.ꝑ Imo.Pau.de ca.⁊ Alex.hic,⁊ i.d.§.itē si
in facto.Ratio diuersitatis est qꝛ sꝫ ipsuz factū sit idiuiduū
tn̄ pena q̄ cōsistit in quātitate est diuidua ꝓ portionib⁹ hr̄-
ditarijs.Et iō tex.dīt pena certe pecunie accipiēdo pecuniā
ꝓprie ⁊ stricte,vt declarat Bar.i l.talis scriptura.ff d le.j.

a ☞ ¶ Pondera.Facit text.iuncta gl.in verbo dari.in l.stipulatiões nō diuidūtur.j.e.Purp.

b Scdo pondera.Presupponitur ergo qd̄ de iure ciuili possit agi ad penā:qd̄ qualiter ꝓcedat,⁊ qd ī curia mercatoꝝ,vide hic ꝑ Aret.cōsil.ccxix.ī antiquis,Et qn̄ de iure ciuili vel canonico ꝑmittat exactio pene,vide late ꝑ Fely.i.c.j.i xij.col.cū aliquib⁹ se.d const.

vt vidistis i l.ij.ff.si cer.peta.Hinc est ꝙ secus eēt qn̄ i pena
deduceret qd indiuidū:vt ꝓmittis facere domū:⁊ si nō fe-
ceris ꝓmittis noie pene seruitutē.⁊ ita ponit Bar.j.in.j.q.
ꝑm Pe.tn̄ Bar.nō firmat sed delinquit cogitādū dicā ibi
5 in loco suo sequēdo ordinē Bar. ¶ † Tertio principaliter
pōdera tex.ibi ꝙ i partes diuidi nō pōt ab oib⁹,quodāmo
do factū videtur:ꝙ in factis indiuiduis illō qd̄ fit ab vno ex
pluribus heredibus promissoris,fingit factū ab oibus ad
hoc vt pena cōmittat ab omnibus pro portionib⁹ hr̄dita-
rijs.Istud idē replicat tex.j.prime du dīt ꝙ in priore casu
oēs cōmisisse vident:qꝛ nisi insolidū peccare nō pt.⁊ sic pō-
dera videri hic tex.mirabilē cōtra omnē eq̄tatē mūdi ⁊ oēs re-
gulas iuris:⁊ sic pōdera hic esse tex.ꝙ hic inducit fictio cōtra
eq̄tatē:⁊ tn̄ leges dicūt ꝙ lex nūq̄ꝫ inducit fictionē nisi sub-
sistēte eq̄tate:⁊ tn̄ hic iducit fictio cōtra equitatē.Itē i materia
penali ⁊ odiosa:⁊ sic vbi deberet fieri stricta interpretatio
ꝑ.l.cū qdā.ff.de lib.⁊ posth.⁊ in regu.odia.de reg.iur.i vj.
Nā ꝙ vno hr̄dū cōfaciente alij q nihil penitus fecerūt nihil
delinquerūt incidāt in peā,istud pro certo vr̄ cōtra omnem
equitatē:qꝛ pena dꝫ suos authores tenere.l.sancim⁹.C.de
pe.⁊ c.ij.in.d his q̄ fi.a maio.per.capi.c.si cōpromissari⁹.
§.porro.d ele.in vj.Et alibi dīt tex.notabilis iniquū ē eū q
nō fecit teneri,in l.ē.iter,§.apud ferocē.ff.d aqua plu.arce.
6 † Itē fictio nunq̄ꝫ inducit ꝑ legē nisi vbi est eq̄tas,tex.i l.de
inīq̄ꝫ.⁊ i.l.nec vtilē.ff.ex qb.cau.maio.hic aūt vr̄ subesse cui-
dēs iniquitas vt dixi.Et cōgruēti⁹ legispatori fuisset statue
re cōfaciētē,qui sol⁹ deliquit penā cōmitti insolidū qn̄ factū
est indiuiduū,⁊ isto mō fuisset satisfactū stipulatori:⁊ tn̄ sec⁹
disponūt isti tex.Rn̄deo,dicas ꝙ decisio hui⁹ tex.procedit
7 ex necessitate triplici rōne.† Primo qꝛ i factis indiuiduis
8 nisi insolidū peccare nō pōt,vt dīt tex,† pōdera verbū nō pt
ꝙ importat impossibilitatē,vt dīt gl.in c.j.de reg.iur.in vj.
Secūdo,si vn⁹ ex heredib⁹ ꝓmissoris cōtra facit: tn̄ nocet
stipulatori sicut si oēs fecissent tex.est i l.idē iuris.ad fi.ē.
e.⁊ tex.i l.in excutione.§.ij.j.e.Tertio qn̄ obligatio ꝓcedit
a ꝓmissore defuncti singuli hr̄des representāt defunctū ꝓ
portionib⁹ hr̄ditarijs.in alijs reputant extranei.glo.in l.ij.
§.si.de pto.stipu.Bar.in l.ij.§.itē si in facto.ē.e.Ideo fuit
necesse ꝙ oēs hr̄des ꝓ portionib⁹ hr̄ditarijs tenerent:ve
rū qꝛ nō fuisset equū ꝙ ex facto vni⁹ alij punirent i effectu:
iō statuit lex ꝙ nō cōfaciētes iudicio fami.erci.repetāt a cōfa
ciētibus.ita tex.i d.l.ij.§.itē si in facto.⁊ i l.hr̄des.§.an ea.
⁊.§.si vnus.⁊ in l.inter coheredes.§.ꝙ ex facto.ff.fami.er.
Stat ergo ex isto tex.ꝙ in factis indiuiduis vno ex hr̄dib⁹
cōfaciente.oēs videnf cōtrafecisse,qꝛ nō pōt nisi isolidū pec
cari.vt dīt tex.Sed aduerte,vt nihil omittatur,ad aliud pp
quod iste tex.adhuc redditur admirabilior,qꝛ vbi tractat
de pena ⁊ sic de odio in factis indiuiduis,si vn⁹ cōuenit oēs
dicuntur cōuenisse:⁊ incidūt in penā:Et tn̄ vbi tractatur de
fauore:imo vbi tractatur de libertate,si vn⁹ facit in totū:⁊
ita in factis indiuiduis:alij nō dicunt adimpleuisse.tex.ha
bes multū solennē ⁊ no.i l.si ita fuerit seruis.in pn.ff.d ma-
nu.testa.ꝙ in materia fauorabili factū vni⁹ nō cēset factuꝫ
alterius.De illo tex.semper ego dubitaui:⁊ Bar.j.eū alle-
gat ⁊ ibi circa eū insistem⁹ est,bn̄ verū ꝙ ibi tex.loquit in he
redib⁹ ⁊ nō in ꝑsona ꝓmissoris:⁊ hoc modo euades illū tex.
9 ¶ † Quarto principaliter no.in ver,at si de eo.ꝙ vbi pena
est adiecta facto diuiduo:tūc vno ex hr̄dib⁹ cōtrafaciēte pe
na cōmittitur cōtra eum tm̄ pro sua parte nō contra heredes.⁊
dicit Rapha.cu.hic:ꝙ iste tex.est in hoc adeo singularis ꝙ
nō meminit alibi ita bene reperiri.⁊ ēt dīt Alerā.hic sꝫ ego
allego aliū tex.⁊ notabiliorē isto i l.inter coheredes.§.sigs
stipulatus.ff.fami.er.Limita istū tex.notabilit nō ꝓcedere
qn̄ pena esset adiecta facto diuiduo,ꝙ coheret ꝑsone.qꝛ nō
posset ita bene impleri per alterū:tunc vno herede cōtrafa
ciente pena committitur cōtra oēs,exemplū,in promissiōe
de parēdo snīe arbitri,parere est factū diuiduū,sꝫ speciale
ne lites multiplicent ⁊ metu pareat snīe.l.v.§.fi.ad fi.⁊ ibi
gl.i ver.cōmittet.j.e.Ratio:qꝛ tūc limitat rō hic assignata
in gl.i verb.cōmittere.itē limitat Bar.hic i ij.q.vbi dicet.⁊
10 Alex.i d.l.v.§.fi.in j.no.⁊ idē Alex.hic i v.col.† Scdo dili
gēter aduerte ꝙ i obligatione naturaliter idiuidua,ptor pt
inducere ex aliqua equitate ꝙ vnus cōueniatur isolidū pro
oib⁹ ⁊ soluat.tex.habes no.i l.iustissime.la.§.j.ff.de edi.e-
dic.quē tex.ad hoc no.Bal.q nihil ignorauit.in.l.si pdiū.
in vlt.col.C.de edil.ac.Are.in l.v.§.fi.in.ij.col.ad fi.j.co.
11 ¶ † Quinto principalit no.ex eo.versi.at si d co.ꝙ stipula
tio ampli⁹ nō agi dr̄ eē diuidua idē i stipulatiōe rē ratā habe
ri.rōne assignaui.ē.i euidētialib⁹.Limita vtrūq̄ꝫ ꝓcedere
qn̄ res cui⁹ cōtemplatione interponit cōtinet quātitatē vel
aliud

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

aliud factū diuidū.see⁹ si cōtineret indiuidū, tūc vtraq; cēsetur indiuidua.ita limitat Bar.j.in v.q.reseruo ibi doz. 12 ¶ †Sexto no.ex vers.fi.q̄uis.qō stipulatio ampli⁹ nō peti velrem ra.habe.ꝫ principales ꝓmissorem semper cōmittit ad totū; in parte ꝫueniat; z see⁹ sit in cui⁹ hr̄dib⁹,rō diuersitatis est,q2 obligatio est vnica z indiuisa i persona p̄cipalis; z eo modo diuidit obligatio inter hr̄des ꝓ portionib⁹ hereditarijs.Et ex hoc no. corelarie duo alia ex hoc test. 15 †Primū q; his q̄ diuidua sunt ex ꝑsona hr̄dū mutat cōditio obligatiōis ꝑut ōt gl.i.l.legatari⁹.del.j.q̄ refert z seq⁹ tur Bar.in l.ij.§.ex his.ē.e.formaliter rndet tex.no.in.l.ij. 14 §.certū.i.ver.q̄uis.ff.ō pto.fti.†Secōo corelarie.no.et eo. tex.pulchrā regulā,qō grauius reputatur a.l.si principalis fallat fidē ꝓpriā; si eius heredes fallāt.Pōdera q2 ista regula facit ad qōnem q̄ frequētissime cōtingit in p̄tica:nūqd pena.l.si quis maior.C.de trāsa.an heredes trālgētis si veniāt ꝫ transactionem iuratam incidant in illā penā: de ista materia nō dico hic:q2 posui in illa.l.si quis maior.vbi alle 15 go duo cōsilia:vide ibi.ibi. ¶ †Nouo z vltimo ex.e.ver.fi. q̄uis.no.q̄ in materia penali z odiosa in maiori summa in minori:nā principalis ꝓmissor cū ꝓmittit sub pena nō agere ad centū petēdo partē z sic quinquaginta incidit i totā pe nā:q; videt prima rōne ꝫ tex.in.c.cui ō nō sacerdotali.j.fi. de pben.in.vj.dixi in.l.j.ē.eo.nō repeto.hic. ¶ Expeditis tertualib⁹ anteq̄ veniā ad Bar.expedio gl.z capio gl.i verbo nō fieri diuidit in quatuor partes.Ꝫ in prima ponit primū intellectū ad tex.Ꝫ.ij.Ꝫ illū intellectus opponit z soluit Ꝫ tertia ponit aliūꝫ intellectus.Ꝫ in iij.z vltima formatq̄ nē.q̄.ibi:sed hoc exēplū.iij.ibi vel dic nō fieri.iiij.z vltima 1 est ibi:sed q̄ est differentia. ¶ In ea.a gl.ad fi.istā gl.in vltima sui parte inuenio dupliciter intellectā a scribētib⁹.Ꝫ primo fm Pau.de ca.z.d.Alex.†quod qui ꝓmittit seruitutez 16 tineris vel vie simpliciter tenet solū ad patientiam simplici ter l.quoties.§.in.fi.ff.ō serui.titulo generali.z non tenetur ad aliud factū:sec⁹ si qs ꝓmittat iter fieri,tūc ꝓmittit nō solum seruitutē:sed ipsum factum.s.sternere locū;z ōt Pau. q̄ istud vult gl.duꝫ dicit qō cōtinet vt fiat z ꝑstetur mihi vī qō isti nullatenus sint intellect⁹ istius gl.q2 nō facit differentiam inter ꝓmissionē seruitutis ex vna parte z inter ꝓmissionē iter fieri.s.de sternendo iter per qō possit iri ex alia.imo querit differentiā inter ꝓmissionem iter fieri z ꝓmissionē per te nō fieri quomin⁹ mihi ire agere liceat ergo nullaten⁹ pōt habere sensum quē isti doc.dicūt z ꝓpterea reperio qō Ra.cu.intelligit alio mō istā gl.z reputat singu.q̄ aliud est ꝓmittere seruitutē itineris aliud est ꝓmittere p eū nō fieri q̄min⁹ ire agere liceat:nā isto casu vult glo.q̄ ꝓmissor vltra p̄stationē teneatur et ꝑstare patientiā.z sic no.q̄ bicē gl.q̄ ꝓmittit simpliciter nō tenetur ad patientiā,z si esset ista gl.vera,esset multū sing.ꝓ limitatione.l.quoties.§.fi.la.j.ff 17 de seruit.Benedictus de⁹.Lectio.ij. ¶ †Ego credo q̄ mes istius gl.sit ista facere differentiā iter stipulationē iter fieri z stipulationē p te nō fieri quomin⁹ mihi ire agere liceat nā sic gl.ij.stipulatione iter fieri ꝓmissor tenetur ad duo:vt fiat z vt ꝑstetur:z sit tenet facere iter:z illud ꝑstare.Ꝫ in ſcō a vero stip.vltra ista duo tenet ad istud tertiū plus q2 tenet et ad non impediendū stipulatore:z sic ad p̄standū patientiā ergo vult gl.q̄ teneatur ad p̄standū patientiā isto secūdo casu ergo in primo vult q̄ nō teneat ad patientiā:z si illud esset verū esset magna extensio ad l.iij.§.dare.z ad.l.q̄ties la.j.§.j.ff.de ser.ti.generali:z est ꝫ ea q̄ volunt Bar.z alij in l.ij.z barū.ē.eo. ¶ Capio gl.in verbo penā.quā diuido ī in tres partes.Ꝫ in prima opponit ꝫ tex.z soluit vno mō.Ꝫ in ſcā assignat rōnē diuersitatis.Ꝫ in tertia soluit alio mō z se remittit.ij.ibi:rō est tertia z vltima ibi:vel hic ibi,z commit titur. ¶ Capio gl.in verbo sz videamus.quā diuido in tres partes,put ponit tres intellectus ad tex.duos si habemus literā negatiuā:te tiū si habeamus literā affirmatiuā secū. ibi:vel dic ecōtra.tertia ibi:z hoc si habes.Pau.rndet nō esse idē. ¶ In ea.gl.ad fi.aduerte q2 fm vtrūq; intel.gl.pri mū z fm quem Bar.z scribentes sequūt:iurisc̄onsultus refricat dubiū q̄.s.posuit ꝑ cōstāti.z Bar.ingenue fatetur:sed nō est fatendū p regulā.l.nō ad ea.ff.de cōdi.z demō.q2 nō est verisimile q̄ qs velit se incōtinenti corrigere,tū istud nō esset icōueniēs si istud faceret iurisc̄onsult⁹ vt magis veritas exēdesceret.Tamen fm Lu.hic.isti intellect⁹ gl.z doc.con fundūtur alio medio:q2 dubitare an stipulatio iter fieri vel nō fieri vel ꝫ sit magis similis stipulationi rē ra.habe.est facere cōparationē ad dissimile.sicut esset facere cōparationem ad titiū nigrū z titiū albū:ita dubitare stipu.inter fieri z rē ra.habe.an cōparentur esset abusiua comparatio, quia vna est diuidua alia indiuidua ꝛc.ergo cōparatio nō vr bona. Et ī ipse itelligit tex.novo mō vt illud aduerbiū.hic.nō doz referri ad p̄cedētia ſz doz intelligi in stipulatione q̄ sequitur ꝛc. Ego intelligo istū versiculū plane ꝓut declarauī in evidentialibus q̄ iurisc̄onsult⁹ faciat cōparationem de stipulatione affirmatiua ad aliā negatiuā:z cōsequenter an idē sit de stipulatione amplius non fieri z stipulatione p te nō fieri.z Pau.d ca.respōdet nō esse idem.iste intellectus est planus ad quē tēdit tertius intellect⁹ gl. ¶ Capio gl.fi.i verbo nō pōt.quā diuide i duas partes.Ꝫ in prima fortiter opponit ꝫ a tex.z de sol.se remittit.Ꝫ in ſcā allegat tres cōcordātes ad te ſcā est ibi.ītē facit.istā gl. Bar.examinat in ix.oppositione reseruo ibi dicēdū iuxta ordinē Bar. ¶ Circa primā opp.Bar.adde ratione diuersitatis esse,quia q̄n factum est oīo indiuidū impossibile est q̄ obligatio diuidat inter heredes.l.ij.§.ex his.ē.eo.sed quādo q̄ritur de pena q̄ cōsistit in quātitate illa pena bene est diuisibilis inter heredes merito heredes tenetur ꝓ portionibus hr̄ditarijs:nā ex diuersitate rerū sequit diuersitas rationū.l.cū in fūdo.§.si iund⁹. ff.de iure dot.fm Bar.in.l.j.§.hec actio.ff.si quis test.liber esse iuſ.su.hic ē.q; si ī pena cōtineretur q̄d indiuidū nō p cederet iste tex.vt declarat Bar.sub dubio forte.ſ.i.j.q.vbi 18 dicet. ¶ †In ſcā opp.⁹Bar.Bart.i sua magistrali doctri b na vult in effectu cōcludere. q̄ obligatio rē restitui sit diuidua obligātiōe:z ex hoc sequitur q̄ isti plures depositarij vel cōmodatarij quilibet obligatur ꝓ parte sua tm̄, q2 obligat o rē restitui ē diuidua obligatiōe.l.j.§.si apud duos tuncta gl.ff.depositi.hinc est,q̄ si ille qui tenebatur ad restitutionē:puta ꝓmodatari⁹ vel depositari⁹ si decesserit relictis plurib⁹ hr̄dibus:q2 obligatio rē restitui ē diuidua obligatione:isti heredes erūt obligati ꝓportionibus hereditarijs. iste est tex.in.l.ij.§.hrs.ff.cōmodati.tū ista obligatio rem restitui ſz sit diuidua obligatione tm̄ est indiuidua solu q2 solutio nō pōt fieri ꝓ parte q2 si vn⁹ heredum vellet soluere ꝓ parte nō posset.imo plus ī condemnaretur,ꝓ parte nō posset soluere ꝓ parte,quia in obligatione rem restitui nō potest fieri solu.mil insolidum.l.si duo.§.q̄ si lancem.z ibi Bar.ff.depositi.z si tu ꝓuocet⁹ diceres,iste differentie videt esse verbales z venit se dicere obligatio rē restitui est diuidua obligatione:sed indiuidua sol.illud est de quo dubitauit gl.in.l.ij.§.z barum.ē.e.Aduerte q̄ istud idem per oīa dicimus in obligatione generis vel alternatiua vt mortuo ꝓmissore relictis plurib⁹ heredibus obligatio illa dividitur inter heredes ꝓ portionibus hereditarijs adeo q̄ creditor. nō pōt petere nisi ꝓportione sua.l.in executione.§.ꝓ parte.z tū solutio est indiuidua.vt est tex.in.d.l.in executione.et in.l.ij.§.ex his.ē.e.z sic bene stat quod vnum sit diuiduum. obligatione sed nō sol.posses dicere z esset bene dictum q̄ ī obligatio.generis vel alternatiua bñ,obligatio est diuidua: sed nō sol.q2 si solutio esset diuidua posset resultare in cōueniens de q̄ in.l.in executione.§.ꝓ parte sed istud nō posset contingere in casu nostro.ſ.in obligatione rem restitui quia nūq̄ pōt habere locū icōueniēs.§.ꝓparte.q2 donec res extat ꝓ pellit ꝫ missor ad rē restit.vēdā nec post mortē succedit obligatio ad interesse.l.in rē furtiua.ff.de cōdi.fur.li.qui restituere.ff.de rei vēdi.ergo cessat rō que ponitur in.§.z barū. z in.§.ex.his.ē.e.imo fortius videretur q̄ obligatio rē restituī deberet dici diuidua sol.istā difficultatē nō tagit Bar.hic sed in.ſ.stipulationes nō diuiduntur.in.viij.opp.vbi est locꝰ suus z nō hic. Item aduerte dum Bar.hic z in oppo.seq.sē per allegat.l.j.§.si apud duos cū ibi.no.ff.depositi.p̄certo ille tex.dicit de directo cōtrarium q2 dicit quelibet teneri z sic insolidū z Bar.ibi q̄n summat illā tex.ꝓprie summat de directo ꝫ tiū eius q̄ ōt hic z cōfirmat q2 tex.ibi eq̄parat plures depositarios z plures tutores ē verū q̄ Bar.allegat gl. ibi que itelligit illū tex.q̄ ibi illi plures nō tenebāt insolidū q2 erat ex ꝛesse actū:ergo si nō esset actū quilibet teneꝫ ꝓ parte: ſz ex positio illi⁹ gl.est manifesta violentia z diuinatio:et sic Bar.allegauit gl.z est mirandū q2 Bar.ibi eā nō tenet,z sic est sibi ꝛrius in his que tenet hic:si velles defendere conclusionē Bar.hic cū qua oēs:tūc pōt ꝓ cōclusione Bar.adduce 19 re pulchrū z no.fundamētū q2 qua rōne plures heredes cō modatarij vel depositarij tenet glibet ꝓ parte hr̄ditaria z nō insolidū:tex.est in.l.ij.§.heres.ff.cōmo.q̄ est incuitabilis, eadē rōne plures depositarij vel cōmodatarij principales quilibet dz teneri ꝓ parte tm̄.q2 est bona argumentatio ō pluribus hr̄dib⁹ ad plures p̄cipales ꝓ ut arguit et equiparat gl.in.l.j.§.si apud duos.ff.depositi.ꝓ ista equiparatiōe et argumentatione facit text.in.d.l.si duo.§.q̄ si lāce.in v.ca si ipsi seruādā susceppissent,ff.depositi.vbi tex.eq̄parat obligationez

¶ In eadem. De ista materia dictum fuit r penndē au tozē.ē.e.. i.l.ij.§.zhaz. col.vij.zsequē, z ibi aliū sūt. addita.

¶ In.ū.op. ꝛc. Ad istam materiā vide et eūdē autorē post alios i.l.ij.§.z barū.col.v.et vij.ē.e.

pluriū heredū obligationi pluriū principaliū,sed tñ p hoc
nō rndemus ad.§.si apud duos.sed ad illū tex.pōt rnderi,
ꝙ glibet pōt cōueniri dic p parte sua ꝛ tex.ibi nō dt ꝙ cōue
niat insolidū ʒ sed simpliciter dt cōuenire. Lectio quarta
20 ❡†In tertia oppo.ex dictis Bar.habes sex cōclusiōes
principales circa obligationē rē restitui q̄ est idiuidua solū
solutiōe prima cōclusio est ꝙ actio bone fidei cōpetit insoli
dū ꝯ vnū ex heredibus q hʒ facultatē rei restituēde,ita loqꝛ
l.iij.§.heres.ff.commo.Scđa cōclusio ꝙ si cū actiōe psonali
stricti iuris competat rei.ve n.tūc ēt teneꝛ sol⁹ heres q pos-
sidet insolidū.l.si plures.ff.de vi ꝛ vi ar.quē si intelligit.
Bar.❡Tertia ꝯclusio,ꝙ qñ cū actione psonali stricti iuris
vt est actio ex testō nō concurrit rei ven.ꝙ est qñ non legaꝛ
res testatoris vel alteri⁹ tūc illa actio non daꝛ ꝯ vnū ex here
dibus qui sol⁹ possidet illā rē sed p portione sua hrditaria
l.si tibi homo.§.si fundus.d le.j.quarta conclusio ꝙ spolia
tt re aliena potest agere ꝯ spoliatorē rei ven.quāuis non sit
dñs q̄ res aliqua fuit sibi,p violētiā ablata:q̄ spoliator nō
pōt referre q̄stionem dñij p tex.singularē in l.si quis ēptio-
nis.§.f.hec sup illis.C.de prescrip.xxx.anno.Quinto vult
Bar.magnā āpliationē ad.§.sed hec sem p illis.vt pcedat
nō solū qn immediate agitur ꝯ ipsū spoliatorē sed qñ ꝯ eius
heredes put loquiꝛ.l.si plures,tūc ipsi heredes spoliatoris
nō possunt etiā referre qōne dñij,sicut nec ipse spoliator.sex
ta est conclusio ꝙ officiū iudicis q̄ quis cōpelliꝛ ad edendū
hʒ naturā rei vēdicationis ꝛ propterea dat ꝯ illū heredem
solū qui possidet l.si quis ex argētarijs.§.j.ff.de eden.istis,
sex coclusionib⁹ p ordinem expeditis erit expedita doctri
na.Bar.Circa p̄mā ꝯclusionē:ꝛ sic circa intellectū.l.iij.§.
heres,ff.cōmo.Besu.ꝛ alij dicūt ꝙ Bar.errat q̄ i §.heres.
nō cōpetit actio insolidū sed ꝙ condemnatio cōpetit officio
iudicis ꝛ sic de rigore iuris ille heres nō teneꝛ actiōe psona
li,nisi p portiōe p qua ē heres tñ q̄ hʒ facultatē rei restituē
de cōdemnatio fit insolidū officio iudicis ꝛ cōfirmatur q̄ p
hoc ꝙ actio sit bonefidei p hoc nō augeꝛ actio nec obliga-
tio sed bñ officiū iudicis exuberāti⁹ cōpetit.l.q̄ tātūde.ff.
de ne.gest.Bar.me.ī.postꝙ recitauit so.pe.ꝛ Dy.dt qō v
2 traqꝫ solutio Pe.ꝛ Dy.est bona ꝛ in d.l.iij.§.heres❡†Cir
ca ergo intellectū.§.heres.Rapha.cu.ꝛ Are.hic repben-
dūt.Bar.q̄ dicūt:qō §.heres.nō loquiꝛ de obligatiōe p̄mi
tiua ad rē restituendā sed de obligatione secūdaria que cō
mittiꝛ ratione doli q̄ heres qui hʒ facultatē restituūdi rem
ꝛ nō restituit est in dolo.l.dolus.ff.mand.ex suo dolo cōdē
natur isolidū ꝛ ita īterminis illū tex.dt no.Bar.i l.p hrdi-
tarijs.C.de here.actio.ꝛ vltra eos pōdera tex.i d.§.heres
qui dt nisi forte heres habebat facultatē rei restituēde nec
faciat hoc ē meo restituat ꝛ sic si filij dolo ergo ibi heres cō
dēnaꝛ isolidū nō primitiua obligatiōe sed secūdaria que cau
satur eo dolo q̄ nō restituebat.Tu aūt dic Bar.bñ dicere
ꝛ bñ allegare illū tex.ꝛ ꝙ ille tex.loquaꝛ d obligatiōe primi
tiua pbatur q̄ i pncipio loquiꝛ d primitiua postea in scđa
pte excipit nisi faciat ꝛ excepio ē de regula,vt dclarat Bart.
i l.si eū.§.qui iniuriarū.ff.si qs cau.nec ē verū qō p hoc qō
heres qui hʒ facultatē rē restituēdi ꝛ nō restituit p hoc solū
inducatur obligatio secūdaria q̄ illa obligatio secūdaria
rōne doli vel culpe diciꝛ cōmitti hoc est qō quis iteruertit
rē l.si duo in ver.qō si lācē.ff.deposi.vel qñ facit rē deterio-
rē vel rē abesse ꝙ nō restituaꝛ.l.si vt certo.§.fi.cū duab⁹ se
quētib⁹.ff.cōmo.fm Bar.ī.i vj.q.vbi vid bimus d hoc ꝛ sic
teneo ꝙ itellectus.Bar.ad illū tex.ꝛ sic cōclusio Bar.sit
22 vera.❡†Capio secundā cōclusionem Bar qñ cū actiōe p-
sonali stricti iuris cōcurrit rei vēdicatio tūc vnus ex here-
dib⁹ qui solus possidet teneꝛ,isolidū p vnionē rei vēdicatio
nis p.l.si plures.ff.de vi ꝛ vi ar.idē qō Bar.tʒ Ang.hic in
v.col.quid dt ex cōclusione Bar.sequi.duo mirabilia ꝛ singu-
laria primū qō actio personalis,nō diuidiꝛ īter heredes p
portione hereditaria q̄ solū cōpetit ꝯtra possessorē.Scđo
qō actio psonalis competit ꝯ nō obligatū patet q̄ heres p
illa parte p qua est heres representat defunctū p alijs ve-
ro reputaꝛ extraneus.gl.in.l.ij.§.fi.ff.de preto.stipu.ꝛ tñ
tenetur insolidū.intellige cōclusionē.Bar.procedere quā
do a principio rei vendicatio habuit vnionem cum actione
psonali ꝛ sic qñ ambe habentor simultaneū secus qñ actio
psonalis habuisse ortū speratū a rei vendicatiōis vt est que
oriꝛ a litis contestatione tūc non datur ꝯ possessorem tex.ē
i l.ij.§.fi.ff.d preto.stipu.ꝛ ibi Bar.in ij.col.declarat ꝛ istud
est qō voluit.Bar.hic dum dt vt diciꝛ in.l.ij.§.fi.ff.de pre-
to.stipu.breuiter iste intellect⁹ Bar.ad l.si plures non pōt
procedere fm Raph.cu.ꝛ Alex hic,q̄ tpe illius.l.ꝛ sic tpe
ffōrū nondū erat facta prouisio singularis.l.si quis ēptio-

a ❡ Quarta ꝯclusio ꝛc d hoc vid bñ p Alex.in l. naturaliter. §.nihil.cōe. col.xiij.ff.d acq.pos.ꝛ p Ant.cor.in suo tractatu de ptāte ꝛ excellētia regia dum ponit fallē. ad l.si qs a se fundū.ff. ad l.iul.de vj.col.lxxviij.ego dixi in certis allegationibus meis i. pressis positis post singularia dicta Fransi. are.in prima allle.co. ij.ꝛ.iij.

nis.§.ꝛ super illis.ꝛ sic illo iure ffōꝝ non concurrebat rei ven
dicatio:vltra eos ego fortius reprehēdo Bart.q̄ si illo iure
ffōrum cum illo interdicto vñ vi.fuisset iuncta rei vēdic.vt dt
Bar.certe cōpetijsset ꝯ singularē successorem prout facit rei
vendica.sed istud est falsum per l.cum a te ff.de vi ꝛ vi ar.er-
go nō est verum ꝙ ibi esset iuncta rei vēdicatio ergo cōclusio.
Bar.ē falsa dic ergo.qō.d.l.si plures,pcedit non propter v-
nionē rei vendicatiōis vt dicit Bar.hic,sed quia ista est natu
ra interdicti vñ vi:qō hrs expulsoris teneꝛ eatenus quaten⁹
ad eū puenit.l.ij.C.vnde vi.ergo si nihil ad eum peruenit ad
nihil teneꝛ.Istā rōnē assignat tex.in l.si plures.ꝛ ibi Bart.in
ij.ratione,ita etiā dicunt.Imo.ꝛ Raph.cu.hic ꝛ ista est vera.
23 ❡†Tertia cōclusio Bar.qñ cum actiōe psonali stricti iuris
cōpetēte ad restituēdu ʒ ñ ꝯcurrit vēdicatio tunc illa actione
psonali nō potest agi insolidum ꝯ vnum ex heredibus haben
tem facultateʒ totius rei restituende nisi pro parte p qua est
hrs.l.si tibi homo.§.si fundus.ff.de lega.j.licet Pau.d ca.ꝛ
Roma.rephendāt Bar.q̄ actio personalis ad restituendū ʒ
fm eos hʒ naturā actiōis realis,ꝛ su p hoc laborat.d.Alexā.
ad defendēdū Bar.Ego dico ꝙ ꝯclusio.Bart.non solum est
vera imo est necessaria,q̄ impossibile est aliud dicere na p.l.
qꝫ allegat q̄ nihil facit sed per viuam rationē.nā actiones q̄
sunt mere personales diuiduntur inter heredes pro portio-
nib⁹ hereditarijs:vnde hrs p possidet rem p alijs portioni-
bus est extraneus ꝛ nō representat defunctum.d.l.cum a ma
tre.C.de rei vēd.gl.ꝛ Bal.in l.ij.§.fi.ff.de preto.sti pul.ergo
impossibile est ꝙ teneaꝛ actiōe personali vltra partem p qua
est heres,bene ē verū ꝙ tex.quē allegat Bar.in l.si tibi homo,
§.fūdus.nihil facit q̄ non loquitur in obligatione rem resti-
tui de qua materia nr̄a sed loquitur in oblignatione dandi in
qua esset magnū grauamē qō vn⁹ heres cui⁹ est tota res lega
ta deberet in totum priuari dñio rei sue etiā in parte sua:io
decidit ibi tex.ꝙ nō teneꝛ nisi in portiōe sua:nō ē ergo bonū
arguere ab obligatiōe dādi ad obligationē rē restitui.Cōfir
mo secūdo,q̄ obligatio dādi certā rem est diuidua omni re-
spectu cōtractu obligatiōe ꝛ solutione.l.si stipulatus.§.j.ff.d
solu.ideo si vnus heredibus possidet rem insolidū ʒ nō debet
posse conueniri ad totum sed p parte sua hereditaria ex quo
est oī respectu diuidua:secus in obligatione q̄ est indiuidua.
l.si duo.ff.deposi.dclarat Bar.d.i secū.oppo.Tertio fauora
bilior est obligatio rē restitui quā rem dari,q̄ in obligatione
rē restitui veniūt fruct⁹ ꝛ interesse a tpe more sed qñ agiꝛ ad
dādum in actione stricti iuris veniunt fruct⁹ tpe litis cōte.l.
videamus.la.ij.§.si actionē.ꝛ.l.mora ff.de vsur.ꝛ l.cū fund⁹.
ī pn.ff.si cer.pe.Cōcludo ergo ꝙ Bar.male allegauerit p se.
l.si tibi homo §.si fund⁹.tñ teneo ꝙ ꝯclusio Bar.sit vera per
rōneʒ.s.dictā.Et vltra rōneʒ p̄dictam p Bar.posset adduci
fortis tex.in l.ij.§.fi.ff de pto.stip.vbi hrs possessoris habens
facultatem rei restituende nō ꝯdemnatur nisi p parte here-
ditari qñ erat lis cōtestata p quā cōtrahiꝛ quidā quasi contra
ct⁹.l.iij.§.idē scribit.ff.de pec.ergo multo forti⁹ in casu p̄nti
nisi diceres ꝙ in illa l.ij.§.fi.ff.de pret.stipu.ille quasi contra
ctus p litis cōtest.inducaꝛ ꝯ inuitum q̄ iudicia inducūtur ꝯ
inuitos.l.inter stipulātem.§.sacram.j.co.ꝛ sic ibi non inter-
uenit ꝯsensus ver⁹ defūcti tñ si bene cōsideras ille tex.fortiter
24 facit p Bar.❡†Quarta cōclusio a Bar.est ꝙ spoliat⁹ violē-
a ter re aliena quā possideat pōt agere rei ven.cōtra spoliatorē
qui nō pōt opponere exceptionē dñij.p tex.in.d.l.si quis em
ptionis.§.sed hec sup illis.ideʒ tʒ Ang.in.l.metum.§.volēti.
ff.qō met.cā.breuiter in hoc male dicit Bal.ꝛ eū reprehēdit
Imo.Alex.ꝛ Are.hic:q̄ tex.in d.§.sed hec super illis loqui
tur i spoliatio q ante possederat illā reʒ alienā p spatium xxx.
ann.lʒ mala fide:tunc propter ista duo q̄ cōcurrunt nō potest
spoliator referre questionē dominij,ita colligitur ex.§.j.iun-
cto.§.sed hec sup illis.ꝛ ita itelligit Bal.ꝛ bñ in.l.vis ei⁹.C.
de pba.ꝛ in l.si quis ad se fundum.C.ad l.iul.de vi.ꝛ in l.ij.in
25 xlij.q.C.d serui.ꝛ aqua.❡†Quito no.singularē āplia.qꝫ dat
Bar.ad.§.sed hec su p illis.ꝙ sicut spoliator immediat⁹ nō
pōt referre qōnē dñij ita nec heres eius,ita vult Bar.iungē-
do l.si plures.cū §.sed hec super illis.ꝛ istā ꝓsequitur Alex.
hic Rapha.cu.Ponderat etiā ipse istā ampliationē pro sin-
gulari sed dicit se dubitare q̄ delictum defuncti non nocet
heredi nisi quaten⁹ ad eū puenit:sed falliꝛ Raph.cu.nā he
res spoliatoris nunqꝫ ꝯuenit nisi qꝫtū ad eum puenit.l.ij.C.
26 vñ vi.ita loquiꝛ.d.l.si plures.❡†Sexta cōclusio Bar.est ꝙ
officiū iudicis q̄ quis cōpelliꝛ ad cedendum hʒ naturā actio-
nis realis ꝛ sic rei vendicatiōis q̄ sicut rei vendoullā ꝓsup-
ponit obligationē ita ēt offm iudicis.l.q p collusitnē.ff.d ac.
emp.❡Adde ꝙ istā ꝯclusionē Bar.rephendit.Are.sol⁹ hic
ꝙ imo tale offm iudicis poti⁹ habeat naturam actiōis per-
sonalis

sonalis ⁊ sic cōtra Bar. allegat ad hoc eūdē Bar. in l. si ter-
ti⁹. §. officiū. ff. d aqua plu. ar. s. est corrupt⁹. Are. voluit alle
gare Bar. in l. si terti⁹. §. si quis pri⁹ d aqua plu. arc. vbi tra-
ctat an ⁊ qn̄ officiū iudicis assumat naturā realis actionis an
actionis ꝑsonalis: ⁊ rn̄det Barto. ꝙ qn̄ eadem equitas militat
vt det ita ꝯ singularē successorē sicut ꝯ principalem: ⁊ tunc
cēset in rē scripta alˢ officiū iudicis cēset personale: vt ibi p
Bar. Scđo q2 officiū iudicis quo mediāte petitur editio non
datur ꝯ singularē successorē. l. quedā. §. is aūt. ff. de edē. imo
etiā nō dat cōtra heredē nisi quaten⁹ ad eū ꝑuenit. d. l. si qs
ex argētarijs. §. j. ergo pꝫ ꝙ istō officiū iudicis poti⁹ hꝫ natu-
rā realis q̄ ꝑsonlis actionis. ⁊ iō respōdet ipse ad l. si quis ex
argētarijs. §. j. q ibi officiū iudicis nō dat etiā cōtra heredes
nisi quatenus ad eū ꝑuenit ⁊c. Ego teneo cōclusionem bar.
q imo officiū iudicis ꝙ mediāte petit editio habet naturam
realis actiōis vt dīt Bar. ⁊ pro Bar. retorqueo fūdamentū
Are. ꝯ Are ⁊ dico ꝙ imo illud officium cōpetit contra singu
larē successorē: ⁊ tex. est in illa. l. quedā. §. is aūt. in fi. ⁊ reperio
ꝙ i terminis nr̄is Bal. quē nemo alle. in. c. j. in viij. col. in fin.
de pba. dicit ad terminos nostros q2 i illa. l. quedā. §. is aūt.
in fi. ē tex. aure⁹, ꝙ q̄libet possessor tenet ad edēdū tāq̄ posses
sor ⁊ per officiū iudicis ꝙ est in re scriptum: ⁊ sic cōtra Are.
d directo ꝙ imo istō officiū iudicis hꝫ naturā realis actionis
cū detur cōtra singularē successorem ⁊ p ista remanet vt puto
pfecte enucleata ista tertia op. Ba. ¶ In quinta op. circa pri
mā solutionē quā dat Bar. ad. l. in depositi. §. depo. q̄ et re
assumpsit idē Bar. i. l. seru⁹. §. si pluriū. ad fi. ff. si qs cautio.
aduerte ꝙ ꝓ ista solutione prima Bar. bn̄ facit: q2 in cōtra-
ctib⁹ bone fidei vbi equitas ⁊ bona fides attēdi dꝫ non conue
nit ꝙ vnus ex facto alterius grauet l. sancimus. C. de penis.
q2 istud esset cōtrariū iuri ⁊ equitati naturali. vt dicit text. in
c. j. in prin. de iniurijs ⁊ dam. da. in. vj. Cōtra istam primam
sol. duo fortit obstāt. Primo obstat tex. quē adducit Are. hic
i. l. ꝙ si nolit. §. pōpo. ff. de edil. edi. vbi in actione redhibito-
ria q̄ est stricti iuris sol⁹ heres qui dolū cōmisit tenet insoli-
dū ⁊ nō alij, ergo cōtra solutionē Bar. ad illū tex. rn̄det du-
pliciter Are. hic. sꝫ vtraq3 solutio facit violētiā litere. alˢ duas
solutiōes ponūt Moder. sen̄. hic q̄ etiā non satisfaciūt, ideo
nō refero. Reiectis ergo istis quatuor solutiōibus, dico quod
nō fuit necessariū tm̄ laborare in illo tex. vt ipsi faciūt q2 locu
tio ē plana rn̄deo ergo clare ꝙ ille tex. loquit in stipulatione
ptoria i qua ptor sem hꝫ equitatē an oculos. l. ꝙ si ephesi. in
fi. ff. d eo ꝙ certo loco: ⁊ ꝓpter illā equitatē nō vult. ꝙ ex facto
vni⁹ ceteri grauētur put dicit text. in l. penales. §. iulian⁹. ff.
ad. l. fal. ⁊ ꝙ ille tex. loquat i stipulatiōe ptoria habes text. in.
l. sed. in prin. in. l. j. in l. ediles. ij. in prin. ff. d edil. edic. ⁊ ꝙ ista
nō habeāt locū in ptorijs stipulationibus declarat Bar. j.
in. ij. q. vbi dicit. Cōfirmat ista solutio p tex. no. i. l. iustissime.
ij. §. j. ff. de edil. edic. † Scđo ⁊ fortius ꝯtra istā primā solutionē
Bar. stringit aliud ꝙ adducit Are. nō ad istō ꝓpositū. j. i vj.
op. nā si vera esset solutio Bar. sequeret maximū absurdū ꝙ
lex. pingui⁹ ꝓuideret creditori in actionibus stricti iuris q̄
in actiōib⁹ bone fidei: q2 in actionib⁹ stricti iuris stipulator
h̄ oēs hr̄des obligatos ex contrafactione vnius. sed in actio
nib⁹ bone fidei nō hꝫ illū obligatū qui cōtrafecit ⁊ nō alios.
sed interest nostra habere plures obligatos ad vnā summam
quā vnū. q2 est nobis magis cautum: ⁊ quia vnus posset effici
nō soluēdo ⁊ nō plures ⁊ tamē in contractu bone fidei fauo-
rabiliori venit iteresse. l. videam⁹. la. ij. §. ex cā. ⁊. l. mora. §. in
bone fidei. ff. de vsur. ergo poti⁹ debem⁹ dicere totū ꝯriū ei⁹
q̄ dicit Bar. in actiōib⁹ bone fidei: vno cōtrafaciēte oēs obe
rēt insolidū poti⁹ quā in actiōib⁹ stricti iuris. Defendendo
sol. Bar. respōdeo, in forma ad arg. q2 ē pulchrum. ꝙ imo vti
li⁹ est creditori ꝙ solus ꝯfaciens sibi creditori teneat q̄ plu-
res ne cū diuersis habeat necesse fatigari in iudicio tex. est in
l. cū ab vno. ⁊ ibi Bar. ad hoc no ff. de. l. ij. nec obstat qđ dicit
Are. ꝙ vnus facili⁹ pōt effici nō soluēdo ⁊ nō plures, respon-
deo qđ istud nō p̄sumit p l. si defūctus. C. arbi. tut. imo p̄sumi
tur qđ debeat ditari. l. cura. §. deficiētiū. ff. de mun. ⁊ ho. Scđo
inquātum Bar. egregie limitat istum tex. non procedere qn̄
pena peteretur per actionem bonefidei informata ad dedu
ctum in pacto. Cōtra istā limitationē Bar. duo vident forti-
ter stringere fm̄ Jo. de Imo. Primo q2 actio bone fidei infor
mata quaten⁹ cōpetit ad deductū in pacto incōtinēti appo-
sito nō est ampli⁹ bone fidei ita gl. ordi. in. §. actionū. in ver-
bo ex pmutatiōe. insti. de act. ⁊ gl. in. l. iurisgē. §. q̄nimo. in gl.
j. mag. ff. d pac. Ad istō rn̄de dupliciter. Primo qđ ille gl. nō
sunt vere. q2 dicūt ꝯ tex. in l. ij. ad fi. C. de pac. inter emp. ⁊ vē.
vbi qn̄ do agit actione bone fidei informata ex pacto incō-
tinēti apposito dicit ibi tex. qđ fructus veniunt a tpe more et
tamen si essent stricti iuris venirent a tpe litis cōtest. l. videa-
mus. §. si actionē. ⁊. l. mora. ff. d vsur. ⁊ ita pōderauit Bar. in
d. §. q̄nimo. in. ij. col. Scđo rn̄det ꝙ ille gl. ꝓcedūt vbi agere
tur actiōe noua ex ipso pacto tūc ille gl. pnt ꝓcedere, sꝫ Bar.
punctualiter loquitur qn̄ pena peteret actiōe bone fidei in-
formata ⁊ sic clare loquit Bar. qn̄ agit actiōe veteri iforma-
ta ⁊ nō ex noua ex ipso pacto. Scđo forti⁹ obstat ꝯ Bar. quis
28 quādo pactū nudū appositū i ꝯtra ꝯtum ꝯtinet penā ꝑ ē odio
sa nō vestit vt competat ad penam. l. seruus ea lege. ff. de ser
uis expor. ad hoc dic vt p Bar. ⁊ alios i. l. stipro ista. §. alteri.
ꝯ. e. vbi declarāt an h̄ sit vex. ¶ Circa scđaꝫ solulutionē Bar.
dū dt ꝙ illa. l. in depositi loquit i facto idiuiduo q̄ ad solutio-
nē vnde nimirū cū factū esset indiuiduum solutione ⁊ nō diui-
datur inter heredes, solus ꝯtrafaciēs dꝫ teneri: ⁊ dicit Bar.
ꝙ vtraq3 sol. est bona. Cōtra istā scđam sol. vr̄ stringere: q2 ille
tex. nō loquitur de obligatione ꝑmitiua ad restituendum vt
ꝑsupponit Bar. quia illa bene est diuidua solutione: vt dicit
Bar. sed loquit de obligatione secundaria causata rōne doli
ipsi⁹ hr̄dis ⁊ illa omni respectu est indiuidua vt tenet Bar. j.
in seq. opp. qui sibi in hoc videt de directo cōtrarius ⁊ ita il-
lū tex. intelligit Alex. j. super. j. q. Bart ⁊ difficile est saluare
Bar. ab ista ꝯrietate. Sed ego statim in seq. oppo. defendam
optime Bar. ⁊ ad istā soln. Bar. adde. l. in cōmodato. §. si ex
29 facto. ff. cōmo. ¶ † In sexta opp. Bar. inquā ū Bar. primo ꝯ
cludit ꝙ in obligatiōe rem restitui si vnus solus cōmisit dolū
ille sol⁹ tenet p. l. j. §. si apud duos. in fi. ff. deposi. Limita nisi
alij careti dolo posit imputari culpa quare nō precauerit ne
alter dolū cōmitteret tūc ipse pōt ꝯueniri ex culpa sua pp do
lum cohr̄dis: sed cōtra coheredē sociū actio est sibi cedēda p
agētē. tex. est in. l. vnde q̄ri: ⁊ ibi gl. i verbo cōpellit. ff. cōmo-
da. fm̄ Ang. in. vj. col. q dt se istud didicisse a Bar. viua voce
dicēte. Sed aduerte q2 talis culpa deberet clare ꝓbari alias
in dubio excusaret vt nō possit dici in culpa. ar. l. fi. §. inter
dū. ff. de custo. reoꝝ. facit bn̄ regula. l. quoties. §. q dolo. ff. de
ꝓ ba. Scđo inquātū ꝯcludit Bar. ꝙ in obligatiōe reꝫ restitui
si plures heredes cōtraueniunt cōmittendo dolum vel culpā
oēs tenent insolidum p. d. l. si vt certo. §. si duob⁹ vehiculum: a
⁊. l. si duo. §. ꝙ si lacē. ⁊. d. l. j. §. si apud duos. Aduerte a tu dili-
gēter ad practicā qđ lꝫ oēs teneant insolidū tamen int ipsos
habēt beneficiū diuisiōis exēplo tutorū q b⁹ equiparant. vt dt
tex. i. d. l. j. §. si apud duos. in verbo exēplo duorū tutoꝝ. ff. de
posi. vnde cōstat ꝙ tutores habēt beneficiū diuisiōis inter se.
l. i. §. nūc tractem⁹. ff. de tutel. ⁊ ra. distra. gl. ⁊ doc. i. l. j. C. de
trāsac. Ita ad literā ad terminos nostros determinat Bar. in
l. iij. §. j. iij. q. ff. de duo. re. cum q̄ alij ibi cōiter trāseunt quā
uis Are. hic post Jac. de bel. relatū per Bar. aliter videatur
dicere ⁊ min⁹ bene, teneas bene menti ad practicā ⁊ ad dicta
30 Bar. hic. ¶ † Tertio diligēter aduerte inquātum Bar. vult
qđ in obligatiōe rē restitui secūdaria que cōtrahitur ratione
doli vel culpe vel negligētie qđ ista est omni respectu indiui-
dua nō solū solutione imo etiā obligatione: pōdera tu ꝓ uecte
q2 Bar. videt de directo cōtrariari his que dixit. §. in p̄cedē
ti opposi. in. ij. solutione: q̄ dicit esse verā ad. l. in depositi nā
dicit qđ ibi loquitur in facto indiuiduo quo ad solutionē tā-
tum. ⁊ tamen ille tex. reuera loquitur in obligatiōe secūdaria
causata rōe doli vnius heredū, ⁊ tamen ibi dicit ꝙ est indiui-
dua obligatiōe tm̄ hic dicit totum ꝯrium qđ obligatio secū-
daria in omni respectu indiuidua. ¶ Sed tu salua Bar. a ꝯ-
rietate dupliciter. Primo qđ Bar. in p̄cedēti solatione ha-
buit respectū ad primitiuā obligationē rem restitui q̄ est so-
lum indiuidua solutiōe nō aūt habuit respectū ad istā scđariā
patet q2 ibi Bar. formaliter dicit cum ipsa obligatio princi-
palis sit diuidua obligatione merito diuiditur inter hr̄des ⁊
sic Bar. habuit respectum ad primitiuam obligationē ⁊ nō
ad secūdariā. Uel scđo ⁊ melius ista secūdaria obligatio que
ꝯsatur ratione doli vel culpe vnius heredū censetur oino
indiuidua quādo ambo delinquūt sec⁹ quādo vn⁹ sol⁹ ex hr̄-
dib⁹ cōmittit dolū: ita loquit Bar. in precedenti cōtrario. ⁊
tex. quē ibi allegat i. l. in depositi. ⁊ Bart. met hic formaliter
dt qđ quādo cōmittit ab vno tm̄ tunc loquitur contrarium p̄-
cedens. Et si tu diceres quod imo ratio assignata p Bar. hic
cōplectitur vtrunq̄ casum siue cōmittatur ab vno siue a plu-
ribus nā dt ꝙ ratio est quia in re indiuis. non potest cōmitti
dolus in parte quin cōmittatur in totū nec prestari diligētia
vel custodia i parte quin prestet in totum, ista rō cōplectitur
vtrunq̄ casum. ¶ Et ꝓpterea ꝓ habēda veritate iūge simul
vtranq̄ solutionem qđ quādo primitiua obligatio est indiui
dua solutione tm̄ ⁊ nō obligatione vt est rem restitui: tunc o-
bligatio secundaria similiter censetur diuidua obligatione
qn̄ vnus solus contrafacit vt ille teneatur ⁊ respectu doli sed

¶ Aduerte ⁊c. de hoc vide p eundem autores post alios in. l. i. C. de transa. hic alle.

delicti q̃ ad eū dr̃ omni respectu indiuidua ex quo ipse tene-
tur insolidū,in istis terminis loquit̃.l.in deposití.ꝛ sol.Bart.
in precedēti ꝯ̄rio secus qñ dolus cōmittit per oēs sic est indi
uidua quo ad ipsos oēs si p vnū sic est indiuidua quo ad ipsuꝫ
solum ꝛ ideo pōdera tu q̄d obligatio rē restitui secundaria q̄
contrahitur rōe doli vel culpe si vnus ex heredibus contra-
faciat non est ita omnino indiuidua:sicut illa de q̄ loquit̃ iste
tex.qui loquit̃ in actiōe stricti iuris ꝓcedēte ex causa hr̃dita-
ria:qꝛ nō pōt peccari p vnū quin oēs dicant̃ peccasse:ꝛ lꝫ ista
rō tex.videatur militare in casu nostro tñ qꝛ principalis obli
gatio rē restitui est diuidua obligatiōe ideo operat̃ hūc effe-
ctuꝫ q̄ ad secundariā obligationē q̄d si ex vno heredū cōmitta
tur dicat̃ indiuidua quo ad ipsum aliud qñ oēs cōmittūt do-
lum,ita intellige hec dicta Bart.que al's videntur ꝯ̄riari de
31 directo.¶ †Quarto aduerte inquātum.Bar.assignādo rō-
nem dicit q̄ dol⁹ in vna re p indiuiso nō pōt cōmitti in parte
quin in totū cōmittat̃ ꝛ p hoc infert ergo obligatio causata
rōne doli vel culpe dicit̃ omni respectu indiuidua.ista conse-
quētia Bar.vr̃ cōfundi per ea q̄.s.dicta sunt per ipsummet
Bar.qꝛ obligatio primitiua ad restituēduꝫ nō est oīno indi-
uidua imo cōtractu ꝛ obligatiōe est indiuidua,vt declarat.s.
Bar.in.ij.oppo.ꝛ tamen ipa restitutio vñ causat̃ est omnino
indiuidua:qꝛ nō pōt fieri nisi insolidum.l.si duo.§.q̄d si lācē.
32 ff.deposi.¶ Quinto dum Bar.in distinctiōe sua dicit q̄ quā
do fuit actum q̄d quilibet teneatur insolidum isti censent̃ esse
duo rei debendi.Jo.de imo.Lud.ro.ꝛ Are.hic insistunt sup
veritate:nam indiuiduis est exprimere illud quod tacite in-
est ergo videtur quod nihil debeat operari per regulam vul
gatā.l.iij.ff.de lega.j.breuiter ista materia nō cadit hic ponit
Bar.in.l.iij.§.j.ꝛ in.l.eādē.in.vij.q̄.ff.de duo.reis.remitto
33 te ad ibi dicta p eandē Bart.¶ †Ultimo dum Bart.dicit
q̄ quādo sunt duo rei factū vnius facit cōmittere penam quo
ad alterū:allegat.l.mora.§.fi.ff.de vsur.que dicit cōtrarium
q̄d mora vnius nō nocet alteri:sed Bart.voluit allegare glo.
ibi,ꝛ circa hoc Roma.Aret.ꝛ Moder.senē.laborāt,ꝛ nō ex-
pedit qꝛ ipsi equiuocarūt intellectum Bar.nam Bar.voluit
allegare gl.ibi in secunda solutione ꝛ ipsi capiunt primā so-
lutionē gl.vbi dicit gl.q̄ mora vnius correi non nocet alteri:
qꝛ est in omittendo,sed in faciendo factum vnius bene nocet
alteri correo.l.pe.ff.de duo.reis.ꝛ proprie Bar.loquitur de
facto,cōstat qꝛ grauius est delictū in faciēdo quā in omitten-
do gl.in.l.semel.mora.ff.sol.matrim.ꝛ de illo articulo an mo
ra vni⁹ correi noceat alteri correo ponit ordinarie Bar.in.l.
ex duob.in.xj.q.ff.de duo.reis.ꝛ ita remanet ꝑfecte expedi-
ta ista.vj.opp.Bar.ꝛ cōsequent̃ materia indiuidui nūc Bar.
attingit materiā diuidui.¶ In ista octaua oppo.Bart.vbi
Bar.expedit gl.in verbo penā cōmittere.aduerte p ordineꝫ
inquantum Bar.ꝛ cōiter scribentes approbant solutionem
gl.nostre q̄ iste tex.loquat̃ in obligatione faciēdi diuidua in
qua si vnus hr̃dū cōtrafacit incidit in totā penā,tex no.in.l.
prori.§.fi.ꝛ in.l.in executione.§.pen.j.eo.loquuntur in obli
gationibus dandi:vbi vno heredum ꝯ̄traciente incidunt in pe
nam.Contra istam communem solutionem videtur obstare
tex.in.l.seq.§.fi.in.ij.respon.vbi tex.decidit ideꝫ esse in stipu
latiōe q̄ qs ꝓmittit parere sententie arbitri q̄ est facti vt ibi
volunt gl.ꝛ oēs:ergo tex.vult q̄ id q̄ est dictū in obligatione
dādi habeat locum in obligatiōe faciendi vt vno heredum ꝯ-
trafaciente oēs incidāt in penam responde q̄ lꝫ ibi obligatio
primitiua de parendo sententie arbitri sit facti:tamen quia
illud factum venit explicādum p datione pecunie quia pars
erat cōdemnata ad dādum tunc est idem prout in obligatio-
ne dādi:ita rñdet.Sing.hic ꝛ sequuntur Paul.de cast.et alij
ꝛ Bar.in.d.l.seq.§.fi.vbi etiam Alex.ꝛ alij.ꝛ Bar.in l.natu-
ralis.§.q̄d si faciaꝫ.ff.de ꝑscrip.verbis ꝓbatur ratione quia
quādo factum venit explicādum p dationem explicat̃ vt da-
tio,qꝛ ideꝫ iudicamus q̄d in obligatione dandi,eodem modo
quādo datio venit explicāda p factum iudicatur vt factum:
ꝛ ide iudicamus q̄d in obligatione faciendi,vt est glo.in.d.l.
naturalis.§.q̄ si faciā.ꝛ si diceres quid si cōdemnasset ad fa-
34 ciendum reseruo ibi dicēdum.¶ †Successiue no.diligent ꝯ-
clusionē quaꝫ facit Bar.que est pulchra ꝛ bene disputabils
q̄ quādo ille qui ꝓmisit dare fundum ꝛ si non dederit promi-
sit penā decesserit relictis pluribus heredibus,q̄d vnus here
dum potest soluere fundū promissum ꝛ transferre dominiū p
parte coheredū vt euitet penā,ꝛ cū Bar.tenet solus Angel.
hic.Ista ꝯclusio est valde disputabilis eā reprehēdūt omnes
Moder.indifferent̃ nullo excepto et Joā.de imo.ꝛ Alex.in
l.ij.§.ex his.s.eo.ꝛ Raph.fulgo.in l.seruus.§.si pluriuꝫ.ff.
si quis cau.Ego aūt intendo tenere istam conclusionē Bart.
que est multum equa ꝛ quam tenet idem Bar.in.l.seru⁹.§.fi.
in vlt.col.ff.si qs cau.vbi Bar.reputat istā mirabile ꝛ nouum
ꝛ tenendū mēti,ꝛ idem Bar.in.d.l.si ꝓcuratorem.§.si igno-
rātes p illū tex.ff.māda.ꝛ ꝓpterea respōdebo fundamentis
modernoꝝ adductis cōtra Bar.de regula id q̄d nostrum est
de reg.iur.in.vj.Et vltra eos facit bon⁹ tex.in.l.nemo ex so-
cijs.in prin.ff.p socio.la.ij.vbi nemo ex socijs pōt transferre
dominiū rei cōis nisi pro parte sua:ꝛ non p parte sociorū da-
to q̄ sint socij eiusdem rei.Sed respondeo ad regulā id quod
nostrum ꝛc.Fateor regulā sed hic nō transfertur dominiuꝫ
sine facto nostro:ꝓbo ex quo defunctus promisit dare ꝛ vnus
hr̃dū det cēsetur defunctus dare quia factum heredis cense
tur factū defūcti.tex.est in.§.j.aut.de iureiu.a mor.presti.in
prin.colla.v.sicut in simili in l.j.in princi.ff.de re.eo.¶ Scdo
ꝯ̄ cōclusionē Bar.Rapha.cu.ꝛ Ro.adducunt tex.valde for-
tem ꝑm eos in.l.ij.§.ex his.s.eo.vbi si ꝓmissor q̄ ꝓmisit ser-
uitutem decessit relictis plurib⁹ heredib⁹ vn⁹ heredum non
pōt cōstituere seruitutē insolidum,sed si verum esset q̄d dicit
Bar.q̄ vn⁹ heredum possit transferre dominiū multofortius
posset cōstituere seruitutem,duplici ratiōe.Primo,qꝛ ꝓmis-
sio seruitutis est omni respectu indiuidua.ꝓmissio vero dādi
est omni respectu diuidua.Scdo qꝛ est minus preiudiciuꝫ ce
teris coheredibus cōstituere seruitutem in re cōi quā trans-
ferre dñium ꝛ sic in totū a se abdicare rē cōeꝫ facit tex.in.l.hr̃
des.§.an ea.ꝛ.§.cōtra.ff.fami.her.Sed ad hoc respōdeo te-
nēdo Bar.q̄ in.d.l.ij.§.ex his.s.eo.cōstitutio seruitutis est
mixta cōsistens in dādo ꝛ in faciendo ꝓpter patientiam que
prestat̃,ꝑm Bar.in.l.j.§.j.s.e.vbi dixi sed factū cohr̃dū vn⁹
hr̃dū dare nō pōt:ideo nimirum si vnus non pōt implere p
alijs.Sꝫ nos loquimur in obligatione dādi.ꝛ ista solutio cō-
firmat̃ p tex.in.l.hr̃des.§.si incerto.ff.fami.hercis.vbi si sit
legat⁹ seru⁹ in genere vnus heredū nō pōt transferre domi-
nium dādo vnum qꝛ ibi tractat̃ de eligēdo vnum ꝛ sic interue
nire ꝯ̄sensum omnium,sed in casu nostro sumus in datione
q̄ pōt explicari per aliū postea dnt isti Moder.q̄d iura alle-
gata p Bar.nō ꝓbant ei⁹ cōclusionē.Primo tex.in.l.si ꝓcu
ratorē.§.si ignorātes.ff.māda.qꝛ ꝑm Jmo.ꝛ L.u.ibi nō dicit
tex.q̄ possit fideius.trāsferre dñiū rei debitoris sed tm̄ dicit
q̄ nō imputabit̃ fideiussori si soluit de reb⁹ debitoris qua hꝫ
penes se ista solutio nihil est qꝛ ex quo tex.vult q̄ pōt dare in
solutum rem debitoris ergo pōt trāsferre dñium.vbi autem
ñ apparet.§.fi.j.e.l.q̄ si forte.§.ij.ff.de sol.Scdo respondent
Repb.cu.ꝛ Lu.ro.q̄.d.l.si ꝓcurator.§.si ignorātes.ibi fide
iussor intelligit̃ habere de hoc mādatum a principali debito
re q̄ posset soluere de ei⁹ bonis allegāt tex.in.l.indebitā.ff.d
cōdi.inde.ꝛc.sed aduerte qꝛ illa.l.indebitā.loquit̃ qñ fideius.
soluit de ꝓpria pecunia:nam eo ipso q̄d fideiubet intelligitur
habere mādatum a debitore q̄d possit soluere pro debitore.
Ultra eos reperio q̄d Jo.de ana.in.c.olim.in.iij.col.de ac-
cu.ponit aliuꝫ intellectū ad.§.si ignorātes.ꝛ intelligit illum
tex.p̄c dicere qñ bona debitoris reperiunt̃ penes fideiussorē
ipsum tūc pōt fideius.soluere de bonis debitoris que sunt pe
nes ipsum fideiussorē p tex.in.l.fistulas.§.j.ff.de.ꝯ̄he.emp.
secus si talia bona nō essent penes fideiussorē.Item ille text.
ꝓcedit qñ fideiussor nō est soluēdo ꝓut dicit tex.ibi in fin.in
ver.qd tñ paupertas.quo casu ne incarceretur pōt soluere fi
deiussor d bonis debitoris.ita Bal.i aut.si captiui.C.d epis.
ꝛ cleri.sed iste vident̃ diuinationes ad illum tex.postea dum
Bar.dt,esto q̄ iste coheres nō posset trāsferre dñium tamen
tenebit̃ coheres habere ratū ꝛc.ista rō Bar.ꝑm Are.nō vr̃
esse generalis:qꝛ forte potius interest coheredis soluere pe-
nā q̄ ipsum fundū.l.p dia.ff.de actio.emp.l.si quis a socio.ff.
pro socio.vel ratione particularis interesse q̄d habetur ad
fundū.Preterea dum Bar.alle.aut.si captiui.qꝛ respōdent
Jmo.ꝛ Moder.q̄ ille est cas⁹ specialis ꝓut ibi dt glo.Scdo
ꝛ meli⁹ rñde.q̄ tex.ibi non dicit q̄ liceat alienare res immo
biles captiui ꝛ sic trāsferre dominium,sed dicit q̄ licituꝫ ca
pere pecuniā mutuo ꝛ obligare bona captiui ꝛ sic loquit̃ ille
tex.de obligatiōe nō de trāslatiōe dominij,qꝛ plus est trans-
ferre dñium rei q̄ obligare re.l.fi.ꝛ ibi gloss.C.q̄ res pig.obl.
pos.nec obst.gl.in.l.vendito.de indi.que reuera nihil facit.
Ultimo nō obst.q̄d dicit Bar.q̄ socius potest vti re cōi ad v-
sum destinatum qꝛ verum est q̄d potest vti,et ideo aliud est vti
ꝛ aliud est tranferre dominium,vltra Bar.hic idem Bar.in
l.si seruus.§.si pluriū.addit aliud fundamentuꝫ p ista parte
qꝛ in his que nō possunt expediri p parte quilibet heredum
dicitur habere administrationē insolidū.l.si cum vno.ff.si ex
noxa cā agatur.que lex nihil facit.sed contrarium dicit text.
in.l.cōmunis seruus.ꝛ.l.si ex duobus.ff.de noxa.Tu allega
meliorē tex.in.l.heredes.§.si vn⁹.ff.fami.hercis.que tex.no.
ad hoc Bar.in pulchra decisiōe in.l.ꝛ hec distinctio.§.cu fū-
dum.ff.

dū.ff.loca.sed nec Barto. ibi loquitur de traslatione dominij
ij sed de locatiōe. ¶ Successiue[a] inquātum Bar.tenet.ratio-
nē diuersitatis assignatā hic in gl. quare in obligatione dādi
que est oi respectu diuidua si moriat ꝓmissor relictis pluri-
bus heredib⁹ vno cōtrafaciente cōmittitur pena in totū sec⁹
in facto diuiduo vbi solus vn⁹ ex heredibus cōtrafaciens in
cidit in penam nisi pro sua rata.gl.⁊ Bart.dicunt rationem
esse qꝛ facilius potest dari ꝓ alio quantitas quā possit facere
ꝓ alio istā rationem omnes sequuntur. nec huic rationi ob-
stat dum.s.dicebat Bar.ꝙ facilius est facere q̄ dare allegā-
do.l.hęc opere.ff.de ope.libe.vbi glo.⁊ glo.in.l. vnica in ver-
bo dānuz.C.de sentē.q̄ pro eo ꝙ inter. prof.qꝛ Bart.in.d.l.
vnica.in.iiij.q.prin.in fi.reprehēdit illas gl.⁊ dicit ꝙ repro-
bantur per oēs doc.qꝛ illud ꝙ dicitur ꝙ facilius est facere quā
dare,procedit in auaris ⁊ miseris hominibus qui potius la-
borarent quam dare pecuniam,sed,istud est contra naturalē
equitatem qꝛ plus deberet estimari labor hominis quam pe
cunie datio.l.in seruor.in fi.ff.de penis.Licet omnes teneat
istam rationē diuersitatis,mihi vr ꝙ cōfundatur per istum
tex.ista rō qꝛ stipulatio ampli⁹ nō peti vel rē ratam haberi
essent apposite super quātitate pecunie ⁊ ita intelligunt istuz
tex.log Bar.⁊ cōiter alij.j.in.v.q.⁊ Bar. in.l.stipulatiōes nō
diuidunt.in.iij.q.j.e.⁊ tū vn⁹ heredū posset soluere illā quan
titatē pecunie ꝑ alijs coheredib⁹.l.soluēdo.ff.de ne.gest. ⁊ tū
si vnus cōtrafaciat alij nō tenent.casus est hic. Item pōdera
ꝙ tex in.l.sequenti.§.fin.fundat se in iniuria stipulatoris non
aūt ꝙ vn⁹ heredū possit totā pecuniam dare sed in iniuria sti-
pulatoris.Unde planior ⁊ clarior pōt assignari ratio diuersi
tatis,quare in factis diuiduis si vn⁹ heredū cōfaciat non com
mittit in totū stipulatio nisi ꝓ parte sua cōfaciens,sec⁹ in obli-
gatione dandi in qua si vnus heredū cōtrafaciat pena cōmit
titur in totum,rō est qꝛ in factis succedit obligatio ad interes
se.l.stipulationes non diuidunt.versi.celsus.eo. ⁊ cōsequen-
ter pena apponitur loco interesse.§.nō solum.insti. de verb.
oblig.⁊ iō queadmodū interesse inter heres est diuiduum ita
etiā pena sed in obligationib⁹ dādi que sunt precise diuidue
⁊ in quibus nō apponitur pena loco interesse sed loco cōtem-
ptus qui est indiuiduus,ergo ⁊ pena erit indiuidua. ¶ Ulti
mo inquantū Bar.assignat rōnem quare sicut ipsa obligatio
principalis diuidit inter heredes ita ꝙ vno heredū soluēdo
partē nō pōt amplius cōueniri.Quare nō ita dicimus in pe-
na ⁊c.rūdet Bar.qꝛ pena est apposita sub cōditione ⁊c. Istaz
eandem rōnē assignat Bar.in.l.ij.§.ex his.s.eodez.⁊ in.l.si
seru⁹.§.si pluriū.in vlti.col.ff.si quis cau.sed huic rationi for
tē obstat.qꝛ cōditio apposita obligatiōi diuidue debet assume
re eius naturā ex quo dispositio incipit a precedēti conuen-
tione diuidua:ita eius cōditio penalis apposita debet eē diui
dua:ita dt Bar.in.l.stichum qui meus erit circa fi.ff.de.l.j.
Et forte illa doctrina Bar.in.l.stichū qui me⁹.nō est vera: qꝛ
cōfundit per tex.ibi in.l.seq.§.fi.iuncta doctrina Bar.ibi que
videtur cōfundere illam doctrinam Bart.in.d.l. stichum qui
36 me⁹.Et ita habes expeditā viij.oppos.Bar. ¶ In nona op
pos.Bar.inquātū Bar.sequit tertiam solutionē gl. positaz
in.d.l.si procurator.ff.rem ra.ha ⁊ cum ista sol.transeunt cō-
muniter alij.Ex ista solutione habes,quod si aliquis promittat
ratū simpliciter siue aliqua pena siue sit dominus siue procu
rator ⁊ cōfaciat in parte,tenetur ad interesse pro parte: qꝛ in
plus nō interest sua:ita loquitur tex.in.d.l.si procutor. sec⁹
autem si sit promissa pena qꝛ si non ratificat in parte commit
titur in totum pena:vt hoc tex. Adde vltra Bar.⁊ scribentes
ꝙ alia triplex ratio diuersitatis potest assignari: nam pena
ponitur ex prouisione hominis,interesse aūt venit ex dispo-
sitione legis:ita dicit Bar.in.l.cum stipulatus sim mihi a ꝑcu
lo.in prin.j.eo.Sed lex facilius moderat suam prouisionē
q̄ ꝓuisionē hominis:ita gl.ordi.in.l.assiduis.i.glos. magna
circa mediū.C.q po.in pig.habe.Itē lex facili⁹ denegat suuz
auxiliū q̄ auxiliū ipsius hominis.gl.in.l.j.C.si aduer. vend.
Scda ratio est: qꝛ firmius est illud quid sibi quis acquisiuit
sua ꝓuisione quaz alteri⁹.l.si fili⁹.§.erit.ff.de fideicom.liber.
l.ij.ff.de offi.ꝓcon.sed qū quis apponit penam est ex ꝓuisiōe
sua.Tertia ratio,miti⁹ agitur cum ꝓuisione.l.quā cum ꝓui-
sione hominis.l.celsus.ff.de arbi.istas tres rationes differē-
37 tie assignat ipsemet.Bar.in.l.si insulā.in.vj.opp.j.e. ¶ Ex
ista cōi solu.gl.Bar.⁊ doct. cōmuniter, habes duo notare.
primo,ꝙ stipulatio rati in principali possessore respectu in-
teresse ē diuidua s3 respectu pene ē indiuidua,s3 in ei⁹ hrdi
b⁹ indistincte est diuidua:vt hoc tex.iūcta.d.l.si procurator.
§.si ignorātes.Ex q̄ correlarie scdo no.ꝙ licet stipulatio rati
sit ꝓtoria vt in.l.seq.in prin.⁊ in ꝓtorijs stipulationib⁹ beni-
gnius agat quā in alijs vt.l.penalis.§.iulian⁹.ff.ad legē fal.

Bar.j.i.ij.q.istō ꝓcedit respectu heredū nō aūt principalis
cui lex ita nō fauet ad euadendū penā.Tu aduerte ꝙ l3 Bar.
⁊ cōiter scribentes primā solutionē glo.in.d.l.si procurator.
impugnēt tāquā carentē rōne diuersitatis: certe ista prima
sol.vr optime,posse defendi,qꝛ ꝓ certo iste due.ll. loquuntur
in istis terminis iste tex.in principali.ille i ꝓcuratore loquit,
vñ diligēter aduerte qd sicut in stipulatione rati lex magis fa
uet heredib. q̄ ipsi principali ꝓmissori.tex.est hic,ita equi⁹
est subuenire procuratori qui promittit de ratificatione dñi
quā qū ipse dominus promittit.Et istud ꝓbat optimo funda
mēto,qꝛ facili⁹ admittit purgatio more qū quis promittit fa
ctū alienū q̄ qū promittit seipsum facturum, qꝛ nō admittit[a]
purgatio more nisi post tres vel quinq3 dies.l. ⁊ si post tres
ff.si quis cau.s3 quādo quis promittit factū alienū puta ꝙ qs
si stet in iudicio q casu promittit factū alteri⁹ ⁊ sic curaturū
l.quoties.j.eo.tūc admittit purgatio more in lōgiori tpe.s.i-
tra sex menses,elapso primo tpe dātur alij sex mēses.l.sanci-
m⁹.C.d fideicō.vbi Bar.Nec ob.ꝙ dicit.Bar.ꝙ qū ꝓcura-
tor ꝓmittit:ꝓmittit se curaturū ⁊ facturū:⁊ cōsequent ꝓmit-
tit factū suū ꝙ est indiuiduū,qꝛ rūdet ꝙ istud factum ratifica
tiōis est factū ꝙ venit explicādū per factū alteri⁹,⁊ in ista sti-
pulatiōe huic sol.vnū obstat qꝛ tex.in.d.l.si ꝓcurator.in rōe
quam assignat fundat se qꝛ non vltra interest stipulatoris s3
qū fuisset promissa pena nō cōmēsuraret ad interesse.l.stipu-
latio ista.§.alteri.j.eo.Bar.i.l.ij.§.item si in facto.ff. eo.⁊
Bar.hic.⁊ ꝓpterea tutior vr tertia sol.gl.⁊ Bar.⁊ ita habes
expeditā nouā oppo. ¶ In decima opp.Bar.d.l.si seru⁹. §.
si pluriū aduertas primo circa scdaz solu.gl.ibi quam Bart.
post Jac.but.dt esse verā in se:sed diuinare ad illum tex. dic
melius fm Ray.zoā de imo.⁊ Aret.ꝙ imo sol.etiā nō est ve-
ra in se, qꝛ si ibi difficultas deberet excusare a pena certe ex
cusaret ꝓ parte pro qua non fuit impletum:⁊ hic in qua fecit
quātū potuit,cū difficultas excuset a pena ⁊ in tex. decidit
38 cōtrariū.ergo ista sol.nō est vera in se. ¶ Circa ergo sol. Bar.in
q̄ gl.vbiq3 tenēt relate hic per Bar.ꝙ.l.contraria loquatur
in pretorijs iudiciorū in quibus mitius agitur vt pro parte
impleta ex equitate obstet exceptio ⁊ cōsequenter nō cōmitta
tur pena in totū.d.l.si seru⁹.§.si pluriū.sec⁹ est in extraiudi-
cialibus ⁊ sic in cōtrctibus qꝛ siue est vnū factū siue plura cōmit-
titur pena in totū.ita loquit fm Bar.in.l.si is qui ducēta. §.
cū ita ⁊.§.vtrū.ff.d reb.dubijs.Itē sec⁹ in decisorijs iudicioꝝ
ita loquit.l.sequēs.in.ij.respōso,⁊ istam sol.tenēt oēs:ꝑ intel
ligentia hui⁹ solutionis:insistaz circa rationē diuersitatis,⁊ in
primis inquātū Bart.facit differentiam inter preparatoria
iudicioꝝ de quibus loquitur.d.l.si seruus.§.si pluriū.⁊ deci-
soria de quibus tex.in.l.seq.§.fi.videamus q̄ sit rō diuersita
tis inter decisoria ⁊ preparatoria,dt ꝙ duplex ratio diuersi-
tatis pōt assignari:prima,qꝛ in decisorijs tractatur de maio-
ri ꝑiudicio stipulatoris.⁊ ideo difficilius euitatur pena quaz
in preparatorijs,hinc est ꝙ in ꝑparatorijs vbi est apposita
dies ⁊ pena tū admittit purgatio more ad euadendā penā.l.
⁊ si post tres.ff.si quis cau.sec⁹ in decisorijs ita gl.in l.celsus.
in prin.ff.de arbi.q̄ allegat Bar.hic,qui sentit hāc rōnē di-
uersitatis allegādo hāc glo.Alia ⁊ scda ratio diuersitatis est
qꝛ in decisorijs secuta decisione litis pretor ampli⁹ se intro-
mittere nō pōt,qꝛ lata sñia funct⁹ est officio suo.l.iudex post-
q̄.ff.de re iudi.sec⁹ in ꝑtinētib⁹ ad preparationē litis vbi cū
duret officiū iudicis ꝓtor pōt fauere ꝓmissori circa promissio
nē pene.Istā ratione diuersitatis assignat ipsemet Bart.in
39 d.l.⁊ si post tres.circa mediū ¶ Nūc videdū ē q̄ sit ratio diuer
sitatis inter iudicia ⁊ cōtract⁹,⁊ cōsequenter inter stipulatio
nes iudiciales ⁊ cōuentionales que in cōtractibus ap ponun
tur.Dic rōnē diuersitatis esse,qꝛ stipulationes iudiciales ⁊ ꝓ
torie interponuntur ex necessitate qꝛ extorquent ab inuitis
ita dicit gl.in.l.j.in prin.in ver.cautiōales.ff.de ꝓto.stip.sed
cōuētionales seu extraiudiciales interponunt volūtarie,ergo
succedit regula ꝙ lex magis succurat faciēti actū ex necessita
te q̄ ex volūtate,text.est in.l.fideiussor.§.si necessaria.ff. qui
satis.cog.⁊ sic l3 Bar.⁊ scribentes nō assignāt rōnem ego assi
gno in oī mēbro.Sed aduerte tu prouecte,l3 oēs transeant cū
ista solu.Bar.certe videt ꝙ ista solu.Bar.⁊ cōis eodem mo-
do reprehendatur quo Bar.reprehēdit solutionem Petri.
Nā Bar.vult in preparatorijs iudicioꝝ ⁊ cōsequēter in stipu
latione de iudici sisti si stipulatio sit impleta in parte nō com
mittitur pena in totū effectu qꝛ obstat exceptio,istud videtur
cōtra tex.in.l.si is qui ducenta.§.cum.ita.⁊.§.vtrū.vbi text.
loquitur de sistēdo seruos sicut in.d.l.si seru⁹.§. si pluriū. ⁊
tū decidit si non sistit vnū ⁊ oēs alios sistat incidit in penā to
tā ergo de directo cō solutionē Bar.⁊ cōem.Et si dicas Bar.
rūdet,ꝙ text.in illa.l.si is qui ducenta.§.cū ita.⁊.§. vtruz lo-

[a] ¶ Successiue.Ad istam materiam vide eūdez autorē.i.l.ij.§.ex his. colū.iij.⁊ vt.s.eo.tit.⁊.j.l.j.q.bar. col.iiij. cū se.ad hoc vide oino ange.i cōsil. suo cccxxvj.inci. ex themate ⁊ dictis actitatis ⁊c.in.ij.co.v.sup q̄r. to magnu3 ē dubiū.⁊ est i ij.pte q̄num. cōsilioꝝ cōiungit cū prio ⁊ ibi ēt ponit qd sit diuiduū qd indiuiduum.

quitur in cõtractib⁹.z ꝓsequẽter in extraiudicialib⁹. tex.no. i.l.si seru⁹.§.si pluriũ.loquit in ꝑparatozꝫ iudiciozũ: certe ista solutio nõ videt posse ꝓcedere:qz vterq; tex.loquitur de sistendo seruos sub pena.vnde dicere q.§.si pluriũ.loquit de sistẽdo:z sic in ꝓparatozꝫ.z tex.i.§.cũ ita,loquat in cõtractib⁹:ista solutio facit violẽtiã ad,vtrũq; tex.Et si diceres defẽdo Bar.put Bar.voluit dicere q tex.i.§.si pluriũ.exꝑsse loquit de seruis sistẽdis in iudicio,hoc est verissimũ, ꝫ tex.l.si is q ducẽta.§.cũ ita,loquit de seruis sistendis simpliciter z non dixit in iudicio,z istud est verũ.Et sic vn⁹ tex.loquit de seruis sistẽdis in iudicio exꝑsse aliꝰ de seruis sistẽdis simplicit puta in domo.vnde intellexit illũ tex.in ꝓtractibus extraiudicialib⁹.i.de sistẽdo extra iudiciuꝫ puta in domo stipulatozis:ista sol.Bar.nõ vꝝ isto modo posse defendi: qz qñ fit mẽtio in.l.de sistẽdo seruos simpliciter, intelligit in iudicio tex.est in.l.q̃ties qs.in ꝓin.j.e.ita habes ibi tex.iũcta gl.j. ergo similit intelligim⁹ in.§.cũ ita sed caue,qz rub.ff.si quis cautio,sub qua est posit⁹.§.si pluriũ.ꝺt,si qs cau.in iud. sistẽdi cã factis pẽdera q etiã in rub.exꝑsse dicit iudicio sistendi cã factis:ergo apparet ex rub.q ꝓmissio de sistẽdo nõ intelligatur in iudicio nisi exprimatur.Scõo ꝫ solu.Bar.z rõnẽ facit:qz ꝑm istã sol.Bar.z cõem est necesse restringere istũ tex. dum loquit in stipulatione de rato.vt intelligat etiã interposita in cõtractibus z ꝓsequẽter extra iudiciũ,vnde non ꝓcederet quãdo stplo de rato erat interposita circa ꝓparatozia iudiciozꝫ:puta qz ꝓcurator cõparet in ꝓin.litis z sibi opponit q nõ est ꝓcurator ipse ꝓmittit de rato.i. q dñs habebit ratũ,sed ista esset magna restrictio ad istũ tex. Tertio ꝫ solu. Bar.z cõem facit fortit,qz in deciso ꝝ⁹ lex magis fauet ꝓmissori ꝙ in ꝓparatozꝫ.patet qz in deciso ꝝ⁹ lex statuit q fauorabiliozes sim⁹ ad absoluẽdũ q̃ ad cõdẽnandum.c.ex literis. de ꝓba.l.arriani.C.de here.regula fauozabiliozes.de regu.iur.gl.z Bar.i.l.de die.ff.q satis.cog.ergo sol.Bar.z cõis ñ vꝝ ꝓcedere,vnde ꝓ habenda veritate istozum iurium adverte q quãtũ istũ text.et.l.si seruus.§.si plurium.mihi videtur plana z vera so.Ꝑet.nec Bar.negat q iste ter.loquat qñ vnum factũ diuiduũ est in obligatione qñ aliquis ꝓmittit amplí⁹ nõ agere:vel rẽ ratã haberi sed.l.Ꝫia,loquitur qñ plura facta copulative sunt in obligatione:qz quis ꝓmisit sistere plures seruos.rõ diuersitatis,qz qñ plura sunt facta censentur in effectu plures obligatiões.l.scire debemus.j.e.iõ lex facili⁹ dispẽsat si ꝫueniat in vna pena cõmittatur in illa parte tñ in qua cõtrauẽtũ est:secus qñ est obligatio vnius facti.ꝓ ista sol.qñ ꝓncipalis ꝓmisso facti diuidui cõtrauenit in ꝑte cõmittit in totũ,sec⁹ ꝫ eius heredes qz si cõtraueniũt in vna parte in illa sola parte pena cõmittit. Ꝫ tota difficultas ẽ ꝙcordare.§.si plurium.cũ.§.cũ ita.ff.ꝺ re.dub. ꝙ quẽ tex. Bar.reꝓbẽdit sol.Ꝑe.attẽto maxime qz vterq; tex.loquit ꝺ stipulatione ꝺ sistendo ꝺ sistendo plures seruos.z si diceres,put dicebat Ꝑe.q vn⁹ tex.declarat per alteruꝫ qz pena cõmittit mero iure in totũ de rigore ꝫ obstat exceptio sec⁹ ꝺ equitate.Ista sol.cõfundit ex multis.Ꝓimo ꝙ tex.i.ꝺ.§.cũ ita.q ꝺt nec dubitamus quin oẽs sisti oporteat verbũ oporteat impoꝛtat necessitatẽ ꝑm Bar.i.l.j.ff.ꝺ iust.iur. Scõo qz dicere q vn⁹ tex.,ꝓcedat de rigore aliꝰ,ꝓcedat de equitate nõ est aliud dicere nisi qꝺ vn⁹ corrigat alterũ,ꝓout ꝺt tex.in l.cotẽ ferro.§.qui maximos.de publ.z vecti.sed legũ correctio est euitãda iurib⁹ vulgaribus.l.vnica.C.de inoffici.doti.l. ꝑcipimus.C.de appel.Ꝑreterea dicere vna ,ꝓcedit ꝺ rigore alia ꝺ equitate esset imponere legẽ verbis,,put in simili dicit Bar.i.l.ij.§.itẽ si i facto.§.eo.auget difficultas qz tex.in.§.si plurium.ꝺt q vna fuit stipulatio plurium seruoꝝ sub pena,ita ibi ꝺt tex.in verbo vna stipulatione.z tamen vna fuit stipulatio si vn⁹ sol⁹ sistatur pena in totũ cõmittitur cum effectu qz obstat exceptio,ergo fortius istud deberet dici in.§.cuz ita vbi plures serui sistẽdi fuerunt separatiz notati.l.ꝓmisit sistere damnã z stichum ergo plures stipulatiões deberẽt censeri.l.j.§. si stipulãti.§.e.l.scire debemus.j.eo.ergo sistendo vnũ deberet,ꝑ illo in pena euadere.z tũ tex.in.§.cũ ita dicit q pena i totum cõmittit,quo cõcordabimus ista duo iura.Ego cõsiderabam posse nouiter concordari ista duo iura hoc modo.q tex. in.ꝺ.§.si plurium.clare z ad literã loquat qñ quis pure ꝓmisit plures seruos sistere sub pena,sed tex.in.§.cũ ita.exꝑsse loquit qñ ꝓmisit sub cõditiõe si stichũ seroꝺ z dãnã non sistam ꝓmitto penã vñ cũ habeam⁹ qꝺ condtitio sit multum ꝓcisa z debeat impleri in forma specifica.l.q heredi.z.l.meui⁹.ff.ꝺ ꝺditio.z demõ.ꝓterea ꝺditio ꝺ ꝝ indiuidua.l.cui fund⁹.ff.de ꝺdi.z demõ.si sistat oẽs ꝑter vnum incidit in penã in totum. ita loquit tex.i.ꝺ.§.cũ ita.ista vꝝ vera sol.ad ista iura nõ cauillãdo,put facit Bart.z credo istã esse merã veritatẽ z ꝑ ista sit

a ¶ Jn.§.q. vide q̃ dicuntur z addita sunt.§.eod. v.ꝓcec.ℵ. successiue in quantum.

40 expedita decima oppositi.bar. ¶† Jn vndecima z vltima op. Bar.aduerte circa intellectuꝫ.c.suã.de pens.vbi tex.loquit in snia arbitri cõdẽnatus ad dãdum sub pena ꝑ cõtrauentionem partis nõ cõmittit in totũ pena.vꝝ esse de directo ꝫ text. i.l.seq.§.fi.z in.l.in executiõe.§.pe.j.e.Bar.bicz clari⁹ in.l. seq.§.fi.ad fi.z i.ꝺ.l.seruus.§.si plurium.in vlti.col.vꝝ velle qꝺ ille tex.ꝓcedat de equitate canonica:z ꝓsequẽter qꝺ aliud sit de iure canonico aliud de iure ciuili,mihi nullatenus plz inducere diuersitatẽ inẽ ius ciuile z ius canonicũ.c.j.t.ij.ꝺ ope. no.nũ.Et iõ licet scribẽtes cõiter transeant cũ ista sol.Bart. mihi vꝝ q nullo mõ ista diuersitas sit inducenda: vñ dico,qꝺ in illo capitulo suã:quinq; cõcurrebant ꝓpter qui ꝓcedit ille.tex.ꝓmo,ibi i laudo arbitri erat appolita pena nimis excessiua.z istud solũ pẽderat Raph.cu.in ꝑsi.Zbb.incip. facta fuit qꝺã trãsactio.ad fi.scõo,ibi pars fortis soluta excedebat totã penã.tertio,ibi illi clerici quasi totũ debitũ ꝓncipale ꝓsoluerãt:z istꝺ solũ pẽderat ibi Zbb.in scõo no.quarto,ibi loqt i ꝓsonis religiosis seu ecclesiasticis vt ptz ibi i tex. dum ꝺt:qz igit te nõ decet in tñ pontificalis tc.quinto,qz ibi parꝙpter morã nõ erat passa dãnum:vt dicit ibi text.inhonestis questibus cũ alena iactura locupletari:ex istis quinq; ibi cõcurrẽtib⁹ in illo tex.admittit purgatio more vt soluẽdo rescidũ fortis euadat penã:iste est casus.c.suã de pens.z isto mõ nõ ꝺicet legibus iuris ciuilis nec isto modo inducet discordia inẽ i⁹.ciuile z canonicũ.Expeditis.xj.opp.Bar. Bar.format se ptẽ ꝓncipales qõnes q̃ sunt de ꝓpria materia istius.§.

41 ¶† Jn.j.q.a Bart.qñ ꝓncipalis stiplo est de facto diuiduo

a puta ampli⁹ nõ agi rem ratam habe.deinde subiũcitur stiplo penalis facti indiuidui:puta iter fieri,si mortuo,ꝓmissore vnus hꝛdum ,ꝓmissoris ꝫfaciat ꝓncipali ,ꝓmissioni amplius non agi egit ꝓ parte sua.an stipulatio penalis committat tñ ꝑ parte sua:an vero insolidũ effectualiter ad totam penã, aduertatis in ꝓmis q Bar.qñ ponit exemplũ ꝺ pena facti indiuidui exꝓsse ponit exꝑssũ iter fieri:ergo capit iter fieri ꝑ mero facto nõ ꝑ seruitute put tenuit i ꝓin.huius.§.cõtinuãdo eũ:z ita ego tenui quãuis Jmo.z Zre.intelligãt Bar. log q ꝓmissio noĩe pene fuerit,ꝓmissio seruitutis nõ meri facti z iter fieri importet seruitutẽ:z sic Bar.inepte loqueret:ꝫ pone clari⁹ exꝑssũ sub pena q ꝑ me nec eos stabit quominus liceat ire agere.l.ij.§.itẽ si in facto.s.e.subtilis Ꝑe,tz q pena cõmittit ꝓ parte illius tñ heredis q cõtrafecit:qz licet pena sit indiuidua:z nõ possit cõmitti ꝑ parte quin cõmittat in totũ effectualit,tñ nõ cõmittitur nisi ꝑ parte:qz actor ꝺz dare estimationẽ ꝑ pte cohꝛdũ.l.lege falcidia intereuenẽte.ff. ad.l.fal.z ꝫ su ꝑ isto Bar.relinquat sub dubio:tũ Zlex.z Zret.tenẽt istã opi.Ꝑet.ista rõne:qz stipulatio amplius non agi est diuidua:qz diuidetur inter heredes.l.ea que.C.fa.her. ergo vn⁹ hꝛdum qui egit ꝑ parte nõ debet pati penam nisi ꝑ parte in qua deliquit.l.sancimus.C.de pe.l.rescriptuꝫ.ff.de bis quib.vt indig.breuiter cõtrariuꝫ tenẽt Zing.z Jmo.bicz meli⁹,bñdictus deus.Quod imo pena cõmittatur insolidũ z effectualit cõtra heredẽ qui cõtrafecit ex cuius culpa pena que est indiuidua in totũ cõmittatur per tex.in.l.in cõmodato.§.si ex facto.ff.cõmo.licet obligatio trahat originẽ a delicto.l.i depositi.z l.si duo.ff.depositi.z sic ꝫ hꝛs nõ repꝛesentet defunctum nisi ꝓ ꝑte,ꝑ qua succedit.l.ij.§.fi.vbi gl.ff.ꝺ ꝓto.stip.nec est verũ qꝺ isto casu actor debeat ei offerre estimationẽ ꝑ parte cõheredũ ex quo pena cõmittit culpa ipsi⁹ heredis.tex.est in.l.falcidia intereuenẽte.ff.ad legẽ facid.qz ibi non interuenit aliqua culpa ipsi⁹ hꝛdis.Et hic nou obstat fundamentum.Zlex.z Zret.qz imo hꝛs dicitur deliquisse in totum ex quo ꝑ eius ꝫuentionẽ pena que est indiuidua in totuz cõmittit,z ista scõa pars plus plz.Ꝫ difficultas est in intelligẽdo.q.Bar.siue intelligã q pena sit indiuidua puta iter fieri esset pena seruitutis ꝓstituẽde,put intelligũt Bart. Jo.de imo.Zret.siue intelligamus penã iter fieri lit meri facti,vt intellexisse videt Bar.qũcunq; intelligatur stat difficultas qũo ille heres sol⁹ qui cõtrauenit quomodo poterit ꝑ stare seruitutem insolidum z sic imponere seruitutem in fundo cõi,isto modo culpa vnius heredis noceret cohereditibus vt cogatur cõstituere seruitutem in fundo communi cõtra regulã.l.ꝑ fundum.ff.de serui.rusti.ꝓdio.z.l.heredes.§.an ex. ff.famil.hercis.rũde.q quãdo coheredes vellẽt ꝓsentire in cõstituenda seruitute recepto ꝓtio ꝓ eo,um parte res esset plana,qz vt ꝺt Bar.actor tenet dare estimationez ꝑ parte coheredum,sed qñ coheredes ꝺicerent z nollẽt pati etiam recepto ꝓtio isto casu heres qui ꝫfacit tenet insolidum ad estimationẽ seu interesse toti⁹ seruitutis vel facti,put est tex.in

42 l.ij.§.ex.bis.s.e.z.l.hꝛdes.§.ã.ea.ff.fa.her.† Ultimo posset dubitari quare Bar.omisit casuꝫ qñ stipulationi dandi esset

appolita

appoſita pena facti diuidui ꝓut dubitauit quādo talis pena
apponit facto diuiduo.reſponde ꝙ Bart.omiſit iſtum caſum
q2 erat de indubitabili q2 qñ obligationi dādi apponitur pe
na cōſiſtēs i quātitate pecunie ⁊ ſic diuiſibilis, vno ꝯtrafa-
ciente pena cōmittit contra omnes.l.ſe.§.fi.ī.co.⁊ l.in execu
tiōe.§.pe.ī.e.ergo ſi cōmittitur quādo eſt penit⁹ diuidua pe-
na ꝯ omnes multomagis ſi pena fuiſſet indiuidua commiſſa
fuiſſet cōtra omnes,iō iſtud querere fuiſſet de indubitabili.
⸿†In.ij.q.Bar.ex ei⁹ dictis habeo colligere qnq; princi-
pales ꝯcluſiōes q͂b.clare ⁊ vere expeditis eritis clari de di-
cīs Bar.prima ꝯcluſio eſt,ꝙ ſtipulatio de defendēdo in vna
actiōe eſt indiuidua,⁊ in hoc ꝯcordat Bar.cū Pe.ſcōa no.
ꝯcluſio eſt ⁊ multū ſignāda,ꝙ in qualibet ſtipulatiōe ꝓtoria ſi
ue ꝑtineat donationē ſiue factum diuiduū vel indiuiduū ſiue
poſſit ꝑ alium explicari ſiue nō,ſemꝑ ⁊ indiſtincte pena ⁊ in
tereſſe cōmittat ꝯ eum tantum qui contrafecit, ⁊ hoc ꝓpter
equitatē ꝓtoriā.Ex iſta cōcluſiōe habes duas pulchras limi
tationes,vnā ad iſtū tex.in ver.ab oīb⁹,vt procedat in ſtipula
tionib⁹ cōuentionalibus ⁊ ſtricti iuris:vnde non procederet
in ſtipulationibus pretorijs cōtinentibus factum indiuiduū:
ſcōa no.limitatio ē ad l.ſeq.§.fi.⁊ l.in executiōe.§.pe.ī.e.vbi
in ſtipulatiōe dādi ſi vn⁹ heredum cōtraueniat pena cōmitti-
tur cōtra omnes.non procedit in pretorijs ſtipulationibus q͂
cōtinerent dationem.tertia eſt cōcluſio,quod tex.in.l.pena-
les.§.iul.ff.ad l.fal.loquitur quando in ſtipulatione de defen
dendo erat appoſita pena.quarta cōcluſio eſt quā Bart.con-
ditionaliter ponit ꝙ ſtipulatio rē ratā haberi de qua loquit
iſte tex.ſi eſſet pretoria loquitur cōditionaliter ⁊ non ponit
an ſit pretoria vel nō.quinta ⁊ vltima cōcluſio Bar.eſt,quod
tex.in.l.cū ex cā.ī.e.loquitur de ſtipulatione duple que non
eſt pretoria ſ; conuentionalis:iſtis quinq; cōcluſiōib⁹ breuit
enucleatis remanebit bñ enucleata tota q͂ſ Bar.⸿Circa p-
mā cōcluſionē,ꝙ ſtipulatio de defendēdo ſuper vna actione ē
indiuidua,in qua vt dixi Bar.cōcordat cū Pe.cū iſta ꝯclu
ſione tñ āſcunt cōiter ſcribētes hic.ſolus Raph.cu.in pe.col.
de q͂ alij mentionē nō faciunt,tenet de directo cōtrarium ꝙ i-
mo ſtipulatio de defendēdo ſit diuidua:⁊ probat ſic: q2 ſicut
ſtipulatio ampli⁹ nō agi vel nō agi ē diuidua:vt hoc tex.eodē
mō ſtip̄ſo de defendendo debet dici diuidua: q2 iſte due ſunt
correlatiue,⁊ in correlatiuis etiā in materia penali ⁊ odioſa
debet eſſe eadem diſpoſitio.C.de ind.vidui.tol.vbi aliqñ di-
xi.l.j.de cuprēſ.li.x.C.nā agere ⁊ defendere ſunt correlatiua,
ſiñe eēt q ageret nō eēt qui defenderet: ⁊ vnum non pōt ſtare
ſine alio.ſcōo,q2 ſicut pōt pro parte agi ita pōt pro parte de
fendi,ergo ſicut prima eſt diuidua iſta rōne: ita ſcōa eſt diui-
dua:nec ob.l.cū ex cā.ī.eo.vbi ſtipulatio de defendēdo eſt in-
diuidua:⁊ ſi vn⁹ nō defendat alij vero ſic,eſt tñ cōmiſſa pena q͂
ad oēs.reſpōdet Raph.cu.ꝙ iſtud nō eſt ex natura defēſiōis:
ſed ex natura rei empte:q2 emens non emeret pro parte quia
eſſet in cōmunione que ſolet parere diſcordiā.l.cu pater.§.
dulciſſimis.ff.de leg.ij.⁊ ſic infert,ſi ſtipulatio ampli⁹ nō agi
eſſet interpoſita in ꝯtu emptionis eſſet indiuidua. Cōfirma
opi.Raph.cu.ꝑ id q͂ dicebat Pe.hic iura ꝓcedūt ꝑ punctū
iuris ⁊c.tunc ſic data paritate terminorum puta q2 ambo in
terponūtur ſuper re diuidua non pōt reddi rō diuerſitatis:
ergo idē debem⁹ iudicare in vtraq;:tene cōcluſionē Bar.per
iura que allegat Bar.ſcōo,q2 agere ⁊ defendere non ſunt cor
relatiua: q2 vnū pōt ſtare ſine altero: q2 vnus pōt agere: ⁊ ta-
men non eſſet q defenderet:nā correlatiua ſunt que non pñt
ſtare vnū ſine altero,pater ⁊ filius ſunt correlatiua, itē domi-
nus ⁊ ſeruus,pater pſupponit filium ⁊ vnū nō pōt eſſe ſine
altero:dñs preſupponit ſeruum ⁊c.⁊ nō pōt eſſe dñs ſine ſer-
uo:ideo agere ⁊ defendere nō erunt correlatiua, q2 vnū pōt
ſtare ſine altero. ſecundo non obſt.queſtio Rapha.cu.ſicut
ſtip̄lo amplius nō agi,eſt diuidua ita ⁊c.q2 Bar.aſſignat rōnē
nam ſtipulatio de defendendo eſt indiuidua quia non affert
tātā vtilitatem in parte reſpectu partis quantam afferret in
toto reſpectu toti⁹. l.in executiōe.§.pro parte.ī.eo.ſec⁹ in ſti
pulatiōe amplius nō agi,q2 ſi vnus agit in parte nō damni-
ficat niſi in illa parte ideo eſt diuidua.⸿Circa ſecundam cō-
44 cluſionē Bar.dum ponit generalē regulā † ꝙ in qualibet ſti-
pulatione pretoria ſiue dandi ſiue faciendi ſiue cōſiſtat in fa-
cto diuiduo ſiue i indiuiduo ſiue poſſit explicari per vnū ſiue
nō,vno ꝯueniente ille ſolus incidit in penā:iſtam cōcluſionez
firmat Bar.per duo iura per l.penales.§.iul.ff.ad l.falcid.
ſcōo p.l.ij.§.incertā.ō ꝓto.ſtip.Raph.cu.⁊ Are.hic tenent ꝯ
iſtam cōcluſionē per aliqua quibus rñdet Alexā.⁊ Moder.
ſenē.hic,ſ; q2 nihil habēt dignū relatiōe:ideo omitto referre.
Ultra eos pro iſta concluſione Bar.q͂ Bar.vī ad inueniſſe
adde gloſſ.ordi.in l.inter coheredes.§.ſi quis ſtipulatus.in
glo.fi.in verbo petitū.ff.fa.er.q͂ dicit hoc in pretorijs ſtipu-
45 lationib⁹.ꝑ.d.l.penales.§.iulian⁹.⸿†Scōo adde inquātū
Bar.vult eſſe differētiā inter ſtipulationes pretorias indiui
duas ⁊ ſtipl'ones cōuentionales indiuiduas,vt in ꝓtorijs vno
heredū cōtrauenīete pena cōmittit cōtra eū, ſecus in cōuen
tionalibus:text.eſt hic pro confirmatiōe.Adde tu no.diffe-
46 rētiā Bar.omiſit ⁊ erat multū neceſſaria q͂;:† q2 in ſtipulatio
nibus cōuentionalibus ſtipulator pōt agere contra vnūquēq;
ex heredibus ꝓmiſſoris inſolidū.l.ij.§.ex his.ō.eod.⁊ tñ in
ſtipulationib⁹ ꝓtorijs indiuiduis nō pōt ſtipulator agere cō-
tra vnū ex heredib⁹ promiſſoris inſolidū ſed eſt neceſſe ꝙ a-
gat ꝯ oēs collectiue.tex.eſt.in l.in executione.§.ij.⁊ in l.cum
ex cā.ī.eo.nec potes dicere ꝙ dixit q2 hʒ naturam bone fidei.
Ego primo inſtabo an Bar.bñ dicat.Tu aduerte ꝙ Bar.in
tota iſta ſcōa.q.intēdit ꝯcordare ad inuicē qnq; iura.tria ꝑ
vna parte,⁊ duo in cōtrariū.Nā habemus tria iura q͂ volunt
ꝙ ꝓmiſſio de defendendo ſit indiuidua.§.fi.ī.e.l.cū ex cā.
ī.e.l.clauſula.ff.iud.ſol.Iſta tria iura volunt ꝙ ſtipulatio de
defendendo ſit indiuidua.duo alia volunt de directo contra-
rium l.ij.§.incertā.ff.de ꝓto.ſtip.l.penales.§.iul.ff.ad legē
falci.iſta iura expreſſe dicūt ꝙ ſtipulatio de defendēdo ſicut
ſtipulatio rem ratam haberi ſcinditur inter heredes ꝓmiſſo
ris, ergo ē diuidua.Bar.ꝑ tot verba paucis cōcordat iſtas,
ll.hoc modo ꝙ ipſa ſtipulatio de defendēdo eſt indiuidua ita
loquūt leges tria prima iura ſ; cōſiderato effectu in hrdib⁹
ꝓmiſſoris quo ad euadendā penā dicitur eſſe diuidua vt ille
ſolus heres qui cōtrafacit incidat in penā ⁊ non aliū,vt hic:q2
eſt ſtipulatio pretoria ꝓpter equitatem pretoris:iſtud eſt q͂ʒ
in ſubſtantia ⁊ in effectu habes reportare ex doctrina Bart.
⁊ ad probandum iſtud ſm aſſumptū ponit Bar.illam regu-
lam multum generalem quā nota.pro ſecunda concluſione
ō.ꝙ in qualibet ſtipulatione pretoria ſiue ad dandū ſiue ad
faciendum ſiue ad diuiduum ſiue ad indiuiduū ſiue poſſit ex
plicari per alium ſiue non ſemper in omnibus ſtipulationib⁹
pretorijs ſi vnus heredum contrafaciat ille ſolus incidit in
penā ⁊ nō alij.ita limitat iſte tex.⁊ multe alie leges quas ſu-
pra retuli.Sed tu aduerte ꝙ duo iura in quibus Bar.fundat
ſuam generalem concluſionem non probant eius intentio-
nē,⁊ in primis tex.in d.l.penales.§.iulianus.de quo Bar.fa
cit magnū capitale ꝑ certo nō probat cōcluſionē Bar.ꝑ duo.
Primo,q2 ille tex.nō loquit qñ in promiſſione de defenden-
do eſt appoſita pena ꝓut dicebat ſupra quidam defendendo
Pet.⁊ bñ ꝓut ſtatiʒ dicam in tertia cōcluſione Bart.Scōo
⁊ fortius poſito ꝙ ille tex.loqueret quādo promittens de de-
fendendo ꝓmiſiſſet ſub pena adhuc ille tex.nō facit ꝑ Bart.
q2 reuera ille tex.in verſi.nā cōſtat.loquit quando ſtipulatio
iudicatum ſolui incepit ab ipſis heredibus actiue ⁊ paſſiue:
q2 ipſi promiſerunt de defendēdo:ideo q2 huiuſmodi obliga-
tio nō eſt hereditaria,factum vnius nō nocet alteri. l. de pu-
pillo.§.ſi pluriū.ff.de oper.no.nun.l.fin.ff.ad ſille.declarat
Bar.ō.in quarta oppoſitiōe. ⁊ iſte eſt ver⁹ intellect⁹ ad illum
tex.quāuis Are.eū reſtringat qñ promiſſio de defendēdo fuit
interpoſita ab vno ex heredibus,ſed errat Areti. q2 loquitur
quando ab omnibus, ſimiliter tex.in.l.ij.§.incertam.ff. de
ꝓto.ſtip.nō facit ꝑ Bar.cū tex.ibi in fi.expreſſe dicat hoc fa-
ciunt verba ſtipulationis quāti ea res eſt ⁊ ſic tex.expreſſe lo-
quit de ſtipulatione que cōmittit ad intereſſe,non aūt ad pe-
nam vt dicit Bar.vñ etiam ſi ſtipulatio eſſet omnino indiui-
dua qñ agit ad intereſſe reſpectu intereſſe omnino eſſet indi-
uidua.l.ſtipulationes nō diuidūtur.verſi.celſus.ī.e. Retē-
ta tñ iſta generali cōcluſione Bart.pro vera ex quo cōmuni-
ter approbatur a ſcribentibus,neceſſariū eſt inueſtigare duo
Bar.vult ꝙ ſpeciale ſit in pretorijs ſtipulationibus etiam ſi
ſint facti indiuidui q2 ſi vnus heredū promiſſoris contraue-
niat pena tm̄ cōmittitur cōtra eum qui cōtrafaciat nō ꝯ alios
ita dicit Bar.Sed non declarat vtrū pena cōmittat cōtra il-
lum hrdē qui cōtrafacit inſolidum an ſolū pro ſua rata Bar.
nō aperit ſed loquitur in ambiguo.tñ Imo.Rapha.cu.do.
Alex.⁊ Are.hic dicūt Bar. velle ꝙ cōmittat ꝯ heredem cō-
trafaciētē ꝑ ſua rata tm̄ ⁊ non inſolidum.Mod.ſenen.dicūt
Bar.velle cōtrarium ꝙ imo heres ꝯfaciens incidat in penā
in totum cum dicāt ꝙ non reperiant declaratum ab aliquo:⁊
ꝙ Bar.ita velit ꝓbāt euidenter.q2 Bar.arguit ab actioni-
b⁹ bone fidei ad pretorias ſtipulationes ꝓpter equitatē que
vtrobiq; ꝑ officiū iudicis exercet,ſed in actionibus bone fidei
ſi vn⁹ ex hrdib⁹ ꝯfaciat ille incidit in totā penā inſolidū.l.in
depoſiti.cū l.ſequen.⁊ l.ſi duo.ff.depoſi.ergo vult idē eſſe in
ꝓtorijs ſtipulationibus,ꝙ ꝯtrafaciens incidat in penam in-
ſolidum.Ego aūt pōdero Bar.in iſtamet q͂ōne velle contra-
riū:nā formaliter dicit Bart.in ꝓtorijs ſtipulationib⁹ ſi ipſe

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

principalis promissor ꝯfaciat in parte pena cōmittit in totū
cōtra eū per istū tex.in fi.⁊.l.in stipulatiōe.ff.de dam.infec.se
cus in heredibus qꝛ si vnus ꝯfaciat tenet sol⁹ ille qui contra-
uenit ergo p sua parte ⁊ nō insolidū,⁊ sic Bar.subtiliter in-
tuenti vr sibi ꝯrius:⁊ postea qn̄ ponit doctrina vult totū cō-
trariū nisi diceres q̄ bn̄ velit ꝯstituere differētiā inter princi-
palē pmissorē vt ipe incidat in pena insolidū n̄ aūt eius here
des tn̄ credo q̄ ista nō fuit mēs sua,mihi placet ista opi.con-
tra Jo.de imo.Raph.cu.Are.⁊.d.Alex.q̄ vn⁹ ex heredibus
ꝯfaciens incidat in penā insolidū,p tex.quē.s.Bart.allegat
in l.ex clausula in verbo insolidū cōmittit.ff.iudi.solu.quam
uis Bar.videat velle euadere illū tex.in.d.l.ex clausula quā
do interuenit dol⁹.Scdo iste stipulatiōes ptorie sunt fundate
in equitate vt dicit Bar.sed si vera esse prima opi.esset ius p
toriū valde iniquū,si dicerem⁹ q̄ cōtrafaciens teneret p sua
parte tm̄ ⁊ alij in nullo teneret certe stipulatori nō esset bene
cautū nec puisum,⁊ ideo cōcludo q̄ quēadmodū in actionib⁹
bone fidei ita in ptorijs stipulationibus vno heredum ꝯ fa-
ciēte tenet insolidū alij vero in nullo sed ipse ꝯtrafaciens sol⁹
tenetur insolidū.¶Circa tertiā cōclusionē dn̄ Bart.intelli-
git l.penales.§.in l.loq qn̄ fuit apposita pena idē tenēt Ang.
Imo.⁊ Alex.⁊ alij cōiter,p certo ista nō fuit me⁹ illi⁹ text.qui
bene voluit cōplecti oēm speciem stipulationis pretorie que
sunt multe.l.j.ff.de pto.stip.nō aūt illa verba vniuersalia si-
gnificāt siue sit apposita pena siue nō qꝛ verbū nullū in text.
de pena ⁊ ꝯium expresse tenet Bart.in.d.l.penales.in illo.§.
iulianus.⁊ Ang.ibi ⁊ Are.in.l.cū ex.cā .j.eo.Cōfirmatur qꝛ
q̄ ibi esset pena:pena est facti:facta nō presumunt.l.in bello.
§.facte.ff.de cap.Cōcludo ergo q̄ ille tex.nō pbat cōclusionē
Bar.quia nō loquitur qn̄ fuit apposita pena Alexā. qui per
pendit q̄ ille tex.nō probat cōclusionem Bar.ipse probat ex
alio qꝛ in materia indiuidua a pari pcedūt pena interesse l.ij.
§.fi.s.e.sed istud fundamētū nō est absolute verū, imo.est ma
gna differentia patet per istum text.in fi.iuncto tex.in.l.si p
curator.ff.rem ratam haberi.⁊ Bar.s.in.ix.oppo.vbi dixi.
¶In quarta cōclusione dn̄ Bar.intra dētes ⁊ cōditionali-
ter decidit de isto tex.q̄ loquatur de stipulatione rē ratā ha-
beri pretoria:⁊ si ita oquat dicit Bar.siue cōtineatur factuz
diuiduū siue indiuiduū vno cōtrafaciente ille sol⁹ tenetur pō
dera quia isto modo tex.loqueretur de stipulatiōe rē ratā ha-
beri ptoria vel iudiciali ⁊ tn̄ Bar.s.in.x.oppositiōe: ⁊ postea
in distinctione quam ibi ponit de directo dicit contrariū:et
ista est alia ꝯrietas Bar.qꝛ intelligit istū tex.loqui in cōtra-
ctib⁹ nō aūt in iudicijs.scdo q̄ Bar.hic male dicat ostēdo qꝛ
iste tex.loqueret in stipulatione rem rataz haberi qn̄ est pto-
ria:⁊ sic qn̄ interponitur in iudicio certe loquitur quādo pro
ponitur circa preparatoria:sed in preparatorijs ipe promis-
sor ꝯfaciens p parte tenet pro illa parte.d.§.si plurium.in.l.
si seru⁹.ff.si quis cau. tamen iste tex.in fi.dicit q̄ tenet in totū
ergo nō pōt intelligi d ptoria stipulatiōe rem ratam haberi
⁊ ita ad literā dt.d.Alex.su p gl.fi.sed nō facit mētionē d istis
cōtrarietatibus Bar.⁊ si diceres ista non est contrarietas qꝛ
Bar.hic loquitur cōditionaliter si stipulatio rati esset in hoc
tex.ptoria sequeret illud q̄ dixi,nō ergo fatet Bar.eā esse p-
toriā qꝛ dico q̄ idē Bar.j.in.v.q.in fi.expresse:⁊ ad literā fir
mat q̄ in isto tex.stipulatio rē ratā haberi sit pretoria:⁊ credo
q̄ male dicat ex pdictis:est verū q̄ lꝫ ibi firmet tn̄ subdit dic
vt dixi.s.¶Circa quintā ⁊ vltimā cōclusionem inquantum
Bar.dicit q̄.l.cum ex causa.j.eo.nō loquitur de stipulatione
pretoria.Rapha.cu.eum subtiliter reprehendit,qꝛ dato qd
ibi nō esset stipulatio mere pretoria tn̄ Bart.p hoc nō euadit
illum tex.qꝛ cū ex necessitate interponatur.l.ij.⁊ l.emptori.
ff.de euic.ideo in ea est necessariū officiū pretori sicut in pre
torijs stipulationib⁹:ita Bar.in.l.in cōuentionalibus.j.eod.
gl.in.l.j.in prin.ff.de pto.stip.Alex.respondet q̄ tex.in.l.cū
ex causa.loquitur quādo promissio duple fuit spōte interpo-
sita in casu in quo nō erat necessaria ꝫm q̄ declarat gl.in.l.q̄
si nolit.§.qꝛ assidua.ff.de edil.edi.quo casu nō stricte nec lar
ge pōt dici pretoria ⁊ isto mō pcedit solutio Barto.⁊ ita re-
manet perfecte expedita.ij.q.Bar.¶In tertia.q.Bar.Are.
reprobat primū exēplū Bar.de.l.quos phibet.ff.de postu-
lādo.⁊.l.filiusfa.§.leterani.ff.de pcu.qꝛ in illis.ll.actor re-
pellitur officio iudicis etiaz nulla opposita exceptione vnde
n̄ est ex officio exceptionis q̄ actor repellatur,vn̄ ꝫz euz aliud
exemplū Bar.est meli⁹.Tu defende istud primum exemplū
47 Bar.no.† qꝛ lꝫ iudex ex officio possit repellere inhabilem ta
mē nō cogit repellere nisi expresse opponat a parte.l.nō quic
quid.ff.de iudi.⁊ ideo si iudex nō repellat inhabilē ex officio
non dicitur grauari pars nec pōt appellare nisi exceperit ita
tenēt Jo.an.d.Anto.Pauor.⁊ alij canoniste in.c.exceptio-

a ¶Nūqd ista ⁊c.ad hoc vide Alex.ꝯsi.suo.xij.i pe.co.circa fin.q̄ incip.viso themate ante scripto.in ij.vol.

nē.i vltimo no.de excep.vn̄ exceptio opposita a parte dicitur
causare repulsionē.Itē quando infamia actoris nō esset nota
iudici vel esset nota sꝫ nō tanq̄ iudici,iuxta gl.in.l.j.C.qui ⁊
aduersus quos.tūc exceptio partis est que causat repulsionē
ita potes defendere exēplū Bar.Tu adde q̄ istā doctrinam
an Bar.tradidit Dy.hic put refert Albe.fidelis obseruator
antiquitatis.Adde etiā q̄ cū ista doctri.Bar.tenet no.Ang.
in cōsi.cccxxvj.q̄ incipit ex themate ⁊ actis ⁊ actitatis in.iij.
⁊.iiij.col.Itē aduerte vltra oēs aut questio Bar.intelligitur
quando in specie fuit promissum non opponere istā exceptio
nem q̄ miles non possit esse procurator vel infamis aduoca-
tus,⁊ si isto modo intelligeres Bart.certe ista cōuentio nihil
valeret qꝛ esset facta cōtra publicā vtilitatē.l.militē.C.d pcu.
ergo nihil valet p l.iurisgētium.§.si paciscar.ff.de pac. ergo
sicut nō valet principalis promissio ita non vꝫ adiectio pene.
l.seius ⁊ augerius.ff.ad.l.fal.l.nō est dubiū.C.de leg. aut qd
Bar.intelligit qn̄ simpliciter ⁊ indefinite fuit pmissum nō ex-
cipere sub pena vt videtur esse questio Bar.⁊ tunc pondera,
Bar.singulariter velle vnū q̄ nō reperio ab aliquo pōderatū
q̄ qui promittit indefinite nō excipere sub pena intelligitur
pmittere nō solum de exceptionib⁹ perēptorijs puta pacti d
nō petendo rei iudicate iurisiurādi sed etiā intelligitur pro-
mittere de exceptionib⁹ dilatorijs vt est exceptio pcuratoria
⁊ infamie,put loquit.l.filiusfamilias.§.veterani.⁊.l.quos p
hibet allegate p Bar.adeo q̄ si vn⁹ ex hrdib⁹ pmissoris op-
ponat aliquā talem exceptionē dilatoriā qꝛ est indiuidua fa-
cit heredes incidere in penā p portiōib⁹ hereditarijs vt hoc
tex.qd reputo bene tenēdum cordi.Add de q̄ alibi dt bene si-
gnāter Bal.in addi.Spe.in ti.de em.⁊ ven.circa principiū
in ver.verba sine aliqua exceptione q̄ si in istrumento appo-
nātur ista verba siue aliqua exceptiōe,operātur hūc effectum
q̄ oēm exceptionē ⁊ oēm defensionem excludit q̄ tene cordi.
a Nūquid ista a decisio Bar.sit vera,vt dixi nō inuenio scriben-
48 tes ad hoc aduerte:in cōtrariū fortiter facit† qꝛ exceptiones
dilatorie nō sunt proprie exceptions sed large ⁊ improprie,
qꝛ exceptio est actionis exclusio.l.ij.cū similibus.ff.d excep.
dilatorie exceptiōes ante litem cōtesta. opponi debent.l.ita
demū.ff.de arbi.l.pompo.§.rati.ff.de pcurato.c.insinuate.
de offic.deleg.ergo nō dicuntur proprie exceptiones:qꝛ an
lit.cōtesta.nō dicitur quis agere:sed agere velle.l.ampli⁹ nō
peti.ff.rem ra.habe.ita tenet Specu.in ti.de excep.j.in ver.
fi.ergo in ista stipulatione penali cum pene sit odiose.l.cum
quidā.ff.de liberis ⁊ posthu.⁊ in regula odio.de regu.iur.in
vj.in ista pmissiōe penali ⁊ odiosa verbum excipere debet in-
telligi de exceptionib⁹ pprijs ⁊ sic de peremptorijs nō d im-
proprijs:⁊ sic de dilatorijs qꝛ verba debent intelligi in potē
tiori significator.l.j.§.qui in perpetuū.ff.si ager vecti.vel em
phy.pe.l.querit.ff.de statu homi.¶In quarta qd Bar.quia
Bar.obscure loquit.In primis aduerte dn̄ Bar.reprehēdit
distinctionē Pet.retorquendo cōtra eū tex.in.d.§.iaz tamē.
§.pe.in fi.j.iudi.solu.Bar.non visus est bene aduerte ad illū
tex.qꝛ Pet.in secūdo membro quādo agitur nomine alieno
nō induxit illum tex.in fin.qui loquitur de pluribus heredi-
bus actoris qꝛ ibi illi pluresheredes agunt nomine proprio
⁊ cōsequenter inter eos bene diuisa est actio actiue per.l.eā
que.C.famil.hercis.Pe.nō induxit illum text.in fi.qꝛ nihil
faceret ad qōnē Petri,sed induxit dum loquitur de plurib⁹
fideiussoribus vel de pluribūs heredibus pmissoris de defē
dendo,isti bene interueniūt nomine alieno ⁊ actio est indiui-
dua quo ad eos ⁊ cogunt cōstituere vnum procuratorez ⁊ sic
ille tex.dum loquitur de pluribus fideiussoribus vel heredi-
bus promissoris bn̄ facit p opi.Pe.⁊ text.quem retorqueri
Bar.ꝯ Pet.in fi.nō facit contra Pet.quia non loquitur in
terminis questionis nostre qꝛ imo ibi actor et heredes age-
bāt proprio nomine.Sed questio nostra loquitur quādo quis
promittit agere pro alio,⁊ sic videtur mihi q̄ subtilis Pet.
nō mereat reprehēdi,qꝛ tex.quē allegat probat eius opi.sed
vltra Bar.aliud fortius obstat cōtra Pe.qꝛ si Pe.voluit pō
derare illū tex.in pe.dum loquit de pluribus fideiussoribus
vel pluribus heredibus pmissoris certe ille tex.loquitur de
reis defendendū ⁊ nō de actore vel eius heredibus ⁊ qd no-
stra est in actore istud vr fortiter facere ꝯ Pe.sed ad hec rn̄-
deret subtilis Pe.q̄ reus in excipi.non dicit esse actor.l.j.ff.
de excep.⁊ refert Bar.Pe.s.in pcedēti.q.⁊ isto mō Pe.vo
luit cōstituere solū differētiā an plus heredes agāt nomine p
prio ⁊ ibi pn̄t diuisiz agere aut veniūt nomine alieno ⁊ nō pn̄t
diuidere nec in agendo nec in defendēdo ⁊ ita substineo Pe.
Bar.tamen sequendo Jac.⁊ Old.facit regulam generalez,
qd ex parte actoris heredes possunt diuisim agere nisi natu
ra rei repugnet ⁊ velit quod agāt per vnum pcuratorem in-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ribus p Bart. allegatis hic videamus qs fuerit intellectus Bar. hic. z qd per ista voluerit Bar. decidere. Aret. z Mod.
49 senen. intelligũt† Bar. velle q qñ qs est obligatus ad agẽdũ noĩe alieno z decedit relictis pluribus hr̃dibus q obligatio est inter eos indiuidua: z sic oẽs tenent p vnũ pcuratorẽ agere alˀs vno omittẽte cõmittitur pena cõtra oẽs pro hereditaria portione. Istã opi. vltra Barb. probãt ipsi tali fũdamẽto q obligatio de agẽdo noĩe alieno iudicet idiuidua ita q si pmissor decedat relictis plurib' heredib' quantũ heredes sit indiuidda probãt tali fundamẽto, q2 si diceremus q obligatio nõ esset indiuidua sequeretur maximũ absurdũ qd vn' ex heredib', posset agere ɔtra tertiũ ad speciẽ z si obtineret posset restituere stipulatori z casu q̃ nõ possit obtinere posset cedere stipulatori actionẽ: z sic stipulator ɔsequẽter solutionẽ in diuersis reb'. Et ego credo q nullatenˀ ista fuit intẽtio Bar. imo dicit ɔ̃riũ z facit regula de directo i ɔtrarium facit em̃
50 Bar. regulã† q vbi aliq̃d est obligat' ad adendũ contra tertium si moriatur relictis pluribus heredibus q ista obligatio est diuidua pro portionibus hereditariis p tex. in l. iam tñ. §. in fi. vbi dicitur q possunt diuisim agere z sic de directo dicit contrariũ eius q dicunt Are. z senses hic bene dicit q ista regula fallit qñ natura rei velit q p vnũ agatur. z si diceres Are. z senẽ. põderãt fallẽ. illã Bar. q si naturã negotij zc. requirat. isto modo Bar. deciderat istam questionem in fallẽ. istud esset absurdum sed decidit principalem questionem. z si dicas certe Are. z senẽ. ponderarunt fallen. Bar. q2 posset resultare inconueniens. zc. q2 rñdeo q ista cor rõ nihil. v3 q2 nõ est verũ q possit resultare inconueniens, q ostendo aut ɔ̃ illum tertiũ agitur ad quantitatem aut ad speciẽ si ad quãtitatẽ tres est clara q2 nõ põt cadere diuersitas. s. q solutio. possit fieri in diuersis reb' q2 in minimis nõ cadit affectio in rib' vulgaribus. aut agit ad speciẽ z adhuc dico q nõ resultat illõ incõueniẽs q2 si ego ago p parte in sticho z mihi tetradat ali' nõ vult agere sed cedit actione ego p actionẽ esse ago ɔ̃ debitorẽ ad aliã partẽ debitor nõ põt soluere nisi aliã partem ego non põt euenire incõueniens q fiat solutio in diuersis reb'. fallit ergo ẽm Bar. qñ natura rei ipugnat. l. q si nolit. §. si plures. ď edili. edi. z l. si familie. ff. fami. her. qñ o istõ ibi sit bar. declarat Bal. z 3 lo. in. l. si familie. declarãt. Tu dic meli' q in l. si familie. istud nõ est p ɔ naturã negotij vt dicit Bar. h. z i l. iã tñ. §. pe. s3 est alia rone, q2 dũ ibi ageret int plures heredes iudicio fami. her. pẽdẽte lit. vn' heredũ decessit relictis plurib' hr̃dib' isto casu isti plures heredes bñ tenet cõstituere vnũ procuratorẽ: q2 lis erat iam certa cũ defũcto sec' si nõ fuisset cepta cũ defũcto declarat Bar. i l. iã tñ. ij. pe. s. iudi. sol. vltimo vt dixi: l3 scribẽtes ñ aduertãt: Bar. ɔ̃ Pe. vi formare regulã z fallẽ. que nõ sunt ad ppositũ qõnis: qd ẽ qñ qui est obligat' mihi ad agendũ cõtra alium. Bar. format regulam q plures heredes actoris possunt diuisim agere p. l. iã tñ. §. pe. in fi. ille tex. non loquitur i terminis nostris qñ actor ageret noĩe alino nisi diceres q ille tex. in generalitate sua pbat prout credo Bar. voluisse, si isto nõ intelligat fallẽtia quã ponit Bar. ñ est ad propositũ q2. §. si plures. loquit qñ simptor decessit relictis plurib' heredibus q nõ agũt noĩe alieno licet suo nomine. sic et in. l. si familie. heredes agũt et suo nomine nõ alieno: z ideo bene est verũ qd intelligamus tex. in l. iam tñ. §. ne prout loquitur bene facit ad fallentiam Bar. ¶ In quinta. q. Bart. procedẽdo per ordinẽ ẽm ei' dicta in primis inquantũ subtilis Pe. vult pbare istã pmissionẽ esse diuiduã. Tu potes forti' restringere fundamentũ Pe. q2 si illa stipulatio d2 esse diuidua qñ obseruata in parte afferet tantã vtilitatẽ in illa parte sicut afferret in totũ si i totũ obseruaret, certe ad terminos nostros ista stipulatio ď nõ agẽdo ad seruitutẽ pculdubio d3 indicari idiuidua: q2 p hoc q vna pars vni' ex hr̃dib' cũ obseruet ista obseruãtia nõ solũ pdest stipulatori in parte imo pdest in totũ q2 facit q seruitus in totũ ɔstitui nõ põt p. l. p parte. ff. de serui. ergo multo fortius si affert vtilitatẽ in totũ d3 indicari diuidua z releuat stipulatorẽ in totũ. d. l. irinere. Scdõ iquãtũ Bar. arguẽdo ɔ̃ Pe. dt q si vn' hr̃dũ agat ad seruitutẽ cõtituẽdã insolidũ, effect' erit q pstabit estimationẽ p pte cohr̃dis certe istõ fundamẽtũ Bart. est euidenter falsum, q2 p hoc q heres qui agit ad seruitutẽ insolidũ per hoc q soluat estimationem coheredis p hoc non habebit seruitutẽ, illud ergo prestare estimationẽ nihil ad ppositũ q2 p hoc nõ efficit dñs pdij nec potest agere ad seruitutẽ. l. fi. ff. cõmu. predi. quid ergo facit soluere estimationẽ nisi diceres q stipulator recipiẽdo estiationẽ seruitutis p pte coheredũ sibi piudicet vt l3 non possit cõstitui seruitutis tñ nõ poterit phibere istum coheredem vti seruitute. vel scdõ si intelligeres Bar. log d estiatiõe ipsi' pdũ quã heres soluat p pte cohr̃dis ipsi coheredis tũc pcederet argumẽtũ z istud est q. j. Bar. fatet. Et dum Bar. p isto fundamẽto allegat. l. cũ fili'. in prin. ff. ď le. ij. illa. l. nihil. facit in pposito q2 loquit qñ legatarijs agebat ad seruitutẽ sibi legatã volũtate testatoris: s3 q2 testamentũ erat grelatũ in pte: iõ p illa pte legatari' pstat estimationẽ heredi sed in casu nr̃o iste hr̃s agit ɔ̃ promissorẽ defuncti. iõ pstatio coheredũ nõ d3 eũ iuuare. Tertio dũ rñdet q q̃uis heres soluat estimationẽ tñ obligatio est indiuidua quia tantã vtilitatẽ affert in parte quãtã totũ in totam. Mod. senẽ. intelligũt Bar. velle q ista stipulatio iudicet eẽ diuidua eo q2 deueniat ad estimationẽ z reprehẽdũt Bar. dicẽtes sic eũ velle sic dicere: nã isti fundamẽtũ pcederet qñ virtute obligatiõis deueniret ad estiationẽ vt in obligatiõib' faciẽdi. l. stipulatiões ñ diuidunt. §. celsus secus qñ nõ iure obligatiõis sed officio iudicis deueniret ad ipsam estimationẽ isto casu nõ estimat obligatio diuidua, credo q errẽt, q2 istõ noluit dicere Bar. imo dicit ɔ̃riũ, nã verba Bar. sunt ista: nã l3 soluat estimatio pro parte cohr̃dis obligatio est diuidua q2 affert tãtã vtilitatẽ in parte quãtã totũ in totũ, nõ ergo dicit Bar. q dicat diuidua q2 soluat estimatio pro pte coheredis: tñ ista solutio Bar. nõ esset generalis: pone q stipulatoris interesset poti' si ɔstituere seruitutẽ quã recipere estimationẽ. Successiue inquantũ Bart. vult q isto casu iudiciũ fortis d3 cessare q2 esset iniquũ q q vult obser-
51 uare cogeret p officiũ iudicis male ageret. †Tu aduerte q qñ plures cohr̃des adinuicẽ ad cor incõmodũ dissentiũt nũq3 h3 locũ officiũ iudicis. ita Bar. in. l. ij. §. ex his. s. e. allegãdo prin. l. itinere. Itẽ inquãtũ Bar. intelligit. l. itinere. ff. de serui. rusti. predio. loqui in seruitute cõstituẽda z nõ ɔstituta Bar. nõ vr. bñ ɔsiderasse illũ tex. q2 videt loq in seruitute iã ɔstituta q2 loquit i seruitute relicta in testõ z planũ est q ipo iure a morte testatoris accrit. l. si partẽ. §. si fundũ. ff. quẽ ad m o. serui. vẽ. l. j. § bo ipso iure. z. l. fi. ïř bo vẽdicare. ff. si ser. vẽdi. defendẽdo Bar. potes rñdere duplicit. Prĩo q qñ seruit' relinquit testõ q̃uis adita hr̃ditate ipso iure ɔstituat iurib' pallegatis: tñ nõ dicit p actũ naturalẽ actualiter adhuc cõstituta ideo nõ obstãte legali cõstitutione põt agi vt actualiter ɔstituatur. l. iij. §. dare. vbi tex. ff. de vsufruc. Bar. in. l. j. cõmunia de leg. in. l. j. vbi dixi. ff. de leg. j. Scdo potes rñdere q iura q̃ dicũt q qñ seruit' est relicta in testõ ipso iure cõstituit pcedit q qñ esset legata vni. s3 qñ esset legata pluribus quo casu est necesse q ɔueniat ď loco eligẽdo in quo cõstituat seruitus isto casu ante electionẽ factã p ipso nõ cõstituit seruitus ipso iure z in istis terminis loquitur. l. itinere. z ita ibi Pau. ď ca. rñdet vbi dicit q per illũ tex. limitat regula supra dicta. ¶ Ultimo in quãtũ Bar. dicit q in isto tex. stipulatio rẽ ratã habe. est ptoria zc. remittit sed ad ea que. s. dixit. in ij. q. z ita habes expeditã ex predictis quintã questionẽ Bar. ¶ In sexta. q. Bar. q̃ est tota pulchra z subtilis scribẽtes nibil penit' tãgũt, saluo q Ang. simplicit in duob' vel bis trãsijt cũ Bart. z dt cũ bñ esse locutum. cũ Bart. tenet Pau. de ca. in. l. ij. §. itẽ si in facto. m. iij. col. s. co. z nihil penit' addidit, alij vt dixi nihil penit' tãgunt. circa istam questionẽ. Tu aduerte in primis in quãtũ Bar. reprehẽdẽdo equitatẽ quorũda3 (q2 esset cõtra fundamentũ iuris) facit differẽtiã inter seruitutes reales z seruitutes personales vsus z vsusfruct',
52 q2 dt qd in seruitutibus realibus seu predialib' ɔstituũtur ẽm indigentiam predij dominãtis. per l. ergo. in fi. ff. de serui. rusti. predi. z propterea predium seruiẽs nõ pl' debebit seruitutẽ per hoc quod sint plures hr̃des quã si esset vnus, s3 in seruitute personali vsus, cum vsus debeatur ẽm indigentia3 persone. §. j. institu. de vsu z habitatio. maiorẽ indigẽtiã requirẽt plures persone quã vnus. Addo pro ista differẽtia Bar. bñ facere id qd dicit gl. no. z magistra in. l. nam satis. §. j. ff. quẽ ad. serui. amit. in gl. ma. in verbo respõdit. in pn. vbi ď magistraliter gl. qd qñ seruit' realis debet pluribus psõnis: tñ est vna ratione vnius predij cui est debita secus in seruitute vsus que nõ debetur pdio: s3 personis vbi nõ põt dici vn' vsus sed plures: l3 ista differentia sit pulchra z subtilis: z demulceat aures: tñ mihi videt q ñ sit vera: q2 nõ est gñalis: nec generaliter pcedit. solum cũ pcederet in seruitutib' que sunt ad vsum prediorũ dñantium: q2 ille limitat ẽm necessitatẽ predij. z sic ẽm qd vsus illi' predij requirit. ita loquitur tex. in. d. l. ergo. §. j. ff. ď serui. rusti. predi. z ibidẽ Bal. ita declarat formaliter. et intelligit illum tex. S3 ponam' qd ege stipulor a te seruitutem ve3 vt cõcedans mihi seruitutẽ realem itineris qd possim transire de domo tua ad domũ meam pro me z heredibus meis. ista seruitus realis non esset ẽm indigentiam domus dominantis cui debetur seruitus. ergo Bartol. non loquitur generaliter: nec posses tunc di-

a ¶ Limita singulr.τc. potes addere liationeʒ qd si ex p.urib⁹ hrdib⁹ aliq ignorẽt pãcẽ secũda pena nõ ɔmittare tur ɔ eos sm Pau.de ca in consi.suo. cccii.inci.viso pcessu.sm antiqʒ ipressionem.

cere q domus seruiẽs nõ grauet plus ex numero personaruʒ quã si esset vnus:ğ differẽtia Bar.nõ ẽ bona,q2 ad tollendam ɔsequẽtiam sufficiat dare instãtiã gl.in.l.si creditori,τ ista est seruit⁹ realis put ponit Pau.de ca.in.l.pecoris.ff.de serui. rust.pdi.declarat.l.ergo.τ reprehẽdit Ang.ibi,eodẽ mõ loquamur in seruitute itineris act⁹ τ vie,si quis stipulatur iter seu actũ vel viã ad fundũ suũ:ista est stipulatio idiuidua. sʒ quero prediũ seruiẽs grauabit in plus ex cumero personaruʒ quã ex psona vni⁹,cui dubiũ q pl⁹ grauabit:τ iõ videtur q dria Bar.nõ ita passim τ generaliter pcedat:bñ verũ est q si ageremus ad seruitutẽ rigãdi prata bñ valet inquantũ Bar.ponit aliaʒ subtiliorem drĩam quã dt Pe.ex mẽte iuriuʒ subtiliter
53 cogitasse.† q2 qdaʒ sunt obligatiões que incipiũt a defuncto: postea directo trãseunt ad hrdes: quedã directo a defuncto: sed incipiũt ab hrdib⁹:tñ habuerũt originẽ a stipulatiõe defuncti:q2 est subtilis τ subtilit instãdũ:τ vr q non sit bona:q2 lʒ obligatiões incipiãt de nouo in ipsis hrdib⁹ ex stipulatiõe defuncti:tñ sunt hrditarie tex.est in.l.hereditariuʒ.ff.de bo. auto.iudi.pos.vbi querit que dicãtur hrditarie obligatiões q ille que descẽdunt a defuncto in heredes τ ille que incipiũt de nouo in persona hrdum sed incipiunt a stipulatiõe defuncti p quẽ tex.ita dt Bar.in l.cõtinu⁹.§.fi.in.j.q.j.eo.si ergo sunt hereditarie ğ p qua parte aliquis est heres p ea dʒ sibi acquiri p aliis partibus reputat extrane⁹: τ stipulator non potuisset sibi acquirere:q2 sunt obligatiões hrditarie quãuis acquirant de nouo post mortẽ ex stipulatiõe tñ defuncti. Et si diceret aliqs veruʒ forte q tex.in.l.hrditariũ.τ Bar.in.l. ɔtinuus.§.fi.nõ loquit in obligationibus mere personalib⁹: rñdeo q imo Bar.in illa.l.ɔtinuus.§.fi.in ea.j.q.in ver.sʒ qd si stipularet aliqd vr velle idẽ esse si aliqs stipulet aliqd indiuiduũ q sui natura nõ trãsiret ad hrdes put est vsus.eadẽ rõ est hoc casu put in aliis indiuiduis.ita dicit ibi Bar.τ iõ vere q totũ fundamentũ suũ τ Pe.q ɔsistit in ista differẽtia nõ sit tutũ,τ nõ esset ponere os in celũ tenere illã opi.quorũdã que
54 procedebat ex eqtate put dt hic Bar. ¶ † In septia.q.Bar. habes singulr no.q si faciẽs pacẽ cũ inimico pmittat eũ ñ offendere neqʒ hrdes suos sub pena mille libraruʒ.si offendat vnũ ex hrdib⁹ põt offensus agere ad totaʒ penã,q diligenter no.nec ob.ad hoc tex.in.l.ij.§.fi.s.eo.q2 videt stringere in oppositũ.vbi vr tex.q heres offensus nõ põt agere nisi pro sua pte hereditaria τ nõ ad totã penã rñdet Barto.q ibi illa stipulatio interponit rõne itineris vel actus. Põdera q Bar. nõ dicit q ibi stipulatio interponat ratiõe seruitutis put cũ male referũt τ reprobant Joã.de imo.τ Raph.cu.in.l.stipulatio ista.§.si quis ita.j.eo.τ do.Alex.hic.non ergo dicit qd stipulet rõne seruitutis sed rõne itineris vel act⁹,q2 pri⁹ habebat seruitutẽ,τ stipulat p eũ non fieri quo minus sibi liceat agere sm suã seruitutẽ τ penã,ergo cũ ibi interponatur stipulatio ratiõe itineris vel act⁹,sui natura debet ad hrdes transire sicut ipsa stipulatio itineris vel actus stipulatio de nõ offendẽdo cũ interponatur pro tuitiõe psona τ cõmuniter persone ad hereat nõ trãsit ad heredes.vnde si sit facta mẽtio de hrdib⁹ censet noua stipulatio in ipsos hrdes incipere.l.stipulatio ista.§.si quis ita.j.eo.glos.in.l.repeti.in princi.qui. mo.vsufru.amit.τ cũ talis stipulatio ɔtineat idiuiduũ heres offensus ex noua stipulatiõe quã videtur interposuisse habebit actionẽ insolidũ ad totã penã,q2 illa stipulatio multiplicatur in psona heredũ,ista fuit meus Bar.lʒ nõ ita clare,isto mõ tollit reprobatio Jmo.i.d.l.stipulatio ista.§ si quis ita:τ aliorũ cũ dicunt qd.§.si quis ita:non probat intẽtionẽ Bar. hic,cũ ista opi.Bar.tenẽt Ang.τ Ro.hic ideʒ tenet Pau.de ca.in.l.ij.§.item si in facto.s.eo.in.iij.τ.iiij.col.vbi dt qd ista sunt de apicibus iuris τ altissime speculationis.ɔ Bar.tenet Jmo.τ Raph.cu.i.d.l.stipulatio ista.§.si qs ita τ Ale.hic.q2 ex quo ista stipulatio penalis procedit ex facto defuncti τ sic hʒ originẽ ex causa hereditaria ergo debet diuidi pportiõibus hrditariis ergo heres offensus nõ dʒ posse agere nisi p parte hrditaria in aliis aũt partib⁹ censebitur vt extrane⁹.sʒ ad istud ptʒ respõsio ex dictis Bar.fortius ɔ Bar.facit dum presupponit qd stipulatio de qua i.l.ij.§.fi.sui natura sit transitoria ad hrdes ita tenet Bar.in.l.si sic.in pe.col.j.eo.contrarium de directo tenet idem Bar.in.l.stipulatio ista.§.si quis ita.per illũ tex.dicã ibi,vbi est loc⁹ su⁹ de veritate hui⁹ cõclusionis,τ sic teneo conclusionem Bart.aduerte tamẽ qd qd τ decisio Bar.pcedit in plurib⁹ hrdibus stipulatoris,qd aũt sit in plurib⁹ principalib⁹ facientibus pacem adinuicẽ τ promittentibus se non offendere sub pena ita quod quilibet insolidum promittat an vno offenso poterũt omnes agere ad penam,quã questionẽ examinat Bar.in.l.fi.in.ij.q.ff.õ duo. reis.τ in aut.hoc ita.C.eo.τ in.l.opere.per illũ tex.ff.de opeli.Bal.in l.ij.in.iij.col.C.de lib.τ eo.lib.Ang.in.l.si seru⁹.§. si pluriũ.ad fi.ff.si quis cau.Pau.de ca.in.l.si id q.ff.õ duo. re.Alex.in ɔsi.cxiiij.in.iiij.vol.q incip.viso instrumento pacis. ¶ Successiue inquantũ Bar.cõcludit q ex parte hrduʒ pmissoris ista stipulatio penalis cẽset esse in rẽ τ consequẽter vno ex heredibus eius offendẽte committitur stipulatio penalis ɔ oẽs pro portione hereditaria quia ex parte promissoris sui natura est trãsitoria ad heredes,non sic est actiue ex
55 parte stipulatoris q2 mere personalis. ¶ † Limita singula-
a riter[a] istã cõclusionẽ Bar.vt procedat in stipulatione pacis volũtarie interposita inter istos inimicos,sec⁹ si ex necessitate statuti editi ab episcopo marchiõe comite τ duce q2 tũc si vn⁹ hrdũ cõtraueniat cõmittit tantum pena contra eum p sua hereditaria portiõe τ nõ cõtra alios coheredes eo q2 talis pax cẽset esse iuris ptorie: q2 statuta episcopoꝝ marchionũ comitũ vel ducum cẽsent esse ius pretoriũ scdm Bart.in l.v.in prin.j.eo.vnde sicut in stipulationib⁹ ptoriis que sunt indiuidue tamen si vnus heredũ cõtraueniat solus incidit in penã p parte sua:aliis heredes nõ tenentur propter equitateʒ pretoris l.penales.§.iul.ff.ad l.fal.τ firmat Bart.s.in.ij.q. ita erit in ista pace facta ex necessitate pdicta q2 cẽset pax iuris ptoriis:ita limitat Ro.hic in vi.col.veritas tñ huius limitationis pẽdet ab his que dicent in.l.v.in prin.j.eo.vbi examinabo veritatẽ illi⁹ ɔclusionis Bar.an statuta episcoporuʒ marchionum comitum vel ducũ censeant esse ius pretoriuʒ
b an ius ciuile. ¶ Successiue[b] tñ circa istã questionẽ Bar.τ istaʒ decisionem de heredibus pmissoris quãdo quis facit pacem
56 penalem p se τ hrdib⁹ suis posset annecti notabilis q † pone frater maior natu fecit pacẽ de morte patris occisi cũ occisoribus,τ pmisit se facturuʒ τ curaturũ q fratres sui minores dum erũt etatis legitime ratificabũt istã pacem:τ ita pmisit sub certa pena puta mille euenit q vnus fratrum suorũ peruenit ad legitimã etatẽ.xxv.anno.τ noluit ratificare pacẽ:an frater maior qui promisit incidat in totam penã:an vero debeat expectare legitimã etatem aliorũ.istã.q.ponit in terminis Alb.post Odof.i l.pe.ad fi.C.de impu.τ ali.subst.vbi dt p illũ tex.q iste frater maior nõ incidat in penaʒ promissam nisi demũ omnib⁹ fratrib⁹ peruenientib⁹ ad legitimã etateʒ. ad idem dicit facere.l.quãuis.cum ibi no.eo.tit.q2 ista pmissio de faciendo fratres ratificare qñ omnes deuenerint debet equaliter determinari.s.qñ oẽs peruenit ad legitimã etateʒ ergo non sufficit vnũ eoꝝ peruenisse:lʒ postea dicat esse in ar. ɔ q pluralitas resoluat in singularitates.l.falsa.in fi.ff.de pdi.τ demõ.q vltimũ quõ itelligat declarat ibi Bar.in l.si seruus.§.si plurium.ff.si qs cau.vbi aliqñ dixi,vltra Albe.faceret q2 ista stipulatio rẽ ratã haberi vr esse diuidua vt hoc tex. τ l.si pcurator.scdo rñso.ff.rem ratã haberi.τ licin diuiduis nõ vr ita passim procedere illa prima decisio Alber.p ea que
57 habentur in isto.§. ¶ † In vltima.q.Bar.de statuto q qui occidit occidatur nisi habuerit pacẽ cũ herede defuncti. ¶ In isto dubitabili passu reperio quinqʒ principales opi. prima ẽ Old.Lau.q sufficiebat haberi pacẽ ab vno ex heredib⁹,sʒ q̃ refert fuisse iudicatum bononie.ita Old.tenet in.l.si plures.ff.de le.iij.τ ibi refert τ itẽ Ray.de forliuio.idẽ p cadẽ rõnes relatas p Bar.cũ Old.τ Ray.tʒ Alb.in tertia pte statutoꝝ.in.q.xxiij.incip.itẽ quero aliã vtilẽ.q.statuto cauetur.τ idẽ Albe.in.d.l.si plures.ff.de l.iij.Item tʒ Bald.in l. ij.in ij.τ iij.col.C.de lib.τ eoꝝ lib.vbi concludit post muta qd sufficiat per facta ab vno exheredib⁹ qui sit honesta persona τ bona fide faciat.Jdẽ tʒ Bal.in.l.j.in prin.ij.co.ff.õ pac.qñ tractatur de relatione pene fiscalis seu pene capitalis sec⁹ si tractaret aliquo particulari preiudicio heredũ puta q2 per statutuʒ deferat aliquod commodũ heredibus occisi tũc vn⁹ in preiudiciũ alterius non posset remittere.per.l.cõcedẽdo in rõne sui.ff.de aqua plu.arc.idẽ opi.Old.tʒ etiã Bal.i.l.cũ omnes.in x.col.de cõsti. ¶ Scdʒ est opi.Bar.q sufficiat habere pacẽ cum maiori parte heredũ intelligendo maiorẽ ptẽ vt ipse declarat in l.τ suũ heredem.§.fina.cum.l.maiorẽ.ff. de pac.quã opi.dicit Bar.veritati esse consonã istã opi.Bar. seqt.Pau.de ca.in.l.ij.§.ex his i.ij.col.ad fi.τ prin.sequẽtis p illũ tex.s.e.seqt Are.in l.pro herede.§.fi.ff.de acq.here. vbi dt magnũ verbum q ista opi.Bar.τ cõmuniter.approbata eam simpliciter.tʒ Pe.de Anch.in cle.ij.õ iure patro.istã opi.sequitur Ang.hic attenta hũanitate que in istis attendi plurimũ dʒ cuʒ trib⁹ modificationib⁹ vbi pax esset facta aliis presentibus consortibus τ non contradicentibus etiã post cõdãnationẽ sufficeret q2 videret cõsentire aliis per l.cõsilio. §.fi.de cura.furio.vel si vn⁹ exheredibus esset de familia vel cõsortio occisi.τ aliis essent extranei ille solus preferret oib⁹ q2 ad ipm pertinet vindicta plusq ad alios.ar.l.j.cũ se de li-

beral

b ¶ Successiue τc. põtẽt ãnecti alia q. vtrũ pax.facta titio τ so cẽseat rupta si vn⁹ socioꝝ offendat ãte q pacẽ notificauerit:τ Bart. tenet q non in l.si vxor.§.pen. ff.de adulte. Bal.arguit p τ ɔ.et remittit se ad Dy.τ Bar. vbi.s.i.l.fi.i j.colũ.C.ad mac.vbi tractat an pax facta p se et recõmendaeos vel ɔplicibus nõduʒ ratificata p cõplices:an dicat rupta si cõplices interim offendantur.vide etiã Aut.de but.τ Pau. in.c.accedẽs de preben.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

berali cã.t.l.iul.ff.si qs omiſ.cau.teſt.vel niſi in maiori ſumma eſſet minor q2 femina non cõparet in illa ſumma q2 ad eã nõ ſpectat vindicta ſanguinis.allegat gl.i.c.j.§.hoc aũt.in fi.magne gl.q feu.dare poſ.in vlib⁹ feu.t cũ iſtis limitationib⁹ et cuz Bar.tz Paul.de ca.hic t Ang.t Bre.in tractatu maleficior.in verbo cõparent inquiſiti in terminis defenſionis.Flo.in.l.p fundum.ff.de ſer.ruſti.pdi. ¶Tertia eſt opi. q oium bñduz pax requirat cuz ſtatutũ indefinite loquatur de bñde ergo ptinet oẽs heredes.ita tz Raph.cu.Lud.ro.et d.Pe.ber.hic et ôt Alex.iſtã opi. eſſe de iure veriorem p rõnes Bar.p hac parte allegatas p Old. vltra quas bñ facit 38 ff.z.d.Pet.ber.t q2 iſtud ſtatutũ eſt ꝫ ius cõe t cõtra publicã vtilitatẽ q vult q delicta puniant.l.ita vulneratus.ff.ad l.aquil.no.Bal.in.l.quẽad modũ.C.de agri.t cenſi.li.xj.ergo tale ſtatutũ dz intelligi vt min⁹ ledat ius cõe q̃ ſit poſſibile.l.iũ.C.de noxa.c.cũ dilect⁹.de ꝓſue.ergo dz intelligi iſtud ſtatutũ interueniẽte pace oium.tñ dicit Joã.d imo.q iſta opi. eſt nimis rigoroſa. ¶Quarto loco Jmo.hic diſtinguit q aut p ſtatutum totaliter remittitur delictũ facta pace t tũc requirit q oẽs conſentiat ex quo oẽs tangit.d.l.per fundum.ff.ſi ſer.ruſt.pred.l.j.§.ſi plures.ff.de ven.inſpi. gl.in.c.cum oẽs de cõſti.aut p ſtatutuz facta pace remittatur pars pene t maior pars põt.tũc ꝑcedat.l.z ſuuz.§.ſi.t.l.maiorẽ.ff.de pac.q2 tũc ſufficiat habere pacẽ cũ maiore parte:t ſic tz Joã.d imo.opi. Bar.cũ modificationibus Ang.nec dicatur q eadez dz eſſe diſpoſitio ptis quo ad partẽ que eſt de toto reſpectu totiꝰ.l. q de tota.ff.de rei ven.c.paſtora.de offi.dele.rũdet q diuerſa eſt rõ q̃ad delictũ.l.qd ergo.§.pena grauior.ff.de infa.vnde cũſit diuerſa rõ,nõ ꝑcedit.l.q de tota.gloſ.eſt in cle.i vna.in verbo defenſor.de reb⁹ eccle.nõ alienãdis.Jſtã diſtinctionez in effectu ſequit Alex.hic:tz per alia verba:nam dicit q aut facta pace in totũ ſit remiſſio p ſtatutũ t heredes nihil percipiũt:t tũc nõ põt maior pars facere pacẽ ſine alĳs tz ſi aliqd receperũt nec i totũ facta eſt remiſſio bñ maior pars hoc poſſet p.d.l.maiorẽ. ¶Zilã quintã op.ponit ſubtiliter Nell' de ſancto gemi.i tractatu ſuo bãnitor, qui optime examinat iſtũ articulum in.iĳ.parte ſecũ tpis.q.xxxix. vbi poſt relatas multor opi.ponit nouã t p certo ſubtilẽ diſtinctionẽ:nam diſtinguit,q aut ius faciendi pacẽ ex forma ſtatuti incipit a perſona offenſi puta q2 ſtatutuz dicat occidẽs occidat niſi pacem habuerit ab offenſo vl ei⁹ heredib⁹ t tũc cũ habeat ortũ in perſona offenſi t abeat perſona trãſeat in heredes eſt neceſſe ab oibus heredib⁹ pacẽ habere,q2 verba ſtatuti nõ poſſunt verificari tũc niſi in his qui repreſentãt defunctum, iuxta.l. cum a matre.C.de rei ven.p repſentationẽ defuncti a quo ſtatutuz incipit,aut vero ius faciendi pacẽ incipit ab bñde vt eſt in.q. Bar.vbi ſtatutũ ôt niſi pacẽ habuerit ab herede, põdera q2 nihil ôt de facto.t tunc aut loqmur quãtuz ad ſtatutuz pmittẽs bñdi⁹ occiſi q poſſint ſe vindicare pp2ia autoritate t tũc nedum vn⁹ ſol⁹,imo nec maior pars poſſet facere pacẽ quia tale ius ẽ priuatũ cõpetẽs vnicuiq; bñdũ:ergo requirit qõ omnes cõſentiãt.ar.l.fi.C.de auto.preſtã. Aut vero querim⁹ quantum ad penam iudicialem:t tunc ſequitur opi. Old.qõ ſufficeret habere pacẽ cũ vno heredum vt ibi per eum p alia tã verba ſed in effectu vult hoc. ¶Quid tenendum circa primã opi.Old.lau.q ſufficiat haberi pacem ab vno ex heredibus aduerte diligẽter inquãtum Old.facit vnum fundamentum q ius faciendi pacẽ de occiſo non ſit hereditariũ i Jziuz facit vna ratio Bar.q mens t ratio ſtatuti fuit q habeatur par ab herede:t ſic ab eo qui eſt heres inſolidum t qui repreſentat defunctum in totum:t ſic non ab vno qui repreſentat in parte q2 in alĳs partibus reputatur extraneus iſta rõ ꝑ- ꝯ daret q ſit ius hereditariũ.ego teneo opi.Old.t q ius faciẽtis pacẽ de de occiſo nõ ſit hereditariũ p tex.in.l.p herede. §.ſi.ff.de acqui.here.t in.l.pe.ff.de ſepu.viol.p q̃ iura,exp2eſſe tz Bar.met.in.l.dãni.la.j.§.ſabini.ff.de dam.infe.t in.l.ſi filĳ q patri.ad fi.ff.de vulg.t pupil.vbi p hoc ſingulariter decidit Bar.q filius occiſi q ſe,abſtinuit ab hereditate patris põt talẽ pacem facere propter vim ſuitatis t ſequuntur Bal. Jmo.t oẽs Mod.ibi,qui dñt q ibi ſubſtitutus filio vel alĳ heredes extranei nõ poſſent pacem facere.t per illã deciſionem ꝯfunditur predicta rõ Bar.q2 ſi pax debet fieri a filio q ſe abſtineat ab hereditate patris t nõ ab herede extraneo qui admittit qui magis repreſentat defunctum quã filius q nudo nomine perſonalitatis dicitur heres,put dicit tex in.l.ſi ne ingenua.§.ſed ſi ſint ſui.ff.ad tertul.ꝓfirmatur q2 illud v̄ buz niſi habuerit pacẽ cum herede defuncti.illud verbũ hñde.poſitum in ſtatuto intelligitur de filio.tex.eſt in.l.exfacto §.ſi.ff.ad treb.in.c.i.in v̄ſ.ſi clientul⁹.de alie.feu.t in optimo ſimili Jſede.de ſen.in cõſi.clxxxiiij.qõ incl.ego putarem,bene verũ eſt q nõ exiſtẽtib⁹ filĳs ſtatutũ d pace faciẽda cũ bñde verificaret etiã in extraneis bñdibus q2 iniuria facta defuncto reſpicit etiã illos aliquo mõ.l.j.§.omnem.ver.t ſi forte.ff.de iniu.ita in ſpecie declarat Bre.in.c.in preſentia.in.xxj. col.d pba.vbi ôt ita eſſe de mente Bart.hic in iſta vltima.q. Et predictis adde bñ Nellũ d ſancto gemi.in tractatu bannitorũ,in tertia pte ſecũdi tẽporis.q.xxxv. Jtez prima opi. Old.reprehenditur t fortius ĳſdem fundamẽtis quib⁹ reprobabo op.Bar.q2 ſi opi.Bar.nõ ſit vera quã formauit ex equitate capitis t ñ p fundamẽta iuris:cã in ſpecie reprehẽdũt Ang.Jo.d imo.Raph.cuma.Ludo.ro.Alex. hic:t Flo.in.l.per fundũ.ff.de ſer.ruſti.prediorũ.t ôt ſimpliciter ꝯ eli.aliter tamẽ nõ examinans paſſim.in.c.cũ omnes. in.xvj.colũ.de conſti.q communiter docto.tenent cõtra iſtã opi.Bar.t ſic dicit Jziuz eius q dicit Bre.in.l.p3o herede. §.fi.ff.d acqui.bñdi.ꝓtra Bar.facit,q2 ius vindicãdi necem defuncti ptinet ad omnes heredes.l.iũ.§.ſi ad plures ff.de ſepul.viol.ergo ad eos nõ ptinet vt ad ſingulos ſed collective. ergo q maior pars facit nõ iudicat minori.per.l.p fundũ. ſz Bar.reſpõderet t diceret q fallit fauore liberationis per tex.in.l.maiorẽ.cũ.l.prẽdẽti.§.fi.ff. d pact.t.l.fin.C.qui bo. ced.poſſunt.iſtud eſt totum fundamentũ Bart.q2 ex multis oſtẽditur q illa intra nihil in propoſito: nã.l.maiorẽ nõ procedit quãdo agitur de remittẽdo totum debitum.tex.eſt in.l. t ſuum.§.fi.in verbo quota parte.t ibi gl.Bal.t alĳ.ff.d pac. gl.in.l.apud celſum.in prin.ff.d excepti.doli.Sed illa.l.maiorẽ.loquitur in remiſſione iuris priuatorum,hic tractat de remiſſione iuris publici:t ſic pene applicãde fiſco.Sed t fortius facit q2 in.d.l.maiorẽ.nõ ſufficit ſol⁹ fauor liberationis ſed ibi ꝑcurrit.l.ne creditores totũ creditum perderẽt quo periculo ceſſante nõ ꝑcedit ille ter.Fm Ang.t Alex.ibi.Et per iſta ẽt ptz nõ obſtare.l.fi.C.q bo.cede.poſ.q2 ibi maior pars prẽiudicat minori dãdo dilationẽ quinquennalẽ ꝛc.iſtud nõ eſt magnum prẽiudicũ. Et põdera q maior pars nõ poſſet remittere ceſſante periculo.ad idẽ ꝓtra Bar.facit q2 ſtatutũ requirens haberi pacem ab herede occiſi cõſiderauit q iſto mõ tollatur rãcor t inimicitia exiſtens inter heredes t occiſorez defuncti: ſed huic rationi nõ videtur ſatisfactum ſi pax habeatur cum vno ſolo.Et ſic per iſta patet q ſi nõ procedat opi.Bar.d maiori parte heredũ multo minus procedat opi. Old.qui requirit pacẽ fieri cũ vno heredum. Et per iſta etiã ꝯfunditur diſtinctio Jmo.t Alexã.qui tenẽt cũ Barto.ſimiliter non puto q ſit vera diſtinctio dñi Nelli dũ primo facit differẽtiam an ius faciendi pacem incipiat ab offenſo an ſolũ ab herede:nã cum iſtud ius faciendi pacem queratur non ex prouiſione defuncti:ſed ex prouiſione ſtatuti.Similiter dum facit differentiã quantum ad ſtatutũ permittens heredibus occiſi q poſſint propria autoritate vindicare:q2 eſt priuatũ vniuſcuiuſq; quia ius vnum eſt priuatum cuiuſlibet heredis aliud eſt iuris publici.Jn Jziuz facit vnũ fundamentũ Bre. in alio tamẽ proposito q facit.in.l.p3o herede.§.fi.ſ.allegata.vbi dicit quod delictum occiſionis quod als erat publicũ ꝛc.t ſic videt q iſta noua diſtinctio Nelli in nullo poſſit procedere.Cõcludo ergo ex predictis vno verbo quod tutior eſt tertia opi.q ab oĩbus heredibus habeat pax quã tenet Raph.cu.t do.Petr.de bexu.licet humanior videatur opinio Bart.per predicta remanet expeditus cum laude dei dificilim⁹.§.cato.die quinto martĳ.M.ccccclxx.t inci p̃it.§.ſi is q duplam.

1 ☞ Alduerſat tua aũt debet aduerſari precedentibus in iure t in facto.

2 Regulariter que ſunt indiuidua ex parte ꝓmissoris vel eius heredum ſunt etiã indiuidua ex parte ſtipulatoris t eius heredum.

3 Jn obligatiõe ad deſtruendũ nouũ opus vel defendẽdũ ipm factum vel intereſſe diuidi non poteſt.

4 Cautio dãni infecti nõ continet factũ diuidnũ preſtãdũ ad q poſſit agi ſicut in alĳs ſtipulationibus.

5 Qui ꝓmittit ſe obligaturꝝ in centuz ſtatim põt ꝓ uen irriſict ſi obligaſſet ſe ad centum cã circuitus euitandi.

§.Si is quiduplã.

Dicit Raph.cu.q iſte §.nõ eſt minus difficilis q̃ §.cato ſz nõ habeat tãta materiã: ſz mihi vr̄ imparitas. h.d.in effectu.ſtipulatio duple fructuaria dãni infecti t d opere õmoliẽdo ſi cõmittatur ad intereſſe diuidit inter heredes ſtipulatoris ꝓ portiõib⁹ hereditariĳs ſecus ſi cõmittat ad

factū.h.d.ſm cōem intellectū ⁊ cōiter doc. Aret.dt aduertēdū q2 ſummariū Bar.eſt dfectiuū q2 n̄ cōp2ehēdit vltimū dictū d ꝓmiſſore.Tu dic ꝙ etiā Bar.ſummat vltimā partē dū dt ſe c⁹ ſi ad factū,iſtud vadit ēt ad vltimā,tñ clari⁹ eſſet ſummariū, ⁊ pōt addi illud verbū ſec⁹ ſi cōmittat ad factū ēt ex pte promiſſoris diuidit vt hic per Bar.ſcda ibi,reſtitui tamē.tertia ibi,ipſi aūt promiſſori ⁊c. ¶ Pro intellectu iſti⁹ §.aduerte q2 magna difficultas eſt in ver.fi.circa aduerſatiuā ipſi autē
1 ꝓmiſſori: nā illa †aduerſatiua aūt.dz aduerſari pcedētib⁹ in iure ⁊ in facto.l.hoc āpli⁹.§.d his aūt.ff.d dam.infec.ergo in iſto verſi.fi.dz poni diuerſum ius a p2ecdētibus:⁊ in hoc nō: ⁊ tanto fortius:q2 tex.s.p2oxime dicit,⁊ vtilitatis cā recepta ſunt ex pte ſtipulatorū,ipſi aūt ꝓmiſſori:vbi iuriſconſult⁹ clare videt velle ꝙ ſit differētia ex parte ſtipulatorū ⁊ eorū heredū:⁊ ex pte ꝓmiſſoris ſeu heredū ei⁹:⁊ tñ nulla eſt differētia inter heredes ſtipulatoris ⁊ ipm ſtipulatorē ⁊ ꝓmiſſorē ⁊ eius hr̄des:nā in hr̄dib⁹ ſtipulatoris ſi agant ad factuʒ clarū eſt ꝙ agunt ad indiuiduū:ſimil'r ex pte ꝓmiſſoris vl' hr̄dum ei⁹ qñ agitur ad factū agit ad indiuiduum:q2 deſtructio operis nec defenſio non pōt diuidi inter ſtipulatorē vel ei⁹ hr̄des ⁊ inter ꝓmiſſorem ⁊ ei⁹ hr̄des.l.in executione.§.inſolidum.⁊.l.cū ex
2 cauſa.ſ.eo.†Confirmatur dubitatio; q2 regulariter que ſunt indiuidua ex pte ꝓmiſſoris vel eius hr̄dū.ſunt etiam indiuidua ex pte ſtipulatoris ⁊ ei⁹ hr̄dū.l.ij.§.ex his s.eo niſi ſubſit diuerſitas ratiōis,per ea que ponit Bart.in.§.cato.in pe.q. Alex.lʒ p2incipaliter difficultatē nō attingat,dt ꝙ finis hui⁹ tex.diſcrepat a p2in.q2 ⁊c.vt p eū:ſʒ errat per tex.in ver.reſtitui:tñ q2 loquit in hr̄dib⁹ ſtipulatoris quando agūt ad factū ipſum.⁊ ita dclarat Bar.dū diuidit iſtū tex.⁊ id Bar.in figuratiōe caſus ſentiens forte iſtā difficultateʒ dt ꝙ verſi.fi. ꝓmiſſor vel hr̄s eius qñ ꝯueniūtur ad factum vel intereſſe nō poſſunt diuidere.Pōdera multū verbū vl' intereſſe: ꝙ ponit Bar.q2 ſi eſt verū ꝙ dt Bar.eſſet clara differētia inter p2imū caſum ⁊ vltimū;⁊ in vltimo caſu poneret diuerſum ius a p2ecedēti put vult impo2tare dictio aduerſatiua aūt;q2 in p2imo fit differētia an agatur ad intereſſe vel ad ipſum factū: q2 ſi agūt ad intereſſe agunt ad indiuiduū:ſecus qñ ad factū:ſed ꝯ Bar.⁊ in hoc fortiter obſtat:q2 oīs ſtipulatio indiuidua qñ agitur ad intereſſe ſemper dr eſſe diuidua.l.ſtipulationes nō diuidunt.in p2i.iūcto ver.celſus.⁊.l.cū ex cā.ſ.eo.⁊.l.ij.§.incertā.ff.d pret.ſtip.ꝓptera dubitaui ā hic eſſet mēda ⁊ Bar. eſſet corrupt⁹,niſi ſaluares Bar.ex eo ꝙ ſing.tenet idē Bar. in.l.ij.§.ex his.in pe.col.vbi multū notaui.s.eo.vbi dt Bar. ſingu.ꝙ qñ eſſet actū p2incipal'r ad indiuiduū licʒ poſtea in executione ageret ad intereſſe;tñ intereſſe eſt indiuiduū:nec diuidit inter heredes ꝓ portionib⁹ hr̄ditarijs: in iſtis terminis poſſes ſaluare Bart.hic,nō tñ inuenio hoc ab aliq̄ tactū.
3 ¶†Succeſſiue ꝓ itellectu tex.dū facit mētionē d ſtipulatiōe fructuaria intellige ſi agat ad intereſſe. Scdo aduerte ꝙ illd ꝙ dt Bar.d intereſſe ꝙ in obligatiōe ad deſtruenduʒ nouum op⁹ vel ad defendēdū,ipſum factū vel intereſſe diuidi nō pōt: iſtud idē ꝙ dt de intereſſe dt gl.fi.p⁹ mediū:ſʒ eā Bar.rep2ehēdit,⁊ dicit qd lʒ qñ agit ad ipſum factū obligatio ſit indiuidua:ſecus qñ agit ad intereſſe;⁊ ſic Bar.eſt ſibi ꝯrius,niſi ſalues dictū Bar.hic p2out ēt ſaluat gl.ꝙ qñ ſoluitur intereſſe ꝓ parte p hoc nō liberaret p2omiſſor vel ei⁹ heredes a pena ⁊ ſic a facto p2incipali ⁊ ſic p iſtā ptʒ;adhuc reſtat difficultas ⁊ maxime circa intellectū verſiculi finalis qūo ſit ibi i⁹ diuerſum a pcedētib⁹:⁊ ſic ꝓpterea.cuma.ponit tertiū intellectū ad tex.⁊ ſic ponit tertiā differētiā inter ver.fi.⁊ pcedentia.ſm eū ſtipulatio de defendendo in cā euictiōis ex parte hr̄dū ſtipulatoris ⁊ ſic actiue eſt diuidua,vt in p2in.huius tex.ſed ex parte hr̄dū ꝓmiſſoris ē indiuidua vt hoc tex.in fi.quē ad hoc reputat ſing.⁊ ſic eadē ſtipulatio cēſet eſſe diuidua ⁊ indiuidua q2 ex parte ſtipulatoris ⁊ ei⁹ hr̄dū actiue cenſet diuidua vt hoc tex.in pn.ex pte ꝓmiſſoris ⁊ ei⁹ hr̄dū cēſet indiuidua ⁊ ſic paſſiue vt hoc tex.in.fi.rō diuerſitatis eſt ſm eū q2 ſi vn⁹ ex hr̄dib⁹ ſtipulatoris dfendat ꝓ parte ſua nihil ei⁹ intereſt, ergo ex parte hr̄dū ſtipulatoris pōt dici diuidua ſʒ ex parte p2omiſſoris indiuidua,merito q2 ſi diuideretur inter hr̄des ei⁹ poſſet ſuccedere incōueniēs.l.in executiōe.§.p2o parte.ſ. eo.q2 vn⁹ vellet defendere ⁊ ali⁹ vellet ſoluere intereſſe. Itē poſſet reſultare inconueniēs ꝙ ſtipulator habeat ſolū partē vēditā p2o alio intereſſe ⁊ ſic cogeret ſtare cōioni,qd eſt ꝯ.l.ſi ſortē.§.ſi centū.ff.d ꝯdi.indebi.iſtā declarationeʒ impugnat Alexan.vt hic p eū:⁊ bñ.ego vltra eum dico forti⁹ ꝙ iſte intellectus cuma.non tollit difficultatem tex.q2 dato ꝙ iſta differentia eſſet vera quo ad ſtipulationem de defendendo p2out tenet Raph.cu.ſed credo nō bene.iſta differētia nō p2ocederet niſi in vno caſu tex.noſtri,quātum ad ſtipulationē de defendendo in cā euictionis,quantum ad alios caſus non eſſet differētia:⁊ tñ tex.in ver.fi.vult eſſe dr̄iaʒ inter ꝓmiſſorem ⁊ eius hr̄des,⁊ ſtipulatorē ⁊ ei⁹ hr̄des.ꝑſertim in ſtipulatione noui operis:⁊ in ſtipulatione de defendendo. Et ꝓpterea ꝯſiderabā quartū intellectū ad verſi.fi.vbi iuriſcōſult⁹ loquitur in diſtructione operis ⁊ defenſione:ibi, ipſi aūt ꝓmiſſori ꝓ parte neqʒ reſtitutio neqʒ defenſio ē ⁊c.⁊ ſic in iſtis duabus ſtipulationib⁹ oſtēdit eſſe aliud in ꝓmiſſore ⁊ ei⁹ heredibus ⁊ aliud in ſtipulatore ⁊ ei⁹ hr̄dib⁹:nam in heredibus ſtipulatoris eſt in eoꝝ electiōe vel agere p2eciſe ad factū:⁊ ſic ad deſtructionē vel defenſionē:⁊ tunc obligatio eſt indiuidua inter ipſos hr̄des ſtipulatoris vel agere ad intereſſe:⁊ tūc erit didiuidua int' eos ꝓbationib⁹ hr̄ditarijs: ⁊ hec ſtatuta ſunt ad vtilitatē ſtipulatorū:vt dicit litera nō exponendo ꝓ vtilitate id eſt intereſſe cōſequēdi eā ꝓut exponūt Bar.⁊ Ang.hic: q2 eſt inepta expoſitio.intelligo ego rōneʒ ꝓut vt iacet ꝓ vtilitate ſtipulatoꝝ eē ſtatutū,vt habeāt electionē agēdi ad intereſſe vel agēdi pciſe ad ipſum factū: ⁊ tunc obligatio erit diuidua ſed ex parte ꝓmiſſoris vel heredū obligatio ad factum eſt indiuidua.q2 p2eciſe cogunt vel deſtruere edificatum poſt nuntiationē noui operis vel defēdere in totum in cā euictionis ⁊ ꝙ p2omiſſor vel eius hr̄des poſſint cōpelli ad ipſum factum q2 eſt obligatio legalis q2 p2eciſe cogit ad factum vt dclarat Bar.i.l.ſtipulatiōes n̄ diuidunt.in viij.q.ſ.eo. ꝙ deſtructio operis facti poſt factā mutationē illa ſit p2eciſa:text.eſt in.le. ſtipulatio.§.ſi qs aūt.⁊ ibi Bar.not.ff.d ope.no nun.ſimil'r in defenſiōe ex cā euictionis rei vēdite de qua loquitur text. ꝙ etiā ſit p2eciſa ex parte ꝓmiſſoris vel heredum eius ptʒ duplici rōne.Prima,q2 eſt obligatio legalis in cui⁹ locū ſuccedit obligatio hoīs.Scda rō,q2 ſtipulatio de defēdēdo in cauſa euictiōis eſt explicēda in iudicio ⁊ per cōſequēs eſt pciſa.l. ſʒ ⁊ he.§.pter.⁊ ibi Bar.no.ff.de pe.l.eum ꝓ quo.ff.de in ius voc.⁊ ibi.Pau.de ca.ꝯcludo ꝙ ipſuʒ factum ex vtraqʒ parte tā ex parte hr̄dū ꝓmiſſoris q̄ʒ hr̄dū ſtipulationis eſt indiuiduū.vt dicit Bar.ſed differētia eſt,q2 ex parte heredū ſtipulatoris obligatio actiua nō eſt pciſa ad factū,q2 poſſunt ſi volūt agere ad factum vel intereſſe,ſʒ ex parte ꝓmiſſoris vl' ei⁹ hr̄dū eſt p2eciſa iſta obligatio:ita ꝙ cogantur p2eciſe defendere vl' deſtruere, adeo ꝙ non poſſent ꝓ parte deſtruere vl dfēdere.¶ In tex.ibi fructuaria,itellige ꝓcedere ſi agatur ad intereſſe q2 vſufructuari⁹ nō ſit vſus arbitrio boni viri vl' ſi agat rōne rei nō reſtitute ſecus ſi ageretur ad rei reſtitutionē:q2 obligatio rem reſtitui eſt indiuidua ſolutione non ſoluʒ quo ad ꝓmiſſorem ſed eius heredes.l.ſi duo.ff.depoſi.dclarat Bar.in.§.cato.in.ij.oppo.s.eo.ſed etiam ex parte heredū ſtipulatoris no.i.l.j.§.ſi pecunia in ſacculo.ff.depoſi.quē
4 tex.ad hoc reputat ſingularē Alex.hic.¶†Tertio iquātum tex.ſubdit ⁊ dāni infecti.aduerte ꝙ iſta ſimilitudo nō eſt ſimplicit':ſed ſm quid,q2 nō eſt ſimilitudo in facto p2incipali:nā cautio dāni infecti nō cōtinet factum diuiduum p2eſtandum ad ꝙ poſſit agi ſicut ꝯtinet in alijs ſtipulationibus vt poſſūt petere rem defendi vel opus deſtrui,ſolū eſt ergo ſimilitudo quo ad intereſſe quādo in p2omiſſione damni infecti venit intereſſe ſi cōtingat damnū dari.l.in hanc.⁊.l.in ſtipulatiōe.ff. d dā.infec.⁊ ex hoc noto,qd ad hoc vt ꝓcedat ar.a ſimili non reqrit ſimilitudo per oīa ſed ſufficit ſimilitudo de q̄ agit.Ego ſoleo pōderare tex.meliorem de iure in.l.fin.C.de collatiōibus.apud canoniſtas eſt tex. in.c.cōſtituit.vbi Abb.in iij.no.multū no.d appel.⁊ tex.i.c.quēadmodū.in.ij.no.de iureiu.¶ Quarto circa tex.in verbo reſtitui tamen opus illud verbuʒ reſtitui capit ꝓ deſtructione p2out capitur in multis legibus tituli.ff.d ope.no.nun.reſtituere eſt in p2iſtinum ſtatum ſeu formā reſtituere.argu.l.qd ſi minor.§.reſtitui.ff.de min.expeditis textua.venio ad expeditionē gl.⁊ capio.gl.⁊c. ¶ Gl.in verbo ex dāni infecti:diuidit i duas partes.In p2ia declarat text.quo ad ſtipulationē damni infecti. In ſecunda quo ad ſtipulationeʒ de ope.no.nūtia. Secunda ibi,idem in actiōe in factū.¶ Glo.in verbo neqʒ reſtitutio diuido magiſtralit' in tres partes.In p2ima declarat tex.in verbo reſtitutio.In ſecūda declarat tex.in verbo defenſio triplicit' exponēdo verbū defenſio.In tertia,q2 iſte tex.in.fi.loquitur de ꝓmiſſore ⁊ nō de ei⁹ heredibus gl.declarat an iſte quatuor ſtipulatiōes de qub⁹ in tex.ex parte heredū ꝓmiſſoris ſint indiuidue.Scda ibi,⁊ ꝙ ſubijcit.Tertia ibi.Itē heredes ꝓmiſſoris.¶ In eadē gl.ibi.ſed ibi eſt ſolutio.Iſte p2im⁹ intellectus Io.poſitus in gl.ꝙ tex.in verbo defenſio: intelligat in cā dāni infecti ꝓcedit qñ vnus eſſet p2incipalis domin⁹ dom⁹ ruinoſe conuentus officio iudicis vt caueat de damno infecto iuxta.l.in quilino.cum gl.ff.de dam.infec.q2 ſi p2o parte tantum caueat committitur in totuʒ p.l.in ſtipulatione.ff

de dam.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

de dā.infec.sec⁹ si esset in pluribus vel hr̄dibus vel principa lib⁹.ita loquit.l.si cōmunes.allegata .p cōtraria. Raph. cu. reprehēdit istū primū intellectū et istam saluationem Bart. q2 nō pōt ɔuenire ad tex.in ver.pmissori q loquit qn̄ pmissio pcessit in causa damni infecti:z sic isto tex. nō cōueniebatur vt pmitteret,sed ad interesse ɔueniebatur. Alex.saluat z glo. z Bar.qd isto tex.in verbo promissori:erat bene pmissum q prestaret cautionem dāni infecti nō tamen erat promissuz de ipso dāno infecto.ista saluatio Alex.mihi,nō placet. Primo q2 diuinat.Scd̄o z fortius q2 promittendo q prestaret cautionē damni infecti statim est obligatus ac si eā prestitisset:q2
5 habes egregiā decisionē alibi† qd si promitto me obligaturuz in cētum statim possum cōueniri sicut si obligassem me ad cētum cā circuit⁹ euitādi.l.dn̄s.testō.ff.de cōdi. inde.dictuz est singulare alberti Galioti qd refert z sequitur Jo.an. in addi Spe.in ti.de obl.z sol.super Rub.in.j.col.refert z sequit domi.Alex.in.d.l.dominus testō.z in.l.fundus.§.seruuz tuuz. in.j.no.per illum tex.ff.si cer.pe.

Lex v.

1 ¶ Stipulationum summa diuisio.
2 Cautio damni infecti interponitur officio iudicis.
3 Super quacunqz re pōt fieri cōtractus:potest ibi regulariter fieri stipulatio.
4 Stipulatio non est contractus.
5 Que differētia sit inter stipulationes iudiciales z pretorias.
6 Stipulatio de rato est pretoria.
7 Qn̄.l.pretoria loquens in vna persona extendit per iuriscōsultum ad aliam personā:illa dispositio dicit esse esse ius ciuile z non pretium.
8 Que vtilitas sit q stipulatio dicat pretoria vel iudicialis.
9 Cautiones que interponunt ex forma statuti an dicātur pretorie vel ciuiles.
10 Comes equiparatur presidi,z sic magistratui.
11 Actiones penales descēdentes ex statutis episcoporū comitū marchionū z,ducum erunt solum annales prout actiones pretorie penales.

1 STipulationū. †In ista lege ponitur tertia diuisio stipulationū:nam oīs stipulatio siue dari:siue fieri contineat.siue diuidua siue indiuidua sit: aut est iudicialis:aut pretoria:aut cōuētiōalis aut cōis,vt habes exēpla in tex.z istud sit loco summarij. casum in terminis pone
1 ad rudem corticē litere. Pondera in primis a text. in verbo mero bis repetito in litera:q merū intelligit idest purū z simplex.ita exponit gl.insti.de diui.stip.in prin.q Ang.reputat ad hoc esse sing.merum ergo dr ab oī alia re separatuz.l. qui res.§.mihi rome.z ibi gl.in verbo meruz.ff.de sol. facit. l.si sic.in prin.z ibi Ang.z Mod.ad hoc no.ff.de lega.j. Et per hoc dt Ang.hic,se cōsuluisse in ciuitate Perusij si statutū disponat q a mera interlocutoria non possit appellari : tn̄ poterit appellari ab interlocutoria in q̄ iudex pnūciauit instrumentū publicū mādatū executioni,q2 habet vim diffinitiue.dt fuisse ita cōsultum ɔ multos doc.l3 alij doctores contrariū cōsuluerint. Istā decisionē Ang.sequunt Jmo. Pau. de ca.z oēs Mod.psequere vt lati⁹ per Alex.z Aret. hic:z
2 late p Fel.in rub.ex de re iud.in.iij.z.iiij.col. ¶ † Scd̄o no.in ver.ptorie:fm Bar.j.in vlt. col. q cautio dāni infecti interponit officio iudicis.de q̄ dic vt habet in.l.in quilino.ō dam.
3 infec.ad quē locū Bar.hic se remittit. ¶ †Tertio no.in vers. ɔuētionales ibi:q pene rerū contrahendum : qd super quacūqz re pōt fieri ɔctus pōt etiā ibi regul'r fieri stipulatio. z sicut stipulatio dr eē gn̄alis ad oēs ɔctus imo hodie de cōsuetudine instrō publico in fine apponūt notarij stipulationem
4 fm Bar.i.l.ij.i fi.C.de cōd.ob cā3.†Et sic pōdera b q cum isto tex.fiat equparatio ō ɔctib⁹ ad stipulationez z nullū simile sit idē.l.qd nerua.ff.deposi.gl.i.c.capl'm sancte crucis.ō rescri. ergo hic.pbat q stipulatio nō est ɔct⁹.ita no. Jmo. Lud.ro. z oēs Mod.hic adde q an̄ eos istō no.ex hoc tex.gl.or.in.§. ɔuētionales.insti.de diui.stip.in vbo cōtrahēdarum. Idē t3 gl.in.l.ij.in gl.ma.an̄ fi.C.de iure emphyte.facit bn̄ tex. inst. ō obl.in fi.z ibi gl.large tn̄ z improprie stipulatio pōt dici cōtract⁹.tex.sunt infiniti qui appellāt stipulationem contractū tex.in.l.j.C.vt ac.ab herede z ɔ heredes.z tex.in.l.prepostere.C.de testa,z tex.in §.ff.de pactis.z i.l.si donatiōis.C.q me t cau.nā alibi dicit iurisconsultus omnis obligatio pro contractu accipitur,dicit tex.in.l.omnem.ff.de iudi.z q stipulatio dicat larga z improprie cōtract⁹ habes gl.ord. in aut.sacramēta puberū.in verbo ɔctibus.C.si aduer.vendi. firmāt Bar.z alij.in.d.l.si donatiōes.Bal.in.l.ɔct⁹.in.j.colū. C.de si.instrumentorū.z p hoc inferūt Jmo. Roma.z Alex.hic.q statutū loquēs in ɔctibus nō haberet locū in stipulatione cū a in statutis verba debeāt ppie intelligi q2 stipulatio n̄ est proprie ɔctus ergo statutū loquēs in contractibus non haberet locum in stipulatiōibus:credo q ista decisio Jmo. Lud.ro.z Alex.nō sit vera,q2 regulā habem⁹,q ex identitate rationis etiam in correctorijs z penalibus nedū in statutis fit extēsio ō stricta z ppria significatiōe ad latā.gl.in aut.vt hi q oblig. se lphi.habere res mi.§.hec oīa.in glo.in vbo ad curationē. cola.vj.gl.i cle.j.in vbo eligat.ō elec.ergo cū appel.ɔct⁹ saltē largo mō veniat stipulatio si esset idētitas rōnis crederez q statutū habeat locū in stipulatiōe:z sic ɔ Jmo.z Mod.pro ɔfirmatione esset vidēdū an statutū loquēs in ɔctib⁹ habeat locū in quasi ɔctibus: z sic in aditione hereditatis,exēplum statutū phibet ne mulier ɔherc possit sine ɔsensu duor propinquior, an poterit adire hr̄ditatē sine ɔsensu. Et ā habeat locū in liberatiōe Bar.in hoc est sibi ō directo ɔri⁹.na3 l.apō iulianū.§.si.ff.ex quib.ca.in pos.ea.tenuit q nō q2 statutū loquēs in ɔctibus nō h3 locū in quasi ɔctu.ɔriū tenuit idē Bar. in.l.more.in pn̄.ff.de acqui.here. Ego p multa media tenui istā scd̄am q habeat locū in quasi ɔctibus in.l.sine apud acta post Bal.ibi.C.ō trāsac.vbi pista parte adduxi quinqz fundamēta.examināt omnes Mod.in.l.mutū.ff.ō acquir.here. ¶ Capio gl.i verbo ptorie: quā diuide in duas partes pncipales. Jn prima ponit tres differētias int stipulationes ptorias z iudiciales.Scd̄o declarat qn̄ dicant stipulatiōes.cōes. Sc. a ibi cōes aūt,z qlibet pars posset subdiuidi in al's ptes.
5 pro†clara intelligētia duo sunt principalit videnda. Primo q̄ differētia sit inter stipulationes iudiciales z ptorias. Scd̄o ne i vanū videamur laborare habem⁹ videre cui⁹ effect⁹ seu vtilitatis sit an stipulatio sit iudicialis ā ptoria. ¶ Circa primū q̄ differētia sit int stipulatiōes iudiciales z ptorias.gloss. h ponit tres drīas z cōiter tenet sa.gl.in verbo veniūt.§.ptorias aūt.ist.ō diui.stipu.addit q̄rto q2 stipulatiōes ptorie sūt recollecte sub vno ti.ff.ō pto.stipu.s stipulatiōes iudiciales sūt vage p totū corp⁹ iuris ciuilis.bar.rephēdit istā drīā pp stipulatione et legator noīe caueat:q̄ ē ptoria:z tn̄ nō ponit in illo ti.z pstipulationē ō dāno infec.que similit est pretoria b z tn̄ nō ponit in illo ti. S3 p certo Bart.in hoc errat:q2 imo stipulatio ō dāno infec.expresse ponitur in illo tit.tex.habes ibi in.j.§.itē ex cā dāni infecti.z.in.l.ij.§.incertā.ff.de pretō. stip. Preterea qn̄ et iste dne stipulatiōes nō essent in illo titulo adhuc differētia gl.nō meret reprehēdi: na3 cautio vt legator noie caueat:h3 titulū ō p se.sic z cautio dāni infecti h3 et titulū de p se:ō nō ponunt sub illo titulo vt ēt Ang.hic. Sed vltra Bar.ista quarta differētia melius reprehenditur per Jo.fab.§.j.insti.ō diui.stip.z sibi ascribit mētionem ō eo non faciens Alex.hic dt enim Jo.fab.q ista differentia glos. c quarta est falsa.per tex.in.l.j.§.iubet pretor.ff.ō col.bo.vbi qn̄ fili⁹ emācipatus vult succedere patri cū filijs retentis in ptāte cogitur cauere ō cōferēdis bonis suis alijs fratrib⁹ ista cautio est pretoria:z tn̄ nō ponitur sub titulo de dāno infecto: nisi diceres q etiā h3 titulū de per se.l.de col.vera ergo differētia est quā gl.scd̄o loco ponit hic z gl.insti.de diui.stip.z Bar.hic post Pe.z sequunt oēs hic:z ita ēt tenet Jo.fab.in §.j.insti.de diui.stip.q stipulatiōes iudiciales dicant que descēdūt a legib⁹ iuriscōsultor vel imperator siue iudex adeat principal'r siue nō:pretorie que descēdūt ab edictio ptorum cōes q̄ mixti3 aliqn̄ a legibus iuriscōsultorū aliqn̄ ab edictis pretorū,oēs ita tenēt. Tu aduerte q ista cōis differētia nō videt bn̄ esse i mēte hui⁹ tex.z tex.isti.de diui.stip.nā isti tex. dicūt q stipulationes iudiciales dicuntur que in causis ex mero iudicis officio pstant:z similiter pretorie que a mero pretorio officio pficiscunt. Pōdera q tex.nō dt ab edicto pretoria pficiscunt:sed a mero officio pretoris pficiscunt. Et propterea reperio q Jo.fa.in.§.i.insti.de diui.stip.ppedēs vt puto addit huic dclaratiōi vnū verbuz q credo valde necessariū.stipulatiōes iudiciales dicunt ille q̄ a legib⁹ iurisconsultorū vel imperatorum sunt adinuente z per officiū iudicis viuētis exercentur vbicūqz equum z iustum ei visum sit:z ad hoc dicit facere istu3 tex.dum dicit q a iurisdictione veniunt. Pondera verbū que a iurisdictione veniūt in verbo veniūt, alio mō saluat cu.z dicit q stipulationes iudiciales dicuntur q̄ a mero officio iudicis viuētis proficiscūtur ex dispositiōe legis ciuilis z similiter ptorie q̄ pficiscunt ex dispōne edicti pretoris.z tex.cu3 mysterio dt mero: q2 ad hoc vt stipulationes dicant ciuiles ē necesse q pficiscant a mero officio iudicis viuētis nō ab edicto ptoris mortui vt puta q2 ō illis se nō im
c pediuit. ¶ † Successiue attēde diligent in quantū Bart.de
6 clarando quomodo stipulatio de rato dicat esse pretoria ēt q2

a ¶ Pōdera in pmis zc.ō hac mr̄ia.s.ō snia iterlocutoria simplici z de illa q̄ h3 vim diffinitiuā q̄ etiā dr interlocutoria z de ipsa diffinitiua:vide ple.p Are. post Lud.ro. hic z post. Ang.in ɔsi. hic p eū alle. z pleni⁹ p Feli.in loco hic alle.vbi recitat q̄ hic ponuntur per Are.z multa alia addit z dat cōmunes z veras ɔclusiones.

b Et sic pōdera zc.de hoc vide omnino Bal.no. in rep.rub.isti⁹ ti.co. xxij. ver.vlteri⁹ p cōplemento mr̄ie huius rub.

c ¶ Successiue attēde.de mr̄ia extēsionis vltra locos cōes vbi tractatur.vide Bar b. i c fil.suo incip. spectabilis q ē post.ɔsi. Alexā.xlvj. iij.vo. pau. de cast.cons. cccxxiiij.z ɔsil.cccxxxvij.z ɔsil.xc. ij.z in consil. xxxvij. s3 antiquā impssionē.z Alex.ɔsi.cclxxxiiij. vlt.char.i.ij. vol.z in.cōsi. lij.incip.callimachus.in iiij.vol.vin. de palliotis i cōs.inci.visa quadā cōstōne : qd est p⁹ cōsi.lij.Allex.ad materiā de q̄ hic i

opere faciūt not.i.l.i⁹ aūt ciuile.ff. d iure. Itē facit illud q̄ expectatiua ꝯcessa ad certum tps si prorogetur i aliud lōgi⁹ tps dicat eadē vel noua.d quo per Pau.de ca. in consil.suo cxiiij.fm ātiq̄ ipsionē.

a ¶ Successiue in quantū. ad hoc vide d'o Mat.in nota.suo cre. icip. no.vnū notabile: ⁊ q̄ ibi dixi vide q̄ ponunt cano.i.c.quā frequent.in princi.vt li.nō ꝯte.Barba in rep.rub.C.q admit. ⁊ qd idem possint duces comites ⁊ marchiōes in ducatu ꝯmitatu ⁊ marchionatu suo qd imperator i suo iperio vltra allegata hic maxime p Alex.vid Pau. de ca.in ꝯsil. ccxv.fm antiquā ipresionē seq̄t Alex. ꝯs.ij. i.j.vol. Ang.in.ꝯsi. ccxcij. incip. i casu accusatiōis i antiq. Barb.consi. xxxiiij.icip.p clara i.j.ꝯte. Fel.i.q̄in ecclesiarum. p tres primas col.vel char. de ꝯstitu. aduerteēt quod rex fracoruꝫ nō subest romano imperio.c.p.venerabilē.§.videbatur.in fi.

pretor adinuenit ꝙ pcurator actoris de cuius mādato dubitat cauēdo de rato debeat admitti p tex.in.l.non solū.§.q alieno.ff.d pcura.q tex.nihil penit⁹ facit, sꝫ debuit allegare tex. expresse declarātē istā cautionē rati esse pretoriā; in l.seruum quoq.§.ait pretor.ff.d pcura. postea per.l.ciuilem extensum
7 est ad procuratorē rei.l.nō solum.§.fi.ff.d procura. ¶ † Nota diligēter ex isto vltimo fundamēto Bar.vnū ꝙ Are.reputat nouū ⁊ singulare valde, ꝙ qñ.l.pretoria loquēs i vna persona puta in pcuratore actoris.d.l.seruum quoq.§.ait pretor.extēditur per iurisc̄osultum ad aliam personam put hic ad procuratorem rei.illa dispositio extēdens dicitur esse ius ciuile nō aūt pretorium.ita vult Bar.hic.istud idem expressius tenet Bart.i.l.i.ad fi.prin.ff.si quis omis.cau.testa.ꝯtra istā cōclusionem Bar.insurgit solus Are.h per tex.in.l.lex cornelia.§.j.ff.de vulg.⁊ pupil.iūcta.l.pr̄ instituto.in fi.ff.de capti.nā lex cornelia sustinet testamēta eorum qui capti sunt ab hostib⁹:⁊ sic efficiunt serui hostiū ⁊ moriunt penes eos.l. cornelia fingit eos esse mortuos testm̄ nihil valet mero iure: q2 seru⁹ pōt testari.sꝫ lex cornelia sustinet testamēta q2 fingit esse mortuos hora pambula captiuitatis: sꝫ ista l.corne.nihil loquitur de substitutionib⁹ pupillarib⁹ si pupill⁹ capiat ab hostibus ⁊ moriatur penes eos: an habebit locum substitutio pupillaris:lex cornelia nō extēdit. sed ptor extēdit illā l.cornel.loquentē de principali testamēto vt etiā habeat locū in tabulis pupillaribus.ita tex.in.d.l.pater instituto in fi.de capti.⁊ ibi gl.in.l.lex cornelia in verbo ea lege.⁊ tñ.l.ptoria q̄ extēdit legē corneliam in eo ꝙ extēdit nō appellat ptoria sed ciuilis: ergo ꝯclusio Bar.nō est vera:rñdet Are.ꝙ imo ptor vin⁹ est q facit illā extēsionē legis cornelie ad tabulas pupillares:vt ptꝫ in.d.l.pr̄ instituto.in fi.merito non appellat ius ptoriū ꝙ d2 ꝙ est inductū ab edicto pretoris mortui. Tu vltra Are.rñde,ꝙ ibi illa extēsio legis cornelie nō fit a pretore nec mortuo nec viuo:imo fit ibi a iurisc̄osulto: nā iurisc̄osult⁹ qui in illa.l.pr̄ instituto.dt.ꝙ pretor.s.viu⁹ debeat sequi nō min⁹ patris quā legis voluntatē in exequendo testatoris volūtatē: ꝯfirmo per tex.in.d.l.lege cornelia.in verbo ex eadē capiēdo dictionē ex proprie sine violatiōe vbi ex eadē.l.cornelia dt tex.sustinētur tabule pupillares ⁊c.ibi ergo d2 istud esse ex dispositione legis ciuilis non iuris pretor. Et ita tenēt Ang.⁊ Raph.cu.in.d.l.lex corne.ꝙ illa extensio ad tabulas pupillares fiat a iurisc̄osulto seu a lege ciuili:sꝫ Bar.⁊ alij ibi.⁊ in.d.l.pr̄.tenēt oppositū quāuis Are.ñ faciat mētionē, ꝙ imo illa extēsio fiat a pretore mortuo:⁊ tñ nō d2 lex ptoria: ⁊ lꝫ Bar.nō bñ probet istā opi.tñ p eo vr̄ stringere tex.in.d.l. pater instituto.in fi.in verbo vtiles actiōes.vbi substituto in tabulis pupillarib⁹ pupillo capto dant vtiles actiōes: ergo ptꝫ ꝙ dātur d iure pretorio:lꝫ pretor nō pōt facere quē directo hrdē.§.quos aūt.insti.de bo.pos.sed rñde no.ad illū tex. ꝙ id ibi dantur vtiles illi substituto in pupillaribus tabulis ⁊ nō directe actiōes:eo quia nō venit directo ex verbis legis cornelie:sꝫ p extēsionē iurisc̄osulti,⁊ habem⁹ regulā ꝙ qñ qs venit p extēsionē iurisc̄osulti hꝫ vtiles actiones.tex.ē in l.pe. ff.si q̄ lru.pau.fe.dica.per quē ita dclarat Barto.in l.curatoris.C.d neg.gest.⁊ in.l.j.in.ij.col.ff.d acti.⁊ ob. Scdo ꝯ ꝯclusionē Bar.Are.adducit glo.quā ad hoc reputat singularē in. l.ij.ff.de pos.her.pe.vbi gl.dt ꝙ actio q̄ est ciuilis ⁊ extēditur a pretore d psona ad psonā nō est pretoria sꝫ remanet ciuilis. Sed rñdeo tripliciter ad illā gl. Primo dico ꝙ ibi illa extensio de petitione hereditatis que extenditur ad bonorū possessionē:⁊ cōsequenter fiat bonorum possessoria hereditatis petitio illa fit ex iterpretatione iurisc̄osulti.ita rñdet Bar.in.l. j.ad fi.pri.ff.si quis omis.cā test. Scdo dico ꝙ illa gl.nō bene dt:q2 tu habes gl.no.ꝯriam in.§.sed iste.in gl.i.insti.de acti. vbi gl.tāgit de istis actiōibus q̄ extendunt an dicātur ciuiles vel non.Tertio rñdeo ꝙ posito ꝙ illa gl.esset vera tñ nihil ad ppositū nostrū:q2 Bar.loquit i extēsione que fit simpliciter. ibi aūt gl.loquitur de simplici extensione imo de translatiōe ⁊ mutatione nois:q2 ibi petitio hereditatis transmutatur ⁊ d2 bonorū possessoria hrditatis petitio,isto mō remanet ofensata ꝯclusio Bar.vltra Are.contra Bar.fortiter facit tex.in. l.j in pri.ff.si q̄s omis.cā test.iūcta.l.si quis pecuniā.§.quāq̄.⁊.l.q2 aūt.§.hoc edictū ff.si qs omis.cā test.est verū si velles extendere Bar.oporteret dicere qd illi tex.nō clare aperiūt:tñ d mēte illorum iuriū est vt remaneat ptoria licet nō clare dicāt tenēdo ꝯclusionē Bar.quā tene ⁊ signa.pro ꝯclusione Barto.adde bonū tex.in.l.electio.§ plurib⁹.ff.de noxa.vbi actio noxalis que est ciuilis ⁊ datur ꝯ dños pro noxa seruorum extendit a pretore vt ꝯperat etiā cōtra illū dñm qui dolo desiit possidere:⁊ tamen in casu extenso dicitur esse pretoria,vt vlt.Bart.⁊ nō ciuilis:est verū qd gl.ibi voluit destruere illū tex.de qua destructiōe ego nō facerē vim:⁊ illū tex.allegat gl.i.ij.ff.de bo.pos.here.pe. Itē p cōclusiōe gl.facit bene tex.in.l.ius ciuile.⁊ in.l.ius aūt ciuile.ff.de iust.⁊ iur.vbi dicunt tex.ꝙ qñ ius ciuile aliquid addit iuri ptorio efficit ciuile,⁊ eꝯ si ptorium addit ciuili ius ciuile efficit pretoriū;in eo ꝙ extendit:⁊ sic teneo istā cōclusionē ꝙ qñ remediū inuentū a pretore lex ciuilis extendit ad alium casum vel psonā efficitur i⁹ ciuile in eo ꝙ extendit:⁊ ita habem⁹ expeditum primum
8 principale. ¶ † Nunc est vidēdū cui⁹ effect⁹ ⁊ vtilitatis sit illud ꝙ dt tex.⁊ id sup quo tm̄ laborauim⁹ an stipulatio dicat pretoria vel iudicialis. Bar.ſ.in vlt.q.ponit vnā vtilitatem, ego plenius;nā stipulationes iudiciales nō exigunt fideiussorē vel pignora sed simplicem cautionē nisi secus sit dictū.l. sancim⁹.C.de verb.sig.l.iiij.ff.de euic.⁊ tñ omnes stipulationes pretorie etiā si nihil sit dictū requirūt satisdationē aut pignora aut fideiussorē.l.j.§.stipulationū.l.ptorie satisdationes.ff.de pto.stip.tex.i.l j.§.iubet.ver.caueri.ff.d colla.bo.⁊ istum passum examinaui ordinarie:vbi pro ꝯ adduxi fundamēta in.l.sancimus.C.de xb.sig.ista est cōis ꝙ in stipulationib⁹ iudicialib⁹ nō requirant pignora siue fideiussores: sec⁹ in ptorijs stipulatiōibus.ibi etiam tetigi que dt Bar.j.in.q. vlt. Jo.fab.in.§.i.in fi.inst.de diui.stip.ponit duas al's vtilitates:sꝫ primā reprehēdit:ponit postea scđam,q2 ptorias stipulatiōes necesse est semp ⁊ ad semꝑ ꝯstari sed nō iudiciales ⁊ cōes:q2 nō sunt necessitatis.nihil allegat sine legib⁹ego nō credo sibi:imo credo ꝯriū ꝙ iudiciales sint necessarie,aliud nō reperio a scribētib⁹. Ego vltra scribētes addo duas alias vtilitates. Prima est ex verbis Bar.in.§.cato.in.ij.q.e.vbi Bar.dt ꝙ in oibus stipulatiōib⁹ ptorijs q̄ ꝯtinēt indiuiduū si moriatur promissor relictis pluribus heredibus ⁊ vn⁹ ꝯfaciat:ille solus incidit in penā:alij nō:sꝫ in stipulationib⁹ iudicialibus est secus q2 stipulatio dupla quādo nō est pretoria sed iudicialis si moriat pmissor relictis plurib⁹ hrdibus ⁊ vnus cōtrafaciat oēs tenentur insolidum per tex.in l.cū ex cā.j.eo.ergo vult ꝙ in stipulationibus pretorijs si vnus ꝯueniat solus incidit in penam secus in stipulationibus iudicialibus.vltima vtilitas est:q2 stipulatiōes ciuiles quamuis penales tñ sunt perpetue.in sti.de perpe.⁊ tēpo.actio.in princ. sed pretorie penales sunt annales.l.in honorarijs.ff.de ac.⁊ obl.⁊ istud etiā ad aliud propositum dicit Bar.ſ.in.j.q.⁊ ibi
9 reseruo dōm. ¶ † Extra gl.inquātum querit Bar.de cautionib⁹ q̄ interponūt ex forma statutorum an dicātur pretorie vel ciuiles.cum Bar.trāseunt cōiter oēs hic excepto Bal.in.l.oēs populi.in.vij.col.ff.de iusti:⁊ iure.qui in statutis ancianorū Are.hic no. ¶ Nota diligēt regulā Bar.qd statutum ꝯditum vel priorum populi contradicit Barto.⁊ male:vt per Alex. ⁊ ab epo cōite marchiōe:⁊ duce cēset esse ius ptoriū nō aūt ciuile. Adde ꝙ ꝯ hoc infert no.Bar.in.l.ij.ad fi.ff.de bon.pos.ꝙ si p statutū epi comitis:marchiōis:vel ducis:deferat hereditas vel successio quo q̄ casu cum sit ius pretoriū nō possunt facere aliquē directo heredē sed bonorum possessorē;ꝯ necessaria eēt agnitio bonorum possessiōis i iudicio.iuxta.l.fi.C.q admit. Itē deberet cognosci intra.xl.dies si est extraneus:si est de suis intra annū:iuxta.l.ij.⁊.l.emācipata.C.q admitt. vbi al's de iure ciuili posset vsq ad annos xxx.l.lꝫ.C.de iu.de libe.sequit no.Bal.in.l j.in.vj.q.C.q admit.⁊ in.l.certuꝫ.in iiij.col.C.vnde legi. Itē p istā regulā infert no.Bar.in.l.ij.§. fi.ff.de vsucap.p emp.qd prescriptio annalis inducta p epm̄ comitē marchionē:vel ducem: cum dicatur ius pretoriū;ad hoc vt interrumpat talis prescriptio annalis requirit litisꝯtestatio.l.j.⁊.ij.C.quādo lib.prin.datus. Item ad aliud ꝙ dicit Bar.in specie ꝙ ꝯstitutio epi sit ius pretoriū adde Bal. in.l.id quod pauperib⁹ in.iij.col.C.de epis.⁊ cle.vbi per hoc infert ꝙ tps inductum ex constitutione episcopali cum sit ptoria:⁊ ꝯ ꝯsequens vtile qd nō currit ignoranti: q2 tempora inducta a pretore semper sunt vtilia ⁊ non currunt ignorātibus vt declarat gl.in ru.de diuer.⁊ tempo.prescrip.⁊ ꝙ ꝯstitutiones episcoporū sint ius pretoriū ⁊ nō ciuile dt ēt Bal. in.l.si ꝑdiū.in.j.col.C.de edil.actio.⁊.in.l.siue pars ad fi.C. de dila.⁊ in.c.ecclesia sancte Marie.ad fi.de ꝯst. Joā.d imo. in cle.j.de in integ.resti.⁊ no.idē Bal.in.l.oēs populi.in.vij. col.ff.de insti.⁊ iure.vbi dicit ꝙ ideo statutū epi est ius pretorium.q2 episcopus est magistratus siue pretor quidā in sua diocesi. Alibi dicit no.Bal.in.l.pro grāma.C.ꝯmi.episto.ꝙ cum episcop⁹ sit similis pretori sicut nō reperit aliqd edictū pretoris de pena capitali:ita non posset episcopus facere statuta capitalia quod si quis cōmiserit homicidium ipo iure sit condemnatus ad penā perpetui carceris vel sit ipso iure
10 degradatus : de quo † tamen dic vt ibi plenius per eum videre poteris.
a ¶ Successiue inquantum a Bartolus dicit de

comite

comite adde ꝙ equiparaẗ p̄sidi ꝛ sic magistratui. gl. est or=dinaria ꝛ multū notanda i. c. j. i v̄bo obseruet. ii ꝺ inesti. inter. do. ꝛ vasal. lis oriatur ꝛ sequuntur indifferēter omnes hic: sed Bal. in l. receptitia. in. j. col. C. de cōsti. pe. tenet ꝯ̄riū nam ꝺ̄t ꝙ comes magis assimilatur principi in suo comitatu ꝙ p̄=sidi. ꝛ iō putat ꝙ ei⁹ statutū sit ius ciuile ꝛ non p̄toriū, ꝯ̄ Bar. hic idem tenet ipse Bal. in. l. exēplo. in pe. q. C. de proba. ꝛ in prin. ffo. in iij. col. ꝛ sequitur cōsulēdo do. Alex. in cōsi. j. qn ti volu. in. x. col. nihil tñ allegāt ꝙ vrgeat cōtra Bart. ex istis habes regulā ad cōclusionez. Bar. ꝙ statuta epo: comituz: marchionum: ꝛ ducū dicūtur ius pretorium ꝛ nō ciuile. Istā ꝯclusionē limitat do. Alex. ꝛ Are. hic: vt p̄cedat qñ isti reco=gnoscerēt superiorē tūc equiparāt p̄sidi ꝛ sic magistratui. put dicit gl. in. d. c. j. ꝛ Bart. hic si aūt nō recognoscerēt superio=rem vel de iure vel de facto tunc habent vim supremi princi=pis: vt dicit Bar. in mille locis in l. j. §. de q̄ aūt restitutiōe. ff. de postu. i. l. relegati. ff. d̄ pe. i. l. hostes. de capti. isto casu eoꝝ statuta dicerēt i⁹ ciuile ñ p̄toriū. ꝛ ꝺ̄t Alex. ꝙ itelligit ita vel le Ang. hic. dicit etiā Aret. ꝙ ista limitatio. Lud. ro. in rub. C. q admit. Tu adde Bal. in l. donationes quas parentes in fi. C. de donati. inter vi. ꝛ vxo. vbi dicit ꝙ multi sunt marchio nes ꝛ epi qui in suo territorio nō magis ligātur legib⁹ q̄ im=perator vel rex: tūc eorū statuta dicerent ius ciuile. vltra p̄di cta vt dem materiā cogitādi circa dicta Bart. cū quibus oēs trāseunt. nam Bar. videtur seipsum ꝯfundere. dicit em̄ Bar. ꝙ si ciuitas facit statutū seu populus vel consilium represen tās populuz qꝺ̄ tale statutū dicit esse ius ciuile per regulam l. oēs populi. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ tñ marchio vel dux illius ciui tatis q est ei superior si facit statutū ꝺ̄r ius pretoriū. istud aut videtur valde absurdū qꝺ̄ statutuz qꝺ̄ facit ipsa ciuitas dicaẗ ius ciuile. ꝛ tñ si eius superior marchio vel dux faciat statutuz dicaẗ ius p̄toriū ꝯ̄ aut. multo magis. C. d̄. sacrosan. eccle. ꝛ. si dicaẗ Bar. nō loquiẗ i ciuitate subdita: sed in ciuitate libera habēte iurisdictionē: d̄ qua loquitur. l. oēs populi. ꝛ Bar. ita ibi summat: q2 illa si faciat statutū ꝺ̄r ciuile. certe si Bar. ha=buit istā mentem idem habeat dicere in marchiōe ꝛ duce da=ta paritate terminoꝝ. aut ciuitas recognoscit superiorē aut ñ recognoscit. eodē modo: aut marchio nō recognoscit superio=rē tunc ei⁹ statutum erit ius ciuile: aut recognoscit ꝛ erit pre toriū: iō nō debuit Bar. facere istā differentiam inter ciuita=tem ꝛ marchionez vel ducē. Secū̄do inquantuz Bar. concludit ꝙ ꝯstitutio epi dicatur ius pretoriū: ꝯ̄ istaz conclusionē Bar. arguo fortiter. nā episcopi equiparātur prefectis p̄torio. glo. est ordi. approbata in. l. j. in fi. ꝛ ibi Bar. eā multum no. seq=tur. ff. de offi. p̄fe p̄reto. sed ego habeo ꝙ p̄fectus p̄torio pōt cōdere legē ciuilē dummodo non contrariā iuri cōi: ꝛ erit ius ciuile ꝛ nō p̄toriū. tex est in. l. ij. q̄ incipit formā. C. de offi. pre=fec. p̄to. ergo similiter ꝺ̄z ꝛ eps. pp hoc reperio ꝙ Bar. qui p̄=pēdit in d. l. oēs populi in. iiij. q. prime q̄ōnis prin. ꝛ in leg. j. in. iu prin. ff. ꝙ qsq3 iur. dicit ꝙ imo est differētia prefectum p̄torio ꝛ epm: q2 prefectus pretorio qui equiparaẗ regibus pōt facere legem gñalem: secus in episcopis ꝛ marchionib⁹, q bñ pñt facere statutum in suis diocesibus sed nō legem ciui lez generalē: sed bñ ius pretoriū. ꝛ isto mō Bar. sibi ꝯ̄rius re cedit a gl. in. d. l. j. ff. de offi. prefec. preto. ¶ † Successiue in=quātum Bar. ꝯcludit ꝙ actiones penales descēdētes ex sta=tutis epoꝝ: comitū: marchionū: ꝛ ducuz: erunt soluz annales put durāt actiones pretorie penales. l. in honorarij. ff. d̄ ac. ꝛ obl. insti. d̄ ppe. ꝛ tēpo. act. quāuis eorū statuta sint ppetua. limita ꝯclusiōe Bar. ꝛ sic r̄gulā i l. honorarijs. ꝛ regulā Bar. duobus modis. Primo vt p̄cedat quando actio penalis in=tentatur ciuiliter ad penā applicādā parti: tunc durat solum sec⁹ si criminaliter tunc durat. xx. annis. l. q̄rela. C. de fal. ꝑ3 Bal. in. l. receptitia. in. j. col. C. de cōst. pecu. quā simpliciter sequitur Alex. hic. Secū̄do singulariter limita vt illa regula sit vera de iure ciuili: secus de iure canonico: q2 remedia p̄toria penalia sunt ppetua ꝛ nulla tpis prescriptiōe finiūtur, ita ad literā ꝺ̄t gl. valde nota. in. c. solicite. in gl. fi. de resti. spo. q̄ gl. reputat sing. ad hoc. Ro. in. l. pretor. §. hoc interdictum. ff. d̄ ope. no. nunt. adde etiam in materia illud ꝙ alibi singulari=ter tenet Ang. in l. iij. in prin. ff. de neg. gest. vbi dicit se cōsu=luisse in ciuitate Florētie, stāte statuto ꝙ nullis actiōibus ciui libus prescribaẗ minori tpe. xxx. an. sub illo verbo ciuilibus ꝯp̄hēdunẗ pretorie actiōes q̄ sunt ciuiles approbatiōe ꝛ dicit ꝙ ita fuit iudicatū. adde ꝙ ita cōsoluit plenius ꝛ meli⁹ An. in cōsi. ccij. inci. in q̄ōne Jo. lanfredi duo solum reuocātur in du bium. vbi loquitur de hypothecaria q̄ est pretoria. l. si tibi. §. de pignore. ff. de pactis. §. item seruiana. insti. d̄ acti. ibi tamē restringit. Ange. hoc esse verum in actione p̄toria subrogata authoritate iuris ciuilis: alias simpliciter male diceret An.

prout etiam tenet Are. hic circa finem.

1 ☞ Stipulatio ex interrogatione ꝛ respōsione debet cōtinere aliquid in futurum dandum vel faciendum.

2 Stipulatio qualiter diffiniatur.

4 Quinq3 sunt de forma stipulationis.

4 Stipulatio est verborum conceptio.

5 Licet in stipulatiōe verba obligatiua debeāt esse p̄ñtis tpis tñ executiua debent esse futuri temporis.

6 Stipulatio cōcepta in verbo executiuo in tēpore de presenti nihil valet.

7 Si pretoria vel ꝯuētiōalis stipulatio ponaẗ accessorie ad alia ꝯctus: l3 cōcipiatur p verbū p̄sentis tpis: tñ valet ꝛ intelligitur ꝯcepta in futurū ꝑm naturā cōtractus. super quo interponiẗ.

8 In stipulationibus ꝯuētionalib⁹ si fiat stipulatio p verbū p̄ñ=tis tpis: ꝛ illud ꝙ pferẗ nō est verū: tūc verbuz p̄ñtis tēporis exponitur pro futuro.

9 Qñ stipulatio cōuētionalis ꝯ̄bitur p verbuz presentis tpis: ꝛ illud ꝙ in cā exprimitur interuenit q2 res erat in presentia ꝛ tradit vel cōstituit se possidere ꝛ promissio est momentanea ex cā lucratiua: ita ꝙ de euictiōe non tenetur tunc stipulatio nihil valet.

10 Qñ stipulatio fit p verba p̄ñtis tpis ꝛ obligatio erat successi ua rōne euictiōis in futurū vl' similis obligatiōis: tūc illa v̄ba quantumcunque presentis temporis interpretantur vt futu rum respiciant.

§. Stipulatio.

Iste. §. ñ summaẗ cōiter q2 ē dif finitio. j. breuis d̄scriptio rei, tñ
1 pōt sic summari. † stipulatio ex iterrogatiōe ꝛ r̄ñsiōe ꝺ̄z ꝯtine re aliq̄d futurū dādū vel faciēdū. h. d. casꝰ ē breuis ꝛ facilis.
2 ¶ † Noto p̄mo ex isto tex. diffinitionē stipulatiōis. ex q̄ diffini tiōe colligunẗ tres cause stipulatiōis: sc3 cā efficiēs cā forma lis ꝛ cā materialis, efficiēs cōsistens in persona interrogantis ꝛ r̄ñdētis. formalis in eo ꝙ ꝺ̄z p̄cedere interrogatio ꝛ sequi r̄ñ sio. istō ē de forma. facit. l. obligamur. §. verbis. ff. de ac. ꝛ obl. ꝛ. l. j. C. de vsur. ꝛ istud ē de forma stiplationis. ꝛ rōnem ponit Bar. in. l. j. §. si qs simpl'r. d̄. eo. ꝛ dixi. d̄. in rub. cā m̄rialis po=niẗ ibi daturū facturūve: q2 materia super qua interponitur stipulatio aut est dādo aut in faciēdo. l. ij. in prin. d̄. e. ꝛ sic vi=des tu p̄cecte qūo ista diffinitio pulchre cōplectitur cāz effi=ciētem causam formalē ꝛ cām materialez, cā aūt finalis stipu lationis ponitur p iurisconsultum in. l. stipulatio ista. §. alte=ri. j. eo. vbi dicit tex. inuente em̄ sunt stipulatiōes vt vnusquisꝗ que sibi acquirat vel stipuletur ꝙ sua interest. Item attende, ꝙ ista diffinitio iuriscōsulti videẗ esse bona: q2 ꝯsistit ex gene re ꝛ differētijs ꝑm ꝙ dn̄t Phi. ꝛ declarat Bar. in. l. j. ff. ꝛ test. ꝛ i. l. j. in p̄n. ff. d̄ acqui. pos. naz diffinitio ꝺ̄z ꝯsistere ex genere ꝛ differentijs in pposito, stipulatio est verboꝝ ꝯceptio. illud verborum cōceptio est genus aptum ad oēm materiā. nā in ꝯctibus in sententijs ꝛ in liberationibus interuenit ꝯceptio verborū q2 exprimūt mentē. l. labeo. §. idē tubero. ff. d̄ supel. leg. dū postea ꝺ̄t, quib⁹ ille q interrogat⁹ r̄ñdet se daturū ꝛc. ista sunt ad differentiā: q2 in ꝯtractibus q fiunt sola consensu non requiritur quod p̄cedat interrogatio ꝛ sequatur r̄ñsio. ꝛ
3 ita habes primuz no. ex tex. ¶ † Secū̄do collige a diligēter hoc
a tex. ꝑm Rapha. cu. quinq3 q̄ sunt de forma stipulationis ex q bus adhuc melius cognosces ꝙ diffinitio est optima ꝛ pfecta. Primū qꝺ̄ vterq3 loquaẗ. l. j. in prin. ꝛ. §. si qs ita in verbo si sine verbis. d̄. eo. Secū̄do qꝺ̄ p̄cedat interrogatio ꝛ sequatur r̄ñ sio vt dixi. d̄. §. prime. Tertio qꝺ̄ stipulatio ꝯtineat aliq̄d dari vel fieri. Quarto qꝺ̄ qs pmittat factū suū ꝛ non alienū facit. l. stipulatio ista. in pri. j. eo. Quinto qꝺ̄ r̄ñsio sit cōformis in=terrogationi. ꝛ istud ē qꝺ̄ ꝺ̄t iste tex. ibi, qꝺ̄ interrogatus ē r̄ñ=det. facit tex. in. l. j. §. si qs simpl'r. ꝛ duobus. §§. sequētib⁹. d̄. eo. Tu adde vltra Rapha. cu. sextuz requisitū qꝺ̄ ē de forma stipulatiōis. sc3 qꝺ̄ respōsio sequatur incōtinēti: q2 ex inerual lo vitiaret. l. j. §. j. d̄. e. Septimo qꝺ̄ partes se inuicē exaudiāt ꝛ intelligāt p sonū verborū ꝛ nō p signa ꝛ motū labiorū. l. j. in prin. vbi dixi. d̄. eodem. ꝛ. §. j. instit. eo. ꝛ ibi glo. in verbo qui=buscunq3 dicit requiri qꝺ̄ verba sint apta ꝛ cōgrua. Ista enim colliguntur ex isto tex. dum dicit, his qui interrogatur datu rum facturumq3 se id qꝺ̄ interrogatus est respōdet, per ista verba apparet qꝺ̄ intellexerūt ad inuicē ꝛ qꝺ̄ statim r̄ñderūt. Et colligitur ex hoc aliud octauuz requisitum qꝺ̄ facta fuit in ter presentes: q2 inter absentes nō pōt fieri stipulatio vt per nuntiū vel epistolā. §. item verborum. vbi gl. institu. de inuti. stip. ꝛ tex. l. j. in p̄n. in verbo neq3 absens. d̄. eo. gl. in. l. ea. q̄. ff.
4 de dona. inter virum ꝛ vxorem. ¶ † Tertio pōderat istū tex. Raph. cu. qꝺ̄ stipulatio sit verborum conceptio vt dicit lite ra: ꝛ ꝯsequēter sit facti. facit cōtra id qꝺ̄ tenet Bald. ꝛ cōiter

qui fil. sint le=git. vide tñ gl. ibi in ver=bo recognos=cat q̄ ꝺ̄t hoc p cedere de fa=cto d̄ quo per Bal. in. l. in. iij. col. ff. d̄ of. p̄fe. vr. nō o=mitto qꝺ̄ di=xit And. de i=ser. i c. j. i. iij. co. d̄ vas. q i d̄ crep. eta. vbi ꝺ̄t qꝺ̄ maiorē h3 ptātez rex frācie i regno suo q̄ iperꝗ=tor i suo ipe=rio.

a ¶ Secū̄do colli ge ꝛc. aduer=te. qꝺ̄ stipula tio p̄ncipaliẗ requirit qua tuor. s. ꝯgrui tatē psonaꝝ rei habilita=tez stipulātis vtilitatē ꝛ ver boꝝ formā gl. Dyn. ꝛ alij. doc. i. l. si sti=puler i prin. ff. d̄ verbo o=bli.

doc.ibi.i l.sciēdū.in.iij.col.j.co.vbi dt.Bar.q stipulatio est iuris:z tō testes ō ea deponere ñ pñt:z sic testes deponētes aliquos fuisse stipulatos nō pbāt:q2 testes nō debēt depone re sup his q̄ sunt iuris:sed q̄ percipiūtur sensu co2poreo.l. testiū.C.de testi.Cōfirmo vltra Raph.cu.q2 tex.dt q̄ stipu latio est cōceptio.sed noīa verbalia impo2tāt factū.l. ḡlio. in fi.ff.de cur.fur.Itē stipulatio ñ est obligatio vt hic dt gl. j.q2 bñ obligatio est ius insti.de oblig.in pñn.b2euiter ꝑclu de q̄ testes dñt deponere sup facto q̄ titi' interrogauit ca ius ꝑsente ipso teste est cai' rñdit se datorū facturū ve id q̄ interrogat' est.Isto mō testes debēt sup facto deponere sed nō q̄ sit stipulatio:q2 istud ē q̄ sit stipulatio est ius q̄ ꝓcipit intellectu.z istud ē q̄ voluit dicere Bar.i.d.l.scīdū,z q̄ sti pulatio sit iuris z nō facti:habes gl.o2di.l.j.§.adipiscimur. in verbo eā rē.z ibi Bar.z alij sequūt.ff.de acquirend. poss.

5 ¶ Quarto no.in verbo daturū facturū ve,q̄ l3 in stipula tiōe verba obligatiua debeāt esse ꝑsentis tpis:tñ verba exe cutiua dñt esse futuri tpis daturū vel facturū de q̄ dicet i gl. ¶ Gl.in verbo daturū3.diuide in quatuo2 partes.i.j.declara rat z extēdit tex.Jn.ḡ.infert ad decisionē cōmis.Jn.iij.fo2mat duo cōtraria quib' respōdet.Jn.iiij.fo2mat aliud 3riū. ñ.ibi.nō ergo v3.iñ.ibi,fallit.iiij.z vltimo est ibi.item secus

6 in pacto. ¶ Et ista gl.no.illud ad q̄ tota die allegatur q̄ stipulatio cōcepta in verbo executiuo in tpe ꝑsenti nihil v3: si dico ꝓmitto q̄ do nihil v3.Adde gl.no.insti.de lit.ob.in pñn.in verbo debere.per istā gl.decidit Bal.in.l.j.in fi.C. de sponsa.q̄ si ꝓmitto mulieri hoc modo ꝓmitto tibi q̄ despōsauī te,ex his verbis nulla nascitur obligatio.z iō non sunt sponsalia.Tu aduerte q̄ ista glo.loquitur in stipulatio ne concepta per verbum ꝑsentis tpis ꝓmitto q̄ do:vñ in alijs videtur q̄ alij cōtractus possint fieri p verba ꝑteriti tē po2is:vt est tex.reputatus singularis in capitu.q̄ aūt.ad fi nez.in verbo dedi vel cōcessi.z ibi Abba.in pe.col.ō iurepa tro.facit q̄ vult Bal.in.c.j.§.notādum qui ſcu.dare poss.z Alua.in.c.j.in pn.iij.col.de noua fo2ma fidelitatis. ¶ Jux ta gl.inquātum.Bar.fo2mat q̄nē i qua dicit se cōsuluisse. ¶ Ex his dictis Bar.habes sex cōclusiones. ¶ Prima cō clusio est,q̄ stipulationes ꝓtozie z iudiciales q̄ exto2quētur ab inuitis:vt est gl.in.l.i.in pñn.in gl.j.ff.de pto.stip.si pri cipaliter interponūtur debent cōcipi per verba futuri tpis: alīs vitiātur ita intelligit gl.hic,z vltra rōnē q̄ Bar.vult a lia pōt esse rō:q2 ꝓtoz dedit fo2mā ꝓtozīs stipulationi bus vel iudicialibus cui nihil addi vel detrahi pōt.vt dicit tex.in.l.in cōuētionalibus.infra.eodez.certe fo2ma vitiata stipulatio reddit nulla ꝑ tex.in.l.cū hi.§ si ꝓto2.ff.d trāsac.

7 ¶ Secūda est cōclusio.z q̄ ꝓtozia vel cōuētionalis ponit accessozie ad alīū cōtractū:tunc l3 cōcipiatur ꝑ verbum ꝑ sentis tempo2is:ñ valet z intelligitur cōcepta in futurum ꝑ3 naturā cōtractus super quo interponit.ita intelligit tex. in.l.q2 d2.z in.l.si ita quis.ff.de euic.de qua.l.gl.hic oppo nit. Tu aūt aduerte q̄ ista duo iura.l.q2 d2.l.si ita q̄ non videntur aliquid facere ista conclusione Barto.z Bal.etiā allegat ista duo iura ꝓ2 vltima conclusione.z hc etiaz in sti pulationis cōuentionalib',z q̄ illa iura nihil facit an in ꝓ posito patet nam vbi vēdito2 ꝓmisisset seruum venditum es se sanū vel nō esse furez aut vitiosum z cōsequenter ꝓmi sit de sanitate in ꝓtesenti z nō de futuro,l.cuz stipulamur.z l.si colono.j.co.nā venditoz qui vendit seruuz vel animal te net de sanitate ꝓtesenti vt videbimus.in.l.si quis cū aliter j.co.istud etiā patet in illis legib' vbi venditoz seruī ꝓmi sit seruum esse aut non esse furez fugitiuū:claruz est aūt q̄ verbum esse,significat de ꝓtesenti,q2 differētia est inter ver bū esse z verbū foze.verbū esse intelligitur de ꝑsenti:verbū foze intelligitur de futuro.z ideo dicit Cicero de oratoze ad crassum:tu dices foze ego dico esse.q̄ sit verū:ptz q2 vendi toz qui ꝓmisit seruū sanū esse casū quo apparcat nō fuisse sanū t pis venditionis bñ tenet:secus si de futuro.z iō teneo q̄ ista iura non pobent cōclusionez istā Bar.sed per regulaz tritā q̄ stipulatio q̄ interponitur super cōtractū regulat ꝑ3

8 naturā cōtract' ꝛc.vt late diximus in rub.ſ.eodem. ¶ Tertia cōclusio est:q̄ in stipulationibus conuetionalibus si fiat sti pulatio per verbum ꝓtesentis tpis:z illud quod ꝓfertur ñ est verum q2 dico do tibi stipulāti fundum qui non est ꝑsens tunc verbum do exponitur ꝓ2 dabo.z allegant gl.in.l.fin. ſ.lucius.ff.de dona.adde p ista cōclusione Bar.gl.meliorē in.§.alie.in verbo manifestauerit.insti.de dona.z glo.insti. de lit.ob.in verbo debere.Istā cōclusionē Bart.sequuntur Ro.Raph.cu.do.Zyler.z latius ceteris Are.hic.z et Jo.ō mo.cuz limitatione de qua per euz.An.repehendit istaz cōclusionem Bartol.z tenet q̄ stipulatio non valet: ex quo ē simpliciter dicū ꝓmitto q̄ do:z de futura stipulatiōe ver ba nihil dicūt p.l.si stipulat' fuerit z.§.j.z l.si a colono.j.e.p. sertiz cū stipulatio sit stricti iuris.glo.in l.si cum.aurū.j.co. Itē stipulatio ista peccat in fo2ma:vt.l.j.§.verbis.ſ.ti.j.eꝛ nihil v3 per.l.cū hi.ḡ.si ꝓto2.ff.de trāsac.Bart. etiā tenet Pau.de ca.hic:q2 ista stipulatio cōtinet repugnantiā.ergo nihil v3,per regulaz.l.vbi repugnātia.de reg.iu.z rñdet.ad l.ad eū quē.de dona.ff.allegatā p Bar.ꝛc.Quid tenendum tene cōclusionē Bartol.q2 in stipulationib' cōuētionalibus ad earū validitatē sufficit mētez colligi z ꝓcipi ex ſono ver bo2:patet in.l.j.§.si quis it3.in verbo qui dni.ſ.eod.facit. l.q̄ties in stipulatiōib'.j.co.Nec obstat.l.si stipulat' iueri. §.cū stipulamur.z.l.a colono.j.co.q2 pcedunt q̄n stipulatio pōt valere ꝑ ꝑsenti:tūc nō trahit ad futurū.Vz in casu nō pōt de ꝓtesenti valere,merito verba impo2tāt vt valeāt de futuro.Nec obstat regula.l.vbi repugnātia:q2 dicē nō esse repugnātia:ergo pōt salnari intelligēdo verbū ꝑsens ꝓ

9 futuro tpe. ¶ Quarta cōclusio Bar.est q̄ q̄n stipulatio cō uētionalis 3hit ꝓ verba pñtis tēpozis z illud ꝓ in ea exꝓi mitur interuenit:q2 res erat in ꝓtesentia z tradit vel cōsti tuit se possidere.z ꝓmissio ē momētanea ex cā lucrativa:ita q̄ de euictione nō tenet tūc stipulatio nihil v3:ex cāmplūꝛo mitto q̄ do tibi stipulāti fundum meum q̄ est ꝑsens,tuc ñ pōt 3trahi obligatio ex stipulatiōe,q2 si esset cōtractus certe q2 interuenit traditio per traditionē incōtinēti extinguenti, ergo nō pōt o2iri:eo tpe quo extingui deberet l.titio cū mo rietur.ff.de vsufru.Istā cōclusionē repbat sol' Are.q2 ꝛa tio z stipulatio videat fieri eodē tpe q̄ est incōputabile:ti o2dine intellect9 videt ꝑcessisse stipulatio z postea incōtinēti secuta traditio.z hoc modo valebit ista stipulatio p regulaz q̄ sing.tradunt Ly.z Imo.in l.cum testō.ſ.hec verba.ff.de here.insti.Blo.z Bar.in.l.vt iuliurādi.ſ.iurare.ff.de ope. lib.teneo cōclusionē Bar.z rñdeo ad fundamentum Are. q̄ in illis iuribus precedentia vni' actus operabatur validi tatē vtriusq̄.z sic nō inducebat distinctionē alicui' act9 sed in cōclusione Bar.dato q̄ ex o2dine intellect9 ꝑceret stipulatio per hoc nō sequeretur validitas vtriusq̄ actus imo extinctio,ex quo si induceret stipulatio statim tradendo ex tingueretur:ergo nō deberet cēseri eodē actu iuduci z extin gui p iura q̄ allegabat Bar.z vltra Bar.cōfirmo regulā. q̄ sic.in pñn.ff.de sol.ad idē tex.no.in l.fi.in C. de bonis q̄ li be.vbi si testato2 legat seruū filiofamilias vt statiz manumit tat ñ acgrit vsufructus patri,q2 si acgreret statim extingue rētur ¶ Ultra scribētes pōdera Bar.hic sentire quātā ꝑ tionem si bene inspexeris:q̄ si dico per verba ꝑsentis tpis do vel cōcedo:z res q̄ donatur est plena:tūc cōstituēdo trās fert dñiuz:ergo vult Bar.q̄ q̄n dico do vel cōcedo:z res est in absentia:qđ tūc cōstituēdo nō trāsfertur dominium:vt ille casus differat a ꝑcedenti,q̄n res est in pñtia:dicendo do vel cōcedo q̄ trāsfert dñium.z ñ istud voluit Bar.errauit: quia p cōstitutuz trāsfert dñiuz sine sit i pñtia sive i absentia.tex. est in l.quedā mulier.ff.de rei vē.no.in.l.q̄ meo in pñn.z in. l.interdū ff.de acqui.pos.super hoc quinto volo q̄ bñ ꝑsi

10 deres mētē Bar.q2 nemo bñ tāgit. ¶ Sexta cōclusio Bar. ē q̄ q̄n stipulatio sit per verba ꝑsentis tpis z obligatio erat successiua rōne euictionis in futurū vel similis obligatiōis tūc illa verba quātūcūq̄ ꝑsentis tpis interpretatur vt futurū respiciāt,per tex.in.l.fi.ff.de cōd.ob cāz.z p hoc infert Bar. q̄ si in tale pactū.in pñn.ff.de pac.illa ꝓmissio fuisset fa cta per verbum ꝑsentis tēpozis valeret:q2 b3 tractū in futu rum.z hc mirabiliter vult Bar.quod si dico ꝓmitto q̄ nō peto v3 z intelligit ꝑ futuro tpe:ac si dicerez ꝓ2 nullo q̄ nō petā,q̄ si esset ver esset multum notabilis z mirabilis exē tio ad.l.tale pactū.in pñn.dic ergo meliuꝰ,quod in.d.l.tale pactum.in pñn.sunt verba clara cōfitez te non teneri q̄ ne cessario habēt annexā obligationē q̄ nō possiz in futurum petere:q2 nō teneris ꝑ,ut ego cōfitear ergo de necessitate se gtur q̄ i futurū nō possiz petere.z meli' dicit Bart.ſ.in.fi. opp.z in.l.tale pactum.in pñn.z ita habes clare enucleata dicta Bar.vt puta que erant obſcura.

1 ¶ Satisacceptio est ꝓmissio principalis cuz fideiussoze.
2 Fideiussoz non potest obligari nisi verbis.
3 Nullū genꝰ obligatiōis cadit in fideiussoze nisi verborum.
4 Fideiussoz nō obligatur nec tenet ex cōtractu principalis.
7 Fideiussio facta pacto nudo apposita iurta ꝛctum nō vesti tur coherentia cōtractus.
6 Fideiussio tūc pōt fieri inꝰ ꝑsentes z non inter absentes.
7 De iure cano.ēt nō v3 fideiussio nisi mediāte stipulatione.
8 Fideiussoz datus p dote mulieris pacto nudo tantum effica citer obligatur.

Fideiussoꝛ

9 Fideiussor dat⁹ in causa pia obligat nudo pacto efficaciter.
10 Valet argumentum de dote ad causam piam.
11 Dos non est pia causa nisi sit promissa pro paupere.
12 Fideiussor obligatur nudo pacto fauore rei publice.
13 Fideiussio expressa non potest fieri sine stipulatiõe: sec⁹ si tacita inducta a lege.
14 Constitutione pro alio quod ĩ effectu est fideiussor pacto nudo producit actionem: fideiussio vero simpliciter non.

1 §. Satisacceptio. †Satisacceptio est pmissio pncipalis cũ fideius.
h. d. Et satisdatio et satisacceptio sunt correlatiua, satisdatio ex parte dantis. l. j. et p totũ. ff. q satisda. cog. satisacceptio ex parte creditoris accipiẽtis. Et põdera bñ tex. q ad hoc vt sit satisdatio et satisacceptio reqrit ad sint pmissor pncipalis pmitẽs gstipulatione, et creditor acceptãs pmissione fideius-
2 sionis. ¶ †No. istũ tex. in fi. in verbo verbis. q fideiussor nõ põt obligari nisi verbis: et sic reqrit stipulatio. vt hic. et l. blã-
a dit⁹. C. d fideius. et l. sciendũ. cũ gl. j. eo. ¶ Ex isto infero tibi
3 quatuor correlarie. ¶ †Primũ q nullũ gen⁹ obligatiõis cadit ĩ fideiussore nisi verbor, seqt q nulla obligatio fideiusso-
4 ria ẽ bone fidei, sz stricti iuris tm. †Scdo seqt q fideius. nõ o-
5 bligat nec tenet ex ɔctu pncipalis †Tertio ᵇsequit notabilit
b q fideiussio facta pacto nudo apposita iuxta ɔctũ nõ vestit coherẽtia ɔct⁹: ad hoc alle. istũ tex. Bal. ĩ l. ex placito. i. xvij. col. C. d re. pmu. et in l. si tibi. C. loca. et i. l. petẽs. i. xij. col. C. d pac.
6 ¶ †Quarto sequit q fideiussio tm p stipulationẽ fieri possit: ergo tm põt fieri inter pñtes et nõ inter absentes. et ita no. gl.
7 ordi. quã ligna in. l. si pcuratorem. §. j. ff. manda. ¶ †Pondera quinto istam regulã vt pcedat etiã de iure cano. vbi ẽt non valet fideiussio nisi mediãte stipulatiõe. ita Bal. i. c. j. i pe. col
8 de pac. vbi limitat illũ tex. nõ pcedere ĩ fideius. ¶ †Limita primo istã regulã in fideiussore p dote mulieris, q fauore dotis pacto nudo tacitũ, efficaciter obligat, tex. est in leg. fi. in vbo pollicitatione. et ibi ad hoc no. Bal. C. ad velleia. Roma. Al.
9 et Are. hic. Adde p illũ tex. †q idem est in fideiussione facta ĩ
10 pia cã †arguẽdo de dote ad piã cãm, q̃uis †dos nõ sit pia cã,
11 nisi sit pmissa p paupere. Ita p illũ text tz Ro. in repe. aut. similiter. C. ad l. fal. in quarto speciali pie cause iter ɔctus: idẽ Ludo. ro. in l. si fideiussor. §. fi. qui satisda. cog. et ibi Ludo.
12 †Addo aliã tertiã fallẽtiã fauore reipublice p illũ tex. sic extẽ-
13 dẽdo. ad hoc ẽt alle. l. ij. in prin. ff. ad munici. ¶ †Quarto limita predictam regulã procedere in fideiussione expressa. Secus ĩ fideiussiõe tacita inducta a lege, iuxta. l. cum ostedim⁹. §. fi. ff. d fideius. tu. et. d. l. ij. ĩ prin. ff. ad munici. fm Bar. l. reos in. j. col. ff. de duo. reis ẽt tenet do. Benedic. de plũbi. in l. ma-
14 numissio plictores. per illũ tex. ff. d manu. vindi. †Iuxta istã
c regulã opere pretiũ est intelligere rationẽ quare constitutũ pacto q est in effectu fideiussio, pacto nudo pducat actionem §. de constituta. insti. de act. quare nõ sic est in fideiussio. Bar in l. iurisgetium. §. igit nuda. ff. de pac. dicit qd in constituto rõ est, quare pacto nudo pducat actionẽ, qr est cõuẽtio. noiata: et sic cõtractus noiat⁹, sz contractus noiati pacto nudo pducũt actionẽ, vt ibi. Ista rõ nõ satisfacit: qr ẽt fideiussio est contractus: qr hz nomen elegans: iuxta gl. in rubrica. C. de repermu. Ergo fm rõnẽ Bar. sicut ɔstitutũ pacto nudo pducit actionẽ qr cotractus noiat⁹: eo modo et fideiussio deberet pacto nudo pducere actionẽ. Dic ergo verã rõnẽ esse: qr solũ cõuẽtiones iurisgẽtiũ que sunt noiate illi pacto nudo producũt actionẽ, ita cantat tex. in. d. l. iurisgẽtiũ. in prnci. et similiter oẽs conuentiões pretorie que sunt nominate pducũt actionẽ qr ptor ĩ hoc innititur iurigẽtiũ. l. j. ĩ pn. ff. de ɔsti. pec. Sz ɔstitutũ est inuentum a ptore. dt text. in. d. §. de ɔstituta. p ɔsequens est ɔuentio ptoria noiata: ergo pacto nudo producit actionem. Sec⁹ est ɔuentionib⁹ iuris ciuilis noiatis: qr i⁹ ciuile stricti⁹ pcedit: qr ɔuentiones iuris ciuilis q̃uis sint noiate, vt est fideiussio, non pducunt pacto nudo actionez, sz requirunt stipulationem q est iuris ciuilis: qr fuit inuẽta stipulatio a iure ciuili. ita expresse dicit Bar. et multum no. i d. l. iurisgetium. §. quinimo. i. vj. col. Vbi dt no. Bart. q qñ nomen elegans et speciale apponit per ius ciuile: nunq est ɔuẽtione iuris ciuilis orit actio nisi iteruẽiat stip. quã adinuenit i⁹ ciuile, vt ibi dixi. Et ista est vera rõ qcqd dicat Io. fab. i rub. institu. de fideius. vbi laborauit ad inquirẽdã rõnẽ quare sit q ĩ fideiussione reqrat stip. et q̃re non in constituto.

1 Pena adiecta donationi vel compromisso committit ɔ omnes heredes pmissoris insolidũ, lz vnus partem suã soluerit sed a coherede non soluente recuperat.
2 Si vnus ex heredibus promissoris soluit partem sibi tãgentem de sorte promissa incidit in penam propter morã aliorum non soluentium.
3 Dispositio tex. nostri nõ hz locum in pretoriis stipulationibus nec in contractibus bone fidei, nec eqtate canonicarũ.
4 Promissio de stãdo sẽtentie arbitri dicit esse materia facti.

1 §. Si sortem. †Pena adiecta dationi vl compromisso cõmittit ɔ oẽs heredes pmissoris ĩsolidũ, lz vn⁹ partẽ suã soluerit, sed a coherede nõ soluente recuperat. h. d. in effectu: hz tres ptes. In prima. ponit vna decisio. In scda ala decisio In tertia assignat rõ vtriusq decisionis. Intellectum hui⁹. §. examinat. Bar. ĩ §. cato. ĩ viij. oppo. vbi dixi et iõ paucioribus astringã hic. ¶ In tex. ibi donec portio coheredis soluat. istud dt tex. qr vsq ad tẽ ɔtes. admittit purgatio more ad euadendã penã p regulã l. insulã. j. e. et c. potuit. loca. qr non esset adiecta dies et pena, sz si esset adiecta dies et pena nõ admittit. purgatio. more p l. traiectitie. s. d. actio. et ob. vult dicere tex. q si pn-
a cipalis pmissor paruisset p parte tm incidisset in totã penã ergo fieret iniuria stipulatori si vno heredũ soluẽte ipse soluẽs euaderet penã. et istã rõnẽ assignat tex. ĩ l. si necessarias
2 §. si vn⁹. ff. d pi. ac. ¶ †No. ex isto tex. si vn⁹ ex hrdib⁹ pmissoris soluit ptẽ sibi tãgẽtẽ d sorte pmissa: et sic soluit id q dz incidit tm ĩ penã pp morã alior nõ soluẽtiũ: q videt mirabile
b fm Pau. d ca. rõ est qr debebat soluere p parte alior coheredu et nõ incideret in penã, vt declarat gl. in vbo penã et ibi
d Bar. in. viij. oppo. in. §. cato. s. e. ãpliat istũ tex. no. Bal. i l. cũ sit C. d sepul. vi. et etiã si deficeret vn⁹ denari⁹ d sorte pncipali pena cõmitteret insolidũ ac si nihil eẽt solutũ. et seqt. Alex. hic. Ang. in. l. in executiõe. §. pe. in vbo nisi totũ det et ibi. Alex. j. e. et Alex. hic. Vltra eos adde tu bonũ tex. in. l.
c ij. in verbo nã si vel modicũ de sorte. C. de hi. ven. pi. i pe. non pos. et gl. no. in. l. res bona fide. ff. de ɔ hen. emp. Lz ita teneat ego teneo ɔrium: qr vbicunq solutio deficit in tam parua quãtitate vni⁹ denarij: talis: defect⁹ videt poti⁹ ab errore q̃ a malitia pcecisse: ergo excusãd⁹. l. q̃uis. et ibi no. Bal. ff. de ɔditio. et demon. Item qr trita est regula q de tã minimis non curat ptor. l. scio. ff. d in inte. rest. d. l. res bona fid. ff. d ɔ hen. emp. Bar. in l. si pprietari⁹. ff. de. dã infec. Item q parum delinquit nõ incurrit in penã dt Bal. ĩ l. quicunq.
3 in ij. col. C. de ser. fu. ¶ †Limita istũ tex. non procedere in pretoriis, stipulationibus. l. penales. §. iulian⁹. ff. ad. l. falci.
d Bar. late. in §. cato. in ij. q. s. e. Item non procedit in ɔctib⁹ bonefidei. per. l. in depositi. fm Bart. in. §. cato. in. v. opp. Itẽ pcedit de equitate canonica per. c. suã. d penis, et Bart. in. §. cato. in vl. q. vbi dixi. ¶ Capio gl. in verbo ɔmittetur quam diuide in quatuor partes. In prima querit ad intellectũ tex. an heres q soluit partem suam teneatur etiã ipse i effectu ad penam an habeat exceptionẽ. et ponit duas opi. tene scdã opi. Io. que est vera in scda opponit. de. §. cato. et se remittit vbi Bar. in viij. oppo In tertia format aliã opp. de qua p Bar. i. d. §. cato. i. x. op. vbi dixi. In q̃rta parte format aliã oppo. et istã expedio nunc secunda pars est ibi. Itẽ videt pro parte. tertia ibi. Itẽ ɔ. s. si qs cautio. quarta ibi, sed opp. his solutionib⁹. In ista vl. parte gl. Bar. repbẽdit sol. gl. q speciale sit fauore litium finiendar: qr imo in iudiciis dz duri⁹ agi q̃ in ɔctib⁹ pbat. i l. et si post tres. ff. si qs cau. iuncta. l. facim⁹. C. de fideius. que iura allegat ipse Bar i. §. cato. in. x. oppo. vbi tz istã solutionẽ. ibi dixi. ¶ †No. tm
† ɔclusionẽ gl. quã. Bar. et omnes commendãt q promissio d stando sententie arbitri dicitur esse meri facit. Adde. Bald. in. l. in omnibus per. illum tex. ff. de preto. stipu. et latius. in l. cũ allegas. C. de vsuris. ¶ Gl. fi. diuiditur in quinq partes. In prima remouet ɔrium. In scda format. q. In tertia aliã. In quarta per viã no. reprobat opi. quorũ dã. In quinta allegat concor. scda ibi item q de sorte. tertia ibi. si q̃ras. quarta ibi. item no. q quidã dicunt. quinta ibi, et facit.

Lex vi.

1 Prodigus cum est bonis interdictũ põt stipulãdo acqrere, sed non tradere nec obligari ẽt naturaliter. iõ non accedit fideiussor. sicut nec pro furioso.
2 Prodigus qs dicatur et quotuplex. sit prodigalitas.
3 Minor põt facere ɔctũ societatis sibi vtilẽ siue solennitate statuti prohibentis minorẽ ɔhere siue presentia officialiũ mercantie et cum authoritate trium consanguineorum.
4 Prodigus quãtũ ad acquirendum sibi equalit viro discreto sed quantum ad obligandum eqparat pupillo vel furioso.
5 Qui non potest ɔhendiose se obligare nõ põt etiam tradere.
6 Prodig⁹ cui bonis est ĩterdictũ nõ põt pmittẽdo obligari
7 Traditioni vel pmissioni eius cui bonis est interdictũ non potest accedere fideiussor.
8 Prodigus cui bonis est interdictum equiparatur furioso.
6 Qui est notorie et manifeste pdigus an possit ɔtrahere obli

a ¶ Glo. j. e. Amplia et ĩ tacita stipulatiõe. Iaso. i l. j. co. ij. s. e. Purp.
b ¶ Tertio sequitur Par. i l. iij. s. eodem. ij. charta. Purp.
c ¶ Iuxta istã regulam. Ad istã vid omo scribẽtes maxime hũc eũdez anthorẽ post alios i l. iurisgentiũ. §. quinimo. et. §. igit nuda. s. de pact.
d ¶ Ampliat. Ampliatio ɔ quã etiã tz Ias. in §. penales. co. ix. d actio. Purp.

gare ⁊ alienare antequam sibi expresse idicatur a iudice administratio.
10 Non tenet contractus manifeste prodigi etiam nō facta a iudice interdictione qñ cōtraxit in vsū manifeste pdigalitatis.
11 Donatio oīm bonorum valet nisi sit presentium ⁊ futurorꝝ.
12 Prodigo prouidetur per restitutionem in integrum in alienatis ante interdictionem a iudice factam.
13 An proclama iudicis facta vt nemo ꝯtrahat cū tali sufficiat vt per hoc videatur interdicta administratio.
14 An valeat interdicto iudicis facta alicui tanquam prodigo qui in veritate non est.
15 Natura inducit etatem.
16 Si pdig⁹ redeat ad sanos mores an ipso iure tollat īfdictio
17 An prodigus delinquendo obligetur.
18 An prodigus cui est interdictum bonis iurans in cōtractu obligetur ⁊ teneatur ad obseruantiam iuramenti.
19 Regula quod iuramentum contra bonos mores non ē obligatorium qualiter intelligatur.
20 Fortior est prohibitio que fit in rem quam in personam.
21 Si iudex interdicat pupillo vel minori administrationem: tūc non obligatur etiam naturaliter.

IS cui bonis. Ista lex secūdū Bar. ⁊ Pau. de ca. hȝ materiā
1 quotidianā ⁊ vtilē. h. d. in effectu. †prodigus cui ē bonis interdictum potest stipulando sibi acquirere sȝ nō tradere nec obligari etiā naturaliter: iō nō accedit fideiussor sicut nec p furioso. Ista lex diuidit in quatuor partes principales. In prima ponit vna decisio affirmatiua. In secūda ponit alia decisio negatiua. In tertia ex illa negatiua ī fertur. In quarta illa illatio probat p simile. scd͠a ibi, tradere vero nō pōt. tertia ibi, ⁊ ideo nec fideiussor, quarta ⁊ vl-
2 tima ibi sicut nec p furioso. †Et dr̄ pdig⁹ pcul a regimine, sȝ
a Bal. in l. j. ēē p̄n. ff. de curia. furio. Itē triplex est pdigalitas rerū. morꝝ, ⁊ fame, prime succurit p iterdictionē administrationis bonorꝝ. vt hoc tex. cū si. secūde succurrit p seueritatē punitiōis. l. licitatio. §. ꝙ illicite. ff. ō publica. In tertio puidet p subtractionē bonorꝝ. l. quos phibet. ff. ō postulādo. ita dclarat Bal. in proemio gregoriano decretaliū. in. viij. col. Adde text. no. in. l. mulieri, ff. de cura. furiosis. ⁊ i. l. si vero nō remunerādi. §. si adolescens luxuriosus. ff. man. Itē dicit, prodigus qui non hȝ neq3 tempus neq3 modum expensarū sed bona dissipat ōt tex. in prin. in. l. j. ff. de cura. furiosi. Item dr
b prodigus qui expendit vltra substantiā suam circa necessitatem: ita tex. §. cū vero deo amabiles. in aut. vt determinat. sit nu. cleri colla. j. ⁊ ibi Ang. not. illū tex. ad pbandū quā esse pdigū quo debeāt poni articuli. No. j. ex isto tex. ꝙ ille cui est bonis interdictum vel a lege vel iudice pōt stipulādo sibi acquirere: ⁊ sic conditionē suā facere meliorem. Ex quo habes correlarie qd interdictio administratiōis nō reddit quā ī habilem ad sibi acquirendū. ⁊ si dicat que est rō huius notabilis decisionis regule: Respōde ꝙ duplex est rō quia pdigo interdicitur administratio bonorꝝ suorꝝ, sȝ qñ stipulat illud qd acquirit nō erat in bonis suis: ergo quo ad aliud interdictio nō hȝ operari. vt ōt tex. in l. iulianus. ff. de cura. furio. Secūda rō: q2 interdictio que fit ad cōmodum ⁊ vtilitatem prodigi ne bona sua dilapidentur nō dȝ retorqueri in eius lesionē: ⁊ cōsequenter quādo acquiret: q2 inducta in fauorē nō debēt in odiuȝ retorqueri. l. quod fauore. C. de legi. ⁊. c. qd obgratiā de reg. iur. in vj. ⁊ inducta ad vnum effectum non debent operari contratrium. l. legata inutiliter. ff. de leg. j. ꝙ aūt iterdicere alicui administrationem bonorꝝ suorꝝ qñ est prodig⁹ qd istud fit ad commodū suum ne bona dilapidet: patet q2 pdigus cui est bonis interdictū a legib⁹ vel a iudice nō dicit capite diminutus nec etiam minima capitis diminutiōe nec intelligit cōdemnatus lȝ sit declarat⁹ pdigus: q2 ista tēdūt ad eorꝝ vtilitatē. ita declarat Bal. in l. certū. in pe. col. C. vnde legi. vbi p hoc allegat bonā gl. que hoc vult in l. j. §. itē exigit ver. sed ⁊ si quis vtroq3. ff. de bono. pos. fm tab. ꝙ no. q2 multi prima fronte diceret contrarium. ⁊ p hoc sequit no. ꝙ dixi in tex. ꝙ ille cui est bonis interdictū pōt stipulari ⁊ sibi acqrere. Adde idē esse in pupillo, q lȝ nō possit se obligare sine authoritate tutoris, potest tñ contrahendo vel stipulādo sine authoritate tutoris sibi acquirere ⁊ facere ꝯmodū suū. l. obligari in prin. ff. de autho. tuto. ⁊ insti. e. ī prin. ⁊ l. nō eo min⁹. C. ō pcura. ⁊. l. neq3. C. de cōtrahē. ⁊ cōmittē. stipu. alias ꝙ esset ī eorꝝ fauorē introductū retorqueret in eius odiū. bene facit ꝙ no. decidit Bal. in d. l. neq3. p illū tex. C. de contraben. ⁊ cōmit. stipu. ꝙ statuta que disponunt ꝙ cōtract⁹ mulierū vel minorꝝ nō valeant sine presentia ppinquorꝝ: tale statutū intelligitur de contractibus damnosis ⁊ nō vtilib⁹, qd est tenēdum menti fm Bal. ibi, ad idē facit ꝙ volūt Ang. Imo. ⁊ Mod. i l. mutū. ff. de aqui. here. Raph. cu. in. l. more. eo. ti. statuto ꝙ mulieres nō possint se obligare sine ꝯsensu propinquorum si sit eis delata hereditas que sit sine onere poterit hereditatē adire sine seruata solēnitate. ⁊ dicit Pau. de ca. in d. l. mutū. ꝙ habuit istū casum de facto, ⁊ ꝙ cōsuluit, sed nō potuit obtinere: q2 nesciuit allegare decisionē Ang. licet adduceret rōnes. Tertio adde gl. no. in. l. qcūq3. C. de bonis q lib. ꝙ Bal. ibi dt perpetuo tenedā menti. ꝙ pr̄ prohibitus alienare bōa aduētitia filij, potest tamen alienare qu ando sit pro vtilitate
3 filij: ꝙ bene notabis. ¶†Quarto adde quod egregie consuluit Ro. in consi. cccclij. incip. visa pncipali ꝯstitutione qua cautū est. vbi consuluit ꝙ stante statuto ꝙ minor nō possit cōtrahere sine p̄sentia officialiū mercātie, ⁊ cū authoritate triū consanguineorꝝ: tamen minor poterit facere cōtractū ⁊ societatem sibi vtilem sine dicta solennitate. ¶ Quinto adde ꝙ di-
4 cam statim in quarto no. ¶†Secūdo noto ex hoc tex. ꝙ pdigus cui bonis est interdictū quātū ad stipulandū. ⁊ sic quantū ad acquirendum sibi equiualet viro discreto, sed quantū ad alienationem vel obligationem equiparatur pupillo vel furioso: ⁊ sic ꝯctus claudicat quēadmodū etiam in persona pupilli. l. iulian⁹. §. si quis a pupillo. ff. de act. emp. q2 imputan-
5 duȝ est ꝯtrahentibus cū personis prohibitis. ¶†Tertio iuxta seriē litere ibi, tradere vero nō pōt. habes regulam ꝙ qui nō pōt cōtrahendo se obligare. nō pōt etiā tradere: ⁊ sic tradēdo possessionē nō amittit ꝙ fm Ang. est perpetuo tenendū menti pro pupillis ⁊ alijs qui ex forma statutorꝝ nō possūt se obligare: q2 tradendo possessionem non amittunt. Istā decisionē reprehēdit Imo. Lud. ro. Alex. ⁊ ceteri. t. h quod imo pupillus pōt perdere naturalē possessionē. q est facti sicut qs ali⁹ l. possessionem pupillū. ⁊ ibi Bar. ff. de acqui. pos. sȝ nō ciuilē. l. pupillus. ff. de acq. re. do. Nec ob. scd͠ȝ eos iste tex. ī vbo tradere: q2 intelligitur de trāslatione dominij. fm Dy. hic. cōfirmatur per illud ꝙ decidit Bal. in l. ij. ad fi. ff. de iuris. om. iudi. vbi decidit ꝙ stante statuto ꝙ forenses nō possit acqrere possessiones rerum immobiliū in territorio: tamen poterūt acquire possessionem: prout est meri facti per text. in l. i. §. si vir vxori. ff. de acq. pos. Tu aūt defende Ang. quātū ad istuȝ tex. dic ꝙ aliud est in pupillo aliud in prodigo: q2 in pupillo lex non resistit eius actibus licet nō assignet: ideo pupill⁹ sine tutore promittendo obligatur naturaliter. l. j. ff. de noua. nimirū si potest perdere possessionē prout est facti. Sed in pdigo cui est iterdicta administratio lex resistit ei⁹ actibus: nec ēt oritur obligatio naturalis ex eorꝝ ꝯctibus: ideo tradendo non transfert possessionē facti, ⁊ istud etiā dicit Pau. ō cast.
6 infra. sed in alio ꝓposito. ¶†Quarto no. ex tex. ibi promittēdo obligari ꝙ prodigus cui est interdictum bonis non pōt promittēdo obligari. rō q2 licet promissio vel obligatio non sit alienatio aut diminutio patrimonij: tñ prohibito aliquo intelligitur prohibitum omne id propter quod ad illud peruenitur. l. oratio. ff. de spō. Limita nisi talis obligatio fieret ad finē consequendi liberationis prout in acceptilatione: tunc qcūque psona phibita obligari sine certa solēnitate, pōt sine ea obligari ad finē ꝯsequende liberationis. gl. in. l. ij. ff. de acceptila. per quē ita no. Ang. ⁊ Imo. ibi. ⁊ Ro. hic, q2 talis obligatio tendit ad merā vtilitatem pdigi p ea que dixi. s. i. j. no-
7 ta. ¶†Quinto noto ibi, ⁊ ideo nec fideiussor p eo interuenire potest: quod traditioni vel promissioni ei⁹ cui bonis ē iterdictum non pōt accedere fideiussor: ergo infertur ex tex. ꝙ pdigus cui bonis est interdictum non obligat etiam naturaliter: q2 si obligaret naturaliter accederet fideiussor. l. j. ⁊. l. fideiussor obligari. §. fideiussor. ff. de fideiusso. l. j. §. si quis ita. s. e. imo pl⁹ probat singulariter iste text. ꝙ pdigus cui bōis interdictum est non solum non obligatur naturaliter: imo et quasi nō obligatur. patet q2 officio iudicis pōt accedere fideiussor, fm Bar. in l. marcellus. ff. de fideius. ⁊ tamen offici ū iudicis quamuis non presupponat obligationem. l. ꝙ collusione. ff. de ac. emp. tñ presupponit quasi obligationē vt ē glo. in. l. si seruum. §. sequitur. ī. e. Bar. in l. ff. ff. de iniurijs. ⁊ in. d. l. marcellus. cum ergo iste tex. velit quod obligationi pdigi nō accedat fideiussor: ergo si accedat non obligabitur fideiussor naturaliter. Et si dicatur quomodo interdicto iudicis. ⁊ sic actus ciuilis pōt tollere naturalem obligationem ꝯ regulam. §. sed naturalia. inst. de iure natu. ⁊ clemē. pastoralis. §. ceterum. de re iudi. Respōde ꝙ licet ius ciuile nō possit tollere naturalē obligationē postꝙ̄ ē causata: tñ pōt impedire ne causetur. l. si non sortem. in prin vbi scribentes. ff. de ꝯdi. id. cū lex. vbi Bar. ff. de fideius. nā facili⁹ impedit aliqd nasci ꝙ iam natum tollatur, iuxta. l. parte furioso. ff. de his q sunt sui
8 ⁊. c. quemadmodum. ō iureiur. ¶†Sexto no. ex tex. ibi. sicut nec pro

a ¶ Et dicit prodigus ⁊c. Adde ꝙ pdigus dr ille q ī se tm̄ pdigalitatē exerc. ⁊ i se oligt. gl. fm Bal. sig. i l. j. §. exigit. ff. ō bo. poss. fm tab. ex q ō phēdit quis ut pdig⁹. ō q p bar. i. l. hȝ. in pn. ff. ō tutel. ⁊ i l. is q. §. j. de tuto ⁊ cur. da. ab his ⁊ ē bon⁹ tex. vltra all. hic ⁊ in l. pe. ff. ō cur. fur. ⁊ i l. j. C. e. tit et ideo dixit Bal. ꝙ pdigalitas est morb⁹ volūtari⁹ i. l. humāitatis. x. qnto qrit. in pe. col. C. de impube. ⁊ alijs substi. alibi dr pdi⁹ q in sermōe ē sapiēs ⁊ i factis incipiēs. no. in d. l. is cui. §. diu⁹. ⁊ ibi bar. Itē alibi dr q animi vitio retinēda pfundit sȝ larg⁹ ē q ex rōne libēt expēdit. gl. ē i vbo pdigalitatis. i c. ex pte dz fue ⁊ ibidē et dr qs auar⁹. vbi et vide p Ab. ⁊ alios. ⁊ iter viles psonas pdig⁹ noīat. l. non dȝ. ff. ō dolo. Et dr Philosoph⁹ qc. Et hi. ꝙ pdig⁹ dr magis vanus ꝙ malus.

b ¶ Itē dr pdig⁹. Addo ꝙ dr pdig⁹ q vr sapiēs in vbis, i factis īsipiēs l. ijs. §. j. ff. ō tuto. et cū. da. ab. gl. in. §. itē pdig⁹ Insti. q. nō ē pmis. fa. te. ⁊ i. l. j. C. ō cura. furio sȝ pulchre declarat Joaȝ. fab. i. §. furiosi. Insti. ō cura. Purp.

nec pro

nec ꝑ furioso qd̄ ꝓdigus cui est interdictū bonis eqparat fu rioso. ad idē est tex. in l. fulcini⁹. §. adeo. ad fi. ff. ex qb. cau. in pos. ea. ⁊ tex. i l. j. C. de cur. i. furio. ⁊ in tex. in l. si p̄dia. ff. de re bus eo℞. ⁊ tex. valde no. in §. ⁊ hec dixim⁹. i auk. vt hi q obli. feres habe. per hi. mino. colla. vj. ⁊ ibi habes tex. no. ꝙ sicut ē reperire legitimā curā in furioso: ita ēt in ꝓdigo. ⁊ Bald. in l. sꝫ ⁊ milites. §. iā aūt. ff. d̄ excu. tu. ⁊ tex. i §. furiosi. inst. de cura. ⁊ gl. in l. gn̄aliter. C. d̄ epis. ⁊ cleri. ⁊ in l. de creationib⁹. C. de epis. aud. imo forti⁹ dt no. Bar. in l. hec aūt. in prin. ff. ex quib. cau. in pos. ea. quod iudex ex officio ē: nemine petēte pōt da re curatorē furioso ⁊ ꝓdigo: ceteris vero ꝑsonis. puta pupil lis vł adultis nō pōt dare nisi petak ab eis vel ab agnatis eo rū noie. Adde ꝓ ista eqparatiōe ꝙ sicut pōt substitui exēpla riter filio furioso. l. humanitatis. C. d̄ ipu. ⁊ aliis subst. ita et iā pōt substitui exemplariter filio ꝓdigo. ita tenet no. in l. ex fa cto in prin. in penul. char. vbi aliqn̄ dixi. ff. de vulg. ⁊ pu. In tellige istā eqparationē tex. d̄ prodigo ⁊ furioso ꝓcedere quo ad dissipandū vel se obligandū. Secus quo ad stipulādum vł acqrendum: tunc nō eqparātur. pꝫ q2 furiosus nō pōt stipula ri in l. in negotiis. ff. de reg. iur. sed prodigus sic, vt hoc text. ⁊ tunc equiparatur prodigus pupillo. l. certi conditio. §. qm̄ ff. si cer. pet. l. dabimus. ff. de priui. cre. ⁊ ita dicit glo. i. hic in fi. Adde facere id quod decidit Bal. in l. si vt ꝓponis. in iij. q. C. de rei vē. qd̄ sicut res empta ex pecunia pupilli efficik ipsi⁹ pupilli, eodem mō res empta ex pecunia ꝓdigi efficik ꝓdigi ad hoc allegat etiā Bal. gl. no. in l. ij. in verbo agnatum. C. d̄ cur. furio. que vult qd̄ oīa bn̄ficia ꝯcessa pupillo extendank ad ꝓdigum. facit tex. in l. q neque. §. j. vbi Bal. not. ff. de reb⁹ co℞um. ⁊ tex. in l. dabimus. ad fi. Item ꝙ prodigus restituak in integrum sicut pupillus ꝫm Bal. in l. infantis. in iij. q. C. q admi. ⁊ in l. Marcellus. ff. de fideiuſ. Itē sicut sententia que trāsiuit in rem iudicatā propter instrumenta de nouo reper ta retractatur fauore pupilli: ita retractatur fauore prodigi ꝫm Bal. ⁊ Imo. in l. Imperatores. ff. de re iud. Alibi atn̄ tex. equiparat prodigus cui est interdictū bonis adulto habenti curatorem. ita est tex. in l. si curatorem habens. C. d̄ in ite. re sti. mino. sed illud intellige in actibus viuētiū. Secus in acti bus morientiū. ⁊ Bar. ibi. Item intellige quantum ad ciui lem obligationē ꝫm Bart. in l. j. ff. de noua. ⁊ Bal. i l. potuit. C. de iure delib. ¶ Gl. p̄mā diuide in quatuor partes. In prima timore taciti ꝯtrij declarat tex. In scd̄a querit. In ter tia idē facit. In quarta colligit ex text. no. scd̄a ibi, sed quero tertia ibi, itē quid si non. quarta ⁊ vltima ibi. item collige hic.

¶ Pro clara intelligentia reassumo dubiā cōclusionē gl. nū quid ille qui est notorie ⁊ manifeste prodigus possit contrahe re obligare ⁊ alienare anteq̄ sibi expresse interdicatur a iu dice administratio. articul⁹ est valde disputabilis ad vtrāq ꝑtē gl. hic ⁊ in l. j. in prin. ff. de cur. furio. in l. furiosi. ff. de reg. iur. tenent partem affirmatiuā quod sic. eā tenent Bar. Bal. Ang. Pau. de ca. ⁊ Ro. hic Bar. Bal. Ang. in l. is cui lege. ⁊ ibi Imo. ⁊ Are. ff. de test. Istā partem tꝫ Bal. in multis locis hic relatis per do. Alex. sed vltra eū idem tꝫ Bal. in c. ex par te. in ij. col. de ꝯsue. Jo. de Imo. Pet. de anc. ⁊ alij canoniste in c. ij. de test. Et ista est cōis opi. ꝫm Paul. de cast. do. Alex. ⁊ Aret. hic. ⁊ verū dicunt, ⁊ ista opi. esset seruāda in practica ꝫm Jo. de Imo. ⁊ in iudicando ⁊ consulendo nō est communi opi. recedendū. l. j. in ver. ⁊ sane crebrior. de offi. quest. Bar. in l. fi. C. de pe. iu. qui male iudic. Pro ista cōmmuni senten tia Bar. allegat hic duos tex. Primo tex. istum a ꝯtrio sensu si nō fuisset in bonis interdictū potuisset alienare ⁊ ꝯhere: sꝫ cum reuerētia Bar. iste tex. nihil faceret nec meruit allegari ad hoc per Bar. quia pondera quod tex. impersonaliter dicit is cui bonis interdictū est, ⁊ generaliter loquitur, ⁊ non dicit quod esset interdictum bonis a iudice. Secundo pōdera tex. in l. Julianus. a contrario sensu. ff. de cura. fur. vbi tex. dicit quod postq̄ est interdictū: ergo antequā esset interdictuꝫ ⁊c. Ad idem poterat allegare Bart. tex. in l. si furioso, circa me dium in verbo, pretor ei bonis interdicturus esset. ⁊ in l. ⁊ mu lieri. in verbo bonis interdici. ff. e. ⁊ tex. in l. sed ⁊ si vnus. §. fi lio. in ver. interdictū. ff. de iureiur. in verbo cui iure meritoq curator a p̄tore ꝯstituek. ⁊ tex. in l. si curatorē habēs. in ver bo cui a p̄tore curatore dato bonis est inerdictū. C. de i inte. resti. mino. ⁊ tex. in l. patri pro filio. ad fi. prin. in verbo vt ex bonis dꝫ interdici. ff. de mino. ⁊ tex. in l. certi cōdictio. §. qm̄. in fi. in verbo cui bonis postea est interdictū. ff. si cer. pe. In q bus oibus clare habetis text. ꝙ prodigiis interdicik a iudice administratio bonorū: ergo ante possunt administrare ⁊ di sponere. Confirmatur stringendo istos text. q2 si notorie ꝓdi go fuerit ipso iure interdicta administratio a lege: certe fru stra interdiceret a iudice, sꝫ sic est ꝙ ars ⁊ natura nihil frustra operank. l. nō cogendū. §. fi. ff. de ꝓcu. l. hec stipulatio. §. diu⁹ ff. vt leg. nomi. ca. ⁊ l. qui bis idē. vbi dr j. e. Cōfirmak per tex. in l. his qui. §. j. ff. de tut. ⁊ cura. da. ab his. vbi tex. dicit ꝙ ꝓ digo dꝫ ꝓuideri ne deducak in egestatē, sed si ipso iure inter diceretur administratio: ⁊ cōsequenter si nihil posset alienare de suo, nō posset deduci in egestatem. Tn̄ posses ad istum tex. dicere quod prodigus posset de facto ꝯsumere, put quotidie videmus fieri ⁊ experientia docet, que est rerum magistra. c. q̄ sit de electio. in vj. ideo opus est prouidere. Pro ista com muni sn̄ia Bar. in d. l. is cui lege. ff. de testa. alleg. bonū tex. i d. l. tres tutores. ad fi. in ver. aperte ꝓdigo. ff. de admi. tut. ⁊ ibi ēt Bar. ad hoc no. illum tex. vbi lꝫ quis sit aperte, ⁊ sic ma nifeste prodigus: tn̄ valent gesta per eum anteq̄ sibi interdi cak a iudice. Ad illum tex. Alex. hic tripliciter respōdet. Pri mo, q2 illud ibi fit: q2 pupillus haberet regressum ⁊c. vt hic ꝑ eum. Similiter Arct. in illa lege is cui lege. insistit circa illū tex. sed reperio quod nihil dignum dicit. Pro ista ēt opinio ne Are. in illa l. is cui lege. allegat aliquos tex. qui parum fa ciunt. Tu aūt ꝓ cōi opi. allega bonū text. i c. veritatis. d̄ do. ⁊ cōtu. ⁊ iste text. est fortissimus ꝓ cōi iungēdo principiū illius tex. cum fine. Nā in princ. illius tex. expresse dr ꝙ ille prelat⁹ ecclesiā suam dilapidat, sicut publica predicabat fama erat ergo notori⁹ dilapidator, ⁊ sic ꝓdigus pōt administrare: imo alienare bona ecclesie anteq̄ sibi interdicak, ergo ibi est tex. optimus ꝓ cōi sentētia: quod notorie ꝓdigus pōt administra re anteq̄ sibi interdicak a supiore vel a iudice. Et stringe for tius illū tex. q2 si ibi prelatus ecclesie q erat notorie prodig⁹ pōt tn̄ administrare ⁊ alienare in dānum ecclesie anteq̄ sibi i terdicak: ⁊ ibi non ꝑdit administrationē ipso iure in rebus ec clesie: ⁊ sic alienis: ergo multominus notorie ꝓdigus in reb⁹ ꝓpriis nō perdet administrationem: q2 potentius est ius qd̄ quis hꝫ iure ꝓprio q̄ꝫ ꝙ hꝫ iure alieno. l. si auguste. ff. de leg. ij. l. ij. ff. de offi. ꝓcō. ⁊ leg. l. iiij. §. eritq̄. ff. de fideic. libe. ⁊ nihil est quod me magis moueat ad tenēdū istā partē quā iste text.

¶ Contrariā opi. qd̄ imo notorie ⁊ manifeste prodigo ipo iu re interdicatur sibi administratio a lege, nec requiratur inter dictio bonorum iudicis: tꝫ gl. in l. is cui lege. ff. de test. sequi tur Pe. de bellap. seqtur Imo. ⁊ Raph. cu. ⁊ ista opi. in pun cto iuris est sustentabilis ꝫm Alex. hic eam etiā tꝫ Jo. fab. in §. furiosi. per illum tex. insti. de cura. Fede. de se. i consi. xxxj. inci. minor. xxv. annis. minor. xiij. Adde ꝙ Bal. consi. cclix. secunde partis. quod incipit, queritur vtrum iuramentū no torie ꝓdigi dicit ꝙ huic opinio. Pe. multum applaudet ⁊ rō ⁊ equitas naturalis, q̄uis doct. teneant cōiter ꝯtrium, sed ipse ibi inclinat cū opi. Pet. Pro ista parte subtilis Pet. addu cit fundamentū qd̄ notorium ⁊ sententia equiparātur: sꝫ si es set lata sn̄ia non posset administrare: ergo eodem modo si sit notorie prodigus. Bar. conak rn̄dere dupliciter ⁊ vtroq̄ mō male rn̄det. Secundā solutionē Bar. reprehendunt Imo. ⁊ omnes Mod. indifferenter: q2 paria sunt interdicere admi nistrationē prodigo, vel declarare eum ꝓdigū. l. quid tn̄. §. si arbiter. ff. de arb. l. si pretor. in prin. ff. de iud. Adde meliorē tex. in l. j. §. j. in ver. si aūt. ff. ad turp. vbi tex. expresse dt quod iudex declarando calumniā delinquētis dr eum condemna re ecce ibi tex. qd̄ declaratio sola dr condemnatio. Tu respon de melius ꝙ regula q̄ hꝫ quod notorium ⁊ sententia eqparan tur. d. l. emptorē. ff. de ac. emp. ꝓcedit quo ad aliquid declarā dū: nō autem quo ad aliqd inducendū vel ꝓhibendum gl. no. est reputata singularis approbata in l. sꝫ ⁊ si possessori. §. itē si iurauero. ⁊ ibi dixi. ff. de iureiu. ꝫm q̄ ita ēt rn̄det Bal. in l. j. in prin. ff. de cura. furio. ⁊ idem Bal. in l. si vero. §. qui ꝓ rei qualitate. ff. q satisd. cog. Uel scd̄o potes rn̄dere ꝫm Bal. in preallegato consi. cclix. scd̄e partis, qd̄ notoriū ⁊ sententia e quiparantur ad faciendū rem certam: sed non quo ad aliqd vlterius disponendum vel ꝓhibendū, per tex. in l. si sciens. ff. de ꝯhen. emp. Scd̄o pro ista parte allegant isti Mo. plures tex. qui dicunt ꝙ lege interdicitur administratio ꝓdigo ab sq̄ interdictiōe iudicis. tex. in l. j. ff. de cur. fur. i verbo lex xij. tabularū interdicit. ⁊ dixit Alex. qd̄ ibi est tex. apertus ꝓ ista parte si nō cauillek litera. ad idē tex. in l. is cui lege. in verbo, lege. ff. de testa. ⁊ tex. in l. mutuum. §. j. in verb. lege. ff. de acq. her. ⁊ in §. furiosi. inst. de cura. Isti oēs tex. dicunt qd̄ ꝑ l. in terdicitur administratio ꝓdigo: ergo sine interdictione iudi cis. Sꝫ gl. i d. l. j. ⁊ aliis locis rn̄dent qd̄ lex interdicit. i. decla rat interdicendum ꝑ iudicem vt patet per alias leges. s̄. alle gatas, al's essent de directo contrarie. Tu responde notabili⁹ retorquēdo tex. in l. j. §. in eos. ⁊ ꝙ imo tex. in d. l. j. in pri. ff. d̄ cura. furio. vbi Ale. dt esse tex. ꝓ prima parte, nisi cauillet lite ra. Dico ꝙ imo est ibi tex. ine uitabilis in oppositū dicit enim ibi tex. in pri. ꝙ lex xij. tabularū iterdicebat ꝓdigōs, ⁊ postea

a ¶ Alibi. An ꝓdigus pos sit contrahe re an̄ adminis strationem. Ang. distin guit in §. itē ꝓdig⁹. ij. co. insti. qb. mo. nō est ꝑmiſ. Jaſ. late i §. furiosi. inst. d̄ cur.

Purp.

a ☞ ¶ Sanitatē. Cōprobа: qꝛ facilius qs incidit in vitiū, q̄ releuet. c. inf cor poralias renun. Purp.

b ¶ Vel aliter potes tu respondere ꝛc. De hoc an si ille cui bōis interdictū est redeat ad sanos mores necessaria sit snia sup boc declaratoria ad hoc vt desinat interdictio vid per Feli. in c. sciscitat⁹. d re. scr. ver. crimē. circa. fi. ꝛ c. Rodulp. ver. s; snia d claratoria. co. iij. co. tit.

c ¶ Proclama. Ang. dt Bar. ita tenere in §. pōt p dig⁹. instit. q. nō est permi. Christo tenet Bar. i §. furiosi. instit. de curato.

sabdit q solēt hodie ꝑtores vl' presides eis dare exēplo furiosi, ꝛ sic tex. in illis verbis s; hodie ēt expsse esse mutatū illō q faciebat lex. xij. tabularū. ¶ Tertio pro ista parte facit scōm Cum. ꝛ do. Alex. qꝛ nō pōt assignari vna rō diuersitatis inter furiosum ꝛ pdigū: s; oēs fatentur furioso esse interdictā administrationē bonorū: ergo similit erit interdicta ꝛ pdigo. S; rnde tenēdo cōē q imo rō est in promptu: qꝛ furiosus nullū h; sensū ꝛ intellectū: iō non pōt etiā ꝯhere ad sui vtilitatē. l. in negotijs. ff. de reg. iur. Secus est in pdigo vt hoc tex. nr̄o. vñ ꝯm regulā iuris quilibet est in re sua moderator ꝛ arbi. l. s; ꝛ si lege. §: cōsuluit. in verbo dū se abuti putant. ff. de pet. bere. Item min⁹ est vitium prodigi quam furiosi: qꝛ prodigus facili⁹ reducit ad sanos mores q̄ furiosus, q nunq̄ sanet. Et iō extat epistola Alphōsi antiq ad Philippū ducē Mediolani que incipit Snia est philosophorū, vt q semel insanuit nūquā reducatur ad sanitatem.ª S; vltra Alexā. p ista parte videt fortiter stringere: qꝛ sicut pdigus si reuertat ad sanos mores ipo iure desinit esse sub cura ꝛ interdictiōe bonorum. tex. est in. l. j. ad finē pn. ff. d cura. furio. Bar. ponit. j. in. iij. q. ergo eodē mō d; ipso iure fieri interdictio pp notoriā prodigalitatē: qꝛ regulā habem⁹, q ꝯtrariorū eadē d; esse disciplina. l. j. ff. de his q sunt sui. l. ꝛ si ꝯ. ff. d vulg. ꝛ pupil. Itē idē debet operari oppositū in opposito q ppositū operat in pposito. l. hoc genus. ff. de cōdi. ꝛ demō. Bar. late in l. inter stipulantē. §. sacram. j. eo. Cōfirmat qꝛ facili⁹ d; qs impediri ab administratione quam postq̄ est facta interdictio tolli. ar. l. patre furioso. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. c. quemadmodum. de iureiur. S; ad istud fundamentum q videt stringere fortiter rn̄det Bal. in. l. j. in prin. ff. de cur. furio. q lōge diuersa ratio est: nā recuperare administrationē bonorū suorū est ad suā naturā reuerti s; priuari administratiōe suorū bonorū est totum ecōtra: ꝛ regulā habem⁹ q res de facili reuertit ad naturam suā. l. si vnus. §. pactus ne peteret. ff. de pac. Vel aliter potes

b tu respōdereᵇ q l; in. d. l. j. in pn. dicat q pdig⁹ reuersus ad sanos mores ipso iure desinat esse sub cura ꝛ iterdictiōe tñ requirit snia iudicis declaratoria sup hoc, ꝯm Sali. in. l. si puta. C. de pe. he. quē sequit Pau. d ca. hic, in. ij. col. facit tex. in. c. cū ꝯm. de here. in. vj. vbi l; qs incidat in penā ipso iure tñ requirit declaratoria iudicis. Ad idem tex. in. l. eius qui delatorem in prin. ff. de iure fisci. ꝛ ibi Bar. dicit q illa fuit prima lex q̄ fecerit sibi honorē. teneas in iudicādo ꝛ ꝯcludēdo cōem opi. stat ergo ꝯclusio q notorie ꝛ manifeste prodigus pōt con

10 trahere ꝛ alienare anteq̄ sibi interdicat a iudice. ¶ † Limita istā cōem ꝯclusionē nisi manifeste prodig⁹ ꝯheret in vsum manifeste pdigalitatis, tūc ille ꝯctus non teneret etiā nō facta interdictiōe a iudice per in l. si cū sciret. ad fi. ff. de vsuca. pio. pro empto. Bar. ꝛ cōiter aliq, ꝛ illū tex. reputat singularē ad hoc Bal. in c. ex parte. in ij. col. de consue. idē t; Abb. in c. si diligenti. in vj. col. de prescr. Et per ista dt Pau. de cast. se anno preterito de facto dixisse in ardua. q. cū quidā manifeste pdigus cui nō erat interdictū bonis fecisset cuidā donationē oīm bonorū qd talis donatio nō valeret cū sit manifeste pdigalitatis q̄ nō cadit in tutorib⁹ vel agnatis furiosi q nō possunt alienare. l. ab agnato. ff. de cur. furio. l. ꝯ iuris ciuilis regulas. ff. de pac. l. filius fa. ff. dona. Istā decisionē reprehēdit Alex. hic qꝛ notata p Bar. in d. l. si qs sciret non probāt opi. Pau. de ca. qꝛ ibi ꝯstabat prodigū erogaturū in actū illicitū puta daturū scorto. Secus aūt in donatione licita presertim qñ esset insinuata: cum tñ sit presumptio pro actu iudicis. l. ij. C. de offic. ciui. indi. c. cū inter de re iu. c. inter de dona. Ad de quod ante eos istum casum not. decidit Bal. in cōs. cxxix. scđe partis: qd incipit factū proponit in terminis infrascriptis. d. Pet. ꝛc. in sexto dubio. vbi q̄rit an donatio de oībus castris suis facta notorie ꝛ manifeste prodigo cui ñ erat bōis interdictū valeat necne. Prima frōte dt videri qd nō valent qꝛ qs posset esse in mundo maior prodig⁹ q̄ iste q tot. ꝛ tāta incōsulte profundit ꝛ ipsa euersiōe sui patrimonij totā substā

11 tiā suam confundit. ¶ † Contrariū determinat no. Bal. quia donatio oīm bonorū v; ꝛ tenet nisi sit pñtiū ꝛ futurorū, vt no. in l. fi. C. de pac. ꝛ l. stipulatio hoc mō concepta. j. e. probat in l. si liqueat. C. de inof. dona. nec d; prodigus inhabilis ad donandū ex quo nōdū erat ei bonis interdictū, vt hac l. cū materia. Et ideo ꝯcludit quod dolo malo ꝛ māchinatione necessi

12 tatib⁹ v; donatio ita immensa si fuit insinuata. ¶ † Secundo no. limita istam cōem cōclusionē ꝛ est multū necessaria limitatio ꝛ doleo q nullus scribentiū eam ponat hic. q l; notorijs ꝛ manifeste prodig⁹ ante interdictionē factā a iudice possit ꝯhere ꝛ alienare. tñ in talibus alienatis ante interdictionem prouidet prodigo p restitutionē in integrū si reperiat les⁹ gl, habes expressā; q̄ valde signa in l. patri pro filio. in pri. i gl. in verbo interdicti. ff. de mino. vbi dt gl. egregie qd si manifeste pdigus añ interdictionē ꝯhat vel alienet, ꝛ postea sibi interdicat bonis ꝛ det curator poterit curator p restitutionē i integrū infringere tales ꝯct⁹ p pdigum celebratos antequā esset sibi bonis interdictū. Et reperio q ita p illā gl. expresse t; Bal. in consil. cclxxxvij. quinte partis incipiēte pponit qd adultus pdigus vbi dt q ipse solus ad hoc ponderat illā gl. ꝛ qd nemo ante eum allegat illā gl. Adde q Lu. ro. sing. suis singula. ccxxv. q incipit fuit interrogatus a dño. Paul. ꝛc. formaliter querit an si notorie prodigus ante interdictionē ꝯhat. possit postea eius curator ꝯ tales ꝯctus restitui. Dicit ibi Roma. q allegabat sibi qd sic, p gl. in l. patri pro filio. ff. d mino. in prin. s; dicebat ipse Roma. q illa gl. loqtur in minore pdigo. vnde dicebat ipse Ro. q si iste pdigus allegaret iustā causā est restituēdus: al's secus per l. j. ꝛ l. nunc vero. §. pretor. ff. ex. q. cau. maio. Are. hic in ij. co. ad fi. i discursu sermonis nō faciens mentionē aliquā d predictis tenet de directo ꝯtrariū, q si notorie pdigus ꝯhat ante interdictionē, q non restituat: nihil tñ allegat Are. Quid tenendū nō inuenio examinatū ab aliquo tñ in puncto iuris teneo Bal. ꝛ Lu. ro. qd pdigus q ꝯxit ante interdictionē q̄uis sit lesus nō habeat restitutionē in integrū: qꝛ lex h; ratū oēm actū factū ante interdictionē, l; postea seqnat interdictio. l. is cui lege. §. de testa. Itē cōis snia Bar. ꝛ scribentiū est q manifeste ꝛ notorie prodig⁹ ante interdictionē pōt ꝯhere: ergo nō debēt cum eo ꝯhētes decipi sub authoritate legis. l. j. in fi. C. de his q ve. eta. i

3 pe. magna tñ ē authoritas Bal. ꝛ Lu. ro. ¶ † Querit Bart. an pconizatio vel proclamaᶜ iudicis qd null⁹ ꝯhat cū tali sufficiat, vt p hoc videat ei iterdicta administratio. ꝯcludit bar. post Guid. de suza. q nō. ꝯ Bartol. tenēt oēs Mod. hic post Bal. in l. j. ff. d cur. furio. qñ tale pclama fieret cū cause cognitiōe, iuxta l. obseruare. ff. de cura. fur. Rō: qꝛ iudex phibendo ꝯhentib⁹ ne cū eo ꝯhāt d̄r p ꝯsequens ei interdicere administrationē bonorū, p regulā l. fi. in fi. C. de indi. vidui. tol. Ad de bene facere in simili tex. bonū in l. vero pcuratori. §. j. ꝛ ibi Bar. no. ff. de sol. vbi dicit tex. pone dñs cōmisit debitorib⁹ suis q soluerāt titio, postea prohibuit titio ne reciperet a debitoribus: vr̄ phibuisse debitorib⁹ ne soluerēt sicut econtra. in l. q hoiem. §. si titiū. ff. de sol. Itē inquantū subdit Bar. qd iudex dādo curatorē alicui vr̄ sibi interdicere administrationem. ita ēt Bar. §. proxie. ꝛ ꝯtrariū tenēt Bal. ꝛ Ang. hic, p id q t; Jmo. in c. grandi. de sup. neg. prela. in vj. vnde pro Bart. ꝯm Jmo. regula. l. illud. ff. de acq. her. Tu p ꝯclusione Bar. adde bonū tex. in l. j. in pn. in ver. sed solēt. ff. de cura. furiosi. dt tex. qd olim lex. xij. tab. interdicebat administrationem pdigis: sed hodie solēt presides vel pretores curatorem dare adultis vel prodigis q dilapidāt bona sua nulla habita rōne expensarū. Pōdera q ibi est tex. q pretor dando curatorem intelligit interdicere administrationē bonorū. alibi tñ idem Bar. q vr̄ aliqualiter sibi ꝯtrari in l. j. in pe. q. ff. de noua. dt q p donationē tutoris vl' curatoris factā pupillo vel adulto imo gñaliter nō interdicit alicui administratio quin possit ea que

4 sunt iuris gentiū, l; nō ea que sunt iuris ciuilis. ¶ † In tertia parte gl. ibi. Itē qd si non prodigo in isto pulchro passu q̄uādo iudex interdicit administrationē alicui tanq̄ prodigo q in veritate non est pdigus an talis interdictio valeat necne. In isto passu sunt quatuor opiniōes hic relate p Bar. Pris est, q talis interdictio indistincte nō valeat, q̄ t; gl. hic ꝛ in l. si putas. ꝛ ibi Cy. C. d pet. here. ꝛ gl. in l. iij. ꝛ ibi Cy. C. quādo puo. nō est neces. istā tenent Ray. Ang. ꝛ Jmo. ꝛ Alex. hic ꝛ Jo. fab. in §. furiosi. inst. de cura. per tex. in d. l. seie. allegata in gl. ꝛ in l. tutor si petit⁹. ff. d tu. ꝛ cur. da. ab his. q tex. i dicto ꝛ rōne fortiter facit. ꝛ vult dationē tutoris vl' curatoris eē nullā qñ falsa est causa adiecta. Et istā opinionē qꝛ est communior defensabo j. prop rijs fundamentis. Scđa est opi. quod imo talis interdictio valeat q̄uis in veritate nō sit prodigus propter authoritatem iudicis interdicentis. ita t; gl. in l. si ab eo. de vsucapio. ꝛ in §. itē prodigus. inst. qbus non est permissum facere testa. ꝛ in d. l. seie. Istā opi. t; Bar. ꝛ magis cōmuniter doctores cum distinctione q̄ statim referam. ꝛ distinctio Bar. nō est proprie distinctio, sed solū respōsio ad l. seie. ꝛ ad l. tutor si petitus. q̄ tñ iura nō bene tolluntur per responsionem Bar. ꝛ dt Raph. cu. quod ista est communis sententia: ergo in practica non esset in consulendo ꝛ iudicando ab ea recedendum. Adde licet scribentes non dicant, q̄ idem t; Joā. and. supreme authoritats in addi. ad Spe. in titu. de instru. edi. §. compendiose. super ver. tertio si fuerit sequitur Alex. sibi ꝯtrius in consi. clxxxij. quinti vol. quod incipit super eo d quo queritur. vbi tenent Joannes andre. ꝛ Alexand. cum dictis glo. quod si iudex interdixisset alicui tanquam prodigo

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

cum non sit prodigus, quod tamen testari poterit. Pro ista cōi bn̄ facit tex.in l.penul.ff.de cur.furio.q̄ allegat Bar.sed nō inducit vbi est tex.q̄ si pater in testamēto dat curatorē filio tanq̄ prodigo, q non est pdig⁹: qd tn̄ vz tenn̄, z datio curatoris, z iudex dz cōfirmare. ergo idem dz esse in iudice si interdicit alicui tanq̄ prodigo, qui re vera nō est quod debet valere, arguendo de testatore ad iudicē. quod argumentū est bonū. l. non est mirū. ff. de pig. actione. Sed potes ad hoc rn̄dere, qd lex maiorem ɔfidentiā capit de patre, q̄ de iudice quia pater dz habere z hz magis notos mores filij q̄ habeat iudex ideo nō est bonū arguere de maiori ad minus. Preterea qn̄ pater dat filio curatorem tanq̄ prodigo q non est, dz iudex ɔfirmare dationē curatoris: sed qn̄ iudex dat curatorem tanq̄ prodigo qui non est re vera prodigus, nō est alius qui ɔfirmet dationem curatoris ipsius iudicis. Tertia est opi. Dy. quod aut error est expressus in sententia z non valet, aut nō est expressus z valet. Istam distinctionē impugnant Jac. de are. z Pe. de bella per. tenendo gl. per tex. in. l. tutor si petitus. Sed certe ista impugnatio non videtur bona: q2 cū tractet de maiori preiudicio in his que sūt immutabilia: z tamē in eis fit distinctio p̄dicta: ergo forti⁹ distinguet in his q̄ tēpore mutantur. cū in eis tractat de minori preiudicio. Quarta est opi. Bart. distinguentis, aut loquimur quando datur tutor vel curator illi cui nō debet dari: z isto casu non valet. aut qn̄ dat prodigo qui non est, z nō valet si error exprimatur zc. vt his p Bar. Cū ista distinctione Bar. trāseūt Pau. de castr. Raph. cu. his. ita etiam tenet Bar. in. d. l. seie. Bal. z Sali. i. d. l. si putas. C. de peti. here. z in l. j. C. quando puoca. non
15 est nece. in. lege j. C. d curator. furio. Abb. in. c. j. ad finē. d reiud. ¶ Istaz distinctionē reprehendit Ang. his. z mordet Bar. de ineptitudine q̄ inepte z male loquatur. Primo dū dicit q̄ natura declarat etatem, est inepte dictum: q2 natura bene inducit etatem: sed iudex eam declarat. l. minor. xxv. anno. z l. de etate. ff. de mino. Preterea z fortius cōfunditur doctrina Bar. per l. tutor si petitus. ff. de tuto. z curato. dat. ab his cui leg. Barto. non bene respondet, vbi habere tutorem vel curatorem nō dependet a natura, vt hic p Ang. Non ob. tex. in l. j. §. idē Pomponius. ff. quod falso tuto. autho. inducendo vt hic p Bar. z clarius per Barto. z Lyn. in l. licet. C. de procur. quia procedit quo ad validandum tantum vnum actum gestum coram iudice propter authoritatez iudicis, q2 iudex potest validare actum qui coram eo geritur. l. bonorū. C. qui admi. l. si infanti. C. de iure delib. Quid tenendū: lz articul⁹ sit disputabilis, tn̄ in puncto iuris teneo primā opi. gl. z consequenter subtilis Pet. de bellaper. contra Bart. z sequaces quod interdictio iudicis facta alicui tanq̄ pdigo q nō sit reuera pdigus quod nihil valet talis interdictio. Et p ista sententia stringit fortiter vnū fundamentū cui nō video reale responsum: q2 si quis efficiatur sane mentis post iterdictionē sibi factā a iudice ipso iure tollitur interdictio. tex. est in l. j. in fi. in prin. ff. de cura. furio. firmat Bar. j. in sequēti q̄stione. ergo multo fortius a prin. si quis est sane mētis īpedietur q̄ sibi nō fiet interdictio. arg. l. patre furioso. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. c. quemadmodum. de iureiu. Huic fundamēto Pau. de ca. hic rn̄det post Sal. in l. si putas C. de pet. here. q̄ imo pdigus qui efficit sane mentis non redit ipso iure, sed reqritur dclaratio iudicis q̄ redierit ad sanos mores, ita etiā hic non dz cessare interdictio nisi declaret p iudicem q̄ non sit pdigus. Sed aduerte q2 istud simile Pau. non est bonū: q2 in primo casu mutat statū bene ibi requirit declaratio iudicis. Sz in secundo casu semper fuit sane mentis: ideo non est op⁹ alia declaratiōe iudicis p ea q̄ tradit Bart. in l. si prius. ff. de ope. noui. nun. Alio mō rn̄det Raph. cu. hic nam notoria pdigalitas nō impedit ipso iure administrationē. sed notoria sanitas bene tollit ipso iure interdictionē q2 res d facili reuertitur ad naturam suam: ergo facilius dz conseruari in natura sua per regulā. d. l. patre furioso. z sic p istā rōnem teneo cū opi. Pet. de bellaper. Confirmat scd̄o s̄m Lu. q2 nō dz actus interdictiōis aliquo tempore inchoari q̄ si esset inchoatus finiretur ita arguit iuriscōsultus i l. j. §. si impuberi. ff. de colla. bo. facit tex. in l. titio cū morietur. ff. de vsufru. Tertio cōfirmatur q2 impossibilitas de iure z de natura eqparantur. l. si filius. ff. de cond. inst. sz qn̄ in sententia continetur aliqd impossibile de iure z de natura: ipso iure est nulla. l. fi. ff. q̄ sen. sine appel. rescin. ergo idē si cōtineat impossibile de iure q̄ interdicat ille q nō est pdigus tanq̄ pdigo. Et pro opin. Pe. stringit ineuitabiliter tex. in l. seie. z in d. l. tutor si petitus. ff. de tut. z cura. da. ab his. qbus Bar. nō bene respōdet.
16 ¶ Extra gl. i i. q. Bar. si pdigus redeat ad sanos mores an ipso iure tollatur interdictio, ɔcludit Bar. q̄ sic si sit notoriū eū rediisse ad sanos mores alś reqritur snia declaratoria, vt p Pau. de ca. z Alex. hic p text. in c. cū scdm. de here. in vj. z l. eius q delatorē. ff. de iure fis. z idē etiā tz Sal. in l. si putas. C. de pet. her. Adde vltra eos q̄ ille cui datus est curator vt pdigo cum non sit prodigus potest petere pronunciari se rediisse ab bonos mores vt recuperet administrationē bonorū suorum. ita Bar. in l. de etate. in prin. ff. de mino. in vlt. q. prime q̄stionis principa. p illū tex. Scd̄o adde q̄ si aliqs prodigus cui fuit bonis interdictū postea fuit assumpt⁹ inter primos ciuitatis, vel effectus decurio ciuitatis: tn̄ nō itelligitur sublata interdictio quasi ad sanos mores redierit tex. est no. i l. j. C. ad fi. C. qui z aduer. quos. z ibi Bar. in fi. ad hoc multū no. illū text. z dt quod vidit illo anno illā q̄stionem de facto.
17 ¶ Scd̄o q̄rit Bar. an pdigus delinquēdo obliget. vr̄ qd sic: q2 equiparatur pupillo doli capaci quē cōstat ex delicto obligari. l. auxilium. in prin. de mino. z c. j. z ij. de delic. pue. idez Bar. in l. si qs in tantā. in iij. col. C. vnde vi. Istā rationē Bar. reprehendit Pau. de ca. z bene: q2 imo in his qui tēdunt ad damnū z preiudicium pdigus equiparatur furioso z nō pupillo vt, hoc text. in fi. sed furiosus ex delicto non obligat q2 nō dz addi afflictio. l. diu⁹. §. j. ff. d of. presi. Idē ipsemet Bar. sibi ɔtrius in l. si curatorē habēs. C. de in integ. resti. tenet qd pdigus equiparetur pupillo in ɔhendo nō in delinquēdo, tn̄ ɔclusionē Bar. q̄ prodig⁹ deliquēdo obliget, firmat Pau. d ca. meliori rōne hic: q2 q̄ pdig⁹ nō obliget ɔhēdo fuit itroductū in eius fauorē ne eius bona dissiparet, z qui delinquit nō est fauore dign⁹. l. relegatorū. in fi. ff. de interd. z releg. vt hic per eum z lz ipse nō dicat ante eum fuit rō Bart. in l. si quis i tātam. in iij. col. j. q. de prodigo. Cōfirmo istam conclusionez communem qd obliget pdigus deliquendo: q2 si pdigus cōmittat homicidium dz ad mortez condēnari. ita decidit Bal. in l. furiosum ad fi. C. qui testa. face. pos. z Ange. i l. fulcinius. §. adeo ad fi. ff. ex quib. cau. in pos. ea. vbi formaliter dt quod si pdigus percutiat vel occidat aliquem: ita punitur sicut glibet alius. Aduerte tn̄ inquantū Bart. saluat gl. in l. si quis in tantā. vt procedat in his que alienationē respiciunt. Dic qd Bar. male loquitur. Primo q2 reprobatur per doct. z dicit Ang. in d. l. fulcinius. §. adeo. in fi. qd illā gl. reprobant doct. omnes, imo in prodigo ratione delicti potest prodigus puniri de delicto cōmisso in faciēdo. q2 si non parcitur prodigo delinquenti quantum ad penam corporalem z vite: multo min⁹ debet ei parci quantum ad penā pecuniariā q̄uis alienationē respiciat: q2 quelibet minima corporalis pena est maior quacunque pena pecuniaria. l. in seruorum. ff. de pe. conclud ergo quod pdigus delinquēdo puniri debet z corporali z pecuniaria pena. ¶ Limita procedere in delictis in faciendo. Secus si in omittendo vel negligendo: puta si nō vendicaret necem defuncti vel si mater prodigia nō peteret tutorē filijs no priuaret successionē filij iuxta l. sciāt. C. de lega. here. quia omittēdo sibi parcit. l. fulcinius. §. ideo. ff. ex q. cau. i pos. ea. vbi si pdigus latitat z non cōparet ei parcit secūdū oēs hic.
18 Ang. in d. l. fulcinius. §. adeo p illū tex. Tertio q̄rit Bar. an pdigus cui est interdictū bonis iurās i ɔctu obliget z teneatur ad obseruātiā iuramēti.[a] cōis opi. est p parte negatiua cū Bar. q̄ nō, prout dicit Bart. se ɔsuluisse. z qd ita ɔsuluit quidā valens canonista. z lz eum non nominet cū Fed. de sen. qui ɔsuluit in consi. xxj. q̄ incip. minore. xxv an. z ita tenēt cōiter doct. hic z in multis alijs locis hic relatis per do. Alex. z vltra eum idē ɔsuluit Bal in consi. cclx. secunde partis inci. Gulielmus adultus petijt sibi dari curatorem. in vlti. dubio q̄ ɔsiliū est repetitum. in v. parte. Pro ista cōi snia adducuntur qnq̄ principales rōnes. Prima est Jac. d are. relata per Bar. q̄ vr̄ ceteris oībus melior: q2 in iuramēto requirit rectū iudiciū z discretio. c. z si christ⁹. de iureiu. cū iuramētū debeat habere tres comites. iustitiā veritatē, z iudiciū. gl. i aut. q eis C. d nup. Sz pdigus nō hz ista l. j. in prin ff. de cur. fur. z l. his q. i fi. ff. d tut. z cur. da. ab his. pt; q2 eqparat furioso, vt hoc tex. in fi. Sed huic rōni potes rn̄dere q̄ et in pupillo z i muliere nō adest rectū iudiciū nec discretio. z tn̄ iurādo i ɔctu obligant, vt i. dicet. Scd̄a est rō Bart. q2 pdig⁹ ɔhendo facit ɔ phitionē huius legis.[b] z sic peccat mortaliter, q2 nō obedit superiori. c. ij. de maio. z obe. c. q resistit. xj. q. iij. ergo iuramentū eū nō ligat, q2 ɔ legē z sine dispēdio salutis eterne pōt nō seruari. c. si vero. z c. cū cōtingat. de iureiu. gl. i c. lz mulier ɔ. e. ti. d iureiu. i vj. z ante eū ista fuit rō Fed. de se. in pal. ɔs. xxx j. Istā rōnē et assignat Bar. i d. l. si quis pro eo. i iij. membro. z in d. auth. sacramēta puberū. circa mediū. z i aut. decernit ius. C. d arb. Ista rō Bar. reprehendit cōiter pscribētes hic, z in locis palle. triplici modo. Primo, q2 ista lex nō phibet pdigo quod non ɔhat, sed resistit contractu o effectui dicendo vt nō

a ¶ Juramēti. Adde Anto. de bu. Pan. z Jo. d Jmo. in c. cum contingat. de iureiu.

b ¶ Prohibitionem legis Add bonos tex. c. ppetue zc. cōmissa. d relectio. in vj. Fely. ij. c. j. de constit.

obligef.ergo cessat rõ Bar. Scdo posito qd ista lex pꝓhiberet pꝓdigum contrahere, nõ est verũ ꝙ ꝯhendo peccaret mortalr ter,cum ista prohibitio sit facta eius fauore: ergo censet ꝑotius ꝯsiliũ q̃ꝫ prohibitio.l.cũ pater.§.mando.ff.ð le.ij.l.ij.ff da.l.Titio cetũ.in prin.ff.de ꝯd.ꝛ demõ.ꝛ in specie ita ad terminos nostros:ita dicit gl.ĩ c.quis nesciat.x.dist.tenẽt canoniste in c.nã cõcupiscentiã.de cõsti. Preterea ꝛtertio istã rõ Bar.cõfundit per text.in l.nõ solũ.ꝛ in l.si quidẽ.C.de pred.mino.vbi lex pꝓhibet minorine ꝯhat.tñ si ꝯhat cũ iuramẽto vꝫ d.aut.sacramẽta puberũ.similiter cõfundit p text.in l.j.§.ꝛ cũ lex.C.de rei vxor.act.iuncta l.lex iulia.ff.de fun.do.ꝛ tñ si ꝯbit cum iuramẽto vꝫ.d.c.cũ contingat. Tertiã rõnem assignat Bal.ꝛ Ang.hic:qꝛ cum in prodigo ꝯhente nõ cadat naturalis oblig vt hoc tex.ꝛ dixi s.in text.ergo iuramentũ ñ hꝫ locũ.l.si.C.de non nu.pecu. Istã rõnem rephendit Pau.de ca.hic.qꝛ q tenetur seruare iuramẽtũ cõpellit officio iudicis ad obseruantiã nõ iure actionis:qꝛ ex iuramẽto oꝛit actio,vt hic p eũ:nã offm iudicis nullã ꝑsupponit obligationẽ.l.q p collusionẽ. Ista rñsio paul.ð ca.nõ esset bona p illõ ꝙ dixi in text. Quartã rõnem assignat Dexu.hic:qꝛ pꝓdigalitas est vitiũ ꝯdicit liberalitati que est virtꝰ.c.ex parte.vbi gl.ð ꝯsuetudie, ergo iuramentũ tanq̃ꝫ ꝯ bonos mores nõ est obligatoriũ.ꝛ in regu.nõ est obligatoriũ.de reg.iur. Confirmo qꝛ iuramentũ non dꝫ esse vinculũ iniquitatis.c.j.de ꝯsue.in vj.sed ad istã rõ-
19 nem rñdeo no.† Nã iuramentũ ꝯ bonos mores nõ est obligatoriũ ꝛc.illa regula procedit qñ iuramentũ est ꝯ bonos mores nature vel quasi. Secꝰ qñ est ꝯ bonos mores ciuiles: tunc iuramentũ est obligatoriũ.ita no.declarat Bal. in l.pactum dotali.in xix.q.C.de colla. Quintã ꝛ vltimam rõnem assignat do.Abb.i c.cum contingat.in xij.col.de iureiur.qꝛ iudex interdicendo administratione pꝓdigo vr ex iusta cã presumere dolum ꝛ fraudẽ secum ꝯhentiũ,ergo iuramentũ non obligat rõne presumpte fraudis,vt ibi. Tu ꝯfirma istã rõnem,qꝛ qñ quis est notorie prodigus ꝛ est ei bonis interdictũ a iudice, certe ꝯhens cũ tali censetur esse in dolo:ergo dolus facit vt iuramentũ nõ obligef,vt est tex.i d.aut.sacramenta pub.ꝛ in d.c.cum contingat.qd tenendũ. Licet ista sit cõis opi.a qua in ꝯsulendo ꝛ in iudicãdo nõ esset tutũ recedere, tñ contrariam opi.tenẽt Anto.de but.ꝛ Imo.in d.c.cum contingat.in pmo mẽbro principali. Lud.ro.ꝛ Aret.hic omissis leuibꝰ pro ista parte contra cõmunem ineuitabiliter stringit vnũ fundamẽtum cui non potest bene respõderi. Nã pupillus doli capax ꝛ mulier in fundo dotali non obstãte pꝓhibitione legis si ꝯhãt ꝛ iurent propter iuramentum obligantur. De primo ꝙ pupillus cum iuramento obligetur,tex.est in c.ex literis.el.ij.ð spõ.ꝛ tex.in c.j.de delic.pue.ꝛ in l.q iurasse.ff.de iureiu.ꝛ firmat communiter scribentes in d.aut.sacramenta puberum.C.si aduer.vend. De secundo ꝙ mulier contrahendo de fundo dotali si ꝯhat ꝛ mulier quod teneat ex iuramento est text.i d.c.cum contingat.ꝛ in c.lꝫ mulieres.de iureiu. Ergo idẽ dicemus in pꝓdigo ꝙ nõ obstãte prohibitione huius legis quod teneatur si ꝯhat cum iuramẽto,confirmatur qꝛ prodigus cui est bonis interdictum,equiparat adulto habenti curatorẽ.l.si curatorẽ habẽs.C.de in integr.resti.ergo si prodigus ꝯhat cum iuramento obligabit in isto fundamẽto iacet difficultas istius articuli.huic strictissimo fundamento reperio dari varias solu.que nihil valent. Primo rñdet Bar.faciendo differentiã an prohibitio legi vel statuti sit in pꝯonã vel in rẽ:qꝛ si pꝓhibitio sit in pꝯonã vt dt esse in casu nostro,vbi lex pꝓhibet psonã prodigi ne posset ꝯhere,ꝛ tunc si cõtrahat cũ iuramento non obligaretur:qꝛ faceret ꝯ legem,ꝛ peccaret mortaliter, si aũt fieret pꝓhibitio in rẽ,vt est in minore ꝛ muliere: ꝛ tũc qñ pꝓhibitio est in rem hñ mulier vel pupillꝰ ꝯhẽdo cum iuramẽto obligant. Istã differẽtiã facit vbiq̃ꝫ Bar.in d.l.si quis pꝓ in ij.ꝛ v.mẽbro.ff.de fideiuſ.ꝛ in d.aut.sacramẽta.ꝛ in l.seiꝰ ꝛ augeriꝰ.ff.ad l.fal. Ista differentia Bar.est falsa ꝛ ꝯsequenter falsa est eius sol.ꝛ per omnes reprehẽdit tã canonistas q̃ꝫ legistas.Saly.Raph.Fulg.in d.aut.sacramenta.Raph.cu.in d.l.si qs pro eo.anno.in d.c.cũ ꝯtingat.vbi Abb.in v.col.ꝛ idẽ Abb.in c.petitio.in v.no.p illũ tex.de iureiur.ꝛ in c.ad apostolicã.de regula.in j.no.ꝛ latius in disputatione sua inc.stãte statuto. Istã differentiã Bar.etiã late reprehendit Alex.in consi.xxvij.in j.vo.quod incip.visolibello producto p procuratorem. Pet.in antepe.col.ꝛ duabꝰ sequẽtibꝰ.ꝛ cõs.c.iiij.vol.p inci.cũ statutũ per x.fundamẽta q̃ ante eũ fuerunt.do.Abb.in ca.cũ cõtingat.in.iiij.ꝛ.v.col.ꝛ in dicta disputatione inci.cum statuto. Et ex multis stringit cõtra Bar.qꝛ prohibitio in rẽ censet etiã in personã,imo prohibitio in re presupponit prohibitionẽ in personã: qꝛ res per seipsam nõ potest se alienare nisi alienetur per personã.Et sic nõ refert cũ quo lex loquaf sꝫ in quẽ effectus pꝓhibitiõis dirigaf.dt tex.in.cũ pꝛ.§.donationis.ff.ð le.ij. Preterea fortiꝰ dt tex.in l.si quidẽ.ꝛ in l.nõ solũ.ꝛ in.l.ad resoluendã.C.ð predijs min.in quibꝰ vba prohibitiua sunt in personã minorũ ꝛ tñ ꝯctus firmaf iuramẽto,similr in.d.l.ij.ꝛ in.d.l.lex iulia.ff.de fun.dot.pꝓhibitio est i personã mariti: ꝛ tñ si alienat cũ iuramẽto obligaf.d.c.cũ contingat. † Preterea generalior ꝛ fortior est pꝓhibitio q̃ fit in rẽ q̃ꝫ que fit in personã,vt est tex.valde no.in.l.aut qui aliſ.§.fi.ff.ꝙ vi aut clã. Et sic ista pma solu. Bar.sine dubio est falsa. Alis duas sol.ponit Ang.hic q̃s refert ꝛ simpliciter sequif Alex.hic. Tu ergo tenẽdo cõem sniam potes quarto mõ rñdere ad fundamẽtũ.s.dicta ex mẽte Fede.ð sen.in pal.leg.ꝯs.xxxj. Et credo ꝙ ista sit melior solutio seu rñsio q̃ possit accõmodari ꝙ in pꝓdigo cui est bonis interdictũ adest expressa pꝓhibitio ꝛ interdictio iudicis,sꝫ in minore ꝛ muliere adest interdictio legis, sꝫ sic est qd fortior est interdictio iudicis q̃ꝫ legis:qꝛ mitiꝰ agif cuꝫ lege quã cũ hoie ciꝰ ministro.l.Celsus in pn.ff.de arb.ꝛ ꝙ istud sit verũ ptꝫ expsse:qꝛ interdictio legis nõ impedit minorẽ obligari naturaliter.l.j.in fi.de noua.ꝛ tñ hic interdictio iudicis impedit ne pꝓdigꝰ obligef naturaliter.text.est hic.ergo ptꝫ ꝙ fortior est prohibitio iudicis in prodigo quã legis in muliere vel minore. † Hinc dicit opportune Bar.i l.j.in fi.ð noua.ꝙ si iudex interdiceret pupillo vl minori administrationẽ,ꝙ tũc nõ obligaf etiã naturalif.ita et tenet Bal.in c.j.§.itẽ sacramẽtũ.in pe.q.ð pace iura.fir. Et sic nõ est bona argumẽtatio a pupillo ꝛ muliere in quibꝰ est pꝓhibitio legis,ad prodigũ in quo adest pꝓhibitio iudicis,ꝛ sic ex separatis nõ est bona illatio.l.inter stipulantẽ.§.sacrã.j.eo. Preterea mulier põt facere testm̃.l.qua etate.ff.de testa.sed nõ prodigꝰ cui est bonis interdictũ.l.is cui lege.ff.de testa.§.itẽ pꝓdigus.inst.qb.nõ est pmiſ.fac.test. Ista mihi vr realis respõsio.

Lex. vij.

1 ¶ Conditio impossibilis vitiat stipulationem quãdo est impossibilis de natura vel iure.nu.1.
2 Conditio impossibilis nõ impedit oriri ꝯditionẽ ob causam.
4 Conditio impossibilis vitiat cõtractum, sed motus impossibilis non impedit obligationem oriri.
5 Promissio sub impossibili cõditione vitiat stipulationẽ quãdo a principio fit talis promissio sub conditione impossibili.
6 An conditio impossibilis vitiet donationem causa mortis.
7 Conditio impossibilis negatiue concepta nõ vitiat.nec suspẽdit qd tñ fallit in ꝯditiõe impossibili de iure,secꝰ si de natura.
8 Conditio necessaria licet in futurũ tempus concepta cum sit omnino extitura dicitur esse pura.

IMpossibilis. Conditio impossibilis vitiat stipulationẽ:sed necessaria nõ suspendit neq̃ꝫ vitiat.h.d.ꝛ hꝫ duas p
1 tes.secunda ibi,aliter atq̃ꝫ. ¶ † No.j.ex isto tex.ꝙ ꝯditio impossibilis vitiat stipulationẽ,vt hic,ꝛ §.si impossibilis.inst.de inut.stipu.l.certi ꝯdictio.§.qm̃.in ver.itẽ qri põt.ff.si cer.pe. Itẽ vitiat omnẽ contractũ ex bonefidei.l.si nõ solũ.ff.de act.ꝛ obl.rõ est qꝛ promittens sub ꝯditione impossibili nõ vr habere animũ nec voluntatẽ se obligãdi.istã rõnem assignat tex.in l.non solũ.ad fi.s.tit.j.ꝛ text.l.cũ heres.§.j.in fi.ff.de statulibe.ꝛ ꝯsequenter ꝯtrahentes qui apponunt sciẽter ꝯditionem impossibilẽ dicunf truffatorie agere vt in iuribus preal.facit tex.ad l.an inutilis.in prin.ff.de accep. Adde qñ ꝯditio impossibilis in tantum vitiat ꝯctum ꝙ ex eo nõ oꝛitur obligatio aliqua etiã naturalis.vt pꝫ bat tex.in l.impossibilium.ff.de reg.iur.dum dt impossibilium nulla est obligatio.põdera tex.dicẽtẽ nulla.ergo etiã nec naturalis.ꝛ ita põdera gl.no.ꝛ magistrã in regula,nemo potest.de reg.iur.i.vj. Adde qꝛ istud clarius pꝛbatur in l.si sub impossi.ꝛ ibi bar.ad hoc no.ff.de fideiu.vbi stipulationi cõcepte sub ꝯdõne impossibili nõ põt accedere fideiussor: ergo pꝫ qd ex ea nõ oꝛif etiã obligatio naturalis: qꝛ si oriref posset accedere fideiussor.l.fideiussor obligari.ff.ð fideius.imo plꝰ probat ille text.qꝛ nõ oꝛif officiũ iudicis qꝛ etiã accederet fideiussor si oriref officium iudicis. Ista regula qd ꝯditio impossibilis vitiet cõtractũ limitaf primo scdm Rom.ꝛ Alex.hic nõ habere locũ in ꝯctu matrimonij,qꝛ fauore matrimonij conditio impossibilis non vitiat contractum matrimonij,imo ipsa conditio vitiatur,vt est tex.in c.fi.de cond.appo.ꝛ ita tꝫ gl.in l.j.in glo.magna ad fi.ꝛ ibi Bar.ff.de cond.insti. Tu dic melius quod si ꝯditio impossibilis apponitur circa substãtiã matrimonij:ꝛ tũc bene vitiat matrimoniũ,nec per copulam sequentem firmat,tex.habens in illo cap.fi.de condi.apposi.ꝛ ibi Hostie.dom.Antonius.de butr.ꝛ alij ibidem multum notant illum textũ. Si autem conditio impossibilis non sit contra substantiam matrimonij, tunc bene verum est quod non vitiat matrimonium

trimonium: sed reȝcitur ipsa conditio impossibilis: exēplū: ꝑ trahо matrimonium cum muliere si homicidiū vel furtū com miserit: tūc illa ꝑdō reȝcitur: q2 non est circa substantiā matri monij. ita loquunt tex. in illo. c. fi. de cond. appo. ¶ Scōo li mita regulā huius tex. q̄ ꝑditio est impossibilis ō natura vl de iure cui ius resistit: tūc vitiat stipulationē, vel ȝctum. Se cus si lex nō resistat nec sit ȝ bonos mores, lz nō assistat tūc vt pena ꝓmissa euitet̄ ꝺz impleri de facto, lz impossibile sit q̄ im pleatur. l. quidā enim filium. & ibi Bar. no. in pe. col. f. eo. idē Bar. in l. vbi pactum. in vlt. col. C. de trāsac. & in l. j. in ij̄. col. ff. de cond. inst. Jo. de imo. & Mod. hic facit tex. in l. mulier. ff. de cond. inst. & l. meuius. ff. de cond. & demon. ¶ Tertio li mita qū lz ꝑditio impossibilis vitiet omnem ȝctum, & sic im pediat obligationē ex ea oriri: tā non impedit oriri ꝑdictо nem ob causam que non oritur ad pficiendū ȝctum. sed ad re soluendum. ita loquitur. l. si milite. & ibi Bart. C. de condic. ob cau. & Bar. in l. nō solū. ff. tit. j. & in l. j. ij̄. col. ff. de cond. insti. facit ter. in l. fi. ff. j. de cond. ob turp. cau. Sed tu aduerte q̄ Bar. hic, & in omnis locis ꝓcalleg. vī decipi in illis legibus q2 iura, sc̄z. d. l. si milite. & l. ij̄. ff. si liber. de cond. ob caus. non loquuntur in ꝑditione impossibili, vt ōt Bar. & gl. in d. l. non non solum. sed loquuntur de modo impossibili. Et nos habe mus qū lz ꝑditio impossibilis vitiet ȝctum: tamen modus i possibilis non vitiat, nec obligationē nec ȝctum. gl. no. quam Bng. hic ōt singu. in l. cum donationis. in gl. magna ad fi. C. de transa. Rō diuersitatis est in ꝓmptu: q2 in conditioni bus obligatio oritur ex ꝑditionis euentu: q2 donec pendet ꝑ ditio tandiu pendet ortus obligationis. l. cedere diem. ff. de verb. sig. ergo si conditio sit impossibilis vitiat obligationeꝫ & consequenter vitiat ortuꝫ obligationis. Secus est in modo q2 modus non impedit ortum obligationis, q2 antequā mo dus impleatur dispositio hz suum esse perfectū. l. cum ab eo. ff. de contrab. emp. l. j. & ȳ. vbi gl. C. de his que sub modo. Er go impossibilitas modi nō hz impedire ortum obligationis q2 iam orta est: & facilius impeditur aliquid oriri q̄ tollat iā ortū. ar. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vl alie. iur. ¶ Et ex hoc habes quartam no. limitationē & necessariā* qō con ditio impossibilis bene vitiat contractū, sed modus impossi bilis non vitiat nec impedit obligationē oriri. Adde ad istaꝫ limitationem quod vult Bar. in l. codicillis. ff. de leg. ȳ. Con firmo per id quod vult tex. no. in simili in l. demonstratio fal sa. §. qd aūt iuris. ff. de cond. & demon. vbi falsa causa de præte rito vitiat conditionem. sed nō vitiat modū. & ita habes quar tam limitationem ad tex. nostrum. ¶ Quinto limita regulā huius tex. quod ꝓmissio sub impossibili ꝑditione vitiat sti pulationē. istud est verū q̄n a pr̄in. sit talis, ꝓmissio sub ꝑditio ne impossibili. ita loquit̄ tex. hic cū alīs iuribus ꝓcalle. Se cus q̄n a pr̄in. ꝓmittit aliqd possibile puta ꝓmitto me vel a liū sistere in iudicio. & renuncio exceptionib⁹ q̄ mihi possent cōpetere ex futura impossibilitate. & sic volo teneri ēt qō sit i possibile me venire. Ista specialis renunciatio nō inducit o bligationē su p impossibili. sed remouet solum obstaculū exce ptionis superueniētis ex impossibilitate: ergo valet. Ita li mitat Bar. istā regulā i l. sed & si qs. in §. q̄situm. in j. col. ff. pillū tex. ff. si qs cau. & ibidē Alb. & Bng. Tu dic melius & pla nius q̄ in illo. §. nō tractat̄ de impossibilitate, sed solū difficul tate q̄ nō vitiat. l. ꝓtinus. §. illud. j. eo. fm Bal. & Raph. Ful. ibi. & ista est plani⁹ rēsio. ¶ Nūqd regula hui⁹ tex. ꝓcedat i dona. cau. mor. q̄ hz mixtā naturā, iuxta l. fi. C. de do. cau. mor. Jmo. & Ro. hic. & Bal. & Bng. i l. j. ff. de cond. & demō. tenent q̄ nō ꝓtext. i l. q̄ sub ꝑdōne. §. hoc edictū. ff. de cond. inst. quem Bng. ibi reputat sing. Alex. ōt q̄ nō reperit aliquē tenere ȝ rēsed qō ipse putat ȝriū. Sz aduerte: q2 fm istā opi. Alle. ꝑ ditio impossibilis vitiaret do. cau. mor. q̄ nō credo p ea q̄ di xin l. ij̄. ff. de le. j. ¶ Scōo no. ex ȳ. parte tex. q̄ ꝑdō impossi bilis negatiue ꝓcepta nō vitiat nec suspendit, imo ꝓmisso re manet pura. ro est fz Bar. q2 affirmatiua est impossibilis: er go negatiua est necessaria. ¶ Limita istā regulā. & ter. vt ꝓce dat in ꝑdōne negatiua impossibili de natura: puta si cēlū non ascendero. Secus si sit impossibilis de iure. l. iurisgentiū. §. si ob maleficiū. ff. ō pa. Rō q2 tūc ꝓtinet̄ tur pitudinē: q2 ē tur pe q̄ qs capiat pecuniā ne cōmittat maleficiū. l. si plag. j. eo. ita limitat Bar. hic & i l. nō solū. ff. ti. j. Tu aduerte q̄ pōt ap poni pena si maleficiū fiat, & ꝓsequenter ꝓmittat nō facere ta le homicidiū sub pena vz ꝓmissio. ter. est i l. ū ipossibile. & ibi Bal. no. ff. ō pac. ¶ Scōo limita regulā isti⁹ tex. vt ꝓcedat q̄n ꝑdō est necessaria & apponit stipulatiōi ꝓncipali: tūc eā nō vi tiat. imo ꝓmissio remanet pura & valida. tex. est hic. Secus si adiciat stipulationi penali, & ꝓsequēter vt si hominē q̄ ēmortuꝰ nō ꝺederis ꝓmittis pena, nō vz. si bō mortuꝰ. j. e. Ita limitat

istū tex. Cy. i l. nō moriturū. C. ō ȝb. & cōmi. stip. sequit Alex. hic i fi. & lz nō ꝺicat eā tradit Jmo. in l. j. circa fin. ff. ō ꝺ. inst. rō: q2 tūc stipulatio est accessoria, ꝓmissiōis inutilis. & lz Alle. nō ꝺicat ꝓ ista limitatiōe, adde tu gl. valde no. i c. significā tibus. i gl. fi. de of. dele. vbi ōt gl. egregia: qō pena, ꝓmissa i cō tractu vel alio actu intelligit̄ si actus ꝓncipalis valeat, & non aliter. Ad idē adde qō vult gl. no. i l. si patron⁹. §. patro nū. ff. si qd in frau. patro. vbi gl. no. ōt qō si rescindit ꝓncipale etiā rescindit accessoriū. Ad idē bñ facit: q2 reprobatio aliquo re probat q̄ quid venit in eius ꝓcomitantiā vel vigoꝛe siue sit ꝓncipale vel penale. l. Seiꝰ & Augeriꝰ. ff. ad l. falc. ita ōt not.

8 Bal. i l. pactū do. in j. op. C. ō col. ¶ Ultimo no. ex tex. ibi & ꝓsens est q̄ ꝑdō necessaria, lz in futurū tps ꝓcepta cū sit o ino extitura ꝺz esse pura. imo ȝm gl. hic, est puriſſima i su plati no gradu. facit. l. si pupillus. §. q sub ꝑdi. alleg. in glo. ff. ō no ua. Sed ad istō no. videas id q̄ vult gl. in c. p tuas. i gl. mag. ad fi. ō ꝑd. appo. & ibi Jo. an. & Ant. de bu. ad fi. simplr̄ sequū tur illā gl. vbi vult q̄ matrimoniū ȝctū sub ꝑdōne q̄ oino est extitura. vt puta si cras erit ꝺies tū matrimoniū nō vz ō psen ti ȝ hāc regulā tu aduerte, ꝓ limitatiōe hui⁹ tex. & ꝺefensione illius gl. q̄ qū ꝑdō oino extitura nullū ꝺiem hz, & tūc ꝓcedit tex. noster, & tunc ꝺō est pura & simplex. exēplū, ꝓmitto cētuꝫ si nō ascēderis celū: hic nulla est ꝺies. Sed vbi ꝑdō oino extitura haberet ꝺiē, & tūc ꝺistigue aut hz ꝺiē certū, vt puta ꝓtra hoc matrimoniū si cras erit ꝺies: nā interim nō est matrimo niū nec illa est vro. Sin aūt haberet ꝺiē icertū: & tūc aut ꝺies est icertus an & qñ: aut ē incert⁹ qñ lz nō an: isto casu nō ꝓcedit iste tex. ista ꝺeclarat no. Bar. in l. ita stipulat⁹. in ȳ. q. j. e. regu la ergo hui⁹ tex. ꝓcedit q̄n ꝑdō necessaria oino extitura nō hz ꝺiē: vel si hz ꝺiē hz certū, & tunc vz. Secꝰ si haberet incertū: q2 nō vz in casu illi⁹ gl. illa ꝑdō oino extitura hz ꝺiē certū qui ñ hz suspēꝺere. l. heres meꝰ. ff. de cond. & de mon. & l. sub ꝑdōne ff. de ꝑd. inde. Ergo tūc tale matrimoniū ȝctum sub ꝑditiōe oino extitura habete ꝺiē certū ꝺeberet valere & haberi ꝑ pu ra, & sic no valere scōm mr̄imoniū si ȝbat. ita cōcludit Card. Flor. ibidē ceteri Mo. posi cū i ꝺ. c. ꝑ tuas. ad fi. de cōd. ap. & ita habes limitatū istū tex. & illā gl. & expeꝺitā istam. l. impos sibilis.

Lex viij.

1 Ꝺies aꝺiecta conditioni valiꝺe ꝺependenti a facto ꝓmis soris censetur repetita in ꝓmissione pene.

2 Ubi ꝓmissio incipit a precedenti cōditione habēti ꝺilatio nem temporis, tūc expectanꝺum est vltimum momentū tem poris aꝺ hoc vt possit effectualiter agi.

3 Statutum q̄ si bannitus non cōparet intra octo ꝺies, habeat ꝓ confesso & conuicto, an habebit locum quanꝺo certum est quoꝺ sua culpa non poterit comparere.

4 Ubi ꝓuentio hz conꝺitionē & ꝺiē & sic ꝺuplicē ꝺilationē, non sufficit conꝺitionē impleri, seꝺ requiritur q̄ ꝺies expectetur.

5 Ubi ꝺies est aꝺiecta cōꝺitioni valiꝺe ꝺepenꝺenti a facto ꝓ missoris possum agere ante ꝺiē si cōstat q̄ conꝺitio ꝺefecerit ante ꝺiem, tū obstet exceptio si ante ꝺiem agatur.

6 Ubi ꝺies est aꝺiecta cōꝺitioni inualiꝺe seu necessarie, statim potest agi non expectata aliter tali ꝺie.

7 Ꝺictio ꝓtinus, importat iꝺem quoꝺ ipso iure.

8 Quanꝺo ꝺies apponitur facto negatiuo conꝺitionali alteri⁹ tertū statim quoꝺ non potest fieri venit & cꝺit ꝺies.

9 Quanꝺo aliquiꝺ conꝺitionale ꝺeꝺucitur in iuꝺicio hz purifi catio conꝺitionalis liquiꝺari.

10 Instrumentū guarentigiatū habēs ꝑditionē reuera purifica tam: nō tamē potest i iuꝺicio obtinere exceptionē facti ꝺonec pars notum faciat iuꝺici purificatam esse conꝺitionem.

11 Stante statuto quoꝺ occiꝺatur qui vulnerauit aliquē mortife re ꝺato quoꝺ certū sit qō vulnerat⁹ ex eo vulnere ꝺebeat mo ri tamen non hz vulneratus accusari & conꝺemnari ꝺe homi cꝺio nisi morte sequuta.

12 Stāte statuto q̄ occiꝺens aliquē in ꝺie veneris sancti ob su premam ꝺeuotionē christianitatis ꝺebeat puniri grauissima pena mortis si quis ea ꝺie aliquē mortifere vulnerauit & alia ꝺie mortuus fuerit est puniendus ꝺicta pena statuti.

13 Volens agere vigoꝛe conꝺitionis negatiue purificate hz p bare illam negatiuā esse purificatam.

14 Cui incūbat onus pbanꝺi negatiuā, viꝺe regulā cā fallētis.

15 Mulier viꝺua petēs alimēta extra ꝺomum mariti: q2 nō po test habere cum heꝺibus mariti tenetur probare istā nega tiuā cum sit fuꝺamentum intentionis sue.

16 Petenti copiam a tutoꝛe inꝺubitanter est ꝺanꝺa alias tutoꝛ nō auꝺietur.

17 Negatiue nō coarctate loco & tpe qualiter ꝺebeant probari.

18 In his que sunt ꝺifficilis probatiōis seu q̄ nō possunt liqꝺo p bari sufficit informatio iuꝺicis per vehementem opinionem.

19 In ijs que a communiter accidētib⁹ sunt difficilis probationis admittitur probatio per coniecturas ⁊ indicia, ⁊ sufficit pro plena probatione.

20 Contractus probatur vsurarius ex solis presumptionibus ⁊ argumentis.

N illa stipulatione.

Qr ista lex ē ɔ̄tria legi
1 hoc iure: ideo eā simul legā. † Dies adiecta ɔditioni valide dependēti a facto ꝓmissoris censet repetita in promissione pene. h. d. cum l. ex hoc iure. Et est tertius itellect⁹ seu solutio gl. l. hoc iure. Et iste due leges habēt tres ptes. In p̄ma loquit tex. qñ ɔditio erat valida ⁊ dependebat a facto promissoris. In scd̄a qñ erat inualida. In tertia qñ d̄pendebat a facto tertij. scd̄a ibi, sʒ cū eo. tertia ibi. i l. hoc iure. ¶ Circa primā op. Bar. eā melius declara, vt d̄clarat Pau. de ca. In tertia op. ⁊ lʒ nō dicat ante eū fuit solutio Bar. i illa l. si homo mortu⁹. j. e. aliā solutionē ponit Bar. met. in l. iij. §. fi. ff. de lib. ⁊ posth. ad ista ɔ̄tria q̄ tñ in effectu ad idem tendit. ¶ Circa tertiā op. Bar. d̄ l. si qs hr̄s ita scriptus. ff. de acq. here. dū Bar. rñdet q ibi ideo est: qr istitutio nō pōt fieri ex die vel ad diē, put pōt fieri stipulatio. l. hereditas. ff. de here. ist. lʒ Bar. nō dicat ista est solutio gl. ante eū. i d. l. si qs heres ita scriptus. in gl. fi. vbi gl. ita punctualiter rñdet: ego nō credo qd̄ ista solutio sit bona: nec est de mēte illius litere: qr verū est q istitutio nō pōt fieri ex die nec ad diē. exēplū ego istituo te heredē vsq ad annū vel elapso anno: ista institutio nō vʒ, imo sublato vitio tpis remanet pura rō: qr sicut testator nō pōt decedere pro parte testatus, ⁊ p parte intestatus. l. ius nostruʒ. ff. de reg. iu. ita ēt in tpe. arguēdo de re ad tps q est validuʒ: qr nō pōt pro parte tpis remanere testatus ⁊ p parte tpis i testatus. ita declarat Bar. in l. hr̄ditas ex die. ff. de heredib. inst. ⁊ gl. in l. extraneū. C. d̄ here. inst. Modo aduerte tu pronecte q in illa l. si qs heres ita scriptus. ille hr̄s nō fuit institutus, nec ex die nec ad diem: qr non valeret. imo nulla dies istitutioni erat adiecta sed hr̄s fuit institutus: al's heres sub ɔditiōe si adiuerit hereditatē intra tātū tps. Et d̄t formaliter Ange. i d. l. si qs heres ita scriptus q lʒ heres nō possit scribi ad diē vel ex die: tñ pōt institui sub ɔditione: puta si adiuerit hereditatē intra duos annos. ⁊ alle. Ang. text. in l. sʒ ⁊ si i ɔditione in pn. ff. de here. insti. Et ꝓpterea rñde meli⁹, put fuit d̄ mēte Bar. in illa. l. si qs hr̄s ita script⁹. i summario q ibi substitut⁹ fuit dat⁹ in defectū ɔditiōis si adiuerit intra duos annos, ⁊ nō pōt testator eē p parte testatus ⁊ pro parte i testat⁹: si adiuerit fingit vsq retro fuisse heres. si aūt nō adiuerit hʒ substitutū. ⁊ ad idē est tex. in. l. a filia. §. j. ff. ad trebel. ⁊ ista erit realior ⁊ melior solutio ad illū tex. ¶ No. ex prima pte hui⁹ legis, q dies adiecta cōditioni possibili dependēti ex facto ꝓmissoris intelligit repetita etiā in promissiōe facta in defectū cōditionis: vñ lʒ ɔditio veniat: tñ dies tacite repetita impedit ne possit agi ɔ̄ promissorē. Anteq vlteri⁹ ꝓcedā videam⁹ primo q̄ sit rō fundamētalis huius tex. q dies expssa in cōditione depēdēte a facto ꝓmissoris: intelligit repetita: reperio assignari triplicē rationē. Prima est Ray. ⁊ Pau. de cas. q ex quo ɔditio ⁊ ei⁹ implemētū dependet a facto ꝓmissoris ⁊ similr ꝓmissio, iō ꝓpter similitudinē quā habēt ɔditio ⁊ ꝓmissio: certe dies adiecta in conditione cēsetur tacite repetita in ꝓmissiōe: qr i habētib⁹ symbolū facilis est trāsit⁹. l. in rē. §. itē quecunq. ff. d̄ rei vēdi. q̄ rō cessat in. l. hoc iure. vbi iplemētū cōditionis nō depēdebat a facto promissoris, sʒ a facto tertij, iō dies nō intelligit repetita. Alia pōt eē rō ex mēte scribentiū hic: qr qñ cōditio depēdet facto ꝓmissoris, dies videt adiecta ꝓmissioni ad differēdū solutionē: ⁊ cōsequēter in fauorē ꝓmissoris, sʒ iste fauor nō ꝓdesset nisi ⁊ censeret dies repetita. ⁊ d̄t Bal. i. c. cū in veteri. i vl. co. d̄ elec. q in ista lege est duplex fauor debitoris, scʒ in ɔditiōe ⁊ in die. vt ergo iste fauor militet dies apposit⁹ cā differēde solutiōis, intelligit repetit⁹ in ꝓmissione. ¶ Tertiā rationē assignat Albe. de ros. hic, ⁊ eā sibi ascribit Are. lʒ nō referat Albe sed credo q non haberet Albe. ⁊ d̄t Alb, q rō est in ꝓ̄ptu: qr datio pecunie succedit loco eius q erat sub ɔditiōe promissum ab eodē: ergo dʒ cēseri subrogata cuʒ qualitatibus suis. ⁊ cōsequēter cum die p regulam. l. si eum. §. qui iniuriarū. ff. si qs cau. declarat Bar. in. l. j. §. hec actio. ff. si qs test. lib. esse ius. fue. ⁊ ista ratio plus placet. Istū tex. limitat no. Ang. ⁊ expressius Paul. de cast. vt procedat duob⁹ copulatiue concurrentibus. primū q implementū cōditiōis pēdeat a facto ꝓmissoris. secus si a facto tertij. ita loquitur. l. hoc iure. Scd̄o qñ cōditio depēdens a facto ꝓmissoris erat implēda stipulatori. ⁊ cōsequēter in vtilitatem stipulatoris cederet implemētū ɔditionis: istis duob⁹ concurrentibus dies apposita censetur repetita. Sec⁹ qñ cōditio nō esset implēda stipulatori vel ad eius vtilitatē: tūc nō ꝓcederet iste tex. exemplum, si intra mensem nō i ueris romā ꝓmitto centum. Nā ire romā est implendū p promissorē sed implemētum non cedit ad vtilitatē stipulatoris. nā tunc limitat eadē rō que in l. hoc iure. Alex. d̄t q ista est solennis limitatio ad istū tex. sed qd̄ nō est vera, sed cā non reprobat nec lege nec rōne. Ego ɔ̄ istā limitationē Ang. ⁊ Pau. de cast. allego duos formales tex. primo tex. in l. veluti. §. fi. j. e. vbi ɔditio est implēda a promissore, ⁊ nō venit implenda in vtilitatē stipulatoris, ⁊ tñ dies intelligitur repetita. Ad idem adduco tex. similē in l. qcquid astringende. §. fi. j. e. vbi est similis tex. Et p illas duas leges rep̄hendo limitationē Ang. ⁊ Pau. de ca. ⁊ amplio regulā istius tex. q qñ implementū cōditiōis pēdet a facto promissoris siue cedat implementū stipulari siue nō, ⁊ ɔsequēter siue sit cōditio dādi vel faciēdi, semp intelligitur repetita in ꝓmissione dandorū centū. ¶ Scd̄o no. ex hoc
2 tex. † q vbi ꝓmissio incipit a precedente ɔditiōe habēte dilationē tpis: tūc expectādum est vltimū momentū tpis ad hoc vt possit effectualiter agi. Ita istū tex. alleg. Bal. i l. ij. C. si pē-
3 den. app. mors interue. vbi p hoc infert † q si statutū disponat qñ si bānitus nō cōpareat intra octo dies habeat p ɔfesso ⁊ conuictor: ⁊ certū sit qd̄ culpa sua nō possit ɔparere intra octo dies: ⁊ tñ nō habebit ꝓ confesso ⁊ ɔuicto donec superest momentū tpis per tex. in c. vbi periculū. de elec. i vj. ⁊ ibi gl. Itē qr hec pena trahit secū executionē, ideo reqritur factum consummatum vere non interpretatiue. ita egregie no. Ioā.
4 an. in c. ꝓpetuo. de elec. in vj. in nouella. ¶ † Tertio no. ex isto tex. expressam regulā q vbi ɔuentio hʒ conditionē ⁊ diē: ⁊ sic duplicem dilationē nō sufficit ɔditionē impleri, sed reqritur q dies expectet. adde regulā q no. Bal. in l. si cū. §. j. ff. si qs cau. p illū tex. ⁊ tex. nostrū qd̄ ex duob⁹ impedimētis nō sufficit vnū cessare altero remanēte. facit text. i l. si nō lex elia sentia. §. j. ff. de here. instit. in l. si domus. ff. de serui. vrb. pre. ad idē facit regula. l. si heredi plures. ff. de cōd. inst. Limita sin. istū tex. vt habeat locū in ɔ̄tibus stricti iuris tantū, vt hic, ⁊ in d. l. si eum. §. j. Secus est in ɔ̄tibus bonefidei in quibus quā primū cōstat id qd̄ ꝓmissum est nō posse adimpleri statim pōt agi nō expectata die: ⁊ ꝓbat tex. in l. si in lege. §. si domus vbi Bar. ⁊ Raph. Ful. ad hoc no. ff. loca. Istā limitationē Bar. sequunt Bal. Imo. ⁊ Raph. cu. in d. l. stipulatiōes non diuidunt. §. fi. ad fi. j. e. ⁊ Alex. hic, sed eā rep̄hendit Pau. de ca. hic. ⁊ in l. fi. in l. §. si domus. qr nō deberet fieri ista differentia inter ɔ̄tus stricti iuris ⁊ ɔ̄tus bone fidei. ⁊ alle. text. in l. itē qrit. §. si in lege. ff. loca. Et ad tex. in l. si in lege. §. si dom⁹. respondet qr procedit ꝓpter culpā promissoris, qr recessit vel deseruit. ista solutio nihil est: qr habes text. i d. l. si eū. §. j. vbi tñ expectat dies: qd tenendū: lʒ ista limitatio Bar. sit approbata, ⁊ cōis, ⁊ ab ea in ɔsulendo nō recedere: tñ tex. quē alleg. Bar. nihil probat, put etiā d̄t Are. hic per regulā q̄ dabā. s. q cessante causa dilationis cessat dilatio. p l. a filia. §. alūno. ff. ad treb. tūc sic in l. si lege. §. si dom⁹. ego locaui domū ad quinquennium: nō possum eū ɔuenire nisi elapso tpe: qr est necesse q ego dñs patiar vti vsq in finem domo conducta. l. iulian⁹. §. offerri. ff. de act. emp. qñ ergo recedit ⁊ dixerit cessat cā di-
5 lationis: ergo statim possum eū conuenire. ¶ † Quarto not. ex tex. ibi, ⁊ lʒ añ ɔditione cōmitti videat q vbi dies est adiecta conditioni valide dependente a facto ꝓmissoris possum agere ante diem si constat q conditio defecerit añ diē: tamen obstat exceptio si ante diē agatur, vt hic, ⁊ l. cuʒ stipulat⁹ sim mihi a periculo. j. e. Limita istō procedere in pena ɔuētionali. Secus si pena non fuit opposita ab homine, sed a lege: tūc lʒ cōstet factum promissum ante diem impleri non posse nullo mō cōmittitur stipulatio ad interesse ante diē etiā mero iure. tex. est in l. insulā intra biennium. j. eo. gl. ⁊ Bar. in l. cum stipulatus sim mihi a proculo. j. eo. c. cōmissa. in prin. iuncto c. lʒ canon. de elec. in vj. Tu vide tex. q fortiter obstat ɔ̄ text. nostrum in l. stipulationes non diuiduntur. in. § fi. j. e. vbi mero iure nō pōt ante diem agi: tamen ibi Alex. conat illi tex. re-
6 spondere. sed istud est modice vtilitatis. ¶ † Quinto not. b in
b vers. sed cum eo. quod vbi dies est adiecta conditioni inualide seu necessarie stati pōt agere nō expectata aliter tali die rō est qr sicut ipsa conditio necessaria non suspēdit obligationē qr censetur pura. l. si pupillus. §. qui sub conditiōe. ff. d̄ noua. l. cedere diē. ff. de ver. sig. ita nec etiā suspendit tempus in ea tacite subintellectum, vt d̄t gl. hic in fi. qr si non vʒ expressum nec etiā vʒ tacitū. l. iij. §. qui habet. ff. de seru. rust. p̄dio. Pro ista ratione adde tex. no. in l. si in diem. §. j. ff. de cond. ⁊ dem. vbi est tex. quod dies inutiliter expressa que omnino tacite inerat nunquam extenditur ad aliam dispositionem. ⁊ per illū tex. decidit egregium casum. L. v. ro. ⁊ non allegat aliū tex. in consil.

a ¶ Quarto no. Vide gl. He. ⁊ Phil. in c. cōmissa. de cle. li. vj. ⁊ doc. in c. lʒ canon. eodē.

b ¶ Quinto no. Adde Bar. i. l. iiij. § ibi s. de condi. ⁊ demonst.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cõsil. cxxiiij. ꝙ incipit, ꝓ declaratione prime dubitationis
quatuor presupponẽda sunt in vltimo dubio. Tu scis ꝙ lega
tũ pro dote est cõditionale si matrimoniũ sequat, vt declarat
Bar. in l. Titio centũ. §. Titio genero. ff. de con. ꝛ demõ. ꝛ si
cũ legato dotis fiat aliud legatũ die apposita legato dotis q̃
tamẽ tacite subintelligebat nõ attenditur dies, sed statim po
terit peti. Ita per illũ tex. consuluit Roma. consi. ã. alle. aliũ
tex. similem ꝛ formalẽ in l. talẽ. §. j. ff. de her. inst. ꝛ ꝓ istis facit
optime tex. noster in ver. sed cũ eo. vbi illa cõditio si digito ce
lũ tetigeris est inutilis, ꝛ non intelligitur repetita dies. ꝛ ista
7 teneas cordi. ¶ †Sexto pondera istũ tex. in fi. in verb. agi ꝓ
tinus[a] pòt, in illa dictione protinus, prout no. Ar. hic, quod
ista dictio protin⁹, importat idem ꝙ ipso iure ꝛ consequẽter
importat canonem late sententie, ꝛ sic quod pena censeat ipso
iure imposita, ad hoc allegat Are. quedã alia que nihil peni
tus faciunt. allegat Bar. in l. criminali. C. de iuris. om. iud. ꝛ
in l. imperator. ff. de iu. fis. ꝛ cano. in c. fi. de foro cõpe. Tu ad
de tex. in l. ij. in verbo protin⁹. C. vt lit. pend. per quẽ tex. no.
ibi signãter Bal. quod ista dictio protin⁹ que excludit omne
interuallum temporis importat quod condẽnatio debeat fie
ri absq; alio processu ꝛ cogi debeat pmissor vel debitor solue
repenã sine dilatione temporis. Ad idẽ de dictione protin⁹,
adde tex. in l. j. in prin. ꝛ in l. iij. §. in admitenda. vbi Alex. no.
8 ff. de acqui. pos. ꝛ tex. in l. si filiusfa. §. j. ff. de test. mil. ¶ †Se
ptimo no. in l. hoc iure. qꝺ quãdo dies apponit facto negati
uo cõditionali alterius tertij statim ꝙ nõ potest fieri venit ꝛ
cedit dies. ita no. istũ tex. Bald. in c. cũ in veteri. in vlt. col. in
9 prin. de ele. ¶ Octauo no. ex ea. l. ibi, anteq; exploratũ sit† ꝙ
quã aliquid cõditionalẽ deducitur in iudicio deberet purifica
tio cõditionalis liquidari. ita istũ tex. pro singulari not. Bal. i
l. si quidẽ. in vlt. col. C. de excep. Tu adde aliũ tex. in l. ita sti
pulat⁹. §. ꝙ si ab initio. in ver. ꝙ fuerit declaratũ reũ ꝓmittẽ
dilisti nõ posse. j. e. ¶ Nono per istã. l. dicit Bal. in l. cũ in te
10 stamẽto. in fi. C. de testa. manu. † ꝙ instrumentũ guarentigia
tũ habens conditionẽ reuera purificatã non tamen potest in
iudicio obtinere executionẽ facti donec pars notũ faciat iudi
ci purificatam esse conditionẽ. ita dicit Bal. istã. l. ad hoc esse
sin. facit. l. iij. ꝛ quod ibi no. Bar. C. de sent. q̃ sine cer. quãti.
profe. ¶ Decimo istã. l. allegat Bar. in l. dãni infec. §. sabini.
11 in iij. col. ff. de dam. infe. stãte statuto† ꝙ occidatur qui vulne
rauit aliquẽ mortifere. dato qꝺ certũ sit qꝺ vulneratus ex illo
vulnere debeat mori, tamẽ nõ potest vulneratus occusari ꝛ ꝯ
demnari de homicidio: q2 statutum loquit de accidẽte ꝛ sic ꝺ
morte. necesse ergo est ꝙ mors sequuta sit. Ita etiã tenet Ba.
in c. j. in §. iniuria. in vlt. col. de pace iura. firmã. ꝛ in c. j. qb.
mo. feu. amitt. Alibi tamẽ decidit sin. Bal. ꝛ non recordor me
alibi legisse i. l. vnica. circa fin. C. de no. ꝙ si statutũ disponat
12 †quod occidẽs aliquẽ in die veneris sancti ob supremã deuo
tionẽ christianitatis debeat puniri grauissima pena mortis,
si aliquis vulneraret aliquẽ mortifere lz nõ moriatur illa die
sed alia. tñ debet puniri grauissima pena mortis ob supremã
deuotione dei. ¶ Undecimo istã. l. allegat gl. de pen. dist. j. c.
pdixerat Hieremias. qꝺ si aliquis pmisit scribere librum ad
certũ tps sub pena ꝛ lapsum sit tãtum tps qꝺ nõ poterit in tẽ
pore qꝺ superest scribere librũ, an potero statim agere ad pe
nã gl. dicit qꝺ sic, postea allegat quedã iura in ꝯriũ. de hoc ha
bes tex. no. in l. cũ stipulat⁹ sim mihi a Proculo. in prin. j. e.
13 ¶ Duodecimo no. ex ista. l. qꝺ volens agere vigore cõditiõis
negatiue purificate dz probare illã negatiuã esse purificatã.
ꝛ sic qui fundat intẽtionẽ suã ex negatiua, debet illã probare
que examinat. j. Bar. late vbi dicet post Inn. i. c. sup his. de ac
cu. ponit Spec. in tit. de loca. §. nũc aliqua. in ver. xxj. Expe
ditis tex. venio ad gl. q̃ sunt clare. ¶ In gl. in ver. non posse.
in l. hoc iure. Bart. cõiter alij tenẽt tertiã solutionem glo. sm
quã summaui tex. ꝛ figuraui casuz, ꝛ formaui no. Sed aduerte
lz Bar. Host. ꝛ Dy. reprehẽdat primã solutionẽ gl. p regulã
ꝙ phibitũ ad tps cẽset post illud tps permissum. l. imperator.
ff. de postu. l. statuliberũ. §. Stichũ. de leg. ij. Tu aduerte qꝺ
istã primã solutionẽ tenet Io. de Imo. ꝛ Rap. Cu. hic: q2 sm
fundamẽtũ Bar. ꝛ doc. necesse est sumere argumẽtũ a ꝯtrario
sensu, ꝛ nisi sumatur argumentũ a ꝯrio sensu ista. l. non erit cõ
traria ad. l. in illa. Sz nos habemus regulã ꝙ argumẽtũ a ꝯ
trario sensu nõ est sumendũ qñ resultat ꝯrietas legũ ꝛ absur
dus intellect⁹. l. cõuẽticulã. C. de epi. ꝛ cle. Confirmo: q2 argu
mentũ ꝯrio sensu nunq; dz sumi qñ inducit ꝯtrarietas vel legũ
correctio. gl. est in c. vnico. in gl. j. de eta. ꝛ quali. li. vj. gl. in c.
significasti, de fo. cõp. gl. in cle. j. de sen. exc. Ratio: q2 per sub
auditos intellectus nunquã debet induci correctio legũ. ita
gl. reputata sing. in c. cupiẽtes. in prin. de ele. in vj. sed argu
mentum a cõtrario sensu dicitur esse subauditus intellectus
ita dicit gl. in l. ij. C. ꝺ cõd. inser. ꝛ gl. in l. apud ãtiquos. C. de
fur. teneas opi. Bar. ꝯtra gl. q2 nisi in ista. l. hac iure sumeret
istud arg. a ꝯtrario sensu verba isti⁹ tex. essent superflua ꝛ ni
hil operarentur. Et regulã habem⁹ ꝙ quãdo verba legis in
sensu directo nihil operant dz sumi argumentũ a ꝯrio sensu
etiã ad correctionẽ alteri⁹ legis. ita ꝓbat tex. in l. nulla. in fi.
iuncta aut. diaconissa. C. de epis. ꝛ cle. tradunt scribẽtes, vbi
dixi in l. j. in pnc. ff. de off. eius cui. Propterea legiste ꝛ cano
niste dñt in statuto florentino ꝙ nõ existentib⁹ masculis femi
ne filie succedãt pñi, isto statutũ in sensu directo nihil operat:
q2 clarũ est ꝙ masculis nõ existẽtib⁹ filie femine succedũt pa
tri, ideo vt statutũ aliquid operet sumitur argumentũ a con
trario sensu. ita Cy. in l. cõuenticulam. vbi Bal. C. de epis. ꝛ
cle. Bal. Ang. ꝛ alij in l. si cũ dotem. ff. sol. ma. cũ cõcor quas
dedi in illa. l. j. ff. de offi. eius cui mã. sic in ꝓposito nostro ista a
verba essent superflua ꝛ nihil operarent si nõ sumeretur ar
gumentũ a ꝯrio sensu, confirmo per tex. in l. iiij. in fi. ff. ꝺ cõd.
ꝛ demon. ꝛ in l. vxori vsumfructum ville. de vsufr. leg. que in
ra. j. Bar. allegat ad aliud propositum vbi in conditione nõ
dependente a facto promissoris potuisset agi ante finẽ tẽpo
ris nisi fuisset apposita dictio tũc, ꝛ sic teneo ꝙ solutio gl. nõ sit
bona. Item inquantum Bar. cõtra tertiã solutionẽ gl. cõiter
approbatã opponit de. l. iij. in fi. ꝛ de. l. vxori vsusfructus vil
le. vbi expectat finis toti⁹ tẽporis, ꝛ dicit ꝙ ideo est propter
dictionẽ tunc, prout dicit gl. in l. si quis heres ita scriptus. ff.
de acquir. vel amit. here. Tu stringe fortius ista iura ꝙ faciat
Bar. nã ibi implementũ cõditionis non pendebat a facto ꝓ
missoris sicut nec in ista. l. hoc iure. ꝛ tñ ibi nõ expectaret lap-
sus toti⁹ tẽporis nisi fuisset dictio tũc. Et si tu diceres Bar.
iepte allegat ista iura: q2 loquunt in vltimis volũtatib⁹ i qui
b⁹ fit benignior interpretatio, sz hic sumus in ꝯctib⁹ stricti iu
ris in quib⁹ fit strictior interpretatio. Aduerte ꝙ testator qñ
legat presumit minus grauare hẽdem ꝙ possit. l. vnũ ex fami
lia. §. si rẽ. ff. de leg. ij. queadmodũ ergo testator presumit mi
nus grauare in re, ita etiã presumit min⁹ grauare velle i tpe,
hoc tñ nõ obstãte res legata deberet an tps si nõ fuisset dictio
4 tũc, ꝛ credo qꝺ ita hoc voluit allegare illa iura Bar. ¶ †Ex
tra gl. Bar. plene examinat cui incũbat on⁹ pbãdi negatiuã.
ex dictis Bar. habes regulã ꝛ tres fallẽ. Regula gñalis est qꝺ
fundãs se ex negatiua siue agẽdo, siue excipiẽdo siue sit nega
tiua facti, siue iuris vt declarat gl. i. l. ij. ff. ꝺ proba. tenet illam
ꝓbare. Ista cõclusio Bar. cõiter tenetur sm Alex. cũ multis
concor. hic per eũ alle. verũ q2 Bar. fundat istã regulã in ista.
l. hoc iure. ꝛ in l. ita stipulatus. in ver. qꝺ si ab initio. j. e. ꝛ isti
tex. nõ bñ aperiũt quis teneat probare. Iõ ꝓ ista conclusione
Bar. habes meliorẽ tex. in l. pe. §. docere. ꝛ ibi Bar. ꝛ alij ad
hoc no. ff. ne qs eũ qui in ius. ꝛ in l. ergo. ꝛ ibi Bart. no. ꝛ i. l.
itẽ ait ptor. §. hec aũt. ꝛ ibi Bar. no. ff. ex q. cau. ma. no. Bar.
i l. si qs cõsortiũ. p illũ tex. ꝛ ibidẽ Ange. C. ꝺ fabri. lib. xj. hic
allegata p Bar. bonus tex. in c. j. ꝛ ibi Hem. ad hoc no. ꝺ cõ
fess. in vj. teunit. do. Abb. in c. proposuit. ꝺ cler. excom. mini.
Per istã doc. Bar. decidit Pe. ꝺ anch. in cõsi. cclv. qꝺ in c.
super primo quesito nõ multũ insistẽdũ vr̃ in pmo dubio vbi
5 dicit no. Anch. †qꝺ mulier vidua petẽs alimẽta extra domũ
mariti ex forma statuti: q2 dicat nõ posse habitare i domo cũ
filijs vel heredibus mariti: hẽdes dicunt ꝙ imo pòt cõmode
morari cum eis, decidit qꝺ mulier dz probare ista negatiuã:
q2 est fundamentũ intẽtionis sue, alr̃ repellẽda a ꝓuisione sta
ti. nihil aliud allegat ꝓ ista decisiõe. ¶ Ista regula fallit pri
mo in opponẽte exceptionẽ nõ numerate pecunie vt hic per
Bar. Adde glo. no. in l. in exceptionib⁹. in prin. ff. de ꝓb. vbi
assignat vnã rationẽ quã sequit Bar. in l. j. ff. de exc. Sed me
liorẽ rationem assignat Bar. in l. in ꝯctibus. §. sed qm̃. C. de
nõ nu. pe. Scꝺo fallit sm Bar. qñ solutio dz fieri ipsi opponẽ
ti. siue vt priuato, siue officiali publico: tũc nõ tenet probare
negatiuã. imo debitor tenet ꝓbare se soluisse. l. j. C. de prob.
gl. in l. ij. C. de iure emph. ꝛ ibi Cy. in iij. q. Amplia istã limi
tationem. Bar. vt procedat nõ solũ quãdo solutio erat faciẽ
da ipsi opponẽti: sz etiã qñ erat faciẽda tertio ꝓ eius interesse
vigore ꝯtract⁹: tũc si opponat cũ non soluisse illi tertio. cogit
debitor probare se soluisse. tex. est no. quẽ ibi ponderat Bal.
ad hoc in l. ij. C. ꝺ iure emph. qui vult qꝺ emphyteuta teneat
probare se soluisse publicas functiões a tertio quas tenebat
soluere dño vigore cõtractus, qꝺ bñ no. q2 nemo scribentium
ponit hoc. ita dicũt Mod. fenen. in l. j. in fi. ff. de excep. In
tellige limitationem Bar. qñ agitur de probãda ipsa solutio.
prout proprie loquitur Bar. secus quãdo agitur de proban
do alio extrinseco puta conditionem fuisse purificatã: tũc ꝓ
batio ipsius extrinseci dz fieri p creditore quãuis solutio de
beat ipsi fieri. casus est in ista. l. hoc iure. licet alij nõ poderẽ.

¶ Protinus
Hec vox ꝓti
n⁹, quãq; signi
ficat interual
lo tpis. Ale
xã. in l. j. §. q
ꝓsens. i fi. ꝺ.
e. Nõnunq;
denotat sine
ꝓcessu. l. j. ff.
iudic. sol.

Tertio fallit ſm Bar. qñ preſumptio eſſet p negante ſi dico me nō deliquiſſet tūc tenet probare p regulā.l.merito.ff. pro ſoc. Adde bonam regulā que ſepe allegatur in conſilijs, ꝙ in delictis ſemper pſumit pro eo ꝙ excuſat.ita dicit nota. Bal. in l. pcibus in vij.col.C.de impu.ꝛ alijs ſubſtit. Itē in dubio nō dz preſumi delictū:qz intellect⁹ hominis debet eſſe in criminalib⁹ benign⁹.l.moueor.ꝛ ita ibi no.Bal.C.ſi ſer.expor. vene. ¶ Quarto vltra Bar.not.limita qñ negatiua q̄ eſt fundamentū opponētis eſt qualis q̄ oſtendit actorē non habere legitimā perſonā ſtandi in iudicio: tunc aduerſarius tenetur pbare nō opponēs, vnde ſi opponat tutori agēti. ꝙ non cōfecit inuentariū,certe tutor qui nō confecit inuentarium non hz legitimā perſonā agendi in iudicio.l.fi.C.de arb. tu. ipſe tutor dz pbare ſe feciſſe,ꝛ ſic habere legitimā pſonā. l. nō ignorat.C.qui accu.nō poſ.ꝛ ita ōcludunt Ang.Jmo.ꝛ Alex.hic ꝛ do.An.in.c.ſuper his.de accu.Et ita tene lz.Bar. hic relinquat ſub dubio,ꝛ videat inclinare in ōtrariū.Sed teneas iſtā opi.q̄ eſt veriſſima quā vltra ſcribentes cōfirmo: qz in quocūqz iudicio quantūcūqz ſummario vel executiuo dz ante oīa agēs legitimare pſonā ſuā.gl.in l.ij.C.de edi.diui Adr. tol.ꝛ Bar. no.cū cōcor.quas ibi dedi.Scdō aduertatis:qz Bar.i dictis ſuis videt implicare cōtradictionē dū primo videt preſupponere ꝙ tutor nō teneat probare ſe feciſſe inuentariū:eo qz potuit habere iuſtā cauſam excuſationis ne inuentariū faceret iuxta.l.tutor qui repertoriū.in prin.de admi.tu.Debet ergo capi pſumptio ꝙ habuerit iuſtā cām nō faciēdi inuentarium. poſtea vult ꝙ ſi petat copia inuētarij ꝙ cogit eā dare,al's indubitāter repellit.Si tenet dare copiā.nōne dādo copiā pbat ſe feciſſe,ꝛ pl⁹ eſt dare copiā.ꝛ ſic iſta dicta Bar.nō videt ſimul poſſe ſtare ꝛ differētia Bar. videt eſſe verbalis ꝙ tutor nō tenet pbare feciſſe:qz habet iuſtā cauſam nō faciēdi,ꝛ tamen ꝙ cogatur dare copiā.ꝛ ꝙ Bar.ſe ōfundat patet:qz ſi hz iuſtam cām nō faciēdi,minus tenebit dare copiā. Tertio fundamētū Bar.nō eſt bonū dū dicit tutor potuit habere iuſtā cām nō faciēdi inuētariū:ergo nō tenebit pbare.iſtud fundamentum nō eſt bonū:qz prout etiā perpēdit Jmo.ꝛ bñ ſufficit excipiētē habere regulā p ſe.Que regula eſt ꝙ libet tutor tenet facere inuētariū.aliter nō pōt adminiſtrare.l.fi.C.arb.tu. lz aliq ſunt caſus ſpeciales,in quib⁹ quis nō tenet facere inuētariū. tex.eſt in l.quoties.ff.ſi qs cau.de quo no.ibi Bar. ꝙ ſufficit excipiētē habere regulā pro ſe. facit bene tex.in l. ab ea pte. ff.de prob.ꝛ tex.in.l.ſuus quoqz.ver.puto.ff.de he.inſt.ꝛ in c. ad decimas.de reſt.ſpo.in.vj.ꝛ in c.venerabilib⁹.§.pōt quoqz de ſent.exc.in vj.ꝛ ppterea dicit alibi gl.no. in rub.de re.iu.in.vj.añ fin.ꝙ potior eſt cauſa ei⁹ p quo eſt regula : qz aduerſari⁹ hz neceſſe prob.par l.ita etiā Bar.in l.ij.ff.ſi quis in i⁹ voc.Jnno.ꝛ cano.in.c.dicetera.de dilat. Quarto pro iſta deci.ō Bar. facit ꝙ ſtati dicā.j.in.vt.fallēt. Ultimo dū Bar.
16 †circa practicā ponit p reindubitato ꝙ petenti copiā a tutore indubitāter debet dari copia.alias tutor nō audiret.ad hoc Bar.nihil allegat.Sed tu adde Bar.in.l.tutor qui repertoriū.in vlt.col.de admi.tut.ꝛ in l.j.in vlt.col.ff.de curat.bo.da. ꝛ in.l.ſi tutor.C.in quib.cau.in integ.reſt.nō eſt nec. Quinto limita predictā regulā generalem quādo negatur tale factū, de quo iura mandāt ſcripturā fidei:tunc licet iſta negatiua ſit fundamētum negātis:tñ nō ei,ſed petenti incumbit onus pbandi vñ ſi excipio contra electū ꝙ nō eſt cleric⁹ ſibi incūbit on⁹ pbādi ꝙ eſt cleric⁹;qz iura mādāt ſuper ordinū collatione ꝙ interueniat ſcriptura.ij.q.j.c.legū.no.gl.in ſumma.§.q.vj. ꝛ habes gl.in.c.j.de cenſi.in vj. que enumerat caſus in quib⁹ requirat ſcriptura.ita limitat iſtā doctr.Abb.in c. bone memorie magūtino.el.j.i viij.col.de elec.ꝛ pōdera:qz iſtud facit p eo ꝙ tenui.ſ.pxime ō Bar.cū iuētariū debeat fieri per ſcripturā p notariū publicū ꝛ tutor tenet oſtēdere ſcripturā, ꝛ p
17 iſta habes vt puto bene expeditā iſtam materiā. ¶† Secūdo q̄rit Bar.[a] qualiter pbabāt negatiue nō coarctate loco ꝛ tpe. Ex dicto Bar.habes quatuor not.cōcluſiōe.ſ. Prima eſt ꝙ negatiua pōt pbari p diſcuſionē ꝛ relationē factā p nūcios ex cōmiſſione iudicis iurib⁹ hic all.per.Bar.Adde pro iſta ōcluſione gl.no.in.§.ſi vero nō admi.in ver.examinēt.i auf. de exhi.re.col.v.no.Bar.in.l.is q pōt.in pe.col.ff.de acqui.here. cū alijs cōc.adductis p Alex.ꝛ vltra eū adde Bar.in auf.hoc ampli⁹.in pe.q.C.de fideicō.ꝛ lati⁹ Bar.in conſil. lxj. ꝙ inci. Mar.formionis de eugubio.Bal.i auf. ſz hodie. C. de act. ꝛ obl.ꝛ in.l.magis puto.§.illud.in fi.per illū tex.ff.de re.eo.ꝛ Bal.no.i l.ij.in pe.col.C.qñ fiſ.vel pri.vbi no.limitat ꝙ illi in quorū piudiciū iſti nuntij faciūt relationē poſſunt pbare ōriū. Jſtam concluſionem tene quāuis Jo. de Jmol. ꝛ Lud.Ro. hic teneāt contrarium.ꝛ Bal.in repe.l.cū mulier.in.xx. col.ff. ſo.ma,eo qz ſi vera eſſet ōcluſio Bar.ſequeret ꝙ quelibet negatiua nō coarcta loco ꝛ tēpore poſſet probari per iſtū modū ō.l.j.ꝛ l.actor.C.de prob.c.bone.el.j.de ele.ꝛ contra tex.in c.j.de cōfeſ.in.vj.in quib⁹ dr ꝙ negatiua nō coactata loco ꝛ tpe nō pōt pbari,ſz rñde ꝙ illa iura loquūt de probatiōe directa ppria ꝛ naturali prout cātat tex.in l.actor.in ver.p naturā.ꝛ ibi gl.C.de proba.ſed nos loquimur de probatiōe indirecta ꝛ impropria.Scda cōcluſio Bart.eſt ꝙ ſufficit tales nuncios referre iudici diligēter ſe perquiſiuiſſe ab oībus q veriſimiliter ſcire debuiſſent ꝛ reperiſſe ꝙ talis nō venit i italiā vel nō ſoluit.nihil allegat ad hoc Bar. Pōdera diligēter ergo Ba. velle p lz relatio nunciora nō ōcludat:tñ ſufficit licet ſec⁹ ſit in teſtib⁹.l.nō hoc.C.vnde legi.qz non probāt teſtes niſi cōcludāt,ꝛ lz ſcribētes nō dicāt adde no.Bar.qui iſtud in ſpecie declarat in l.eum quibus.§.j.ff.de acqui.here.vbi dicit eſſe diligent notādū ꝙ qñ cōmittitur per iudicē aliquib⁹ quod aliqd explorēt ꝙ explorasse dicūt qñ ab eis qui ſcire debuiſſent eis perſuaſum eſt ita fuiſſe,per.l.ꝛ magis puto.§.ne paſſim.ꝛ ſic ſm Bar.nō eſt neceſſe ꝙ ad hoc vt dicatur exploratum quod habeāt tantā certitudinē quāta requirit in teſtib⁹ q debent d neceſſitate probare.ita ſignāter declarat Bart.ibi,ꝛ adde ad Bar.hic.Tertia no.ōcluſio eſt,qñ nūcij miſſi a iudice ad inueſtigādū ſuper negatiua referunt nihil certi ſe reperiſſe ꝙ preſumptio eſt pro negāte per tex.in.l.ex facto.§.pe.ff.ad Tre. cū Bar.tenet.d.Ant.de Bu.ꝛ Jmo.in c.ſup his.de accu. Et ſi eſt vera,eſt multū ſingularis ꝛ multū ſignāda.ſed credo qd nō ſit vera,ꝛ eam reprobāt Jmo.Lu.Ro.ꝛ do.Alexā.hic per regulā.d.l.actor.ꝛ qz dicere vt dicit Bar.ꝙ in d.l.ex facto.§. pe.ſit facta diſcuſſio per nūcios retulerunt ſe nihil inueniſſe eſt manifeſta diuinatio ad illū tex.Jmo forti⁹ in illo tex.onus probādi incūbit ei qui dicit filiū ſuperuixiſſe poſt patrē,ꝛ cōſequēter defeciſſe conditionē fideicommiſſi, prout ibi tenat Bar.ꝛ Ang.ꝛ lati⁹ Bar.is.l.qui duos.§.cū in bello.ff.de re. du.ꝛ no.Alex.vbi meli⁹ examinat quā alibi in cōſil. xxix.in j.vol.quod incipit viſo themate,de quo,ſ.ꝛ omiſſo longo verborū apparatu.ꝛ in conſi.xxix.ij.vo.quod inc. viſo themate ꝛ
18 dubitatione. ¶† Quarto ꝛ vltimo[b] diligenter nō.regulā quā
b tradit Bar.hic in fi. ꝙ in his que ſunt difficilis probationis ſeu q̄ nō poſſunt liquido probari ſufficit informatio iudicis p vehementē opi.per tex.optimum licet vulgatum in.d.l. non
19 oēs.§.a barbaris.Adde bene facere † ꝙ in his que a cōmuniter accidētib⁹ ſunt difficilis probationis admittitur probatio p ōiecturas ꝛ indicia ſufficiunt p plena pbatiōe.l.filiū eū diffinimus.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iu.l. ſi vicinis.C. de nupt.l.cōſenſu.§.ſeruis.C.de repu.c.veniens.el.ij.in fi.de teſti.c.michael.de filijs preſb.Bar.in l.ſi quis ex argētarijs.§. penul.ꝛ ibi clari⁹ Ang.ff.de eden.Bar.in.l.de pupillo.§.pe.ꝛ clari⁹ Ang.ff.de op.no.nu.in viij.q.j.Bal.in.l.quicūqz.in pe. col.C.de ſer.fug.ꝛ in auf.quas actiones. in vlt. col.C.de ſac. ſan.eccle.ꝛ in.c.vaſalus.ad fin.ſi de feud.fuer.ōtro.inter do.ꝛ
20 agna.† Hinc eſt qd cōtractus probat vſurarius ex ſolis pſumptionibus ꝛ argumētis.tex.eſt in.c.cū in dioceſi.in ver.ſi tamē argumētis.de vſu.Jo.An.in.c.ex.literis.de iureiu.Pe. de Anc.ꝛ Jmo.i.c.ad noſtrā.de emp.ꝛ ven.Bal.in rub. extra de offi.iudi.in.vj.col.Similiter torturam fuiſſe illatā in camera ſufficit probare per iudicia ꝛ preſumptiones:qz nō poteſt probari de viſu.ita no.dicit Bal.in l.ſi quis in hoc genus.C de epiſ.ꝛ cler.ꝛ no.iſta:qz vobis conferent ad infinita.

a ¶ Scdō q̄rit Bar. Et quo modo p bet negatiua vide aliquid per Fe. in c.ij. loco. in fi.iij.col.v. ex.iſto. text. de pbat.ꝛ in c.qm ō.in vj. co.ver.gl.j. in fi.e.tit.ꝛ ibidē de practica ſui,ꝛ eſt abſque eo.ſ

b ¶ Quarto ꝛ vltimo. de p batione per coniecturas vide plene p Fel.in c.veniēs.el.j. de teſtib.

Lex. ix.

1 Quādo ſtipulatio incipit a precedēti conditione quo caſu ante euentū ōditionis nō venit nec ceſſit dies, ꝛ ſic non eſt nata obligatio nec actio,tamen ſi ſperatur naſci actione ipſa litis conteſt.pōt eſt agi ſine actione.

2 Conditio ſi Titio fundum nō dederis, promittis mihi dare, purificatur per litis conteſtationem ante factam.

3 Non admittitur quis ad agendum ſine actione,que tamen regula fallit in multis modis.

4 An debeatur nouus libellus nata actio per litis conteſt.

5 Stāte ſtatuto ꝙ puppill⁹ nō poſſit adire her.ſine authoritate tut.ꝛ ſeruata certa ſolēnitate ſufficit ꝙ adeat pēdente iudicio.

SI Titius.

Jſta lex eſt ſubtiliſſima ſecūdū Ray. ꝛ ſm Paul. de caſ. eſt mirabilis,ꝛ ſm Rap. Cu. eſt multum extranea. ¶ Jn tex.ibi finē dādi. Jſta verba tripliciter itelligunt ſiue exponūt. Primo ſm gl.finē,id eſt terminū.quaſi dicat,id eſt terminū dādi illi quo ad ali⁹ ſit litē conteſtatus. Secūdo mō exponit ſm Ja.de Are.Alb.ꝛ Pau.de La. hic finē dādi.id eſt facultatē dādi. ex qua datiōe imponitur finis huic ſtipulationi.Tertio modo exponit ſm do. Pe. de Bexu.fi
1 nē dādi, id eſt excluſionē:qz litis conteſtatio cum vno excludi alterum,ꝛ ſic lite. conteſta. cum vno non poteris poſtea dare alteri.

a re alteri. ¶ † No. primo ꝙ qñ stipulatio incipit a p̄cedēti cōditione quo, casu añ aduētū ꝯditiōis nec venit nec cessit dies ⁊ sic nō est nata obligatio nec actio. l. cedere diē. ff. de ver. sig. l. certi ꝯdictio. in p̄n. ff. si cer. pe. tamē qñ sperat̄ nasci actio ꝑ ipsa litis ꝯtestatiōe pōt agi sine actiōe. ad hoc tota die allegatis ista lex. ⁊ sic actio intentat̄, litis ꝯtestatio fit añ natiuitatem ipsius actionis. Antequā procedā vlterius operepretium est intelligere q̄ sit ratio fundamētalis hui⁹ tex. ꝙ actio nascatur anteq̄ implementū conditionis existat. dic ꝙ rō pōt esse duplex. Prima q̄ paria sunt actionē ab initio cōpetere, vel statim p litis cōtestationē nasci: q̄ idē iudicamus de potētia ppinqua ad actū put iudicam⁹ de ipso actu. l. pe. vbi gl. ⁊ Bal. ff. de test. mil. l. j. §. sed in eo. vbi Bar. no. ff. ad Silla. ¶ Scd̄a ratio est: q̄ licite fit de facto illud ꝙ de iure statim sortiet̄ effectū. tex. est in l. mulier. §. j. ff. de cōdi. inst. † Scd̄o no. ex tex. ꝙ cōditio si Titio fundū nō dederis promittis mihi dare. purificat̄ p litis ꝯte. ante factā. ratio q̄ solutio facta extinguit obligationē alteri⁹ etiā natā. preocupatio cuī que fit ante lit. cōt. h̄z vim solutionis. l. ex duob⁹. la. ij. de duo. reis. ¶ In glo. in ver. iudiciū. q̄ habet duas partes p̄in. prout due principales opp. in eā formāt̄. ¶ Circa primā Bar. plene examinat an ⁊ qñ quis admittat̄ ad agendū sine actione, ⁊ ꝯsequent̄ de facto. Ex dictis Bar. vt clari⁹ habeas fac regulā ⁊ quinq̄ fallentias. ⁊ clari⁹ habebis qd̄ Bar. ipse dicat. † Regula est negatiua qd̄ nō admittit̄ qs ad agēdū sine actione, ⁊ sic de facto vt in duob⁹ iurib⁹ allegatis p Bar. Adde tex. clarū in. l. si qd possessor. §. sicut. ff. d̄ pe. he. Et si qs vestrū dicat q̄ est rō isti⁹ regule: dic ꝙ rō est: q̄ quilibet actor d̄z metiri ius suū, ex eo iure ꝙ habet. ita dicit Bal. in l. j. in p̄n. ff. si pars ge. pe. facit bñ tex. in l. vti frui. in p̄n. ff. si vsusfr. pe. ⁊ in l. loci corp⁹. §. cōpetit. ff. si serui. vēd. ergo qui nō habet actionē. ⁊ sic nullū ius ex se metit̄, venit merito repellēd⁹. ¶ Ista regula fallit. Primo qñ quis agit de facto. sed p litis cōtestationē sperat̄ nasci actio, vt hoc tex. ⁊ dixi in notabilib⁹. Scd̄o fallit qñ quis agit de facto nō ad finē vt cōsequat̄ sententiā sed ad finem vt alia actio q̄uatur seu acquirat̄. l. nuda. C. de ꝯtrah. ⁊ cōmit. stipu. tertio qñ agit reo expresse volente. l. Julianus. §. quātum. ff. ad exhib. gl. in l. vbi pactū. in gl. magna. circa mediū. C. de trāsa. Quarto quādo actio ab initio cōpetebat ex post facto defecit ⁊ actor cū aliena iactura locupletaretur. l. si post acceptū. ff. de rei ven. in quo vide Bal. declarantē in. l. vnica in q. ij. C. de alie. iud mutā. cau. fac. Quinto fallit qñ esse dubiū in actio cōpeteret ⁊ pars ⁊ iudex nihil opponerēt, valeret p̄cessus ⁊ sn̄ia l. cū putarē. ff. fami. ercisc. c. abbate sane. §. ceterū. ver. qm̄ da re iud. in. vj. ¶ Circa tertiā fallentiā Bar. qd̄ reo expresse volente pōt agi de facto. per dictū. §. quātum aūt omnes transeunt cū ista fallentia. ⁊ pro eo Paul. de Ca. Ro. ⁊ alij addunt aliū tex. in. l. elegāter. §. pe. ff. de dol. q tex. tendit ad idē. Tu aūt aduerte ꝙ ista iura ⁊ presertim tex. in. §. quantū autē. quē Bar. vbiq̄ allegat ad hoc, nullatenus p̄bat istā conclusionem triplici ratione: ⁊ quelibet ratio est cōcludens ⁊ nulli earū pōt bene r̄nderi. Prima: q̄ ille tex. p̄cedit qñ actor p̄didit actionē ꝓpter culpā ⁊ moram rei conuenti in nō exhibēdo rē petitā. nimirū sibi reus nō tradendo rē petitā inuitus cogit̄ vt patiat̄ se de facto cōueniri. alias ista fallentia in mille annis est falsa. ita in specie declarat Salic. in. d. l. vbi pactū. i. vij. col. ff. de transac. Scd̄o ille tex. loquit̄ quādo quis pōt pati se de facto cōueniri si vult ad finē ⁊ effectū vt euadat aliā actionē, alias nō posset re⁹ de expressa volūtate facere quod actor sine actione admittat̄. ita expresse dicit ipsemet Bar. intelligēdo §. quātū aūt. in l. cū mota. in vl. col. C. de transa. Tertio ⁊ notabiliꝰ ille. § quantū autē. procedit qñ actio q̄ semel cōpetebat postea fuit extincta: tunc ista actiōe pōt bene quis pati se conueniri de facto. ita loquit̄. §. quesitū aūt. ⁊ loquit̄. l. si post acceptū. qua Bar. d̄. allegat ⁊ non aduertit ꝙ idē est in illa. l. si post acceptū. ꝙ in. §. quantū aūt, ⁊ loquunt̄ in eisdē terminis. Si vero actio nunq̄ fuisset nata: tunc nō posset re⁹ volens pati se cōueniri si appareat actionē nunq̄ fuisse natam nec procedit iudiciū. tex. est in l. ij. in p̄n. ff. de dote p̄le. p quē tex. ita sing. ibi limitat Bar. Et istam vltimam ⁊ sing. limitionem Bar. in. d. l. ij. de dote p̄le. in p̄n. per illū tex⁹. sequitur simpliciter Rap. Lu. Ro. hic, est verū ꝙ istud vltimum quod dicit Bart. in illa. l. ij. reprehendunt Alex. ⁊ Are. hic. ⁊ contra Bar. primo alleg. Alex. tex. in. l. v. C. de vbi procedit iudiciū ubi actio non cōpetebat. Respōdebat dupliciter qd̄ ille text. nihil facit: q̄ ibi creditores hereditarij nō carebant actione imo habebāt validā ⁊ efficacem actionē. sed illā debebāt intētare contra heredē non cōtra emptorē hereditatis tñ postq̄ emptor hereditatis habet cōmoda ⁊ incommoda si opponat valet processus ⁊ sententia. ita no. Sal. in l. ij. C. de hered. vel actio. ven. Secūdo no. ostendo ꝙ nihil facit ⁊ ostendo ex doctri. Bar. hic ꝙ qñ actio sperat̄ nasci in lit. conte. vt casus est hic, tūc v̄z processus, s̄z i casu. l. ij. est fortius: q̄ actio erat nata, s̄z creditores poterū accipere si nō accipiant fit nouatio ⁊ exercitū illarū actionū est efficacissimū ita Bar. i. l. solutionē vl' iudiciū. ff. de sol. ⁊ in. l. delegare. in fi. ff. d̄ noua. Scd̄o ꝯ istā limitationē Alex. alleg. tex. in. l. cū putarem. ff. fa. ercis. p quē tex. s̄m cū Bar. hic vult ꝯtrariū. ⁊ sic est cōtrari⁹ his q̄ dixi in. l. ij. ff. de dote. p̄le. respōde ꝙ Bar. in. d. l. ij. loquit̄ expsse qñ certū est ꝙ mihi nō cōpetit actio nec vnq̄ fuit nata, tūc iudiciū nō p̄cedit ēt si reus volēs cōueniret̄ s̄z. d. l. cū putarē. loqtur qñ erat dubiū ꝙ actio cōpeteret, ⁊ ita Bar. hic. Scd̄o circa intellectū illi⁹ legis dicā statim. j. in. v. fal. Tertio ꝯ illā limitationē Bar. allegat Alex. tex. i. l. posthum⁹. §. si qs ex his. ff. de inoff. testa. r̄nde clare s̄m Ange. ⁊ Imo. hic ꝙ ibi est casus. sing. qñ lata est sn̄ia ad petitionē carētis actiōe, si illa sn̄ia facit ius inter oēs. d̄ itellectu illi⁹. l. vide late Alex. in l. sepe. d̄ re iudi. Ultimo cōtra Bar. allegat Alex. i. l. j. C. de ꝯdi. inde. ⁊ l. si fideiussor. §. in oibus. ff. man. s̄z nihil faciūt: q̄ in eis nō erat certū imo dubiū actionē competere. cōtra Bar. Arc. hic adducit aliū tex. in. l. nam ⁊ postea. §. si dānetur s̄m vnū intellectū gl. ⁊ Bar. ff. de iureiurā. vbi si re⁹ cōuētus actione efficaci delato sibi iuramēto iurat se nihil debere nō obstāte iuramēto pōt denuo cōueniri, ⁊ si nō opponat exceptionē iuramēti valebit sn̄ia ⁊ p̄cessus. s̄z ille tex. nihil facit: q̄ loquit̄ qñ actio semel competebat put ibi in terminis firmat Bar. quo casu actio semel cōpetijt: clarū est ꝙ pōt agi nisi opponat̄. S̄z Bar. loquitur qñ actio nunq̄ cōpetijt nec erat clarū ꝙ cōpeteret postea allegat alium text. qui nihil facit. Breuiter tene istaz limitationē Bar. in. d. l. §. ff. de dote p̄le. in p̄ctica habes cōtra Bar. Alex. ⁊ Arc. qui nō bene respōdēt. d. l. ij. ff. d̄ do. p̄le. ⁊ ista limitatio Bar. est cōio. eam tenet Raph. cu. ⁊ do. Lu. Ro. hic eā etiā tenet Mathe. in no. vij. eā tenet Angel. Are. in. §. q̄dā. in. iij. col. insti. de ac. io. pro ista limitatiōe Bar. facit rō: q̄ qñ semel habuit actionē que postea fuit extincta facilius est ꝙ tunc patiaris te conueniri: q̄ nō est omnino falsum ꝙ veritatis primo ordīo adiuuat. l. cum fili⁹. §. hr̄s. ff. d̄ leg. ij. quādo ergo habuit semel actionē a principio facilius pōt reus volens posse cōueniri. ⁊ nota ista ad doctrinā Bar.

4 ¶ † Circa quintā ⁊ vltimā fallen. Bar. hñ est dubiū ꝙ pars ⁊ iudex nihil apponūt p̄cedit tunc iudiciū de facto ⁊ sn̄ia valet per tex. in. l. cū putare. ff. fami. er. Aduerte tu prouecte ꝙ ille tex. nihil penitus facit pro fallen. Bar. intelligēdo. l. cum putarem. prout eam singu. itelligit Ange de are. in. §. quedā, in iij. col. instit. de actio. vbi ⁊ verū dicit ꝙ. l. cū putarē. proprie loquimur quando ille qui erat heres insolidū est ille qui egit iudicio familie ercisc. cōtra illū qui non erat heres in aliqua parte, licet putaret esse heredem i aliqua parte. nimirū ergo cū ibi verus heres sit qui agit si ibi procedit iudiciū ⁊ sententia in fauore cōuenti qui erat hr̄s improprie. Si autē ecōtra egisset ille q nō erat heres, ⁊ qui nullū ius habebat: tunc non procederet ille tex. etiā si aduersarius non oppona. d. l. ij. vbi Bar. ff. de dote p̄le. ⁊ stati dixi. alij nihil tangūt nec hic nec alibi recolo me legisse. Aduerte ꝙ pro isto intellectu Are. bene adaptātur verba litere. d. l. cum putarem. vbi tex. formalr dicit cū putarē te coheredem meum esse idq̄ verum non esset egi tecum iudicio familie erciscūde. Deinde idem text. in decisione dicit respondi qui heres est ex asse si agat cōtra aliuz ꝙ valet. ⁊ sic ille tex. in narratione casus, ⁊ in decisiōe loquit̄ quando iste verus heres egit contra aliū quē putabat heredē in aliqua parte: quid tenendū: Teneo fallen. Bar. ad illū tex. ⁊ dico ꝙ ista differētia quā facit Ang. de are. ⁊ iste intellectus cōfunditur expresse per illū tex. Cōtra intellectū Ang. d̄ are. ⁊ differentiam licet coloratum stringit tex. in illa. l. cū putarē. in vers. sed tu videris. ⁊ in versi, quāuis nō sit iudiciū, vbi tex. clarus, ꝙ siue verus heres insolidū agat ꝯtra heredē putatiuū, siue cōtra, neutro casu iudiciū familie ercis. cōpetit: ita ibi dicit tex. ad literā, ergo distinctio Ang. nō est bona nec vera, nisi diceres quod in vero herede agenti famil. ercis. iudicio ꝯtra putatiuū valet iudicium quo ad preiudicādum sibi quod non potest esse casu contrario, vt credo istō est ꝙ putauerit Ang. tamen in contrariū facit tex. in. d. l. cū putarē. in ver. pe. qui incip, quod si neuter eorum, vbi tex. loquit̄ quādo neuter erat heres, ⁊ sic in vtraq̄ parte p̄cedebat iudicium de facto. ⁊ sic videtur ꝙ ille tex. ꝯfundat limitationem Ang ⁊ vltra illum tex. facit tex. in c. abbate sue. §. ceterū. hic alleg. per Bar. pro concordanti. Teneas ergo fallē. Bart. ꝙ qñ est dubium an qs agat d̄ facto, ⁊ pars ⁊ iudex nihil opponunt: valet processus ⁊ sententia. eam tenet Bal. ⁊ Ang. in. l. iuste possidet. ff. de acquiren. possessio. alibi limitat no. Abb.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Pano 1. z erit cõfirmatio conclusionis Bar. in. c. ñ. ante. ff. ō purg. vulg. q̄ tex. in l. cũ putaret, nõ p̄cederet quãdo de iusti tia inie notoñe cõstaret, quod perpetuo teneas fixum cor di.

4 †Successiue querit Bar. nunqd debeatur nouus libell⁹ nata actione p̄ litis cõtestationẽ. cõcludit q̄ nõ, per regulã. l. si rem. §. fi. z ibidẽ Bar. ff. de pig. act. Adde rationẽ esse: q2 id quod p̄ius erat in potentia deducitur ad actũ p̄ substantiã vel accidens. vt declarat Bal. in. l. j. C. de execu. rei iud. merito p̄cedit iudiciũ iã inchoatũ absq; q̄ detur alius nouus libellus. Intellige tamẽ q̄ si lit. cõte. inciperet cõpetere actio ad aliã rem, vt in casu. l. nuda. C. de contrab. z commit. stipul. tũc ibi esset opus nouo libello z noua instãtia, gl. in. l. obligationũ fere. §. fi. ff. de act. z in obl. z in istis terminis p̄cedat opi. Ray. cuius ꝓar. ita simpliciter eã rep̄hẽdat. Ꝛ Firmo: q2 q̄ egit iudicio ad partem z pẽdẽte iudicio supuenit mihi ius in totũ ex causa de p̄terito nõ possum obtinere in parte deducta in iudicio nisi dem nouũ libellũ. gl. in l. qui repudiatis. §. j. ff. de inoff. testa. quã ibi Ang. multã no. z dicit menti tenendã. Et isto mõ cõcordat opi. Bar. z Ray. z p̄o opi. Bar. adde meli orẽ ter. quã ipse allegat i l. si autẽ. §. possidere. ff. de rei vẽ. Ad de etiã illud q̄ incõtingentia facti dicit alias Jo. de Imo. se obtinuisse in l. heres q̄nq; ff. de acqui. her. vbi decidit q̃ si p̄curator generaliter cõstitut⁹ ad oẽs lites contra egit debitorẽ hereditariũ, qui in p̄cessu opposuit q̃ nõ adiuit hereditatẽ, z sic nõ debeo obtinere, q̄ si cõpareo in iudicio z adeo hereditatẽ: nõ dz sequi condẽnatio ex quo pendente iudicio supernenit ius ex causa de p̄terito. per. d. l. si rẽ. z refert ita tenere Ly. z Bal. i l. heres q̄nq; p. d. l. si rẽ. §. fi. Et fit idẽ i alio simili casu, z notabili tenuit idẽ Jo. de Imo. in l. si fili⁹ q̄ patri. in iij. col. ff. de vulg. z pu. Vbi decidit q̃ statute statuto q̄ pupillus nõ possit dare authoritatẽ sine authoritate tutoris z seruata certa solẽnitate, dicit q̄ sufficit q̄ adeat pẽdente iudicio. z ita remanet expedita p̄ma pars principalis huius gl. In. ꝯ. parte gl. Bar. tã fam sol. cõfirmado vtdic per eũ. z dicit Aler. q̄ illa scõa solutio cõiter tenet q̃ lati⁹ tenet gl. in l. ita stipulat⁹. z ibi Bar. in. xꝯ. col. j. eo. licet Rapb. Cu. dicat Bar. saluare istam ꝑam solu. gl. sed sine sapore. Quintã solu. subtiliũ vltramõtanorũ vt ꝑ Petri app̄obatã q̄ Ly. in. l. si pacto q̄ penã. C. de pac. rep̄robat Bar. optime rõe: q2 ibi est impariatas q̃ est impossibile reducere ad pariatatẽ eo tpe. Et licet Rap. Cu. z Pau. de Ca conẽt defendere q̃ sint duo rei credendi, ex quo vn⁹ sciebat stipulationẽ alteri⁹, z vna stipulatio fiat sub cõmemoratiõe alteri⁹, z altera alteriꝰ: tñ non tollit fundamentũ Bar. de imparietate, ideo tene econtra vltra mõtanos in hoc. Adde q̃ Bal. de quo scribẽtes nõ faciunt mentionẽ in. c. ꝯ. de off. deleg. et ã optime rep̄rehendit istam solu. vltramõtanorũ: eo q2 coequalitas stipulãdi facit d̄ nos reos credendi nõ aũt cõtrarietas vt hic z ideo inisto tex. q̃ vnus exigit alteri non cõmunicat z sic vnius inclusio est alteri⁹ exclusio quo ad effectũ. z sic non possunt dici duo rei credendi.

Lex xj.

1 ☞ Fictio postliminij fingit filium stipulatum patri ab hostibus reuerso.

2 Quicquid acquirit filius statim acquirit patri.

Filius dum in ciuitate.

1 † Fictio postliminij fingit filiũ stipulatum patri ab hostib⁹ reuerso. h. Nõ dubitãdi est: q2 in stipulatione querẽda inspicit tps contractus stipulationis. l. si filiusfami. j. eo. z l. vsusfructus. ff. de stipu. ser. Unde videbat q̃ patre postea reuerso ab hostib⁹ nõ dz sibi acquiri: q2 tpe stipulationis nõ habebat filiũ i ptate. Nõ decidẽdi est: q2 fictio postliminij fingit patrẽ semꝑ stetisse i ciuitate. §. si ab hostib⁹. instit. qui. mo. ius pa. po. sol. † Et sic no. regulã que hz q̄ quicquid acquirit fili⁹ statiacq̃rit pri. l. plz. ff. d acq. her. l. j. i pri. ff. si q̃s a pat. fue. ma. p̄cedit etiã si tpe stipulationis vere nõ erat tũc i ptate pris ex quo fingitur semp retro fuisse i ptate pris. † Quid aũt si pr nõ fuerit reuers⁹ ab hostib⁹ vel si filius interi moriat. habes tex. i l. fi. vbi no. C. d sen. paf. itellige verũ q̄n filius fuit simpliciter stipulatus. si aũt fuisset stipulat⁹ nominati patri z moriatur postea pater apud hostes: tũc stipulatio est inutilis. tex. habes no. in l. si seru⁹ cõis. §. seruus capto dño. z ibi gl. declarat. ff. de stipu. ser. z in l. bona eorũ. §. q̄ filius. ff. de cap. Nõ est: q2 q̄n pater capt⁹ moriꝰ in captiuita te lex cornelia fingit moriꝰ hoza p̄eãbula captiuitatis z filius fingit stipulatus mortuo z sic stipulatio nihil valeret.

2 ☞ Et sic no. regulã. Ista regula est vulgata q̄ p̄cedit de iure digesto rum. secus de iure nouo. vt in. l. quicunque. z l. cum oportet. ac per totũ titulum. C. de ho. que lib.

Lex xij.

1 ☞ In alternatiua quãtitatis vl t̃ poris min⁹ oneros cõ obligatiõe etiã si p̄missio alternatiua fiat ex causa fauorabili. nu. 2.

3 Citatus vt veniat intra decem dies non est p̄sumendũ q̄ velit venire nisi in vltima die termini.

Si ita stipulatus.

Sũma vt hic per Bart. q̄ summarium pot esse bonũ. Sed ego sumo aliter.

1 † In alternatiua quãtitatis vel tẽporis min⁹ onerosum est in obligatiõe. h. d. cõcordat tex. no. in l. si ita stipulat⁹ decẽ. aut xv. j. e. all. in gl. z tex. in l. inter stipulãtẽ. §. si stipulãte. j. e. z p̄cedit iste tex. hue nisi nullo fuerit alternatiua siue simpler: q2 nullo simplex itelligit̃ sin interrogatione p̄cedẽte. §. ꝑterea. inst. de inu. stip. Nõ huius tex. est: q2 in alternatiua sumarum cũ non cadat affectio, z sic electio p̄missoris. l. plerũq;. in fi. ff. de iu. do. lex psumit z est verisimile q̄ semp soluet qõ ẽ min⁹ ter go si etiã induceretur q̄ illõ qd est plus etiã esset i obligatiõe esset superfluũ: q2 nõ haberet veri similiter executione, vt l. stipulatio nõ valet. z. l. ecclesimis. §. fi. j. e. Et istã rõnẽ ꝑpẽ uolut iurisc̃onsul. in l. si ita relictũ. §. fi. ff. d. le. ñ. z in l. qui cõcubinã. §. j. õ leg. iij. Simplia istũ tex. vt p̄cedat nõ solũ qñ alternatiua ponit inter sumas vel quantitates vt hic. §. etiã qñ ponitur inter totũ z partẽ: q2 si quis ꝑmittat stichũ aut partẽ stichi intelligitur ꝑmisisse partẽ: q2 minus est. l. inter eos. in p̄inci. z ibi glo. ff. õ fideiuss. Secũdo ãplia notabiliter istũ tex. vt p̄cedat etiã si ꝑmissio alternatiua nata ex cã fauorabili puta dotis, adhuc minor summa debet. l. si pr. §. q̄ debitorẽ. vbi gl. in ver. dotẽ. ff. de iu. do. z tex. ibi Salic. ad hoc in fi. no. illu tex. per quẽ idẽ tenet Ro. z Ale. hic. ita tenet Alre. in l. si duo rei. j. e. quãuis cõtrarũ teneat Jul. i l. cũ bis. §. si mulier. ff. õ cõd. ind. per tex in l. nuptura. ad fi. ff. e. d iure do. z ibi gl. exp̄resse dicit q̄ ꝑuilegiũ est dotis q̄ in obscuris non debeatur id quod est minimum. Et reperio q̄ ista opi. Jul. cõtra Roma. hic late tenet Bal. nouell⁹ i tractatu õ dote i vj. parte. in ꝑuilegio. lxxiij. vbi subtiliꝰ disputat intellectũ illoz iuriũ, vcz. l. si pater. §. que debitorẽ. l. nuptura. in fi. ff. de iure do. Tamẽ p̄cedens extensio est cõmunior z verior. z glo. in l. si pater. §. j. i fi. et adl. nuptura. quod ibi fuit p̄missio simplex, z ita teneas quãtis in ambiguis fit p̄nunciãdum p̄o dote. l. in ambiguis. ff. de iu. do. z in. c. in literis. de pig. Limita istũ tex. z p̄cordantes multũ notabiliter vt p̄cedant in alternatiua summarum simpliciter facta, ita loquitur iste tex. hic z in concordantijs. õ. addu ctis. secus si alternatiua per sonarum fuerit cum mixtura tẽporum puta hodie quinque aut post annum. x. vel cum mixtura personarum vt mihi quinq; aut Titio x. vbi pot cadere affectio personarum vel interesse aut mixtura locorum puta. ꝯ. hic aut quinq; in gallia tunc vtrumq; est in obligatione: quia forte facilius est tibi hic dare. x. quam quinq; in gallia. Ista sunt ex mente Bar. in l. si duo rei. j. co licet ibi breuiter z obscurre loquatur. z in l. si is cui. j. de noua. facit bene tex. in l. res. §. mihi rome. j. de sol. Secundo istum tex. allegat Bar. §.

3 l. p̄ox. in fi. quod † si aliquis est citatus vt veniat intra decẽ dies nõ est p̄sumendum quod velit venire nisi in vltima die termini. z ibi dicam.

Lex xiij.

1 ☞ Paria sunt p̄omitere ante calendas vel calendis.

2 Si p̄omitto tibi soluere ante mensem Januarij futuri. z iam elapsi sunt aliqui dies mensis Januarij, tamen non potes me conuenire vt soluam nisi finito toto mense Januarij.

3 Si debitor p̄omisit soluere ante calendas Januarias potest indistincte ante soluere quando vult.

4 Si reus citatus quod compareat intra. ix. dies, quorum tres assignantur p̄o p̄imo termino. tres p̄o secundo, z tres p̄o tertio z peremptorio termino. si in p̄ima dilatione comparuit, z in secunda, actor non. postea in tertia comparuit actor z reus non, quis eorum debeat iudicari contumax. z nu. 6.

5 Reus comparens in termino z recedens sine licentia iudicis censetur contumax.

7 Si data est dilatio octo dierum ad p̄obandum, in p̄ima die p̄ducti sunt testes non citato aduersario nihil valet. cum dilatio sit communis

8 Dies z hora est denuncianda parti quando citatur ad audiẽdum sententiam.

9 In distantia locorum tollat necessitatem citandi.

10 Distans de longinquo cogitur ad eligendum locum in ciuitate in quo possit citari.

Si ante calendas.

Bar. non summat. ego summo sic. † Paria sunt, p̄mittere ante calẽdas, vel calendis. h. d. Jmo ista nihil differũt dicit tex. in l. cũ q̄ ita. §. qui ita. el. ñ. j. e. Similiter nõ refert stipulari intra calẽdas vel calendis. tex. est no. §. l. p̄ima. z ibi Alre. sed clarius hoc no. Ratio decidendi ad istũ tex. ex mẽte Bar. sed clarius z melius

⁊ melius quã Bar. dicat: qꝛ ista ꝓmissio ante calẽdas põt du-
plicit intelligi. s. inchoatas vel finitas: ergo cũ i dubio debeat
fieri interpretatio ꝯ stipulatorẽ. l. quicquid astringẽde. in pri.
j. e. ⁊ .l. veterib⁹. ff. de pac, ⁊ sic in fauorem promissoris: ergo
ista verba ante calendas intelligunt. s. finitas. vt ꝯprehẽdat
totũ tẽpus calendarũ sicut si diceretur calẽdis. l. qui hoc an-
no. ⁊ .l. stipulationes nõ diuiduntur. §. pe. ⁊ .l. eum qui calen-
dis. §. quoties. in fi. j. e. Et istud inducit Bar. ad cõcordiã te
stiũ quorũ aliqui dicunt ante calendas, aliqui post, vt cõcor-
dent: qꝛ primi intelligũt ante calendas. s. finitas, scđi post ca-
lendas. s. inchoatas. ꝓ ꝯcordia facit tex. in. l. anniculus. la. j.
§. j. j. de verb. sig. de quo late ponit Bar. in. l. ij. §. creditũ post
gl. ibi. ff. si cer. pe. ⁊ qꝛ late dixi de hoc nõ pono aliter hic. Suc
cessiue inquãtũ opponit Bar. de. l. si ita fuerit. scđa. §. fi. ff. de
manu. testa. ⁊ rñ det vt hic per eum. Aduerte lꝫ Bar. dicat ꝙ
illa. l. est de verbo ad verbum contra istã nõ videtur Bar. be-
ne dicere: qꝛ ille tex. nõ loquitur de dictione ante calendas si
cut hic sed de dictione intra calẽdas: ergo in terminis diuer
sis: ergo nõ est de verbo ad verbũ ꝯ istam. Dic ꝙ Bar. capit
a pari ãte calẽdas vel intra calendas. ꝓut etiam voluit idem
Bar. i. l. in illa stipulatiõe. s̃. eo. vbi gl. ponebat quartã soluti
onẽ approbatã a Petro ꝙ illa. l. loqueretur calendis. ⁊ .l. cõ-
traria ante calendas. Bar. dicit ꝙ ista solutio est ꝯ. c. cõmissa
iuncto. c. licet cano. §. his etiã. de elec. in. vj. vbi tex. loquit de
dictione intra ⁊ itelligit. s. ante annũ finitũ in totũ. Bar. ergo
dicit ꝙ siue dicam⁹ ãn calẽdas siue intra, ꝙ idẽ sit. Pro ista
consideratiõe Bar. adde tex. meliorẽ de iure in. l. proxime ꝑ
cedenti: vbi dicit ꝙ stipulari intra calendas est idẽ ac si stipu-
lat calẽdis. ista. l. immediate dicit idẽ est stipulãti ãn calẽdas
vel calẽdis. Bar. ergo capit pro eodẽ, ergo bene dicit ꝙ ibi est
2 tex. de verbo ad verbũ ꝯ istũ. ¶ †Ex dictis Bart. hic in ista
opp. habes notare duas conclusiones. Prima est no. ꝙ si ꝓ-
mitto tibi soluere ante mensem Januarij futuri, ⁊ iam elapsi
sint aliqui dies mensis Januarij: tamen non posses me cõue-
nire vt soluã nisi finito toto mẽse Januarij: qꝛ intelligi. ante
mensem Januarij. s. finitũ, quod est tenendũ meti ẽm Pau. de
Cas. hic. ⁊ idẽ dicit ipse ꝙ debet esse caut⁹ qui vult mẽsem Ja
nuarij, nõ contineri dicat ante mensem Januarij, inchoatum.
Sed Bal. in tit. de pace cõstan. in. xx. col. in ver. opinioni ad fi-
nẽ tenet cõtrariũ qđ imo debet intelligi ante mẽsem. s. incho-
atũ per illum tex. cũ gl. qꝛ intellectus Bal. non cõsonat ver-
bis vulgi: et ego ẽ extraneus ergo reijciẽd⁹. c. ex literis. de spõ
sa. sequitur Lud. Ro. ⁊ Alex. hic ita etiã tenet Raph. Cu. at
tẽto cõmuni vsu loquẽdi ẽm quẽ cõmuniter intelligitur ante
calẽdas. s. inchoatas, ad hoc põdera tex. in l. annicul⁹. §. j. ff.
de ver. signi. q se fundat in cõmuni vsu loquẽdi. Adde vltra
scribentes ꝙ licet Pau. de Ca. Roma. ⁊ Alex. põderant
diligẽter notãdum ꝙ Bar. ita velit si promitto soluere ante
mẽsem Januarij intelligit. s. finitum. vñ nisi sit elapsus totus
mensis Januarij promissor cõueniri nõ potest, licet ipsi nõ di
cãt. Addo Bar. ita expresse ⁊ in terminis tenẽtẽ quẽ scriben-
tes nõ allegãt in consi. clxxvj. inc. pluries contigit ⁊ varie iu-
dicatum est. circa prin. vbi per hanc legem dicit ꝙ qui pro-
misit soluere ante calendas Januarias, nõ potest conueniri
anteꝗ̃ sit finitus mẽsis Januarij, tñ attento cõmuni vsu loquẽ
di q in omni materia attendi debet. l. liberorũ. §. ꝙ tamen. ff.
de leg. iij. ⁊ .l. labeo. ff. de sup. leg. Scđa pars videretur melior
ꝙ intelligatur ante mẽsem Januarij. s. inchoatum. ⁊ vltra cõ-
munẽ vsum loquẽdi etiã in puncto iuris cõtra Bar. facit: qꝛ
dictio ante. de proprio significatu intelligitur ante actũ initi-
atũ. l. ij. in verb. ante litẽ. cum glo. ⁊ ibi ad hoc no. Bal. C. de
statu defun. item proprie dicit ante, illud ꝙ est oĩno ante ita
formaliter dicit Bal. in l. ex his verbis. C. qñ dies lega. ced.
3 ¶ †Secunda cõclusio est ẽm Bar. ꝙ si debitor ꝓmisit solue-
re ante calendas Januarias põt indistincte ante soluere qñ
vult. p l. si ita fuerit libertas. §. fi. ff. de manu. test. sec⁹ si ꝓmisit
soluere calẽdis: qꝛ nõ põt tunc ãn soluere si tẽpus fuit appo-
situm gra creditoris. l. in fideicõmissi. §. cũ Polidi⁹. de vsu.
l. si ita relictũ. §. pegasus. ff. de leg. ij. meli⁹ facit tex. in l. cũ q
alias incipit. Jabolen⁹. ff. de an. le. Sec⁹ si tps sit appositũ fa
uore debitoris: qꝛ põt qñ vult soluere. l. stipul. ista. §. iter cer
tã. j. e. l. ꝙ quis. ff. de act. ⁊ obl. ⁊ l. ꝙ in diem. de sol. ⁊ in dubio
presumitur appositũ fauore debitoris. l. cũ tẽpus. ff. de reg.
iur. ⁊ d. l. si ita relictũ. §. pegasus. Si autẽ tẽpus esset apposi
tũ gratia vtriusq;: tunc nõ posset ante tẽpus soluere. tex. est in
l. qui Rome. in prin. vbi Bar. j. e. Pondera tu ꝑrecte ꝙ se-
cundũ istã doctrinã Bar. tex. in l. eũ qui ita. §. qui ita. ij. j. e. q
dici ꝙ nihil differt stipulari ante calẽdas vel calendis, in illa
vniuersali nihil dꝫ itelligi ꝗ̃ ad icõmodũ stipulatoris: qꝛ neu
tro casu põt ãn petere. respectu debitoris. bñ est magna diffe

4 rẽtia vt patet ex dictis Bar. hic. ¶ †In. j. q. Bar. qñ citatus
est re⁹ ꝙ cõpareat intra. x. dies quoꝝ tres assignant ꝑ primo
termino, tres ꝓ scđo, ⁊ tres ꝓ tertio ⁊ perẽptorio termino, iu-
xta ꝯsuetudinem ⁊ ꝓcticã quã ponit gl. ord. i. c. ꝯstitutionẽ. in
verb. vna pro oĩbus. de sen. exc. in. vj. gl. in. c. ij. de testi. cog. ⁊
gl. in. l. inter accusatorẽ. ff. đ publ. iud. Ang. in. l. contumacia.
§. j. ff. de re iud. vbi dt ꝙ istud obseruat ꝯsuetudo toti⁹ mũdi.
Pone ꝙ reus citatus cõparuit in prima dilatiõe, ⁊ ẽt in scđa
actor nõ, postea in tertia reus nõ cõparuit, sed actor sic, quero
qs debeat iudicari ꝯtumax an actor an re⁹: qꝛ actor in ꝓmis
duab⁹ dilationibus nõ cõparuit, sed in tertia, e contra reus
cõparuit in duabus primis sꝫ non in tertia, quis eorũ ꝯdẽna
bitur vt ꝯtumax: Ja. đ Are. ⁊ Spe. tenẽt ꝙ solus reus debet
iudicari cõtumax, ex quo nõ cõparuit in vltima dilatiõe, ⁊ vl-
tima mora est que nocet. l. illud. ff. de peri. ⁊ cõmo. rei ven. l. si
seruũ. §. fi. j. ergo precedetur ꝯ reum tanꝗ̃ contra ꝯtumacẽ.
Istã opi. etiã tenuit Albe. de Ros. in d. l. pretor. §. si aliquãdo.
ff. de op. no. nun. mot⁹: qꝛ in iudicijs debet seruari equalitas.
l. si cum dies. ff. de arb. ⁊ l. si. C. de fruc. ⁊ lit. expens. sed ꝙ re⁹
habuit tres dilationes fuit sibi licitũ non venire in vltimo ter
mino, ⁊ sic in vltima dilatione. j. qui hoc anno. j. e. ergo idẽ ac-
tori debet licere si nõ veniat in primo ⁊ secundo termino dũ-
modo veniat in vltimo termino. Sꝫ aduerte ꝙ Bar. rñdet in
effectu ⁊ retorquet istud argumẽtũ in oppositũ ⁊ ꝯtra Alb. qꝛ
imo reus cessat venire in primo ⁊ scđo termino cõdẽnatur in
expensis ergo censet cõtumax: ergo idem erit in actore: ergo
fundamentũ Alb. retorquet cõtra eũ. Eandẽ opi. tenet Bal.
⁊ Jo. de Imo. hic moti precipue: qꝛ tex. in. l. ⁊ post edictũ. ff. đ
iud. in quo se fundat Bar. nõ ꝓbat eius opi. qꝛ ibi fuit vn⁹ tñi
terminus dat⁹ nimirũ si cãcellatur seu circunducit citatio seu
edictũ, sed nos loqmur in pluribus terminis in quibus cẽ-
sent plura edicta citatoria, ⁊ sic ille tex. nõ facit ad ꝓpositum
Bar. Tñ vt fatet idẽ Jo. đ Imo. ⁊ Lud. Ro: hic põt rñderi ꝙ
ille tex. refert ad leges ꝑcedẽtes ꝗ̃ loquuntur de diuersis ter
minis, tñ reuera ille leges non loquunt in terminis Bar. Tu
potes notabilr rñdere ex dictis Bar. hic, ꝙ in ei⁹ ꝗ̃stione vn⁹
tñ termin⁹ est. s. prim⁹: qꝛ scđa ⁊ tertia dilatio sunt ꝯditiõales
si non cõparuerit ꝑmo, sꝫ ꝯditio nihil ponit in esse. l. si qs sub
cõditione dãdorũ decẽ. ff. si quis omis. cau. test. ergo nõ est nisi
vnus termin⁹, alie vero dilationes sunt conditionales. Con-
trariã opi. ꝙ imo actor dicatur contumax ⁊ nõ reus qui cõpa
ruit in prima ⁊ se. a dilatione ⁊ non in tertia tenẽt Bar. An-
ge, Pau. de ca. Lud. Ro. ⁊ oẽs Mod. hic, ⁊ Bar. in. d. l. pre
tor. §. si aliquãdo. ⁊ ibidẽ Cuma. ⁊ Pau. de ca. ⁊ Lud. ro. idẽ
ãn Bar. tenuit Jo. and. in addi. Spec. in. d. tit. de cita. §. viso.
vers. quid si i primo ⁊ scđo. vbi etiã ꝑ hoc allẽ. tex. in. c. j. ⁊ ibi
gl. §. de dolo ⁊ contu. in. vj. lꝫ Alex. non respondeat, mihi vide
tur quod ille tex. parum faciat: qꝛ solũ loquitur de vna cõtu-
macia actoris vel rei. Eandẽ opin. tenet Bal. in aut. ⁊ qui. in.
vij. col. C. de bo. auth. iud. poss. ⁊ in. l. consentaneũ. in. v. no. C.
quo ⁊ qñ iud. vbi pro ista opi. allegat optimũ tex. in l. ex ꝯsen-
su. §. fi. ff. đ app. quẽ tex. sibi ascribit Lud. Rom. hic dicẽs ꝙ
est expressus ⁊ singula, a nemine vnquã ponderatus ad hoc,
per quem tex. dici quod opinio Bart. est precisa veritas, vbi
dicit tex. ꝙ est in potestate rei citati comparere ⁊ respondere
ante diem prestitutam in edicto perẽptorio, ⁊ hoc non rũpe-
ret denũciationẽ edicti: ergo ibi est tex. planus ꝙ si reus cita
tus cõparet in primo termino rumpit incõtinenti dilatiõem
peremptorij, ⁊ sic alios terminos positos in perẽptorio. Sed
Are. dicit illũ tex. non stringere [illegible] qꝛ in illo tex. bene verũ est
quod reus cõparuit in primo termino, sed ꝙ ibi actor fuerit
contumax ⁊ nõ comparuit, tex. nõ dicit ẽm eũ: qꝛ si in illo tex.
actor nõ cõparuisset tex. debuisset, dicere ꝙ cãcellaret seu cir-
cũduceret edictũ vt ẽ ⁊ in. l. post edictum. Ego puto ꝙ ibi sit
tex. ineuitabilis ⁊ ꝙ ista obiectio Aret. nihil obstat ⁊ eã retor-
queo ꝯ ipsum Are. qꝛ cũ ille text. dicat reũ cõparentẽ rũpere
edictũ, idem est dicere rũpere ꝙ cacellare ⁊ circunducere edi
ctum. Adde ẽt ꝙ cũ ista opi. Bar. ⁊ etiã Bal. de quo scribẽ-
tes nõ facit mẽtionẽ in. c. j. in. iiij. col. de seq. poss. ⁊ fruc. vbi ꝑ
Bar. mouet alia ratioẽ: nam quotiescunq; prima mora clau-
dit iurisdictiõis copiã ipsa nocet, ⁊ non scđa. ita dicit esse do-
ctrinã tenendã menti iurisconsulti in. l. qui bona. §. si quis qꝛ.
ff. de dã. infe. quẽ tex. reputat ad hoc notandũ Et tenendo istã
partẽ nõ ob. fundamentũ Jac. de Are. ⁊ Spec. ꝗ̃ vltima mo-
ra noceat: qꝛ per primã cõparationẽ rei, cõsumpti sunt alij ter-
mini: ergo nõ põt dici citatus in vltima mora. l. vir bonus. ff.
iud. sol. ad hoc tendit fundamentũ Bar. Non omitto tamẽ ꝙ
Bal. in. c. cũ dilecti. in vlt. col. de do. ⁊ contu. de quo etiã scri
bentes non faciunt mentionem. concor. istas opi. Jac. de A-
re. ⁊ Bart. hoc modo. Quod aut tres citationes facte sunt

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶No. etiā diligent ꝛc. Aduerte ꝙ ista practica ꝓcedit ex regula q̃ traditur in c.j. de iu. ꝛ in c. certū.xj.q.iij.ꝛ i l. ꝓperādū. §.ꝛ si quidē. C.de iud. Et in p̄dictis locis p̄scribētes tradit ꝙ nō sufficit venisse q nō stetit. Et ꝓ clariori itelligentia aduerte ꝙ sicut q nō venit punitur, vt i c.cutes.§. ꝙ si per viginti. vbi gl. in ver. opponētes.de elec.i vj. ita si venerit ꝛ negotio nō finito illicētiatꝰ discesserit, vt in c. sed post quā. eo. tit. etiā hic allegato vbi per doctores maxime Gemi. ꝛ Phi. ꝺ peru. q all. gl. in d.§.ꝙ si ꝑ viginti.i ver comparere. Que sane intelligēda sūt dūmodo altera pars alteriꝰ ꝯtumaciā accuset, vt per docto vbi.s.per d. l. ꝓperādū. §.ꝛ si quidē. in verbo ꝑte actoris cōtumaciā incusante. Et ita pōt postea licentiatꝰ discedere puta, qꝛ actor, non affuerit, vel se nō p̄sētauerit, vt ēt dicit Bart. in l.cōsentaneū hic allegata.

vno cōtextu ꝛ cōtinuatiue sine medio interuallo, ꝛ tunc sit vera opi.Ja.de Are.nā iudex a pncipio de expectatiōe actoris debuit dicere,aut ꝑ diuersas vices citatio emanauit.ꝛ tūc sit vera opi.Bart.teneas idistincte opi.Bar. Et aduerte dum Bar.vult ꝙ reus q nō cōparet in primo vel scđo termino debeat condēnari in expensis:ergo est cōtumax:ergo idē in actore per gl.in c.ij.quod inci.querelā.de procu. Adde tu gl.in c. quoniā contra falsam.in verbo dilationes.de prob.ꝛ tex.in c.
5 j.ꝛ ibi gl.ij.de do.ꝛ cōtu.in vj. ¶† No.etiā diligenterª practicā Bar.quā obseruāt boni procuratores in palatijs ꝙ facias scribi in actis ꝙ reus in termino cōparuit ꝛ licentiatꝰ a iudice recessit:qꝛ si recederet nō obtenta licentia a iudice censeret cōtumax iuribus per Bar.hic alle.solus L.um.hic dicit se in hoc putare ꝯriū quod imo tunc nō sit imputandū reo ꝙ illicentiatus recessit ꝙ nō debeat amplius expectare nisi iudex volens facere gratia actori admoneat reū ne recedat,per d.l. ꝛ post edictū.breuiter teneas practicā Bar.ꝙ ad hoc vt reus nō dicatur cōtumax non sufficit eum comparere in termino, sed requirit quod licētiatꝰ recedat alias reputaret cōtumax. c.si postꝗ.§.j.in verb.de romana curia recessit. ꝛ ibi Ge.de elec.in vj.gl.ord.in c.cupientes.§.ꝙ si per viginti.in verb.cōparere.de elec.in vj.ibidē Ge.not.ꝛ dicit qđ propterea cauti ꝓcuratores faciunt in actis scribi ꝙ de licentia iudicis recesserunt.ad idē tex.in c.certū.xj.q.ꝛ tex.xviij.distin.in c.si quis aūt synodo.ꝛ de iure ciuili tex.no. in l.si quis decurio.la.j.in verbo proficiscēdi licentiā cōsequatur.C.de decu.lib.x.ꝛ tex. in.l.scire oportet.§.sufficit.ff.de excu.tu.Jta ēt dicūt Bar. Ang.ꝛ Jmo.in l.si finita.§.iulia.in.iij.col.ff.de dam. infec. Bar.in.l.cōsentaneum. ad fi.C.qō.ꝛ quan.iudex. ¶Limita istā practicā Bar.duobus no. modis primo nisi quis cōparat respectu citationis inualide allegaturꝰ causam quare citari nō possit ab eo.tūc si actor sit cōtumax, pōt illicētiatus recedere absq; metu cōtumacie.ita no.tenet Bal.in.l.nā ita diuꝰ.ad fi.ff.de ado.motus arg.l.quāuis.ff.de in ius vocan.facit.l.exquacunq; causa.ff.si quis in ius voc.nōierit. Secūdo no.limita quādo propter iustū impedimentū citatus illicētiatus recessit,tunc non iudicaretur contumax.l.quesitum.ꝛ ibi Ang.ꝛ Jmo.ff.de re iud.ꝛ latius examinat Ge. quomodo intelligi debeat hic limitatio post Jo.An.ibi in. d.c.postꝗ.§.j.ꝛ cōfirmaf:qꝛ si iustū impedimētū excusat a cōtumacia. fortiꝰ excusat postꝗ cōparuit.arg.l.patre furioso. ff. de his q sunt
6 sui vel alie.iur. ¶† Ultimo vt istā.q. Bar.ꝛ eius dicta clariꝰ habeas collige ex dictis Bar. decisionē cū quatuor fallē.seu limitationibus.Decisio est ꝙ si reus citatus cōparuit in primo ꝛ secundo termino dilationis,actor nō, sed postea nō comparuit in tertio termino eiusdē dilatiōis, vbi actor cōparuit, tamen reꝰ nō dicit esse cōtumax,sed bene ipse actor. ¶Limita pmo nisi iudex voluit expectare actorē vsq; ad aliā tertiā dilationē per te.cō gl.in d.l.ꝛ post edictū.in prin. Secundo limita quādo cōparens illicentiatus recessit de quo.s.proxime fuit opportune dictū.Tertio limita quado ille tres dilationes essent date actori:qꝛ nō sufficeret tunc reum cōparere in prima vel in scđa dilatione.l.statuliberos.§.stichus.ff.de statuli.facit quod vult gl.no.c.eū qui.de dolo ꝛ cōtu.in.vj.q vult ꝙ cōtumacia in vno inferat cōtumaciā in alio nec ꝯtra. Sed aduerte: qꝛ nō videt quod eodē tempore possit dari terminus ad diuersa prout voluit Bar.ꝛ scribētes,puta vnꝰ terminus ad apponendū,aliud ad articulandū,alius ad producendū testes vel instrumenta. recēt gl. no. que sepe allegatur pro singulari in cle. sepe.in verb.post dationē.de ver.sig.nisi saluando Bar.ꝛ doc. dicas ꝛ bene ꝙ si illi actus pōt simul cōcurrere in eodē tēpore tūc idē terminꝰ pōt simul statui a iudice ad alios plures actꝰ puta ad ꝓducendū testes probatorios ꝛ reprobatorios.tex.est in c.licet cām.ꝛ ibi Abb.in iij.no. ad hoc no.de proba.ꝛ tex.in c.p̄sentiū. §. fi. ꝛ ibi Ge.not.de testi.in vj.ꝓducit ergo illa gl.ꝛ pprie loquit qñ illi actus non pn̄t simul ꝯcurrere s; dn̄t vnꝰ expediri añ aliū. Quarto falit l; Bar.nō clare aperiat:qꝛ nō sufficit ꝙ reꝰ cōpareat ꝛ licētiatus recedat,vt habeat locū p̄dicta decisio Bar.s; ēt aliud requirit ꝙ reꝰ expresse accuset cōtumaciā actoris.l; Bar.solū in discursu sermōis dicat tñ est necessariū requisitū.ꝓbat tex. in l.ꝓperādū.§.ꝛ si quidē.in verbo actoris abscētia incusante.C.de iu.ꝛ ibi no.Pau.de Ca.quē videas q ad hoc bñ notat.illā tex.ꝛ tex.in auf.q semel.in ver.reo postulāte.C.qūo ꝛ qñ iu.ꝛ in l.ad perēptoriū.in verb.vt primo quis petat.ff.de iud.Bar.in l.ꝯsentaneū.circa fi.C.qūo ꝛ qñ iu.ꝛ in l. si finita §.iulianꝰ.in.iij.co.ff.de dā.ifec.Bal.in.l.nā ita diuꝰ.ad fi.ff.de ado.Ang.i.l.ꝛ post edictū.ꝑ illū tex.ff.de tu.ꝛ in l.q̄situ. ff.de re iud.do.Ant.de But.ꝛ cano.in c j.de iud. ¶Jn secūda q. Bar.dic vt hic ꝑ eū cuius decisio cōiter approbat ꝓm Alex.

cū multis cōcor.all. per Ludo.Ro.ꝛ Alex.pro decisio.Bar. vltra eiꝰ ratione fecit tex. in l.si qñ.C.de testi.vbi examinationi testiū ex longinquo venientiū prefigit terminꝰ quindecim dierū,ꝛ si intra illū terminū velit vna pars facere examinare testes dꝫ aduersariū citare:non em̄ pōt actor diuinare qua die velit reus illō facere.l.si putator.ff.ad l.aquil.l.si fideius.§.si cū debitor.ff.mā.c.vnico. vt eccl.benefi. Adde vltra scribentes ꝙ cū decisiōe Bar. formaliter t; Bal.in c.cū dilecti.i vlt. col.de do.ꝯtu.vbi dicit pro Bar.esse gl.ord.in clem.quādiu.de apđ.sed debuit allegare gl.in cl.quāuis:in ver.j.dicum.de app.de qua gl.statim dicā. Sed idē Bal.de quo etiā scribentes nō faciūt mētionē in c.sepe.in iij.col.de appel.refert decisionē Bar.hic,ꝛ ex ea īfert† ꝙ si data est dilatio.viij. dierū ad ꝓbādū,ꝛ prima die producti sunt testes nō citato aduersario nihil v;,cū dilatio sit cōa,interim actor nō sit ꝯtumax.dicit tñ q ex gl.in cle.quāuis colligat cōtrarium,sed dic qđ illa gl. loquitur solum quo ad finem cōparatiōis que pōt fieri intra terminū octo dierū parte nō citata. sed nō ad aliū effectū. Et ideo t; Lu.Ro.hic,ꝛ in l.fi.C.qui admit.ꝙ ille cui datꝰ est terminꝰ.viij.dierū pōt qñcunq; intra illos.viij.dies ꝓducere iura sua q̄tū ad vim simplicis ꝓductiōis nō aūt quantum ad vim simplicis ꝓbatiōis,nisi qñ actor citatus fuerit.ita dicit velle Bar.in extraua.ad reprimēdū.in gl.in verbo,de plano. ꝛ Bal.l.fi.C.q ādmit.ꝛ dicit Alex.hic,hoc voluisse Bar.hic,si bñ inspiciat. Adde Bar.clariꝰ volētē in l.itē illa.in j.col.ff.de cōst.pe.Bal.in l.si qñ.in fi.C.de testi.ꝛ.l.sancimꝰ.in pe.col.C.
8 de iu.ꝛ in oībus istis locis allegat bonū tex.† Jtē inquātum Bar. vult ꝙ nisi dies ꝛ hora denūciet ꝙ nō v; qđ actū est per tex.no.in l.aut q aliter.§. j.ff.ꝙ vi aut clā. Adde ꝙ per illum tex.decidit notabilit idē Bar.in ꝯsil.clxxvj.inci.pluries ꝯtingit ꝛ varie iudicatū est,qđ si iudex citat aliquē vt compareat: cras ante nonā ad audiēdā sniam ītelligit ante nonā.s. finitā, nō aūt inchoatā:qꝛ si intelligeret añ nonā. s.inchoatā, citatio esset nulla.vt ꝑ eū. De hoc tñ an citatio ad audiēdū sniā debeat ꝯtinere horā cū videat ꝙ sufficiat ꝙ diē cōtineat.c. consuluit.de off.dele.vide Bar.in l.liber homo.ij.§.j.ꝑ.eo.cū.ꝯcordātibꝰ.hic traditis ꝑ Alex. Jntellige etiā nisi pars ꝓduceret instrumēta vel testes vltima die termini:tūc nō requirit ꝙ faciat aduersariū citari:qꝛ si vltima die actor nō veniat est cōtumax:qꝛ vltima dies interpellat l.magnā.C.de ꝯb.ꝛ cōmit.stipu.c.potuit.de loc.ita Bar.in l.ij.C.de tēp.ap.ꝛ in.l. itē illa.i j.col.ꝑ illū tex.fi.de cōsti.pe.ꝛ in l.fi.in.ij.col.in prin.C.q admit.ꝛ est ꝺ mēte Bar.hic:qꝛ vltima dies termini est nota ad
9 uersario. ¶† Jn vlt.q.in qua Bar.religt cogitādū,adde ꝙ distātia locorū nō tollit necessitatē citādi.§.si vero ēt.ꝛ.§.suscepto.i auf.de exhi.reis.col.v.ꝛ in l.j.i ver.s; ad literas.ff.ꝺ re q.reis. S; bñ ex iusta causa ꝓrogādi si dilatio est breuis.l.j. C.de dilat. Breuit dat duplex pctica ꝑ Bal. Ang.ꝛ Jmo. hic prima ꝙ fiat generalis citatio pro oībus ꝛ singulis diebꝰ ꝛ horis ad oēs ꝛ singulos actus vsq; ad sententiā inclusiue:tūc nō requirit postea alia citatio, ꝑ.l.iij.C.q.accu.non poss.auf. qui semel.cū gl.C. quomo. ꝛ.qñ iudi. c.cū olim.c.fin.de do.ꝛ cōtu.c.cū ex literis.in fi.de rest.in iteg.ꝛ ita firmat Bar.ꝑ ext. in extrauagā ad reprimē.in verbo per edictū.ꝛ in verbo sup dicto crimine.Abb.in.c. fi.de dila.ꝛ latius Alexan.ꝛ Are.hic vltra all.ꝑ eos maxime Alex. adde Ang.in l.certū.§.si quis absente.ff.de cōfes.ꝛ in auf.si quis in aliquo.C.de testi.Ang. ꝛ Pau.de Ca.in l.cōsentaneū.C.qūo ꝛ qñ iu.Pau.Ca.in l. ad peremptoriū.ꝺ.de iud.Ang.de Are.in tractat. maleficiorū.in verbo qui iudex. voluit eos singulis diebus ꝛ horis.
10 Secunda practica est:† qꝛ distās de lōginquo cogitur ad eligendū locū in ciuitate quo possit citari prout etiā tenet Bar. in.d.verbo per edictum.in vlt.col.ꝛ Abb.in c.fi.de dila.

Lex. xiiij.

1 ☞Stipulatio facti committitur per lapsum temporis, quo potuit expediri.
2 Testator potest grauare heredem ad faciendum domum vel aliud edificium.
3 Obligatus ad factum ex dispositione testatoris potest precise ad factum compelli.nec liberatur solnendo interesse.
4 Si sunt plures heredes grauati a testato.ad faciendum opꝰ, vnusquisq; eorum tenetur insolidum.
5 Jn obligat.facti quādo tempus non est appositum.intelligitur tantum tempus, quod verisimiliter possit illud opꝰ fieri.
6 Contra obligatū ad faciendum domum, non potest agi ante quā trāsierit tantum tēpus,in quo potuerit domus edificari.
7 Lapsus tēporis taciti,ꝛ sic legalis quod inest promissioni facti facit vt agi possit contra promissorem.
8 Fideiussor pōt accedere nō tātum obligationi dandi,sed etiā faciendi notum potest obligari antequam principalis.

Jn oblig.

10 In obligationib⁹ faciendi quib⁹ nō est apposita dies sicut ñ potest agi contra principalem ita nec contra eius fideiusso-rem antequam elapsum sit tempus.
11 Qui facit partem indiuidui in nihilo liberatur.ꝛ sic nō liberatur p̄o parte domus quam facit.
12 Casus succendij superueniens nocet edificāti.
13 Quando impedimentū superueniens aufert omnē diligentiam dz denuo in totum reintegrari.
14 Impeditus intātum debet restitui inquantum fuit lesus.
15 Potestas electus p̄o suo semestri suo periculo si gerere nō possit an debeat reintegrari tempus.sex mensium ñ in p̄mis sex venire non potuit.
16 Tempus expresse limitatum vt sit continuum fauore libertatis ꝛ pie cause an coniugatur.
17 An si papa concessit monacho p̄uilegium audiendi iura ciuilia per triennium intelligatur de continuo.
18 Si data est alicui dilatio vnius mensis ad p̄obādum ꝛ circa finem mensis acta p̄obatoria casu perierunt,debet habere integram dilationem alterius mensis.

Si ita stipul.essem abs te.

1 ✝Stipulatio facti cōmittit per lapsum temporis q̄ potuit expediri,ꝛ ñ pp casum superuenientem auferat q̄cm factū,reintegrat totū tēpus.h.d.cū.l.seq.ꝛ est casus no.ſm Bar. ſd ondera in p̄mis ter.ibi vt ſi heredē meum dānauero insulā edificare.✝q̄ testator pōt grauare hērēdē ad faciēdā domū vl aliud edificiū.Et aduerte diligēt duo
2 specialia circa hoc.✝Primū q̄ obligat⁹ ad factū ex dispositione testatoris pōt p̄cise ad factū cōpelli nec solnēdo iteresse liberatur.tex.est reputatus singularis in fideicōmiſ.ſ.ſi.de leg.iij.per quē ita tenet Bar.in l.stipulationes nō diui-
3 dunt.in.vij.q.ſ.e.tū ibi cōcurrebāt multa specialia.Secūdū ſpeciale est quod ſi sunt plures heredes grauati a testatore ad faciēdū opus,vnusquisq̄ heredū tenet insolidū.tex.est reputatus singu.in cadē.l.fideicō.ſ.pe.ꝛ ibi Bar. tenēt Bal. Bng.Imo.ꝛ Pau.de Ca.Ra.Cu.in l.in executione.ſ.j.j.e.ꝛ in l.ij.ſ.ꝛ barū.vbi Alex.in j.col.ſ.eo.ꝛ ibi tetigī intellecta.d.ſ.pe.ꝛ nō repeto vltrā hic.Aduerte tamē obligat⁹ ad factū ad q̄ p̄cise pōt cōpelli facere pōt etiā extrahi de
4 domo ꝛ duci ad carceres vt faciat,ita singulariter no.Bal.nec credo q̄ alibi inuenies tactū in l.ex omnibus.C.de decurionib.ꝛ ita singulariter limitatur.l.plericq.ff.de in ius vocā.
5 ¶✝Secdo no.ex isto tex.q̄ in obligationibus facti q̄ tēpus non est appositū,intelligitur tātū tempus quod verisimiliter possit fieri illud opus vt hic quod declaratur arbitrio boni
6 viri l.cōtinuo.ſ.ite qui insulā.j.e.¶✝Tertio pōdera ter.ibi nō ante agi posse q̄ antequā tranſierit tātum tēpus in quo potuerit domus edificari,nō pōt ante agi:ꝛ sic non ozīt ante obligatio efficax nec actio.facit ter.in l.inter dictū.i p̄.i.verbo tūc enim incipit actio.j.co.ꝛ ibi Bar.no.ꝛ ēt not.ad hoc istū tex.ꝛ l.quoties.ff.de ope.lib.ꝛ Bar.vbi etiā allegat istū tex.in l.ita stipulat⁹.in.ij.q.j.eo.Quod intelige verū q̄ stipulator vellet agere ad totale interesse,vel adipsum factum tūc ñ pōt facit.l.insulā itra biennū.j.eo.secus q̄ vellet agere ad particulare interesse.vel vt op⁹ ichoaretur.l.stipulationes nō diuidunt.ſ.ſi.ꝛ l.cōtinuo.ℌ.item q̄ insulā.j.e.secūdū Alex.ꝛ Alre.hic qui reprehēdūt in hoc ✝Pau.de Ca.ꝛ bene.
7 ¶✝Quarto no.ex ter.ibi,quā tēpus p̄teriſſet,q̄ lapſ⁹ tē poris facti ꝛ sic legalis q̄ inest promissioni facti,facit vt agi possit p̄ promissorē.tex.est hic.Imo fortius ſm Pau.de Ca.ſ.to.Alex.lapsus istius tp̄is cōstituit in mora sine alia interpellatione hominis.cū regulā habem⁹ q̄ dies tacite interpellat p̄o homine ꝛ cōstituit in mora sicut expēſa gl.est no.in l.ſi mora ff.ſol.matr.facit ter.in l.ij.C.de iure emphyt.ꝛ inc. potuit.de loc.Tu aduerte q̄ ista iura loquuntur i die legali certa,prout est biennū in emphyteuta,ſed i terminis nostris dies incerta vt est in casu.l.nostre.nūquā cōstituit i mora.nec per cursum dici incerte promissoris in mora constituitur.ita ad literam dicit no.Bar.in l.ita stipulatus.in.ij.q.ad fin.j.e.Hinc est q̄ ſi pr̄ in instrumento promisit facere cōſentire ſtipulū cū erit legitime etatis sub certa pena,ista dies q̄ incerta nō interpellat nec cōstituit in mora.ita dicit not.Bal.l.ſi post tres.in.iij.co.in.iij.q.ff.ſi qs cau.ꝛ idē Bal.i l.ſi pacto quo penā.in.ix.col.C.de pac.post Ly.in l.magnū.p̄allegata.✝Preterea cū isto tex.ante diem nō fit orta obligatio,vt p̄dixi.nō debet eo.tempore obligari ꝛ constitui in mora.ſm q̄ declarat Bar.in d.l.ita stipulat⁹.in.ij.q.de hoc tamē an ꝛ qñ dies tacita interpellet vt cōſtituat i mora dicā ordinari.vbi ad hoc vltimo allegabo in l.ſi ex legati cā.j.eod. ¶Quinto pōdera ter.ibi nec fideiussores dati,ꝛ collige ex istis verbis
8 tria no.✝Primo q̄ fideiussor potest accedere non tantū obligationi dādi sed etiā obligationi faciendi.tex.est hic.dubiū facit:q̄ aut vis q̄ fideiussor p̄mittat factū p̄incipalis.ꝛ certū est q̄ nihil valet:q̄ sic p̄promitteret factū alienū.l.stipulatio ista in p̄in.j.e.ꝛ in terminis in fideiussore ē ter.no.i.l.fr̄cut reus.ff.de fideiuſ.aut vis q̄ p̄mittat factū p̄prium hoc ē q̄ ipse fideiussor faciat domū,ꝛ petis:q̄ ad hoc minus valet:q̄ p̄promitteret aliud q̄ p̄incipalis.l.grece.C.illud.ff.ō fide.ꝛ pp hoc gl.iuris ciuilis multū dubitauerūt,nūqd obligationi facti possit accedere fideiussor gl.in d.l.cū filius.ſ.j.j.eo.gl.in.d.l.sicut reus.ꝛ gl.inl.nemo ē qui nesciat.ff.ō duo reis.ꝛ l.inter artifices.ff.de solu.ſed hoc habes gl.melioreō corpore iuris.in l.ſi quis p̄o eo.in p̄in.ff.d fideiuſ.ꝛ ibi fortiter dicit Bar.ꝛ dic vt ibi per gl.ꝛ Bar.ꝛ ad terminos nostros q̄ fideiussor vitiatur p̄mittere interesse,put ēt est ter.in l.stipulat⁹ es opus.ff.ō fideiuſ.ꝛ tūc ter.ille optime dt q̄ fideiussor nō tenet nisi totū tēpus p̄teriit,ante enim ñ committit totale interesse.nūquid autem ñ promitteret ipso facto valeret,ſz gl.dubitēt.tñ Bar.in l.ſi qs p̄o eo.dicit q̄ ſi essent ciuſdē artificij valeret,ꝛ etiā ſi nō essent ciuſdē artificij,q̄ p̄o mittit se facturū ꝛ curaturū q̄ faciet.✝Secdo colligex his-
9 dem verbis q̄ fideiussor nō potest obligari anteq̄ p̄incipalis.nō:q̄ nō pōt in plus obligari quā p̄incipalis.l.grece.ſ.illud.ff.de fideiuſ.ſed ſi obligaret anteq̄ p̄incipalis diceret
10 obligari plus tēpore.ſ.plus instit de actio.✝Tertio collige ex hiſdē verbis q̄ in obligationibus faciendi in q⁹ non est apposita dies sicut nō pōt agi p̄ principalem:ita nec p̄ eius fideiussore anteq̄ sit lapſum tēp⁹.facit.l.grece.ſ.illud.imoēt ſi sit certū.j.illud tēpus fieri nō posse tamē non pōt ante agi q̄ elapſum totū tempus.l.insulā intra biennium.ꝛ l.cum stipulatus ſim mihi a p̄culo.j.eo.dixi in l.in illa.ſ.eodem.
11 ¶✝Septimo no.in l.ꝛ ideo quod qui facit partē indiuidui in nihilo liberatus,ꝛ ēt nō liberatur p̄o illa parte domus q̄ fecit.nam facere domum vel insulā est quid indiuiduum.l.stipulationes non diuidūtur.ꝛ l.in exceptione.ſ.ſpecies.j.e.lij.ſ.ꝛ barū ꝛ ℌ ex his ꝛ ſ.cato.ſ.eo.alibi dicimus q̄ q̄ partē indiuidui facit nihil fecisse vī.l.furiosum.ꝛ ibi Bar.in ſi.ꝛ ita no.C.qui test.fac.pos.Alibi dicim⁹ quod nihil dicitur factū qñ aliqd super est ad agendum dicit tex.in l.cū syllania nū.C.de his qb.vt indi.similiter nihil dz demolitū qñ aliqd super est demoliendū.ita dōt tex.no.in l.ij.i p̄.ꝛ ibi Bal.mul-
12 tūno.ff.de p̄et.ſtip.¶✝Octauo no.ex.tex.q̄ casꝰ incēdij,ꝛ sic fortuit⁹ superueniens nocet edificāti:ꝛ ipſi,p̄missori ℌ qđ fortuit⁹ obstat ter.l.marit⁹.ff.loca.ō qua opponit gl.vbi dicet.
13 ¶✝Nono no.q̄ qñ impedimētū superuenēs aufert omnē diligētiā:debet denuo reintegrari,ꝛ sic limitat regula q̄ hz
14 ✝q̄ impedit⁹ in tātū dz restitui in quātū fuit lesus,ꝛ non plus l.ſed ñ per p̄etorem.ſ.quoties.ꝛ ſ.ſed cum ferē.ꝛ l.abbo-ſtib⁹.ſ.ſed quod ſimpliciter.ꝛ ibi Bar.ꝛ doc.ff.ex quib.cau-ma.tex.in cle.j.de resti.in integ.fallit per istū tex.q̄ totum cōmodū aufertur q̄ totū reintegratur.de quo.j.Bar.dicit: reſeruo ibi dicēdū.¶Expeditis dā vt puto textualib⁹ venio ad gl.¶Prima solutio gl.hic q̄ edificator ſuscepit in se periculū est in se vera p tex.in l.opus q̄ aduersione.ff.locat.ſed diuinat ad hanc.l.ideo cōmuniter impugnatur.¶Secūda solutio gl.q̄ in ista.l.interuenerit culpa ipſi⁹ p̄missoris:see in l.cōtraria.Bar.conat defendere q̄ loquat de culpa leuiſſima que nō venit in cōtractu locationis.l.ſi de certo.ℌ.nunc vidēdū.ff.locati.tñ venit in actione legis aquilie.l.i.l.aglia.i p̄n.ff.ad l.aquil.explīū natura ergo cōtractus q̄ nō venit leuiſſima culpa dz sibi tēpus reintegrari q̄ quantū ad hec leuiſſima culpa nō venit.¶Ista secūda solutionem declaratā ꝛ palliatā p Bar.reprehēdūt Jmo.ꝛ Rap.cu.q̄ ſi,p̄missor ex natura cōtract⁹ nō tenet ad leuiſſimā vt ſupponit Bar.
15 q̄ nō tenet amplī⁹ reedificare q̄ a cōtractu remanet liberat⁹. tñ est ō istū ter.qui vult reintegrarit p̄s vt denuo redificet.Tu aduerte ad id qđ dicit Bar.quātū ad l.nostrā.in.l.aquilia venire etiā leuiſſimā culpā p̄out est tex.i.d.l.in l.aquilia.ff.ad legē aquil.cū ergo incēdia vt plurim ū cōmittātur ſaltē leuiſſima culpa inhabitātiū.l.cū duob⁹.ſ.dāna.ff.p.socio.ꝛ ter.expreſſ⁹ in.l.ſi vēdita.ff.de peric.ꝛ cōmo.rei vē.vbi tex.dicit qđ incēdia cōmittūt leuiſſima culpa inhabitātiū.ꝛ iste tex.loquit de incēdio:ergo ad istā leuiſſimā culpam tenet ſaltē leuiſſima culpa legis aquilie,quānis exīcio nō teneat.Jstud nō videt posse cōgruere ad tex.nostrū:q̄ illud qđ dicit q̄ in lege aquilia venit leuiſſima:istud p̄cedit quādo leuiſſima culpa cōmittit in faciēdo illa bene venit in actione legis aquilie ſed ſi cōmittit in negligēdo talis culpa nō venit i actione legis aquilie.l.ſi vſusfruct⁹ legat⁹.ſ.deniq⁹.ff.ō vſuf.vbi bar. multū not.ꝛ exclamat multum tex.ꝛ dicit q̄ ille text⁹ li mita.

tota titulū.ff.z.C.ad l.aquil.z ita ēt per illū dicit.no.Bar.in
l.qui bona.§.cū inter.ff.de dā.infe.ergo cū in proposito nro
agatur de leuissima culpa super incēdio z illa cōmittat negli
gēdo ergo nō pōt venire in actione.l.Aglie.Preterea z ter
tio qd in isto tex.interuenerit culpa promissoris sec' in l.con
traria.Ista videtur etiā diuinatio put in solutione pcedēti.
Ego fortius arguo,nā in dubio nūquā presumit aliqua cul
pa gl.est ordinaria in l.exceptione.z ibi Bar.ff.de exce.Nā
culpa est facti facta non presumūt nisi probet l.in bello.§.fa
cte.ff.de cap.Sed tu declara istā sol.gl.q nō ptineat aliq
diuinatione:nā icēdia vt plurimū cōmitit culpam ihabitā
tium dicit tex.in l.si vendita.ff.peri.z cōmo.rei ve.Lū ergo
iste tex.loquatur de incendio innuit qd pmissor qedificabat
fuit in mora,s,i l.Zria,edificiū corruit vi terremot' aut alia
vi naturali,cui nō pōt aliqua diligentia resisti,io ibi edificās
nō pōt dici fuisse i aliqua culpa io nimirū si nō tenet.Repro
batis istis duabus solutionibus,Bar.ponit tertiā solutionē
hic z in illa.l.Martius.que videtur ceteris melior z quam
cōiter sequutur scribētes fm quā vt dicit Bar.ista.l.gloss.il
lam legē.illa gloss.istā nā nec hic nec ibi opus factum fuit,ni
si put vtrobiq clara dnt tex.z sic promissor nec hic nec ibi
fuit liberatus in aliquo:qr obligatio ad indiuiduū si fiat pro
parte in nihilo liberat.l.stipulationes nō diuidutur.z l.exe
cutione.§.species.j.etenet ergo promissor ad redificandū
de nouo,z sic debet reintegrari i totū tēpus pmissori, vt hoc
tex.sed promissor debet reficere expēsis stipulatoris qñ nō
est in aliqua culpa.z ita loquitur.d.l.Martius.Sed mihi
videt q ista sit ceteris deterior:qr nō video vbi Bar.somni.
q stipulator debeat soluere expēsas istud d expēsis:nec ista.
l.nec illa verbū nullū.Et licet Bar.istā solutionē approbet
per l.Martius.ibi de expensis verbū nullū fortius in ista.l.
pmissor tenebat facere totū edificiū suis expēsis.Pone q fe
cit partē per,hoc in nihilo est liberatus:qr fecit partē indiui
dui que est consumpta incendio dicit tex.q dz tps reintegra
ri vt possit reficere edificium de expēsis verbū nullū z sic po
sito q Bar.fecerit istā distinctionē ex eqtate capitis sui imo
pl' tex.in l.marti'.simpliciter dicit q periculū e3 locci:z hic
domini edificij.sed de expēsis vbū nullū.Et propterea Ra.
Lu.hic quarto modo rūdet z pro certo meli' aut saltē min'
male q Bar.z alij.dicit eni Rap.Lu.qd.l.Zria loquitur in
Zctu bonefidei in locatione z pductione in quo veniut omnia
de quib' equitas dictat etiā qd nō sunt cogitata,z hoc pp
officiū iudicis q in cōtractibus bonefidei exuberat.l.qr tan
tūdem.ff.de neg.gest.sed iste tex.z similes loqūtur in actio
nibus stricti iuris,pro ista differētia faciunt q dicit Bar.i.l.
iij.§.Lato.i v.oppositione.ē.eo.qñ facit differētiā int actio
nes bonefidei z actiones stricti iuris,z propterea Barto.q
in secunda solutione in discursu intellexit istū tex.loq i actio
ne locati nō videt bene dicere:qr.l.contraria hic loquit i con
tractu locationis sed l.nostra loquit in ptractu stricti iuris
vnde in dubio stipulatio cēset interposita ex cā onerosa.Et si
diceres iste tex.loquit qñ edificiū debebat actione ex stipula
tu,vel actione ex testō.sed actio ex testamēto h3 naturā bone
fidei.l.in minorū C.in quib.cau.in integ.resti.nō est nec.ergo
videt quod solutio nō possit stare.Repondet q actio ex testō
non habet naturā bonefidei nisi in duobus,in alijs vero h3
naturā stricti iuris prout declarat Bar.in l.si heres vbi dixi
ff.de eo q cer.lo.Ista sol.Rap.Lu.licet vitiat colorata tñ ɔ
funditur ineuitabiliter per vnā rationē quam assumo ex ver
bis Bar.si pmissor fecit partem edificij q postea corruit,qre
est qd obligatur denuo facere:qr pmissio faciendi domum ē
facti indiuidui solutione z obligatione,z ideo faciendo par
tē in nihilo liberat,nimirū si tenet denuo facere,z ista est rō
nullitatis siue contractus sit stricti iuris siue bonefidei:quid
dōm.Ego quinto loco aliter respōdeo ad ista contraria dico
iste text.loquit in pmissore vel grauato qui tenebatur sua im
pēsa totā domū facere,vñ si partem indiuidui fecit z incēdio
cōsumpta sit:tenet dēuo sua ipēsa facere reītegrato sibi toto
tpe z ita loquit iste tex.sine hesitatione,z sine vlla violētia,s3
in l.contraria loquit tex.in Zctu locationis in quo de necessi
tate debet interuenire merces in pecunia.l.j.ff.loca.alis ñ
esset locatio sed Zctus innominatus.vt est tex.in l.si tibi pol
lienda.ff.de prescr.v.declarat Bal.in l.Zctus.i.iij.col.C.d
fide inst.z sic ibi edificāti illā domū tdebat merces a dño edi
ficij z sic ibi ille qqclu serat opus faciēdū ñ tdebat facere sua
pecunia,sed pecunia dñi habita mercede,cū ergo ibi effectu
locauerit domū faciēda certa mercede,postea si edificiū ruat
periculū est dñi edificij nō aūt faciētis.z iste est ver' intel.il
li' l.Marti'.z credo q ista sit vera solutio ad illū tex.q ego
15 do.¶ In.q.Bar.de potestate ele.p semestri suo periculo
si gerere nō possit an debeat reintegrari tēpus sex mēsum si
in primis sex venire nō potuit.Bar.ɔcludit q nō.z cū eo,
tenēt magis cōiter alij,eādē doctrinā tradit.Bar.i.l.si vno
§.itē cū qdā in vl.co.ff.loca.z in l.si pri'.i.x.q.ff.d ope.no.
nunc facit bñ.tex.in.c.fi.in fi.de iud.in verbo vt tempus re
giminis elabat z ibi canoniste.z do Abb.in pe.no.ad hoc
no.vbi referunt z sequūtur istā decisionē Bar.per istā deci
sionē ifert ibi Abb.ad doctorē q pmisit legere duob' annis
q si aliqua cā peditus nō legerit nō poterit postea alijs du
obus:annis legere qr alie censētur opere duoȝ annoȝ post
ea sequentiū,l3.doctores ita cōiter transeāt,tñ Ro.repro
bat istā decisionem Bar.z cōmunniter duo que videt val
de stringere.Primo ɔ Bar.adducit bonū tex.quē reputat
ad hoc singularē in l.Paulus respondit.§.Lains i ver.tri
ennio cōtinuo.z ibi gl.in verbo tpe.ff.d lib.cau.vbi est tex.
singu.testator legauit libertatē seruo si triennio ɔtinuo ser
uierit heredi.pōdera q ibi tps est limitatū expresse qd si
seruiuit p annu vel duos postea aufugiat ā si reuertat z vult
seruire an debebūt ɔiungi ista tpa tex.dt q sic ego de direc
to ɔ decisionē Bar.sed rñspōct † Ro.q ille tex.loqt fauo
16 re libertatis qr q uis tēpus.fuerit expresse limitatū vt sit ɔ
tinuū tñ fauore libertatis cōiungit io.Rom.infert ad vnū
q idē erit.fauore pie cause cum valeat argumētū ɔ d pia cā,
ad libertatē.z Bar.in.l.si vn'.C.d test.z soleo allegare tex.
meliorē de iure ad hoc in l.j.in verb.ad hāc pietatis rōnē,
z ibi Bal.C.de seruo.pig.dato manu.Credo q Roma.er
ret:qr etiā in libertate qñ tempus est in specie limitatum vt
sit ɔtinuum tñ reqrit ɔtinuatio illa alias nō cōseqt liberta
tē tex.habes ponentē istā regulā.in.l.Thais.§.intra certa
tēpora.ff.d fideic.li.vbi tex.dt q seru' grauat'.it a certa tē
pora aliqd facere vt ɔsequat libertatē d3 illud ɔtinuer facere
z gl.ibi respōdet ad l.allegatā.p Lu.Ro.q iō ibi est:qr pri
us decesserat ille heres cui debebentur impleri ɔditio meri
to ibi admittititur illa coniunctio tēporis vt seruiat alteri,
alteri succedēti qūo pōt.Sed z forti' ɔt Ro.q ista decisio
Bar.est de directo ɔ istū tex.vbi ille q pmisit facere domū p
misit operas fabriles in faciendo que sunt ppie ille que va
riant ex tpe put loquit ɔ pr e.tex.i d.l.si nō sortē.§.libert'
ergo cū in isto tex.opere variēt ex tpe nō deberet reintegra
ri tēpus fm decisionē.Bar.z tñ ɔtrū decidit iste tex.ergo ɔ
decisionē Bar.Defendēdo Bar.responde q in isto tex.in
stipulatione opere nō veniunt principaliter in ipsa obliga
tiōe s3 est ipsa domus vel isula q venit i obligatiōe z ɔsidera
mus ipsam domū q pncipaliter est in obligatiōe eadē est si
ne fiat alio tempore z istud est q ppie voluit.Bar.subti
lis.do.Pe.d bexu.rephendit Bar.alio fūdamento iquātū
Bar.respōdēdo ad l.seru' q testamen to.§.fi.dt q in qstiōe
p eum formata,tempus erat limitatū p sex mensibus futu
ris s3 i.l.seru'.§.fi.tēp' nō erat limitatū s3 gñre.Dicit.Be
xu.subtiliter q Bar.male dt z se ɔfundit:qr qstio formati
potestate electo p sex mensib' simpliciter.i n.l.seru' q i test
amēto.erat ɔditio seruiēdi p quinq annis,ergo erat limi
tatū tempus in qstione Bar.Et si diceres.i q.qñ loquimur,
de sex mensib' intelligim' de primis.l.eū q calendis.ē.co.
certe eo.mō in l.seru' q testamento.d3 intelligi de quinq
annis immediate primis z reliquit cogitandū sup isto alij
non tāgūt.Sed tu defende Bar.qr tex.in.l.seruus.q testa
mento.§.fi.ppie loqt.z ad vnguē,vt dt Bar.qñ fuit appoli
tū tēpus in gñre.nā ibi expresse fuit dictū q relinquebat li
bertatē m seruo cū heredi sep†ē annoȝ operas pstitisse erat
ergo arbitrariū seruo qñ vellet pstare.ergo loqt dt tpe gñris
Sed in.q Bart.electio.erat de sex mēsib' z intelligit de p
ximis p.l.eū qui calendis.z ita habes defensatā decisionem
Bar.¶ Ad istā materiā pro ɔplemento vi q decidit not.
Bal.in l.nō solū.in prin.ff.de excu.tut.per illū tex.in versi.
annus autem copulatoȝ dieȝ scrutabit.zc.vbi qrit Bald.
17 Pone† Papa ɔcessit priuilegiū monacho q possit audire
l.ciuiles per triennium nunquid intelligatur de triennio ɔ
tinuo an tpa possunt iungi.Dicit Bal.q ille tex.faceret qd
nō possit:qr tēpus in dubio d3 intelligi q sit continuū post
ea dt q ista qd alias fuit disputata z conclusum per dispu
tantem qd tps possit coiungi z si monachus studuit per an
nū z p aliquot annos se absentauit qd poterit denuo redi
re z studere adhuc in alijs sequētib' duob' annis:qr ista in
terptatio est magis fauorabilis vt p Bar.i.l.fi.ff.sol.ma.qd
cā studij.est multum fauorabilis.Addo q istā.q.originalit
examinat Archi.xvi.q.j.in.c.frater.in vlti.col.vbi dicit gl.
q est ibi facere ad istā.q.z finaliter ipse determinat qd possit
iste monach' studere religs duob' annis cā ēt ponit Jo.An.
Geminas.i.c.d vita z honest.cle.li.vj.saluo nisi papa i priui
legio

legio adderet verbū cōtinuum. vide tū illud qđ decidit alibi no. Bar. in l. fi. §. quoties. p illū tex. ff. ō pub. z illā decisionē Bar. refert z sequit abb. i. c. ad apostolice. de reg. ¶ Ultimo ad cōfirmationē eius q decidit Bar. hic. videas no. decisionē Bal. i l. eos. §. apostolos. i vlt. col. circa med. C. de app. vbi trit de no. decisiōe, statutū est in ciuitate q ocs donationes debeāt insinuarū a mēse Maij vsq; ad calendas Nouēb. z. vtibi p cū. ¶ Ultimo diligēter signa illō q Bar. i fi. infert ex hoc tex. q si data est alicui donatio vnius mensis ad pbā dām circa finē mēsis acta p bona fide casu pereriūt, oz habere integrā dilationē alterius mēsis per istū tex. cū Bar. trāseūt ocs indifferenter. z dicit Bal. hic q istud est laudabile z bo num verbū, z ssm do. Aler. est multū solēne dictum. Adde tu quod Zing. de Aret. alibi dicit quod istud est singularissimū dictum. in. §. rursus. in. vij. col. insti. de act. sequit simpliciter Bal. in. l. sed z si per prætorem. §. sed cum ferie. ff. ex q. cau. ma. z. l. ij. C. de tem app. in l. fi. ff. de ferijs.

Lex xvj.

1 Quando vna ex rebus alternatiue promissis efficitur stipulatoris illa desinit esse in obligatione.

2 Si vna ex rebus alternatiue debitis efficiatur creditoris nō per hoc liberatur debitor quia alia remanet in obligatione.

Stichum aut pāphilū.

Bar. hic ponit vnū summariū q est corruptū. nā summat Bar. si vn⁹ ex alternatiuis stipulatoris efficiat ꝛc. voluit dicere Bar. Si vnus ex alternatiuis stipulatoris efficiatur, p̄missor nō liberat vel alit z cleri⁹ summa. Si vna ex reb⁹ alternatiue debitis efficiat stipulatoris reli
1 qua remanet i obligatiōe. h. d. vsq; ad. §. stipulatio. ¶ No. primo ex hoc tex. q qū vna ex reb⁹ alternatiue promissis efficit stipulatoris illa desinit eē i obligatiōe. Limita no. fm Rap. cū, quē simpliciter sequit. d. Alex. iz nō cōplete referat cū, qū vna sola res fuisset debita si efficeret creditoris illa remanet in obligatiōe vt estimatio debeat. z sic ñ extinguit obligatio. tex. ē no. i. l. plane. la. j. §. i. i ver. q si rē. ff. ō le. j. z ēt Rap. hoc ē sing. notādū: q2 nemo declarat, z nūq; ampli⁹ cogitauit, z dicit rōnē esse: q2 vbi vna sola res debebat ex eg tate sustinet obligatio, q̄ equitas cessat vbi due res alternatiue ōbebant, nam i vna efficiatur mea, tū obligatio restat i alia, z sic ratio
2 equitatis remanet in illa que est effecta mea. ¶ Secūo not. ex hoc tex. q si vna ex reb⁹ alternatiue debitis efficiat creditoris, nō p hoc liberat debitor: q2 alia remanet i obligatiōe. Adō idē esse si vna ex rebus alternatiue debitis moriat, alia remanet i obligatione tex. est i. l. ij. §. q stichū. ff. de eo q cert. loco. z li. in emptione. §. pe. ff. de cōtr. ab. emp. Ratio fundamentalis est: q2 in alternativa rerū ambe sunt in obligatiōe. l. illē aut illū. d. ff. cōst. pec. declarat Bar. i l. si duo. §. e. ergo vna exepta ab obligatione alia dz remanere. Intellige sane istū ter. qñ vna res ex alternatiue debitis efficeret stipulatoris ex alia cā stipulationis: ūc, p cedit iste tex. si aūt esset effecta sua ex cā stipulatiōis liberaret ab vtraq; q2 lz i stipulatione alternativa vt aq; hit i obligatione, tū vna soluta liberat ab vtraq;. l. cū ab vno. §. si. ff. ō leg. ij. ¶ In gl. ad fi. Bar. z cōiter doctores reprobāt gl. q; nec de rigore, nec de eg tate potest ille serv⁹ solui q erat stipulat⁹. per tex. in. d. l. qui decē. §. stichū. ff. ō sol. Raph. z. l. ex. salust gl. z bū vt. p cedat ēt in obligatiōe alternativa: q2 si estimatio serui effecti stipulatoris pōt ei solui, vt firmat gl. hic in principio q̄ cōiter sequunt scribētes: ergo magis dz posse ipse serv⁹ solui q desit esse stipulatoris: q2 qū quātitas vel estimatio debet respectu certe speciei species pōt solui. l. si vero. §. fi. ff. sol. mat. l. fide iussor enictiōis. ff. de except. doli. firmat Bar. i. l. qō te. in. j. col. ff. si cer. pe. Nec ob. tex. i. d. §. stichū. p quē Bar. z cōiter scribētes reprehēdūt gl. q2 logē in diuersis terminis a casu nō. loquit em qū vn⁹ ex seruis alternatiuis t pe stipulatiōis est stipulatoris, quo casu certū est qđ illo seruo a principio nō cōstitit obligatio. p cōsequēs nec iusta solutio lz deficeret ex stipulatoris, z cōsequēter nunq; ibi fuit debita estimatio illi⁹ serui. Sz in. l. nra. z in gl. stipulatio a principio subdistit obligatio in vtroq; te pe stipulationis neuter seruus erat stipulatoris: vñ si postea efficiat stipulatoris deinde deēnat z efficiat p̄missoris: certe p̄missor dz posse soluere ipsum seruum. sicut estimationē. Et p ista differentia q attēdi debeat principium facit tex. in. l. cum filius. §. heres. ff. de leg. ij.

3 ¶ Stipulatio in annos singulos est vna z non plures prout est legatum in annos singulos.

4 Stipulatio annua dicitur esse incerta.

5 Stipulatio annua est perpetua.

6 Legatū annuū ñ censet vnū lz plura. tot em sunt legata quot anni.

7 Illud dicit esse perpetuū qđ non finitur morte stipulatoris

8 Incertū z perpetuū equiparantur.

9 Non est dña stipulari in annos singulos vel singulis annis.

10 Stipulatio annua quare dicitur incerta.

11 Stipulatio annua simpliciter concepta restringitur ad vitā stipulatoris: licet non fuerit dictum.

12 Stipulatio de sui natura est perpetua z trāsitoria ad hēdes.

13 Stipulatio annua facta pauperi nulla lege reperitur qđ intelligatur facta prætextu alimentorum seruo est in legatis.

14 Legatum annuum p̄o primo anno indicatur purum p̄o sequentibus conditionale. z que sit huius ratio.

15 Quare stiplo annua dz vna: legata vero annua dicunt plura.

16 Non est certū quantū quis viuet.

17 In stipulatione annua statim pōt agi p omnibus tēporibus.

18 Tractus futuri temporis sunt incerti.

19 Quare stipulatio annua etiam facta quo ad viuam tam mero iure est trāsitoria ad heres.

Stipulatio. Iste. §. fm Bar. est multū notabilis z brevis z dz Zing. qđ Bar. in sudauit i intellectu hui⁹. §. z fz Raph. cu. iste. §. i veritate est multū dubi⁹. intūm qđ dt Bal. satis impudēter. q iuris cōsulti i ista materia videnē quodāmodo fuisse stulti z vna bestia. h. d. i effectu. Stipulatio annua est vna incerta z ppetua: ß legatū annuū nō est perpetuū. ¶ No. q stipulatio i annos singulos est vna z nō plures. put est legatū i annos singulos. Circa pciū est videre aūq; vlteri⁹, p cedat, que vtilitas sit isti⁹ diuersitatis q stipulatio sit vna: legata vero sint plura: dic, qđ vtilitas ē quadruplex. Prima est q tāgit gl. cū stipulatio sit vna, attēdit tps facte stipulatiōis cui acquiratur, si tpe facte stipulationis erat i potestate patris. cū totū acquirat pri. dato q filio⁹ postea emanciparet. l. si filiusfa. j. e. Sec⁹ est i legato annuo: q2 cū sint plura legata si p primo anno filius esset i potestate acquirit pri. si postea emāciparet acquiret filio emācipato. Secūa vtilitas est quo ad prescriptionē: q2 cū stipulatio annua sit vna elapsis. xx. annis, stipulator excluderet in totū. §. in legato annuo cū p primo anno sit purū postea cōditionale. Primo prescriberet. xx. annis. postea reg. ita gl. i l. cū notissimi. §. i bis. z ibi Bar. z alij. C. ō prescri. xxx. ann. gl. z ibi late Bar. i. l. de pupillo. §. si i plurib⁹. z ibi dixi. ff. ō ope. nō. Spe. i ti. ō loc. §. nūc aliqua. ver. xlj. can. i c. auditis. ō prescr. z ibi ponit do. Abb. in vlt. col. Tertia vtilitas ē cū stipulatio annua sit vna certe lapsus cuiuslibet anni interpellat z cōstituit, p̄missorē in culpa absq; interpellatiōe bona. l. ij. C. de iure emph. c. potuit. z lo. Sec⁹ est i legato annuo. cū p primo anno sit purū z sequētib⁹ cōditionale: eveniēt cōditionis non pōt cōstitnere in mora. l. quoties i diē. j. e. ita expresse Bar. in l. ita stipulatus magna. i. ij. q. princ. in ver. vij. videdū. j. eo. Quarta vtilitas est state statuto qđ ō omni⁹ ctu solusq; gabella cū stipulatio annua dicat vna z vniformis, p vna ñ dz nisi semel gabella solui. ō quo tū dubitat z ponit Bal. hic. Si aūt statutū diceret q debeat solui gabella de qlibet legato, certe de legato annuo dz solui p primo anno: z p alijs i futurū solueret, put dies cedet. ita Barto. i. l. cū Titio. circa fi. ff. ad l. Fal. sol. Bar. i l. i annali⁹. i pe. q. C. ō leg. z facit q not. idem Bar. i l. ege Fal. ū hr p illū tex. ff. ad l. Fal. z sic stat qdruplex vtilitas q stipulatio annua dicat vna. Istō no. limitat triplic iter p Bar. i l. si serv⁹ cōis meus. alis me⁹ z castrēsis. §. fi. ff. de stip. ser. aliter etiā dz limitari p tex. i l. sancim⁹. §. fi. C. de dona. vbi tex. vī dicere q donatio annua nō sit vna, sī plures
2 fm qđ declarat Bar. i. l. senat⁹. §. fi. ff. ō do. cū. mo. ¶ Secō principaliter no. q stipulatio annua dz esse incerta: vtilitas est q si ē incerta ozit actio ex stipulatu z ñ certi ꝺditio fm Bar. hic: quis Bal. dicat cū vehemēter errare. refert uo. dō. j. fm
3 Bar. ¶ Tertio no. ex tex. q stipulatio annua ē ppetua z sic trāsitoria ad hēdes stipulatoris, ūtellige mero iure z i effectu vt statim dicet in gl. magna i pn. Limita qū stipulatio annua cēt facta ex causa que nō pueniret hēdib⁹ stipulatoris: puta ego p̄milli. x. annua vni doctori, vt esset aduocat⁹ me⁹ i oib⁹ meis causis, vel p̄milli z. medico annua vt curaret oēs infirmos dom⁹ mee: vt tota die fit p istos nobiles, an ista stipulatio annua trāsibit ad hēdes stipulatoris: certe nō: vñ finita cā stipulatiōis p cōsequēs finitur obligatio cū effectu. l. Seio. in pn. z ibi Bar. ff. ō ann. lega. l. Titio Seio. §. vsuras. z q ibi Bar. ff. de leg. ij. facit qđ no. Bar. i. l. j. §. dinus. ff. de var. z extraord. cogn. ¶ Quarto nota ex tex. quod legatum annuum nō censetur vnum sed plura. tot sunt enī legata quot anni: q2 p̄o primo anno est purum. p̄o sequentibus est cōditionale, nec transit ad heredes. prout dicit tex. hic. i. l. si in singulos. z. l. cum in annos. ff. de ann. lega. Ratio q2 quādo

legatari⁹ moritur, pēdente cōditione nō transmittit legatū ad heredes.l.vnica.§.sinaūt sub cōditiōe.C.de cadu.tol. Limita istū tex.dupliciter. Primo qn̄ legatū annuū fieret cū prefinitione certi tp̄is puta decē annorū: tūc trāsiret ad hr̄des si nō esset factū cā alimētorū text.no.in l.si cū prefinitione.ff.qn̄ dies leg.ced.de quo tex.Bar.ibi facit magnū festū,z dicit esse tex.sing.distinguētē oēs leges de hac materia loquētes facit tex.in.l.codicillis.in prin.z ibi Bar.no.ff.de ann.leg.z tex.in.l.sicut in annos.i prin.in ver.vsq3 ad decenniū.ff.qb.mo.vsufr.amit. Scd̄o limita qn̄ testator gr̄a heredis grauādi diuisisset legatū in prestationes annuas: tūc vnū esset legatum z transiret ad hr̄des.tex.est in l.si cū prefinitione.i ver.pe.in verb.in plus pensiones sit exonerandi heredis gr̄a.z tex.in l.nec semel.versi.itē Celsus.z tex.i l.firmio.§.fi.z ibi gl.ff.qn̄ dies leg.ced.z glo.in.l.si i singulos.ff.de annu legat.

5 ¶†Quinto no.a ex hoc tex.fm Are.quod illud dr̄ esse perpetuū quod nō finitur morte stipulatoris.ita capitur hic,s3 certe hic capitur perpetuū pro perpetuitate vite actionis z p trāsmissione fm qd̄ infra declarabit.alibi capit iste terminus ppetuū varijs modis quos refert gl.i.l.j.ff.p socio.Tu ad istud no.adde Gemi.in.c.si gratiose.circa fi.de rescri.in vj.vbi no.p gl.ibi qd̄ illud dr̄ esse perpetuum qd̄ durat ad vitam hominis: quid aūt esset si promitteret vel relinqueret p dictionē ppetuo,persone que nunq3 morit: puta ecclesie vel hospitali,z iste est casus q tota die occurit i practica: nā tota die i testamētis testator relinquit decē annua tali ecclesie in ppetuū quō intelligim⁹ illud in ppetuū.ponit Alexā.in l.ij.in princ.i.j.col.ff.sol.mat.z dicit se psuluisse i ciuitate Boñ.q illa dictio ppetuū relata ecclesie intelligit p centū annos l3 dicat quosdā cōsuluisse ptrariū.z pōderat Alex.decisionē Bar.in l.annuū.post gl.ibi.ff.de ann.leg.ego.i illa.l.ij.ff.so.mat.de directo tenui ptrariū z cōsului z obtinui vbi multa allegaui non dico hic,ibi dicem⁹ anno futuro.

6 ¶†.Ultra scribētes vt nihil omittatur intactū in text.pōdera tex.dū dt incerta est z ppetua: nā iste tex.vr̄ superfluus: qz incertū z perpetuū equiparant.c.si gratiose.de rescrip.i.vj.c.si delegat⁹.de offi.dele.in.vj.tex.i l.sufficit.vbi aliqn̄ dixi.ff.de cōdi.inde.z text.in.l.iurisperitos.in prin.ff.de excu.tut.facit qd̄ decidit Bar.in.l.de pupillo.§.si qs ipsi pretori.in.iiij.q.de ope.no.vbi t3 q potestas vel officialis posit⁹ ad bene placitū regis intelligitur perpetuus cū multis pcordantijs quas ibi dedi. ¶Ultimo p istū tex.anteq̄ veniam ad glo.opponit fortiter pro intellectu litere dicit tex.q stipulatio in annos singulos est vna,si stipulatio est vna: ergo obligatio similit ē vna: ergo similiter actio est vna.s3 istud est falsum: qz si stipulatio incerta ratione future potestatis: ergo habet pditionem: ergo nō nascit obligatio nec actio: qz incertitudo h3 pditionē.l.dies incert⁹.ff.d cōd.z demonst.quomodo ergo pōt esse vna actio.propter hoc dt Bal.satis impudenter q iurisconsulti videntur quodammodo fuisse stulti: tn̄ postea ipse not.rn̄det huic difficultati z bene q in hac materia psiderādū est triplex tp̄s. Quoddam est tēpus q apponitur ad extēsionē obligationis.vt in terminis,z istud l3 sit incertū quantū extēdat non impedit natiuitatem actionis nec obligationis vt hic. Qnq3 tempus apponitur ad inchoationē obligationis noue: z tunc qn̄ est incertū bene habet vim pditionis.ita loquitur.l.dies incertus.ff.de cōd.z demon. Quoddam z tertiū est tempus incertū q apponitur ad executionē obligationis: z tunc etiam istud nō suspēdit nec impedit trāsmissionē.l.Celsus.ff.d arb.z not.bn̄ hāc doctrinā Bal.qz bona z fundamētalis ē,z ad eā vide Bar.in l.cū q ita.§.q ita.j.eo. ¶Expeditis textualib⁹ pfecte capio gloss.primā magnā quā diuide magistralit in vij partes prin. In prima declarādo tex. remouet vnū prium l3 Bart.expediat eā per viā qōnis. In scd̄a rn̄det tacito quesito ad intellectū tex.quare stipulatio ānua dicat vna, sec⁹ in legato z assignat duas rōnes diuersitatis. In tertia fortit opponit p tex.z se remittit. In quarta rn̄det alteri quesito ad tex.quare stipulatio annua dicat incerta. In quinta rn̄det alteri qsito quare stipulatio annua dicat esse ppetua: z sic trāsitoria ad hr̄des sicut in legato. In sexta gl.se remittit de materia z allegat duas leges pcordā. In septima simul opponit dt tribus legib⁹ z nō soluit.scd̄a.ibi,hec quidē stipulatio est tertia ibi,nec obstat.j.eo quarta ibi itē est incerta.quinta ibi, item est perpetua.sexta ibi,z adde q no.s.septima z vltima ibi,s3 argumētum p.s. ¶In cadē gl.ibi,vt.C.d le.l.in annualib⁹.

7 Ex ista pma parte gl.habes quatuor colligere. ¶†Primo suppletionem ad tex.q suppleatur in isto tex.quo ad viuam istā suppletionem ad tex.glo.si bene aduertis pbat quatuor medijs primo vt ista stipulatio sit incerta, vt dixit text.hic. secūdo propter illud quod dicit legato annuo.tertio per duo iura per l.cū qui ita.§.q ita.j.e.z.§.at si ita.inst.eo.quarto.z meli⁹: qz etiā si nō sit dictū: tn̄ intelligit semp quo ad viuā.j.z si presuppositum gl.esset verum,istud vltimum fundamentū esset melius ceteris. Tu dic q ista suppletio gl.est vera in se per duo iura q̄ allegat que clare loquunt qn̄ stipulat⁹ sum decē annua quo ad viuā, sed ista suppletio non est necessaria ad istum text.vt statim.j.patebit: qz iste text.plane procedit absq3 ista suppletione quod stipulatio annua simpliciter cōcepta est vna z ppetua absq3 qd̄ dicat quo ad viuā,z ideo ista suppletio est superflua. ¶Scd̄o habes ex ista gl.iuncto tex.quod non est differentia stipulari in annos singulos,vt loqt tex.vel stipulari annis singulis,vt loquit gl.z sic siue stipulatio annua fiat per accusatiuū i annos singulos siue p ablatiuū annis singulis idē importat.tex.est hic iūcta gl.z vtroq3 casu requirit annus pfect⁹ vt peti possit.l.qui hoc anno.vbi

8 dicet sup gl.que tangit.j.eo. ¶†Tertio habes ex ista gl.rationē ad text.quare stipulatio annua dicitur esse incerta,co qz concepta expresse ad vitam stipulatoris cū incertū sit quātum viuat.l.j.ff.de cōd.z demon.eandē rationem ponit gl.j.

9 in iiij.parte prin.ibi i reseruo dicēdum de veritate. ¶†Quarto notabilis cōclusio in qua iacet pūctus q stipulatio annua simpliciter cōcepta restringitur ad vitam stipulatoris: l3 nō fuerit dictum,z consequenter stipulatio annua i dubio nō est transitoria ad hr̄des.ista est pulchra z disputabilis pclusio. Cōclusionem gl.quod stipulatio annua in dubio nō transeat ad hr̄des stipulatoris,tenet Bar.hic maxime p.l.sancimus.§.fi.C.de dona.idē tenēt Jo.de imo.Ang.z Pau.de ca. Cōtra cōclusionē gl.tenēt.Dyn.Pet.Bald.Raph.cu.Ludo.ro.Alex.z Are.hic,p istū text.z.l.veteres.C.de contrahen.z cōmit.stipu.idē tenet cōtra glo.Joā.fab.in.§.oēs.instit.eo.vbi dicit bonū verbū quod communiter doc.tenēt cōtra illā glo.idē tenet Benedic.de plūb.in.l.si ita fuerit.secūda.ff.de manu.test.concludētes qd̄ stipulatio annua in dubio semper intelligi esset perpetua,nisi sit tēpore limitata per regulā.l.si pactū.ff.de pba.z l.veteris.ff.de pben.z commit.stipul.cū multis iurib⁹ que retuli in.l.ij.§.itē si in facto.s.eo. Pro ista cōclusiōe bn̄ facit iste tex.in.ver.ppetua.nihil.subaudiēdo nec cauillando literā vbi tex.simpliciter loquens vult qd̄ stipulatio annua sit ppetua: ergo transitoria: ad hr̄des.z iste tex.debet intelligi mero iure z in effectu cū ponat differētiā inter stipulationem annuā z legatum ergo debet intelligi qd̄ stipulatio annua simpliciter cōcepta sit ppetua mero iure: z i effectu q̄uis Bar.itelligat post gl.mero iure,s3 nō i effectu. Tertio pro ista parte adducit Rapha.cu.subtilem rōnem:

10 †nam stipulatio annua de sui natura est ppetua z transitoria ad heredes,adeo quod etiā si tempus vite apponat in stipulatione: qz quis stipulet decem annua quo ad viuat,adhuc nō pōt fieri temporalis ipso iure sed ope exceptionis tātū.l.cū qui ita.§.q ita.j.eo.z istud firmat gl.quomodo ergo subintelligit tempus vite ptra naturā stipulationis cū sit stricti iuris: quid tenendū: Adde qd̄ opi.gl.dicit Bar.semp ausus fuit sustinere per duo media de quibus hic p cū. Primo qn̄ stipulatio annua esset facta pauperi: qz censet facta ad alimēta,eius morte extingueretur. Secundo z fortius: qz etiam si non esset facta causa alimentorum adhuc nō est trāsitoria ad heredes nisi demū de eis sit facta mētio p tex.i.l.sancimus.

11 §.fi.C.de dona. ¶†Cōtra istā opi.gl.z Bar.tenent Jmol.et Pau.de cast.hic ad euitandā infinitatē.l.fideicōmissa.§.si qs decē.ff.de leg.iij.sed vtrūq3 membrū reprehendit Bal.in primo membro,dicit quod nulla lege reperitur qd̄ stipulatio annua facta pauperi intelligitur facta pretextu alimētorū,sed in legatis istud bn̄ reperit,vt i iurib⁹ alle.p Bar.z eodē modo etiā reprehēdit Raph.cu.hic.z Benedic.de plūb.in d.l.si ita fuerit.la.ij.z propterea de hoc dubitauit ipsemet Bar.i l.cū q ita.§.j.j.eo.tn̄ Ang.z magis cōmuniter alij tenēt hic cū Bart.qd̄ pmissio annua facta pauperi censeat facta ad alimēta,z propterea tunc nō trāseant ad heredes: qz morte alimentarij finitur legatū,z pōt cōfirmari: nam pmissio annua facta pauperi intelligi debet facta fm conditionē pauperis.l.plenū.§.equitij.de vsu z habita.c.cū de bn̄ficio.de pbē.in.vj. Quo ad scd̄m inquātū Bart.gn̄aliter firmat qd̄ stipulatio annua etiā facta diuiti non trāsit ad hr̄des stipulatoris per tex.in.l.sancim⁹.§.fi.C.de nona.dt Bal.qd̄ illa lex si bn̄ inspiciat nihil facit z plus non dt.Jmol.z Paul.dicūt qd̄ ille tex.potius facit p Bar.qz licet i fi.a contrario sensu videatur aliquid facere pro Bar.tn̄ princ.facit p Bar.Rapha.cu.dicit qd̄ ille tex.loquitur i casu certo: quid aūt i casu dubio illa lex nō declarat. Tu aduerte qd̄ l3 tex.disputando possit trahi ad vtrāq3 partē: tn̄ vere n̄ facit p Bar.qz ille tex.ponit duos casus. Primus qn̄ actū est qd̄ intra vitam donatarij

a ¶Quinto no.Adde qd̄ dt Car.in.d.c.j.i.§.abbates.i.iij.no.de exce.pl.z gl.i cle.j.in verb.ei⁹.de re.ecc.nō alien.vbi dicūt q pmissio q̄ fit ad vitā dr̄ perpetua.Itē add̄ q ppetuum qn̄q3 ponit p cētū annis.a Bart.i.l.vsufruct⁹.ff.d vsufr.leg.z Bal.i.l.j.C.ne rei do.vel tēp.z gl.z Bar.i l.annua.§.z Titia.i fi.d an.lega. aliqn̄ vero pro seculis seculorum, vt per Bar.ibi,aliqn̄.p.xx.an.l.oēs.z l.sicut.C.d psc.xxx.ann.z in Spe.d sent.§.viij.in fi.vbi idē dt d.xl.ann.add̄ etiā p Car.i cle.ij.xv.q.d resc.Itē add̄ q ēphyteusis cōcessa i ppetuū,n̄ intelligit i infinitū si ecclia pcessit,s3 vsq3 ad scd̄am gn̄ationem.istud fuit singulare dictū Alb.de ros.in proe.C.i ver.ppetui.vbi alle.no.in §.emphiteusim.i authē.de n̄ ali.q dictū pfin.refert Fran.cre.suo sing.xxv.inci.vos scitis.Item adde q ppetuū dr̄ etiā q certo tpe nō limitat,z q daf ad bene placitū superioris.l.iurispitos.in princ.z ibi bar.in lect.Nicol.de neap.ff.de excus.tuto.

tarij donatio concludat. Sc'o casus qñ actũ est qđ ad hrdes
donatarij trãſeat:caſuʒ aũt dubiũ qñ nihil fuit actũ tex.omit
tit. Quid tenẽdũ:teneo ꝯ gl.ꝛ Bar.ꝛ ſic ſequoꝛ opi.vltramõ.
quã ſequunt ꝯſulẽdo ꝛ iudicãdo,ꝙ ſtipl'o annua ſimplr con-
cepta ſit ꝑpetua i effectu ꝛ trãſitoꝛia ad heredes.ꝑ iſtũ tex.vt
ʒ.dupl. Itẽ qꝛ regulã habem⁹ ꝙ ſtipulatiões i dubio cẽſent
eẽ reales,ꝛ ſic trãſitoꝛie ad hrdes.tex.eſt plan⁹ qui gñaliter
hãc regulã tradit i l.veteris.C.de ꝯbẽ.ꝛ comit.ſtip.ꝛ in.l.iu
riſgẽtiũ §.pactoꝛũ.ff.ð pac.ꝛ in.l.ſi pactũ.ff.de ꝓb.ꝛ ab iſta
regula nõ eſt excepta ſtipulatio annua.vñ ſufficit habere re
gulã ꝑ ſe.put ðt Bar.i l.quoties.ff.ſi qs cau.dixi i l.i illa.ð.
c.Et ſi diceret in legatis i qb⁹ fit benignioꝛ iterpꝛetatio quã
in ſtipulationib⁹.l.in teſtamentis.ff.de reg.iu.c.cum dilecti.
de dona.nõ trãſeũt ad hrdes niſi de eis ſit facta expꝛeſſa mẽ
tio.l.i annalib⁹.C.ð leg.ergo minus dʒ trãſire ſtipulatio an-
nua q̃ eſt ſtricti iuris ꝛ omiſſuʒ i verbis cẽſet omiſſum i ſti-
pulatiõe.l.quicqd aſtringẽde.j.e.ꝛ imputãdũ eſt ſtipulatori
qui aperti⁹ nõ eſt locutus.l.veterib⁹.ff.de pac. Rñdeo qđ ad
o a iſta rñſio eſt i ꝓmptu:qꝛ legatũ annuũ ſimplr relictũ pꝛo
pꝛimo anno eſt purũ ꝑ ſequẽtib⁹ eſt ꝯditionale.l.i ſingulos.
ff.de ann.leg.iõ finit moꝛte legatarij ꝛ nõ trãſit ad hrdẽ ꝑ re
gulã.qꝛ legatũ ꝯditionale nõ trãſit ad heredẽ.l.vnica.§.ſub
ꝯditiõe.C.de cad.tol. Sʒ i ſtipulatione annua ſimplr ꝯcepta
nõ pot dici ꝙ ꝑ ſequenti tꝑe ſit cõditionalis ſʒ ſolũ in die:iõ
nõ dʒ finiri moꝛte ſtipulatoꝛis,ſʒ trãſire ad hrdes imo ſi eet
cõditionalis:qꝛ in ꝯtrib⁹ ſpes cõditionalis trãſmittit.l.q̃ le
gata.ff.ð reg.iur. Preterea ſtipulatiõe annua ẽt ſi ſit dictũ
quo ad viuã tñ mero iure trãſit ad heredes.l.eũ q ita.§.qui
ita.j.e.§.at.ſi ita.inſt.eo.ſecus i legato annuo ita relicto vbi
mero iure ẽt ñ trãſit.vt hic i gl.ꝛ ſic ꝯcludo ꝯ gl.ꝙ ſtipulatio
annua ſimplr ꝯcepta trãſit ad hrdes etiã ſi de eis nõ ſit facta
mẽtio. ¶ Anteq̃ vlteri⁹ ꝓcedã opere pꝛetiũ eſt veſtigare ad
intelligẽtiã tex.ꝛ ꝯdictoꝛũ† q̃re legatũ annuũ ꝑ pꝛimo anno
indicat purũ ꝑ ſequẽtib⁹ ꝯdõnale ꝛ ſic cenſent plura legata.
l.in ſingulos.ff.de ann.leg.ſecus eſt i ſtipulatiõe annua que
indicat vna ꝛ pura iõ trãſmittit ad hrdes.cur diuerſum:dic
ꝙ triplex põt eſſe rõ. Pꝛima qꝛ legata fiũt ꝑ bene merita
legatarij.l.nec adiecit,vulgata.ff.ꝓ ſoc.tex.no.in l.ſi qs ſer
uũ.§.ſi inter duos in ver.amici.ff.de leg.ij.no.i.l.q filiab⁹.
in pꝛin.ff.ð le.j. Itẽ legata regulant a volũtate teſtãtoꝛis.l.in
ꝯdõnib⁹ pmũ locũ obtinet.ff.de cõd.ꝛ de.l.cũ q̃ſtio.i fi.C.de
leg.ſʒ mens teſtãtoꝛis eſt,vt iſte cui legauit in annos ſingulos
habeat donec viuit ꝛ nõ vltra:ergo neceſſario de anno i an-
nũ ſubeſt ꝯdõ ſi viuat. Sec⁹ i ſtipulationib⁹ in qb⁹ nõ attẽdi
m⁹ meritũ.ſʒ ſolũ illud ꝙ ſonãt verba.l.qcqd aſtringẽde.j.e.
ſi iſta verba ſtipuloꝛ dece annua,aliter ñ limitato tꝑe:qꝛ ſũt
incerta perpetuitatẽ impoꝛtãt,ideo trãſeũt ad hrdes. Scda
rõ diuerſitatis:qꝛ i ſtipulatiõe interuenit factũ ſtipulatoꝛis
q ſtipulat ſʒ in legato nõ interuenit factũ legatarij,ſʒ ſola vo
lũtas teſtãtoꝛis:iõ põt fieri abſenti ꝛ ignoꝛãti.l.cũ pꝛ.§.ſurd.
ff.ð le.ð.vn meli⁹ dʒ opari factũ ꝓpꝛiũ ꝙ alienũ,vt no.gl.in
§.ex ꝯdõnali.inſt.e.facit ꝙ vult gl.i l.j.C.de pac.eius q lib.
mer.ꝛ gl.i l.ſi vxoꝛ.C.de cõd.iñſer. Tertia rõ:qꝛ i vltimis vo
lũtatib⁹ i dubio ſit iterpꝛetatio ꝓ hrde ꝯ legatariũ:qꝛ teſtãtoꝛ
in dubio pſumit minus grauare heredẽ q̃ ſit poſſibile.l. Iu
lianus.§.ſcio.ff.ad.l.fal.l.vnũ.§.ſi rem.ff.ð leg.ij.ſʒ i ꝯtrib⁹
in dubio fit interpꝛetatio cõtra ꝓmiſſoꝛẽ.ðt tex.i l.veterib⁹.
ff.de pact.ꝛ ꝑ iſta remanet expedita perfecte vt puto pꝛima
pars gl. ¶† In ea.gl.ibi,ꝛ.j.eo.l.ſi filius.ex iſta ſcda parte
gl.habes tres rões quare ſtipulatio annua dicat vna,legata
annua dicant plura ſimilẽ gl.in.§.oĩs.i ver.at ſi ita.inſt.e.ꝛ
repꝛobata pꝛima rõne,vt facit gl.alie due tenent. Et ſi q̃rat
q̃ſtiõ quare in legatis pluries ſpectat tꝑs,in ꝯtractibus nõ:
rñdent ſubtiles vltramõtani Iaco.ꝛ Pet.quos ſequit Io.
Fab.in d.§.omnis rationẽ eſſe:qꝛ ꝯtractus annui cedũt vno tꝑe
ꝛ vna hoꝛa,ſed non legata,iuribus allegatis in gl. Sʒ quare
nõ eque cedũt:ratio,qꝛ ꝯtctus foꝛtioꝛes ſunt qꝛ volũtate duo
rũ nitunt ideo ꝯdõnales ꝯtctus trãſmittunt ſʒ nõ legata.§.
ex conditionali.vbi gl.inſt.eo. ¶ In ea.gl.ibi,nec obſtat.j.e.
l.plurib⁹.§.j.circa iſtud cõtrarium ꝛ oppoſitionẽ quam fa-
cit Bar.ꝛ ſuper ea reliquit cogitãdum,rñdet ſm Bal. Imo.
ꝛ Moder.hic,ꝛ Bar.in l.ſenat⁹.§.fi.poſt gl.ibi.ff.de dona.
cau.moꝛ.ꝛ Bar.in l.ſeruus cõis Meuij ꝛ caſtrẽſis peculij.
§.fi.ff.de ſtip.ſer.ꝙ i illa.l.plurib⁹.§.j.ibi fuit facta expꝛeſſa
dinumeratio tempoꝛũ:qꝛ ſtipulatus eſt certũ pond⁹ argenti
annua bima trima die ꝛc.qđ idem eſt qđ ſtipuloꝛ pꝛimo ꝛ ſe-
cundo ꝛ tertio anno,vt declarat gl.ꝛ ibi Bar.i.l.iij.ff.ð ann.
leg.ideo plures dicunt ſtipulationes. Sec⁹ quãdo per diſtri
butiuũ ſingulos,vbi vna eſt cõceptio lʒ effect⁹ ſint multipli-
ces:qꝛ multiplices fiunt pꝛeſtatiões.ita declarat tex.i l.ſcire
debemus.iuncto ver.ſtipulationẽ quã.j.e.vnde qua rõne ex
pꝛeſſio pluriũ rerũ facit dici ſtipulatiões diuerſas.d.l.ſcire
debem⁹.eadẽ rõne expꝛ'ſio diuerſoꝝ tꝑoꝛũ arguendo de re
ad tꝑs,ꝙ argumentum eſt bonũ.l.miles ita.ff.de teſta.milit.
14 ¶† In ea gl.ibi itẽ quere eſt incerta,qꝛ nõ eſt certũ quãtũ vi
uam.eãdẽ rõnẽ aſſignat gl.ð.in j.parte.iſta ratio pꝛocederet
tenẽdo ꝙ in iſto tex.debeat ſubaudiri in ſtipulatione quo ad
viuã.ſʒ ſupꝛa iſtã repꝛobaui.iõ Bar.ðt rationẽ eſſe vt ſcias
que actio cõpetit:qꝛ pꝛo ſtipulatione annua cõpetit actio ex
ſtipulatu,nõ certi ꝯdictio. Tu aduerte ꝙ id qđ ðt Bart.ſi eſt
ratio quare ſtipulatio annua ſit incerta:ſʒ bene eſt effect⁹ qđ
competit actio ex ſtipulatu qđ datur ad incertũ. Bal.etiã di
cit Bar.in hoc vehementer erraſſe,ꝙ cũ ſtipulatio annua ſit
vna vt ðt tex.ergo obligatio vna ergo vna eadẽq; actio naſci
tur eodẽ tꝑe:ergo a pꝛincipio naſcit certi ꝯdictio ꝑ omni tẽ
poꝛe:ſʒ Bar.vult ꝙ in ſtipulatione annua ꝑ pꝛimo anno na-
ſcat certi ꝯdõ ꝑ ſequẽtib⁹ actio ex ſtipulatu,ꝑ d.l.vbi autẽ.
§.q ſoꝛtẽ. Sʒ ꝑ certo Bar.nõ ſic ðt,pꝛout recitat Bal.ꝛ ma-
le:qꝛ nõ ðt Bar.ꝙ in ſtipulatione annua pꝛo pꝛimo anno cõ
petat certi ꝯdictio,ꝛ pꝛo ſequẽtib⁹ actio ex ſtipulatu,imo ẽt
cõtrariũ Bar.qꝛ ðt ꝙ pꝛo ſtipulatione annua ſimpliciter cõ
petit actio ex ſtipulatu:ꝛ non certi ꝯdictio:eo qꝛ ſtipulatio
eſt i certa.ꝛc.hic etiã repꝑhẽdit iſtud qđ vult Bar.ex quo in
ſtipulatiõe annua tꝑs eſt certũ,lʒ executio incerta.ſed reſpõ
de vt ſtatim dicã:dic ergo rõnẽ ad queſitũ gloſſ.qꝛ ſtipulatio
annua eſt incerta.dic duplicẽ eſſe rõnẽ. Vnã ſm Rapha.cu.
quã ſimpliciter ſequitur Alex.ꝙ ſtipulatio annua cõtinet de
cẽ dari in infinitũ:ꝛ ſic ꝯtinet incertã quantitatẽ:qꝛ infinitũ
15 non eſt commẽſurabile,ideo dicitur incerta.† Scda rõ qꝛ in
ſtipulatione annua ſtatim põt agi pꝛo omnib⁹ tempoꝛibus,ꝛ
ſic etiã pꝛo futuro.l.ſenatus.§.fi.de dona.cã moꝛ.gl.ꝛ doct.
in.l.j.C.de ſentẽ.que ſine cer.quan.pꝛofe.gl.ꝛ doc.i.l.j.C.ð
16 fideic.† Sed tractus futuri tẽpoꝛis ſunt incerti.l.j.i pꝛi.ff.ð
vſu.l.non queadmodũ.ff.de iud.tñ lʒ ꝯdẽnatio fiat ꝑ oĩb⁹ in
ſtipulatione annua executio nõ,niſi in ꝓpoꝛtione pꝛimi anni
17 ꝛ ſic ſucceſſiue de anno in annũ iurib⁹ pꝛealle. ¶† In ea.gl.
ibi vt.j.e furt.l.a Titio.habes rõnẽ quare ſtipulatio annua
ẽt facta quo ad viuã,tñ mero iure eſt trãſitoꝛia ad hrdes:qꝛ
tempus nõ eſt modus tollende nec inducẽde obligationis.l.
obligationum.§.placet.ff.de act.ꝛ obl.que aũt ſit ratio hui⁹
ponit tex.in illo.§.plʒ.ꝛ Bar.quẽ omnino videas i.l.ſeruitu
tes.la.j.ff.de ſer.ſec⁹ eſt in legato annuo ꝙ nõ trãſit ad hrdes
etiã ſi fiat ſimpliciter. Rõnẽ ratiõis aſſignat gl.qꝛ vltima vo
luntas eſt validioꝛ quã ſit contract⁹,patet quia ex vltima vo
lũtate trãſit dominiũ ſine traditione.l.a Titio.j.de fur.ſec⁹
in cõtractib⁹ qꝛ requiritur traditio.l.traditionib⁹.C.ð pac.
Sʒ aduerte qꝛ iſta ratio nõ videt eſſe bona:imo vr̃ eſſe falſa:
qꝛ ſi vltima voluntas eſt validioꝛ:ergo foꝛti⁹ deberet trãſire
ad heredes,qđ eſt falſum. Sʒ aduertatis ꝙ gl.habuit bonuʒ
ſenſum ſi bene intelligatur:naʒ gl.intellexit quãdo legatũ an
nuum eſt factũ quo ad viuat:legatũ etiam tunc mero iure nõ
trãſit ad heredes legatarij qꝛ ibi vltima volũtas eſt validioꝛ
ad inhibendũ ne legatũ tranſeat ad hrdes legatarij ipo iure
ꝛ iſtõ procederet qñ teſtatoꝛ feciſſet legatuʒ annuum quo ad
viuet legatari⁹,tũc vltima voluntas eſt validioꝛ,ſʒ qñ ſimpli
citer legaret iſta ratio pꝛobaret ꝯtrariũ,qꝛ operatur trãſlatio-
nẽ dominij i heredes. Dic ergo rõnẽ eſſe in ſuperioꝛib⁹ dixi
qꝛ in legato annuo etiam ſimpliciter facto ꝑ pꝛimo anno eſt
purũ pꝛo ſequẽtib⁹ ꝯditionale:ideo nõ trãſmittit ad hrdes.
¶ Itez dñ iſta gl.vult quod in legato annuo facto legatario
ipſo iure nõ debetur heredi.glo.errat:qꝛ ſicut in ꝯtctib⁹ tꝑs
non eſt modus tollẽde nec inducẽde obligationis.l.obliga-
tionum fere.§.placet.j.e.ita etiã in vltimis volũtatibus:qꝛ
actio que cepit cõpetere nõ põt ꝑ vltimã volũtatẽ finiri ipſo
iure.l.nemo põt.ff.de leg.j.tex.ergo hic loquit in legato an
nuo ꝙ hʒ ꝯdõnẽ. In ea.gl.ad fi.d.l.annua.ꝛ.l.pe.nõ faciunt
ꝯ,qꝛ loquunt qñ legatũ eſt factũ dignitati vel eccleſie q̃ nun-
quã moꝛitur. Quãtũ ad d.l.defuncta.§.fi.dic qđ ibi nõ fuit di
numeratio tempoꝛũ,nec legatũ annuum nec in ſingulos an-
nos:ſʒ teſtatoꝛ legauit quartaʒ partẽ redditũ talis fundi.ꝛ
lʒ legauerit quo ad vixerit tñ cenſetur vnũ.l.j.ff.qñ dies leg.
ce.declarat no.Bal.in.l.j.ad fi.C.de ſen.que ſine cer.quãt.ꝛ
in c.ſi aũt inter pares.ad fi.de leg.coꝛra. Pau.de caſt.ꝛ do.
Alex.hic. ¶ Extra gl.op.Bart.de.l.ſi ſeru⁹ cõis Meuij ꝛ ca
ſtrẽſis peculij.§.fi.ff.ð ſtipu.ſer.ꝛ remittit ſe ad ibi dicta,ibi
rñdet ꝙ ideo ibi ſtipulatio annua cenſet multiplex.qꝛ ibi ex
pſona ſtipulatoꝛis ſcʒ ſerui vſufructuarij venit aliqd implẽ-
dũ ꝙ cohereret pſone:qꝛ tenet pꝛeſtare operas ꝑ illa pecunia
ideo cenſent plures ſtipulationes. Hic nihil venit implẽduʒ
per ſtipulatoꝛẽ:ideo cenſetur vna ſtipulatio ¶ Ultra Bart.

opponitur contra tex.de.l.sancimus.§.si quis autē talē.C.ō dona.vbi tex.dicit si fiat donatio annue quantitatis.ōt text. multe itelligūt esse donationes:ergo donatio annua nō est vna,imo multe.Ad illū tex.rñdet Bar.i.l.senatus.§.fi.in fi. ff.de do.cau.mor.qō quātū ad solēnitatē insinuatiōis cēsent plures donationes.ita est tex.ibi,sed quātū ad hoc vt possit capere vel nō censet nisi vna.tex.est hic.z sequit Luma.hic. Tu dic meli⁹ q tex.ibi respectu insinuatiōis assignat species rōnē,quare ibi i stipulatiōe annua restricta ad vitā donatarij cēsent plures respectu insinuatiōis.text.ponit rōnē:q2 posset mori primo anno z isto mō nō excederet summā:z ita ex istis oppositionib⁹ habes duas limitationes ad hūc text.

Lex xvij.

f Stipulatio nō potest fieri in arbitrium promissoris.
2 Stipulatio q̄ verisimiliter nunq̄ sit habitura effectū, nō vz.

1 ¶Stipulatio nō valet. † Stipulatio non pōt cōferri in arbitriū promissoris.h.d. ¶Mo. ex hoc tex.q̄ q̄ substantia stipulationis cōfert in arbitriū eius qui futurus est obligari q̄ nō valet.vt hic.facit l.qō sepe.§.j.z ibi gl.allegata in gl.ff.de ℈h.em.z.l.a Titio. §.fi.j.eo.declarāt Bar.z alij in.l.centelimis.§.fi.vbi tradit
2 ista materia.j.eo.† Ratio hui⁹.l.est:qz.l.pūmit q promissor nunq̄ vellet fm Bar.i.l.fi Titi⁹ z Scius.§.e.vbi ad hoc allegat istā.l.z est tex.in.l.cū sub hac ꝓdōne.ff.de cōd.z demō.ió lex noluit valere stipulationē q̄ verisimilr nunq̄ sit habitura effectū.ad hoc facit tex.valde no.i.c.cōmissa.§.porro.de elect.i vj.i statutū.ipm fiat ludib⁹rio debitor⁹ frustrē effectu. ita dicit ibi egregius tex.z tex.no.in.l.postliminiū,in fi.i ver. superuacua esset lex.ff.de cap.z tex.in.l.iū.i pcin.i verb.nec frustra.ff.de iureiur.Hinc est q si stipulor decē aut qnq; nō vz stipulatio nisi in quinq; z non in decem:qz cum sit electio debitoris lex pūmit qō nunq̄ daret decē,z sic maiorē summa:ideo lex statuit q sit obligatus in minori summa.l.si ita stipulatus fuero decē aut quinque.ff.eod.

Lex xviij.

1 ¶Quando quis promittit bis eandem rem per stipulationem tenetur tantum ex prima si est valida:z sequens reddit nulla,siue fuerit facta incontinenti siue ex interuallo.nu.j.
2 Multiplicatio verborum non necessaria non mutat substantiam rerum.
4 Scōm mādatū pticulē idē q primū nō producit nouā actionē.
5 Quādo prima stipulatio est vtilis z efficax.secā nihil valet.
6 Secunda interlocutoria continens idem qō prima tendens ad eundem effectum valet.
7 Stipulatio secunda continens precise idem qō prima tanq̄ frustratoria nihil valet.
8 Frustra fit per plura quod potest fieri per paucora.
9 Consuetudo introducens superflua remedia probationis tā quam irritabilis nihil valet.
10 Geminatio eiusdem act⁹ nihil vltra primum operatur.
11 Semel excommunicatus vel bannitus potest denuo pluries excommunicari vel banniri.
12 Interesse stipulationis quod secunda stipulatio sit lōgioris vite quam prima non est considerabile.
13 Obligatus actione bone fidei potest obligari ex stipulatiōe.
14 Quando stipulatio interponitur super contractu bone fidei talis stipulatio remanet stricti iuris.

¶Qui bis idem. Ista.l.ē singularis fm Paul.de ca.z semp allegat ad hoc.Qui bis idē pmittit nō tenet ex secā promissiōe nisi prima in effectu sit invalida.h.d.fm Bar.simul cū.l.si dari.vel sic.Qui pluries se obligut ad eādē rē nō tenet nisi vnica pstatione.h.d.vel sic tertio §3 Bal.
1 repetita promissio nouū effectū nō parit.h.d. ¶Mo.primo ex isto tex.quod quando quis promittit bis eandem rē pstipulationem tenet tū ex prima si est valida,z sequens reddit
2 nulla fm cōmunē opi.vt.j.dicet.† Ratio isti⁹ text.est qz ista videtur quedā inculcatio verborum:z nos habemus regulā quod non immutat substantiam rerū multiplicatio verborū non necessaria.dicit tex.in.l.pediculis.§.Labeo.ff.de aur.z arg.leg.Secūda specialis rō est melior:qz stipulatiōes sunt inuente vt qs stipulet q̄ sua iterest.l.stipulatio ista.§.alteri. j.eo.§.alterti.inst.de inu.stip.ergo cū secūda stipulatio non afferat vtilitatē per cōsequēs non vz:qz nihil interest stipulatoris.Adde arguēdo a cōtractib⁹ ad vltimas volūtates.put arguit tex.in.l.si diuortio.j.eo.cū vulga.Idem est quādo testator bis idē legauit:nam secundū legatū nihil valet.ter.est in l.cū questio.§.fi.C.de leg.z tex.no.in.l.si fundū.§.si pater familias.ff.de leg.j.ratio qz testator dicit sepius log z nō sepius allegare.ita dicit tex.in l.mevius.§.cum q.ff.de leg.j. eodē modo qñ quis instituitur,sibīpsi substituit nihil vz secūdm substitutio que idem continet q prima institutio.l.sed si plures.§.fi.ff.de vulg.z pup.z in.l.fi.§.j.j.e.tit. Et sic habes primam ampliationē ad istum tex.qō procedat nō solū
3 in stipulatiōe,sed etiā in vltima voluntate. ¶Amplia secūdo istum tex.fm Luma.Paul.de ca.hic,vt procedat siue secā stipulatio sit facta incontinenti z sic eodem tempore,siue ex interuallo z sic diuersis tēporibus per generalitatem huius tex.adde bñ facere qd militat ratio fundamētalis quā.§.dedi:quare secā stipulatio nihil valet:qz nihil interest stipulatoris.ista ratio militat siue secūda stipulatio sit facta codē tempore z sic incōtinenti siue ex interuallo.Non credo qō ista ampliatio ad hūc tex.sit bona:qz dico qō iste tex.videt meli⁹ intelligendus qñ secūda stipulatio fuit facta ex interuallo:nō autē qñ facta incōtinēti.Probo:qz si eodem instanti facta fuisset secūda stipulatio nō dicerentur plures promissiones,vt dicit tex.sed esset vna pluries facta.Ad hoc pōdero tex.i.l.nō ad ea.in ver.perinde est.ff.de cōdi.z demō.vbi dicitur q qñ idez legatur bis in eodem testamento,est perinde ac si semel tātū legasset,z dicit vnū legatū z nō plura.Ad hoc secūdo allego quod vult glo.reputata singularis in.l.si cōuenerit.la.j.z ibi Bar.cam no.ff.de pign.act.vbi dicit gl.quod nō dicit trina interpellatio qñ codez instanti dico solue,solue,solue.Et per illam gl.dicit no.Bal.in proe.C.in penul.colum.qō quādo due confessiones fiunt eodē instanti nō dicitur ibi adesse geminata cōfessio de qua loquitur Bar.i l.cū scim⁹.C.de agri. z censi.lib.xj.Item plura eodē tempore,plata.z plura eodē impetu facta pro vno reputant.dicit tex.no.in l.illud.§.fin fi.ff.ad leg.Aqui.Teneo ergo quod cōgruentius intelligat ista lex,qñ secūda,pmissio fuit facta ex interuallo:qz si incontinenti dicer⁹ etur vna z nō plures.Pondera tū in pronocte qō iurisconsultus dicit qui bis idez promittit q vtitur verbo presentis tēporis.nō dicit tex.promisit.ergo vtrūq; de presenti istud videretur mihi plus facere,p ista secunda ampliatiōe. ¶Tertio amplia istum tex.fm Paul.de ca.z bñ vt procedat nō solū si bis promittat idē,sed etiā si ter.onater vel pluries ex idētitate semp rationis.qz positq̄ prima valet nō interest de alijs stipulatiōib⁹:qc nihil valeret. ¶Quarto amplia istā regulā vt procedat nō solū i stipulatione:sed etiā in alijs cōtractib⁹,vt probat in.l.lz.§.ea obligatio.in.fi.ff.de procur.
4 z ibi gl.no.† scōm mandatū pticulē id q primū non producit nouā actionē mādati.Alibi no.Bal.in rubrica extra de pen. in.v.col.q geminatio mandati nihil operatur.Hinc est q si pluries vēdidisti mihi eandē rem:secūa venditio est superflua z nihil valet.allegādo tibi Bar.in.l.iurisgentium.§.adeo.ff. de pactis,vbi dicit q geminata venditio de eadem re nō pōt eidem fieri.allegat tex.in.l.si id quod.ff.de rescin.vend.qui tex.tū nihil mihi facit.dicit ibi text.si vendo primo pure postea sub ꝓditione nihil valet:qz ista venditio esset potius dānosa.Dicit tū multū signāter Paul.de ca.hic qō si vendidisti mihi aliquā rē in presentia testiū,z cōuenisti mecum q ad requisitionem meam fiet instrumentū per notarium publicum,q si postea eatur ad notarium,notarius non pōt facere instrumentū nisi de nouo reiteretur contractus venditionis z emptionis coram eo. Quero a te que istarum venditionum erit valida.videtur dicendum q prima vēditio erat valida per regulam huius tex.nostri.sed Paul.ō cast.decidit q valet secā z non prima:qz ante celebrationem instrumenti prima est quedā pollicitatio.z quedam promissio non aūt venditio a qua potuissent isti recedere,z dicit Paul.q tam diu est q ita cōsulit in ciuitate Florētie,z q consilio suo subscripsit Rapha.cu.no.qz bona decisio est.Adde Paul.de ca.idē tenentem in.l.cum res.C.de prob.z idem Paul.de ca.in.d.l. contractus.C.de fide instr.z ista teneas quicquid dicat Bre. hic. ¶Quinto no.amplia istū tex.fm Ro.z Bre.hic vt procedat etiā si insecta stipulatione apponeret hypotheca vel pignus:z sic videretur prima fröte afferre vtilitatē adhuc secā stipulatio nō valet,si prima facta cum hypotheca z pignore: istud ꝓbat ex gl.no.in.§.ex Florio.inst de leg.vbi legatū factū creditori eo q si debet nihil valet:qz quāuis acquirat hypotheca p legato intelligunt hypothecata oia bona testatoris.l.j.C.cōia de legatis per hoc non dicitur legatū plus pti nere q̄ ipsum ēbitū z sic nihil valet.Nō qz secā stipulatio vel legatum cōtinens idem est nullū ipso iure,per cōsequēs hypotheca reddit nulla.alias vna obligatio transfunderetur in aliā obligationē diuerse speciei.gl.i l.diuortio.ad fi.in verbo diuersum.ff.ō nego.gest.z ad od.i.l.si creditori.de leg.j. Pro ista ampliatione habes tex.planū in.l.fi.C.de non.vbi dicit ad literam text.quod licet de iure antiquissimo quando

in secunda stipulatione apponebatur pignus vel hypotheca certe valebat secūda et novabat primā, hodie nō fit novatio nisi expresse dicatur: ergo appositio pignoris vel hypothece nō dicitur plus cōtinere: qꝛ tolleretur prima et valeret secūda de cuius intellectu ponunt Jmol. et Mod. in l. qui vsumfructū. j. e. et sic ex istis habes regulā ad tex. duas rōnes. deinde quasdam amplia-
5 tiones. ¶ † Limita nūc istā regulā et istū tex. in multis notabilibus modis. Primo qñ prima stipulatio est vtilis et efficax: tūc secūda nihil valet vt hic: alias si prima eēt inefficax: puta qꝛ obstaret exceptio valeret secūda. l. si dari. j. eo. et hic in gl. ora ratio quia tūc interesset stipulatoris quod valeret secūda stipulatio. ¶ Secūdo limita nisi secūda stipulatio eēt facta expresse animo novandi primam tunc secūda valet: et ageret ex secunda et nō ex prima. l. fi. C. de nova. §. ꝑterea. insti. qb. mo. tol. obli. Intellige nō solū qñ expresse fit animo novādi, sʒ etiā si tacite hoc modo qñ in secūda stipulatione cōtineret plus quam in prima: tunc secūda novaret primā: secus si contineret min⁹. q. vsumfructu. j. e. l. si pupill⁹. §. si actū. ff. de nova. declarat Jmo. Bar. in l. pe. ff. de pret. stip. Vel qñ secūda stipulatio cōtineret longius tempus: et sic in favorē promissoris adhuc novaret primā sm Bar. in l. pe. et Ale. hic. Propterea dicit qd in his terminis pōt salvari gl. in verb. naturalis. in vl. q. i. l. vl. C. de nova. vbi format questionē de eo qui in nūdinis pluries pmisit eandem rem, quod per vltimam novent alie, pcedit qñ vltima cōtineret longius tēpus sm Pau. de cast. hic. Istā doctrinā tenēt indifferenter oēs quod stipulātio secūda que cōtinet min⁹ re quā prima nō novat primā, nec ipso iure nec ope exceptionis. d. l. qui vsumfructū. j. e. et l. si pupillus. §. q. actū. j. de nova. Sed in tpe est secus: qꝛ si secūda stipulatio cōtinet plus tempore quā prima, novat primā: ideo si in prima stipulatiōe pmisi solvere intra mēsem: postea pmitto eādē rē solvere intra annū, secūda novat primā. ita tenēt gl. Bar. et cōiter oēs indifferenter in illa. l. pe. ff. de novat. oēs in l. qui vsufructū. j. e. Alex. hic. Et si tu dicis ꝯtra qñ stipulatio secunda continet minus quā prima illa novat primam respōdet Bar. in illa. l. pe. Licet oēs ita teneāt cū glo. et Bar. ego teneo contrariū nova ratione cui non cadit responsum pro ratione tollitur pignus vel obligatio pignoris. tex. est ad literā. in. l. si necessarias. §. novata. ff. de pig. act. l. si debitor. et l. novatio. ff. de nova. Bar. in. l. aliā. eo. ti. et tñ p prorogationē termini in secunda promissione nō tollitur obligatio pignorum: ergo non est novatio per prorogationē. tex. est i l. habeo secūda. q. si. ff. de arbi. in. l. itē queritur. §. qui impleto. ff. loc. in. l. lecta. i ver. dicebā. vbi Pau. de ca. et d. Alex. in v. no. si. sicertū pe. Bal. expresse in. l. acceptā. i. vij. q. C. de vsu. et vltra hoc nonne est bonū argumētū de re ad tempus. l. miles ita. ff. de test. mili. ¶ Tertio limita istū tex. vt pcedat qñ sunt duo cōtractus eiusdē generis et forme: puta due stipulationes vel duo legata vel due venditiōes, secunda nihil v;: secus si sint duo cōtractus diversorum generū, puta vnus bonefidei alt⁹ stricti iuris, vt quotidie cōtingit super ꝯtractu emptionis et venditionis, vel locationis, notarij apponūt stipulatione: tūc quilibet ꝯtract⁹ stat de per se, et ex vtroqʒ pōt agi. l. duo societatē. ff. pro soc. l. v. §. conventionales. j. e. et l. scire debem⁹. §. si. j. e. l. si tibi mādavero. §. interdū. ff. man. de alleg. in gl. eo qꝛ tūc interest nrā habere plures actiōes diversarū specierū. §. licitaqʒ. inst. de act. l. cū fili⁹. §. varijs. ff. de le. ij. l. qꝛ in hrde. §. eligere. ff. de trib. ¶ Quarto limita istū text. vt pcedat qñ promittitur bis idē in specie: si autem promittitur bis i quātitate: et sic promittantur bis decē vel centum: tūc videret qd vtraqʒ stipulatio valeret et qd agi posset ad vtrāqʒ quātitatē, nisi cōstaret saltē cōiecturis quod pro eadē quātitate esset facta secūda pmissio. arg. l. quingenta: al's, quinquaginta. ff. de pba. ita no. et Bar. in l. triticū. vbi videas p alios. j. e. Pau. de ca. in. l. scire debem⁹. §. fi. j. eo. no. p oēs in. l. plane. §. j. ff. de leg. j. et in. l. menius. in prin. ff. de leg. ij. facit bn tex. quē oino videas in l. stipulatio ista. §. cū qui. j. e. ¶ Quinto limita istū tex. vt pcedat qñ quis stipulatur ab eodē bis vel pluries eādem rē: secus si stipularet a diversis: qꝛ tūc vtraqʒ stipulatio tenebit. l. cū qui. §. pe. iūcta. l. q vsumfructū. j. e. et l. iij. i prin. ff. de duobus reis. facit bñ qd no. Bart. in d. l. pe. ff. de pret. stip. Amplia istā fallētiā vt pcedat qñ stipulatio habuit originem a diversis personis, lʒ postea cōcurrant stipulationes i vna persona valet vtraqʒ. l. generaliter. et l. heres a debitore. §. j. in fi. ff. de fideiuss. quem text. alleg. gl. hic, et super ea dicā. ¶ Sexto limita qñ secūda stipulatio fit sub commemoratione prime: tunc agitur solum ex secunda stipulatione: qꝛ prima censetur novata. ita probat tex. no. in. l. nō ad ea. ff. de cōdi. et demō. Et ita per illum tex. limitat regulā nostram Petr. de bellapertic. in. l. qui vsumfructū. j. eo. quē refert et late sequit Alex. hic. sed Ang. in. d. l. qui vsumfructum. reprehēdit istā limitationem Pe. qꝛ sm eū illa lex non habet locū in cōtractibus qui incontinēti fiunt. et pro ista opi. Ang. ꝯ Pet. videtur stringere tex. in. l. duo societatē. ff. pro soc. vndet Alex. qꝛ ibi nō fuerūt due stipulationes, sed vnus ꝯtctus deduct⁹ in stipulationem sub cōmemoratione primi contractus, vt p eū, et dt non posse responderi ad illū tex. Teneo opinionem Ang. cōtra Pe. et do. Alex. qꝛ dico quod dicta. l. nō ad ea. ff. de cōdi. et demō. in qua se fundat Pet. et Alex. procedit solū i vltimis voluntatib⁹, et nō in cōtractibus, nec in stipulationibus. ita dicit expresse Bar. i. l. iurisgentiū. §. adeo. ff. de pac. et ibi asignat rōnem diversitatis: qꝛ ibi vltima volūtas pēdet a sola voluntate defuncti, secus in cōtractib⁹ q dependēt a volun-
6 tate duorū. ¶ † Septimo p alia quadā limitatiōe adde quod secunda interlocutoria cōtinēs idem qd prima tēdens ad eūdem effectū tamē valet, et ex vtraqʒ debetur et potest agi: qꝛ in sententijs iudicis nō attendit an partis intersit sicut i stipulatione. ita no. tenet Bar. in l. cum procurator. §. dominus. in vlt. col. ff. de ope. no. nū. vbi aliqñdo plenius dixi de hoc nō repeto aliter hic: et ita habes perfecte vt puto expeditā regu-
7 lā huius tex. ¶ † Secūdo no. ex hoc tex. qd stipulatio secūda continens precise idem qd prima tanqʒ frustratoria nihil v;. ad hoc pluries allegatur ista lex. adeo facere illud qd vulgo
a dicim⁹, qꝛ ars et natura[a] nihil operant frustra. l. nō cogēdū. §. fi. de pcu. l. hec stipulatio. §. diu⁹. ff. vt leg. no. cauea. et ad hoc etiā allegatur ista lex. Adde ad hoc illud quod dicit ad literā gl. no. i cle. j. i verbo, vnigenitū. de summa tri. vbi formaliter dt gl. quod duorum ad idē suffragātium quorū vnū sufficiat alterū superfluū est: ita dicit ibi formaliter gl. alibi tradit re-
8 gula † quod frustra fit per plura quod potest fieri p pauciora. est regula logicorum. ita no. Bal. in. l. fi. p illū tex. C. de adv.
9 et ad hoc etiā potest allegari ista lex. Alibi habes qd † cōsuetudo introducēs superflua remedia pbationis tāquā rationabilis nihil valet. tex. est not. et signadus i c. ij. de pb. vbi est tex. qꝛ nō v; cōsuetudo q postquā vnus pbavit p testes intentionem suā qꝛ teneatur iurare. Alibi etiam habes qꝛ lex nōquā fingit qñ ex fictione non resultat aliqua vtilitas, text⁹ est
10 in l. j. §. si vir. in fi. ff. de acquir. poss. ¶ Tertio noto † ex hoc
b textu aliā regulā notabilē quod geminatio[b] eiusdē act⁹ nihil vltra primum operatur. et ad hoc quedam. s. adduxi q possent repeti hic: et sic idem vinculum non videtur circa idē esse ctualiter multiplicabile, et consequenter idē actus non videt
11 posse geminari circa idem. ¶ † Limita istā regulam nō pcedere quo ad excommunicationem vel bannum: qꝛ semel excōmunicatus vel bānitus potest de novo pluries excōmunicari vel banniri. gl. est ord. et ibi doc. i. c. ita quorūdā. de iud. et in. c. cū causa. de sen. excom. et i. c. capitulum sancte crucis. in ver. suspicionis. de rescrip. et in. c. significavit. de offi. ord. et nos legiste habem⁹ duas gl. ord. vnā gl. in. l. aut dānum. §. pe. ff. de pe. et gl. i. l. ij. C. vt intra cert. tem. crimi. qstio termi. Bar. in. l. de pupillo. §. in plurib⁹. ff. de ope. no. nū. cū multis cōcor. et additionibus quas ibi dedi. Ratio diversitatis est meli⁹ quā declarēt Jmo. et Alex. hic: qꝛ secūda stipulatio nullū effectū pōt operari cū esset interesse qꝛ est de substātia stipulatiōis: vt s. dixi lʒ nō sit de substātialib⁹ stipulatiōis. Secunda aūt excōmunicatio magis aggravat: et iō difficilior est absolutio. Jtē pōt fieri ex diversa causa. tex. est i. c. cum pro cā in verbo, ob duplicē causam excōicatū fuisse. de sen. excō. ideo quia secunda excommunicatio vel bānum vltra confirtionē pōt producere alios effectus: ideo valet. ita est de mente d. Card. et d. Ant. de bu. i. d. c. ita quorundaʒ. de iud. et per ista remanet pfecte vt puto expedita mēs hui⁹ legis. ¶ Lapic gl. in verb. nō tenet. Ex prima parte gl. habes qꝛ ille qui bis pmittit idē pōt cōveniri ex vtraqʒ stipulatione: tñ semel solvēdo liberat, vt hoc tex. istā opi. gl. tenēt Dy. et Petr. hic. adde qꝛ idē tenuit gl. i. l. fi. i verb. naturalib⁹. circa med. C. de novat. Jsta prima opi. est falsa. i primis est de directo ꝯ istuʒ tex. q dt qꝛ non tenetur amplius qꝫ semel, nota verbū nō tenet ergo nō est obligat⁹ nisi ex vno: et sic ex prima stipulatiōe, et nō ex secūda. Cōtrariā opinionē qd imo ex prima solū stipulatiōe agi possit, tenet glo. i. l. si dari. j. eod. et in l. scire debemus. in prin. i gl. iij. in verb. mixta. in fi. et in gl. seq. i verb. in precedēti. j. eo. Jstam tenet Bart. et communiter scribētes hic, pbat bene tex. in. l. si dari. a contrario sensu. j. eo. vbi agi pōt ex secūda: qꝛ pma erat iefficax: ergo si prima fuisset efficax, nō potuisset agi ex secūda stipulatione. item qꝛ non iteresset stipulatoris secūdam valere: ergo cessante iteresse nō cessat substātia stipulationis. l. stipulatio ista. §. alteri. j. eodē. p consequēs secūda nihil v;. Adde vltra scribētes pro ista sniā text. i. l. fin. §. j. versi. nullius momenti. ff. de vul. et pup. et ibi Are. ad hoc

a ¶ Ars et natura. Adde Jaso. in. l. is cui bonis. col. pe. s. eo. Purp.

b ¶ Geminatio. Adde. Aret. consil. clxiiij. longa est cōsultatio.

no.illū tex.vbi si in vltimis volūtatibus que sunt fauorabili
ores,scda idē continēs q prima est ipso iure nulla ergo for
tius idem in contractibus. Tenēdo istā partē nō obuiāt duo
iura allegata in oppositū p gl.z primo nō ob.tex.in.l.si tibi
mādauero.§.iterdū.ff.mād.qz lz Bar.n rñdeat:rñsio est pla
na ibi,nō erat idē 3ct⁹:nā ex scdo oriebat actio mādati q non
oriebat ex primo. Vñ qñ sunt diuerse forme 3ct⁹ nunqz impe
dit actio nasci ex vtroqz vt dixi tex.z dic.j.itē ibi nō soluz
sunt diuersi 3ctus,sed etiā diuerse psone,sz nos loquimur qñ
idē in eodem 3ctu ab eadez persona pmittitur:ibi aūt erant
diuerse forme cōtractus z diuerse persone,merito ex vtroqz
3ctu orit diuersa actio. Nō obst.tex.in.l.heres a debitore.§.
j.j.de fideius.qz aduerte q ter.ille ponit duos casus z ambo
obstāt:z Bar.nō rñdet nisi ad primū:nā i primo casu prima
stipulatio erat in diē:sc a vero erat pura,vz scda:qz afferat
9modū interusurij medij tpis:hic vero nulla erat vtilitas in
scda stipulatione. Et si tu subtilis dicas quare ergo ibi scda
stipulatio que cōtinet plus tēpore nō nouat primā p regulā,
l.qui vsumfructum.j.codem.l.si pupillus.§.qui actum.j.de
noua declarat Bal.in.l.pe.ff.de preto.stip.z tamē tex.ibi dt
q vtraqz remanet z ex vtraqz pōt agi nec scda nouat primaz.
Rñde rationē esse:qz ibi ambe stipulationes erāt accessorie
ad principale:qz ambe stipulatiōes erant fideiussorie.vnde
accessoriū nedū potest tollere principale, sed nec pōt noua
re aliā accessoriā sine principali.tex.est i.l.generaliter.ff.de
fideius.nec principalis pōt tolli per fideiussoriam: qz esset 9
naturā q accessorium tolleret principale. Secūdū casuz po
nit tex.qñ ex duobus fideiussorib⁹ vnus successit alteri rema
nent ambe obligatiōes. Rñde illud iō esse:qz ille due obliga
tiōes habuerūt originē in diuersis personis,nimirū si ambe
valerent,lz ambe deueniāt in psonā vnius put declarat tex.
in.l.generaliter.ff.de fideiuss. Cōfirmo qz lz due cause lucra
tiue nō possint cōcurrere circa eādē psonā:tñ qñ a principio
habuerūt originē in diuersis psonis lz postea veniat ad vnū
pnt concurrere.l.si seruus legatus.§.j.ff.de lega.j.not.in.l.
Meuius.§.duobus.ff.d leg.ij. ¶ In ea.gl.ibi,sed nō credo
cogitādū de tali interesse.istam partem gl.multū no.z com
mendant scribētes hic.sed aduerte antequā vlteri⁹ pcedā in
uenio q ista pars gl.dupliciter intelligit. Primo modo sm
12 Bar.z communiter doc.quod ista gl.velit dicere† q interesse
stipulationis q scda stipulatio sit lōgioris vite quā prima nō
est cōsiderabile. ¶ Secundo modo intellexit Rapha.cū.istā
gl.quod intelligitur de interesse prescriptionis.s.interupte:
qz secunda stipulatio interrūpit pscriptionē prime,z eā red
dit perpetuā:tamē sm gl.nō est curandū de ista longitudine
vite. Et sic lz secunda stipulatio sit inutilis tamen interrūpit
prescriptionē z primā perpetuā reddit:ita dt se singulariter
intelligere istam glo.z subdit satis inuerecunde qd doc.non
intellexerūt istā gl. Adde q isto scdo modo pprie loquit tex.
quē gl.alle.i l.cū notissimi.§.sed z si qs.C.d pscri.xxx.an.vbi
formaliter dicit tex.q scda stipulatio interrupit pscriptionē
prime:qz debitor qui prescribebat 9 primā obligationē pro
mittendo secundo loco:z sic recognoscendo scdo interumpit
prescriptionē:ergo ille tex.loquit de interruptione pscriptio
nis,z habem⁹ regulā q dictū gl.debet intelligi sm legē quā
allegat.ita dt Bart.in.l.non solū.§.si liberationis verba.ff.d
lib.leg.z idē Bar.in.l.cum quidam.ff.d ijs qui.vt indi.Jo.
And.in.c.cū nuncius.de testi.Sal.in.l.si ex cautione.C.de
nō nume.pecu.alij nihil dicūt.Sz aduerte si iste esset sensus
gl.certe ista lex non procederet hodie,ex quo in scda stipula
tione interrumperet prescriptionē prime vt est tex.i.d.l.cū
notissimi.§.sed z si quis.ergo semp secūda esset valida cū vti
litatē afferret interrumpēdi prescriptionē prime:z istud iter
esse deberet cōsiderari. Reperio q subtilis do.Pe.de bex in
lz non faciat mentionē de declaratione Raph.cu.fatetur qd
ista lex hodie nō procedit,sed olim de iure ffor pcedebat:qz
nō procedebat pscriptio.xxx.annorū que postea fuit inuēta
de iure codi. Sed istud cōfirmo vltra eū per tex.valde not.in
materia.l.si stichū.i prin.ff.de nouat.vbi est i simili egregi⁹
tex.z no.ad legem nostrā quod vbi secūda stipulatio cōtinet
idē quod prima:tamē si in prima debitor fuit in mora soluē
di,quo casu periculū interit⁹ spectabat ad eū.l.q te.ff.si cer.
peta.certe secunda stipulatio valet:eo qz purgat morā prece
dentē z facit periculum interitus ad eum amplius nō specta
re. Ubi ergo scda stipulatio continens idē quod prima valet
z tenet quando purgat morā precedentē:ergo eodē modo
quādo secunda stipulatio interrumpit prescriptionē inchoa
tam cōtra primā debet valere z tenere. Ad illud idē qd dicit
l.si stichū.bene facit tex.in l.scire debem⁹.§.si a fure.versi.si
postea.j.eo.vbi dicetur:quid dicemus,dicāne qd iste tex. ho
die nō procedat put dt do.Pe.de beru.nequaqñ.dico ergo
q ista lex z hodie z olim procedet z dico q tex.in l.cū notissi
mi.§.sed z si qs.nō ita passim z indistincte loquit q scda stipu
latio interrumpat prescriptionē prime.sz bene dicit q qñ se
cunda stipulatio fit tres expresse sub cōmemoratione prime
stipulationis,z cōsequenter prioris debiti tūc bñ interrūpit
prescriptionē inchoatā 9 primā:aīs secunda stipulatio simpli
citer facta nunqz interrūpit prescriptionē.z iste tex.pprie lo
quitur qñ stipulatio scda est simpliciter facta. Adde q dixi
s.in tex.in sexta fallen.qñ secunda stipulatio fit sub comme
moratione prime,an secunda valet:vr quod si fieret inconti
nenti nō valeret.si ex interuallo sic,qz interrumperet prescri
ptionē vr valere,sed tenendo cōmunē intellectū Bar.z oīum
scribentiū ad istā gl. q interesse prescriptionis respectu lon
gioris vite ad prescribēdū qz prima.istud interesse nō est con
siderabile,z qz glo.nō probat hoc bona.l. Bart,pro ea alle
gat tex.no.in l.pater qui castrense.§.fi.ff.de castrē.pecu. quē
tex.etiā Bar.ibi ad hoc no.z dt se eū didicisse a Pet.de bel
laper.in vna disputatiōe,tūc aūe qz ille tex.loquitur de inter
esse breuioris tporis nos vero de interesse lōgioris tēporis
idē est in vtroqz casu siue loquamur d iteresse longioris vite si
ue breuioris vite:qz neutro casu tale interesse ē 9siderabile,z
cū Bar.tenēt Jo.de imo.Pau.d ca.Ro.z Al.hic.Et sic pō
dera Barto.z scribētes cōiter velle q lz interesse interusurij
medij temporis sit 9siderabile,z faciat secūdā stipulationē va
lere.l.hrs a debitore.§.j.ff.d fideius.tñ iteresse lōgioris vite
nō est potēs ad faciēdū scda stipulationē valere.facit tex.in l.
si tibi mādauero.in prin.ff.manda. Contrariā opi.tz glo.no.
in l.si tibi mādauero.§.interdum.ff.manda.vbi glo.no.q in
teresse lōgioris vite respectu scriptionis tale interesse ē 9si
derabile.z illā gl.sequit Anb.hic q egregie rñdet ad.d.l.pr
qui castrense.§.fi.allegatā p Bar.sz ego clarius ponā q ille
tex.loquit quo ad incidēdū in penā edicti si qs omis.cau.te.
in quo requiritur q omittēs ex testō locupletetur per hoc ex
bonis testatoris,sz ibi q obligatio duret minori tēpore nō est lo
cupletari ex bonis testatoris viuētis qz si tex.ibi dicit q illud
lucrū minoris tpis nō est habendū in cōsideratione,vt patet
incidat in edictum si quis omis.cau.testa. Istam solutionem
Ang.refert z cōmēdat Aret.hic.z pro certo est solutio colora
tar multū applaudet illi litere.sz ego dico q ista solutio qūis
coloratissima non est bona ad illū tex.qz ille titul⁹ si qs omis.
cau.te.qñ qs omittit adire ex testō z venit abintestato,proce
dit solū respectu legatariorū z similiū,nō aūt respectu credito
rū.qñ hrs script⁹ in testō omittit adire ex testō vt fraudet le
gatarios.text.est in.l.j.§.antepe.z.§.pen.ff.si qs omis.cau.
testa.z tñ tex.in.d.l.pr qui castrense.§.fi.in fi.loquit expresse
respectu creditorū vt expresse dt tex.ibi creditorib⁹ zc.ergo
nō loquit ille tex.respectu legatariorū. Ultra predicta posito
q pelusio gl.esset vera non videretur cōgruere ad terminos
l.nostre.put ēt perpēdit Jo.d Imo.z Roma.hic.ex quo cū
prescriptio inchoata cōtra primam stipulationē interrūpit
p secūdā:certe tunc prima z secūda stipulatio erit paris vite
quo ad prescriptionē:z sic tūc non caderet interesse lōgioris
prescriptiōis magis in vna stipulatione,quā in alia stipula
tione nisi intelligeret gl.prout intelligebat Rap.cu.vt.s.re
13 tuli. †Quid tenendū in isto no. z quotidiano passu.dixi q cū
gl.tenēt Bar.z cōiter doc.hic,q interesse lōgioris vite respe
ctu prescriptionis nō est in 9sideratione. Adde q idē tenuit
gl.in.l.diuortio.in versi.ceterū.z ibi Bar.no.ff.de neg.gest.
idē tenet Bar.in.l.z si p⁹ tres.in vlt.col.ff.si quis cau.vbi de
clarat inductionē text.l.pr qui castrense.idē etiā tenet Bar.
in.l.si creditori.ff.d leg.j.tenet Bal.in.l.hrs a debitore.§.j.
ff. de fideius. Et lz in consulēdo z in iudicādo durū esset rece
dere ab ista cōi opi.gl.Bart.z magis cōiter scribentiū:tñ di
sputādo z in pūcto iuris puto 9riā opin.proculdubio verio
rem,q imo interesse lōgioris vite respectu prescriptionis sit
9siderabile. Istā opi.vt dixi tenēt Ang.z Are.hic.tenet etiā
Are.i.d.l.creditori.istā opi.vt dixi tenet clare gl.no.i.d.l.si
tibi mādauero.§.interdū.ff.mand.tenet etiā gl.in.l.si credi
tori.ff.d leg.j.z gl.in.manifestissimi.in gl.d C.d furt. Pro ista
opin.inducit in primis Are.bonū tex in.l.quoties.§.itē si tē
porali.ff.de admi.tut.vbi dt tex.q actio tēporalis qua tene
bātur tutores 9uertitur in actionē tutele perpetuā pp pro
rogationē vite actiōis:ergo interesse tēporis est 9siderabile,
alis vbi interesse desineret 9siderari desineret actio cōpete
re.l.qui aūt.§.j.ff.si quis cau.ergo min⁹ actio 9cederet.arg.
l.patre furioso.ff.de ijs qui sunt sui vel alie. Ad idem est bon⁹
text.in.l.si creditori.ff.de leg.j.vbi id q debebatur de iure
pretorio potest legari:qz postea sit debitum de iure ciuili sed
istud

istud ideo nō ex alio nisi ex interesse longioris vite:⁊ iō idem Bar.in l.diuortio.versi.ceterum.ff.de neg.gest.pōderat ibi esse gl.q nō attēdit interesse q actio sit lōgioris vite dt Bar. esse tex.in 2riū in.l.si creditori.de leg.j.⁊ non rūdet aliter ad illū tex.Ad idē pro ista snia ⁊ contra cōmunē allego tibi tex. bonum i l.nam postea.§.si is qui tēporali.ff.de iureiurā.vbi est tex.quod si ille qui tenebatur tēporali actiōe:puta vnius anni detulit iuramētū creditori ⁊ creditor iurauit,dt ibi text. q ex iuramento est nata noua actio que erit ppetua:⁊ sic lō-gioris vite.Preterea si alr diceremus q interesse lōgioris pscriptionis nō eēt cōsiderabile frustra leges introduxissent interruptionē pscriptionis ⁊ perpetuitatē temporū prescri ptionis.xxx.anno.prout est tex.in.l.fin.C.de prescrip.xxx. vel xl.anno.tex.i.l.cū notissimi.in prin.vbi gl.C.e.d prescri. xxx.annorū.Item frustra fieret differētia q prescriptionū quedā sex sunt mensiū,quedā annales,quedā triēnales,q̄daz decem ann.quedam viginti,quedam triginta:quedam qua-draginta:quedā centū annorū vt in nobis ecclesiarum quas enumerat gl.i c.placuit.el.ij.§.pōt.xvj.q.iij.⁊ dclarat Bar. in.l.fin.i prin.ff.de eo p quē fac.erit certe frustra fierent tot differentie si nō cōsideratur interesse prescriptiōis lōgioris tēporis.Itē frustra dicerem⁹ q remedia Episcopo⁊,Ducū ⁊ Marchionū essent pretoria ⁊ nō ciuilia,vt declarat Bart. in l.v.i prin.vbi dixi.ṡ.e.⁊ vtilitas cōsistit i hoc:q si sint p-toria erunt temporalia:⁊ sic annalia ⁊ perpetua.inst.de ppe. ⁊ temp.act.i prin.Et sic quātomagis considero ista videt vera opin.q imo interesse prescriptionis respectu longioris vite sit considerabile.Solum restat rūdere ad tex.l.pater q castrēse.vbi qn peculiū non est soluendo ⁊ pater omittit venire ex testamēto,⁊ occupat ab ītestato iure peculij:⁊ nō tenet nisi intra annum creditoribus:tamen istud cōpendium tpis at-tenditur.nec per hoc dicuntur creditores decipi.ad illū tex. dedit responsionem Ange.quā cōmendabat Aret.tamē eaz reprehendit.Secūdo loco rūdēdo ex mente Are.i d.l.si creditori.retorqueo illū tex.fortiter cōtra Bart.quod ideo ibi est quod interesse longioris temporis aut breuioris nō attē-dat:eo q etiam si lōgiori tpe ibi fuisset obligatus,obligatio illa nō poterat habere effectuz,q peculium nō erat soluēdo. ita proprie loquitur ibi tex.in fi.Ergo si ex lōgiori vita obligatiōis posset seq effect⁹ ⁊ vtilitas:tunc bene tale interesse tēporis est ōsiderabile.Istud clare patet i primo rūso illi⁹ tex. vbi si peculiū filij est soluēdo pater q occupat ab intestato peculium ⁊ omittit adire ex testamento tunc bene tenet legatarijs perpetuo.ita dt ibi tex.ergo tēporis interesse cōsiderat qn potest habere effectū.Tamen Are.hic dt qd rectius cōsi-derando illū tex.iste intellect⁹ nō videtur sibi bonus:q sen-sus illius tex.est ⁊c.vt per eum.tn necista sua inductio facit me recedere a dicta solutione declarata vt declaraui.Est bū verū qd aliud mihi fortius vrget ōistam solutionē de quo nō perpendit Aret.q per hoc quod peculium non sit soluendo nō deberet abbreuiari tēpus actionis sicut nō abbreuiat in primo casu qn peculiū est soluendo:q imo ibi vertit iteresse in eo qd superest de peculio:⁊ p hoc deberet potius prorogari ⁊ teneri pater perpetuo ne duplici dāno grauētur legatarij. s.quātitate ⁊ tpe.Non omitto qd gl.in illo.§.fi.dt quod tunc tenetur pater perpetuo si filiusfa.decedat intra annū.ita loqtur prima pars.si autē post decedat habeat locū versi.fi.Nō nego quin ille textus in publica disputatione possit trahi ad vtranq partē:tn in consulendo ⁊ in iudicando non recedatis a cōmuni opi.que est q interesse longioris vite ratiōe pscri
13 ptionis nō est considerabile.¶ †In quarta parte gl.ibi,illō cōstat habet qd obligatus actione bonefidei potest obligari ex stipulatione,⁊ licet gl.restringat vbi esset nouatū,illud eēt indubitatū,tn illud etiā est vbi esset cōuentū.l.v.§.cōuentio-nales.l.scire debemus.§.fi.j.eo.l.pro socio arbiter.l.si societatē.ff.p soc.l.si tibi mādauero.§.interdū.ff.man.Que autē sit vtilitas qd sup ōctu bonefidei stipulatio sequēs q̄ est stri-cti iuris cōcurrat,cū regulaz habem⁹ qd stipulatio nō cōcur-rat nisi ratione interesse.l.stipulatio ista.§.alteri.j.e.sz si sup cōtractu bonefidei postea interponat stipulatio nō videt in-teresse stipulatoris:q actio ex stipulatu ⁊ stricti iuris affert min⁹ vtilitatis q̄ actio bonefidei.Propter hoc Bart.lz vi-deat obscuri⁹ loq assignat quatuor vtilitates,duas ex parte pmissoris ⁊ duas ex parte stipulatoris.Pria vtilitas ex pte pmissoris est:q vbi primo erat obligat⁹ ex ōctu bonefidei: tūc erit obligat⁹ ex ōctu stricti iuris q ōtinet min⁹ fm Bar.
14 Pondera Bar.velle† q qn stipulatio interponitur sup con
a tractu bonefidei,qd talis stipulatio remanet a stricti iuris ⁊ nō assumit naturam cōtractus bonefidei sup quo interponit Istud idē ⁊ clari⁹ firmat Bal.i.l singularia.i.iij.col.ṡ.si cer. peta.cōtrariū de directo tz idem Bar.sibi contrarius.in.l.si quis cū aliter.j.eo.vbi dicetur de hoc.Item aduerte q cū ad validitatē stipulationis videatur attēdēdū esse interesse stipulatoris,nō aūt pmissoris.l.stipulatio ista.§.alteri.l.q vsum-fructū.j.e.⁊ ppterea Bar.ponit duas vtilitates ex pte stipu-latoris.Prima,qn haberet magis claras pbatiōes d stipulatiōe q de ōctu pcedēti,sz ista est vtilitas facti ex hoc modo in isto tex.Scda,stipulatio idē ōtinēs q prima valeret qn secū-da esset expeditoris.pbationis.Alia ⁊ melior vtilitas est q ōctus pcedens potuisset re integra solo ōsensu tolli.l.ab em-ptione.ff.de pac.l.j.⁊.l.ij.C.qn lic.ab emp.disce.nūc propter stipulationē nō posset dissolui.§.fi.inst.quib.mo.tol.oblig.lz Bar.non allegat,facit regula.l.prout.ff.de solu.⁊ regula.l. nihil tā naturale.ff.de reg.iu.⁊.c.ois res.eo.tit.in antiquis. Ultra Bar.quarta est vtilitas ⁊ plana:q qn sunt diuerse species interest nra habere plura remedia agēdi.§.sic itaq inst. d ac.l.cū filius.§.varijs.ff.de leg.ij.q tūc exceptio rei iudica-te nō obstaret in.ij.stipulatione:vt declarat tex.in.l.cū queritur.cū seq.⁊ seq.ff.de excep.rei iud.Quādo aūt stipulatio in-terponitur super cōtractu innominato,facit q desinit esse ō-tractus innominatus.ita Bar.in.l.ij.in fi.C.de cōdi.ob cau. de cuius veritate dixi in rub.ṡ.eo.⁊ per ista remanet ista.le. vtiliter,vt puto ⁊ subtiliter expedita.

Lex xix.

1 ☞ Contenti esse debemus penis legalibus.2.

3 Statutū valet disponens id q ius commune,q sufficit ex eo nouam actionem oriri.

4 Non dicitur esse pena perdere pecuniā quam quis habuit ab eo ad quem reuertitur.

Si ita stipulatio. Dissolutio matrimonij dz esse libera a pena cōuētionali,nisi idez ōtineat q legalis h.
1 d.†No.illud q no.dicit tex.q debem⁹ esse cōtenti penis legalib⁹.Restrīge istā regulā ad casuz huius legis tm s.quātū ad dissoluēdū matrimoniū:q actui qui debet depē-dere a libero arbitrio nō pōt apponi pena ab homine,sz debe a mus esse cōtenti penis legalibus:⁊ sic penis positis in.l.cōsensu.⁊.l.fi.C.de repu.Alias vltra penā legalē pnt partes apponere penā cōditionalē.patet in.l.fi.ff.de preto.stip.vbi qn p-missor nō obseruat cōuēta succedit obligatio ad interesse:tn pōt apponi alia pena cōuētionalis,⁊ si quis me offendat pu-nitur penis legalib⁹:⁊ tamen possum apponere penā conuentionalē.per.l.denunciamus.C.de ijs qui ad eccle cōfu.Adde de.hoc gl.ord.in.l.nō impossibile.ff.de pac.⁊ ibi Bar.eam sequit Bar.in.l.illicitas.§.ne potētiore.ff.de offi.presi.⁊ in l.j.i fi.C.i quib.cau.colo.domi.accu.pos.lib.xj.Abb.i.c.gra-
2 uē.p illū tex.de sen.exco.†Secūdo no.ex tex.q de pena con-uētionali succedēte in locū legalis idem iudicam⁹ q de legali.faciūt q̄ no.Bar.in.l.stipulatiōes nō diuidunt.in.iiij.q.j. b
b eo.Unde arguēdo de ōctu ad legē b hic videt casus fm Ang.
3 ⁊ alios†q si statutū disponit idem q ius cōmune:tamen va-let ⁊ sufficit ex eo nouam actionem oriri:non autem dicetur ius cōmune,de quo Canoniste habent gl.in.c.j.⁊ ibi doct.de cōst.in.vj.Bar.in.l.j.in prin.⁊ ibidem alij.ff.ad.l.fal.cū mul-tis cōcor.hic traditis p Lu.ro.⁊ do.Alex.hic,⁊ vltra allegata p eos dicit no.Bal.in.c.naturales.in fi.si de feu.fuerit ō-tro.inter do.⁊ agn.q statutum de spurijs nō promouēdis lz cōfirmatum per sedem apostolicā:tamen eo modo tollit,quo ius cōmune:q nō est nouum statutum:sed iuris cōmunis dispositiuum.ita dicit tenere.Jo.mona.in c.j.de fil.presbyt.q dt esse no.dignū.¶ Gl.fi.in verb.cōprehēsis,diuide in qua-tuor partes.In prima declarat tex.In scda assignat rōnem. In tertia opponit ⁊ soluit.In quarta remouet aliud contra-riū.ij.ibi,⁊ est rō.tertia ibi,sed ō quarta ⁊ vltima ibi,sz hodie dant arrhe.¶ In ea.gl.ibi,sed ibi processerat pecunia a sti-
4 pulatore.Istā solu.gl.Bar.⁊ oēs tenēt,⁊ ex ea collige† q nō dicitur esse pena perdere pecuniā quā quis habuit ab eo ad q̄ reuertit.Sz aduerte:q alibi habemus q qn iam est quesitū ⁊ radicatum perdere tale lucrū est pati damnū:⁊ cōsequenter penam.gl.in.l.j.§.si quis aūt.in verb.per integr.ff.de iti.ac-tuq priua.⁊ in.l.j.§.ij.ff.ne quid in loc.pub.Bal.An.⁊ oēs in.l.nō ampli⁹.vbi plene dixi.ff.de leg.j.hic erat lucrū iā quesitū.ergo pdere tale lucrū dz cēseri dānū ⁊ pena:ergo Bart.⁊ gl.Breuit fz Bar.⁊ gl.habes.no limitationē ad illā regulā q nō dr pena priuare aliquē lucro iam quesito quādo reuertit ad eū a quo processit tale lucrū:alias si nō reuerteret ad eam a quo processit perderet tale lucrū:bene esset dānū ⁊ pati pe-nam.⁊ no bene istam glo.ad hoc.

Lex xx.

1 ☞ Valet stipl'o de dando mihi illud q alius mihi debet,cuz

a ¶ Stipulatio remanet.Ad de Iapsto.aliosi ru.ṡ.e.⁊ que ibi addidi.

b ¶ Ad legez.De hoc.nun quid statutū disponēs idē q i⁹ cōe iducat nouū vinculū.vid Alexā.cōsi.clix.col.ātepe circa pn.iiij.vo.

ipse debitor esse desierit.r.
§ Sola naturalis obligatio potest cedi.

Huiusmodi. Ista lex nonvidet cōmode posse summari ꝓpter varietatē litere.vz vz cōez literā q̄ hz verbū tibi,r verbū spōdes,,put oēs lib2i habēt.h.d.in effectu.Uz stipło de dādo mihi q̄ alius tibi dz cū debitor esse desierit.h.d.r ꝑm istā lectu.tex habet minus dubiū r plus vtilitatis.r hz gl.assignet vnā rōne dubitādi hz istā literā:q2 illa rō reprobat oēs.Ideo tu dic p intellectu litere q̄ dubiū faciebat:q2 cū implemētu cōditiōis nō deberet fieri per ipsum ꝓmissorē,sed per tertiū videbat ꝓmissio esse inutilis.ité q2 ꝑditio videbat ꝓtinere quēdā tristē euentū.l.inter stipulātē.§.sacrā.j.e. ꝓpter ista erat dubiū an ista stipło valeret. Rō decidēdi ponitur in tex.q̄ stipulatio pōt in quocunq; casu interuenire r fieri dūmodo nō sit casꝰ impossibilis:r ꝑm istū intellectū casus huiꝰ legis est clarꝰ,r hz,put habet in litera mihi:q2 nūc decisio tex.reddit notabilior r vtilior.h.d.in effectu.Uz stipulatio de dādo mihi illud q̄ aliꝰ mihi dz cū ipse debitor esse desierit vel sic.Stipulatio pōt ꝓcipi i defectū vel subsidiū obligatiōis alterius.h.d.stāte litera mihi.Modera ex hoc tex.qō stipło pōt ꝓcipi sub ista ꝑditiōe cū titiꝰ debitor eē desierit:nā dictio cū iucta vbo futuri tpis facit ꝑditionē.l.quodcūq;.§.nō solū.vbi Bar.j.e.r latiꝰ Bar.in l.j.in.ꝟ.q.j.q.ꝓin.ff.de cōd.r demō.sicut subdit tex.q̄ stipulatio pōt ꝓcipi sub quauis alia cōditiōe,pōdera illā dictionē quauis alia.de cuiꝰ natura est cōprehēdere casus maiores expressis.gl.ē no.in cle.j.i verb.quauis alia.r ibi Jmo.r cano.ic no.d reiu.gl.in cl.ꝟ.i gl.fi.in verb.quāuis.de reb.eccl.nō alie.r not. bene istas duas gl. ¶ Gl.i verb.huiusmodi.diuide i tres partes ꝓin. Jn.j.ꝑm literā mihi:gl.opponit r soluit.Jn.ꝟ.ꝑm aliā literaz tibi gl.remouet aliā oppo.Jn tertia gl.voluit opponere ꝯtra tex.q̄ dicit in plurali huiusmodi stipulationem:r tamen ex tex. nō est nisi vna:ergo male dicit tex.q2 pluralis oratio no est vno cōtēta,vt est tex.no.inl.fi.ff.ad treb.facit regula vbi numerus.ff.d testi.r tex.in regula pluralis.de reg.iu.in.vi. Rūdet gl.dupliciter.r.ꝟ.sol.est melior ꝓpter dictionē huiusmodi in cludētē similes.ꝟ.ibi,si habes tibi.tertia ibi.r si totū prō vna stipulatione. ¶ Jn ea.gl.ibi.l.si qs postq;.Bar.clariꝰ oppo. q2 ꝓ eo q̄ nō tenet nō pōt iteruenire fideiussor.l. fideiussor obligari.i pri.ff.d fideiuss.hz hic.d.tex.cū titior eē desierit rc. Strige opp.Bar.fortiꝰ q2.si ꝓmissio fideiussoris esset pura, q̄cūq; postea liberato ꝓncipali tolleret fideiussoria.l.io bꝰ. ff.d sol.ergo fortiꝰ a principio dz impediri nativitas fideiussoria ꝑ regulā.l.patre furioso.ff.d ꝟs q̄ sunt sui vel ali.iu.Ité ista fideiussio cōuētionalis cōferꝝ in casum quo dz vitiari r in tps vitiās:ergo nihil vz,ꝑ regulā.l.q̄ spōse.C.de dona.ante nup.facit l. Titio cū morier.ff.de vsufr.gl.rūdet q̄ er presenti tpe stipulatio fideiussoria sumit vires.ista sol.reprehēdit Bar.q̄ q̄uis a principio valuisset.tñ si postea q̄cūq; liberat principalis etiā tollit obligatio fideiussoris.l.in oibꝰ.ff.de fideiuss.Tu aūt reprehēde fortiꝰ ista solutionē glo.q2 er p̄senti tpe nō pōt sumere vires ex q̄ expresse cōferꝝ in tps inhabile: q2 paria sunt aliquid fieri tpe inhabili,vel cōferre in tēpus inhabile.d.l.q̄ spōse.fortiꝰ gl.q̄ stipulatio esset pura posset ꝓcedere q̄ dicit gl.hz q̄ stipulatio est cōditionalis,vt est tex. noster tunc ad validitatez stipulationis facte sub conditione vel in diē inspicit tps euentus cōditionis vt dicit l.si rē mea.r ibi gl.r doc.j.e.facit tex.in.§.q2 vero bactenus.in auth.de nup.colla.iiij.sicut in simili testator apponēdo cōditionē nō vult q̄ inspiciat tēpus cōditi testamenti,sed futurū ꝑm Bart. in.l.cetera.§.j.ad fi.ff.de leg.j.r in.l.si alienū.§.in extraneis circa fi.ff.de hered.inst.r facit bene tex.in l.eū qui post.cū gl. ff.de cōd.r demō.r sic videas q̄ salvatio gl.multipliciter redditur falsa:ista tamē prima lect.gl.defendit dupliciter. ꝓprimo q̄ desinit esse debitor civiliter tm̄. Secō q̄ desīt esse debitor in effectu q2 desīt esse solvēdo cum inanis sit actio quam inopia debitoris excludit.l.nā his.ff.de dolo.c.olim.vobis.ō rest.spo.* Ex prima solutiōe no.multū Bar.q̄ ista cōditio si desierit esse debitor.verificatur si desinat solū esse civiliter debitor remanente tamen naturaliter tm̄ quātis ergo cōditiones debeāt impleri ꝓprie r stricte.l.qui heredi r.l. Meuiꝰ ff.de cōdi.r demō. Ista cōditio si debitor esse desierit ad hoc vt ꝓprie dicat impleri nō requirit q̄ omnino desinat debitū r naturaliter r civiliter:obligatio sufficit q̄ tollatur civilis q̄nis naturalis remaneat:r sic ille q̄ remanet naturaliter tamē obligatꝰ dz ꝓprie r stricte desinere esse debitor. Et hz. Bart. ꝑ isto no.nihil alleget tu potes allegare tex.no.hz vulgatum in l.fideiussor obligari.§.fideiuss.in versi.ꝓprie .r in verb. per abusionē.ff.de fideiuss.vbi ō tad literam text.q̄ ille q̄ est debitor naturaliter tm̄ est imprōprie.r per abusione debitor in ꝑditionibus verba debēt ꝓprie capi. Confirmatur q2 ille dz ꝓprie debitor a quo inuito potest exto2 queri.l.debitor intelligit.ff.d ver.sig.hz q̄ remanet naturaliter tm̄ debitor: tunc naturalis sola non est potens ad agēdum nec ab eo pōt exto2 queri:q2 obstat exceptio. Ad idē tex.not.i.l.ii is cui.§. fauius.ff.de solut.vbi mria fauorabili testato2 mādat satisfieri oibus debitoribus suis non venit ille cui est obligatus naturaliter tantū:quāuis ergo remanet obligatus naturalit dz imprōprie r abusiue debitor:ergo Bart.bñ dixit si debitor esse desierit si desinit esse debitor civiliter,licet remaneat naturaliter obligatus dz ꝓprie desinere esse debitor r abusiue dicetur debitor. Sz aduerte q2 gl.r Bar.ꝑsupponūt q̄ in istis tex.,pmissor ꝓmiserit fideiussorio nomine,r ita etiā tenet Ang.r isto mō iste tex.qñ dicit cū debitor esse desierit non pōt stare prōprie quando ipso iure desinit in totum esse debitor:r sic naturaliter r civiliter:puta per solutionē vel acceptilationē.sed intelligitur quādo desinit esse debitor taliter q̄ obligatio fideiussoria pōt stare,puta qñ desinit esse debitor civiliter r remanet naturaliter debitor cui naturali potest accedere fideiussor.l.fideiussor obligari.ff.de fideiuss.vel desinit esse debitor in effectu:q2 desinit esse solvēdo.Tn Barto. vult q̄ qñ desinit civiliter tm̄ esse debitor quod verba text. stent stricte r ꝓprie.r ꝓpter istud fecit Bart.multū notare. Ut statim dixi.§.ista lectura procederet si cōstaret q̄ in hoc tex.iste promissor ꝓmisisset fideiussorio nōie:tūc tex.deberet intelligi in casu possibili ne vitiet fideiussio per regulā.l.quoties.r l.si ita stipulatus.§.chrysogonus.j.e.sed cū in isto tex. stipulatio sit facta simpliciter sine nōie fideiussoris prō certo tex.debet plane intelligi q̄ iste ꝓmisit vt principalis debitor r nō vt fideiussor sicut si ꝓmisisset sub q̄uis alia conditione vt dicit litera:r tūc verba litere ꝓcedunt ꝓprie r clare sine istis subauditoribꝰ Bar.r Ja.de Are.ita gnaliter tenet do.Lhristo.de castel.quē sequit Raph.Lu.hz de eo non faciat mentionem.idē hz Jmo.Pau.de ca.Lud.Ale.r Are.r do.Pet. de bexu.hic. Istū intellectū etiam tradit Bal.hic, qui intelligit qd in isto tex.,pmissor r eius obligatio sit per se stans r sic si expressor r nō fideiussor de quo dixi;in.l.v.§.satisfacceptio. 3.co. Punctus est videre prō intellectu necessario istius tex. an iste tex.loquatur in fideiussore,an in eo qui ꝓmisit vt principalis,videtis q̄ cōis opinio omniū est contra gl.r Bart.qd iste exprōmissor ꝓmisit vt principalis,r nō vt fideiussor.r verba litere clare ꝓcedunt. Ista opi.cōfirmat Ale.q2 i dubio vr q̄s se obligare suo nōie r nō fideiussorio.tex.est in.l.r magis.ff.de sol.l. Papinianus.ff.mand.eandem opi.cōfirmat Are.alio medio:q2 qui ꝓmittit sub conditione quatenus a principali debitore exigi nō possit:iste nō dz fideiussor.sed est quedam alia species obligationis per se stans.alle.tex.in.l. pe.ff.de fideiusso.tut.r in.l.fi.in ꝓin.ff.si cer.pe.r in.l.decē. j.eo.Eandē opi.confirmat Bexu.alio fundamento:q2 qñ qs apponit pactum vel conditionem contra naturam fideiussionis apparet quod ꝓmittit eo animo vt ut principalis debitor r nō fideiussor,ꝑ regulā.l.quoties.j.eo.sed in isto tex.iste vult esse obligatus liberato principali qō est contra naturā fideiussionis.l.in oibus.ff.de sol.ergo iste in tex.nostro ꝓmisit vt principalis non vt fideiussor. Licet omnes teneant hz gl.r Bar.puto qō disputative optime possit defendi opinio Bar. ad istum tex.quod hic iste ꝓmisit fideiussorio nōie r non vt principalis. Probo per vnum fundamentū per qō tollūtur oia superius adducta.nā in isto tex.tu ꝓmisisti mihi illud q̄ titius mihi dz:certe dico quod diceris esse fideiussor. Nam regulam habemus qō qñ pecunia pervenit ad alium in dubio ꝓmittens vr promittere vt fideiussor.gl.est no.r ozdi. in.l.sed Julianus.§.item si duos.in glo.magna circa mediū. ff.ad Maced.r gl.no.in.l.vir vxor.i.§.fi.in gl.magna ad fin. ff.ad Velleia.que gl.no.allegatur quod quando duo se obligant in solidū ille ad quē pecunia pervenit tenetur vt fideiussor non vt principalis.ponit Pau.de cast.in rub.C.vt nemo inui.facit.l.si non singuli.C.si cer.pe.r per hoc fundamētum videntur tolli allegata in oppositū.nec tex.in l.vbi aūt.§.qui vero refragatur:q2 imo facit prō hac parte. Ité non facit regula.l.quoties.q2 fateor q̄ stipulatio aliquo mō valeret sed hic valet si principalis debitor desinat esse solvēdo vel desīt esse civiliter obligatus. Ité nō obstant tex.allegati ꝑ Aret.in contrariū q2 ter.per eū allegati non dicunt qō ille interuenerit vt fideiussor.r dato qō illi ter.hoc dicerent: loquuntur q̄n promittit limitative:puta promitto ad qō talis non dederit. Ad fundamentum Bexu.potestis rndere per illud quod voluit Ja.de Are.r Barto.quod verba debent intelligi ꝑm naturam

turā contractus super quo interponunt, vt hic per Bart. ita
videt disputādo posse defendi opi. gl. ꝛ Bar. lꝫ oēs sint ad op
positū vltra alios, vt nihil intactū circa tex. relinquat, aduer
te inquātū Bar. ꝛ scribētes saluant primum intellectū gl. ꝙ
tex. in ver. esse desierit, intelligat per prescriptionē p q̃ tol-
litur ciuilis obligatio remanente naturali istud posset ꝓcede
re habito respectu legū codicis, sꝫ istud nō cōgruit ad legē no
strā: q2 de iure ffoꝛū prescriptio, xxx. anno. nō erat cognita p
quā tollitur ciuilis remanēte naturali obligatiōe. gl. est i l. q
occidit. §. j. ff. ad le. aq. gl. i l. Jul. ff. q ex cau. ma. gl. ꝛ Barto.
in l. in omnib⁹. ff. de diuer. ꝛ tēp. prescrip. ꝛ in specie istud fa
tetur Bar. me. in l. fi. §. j. ad fi. ff. rē ra. ha. ꝛ p ista remanet vt
puto perfecte expedita. j. lec. gl. ❡ Circa scdā lecturā gl. quā
Bar. soluat allegando l. legaui, vbi est gl. fi. ff. de li. leg. adde
melius facere tex. in l. si sic. §. j. in fi. ꝛ in l. apud Julia. §. idem
Julianus. ff. de lega. j. ꝛ cū Bar. tenent Ang. ꝛ Lud. ro. ꝛ do.
Alex. hic ꝯrīū ꝛ forte melius tenēt Jmo. ꝛ plenius Raph. cu.
ꝛ Are. hic q2. d. l. legaui. i qua se fundat Bar. procedit qñ qs
legat illud quod tertius sibi vere debet, tūc ipsam obligatio
nē vr̄ legare vel promittere, sꝫ in isto tex. cōfertur promissio
in tēpus in quo ille desinit esse debitoꝛ, ꝛ tunc ipsa res q̃ de-
bebatur censetur ꝓmitti, iō ipsa obligatio: q2 ipsa obligatio
est pene inutilis intelligendo vt facit Bar. pro hoc etiā alle
gat Raph. cu. tex. in l. qui duos. §. fi. ff. de le. ij. qui text. parū
facit: q2 loquit in diuerso casu qñ testatoꝛ legat duobus inso
lidū ꝙ a reo debet: hic qñ vni tm̄ legatur. ad idē alle. Raph.
cu. tex. in l. si sic. §. sed melius allegasset in ver. proinde. ibi eē
eīn debitoꝛ dꝫ. Nisi dicas, quod etiā hic sit debitoꝛ naturali
ter ꝛ ciuiliter lꝫ nō sit soluēdo vt intelligit Bar. quo casu pos
set deuenire ad pinguioꝛē foꝛtunā. l. iij. ff. de cess. bon. c. odo-
3 ardus. extra de sol. vel qñ esset naturaliter tm̄ debitoꝛ † q2 so
la naturalis potest cedi. vt est tex. singu. in l. si eius. ff. ad tre-
bel. Jtē naturalis est potens ad cōpensandū. l. etiā ꝛ l. quecū
que. cum gl. ff. de compen. quāuis, vt dicit Are. verisimiliter
partes non cogitarunt de tali casu,

lex xxj.

1 ❡ Falsa causa de preterito non vitiat stipulationē sicut nec legatum.
2 Quando proponuntur due questiones potest ordine prepo stero prius responderi secunde questioni.
3 Si mutuaui tibi decē postea reperitur ꝙ per stipulationē ꝓ misisti mihi ex cā mutui intelligitur de iisdem decē etiam si ex interuallo interposita fuerit stipulatio.
4 Actio cōpetens ad dotē datam nō nouatur per stipulationē sequentem in qua est duplicata summa dotis precedētis.
5 Per secundam stipulationē cōtinentem in duplo pl⁹ quam prima non videtur nouari precedens obligatio.
6 An valeat argumentum de vltimis voluntatibus ad contra ctus, ꝛ econtra.
7 Quādo legatū ex causa dotis est factū a personis inter quas cadi naturalis affectio, ꝛ charitas legandi ꝛ dotandi, tunc fal sa causa non vitiat legatum.
8 Factum tempoꝛe prohibito si conferatur in tempus non pro hibitum an debeat valere.
9 Promissio dotis nō recepte, vel confessio facta cōstituta ma trimonio animo donādi inter cōiuges inequales, an valeat. ꝫ
10 Donatio remuneratoꝛia valet ꝛ tenet constāte matrimonio.
11 Maritus non nobilitatur propter nobilitatem vxoꝛis.
12 Non est verissimile ꝙ quis velit obligari duplici obligatiōe.

Si diuortio. Falsa cā d̄ preterito sciēt emissa nō vitiat stipulatio nē sicut nec legatū. h. d. ꝛ est no. ꝛ sing. l. ꝺm Bal. sꝫ iste tex. cū difficultate saluatur ab obiectis, vt j. pa tebit. Diuide istā l. in quinq; partes: Jn pria opponitur vna qō. Jn scda alia. Jtē tertia ordine ꝑpostero rñdet scde qōni. Jn quarta rūdet prime. Jn quīta illa vltima rñsio cōproba tur per simile. scda ibi, vel q̃ cētū. tertia ibi proculus ait, quar ta ibi. dicēdum, itaque quinta ꝛ vltima est ibi, sicuti cūm filie.
1 ❡ † Noto prio [a] ꝙ falsa causa de preterito non vitiat stipula
8 tionē sicut nec legatū. Limita verū in ꝓmissoꝛe sciētie cāꝫ eē falsam, nā tūc valet sec⁹ in errāte vel ignoꝛāte. l. pe. §. mulier. ff. sol. ma. allegata in gl. pe. Scdo limita qñ ex falsa cā defice rent substantialia ꝯtractus, puta ꝑtiū in emptiōe. l. si qs fun
8 dū. ff. de ꝯhē. emp. de quo tex. stati dicā post Barto. ❡ † Scdo no. hic eē tex. ꝓ eo ꝙ volūt canoniste. Ant. de Bu. d. Car. flo. in c. pastoꝛalis. §. j. de rescri. ꝙ qñ ꝓponūt due qōnes p̄t oꝛdi ne prepostero prius rñderi scde qōni, deinde prime. Ex quo notatur modus rñdēdi argumētis, sp̄e rñdendo bonū est inci pere a scdo argumēto qñ ex rñsione secundi queritur resolu tio primi. ꝛ ita ego sp̄e facio in disputando ꝛ in consulendo.

3 ❡ † Tertio per istū tex. decidit no. Bar. vbi bene enucleauit
medulā huius tex. in l. triticū. j. eod. ꝙ si mutuaui tibi decē:
postea reperitur ꝙ per stipulationē ꝓmisisti mihi ex cā mutui
intelligit de eisdē decē etiā si stipulatio fuerit interposita ex
interuallo, ꝛ etiā si quātitas cōprehensa in stipulatione sit ma
ioꝛ vel minoꝛ. ita dt esse tex. no. hic. ❡ Quarto diligēter pon
dero tex. ibi cētū tm̄ in obligatiōe venire. hic singulariter ꝓ
bari ꝙ ex stipulatione secunda pōt agi ad illa cētū que sunt vl
trā dotē, nō aūt ad alia centū q̃ debebāt ex veteri obligatione
dotis, ꝛ consequenter est tex. ꝙ vtraq; cētū nō possunt peti ex
stipulatione scda, ꝛ ibi Bar. ꝛ cōiter oēs in j. q. ex gl. volūt op
positū, ꝛ tenēt ꝙ in isto tex. nō solū illa cētū que fuerunt extra
ꝛ vltra dotē pn̄t peti actiōe ex stipulatu sed etiā alia cētū i do
tem data similiter peti possunt actione ex stipulatu, eo q2 nō
dꝫ in hoc tex. sumi arg. a ꝯrio sensu. Sꝫ certe pōt cātare Bar.
quantū velit taxatiua tm̄, in isto tex. posita absq; eo ꝙ sumat
argumētū a ꝯrio sensu expresse ꝛ ad literā excludit quod ad
alia cētū que erant in dote nō possunt peti ex secunda stipula
tione sed actione de dote, ꝛ sic est hic tex. ineuitabilis contra
Bar. ꝛ seq. dicā. j. in loco suo. ❡ Quinto no. tex. ibi alia cētū
4 actiōe de dote deberi, ꝙ † actio cōpetens ad dotē datā nō no
uatur per stipulationē sequentē in qua est duplicata summa
5 dotis ꝑcedētis, ꝛ ꝯsequēter hic est tex. ꝙ † per scdā stipulatio
nē cōtinentē in duplo plus quā prima nō vr̄ nouari precedēs
obligatio ꝯ regulā. l. qui vsumfructū. ꝛ l. scire debem⁹. in pri.
6 j. eo. ꝛ que ratio huius dicam. j. ꝺm Bar. ❡ † Sexto no. [b]. ex
ver. fi. sicuti cū filie ꝛc. tex. arguentē de vltimis voluntati b⁹
ad cōtractus. Sed aduerte q2 istud argumentū iurisconsul-
ti, ꝛ ista argumentatio nō videtur esse bona q2 iurisconsultus
hic arguit de magis fauoꝛabili ad min⁹ fauorabile, nā planū
est ꝙ vltime voluntates fauorabilioꝛes sunt quā ꝯctus, ꝛ ꝙ
in vltimis voluntatibus sit benignioꝛ interpretatio q̃ in ꝯcti
bus in l. in testamētis. ff. de reg. iur. c. cum dilecti. d̄ doñ. pre
sertim in stipulatione que est stricti iuris ꝛ stricte intelligēda. a
l. quicquid astringende. j. e. vñ nō procedit argumētū a maio
ri ad minus affirmatiue gl. in c. cū in cūctis. de elec. facit aūt
multo magis. C. de sacrosanc. eccle. posset ad hoc argumentū
rñderi, qñ est eadē ratio ꝓcedit argumentū de vltimis volun
tatibus ad ꝯctus. hic est eadē ratio, ergo ꝛc. sed nō est verum.
dicā. j. ꝛ ideo als legendo. l. que de legato. de leg. j. ostendi per
infinitos tex. ꝙ neutrū est bonū argumentū ꝛ dixi ibi me ad
mirari ꝙ tex. posuerit istam argumentationē ꝛ si contingat
me iterum legere, illam legem que de legato is q̃ ibi dixi mul b
ta alia reddā: sed pro nunc sustinendo Pōponiū volo ꝙ dica
mus ꝙ iurisconsultus arguat d̄ ꝯctibus ad vltimas volunta
7 tes ꝙ iō sit q2 eadē sit ratio. ❡ † Septimo pondera q̃ etiā iste
tex. in fi. loquitur quādo legatū ex causa dotis fiebat a perso
nis inter quas cadit naturalis affectio ꝛ charitas legādi ꝛ do
tādi, qñ frater soroꝛi pater filie filius matri tūc falsa causa nō
vitiat, q2 operatur charitas ꝛ coniunctio sanguinis. qūo er-
go iurisconsultus adducit ista similia: q2 istud simile nō con
gruit vllomodo ad principalē decisionē tex. inter maritum ꝛ
vxoꝛē facto diuoꝛtio ꝙ solet fieri ex odio ꝛ rancoꝛe ꝛ dissentio
nibus, sustinendo, ꝛ defendendo tex. responde ꝙ iste tex. in c
fi. subiūgit, vel alij cuilibet ꝛ sic loquitur etiā vbi nō caderet
illa charitas sanguinis: vt pꝫ ex illa vniuersali: vel alij cuili-
bet, ꝛ sic etiā si penitus sit extraneus vel maritus quondā v-
roꝛi, in prin. enim tex. ibi loquitur qñ mulier stipulatur facto
diuoꝛtio ꝛ maritus ex certa sciētia promittit dotē quā nō re
ceperat, vel promittit duplo maioꝛē certe isto modo maritus
ꝓmittendo nō exercet actū rācoꝛis vel odij sed presumitur fa
cere ob bonoꝛē matrimonij bene transacti: scdꝫ Bal. in l. ge-
neraliter. in iiij. col. C. de non nume. pecu. vbi ad hoc allegat
istū tex. ꝛ declarat in isto vltimo. ꝛ ita vt puto habes bñ enu-
c cleatū istū tex ante gl. [c] Bar. foꝛmat duas oppositiōes. Pri
ma est. de. l. si quis fundū. ff. de ꝯhen. emp. ꝛ responde dupli
citer vt hic per eū. Pro prima responsione que fuit antiquo-
rū. Jac. de are. ꝛ Cy. adde facere, q2 qñ deficit substantia cōtra
ctus: facit vt actus deficiēs in substātialibus sit ipso iure nul
lus. l. cū precatoꝛio, la. j. ff. de preca. c. fi. de cōdi. apposi. no.
per Bar. ꝛ alios in l. vbi ita donatur. ff. de dona. cau. moꝛ. vñ
alibi dicit gl. singu. in c. nō putamus in verbo officiali, de cō
suetu. in vj. ꝙ est capitulū ꝺm ꝙ cōsuetudo nō pōt disponere
actū valere si in eo deficiant substantialia contractus, ꝛ not.
illā gl. vltra Bar. tu potes tertio modo respondere quod in
dicta l. si quis fundū. fuit erroꝛ: ideo vitiat sicut in l. penul. §.
mulier. ff. soluto matrimo. allegata in gl. Sed iste text. loquit
quando scienter fit promissio alias nihil valeret. posses repli
care quid si in l. si quis fundū. ille sciret: tunc respondendo re
curro ad primam solutionem. §. datam. ❡ Circa secundam

a No. primo. an ꝛ qñ falsa cā vitiet actū vide per Fe. in c. ꝙ super his in pri. j. ꝛ ij. co. d̄ fide instru.

b ❡ Sexto no. Vide omnino eundē au thoꝛē in l. q̃ de legato. de le. j. vbi affir matiue ꝛ ne- gatiue ponit regulā ꝛ exa minat.

c ❡ Ante glo. Vide Pau. de ca. ꝛ Ale. in l. cū quid. ff. si cer. pet.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

a ¶Jngl.j.circa iſtā gl.i v. ſec⁹ ſi cōſtāte mr̄imo.Are. hic poſt doc. per eum relatos facit vnā bonam diſtinctionē ſecūdū quā dt ſe cōſuluiſſe.ꝛē verū i ꝯſi. lxxxvj.i ci.diligēter ꝯſideratis.vid hic ꝛ ibi p eū. ꝛaduerte etiā ad vnū, ꝙ cōfeſſio fcta cōſtāte mr̄imo i ꝗ marit⁹ iurat ſe habuiſſe ab vxore ē ſuſpecta ꝛ nō vꝫ.ita dt io.ā. i addi.ſpe.ſu pō.reſcripta. ꝛ Cy.i l.j.C.d ſac.ſanc.ec. ꝛ Bar.in l.cuꝫ qs decedēs i §.titia.ff.d lega.iij.an aūt dona.iter vi. ꝛ vxor iurata valeat plene diſputat Jo. d imo.in c.cū cōtigat.char. añpe.de iure iur.ꝛ tādē vr̄ ꝯcludere ꝙ ſic ꝗſit rō diuerſitatis, vid pulchre per An. corſe in repe. ru. de iureiu. i xxv.priuilegio iuramēti.

b ¶Vel ficta. Vid p Alex. cōſi.xxxvj.in ci.viſo.j.ij.vo. ꝛ ꝯſ.xlv.inci. habita ꝯſideratione in v. vo.p Fe.i c.ſi cautio de fid. iſtr.ang.i cō. cvj.inci ꝗdaꝫ mulier donauit in fi.

c ¶Sed certe dicat Bal.d iſta pulchra ꝗſtiōe, qñ vir ignobilis accipet nobileꝫ vid Fe.i.c. ſuper eo.dteſt.cui poſſet addi vnū ꝙ ipſe nō dt ꝙ iſto caſu mulier ñ erit pͥuilegiata p dote ꝯfeſſata ꝯſuluit ang.i ꝯſ. clxxxviij.i ci.pmitto ad euidētiā.adſi. in añpe.colū.

oppoſitionē Bar.ꝙ ſequēs ſtipulatio eſt q̄ continet in duplo plus quā prima de dote ergo dꝫ eā nouare reſpōdet Bar.ꝙ i hoc tex.ſcd̄a ſtipulatio fuit facta animo nō nouādi ꝛ ſic i hoc tex. fuit expſſe actū ꝙ ſcd̄a ſtipulatio nō nouaret ſeqtur Joā. de imo. hic,ſꝫ iſta ſolutio euidēter diuinat ad hūc tex.ideo eā reijcio,itē cū iſte tex.loquat̃ ſimpliciter cōſequēter in caſu dubio.ꝛ regulā habem⁹ ꝙ in dubio ſtipulatio cōſequēs que cōtinet plus renouat precedētē,l.ſcire debem⁹ in prin.ꝛ ibi gl. in ver.mixta.ꝛ in l.q vſumfructū.§.e.Bal.in l.pe.ff.de pre. ſtip.reiecta ſol.Bar. Are.hic multū ſe inuoluit circa iſtud ꝯriū ꝙ reputat difficile,varias etiā ſolutiones Refert Al.hic. plurib⁹ omiſſis,vera ꝛ plena ſolutio ꝛ ꝙ i hoc tex. pͥma actio de dote erat diuerſi generis ꝛ forme a ſcd̄a ſtipulatione:nam erat bonefidei ꝛ hꝫ multa priuilegia ptꝫ in l.ij.§.j.ff.d priuil. credi.ꝛ in l.aſſiduis.C.qpo.pig.ha.io nō nouat̃ per ſcd̄aꝫ ſtipulationē.rō qꝛ nō intereſt ſtipulatoris ꝙ nouet̃ prima actio de dote,imo pateret̃ dānum qꝛ pderet priuilegia dotis q̄ non haberet ſecūda ſtipulatio.l.aliā.cū ibi no.ff.d re noua. iſta eſt bona ſolutio ex mēte. Ray.ꝛ Raph.cu.hic,ꝛ iſtā teneo alijs reiectis cōfirmat̃ qꝛ ſtipulatio ſequēs qñ ꝯtinet plus re quā prima,io nouat qꝛ vtile eſt ſtipulari.ita loquūtur iure pallegata ergo ceſſāte rōne illorū iuriū ꝙ nō eſſet vtile ſtipulari,ſꝫ dānū tūc non nouat caſus eſt hic.¶Lapio gl. in verbo ſi diuortio qꝫ diuide in tres partes principales.Jn prima tacite qōni rñdet vno mō ſꝫ Azo.in ſcd̄a ponit alia opin.Jn tertia ꝯ illā opponit,ꝛ nō ſoluit.ſcd̄a ibi ꝛ dic ꝙ etiā cōſtāte,tertia ibi,
8 ſed argumentū ꝯ ſ.eo.¶†Jn glo.j.ᵃad fi.tene primā opi.gl.
a nec eſt verū ꝙ iſta ſtipulatio debeat valere:eo qꝛ conferantur in tempus quo valere poſſet.ex quo enim fit conſtante matrimonio ꝛ ſic tēpore phibito,ergo nō dꝫ valere ꝗuis eius executio conferatur in tempus ſoluti matrimonij,per l.in tēpus. ff.de here. inſti.c.de vxore.d ſepul.ꝛ ibi Abb.no.ꝛ Bart. in l. ꝙ ſponſe.C.de dona.ante nup.nec aliquid facit in tex. in l. §.fi.cū l.ſeq.allegata in gloſ.ibi.in donatione cauſa mortis effectus ꝛ validitas conferuntur in tēpus mortis:merito valēt ſꝫ in queſtione noſtra promiſſio fit in pͥſenti, nec confertur in futurū ꝗuis executio conferatur ſoluto mr̄imo,bene eſt verū ꝙ promiſſio dotis facta animo donādi cōſtante matrimonio confirmatur morte ipſius mariti premorientis.tex eſt cū gl.i d.l.ꝙ de ſuo.ꝛ tex.in l.antepe.C.de do.inter.vi.ꝛ vxo.ꝛ ſi diceretur ꝙ donatio inter virū ꝛ vxo.facta ſimplici promiſſione nō confirmatur morte.l.papinianus.ff.de do.inter vi.ꝛ v-
b xo.eſt verū qñ nō interuenit traditio vera vel ficta ᵇſed ſi promiſſio cū cōfeſſione dotis recepte confirmatur morte.gl. eſt i l.ꝙ de ſuo.C.de do.cau.nō nume.Bar.in d.l.papinianus.qꝛ p talē confeſſionē fingitur mulier accepiſſe dotē.arg. l.iij.§. ſciēdū.ff.de do.inter virū ꝛ l.iij.§.j.ff.de iure do.ꝛ ad hoc ſin. Pau.de ca.in l.j.§.ſi vir.ff.de acqui.poſ.Bal.in l.j.C.d do. ante nup.ꝛ in l.ij.§.creditū.ff.ſi cer.pe.ſubdit Bar.idē eſſe ſi promiſſio dotis nō recepte fieret ante matrimoniū ñ valeret per.l.j.C.de dona.ante nup.qꝛ ex quo fit ſub nomine dotis, neceſſario confertur in tempus matrimonij.l.j.C.d dote cau. nō nu.vñ maritus poſſet qñcunqꝫ reuocare.l.ij.C.d do. cau. nō nu.ſicut poteſt reuocare quācunqꝫ donationē factam pre
9 texta matrimonij.l.a marito.C.de do.iter vir.ꝛ vxo. †Querit Bar.de pulchra qōne ſi promiſſio dotis nō recepte vel cōfeſſio ſi cōſtante matrimonio aīo donandi inter coniuges inequales,valeat,necne,qñ vilis aut ignobilis acciperet mulierē:valde nobilem in vxorē vel qñ acciperet iuuenculam in vxo
10 rē nunquid valeat necne cōcludit Bar.ꝙ ſic† qꝛ eſt donatio remuneratoria que cōſtāte matrimonio vꝫ ꝛ tꝫ per l.ꝙ aūt.§. ſi vir ꝛ vxor.ff.de don.inter virū ꝛ vxo.cui adde Bal.ꝛ alios i l.ſi pater puelle per illū tex.C.de inoffi.teſta.videas tñ text. no.in l.que iam nupte.ff.de dona.inter vir.ꝛ vxo.de cuius intellectu dixi in illa l.ſi pater puelle.cū iſta deciſiōe Bar.trāſeunt Jmo.Raph.cu.ꝛ do.Alex.hic Pau.de ca.ꝛ Aret. nihil dicūt.ꝯriā opi.tꝫ Lud.ro.hic:qꝛ ex quo poteſt capi alia preſumptio ꝗꝫ remuneratorie donationis:illa dꝫ capi.l.ſi cū aurum.ff.de ſol.ſed hec ſtipulatio vel confeſſio poteſt preſumi facta vel ſpe future numerationis,vel ꝙ iſte tegat verecundiam ſuā,qꝛ accipit vxorem ſine dote.cōtra Bart. fortius tꝫ Moder.peruſini hic:quos referūt alibi moder.Senē.in l.j.in v. char.ff.ſol.ma.ꝛ lꝫ nō dicāt in ſpecie,ita late tenuit.d. Bal. nouell⁹ de Peru.in tractatu de dote,in x.pte in vj. column. ꝛ ſeq.vbi dt ꝙ in pūcto iuris, ꝛ in via diſputationis realiter poteſt teneri contrariū.pro iſta opi.cōtra Bar.mouētur per duo fundamenta que vidētur multū ſtringere,Primo qꝛ nō
11 eſt verum preſuppoſitū Bar.ꝙ†propter nobilitatē vxoris maritus nobilitetur,ſed bene ꝯ tex.eſt in l.femine.ff. de ſenato.ꝛ in l.mulieres.C.de dignita.li.xij.niſi dixerimus ſꝫm eos ꝙ ex quo vxor dicitur eſſe famula mariti ñ tñ ſerua iuxta.l.aſſiduis.C.qui po.in pig.habe.tex.in c.hec imago.ꝛ ibi clari⁹ gl.xxxiij.q.vñ verecūdū eēt ꝙ aliqs ſeruiat inferiori ſe ꝛ ignobili.ita no.Bal.in l.j.per illū tex.C. de ſenatuſconſul. clau. ꝛ ex hoc ſuſtinet̃ donatio quaſi huius remuneratoria. Scd̄o ꝯ Bar.allegant fortē tex.in quo iacet punctus in l.iij.§.videamus.ff.de dona.inter vir.ꝛ vxo.qꝛ ibi tex.vult valere donationem inter libertinū ꝛ filiā ſenatoris,qꝛ inter eos mr̄imoniū nō valebat:ergo ſi matrimoniū valuiſſet, illa donatio fuiſſet nulla,ꝛ tamen erat facta inter perſonas multum inequales. Ad idē ꝛ tertio vr̄ eſſe bonus tex.in l.ꝛ ideo.§.fi.ff.eo.tit. de dona.inter vi.ꝛ vxo.vbi nō vꝫ donatio facta conſtante matrimonio inter patronū ꝛ eius libertā quā accepit in vxorem, ꝛ tñ ibi eſt euidens inequalitas perſonarum, ꝛ tamen donatio inter eos facta nō valet,neqꝫ tꝫ:ergo cōtra Bar.tenēdo iſtam partē nō obſtat tex.in quo eſt totū fundamentum Bar.in d.l. ꝙ aūt.§.ſi vir ꝛ vxor vbi donatio remuneratoria inter coniuges,vꝫ ꝛ tꝫ:qꝛ reſpondet prefati peruſini quod loquitur de remuneratione afferente cōmodum burſale ſeu pecuniariū.vir autē ignobilis nihil conſequitur ab vxore nobili.d.l. mulieres.C.de dignita.lib.xij,qꝛ per hoc ꝙ vilis ꝛ ruſticus capiat nobilē non nobilitatur,firmat Bar.in l,fi.C.de ver.ſign. Vñ potius procederet eꝯ qñ mulier vilis daretur vero nobili qꝛ ipſa bñ nobilitatur ab ipſo viro:ſtrīge fortius iſtā ſol.qꝛ vltra ꝙ tex.in d.§.ſi vir ꝛ vxor.loquatur in remuneratiōe ex cā afferente cōmodum burſale,dico ꝙ qñ maritus vilis accipit nobilem vxorem nedum non habet commodum pecuniariū, imo ne aliud commodum honoris,qꝛ non nobilitatur ab ea, imo vt docet experientia rerum magiſtra.c.cum ſit d ele. in vj.qñ vnus ſenex capit iuuenē nō pcipit vtilitatē imo tormētum,ꝛ vilis nobilem, qꝛ volet ꝙ ſibi ſeruiat ꝛ ſit ſubiectus,io qūo dꝫ remunerare ꝛ ſi dicatur remuneratoria. Adde vltra ſcribentes hic ꝙ etiā ꝯ Bar.tenuit Bal.in c.ſi cautio.in j.co. de fi.inſtru.vbi tꝫ ꝙ imo talis confeſſio aut promiſſio dicitur ſimulata ꝛ ſic nulla quando plebius accipit nobilem in vxorē vel qñ ſenex puellā prout dicit ibi Bal.feciſſe do.Anto de ſclafanatis ꝛ tunc exceptio ſimulationis perpetuo poteſt opponi, qꝛ nunqꝫ fuit animus obligandi ſe.ita dicit eſſe gloſſ.in d.l.ſi voluntate.ita etiā tꝫ Bal.in c.ſuper el.ij. de teſt.ꝛ Bal.
c poſt.Cy.in d.l.ſi volūtate. C.de do.p ſed certe dicat Bal.ᶜqcquid velit i dubio data inequalitate dꝫ preſumi.pmiſſio aut ꝯfeſſio facta aīo remunerādi:qꝛ lꝫ als in dubio nō preſumat̃ donatio.l.cū de indebito,ff.de proba.ꝛ poti⁹ dꝫ preſumi ſtultitia ꝙ donatio,Bal.in l.generali.C.de ñ nu.pec.tñ donatio remuneratoria dꝫ preſumi.l.ſi vero nō.§.idē papinianus,ff. man.clare vult Bal.in l.j.C.de don.ante nup. ꝛ Alex.hic:in fi.adde etiā ꝙ Are.nō hic,qꝛ hic nec verbū quidē, ſed in d.c. ſup eo.el.ij.de teſti.pro habenda veritate facit duos articulos.Prim⁹ ē vtrū marit⁹ ignobilis aut ſenex qñ cōfitetur vel ſtipuletur,videat̃ confiteri dotē aīo donandi.Scd̄o poſito ꝙ ſic ꝙ cenſeatur promittere vel cōfiteri animo donandi an talis donatio tāqꝫ remuneratoria valeat,ꝛ teneat.¶Circa primū dt aduertendū ꝙ lꝫ Bar.aliter ſentiat,ꝛ male verū eſt lꝫ maritus ignobilis accipit nobilem in vxorē quod lꝫ ñ ſpectet dotē ſibi numerari a tali muliere nobili per hoc nō ſequitur ꝙ cēſeatur ſibi conſtituere dotē de proprio:qꝛ ex vno actu reſultaret duplex onus.Primū habere vxorē ſine dote ꝛ obligari ad eā alendā.Scd̄o qꝛ ei vlterius obliget̃ ad reſtituēdā
12 dotē quā nō habuit† vnde nō eſt veriſſimile ꝙ quis velit obligari duplici obligatione.l.titia.§.qui in vita.ꝛ ibi no.ff.d le: ij.ꝛ hāc dt eſſe fortiſſimā ꝛ naturalē,ꝛ ſic in hoc ſequit̃ opi.Cy. Bal.ꝛ Sal.in d.l.ſi voluntate cōtra opi.Bar.ſed iſta rō mihi nō obſtat,qꝛ vnū venit in neceſſariam conſequentiam alterius ex quo maritus ſenex cōfitetur ex cauſa donationis animo dotādi nobilē,certe vult ſibi cōſtituere dotē d ſuo ꝛ eā ale
13 re de ſuo.l.fi.C.ad velleia.¶†Circa ſecundū poſito ꝙ talis confeſſio ſeu pmiſſio cenſeatur facta animo donādi an valeat irreuocabiliter.Primo dt videri ꝙ tex.in q̊ ſe fundat Bart. nihil faciat,qꝛ pcedit in donatione remuneratoria:ex qua puenit aliquid ineſtimabile:ſed hic per argumentū nobilitatis vel domus videtur cadere intereſſe eſtimabile: vt colligitur in l.naturalis.in fi.cū ibi no.ff.de preſcrip.verbis .ꝛ in l.plane.in fi.de leg.j.facit.l.ſi proprijs.C.de don.inter virū ꝛ vxo. vbi iſta ponuntur vt diuerſa aliquē factū locupletiorē vel ei⁹ accreuiſſe honorē vel dignitatem,hoc nō obſtāte.in hoc ſecūdo tenet opi.Bar.per tex.in l.ꝙ adipiſcēde.cū duab⁹ ll. ſeq. ff.de dona.inter virum ꝛ vxo.iuncta l.ſi ſponſus.§.conceſſa. eo.tit.vbi,dicit tex.ꝙ donatio inter virum ꝛ vxorem nō dicit̃ eſſe probibita niſi quando ille qui donatur efficitur locupletior ꝛ tamē antequā fieret.d.l.cum adipiſcende.cum l.ſeq. ꝛ

ſeq.non

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

seq.nō poterat vxor donare marito pro honore vel dignitate acqrēda,ergo apparet φ ex augmēto dignitatis vel honoris quis efficit locupletior,ʒ aduerte q2 illi tex.pbāt oppositum. ī tex.i ibi permittūt φ vxor possit donare marito ɔstāte matrimonio pro consequēda dignitate, ergo sequitur cōtrariū eius φ dt Are.φ ex augmēto dignitatis quis nō efficitur locupletior:q2 si efficeret nō valēret donatio:pterea illi tex.loquunt in honore vel dignigitate quā marit⁹ ɔsequit aliūde nō de ea quā ɔsequimur ab vxore.Quid tenēdū,ego z disputādo:z legedo,iudicādo z cōsulēdo teneo in omnibus opi.Bar. z addo φ idē,z plenius tenuit.idē Bar.i d.l.j.si volūtate.C.d do.pmis.z ibi in fi.gloriaf Bar.z dicit φ est suum dictū nouū z φ consuetudo illud obseruat.Idē tʒ Bar.in d.l.si ita stipulat⁹ fuero te sisti.in §.si tibi nupsero.p illū tex.in ver.cā cognita.z ibi Ang.j.e.Bal.in l.j.ad fi.C.de dona.ante nuptias.z i l.ij.§.fi.ff.si cer.pet.idē tʒ Ang.in l.j.ff.sol.ma.z in cōsil.v.φ incipit,And.Jo.de vlteris.Jo.de Jmo.in ru.ff.sol.ma.in penul.col.eādē opi.tʒ do.Abb.Panor.in infinitis locis in d.c. super e.secūdo per illum tex.de test.z in c.gemma.in vltima co.de spon.z in c.si necesse.in j.no.z i c.fi.i.j.co.de don.inter vir.z vxo.in c.cū in eccl'ia.d simo.i c.j.ad fi.de adul.Jta etiā tenet Pe.de Ancha.in cons.cxx.quod incipit mirum potest videri prima facie.z tenendo istā opi.nō obstāt allegata in oppositum.Primo dicebatur q2 qn ignobilis capit nobilē in vxorem per hoc nō consequitur aliquod commodum bursale.imo necquid adest marito cū nō efficiatur per hoc nobilis ergo non potest dici donatio remuneratoria, q2 vltra responsiones.s.traditas per illos moder.Perusinos,ego defendo Bar.nouo fundamento:Nā cōsidero φ remuneratio nō causatur ex persona mariti sʒ ex persona vxoris hoc mō:nā vxor nobilis nubēdo viro ignobili perdit nobilitatem,z iō oportet eā remunerare i hoc l.j.z l.mulieres.C.d digni.li.xij.z d.l.feminę.ff.de sena.z istud dānū est maius quocūqʒ lucro pecuniario.l.Julianus.ff.si qs omis.caa.test.l.reprehēdēda.C.d insti.z substi.illud ergo maximū damnū vxoris voluit marit⁹ remunerare,z istud fuit licitū cōstāte matrimonio.d.l.φ aūt. §.si vir.lʒ Bar.nō videatur directo voluisse istā considerationē.nō obstat tex.in d.l.iij.§.videamus.qui reuera vr fortissimus tex.ɔ Bar.q2 cōsidero φ in versi.fās nō est.vr velle tex. tales donationes nō valere inter libertinū z filiam senatoris ne melior sit ɔditio eorū q ɔhūt matrimonia cōtra prohibitionē legis,ergo isto modo nō possit argui a cōtrario sensu,vt arguunt Perusini:Tū q2 ille tex in fi.vr̄ occidere ɔriū φ tales donationes nō valeant q2 matrimoniū nō tenuit, iō rn̄de scdo z melius φ ille tex.nō restringit in proposito,q2 ibi non apparet φ libertinus fuit ille qui donauit filie senatoris.Tū dico φ fuit totū econtra,φ filia senatoris donauit libertino.z tē magis verisimili diceres φ ex quo ille tex.indefinite loqt ergo vr̄ gnāliter pcedere vtroqʒ casu siue ab vno siue ab alio donatio pcesserit.tū vt dico ille tex.nō probat necessario.Nō obstat tex.in d.l.z ideo.§.fi.vbi donatio inter patronū z eius libertam vxorē suā cōstāte matrimonio nō tʒ z tn̄ ibi est inequalitas psonarū.possem rn̄dere vt pxime respōdi,φ ibi nō dr φ liberta donauerit patrono.sʒ scdo z melius dico φ ille text. probat oppositū z sic φ potius facit p Bart.nā tex.expresse assignat causam quare infirmetur illa donatio inter patronū z libertā cōstante matrimonio:q2 diuortium inter eos interuenit.l.sed interī.§.si maritus.ff.de do.iter vir.z vxo.z Bar. hic.ergo si sibi nō interuenisset diuortiū tex.t. presupponit φ valuisset donatio,ergo ibi tex.clarus p Bar.φ inter inequales cōsistit donatio,z ita habes vt puto bn̄ discussum psentē articulū,z teneas opi.Bar.vt nihil omittaf ad istā materiā d inequalitate cōiugū.adde illud φ signāter dt Bal.in l.j.C.de collu.detegē.limitādo illā gl.singu.in l.pe.in verb. cōfessis. C.de fideius.z singulariter Bal.in l.i.C.d collu.detegen.φ illa gl.pcedit qn̄ iuuenis z puella essent equalis conditionis, si si essent disparis conditionis non statur eorum assertioni.

4 ℂ†Extra gl.[a] querit Bar.an alia centū que vere erāt in dote veniāt etiā in ista stipulatiōe scda z ɔsequēter in actione ex stipulatu.cōcludit post Jac.de Are.φ sic.z cū Bar.tenēt Jmo. Pau.de ca.Ro.z Alex.hic ɔriū tenet Raph.cu.q2 maritus hac secūda stipulatione presumitur promisisse cum dilatiōe qua prius tenebatur per l.si pretor.ff.sol u.matr.Nec obstat l.j.§.verū.ff.de do.preleg.q2 loquitur in legato φ fit animo donādi illud est merū z purū legatū sic mera z pura donatio. nos vero loquimur in stipulatione que est stricti iuris.Jstud idē ɔ Bar.tenet Pau.de ca.sibi contrarius in l.ij.in prin.ff. sol.ma.per gl.ibi magnā in princ.z sequitur ibi idem Are.q2 sm cū si aliter diceremus sequeretur magnū inconueniēs cū hodie in omnibus instrumentis dotalibus apponatur stipulatio z φ hr̄ les mariti pp stipulationē apposita i instro n̄ haberet annu,cui⁹ ɔriū vbiqʒ practicat fʒ eū,z ibidē vt pdixi sequitur Are.Quid tenēdū:teneo indubitāter ɔ Bar.z cōmunē p istū tex.cui n̄ cadit rīsum q dt cētū tm̄ obligatiōe venire,alia cētū actiōe de dote deberi.iste tex.est clar⁹ z ineuitabilis,put dixi in tex.quarto no.Nec ob tex.in d.l.j.§.verū.ff.d do.ple. allegata p Bar.q2 rn̄deo aliter φ Raph.cu.rn̄deat hic.z Are.in d.l.ij.dico φ ille tex.nō facit ad ppositū nostrū.Nā ideo ibi maritus legādo dotē vxori intelligitur tollere dilatiōes legalē q2 alr illud legatū esset frustratoriū q2 nihil aliud adderet prime obligationi,sed hic qn̄ nis secūda stipulatio nō tollat dilationē legalē,tamē de p se multū operatur cū in ista stipulatione sit duplicata summa precedētis dotis.Et ista ē rō quare iste tex.z tg sola centū sunt in obligatione,z alia centū debentur in actione de dote.

Lex xxij.

1 ℂError in materia vel qualitate substantiali nō vitiat stipulationem propter consensum in corpore.

2 Promissor tenet stipulatori decepto ex clausula,dolum malum abesse si fuit apposita in stipulatione.

3 Jn cōtractibus stricti iuris nō potest agi per stipulationē ratiōe deceptionis vel doli re ipsa,qn̄ promissor nō habuit animū decipiendi,q2 z ipse decipitur re ipsa.

4 Contractus innominati sunt magis debiles a pricipio in obligatione cōtrahenda:qnā in ea exequenda.

5 Error in materia nō vitiat stipulationem.

6 Venditio domus valet quā emptor z venditor putabāt integram,quando pars erat igne consumpta.

7 Jn cōtractibus innominatus pducte sunt due actiones.

8 Quādo contractus innominatus rescinditur nō ex voluntate partium potest dari condictio ob causam vel actio de dolo.

Si id quod aurum. Error in materia stipulationē nō vitiat.h.d.sm Bar.z communiter omnes alios:illud summariū est defectiuū quia non cōplectitur totū tex.iō cōplectēdo totū tex.summa plenius.Error in materia seu qualitate substātiali nō vitiat stipulationē,dūmodo cōsensus sit in corpore,sʒ decepto succurrit.h.d.tetus text.diuidit in tres partes.Jn prima ponit decisio.Jn scda rō decisionis.Jn tertia puidet de remedio.scda ē ibi:cū in
1 corpore ɔsenserim⁹.tertia ibi sʒ ex doli mali clausula.ℂ No. primo φ error in materia vl' qualitate substātiali nō vitiat stipulationē pp ɔsensum in corpore,z sic cōsensus in superficie facit actum valere lʒ sit erratū in qualitate inuisibili.amplia idē esse in legato sm Raph.cu.in.l.si qs i fundi vocabulo.in j.col.ff.d leg.j.sequitur implicit do.Alex.in fi.Secūdo amplia istū tex.in contractu pignoris si debitor det pignori ea φ affirmat esse aurū ex quo ɔsentiūt in pignore valet tex.est in.l.j.§.fi.ff.de pigno.act.quā gl.fin.hic allegat pro ɔcordāti:sed ego.j.ponā aliā ratione ad illū tex.ℂ Limita istū tex.φ lʒ error in materia nō vitiet cōtractum stipulationis,tn̄ bene vitiat distractū z sic liberationē,z ɔsequēter reddit liberationem nul'ā.l.si cū aurum.ff.de sol.rō:q2 solutio liberat debitorem propter realē traditionē,nō aūt ex solo cōsensu.facit
2 l.eleganter.§.qui reprobos.ff.de pig.actio.ℂ† Scdo no.ex tex.in vltima parte ibi:sʒ ex doli mali clausula:φ promissor tenet stipulatori decepto,ex clausula dolū malū abesse,si fuit apposita in stipulatiōe:iuxta.l.quartā.in prin.d.co.alias nō pōt agi actiōe d dolo.l.elegāter.§.non solum.allegata in gl.z nō actione ex ipsa stipulatione cum sit stricti iuris:z sic in ea nō veniūt ea de quibus expresse dictū nō est.l.quicquid astrigēde.in prin.j.e.secus in ɔctibus bonefidei in quib⁹ agitur ex ipso ɔctu z actione doli:licet nō fuerit dictū:vt in dicta.l.ele
3 gāter.§.nō solū.ff.de dolo.ℂ†Tertio noto ex fine ibi:si sciēs me fefellerit.φ in cōtractibus stricti iuris non potest agi per stipulationē ratione deceptionis vel doli re ipsa quādo promissor nō habuit animum decipiēdi:q2 z ipse decipitur in re ipsa.certe tūc nō pōt agi nisi dolus ex pposito pmissoris interueniat.vt patet in isto tex.in fi.Jntellige in stipulatione ex cā lucratiua:q2 tunc de eius natura est:vt promissor nō teneatur d dāno nisi fuerit in dolo.l.Aristo.§.fina.ff.de dona.z.l. ad res donatas.ff.de edil.Secus in stipulatione interposita ex causa onerosa:tunc tenetur pmissor de deceptione re ipsa: ita in ɔctibus stricti iuris sicut z bone fidei sm Bar.in.l.si cum aliter.in.j.colum.vbi dicetur.j.e.quamuis Rapha.cu. hic aliter teneat.Scdo limita in ɔctibus bonefidei in quibus indistincte sufficit dolus siue ex pposito siue re ipsa interueniat propter equitatem quam deuiderant contractus bonefidei.l.si sterilis.§.quamuis.ff.de actio.emp.l.ff.C.de rescind. vendi. Tertio limita ex parte promissoris vbi indistincte

[a] ℂ Extra gl. zc.φ legatū dotis sit conditionale. vide Paul.de cast.cons.cc.xlix.incip.p promissiōe. secūdum antiquā impressionem.

quomodocunq; ꝯ cũ committatur dolus etiam reipsa sibi facile subuenitur via exceptionis.l.si quis cũ aliter.ver.idẽ est, vbi dicet.j.eo.Quarto limita in stipulationib' pretorijs i quibus etiã dolus reipsa sufficit quãuis abesset volũtas accipiendi.l.si fine.§.si in stipulatiõe.ff.rẽ ra.ha.q2 in stipulationib' pretorijs,equitas multũ attenditur sicut in ꝯctib' bonefidei, ⁊ in eis magis inspicitur equitas pretoris quã mẽs ꝯhentiũ. l.j.ad fi.ff.de preto.sti.⁊ l.in cõuentionalib'.j.eo.sed in stipulationibus,vbi cõtrahens dat formã magis verborũ forma quã mẽs pretoris inspicitur.d.l.quicquid adstringende.j.e. ¶Gl.in verbo clausula,diuiditur in tres ptes principales. In prima respõdet tacite questioni:qua actione agatur in stilatione qñ erratũ est in materia In secũda respõdet tacite oppositioni.In tertia ⁊ vltima rñdet alie qõni,qua actione agatur in actione bonefidei qñ est erratũ in materia.secunda ibi, sed venditio.tertia ibi ⁊ agitur ex clausula.¶In secũda pte gl.Bal.post Pet.de bellaper.reprehẽdit sol.⁊ hic differẽtiã gl.isto arg.q2 si do tibi massam argenti vt des mihi istã massam auri ⁊ erro,q2 est exere:talis error in contractu innominato ⁊ stricti iuris vitiat istũ contractũ pp defectũ cõsensus, sicut vitiat cõtractũ emptionis ⁊ aliũ ꝯtractũ bonefidei.Tu aduerte ꝙ Bar.nõ probat istã suã rationẽ ali qua lege,sed solũ ex idẽtitate rationis.Sed posito ꝙ illud procederet,mihi exemplum Bar.in cõtractu innominato nõ vr̃ bonũ arguere a contractu innominato ad alios contractus stricti iuris q
4 sunt nominati,cũ habeamus regulã†quod contractus innominati,sint magis debiles a principio in obligatione ꝯhenda ꝙ in ea exequenda,vt declarat Bar.in l.stipulationes nõ diuiduntur.in x.oppo.j.e.sed contractus stipulationis,est contractus firmatus,dicit tex.insti.eo.in prin.⁊ dixi s.in rubr. Arguere ergo a contractu innominato valde debili ad cõtract' stipulationis nõ vr̃ bona argumentatio.⁊ lz error in materia vitiet cõtractũ innominatum qui est contractus debilis non vitiat contractũ stipulationis qui est cõtractus stricti iuris. tñ ad hoc posset responderi ꝙ Bar.cõsiderat idẽtitatẽ rationis.⁊ in ea sola fundatur.Tertio ⁊ fortius Bar.vult ꝙ si do argentũ,vt des massam auri ꝙ iste sit cõtractus innominat', ⁊ stricti iuris,vr̃ errare in terminis,q2 iste est bene contract' innominatus,sed ꝯctus innominatus permutationis est bone fidei.§.actionũ.insti.de actio.Hinc est ꝙ actio prescriptis verbis q̃ nascitur ex permutatiõe est bonefidei.l.ij.vbi Bar. ff.de re.pmu.Bar.in l.j.in fi.ff.e.Et propterea Jo.de imo. Lud.ro.⁊ ꝯre.hic fatentur Bar.errare in terminis,⁊ ꝙ melius debuit exẽplificare si do tibi decẽ in quãtitate,vt des certã massam auri quã puto aureã,ista nõ est emptio:q2 ibi non interuenit datio que venit in permutatione.l.fi.ff.de cõdi.ob cau.nec etiã potest esse pmutatio:q2 est necesse ꝙ species certa permutetur.Si autẽ genus cum genere,vt pomitto decẽ brentas vini,vt des decẽ saccos frumenti,nõ est cõtractus innominatus.ita gl.in l.j.ff.de rerum permu.vbi etiã Bar.⁊ in l.j.C.eo.Rõnẽ dico esse,q2 pmutatio cõponit ex p.⁊ mutare, nã dictio per,denotat perfectionẽ.l.vrbana.§.pernoctare.ff. de ver.sig.ergo in proposito si do quãtitatẽ vt des massam argẽti tũc nõ est permutatio sed est ꝯctus innominatus non bone fidei sed stricti iuris.vñ Pet.de bella per.nõ exẽplificat vt facit Bar.Cõsiderabã si posset defendi Bar.q2 pondera quod Bar.cũ magno mysterio ita formaliter dicit si do massam argẽti vt des mihi istã massam auri pondera ꝙ Bar.cũ mysterio dixit istã massam auri,⁊ cõsequẽter pondera ꝙ massa auri erat bene certa q2 dixit istã,sed massa argenti non erat certa quia non dicit istam massam argenti vt des illã auri,quia si sic dixisset esset permutatio q2 vtraq; species est certa.erit ergo ꝯct' innominatus do vt des,⁊ nisi saluet Bar.per istũ modũ, Bar.male diceret.¶Successiue inquãtũ Bar.sequẽdo Pe. ⁊ reprobãdo gl.vult nõ esse differentiã inter contractus stricti iuris,⁊ ꝯctus bonefidei,put vult gl.sed vult eẽ differentiã inter ꝯctus ex cã lucratiua ⁊ illi nõ vitient ꝑtextu erroris i materia:q2 quicquid habeat stipulator siue aurũ siue es,id totũ est in lucro.ita loquitur tex.hic.¶Sed ꝯctus onerosi etiã si sint stricti iuris ⁊ etiã si si sint innominati pp errorem in materia ita vitiãt sicut cõtractus bonefidei.Et cum Bar.tenẽt Bal.Ang.Imo.Pau.de ca.⁊ Ro.hic Alex.nec verbũ qdẽ ⁊ ppea intelligũt istũ tex.vt loquat qñ stipulatio fuit interposita ex cã lucratiua ⁊ consequenter ex causa donationis.⁊ tex. fundat se in ratiõe decidẽdi,q̃ est,qm̃ in corpore cõsenserim'. ¶Sed aduerte in primis ꝑ intellectu istius text.in quãtum Bar.⁊ communiter scribẽtes intelligũt istũ tex.qñ stipulatio fuit interposita ex causa lucratiua,ista ꝑ certo est diuinatio ⁊ maxima restrictio ad istũ tex.ꝑsertim cũ in dubio nõ ꝑsumat donatio.l.cũ indebito.ff.de pba.§.fi.preterea subaudire ad tex.in fi.ꝙ promissor dicat,pmisisse est diuinatio ad tex.ꝑterea ⁊ fortius tex.in rõne decidẽdi expresse fundat se quoniã in corpore ꝯsensertmus,nõ assignat ergo rõne,q2 fuit ex cã lucratiua, sed q2 error in materia nõ vitiat.Ista ratio decidẽdi militat siue stipulatio sit ex cã lucratiua siue onerosa,⁊ ꝓpterea do. Christo.de castel.tenuit ⁊ forte melius ꝙ solutio ⁊ differentia gl.sit optima,ꝙ ista lex loquat in stipulatiõe:⁊ ꝯsequẽter in ꝯctu stricti iuris,vel error in materia nõ vitiat,ꝯtra loquuntur in ꝯctib' bonefidei,⁊ istã opi.sequit Raph.cu.⁊ Aret.hic,⁊ isto mõ nihil opus est supplere ad tex.ista differẽtia cõprobat optima ratione,nã ꝯctus bonefidei habẽt singularem materiã ꝙ debeãt bona fide ⁊ legaliter fieri.vbicũq; ergo reperit error vitiat cõtract' bonefidei,sec' in stipulatiõe ⁊ in alijs cõtractib' stricti iuris.Hinc videm' ꝙ dolus dãs cã cõtractui bonefidei annullat ipso iure ꝯctũ.sec' in ꝯtractibus iuris.l. elegãter.in prin.vbi gl.⁊ Bar.ff.de dolo.Hinc etiã videmus ꝙ quãuis in ꝯctibus nõ sit apposita clausula bonefidei,tñ agitur de dolo ex ipso ꝯctu.sec' in stipulatiõe,vt est tex.in d.l.elegãter ⁊ ista differẽtia vr̃ mihi eẽ de mẽte iuris,tãto forti',q2
5 †nulla lex reperit q̃ dicat ꝙ error in materia vitiat stipulationẽ imo tex.habem' hic clarũ ad oppositũ defendẽdo in Bar. cõmunẽ o.⁊ ꝯsidera ꝙ io dol' dãs cã3 ꝯctui bonefidei vitiat ipso iure.eo ꝙ nihil magis ẽ ꝯtrariũ ꝯctui bonefidei ꝙ dolus. ita dt tex.in l.si dolo.C.de rescin.vẽ.q̃ ratio cessat in stipulatione vel cõtractu stricti iuris,sed qñ est error in materia vt i proposito nr̃o vitiet ꝯctũ bonefidei nõ est ꝓ dolũ p3,q2 etiã si nõ sit aliqs dol' tñ isto casu ꝯct' bonefidei est nullus ꝓpter errorem in materia.tex.est i l.si fieri ie.§.q uis.ad fin.ff.de act. emp.⁊ l.cũ ab eo.§.fi.ff.de ꝯhe.emp.⁊ ista est solũ pp defectũ ꝯsensus q̃ nõ ita limitat in ꝯtractu stricti iuris oneroso sicut in ꝯctu bonefidei,⁊ istud ꝓprie ꝯsiderat Bar.Limita pdicta iura q̃ habẽt ꝙ error in materia vitiat ꝯctũ bonefidei,vt ꝓcedãt qñ esset vtile.si aũt interesset decepti ꝙ valeret tũc nõ v3 obstante errore in materia.text.est no.in l.j.§.fi.⁊ ibi gl.
6 no.declarat.ff.de pig.act.¶†Secũdo limita qñ erraret i materia solũ i minori pte tũc v3 cõtractus bonefidei.tex est in l. qd tñ.ff.de ꝯh.em.gl.est i l.cũ ab eo.§.fi.ff.eo facit hic tex.in l.domũ in ver.j.de ꝯh.empt.vbi est tex.ꝙ v3 vẽdit o domus quã emptor ⁊ vẽditor putabãt integrã qñ pars erat igne consumpta:eo q2 attẽdit de id ꝙ est maius ⁊ principalius.¶In vltima parte gl.Bar.plene distinguit ⁊ adhuc plenius Ang.⁊ Lud.ro.hic,tu aduerte inquãtũ Bar.in ꝯctu nominato vult ꝙ si nõ ẽ vtil' de partiũ voluntate ꝙ agitur actiõe ꝑscriptis verbis p l.naturalis.§.j.ff.de prescri.ver.Ang.eũ reprehẽdit ꝙ inepte allegat l.naturalis.§.j.ff.de prescri.ver.q2 nõ agit ad rescissione ꝯct' innominati quare ꝯct' nominat' nõ cõple
7 tur.Tu†aũt pro intelligẽtia ex mẽte Bar.in d.l.j.in pe.co.ff. de do.⁊ in l.ij.vbi etiã Bal.C.de cõdi.ob cau.debes scire ꝙ in ꝯctib' innominatis ꝓducte sunt due actiones vna vt impleat ipse ꝯct',⁊ ista ẽ actio prescriptis verbis de qua loquit in d.l.naturalis.§.j.⁊ ij.alia est actio q̃ datur ad repetendũ q fuit datũ qñ altera pars nõ vult implere,⁊ ista est cõdictio ob cã3.Verũ aliqñ euenit ꝙ ꝯctus innominati fiũt isto mõ,ꝙ ego do tibi istã rẽ vt tu des illã,alio pacto apposito ꝙ si tu non adimpleas cogaris restituere ꝙ dedi isto casu ad rescindendum ꝯctũ hn cõpetit etiã actio prescriptis verbis,eo q2 rescissio fit expresso pacto partiũ.⁊ istõ est ꝙ vult dicere Bar.Sz qñ nõ esset expressa volũtas nõ cõpeteret actio prescrip.ver.s cõdictio ob cã3,⁊ lz Bar.nõ dicat credo ꝙ rõ sit in prõptu rã actio prescriptis verbis que cõpetit in ꝯctibus innominatis,qñ appellat isto nomine nõ est,q2 cõpetit ꝯm ꝙ verba fuerunt inter partes prescripta.ita dt tex.in l.cũ mota,ad fi.C.de trãsa.ita declarat illũ tex.Bal.i l.ex placito.in iiij.co.C.de rerũ pmu.⁊ Bar.in rub.ff.de prescri.ver.Modo sic si i cõtractu innominato fuit expresse actũ ꝙ si nõ adimpleas ꝑ parte tua tu tenearis ad restituẽdũ ⁊ ꝙ cõpetat actio prescriptis verbis,q2 sic fuit actũ que datur ad repetendũ ꝙ est datũ ⁊ ad rescindendũ contractũ,q2 verba sic dictãt.sed qñ nõ fuisset expresse actum tũc solũ cõpeteret cõdictio ob cã3.Successiue inquãtũ Bar. in fi.dt ꝙ qñ ꝯctus innominatus rescinditur nõ ex volũtate partiũ,potest dari cõdictio ob cau.vel actio de dolo.Hic clarius,ꝙ qñ dolus eẽt cõmissus tũc cõpetit actio de dolo ad rescindendũ cõtractũ innominatum,⁊ ad repetendũ quod ẽ datum p tex.in l.eleganter.§.non solum.ff.de dolo.sed qñ dol' nõ esset cõmissus,tunc competeret condictio ob causam.

Lex xxiij.

1 ☞Debitor speciei perempta specie ante morã ⁊ culpã,liberat ab obligatione.hoc tñ habet locum in cõtractibus nominatis.⁊.

3 Si conditio mixta deficiat per mortem non liberat debitor.

Debitor

4 Debitor speciei qui fuit in mora perempta postea illa specie non liberatur propter moram suam precedentem.
5 Interpellatio constituit debitorem in mora cū moderamine temporis arbitrio iudicis limitando. nu.6.
7 Etiam si debitor sit obligatus per instrumētum guarētigionatum quod habet vim sententie, adhuc requiritur interpellatio ad constituendum in mora.
Pupillus non potest in mora constitui nisi interpelletur cū authoritate tutoris.
Mora tutoris nocet pupillo quo ad periculum interitus, ⁊ mora dicitur dolus.
Ad hoc vt interpellatio facta tutori noceat pupillo est necesse q tutor interpellet nomine pupilli, ⁊ sic tutorio nomine.
Sicut euentus diei constituit debitorē in mora an ēt euētus conditionis constituat debitorem in mora.
Dies interpellat p hoīe ⁊ cōstituit in mora. fallit vt j. nu.14.
Mora interpellat ⁊ constituit in mora.
Ad cōstituendū debitorem in mora sufficit interpellatio extraiudicialis. fallit. nu.16.17. ⁊ 18.
Per verba enūtiatiua si sit facta interpellatio ñ cōstituit debitorē in mora nisi debitor esset persona cui creditor pp reuerentiam non auderet facere specialem interpellationem.
Geminata interpellatio non impedit purgationē more.
Interpellatio fiat minori ex obligatione pris d3 tutor reddicere p ostēsionē instri, alias nō cōstituetur in mora.

Si ex legati causa.

Debitor speciei p eius interitū liberat nisi debitoris mora vel culpa pcesserit ⁊ pupill⁹ nō cōstituit in mora nisi interpellet tutore psente vel tutor sol⁹. h.d. cū.l.se. ¶ †Not. pmo ex isto tex. regulā q debitor speciei perēpta illa specie añ morā ⁊ culpā liberat ab obligatione. Adde tex. in l.cū filiusfam. §.fi. ⁊ in l.si fundū certa die. j.eo. ⁊ in l.q te. ff. si cer. pe. Ratio istius regule istius tex. est, q2 perēpta specie dbita d2 perēptū subiectū obligatiōis. l.si homo mortu⁹. j.e. iō q2 obligatio deducit ad impossibile, iō extinguit. §.si impossibilis. insti. de inuti. stip. ⁊ l.impossibilis. ß.eo. Amplia istā regulā vt pcedat ēt si debitor speciei ante morā fuit in culpa que culpa tñ nō dedit causam ad interitū, isto casu adhuc per interitū illius speciei non obstāte illa culpa debitor liberatur tex. habes de hoc no. valde in.l.is q ex stipulatu. ff. d act. ⁊ ob. quē alibi reputat sing. Ale. in.l.nō ampli⁹. §.j. ff. d lega.j. Scdo amplia istā regulā procedere nō solū in debitore speciei s3 ēt in eo qui tenet ad factū puta ad sistēdū Titiū in iudicio: q2 si titi⁹ moriat ante, liberat ab obligatiōe. tex. ē in.l.iiij. i fi. ⁊ l.seq. ff. q. satis. cog. ⁊ Pau. de ca. ibi multū no. p extēsione huius regule. ⁊ dicit alibi nō reperiri aliū tex. tu adde aliū tex. in l.iiij. in princ. ff. si quis cau. Tertio amplia istā regulā q nō solū specie perēpta añ morā debitor liberat, s3 etiā si desiit esse i cōmercio nostro ante morā ⁊ absq3 facto nrō. tex. est in.l.is qui alienū. j.eo. ⁊ in l.si mihi alienū. ff. d sol. ¶ †Limita nūc istā regula3 pcedere in 9ctibus nominatis. secus est in 9ctibus innominatis: q2 si in 9ctu nominato aliquis debeat speciē certam q̄ moriatur añ morā non liberat. tex. est no. in.l.fi. in verbo. ⁊ iō si mortu⁹. ff. de cōdi. ob cau. ⁊ ibi do. Alex. i.ij. no. ad hoc multū no. illū tex. ⁊ si dicat que est rō diuersitatis quare perempta specie in 9ctu nominato debitor liberet, ⁊ tñ in 9tractibus innoīatis si aliquis debet speciē ⁊ nō sit in mora, perēpta specie tñ non liberat. Dic q ratio diuersitatis est in prōptu: q2 in 9ctibus noiatis obligatio dādi est precisa ⁊ inuariabilis vt qui tenetur dare cogat precise dare adeo q soluēdo interesse nō liberaret. l.vbi aūt. §.fi. j.e. §.sic itaq3. insti. d act. nimirū si extincta specie q̄ precisse est in obligatiōe cū extinguat subiectū ⁊ substātia obligatiōis si debitor liberat. l.soluitur. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. Sed in 9ctibus innominatis, q2 sunt valde debiles, q pmisit dare nō tenet precise dare. imo pl⁹ in 9ctibus innominatis dare nō est in obligatione, s3 obligatio prima ad interesse. tex. est in.l.naturalis. §.j. ff. d prescrip. ver. ⁊ declarat magistralit Bar. in.l.stipulatiōes non diuidunt. in pri. opp.j.eo. ⁊ in.l.vnica, in.iiij.q. prin. C. de sen. q̄ p eo q interest pfe. cū ergo in 9ctib⁹ innominatis species n sit in obligatione sed solum interesse est in obligatiōe: ergo si moriatur species que nō est in obligatiōe debitor nō liberatur. S3 aduerte l3 ista demulceāt multū aures, ⁊ videātur vero veriora quasi videatur q non possim⁹ aliter dicere tñ ista rō diuersitatis nō est vera nec differētia pdicta. ⁊ sic ista regula ita h3 locū in 9ctibus nominatis sicut in cōtractibus innominatis. Inprimis quod ratio diuersitatis non sit vera, probo fortiter: nam si promisi sistere titium in iudicio, ista obligatio facti nō est precisa quia soluendo interesse sum liberatus. l.fin. ff. si quis in ius voc. nō ierit. q2 in obligationibus facti factū nō est precise in obligatiōe. l.stipulationes. ver. celsus. j.e. ⁊ l.si quis ab alio. in fi. de re iudi. ⁊ tñ si moriatur titius quē promisi sistere sum liberatus etiā ab interesse, tex. est in l.iiij. ff. q satisd. cog. l.iiij. §.si q̄s cau. Scdo ⁊ fortius q nō sit vera probo, ⁊ consequēter ratio erit falsa, nā habeo q in contractib⁹ innominatis perempta specie ante mora3 debitor liberatur. tex. est expressus q cauillari nō pōt in l.naturalis. §. s3 si scyphū. ff. de prescri. ver. vbi est tex. expressus si conueni dare tibi scyphos vt des istum stichū, querit ibi iurisconsultus ille seruus cui⁹ periculo erit, dt q erit periculo meo. ad idē text. in l.iij. sed si stichus. ff. de cōdi. ob causam. vbi est tex. si conueni dare veste ⁊ des stichū dedi veste3 mortuus est stichus dt ibi text. q erit liberatus, ⁊ sic sunt ibi duo tex. q in 9ctibus innominatis perempta specie debitor erit liberatus ⁊ tñ nō perit illud q erat in obligatione, ⁊ erit magna limitatio ad tex. nostrū. Et sic pondera q in eode3 titulo sunt duo tex. qui non possent esse magis cōtrarij. propter ista duo iura vltima necessarium est inuitis dentibus intelligere dictam.l.fi. ff. de condi. ob cau. q precesserat mora vel culpa promissoris, ita ita intelligunt expsse ibi in gl. ord. Ja. But. Alberi. Pau. d ca. ⁊ do. Alex. In ista est magna diuinatio q ibi precessisset mora ⁊ culpa. Ite tex. esset de indubitabili, mihi pl3 prima
a differētia. ¶ Scdo principaliter limita [a] istam regulā in casu valde no. in l.cū quidā. C. de condi. inser. sed in illo tex. est rō specialitatis per quā apparebit quod loquitur in terminis separatis a nostris, ibi testator reliquit libertatem seruo sub conditione mixta si daret aliū seruum in specie heredi, ⁊ ha-
3 bemus regulā qd conditio† mixta si deficiat per mortem nō liberabitur debitor. tex. est in l.legatum. C. eo. ti. l.in testamento. ff. de cond. ⁊ demō. q2 ergo ibi erat relicta libertas sub cōditione mixta si dabat seruum alienū heredi qui sit mortuus casu fortuito sine mora d3 totū priuari legato, tamē est speciabile fauore libertatis q dādo estimationē consequitur libertatem. ita Bart. ⁊ ibi docto. declarant sed non ita plene.

[a] ¶ Scdo pricipalit limitat. aduerte q2 posset forte dari alia limitatio, vt ista regula ñ procedat qñ emisses aliq3 rē citra dimidiā iusti ptij: q2 cū tūc obligat⁹ sis vel ad supplemētum iusti pretij vel q oblato tuo pretio vēditio rescīdat iuxta remediu3. l.ij. C. d resc. vē. nā si isto casu res empta periret, tu tñ teneris ad supplementū iusti ptij. ita dixit no. Abb. Pa. in.c.cū dilecti. de ēp. ⁊ ven. Quod dictū p singulari refert ⁊ sequit Fran. cre. sing. lxxiiij. inci. volo te docere vnū. De cuius dicti veritate ibi aliqua tetigi in additionibus.

4 ¶ †Secūdo principaliter no. ex hoc tex. aliam regulā qd debitor speciei qui fuit in mora, perempta postea illa specie nō liberatur propter mora3 suā pcedentē. Adde tex. in l.nemo. §.j. j.e. ⁊ ratio isti⁹ regule est: q2 odio more si fingit speciē mortuam viuere ⁊ extare ⁊ quod possit dari ⁊ ideo stipulator pōt eā petere sicut si viueret. tex. est in l.seruū. §.fi. j.e. §.sic itaq3 inst. de actio. Ex hoc correlario no. hoc tex. q mora debitoris perpetuat obligationē: ⁊ sic facit vt perpetuo teneat ipse ⁊ hrdes etiā post interitū speciei. facit tex. i l.seruū. §. sequit. in verb. perpetuare obligationē. ⁊ in.l.nemo. §.j. j.eo. ⁊ tex. in l.si quis solutionis. §.i. i fi. in verbo perpetuā facit obligationē. ff. de vsuris. ¶ Amplia istā regulā singulariter vt pcedat quando debitor in mora cōstitutus erat adhuc intra tempus purgandi morā: nam si interim moriatur species nō liberatur. tex. habes de hoc valde solennē in l.sancimus. §.fi. vbi Bar. no. C. de fideiusso. quē tex. ad hoc reputat vnicū ⁊ singularem Bal. in c.capitulum sancte crucis. in pe. col. de rescri. Idē per illum tex. tenet Bar. in.l.si insulam. in vō. q. vbi moder. ⁊ ibi dicam. j.e. Bar. in l.qui ob rem. ff. de condi. indebi. ⁊ in aut. ei qui. C. de temp. appell.

5 ¶ †Tertio principaliter no. ex tex. ibi, aut si interpellatus, qd interpellatio constituit debitorē in mora. adde tex. in.l.mora. in prin. ff. de vsur. intellige sane istā regulam qd interpellatio constituit debitorem in mora non ad vnguē ⁊ sic nō statim s3 cū moderato spatio tēporis limitādo arbitrio iudicis: gl. habes de hoc valde no. in l.emilius. in prin. gl. in verbo restitui. circa medium. ff.

6 de mino. ¶ †Quarto no. ex tex. ibi, an si interpellatus, qd interpellatio constituit debitorem in mora: intellige non ad vnguem sed cū moderamine temporis arbitrio iudicis limitando. gl. est nota. in.l.emilius. in prin. in verbo restitui. ff. de mino. que gl. nō est alibi de iure ɓm Bal. in.c.j. vlti. col. de noua for. fide. ⁊ eundem in.c.cum olim in.iij. col. de testib. sed adde cōcordantem in.l.diuortio. dum dicit nō enim ex vestigio. ff. de neg. gest. Bar. in l.si penum. ff. qñ dies lega. ced. Et pro hoc habes bonū text. in.l.si quis filium. §.fi. ff. de colla. bono. vbi dicit tex. interpellatus cum aliquo spatio quē tex. ad hoc no. Jac. de are. Alex. in.l.j. §.item si ita. ff. ad l. Fal. Secūdo no.

7 †adde quod etiam si debitor sit obligatus per instrumentum guarentigionatum qd habet vim sententie adhuc requiritur interpellatio ad constituendum in mora. ita vult Bar. in.l.cū qui. §.si iurauero. in fi. ff. de iureiu. Tertio adde q mala fides non constituit debitorem in mora nisi etiam interpelletur. Ita concludunt Cyn. ⁊ Bald. in.l.non interest. C. quod metus causa. per tex. in.l.si a domino. §.si predo. ff. de peti. here. Quarto adde ⁊ bene no. quod sola notificatio debiti nō habet

vim interpellationis nec constituit in mora ẜm Bal. in l. vinū.
ad fi. ff. si cer. pe. ꝯ tex. in l. in minorū. C. in q. cau. i inte. rest. ñ
est neces lʒ dicat in ꝯtrariū facere. l. j. in prin. ff. de ven. inspi. lʒ
alibi nō inueniā examinatū. Tñ p opi. Bal. ꝯfirmāda ꝙ sola
notificatio debiti nō interpellet nec cōstituet i mora, addo bñ
facere qꝛ etiā ipsa iterpellato dʒ esse in citatorio, ꝛ sic debitor
dʒ p interpellantē incitari vt soluat ad hoc vt dicatur in mo-
ra ꝯstitui. ita tʒ Bal. in l. nō solū. §. morte. ff. de ope. no. nū. in
vlti. char. in princ. vbi ad hoc alle. istū tex. in l. mora. in prin.
de vsur. in ꝯtrariū fortiter facit qꝛ alibi habemus ꝙ verba enun
ciatiua interpellant, ꝛ cōstituunt debitorem in mora si solum
dico debitori egerem illa pecunia quā debes ista verba enū-
tiatiua interpellunt ꝛ cōstituunt in mora. ita no. Bar. in l. e-
tiā hoc modo per illū tex. ff. de leg. j. ꝛ latius idem Bar. in l.
si quis mihi bona. §. sed quid si mādauit vbi Moder. tradūt.
ff. de acqui. here. ꝛ propterea in hoc vltimo multi cōtrariū te
8 nēt. forte dicā inferius. ¶ † Quarto no. ex l. seq. ꝙ pupillus ñ
pōt in mora cōstitui nisi interpellet cum authoritate tutoris
ratio est qꝛ istud posset sibi esse magno incōmodo qꝛ o interi
ta teneret, iō authoritas tutoris requirit vbi posset eē pericu
9 lū ne ipse pupill' dānificaret. inst. de auth. tu. ¶ † Quinto no.
ꝙ mora tutoris nocet pupillo q̄ ad periculū interitus ꝛ morā
dr dolus. l. nō pōt videri. ff. de re. iu. glo. in l. si mora. in prin.
ff. sol. matri. vbi Imo. ꝛ hic erit tex. ꝙ dolus tutoris nocet ipsi
pupillo. facit tex. in l. si tutores. C. de admi. tu. intellige ipso
iure tñ cedēdo actionē ꝯ tutorē est liberatus ẜm ꝙ not. pleni'
10 in l. fi. C. de admi. tu. ¶ † Ultimo no. ex fi. iūcta gl. ꝙ ad hoc
ꝙ interpellatio facta tutori constituat pupillū in mora est ne
cesse ꝙ tutor interpellet noīe pupilli, ꝛ sic tutorio noīe, ꝛ glo.
istā ad hoc multū pōderat ꝛ cōmedat Bar. j. vbi videbim', sʒ
aduerte qꝛ vr̄ fieri noīe tutorio qñ exprimit nomē officij. l. cū
post. §. j. ff. d admi. tu. l. sciēdū. §. tutores. ff. q satis. cog. glo. in
l. quacūqʒ rōne. ff. de pcu. vel qñ in interpellatione fit mentio
debiti ptinētis ad pupillū. l. ij. ff. qñ ex facto tuto. de q lati' po
nit Bar. in l. j. §. nūcia. in ij. co. de oper. no. nū. vbi plenius te-
11 tigi. tāgūt Ang. Imo. ꝛ Lud. ro. hic. ¶ † In gl. in verbo, de
beas Guil. de cu. referēs. Bar. allegat istā gl. sentire ꝙ sicut
euētus dici ꝯstituit in debitorē in mora l. magnā. C. de ꝯhē. ꝛ
cōmit stip. ita etiā euent' ꝯditionis cōstituit debitorē imora
ex quo ista duo equiparāt per gl. doc cōmuniter tenēt contra
riū ꝙ euētus conditionis cōstituat in mora qꝛ nō potest eodē
tpe quis obligari ꝛ in mora cōstitui. l. ꝙ dicimus. ꝛ l. ratū. ff.
de solu. ita tenet Bar. ꝛ doc. in l. quoties in diē. j. eod. ꝛ ibi di
cit Bar. ꝙ ista gl. debet intelligi, nec tñ declarat eā. dt ꝙ ista
gl. in sentit ꝯ Guil. dū dicit etiā tunc dies interpellat, ergo
vult secus in euētu conditiōis. nec ob. ꝙ glo. videat ista duo
equiparare qꝛ eqparat qñ interuenit iterpellatio vel occisio,
12 a als nō. ¶ † In ea. gl. ad fi. no. regulā. glo. ꝙ dies interpel-
lat a p homine ꝛ ꝯstituit in mora. l. traiectitie. §. j. alle. in gl. l.
magnā. C. d ꝯhē. ꝛ cōmit. sti. ꝛ l. ij. de iure emp. c. potuit. d loc.
ꝛ c. lʒ cañ. de elec. in vj. regulā intendo plene examinare tan
gēdo d die expssa nā d die tacita aut incerta tāgit postea Bar.
in l. ita stipulat'. in ij. q. prin. j. e. vbi Mod. post eū ponūt. ita
ꝙ de die tacita aut incerta nō dicā, sed de die expressa. Adde
ergo pro magna ampliatione huius regule ꝙ efficacior est
dies, ꝛ sic terminis ad ꝯstituēdū in mora ꝙ interpellatio ex-
pressa hoīs, probo qꝛ dies ꝯstituit debitorē in mora etiā si sit
ignorās. l. ad diē. j. e. secus in iterpellatione hominis vbi ad
hoc vt cōstituat in mora requiritur ꝙ debitor sciat se debere
l. ꝙ te. ff. si cer. pe. Bar. hic in fi. ita i specie declarat no. Bal.
i l. vinū in pe. col. ff. si cer. pe. ꝛ forte nō reperies alibi i specie
Confirmo vltra eū secūdo, qꝛ interpellatio hominis nō cōsti
tuit debitorē in mora ad vnguē sed cū spacio limitando arbi
trio iudicis. vt dici in tertio no. ꝛ tñ dies cōstitui in mora sine
alio spacio tpis. d. l. magnā cū alijs. s. alle. Ratio est i pꝛōptu
qꝛ vbi dies est certa potuit debitor se ante preparare ad sol-
uēdū: secus qñ constituitur in mora per interpellationē. qꝛ nō
potuit diuinare qñ creditor vellet ipsum interpellare, per. l.
si quis domū. ff. loc. Propterea tʒ no. Bar. in cōsi. suo ꝙ in-
cipit do. Jac. primo vos queritis ꝙ si debitor ignorabat diē
ꝛ post lapsum die incepit scire: dr morosus. no. Bal. in l. cum
ancillis. C. d incest. nu. pōdera, qꝛ vr̄ contradicere ei quod tʒ
Bal. in d. l. vinū. ¶ Secūdo no. amplia ꝙ non solū dies certa
ꝛ inuariabilis cōstituit in mora, sed etiā dies incerta, ꝛ varia-
bilis in tēpus angustiuus aut proxilius stipulatoris nutum
ꝛ voluntatē adhuc ista interpellat ꝛ constituit in mora. text.
est singularis ẜm Ang. ꝛ Imo. ibi in l. cū stipulatus sim mihi
a proculo. in prin. j. eo. ꝙ nūquā exeat memoriā tuā ẜm Im.
ibi. Hinc est ꝙ si promisisti mihi soluere cētū ad pascha ꝛ ab
inde in antea ad omnē meā requisitionem certe dies pasche,

a ¶ Interpellat. Ad ꝯ Jas. i l. si ita stipulat'. s. e. vbi cunqʒ antē in ꝯtractu e appositum iuramētū tūc dies interpellat p homine. An. de Bu. in ca. breui. de iure iur. Frā. cre. sin. cxxij. vbi cūqʒ est iuramentū. Ant. Cors. in rep. rub. d iureiu. in. iiij. effectu iura. Spec. ꝛ de aduoc. §. j. §. sʒ nūquid is giurauit.

interpellat ꝛ ꝯstituit in mora. ita no. Bar. in d. l. cū stipulatus
sim. mihi. ad fi. prin. per illū tex. ꝛ gl. no. ꝛ Bal. per tex. in ca.
ij. an ille q interfecit fratrē dñi sui in vsi. feu. Bal. ꝛ Ang. i d.
l. magnā. adde tex. expressiorē in l. fi. §. preterea. in verb. siue
postea. C. de iure do. ꝛ ibi Bal. in pe. co. ad hoc no. Ad aliū
tex. in l. si ita qs pmisit i prin. i verb. qua die. ꝛ ibi Bal. no. ad
hoc. j. e. Alibi ecidit signāter Bal. in c. mādatū. i fi. de rescri.
ꝙ si papa mādet capit. vt recipiat talē in monachū itra mēse,
ꝛ postea qñcūqʒ, ꝙ lapso mēse nō requiritur alia monitio, qꝛ
illa additio postea qñqʒ, nō facit dilationē. per d. l. cum stipula
tus sim mihi a proculo. ꝙ reputat Bal. tenēdū mēti. ¶ Ter-
tio. no. amplia vt pcedat etiā in die que nō differt dilationē
vt est dies apposita in deposito restituendo, talis dies inter-
pellat ꝛ constituit in mora gl. est in l. numminis in verbo sua
die. ꝛ ibi do. Al. ad hoc multū no. ff. d in lit. iur. ꝛ ꝙ talis dies
nō differat solutionē, pʒ qꝛ pōt deponēs ante diē repetere de
positū l. i. §. pe. ff. deposi. rō est qꝛ interi dpositari' ñ pōt hre
13 aliquā vtilitatē i deposito. l. iiij. C. de ap. ¶ † Quarto amplia
ꝙ nō solū dies interpellat ꝛ ꝯstituit in mora: imo hora inter-
pellat ꝛ cōstituit in mora, si promisisti dare stichū intra duas
horas, hora interpellat, ꝛ ꝯstituit in mora. ita sing. tʒ Bald.
i l. j. in ij. col. in prin. C. ne lic. tertio prouo. vbi dt de hoc esse
tex. valde no. in l. datio. §. fi. ff. de act. empt. q text. mihi nihil
facit. In ꝯtrariū vr̄ facere: qꝛ etiā dies nō interpellat p hoīe qñ
dilatio est nimis breuis qꝛ angustie tēporū impediūt morā
cōmitti. ita no. Bal. in l. si mihi ꝛ tibi. in fi. §. j. p gl. ibi. ff. de
le. ꝛ ibi. Ang. ꝛ alij ponit Lud. in repe. rub. ff. de arbi. iiij. co.
14 ¶ † Limita istā regulam in casu singul. l. j. §. lʒ. ff. de peric. ꝛ
cōmo. rei vē. vbi dies apposita nō interpellat sʒ requirit no-
ua interpellatio seu protestatio. sed illud ibi est pp magnum
preiudiciū, vt vinū venditū possit effundere. Are. hic in fi. al-
legādo tex. in §. si quis pro redēptione. ꝛ ibi Ang. in auth. de
eccle. ti. colla. ix. Adde ꝙ ille casus est sing. ꝛ nō repetitur ali
bi ẜm Jac. de bel. Albe. ibi, ꝛ Lud. ro. in l. si qs mihi bona. §.
q d si mādauit. ff. de acqui. here. ¶ Scdo limita in die appo
sita gratia finiēde obligatiōis, illa ñ interpellat nec ꝯstituit in
mora, puta volo teneri vsqʒ ad xxx. dies, tūc absqʒ interpella
latiōe nō ꝯstituitur in mora. vt habes tex. valde not. in l. ex
empt. als emptorē. §. cassius. ff. de act. emp. gl. ordi. in c. ij. an
ille qui iterfe fra. do. sui. ¶ Tertio singulariter limita q ad
causandū malā fidē ꝛ peccatū, dies nō interpellat p hoīe ꝛ sic
impedit pscriptionē, ꝛ sic pdicta regula nō procedit i foro cō
tēnoso, qꝛ nō peccat debitor si creditor expresse nō petat. ita
sing. tʒ Host. in summa. in tit. de prescrip. refert ꝛ sequit Ar.
hic in ij. col. ad fi. ꝛ reputat valde no. Et dt ꝙ idē sequit Abb.
in c. fi. de prescri. Sʒ tu aduerte ꝙ Are. male recitat Ab. imo
Ab. in illo c. fi. in vj. ꝛ vij. col. tʒ expresse ꝯtrariū, tñ satis leniter
mouetur. Ergo vltra eum allegat in terminis Specul. qui tʒ
expresse contrariū in tit. de instru. edi. §. nunc vero aliqua. in
vlt. char. in ver. de hoc autē queritur vbi formaliter tenet ꝙ
lapsus termini seu diei ꝯstituit nō soluētem in peccato: qꝛ ex
pcepto dei solutio debiti est facienda. xiiij. q. vj. c. si res. ꝛ xj.
q. j. c. magnū. ꝛ c. j. de solu. Itē qꝛ frangit promissum. c. j. & ij.
de pact. Itē qꝛ elapsa die retinet inuito dño alienū, ergo pec
cat. l. ij. §. circa. ff. de excep. do. Quarto no. limita nisi dies sit
apposita gratia multiplicande obligationis, ẜm Bart. in l. j.
ff. de pen. leg. ratio est, qꝛ sicut euentus conditionis non pōt
constituere in mora, nec idē tempus inducat obligationem ꝛ
morā, vt declarat Bar. in l. quoties in diem. j. eo. ita in obli-
gatione annua quilibet annus inducit obligationē ergo non
potest inducere morā, vt declarat Bar. vbi dixi in l. stichū. §.
stipulatio. s. e. ¶ Quinto no. limita qñ debitor ꝛ creditor sunt
eiusdē fori. tunc dies interpellat ꝛ constituit in mora, secus si
essent diuersi fori. gl. no. in l. item illa in prin. in ver. nō venit
vbi Bart. ꝛ docto. ff. de consti. pec. quod intellige ꝛ declara vt
15 ibi per Bar. ¶ † Sexto signanter limita ex eo ꝙ singulariter
decidit Bal. in l. j. §. fi. per illū tex. ff. de eo qui pro tuto. vbi
singulariter decidit quod si quis habet domum meam ad pē
sionē ad certum tempus ꝛ finito tēpore vult recedere, an pos-
sit recedere. certe nō, sed est opus ꝙ denuntiet mihi ꝛ notifi-
cet ꝛ donec mihi notificet tenetur soluere pensionē lʒ sit ela-
psum tēpus, ꝛ dicit ibi esse tex. no. ꝛ facere. l. itē queritur. §. ex
ercitiā. ff. loca. quod teneas bene cordi. ¶ Septimo signāter
limita quando dies apponitur petitioni ꝛ non solutioni. ꝛ sic
qñ dies apponitur ipsi creditori, puta debes mihi decē, ꝛ p'
mitto non petere vsqʒ ad pascha: certe dies pasche nō consti
tuit in mora nec interpellat. ita tʒ Bal. in ca. ij. ad fi. de eo q
interfe. fra. domini sui. alle. no. in. l. si vnus. §. j. ff. de pa. ꝛ a-
cit. qꝛ inducta ad vnū effectum nō debēt operari ꝯtrariū. l.
legata inutiliter. ff. de leg. j. cū vulgaribus. tene ꝯtrarium ꝛ cō-
trarium

trarium tȝ ipsemet Bal. hic sibi contrarius allegans gloss. ꝛ
Cy. in l. si duo. §. fi. iuncta l. promissor. ff. de consti. pecu. ꝛ dt
ꝙ nõ habẽs alibi tactũ quã per Cy. ibi. Tu proba clarius qꝛ
tẽpus. x. dierũ limitatũ cõstituto est adiectum creditori ne pe
tat intra illos decẽ dies, ꝛ tñ interpellat. ꝛ ꝯstituit. d. l. si duo.
§. fi. ꝛ ita tenẽt Bar. Bal. ꝛ alij in l. promissor stichi. ff. de con
sti. pecu. ꝛ Bal. in rub. C. de consti. pe. in iij. q. facit ꝙ dicã sta-
tim in seq. fallentia. ¶ Octauo limita qñ tempus assignatur
alicui in fauorem suum, puta si datur clerico licentia non resi
dẽdi per annũ: tunc per lapsum diei non conuincitur per mo
ram, ne ꝙ in eius fauorẽ est inductũ, i eius damnũ retorquea
tur. gl. est no. in c. qm̃ frequẽter. §. porro, vt lit. ñ cõte. Sȝ do.
An. ꝛ Jmo. ibi Host. ꝛ Jnno. in c. ex tue. de cle. non resi. ꝛ Are.
hic in iij. col. ad fi. reprehendũt, eo qꝛ etiã dilatio que datur
debitori ad soluendum in dubio censetur apposita in eius fa
uorem, vt declarat Bar. in l. qui Rome. ĩ princ. j. eo. ꝛ in l. eũ
qui alias Jabolenus. ff. de annu. leg. Ultra eos adde tex. in
l. fi. §. preterea. C. de iur. do. per quẽ tex. not. ibi Bald. in iij.
col. ꝙ etiã dies que apponitur fauore debitoris, tamen inter
pellat pro homine, ꝛ constituit in mora, ꝙ est notandum ꝑm
eũ. idẽ etiã tenet Bal. in l. j. in vlt. col. C. quando di. leg. ced.
ꝛ facit ꝙ dixi in precedẽti limi. ¶ Ultimo limita[a] qñ quis se
obligat certo tempore ꝙ concernit certum tempus ad facien
dũ actum concernentẽ preparatoria actus iudicialis, qꝛ si
iudex non interpellat non cõstituitur in mora per lapsum tẽ
poris. Unde qui promittit presentare aliquẽ iudici intra o-
cto dies, elapsis octo diebus, non erit in mora nisi fuerit in-
terpellatus ꝑ iudicẽ. ita eleganter limitat Paul. de ca. ꝛ fuit
sua noua limitatio in cõsi. clxviij. inci. vr̃ ꝙ dictus Jo. Pan.
ꝛ consequẽter in actu expediẽdo per iudicẽ dies nõ interpel-
lat, nec constituit in mora circa preparatoria iudicij, nisi iu-
dex vel pars interpellet, ꝛ hoc etiam tradit Fely. in c. si autẽ.
in j. co. ꝛ seq. de rescrip. ꝛ ita habes perfecte expeditam hanc
regulam. ¶ Capio gl. in verbo mora fieri. quã diuide in qua
tuor partes. Jn prima oppo. contra text. in secunda allegat
duas concor. ad tex. Jn tertia respondet tacite. q. in quarta ꝺ
materia se remittit. secunda ibi, ꝛ facit j. eo. tertia, ibi, idem de
adulto. quarta ꝛ vltima est ibi, ꝛ adde quod no. Jn glo. in ver
bo in mora fieri ibi, idẽ de adulto habente curatorem, querit
Bar. quid si adultus non habeat curatorem, ꝛ distinguit ꝑm
Jaco. de are. vt hic per eũ, ꝛ cum Bart. transeunt alij omnes
excepto Paul. de c. qui dicit quod ista distinctio cõfunditur
per istũ tex. vbi in specie debita potest fieri interpellatio tuto
ri cum pupillo vel pupillo cum tutore ꝛ tamen species est de
rebus que seruando seruari nõ possunt, vbi requiritur decre
tum iudicis. l. lex que tutores. ff. de admi. tut. Sȝ huic funda
mento rñdet Rapha. cu. ꝙ isto iure ff. orum solum bona im-
mobilia prohibebãtur alienari sine decreto iudicis. l. j. ꝛ per
totum. ff. de re eo. hodie etiam species que seruando seruari
possunt prohibentur alienari. l. lex que tutores. C. ꝺ admini.
tut. breuiter distingue vt distinguit Raph. cuma. hic quã di-
stinctionẽ sibi adscribit Alex. hic, ꝛ nõ facit mentionẽ de rap.
cuius fuit distinctio. Ex quo tempore celebrati cõtractus ꝑ
minorem exigitur decretum iudicis, tunc si interuenit nõ re
quiritur amplius interpellatio per glo. in l. iij. §. sed vtrum
in verbo inuito. ff. de min. Bald. in l. j. circa med. C. si aduer.
ven. Si autem non precesserit decretum tũc interpellatio nõ
poterit fieri. ita procedat opi. Bar. hic, ꝛ communis. ¶ † Jn
vltima que. tradit Bar. regulam ꝛ vnam fallentiam. Regula
est quo ad constituendũ debitorem in mora sufficit interpel-
latio extra iudicialis. ꝛ ad hoc Bar. alleg. tres gl. Adde aliã
glo. in l. vnũ. in glo. mag. in princip. ff. si cer. peta. ꝛ text. in l.
denuntiasse. in prin. ff. de adul. ꝛ ibi Bar. ad hoc no. illũ tex.
quem legit sub. l. qui vxori. ad idẽ facit tex. in l. j. §. nuntiatio.
16 ff. de oper. no. nun. Amplia † istam regulam ꝙ non solum in-
terpellatio extraiudicialis constituisset debitorẽ in mora, vt
procedat etiã si fieret per verba solũ enunciatiua. Puta quia
creditor diceret debitori extra iudicium egeo pecunia quam
debes, vel scio te habere discretionẽ de pecunia quam mihi
debes per talia verba adhuc cõstituitur debitor in mora. ita
ita no. Bal. in l. etiam hoc modo. per illũ tex. ff. de leg. i. ꝛ lati⁹
Bart. in l. si quis mihi bona. §. sed quid si mandauit. per illũ
tex. ff. de acqui. here. ꝛ in l. j. in princ. in versic. tertio dixi. ff. de
ope. no. nun. Jdẽ tȝ Bal. in l. eum qui duobus. §. j. ꝑ illũ text.
ff. de acqui. hered. ꝛ in repe. l. ꝙ te. in iij. col. ff. si cer pet. An-
ge. ꝛ Flo. in l. mora. in princi. ff. de vsur. Jsta est magis com-
munis opi. sed in puncto iuris semper putant contrarium. ꝛ
contrarium tenent Pe. ꝛ Cy. in l. in minorum. in viij q. C. in
quib. cau. in integ. resti. nõ est neces. quos sequitur Bald. sibi
cõtrarius. in c. fi. si vasal. ab aliquo interpel. fuc. Alberi. in l.

quod te. in vlti. colum. Ubi dicit bonum verbum quod vidit
in palatijs obseruari, quod creditor vtendo talib⁹ verbis nõ
constituat debitorẽ in mora, intellige nisi debitor esset perso-
na cui creditor propter reuerentiam non auderet facere spe
cialem interpellationẽ, tunc bene constitueretur in mora. ar
gu. l. fi. C. de furt. iuncta l. j. §. que onerande. ff. qua re. actio.
ita limitat Gui. in d. l. quod te. quem sequitur Cuma. in d. §.
sed quid si mandauit. Et ꝙ ista pars sit verior pȝ quia ad hoc
vt interpellatio constituat debitorem in mora debet esse inci
tatoria debitori expresse vt soluat, ita Barto. in l. non solum.
§. morte. ff. de oper. no. in vlti. char. prout dixi in iij. no. ergo
cum illa verba enunciatiua nõ sint incitatoria, vr̃ ꝙ nõ indu-
cant commissionem more. Jstã regulã ꝙ interpellatio extra
iudicialis cõstituat debitorem in mora limitat Bar. non pro
cedere in his que per solum iudicis officium veniunt expediẽ
da per tex. in l. cum postulassem. vt etiam Bart. ff. de dã. infe.
adde Bart. in l. vbi. §. l. ff. de eden. Jtem adde rationem quia
isto casu iudex debet cogere partem ad hoc faciendum, non
autem alia pars ex quo non est sibi obligata: ergo postulan-
dum est mediante iudice Jstã rationem assignat Bar. in l. j.
in vj. col. ꝛ ibidem Bal. ff. de iurisd. omnium iud. Jmo forti⁹
etiam tunc libelli obligatio non constituit in mora sed requi
ritur litis contest. ita no. Bar. in l. denũtiasse. §. quid ergo. ff.
de adul. faciunt quod no Bar. ꝛ alij. in rub. ff. de in ius vocã.
Ange. ꝛ alij in d. l. vnum facit tex. in l. si a patrono. ff. de in ius
vocan. Jntellige limitationẽ Bar. in his que debentur offi-
cio iudicis nobili prout habemus in d. l. cum postulassem. se
cus in his que debentur officio iudicis mercenario, qꝛ cum
cum deseruiat actioni intentande. l. ediles etiã ꝛ §. item scien
dum de edili. edic. Tũc interpellatio extraiudicialis consti- a
tueret in mora. ita Cyn. in l. vnica. circa med. C. de alie. iudi.
mu. quẽ refert ꝛ sequitur Bal. in d. l. j. in iij. col. ff. de iurisd.
17 omniũ iud. Ro. in repet. l. j. in viij. col. ff. de arbitris. ¶ † Ul-
tra Bar. adde tres alias solennes limitationes, Primo, nisi
creditor pri⁹ fuit in mora, nã si talis creditor q primo fuit in
mora postea interpellaret debitorem extra iudicium vt sol-
ueret talis interpellatio extraiudicialis non constitueret debi-
torem in mora, imo tunc requireretur litis ꝯtest. text. habes
valde not. in l. sed ꝛ si alia. ff. de consti. pec. vbi dicit tex. quod
si constitutor qui constituit se soluturum quod alius debet si
offert se soluturum ꝛ creditor recusat, requiritur litis conte
sta. quẽ tex. ibi ad hoc not. Salicet. ꝛ reputat singularem: ꝛ di
cit esse suum nouum dictum. idem tenet Salice. in l. si pacto
quo penam. C. de pact. istam limitationem reprehendit do.
Alexand. non hic sed in l. si insulam. in vlt. char. infra eodem
ꝛ idem domin. Alexand. in l. qui rome. §. coheredes. in v. co-
lum. ad fi. ꝛ seq. infra eodem. ꝛ in dicta l. vnum. in v. columna
per text. in l. celsus. §. fina. cum l. seq. ff. de arbi. ꝛ ad tex. in d.
l. sed ꝛ si alia allega. per Salicet. respondet domi. Alexand.
que responsio non fuit digna tanto viro, quod ibi ante litem
contestatam mora non precesserat alij nihil tangũt. Reputo
istum passum pulchrum ꝛ subtilem: defendendo Salice. po-
tes clare respondere ad tex. allegatum per Alexand. in l. cel
sus. §. fin. cum l. sequen. quod loquitur in terminis longe di-
uersis. nam loquitur illa lex quoad penam, nos loquimur de
mora que facit quem teneri de periculo, ꝛ magna differentia
est querere de mora, vel de pena, nunquid difficultas ꝛ excu-
sata mora ita excusat a pena, vt per Bartol. in l. continuus.
§. illud. infra eodem. Nõ eundo per mendicata suffragia, re-
spondeo in specie, quod facilius quis excusatur a mora, ꝛ sic
ab interitu, quã a pena, patet qꝛ longiori tempore potest pur
gare moram vsque ad litem contestatam, ꝛ tamen quo ad e-
uadendam penã non potest, declarat Barto. in l. insulã. j. eo.
ꝛ per l. ꝛ si post tres. ff. si quis cau. Quid tenendum: cõtra Sa
licet. pondero tenere Barto. in l. item illa. in prin. ff. de consti
tu. pecu. in penulti. colum. in versicu. ꝛ eodem modo dico de
actore. Secundo contra Salicet. in l. terminis more allego
bonum tex. in l. semel mora. ff. soluto matri. Tertio allego tri
tam regulã, quod vltima mora nocet, vulgata. l. illud. ff. de pe
ri. ꝛ commo. ꝛ l. si seruum. §. fi. j. eod. quamuis ad hoc vltimũ
respondet Sali. quod creditor nõ diceretur in mora nisi me
diante litis contestatione. Pro opinione Salicet. allego ti
bi bonum text. quem valde signa in l. si per emptorem. §. fi.
ff. de actionib. emptio. Quicquid ibi dicat glossa destruendo
text. ibi est textus quando emptor ꝛ venditor vterque fuit in
mora querit tex. quid si venditor fuit in mora postea emptor
non vult querit an per interpellationẽ constitueretur in mo
18 ra. ꝛ dicit ꝙ sic. ¶ † Tertio singu. limita predictam regulam
quod interpellatio extraiudicialis constituit in mora, esse ve
rum quãdo debitor prius non fuit in mora. sed interpellatio

a ¶ Ultimo limita. Adde Alex. in l. ꝙ te. ff. si cert. pet. doc. in l. magnã. C. de cõtrah. stipu. ꝛ late Joan. bap. de Sancto Seuerino. in d. l. ꝙ te. ff. si cert. pet. vbi alle. opt. text. ad hoc in l. j. §. lȝ. ff. de peri. ꝛ cõmo. rei vẽ.

a ¶ Adde q̄ rc. Tu adde q̄ nulla cā & inefficax equiparantur. l. ij. vbi gl. vlti. ff. de condi. ob tur. caus.

b ¶ Ultimo ponit Bar. Et q̄ ista clausula excludat omnē errorē, bonū argu. gl. in c. ad hoc. de rescri. quā exclamat Pā. ibi. in v̄. vlt. no. ex qua dicit se generaliter inferre singulare dictū q̄ vbicūq̄ in materia requirit plenitudo potestatis principis satis est principē dicere q̄ illō facit ex certa scientia, & adducit dictū Jn. i. c. innotuit. de elec. quā gl. & q̄ dictū refert p singulari & sequitur Lu. ro. i sing. suo. cccccccclvij. inci. dixi alias Eam gl. etiā refert Uita. de gamb. in suo trac. clausularū in c. decla. ex certa sciētia. Bald. i l. eos. i prin. ff. de sp. ita etiā cōsuluit bar. in quodā. cō. q̄ est iter cō. 19 Alexā. ciij. in iiij. vol. vbi ēt dicuntur de ista clā Et q̄ dicta clā tollat semi errorē vltra alle. p Alex. hic, & in l. sz & si qs cau. & in l fin. §. j. ff. de cōd. inde. cōsuluit Paul. de ca. in consil. suo cccxxxij. fm antiquā impressionē. Alibi dicitur quod vbi qs aliqd facit ex certa sciētia, credēdū est illud eē verū. nec dz i dubiū refricari. Jta dicit Bar. in l. cōsiciunt i prin. ff. de iure cod. p quedā iura de qb' ibi per eū: & Bal. in. l. fi. C. sēt. rescin. ñ posse. & Jmo. in pal le. c. inotuit. & Bal. i. d. l. eos. & ita cōsuluit magnus pcticus frā. de cu. i cōsil. suo lxv. i viij. col.

extraiudicialis bene cōstituit eum in mora, sz quādo precedebat alia mora debitoris, tūc secunda interpellatio creditoris nedū nō cōstituit debitorē in mora imo purgat morā precedētem. eo q2 creditor interpellando secundo loco videtur remittere morā pcedētē. ita vr̄ esse tex. no. in l. emilius. in prin. ff. de mino. in ver. ego dicebā ibi recessisse a lege sua videret. tūcta gl. & ibi Bar. in j. co. expsse ad hoc multū no. illū tex. non inuenio istū passum alicubi examinatū, & tñ indigeret bono & diligēti examine. Addo Bar. idē tenētē in l. nō solum. §. morte. ff. de ope. no. nū. in scda specie protestationis. in prin. pro ista opi. Bar. adde bonū tex. in l. stichū in prin. ff. de noua vbi est tex. egregius q̄ si debitor fuit cōstitutus in mora ita q̄ tenetur de periculo interitus si creditor scdo stipulatur, vr̄ morā remittere. in verbo quasi mora purgata. Ad idē tex. i l. scire debemus. §. fi. j. eo. est verū q̄ ista iura loquuntur in stipulatione nos in simplici petitione. Quid tenēdū lz authoritas Bar. sit suprema & ego eius vestigia in terris adoro, tñ i hoc puto indubitāter cōtrariū, eo q̄ creditor qui scdo loco interpellat debitorē suū vt soluat qui iā erat in mora, ideo interpellat secūdo, vt magis incitet ad soluēdū & magis morosum reddat. ergo inducta ad argumentū more nullatenus debent inducere remissionē, & sic cōtrariū effectū per regulam. l. legata inutiliter. ff. de leg. j. & legata inutiliter. ff. de adi. leg. ¶ Secūdo & fortius cōtra Bar. stringit nec huic video responsum q2 interpellatio geminata facta diuerso tēpore magis aggrauat morā, ñ aūt remittit. pt3† q2 geminata interpellatio impedit purgationē more, vbi alias purgatio admitteretur. tex. est no. in l. traiectitie. §. de illo. ff. de act. & obl. fz vnā lec. veriorē p quē tex, ita tenent Roma. & Alex. in l. insulā. j. eo. Ro. in l. si post tres in pe. char. si qs cau. ergo falsum est dicere q̄ scda interpellatio remittit morā imō aggrauat: tenendo istā opio. non obstat text. in d. l. emilius. in versi. ego dicebam per quem se fundat Bar. q2 ad illū tex. tripliciter respondeo. Primo q̄ ibi fuerūt diuerse interpellationes, vna legis alia hominis. & per interpellationē hominis videtur recessisse ab illa lege p regulā. C. de do pmis. sz vbi ābe essent hoīs, & sic creditoris put nos loquimur vna grauerat aliā. Scdo rñdeo fm Bal. ad aliō ppositū in. l. acceptā. in. vij. qō. C. de vsu. vbi dt q̄ text. in. l. emili9. cū gl. loqt qñ debitor tene |absoluere i tertio termino & lapsus erat tmin9 & sic erat i mora nisi creditor proget terminū: tūc prorogādo videt recessisse a pma mora, sz nō loquit in prorogatione termini. Tertio & notabili9 rñdeo fm Alex. nō ad hoc propositū. l. cū pcurator. §. si dñs. in. ij. col. in fi. ff. de ope. nō nun. vbi dt q̄. d. l. emili9 cū gl. loquat qñ per primā interpellationē & moram erat qsitū i9 |petēdi nouā rem puta fundū vbi primo nō poterat petere nisi ptiū tūc si petat pretium videt recessisse a ptāte petēdi fundū: & si ab effectu prememore q2 facit actū cōtrium. als dt Alex. per secundā interpellationē nō videt recessisse a pma: imo secūda videt fieri vt debitor magis cōtumax reddatur. l. iij. ff. de pig. l. res denunciationes. C. quō & qñ index. l. nōnunq̄. ff. de iudi. & sic vides q̄ Alex. tz cōtra Bar. de directo. ¶ Quarto & vltimo limita predictā regulā q̄ habet q̄ interpellatio extraiudicialis cōstituit in mora, vt pcedat qñ debitor tpe interpellatiōis extraiudicialis poterat soluere: tūc interpellatio extraiudicialis cōstituit in mora, si aūt ñ poterat soluere difficultas facit vt interpellatio extraiudicialis nō cōstituat eū in mora. gl. est sing. ad hoc in l. vinū. in gl. magna circa pn. ff. si cer. pe. ibi soluere nō valebat quā ad hoc no. singulare Ang. Sali. Lud. & d. Alex. ibi nō insistā in hoc: q2 nō expedit ex quo est planū q̄ difficultas excusat debitorē speciei a mora, put est tex. in. l. q̄ te. & ibi Bar. in pe. col. ff. si. cer. pet. & in. l. cū seru9. & in. l. cū res. i pn. ff. de leg. j. ¶ Ultimo Bar. dt aduertēdū q̄ si interpellatio fiat minori ex obligatione patris debet tutor reddi cert9 p ostēsionē instrumēti. alias non constituetur in mora iuribus per cum allegatis. adde Bar. in l. ij. in fi. in prin. ff. de eo per quē incip. su p pmissa narratione. De q̄ clausula vide ēt p Barb. in cōsil. xlviij. Alibi signanter voluit Lu. ro. q̄ propter istā clausulam quis semper presumatur moueri ex substantia iuste & vere cause allegane gl. in. d. c. ad hoc i cōsi. ccclxix. incip. circa. primū proposite consultationis articulum. in ver. quo ad quintū. Et q̄ ista clausula si reperiatur in instrumento, presumat apposita & partium assertione, & q̄ credatur assertioni notarij vltra allegata hic, vide per scribētes in l. sciendum. j. eo. & in. c. si cautio. de fide instru.

factum erit, & pleni9 Bar. in l. nō solum. §. morte. in xij. col. ff. de ope. no. & in l. de pupil. §. qui procuratorio. vbi Jmo. ff. de ope. no. & sic cū laude Dei est impositus finis huic legi in qua nihil est omissum de materia legis & credo bene intellecta.

LEX. XXV.

1 Si prima stipulatio est inutilis vz secunda super eo, quia vtilitatem continet.
2 Quod potest in effectu annullari, dicitur nullū largo modo.
3 Sicut pignus non potest accedere obligationi que est nulla, ei que est inefficax.
4 Paria sunt quem esse mancum vel debilitatū, vel quod sibi deficiat pes aut aliud membrum corporis.
5 Clausula notariorum, s. titius ex certa scientia sciens se ad j. scripta non teneri rc. quid operatur.

1 Si dari. †Si prima stipulatio est inutilis vz scda sup eodem, q2 vtilitatē continet h. d. secus ergo si prima stipulatio esset vtilis, q2 secūda nihil valeret tāquā superflua. l. q̄ bis idē q2 nihil interesat stipulatoris, & stipulatiōes sunt inuēte vt stipu-
2 lator stipuletur q̄ sua interest. §. alteri. j. e. ¶ †No. diligēter istū tex. i fi. ibi quasi nulla sit exceptiōe. ob. hic eē optimū tex. q̄ illō q̄ pōt in effectu annullari largo mō dicitur nullū, & ita ... ad hoc allegat istū tex. Abb. in c. ceterū, in ij. col. de rescri. esse tex. bonū hic, in v̄. quasi nulla ergo largo mō dz nullū & nō proprie & plus nō dt nec alij hoc alibi tangunt. Adde tu q̄ alibi habes tex. qui probat cōtrariū quod imo actus validus qui nō potest habere effectū dicitur null9. tex. est in l. fi. ad fi. de off. eius cui man. est iurisdi. vbi tex. dt iurisdictio sine modica cohertione nulla est, & nō dicit quasi nulla, vt dt hic & Bal. ibi exponit. i. nō pōt effectualiter hic exerceri ergo ibi ē tex. itē Bald. q̄ illud q̄ non potest effectualiter exerceri dicitur nullum. Alibi habes q̄ paria sunt aliquid esse nullum vel eē
3 inefficax. tex. est in l. ex his. ff. de cond. inde. Alibi† habes gl. multū no. in l. ij. in gl. ff. de cōdi. ob. tur. cau. vbi glo. no. dicit & signa cā q̄ sicut pignus nō potest accedere obligationi que
4 nulla est: ita nec ei qui est inficax. †similiter paria sunt aliquē esse mancum vel debilitatum, vel quod sibi deficiat pes, aut aliud membrum corporis. ita gl. j. circa prin. & ibi Ang. i ij. col. in l. de quibus. ff de leg. contra ista habes tex. no. in l. ij. §. pen. & ibi Ange. no. ff. arbo. fur. cesa. vbi est tex q̄ appellatione arborū continet arbor cuius radices desierunt viuere donec illa arbor terra continetur & sic donec sit pcisa a solo.

a Adde q̄ a similiter manus carens sanguine, tamē dicitur eē membrum, tex. est in c. sicut vrgeri. j. q. j. col. C. de edi. act. vbi decidit q̄ statutū puniens certa pena debilitantē manum alicuius nō habet locum in debilitante manū nō viuā, & sic exanguem seu aridā q̄ non punitur pena statuti sicut alibi dicit glo. fi. in l. fi. C. ad leg. flaui. de plagi. q̄ vxor que hz maritum mutilē dicitur vidua, sed ista considerant effectum. ¶ Lapio gl. j. quam diuide in tres. Jn prima opponit & so. Jn secūda remouet aliud cōtrium. Jn tertia allegat concordātē ad text. secunda ibi, per sequētē ergo tertia ibi, & facit s. de lc. j. ¶ Jn gloss. ibi, illud est cum ipso iure agitatur vt tollatur prima. Jstā solutione tz Barto. & pro ea facit tex. in illo §. pactus ne peteret. in versi. si hoc actū est. sed ista solutio gloss. & Bart. est falsa, q2 semper secunda stipulatio que continet plus quā prima ipso iure nouat precedentē. l. scire debemus in principio & l. qui vsufru. §. eo. Bar. in l. pen. ff. de pre. stip. Unde responde plenius secundū antiquos quos sequuntur Jmo. & Alex. hic. q̄ ille. §. nihil obstat exceptio prime. Et dū Bar. soluit l. §. sub conditiōe, q̄ loquitur in stipulatione pretoria que non interponitur vt plus debeat sed sit magis cautus. Hic melius q̄ pretorie stipulationes interponuntur ex necessitate, ergo non est verissimile q̄ ille qui inuitus interponit velit se in se obligari q̄ esset, q2 in necessitatibus nemo libera-
5 lis existit. l. rem legatā. ff. de adi. le. ¶ †Ultimo ponit Bar.
b b de clausula notariorū Titius ex certa scientia sciens se ad infrascripta non teneri rc. vt sic presumptio erroris, q2 statur tali assertioni in eorū preiudicium l. optimā. C. de cōtrahen. & cōmittē. stip. adde Bar. in l. sed & si quis. §. fi. & ibi Bal. ff. si quis cau. Bal. in l. ij. in vij. q. C. de rescin. vend. Ange. in l. qd si maritus. §. i. ff. de consti. pecu. Et statur tali assertioni notarij ex quo talia verba pfert in personā contrahentium, secūdum Bal. in l. mater. in iij. col. C. de rei vend. quicquid alibi disputet Bal. in l. vnica. in ij. colum. & seq. C. de confes. Jtem talis clausula operatur vt tollatur condictio indebiti, que nō datur soluenti per pignorantiam secundum Bar. in l. fi. §. idē que sit ff. de condi. inde.

Lex xxvj.

1 Stipulatio turpis seu cõtinens aliquid turpe est ipso iure nulla, nec aliqua obligatio oritur.
2 Fures & latrones non possunt adinuicem stipulari de diuidẽdo predam, & stipulationes super hoc facte nihil valent.
3 Vbi aliquis sine actione expellitur potest iudex ipsum expellere etiam si pars nihil dicat.
4 Ad officium iudicis pertinet denegare actiones super turpibus rebus vel promissis.
5 Quando stipulatio non fit super materia turpi nec fit turpiter, sed finalis est turpis nunqd ipso iure vitiet stipulationẽ.
6 Si stipulatio cõtinet turpitudinem tantum, ex parte promittentis an talis promissio sit ipso iure nulla.

Generaliter. Stipulatio turpis est ipso iure nulla, & ad officiũ iudicis actio est denegãda. Itẽ donec pterierit tempus adiectum in cõditione negatiua agi nõ pot. h. d. cũ l. seq. colligendo totũ tex. ¶ Notabi. j. q̃ stipulatio turpis seu cõtinẽs aliquid turpe est ipso iure nulla: nec aliqua obligatio oritur, vt patet ex text. ibi nulli⁹ esse momẽti. Nec ob. l. sequẽs & verb. huiusmodi obligationib. qz debet litera exponi. i. stipulationibus ex quibus solent alie obligationes oriri. ratio est bar⁹ tex. qz tales stipulatiões cẽsent impossibiles ẽ iure. tex. est in l. filio⁹. ff. de ꝓdi. inst. ergo vitiat stipulationẽ. l. impossibilis. ẽ. co. & in specie gl. loquẽs de ꝓdi. impossibili. l. j. ff. de cõdi. insti. & glos. in l. nemo pot. de reg. iur. in vj. Adde qõ dicit tex. in c. in malis ꝓmissis. xxij. q. iij. & in regula. in malis õne gu. iur. in vj. vbi ot tex. in malis ꝓmissis rescinde fidẽ: in turpi voto muta decretũ. qũ incaute voluisti, ne facias: impia est promissio q̃ cum scelere adimplet. ¶ Itẽ adde qõ fures & latrones nõ possunt adinuicẽ stipulari de diuidẽdo predã. & stipulationes sup hoc facte nihil valẽt. tex. est no. in l. si a reo. §. fi. ff. de fideiuss. p quẽ tex. Bar. aliqua bona decidit. Tñ aduerte q theologi tenẽt qõ si vom deo aliquid dare, ꝓpter rem inhonestã sum obligatus: puta si votiar tali muliere ea petita. teneor debitũ soluere & votũ adimplere. ita refert & sequit̃ Ant. de Isern. in c. j. §. j. in iij. co. quib. mod. feu. amit. qz vouere deo simpliciter est concessum: ergo nõ dz vitiari ꝓpter ꝓditionez inhonestã q̃ non est de substãtia. Sed tu caue de isto text. & de d. c. in malis. facto etiã qz mittus agit cum deo quã cũ homine. p. l. ij. quis rẽ. §. voto. de pollicita. ¶ Secũdo no. ibi, sed officio ptozis. iũcto text. ibidẽ actiones denegari, hic melius ꝓbari quã alibi qz vbi aliquis sine actione expertit pot iudex ipsum expellere etiã si pars nihil dicat. & ita tenet glo. magna circa medium in l. vbi pactũ. C. de transac. & glo. in l. si vnus. §. pactus. in verbo, in pactis factũ. de pactis. facit qõ vult gloss. ing. in l. qui cum matoz. in verbo calũniosam. ff. de bon. lib. ¶ Tertio no. ex eo. tex. qõ ad officiũ iudicis pertinet denegare actiones sup turpibus rebus vl̃ ꝓmissis, sicut alibi not. dt Bal. in c. j. §. itẽ sacramenta. in iij. co. C. de pace iura. fir. q̃ boni presides faciũt iuramẽta minoz vl̃ violentes extorsiões cauari. q̃ vidit multotiens obseruari. qd not. ¶ Sapto glo. in verbo turpes. quã diuide in quinque partes, put timo. & xij quinq; species stipulationũ enumerat. & ẽt alleg. ꝓcor. ad tex. secunda ibi, sz turpiter, tertia ibi, alie sunt ꝓpter legẽ. Quarta ibi, quãdoq; aũt bona, quinta & vltima ibi. itẽ q̃nq; honestum. ¶ Pro clara intelligẽtia huius gl. reassumo in dubio articulũ bulẽ & disputabilẽ hic notatũ p Bar. quẽ fozmo in pulchzoribus terminis. Promitto mille ducatos alicui. si occidit talẽ, vt veniat mecũ ad occidendũ talẽ inimicũ meũ: an talis stipulatio ipso iure sit nulla: & sic pũctus est videre q̃ stipulatio nõ fit sup materia turpi nec fit turpiter. q̃ q̃ cã ff. est turpis, nã quid ipso iure vitiet stipulationẽ de dãdo mille. Et l. Bar. põderet gl. hic in ꝓn. qõ sit ipso iure nulla. Bar. minus bene põderauit. qz gl. loquit in terminis. l. nostre q̃ stipulatio est turpis vi de re turpi. q̃ ergo talis stipulatio q̃ fit ob causã turpẽ sit ipso iure nulla, tenuit gl. in l. iuris gentiũ. §. ob maleficiũ. ff. de pac. opinionẽ quã secuti sunt. Bart. & ocs citramõtani indifferẽter tã hic q̃ in d. l. pen. ff. de ꝓdi. ob tur. caus. Pro ista opi. gl. & citramõta. vltra duo iura q̃ alleg. Bar. facit bene tex. in l. si a reo. §. fi. & ibi Bar. ad hoc no. ff. ó fideiusso. vbi tali stipulatiõi nõ pot accedere fideiussoz: ergo ipso iure est nulla. & vltra iura Bar. q̃ nõ habemus legem ostendi. verissima p rationẽ verissimã qz inuitat ista stipulatio ad delinquendã: ergo nulla ipso iure. l. pacta q̃ ẽ. C. de pac. l. pe. uenire. ff. de pac. do. Item inducit id qõ est nephas & natura & deo & mũdo: ergo nulla oritur obligatio. Tenendo istam opi. q̃ videt equa & rationabilis pũctus est respõdere ad tex. in l. pe. ff. de ꝓdi. ob tur. can. qui stringit pro vltramon. Repetio qõ ad illũ tex. dank quatuoz sol. Bar. hic & i d. l. pe. ponit duas sol. Prima est q̃ ille tex. loquat̃ de exceptione intentionis & facti. ista solu. mihi nullatenus placet qz est ẽ illũ tex. inaniꝫ. esset ergo ipso iure nulla. Secundo & fortius exceptio intentionis & facti imꝓpꝛie & abusiue exceptio. & ĩ nõ caderet in statuto faciẽte mentionẽ de exceptionib⁹. ita Bal. in l. perẽptozias. in v. col. C. sentẽ. rescin. nõ posse. & in l. sancimus. in ꝓn. in fi. col. C. de do. Et licet Bal. nõ alleget allego gl. expꝛessaz in c. j. in verbo defensiõis. de lit. ꝓtest. in vj. & gl. in l. in rebus. in verbo excep. & ibi Bal. no. C. ẽ iure do. cum ergo exceptio intentionis & facti sit abusiua de ea nõ loquit̃ ille tex. Secunda solu. Bar. qõ aut turpis cã expꝛessa est in stipulatione aut nõ, repꝛehendit ꝓ dominũ & bzistopho. ẽ castel. & Fulgo. in d. l. penul. & Roma. hic. & bene primo qz dinat ad illum tex. & cum restringit qui generaliter loquit̃. secundo quia par est virtus taciti & expꝛessi. l. cũ quid. ff. si cert. pe. Sed defendendo Bart. potes dicere qõ quo ad vitiãdum magis nocet expꝛessum quã tacitũ. vltra eos in illa. l. pen. turpis cã erat ab vtraq; parte intellecta saltem tacite, ergo attẽdi dz vt declarat glo. in l. si repetendi. C. de cõdi. ob causam. Tertiam solu. tradunt alĩ omnes & dicunt aliquando turpitudo est ex parte vtriusq; vt ꝓmitto centũ si homicidiuz cõmiseris: & tũc est ipso iure nulla, & ꝓcedat opi. vltramõ. Alĩ quando est ex parte stipulantis tantũ, vt ꝓmitto decẽ vt restituas depositum vel cõmodatum meũ. isto casu stipulatio tenet, sed obstat exceptio. ita loquitur tex. in. d. l. penul. & ibi gl. & in. d. §. fiob maleficiũ. Istã solu. late tenet Auma. Imo l. Pau. ẽ casi. Alle. hic. domi. & bzisto. Fulgo. l. d. l. pe. & Bret. in l. si plagi. j. eod. Ista cõmunis solu. est deterioz ceteris qz est de directo contra ter. expꝛessũz in dicta l. iuris gentiũ. §. li ob maleficiũ. vbi est turpitudo solus stipulantis tantũ. & tñ dicit tex. ꝙ stipulatio nulla est. & expone nulla. s. quo ad effectũ qz obstat exceptio prout exponit do. Alle. ibi est truffa. Quartam sol. tradit Ang. hic, que in effectu nõ discrepat a precedenti. Et dicit ꝙ qñ illud quod est in causa sonat in delictuz, stipulatio est ipso iure nulla, sed quãdo id qõ est in causa non sonat directe in delictũ, tñ est turpe. & tunc valet stipulatio. sed obstat exceptio. Ista solu. est falsa quia in contrarium ot̃ tex. solutum non posse repeti. Et tamen in exemplo Ang. solutũ posset repeti: qz turpitudo est in accipiente tantum quãdo ꝓmitto. vt restituas depositum vel cõmodatum. Quid tenendum? Tu aduerte quod Bart. non bene recitat fundamenta subtilium vltramontanoꝝ. & Cy. cõtra glo. vnde ipsi arguũt subtiliter hoc modo. Quã nõ est de substãtia stipulationis & cõsequenter causa nõ coheret ꝓmissioni. qz non sit de substantia ꝓbat tex. in l. ij. §. circa. & §. seq. ff. de excep. do. ergo cuz causa nõ cohereat ꝓmissioni quãtis turpis ergo non dz vitiari. cum tale. §. legato. ff. de ꝓdi. & demõ. confirma qz causa omissa in stipulatiõe nõ vitiat. d. l. ij. §. circa. ergo nõ dz plus ꝓdesse turpis expꝛessa quã turpis omissa, sed causa omissa nõ vitiat. d. l. ij. §. circa. ergo turpis expꝛessa nõ dz vitiare. Et iz vltramõtani nõ ꝓbãt assumptũ. pbo fortiter vltra eos: qz regulam habemus qõ minus vitiat inepta expꝛessio quã omissio. Istã notab. regulã tradit sing. Bar. i. l. demõstratio falsa. in ꝓn. ff. de ꝓdi. & demõ. tũc sic si omissio nõ vitiat minus debet vitiare expꝛessio cause. & confirmat ꝓ rubri. ff. de cõdi. sine causa vel iniusta causa. vbi text. exquirat nullã causã vel iniustã quãdo nulla est causa, valet ergo quando iniusta. & qz Bar. dicit quod vltramon. nõ allegant bonã legẽ ꝓ eis. ad de bñ facere tex. i. l. iuris gẽ. in. §. & generaliter. i verbo rescindenda. ff. de pac. Pendens illud verbũ rescindẽda, ergo mere iure valet. l. nã & si sub cõditione. §. post defectum. ff. de iniust. rupt. & irri. fac. test. c. ad dissoluẽdũ. extra de despon. impub. ꝓ vltramõ. facit. d. l. pe. istũ tex. alleg. glo. hic ꝓ cõ cord. Et vltra. ll. & que aducte sunt ꝓ opi. vltramõ. adde viã & fozte rõnem que inexitabiliter stringit. Ego habeo qõ turpitudo in causa nõ impedit tradẽtez transferre dominiũ: patet per totũ tit. de cõdi. ob tur. causam: quia ad repetendũ datur condi. ob turpẽ causam q̃ nõ dat domino. l. si vsusfru. ff. vsufru. quemad. cau. ergo cũ non impedit translationẽ dominij nec etiã impedit obligationẽ oriri cũ equiparentur & oriant̃ a iure gẽtiũ. l. ex hoc iure. ff. de iusti. & iur. Et sic in puncto iuris videt posse defendi opinio vltra montanoꝝ. tũ per rationẽ, tũ per leges allegatas. tũ etiã per istã vltimã rationẽ. Quid tenendum: articulus est disputabilis ad vtrãq; partem: tamẽ quia opi. gl. est cõmunis & equioz qõ ꝓmissio expꝛessa causa turpi sit ipso iure nulla, cũ inuitet ad delinquẽdũ & sic probetur moziby & iure & sit cõtra deũ & homines. Pretereu tenẽdo opi. glo. & citramõtanoꝝ non ego quinto loco vo clarã & pulchrã responsionẽ ad. l. pe. super qua Bar. & ocs labozauerũt vsqz ad animã. Et dico ex mẽte Lud. qõ illa l. nihil

facit: q2 loquit qñ p̄missio fiebat ob turpē cāz. s. doli vl metus tūc subdit tex. q obstat exceptio doli mali vel in factū: q2 tūc mero iure vz. l. dolo. C. de inuti. stipu. Et q ibi fieret ob turpē cām doli vel metus patet q2 tex. dē q tollit per solutionē ergo solutio purgat dolū metus. z si dicas, tu cū reuerētia nescis qd loquaris: q2 dicis ꝫ tex. q ōt si ob turpē cām p̄missio fiat z sic loquit qñ ex cā n. turpi, sed qñ sit p dolū vel metum nō fit ex cā n. doli vel met⁹. s; bene fit turpiter. Sz dico ineuitabiliter q ille ver. nō p̄t intelligi p tout Bar. z doc. intelle p̄rūt q ibi stipulatio sit facta ob turpē cām finalē: q2 nō posset stare q ōt q p solutionē purgat illa turpitudo: ergo est necessariū inuitis dentib⁹ intelligere q tex. intelligat de exceptiōe doli vl metus. vt l. ij. ff. de excep. doli. z ista est vera sol. est verū q Bre. in d. l. pen. voluit aliqua dicere q̄ nihil sunt z nuge. Sz volēs impugnare istā solutionē ōt se cogitare cāsuz in quo turpitudo tollit p solutionē, z nō erit dolus vel metus z erit tale exceptū: pone, p̄mīsi tibi. x. vt reddas depositū meū vel rem cōmodatam: missa p̄missio est turpis: q2 tu depositari⁹ teneris gratis reddere, si recipio turpiter facio. Pone modo q ego cui p̄misisti pecuniā p restitutione depositi vel cōmodati restituo tibi depositū vel cōmodatū: tu postea solus pecuniā p solutionē purgat turpitudo, s; certe in vanū laborauit: quia illa turpitudo nō purgat p solutionē: s; per primā restitutionē libere z spōte factā: Unde teneo q ista solutio ad illū tex. z iste intellect⁹ sit verus z necessarius. nec obstat dū dicit q min⁹ vitiat inepte expressum q̄ omissum: est regula Bar. in d. l. demōstratio. in vij. q. ff. d. p̄di. z demō. nō reperio a quoquā examinatā, z credo q nō sit vera, z allego gl. in cle. q̄stitutionē. in ver. de nouo. de elec. que ōt totū ꝫ rium q magis vitiat expressio inepta q̄ tacita omissio. Confirmo q2 qñ est expssa inepte magis arguit dolus q̄ qñ est omissa: nō obst. text. in d. l. iurisgentiū. §. z generaliter. ff. de pac. in verbo, rescindēda. q2 rescindit de facto quater⁹ nō facto, p̄cessit, vt no. gl. in l. j. in verbo inūr mabit. ff. de ferijs. nō obst. vltimū q̄ sicut non impedit translationē dñij. ita nec obligationē rūdet q̄ traditio dñij p̄cedit a voluntate partis nō a cā. p; q2 trades si non est dñs nō transferret dñium toto titu. ff. de cōdi. inde. obligatio aūt p̄in. p̄cedit a cā. licet. §. ea obligatio. ff. de p̄cur. ergo nō est bonū arguere de vno ad aliud. per ista remanet defensa tuo⁹ iste articulus z defensata opi. gl. z citramōtano⁹. ¶ Ultimo querit Bar. quid li stipulatio p̄tinet turpitudinē ex parte p̄mittētis tm̄ gl. in l. iij. §. sed q̄ meretrici. ff. de p̄di. ob tur. cau. tenet q̄ talis p̄missio sit ipso iure nulla. Sidde q̄ idē tenet gl. in l. q̄. C. de condi. ob tur. cau. z gl. in l. affectiōis. ff. de dona. z gl. in l. ea que. z ibi bon⁹ tex. C. de dona. ante nup. z glo. vbiq; tenuerūt hanc cōclusionem q̄ talis p̄missio sit ipso iure nulla q̄ turpitudo est ex parte p̄mittentis tm̄. Contrarium tenent vltramōtani. z Bal. z Cy. in d. l. q̄. Bal. z d. Alex. in d. §. sed q meretrici. z Bar. in d. l. affectionis. z d. Aler. hic idē late z do. Albb. in c. q2. plerīq; in ij. q̄. de immu. eccle. vbi ēt per eū qd in foro anime siue cōsciētie posit do. Aint. de bu. Fundamentū istoz tenent⁹ istā partē est: q2 meretrix nō accipit turpiter pecuniā sibi datā. ergo nec p̄missionē q2 paria sunt p̄mittere z soluere. l. si. C. ad l. fal. Ite q2 speciale est in minore z militē vt nō obligent ex tali p̄missione facta meretrici, vt no. in d. l. affectiōes. s; posset respōderi q̄ est speciale in minore z militē q̄ nō teneant in effectu. eandē opi. tenet Pau. de cast. in l. multū interest. §. ea. per illū tex. q bene facit. quez tex. ēt ad hoc pōderat C. u. vbi an ex stipulatio magis inspicit p̄sona stipulātis q̄ p̄mittentis. Quid tenendū: palius est dubius z disputabilis. z cū gl. tenet Bal. in d. §. sed q̄ meretrici q2 inspecta veritate iuncta est turpitudo vtriusq;. Idē Ang. ibi qui tēq̄ ista opi. est tutior z honestior z p ista q̄ne vidit Padue de facto in scholare z meretrice, mouet p id q̄ vult Bar. z stringit in l. j circa fi. ff. de p̄di. ob tur. cau. vbi tz q̄s ēt si sit turpitudo soluto, p̄mittentis possit pignus datū p tali p̄missione repeti. ite p̄t p illo casu facere liberationē. z p hoc fundamentū idē tenet Pau. de cast. sibi ctrarius in d. §. s; q̄ meretrici. idē tenet Jos. de imo. hic. z i d. l. affinitatis. p. no. in l. j. ad fi. ff. de actio. z obl. Et quāuis Bar. in illis locis respondeat q ille tex. intelligit ecōtra tū videt q ratiōe relationis illud q̄ dicit in femina p̄cedat in masculo. l. fi. C. de indi. vidui. Ista vltima est sustentabilior in pūcto iuris quāuis precedens sit magis communis. z per ista sit expedita ista lex.

Lex xxviij.

1 ¶ Stipulatio rem tradi non p̄prietatem, sed merum factum traditionis continet.

† Verbum tradere nō importat translationem dominij, sed meram tantam z sic merum factum, nisi cum causa habili.

2 Promittens tradere in genere puta seruū tenetur trāsferre dominium secus si in specie.

¶ Si rem tradi. a † Stipulatio rem tradi nō p̄prietatē s; merū factū traditionis cōtinet. b. d. ¶ Nō. primo ex hoc tex. q verbū tradere, nō importat trāslationē dñij, sed meram tenutā z sic merū factū. Sidde idē esse in verbo stare. qō similiter nō importat translationē dñij, s; nudā tenutā. l. si fundū certo die. z ibi Bar. not. j. co. l. exēpto. in p̄in. z ibi Bar. ēt ad hoc no. ff. de actio. empt. Sec⁹ est in vbo dare, qō importat trāslationē dñij. l. vbi aūt. §. fi. z l. nemo rē suā in pu. j. co. §. sic ita q̄. z ibi gl. instit. de act. Verbū aūt assigno. est cōmune z pariter se hz ad vtrūq; vt late declarat Bar. in l. si cōstante. in p̄in. in ij. quarte partis p̄cipalis. ff. so. ma. Bal. in l. ij. in ij. col. C. cōia de leg. z in c. cōstituit⁹. in ij. co. de reseri. Et sic differētia est inter tradere z dare, quā differētiā ēt not. gl. in d. §. sic ita q̄ canonistē tū hāt. tex. xij. q. ij. in c. eccleſiastics. vbi ōt tex. iuri dominioq; suo dari tradiq; p̄cipim⁹. illa verba vident haberi superflua. Alia est ēt differētia q2 obligatio dādi z p̄cisa z inuariabilis, ita q̄ solūēdo interesse nō liberat. ex. d. l. vbi aūt. §. fi. sed obligationē tradi non est p̄cisa: q2 solūēdo interesse liberat. l. ex empto. in p̄in. ff. de act. emp. l. si ita. §. j. ff. de ꝫben. emp. Ideuerte tū q hz verbū tradere non importet trāslationē dñij p traditionē p̄cedēte cā habili ti transfert dñium per regulā. l. traditionib⁹. C. de pact. iucta. l. nunq̄ nuda. ff. de acquir. re. do. ¶ Limita regulam huius tex. quod nō tenet transferre dominū qñ obligatio rem tradi hz annexam cām bonorum. vt in venditore qui tenet tradere d. l. ex empto. in p̄in. certe si est dominus in consequentiam traditionis tradendo transfert dominū. l. in conuentionalibus. §. fi. j. cod. allegata hic in glo. p̄ cōtraria. z ista est vera solutio. ¶ Secundo limita no. istū tex. vt procedat in p̄missione speciei. Si aūt promitto tradere in genere: puta seruū teneor tunc transferre dominium. ita no. Bar. in l. si a subsituto. §. fi. ff. de leg. j. p gl. il. sequē. q̄ delegato. ad hoc ibi not. Imo. Pau. de ca. z do. Alex. licet qñ vendit aliquid in genere: puta vendo. x. saccos frumenti in genere tūc vēditor tenet transferre dominiū nō ex natura cōtractus. sed propter qualitatez obligationis: q2 res in genere est vendita. gl. est ordinaria in d. l. exēpto. in p̄in. z ibi Bar. z in l. si domus. §. de euictiōe. ff. de leg. j. z in l. qui concubinū. §. si heres. de leg. ij. Item Bar. in l. ij. ad fi. p̄in. ff. si cer. pets.

Lex xxix.

1 ¶ Tot sunt stipulationes quot sunt summe vel res in stipulatione specificate. licet sub vna verbi conceptione. z nu. 4.

2 Quando plures res specie enumerant⁹ p̄incipaliter z de per se nūc censent plures stipulatiōes. secus si respectiue ad vnū effectum quia tunc loco vnius habentur.

3 Venditio rerū facta vno p̄tio est vna quantū ad resolutionem contractus que respicit totum contractum.

5 Quando plures res denominant in donatione vere sunt plures donationes.

6 In tot cēseant iuramēta quot sunt actus. vel res, vt articuli.

7 In cōtractu dona. ad insinuationem si plures res nominent, censetur vna donatio.

8 Potentior est singularis enumeratio quam vniuersalis vel generalis.

9 Si episcopus dicat absoluo te ab omni excōicatione vna est absolutio z sententia. si vero omnes excōmunicationes dinumerat tunc tot erunt absolutiones quot excōmunicationes.

10 Stipulatio oīm legatoz est vna quamuis plura sint legata.

11 In sit differentia inter pecuniam z nummos.

13 Si in libello petā quinquaginta tanq̄ mihi p̄missa z proba ui de centum, an fiet condemnatio in centum.

14 Plus in aliquo p̄sumitur in his que possunt esse vnum.

Scire debemus. Ista l. fm Bar. est subtilis z hz Ang. z Rom. est pulchra vtilis z delectabilis, summaz diuide vt hic p Bar. sed q2 Bar. non summat plene totū tex. put fere semp facit. z eius diuisio sit imperfecta. ideo ego summo z diuido multū magistraliter, z summo sic.

1 Tot⁹ sunt stipulatiōes quot summe vel res in stipulatiōe specificate. licet sub vna verbi cōceptiōe. b. d. p̄ima pars. Ite, stipulatio sequens cōtinens idē q̄ p̄ima cū adiectiōe alteri rei vel summe nō nouat p̄cedentē, cum due sint obligationes. b. d. secūdo. Sz si plures summe vel res sub vno vniuersali vel generali cōp̄hēdant censet vna, plura co⁹ potius cōtinēs. b. d. complectendo totū text. ¶ Diuide istā. l. vsq; ad §. si a fure. magistraliter in quatuor partes. In p̄ima loquit de stipulatione dinumerativa pluriz rerum vel summarū. In secūda infert ex qua illatiōe tollit vtilitas an vnius sit stipulationi plures

¶ Tres tradi. De stipulatiōe rē tradi vel fieri vide etiaz per Albb. z Feli. in c. cū Jos. de fide instru.

plures quo ad effectū nouationis. In tertia limitat primum dictū vt nō pcedat in stipulatione collectiua vel gñali q̄ vnitatē inducit ⁊ istud declarat p plura exēpla. In quarta loquitur de stipulatione copulatiuā rex specificaꝝ, ⁊ sic in effectu redit ad primū casum secūda ibi, ƀm ꝙ euenit tertia ibi quāuis placuerit. quarta ⁊ vlti. est ibi, at ꝗs illud aut illud.
2 † Anteꝗ veniā ad notabilia Bar. format duas op. ⁊ soluit, ex cuiꝰ dictis habes duas no. pclu. Prīa est ꝙ qñ plures res specifice enumerāt principaliter, ⁊ de p se nunc cēsent plures stipulationes vt hic, secus si respectiue ad vnū effectū, tūc loco vniꝰ habent p tex. i l. si hrēdi plures. ff. de cōdi. insti. Adde ꝙ eādem doc. p illā l. si heredi tradit etiā Bar. in l. j. in fi. ff. ō insa. ⁊ idē Bar. in l. vt vim i. ij. col. ff. de inst. ⁊ iur. ⁊ idē Bar. in l. si is qui ducēta. §. vtrū. ff. de reb. dub. ⁊ est bona doctrina ⁊ approbata quāuis Raph. cu. reprehēdat in. d. l. ⁊ hrēdi sed eam defendit Ang. de are. i. d. §. pe. insti. de here. insti. vbi rñdet fundamētis Raph.
3 † Scda no. cōclusio Bar. est ꝙ vēditio rex facta vno ptio est vna quātū ad resolutionē ɔctus q̄ respicit totū cōtractū. ita loquit l. si duos. ff. de ẟhen. emp. ⁊ l. cū duo. ff. de i diez addic. cū declaratione. l. cū eiusdē. ⁊ l. si plura ⁊ l. ediles. scda §. cū aūt. ff. de edil. edic. sed ꝗtū ad ea q̄ nō respiciūt ɔctuz sed petitionem videtur esse plures respectu emptoris qui pōt vnāꝗꝫ de p se petere l. ⁊ si vno. ff. de act. empt. secus respectu vēditoris q2 ad pretiū nō posset agere p parte singuloꝝ. seruoru. Sed aduerte q2 ista differētia Bar. de directo cōfunditur p tex. quē Bar. met allegat in d. l. ⁊ si vno ff. de act. emp. q dicit de singulis ex empto ⁊ venditio agi pōt: ergo sicut emptor potet agere ad singulos seruos ex ēpto, ita ēt vēditor agere pot ad singulare pretiū cuiuslibet serui. Et sic mihi vr̄ ꝙ ille tex. de directo cōfundat differētiā Bar. q̄uis Are. rñdeat ꝙ du tex. dt ex vēdito illud verbū nō significat actionē s3 qualitatē gerꝰ, sed cū reuerētia est truffa. Sed pro ista differētia Bar. ɔsiderabā posse adduci rōnē, quare emptor possit petere quēlibet de seruis emptis de per se, vēditor aūt nō ad pretiū particulare agere pōt, eo q2 emptor nihil limitat, pnt haberet necesse limitare, vēditor si vellet petere pretiū de per se: q2 non pōt solꝰ istā limitationē facere. Tamē huic differētie obstat. d. l. ⁊ si vno pro Bar. etiā in primo mem bro facit bene text. in. l. si chorꝰ. ⁊ ibi gl. ff. de lega. iij. quā allegat Bar. in. ij. col. Successiue adde inquātū Bar. ɔcludit ꝙ qñ agitur ad resolutionē ɔctus q2 respicit cōtractū in totū, ⁊ ex parte vtriusꝗꝫ ꝙ ad hoc vēditio censetur vna. Limita ex eo ꝙ decidit Bart. l. fi. §. preterea. in. ij. col. ad fi. C. de iur. dotiū. vbi decidit qō si aliquis emerit plures seruos vna emptione s3 diuersis pretijs si i vna reperiat deceptꝰ iuxta dimidiā prij nō poterit intētare remedi u. l. ij. C. de rescin. vendi. an sit verū dicam infra
4 enumerādo an sit vna stipulatio an plures. ¶ † Not. primo ex tex. regulā ad quā tota die allegatur ista l. quot tot censetur stipulationes, quot sunt res summe in vna stipulatione specialiter designate, ⁊ sic pluralites rerum specie enumerataꝝ inducit pluralitatē stipulationū facit tex. in. l. j. §. sed si mihi Pāphilū. ō. eo. ⁊ tex. in l. ꝙ dicitur prima. ⁊ in. l. vbi aūt. §. pen. ⁊ in. l. titia. §. fi. ⁊ in. l. pluribꝰ. in prin. j. eo. Aduerte[a] ꝙ illud ꝙ dicitur in hoc tex. ⁊ dictū est statim procedit improprie, ⁊ sic nō haberet locum in statutis in quibus verba debent proprie intelligi ita no. Are in d. l. j. §. sed mihi per illū text. in verbo due quodammodo sunt stipulationes. cū dictio quodammodo denotet improprietatem, vt est gl. in. l. j. in princ. ff. de re. diui. gl. ⁊ Bar. in. l. si me in vacuam. ff. de acqui. pos. Addo ꝙ Raph. cu. hic circa finem, dicit ꝙ de proprio significatu vna ē stipulatio quādo vnum est verbum principale: cum vna sit oratio ⁊ vna verboꝝ cōceptio. l. vnica. §. his ita. C. de cadu. tollen. tamen ex mēte ɔhentium sunt plures stipulatiōe ex quo plures res sunt copulate, ⁊ enumerat gratia celeritatis an l. si ita quis heres. ff. hec e. insti. ⁊ arg. l. falsa. §. fi. ff. de cōdi. ⁊ demō. Adde etiā Jo. de imo. hic circa principiū qui expōit tex. tot esse stipulatiōes, exponit. i. cēseri esse ex iuris intellectu: nā vere vna est stipulatio propter vnicum actum ver. Ego nō violādo tex. dico ꝙ vere ⁊ pprie sunt plures stipulationes ⁊ sic haberet locum regula istius tex. in statutis: q2 tex. pluries dicit tot sunt stipulatiōes, sed verbum est, importat veritatē: ⁊ ita differunt quē esse talē, vel haberi pro tali. glo. est ordi. in l. mercis appellatio. ff. de verb. signi. Bar. in l. si maritus. §. lege. ff. de adult. sic etiā dicit tex. i. d. l. §. sed ⁊ si mihi. ō. eo. tot
5 sunt stipulatiōes ꝙ sunt corpora ergo vere ⁊ pprie. ¶ † Similiter dicit Bar. in l. Modestinꝰ. circa fin. ff. de dona. ꝙ quādo plures res denominantur in donatione vere plures sunt donationes, pōdera quia Bart. dicit vere plures sunt donationes. nec obstat quod tex. in illo. §. sed si mihi vtatur dictione quodammodo importante improprietatem, quia illud dicit propter stipulationē inutilem que abusiue d2 stipulatio l. ij. §. j. ff. quemadmodum testa. aperiātur. ⁊ sic teneo qō vere ⁊ proprie dicātur tot stipulationes quot res. Amplia p eodez modo quot tot sunt sentētie quot capitula eius, gl. in l. etiam §. ex cā. in verbo audiēdus. ff. de minori. que ad hoc allegat istum tex. facit tex. in l. quedā mulier. ff. fam. ercis. ⁊ tex. melior de iure in l. quid tamē. in prin. ff. de arbi. in verbo quasi plura sunt cōpromissa. quem tex. hic in fi. ad hoc allegat qui idē tenet idē etiā tenet no. Bar. in l. lucius. §. que habebat. ff. ad trebel. per istaz legem. ⁊ l. ediles. ia. ij. §. fi. iuncta gl. in verbo vno pretio. ff. de edil. edic. ¶ Hinc infertur ꝙ si ex forma statuti, vt est in ciuitate Lucana, bannitꝰ in cētū pōt impune offendi, certe bannitus in quinquaginta ex vna causa, ⁊ ex alia in quinquaginta: in eadē sententia nō poterit offendi: q2 non est bānitus in centum sed censetur diuersa capitula. Itē quia in odiosis nō fit cumulatio, gl. in l. vbi fideiussor. ⁊ ibi Bar. ff. de solu. Bar. in l. si idem cum eodem. vbi dixi, in prin ff. de iurisdi. oium iudicum. cum cōcordātijs traditis per domi. Ale. hic ⁊ ibi. Secundo amplia ꝙ similiter tot censetur esse libelli qō sunt res i eo specificate, vel quot persone cōuniēte, vl' quot sunt species criminū. ita per istam legem determinat Bal. in l. libelloꝝ. §. sed ad aliud. ff. de accusa. ⁊ idem. Bal. in l. ordinarij ad finem. C. de rei vendi. cū cōcordātijs ibi traditis per do. Alex. Quod intellige ⁊ limita quādo pro omnibus rebꝰ vna tantum daretur actio: quia tunc vnus tm̄ diceretur libellus ƀm Bal. in l. edita. in xiij. ⁊. xiiij. questione. ō. de edendo.
6 ¶ † Nunquid aūt regula huius text. procedat in iuramēto vt tot censeant esse iuramenta quot sunt actus vel res vel articuli est noua qō ad hāc. l. non tracta per aliquem hic quam ponit Archi. xxij. q. iiij. c. inter cetera. vbi arguit primo ꝙ sic p regulā huius tex. ⁊ l. ꝙ dicitur. j. eo. postea dicit quod in hoc casu nō sunt audiēdi legiste qui dicūt tot esse iuramenta qō sunt actꝰ iurātis, sicut tot sunt stipulatiōes quot res vl' articuli, q2 ƀm hoc in iurāte plures essent simul actus iurādi ⁊ videt impossibile: vnde cum semel profert orationē iurādi nō pōt dici nisi vnum iuramentum. ita residet ibi Archi. ꝙ nota valde p limitatione huius legis. Confirmo vltra eum per tex. reputatum singularem in. c. penul. de iureiurā. vbi est tex. singularis ꝙ non d2 iuratū nisi vbi expresse ⁊ specifice iuratur: ⁊ sic iuramentū non pōt extendi etiam de consensu partiū per relationes ad aliud iuramentum: vt iura per illud ꝙ alias iurani non valet. Confirmo secundo per tex. in c. procurator, iuncta gl. solenni in verbo mandatum. de elect. in vj. dicit text. in c. procurator, quādo quis cōstituit procuratorem in ciuitate Romana ad opponendū ɔtra electū, d3 dare specialiter mādatum ad iurādum in animam domini, querit ibi gl. an sufficiet dare mādatum ad ea que requirunt speciale mandatum ⁊ dicit ꝙ nō: sed debet specifice dare mandatum in iuramēto.
7 ¶ † Secundo limita istam regulam non procedere in cōtractu donationis quo ad insinuationem: quia si plures numerētur in donatione, ita qō vere sint plures donationes, vt hoc tex. tamē ex quo vno tempore facta est ⁊ vna prestatio est faciēda, cēsetur vna donatio quātū ad insinuationē tex. est notab. in l. sancimus. §. si quid aūt. C. de donatio. Idē Barto. in. l. Modestinꝰ. circa fi. ff. eo. facit tex. no. in simili in. c. apostoli-
8 ce. de do. ¶ † Scdo no. in ver. quāuis ꝙ potētior est singularis enumeratio quā vniuersalis vel generalis. facit bene text. in l. sed ⁊ si quis. §. quesitum. ff. si quis cau. ¶ Ex quo correlarie no. in tex. ꝙ particularis enumeratio rex inducit pluralitatē stipulationū: secus si vniuersaliter vel generaliter, q2 nō inducit pluralitatē stipulationū. ad idez tex. in l. ij. ⁊ i l. grege. ff. de lega. ij. Adde ꝙ per istaz. l. ⁊ iura preallegata decidit no.
9 Bal. in d. l. ij. ff. de leg. ij. † ꝙ si Episcopus dicit absoluo te ab oi excōmunicatione, vnica est absolutio ⁊ sententia, si aūt dinumerat excōmunicationes: tunc tot sunt absolutiones, quod excommunicationes, licet vnico vtatur verbo absoluo. Scdo adde quod quādo in cōpromisso plures res exprimunt particulariter: tunc: plura dicuntur cōpromissa, ⁊ diuerse sentētie possunt pronūciari secus si in genere fiat cōpromissum. ita p
10 istum tex determinat Bar. in l. de rebus. ff. de ar. ¶ † Tertio no. in versic. stipulationem, ꝙ stipulatio omnium legatorum est vna quāuis plura sint legata ratio est ƀm glossellam hic in verbo, vnam esse. propter vnam causam testamenti ex quo debentur, ⁊ vnam cōceptionem verborum. Ista ratio confunditur per istum tex. in prin. ⁊ l. Titia. §. fi. j. eo. ⁊ propterea subtilis Pet. de bellaper. ⁊ Ray. dicunt mirum videri qō vni casit stipulatio cū referat ad legata. q̄ sunt plura ⁊ diuersa. ⁊ dispositio referēs intelligitur ƀm eam ad quam sit relatio l. asse se toto. ff. de hered. insti. ⁊ l. si ita scripsero ff. de conditio. et demonstra. ⁊ in specie tex. in l. pluribus. in princip. ⁊ in l. t i

[a] ¶ Aduerte. ampliatio q̄ tenet Ias. in. l. j. §. sept si mihi iij. nota. ō. eodem. Purp.

tia i prin. j. co. vbi dicit pluribus enumeratis reb⁹ si subiũcit
gñalis stipulatio nõ dicit vna z tãto forti⁹ qz cõditiões z mo-
di qui erãt in legatis intelliguntꝛ repetiri. l. j. §. si qs sub cõ-
ditione. z. §. bellissime. ff. vt leg. no. ca. huic difficultati conãtur
rñdere. Jmo. cu. Ang. Lud. roma. Gret. z Alex. hic. Sed ego
clarius ex eoꝝ mẽte respõdeo qꝛ d. l. plurib⁹. plures res fue-
runt spãliter enumerate, z sequuta stipõ gñalis cõditiõe re-
liqua ea quę sunt subscripta: tunc cẽsentur plures stipulatio
nes eodẽ mõ qñ sunt facta enumeratio plurium speciꝝ pro-
pter istã stipulationẽ fiẽdã. d. l. plurib⁹. in prin. z l. Titia. in fi.
sed in tex. nostro nulla fuit numeratio rerꝝ prius legataꝝ, sed
generaliter legatarius stipulatus est ab herede oĩa legata tũc
propter signũ vniuersale oĩa, est vnum legatum z nõ plura le
41 gata. ¶ Vltimo p̃o cõplemento istius tex. no. in litera duo q̃
sunt literalia. Primo dũ text. capit pecuniã, nũmos, z dena-
rios p̃o eodẽ tanq̃ synonyma, quãuis alibi Bal. z Lud. in l.
singularia. ff. si cer. pet. dicãt esse differentiã: qz pecunia est ge
nus. z per pecuniã oĩa intelliguntꝛ, aliquãdo capit stricte: ali-
quãdo strictissime. l. pecunie. ff. de ver. sig. sed denarius z num-
mus nõ possent sic accipi. ego reprehendo in l. talis scriptura.
ff. de leg. j. z in l. certi cõdictio. v. si nũmos. ff. si cer. pet. Põ-
dera etiã dum text. dicit nã per singulos denarios sic in ma-
scalino denarios. habes alibi tex. iurisconsul. in l. cũ quis de-
cedẽs. qui tex. est Scevole. §. Titia honestissima. ff. de leg. iij.
vbi dicit tex. Scevole q̃ ista titia legauit in testõ cuidã factori
suo denaria decẽ milia. Et iõ repio q̃ Ang. politian⁹ emẽdat
illuz tex. in lib. vij. epistolaꝝ suaꝝ z est in folio. vij. emẽdat sim
pliciter q̃ tex. dz denarios, sed credo q̃ tex. nõ debeat dicere
nec denaria nec denarios sed debet stare litera decem milia
denariorꝝ. istud vult z litera z latinitas: z est regula quã tradit
Laurẽtius valla in tertia elegãtia. suaꝝ elegantiaꝝ z ita stat
tex. mens. ¶ Expeditis textualibus venio ad expeditionem
gl. z capio glo. in verbo plura legata. alie sunt plane. Dividẽ
cã magistraliter in quatuor partes. In prima gl. opponit cõ-
tra tex. z soluit. In secunda querit que vtilitas sit an vnum sit
legatum an plura, z opponit vnam vtilitatem que cõuenit so-
lum legatis z non stipulationibus. In tertia querit que vtili
tas sit an vna dicat stipulatio vel plures, z ponit vnã vtilitatẽ
que respicit solutionem cõtractus z cõuenit venditioni nõ aũt
stipulationi de qua loquitur ista l. nisi quãdo stipulatio esset
interposita super tali cõtractu quia regulariter ẽm naturam
cõtractus. l. si stipulatus. ff. de vsur. In quarta z vltima glos.
obscure loquens per viam oppositionis ponit aliã vtilitatem
in modo agendi que est multum notabilis z eã cõmendat mul
tum Bar. z p̃o ea facit melius tex. in l. naue. ff. de euic. z ista
vtilitas est cõis ita ad contractum sicut ad stipulationes, sed
ibi, sed quid prodest tertia ibi, item quo ad stipulationẽ. quar
42 ta z vlti. est ibi, item opponit legani. ¶ In ea gl. ad fin. p̃o
clara intelligẽtia que vtilitas sit tã in ẽctibus qꝛ in vltimis
voluntatibus, an sint plures an vna tex. hic in ver. scẽm qõ e-
uenit, ponit vnã vtilitatẽ respectu notariorꝝ tres alias vtilita
tes addq̃ gl. quaꝝ prima ꝓcedit in legatis tñ, z nõ in ẽctibus
quo ad agnitionem. secũda respicit respicit resolutionem ẽctus
venditionis z sic nõ cõuenit generaliter stipulationi z vltime
volũtati: vltimã ponit gl. q̃ est cõis ad cõtractos z ad vltimas
voluntates. Tres alias addidit Bar. quot sunt cõmunes. z sic
in effectu habes septem vtilitates. Tu adde duas quas po-
nit Bal. in l. fi. §. preterea. in. ẽ. col. in fi. C. de iure dotium. nã
stante statuto q̃ de quolibet cõtractu vel legato soluatur ga-
bella: alias nihil valeat contractus nec legatum, certe si
sint plures cõtractus vel legata, z sic soluta p̃o vno vel duo
bus valebũt duo, alij erunt nulli vigoꝛis statuti, sed si esset vna
stipulatio vel vn⁹ cõtractus vel vnum legatũ, si soluatur ga-
bella p̃o parte tamen non valebunt alia. Et lõge no. est vili-
tas si qs emit plures res in vna emptione, lz in diuersis prẽ-
tijs si in vna reꝛ reperiatur lesio vltra dimidiã prẽtij nõ põt
intentare remediuz. l. ij. C. de rescin. vẽ. q2 q̃ deest isti rei, dz sup
pleri alias. debuit allegare ter. in l. cũ plures. ff. de euic. sed
dicit in ẽctum facere tex in l. si duoꝝ. §. videam⁹. z ver. fi. ff. de
actio. empt. qui tex. est multuz solẽtis z eũ vidi in facto. Sed
cum reuerentia Bar. ille tex. nõ facit p̃o eoꝝ. z in fine decidit
18 text. lz ipse ponderauit in prin. C. de iure dotium. ¶ Circa
finem huius no. gl. querit Bar. quid si in libello petũ. l. tanq̃
mihi promissa, probaui de centum ꝛc. q̃ nõ fiet cõdemnatio in
centum licet sit male formatus libellus ꝛc. Adde quod Bald.
Raph. cu. z Paul. de cast. tenent z melius quod etiam de iu-
ris subtilitate z de rigoꝛe p̃ocedit iste libell⁹ absq; ẽm p̃o-
priationi z ista est vera quia text. per quem se fundat gloss. lo-
quitur de toto integrali dissolutio, sed questio Bartolus
loquitur de toto numerali in quo in maiori summa inest

minor i. j. si stipulati. vbi dici. 3. c. z l. si vn⁹. §. si cũ mihi decẽ.
ff. de pac. Et vltra eos adde bonũ ter. in l. j. inter stipulãtẽ. §. si
stipulãte. in fi. j. c. vbi qꝛ semp in summis id q̃ min⁹ est spõde-
ri vr. sic minoꝛi vr esse in promissione. sed in toto integrali de
quo loquit gl. est secus. Nec obstat q̃ in Titiã addncit Ang. qõ
diuersitas quãtitatũ inducat diuersitatẽ promissionũ. l. quin-
quaginta. ff. de pba. z q̃ no. Bar. in l. triticũ. j. c. z clari⁹. i l.
cũ cetũ. ff. dõ adimen. lega. q̃ cũ nõ sit probata summa petita,
sed alia dz libellãs succũbere. Rñdet ex mẽte Jmo. Raph. z
Lud. q̃ hic pluralitas summaꝝ nõ dz psumi ex q̃ probatio se-
quens facit q̃ habuit respectũ ad maiorẽ summã. argumen-
to tex. in l. sed Jul. §. pinde. ff. ad mace. m. l. quedã. ff. de reb.
dub. pẽrtiz cũ in dubio debeat fieri interpretatio q̃ libellãte.
l. si quis intẽtione ambigua. ff. dõ iudi. Cõfirmo p̃d q̃ dõt Bal.
14 in l. edita. in vlti. col. C. de edẽ. z q̃ pluralitas nõ psumit in his q̃
põt vnũ z idẽ alleg l. Sẽpronⁱ⁹ Proculo. ff. de leg. ij. z l. eũ q.
§. in popularib⁹. ff. dõ iureiur. z dt ita no. Jac. bu. in l. ij. C. de er
ro. aduocatorum.

1 ☞ Nõ põt rem suaz ẽt a fure simpliciter stipulari.
2 Quis põt rem suã a fure sibi furto subtractã altero de tribus
modis stipulari.
3 Quis nõ põt stipulari reꝛ suã siue exprimat dari siue simpli-
citer cum intelligatur dari.
4 Per stipõem factã animo nouãdi vl simplr si res erat ẽns
quasi p tacitã quãdã obligationẽ purgat mora ꝓcedens furti
data ꝓsentia rei ita quod poterat accedere oblatio rei.
5 Per stipu. validã factã a fure nõ nouat obligatio ꝓcedens
nisi esset expr esse actum.
6 Stipulatio nulla purgat morã ꝓcedẽtem.
7 Per actum nullũ non potest sequi actus validus.
8 Stipulatio cõditionalis si deficiat cõditio z hic reddat stipu-
la. funditus nulla: tamen purgat morã ꝓcedentem.
9 Omnis actio degenerat contra furem.

Si a fure. Bar. ponit duo summaria: vnũ ffz gl. par
nullã ffz. z Dy. sed o, ij intellectũ ponit quẽ
1 sequit, sed ego summo aliter. ¶ Nõ põt qs rem suã eiuz a fure
simpliciter stipulari sed quicqd illu ex ea furtiua dare facere e-
porteret. quo casu per talem stipulationẽ mora furis purgat
nõ p interitu rei postea subsecutũ liberat, nisi alia mora inter
cesserit. h. d. pfecte tot⁹ ter. z est pulcher z subtilis. §. ffz Bal. z
Paul. de ca. hic. z ffz Lu. est valde dubi⁹ z intricatus. ¶ Divi
situr in quatuor partes principales. In pma ponit thema
z q. In scda ponit rõ dubitãdi. In tertia ponit decisionẽ cuz di-
stinctione. In quarta z vltima decidit aliud pulchrũ z no.
dubiũ. ij. ibi, movet questionẽ. tertia ibi. z cõcat. quarta z vlti
ma est ibi q̃ si postea. ¶ In tex. ibi, boiez meum ideo sic dicit
tex. qz aliquo casu potuisset mihi subtrahi sern⁹ q̃ non fuisset
meus, sed mihi cõmodat⁹ vel depositus. In ver. q̃ si postea. p-
mitte q̃ iste verbi. ẽm gl. z cõmunẽ sniam referẽs ad ver. z pstat.
z sic ad casum qñ valet stipulatio: quo casu cum per eã possit
fieri novatio: tunc bene purgat, mora ꝓcedẽs nõ aũt referun
tur ad ver. immediate ꝓcedẽtẽ ibi si vero, quãdo stipulatio nõ va-
let per stipulationẽ que nõ valet nõ vr posse fieri novatio. l. no
vatio. ff. de nova. nec psequẽter videtur purgata mora ꝓcee-
dens iste est. sensus cõis omniũ doctoꝝ scribentium hic. Sz
Cuma. singulariter intelligit istum tex. qđ referat ad ver. ꝓ-
cedẽtẽ, z sic qñ stipulatio non valuit qz etiam tunc purgat mo
ram ꝓcedentium. de veritate huius intellectus dicam. j. la-
te. ¶ Circa intellectum ver. z cõstat, vbi ponitur decimo que-
siti cum distinctione, que fit ratio differentie inter primum z
ẽm habes hic per Bar. post antiquos quo cõmuniter alij trã
seunt. + Tu aũt ꝓ clara intelligentia tex. pondera diligẽter
istum text. quod quis potest stipulari a fure rem suaz sibi fur
to subtractã altero de tribus modis, quos tres modos ponit
ista litera expresse. Aliquãdo stipulat reꝛ suã sibi dari, expresso
bo dari, sed non facta aliqua mẽtione furti, nec cause furtiue z
ista stipulatio nullus est momenti tex. est hic, in verbi. si vero
hominẽ. Ratio qz privilegium est indultum conditioni furti
ue inducte a lege, vt degeneret contra furem ad dandum vt
dicit ter. in §. sic itaq̃. insti. de ex. z in. l. fin. ff. vsufru. quẽadmo
dũ caueat. ergo cessat quando stipulatio simpliciter interpo-
nitur ad dandum non expressa cõdictione furtiua vt hic. z l. j.
§. fi. ff. de cõdi. furti. Aliquando quis stipulat a fure q̃ te mihi
ex cã cõdictionis furtiue dare facere oporteat, z ita talis valet
z tenet tex. est hic in verbi. constat. z bonus tex. in l. eũ qui. §. si
iuravero. ff. de iureiur. Huius tripler assignatur ratio: vna se
cundum Bartol. z communiter doctoꝝ. qz illa verba dare fa
cere oportet. intelliguntur secundum subiectã materiã arg.
l. si vno

l.si vro in pzin.ff.loca.z.l.si stipulat⁹. ff.de vsur.alia ratio est ꝛ ff.dau.de ca.z Bre.q2 lz sit appositū verbū dare:tñ q2 reta lime ad causam furti z adiecti etiā verbū facere,ꝯ tunc valet stipulat⁹.secus qñ stipulatus sum simplr dari nō referēdo me ad furtū:tūc nō pōt fieri interpretatio vt stipło valeat. Alīꝫ tertio dicunt q⁹ licut odio furis pōt intentari cōdictio furtiua ad dādū rē suā contra furē.§.sic itaq;.in ver.piane.ita pōt stipulari q⁹ te dare facere oporteat ex causa cōdictiōis furtiue,q2 stipulatio sic interposita super cōdictiōe furtiua degenerat vt possim stipulari mihi dari.z hoc tenēt.Bar.z cōiter alij. Et sic habes q⁹ expłio cāe furtiue facit stipulationē valere q̄ nō valeret:vtraq; p bat i ꝺ.z cōstat.lz stipulatio simpliciter facta intelligat facta ex cā pcedēti ex qua poterat peti vt est gl.in l. triticū.in verb.cogitauit.z ibi Bar.j.c.illud pcedit qñ stipło simplex cōuenit cause,vel qñ ad ea habetur respect⁹ qō nō est hic.Aliqñ 2.tertio qs stipulatur a fure simplr non appposito ꝺbo dari vel restitui,vel tradi,sed simplr nō factā;etiā mētione furti z hic est pūct⁹.z dicāt alij quicqd velint istū casum ponit iste tex.in tribus locis clare z aperte.sez in pzincipio.qñ fōrmat gēnē si stipulat⁹ fm hoiem a fure,pōdera qō dicit simpliciter stipulatus z nō dicit dari.Scōo in ver.z mouet qōnem ibi stipulatus hoiem pler ūqꝫ meū video2,dicit stipulat⁹ simpliciter.Tertio in ver.nō valet.vbi dicit z nō valet huiusmodi stipło vbi quis rē suā stipulat,z decidit expresse tex.q⁹ non vz ista stipulatio,ad idē est tex.in.l.nemo rem suā vtiliter.i pzin. j.eo.Itē in dubio stipulādo simplr rez videt stipulari dari nō aūt restitui vel tradi,vt est gl.no.i.§.j.inst.de inuti.stip.z glo. i.l.liberi ibgl.j.ff.de ẓben.empt.z gl.si filius.§.j.§.eo.z ter.in l.ista distrabat.§.j.ff.dōẓben.emp.Et ita etiā tenet in discursu Raph.cu.hic sup gl.ū.q̄ t q⁹ stipulatio simpler ītelligetur dari nō tradi,allegat tex.in l.vbi aūt §.fi.j.eo.qui nō multum facit.z ita etiā videt tenere Bar.in l.si fundū certo die j. eo.z idē Bar.in.l.cū mota cira mediū C.de trās.Bal.Flo.Jmo. doẓAlex.z Bre.in l.si a substituto.§.j.ff.de leg.j.Lz ad ista iura posses dicere q⁹ procedūt qñ quis stipulat rez q̄ nō est sua: tūc bene pōt intelligi.i.dari z stipulatio valet,sed stipulando simpliciter rē suā nō intelligit.i.dari. Et sic cōcludo q⁹ in isto tex.expresse decidit q⁹ si quis stipulat rē suā simpliciter a fure q⁹ stipulatio nō valet.Cōtrariū tenēt Roma.z Alex.hic q⁹ imo qñ quis simpliciter stipulatur rē suā a fure q⁹ intelligitur restitui vel tradi nō dari,ad hoc vt stipulatio in dubio valeat z non pereat,z in dubio debet fieri interpretatio vt stipulatio pot⁹ valeat q; pereat q regulā.l.quoties in stipulationibus.j. eo.ergo qñ qs stipulat a fure simpliciter rē suā ꝺz intelligere. i.tradi,si intelligat dari nihil valeret,z ad istū text.z.l. nemo rē suā.j.eo vbi sunt tex.clari ad oppositum respōdet Alexan. hic fm Jmo.z Pau.de ca.in.d.l.nemo rē suā.z Roma.in.l.si rē mcā.j.eo.q⁹ iste tex.z l.nemo.debēt intelligi qñ quis stipulat rē suā.que erat penes ipsum stipulatorē z hic sibi nō poterat restitui tūc bñ intelligit dari.Trutta est ad istū z illū text. z maxima violētia z diuinatio:qūo enim quis stipularetur rē suam ab alio quā ipse haberet z possideret:tex.ergo iste loqtur in fure apud quem erat res furto subtractu z domin⁹ stipulatur sibi rē dari.Unde intellectus est planus q⁹ qs stipulatur rē suā simpliciter vel a fure vel ab alio, z q⁹ intelligitur stipulatus dari z nō valet.Et per hunc tex.dat limitatio ad l. quoties.j.eo.z tex.in.c.abbate sancti Siluani.de verb.sig.z ita habes declaratū istū tex.z bene enucleatū. ¶Amplia istū tex.z pdicta que loquunt de fure vt pcedant in quolibet malefidei possessore rei aliene,cōtra quem ita degenerāt omnes actiones sicut cōtra furē gl.ozdi.z valde no.in.d.§.sic. itaq;. in gl.fi.instit.ō act.tamen Jmo.hic dicit q⁹ illa gl.non allegat text.loquentes nisi de fure,z predone,seu violēto invasore:ad hoc em allegat illā glo.ter.in l.j.in fi.ff.de trit. vbi ꝺz contra furē z violentū invasorē degenerare actiones.Adde licet Jmo.nō dicat q⁹ istud ante eū dicit Bar.in l.si qs nec causam. §.j.ff.si cert.pet.vbi dicit q⁹ cōtra furē z predonē oēs actiōes degenerāt:q⁹ est tenendū mentis fm eū.Sed pro certo. Joan. de imo nō bene vidit tex.quē allegat gl.q2 gl.allegat alium text. bonū in §.si tamen instit.de rerum diuisio.in verbo a furibus z quibusdam alijs possessoribus.z glossella ibi exponit in malefidei possessoribus.Et ideo illā glo.sequit z reputat singularem Roma.hic,z Ang.de are.in illo.§.sic itaq;.z ibi aliqñ dixi.¶Scdo no.ex tex.aliam regulam q⁹ quis nō pōt stipulari rē suā siue ex primat dari siue simpliciter, cū intelligitur dari vt dixi in precedenti no.vt dicit tex.in l.nemo rem suam valiter.j.eo.z in d.§.sic itaq;.q2 talis stipulatio continet impossibile,z stipulatio impossibilis nihil valet.l.impossibilium ff.de regul.iuris quia quod meum est non potest amplius meus fieri.l.ij.§.ex plurimis.ff.de acquir.poss.leg.sequitur,

4 §.Iana.ff.ō vsuca.¶Tertio no.in vers.q⁹ si postea,q⁹ p stipulationē facta animo nouādi,vt simplr li res erat psens quasi p tacitā quandā obligationem purgatur mora precedēs data presentia rei ita q⁹ poterat accedere oblat.d.tex.in.l.qui.r.§. idē respōsum.ff.de sol.z licet res tunc perīt liberatur fur a cō dictione furtiua z ab actiōe ex stipulatu.Facit bo.tex.i.l.si stichū.in pzin.z in.l.si reliquā.j.de noua.q2 in stipulatiōe facta animo nouādi nō intelligit repetita mora tā quam res odiosa necessitā pena l.li creditor.ff.de noua.nec vsura.i nouatione.ff.
5 eo.¶Quarto no.ex eo.tex.qō p stipulationē validā factam a fure nō nouat obligatio precedēs,nisi esset expresse actum, vt patet q2 in hoc tex.adhuc pōt agi cōdictione furtiua tū bñ purgat semp mora precedēs.Ex que no.diligēter q⁹ pōt mora precedēs purgari.q̄uis obligatio q̄ precedit nō mouetur. tex.est hic z in.l.qui.x.§.j.z.§.ide respōsuz.ff.de sol. qualiter istud pcedat dicet.j.in.gl.pe.magna. ¶In gl.in verbo dominē dū allegat.l.fi.ff.p socio.gl.est corrupta z debet allegare in ti.precedēte sez mādati.l.fi.§.fi.z ibi gl.hoc bene no.dic vt hic per Bar.¶In gl.in verb.q⁹ si postea.q̄ refert istū casum ad ver.z cōstat.z cōsequēter q⁹ stipulatio valet,z sic sentit q⁹ nō potest referri ad versi.si vero hominem,quādo stipulatio est nulla,q2 per stipulationem nullā nō pōt videri purgata mora precedens.Licet scribētes teneāt cum glo.tamen Raph.cuma.p2 suo subtilissimo ingenio tenet quod imo iste tex.referant etiā ad versiculū precedentē,qñ quis stipulatur a fure,quo casu nō vz stipulatio:tamen per talem stipulationē invalidam purgatur mora precedens,ad hoc ponderat bonus tex.in.l.si stichum.in pzin.ff.de noua.vbi secunda stipu. cōtinebat idē quod prima:z cōsequenter erat nulla.l.qui bis. §.eo tamē ibi est tex.quod secunda stipulatio purgat moram precedentem:ergo est ibi casus inevitabilis q⁹ stipulatio inutilis purgat moram precedentem.Confirmat per tex.in.l.cū notissim.§.sed z si quis.C.de rescrip.xxx.anno.vbi stipulatio secunda cōtinebat idem q⁹ prima,z sic erat nulla. d.l.qui bis.z tamē interrumpit prescriptionē prout tenet gl.d.l.qui bis idem.quā etiā ibi no⁹ aph.dixi ibi opportune nō resumo hic.Breuiter tene intellectū gl.z communem z consequēter q⁹ ista vltima pars tex.nō referat ad versiculum precedētem,
6 ¶z sic quādo stipulatio est nulla,z sic teneo stipulatio nulla nō
7 purgat moram precedentē eo q2 regulam habemus ¶ per actū nullū nō pōt sequi actus valid⁹,vt in regula nō presumitur impedimentum.de reg.iur.in.vj.z.l.quoties.ff.qui satisda.cog. Hinc est q⁹ citatio vel litis cōtestatio nulla non interrumpit prescrip.glo.no.in l.si pater.vbi Bal.C.ne de sta.defun.probat tex.in l.accusaturus.z ibi Bar.ff.de adul.facit tex.in c.ppositi.in.vb.legitime citatus.de foro compe.gl.no.in l.si accusatoribus in gl.fi.C.de accusa.Similiter per actū nullū nō perpetuat iurisdi.gl.in c.cū plures.in gl.fi.de offi.deleg.in vj.ergo eodē modo per stipulationē nullā, non debet purgare moram precedentem.Tenendo illā partez respondet ad l. stichū.do.Alex.allega.per Raph.cu.qō loquitur in stipulatione valida facta animo nouādi iurta tituluz in quo est situata,cum leges debēt intelligi fm titulum,sub quo sunt situate.argu.in.l.imperatores.ff.de in diē addi.Sed eius solutio nō tollit illū tex.nec inductionez Raph.q2 probat q⁹ imo ibi stipulatio erat nulla:q2 cōtinebat idem q⁹ prima ad q⁹ fundamentū nō respōdet Alex.Tu respōde altero de duobus modis.Primo,q⁹ ex quo ibi secūda stipulatio fuit interposita animo nouādi q2 est situata sub illo tit.ergo nouat. Scōo rnde q⁹ regula.l.qui bis idem,pcedit qñ secunda stipulatio nullaz vtilitatem cōtinet q2 nihil interest stipulatoris ẓ.§.alteri.j.e z in l.stipulatio ista.q2 est inuente stipulatio vt quilibet stipulet⁹ q⁹ sua interest.Sed in casu.l.si stichū.ibi in secūda stipulatiōe affert magnā vtilitatē q2 post primā stipulationē debitor fuerat in mora cōstitut⁹.cū ergo secūa stipulatio idē cōtinēs purget moraz:z p cōsequēs cōtineat vtilitatez:ideo valet z iō apparet q⁹ ibi text.loquit in stipulatione fcta valida:sed hic qñ quis stipulat a fure rē suā stipulatio nō valet:merito nō purgat tūc moram precedentē.Non omitto q⁹ pro opi.Raph.cu. domi.Pet.de bexu.dicit se allegare meliorē tex.de iure.l.q z.§.cū mihi sticht.ff.de sol.¶ vbi stipulatio cōditionalis si deficiat cōditio z sic reddat stipulatio funditus nulla tamē purgat moram precedentez.Respondet clare.Primo qō in illo tex.nō defīcit cōditio imo adhuc pendebat,vt dicit ibi text. z in.l.si rē aliquā.ff.de noua.Secundo z melius responde,qō ibi illud est ppter dilationē que datur debitori vsquequo pēdet cōditio.l.pecuniā.ff.si cert.peta.que dilatio purgat moram precedentez.l.Emili⁹.ff.de mino.in pzin.l.mora.ff.de vsu.facit ter.i l.si rem aliquā.in ver.nisi.teneas ergo intellectū gl. z cōmunez q⁹ stipulatio secunda nulla nō purgat moraz pre-

cedẽtẽ. ¶ In gl. pe. Bar. cũ antiquis tenet ſm intellectũ gl. t ſic q̃ iſta ſtipulatio ſit facta a⁹ nouãdi. t q̃ nouauit cõditionẽ fur. q̃ amplius nõ põt cõpetere ℈ furẽ. t dũ tex. dicit quandiu viuit cõdici potuit intelligi de certi ꝑdictiõe gñali q̃ lz nõ poſſit cõpetere ad reſtitnẽdũ t lic ad factũ, put vult gl. i l. certi cõditio. i gl. iũ. in fi. ff. ſi cer. pe. quã voluit allegare Bar. tñ

9 ℈ furẽ ꝑpetit certi cõdictio: q2 ois actio degenerat ℈ furez, t certi ꝑdictio gñalis dat cõtra furẽ: eſt tex. in l. ii gs nec cauſa t. in fi. vbi gl. t Bar. ff. ſi cer pet. t tex. in l. ſi ꝓcubinã. §. nõ ſolũ. ff. rerũ amo firmat Bar. in l. certi cõdictio in tribus locis. in ꝓin. t in. iiũ. col. t in fi. ſic intelligẽdo illũ tet. i ꝑdictiõe furtiua. Verũ q2 Bar. t doc. nõ bene declarãt intellectũ iſti⁹ tex. t gl. q2. §. i tex. i. §. no. declarauí iſtũ tex. cõſiderãdo tres caſus yſq; ad iſtũ ver. fi. Et vt clare habeas mẽtẽ iſti⁹ ver. ff. t gl. ad uerte q̃ iſte tex. in vltima parte videt ſibi de directo ℈ iſti⁹. Nã dicit tex. in fi. in ea cõdictione eſt vt euaneſcat cõditio ꝑpter ſtipulationẽ, t ſic tex. videt velle q̃ ſtipulatio nouauit condictionẽ: ergo cõdictio cũ ſit nouata per ſtipulationẽ, nõ poteſt amplius cõpetere: t tamẽ tex. met. §. dicit de directo oppoſitũ dũ dicit quãdiu viuit ſeruus cõdici poterit: ergo non fuit nouata cõdictio. iſtud eſt q̃ affert difficultatẽ i hoc tex. t glo. t doc. nõ declarãt. Secũdo cõtra iſtũ tex. fortiter vrget text. in l. parui. ff. de cõdi. fur. vbi dicit tex. q̃ ꝑ ſtipulationẽ nouat cõ dictio furtiua: ergo ſiue ſeruꝰ viuat, ſiue moriatur, ꝑpter iſta duo ℈ria gl. ponit duos intellectus ꝓincipales ad text. t ſm ꝓimũ ſi fuit facta nouatio in hoc text. t cõſequẽter tex. loquit de cõdictiõe furtiua q̃ cõpetit donec ſeruus eſt viꝰ. Sed aduerte q2 gl. per iſtũ modũ nõ euacuat tex. in fi. vnde ſm alium intellectũ fuit facta nouatio ꝑdictiõis furtiue ꝑ ſtipulationez, t dũ tex. dicit cõdici poterit nõ loquit de cõdictione furtiua: q2 ẽ extincta, ſed ẽ certa cõdictiõe generali q̃ degenerat ℈ furẽ. Quid tẽnẽdũ: põt teneri q̃ hic, nõ fuit facta nouatio: t ſi donec ſeruus viuit põt agi cõdictione furtiua ℈ furẽ. ita loqitur verbũ cõdici poſſit. ſed ſi moꝛtuus fuerit liberat fur: q2 ꝑ ſtipulationẽ fuit purgata mora ꝓcedẽs, t ſic dum tex. in fi. dicit q̃ euaneſcit cõdictio ꝑpter ſtipulationẽ, nõ intelligas q̃ euaneſcat vt nouatiõis, iſto modo impoſſibile eſt intelligere tex. q2 ſi cõditio euaneſceret vi nouationis certe ſi viueret teneret. ſi vero eſſet moꝛtuꝰ cõdictio furtiua euaneſceret. Unde iſte tex. qui dicit q̃ euaneſcit cõdictio ꝑpter ſtipulationẽ intelligit: q2 purgauit moꝛam ꝓcedẽtẽ t cõdictio furtiua euaneſcit t ad purgationẽ more nõ requiritur nouatio ꝓout eſt tex. in l. qui decẽ. §. j. t. §. idẽ reſponſus. j. de ſol. t iſte eſt verus intellectus ad iſtum tex. quem credo bene fuiſſe enucleatum.

Lex tex.

1 ℈ Solennitas intrinſeca ꝓeſumitur quãdo verbum aptum ad hoc ꝓfertur.

2 Si in ſcriptura reperiatur aliquẽ fideiuſſiſſe ꝓeſumit̃ per ſolennem ſtipulationẽ que in ea requirit etiã in caſibus in quibus valet fideiuſſio ſine ſtipulatione. nu. 3.

4 Quãdo ſtipulatio fuit facta de ꝓeſenti tempoꝛe perfecti inſtrumẽti vere vel ꝓeſumptiue. tũc ꝓeſumit̃ in fideiuſſione. ſecus ſi notariꝰ dicat in inſtrumẽto ex aſſertione partiũ fideiuſſionem factã de ꝓterito.

5 Sola denominatio in fideiuſſoꝛẽ nõ ꝓbat ꝓeceſſiſſe ſtipl'onẽ.

6 Tabellio, põt ſcribere inſtrumentũ publicũ in facto ꝑꝓio in quo obligatur ipſe t rogari vt ipſum ſcribat cõtra ſe de eo qõ obligatur alteri.

7 Verbũ videri licet de ſui natura impoꝛtet fictionẽ: impoꝛtat tamen aliquando ſolum ꝓeſumptionem iuris.

8 Scriptura cõtinens aliquod factũ ꝓbat contra ſcribentem non ſoluz ipſum factũ ſed etiam ſolennitatem facti, licet de ea non ſit facta mentio in ſcriptura.

9 Quãdo in inſtrumẽto fideiuſſoꝛis fit mẽtio de debito ꝓincipali ꝓeſumuntur omnia ſolenniter facta.

10 Volens ꝓbare cõtra tenoꝛẽ inſtrumenti non admittit̃ ꝓbationẽ niſi per aliam ſcripturã. ſi vero cõtra ſolennitatem aut ꝓſumptionem inſtrumenti poſſum ꝓbare per teſtes.

11 Solennitas intrinſeca que dicatur.

12 Si reperit ſcriptũ in actis, teſtis iuratus parte ꝓſente: talis ſcriptura ꝓbat iuramentum t partis ꝓſentiam.

13 Sicut nõ creditur notario rogato de inſtrumẽto interpoſitionis decreti in alienatiõe rei minoꝛis ſi dicat interpoſitũ cum cauſe cognitiõe cũ illo tpe non potuit cognitio interponi: nec etiam crederetur iudici hoc aſſerenti.

14 Si notarius facit exꝓreſſam mentionẽ de ſolennitate in actu requiſita ꝓbat talis ſcriptura ſecus in genere.

15 Solennitas an ꝓeſumatur.

16 Solẽnitas extrinſeca ꝓeſumit̃ ex diuturnitate tpis quãuis notarius nullam mentionem de ea faciat.

17 Ex diuturnitate tpis ꝑſumit̃ auth. ſu ꝓois regſta inſeceſſiſſe.

18 Si fratres lõ o tpe poſſederũt bona paterna diuiſim licet nõ appareat de aliqua diuiſione inter eos facta tamen t diuturnitate tempoꝛis ꝓeſumitur.

19 Etiã tempus mille annoꝛum nõ facit ꝓeſumi ſolennitatẽ mãdati requiſiti ad actum.

20 Beneficium ſolennitatis extrinſece tollit̃ per ꝓauitatem negantis contractum.

21 In iudice faciente actũ iudicialem vel interpoſitum decretum ꝓeſumitur ſolennitas extrinſeca.

22 In libello nõ eſt neceſſe allegare ſolennitates extrinſecas.

23 Cõtra vere cõſuetudinem in ciuitate odium ꝓeſumitur extrinſeca ſolennitas interceſſiſſe.

24 Solennitas extrinſeca ꝓeſumitur in certis caſibus.

25 Solennitas extrinſeca ꝓeſumitur q̃n lex exꝓreſſe vult quod ea ꝓbetur.

26 ¶ Preſumptio legis nõ eſt vera t ꝓprie ꝓbatio ſz improꝓria.

27 Si lex requirit actũ fieri cũ certa ſolẽnitate in ſcriptis tũc nõ ꝓeſumitur.

28 Solẽnitas intrinſeca ꝓeſumit̃ in extraiudi. ſecꝰ in iudiciis.

29 Que ſit nõ differẽtie int̃ ſcripturã t teſtes q̃ore ſolẽnitas intrinſeca nõ ꝓſuma: per teſtes deponentes. ſecꝰ in ſcriptura.

30 Solẽnitas extrinſeca nõ ꝓeſumit̃ ℈ perſonas ꝓuilegiatas.

31 Mulier renũcians velleiano nõ ꝓeſumitur certiorata õ vel leiano niſi iuramentum interceſſiſſet renunciatione.

32 In duoꝝ caſibꝰ mulier renunciãs velleiano non tenetur.

33 Minoꝛ. xxv. annis qui iurauit nõ venire cõtra ꝓtractũ rõne minoꝛis etatis vel alias per hoc an ſit exclusus vt nõ poſſit petere reſtitutionem in integrum.

34 Iuramentum repꝛeſentat minoꝛem. xxv. annis.

35 Omnia verba ſcripta in inſtrumẽto publi. ꝓeſumunt̃ ſcripto de voluntate partium.

36 In teſtes ꝓeſumantur rogati.

37 Si tabellio ꝓeſente t patiente parte ſcripſerit aliquem: talis ꝓeſumitur rogatus.

38 Dictio tc. quid impoꝛtet.

39 An notariꝰ qui cõfecit inſtrumẽtũ ꝓeſumat fuiſſe rogatus.

40 Si notariꝰ dicat ego notarius ſcripſi. t nõ dicat ragatus, an ꝑ ſumatur rogatus.

41 Idẽ impoꝛtat q̃ notarius dicat teſtes adhibitos vel vocatos ac ſi diceret rogatos.

42 Eoipſo q̃ teſtes ſe ſubſcribunt ꝓeſente teſtatoꝛe vel pluribꝰ ꝓeſumuntur ex hoc rogati.

43 Teſtes t notariꝰ ꝓeſumunt̃ rogati a partibꝰ vel a parte que facit fieri.

44 Si reperiat̃ i actis q̃ tali die fuit lis cõteſt. t nõ dz an ꝑ negationẽ vel ꝑ cõfeſſionẽ, an ꝓbet ꝑ iſtã ſcripturã litis conteſt.

45 Si in ſnia dicat ſententialiter ꝓmulgata nec dz lecta nec iudice ſedẽte ꝓ tribunali an valeat t an oia iſta ꝓeſumantur.

1 ¶ Sciendum. † Solẽnitas itrinſeca ꝑſumitur q̃n vbũ a pũ ad hoc, ꝓfert t ſm Bald. iſta le. eſt clauis in mꝛia ſolẽnitatis

2 ꝑſumẽde. ¶ No. j. ex hoc tex. q̃ ſi reperiat̃ in ſcriptura aliquẽ fideiuſſiſſe, ꝑſumit̃ ꝑ ſolẽne ſtipulationẽ. q̃ regrit̃ in fideiuſſiõe. l. blãdit̃. C. de fideiu. l. v. §. ſatiſacceptio. §. eo. vbi poſui rõnẽ huiꝰ t fallẽtias, t ſic iſta ſolennitas itrinſeca ꝑſumit̃ interueniſſe, lz de ea nihil dicat in inſtro. Et ex hoc habes corelarie no. q̃ ad poſitionẽ vbi ſequit̃ ſolẽnitas q̃ extat vbo reſultat, ꝛo dãtes alle. gl. ꝛ. cõtra iſtũ ter. t iſtã regulã op ponit Alb. õ roſ. hic, nã regulã habem⁹ q̃ facta in dubio non ꝑſumunt̃ niſi, ꝑbent̃ l. i bello. §. facte. ff. de ca. ſz ſtipulatio t ſic alĳ ℈ct⁹ ſunt facti l. ꝙ filio. i fi. ff. de cur. fu. q̃n ergo dz ꝓeſumi iſtud factũ a iure ſi nõ ꝓbet̃: Rñdet Alb. q̃ hic nõ ꝓeſumit̃ factũ imo ius: q2 ſtipulatio eſt ius. l. ſi vnꝰ. §. pact⁹. ff. de pact. Dz errat: q2 tex. ibi bñ dicit ſtipulatio tollit̃ ꝑ ſtipulationez, t q̃ in ſtipulationibꝰ verſat ius: nõ aũt dicit q̃ ſtipulatio ſit ius q2 oes cõtract⁹ ſunt facti. d. l. ꝙ filio. Itẽ ſtipulatio poſtquam eſt in eſſe, ꝑducta, bñ dz effectũ iuris, t ꝓp hoc i ſtipulationibꝰ dz ius verſari vt in. §. pact⁹ ne petret. lz ſtipulatio, put in eſſe deducit̃ dz eſſe facti: t tale factũ q̃ ꝓceſſerit interrogatio t ſecuta ſit reſpõſio nõ debet ꝓeſumi a iure niſi ꝓbet̃ ergo militat arg. ℞ reſpõde meliꝰ altero de duoꝝ modis. ¶ Primo q2 regula q̃ dz q̃ facta nõ ꝓeſumunt̃ niſi ꝓbẽtur l. i bello. §. facte. limitatur niſi ſint facta cõſueta fieri, q2 illa bñ ꝓſumunt̃ t iſta eſt elegãs limitatio, ita limitat Bal. in rub. C. de fide inſt. in. iiũ. col. vbi ad hoc allegat tex. quẽ reputat valde. no. i l. ſi. ad fi. C. d fideiuſ. vbi exꝑſſe dz q̃ ea q̃ ſunt ſolita fieri ꝓeſumunt̃. Et lõ dicit ibi gl. q̃ notariꝰ ꝓeſumit̃ rogat⁹ de oibꝰ clauſulis ſolitis apponi: eandem limitationem ponit idem Bald. in l. incendium. ad fin. C. ſi cert. peta. Secundo reſpondeo:

t iſta

cissa est bona sol. ꝙ illud ꝙ dr,ꝙ facta nõ presumitur,est ve-
rũ nisi in scriptura apponat tale vbũ ꝙ de necessitate inclu-
dat illõ factũ tũc lex bñ ꝑsumit tex.est hic ⁊ in.ll.allegatis in
gl.per quas limita notabiliter illaʒ regulã.l.in bello.§.facte.
3 ¶ †Amplia nunc regulã isti⁹ tex.multũ no.⁊ singulariter. vt
iste tex.pcedat etiã in casib⁹ specialib⁹ in quib⁹ valet fideius-
sio sine stipulatiõe,q̃s casus enumeraui i.l.v.§.satisacceptio.
ē.e.puta in dote.l.fi.C.ad velle.ita singulr tʒ Ang.hic in re-
pe.in.ij.col.ad fi.mot⁹:q2 i dubio dʒ capi presumptio vt act⁹
sit firmior ⁊ magis in tuto.l.quoties in stipulatiõib⁹.ī.eo.⁊.l.
q̃ties idẽ sermo.ff.de reg.iur.q̃nis ergo in istis casib⁹ specia
lib⁹ nõ requirat i fideiussione stipulatio: tñ ꝑsumet stipulatio
si scriptura dicat fideiussisse: q2 stipulatio reddit cõtractum
firmiorẽ,vt dt tex.in p2in.idẽ tenet simplr Rom.hic.aliȷ̃ nihil
dicunt.¶ No.⁊ teneas cordi istam ampliationeʒ: q2 quilibet
crederet ꝯ2riũ:q2 tũc cessat rõ isti⁹ tex.quare eñ si reperiat in
scriptura talẽ fideiussisse quare itelligit p stipulationẽ:q2 istõ
est de necessitate,ergo si sum⁹ in casu i q̃ valeat sine stipulatio
ne,videt ꝙ nõ sit ꝑsumeda stipulatio. Ang.tñ vult qd̃ sit pre-
sumẽda::q2 res erit magis in tuto.Et ipsi nõ dicãt ꝯfirmo i-
stã ampliationẽ optima rõne:nã ꝓculdubio solẽnitas intrinse
ca presumit,⁊ illa dicit esse solẽnitas i trinseca.nõ solum quã
natura verborũ de necessitate cõprehẽdit,vt est hic in fideius
sione,sed etiã illa quã natura verborũ est apta comprehende
re de necessitate nõ cõprehẽdat.istud ptʒ in vbo pmittere ꝙ
ñ importat d necessitate stipulationẽ.l.sciẽdũ.§.dictuʒ.ff.de
edili.edi.Et tñ si reperiat in scriptura intelligit p stipulatio
nẽ tex.est in.§.si scriptũ.insti.d inuti.stip.quare hoc:q2 licet
nõ includatũ tñ ẽ aptũ includere.ita declarat Bar. hic in ter
tio opp.cũ q̃ aliȷ̃ tenẽt.mõ qñ reperiat aliquẽ in scriptura fi-
deiussisse,⁊ sum⁹ in casib⁹ specialib⁹ in qbus põt valere sine
stipulatiõe,⁊ tñ q2 est aptũ importare fideiussionẽ:si reperiat
4 scriptura ⁊ solẽnitas ⁊ stipl'o ꝑsumet.¶ †Limita nunc istuʒ
tex.⁊ similes singulariter vt ꝓcedat iste tex.qñ stipulatio fuit
facta de presenti tpe cõfecti instrumẽti vere vel presumptiue
tũc ꝓcedit ista.l.sec⁹ si notari⁹ in istrumẽto ex assertiõe partiũ
dicat fideiussionẽ factã de preterito,⁊ sic nõ in sui ꝑsenti ã,tũc
si notari⁹ ex assertiõe partiũ scripserit fideiussionẽ factã: illõ
vbũ fideiussionẽ nõ importabit ꝙ sit facta p stipulationem.
Ita limitat istũ tex.sing.Bal.nouell⁹ in trac.de dote. in. vj.
pte.in.xj.speciali.in.ij.col.vbi reputat istud esse valde notã-
dũ p limitatiõe hui⁹.l.lʒ dicat multũ obstare tex.in.l.ea que.
ff.de do.inter vir.⁊ vxo.vbi lʒ stipulatio nõ possit fieri inter
absentes:tñ põt fieri p epistolã ⁊ nõ respõdet ad istũ tex. nec
limitationẽ suã probat l.nec rõne.Sed p ista limitatiõe pote
rat allegare bonũ tex.in.l.j.C.de ꝯhen.⁊ cõmittẽ.stip.i verb.
si res inter presentes gesta est.qui tex.videtur ante eũ pone
re istã limitationẽ,lʒ.gl.ibi,quã Bar.multũ no.dicat ꝙ in du
bio presumit inter partes presentes,videam⁹ an ista limita-
tio sit bona q2 est multũ necessario ad tex. nostrũ.Tu aduer-
te in primis ꝙ ista limitatio nõ vr̃ cõgruere ad istũ text. nec
vr̃ posse loqui qñ notari⁹ ex assertione partiũ scripsit.Patet:
q2 tex.dicit si qs scripserit se fideiusse,⁊ sic in isto tex. ille qui
erat notari⁹ erat etiã ille qui fideiubet,vnde ad istũ text. non
põt adaptari illa limitatio istorũ perusinorũ.⁊ cui nõ conue-
niunt verba nõ cõuenit dispositio.l.iiij.§.toties,⁊ ibi Bar.ff.
de dã.infec.Unde si in terminis.l.nostre notari⁹ scriberet de
pterito se fideiussisse,crederẽ ꝙ ꝓcederet ista.l.⁊ ꝙ presume-
tur mediãte stipulatione.⁊ istã volo ꝙ notes. Pro scd̃a am
pliatione huius tex.probo ꝙ istud verbum fideiussisse.etiam
de preterito redactũ i scriptura est aptuʒ importare stipula
tionẽ de preterito:ergo cũ sit aptum importare censebit so-
lennitas intrinseca q̃ presumitur vt est doct.Bar.hic in.iiij.
opp.ergo sicut epistola importat stipulationẽ de preterito vt
est tex.in l.ea q̃.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.ad quem ipse nõ re
spondet,⁊ pro hoc nõ ob.tex.quẽ ego allegabam q2 non pro
cedit qñ scriptura faceret expressam relationem de preterito
vt probat in.d.l.ea q̃. Et nõ eundo per mendicata suffragia
reperio ꝙ ita expresse tenet Ang.hic in repe.in.i.col.vbi dicit
de hoc esse tex.in hac.l.nã dicit Ang.ꝙ iste tex.in ver.si quis
ita scripserit se fideiussisse,põt intelligi ꝙ quis scripsit in epi
stola quã trãsmisit ad absentẽ,⁊ ei presentata fuit cũ ad ei⁹ cõ-
modũ pertineret:tũc ꝫm Ang.nõ est dubiũ ꝙ licet non ꝯtra-
hatur fideiussio per epistolã sicut nec stipulatio tamen retro
cõtracta probat.per istuʒ tex.⁊.l.i.C.de vsu.⁊.l.epistola. ⁊.l.
emptor.§.Luci⁹.ff.d pac.⁊.l.Luci⁹.ff.d fideius. Ista sunt v-
ba Ang.ita intelligẽtis istũ text.⁊ ꝫm istũ intellectũ res esset
clara.⁊ ꝙ epistola pbet cõtra scribenteʒ dixi in.l.admonẽdi.
5 in repet.⁊ cõmẽto post Bar.ã.de iureiurando.¶ †Scd̃o vl-
tra scribentes limita singulariter istum tex.vt procedat quã-
do in scriptura cõtinet aliquẽ fideiussisse:tunc presumit bene a
precedẽte stipulatione q̃ est necessaria ad fideiussorẽ, secus si
in scriptura solum cõtineatur ꝙ talis fuit nominatus in fide-
iussorem sola denominatione in fideiussorẽ non probaret pre
cessisse stipulationẽ.ita probat mihi tex.in.l cũ ꝯstẽdim⁹. §.fi.
ff.de fideius.tuto.arguẽdo a speciali ꝫm intellectum Bart.in
l.j.in prin.ã.eo.⁊ ꝫm alios ibi.Ratio isti⁹ limitationis est, q2
per hoc solũ ꝙ quis fuerit nominat⁹ fideiussor.istud.solũ non
cõprehendit stipulationẽ:nedum de necessitate nec etiaʒ de
aptitudine ad hoc cõstituta ⁊ tunc consequenter non dicitur
6 solennitas intrinseca.¶ †Secundo principaliter no.ex isto
tex.aliã regulã ibi ꝙ si quis scripserit se fideiussisse.nã ista v-
ba possunt intelligi de scriptura publica notariȷ̃ itẽ de scriptu
ra priuata intelligendo primo modo ꝙ loquatur de scriptura
publica,hic probatur ꝙ tabellio põt scribere instrumentũ pu
blicum in facto proprio in quo ipse obligatur ⁊ rogari vt ipʒ
scribat contra se de eo quod obligatur alteri,ad hoc ponde-
rat istum tex.Ange.in repe.in princi.idem not.Bar.in.l.im
puberem per illum tex.ff.de fal.⁊ in.l.non putauit.§. si quis
sua manu.ff.de contratabul.cum concordantiȷ̃s hic traditis
per Alex.facit rõ quia regulariter vnicuiqʒ scribenti contra
se adhibetur fides.l.de etate.§.i.in verbo,contra se habebi-
tur fides.ff.de interro.act.Et si diceret ꝙ notari⁹ debet esse
rogatus ab vtraqʒ pte.§.nos aũt in aut.de tabel.colla.iiij.vt
debeat esse differentia inter notariũ ⁊ inter rogãteʒ notariuʒ.
c.fi.de insti.respõdet Bart.in.l.ij.in.q.ff.de stip.seruo ꝙ no-
tarius debet rogari vt faciat instrumẽtũ ab vtraqʒ parte est
verũ qñ sunt due partes:sed si nõ est nisi vna:sufficit rogari ab
illo.sequit do.Abb.in.c.j.de instru.facit tex.in.l.fi.in versi.in
testationẽ redegisset.ff.p derelicto per quẽ tex.no.Ang.ibi ꝙ
notari⁹ rogatus de ꝓtestatione quã fecit solus protestãs põt
facere instrumẽtũ de ꝓtestatione.Sed quid si instrumentum
a esset ꝓ notario a ⁊ ã eũ:an tũc valeat in eius fauorẽ: ponit not. b
Bar.in.l.fili⁹ emãcipat⁹.in verbo sequẽs d ã.ff.de fal.⁊ Bar.
in.l.fi.in vlti.col.C.de conue.fisci debi.lib.x.Sicut intelligi
tur iste tex.de scriptura priuata facit fidẽ cõtra scribentẽ: vt
in.l.publia.§.fi.ff.de posi.l.scripturas.cũ aũt ibi.C.qui po.in
pig.hab.ponit late Bar.i l.admonẽdi.vbi dixi.ff.de iureiur.
cũ multis ꝯcordãtiȷ̃s quas ibi dedi.facit bñ tex.in.l. lecta in
prin.in verbo,scripsi.ff.si cer.pe.põt ẽt iste tex.intelligi quan
do qs scripsit in epistola sua vt dixi in ꝓcedẽti no.Bar. ẽt. ī.
in.ij.col.rñdendo ad l.j.C.de vsur.intelligit istum tex.quãdo
notari⁹ scripsit de mãdato ipsorũ cõtrahẽtiũ ꝙ non vñ posset
7 stare ad istũ tex.q ⁊ si quis scripserit se fideiussisse.¶ †Ter-
b tio põdera b istũ tex.in verbo videri solẽniter.pondera verbuʒ
videri.ꝙ licet de sui natura importet fictionẽ.l.j.§.deiecisse.
ff.de vi ⁊ vi arma.l.retro.⁊.l.in omnibus.ff.de cap.Bar.in l.
si.is qui pro emptore.in.ij.col.ff.de vsuc.tamẽ in hoc tex. im
portat solum presumptionẽ iuris,ꝫm Raph.cu.⁊ Are.hic:⁊
propterea Ang.hic in repeti.in.ij.colũna exponit istum tex.
in verbo videri.i.ꝑsumi vel intelligi:vtilitas est, q2 ꝯ fictionẽ
iuris ⁊ de non iure non admittitur probatio in cõtrarium. sʒ
bene cõtra presumptionẽ iuris.ita super isto verbo videri. c
dicit gl.i.l.si duo in gl.fi.ff.de acquiren.here.⁊ Bart.hic.in
iij.col.ad fin.⁊ ista est doctrina q̃ʒ tradunt gl.in l.fi.in prin.ff.
ꝙ metus cau.gl.in.c.is q fidem.de spõsa alibi verbum,vide
tur,nõ denotat improprietatem sed iuris ordinẽ ⁊ intellectũ
ita est tex.in.l.si quis filium.§.fi.⁊ ibi Bal.no. ad hoc.ff.d ac
quirẽ.heredi.Alibi verbũ videtur, nõ denotat fictione sʒ ver
borũ debitã ⁊ sanã interpretationeʒ.ita no.Bal.in.l. etiã per
illũ tex.C.de iure do.Et propterea alibi dicit idem Bal.⁊ bñ
in rub.ex̃ de prescriptionib.in.ij.col.ꝙ verbuʒ videtur.ali-
quando importat fictionẽ aliquãdo presumptionem aliquã-
do veritatem ꝫm subiectã materiã ꝫm quam debemus verba
intelligere.facit tex.in.l.naturaliter.in princip.⁊ ibi Areti.
no.ff.de acquir.poss.⁊ tex.in.l.qui liberis.§. hec verba. ff.de
8 vul.⁊ i.l.seruũ filiȷ̃.§.j.vbi gl.⁊ doc.ff.de l.j.¶ †Quarto ⁊ vl-
c timo no.ex ista.l.aliam bonã regulam quod scriptura conti-
nens aliquod factum probat contra scribentem nõ solũ ipsuʒ
factum sed etiam solennitatem facti licet de ea non sit facta
mẽtio in scriptura.Adde ꝙ al bi no.Bal.⁊ sepe allegat i pa-
latȷ̃s ⁊ in ꝯsuluẽdo in.c.j.§.si instr̃m.de notis feudorum.qd
pro instrumẽto publico due oriũtur presumptiões ꝙ sit ve-
ruʒ,⁊ ꝙ solẽne,imo ꝫm Bal.verius sunt probationes.Istud
idem ꝙ ex instrumẽto publico due oriuntur ꝑsumptiõe.s.so-
lennitatis ⁊ veritatis dicit etiam idem Bal.in.l.j.in vlti.co-
lum.in.ix.questione.C.de test.¶ Expeditis textualibus ca-
pio glossa. vnicam in verb.solenniter.quam diuide in.vj.
partes principales.In prima declarat text.allegando tres
concordantias.In secunda timore contrariȷ̃ limitat tex.In

a ¶ Pro notario.An aũt ⁊ qñ possit tabellio ꝯficere instr̃m inter ꝯiunctas sibi ꝑsonas tractat ꝫ el.i c.j.i pe.col.d fi.instr.Etiam pater filio,vl' filius patri i scribãt aliqd in testamẽto puniantur d falsi,Bar. distinguit i l.si qs legatũ.ff.de fal.d quo etiã sit mẽtio p alex.hic dũ ponit an fili⁹ pro parte.vl' ecõtra possit eẽ rogat⁹ de istrumẽto: ⁊ an vn⁹ ꝓ altero testificet de quo vide etiã per Fel.in.c.sup eo.el.ij.d testib.

b Põdera. Adde ꝙ verbum videtur disponit i rñsione legis, Deciuʒ in.c.j.vl.no.de iudi.Aliqd de verbo credit tãgit hic Aquẽ.i si. Adde qd ꝫ propriã significationẽ verbuʒ videt importat fictioneʒ.Alex.in.l.iȷ̃.§.ex ꝯtrario.co.iȷ̃. ff.d acq.pos.Pur.

c ¶ Ultimo alibi tñ dicit i oppositũ idẽ Bal.in.c.venerabilẽ.⁊ ele. ꝙ instr̃m non cantat ego non cantabo. ⁊ dicit idẽ i.c.rodulph⁹ d rescri. ꝙ si instrum. non loquitur nec nos loqmur intellige scʒ quoad tenorem,instrumẽti,vel quo ad deducta i ꝯtractu p partes Dicta vero alia hic allegati telligunt de solennitate i trinseca q̃ ꝑsumit iuxta istã.l.Et ⁊ ve

ritate q̃ ꝑsumitur ḋ cõtẽtis i instrumẽto nisi ꝑbet oppositũ viḋ ca que habẽtur per Bar. zdo. maxime ꝑ hũc met authorẽ i l.j.su ꝑ gl.in ver. ꝑ nũciationẽ.ꝯ. de ope. noui nunci.

a ¶Scriptura ꝑbat. hec optime faciũt pro his q̃ tradit bar.vero. caute. ccxv. inci. notari⁹ scripsit,ait ꝙ si notari⁹ scripsit in instrumẽto mulierẽ certioratã velleiano fuisse.z illi⁹ velleiani beneficio renũciãt ꝙ creditur tali scripture z notario talia asserẽti. mouet ipe per doctrinã Bar.hic z ꝑ gl.z Bar. i l. j.C.de fide in stru.li.x. Cõtrariũ tñ rñdit Fede.ꝯs. cxcj. incipi. Queritur an domina margareta.

b ¶Mẽtionẽ Adḋ Fe. i.c. quoniã cõtra falsa meo.xrj. de probatio.

c ☞Presumatur. Quãdo solẽnitas extrinseca ꝑsumat viḋ Panor.in.c.nõnulli.§.sunt. de rescr.col. iij.Purp.

d ¶Limitat prio. de ista limitatiõe vide pleni⁹ q̃ per Alexã.z Ludo.hic,ꝑ Fel.i.c. sicut co.xij.in fi.z pri.seq.ver. fallit prio. ḋ re iudi.

tertia querit z rũdet, In quarta colligit no:z ꝯ illud opponit z nõ respõdet. In quinta limitãdo istũ tex rñdet alteri oñi. In sexta z vltima gl.colligit ex tex.aliũd no.scḋa ibi itẽ intellige.tertia ibi.itẽ an admittat.quarta ibi,itẽ no.ꝙ presumit. quinta ibi,item hec lex locũ hꝫ.sexta z vltima ibi.itẽ no.arg.

9 ¶†In ea gl.ibi.l.cũ de indebito.in fi.intellige gl.ƀm Bar.z doc.nisi in istro fideiussionis fiat mẽtio obligationis pricipalis iã cõtracte vel contrahende.iuxta l.stipulatus sum a reo. §.adhiberi.Et istã gl.dicit Bar.esse tenenda menti.Addeꝙ istã gl.alibi reputat singularẽ Bal.in c.fi. in v.col.de cõfes.ꝙ qñ in instr fideiussionis fit mentio de debito principali presumitur esse solẽne.Et per istã glo.sic declaratã inferunt Jmo. Ang.z Pau.de ca.ꝙ si petatur executio instrumenti ꝯ fideiussorẽ ƀꝫ formã statuti nõ oportet in iudico ostẽdere istrumẽtũ,dũmodo de eo fiat clara mentio de instrumento fideiussionis,z ita etiã tenet Bal.in auf si quis in aliquo in ij.col.C.de edẽ.Ang.in §.z hoc insuper in aut.vt spõsa lar.co.ix.Floria in l.inde neratius.§.fi.per gl.ibi.ff.ad le.aqui.z in l.ab ea parte.ff.de prob.

10 ¶†In ea.gl.ibi item admittatur probatio in cõtrariũ,cõmunis conclusio est ꝙ si volo probare contra tenorem instrumenti nõ admittitur probatio nisi per aliã scripturã.l.gñaliter.C.de non nume.pecunia,sed si volo probare ꝯ solennitatem aut presumptionẽ instrumenti possum ꝑbare per testes.ita no.gl.in l.iurisgentiũ.§.quod fero. ff. de pact.z gl.in verbo approbat in l.duos reos.ff.de duo. reis. bonus tex.in l.quicunqꝫ.z ibi Bar.no.C.de apoc.pu.lib.xij. no.idẽ Bar.in l.generaliter.in fi.per illũ text.C. de non numera.pec.z alia est gl.in l.i.C.de ꝯhen.z cõmi.stip.z ita tenẽt Bar.z oẽs hic adde ꝙ quando solennitas presumitur ad actũ vt hic de facili tollitur illa presumptio per aliã presumptionẽ.ita inno.in c.inotuit.de eo qui or.fur.sus.arg.c. qz verisimile.de presumpt.ꝙ intellige vt per Abb.in c.in presentia. r.col.per illũ tex.de renuntia.z in c.sicut in penulti. col. ḋ re iud.no.tñ stupẽdũ dictũ Spe.in ti.de proba.§.fi.in versi.vltimo no.vt dicit quod ille qui habet presumptionem iuris contra se si vult probare contrarium debet probare per tres testes idoneos,aut per duos multũ excellentes cõfirma qz ꝑꝑ presumptionẽ iuris contrariam debet adduci probatio q̃ sit fortior.z habeat maiores vires,iuxta gl.in l.nõ est verissimile.ff.quod metus causa glo.z Alex.in l.transactionem.C. de trãsac.

11 ¶†In ea.gl.ibi:emptio aut ꝑt esse de facto.Circa istã quartam partẽ gl.Bar.format quinqꝫ opposi.Adde in prima oppositione quantum declarat ꝙ solẽnitas intrinseca dr quam natura verborũ prelatorum cõprehendit vel est apta cõprehendere,intellige sane in potẽtiori significatu:iuxta.l. j.§.qui in perpetuũ.ff.si ager vec.vel emp.pet.etiam absqꝫ eo qḋ persona extrinseca intelligatur,istis cõcurrentibus dr solennitas intrinseca.¶Contra istã doc.Bar.z cõem declaratam vt.§.fortiter opponitur.nam verbũ conuenit in potentiori significatu est aptum cõprehendere stipulationem:quia est gñalius verbo promitto.l.conuentionum.ff.de pac.z tñ si reperiatur in scriptura nõ intelligitur ꝑ stipulationẽ.l.lecta. in ver.cõuenit.ff.si cer.pe.iuncto verbo scripsi.huic difficultati posset rñderi ex verbis Bar.ad aliud propositum in.d. l.lecta.in.ij.colũ.vbi dicit qḋ verbum conuenit,est generale imo generalissimũ ad omnem conuentionẽ factam expresse. l.conuentionũ.j.de pac.ideo propter tantã generalitatẽ non presumitur stipulatio,sed verbũ promitto nõ est ita latũ.de veritate doctrine Bar.ibi dixi.Et aduerte qz scḋm doctrin. Bar.hoc verbũ conuenit,importat stipulationẽ,sed communis opinio est ꝯ Bar.sed ista doctrina Bar.licet cõiter reprobetur non tñ transit sine scrupulo.Et ideo Albe.ponit aliam doctrinam z bonã,z dicit solennitas intrinseca est quid adherens facto,vnde posito facto ponit solẽnitas que inest de iure ipsi facto.extrinseca vero est qḋ facti separati ab eo cui adhibetur vnde ex vno nõ infertur ad aliud z vno posito nõ ponitur aliud:pꝫ in.l.quecũqꝫ.§.fi.ff.de pub.Ego aliter diffinio z dico ꝙ solennitas extrinseca consistit ex aliquo facto extrinseco.vltra factũ ꝯhentium z vltra formalitatem ꝯctus z ista nõ presumitur ꝑsona.l.si ita stipulatus fuero.§.chrysogonus. j.e.intrinseca dr cuius formalitas dependet a solo facto contrahentiũ.¶Circa dicta Bar.in.ij.z.iij.opp.adde ꝙ eandem doctrinã tradit Bar.in auf.si qs in aliquo.circa fi.pe. q.C.de edẽ.z in.l.z si forte,ff.de cast.pec.z in.d.l.j.C.de fide instr.z iure hast.fis.lib.x.sequitur vbiqꝫ scribẽtes.z Ang.i.l.

12 imperatores.ff.de priui.cre.¶†Et ingꝫtũ Bart.allegat gl. no.in.d.l.j.C.de fide instr.z iure hast.fi.Adde qḋ illam gl.sequitur z dicit esse peregrinam z no.dignã Bal.i.l.j.in prin. ff.de reb.eo.eã etiã dicit esse vnicã z sing.Bal.in.c.sicut.circa fi.de re iudi.z in.c.in ꝑsentia.in vlt.col.de renũ.Eã reputat esse aureã Ang.in l.sicut §.nõ vr.ff.qui mo.pig.vel hypo. sol.Adde quod per istam no.doctrinã decidit primo.Bar.i l.Theopompus.ff.ḋ do.prela.post gl.ordi.ibi ꝙ si reperiat scriptũ in actis testis iuratus parte presente talis scriptura p-

a bat iuramentũ z presentiã partis ex quo possibile est vtrũqꝫ interuenisse tẽpore quo instrumẽtũ conficiebatur,per gl.in d. l.j.C.de fide istrumen.Item no.Bar.in l.iubemus per hanc in verbo iuratus deponat.C.de erog.mili.ann.l.xij.do.Ab. in c.per inquisitionẽ.de elec.per illũ tex.in verbo cãcellarius iuratus,z idẽ ẽt no.Bal.in vlti.col.per illũ tex.z in authẽ.si quis in aliquo documento.C.de edẽ.z in l.iurisiurãdi.C.de testi.z in l.gesta.C.de re iud.z in l.j.in prin.ff.de seruis,z Ab. in ca.cuis ad fi.de test.Jmo fortius ex tali assertione notarij presumitur tale iuramentũ solenniter prestitũ ƀm Bal.in c. j.in prin.in ti.qd si inuesti.z in j.constitu.ff.in prin.quidquid

12 dicat gl.in verbo prestito.in c.vt circa de ele.in vj.†Limita qñ pars aduersa nõ consensit tali enuntiationi notarij z pars expresse contradixit tunc non statur assertioni notarij.ƀꝫ.Jo. an.i addi.Spe.in ti.de test.§.sequitur.vers.quid in actis scriptũ est do.An.de but.in c.fraternitati.in vltima col.z ibidẽ Ab.in fi.de testi.do.Alex.in consi.xlij.i iiij.vol.ꝙ inci.viso processu cause vertẽtis.ad finẽ.¶Scḋo adde illud egregie no.Gemi.in c.j.per illũ tex.de reb.eccle.non alie.in vj.ꝙ si instrumento alienationis rei ecclesiastice notari⁹ attestetur cãꝫ vtilitatis vel necessitatis alienãdi iubesse:non adhibet fides nisi aliter probetur ex verbis notarij,eo qz istud non poterat

13 verificare tempore confecti instrumenti.¶†Tertio adde ꝙ per istã doc.Bar.egregie cõsuluit Pau.de ca.consi.xcj.q in ci.super eo ꝙ queritur.vbi per istã doctri.consuluit ꝙ nõ credatur notario rogato de instrumento interpositionis,decreti in alienatio rei minoris,si dicat interpositũ eũ cause cognitione,cũ illo tẽpore non potuit cognitio interponi,nec etiam crederetur iudici hoc asserẽti.Vñ notarius debet facere duo instrumẽta:vnũ de cognitione cause aliud de interpositione decreti:vt hic per eũ,quãuis istud vltimum ꝙ nõ crederetur iudici asserenti reprehẽdit hic d Alex.¶Quarto adde ꝙ ꝑ ista doctri,nõ consuluit do.Alex.cõsi.xxij.iiij.volu.ꝙ incipit viso instrumẽto locationis.in iiij.col.ꝙ si in instrumẽto dicat habito sepe z sepius colloquio inter priorẽ z fratres de deliberatione z cõclusione,z quod prior fratres z capitulum nemine discrepante z certa sciẽtia alienarunt rẽ pro tanto pretio,vel locarunt qḋ talia verba non probãt tractatũ ꝑcessisse. Et iḋ ẽt Alex.ꝙ semꝑ dꝫ fieri instrumentũ de tractatu de ꝑ se ab instrõ venditionis separatũ z allegat Paul.de cast.in

14 pralleg.consi.xcj.¶†Limita istã doc.Bar.z cõmunẽ multũ sing.inquãtũ Bar.vult ꝙ si notarius facit mẽtionẽ de solẽnitate que potuit interuenire tẽpore confecti instrumenti:ꝙ talis solennitas presumitur per d.gl.in l.j.Limita istã doct. procedere qñ notarius specialiter z expresse facit mentionẽ b

b de illa solennitate requisita.secus autẽ si in genere attestaret omnes solennitates interuenisse intrinsecas,z extrinsecas.et de quibus op⁹ est facere specialẽ mẽtionẽ.Nã per ista verba gñalia probãtur solennitates interuenisse que poterant interuenire tpe cõfectionis instri,ita limitat solus Alb.hic in.iii. col.in ver.no.vnũ mouet vt hic ꝑ eũ,iḋ necesse est notariũ facere specialẽ mentionẽ de solennitate.Vltra eũ tu cõfirma ꝑ illũ ꝙ in simili no.Bar.z alij in l.titie textores.in prin deleg. j.ꝑ illũ tex.vbi no.ꝙ pacta sunt obscure,z gñaliter exciperet nihil excipere.z ibi addidi multa bona facit bona gl.i c.pasto

15 ralis.in ṽbo potestatis.de exce,¶†Juxta predictas opposi

c tiões,querit Bar.an solennitas ꝑsumat c z facit duos articulos principales,primus est in solennitate extrinseca.in quo ex dictis Bar.fac.reg.z duas fallẽtias,regula sit Solẽnitas extrĩseca regulariter ñ presumitur.l.q̃cunqꝫ.§.fi.ff.ḋ publ.z gl.or.z oẽs.hic,facit regula.l.si ita stipulat⁹.§.Chrysogon⁹. j.eo.Adde ꝙ per illã regulã reprobat gl.in l.actor.ff.rẽ ratã habe.que tꝫ ꝙ in dubio presumit decretũ iudicis intercelsse.nã cum ista sit solennitas extrinseca:nõ dꝫ presumi.z ita Bar.ibi in vlt.col.z reprehẽdit z bene limitando vt ibi ꝑ eũ. ¶Scḋo nõ ꝑ ista regulã reprobatur alia gl.in c.ea noscit de is que fi.a prela.si cõsen.capituli.vbi gl.ꝑ illũ tex.tꝫ qui fortiter vrget ꝙ in gestis a prelato presumitur interuenisse consensus capituli.Nã cũ ista sit solẽnitas extrinseca:ergo ꝑsumi nũ dꝫ ƀm canonistas in illo.c.ea noscit.z illã glo.canonistarũ reprehendit Bal.in d.l.actor.in vlti col.Ange.in d.l.quecũqꝫ.§.fi.ff.de publiciana.nisi instrumentũ notarij faceret mẽtionẽ cõsensus capituli qñ potuit interuenire tempore confectiõis instri.iuxta.d.gl.in l.fi.C.de fi.instr.z iure hast.fisca. ita cõcludũt do.Ant.z alij canoniste in d.c.ea noscitur.Istam

d regulã limita primo d.Quarto,quãdo in instrumẽto fit mẽtio

de solen

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

de solẽnitate extrinseca q̃ potuit interuenire tp̃e ꝯfecti instru
menti p gl.in.d.l.j.ꝛ dixi.s.p̃xime opportune ꝛ bñ. ¶ Scd̃o
limitat Bar.q̃ñ ex solennitate extrinseca q̃ nõ potuit interue
nire tp̃e ꝯfecti instrumẽti tñ pbatur inter ipsas partes q̃ potue
runt tali solẽnitati renũciare p l.optimã.C.de ꝯtrahen.ꝛ cõmi.
b stipu. ¶ Ultra cũ tertio b limita qñ defectꝰ solẽnitatis extrin
sece nõ fuit allegatꝰ p partẽ aduersam tũc p̃sumitur p solẽni-
tate extrinseca, dictũ fuit Cõpost.Jo.and.ꝛ Jmo.in.c.cũ di-
lectꝰ.d ꝯsue.per tex.ſm vnũ intellectũ.in.d.c.ea noscitur.idẽ
Jmo.in.c.in p̃sentia.vlti.col.de renũ.ꝛ in.c.sicut de re iud.ꝛ
in.c.officij in vlti.charta.de testa.do.mathes.in no.xiij.Lu.
16 Ro.ꝛ Allex.h. ¶ † Quarto limitaᶜ ꝛ hic attende ꝛ signa ſm
c Ang.Jmo.Raph.ꝛ domi.Alex.hic p̃o tẽporis diuturnitatẽ
pp quã presumitur solẽnitas extrinseca precessisse per text.
quẽ Ange.reputat singularẽ.l.si filius.C.de peti.here.facit
tex.in.l.qui in aliena.in prin.in ver.sed ꝛ si non adierit.vbi
Ange.ꝛ moder.ad hoc not.multa decidunt.ff.de aqui.here.
Jdẽ tenẽt Host.Jo.an.ꝛ cõmuniter Canoniste in.c.albericꝰ.
testi.ꝛ.c.illud.de p̃sump.ꝛ ista est cõmunis opi.vt attestatur.
do.Alexan.hic. ¶ Adde pro ista cõmuni ꝯclusiõe tex.in.c.
cõtinebatur in verbo ꝛ nõ pn̄st multum temporis de his que
fi.a prela.sine cõsensu capituli. Jdem tenet Abbas in.c.per
uenit.de empt.ꝛ vendi.p gl.ibi quam ad hoc reputat semper
tenendẽ menti. Jdẽ tenet Abbas in.d.c.ea.noscitur. Jo.de
imo.in.l.j.§.fi.ff.d aq̃ plu.ar.Flor.in l.cũ d inrẽ v so.ff.d vsur.
Jste est pulcher ꝛ quotidianꝰ passus quẽ intendo plene excu-
tere.sed paucioribus verbis quã sit possibile. ¶ Contrariã
d opi.d tenet expresse Abb.sibi ꝯrius.in.c.Albe.in penul.col.
testi.vbi tenet q solẽnitatis extrinseca nõ presumatur,etiã si
tempus longissimum intercessit,nisi alia presumptio cõcur-
rat per d.l.quecunque.§.fin.ꝛ no.in.c.peruenit.Ad idẽ facit
bonus tex.in c.significauit.d cẽsibus per quem no.ibidẽ do.
Abb.in scd̃o not.q in sensu etiã antiquo nõ presumitur autho-
ritis episcopi ꝛ sic solẽnitas extrĩseca nisi pbetur ¶ Cõfirmo
istam partem per ea q̃ signanter decidit Bal.in.l.ij.C.d leg.
her.vbi no.decidit q ex diuturnitate temporis nõ presumi-
tur q donatio fuerit insinuata vt d; insinuari si est vltra quin-
gentos aureos. Jtem non presumitur q interuenerit p̃ntia
duorũ propinquorũ q̃ requiritur ex forma statuti.cũ sit solẽ-
nitas extrinseca q̃ non presumitur interuenisse in ꝯctu ex diu-
turnitate tpis:ꝛ ibi r̃ndẽt ad.l.si filius.ꝛ.l.qui in aliena.q lo
quuntur in patre ꝛ filio q fictioni iuris presumũtur vna ꝛ eadẽ
p̃sona.§.ei qui insti,d inuti.stip. Jstã deci.Bal.sequitur Ro.
hic.Eam sequitur Alexan.in cõsi.xvij.iiij.vol.q incipit viso
instrumẽto locatiõis.in iij.col.ꝛ idẽ alex.in.d.l.qui i aliena.
in prin.Bal.ꝛ Sal.in.d.l.si filius. ¶ Cõtrariũ in hoc vltimo
tenẽt Bal.sibi ꝯrius ang.ꝛ Jmo.in.d.l.q in aliena.in prin.
Ang.ꝛ Jmo.hic Alex.sibi ꝯrius in cõsi.lxxix.in.j.vo.incip.
circa primum quo querit Bar.in repe.rub.C.q admiti.in.iij
co.Quid tenẽdũ in tãta varietate. Teneo primam opi.quã
soleo ꝯcludẽdo amplecti.q ex diuturnitate tpis solennitas
extrinseca p̃sumatur, q̃uis notarius nullã de ea mentionem
faciat. Pro ista op.adde in p̃mis illud q ꝯsuluit Are.in cõsi.
xxxvj.q inci.casus talis p̃supponitur in facto qd quidã Cardi-
nalis.ꝛc.in.ij.co.vbi consuluit in testamẽto ꝯditio p quedam
Cardinale senensem q erat de antiquo p̃sumebatur licẽtia Pa
pe precessisse per aliqua ex iuribus p̃allegatis. ¶ Scd̃o adde
illud q tenent Canoniste in.c.illud de presum.Card.floren.
ꝛ Mode in.c.requisisti,d testa.qd ex diuturnitate tpis pre-
sumitur authoritas superioris requisita intercessisse. Jõ capi
tulo lõgo tp̃e feudata presumẽtur authoritate episcopi edifi
cata. ¶ Tertio facit qd clericus lõgo tp̃e possedit bñficiũ sciẽ
te ꝛ patiẽte ep̃o p̃sumitur rite institutꝰ in bñficio, nec tenetur
ostendere titulum institutionis.ita Bal.in.l.siue possidetis.
de pba.C.allegat Jnno.ꝛ Jo.and.in.d.c.illo.Jdẽ tz Gemi.
in.c.ordinarij i.iij.col.de offi.ordi.in.vj. ¶ Quarto facit qd
si est ꝯcessa alicui immunitas longo tp̃e presumitur qd in tali
cõcessione interuenerit solẽnitas ꝛ consensus ciuiũ p.d.c.ea
noscitur.ita Ro.ꝯs.clij.quod inci.pro decisione.in.iij.dubio
¶ Quinto facit qd qñ clericus possedit duas ecclesias longo
tp̃e patiẽte superiore, presumitur qd sit facta vnio lz aliter
de ipsa vnione probari non possit. Jta ꝯsuluit Pe.de ancha.
in ꝯsi.cxlj.qd incip.in questione ecclesie.ad finez. Sexto fa-
cit qd ex lõga patiẽtia diuturni tẽporis presumitur dñm cõsen-
sisse qd emphyteuta alienet ius suũ emphyteuticuz.ita tenet.
alex.in cõsi.cxi.in quarto vol.inci.viso ꝛ diligẽter ꝯsiderato
themate.in penul.col. ¶ Similiter qui diu seu.lõgo tẽpore
tenuit rem tanq̃ emphyteuta ꝛ pro ea soluit debitum cano-
nem:vel tenuit rem tanq̃ vasallus,ꝛ non habet inuestiturã:
certe ex diuturnitate tpis presumitur inuestitura interuenisse

c.j.quali.olim feu.pot.alie.ꝛ est gl.in l.iij.in gl.magna.C.de a
iure emph.cum concor.quas ibi dedi. ¶ Septimo facit q so
lẽnitas tractatus ꝛ cõsensus capituli qui requirũtur in aliena
tionibus rez immobiliũ presumitur licet inuestitura nõ di-
cat q̃uis trãsierit longũ tempus ita cõsuluit.d.Alex.in cõsi.
lxxix.primo vo.q incipit.circa primũ de q̃ querit.in v.co.mo
tus p tex.in d.c.ea.noscitur.ꝛ in d.c.peruenit cum gl.d emp.
ꝛ vend. ¶ Octauo bene facit illud.qd tz.gl.singularis ꝛ com
muniter approbata in l.pe.§.communi diui.q̃ singulariter.
18 vult † q si fratres lõgo tẽpore possederũt bona paterna diui
sim lz non appareat de aliqua diuisione inter eos facta:tñ ex
diuturnitate tẽporis presumitur. ¶ Nono facit bene vltra pre
dictas decisiones.nã in agnitione bonoz possessionis de iu-
re digestoz regrebatur decretũ iudicis ꝛ sic superioris autho
ritas.tex.est in l.iij.§.si cã cognita.ff.de bo.posse.ꝛ tamẽ ex
diuturnitate tẽporis p̃sumitur decretũ iudicis.tex.ẽ.in d.l.q
in aliena.i prin.in ver.si nõ adierit ꝛ sic p istã teneo cũ cõmu
ni opiniõe q ex diuturnitate temporis presumitur solẽnitas
9 precessisse. ¶ † Limitat domi.Alex.quod etiam tẽpus mille
annorũ non facit presumi solennitatem mandati requisiti ad
actum.allegat Bal.in l.ij.C.si ex falsis instrumẽtis.ꝛ istud.di
ctum vide allegatũ in multis consilijs aduocatorum ad me
delatis. Jstud idem q ex diuturnitate temporis nõ presuma
tur solẽnitas mãdati tz ẽt Alex.in d.l.qui in aliena.in prin.ꝛ
in consi.primo in quarto volu.icip.põderatis his de quibus b
in themate fit mentio.in pe.co.vbi allegat Bal.in l.j.C.d re
bus alie.nõ alie.ꝛ in l.ei a quo fundũ.ff.de vsuca. Sed aduer
te lz nemo ꝯdixerit puto cõtrariũ per text.cui nunq̃ vidi bo-
nũ responsũ i d.l.filiꝰ.C.d peti.here.vbi ad hoc vt filius fa pos
sit adire hereditatẽ sibi delata oportet q p̃cedat mandatũ pa
tris.l.si quis mihi bona.§.iussum.ff.de acq.he.ꝛ tamẽ ex diu
turnitate tẽporis.x.annoz p̃sumitur mandatũ precessisse.ꝛ
ita remanet ꝯfecte vt puto expedita ista quarta fallẽtia. Qui
to vltra Alex ꝛ Moder.principaliter limita predictã regu
lã q nonnunq̃ presumenda est solẽnitas extrinseca rõne p-
bitatis persone egregie actũ exercẽtis ſm.Abb.i c.nisi essẽt
i primo no.de preb.per illũ tex.ꝛ vltra eum facit in simi.bo
nꝰ text.in.l.res pupillaris.in ver.cũ fuisset celeberimus de
administ.tuto ad idẽ facit in simili tex.no.in l.li a bonefidei.
ff.de rei vẽ.vbi p illũ tex.excusantur mille castellani ſm Ang.
10 ꝛ Fe.i c.cũ ꝯtingat i.iij.co.d rescri. ¶ † Sexto limita.no.istã
regulã qñ pars que conuenitur ex cõtractu negauit cõtractũ eẽ
factũ si postea cõuincatur de veritate cõtractus in odium ne-
gãtis presumitur solẽnitas extrinseca q̃ alias nõ presumeretur
p regulã authẽtice cõtra q ꝑpriã.C.de nõ.nu.pe.ꝛ ibi Sal. b
no.ita nõ limitat Bal.i c.j.circa fi.qui testes sunt neces.pro
bãdũ no.inuesti.ꝛ ẽ noua ꝛ singularis limitatio ſm Are.hic
in xvj.co.qui simpliciter cãt tz ꝛ aliud nõ addit. Tu adde qd
istud idẽ ꝛ no.tenuit Bal.in l.fi.circa prin.C.d fideic.vbi for c
maliter dt q negãs si cõuincatur nõ pot postea defectu solẽni
tatis extrinsece opponere q2 mẽdax solẽnitatis auxiliũ nõ i-
plorat. Jstud idẽ ꝛ adhuc notabilius tz Bal.i c.j.itẽ si vasal
lus.in.ij.co.de controuersia inuesti.vbi tz q beneficiũ solen
nitatis extrinsece tollitur p prauitatem negationis limitãdo
vt hic per eũ. Jta ẽt tz.Alua.i d.c.j.qui testes sint ne ad pro
11 bandũ inuesti. ¶ † Septimo limita predictã regulã in iudi
ce faciente actum iudicialem vel interponẽte decretũ vbi p- c
sumitur solennitas extrinseca.vt est tex.in l.ab ea parte.ff.d
pba.ꝛ in l.ij.C.de offi ciui.iud.ꝛ in.c.sicut.ꝛ in c.cũ inter d
re iud.ꝛ tex.i c.in presentia de renũ. Jsta limitatio egeret lõ
ga ꝛ alta indagine ponit diffuse Alex ponit Ro.ponũt Cano
nisse oẽs in c quoniã contra falsam.de proba.do.Alex.ꝛ alij d
in.l.iuste possidet.ff.de acquiren.posse.cũ infinitis hic alle-
galis p dominũ Alex. examinat etiam late Ang.de are.in
12 l.fi.ff.quando appel.sit ꝛ in.§.fi.ist.de fideius. ¶ † Octauo
limita predictam regulam non procedere in solennitate ex-
trinseca cõsueta communiter ꝛ vt plurimũ interuenire. Jta
limitat are.i c.j.iiij.co.d iud.p tes.i l.fi.ad fi.C.d fideius.quã
tex ãte eũ allegauit Bar.in rub C.d fid istru.i iij.co. ¶ Jsta
f limitatio ſ mihi nõ placet p tex.i d.l.quecũq̃.§.fi.ff.d publ.
vbi non p̃sumitur authoritas tutoris que.tamẽ vt plurimũ cõ
sueuit interponi in alienatione minorũ. Jtem si esset vera de
strueret totam istam materiã. ¶ Nono limita predictã regu
lã non procedere in libello in quo non est necesse allegare so
lennitates extrinsecas q2 quo ad sustẽtationẽ libellorũ solen
nitates extrinsece p̃sumũtur.iõ si i libello qs dicat minorẽ vẽdi e
disse rẽ immobilẽ lz nõ dicat cũ authoritate tutoris ꝛ iudicis
decreto tñ sustinetur libellus ꝛ p̃sumitur solẽnitas extrinseca.
istã tradit Mathes.i no.xv.allegat notata p Bar.i l.j.i pri.
ff.d.edẽ.p Jn.ꝛ alios i.c.fi.d libel.obla.ꝛ lz ipe nõ dicat tñ an f

a ¶ Scd̃o limitat.hoc declarat q stat verbis enunciatiuis qñ ptes pñt dispõere. vt d.l.optimã.itellige tñ pcedere vbi ꝯtigit postea inter ptes pncipalr disputate d enũciato. Nã d hoc ẽ casus sing. quem ibi no. Pa.ꝛ oẽs i c.illud de p̃sum.vbi ꝯ e. plene. ꝛ hoc mõ decl.tex. i.§.hoc vero in aut.vt fratrũ filij.

b ¶ Tertio.adde q idẽ tz ꝯpo.singulr i d.c.cũ dilectꝰ hic alleg. vbi ẽt imol. in.vij.co.idẽ tz Fel.in.c.sicut.col.xiiij. v.fallit scd̃o. ro.d of.or.v. seqtur ẽt imo.i d.c.ea noscitur.col.v.lz ibi dicat hoc ẽe pui effectꝰ ex quo nõ p̃sumitur qñ negat. lz qñ nõ negatur.

b ☞ Tertio limita. Adde Fel.i.c.j.col. ij.d iu.Pur.

c ¶ Quarto limita. Jstã limitatiõẽ plenissime exãinat Fel.i.c.sicut.s.all.co. xiiij.cir.fi.cũ q̃tuor col.se.

c ☞ Quarto limita.adde cũ dẽ Feli.i.c.j. iij.no.d iud. Purp.

d ☞ ¶ Cõtrariã.ꝯplia hãc primã rlam ẽt si esset necessaria solẽnitas nedũ vtilis pbat de ci.i.c.j.iij.nota.de iu.vbi limitat hanc rlam.vbi de modico p̃iudicio tractatur. Purp.

e ¶ Ultra al. vid ẽt fe.i.d. c.sic.co.xix. ver.fallit q̃r.

f ¶ Limitatio

Adde q̄ contra istā limitationē ēt sētit Fel.i.d.c.sicut.col.xix.circa fi. in q̄ co.ponit etiā duas alias limitatiões vltra eas d qui b⁹ hic ad p̄dictā regulā negatiuam.

a ☞ Resti.xij. Limita iactu q sit cū expēsis Fel.in.c. nōnulli §.sūt ⁊ alij.col.vij. d.rescrip. ⁊ i c.j.ij.no.diu di. Purp.

b ¶ Scda.Adde huic regule.vj.limitationē qn̄ eēt p̄sumptio ↄ̄ria q̄ hāc tolleret. Bart. ↄ̄si. xcviij. j. dubio. Purpuratus.

c ¶ Primo qn̄ De ista limitatione vide lati⁹ p Feli. i.d.c.fi.in vl. verbis suis.

d ¶ Liītat ad de Feli. vbi. s.co.pe.ver. fallit tertio. vbi lati⁹ p⁹ alios.

e ¶ Ultra bar. Min⁹ late d hoc loquit Feli.i.c.s.alle. col. pe. ver. fallit. pmo.

f ¶ Cōcludēdo dic. Adde hoc scʒ ā pbatio iuris si vera ⁊ p̄prie probatio, vel ip̄pa vide p Fe. in rub.d pba. in.ij.col.

g ¶ Limita.de ista limitatiōe vide etiā Fel. in. c.tenor. ad fi.d re.iu. ⁊ p eūdē post Abba.Jo.ā. ⁊ alios.i.c.sicut co. pe.e. ti.vs.fallit.ij. vbi notabil̄r restrīgit istā fallētiā dū mō scriptura reqrat ad fi. probandi actum.

g ☞ Limit.Adde Bart.ↄ̄s. xcviij.j.du. Pup.

te cū istā limitationē tradit originaliter Lu.hic.⁊ precise allegat ea q̄ allegat mathe. ¶ Decimo singulariter limita tñ iuratū eēt in ipso actu:q̄ in istrumēto q̄s iurauit oīa ⁊ singula in eo cōtēta esse vera. Itē iurauit nō ↄ̄uenire istis cōcurrentib⁹ presumitur solēnitas extrinseca necessaria ad talē actum. ita Arch.i.c.Quis.d pac.in.vj.no.Bu.in.c.si diligēti.de fo.cp. i.ix.col.i ver.inquātū dixi denūciatiōe.⁊ multū singularis est limitatio ⁊ magna ē vis iuramēti tñ ageret altiori discussiōe.

23 ¶ † Undecimo limita qñ p̄cessus est factus cōtra vere cōtumacē q repertus a nuncio dicit nolo cōponere glo.in.l.fi.vbi Bar.ff.d in integ.resti.[a] tūc ↄ̄ eū eius odio solēnitas extrinseca presumit interuenisse s̄m Inno.⁊ Jo.an.in.c.bone el primo de ele refert Lu.hic.⁊ ita habes perfecte vt puto expedi-

24 tam primā regulā ⁊ eius fallentias. ¶ † Secunda[b] regula affirmatiua est q̄ solēnitas intrinseca presumit vt hoc tex.⁊ ↄ̄cordātib⁹ allegatis in gl. Limitatur p Bar. duobus modis. primo qñ[c] agit de solēnitate intrinseca materiali, vt est pretiū q̄ cū sit variū nō presumit .§.pretiū.iust.de ↄ̄bē.emp.q̄ intellige verū qñ principalit̄ litigat de pretio, secus si principaliter nō litigat d pretio: puta dico me p̄scripsisse talem rez testes d̄ponut me emisse sʒ ñ scribe q̄tū expēdi, vt tradit Bal. in.l.j.C.de reb.alie.nō ali. Rap.cu.⁊ Alex. hic idē Alex. in ↄ̄si.xviij.in.j.vol.inci.viso processu cause vertētis inter.An. bñ facit q̄ tʒ Bar.in.l.si duo patroni.§.marcellus.ad fin. ff.d iureiu. ¶ Scdo limitat[d] Bar. qñ actus probat p testes: tunc nō p̄sumit solēnitas intrinseca nisi testes de ea expresse deponāt.l.j.vbi doc.⁊ gl.C.d vsu.gl.in.§.si scriptū insti.d inuti.sti

25 pu.rōnem diuersitatis videbim⁹.j.p Bar. ¶ † Tertio vltra Bar.[e] limita nisi lex expresse reqrat q̄ ipse solenitas intrinseca p̄bet: tūc nō sufficit loco p̄bationis allegari presumptione solā.s̄m Jo.an.in.c.sicut de re iudi.per tex.in.c.sacro. de sen.excom.⁊ in.c.j.eod.ti.i.vj.vbi lex requirit pbari p testes monitionē q̄ fit sine scriptura qñ iudex intādit aliquē excommunicare: istam sequuntur simpliciter Ro.⁊ Alex. hic adde bene facit id q̄ singulariter vult Bar.in.l.j.circa prin.in.j. oppo.C.de fide instru.⁊ iur.haste fisc.lib.x.vbi no.dicit q̄ q habet presumptionē iuris pro se non dicitur probare, sed est lex q̄ p̄sumit q̄ nō. Sed aduerte q̄ alibi habem⁹ q̄ imo p̄sumptiones legum sunt liquidissime p̄bationes glo.est reputata singularis i.l.si tutor petit⁹.C.de peric. tu facit.l.si q̄s locuples.ff.de ma.test.⁊.l.lʒ iperator.ff.de leg.j.⁊ ē alia glossella q̄ʒ Ang.Lud.⁊ Alex.ad hoc no.in.l.j.C.d test. mili.ergo qui hʒ p̄sumptionē legis dicitur liquidissime p̄bare. Et istud intātum est verū q̄ alibi tenet multum singulare Bal.in.l.l. in.iij.col.ad fin.C.de fideicom.⁊ nemo legit.alibi plus tenet Bal.q̄ si statutū requirit probationē instrumentalē sufficit presumptio.l.cū de in rē verso.ff.d vsu.p.l.si certis annis.C.

26 de pac. ¶ † Cōcludēdo dic[f] q̄ p̄sumptio legis nō est vera ⁊ ppria probatio sed impropria ⁊ sic non hʒ locum in statutis tex.habes no.licet vulgatum qui nō pōt canillari.in.l.lucius

27 vbi gl.⁊ Bar.expresse no.ff.de cond.⁊ demon. ¶ † Quarto limita[g] qñ lex requirit actū fieri cū certa solēnitate i scriptis ad finē probādi q̄ tunc lex vult q̄ per scripturā probetur ipsa solennitas intrinseca nec presumetur.c.j.de appel.in.vj.c.cū medicinalis.de senten.excommu.in.vj.Jo.and.Abb.⁊ alij in d.c.sicut Ludo.roma.hic ad finem,⁊ simpliciter domi.Alex.

28 quib⁹ addo do.Abb.i.c.vinco.i tertio no.lit.cōtest. ¶ † Quinto limita predictam regulam affirmatiuam quod solennitas intrinseca presumitur, vt procedat in extraiudicialibus: sec⁹ in iudicijs in quibus solennitas intrinseca non presumitur s̄m Inno.in c.innotui.de eo qui furt.ordi.sus.quem refert ⁊ sequitur Bald.in.l.quecunq̄.§.fin.ff.de pub.⁊ simpliciter Aret.hic, alij non tāgunt. Ista limitatio mihi nullatenus placet q̄ actus iudiciales sunt fortiores ad inducendū presumptionē q̄ʒ extraiudiciales.l.cum ostendimus.§.fi.ff.de fideiu. tuto.dixi in.l.j.s.e.in prin.si ergo in extraiudicialibus presumetur solennitas intrinseca ergo multo forti⁹ in iudicialib⁹. ¶ Scdo ⁊ fortius quod iste sit error ostendo occulta fide: nā in iudicialibus propter decretū vel autoritatem iudicis pro quo lex multū presumit certe presumit etiā solennitas extrinseca, vt late firmat Alex.hic post Lu.⁊ dixi.s.ergo fortius dʒ presumi intrinseca que facilius presumit, vt hac.l.cū ↄ̄cordā

29 tib⁹. ¶ † Queri Bar.de ratione differentie inter scripturam ⁊ testes quare solēnitas intrinseca nō presumiat per testes deponētes.l.j.vbi gl.C.de vsu.gl.in.§.si scriptū insti.de muti. stip.sec⁹ si instrumento ⁊ scriptura priuata cum alibi a pari procedāt.l.in exercendis.C.de fide instru. Dic vt hic per eū quē in vocē retulī cum quo in effectu tenet.do.Alexā.hic qui dīt in iudicādo ⁊ cōsulēdo adhereret huic opi. Bart. adde q̄ eā etiam tenet do.Abb.vbi limitat.in.c.sicut in penul.⁊ vlt.

col.de re iud.pro ista doctri.Bar q̄ stipulatio sit iuris, vt dīt Bar habes gl.in.j.§.adipiscimur.in v̄bo eā rē.⁊ ibi Bar.ff. de acqui.poss.alibi dīt ⁊ multum egregie ad propositū nr̄m Bal.in.l.j.in.vij.col.C.de fide instru.⁊ iure ha.fis.lib.x. Ubi magistralit̄ dīt Bald.q̄ stipulatio habet nomē iuris:⁊ nō habet nomē facti: p̄ut habent ceteri cōtractus nā emptio dr̄ q̄ emitur: sʒ stipulatio nō denominat a facto.q̄ non nominatur ab eo nomine quo ↄ̄bitur: sed sibi assumitur nomē materiale a iure: ergo sequit quod qui deponit super stipulationē, deponit super eo q̄ est iuris, vt dicit Bar. Contra istam rōnem Bar.insurgunt Lu.⁊ Are.quia imo testis deponēs aliquem stipulatum, dicitur deponere virtualiter super facto cōsiderādo stipulationē prout est in fieri.l.j.§.stipulatio.s.eo.⁊ ibi in specie. Ly.not.illum tex.contra Bart.hic sed si ceteri oēs ↄ̄ctus dicunt esse facti.l.ↄ̄ilio.in fi.ff.de cura.furio. Sʒ defende Bar.q̄ habuit bonū sensum q̄ dato q̄ stipulatio prout est in fieri dicatur facti, quando testis deponit fuisse stipulationē: certe dicitur potius iudicare per iudicium intellectus iudicādo q̄ fuerit stipulatio, q̄ testificādo:⁊ ideo Bar.subiūgit bñ q̄ testis debet deponere sup facto, q̄ talis interrogauit.⁊ alter rñdit. Tu aūt vltra scribentes argue fortiter ↄ̄ rationē Bar.nam sicut testis debet deponere de his que percipit per sensum corporeū.vt.l.testiū. C.de testi.⁊.c.causam.co. titu.eodē mō notarius debet scribere de his que percipit sensu corporeo ideo nō debet scribere nisi que in presentia vidit ⁊ audiuit a partibus. Unde requiritur q̄ ipse notarius p̄prijs aurib⁹ adiuerit.⁊ proprijs oculis viderit d hoc habes duos tex.no.tex.ordinariū in.§.nos aūt.in auf.De tabellionibus. in verbo habeāt vñ sciāt negotiū.col.iiij.⁊ tex.no.in.§.si vero absunt de here.⁊ falci.in v̄bo vidisse q̄ tūc agebat.colla.j.per que iura ita in specie not.declarat Bal.in rub.C.de instru.in iij.col. Quid tenendū: assigna planiorē rōnē diuersitatis s̄m Are.hic: quia qñ pars scribit se promisisse, in dubio fit interpretatio cōtra ipsum scribētē q̄ hoc tex.ergo intelligit q̄ per stipulationē promiserit. Similiter in tabellione scribēte quia eius verba intelligūtur esse verba partis, vt gl.nostra in fin. quam bene signat Bal.vbi dicam, ⁊ Bald.in.l.j.in fi.C.de priuile.do.⁊ in.l.errore.C.de testamē. Sʒ in teste verbū promisit, ñ intelligit per stipulationē: q̄ verba ambigua testium interpretātur semper cōtra producentem.l.inter stipulātem §.si stichum.j.eo.c.in presentia.d proba.⁊ ista est bona ratio lʒ ipse nō dicat fuit de mēte. Ange.hic in repetitione.⁊ Jo.de imo. ¶ Ultra scribentes p predicta aduerte ad illud quod singulariter not. Bal.in.c.in nostra.per illū tex.d procu.vbi no.ex illo tex.q̄ multum presumit pro iudice tñ magis pro teste lʒ Bal.non dicat rōnē tu cōfirma optime, q̄ facili⁹ ⁊ cū minori cā repellit iudex, tāq̄ʒ suspectus quā repellat testis, q̄ plures reperiunt.gl.est ordi.in.c.insinuante.⁊.gl.in.c.cū R.canonicus.de offi.dele. In ↄ̄rium mihi stringere videtur fortiter: nā pro iudice presumitur solēnitas etiam extrinseca vt late firmat Alex.hic post Lud.⁊ dixi.s.in.viij.fallētia prefate regule.⁊ tñ secus est in teste in quo nō presumit solēnitas extrinseca, ⁊ ad glo.in.c.insinuante.⁊ in.c.cū R.canonicus. s.allegatus, dic q̄ gl.ibi assignāt rationem.⁊ ita remanet ex-

30 pedita ista quarta pars gl. ¶ † In quinta parte glo.no.duas ↄ̄clusiōes. primo egragiam declarationē ad l.q̄cunq̄.§.fi.ff. d publi.vbi tradit regula q̄ solēnitas extrinseca nō presumitur, vt procedat ↄ̄ personas priuilegiatas. secūdo habes, q̄ si minor se obligauit nō presumit iurasse: nec mulier fideiubēs p̄sumit renūciasse, velleiano duplici rōne. primo que sunt priuilegiate p̄sone scdo q̄ sunt solēnitas extrinsece q̄ nō presumunt.⁊ iō pōdera tu p̄uecte ad illud q̄ dixi nūquid sol.ad.l. quecūq̄ sit solum q̄ erant persone priuilegiate, an ad hoc q̄ sunt solēnitates extrinsece.⁊ istā gl.multum.no.Bart.⁊ dicit

31 bñ tenēda mēti. ¶ † Tertio no.ex gl.q̄ mulier renūciās velleiano non presumit certiorata d velleiano vt requirit. idem tenet gl.in.l.fi.in fi.in vers.vlurā.ff.ad velle.⁊ gl.in.§.igit ordinandus in ver.interroget.in auf.qūo opor.epis.colla.j.limita nisi in renunciatiōe iuramētum interuenisset cū presumat magis deliberatum.c.ex rescripto.⁊ ibi no. Bald.in.ij. colū.de iureiur.do.Anto.⁊ Abb.ibidē cum concor.traditis per Alex.⁊ Ludo.hic. Ultra tradita per do.Alex.videas singulariter Bal.quē nemo allegat in.l.iij.ad fin.C.d decu.lib.x.vbi Bal.exclamādo dīt aduertat vniuersus orbis q̄ mulieres qñ velleiano renunciāt ⁊ iurēt, lʒ d ↄ̄suetudine valeat renūciando, ⁊ ēt de iure, propter iuramētū sī mō fuit certiorata de beneficio velleiani, vt notatur in.§.sed etiaʒ.in aut. quo opor epi.⁊ est tex.in.c.ex rescripto.de iureiur.nomē si instrumentū notarij habeat duos testes aut tres qui nō subscripserunt se tali instrumento mulier ipso iure intercedendo non

obligatur

obligat tex. i l. antique. §. ne aūt. C. ad velleia. nec ob. renūcia
tio facta q2 respicit beneficiū velleiani: nō aūt beneficiū. l. an
tique. §. ne aūt. C. ad velleia. Secūdo quādo mulier fideiubet
vel intercedit pro marito si renunciat velleiano non obligat.
tex. est i aut. si qua mulier. C. ad velleia. imo tenet Bal. q bñ
12 ficio illarū cōstitutionū expresse renūciari nō pōt. ¶ † Not.
duas fallētias in quibus mulier renūciās velleiano ipso iure
a nō obligat quas nō reperio ab aliquo traditas. Et cōtrariū a
tenet Bart. in. d. l. antique. §. ne aūt in bonis lecturis. C. ad
velleia. vbi dicit no. hic no. mirabilē casū q si mulier fidein
bet pro aliquo & renunciet velleiano, & cōficiat instrumētū no
tarius, requiritur qd tres testes se subscribāt nec sufficeret q
mulier renunciaret velleiano saluo nisi renūciaret cū iuramē
to, q2 tūc iuramentū seruādū est nō obstāte illa solennitate. l.
cū antique. §. ne aūt. C. ad velle. c. cū cōtingat d iureiur. Se
cundo qd Bal. male dicat ostendo q2 iste solēnitates qd teste
se subscribāt non seruantur de cōsuetudine per totā lombar
diā: id valeret fideiussio mulieris renunciantis velleiano, qñ
fieret instrumētum in presentia duorum testium dato qd illi
testes non se suscriberet. ita no. dicit Bal. met. in l. j. C. ad vel
13 lei. & in aut. sed nouo iure. circa finem. C. nō cer. pe. ¶ † Istā
gl. inducit Dy. ad solēnē & quotidianam questionem quam
intendo bene discutere q2 quotidie versatur in palatijs, qd si
minor. xxv. annis iurauit nō venire contra ɔctū rōnem mino
ris etatis vel alia rōne: per hoc nō sit exclusus quin possit pe
tere restitutionē in integrū si reperiatur lesus, eo q2 minor p
pter etatē presumitur ignorare tale beneficiū sibi competere
vt hac gl. & iuri q quis ignorat sibi cōpetere nō intelligit re
nunciare, vulgata. l. mater decedens. ff. de inoffi. testa. habes
gl. ordi. in §. igit ordinādus in verbo interroget. in aut. quo
opor. Epis. colla. j. Imo fortius si quis renunciat iuri q quis
dubitat sibi cōpetere nunq intelligit renūciare. ita no. Bar.
in. l. fi. §. j. C. de fur. per illū tex. quē ad hec no. & cōmēdat & dt
se nescire alibi. Itē no. Bal. in. l. leges sacratissime. C. de leg.
facit bene tex. in l. ij. ver. fieri cū pōt. ff. quis ordo in pos. bo.
ser. Scdo iuramētum nō porrigitur ad id q quis ignorat. vt
tribus. ll. hic alleg. per Bar. inter quas melius facit l. fi. C. d
nō nu. pecu. melius facit tex. in. c. veniēs. & in c. quēadmodū.
de iureiu. gl. in. c. ad nostrā. el. ij. eo. ti. & Bar. in l. si quis p eo.
in octauo mēbro. ff. de fideius. & ita cōsuluit Dy. in cōsi. suo q
incip. questio talis est quidā Goffre. minor. xxv. annis. & illud
cōtra Dy. formaliter refert & sequitur Alb. in aut. sacramēta
puberum. C. si aduer. vend.. Istā opi. sequit Ly. i. l. ij. i. ij. q. &
ibidē Sali. C. de rescin. ven. Jo. an. do. Ant. de bu. & A. flo.
in. c. pe. de emp. & ven. & ibi dicit do. Ant. de bu. qd illa est cōis
opi. & verum dicit qd erat cōmunis tempore suo sed nunc nō.
Eandem sequitur simpliciter Bal. in l. si duo patroni. §. idē
Julianus. ff. de iureiu. & ibi Ro. dicit qd ista opi. Dy. est equior
licet de rigore iuris sit verior opi. Bar. Idē tenet Jo. d imo.
hic & in. c. cū cōtingat. in xxxiij. char. i tertio mēbro de iureiu.
quia minor presumit ignorare ius sibi competēs. l. regula. in
prin. ff. de iur. & fac. ignorā. & in. l. ij. ff. de iure fis. & qs nō presu
mit renūciare iuri qd quis ignorat. Alex. hic dicit qd in pun
a cto iuris opi. Dy. pōt sustineri, mot⁹ tali fundamēto, q2 licet
minor ppter iuramētū representet maior, tamen per hoc non
sequitur qd sibi auferat beneficiū restitutionis in integ. p glo.
sing. in l. vnica. C. si de mo. pos. fue. ap. & ibi Bald. in l. fi. vbi
licet minor in iudicio possessorio representet maior: tñ nō per
b dit beneficium restitutionis in integrum. ¶ Sed aduerte b q2
Alexā. errat. imo in iudicio possessorio lex nō representat mi
norē maiorē, licet permittat eum agere eo q2 iudiciū est d mo
mentanea possessione. ita expresse firmat & declarat Bal. in l.
j. in. iiij. q. C. qui legi. personā non habent. ita etiā dicit Bal.
in l. exigendi. in. iij. q. C. de procur. & in aut. si captiui. in. ij. q.
ad fi. C. de episc. & cle. & in l. cū lege. ff. de arbi. quicquid dixe
rit illa gl. & ita expresse tenet Alex. ibi cōtrarius in l. more. ad
fi. ff. de acq. heredi. Imo vult Bal. in predictis locis, qd si i iu
dicio possessorio minor per legem reputaret maior, qd nō hz
beneficiū restitutionis in integrū, sicut qñ iurat p d. aut. sa
cramen. puberū. Scdo dico qd quādo lex simpliciter admit
tit minorem, & vlterius nō pcedit ɔfirmādo ɔtractum, tūc p
cedit gl. in. d. l. vnica, qd minor non perdit beneficium restitu
tionis in integrū. sed quādo lex habilitat personā minoris, &
vlterius procedit habilitādo contractū: tūc perdit beneficiū
restitutionis in integrū per. d. aut. sacramenta. & ita procedit
opi. Lud. Ro. in. d. l. more. Eandem opi. tenet Aret. hic pro
pter multam equitatem & etiam per text. optimum in. l. eum
qui. §. si iurauero. ff. de iureiur. vbi est tex. quod si reus de fer
rat iuramentum actori an sibi debeat talis res: per hoc non
intelligitur renunciare exceptioni quam ignorabat sibi con

petere tpe renunciationis, & Bar. notat illū tex. ad hoc. Ad a
illū tex. rñde altero de tribus modis. Primo ibi nihil inter
uenit per q videatur illi exceptioni renunciari: sed nos lo
quimur qñ minor iurat nō venire cōtra cōtractum. Secūdo
& notabilius respōdeo: q2 ille tex. loquit de exceptiōe que se
compatitur cum iuramento: ideo iuramentū nō excludit illū
exceptionem. secus quādo est exceptio que contrariatur iu
ramento vel detegit iuramentum, vt est in ɔposito nro q2 mi
nor qui iurauit efficitur periurus. iuxta. l. in verbo p fidie. C. si
aduer. vend. meritō iuramētū excludit talē exceptionē. Ista
est doctri. Bart. in. l. cum qui. §. fin. per illum text. ff. de iure
iuran. Preterea & tertio respōdeo q tex. in. d. l. eum qui. §. si
iurauero loquitur de exceptio meri facti, scilicet q species
interim sit mortua quā reus tpe quo detulit iuramētū igno
rabat sibi cōpetere ab illa nō excludit: sed nos loquimur in
bñficio restitutionis in integrū insertū in corpore iuris: & id
non est verum q minor presumatur ignorare tale bñficiū sibi
cōpetere. ¶ Cōtrariū opinio. tenet Bart. hic referens se cō
trariū cōsuluisse. & ita ɔsuluit Bart. in cōsi. ex. q incipit pun
ctus generaliter proponendus talis est in. ij. colum. mot⁹ q2
nō requiritur q iurās sciat: sz sufficit q iuret sup facto nā iu
rādo super facto excludit ab omni iure q ex illo facto pcede
re po et. ex quo ergo minor iurat nō contrauenire cōtractui
intelligitur iurare non venire cōtra omne illud q poterit ex b
illo facto resultare per. l. si duo patroni. §. iulianus. & l. duo
bus. §. si quis iurauerit. ff. de iureiurā. sed iura allegata per
Barto. nihil certe probant, licet Bart. vbiq semper alleget
ista iura: eo q2 non loquūtur in minore vel in alia simili per
sona priuilegiata que ɔpter inbecillitatē intellectus presu
mat ignorare iura. Itē illa iura loquuntur in iuramēto litis
decisiuo interposito sup facto d pterito vbi sequitur remotio
omnino iuris cōpetentis ex illo facto nos loquimur in iura
mento confirmatorio de futuro vbi non sequitur renunciatio
iuris cōpetēs de futuro, vnde pro ista opi. Bar. melius facit
tex. qui multum stringit in authen. sacramenta. in vers. super
contractibus retractandis. & in ver. immolabiliter obserue
tur vbi iuramētū fuit interpositū super facto negatiue retra
ctando. vt dicit ibi Bar. ergo si debet inuiolabiliter obserua
ri ergo restitutio non competit. & ita illū textū pōderat Bar.
in. d. l. si duo patroni. §. iulianus. & in. d. aut. sacramenta pu
berum. C. si aduer. & dicere prout dicunt Alex. & Mode. hic
q ille tex. loquitur quādo minor fuit certioratus, est manife
sta diuinatio ad illū tex. ¶ Scdo pro ista parte videtur strin c
gere tex. no. in. c. ex rescripto. & ibi Bal. ad hoc not. d iureiu
rand. vbi iuramentum excludit mulierem a bñficio velleiani
absq aliqua certioratiōe. & illum textum ad hoc allegat Ro
ma. hic & dt ibi esse text. singul. & expressum dicentē istā que
stio. & miratur q nō allegetur a doctoribus: & dicit qd per illū
textum se firmauit ad tenendum opinio. Bart. quāuis alias
sepe in legendo & consulendo tenuerit contra Bart. illū tex.
etiā ad hoc allegat Pau. de ca. in. d. authen. sacramēta pube
rum. Tu vltra eos stringe illum textum nam mulier & minor
equiparātur. tex. est in. l. j. §. fi. ff. de edēdo. tex. in. l. cum d in
debito in fine princ. ff. de proba. in. l. ij. §. fi. cum gl. ff. de iure
fis. ergo quemadmodū mulier propter iuramētum excludit a
beneficio velleiani absq certioratione: ergo similr minor q
equiparatur, per iuramentum debet excludi a beneficio restitu
tionis qñuis nō fuerit certioratus. ad illum textum respō
det Alex. qd ibi mulier nō opposuit exceptionē velleia. trussa
est. Tu autē not. respōde ad illum text. quod in muliere non
ita de leui presumit ignorātia iuris sicut in minore. xxv. an
nis. ita dicit ad literā tex. i. l. regula. §. j. ff. de iuris & fac. igno
ran. ergo non est bonum argumētum in proposito ignorātie
iuris de muliere ad minorem cōfirmo q2 magis priuilegia
tus est minor in beneficio restitutionis i integrū q mulier in
beneficio velleiani tex. est in. l. fin. in prin. & ibi Sali. ad hoc
no. illū tex. ff. ad velleia. ergo non est bonum argumentum a
c magis priuilegiato ad min⁹ priuilegiatū. ¶ Tertio p ista c
parte facit q2 iuramentū representat minorem esse maiorē
xxv. annis. ita notat gl. in l. ij. in glo. magna. C. de rescinden.
vendi. & gl. in. c. penult. de emptio. & vendi. sed maiori nō dat
beneficium restitutionis: ergo nec minori iuranti non venire
contra que representatur maior debitor beneficiū restitutio
nis. istud est argu. Bal. in l. j. in fi. C. de reb. cred. sz istud fun
damentum potest euadi q2 id quod dicitur quod iuramētum
representet maiorē est verū i eo q iurat: sed ex quo nō iurat
super restitutionē in integrū, videtur q in ea nō representet
eum maiorem. Nec obstat fundamentum Dy. tenendo opi.
cōtrariā q2 respondet idē Bar. in l. ij. in. iij. col. de rescin. vē
di. licet hic nō respōdeat. Istam opi. Bart. tenent Ange. hic

¶ Et ɔtrariū ad
de q idē dicit
Ant. cor. i re
per. rub. d iu
reiu. col. xj. i
xiij. priuilegio
iuramēti. De
mō aūt & for
ma rnūciādi
velleiano vid
p Bar. ce po.
sua cau. & cv.
ici. notarius
scripsit & se
quēti. & qualr
minor debeat
renūciare iu
rādo rmedio
l. ij. d resc. vē.
vid Alex. ɔs.
cxxvij. ici. vi
so pce. cāe pn
cip. i ij. volu.
¶ Sz aduer
te. Adde q p
opi. dy. facit
illd q ecidit
Pau. d ca. i
ɔs. ij. hz anti
quā impssio
nē ici. nō est
dubiū. vbi dr
q si statutū
dicat q minor
obliget i tali
casu sicut ma
ior q tñ ñ tol
lit bñficiū re
stitutionis in
inte. d q vide
ale. i l. more.
ff. d acq. he.
¶ Tertio p
ista. ad h vid
ēt aut. cor. in
repe. ru. d iu
rei. i. xix. effe
ctu iuri. vbi
tenuit idē qd
Alex. i ɔs. suo
xxviij. i j. vol.
vbi dt qd pcti
ca & cōsuetu
do videt ap
probasse istā
opi. cū nūq i
istis sit ɔsue
tum apponi
ista certiorō
nes bñficiū re
stitutionis i in
tegrū minorū
ḡa cōi obser
uātia ñ disce
dēdū iuxta. l.
cū d ɔsuetudi
ne ff. d le. l. fi.
C. d iureiur.
& c. q grani.
d cri. fal. Idē
tenuit Alex.
i ɔs. cxxvij. ic.
viso processu
cāe pricipa
lis. in. ij. col.
vbi etiam dt
bonum ver
bum in fi. qd
ista opi. vide
tur de iure ve

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

rio₂idē tenuit
multū elegā
ter ꝯrā Aret.
i ꝯs.suo.xliij.
maxime col.
iiij.ꝛ.x.idē te
nuit Alex.in
ꝯs.suo.lij.ici.
visis ꝛ ꝯside
ratꝫ statutis
co.v.iiij.vol.

a ¶ Limita ad
de vbi ꝙ idē
ꝺ de notario
q se subscri
bit cū ista di
ctione ꝛc.qđ
presumit ro
gat⁹.ita Bar
ba.i ꝯs.xxxij.
ici.scribit p
clare.vj.co.in
j.vol.

b ☞ Secūdo.
Questio bar.
ð rogitu nota
rij Fel.sequit
singularit in.
c.nōnulli.§.
sunt.ꝛ aliꝭ fi.
vij.col.ð resc
rip.
Purpura,

in repeti.Rap.cu.ꝛ Ro.ꝙ ſ.retuli.idē tenet Bar.in.d.aut.
sacramēta puberū.vbi subdit bonū verbū ꝙ ista opi.obserua
bat.ꝛ ibide Ang.Fulg.ꝛ Pau.ð ca.Bar.ꝛ Ang.in.d.l.ij.C.
de rescin.ven.vbi ꝺt Ang.bonū verbū ꝙ ita obseruat ꝯsuetu
do Bar.ꝛ Mod.in.d.l.si duo patroni.§.idē iulian⁹.cū mul
tis alijs cōcordātijs traditis p Alex.hic in.d.§.idē iulianus.
Et vltra eum ita ēt tenet do.Abba.in.c.si diligēti.vj.co.post
Ant.de bu.ibi de foro cōpe.ꝛ ꝺt alex.hic ꝙ cōmunis practi
ca seruat opi.Bar.quā dicit qđ obseruare ꝛ in practica pro
pter authoritatē iuramenti. Istud idē ante cū ꝙ consuetudo
approbet opi.Bar.attestatur etiā Joā.de imo.hic ꝛ in.c.cū
cā.de emp.ꝛ vēd.ꝛ in.c.cum cōtingat.in.xxxiij.char.in tertio
mēbro. Istam opi.Bar cōsulēdo vbiꝗ tenet.d.Alex.in cōsi.
xxvj.ꝙ incipit,viso libello producto p procuratorē. Petri
de villa.in.iiij.ꝛ.v.co.ꝛ in cōsi.xlj.quod inci.super premisso
themate diligēti anima aduersione prehabita in.ix.co.li.vbi
etiā ꝺt ꝙ ista est magis cōis opi.quā approbat ꝛ cōis stylus ꝛ
obseruātia.Et idē Alex.in cōs.cxxix.ij.vo.ꝙ inci.viso ꝓcessu
cause principalis.circa fi.vbi ēt ꝺt ꝙ ista opi.bar.est de iure
verior.ꝛ ꝙ solitus est eam ꝛ consulendo legendo sequi ꝛ idem
Alex.in consi.secundo volu.quod incip.visa facti narratione
mihi ex habita in.j.ꝛ.ij.co.ꝛ in cōsi.lxxx.in.vol.ꝙ incip.visis
themate suprascripto ꝛ instrumētis ꝛ statutis ad finem.ꝛ ita
teneas consulendo ꝛ iudicando ꝗuis Bal.in.l.ij.in ib.q.C.de
rescin.vē.ꝯcordet istas opi.distinguēdo ꝙ aut minor iurauit
interueniēte autoritate tutoris sui:ꝛ tūc vera sit opinio Bar.
q₂ scientia curatoris reputatur scientia adulti.l.pupilius si
fari.ff.ð acq.hꝭ. Si aūt minor iurauit nō īteruenienete autho
ritate curatoris:ꝛ tūc vera sit opi. Hy.ēt si iudicis decretum
interueniet q₂ nō reperitur iure cautū ꝙ scientia iudicis re
putetur scientia adulti quā distinctionem videtur sequi idem
do.Alex.in prealleg.cōsi.ccxxj.in.ij.vo.ꝛ Bal.met in.c.j.§.
item sacramēta vlti.q.de pace iur.fir. Sed istā distinctionem
reprobāt Rapha.cu.ꝛ Roma.hic.ꝛ Sali.in.d.l.ij.ꝛ i.d.aut.
sacramēta.in.col.Jo.de imo.in d.c.pen.de emp.ꝛ vendi.ꝛ in
cōmento.d.c.cū cōtingat in.xxxv.char.eo.q₂ sciētia tutoris
vel curatoris sufficit vbi sciētia adulti vel pupilli nō est neces
saria.d.l.pupillus si fari. Preterea ꝛ forti⁹ si sciētia tutoris
vel curatoris suppleret: ergo fortius decretū iudicis:q₂ sol⁹
iudex supplet defectum tutoris vel curatoris.l.bonoꝝ.C.qu.
admit.l.si infanti.C.ð iure deliber. vñ teneas opi.Bar.ꝛ ita
35 remaneat expedita quinta pars gl. ¶ † In ea.gl.in fi.not istā
regulā gl.per quā colligit Bar.ꝙ oīa verba scripta in instru
meto publico presumūtur scripta de voluntate partiū ꝛ ideo
dū gl.ꝺt scribēs intelligit vel scribi faciēs ꝓm aū. Adde ꝙ idē
voluit Bal.in.l.j.ad finē.C.ð priui.do.per istā gl.quā repu
tat multū singularē ꝛ no.idē Bald.in.l.errore.in.j.co.C.de
testa.vbi et ad hoc valde no.istā gl. Similiter presumitur ꝙ
notari⁹ in instrumēto apposuerit verba importātia volūtatē
testatoris,vel cōtrahentiū,ꝛ verba notarij debēt intelligi ꝓm
iuris interpretationē.ita Bar.in.l.si qs filiab⁹.ff.de testa.tu
to.allegat notata hic ꝛ in.l.j.C.de vsu,ita etiā not.idē Bar.
36 in.l.liberorū.in vlti.colum.ff.de verbo.signifi. ¶ † Extra gl.
Bar.format xij.questiōes,quarū nouem sunt circa solēnitatē
rogatus testiu ꝛ notarij.decima circa relationē nunc ꝛc.Ego
reducā ad sex questiones. Prima questio est an testes presu
mantur rogati,cōcludit Bar.ꝙ non: q₂ solēnitas extrinseca
est que nō presumit.ꝛ idē tenet Bart.in.l.heredes palā.§.in
testamētis.ff.de test.cum concordan.allegatis per Alex.hic
ꝛ in cōsi.lxx.secūdo volu.ꝙ incip.viso concilio alias per me
reddito.in vlti.col.Pro ista cōmuni cōclusione facit bonus
tex.in.l.diu⁹.in ver.ceterū.ꝛ in versi.alioquin.ff.de test.mili.
p quē tex.Bar.ibi in fine ponit practicā hui⁹ cōclusionis ꝙ si
testes dicūt audiuisse Titiū īstituisse talē hꝛ̄dem ꝛc.ꝙ reputat
tenēdū mēti,ꝛ sequitur idē Bal. Limita istā conclusionē nisi
testes subscripserint se quia ex tali subscriptione presumitur
37 rogati,vt.j.p Bar.vbi examinabo. ¶ † Secundo limito nisi
tabellio sciēte ꝛ patiēte parte subscripserit aliquē q₂ p̄sumi
tur rgoatus.ar.l.cū ostēdim⁹.§.fi.ff.de fideius.tuto.ꝛ l.opti
mā.C.de cōtrahen.ꝛ commit.stip.ꝛ presumttur in dubio cō
sensisse,vt per Bar.in.l.j.C.de fide instru.ꝛ iure hast.fisc.cū
concordātijs hic traditis per Alex.sequitur idē Alex.cōsil.
xxxiij.in.iij.vol.ꝙ inci.pōderatis verbis vltimi testamēti.in.
col.ad fi. Ita teneas qcquid teneat Aret.in.d.l.heredes pa
lā.§.in testamētis.ꝛ idē Aret.in.d.l.hac cōsultissima in prin.
C.de testa.Tertio limita qñ testator ñ notarius sunt periti iu
ris,ꝛ reperiunt instituti q debuerūt verisimilit instituti: tūc
testes p̄semunt rogati.ita no.tenet Bal.post Odof.in.l.j.cir
ca fi.prin.ff.de here.insti.refert ꝛ sequit Are hic reputās istū
casum esse valde nouum ꝛ singularem. Ista limitatio licet vi
deantur in se rationabilis tamē reprobat p Imo.ibi.ꝛ Alex
hic q₂ non reperitur iure expressū.addo ꝙ ipsemet Are.ubi
cōtrarius reprehendit istam limitationē in.d.l.heredes.§.
testamentis vbi dicit ꝙ hꝫ istud dictū sit notabile tū cōit nō
tenetur,no.bene verbū cōit nō tenet:ꝛ tamē hic tꝫ contrariū
38 ¶ † Quarto no.limita[a] ꝛ signa istam quando instrumento
a diceretur presentibus talibus testib⁹ ꝛc.illa dictio ꝛc illa im
portat rogatis q₂ ei⁹ natura verbi ꝛc.est corroboratiua ꝛ ex
interpretatiōe huius breuiloque locutionis ꝛc.ptꝫ testes eē
rogatos. Ita limitāt Bal.ꝛ Sal,in l.hac cōsultissima.in pn.
C.de testi.alleg.no.p Bar.in l.gall⁹.§.idē credendū.ff.ð li.
39 ꝛ posth.vbi aliqñ ordinare dixi; non repeto hic. ¶ † Scđo [b] q
b rit Bar.in notarius qui cōfecit instrumentū presumatur fuis
se rogatus gl.reputata singularis.in.§.nos autē in verbo in
iungatur,ad fi.in auth.de tabel,colla.iij.tenuit ꝙ sic.Bar.
eā seqtur qñ ꝯcurrit alteꝝ de trib⁹,a lo secus vl ꝙ notari⁹ di
cat publicaui,vel rogat⁹ scripsi,vel simplicē scripsi,ꝛ ēt re
periat in quinternis rogationū vel instrūmetorū vt h p Bar.
cum Bar.in omnibus mēbris tenēt Ang.hic in repe. Imo.
ꝛ Alex tenet do.Ant.in c.j.ꝛ ibi.Abb.in iiij.co.de fide instr.
cā cordan.hic allegatis per Alex. Pōdera in primis.Bar.
velle ꝙ sicut testes nō presumūt in dubio rogati q₂ est solen
nis extrinseca.d.l.quecunꝗ.§.fi.idem sit,in notario nisi con
currat vnū de dictis tribus quia tunc censetur solēnitatis ex
trinseca q₂ aliter fieri non pōt eo q₂ ꝓm Bar.quādo exprimit
vnum de dictis tribus censetur tñ solennitas intrinseca Tu
aduerte ꝙ Bal.no.in l.j.in v.col.de fide instr.ꝛ iur.haste fisc
a.lib.x.sequitur doctrinā Bar.in primo casu qñ notarius.
dicit publicaui,ꝙ tunc dicatur rogatus cum istud publice fa
ciat audientibus cōtrahentibus ꝛ testib⁹ d.§.nos autē ꝛ ꝺt
ꝙ istud approbat cōsuetudo que est optima legū interpres
Sed dū Bar.subdit in scđo casu ꝙ si dicat rogat⁹ scripsi.nec
dicat publicaui. Bal.i hoc ꝺt ꝯriū q₂ cōstare dꝫ ꝙ postꝗ scri
psit ꝙ legerit ꝛ a patrib⁹ absolut⁹ sit:alia non valet,vt est gl.
in l.fideicommissa.§.j.ff.de leg.iij. Vñ putat Bal.ꝙ sibi sit
signū tabellionis ꝙ tunc bene sufficeret q₂ signū tabellionis
dicit q dā termin⁹ dispositiōis redacte in scriptura sicut ter
mini lapidei sunt termini agrorum.l.in agris.ff.de acq.re.
do.toto ti.ð termi.anno.vñ iste termin⁹ tabellionis significat
actū absolutū a ptib⁹.l.aptissimi.C.ð fide instr.ergo ē neces
se ꝙ sit publicatū corā partib⁹,q₂ nō pōt aliter esse absolutū
nisi publicatū sit. Tu ꝯfirma q₂ instrumētū dicit esse imperfe
ctū si est scriptū a tabellione,sꝫ nō fuit lectū vel publicatū nec
presumit nisi attestet.no.p.gl.in.l.fideicō.§.j.ff.de lega.iij.p
40 quā ita tenet Bal.in.l.statutis.C.ð sen.ex breui.reci. ¶ † Cir
ca tertiū casum inquātū Bar.vltimo cōcludit ꝙ si notari⁹ ꝺt
ego notari⁹ scripsi:nec dicit rogatus ꝙ nō presumit rogatus
nisi reperiatur in quinternis rogationū ꝛ ꝙ habeat signū.Cū
ista conclusione tenent Imo.ꝛ Alex.hic Alex.consulēdo se
quit in cōs.c.lij.scđi vol.qđ inci.videtur prima cōsideratione
dicēdū legata pdicta in.iij.co.ad fi.But.in.d.c.j.in.iij.col.ð
fide instru. Istud reprobat sol⁹ Aret.hic in.x.colū.q₂ ex quo
exprimit nomē offi.ꝛ ꝺt se scripsisse tanꝗ notari⁹ debet pre
sumi mādatū,ꝛ rogitus precessisse,q₂ notari⁹ nō pōt scribere
nisi sit rogat⁹ vt in aut.de tabel.in princ.ꝛ.§.j.vñ ex quo se as
serit notariū ꝛ ꝙ vt notari⁹ scripsit ista verba importāt ꝙ fuit
rogatus. Itē nō cōsueuit notarius scribere nisi rogatus ergo
ex cōsuetudine p̄sumitur rogatus.l.j.ꝓm lec.Bar.C.ð eden.
Quid tenēdum:ego intrepide teneo cōtra Bar.quāuis oēs
sequātur Bar.eo q₂ ꝓm Bar.met,bñ notari⁹ scribit publica
ui:ideo presumit rogatus q₂ sine rogitu non potuisset publi
care.§.nos aūt cum gl.ergo eadē ratiōe qñ dicitur ego nota
rius scripsi q₂ nō pōt vt notarius scribere nisi rogatus,ergo
presumit.rogatus eadē ratione. Secūdo tabellio nō consue
uit scribere instrumētum vt notari⁹ nisi rogetur a partibus:
ideo presumit factū ꝙ fieri cōsueuit.l.fi.C.de fideiuss.ita di
cit expresse Bald.in rub.C.de fide instr.in.iij.col. Tertio ꝛ
fortius facit q₂ Bar.j.cōcludit cū quo ceteri transeūt, ꝙ qñ
testis qui est psona priuata se subscripsit in instrumēto ex tali
subscriptione p̄sumit esse rogatus per.l.Domiti⁹.ff.de testa.
ergo multo forti⁹ notari⁹ qui est psona publica qñ se subscri
psit tanꝗ notarius,certe ista talis subscritio notarij forti⁹ dꝫ
pbare eū fuisse rogatū.Et pōdera fortiter istā cōtrarietatem
Bar.pōt tñ saluari Bar.hoc mō ꝙ Bart.j.loquitur quan
do testis subscripsit presentibus ꝛ scientibus contrahen
tibus,vel presente testatore,quo casu dicit Bar.ex quo pars
est presens dicit cūsentire ꝛ etiā ꝺ rogare ꝛ tali presentia se
fundat Bar.Sed in ista qōe nostra qñ notarius ꝺt ꝙ subscri
sit ꝙ partes consenserint,Bart.verbū nullū nec quod nota
4 rius se subscripserit ē volūtate partium. ¶ † Tertio circa ro
gationem

gationē testiū ꝛ notarij Bar. format qnq̄. q. Ex q̄bus breuit' habes quinq̄ ꝯclusiones. Prima est ꝙ idē importat si notari⁹ dicat testes adhibitos vl' vocatos: ac si diceret rogato. Scḋa ꝙ sufficit dicere testes adhibitos ꝗuis n̄ dicat ad hoc. Tertia ꝙ si testis se subscribat instrō presentib⁹ ꝯtrahentibus ex sola subscriptione presumit rogatio. Quarta ꝯclusio est ꝙ notarius ꝛ similiter testes presumunt rogati a partibus a quaꝝ volūtate ꝛ petitione fit instrumētū. Quinta ꝙ p̄sumit p̄sentia notarij ex eo ꝙ publicauit dato ꝙ in instrō nō dicat interfuisse cū istis ꝯclusionibus. Bar. transit simpliciter. Alb. hic, alij nihil dicūt: ꝛ idem Alex. ꝯs. xxxiij. in. ij. vo. ꝙ inci. pōderatis verbis testi. in. vj. col. ꝛ seq. ¶ Circa primam ꝯclusionē Adde ꝙ idem no. Bar. in d. l. heredes. §. in testamentis ꝑ illum tex. Adde tu aliū tex. in. §. fi. in verbo adhibitis. ꝛ ibi glo. no. insti. de test. ꝛ in l. diu⁹. in verbo cōuocatis. ꝛ ibi gl. ff. de testa. mil. ¶ Cōtrariū de directo tꝫ ibi Bal. in. d. l. diu⁹. q. nō sufficit vocatio testiū: sꝫ vltra hoc est necessaria rogatio. ad hoc allegat bonā gl. in l. milites. C. de testa. mili, que expresse dt ꝙ in testamētis exigit cōuocatio ꝛ rogatio testiū, pōdera ꝯuocatio ꝛ rogatio: ergo nō sufficit esse rogatos p̄mū tn̄ cōiter tenet.

42 ¶ Circa tertiā ꝯclusionem ꝙ eo ipso ꝙ testes se subscribūt p̄sente testatore vl' partib⁹ p̄sumunt ex hoc rogati. Cū Bart. tenent ceteri indifferēter ita etiā tenēt Bar. Imo. ꝛ alij in l. Domiti⁹. ꝑ illū tex. ff. de testa. Bal. in l. hac cōsultissima. in pn. C. de testa. ꝛ in l. j. in. viij. col. C. de fide inst ꝛ iur. hast. fisc. Jo. de imo. l. j. in prin. ff. de heredi. insti. do. Alex. in preal leg. ꝯs. xxxiij. in. iij. volu. Teneo contra Bart. ꝛ communem sententiam a qua nemo discrepat fortissima ratione q2 in testamentis presertim in scriptis testes debent esse rogati. d. l. heredes. §. in testamentis. aut. rogati. C. d' testi. l. hac cōsultissima. in prin. C. d' test. Itē in testō in scriptis testes debent d' necessitate se suscribere: al's nō valeret. l. si ad fi. C. d' codicil. ꝛ d. l. hac ꝯsultissima. in prin. ꝛ. §. j. inst. d' test. si ergo sola scriptio testiū faceret eos presumi rogatos: ergo frustra requirit ꝙ in testamentis sint rogati. Nec obst. tex. in l. Domiti⁹. in qua se fundāt Bar. ꝛ alij q2 ille tex. nō loquit de subscribente se scripture alteri⁹: nec de subscriptione ibi verbū vllū: sed loqt' i eo qui rogat⁹, totam principalem scripturam scripsit an presumatur rogatus: Nisi diceres ꝙ subscriptio tantum operatur ac si totā scripurā scripsit. l. emptor. §. Lucius. vbi dixi d' pac. l. si stipulat⁹. §. chrysogonus. j. co. ꝛ istā partem contra Bart. tenet Specu. ꝛ Jo. an. licet nō adducāt rationem quam. ē. dixi in tit. de teste. §. j. in pe. col. in vers. quid ergo si dicatur in testō in fi. vbi tenent ꝙ licet quis se subscripserit nō tā ꝑ hoc presumitur rogatus nisi probetur.

43 ¶ Circa quartā ꝯclusionē Bar qd' notarij vel testes presumātur rogati a partib⁹ vel parte que facit fieri, aduerte ꝙ in testamentis satis est testes esse rogatos vel a testatore vel a notario vel a quocunq̄ alio petēte ꝛ p̄nte testatore. ita ad literā decidit Paul. de cast. post Cy. ibi in d. l. heredes. §. palam. §. in testamentis. refert ꝛ sequit Alex. in cōs. xlvij. scdi vol. ꝙ incip. abunde ꝑ celeberrimos iuriscōsultos in. ij. col. ꝛ in ꝯs. xxxiij. tertij vol. incip. Pōderatis verbis vltimi testi. i. vj. ꝛ. vij. col. Istud idē ꝙ sufficiat testes a quocunq̄ esse rogatos sequit etiā. Jo. fab. in §. fi. inst. de test. secutus Cy. in loco preallegato, intellige vt dixi p̄sente ꝛ patiēte testatore q2 p̄sumitur mādare l. qui patit. ff. mād. l. j. §. magistrū. l. ij. ff. d' exe. l. j. ff. q' cū eo: est gl. bona in l. in pri. ff. de neg. gest. Cōfirmo ista per illud ꝙ valde singulariter ꝯsuluit. Ang. ꝛ forte nō habes alibi in specie in cōs. ccxxiiij. ꝙ incipit thema super quo cōsiliū petit tale est in l. col. vbi consuluit ꝙ si aliqui testes testamentarij dicunt fuisse rogatos a notario, aliqui dnt fuisse rogatos a testatore ꝙ tales testes nō sunt sibi cōtrarij, cum sit possibile fuisse rogatos ab vtroque. cum possint ab vtroq̄ rogari, cū sit actus reiterabilis. Propter istā rationē tenet Ang. in pe. col. ꝙ si aliqui deponunt qd' testes fuerūt rogati ante publicationem testamēti, alij post, ꝙ non sunt cōtrarij, ꝛ ita in contingentia facti dico me cōsuluisse Mantue. Istud vltimū cōfirmo nā sufficit in testamento testes fuisse rogatos in testamento vel incontinenti post. ita Bal. in l. fi. in pe. col. ad fi. C. de fideicō. Scḋo per ista infero ꝙ male dixit Ang. in. §. ꝛ lꝫ in. ij. col. in aut. d' testi. colla. vij. quāuis non reperiā ab aliquo reprobatum. vbi no. ꝑ illū text. in verbo ab eo qui deduxit, ꝛ ibi. gl. ꝙ nō sufficeret teste rogari nisi roget a parte: ꝛ id' vbi testes debēt esse rogati est necesse ꝙ rogent ab eo qui facit actū: ꝛ ideo non sufficeret si tabellio rogaret ꝓm eum qd' puto male dicere per predicta quia non solū si notari⁹ rogaret, sꝫ quicūq̄ alius per predicta, q2 p̄sumit notari⁹ quicqd facere de volūtate partium. vt est gl. hic in fi. vbi dixi.

44 ¶ Quinto querit Bar. si in actis reperiatur quod
b tali die fuit lis cōtestata b ꝛ non dicitur an per negationem vel ꝑ cōfessionē an per illā scripturā ꝓbatur litis contestatio. Spe. in ti. de li. conte. §. in versi, quidā aūt lecta petitione determinat ꝙ nō. ꝛ refert ꝙ ꝑ hoc bono fuit cessata ꝑdicta snīa cū toto ꝯcessu q2 nō apparebat de litis ꝯtestatiōe. Bar. a hic tꝫ cōtrariū cū quo alij transeunt. ꝛ idē Bar. in d. l. qd' si dubitet per illū tex. ff. de acq. here. ꝛ ibidē Imo. Roma ꝛ Are. Idē tꝫ Jo. and. in addi. Spec. super dicto ver. quidam autem. vbi dicit ꝙ bononie male fuit obtentum ꝙ illa sentētia cessaretur, ꝛ ꝙ hodie obseruatur contrarium, ita etiā tenent Canoniste. in c. j. de li. contest. ꝛ ista est cōmunis opi. ꝓꝫ d. Al. hic pro qua qua opi. vltra scribentes adde text. rotundū in c. cū cāꝫ. de iura. calū. q̄n Bal. ibi ita ad hoc no. pro ista ꝯclusione Bar. ita teneas quicqd teneat idem Bal. ꝛ male. i d. l. ꝙ si dubitet. ꝛ i l. j. in xj. col. C. de fide instr. ꝛ iure hast. fisca. l. x.

45 ¶ Vltimo querit Bar. qd' si in sententia dicatur sentētialiter ꝓmulgata nec dicitur lecta nec iudice cedēte ꝓ tribunali nunquid valeat ꝛ ista omnia presumantur. Cōcludit Bar. qd' sic: q2 illa verba snīaliter verificari nō possunt. ita etiā tꝫ Bar. in l. fi. per illū tex. C. de sen. ex bre. reci. Istā decisionē in specie sequūtur Ang. Imo. Alex. ꝛ Are. hic cū cōcordantijs hic allegatis per Alex. quas salua eius excellentia non reperio bonas nec ad propositum facere. ¶ Adde ꝙ solus dn̄s. Pe. de ferr. tꝫ ꝯtrariū q2 ista verba de sui significatione non important ꝙ sit lecta nec de rescripti citatione quia verbum lecta de sui significatione importat scripturā que videri possit. j. ver. sed si consulto. ff. de his que in testa. delentur. Itē dicta verba nō importāt de iudice sedente ꝓ tribunali nec istud dꝫ presumi nisi si dictū vel nisi adijciatur verbū solēniter. ¶ Adde tu vltra scribentes ꝙ Bal. in c. cū in iure peritus. i vlt. co. circa fi. de offi. deleg. facien. mentionē de ista decisiōe Bar. eam reprehendit dices se nescire ꝙ istud verbū snīaliter sonet aliud ꝙ motū iudicis. l. qualē. in prin. ff. arbi. ꝛ ideo non presumitur ꝙ iudex sederet ꝛ sic in dubio non valet ista, snīa scḋm: vñ lꝫ ista vba snīaliter ꝓmulgata possint ꝓbare ꝙ sententia fuerit alia descripti recitatiōe ꝑ l. fi. C. de sen. ex peri. recitan. nō tn̄ importāt ꝙ iudice cedēte ꝓ tribunali. ꝛ vltra Bald. faceret tex. in. l. fi. q̄n. C. de statu. ꝛ imag. ꝑ quē tex. not. ibi insimil Bar. ꝙ iudex vel assessor nō presumitur sedisse ꝓ tribunali horis in q̄b⁹ tenet sedere nisi d' hoc fidē faceret: ꝛ d' ꝫ facere scribere ꝑ notariū ꝙ sedet ne possit sibi imputari in suo syndicatu. ita Bar. in. d. l. fi. Addo et qd' ꝯ Bar. tenet in terminis Bal. in. l. j. in xj. co. C. d' fide instr. ꝛ iure hast. fis. lib. x. lꝫ Alex. hic inaduertēter allegat eū ꝯcordare cū Bar. d' directo tenet ꝯtrariū imo tenet forti⁹ ꝙ si notari⁹ dicat snīaliter ꝛ nō ꝛ lata ꝛ lecta ꝙ nō valebit mot⁹ q2 snīaliter promulgare ꝯcludit animū ꝛ vocis prolationē ꝛ nō aliud nec importat ꝙ cum scripti recitatiōe sit ꝓmulgata: ergo nō vꝫ q2 nō omnis vox iudicis ē sententia vt. C. cōmi. vel ꝯ pisto. ꝑ totū, sꝫ illa sentētialiter. j. eo animo ꝛ snīa proferē vt fit snīa: al's ꝓm eū. l. ij. C. de sen. ex breui. reci. inculcasset ista verba tanq̄ superflua ꝙ esset absurdū §. quibus. in prima constitutiōe codicis. Quid tenēdu: teneo ꝯclusionē Bar. ꝑ qua allego plures tex. q nō allegant a scribētibus. allego in primis tex. in. c. sicut. i ver. snīalit absolut⁹ de re iu. per quē tex. no. ibi Bal. in. j. co. sibi cōtrari⁹ ꝙ istud aduerbiū snīaliter ꝯcludit qd' snīa fuit lata descripti recitatione vñ ꝓm eū si tabellio dicat talis fuit snīaliter absolutus significat ꝙ snīa fuit lata ꝛ lecta ꝛ diffinitiua ꝓmulgata quod est no. dignū ꝓm eū. Ad idē tex. in. c. sicut nobis i verbo diuortij sn̄a ꝓmulgatur de te. ꝛ tex. in. c. cum bertoldus circa mediū in verbo sententialiter reddidit absolutū de re iu. Item q2 illud aduerbiū sententialiter intelligit ꝓm morē ꝛ rittum sententiarū ergo non solum descripti recitatione: sꝫ et iudice sedente pro tribunali: al's non meretur nomen sententie nec dicitur snīaliter ꝓmulgata. vt in. d. l. fi. ꝛ ita teneo opi. Bar quamuis passus nō sit sine dubitatione.

Alex. xxxj.

1 Si stipulor rem meam sua conditione valet stipulatio quādo est propria stipulantis sed reuocabiliter.
2 Res mea pōt mihi acquiri ex noua stipulatiōe, q̄n prima causa acquisitionis dn̄ij est dubia ꝛ secūda certa vel q̄n per secūdam fit pinguior acquisitio q̄ ex prima.
3 Quādo res est mea vere a proprie ꝛ de iure communi nō possum eam stipulari pure: secus si aliquo speciali fauore.
4 Quis potest stipulari rem propriam habere licere.
5 Quis potest stipulari estimationē rei proprie.
6 Quod tempus sit inspiciendum in stipulatione.

SI rem meam. Valet stipulatio rei ꝓprie stipulatiōe sub cōditione facta. hoc d't. Nota primo ꝙ si stipulor rem meam sub conditione valet stipulatio. Ratio est

a ¶ Circa contrā. Ad h vid' oīno duas cautelas Cepole scꝫ. cxcv. ꝛ. cxvj. q̄s et. ā. alle. ꝛ vid' Felin. i. c. qm̄ ꝯ falsā col. xix. de ꝓba. per Pau. d' cast. ꝯs. cciij. ici. i cā ꝯtimīl iati. vbi loqūtur de notario. De testib⁹ aūt si sunt scripti ꝙ p̄sumant rogati, vltra ea q̄ habēt ꝑ scribētes cōiter hic p⁹ Bar. vide Ale. ꝯs. xxxiij. inci. pōderatis. i vj. co, i. iij. vo. barb. i ꝯs. xxxij. inci. scribit ꝑclare. i vj. co. j. vo. vbi et ꝙ si notarius sit subscript⁹ cū cla vl' dictiōe ꝛc. p̄sumat rogat⁹ d' q̄ bal. i l. hac cōsultissima de te. ꝛ hec authorpus bar. i. l. gall⁹ §. idē credendū. d' liberis ꝛ post. cōmissionē aūt nū cꝫ ā p̄sumat precessisse disputat late Alex. hic in pe. co. ꝛ vr̄ tenere ꝙ nō lꝫ multi tenēāt oppositū q̄a ipe refert ad de tū ꝙ ꝑ ista ꝑte negatiua cōsuluit Frā. deare. consi. xxxiij. ici. cōsultatio hec ꝛ Pau. d' ca. cōsi. cliij. ꝓm āti ꝯnā ipresionē ici. sup ꝑmo q̄ limita nisi cōpareret citat⁹ vt ꝑ Alex. cons. cxxxiij. ici. visō ꝓcessu. in. ij. col. ij. vol.

b ¶ Lis cōtestata. An litis ꝯtestatio p̄sumat bar. qd' nō cōs. lxxx. vlij. j. dubio

q3 tūc ad validitatē stipulationis inspicim⁹ euētū cōditionis ⁊ nō tps cōtract⁹ q3 euentente cōditione tunc cedit dies.l. cedere die.ff. de verb. si ergo stipulatio facta de re p̄p̄ria pure nihil valet.l. nemo rē suā vtiliter. in p̄in. j. eo. l. scire debem⁹. ff. de. s. co. ⁊ gl. hic in fi. sic ēt nō v3 legatū ō re p̄p̄ria legatarū. l. p̄p̄rias. C. ō leg. sic ēt nō v3 pignus in re p̄p̄ria. l. neq3 pignus. ff. de reg. iur. ¶ †Limita vt dixi istā regulā p̄cedere in re que est p̄p̄ria stipulātis irreuocabiliter: secus si reuocabiliter tūc pōt stipulari, vt p̄ stipulationē efficiatur sua ⁊ irreuocabilit. tex. est in. l. libello. §. si quis seruū. ff. de cap. ⁊ in. l. ex scx tāte. §. latin⁹. ff. de excep. rei iu. facit. l. nō quocūq3 in p̄in. ff. de leg. j. ⁊ l. inter stipulantem. §. si rē in verbo nō liberare. j. eo. ¶ †Scdo no. limita qñ p̄ma cā acqsitiōis dñi est dubia ⁊ scda certa, vel q3 p̄ scdam sit pinguior acqsitio q3 ex p̄ma. tūc res mea pōt mihi acqri ex noua stipulatiōe. ita no. tenēt Jo. an. ⁊ Jo. mona. in. c. cū psone. ō p̄iui. in. vj. refert ⁊ simpliciter sequit Bre. in. l. cristimo. in p̄n. j. e. addo q3 idē i terminis firmat Ab. in p̄l. ix. qō incip. visa in p̄senti cā in. j. eo. ¶ †Tertio limita qñ res est mea p̄p̄ria ⁊ vere ⁊ de iure cōi: q3 tūc non possum eā stipulari pure sec⁹ si aliquo speciali fauore puta vltime volūtatis vel speciali p̄uilegio: tūc bñ possum stipulari eā mihi ō nouo ⁊ vere acquirere, ſm Bar. ⁊ alios i. l. j. C. cōia ō leg. ⁊ in. l. j. ad fi. ff. de leg. j. ⁊ in. d. l. in libello. §. si q3 seruū in vltī. no. Silr in re q3 est mea ō iure spāli bñ pōt pign⁹ p̄stitui tex. est i. l. idēq3 cū gl. ⁊ ibi ad hoc no. Bar. ff. q3 po. in pigba. ¶ Quarto limita istā regulā p̄cedere in stipulatiōe q3 mo mēto p̄sumit illa si fiat ō re p̄p̄ria nihil valet: †sec⁹ aūt si q3 stipularet rē p̄p̄riā hñe licere. q3 cum ista stipulatio habeat cām successiuā: ideo in ea singula momēta cōsiderent: ⁊ ideo scda momēta p̄sideranť ad hoc stipulatio valeat casuū ē in. l. stipulatio ista. §. quesitū. j. e. ibi Bng. ad hoc no. dicēs hūc casuū esse hic addēdū ibi dicēt. ¶ †Quīto limita qñ q3 vellet stipulari estimationē rei sue q3 bene pōt. l. nemo. in p̄in. j. e. gl. i. §. est aūt. insti. q3 mo. tol. ob. ¶ Expeditis textualib⁹ capitō gl. vnicā q3 diuide magistral⁹ in ser partes. In p̄ima supplēdo ad tex. s. dari remoue p̄uiū de. l. si rē tradi. §. co. ⁊. §. si itaq3. insti. ō ac. In scda ampliat istum tex. vt procedat siue p̄ditio sit extrinseca puta si nauis ex asia venerit. vel extrinseca puta si mea esse desierit. In tertia infert ex tex. ⁊ illatiōnē opp. ⁊ sol. dicēdo p̄ illā solutionē op. ⁊ nō soluit. In quarta remouet aliū tacitū p̄uiū. In qnta formal. q. ⁊ rñdet. In sexta pte ⁊ vltima formal aliū p̄uiū. s. a ibi, puta si nauis. tertia ibi, sic ergo inspicitur. quarta ibi, an sit rei cōmerciū. qnta ibi, itē qd ecotra. sexta ibi, q3 si pure rē mea. ¶ In tertia p̄te gl. dū opponit de l. vsusfructus. ff. de stip. ser. ⁊ nō rñdet Bar. ⁊ cōiter doc. rñdet q3 ibi erat defect⁹ in psonā stipulātis tm. ō ispicit initiū ⁊ sic tps stipulatiōis. l. si minor. ff. de sc̄x expor. ⁊ añ Bar. ita rñdet gl. in. l. cristimo. in p̄in. in gl. ū. j. eo. q3 aūt in. l. vsusfruct⁹ sit defectus i psona stipulātis, put ēt ibi declarat Bar. p̄t3 nō psona serui stipulātis per se ḡsiderata est penit⁹ inhabilis quo ad stipulandū sibi. l. q3 attinet. ff. de re. iur. Nec hereditas iacēs q3 repsentat personā defuncti, vt. l. hereditas. ff. de ag. re. do. ideo nō censet habilis quo ad acqrēdū vsumfructū defuncto q3 p̄ eius mortē finit. l. Titio cū mortē. ff. ō vsufru. ⁊ ideo tex. in. l. illa vsusfructus in p̄inc. dicit q3 vsusfructuⁱ sine psona esse nō pōt, sed ibi nō reperit psona nec vere nec ficte cui vsusfructⁿ acqret, nimirū si nō v3 vsusfructus stipulatio sec⁹ in casu. l. nostre ⁊ similiū. ¶ †In eadō gl. in fi. reassū. Bar. q3 tps in stipulatione inspici debeat distinguēdo vt per eū que ceteri sequūtur ⁊ formaliter Ro. eū simpliciter refert nec aliquid addit. Sed opere p̄cciū est videre q3 sit rō diuersitatis inter casus hic traditos p̄ Bar. q3 scire est rem p̄ cām cognoscere: q3 qñ est solus defectus in persona stipulantis: licet fiat sub conditione nihil v3. d. l. vsusfructus vel qñ est defect⁹ in re: ⁊ tamē qñ est defect⁹ mixta p̄sideratiōe rei ⁊ p̄sone ⁊ tunc valet stipulatio. Solus Jo. fab. quē nemo hic allegat voluit assignare rōnē diuersitatis in. §. j. insti. de inuti. stip. sz nō plene explicat q3 in vltimis duob⁹ casib⁹ est defectus circa substātia. In p̄mo est defect⁹ circa qualitatē: nā quādo defectus est ex parte stipulātis tm, vel rei reducte in stipulationem, q3 in his cōsistit effectus ⁊ substantia, iste defectus statim vitiat nō attēto futuro euētu. q3uis stipulatio sit facta sub cōditiōe. Nō sic est in tertio casu qñ est defect⁹ mixta cōsideratione p̄sone ⁊ rei, q3 ſm eū est defectus in qualitatibus q3 nō facit tm defectū l. postbum⁹. ff. ō iniusto rupt. nec plus ōt. Tu dic q3 stipulatio rei p̄p̄rie nō est p̄hibita ō se quasi persona sit inhabilis, aut q3 res non sit cōmercio: sz eo q3 stipulatio rei p̄p̄rie nō cōtinet aliquā vtilitatē, istud solū est impedimētum quia mea nō interest si p̄ rē p̄p̄riā. Jdeo considerato spe stipulationis ista qualitas impedit ne stipulatio valeat vñ si fiat sub p̄ditiōe, ⁊ tūc cadent⁹ p̄ditiōs illa qualitas desinit esse stipulatoris. vz stipto. q3 cessat illa qualitas impeditiua nec ibi interuenit aliqua legis p̄hibitio sicut interuenit i. l. vsusfruct⁹. ⁊ il. ibi stipulātē. §. sacrā. j. eo.

Lex xxxiij.

1 ☞ Stipulatio est stricti iuris.
2 De forma stipulationis est verborum expressio,
3 In stipulatione quicquid omittitur habetur pro omisso.
4 Error in stipulatione in nomine proprio nō vitiat quādo cōstat de corpore.
5 Error in nomine proprio hērdis instituti nō vitiat institutionem dummodo constet de corpore.
6 Error in nomine proprio non vitiat iudicium qñ constat de corpore siue sit error in persona litigantium siue iudicis.
7 Error in nomine p̄p̄rio loquentis vel disponētis vitiat stipulationem. itē in nomine proprio filij disponentis. 8.
9 Error ō3 pars corporis maritī ⁊ socia diuini ⁊ humani iuris.

Si in nomine Error i nomie proprio stipulationē nō vitiat qñ constat de corpore. vl melio⁹ ⁊ pinguio⁹. Error in nomine p̄p̄rio eius sup quo interponit stipulatio nē nō vitiat qñ cōstat ō corpore. h. d. ¶ †No. j. q3 lz stipto
1 sit stricti iuris ⁊ de ei⁹ forma sit † verborū expressio. l. j. in p̄i.
2 ē. eo. ⁊ in ea † q3cqd est omissum a verbis habet p̄ omisso l. qcd
3 qd astringēde. j. eo. † tū p̄ hoc error in nōie p̄p̄rio rei stipulate non vitiat stipulationē qñ cōstat de corpore. Hinc infero q3 multominus vitiat vltimā voluntatem cū in ea pleniori fiat interpretatio. l. testamētis. de reg. iur. c. cū dilecti. ō do. ¶ Hic
4 est q3 error in nōie, p̄p̄rio heredis instituti nō vitiat institutionē nē dūmodo cōstaret ō corpore. l. si in nōie. C. ō test. Similiter ēt nō vitiat legatū l. si q3 in fundi vocabulo. ff. ō leo. j. §. si q3 i
5 nōie insti. de leg. † Similiter etiā error i nōie p̄p̄rio nō vitiat in dictū qñ cōstat de corpore siue sit error in psona litigator⁹ siue in p̄sona iudicis tex. est no. in l. si i iudicis nomine q̄ ē le. antepe. ⁊ ibi Bal. ad hoc no. ff. de iudi. ⁊ text. in l. idē pōnius
6 scribit si frumentum. §. fi. ff. ō rei vēdi. ¶ †Limita p̄dicta nisi sit error in nōie p̄p̄rio disponētis vel ipsi⁹ loquētis. q3 iste error arguit fatuitatem ⁊ stultitiā: q3 nemo ita fatuus est q3 ignoret nomen suū. l. si. in ver. supin⁹ imo magis stult⁹ est. C. de re. insti. ⁊ ibi Bal. in p̄imo no. ⁊ ēt in p̄ima opp. ad hoc not.
7 Alex. ibi ⁊ hic. † Idē est in errore nominis filij ipsius disponētis, ſm Bal. in d. l. si. i. ū. col. ⁊ ibidē do Alex. ⁊ hic. Lu. ⁊ Ale. in l. si in nōie. C. de testa. Nisi talis filij⁹ pars absente rure esset nat⁹ ⁊ nutrit⁹ l. titi⁹. §. Luci⁹. ⁊ q3 ibi no Bal. ⁊ alij. ff. ō libe. ⁊ posth. facit tex. i. c. cū in tua. de his q3 mīri. accus. pos. Adde vltra scribentes idē esse si sit error in nōie p̄p̄rio p̄ris ipsi⁹ disponētis. ita tenet. Lu. ro. i p̄si. clxxix. ēi. amplissime doc. in p̄mo
8 dubio. Adde ēt idē esse si sit error i nōie p̄p̄rio vxoris sue † cū vxor dicat esse pas corporis sui. vt est tex. xxxiij. q. ū. i c. admonere. Itē vxor dicitur esse socia diuini ⁊ humani iuris. l. aduersus. C. de cri. expil. heredi. ⁊ in l. j. ff. rerum amo.

Lex xxxiij.

1 ☞ Debitor speciei ad diem per eius interitum añ diez liberator, dato quod esset ante diem interpellatus.
2 Per ītex speciei post diem non liberatur p̄ omisso.
3 Si res diem debita pereat ante diē ⁊ sic añ moꝛa debitoris an sicut liberatur ab ipsa specie principaliter debita liberetur ab eo quod superest.
4 L. si seruus. §. bone surrepto. qualiter intelligatur.
5 Qñ species debita nō perīt naturaliter sed fuit occisa an debitor liberet. ⁊ an habeat legis aquilie ō occisorem, ⁊ an teneatur eam creditori cedere.
6 Qñ seruꝰ fuit occisus a tertio in iniuriā alicuⁱ⁹ vel creditoris vel debitoris tunc debitor hz actionem legis aquilie cōtra occisorem ⁊ etiam liberatur.
7 Creditori ex causa onerosa tenetur debitor cedere actionem contra occisorem.

Si sticus. Si species in diē debito moriat añ diei euentū debitor liberat. h. d. Et cogita q3 onbiū hz ista lex. q3 vbi Stich⁹ fuisset pure debit⁹, ⁊ añ moꝛa fuisset mortu⁹ fuisset liberat⁹. q3to fortiꝰ hz liberari debitor qñ erat debitum in
1 diem ⁊ perīt añ diē. ¶ †No. primo q3 debitor speciei ad diē per eius interitum añ diem liberatur. Amplia ſm gl. istū tex. etiā si debitor fuisset interpellat⁹ añ diez. q3 cuz talis interpellatio sit facta incōgruo tpe l. si solutur⁹. ff. de sol. p̄ quis nō cōstituit debitorē in moꝛa. l. cū filio⁹. §. fi. j. eo. nā vt inquit Bal. no. hic ptestatio p̄ueueniēs tempus p̄otestandi nihil operat. ¶ †Scdo not. ex tex. ibi, ante diē. a cōtrario sensu qō per
2 interitum

interitũ ſpeciei poſt diẽ nõ liberat pmiſſor. Rõ: q: dici lapſus
interpellat p hoie ⁊ cõſtituit pmiſſorẽ in mora.l. magnã.C.d
cõtrahẽ.⁊ cõmi.ſtip.dixi in.l.ſic ex legati cã.ff.eo.ſʒ odio mo
roſi fingit ſpecies viuere, vt dixit i.d.l.ſi ex legati cã.ff.eodẽ
3 C†Juxta iſtã.l.Bar. format duas.q. Prima eſt ſi res addiẽ
debita pereat ãte diẽ ⁊ pẽter ante morã debitoris: an ſicut de
bitor liberat ab ipſa ſpecie principalit debitã, vt hoc tex. ita
etiã liberet ab eo q ſupereſt: ⁊ diſtinguit vt hic per eũ: cũ quo
tenẽt do. Alex. ⁊ latius Are.i.j.⁊ in vlt.col.⁊ do. Pe.d bexu.
hic. Tu aduerte inquãtũ Bar. facit differẽtiã iter ſpeciẽ mor
tuã q erat i dñio petitoris, vbi totũ q ſupereſt põt peti.l. ſolũ
§.meũ.ff.d rei vẽ.⁊ cã ſpeciẽ que debebatur, ⁊ ſic peti poterat
actiõe perſonali. Dic q ratio diuerſitatis eſt in prõptu q: do
minium reſpicit ipſum totum ⁊ quãlibet eius partẽ: q: verũ
eſt dicere q ſuʒ dñs bouis. itẽ ſum dñs corij, carnis. Secus
eſt in obligatione perſonali, q: illa reſpicit totũ, ita q nõ ſingu
las eius partes, q: ſi debet bos nõ ſequitur q debeatur coriũ
q eſt ſeparatum a boue.⁊ ſic non eſt bos, quia obligatio ad rẽ
integralẽ nõ ſequitur partes rei. q nõ deuenerũt in obliga-
tionẽ.l. inter ſtipulantẽ. §. ſacrã.j. eo.⁊ l.qui reo.§.arcã.ff.
de ſolu. C Secũdo diligẽter aduerte qũ Barto. allegat.l.ſi
4 ſeru⁹.§.boue ſurrepto.ff.de cõd.fur.†qd loquat in re mihi de
bita ex cã onerosa: q: imo ibi bos furto mihi ſurrept⁹ erat me⁹
nõ aũt mihi debitus, vnde hoc qd ſupereſt peti poteſt per re-
gulã.d.l.ſolũ. §.meũ.ff.de rei vẽdi. Et ita dicit melius ipſe
Bar.q videtur aliqualit cõtrarius in.d.§. boue. vbi dicit q
qñ vnũ integrale poteſt a me peti tanq̃ meũ, eo diſſoluto poſ
ſum petere quãlibet partẽ. ita dicit eſſe ibi tex. iũcta.d.l.ſoluʒ
§.meũ. ſecus quãdo poſſum peterẽ tanq̃ debitũ actione per
ſonali. Et licet iſto caſu etiã cõpetat actio perſonalis ad reſti-
tuẽdum.ſ.actio furtiua.l.ſi pro fure.§.j.ff.de cõdi.furti.tamẽ
cũ illa ẽt cõcurrit rei vẽdi.d.l.ſi p fure.§.j.ff.d cõdi.fur.tñ cũ
illa ẽt cõcurrit rei vẽdi.d.l.ſi p fure.§.j.ff.de ɔdi.fur. q: ne-
mo cõdicit rẽ ſuã niſi a fure.l.ſi.ff.vſufr.quẽad.c. Et ꝑptera
aduerte tu prouecte q Bar.in hoc errat, ⁊ ſeipſuʒ ɔfundit, q:
in ſequẽti mẽbro vult qd quãdo cũ debito ex actiõe perſonali
ex cauſa lucratiua põt cõcurrere rei vẽdicatio, q: agẽs ſit do
min⁹: tũc debet q ſupeſt.gl.in d.l.mortuo.in prin.ff.de leg.ij.
ergo multo fort⁹ qñ debet ex cã onerosa, cũ qua cõcurrit rei
vẽdicatio ꝑut ꝑprie loq̃tur.l.ſi ſeru⁹.§.boue. dʒ deberi totũ
qd ſupereſt ⁊ ſcribẽtes nõ aduertãt. Unde cõcludo q ſiue pe
tã meũ ſiue debitum actione perſonali, cũ qua cõcurrit rei
vẽdicatio, ſiue ſit ex cã lucratiua ſiue onerosa ſemp totũ q ſup
eſt debet. ſi ante cõpeteret actio pſonalis nec concurrat cũ ea
rei vendicatio: tũc bñ dicẽdũ eſt q ſi cõpetat ex cauſa onerosa,
debeat id qd ſupeſt, ſec⁹ ſi ex cã lucratiua, q: iſto ſcdo caſu illud
qd ſupereſt nõ debet. De primo eſt tex.in.l.tenet.§.j.ff.de ac.
emp. facit q: debitor ex cã onerosa nõ dʒ lucrari qd ſupeſt cũ ſa
cura creditoris.l.reſcriptũ.§.j.ff.de diſtra.pig.l.nã hoc.ff.de
cõdi.inde.⁊ iſta eſt pura veritas in hac materia q̃cq̃d teneant
Raph.cu. Pau.de caſt. Lud.ro. hic. ſequẽtes Ly.in l.nõ mo
riturũ.C.de cõtrahẽ.⁊ cõmit.ſtip. Ubi cõcludũt cõtra Bart.
qd in debito actiõe pſonali ſiue ſit ex cauſa lucratiua vel onero
ſa per interitũ ſpeciei ante morã ſemp ⁊ indiſtincte ɔpetit libe
ratio nec diſtinguit vtrũ debeatur ex cauſa lucratiua vel onero
ſa p regulã.l.ſi ex legati.ff.eo.ſʒ illa.l.loquit i ſpecie qua perẽ
pta nihil ſupeſt, vt eſt in hoie mortuo. Itẽ q d.l. ſi ſeru⁹.§.bo
ue nihil faciat, patet ex alio: q: ibi cõditio furtiua cõpetit ad
carnes ⁊ coriũ, ex noua ɔtrectatiõe carnis ⁊ corij facta p furẽ
poſt mortẽ: ita dt ibi tex. ſi coriũ ⁊ caro cõtrectata ⁊c. ergo ni
ſi fuiſſet noua ɔtrectatio videt q nõ cõpeteret illa cõdictio fur
tiua. Tertio ille.§.boue.q nihil faciat ad qõnẽ Bar. oſtẽdo q:
format qõnẽ Bar. ad terminos.l.noſtre qñ debitor nõ erat in
mora, quia ſpecies ante morã, ſed ibi tex. loquit in fure q
ſemp dicit in mora.l.inter ſtipulãtẽ. §.pe.J.e. imo improbior
eſt mora furʒ q̃ alteri⁹ debitor s.l.merito.ff.d vi ⁊ vi ar. ergo
illa lex male allegat. C Tertio aduerte inquãtũ Bar. in v ti
mo mẽbro cõcludit qd qñ aliqd debet actiõe perſonali tã-
tũ ex cauſa lucratiua illud quod ſupereſt nõ debet ita reſtrin
git tex.in l.mortuo.in prin.⁊ ibi glo.ff.de leg.ij. Intellige iſtã
cõcluſionẽ qñ perijt illud qd erat principali⁹ in re, vt ibi, ⁊
hic. ſec⁹ ſi aliqua ꝑncipalis pars remaneret, vt i domo deſtru
cta ſupereſt arca, q: illa bñ debet.l.grege.ff.d leg.j.peculiũ.§.
j.⁊ ibi Bar.ff.de leg.ij.⁊ ita etiã tenet Bar.in.d.l. mortuo. in
prin.⁊ ita habes expeditã ⁊ enucleatam primam qõ. Bar.
5 C†Secũda qd Bar.eſt qñ ſpecies debita nõ perijt naturali
ter ſʒ fuit occiſa, an debitor liberet, ⁊ an habeat actionẽ legis
aqlie ɔ occiſorẽ ⁊ eam teneat creditori cedere. Diſtingue vt
hic plene per Bar. cuius dictis adde in primis inquãtũ con
cludit Bar. quod ſi creditor occidit ſpeciẽ debitam poſtquã
debitor erat mora.ſʒ debitor liberetur tamen non habet
actionẽ legis aquilie ɔ creditorẽ occiſorẽ, vtrũq dictum po
nit tex.in.d.l.legis in ſi.ff.ad l.aqui.⁊ ibi iuriſcõſultus ponit
rõnẽ quare debitor nõ habeat actionẽ leg. aquilie ɔ creditorẽ
occiſorẽ: q: tunc creditor occidit in iniuria ſuã tñ ⁊ nõ alte-
rius poſtq debitor erat in mora: rationẽ aũt quare liberet tũc
debitor q erat moroſus nõ aſſignat tex.ſʒ tu dic rõnẽ eſſe, q: ſi
debitor erat i mora ⁊ creditor occidit.certe delictũ creditoris
qd eſt grauius q: occidit ſine cã cõpẽſatur cũ mora debitoris
pcedẽte, ⁊ facit cã ceſſare q: ſola petitio creditoris purgat mo
rã pcedẽtem⁹ l.ſcire debemus.§.ſi.vbi dixi.ff.eod.q̃to forti⁹
delictũ in faciẽdo. Itẽ inquantum Bart. ſubdit qñ debitor
erat in mora: ⁊ creditor occidit ſpecieʒ debitã q: ſi erat pmiſſa
ſub cõditione, vel in diẽ incertã debitor liberatur ⁊ hʒ actionẽ
l.aquilie ɔ occiſorẽ per tex. in d.l.legis.in prin. Hinc aduerte
q: tex.in d.l.legis in prin.nihil dicit qd debitor liberet pront
dicit in ſequẽ.caſu, ⁊ intelligẽdo prout intelligit. Bar. illũ tex.
ſi ſpecies erat pmiſſa ſub cõditiõe vel in diẽ incertam ergo
interim nõ ſuberat debitũ.l.cedere diẽ.ff.de verb.ſigni.ergo
nõ cadit liberatio proprie, q: priuatio preſupponit habitũ.l.
dece.§.j.eo.l.manumiſſiones.ff.de.inſti.⁊ iur. eſt bene verũ qn
quo creditor occidit ſpeciẽ pmiſſaʒ ſub cõditione. vel in dieʒ
incertã intelligẽdo ꝑut tacit Bar. q lex odio occiſoris preſu
mit q conditio debeat deficere, ſicut ex odio moroſi capit dis
ſiniſtra interpretatio.l.d etate.§.q tacuit.ff.d intero.ac. facit
l.vir vxo. vbi Bar.ff.d viuca p emp.⁊ hoc modo nõ liberat
debitor q: nõ erat obligatus, ſʒ cõditio deficit odio occiſoris
ſed inquãtũ Bar.intelligit.l.legis loqui quando ſpecies erat
promiſſa ſub conditiõe, vel in diẽ incertã. iſte intellectus vi-
detur deſtruere illũ tex. q: tex.ibi nõ dicit qd ſpecies ibi eſſet
promiſſa ſub cõditione vel in diẽ incertã ſed ſimpliciter dicit
tex. qñ creditor occidit, eſt verum qd glo.ibi ita reſtringit illũ
tex. vt intelligat qñ ſpecies fuit pmiſſa ſub cõditione vel i diẽ
⁊ illũ intellectũ glo. ſecutus eſt Bar.⁊ gl. motus eſt ad ita tenẽ
dũ propter.l.arbitrio.§.ſi.ff.d dolo. ſed cũ reuerẽtia gloſ. nõ
debebat ſe ita reſtrigere ꝑpter cõtrariũ.l.arbitrio.§.ſi.q: lo
quit qñ ſpecies fuit occiſa p tertiũ q: tunc nõ dat actio legis
aqui. aduerſus occiſorẽ.ſʒ.l.legis loquit quãdo ipſe creditor
6 occidit ⁊ tunc debitor hʒ actionẽ legis aqui. C†Quarto adde
in quãtũ cõcludit Bar. q qñ ſeruus fuit occiſus a tertio nõ in
iniuriã alicui⁹ vel creditoris vel debitoris, q tũc debitor hʒ
actionẽ legis aq. cõtra occiſorẽ ⁊ etiã liberatur vt hic cũ Bar.
tenet Ang.⁊ Raph.cu. per tex.in l.ꝑinde prima in verbo. vti-
li. as venit in hoc iudiciũ ff.ad.l.aqui q̃uis gl. ibi quã ſequit
Jmo. Alex.⁊ Are. reſpõdeat q ille tex. loquit qñ creditor oc
cidit ſeruũ poſt morã debitoris: ideo debitor nõ liberat.ſʒ hʒ
actionẽ.l.aquil. pro Bart. etiã bñ facit tex.in.l.huic ſcripture
in prin.ff.ad.l.aqui.nec põt dici q ibi heres ⁊ ſic debitor fuiſ
ſet in mora q: nõdũ erat adita hẽditas ⁊ legata debent poſt
aditã ⁊ ſic ex illo quaſi ɔctu.l.ex maleficijs.§. heres.ff.de ac.
7 ⁊ oblig.§.heres inſti.de ob.que ex quaſi ɔctu. C† Cõtra iſtaʒ
cõcluſionẽ. Bar. fortiter ſtringit tex.in l.arbitrio.§.ff.d do
lo.in deciſione ⁊ rõne decidẽdi: nã ibi tertius occidit ſeruum
pmiſſuʒ: ⁊ tñ debitor non habet actionẽ.l.aqui.contra eum ⁊
hic directo cõtra Bar.hic.⁊ tex.ibi aſſignat rationẽ quare
debitori nõ cõpetat actio legis aquil. ɔtra tertiũ occidẽtẽ, eo
q: fuit per hoc liberat⁹ a creditore, ſi ſic ſua nõ intereſt: ⁊ ideo
nõ habet actio.legis aquil.⁊ ſic per illũ tex. Jmo. Are. Alex.
hic reprehẽdunt Bar. Sed aduerte qd Bar. in precedẽti mẽ
bro reſpõdet ad illũ tex.q ibi tertius occidit in odium debito
ris: nimirũ ſi debitor nõ habet actionẽ.l.aquil.ſʒ creditor ha
bet actionẽ d dolo. Jſtã ſolu.ante Bar. ponit glo. in.l. arbi-
trio.§.ſi.in glo.j.⁊ ſi diceret iſta eſt diuinatio ad illũ tex. quit
nõ aperit q tertius occidit ſeruũ in odiũ creditoris cũ d odio
creditoris ibi verbũ nullũ. Tu defendendo concluſionẽ Bar.
dic q iſta ſolu. nõ eſt diuinatio ad illũ tex. imo eſt vera ⁊ neceſ
ſaria ſolutio. ⁊ pbo pulchra rõne: q: niſi ibi dol⁹ fuiſſet cõmiſ
ſus odio creditoris, certe ipſi creditori ñ cõpeteret actio d do
lo, q: ex dolo cõmiſſo contra vnã perſonam alia perſona non
agit cuius cõtẽplatione dolus non eſt cõmiſſus.l. ſed ſi ex do
lo.§.ſi.cũ glo.ff.d do.l. fulcinius.§.q ſi aduerſus. ff.ex qui
bus cau.in poſſeſ.ea.l.in cauſe.§.põponi⁹.ff.de mino. Bar.
in.l.eum qui.§.iniuria.ff.d minor. licet ad iſtud fundamentũ
conent reſpõdere Jm.⁊ Are. hic ⁊ nõ bene. Propterea ⁊ ſe
cũdo ſi in d.l.arbitrio.§.ſi.ſeruus fuiſſet occiſus per tertiũ ⁊
nõ in iniuriã creditoris, certe actio d dolo poti⁹ vel eque bñ
cõpeteret ipſi debitori cuius erat ſeruus occiſus, ſicut cõpe
tit creditori: ⁊ tñ tex.ibi negat. ⁊ patet qd ſeruus erat occiſus
odio debitoris: ⁊ tamẽ actio dat creditori. Jſto modo clarẽ de
fendo ⁊ teneo cõcluſionem Bar. cõtra Jmo. Alexan. Are.
tinũ hic: ⁊ qd.l.arbitrio.§.ſi.ſeruus fuit occiſus a tertio odio

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

debitoris est verū q̄ cū. ꝛ ff. Ro. aliter rñdent ad illū tex. q̄ cum ibi creditor habeat actionē de dolo ꝛ occisore: iō debitor non hz actionē. l. acq. ꝛ cū q̄ nō dz occisor bz teneri. l. senat⁹. ff. de accu. lz. §. fi. ff. nau. cau. stab. Sed aduerte q̄ tex. ibi in rōne decidēdi nō assignat istā rōnem. q̄ iō debitori nō detur actio. l. agl. q̄. creditori det actio ꝛ dolo ꝛ occisore: sed assignat aliā rōnē quā dixi q̄ cū liberet. ꝛ sic sua nō interest: iō nō dat sibi

8 actio. l. acgl. ¶ Ultimo inquātū. Bar. in. fi. tz q̄ creditori ex cā onerosa teneat creditor credere actionē ꝛ occisorē ꝛ qcgd hz penes se. p. l. in sum. §. si serui. ff. ꝛ ꝑdi. inde. Dic q̄ ille ter. nō facit q̄ lo quit de cōditione indebi. de cuius natura est vt re⁹ non teneat in quantū est effectus locupletior. l. si nō sortē §. libert⁹. ꝛ. l. in iebit. §. sed si nūmi. ff. de cōdi. inde. nimirū si nihil remanet penes. cū. ꝓ ro Bart. melius facit q̄ sepe. §. si res. ff. de cōtrahē. emp. in. l. lectos. ff. ꝛ peri. ꝛ cōmo. rei vē. tex. in. l. cū. qui. in princi. ꝛ. l. si vendidero. in prin. ff. de pac.

Lex. xxxiiij.

1 ☞ Non possum stipulari rem cuius cōmercium non habeo: sed bene possum promittere.

2 Ad validitatem stipulationis semper magis attenditur persona stipulatoris q̄ promissoris dummodo stipulator sit habilis persona ad acquirendum, licet promissor sit inhabilis.

3 Qui non habet dominium vel non habet in totū nō potest stipulari seruitutem actiue ad fundum.

4 Quādo commercium rei nō est ex parte stipulatoris semper valet stipulatio vt estimatio debeatur.

5 Valet argumentū de vltimis volūtatibus ad ꝓtractus quādo non datur ratio diuersitatis.

6 Iurisc. fuerūt pagani ꝛ fuerūt p. ccc. ānos. añ aduētū christi.

Multū interest. Si res nō est in cōmercio stipulatoris: sec⁹ in primercio promissoris. h. d. Et ista lex est no. ꝛ in sui materia nō hz parē. fm Bal. bic. Et ita Bar. Ang. Paul. de ca. alios dz poni exēplū in forense q̄ ex forma statuti nō pōt acquirere immobilia, certe si stipulat a cive rē immobilē nō v. stipulo. sec⁹ ex si civis stipulat a

1 forēse v. stipulo. ex hoc tex. pōt ꝓbari ex stipulatione. ¶ ☞ Ro. primo ex hoc tex. differētia q̄ nō possum stipulari rē cuius cōmercium non habeo. ſ. bñ possum promittere. Nō diuersitatis est ꝙ q̄ stipulator a te dari rē cui⁹ non habeo cōmercium stipulatio ptinet dubiū mihi acqri. l. vbi aūt. §. si. ergo nō habeo cōmercium stipulatio ptinet impossibile: sz q̄ stipulor ꝙ te dari ꝛ tu nō habes rei cōmercium alius ꝙ te dare pōt ꝛ sic tu per aliū dare poteris ꝙ ex nūto debitore ali⁹ p se alio soluere pōt. l. 1 uendo ff. de cō. gl. fi. Sed ꝙ nuto creditore nō pōt alij soluī. l. si stichū. §. ult. ff. de nona. nec pōt stipulator alij. creditore ex q̄ o ipse est penit⁹ inhabilis. ☞ Ampliatio no. regula istū tex. q̄ stipulatio rei cui⁹ stipulator comerciū nō h. ꝛ iō est inutilis. q̄ et nō ꝓ ducit naturale obligationē. l. j. §. si id q̄ dari. iūcta gl. fi. §. ti. i. de act. ꝛ obli. quē ad hoc pōderat Bart in l. j. in vlt. col. ff. de nona. ꝛ ab eo decidi quod valde no. ad ea q̄. j. statim dicam

2 ¶ ☞ Secōo no. ex hoc tex. bonā regulā q̄ ad validitatē stipulatiōis semꝑ magis attēdit pſona stipulatoris q̄ promissoris dūmō stipulator sit habilis pſona ad acquirendū v. stipulatio q̄uis promissor sit habilis. Et hic correlarie no. q̄ in stipulationibus metimur ius ex pſona stipulātis ꝛ nō ꝓmittētis. simile dicim⁹ in iudicijs in q̄bus ex pſona actoris metimur ius ꝛ nō ex pſona rei: sz reus nullum ius habeat. ita dicit tex. in. l. j. circa prin. ff. li. pares here. pe. Et ex hoc sec⁹ correlarie no. q̄ habilior dz esse agens q̄ patiens. ꝛ vitiū inherēs stipulatori magis vitiat q̄ inherēs ꝓmissori. ☞ Confirmo duplicit. ter. primo q̄ in stipulatiōe stipulator est diffinitor q̄ promissor, iō stipulatio denotat aūtpulatorē tanq̄ a dignioze. ita dicit gl. ordi. in. l. j.

9 in princ. §. eo. ¶ Confirmo secōo q̄ timel nā ille qui nō hz dominiū vel nō hz in totū nō pōt stipulari seruitutē actiue ad fundū. ꝛ tamen quis pōt promittere seruitutē per fundum alienū in totum vel ꝓ parte tex. est in. l. heredes. §. an ea. in ver. contra. ff. fa. ercīſ. iūcta. l. ꝓ prio. ff. cōia prędio. q̄ sane intelligo quātū ad constitutēdū obligationē pſonalē. non q̄ seruitus pſonalis possit cōstitui in fundo alieno pcise. ꝛ tū seruit⁹ vz. l. j. vbi gl. ꝛ Bal. ff. cōia prdio. Adde q̄ ex ista regula hui⁹ tex. infert male dicere gl. in. l. iū. §. sz q̄ meretrici. ff. ꝺ condi. ob turpē cām vt dixi in. l. generali. s. c. ꝙ turpitudo nō est i meretrice stip. ista q̄uis sit in promittēte q̄ attendere nō dꝺ. vt hoc tex. ꝛ no.

4 te, regulā. ¶ ☞ Tertio no. ex hoc tex. q̄ q̄ cōmerciū rei non est ex parte stipulatoris: tū semper valeat stipulatio vt saltem estimatio debeat. Sz in hoc videt facere tex. in. l. is cui bonis. §. eo. vbi cui bonis est interdictū promittere non potest sz bic iste promissor nō hz cōmerciū ꝛ est sibi interdictū per iudice vel statutum, vt. j. Bart. declarat ꝛ tū hic valet promissio ibi nō. sol. Bar. i. l. j. in vlt. co. ff. de nona. formatistud hoc hanc legē ꝛ rādet l. multū obscure. nam intelligit ista legem q̄ hic promissor nō habeat commerciū in re q̄ nō est sua. si aūt res esset promissoris, sz eius cōmerciū nō habeat q̄ non hz administrationē: tunc ꝓcedit hoc. Tu clarius rūde qō hoc iuit q̄ lex ꝙ habet quē obligari fauore sui ꝓpter vitiū animi vel caretiā sensus sicut est pdigus. cui est bonis interdictū ꝛ iste promittēdo nō obligat. ꝛ ita loquit hoc. Secus si nō habeat cōmerciū ex lege cōi vel municipali. ſ. alio est habilis obligari, iste promittēdo rē cuius nō hz cōmerciū obligat. ¶ Expeditis textualib⁹ venio ad expeditionē gl. ꝛ capio gl. i verbo promittat. cū qua simul lego gl. i verbo plz q̄ iste gl. videtur aliquātulū ꝺubie. ¶ In gl. in verbo promittat. ꝛ sta glo. videtur velle q̄ distinctio que fit in legatio q̄ legatarius non hz rei cōmerciū q̄ tū est in cōi q̄ debeat sibi ptiū vel estimatio ꝙ cedat et in stipulatione. ꝛ istud tenēt ꝓ de. ꝛ Dy. hic arguēdo ab vltimis volūtatib⁹ ad ꝺct⁹

5 ☞ iō argū est validū q̄n no dat rō diuersitatis. l. seruū filij. §. eū q̄ chirographū. ꝛ. l. q̄ de legato. ff. de leg. j. ꝛ. l. ij dnor tio. vbi d xi. s. c. ☞ Contrariū tē Birnerius i gl. se ꝛ seqūtur Ja. de are. ꝛ Bar. ꝛ oēs in differēter q̄ ꝛ fauo rabiliōr sit i vltimis volūtatib⁹ iterptatio q̄ ſctib⁹. l. i testa. s. ff. de re. iu. c. cū dilecti. de do. Ite q̄ ꝛ stipulatore lex ista nō distinguit. facit melius q̄ ꝛ stipulatori ꝓt iputari q̄ re scīter stipulatus sit rē cui⁹ nō h. cōmerciū: sec. ꝛ legatario cui nihil ꝓt imputari cū legata fiāt ignoꝛāti. l. cū pē. §. fi. ꝛ do. ff. de le. ij. fm Jmo. ꝛ Lud. hic. ☞ Confirmo istā cōem bona rōne: q̄ ꝛ stipulator nō hz cōmerciū rei nō ozit ex stipulatione ēt naturalis obligatio. put dixi. s. i. j. no. li nō oriat ex stipulatione ēt naturalia: ergo apparet q̄ nullaten⁹ debeat estimatio. Ite in ꝓtū Bar. opponit ꝛ gl. ꝙ cludētē qs q̄n res legata non est in cōi cōmercio alicui⁹ q̄ n debeat ēt estimatio. opponit d. l. cetera. §. si duob⁹. ꝛ d. l. li qs inglinos. in pn. de leg. j. ꝛ recitat tres sol. Adde vltra eū q̄ ꝛ primā sol. Dy. fortius ob. tex. in. l. apud jul. §. fi. s. de leg. j. vbi hoc⁹ salustian⁹ ꝓncipis ꝛ humiles sunt bn estimabiles ꝛ tū nō v. legatū nec debet estimatio. secūa an sol. ꝓbatur. bñ ipugnat Bar. Tu ātrepēbēde tertiā sol. Bar. dubdt q̄ i ꝛus res erat in cōmercio. ꝛ emēdo domū vr emere colūnas: ꝛ emēdo terrā vr emere seruos adscriptitios. ergo erāt i cōmercio emptoris emētis rē pncipalē. Ista sol. nihil v. q̄ ipe colane ptinēt de pse nō sunt in cōmercio: sz bñ ꝛ ita. q̄ tota dom⁹ emīt certe idē in istis sacris. q̄uis de q̄ se vēdi nō pāt tā trāseūt cū vniuersitate. l. i modicis. vbi Bar. ff. de ꝺb. emp. l. q̄da. ff. de acq. re. do. Unde ergo plane q̄ gl. ꝙ credit ꝙn rei legare nō ē cōmercij nec de pse. ſc. arim nec cū alia. n. aūt est ē cū alia: valeat tūc vt debeat estimatio. d. l. cetera. §. duob⁹. ꝛ d. l. li qs inglinos. ¶ Ingētu Bar. rephēdit ex. pla gl. de iudeo ꝛ mancipio

6 christiano. ꝛ de hērtico, q̄ l. ista ex. pla sunt i se vera: tū iuriscōsulti q̄ fuerut pagani ꝛ fuerūt p. ccc. annos añ aduētū ꝙ hui⁹ nec potuerit diuinare ad istas. ll. postea factas: ꝛ Bart. nihil allegat ꝓ hoc q̄ iurisc⁹ consulti pagani fuerit ānā inꝺtū Christi habes gl. q̄ expresse dicit. l. pdic. ff. de fer. ꝛ alia gl. in l. Titia. §. fi. ff. de auro ꝛ arg. leg. Sed aduerte q̄ imo multi iurisc⁹ consulti fuerūt tpe Christi ꝛ post. vt de ceteris omittam. Ulpianus autor hui⁹ legis fuit tpe ☞ Christi. ꝓbo ꝙ ynā aliā legē ipi⁹ Ulpiani i. l. q̄ extrinsec⁹. ff. e. vbi alle. versum Virgilij. ꝛ tū cōstat Virgilius qui fuit tpe ☞ Octauiani diuinabat ergo fuit tpe ☞ Christi, ergo fundamentū Bar. est falsum. Est bene verū q̄ ꝙuis Ulpianus fuit tpe Christi, nondū tamē erat pdicta illa. l. codicis. ne liceat ☞ Christianis. mā. q̄ fuit per impatorē condita. Secōo aduerte q̄ Bar. seipm cōfundit. Nā Bar. rephēdit ista exēpla gl. q̄ isti iurisc⁹consulti non potuerunt diuinare de legib⁹ postea factis ꝙ christianos. ꝛ tū ipe exēplificat ꝙn de dicto sit ꝙ statuta quō potuerūt ēt isti iurisc⁹consulti diuinare de statutis postea ꝺdēdis. Propterea ꝛclude melius q̄ ista l. ꝛ ponat regulā ḡnalē ꝛ cēs lex semꝑ fuit in viridi obseruātia per. l. Arriani. C. de here. ideo pōt etiam loq̄ de legibus nouis, ꝓout ponit doc. in. l. is qui. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ per ista sit expedita ista leg.

Lex xxxv.

1 ¶ ☞ Impossibilitas de natura est duplex.

2 Sicut illud quod est impossibile de natura vel de iure non potest per modum conditionis in stipulationem deducta non potest per viam dispositionis.

3 Impossibilitas de iure vel de natura aut contra bonos mores equiparantur.

4 ☞ Prohibito matrimo. cēsentur prohibita spōsalia per que ad ipsum deuenitur.

5 Clericus in minoꝛib⁹ cōstitutus ꝓhēs spōsalia de presenti

perdit beneficium, secus si spōsalia de futuro.

6 Fortior est causa prohibitionis perpetua quam tpalis, tamē quando actus fit ptra legem ita redditur nullus quando habet causam temporalem sicut quando habet perpetuam.

7 Nō pōt esse mrimoniū cū sorore adoptiua durāte adoptiōe.

8 Etiā de iure canonico ꝛ spōsus ꝛ spōsa ō futuro cū iuramēto non sunt ad matrimoniū cogendi sed monendi ꝛ inducendi.

9 Pene.pp futurū mrimoniū nō pūt adĵci pri vel alteri ascēdēti vel trāsuer.ppter tales penas illaqueātur minores postea facti maiores nihil valēt: quia matrimonia debēt esse libera.

Si stipuler +Stipulatio ptinēs impossibile de natura vel ō iure non valet.h.d.ꝛ est cōmune summariū vel aliter. Impossibile ſm naturā, vel ſm iuris dispositionē, vel ſm bonos mores nō venit in obligationē.h.d.totus iste tex.

1 ¶ No.prio q impossibilitas de natura ē duplex. Una a pncipio, vt si stipuler hypocētaurū, vel mōtē aureū, vel vt digito celū tangas.inst.ō inu.stip.in pn. Alia ē ex post facto, vt si stipuler hominē mortuū mihi ſtari, vt l.si hō mortuus.j.c. nisi odio moris, vt ōt text.hic in verbo nisi: qz eis odio fingit vi-
2 uere.l.si seruū.ſ.fi.j.eod. ¶ +Scdo not.qđ sicut illud qđ est impossibile ō natura vel ō iure nō pōt per modū ꝺditiōis in stipulatiōem deduci.l.impossibilis.l.generaliter.cū.l.seq.ſ. co.ita non pōt per viā dispositiōis in stipulationē deduci, vt
3 hac lege.ꝛ i hoc differt ista.l.a ꝓdictis.ſm Bar.hic. ¶ +Tertio no.in ver.itē q leges.q equiparātur impossibilitas ō natura.vel ō iure, vel q sit ptra bonos mores. Ea cīm que ledūt estimationē verecundiā nostrā ꝛ generaliter que sunt cōtra bonos mores, ea dicimur nō posse facere, ita dicit no.tex.in
4 l.filius.de cōdi.insti. ¶ +Quarto no.in verbo nupturam.q prohibitio matrimonio dicentur etiā prohibita sponsalia p que ad illud perueniturꝰ facit tex.in.l.oratio.ff.ō spon. Limitanisi certū tps prohibitionis esset a iure determinatū vt in muliere q mortuo marito nō pōt intra annū alteri nubere.l. ĵ.C.de secū.nup.tūc nō intelligūtur prohibita spōsalia medio illo tpe.l.si quis tutor.ſ.q.quis.ff.ō ritu nu.l.solet.ſ.q vi
5 tū.ff.ō bis qui no.infa. +Aduerte tū q si cleric' in minoribꝰ plstituꝰ ẑbat mrimoniuz p verba de ꝓsenti perdit ipso iure beneficiū ecclesiasticum q hz secus si contrahat sponsalia de futuro.cū multis modis possint de ꝑmo est tex.in c.j.cū sumi. de cle.cōiu.ꝛ ibi Jo.an. Abb.ꝛ alĵ Lano. firmāt. Scdm.q cōtrahendo sponsalia nō perdit būficiū q hz: ꝛ ita etiā Abb. in consi.cxix.incip.in controuersia orta inter ducē Burgūdie in xĵ.co. Cōfirmo vltra Lan.qz quo ad impositionem pene: q est materia odiosa ꝛ restringenda.l.cū quidā.ff.de libe. ꝛ posth.pena pīuationis būficiū que imponit contrahenti matrimonia, nō intelligit impolita ẑbēti sponsalia.gl.babes no.
9 i cle.j.in ver. Zbere.de cōsan.ꝛ af. ¶ +Quinto no.in ver. q cz ad hoc multū signa istū tex. q lz fortior sit cā ꝓhibitiōis ꝑpetua q tpalis.ꝛ psequēter fortius sit impedimētū ppetuū q tpale inxta gl.i l.nisi finita.ff.ō tu.ꝛ ra.dist. Tā qñ actꝰ fit ẑ legēita redditꝰ nullus qñ hz cāz tpale licut qñ perpetuā.l.nō dubiū.C.de legi.ꝛ ita ad hoc no.istū tex. Bal.in d.l.nō dubiū.
6 i it.op.dic vt ibi p cū.ꝛ p gl.i cle.j.i vbo inhibētes.de iu.pa. ¶ +Sexto no.er eo.ver.q nō pōt esse mrimoniū cū sorore adoptiua durāte adoptiōe, facit tex.in ſ.inter eas.inst.ō nu.
7 q pcedit etiā de iure ca.c.j.de cog.leg.ꝛ ibi p gl.ꝛ do.ꝛ pondera diligēter q tex.hic ālignat rōnē ad quā do.ñ aduer. ſnt q ſ stipulatio super tali matrimonio cū sorore adoptiua nō vz: qz statī ẑ bonos mores. Pōdera istā rationē tex. qz statim tc.nā vult tex. q si esset actus sui natura babēs tractū in futurū q tūc bñ valeret: puta si instituo posthumū mihi nascituru ex sorore adoptiua vz ꝛ tz: qz adoptione soluta possum eā vxorē ducere, ꝛ instlutio respicit tps futurū testatoris.i tps. de hered.insti.ꝛ babes de hoc tex.no.in l.si qs posthumos.ſ. fi.ff.de lib.ꝛ posth. Nisi de pūi turpis suspicio oriat puta instituo posthumū nasciturū ex tali muliere, que hz maritum ꝺato q posset maritus mori ꝛ posset eā capere.l.suspiciatur. de adul.tex.est in.d.l.si quis posthumos.ſ.j.ita declaro ista iura q cqđ dicat Glex.ꝛ Altre. ¶ Expeditis textualibus capio gl.in verbo sorore, p cuiꝰ expeditione dz iter.q si qs stipulet
8 sorore nupturā q nō vz tc. q̄ro qđ si stipulatur aliā mulierē.tc. ¶ In gl.in verbo sorore, dic q imo vz stipulatio in vim sponsalioꝝ.d.l.ĵ.ff.de spō. qō ad penā arrharū perdendarū ĵmissione nō seruata.l.fi.C.de spō. Nō vt agi possit ad interesse vel dānū vel ad aliā penā cōuentionalem.d.l.Titia.i pn. ibi Bar.ꝛ Ly.in l.j.C.de spon. Ab.ꝛ alĵ in c.gēma.de spōs.
8 +Etiā de iure cano. spōsus ꝛ spōsa de futuro etiā cū iuramento nō sunt postea ad matrimoniū cogēdi.sed monendi tā tūta dicit tex.no.in c.requisiuit.vbi glo.ꝛ doc.de spon.glo.

ord.xxvĵ.q.ĵ.in c.raptor.ꝛ ibi Fire.itē filia maritata a pre in pupillari etate, potest alĵ nubere si nō plz primus vir.l.j.C.
9 de spon.ſm Ly.ꝛ Bal.in l.si pater.C.eo. +e spon. ¶ +Item pene pp futurū matrimoniū nō possunt adĵci patri vel alteri ascēdēti vel transuer.pp tales penales illaqueantur minores postea facti maiores nihil valent: qz matrimonia debent esse libera per d.c.gēma.ita in specie determinat Ly.in l.fi.C.de spon. Ang.in l.ĵ. per gl.ibi.ff.in tus voc.vt est. Jo.de Imo. in l.heres meus.ſ.fi. per illū tex.ff.de condi.ꝛ demonst. Roma.in l.nolle.ff.de acqui.here.ꝛ no, ista qz sepe interrogabe-
1 ris a magnis nobilibus.ꝛ principibus.

¶ +Contractus qui solo consensu celebrantur valeant nō adhibita verborū solennitate.

2 Lōtractꝰ q solo ꝓsensu ẑbunt pūt ēt verbis ex interuallo inter interrogationē ꝛ rūsionē, lz secus sit in stipulatione.

3 Interuallū inter interrogationē viri ꝛ respōsionē mulieris, nō vitiat matrimoniū dūmodo perseueret in consensu.

4 Jn ẑctibꝰ innominatis interuallū vitiat ẑctū innominatum.

Si in locando. Lōtractꝰ q cōsensu celebrant valēt nō adhibita verborū solēnitate.h.d.Et ꝑmitte ad euidētiā q iste ter.vī libi ō directo ẑrius: qz prio ēt se in locādo vēdēdo tc. postea ēt ad interrogationē qs rūderit, ꝛ immediate subĵcit si ꝓsentit id q rūsū est, ita vī ẑrietas, ꝛ iō gl.j.vt saluet ter.a ẑrietate ponit duos intellect'. Primus q nō respōdit.s. incōtinēti, fz postea ex interuallo est rūsum. Scdo ꝛ istud est magis de mēte tex. q non rūdit.ſ.verbis. tū rūdit signis annuēdo capite vl alĵs signis
1 ꝛ sufficit. ¶ +No prio fz vnū intellectū gl.q in contractibꝰ qui solo ꝓsensu pficiūt vt hic, ꝛ l.cōsensu. ꝛ l. q cunq; gerimus ſ.ti.j.ꝛ insti.de obl.q̄ ex ꝓsensu. ẑbunt.si ad interrogationē rūdeat signis absq; verbis vt annuēdo capite ẑbit obligatio efficax.ꝛ istū intellectū ꝓprie ponit iste ter. i ratione decidendi, ibi, nō tā verbis q cōsensu. Nō huius no.ꝛ tex.est: qz ꝓsensꝰ solus ē cōꝛ forma efficax iuribus p̄eal.iō ñ est necessaria formalitas ŏbozū vt hoc tex.ꝛ itē qz ff.de pact. Adde idē ē in matrimonio vbi etā in valētibus log sufficit rūsio per signa. Aū si masculo erpisse cōsentiēte ꝛ dicēte accipio te i meā vxorē si mulier annuat capite ē ẑtū matrimoniū, vel si porrigat manū. ꝛ pactat se subbarrari per impositionē annuli.gl.c no. in c.si inter virū.in gl.j.in fi.de spō. quā gl.ad hoc ibi multū no. Abb.ꝛ reputat sing.ꝛ p eā fuisse bis iudicatū in contigētia facti. Nō si mulier nō ꝓferat illa verba, put facit marītus dū modo alteri cōsentiat er solis signis, vz matrimoniū. Ita limitat multū q vult gl.ꝛ ibi Lan.in c.tue. de spō. q in matrimonio in valētibus loqui de necessitate requiruntur verba, put ēt tz gl.in l.cū notissimi.in fi.C.de prescr.xxx.an. nā sufficiut verba ex pte vnius, ex parte alterius signū. Amplia istū tex. ꝓcedere etiā si partes agerēt facere stipulationē: qz intelligit vt posset valere vt stipulatio valeret: alĵs ẑctus celebraret cōsensu, nisi exp̄esse diceret q voluntaliter facere stipulationē fz Bar.hic, ꝛ il.si quis ita.ſ.e.ꝛ pbatur in l.si ita stipulatus ſ.Cbisoq.j.e.ō in l.si stipuler.ꝛ l.se.j.de no.ꝛ in l.certi cōdi-
2 ctio.ſ.quoniā.ff.si cer.pe. ¶ +Secūdo pricipaliter no. ex isto tex. ſm aliū intellectū gl.j.ĵ.ꝛ iĵ. q ẑctus q solo ꝓsensu ẑbuntur, pūt ẑbi etiā verbis ex interuallo inter interrogationē ꝛ respōsionē, nec vitiat ẑctus q cōsensu celebrātur, lz vitiaret stipulationē.l.j.ſ.j.vbi dixi.ſ.eo. +Adde q idē est in matrimonio: qz interuallū inter interrogationē viri ꝛ rūsionē mulieris nō vitiat mrimoniū. dūmō p̄seueret i cōsensu. fz Arch.xxvĵ. q.ĵ.in c.sufficiat. sequūt Lan.in c.si inter virū. de spō. vbi ēt ad hoc allegant istū tex. De quo tū vide tu omnino Abb. latius examinantē in c.dilectus. de spō. ꝛ in c.cū inter canonicos per illū tex. de elec. ponit Hemi.in fi. de lit.cōtesta. in vj.
4 +Adde etiā secus esse in contractibus innominatis, in quibꝰ interuallū vitiat ẑctū innominatū. l.si cū fundū. cum glos.j.ꝛ ibi Bar. ad hoc multū no. ff. de pac. ꝛ illā glo. ad hoc reputat sing. Pau. de ca. in l.si pecuniā. in pn. in. ū. col. ff. de condi. ob cau. Sed allego cōsociā ꝛ clariorem in l. rogalli. ſ.j. in gl. parva in verbo placuerit. ff. de ꝓscrip. verbis.

Lex xxvj.

1 ¶ Stipulationi in qua fuit dolus adhibitus vel in se dolū habet obĵcitur doli exceptio.

2 L. nostra de quo dolo loquatur.

3 Si precedat tractatus inter partes i quo cōclusum sit q ẑctꝰ debeat fieri certo nō ꝓclusa i illo tractatu nō videt repetita in ẑctu vel in conclusione tractat⁹, lz det exceptio doli.

4 Dolus exppolito incidens in cōtractu si tractū iuris nō reddit ẑctum ipso iure nullū, sed si agatur obstat exceptio.

5 Dolus dicit intervenire re ipsa qñ enormis lesio intervenit in cōtractu absque voluntate, ꝛ propositō stipulantis.

6 Exceptio doli quando nascitur.
7 Stipulatio adiecta super ℣tu bonefidei propter dolū reddit ipso iure nulla sicut redderet nullus ℣ctus bonefidei.
8 Statutum facies mẽtionẽ de dolo, nõ habet locum in dolore ipsa: q2 non est proprie dolus.
9 Qualiter probetur dolus aduersarij.
10 Qui tradidit ex promissione dolosa an habeat conditionẽ vel aliam actionẽ.
11 Cũ stipulatio est interposita super vẽditione facta, minus dimidia iusti pretij si promissor ex stipulatione cõuematur que habet dolū reipsa sibi cõpetit remedium huius legis & an cõpetat remedium. l. ij. C. de rescin. ven.
12 Facilius tollitur priuilegium quã ius commune.
13 An in ℣ctu trãsactionis habeat remediū. l. ij. C. de rescin. ven.
14 Transactio nõ rescinditur pretextu instrumentorū de nouo repertorū nisi dolus intervenerit occultando instrumenta.
15 Transactio & sententia qñ equiparantur.
16 Statuta facientia mẽtionem de transactione nõ habẽt locū in arbitramento: q2 non est proprie transactio.
17 Si instro dicatur, vendidit pro tanto & plus vz donauit, an probet perdat beneficiū huius. l. ij. C. de rescin. vendi.
18 Remediū. l. ij. C. de rescin. ven. non habz locū nisi in cõtractibus bonefidei, vel habentibus naturam bonefidei.
19 Donatio bodie an dicatur contractus bonefidei.
20 Nõ est differentia inter renuntiationẽ specialẽ & donationẽ.
21 An quando dolus inest reipsa possit renuntiari.
22 Renuntiatio. l. ij. C. de rescin. ven. ad hoc vt preiudicet requiritur quod fiat in specie.
23 Licet quis in specie renuntiet conditioni indebiti. l. nihil ominus potest opponere exceptionẽ doli.
24 Dolus cadit in eo qui scit contra se dolum cõmitti. ideo ignorans non dicitur renuntiare doli exceptioni.

1 Si quis cũ aliter. †Cõtra stipulationẽ in qua fuit dolus adhibit⁹ vel in se dolū habz, doli exceptio obstat. h. d. ℣z Bar. vel sic. Dolus incidens ex ꝓpositio: vel reipsa stipulationẽ nõ vitiat, sed doli exceptionẽ parit, & est bona. l. quã reputat sin. Bal. in c. j. in vlt. co. de plus peti. & de isto dolo q reipsa cõmittit, melius habes hic quã alibi ꝑ Pau. de ca. ¶ Dividitur ista l. in duas partes ꝓin. in ꝓma loquit de dolo vere intercurrente ex ꝓposito stipulatoris. In secũda loquit de dolo reipsa incidẽti q nõ venit ex ꝓposito, sed causatiue pp lesionẽ q̃ sequit ex tali ℣ctu. secũda ibi. idẽ est & 2 null⁹. †Et ꝓmitte ꝓ euidẽtia q ista l. loquitur de dolo stipulatoris: de dolo aũt ꝓmissa loquit tex. in l. si id q̃ aurũ. ff. eo. de dolo vero tertia loqꝫ tex. in l. elegãter i ꝓin. ff. ꝺ dolo. Itẽ aduerte q ista loquit de dolo incidẽte vel ex ꝓposito, vel reipsa. Vbi aũt dolus daret cãz ℣ctur; puto aliquis nõ volebat vẽdere: ergo p dolũ induxi eũ vt vẽderet: rursum distinguitur inter ℣ctus bonefidei & ℣ctus stricti iuris, q2 qñ dolus dat causam ℣ctui, & sic subsistit ℣ctus bonefidei, & est ipso iure nullus, rõ q2 nihil est magis ℣rium bonefidei quam dolus & fraus, nimirum sit contractus bonefidei est ipso iure nullus. ita dicit iurisco. assignãs istã rõnẽ in l. ij. §. fi. ff. ꝓ so. facit. l. bonafides. ff. de ac. emp. & l. si volũtate. C. de rescin. vẽ. Cõtract⁹ aũt stricti iuris cui dolus dedit cãz mero iure vz & tenet, sed rescindi tur per actionẽ de dolo. l. dolo. C. de inuti stip. l. & elegãter. in 3 ꝓin. vbi gl. est plenius Bar. ff. de dolo. † Pondera in ꝓmis diligenter tex. ibi. cũ aliter conuenissent obligari: & aliter per machinationẽ obligat⁹ est, q si precedat tractat⁹ inter ꝑtes in q̃ cõclusum sit q ℣ctus debeat fieri certo modo, certe ꝓcessa in illo tractatu nõ vident repetita in ℣cto, vel in conclusiõe ℣z dek exceptio doli. Cõtra istũ tex fortiter facit regula que ℣z q dicta in ꝓfationibus intelliguntꝰ repetita in conclusione cõtractus. l. titia. §. idẽ ridet. cl. j. & ibi no. Bar. j. co. Bar. & do. in l. itẽ q2 §. si. vbi dixi. ff. ꝺ pac. ¶ Circa istũ ℣rũ multũ insistũt ¶ De ꝑsertim. Imo. Lud. & Are. hic, & varij varia dicũt. In primis respõdet, Imo q predicta regula ꝓcedit qñ ꝓcedẽtia ꝺ ꝓprio significatu verborũ possunt intelligi repetita ita ni sequenti, put est exemplũ ind. l. itẽ q2. Sec⁹ est in casu isto vbi dicta in precedentibus de ꝓmittendo fundũ sine vsufructu, nõ possunt de ꝓprio significatu intelligi repetita hic iũcta. l. si alij. ff. de vsufru. leg. vbi appellatione fundi de ꝓpria significatione vocabuli venit vsusfructus. Itẽ ℣z eũ ex casu isto ex dictis in cõtractu ꝓãbulo potius detegitur error stipulatoris & ꝓmissoris aliter factũ q fieri deberet. Et si dicãt, in casu l. nostre interuenit error ꝓmissoris succedit maius ℣rium & maior difficultas q2 error ex parte ꝓmissoris vitiat ipso iure stipulationem. l. ita stipulatus. in ꝓin. iuncta gl. ij. j. co. Cuius contrarium dicit tex. hic. Alex. in pen. co. rũdet, q pp ista cõtraria ista. l. ℣z de necessitate intelligi qñ stipulatio fuit interposita ex intervallo, alias nõ possent euadi ista ℣ria q̃ dicit nõ esse a doc. declarata & super hoc laborant multũ, & sic intelligam⁹ ista. l. qñ ex intervallo est facta stipulatio, certe succedit regula q partes ꝑsumũtur recessisse a ꝓpositi tractatu. l. cũ i plures. §. locator. ff. de loc. l. p retentionẽ. cũ gl. ff. de vsur. Bal. in l. pactã nouissima. C. ꝺ pac. vbi dixi. ℣z ista diminutio & restrictio magna ad hãc legẽ q stipulatio hic fuit facta ex magno intervallo & refragatur veritati. idẽ & ꝑ quis Alex. & Ro. dicãt q mutet casus in ver. idẽ est. ℣z ista sunt somnia. Ego vltra scribẽtes clare rndeo vtrique difficultati nõ diuinãdo, nec diminuẽdo tex. sed intelligendo plane, put iacet. Dico ergo q regula q̃ ℏz q dicta in ꝓfationibus intelliguntur repetita i sequẽtib⁹. d. l. Titia. §. idẽ ꝙdit. vbi Bal. & Bar. aliꝫ ind. l. itẽ q2. vbi dixi. ista regula ꝓcedit qñ esset⁹ i dubio. ℣z isteꝫ. loquitur ꝙñ sum⁹ in casu claro: q2 dicta & cõneta in ꝓfationibus fuerunt omissa dolo, q2 promissor fuit inducẽs⁹ dolo stipulatoris ad ipsa omittẽda: & iste est ꝓprie casus istius tex. q clare cãtat. Et isto mõ etiã clare tollo scõã difficultatem. Alex. q2 hic nõ intervenit aliquis error promissoris, sed machinatio & dol⁹ stipulatoris: iste est ꝓprie casus & sensus istius. l. Aduerte tñ q tractatus precedẽtes qui nõ sunt firmati inter partes, nõ sunt attendẽdi q2 ℣z inter ℣bẽtes multa verba hic inde ꝓcesserint, tñ si tpe instrumenti illa verba nõ fuerint repetita: illud tñ vr fuisse actũ q reperitur scriptũ fuisse i instro. nõ plus. tex. & in. c. dudũ. in ver. eo tñ tpe de conuer. cõiu. & ibi Alb. in vlt. no. ad hoc no. illũ ter. Itẽ multa tractãtur inter partes, que postea nõ veniũt ad cõclusionẽ nec effectũ. l. si ex cã. §. nunc videndũ. in fi. de mino. l. elegãter. in ꝓin. cũ gl. ff. cõdi. inde. c. dudũ. de re ec. no alie. in vj. ita tt Bol. in l. multũ interest. in ij. co. C. si q̃ alteri vel sibi, & in l. cũ allegas. in ij. co. C. de vsu. Imo. hic. in ante pe. col. & seq. post Bal. & Ang. & ponit aliquid Roma. & sepe ꝑsulẽdo ista deduxi. ¶ Secundo no. ex hoc tex. q dol⁹ ex ꝓposito incidẽs i ℣ctu stricti iuris nõ reddit ℣ctũ ipso iure nullũ: sed si agat obstat exceptio doli. Rõ fundamentalis est: q2 si dolus dãs causam contractui stricti iuris, & sic subsistãt ℣ctus nõ annullat ipso iure ℣ctum stricti iuris. d. l. dolo. C. de inuti. stipul. & l. eleganter in ꝓin. ff. de dolo. quãtominus dolus incidẽs ℣z annullare, cũ dolus incidẽs nõ annullet ℣ctũ bonefidei ipso iure: vt dicã⁹ j. gl. ij. 5 ¶ Tertio no. ibi sed ipsa res in se dolũ habet. q dol⁹ ℣z intervenire reipsaq̃ enormis lesio intervenit i ℣ctu absq; voluntate & ꝓposito stipulantis, ad hoc allegat iste text. nec alibi- 6 ita clare ℏz. ¶ Quarto no. ibi, cũ em̃ gs petat, q exceptio doli aliq̃ nascit a ꝓncipio ex dolo cõmisso tẽpore ℣ctus, vt in ꝓi. hui⁹ l. aliq̃ nascit ex post facto ex dolo cõmisso tpe petitionis. l. ij. §. circa. & §. generaliter. ff. ꝺ. ex. doli. ¶ Expeditis textualibus venio ad gl. & ꝙpio. gl. ij. in verbo machinatione, quã divide in tres partes. In ꝓma ponit duo exẽpla ad tex. In secũda ponit aliud exẽplũ Hug. q reprehẽdit. In tertia ponit intellectũ quorũdã que ẽt reprobat. Secũda ibi. sed Hug. & tertia ibi, aliꝫ etiã. ¶ In ea. ibi vel nõ excipiendo. ꝓ istis duobus. exẽplis glo. adde tex. in l. si tibi liberũ. ff. de ac. emp. & in l. si binarũ. ff. de ser. vrb. ꝓ. & in l. sed & si me putẽ. §. cũ iter ff. de cond. inde. & tex. in l. ij. cũ glo. C. de do. ¶ † In ea gl. ad 7 fi. habes ex glo. q stipulatio adiecta super ℣ctu bonefidei ꝓpter dolũ redditur ipso iure nulla, sicut redderet nullus ℣ctus bonefidei. l. ij. in fi. ff. ꝓ so. qñ stipulatio tũc assumat naturam ℣ctus bonefidei super quo interponit. l. si stipulatus de vsu. l. j. §. si quis sub conditione. ff. leg. no. ca. & late disputanti super. rub. huius tit. & ad hoc ista gl. reputat sin. Bal. in d. l. dolo. de inuti. stip. C. ℣z tu aduerte q itẽ Bal. de q̃ scribẽtes nõ faciunt mentionẽ in c. j. in pe. co. de plus peti. ℏz ℣rius: nã dicit q dolus nõ reddit contractum stricti iuris ipso iure nullũ: etiã si veniat ad validandũ contractum bonefidei, & ôt istud dicere istã sing. l. sed voluit allegare istã gl. fm illam opi. aliorũ quã reprehendit gl. hic quã gl. sequũtur Imo & Rom. hic, & male q2 iste tex. procedit nõ solũ si sint interposita super contractu stricti iuris, sed etiã si interposita super cõtractu bonefidei, cũ nõ loquatur de dolo dãte cãz ℣ctui sed de dolo incidẽti, qui dolus nõ reddit etiã cõtractum bonefidei nullũ. d. l. & elegãter. & l. si quis affirmauerit. ff. de do. & l. iulia. §. si vẽditor. ff. de act. emp. q ita tenẽt ad hãc. l. & melius Luma. & Pau. de ca. & Alex. hic. ¶ Quarto gl. in ver. dolum hz, quã divido in quatuor partes. In ꝓia declarat tex. In secunda ponit ꝓmum exemplum. in ista ꝓia parte. l. in contractu stricti iuris. In tertia ponit aliud exemplum in stipulatione interposita super ℣ctu bonefidei. In quarta & vltima explificat tex. de dolo incidenti. ℏ. ibi. vel si sine causa ij. ibi, vel ꝓ parte stipulatus sum rem. iij. ibi, vel da exemplum.

In gl.

7 ¶ † In glo. ibi, que proprie nõ potest dici dolus. no. diligẽter istã gl. ꝙ statutũ faciens mẽtionẽ de dolo non habet locum in dolore ipso qꝛ nõ est proprie dolus. ꝛ verba statutorũ debẽt ꝑprie intellige. l. j. §. si is q nauẽ. de exer. ꝛ l. nõ aliter, ff. de le. iij. nã dolus est machinatio fraudulẽta ex animo ꝓueniẽs. l. j. §. i. ff. de dol. ¶ † Juxta. j. partẽ gl. querit Bar. qualiter pro
9 bet dolus aduersarij, ꝛ allegat l. dolus. C. d' resci. vẽ. ꝛ l. dolũ
8 C. de do. Tu aduerte diligẽter ꝙ dol⁹ nũꝗ operatur nisi qñ est dolus qui caperet etiã constantẽ ꝛ prudẽtẽ virum, sicut etiã requiritur in metu, ꝙ metus sit talis qui caderet etiã in cõstãtem virũ, tex. est solẽnis in c. cũ dilectus. ꝙ met. cau. ibi expresse no. Jn. ꝛ do. Ab. in v. no. ꝛ aliĳ Cano. Jdẽ tꝫ Bal. in ca. verum de iureiu. ꝛ idẽ Bal. in rub. C. de rescin. vendi. vbi pl⁹ dicit allegando illũ tex. ꝛ Jn. ꝙ ad hoc, vt dolus operetur effectũ, de quo hic, ꝛ sparsim in legibus, requiritur in superlatiuo ꝙ sit talis, q caperet etiã prudẽtissimũ virũ. Adde etiã quod q nõ facit, id ad ꝙ tenet est in dolo. l. dol⁹. ꝛ ibi Bart. ad hoc no. ff. man. Bar. in l. tutor q repertoriũ, in l. iij. co. ꝑ illũ tex. ff. de admi. tu. Jtẽ scẽs factũ ꝛ faciẽs cõtra ius presumit i dolo. ita no. Bal. in l. pp veneni. §. neptis. per illũ tex. ad sylla. Item quis dicitur dolose facere qñ sciẽter facit rẽ sibi ꝓhibitã. no. gemi. in c. si cõpromissarius. §. j. per illũ tex. de elect. in vj. Jtẽ in viro literato faciẽte cõtra instantiã presumit dolus ita no. Bal. in c. in nostra per illũ tex. de procu. Tñ circa modica non presumitur dolus. ita no. d. Ab. in c. accedẽs de cri. fal. per illũ tex. ꝛ ibi est gl. de hoc facit tex. in l. si oleũ. §. fi. ff. d
10 dolo. ¶ † Scdo circa primã partẽ huius legis, querit Bart. iste tex. vult ꝙ qui promisit pp dolũ incidẽtẽ aduersarij hꝫ exceptionẽ doli si cõueniatur: quid ergo si iã tradidit an habeat conditionẽ vel aliã actionẽ: cõcludit ꝙ sic ibi enim cõpetit actio de dolo, per tex. in l. si id ꝙ aurũ. §. eo. inducendo vt hic ꝑ Bar. sed illa l. nihil facit duplici fundamẽto. Primo qꝛ illa lex loquit ꝙ dolo ꝓmissoris fuit stipulator decept⁹ tũc bene cõpetit actio de dolo, sed hic in ij. parte hui⁹ legis ñ fuit decept⁹ nisi reipsa. Preterea in casu, d. l. si id ꝙ aurũ aliter nõ poterat prouideri stipulatori nisi ꝑ actionẽ d dolo, hic aũt soluẽs antequã solueret habebat exceptionẽ de dolo, si soluit sibi impu tet: qꝛ nõ repetit. l. qui exceptionẽ. in prin. ff. de cõd. inde. Jtẽ ꝛ tertio cum hic ꝓmissor hꝫ exceptionẽ doli, qua tueri se poterit: certe quelibet exceptio ꝯpetẽtes facit cessare actionẽ de dolo. l. j. §. ait pretor. ff. de dol. si ergo iste habebat exceptionẽ de dolo debebat facere cessare actionẽ d dolo. Nisi dicas ꝙ regi. la. §. ait pretor est vera in exceptione diuersa ab actione dolu sed hic exceptio doli nõ est diuersa ab actiõe doli. Jtẽ in quãtũ Bar. concludit ꝙ saltẽ poterit concedere possessionẽ per l. qui exceptionẽ. §. si pars ff. de condi. inde. ꝛ in domos cũ trib⁹ seq. de le. j. facit tex. in l. sed si me putẽ. §. cũ iter. ff. de cõdi inde. Ang. hic dt ꝙ ẽtiã ista iura nõ faciunt pro Bar. qꝛ in isto tex. soluẽs erat tutus exceptione doli odiosa: ideo nõ competit per regulã. d. l. q exceptionẽ. §. fi. sꝫ in d. §. si pars, ꝛ l. domos competebat retẽtio ꝑp expensas factas. q retentio est fundata in equitate, sed in l. nostra exceptio doli est odiosa. Sed aduerte qꝛ ad istud fundamentum Ang. rñdet ipse Bar. in l. ij. C. de rescin. vẽ. ꝙ aliqñ exceptio doli ꝯpetit ex dolo incidenti, ꝛ tũc exceptio doli bñ est odiosa. Aliqñ cõmittitur dolus reipsa absque proposito stipulatoris, ꝛ tũc exceptio doli nõ est odiosa vt in ij. parte istius. tex. per tex. in l. qui se debere. vbi gl. Bar. ꝛ Bal. ff. de cõdi. ob causã. Bar. in l. damus. in fi. ꝛ in l. in summa. in prin. ff. de cõd. inde. Tene opi. Bar. hic, ꝛ in d. l. ij. qꝛ Jmo fortius tenent Lu. Jmo. Pau. de ca. Lud. ꝛ Alex. hic ꝙ ẽt in j. casu huius legis qñ dolus incidit ex proposito voluntate stipulatoris adhuc ꝓmissor si soluit hꝫ repetitionẽ per regulã. l. si nõ sortem. §. indebitũ. ff. de cõdi. inde. Ubi iurisconsultus dat regulã ꝙ quilibet tutus exceptione ꝑpetua si soluit repetit, sed exceptio doli est ꝑpetua. l. pure. in prin. ff. de exce. dol. Nec ob tex. in l. q exceptionẽ. in prin. qꝛ loquit in exceptione macedoniani que dat filiofam. accipiẽti mutuũ: ꝛ datur odio creditoris ꝯ naturalẽ equitatẽ, ꝛ illa est odiosa bene, ꝛ ideo filiusffa. soluẽs nõ repetit. ita proprie loquitur. l. qui exceptionẽ. sed in casu nostro promissor soluẽs est tutus exceptione doli inducta nõ ꝯ equitatẽ imo secundum equitatẽ. Quid tenẽdũ teneo opi. Bart. ꝛ cõmunẽ contra Azo. ꝛ Ang. ꝛ Are. hic: qꝛ si aliter diceremus sequeretur absurdũ ꝙ condictio indebiti daret ꝯ accipientẽ bona fide ꝛ nõ cõtra dolosum. ꝛ sic esset contra l. ꝙ seruus. ff. ꝙ vi aut clam. Et cũ ista exceptio doli conseruet ius nostrũ contra accipiẽtes vr̃ fundata super equitate: ideo debet censeri fauorabilis iõ extẽdẽda. ꝑ. d. l. q exceptione. ꝛ nõ odiosa. vt aliqñ dixi in d. l. q exceptionẽ. ff. de cond. inde. quicquid dicat Are. Potest etiã vltra predicta aliter responderi ad d. l. qui exceptionẽ. ff. de cõdi. inde. ꝙ loquatur in creditore cui facta fuit solutio qui creditor tractabat de dãno, nimirũ si impetit repetitio, hic aũt tractat de lucro nec est pars ratio dãni ꝛ lu
11 cri. l. fi. in fi. C. de codicil. ¶ † Jn e. gl. ibi, vel stipulat⁹ sum rẽ ꝙ min⁹ emi dimidia iusti pr̃ij habes ex ista glo. reportare duo. Primo ꝙ ista lex. in ij. parte potest intelligi in stipulatiõe interposita super ꝯctu bonefidei habẽte in se dolũ reipsa, s. gl. ij. superius tenet ꝙ ista lex. in j. parte nõ potest intelligi in stipulatione interposita sup ꝯctu bonefidei. Ro diuersitatis est: qꝛ prima pars hui⁹ legis loquit qñ interuenit dol⁹ ex proposito stipulatoris, q vr̃ annullare ipso iure ꝯctũ bonefidei, ꝛ tñ tex. dt ꝙ vꝫ mero iure, l. obstet exceptio. dic vt s. dixi. s. in ij. gl. Scda aũt pars huius tex. loquit qñ nullus dolus stipulatoris, ex ei⁹ ꝓposito interuenit: sꝫ res in se hꝫ dolũ, qꝛ promissor fuit deceptus, vltra dimidiã, iõ potest tunc intelligi text.
12 etiã stipulatio sit interposita super ꝯctu bonefidei. ¶ † Scdo habes no. diligẽter ex ista glo. ꝙ qñ stipulatio interposita super venditione facta minus dimidia iusti pr̃ij si ꝓmissor ex stipulatiõe cõueniatur que hꝫ dolũ reipsa ei cõpetit remediuꝫ huius. l. ergo videtur velle glos. ꝙ cum habeat remedium huius. l. ꝙ cõ haberet tũc remediũ. l. ij. de rescin. vendi. ꝛ ita sentit Bartol. gl. velle. ꝛ clarius Lud. Sꝫ Bal. hic dt ꝯtrariũ, ꝙ hic est gl. sing. ꝙ qñ cũ cõtractu bonefidei permiscetur ꝯctus stricti iuris, ꝙ tũc hꝫ locũ remediũ. l. ij. C. de rescin. ven. Jmo. hic ꝛ sub dubio forte dt ꝙ gl. ista voluit excludere remediũ l. ij. licet remediũ istius l. cõpetat. ¶ Juxta ergo istã partẽ gl. querit Bar. si in ꝯctu emptionis, ꝛ venditionis interponat stipulatio prout cõmuniter fit in omnibus instrumẽtis ꝛ emptio fit circa dimidiã iusti pr̃ij, an vltra remedium l. nostre, ꝛ sic vltra exceptionẽ doli, etiã cõpetat remediũ. l. ij. C. de resci. ven. Bar. cõcludit ꝙ sic, etiã si stipulatio interuenisset aĩo noa
uandi, ꝛ ita cõmuniter tenet l. ij. Jdẽ tenent Bar. ꝛ Sali. in d. l. ij. de rescin. ven: Ant. in c. cũ ca. de emp. ꝛ vẽ. ꝛ ista est cõis opi. ꝑm do Alex. idẽ tꝫ Pau. de ca. in l. si dari. ad fi. s. eo. Addo pro ista cõi opi. bene facere in practica: qꝛ si isto casu nõ competat remediũ. d. l. ij. cum in instrumentis venditionũ, ꝛ aliorũ ꝯctuum notarij semper apponũt stipulationẽ, vt dt Bal. i l. ij. ff. de condi. ob cau. certe nunꝗ haberet locũ remedium. l. ij. ꝛ c. cũ causa. qñ esset factũ instrꝫ, q n est dicendũ per l. nã ad ea ff. de legib. ¶ Contra primũ fundamentũ Bar. adducit Ar. hic forte tex. in l. vẽditor. in fi. prin. ff. cõmu. pred. in ver. per stipulationis vel venditionis legem obligatur vbi stipulatio coequeua cõtinebat idẽ q ꝯctus, ꝛ tñ tex ille vult ꝙ obligatio oriatur ex altera cũ verba nõ respiciant actionẽ sed obligationẽ: ergo impossibile est ꝙ in dubio interposita stipulatiõe, oriatur obligatio ex cõtractu emptionis: qꝛ sic orit obligatio ex vtraque, ꝙ iurisconsultus negat. Cñ rñdet ad illũ tex. ꝙ loqt qñ expresse fuit actũ ꝙ fieret nouatio, ꝛ nesciuit aliter euadere illũ tex. ista est diuinatio manifesta ad illũ tex. ꝛ destructio. Tu adde ꝙ illũ tex. ante Are. alleg. Bal. hic, ꝛ de eo gloriat. ꝛ dt ꝙ nullus ante eũ allegauit illũ tex. Sꝫ ad illũ text. tu no. responde ꝛ vere ꝙ alternatiua legis circa idẽ factum semper ponitur, pro coniunctiua ne lex nos relinquat in incerto, ꝛ ignoremus ꝙ remediũ ex alternatiua cõpetat. ita no. firmat Bar. in l. si is qui ducẽta. §. vtrũ. in v. opposi. vbi omnino videas. ff. de reb. dub. post Cy. in l. cũ quidã. C. de verb. sig. sequũtur Canoniste omnes presertim. Ab. in c. inter ceteras. de rescri. Et ꝑ ista regula facit tex. in l. ij. cũ glo. ij. ꝛ ibi ad hoc no. Bal. C. de obseq. ergo in illa lege vẽditor. alternatiua que stat pro cõiuncta probat ꝙ vtrunque remediũ competat ꝛ stipulationis ꝛ venditionis, ergo probat fundamentũ Bart. ꝛ hoc mõ retorqueo illum tex. ꝯ Aret. ¶ Pro isto primo fundamento Bar. adde tu bonũ tex. in l. ij. §. parui. ff. de priui. cre. vbi stipulatio erat coequeua: ꝛ non tollit nõ solum actionẽ precedẽtem, sed nec priuilegiũ prime actiõis, tũc si stipulatio coequeua nõ tollit priuilegiũ actionis precedentis: ergo multo min⁹ nouabit ipsum cõtractũ, qꝛ regulam habemus ꝙ facilius tollitur priuilegiũ ꝙ ius cõmune. l. eius militis. §. si militia. mis
13 sus. de test. mili ¶ † Circa scdꝫ fundamẽtũ Bar. adde ꝙ Joã. de imo. hic ꝛ in c. cũ dilecti. de emp. ꝛ ven. impugnat istud fundamentum, qꝛ l. alia. ff. de noua. in qua se fundat Bar, loquit in priuilegio prelationis, ꝑut etiã loquit text. in d. l. §. parui licet istud priuilegiũ est ꝑportionabile stipulationi sicut contractui ꝙ stipulatio preferatur aliis creditoribus, sꝫ in qõne nostra qñ nouatus est contractus bonefidei remanẽte stipulatiõe: ꝛ sic cõtract⁹ stricti iuris vr̃ impossibe ꝙ intelligatur repetitũ beneficiũ. l. ij. qꝛ tale priuilegiũ nõ est proportionabile stipulationi cũ sit stricti iuris in quo habet locũ beneficiuꝫ. l. ij. C. de rescin. vend. Sed ad hoc responde ex mẽte Bart. vt etiã dicit Are. qꝛ lꝫ ꝯctus bonefidei sit nouat⁹ per stipula tio

a ¶ Probet dol⁹ Aduerte quod regula qua dicit dolũ non presumi. l. relegãter in fi. ff. de dol. ꝛ l. dolũ. C. e. nõ procedit in quartuor casib⁹ traditis per Jo. e. in c. plerunq. i princi. de rescript.

a ☞Extra gl. Add. Lor. li. j. cõsi. clxvj. et clxxxviij. et li. iij. ꝯs. clxj. Fabia. d mõt. in tra. ẽpt. i iiij. q. viij. q. p.l. Al. li. ij. cons. cxij. visa factire. li. vj. ꝯs. lvj. Cur. cõsi. xliij. sup ꝯtumacia q fuit i Fran. Pur.

b ¶ Cõtrariã opi. Pro ista parte negatiua ꝯ Bar. ad do opti. tex. i l. j. C. d plus pe. et i l. j. C. d er. ca. vbi hr q trãs. no põt ptextu erroris reuocari seu tractari. q2 trãs. cã hz vt discedat a lite, et satis lucrat q discedit a lite. vt p panor. elegãter i c. j. ctra. d tras. oino hũc a eũdẽ authorẽ i d. l. j. C. d erro. cal. pan. i d. l. j. vbi no. dt p illũ not. tex. q si post trãsac. appareãt instra, vl testes. siue pscriptio, eiqe gd aliud d iure cõi. vl spãli cõpetẽs ñ retractat trãs. l. sub pretextu. C. d tras. et d. c. j. ẽt si apeat trãsigẽte fuisse deceptũ: lz grauis sit deceptio q2 magnũ cõmodũ ꝯsequit q aliter recedit vt ẽt tex. no. in l. Luci⁹. ff. ad tre. sepe allegat⁹ i ista materia: et ẽ bona gl. et q ibi dt idẽ Bal. i c. cũ cã. d ep. et vẽ. itẽ p ista opi. facit q2 d cept⁹ ex receptio. pignoꝝ ex cã trãsact. non petit restaurationẽ tex. i l. a diuo pio. §. si pig. ibi velut etc. ff. d re. iu. itẽ facit q2 i trãsactiõe ñ ẽ lo-

nem: tñ cũ stipulatio sit stricti iuris et subroget loco ꝯct⁹ bonefidei assumit tñ naturã ꝯctus bonefidei: ideo proportionat remediũ. l. ij. et dicit Are. q istud dt Bar. est singulare nec alibi ponitur. Tu vltrascribẽtes aduerte i quãtum Bar. vult q stipulatio i terposita super cõtractu emptiõis et vẽditiõis etiã si interponat animo nouandi assumit priuilegia cõtratus bonefidei, iuribus hic allegatis p Bar. et ita etiã tenẽt. Ang. in l. emptor. in fi. prin. ff. de pac. Contrariũ tenet Bar. si bi ꝯrius in l. qui bis idẽ. in iij. oppo. vbi põderaui. d. eo. et clar i⁹ Bar. i l. singulari. in iij. co. i vi. speciali. Jac d Are. ff. si cer. peta. et istã contrarietatẽ nemo põderauit nec hic nec ibi pro illa opi. Bartol. facit bene text. in. ff. de eo quod cer. lo. et ibi gloss. fin. clare firm. p illũ text. et ibi Paul. de ca. ad hoc ponderat ita etiã firmat Bal. in l. si cũ. §. qui iniuriarũ. in ij. col. ff. si quis cau. et põdera q tex. in d. l. in bonefidei, fortiter stringit cõtra Bar. hic: q2 ibi stipulatio interposita super ꝯditiõe. et sic sup contractu bonefidei nõ assumit naturã bonefidei, imo stat in sua natura stricti iuris. tñ ad illũ tex. posses tu ꝑuecte rñdere q Bar. hic loquit qñ facta est emptio et vẽditio deinde interponitur stipulatio ibi aũt nõ fuit facta venditio. sed ꝯctus cõditionis fuit in stipulatione positus q2 aliquis stipulatus est se conducturũ. et tunc nõ potest assumere naturã contractus bonefidei: q2 ille de per se nõ precessit, quid tenẽdũ per Bar, hic adde optime facere id quod no. tz idẽ Bal. in l. videam⁹. l. ij. §. si actionẽ ad fi. ff. de vsu. ibi dt Bar. q qñ stipulatio interponitur super cõtractu emptionis vel venditionis vel alio ꝯctu bonefidei, q2 succedit in locũ emptionis et sic eius naturã assumit, veniũt fructus a tẽpore more quãuis in cõtractu stricti iuris nõ veniãt nisi a tpe litis cõtest. l. cũ fundus in princ. ff. si cer. pet. et lz Bar. nihil alleget tu allega tex. optimũ in l. §. bellissime. ff. vt leg. no. ca. qui tex. nõ posset meli⁹ facere hac iter veritas pendet ab his que late scripsi super rub. vbi disputaui an stipulatio interposita super ꝯctu bonefidei assumat
13 eius naturã vel nõ, vide ibi. ¶ †Extra a gl. querit Bart. an in ꝯctu transactionis si aliquis sit deceptus vltra dimidiã iusti pretij, habeat loco remediũ. l. ij. C. de rescin. ven. et c. cum cõ. de empt. et ven. ad rescindẽdum talẽ transactionẽ. et concludit q sic, habito respectu ad transactionẽ dubij euẽtus litis. ar. l. q nõ debetur. ff. de peculio. et nõ ad estimationẽ rei per gl. i l. lucius. §. fi. ad treb. iste est no. et quotidianus passus, sed valde difficilis et ambiguus quẽ intẽdo bene excutere. referã ergo omnes qui tenẽt opi. Bar. postea omissis leuib⁹ adducã tex. pro Bart. qui vr multũ stringere: et q2 veritas multũ pẽdet ab illo tex. insistã super eo q2 aliqui inducũt pro Bart. et aliqui adducũt ꝯ Bar. et q2 habui istã questionẽ in facto sepe volo eã ideo plene examinare et omnes nominabo qui eã examinant. Idẽ q Bar. tenent Ang. Jo. de imo. et Roma. hic Bar. Ray. et Jmo. in d. l. l. lucius. §. fi. ff. ad treb. Bar. et Ang. in l. ij. C. de rescin. ven. do. An. de bu. d. Card. et Jmo. in d. c. cũ causa. Jo. de imo. in c. quintauallis. in xvj. char. de iureiu. Calde. cõsi. iij. posito sub rubri. de transac. q incipit põt veniri cõtra trãsactionem. Jdme tenet dom. Fabianus de monte sancti sauini qui est aduocatus cõsistorialis in tractatu emptionis et ven. et in viij. q. prin. in iij. co. vbi dicit bonũ verbũ. istã opi Bart. est cõmune et e quã cã etiã videtur tenere do. Joã. baptista caciae lupus de sancto seuerino in tracta. de transactionibus in xij. q. prin in j. et iij. col. lz postremo dicat recurrendũ esse ad conscientiã allegat Pe. de anch. ad hoc in cõsi. ccxxj. incip. inter varia consilia. et q in transactione si fiat pro minori dimidia iusti pretij q habeat tunc locũ doli exceptio et sic remedium huius legis tz Alex. in cõsi. lxxxix. secunde partis. quod inci. viso puncto et instrumẽtis. in. vlt. col. ibi tamẽ nihil dicit d remedio. l. ij. et fecit ne esset sibi cõtrarius i his que dicit in lect. p ista sententia. Bar. facit bonus tex. in l. si superstite. C. de do. in ver. si q icipit sane si lesa immodice es. vbi est tex. q si trãsactio. fuit inita bonafide int patrẽ et filiã emãcipatã, si filia fuit immodice lesa nõ hz actionẽ de dolo, q2 famosa est contra patrẽ, sz hz actionẽ in factũ ad rescindendam transactionẽ. ergo ibi est tex. q pp immodicã lesionẽ trãsactio retractatur. et dt Hierony. tortus, qd per illũ tex. ita alias incontingentia facti consuluit. pro ista opi. Bar. reperio et ante cũ ille tex. allegatur cõtra Bar. per multos et originaliter Floria. in d. l. ij. de rescin. vẽ. vbi dicit esse text. ꝯ Barto. prout refert Jmo. in d. l. lucius. §. fi. et Are. hic. et ita etiã illũ tex. ꝯ Bar. alle. Alex. hic, quãuis aliter nõ indicat: nã ille tex. saltẽ. a contrario sensu vult q trãsactio immodica lesione non possit rescindi nisi pbato dolo: ergo loquitur qñ dolus dedit cãz trãsactioni. et de isto nõ loquitur questio nostra: q2 nos loquimur in h. parte l. qñ nõ ex proposito sed reipsa. cũ ergo ille tex. vult q requirit dolus ergo cessante dolo ex immodica lesione nõ rescinditur transactio propter dolũ aduersarij qui dedit occasionẽ transactioni. Sed aduerte q2 ille tex nõ requirit pbationẽ doli nec qñ dolus dedit cãz transactioni, et qui allegãt illũ tex. ꝯ Bar. nõ bene viderũt illũ tex. Patet q2 loquitur primo de transactione facta bonafide, postea de dolo incidente ex enormi lesione quã postea pater cõmittit vtendo transactione in qua filia est immodice lesa, et sic reuera ille tex. nõ loquit quãdo dolus dedit causam cotractui. sed euenit ex incidẽti reipsa. Tu autẽ aduerte q ille tex. potest fortiter retorqueri ꝯ Bartol. hoc mõ: nã qñ in transactione interuenit immodica lesio, vult ibi tex. q actio de dolo cõpetat ad rescindendũ illã transactionẽ, et propter reuerentiã patris contra partẽ cõpetat actio in factũ. Tũc sic: si ad rescidẽdã trãsactionẽ in qua ẽ imodica lesio dat actio de dolo: ergo impossibile est q cõpetat remediũ. d. l. ij. cõtra Bar. q2 si cõpeteret, cessaret actio de dolo, q nunquã cõpetit, vbi aliud remediũ locum hz l. j. §. ait pretor. et §. fin. cum l. seq. de dolo. et l. ij. eo. si ergo haberet locũ remediũ. l. ij. cessaret actio de dolo: Huic difficultati potest respõdere ex mẽte Bart. qui vr sensisse eã si subtilius inspiciatur Bart. nã dicit Bar. q in casu istius. l. hz locũ remedium istius. l. hz locum etiam remedium. d. l. ij. Et si dicis s competit remedium huius. l. et si exceptio doli, quomodo potest cõpetere alia actio. respondet q remediũ. l. ij. potest dupliciter intentari primo per viam actionis, scdo per officiũ iudicis quod est mercenariũ deseruiẽs actioni. p ꝯsequẽs est extraordinariũ, sed remediũ extraordinariũ non facit cessare actionẽ de dolo, q similiter est extraordinariũ. l. queadmodũ. §. magistratus ff. ad l. aq. l. l. de pecorib⁹. e. ti. C. ad l. aq. ita declarat Bar. i l. in prouinciali. §. j. ff. de ope. no. nũ. Tu re vera ille tex. ñ stringit p Bar. q2 lz nõ loquat qñ dol⁹ dedit cãz trãsactioni: tñ loquit qñ dolus incidit ex proposito et voluntate, sicut in prin. hui⁹ l. ergo ibi duo cõcurrebãt. s. immodica lesio, et dolus ex pposito, p pp ista duo hñ ibi rescinditur trãsactio, ergo sec⁹ videretur qñ interuenit reipsa solum vt in secũda parte hui⁹ l.

b ¶ Cõtrariã opi. b q imo. d. l. ij. c. cũ cã. non hz locũ in transactione fauore litiũ minuẽdarum et vt sit litiũ finis. ita tz Cum hic post Bal. in d. l. ij. dicit q communis opin. est ꝯ Bart. ita etiã tz Alex. hic qui etiam dicit q reputat istã opi. esse tutiorẽ et i pũcto iuris veriorẽ. cã tz Are. hic q similiter dicit istã esse cõ ꝯ Bar. quã tenuerũt antiq doc. et subtiles vltramõtani. tenuit Spe. i ti. de emp. et vẽ. §. nũc vidẽdu restat vers. quid d trãsactiõe. gl. ordi. in. c. cũ. causa prealegato. et ibi Inno. Joan. Pe. d Anch. et Abb. in ij. co. quãuis Alex. eum male referat tenere ꝯtrium: eã etiã tenet vbiq Bal. in locis hic relatis per domi. Alexã. vltra doc. relatos per dom. Alex. adde q istã opi. cõtra Bar. tenet etiã idẽ Bal. que nõ allegat Alex. in in rub. ex. de trãsact. in iij. colũ. Ang. in l. in summa. in princ. ff. d cõdi. inde per illũ text. qui bene facit in verbo nullas remedia fuerit. idẽ tz. d. Abb. in cõsi. xij. secũdo vol. qd incipit, et si copiosior. in j. co. in fi. do. Jo. d ana. in cõsi. xxiij. incip. circa primũ dubiũ ita etiã late consuluit Alex. in cõsi. xlij. qd incipit super promisso themate diligenti aĩaduersione pbabita in iij. col. et etiã in. ix. col. sequen. vbi dicit istã esse magis communẽ opinio. ꝯ Bar. Omissis leuib⁹ pro ista opini. stringit ineuitabiliter tex. in. d. l. luci⁹. §. fi. in ver. si nõ trãsactum esset. ff. ad. treb. vbi impotẽtia rescindi attribuitur cõtractui trãsactiõis. vñ stringe fortius illum tex. dupliciter inducẽdo. primo fm Are. q si ibi trãsactio non posset rescindi inspecta veritate eius q debetur, vt dicit Bar. qui sic restringit et violat illũ tex. sed bene posset rescindi habito respectu ad id qd estimaret dubius euentus: certe tunc impotentia rescindendi nõ caret ex trãsactiõe, sz ex natura rei deducte in trãsactionẽ preterea tex. ibi simpliciter et absolute vult trãsactionẽ non posse rescindi pretextu maxime lesionis: ergo etiã cõsiderando dubiũ litis euentũ, et ita per illũ text. qui ineuitabiliter stringit teneo ꝯ Bar. licet passus sit latis dubius. ¶ Secũdo p ista parte ꝯ Bar. stringit tex. in. l. sub pretextu instrumenti. C. de
14 trãsa. †vbi trãsactio ñ rescindit ptextu instrumentoꝝ nouiter repertoꝝ, nisi dol⁹ interuenit in occultãdo instrumenta: et tñ instrumẽta ostẽdũt q dol⁹ est in toto, et tñ pp trãsactionẽ non admittitur recissio quãuis instrumenta sunt p batio pbata, et nõ pbãda. vt dt Bal. in l. i. in ij. col. C. qñ fisc. vel. priua. et in l. quoties. C. de vsur. et i aut. q semel. C. qũo. et qñ iud. et i l. impe
15 rator. i. ij. col. d. sta. ho. et i. c. ꝯsuluit. i. v. col. d offi. dele. ¶ †Tertio trãsactio. et sñia equiparant. l. ij. ff. d iureiu. q2 vtrumq est remediũ finiendaꝝ litiũ. l. fratris. C. de tras. sed sentẽtia nõ retractat lz lata vltra dimidiũ iusti valoris. l. sub specie. C. d re iud. l. ij. C. qñ prou. nõ est necess. ergo nec trãsactio. cõfirmo p tex. i. l. vnica. C. de err. cal. i ver. si res iudicate nõ sunt vel trãsactio nõ interuenit. etc. vbi equiparat tex. sñiaz et transactionẽ

Item

Ite in iuramentū ꝛ transactio equiparant.d.l.ij.ff.de iure.ꝛ iuramentum nō retractatur,licet quis sit totaliter lesus.l. nā ꝛ postea.§.si dānetur.ꝛ l.non erit.§.dato.ff.de iureiu.ꝛ l. ꝙ si deferente.ff.de dolo.Tū ad primum de sñia potes clare rn̄dere,ꝙ in proposito est diuersa ratio inter sententiam ꝛ trās actionē:qꝛ in sentētia imputat parti lese,quare nō appellauit.ita tex.in d.l.sub specie assignat istā rationē,sed in transa ctione esset destitutus oi remedio nisi haberet remediū.d.l. ij.sed ista so.nō vadit ad scd̄z d̄ iuramēto,vbi etiā nō cadit ap pellatio.Unde dic ſm Are.ꝙ sñia per dolū ptis ꝛ iuramētū nō retractat p l.si pretor.§.Marcel.cū ibi no.ff.de iud.ꝛ tñ transactio proprie sumpta bene tractat si est facta cū dolo.l.i sum.ff.de cōdi.ind.ꝛ s.dixi.¶ Quarto tenēdo opi.Bar.non posset bñ in practica ꝓbari per testes iste dubius euentus d̄ quo loquitur Bar.qꝛ oporteret tales testes esse valde ꝑitos ꝛ deponere de iure,ꝛ sic deponerēt de eo ꝙ sensu ꝑciperēt,ꝛ sic potius esset iudicare ꝙ testificari:ꝛ sic eorū dictū nō valeret. l.testiū.C.de testi.l.si qui testamento.§.fi.ff.de testa.Bar.in l.sciēdū vbi dixi.s̄ eo.ꝛ sic ex istis teneo cōtra Bar.remediū. l.ij.no habet locū in transactione vt aliqñ sit litiū finis.Suc cessiue inquantū Bart.subdit laudū arbitratoris d̄z reduci ad arbitriū boni viri si reperiatur iniquū.ꝛc.Idē tꝫ Bar.in l.societatem mecū.§.arbitrorū.in pe.co.ꝛ ibidē ꝫ lo.ff.p soc. Bar.in d.l.Lucius.§.fi.ꝛ.in d.l.ij.Ant.ꝛ Imo.in d.c.cū cā. Contrariū tenet Bal.in d.l.ij.in viij.oppo.ꝙ imo inspiciat solus valor rei ꝛ nō dubius euentus litis:ꝛ ita dicit firmiter tenendū.idē ibi Salt.Cu.ꝛ Rom.hic cū alijs concordātijs. d.Alex.eo.quia arbitramentū nō est proprie transactio,sed large ꝛ improprie,vt declarat Bar.in l.ꝙ si Ephesi.§.j.ff.d̄ eo quod cer.loco.ꝛ in d.§.arbitrorum.in ij.col.ꝛ in l.furti.§. qui iussu.ff.de is qui no.infa.ꝛ Canoniste habēt de hoc gl.in cognitam legistis.in c.si qñ.in gl.j.de offi.dele.quā. Ab.ibi
16 ad hoc no.†ꝛ dicit facere ad statuta facientia mētionē de trās ac.non habere locum in arbitramento quod non est proprie trāsactio:preterea corā arbitratore non est proprie lis.Item in trāsactione si sit enormiter lesus,nō ei succurritur nisi per l.ij.secus in arbitramento,qꝛ pōt peti reductio ad arbitriū boni viri.Cōclude ꝙ si tenemus opi.Bar.in precedenti arti culo idem posset teneri in arbitramento ſm Alex.ꝛ Are.qꝛ sicut in transactione que fit super lite,d̄z cōsiderari litis euē tus,ita in arbitramēto ꝙ similiter fiat ad diffiniendū litē d̄z cōsiderari litis dubius euentus quāuis nō sit proprie trans actio quātum ad processum ordinarium,sed bene quantum ad litē diffiniendam,vt declarat Bar.in d.§.arbitrorū in.ij. col.¶ Adde tu vltra scribentes ꝙ Bal.de quo alij nō faciūt mentionē in c.quintauallis.in xv.col.ff.de iureiur.referens Bar.hic eū reprobat,eo qui deductio pōt fieri ex nouis pro bationib⁹:qꝛ obtinet vim appellatiōis a diffinitiua,vñ suffi cit probare iniustitiā erroris.Preterea qñ pronunciatur su per liquido laudo arbitratoris,nō est transactio,sed potius quoddā pactū,ideo dicit Bal.ꝙ opi.Bar.nō tenet de iure nec de consuetudine,qꝛ sufficit deceptio ipsa.Sꝫ defende tu Bar.qꝛ primū fundamentum Bal.nihil facit cōtra Bar.da to ꝙ reductio possit fieri ex nouis ꝓbationib⁹.istud non tol lit qn possit ꝓbari dubius euētus litis vt d̄t Bar.similiter sꝫ fundamentū Bal.quando pronunciatur super liquido laudū arbitratoris,nō est transactio,istud nihil ad propositū:quia
17 tūc nō est arbitramentum super lite vt dicit Bar.¶ † Secū do querit Bar.quid si in instrumento dicatur vendo ꝑ tanto ꝛ ꝙ plus valet dono an per hoc perdat beneficiū hui⁹ legis. ꝛ d.l.ij.C.de rescin.ven.concludit quod nō in ignorante.sec⁹ in sciente.idem tenet Bar.in d.l.ij.ꝛ ibidē Bal.in ij.q.cum concor.domi.Alex.domi.Abb.in c.cū causa.de empt.ꝛ ven. Tu autem qꝛ Barto.multa inculcat que non declarantur ꝑ alios:ex dictis Bar.collige quinque principales conclusiones.Prima conclusio est,ꝙ si venditor sciebat valorē rei tūc per talia verba cessant remedia huius legis.ꝛ d.l.ij.addō rōnē qui volenti ꝛ scienti nō infertur dolus vel iniuria.l.cum donationis C.de trāsa.ꝛ in regula sciēti.de reg.iur.in sexto. Itē vēditor nō potest conqueri de eo ꝙ sciuit.l.venditor.C.de rescin.vendi.ꝛ celatum nō vr̄ id quod quis sciuit.l.querit.§. fi.ff.de edil.edi.l.ea que comendandi.§.j.de cōtrahē.empt. cum certus certiorari non debeat.l.j.de act.empt.¶ Secun da conclusio est,quod illa clausula,ꝛ quod plus valet in igno rante refertur ad modicum:cū Bar.tenent Raph.Cu.Alex. ꝛ Are.hic.sed Ludo Roma.tꝫ fortiter contrarium ex quibus dam fundamentis que ante eum fuerunt Imo.hic quod imo dicta clausula referatur etiā ad magnam quantitatem etiam ignorante quia alias illa clausula nihil operaretur.l.si quan do.ff.de leg.j.ca.si papa.de priuileg.in sexto:quia etiam sine illa clausula licitum est contrahentibus inuicem se decipere dūmodo nō ledāt vltra dimidiam.l.itē si pretio.§.quēadmo dum fi.loca.l.i causa.la.ij.in §.penul.ff.de mino.l.si volunta te.C.de rescin.ven.istud procedit etiā de iure canoni.c.pe.d̄ emp.ꝛ vēd.gl.ordi.xvi.q.j.in c.si cupis.ꝛ gl.ꝛ doc.in c.in ciuitate de vsur.Secundo ꝛ fortius ista clausula que eē apposi ta in fauorem emptoris esset sibi nociua ꝛ retorqueretur in ei⁹ dānū ſ legata inutiliter.ff.de leg.j.ꝛ l.legata inutiliter.d̄ adi.leg.qꝛ si nō esset apposita ista clausula:licet venditor de ciperet emptorem iuxta dimidiam ꝛ si erit dicta clausula nō licet se decipere nisi in modica quantitate.Itē contra Bar. vr̄ stringere tex.in l.si quis donationis.ff.de cōtrahēda emp. allegata per Bart.licet ista fundamenta prima fronte satis vrgere videantur,tertio conclusionē Bar.quod in ignorāte illa clausula referat ad modica:qꝛ iuri ꝙ quis ignorat nunqꝫ intelligitur in aliquo renunciare.l.mater decedēs.ff.de inof. testa.dixi post Bar.l.sciendū.s.eo.non ob fundamenta,qꝛ re spondet Imo.quod illa est apposita cā dubitationis tollēde. l.qui mutuā.ff.man.vel secundo ſm Are.illa clausula est vti lis in foro conscientie:qꝛ in foro conscientie apud confessorē tenetur etiā si citra dimidiā ledat secundū Ant.ꝛ alios.in c.in ciuitate.de vsur.ꝛ domi.Ant.in c.pe.de emptio.ꝛ vend. vbi allegāt sanctum Tho.ita tenere secundā secunde.vbi lo quitur d iustitia positiua.ꝛ habes gl.quā signa in d.c.cupis. xvj.questio.j.quod licet contrahentibus se decipere nec est peccatum.vel aliter responde secundū Alex.quod illa clausu la operatur:qꝛ illud modicū donatū poterit impedire reme diū.d.l.ij.qꝛ ad hoc vt habeat locum dictū remedium requi-
18 ritur ꝙ illud modicū sit vltra dimidiam iusti pretij.¶ † Ter tia conclusio Bar.est,si bene respicis quod remedium.d.l.ij. non habet locū nisi in contractibus bonefidei vel habentib⁹ naturā bonefidei,ꝛ sic non habet locū in contractibus stricti iuris ita vult Bar.si bene inspicias.ꝛ dicit Jo.de Imo.hic quod istud cōmuniter tenetur.facit ꝙ vult gl.no.ꝛ ordi.in l. ij.C.communia vtriusque iud.que bene vult quod ista lex ij. loquens in contractu emptionis ꝛ venditionis etiā habeat lo cum in omnibus alijs contractibus bonefidei.ꝛ sic hoc est ve rū:sequitur ergo quod dicta lex nō habeat locū in transactio ne.cū sit stricti iuris.cuius cōtrariū tenetur communiter,ꝛ dixi in precedenti articulo.Bar.sed ibidē dixi ꝙ transactio iudicatur stricti iuris vel bonefidei secundū quod est cōtract⁹ super quo interponitur,vt declarat Bar.ꝛ alij.in l.de tutela. C.de in inte.restitu.mino.ꝛ an l.ij.habeat locū in cōtractibus stricti iuris videas omnino Bal.in d.l.ij.in tertia q.tamē hꝫ locū in cōtractu dotis,vt est gl.no.in l.si ex causa.§.in dotis. ff.de mino.licet actio de dote nō esset bonefidei:sed hodie sic
19 §.fuerat in fi.de act.¶ † Quarta cōclusio est,quod donatio se cundum aliquos dicitur hodie contractus bonefidei quamuis non numeretur in §.actionum.instit.de actio.Adde glo. magna ibi in prin.dicit contrarium quod omnes contractus qui nō enumerantur ibi sunt stricti iuris.idē tenet gl.in ca. cū venerabilis.de excep.sed donatio nō numeratur ibi:ergo non est bonefidei.confirmo quod ibi casus sunt enumerati a lege sicut est in §.actionū.nō est licitum ex capite aliū casum addere.ita Bal.in l.vnica.§.j.in ij.col.ad finē.C.de cadu.tol len.tamē si consideras Bar.dicit ꝙ hodie est bonefidei:qꝛ habet priuilegium vt pacto nudo producat actionē.l.argumen.C.de donatio.ꝛ disputat Bar.in l.fi.de condictio.inde.
20 ꝛ in l.iurisgentium.in princ.ff.de pac.¶ † Quinta ꝛ vltima not.conclusio est,quod nō est differentia inter renunciationē specialem,ꝛ donationem quia tantūdem importat.ꝛ idem. dē etiā dicit Bar.in seq.q.Addo quod cōtrarium not.tenet idem Bar.in l.fi.§.idem quesijt.ff.de condic.indeb.ꝛ nemo adhuc perpendit de ista contrarietate Bar.ꝛ ibi etiā ponde
21 raui istā contrarietatem.¶ † Ultimo queri.Bar.[a] an reme
a dio huius legis.ꝛ sic exceptioni doli possit renunciari qñ do lus inest reipsa.cōcludit ꝙ sic dummodo exprimatur de hac lege,ꝛ sic vult ꝙ nō sufficeret renunciatio generalis omniū priuilegiorū sibi cōpetentium:qꝛ fortior est specialis ꝙ gene ralis renunciatio.l.sed ꝛ si quis.§.quesitū.ff.si qs cau.ꝛ tex. in l.si quando generaliter.C.de inof.testa.prout etiā in simi.
22 li concludit Bal.ꝙ †ad hoc vt renunciatio.l.ij.preiudicet re quiritur ꝙ fiat in specie ꝛ non sufficeret in genere.ita Bal.i d.l.ij.in v q.Imo.in c.cū causa.de empt.ꝛ vend.adde ꝙ cō trarium eius quod tenet Bar.hic consuluit ipsemet Barto. sibi cōtrarius in cōsi.xc.ꝙ incip.dilecto suo dominio.ad fin. in vlti.dub.vbi tꝫ ꝙ si quis renūtiaret i specie exceptioni hu ius legis vel doli exceptioni:nō tū excluderetur quin posset opponere exceptionē doli.Mouetur quia prodesset renūcia tio doli de futuro qui remitti nō potest.l.si vnus.§.fi.lud.ꝛ d̄

c⁹ prie.l.si pecuniā.i prin.ff.d̄ pdi.ide.l.cūte.ꝛ l.quāuis.C.de trās. Item facit qꝛ datū vt ꝓmissum ex ca trāsactiōis repeti vl retractari nō pōt aliquo modo ꝙ al's esset indebitū tex.ē ad literā.l.nec i tētio.C.d̄ trās.l.j.ꝛ ij.C.d cōdi.id.vbi gl.q̄ d̄t cāꝫ transactiōis sufficere.s.vt aliter discedat ē ēt tex.ꝛ similis gl.i l.elegāt.e.ti.est ēt melior tex.in l.i sum.e.ti.d̄ cōdi.ide.vbi ēt hic idē magister me⁹,in ij.col.tꝫ istā ꝑtē.ꝛ vltra alleg.hic ꝛ ibi peū.adō ꝙ ꝑ ista opi.cōsuluit Barb.i cōsi.xlj.i ꝑte.ici.illud asserē in med.

a ¶ Ultimo q̄rit Bar.Aduerte qd̄ ista do.ꝑt limitari dicendo qd̄ tasi cod.ꝓcederet quotiescūqꝫ renūciatio cēt iurata maxime specificatis aliqb⁹ casibus vt ꝑ Al.post alios i l.ꝙ Rome.i §.duo fres.j.e.vbi ēt vide mod.ꝛ ꝑ Al.ꝛ alios in l.sꝫ ꝛ si qs.i §.qsitū.ff.si qs cau.ēt i materia casus fortuitor ꝛ ita ꝯsuluit i ꝯs.suo.iij.ici,viso instro cōcessiōs.co.pe.i pri.in j.vo.vbi pl⁹ dicit q̄ ēt ꝓcedit si nullus casus fortuit⁹,ꝑut tenuit ēt Jo.Imo.i rep.c.cū tigari i ij.mēbro sue di.d̄ in rein.Nō tñ sane ē itelligēdū vt d̄

pcedat in casu mutuũ cogitato, puta siccitatis vel sterilitatis inuise, arg. l. si stulas. ff. d' p be. empt. & p ca q dicit z e. super reg. p. al. i. ic. ledes. co. iij. & pluribus seq. d rescin. & ista p pte cosuluit Alex. psi. xxviij. ici. visis & accurate põderatis. col. iiij. circa fi. i. vol. & z za. d are. cons. xxiiij. Alex. idē vr tenuisse in d. §. duo fratres sz in d. p fil. dixit ita eē comunē opi. Imo. et vz pactu iuratu renũciato solenitatis in re: vt ɔsuluit idē Alex. in cos. xxxij. in. ci. oportune cõsideratis. co. pen. circa princ. iij. vo Et i terminis propriis, qd valeat gñalis renũciatio in rata exceptionis doli, codictioni indebiti, & cuilibet. ll. auxilio cõsuluit idem Alex. in cõs. xj. col. iij. i c. vo. idē Alex. in cõsi. cxxxiij. inci. domini redẽptoris co. ij. in v. vo. faciunt ea q dicit Ant. in in rep. rub. d iure. i. viij. q. in. xxxvj. effectu iuramenti licet predicta ñ allegat et magis in spē. in. xxxiij.
2 ☞ Secundo no. hac regulam tenuit Bar. in l. iiij. §. Cato. vij. opppo. d. co. Purp.

pac. & bene, vt hic per eũ. Secundo monetur: q2 quo errore inducitur quis ad vẽdendũ citra dimidiũ isti pretij, eodē errore inducitur ad renuntiandũ exceptioni do. q2 credit sibi nõ cõpetere: ergo talis renunciatio nõ sibi preiudicat per. l. do li mali. §. diuersum. ff. de noua. Cõfirmatur per id q decidit
23 idē Bar. in l. fi. §. idē quesiit, per illũ tex. ff. de cõdi. ide. † vbi tz q si in instrumento cõtineat̃ q renunciauit cõdictioni indebiti vt semper apponũt notarij quãuis in specie renunciet condi. inde. tamen ista renunciatio sibi nõ preiudicat quin cõpetat exceptio doli eo q2 idē error q est in principali promissione est etiã renunciatione: & cũ eo tenent Ang. & Pau. ibi. an verũ dicat Bar. ibi dixi. est verũ q tex. in d. §. idē quesiit in quo se fundat Bar. nihil facit: q2 ibi fuerunt verba gñalia nõ descendentia ad aliquã speciem, tamē ad istud fundamentum Bar. de d. l. doli mali. versi. diuersum. ff. de noua respondet Are. hic, q procedit qñ obligatio irrigatur ex fragilitate persone ɔhentis, puta mulieris vel minoris: tũc eadē ratio est in eo qui renũciat que est in eo qui simpliciter ɔhit. l. si index circũuento. de mino. qd secus est in casu precedẽti. Ad do vltra Are. benefacere id q tenet Ab. in c. cũ causa. ad fin. de emp. & vẽ. vbi tz q in minori si interuenirent verba specificata: q2 diceret, se donare id q plus valet in maiore & minore qd ita non valeret q2 presumeretur deceptio. l. si qs cũ sciret. ff. de vsuca. pro emp. Ultra scribẽtes adde q Bal. i c. quintauallis. in xv. col. de iureiur. referens istã decis. Bar. cã
24 reprehẽdit & tenet ɔriũ, eo ƒ quia dolus cadit in eo qui scit ɔ se dolũ committi. secus in ignorante qui non vr̃ renunciare. d. l. si §. idē quesiit renũciatio est quedã donatio & nemo ignorãs donat. l. nec ignorãs. C. de do. Tu tene Bar. q2 loquitur nõ solũ qñ specifice renuntiat, sed etiã huic legi & saltē in genere cogitat sibi competere exceptionē doli, no. p Bar. in l. sub pretextu. C. de transac.

Lex xxxvij.

1 ☞ Quãdo quantitas promittitur vt species certa vel vt certum corpus per eius interitum liberatur debitor.
2 Si testator legauit mille ducatos quos posuit penes talē mercatorē, & si heres nõ dederit legauit talem vineã que forte valebat duplũ, euenit quod heres habuit mille ducatos a mercatore & expedit, sed vult dare alios mille eiusdē stampe, an hoc possit facere.
3 Si emo fundũ istum pro mille ducatis quos habeo in tali capsa non est contractus emptionis sed innominatus q2 in emptione nõ requiritur species.
4 De quantitate ad quantitatem admittitur compensatio, nisi debitum sit liquidum.

Si certos nummos.

Si quãtitas certa debet vt species p eius interitũ ante morã debitor liberat. h. d. ¶ † No. q qñ quantitas promittitur species certa vel vt certũ corpus, & sic circũscribitur loco per eius interitũ liberatur debitor & sic periculũ est ipsius stipulatoris eo q2 talis quãtitas censetur vt species, vt hic. & l. lis scriptura. ver. itē si legetur. & l. sed & si certos. & l. si seru9. §. q quinq; & l. plane. la. j. §. sz si nõ corpus. ff. de le. j. Et text.
2 valde no. in l. j. §. si dece. q̃ in arca. ff. vt leg. no. ¶ † Adde primo q mirabiliter decidit Bart. post Dy. in l. talis scriptura. in fi. prin. per illũ tex. ff. de leg. j. vbi dicit Bar. testator legauit mihi mille ducatos quos posuit penes talē mercatorē, & si heres nõ dederit legauit mihi talē vineã que valebat forte duplũ: euenit q heres habuit mille ducatos a mercatore: & expedit: sed vult dare alios mille eiusdē stampe, querit Bar. an possit. dicit Bar. q nõ. & pro illa decisione est textus. in l. sed si certos an versicu. neque permutationē recipiunt. ff. de
3 leg. primo. ibi istũ passum examinaui & tenui ɔriũ. ¶ † Secũdo adde illud quod tenet gl. not. in l. hec vẽdicio. §. j. in ver. quãti. ff. de contrahen. empt. vbi est solennis gl. quod si emo istũ fundum pro mille ducatis, quos habeo in tali capsa, iste non est contractus emptionis: sed innominatus: quia in emptiõe nõ requiritur species: sed illa quãtitas que est in arca indicat vt species. Tñ textus ibi mirabiliter dicit. q si ego do quantũ pretiũ in arca habeo: q tunc est emptio. & per illũ tex. datur magna limitatio ad istũ tex. & ad leges preallegatas: vt per Are. hic in fi. ¶ Tertio adde id q vult. gl. ordi. in l. si cre
4 ditor. §. j. in ver. venditori. ff. de pac. † q licet de quantitate ad quantitatem non admittatur compensatio nisi debitũ sit liquidum. l. fin. C. de competen. tamē debetur vt species nõ admittitur compensatio ad quãtitatē. l. si constat. C. de compensa. Tñ illã gl. reprehendũt vltramontani. vt Bar. in l. cũ fundus. §. seruum tuum imprudens. ff. si cer. pet. sed vide ibi Alex. post Sali. & Ludo. ibi.

Lex xxxviij.

1 ☞ Stipulatio ista habere licere simpliciť interposita inspecto verborũ rigore omnes, cõtinet etiã extraneos, sed secundm iuris interpretationē committitur solũ ex facto promissoris & successorum suorum.
2 Promissio habere licere, idē importat quod controuersias non mouere.
3 Promissio facti alieni non valet neque tenet. fallit tamē aliquibus casibus. j. positis.
4 In stipulationibus pretoriis promittēs factum alienũ vr̃ promittere acturum & curaturum.
5 De iure canonico promissio facti alieni valet & etiã d' iure ciuili si interueniat iuramentum. nu. 6.
7 In spiritualibus vt in matrimonio & sponsalibus promissio facti alieni valet & tenet.
8 In stipulationibus indefinita equipollet vniuersali.
9 Qui promittit non facere intelligiť promittere quod heres non faciet.
10 Promissio facti alieni vz qñ est adiecta pena vel interesse: tñ excusabitur a pena si adhibuit omnem curã & diligentiam vt faceret.
11 Stipulatio interposita super aliquo contractu intelligitur secundum naturam contractus.
12 Stipulatio habere licere ex cuius facto committatur.
13 Interesse non potest excedere duplum.
14 Uenditor promittens defendere emptorē de iure & de facto an teneatur armis defendere.

Stipulatio ista habere.

Istal. fm. Bar. est multũ difficilis, & hz gl. multũ difficiles, & ista est stipulatio habere licere miranda nouitas & subtilis subtilitas quis eum ruminauit, vt ingt
1 gl. i. in l. iij. ɔ. e. h. d. i effecta. † Stiplo hr̃e licere simplicit interposita inspecto verborũ rigore oẽs ɔtinet ēt extraneos sz fz iuris interpretationē cõmittitur solũ ex facto pmissoris & successorũ suorũ. sit aũt, pmisit d' se teneť de facto hrẽdũ si vero pmittit factũ alienũ, ñ tenetur, nisi apponat penã vel interesse
2 h. d. vsq ad §. si quis forte, ¶ † No primo ex isto pri. iũcto vs. sz si quatenus. q pmissio hr̃e licere, idē importat ɔrouersiã nõ mouere. facit tex. §. si quis forte. cũ seq. j. ea. l. ¶ † Secũ
3 do no. ex hoc tex. regulã ad quã semper allegatur iste tex. q promissio facti alieni nõ valet neq; tz. & si dicas que est rõ. Ratio istius regule est duplex prima secũdum do. Ale. hic q2 ia qui promittit factum alienum vr̃ pmittere illud q inspecta iuris dispositione cēseat sibi ipossibile: q nõ est in potestate sua cogere extraneum q faciat hinc est qd quis tenetur d' facto illius que potest phibere. l. fluminũ. §. quãqua. ff. d' dã. in fe. lz Alex. nõ dicat istã rationē ante eum ponit & reprehẽdit Lu. hic in j. col. & bene: q2 si esset verũ qd pmissio facti alieni nõ valeret quia censeretur continere impossibilē, vt dicit Alex. certe si cõtineret penam, pena que est nõ valeret. l. si homo mortuus. infra eodē. vera ratio quia promissio facti alieni nõ valeret neq; tenet, q2 tunc nõ geritur negotiũ inter stipulationē solum & promittētem, vt fieri debet, vt valeat stipulatio ita dicit tex. in l. inter stipulantē. in principio infra eo. Istã rationē assignat & bene Luma. hic in prima colum. eam etiã tenent Ange. & Imo. in d. l. inter stipulantem. in princi. per illũ tex. & sic habēs regulã & ratione. Contra istam regulã & tex. fortiter opponit domi. Petr. hexu. hic, qd imo promissio simplicis facti alieni debeat valere & tenere arguit sic: q2 cũ verba stipulationis sint dubia, debent semper sic intelligi & interpretari quod actus valeat. l. quoties in stipulationibus. infra eodem. capitulo sancti. de verb. signifi. ergo ista stipulatio debet intelligi q promittit se facturum & curaturum q ille tertio dabit isto modo valebit q sit effectum. §. si quis aliũ. inst. de inut. stip. & l. quoties. infra. eodem. & super hoc articulo relinquit cogitandũ, nec aliquid respondet & alij nihil scribũt. Confirmatur quia licet alias verba dubia stipulationis interpretetur contra stipulantē qui potuit legē aperti9 dicere l. veteribus. ff. de pact. l. quicqd astrigēde. j. eod. istud est verũ quando ita interpretãdo stipulatio potest valere, alias interpretari debet prout valere põt gl. i d. l. veteribus approbata. Confirmať secũdo ista argumentatio Bu xu. per istũ tex. in princip. & in versi. sed quatenus. vbi lz stipulatio habere licere simpliciter cõcepta videatur esse nulla cõsiderato rigore verborũ. quia videtur continere etiã extraneos, sed in versi. sed quatenus. interpretatur eo modo q valere potest, & sic vt cõprehendat solũ promissorē & eius heredes. Uides ergo q iurisconsultus interpretatus stipulationem etiam ɔ significationē verborũ vt valeat quare ergo non interpretatur

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

interpretatur ista verba me caraturũ ꝛ facturũ isto modo va
lebit. Tu rñdeo in forma ꝙ qñ promitto ꝙ titius faciet: ista
verba nõ sunt dubia imo clara. sic non sumus in casu hui⁹ le
gis, vbi in prin. promittit simpliciter habere licere, q̃ verba
sunt dubia. sꝫ qñ promitto ꝙ Titius faciet non sunt dubia
ista verba, sed clara. ꝛ in claris nõ adaptantur illa verba, me
facturũ ꝛ curaturum: ꝛ ideo habentur pro omissis in stipula
tione, ita dicit tex. in §. si quis aliũ. inst. de inuti sti. vbi tex. po
nit istã rñsionẽ: ꝛ ille tex. tollit istã difficultatẽ. Et pro ista solu
tione adde optimũ tex. in l. tutores. §. curatores. ꝛ ibi Bar.
no. ff. de admi. tu. vbi si testator habet filios pupillos. ꝛ in te
stamẽto dicit relinquo tales curatores, an valebit ꝯt text. in
non, ꝛ illud ad illum propositum reputat sing. Are. in l. a ti-
tio. in vlt col. j. co. Ad istam regulam gl. in §. si quis aliũ. po
nit quinqꝫ fallen. insti. de inuti. stipu. que an vere sint parebit
4 infra dicẽdis: qꝛ referam illas que bone sunt. ¶ † Limita igi
a tur primo ᵃ nõ procedere in stipulatiõibus pretorijs, puta si
promitto Titiũ ratum habiturum vel promitto aliquẽ sisti
re in iudicio: tũc videor promittere acturũ ꝛ curaturum l. quo
ties quis. j. eo. gl. in §. si quis preallegata. & y. in l. j. in vij. q.
C. de procu. Ratio quia pretor ex equitate quam habet ante
oculos. l. ꝙ si Ephesi. ff. de eo quod cer loco. interpretatur ꝺ
equitate ꝙ videat promittere facturũ, ꝛ curaturum, vt valeat
5 † Adde ꝙ ex eadem ᵇ equitate ꝓmissio facti alieni de iure ca
b no. indistincte vꝫ, ꝑꝫ An. in c. ex literis. ij. ꝛ in c. sicut ex lr̃is. ꝺ
spõ. ꝙ bene no. ꝑ terris subiectis eccle etiã tpalib⁹. qꝛ in eis
seruatur ius canonicũ vt habetur in c. cũ esses. de test. ¶ Se
cũdo fallit, qñ ista stipulatio habere licere interponatur sup
de cuius natura est vt qs teneat ꝺ euictione, ꝛ sic ꝺ facto alte
rius: qꝛ etiã sine ista stipulatione teneat de facto alieno. l. em
ptorẽ. §. qui aũt. ff. de ac. emp. ꝛ l. inter stipulantẽ. in prin. ꝑm
vnũ intellectũ gl. j. eo. ¶ Tertio fallit, qñ factum tertij tendit
ad obseruationẽ eius ad ꝙ tertij tenentur, puta si debitor in
centũ promittit ꝙ Titius pro eo fideiubebit, tex. est in l. qui
autẽ. §. sed ꝛ si quis. ff. de cõsti. pec. quẽ ibi Bar. no. ꝛ iste tex.
non est alibi secundũ Bal. in rub. C. de consti. pecu. facit tex.
in l. sicut. ff. de fideiu. In ꝯtrariũ tñ vr̃ vrgere tex. in l. cũ qui. §.
sed si qs. ff. de cõsti. pe. qꝛ rñde ꝙ ille tex. intelligitur qñ quis
cõstituit aliũ soluturũ nõ pro se, sed pro alio pro quo nõ erat
obligatus. ita declarat Ang. in d. l. inter stipulantẽ. in prin.
j. eo. ¶ Quarto fallit, qñ quis promittit factũ alienũ non vt
persone aliene, sed vt qualitates rei subiecte, puta seruũ nõ
esse fugitiuum: l. si ita quis. ff. de euict. Istas quatuor limita
tiones ponunt Ang. Imo. Paul. de cast. Lud. ꝛ Mod. hic
6 ¶ † Quinto fallit ᶜ, quando in promissione facti alieni inter
c ponitur iuramentũ. tũc propter iuramentũ valet, ꝛ tenet eo
qꝛ operatur vt actor valeat omni meliori modo quo potest.
l. cum pater. §. filius matrẽ. ff. de leg. ij. Bar. in l. si quis pro
eo. in octauo mẽbro. ff. de fideius. ergo valebit vt intelligatur
promisisse se facturũ ꝛ curaturũ. Ita limitãt Rapha. Ludo.
ꝛ Mod. per c. ex literis. el. ij. ꝛ in c. sicut ex literis. ꝛ vtrobi.
glo. ꝛ docto. extra de sponsa. cũ concordã. hic per Alex. ꝛ ita
etiam tenet Angel. de Are. in § versa vice. institu. ꝺ inuti. sti
pu. ꝛ de hoc est etiã glo. clara. in c. ex rescripto. in glo. fin. de
iureiur. vbi Abb. no. per tex. ꝛ gl. in c. tibi domino. lxiij. dist.
Ita teneas quãuis cõtrariũ ꝛ male tenet Jo. fab. in d. §. si qs
aliũ vbi dicit clarũ esse ꝙ promissio facti alieni etiã iurata nõ
7 tenet per l. nõ dubiũ. C. de leg. ꝛ male. ¶ † Sexto ista regula
fallit in spiritualibus vt in matrimonio ꝛ in sponsalibus, vbi
promissio facti alieni valet ꝛ tenet secundum Bald. in l. fina.
in vlti. col. de spon. sequitur simpliciter Alex. hic nihil alle-
gant. Ego allego de hoc glo. ordina. ꝛ expressam xxx. q. ij. in
c. vbi nõ est cõsensus. ¶ Septimo vltra scribentes fallit ista
regula quãdo quis locauit vel cõmodauit, vel disposui seruũ
penes aliũm, ꝛ ab illo stipulatus est ne ab alio efficiatur ser-
uus fur vel fugitiuus: ista promissio de facto alterius valet ꝛ
tenet: quia ex natura contractuum predictorũ seru⁹ cẽsetur
commissus custodie eius qui in commodatum accepit. vel in
depositũ tex. est not. in l. nõ impossibile. ff. de pact. ꝛ ibi Bal.
clarius Pau. de ca. ad hoc no. illum text. ꝛ dicit Pau. quod
ad hoc ille tex. est sing. facit ꝙ dixi s. in ij. limitatiõe. ¶ Octa
uo ꝛ vltimo fallit quando apponeretur pena vel interesse. vt
in hoc textu. ꝛ infra videbimus. Ultra predicta ad hanc re-
gulam vide que scribit Ab. in cons. xliiij. quod inci. vr̃ primo.
8 † ¶ Tertio no. ex tex. ibi nec per quẽquã omnino. vt ibi vi-
deatur promisisse per omnes quod in stipulationibus verba
indefinita equipollent vniuersalibus qꝛ indefinitus sermo in
determinate se habet ex natura potentie, secũdum Bal. hic.
Contra istam regulã ꝛ tex. fortiter opponit Are. nam quod
indefinita equipolleat vniuersali istud procedit nõ ex pria

f ¶ Limita igit primo. Adde ꝙ idẽ tenuit Bal. in c. ex rescripto. de iure. vi dt ꝙ
ꝓmittẽs factũ alienũ i stipulatiõib⁹ iudicialib⁹ ꝛ pretorijs fingit ꝓmisisse se factuꝝ
ꝛ curatuꝝ ꝑ no. i l. qties qs j. e. ꝛ i l. cu ꝑ q. s. de i i⁹ vo. ꝛ qd importẽt illa vba
factuꝝ ꝛ curatuꝝ. vid ꝑ Ab. ꝛ Pã. post. [illegible] d. bu. ꝛ alios i c. gema. de spõ. c. iiij.
ꝛ i c. ex lr̃is. e. ti. ꝑ gl. in c. tibi. ad no. lxiij. di. ꝑ Bar. ꝛ alios in. illa stiplõ. j. e. ꝑ

significatione verborũ sed ex interpretatione. l. si seruit⁹. ff. ꝺ
serui. vrb. pred. ꝛ ita declarat Bar. in l. oẽs populi. ff. de iust.
ꝛ iur. in iiij. q. vj. q. principalis. ꝛ idem Bar. in l. si plurib⁹. i
prin. ff. de leg. ij. sed in stipulationibus stricte agitur nec ha-
bet locũ interpretatio: imo quicquid omittit a verbis habet
pro omisso. l. quicquid astringende. j. e. ꝛ super hoc relinqt cogi-
tandũ. Tu respon. de quod in stipulatione illud non dicitur
omissum quod venit sub indeterminata oratione ꝛ sic per in
terpretationẽ verborũ prelatorũ, cũ et in stipulationibus lex
procedat per interpretationẽ verborũ tex. est in l. j. §. si quis
ita. j. eo. Bene verũ est ꝙ in materia odiosa qñ prolatio fit
ab homine, tũc indefinita nõ equipolleat vniuersali. ita not.
Hemi. in c. quãuis. primo. in §. per illum tex. de prebend. in
sexto. Tu aduerte ꝙ ꝯ istũ tex. fortius vr̃ stringere, nam text.
presupponit quod stipulatio habere licere simpliciter conce
pta cõtineat istas vniuersalitates, scilicet per quẽquã ꝛ oĩno
istud non videtur probabile quod sermo indefinitus impor b
tet idẽm quod due vniuersalitates: imo nec ꝙ vna declarat
9 Bar. d. l. si plurib⁹. ff. de leg. ij. ¶ † Quarto no. in ver. ᵈ sed
d si se. ꝛ hic attende quod qui promittit nõ facere, intelligit ꝓ-
mittere ꝙ etiã heres non faciet, ratio quia censetur eadẽ per
sona cũ defuncto. in aut de iureiur. a mori. pr̃esti. in prin. col.
la. v. gl. in gl. in l. ij. in glo. magna circa med. ff. de preto. stip.
vnde sicut obligatio actiua transit ad heredẽ licet de eo non
sit facta mentio. l. veteris. C. de contrahen. ꝛ commit stipula.
l. si pactũ. ff. de prob. dixi in l. ij. §. ex his. s. e. ita ꝛ obligatio
passiua transit ad heredẽ promissoris quãuis promissor ꝺ se
solo promiserit. imo fortius no. ex hoc tex. Bal. ꝛ Sal. i fi. i
C. de act. emp. ꝙ si aliqs promisit de suo dato vel facto tantũ
tenebitur de facto heredis ꝛ successorum suorum, quia illa ta
xatiua tantũ venit ad excludendum extraneos nõ heredes ꝛ c
successores. ꝛ ad hoc dicũt istũ tex. singu. idẽ tenet Rom. hic,
ꝛ idẽ tenet Pau. ꝺ ca. hic. Idẽ etiã ad istũ tex. tenet Bar. hic
in ver. reassume. ꝛ in summario istius tex. vbi similiter Alex.
ꝛ alij summãt qñ promissio erat facta taxatiue. licet Alex. re-
spondeat ꝙ illa verba taxatiua sint Barto. ꝛ nõ partiũ, dic ꝙ
non videtur posse procedere propter fallentiam quam ponit
Bar. in illo ver. reassume. facit tex. no. in l. si necessarias. §. de
vendendo. ff. pig. actio. lꝫ Alex. dicat ꝙ illa taxatiua fuit ap-
posita per iurisconsultũ ꝛ non a partibus. Confirmo optima
ratione qꝛ taxatiua nõ excludit casus similes gl. in. l. ob. es.
C. de pred. mino. Tu allega tex. meliorẽ ꝺ iure in. l. j. ff. si mes.
fal. mod. dixe. vbi ꝛ pretor excipit dolum dataret per taxa-
tiuam: nunquid intelligitur excipere latam culpã dicit ꝙ sic
ergo excludit casus similes ergo nec excludet heredes qui
sunt idẽ fictiõe iuris cũ defuncto. Est verũ ꝙ iste tex. nõ pro-
bat no. Bald. ꝛ Sali. qꝛ reuera in hoc tex. non adest taxatiua
prout etiã dicit Bar. in. l. si sic magna. j. eo. cõtrarium tenet
Bar. ꝙ si adesset dictio taxatiua nõ teneretur promissor ꝺ fa
cto heredũ: per tex. optimũ in. l. nõ solũ. ij. in. §. tale. ff. de lib.
leg. si testator dicat volo peti a titio solo poterit peti ab he-
rede. ita etiã tenet Bar. in l. qui in futurũ. §. j. ff. de pac. Alex.
ꝛ Are. hic. ¶ † Quinto no. ex tex. in ver. at si quis velit ꝙ pro
missio facti alieni valet quãdo est adiecta pena vel interesse vt
quesitũ. j. ea. l. ratio, qꝛ videtur tunc promittere de se ex quo d
promittit penam ꝛ consequẽter cessat ratio quã assignaui. s.
e in. ij. no. Juxta istud no. e cadit solennis ꝛ vtilis dubitatio po
ne quod quis ꝓmittit factũ alienũ sub pena: deinde adhibuit

Fede. ꝺ se ꝯs.
cxx. ici. mar-
ti. se ꝓmisit fa
ctuꝝ ꝛ cura-
turũ qẽ trepe
rit int ꝯtilia
Bar. nu. ccxx
xvj. simil rici.
mar. ꝓmittit.
ꝑ xrã. ꝺrret.
i ꝯs. lxxx. ici. i
xpi noie amẽ.
in vj. co. in v.
ad octauũ igi
tur venio. ꝛ i
ꝯ. cxliij. ici. ex
f cõ. ꝓponit.
¶ Addẽ ꝙ ex
eadẽ. Ad hoc
vide gl. i c. q
ties cordis o
cu. j. q. vij. ibi
apte. vbi ꝺ re
gulã, ꝙ qs nõ
possit ꝓmitte
re factũ alienũ
ꝓcedere ꝺ iu
re ciui. sec⁹ ꝺ
iure cano. iter
ueniẽte maxie
iuramento.
¶ Quito fal
lit. Addẽ ꝙ idẽ
sensit Ab. pa
nor i. c. signi
ficãtib⁹. x. of.
del. idẽ tꝫ gl. i
c. qties cordꝭ
ocul⁹. j. q. v. i
v. ꝛ pte. ꝛ gl. i
c. vnico i v. ni
hil. xxx. q. ij.
qs refert An.
sicu. in. rep e.
ru. ꝺ iurei. in
viij. co. q. vij
i xiiij. puile-
gio iuramẽti:
vbi dt inter-
pellat⁹ apud
Ariminũ ad
ꝯsulẽdum ita
respõdit pro
ista parte.
¶ Quarto
no. in versic.
si aliqs pro-
mitit suo da-
to vl facto q d
si i vn o instro

vẽditiõis reditor dixit se solũ se velle teneri ex suo fctõ. ꝛ dato tñ qd si eniceat
ex fctõ sui autoris. An tũc teneat ipse vẽditor ꝺ euictiõe. gl. e ꝙ sic i. l. si seru⁹.
la. ij. i gl. i v. iterest. ꝛ ibi hoc no. Bar. ꝛ Bal. ꝛ ꝺ ꝯdicitur. Et aduerte ꝙ Fra.
cre. in. xxxj. ici. sepe istõ ꝯtingit. refert solũ dcm Bar. i l. si seru⁹ ꝑ singulari. ꝛ
Lu. ro. h dt tñ videdũ eẽ Bal. q vacillãdo vr̃ iclinare i ꝯtrariã pte i. c. j. q si ncce. te.
co. x. i. vij. feu. sꝫ et ꝙ dictum Bar. ẽ cõe. ꝛ ita dt tenere nouiores. Hoc Alex. tꝫ
hic in. iij. co. ver. [illegible] videda esse q not. Bal. i. l. si seruũ. i. j. item si bom o. j. eo.
Tu ꝑ varieate huius dicti vide o no q̃ satis late dixi in addi. nostris a d dictũ
singulare Fra. cre. s. alleg. vbi pono not. limitationẽ ad predictam de cessionẽ
e ¶ Juxta istud no. Adde ꝙ istã opi. tenuit Alex. in. l. q aũt. in apost. ad Bar. ff.
ꝺ cõsti. pec. vbi mẽtionẽ facit ꝺ cõsilijs Fede. de sen. ꝛ Bar. hic allegati s, lꝫ nõ
ponat numerum. Adde etiã ꝙ idẽ consuluit insignis doc. Fran. de are. consi.
suo. lxxx. incip. in christi noĩe amẽ. ꝛ eius matris virginis gloriose ꝛ bea ti Au-
gu. in. vj. col. ꝛ in ꝯsi. suo. cxliiij. incip. ex facto proponit ꝙ illustrissimus ꝛ ex-
celsus princeps Franciscus Sforza dux Mediolani. in. ij. vel. iij. col.

omnē curā & diligentiā: & sic fecit quantum potuit, tñ ille tertius noluit facere: nūquid excusabit a pena. Est questio quā tāgūt canoniste & cōcludūt q̄ si promissor nō incidit in penā, euadet penā adhibēdo omnē diligentiam sibi possibilē: & si hoc esset verū esset maxima limitatio ad istum text. Mouet eo q2 difficultas excusat a pena. tex. est in l. si vehē. §. j. ff. ad l. rhodiā de iac. in l. ij. §. j. ff. si quis cau. ergo si iste qui pmisit factū alienū adhibuit diligentiā omnē quā potuit, difficultas debuit excusare eū a pena. ita determinat Fede. de sen. in cōsi. xxxij. q̄ inci. Mar. promisit se facturū. & reperio istud consiliū de verbo ad verbū inter cōsilia Bar. & sic nescio an sit Bar. an Fed. in cōsi. ccxxxv. inci. similiter Mar. promittit. sed re vera credo q̄ fuerit Fede. & nō Bart. q2 ita paucis absoluisset. Ita no. tex. d. Ab. i d. c. gēma. in pe. co. & ibidē. d. An. d. bu. de spon. vbi querit Ab. ego promisi q̄ Titius accipiet Bertam i vxorē sub pena ducatorū mille, vel q̄ Berta nuberet Titio & pmisi sub pena mille ducatorū, ergo pmissor curaui quātū potui, noluit Berta nubere Titio, tz q̄ excusor a pena, & allegat Fed. de se. & lz d. Ab. & Ant. nō fuerint recordati. Addo pista pclu. gl. i c. significātib9. in gl. fi. ad fi. de offi. dele. & ibi d. Ab. ad fi. no. illā gl. ad hoc. Tu aduerte licet cano. omnes ita teneant, & nemo discrepet tñ contrariū posset optime teneri, & credo q̄ sit d iure verius, q̄ qui promisit factū alienū sub pena, quāuis adhibuerit omnē diligentiā vt ille faceret tñ nō excusat a pena, & reperio q̄ ita tz Are. in l. si ita stipulat9 fuero te sisti. in. §. possum. j. eo. vbi retorquet fundamētū canonistarū p̄ eos, & pfundit eos pprio fundamēto, eo q2 difficultas que post obligationē postea superuenit illa difficultas postea superueniēs bene excusata a pena. ita loquit tex. in l. si vehēda & l. ij. §. j. ff. si qs cau. q2 partes verisimiliter nō potuerūt cogitare de illa difficultate. sz difficultas q̄ inerat a priñ. pmissiōi principali sicut penali, illa nō excusat a pena q2 imputādū est pmissori qui pri. sciebat q̄ per penā se obligabat ad impossibile de facto alieno. ita tz no Bart. q ita limitat & declarat i l. ptinuus. §. illud j. e. fatetur tñ Are. q̄ alia opi. est cōmunis & q̄ seruat in practica. Ego pro ista opi. p̄ cōem allego bonum tex. & si casus cōtingeret cōsulerē p̄ canonistas in l. sancim9. C. d fideiuss. vbi pmittēs aliū sistere in iudicio q tenetur facere & curare: q2 est stiplo pretoria. l. quoties. j. e. & dixi s. si fecit qtū potuit, vt ille sisteret & noluit sistere incidit i penā. & Bar. ibi no. q2 ista difficultas inerat a priñ. tpe facte pmissiōis: ergo nō dz excusari a pena. Scdo moueo per tex. istū in ver. at si quis velit vbi promissio facti alieni valet & tz si pmittat pena certe ista pmissio pene redderet sine effectu. & quodamō elusoria nec credo qd fuerit de mente istius tex. imo imputet sibi promissor q̄ pmisit factū impossibile & adiecit pena. & sic in puncto iuris teneo audacter istā opi. p̄ cano. est verū p illa cōi opi. cōsuluit ipsemet Are. in cōsi. cxiij. inci. ex facto proponitur in tertia col. Ad istā questionē vt nihil omittatur vide similem questionē examinatā per Bal. & alios. in l. si pater C. de codi. vbi aliqñ dixi. vbi querit do Bal. Ego vendidi domū & dedi duos fideiussores, qui promiserunt de euic. isti dixerūt nolumus semp stare in ista obligatione vēditorē. ego promitto qd intra duos annos liberabo vos sub pena mille. euenit qd &c. & ibi per Bal. quē vid. ¶ Lapio gl. in ver. nō vr quā diuid in tres ptes. In prima remouet vnū p̄riū. In scda ampliat tex. In tertia opponit fortiter p̄ tex. & de sol. se remittit. scda est ibi. itē qd hic. &c. iij. & vl. est ibi, sz vr interpretari lex. ¶ In ea. gl. in fi. istud est forte & difficile p̄riū de l. inter stipulantē. in priñ. vbi dt tex. idē esse etiā in stipulatiōe habere &c. gl. ibi poni tres sol. Bar. sequitur duas que diuināt manifeste & restringūt illū tex. quāuis gl. hic in ver. efficiat etiā hoc mō rñdeat. Tu autē omissis sol. glo. Bar. & do. q2 nihil penitus valent rñdere clare ad illud difficile p̄riū quod qui simpliciter pmittit habere licere nō intelligitur pmittere simplex abnegatiuū. s. qd ipse nō faceret: sed intelligitur facturū & curaturū promittere: & nō intelligas istud pmittit facturū & curaturū passim & indistincte: sed intellige respectu psonarū que intelligūtur in ipsa stipulatione, puta heredū & successorū itē personarū quas pōt phibere: & sic nō tenet ad solū abnegatiuū, sed ēt tenetur se curaturū & facturū quia hoc mō valeret etiā respectu extraneorū qd est de directo p̄ istū tex. & contra illū met in pn sz tenet facturū & curaturū limitatiue respectu dictarū personarū: & hoc mō declarādo tene intellectū Bar. & glo. inter stipulātem. & glo. hic: & hec est veritas ad istū tex. ¶ In gl. in verbo pmittere ad fi. dic q̄ in. d. l. emp. §. fi. ideo promissor q promisit habere licere tenet de facto tertij euin
11 cētis, eo † q2 stipulatio interposita sr p aliquo p̄ctu intelligit. scdm naturā cōtractus super quo interponit. l. si stipulatus. d vsur. l. dāni infecti quidam. ff. de dā. infect. cum ergo stipulatio ibi fuit interposita super p̄ctu emptionis & vēditionis in q̄ interuenit euictio iō tenet ex facto tertij eminēte. Et aduerte q̄ in d. l. emptorē. §. qui aūt. habes tex. singularē q̄ vendi
2 tor qui promisit de euictiōe taxatiue [a] p facto suo & hrdū suorū tñ nō obstāte taxatiua tenet etiā si euincatur per tertiū, tñ tenet solū ad restitutionē pretij nō ad interesse vel aliud dānū, & ita est tex. ibi & gl. in l. non dubitat. C. de eui. nisi expresse sit dictū q̄ nec teneatur ad restitutionē pretij valet talis cōuēnio. gl. est in d. l. emp. §. qui antē. in ver. ibidē. Idē id q̄ dictū est de pretio restituendo pcedit qñ vēditor ita dixit sine expressiōe certe cause: sec9 si esset expressa in specie certa causa ppter quā nō vult teneri de euictionē propter factū alterius, tūc non tenetur de euictione etiā ad resti. pretij. tex. est in l. q libertatis in prin. ff. de euic. & no. Bal. in l. j. in vlt. co. C. d pi. & cōmo. rei ven. reputat mēti tenēdū. Itē illud d ptio fal. in iudicio diuersorio si fratres vel socij veniāt ad diuisionē & actū sit nominē teneri ad euictionē: tūc si euincat ps vni9 aliij nō tenent d euictione ex q̄ quilibet presumit suscepisse defensionē partis sue. gl. ē sin. in l. si familie. & ibi Bar. & alij no. & sequūt C. fa. erci. Bar. in l. q Rome. §. duo fratres. in xj. q. j. c. Bal. subtiliter in l. si fratres. C. cōmu. vtriusqz iu. Itē in quātū opponit Bar. d §. si qs forte. i ver. distractū. j. e. l. & rñdet tripliciter fm gl. in d. l. emptorē. §. q aūt. q2 tres so. Bar. sunt diuinatiue. Tu rñde meli9 fz Imo. q̄ ille tex. loquit de distractione q̄ fit per ipsā pmissionē hre licere: nā taliter pmittēs intelligit distrahere omne ius suū in ipm stipulatorē & lz Imo. non dicat ante eū ita formaliter rñdet. gl. in d. §. si qs forte in
12 ver. distractū. Successiue inquātu distignit Bar. † ex cui9 facto stipso hre licere cōmittat, dic vt hic p eū. cū q̄ ceteri trāseūt. Inquātū in vltimo mēbro vult q̄ q promittit simpliciter habere licere, tenet pro facto suo & heredū itē & aliorū quos phibere pōt. p l. fluminū. §. q̄. ff. de dā. infe. l. si fundus. & l. hec distinctio. ff. loc. istū id ē q̄ promissor semp teneat p facto eorū quos phibere potuit repetit Bar. s. & j. Adde tex. vald sin. in l. qui insulā. §. fi. ff. loc. vbi quidā cōduxit villā alicuius & promisit q̄ eā restitueret in eo gradu put accipiebāt, pp quod nolebat teneri de violentia nec de vetustate: euenit casus q̄ immissus est ignis, & cōbusta est villa querit ibi iurisconsult9 an teneat de incēdio. dt videri dicēdū q̄ nō: tñ postea decidit qd sic si cōmittit p eū quē prohibere potuit, puta seruū vl aliū. adde etiā q̄ in corporalibus in quibus patiētia habet p traditione. l. quoties. ff. de serui. tenet quis ad patiētiā nō solū p facto suo, sed pro familia. & pro his quos potest phibere tex. habes no. in l. is cuius. ff. si serui. vē. quā no Bal. in auth. ei qui. in xi. col. C. de bon. aut. iudi. pos. ¶ Lapio gl. in ver. quāti. quā diuide in tres ptes prin. In prima assignat rōnem ad tex. in scdo opponit & sol. In tertia remouet aliud p̄riū. scda ibi, sed opponitur. tertia ibi, penalis enim stipulatio. ¶ In scda pte gl. q2 nō rñdet ad p̄riū Bar. rñdet. q̄ l. vnica. C. d sen.
13 que pro eo q̄ interest. q̄ vult † q̄ interesse no possit excedere duplū, pcedit in stipulatione iterposita sup p̄ctu cōtinēte certū, hec aūt ptinet incertū si tu diceres p̄ Bar. q̄ imo etiā hec ptinet certū qñ pmitto tertiū facturū vl daturū quatenus pmitti daturū cōtinet certū. §. si qs aliud insti. de inst. d inuti. stip. ergo so. Bar. ñ bona: rñde defendēdo Bar. q̄ Bar. loqt ad terminos. l. nostre, que loquit qñ solū pmisit tertiū hre licere, & cōsequēter pmisit aliū nō facturū, ergo pmisit i certū, facta sunt incerta. l. ij. §. ex his vbi dixi. s. Tu autē potes vltra Bar. aliter respondere ad l. vnica fm Imo. Lu. & Ale. qd loquatur de interesse singulari proueniēte a lege. illud ñ pot excedere duplū iteresse cōis. sec9 in pena de qua nos loqmur d. §. alteri i gl. j. e. vbi Bar. ¶ Gl. magnā Bar. reseruat expe
14 diēdo i §. se. ego q̄ similit faciā sequēdo ordinē Bar. ¶ † Ex
b tra gl. q̄rit Bar. [b] an vēditor promittēs defendere emptorē p̄ oēs psonā de iure & de facto teneat armis defendere si p tertiū vi expellatur. cōcludit distinguēdo vt hic p eū. cū Bar. tenēt Ang. & cōmuniter Mod. hic Bal. in l. nō solū. §. si status. d procura. vbi tñ q̄ ista questio fuit multū vētilata in causa emptionis laicus perusini. idem tenent. d. Abb. Imo. & Petr. de ancha. in c. fin. de empti, & vend. do. Abb. in c. petitio. circa fin. de iureiur. Ang. de aret. in §. actionū instit. de act. in materia emptionis & vendi. in versic. quero quid importēt illa verba domi. Alex. in consil. cxxvij. vol. quod inci. viso instrumēto locationis. Tu autē vltra scribētes adde. j. no. An in l. si filio. §. si vir in quinquēnio. ff. solu. matrimo. vbi no. determinat qd florentini quibus fuerūt vēdita certa loca. & modicū post ablata p pisanos cōtra venditorē de iure nullū pūt habere regressum per l. fi. C. de acti. empt. eo quia venditor vendēdo transfert omnem casum fortuitum. & violentium in ipsum emptorē. rn. q2 sicut in eum transfert plenum ius qd lz

ita etiam

a ¶ Adde Alex. cōsi. clxxviij. ven.

b ¶ Extra gl. qrit Bar. De ista materia q̄liter diuersis modis quis obligetur. vl' d facto vel de iure ad dfendēdū vel non vexādū. vide Fel. in c. cām q̄ col. antepe. & pcedēti v. nō obstāte. d rescr. vid etiā cōsi. Frāc. de are. duo vltia in vol. que facta fuerūt. p defensiōe Florētinoz, q̄ fuerūt iterdicti a Sixto summo pontifice in quibus vr dixisse quedā que cōtrariatur his q̄ dicit hic.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ita etiā transfert plenū periculū. Scdo adde ꝙ si cōmune vē
di cōmunantias,ꝛ ꝓmittit ðfendere ad oī hoīe,ð iure ꝛ ð facto
intelligit ꝙ defendet de iure ꝛ de facto ab his quos pōt,non
aūt ab his quos de facto ꝓhibere n̄ pōt.ita Bar.decidit i d.
l.fluminū.§.Ꝗū.p illū text.quē ð t ad hoc ita singlr allegari.
Tertio aduerte,qꝛ Bar.seipsū ꝯfundit ꝛ doctrina sua post
antiquos implicat ꝯdictione. Nam pꝛio vult in.j.mēbꝛo qn̄
vēditoꝛ ꝓmisit defendere emptoꝛē de iure,ꝙ si postea euin-
cat res i iudicio nō de iure,sꝫ de facto p iniqtatē iudicis,qð
emptoꝛ teneat. Postea vult i.ij.mēbꝛo ꝙ cū expelli aliquē
p vim sit casus fortuit⁹,nō veniūt casus fortuiti,sꝫ iniustitia
iudicis dꝛ casus fortuitus.l.si p imprudētiā.ꝛ ibi Bar.ff.de
euict.ꝛ in.l.exceptiōe.ff.de fideius,ergo etiā illa nō dꝫ venire
gn̄ali ꝓmissione.ꝛ ita dicit Bal.q ponit ꝯdictionē Bar.in.
l.fi.C.de act.emp.ꝛ ibidē Saly.ꝛ Pau.de ca.ꝛ d.Alex.Be
ro.ꝛ Are.hic.ista est veritas. Quarto adde inquātū Bart.tꝫ
in ij.mēbꝛo qð qn̄ violētia infert armis emptoꝛi,qð vēditoꝛ
q ꝓmisit defendere de iure ꝛ de facto nō tn̄ tenet defendere
manu armata:qꝛ talis defensio cū armis nō venit de natura
ꝯct⁹.d.l.fi.C.de actio.emp. Istā cōclusionē limitat no. Pe.
de anc.i ꝯn̄.lxxxvj.inci.omnino pꝛimo dubio circa mediū.vt
pcedat i priuato vēditoꝛe.ille n̄ teneat armata manu:sec⁹ est
in pncipe vl alio supioꝛe,illi debet armis defendere p.c.j.ð
offi.dele.i.vj.ꝛ no.i.c.ꝓ illoꝝ.de pbē.quā decisionē refert ꝛ
sequit Jo.de ana.i.c.olim.circa fi.de accu. Dic meli⁹.ꝙ qn̄
ꝓmissio principis de defendēdo nō fieret ex natura ꝯct⁹ par
ticularis:tūc bn̄ teneret defendere cū armis:sec⁹ si talē ꝓmis
sionē faceret qn̄ vēdit rē ꝑticularē:qꝛ tūc ex natura ꝯct⁹ nō
teneret ēt pꝛīceps defendere armis ita no. determinat Bar.
in pemio ffoꝝ.in pe.col.sequit Alex.hic in fi. Quinto adde
inqꝫtū Bar.circa fi.vult ꝙ qn̄ vēditoꝛ fuit expulsus ð facto
manu armata p tertiū,si terti⁹ fecit ꝓp odiū vēditoꝛis, vēdi-
toꝛ tūc tenet ex natura ꝯct⁹ ēt si nō esset dictū,qꝛ tūc ꝛ pcede
re culpa venditoꝛis.l.si merces.§.vis maioꝛ.allegata per
Bar.ff.loca.ꝛ.l.pe.i pꝛin.ff.so.mat. Intellige verū qn̄ talis
inimicitia ē suboꝛta an̄ vēditionē factā:sec⁹ si eēt suboꝛta post
qꝛ vēditoꝛ n̄ tenet de aliq̄ casu supueniēte post vēditionē cele
bratā.ðt tex.i.l.Luci⁹.i pꝛin.ff.ð euic.ꝛ l.dāni infec.stipl'o.
§.emp.ff.ð dā.infec.ꝛ i l.j.C.de peri.ꝛ cōmo.rei.vbi bon⁹ tex.
Ita ꝯcludūt Bal.Alb.Sali.ꝛ Pau.de ca.i d.l.fi.C.de act.
emp.Ro.ꝛ Alex.hic.ꝗuis ꝯtre.sup hoc dubitās relinquat
cogitādū,sed nō est cogitandum:qꝛ res est clara:qꝛ venditoꝛ
nō tenet de aliquo casu quando nō habet causam retro.

1 ¶ Stipulatio habere licere cōmittit si cōtra fiat ratiōe dn̄ij vel alterius cuiuscūqꝫ iuris,sed nō ꝓmittit pro re aliena nisi promissoris postea efficiat,vel pena stipulationi sit adiecta.

2 Paria sūt ꝓmitterꝫ rē hr̄e licere,ꝛ ꝓmittere ꝯtrouersiā moue.

3 Si aliqs promittit alicui nō mouere controuersiā de domo vel fundo,intelligitur promisisse nō mouere cōtrouersiaꝫ de vsufructu vel vsu vel alio iure ꝛ etiam de nuda possessione.

4 Si quis promittat rem alienam habere licere ꝛ tēpoꝛe ꝓmissionis nullum ius habeat quāuis stipulatio sit pura tamē inspicitur ꝙ in futurum possit inquirere.

5 Qn̄ ꝓmissoꝛ ꝓmittēdo nō liberat:ꝯsiderato pn̄ti statu imple re n̄ pōt tūc si supueniat postea ius cui⁹ rōne icipit obligari ꝛ n̄ venit obligatio iuris ð futuro ꝗuis ð eo n̄ sit facta metio aliq̄:tūc augmētatio iure authoꝛis firmat ius detētatoꝛis.

6 Si p ꝓmissoꝛē rei aliene vl' ei⁹ successoꝛis moueat.q.q̄ moueri n̄ poterat,qꝛ erat res aliena cōmittit ista stipl'o hr̄e licere.

7 Re mea apud alium existente si ei promisi controuersiaꝫ nō mouere vel ꝙ rem habere liceat non censetur ꝑ hoc trāslatū dominium in stipulatoꝛem.

8 An stipulatio hr̄e licere vel cōtrouersiam nō mouere cōmittat etiā si moueat.q.de facto per euꝫ qui ius nō habet.

9 Qui promittit hr̄e licere rem simpliciter vel ex causa donationis videtur promittere liberaꝫ etiā a seruitutib⁹ realib⁹.

10 Euicta ꝯuitute ꝓdiali n̄ pt emptoꝛ agere ð euictiōe ad duplā.

11 Stipulatio habere licere quādo committatur.

§.Si quis forte.

Bart.summat hoc modo. Hec stipl'o ꝯtinet non fieri
quomin⁹ hr̄e licet,occasiōe dn̄ij,vl' alteri⁹ iuris habiti vl' ha
bēdi.h.d.cū.§.seq. Sꝫ ei⁹ summariū ē defectū,ꝛ nō ꝯplectit
1 totū tex.iō ego summo istū text.ꝛ ꝯplectar totum text. +Sti
pulatio hr̄e licere cōmittit si cōtra fiat rōne dn̄ij,vl' alteri⁹ cu
iuscūqꝫ iuris:sꝫ nō cōmittit ꝓ re aliena,nisi postea ꝓmissoꝛis
efficiat,vel pena stipulationi sit adiecta.h.d.tot⁹ text.vsqꝫ ad
2 §.sicut aūt. ¶ +No.pꝛimo ex isto tex.iūcto pꝛīcipio hui⁹.l.ꝙ
paria sunt ꝓmittere rē habere licere,ꝛ ꝓmittere ꝯtrouersiā
nō mouere. Dicit aūt moueri cōtrouersia siue de iure siue de
facto siue i iudicio vt extra,gl.ē oꝛd.i.l.Luci⁹.§.tres.hr̄des,
ꝛ ibi Bar.ff.ad trebe.gl.i l.clam possidere.i pꝛin.in gl.ij.ff.ð
acq poss.facit tex.i.c.j.ꝛ ibi ad hoc no.d.Abb.de alle.iu.mu.
causa fa. Similiter excipiēdo,vel ꝯ dicēdo,dicit qs mouere
controuersiā:gl.est in.l.nō solū.§.si statuo.ff.de ꝑcu.gl.i.c.j.
§.itē sacremēta.in gl.magna,in ver.cōtractib⁹.circa mediū.
de pace iur.fir.Bar.i.l.ampli⁹ nō peti.in.ij.col.rē ra.ha.ð i
l.diu⁹.p illū tex.ff.de peti.her.Bal.in.l.causas.C.ð trāsac.
3 ꝛ i l.cū postea.p illū tex.C.ð pac. ¶ +Scdo no.ex tex.retēta
dicta eqparatiōe,ꝙ hic est casus rotūd⁹ ꝭꝫ Ang.ꝛ Moder.
ꝙ si aliquis promittit alicui nō mouere ꝯtrouersiā,de domo
vel fundo:intelligit promisisse nō mouere cōtrouersiā ð vsu
fructu,vel vsu vel alio iure. Jmo singlr ꝓbat iste tex.i ver.sꝫ
de possessiōe nuda:ꝙ etiā videt ꝓmisisse nō mouere ꝯtrouer
siam de nuda possessione alias si de nuda possessiōe moueret
cōtrouersia cōmitteret stipulatio ꝛ pena,licet Alex.sup hoc
multum ꝛ diu dubitet,lꝫ non dicat nec ipse nec scribētes de
clarent. Puto ꝙ ratio istius sit clara:qꝛ qui ꝓmittit hr̄e li-
cere vel cōtrouersiā nō mouere,videt promittere ius stipula
toꝛis aliq̄ modo nō diminuere,ita expꝛesse ðt tex.hic in ver.
nō lꝫ habere si cui aliquid diminuit ex iure qð habuit,ꝛ in si-
mili tex.in l.etiā.ff.de sol.ꝛ per consequēs vr̄ promittere etiā
q̄ ad possessionē eo qꝛ possessio est ius.tex.i.l.peregre.in pꝛin.
ꝛ in.l.possessio quoqꝫ.in pn̄.ff.ð acqui pos.ꝛ tex.in.l.homo li
ber.§.fi.ff.ð acqui.re.do.firmat oꝛdinarie Bar.in.l.in pn̄.in
ij.col.vbi dixi.ff.de acqui.poss.pꝛeterea maximū est cōmodū
possessiōis ꝛ incōmodū maximū ea priuari.§.cōmodū.insti. a
ꝛ interdi beati esse possidētes:ita inquit gl.in.c.j.§.si tres.de
pa.tenēda.in vsi.feu.lꝫ reuera aliud sit res aliud possessio vt
ðt tex.in.l.si duo.§.fi.ff.vti pos.ꝛ sic nota magnū effectū pro-
missionis habere licere vel ꝯtrouersiā nō mouere. Adde sec⁹
esse in debitoꝛe obligatio ratiōe euictiōis:qꝛ si nuda pessessio
euincat ab emptoꝛe,nō pōt agere quasi re euicta,sꝫ bn̄ quasi
re nō tradita,si nō poterit agere duplā ꝓpter euictionē l.da-
tio in pn̄.ꝛ ibi gl.ꝛ Bar.ff.de actio.emp.Bal.in.l.j.circa fi.in
penul.q.C.de peri.ꝛ cōmo.rei ven. Sic etiā videamus aliaꝫ
differētiā:qꝛ pro iure seruitutis realis ꝯmittitur ista stipula-
tio habere licere vt hoc tex.cū gl.ꝭm eōem sentētiā.ꝛ.j.dicā
statim.ꝛ tn̄ secus est in stipulatiōe dupli ex cā euictiōis rōne
rei vendicatiōis.l.ꝙ ad seruitutes.ff.de euic.hic alleg.in gl.
ita clare teneas ꝗuis super predictis Alexan.bis relinquat
4 cogitādū,nec ꝓdicta declaret. ¶ +Tertio no.ex ver.quesitū
a ꝙ si quis promittat rem alienam[a] hr̄e licere,ꝛ tꝑe ꝓmissionis
nullū ius habeat,ꝗuis stipulatio sit pura:tn̄ inspicit ꝙ in fu-
turū possit acquirere.rō ꝭm Ang.Pau.ð ca.ꝛ Lu.ro. hic qꝛ
ista stipulatio hꝫ causam successiua:ideo futurum tꝑs.inspici-
tur:secus si habet cām momētaneā.l.nemo reꝫ suam vtiliter.
j.co.l.rem meā.cū glo.vbi dixi.ð.cod.vel meli⁹ dic ꝭm Lu.ꝙ
illa iura loquuntur ꝙ defectus erat ð pn̄ti ex parte stipulā-
tis,hic autē ex parte promissoꝛis, per regulaꝫ.l.multum in-
5 terest.ð.eo. ¶ +Quarto no.ex.co.tex.qn̄ promissoꝛ promit-
tēdo nō liberat cōsiderato pꝛesenti statu,qꝛ implere nō pōt,
tūc si superueniat postea ius cuius ratione incipit obligari,ꝛ
venit obligatio iuris de futuro,quāuis ð eo nō sit facta mētio
aliqua:tūc augmētato iure actoꝛis firmat ius detentatoꝛis,
facit tex.in.l.si a titio.ff.ð rei vēd.ꝛ in.l.apud celluꝫ.si a titio.
ff.de exce.do.als si possessio ð pꝛesenti non valeret non veni-
rent futura.l.si quis ita.ff.de auro argē.leg.nisi tractaret de
modico ꝓiudicio vt in pignoꝛe.l.fi.vbi gl.C.que res pigno.
6 obli.qꝛ veniūt ēt futura. ¶ +Quinto no.ibi cum neqꝫ p eum
neqꝫ per successoꝛē, a contrario sensu ꝙ si per promissoꝛē rei
aliene.vel eius successoꝛē moueat questio que moueri nō pote
rat:quia erat res aliena,committitur ista stipulatio habere li
cere,ꝛ sic foꝛtiter facit opi. Pe.quā.j.referā. Cōtrariū ꝓbat
istemet tex.in isto ver.quesitum.in pꝛin.vbi si quis promittit
habere licere rē alienā.in q̄ promissoꝛ ius nō habet nō cōmit
tit stipulatio:qꝛ nō pōt mouere nisi de facto:ꝛ sic iste tex.pro-
bat pro ꝛ ꝯ: de veritate tn̄ statim dicet in gl.mag.in pn̄.quā
capio in ver.successoꝛes.positam in pꝛin.hui⁹.l.que expedit
p Bar.ꝛ doc.hic,qꝛ meli⁹ hic congruit qꝛ oppositiones.glo.
tēdunt cōtra versiculū q̄situ. ¶ Diuide istā gl.in sex partes
pꝛincipales.foꝛmat eñ qnqꝫ pꝛincipales oppo.quas p oꝛdi-
nē clare magistralit explicat bar. Jn scda itē repilogat pma
op.respōdet.ꝛ sic sexta pars dꝫ iūgi cū pma parte scda ibi,itē
vr̄ hec stipulatio.tertia ibi,ꝛ eius promissiōis sensus. quarta
ibi,sed vbi rē alienā.quinta ibi,itē si rē meā.sexta ibi,item cū
hec stipulatio. ¶ Jn ea.gl.ibi nec eñ p pactū desijt esse dn̄s
7 vt.C.ð trās.l.siue apud. ¶ +No.diligēter ex hac gl.ꝙ re mea
apud aliū existēte si ei promisi cōtrouersiam non mouere,vel
quod rē habere liceat,non cēsetur p hoc trāslatum esse domi
nium in stipulatoꝛē,per tex.in.l.siue apud ꝛ meli⁹ in.l.si pꝛio

a ¶ Rē alienā. Adde Jas.i.l.iij.C.ð pact. Purpur.

fundo.C.de trāsac.ꝛ ad hoc istā gl.no.Ang.Imo.ꝛ Luc.Et sic habes diligēter no.ex hac gl.regulē quam no.ꝛ signa ꝙ dimissio rei existētis apud aduersariū q̄n ex huiusmodi sti-pulatiōib⁹ non est titul⁹ habilis ad trāsactionē dnij,q2 si esset habilis titu.⁹ dimissio ista operaret trāslatione dnij sicut tra ditio q̄n est cū titulo.§.interdū.insti.de rerū diui.l.qua rōne §.iterdū.ff.de acq.re.do.ꝛ l.quēdā mulier.ff.ō rei ved.Et sic ex ista gl.ꝛ p̄dictis no.sing.p principibus ꝛ regibus facietī b⁹ adinuicē pacem.ꝛ ꝑmittentib⁹ in capitulis nō mouere,cō trouersiā de castellis,terris,ꝛ locis p eos possessis,q2 p hoc non videnē trāsferre dniū castrorū,terrarū,ꝛ locorū de vno in alium,etiā si promittēs res haberet dniū3.ita vult gl.hic. Sed tu aduerte vltra scribētes q2 ista gl.in hoc vr̄ seipsā cō fundere,q2 gl.istu d dicit ꝯ tex.in l.siue apud acta.C.ō trāsa. ꝛ docto.prealleg.addunt.l.si pro fundo.Iste due.ll.loquunt in trāsac.ꝛ tñ gl.i sequēti parte vult qd̄ nō sit bona arg.ō trās actiōe ad istā stipulationē habere licere,ꝛ cōtrouersiā nō mo uere,ꝛ dat tres istantias,ꝛ Bar.addit duas:ergo gl.male se fundat.Nisi dicas ꝙ q̄tū ad istos terminos vtrobiq3 sit eadē rō:q2 dimissio rei ꝓpue sue fiet p̄ stipulationē habere licere ꝛ ꝯtrouersiā nō mouere,siue fiat p trāsactionē neutro casu sit animo trāsferendi dniū,s3 vt stipulatori liceat rē apud se di-missā3 hr̄e,ergo stipulatio nō debet operari vltra eorū volū tatē.l.nō oīs i prin.ff.si cer.pe.l.obligationū substātie,i pu.ff.
8 de act.ꝛ obl.¶†Circa istā gl.ꝑ eius itellecta p̄sertim i pria ꝛ vltima parte reassumo i dubiū articulū disputabilē valde an stipulatio hr̄e licere vel cōtrouersiam nō mouere cōmittat ēt si moueat q̄stio ō facto p eū q ius nō h3.¶In gl.sunt due opi.vna i p̄n.gl.alia in fi.q̄ est ꝯria,subtilis.Petr.t3 qd̄ imo p cōtrauentionē factū ꝛ p̄ molestiā de facto cōmittat ista sti-pulatio,ꝛ silis,q2 diabolicū esset dicere ꝙ ꝑ ꝯuētionē facti in qua magis delinquit cū nullū h3 ius ꝯueniēs q3 in ꝯuentiōe iuris in qua minus delinquit nō ꝯmitteret stipulatio,s3 si h3 ius cōmittat.Istā sequit Ray.ꝛ Lud.ro.in.§.si quis dolū.ī. ea.l.ꝑ ista opi.fortiter stringit tex.i ver.q̄situ.i fi.ibi,cū neq3 per eū vel successorē quicq3 factū sit.nam vult tex.a ꝯrio sen-su de necessitate ꝙ si ꝑmissor vel eius successores i re aliena q̄ remāsisset re aliena ꝯtrauenisset de facto.ꝙ cōmitteret ista stipulatio habere licere:licet Imo.ꝛ Mod.rn̄deāt itelligen-do illum tex.quicq3 factū sit.i.de iure fieri potuit,vt dicit gl. hic inferi⁹ statī3 examinabo.Ego aūt iudicio istū tex.i fi.hoc modo si qs ꝑmittit rē alienā habere licere,nō pōt ꝯmitti sti pulatio,nisi efficiat ꝑmissoris.ꝛ ad istū tex.rn̄det Pe.ō bal la.vno mō vt hic p Bar.alio mō rn̄det Bexu.Sed ego cla-rius ꝛ breuius dicā,si querat q̄n stipulatio hr̄e licere iterpo nit su p re aliena quō cōmittat:ꝛ tex.decidit hoc modo:nā si loquimur respectu ꝑmissoris ꝛ successorū suorū:certe si res efficiat ꝑmissoris ꝛ cōtraueniat,ꝛ cōmittit stipulatio, aut du rat aliena.Et tūc aut loqmur respectu extranei cui⁹ est res,ꝛ ipse ꝯueniat nō cōmittit,nisi sit ꝑmissa pena,aut loqtur re spectu ꝑmissoris ꝛ successoꝝ,q2 res durat aliena:q2 ꝑmissor nūq̄ de facto pōt cōtrauenire,stipulatio tūc certe de facto cō-mitteret,sicut in seruo qui promittit vel cui ꝑmittit:q2 nō pōt cōtrauenire de iure nō ꝯueniēdo de facto:tūc dicit litera,q2 successores nihil faciūt:ideo nō cōmittit stipulatio,s3 si aliqd facerēt cōmitteret.¶Scd̄o pro ista cōi sentētia Bar.ꝛ doc. allegāt.§.hi qui.ī.ea.l.dū dicit,nō enim factū,s3 ius ī hac sti-pulatione vertitur.Ad illū tex.vltra solutiones que ibi dant Ro.in.§.si.quis dolū.ī.ea.l.dicit se dare nouū ꝛ verū intelle ctū ad illū tex.dum dicit in ista stipulatione versari ius ꝛ nō factū nō voluit dicere ꝙ nō cōmittat p ꝯtrauētionē de facto, s3 de iure,sed voluit dicere ꝙ q̄n seruus promittit hr̄e licere vel ei promittit q2 ista ꝑmissio intelligit ꝙ ille habebit iuri dicā possessionē,ꝛ istō nō cadit i seruo nec actiue nec passiue: q2 habet ꝓ mortuo in ijs q̄ sunt iuris.l.ꝙ attinet.ī.ō re.iur. ꝛ iō d3 intelligi de implemēto facti nō autē iuris.iste est intel lectus ꝛ ver⁹ sensus illi⁹ tex.Quid tenēdū:licet in practica eēt durū recedere a cōi,tñ in puncto iuris disputando pōt te neri opi.Pe.pro qua in primis stringo tex.in isto ver.q̄situ. in fi.dū dt cū neq3 p eum neq3 per successorē suū quicquā fa-ctū sit.Na3 habeo qd̄ q̄n lex vel statutū in sensu directo nihil operat tunc ne decisio sit vana necessario d3 sumi argumētū a cōtrario sensu ēt ad correctionē iuris cōis,ita ꝓbat i l.nul la nisi mēsis.iūcta aut.diaconissam.vbi gl.C.ō epis.ꝛ cle.est regula ꝛ decisio Cy.ꝛ Bal.i.l.cōuēticulā.C.ō epis.ꝛ cle.Imo. in l.si cū dotē.in prin.ff.sol.matri.ꝛ i.l.j.in prin.vbi dixi.s. de offi.ei⁹ cui.Scd̄o ꝑ ista opi.Pe.cōtra cōem arguo sic:nā stipulatio habere licere tantū importat quātū stipulatio cō-trouersiā nō mouere,tex.est hic.ꝛ in prin.hui⁹.l.i ver.s3 qua ten⁹.s3 habeo ꝙ cōtrouersia dicit moueri siue de iure siue de

a ¶Iste modo. Adde Panor.ꝯsi.xliij.Quidā dn̄s.col.ij.

facto ꝯ fiat.l.luci⁹.§.tres.vbi gl.ꝛ Bart.ff.ad treb.dixi.s. prin.nō ergo simpliciter d3 ꝯmitti stipulatio hr̄e licere siue ꝯfiat de iure siue de facto.Tertio ꝑ ista parte subtilis Pet. ꝯ cōem addit aliud ꝙ tenēt Can.d.Ant.i.c.ij.i.iiij.col.ō re-sti.spo.ꝛ ibidē Abb.Panor.ꝑpe fi.vbi tenēt ꝙ si aliqs iura uit nō molestare nec inqetare suū spoliatorē bñficiō,itelligit nec de iure nec de facto,allegāt dnos de rota ita tenere deci. cccxciij.al's.cccxcviij.ꝙ Abb.ibi reputat no.ꝛ sic disputādo ista opi.Pe.eēt valde defensabilis.Tenēdo tñ cōem sniam potes rn̄dere,ꝛ bñ ad istū ver.quesitū in fi.dū dicit cū neq3 p eū neq3 p successorē suū quicq3 factū sit,ꝙ nō sit denotationū facti,q2 isto modo exponeret cū p q̄n.S3 ista expositio stare nō potest:q2 isto modo nō esset differētia inter ꝑmissionē rei ꝓprie ꝛ rei aliene:q2 etiā primo casu q̄n promittit rē propriā si nihil ꝯfacit,nō cōmittit stiplo,necessario ergo est denota-tiuum iuris.ꝛ vult dicere si nihil factū.i.de iure fieri potuit. Ad aliud ꝯ de ver.s3 quatenus pōt negari assumptū ꝛ teneri gl.§.tres hr̄des:ad tertiū.i.ad decisionē Can.pōt dicere qd̄
a illa decisio ꝓcedit ꝓp iuramētū.Et isto mō a limita ꝯclusionē cōem ꝙ stipulatio habere licere vel cōtrouersiā nō mouere,nō cōmittit p cōtrauētionē de facto,limitat singulariter nisi in ꝑmissione interuenisset iuramētū tūc cōmittit etiā si cōuenit de facto.Cōfirmo rōne ꝛ lege,nā iuramētū siue affirmatiuū siue negatiue interpositū d3 seruari p oēm modū.l.cū pater. §.fili⁹ matrē.ff.de le.ij.Scd̄o adduco tex.i l.si qs maior.i vs. vel nō implēdo ꝑmissa.C.de trāsac.vbi in trāsactione iurata pars que nō implet ꝑmissa,ꝛ sic cōtrauenit de facto icidit in periuriū,ꝛ in alias penas de quibus ibi.no,istā limitatione3 ad cōem decisionē q3 nō reperio ab aliquo tactā.¶Capio gl. i ver.cōtrouersiam quā hic nō expedio q2 reseruo expediēdā
9 sm ordinē Bar.¶†In gl.in ver.ex iure qd̄ habuit.habes colligere duas cōclusiōes.vnā tacitā aliā expressa3.Prima cōclusio tacita est ꝙ qui ꝑmittit habere licere rē simpliciter vel ex causa donatiōis vr̄ promittere liberā etiā a seruituti-bus realib⁹:ꝛ ꝯsequēter habes ꝙ iste tex.in ver.vel de aliquo alio iure intelligit.s.seruitutis realis cū gl.t3 expresse Bar. ꝛ oēs alij.Sol⁹ Cuma.ꝑ suo subtilissimo ingenio reprobat istā cōe3 ꝯclusionē.gl.ꝛ doc.p tex.optimū i.l.Meui⁹.§.fun do.ff.ō le.ij.vbi testator legās rē putat fundū vr̄ legare vt eū liceat habere,ꝛ tñ hr̄s nō tenet tradere liberū a seruitutib⁹ realib⁹.ꝛ gl.ibi ꝛ Bart.assignant rationē q2 seruitutes sunt extra rem,ꝛ nō i re.ad idem tex.in l.cū filius.§.domi⁹.ff.de leg.ij.ergo eodē modo in ꝑmissore q promittit rē habere li-cere nō tenebit ꝑ seruitutib⁹ realib⁹.Stringe forti⁹ vltra eū ista iura,q2 si in legatis ꝛ in vltimis voluntatib⁹ in quib⁹ fit latior interpretatio.l.in testamētis.de.reg.iur.c.cū dilecti. de dona.hr̄s nō tenet ꝑ seruitutibus realibus,ergo min⁹ d3 teneri ꝑmissor in stipulatiōe q̄ est stricte iterpretāda.Et ideo intelligit Cuma.ꝛ ꝑ certo egregie istū tex.in verbo aliq̄ alio iure.s.ꝙ respiciat dniū ipsi⁹ rei vt est superficies,ius emphi teuticū,q̄ ius dnij non tangunt,s3 per seruitutes ius dominij non diminuit,licet libertas rerū tollatur.Istā declarationē ante eū voluit gl.in d.l.ꝙ ad seruitutes.que allegat.d.l.Me uius.§.fundo.Alex.volēs defensare cōem sentētiam nō scit aliter rn̄dere ad.§.fundo.nisi ꝙ loquat in re debita tit.lucra tiuo.sec⁹ si titu.oneroso.ꝛ ita i effectu rn̄det Bexu.hic,s3 ista rn̄sio nihil v3 ad istū tex.q2 iste tex.loquit in stipulatiōe habe re licere iterposita ex causa lucratiua prout intelligit Bar. hic ꝛ in prin.l.ꝛ cōiter loqnunt oēs.ll.isti⁹ tit.ꝛ tñ stipulatio ꝯmittit rōne seruitutis realis sm cōem itellectū.Quid tenē dū:ego teneo cōem opi.gl.Bar.ꝛ scribētiū.ꝛ cōem itellectū ad istū tex.nō p medicata suffragia s3 realiter ꝛ clare.Vn̄ ꝯsi dera ꝙ licet aliud sit res aliud possessio.vt dt text.i.l.si duo. §.fi.ff.vti poss.tñ q ꝑmittit habere licere rē,tenet etiā rōne sol⁹ possessionis.tex.est hic i verbo de possessiōe nuda.Ita in ꝓposito l3 aliud sit res,aliō seruitutes reales,put dt gl.in d.l.Meuius.§.fundo.ꝛ ꝯsequēter ꝑ eis heres nō teneat vt hic est tex.i.d.l.cū fili⁹.§.dn̄s.tñ sec⁹ est i stipulatiōe habere licere,vt q̄n aliquid diminuit,de plenitudine rei q3 h3 penes se stipulator:tūc nō dr̄ libere habere rē.ita dicit tex.hic i ver sic.habere enim nō licet ei cui aliqd minuit ex iure ꝙ habuit, vn̄ pro seruitute reali stipulatio ista ꝯmittitur.Scd̄o pōdera istum tex.qui dicit vel de aliquo alio iure.pōdera ꝙ nō dicit simplicit de alio iure q2 dictio alia simpliciter ꝓlata ē repeti tiua similiū gl.in l.si fugitiui cū vulgarib⁹.C.de ser.fugi.nā si simpliciter dixisset alio iure,intelligit de similibus p̄ceden tibus ꝛ cōsequēter de tangentibus dnium,sed tex.dt aliquo alio q̄ dictio alio,facit ꝙ etiā referat ad dissimilia,p gl.fin.in cle.j.in v̄bo aut earū.de ro.cōpe.Ab.i.c.sup eo.i.ij.no.ō eo q cog.cōsang.vxo.sue.Bal.in.l.j.in penul.col.C.ō inofi.do.

ꝛ in

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

τ in c.j.§.cum ante.i vlti.col.de cõtrouer.inue.Cũ ergo tex. noster dicat nõ simpliciter de aliquo iure sꝫ ẽt de aliquo alio iure dꝫ intelligi:ergo nõ solũ ratione dñij sꝫ etiã rõne seruitutum realiũ.τ ita intelligo istũ tex.q est nitidus τ verus itelle
10 ctus ad istũ tex.†Scđa ꝯclusio expressa gl.est,ꝙ euicta seruitute ꝑdiali nõ põt emptor agere de euictiõe ad duplã.Adde ꝙ fortius tꝫ Lu.hic,ꝙ imo vẽdens nõ tenet tradere rẽ liberam a seruitute reali,τ cõsequẽter emptor nullatenꝰ põt agere de euictione rõne iuris,ꝑ tex.q vñ ita cãtare p.d.l.qđ non seruitutes.ff.de euic.τ ꝑ tex.in l.cũ vẽderes.ff.de ꝯhẽ.emp. Intelligit tñ istã sua cõclusionẽ qñ vẽditor ignorabat talẽ seruituiẽ deberi a re vẽdita,alias si sciuisset q2 tũc bene tenetur per.l.j.§.j.ff.de act.emp.Tene cõtrariũ q2 put etiã paucis tꝫ Alex.hic,ꝙ imo euicta seruitute reali põt emptor agere de euictiõe quãto minoris fuisset emptur' si sciuisset reꝫ debere seruitutẽ τ hoc siue vendens fuerit sciens siue ignorãs.ita tꝫ glo.ord.in.d.l.cum vẽderes.ff.de ꝯhen.emp.que allegat ad hoc duos bonos tex.Primo tex.clarũ in.l.qties.ff.de edil. edicto.τ in.l.in vẽditione.ff.de actio.empt.τ ꝙuis Raph.rñdeat ꝙ in illis.ll.venditor erat sciẽs vel in dolo:istud est diuinare ad illa iura.ad idẽ tex.i.l.j.§.cã.ff.de edil.edic.τ in.l.j. §.j.circa fi.ff.de actio.emp.Et ita tenẽdo respõdi ad l.qđ ad ser uitutes.τ.l.cũ vẽderes.prout rñdet gl.hic τ ibi,ꝙ euicta seruitute reali nõ põt agere de euictiõe.verũ est ad duplã ex stipulatione prout loquit tit.sub quo est posita.l.ꝙ a seruitutes.τ ti.est optimus interpres nigri.l.imperator.ff.de.i diẽ addi.sꝫ bñ põt agere de euictiõe q̃to minoris fuisset empturus put dicũt tex.ꝑallegati.C Capio gl.i verbo quare.quã gl.diuido i tres partes,put tria format ꝯria.scđa ibi,item ꝯ j.eo.tertia ibi,itẽ cõtra.s.Quantũ ad scđm ꝯriũ glo.dic melius ꝙ Bar.vt.s.in prin.huius legis dixi Querit Bart.qñ hec stipulatio habere licere ꝓmittat,τ distinguit vt hic ꝑ eũ cũ quo trãsit Imol.hic,τ Ro.in.§.si quis dolum.j.ea.l.Sed tu aduerte circa differentiã quã fecit Bart.inter cõtratũ emptiõis τ alios cõtractus:an ista stipulatio habere licere,iterponat super ꝯctu empotiõis,an sup alio.Ista diffrẽtia nõ est bona:nã contractus emptionis τ veditionis est freq̃ns τ fauorabilis.l.iusto.in ꝑn.ff.de vsuc.itẽ est bonefidei.§.actionũ insti.đ act.que nõ debet esse deterioris ꝯditiõis ꝙ ceteri cõtractꝰ.Alex in isto articulo quẽ đt esse periculosuꝫ ponit cõgã τ studiosaꝫ distinctionẽ.ea reiecta mihi placet ista ꝯclusio, ꝙ stipulatio habere licere siue interponat sup ꝯctu emptiõis siue sup alio ꝯctu cõmittat nisi lata snia.d.l.habere licere.ff. de euictio.τ gl.in verbo ꝯtrouersia.hic in prima solutione.τ ita tenẽt Lu.τ Bexu.hic q2 nõ põt reddi bona rõ inter ꝯctuꝫ ẽptiõis τ vẽditiõis,τ alios cõtractꝰ,ꝓ ista snia põderat Rapha.cu.hic istũ tex.in duobꝰ locis,sꝫ ego latiꝰ inducã.Primo tex.in vbo cõtrouersiam fecerit:nã verbũ fecerit,rem perfectã significatꝰ q2 est futurũ subiũctiui,ꝙ format a preterito indicatiui,ideo non perfectam cum effectu significat.l.§.fi. ff.ꝙ quisqꝫ iur.τ ibi Bart.ita summat illum tex.τ ibi mltas ꝯcordãtes allegaui nõ repeto hic.Scđo pondera istũ tex.in verbo minuit,nã ante latã sniam ius rei non minuitur.Tertio scđm cũ hoc indicat propria significatio verborũ habere licere nã dato ꝙ qs moueat litẽ,anteq̃ ferat snia đr habere rẽ:ergo iste tex.cõcordabit cũ illa l.habere licere,đ euic.τ isto mõ oia reddunt plana.τ isti text.reducunt ad cõcordiã.tñ vt veritas meliꝰ elucescat ꝯ istam opi.Rapha põdero ibi duos fortes tex.Prĩo tex.in ꝑn.huiꝰ.l.in ver.sꝫ quatenꝰ in verbo cõtrouersiã faciat vbi ẽ verbũ presentis tpis,τ sic nõ dicit fecerit.Itẽ est dictio cõtrouersia que intelligit etiã ante lit.cõtest.l.ampliꝰ nõ peti.τ ibi Bar.in.ij.co.j.rẽ ra.ha.ergo lõge ante sniam.tñ sustinendo opi.Rapha.que mihi plꝫ posses dupliciter rñdere.Primo ꝙ ille text.declaretur per istũ inductũ.vt.s.induxi.sꝫ ista solutio medicata.Dic ergo scđoq̃ meliꝰ ꝙ etiã verbũ presens rẽ perfectã τ cõsummatã significat tex.est ad lrã in.c.in his.đ verb.signi.Scđo cõtra Raph. põdera tex.in.in.l.habere.ff.de ver.signi.in verbo sine interpellatiõe.vbi đr ꝙ habere đr duobus modis.Primo rõne dñij.scđo qñ sine interpellatiõe tenet rẽ quã emit põdera tex. in verbo interpellatiõe.ergo si interpellaret nemo diceret habere,sꝫ interpellatioꝰ nõ importat sniam latam,sꝫ ante sniam. l.si ex legati cã.s.eo.nisi diceres quod ibi nõ debet sumi arg. a cõtrario sensu:q2 resultaret absonus ĩtellectus per istum s.dupliciter inductũ teneo ergo.ꝙ nõ cõmittit stipulatio nisi post latã sniam.Et si diceres tu ꝙ ista opi.Cũ.nõ põt procedere vllo mõ,q2 si requireretur snia ad hoc vt ista stipulatio cõmittaret:certe nõ esset differẽtia an quis promittat rẽ propriã habere licere an alienã:τ tñ tex.vult esse differẽtiã an qs promittat propriam rem alienã:quia etiã promissa re aliena lata snia ꝑ promissore cõmittit stipulatio.ita tenet gl.magna in verbo successores.in.iiij.parte.τ ibi clare Bar.istud arg. est subtiliter coloratũ.Cũ defendẽdo Raph.dic qđ lata snia nõ dicit res aliena,sed ꝓmissoris iuris presumptione,cũ presumat pro snia.l.Herenius.§.Caia.ff.de euic.c.i presentia. renun.presertim cum ipse promissor nõ possit dicere sniaꝫ ꝑ se latã esse iniustã.ꝑ tex.i.l.si seruus.§.j.ff.de leg.j.tñ cogita bñ sup isto fundamẽto q2 fortissime stringit.C Extra gl.op. Bar.d.l.Luciꝰ.s.de euic.τ đ.l.j.s.de peri.τ cõmo.rei.vẽd. rñde vt hic per eũ.Tu potes aliter rñdere vt dixi in text.in iiij.nota.q2 hic promittẽs nõ liberatur promittendo q2 res erat aliena,τ ideo expectatur tempus futurum.

1 Stipulõ hrẽ licere trãsit ad successores actiue τ passiue.
2 Impersonalitas ex parte stipulatoris nõ vitiat stipulationeꝫ quia semper videtur sibi stipulari.

§.Sicut autem.

Hec stipulatio ꝯmittitur ꝯ ꝓmissorẽ,τ stipulatorẽ,τ eiꝰ
1 successores.h.d.ꝯm Bar.τ alios.†Ego summo aliter τ notabilius.stipulatio hrẽ licere trãsit ad successores actiue,τ passiue,τ quo ad tertiũ nõ successorẽ nõ cõmittit,τ potest impersonaliter concipi ex parte stipulatoris.h.d.totꝰ tex.τ hꝫ tres partes que patent in tex.scđa ibi,ceterũ si aliq̃.tertia ibi,nihil
2 inter erit.C†No.in fi.qđ impersonalitas ex parte stipulatoris nõ vitiat stipulationẽ,q2 semper videtur sibi stipulari.vt hic,τ.§.si quis ita.τ ibi Bar.j.eo.vbi dicetur.

1 Talia sunt ꝑdicta qualia subiecta demõstrãt.τ eꝯ vt nu.2.
3 Stipulatio que ꝓprie nõ põt intelligi trahit ad improprium.
4 Que differẽtia sit inter stipulationẽ habere licere τ inter stipulationem ire agere licere.
5 Verba que non possunt intelligi de iure intelligunt de facto.
6 Verba accipienda sunt secundum subiectam materiam.
7 Verba relata ad personam debent intelligi ꝯm qualitatẽ ꝑsone,ad quam referuntur.
8 Si testator in testamento legat vxori sue lectũ suũ an veniat culcitra de serico qua testator vtebatur diebus festiuis.
9 Hec verba tibi,τ posteris,non cõprehendũt descendentes a feminis nisi concessio fieret a femina regina.
10 Etiã i statutis recedimꝰ a ꝓprio significat verborũ τ capimꝰ verba improprijssime ꝑ ꝑ qualitatẽ ꝑsonaꝝ ad quas referũt.
11 Qñ seruꝰ stipulat sibi ire agere licere ad hoc vt ista stipulatio cõmittat dꝫ ipe seruꝰ impediri:nec impedimentũ dñi faceret istã stipulationẽ cõmitti ꝙuis postea ꝯsideretur iter stesse dñi.

§.Si qui sunt.

Hec stipulatio refert ad ius si ꝑõt al's ex eqtate refert ad.factũ.h.d.Diuidit in quatuor partes.In prima loquit qñ seruus stipulat licere dño.In scđa qñ sibi,qđ iuris sit.In tertia interserit casum ꝑtinẽtẽ ad materiã.In quarta ꝯcidit casum de eqtate,scđa ibi,sꝫ si seruꝰ tertia ibi,cũ vero.quarta ibi,sꝫ
1 mihi vñ sꝫ iuris vba.τc.C†No.prĩo ex isto tex.ꝑꝫ Bar.ꝙ talia sũt ꝑdicata qualia subiecta demõstrãt.τ ad hoc sepe allegamꝰ istũ tex.Adde tex.i.l.iij.i prin.τ ibi Bar.ad hoc no.ff.
2 đ fun.istr.l.q̃ties i fi.C.fami.her.si eꝯ talia sũt subiecta q̃lia ꝑdicte ꝓmittũt.ita est gl.in.c.inter dilectos.§.ceterũ.in gl. parua.in verbo nequiuisset.de fi.instr.τ gl.in.c.dudũ.in gl. fi.đ deci.facit tex.i l.fi.§.j.τ ibi Ia.đ are.ad hoc no.ff.đ triti.
5 vino τ oleo le.†Scđo no.[a] ex hoc tex.ꝑꝫ Bart.ꝙ stipulatio q̃
a proprie nõ põt intelligi trahit ad ꝓpriũ,τ generaliter verb. q̃ nõ possunt ꝓprie itelligi trahunt ad improprium.l.scẽuola. ff.ad treb.l.insulã.ff.de ꝑscri.ver.l.sꝫ τ si possessor.§.itẽ si iurauero.ff.de iur.iurã.facit gl.reputata singula.i l.τ puto.in
4 prin.ff.fami.er.C†Tertio no.i verbo cũ vero.differentiã inter stipulationem hrẽ licere rẽ que regulariter importat ius τ stipulationem ire agere licere que importat factũ.rationeꝫ
5 differentie ponit.j.Bar.vbi dicet.C†Quarto not.ex tex.regulã qđ verba que nõ possunt intelligi de iure intelligunt de facto.facit.l.quidam cum.j.eo.l.mulier.in fi.ff.de cõd.insti.
6 †Quinto not.aliã regulã qđ verba accipienda sunt secũdum subiectam materiam vt hic,τ.l.quibus diebus.C.dominꝰ.ff. de cond.τ demon.τ.l.si is cui nummos.§.flauius.ff.de solu. τ l.nec seruꝰ.ff.de pecu.adde ꝙ egregie đt Bal.i l.data opa. in.xij.col.C.qui accusa.nõ pos.allegãdo Aristo.i.j.ethicoꝝ. Qđ tunc ꝑfecte enunciamus cũ scđm subiectam materiã loq
7 mur.C†Sexto no.aliam regulã[b] quam vtiliter expediã qđ
b verba relata ad personam debẽt intelligi scđm qualitatẽ persone ad q̃ referunt vt hic.τ.§.hec quoq stipulatio.τ ibi Ro. ad hoc no.j.eo.τ.l.plenum.§.equitij.de vsu τ ha.τ c.solite.đ ma.τ obedien.τ.c.si beneficio.de prebẽ.in sexto.facit tex.i.l. pater seuerinã.§.cõditionũ verba.ff.de cond.τ demon.Ad istam regulam adde primo facere illud qđ nota.decidit Bartol.in.l.si sortem.§.libertus,in antepenulti.colu.ff.de cõdi.

a C Scđo no. Adde q̃ ẽt Alex.i.l.si tibi.i.iiij. not. ff.si cer.pet. τ ibidẽ Soꝫin.ẽt in.iiij. no. vbi allegat Bart.in l.cotem ferro.§.q maximos.ff.đ publica,τ alia de q̃bꝰ ibidẽ ꝑ cũ. Adde ẽt bonũ tex. i l.si vno.ff. loc.τ l.insulã.de ꝑscri. vb.quas alleg.Alexan. vbi.s.τ hoc ideꝫ author in l.sꝫ.circa fi.iij.col.C. de iure deli.

b C Sexto no. aliam regu. adde qđ ad istã regulaꝫ plures ẽt accumulauit đcisiões sꝫ nõ ita ordinate ponat sicut facit hic author i c.cãm q̃.col.x.τ sc. ver.qnta de claratio.de rescri.tu adde vnã aliaꝫ vltra eos ꝙ posuit Lud.ro.i cõs,suo. clxx.incip. sciebãt.i fin.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

inde. ꝛ seqꝫ Bal. in. l. liberti libertęqʒ. i. vj. col. C. de ope. libe. vbi decidit Bal. pone ꝙ Rex faciat fieri preconiū ꝙ qlibet debeat cōparere cū armis ad faciendā mōstrā, ꝛ vtor verbis Bal. itelligitur scḋʒ qualitatē personarum, q2 si miles debet ꝯparere armat⁹ vt miles: si pedita, vt pedita: si balistari⁹ debet cū balista cōparere: similiter stipendiarij qui ꝓmittūt seruire Regi intelligiṫ ꝙ habeāt equos aptos ad bellū. ita deci
8 dit Bal. in l. qui sibi. §. j. ff. de solu. †Scḋo ad istā regulā addo ꝙ si testator in testamento legauit vxori sue lectum suū, nūqd veniat culcitra de serico qua vtebaṫ testator dieb⁹ festiuis, decidit Bal. ꝙ nō: q2 culcitra de serico ñ ꝯuenit mulieri vidue: ita Bal. in l. j. in vlt. col. C. de leg. ꝛ in d. §. equitij. ꝑ illū tert. Similiter testator mādauit vestiri viduam: intelligiṫ vestib⁹ nigris. ita Bal. in. l. j. in vlti. col. C. de verb. sig. Et an legato lecto vxori ñ itelligat legata culcitra serica vt omnes tenēt: sʒ Bar. tenet contrariū in. d. l. librorū. ff. de leg. iij. vbi Bar. melius qʒ alibi examinat istum passum: an legato lecto intelligaṫ legata culcitra de serico, sʒ tñ si maritus legauerit vestes intelligeṫ legasse illas de serico, tex. est i. l. fi. §. j. ff. de auro ꝛ argē. leg. Tertio ad istā regulā adde qḋ si Rex angeloꝝ simpliciter faciat mētionē de iure, intelligiṫ de iure suo anglicano, nō autē de iure cōi: vt verba intelligātur secundū ꝑsonā, ita decidit no. Bal. i. c. cum venissent. in. ij. col. de eo q mit. in pos. causa rei ser. qḋ no. ꝑpetuo ad limitationē. §. sʒ quoties. isti. de iure nat. gē. Similiter si papa cōcedat alicui ꝙ possit testari scḋm ius intelligiṫ secūdū ius canonicum nō ciuile.
9 ita Bal. in l. si qñ. ad fi. principij. C. de inoffi. testa. ¶ †Quarto ad istam regulam adde ꝙ licet verbum tibi ꝛ posteris, non cōprehēdat descendentes a feminis: tex. est in. l. j. in fi. ff. de in. im mu. Bar. ꝛ Mod. i. l. q2 tale. ff. sol. mat. est verū nisi cōcessio fieret a femina regia: tūc ꝓpter qualitatē persone feminine cēsent ita intellexisse de feminis sicut d masculis. ita determinat Anc. i ꝯsi. cccxlj. qḋ incipit ꝓ maiori intelligentia dicēdorū. in. x. col. nec reperio vsqʒ ad hec tēpora hāc decisionem reprobatam. Teneo cōtrariū: ꝛ in cōtrariū allego tex. in c. j. in prin. de feudo femi. vbi si feudum sit femineū: tñ adhuc deficietib⁹ masculis ñ succedūt femine: ꝛ ꝓbat tex. rōne. Quinto adde ꝙ etiā priuilegia quamuis sint stricti iuris, tñ semꝑ sunt interpretanda secūdū qualitatem persone cui cōcedūtur. ita tenet Inno. Abb. ꝛ reliqui in. c. pastoralis. d dona. nos legisse habemus de hoc gl. no. ꝛ ibi Bar. no. in. l. si qñ in prin. C. de inoffi. test. no. Bal. in l. ex militari. in prin. ff. de testa. mili. vbi ꝑ hoc egregie decidit ꝙ Papa cōcedit Epo priuilegium qḋ possit celebrare etiā tempore iterdicti intelligiṫ
10 ꝙ etiā possit celebrare in pontificalibus. ¶ †Sexto adde ꝙ ēt in statutis recedim⁹ a ꝓprio significatu verborū, ꝛ capim⁹ verba impropriissime ꝑꝑ qualitatē ꝑsonarū ad quas referūṫ ita videt esse de mente Bar. in l. j. ff. ad. l. ꝛ ibi Alexā. in. iiij. col. an istud sit verū nō pono nunc pro constanti ad determinationē eorum que dicit Bart. in. l. non dubiū. C. de legib⁹.
11 ¶ †Septimo ꝛ vlt. no. ꝙ quādo seruus stipulaṫ sibi ire ageṫ licere, ad hoc vt ista stipulatio cōmittaṫ dʒ ipse seruus impediri, nec impedimetū dñi faceret istā stipulationē cōmitti, qʒuis postea ꝯsidereṫ iteresse dñi vt declarat gl. i. §. sʒ cū factū. insti. de stipu. ser. ꝛ no. declarat Imo. in l. ꝙ dr. in. iiij. co. j. e. ¶ Extra gl. que nihil habet Bar, opponit de l. si a patre vel dño. §. sʒ ꝛ a filio. ff. de peti. here. ꝛ rñdet vt hic ꝑ eū. Sed aduerte q2 vba Bar. sunt obscura ꝛ corrupta: ꝛ reperio ꝙ vno modo intelligunṫ ꝑ Moder. Imo. Raph. ꝛ Alex. Ego autem credo ꝙ Bar. nō habuerit illum sensum, sʒ alium quē statim dicam. Dico ergo ꝙ ista verba Bar. intelligunṫ ꝑ Imo. Raph. cu. ꝛ Alex. ꝙ aut filiusfa. ꝓmittit alteri hr̄e licere rē, ꝛ ista ꝓmissio intelligiṫ de iure, ꝛ sic solū ꝑ cōtrouersiā iuris cōmittit ista stipulatio. Si aūt ꝓmittat ipsi filiofa. hr̄e licere. ista verba intelligunṫ de facto tm: eo q2 filiusfa. isto iure fforū nō poterat habere ꝓpriū: Rō diuersitatis est: q2 de iure fforū sicut filiusfa. obligaṫ ex omni ꝯctu de mūdo preterqʒ ex mutuo ꝛ voto, ita ex oī ꝯctu pōt ꝯueniri i iudicio. l. filiusfa. scḋa. ff. de act. ꝛ obl. ꝛ in hoc difert a seruo qui nullo mō pōt esse in iudicio nec cōueniēdo nec qñ cōueniretur. l. ꝙ attinet. ff. d regu. iur. sed filiusfa. nō pōt agere i iudicio regulariter, nisi in lex casibus. l. filiusfa. prima. ff. d act. ꝛ obl. Vult ergo dicere Bart. ꝙ in primo casu qñ filiusfa. ꝓmittit alteri hr̄e licere, qʒuis ipse nō possit de iure euincere: q2 ñ pōt agere: tñ bñ pōt cōueniri put loqṫ tex. i. d. l. si a pr̄e vel dño. §. sʒ. ꝛ a filio. Istā doctr. Bar. ita dclaratā rephēdūt p̄fati Moder. q2 i filiofa. ꝓmittēte alteri habere licere, licet verū sit ꝙ possit cōueniri i iudicio. d. §. sʒ ꝛ a filio ꝑ tñ hoc ñ seqṫ ꝙ ipe possit actiue mouere qōnem de iure, ex quo de isto iure nihil possidet filiusf. sicut ꝛ seru⁹, itē nec poterat agere. d. l. filiusfa. prima. Preterea ꝺm Raph. ista doctr. Bar. est d directo ꝯ istū tex. i fi. q loquiṫ in filiofa. tā ꝓmittēte ꝙ stipulāte, ibi, retinēda ꝛ auferēda possessione. retinēda qñ conueniṫ auferenda quādo agit.
12 †Tu aūt ꝯsidera ꝙ Bar. voluit dicere totū eʒ ꝙ qñ filiusfa. ꝓmittit alteri habere licere intelligaṫ de facto tm. patet q2 tunc de iure euicere nō pōt vt d t Bar. quare nō pōt euincere q2 regulariter nō pōt agere cōtra alium in iudicio de iure vi dictū est: ergo necessario ista ꝓmissio intelligiṫ de facto, sed qñ ꝓmittiṫ ipsi filioff. habere licere, tūc stipulatio bñ ꝯmittiṫ de iure, ex quo de iure fforū poterat i iudicio cōueniri. d. l. si pr̄e vel a dño. §. sʒ ꝛ a filio. ꝛ sic poterat sibi moueri qstio d iure. sec⁹ i seruo Intelligēdo Bar. hoc mō dic ꝙ iste tex. loquiṫ qñ filiusfa. ꝓmittebat alteri habere, licere tūc bñ stipulatio cōtinet factū ꝛ ñ ius vt s. dictū est: q2 cū filiusfami. isto iure agere nō poterat i iudicio. d l. filiusf. prima. ergo nō poterat mouere ꝯtrouersiā nisi d facto, ꝛ ista est melior itelligētia ad vba Bar. Tamē etiā huic itelligētie videtur obstare iste tex. i fi. in verbo d possessiōe retinēda aut nō auferēda, q videṫ loqui vtroqʒ casu siue filiusfa. ꝓmiserit. quo casu agit de nō auferēdo alij, siue sibi sit promissum, quo casu agit de retinēda. Sʒ ad istū tex. quē originaliter pōderat Rap. rñdes ꝙ vtraqʒ dictio intelligaṫ in passiua significatiōe, iō bñ ponit alternatiue: siue ergo agaṫ de retinēda possessiōe ꝑ filiusfa. aut de non auferenda per aliū ꝛ sic passiua significatiōe. Vltimo ꝓ cōplemēto istius. §. oppono cōtra istū text. fortiter, qui vult qḋ quādo seru⁹ stipulaṫ habere licere dño suo valet ꝛ tenet stipulatio ꝛ acqriṫ domino ꝛ hoc est indubitatū: si autē seruus stipulaṫ sibimet habere licere ista stipulatio q2 ꝯtinet ius de rigore iuris nō valet sʒ de equitate sustineṫ, cōtra ꝙ imo ēt in isto scḋo casu stipulatio valeat de rigore iuris, ostēdiṫ clare. nā qñ seru⁹ stipulaṫ sibi hr̄e licere, ꝓpria natura istorū verborū est ꝙ referaṫ ad ius, ergo debet acquiri dño, ꝛ valebit sti stipulatio, ꝛ verba stabūt i ꝓpria significatiōe: q2 nō est differētia an seruus stipuleṫ dño, an sibi, ꝛ an simpliciter: q2 semp vʒ. l. j. i prin. ꝛ. l. sine de stip. ser. ꝛ. §. siue autē. insti. eo. Rñde qḋ illa loquunṫ qñ seru⁹ stipulaṫ ius vel dari, tūc nō est differētia quō stipulaṫ ꝛ semp acquiriṫ dño. secus qñ seruus stipulatur aliquid ꝙ pōt trahi ad ius ꝛ ad merū factū: vt est in ista stipulatione habere liceret tūc si expresse stipulaṫ domino, illi acquirit vt in prin. huius tex. si stipulaṫ sibi, tūc de iuris rigore non vʒ, sʒ de equitate sustinetur, vt in fi. hui⁹ tex. Rō est: q2 qñ seru⁹ stipulaṫ sibi: ideo acquiritur dño: q2 tūc nihil est quod possit acquiri sibi: q2 pro nihilo reputatur. d. l. ꝙ attinet. ff. de reg. iu. ꝛ tunc nō est differētia quō verbo cōcipianṫ sed quādo stipulatur sibimet habere licere: q2 ista stipulatio pōt cōtinere factū ꝛ consequēter aliqd ꝙ pōt sibi acquiri. §. sʒ cū factū. insti. de stipul. ser. lex. voluit ꝙ acqraṫ ipsi seruo put pōt ꝛ sic de equitate valeat. Secus quādo stipulaṫ ius ꝙ non pōt acquiri seruo lex tūc voluit ei acquiri sed fecit interpellationē ꝙ intelligaṫ stipulat⁹ domino ꝛ mero iure valeat. ꝛ ita remanet expedit⁹ vtiliter ꝛ subtiliter vt puto iste. §.

1 ☞Verbum habere habet significationē dominij pos. ꝛ nude detentionis.
2 Stipulatio possidere licere est vtilis.
3 Verbum possidere intelligitur ciuiliter.
4 Testes qui deponūt titium tenere ꝛ possidere ꝓbāt pos. put est facti ꝛ sic detentionem.
5 Si testis deponat ꝙ vidit titiū tenere ꝛ possidere ꝛ postea iterrogatus quid sit posse. rñdit ꝙ nescit: tamen probat.
6 Sicut plures nō possunt detinere insolidū ita nec possidere.
7 Verba camerarij seu cācellarij scribētis reformationē dbēt itelligi ꝺm cōeʒ vsuʒ loquēdi nō habito respectu ad ius cōe.
8 In omni materia etiā penali ꝛ odiosa semper debet attendi communis vsus loquendi.
9 Verba diuine scripture intelligunṫ scḋm vsum loquēdi.
10 Constitutiones principium debent intelligi scḋm vulgare modum loquendi.
11 Statuta sunt interpretanda ꝺm communem vsum loquēdi.

1 **§. Hec quoqʒ stipulatio.** †Verbum possidere, itelligiṫ ciuiliter nisi ꝯdō ꝑsone faciat intelligi de nuda detetatiōe facti. Itē vbū hr̄e, hʒ significationē dñij ꝛ possessiōis ꝛ nude detentiōis. h. d. totus iste. §. vsque ad. §. si qs ita. Diuidiṫ in tres partes. In prima loquiṫ de stipulatiōe possidere licere. In scḋa d stipl'one tenere licere. In tertia dclarat qtupliciṫ accipiaṫ vbū hr̄e. scḋa ibi, plane si tertia ꝛ vlt. ē ibi. hr̄e
2 dupliciter accipiṫ. ¶ No. prio ex tex. vbi vtilis ē. ꝙ stipulatio possidere licere vtilis est, ꝛ lʒ tex. ñ declarēt i q̇ sit vtilis ꝑtermittiṫ tāqʒ māifestū: q2 i ꝑmis magnū ē ꝯmodū possidētis. ꝯ ꝯmodū. isti. d iterdic. hti eni possidētes vt dixi i pn. leg. Itē

si rem tuam iniuste violēter possideo ⁊ a te stipuler possidere licere: ista stipulatio efficit vt iuste icipiā possidere: q2 tūc bñ iuste muto possessionem adminiculo extrinsec⁹ adueniēte l.
3 nō solū.§.q vulgo.ff.de vsuca. ¶ †Scdo no.q vbū possidere intelligit ciuiliter ⁊ sic de possessione iuris tenere intelligit d facto habere ⁊ indifferēs ad vtrūqȝ: vt hoc tex.⁊ iō in libellis
4 ponit hȝ tȝ ⁊ possidet. ¶ †In gl.in verbo stipulet[a] no.glo ad quatuor pmo q testes q depōnūt Titiū tenere ⁊ possidere pbāt possessionē, put est facti ⁊ sic detētationē, ⁊ ex qua detētatione, vt dicit Bar. psumit possessio iuridica. ⁊ sic dicit sufficienter probatam p testes de naturali ⁊ ciuili possessione, ⁊ ad hoc Alex. addit multas cōcordātias quas p te videas. Et sic habes diligēter notare q sufficit testē deponere de actu quē pcipit sensu corporeo, si ex illo actu resultat ius de quo qrit ex iuris presumptione. Adde quod p istā gl. ⁊ Bal. in l.j.ff. de his q sūt sui vel alie.iur. qd in teste magis cōsiderat quedā
5 grossa discretio q totius rei cōpleta diffinitio. ¶ †Scdo diligēter no. ex hac egregia gl.q si testis deponat q vidit Titiū tenere ⁊ possidere, postea interrogat⁹ quid sit possessio respōdit q nescit tñ pbat q2 intelligit qd nescit.s. diffinire put nec faciūt periti vt nescit alit.q.s. dixerit: ⁊ istā gl. seqt no. Bar. in l. de etate. in ij.q. principali. ad fi.ff. de mino. ⁊ idē Bar. i l.j.i.iij.co. ⁊ ibidē Bal. ⁊ alij.ff. si cer.pe. q valde teneas cordi
9 ¶ †Tertio collige ex hac gl. sm Bar. cōcordiam ad testes qrū aliqui dicunt q Titius possidet ista rē alij dicūt q Sēpronius eam possidet: nam concordātur intelligēdo quēlibet de facto detinere vt hac gl. Tu aduerte lȝ scribētes nihil penitus dicāt p Bar. videt in hoc male dicere. nā videt velle q ē impossibiles plures possidere eadē rem insolidū put est tex. in l.iij.§.ex cōtrario.ff.de acq.pos. ⁊ tex. ad literā. in c.lȝ causā i ver. cum duo. de prob. tamen plures bene possunt de facto detinere eandē rē insolidū: istud vltimū ē falsū ⁊ ɔ text. in d.§.ex cōtrario. ⁊ ibi Bar. ad fi. in vl.q. expresse no. ⁊ dicit q ēt nuda ⁊ asinina tenuta nude detētionis nō pōt eē apud plures insolidum. ⁊ si diceres nā Bar. hic non dicit insolidum sȝ simpliciter. dico q nec hoc modo Bart. pōt defēdi quia nō esset differentia inter possessionē iuris. ⁊ tenutā facti: q2 sicut plures possūt simul d facto tenere: ita ēt plures possūt simul possidere vt faciūt plures fratres. ⁊ ppterea Bar. [illegible] cōsiderans in.d.§.ex cōtrario ad fi. i vlt. qōne, querit nō quid quēadmodū plures nō possunt insolidum possidere, an possint tēnere insolidū, ⁊ rñdet q si loquimur de detētatione asinina. ⁊
7 tūc nō possūt simul plures tenere: ⁊ dic vt ibi p eū. ¶ †Quar
b to ⁊ vltimo[b] per istā gl. dicit Bar. q verba camerarū seu cācellarū scribētis reformationē debēt itelligi sm cōmunē vsū loquēdi, nō habito respectu ad ius cōmune. adde vulgatā. l. labeo vbi Bar. no.ff.de sup.lega. ⁊ tex. in c.quāuis in verbo vs⁹ nisi obtinet ibi do. Ang. ⁊ Ab. ad hoc. no. d v. signi. ⁊ tex.
8 no. in c.cū qȝ. in verbo scdm vocabula que vsus obtinuit. ff. qd vij. †Adde ēt q in omni materia ēt penali ⁊ odiosa semp dȝ attēdi cōis vsus loquēdi sm Abb. in c.p tuas. in ij.colum. de proba. ⁊ in c.j. in vl. co. de iudi. ⁊ de isto dixi post Bar. i rub.
6 ff.de ope. noui nun. † Itē etiā verba diuine scripture intelligūtur sm cōem vsum loquēdi tex. est. in c.maiores. ad fi. princi
10 pij. vbi Abb. ad hoc no. de baptis. Itē constitutiones principū debēt intelligi sm vulgarem modum loquēdi. c.j. ⁊ ibi
11 Abb. ad hoc no. d torneamētis. † Simili statuta iterpretēda sunt sȝ communē vsum loquēdi sm Bar. in l.omnes populi. in vj.questionē prin.ff.de iust. ⁊ iure. ⁊ i d. labeo. ⁊ in rub.ff. de ope. nuncia. vbi optime dixi.

1 ☞ Stipulatio iterposita super iure vel actu mere psonali siue sit interposita personaliter, siue impersonaliter nūquā trāsit ad heredem stipulatoris
2 Impersonalis ex parte stipulatoris nō vitiat stipulationem
3 Qñ aliquis ex stipulatu vsumfructū sibi hrediqȝ suo ali⁹ est vsusfructus in persona stipulatoris alius in persona heredis
4 An quando impersonalitas vitiet stipulationem.
5 Paria sunt stipulari vsumfructum vel vti frui.
6 An stipulatio vti frui licere contineat ius vel factum.

§. Si quis ita. Stipulatio interposita sup iure me psonali nō trāseat hrdē stipulatoris, nisi de eo sit facta mētio ⁊ tūc i psona heredis creat nouū ius p dictfectu. Et est tex sing sȝ Lu. ⁊ Pau. de ca. hic psertim in vltimo dicto. Diuidit in qtuor ptes pncipales. in pma loquit qñ quis stipulat psonaliter sibi vti frui licere in scda qñ impersonaliter stipulat: in tertia qñ stipulatur sibi ⁊ hrdi suo: quarta pbat prime dictū psimile: scda ibi. sȝ si nō addiderit: tertia ibi, sȝ si quis vti frui: quarta ibi, nā ⁊ iure a ge
1 re ⁊c. ¶ †No. pmo ex hoc tex. q stipulatio iterposita sup iure vel actu mere psonali siue sit iterposita psonaliter siue ipsonaliter nūqȝ trāsit ad heredē stipulatorꝫ. Nā stipulatio vti frui ptinet vsum fructū q est psonalis, q2 nō pōt esse nisi cū persona, ⁊ cū persona finit. §. insti. de vsufruc. l. corruptionem. C. de vsufr. iō nō trāsit ad heredē stipulatoris actiue: tñ passiue ex parte pmissoris bene cōtinet psonā heredū pmittētis: q2 vsusfruct⁹ ex parte stipulatoris est psonalis. ex parte pmittentis est in rē, ⁊ sic durat ɔ hrdes eius q debēt pati vti frui. l. v.§.reo.ff.de vsufr. l. vti frui. ff. si vsufr. pet. ⁊ d.§. fi. mitita de
2 clarat Bar. i.l.iiij.§.cato. i penul.c. ad fi. ē.co. ¶ †Scdo no. in vs.sȝ ⁊ si nō sibi q impersonalitas ex parte stipulatoris nō vitiat stipulationē: q2 semper stipulator vult sibi acqri: facit [a] tex. in.§ sicut aūt. i fi. ⁊ ibi Imol. ⁊ Moder. ad hoc not. ē.ca l. Simili si cum stipulatus hoc mō promittis mihi recipiēti p eo quē declarabo postea nemine declarato petero ego agere: q2 stipulat⁹ sibi ⁊ hrdi. tex. est no. i.l.iiij.C. de contrahē. ⁊ cōmi. stipu. per qd ita decidit Bal. in l.j. i fi. pncipij. ff. d pac.
3 ¶ †Tertio no. ex tex. ibi. lȝ diuersi. sint fruct⁹. q qñ aliqs stipulat⁹ est vsum fructū sibi hrdiqȝ suo alius est vsusfructus in persona stipulatoris, alius est in psona heredis: vñ in psona heredis erit opus noua cōtestatione ⁊ cautione: vt.j.p Bar. vbi dicet: ⁊ sic no. Bar. j. q vbi qs stipulatur ius psonale nō trāsitoriū ad hrdes si fiat mētio nō est trāsmissio nec opat ⁊ iō si fiat pmissio d non ostendēdo alia est promissio in hrde alia ⁊c. vt p Bar. in. d.§.cato. Gl. in vbo nō sibi addiderit, diuidit in duas ptes. In prima colligit vnū ex tex. In scda opp. ⁊ nō
4 sol. scda ibi sȝ argumentum cōtra. ¶ †In gl. primo declarat Bart. cū quo ceteri cōmuniter teneo, an ⁊ qñ impersonalitas vitiet stipulationē. ⁊ concludit q ex parte stipulatoris nūqȝ vitiat. ex parte vero promissoris si impersonalitas sit i verbo [b] obligatio vitiat secus si in verbo executio. Et si diceret q pōt esse rō diuersitatis iter stipulatorē ⁊ promissorē quare in primo casu impsonalitas nūqȝ vitiat. dic rationē esse q2 lex ⁊ natura semp presumit q stipulator velit sibi acqrere ⁊ pp presumptionē iuris valet stipulatio i psonali stipulatoris. l. si defunctus. C. arb. tute. sȝ ex parte promissoris est totū oppositū q2 nō est psumptio q quis velit se obligare. l. cū de indubito. ij. ff. de pba. nā imputādū est stipulatori quare non fecerit promissorē declarare illā impersonalitatē. l. veteribus. ff. de pac. Sed aduerte q2 Bart. prima fronte videtur qualiter ɔtrius: q2 primo vult q verbum satisfiet. sit obligatiuum postea vult q sit executiuum. Salua Bar. q2 qñ verbū satisfieri, profert de per se tantū tunc est obligatiuū. ita loquitur aut. si qñ. sed qñ precedit verbum obligatiuū tūc est executiuū vt in exēplo Bar. Adde etiā ad hanc doc. tex. no. in l. dedi. in pn. in verbo ne ad iudicē eatur. ff. de cōdi. c b cau. vbi etiam impsonalitas in contractibus innominatis vitiat qñ est in verbo executio. Sed aduerte lȝ Bar. ⁊ cōter scribentes ita teneāt post [illegible] ⁊ antiquos. i. d. aut. qñ. ti. d. Christo. de castel. subtiliatū princeps tenuit nouā opi. quā sibi ascribit Raph. cu. hic ei⁹ discipulus q imo sicut impsonalitas ex parte stipulatoris nūqȝ vitiat stipulationē: ita etiā sit ex parte promissoris. ⁊ psequēt q impersonalitas in verbo obligatiuo nunqȝ vitiat stipulationem si dico promittis cētum rñdeas promittuntur vel satisfiet impersonaliter. ista sunt verba obligatiua etiā ex pte promissoris ⁊ nūqȝ vitiāt stipulationē. reprobat. sic. clarū est qd in stipulatiōe requirit p substātia q pcedat iterrogatio ⁊ sequat rñsio alr nō valeret. l.j.§.e. rōne vidimus in. l.j.§. si qs simplr, post Bar. ē.co. tūc hic pone q interrogo te promittis mihi cētum: ⁊ tu rñdeas pmittunt ista impersonalitas nō vitiat stipulationē: q2 rñsio ambigua declaratur sm interrogationē precedente. text. est in.§. pterea. insti. de inuti. stip. ⁊ ibi tex. assignat rōnem: dummodo interrogatio sit clara semper rñsio lȝ sit ambigua tñ erit clara q2 declarabit sm interrogationē pcedētē. ad idē tex. i. l. si defensor. §. q interrogat⁹. ff. de interro. act. confirmo idē videmus in rescriptis pape vel principis rñsio ambigua itelligit ⁊ declarat p supplicationē pcedētē tex. est no. q tota die allegat ad hoc i. c. inter dile. i.§. ceterū. de fi. instr. facit tex. i. l. j. C. de diuer. resc. ⁊ p hoc apparet nō obstare tex. in aut. si qñ q sola est fundamētū Bar. ⁊ do. q2 loqt i pstituto q sit pacto nudo nō pcedēte interrogatione. §. de pstituta. isti. de act. merito ibi impsonalitas i verbo obligatiuo bñ vitiat: q2 ibi nō pcedit iterrogatio q hȝ declarare pmissionē pcedētē. ⁊ sic diceret put dicebat Cu hic q tex. in. d. aut. si qñ vltra pstitutū, tex. subdit verbū spopōderit, qd vr itelligēdū de stipulatiōe qd de pstituto iā pdixerat: dic q imo verbū spopōdit, itelligit pacto nudo. tex. est i. l. vnica ⁊ ibi gl. C. de suffr. firmat Ro. ⁊ Alex. i. l. lecta. ff. si cer. pe. nec potes dicere q tex. sit supfluus q2 pt esse pactū nudū q nō erit cōstitutum vt dixi in.§. de constituta. Quid tenendū de ista opi- Christopho. disputādo ⁊ legēdo posset optime defensari: ego

a ☞ Stipulet. Limita tñ vt ex detentatiōe ipsū psumat possessio Ja. i.§. sic itaqȝ. v. col. de act. Pur.

b ¶ Quarto et vltimo. Ibi ⁊ adde etiā ⁊ in tu adōq hoc idē authoꝫ pleni⁹ loqt i ista materia i ru. ff. d ope. no. nū. d q vide ēt p Bar. cōsilio. xxx. vol. vij. circa me. ⁊ ici. scribit pclare. ⁊ pleni⁹ p eūdē i cōsi. lvij. i ver. verba dbēt ⁊ cōsi. xxxv. i ca. pte. Plenissime p ɔ e. in xe. decre. in ij. co ⁊ vult. quasi vsque ad finē proe Aliqd p eundē i c.p tuas. ver.j. cōclusio d proba. hic alleg. ⁊ in co ij. in fi. Ultra locos superius allegatos, qd ēt in statutis strictis ⁊ penalib⁹ cōis vsus loquēdi prefert pp rōe significationi seu nature vocabuli, aliqd ēt p eūdē feli. in. c. sup his. viij. co. d accus. vbi dixit no. q cōis vsus loquēdi excusat pbatiōes d necessitate nō concludentes.

tñ teneo cõem sñiam nõ p fundamentũ Bar. aut doc. lʒ teneo
alia fortiori rõne. Nã rlam habem⁹ φ diuersitas iter inter-
rogationẽ ꝛ rñsionẽ semper vitiat stipulationẽ, etiam si rñsio
sit vtilior. tex. est in. l. j. §. si quis simplr. ff. eo. late Bart. in. l.
j. §. fi. ff. e. Pone: ego interrogo te: pmittis mihi centum sub
conditione, vel hinc ad annũ: tu dicis promitto pure, non vʒ
ista stipulatio, ꝛ tñ responsio est vtilior, qꝛ est diuersitas inter
interrogationẽ ꝛ rñsionẽ. Et vbi est diuersitas vel inequali-
tas in rebus semp vitiat. sed qñ in interrogatione stipulatio
fuit impersonaliter facta, vt si dico pmittis cẽtũ, rñdes pro-
mittuntur, ista est diuersitas que dʒ vitiare stipulationem: qꝛ
est diuersitas in psona que vitiat, cum diuersitas in qualitate
vitiat, quãto magis diuersitas i psona: Et p hoc clare rñdeo
ad tex. i. §. pterea. inst. de inuti. stip. qꝛ ille tex. expsse ꝛ ad li-
teram loquitur qñ stipulatio fuit pura ꝛ simplex vʒ, ꝛ intelli-
git scđm interrogationẽ precedẽtẽ, exẽplum promittis cẽtũ
tu rñdes pmitto, sed in casu nostro rñsio non est simplex imo
multũ diuersifica ab interrogatione ꝛ ista vitiat, ꝛ qđ. §. pre-
terea. loquat qñ pmissio est simplex, pbat ibi tex. ¶ Gl. i ver
bo fructus, quã diuide in tres ptes, prout duos ponit itelle-
ctus ad tex. scđa ibi, vel dic vt alij dicũt. ¶ In gl. i verbo fru-
ctus q̃ ponit duas expositiones ad tex. sup pria Bart. ponit
effectũ, qꝛ erit opus noua cõstõne vsusfructus in psona here-
dum. Adde φ ex hoc sequunt correlarie alij effectus: qꝛ i pso
na hrdũ regret alia cautio de vtẽdo ꝛ fruẽdo arbitrio boni vi
ri iuxta. l. j. ff. vsufr. queãd. ca. ꝛ ita in specie tʒ Bal. in. l. vni-
ca. §. excepto. C. de ca. tol. Alius est effectus. l. repeti. §. põt.
ff. qb. mo. vsuf. amit. sʒ nõ i psona hrdũ ex quo est nou⁹ vsufr.
ita Bal. in. l. antiqtas. ad fi. C. de vsu ꝛ habi. ¶ Circa scđam
expositionẽ gl. Bar. intelligit eã procedere qñ quis prio sti-
pulatus est vsumfructũ de p se, postea est stipulatus sibi ꝛ he
redibus vti frui licere: tũc nõ intelligit stipulatus heredibus
vsumfructũ, ꝛ sic obligationẽ personalẽ, sed solum perceptio
nem: ꝛ sic causam ꝛ obligationẽ ad fructus. ita Ange. hic. qꝛ
aliud est vsusfruct⁹ aliud perceptio fructuũ. l. fundi trebatia
ni. in fi. ff. de vsufr. lega. qꝛ istud scđm cõtinet solũ factũ ꝛ non
ius vsusfructus, ꝛ ꝯsequẽter nõ possum agere cõtra te vt ꝯsti
tuas vsũfructũ, sʒ solũ vt patiaris vti, ꝛ ex hoc sequit φ si ali⁹
terti⁹ impediret me nõ haberẽ ꝯfessoria cõtra eũ. l. vti frui. in
pn. ff. si vsusfru. pe. cũ g̃ habeas solũ obligationẽ ad fruct⁹ n
cõpetit mihi cõfessoria. Istam opi. reprehẽderũt Imo. Ro-
5 ma. ꝛ Alex. † ꝛ bñ: qꝛ paria sunt stipulari vsum fructũ, vel vti
frui licere. tex. est in pnc. iuncto ver. sʒ si. facit tex. in. l. si quis
ita. ff. de vsufr. Itẽ ex quo stipulatio cõtinet φ mihi liceat vti
frui: ergo ego pcipiã fruct⁹ a me ꝛ nõ ab alio, ꝛ sic dicet vsus-
fruct⁹. Nec ob. l. fũdi trebelliani. Bal. tʒ ꝯ Bart. hic. qꝛ diffe-
6 rẽtia Bar. nullã habet rõnem. ¶ † Querit Bart. an stipula-
tio vti frui licere cõtineat ius vel factũ, ꝛ sic cõmittatur p cõ-
trauẽtionẽ iuris vel facti. cõcludit φ cõmittat per ꝯtrouersiã
facti, nisi in stipulatione sit adiectũ ius. cũ eo trãseũt Cuma. ꝛ
Ang. hic, ꝛ Ang. in. §. si quis dolũ. j. ea. l. sʒ Bar. male dt ꝛ eũ
rephẽdit Imo. hic, qꝛ qui stipulat vti frui stipulat vsũfructũ
vt ibi p eos. bñ verũ est φ etiã cõtinet factũ propter patiẽtiã.
gl. ꝛ Bar. in. l. j. §. j. vbi dixi. ff. eo. ideo cõmitttit etiã p impe
dimẽtũ facti. l. ex ꝯducto. ꝛ. l. si fund⁹. ff. loc. allegate p Bar.
¶ In gl. in verbo pbam⁹. Bar. intelligit gl. pcedere qñ ser-
uitus itineris vel act⁹ iã esset cõstituta. nã seruit⁹ itineris vel
actus realis bñ trãsit ad hrdes: ꝛ in infinitũ, lʒ de eis non sit
facta mẽtio. Secus in stipulatiõe agere licere de quo loquit
tex. q cõtinet merũ factũ, ꝛ iõ sicut nõ trãsit ad dñm. §. sʒ cũ fa-
tũ. insti. de stip. ser. ita nec etiã trãsit ad hrdes stipulatoris. l.
apud Julia. §. si quis alicui. ff. de leg. ij. ꝛ. l. j. ff. d serui. le. Tu
stringe ista duo iura Bar. forti⁹ qꝛ si in vltima volũtate i qua
fit larga interpretatio. c. dilecti d dona. ꝛ. l. i testamẽtis. d reg.
iur. nõ trãsit ad hrdes legatarij: ergo multo min⁹ in ꝯtractib⁹
q sunt stricti iuris nisi d eis sit facta mẽtio. ꝛ cum Bar. tenẽt
Cuma. ꝛ Alex. hic, ꝛ Cy. in. l. veteres. ad fi. C. de cõtrahẽ. ꝛ cõ
mit. stipu. Imo. ꝛ Cu. i. l. si sic. magna. j. eo. Pau. de castro in
l. ij. §. itẽ si in facto. ff. eodẽ. Alex. in. §. cato. in. xij. col. ita te-
neas φuis Bar. in dicto. §. Cato. in vj. qõ. teneat ꝛ male φ in
d. l. j. §. si. ea fuerit stiplo seruitutis itineris ꝛ act⁹ ideo trãsit
ad hrdes. l. heredes. §. an ea. ff. fami. herci. sʒ iste tex. loquitur
in stipulatione ire agere licere que cõtinet merũ factũ. Bar.
male loquitur: qꝛ tex. in. l. ij. §. fi. loquitur etiã de stipulatione
ire agere licere vt hic. ꝛ ibi fuit facta mẽtio hrdũ merito trã-
sit heredes.

a ¶ Inuito creditore. Adde Bar. in l. stipulatiões nõ diuidũt. §. fi. ff. d ver. obli. Purpura.

1 ☞ Stipulatio doli simpliciter interposita etiã dolũ heredis comprehendit non extranei nisi pena fuerit apposita.

2 An stipulatio penalis super dolo malo simpliciter iterposita comprehendat factum alienũ extranei.

1 **§. Si quis dolũ.** † Stipulatio doli simpliciter inter posita ẽt dolũ he-
redis ꝯprehẽdit non extranei, nisi pena fuerit opposita. h. d.
fm Bar. ꝛ cõiter alios vl sic. stipulo dolũ malũ habesse. cõmit
tit ex facto pmissoris ꝛ ei⁹ hrdũ. sʒ nõ ex facto tertij quẽ pro-
missor obligare nõ põt nisi apponat pena. h. d. pone exẽplũ
p tex. i l. ita demũ. ff. d arb. in tex. ibi. si vo d pluriũ. dic. s. ex-
2 neorũ vltra psonas hrdũ. † Querit Bart. ã stipulatio pena-
lis sup dolo malo simpliciter interposita ꝯphẽdat factũ alie-
nũ extranei ꝯcludit φ nõ nisi d extraneo fiat expressa mẽtio.
Cũ Bar. tenet Ang. hic, ꝛ dt Imo. φ forte i pratica seruaret
dictũ Bar. breuit tene ꝯriũ p tex. multũ clarũ in. l. nouissima.
in ver. pe. ff. iudi. sol. vbi nõ posset eẽ clarior tex. si qs stipulat
dolũ malũ ab futurũ adijciẽdo penã intelligit d facto ẽt ex-
neorũ, φuis Bar. ibi destruat illũ text. φ ibi fuit facta mẽtio
heredũ, sʒ truffa ẽ. ad idẽ est tex. clarior hic lʒ Bar. similit su-
baudiat factã expssaʒ mẽtionẽ extraneorũ ꝛ frustra est. Itẽ si
extranei nõ itelligerent frustra apponeret pena: qꝛ ipsi tenẽ
tur sine pena vt hic in tex. ꝛ ita ꝯtra Bar. tenet gl. in. l. empto
rum. §. qui aũt. in verbo per oẽs. ff. de act. emp. Imo. Pau ꝛ
Ro. hic. Cuma. ꝛ Alex. ff. ea. l. in prin.

1 ☞ Stipulator põt adijcere psonã heredis ꝛ pris adoptiui.

2 Fili⁹ adoptiuus an possit obligare patrẽ ad futurũ ꝛ ad pñs.

1 **§. Sue persone.** † Stipulator põt adijcere psonã hrdis ꝛ pris adopti-
ui. h. d. Intellige istũ tex. put ẽt intelligit Cũ. i stipulatiõe de
se psonali puta vsusfruct⁹, vl qñ ꝯtinet merũ factũ iuxta. §. si
qs ita. ꝛ. §. hi. q. in ver. cũ vero. ff. eo. Al's ẽt si nõ adijceret p-
sona heredũ vl pris arrogatoris cõprehẽderentur, cũ hrdes
vniuersales semp cõprehẽdãtur. §. sicut aũt. ff. ea. l. iõ gl. j. ꝯ-
tinuãs istũ. §. ad precedẽtẽ, male intelligit loq in stipulatiõe
dolũ malũ abesse cum hic nõ sit factũ psonale. ¶ Gl. in verbo
heredis, diuido in quatuor partes. In prima remouet ꝯriũ.
In scđa declarat tex. ꝛ remouet aliud ꝯriũ. In tertia tacite
qrit ã pr arrogator possit ꝯueniri ex psona filij arrogati. scđa
2 ibi, sic ꝛ pris. tertia ibi, imo etiã ꝛ ꝯuẽtiõis. ¶ † Ista gl. in pn.
ꝛ in fi. vr prima frõte sibi ꝯria fm Rapha. cu. nã in prin. vult
φ filius adoptiuus possit obligare patrẽ futurum sʒ nõ pñtẽ
postea in fi. vult totũ ꝯriũ φ pr arrogator futur⁹ nõ tenet ad
debita filij s; hũ pr qui iã arrogauerat: ꝛ sic pater pñs. Sed
cõcorda istã gl. nã in prin. loquitur qñ filius adiecit expresse
obligationi personã futuri patris arrogatoris, φ põt facere
fm gl. postea in fi. loquit gl. qñ qs simplicit ꝯxit cũ extraneo
nõ facta aliqua mẽtiõe patris arrogatoris. ã postea arrogãs
teneat ex illis ꝯctib⁹ ante arrogationẽ celebratis, ꝛ lʒ in hoc
vltimo teneat φ nõ, male loquit cũ isto iure pater arrogator
esset successor vniuersalis, qꝛ in eo vniuersalit trãsibant bona
arrogati. l. si paterfami. in prin. adop. ꝛ isti. d acq. per arro. in
pn. vñ in successore vniuersalẽ obligatiões actiue ꝛ passiue in
solidũ trãseũt. l. tã ex ꝯctib⁹. ff. de iud. ꝛ si qs stipulet. al's est. l.
adhuc. §. opas. ff. d vsufr. vñ si adijciat psonã futuri arrogato
ris sʒ simplr, certe q postea arrogat tenet p factũ suũ p arro-
gationẽ, qꝛ oẽs actiões ieũ trãseũt. l. onera. ff. d adop. ita intel
ligit. l. in arrogatorẽ. ff. d pecu. allegata in gl. sʒ si fili⁹ iã arro
gat⁹ ꝯhat nõ põt obligare patrẽ nisi i eo φ sibi est ꝯcessum in
peculio. gl. vulgata in. §. fi. insti. d acqsi. p arro. ꝛc. filiusfami
lias nõ põt obligare prm nisi d peculio. toto tit. ff. d peculio.

1 ☞ Debitor i diẽ certã põt ãñ illã soluere ẽt inuito creditore.

2 Dictio si, ꝛ dictio cum, faciunt cõdictionem.

3 Quando tẽpus certum est adiectũ fauore creditoris non potest debitor ante illud soluere.

4 Decime debent dari sacerdotib⁹ de grano triturato ꝛ debẽt portari vsqʒ ad domum sacerdotis.

§. Inter certã. Debitũ in diẽ. certum põt solui ãñ diem sec⁹ in die incerta. hoc
dt fm Bar. ꝛ cõiter. vel sic. diem certã licitũ est ꝑuenire. sec⁹
1 in incerta. h. d. ¶ † No. pmo φ debitor in diem certã põt ãñ
illã diẽ soluere. adde tex. in. l. φ qs. ff. titu. j. d act. ꝛ obli. ꝛ. l. φ
in diẽ. ff. d solu. intellige istã regulã ẽt inuito creditore a fm φ
declarat Bar. hic in fi. vbi dicet. Rõ huius regula ponit in
tex. ibi, totũ eñi mediũ. nã cũ tale tps presumit appositũ fauo
re debitoris. l. cũ qui calẽdis. §. fi. j. eo. ergo põt fauori suo
renũciare: ꝛ ãñ soluere per regulã. l. si quis in pscribẽdo. C. de
pact. ꝛ. c. si diligẽti. de foro cõpe. Adde p ãpliatione φ mor
tuo marito ei⁹ hrdes si volũt possunt incõtinẽti reddere dotẽ
mulieri cõsistẽtẽ i reb⁹ mobilib⁹. ꝛ nõ expectare annũ, iuxta.
l. vnicã. exactio. C. de rei vxo. act. Et per ꝯsequẽs interim nõ
tenẽt alimẽtare vxorẽ. eo qꝛ tale tps anni fuit principalit in-
dultũ hrdib⁹ miseratiõis gratia: q̃ pñt ei renũciare. ita no. te-
net Bal. in aut. ꝛ qui iurat. C. de bo. aut. iudi. pos. i. xvj. co. in
ver. quero

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

per.q̄ro mulier missa ē in possessionē.i fi.Cuma.in.d.l.diuor
tio.i prin.ff.so.mat.z ibi Alex.i.j.col. Jmo forti⁹ z singulari⁹
tenet Bal.in preallē.aut.ei qui iurat q̄ nō solū hr̄des mariti
possunt incōtinēti restituere talē dotē z euitabūt alimēta p̄sta
ri vxori: imo si incōtinēti restituāt possunt retinere iterusurꝫ
medij tpis q̄ percepissent ex tali dote p.l.ꝯstante.§.quoties.
ff.sol.ma.q̄d vltimū cōmēdat z reputat mirabile Alex.z seq̄r
2 in.d.l.diuortio.in pn. ¶ †Scdo no.ex tex.ibi.si aliquid factū
sit vel cū aliqd zc.q̄ non differt diuortio fi. z dictio cū,vtraqꝫ
faciat ꝯditionē.l.quod cunqꝫ.§.nō solū vbi Bar.j.e.z ad hoc
ēt pōderat istū tex.Bar.in.l.ita stipulatus.in.§.q̄d pncipa.
li.j.q̄ tractat de die icerta. Rō isti⁹ scd̄e decisiōis tex.est q2
ante purificatā ꝯditionē vel diē incertā nō est certa obligatio
nec actio.l.cedere diē.ff.de ver.sign.§.ex conditionali.instit.
d vb.ob.Jo.an̄ soluēdo nō facit q̄ pmisit vt dicit lr̄a:q2 soluit
vt se liberet ab illa obligatiōe,q̄ nōdū erat pendēte tn̄ tpe est
oritura obligatio.d.l.cedere diē lꝫ an̄ agēs possit repelli.l.j.
§.fi.q̄n dies vsuf.leg.ce.ideo pōt debitor iterim soluere:q2 sol
uēdo,se liberat ab obligatiōe iam nata. ¶ Glo.in v.inf certā,
quā diuide in tres partes. Jn prima remouet ꝯriū. Jn scd̄a
alle. Jn tertia addit simile.scd̄a ibi, bn̄ dico statim.tertia z vl
3 tibi,sicut accidit in pmitijs agrorū. ¶ †Jn ea.gl.ibi,nisi gra
tia stipulatoris fiat.no.ex gl.regulā q̄ q̄n tps certū ē adiectū
fauore creditoris nō pōt debitor an̄ illḋ tps soluere.facit tex.
l.l.q Rome.in pn.z ibi Bar.z alij.j.e.z tex.l.l.i fideicōmi.§.
cū pollicit⁹.d.d vsur.Hinc est q̄ q̄ pmittit ad incertā diē rē q̄
corrūpit nō pōt inuito creditore soluere ꝫ Bal.in.l.plures.
4 ad.fi.C.d fid.instr.z in.l.annalib⁹.C.de lega. ¶ †Jn fi.gl.dic
meli⁹ q̄ decime debēt dari sacerdotibus de grano triturato.
z debēt portari vsqꝫ ad domū sacerdotis.tex.est.xvj.q.j.c.
reuertimini.z ibi gl.in verbo in horrea.z tex.ea cā.q.c.deci
mas.z ibi in verbo i horreū. ¶ Gl.i ver.dari pōt.quā diuide
in tres. Jn pma remouet ꝯriū. Jn scd̄a allegat duas ꝯcordā
tes,tn̄ scd̄a facit ad oppositum. Jn tertia format tria ꝯria qui
b⁹ nō rn̄det.scd̄a ibi.z facit.C.tertia ibi,sꝫ argumētū ꝯ. ¶ Jn
ea.gl.ibi,z facit.C.d fideicō.l.post mortē.dic imo illa.l.facit
cōtra fm̄ respōsum huius.l.q2 ibi erat debitū i diē incertam
z sic ꝯditionale, z tn̄ hr̄s pōt an̄ soluere Bar.respōdet vt hic
per. Hic clari⁹ q̄ ibi restō nō pjudicat,nisi ipsi heredi cuius
fauori est adiectū,ideo pōt illi fauori renunciare adde ad hoc tex.
valde solēnē in.l.patrē.ff.d his q̄ in frau.quam reputat sing.
Bal.in rub.C.in vlt.col.vbi est text.sing.mr̄ instituit maritū
heredē z grauauit vt elapsis x.annis restitueret istā hr̄ditatē
filio restituit statim q2 molestabat a creditorib⁹ nō d2 fecisse
in fraudē.Et ad istā tex.adde que dixi in primo no.hui⁹ tex.
adde etiam.l.vxorem.§.sceuola.cū gl.ff.de leg.ij.

1 Alteri stipulari nemo pōt q̄ procedit etiā in fisco z in mu
liere q̄ non pōt stipulari filio z in ꝯsanguineo z in vicino ho
nesto z in liberto.
2 Per cōsuetudinē potes induci q̄ quis possit alteri stipulari
z quod alteri per alterū recta via queratur.
3 Alteri per alterum pōt stipulari fauore dotis.item in feudis
frater stipulādo acquirit fratri absenti.
4 Ubi in stipulatiōe facta alteri propositū est iuramentū valet
5 De iure canonico omni casu potest alteri p alterum stipulari.
6 Pro locis z pauperibus potest quilibet stipulari etiā verbis
directis etiam absentibus.
7 Seruus z filiusfamilias possunt stipulari domino z patri.
8 Deficiēte ratione debet deficere legis dispositio.
9 Qui quis vult alteri stipulari z sua nō iterest dꝫ adijcere penā
in stipulatione lꝫ non valeat principalis valebit accessorium.
10 Ubi in stipulatione ē apposita pena nō suspicitur an intersit.
11 Licet quis nō possit directo imediate stipulari tertio tn̄ per
indirectū si stipuletur nomine alterius. bene valet z tenet.
12 Ad hoc rōne interesse possit quis alteri stipulari requirit q̄
sit pecuniarium z sic non sufficeret interesse q̄ alter esset sibi
naturaliter obligatus.
13 Quādo stipulatio facta alteri interponitur sup eo quod erat
ipsius stipulantis vel sibi debitum valet stipulatio.
14 Licet p actum ciuile puta per stipulationem alteri queri nō
possit tamen per actum naturalē numerationis alteri p alte
rū bene queritur actio sine cessione.
15 Alteri potest acquiri p stipulationem q̄litas ad actionem que
omnino competebat.
16 Stipulatio facta alteri non est contra legem sed preter legē.
17 Negatiua preposita verbo pōt,priuat potentia z inducit ne
cessitatem precisam.
18 Pena adiecta p pacto nudo aut stipulationi alteri facte,an z
quando possit exigi.
19 Rō quare vsura nō debet in pecunia numerata nisi interue
niat stipulatio.i alijs reb⁹ mutabilib⁹ debet solo pacto nudo.
20 Ex stipulatiōe alteri facta an oriat naturalis oblig.stipulāti.
21 Stipulatio alteri facta si a pn̄.nō interfuit stipulātis sꝫ ex p⁹
facto an conualescat.
Pena excedēs legitimum modum vsurarum adiecta ꝯsue
ta fenerari cēsetur adiecta in fraudē vsurarum de iure ciuili.
22 Pena an possit excedere quadruplum.

a **§.Alteri.** Iste⁹.§.fm̄ Alex.est solēnis z habet mr̄iā
q̄tidianā z vtilē.Bar.z doc.sum.sic:non
pōt quis alteri stipulari nisi fili⁹ vel seru⁹ sed metu pene z sti
pulationi paret.h.d.fm̄ Bar.z cōiter doc. Ego summo alit
nō pōt quis alteri stipulari nisi sit in eius ptāte vel nisi pena
1 sit adiecta.h.d.z melius. ¶ †No.j.ex isto tex.regulā ad quā a
semp allegat q̄ alteri stipulari nemo pōt z cōsequēter nō va
lere stipulationē alteri factā.cōcordātes sunt in gl.i quibus
adde.l.solutū.§.p liberā.ff.d pig.act.z.l.certi ꝯdictio.§.q̄m
ff.si cer.pe.Amplia istā regulā vt pcedat ēt i fisco z ꝯsequēter
in republica quib⁹ p libera z priuatā psonā etiā sibi subiectā
non pōt stipulari vel pacisci.tex.in l.j.in prin.ff.de iur.fis.z
ibi Bar.in.j.col.multā no.illū tex.z dt q̄ est quotidianū adde
Bar.idē tenētē in.l.arbiter intra certam diē.p illū text.ff.de
arbi.vbi āpliat ēt si sibi esset subditus puta.potestas nō pos
set stipulari z q̄n nō habere nec legē nec Bart.cōfirmo viua
ratione,q2 in fisco nihil magis speciale est quā in priuate nisi
aliqua lege illud speciale inducat.tex.est in.l.sic veniūt.§.in
priuatorū.z ibi gl.ff.de peti.her.gl.in.l.j.C.d pet.her.ergo
fiscus z respublica stant sub regulis ꝯmunib⁹ priuatorū,z sic
stāt sub regula huius tex.adde tn̄ sec⁹ esse in dote cui in hoc
magis fauetur in fisco,vt statim dicā.Scd̄o amplia istā regu
lam q̄ etiā mulier non pōt stipulari filio text.est in.l.debitor. b
in fi.ff.ad treb.firmat late Bar.in.l.q̄ dicit.in vlti.col.z ibi
latius Moder.j.e.Bart.in.l.pactū.z in.l.pater.per illū tex.
C.d pac.cōuēti.Bar.in.§.si stipuler.in.vij.fallentia.j.ea.l.
Tertio per hoc infero aliā āpliationē,q̄ multominus alij cō
sanguinei vel cognati possunt stipulari alteri consanguineo
vt est gl.in verbo interest.in.l.fideiussoris.ff.de pac.z bonus
tex.in.l.ij.§.sꝫ z si forte.ff.iudica solui.Quarto ex hoc infero
q̄ etiā vicini honesti z ꝓbi non possunt alteri stipulari.ita te
net.d.Abb.in.c.pastoralis.§.j.in vlti.co.d offic.ord.Quinto
amplia q̄ etiā libertus nō pōt stipulari patrono suo quāuis
ab eo consequutus sit maximum pmium libertatis tex.est ita
2 in.l.si ita stipulatus.§.chrysogon⁹.j.eo. ¶ †Limita.no. b istā
b regulā q̄ per cōsuetudinē potest induci q̄ quis possit alteri
stipulari.tex.est in.l.certi ꝯdictio.§.si nummos in verbo cum
quotidie.et ibi Roma.z alij Mod.ad hoc not.ff.si certum pe.
Addo meliorē tex.in.l.si quis donaturus.in fi.ff.de vsufru. c
quē tex.ad hoc allegauit Bal.in repeti.l.de quib⁹.in xxj.co.
ff.de leg.z Ro.in.d.§.si nummos.Itē cōsuetudo potest face
re q̄ alteri per alterum recta via queratur.fm̄ Bal.in.l.non
aliter.ff.de adop.p tex.in.d.l.certi conditio.§.si nummos.z
tex.in l.cum patrem.C.de iure do.sic etiā lex municipalis vl
statutaria pōt statuere q̄ alter alteri possit stipulari,z q̄ non
requiratur aliqua cessio,ita tenet Bal.in c.que in ecclesiaꝝ,in
3 xvij.co.de constitu. ¶ †Scd̄o predicta regula fallit in dote
cui in hoc magis fauetur q̄ fisco:quia alteri per alterū pōt
stipulari fauore dotis.tex.est i casus.ff.sol.mat.z in.l.pactū.
C.de pact.cōuen.z ita ēt tenet Bal.nouellus in tracta suo de
dote.in.vj.parte principali.in.xxij.pulegio z seque. ¶ Ter
tio pdicta regula fallit c in feudis in quib⁹ frater stipulādo ac
qrit fratri absenti,ꝫ Bal.z Sal.in.l.fi.C.res iter alios acta.
facit tex.in.c.primo.d fratri.de nouo bn̄.inuest.z in.c.j.in fi.
d duob⁹ fratri.a cap.inuest.z tex.in.c.j.§.cum vero conrad⁹.
de his q feu.dare.pōt.z in.c.ij.d feu.mar.z i.c.j.§.fi.d succe.
feu.tn̄ ad illis iura posset rn̄deri q̄ in illis iurib⁹ illud fuerit
ex propria cōuentione omnium ipsorū fratrum nō autem ex
acquisitione alterius fratris tm̄ ita respōdet Paul.de cast.
in cōsi.cliij.q̄ incip.q̄ istud feudum.domi.Alexan.in consi.
x.ij.volu.q̄ incipit pōderatis hisque in themate cōtinētur.
Et vltra predicta q̄ in feudis frater possit stipulari fratribus
absentibus addo Bal.in.c.j.in vlti.col.si vasal.feu.priuatur
cui applicari debeat.Addo etiā q̄ idē no.tenet Bald.in.l.j.
in vlti.co.C.q̄n lic.ab emp.disce.post Dyn.in consi.xv.q̄ in
cipit quidā,cōfessus fuit se habere feudū.vbi no.q̄rit:aliquis
ꝯfessus est se tenere in feudū quoddā castrum a quodaꝫ milite
z confessionē recipit pro se z fratribus suis, querit an ex illa
ꝯfessione acquiritur ꝯsortibus,z an possint ex ea agere:fina
liter cōcludit q̄ sic.in hoc vltimo d̄ Jo.an in addi.Spe.in.ti.
de cōfessis.§.nūc videndum.d.quid si conteor. Ang.in.l.cer
tum.§.si quis absente.ff.de confes.Tene contrariū.q̄ imo in
feudis nō possit stipulari pro fratre.ita tenet Bar.in.l.si mihi

a ¶ x Iste ā-
plia istū §.p̄
mo eē si i ali
quo iteresset
Scd̄o idē in
socio.Jas.in
l.stipulatio-
nes nō diui-
dūt co.iij.j.
c.Sꝫ idē d̄ so-
cio limita ni
si ratificet.p
id q̄ vult ibi
Aquen. §.
colum.
Purp.

b ¶ Limita,
no. Ad hoc
vid̄ Alex.cō
li.xxvij.j.z ij.
co.iij.vo.vbi
idē dt posse
fieri p statu
tū vt est i ista
ciuitate pa-
pie.z in simi
li vide Fran.
are.ꝯsi.suo
xlix.co.xlvj.
incī.me-
morie reco-
lēde dux.

c ¶ Tertio pdi
cta regula fal
lit.Jbi tene ꝯ
riū.Tu adde
q̄ Frā.d cur.
magn⁹ peti-
c⁹ tenuit istā
limitationē i
ꝯs.xix.d.asle
ꝯ ato.co.xxij.
z xxiij.vbi tt
q̄ vtverso z
ꝯior snīa q̄ i
tend.possit a
lios ꝯ se fra-
trib⁹,z agna
tis fudalē cō
cessionē ac
cipere.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

a ❡Quarto no legitimā adde φ ista eādē limitatione tenuit Fe. post alios p eū rela. i si.cau. col. ix.x.& re vera d.si.ins.& i pe.gre.co.v.& seq.ad hō faciūt q̄ dt idē autho.j.c.in §.si stipuler.i vlt. verbis.

b ❡Quinto limita.ibi breuit tene cōtrariū adde φ istā limi.ēt reprobat Fe.i p e.gre.co.v.& vj.vbi p9.d.An.& d.alios q̄s qb9 ibi p eū dat duo remedia.s.iurameti,& nūciatiōis euāgelice qb9 omissa via ord.p videt pt qn stipi ec alteri fctā & rnd.ad c.φqz,d vsu.li.vj.vbi dt eē casū p ista pte atteto φ ibi est necessarius tabellio tāφ psona publi.q̄ n̄ ē p hibita stipulari & dt se ita tenere quicqd alis scripserit i.c.si cau.dfi.istr.co.ix.& x.maxie dū iducit dē in c.φqz ibi erat spāle qr imo ē i9 cōe vt s.dic.est. ☞ Adde fel.i c.si cau.d fi.instr.in ar.d cō.pte absente. Purpu.

c ❡Sexto limita.Adde φ istā limitationē tenuit Fe.i c.si cau.co.ix.& x.pn.de fide instrumen.

d ❡☞Dicet Septio limita i alio actu q̄n pt acqri abseti.Nā alis p eo accepte & ratihabitio sequat,agit,Dec.ic.at.si clerici.i pn.co.xij.vs.d ij.pclu.diudicūs. Purp.

e ❡Quarto.no.aduer.φ istā cōsiliū φ qn qs nō pōt

& titio.in.ij.col.j.eo.& ibidē dt Bart.φ in iuribus feudorum pallegatas oēs fratres erāt p̄sentes nec vnus est stipulatus p absentibus. Ista opi.mihi plus placet eo qr cause feudales que nō reperiunt decise p iura feudalia debēt decidi scdm ius cōmuni.c.j.vbi.gl.& Bal.de succes.fra.vel gradib9 succes.in feu.glo.no.in.primo de feu.cogni.quā Bal.ibi in.ij.col.no. multū,& dt esse no.dignū. Item ad hoc vt possit recedi a iure cōi in iure feudorū requirit φ in feudis cōtrariū sit exp̄sse decisum.ita dt Bal.in.l.ij.C.de suis & legi.& in.l.cū oportet.in fi. principij.C.de bo.q̄ lib.ergo cum in feudis nō reperiat decisum cō regulā hui9.§.iō stabim9 regule huius tex.

4 ❡†Quarto no.limita a vbi in stipulatione facta alteri propositum est iuramētū valet gl.c.j.qō.vij.c.quoties cordis ocul9.probatur duplici ratiōe. Prima quia iuramentū videtur esse prestitū deo.c.debitores.de iureiurā.& deus supplet presentiam absentis.l.pperādū.§.sin autē reus.in verbo dei p̄sentia.C. de iudi.c.ij.d arbi.in.vj. Scda rō qr vbicūqz iuramentū pōt seruari sine interitu salutis eterne semp iurās cogit illud seruare.c.si vero cū vulgaribus de iureiuran.& ita expsse firmat Bar.in.l.si quis p eo in pn.in.vj.mēbro.ff.de fideiusso. vbi allegat alias duas ratio. Prima,qr, sicut stipulatio facta alteri qualidat p penā,vt hic in fine:ita & p iuramētum. Secūda qr ex stipulatiōe facta alteri nascit obligatio naturalis put tenet gl.hic in verbo interest.ergo illa naturalis potest iurameto firmari.idē tenet Anto.& Imo.in.c.cum cōtingat in.xj.char.de iureiuran. Alexand.hic cum concordātijs per eū adductis,& vltra eū idē tenet Bal.in.l.nam & postea.§.iusiurandum.ff.de iureiurand.ita teneas quāuis cōtrariū & leuiter teneat idē Bal.in.c.cum ptingat.in quinta cōclusiōe. Jo.fab.in.§.si qs alij.in.v.col.insti.de inut.stipu. Roma.in cōsi.cccccxl.incip.p̄sens instrumētum.in vlt.col.

5 ❡†Quinto limita b de iure canonico omni casu alteri p alterū pōt stipulari gl.in.d.j.q.vij.c.quoties cordis oculus quā alleg. Bal. in.l.illud.C.d sacrosan.eccl.& in.l.certi cōditio.§.si nūmos. ff.si certū peta.& in.l.generalit.in.x.q.C.de nō numera.pe.& in.l.pactū in.ix.qō.C.d colla.& auth.sacramēta pube.ad fin. C.si aduer.vendi. Ant.in.c.si cautio d fid.instru. Joā.d imo. in.§.si stipuler.in.iij.col.j.ea.l.breuiter tene cōtrariū φ imo ista regula procedit etiā de iure canonico:qr non debet induci discordia inter ius canonicū & ius ciuile nisi expsse caueatur.c.j.& ij.de ope.no.c.cum expediat.de elec.in.vj.scdo qr etiam de iure cano.nō audit nisi ille cui9 interest.c.cū iter.d elec.ij.qō.vj.non solēt.tertio & fortius qr speciale est.c:φqz d vsur.in.vj.ergo regulariter de iure canonico alteri stipulari qs nō pōt:imo forti9 in.d.c.φqz.quāuis sit materia fauorabilis restitutionis vsurarū requirit tn notarius.& sic persona publica qui stipulatur p absentibus,ergo apparet φ priuatus stipulari nō posset,& ad gl.p̄allegatas respōde φ loquūtur qn verba obligatiua sunt collata in personā stipulatoris executiua in personam tertij quo casu de iure ciuili valet stipulatio vt dicam in.ij.oppo.Bar.& dicit Abb.in.d.c.si cautio.in.iiij.col.se saluare nouissime illā gl.istā opi.φ regula huius tex.procedat etiā d iure can.tenet Jmol. Roma.& Alexā.hic. Jo.fab.in.d.§.alteri. Abb.in proemi.Grego.in. viij.col.post Ant.ibidē Abb.in d.c.si cautio.i.iij.colū.& seq. & in.c.cōstitutis.de procurato.& in.d.c fi.in.viij.colū.d pfes. Ro.in.l.pe.ff.si quis cau.& in repe.aut.similiter.C.ad legem fal.in.v.speciali pie cāe int ptractus,& pallegato cōsi.cccccxli φ incipit presens instrumentū in viti.col.

6 ❡†Sexto limita c φ pijs locis & pauperib9 pōtest quilibet stipulari ēt verbis directis & ēt ipsis absentibus,fm Bald.in j.col.C.de sacrosanc.eccl.vbi dicit de hoc esse gl.ordina.q̄ alibi nō reperitur in.d.c.quoties cordis.& sic vides φ Bal.restringit illā gl.vt loquamur in pauperibus & & pijs locis.ita etiā tenet Ang.de Are.in.§.cū aut.insti de adop.in.d.§.alteri. Confirmo qr si fauore doti pōt quis alteri stipulari vt dixi s.in secūda limitatione,fortius poterit stipulari pauperibus & pijs locis: qr dos regulariter non est pia causa, secundum Bar.in.l.cum in.§.si mulier.vbi dixi.ff.de condictio.indeb.& sic habes.vj. limitatiōes ad regulā tex.nostri. Tres alias limitatiōes ponit Bar.in quinqz pmis oppositionib9 vbi dicā.quasdā alias limitationes ponit glos.ordina.& magistra.in.§.si quis alij. instit.d inuti.stipula.& quasdā alias. Bartol.in.§.si stipuler. vbi dicet. d

7 ❡†Scdo no.exceptionē φ pterqz vbi seruus & filiusfamilias possunt stipulari domino & patri ratio quia censentur eadē persona vt hic in gl.ij.& sic nō dicunt alteri stipulari nā vox filij vox pris,dixit tex.in.§.ei qui cur.& in.§.post mortē insti.de inuti.stip.& in l.si seruus.vbi gl.ff.de dā.infect.

8 ❡†Tertio no.ibi,inuēte em sunt.ratione regule,ex quo habes φ deficiente rōe dz deficere legis dispositio.l.adire.

§.quis.ff.de iur.patro.l.cum tale.§.falsā cāz legate.vbi gl.& Bar.ff.de condi.& demō.c.cū cessante.de appella. Et istud pcedit nō solū in cā efficienti sed etiā in cā fin.vt est hic.nā ad hunc finē inuēte sūt stipulationes vt quis stipuletur quod sua interest cessante ista fine quod nō interest stipulatio nō vz

6 ❡†Quarto no.e in ver.plene,cōsilium legis qn quis vult alteri stipulari,& sua nō interest debet adijcere pena in stipulatiōe lz non valeat pricipalis valebit accessorium,qr accessorium nō pōt conualidare principale.l.φ per manus.ff.d iur. codicillo.l.ex pupillari.ff.de vulg.& pupil.l.nuda.C.de cō bē.& cōmit.stipu.& sic metu pene stipulationi parebitur. Rō autē diuersitatis est qr in principali stipulatiōe est defectus eo qr qs stipulatur alteri cuius non interest,s3 in penali nō est defectus cū,penā stipulet sibi & sic principale habet loco conditionis.ita Bal.in l.non dubiū.in.xiij.opp.C.de leg.aliter dt Bar.in l.ita stipulatus.in.xij.opp.prime patris.j.e.vbi dt. rōnē diuersitatis esse qr in penali nō attēdit iteresse sicut in pncipali cōsiderat.

10 ❡†Quinto no.ibi penā enim,φ vbi i stipulatiōe est apposita pena,nō inspicit an intersit,& sicut i pena q̄ debet rōne contemptus nō considerat interesse,sed exigit ēt si nihil interest.cōcordat.l.fi.ff.de preto.stipu.& l.cū pena.ff.de arbi.de quo plene ponit Bar.& alij post eū in l.ij.§. fi.s.e.vbi dixi & posui aliquas notabiles limitatiōes ad hoc.

11 ❡†Ante gl.Bar.format quinqz oppositiones quib9 rndet vt hic per eum circa scdā op.Bar.de leg.huiusmodi.i prin. cū gl.ff.de leg.j.vbi lz qs nō possit directo & immediate stipulari titio tertio tn p indirectū si stipuletur nomine alterius, bene vz & tz,& licet Ang.i d.l.huiusmodi dicat illā gl.esse ad hoc singularē,habes qz plures alias cōcordātes gl.no.in d. §.alteri.& gl.in.d.l.pe.ff.de neg.gest.& gl.i d.l.quecunqz gerimus.ff.de act.& obl.Bar.hic intelligit eas esse veras & pcedere qn verba obligatiua cōferūtur i psonā stipulātis,lz noie rei tunc bene vz.ratio,qr tunc stipulatio recipit fundamentū & radicē in personā stipulatoris ergo dz valere per regulam d.l.quecūqz. Et sic vult Bar.φ dicerē pmittis titio vel noie. Titij.c.non valere,ita ēt tz Bar.in.§.si stipuler.versi sextus mod9.j.e.vbi dicit φ ista stipulatio,pmittis mihi dare.c.nomine.Titij:sine dubio valet in pcuratore vel ne.gest,& sic videt velle Bar.φ i alio extraneo sec9 esset,nec aliter declarat. Idē tz Jmo.h post Pe.& Ray.de for.si aliquis stipulat dare alij tertio nihil valeret stipulatio,vt hic.sed si stipularetur sibi dari nomine alteri9 tūc bene valet per gl.p̄allegatas ēt nullo precedente mādato et si postea ille terti9 habebit ratū tenebor sibi cedere actionem.neg.gest.per tex.in d.l.penul.ff.de neg.gest.& l.idemqz.§.si cui.ff.manda.bn facit bon9 tex.in l.si negotia ff.de neg.gest.vbi si emo aliquā rem nomine titij non precedente mandato,& sic hz ratum teneor sibi cedere:ergo idem quādo stipulor nomine alteri9. Sed Cuma. hic simpliciter dt gl.& doc.primo nesciuerunt intelligere de. l.huiusmodi.in prin.que dz intelligi quādo fuit expressa adiecta pena nec plus dt & ē j. Adde p p̄dictis gl.declaratis vt s.bene facere illud φ tz Bar.in l.si mihi & titio.in.ij.col.j.e. vbi cōcedit φ si feudum cōceditur tibi & fratri tuo absenti & ad fratrem mihi valet:qr ei stipulari non potuisti nisi feudū sit cōcessum tibi recipiēti pro te & etiā nomine & vice fratris tui absentis,vt ibi per eum.ita etiā tenet Bal.in c.j.i penul. col.si vasal.feu.pri.cui defera.& idem.Bar.i l.certi cōdictio. §.qm.in iij.col.in fi.ff.si cer.pe.vbi dicit quod quando promittis mihi recipiēti p tali tertio:hūc indistincte valet stipulatio qr collata est in me actio & obligatio.d.l.huiusmodi cū gl.& dicit φ ista verba ponit gl.no.in §.si quis insulam.j.ea. l.idē Bal.i proemio decretaliū.in.v.col.qrit quare.l.ciuilis pmittat indirectā stipulationē:vt pmittis mihi recipienti p Titio: iuxta.d.l.gl.in d.l.huiusmodi.& tamē nō pmittit vba directa,vt promittis Titio cētū,& respōdet qr multa possunt fieri per circuitū firmādo melius pedes que nō possēt fieri p rectū:vt patet in ascēsione montis,si in stipulatione oportet φ firmetur aliquo tramite. Et ex istis habes septimā limitationē ad regulā hui9 tex.vltra eas quas.s.dixi.i tex.lz tu posses dicere φ ista nō sit propria limitatio:qr quando vba obligatiua sunt collata in psona stipulatoris tūc nō dicit alteri stipulari,sed sibi licet oēs gl.& oēs scribētes ita teneant necre periā istum bn dissensum.istā cōis opi.apud me ē multū dubia qr rō assignata in hoc tex.ibi inuēte eni sūt militat idifferēter vtroqz casu siue qs īmediate stipulet tertio,siue sibi noie tertij ex quo sua nō iterest neutro casu deberet valere nisi diceres put statim dicebā quod qn verba obligatiua sunt collata in psonā stipulatoris:tūc nō dicitur alteri stipulari s3 sibi. Scdo istud esset imponere legē verbis,& nō rebus c.l.ij.in fi. C.cōmunia de leg. Tertio & forti9 cōtra cōmunē stringit qr

sequeretur

sequeret qd quilibet extraneus possit alteri stipulari.qn̄ sua
nō interest stipulādo sibi noīe alterius,ꝛ isto mō regl'a huius
tex.paru ꝛ nihil seruiret nisi de vēto.Et qd̄ qlibet extrane⁹
possit alteri stipulari noīe illi⁹,dato ꝙ sua nō interesset,ꝛ nec
haberet mādatum.patet:qꝛ ratihabitio sequēs trahit retro,
ꝛ equiparat mādato.l.fi.in fi.C.ad maced.c.pe.de sen.excō.
in vj.ꝛ in regula,ratihabitatio de reg.iu.in.vj.nā sicut pcu
rator hn̄s mādatū pt alteri stipulari,vt dicā qlibet extrane⁹.
Iteratū habēs dicit facti author.ita dicit egregius tert.i l.
supra iter.§.Cassius.i fi.C.de aqua plu.arcē.ꝛ ibi Bald.ad
hoc no.ꝛ dt qd̄ nō reperit in plurib⁹ locis.Itē ratificatio se
quēs fingit ratificantē fuisse psentē tpe actus ratificati.ita dt
tex.in l.cū decē.§.j.in verbo,si tūc psenti.ꝛ ibi Bald.ad hoc.
no.ff.d so.ꝛ huic difficultati nō video quomodo cōgrue rn̄de
ri possit.reperio ꝙ Fulg.in alio pposito.i.l.idem in duob⁹.
§.j.i fi.ff.de pac.dt ꝙ nō oīs qui mihi paciscit,vel stipulat fa
cit negotiū meum gerens,nec vt negotiū est.ita huic difficul
tati rn̄det Io.Fa.in.j.co.in fi.in.d.§.si qs alij vbi ponit aliā
sol.q̄ nihil est.sꝫ ista nō tollūt difficultatē.tu ergo sustinēdo cō
munem doctri.gl.ꝛ doc.rn̄de no.ꝛ in specie ꝙ si extraneus ca
rens mādato stipuletur directo tertio nihil valet,hoc est idu
bitat ꝛ vt hoc tex.ꝛ oēs firmāt.Sin aūt talis extrane⁹ stipula
tur sibi dari noīe tertij,ꝛ tūc bene valet,vt dictū est:eo qꝛ illd
quod expresse gestum est meo nomine possum ratificare,al's
nō,vt per Bar.in l.si vxor.§.si qs vxorē.ff.de adult.ꝛ i l.pe.
ff.rem ra.ha.Et dū dicebat ꝙ ratihabitio trahit retro,ꝛ mā
dato equiparatur,dic ꝙ procedit qn̄ actus a principio de se
est validus.vt in casu nr̄o qn̄ extrane⁹ sibi stipulat dari sꝫ no
mine Titij,tūc ratihabitio trahit retro ꝛ valet:secus si actus
a prin.fuit inualidus,vt qn̄ extrane⁹ directo stipulat dari ter
tio,tunc non trahitur retro:qꝛ non pōt ratificari,ſm Bar.i l.
obseruare.in vlti.no.ꝛ ibidē Bal.ff.de offi.pcōsul.ꝛ leg.gl.
in l.Julian⁹.ꝛ ibi Ang.no.ff.qui satis.cog.ꝛ ad hoc adde bn̄
facere tex.in.l.si tibi.§.si pactus.ff.de pac.Sꝫ aduerte:qꝛ ꝯ
istā coem sententiā gl.ꝛ doc.allegato tibi fortē tex.in.l.si ita
stipulat⁹ fuero te sisti.i.§.possum.j.eo.vbi tex.expressus ꝙ
si stipulor mihi dari vl' solui noīe Titij,ita demū vꝫ ista stipu
latio,si mea iterest,al's nō.ergo nō ē differētia an stipuler im
mediate Titio.an mihi noīe Titij.sꝫ solū est differētia an in
tersit mea.ꝛ tunc valet,al's nō valet si mea nō interest:ꝛ ita vt
puto habes perfecte examinatum istū passuꝫ,nec alibi ita bē
12 ne discussum.¶ †In tertio oppo.Bar.no.ꝙ ad hoc vt nōne
interesse possit qs alteri stipulari.vt hic,ꝛ in.§.si stipuler.ꝛ i.
§.si insulā.j.ea.l.requirit ꝙ tale interesse sit pecuniariū,ꝛ sic
nō sufficeret interesse qd ille tertius esset sibi naturaliter obli
gat⁹.sic nō sufficit iteresse affectionis vel affinitatis,vt est gl.i
l.fideiussoris.ff.de pac.Adde Bar.hic qd iteresse remune
rationis nō est potens vt possit quis illi stipulari,habes i ter
minis gl.in.l.si tibi.§.si pact⁹.ff.de pac.ꝛ tex.in.l.ꝙ dictū.ꝛ
ibi Bar.in lectu.antiqua.Ang.ꝛ Fulg.ad hoc no.ff.d pac.ꝛ
dt ibi Ang.ꝙ istud meli⁹ probat in illa.l.ꝙ.alibi est bn̄ verū
quod interesse affectionis facit vt alicui competat actio,que
al's nō cōpeteret,tex.est no.ꝛ ibi habes exēplū i.l.idēq.§.fi.
cō.l.seq.ꝛ i.l.cū seruus.ff.man.Et ꝙ requirat iteresse pecunia
riū vt qs possit alteri stipulari,ꝛ nō sufficiat iteresse affectiōis,
tꝫ etiā Bart.i l.vnica,in.viij.col.C.de sen.q̄ p eo qd inter.l.
ꝙ dicit.j.eo.ꝛ est bonus tex.melior de iure in.l.iij.§.sed ꝛ si
forte.ff.iudi sol.gl.in.§.alteri.isti.de inuti.stip.Cōfirmat op
time:qꝛ mater nō pōt stipulari filio,nec libert⁹ patrono suo
put dixi in tex.i primo no.ꝛ tū in eis cadit maxima affectio,
ergo solū interesse affectionis nō est potēs vt qs possit alteri
stipulari:ita tenent oēs scribētes,quāuis alibi gl.in.l.si vn⁹.
§.j.in verbo videm⁹.ꝛ ibi Ang.ꝛ Pau.ꝛ expressi⁹ Alex.ff.d
pac.teneat ꝙ imo sufficiat iteresse resultāte rōne amicitie,vt
qs possit alteri stipulari,ꝛ male vt patet ex predictis.Cōtra
istā cōem doc.Bar.ꝛ omniū fortiter obstat,nā pcurator pōt
stipulari dn̄o.l.possessio quoq.§.ꝛ si possessio.ff.de acq.pos.
gl.in.l.quecūq.§.ti.j.ꝛ gl.in.d.§.alteri.inst.de inuti.sti.ꝛ tn̄
pcuratoris nihil oīno interest qn̄ stipulat dn̄o,ita dt tex.in.l.
pe.ff.si qs cau.nec in pcuratorem pōt cadere aliud interesse
q̄ affectiōis.c.romana.i prin.de testi.in.vj.ergo est falsa cō
clusio gl.Bar.ꝛ omniū.posset dici qd imo pcuratoris pecu
niariter posset iteresse rōne officij qd assumpsit de administrā
do oia negotia cōstituētis,si ꝛ forte negligeret stipulari dn̄o
vbi posset,teneret ei ad interesse.Itē pcurator debet verba
obligatoria ꝛ executiua cōferre in personam ipsius ad vtili
tatem tamē domini,vt est gl.in d.l.quecūq.ideo valet stipu
latio de quo tamē dicetur.j.in.§.si stipuler.ꝛ in §.si insulā.j.
13 ea.l.¶ †In quarta opp.Bar.habes octauā limitationē ad
regulā hui⁹ tex.quādo stipulatio facta alteri interponitur su
per eo quod erat ipsius stipulātis vel sibi debitū valet stipu
latio:qꝛ ille tertius vī pcurator stipulantis.ꝛ sic ab eo posset
repeti solutū.alle.Bal.in.l.donationis.§.penul.ff.de dona.
ꝛ l.si cū corneli⁹.ff.de sol.ꝛ ita tꝫ Bar.hic,ꝛ i.l.j.ad fi.prin.ff.
de pac.Adde ꝙ singulari⁹ tꝫ idē Bar.j.in.ij.col.ꝙ etiā si illa
res eēt tm̄ debita naturaliter stipulāti adhuc posset eā stipu
lari alteri,ꝛ sic vult Bar.j.sing.ꝙ si aliqua res deberet mihi
pacto nudo,ꝛ cōsequēter naturaliter tātū,ꝛ stipularet a te da
ri tertio,ꝙ valeret ista stipulatio,ꝛ possem ab illo tertio repe
tere ꝙ singulariter no.qꝛ ceteri nō aduertūt.Cōtra istā limi
tationē Bar.habes fortē tex.i.l.si genero.C.de iure do.vbi
aliquis dat rem suam i dotē genero ꝛ stipulatur sol.ma.dari
tertio.ꝛ dari no.tex.ꝙ illa stipulatio nihil vꝫ ꝛ tn̄ stipulabit
super q̄ erat ppria ipsi⁹ stipulātis.Propterea Bart.meli⁹
cōsiderās in.§.si stipuler.in.v.ꝛ.ix.fallētiā.j.ea.l.dt se semp
de hoc dubitasse reseruo ibi lati⁹ examinādū pōt Bart.put
ibi plenius attingit idē Bar.¶ In quinta opp.Bar.habes
duas alias limitationes ad regulā huius tex.nona ergo limi
14 tatio est† ꝙ licet par actū ciuilem puta p stipulatione alteri
queri non possit,tamen per actum naturalem numerationis
alteri per alterū bn̄ querit actio sine cessione.tex.est q ponit
hāc differētiā in l.ea que ciuiliter.ff.de acq.rerum do.alle.p
Bar.ad idem tex.in l.certi cōdictio.§.si numos.ff.si certum
peta.ꝛ in.l.traditio.§.fi.ff.de acqui.re.do.ꝛ in.l.j.C.p quas
ff.so.no.acq.ꝛ in.l.j.C.de acq̄.pos.eo qꝛ i tali actu naturalis
numerationis considerat merum iusgentiū secūdū ꝙ alteri
queri potest.ita dicit tex.in.d.l.ea que ciuiliter.imo forti⁹ tꝫ
singula.Bar.in d.l.certi condictio.§.si nummos.i tertia cō
binatiōe.qd si stipulatio fieret alteri super tali numeratione
facta noīe alieno,ꝙ sicut p numeratione alteri p alterū acq
ritur,ita p stipulatione super tali numeratiōe accessorie iter a
posita,alteri p alterū querit actio sine cessione.ꝛ sic due oriū
tur actiones.l.ij.C.p quas perso.no.acqui.vbi sicut p nume
rationem factam alteri illi tertio queritur actio,ita ēt querit
hypotheca que est illa accessoria.Sꝫ i hoc vltimo cōmuniter
reprobatur Bar.ꝛ ibidem dixit:qꝛ quando interdit numera
tio ꝛ stipulatio nō cēset accessoria.sꝫ eque pncipalis.ita text.
in.l.si stichū dari stipulatus fuero.§.fi.cū.l.seq.ff.d noua.ið
d.l.ij.loquēs de hypotheca q̄ ē illi accessoria nihil pbat de sti
15 pulatiōe q̄ est eque pncipalis.¶ †Decimo limita^a sꝫ Bart.
a per.l.iij.in prin.ff.quod vi aut clā.nam licet qs nō possit alte
ri stipulari vt ei acquiratur actio tamen potest ei acquiri alia
qualitas ad ipsam actionem que omnino competebat.ita ēt
egregius tex.in.l probare.in prin que est.l.iij.ff.quod vi aut
clā alle.per Bar.Adde tu vltra Bar.aliū tex.magis no.in l.
si quis solutioni.§.3.ff.de vsu.ad idē tex.in l.si cum exceptio
ne.§.in hac.in fi.ff.de eo quod met.cau.Vltra tex.preallega
tos confirmo istam limitationem bona ratione,facilius em
inducit qualitas q̄ substātia.ita dicit gl.valde solēnis i.l.Ti
tie textores.i gl.fi.circa fine.ff.d leg.j.vbi loquēdo soleo no.
multū illā gl.Ista decima limitatio est vera.tn̄ poti⁹ vadit ad
aliā regulā qd alteri per alterū non querit.l.solutum.§.per
liberam.ff.de pig.act.ꝛ.l.j.C.per quas perso.nob.acquiri.
quā directo vadat ad regulam q̄ alteri stipulari nemo pōt.
Et ita habes.x.limitationes ad regulā hui⁹ text.plures al's
ponit.Bar.vt dixi i.§.si stipuler.j.ea.l.post gl.i.§.si qs alij.
instit.de inuti.stip.¶ Expeditis.v.oppositionib⁹ Bar.pfe
cte vt arbitor,venio nūc ad apparatū gl.ꝛ capio glo.i verbo
cōueniet.quā diuide in duas partes,put duo format ꝯria.ꝛ
respondet.secunda est ibi,sed ꝛ si pena.¶ In gl.in verbo cō
ueniet ibi.nam ibi est ꝯ legeꝫ.Habes ex ista prima parte gl.
16 duas cōclusiōes.† Prima est stipulatio facta alteri nō est cō
tra legem sed preter legem:eo qꝛ lex nō resistit,licet rō ipsius
legis nō assistat,ꝛ consequēter lex nō vetat actum fieri,sꝫ bn̄
ratio deficit,ita etiam dicit gl.in.l.cum principalis.ff.de reg.
iur.ꝛ gl.i.l.nō dubiū.i verbo,ob id.ꝛ ibi Bar.ad fi.C.d legi.
cūista doc.gl.omnes indifferenter transeunt.Cōtra istā doc.
17 duo fortiter vrgent.†nam negatiua preposita verbo pōt,pri
uat potentiam:ꝛ consequēter denotat actū esse impossibilem
fieri,ꝛ sic inducit necessitatem precisam.gl.est ord.i.c.j.d re.
iur.in vj.Bar.i l.gallus.in prin.ff.de lib.ꝛ posth.cū multis
cōcor.quas ibi dedi.si ergo proponēdo negatiuā verbo pt.
importat ac si dicerē impossibile est alteri stipulari,si impos
sibile est:ergo lex restit.Ad istud obiectuꝫ rn̄det mirabiliter
Bar.ꝛ p certo multū cecidit ab excellentia sua rn̄det Bar.in
l.cum lex.in.iij.col.ff.de fideius.aduertendū esse quod text.
lex.prohibet p verba psentis temporis alteri stipulari nemo
potest,nō aūt prohibet i futurū:quia quādo lex prohibet de
presenti ꝛ etiā de futuro fieri:tūc bene dr̄ resistere,ꝛ actus in
contrarium factus nihil valet.sed quando lex prohibet per

stipulari qꝛ sua n̄ iterest dꝫ aducere penā.q cedit qn̄ talis stipulatio est pter legē,ꝛ sic qn̄ lex.nō assistit secus si eet ꝯ legē:qꝛ tūc ēt tꝫ stipulatio pene.l. si hō mortu⁹.j.c.l.qd de bonis.§.j.ff.ad l.fal.ꝛ no.i.l.pacta.C.d pactis.ꝛ gl.vbi ꝙ vltra alios tenuit Card.baza.in cōs.suo.lxxv.incipiē.d.Nic.marchio asten.col.ij.vbi ēt allegat glo.hic.

a ¶ Decimo limita.adō ēt limitationeꝫ ꝙ alter alteri stipulari pōt ꝛ acqrere,qn̄ ille cui acquirit ꝛ stipulat ē pn̄s ſm gl.ordi.ꝛ approbatā in.l.iij.in verbo absentes.C.d iut.sti.Ro.ꝛ ale.i.l.certi ꝯdi.§.qm̄.ff.si.cer.pe.ꝛ rā.d Are.i.ꝯsi.xlix.col.ix.post prin.

verbū presentis temporis, tūc nō dicitur resistere.truffa est: q2 tex.in.l.nemo potest.ff.de leg.j.vtitur verbo pñtis tpis τ tñ propter negatiuā propositaꝫ verbo pōt denotat actum esse impossibile.Itē p illū tex.dt idē Barto.in.l.gallus.§al. aliā sol.per verba multū longa tradidit Saly.i.l.pacta q̄ cō tra.in.ij.col.C.de pac.sed nec illa tollit in aliquo istā difficul tatē ideo eam nō refero quid dicedū ad istud ↄ̄rium ego rñdeo isto modo i forma,τ dico φ negatiua pposita verbo pōt, priuat potētiā.τ ↄsequēter denotat actū esse impossibilē, iuxta gl.in d.c.j.de reg.iur.est verū qñ illa negatiua simplr ppo nit.sec9 ē qñ lex pmittēs negatiuā verbo pōt vltra pcedit pui dēdo:q2 ex q̄ vltra pcedit puidēdo,d remedio,declarat qd ñ vult actū oīno esse impossibilē.ita tex.loqt hic,vbi tex. simpli citer nō dicit alteri stipulari nemo pōt sed pcedit vltra pui dendo,plane si stipulari penam cōueniat.ita in simili dt alibi Bar.qd qñ lex nō simplr pbibet sꝫ vltra pcedit disponēdo nūquā ille act9 dr ↄ̄ legē.ita Bar.sꝫ ad aliud ppositū in.l.nō dubiū.in.iiij.τ.v.col.C.de legi.allegādo.l.j.§.biduum.ff.qñ app.sit τ istam sol.teneo que caret scrupulo cōtraditionis. Scdo contra istam cōmunem doctrinā fortiter vrget tex.i l. si genero.in verbo prohibente iure.C.de iure do.vbi text.ad literā dt φ ius pbibet alteri stipulari,ergo vbi est text.plan9 φ ius prohibet alteri stipulari,sed ad illū tex.potes rñdere lꝫ vrgeat,qd lex tm̄ prohibet ne ex stipulatiōe alteri facta illi tertio acqrat actio,sed non prohibet,ne alteri fiat stipulatio τ cōsequenter prohibet effectum actus nō autē put declarat
19 Bar.in.l.cū lex.in penul.col.ff.de fideius. ¶ †Scda cōclusio glos.est qd in casu.l.qd de bonis.§.j.ff.ad leg.fal.lex resistit τ cōsequēter ibi est ↄ̄ legē.in hoc gl.male loquit: q2 imo illd quod pōt detrahi per facili.est debitū naturaliter legatarijs quādo testator prohibuit detrahi falcidiā.fm gl.τ doc.τ ibi dixi in.l.cū quis.C.de iur.τ fac.igno.τ in.l.j.C.de cōdi.ind. ergo nō est verū φ lex resistat:q2 lege resistēte nō oriret actio l.si nō forte in prin.ff.de condi.inde.Dic ergo melius φ i.l. φ de bonis.§.j.lic et sit preter legem,tamē q2 est rōne publi ce vtilitatis nō pōt pena adijci vt declarat Im.in l.j.i princ. ff.ad leg.fal. ¶ In si.gl.Bar.τ Rap.Cu.tenēt cū glo.i pena sed in vsura distingunt.ita etiam tenet gl.in.§.alteri.instit.d inuti.sti.Sed Bal.Ang.Imo.τ alij Mod.quātū ad seruus. ea l.allega.in gl.dicūt ideo ibi esse:q2 ibi pena tendit i dānū seu in preiudicium tertij,ideo requiritur qd intersit als sec9. l.in pignorib9.C.de vsu.Sꝫ aduerte,inquātū Bar.facit differentiam quod si vsura sit in pecunia numerata ibi de neces sitate requirat stipulatio.l.q̄uis.C.d vsuris.sec9 si sit i alijs rebus mutualib9 vt frumēti τ ceteris,que pondere τ mēsura vēdunt in istis vsura pacto nudo debet,vt dicit tex.i l.frumēti.C.d vsu.opere pretiū est itelligere que sit rō diuersitatis: q2 scire est rem per cām cognoscere,vt iquit phylosoph9.dic rationem esse i pecunia mutuata,q2 estimatio pecunie semp τ vbiqꝫ certa est nisi variet per principalē.l.nummis.ff.de in li.in.io si mutuo tibi centū ducatos vt reddas centū τ vigin-
19 ti.clarū est quod illa viginti debent reddi plus debito,τ† cō sequenter est cōtra naturam mutui,in quo nō pōt cōtrahi in plus obligatio q̄ numeretur.l.rogasti.§.si tibi.ff.si cer.pe.l. si tibi dece.ff.de pac.τ iō q2 certū est cōmitti vsurā.ideo req rit stiplo vt debeatur.d.l.quāuis.C.de vsu.nō sic est i frumē to vino τ oleo mutuatis:q2 si mutuo.xl.saccos frumenti vt reddas.l.estimatio valoris frumēti nō est certa,τ eadē ex tē pore imo variat ex tpe τ posset tantū variari in valore,quod tempore restitutiōis minus esset restituere.l.saccos frumēti q̄ tpe mutui.xl.saccos frumēti.q2 ergo illa accessioio pluris nō est certitudinarie vsura,ideo pacto nudo debet.istā rōnē assignat ad literam tex.in.l.oleo.in verbo incerti ptio rōneꝫ. ff.de vsu.τ text.in.c.nauigāti.in.ij.τ.iij.rñsio.de vsu τ istā rō nem in effectu voluit Fulg.licet predictos tex.nō pōderaue rit nec allegauerit in l.singularia.i j.gl.ff.si cer.peta.τ ibidē Pau.de Ca.τ idē Raph.Fulg.in.l.rogasti.in.d.§.si tibi.si
20 cer.pet. ¶ †In gl.in verbo iterest.in prima parte habes qd ex stipulatione facta alteri oritur naturalis obligatio ipsi sti pulanti,τ ad hoc frequenter allegat ista gl.quā tenēt Bar.τ cōiter scribētes hic.τ Bar.in.l.cū lex.τ in l.si q s p co.in.vi. mēbro.ff.d fideiu.τ ista est cōis sñia:eo q2 ista stipulatio hꝫ cōsensum duorū:ergo dꝫ oriri naturalis obligatio.l.i his.§. imperator.τ l.stichū.§.naturalis.ff.de sol.q2 lex non resistit stipulatiōi alteri facte,lꝫ nō assistat,put tenet gl.d.i verb.cōueniet.vbi dixi:ergo remanet i meris terminis iurisgētiū:er go dꝫ oriri naturalis.l.cū ampli9.§.is natura dꝫ.ff.d re.iur. facit tex.i.l.j.i fi.τ ibi Bar.no.ff.d noua.lꝫ ista si cōis sñia φ ex stiplōne facta alteri ipi stipulāti oriat naturalꝫ obligatio. ↄ̄riū tenēt Ray.de For.Ang.Rap.Cu.Pau.d Ca.τ Alex.

hic do.Christo.de ca.τ Ful.in.l.j.ff.de pac.τ ista parte ↄtra cōem stringit tex.i.l.j.§.qd seruus me9 in verbo nullius momenti.ff.de stip.seruo.ergo nō orit etiā naturalis,p quē text. An.tꝫ ↄ̄ cōem.ad idē tex.i.§.si q s alij.i verbo nihil agit.insti. de inu.sti.τ text.i.l.j.§.j.i. vbo nihil agit.ff.d sti.ser.τ text.i.l. certi ↄditio.§.q̄.m.i.verbo nulla ē stipulatio.τ ibi.Bald.ad h no.ff.si cer.pe.τ tex.i.l.si ita stipulat9.§.chrisogonus.i verbo nullā obligationē.τ ibi Ang.ad hoc no.j.e.cōfirmo pallega tos tex.q2 negatiua q̄ vtunt dicti tex.dꝫ ex oib9 partib9 verificari.nā qñ oratio negatiua sumit ex vniuerso, vl ex idefini to.si aliq̄ pars esset falsa, tota redderet falsa τ t tex.i.l.si is q ducēta.§.vtrū.ff.d re.du.cū ergo nulla iura loquant negatiue si vex esset qd oriret naturalis male loquerēt,sꝫ ad oīa ista iura potes rñdere vno verbo fm Alex.qd loquant qñ verba obligatiua τ executiua ↄferunt i psona tertij tūc stipulatio ē prorsus inutilis τ nō pducit etiā naturalē,vt ē gl.in.§.si qs in sulā.τ ibi An.no.j.ea.l.sꝫ nos loquimur.qñ vba obligatoria collata sunt i psonā stipulatoris, vt promittis mihi φ dabis Titio τ sic orit mihi naturalis ad dandū illi tertio.Sꝫ tu aduertas:q2 ↄ̄ cōem opi. forti9 pt adduci tex.i l.certi cōditio.§. qm̄.i verbo nulla ē stipulatio. Ille tex.pt induci dupliciter. Primo i illa vniuersali negatiua nulla,q̄ esset falsa si oriret naturalis.Scdo τ forti9 q2 si ibi oriret naturalis obligatio ex illa stiplone facta alteri,certe cū ibi interuenit noua psona induceť nouatio q̄uis sola naturalis oriat q̄ ē potēs ad nouādū.l.j.i fi.ff.d noua.τ tñ tex.ibi dt ↄ̄riū qd nō inducit nouatio ergo nō est nata naturalis obligatio q̄ est potēs ad nouādaꝫ. Cōtra cōem.opi.Ra.Cu.adducit aliud fūdamentū in q̄ facit magnū capitale:q2 si diceremꝰ φ ex stipulatiōe facta alteri, ipsi stipulāti acquireret naturalis:certe ista naturalis rema neret sine aliq̄ effectu,τ p consequens nulla.l.qui bis ideꝫ.§. co.nā ars τ natura nihil frustra operant.l.nec stipulatio.§. diu9.ff.vt leg.no.ca.l.non cogendū.§.sabin9.ff.de pcur.τ qd ista naturalis remaneret sine effectu.p batur assumptū.Nā ista naturalis nō ē potēs ad retinēdū nec ad ↄpensandū per illud qd dt Bar.met:q2 effectos hui9 naturalis obligatiōis respicit ipsū terrtiū,ergo in ipso stipulāte naturalis nō habe ret aliquē.effectū.Huic fundamēto rñdeo dupliciter negando assumptū.Primo fꝫ do.Pe.d Perū.imo ista naturalis est potēs ad retinēdum:q2 si ista res perueniret ad manus stipulatoris posset eā retinere vt eā daret tertio.τ credo φ dicat verū sꝫ vltra eū dico φ Rap.nō bñ probat assumptū,duꝫ dt ista naturalis nō est potēs ad retinēdū,nec ad cōpēsandū, ergo nullū habet effectū.dico φ Rap.nō bñ pbat assumptū q2 etiā isti duo effectus cessarēt φ est falsū,ꝫ eius argumētū nō est bonū,q2 habet alium effectum,q2 ista naturalis posset cedi illi tertio,qua clarum est quod sola naturalis potest alteri cedi.l.si eius.ff.ad Trebel. Contra communē conclusionem etiam videtur stringere text.in.l.eum.qui.§.itē si mihi.ff.de cōsti.pec.vbi dicit tex.φ ex constitutio facto alteri nulla oritur actio de cōstituto:ergo pbat φ ex pacto facto alteri non oritur naturalis obligatio:q2 si oriretur naturalis solū posset agi de cōstituto q̄ oritur ex pacto nudo,§.de cōstituta.isti d act.l.j.§.debitū.ff.de cōst.pec.ꝫ cum tex.ibi neget ex ↄstituto facto alteri oriri actionē,ergo negato oriri obligationē, naturalē:q2 naturalis est potēs vt oriat actio de cōstituta.re spōde ad illū tex.tenēdo cōem sētētiā,φ ex pacto nudo orit actio d ↄstituta qñ quis agit acquirere sibi ↄstitutā.ita loquū tur iura pallegata pp equitatē pretoris limitātis iusgentiū τ attēdētis cōsensum partium,qui statuit ex pacto nudo oriri ↄstitutū,que equitas cessat qñ quis ↄstituit alteri tertio τ sua nihil penit9 interest,ita pprie loquit tex.in.d.l.cū qui.§.itē si mihi.τ isto mō habes defensatā cōmunē sentētiā glo.Bar.τ scribētiū. ¶ In scda parte gl.dic meli9 vt p Bar.hic τ i.l.ita stipulatus.in.vj.oppo.secunde partis.j.τ pro eius solutione φ in hoc tex.pena cōmittat nō ex mora vt vult gl.sꝫ ex defectu cōditiōis si non dederis illi tertio, q2 ex defectu ↄditiōis cōmittit.bñ facit tex.in.l.qui res.§.qui stipulat.ff.de sol.vbi proprie tex.declarat penā cōmitti ex defectu cōditionis, τ p
21 consequens interpellatio extra iudicialis sufficit. †Querit Bar.si tpe stipulationis alteri facte nō intererat stipulātis sꝫ ex plus facto supuenit iteresse,puta q2 ego stipulator post ea fui heres illi9 tertij,an reconualescat stipulatio vt ea possim effectualit agere:est subtilis τ disputabilis passus,τ disputādo pt vtraqꝫ pars optime defendi.partē affirmatiuā φ stipu latio alteri facta recōualescat per superuemētiā interesse,tenēt bar.Im.Ro.τ Alex.h.τ ista est cōis opi.quā tenēt Buil. de cu.Bar.Ab.d rosa.Bal.Ang.Sal.Pau.d.ca.d.Mart. lan.τ do.Alex.in.l.j.i pnc.ff.d pac.Ay.τ Sal.in.l.pacto fac cessorū.C.d pac.Bal.in.l.j.i.j.co.C.p quas pso.no.acq.τ in

l.certi

l.certi cõdictio.§.q̃ñ.ff.si cer.pe.z i.l.quoties.p̃ima p illuz ter.cu gl.ff.de serui.ti.generali.Jmo.i.l.existimo.p illũ tex. j.eo.Ꝑdz ista cõi sententia Bart.hic adducit vnã rationem z duas leges ratio:q̃ ista cõuentio a p̃in.nõ fuit nulla z plꝰ nõ dicit Bar.tu cõfirma istam rõnẽ Bar.stipulatio facta alteri habuit iu p̃in.p̃imo ꝺ tiũ vitatis z validitatis ꝓut in simili ꝺt ter.i l.cu filius.§.hꝝs.ff.de leg.ij.z in.l.j.in fi.C.de impo. luera.desci.li.x.patet:q̃ ex ipsa stipulatiõe a p̃in.oꝛiť obligatio naturalis stipulati,q̃ tenet gl.p̃cedẽs vbi ita firmauit: ergo ex superuenienti interesse ꝺz reconualidari stipulatio. ita voluit arguere Bar.tñ ista cõsequẽtia necessario nõ iferť vt statim dicã.Sc̃o p̃o ista parte allegat Bar.tex.i.l.si re munerãdi.§.si tibi.z ibi gl.l.verbo nõ intererat.in sc̃o itelle ctu.ff.man.q̃ tex.stringit iũcta.l.si,pcuratoꝛ.ff.§.mãdati.e.ti. quã ibi alle.gl.vbi actio mãdati cõpetit mãdãti superueniẽtia interesse cuius a p̃in.nõ iteruenit.Ad illũ tex.rñde omissio leuiꝰ sol.Mod.q̃ in.d.§.si tibi mãdauero.mãdatario cõpetebat actio ꝑ mandantẽ,ideo vt cõtractus nõ claudicet tolerat vt similiter oꝛiat actio mandati ex superueniẽtia interesse.vt ꝑctus nõ claudicet.est,p̃ter tex.i.d.§.si tibi.q̃ ratio cessat in.§.nostro.z ista solutio mihi plz reiectis sol.Ful. Tertie p̃o ista parte Bar.allegat tex.in.§.quesitũ.s.ea. lvbi ex superueniẽtia dñũ i re aliena recõualidat stipulatio habere licere.Sed ad illum tex.rñde dupliꝛ qꝛ ille text.cũ reuerẽtia Bar.nihil facit:q̃ loquit in stipulatiõe hꝝ licere habẽte causam successiuã in futurũ,z pp hoc partes habuerũt respectũ ad itereſſe ꝺe futuro,nimirũ si ibi stipulatio recõualesceret:secus est in p̃opolito nostro.Sc̃o q̃ mihil facit ptz:q̃ loquit q̃ñ erat defectus ex parte p̃missoꝛis,qui p̃miserat rẽ alienã hꝝ licere,sed questio nostra est q̃ñ est defectus ex parte stipulatoꝛis qui stipulatus est alteri.qui defectꝰ ex parte stipulatoꝛis magis nocet stipulationi q̃ defectus p̃missoꝛis. ter.ẽ in.l.multũ interest.§.eo.Ergo Bart.male arguit ꝺ illo tex.q̃ arguit de minoꝛi ad minꝰ.ꝝ ergo ibi recũualideť p superueniẽtiã interesse vbi est minoꝛ defectꝰ.nõ segť q̃ idẽ fit in ꝓposito nro.Quarto vltra Bar.p̃ ista parte videť stringere ter.in l.existimo.in p̃in.i ver.itẽ viã.z ibi Jmo.ad hoc no.J. e.tex.illũ tex.añ eũ p ista cõi sñia allegat Lui.de cu.z Alb. i.d.l.j.i p̃in.ff.de pac.vbi si stipuloꝛ seruitutẽ vie ad fundũ, in q̃ non habeo ius nec ꝺñũ tpe stipulationis,z p ꝑs stiplo nõ valet:tñ si postea superuẽiebat itereſſe recõualesceť stipulatio illius fuitutis:ergo ex superuententia iuris vel itereſſe recõualesceť stipulatio.z de illo tex.facit Jmo.magnũ festũ z Fulg.i.d.l.j.ff.de pac.Sed ad illũ ter.tu rñde ꝺupliꝛ q̃ nil facit in ꝓposito.Ꝓtimo q̃ loq̃t in stipulatiõe habẽte cãm successiuã.i stipulatiõe seruitutis vie,ideo ꝑp ꝺurationẽ successiuã reconualidatur stipulatio ex superueniente interesse. Sc̃o z clarius rñde q̃ ille tex.loquit exp̃resse i stipulatione cõditionali q̃ñ ꝙs est stipulatꝰ seruitutẽ vie sub cõditiõe si acq̃uerit fundũ.ita clare loquit ibi tex.Vñ põdera q̃ ille tex. retoꝛqueretur ad oppositũ.nã isto.mõ vult q̃ quando stiplo fuisset pura:q̃ funditus fuisset nulla nõ recõualidaret ex superueniẽti ꝺominio.Jo.de Jmo.ibi ꝺ hoc ꝑpendẽs tz q̃ imo ille tex.posit intelligi etiã de stipulatione pure facta,ꝝ erat ꝑp dictionẽ itẽ viã,que nõ ꝺz oꝛationẽ perfectã:ergo reuertit qualitates.p̃cedẽtes ꝓm Bar.in.l.in repetendis.ff.de leg. ij.ergo clare loquit in stipulatiõe cõditionali. Quinto,p ista cõi sñia facit ter.i.l.Quis.§.si mulieri.in fi.ff.ad velle.z in.l. stichũs.§.aliq̃ñ.ff.de solu.vbi si mulier succedat debitoꝛi p̃o q̃ ideiussit reconualidat efficacit̃ sua obligatio ideiussoꝛia. ꝝ rñde q̃ ibi obligatio erat a p̃in.valida z ꝓpetebat obloz actio,ꝝ obstaret exceptio velleiani q̃ ꝺñ tollit ꝑ successionẽ, ꝝ nos loq̃mur q̃ ex stipl'one alteri facta p̃in.nõ oꝛiebat actioz obligatio. Contrariã opi.q̃ imo ex superuenientia interesse ñ recõualideť stiplo alteri facta,tenuit originaliꝛ Lꝛ bri sto.de castel.in l.si ita stipulatꝰ fuero.§.possuz.p illũ tex.j.e. q̃ refert Jo.ꝺ Jmo.hic,z Ang.Are.in.§.alteri.circa p̃in. inst.ꝺ inuti.stip.q̃ opi.sibi imputẽter ascribunt teꝰ discipuli Rap.Lu.hic,z Ful.i d.l.j.ff.ꝺ pac.Ꝓ isto ista parte allegãt in p̃imis tex.in,§.si qs alĩ.i verbo nihil agit.insti.ꝺ iuti.stip. z l.j.§.in verbo nihil agit.z in.§.q̃ seruꝰ.in verbo nullius momẽti.ff.ꝺ stip.seruo.q̃ iura male dicerẽt si ex superuenienti interesse posset recõualidari stiplo alteri facta ꝺberẽt dicere q̃ staret impendẽti nõ aũt nihil agit nulla obligatio oriť. Sꝝ ad ista iura rñde tu ꝺupliꝛ q̃ ꝓcedit ꝓsiderato tpe stipulationis nec loquunť q̃ñ superuenit interesse:ergo nõ ad ꝓpositũ.Sc̃o z melꝰ rñde q̃ illa iura loquunť q̃ñ ẏba obligatiua z executiua sunt collata in ꝑsonã tertĩ quo casu stipulatio est nulla.z nõ põt recũualidari etiã si superueniret iteresse.ꝓbatur q̃ si a p̃incipio ñ interesset stipulãtis,ex q̃ ꝓfert ẏba obligatiua z executiua in ꝑsonã tertĩ nõ valeret,p.l. qui e cũq; gerimus.ff.ti.j.ergo minus recũualidať ex superueniẽ tia interesse. Sc̃o ꝓo ista parte cõi stringit fortis tex.i quo pẽdet tota difficultas in.l.si tibi.§.si pactꝰ.ff.ꝺ pac.vbi si ego stipuloꝛ vel paciscoꝛ tertio q̃uis ille tertiꝰ efficiat hꝝs meꝰ,tñ nõ reconualidať pactũ vel stipuloꝛ:ergo per superueniens interesse ñ recõualidať pactũ vel stipulatio alteri facta estfortiꝰ ter.cõtra cõmunẽ opi.Stringe fortius in rõne deciden ditilli tex.quare nõ recõualidať ibi stipło alteri facta,ex q̃ ille tertiꝰ est effectꝰ heres stipulantis,tex.assignat rõnẽ generalem:q̃ ex postfacto conualiſtari nõ potest. Ꝑondera rõnẽ generalem que habet locum i omni casu.l.regula.§.z ꝝ vbi Bar.ff.de iur.z fac.igno.ad illũ ter.rñdet Alex.hic.z in d.l.j. ff.de pac.z ibidẽ Mar.Lauden.qꝺ ideo est:q̃ iste stipulatꝰ fuit tertio tanq̃ extraneo,z nõ tanq̃ herede,vñ per hoc q̃ effi ciat postea hꝝs nõ ꝺz reconualidari stipulatio.treuffa est:q̃ tota ista questio ponitur q̃ñ quis stipulatur tertio vt extraneo,z tñ si efficiatur heres stipulatoꝛ pp superuenientiã interesse recõualidat stipulatio. Ꝑterea ista rñsio non enervat illũ tex.nec rõnem generalem in eo positã quã feci te põderare,sed ego rñdeo no.z clare ad illũ tex.q̃ ille tex.loquit in casu ꝑrio ad questionẽ nostrã.nã ille text.loquit q̃ñ ille extraneus postea est effectus heres stipulãtis.decidi ibi tex.q̃ stipulatio nõ recõualescit ex postfacto,nos aũt loquimur q̃ñ stipulatoꝛ succedit illi tertio cui est stipulatus.tunc bñ recõualidat stiplo.Et si dicis istud ẽ diuersificare casus.non aũt realiter rñdere nec enervare difficultatẽ,ad illũ tex.rñdeo q̃ imo ratio diuersitatis inter istos casus est optima z viua:q̃ i q̃one nra q̃ñ stipulatoꝛ stipulat sibi z ꝺz tertio,quo casu ex tali stipl'one acq̃uirit stipulatori naturalis obligatio,nõ aũt acq̃rit illi tertio,ꝓut firmat gl.p̃cedẽs z ibi tenui.tõ ex superuenienti interesse in ꝑsonã ipsius stipulatoꝛis bñ recõualidatur stipulatio per quã a p̃incipi.sibi est acq̃sita naturalis.Sꝝ in casu.§.si pactꝰ.z sic in casu ꝓtractu tertius effectus heres stipulatoꝛis illi tertio nihil erat acq̃situ,nec aliqua obligatio naturalis,tõ tex.ibi decidit q̃ ex superueniẽti interesse ex postfacto nõ potuit reconualidari obligatio:q̃ a p̃in.erat i totũ nulla. Tertio ꝓ ista parte facit:q̃ stipulatio z p̃i.valida infirmat si postea desinat interesti stipulatio ter.in.l.sub vna. §.si.j.e.z i.l.ꝓ parte.ff.de serui.ti.ghali.ergo fortiꝰ ꝺz annuallari q̃ñ a ꝑn.cessat interesse,nã facilꝰ qꝺ impedit a p̃incipio q̃ ex postfacto tollat l.pñe furioso.ff.de his q̃ sunt sui vel alii ur.c.ad apostolicã.ꝺ regula.Ad istꝺ fundamẽtũ rñdeo retoꝛ quẽdo q̃ faciat ꝑ cõi.nã ꝑtũ eadẽ ẽ disciplina.a.l.j.cũ vulgari bꝰ.ff.de bis q̃ sunt sui vꝝ.ꝝ stiplo valida annullat si postea desinat interesse stipulatoꝛis:q̃ stiplo a p̃incipio invalida ꝺz reconualidari ex superueniẽti interesse:q̃ lex magis fauet validitati ꝑctus q̃ nullitati.l.quoties in stiplonibus.j.e.l.quoties ꝺubia.ff.de reg.iur. Quartũ p̃incipale fundamẽtũ.ꝺ.Lꝛ bri sto.est q̃ñ stipuloꝛ alteri,in alio meo gero acgrere illi alteri,z ñ mihi q̃ñ mea nihil itereſt:q̃ ꝝ postea supueniat interesse non ꝺz mihi q̃ri ꝓpter deficientẽ voluntatẽ.cũ nõ habuerit volũtatẽ acgrẽdi mihi p.l.obligationũ subſtãtia in pn.s.ti.j.quia actꝰ agẽtiũ ñ opať vltra volũtatẽ ꝑbẽtis vulgata l.ñ ois.i p̃n. ff.si cer.pe.Sed ad hoc rñde q̃ istud fundamẽtũ ꝓcederet q̃ñ ẏba obligatiua z executiua essent collata i persona tertĩ,tũc apparet me voluisse acquirere illi tertio,ꝝ in questione nostra verba obligatiua sunt collata in persona stipulantis,z ꝓpter hoc sibi acquirit obligatio naturalis,ꝓut firmat gl. ꝓcedẽs vbi diri. Quinto p ista ꝓte adducit fortiter Ro.Lꝛ u.in.l. si rẽ meam.cũ gl.mag.in fi.s.eo.z.l.nemo rẽ suã.i.t.h.j.e.z l.q decem.§.stichũ.ff.de sol.quibꝰ in rib⁹ cauet q̃ si ego stipuloꝛ rẽ meã.ꝝ postea desinat esse mea,nõ per hoc cõualidat stipulatio.a p̃in.enim nõ valebat stipulatio rei mee:q̃ mea nihil intererat.si postea desinat esse mea,z sic superueniat interesse per hoc nõ cõualidať stiplo:ergo de ꝺirecto contra cõem sententiam.Huic fundamento respõdet Jmo.hic.z in.l.existimo in p̃in.j.eo.Alex.in.d.l.j.ff.ꝺ pac.q̃ aliq̃ñ ꝺeficit interesse ex eo q̃ stipulatoꝛ habet penes se id q̃ stipulatur,ꝓut est q̃ñ stipulat rẽ suã:isto casu licet desinat esse sua ꝓpter superueniẽs interesse,nõ recõualesci stipulatio Ali.q̃ñ.z sꝺo ꝺeficit interesse ex eo q̃ ꝙs stipulat alteri.z nihil itereſt sua illi stipulari: z tũc si superueniat interesse:quia stipulatoꝛ illi succedat,tũc bene recõualesceret stipulatio.ista solutio nihil vꝝ:q̃ solum diuerſificat casus sed non enernat.Ad ꝓrium aliter rñdet Mar.Lau.in.d.l.j.ff.ꝺ pac.qꝺ iura p̃allegata loquuntur qꝺ quando peccatum est in forma nemo possit stipulari rẽ suã propriam sicut nec sacra.in l.inter stipulantem.§.sacran.j.e. questio nostra loquitur quãdo peccatum est in materia,z grauius est peccatum forme materia,ꝝ errat:q̃ ꝙ quis stipu-

latur rē suā propriā nō est peccatum in forma stipulationis, sed mria, hoc est in re super qua fit stipulatio, ⁊ istud ptz. Ego huic forti fundamento r̄ndeo no. qn̄ quis stipulat rē suā3 propriā. stipulatio est inutilis: q2 nihil interest stipulari rē suā si postea desinat esse sua per hoc nō recōualescit stipulatio: q2 si posset recōualidari stipulatio rei proprie, per hoc φ desinat esse sua: certe validitas vel inualidas stipulatiōis pōderet a mera sola volūtate stipulātis, φ possit facere rem nō esse suā. s3 istud est ꝯtra regulas iur. q2 validitas vel inualiditas cōtractus non penderet ex voluntate cōtrahentis. l. in vēdētis. vbi gl. C. de cōtrahē. emp. nō sic est in terminis questiōis nostre, quādo qs est stipulat⁹ tertio, si postea ei succedit superuenit sibi interesse. sed istud nō pēdebat a volūtate stipulantis. ita videt vera ⁊ realis respōsio. Tū tu prouecte posses subtiliter replicare, φ et ī ꝑtāte stipulātis sit facere φ valeat stipulatio facta alteri, recipiendo postea ab illo tertio mutuū, peter hec intererit mere stipulātis, φ detur illi tertio. tamen istō nō ita pendet a mera volūtate stipulātis, sicut in iuribus prealleg. Eādē opi. cōtra cōem tenet Car. Flo. in. c. accedēs. in vlti. co. d̄ prebē. vbi dt φ ista qō eo presente fuit disputata per quendā do. Ludo. qui tenuit istā partē cōtra Bart. ⁊ comunē per tex. ꝑm eū optimum in. l. si ita stipulatus in. ij. §. possum. j. eo. intelligendo literā prout iacet, ⁊ nō destruendo vt facit Bar. φ si aliquis stipulat dari tertio φuis sua intersit nō valeat s3 secus qn̄ stipuletur solui tertio, sed Imo. i. d. c. accedēs. dicit φ ille tex. non probat ⁊ aliter non respōdet. Alex. ī d. l. j. ff. de pac. dt φ imo gl. i. d. §. possum. sentit φ si superueniat interesse cōualidaretur stipulatio, sed errat grauiter: q2 si nō valet stipulatio a principio quādo adest interesse tempore stipulatiōis, multominus deberet cōualidari per superueniētiā interesse. Tu aduerte pro veritate φ si tex. vellet id φ p̄supponit Lardi. qō si stipulator te daturū noie tertij, ⁊ t̄pe stipulatiōis interesset stipulātis, nihil valeret stipulatio. certe iste intellect⁹ esset ꝯtra oēs leges, ⁊ istū tex. ⁊. §. si stipuler. ⁊ §. si qs insulā. j. ea. l. Et iō oportet itelligere illū tex. vt p Bar. ⁊ alios ibi, ⁊ sic remanet articul⁹ disputat⁹ ad vtrāq3 partē, nō rece-

2 das in cōsulēdo ⁊ in iudicando a cōmuni sententia. ¶ †In gl.

a verbo quantitatis. [a] habes ex gl. duas cōclusiones. Primo quod pena excedens legitimum modum vsurarum censetur adiecta in fraudes vsurarum, qn̄ est adiecta a persona vsura, ⁊ sic innuit φ in homine non consueto fenerari nō habent locū iura alle. in gl. idem tenet gl. in l. penam. ff. d̄ vsur. ⁊ i. l. vtrū. in gl. fi. ff. de peti. here. in. c. illo vos. in gl. fi. de pig. s3 canoniste in. c. suā. de pe. tenent cōtrariū quibus i hoc stādū est ꝑm Bar. hic, ⁊ in. l. cum stipulanti. j. eo. ita tenet gl. in l. cū allegas. C. de vsu. ⁊ l. iulianus. §. idē papinian⁹. alle. in gl. cū concor. de quibus per Alex. hic ⁊ late examinat Imo. Ro. hic ⁊ latius Lu. Ro. in cōsi. cx. inci. quo ad primū cōsultatiōis articulū in quo querit an pp inobseruantiam. in tertio dubio.

3 Scdo habes ex gl. an pena possit excedere quadruplū. Bar. distinguit vt per eū, ⁊ in. l. vnica. in. x. col. C. de sen. que p eo φ int. sequunt Ang. ⁊ Pau. de Ca. hic. S3 Jo. d Im. ⁊ Alex. reprehendūt Bar. ꝯ que etiā tenet Bal. in. d. l. vnica i. x. op. φ et qn̄ quantitas est certa non posset excedere quadruplū. per istū tex. i verbo sed que sit quantitas, φ text. pōt retorqueri vt pbet totū oppositū, nā vult φ apposita pena nō inspiciatur interesse, s3 q̄titas quantitatis pmisse. vt φuis tm̄ non intersit q̄tū pmissuz est, tn̄ ipsa quātitas debeat put est tex. i l. fi. ff. de preto. stipu. Scdo ꝯ Barto. alle. tex. in. l. fi. C. d̄ spon. vbi pena arrharū in sponsalib⁹ nō pōt excedere quadruplū, sed r̄nde φ ibi est ne per idirectū tollatur libera facultas matrimonij ꝯhēdi. l. Titia. in prin. j. eo. c. gēma. de spon. Tertio pōdera tex. cōtra Bar. in. l. si dictū. de euic. vbi tex. nō loquit de pena vltra quadruplū, vt facit tex. hic. sed iste tex. nō obstat q2 nō excludit aliā penā maiorē vltra quadruplū. Vltimo ꝯ Bar. Alex. alleg. tex. in. §. oēs. insti. de actio. i verbo, in quadruplū. vlterius aūt nulla actio extēditur. S3 ille tex. nihil in proposito: q2 loquitur de pena legali que non potest quadruplū excedere, nos loquimur de pena ꝯuentionali partiū. Et de isto articulo vide Ro. in palle. cōsi. cx. in. ij. dubio.

a ¶ In glo. in v̄bo q̄titas. an ⁊ qn̄ pena p̄sumat adiecta in fraudē vsuraruz hoc plene ⁊ pulchre per Alexā. cōsil. xlix. ici. paucis vter ⁊ in duobus cōsilijs seqnētibus. iiij. vol.

b ¶ Nota. ex hoc text. regulā. ad istā regulā vide etiā eundem authorē i. l. veterib⁹. ff. d̄ pac. vbi ēt ponit aliquas limitatiōes s3 hic magistrali⁹ loquat.

1 ¶ In stipulationibus ⁊ sic in contractibus verba interpretantur contra stipulatorem.

2 Si quis stipulatus sit emphyteusim pro se ⁊ filijs suis nō veniant nepotes neq3 femine.

3 In stipulationibus verba dubia debēt interpretari vt stipulatio valeat.

4 Quando maior verisimilitudo facit pro stipulatore quam cōtra, tūc verba dubia interpretantur contra possessorem ide3 si ambiguitas preueniret ex verbis promissoris.

5 In mādatis fit interp̄tatio ꝑm intētionē ⁊ mētē ꝯstituētis.

6 Si dominus stipulatus sit a rustico vel a colono quod plātaret veniam ⁊ quartam partem fructus daret dn̄o. si rusticus plantauit etiam alias arbores tenetur etiā de fructibus earū quartam partem domino dare.

7 Facultas declarandi an transeat ad heredes.

§. In stipulationibus.

Verba stipulationis ambigua, ꝯ stipulatorē in dubio sunt interpretanda. h. d. idē dicit

1 tex. i l. cū querit. ff. de rebus dubiis. ¶ †No. ex hoc tex. regu-

b lam [b] φ in stipulationib⁹ ⁊ sic in cōtractibus verba īterpretant contra stipulatorē vt hic, ⁊ d. l. cū q̄rit. ff. de reb. dub. ⁊ l. Labeo scribit obscuritatem. ff. de ꝯhen. emp. Ratio istius regule est duplex. Prima est: q2 imputandū est stipulatori quare legē aperti⁹ nō dixerit. ita dicit iurisconsult⁹ in l. qcq̄d astringēde. in prin. j. e. ⁊ in. l. veterib⁹. ff. de pac. vbi habes bonā gl. ad istā regulā. ⁊ gl. i. c. cū ad sedē. in prin. de resti. spo. ⁊ est plenior gl. de corpore in regula cōtra eum. d̄ reg. iur. in. vj. vbi etiam est tex. de hac regula. Secunda rō est fauore liberationis: q2. l. i dubio magis fauet liberationi q̄ obligatiōi. l. Arrianus. ff. de act. ⁊ obl. l. fauorabiliores. ff. de re. iur. c. ex literis. de pba. ⁊ sic habes regulā ⁊ duas rationes. Ex ista regula possent multa inferri ad practicā. Infertur i primis qō si aliquis stipulat⁹ est emphyteusim p se ⁊ filijs suis, nō veniūt filie femine: q2 in cōtractib⁹ vbi potuit lex apertius dici masculinum nō concipit femininū, dictum fuit singulare. Gui. d̄ suza. in d. l. veteribus. p illū tex. quē refert ⁊ sequit Imo. i. l. si ita scriptum sit. ff. de leg. ij. ⁊ in cōmento. c. potuit. ad fi. de loc. dixi de hoc late in l. si qs id qō. ff. de iurisdi. om. iudi. nō

2 repeto hic. ¶ †Scdo p istam regulā infertur ad practicā, qō si aliquis stipulat⁹ sit emphyteusim pro se ⁊ filijs suis: certe in cōtractib⁹ appellatione filiorū nō veniūt nepotes: q2 in cōtractib⁹ fit interpretatio contra eū qui debuit lege3 aperti⁹ dicere. ita sing. determinat Bar. in l. liberorū. in. v. col. ff. de ver. signi. d̄ quo vltimo: q2 est arduus passus dixi plene i. l. si

3 qs id qō. ff. de iuris. om. iudi. nō repeto hic. ¶ †Limita istā regulā multis notabilib⁹ modis. Primo qō in stipulationib⁹ verba dubia interpretent contra stipulatorē, vt procedat qn̄ interpretando ꝯ stipulatorē valeret stipulatio. sec⁹ si facta interpretatione cōtra stipulatorē stipulatio nō valeret: tūc d3 fieri interpretatio ꝯ promissorē vt stipulatio valeat. ita limitat gl. ij. hic, ⁊ clarus gl. in. d. l. veterib⁹. probat in l. cū q calendis. in prin. ⁊ ibi Bar. ⁊ alij ponūt. j. e. probat tex. i l. vbi. ff. de reb. dub. Nā in dubio debet fieri interpretatio vt stiplō valeat. l. q̄ties in stipulatiōib⁹. j. eo. l. j. ⁊ ibi Bal. ad hoc not. ff. de eo qō cer. lo. Nā in dubio iuris presumptio nō adaptat ad impugnandū id qō agit, sed potius adaptat ad ꝯfirmādū. ita no. Bal. ⁊ Flo. in l. si quis a filio. in prin. per illū tex. ff. de

4 le. j. ¶ †Scdo limita, qn̄ maior verisimilitudo facit p stipulatore q̄ ꝯtra stipulatorē, cū inspiciat id φ verisimili⁹ est. ita limitat gl. in. d. l. veterib⁹. Bal. in. l. fi. i. ic. op. C. de here. insti. nā verisimilitudo maior tollit minorē. l. diuus. ff. d̄ in integ. rest. ꝑm Bal. i. d. l. siue possidetis. circa fi. C. de pba. ¶ Tertio limita qn̄ ista ambiguitas puenit e verbis stiplōris tunc fit interpretatio ꝯ stipulatorē. si aūt puenit ex verbis pmissoris, sec⁹ eēt. ita limitat Dy. in regula in obscuris. d̄ re. iur. li. vj. Bar. Bal. ⁊ Ang. in d. l. veterib⁹. Lu. hic, ⁊ est gl. i. l. vbi

5 i gl. ij. ff. de reb. dub. ¶ †Quarto no limita istā regulā nō pcedere mādatis: q2 si in instrumento vel scriptura mādati cōtineat verbū aliqō ambiguū: tunc non fiet interpretatio cōtra eū qui cōstituit, imo standū est interpretationi cōtract⁹, scdm eius mentem ⁊ intentionē fit interpretatio. gl. est nota. ⁊ cōiter approbata in. c. petitio. in gl. fi. de pcu. Spe. ⁊ Jo. an. in tit. de pro. §. rōne aūt forme. vers. vbi aut. sequit. Alex. hic. ⁊ in cōsi. cxlvj. v. vo. φ incip. in causa ⁊ lite vertente inter nobilē Rap. i. vij. col. Et ista bn̄ no. q2 videtur obstare ratio. s. relata. imputādū est mandati quare legē apertius non dixerit.

6 ¶ †Quinto limita ex eo quod sing. decidit Jo. and. nec alibi vnq̄ legi in addi. Spe. in ti. de loc. §. j. i versi. quid si colon⁹. vbi decidit singu. in casu quotidiano. φ si domin⁹ stipulatus est a rustico vel a colono quod plātaret vineā, ⁊ quartā partē fructus daret domino si iste rustic⁹ plātauit etiā alias arbores, nūquid similiter teneat dare quartā partē fruct⁹ domini de alijs arboribus de quibus nō fuit facta mētio. videt quod non per regulam huius tex. Cōtrariū determinat sing. Joan. φ imo teneatur dare quarta3 partem domino de alijs: q2 de illius nō cogitabatur tēpore cōtract⁹. arg. l. tale pactū. §. fi. ff. de pac. ⁊ l. eū qui. j. eo. magna est authoritas Jo. an. presertim in actu practico, s3 ista decisio nō pbat. l. nec ratione.

7 ¶ †Sexto limita qn̄ stiplat⁹ suum stichū ex cā onerosa, requirtur stichi, si promissor sit mortu⁹ anteq̄ declaret, nō fiet tunc interp̄a-

interpretatio ꝺ stipulatorem vt minor de beat, imo stipulatio erit tunc in toto nulla cū nō supersit persona ꝑ quam possit declarare, & facultas declarandi nō trāsit ad heredē ꝑ milonis, vt est gl. in. l. idē Pomponius scribit h i gl. si. ibo apparet. ff. de rei ven. & in. l. inter stipulantem. §. si stichū. j. e. nec si stipulo esset ex causa lucrativa, tūc tranuit facultas ad heredes. l. si quis a filio. §. quid si plures. ff. de leg. j. Ita sing. limitat istā tex. Bart. in. d. l. stipulātē. §. si stichū. & refert & sequit simpr Alex. hic qui dicit quod istā limitationē non inuenens in proposito a legistis traditā, sed errat: qz aū cū tradit Cy. hic qui tū dicit q eam reputat falsam. pront ōt se reprobasse. in. d. l. inter stipulantē. §. i. j. co. & hoc modo habes expeditā regulā istī tex. ¶ In gl. i verbo interpretāda sunt. quā diuide i tres ptes. In prima ponit duos intellect ad tex. In secunda remouet vnum cōtrariū. In tertia remouet alium. secunda ibi, si autem cōstat. tertia ibi, si autē dicio.

1 ¶ Licet sit duplex rerum expressio si tamen vnicus est actꝰ dispositus in dubio intelligit de eadem re vel summa, limitat vt infra numero. 2.

2 Dictio dena intelligitur de. xx. nisi adiciat prestationi annue & sic multiplicatiue qz intelligitur de. x. nume. 4.

§. Eum qui ita

1 ¶ Nota. ex isto tex. regulā q ꝫ sit duplex rerum expressio, si tā vnicus est actus dispositꝰ, in dubio intelligit de eadē re vel summa. ¶ Limita istā regulā pcedere stipulationibꝰ in quib⁹ stricta sit interpretatio quicquid astringende. in prin. j. eo. sec⁹ est i vltimis volūtatibus in quibus facior & benignior sit interpretatio. l. in testamentis. de reg. iur. ff. c. cū dilecti. de do. q. h bis eēt expressa ḡtitas, intelligeret de diuersis decē. ar. l. Meuius. in prin. ff. de. ꝫ. Fm Raph. Cu. & Ro. & Alex. hic Imo. post antiquos in. li quis testamēto. i prin. ff. de leg. j. quāuis cōtrariū ibi tenuerit Bar. cui⁹ opi. posset de facili defendi. ¶ Decōno. limita quādo duplex esset quātitas & duplex actus ꝓnit tendi, tūc intelligeret de diuersis quātitatibꝰ, nisi adiceret dictio cadē. ita limitat no. Bar. hic ꝑ tex. insti. ō duobꝰ reis. in prin. & hic in duobus verbis expediui quod ēt Bart. ꝑ tot verba. idem Bar. in. l. ij. ff. de duobus reis. & in l. re cōiuncti, in j. prin. circa ḡ. col. ff. ō leg. iij. facit bū tex. i. l. qn quaginta. ff. de prob. quāuis cōtrariū sub dubio forte teneat Imo. in li quis testamēto. in prin. ō leg. j. & in. d. l. ij. ff. ō duobꝰ reis.

3 cuius fundamētis respōdē, vt hic per Alex. & In gl. j. habes q dicto dena, intelligitur de xx. est tex. in. l. si quis testamēto. in princ. ff. de leg. j. & in. l. vbi fideiusso. ff. de solu. & ita etiā tenent Bar. & cōmuniter scribētes, quāuis Cy. & Ludo. teneāt ptrariū. per tex. in. l. cū duo. in verbo duobꝰ separatim denis. ff. de in diem addic. ad illuz ter. statim. j. respōdeo. Ista communis ꝓclusio ampliatur ꝑ Bar. & scribentes. vt ꝓcedat etiam in penalibus. vnde si cōstitutio penalis imponat pena denarū ltrarū, intelligitur de. xx. quia ista est ꝓpria significatio verborū. a qua nō est recedēdū ꝓpter odiū pene, & ita tenet gl. in. §. hoc autē. in verbo denarū. & ibidem Bar. in ꝓoemio ff. & gl. in l. si. in verbo denarū. C. ō prepo. agē. in rebus. lib. xij. & gl. in. aut. cā que sit cū monacho. in gl. si. C. de epi. & gl. in. §. ad excludēdas. in aut. ō litigiosis. Et ita tenēas ḡuis gl. cōtrariū teneat in. l. q. tex trini. C. de mutuo. lib. xj. quam in penis sequitur Bal. in. d. l. si quis testō. & Jo. de Imo. hic qz in penis debet fieri mitior interpretatio. Et ad hoc respōdet Bar. hic q ex quo ꝓpria significatio verbi denarū importat rem, in penis non est recedendum a ꝓpria

4 significatione. ¶ Limitat Bar. nisi dictio dena adiciat prestatiōi annue sic multiplicatiue qz tūc intelligitur de. x. si stipulatio dena annua intelligit ꝓ. x. ānactu continente reiterationē. li. ita sti pulatus fuero si Titius. in prin. j. e. & l. iij. ff. de anno. lega. Eodē mō quādo adesset geminatio vel pluralitas dictio dena intelligit ꝓ. x. ita ter. in. l. cū duo i verbo duobꝰ separatim denis. ff. de i die addic. nā illa geminatio duobus denis. nō intelligit id est. xx. sz intelligit denis. ꝑ. x. hic & Ver gil. ieneidos. Bis denis phrygiū cōscēdi nauibꝰ equos. nā ibi denis capit ꝓ. x. nō ꝑ. xx. & sic bis denis capit ꝑ viginti. ¶ Sapio gl. in verbo credēdū, quā diuide in duas partes. In prima formatur questio. ad intellectū tex. & respōdet. In secunda oppo. cōtra tex. & nihil Bar. facit mentionē de ista oppositione, secunda ibi, sed argumentū contra. ¶ In gl. ista verbo credendū. ibi, alia pars est inutilis. Bar. & cōmuniter scribites tenēt cōtra gloss. q imo stipulator habebit integra ex quo quātitas fuit bis in stipulatione nominata, & nō sub vna copagine verborū. vt in. §. si qs alij. ff. q ꝫ si qs. inst. ō inutil. stip. & in. l. mihi & Titio. in pri. j. e. vbi fuit ad fuit semel expressa. ꝓmittis mihi & Titio. x. tunc illa dictio & dimidit vnicuiq; ꝓ rata illa. x. l. reos. §. cū in tabulis. ff. de duobus reis. hic vero vt dixerunt bis ꝓlata quātitas. & ideo stipulator ibi habere sua. x. integra. Nā quo ad ꝓma. x. stipulatio fuit vtiliter cōcepta i persona stipulatoris. ergo vtile nō debet vitiari ꝑ adiectionē Titij inutilē, vt hic per Bar. ¶ In ca. gl. in fi. gl. opponit de. l. Meuius. in prin. & non soluit, nec Bar. tangit. vera sol. est qd ibi loquitur in diuersis dispositionibꝰ diuersarum personarū legantium. in quo casu bene intelligitur de diuersis rebus vel quātitatibꝰ per regulā. l. quinquaginta. & ꝓ ba. ff. hic aūt eadem quātitas profertur in eadē stipulatione incōtinenti. & hic vnitas plonarū stipulantiū merito intelligitur de eadem quātitate. nam si in. d. l. Meuius. in secūdo testatores legāt eādē rē intelligeret legata precise eade res, secundum legatum redderetur inutile quod nō est in casu ꝓsenti, i quo valet stipulatio in. x. quo ad ipsum stipulatorem.

1 ¶ Stipulatio facta alteri valet & tenet quādo interest stipulantis eam valere.

2 Tutor pōt stipulari pupillo quando interest ipsius tutoris.

3 Ad hoc vt quis possit alteri stipulari ꝓpter suum interesse, consideratur non solum interesse quod est in actu, sed etiam q est solum in potentia.

4 Si promiti facere insulā, vel conduxi insulā ꝓ me faciendā, possum istud pactū per alium explicare, & ideo possum stipulari istud fieri ab alio creditore meo.

5 Non solum per contractū stipulationis potest quis alteri ac quirere si sua interest, sed etiam pōt alteri acquirere ꝑ aliuz contractum.

6 Ex contractu in quo verba promissiua vel obligatiua sunt relata ad personā contrahētis, sed executiua ad personā tertij, ipsi contrahenti acquiritur actio efficax, & non illi tertio.

7 Dominus potest stipulari procuratori suo.

8 Debitor potest stipulari debitori suo.

9 Tutor curatorꝫ & syndicus quando stipulantur, possunt cōsere omnia verba tam obligatiua quam executiua in personā suorū principalium, & valet stipulatio.

10 Stipulatio facta alteri valet quādo interest ipsius stipulātis.

11 In procuratore tutore curatore & syndico verba sententie absolutorie vel condemnatorie possunt directe ferri in ꝑsonas principalium sicut verba contractus.

12 Licet verba sententie condemnatorie vel absolutorie debeāt ferri in personam procuratoris qui fuit presens in iudicio & cū quo fuit quasi contractum, tamen vtilia executiua ꝓnt cōferri in personam domini ex quo solutio nō est facienda procuratori qui habet speciale mandatum.

13 In ex stipulone facta alteri, qrat vtilis illi tertio sine cessione.

14 Notari⁹ pōt alteri stipulari, nedū in iudicio sed et extra iudicium, qñ est rogatꝰ exercere aliquē actum a partibus.

15 In per stipulationem notarij queratur vtilis actio absenti sine cessione in omnibus stipulationibus & extraiudicialibꝰ.

16 Judex vel alius officialis potest stipulari alij circa ea q̄ versantur in iudicio.

17 Officiales fisci non possunt stipulari fisco.

18 Arbiter an possit alteri stipulari.

19 Aduocatus non potest stipulari clientulo.

20 In iudicialibus queritur alteri vtilis cessione.

21 Si in stipulatione alteri facta interponitur iuramentū, ꝓpter iuramentum queretur tertio vtilis actio sine cessione: qz iuramentū hz vim iudicij.

22 Quando quis stipulatur mihi dare rem meam, acquirit mihi vtilis sine cessione.

23 Quādo aliquis stipulatur mihi ex re mea, acquiritur mihi vtilis sine cessione.

24 Si aliquis stipulatur mihi aliquid extra rē meam, licet occasione rei mee non acquiritur mihi actio sine cessione.

25 Ex pacto legis commissorie non acquiritur ꝙ procuratorez vel alium vtilis actio domino sine cessione.

26 Si super re mea que durat, mea stipulatus sum tertio, acquirtur illi tertio vtilis sine cessione.

27 Quando stipulor alteri sup re que est mea, sed nō durat mea, illi tertio non acquiritur actio.

28 Quādo procurator stipulatur ꝓ domino aliquod ius personale quod sibi quereret non posset tunc abq; cessione q̄it domino directam actionem.

29 Quando statutū diceret q ex stipulatiōe alteri facta agi posset: tunc non requiritur cessio.

30 Dictio ex, significat causam immediatam.

31 In iuramēto delato a parte parti etiā extraiudicialium, queritur domino actio vtilis ex iuramento sine cessione.

§. Si stipuler

Qui alteri stipulat, pōt ex ea stipone agere, si sua interest. h. d.

§.si quis ita ꝑm Bar.⁊alios.vel sic ⁊ pinguius summat. qꝯ
stipulatur alteri ꝗ̄ sua dari vel fieri interest,vtiliter stipulat,
licet verba obligationis executiua in ꝑsonā tertij ꝯferat,hoc
dicit iste no.§.vsqꝫ ad.§.si qs ita.¶ Diuiditur i tres partes
principales.In prima ponitur decisio cū vno exemplo.In
scđa subijciuntur tria alia exempla ex quib⁹ patet nō esse spe
ciale in primo exemplo.In tertia recapitulat prima decisio
vt ex ea due illationes inferant.secūda ibi est,si qs insulā.ter
tia ibi,si qs ergo stipulat⁹ fuerit.Sed aduerte antequā vltra ꝓ
cedā,q2 ex quatuor exemplis positis in tex.scdm ⁊ quartū vi
dentur idem exemplū,⁊ sic videt esse superfluitas in text.qđ
esset valde absurdū per.§.quib⁹.in prima cōstitutione.C.Re
sponde ꝙ in scđo exemplo loquit tex.qñ ille q cōduxerat insu
lam faciendā,postea ab aliquo stipulat⁹ est eandē insulā fieri,
Sꝫ in quarto casu non interuenit stipulatio,sꝫ solū cōdictio,
⁊ sic alias ꝯtractus bonefidei,vt statim dicā,sed caue:q2 isto
modo quartū exemplū non conueniret ad tex.loquente đ sti
pulatiōe facta alteri.¶ Ex isto tex.do.Alex.nihil no.q2 cum
bona venia nō bñ gustauit istū tex.qui est ad multa peculiari
1 ter notādus.¶ †No.primo ex hoc tex.ꝙ stipulatio facta al-
teri vꝫ ⁊ tenet qñ interest stipulātis eā valere.cōcordat tex.i.
l.liber homo.scđa in.§.fi.j.e.ratio q2 bonū est argumentum
a casu finali cessante vt dixi in.§.alteri.š.ead.l.nā qñ iterest
stipulātis cessat cā finalis:quare alteri stipulari quis nō pōt
2 vt ibi dixi scđo.¶ †Scđo no.ex prima pte i verbo,i terest ⁊m
stipulatoris.ꝙ tutor pōt stipulari pupillo qñ interest ipsius
tutoris.vt in primo exemplo tex.ergo ꝓbat iste tex.a ꝯtrario,ꝙ
tutor nō potest stipulari pupillo qñ sua nō iterest.Nā tex.fun
dat se ꝙ ideo valet stipulatio tutoris:q2 in isto exēplo iterest
ipsius stipulātis:ergo si nō iteresset tutoris,nō posset stipula
ri pupillo,sed istud nullaten⁹ pōt procedere:q2 imo tutor in
distincte potest stipulari pupillo suo etiā si nō itersit tutoris.
ex quo est legitim⁹ administrator pupilli.l.eū q.§.Julian⁹.
lib.xj.⁊.§.si actori.ff.de cōst.pecu.rō:q2 precipuum tutoris
officiū est,vt in his que pupillo querere pōt,negligētiā non
cōmittat.l.ij.⁊.l.qcquid.C.arbi.tute.imo plus tꝫ gl.⁊ Bar.
hic quod tutor ⁊ curator possunt stipulari pupillo etiā confe
rendo vba obligatiua ⁊ executiua in personā pupilli,qđ vlti
mū an verū sit statim.j.dicet.Potes ad istū text.dupliciter
rñdere.Primo ꝙ iste tex.loquit i eo tutore q nō administra
bat:patet q2 cessaret cōtutori administrationē.⁊ isto casu ita
demū pōt stipl'ri,si interest ipsius tutoris stipulātis ꝙ iteres
se presumit in casu isto ꝓpter periculū suspecti officij cui po
stea renūciauit.Scđo ⁊ no.rñde ad istū tex.ꝙ iste tex.loquit,
qñ tutor stipulabat ad finē ⁊ effectū vt ipsi tutori stipulāti q-
reret in effectu actio ⁊ cōmodū stipulationis,nō aūt pupillo,
⁊ tunc nō pōt stipulari nisi sua itersit.ita loquit tex.hic.si au
tem stipularet ipsi pupillo vt ipsi pupillo q̄rat actio ⁊ emo-
lumentū stipulationis,⁊ tunc potest stipulari etiā si nō eius
intersit,ista sol.colligit ex verbis Bar.in.j.co.ad fi.ad aliud
3 tamen propositū.⁊ ita declaro notabiliter istū tex.¶ †Ter-
tio diligenter no.ex hoc tex.i j.parte ꝙ ad hoc vt quis possit
alteri stipulari propter suū interesse considerat iteresse non
solum qđ est in actu sed etiā qđ est solū in potentia.ita etiā est
4 tex.egregi⁹ hic.¶ †Quarto no.in scđa parte ⁊ sic i ver.si qs
insulā ꝙ si ego promisi facere insulā,vel conduxi insulā pro
a me faciendam possum istud pactū per alium explicare,[a] ideo
possum stipl'ri isto fieri ab alio creditori meo.Intellige sane
istū tex.nisi industria ꝑsone esset electa.l.nemo est q nesciat.
ff.de duo.reis.l.inter artifices.ff.de sol.l.vnica.§.ne aūt.C,
đ cadu.tol.in pari aūt industria,vel vbi nō verteret interesse,
id ꝙ vn⁹ faber ꝓmisit facere posset fieri ꝑ alterū.⁊ ita intelli
ges istū tex.ad idem tex:in l.cōtinuus.§.si ab eo.vbi ꝑ Bar.
5 ⁊ alios.j.e.¶ †Quinto no.in ver.itē si quis locauerit.quod
nō solū ꝑ cōtractū stipulationis potest quis alteri acquirere
si sua iterest,vt patet in tribus exemplis precedentibus ,sed
etiā pōt alteri acquirere per aliū cōtractū si sua interest.tex.
est hic no.in isto ver.Et sic habes a cōtrario sensu isti⁹ licere
diligenter notare quod etiā per contractū bonefidei non pōt
quis alteri acquirere nisi intersit ipsius acquirētis.facit tex.
in l.solutū.§.ꝑ literā.ff.de pig.actio.⁊ i.l.j.C.per quas ꝑso.
6 no.acqui.¶ †Sexto no.ex ver.ibi ꝯstat habere vtilē ex loca
to actionē,ꝙ ex cōtractu in quo verba promissiua seu obliga
tiua sunt relata ad personā cōtrahētis,sed executiua ad ꝑso
nam tertij,ipsi ꝯhēti acquiritur actio efficax ⁊ nō illi tertio.
ad idē est tex.in.l.si tibi alienam.⁊ in l.si cui.ff.loc.quos alle
gat hic gl.⁊ quare nō acquirat ipsi ꝯhenti directa actio ex sti
pulatu ⁊ nō vtilis,nō đt gl.ex quo verba obligatiua sunt pro
lata in ꝑsonā cōtrahentis dubitauit gl.hic in verbo ex loca-
7 to.que dupliciter respōdet vt habes i ea.¶ †Septimo not.in

a ¶ Per aliū explicare. De clara ꝙ hinc consen- tiebat dñs soli edifica- [...] l.sti- pulationes nō diuidun- tur col.iij.j. eod.

ver.si quis ergo.quod dñs potest stipulari procuratori suo:⁊ꝫ
est q2 commoditas stipulationis reflectitur in ipsum dñm.l.
idēqꝫ.§.si cui.ff.ma.⁊ propterea interest ipsi⁹ domini.nimirū
si pōt ꝓcurator stipulari.An aūt ecōtra ꝓcurator possit sti-
pulari dño,⁊ an regulariter valeat dicetur.j.post gl. magnā
8 in fi.¶ †Octauo no.ex tex.in verbo ⁊ si creditori meo,ꝙ de
bitor pōt stipl'ri creditori suo:q2 sua iterest propter liberatio
nē,vel ne pena cōmittatur.aut pignora distrahant.An autē
ecōtra creditor possit stipulari debitori suo,habes text.i.l.si
ita stipl't⁹ fuero te dsisti.in.§.possum.j.e.qui tex.lꝫ prima frō
te videatur sonare quod nō,tamē dic ꝙ valet:q2 iterest credi
toris vt ibi declarat Bar.Adde ꝙ licet itersit creditoris ha
bere debitorem suum locupletem:tamē creditor pōt ferre te
stimoniū i causa debitoris sui,nec reputat suspectus.⁊ istud
liga bene ad digitum.Ita no.Jac.Bu.⁊ Ang.in.l.nō solū.
§.querit ꝑ illū tex.ff.de procura.quod Ang.reputat tenen
dum menti ⁊ merito,refert ⁊ sequit Jo.de Jmo.in ꝯsil.lxvij.
quod incipit,i casu promisso videret breuiter dicēdū.refert
etiam ⁊ sequitur do.Alex.in cons.lxxviij.i.vo.ꝙ inci.in cā ⁊
lite virtēte inter Bartolomeū.in.ij.co.⁊ vt dixi liga bene ad
digitū.⁊ ita,vt puto,remanēt bñ enucleata notabilia ad tex.
¶ Expeditis textualib⁹ venio ad expeditionem gl.⁊ capio
gl.magnam in verbo fieri,quā diuide in tres partes princi-
pales.In prima declarando magistraliter tex.remouet vnū
ꝯriū.In secunda per viam fallentie remouet aliud contra-
riū.In tertia respondet tacite questioni.secūda ibi,nisi i tu
tore.Tertia ibi,i casibus tamē.¶ In ea.gl.ibi,hoc prorsus
est inutilis,habes hic gl.qđ qñ verba obligatiua ⁊ executiua
cōferunt in personā tertij stipulatio est prorsus inutilis.exē
plū promittis tertio Titio qđ dabis illi centū,verba obliga
tiua ⁊ executiua oīa collata sunt i personā tertij stipulatio est
in totū inutilis per regulā.l.quecūqꝫ.š.ti.j.an sit vera ista cō
clusio glo.reseruo examinandum infra iuxta ordinē Barto.
9 ¶ †In ea.gl.ibi nisi i tutore pupilli,vult ergo glo.qđ tutor ⁊
curator syndicus vniuersitatis,quando stipulantur,possunt
conferre omnia verba tam obligatiua quam executiua i ꝑso
nā suorum principaliū.⁊ valet stipulatio ⁊ in hoc erit in eis
specialissimū.Idem vbiqꝫ tenuerūt gl.in.l.quoties.in prin.
ff.de admini.tuto.in l.in omnibus.prima.ff.de preto.stip.⁊
i l.multū interest.in gl.magna in fi.C.si qs alteri vel sibi.i.l.
j.in prin.ff.de stipu.seruo.in l.j.C.per quas perso.acqui.⁊ i
l.ij.C.quando ex facto tutoris.nec in hoc gl.vnquam varia-
rūt.Sequunt Pet.de bella per.Bar.⁊ Pau.đ ca.hic.Ale
xan.recitat ꝙ Bal.etiā tenet istam opi.hic:sed non est verū
quia hic tenet contrariū.Et idē erit in massario cōmunis sti
pulanti dari camere:omnia verba possunt cōferri in ꝑsonam
camere ⁊ valet stipulatio.de isto massario facit mentionē gl.
in.l.Caius.in gl.j.ff.de vsus.Cōtra istā opi.tenēt Ja.đ are.
Bal.Ang.Jmo.Raph.cu.Lud.⁊ do.Alexā.hic.⁊ đt Bal.
hic,qđ ista opi.cōtra Bar.est cōmunior,⁊ cōiter tenetur ꝑ do
cto.⁊ qđ est tutior.Mouētur prefati doc.per text.i l.quoties
in prin.ff.de admi.tuto.vbi iuriscōsultus statuit quo ordine
tutor stipulat pro pupillo,⁊ vult quod in personā tutoris cō
cipiant verba stipulationis sꝫ ꝯformaliter tex.oportet tuto
rē nomine suo stipulari:ergo nō est verum quod possint con
ferri verba in personam pupilli,verbū illud oportet,de pro-
pria significatiōe importat necessitatē vt habet in.l.j.i pri.
ff.de iust.⁊ iur.Secūdo facit regula.l.qcūqꝫ.š.ti.j.a qua nō
debemus recedere in istis personis:nō ob.tex.in.đ.l.eū q.§.
si actori.inducēdo vt ꝑ Bar.ꝙ ille tex.faciat differētiā inter
procuratorē ex vna parte ⁊ curatorē ⁊ similes ex alia:⁊ vt sit
differētia necesse est dicere ꝙ in tutorib⁹ ⁊ similib⁹ tā possint
oīa verba obligatiua ⁊ executiua,cōcipi ꝙ in ꝑsona principa
liū.Rñdet Cuma.⁊ Ro.ꝙ ille tex.loquit in ꝯstitutio funda-
to in equitate ꝓtoris.l.j.ff.de cōsti.pecu.iō in illo nō ꝯsidera
tur in qua verbo stipulātiū cōferātur:solā enim equitatē pre
tor desideraꝫ.l.ꝙ si ephesi.ff.de eo ꝙ cer.lo.Nos aūt loquit
in stipulatione,que est stricti iuris:ideo in ea strictius agit ⁊
cōsideratur differentia ꝙ nisi verba obligatiua ꝯferantur in
ꝑsonā stipulātis act⁹ sit nullus ꝑ.l.quecūqꝫ.š.ti.j.Adde licet
ipsi non dicāt pro ista eorum solu.facere tex.in.l.⁊ licet.ff.de
cōsti.pecu.vbi licet regula iuris ciuilis sit,qđ alteri ꝑ alterū
per liberam personam queri nō potest:istud non habet locū
in cōstituto,in quo potest per liberam personam alteri acqri.
Ista sol.Raph.⁊ Lud.nihil penit⁹ valet in terminis nostris
confunditur per text.in.đ.l.eum qui.§.Julian⁹.li.xj.Scđo
ibi in procuratore cōstituēte fit differentia in modo cōstituē
di:q2 qñ procurator cōstituit đꝫ verba obligatiua ꝯferre i ꝑso
nam ipsius ⁊ nō dñi:ergo in constituto cūis pretor ꝯsideret
equitatem,tamē facit differentiā in modo cōstituēdi:Et ego
respondeo

respõdeo ad illũ tex. Bar. aliter quã scribẽtes, qui nihil clari adducunt, r͂ndeo altero de duob⁹ modis. In primis dico q̄ tex. in. §. si actori. allegatus per Bar. nullatenus d͂t q̄ verba obligatiua fuerint collata in p̄sonã pupilli in text. verbũ nullum, nec obstat dum d͂t Bar. q̄ tex. vult facere differẽtiã inter procuratorem ex vna parte, ꝛ curatorẽ ꝛ tutorem ꝛ syndicũ ex altera ꝛ q̄ procurator stipulãdo pro dño põt ꝯferre verba obligatiua in personã ipsius, s͂z executiua in personã dñi: ergo vt sit differẽtia tutor ꝛ similes debent posse cõferre oĩa verba in personã p̄ncipaliũ: q2 r͂nde q̄ imo tex. in. c. l. cũ qui. §. iul. tertio. in. §. itẽ tutori. quo ad modũ ꝛ verba cõstituẽdi non faciũt aliquã differẽtiã inter istos. bñ est verũ q̄ postea in §. si actori. allegato per Bar. cõstituit differẽtia nõ in mõ cõstituendi sed in effectu: q2 si constitutũ fiat tutori vel curatori põt solui eorũ principalib⁹ ꝛ vtilitatis grã ista ipsis principalib⁹ datur vtilis, ꝛ ꝯsequẽter per curatores ꝛ similes q̄rit vtilis sine cessione, secus in procuratore qui nõ acquirit vtilẽ dño sine cessione, s͂z requirit cessio. l. possessio. quecũq;. §. ꝛ si possessio. ff. d ac. q. pos. ista est propria differentia iurisconsul. ibi. Secũdo r͂ndeo q̄ tex. facit differẽtiã inter procuratorẽ ex parte vna, ꝛ tutorẽ ꝛ similes parte ex alia solũ q̄ ad v͂ba executiua: q2 in procuratore vult q̄ nõ solum constituat ipsi procuratori, sed q̄ cõstituat se soluturũ ipsi procuratori. ita cãtat tex. in. d. §. iul. quicq̄d dicat Bar. j. in scdo mõ vbi repetã. Sec⁹ est in tutore curatore ꝛ syndico q poĩ ꝯstituere q̄ soluat pupillo vl' municipib⁹. ita est tex. clarus in. d. §. si actori in verbo municipibus solui vel pupillo. ista est alia differẽtia illorũ iuriũ nõ violãdo tex. quic
10 q̄d dicat Bar. hic ꝛ. j. in scdo mõ. ¶ † In ea. gl. ad fi. ad declarãdum istã gl. ꝛ regulã iurisconsulti que h3 q̄ stipulatio facta alteri valet qñ interest ipsius stipulantis. Bart. ponit sex modos cõcipiẽdi stipulationẽ. ¶ Primus est quãdo omnia verba tã obligatiua q̄ executiua cõferunt in personã tertij, tunc Bart. ponit regulã, ꝛ tres fallentias, regula q̄ tũc stipulatio est nulla q̄uis intersit stipulãtis p tex. in. l. quecũq;. gerim⁹. d. ti. j. Amplia istã regulã q̄ cũ ista glo. dicat q̄ tũc stipulatio est prorsus inutilis: ergo vult q̄ etiã tũc non oriat naturalis obligatio prout esse ponderat Ang. hic ꝛ ita limitatur gl. in. alteri. in verbo interest. d. eo. que vult q̄ ex stipulatione facta alteri acquirat stipulanti naturalis obligatio. q2 illa gl. non procedit qñ omnia verba sunt collata in personam tertij. tũc naturalis nõ q̄rit ipsi stipulatori, ex quo nullũ negotiũ est gestum cum eo. ꝛ sic nõ habuit animũ obligandi promissorẽ. l. obligationũ substantia. §. nõ satis. d. ti. j. Scdo amplia istã regulã vt procedat nõ solũ quo ad stipulationẽ, sed etiam quo ad conceptionem libelli: q2 si stipulator in libello peteret cõdemnari promissorem ad dãdum tertio, nõ procederet libell⁹ etiam si interesset stipulantis: q2 debet petere ad cõdẽnãdu3 sibi ad dãdũ tertio. ita Bar. Ang. ꝛ alij. i. l. si cui legeret. §. fi. ff. de leg. j. vbi aliqñ dixi, facit q̄ t3 Bart. j. in ver. sext⁹ mod⁹.

¶ Secundus modus est quod verba obligatiua cõferant in personam stipulãtis ꝛ executiua in personã tertij: ꝛ tũc valet stipulatio si interest stipulantis ꝛ ei q̄rit actio, vt hoc text. cũ gl. S3 magnũ dubium est qd in procuratore taliter stipulante, nunquid valeat stipulatio. cõcludit Bart. quod sic, per tex. in. l. pen. C. ad exhi. sequit latius Alex. hic. ita etiã tenet Bal. i. l. certi cõdictio. §. quoniã. i. ij. co. ff. si cer. pe. Cõtrariũ ꝛ melius tenẽt Bal. Ang. Rap. Lu. Pau. de Ca. ꝛ Lu. Ro. hic. ꝛ do. Car. ꝛ Imo. in. c. accedẽs. de p̄ben. ꝛ vltra gl. quas allegat Bar. ꝛ idẽ tenet gl. no. in. l. dãni infec. prima. in. §. fi. ff. d dã. infec. q̄ Bal. hic in fi. d͂t esse ligãdã ad digitũ, l3 Alex. eam sibi ascribat, pro ista parte facit: q2 qñ nõ interest procuratoris stipulãtis, ad hoc vt valeat, requirit q̄ verba tã obligatiua q̄ executiua referant ad p̄sonã procuratoris. tex. est planus in. d. l. cum qui. §. Julianus lib. xj. q̄uis Bar. euidẽter conet cauillari illũ tex. qd verba cõstituti referant ad procuratorẽ, sed executiua ad dñm. cõtra Bar. sunt verba clara ipsi⁹ tex. qui dicit vt ipsi procuratori cõstituas te soluturũ nõ dño, ꝛ sic nõ sufficit ꝯstitutũ fieri i p̄sona procuratoris, nisi etiã verba executiua solutionis i eiusdẽ p̄sonã cõferant aliter respõdet Alex. ad illũ tex. qd loquatur in procuratore spãli cõstituto ad aliũ actũ diuinatio ꝛ truffa est tenẽdo istã partẽ nõ ob. tex. in l. pe. C. ad exhi. in quo se fundat Bar. q2 nihil facit. nã procurator cui⁹ nõ interest põt dño stipulari i quatuor casib⁹ specialib⁹. prim⁹ si stipulat rem dñi q̄ durat dñi. ita loquit. d. l. pe. scdo si ex re dñi. tertio si stipulatio est p̄toria. quarto si dñs est p̄ns. istos casus spãles enumerat gl. i. §. si qs aliũ. isti. d inu. stip ꝛ sic. l. pe. loquit in casu spãli qñ stipulator stipulet rem dñi q̄ durat dñi qd tenẽdũ: Ego proculdubio teneo istã partẽ ꝯ Bar. ꝛ Alex. ꝛ ita cõsulẽdo ꝛ iudicãdo tenerẽ p tex. ineuitabilẽ in. d. l. cum q. §. Julianus li. xj. ad quẽ solutio Barto. ꝛ do. Alex. nihil penitus valẽt, S3 ego forti⁹ stringo illũ tex. q2 si in cõstituto qd fundat in mera equitate. l. j. in prin. ff. de cõsti. pec. oĩa verba obligatiua ꝛ executiua debẽt necessario cõferri in personã ipsius procuratoris al's nihil valeret cõstitutũ, q̄to fortius istud dicem⁹ in stipulatione in qua strictius procedit. Scdo p ista parte ꝯ Bar. allego tex. in. l. solutũ. §. p liberã. ff. de pig. act. i verbo, adeo, vt nec p procuratorẽ plerũq; vel tutorẽ acq̄rat, vbi sicut p aliã liberã p̄sonã nõ põt acqri ita nec p procuratorẽ plerũq;. Pondera dictionẽ plerũq;, vult iurisconsult⁹ dicere nisi i casib⁹ spãlib⁹ exceptuatis quos prime dixi. Tertio ꝯ Bar. est bonus tex. i. l. j. C. p quas p̄so. nob. acq. vbi verba executiua procuratoris erãt collata i p̄sonã dñi, d͂t tex. q2 nulla obl'o dño acq̄rit, nec dicat q̄ v͂ba obligatiua erãt collata i p̄sonã dñi: q2 tex. esset de indubitabili p regulã. l. q̄cũq;. d. ti. j. Quarto istã partẽ ꝯ Bar. t3 cõsulendo Ro. i cõsi. ccccxlj. q̄ icipit p̄sens instrm duos h3 arti. vbi d͂t qd legẽdo ꝛ al's cõsulẽdo semp secutus fuit cpi. Bal. ũ Ang. cõtra Bar. p casum rotundũ i. l. cũ q. §. iulianus. lib. xj. ꝛ ita teneas: q2 ita cõiter tenet ꝯ Bart.

¶ Tertius modus est qd verba obligatiua ex parte stipulãtis sunt impersonalia ꝛ executiua in personã tertij directa, ꝛ tunc tenet Bar. q̄ stipl'o sit nulla. etiã si intersit stipulãtis: q2 v͂r stipulatus illi tertio cui debet solui per. l. si ita stipulat⁹. §. Chrysogon⁹. j. e. vbi etia3 Ang. idem tenet. Tene ꝯtrariũ indubitãter. ꝛ sic vides q̄ Bar. in materia hui⁹. §. i multis defecit. ꝛ ꝯtrariũ tenẽt Im. Cu. Ro. ꝛ Alex. hic ꝛ in. d. §. chrysogon⁹. vbi etiã Pau. de Ca. p istũ tex. in ver. si qs insulã. vbi verba fuerũt impersonalia ex parte stipulãtis, sed executiua in p̄sonã tertij. ꝛ tñ v3 stipl'o: q2 interest stipulãtis. Scdo q2 verba obligatiua impersonalr ꝓlata debẽt i dubio intelligi relata ad stipulatorẽ, vt act⁹ valeat. l. si seru⁹ cõis meuij. §. j. ꝛ l. antepe. de stip. seruo. ꝛ. l. quoties i stipl'onib⁹. j. eo. Nec ob. tex. l. d. §. chrysogon⁹. q2 ibi stipulatio ideo nõ valet ex eo: q2 peculialiter nõ intererat liberti stipulari dño put dixi in. §. alteri. d. ea. l. Ego teneo istã partẽ ꝯ Bar. p tex. in l. si vnus. §. j. in versi. q̄ si sine p̄sona. ff. de pac. vbi verba obligatiua fuerũt impersonalia, sed executiua i p̄sonã fideiussoris collata. ꝛ tñ v3 pactũ, ꝛ rõnem assignat ibi tex. q2 paciscẽs cui⁹ interest ꝯsuluisse sibi v͂r, sic in ꝓposito stipulator cui⁹ interest, stipulãdo impersonaliter sibi cõsuluisse v͂r. vt stipulatio valeat. ¶ Circa sextũ modũ Bart. qñ verba obligatiua ꝛ executiua cõferunt in p̄sonã stipulantis s3 noĩe tertij. dato q̄ nõ intersit sua, p̄sertim in procuratore ꝛ negotiorũ gestore. dixi de hoc plene in. §. alteri. su p secũda op. Bar.
11 d. ea. l. ad ibi lati⁹ dicta me remitto. ¶ † Tãgit Bar. de rõne l. j. C. de sen. ꝛ interlo. om. iud. ꝛ limitat illam. l. procedere in tutore, curatore, ꝛ syndico vniuersitas, vbi verba snie absolutorie vel condẽnatorie possunt directe fieri in personas p̄ncipalium sicut verba cõtract⁹. l. cũ qui. §. si actori. ff. d cõst. pe. ita etiã tenet Bar. i. d. l. j. ꝛ ibidẽ Bal. ꝛ ang. C. de sen. ꝛ interlo. om. iud. ꝛ ibi Bal. p hoc alle. text. quẽ d͂t non esse sibi in l. si idẽ. §. j. ff. de exc. sed nihil p̄bat: q2 loquit qñ pupill⁹ cu3 authoritate tutoris est litẽ ꝯtestat⁹, ꝛ decidit qd tũc põt ferri snia cõtra tutorẽ, ꝛ sic nihil dicit de principali prout etia3 r͂ñdet Lu. hic: ꝛ Bal. met in. l. si qñ. in. ix. q. d. C. de test. idẽ tenet Ant. de Bu. i. d. c. querelã. in vlti. char. de elec. Paul. de ca. in. l. ex ꝯctu. ff. de re iud. vbi d͂t se ita obtinuisse de facto, idem tenet Imo. hic. Breuiter tene ꝯ Bar. ꝛ sequaces quẽ rep̄hẽdũt Ang. Cu. Ro. ꝛ Alex. hic: q2 assumptũ Bar. est falsu3 q̄ in stipulatiõe tutor curator ꝛ syndic⁹ possint cõferre oĩa verba in p̄sonas principaliũ, istud est falsu3: quia verba obligatiua debẽt ꝯferri in p̄sonas ipsoꝝ curatoris vl' syndici vt est tex. in l. quoties. in prin. ff. de admi. tuto. ꝛ firmani. d. i gl. in v͂bo fieri, vbi retuli ita cõiter teneri. ergo cũ assumptũ Bart. de stipulatione sit falsu3, ita est falsa eius collatio quã facit ad verba snie. Scdo ꝯ Bar. facit: q2 directũ ius istãtie est apud tutorẽ, curatorẽ, vel syndicũ q litigarũt. tex. est i. l. j. C. qñ ex fac. tutorũ. ergo ꝯ eos debet ferri sentẽtia: q2 instantia debet terminari cũ eo q habet ius directũ. Patet: q2 in istãtia agitata p procuratorẽ, dñs h3 vtile ius. l. in cause. §. fi. ff. d proc. ꝛ tñ verba snie sunt cõcipiẽda in personã procuratoris ꝛ nõ dñi.
12 d. l. j. ¶ † Scdo limitat Bar. illã. l. j. q̄ l3 verba snie cõdẽnatorie vel absolutorie debeãt ferri in personã procuratoris, q fuit p̄sens i iudicio, ꝛ cũ quo fuit quasi ꝯctũ, tñ verba executiua possunt conferri in p̄sonã dñi, ex quo solutio non est facienda procuratori, qui nõ h3 speciale mãdatũ. facit ad hoc. d. l. vero procuratori. ff. de sol. Istam limitation[em] rep̄hendit Ang. quia licet procurator possit verba executiua ꝯferre in p̄sonã domini q̄ an sit verũ supra disputauit, tamẽ iudex nõ debet ferre sentẽtiã inter alias p̄sonas que nõ fuerũt presentes in iudicio, ne insurgãt plures actiões. ꝛ dicit Cuman⁹ quod de

iure ista limitatio Bar. nõ pcedit, sed de eqtate posset defen
di. quasi iudex videat expressisse qd inerat: qr sententia est in
dominũ executioni demandãda. l. plautius. cum similib'. ff.
de pcu. Adde quod in simili no. Bal. & alij i. l. si cui leger. §.
si. p illũ tex. ff. de leg. j. qd in libello potest cõcludi tertie per
sone quo ad verbũ executiuum. sed nõ quo ad verbum condẽ
nationis. Imo fortius tenet Bar. in. d. l. j. in vltima col. C. de
sententijs que pro qd inter. q verba excutiua in snia debent
de necessitate referri ad dñm, nõ ad procuratorez, nisi habe-
ret ad hoc speciale mãdatũ. d. l. vero procuratori, & sic ex di
ctis Bart. habes duas limitationes ad dictam. l. j. ¶ Ultra
Bal. limita tertio singulariter. d. l. j. nõ pcedere vbi causa eẽt
cõmissa summario, de plano, & sine figura iudicij. vt tota die &
papa & principes cõmittunt, põt tunc ferri sententia cõdẽna
toria verbis directis cõ dñm: quãuis litigauerit p procura-
torẽ, Ratio: qr dispositio dicte. l. j. est solẽnitas iuris ciuilis &
non iurisgentiũ: ergo nõ debet attendi quãdo in causa potest
summarie: de plano, sine strepitu & figura iudicij pcedi vbi
attẽdim' iusgentiũ & nõ ciuile. ita singulariter limitat Bar.
in extrauaganti ad reprimẽ. i verbo figura circa finẽ. & repe-
rio q illã decisionẽ sequitur Rap. Cum. in. l. furioso. ff. de re
iu. sequit etiã simpliciter Lud. Rom. hic, & crederem quod
in practica obseruaretur sicut Euangeliũ. l3 non reperiã ali-
quẽ contradicẽtẽ. Credo quod illa limitatio Bar. nõ sit ve-
ra per fundamentuz cui nõ cadit responsum. Nã ego habeo
quod in constituto attenditur merum iusgentiuz. & nõ ciuile.
dicit tex. in. l. j. in prin. ff. de cõst. pec. Hinc est qd l3 de iure ci
uili per liberã personã alteri acquiri non possit: tamẽ i consti
tuto in quo solum attenditur iusgentiũ, bene per liberaz per
sonam acquiri alteri potest. l. & licet. ff. de consti. pec. & tñ ego
habeo quod in constituto quãuis attendatur verum iusgẽtiũ
& non ciuile: tamẽ in stipulatione & sic in ptractu stricti iuris
omnia verba debent conferri in persona pcuratoris. & si cõ-
ferantur in personam domini nõ valet cõstitutũ. l. cum qui. §.
Julianus. iij. ff. de cõsti. pec. ergo vbi attendit iusgentiũ & nõ
ciuile debẽt verbo cõferri in personã procuratoris, & p istud
fundamentum quod multum me stringit teneo cõtra Bart.
13 ¶ † In ea. glo. in si. qr gl. se remittendo dicit in certis casib'
queri actionẽ domino per procuratorẽ, querit Bar. an ex sti
pulatione valida facta alteri queratur illi tertio vtilis sine
cessione & enumerat nouẽ fallẽtias in qb' illi tertio acquirit
a vtilis actio sine cessione. ¶ Adde circa tertiaz fallẽtiã de no
14 tario & iudice tria sũt breuiter vidẽda. ¶ † Prima an nota
ri' possit alteri stipulari nedũ i iudicio, s3 etiã extra iudiciũ,
cõis cõclusio & obseruada nest q sic, prout tenet glo. in. d. §. si
quis alij. & in. l. nec ei. §. j. & ibi Bar. ff. de adop. late Bar. i. l.
ij. ff. rẽ pupil. sal. fo. Bal. in. l. si absenti. C. si cer. pet. & i. l. non
ois. ad si. prin. ff. si cer. pet. eo qr notari' est seruus public'.
l. nõ eñ. de adop. l. casus. in versi. qd si seru' public'. vbi bo
n' tex. de hoc. ff. de vsu. & c. quã. de vsu. i. vj. nõ põt omnib'
stipulari. Limita istã cõem cõclusionem procedere i notario
exercẽte actũ notariatus. puta qr sit rogat' a partib'. §. nos
aũt. & ibi gl. in auẽ. de tabel. sec' si circa actũ notariat' alteri
stipulat nõ interueniente rogatu partiũ: tũc vt priuata pso-
na alteri stipulari nõ põt. ita no tenẽt Ang. i ver. lxxiij. Bal.
in. l. certi pdictio. §. qñ. ff. si cer. pe. & i. l. j. in vj. co. C. p quas
ps. no. acqui. Ang. de Aret. i. §. j. insti. de iure perso. de quo tñ
an verũ sit, vide late And. de Iser. in. c. i. in. §. itẽ sacramẽta.
17 i. vij. co. & seq. de pace iura. fir. ¶ † Scdo vidẽdũ est an pstipula
b tione notarij b querat vtilis actio absẽti sine cessione in oib'
stipulationibus etiã extraiudicialibus. cõis pclusio obseruã
da est q sic prout firmat Bar. in. l. ij. ff. rem pupil. sal. fo. etiã
in. l. nec ei. §. j. ff. de adop. cum cõcordantib' traditis p Alex.
hic vltra cũ dt Abb. in proemi. gre. in. vij. col. qd ista est cõis
opi. p quo adde tu gl. in §. sinaũt. ver. si vero aliqs. in verbo
exponere. insti. de satis. & tex. in. l. caius in vers. q si seru'. in
verbo ipso iure. ff. de vsu. & ita tene q̃uis Bal. i. l. j. i. v. co. C.
p quas pso. nob. acq late teneat q imo regrat cessio, & male,
Bal. in. c. j. in vlti. col. de fide instr. dicit q notarius tanq̃ pu
bliqua psona acquirit vtilem actionẽ sine cessione, si talis sti
plo interueniat in executione sue scripture & non aliene: qr
pars ei' est. d. l. nõ eñ aliter. vbi Cy. ff. de ado. Si tñ stipula
ret tertio vbis directis, pmitto illi tertio, nõ eẽt bona forma,
nõ valeret stip'lo. l. hmõi. cũ gl. ff. de le. j. & hoc mõ sm eũ intel
16 ligis radicẽ pluriũ legũ. ita ibi formaliter dt Bar. ¶ † Ter
c tio est vidẽdũ de iudice vel alio officiali c an possit stipulari.
Bar. pcludit q sic, post gl. in. §. si quis. insti. de inu. sti. adde
tex. i auẽ. libellũ. & ibi Bar. ad hoc no. C. de li. pte. bon' tex.
i. l. eũ p quo. ff. i ius vocã. facit. c. ad reprimẽdũ. vbi Abb. ad
hoc no. de offi. ord. & sic stabit pclusio q iudex vel alius officia

a ¶ Addõ circa An. & qñ notarius vl' magistratus possint stipulari p absente vide etiã p Abb. Panormi. in. c. dudũ. de cõuer. cõiu. ali qd in. c. j. de dci. Et gñaliter & pleni' quã alibi in qb' casib' alteri possit stipulari, & qd de iure cano. & qd de seruo, monacho, pcuratore, notario, iudicib' inferiorib', arbitro, presbytero parochia. i. idẽ Abb. Panor. i pemio grego. colũ. xvij. & xviij. & ibi etiã plene per Fely.

b ¶ Notarij. Addõ Socy. consi. ccxxvj. visa narratione in fin. Purp.

c ¶ Officiali. Addõ Pan. post In. i. c. dudũ. de cõuer. cõiuga. & in. c. ad reprimãdam. de offi. ordi.

d ¶ Stipulat mibi. Adde Panor. i c. constitutus. de procur.

lis q habẽt personam publicã possunt alij stipulari. Amplia
istã cõclusionem quod iudex ordinarius potest stipulari alte
ri ẽt nõ sibi subdito sm Abb. in c. pastoralis. §. j. i vltima co.
de offi. ordi. Secundo singulariter amplia etiã si esset iudex
incõpetens, adhuc posset alteri stipulari sm Ang. in. l. emã-
cipari. ff. de adop. & ante eũ ita no. tenuit Bal. in. l. j. in versi.
s3 qd de iudice. C. per quas perso. nobis acqri. & in. d. l. certi
cõdictio. §. quoniã. ff. si cer. pe. In contrarium facit quod no.
Bal. & Alex. in l. ij. §. j. p illũ tex. ff. qui satis. cogã. vbi notat,
q satisdatio prestita iudici incompetenti. de parendo man-
datis, vel de soluendo iudicatũ, est nulla, quod est no. dignũ
sm Bal. ibi. Tu dic q Ang. in d. l. emancipari. loquit in his
que sunt voluntarie iurisdictionis. sec' in his que sunt cõten
tiose iurisdictionis, prout loquitur Ang. & Alexã. & sic habes
duas ampliationes cuz limitatione. ¶ Limita istã cõclusio.
procedere, quãdo iudex stipulatur circa ea que versant i iu-
dicio & p actum iudicarium: secus si extra, & nõ in his q̃ sunt
iurisdictionis voluntarie: qr iudex tanq̃ priuatus alteri sti-
plari nõ põ., sm dñm Ant. de Bu. ita limitantẽ not. in proe.
Grego. in. xij. col. & in. c. cum a nobis. in. iiij. col. de testi. & i. c.
dudũ. in iij. col. de pursio. coniug. Bal. in c. j. in. ij. col. de eo
17 q mittit i possessio. ¶ † Secũdo fallit in officialibus fisci qui
nõ possunt fisco stipulari. l. j. in prin. & ibi Bar. in vlt. col. ad
hoc multũ no. ff. de iure fisci. Bar. i l. arbiter intra certũ diẽ.
per illũ tex. ff. de arbitris. vbi tenet q potestas ciuitati non
18 põt stipulari fisco: qr est sibi subdit'. † Quid autẽ in arbitro,
an possit alteri stipulari. habes gl. in. c. dilecti. de arbi. quaz
19 ibi Abb. in vj. co. reputat singularẽ dic vt ibi per eũ. ¶ † Ad
uocatus autem non potest clientulo suo stipulari glo. in l. vni
uersos. ad finẽ. C. de decurio. li. x. & ibi Bal. in specie ita not.
20 ¶ † Quarta fallentia Bar. est in iudicialibus in quib' queri
tur alteri vtilis sine cessione. l. in cause. §. si. & ibi gl. & Bar. ff. de
procur. Adde quod per istam fallentiã decidit alibi Bart. in
l. possessio quoq3. §. & si possessio. ff. de acqui. posses. qd si i sti-
pulatione alteri facta adesset clausula guarentigie: tunc al-
teri qretur vtilis actio sine cessione: eo quia notarius ex po-
testate sibi attributa facit preceptũ ei concessũ, quod h3 vim
actus iudicialis, merito queritur vtilis sine cessiõe, vide per
21 Moderniores qui sequunt dictuz Bartol. ¶ † Secundo per
istam fallẽtiã sequit, quod si in stipulatione alteri facta inter
ponitur iuramentum, propter iuramẽtum queret illi tertio
vtilis actio sine cessione: qr iuramẽtũ habet vim iudicij. l. qui
iurasse. §. fin. de iureiur. de quo vltimo dicã statim. j. ¶ Ex-
peditis omnib' dictis Bar. i quinta fallẽtia Bar. facit tres
casus. aliqñ quis stipulat rẽ meã: aliqñ ex re mea, aliqñ & ter
tio, propter rẽ meã. ¶ Ex dictis Bar. habes quatuor cõclu
22 siones. ¶ † Prima cõclusio est, qñ quis stipulat mibi dari rẽ
meã que durat mea, acquirit mibi vtilis sine cessiõe p. l. pe.
C. ad exhi. & illud tenet Bar. pro indubitato. Adde in pñuz
tex. in. l. iij. in prin. in verbo restitui. C. de inuti. stipu. vbi qs
nõ põt stipulari alteri restitui nisi intersit ipsius stipulãtis:
ergo nõ est vera conclusio Bar. q qñ quis stipulatur rẽ meã
mibi restitui, quod acquirat mibi vtilis: nisi dfendẽdo Bart.
diceres q verbũ restitui, non importat de necessitate dñiuz,
si quis deposuisset vel cõmodasset rem alienã, deberet sibi re
23 stitui. & tñ nõ importat dominiũ. ¶ † Secũa pclusio Bar. est
d qñ aliquis stipulat mibi d ex re mea, puta fructus vel pretiũ,
acquirit mibi vtilẽ sine cessione. idẽ t3 Bar. in. d. l. q pcura-
tor ex re. p illũ text. ff. de pc. & in. d. l. iulia. §. si procurator p
illũ tex. ff. de actio. emp. s3 istud reprehẽdit do. Alex. qr imo
pretiuz rei mee vẽdite, nõ dr esse ex re mea. ita formaliter dt
tex. in. l. vẽditor ex hereditate. ff. de her. vel act. ven. & id non
est verũ qd querat tũc vtilis sine cessione nisi in subsidiũ, put
tenet gl. in d. §. si procurator. i gl. j. ad si. alij. non tãgunt. sed
tu salua Bar. quod pretiũ vere nõ est ex re mea, nec pcedit
ex re mea. d. l. venditor ex hereditate, tamẽ pretium est loco
rei mee vendite: vnde sicut tertius stipulãdo super re mea ac
quirit mibi vtilẽ sine cessione. idem est quãdo stipulat sup p-
tio rei mee vendite, cum illud pretium sit loco rei mee. ita dt
ipsemet Bar. in specie i d. l. qd pcurator ex re. ff. de pcurato.
24 ¶ † Tertia pclusio est quod si aliquis stipulatur mibi aliqd
extra rem meã, licet occasione rei mee, nõ acquirit mibi actio
sine cessione, vt stipulatur vsurã in vsura que extra rem. l. vsu
ra. ff. de verb. sig. sic etiã i pignore. l. solutũ. §. per liberam. ff.
de pig. actio. Limita Bar. qñ stipulatione vel alio pctu prin
cipale queritur dño: tunc etiã queritur accessoriũ q esset p-
rẽ & sic hypotheca, put est hodie tex. in. l. ij. C. p quas psonas
nobis acquiri. de quo tex. vide qd tradit Bar. i. l. certi cõdi.
§. si nũmos in tertia pbinatiõe. & ibi. ff. si cer. pet. Bart. & alij
25 in. l. si ita stipulatus. vj. §. chrysogon' infra co. ¶ † Qua to

no. subtil3

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

no.subtilē differētiā Bar.ꝙ ex pacto.l.cōmissorie nō acqrit ꝑ procuratorē vel aliū vtilis actio dño sine cessione: eo qr talis cōventio non est re dñi,sed magis in penā nō soluentis sicut in vsura,sic intelligit tex.in l.j.C.ꝑ quas perso.nob.acq. Secus est in pacto addictiōis in diē:qr illud est circa pretiū rei mee,vbi bene acqrit actio personalis dño sine cessiōe.ꝛ sic Bar.vult paria esse,vel ꝙ stipulatio tertij sit circa rē meam, vel circa ꝑtium rei mee.cum pretiū sit loco rei mee,vt dixi s. in ij.cōclusione.Bar. ¶Limita illud ꝙ dicit Bar.de pacto legis commissorie verum esse.ꝙ ꝑ procuratorem simplicem vel alium non q̄ritur vtilis sine cessione.d.l.j.C.per quas ꝑso.nob.acq.Secus qñ tale pactū fieret per creditorē: qui hʒ ius reale in re pignorata.l.si tibi.§.de pignore.ff.de pac.ꝛ i re pignorata representat ꝑsonā debitoris.l.cū notissimi.§. ꝑ cū illud.C.de prescr.xxx.ann.ꝛ vendit inuito debitore tūc bene queritur vtilis sine cessione ipsi debitori. tex.est singularis ꝗ loqtur in his terminis in l.si cū vēderet.ff.de pig.ac. donūt Ang.ꝛ Pau.in l.epistola.§.j.ff.de pac.declaro ꝛ indu
8 co illū tex.ī voce. ¶In octaua fallētia(a) vbi Bar.reqrit duas causas vt in dote qs possit mulieri stipulari. dic ꝙ imo solꝰ fauor dotis sufficit.d.l.Caius.in verb.maxime.ff.sol.ma.rō qr ēt si nulla esset facta stipulatio acquireretur mulieri.l.vni. §.accedit.C.de rei vxo.ac.ꝭm Pau.de ca.ꝛ Ale.in d.l.x.aiꝰ in j.no.per illū tex.vbi similiter reprehēdit Bar. hic in hac
16 fallentia. ¶†Habes duas conclusiones. Prima est,quod si super re mea,que durat mea,stipulatus sum tertio,acquirit illi tertio vtilis sine cessione:per tex.in l.Publia.in prin.vbi Bar.ēt idem no.ff.deposi. idem etiam tenet Bart.in l.certi condictio.§.qm̄.in ij.oppo.ꝛ in §.si nummos.in j.op.ff.si certum pet.Et ita est communis opi.ꝭm Alex.Amplia vt procedat non solum in re que de presenti est mea, sed etiam ī re que futura est mea ratione vtilis dominij,possum eā alteri stipulari.ita singulariter tʒ Bal.in l.ꝙ dicitur.ij.in fi.j.co.per d.l.Publia,sequitur Abb.in c.in ꝑsentia.in ix.col.de prob. ꝛ latius Alex.hic.Sʒ aduerte contra istam primam conclusionem tenet Bal.in c.cum patrem.C.de iure dot.qr seqreť ꝙ si ex deposito trāsferretur dominium in depositariū:ꝑut cōtingit quando est factum in genere ꝛ nō in specie.l.diē sponsaliorum.§.fi.ꝛ l.Lucius.j.ff.de postu.ꝛ l.in naue Saupheij.ff.loc.isto casu nō haberet locū.d.l.Publia. ꝙ esset absurdum cū loquatur in deposito generaliter facto:vnde dē ꝙ ibi est speciali in contractu depositi ꝑpter exuberantiā fideique reqritur in cōtractu bonefidei.l.bonafides.ff.depo.ꝛ l.bonā fidē.C.de ac.ꝛ obl.sicut ēt in speciale in donatione.l.quoties C.de dona.que sub modo ꝭm Bart.ꝛ alios hic.secus esset in stipulatione,que est stricti iuris.seqtur Ro.hic in vl.chart.ꝫ Bar.tamen illa.l. Publia.loquitur in specie deposita ī qua non poterat esse depositum,ꝛ trāsferri dominium in depositariū.vt ꝑ Alex.hic.Tu aūt aduerte vltra scribentes ꝙ tex. in d.l.Publia.in prin.in quo solo Bar.ꝛ doc.se fundant,nihil ꝑbat:qr licet ille tex.decidat res depositas debere reddi filio ꝛ nō marito:ꝑut mater deponens ordinauerat, ꝛ hoc ꝑpter exuberantiam bonefidei que in contractu bonefidei desideratur.tamen non dicit tex.ꝙ illi filio queratur aliqua actio.lʒ gl.ibi subaudiat.patet ꝑ tex.in l.bonafides.ff.dēpo.vbi vult ꝙ possit reddi ei cui nō cōpetat actio.Cōfirmo per id ꝙ decidunt Pe.ꝛ Cy.in l.ad ꝑbationem.j.ad fi. C.de ꝑbatio. vbi querunt:pone deposui pecuniam penes te,ꝛ stipulor reddi cuicunqʒ portāti literas manu mea scriptas:certe poterit reddere illi portanti literas depositarius:ꝛ tamen illi nō q̄ritur actio contra depositarium,ꝛ sic non est bona ꝯsequētia deciditur in illo tex.ꝙ depositum debeat reddi filio:ergo q̄ritur actio quāuis de hoc dubitet Pau.de ca. in d.l.Publ.
17 ¶†Scđa conclusio Bar.est ꝙ qñ stipulor alteri super re que est mea.sed non durat mea,illi tertio nō querit actio,ꝑ l.pactum.C.de pac.cōuen.adde tex.in l.si genero.C.de iure do. Bar.in l.certi cōdictio.§.quoniā,in ij.op.ꝛ in §. si nummos. in ij.opp.ꝛ Bar.in d.l.Publia.vide tñ ꝙ no.tenet Bar.in l. si mercedē.§.si habitatoribus.in fi.de act.emp.vide tamē ꝙ tenet do.Bar.nam videtur maledicere per ea que ibi tenet, nā lʒ ibi venditor stipularetur super re sua ex quo non durabat sua:non poterat stipulari.Itē dicit Bar.ꝙ secunda conclusio fallit fauore exercēdi liberalitatē per tex.in l.quoties. C.de do.que sub mō.intellige verū qñ donans stipulatur illō idem ꝙ donauerat, restitui alteri:illi alteri queritur vtilis actio sine cessione.d.l.quoties.ij. de do.que sub mō.secꝰ si stipularetur aliud q̄ rem donatam:tunc illi tertio non acquiritur aliqua actio.tex.est in l.cum res.C.de do.hic alleg.in gl. Similiter fauore liberationis pōt quis a donatario alteri stipulari.l.qui Rome.§ flauius.vbi Bar.ꝛ scribātes.j.c. Amplia singulare.d.l.quoties.ꝙ si dono vel vendo aliquam rē hoc pacto ne alienes:ꝛ si alienaueris quod ꝑtineat ad aliū certe te alienāte illi tertio acqrit vtilis actio ita sing.tʒ Cyn.in l.fi.in fi.C.de re.alie.non alie.quāuis de hoc vltimo dubitet Alex.hic.Itē inquantum Bar.dicit quod fallit secundo propter singularia precepta pecunie:dic ꝙ ista nō est bona fallētia:qr ibi nō querit actio ex stipulatiōe alteri facta:qr est nulla ꝑut dicit tex.in d.§.quoniam.Sed bñ queritur ex numeratione ꝛ sic ꝑ actū naturalem.l.ea que ciuiliter.ff.de acqu.rer. do.ꝛ l.j.C.per quas ꝑso.no.acq.ꝛ ponit Bart.j.Ex omnibꝰ dictis Bar.habes ix.fallentias in quibus ex stipulatione fa
28 cta alteri q̄rit illi tertio vtilis actio sine cessione. ¶†Adde vl
b tra Bar.(b) decimā fallentiā qñ ꝑcurator stipulatur pro dño aliquod ius ꝑsonale ꝙ sibi querere non potest tunc absqʒ cessione querit dño directam actionē.gl.est sing.in l.quidam.§. j.ff.ad Treb.ꝛ ibi Bar.in fi.dicit illā gl.esse ad hoc diligenter notandam.idem tenet Bar.in l.possessio quoqʒ.d.§.fi.ff. de acq.poss.ꝛ ꝑ alium tex.in d.l.quidā ita.§.j. cū gl.alibi dicit Bar.in l.qui bona.§.si alieno.in ij.col.ff.de dam.infec.q̄ l his q̄ sunt personalia,ꝛ nō possunt ex ꝑsona ꝑcuratoris transire in dñm ꝑcurator representat personā dñi sicut nuncius.
29 ¶†Undecima(c) fallentia est qñ statutū diceret ꝙ ex stipulatio
c ne alteri facta agi possit:tūc nō reqreret cessio:† qr dictio ex,
30 significat causā immediatā.l.j.§.ex incēdio.ff.de inc.rui.nau.
31 ita in specie decidit Bal.in l.j.in fi.C.de test.manu. ¶†Duodecimo fallit in iuramēto delato a parte parti etiā extra iudiciū:qr ꝑcuratorē queritur dño actio vtilis ex iuramēto sine cessione tex.est in l.nam postea.§.iusiur.ff.de iureiur.ꝛ ibi Bar.ꝛ clarius Ro.ꝛ alij ad hoc no.facit qr tale iuramentum hʒ vim litis contestate.l.nā postea.§.si is qui preal.ꝛ l.sed ꝛ si restituat.§.ex quibus autem causis.ff.de ind.Item iuramentū tale hʒ vim iudicij.l.qui iurasse.§.fi.ff.de iureiur.sed indicialibus alteri ꝑ alterū querit actio sine cessiōe. l. in cause.§. fi.vbi gl.ꝛ Bar.ff.de ꝑe.dixi s.in iiij.fallentia Bar.ꝛ ita etiā tʒ Ludo.Ro.ꝛ d.Alex.in d.l.possessio quoqʒ.§.ꝛ si possessio. Ro.in ꝯsi.lxxxvj.q̄ inci.in causa nobilis viri Salomonis.in j.dubio.do.Alex.in l.fi.§.fi.per illum tex.ff.de iureiur.ꝛ ita tene q̄uis de hoc dubitet Ro.hic in pe.col.nullam de Bar. ꝛ predictis faciens mentionem.

1 Stipulatio de sistendo alium in iudicio vel de loco sacro edificando valet ꝛ tenet.
2 Si aliquis stipulatur aliquid fieri quod nō respicit interesse pecuniariū stipulātis,sed interesse publicū religiōis, vʒ ꝛ tʒ.
3 Bona est argu.de stitu.ꝛ sic de contractu stricti iuris negatiue ad alios contractus bone fidei.
5 Argumentatio de minus fauorabili ad magis fauorabile negatiue an sit bona.

§.Si quis ita.

Stipulatio de sistēdo aliū ī iudicio vel de loco sacro edificando
1 vʒ ꝛ tenet.h.d.vsqʒ ad l.fi. ¶†No.primo ex hoc tex.ꝙ stipulatio de edificādo locō sacrū,vel religiosum vʒ ꝛ tenet sic stipulatio respiciēs augmentū diuini cultus,vel aliqd diuinum
2 est efficax. ¶†Ex hoc no.scđo correlarie ꝙ si aliquis stipulatur aliqd fieri ꝙ nō respicit interesse pecuniariū stipulātis,sʒ interesse publicā religionis,valet ꝛ tenet cū iteresse religiōis respiciens deū,sit ꝑferendū cuicūqʒ interesse pecuniario.l.sācimus.j.C.de sac.san.eccl.cū infirmitas.de peni.ꝛ remi.xij.
3 q.j.c.ꝑcipimus.in prin.ꝛ c.mattheus.in fi.de simo. ¶†Ter b tio mirabiliter no.ex hoc tex.in fi. ꝙ bona est argumētatio d̄ stipulatione,ꝛ sic de cōtractu stricti iuris negatiue ad alios ꝯtractus bonefidei hoc mō si nō pōt in stipulationē deduci: ergo nec locari:ergo nec in aliū cōtractū qui sit bonefidei,ꝛ sic iuriscōsultus vr̄ arguere de minus fauorabili ad magis fauorabile negatiue q̄ argumentatio nō est bona. bene cōꝫ esset c bona a ꝯctibus bonefidei negatiue.ad ꝯctū stricti iuris, si nō
4 pōt deduci in ꝯctus bone fidei:ergo multo minꝰ in contractꝰ stricti iuris que argumētatio erit bona:ꝛ qr fiet de magis fauorabili ad minus fauorabile:ꝛ iō iuriscōsultus debebat ꝑbare cōclusionē fauore religiōis,ꝛ nō fundamēto ex locato ꝙ ēt nō ꝑbat. ¶In gl.in verb.possumus.gl.reprehēdit argumētationē iuriscōsulti ꝙ nō sit bōa argumētatio de stipulatiōe ad alios ꝯctus.pʒ,qr nō possum stipulari rē sacrā.l.inter stipulantē.§.sacrā.j.c.ꝛ tñ possum eā emere.l.ꝛ liberi hōis ꝛ loci.s.de ꝯh.em.qr in emptione non venit trāslatio dominij. Bar.ꝛ doc.defendunt tex.ꝙ quando in stipulatiōe vertit factū vt est edificare:tūc bona est argumentatio de stipulatiōe ad alios contractus.ita loquit hic.secus quādo vtitur datio. Tunc nō est bona argumentatio ab obligatione dādi que est stricti iuris ad obligationē faciendi quo est bonefidei:qr nō possum stipulari rem sacrā mihi dari:ꝛ tamē per alios cōtra

a ¶In octaua fallētia. Aduerte ꝙ regula q̄ hʒ nō acqrit actionē ex stipulatione,vel pacto alteri factis recta via sed mediāte cessione ipsiꝰ q̄ ꝯxit.vt l.possessio quoqʒ.ff.de acq.po.cū cōcor. ibi traditis.pōt ēt limitari vt ꝑcedat quando tractat̄ d̄ acqrenda actiōe sed vbi tractaret de acqrēda exceptiōe puta trāsactionis vel pacti:tūc absqʒ aliqua cessiōe acqritur alteri ꝑ alterū.l.rescriptū.§.fi.cū l.seq.ꝛ ibi hoc no.etiaʒ Bar.ff.d̄ pa. l.ꝛ heredi.§.ꝛ nos aūt.e.ti. Et ita tenuit Ale.ꝯs.xl.inc.col.ij.ver.ꝑsuppono in v. vol. vbi ēt all.no.ꝑ no.ꝑ Bar. hic.

b ¶Addō vltra Bartol. Ad hoc vid Ab. Pau.ꝛ Fel. in princ.gre. s.alleg.

c ¶Undecima Adde Ang. cōs.lxxv.inc. ꝙ dicta actio i prima pte. Ale.cōs.xxvij. j.ꝛ ij.col.iij. vo.vbi loqʒ, i specie d̄ statut.Papie, ꝛ i simili frā. Cur.cōs.suo xlix.co.xlvj. ici.memorie colende ꝛc.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

4 ctus possum acquirere obligationē: vt no. in l. liberi. ff. de ? trāb. em. & in l. liber homo. prima. j. eo. ¶ Vltimo circa difficultatē q̄ mouit ad tex. in vltimo no. q̄ argumētatio iurisc̄onsulti nō sit bona de minus fauorabili ad magis fauorabile negatiue. rn̄de quod iurisc̄onsultus nō arguit simpliciter negatiue stipulatione ad locationē, sed vult dicere tex. si nō posset quis stipulari edem sacrā ab alio fieri, eo q̄ nullū interesse pecuniariū seu estimabile p̄tendat, iuxta l. fideiussoris. cū gl. ff. de pac. & nihil sibi dari vel aliquid fieri: certe ēt ñ pt ex locato agi propter cessationem interesse, si alteri qs locasset ecclesiam edificandam. ita vult arguere iurisconsul. hic.

1 ¶ No. ex hac tex. ibi adiſtā regulā seu nota. adde bo. tex. in l. bonos §. h̄ sermōe. dū nuptacrit p̄me nuptie significāt. ff. de ver. ſi. vbi 1 p̄baſ q̄ act' seu vba dñi ī 2 telligi p p̄ri' 3 ñ ſt p posteri'. vt hic. & l. 1 gliberis. §. h verba. ſ. de vul. & pup. facit l. hoc lega- 2 tū. & q̄ hic no. Bar. & le. ibi. vbi ōt Bar. 3 q̄ ex illa l. colligit illō phi losophi q̄ vbi aliq̄d ōz ō 1 duob' ō vno p p̄ri', & alio 2 p posteri'. in 3 telligēdū ēō eo q̄ ē p p̄ri' 4 Adē p̄t colligi ī l. legatis de le. ñ. facit 5 ēt. l. j. & ibi no. ō. dau tu- 6 cor. ēt. l. matrimonij. ō. q ī ra gb. & l. do a tis p̄missio. ō iu. do. ff. & l. cū p̄. §. h̄di ī tatē. ſ. ō leg. ñ c. mādato no 3 ſtro. & p̄eb. in. vj. Alis p- cor. vide ēt p gl. i ṽ. p̄mis. i cā. nō p̄t. h̄ al. De hac regula facit mētionē Bal. i. l. j. C. de ſuc. edi. vbi ēt q̄ verba p p̄ri' intelligun- tur ex p p̄ria significatiōe, & ibidem Pau. ō. La. refert & firmat ei' dictū q̄ no. Bal. i l. pe. §. vr. ot. ff. ſo. ma. i d. l. cū p̄. §. p̄ certā. & Lu. ro. in conſil. clv. dicentes penā appoſi tāi cō. p̄miſſo nō censeri repetitā in ei' ren q̄atiōe, ex quo actus 4 dñi p p̄ri' in telligi ? regu la. ſtipulatio iſta. §. alteri. ver. in ſtipulationibus. ſ. eo. & l. veteribus. ff. de pac. q̄ in dubio quādo verba ſtipulationis ſunt dubia, ōz fieri interpretatio contra ſtipulatorē &c. iſta regula 2 cedit. q̄n ita interpretado ſtipulatio valeret: alias ſi nō valeret debet fieri interpretatio ? tra. p̄miſſo rem. vt actus valeat. & ita notaui ibi iſtā gl. in d. §. alteri. ṽ. in ſtipulatio nib' vt ibi di 5 xi. ¶ † Jn ea. gl. ibi, ité quid ſi in dieb'. Bar. cū gl. p̄cludit q̄ ſi. p̄mitto tibi dare vel ſoluere centū in dieb' illis valet ſtipulatio, & intelligitur intra duos dies. p d. l. inter illam. §. fi. all. in gl. & l. libertas. j. §. h̄. ff. de manu. & ſt. Reputat Pau. ō ca. mirādū q? ſm vulgare cōmune, iſta verba habet tractū in infinitum, q. d. nunq̄ tibi ſoluā. Jmo. & Roma. hic putant ſtipulationē nō valere, & tex. in illa l. inter illā. §. fi. loquitur in alijs terminis quā Bar. q̄n quis p̄miſit in diebus ſimpliciter. Ego puto deciſionem Bar. eſſe verā: & q̄n nō eſſet. l. probatur ratione, q? q̄n ? mittoin diebus illis, iſta pluralis loquutio ſi dieb' illis ſi p̄t verificari in vno die, ſaltem duos requirit. vbi numerus. ff. de teſt. c. pluralis. de regul. iur. in vi. ergo duorum numero eſt contenta. & iſtud eſt quod p̄opīe vult tex. in d. l. inter illā. §. fi. & in dubio debet fieri interpretatio vt ſtipulatio valeat. vt tenet gl. hic, in parte p̄cedenti.

1 ¶ Vbi nulla dies in ſtipulatione apponitur, ſtipulatio cenſetur eſſe pura, & ex ea de p̄ſenti agi poteſt.

2 Ratione loci adiecti ſtipulatio pura re ipſa intelligitur habere in ſe tacite diem quo poſſit cōmode ad illū locū q̄ueniri.

3 Stipulatio que habet locū, habet & tempus.

4 Jn dubio dies cenſetur appoſita fauore p̄miſſoris, & nō ſtipulatoris.

5 Debitor poteſt renunciare diei appoſite in eius fauorē, & ſolvere ante diem.

6 Quelibet p̄miſſio pura habet miſerationis gratia aliquod tempus in executione ad ſoluendum.

7 Interpellatio dominis non conſtituit debitorem in mora ad vnguē ſed ōz cōtinere aliquod ſpatium moderati temporis.

§. Quoties.

Si nulla dies in ſtipulatiōe apponitur p̄ſenti die debet. h. d. ? m Bar. & alios. Jſtud ſummariū Bar. & doc. eſt valde diminutū & imperfectū. & ideo ego ſummo hic & cōplectar totū tex. nihil omittēdo. Vbi in ſtipulatione ips nō adyc. & obligatio cēſetur pura, niſi locus adiectus, de neceſſitate ipſe tacitum p̄ineat. b. d. p̄uno. Jtem dies adiecta facit vt ante eius aduētū nō debeatur efficaciter. & p̄ſumit appoſita fauore p̄miſſoris. hoc dicit ſecūdo. Et q̄ dictū eſt in caledis, ōz locū in idibus, & nonis. hoc dicit tot? tex. & hic ōz tres partes, vt patet ex ſumma rio. ſecūda ibi, rerum. tertia ibi, ide in idibus. ¶ † Nota primo ex hoc tex. quod vbi dies nō apponitur in ſtipulationeſti pulatio cenſetur eſſe pura. & ex ea de p̄ſenti poteſt agi facit l. ſi cum p̄finitione. in p̄in. ff. quando dies leg. ce. & in §. o inſtit. eo. de verb. obli. Limita iſtā regulā & tex. quādo ita intelligendo ſtipulatio vel cōtractus eſſet ſine vtilitate. vt ſimiliter tibi pecuniā. & tu. p̄mittis ſimpliciter reſtituere, nō intelligitur quod velis & p̄ſenti reſtituere: q? illo modo mutuū ceet ſine vtilitate ? m Bar. in l. ij. penam. in fi. j. c. ¶ † Secundo not. ex ter. in verſ. niſi locus q̄ rōne loci adiecti ſtipulatio pura re ipſa intelligitur habere in ſe tacite diē, quo poſſit cōmode ad illū locū q̄ueniri. adde tex. in l. interdū. & l. cōtinuo. §. cū ita. j. & tex. in l. ij. §. ſi quis ita ſtipuletur. el. ij. ff. de eo 3 quod cer. & tex. in §. loca. inſtit. eo. ¶ † Et hic correlarie noto tertio ex hoc tex. quod ſtipulatio que ōz locū, habet & tempus primum exp̄eſſe ex partium conuentione, ſecundum tacite naturali cōuētione, & ex legis diſpoſitione. ¶ Quarto no. in ver. ex quo apparet. quod in dubio dies cenſetur appoſita fauore, p̄miſſoris, nō ſtipulatoris. Ex quo infertur correlarie 4 q̄ debitor † pōt illi renūciare, & ante tēpus ſoluere, & p̄uenire. l. ſtipulatio iſta. §. inter certā. vbi dixi. & co. ¶ Sic. in verbo p̄ſenti, diuidein duas partes. Jn p̄ima opponit cōtra tex. & de ſolutione ſe remittit. Jn ſecūda allegat duas cōcordātes ad tex. ſecūda ibi, & facit. ¶ † Jn ead. gl. ſi dic meli? vt p Bar. hic, & latius & plenius per eundem Bar. in l. ita ſtipulatos magna. in j. q. j. eo. & per Bar. in l. quod dicimus. j. de ſol. Adde dictū Bar. † quod quelibet p̄miſſio pura, ōz miſe 6 rationis gratia aliquod tēpus in executione ad ſoluēdum. & vbi nō reperitur taxatum a iure, eſt taxādū a iudice. Jſtud eſt 7 adeo verum † q̄ interpellatio dominis nō cōſtituit debitorē in moza ad vnguem, ſed debet cōtinere aliquod ſpatium moderati temporis. gloſſ. no. in l. Emilius. in p̄in. ff. de minoribus. que gl. non eſt ad hoc alibi in iure ſecundum Bal. in c. j. in ſecunda col. de noua forma fidē. & eſt bonus tex. in l. ſi q̄ filium. §. fi. ff. de colla. bonorum. do. Zilet. in l. j. C. eim ſi ita. ff. ad legem falci.

Expe

Lex xlij.

1 Expectandum est totum tempus stipulationi insertum: eo quia censetur appositum causa differende solutionis.
2 Debitum quo tempore debeat solui.

Qui hoc anno. Quando vna prestatio est facienda petit i\[n\] fi. temporis. hoc dicit, sm Barto. & doct. vel sic qñ vni prestationi tempus inseritur non potest agi ni
1 si illo toto tempore elapso, hoc dicit iste tex. ¶ † Not. ex hoc
2 tex. regulam ^a quod expectandum est totum tempus stipulationi insertum: quia censetur appositum causa differende solutionis & sic in fauorem debitoris: ergo interpretatur pro eis fauorabilius est, & consequenter in eo vltimum momentum temporis spectatur: adde tex. in l. cum stipulatus sim mihi a procuolo. in prin. j. eo. & tex. in §. omnis. in ver. id autē quod in diem. inst. eo. & tex. no. in l. eum qui certarum. in prin. i ver bo quandiu vel exiguum tempus nundinarū spatio supesset. j. eo. est & alia ratio: quia additio istius temporis alias esset superflua & nihil operaret cōtra regulam. l. si qñ. in prin. cum si. ff. de leg. j. Amplia istam regulam vt procedat non solum in stipulatione, vel in contractibus, sed etiā in omni alia materia semper est expectandum totum tempus. tex. est not. in c. cōmissa. in prin. de elec. in vj. ¶ Capio gl. j. in versi. hoc anno. quā diuide in duas partes principales. In prima per vlā distinctionis remouet duo cōtraria. In secunda duas cō
3 cordātes ad tex. secūda ibi, & facit. s. ti. j. l. qui quis. ¶ † Bart. plene distinguit, qñ debitum tempore debeat solui, faciēdo quatuor casibus principales, aliquādo tēpus apponitur causa demonstrandi: aliquando causa limitandi, aliquando causa differendi, aliquando & quarto causa multiplicādi obligationem. Joan. de Jmo. dicit q istā doctr. Bar. est diminuta, & quod ei debet addi quintus casus: quādo tempus adijcitur causa alleuiande seu moderande obligationis: & tunc dicit q solutio debet fieri in fin. talis termini, per l. si cum prefinitio ne. & l. nec semel. §. j. in ver. nisi fore. ff. quādo dies leg. cedat. Tu autem salua Bart. & dic quod imo. Bar. posuit istum casum: & est proprie casus. l. lecta. vbi aliud vltimum temp⁹ qō cc. soluerentur quolibet mense, fuit appositum ad moderandum & alleuiandum obligationem precedentem, secundum quam tota summa erat soluenda in proximis calendis. ecce q ibi est ꝓprie tex. quādo tēpus apponitur ad moderandum seu ad alleuiandum, & ibi deciditur quod debet attendi finis cuiuslibet mensis, & ideo Bar. ponit illum casum sub quarto mēbro allegando. l. lecta. Circa istam doctrinam Bar. ad de in secundo mēbro qñ tempus apponitur causa limitande seu finiende obligationis. quod statim debetur non expectato illo tpe: iuribus ꝑ eum allegatis, adde rationem esse qr si expectaremus finem illius temporis cū obligatio sua sit quo ad vineret, & sic vsquequo moreretur, non posset tunc agere, nec haberet cōmodum aliquod: ideo deciditur in iuribus allegatis per Bar. q statim debeatur non expectato illo tēpore. ¶ Circa tertium membrum Bar. quando tempus est adiectum causa differende solutionis, & vnica prestatio fieri debet: & Bar. facit differentiā vtrum tempus sit adiectum ꝑ accusatiuum, an per ablatiuum, ita etiam tenet Rayn. Cyn. & Bal. in l. si in annos. ff. de con. & demon. Pet. & Bal. in l. legetur. in prin. ff. de leg. j. breuiter ista differentia nō est bona. & eam reprehendit idem Bal. in l. j. C. quando dies legat. cedat. per tex. i l. nec semel. §. nouissime. ff. quādo dies leg. ced. vbi patet in tex. non esse differentiā, an tempus apponatur in accusatiuo an in ablatiuo. & sic an legetur in singulos annos, an in singulis an. & lz ille tex. loquatur in tēpore adiecto causa multiplicande obligationis: tamen idē videt in tempore adiecto causa differende obligationis istam differentiam etiam reprehendunt Jmol. Lu. & Alex. hic Bened. de plumbino in l. si ita fuerit libertas. in prin. ff. de manumi. testa. qr in hoc non posset assignari vrgens ratio diuersitatis inter accusatiuum & ablatiuum & in contrariū est text. in d. l. si fuerit liberta. in prin. & in fi. tex. in l. j. §. quod dicimus. & §. si intra. ff. de successio. edicto. & Bar. met. in d. l. si cui legetur nō tenet istam differentiam, an in accusatiuo an in ablatiuo: nec obst. tex. in l. non putabam. ff. de conditio. & demon. allegatus per Bar. quia ibi non est propter accusatiuum ad sextum decimum annum, sed est propter verbum peruenisset. quod verbum peruenisset. propter illam propositionem per tempus perfectum significat. l. vrbana. j. §. pernoctare. ff. de verb. signifca. gl. in l. qui procuratorē dat. in verbo peragere. ff. de procu. ita ad illum tex. dicit ipsemet Bar. in d. l. si cui legetur. in prin. sed ista cōsideratio Bar. licet sit in se vera nō placet mihi ad illā. l. non putabam propter. l. seq. que inci. si in annos. vbi non est aliquod verbum significās perfectionem: & tamē expectatur finis temporis: ideo tene q qñ vnica prestatio est facienda, & tpis adijcitur gratia gratia differēde solutiōis, siue apponat ꝑ accusatiuū siue ꝑ ablatiuū, semper inspicit finis tpis: vt hoc tex. & l. ex his. C. qñ dies leg. ce. & ratio est qr cū tale tps sit appositū cā differende solutionis: & sic in fauorem debitoris seu in accusatiuo, seu in ablatiuo, semper inspicit finis tpis, solū esset rñdendū ad tex. in l. si ita fuerit libertas. vbi in tempore apposito in ablatiuo inspicitur pricipiū tpis, respondet Bart. met. in d. l. si cui. q illud ibi est fauore libertatis. & ita ante eum sidet gl. in l. libertas ad tps. eo. ti. de manu. testa. & in d. l. si ita fuerit libertas. tñ ista sol. mihi nō satisfacit. qr tex. ibi non se fundat in fauore libertatis sed in natura verborum considerando naturam verborū in singulis casibus. ¶ In quarto mēbro Bart. si tps est appositum cā multiplicande obligationis siue in vltimis voluntatib⁹ siue in contractibus, inspicitur initium anni. Bart. limitat duobus modis: vt hic per eum. Adde circa secundā limitationē, qñ debentur fructus annui. q non sunt soluendi in principio cuiuslibet anni sed tpe quo fructus recolligūtur per tex. in l. firmo. §. pater. ff. qñ dies legat. cedi. alleg. per Bart. Amplia notabiliter istam fallentiā & consequenter text. in d. l. firmio. §. pater. q si obligationi annue fructuum adijceretur obligatio quantitatis annue: que statim posset solui. puta qr testator in testamento legat vxori sue in singulos annos. x. staria frumenti ex tali fundo & x. florenos annuos: quid erit hoc casu, an sub simplicibus contineatur casus mixtus, & sic illa quātitas debebit solui in principio termini, prout solueretur. si simpliciter fuisset de per se legata. Certe isto casu debebit solui tpe recolligendorū fructuum. ex quo simul testator leganit, & vtrobiq attendetur tps recolligendorum fructuum. nō autem attendet quantitas legata. ita singulariter decidit Bar. quem videas omnino in l. si legatarius. §. f. ff. de le. iij. per illum tex. qui bene probat. Tertio limita, nisi per ipsum agentem veniret aliquid implendum. quod requirit actum successiue, vt est prestatio patientie. tunc non potest agi nisi pri⁹ illud impleat ꝑ agentē, & cōsequenter nisi prestetur patiētia vsque ad finē anni. per regulā. l. iulianus. §. offerri. ff. de ac. em. Ita singulariter limitat Bar. in l. si cōmunis seruus. Me. ui & castrensis. §. fi. in vlt. col. j. de stipulatiōe seruorum. refert & simpliciter sequitur Comanus hic, & ita etiam simpliciter sequitur dominus Alex.

Lex xliij.

1 Si arbitrator nō arbitrabitur, vel qr stat ꝑ stipulationē vel non vult, aut non potest arbitrari ab eius persona nō receditur, & stipulatio etiam penalis non committitur.
2 Stipulatio & eius substātia potest conferri in arbitrium tertij idem etiam in omni contractu.
3 Si per stipulatorem mora sit commissa, per quam arbitrator assumptus sit impeditus arbitrari, stipulatio principalis de restituendo equum locatum: vel destruendo domum, non dr esse commissa: quid autem econtra. nu. 4.
5 Si stat per stipulato. morosum, & nō per ꝓmissores, qui non erat in aliqua mora, non cōmittitur stipulatio pricipalis, nec etiam penalis contra promissorem.
6 Si promissor moram fecerit quominus arbitrator arbitrare tur tunc committitur stipulatio contra ipsum promissorem, & sic pena fuisset promissa ad penam.
7 A persona arbitratoris, electi per partes postea nō arbitrātis, non receditur, vt eatur ad arbitrium boni viri & sic iudicis. que tamen regula limitatur septem modis vsq ad nu. 13.
14 Licet arbitrator fuerit in mora arbitrādi: tamē vr quod per hoc non expiret potestas arbitrandi, imo durat.
15 Si primo steterit per moram stipulatoris, ne arbiter arbitretur tamen poterit adhuc postea arbiter arbitrari.
16 Si arbitrator sit male arbitratus, nō potest peti reductio ad arbitrium boni viri, etiam in contractibus stricti iuris.
17 Verba arbitrio titij, per ablatiuum prolata in contractibus faciunt conditionem, & quid in vltimis voluntatibus. nu. 18.
19 Si quis vendat fundum pro centum pacto quod si appareret fundum non esse liberum, sed emphyteuticum, fiat diminutio pretij arbitrio titij titio mortuo, vel non arbitrante, recurratur ad iudicem qui diminuat illud pretium.
20 Regula hui⁹ tex. que vult q a persona arbitrato. nō recedatur procedat quando promissor non fuit in mora.
21 In laudo arbitratoris requiritur presentia partis, vel citatio. limita vt j. nu. 22.
23 Quando certum est absenti non competere aliquam defensionem an requiratur citatio.

la istā facit. l. placet. j. d. li. & postb. cū si. q vide & que ibi dicit Ale. in prin. & idē Ale. i ɔs. suo cclxxj. inc. viso ꝓcessu. iij. vol. vbi ɔclu dit q si relicquo alimēta vxo. ... ce. itelligit etō seu a vxore. itē silego aliqd viduc itelligit ēt de secūda viduitate. vt vt dt An. de bu. ɔs. xx. in ci. cas⁹ qdaz Titi⁹. s; rñō vt per Fel. i c. ñ. alias fi. d treug. & pace. vbi nouo stylo cōmentat istā regulam addēdo multas decisiōes. & ibi ponit septē fall. Ale. facit bonā distinctionē in ɔs. lxx. inci. viso cōs. ij. vol. Ad q regulā vidē et que ipe dicit i ɔs. suo. xvj. i n iiij. vo. & in l. di uortio. i §. ob dōationes quē legit cuz. §. se. qui incipit, qd in anno. i. ij. co. ff. so. ma. vbi idē author examinat ꝓdictā reg. ad q vid pulchrā dcisionē q ip se pōit i rep. l. quominus char. xj. col. j. vers. qd autē si aliqs. ff. de flu. quā decisionē prius posuit frā. cr. no. cxlvj. ici. dcidi semel. vbi vide q̄ dixi, & istā regulā als plenissime examinaui i rep. d. c. ñ pt. d pb. i vj. q feci dū publice legerem illud. c.
a ¶ No. ex hoc tex. regulam ad istū no. vid eundē authorem in l. eum quiita. §. qui ita stip. j. j. e.

24 Quanto tempore durat potestas arbitrandi.
25 Si partes non notificarunt arbitratori, & elapsus est terminus arbitrādi, an per hoc videātur recessisse ab eo arbitrio.
26 An arbitrator ex bannitus possit arbitrari, vel etiam si sit excommunicatus.
27 Excommunicatus potest matrimonium contrahere.
28 An si aliquis ex compromittentibus moriatur, extinguatur compromissum.
29 Si aliquis ex compromittentibus est bannitus, & bona sunt publicata, an finiatur potestas arbitrandi.
30 Si factum sit compromissum in Titium, vt arbitretur de eō filio Sempronij, an illo nolente dare cōsilium, vel mortuo recedatur ab eius persona, & an arbitrator poterit solus expedire.

SI quis arbitratu. Ista l. secundum Paul. ō Ca. cit vna de famosioribus legibus huius tituli, propter eius materiam, que est quotidiana, & practicabilis, & ideo bene attendenda: vt l. legaui. ff. de lib. lega. Arbitrator non iudicante, non valet stipulatio & ab eius p
1 sona non recedit. h. d. §m Bart. vel aliter summa sic. ¶ Si arbitrator non arbitratur: q̄ stat per stipulatorē, vel quia non vult aut non potest arbitrari: ab eius persona nō receditur, & stipulatio etiā penalis nō committitur. h. d. totus iste text. cū l. seq. ¶ Diuiditur cuz l. seq. in tres partes. In prima loquitur de mora stipulatoris, quando stetit per stipulatorem. In secunda de mora arbitratoris. & sic quando stetit per arbitratorē. In tertia quando per casum contingentem in pśona arbitratoris: quia mortuus est antequā arbitraretur vel aliud impedimentum superuenit, & nō potuit arbitrari: secūda ibi, quid ergo si ipse tertia est in l. seq. Et ideo pondera, p intellectu litere: quod iste tex. solum loquitur de mora stipulatoris & de mora arbitratoris: quare non potuit tex. de mora, pmissoris: & sic videtur tex. prima frōte defectiuꝰ. Quare autem tex. nihil ponat de mora, pmissoris, non reperio ab aliquo in specie declaratum, dicam statim. j. in ij. nota. l3 Bart. j. in ij. g. velit tex. etiam aliquid tangere de mora promissoris a cōtrario sensu, vt dicam j. in iij. nota. Alia etiam est difficultas maxima in tex. q̄ tex. decidit quod si stipulator moram fecerit, & nō reus, pmissor, quod reus non teneatur, vana, & certo videretur fuisse dubitatio, & decisio huius tex. si enim pmissor nō fuit in aliqua mora: sed solum stipulator, quare debet teneri reus, qui in nulla mora fuit quod tamen principaliter decidit tex. istud videtur esse sine vlla dubitatione. istam
2 difficultatem statim ennucleabo. j. in tertio no. ¶ Mo. in primis, ex primis verbis licere ibi, si quis arbitratu Lucij Tityj q̄ stipulatio & eius substantia potest conferri in arbitriū tertij. Idem est in omni Sctu. l. si. C. de contrab. emp. l. si in lege & l. si merces. in pr̄in. ff. loca. & l. si ita. ff. pro so. Numquid aūt stipulatio vel alius contractus possit conferri in liberā voluntatē tertij, dubium facit quia licet captatoria voluntas que confertur voluntatem tertij reprobetur in vltimis voluntatibus. l. captatorias. ff. de here. instit. l. j. ff. de leg. ij. & l. captatorias. C. de testa. milit. tamen non reperitur prohibita in cōtractibus. Imo nos habemus quod etiaz matrimonium potest pendere ex voluntate alterius tertij, vt puta capio te in vxorem si placuerit patruo meo tex. est ad literam in c. super eo. & ibi dom. Abb. ad hoc multum no. & rationem assignat de cond. appos. & tex. in. c. seq. quod incip. per tuas. eod. tit. De hoc quia non est materia huius legis ponunt scribentes presertim Mod. Cum. Paul. de La. & alij in l. centesimis. §. fi. j. eod. Paul. de ca. in l. stipulatio non valet. §. eod. vbi dicit q̄ non reperit ab alio tactum. idem Paul. de ca. in l. j. ff. de leg.
3 ij. ¶ Secundo no. tex. ibi, deinde ipse stipulator moram fecerit, & hic attende quia declaro nucleum istius tex. quod si p stipulatorem mora sit commissa, per quem arbitrator assumptus sit impetus arbitrari, quod stipulatio principalis de restituendo equum locatum, vel de destruendo domum, non dicitur esse commissa, & sic promissor non tenetur vt in litera, & interim si res restituenda periret, non periret periculo promissoris, sed stipulatoris mora. l. si ex legati causa. §. eod. & l. quod te. ff. si certum petatur. Ratio fundamentalis est: q̄ iste contractus stipulatoris est conditionalis. Initus sub cōditione, si Titius arbitrabitur. l. fin. C. de contra. empt. & l. si merces. in pr̄in. ff. de loca. Ideo non arbitrante contractus non est perfectus, & sic stipulatio principalis non est commissa: per consequens reus promissor non tenetur: stipulatio tamen penalis tunc bene committitur propter moram stipulatoris licet tex. non decidat. l. diem proferre. §. si quis litigatorum. & §. seq. ff. de arb. & compromissis ac potestas arbitrādi

4 solvitur. l. si duo. §. j. ff. de arb. ¶ Quid autem econtra ex parte promissoris. si per eum mora cōmittatur, per quem arbitrator assumptus impediatur arbitrari, quid iuris sit. istūca sum vt omittere tex. qui loquitur solūz de mora stipulatoris & de mora arbitratoris. Dic ex mente Bart. hic in q. quod si pena fuit promissa, committitur stipulatio penalis: sicut etiam fuit dictum ex parte stipulatoris. si vero nō est subiecta stipulatio penalis & tunc ex parte, pmissoris mora, stipulatio principalis de restituendo equo locato & de destruendo domum est commissa. Et est ratio fundamentalis q̄ cum ista stipulatio sit inita sub cōditione si Titius arbitrabitur, vt dictū est. certe si stat p pmissorem ipsum cui veniebat impleda ista stipulatione arbitretur, certe conditio habetur pro impleta l. in executione. §. fi. j. & l. iure ciuili. ff. de cond. & demonst. Et sic ipsa stipulatio de restituendo equum locatum, vel de destruendo domum, habetur pro pura, & sic reus cum per eū steterit quod Titius non arbitretur, tenetur virtute stipulationis principalis: que censetur purificata ex parte ipsius promissoris, sed ex parte stipulatoris ista cessant. vt patet ad sensum: q̄ ipse stipulator nihil tenetur restituere nihil struere. Hinc est quod ex parte promissoris mora cum stipulatio habeatur pro purificata vt dictū est: certe si super ea aliqd erat declarandum per arbitratorem: tunc ab eius persona bñ receditur, & habetur regressus ad arbitrum boni viri, & sic iudicis fm Bar. j. in ij. q. vbi ponderat ad hoc istus tex. in verbo, promissor: quasi moram fecerit a contrario sensu, Secus si ex parte stipulatoris mora sit commissa: tunc nō receditur a persona debentis arbitrari, vt hoc tex. & p̄sequenter reus, pmissor non tenetur ex tali stipulatione. isto mō ha
5 bes bene enucleatum intellectum istius tex. ¶ Tertio pondera tex. ibi promissor quasi moram fecerit nō tenetur, quod si stat per stipulatorem morosum, & non per promissorē qui non erat in aliqua mora, & cui nihil poterat imputari, non cōmittitur stipulatio principalis: nec etiam penalis cōtra ipsū promissorem, & si dicatur quod iste tex. videatur in hoc penitus indubitabilis, dic quod triplex potuit esse ratio dubitandi. Prima qua contractus stipulationis in sui cōceptione videbatur fuisse purus: vnde licet per moram stipulatoris stipulator incideret in penā si est pena pmissa, certe videbat q̄s promissor teneretur ad obseruationē stipulationis. Et istud est q̄ proprie vult dicere tex. in illis verbis promissor quasi moram fecerit non tenetur. contrariū tamē est verum: q̄ stipulatio habet conditionē, si Titius arbitratus fuerit, vt dixi in precedēti not. Secunda & notabilior est nō dubitādi: q̄ videbatur q̄ mora stipulatoris non exercet promissorem ab obseruātia suę promissionis, prout tenet gl. in. l. ij. in gl. fi. ff. si quis in ius voc. nō ier. que gl. monetur per tex. in. l. j. ff. §. ff. de eo per quem fac. erit. tamē illa gl. reprehēditur per Bar. & alios ibi. arg. l. arbiter si calēdis. ff. de arb. reprehēditur per Lud. Ro. hic in. x. col. per istū tex. qui bene facit cōtra illam gl. Tertia & subtilior poterat esse dubitatio, num quid postq̄ stipulator semel fuit in mora stipulatio principalis q̄ hoc sit in totum sublata, adeo q̄ ipse promissor nō possit amplius in mora constitui, & sic amplius teneri: q̄ imo litigatore existente in mora immediate committitur pena, & sic soluitur compromissum. l. diem proferre. §. si quis litigatorū. & l. si duo. §. semel. ff. de arb. an vero stipulatio principalis remaneat firma & denuo reus possit in mora cōstitui, prout expresse tenet gl. x. y. hic &c. Iste tex. videtur not. decidere, q̄ promissor non possit amplius in mora constitui, nec amplius teneri, & hoc modo tex. habet maximam dubitationē, & de hoc vltimo dicā
6 super illa. gl. ij. ¶ Quarto no. ex eisdem verbis a contrario sensu fm Bar. in. ij. q. q̄ si promissor mora fecerit quis nunq̄ arbiter arbitretur; tunc cōmittit stipulatio cōtra ipsum promissorē, & si pena fuisset promissa: tenetur ad penam. d. l. diē proferre. §. si quis litigatorū. & tūc receditur a persona arbitratoris, & recurritur ad bonū virū, & sic ad iudicem: quia cū stipulatio sit cōditionalis. l. si. C. de cōtrab. emp. & si per promissorē cōditio habet pro impleta, stipulatio habetur & pro purificata: ideo propter hoc receditur a persona arbitratoris vt declarauī. §. in. ij. no. Vltrunz tū remediū copulative, & stipulationis principalis & penalis simul cōcurrere nō potest q̄ stipulator altero debet esse cōtentus. per regulam. l. aquil. & celsum. §. Labeo. ff. de exce. do. & l. rescriptū. §. si pacto subiecta sit pena. sō pac. ¶ Quinto no. ex tex. ibi a persona nō esse recedendum. regulā ad q̄ allegatur frequēter ista. l. q̄ a
7 persona arbitratoris electi per partes postea nō arbitratis, nō receditur, vt eatur ad arbitrū boni viri, & sic iudicis & p̄sequenter extinguitur cōpromissum, & stipulatio annullatur vt hic, & l. si. C. de contrab. emp. & l. si merces. in pr̄in. ff. lo. ¶ Si

aliis ꝯcordantibus allegatis in gl.magna in pri.ꝛ sic pōtas
arbitrādi nō trāsit etiā ad heredē arbitratoris, qꝛ a ꝑsona n̄
recedit.facit.l.cū stipulat⁹ sim mihi a ꝓculo.ibi, qm̄ mortu⁹
j.e.no.Bar.in l.si stipulat⁹ fuerim illud.i pn̄.j.e. ¶Limita
istā regulā vt ꝓcedat qn̄ stetit ꝑ ipsum arbitratorē: q noluit
aut nō potuit arbitrari,vel stetit per stipulatorē:tūc dicta re
gula ꝓcedit sec⁹ si steterit ꝑ ꝓmissorē:tūc recedit a ꝑsona ar-
bitratoris ſm Bar.hic in ij.q.ꝑ istū tex.a ꝯtrario sensu ibi lati⁹
8 reseruo examinandū.¶†Scḋo limita istā regulā vt ꝓcedat
qn̄ substātialia ꝯtus remittunt in arbitriū tertij, puta res vł
ꝑtiū i ꝯtu emptionis.sec⁹ si aliquod accidētale.gl. est cōiter
approbata in l.i vēdentis.in gl.magna.C.de cōtrab.empt.
Tamē q̄li qualiter videret refragari iste tex.vbi arbitriuꝫ
erat sup restitutiōe equi locati,ꝛ ꝯsequēter sup accidentib⁹,
reseruo examinādū post Bar. hic in ij.col.vbi lati⁹ ponam.
9 ¶†Tertio limita qn̄ arbitriū est necessariū ꝑ obligatiōe for
māda,sec⁹ vbi ꝑ formata exequēda.quo casu desines arbitra
ri nō resoluit actū,nec impedit recedi a ꝑsona.l.cū stipulatus
sim mihi a Proculo.in pn̄.vbi Bal.no.illū tex.j.e.ꝑ limita-
tiōe legis istud examinat Bar.ꝛ doct.j.in ij.col.vbi reseruo
10 examinādū.¶†Tertio limita fauore dotis:vbi arbitratore
n̄ arbitrāte recurrit ad arbitriū boni viri.l.ij.C.de do.ꝓmi.
l.cū post.§.gener.ff.de iure do.gl.in l.fi.in gl.iij.ꝛ ibi Bal.C.
de cōtrab.em.Lu.ro.hic,ꝑ Bal.i l.j.in iij.col.ff.so.ma. Ubi
dicit idē esse in causa alimentorū,ꝛ simili causa pia. ita ēt tenet
Bal.in l.fi.in ver.pone declaratio dotis. C.de sent.que sine
cer.quan.vbi istud tenet alia ratione:qꝛ si declaratio dotis ē
cōmissa alicui,q nō est arbitrat⁹,iudex dꝫ arbitrari,qꝛ res nō
est integra,ex quo est quo est ꝯtū matrimoniū.vel saltē spon
salia ꝑpter illā dotē.Un̄ sicut mādatū nō finit morte, qn̄ res
nō est est integra.l.mandatū.C.mād. ita nec ista ptās arbitrā
di.Tn̄ aduerte ꝙ iura ꝑalleg.in d.l.ij.C.de do.ꝓmis.ꝛ in d.
l.cū post.§.gener.nullaten⁹ ꝓbāt istā limitationē esse verā qꝛ
loquunt qn̄ arbitriū erat collatū in ꝑsonā debētis soluere do
tē,ꝛ nō in ꝑsonā tertij:quo casu qn̄ pars cui cōmittit arbitriū
nō vult arbitrari:hn̄ tūc recedit ab ei⁹ ꝑsona in oib⁹ ꝯtibus
l.hec vēditio.ff.de cōtrab.emp.de qua ponit gl. magna in fi.
ꝛ ibi Bar.ꝛ oēs doc.declarāt.ꝛ ita ēt tenuit Alex. hic su ꝑ.d.
11 gl.magna.¶†Quinto fallit ꝑdicta regula i arbitrio alicui
cōpetēti iure ꝓprio:puta si aliqua villa ꝓmisit se purgare ri-
uos meos ad arbitriū meum,ꝛ ego alteri vēdidissem:tale ar-
bitriū trāsit in emptorē:ꝛ sic recedit a persona.ita tenēt Ja.
de Are.Bal.ꝛ alij cōiter in l.si sic.ff.de leg.j.q̄uis d.Ale.ibi
11 post Jmo.videat ꝯdicere.¶†Sexto not.limita,ꝛ hic attēde
ꝑdictā regulā non procedere quādo res nō esset integra,pu-
ta locaui tibi domum pro pretio declarando per Titium, tu
inhabitasti domū.ꝛ Titius nō vult:vel nō pōt arbitrari: tūc
recurrit ad arbitriū boni viri,ne tu dicaris pro nihil domuꝫ
habitasse,ꝛ ego perdā ptiū locationis domus:ꝛ sic locuplete
ris cū aliena iactura ſm Pau.de Ca.i l.si in lege. ꝛ i l.si mer
ces.in pn̄.ff.loca.quāuis Bart.in d.l.si merces.mouēs istam
questionē non decidit,sed relinquat cogitandū,quicqd etiam
teneat Alex.hic.iij.col.qui tenet ꝙ imo aget actione ex cōtra
ctu.vt remoueat dicta iniquitas.Quod pro certo non videt
posse procedere in istis terminis:quia actio ex ꝯtu nō suffi-
ceret,eo qꝛ pro pretio taxando necessarium videt arbitriuꝫ
boni viri,ꝛ ita etiam ꝙ quando res non est integra,recedat a
ꝑsona,tenuit Bal.in d.l.fi.C.de sen.que sine cer.quāt.quam
13 retuli.s.in.iiij.limitatione.¶†Septimo limita qn̄ ꝓmitto
omne ꝛ totū illud quod Caius tibi debet,ꝛ q̄tum debeat stet
arbitrio Titij,tunc Titio non declarāte,non irritat contra-
ctus vt recedat a persona. eo qꝛ q̄tum debeat Caius,potest
aliter declarari ex obligatione prima.l.fi.§.vlt.ff.de accepti
la.Jtem qꝛ hic nō est cōmissa declaratio eius ꝙ est substan-
tiale cōtractus,sed quedā qualitas seu quoddam accidens cō
tractus:ergo recedit a persona ſm doc.Bar. ꝛ ita consuluit
Roma.in consi.cccclj.in c.in casu ꝑposite consultationis vi-
det prima fronte dicēdum quasdā alias limitationes ad hāc
regulā videbimus.j.per discursum materie. ¶Ultimo no.i
14 ver.quid ergo.quod†lꝫ arbitrator fuerit in mora arbitrandi
tū videt quod per hoc nō expiret potestas arbitrādi, imo du
rat:patet qꝛ in l.seq.dicitur quod omnino non arbitretur tūc
stipulatio irritatur.ergo in casu precedenti,quando solū fuit
in mora non arbitrādi:videt quod non annulletur stipulatio,
tamen Bar.j.in iij.q.tenet ꝙ per lapsum anni tollatur pote
stas arbitrandi ꝙ an sit verum,ibi late dicetur.¶Glo.j.du-
pliciter exemplificat istū tex.obscure dicentē quod stipulat⁹
est sibi restitui,ꝛ nō dicit quid.Nota ex primo exemplo gl. ꝙ
vbi precedit contractus locationis iā firmatus ꝛ postea assu
mitur arbitriū tertij, iuxta precedentē obligationē sup qua

litate restitutionis,quod eo nō arbitrante super isto accidē-
tali.ꝑ hoc nō recedit a ꝑsona,sed irritat stipulatio.ꝛ sic videt
esse hic tex.secundū istud exemplū gl.cōtra Bart.in j.q.vbi
tenet ꝙ qn̄ cōmittit aliquid arbitrio tertij,si per ꝯtū iam fir
mato,tūc recedit a ꝑsona arbitratoris nō arbitrātis ꝛ recur
rit ad iudicē,an bene dicat reseruo dicendum super illa.j.q.
15 Bar.¶†Ultra gl.ꝛ scribentes potes pinguius exēplificare
istū tex.in verbo restitui,ꝙ stipulatus sum restitui mihi aliq̄
hereditatē forte opulentā arbitratu Lucij Titij,quā ꝑtende
bā restitui iure fideicōmissi. Uel posses exēplificare qn̄ res
mea puta possessio est penes aliū:quam intēdo vēdicare rōne
dn̄ij vel quasi posse istā stipulari mihi restitui arbitratu lucij ti
tij ꝛc.¶Gl.in verb.nō tenet quā diuide in duas partes ꝑnci
pales,in prima remouet vnū ꝯtrariū.in scḋa ꝑ distinctiōe se re-
mittit.Scḋa ibi.ꝛ distingue.¶Jn ea.gl.isti.nisi fuerit in po
steriori mora.habes ex glos.limitationē ad hūc tex.ꝛ sic vult
gl.ꝙ si primo stetit per morā stipulatoris,ne arbiter arbitret
ꝙ tn̄ ad huc postea posset arbiter arbitrari.ita no.vult ista gl.
alias eī nō posset posterior mora cōmitti per ꝓmissorē,vt dt
gl.ergo apparet ꝙ adhuc duret potestas arbitrādi sꝫ ista gl.
male dicit ꝛ reprehenditur ꝑ Jmo.Raph.cu.ꝛ Lud.qꝛ vno
litigatore existēte in mora,immediate cōmittit pena.si est ꝑ- a
missa ꝛ soluit cōpromissum.l.diē.§.si qs litigatorū.ꝛ l.si duo
§.semel.ff.de arb.ergo cū per primā morā stipulatoris sol-
uat cōpromissum,ergo cōpromissor non pōt amplius in mo-
ra cōstitui.ꝛ hoc voluit iste text.in verbo ꝓmissor qui vult ꝙ
ex quo stipulator fuit i mora,ꝓmissor ampli⁹ nō tenet.Raph.
Cu.reprobat istā gl.alio fundamēto qꝛ stetit stipulatio ꝑ sti-
pulationē,ꝑinde est ac si cōtra eum fuisset arbitratū,nec tunc
admittit purgatio more:qꝛ conditio cōtra eum habetur pro
impleta.allegat glo.in l.quibus diebus.in prin.gl.fi.ff.de cō
di.ꝛ demō.q̄ reprobat.Sed ab isto obiecto posset defēdi gl.
qꝛ hec cōditio non pōt haberi ꝑ impleta cōtra stipulatorem,
cum ipse nihil habeat impleri,vt dixi in ij.no.ꝛ sic arbitramē
tū no pōt nisi obesse ꝓmissori,nō autē stipulatori.Aduerte ta
men ꝙ licet ꝓmissor propter morā stipulatoris vel arbitra-
toris liberaret a stipulatione de restituendo equū, vel a stipu
latione penali interposita,eo qꝛ tunc illa expirat ꝑpter mo-
ram stipulatoris,ꝛ cōsequēter stipulatio irritat,tamē semꝑ du-
rat actio ꝑsonalis ex primo cōtractu,puta actio ex locato ad
restituendum equum l.si stipulētus ad finē.ff.de vsu.ſm Ra
pha.Cu.ꝛ Alex.ꝛ ita sane intelligas istum tex.ne decipiaris.
¶Capio nunc gl.in verbo,recedendū.quā diuide in v.par-
tes.in prima alleg.v.leges cōcordātes ad regulā tex.nostri,
postea format quatuor oppositiones contra tex.secunda ibi
sed cōtra.s.pro soc.tertia ibi,item cōtra.C.communia.de le
ga.quarta ibi,itē contra.s.de ope.lib.quinta ꝛ vltima est ibi
16 item contra.s.de contrab.emp. ¶† Jtem eadem gl.ibi,sed
contra.ff.pro soc.l.si societatē. solutio vt ibi.dic melius vt in
alia.l.seq.que incipit in ꝑposita.illo tit.que bene distinguit,
ꝛ rationē diuersitatis assignat Bar.vt hic ꝑ eum.Sed aduer
te inquantū Bar.vult istā doctrinā ꝓcedere etiam in contra-
ctibus stricti iuris,ꝙ si arbitrator sit male arbitratus,peta-
tur reductio ad arbitrium boni viri, etiā in cōtractib⁹ stricti
iuris,ꝑ tex.in l.si libertus ita iurauerit.ff.de ope.li. Raph.
cu.hic reprobat, qꝛ in cōtractib⁹ bone fidei,ius dicat omnia
venire,que etiā nō sant dicta,nec cogitata.l.fi.ff.de cond.ob
tur pem causam.ꝛ l.fi.ff.de condi.sine caus. ꝛ illa equitas est
que parit officiū iudicis.l.quod si ephesi.ff. de eo quod cert.
loco.ꝛ l.quero.in princ.ff.loca. ꝛ illud officium iudicis est q
quod petitur reductio ad arbitriuꝫ boni viri. Sed in contra
ctibus stricti iuris est secus:qꝛ in illis si arbitrator assumpt⁹
iniq̄ arbitret,nō habet locum reductio ad arbitrium boni vi
ri,sed promittenti succurrit exceptione.l.si quis cū aliter.s.
c.Breuiter tenet Bar.ꝙ etiā in contractibus stricti iuris hꝫ
locū reductio ad arbitrium boni viri,put tenet gl.ordinaria
in l.ꝑposita.ff.pro soc.mouet per tex.in d.l.si libertus.alleg.
per Bar.Sed est melior tex.in illa l.in proposita.ꝛ miror ꝙ
gl.ibi nō aduertat dum dicit tex.eo magis quod iudicium ꝑ
soc.bone fidei est:ꝛ sic vult quod idē esset si esset stricti iuris:
quia comparatiuum presupponit positiuum.l. vbi autem n̄
apparet.in prin.j.e.ꝛ itē illum tex.ad hoc ponderat Bar. q
nihil ignorauit in d.l.societatē.§.arbitrorum.in.j.colū.ff.ꝑ
soc.Sed aduerte:qꝛ idē Bar.in d.§.arbitrorū.in iij.co.i vers.
quo iure facit differentiā inter contractus bone fidei, ꝛ cōtra
ctus stricti iuris,ꝛ vult ꝙ in contractibus stricti iuris,redu-
ctio ad arbitriū boni viri fiat ꝑ officiū iudicis per d.l.si liber
tus ita iurauerit.sed in cōtractibus bone fidei, ꝑ actioneꝫ ex
eodem contractu per tex.in l.vnde si Nerue.in verbo corri-
gi potest per iudicium bone fidei.ff.pro so.ergo per actionē

¶Scḋo limita.ꝫ aciūt ꝑ istā limitatione boni tex.i l.si i emptione.i prin.ꝛ l.domū.in pn̄.ꝛ l.sue rei.cū l.seq.ff.de ꝯhen.emp.in quibus probat, ꝙ eo nō arbitrante i quē ꝯct⁹ substātia nō fuit collata,sed q̄daꝫ qualitas seu aliqd accidens contractus firmus manet.

z cum Bar.tenet do.Ant.in c.Quintauallis.de iure. ibidē Pan.in vij.col.ad fi.z seq.Tu autē vltra Bar.assigna planiorē rationē diuersitatis,quare habeat locū reductio ad arbitriū boni viri,qñ inique arbitratus est,secus qñ nullo mō: qz qñ inique arbitratur,est deceptio z lesio reipsa:ideo venit corrigēda per arbitratorē:qz praua iniquitas arbitratoris est que parit ad reductionē ad arbitrium boni viri, que ratio cessat qñ nihil arbitratur. Preterea grauius est delictū quod committit per arbitratorē faciendo i.inique arbitrādo quā quando omittit arbitrari,per regulā.l.si mora.ff.so.ma. z l.lege Cornelia.ff.ad Silla.facit l.qui antē.in prin.ff.q̄bis q̄ in frau.cre.¶In ea.gl.ibi.sz ibi speciale in legato ne peat, istā solu.sequuntur Bar.z communiter alij,declarando eam vt hic per Bar.subtilis Rap.cu.dt φ tex.in l.fi.§.sed z si qs. C.de contrahen.emp.allegatus ꝓ ꝯrio in gl.nihil facit ꝯ istū tex.eo qz ibi legatū nō erat ꝯditionale arbitrio tertij. sed solū electio illius serui erat data libere voluntati tertij:vnde p hoc φ nō eligat nō recurrit ad bonū virū,vt probatur in l.cū quidā.ij.de leg.ij.sed illo tertio nō eligente.j.annū electio vadit ad legatariū,q dz eligere mediocrē,sicut si mediocris esset legatus.l.legato gñaliter.ff.de leg.j.Tu dic φ ille tex.facit in oppositū:eo qz ibi recedit a persona illius tertij:ergo ꝯ regulam huius tex.Item ibi legatarius in quē trāsfert electio,debet eligere vt bonus vir:ergo in eo inique eligēte dz recurri ad arbitriū boni viri.i.iudicis.Tu autē aduerte φ i d.l.§.sz z si quis.substātia legati nō erat collata in arbitrium tertij.s.an seruus legatus deberetur vel nō,z sic an legatū valeat,vel nō valeat:quis Bar.j.in distinctiōe quā ponit dicat φ in illo.§.sz z si quis substātia legati erat collata in arbitriū tertij.s.an seruus deberet necne:qz ibi substātia legati ñ erat collata in arbitriū tertij,sz solū erat remissa electio vnius de seruis,z istud accidētale nō vr̄ speciale in vltimis voluntatibus.Quia etiā in ꝯtractibus qñ aliquid accidētale remittit ad bitriū tertij,recedimus a persona creditoris vt est gl.in l. vēdentis.in glo.magna.C.de contrahen.empt.z glo.in.l. in p
17 sonā.in verbo generaliter. ff.ð reg.iu.¶†Successiue inquātū Bar.in solutione sua vult φ illa verba arbitrio titij per ablatiuum prolata in contractibus faciunt conditionē.l.fi.C.ð contrab.emp.l.si merces.in prin.ff.loc.ideo nō arbitrante.z sic deficiente cōditione,ꝯctus est nullus:sed in vltimis volūtatibus talia verba non faciūt conditionē.l.j.ij.respōso. ff.ð leg.ij.z in hoc est fauor vltime volūtatis:ideo eo nō arbitrante,receditur a persona.cū Bar.tenent alij scribentes. In ꝯtriū allegat Rap.cu.fortē tex.i l.cū tale.§.si arbitratu.alias in c.§.rescriptū est.ff.de cō.z demō. vbi ablatiuꝰ arbitrio Titij.in vltimis voluntatibꝰ facit ꝯditionē,z Titio nō arbitrante,nō recurritur ad arbitriū boni viri;tamē ibi qz illa ꝯditio importata p ablatiuū erat turpis reijcit.Idē Rap.cu.in d. l.j.ff.de leg.ij.reprehendit Bar.φ imo in vltimis voluntatibus illi ablatiui arbitrio tertij faciunt cōditionē. z arguit sic certe cū iste sit ablatiuus absolutus,nos habemus regulam φ ablatiui absoluti ēt in vltimis volūtatibꝰ faciūt cōditionē. l.a testatore.ff.de ꝯd.z demō.Tu defenð doctrinā Bar.z ad tex.i d.l.cū tale.§.si arbitratu.rñde clare qð doc.Bar.z cōis ꝓcedit qñ ablatiuus arbitrio Titij profert simpliciter, sz ibi profertur cum conditione.si arbitrio Titij Seia nupserit:nā ibi ꝯditio expressa reddit totā orationē ꝯditionalē.Nā obstat secūdū dū dt Rap.φ ille ablatiuus arbitrio est absolutus,ergo facit conditionē etiā in vltimis voluntatibus: dic φ istud est contra tex.d.l.j.in scða parte,ff.de leg.ij.allegatū p Bart. in ver.arbitrio tutorū vbi tex.dicit expresse nō facere cōditionē.vbi ꝯditio neqz inest legato neqz mora : ergo falsum est φ ablatiuꝰ arbitrio,faciet ꝯditionē.nec est verū φ hic sint ablatiui absoluti q resoluūt in cōditionē,istud nō ꝓcedit in ꝓposito nostro vbi est solū vnus ablatiuꝰ,nec adest participiū put i
18 d.l.a testatore.sz subintelligit dictio p.¶†Successiue inquātū Bar.tz φ in vltimis voluntatibus,si apponeret arbitriū ꝯditionale:lego Titio mille si Titius arbitratus fuerit totū arbitrāte,iō valeret legatū sicut si ꝯditio deficeret, iuribꝰ p eū allegatis.¶Adde tu rōnē esse qz cōditiones debēt impleri in forma specificata.l.qui heredi.z l.Meuiꝰ. in prin.ff.ð cōd.z demō.Nā conditio dz cōstare ex omnibus suis partibꝰ denotet formā.ita egregie dicit Bar.in l.pro hereditarijs.in j.col.in fi.C.de here.act.ideo tunc non receditur a psona si ille nolit arbitrari:qz sic nō ipleret ꝯditio in forma specifica Et si opponeres ꝯ istā rationem de l.hec venditio. in pri. ff. de cōtrab.emp.quā allegat gl.in vltimo ꝯrio,vbi erat cōditio expressa:z tñ recedit a persona z cōditio nō implet in forma specifica.Rñdeo φ ibi seruus erat venditus sub ꝯditione si rōnes cōputasset dñi arbitrio.si ergo stet per dñm ne rōnes calculentur ꝯditio habet p ut impleta, prout declarat Bar. j.in isto cōtrario z imputet sibi dñs si ꝯditio implēda non cōpletur in forma specifica:qz stat p eū qð cōditio nō impleat. ¶Cōtra istā doc.Bar.pōdera facere tex.in.l. fi.§.sz z si qs. C.ꝯmunia de lega.vbi erat legatus seruꝰ quē tertiꝰ elegerit clarū est φ relatiuū quē,iūctum verbo futuri tpis,facit conditionē.l.Stichū q meus erit.ff.de lega.j.ibi.q̄ legatū erat factū sub ꝯditione si tertiꝰ arbitratꝰ fuerit:z tñ ibi in vltimis volūtatibus recedit a psona, vt dictū est in illo nō arbitrāte: ergo ibi est tex.ꝯ Bart.lz alleget p se.Nisi dicas qð Bar.loquitur in conditione expressa, facta p dictionē.,si illa deficit, corruit legatū,per rationē proxime adductā,sed ablatiuum iunctum verbo futuri temporis,non facit cōditionem expressam,sed tacitam,tamen regulā habemus quod par est virtus taciti z expressi.l.cum quid.ff.si ce.pet.¶In ea.gl.in fin.qz solutio gl.est contra.d.l.hec vēditio.in prin.qui ponit etiam casum quādo nō fuit arbitratus,ideo respōde melius vt per Bar.hic cuius solutio bene probatur in d.l.hec venditio.in prin.i verbo impleta cōditio emptoris est qcquid dicat Rapha.cuma.hic q tenet φ quādo cōditio collata est in vnum econtrahētibꝰ si stat per eū,cōditio nō habet pro impleta,per tex.in.l.cum ab eo.ff.de cōtrab.emp.que loquitur qñ cōditio cōsistit in mero facto.depēdente a mera potestate ꝓmissoris: tunc si nō valet implere, nō habet pro impleta, vt habetur in gl.secꝰ in illa cōditiōe,arbitratu Titij,q̄ importat ius vt habetur in.l.illa verba arbitratu.ff.de ver.signi.Itē in.d.l.hec venditio.solus dñs non habebat implere cōditionē cōputādi rationes:qz imo seruus erat ille qui habebat computare rōnes arbitrio dñi.¶†Extra glo.Bar.format.ix.qstio.primo
19 format.q.quā dicit habuisse de facto de vendēte fundum pro centū,pacto apposito φ si apparuerit fundū nō esse liberū,sed emphyteuticū,fiat diminutio ptij arbitrio titij: φ titio mortuo, vel non arbitrante,recurratur ad iudicē, qui diminuat illud pretiū per tex.in.l.domū.z in.l.sue rei.cū l.seq.z tex.in l.si emptione.in prin.ff.de contrab.emp.Cum ista decisione Bar.tenēt Ang.Raph.Cuma.do.Pe.ð bexn.hic.idē tenēt Bar.in.l.societatē.§.arbitrorū.in.j.col.ad fi.ff.pro soc.Bal. z Sal.in.l.fi.in iiij.oppo.C.de ꝯh.empt.Bal.in c. Quintauallis.in.vij.col.de iureiur. Pau.de Cast.in.l.si merces.in prin.z in.l.si in lege.in prin.ff.loc.Flori.j.d.§.arbitrorū.in iij.colū.zð t Pau.de Cast.hic, bonum verbum φ ista est cōmunis opinio doc,z sic a communi opinione nō est in cōsulendo aut in iudicando recedēdum.z istā teneo.Et si tu diceres prout dicūt Ang.Imo.Lud.z do.Alex.hic φ iura allegata per Bar.nihil probant:qz loquuntur qñ non erat cōmissum arbitrio alicuius tertij,z sic qñ lex dat tale arbitrium iudici. Respōde no.quod imo illa iura bñ probant decisionē.Bart. quia quādo arbitrator electus nihil arbitratur, deficit cōditio z perinde est ac si nunqz fuisset electus.l.fi.C.de contrab. ergo sumꝰ in casu.ll.allegatarum per Bar.Et si tu replices prout dicunt Imol.Raph.Cuma.z Lud.Roma.hic φ magna est differētia inter istos casus eo qz quando partes elegerunt arbitratorem,videntur se ad illum astringere:ergo non debēt posse reddere,z sic recurrere ad arbitrium boni viri:qz eligēdo arbitratorem videntur recessisse a prouisione legali. l.fi.C.de do.promiss.quod est qñ a principio nullum arbitratorem elegerunt,vt loquuntur.allegate per Bar. Responde φ illud φ dicitur, φ partes eligendo arbitratorem videtur se ad illum astringere,verū est si arbitretur,ista enim ē conditio vt dt tex.in l.si merces.in prin.ff.loca.vnde partia sunt a principio nō fuisse electum arbitratorem, z electū,z nō arbitraretur,iuxta gl.in.l.ij.§.fi.ff.de cōd.ob tur.cau.ergo sumꝰ in.ll.allegatis per Bar.ita subtiliter z pulchre defendendo opi.Bar.Istā decisio.Bar reprehendūt Jo.ð Imo.Ludo. Roma.z do.Alexan.hic moti per istum tex.secundū primū intellectum gl.j.vbi contractus firmatus precesserat,z tñ nisi locator postea stipulatur rem locatam sibi restituit arbitrio Titij,quāuis contractus firmatus precederet:non tamē potest recedi a persona,z recurri ad iudicē.Ego contra Bart. respondeo tripliciter tenendo decisionem Bart.quam puto veram quod iste tex.in verbo restitui, nō loquitur de equo locato,vt dicit gl.sed intelligitur vel de restitutiōe hereditatis vel de restitutiōe alteriꝰ rei proprie,puta domus,prout dixi in illa glos.j.z isto mō nihil facit contra Bart.qz nō loquitur qñ contractus iam firmatus non precesserat.Scðo respōdeo quod tenendo secūdum exemplum gl.j.restitui.idest destrui domum,nihil faceret iste tex contra Bart. Tertio z adhuc fortius dico φ etiam tenendo primū exēplū gl.adhuc nō facit contra Bar.nam loquit quādo cōtractus iam erat perfectus,z non agebatur de alio contractu accessorio perficiēdo

sed solum

sed solū de diminutiōe pretij si apparet rē venditā non esse liberam, sed emphyteuticā: tūc bene recurritur ad arbitrium iudicis, super illo incidenti de diminutione pretij. vt ꝯtus iā perfectus, executionē sortiatur. ita loquitur ꝓprie Barto. hic in primo exemplo gl. de equo locato. lȝ locatio iā esset ꝑfecta agebatur de perficiendo alio ꝯtu stipulationis accessorio, super restitutione talis equi, ⁊ iste cōtractus stipulatiōis de restituendo equo prius locato, nō erat perfectus, sed veniebat perficiendus arbitrio Titij: ergo eo nō arbitrante ñ receditur a persona, quo ad pficiendā stipulationē: ergo vide quō defendo Barto. ¶ Secundo ꝯ Bart. allegant tex. in l. si ita coita. ff. pro soc. vbi si coita sit societas ex his partibus quas Titius arbitrabitur illo nō arbitrāte, contractus irritatur, ⁊ non receditur a persona: ⁊ tamē valet societas nulla facta mētione partiū: q2 intelligitur de partibus equalibus. l. si non fuerint. in prin. ff. pro soc. ⁊ tn̄ Pau. de Ca. quod illa lex facit eum vere dubitare contra Bar. ⁊ communē opinionē ⁊ pro solu. relinquit cogitandū. Tu responde q nihil facit contra Bart. q2 non loquitur in contractu iam perfecto: eo: q2 d. l. si non fuerint. in princi. loquitur in societate simpliciter ꝯcta, nulla facta mentione partiū, intelligitur de equalibus partibus. secus qñ super assignatione partium societatis electus est arbitrator: tunc non intelligitur de partibus equalibus, sed inequalibus secundū illius arbitriū: ⁊ tūc intelligitur actū, q illo nō assignante partes nulla sit societas ⁊ dicit text. in d. l. si ita coita. ergo ante declarationē illius tertij ille cōtractus societatis nō erat perfectus: ergo ille tex. nihil facit ꝯtra Bar. ⁊ est ipsa veritas. Adde vltra scribētes q Bal. in addi. Spec. in ti. de arbi. in j. col. ad fi. ver. allegat Bar. in hac l. si quis arbitratu. ⁊ refert istā decisionē Bar. ⁊ dicit in ea dicēdū vt no. in l. in vendēdis. C. de contrahen. emp. ⁊ in l. in persona. in §. generaliter. ff. de reg. iur. ⁊ qđ nō obstāt iura allegata per Bar. q2 illis legibus fuit ꝯtū simpliciter ⁊ nō p viam cōpromissi, vt in q. Bar. Tu autē dic quod iura allegata per Bar. optime probant eius decisionē, inducēdo illa prout superius induxi. ¶ Vltra predicta contra aliam decisionem. Bar. qñ vendo tibi fundū pro centum, cū hoc q accedat vn⁹ de duobus meis, arbitrio Titij, ipso iure nō arbitrāte super hoc recurritur ad iudicē. vt arbitretur, per. l. si in emptiōe. in prin. ff. de ꝯhē. em. Alex. ponderat in cōtrariū facere decisionem Ang. hic volentis q si vendo fundū pro centū, ⁊ pro eo pluri q arbitrabitur Titius: eo nō arbitrante non recedit a persona. per tex. in l. hec venditio. §. fi. ff. de contrahen. em. sequūtur Imo. Lud. ⁊ Alex. hic quāuis aliter in hoc dicunt Bar. ⁊ Sal. in d. l. fi. in iij. oppositione. C. de contrahent. em. quāuis aliter Pau. de ca. ⁊ do. Alex. teneant. Tu aduerte d fendendo illam decisi. Bar. q tex. in l. hec venditio. §. fi. ff. d ꝯhen emp. nihil facit q2 nullā mentionē facit tex. de commissione facta in arbitrium tertij. sed vult q si res determinato pretio vēdat q valet venditio etiā non arbitrante arbitratore. ¶ Secundo etiā data decisione Bar. pro vera dico q nō aduersatur Bar. q2 in q. Ang. in augmēto illius pretij erat commoda incertitudo, sed in q. Bar. debebatur incertum de certis: ideo Titio nō declarante recurritur ad iudicē qui declaret, ex quo saltē vnus de pluribus de presenti debebatur. Tu autē vltra scribentes bene considera. Bar. format istam q. dec. per tex. in l. si in emptio. in prin. ff. de cōtrah. em. illa. l. nihil penitus facit: q2 nihil dicit de arbitrio boni vi. sed bene di. q si in venditione fundi debet accedere vnus seruus ⁊ sit discordia inter emptorē ⁊ vēditorē: q2 emptor ēt se sensisse d vno, vēditore de alio, dicit tex. q valet venditio, ⁊ is seruus dȝ accedere de quo venditor intellexerit. ita ibi dicit tex. Rō illius tex. est q2 in dubio īterpretatio dȝ fieri ꝯ emptorē, qui debuit legem apertius dicere. p l. stipulatio ista. §. alteri. v. in stipulationibus. j. e. ⁊ l. veterib⁹. ff. de pac. ita dicūt gl. ⁊ Bart. in d. l. si emptione. ergo fm illū tex. in q. Bar. Titio nō arbitrante, debebit ille bos, quē venditor declarabit: cui⁹ declarationi est stādū per illū tex. qui ī arbitrio boni viri nihil dt. ¶ Successiue ex omnibus s̄ traditis Bar. recollegit doctrinā an a persona arbitratoris receditur, vt hic per eū. veritas pendeat a dictis s̄. ¶ Circa tñ primū membrū in quantū vult q in l. fi. §. sed ⁊ si quis. C. cōia de leg. substātia legati erat cōmissa in arbitriū tertij. ⁊ non cōditionaliter: vtrunqȝ vr̄ male dictū ad illud tex. Primo q2 ibi nō erat cōmissa substantia legati, scilicet an legatū valeat an nō, ⁊ an seruus debeatur vel nō, sed erat commissa sola electio vnius ex seruis. Itē in illo tex. vr̄ esse cōditio cū dicat tex. quē Titius elegerit relatiuū quē, iunctum verbo futuri temporis facit cōditionem. l. Stichum qui meus erit. in prin. ff. de leg. j. de vtroqȝ dic vt s̄. in specie tetigi. ⁊ ita perfecte habes expeditam. j. questio. Bar.

2 ¶ Secundo querit Bar. q2 tex. vr̄ solū loqui de mora stipulatoris, quid si per promissorē steterit quominus arbitrator arbitratur decidit quod pena que est promissa, illa committit. l. diē. §. si quis. ff. de arbi. si autē nō fuit adiecta pena recedit a persona arbitratoris, ⁊ recurrit ad arbitriū boni viri, vt hoc tex. quasi promissor morā fecerit a contrario sensu: ⁊ sic in tātū tenebitur promissor quantū arbitrabitur bonus vir. nota istā decisio. Bart. que limitat regulā huius tex. que vult q a persona arbitratoris nō recedat vt ꝗ cedat, qñ promissor nō fuit in mora. secus si fuit in mora: q2 receditur a persona ⁊ recurritur ad iudicem. cum Bart. tenet alij. rō diuersitatis est: q2 cum stipulatio principalis de restituendo equo locato: vel destruendo domū, scd̄m exempla gl. prime, cēseatur inita sub conditione si titi⁹ arbitrator arbitrabit. l. fin. C. de cōtrahē. emp. l. si merces. in princ. ff. locat. ergo cū stet p ipsum promissorem ne impleatur conditio habet pro impleta. l. in executione. §. fi. j. eo. ⁊ l. hec vēditio. ff. d cōtrahen. emp. que iura ita voluit allegare Bar. h. ergo stipulatio d restituēdo equo, vel de destruēdo domū habetur pro purificata ⁊ actio cōpetit stipulatori: q operabitur officiū iudicis vt declarat Bar. s̄. in. ij. ⁊. iij. oppositione. sed istud cessat ex parte stipulatoris morosi, cū ipse nihil debeat ⁊ sic stipulatio pncipalis nō pōt dici cōmissa ⁊ per cōsequēs non pōt dici firmatus contractus stipulationis principalis: q2 nihil tenet adimplere, per cōsequēs nō cōpetit officiū iudicis. sed aduerte q2 non videtur q nō sit opus recurri ad arbitrium boni viri: cū habeat perinde ac si titi⁹ fuisset arbitratus, ex quo stetit per promissorem ne arbitraretur, ⁊ cōsequēter cum stipulatio cēseatur purificata ergo stipulator aget ex stipulatiōe absqȝ aliq reductione ad arbitriū boni viri. ita tenet Rom. in. l. i executione. §. fi. j. eo. Tu dic q licet stipulatio habeatur pro impleta. ac si titi⁹ fuisset arbitratus: tñ q2 incertū est quō titi⁹ fuisset arbitraturus equū locatum debere restitui, ⁊ in quāta summa ⁊c. ideo propter illud incertum declarandum esse necesse adire iudicem qui declarat. l. cōtinuus. §. cum ita. j. eod. l. cū pr. §. fili⁹. ff. de le. ij. §. curare. insti. de actio. quia actio ex stipulatione principali non declarato, non sufficeret. ⁊ ita declarat Bar. ⁊

21 bene. ¶ Tertio querit Bar. de ardua ⁊ valde durabili q. que sepissime in facto ꝯtingit, an in laudo arbitratoris regratur partis presentia, vel citatio ad hoc vt valeat. Bar. hic p octo fundamenta cōcludit requirit citationē, alias laudū arbitratoris esset nullū, ⁊ ita ī se consuluisse. Rō Bar. simpliciter sequitur solus Ang. hic ⁊ vr̄ etiā sequi Imo. licet postea se remittat. idem consuluit Barto. in consi. suo. clxvj. q inci. Talionus de spoleto vendidit cuidā ⁊c. sed in in libris impressis incipit aliter, sed male vbi ponit formaliter de verbo ad verbum omnia que ponit hic. ⁊ sic Barto. de verbo ad verbū formaliter inseruit istud consilium suū. Idē tenet Bart. in l. Theopōpus. in pe. q. ff. de do. ple. ⁊ in l. j. i vlt. col. ff. de le. ij. ⁊ in l. alio. in v. co. in ver. quero an heres sit requirēdus. ff. de al. ⁊ cib. leg. Idē ēt tȝ Bal. hic qui multū variat p tex. bonū in l. necesse ff. de in diem add. Idē tenet late Bal in l. nec quequid. §. vbi decretum. in vij. ⁊ viij. col. ff. de of. procon. ⁊ le. ⁊ in auth. ei q in ij. col. C. de bo. auth. iu. pos. Et idē Bal. in c. j. circa. fi. de inuest. in mar. vbi Bal. allegāedo dictū In. relatum per Io. And. in c. ex ratione de appel. in nouella. vbi tr̄ In. q non solum in iudicio, sed etiam extra, debet citari is cuius interest. subdit p hoc no. Bal. q cū quidā arbitrator laudasset ex arrupto. parte nō requisita quod in contradictorio iudicio fuit pronunciatū laudū esse nullū. Istā opi. Bar. tenuit consulendo Io. de ana. in consi. lxxxiij. q incipit visis hic que facto narrant iudicio meo ⁊c. vbi dicit q ista opi. Bar. est maiorib⁹ authoritatibus ⁊ validioribus rationibus vallata, ⁊ ī iudicando ⁊ consulēdo est tutior. Dicit etiā do. Pe. de bexu. hic quod ista est communis opin. est bonum verbum, q2 consulendo ⁊ iudicando nō est a cōmuni sententia recedēdum. vt p Bar. ⁊ alios in l. fi. C. si contra ius vel vti. publ. canoniste in c. ne iunitaris. de const. Ista qō vt dixi est valde dubia, ⁊ ppea alibi Bal. in consil. v. tertie partis, quod incip. punctus questionis talis est quedā domina ⁊c. ⁊c. examinat bene istā qō. referendo opiniōes hincinde nec eā decidit. sed dicit q est magna questio simpliciter. Lud. ro. in cōsil. lxxij. inci. circa pmū. q querit an hec approbatoria ⁊c. dt se semp dubitasse in isto articulo: neqȝ tunc decidere: quia est valde dubius. ¶ Vltra octo fundamenta que Bart. adducit pro ista parte q in laudo arbitratoris ferendo requiratur citatio partiū alias laudū non valeat: Vltra illa octo fundamenta adde bene facere tex. in l. j. §. cū dicitur. ff. si cui plus quā per l. falci. vbi ē tex. quod arbitrator electus ad estimādas facultates testatoris. d bet vocare partes quarū interest, ⁊ subdit textus quod talis

estimatio non preiudicat ceteris qui nõ sunt citati. ⁊ istũ tex. allegat ad hoc ipsemet Bar. in l. alio. in v. col. ff. d ali. ⁊ ciba. leg. Ad idẽ facit tex. in l. j. §. mulieri. el. ij. ⁊ §. denunciari. ff. d vẽ. insp. vbi et in extraiudicialibus debẽt partes quarum interest citari. ad idẽ tex. in c. lz eps. de preb. in vj. vbi similiter papa decidit etiã in extraiudicialibus possessorẽ citãdũ. ⁊ assignat rationẽ: qꝛ pars posset ledi. Adde idẽ vr multũ stringere tex. in cle. sepe. d ver. sig. vbi etiã in casibus in quibꝰ ꝓcedit omni iuris omissa solẽnitate: tñ requiritur citatio in casu deferende sentẽtie. Nisi rñdeas ad illũ tex. ꝙ ibi ꝓcedebatur iudicialiter etiã in iudicio, lz iudiciorũ ordine omisso: sz ĩ questione nostra proceditur per arbitratorẽ omnino extraiudicialiter. Adde etiã pro hac parte facit ꝙ lz princeps sit solutus legibꝰ. l. digna vox. C. de leg. l. princeps. ff. d le. ideo corã principe vel papa nõ est necessariꝰ ordo iudiciariꝰ, vt ꝑ Inn. ⁊ alios in c. j. de lit. contest. tñ põt ferre sentẽtiã nisi partibus citatis, tex est in c. j. de cau. poss. ⁊ pp. ⁊ tex. in c. int quatuor, de maio. ⁊ obe. tex. in c. nos in quẽquã. ij. q. j. ⁊ tex. in cle. past. de re iud. ⁊ apud legistas tex. in l. fi. vbi gl. ⁊ Bal. C. de legi. si ergo isti summi principes qui sunt soluti legibꝰ nõ põt ferre sniaz nisi citatis partibus: ergo multominus arbitrator iste assumptus a partibꝰ. ¶ Contrariã opinionẽ [a] contra Bar. ꝙ imo arbitrator possit proferre laudũ seu sentẽtiã etiã non citatis partibus, tenuit in primis do. Frã de albergotis de are. discipulus Bar. in repe. huiꝰ l. quẽ referũt canoniste ⁊ legiste ĩ locis allegadis. tenuit Guil. de cu. in l. episcopale. in vlti. q. ⁊ ibi Ray. C. de epis. audiẽ. ⁊ ibi etiã tenuit Bal. sibi contrariꝰ. ita ẽt tz bal. in l. ij. in j. col. C. de edi. act. ⁊ in l. j. ad fi. C. de arb. ⁊ in repetitione. l. j. in v. q. prin. ff. de le. ij. istã opi. contra Bar. tenẽt indeferenter canoniste in c. quintauallis. de iureiur. Hostiẽ. late do. Anto. Joã. de imo. ⁊ do. Ab. in xxiij. col. ⁊ seq. ⁊ ibidẽ Bal. sibi contrarius in iiij. col. ⁊ duabus seq. ita etiã tenet Car. florem in c. exposita. de arbi. ⁊ late idẽ Card. in cõsi. clx. ꝙ inci. factũ tale est magistraliter Bar. ita etiã tz Lud. ro. ro. in ꝯs. lxj. ꝙ incip. licet mihi magna sem ꝑ fuit dubitatio. eãdẽ opi. contra Bar. tñ multũ late Raph. cu. in consi. vij. ꝙ inci. visis compromissio Jo. ⁊ fratris. ita etiã tenet do. Alex. vbi dicit Bar. erasse hic in consi. cxxx. in j. vol. ꝙ incipit, difficultas huius negotij. ⁊ ita cõtra Bar. etiam communiter Moder. tenent. Pro ista parte contra Bar. strĩgit tertiũ fundamẽtũ illiꝰ aduocati quẽ refert Bar. cui Bar. non rñdet arbitramẽtũ est implementũ ꝯditiõis. l. fi. C. de cõtrahen. emp. l. si merces. in prin. ff. loc. ergo nõ requirit partis presentiã. l. ij. cum gl. ff. de ꝯdi. ⁊ dem. Scdo arbitrator põt ferre laudũ etiã die feriata ĩ honorẽ dei. l. fi. in vbo trãsactiões. ⁊ ibi Bal. ĩ. v. no. post Ja. bu. ad hoc no. C. d ferijs. Bar. in l. si de meis. als inci. idẽ põpo. scribit. §. fi. ff. d arb. Spe. ĩ ti. d ferijs. sz citatio tali die feriato fieri nõ põt. l. fi. C. de fer. ⁊ apparet ꝙ nõ ẽ necessaria citatio partiuz qꝛ si esset necessaria: nõ posset fieri in die feriata, in q̃ põt fieri laudũ: tñ ad hec posses respõdere ꝙ. d. l. fi. loquit de citatiõe iurisdictiõali. q̃ nõ põt fieri die feriata in honorẽ Dei: nõ aũt de monitiõe extraiudiciali, quã facit arbitrator, vt declarat Bar. in. l. cũ filiꝰ. §. fi. j. e. Tertio ꝓ ista parte benefacit qꝛ arbitrator inter absentes põt volũtatẽ suã ꝑ epistolã declarare: ergo non requirit presentia partiũ. l. in fi. cuz. l. seq. ff. si mẽsor fal. mode. l. si pr. §. si sticho. ff. d fidei. liber. l. si qs mihi bona. §. iussum. ff. d acq. he. Quarto facit tex. in. l. cũ pater. §. hrditatẽ. l. j. ff. de leg. ij. in. l. ex facto. §. si qs rogatꝰ. ẽ ij. fi. ad tre. vbi arbitrator deportãs ĩ insulã ñ poterat verisimilr habere presentiã. partiũ pp distãtiam insule: ⁊ tñ valet arbitramẽtũ latũ. ergo nõ est verũ ꝙ requirat ꝑsentia, ⁊ citatio ptiũ, ergo ista opinio scda cõtra Bar. videt tenẽda cũ grano salis. ⁊ ita cõsulerẽ ⁊ iudicarẽ. dũmodo arbitrator partes audierit in discussiõe negotij iuxta. l. si d meis. als in c. idẽ põp. §. recepisse. in verb. discuti litẽ. ff. de arb. tũc alia citatio nõ requirit in ꝓlatione laudi. ita tz Bal. in. l. fi. in. iij. q. circa fi. C. de ꝯb. ẽp. ⁊ idẽ Bal. in ꝯsil. lxiij. iij. partis incip. nũquid arbitrator possit arbitramẽtari parte nõ requisita ẽt tenet Sal. in. d. §. arbitratorũ. Cum Pau. d ca. Lud. rom. ⁊ do. Alex. hic. Jo. de imo. in. l. duo ex tribꝰ. ff. de re iud. do. Lanfrancus de oriano in trac. de arbitris. in. x. q. ⁊ nõ credo ꝙ Bar. negasset istã opi. cum limitatiõe qua dedi: qꝛ rationes Bar. si bene põderentur tẽdunt ad hoc. Nã ꝙ requirat citatio tempore ferẽde sentẽtie qñ in meritis cause ꝓcessit cognito, nõ est nisi propter rigorẽ iudiciarium obseruãdũ, sz corã arbitro nõ ꝯsideratur rigor, sed equitas. iuxta gl. in l. sz ⁊ si seruum. §. si quis iudex. ff. de arb. ⁊ in aut. vt diffe. iud. in prin. Tenendo istam partẽ cum modificatione predicta non obstant allegata per Bar. non obstat in primis iste text. vbi stipulator morã facit quominus ipse arbitrator arbitraretur: quia respondet Lud. roma. Bap. Cu. ⁊ do. Alex. hic ⁊ do. Ant. de Bu. iij. ĩ d. c. quintauallis. ꝙ hic stipulator fuit in mora veniendi ad informandum arbitratorẽ de meritis cause, ideo arbitrator tanq̃ nõ bene formatus de meritis cause, per. l. fi. C. si per vi vel alio mo. ⁊ c. ex literis. d in integ. rest. noluit pte absente arbitrari tanq̃ bonus vir. Sz qꝛ istud vr esse quedã diuinatio ad istum tex. prout dicebat. d. Bar. ego probo ⁊ confirmo istã sol. melius ꝙ iste tex. nõ loquit de mora que causetur per citationẽ, sed de mora id est de dilatione in non veniẽdo ad informãdũ arbitratorẽ. Quod istud sit verbũ probo ex eodẽ tex. qui postea loquitur qñ arbitrator fuit in mora: ⁊ tñ nõ potest dici in mora per citationẽ. l. sz interpellatur. ff. de arbi. sed dicit in dilatione seu negligentia arbitrandi. Nõ obst. tex. in l. ꝙ si nolit. §. si quid ita. ff. de edi. edic. in quo tex. Bart. facit magnũ fundamentũ: qꝛ respondetur dupliciter. Primo, quod ibi requiritur presentia partis, vt fiat restitutio rei vendite, ⁊ sic ibi absentia impedit redhibere, nõ aũt placitum declarare. ⁊ ita vult tex. ibi, aut nõ fuit presens cui redderet. Secundo ille tex. loquitur eo casu quo ex prime voluntatis penitentia alteri posset ĩferri ꝓiudiciũ: tũc requiritur illius notificatio, sicut in simili quãdo qs reuocat procuratorẽ suum: qꝛ dz certificare aduersariũ ne aliqd damnũ patiatur. l. vnica. C. d satisd. c. mandato. de ꝓcur. ſm Bal. in c. si autẽ inter pares. in ij. col. de leg. Corra. in vsi. feu. nõ obstat tex. in l. legatũ. ff. de vsu. leg. qꝛ rñdet ꝙ ille tex. loquit in iudice ordinario cui, l. mandat tale arbitriũ ⁊ ille habet sequi naturã iurisdictionis ordinarie que est in citando partes. l. de vnoquoque. ff. de re iudi. l. diuus. ff. de ado. ⁊ isto mõ loquitur tex. in l. iij. §. sed si nõ obst. ff. vbi pup. educ. de. ⁊ ad hoc habes tex. no. in l. solẽt. ff. de ali. ⁊ cib. leg. Non obstat tex. in l. hac edictali. §. hic illud C. de seq. nup. qꝛ loquitur in arbitratoribus electis ad instructionẽ ⁊ informationẽ iudicis, nã eis vt testibus bene defertur iuramentũ, vt ibi ẽt tex. sed postea in relatione eorũ testes nõ sunt hortandi. ⁊ ideo ille tex nihil facit contra Bart. Ad alia fundamenta Barto. dic ꝙ loquuntur de discussione ad merita cause, ⁊ examinatione rei restituende, ⁊ ipse stipulator fuit in mora veniendi ad istam discussionẽ faciendam: nõ autem loquuntur de citatione tempore laudi ferendi. vt dixi.

22 ⁊ ita concludo ⁊ teneo contra Bar. ¶ † Retẽta tñ opi. Bar. cuius authoritas est suprema in actu practico, quod in sentẽtia arbitratoris requiratur citatio, aut presentia partiũ, alias nihil valeat. Limita istã [b] opinionẽ Bar. aliquibus notabilibus modis. ¶ Primo limita qñ dictum esset in cõpromisso ꝙ possit ferre sententiã partibus ascendentibus, ⁊ nõ citatis qꝛ tũc non est dubiũ quin possit ferre sententiã. l. diem proferre. §. si quis. cũ. §. seq. ⁊ ibi gl. ff. de arbi. Hoc esset indubitatũ propter expressam concordiã partiũ. l. j. §. ⁊ post opis. ff. de ope. no. l. si conuenerit. ff. de re iud. ⁊ ita communiter seruatur in practica ſm Jo. And. Jmo. ⁊ Lud. Roma. ⁊ latius per Alexan. hic. ¶ Secundo limita qñ compromissum fieret de eo ꝙ arbitrator potest absque informatione partium formare: puta vtrũ res tñ valeat, vel quantũ in dote dare cõueniat vel similia. in istis valet ludũ arbitratoris sine presentia partiũ. ita tz Bal. in preallegato consi. lxiij. tertie ptis.

¶ Tertio no. ⁊ limita quando arbitrator ferret sententiam vltima die cõpromissi: qꝛ illa dies vltima habet vim citationis. text. est in l. ij. circa medium. in verbo notus omnibus dies fatalis appareat. ⁊ ibi Bar. in primo no. C. de tẽpo appel. Bar. in l. qui ante Calendas. in vlti. col. d. eo. Jta in specie limitat Bal. in authenti. ei qui. in ij. col. C. de temp. appel. ⁊ in c. Quintauallis. in v. colum. de iureiurando. ⁊ in ca capit. sancimus. quo tempore miles in vlib. feu. Paul. d Ca. ⁊ latius Alexan. hic cum concordantibus per eum traditis.

¶ Quarto limita [b] in declaratione eius qui non iudicat de proprio sensu, sed declarat volũtatem testatoris sibi cognitã in tali declaratione nõ requiritur quod citentur partes, qꝛ eis nõ vocatis potest declarare secũdũ Bar. in l. Theopompus. ff. de do. preleg. sequitur simpliciter dominus Alexan. hic idem tenet do. Anto. in c. veniens. j. de testi. ⁊ idem domi. Alex. in consi. cxxx. ꝙ incip. difficultas huius negotij. contra Bar. tamen tenent do. Abb. in c. ij. in v. col. de testi. ¶ Quinto limita. [c] quãdo arbitrator habet arbitrari super electiõe aliquarum personarũ viuentiũ ad aliquod commodũ: puta si testator leget mille vni consanguineo, vel vni pauperiori ex pluribus quẽ Titius elegerit: talis declaratio potest fieri absentibus partibus, ⁊ inter viuos, ⁊ in vltima volũtate: eo qꝛ non citati non possunt in aliquo damno versari, sed non acquirere. l. vnũ ex familia. §. j. ⁊ seq. l. cũ pater §. a filia. ⁊ l. cum quidã: secũda ff. de lega. secundo. ita tenet Bar. in l. j. ad fin. eodẽ tit. Ange. Jmo. ⁊ Alexan. hic cum alijs concordan. allegatis per

a ¶ Cõtrariã opinio. Vid Alex. consil. cxxx. inc. difficultas. li. vo.

b ¶ Limita istã. Adde qd istã limitationẽ latiꝰ etiã ꝓseqt Soci. hic. co. xiij. §. x. ⁊ vlti. limi. vbi post Al. vnũ examiat, qñ ĩ ꝯpromisso solũ diceretur, ꝙ ꝓcederet ptibꝰ absentiꝰ, m ⁊ qd arbitro, ⁊ qd in arbitratore de qualitatiõe que vr contra l. qualẽ. ff. d arbi. ⁊ que vr correcta vide Alexan. post Bar. ⁊ Ang. ĩ l. si ꝯuenerit. de re. iud.

c ¶ Tertio no. Adde ꝙ istã limitationem tenẽt ẽt mod. sen. hic ⁊ bene examinãt, dicũt eni esse cõe: sniã ⁊c.

d ¶ Quarto limita ⁊c. Simplr tenẽt moder. senẽ. hic referentes bar. in. d. l. Theopõpꝰ. ⁊ do. Anto. ĩ. d. c. veniẽs

e ¶ Quĩto limita. adõmoder. senẽ. hic co. xij. ver. v. limit. vbi ad duntaliqua.

gatis p Ale. ¶ Sexto no. alimita i calculatorib⁹ rõnũ electis a partibus vel a iudice vt habeant videre, ꝛ calculare libros trafici inter partes: isti põt declarare absentib⁹ partib⁹, ꝛ nõ citatis: ẽt sine discussiõe negotij. tex. est de hoc sing. ꝛ vnic⁹ in i l.ij. §.i. de frumẽtaria. ð admi. rerũ ad ciui. pti. i verb. ꝛ sic ꝯ absentẽ pnunciatũ est inanis ꝗrela est: ꝛ ibi gl. i ver. inanis ðclarat. ꝛ ibi Bar. ad hoc no. illũ tex. ꝛ assignat rõnẽ: q2 cũ nõ reqrat alia cõmissio nisi cõputatio rõnũ: iõ pt snia ferri i absẽtes. ꝛ p hic no. ꝙ reuisores rõnũ cõis põt pnũciare officia lẽpteritu cõis eo absente ꝛ nõ citato alś habui istũ casuz ð facto ex ciuitate astẽsi, ꝛ habui sup eo cõsulere: iõ q2 cas⁹ est no. ꝛ quotidianus: Aduerte ꝙ ꝯriũ tenuit Bal. in l. hac edictal. §. his illud. in ij. col. C. de secũ. nup. vbi tz ꝙ qñ cõsules mercatoꝝ eligũt calculatores ad calculãdũ rõnes vł li. int̃ mercatores ꝙ calculatores debẽt iurare, p illũ tex. itẽ ptes debẽt interesse ad hoc esse citati. alle. vt p Bar. i l. theopõp⁹. ff. ð do. p leg. Tu aũt adde ꝙ idẽ ꝙ Bart. Pau. ð ca. i l. ij. ad fin. C. vbi decu. vel cor. sequit̃. d. Ab. Panor. i. c. ad nostrã. iij ð iureiu. in c. ex insinuatiõe. ad fi. ð appel. ꝛ in c. bone. i. in. iiij. colũ. de

13 elec. ꝛ i oib⁹ locis. j. statiz allegãdis. ¶ † Limita illud dictuz b Bar. pcedere qñ certũ illi absenti aliq̃ defensionez cõpetere als sec⁹. ita limitat Ab. in c. j. in. ij. co. in prin. ð cau. pos. ꝛ ppríe. Idẽ Abb. i. c. cũ sit romana. ppe fi. ð appel. idẽ Ab. in c. cã. q. i. j. co. ad fi. ð rescri. idẽ Ab. i. c. vr̃a. ppe fi ð coha. cle. ꝛ i. c. cu olim. i. vj. col. de re iud. ꝛ in cõs. lxviij. vo. ꝙ ici. quãq3 su p vocatiõe. circa fi. vltra pdicta adde tex. expmissimũ in. c. cũ sit romana. i ver. fi. ð app. q ðt ad literã, ꝙ i facto notorio põt ferri snia ꝯ absentem nõ citatũ: si certũ est absenti nullam defensionẽ cõpetere: als sec⁹. ꝛ ita ibi no. d. Ab. in pe. no. Adde ẽt ꝙ vbicũq3 ius partiũ est redactũ in scriptis, ꝛ datum in manibus iudicis põt iudex pcedere etiã absentib⁹ partib⁹, tanq̃ super notorio: q2 in tali casu ẽt est certũ aliud ius partibus nõ cõpetere. ita nõ determinat Ab. i. c. ex insinuatiõe. ad fi. ð appel. teneas cordi hanc limitationẽ quã nõ reperies ab ali

c quo ita examinatã. ¶ Octauo. no. limita qñ factũ eẽt cõpromissũz i arbitratorẽ cõmissũz eius cõsciẽtie: tũc põt mentẽ suã cõsiẽtialẽ declarare partibus absentib⁹ ꝛ nõ citatis. ita no. tz Bal. i. l. certũ. in. ij. co. C. vñ legi allegãdo gl. solẽnẽ in cle. j. de offi. deleg. sequit̃ Ro. in repe. rub. ff. ð arb. i. col. vbi in specie ꝛ in terminis nostris tz ꝙ qñ factũ est cõpromissũz in arbitratorẽ ẽm ei⁹ cõsciẽtiã, isto casu snia sine citatiõe aliqua põt ferri. ꝛ illã deci. Bal. sequit̃ Alex. i. l. ð vnoquoq3. in pe. col. de re iud. Idẽ ꝛ lati⁹ tz Alex. i cõs. ccxvij. in. ij. vol. ꝙ inci. visis verbis. in. ij. col. Ultra eos cõfirmo p illud ꝙ egregie vult Bal. in. l. ij. i. iiij. no. C. de fideicõ. vbi formaliter dicit: ꝙ cõmissum ad ꝯsciẽtiã, vł cõmissum ad veritatẽ: ꝛ satis est ꝙ sit munitũ iure gẽtiũ. Lz nõ reperiã ꝯtradicẽtẽ, teneo cõtrariũ, ꝛ cõtrariũ cõsulerẽ retẽta opi. Bar. probo duplici fundamento in ꝯuincibili. Nã termin⁹ cõsciẽtie importat arbitriũ boni viri, ꝛ nõ liberã volũtatẽ. ita ẽt. d. Bal. i. l. fi. ad fi. C. de iure do. impe. ꝛ in. l. nulli. in. iiij. col. C. de epi. ꝛ cle. Lano. in. c. statutũ. §. assessorẽ post gl. singularẽ ibi. ð rescri. p. i. vi. sz ego habeo ꝙ qñ ꝯmissio fit alicui p v̓ba importãtia arbitriũ boni viri. debẽt ꝑtes necessario citari: ita tz Bal. i. l. captatorias. i. iij. q. C. de test. mili. ꝛ ẽ ð mẽte Bar. i extrau. quõ i le. maie. cri. pce. i gl. i v̓. videbit̃ ꝛ i ver. figura. Scðo ego habeo ꝙ Papa Imperator ꝛ sũmi reges debẽt iudicare ẽz ꝯsciẽtiã: ita tz bar. referẽs theologos i. l. vnica. ad fi. C. vt q̃ desunt aduo. ꝛ tñ i eoꝝ snia reqrit̃ ð necessitate citatio, als nihil valeret: ꝛ de isto articulo scripsi aliqñ pleni⁹ in d. l. certũ. vñ legi. ¶ Duas als limitationes habes p Bal. in l. fi. in iij. q. ꝛ ibidẽ p Sali. in septi

14 ma. C. de cõtrab. emp. ¶ † Quarto pñcipaliter q̃rit Bar. q̃to tpe durat ptãs arbitrãdi ꝛ fecit tres casus pñcipaliter, vt hic p eũ. Idẽ formaliter tz Bar. i preal. consil. clxvj. inc. calamanus de spoleto, in scðo dubio, ꝛ cũ Bar. trãsit simpliciter Flo. in d. §. arbitrorũ. l. societatẽ. ff. p soc. Tu aũt aduerte in pmis inquãtum Bar. facit presuppositũ, ꝙ ptãs arbitratoris finiat̃ eo nolẽte arbitrari, ꝛ sic q̃3 prim⁹ arbitrator dicit se nolle arbitrari finit̃ arbitramentũ, lz ita teneãt doc. ibi. ꝛ cũ eo simpliciter trãseãt. Istud reprehẽdit Lãf. de oriano i tra. suo. de arb. in rir. q. q2 imo iudex põt corrigere arbitratorẽ, ẽt inuitũ ad arbitrandũ. l. iij. §. j. ff. de arb. Sed si verũ esset ꝙ finiret̃ arbitramentũ eo nolente arbitrari, frustratoriũ esset dicere ꝙ iudex posset eũ cogere arbitrari, nã si finitum esset arbitramẽtũ: quomodo posset eum cogere. Tu dic ꝙ tex. in d. l. iij. §. j. loquitur postq̃3 compromissum est acceptatũ, ꝛ loquitur de arbitro. In arbitratore autẽ nũquid possit cogi per iudicẽ inuitus ad arbitramentũ gl. in l. j. ff. de leg. ij. dicit, quod nõ meminit se legisse. sz Bar. ibi, in ij. col. ꝛ alij cõmuniter firmãt ꝙ arbitrator nõ possit cogi inuitus per iudicem ad arbi

a ¶ Sexto not. Ibi cõtrarium tenuit Bal. ꝛc. Adde ꝙ cum Bald. tenuit Sal. l. j. in fi. in pe. co. C. de ꝯh. emp. ita intelligens tex. in l. hac edictali. hic al. l. ð Bal. mẽtionẽ nõ faciat. Et dicũt hic Mod. sẽꝫ. ꝙ decisionẽ Bart. intelligerẽt qñ tãtum habeat cõputus calculare super quãtitatẽ datorũ ꝛ acceptorũ. secus si super remissionem rõnũ haberẽt aliquid iudicare: ꝛ ita dicũt esse intelligẽdã decisionez bal. in §. his illð dicũt tñ cogitandum esse, qa alias viderũt in practica dubitari.

trandũ per tex. in l. fi. §. sz ꝛ si quis. C. cõia. de leg. nisi tale cõpmissum acceptasset. d. l. iij. §. j. ꝛ ita ẽt tenet Bar. in l. a filio. in prin. ff. de ali. ꝛ cib. leg. ꝛ in l. v. §. amittere. per illũ tex. ff. ð his quibus vt indig. ꝛ est gl. in l. fi. ꝛ ibi Bal. C. de ꝯh. emp. ꝛ Bar. met. j. se remittit de hoc ad ea que dicit in d. l. j. apparet ergo Bar. loqui qñ arbitrator expresse non acceptauit cõpromissum. ¶ Successiue circa primũ membrũ Bar. quando arbitramentũ cõfertur in vnum ex ꝯhentibus circa ea que

b sunt formalia cõtractus: q2 tunc duret. lx. diebus: per tex. in l. ꝙ si nolit. §. quid si ita. ff. de edi. edic. cũ Barto. tenẽt ꝯ. o. de imo. Raph. cu. Pau. de castr. ꝛ do. Ale. hic. Bal i l. multa l prin. ff. de ꝯd. ꝛ demon. Imo. in rep. c. quintauallis. in l. co. de iureiu. reprobat Ang. ꝛ Lu. hic. ꝛ Bal. in c. si aũt inter partes. in ij. col. de le. ꝯ. nã ẽm Ang. qñ arbitramentum cõfertur in vnam ex cõtrahentibus: siue circa substantialia: siue circa extrinseca tenet̃ arbitrari q̃3 primũ põt. per d. l. hec venditio in prin. ff. de ꝯh. emp. ꝛ per d. l. hec conditio, si in capitoliũ. ff. de cõd. ꝛ dem. nec obst. text. Bar. in d. l. qð si nolit. §. si qd ita. q2 ẽm Ang. loquit̃ in redhibitoria, q̃ habet sua tẽpora ex natura contractus: vñ arbitrator assumpt⁹ super redhibitoria bñ obseruaret illud tẽpus. Alex. dicit Ang. errare in terminis, eo q2 §. si qd ita loquit̃ de redhibitorie, q2 ex natura cõtract⁹ bz sex menses, l. cũ tex. ff. de edi. edic. l. ij. C. de edili. ac. sed defende Ang. qui nõ fuit ita supinus: qð ignoraret redhibitoriã durare sex mẽsibus: sed est aduertendũ qð redhibitoria q̃ datur rõne morbi, vel vitij rei vẽdite, illa bñ durat sex mensib⁹, d. l. cũ sex. ꝛ l. sciendũ. §. fi. ff. de edi. edic. ꝛ in l. si is qui. §. j. ff de exce. rei. iud. sed redhibitoria que dat̃ solũ rõne displicẽtie: illa durat. lx. diebus. ꝛ de illa loqtur. § si qd ita. in d. l. qð si nolit. ẽm q̃3 Ang. optime loquut⁹ est. aliter rñdet Rom. hic, qð §. si qd ita. loquit in tpe prefixo redhibitioni, ꝛ restitutioni actuali. nõ aut declarationi tantũ: q2 nõ sufficeret qð emptor diceret qð re⁹ sibi displiceret in pñtia venditoris, nisi ẽtiã tra illos. xl. dies actualiter restitueret: bñ est verũ ꝙ si ẽptor icipere t a redhibitoria, restituẽdo intra. lx. dies, hoc ipso diceret̃ displicẽtiã suã declarare. l. paul⁹ rñdit. j. rẽ ra. habe. ita procedit illð ꝙ ðt Alex. q reprehẽdet Roma. ꝛ male. Alio. ꝛ tertio mõ ad illũ tex. d. §. si qd ita rũdet Bal. i. c. si aũt int̃ partes. in. ij. col. de le. ꝯdi. ꝙ ibi erat collatũ arbitramentũ super resolutiõe cõtract⁹, nõ tanq̃3 in bonũ virũ sed in merã voluntatẽ, q̃ ñ posset reduci ad arbitriũ boni viri. reprobat ale. q2 est

c ꝯ illũ tex. i v̓. placuerit. qð importat arbitriũ. l. thais. §. sororẽ. ff. de fideicõmi. libert. ꝛ ẽt ipsemet Bal. in. l. in vẽdẽtis. in. j. oppositiõe. C. ð ꝯhẽ. emp. Tu aduerte inquãtũ Bart. vult ꝙ in. d. l. ꝙ si nolit. §. si qd ita. arbitramentum fuit collatũ circa substãtialia ꝯctus: istud reprehẽdit Bal. in. c. qntauallis. in. vj. col. ð iureiur. q2 ibi nõ est cõpromissũz de substãtia cõtractus: vt ðt Bart, q2 ð substãtialibus cõtractus nõ põt cõpromitti in alterũ ex cõtrahentib⁹. tex. est ibi regula. l. in vẽdẽtis. C. de cõtrahẽ. emp. sz ille tex loquit̃ ð arbitramẽto sup ꝯstractu ꝙ est quoddã accidẽtale: ð equo bñ põt cõpromitti i alterũ ex ꝯhentib⁹, rõne precedentis ꝯcti bus iã preordinati. sꝫ Bal. i. d. l. vendentis. in. j. oppositiõe. ꝛ ibidem Sal. dicũt qð in dicto. §. si qd ita. quidditas ꝛ sic substãtia cõtract⁹ nõ ꝯfert̃ in arbitriũ: sz bñ qualitas: hoc est si displicuerit qualitas: rei vendite: ꝛ ita ẽt in l. hoc reprehendit Bar. Lãfrã. de oria. in trac. ð arbi. i. cxciij. q. ꝛ Moder. Sẽ. hic: salua Bar. q2 Bar. q est lucerna, ꝛ magister oĩum legistarũ, nõ fuit ita supinus ꝙ ignoraret, qð aliquod substãtiale ꝯctus nõ possit cõferri in arbitriũ vł arbitramentũ vni⁹ ex ꝯhentib⁹: ꝛ istud est qð dixit etiã in ij opp. ad fi. allegãdo text. in. l. qð sepe. in fi. ff. de ꝯtrahen. emp. ꝛ preterea Bar. hic cũ mysterio dicit in casu permisso ꝛ nõ loquit̃ Bart. hic: qñ arbitramentũ cõfert̃ super ipsis substãtialibus, sꝫ per re aut pretio: sed bñ circa ea que substãtialia. i. circa rẽ vẽditã nõ fuit ergo cõpromissum super re vẽdita: sz bene circa rẽ. displicẽtiã: ꝛ ꝯñr super displicẽtiã rei: ita loquit̃. §. si quid ita. secus si circa extrinseca rem vẽditam: vt puta qð seru⁹ venditus reddat rationes arbitrio vẽditoris. ita tex. in l. hec vẽditio. in prin. ꝛ ad hoc facit doc. gl. in l. pacta cõuẽta. ff. de contrahen. emp. ¶ In secundo mẽbro Bar. quãdo arbitramẽtũ est collatũ in alterũ ex cõtrahẽtibus. circa aliquid extrinsecus, qð teneat̃ arbitrari quã primũ põt p tex. in. l. hec venditio in prin. ð. de ꝯhen. emp. dic qð illa lex. bñ facit: q2 tex. ibi ad literã dicit qð si venditor potuit rõnes

Limita illð. Ad hec facit nō. p ꝯe i c. i noĩe. co. ij. cir. fin. v̓. mõ aduerte. ꝛ v̓. vtꝝ notorio ð tes vbi pluribus limitatiõib⁹ limitat illũ tc. volẽtẽ q i receptiõe testiũ citet̃ ps. Et pmo limitat no. pcede re qñ iudex ignorit sup fama, q2 tũc pt recipe testes pte ñ vocata p alle. ibi p eũ p⁹ Abb. Pau. ꝛ Are. dicẽtes. ꝙ istð pẽdet ab aliodubio vtrũ in notorio possit pcedi pte ñ citata: ð quo dat ibi plures remissiões vel. post alios q̃s videre potes.

¶ Octauo no. ista limitatio nẽ non ita bene examinãt. Mod. sene. hic sz p ea referũt tñ Bal. i. l. q se pñs. C. vñ lib. ꝛ i l. fi. C. ð leg. here. dñt iacere in illi qð bz i l. põponi⁹ scribit ij negotiũ §. ð neg. gest. ponũt tñ tres als limitationes i xij. co. v̓. tertio limita, q̃rto limita. ꝛ sexto limita q̃rũ due sunt illeq̃s dñs me⁹ ħ ðt haberi p Bal. ꝛ Sal. i. l. fi. C. ð ꝯhẽ. ẽpt. ꝛ ipse dñs me⁹ duas vltra dictas limitatiões ponit pmo. i v̓s. scðo limita, ꝛ i v̓. limita illð dictum Bar.

a ¶ Notificauerūt. Aduerte ꝙ tp̄s compromissi incipit currere a tpe acceptationis facte Bart. i l. gliberis. §. hec verba ff. de vulg. ꝛ pup.

accipere, ꝛ nō accepit, impleta est conditio emptionis. Sꝫ dū Bar. scđo ad idem allegat tex. in l. hec cōditio si in capitoliū ff. de cōd. ꝛ de. mon. ista lex nihil vř facere, qꝛ ibi ꝯditio dꝫ simplr adimpleri, absqꝫ discussione alicuius negotij: ideoqꝫ primum pōt, venit implēda: que discussio requiriꝛ in arbitratore: vt dixi in precedēti articulo. Meli⁹ facit. l. hec vēditio. ꝗ loqtur in terminis: ꝛ p hoc nūc respōdeo ad tertiū fundamētū illius aduocati, ꝙ refert Bar. in precedēti articulo, ꝛ nō rñdet. d. l. ij. ff. de con. ꝛ dem. vbi implemēto cōditiōis non reqriꝛ citatio nec presentia partis. Nūc rñdeo, qđ l. ij. loquitur ī simplici cōditione, ꝗ venit simplr implēda absqꝫ discussione, cum partibus, illa nō reqrit presentiā partiū, ita loquitur. l. ij. secus est in arbitramēto, qđ nō est implementū simplicis ꝯditionis, sꝫ requirit discussionē negotij: ꝛ istud adde ad ea ꝗ dixi ī precedēti articulo. ¶ Tertiuꝫ pricipale membrū bar. est in quo cōsistit pōdus diei ꝛ estus, qñ arbitramentū cōferꝛ in vnū tertiū, vt regulariter fit: cōcludit Bar. ꝙ tūc potestas arbitrādi finiaꝛ anno. p tex. in l. fi. §. sꝫ ꝛ si quis. C. cōia de le. ꝛ cū Bar. tꝫ solus Ang. hic, cū vna limitatione qꝫ j. referā addo vltra scribētes, ꝙ idē tenuit ꝯsulendo Bal. in cōsil. cccc. lxi. prime partis, qꝫ incipit, ꝙ snia scta syndicorū. idem etiā vř tenere idem Bal. in c. si aūt inter pares. in ij. col. de leg. ꝯ vbi dt quod illō qđ vult Bar. hic, de anno satis videꝛ equū, qꝛ p lapsum anni, induciꝛ tacita renūciatio cōpromissi, tā ptiuꝫ ꝙ ipsius arbitratoris, arg. l. Itē si vnus. §. si multo post. ff. đ arb. ꝛ est simile fm eū de anno in ca. qrenti. de off. dele. tu dic ꝙ tex. i c. qrenti. loquitur in potestate exequādi, ꝗ in delegato est annalis, sꝫ ptās cognoscendi ex delegatione, est perpetua. l. falso. C. de diuer. resc. Istā cōclusionem Bar. reprobāt indifferenter ōes alij tam legiste qꝫ Cano. Bald. Imo. Rapcu. Pau. de ca. Lu. ꝛ do. Alex. hic. ꝛ Bal. in d. l. fi. §. sꝫ ꝛ si qs in iij. col. ꝛ ibidē Pau. de ca. C. cōia d le. Bal. i l. fi. in ij. q. C. de ꝯb. emp. ꝛ in l. sꝫ si cōpromissum. ff. de arbi. ꝛ in d. c. quintauallis, in vj. co. de iureiu. ꝛ in cōsi. lxxiij. tertie partis. quod inc. nunqd arbitrator possit arbitramētari parte irrequisita in scđo dubio. Sal. in d. l. fi. in vj. q. C. de ꝯb. em. Jo. de imo. in d. c. quintauallis. ꝛ ibi Abb. in xx. col. d. Ant. de bu. ꝛ imo. in c. cū dilectus. de arb. ꝛ Jo. de ana. in cōsi. xix. ꝙ incipit, visis instrumētis. in ij. col. d. Lanf. de oriano in sepe preallegato tractatu de arbi. in xix. q. Unde in hoc cōis ꝯclusio est cōtra Bar. ꝙ arbitramentū collatum in tertiū perpetuo duret ex quo nō reperit a iure tēp⁹ limitatū, sicut in alijs actibus extraiudicialibus. Nec ob. tex. in d. l. fi. §. Sed ꝛ si quis ī quo solo se fundat Bar. qꝛ fm Imo. ꝛ alios Mod. loquiꝛ in vltimis voluntatib⁹ in quibus recediꝛ a psona debentis arbitrari, iō lex voluit limitare tēpus, infra ꝙ debeat arbitramentari, sꝫ in cōtractibus non recediꝛ a psona arbitratoris, vt hoc tex. iō nō fuit expediens limitare tempus. Tu aduerte vltra scribentes ꝙ Bar. seipsum cōfundit multipliciter in tex. naꝫ Bar. dt ꝙ ista pcedūt ī ꝯctib⁹, ꝛ qđ aliud est in vltimis voluntatibus, ꝛ tñ tex. in d. §. sed ꝛ si quis, ꝙ est fundamentū Bar. pprie loquiꝛ in vltimis voluntatibus. Scđo ꝛ adhuc fortius, si tex. in illa l. fin. §. sꝫ ꝛ si qs pcederet in cōtractibus, vt dicit Bart. ergo sicut ibi elapso anno non extinguiꝛ cōpromissum: ita ergo hic nō extinguiꝛ hoc elapso, per illū, ꝛ sicut ibi elapso anno nō expirat cōpromissuꝫ, vt dixi, sꝫ trāsit electio i ipꝫ legatari: ergo silr in ꝯctibus elapso anno nō deberet extingui cōpromissum sꝫ trāsferri in aliū vt vult ille tex. q est fundamentū Bar. ꝛ ꝯfūdit omnino Bar. Preterea ꝛ tertio, fm illū tex. potestas arbitrādi trāsit elapso anno ab arbitratore negligente ad ipsum legatariū, certe si vellemus dicere ꝙ ideꝫ esset in ꝯctibus, ꝙ elapso anno potestas arbitrādi trāsiret in aliū ex ꝯhentibus, esset contra. l. ꝙ sepe. §. j. ff. de ꝯb. emp. ꝛ l. in vendentis. C. e. ꝛ sic apparet qđ tex. in d. §. sꝫ ꝛ si quis, non solū nō adiuuet Bar. sꝫ confundat. Et si diceres ꝙ Bar. in illo tex. solū cōsiderauit rōnē tpis, ꝛ sic anni, ꝛ non sint alia decisa in illo tex. Certe istud esset ineptū absurdū ꝛ barbarum: trahere illū. §. ad ꝯctus solum in vno. s. in tpe, non in alijs ibi decisis. Et sic ꝯsidera ꝙ Bar. circa illū §. sꝫ ꝛ si quis. in multis defecit. ꝛ tex. ille in multis fecit errare. Bart. errauit. s. in iiij. op. ꝛ in theorica vbi taxaui, ꝛ etiā hic, ꝛ sic stat cōmunis ꝯclusio ꝯ Bar. reprobatū, ꝛ tert. in d. §. sꝫ ꝛ si qs nihil pbat p Bar. sed cōtra eum. Ceterū qꝛ ille tex. nullo modo pbat pro Bar. imo cōtra. adde ꝙ pro conclusione Bar. vltra scribentes, q ē elapso anno quis dicatur pfecte nolle, facit alius text. in l. filij mater. §. j. ff. ad tertu. quē tex. allegauit ipsemet Bar. in preall. consi. clxvj. in ij. dubio. in fi. ergo elapso anno diciꝛ qs pfecte nolle. Clarū est quod quando arbitrator non vult omnino arbitrari, extinguiꝛ cōpromissum. istud dicit tex. in l. seq. in prin. ꝛ in l. si merces. in prin. ff. loc. ꝛ in §. pretiū. inst. ꝯ emp. ꝛ ven. iste tex. prima fronte videꝛ satis stringere in ꝓposita. q. breuiter intellect⁹. d. l. filij mater. §. j. ff. ad tert. eli valde dubius, ꝛ examinaꝛ p ōes presertim p Mod. i l. q se patris. C. vñ li. vbi dixi fm magis cōmunē opi. ille tex. pprie loquiꝛ in filio qui primo repudiauit hereditatē matris, alis sequēs cōsanguineus nō admitteretur: vt clare dicit tex. vñ filius q repudiauit hereditatē matris: ad reuocādū suā repudiatione habebat annū. l. fi. §. similiq mō. C. de iure deli. bodie si est su⁹, hꝫ tres annos ad reuocādū suā repudiationē. l. fi. C. de rep. her. tūc si in illa. l. filij mater. §. j. fili⁹ erꝫ exclusus ab hereditate matris pp̄ter duo. s. pp̄ter repudiationē precedētē. ꝛ postea pp̄ter lapsum anni: ꝓpter ista duo dr pfecte nolle, iste est casus illi⁹ tex. sꝫ in ꝓposito nostro ñ īterueniꝛ nisi vnū. s. lapsus āni. nō hoc vt qstio nostra pcederet, fꝫ illū tex. esset necessariū quod arbitrator diceret se nolle arbitrari, ꝛ laberetur annus, ergo cum tex. non loquatur solum quando est lapsus annus retorquetur contra Bartol. quod per lapsum anni non dicatur arbitrator perfecte nolle: ꝛ ita per illū text. teneo ꝯ Bar. ꝛ ita remanet expedita ista q. bar.

25 ¶ † Quinto qrit Bar. si partes nō notificauerūt a arbitratori, ꝛ elapsus est termin⁹ anni, an p hoc videātur recessisse ab ei⁹ arbitrio cōcludit ꝙ sic p qnqꝫ iura similia adducta p eū, ꝗ p certo remotis, put dicit Sal. in §. arbitrorū. l. societatem. ff. pro soc. iiij. q. ꝛ in l. j. C. de arb. breuiter ista opi. Bar. posset pcedere qñ tēp⁹ nō esset limitatū arbitratori ab ipsis ptibus quo casu fm opi. Bal. i precedēti articulo finiretur anno tūc ea retēta posset pcedere deci. Bart. hic, sꝫ si tēpus limitatū partib⁹ esset breui⁹: puta ꝙ intra mensem debeat arbitramētari: tūc notificatio faciēda p ptes nō duraret anno. per gl. in l. itē si vnus. §. si multo post. ff. de ar. fm Imol. ꝛ Ale. hic. qui credūt Bar. nō aliter intellexisse, sed tenēdo cōmunē opi. contra Bar. i precedēti articulo, put ibi tenui qđ ptās arbitrādi duret ppetuo, certe lꝫ partes negligerent notificare, p hoc nō videretur recessisse ab eius arbitrio, ꝛ istud est idubitatū.

26 ¶ † Sexto qrit Bar. an arbitrator exbānitus possit arbitrari ꝯcludit ꝙ sic, ꝛ idē puta in excōicato, qui ei equiparaꝛ, vt hic p eum. Idē tꝫ Bar. in l. pedius, in prin. ff de arb. Ang. d. l. ex facto § si qs rogat⁹. ij. p illū tex. ad treb. ꝛ in q. p eum disputata ꝗ incipit duo adinuicē litigātes tꝫ do. An. de bu. in d. c. quintauallis. in xxv col. ꝛ ibidē Jo. de Imo. in xxij. differētia, ꝛ in vlt. char. ita etiam tꝫ do. Alex. hic. Mod. Senēses referunt, ꝙ alias in partibus Alemanie ventilata fuit ista qstio in ardua cā, ꝛ qđ p ista parte qꝫ tꝫ Bar. ꝯsuluit collegiū Paduanū, similr Alb. de ro. in l. in cōdēnatione. §. fi. ff. de reg. iu. ꝛ refert istā q. fuisse đ facto multū disputatā ꝯ lorētie, qꝛ ē pulchra qstio intendo cā bñ discutere. Precipuū fundamentum istius partis affirmatiue est qꝛ arbitramentuꝫ est qdā ꝯctus trāsactiōis, vt est gl. i auꝛ. vt diffe. iud. in pn. sꝫ excōicatus fm magis cōmunē opi. est capax omnium ꝯtractuum. c. si vere, ꝛ ibi Inn. ꝛ do. Abb. de sent. excō. ca. quoniā multos. xiij. q. ij. ꝛ plene traditur p omnes in c. veritatis, de dolo ꝛ contu. hinc est qđ matrimoniū ꝯctum ab excōicato tꝫ, tex. in c. significasti đ eo q duxit in mat. ꝛ ibi Abb. ad hoc no. ꝛ dt qđ quotidie ad hoc allegaꝛ ille tex. similiter in matrimonio spirituali, ingressus religiōis, ꝛ pfessio facta ab excōicato tꝫ tex. in c. cū illorū de sen. excō. Ad istū fundamentū responde dupliciter. Primo vt dicam statim j. fm Abb. Scđo pōt responderi qđ arbitramentum sit improprie ꝛ largo modo transactio, vt declaratur. in l. qđ si ephesi. §. j ff. de eo qđ cer. lo. ꝛ l. furti. §. q iussu ff. de infa. ꝛ in d. §. arbitrorū, in j. q. extra gl. ꝛ est in c. si quādo, ī gl. j. ꝛ ibi Abb. no. ad statuta de off. deleg. melius ergo vř fūdamentū Bar. qđ bānitus ꝛ excōicatus eqparentur, vt ē tex. ī c. dño guerram in prin. in tit. hic finitur lex in vsi. feu. sed bānitus ꝛ deportatus nō obstāte banno possunt arbitramentari: vt in iuribus allegatis per Bart. ꝛ si diceret qđ iura ꝗ allegat Bar. loquuntur in deportato, sed excōicatus nō bñ equiparaꝛ deportato, pꝫ, qꝛ deportatus pdit ciuitateꝫ, ꝛ ea ꝗ sunt iuris ciuilis, secus est in excōicato, q bene pōt facere testamētum auꝛ. credentes. C. de her. ꝛ per istā rōnem, qđ non sit bona equiparatio excōicati ad deportatum vel bannitū. tꝫ Ab. in c. pastoralis. in pe. col. ad fi. de ap. allegās Ang, ita tenere in preal. qstione, duo litigātes, circa prin. qꝛ etiam retēto eo qđ dt Abb. arguitur tūc a fortiori, qꝛ si deportatus q perdit ciuitatē, ꝛ ea ꝗ sunt iuris ciuilis, pōt esse arbitrator, d. l. cū pater hereditatē. ij. de leg. §. ꝛ l. ex facto. §. si qs rogatus. ij. ff. ad treb. al. p Bar. ergo multo fortius poterit excōicat⁹, q retinet ea ꝗ sunt iuris ciuilis, qꝛ pōt ꝯhere ꝛ facere testamentum, vt tꝫ Bar. in l. si queramus. ad fi. ff. de test. ¶ Cōtrariam opi. in excōicato qđ nō possit arbitramentari, tenet Joā. an. in regula dolo facit in mercu. ꝛ sequitur simpliciter Jo. d imo. hic

ꝛ illam

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

⁊ illam deci. Jo.an.formaliter refert ⁊ sequit Alb.in l.con-
dẽnatione.§.dolo facit.ff.de reg.iu.mouet Jo.an.p tex.in c.
ad probandũ.ad fi.de re iu.vbi sñia lata a publice excõicato
nõ tz:ergo idẽ dz esse in sñia arbitratoris.ar.c.vno dlegatorũ
de offi.dele.Sed rñde q̃ ille tex.in c.ad pbandũ.loquit i iu-
dice delegato q hz iudicialiter pcedere,secus in arbitratore
cuiꝰ sñia reputat actus extraiudicialis,vt dicit Bar.hic.Ad
idẽ alleg.Jo.an.tex.in l.illa verba arbitratu.ff.de ver.sig.q̃z
Bar.hic alleg.p se.Jo.an.allegat oppositũ vbi dt tex.q̃ ser
uus nõ põt esse etiã arbitratori qꝛ arbitramentũ est ius,ergo
et excõicatus nõ dz posse esse arbitrator ⁊ arbitramẽtari, qꝛ
excõicatus est seruꝰ peccati,⁊ extra cõionẽ ecclesie, vt dt text.
x.j.vij.c.sequẽti.§.qꝛ ergo.⁊ l.fi.C.de sen.pass.Item excõi-
catus repellitur a legitimis ⁊ cõmunibus actibus, ita dt tex.
in c.lz ad fi.de sen.excom.in vj.⁊ tex.in c.pia circa pn.de ex-
cep.in vl.⁊ Bar.met.in d.l.illa verba arbitratu, opponit de
illo tex.ↄ istã suam opi.⁊ non soluit.Sed rñde put respõdet
Alex.q̃ ille tex.loquit in seruo,qꝛ nõ soluz habet p mortuo
quo ad ea que sunt iuris ciuilis l.q̃ attinet.ff.d re.iur.sz ẽt est
incapax eorum que sunt iurisgẽ.secũdarij.l.si id q̃ dñs, ⁊ ibi
declarat Bar.ff.de pd.inde.⁊ ↄsequenter est incapax ↄctuuz
Lex hoc iure.ff.de iust.⁊ iu.Sed excõicatus ⁊ deportatꝰ q eq-
parant fm gl.in §.minori.in verbo interdictũ,inst.de cap.di
mi.⁊ gl.sing.in c.pastoralis de app.sunt capaces eorum que
sunt iurisgentiũ.l.qdam sunt serui.ff.de pe.⁊ l.si mãdauero ti
bi.ij.§.is cuiꝰ.ff.mã.Isti opi.Jo.an.ↄ Bar.tz d.Ab.Pano.
in c.quintauallis.in xij.col.in xix.differẽtia: motus per text.
in c.post cessionẽ.de pb.vbi excõicatus nõ põt esse procu.p
alio,lz possit esse in iudicio in facto suo se defendẽdo.c.itelle-
ximꝰ extra de iu.Vñ lz excõicatus possit valde ↄbere: vt pre
dixi,tñ non poterit assumere istud ciuile officiuz arbitratoris
inter alios,⁊ ita p ista tz Roma.hic.Sed responde,put respõ
det Alex.q̃ d.c.post cessionẽ loquit in iudicijs in qbus excõ
municatus nõ põt spõte cõparere agẽdo etiam p se,c.excõi-
camus.j.§.credentes.de her.eo.ti.c.decernimus.⁊ ibi gl.in
verbo patrocinando.de sen.excõ.in vj. sed arbitramentũ nõ
est actus iudicialis.put tz gl.in auk.vt diffe.iu.in prin.⁊ plu
ries est dictũ.s.⁊ sic stat defensata opi.Bar. que est magis cõ
munis ↄ Jo.an.⁊ sequaces.Tenendo opi.Bar.⁊ magis com
munẽ,q̃ arbitrator exbãnitus,vel excõicatus possit arbitra
mẽtari;eam limitat Alex.nisi excõmunicatio vel bannũ sup-
uenirẽt,post factũ cõpromissum:qꝛ tunc p mutationẽ statꝰ in
telligeret mutata cõmissio prius ei facta,ar.l.cũ qs.in pri.ff.
de sol.fm Raph.cu.q ita dt in l.si stipulatꝰ fuerim illud aut
illud circa finẽ principij.j.eo.Credo q̃ Raph.⁊ do.Alexã.
grauiter errẽt:qꝛ ista limitatio est ↄ tex.in l.cum pater.§.he
reditatẽ.j.ff.de le.ij.hic alle.per Bar.in verbo quo interea i
insulã deportato:vbi pprie loquit de deportatione postea su
peruenienti post cõmissionem factam,tñ durat potestas arbi
tramentandi,cũ Bar.⁊ cõmuniter doc.equparent deportatuz
excõmunicato.Scdo not.limita qñ ex forma statutorũ arbi-
tramentũ haberet executionẽ paratã.sicut sñia:que statuta vi
gent p totã italiam : tunc nõ valeret arbitramentũ excõicati,
per tex.in d.c.ad pbandum ita sing.limitat Ang.in preal.q.
p eũ disputata que incipit,duo inuicẽ ⁊c.⁊ sequit simpliciter
18 Ale.hic reputãdo valde notãdũ ⁊ vtile ad practicã.¶ †Se-
ptimo q̃rit Bar.qd si aliqs ex cõpromittentibus moriat, an
extinguatur cõpromissum factũ in arbitratorẽ,ↄcludit q̃ sic
si assumit sup ↄctu pficiendo,⁊ sic est idẽ q̃ in arbitro.l.diẽ p
ferre.§.j.l.sz interpellet.§.fi.vbi tex.no.ff.de arb.ca.ex pte.
ad fi.⁊ c.fi.de arb.secus si assumat sup aliquo accessorio ↄctꝰ
iã pfecti.vt hic p eũ.Et subdit Bart.in seq.q.q̃ arbitratores
qui quotidie assumunt in litibus, vident assumi super contra
ctu pficiendo,⁊ idẽ dt Bart.in d.§.arbitrorũ.in ij.col.circa
prin.Adde q̃ ↄrium tz Spe.in ti.de arb.§.finitur.in ver.sed
nunquid arbitrator vbi tz q̃ dispositio.d.l.diem pferre.§.j.
loquẽs in arbitro,nõ hz locũ in arbitratore,ista ratione, qꝛ ar
bitramentũ dz esse ↄctus,vt pluries est dictum.s. sed contra
ctus transeunt ad heredes,lz de eis nõ sit facta mentio.l.si pa
ctum.ff.de pb.l.veteris.C.de cõtrab.⁊ cõmit.stipu.Firmat
fortius istã rationẽ Spe.q̃ ẽt si ↄctus veniat implendus ex ↄ
ditionis euentu,adhuc trãsit ad heredes.§.ex conditionali.
inst.eo.de verb.obl.sed in arbitramento venit implendus ↄ-
ctus sub ↄditione,si arbitramentabit.l.fi.C.de contrab.em.
Istã vltimã rõnem assignat elegãs doc.⁊ textualis.d.Franc.
de alb.de are.in reper.huius legis,q̃ ita refert Roma.hic,⁊
ẽt esse vrgentẽ rõnem.Istã opi.Spe.ↄ Bar.tz ẽt Bald.in l.
fi.C.de contrab.emp.in duobus locis in v.q.⁊ ẽt in antepe.
col.idẽ tenẽt Lano.do.Ant.⁊ Jo.de imo.in d.c.quintanallis
in xij.differẽtia.⁊ ibidem do.Ab.Panor.in ix.col.in v.dña.

Jo.an.⁊ d.An.de bu.in c.fi.de arb.⁊ do.Ale.hic,⁊ ista videt
magis cõis opi.Sz huic fundamento Spe.⁊ sequaciũ rñdet
subtiliter Lu.ro.hic,qꝛ quemadmodũ arbitramẽtũ hz instar
trãsactiões,vt plures dictũ est:ita arbitrium hz instar iudicij
l.j.ff.de arb.⁊ tñ lz iudiciũ seu instãtia iudicij trãseat ad here
des.l.si cũ hominẽ.ff.de fideiu.⁊ l.tã ex ↄctibus.ff.de iu.fi.cõ
promissum in arbitrũ equiparatũ iudicio, nõ trãsit ad here-
des,d.l.diẽ pferre.§.j.cũ cõcor.alleg.s.ergo eodem mõ ar-
bitramentũ q̃uis eqparet trãsactioni, nõ dz trãsire ad here-
des sicut dicimus in ↄctibus,⁊ tãto fortius fm eũ, cũ arbitra
mentũ nõ dicat pprie trãsactio:sed large,vt s.dixi. Quid te
nendũ,lz magis cõis opi.sit ↄ Bar,tñ teneo opi.Bar.q̃z puto
in pũcto iuris pculdubio veriorẽ,⁊ istã opi.tenuit late d.Ab.
sibi ↄrius.q̃uis de Bar.hic nullã faciat mentionẽ, ita Pan.
⁊ in c.fi.de arb.vbi dt esse mirãdũ de Spe.i loco preall.q tz
ↄrium qꝛ eius opi.cõfundit p tex.in illo ca.fin.vbi dr cõpro-
missum nõ extendi in cõpromittentis heredes,sed cõmissio i
arbitratores dr esse cõpromissum. Scdo qꝛ rõ quare in arbi-
tro nõ trãseat cõpromissum ad heredes,est qꝛ arbitrari eligũ
tur rõne cõfidentie,⁊ amicitie psonalis l.nõ distinguemꝰ.§.q
sitũ.ff.de arb.q rõ cessat i heredibꝰ quibꝰ arbiter nõ erit nec
notus nec amicꝰ. Ista rõ dz fortius militare in arbitratore,
q põt magis ledere partes.⁊ per ↄñs eius heredes, qꝛ põt ca
pere vni de iure suo ⁊ dare alteri,put est gl.in l. idez Põpo.
rñdit si de meis.§.recepisse,de arb.⁊ no.in c.nisi de preb.Et
lz Ab.nõ dicat,ante eũ iste fuerũt rõnes Car.flo. in illo c.fi.
vbi idem tz.Nec ob.fundamentũ Spe.q̃ arbitramentũ sit q̃
dã trãsactio,ergo trãsit ad heredes : rñdet d.Ab.verum esse,
si fuisset secutus effectus añ mortẽ vnius ex cõpromittenti-
bꝰ:sed ex quo altera pars ex cõpromittentibus decessit,ñ põt
dici q̃ trãsactio sit pfecta.Ista sol.nihil vz,qꝛ vt dixi s.ↄctus
implẽdus sub cõdictione etiã añ ↄditionẽ trãsit ad heredes.
§.ex cõditionali.insti.eo.sz arbitramentũ dr implementũ ↄdi
tionis.Teneo opi.Bar.qꝛ rõ quare cõpromissuz in arbitriũ
nõ trãsit i heredes.d.l.diẽ pferre.§.j.ilamet ratio militat ẽt
in arbitratore,siue dicas rõnem esse q̃ dicit Abb.siue dicas
esse aliam q̃ assignat Ro.hic,qꝛ in cõpromissis,que sunt stri-
cte intelligenda,nõ veniunt nisi a partibus.l.non distingue-
mus.§.de off.arb.ff.de arb.⁊ c.cũ dilectus.eo.tit.ergo non
venit persona heredum nisi sit expressa a partibus, ita dicit
tex.in.c.fi.d arbi.⁊.l.sed interpellat.§.fi.ff.de arbi.ista rõ ẽt
militat in cõpromisso i arbitratore.¶ Circa fm,dñs Bar.te
net,q̃ qñ arbitrator ↄctu iã pfecto assumit super aliquo ac-
cessorio:tũc transit ad hrdes p.l.fundi vẽditor.§.j.ff.de acq.
pos.ille tex.vr potiꝰ pbare oppositũ:qꝛ cõstituit drĩam ĩ mã
datariꝰ sup accessorio sciat mortẽ mãdãtis vel ignoret. Et iõ
Bar.⁊ doc.intelligũt illũ tex.vt nõ cõstituat dictã differẽtiã
imo q̃ intelligat in mãdatario sciẽte mortẽ mãdatis.trãseat
ad hrdes illõ mãdatũ : ⁊ ibi dt Bar.meliꝰ tñ facit ⁊ pbat tex.
in.c.si sup gratia.allega.p Bar.d offic.deleg.⁊ in dicto ⁊ rõ-
19 ne decidendi.¶ †Octauo querit Bar.si aliqs ex cõpromit
tentibꝰ est bãnitꝰ:⁊ bona sunt publicata:an finiat potestas
arbitrãdi:ↄcludit q̃ sic p tex.in.l.quotiens.ad fi.ff.d noua.se-
quit Bal.hic in fi.Lu.⁊ do.Alex.idem ⁊ latiꝰ quã hic tenet
Bar.in palleg.coli.clvj.qd inci.calamanus d spoleto.in vlti.
dubio.⁊ idẽ Bar.in.l.postq̃.in pn.fi.vt leg.no.ca.do.Anto.
⁊ Imo.i.d.c.qntauallis.i.xij.diia.p o.issimũ est fundamẽtũ:
qꝛ lz in obligatio.iã facta ex cã d p retorio:⁊ sic i obligatiõibꝰ
iã formatis,in persona defuncti, fiscꝰ habeat loco heredis:tñ
in obligationibꝰ ↄtrahẽdis in futurũ: lz ex cã de pterito fiscꝰ
habet loco heredis.d.l.quoties.in fi.⁊ ibi bar.j.de noua,gl.
in.l.inter eos.§.fi.ff.de fideius.obligatio cũ noua,nõ põt cõ-
trahi in preiudiciũ fisci:ẽt ex cã precedẽti.d.l.quoties.in fi.⁊
d.l.fin.C.de ↄben.emp.⁊ ven.l.nouatio.cũ gl.ff.eo.d noua.sz
in arbitramento qd est ↄctus cõditionalis.i.si arbitrabit: vt
in.d.l.fi.C.de ↄtraben.emp.ergo nõ trãsit cõtra fiscum cũ sit
cõditionalis:ↄriũ tenuit late Bal.sibi ↄrius in.d.l.fi.in ante
pe.col.⁊ ibidẽ Salic.in.v.q.motus pcipue:qꝛ ex psona fisci
successor nõ debet immutari ↄditio obligatiõis.l.recusare.§.
si fisco.ff.ad treb.l.quidã.§.fiscus.ff.d vsu.⁊ l.fiscꝰ.in.j.ff.de
iur.fis.Sed rñde verum esse in obligationibus iã formatis:vt
dixi:secus in formãdis ab euentu cõditiõis, in qbus fiscꝰ nõ
habet loco hrdis.Ad tex.in d.l.quoties.§.fi.rñdet Bar.q̃
loquit in cõditione pot: statiua q̃ nõ trahit retro.⁊ in qua cõ-
fiscatus nõ põ: facto suo iura fisci interuertere:secꝰ: est in cõ-
ditiõe q̃ trahit retro.l.potior.⁊.l.qui balneum.ff.qui pot.in
pig.ha.Istã rõne repbẽdit do.Alex ⁊ añ eũ Sali.i.d.l.fi.in
pe.q.Primo qꝛ diuinat ad illũ tex.Scdo qꝛ ẽ ↄ rõnẽ illiꝰ tex.
in.d.l.qties ad fi.q dt qm tũc cũ extitit cõditio nõ erat : so
na que posset obligari,ideo non fundat se text.in potestat va

cõditione. Adde ꝙ istã opi. Bar. ꝯ Bar. tꝫ do. Alex. ibi contrarius in l. si marito. in p2in. in j. col. ff. so. ma. vbi tꝫ, ꝙ obligationes cõditionales ẽt passiue transeãt, in fiscũ, ꝑ tex. in l. stati⁹. §. Co2nelio felici. ff. de iu. fi. vbi fiscus tenet ad fideicõmissa cõditionalia, purificata ꝯditiõe, ꝑ quẽ tex. añ eũ idez ẽt tꝫ Sal. in d. l. fi. in v. q. Adde tex. in l. inter socerũ. §. fi. ff. õ pac. do. quẽ ad hoc reputat sing. Ro. hic in pe. co. ꝛ ad text. ĩ d. l. quoties. in fi. q stringit ineuitabiliter, rñdet d. Ale. tenẽdo sol. Bar. in d. l. si. ꝙ loquit in obligatione potestatiua. sed d. Ale. ꝑbat hic in fi. ꝛ bñ. Quid tenendum breuiter tene cũ Bar. q2 ꝯclusio cõis ẽ, ꝙ obligatiões cõditionales, passiue nõ trãseãt ĩ fiscũ ꝑ tex. ineuitabilẽ ĩ d. l. quoties. ĩ fin. vbi ẽt tꝫ Bar. Bal. Ang. Jmo. ꝛ Pau. de ca. ita ẽt tꝫ Are. in cõs. cx. ꝙ inci. clarissime ꝛ cõsultissime doc. in iiij. col. nec ob. text. i d. §. co2nelio felici. q2 ibi fideicõmissum erat purũ, lꝫ ĩ executiõe posset fieri cõditionale, si cõtingat fideicõmissariũ mo2i ante impletã cõditionẽ. nõ ob. tex. in d. l. inter socerũ. §. fi. ff. õ pa. do. q2 loqtur in cõditionali obligatione actiua, q̃ bñ trãsit in fiscũ ẽm Bal. in d. l. j. C. de ope. li. Ale. in l. si marito. ff. so. ma. ꝛ Jmo. ĩ l. nõ ad ea. ff. de cõd. ꝛ dem. firmat Ale. in l. si mari-
30 to. in p2in. ¶ † Nono ꝛ vlt. q̃rit Bar. si factũ sit cõp2omissũ in titiũ vt arbitret de ꝯsilio semp2onij: an illo nolẽte dare cõsiliũ vel mo2tuo recedatur ab eis ꝑsona: ꝛ an arbitrato2 possit solus expedire. õt Bar. ꝙ habem⁹ tex. exp̃ssum hodie: ne sede vac. c. j. circa fi. li. vj. ꝛ ille tex. ñ est alibi ĩ iure ẽm Zar. flo. ĩ cle. j. in vj. q. de sup. neg. p̃la. sed certe ille tex. nõ ẽ ad ꝑpositũ nostrũ, ꝑpter duo. P2io q2 loquit ĩ cõsulto2e assumpto ex dispositiõe legis vel statuti. Scd̃o, q2 ibi erat periculũ ĩ mo2a q̃ est p̃iculũ allatura, in qua se fundat Gemi. ibi, sꝫ nos loquimur qñ ex ꝯsensu ꝛ cõuẽtione partiũ assumpt⁹ est talis cõsulto2: ꝛ ita declarat Bar. ꝛ meli⁹ ĩ d. rep. d. l. j. §. si plures. i. ij. q. ff. õ exer. hic alleg. ꝑ Bar. cõclude ergo, ꝛ ita se hꝫ cõis ꝯclusio: ꝙ si ex ꝯuẽtione partiũ assumpta esset ꝑsona certa, ĩ ꝯsulto2ẽ: puta titi⁹, tũc ab ea nõ recedit: ꝑ regulã huius tex. sec⁹ si gñaliter sit dictũ, ꝙ arbitrato2 arbitret cũ cõsilio sapiẽtis, in genere, tũc si assumptus nolit põt alius assumi: ꝛ sic recedit a ꝑsona, ꝛ ẽt ita cõcludit Bar. in d. §. si plures. in ij. ꝛ v. q. domi. Abb. Pano2. in c. cũ in veteri. pe. co. de elec. ꝛ in c. fi. ad fi. e. ti. ꝛ idẽ do. Abb. in c. ex parte. de const. ꝛ ibi do. An. ꝛ Jmol.

Lex xlv.

1 ☞ Quod stipulat iuri meo subiect⁹ ergo video2 stipulari.
2 Distributiuum quodcunq; est distributiuũ duplex ꝛ vniuersale: ꝛ nihil excipit. vt nu. 3. 2. ꝛ 4.
5 Si filius stipulatur simpliciter, vel sibĩpsi, acquirit patri in aduentitijs solum vsusfructus: si vero stipulat nominati patri: tunc etiam hodie queritur patri pleno iure.

Quodcunq. Quo ad acq̃sitionẽ ex stipulatione, vl dño faciendã non refert, an ipse pater sibi, an vero fili⁹ sibi vel patri stipulet. h. d. sꝫ vtrãq; lecturã gl. Jta sumat Ang. Jmo. Pau. de ca. ꝛ Ale. hic. Ego aũt sic summo ꝛ con-
1 gruentius: † ꝙ stipulat iuri meo subiect⁹ ego video2 stipulari h. d. Rõ ẽ, q2 vox filij vl serui cẽset vox pr̃is vel dñi: vt õt text. in §. ei vero q. ꝛ in §. post mo2tẽ. inst. de inut. stip. ꝛ text. in l. si seru⁹. in ver. ac si ipsi dñi sua voce. ꝛ ibi gl. ff. de dã. infec. ꝛ gl. j. in l. si genero. C. de iur. do. Rõ rõnis est: ꝑpter patriã vl dñi cã ptãte: ꝑpter q̃ fingunt vna ꝛ eadẽ ꝑsona. l. fi. ad fi. C. õ impu. ꝛ ali. subst. ideo iste tex. õt q in alteri⁹ ẽ ptãte. Hinc apparet cessante rõne subiectiõis, ꝙ iste tex. nõ haberet locũ ĩ filio emãcipato: q2 fili⁹ emãcipat⁹ nõ põt stipulari patri. l. debito. §. ff. ad treb. firmat Bar. in l. ꝙ d2 in ij. col. fi. j. e. Bal. ĩ l. executo2ẽ. col. iij. v. si vero nõ est p̃sens. C. de execu. rei iu. vbi assignat rõnẽ: q2 patria ptãs q̃ inuenta est ad acq̃rẽdũ, euanuit. Subdit ꝑ eãdẽ rõnẽ idẽ esse in filio naturali tm̃, q sit̃r ñ potest stipulari pr̃i, q2 in eo cessat patria ptãs. Hic ergo infero, quod iste tex. nõ hꝫ locũ ĩ filijs frãcigenarũ: q2 galli nõ habẽt filios
a in ptãte: a vt est gl. reputata sing. inst. de pa. po. in ver. romano2ũ ꝑ illũ tex. q bñ facit. ꝛ illã gl. reputat sing. Bal. ĩ c. j. circa fi. an mari. suc. vxo. ĩ feu. ꝛ illa gl. ñ est alibi in iure ẽm bal. in c. si duo fratres. in fi. de fra. de no. bñ inuest. tñ Bal. ibi subdit se nescire an illa gl. verũ dicat, ꝙ si ita de iure frãco2ũ dubitat. d. Ab. Pan. in c. ij. de cõuer. infid. an veneti qui nõ recognoscũt romanũ iperato2ẽ: nec viuũt iure romano. habeãt filios in ptãte necne: ꝛ nõ decidit: ꝛ sic an eo2ũ possunt stipula-
2 ri. ¶ † Scd̃o põdera nouiter distributiuũ quodcũq;, ĩ ũcta gl. ꝙ est distributiuũ duplex vt declarat Bar. in l. hoc articulo. circa mediũ. ff. de her. inst. ꝛ distributiuum vniuersale. Et õt tex. in c. solite. circa fi. de maio. ꝛ obed. ꝙ quando. deus dixit Petro p2imo pasto2i ecclesie ꝛ eius successo2ibus: quodcunque ligaueris super terrã erit ligatũ ꝛ in celo: dicendo quodcunque nihil excipit. tamen gl. hic ponit quatuo2 exceptiões ab isto vniuersali q̃cunq;. ꝛ ad hoc iste text. cũ gl. nunq; fuit
b ab aliquo põderatus. Ad idẽ b tex. no. in l. lucius. ij. §. ipuberẽ ff. de leg. ij. vbi est tex. no. testato2 dixit, q̃cũq; in p2imis tabulis dedi, eadẽ oĩa, ꝛ sic sunt duo vniuersalia ab heredib⁹ meis in duplũ dari volo: ab illo vniuersali q̃cũq; excipit legatum dotis ꝙ nõ cẽset duplicatũ, quamuis sit admodũ fauo2abile, ꝛ q̃uis legatũ dotis ꝯsisteret ĩ q̃titate duplicabili: de quo vltimo tñ dic vt ibi ꝑ Bar. ꝛ alios. Ad idẽ. l. pe. C. q admi. ĩ xv. q̃cunq; aliã rõnẽ: ꝛ gl. ibi restrigit. s. iustã. ad idẽ l. ꝛ si instra. C. de fi. instr. ꝛ iur. haste fis. li. x. in ver. q̃buscũq; ꝑbatiõib⁹. ꝛ gl. ibi restrigit. s. idoneis: ꝙ Bar. ibi õt esse no. ad statuta ꝛ multa similis gl. in l. j. C. õ fid. instr. in ver. q̃buscunq; rõnibus. ꝛ gl. ibi restringit q̃buscunq;. s. idoneis. ꝛ ꝑ illã gl. decidit notabiliter Bal. ꝙ si statutũ dicat ꝙ si sufficiet quecunq; ꝑbatio ĩtelligit tñ de solẽni ꝛ legitima: ꝛ idẽ no. Bal. ĩ l. ij. §. pto2 ait. ff. q satis. cog. ꝑ illũ tex. cũ gl. per quẽ no. ꝙ si statutũ disponat ꝙ contra magnates sufficiat quecũq; vel qualiscũque ꝑbatio, tñ dꝫ esse talis que de iure valeat: ꝙ bene nota, sed tu caue: q2 isto modo statutũ esset oĩno superfluũ, ꝛ nihil operaret vltra ius cõe: ꝙ esse nõ dꝫ: vt per Bar. ꝛ alios in l. iiij. §. pto2. ff. de dã. infe. ꝛ in l. ij. ff. de vsuca. Ad idẽ facit §. sed hec solennia. inst. de verb. ob. in ver. q̃buscũq; verbis, ꝛ gl. ibi in ver. q̃buscũq; restringit. habilibus tñ, ꝛ per hoc infert illa gl. quod si dicã a. intelligẽdo per a. p2omittis. ꝛ tu respondeas. b. ĩtelligendo. b. p2omitto tamẽ stipulatio nihil vꝫ ꝛ illã glo. reputat sin. Bal. in l. j. in p2in. õ. e. Ang in repe. l. sciendũ. iiij. co. õ. e. ꝛ sic lꝫ tex. ibi dicat ꝙ stipulatio possit fieri q̃buscũq; verbis ꝑ distributiuũ vniuersale q̃buscũque: tñ nõ põt fieri per a ꝛ b. ad idẽ gl. in l. qui antẽ. §. fin. ff. de const. pecu. in ver. qui-
3 buscũq; verbis. ꝛ gl. ibi restringit idoneis tamẽ. ¶ † Jn 3ũ ꝑ alia parte: ꝙ distributiuũ quodcũque vniuersale nihil excipiat vt exp̃sse õt tex. in d. c. solite. circa finẽ, facit, ꝙ si aliquis acq̃siuit fundũ a rege ꝑ se ꝛ heredib⁹ q̃buscũque, ꝑpter illã dictionẽ vniuersalẽ q̃buscunque, veniunt nõ solũ filij ꝛ descẽdẽtes: sed etiã penitus extranei: ꝛ sic alterat natura feudi, ꝑpter illã vniuersalẽ q̃buscũque. c. j. de feu. nõ hab. ꝑp. natu. feu. ita tꝫ Bal ĩ l. j. in xx. char. ꝛ ĩ xlviij. q. st. õ re. diui. d. Alex. ĩ l. si patroni. ĩ p2i. col. pe. ff. ad treb. q̃uis ꝯtrũ sub dubio fo2te teneat Bal. sibi ꝯtrius ĩ l. cũ viriũ. col. fi. C. de fidei. quez in specie rep2ehẽdit. d. Alex. in d. l. si patroni. in p2in. pe. co. sit̃r si aliqs acq̃siuit fundũ ꝑ se, ꝛ heredib⁹ q̃buscunque ꝑpter illã dictionẽ vniuersalẽ q̃buscũque poterit tale fundum legare: q̃uis legatarius nõ sit heres. l. q̃dã. §. nihil iterest. ff. õ edẽ. ꝛ lꝫ als fundũ legari nõ possit etiã ꝑ aĩã testato2is. c. j.
c §. donare. quali. olim pot. feu. al. ita tꝫ notabilr. c Bal. in c. imperialẽ: in p2in. in pe. co. de ꝑhi. feu. al. ꝑ ꝼ cd. ꝛ idem Bal. in d. c. j. §. donare. in ij. co. seq. do. Alex. in multis locis semp exclamãs istud dictũ d. Ale. in d. §. nihil interest. col. j. ꝛ i l. gall⁹. §. ẽt si parẽte. ff. de lib. ꝛ posth. ꝛ in d. l. si patroni. ĩ p2in. in penul. ꝛ vlt. col. ꝛ in l. ẽt. in p2in. vbi ẽt Ro. ff. sol. mat. ꝛ d. Alex. in l. ꝙ d2 in vlt. chart. j. e. ꝛ Ro. ĩ l. id tẽpus. §. j ꝑ illum tex. q bñ facit. ff. de vsuca. ꝑ quẽ tex. ẽt mouet Bal. in locis ꝑalleg. idem tꝫ d. Abb. Pano2. in cõsi. cx. q̃ inc. nitar in p2esenti cã. in tertio dubio, ad idẽ facit gl. valde not. in l. fi. ĩ ver. ꝑ q̃cunque ꝑsonã. C. q leg. ꝑso. stã. ĩ iud. habebit. dictio quacunq; nihil excipit: imo cõp2ehendit etiã inhabiles: puta pupillũ vel seruũ. ad idẽ. l. p2omittẽdo. in p2in. ff. de iur. do. iuncta gl. j. ad hoc valde no. vbi fo2tius habetis: nã tex. ibi dicit oẽs cuiuscũque cõditiõis ꝛ seruus: dicit ibi solẽnis gl. ꝙ ñ sit aliqua restrictio nec aliqua exceptio: imo intelligit siue cleri-
4 ci, siue laici, siue ĩ ptãte siue nõ, ita dicit ibi solẽnis gl. ¶ † Tu dic ꝙ distributiuũ q̃cũque, vel q̃buscũque, cũ sit vniuersale nihil excipit: vt dicit tex. in d. l. solite. circa fi. ꝛ ꝑ ea q̃ sc̃do loco allegaui, nisi exceptio vel restrictio inducat ꝑ alias leges: p2out ẽ ĩ quatuo2 exceptiõib⁹ gl. Jtẽ nisi illa vniuersitas rõnabiliter ad aliqd coarctet, vt pulch2e no. Bal. in d. l. j. ꝑ illũ tex. C. de fide inst. accedat tex. no. in c. j. §. fi. de iureiur. in vj. vbi est tex. solẽnis, ꝙ iuramẽta, qualitercũq; ꝛ sub quacũque verbo2um fo2ma ꝑstita, debent restringi ad licita possibilia ꝛ libertati ecclesiastice nõ obuiãtia, ita ibi õt fo2maliter text. ꝙ autẽ verba vniuersalia ñ õbeãt restringi de habilitate: ꝛ q̃ nõ, ꝑõit late Bart. ĩ l. j. §. nũciatio. vbi alias plene dixi. ff. õ ope. no. nun. ¶ Capio gl. q̃ diuidi in duas partes. Jn p2ima ponit duas lecturas ad tex. Jn secũda ponit quatuo2 exceptiones lꝫ videãtur solũ tres. P2ima fallẽtia est cõis ad filiũ ꝛ seruũ. Scd̃a ꝛ tertia ꝯuenit tantũ seruo. Quarta cõuenit tãtũ filiofa. scd̃a ibi. sꝫ ꝛ tũc excipe. ¶ P2imã fallentiã gl. q̃ stipulant factũ. itellige ẽm ꝙ declarat gl. ĩ d. §. si cũ factũ. Ang. ꝛ Jmo. hic. Scd̃a fallẽtia de le. ij. ff. de stip. ser. loquit q̃ seru⁹ stipu-

a ¶ Ptãte add tu ꝛ õ hoc vide ꝑ Anch. ĩ c. cũ deuotissima ꝫ. xij. q. ij. sup gl. ꝛ ibi qd de hispanis. aliqd ꝑ domi. ĩ c. ius q̃situ. j. dist. ꝛ ibi ꝙ ois ñ obediẽs Jmperio, ñ gaudet bñficio legũ. ꝛ õt bal. in sua marg. ĩ vers. pater.

b ¶ Ad idem. Addõ tu ẽt ad idẽ tex. no. in l. credito2. §. luci⁹. ff. mã. ꝛ ibi text. vbi hac dictione q̃cunq; ꝛ tñ excipit dolũ vt ibi in tex.

c ¶ Notabilr. Adde ꝙ dictũ bal. refert ꝛ seq̃t Ale. ꝑ si. xxx. col. ij. ver. v. ij. vo. duplicato. ĩ ꝯs. ij. ĩ v. vol. ꝛ circa hoc ã ꝛ qñ feudum possit legari ꝑ aĩa, vide ꝑ Fel. ĩ c. q̃ ĩ ecclesiarũ. col. xx. ij. v. ceterũ õ ꝯst. ꝛ aliqd tãgit d. Ma. soꝫ. in consil. xix.

stipulabat seipsum sibi, tūc stipulatio nō valet, ratio est vt bi q2 debet esse differētia inter stipulātē ⁊ rē sup qua fit stipl'o ivt ibi.⁊.c.fi.ō insti.⁊.l.j.§.si aūt collegiū.i fi.ff.ad trebel.cū multis ꝯcor.quas ad hoc ibi dedi.hic aūt loquit tex.qn̄ seru⁹ a lō stipulabat quā scipsum. In tertia fallētia de.l.antepe.ff.ō stipu.ser.dic ratione ibi esse ꝑm gl.ibidē:q2 ibi seruus stipulabat operas liberto dñi sui:quo casu cū opera cōcernat ꝑsonā dñi:ideo nō pōt seruus illā stipulari sibi,s3 dño:facit l.opere in rerū.§.fi.cum l.seq.⁊ ibi gl.ff.de ope.liber.Bar.i l.si nō sortē.§.libert⁹.ff.ō cond.inde.col.antepe.ver.tertia differentia est ꝑm gl.Ang.⁊ Imo.hic. Quarta fallētia est ho..ie i aduētitijs,in qbus ꝑ filiu stipulantē q̄ritur patri solū vsufru-
5 ctus.l.cū op3.in p2in.C.de bo.q̄ lib.† Ista fallētia ꝓcedit qn̄ fili⁹ stipulat sibi ꝑti,vel simpliciter si aūt noiatim stipularetur patri:tūc ēt hodie q̄reret patri pleno iure,per d.l.stipulatio ista.§.hi qui.⁊ § alteri.i.s.eo.q̄ iura in hoc nō reperiunt correcta ꝑm Bar.q refert Dyn.⁊ oēs ita tenere sequunt Ang.⁊ Imo.cū ꝑpter patriā ptātē sit ꝑsona habilis ad acqrendum patri:⁊ imputet sibi filius,quare stipulat⁹ est nominatim ipsi patri,si volebat solū sibi queri vsumfru. Tu ad d.iura Bart. pōt r̄ideri ꝙ loquunt ꝑm iura ffoꝝ,ꝑm q̄ nondū erat itroducta dñia inter aduētitia ⁊ ꝓfectitia:nisi dicas ꝙ ex quo ad hoc si reperit hodie ꝯ2riū immutatū,stabim⁹ iuri antiquo ffoꝝ.l.ꝑcipimus.§.fi.C.de ap.⁊ l.sancimus..C.ō test.q2 qn̄ fili⁹ stipulet patri ēt aduētitia,est ꝑinde ac si ipse pater sibi stipularet, hodie. ¶ Cōtra istā cōmunē opi tenet Lu.⁊ do.Alex.hic,qō ēt hodie si fili⁹ stipulet aduētitia patri: tñ ei nō acqrit pleno iure,sed solū vsufru. Mouet pro Lu.q2 pater est legitim⁹ administratoꝛ filij,in omnibus aduentitijs.l.j.C.de bo.ma. ergo d3 filius intelligi stipulari patri,vt legitimo administratori,⁊ nō tanꝗ patri. Sicut si dñs stipulet ꝓcuratori,nō vr̄ stipulari vt ꝓcuratori:⁊ sic nō acqrit ꝓcuratori,s3 dño l.stipulatio ista.§.si qs insulā.s.e. Huic fundamēto Lu.r̄ndet d. Alex. illud tollēdo:q2 in dubio nō vr̄ fieri relatio ad patrē,tāꝗ ad legitimū administratorē,ex quo mētio officij facta nō fuit, s3 patris ꝑ ea q̄ plene tradit Bar.i l.j.§.nūciatio.col.ij.ō o pe.no. nun ⁊ in l.fin.C.de vsufru. Tu tene rōne Lu.que ē pulchra ⁊ subtilis ¶ Et allegata per Alex.nihil faciūt:q2 Bar.in locis preallegatis loquit i casu ꝯ2rio,qn̄ habes officiū,aliqd simpliciter facit,nō expresso noie officij,s3 iste nō est casus noster Nā si loqmur e ꝯ,qn̄ nō habes officiū facit actū stipulationis in habēte officiū,puta in patre habentē legitimā administrationē,quo casu censet stipulari vt legitimo administratori,ñ vt patri.sicut qn̄ dñs q ñ h3 officiū stipulat ꝓcuratori ⁊ sic habet officiū. Cōtra cōe ꝯ d. Alex.alleg.aliqua ꝑsertim tex.inst. de stip.ser.in §.j.in ver.idē iuris,vbi siue fili⁹ stipulet sibi,siue patri,acqrit patri ex causis ex quib⁹ acqsitio fit pr̄i:sed in aduentitijs si filius stipulet sibimet,nō acqrit patri nisi vsumfr.§.j.inst.ꝑ quas pso.nob.acq.ergo idē si stipulet pr̄i. Tu r̄nde ad illū tex.ꝙ illa eqparatio solū ꝓcedat in ꝓfectitijs,ñ aūt i aduētitijs,⁊ l3 gl.ibi primo aspectu videat ꝯ2riū innuere, tñ nō ōt ꝯ si recte aduertat,⁊ id ꝙ dico clare ponit gl.i §.ei vero qui.i ver.acq.inst.de inut.stip. Ego ēt teneo ꝯ cōmunem mo-
a ueor,[a] q2 stipulatio interposita a filio stipulāti sup aduētitijs ⁊ sic sup reb⁹ q̄ hodie nō acqrunt patri, nisi quo ad sumfr.d3 intelligi ꝑm naturā rei sup qua iterponit,⁊ qualitatē personarū stipulātiū.l.si stipulat⁹.ff.de vsu.l.quinta.in ver.cōuentionales.C.e.ibi,⁊ pēdet ex negotio cōtracto late disputaui i rub.ē.⁊ ita habes vtiliter vt puto expeditum istud p2icipiū.

1 ¶ Quilibet potest stipulari cū morieť, siue stipuletur cum ipse morietur,siue cum morietur ille in cuius potestate.
2 Pater potest stipulari filio emancipato.
3 Ex stipulatione patris queritur filio vtilis tantum ex equitate,non tamen directa.
4 In his que descendunt in filios vt filios, non est necesse ꝙ filij sint heredes patris.

§. **Sicuti.** Subiectus aliene ptāti, pōt stipulari cū ipse morieť,sicut ⁊ nō subiect⁹,⁊ pr̄ stipulādo post mortē suā filio vl' filie,acqrit ei vtilē,l3 ñ sit heres pa-
1 tris,h.d.vsq3 ad §.ñ solū. ¶ † No.j.ꝙ qlibet pōt stipulari cū morieť,siue sit sui iuris,siue sit aliene ptāti subiect⁹, siue stipulet cū ipe morieť,vl' cū moriētur illi i quoꝝ ē ptāte,ꝑ3 vtrūque itellectū gl.hic siue cū stipulatoꝛ moriat:vt hic, siue cū morieť ꝑm ssoꝛ,vt est tex.i §.post mortē.ver.ita aūt.inst.ō inut. stip. Et nc v3 stipulatio cui⁹ executio est collata in tp̄s mortis stipulatoris. Rō dubitādi erat:q2 stipulatio videbat nō posse fundari sup nō enti.l.seie egresse.ff de tu.⁊ cu.da.ab his q2 mors eā soluit.§.deinceps.i aut.ō nupt. Rō decidendi ē,q2 stipulationes actiue ⁊ passiue pñt icipere ab heredib⁹ ⁊ cōtra heredes,l.j.C.vt act.ab here.⁊ ꝯ here. Item q2 ex tali stipulatiōe acquirit pr̄i vl' dño inspecto initio:⁊ sic tpe stipulationis.l.filiusfa.in pn.j.co.⁊ hoc voluit dicere gl.hic.facit.l.si.⁊ ibi.gl.ō stip.ser.intelligēdo in vt pleni⁹ declarat Bar.in.d.
2 l.si filiusfa.in pn.⁊ dicā in seq.no. ¶ † Scdo no.ex.§.hīgs ita. hic probari ꝙ pr̄ pōt stipulari emācipato,sicut hic pater post mortē suā pōt stipulari filio:s3 post mortē patris filius est sui iuris,sicut emancipatus:⁊ paria sunt aliquid fieri aliquo tēpore vl' in illud tps cōferri.l.ꝙ spōte.C.de don.añ nup.⁊.l.in a tps.ff.de here.insti.⁊ c.de vxore.⁊ ibi ad hoc no. Abb.de sepul.⁊ ita ad hoc pōderat ⁊ inducit istū tex.Bar.sine ꝯtrouersia magister legistarū in l.ꝙ d2 in.ij.in vlti.col.j.e.⁊ ante eū subtiles vltramō. Pe.d bella. Io.d imo. Pau.d ca.d.Ale.⁊ alij. Sed subtiliter aduerte ꝙ iste tex.nō videt hoc ꝓbare: cū in stipulationib⁹ debeat initiū spectari:⁊ sic tps stipulatiōis interposite.l.si filiusfa.in pn.j.e.⁊ stati dixi in ꝑcedēti nota. s3 hic tpe stiplōis paterne fili⁹ adhuc erat in potestate patris:ideo hoc ꝯsiderato non valet.secus q̄ si filius iā erat emācipat⁹ tpe stipulationis. Itē ꝯ cōem opi.est io..tis tex.l.si in genero.C.de iure do.vbi tex.qō pater non pōt stipulari filio emācipato:sicut nec qlibet extraneo:⁊ l3 gl.⁊ doc.ibi respondeāt:⁊ Io.de imo.⁊ Pau.de ca.hic, qō ille tex.ꝓcedat quātū ad acquirendā directā filio s3 ex equitate valet quo ad vtilē:contra istā sol.fortiter refragat tex.ibi dū dt:nec sibi prohibente iure q̄rere potuit pr̄ actionem: ⁊ sic vult qō ex stipulatione patris nulla actio nec directa nec vtilis queratur filio emācipato ibi ꝓhibēte iure:nā l.ꝓhibēte nulla pōt acquiri actio.l.cū lex.ff.ō fideius.⁊.l.nō dubiū.C.ō legi.⁊ in pūcto iuris potest ista pars teneri ꝯ cōem:l3 nemo quem viderī cā teneat. Tenendo tñ cōem opi.si pr̄ posset stipulari filio emācipato potes dicere hoc esse ꝑꝑ reliqas ꝑcedentis potestatis ꝑm Bald.⁊ doc.i.d.l.si genero.vbi ad hoc allegat i arg.l.talem.§.fi.ff.ō her.istit.tu allega meliorē tex.in l.vnī⁹.§.seruo. j.de q̄stio ⁊ tex.in.l.fi.ff.de decurio. que ad hoc allegat glo. no.in.§.fi.insti.de tute. Item pro communi facit tex.in.l.si quis operas.⁊ ibi gl.in ver.posthumos.ff.de ope.lib.quem text.allegat Alexan.hic vbi pater potest stipulari filio posthumo nōdū nato,⁊ tamē cōstat nō esse i ptāte anteq nascatur l.pe.ff.de col.bo.tamē posset dici ꝙ habeat pro iā nato,l.qui in vtero.ff. de statu.homi.nō dico tamē ꝙ sit i ptāte. Addē facit iste tex.iuncta regula, d.l.ꝙ sponse.de do.ante nupt C. nec ob.ꝙ hic fili⁹ tpe stipulationis adhuc erat i ptāte.⁊ ita sti- b
pulatione d3 inspici initiū stipulatiōis interposite q2 r̄ndetur hoc esse verū qn̄ stipulatio cōcipitur sub conditione intrinseca ⁊ causali,q̄ trahitur retro ad tēpus celebrati ꝯctus, ita loqtur tex.in d.l.filiusfa.i p2in.secus in ꝯditionē intrinsecamortis,⁊ sic existētie sui iuris,vt expresse declarat Bar.in d.l.si filiusfa.in p2in.vbi dicet,Tenēdo cōem opi.si tu diceres quare ꝑ filiū emācipatū stipulantē,nō q̄ritur patri vt hab.l.i pn. vbi dixi,⁊ tñ e ꝯ ꝑ patrē querit filio emācipato,dic ꝑm Bart.i d.l.ꝙ d2.col.vl.ꝙ rō est votu3 patris,ꝙ est q̄rere filijs, ꝙ votū
3 nō est econtra in filio. ¶ † Tertio no.bene tex.ibi vtilis actio ꝙ ex stipulatiōe pr̄is querit filio non directa actio: sed vtilis tñ est equitate.adde l.pr̄ ꝑ filia i ver.vtilis ex equitate. C.de pac.cōuen.⁊ si dicas quare ex stipulatione filij querit patri directa,⁊ nō e ꝯ.l.stipulatio ista.§ alteri verū preter ꝙ s.e.⁊ s. ea.l.i pn.ecōtra aūt ex stipulatiōe patris q̄rit filio vtilis tm: hic.cur diuersum Bar.dicit se dicturū i l.qō d2 in ij.j.co.sed ibi Bar.nō tāgit hoc.dic ꝙ rō diuersitatis est facilis, q2 primo casu adest patria ptās,ꝙ h3 pater in filiū inducta ad acqrendum,ideo ꝑ eam acquiritur patri directa , sicuti si iste pr̄ stipulatur,vt dicit tex.in hac l.in p2in.sed ista ratio cessat ecōtra;q2 filius non h3 ipse patriā ptātē. ¶ Quarto no.ex tex.
4 ibi,l3 heres ei non existat ꝑm Bal.⁊ Pau.de cast.hic , ꝙ in his q̄ descendūt in filios,vt filios nō est necesse ꝙ filij sint heredes patris nec ꝙ patris adeāt hereditatem vnde facit qō
b si pater acquisiuit emphyteusim[b] ⁊ feudū pro se, ⁊ filijs descendentibus,qō possunt,filij venire absque eo q sint heredes patris,nisi fuisset dictū ꝑ se ⁊ filijs suis heredibus, ⁊ de emphyteusi vide late Bar.in l.iurisiurādi.§.si liberi.ff.de ope. li.⁊ i l.si nō sortē.§.libertus.col.fi.ff.de cond.indeb.⁊ in l.qō d2.ij.col.pe.j.e.⁊ l.si tibi.§.si pactus.circa fin.ff.de pac.cum multis concordan.quas ibi dedi.de feudo ponit Io.an.i ad. Spec.in ti.de feu.§.quoniam.ver.xxxvij.in additiōe q inci. directe Bal.i c.j.in iij.col.in tit.an agna.vel fil. in feu.vbi ē tex.principalis de hoc ⁊ in l.iij.C.de fideicom. ⁊ in l.q se patris.col.vij.C.vnde li.Pau.de ca.in l.pro herede.§.si quid tamē.ad fi.ff.ō acq.her.⁊ in l.si mihi ⁊ titio.j.e.⁊ in l.adoptiuū.§.patronū.ff.ō in ius vo.⁊ i auē.post fratres.C.de le.here. Io.Alex.in l.si patroni.in p2ic.ff.ad treb.⁊ notabili⁹ in cōs. xix.v vol.quod incipit: super eo de quo queritur visis istru.

a ¶ Moueor. Adde qō i ꝯrīū pro opi. bar. facit q2 h̄ casu stiplō nihil operat q2 sine stiplōne pr̄i q̄rit vsufr.vt h̄e tex. i.l.cū op3.C. ō bo.q̄ li.ḡ vt ista stiplō aliqd opeť d3 iportare qō pr̄i acqrat ēt ꝑpetas,iuxta regu.l.si qn̄. C.ō inof.test. ⁊ c.si Papa. ō ꝑui.i vj.vbi d2 ꝙ vba ⁊ actus aliqd ō bēt opari. facit q2 statutū ita d3 itelligi, vt aliqd semp addat iuri cōi vt late ꝑ Iaso.in l.g si patris. co.xx.ver.adde ēt predictis. C.vñ li.

b ¶ Emphyteusim. Addē ꝙ hec oia,⁊ plura alia accumulat Al. i d.§.si liberi i apo.vbi vide,⁊ vide eundē ias.i d.§. libert⁹.vbi ēt omnia ista, pōit. Et lati⁹ idē i suo tra. ō iu.emphy. colū.lxxxvij. tertio q̄rit.⁊ vltra ibi pen adducta ⁊ h̄ adde ꝙ hoc idē t3.Fran. cu.ꝯs.lxxij. co.v.post mediū. Adde q̄ i ꝑposito pōit d.Alex.i ꝯs. vij.i iij. vol. circa pri. ⁊ i cōs.cvj.i iij. vo.co.pe.circa fi.

mentis.& in cōs.xxvj.v.vo.ꝙ inc. ponderatis his que i themate.co.ij.& seq.Accedat qd multū signāter tenēt Bar.Bal.& An.in l.itē vidēdū.§.fi.ff.de pe.here.ꝙ si frater fecit quietationem alteri fratri de omni & toto eo qd petere posset i hereditate patris,nō obstāte tali liberatiōe poterit petere feudum & emphyteusim,q2 non petunt tanq̄ hereditas, nec tanquam ex hereditate patris.& late Bal.in aut.si quas ruinas C. de sacros.ec.& in l.j.in v.q.ff.de rer.diui.& notabiliter bal. in cons.ccccxxxvij.primi vo.qd inci.quedam puella.in vl.co. Alb.de Ro.ibi formaliter ponit totum consilium Dy.relatum.& Bal.in l.tres fratres.ff.de pac.

1 ☞ Stipulatio si morieris,dr esse conditionalis, quamuis sit necessaria,& omnino extitura.

2 Inter si,& cum non est differentia.& nu.3.

Non solum. Inter si,& cū nō est differētia qñ apponunt actui extrinseco.h.d.scdm Bar.& alios vel sic fm Bal.inter.si morieris: & cū morieris nō est differētia:q2 simpliciter mors est expectāda.h.d.vl sic & melius.Inter si & cū nō est differētia,siue iungātur actui necessario,siue cōtingenti,& filius in dubio vr stipulari patri.h. d.vsq ad fi.l. r ¶ † No.j.ꝙ hec stipulatio si morieris dr esse ꝯditionalis, quāuis sit necessaria,& oīno extitura:q2 nihil est certius morte,& nihil incertius hora mortis:vt l.j.ff.de cond.& dem.ptz & fortius:q2 in hoc tex.equiparatur stipulatiōi si veneris,q̄ sine dubio cōditiōalis ē.Rō huius not.est,quia lz dies mortis sit certa an.tñ est incerta qñ:iō suspēdit, & impedit ne a interim oriatur obligatio & actio q2 est incertū a q̄tum sit interusurium medij tpis:vt declarat Bar.in l.ita stipulatus.§. e.in ij.q.prin.in ver.iuxta hoc quero.qñ cōmittat stipulatio. & idem Bar.in l.j.C.vt actio.ab her.& cōtra her. & in l.heres meus.in prin.ff.de cond.& dem. Per istū tex.Barto.reprehendit opi.Cy.post Pe.de bellaper.& Ja.de Ra.in l.extraneum.in j.C.de her.inst.vbi tz qd differunt institutio cū morieris, q̄ bene est cōditionalis,cū sit tps incertū,qñ morieris: & institutio si morieris:q̄ nō facit cōditionalē:sz est necessaria & oīno extitura:ergo cēset pura:& p tex.in l.si pupill⁹.§.q sub cōditione.ff.d noua.Itē q2 dictio cū pncipaliter denotat tps sed dictio si,principaliter cōditionē.l.si Titio.in prin ff.quā. di.lega.ced.& ita ēt tz idem Cy.in l.pater.in vj.q. C. de instit. & subst.& late d.Pet.de Bexu.hic:qui conat defendere istam opi.Cy.Sed Bar.& cōiter scribētes reprehendūt:p istū tex. & l.quibus diebus diebus.§.qdam Titio.ff.d cond.& dem.& ita ēt reprehēdit Bar.& ibidē al.i d.l.extraneū.vbi Bart. dt ꝙ ista opi.Cy.est falsissima.ita ēt dt in l.ita stipulatus.in ver. scdo principaliter q̄ro.j.e.Ang.& Jmo in d.§.qui sub cōditione.Sz aduerte q2 Bar.format q̄stionē qñ ista conditio apponitur in persona scdi instituti.l. instituo te si morieris,isto mō tex.quē alleg.Bart.i d.§.qdā Titio nihil faceret:q2 ibi cōditio nō fuit apposita i psona instituti,vel i psona legatarij sz in psona tertij,si mater morietur, & sic ibi nō legauit testator Titio centū:si tu legatarius morieris. Propterea Cy.i locis preal.melius format q̄stionē qñ conditio fuit apposita nō in psona scdi instituti,sz tertij.s. hoc mō instituo te heredē si Titius moriet.hoc mō.tex.i d.§.quidā Titio faceret cōtra Cy.Item Cy.rñdebat ad istū tex.qd loquat in contractibus, in quibus nō est differētia inter si & cū sed questio est i vltimis voluntatibus.& d.Pe.de Bexu.hic conat defēdere istā solutionē.Ultra eū pondera tu ꝙ Bar.in l.extraneū.dū rñdet ad d.l.si pupillus.§.qui sub cōditione,formaliter dt qd ille text. loquitur in cōtractibus:sed q̄stio nostra in vltimis voluntatibus:& q̄tum ad illū tex.ponit rōnem diuersitatis,& ideo contra Cy.fortius facit tex.in d.§.quidā Titio q loquitur in vltimis voluntatibus,ad d.§.q sub cōditione.alleg. per Cy.vltra rñsionem Bal.in d.l extraneū.rñde melius qd loquitur i cōditione oīno certa an,& qñ:que nullum tempus hz incertū: vt si digito celū tetigero:nam certum est ꝙ nunq̄ tangam, & ista habet p pura,sed in casu nostro cōditio si morieris est certa an,sed incerta qñ,ideo suspēdit & facit cōditionē,fm Pau. de ca.hic.& d.Alex.in l.extraneum & exemplificat gl.j.ad fin. in d.§.qui sub cōditione.& ibidē Bar. An aut si cōtrahat matrimonium:cum aliqua muliere sub conditione oīno extitura,an intelligatur pure ꝯctum.itaq qd interim nō possit matrimonium cōtrahere cum alia.habes de hoc valde no.in c.per tuas.in gl.magna.ad fi.de cōd. appo.& ibi do. Ant.de But.

a ¶ Incertū. Adde Bar. Sozi. in l. i. co. ij. cir. fi. ff. de cōd. & de.

2 ¶ † Scdo no.ex hoc tex.ꝙ inter si & cum non est differentia.i quo distingue vt p Bar.& doct.hic,& de vtraq dictione vide plenius Bar.in l.j.in ij.& iij.col.ff.de cond.& dem. Adde distinctioni Barto.inquantum in pmo mēbro dicit ꝙ quando ista verba opponunt actui extrinseco qui de necessitate inest: tunc nō est differētia,inter si & cum,q2 natura importat cōditionem,& neutrius appositio aliqd operat. l.iij. ff.de leg.j.& l.muto.§.sub ꝯditione.id vers.hac aūt.ff.de tut.& ibi Barto. post gl.idē tz.& idem Bar.in l.huiusmodi.in prin.ff.d lega.j. sed aduerte q2 idem Bar.sibimet ꝯtrarius in l.j.in ij. col.ff.d ꝯdi.& dem.istud reprobat:q2 in tacita cōditione inest conditio q̄ suspendit,vt ibi:& no.gl.in l.itē q2.ff.d pac.& rñde aliter ad d.l.muto.§.j.q d ibi dictio si,nō facit conditionē,q̄ tutoris donationē suspendat:sed bene facit conditionem q̄ suspēdit administrationē,vt talis expressio facta a iudice, intelligat fm ea q̄ tacite inerāt al's tutoris datio vitiaret,vt ibi ptz fm eū. sed nō rñdet ad l.tertia.d leg.j.nec ad regulā illius text.p q cōfunditur eius rō.ideo teneas illud ꝙ tz Bart. ¶ Scdo inquātum Bar.tz ꝙ qñ directo,cū adijcitur verbo executiuo,ꝙ tunc nō facit dispositionē conditionalem.l. ex his verbis.§. quā.di.leg.ce.limitant hoc esse verū Jo.de Jmo.& d.Ale.qñ adducitur tēpore certi etatis:puta legitime etatis vel xxiiij. anno.vt ibi,secus si adijciat tpi incerto puta lego Titie centū que volo sibi dari cum nubet:tunc facit conditionem gl.ē no.in l.Seius Saturnus.ff.ad Treb.& in l.si ita scriptum.in fi.ff.de manu.testa.Bar.& doc.in l.si cui leget.§.j.ff.de lega.j. & in d.l.qbus diebus.§.quidā Titio. Adde ad predicta illud qd dt se cōsuluisse in pulchro casu.Bal.in d.l,si cui leget.ad finem principij.& ibi refert & sequitur Floria. qd si testator legauit alicui centū:& postea subdit,qua centū volo pstari post mortē vxoris mee,vel cum vxor moriet: ꝙ legatarius interi descendēs non transmittit legatū,& sic annullat. Quia dies mortis incertus habet p conditione etiā si infert soli pstationi vel executiōi:& ita dt expresse tenere gl in d.l. Seius Saturninus,& not.hunc casum q2 valde quotidianus est. ¶ Tertio inquantum Bar.vult ꝙ dictio cū adiecta vbo obligatiuo reddit actū conditionalē,sicut dictio si,vt hic.& d.l. q pmisit. ff.de cond.inde.Limita ex presumpta volūtate testatoris,p pter charitatē psone,cui dz fieri restitutio:vt q2 filius testatoris,tunc dictio cū,facit solū diē,nō ꝯditionē:tex. est solēnis & sing.fm verū intellectū.in d.l.Seius Saturnin⁹,& ibi bar. & doc. ¶ Tu autem vt clarius oīa habeas fac regulā.& qua
3 tuor fallentias. ¶ † Regula est,ꝙ dictio si & cū equparantur, vt hoc tex.& d.l.q pmisit,& dt tex.no.in l.si Titio.in fi.prin. ff.quā di.le.ced.quod vtrobiq siue dicat si,sicut cum,tamen eadē conditio est:verbū est denotat veritatē essentie fz Bar. in l.si maritus.in ij §.legis.ff.de adul. ¶ Limita primo verū,qñ iste dictiones adijciuntur verbo obligatiuo seu dispositiuo:secus si adijciantur verbo executiuo:q2 tunc dictio cū non facit cōditionē.d.l.ex his verbis.cū limitatione q̄ s.dixi.dictio aūt si,adiecta verbo executiuo bñ inducit ꝯditionē & sic reddit dispositionē ꝯditionalē.d.l.quibus diebus.§.quidā Titio.ita sentit Bar.hic,& clari⁹ in l.j.in ij.col ff.de cond. & dem.Bald.in d.l.ex his verbis.Ang.& Jmo.in seq. §.fin. Jmo.Lu.& d.Alex.hic.Istud clare procedit in vltimis volūtatibus vt loquitur d.§.quidā Titio.In cōtractibus autē vr recurrendum ad glo.reputa sing.in l.ij.ff.de in diem addi.vt hic p Jmo.& latius p d.Alex.Sed caue qd in d.l.qbus diebus.§.qdam Titio,dictio si,adiecta executioni seu prestatiōni,iō facit cōditionē:q2 est adiecta tēpori incerto mortis.s.si mater moreret prout ēt rt Bar.in l.si cui leget.§.j.in ij.op. de leg.j.quo casu etiā dictio cū adiecta executioni,& tempore incerto,facit conditionem secundū gl.cōiter approbatam in d.l.Seius Saturninus.ff.ad Treb. de qua s.prime dixi: & nō vr tā hic esse differentia inter si & cū cōtra Docto.cōiter. ¶ Scdo limita,qñ adijciuntur actui intrinseco, puta voluntati:q2 tunc differunt cū volueris,& si volueris.tex.est q2 l.seq. §.fi.& ibi gl.& Doc,assignant rōnem diuersitatis. ¶ Tertio limita qñ adijciuntur verbis sapientibus exactionem de psenti,tunc differunt:q2 dictio cum,non facit conditionem sec⁹ in dictione si.l.si decem cum petiero.j.eo.& l.Titia heredis. ff.de cond.& dem. ¶ Quarto limita,ꝙ differunt quantum ad modum facienti conditionem:q2 dictio si principaliter conditionem importat,secundario vero tempus,dictio vero cū econtra.l.Titio.in prin.ff.quan.di.le.ce.

1 ☞ In obligatione in diem certam ante diem nata est obligatio:lz solutio differatur.

2 Si quis promittat ad Calendas Grecas nihil valet pmissio: q2 certum est eas nunquam venturas.

3 Tempus conuentionale centum annorum non impedit oriri obligationem naturalem & ciuilem,sed differt executionem.

4 Quod non potest explicari in morte non potest conferri in tēpus mortis.

5 Qui promittit ad certum locum venire, dicitur promittere factum persone sue coherens quod non potest per eius heredem adimpleri.

1 Centesimis. †In obligatione idiē certā aī diē nata est obligatio ꝛ solutio differat,ꝛ nō ꝛ stipulatio facti i mortem delati qī tale factū nō pōt p aliū explicari.h.d.vsque ad §.Si ita stipulatus. In tex.ibi:centesimis calēdis si intelligis in specie puta Januarijs:vel alterius mensis in specie,tūc intelliget facta stipulatio in cētesimo anno:ꝛ isto modo esset tūc hic tex.sing.fm Cu.hic:ꝙ valet stipulatio,ꝛ quis stipuleť i tps quo verisimiliter nō viuet:cū vltra cētū annos gs nō viuere p̄sumat.l.fi.C.de sacrosā.ec.ꝛ tpe stipulatiōis ꝺ saltē cē maioꝛ septēnio,ꝛ sic excellisse infantiā.l.j.i p̄in.s. e.ꝛ p certo mirandū est de Cu.ꝙ reputat hic esse sing.ī hoc tex.cūsit planū ꝛ expeditū ꝙ qs possit stipulari post mortem suā,vt l.prece.§.si qs ita.eo qꝺ actiōes actiue ꝛ passiue pōt incipere ab heredibus ꝛ ꝛ heredes.l.j.C.vt act.ab here.ꝛ ꝛhere. Itē intelligendo istū tex.centesimis calēdis.i.post centuꝫ annos.ꝛ sic ꝺ ceteris calēdis ciusdē mēsis:p istū tex.ēt Ang. reddit vana dubitatio quoꝛundā,quos refert Cy.in l.quoties.C.de p̄ceꝺ.impe.offer.ꝙ dubitāt si ꝓmittis mihi cētum post xx.vel xl.an valeat stipulatio:ꝛ an possī petere elapsis xx.annis ꝓpter p̄scriptionē:qꝛ p tantū tēpus tollit omne ius ꝛ actio.l.sicut.ꝛ l.oēs.C.de p̄scꝛ.xx.an.nā hic ē tex.qꝺ gs pōt stipulari nō solū post xx.vl xl.ann.imo ēt post centū ꝛ post mille annos:nec tpe anteriοꝛi vnq̄ p̄scriberet,qꝛ nō vꝺ leti agere nō currit p̄scriptio.l.j.in fi.C.ꝺ an.exce.ſꝫ iste aī tēpus nō poterat cū effectu agere:qꝛ obstabat sibi exceptio. l.in fi.ff.qī ꝺies vsufru.leg.ced.sequūtur Jo.ꝺ imo. Jꝺau. ꝺ ca.ꝛ ꝺo.Alle.hic.Tu qūt aꝺuerte aꝺ itellectū ter.qꝛpleniοꝛ vꝺ esse sensus intelligere cētesimis calēdis.i.cētū mēsibꝰ.ꝛ sic ꝺ calēdis cuiuslibet mēsis i genere:ꝛ hoc mō esset spatiū.viij. an.ꝛ iij.mensiū.Sed isto mō intelligēꝺo text.nō haberet ꝺubitationē,ꝺ l.ancille.C.ꝺ.fur.iō qꝛ ꝺubiū in hoc ter.videbaī esse,an stipulatio valeret,ꝓpter nimiā plixitatē tēpoꝛis:ideo cōgruentius intelligit tēpus centesimis calendis.i.centū an
2 nis itelligendo ꝺ centū calēdis eiusdē mēsis i specie. †Si aūt qs pmitteret aꝺ calendas grecas,nihil valeret,pmissio,quia certū est eas nunq̄ venturas:eo qꝛ greci calēdis carent.vnꝺ foꝛmatū fuit ab augusto Cesare puerbiū, cū aliqꝺ nunq̄ futurū volumꝰ significare,vel aliquos nunq̄ soluturos ꝙ ꝺbent referimus aꝺ calendas grecas.ita ꝺeclarat Spontinꝰ antiqs, i Cornucopie sup x.epigrāmate Martialis. †Scꝺo no.ꝙ tēpus ꝓuētionale cētū an.est qī nō ipeꝺitoꝛi obligationē naturalē ꝛ ciuilē,ſꝫ ꝺiffert executionē:an aūt ipeꝺiat natiuitatē actiōis pōit Bar.i l.ita stipulatꝰ,in ꝙ.p̄in.j.eoꝺ.
4 †Tertio no.in ꝺ.id aūt ꝙ factū ꝙ nō pōt explicari i mortē nō pōt ꝓferri in tēpus mortis.rō qꝛ tūc ꝓtinet ipossibile ꝺ natura:ꝛ sic stipulatio nulliꝰ est momēti,vt hic ēt text. Quar
5 to diligenter no.ex eo.ver.fm ꝺ.Alē.† ꝙ q pmittit aꝺ certū locū venire,ꝺ ꝓmittere factū ꝓsone sue coheres,ꝙ nō pōt p eius heredē aꝺimpleri.als heres teneret aꝺimplere ꝛ stipulatio valeret.l.veteris.ꝛ l.fi.ꝺe ℈h.ꝛ cōmit.stipu.quas gl.alle. aꝺ iꝺe facit fm ꝺ.Alē.tex.in l.fi.ꝛ ibi Jmo.ꝛ alū aꝺ hoc not. ff.ꝺe cond.ꝛ ꝺem.ꝛ i l.sciendū.ff.aꝺ treb.ꝛ in l.vnic. §.ne aūt i ver.ſin vero.C.ꝺ caꝺ.tol.ꝛ est de mente Bart.in l.si sic.magna,aꝺ fi.j.e.ꝺū alleg.istū tex.aꝺ hoc ꝙ factū coherens ꝓsone nō trāhit aꝺ heredes.Tu aꝺde de hoc gl.sing.ꝛ expressam in l.aretusa.ī gl.fi.in ꝺ.si ꝓ aliū.ff.ꝺe statu homi.ꝺ gl.aꝺ hoc alleg.Jo.ꝺe Imo.a quo ꝺidici in ꝺ.l.fi.ff.ꝺe cond.ꝛ ꝺem.
1 Valet stipulatio concepta per illa verba cū ꝓmissoꝛ volueꝛit.ꝺū tamen ꝓmissoꝛ ante eius mortē ꝺeclaret se velle.nu.2. quod tamen limita vt j.nu.3.ꝛ 4.
5 Regula qī habet,quod qī stat per vnum ex ꝺbentibus quominus conditionem aꝺimpleta habetur pro impleta aꝺ incommodum illius per quē stat non habet locū in conditione collata in voluntatem alterius.
6 Stipulatio ꝺāꝺi centum si ꝓmissoꝛ voluerit qꝛ conferꝛ in expressam ꝛ liberā voluntatem ꝓmissoris,ab initio est semp inutilis.limita tamen vt j.nu.7.ꝛ 9.
10 Si ꝓmissio sit facta cū voluero vꝫ ꝛ tenet aꝺ iꝺem,si cū volā.
11 Dictio cū.ꝓncipaliꝫ ꝺenotat tempꝰ,secunꝺario conditionē.
12 Siiuꝺex ꝺicat pono te aꝺ cōfinia ꝺonec vel quo aꝺ voluero vꝫ volam,per mortem iuꝺicis sunt finita confinita,limitatur tū vt nu.13.
14 Si iuꝺex in sṅia ꝺicat pono te aꝺ cōfinia ꝺonec vel quo aꝺ revocauero.an tunc extinguant cōfinia per mortem iuꝺicis:ꝛ quiꝺ si iuꝺex non est mortuus,sed officium est finitū. nu.15.
16 Per excommunicationem iuꝺicis non revocantur cōfinia, licut nec per ꝺepoꝛtationem.
17 Si iuꝺex ponat quē aꝺ cōfinia non potest illa revocare,quāꝺo expresse non reservauit sibi in sententia potestatē revocandi.

§.Si ita stipulatus. Iste §.ꝺꝫ periculosa materiā,ita eroꝛ ꝺixit Bar.hic,stipulatio cū voluerit ꝓmissoꝛ,vꝫ eo aꝺ mortē ꝺeclarāte se velle,secus in stipulatione si voluerit ,ꝓmissoꝛ.
1 †Mo.j.valere stipulationē ꝛceptā p illa vba cū ꝓmissoꝛ ꝺ.volueꝛit,obligatio tūc nō cōferť in expꝛessā ꝛ liberā volūtatē ipsiꝰ,ꝓmissoꝛis.sed in tacitā ēt velatā. Simplia istū text. ꝺuobꝰ modis. Pꝛio iꝺē esset si ꝓmissoꝛ ꝓmitt ꝺare cū voluisset fm Bar.hic.i j.c.cū quo simpliꝛ tꝫ Cu. Scꝺo amplia,si nō esset ꝺictio cū,ſꝫ aliuꝺ aꝺuerbiū tpis,vt ꝺonec voluerit,vel ꝙ usq̄ ꝛ similia ꝙ p̄incipaliter faciūt tēpꝰ,secꝺo ꝛꝺitionē ꝛ sic iꝺē sicut si apponeret ꝺictio cū.fm Bar.hic,i ij.q. Limita istū tex.ꝓceꝺere in ℈ctu obligatoꝛio ex vna pte tantū, vt est i stipulatione,secꝰ est in ℈ctibus vltro citroq̄ obligatoꝛijs, qꝛ nō possunt cōferri talem voluntatem alteriꝰ ℈hentiū.l.in vēꝺentis.vbi gl.Cy.ꝺe ℈h.emp.ꝛ gl.in l.in ꝑsona.ff.ꝺe reg.iuris ℈ctus claꝺicaret ℈.l.cū emptoꝛ.ff.ꝺe rescin.ven.in l.fi. ff.ꝺe accep.ita limitāt Cu.ꝛ ꝺo.Alex.hic,Tu aꝺꝺe bene facere ꝙ tenet Bar.in l.si ita legatū.§.illi si volet.in j.op.ſ.ꝺe leg.j.referā.j.in vlt.no.in ꝓxima limitatione. Scꝺo no.ex
2 tex.ibi,si anteq̄ cōstituas moꝛiaris. ꝙ† aꝺ hoc vt valeat stipulatio facta ꝑ illa verba cū ꝓmissoꝛ voluerit, est necesse qꝺ ꝓmissoꝛ ante eius mortē ꝺeclaret se velle.Et hoc tex. ꝺuo coꝛrelarie inferunt.Pꝛio qꝛ moꝛiens nō ꝺꝛ velle, imo p mortē tollit seu finit volūtas.l.iij.ff.loca.c.si gratioſe.ꝺ reſcr.in vj.
3 Scꝺo coꝛrelarie no.ꝙ facultas a ꝺeclarāꝺi nō trāsit aꝺ heredē ꝓmissoris,ita est tex.hic.ꝛ ita tꝫ gl.no.in l.iꝺē pō.ſcribit frumentū.§.fi.ff.ꝺe rei vē.ꝛ gl.in l.inter stipulantē.§.j.ſ.e.ꝛ ibi latius Bar.ꝛ ibi Bar.alle.istū tex.p illa regula ꝺicam ibi ꝺe
3 hoc plenius. †Limita istū tex.tribus modis. Pꝛio vt p cedat qī talia verba ꝓferuntur a ꝓmissoꝛe,ꝓout loquit iste tex.secus qī ꝓferuntur creditoꝛe vel a stipulatoꝛe,puta si stipuloꝛ a te centū cū voluero,tale verbū cum voluero. nō ipoꝛtat actus suspensionē,nec ꝛꝺitionē,nec requirit aliq̄ ꝺeclarationē ante mortē stipulatoris sicut nec verbū cū petiero.l.si ꝺecē cū petiero.j.e.fm Cu.Alex.hic post Bart.in l.j.ij.col. ff.ꝺe le.ij.aꝺꝺe ꝙ vult Baꝛ.hic in oppo.ꝛ referā j.in vlt.not.
Facultas. istū tex.ꝺixit ꝺ.Jaſ.i voce esse melioꝛis ꝺ iure aꝺhoc lꝫnō alleget.
4 Scꝺo limita qī conꝺitio cum voluerit reſpiceret verbum executiuum,ꝛ sic,ꝓmissio esset pura,exemplū,ꝓmitto tibi centum que ꝺabo cū volā,vel cum voluero,tūc me moꝛtuo absq̄ aliqua mea ꝺeclaratiōe tenebiť heres: qꝛ tūc illuꝺ cū volam vl cū voluero,est aꝺiectū vbo executiuo.Et sic nec ipsum ꝺare,nec ipsa obligatio,est posita in potestate ꝓmissoris,ſ. solū tps.ita signāter tꝫ Bar.hic i j.co.aꝺ fi.ꝛ cōiter oēs sequūtur.
5 an sit verū ꝺicā,j.sup gl.j. †Tertio limita istū tex.ꝓceꝺere in ℈ctibus,secus in vltimis volūtatibꝰ:nā ſi heres sit grauatꝰ ꝑstare legatū,vl fideicōmissum,cū voluerit,ꝛ moꝛiatur ānteq̄ ꝛstituat se velle:tū heres eiꝰ tenebiť qꝛ est perinde ac si testator legasset post mortē hꝛēdis.l.fideicōmissa.§.sic fideicōmissum ver.hoc aūt legatū,ꝛ ibi gl.vroꝛē.§.Scevola.ff.ꝺe le.ij.ſcōm Bar.ꝛ ꝺoc.hic. Aꝺde tu ꝛ quarto limita istū tex.nō ꝓceꝺere qī stipulatoꝛi cū voluero esset aꝺiecta stipulatio penalis. fm ꝺ.Jaſ.in l.ita stipulatꝰ,la grāde super gl.in ver.quoq̄ cūq̄
5 ꝺie.i.fi.j.eo. †Tertio no.ex eoꝺē tex.si anteq̄ ꝛstituas moriaris.limitationē aꝺ regulā ꝙ habet:ꝙ qī stat ꝑ vnū ex contrahentibus quominꝰ cōꝺitionē impleat.habeť p̄ro impleta aꝺ incōmoꝺū illius per quē stat.vt.l.in executione.§.fi.j.eo. ꝛ.l.iure ciuili.ff.ꝺ ꝺi.ꝛ ꝺemō,ꝛ Labeo scribit si mihi bibliothecā.ff.ꝺe ℈h.em.ꝛ in regula.cū non stat per eū:ꝛ in regula, imputari.de reg.iur.in vj.Fallit hec regula in ista conditiōe cū voluerіs.ſ.qī ꝛꝺitio cōfertur in voluntatē alterius ℈hentiū in casu permisſo:qꝛ tꝫ stet per eum quominus cōꝺitionem impleat: tū nō habeť ꝑ impleta:casus est hic notabi.istā limitationē āpliat.ꝺ.Alex.ꝙ iꝺē sit in quacūq̄ alia cōꝺitione ꝺepēꝺēte a mera potestate p̄omittētis:ꝺe hoc ꝺ esse tex.no.in. l.cū ab eo.ꝛ ibi gl.ff.ꝺe ℈hē.emp. Sꝫ tu aꝺuerte qꝛ.ꝺ.Alex. vī errare circa illū tex.qꝛ ibi cōꝺitio,si fūꝺū alīꝰ obligatū intra calēꝺas Julias reꝺemeris,nō penꝺet a potestate vēꝺitoris:iō nō pōt haberi ꝑ impleta:sed pēꝺet a potestate tertiī.ſ. creꝺitoris habētis fundū obligatū. Nisi ponereꝭ nō stare per creꝺitoꝛē,ſꝫ ꝑ vēꝺitoꝛē ne reꝺimat.iuxta ꝺ.l. Labeo scribit si mihi bibliothecā,ꝺꝫ saluādo.ꝺ.Alex.ꝺic,ꝙ imo ille ꝛꝺitio si remeꝺeris talē fundū,pendet a mera potestate p̄omittētis seu vēꝺētis:qꝛ solueꝺo pecuniā creꝺitoꝛi pt inuito creꝺitoꝛe reꝺimere talē fundū:ꝛ hoc est ꝙ ꝛsideraūt Alex. Limita illō ꝙ ꝺixi esse verū:qī ꝛꝺitio cōfertur in purā volūtatē vnius ex ℈hentibꝰ,secus,si cōferatur in arbitrū:qꝛ cū tunc importet arbitriū boni viri:certe si tūc stat per eū quominus conditio impleatur.bene p̄ꝺobetur p̄ro impleta tex.est no.i l.hec vēꝺitio.ff.ꝺe cōtrahē.emp. Itē aꝺ p̄ꝺictā regu.aꝺꝺe ꝙ vult gl.

no.in l.si rē tibi,§.fi.in ver.victori.ff.de prescr.verb.ꝙ sim
stat p alterā quominꝰ vincat:sȝ p aduersariū ꝙ vicisse dr,ꝛ pt
agere ꝯ eū q accepit rem tm̄ in casum victorie.ꝛ ibi Bart.dt
ꝙ est pulcherrima gl.ad q.duelli determinādam. quāuis ali
ter videat Bar.ꝛ forte nō bn̄ in l.j.ꝛ.q.C.de instit.ꝛ subst.vid
p Bar.ꝛ alios in l.in executiōe.§.fi.j.e.¶ Quarto no.in ver.
6 fi.illā aut.† ꝙ stipulatio dādi cētum si pmissor voluerit,qꝛ cō
fert in expressam ꝛ liberā voluntatem pmissoris:ab initio est
semp inutilis.Amplia istum tex.ꝛ hoc no.tribꝰ modis. Dei
de limita tribus modis.¶ Prīo amplia,ꝙ talis stipulatio ē
nulla,ēt si pmissor in vita declarauerit velle als nulla esset dif
ferētia inter casum pcedentē ꝛ istū,eius ꝯrium vult iste text.ī
aduersatiua illa autem q denotat diuersitatē in iure ꝛ in fa
cto:gl.i l.sȝ ꝛ si lege.in prin.cū vulg.ff.de pet.her.ꝛ in l.prio
ꝛ filij.ff.de vul.ꝛ pup.Barto.in l.hec amplīꝰ.§.de his aūt.de
dā.infe.ꝛ ita tȝ Bar.hic.in ij.op.Pau.de cast.ꝛ d.Alex.hic,ꝛ
gl.in l.sub hac.s.ti.j.ꝙ etiā ad hoc not.Bal.in l.i vēdentis.ī
viij.q.C.d ꝯb.emp.Sed aduerte:qꝛ in ꝯriū ꝯ istā ampliatio
nē fortiter vrget tex.in d.l.sub hac supra tit.j.in duobꝰ locis
Primo ibi:nā hic heres pmissoris eius q nunqȝ dare volue
rit tenet:ꝛ sic qꝛ pmissor nunqȝ decreuit se dare velle:iō he
res eius nō tenet.Scdo obstat tex.ibi:qꝛ hec ꝯditio i ipsum
pmissorē nūqȝ extitit:ergo si pmissor declarasset se velle:qꝛ
tūc i eius psona extitisset ꝯditio,heres teneret.gl.ibi dt ꝙ nō
dȝ sumi arg.a ꝯrio sensu.ꝛ lȝ glo.nō dicat tu dic rōnem:qꝛ si
ibi sumeret argumentū a ꝯrio sensu resultaret absurdus itel
lectus ꝯ hunc tex.inductū:vt s.q facit drīam inter casum p
cedentē ꝛ istū.Sed tu subtilius inducas illū tex.qꝛ qn̄ lex i ca
su directo nihil operat:put ibi,tūc de necessitate dȝ sumi ar.
a ꝯrio sensu ētiā ad correctionē iuris cōis.l.nulla nisi emēsis iū
cta aut.diaconissam.ꝛ ibi gl.C.d epi.ꝛ cle.p q iura idē tȝ Ro.
i aut.ex testamēto.C.d col.idē tȝ Bal.i l.obseruare.§.pfici
sci.i iij.q.ff.d off.pc.ꝛ leg.Et iō tenēt oēs doc.q i statuto Flo
rētie disponēte ꝙ nō existētibꝰ masculis femine succedāt:qꝛ
i sensu directo nihil operat tale statutū:d necessitate dȝ sumi.
ar.a ꝯrio sensu:ꝙ existētibꝰ masculis femine nō succedat ad
correctionē.l.maximū vitiū.C.d libe.prete. Ita i isto statuto
Florētie determinat Ly.i l.ꝯuenticulā.ꝛ ibi Bal.C.d epis.ꝛ
cle.Bal.Imo.Mod.presertim.d.Ale.in l.si cū dotē.i prin.
ff.sol.ma.cū cōcor.quas als late dedi in l.j.in pn̄.sup ver hu
ius rei.ff.de of.eius cui mā.est iu.Tamē hoc nō ob.opȝ tene
re ꝯ hūc tex.q euitari nō pōt,vt sit drīa inter istū casuȝ ꝛ pre
cedentē qn̄ pmissor pmisit si voluerit,ēt si in vita ꝯstitueret
se velle,adhuc nō valeret stipulatio.¶ Scdo amplia istū te
xtū,vt pcedat ēt si pmittis mihi dare ad tuā voluntatē,ꝙ est
ita dicere ꝙ si tu volueris gl.in l.post dotē.in v.lec.ff.so.ma.
Itē ppositio ad,seruiēs accusatiuo facit ꝯditionē expressaȝ.
l.si vir vxori.ff.d cōd.ꝛ dem.Bar.in l.j.in iij.q.prin.ꝛ latiꝰ in
l.qbꝰ diebꝰ.§.Termilꝰ.co.tij.ff.d cōd.ꝛ dem.ita in spē tenet
Bar.hic in iij.q.¶ Tertio amplia istū tex.vt pcedat sine di
cat si volueris siue si arbitratus fueris:qꝛ in hoc i ꝯtibus n̄
refert.l.q sepe.§.j.ff.de ꝯb.emp.ꝛ l.fi.C.eo.de ꝯb.emp.lȝ se
cus sit i vltimis volūtatibꝰ.l.fideicōmissū.§.ꝙ.ff.de leg.iij.
sm Bar.hic.in iiij.q.quē alij sequūt Ray.ꝛ Imo.in l.stipula
7 tio nō vȝ.s.e.¶ † Limita nūc istū tex.vt pcedat qn̄ ꝯditio si
volueris,ꝯfert in voluntatē promissoris tūc stipulatio ēt ab
initio nihil vȝ,tex.est hic.secus si talis ꝯditio si volueris.ꝯfe
rat in voluntatē eius cui dȝ acqri ꝛ sic stipulatoris.ꝛ tūc vȝ ꝛ
tȝ.l.si ita legatū.§.illi si volet ꝛ l.senatus.§.legatū.vbi gl.ff.d
leg.j.qȝuis ꝯriū teneat gl.i l.a Titio.§.fi.j.eo. sed repreben
dit p Cy.ꝛ Bar.ibi ita in terminis nostris tȝ Bart.hic.in j.
op.Adde bene facere ꝙ dixi s.in ij.no.Bald.tamen in d.l.in
vendentis.ad fi.saluat gl.d.l.a Titio.§.fi.vt procedat qn̄ a
git vt ꝯtus pendeat ex volūtate creditoris,sed eū reprehen
dit simpliciter Lu.hic p text.in d.§.illi si volet.Itē aduerte
qꝛ Bar.i d.§.si volet ēt qd ille tex.procedit in vltimis volun
tatibus.secus in contractibus hincinde obligatorijs:qꝛ si cō
ditio ꝯfertur in voluntatē alterius,vitiatur.d.l.in vēdentis.
Considera ergo quod cum in stipulatione obligatio oriat ex
vna parte.s.pmissoris.d.limitatio Barto.procedit etiā per
8 ea q ibidē dt Bar.¶ † Scdo notabiliter limita istum tex.sm
Ang.ꝛ Pau.d ca.qn̄ promissor promitteret si voluerit tunc
nō vȝ.vt hic:qꝛ tūc conditio confert in merā voluntatē intrin
secā abstractā ab omni facto secus si promitteret sub cōdōne
si declarauerit se velle:tūc bn̄ valeret stipulatio:qꝛ tūc nō pē
det a mera voluntate intrinseca:sed a facto extrinseco dclara
tiōis.ꝛ sic reqrit factū declarationis vltra voluntatē,quod ē
no.sm Pau.d ca.pro limitatione huius tex. Istā limitatio
nē reprehendit Jo.de imo.ꝛ dt quod Ang.voluit nimirū sub
tilizare:qꝛ quando quis promittit sub cōditione si voluerit,
dȝ intelligi de volūtate.s.declarata:als paria essent volūtatē
nō esse,ꝛ nō apparere.l.in lege.ff.d cōtrahen.emp.l.duo sunt
titij.ff.d test.tu.iō nō videt esse differentia pmittere si volue
ris,vel si declaraueris te velle:ita simplr tȝ d.Alex.hic.Ego
idem teneo ꝯ Ang.qꝛ ꝯditio se voluerit intelligit d volūtate
declarata:als voluntas tacita in mente retenta nihil operat.
9 l.si repetēdi.C.de cōdi.ob cau.vn̄ expssio eius ꝙ tacite inest
nihil operat.l.iij.de lega.j.ꝛ l.nō recte.C.de fideiu.¶ † Ter
tio principaliter limita istū tex.ꝙ lȝ non valeat stipulatio sub
conditiōe si promissor voluerit,tn̄ valet sub ꝯditione,si tertia
psona voluerit,sm Lu.Pau.de ca.ꝛ d Alex.hic,ar.l.si qs
arbitratu.s.eo. Idem tenet Cy.in d.l.in vendentis.qꝛ lȝ le
gatū nō possit relinqui sub ꝯditiōe si tertiꝰ voluerit l.nō nun
qȝ.ff.de cōd.ꝛ demō.eo qꝛ esset legatū captatoriū:qꝛ pēderet
volūtate tertij.l.captatorie.de leg.j.tn̄ secꝰ est in stipulatiōe:
ꝛ in ꝯtractibus.eo qꝛ in ꝯtibus.lȝ ꝯferant in libera volūta
tē tertij,semp intelligit arbitrio tamē boni viri:gl.est no.in.
l.pe.ff.de ar.Cy.ꝛ Bal.in l.pe.C.de do.pmis.ꝛ in terminis
nostris Bald.in l.fi.in prin.C.de ꝯhē.emp Ego cōfirmo istā
limitationē.nā iō non valet stipulatio si ꝓmissor voluerit:qꝛ
cū sit collata in eius expressam ꝛ liberā volūtatē lex presumit
ꝙ nūqȝ vellet:que ratio cessat qn̄ promissio fit sub cōditione,si
tertius voluerit:bn̄ facit ꝙ dixi.s.in limitatiōe.ꝛ p ista rema
nēt perfecte expedita notabi.istiꝰ tex.¶ Capio gl.j.i ista gl.
habes ratione ad tex.quare pmissio dādi decē cum voluerit
promissor,valet i ō est:qꝛ ipsum dare per hoc non est in eius
potestate,sȝ qn̄ ꝛ si nō cōfert in promissoris voluntatē an ve
lim.sed qn̄ velim.Ista ratio reprehendit per Bart.ꝛ alios ꝛ
bn̄.qꝛ si solū tps esset in potestate promissoris qn̄ deberē,ꝛ nō
ipsum dare,sequeret ꝙ etiā si in vita sua nō declaret se velle,
ꝙ tn̄ eo mortuo heres eius statim teneret.l.verū.§.pe.alle.in
gl.s.de re.du.ꝛ l.vxore.§.pe.de le.iij.ꝛ l.post dotē.sm quin
tā lecturā.ff.so.ma.ꝛ tn̄ isto est ꝯtra istū tex.ergo rō gl.nō est
vera subdit multū signāter Bar.per istud se dicere ꝙ si hec
verba cū volā,vel cū voluero,adijcerētur executiōi puta pro
mitto tibi decē que dabo cū volā,vel cū voluero.tūc me mor
tuo nō facta alia declaratione:statim tenebitur heres meus,
per dictas leges:ꝛ p.l.ex his verbis.C.qn̄ dies leg.ced.No.
qꝛ est pulchra limitatio ad hūc tex.nā p talia verba.soluȝ po
nit in volūtate pmissoris executio:ꝛ sic quādo debeat pstare
nō vero an debeat,ideo eo mortuo heres eius statim tenet.
ad hoc vltra Bar.accedat tex.no.in l.fi.ff.q sine manu.ad li.
perue.p quem tex.ita ēt tȝ Bar.in l.ita stipulatus.in xj.op.
prime partis.ꝛ ibi Ang.j.e.Ang.Imo.Lu.ꝛ do.Alex.hic.
Bal.ꝛ Ang.i d.l.post dotem.Ang.ꝛ Raph.cuma.in l.sub
hac.s.tit.j.ꝛ latius ꝛ plenius qȝ hic idem do.Alex.per tres.
col.in consi.cxviij.in iij.vo.q ō inci.stantibus verbis his q in
themate proponunt in ij.col.ꝛ duabus se.in ver.aut nos dici
mus.sed caue qꝛ Bar.vr̄ prima fronte velle cōtrarium,cum
subijciat ꝙ est ꝯ istum tex.sed illud dȝ continuari cum repro
batione gȝ Bar.s.proxime facit de ista gl.j:ibi,quid si solum
tēpus esset in potestate promissoris,tunc trāsirent ad heredē
ꝛ nō extingueret morte,tunc dȝ sequi qd est cōtra istum tex.
ita debent continuari verba Bar ¶ Capio gl.magnā i vers.
aiūt,qȝ diuide in quatuor partes.In prima remouet vnū cō
trarium.In scda vr̄ ponere duas rationes diuersas inter p
mū ꝛ scdm responsum huius §.sed ambe reincidūt in vnā,ꝛ hic
in effectu est vna rō.In tertia extendit istum tex. In quarta
opp.ꝛ nō soluit,sed solue vt per Bar.in l.pred.in §.non soluȝ
scda est ibi,sed q est drīa.tertia ibi,idē in fideicō.quarta ꝛ vl.
10 est ibi,sunt tamen argumenta ꝯria.¶ † In prima parte glo.
habes ꝙ lȝ promissio facta cum voluero valeat ꝛ teneat,ꝛ hoc
est indubitatū tex.est hic,tn̄ si promitto cū volā,stipulatio ni
hil vȝ,iste est pulcher ꝛ subtilis passus,mouetur gl.ad ita te
nendū p duos tex.Primo per tex.in l.sub hac.s.ti.j.sed ad
uerte qꝛ ille tex.nihil vr̄ facere imo potius probare ꝯrium,
qꝛ loqtur qn̄ dictū est si volā,non autem cum volā,prout loqt
gl.ꝛ sic ille tex.loquit,vbi est pncipalr conditio.s.si volam,er
go innuit ille tex.secus esse qn̄ diceretur cum volam.nisi for
te glo.voluerit pōderare rōnem illius tex.ibi:pro non dicto
enim est,ꝙ dare nisi velis cogi nō possis:quasi ista ratio con
gruat ad vtrūqȝ casum siue dicat si volam,siue dicat cū volam
sed caue qꝛ etiam isto modo etiam cōueniret qn̄ diceret cū vo
luero,ꝛ tn̄ tunc vȝ vt hoc tex.Secūdo gl.alleg.tex.in l.si quis
stipulatus sit stichum.in prin.j.eo.vbi si quis stipulatus fue
rit stichum aut Pāphil.quem voluerit,cum semel elegerit,
amplius voluntatē mutare nō pōt,secus in ver.cum volam.
vbi pōt mutare voluntatē vsqȝ ad litem contestatā,cum talis
sermo habeat tractū vt ibi dicit tex.sed certe nec ille text.vr̄
facere pro glo.quia ille text.solum ponit an stipulator possit
variare

variare circa res premissas: que variatio nõ vitiat stipulatione, sed nos loquimur de variatiõe promissoris circa substãtiã obligationis, que bñ variaret stipulationẽ. Preterea ille tex. loquitur in electiõe rerũ alternatiue pmissarũ: an si variabilis, nos autẽ loquimur in obligatione voluntatis pmissoris, in qua aliud est iuxta gl. in l. quicquid astringente. i prin. j. e. Istã cõclusionẽ gl. sequũtur Ray. Bar. z Ang. hic. Cy. i l. in venditio. C. de cotrahẽ. emp. Ang. i l. sub hac. š. tit. j. z vltra gl. Bar. z alij fundãt se in ratiõe diuersitatis assignata p gl. in l. hec venditione. in prin. ff. de cõhẽ. emp. qz verbũ volã, qd est futurũ indicatiui, formaẽ a presenti idicatiui volo, z sic retinet depẽdentiã presentis tpis, z exponitur cũ volã. i. cũ volens dabo. z sic presens exibitur volũtas que nõ presumiẽ a l. z cũ possum mutare volũtatẽ: nõ dz valere stiplo: qz pmissor cõuentus semper diceret nolo. Sed verbuz voluero formatur a preterito perfecto idicatiui .s. volui, vñ semp retinet aliqd temporis perfecti, ideo sufficit semel velle d pretio, lz postea tẽpore quo cõuenitur non velit: qz verificata est semel illa ppositio cũ voluero. d. l. si qs stipulatus sit stichũ. i prin. Sed aduerte: qz nec ista rõ vr esse bona q ex eo qd possit penitere, ideo nõ valeat stipulatio facta per verbum cũ volam: qz etiã si sit facta per verbũ cũ voluero, donec viuit promissor põt eũ penitere: z tñ vz promissio. tex. est hic: bene verũ est qd qñ est mortuus vel i mortis articulo nõ põt mutare volũtatẽ. C Cõtrariã opinionẽ q imo si promitto cũ volã q valeat stiplo: sicut qñ dico cũ voluero, tenet gl. in. d. l. in vẽditis. z ibi Jac. but. z gl. in l. personã. §. generaliter. in glo. magn. ad fin. ff. de reg. iur. Idẽ tenet subtilis Pe. d bella per. Jo. d imo. L. n. d. Alex. z do. Pe. de bexu. hic. z illã ego quoqz teneo: eo qz ista stiplo cũ volã, nõ reperiẽ a iure prohibita, qz. ll. ad hoc allegate p glo. nihil faciunt: vt. s. induxi: ergo cẽseẽ esse pmissa. l. nec rõ. §. qd eis. ff. ex qui. cau. ma. l. mul. §. cũ queriẽ. ff. d proc. Itẽ rõ cõmunis gl. z doc. quã statim ponã, quare promissio
11 cũ volueris vz z tenet est. † qz dictio cũ principaliter. denotat tps, secũdario cõditionẽ. z sic nõ facit cõditionẽ expressam, sz tacitã z velatã: ideo vz. ista rõ pariter militat: qñ pmitto cuz volã: z ista pars est tenenda, vt stiplo potius valeat qz pereat p reg. l. quoties in stipulationibus. cu simi. j. eo. z c. abbate. de ver. sig. C In scđa parte gl. ibi, sz que est differentia inter primum z 2m responsum huius. §. melius dixisset gl. que est rõ differentie, qz differentia patet in tex. z lz glo. videaẽ ponere duas rões p diuersa verba tñ qz reincidũt i idẽ: sunt vna, vt etiã dixi. s. Et dũ gl. in prima ratione dt rñdeo qz in primo causa differendi. vult dicere. i. cã dãdi dilationẽ ad deliberãdam voluntatẽ, nõ aũt qd cõferaẽ in liberã voluntatẽ. Et dũ
a subijcit significat preteritionẽ vult dicere[a]. i. pfectionẽ act[9]: cũ formet a preterito. z sic nõ põt variare. Breuiter vera rõ diuersitatis iter primũ z scđm casum est ex mẽte hui9 gl. z clarius doc. quare valet stipulatio cũ volueris, z nõ si volueris: qz dictio cũ, principaliter expresse denotat tps: sz tacite z secũdario denotat cõditionẽ. Sz cõ dictio si principaliter z expresse donotat cõditionẽ. z secudario tẽp9. vt est tex. de vtroque in. l. si Titio. in prin. ff. qñ dies leg. ced. modo qñ dico cũ volueris, nõ pferẽ in cõditionẽ expssam volũtatis pmissoris, sz in taciã z secũdariã, iõ vz. Sz qñ dico si volueris, exprimiẽ cõditio principaliter, z expresse: z multa expressa nocẽt q nõ expressa nõ nocẽt. l. nõnunqz. ff. de cõdi. z demõ. z l. si qs sempronium. ff. de here. insti. C In ea. l. ibi. Idẽ in fideicõmisso similibus verbis relicto. istud q dt gl. est verũ, qz differentia est inter hec verba cũ hñs voluerit, z si hñs voluerit. primũ vz, scđm non, vt est tex. in l. si fideicõmisse. §. sic fideicõmissum. in ver. hoc aũt. z i. §. qqz allegato. in gl. de leg. iij. z quãtũ ad hoc gl. bene eqparẽt stipulationẽ fideicõmissis: z sic vltimis volũtatib9. Sed aduerte qz text. i d. §. sic fideicommissum. in ver. hoc aũt legatũ. ponit in alio differentiã inter vltimas volũtates, z ctus, qz si sit relictũ fideicõmissum cũ hñs voluerit, z heres decedat anteqz ei9 voluntatẽ declaret tñ debetur rogatis ab eius hñdib9, qz fauore vltime volũtatis cẽseẽ relictũ post mortẽ heredis: vt ibi, z l. vxorem. §. pe. ff. de leg. iij. sec9 est in ctib9. tex. est hic. z ita etiã declarat Bar. i vlti. op. Est z alia differẽtia in hac materia, qz non põt legari sub cõditione si tertius voluerit, secus in stipulationibus z cõtractibus, vt dixi i tex. in vlt. no. in iij. limita. Est z alia tertia differẽtia, qz i vltimis voluntatib9 distinguiẽ an dicaẽ si heres voluerit z non valet legatũ seu fideicõmissum sic relictũ: secus si dicatur si heres arbitratus fuerit vel per similia que importẽt arbitriũ boni viri. tex. i d. l. fideicõmissa. §. qqz. i l. si sic i princ. de leg. j. z ibi Bar. declarat que sint illa verba referãẽ ad ar
b bitriũ boni viri[b] sed in ctib9 si dicta verba referantur ad alterũ contrahentiũ circa substantialia ctus non est differentia, qz idez importat verbũ arbitrari, z verbũ volueris, z nullo casu ct9 vz. l. q sepe. §. j. z ib no. s. de cõhen. emp. s; circa accidentalia bene est differentia. l. hec venditio. i prin. š. de cõhen. emp. s; m Bar. hic in iij. q. qui reli quit cogitandũ de rõne diuersitatis, Bal. z Ang. hic conati sunt reddere rõne diuersitatis, z eos lati9 refert Imo. z reprobat rõnẽ Bal. sed qz nihil boni dicũt, ideo non refero. C Ego assigno planam rõnẽ diuersitatis, z mino quod Bar. relinquat super ea cogitãdũ nã accidentalia contract9 dicuntur esse illa sine quib9 contractu potest subsistere, vt declarat gl. magistra. in l. pacta quẽ ta. in princi. š. de contrahẽ. emp. ideo illa possunt cõferri in arbitriũ alterius contrahentium sic tanqz boni viri, z nõ in li
c beram voluntatẽ. ita ppriẽ loquitur tex. in d. l. hec venditio[c]. in prin. vbi illud accidetale reddede rõnis a seruo qui vẽdiẽ põt conferri in arbitrium domini q vendit: sed non in liberã voluntatẽ. facit bene tex. in. §. pe. insti. de emp. z vend. Sec9 est in substantialib9 siue qb9 non põt cõtractus subsistere, vt est in emptiõe res z pretiũ, ista duo sunt de substãtia ct9, qz sine eis ctus nõ põt stare. §. preciũ. z. §. itẽ pciũ. isti. de emp. z vẽdi. z illud q est substantiale nõ põt cõferri etiã in arbitriuz alterius cõtrahentũ, ita ppriẽ loquitur tex. in d. l. q sepe. §. j. z ista est fundamentalis rõ. C Extra gl. Bar. format qstionẽ
12 nẽ difficilẽ † si iudex dicat pono te ad cõfinia donec vel quoad voluero vel volã, an p mortẽ iudicis sint finita cõfinia, cõcludit q sic cũ duplici limitatione, motus qz talia verba sonãt, vt catenus duret cõfinia, quaten9 duret voluntas iudicis defuncti, ergo cessante volũtate, cessant cõfinia, sz volũtas cessat p mortẽ. l. iij. ff. loc. ergo zc. z in hoc cum Bar. cõcordãt alij.
13 C † Limitat primo Bar. nisi iudex retulisset se ad dignitate,
a puta pono te quo ad potestati placuerit, vt hic p eũ. z in hoc Bar. bene dt. C Secundo limitat, qñ iudex diceret pono te ad confinia ad voluntatẽ meam, vel ad meum beneplacituz, tunc ille nõ cẽt confinatus, nisi iudex declarauerit se velle cũ esse cõfinatũ, qz illa verba ad meã voluntatẽ, faciunt actu conditionalem, ac si dixisset, si voluero. fm quintã lecturã gl. in l.
b post dotẽ. ff. sol. ma. ergo nõ diceẽ esse cõfinat9, nisi pri9 iudex declarat voluntatẽ suã. z cum Bar. trãsit solus Ange. hic. z cõ Bar. tz Imo. Cu. z do. Alex. hic, cõ euz facit F. L. n. z Imo. qz qñ iudex ponit ad confinia ad voluntatẽ suã, dz intelligi cõfinatio esse pura, sed resoluenda sub cõditione. l. ij. cum gl. no. ff. de in diẽ addi. Scđo cõ Bar. stringit q ipsemet bar. tenet in l. eum qui ita. §. qui ita per illum text. in ff. j. eo vbi tenet q dicto appesita ad casum successiuũ, intelligiẽ apposita ad resoluendũ: z nõ ad disponendum: sed in questione nostra stare ad cõfinia continet actum successiuum. z sic nõ ob. d. l. post dotem fm quintam lecturã: qz ibi dictio ad, nõ refertur ad actũ successiuũ, sed ad actũ mometaneũ dotem dari. Ego ante teneo cõtra Bar. qz qñ iudex dicit, pono te ad cõfinia ad meam
c volũtatez, vel a meũ beneplacitum. certe positio cõfiniũ est pura, sed hñ eius duratio respicit voluntatẽ, z beneplacitũ iudicis cõfinatis. facit q vult gl. in. c. si delegat9. in ver. morte. de offic. de lega in. vj. alias sequeretur absurd9 z cõtrari9 sensus. sc. pono te ad cõfinia z presenti si voluero d futuro. q nõ videtur bene stare. qz sic debuisset dicere ponam in futurũ. te
14 ad confinia si voluero. C † Scđo querit Bar. in scđo mẽbro si iudex in sñia dicat pono te ad cõfinia donec vel quo ad reuocauero an tunc extinguantur cõfinia per mortẽ iudicis sicut in mẽbro precedenti: an vero requiratur expressa reuocatio. iste est pulcher articulus quẽ intẽdo late executere. in q Bar. assumẽdo longiorẽ interpretationẽ cõ propriã significationẽ verborum tenet q tũc per mortẽ iudicis finiant cõfinia per l. vxorẽ. §. pe. de le. iij. per quã tenet Bar. iudex intelligitur ponere ad cõfinia donec ipse vixerit: nisi ante reuocet: equiparãdo sñiam vltime voluntati. l. nõ est mirũ. š. de pig. act. z l. si ita fuerit libertas. i. n. š. de manumi. testa. Idẽ sim pñ tenet Bal. in. d. l. post dotem. co. pe. z ibi Ange. cõ Bar. tenet Alex. hic. Bal. in. d. l. fi. in. vj. q. z ibi Bal. in. x. q. C. d cõtrahẽ. emp. in §. hec aũt tria. š. in proe. ff. orum dt. d. Alex. hic in vltimis verbis bonũ verbũ in practica: q in cõmunis opi est contra Bar. z fm tñm Alex. contra Bar. stringit qz concessio pcariũ intelligitur facta donec per dñm reuoceẽ. l. j. in prin. ip. š. de preca. z tñ per mortem concedentis non inducit reuocatio. l. quesitum. §. j. z. l. cum precario. §. j. š. d preca. sz aduerte qz ante eum etiã hoc argumẽtum adducit Bar. hic z respondet q illa iura loquuntur in contractibus, non loquimur in sñia que equiparaẽ vltime voluntati, z nõ in contractibus vt dixi. Itẽ cõtra Bar. facit: qz licet per mortẽ extingnaẽ volũtas. l. iij. š. loca. z c. l. si gratiose. de rescrip. in. vj. tamẽ non inducit reuocatio: qz aliud est reuocare: q requirit cõtrariã volũtatẽ prime aliud est volũtatẽ cessare. vñ si aliquis delegauerit

a C Dicere. adeo si q gl. dt pfectione vñ i claratio superflua.

b C Boni viri. Ecõ que sunt illa verba q importãt arbitriũ boni viri. lege p Alex. d cõs. xlj. qua sit p totum z pñ. cc xxj. in ij. vo. z i col. j. col. j. z sex. iij. vol.

c C L. hec vẽditio. Adde q ista cõsideratio ad illũ text. fuit. d. bar. sozi. in. l. si qs arbitratu. co. vñ. ver. sz correlariũ iuxta fi. š. cod.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

causam donec duxerit reuocandā: eo mortuo nō itelligit re
uocata. tex. est no. in c. si delegatus. de offi. dele. i vj. ita i spē
tenet ipsemet Bar. i l. more. i vlt. col. ff. de iur. om. iu. Tamē
caue q2 Bar. hic bene rn̄det ad d. c. si legatus. qd ibi est, q2 il
la est benignior interptatio, vt delegatio duret, & nō extinguat
morte delegātis, vt etiā i casu quē ibi ponit gl. i ver. morte. s3
in casu nostro est cō, q2 benignior interpretatio est qd cōfinia
extinguant morte. Ego etiā teneo ɔ Bar. & vltra scribētes
q p mortē nō inducat reuocatio nisi aliter expsse reuocet. ad
duco tex. i l. iiij. i prin. ff. d ma. vind. ¶ Scdo ad idē moueor
p doctrinā Hem. & aliorū i d. c. si delegatus. in pe. co. vbi dt q
qn̄ clausula sonat in actū positiuū noue volūtatis, & reuoca-
tiuū prime, sicut hic vbi iudex dt pono te ad cōfinia donec re
uocauero, & tūc nō extinguit p mortē superueniētē, q2 mors
nō iducit reuocationē nec positionē noue voluntatis, vt ibi.
Alis qn̄ clausula sonat i actū perseuerātie prime volūtatis, vt
qn̄ dr donec vl quoad voluero, & tūc illa post mortē nō durat,
imo extinguit p mortē. d. l. iiij. §. loca. & d. c. si gratiose. de re-
scri. i vj. ¶ Tertio multū me mouet, q2 dū snia sit stricti iur3,
i dubio d3 stari pprio verborū snie significatu, vt not. i. l. iul.
verū debitorē. ff. d cōd. inde. in l. j. & ij. C. si plu. vna sentē. Nā
vba sentētie sunt stricte intelligēda ad itellectū quē stricte ha
bere pnt, nec debēt habere itellectū quē ex lata significatiōe
vocabuli habere possunt ita no. d. Abb. i c. dilecto. i ij. not. p
illū tex. de ver. sig. S3 in pposito nostro illa verba donec re-
uocauero. de ppria significatione, requirūt nouā volūtatē cō-
trariā prime & reuocatoriam prime, vt igenue fatet ipsemet
Bart. ergo nō sufficit primā volūtatē cessare p mortē. Bene
a verū est q verba snie debēt improppriari[a] quando alias va-
lere nō posset sententia. gl. est sing. in l. vt puto. §. fa. here. quā
gl. dt ad hoc sing. Bal. in l. cum virum. in vlt. co. C. de fidei cō.
& i c. fi. in vlt. co. de trāsla. prela. & in c. cōtingit. de dol. & con-
tu. & in c. cum super. in pe. col. de re iudi. sed in casu nr̄o quo
modocūq intelligant verba snie v3 & tenet, nec de eius iuali-
ditate vnq̄ hic tractat. & si diceres qd huic fundamēto potest
optime responderi ex mente & verbis Bar. met hic q ista be
nignior iterpretatio quā tenet Bar. debet summi in penis ɔ
proprium significatū verborū, ad hoc bene moliantur p l. si
preses. & in l. interpretatione. ff. de pe. dico q hoc dt Barto.
posset pcedere i dubijs, vt loquunt iura per eū allegata, nos
aūt sumus i casu claro, vbi verba sentētie sunt clara, pono te
ad confinia donec reuocauero, q2 p mortē nō inducit reuoca
tio s3 cassatio volūtatis, vt s. dixi, vnde i claris nō est locus cōie
cturis. l. ɔtinuus. §. cū qs. i fi. j. e. Itē agit qn̄ d delictis puniē-
dis, vt i casu presenti, l3 materia videat esse penalis, talis tn̄
nō est odiosa, imo fauorabilis, & extēdenda, nō restringenda,
vt facit Bar. q2 publice interest q delicta puniant. l. ita vul-
neratus. ff. ad. l. aquil. fm Bar. no. in. l. quemadmodū. circa
me. C. de agri. & censi. lib. xj. & in l. ij. §. exercitum. §. d infam.
Bal. in l. nō sine. circa fin. C. de bo. q̄ lib. Pau. de ca. in l. bo-
na fides. ff. deposi. Jo. d ana. i c. j. de maledicis. hinc est qd sta
tuta in se fauorabilia delinquētibus sunt odiosa legi & nature
& sacris moribus, & non pn̄t a principe confirmari. ita egre-
gie Bal. i c. ad nostrā. de prob. Tenēdo istā partē ɔ Bar. nō
ob. tex. in quo principaliter se fundat Bar. s. in. d. l. vxorē. §.
pe. equiparando sententiā vltime voluntati. & facit Bart. q2
dico q ille tex. nō facit in pposito, q2 ibi nō sunt verba donec
reuocauero vt est qstio Bar. sed sunt verba cū hr̄s volet. S3
sic est q talia verba donec reuocatio, etiā in vltimis volūtati
bus non apponunt, vt dicit Bar. & ita etiā dt Imo. in vlt. co.
& sic corruit fundamentū Bar. Ex istis cōcludo, q aliud est
in isto membro, quando iudex ponit ad cōfinia donec reuoca
uero, quod tunc p solam mortē iudicis nō reuocat positio cō
finiū. Et aliud sit in primo membro Bar. qn̄ iudex dicit quo
ad volā, vel quo ad voluero, quāuis Bart. hic teneat ɔtrium &
male, & sic idem in isto membro q in pcedenti, & ita puto ha-
15 bes bn̄ discussum hūc articulū. ¶ †Successiue querit Bart.
qd si iudex nō est mortuus, & eius officiū nō est finitū, & t3 idē q
sit quo ad reuocandū cōfinia sicut si esset mortuus, vt hic p eū,
cum quo alij trāseunt. Adde inqtū Bar. adducit simile q si
aliqd cōferat in arbitriū hr̄dis, intelligitur inquātū duret he
res, & cessat si desinit esse heres, p l. Lucius. la j. ff. de fideicō.
lib. Dic melius, q illud ibi est nō ex eo q2 desierit esse hr̄s, s3
q2 non habebat iustā causam ɔdicendi, al's nō posset ɔdicere
dato q heres esse desierit. l. cum pponas. & ibi gl. & Sal. C.
de fideicō. lib. Imo. & d. Alex. hic. ¶ Scdo dū Bar. t3 q in.
l. cū pr. §. hereditatē. in. j. ff. de leg. ij. & in l. ex facto. §. si qs ro
gatus. el ij. ff. ad treb. testator expresse cōtulit electionē in tpe
mortis hr̄dis, & sic itelligit de morte naturali: iō pōt eligere
et post deportationē, i hoc male dt, & eū reprobāt Ro. & Alex.

a ¶ Verba sentētie pn̄t imppriari. adde L.u. d ro. in ɔsi. cxxvj. inci. ɔsiderato. & in ɔsilio cccxviij. ici. ɔsiderato. & late Feli. in c. auditis. i prin. de rescrip.

b ¶ Sed eum reprehēdit. adde q opi. Bar. seqt et Fely. i. c. ad pbādū. col. fi. extra d re iudi.

hic, q2 in d. iuribus actus eligendi nō fuit collatus post mor-
tem heredis, l3 restitutio sic quo casu grauatus post mortem
pōt et an̄ mortē restituere. l. post mortē. C. de fideicō. ¶ Po
stremo dū Bart. & t q in ɔrium facit quod tenet Inn. i. c. l3
vndiq. de offi. dele. Adde q illud dictū de specie refert & re
prehēdit idē Bar. in l. more. in vlt. col. in pe. q. §. de iur. om.
16 iud. & ibi dixi post eū. ¶ †Successiue in q. seq. tenet Bar. q p
excommunicationē iudicis nō reuocant confinia sicut nec p
deportationē, equiparando excōicatū deportato, fm gl. i. §.
minor. insti de capi. dimi. Aduerte q illam gl. reprobat do.
Abb. in c. pastoralis. §. j. in pe. col. ad fi. de app. eo q2 depor
tatus pdit ciuilitatē, & ea q̄ sunt iuris ciuilis. l. qdā. ff. de pe. se
cus in excōicato. & vltra eū deportatus pdit familiā & patriam,
secus in excommunicato. Itē deportato nō interdicit eccle
siastica sepultura qn̄ moritur. excommunicato sic. fm Ange.
multum late disputantem veritatem. gl. in. q. per eum dispu
tata incip. duo inuicem litigantes. in j. col. & in. vj. seq. Sub
iungit fortius Bart. quod durante excommunicatione, po-
terit iudex licet excommunicatus ɔfinia reuocare, q2 non est
b actus iudiciarius, patet q2 morte finitur. Sed eū reprehēdit[b]
Bal. & bene in l. fi. in vj. q. in fi. C. de cōtrah. emp. & sequit d.
Alex. hic, q2 ista reuocatio ɔfiniū, non ɔsistit solū in facto, sed
et in iurisdictiōe, que apud excomunicatū nō est quo ad exer
citium. c. ad probandū. de re iudi. Nec ob. q p mortē intelli
gatur facta reuocatio, q2 hoc est falsum. & in hoc cōis opinio
17 est ɔ Bar. vt dixi. s. in scdo artic. ¶ †Vltimo tenet Bar. sub
dubio forte, q iudex qui posuit aliquē simpliciter ad cōfinia
non posset illa reuocare ex quo in snia nō reseruauit sibi ex-
presse potestatem reuocādi p tex. no. in. l. relegati. in fi. j. de
pen. vbi est tex. & ibi no. Bar. quod exuli vel bannito, solus iu
dex & nō alius pōt dare licētiam reuertēdi. Adde tex. i l. ser
uos. ad fi. i ver. vel impunitati. C. ad. l. iul. de vi. p quē no. ibi
egregie Bal. quod similiter nullus iudex nisi princeps, pōt
facere gratiā ad penā, l3 dicat quod Barones seruant ɔrius,
fm Cy. Item cancellationē cōdēnationis nō pōt alius pote-
stas vel iudex facere quā princeps fm Bal. i consi. ccccij. pri
mi vol. quod incip. coniungamus statutum cū decreto.

Lex xlvij.

1 ¶ Dies precedentis obligationis intelligitur in stipulatione nouata repetitus.

2 Terminus ad aliud se referēs intelligit plane se referre & oīa includere que includuntur in termino ad quem fit relatio.

1 **Quisic stipulatur.** †Dies pcedentis obligatiōis
intelligitur in stipulatione nouata repetitus. ¶ Gl.
& doc. intelligūt istū tex. qn̄ stipulatio fuit interpo-
sita animo nouādi primā al's ex q̄ cōtinet plus q̄ prima esset
superflua, & tantū ex prima posset agi. l. q bis idē. & l. si dari.
in fi. §. cod. ne ergo stipulatio reddatur inutilis, intelligitur
q sit facta animo nouandi prima. mits. intelligunt glo. & oēs
istū tex. Iste cōmunis intellectus mihi nullatenus placet, pri
mo q2 diuinat ad hūc text. dicere q ista secunda stiplo fuerit
facta animo nouādi primam: est manifesta diuinatio. Scdo &
fortius ista etiā scda stipulatio cōtinet quātū prima: & nō plus &
nō interuenit persona noua: ergo etiam de iure forū nō intel-
ligitur esse facta nouatio, vt magistraliter declarat Bar. in. l.
pe. ff. de preto. stip. Jō istū tex. plane sine diuinatione q scda
stipulatio fuit facta sub cōmemoratione prime referendo se
ad substātiam prime obligatiōis, vt expresse cantat tex. & isto
casu scda stipulatio nouat primam: & agitur solū ex scda facta
p cōmemoratione prime. ar. l. non ad ea. ff. de condi. & demō.
Ita late tenet. d. Alex. in. l. q bis idē. §. c. secutus Pe. de bella
perti. in. l. q vsumfructū. j. e. & l3 ego in. d. l. qui bis idē. in. vj.
limitatione tenuerim ɔtrariū sequēdo Ang. in. d. l. qui vsum
fructū. eo q2. l. nō ad ea. in qua se fundat d. Alex. & Pet. de
bellaperti. q solū se fundāt in vltimis volūtatibus q̄ dependēt
a sola volūtate defuncti & nō in stipulatiōe vel ɔctibus vt tenet
Bar. in. l. iurisgent. §. adeo. ff. de pac. tn̄ hoc etiā pōt teneri p
istū tex. vbi videt casus nihil subaudiendo & erit singularis &
peregrinus. ¶ Secūdo aduerte q l3 in hoc tex. in scda stipu
latione nō fuerit expressa certa quātitas, sed facta relatio ad
id qd debebat ex pma: tn̄ bn̄ fuit expresse facta cōmemoratio
diei vl tēporis ibi qd te mihi illis calen. Pōdera illis calen.
ita itelligit tex. Bar. in l. si stichū. §. j. in fi. ff. d noua. & sequū-
tur simplicit Lu. & Pau. d ca. hic. Sed Ale. in. l. si diuortio.
in. iij. co. §. eo. intelligit istū tex. qd in scda stiplone non fuit ex-
pressa nec quantitas, nec etiā dies: sed facta fuit obligatio ad
substātiā prime obligatiōis: iō dies appositus in prima obli-
gatione intelligitur in secūda repetitus: & istud sibi dicit plus
placere quā illo qd formaliter tenet Bar. in. d. l. si stichū. §. j.
in fi. quem

in fi.quē.s.retuli. ¶Tertio aduerte,q2 si illō q pri⁹ debeba tur,fuisset debitū ex alio cōtractu,vel ex vltima volūtate,z sic nō ex stipulatiōe:sicut nec ōz i lr̄a:q̄ui s postea in stipulatione sequēti nō fuisset animus nouādi:pcederet iste tex.z stipula tio esset efficax.§.j.insti.qb.mod.tol.z ita tenet Imol.z ... u.
2 hic. ¶†No.ex hoc tex.qd termin⁹ ad aliud se referens intel ligit plene se referre,z oīa includere q̄ includunt in termino ad quē fit relatio. Adde q̄ tāta est oblo z talis in termino refe rēte,quāta est i termino ad quē fit relatio,tex.est i l.si prior.
3 z ibi Bal.z Ang.z no.ff.sol.ma. Adde et q eā q sunt in ter mino ad quē fit relatio,intelligunt specificata in termino re ferēte,fm Bal.i.l.si ōsensor.§.q īterrogat⁹.ff.de inter.ac.p illū tex.in ver.nisi forte. ¶Gl.fi.i fi.opp.de.l.j.i fi.ff.ad mu ni.vbi verba priuilegij legalis,vel statutarij debēt intelligi vt aliqd addant iuri cōmuni,al's essent superflua z nihil ope rentur,sed hic scda stipulatio nihil cōtinēs plus q̄ prima vr superflua,z nihil valere:z sic ō tex.Et lz gl.nō rñdeat,rñ.q hic scda stipulatio nō est inutilis ex quo nouat primā z tollit: z ex nūc incipit noua obligatio:z sic noua prescriptio. De quo vltimo an interesse prescriptionis sic considerabile in stiplo ne,vt faciat eam valere disputaui late in.l.qui bis idē.s.eo.

Lex xlviij.

1 ¶Dictio magis potest stare exclusiue.
2 Verbum cum petiero quomodo intelligendum.
3 Ex verba cum petiero non reddunt stipulationem conditio nalem.quod amplia. nu.4.
5 Verba apposita ad claritatem executionis,non inducūt su spensionem,nec conditionem.
6 Dictio cum adiecta obligationi non facit conditionem quan do conceptio verborum sapit de presenti executionem.
7 Facultas denunciandi debitori q soluat:trāsit ad heredem stipulatoris.
8 Conditio que est non potest deficere.
9 Si stipulator decē si petiero p dictionē si:stiplo ē ɔdōnalis.
10 Si per dictionē si exprimaf q tacite inerat:z q de volūtate te statoris potuisset importare cōditionē,tñ nō facit cōditionē.
11 Hec conditio si petiero committitur per litis contesta.
12 An facultas implende conditiōis transeat ad hr̄des.z.num. 13.z.14.
15 Quando ɔditio hz precedentē dispositionē trāsit ad hr̄dem.

Si decez cũ petiero. Ista.l.nō est alibi fm Dyn.Ray.z Imo.hic.z est subtilis z pulchra, fm Ang.stipulatio cū petiero nō est cōditionalis
1 sed admonitoria,ideo trāsit ad hr̄dē.h.d. ¶†In tex.ibi ma gis.Ista dictio magis,stat electiue,z non cōparatiue:q2 qñ
b ponit⁹ inter extrema ɔtria semp stat electiue:sec⁹ qñ ponit int extrema i equalia:tūc pprie stat cōparatiue:q2 ɔparatiuum nihil aliō ē q̄ excessus positiui.vt declarat Bal.i.l.trāsactiōe finita.C.de trāsac.z idē Bal.i l.iubere cauere.s.de iur.om.
2 iudi. ¶†No.primo qd verbū petiero.q2 referf ad psonā ei⁹ cui acqrif obligatio:z sic ad habentē petere,ideo itelligif de quadā admonitiōe extraiudiciali.vt hic.z.l.Titia hr̄di.fi.ō cōd.z demō.Sin autē verbū petiero referf ad psonā ei⁹ q pa f sine erat futur⁹ obligat⁹ ad penā vel interesse:tūc itelligif p litis cōte.l.ampli⁹ nō peti.z ibi Bar.in.ij.opp.ff.rē ra.ha.tz Bar.hic,i d.l.Titia heredis.p illū tex.sequunt Ang.Imo. z oēs Mod. Adō q Bal.i aut.habita.i vl.co.C.ne fil.p pa. ōt aliter,q aut verbū petere pferf respectu obligatiōis:z tūc hz locū ista.l.aut respectu iudicij,z tūc hz locū.d.l.ampli⁹ ñ peti.Alibi tñ Bal.in.l.ab eo.i.ij.co.C.qūo z qñ iud.tz q ver bū petere positū sup preparatorijs,vl su p admonitorijs nō reqrit litis cōtest.Ideo si in instr̄o pmittis mihi centū vbi cūqz fuerit petitū:n reqrif litis cōtest.vt hic.al's sec⁹.d.l.am pli⁹ nō peti. Alibi tz Bal.i.l.fi.co.fi.C.ō bon.aut.iud.pos.q vbi v̄bū petere ordinaf ad interlocutoriā,itelligif p libellū: vbi vero ad diffinitiuā:reqrif litis cōte.d.l. ampli⁹ nō peti. Dicit idē Bal.i.l.j.circa pn.C.de lit.ɔte.q si statutū dicat, q possit peti instr̄m cassari nisi fuerit petitū isinuari itra tps semestre q nō reqrerer litis cōte.sz sola postulatio sufficeret. q not.z ibi ponitur an si necessaria citatio aduersarij. Alibi Bal.il.fi.C.de tēp.ap.no.p illū tex.cū gl.q si statutū dicat instr̄m isinuari posse nisi sit petita cassatio:q nō ōz petita:nisi interuenerit partiū citatio.q tene mēti.Alibi Bal.i l.si qs maior.C.ō trāf.rephēdit istā solutionē Bar.q2 semp vr̄ refer ri ad actorē,z sic ad creditorē.Et iō distignit,q aut v̄bū pete re pferf negatiue:z tūc pcedat.d.l.ampli⁹.aut affirmatiue;
3 z tūc hz locū ista l.cū distinctione.vt ibi p cū:vl vt ēt ōt Alex. Bal.nō bñ itellexit Bart.q bñ logf si bñ itelligaf. ¶†Scđo no.q ista v̄ba cū petiero,nō reddūt stiplonē ɔditionalē:rō est q2 ēt si nō fuissent apposita,sz pmissa.x.dari mihi simplr̄,itel ligif cū petiero:nec tanq̄ petā teneris soluere.q pz,q2 si añ teneris,esses semp in mora:z tñ nō es i mora nisi peta,z te in terpellē.l.si ex legati cā.s.e.z.l.mora.i prin.ff.de vsu.vñ ex pssio ei⁹ q tacite inerat nihil operaf z nō inducit ɔditionē.l. iij.ff.de le.j.Ista ergo verba cū petiero,importāt admonitio nē q̄dā:q2 vr stipulator de pñti admonere pmissorē,vt cū in
4 terpellabit sine mora:sine dilatiōe soluat vt ōz i lr̄a. ¶†Am plia istū tex.z dic idē e:si stipulator dixisset pmittis mihi de cē arbitratu meo,vl pmittis mihi tale op⁹ facere arbitratu a meo.fm Bar.i.l.cū stipulat⁹ sim mihi a pculo.in pria.p illū tex.j.e. ¶Scđo amplia istū tex.vt pcedat si stipul. qs a ōt ō cē q̄ petiero:q2 est idē ac si diceret cā petiero.l.si ita an.pmi serit.i prin.j.e.fm.Bar.z alios hic.z Bar.i.l.titia hr̄des.ff.
5 de cōdi.z demō. ¶†Tertio no.ex tex.ibi quo celeri⁹ reddanf q v̄ba apposita ad celeritatē executiōis:ñ inducūt suspēsio nē,nec conditionē.hoc aperte ōt tex.facit ratio:q2 inducta ad vnū effectū nō debēt operari aliū.l.legata inutiliter.in prin.ff. de leg.j.z.l.legata inutiliter.ff.de adi.leg.z.c.ad nr̄ā.d app. Itē cōsensus pstit⁹ ad vnū effectū nō dz opari ɔ aliū.p̄j Bal.
6 i.c.j.co.pe.in ti.an agna.vl fili⁹.in fau. ¶†No.q̄rto q dictio cū.adiecta obligatiōi nō facit ɔditionē qñ ɔceptio v̄borū sa pit de psenti executionē.vt hic.z in d.l.titia hr̄dis.ita p istū
7 tex.z Bar.l.qz cūqz.§.ñ solū.s.e. ¶†Quinto no.q facultas denūtiādi debitori q soluat trāsit ad hr̄dē stipulatoris:q2 sti plo cō petiero importat admonitionē,z nō conditionē: ergo pbat iste tex.a cōtrario sensu,q facultas cōditionis implēde nō trāsit ad hr̄des de q̄ lati⁹,j.extra gl.z ibi oppotune dicef.
8 ¶†Sexto no.ex tex.ibi nō vr defecisse ɔditio:q ɔditio q̄ nō est nō pot deficere ita arguit tex.q2 extinctio non pōt esse nisi psupposito esse.l.titio vsus.ff.de cōd.z demō.itē ñ pōt cē pri uatio nisi pcedat habit⁹.l.decē.j.eo.l.remittit.i fi.s.de iure iur.z.c.ad dissoluēdū.de despō.impu.z ita expedita sunt tex tualia. ¶Capio gl.primā q diu de i duas ptes.In prima remouet tacitū ɔriū.In scđa rñdet tacito q̄sito.scđa ibi sec⁹ sic dixisset.In prima parte habes q stiplo cum petiero:quo ad verba e ɔdōnalis.rō:q2 dictio cū,adiecta v̄bo futuri tpis facit cōditionē.l.titio.in prin.e.qñ di.leg.ced.videm⁹.in l.cē b tenmis.§.fi.s.e.sz quo ad mentē ɔhentiū nō facit cōditionē: ratio q2 ista cōditio que exprimif tacite ierat:ergo intelligif exprimi vt tacite ierat.ergo nihil dz operari,ergo nō dz ope rari ɔditionē p text.i l.iij.ff.de le.j.z l.nō recte.C.de fideius.
9 ¶In scđa parte z sic ad fi.gl.habes cōditionē z limitatiōe ad hūc tex.qd si stipulor.decem si petiero p dictionē si,q tūc stipulatio erit cōditionalis,eo q2 de natura dictiōis si,ē face re principalif cōditionē expressas d.l.si titio.i prin.ff.qñ di. leg.ced,z sic si stipulator moreref antequā peteret,z sic añqz impleret cōditionalē,certe ius implendi talē cōditionē ñ trāsf mitteref ad hr̄des,vt hoc tex.a ɔrio sensu,p ista ɔclusiōe al legat gl.i.l.si titius.s.e.q ñ vident bñ facere:meli⁹ facit tex.i l.cētenmis.§.fi.s.eo.z i.l.si ita legatū.§.illi si volet.ō le.j.Et stringe illa duo iura q2 facili⁹ est velle,q̄ petere,vñ si dicēdo si voluero facit ɔditionē,vt i dictis iurib⁹,ergo forti⁹ dicēdo si petiero,cū ista cōclusione gl.tenēt Bar.z oēs hic z Bar.in l.j.in iiij.col.z i.l.titia heredis.ff.de cōdi.z demō.lz gl.z oēs ita tenerent facile esset tenere contrarium prout ēt sensit do. Pe.de bexu.hic. ¶Moueor primo.nam rō quare i isto tex. illa verba cum petiero,non reddunt stiplonē cōditionalē,est q2 exprimitur illud quod tacite inerat,q2 debitor non ante tenef soluere,nec ante ōz esse i mora quā ab eo petebaf vt di xi i tex.z i specie dicūt Luma.z Pau.ō ca.hic.sz ista rō mili tat ēt si stipulor.x.si petiero,q2 illa verba si petiero tacite in sunt,q2 ita demū teneris soluere si petiero,vel si te iterpella uero.l.si ex legati cā.s.e.z l.mora i prin.ff.de vsur.ergo dz cē eadē iuris cēsura,cū sit eadē rō vulgata.l.illō.ff.ad l.agli. z.l.a titio.j.e.Et si diceres q qñ ōz si petiero,qd aliter expri maf quā tacite insit,sicut quādo testator ōt.legato titio si ve lit d.l.si ita legatū.§.illi si volet.ff.de leg.j.q2 dico qd illud ibi iō est q2 legatum acqrif ignoranti.l.cū pater.§.surdo.de leg.ij.ergo quando testator legat si velit,legatū nō pōt tunc acquiri ignorāti:sed reqrif quod declarat se velle.ergo alif exprimif quā tacite īsit,merito facit ɔditionē,vt declarat gl. i.l.si q ita sint istitui.ff.de condi.institu.Bar.in d.§.il i si vo let.hinc est quod secus est i istitutione vbi hereditas nō acq ritur ignoranti,sed opus est q adeat si aliqs instituatur hr̄s si velit,illa verba si velit nihil importāt.tex.no.i.l. v̄ba hec ff.ō condi.insti.ergo i proposito stipulādo.x.si petiero.ex pri mo qd tacite inerat,prout inerat,ergo stiplo non dz esse con
10 ditionalis. ¶†Scđo ad idē facit text.in.l.iij.ff.de leg.j.vbi per dictionem si,exprimitur qd tacite inerat,z quod de volū

a ¶Adde ea q̄ sunt.adō qd de hoc ē tex.z ibi Bar.z doc.i l.si ita scripsero.s.de cōd.z de.z itellige ēt cū suis qualitatibus,vt ibi.z p Bar.i l.sanctio le gū.§.ō pe.z z in l.a filio.§.testōr.s.ō ali.z cib.le.z ponit So.i ɔsi.suo.cl xxxviij.col.viij.versi.Et qb⁹ vr ifer ri.z i ɔsi.cx cj.col.iij.cir ca princ.z in cōs.ccxxvij.co.xij.ver.sz p certo.i ij.col.

b ¶Ponif.ad de late euidē. Ias.i d.l.iubere cauere.s.ō iu.om.iud.co.co.vj.ver.ex scđa parte.z adō q aliqñ est ɔparatiuū,aliqñ ad uerbiū cōpa rādi vid i l.j.s.cōi di.z oriam inter cōparatiuū z aduerbiūz cōparādi,vi de p tex.i.l.si seru⁹ lega t⁹.§.ita.s.ō leg.j.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tate testatoris potuisset importare cōditionalē.l.in ꝯditionibus.§.j.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ tñ nō facit cōditionē.eo qꝛ per dictionē si,exprimit ꝙ tacite inerat:ergo ita dicam⁹ in proposito:ꝙ stipulādo.x.si petiero.verbū si petiero,tacite inest: qꝛ debitor dꝫ soluere si petat ꝛ nō aliter ergo ista expressio ꝑ dictionē si,nō debet soluere ꝯditionē.¶Tertio ꝯfirmo per illō ꝙ tenet Bar.ꝛ oēs sequūtur in l.quodcūque.§.nō solū.j.eo. in.j.mēbro.cū cōcor.quas ibi dedi vbi Bart.ꝛ oēs tenent:ꝙ qñ iste dictiōes adijciunt que tacite insunt ḋ necessitate,tunc nō est differētia inter si ꝛ cū:qꝛ neutra eoꝝ facit ꝯditionē,cū exprimat illō ꝙ tacite inest.per.d.l.iij.§.ꝯ le.j. ¶Quarto facit ꝙ tꝫ Bar.in.l.huiusmodi in pn.§.ḋ le.j.vbi tenet ꝙ qñ legatū fuit relictū ꝑ dictione si,ꝛ testator per ea exprimit illō ꝙ tacite inerat,certe tale legatū nō dr̄ esse conditioale per.l.quods dieb⁹.§.termilius.§.de cōd.ꝛ demō.¶Quinto facit: qꝛ ista verba si petiero:ita sunt apta admouere debitorē vt paratus sit soluere si petiero,sicut si dixissem cū petiero:vt hoc in tex. Credo ꝙ ista possit teneri in pūcto iuris cōtra gl.ꝛ oēs doc.
11 Tuti⁹ tn̄ est no recedere a glo.ꝛ doc.¶†Scḋo principalit dū ista gl.alle.l.si Titius.§.e.videt ₰m Bar.ꝙ ista ꝯditio si petiero comittit per litis cōtest.ꝛ nō ante.sed Bar.tenet ꝙ imo cōmittat solā admonitionē,per hunc text.cū verbū petere referat ad actorē,ꝛ hic ad creditorē vt dixi in tex.in j.no.Imo ₰m Bar.sufficit ꝙ ista admonitio fiat extra iudiciū.l.si ex legati ca.vbi late dixi.§.eo.Adde ꝙ imo loco petitionis sufficiūt illa verba,indigeo pecunia quā mihi debes.₰m Bar.in. l.j.in prin.vbi late dixi.§.de ope.noui nū.in ver.iij.q̄ro.dicit Bar.ꝛ Mod.in.l.si qs mihi bona.§.sꝫ qd si mandauit.ff.de acqui.here.per illū tex.in ver.si pr̄.cū multis cōcor.ibi tradi
12 solitis.ꝛ ita remanet perfecte expedita hec gl. ¶†Inquātū Bar.tāgit an facultas implēde ꝯditiōis trāseat ad hr̄des,dic vt ꝑ eū hic,ꝛ in.l.cui fundu.§.ḋ cōd.ꝛ demō.vbi dt se pluries cōsuluisse. Ista videtur periculosa materia scḋm eum ibi:tu aduerte ꝙ Bar.allegat multos tex.qui videntur adinuicē cōtrariari.doc.hic pauca scribūt:io tu dic clarius. Aut loquimur in vltimis volūtatibus,ꝛ ius implendi cōditionē nō trāsit ad heredes.l.a testatore.§.de cōdi.ꝛ demō.l.si.§.ḋ condit.institu.sicut nec dispositiōes conditionales in vltimis volūtatib⁹ trāsmittunt ad heredes.l.vnica.§.sin autē aliqd sub cōditione.C.de cadu.tollen. Fallit quando ille cui debebat impleri conditio fuit i mora:dn̄s implendi obtulit pretium in eius vita,ꝛ per alterū remansit:nā tūc potest in ꝑsona hr̄dis implere.l.cui fundus.in.q.si.ff.de cōdi.ꝛ demon.secūdum Ly.i l. plures.i.iij.q.C.de condi.inser.Ang.Imo.ꝛ Pau.hic.Aut loquimur in cōtractibus inter viuos ꝛ sic est cōdictio casualis, vel mixta. Ius implēdi cōditionē actiue vel passiue trāsit in heredes:sicut conditionales cōtractus ad hr̄des trāsmittuntur.§.ex coditionali.vbi gl.inst.de ver.obl.Ratio ē qꝛ talis cōditio nō implet ꝑ hr̄dem,sed a fortuna ꝛ a casu:ideo quandocunqꝫ fortuna vel a casu impleat sufficit.Hinc est ꝙ talis conditio casualis vel mixta trahitur retro:qꝛ nō est ꝙ imputet cōtrahēti quare eā nō impleuerit:qꝛ nō ꝯpēdebat ab eo: sed a fortuna.l.potior.ꝛ l.qui balneū.ff.q po.i pig.ha.Bar. ꝛ alij in.l.si filiusfa.in prin.j.eo.secus in ꝯditione potestatis: cuius implemētū pendet a potestate ꝯtrahētiū,vel alterius eorū:vt hoc tex.i cōtrario sensu.ꝛ.l.q rome,§.augerius.j.e. ꝛ dt Bal.hic ꝙ ratio est secundū eū vltra alios:qꝛ cōditio potestatiua ex quo pōt,dꝫ impleri vere ꝛ formaliter:sꝫ trāsmitteretur ad heredes esset impletio ficta:[a] cōtra.l. qui hr̄di.in prin.ꝛ.l.meuius.§.de cōdi.ꝛ demō.vbi cōditio si dederit titio,nō impletur dādo hr̄di titij.Adde ꝙ illū tex.in.d.§.augerius.ad hoc reputat sin.Bal.in.c.significauit.i.iij.col.de rescri.ꝛ dt multu sing.esse etiā ad hoc illū tex. Bal.c.ad nr̄az. ij.in.iiij.col.ḋ iureiu.sꝫ caue:qꝛ ibi augerius sui ꝑmissor de soluendo,quicquid cōstitisset patrē debere:vnde ex ius ꝑsona nō implēda ꝯditio:qꝛ ipse augerius nec ius hr̄des habēt aliud implere.ꝛ ideo tex.ille nō videtur bñ allegari ꝑ Bart. hic ꝛ ibi,ꝙ facultas adimplēdi cōditionē nō trāsit ad hr̄des implere illam cōditionē,ꝛ facere ꝙ cōstet quid ꝛ quantū deberet pater augerij,istud spectabat ad publicū creditorēꝫ ꝛ ei⁹ heredes:quāuis in illo tert.de heredibus publij creditoris verbū nullū:imo magis presupponitur publicū ibi viuere:ꝛ ita reprehēdit Bal.ibi su ꝑ quo insistit imo.ꝛ latius d.Alex. ibi i.j.col.sꝫ nō videntur bñ satisfacere difficul.¶Amplia istā cōclusionē ꝑcedere:ēt si cōditio ꝑcedat ex dispositiōe legis, qꝛ etiā tūc ius implendi talē cōditionē legalem nō trāsit ad hr̄des.ita ꝑprie loqt tex.in.l.iij.in prin.§.de colla.bo.ꝛ ibi Bar.qui reputat menti tenendū quāuis cōtrariū teneat Cu.
13 hic:que reprobat do.Alex.bñ.¶†Limita.qñ talis cōditio limitat procedentē dispositionē purā:ꝛ idē venit i cōditiōe ꝙ in dispositione:tunc bñ trāsit ad heredē.l.diē ꝑferre.C.j.§.ḋ arbi.vbi procedit dispositio pura:scꝫ sentētia arbitri,ꝛ si ei nō pareat promissa est pena,tñ ius implendi talē conditionē bene trāsit ad hr̄dē.ad idē alle.Bar.d.l.q.rome.§.Flauius. vbi hr̄s donatarij manumittendo seruū donatū ex causa manumissionis euadit penā,qꝛ ibi procedebat dispositio pura ḋ manumittēdo seruū donatū,tñ ibi in contractu donationis, ꝛ in appositione conditionis,fuit expressa mentio de hr̄de ꝛ successoribus donatarij,ideo tex.ille nō vr̄ bene probare.Et si dicas que est ratio huius limitatiōis,qñ cōditio icipit a ꝑcedēti dispositione pura,ꝙ tunc facultas implendi talē ꝯditionē trāsit ad hr̄des.Dic rōnē esse,qꝛ illud qḋ tūc est in cōditione prius erat in obligatiōe pura,ideo tūc cōditio regulat ₰m naturam cōditionis pure,que est trāsitoria ad hr̄des.l.si pactū.ff.de ꝑb.ꝛ l.veteris.C.de ꝯhen.ꝛ cōmit.stip.Nā sicut trāsit ad heredes cōditio pura,ita etiā trāsit cōditionalis accessoria,qꝛ accessorium regulatur ₰m naturā principalis.l. cū principalis.j.de reg.iu.Ideo secus est ea ratiōe cessante, qñ incipit a conditione que nō hꝫ preambulum scḋm ꝙ regu
14 let,vt per Bart.in iij.mēbro.¶†Secundo fallit,qñ ex implemento conditionis aliquid est peruenturum in futurū qd eū qui est futurus obligat⁹,tūc ius implendi talē cōditionem transit ad heredes tā implentis quā eius qui dꝫ impleri.l.ij. cū gl.C.de pac.inter emp.ꝛ ven.l.si predio.in prin.§.de in diē addi.vt hic latius ꝑ Bar.ꝛ alios presertim.Imo.idē tꝫ Bar.i.l.cui fund⁹ in fi.ff.de cōdi.ꝛ demon.Idē Bar.i.l.ātestatore.i.ij.co.eo.ti.vbi per illum tex.istud limitat duplicit. ¶Primo vt hoc procedat in contractibus.d.l.ij.sec⁹ si i vltimis volūtatibus.vt ibi.¶Scḋo limitat qñ ille cui implet in futurum aliquid cōsequit ex causa onerosa,puta ex contractu emptionis vel venditionis.ita loquit.d.l.ij.secus si consequeret ex causa lucratiua.d.l.a testatore.vbi hr̄s habebat cōsequi centū.Raph.cuma.hic dicit ꝙ ista limitatio Bar.videt esse sine ratione.do.Pet.de Bexu.dt ꝙ videtur esse periculosa.Tu dic ratione huius fallentie,qꝛ perceptio cōmodi ꝛ emolumenti inducit vt facilius ius emplendi cōditionē transeat ad heredē,eo quia tūc partes censentur cōtemplari commodum,quod pars consequitur ex implemento cōditionis,ꝛ non personam que debet implere vel cui dꝫ impleri,nimirū si tunc facultas implendi conditionem trāsit ad hr̄des d.l.ij.Sed quando ex implemento conditionis aliquid non acquirendū illi cui debet impleri,tūc partes solū dicuntur contemplari personā que debet adimplere,ꝛ voluerūt ꝑ ei⁹ personam adimpleri,nimirū si tunc non transit ad heredes. Sed aduerte qꝛ vnum est quod videtur vrgere cōtra Bart. nā i.d.l.ij.si emptor cui debebat solui pretium propter retrouēditionē fundi,nō dr̄ propter hoc aliquid cōsequi,nec commodum percipere,cum ipse prius tale pretium exbursasset, ꝛ retrouenditio debebat fieri pro eodē pretio:ꝛ sic est poti⁹ sibi damnū ꝛ incommodum cum retrouendat contra suā voluntatē.§.pterea.insti.de act.ꝛ l.fin.ff.de vsu ꝛ habi.istud obiectū formaui cōtra istum intellectum Bar.ad.d.l.ij.vt meli⁹ cōsideres qualis sit mens,ꝛ qualis intentio Bar.ad illā.l. ij.¶Ego ꝑ ista limitatione Barto.allego tibi aliū tex. me-
b liorē i.l.epistol.§.j.ꝛ ibi Bal.ad hoc no.§.de pac.[b] ¶†Vlti
15 mo dū Bar.dt ꝙ qñ cōditio hꝫ precedētē dispositionē,tūc trāsit ad heredē in.j.membro Bar.procedit qñ illud idē venit in cōditione qḋ erat in precedenti dispositiōe.ꝛ ponit Bart. exemplū promitto.c.pure,ꝛ si non dedero promitto.c.nomine pene.Secus qñ aliud veniret in dispositione pura,ꝛ aliō in cōditione,sic intelligit.d.l.ij.C.de pac.inter emp.ꝛ vēdi. vbi prim⁹ ꝯctus purus erat de venditione:ꝛ alius cōtinetur in cōditiōe.Ista restrictio Bar.videtur mihi esse multū periculosa,ꝛ i contrarium videtur facere tex.i.d.l.diē proferre.§. j.alleg.ꝑ Bart.i.j.mēbro.vbi pretendebat sentētiā arbitri purā sed qḋ cōtineret dari.c.vel simile,est somniare ꝛ restringere illū tex.qꝛ poterat continere aliud quā quātitatē,puta speciē,vel factū.Scḋo ꝛ fortius cōtra Bar.videtur restringere tex.i d.l.q rome.§.Flauius.quē Bar.allegat ꝑ se i.j.mēbro.vbi manumissio serui donati erat i dispositione,ꝛ pena i cōditione.ꝛ sic erat qd diuersum,ꝛ tamē ibi facultas implēdi cōditionem transit ad heredem ₰m ipsummet Bar.q quasi videtur seipsum cōfundere,per tex.qḋ ipsemet allegat.istud dixi vt diligentius attendatis que sit mens Barto.ꝛ si possit ab is impugnationibus defendi.

Lex xlix.

1 ¶Mora filij principalis debitoris nocet patri ad perpetuādam obligationem vt peremta specie ꝑmissa post morā, adhuc teneatur pater pro filio de peculio.

2 Perempta specie debita post moram debitoris debitor nō liberatur.

a ¶Impletio ficta. Adde satis i ꝑposito ꝙ qñ implemētū cōditionis fictū hꝫ eūdē effectū ꝙ verū tunc ēt ficte implet cōditio ita Alexā.in ꝯsi.ij.col.ix.vs.Nō obst.x.ar.i.j.vol. Et qñ ius implemētuꝫ conditionis trāseat ad hr̄dē vid' aliqd ꝑ bar.i ꝯsi.xxxiiij.icip.testōr post institu.

b ¶Supra ḋ pac.Vide ꝑ eūdē Jas.latissime ibi.

liberatur.
3 Verbum spoponderit etiam nō redactuz in scriptura publi
ca instrumenti,tamen importat stipulationem.
4 Pater non tenetur ex obligatione filij nisi de peculio.
5 Pater ex cōtractibus filij tenetur de peculio accessorie:ad
similitudinem fideiussoris.
6 Mora patris accessorie obligati nō perpetuat obligationē
quoad filiū principalem debitorem:q2 perempta specie est
liberatus:sed bene perpetuat quo ad ipsuz patrē accessorie
obligatum.
7 Fideiussor potest interpellari:z sic i mora constitui antequā
principalis interpelletur.
8 Pater in quibus equiparetur fideiussori.
9 Stante statuto quod instrumenta confessionata habeant exe
cutionem paratam contra debitores sicut sententie istrumē
tum in quo filius est obligatus non habebit executionem pa
ratam contra patrem de peculio,ex quo pater non est nomi-
natus in instrumento.
10 Stante statuto quod instrumēta publ.mandentur executio
ni sicut sententie:tacita stipulatio que non erat expressa i in-
strumento dotali sed tacite subintelligit per legem:bene tra
hit ad talem executionem.
11 Stante statuto quod instrumenta guarentigie mandent exe
cutioni sicut sententie:non solum mandant executioni instru
mentum in is super quibus fuit directe confectum sed etiam
in is que indirecte probantur in instrumento.
12 Fideiussor potest conueniri ante principalem debitorem:pa
ter tamen potest conueniri filio non excusso.
13 Si stante statuto quod pater teneatur soluere condēnationē
pro filio vsque ad eius legitimam,filius absens fuit condem
natus de delicto propter contumaciam,que ex forma statuti
facit contumacē haberi pro confesso z conuicto,an sufficiat vt
executio talis sententie possit fieri contra patrem.z nu.14.
15 Condemnatio de delicto facta per spontaneam confessionez
filij preiudicat patri non citato.z nu.16.
17 Statur dicto vnius solius testis quando deponit de facto p
prio de eo quod ipse testis fecit:z sufficit vn⁹ solus testis co-
currentibus alijs indicijs.
18 Quando filius est contumax z ex forma statuti contumax ha
betur pro cofessio z conuicto:tunc talis ficta confessio z sen
tentia non preiudicat patri.

Cum filiusfami. stichuz.

Summa vt hic per Bart.z do.vel pingu us,z sic.
Mora filij nocet patri d peculio obligato,quo ad
perpetuandā obligationem ne per interitū speciei extingua
tur:sed ecōtra mora patris qui accessorie tenetur nō perpe-
tuat obligationem quo ad principalem:sed solum quo ad se.
vt vtili actione ex equitate teneat:similiter mora rei princi-
palis nocet fideiussori.Sed non ecō.h.d.z est solenne princi-
pium secundū Ang.¶ Diuiditur in.iij.In prima ponitur
vnum dictum.In secunda ponitur aliud.In tertia ponit ex
tensio vtriusque dicti.secūda ibi,at si pater.tertia z vlti.ibi,q
1 omnia.¶ † No.j.ex hoc tex.q mora filij principalis debito
ris nocet patri,quo ad perpetuēdam obligationem perēpta
specie,pmissa post morā vt adhuc teneatur pater pro filio de
peculio.Et ex hoc correlarie ad.quod pater concedendo pe
culiū filio intelligitur ei concedere liberam administrationē
peculij.que comprehendit vt etiā est mora filij pater teneat:
z sic ex lata culpa que equiparat dolo.l.qd Nerua.ā.depo.z
estimatur dolus presumptus vt ibidem nota.Ex quo habes
elicere nota.limitationem ad regulam:que hz quod in gene
rali concessione administrationis etiam cum libera,semp in
telligitur exclusus dolus vt dolus malus absit.l.creditor.§.
Lucius.z ibi Bar.ad hoc no.ā.manda.quem tex.ad hoc dt
esse singula.Bal.i c.pe.d postu.prela.nec est ad hoc melior
tex.in iure secundum eundem Bal. in c.cū in iure peritus.
a in.vij.col.de offi.dele.nam procedit illa regula i dolo vero:
non autem in mora,z sic in lata culpa.que dicitur dolus pre
2 sumptus:vt est tex.hic.¶ † No.secūdo ex tex.ibi,manet fili⁹
ex stipulatu.quod perempta specie debita post morā debi
toris,ipse debitor non liberat:vt hic,z.l.si ex legati.ā.eo.z.l.
qd te.ā.si cer.pe.Ratio,q2 mora debitoris perpetuat obli-
gationem,z facit eum perpetuo teneri.l.si seruū.§.seqtur.z
§.sequenti.z.l.nemo.in.§.j.ī.eo.z.l.si quis solutioni.§.j.ā.d
vsur.Ratio rōnis est quia odio morosi fingitur res perem-
pta extare.z adhuc viuere.d.l.si seruū.§.fi.j.eo.¶ † Tertio
pondero istum tex.in verbo:spoponderit,iuncto tex.j.ibi,ex
stipulatu.hic esse tex.quod verbum spoponderit,etiam non
redactum in scriptura publica instrumenti:tamen impor-
tat stipulationem.z tamē habemus quod verbum promitto
z similia,ita demum important stipulationez si reperiātur in
instrumēto publico:z sufficeret et priuata scriptura.§.scriptū.
insti.de inuti.stipu.gl.z doc.in.l.sciendū.ā.eo.sed aduerte q
Ludo.roma.in.l.lecta.in.vj.col.ā.si cert.pe.Et ibidem do.
Alexan.tenet contrariū:licet non faciat metionē de hoc tex.
quod verbum spopondit non intelligitur per stipulationē,
sed pacto nudo.allegat gl.de hoc in.l.j.in gl.§.C.de suffra.
Et licet ipsi non dicant idem ante eos tenet Ang.i l.cum ad
presens.ā.si cer.pe.per illum tex.in ver.spondes.Hic ha-
bes tex.in oppositum nondum ab alio pōderatum:nisi dice
res quod illud sit hic propter naturam huius tituli loquen
tem regulariter de stipulatione:cum leges sint itelligēde ēm
4 naturam titu.l.imperator.ā.de i diez addi.¶ † Quarto no.
quod pater non tenetur ex obligatione filij,nisi de peculio:z
sic quatenus est peculiū concessuz a patre filio:z sic si peculiū
non esset concessum filio,pater non teneretur in aliquo:vt
C.ne fil.p patre.z in rubro z in nigro.Et i hoc differt a fide
iussore q tenetur insolidū.Non autez hoc procedat etiā i pe
culio aduentitio.habes glo.in.l.z si condemnat⁹.ā.de noxa.
z glo.mag.in l.pater qui castrēse.in princip.j.ca.pe.p Bar.
z docto.in.l.si finita.§.si de vectigalibus.ā.de dam.infect.
5 ¶ † Quinto not.ex tex.illud ad qd tota die allegatur ista.l.
secundum Bartol.quod pater ex contractibus filij tenet de
peculio accessorie ad similitudinem fideiussoris:ita q filius
habet vt principalis,z pater vt fideiussor legalis.Et sic mo
ra fi. ij vt principalis,nocet patri.vt accessorio,z sic vt fide-
iussori:z in hoc z pr z fideiussor equiparant.de quo dicet ple
6 nius in glos. ¶ † Sexto not.in versi.filius quod mora patris
accessorie obligati,non perpetuat obligationez quo ad filiū
principalem debitorez:qui perempta specie est liberat⁹:sed a
bene perpetuat quoad ipsum patrem accessorio obligatum
Et sic est hic mirabile in hoc tex.secūdum Bar.quod duret
accessoriū extincto funditus principali.sed dic verum quan
tum ad directam actionem:q2 sublata principali accessoria
directa necessario tollitur de rigore.vt etiā declarat glo.hic
in vers.sed vtilis actio.sed vtilis datur ex equitate,vt dī tex.
quia non conuenit equitati quod pater qui fuit in mora z sic
in culpa,sit liberatus.z sic habes ex hoc tex.notare,quod ac
cessoria obligatio subsistat sine principali vtiliter:sed nō dire
7 cte.tex.est hic cū predi.allegatis i gl.¶ † Septimo no.ex isto
tex.in si.qd fideiussor pōt interpellari,z sic in mora constitui
antequā principalis interpelletur,vt hic,z.l.mora i fi.ff.de vsur.
nam mora nō potest constitui sine interpel actiōe.l.si ex lega
ti cā.ā.eo.z.d.l.mora.in princip.z.l.fideiussor obligari.§.fi.
j.de fideiussor.hoc clare procedit iure isto ffororum:z etiā iure
codicis:quo iure fideiussor poterat conueniri ante principalē
l.iure nostro.C.de fideiusso.sed cuz hodie hoc sit immutatū
per authen.presente.C.de fideiul.certe hodie fideiussor nō
posset interpellari.z sic in mora constitui antequā interpelle
tur principalis:q2 vbi non cadit petitio:ibi non cadit mora
l.nuda.C.de contrahend.z committen.stipulatio.non enī di-
citur in mora is a quo pecunia ppter exceptionem peti non
potest.tex.in l.lecta.circa fin.j.si certum peta.z ita etiam tz
Ang.Imo.hic.z sic iste text.i hoc hodie nō procedit.Intelli
ge verum in fideiussore propter secus est in patre q censetur
fideiussor filij,q2 ille etiam hodie potest conueniri ante filiū:
vt signanter tz Bar.hic in scda opp.vbi dicetur.vñ cū pater
etiam hodie de peculio possit ante filium cōueniri:z sic ante
eum in mora constitui.in eo adhuc hodie procedit text.iste.
¶ Expeditis tex.capio gl.sed vtili .i verb.actio quam diui
do in duas partes.In prima assignat rationez ad tex.In se
cunda opp.z de solutione remittit,videtur ergo in scda par
te glo.q contra patrem morosum nō debet dari actio vtilis,
sed actio de dolo vt l.si fideiussor.ā.de dolo respōde q hic ob
ligatio erat pura,z sic pater tanq̄ fideiussor fuit in mora cō
stitut⁹.z post eius morā species fuit perempta:ideo tenetur
actione vtili.Ibi vero obligatio erat in die,z nō poterat fide
iussor ante diem in mora constitui sic occasione more non po
tuit dari actio vtilis cōtra eum,vt loquitur iste tex.sed quia
promissor occidit seruum promissum,ideo contra eū dat ac-
tio de dolo ita proprie loquit contrarium.¶ Capio gl.i ver.
que omnia.quam diuidei tres partes.In prima allegat cō
cord.ad textum.In secunda colligit ex tex.notabile.In ter
tia per viam fallentie remouet duo contraria.secunda ibi,itē
nota patrem.tertia ibi,sed fallit.¶ In eadem glossa ibi sed
fallit.ā.de minoribus.l.denique.§.sz an hoc.dt melius quod
ibi loquitur quo ad bñficium restitutiōnis in integrum.i quo
pater non equiparatur fideiussor.quia restitutio filio non p
dest restitutio patri,si conueniatur de peculio:sed restitu-

a ¶ Nam pce
dit.adde qd
hāc limita-
tionē ad illā
regulā ante
Bal.hic sen
sit Imo.i c.
qntau allis.d
iureiu.char.
pe.i ver.sed
hic occurit
dubiū,an suf
ficiat lata cul
pa vbi qd lz
arbitrator si
obstate latis
sima ptāte,si
possit dolose
arbitrari ad
pīudiciū p-
tiū,poterit
tñ qñ iterue
nit lata cul-
pa.Et Re-
fert Alex.cō
si.lxv.col.fi.
in princ.l.j.
vo.Circa qd
aduerte,q2
vt dt Bal.i
l.idē ppo.
scribit si de
meis.§.rece
pisse.ā.d ar.
z l.l.iubem⁹
i fi.princ.C.
ad treb.lau
dū ita pt re
duci ad arbi
triū boni vi
ri pbata la-
ta culpa ar-
bitratoris,si
cut pbato
dolo.z refert
Alex.cōsi.ex
xxj.col.pen.
ver.imo di-
cūt doct.i.ij.
volu.qd no.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

a Executionē. Adde de hoc ꝛ dic ēt vt p Mod. perusi. in tract. de dotib⁹. parte finali. q. xiiij. ꝛ parte sexta. in. ij. priuileg. co. iij. ver. qd aūt si instrm. ꝛ late eūdē. d. Jas. in. §. fuerat. co. xiij. vers. ite attedite. institu. d acti. Et ad hāc rōnē sustinēdo opin. Sozi. dicas q̄ id ē q̄ talis ficta stipulatio habebit tale executionē fauore dotis, vt sentit ꝯ rā. d Alb. in quodā ꝯsilio relato Perusi. i. d. trac. ꝛ p̄ tevlti. q. aliij. ꝛ sentiūt p̄fati moder. i locis. s̄. alleg.

b Scdo facit multū. Addō q̄ lȝ istud dictū sit notabile, tū nō vr̄ facere in ppolito bñ ꝯsideretur: q2 q̄ pater teneatur de peculio, nō probatur idirecte ex isto lȝ teneatur ex cōtractu filij q̄ ten⁹ est i peculio. Vñ tale statutū de vna persona ad aliā trahi n dȝ: tō qua nō loquitur: tāq̄ odiosuȝ arg. l. si No. §. de viro. s̄. so. mat. ꝛ l. si vn⁹. §. ante oia. s̄. d pac.

c Tertio facit. De hac decisiōe vid p Soȝ. ꝯsi. cxx. col. pen. duplicato ꝯsil. cccxxj. ꝛ i cōsil. ccj. co. ij. vs. qb⁹ p̄missis. Et ex ibi dictis p ip̄m maxime i. d. cōsi. cxx. ꝛ ccxxj. col. pe. habebis solutionem ad hāc rōnē tertiā, sup qb⁹ solutiōibus cogita: q2 si esseȝ iudex, ꝛ casus occurreret ñ recederē ab opi. pceptoris. i q̄ȝ vr̄ iclare Jas. Potes alit̄ r̄ndere. q̄ id b̄rs debitoris poterit capi, q2 semp rep̄sentat p̄sonā defuncti, nō sic i p̄re, q2 semp si oblig̃at p filio, put i fili in ficta ꝯfessiōe dt h cu.

d Ultra. ad de q̄ hāc differētiā ponit Soȝ. h i. ij. co. circa ꝑn.

to principaliter, bñ prodest quādoque fideiussori: vt. l. j. ꝛ. C.
de fideius. im. rō diuersitatis est vt no. per glo. in. d. §. ica an
hoc: q2 fideiussor soluēs habet regressum ꝯtra principalem.
pater. aūt soluēs pro filio nō habet regressum ꝯ filiū. Item
eadē gl. ibi. ꝛ. s̄. d his q̄ no. infa. l. seru⁹. Ista opp. venit mō: q2
sicut ibi seru⁹ qui cōmisit delictū: ꝛ eius dominus nō iudica-
tur vt principalis, ꝛ fideiussor: ita nec hic filius ꝛ pater debet
iudicari vt principalis ꝛ fideiussor: q2 seruus ꝛ filius equipa
rātur quo ad dñm ꝛ patrē. l. stipulatio ista. §. hi qui. ꝛ. §. alte
ri. s. eo. respōde scdm gl. ibi dupliciter ꝛ latius Bal. ꝛ Ang.
q̄ ibi dominus in actiōe noxali nō iudicatur accessorius, sicut
pater in peculiari, vel ibi accessoria domini erat efficax: ꝛ nō
principalis serui: ꝛ sic ibi pncipalis erat naturalis, tñ ineffi-
cax: sed accessoria domini erat efficax: ꝛ sic q̄uis ad vnū per-
ueniāt nō tñ extinguit tex. clarus in. l. hīs a debitore. §. q̄ si
8 hic seru⁹. ff. de fideius. † Pro clara intelligētia glo. ꝛ tex.
quero quibus pater equiparet fideiussori, ꝛ in quibus diffe
rāt. Bar. ponit. v. differetias: ꝛ duas ꝯuenietias. Prima dif-
ferētia est in mō cōstituēdi. Secūda in mō conueniendi. Ter-
tia in mō exequendi. Quarta in mō recuperandi. Quinta in
beneficio restitutionis in integ. Circa primam differentiā
Bar. in mō costituendi: pater obligatur de peculio ex edicto
pretoris, ꝛ sic ex iuris dispositione, ꝛ nō d2 legans fideiussor:
sed fideiussor obligatur ex suo cotractu. s. ex stipulatione, q2
fideiussor nō pōt obligari nisi mediante stipulatione. l. v. §. sa-
9 tis acceptio. vbi dixi. s. eo. ꝛ. l. blanditus. C. de fideius. Ex
hoc sequitur magna vtilitas in practica secundum Mod. s.
Do. i. desi. hic. stante statuto: quod instrumēta confessionata
habeant executionē paratam ꝯtra debitores sicut sententie:
certe tale instrumētum in quo fili⁹ est obligatus: nō habebit
executionem paratam contra pat. e de peculio: ex quo pater
nō est nominatus in instrumēto facto per filiū super peculio
profectitio, ꝛ ita dicunt se iam vidisse consultum in facti con-
tingentia, per no. dictum Ange. in simili in. l. reos. §. cum in
tabulis. alias est cū tabulis. j. de duo. re. q̄ dictū facit ad ꝓ-
positum, secus in fideiussore, qui est nominatus in instrumēto
ꝛ sic contra eum bene potest peti executio instrumenti. ꝛ rñ-
des ad l. ꝛ si cōdēnatus. s̄. de noxa. q̄ procedit de iure cōi, se
cus in d. statuto ita exorbitanti, q̄ stricte intelligēdū, vnde nō
debet extendi ad partes tacite subintellectū. ꝛ tacite obliga
tum de peculio, per legem. faciunt secundū eos no. p Bal. i.
l. ad probationem. la. j. C. de proba. vbi dt Bal. q̄ ille q non
est nominatus in instrumentō, non iuuatur. ꝛ istud est secūdū
Bal. q̄ sepe dicunt aduocati, instrumentum non loquitur de
te. Iste est nouus ꝛ pulcher passus, adde ad illud vltimū, qō
dt idem Bald. in. c. venerabilem. in. vj. col. de ele. qō non cā
tat instrumentum nec ego cantabo more Venetorū, ꝛ Bal. i.
c. rudulphus. i. iij. col. de rescri. alibi Bal. ꝛ Ang. in. l. si hinc
s̄. de inoff. rup. vbi no. per illam tex. q̄ non potest vti bñficio
scripture, qui non est nominatus in ea. ꝛ ideo secunduȝ istos,
ista practica vtuntur aduocati contra petentes executioneȝ
instrumentorum, nam dicūt tu non es in instrumento descri
ptus, vnde instrumentum te non iuuat, ita dicemus in ꝓ posi
to contra partem non descriptum in instrumēto guarentigia
to facto contra eius filium. non recolo legisse alibi i terminis
tactum. sed tu caue q2 in cōtrarium vident tria fortiter face
re. in primis illud qō videt singulariter tenere Bar. i. l. j. in
10 prin. s̄. de is que in test. delē. vbi videt tenere † q̄ stante statu
to q̄ instrumenta publica mandantur executioni sicut sentē
tie. certe tacita stipulatio, que n ōerat expressa i instrumēto
dotali, sed tacite subintelligitur, per legeȝ scilicet p. l. vnicā.
a in prin. C. de rei vxo. act. bene habebit talem executionem[a] ꝑ
bonum tex. in. l. si duo patroni. §. marcellus. ad fi. §. de iniu.
ꝛ lȝ Bar. ibi non clare firmat tamen istud firmat Bal. ꝛ lati⁹
Joan. de imo. ibi. idem tenet Bal. i d. l. ad probationem pri
ma. C. de prob. vbi dt, qō ita iam consuluit ꝛ fuit primum cō
silium qō vnquam dederit ex commissione iudicis de causa
dubitantis. ꝛ istud communiter tenetur, secundum do. Alex
in. l. iurisgen. §. quod fere. ad fin. ff. de pac. cum multis alij ibi
per eum allegatis. ꝛ vltra eum idem tenet Ang. de Aret. i. §
fuerat. in. ij. col. insti. de act. ꝛ no. Are. in. l. si i testamento. per
illū tex. ff. de vul ꝛ pup. ergo idem dicendum in proposito, q̄
qō licet obligatio patris de peculio. quādo concessit peculiū
filio, non esset expressa in instrumēto in quo filius est obliga-
tus. quia tamē tacite inducitur per legem, ex edicto pretoris,
vt hic dt Bar. pro illo instrumentum habebit executionem
b paratam. secundo facit quod multum[b] not. tenent do. Ant.
de bu. ꝛ do. Abb. i c. cum olim. in vlti. notab. per illū text. de
11 censib. † quod stante dicto statuto quod instrumenta guareti-
gie mandantur executioni, sicut sententie, non solum manda
bit executioni instrumentum in is super quibus fuit directe
cōfectū, sed etiā in is que indirecte probantur in instrumēto,
c qō valde no. ad multa. Tertio facit[c] quod no. ꝛ fortius tenet
Pau. de cast. in. l. postulante. in prin. p illum tex. ff. ad treb.
q̄ si statutū dicat qō instrumentum mādatur executioni ꝯtra
debitorem eo descriptum, certe habebit locum etiam contra
hēdem debitoris, licet instrumentum de hr̄ de nullam faciat
mentionem ꝛ quamuis statutū dicat contra debitorem in eo
descriptum, ꝛ descriptuȝ intelligatur illud qō occulis corpo
reis potest videri. l. j. in prin. ff. de is que in testa. delen. eo q2
hr̄s tacite subintelligitur per. d. l. postulante. in pri. ꝛ illā de
cisionem sequitur do. Alexan. i consi. xviij. v. volū. q̄ incipit
attentatis narratis in themathe. in vlti. col. de quo latius p
eundē do. Alex. i. d. l. postulante. i p̄in. ꝛ per ista videret in
contingentia facti posse consuli contrariū, tamen vt dixi pas
12 sus est nouus. † Secunda differentia. q2 fideiussor non potest
conueniri ante principalem debitorem. authen. presente. C.
de fideius. tamē pater de periculo potest cōueniri filio excus-
so. l. iij. §. sed verum. ff. de mino. cum Bar. tenent omnes hic,
Bald. i. j. col. ij. C. ne fil. pro patre. Saly. i. l. filiusfa. C. eo. ne
fi. pro pa. limitat Bart. quādo pater conuenitur de peculio.
Secus quando conuenitur insolidū, puta pro officijs publi
cis i qbus pater tanquam fideiussor tenetur pro filio. l. ij. §. j.
ad mu. ꝛ filiusfa. §. de admi. cer. ad ciui. per. Et tñ pater nō te
netur nisi filio prius excusso. l. j. i. fi. vbi glos. C. o decu. lib. x.
nisi pater expresse iussisset filium obligari, q2 tunc tenetur vt
pricipalis non vt fideiussor. l. j. §. j. ver. qd ergo. ff. qō iussu. ꝛ
l. iiij. §. sȝ vtrū. versi. proinde. ff. de mino. ideo tūc nō habebit
bñficiū excussionis. ita Bar. post Ja. de Are. i. l. si seruū. §. an
filiusfa. j. ea. ꝛ i. l. libert⁹. §. filium. ff. ad muni. ꝛ ita tenēt Ro
d ma. ꝛ Alex. hic. Ex his collige vltra[d] Bar. aliam. vj. diffe
rētiā, q2 pater etiā hodie pōt interpellari. ꝛ sic in mora cōsti
tui ante filium, secus in fideiussore. vt dixi in tex. in vlti. not.
Septima differētia, q2 si pricipalis impetrat ius iniquū
nocet fideiussori. l. iij. §. si is, p quo. s̄. q̄ quisque iur sec⁹ in fi
lio qui non nocet patri. l. iij. §. si fili⁹. quicquid ad alia iura di
cāt Ang. ꝛ Jmol. hic quos etiā reprobat Alex. hic. Lane q2
tex. in. d. §. si fili⁹ non loquitur de filio impetrāte ius iniquum
vt etiā ibi equiuocarunt Bar. ꝛ alij. ꝛ male, sed loquitur in fi
lio statuente ius iniquuȝ, q2 erat in magistratu, vt ibi tenui.
Octaua differentia, quia pater tenetur vsque ad vires pe
culij ꝛ nō vltra, vt hic. ꝛ. l. si filius. ff de peculio. sed fideiussor
tenetur insolidum. Nona differentia, q2 mortuo filio datur
actio de peculio per annum contra patreȝ, ꝛ sic extincta prin
cipali obligatione filij, post eius mortem tamen durat obli
gatio paterna de peculio per ānum toto titu. s̄. qñ de pecu.
actio ānua. est fideiussor aūt perpetuo etiam post mortē prin
13 cipaliter ꝛc. † Extra gl. Bal. solenniter examinat. questio
nem statuti disponentis quod pater teneatur soluere cōdem
nationem pro filio vsque ad eius legitimā, filius absens fuit
condemnatus de delicto propter contumaciaȝ, que forma sta
tuti facit contumacem haberi pro confesso ꝛ conuicto, an suf
ficiat vt executio talis sententie possit fieri contra patrem. ꝛ
refert cum ista questio accidisse de facto eam disputasse Pe
rusij, ꝛ ita disputat Bar. in sua dispu. iij. inci. perusine ciuita
tis statuto ꝛc. ibi latius, quaȝ hic. Primo adducit. xj. funda
menta pro parte affirmatiua, q2 pater teneatur. Deinde ad
ducit alia. xj. fundamenta pro parte negatiua tamē formali
ter determinat vt hic Bart. ergo hic ibi considerando verba
statutorum facit duos casus principales. aut statutum loqui
tur simpliciter, aut conditionaliter. Assumo primum casum
quando statutuȝ loquitur simpliciter, quod pater in casu ma
leficiorum teneatur soluere condemnationem factam de fi
lio vsque ad legitimam. tunc sufficit filium per contumaciam
ꝛ sic per dictam confessionem fuisse condemnatuȝ, quia tunc
statutum facit patrem esse tanquam fideiussorem de iudicato
soluendo, quia talis fideiussor similiter tenetur soluere con
demnationem, ꝛ sic indicatum pro principali. Sed sic est
quod fideiussor iudicatum solui tenetur etiam si sententia sit
lata contra contumacem principalem. l. cum querebatur. ꝛ. l.
indicatum solui, stipulatio expedita infra, iudica. solui. ergo
idem in patre: hoc est potissimum ꝛ reale fundamentum
Bartol. Sed aduerte quia huic fundamento videtur posse
responderi ex dictis Bald. in l. filiusfamil. a. s. supra. de is qui
sunt

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

qui sunt sui vel alie.iur.quod verū sit assūptū.Bar.qd pater cēseaf fideiussor iudicatū solui:quādo spōte se obligauit pro filio:sed in casu nostro nō sponte,sed ex necessitate statuti pater est obligatus:vñ in odiosis ꝛ correctorijs non dꝫ fieri extensio,etiā ex idētitate ratiōis,ſꝫ gl.ꝛ doc.i auth.quas actiones.C.dē sacro.eccle.tu defēde fundamētū Bar.quod est optimū.Et aduerte quia qñ pater spōte se obligaret,ad soluendū condemnationem pro filio:tūc esset vere ꝛ proprie fideiussor iudicatū solui.sed nos loquimur quando statutū facit patrē in cōdēnationibus filij esset tāquā fideiussorē iudicatū solui,tūc vigore interpretationis possum omnia que statuunt in fideiussore spontaneo iudicatū solui habere locum i patre
a qui per statutū cōstituitur tanquā fideiussor iudicatū solui.a p regu.l.j.§.lex falcidia.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij.ff.ad leg.fal.Cum.Bal.tenet An.Lu.d.Alex.cōmuniter alij.Bal.i.l.j.i.vij.q.C.ne fil.pro patre.cum multis concordantijs hic traditis p Alex.Ultima eū adde Bal.in.l.fi.§.cum antiquitas.in pe.col.de vsu.rei indi.cōtra Bart.tenet Ioā.d imo.hic:mot⁹ qꝛ hoc statutū est exorbitans,ꝛ iniquum.ꝛ odiosum:ergo reducendum est quantum fieri potest ad terminos iuris cōis:vt sic quantominus fieri pōt alterū ledat.argume.gl.in l.si serui vestri.C.de nora.ꝛ c.cū dilect⁹.de cōsue.Cum de iure cōmuni pater nō teneatur pro condēnatione facta cōtra filium ex delicto si filius ob contumaciam fuit cōdēnatus,vt fatef Bar.hic in pluribus locis:ꝛ est de hoc glo.fin.in.§.fi.multi.de noxa.quā gl.Bar.j.ante fi.allegat ꝛ illam gl.no.Bar.i l.si finita.§.fi de vectigalib⁹.ff.de dā.infec.ꝛ in l.ꝑ e.C.qui bo.ced.pos.ꝛ illā gl.ad hoc dt esse ordinaria Bal.i l.j.i fi.C.ne fil.p pat.Et ista reductio fieri debet ne pater indebite dānū cōdēnationis patiaf qñ facta est ex sola cōtumacia filij iuxta gl.in l.fi.§.in cōputatione.C.de iure delib.vbi est gl.ordi.qd l.ꝛ statutū debent semper restringi,ne quis indebite damnū patiatur.cū concor.quas ibi dedi.Huic fundamento respōdet do.Alex.qd etiā interpretando secundū ius cōmune,pater ex forma statuti dꝫ teneri ob ɔtumaciā filij sicut facit fideiussor de iudicato soluendo.per fundamentū Bar.supra relatum.Tu potes aliter respondere ꝙ fundamentū Imo procedit qñ verba statuti nō essent clara sed hic videtur esse clara,cum expresse dicant patrem teneri soluere cōdemnationem filij.Et si intelligas probationē factam p veras probationes nō per solam contumaciam filij,dico etiam ꝙ in fideiussore de iudicato soluēdo,qui tenetur soluere cōdemnationeꝫ principalis,deberet fieri eadē restrictio,qñ eēt iudicatū p veras probationes,nō per solā contumaciā:quod esset ɔtra iura.s.proxime allegata per Bar.sicut ergo nō fit talis restrictio in fideiussore de iudicato soluēdo:ergo etiā nō debet fieri i pte:qui vigore statuti tenetur soluere cōdēnationē,ꝛ sic iudicatū cōtra filiū.Contra Bar.Moder.Tēñ.adducūt ratione quā dicūt esse vrgentē:quia etiā vbi lex ponderat solam condenationem,vt in emptore qui habet regressum ɔ venditorē secuta sententia euictionis,ꝛ sic cōdemnatione:ꝛ non ante.l.iij.C.de euict.ꝛ l.at qui natura.§.cū me absente.ff.de neg.gest.ꝛ tñ nō habet locū in sñia euictionis si fuerit lata cōtra ɔtumacē.l.si ideo.ff.de euic.ꝛ l.j.C.de peric.ꝛ cōmo.rei vend.Tu aduerte qd Bar.met.allegat ista iura.j.in iij.mēbro secūdi casus principalis.Et ex doctrina Bart.ptꝫ rñsu ad ista iura:nos eñ loquimur quādo statutum simpliciter disponit quod pater teneaf soluere cōdēnationē factā de filio:ꝛ sic statutū facit patrē fideiussorē de iudicato soluēdo.Sec⁹ in scdo mēbro qñ statutū coarctat patrē cōdicionaliter:si fili⁹ maleficiū cōmiserit:qꝛ tūc cessat ratio predicta:qꝛ statutū cōditionaliter loquēs nō videtur facere patrē fideiussorē de iudicato soluēdo,vt vult Bar.ꝛ tūc procedunt iura preallegata q̄ ad hoc pōderat Bar.in d.iij.mēbro principali.ꝛ sic vēditor nō tenef soluere simpliciter condenationē:sed si emptor cōdēnef tacetur venditor de euictiōe ad duplū:toto tit.ff.ꝛ.C.d euic.
4 ita habes defensatū Bar.¶ †Assumo secūdū casuꝫ Bar.qñ statutū loquitur cōditionaliter si filius maleficium commiserit,cogaf pater condēnationē soluere,in quo Bar.cōcludit:ꝙ si filius fuerit condēnatus per solā cōtumaciā vt est ꝓprie casus noster:tunc pater nō tenef vigore statuti soluere ɔdēnationē.ita firmat Bar.j.in.iij.casu pricipali,vbi dicet,qui est ꝓprie casus noster:lꝫ p clariori intelligētia etiā alios tres casus attingat.Ex dictis Bar.collige tres principales ɔclusiones.¶ Prima conclusio est,quod qñ cōtra filiū cōparētē cōstat de maleficio p veras ꝓbationes:tūc pater tenet vigore statuti soluere cōdēnationē,etiā si in illo iudicio citat⁹ non fuerit nec tūc ius citatio de necessitate requirit:cū ista ɔdēnatio respiciat publicā vtilitatē,seu publicā bursaꝫ:q̄ casu ꝓbationes ꝛ sñia lata cōtra principalē faciūt fidē ꝛ executionē ɔ eum ad quē peruenit ex cōsequentia.l.j.C.vbi cause fisca.cū a alijs iuribus allegatis p Bar.nam i d.l.j.sñia lata ɔtra homicidias,habet effectū cōfiscandorū bonorū contra hrdes:ꝛ lꝫ ibi heredes cōuenirētur ex delicto proprio negligētie cōmisse in non vindicando necem defuncti,ꝛ nō in faciēdo condenari occisores de quo negligētia cōstat ex eo qd alius vindicauit necē,vt ēt ī t'ymo.hic:tñ de illa negligētia cōueniūt heredes absq₃ alio nouo ꝓcessu:eo ipso qd ꝓducit sententia principalis delicti lata ɔ occisores ad quā ipsi heredes non b fuerūt citati,tñ eis etiā ꝑiudicat ꝑ publica vtilitatē,vt etiā intelligit gl.in.l.i cognitione.ff.ad sylla.ꝛ ita etiam declarat d.Alex.hic.ꝛ in hoc magis cōis opi.est cū Bar.ꝭm.d.Alex.hic cum multis concor.de q̄bus per eum.Adde ꝙ ita et tenet do.Alex.in ɔsi.lxxiiij.ij.vo.qd incip.causa que vertitur
15 inter agentes p camera.in vj.ꝛ.iiij.col.¶ †Secūda ɔclusio Bar.est qd ɔdenatio de delicto facta per spontaneam confessionem filij preiudicat patri nō citato,vt contra patrē possit fieri executio virtute statuti superius relati,vt i iurib⁹ hic allegatis per Bar.cū Bar.transeunt Ang.ꝛ comuniter alij.sꝫ tu aduerte prout etiā dicūt Mode.Ven.s.doꝫ.hic ɔ Bar.fortiter retorquet tex.quē Bar.pro se alleg.in.d.l.qro.§.fi.ff.de edil.edi.vbi expresse dt tex.in fi.quod confessioni serui de futuro statur ɔtra dñm,si alia indicia non deficiunt:ergo vult tex.quod sola spontanea cōfessio de delicto non debeat sufficere ɔtra dñm vel patrem nisi etiaꝫ alia indicia ɔcurrāt.ꝛ qd d.l.quero.§.fi.procedat precedētibus indicijs ꝛ non aliter,tenēt etiā gl.in.l.quicūque in gl.pe.C.de ser.fugi.ꝛ gl.in l.seruos.C.de testi.quāuis gl.sub dubio forte teneat ɔtrium.ꝛ male,in l.interrogari.C.de questio.vbi tꝫ ꝙ seruo deponēti de facto proprio debet credi etiā non ꝓcedētibus indicijs.p l.cū ꝓbatio.s.de prob.ꝛ male ꝛ t.Sed posset saluare Bart.dupliciter.primo ꝙ nec Bar.neget quin etiā essent indicia ɔ filiū prout clarius dixi in mēbro ꝓcedēt i.ꝫ tē dictū Bar.debet intelligi ꝑm.l.quā allegat ꝑut dicit Bar.in.l.nō solū.in.ij.§.si liberationis verba.ff.d lib.lega.ꝛ i.l.cum quidā.ff.de is quib.vt indig.Bal.in.l.si ex cautione.in.x.colū.C.d nō nume.pecu.Ioā.an.in.c.cum nuntius.de testib.ergo dictuꝫ Bar.hic debet intelligi quādo vltra spōtaneam cōfessioneꝫ filij etiaꝫ concurrunt alia indicia ꝭm quod i t.d.l.quero.§.fi.quam Bar.alleg.Bar.etiā alleg.l.seruus.s.de iureiur.sed ad ista iura posset responderi qd in eis ex voluntate dñi seruus habebat liberam administrationeꝫ peculij:per ɔsequēs
16 in peculio poterat ꝑiudicare domino ꝙ non hic.¶ †Ultra scribentes tu pondera diligēter barto.q in hac sua doctrina equiparat veras probationem:ꝛ spontaneam ɔfessiōe ipsi⁹ filij:cum deponat de facto suo vtraq₃ cū eque ꝑiudicat patri vt de vigore statuti possit fieri executio cōtra patrē,siue delictum filij probetur per veras probationes,siue p spōtaneum ɔfessione ipsius filij.cū vt dixi deponat de facto suo,ꝛ sic pōdera bene facere pro eo quod sin.tenet Pau.de ca.i.l.qcūq₃
17 ad fi.C.d ser.fug.vbi fortius tenet† ꝙ statur dicto vni⁹ soli⁹ testis qñ deponit de facto proprio.de eo qd ipse testis facit ꝛ sufficit vn⁹ solus testis ɔcurrētib⁹ alijs indicijs.p.d.l.qro.§.fin.vbi creditur vni seruo de facto proprio,ergo forti⁹ debet credi libero homini.ꝛ sic dicatur qd seruo creditur cū tortura sed liber homo nō debet torqueri.respōdet Paul.de ca.qd illud ibi ɔtingit propter vtilitatem persone seruilis,cui non dꝫ credi sine tortura.sed tātū valet libera dispositio hoīs liberi,quantum extorta per torturā a seruo.ꝛ ēt Paul.de ca.quod semper ita fuit sibi visuꝫ,lꝫ non reperiaf ab alio tactū.Et ita secūdū eum limitat reg.vtriusq₃ iuris,que habet quod in omni negotio ad minus duo testes requirunt.l.vbi numerus.s.de testi.c.in omni negotio.eo.ti.de testi.ꝛ i euangelio dr,i ore duorū vel triū stat omne verbum.vt ibi:ꝛ.c.cūa nobis.ꝛ.c.lꝫ vniuersis.de resti.ꝛ i c.cū esses.ꝛ.c.seq.extra d testa.ꝛ nō sufficit vnus testis quātūcūq₃ illustris,ꝛ magna prefulgeat dignitate.dt tex.i.l.iurisiurandi.C.de testi.Nam ista iura limitanf vt ꝓcedat qñ testes deponūt de facto alieno de quo habent notitiam per sensuꝫ corporeum.sꝫ si testes deponāt de facto ꝓprio ipsius testis,tūc sufficit vn⁹ sol⁹ testis cōcurrētibus alijs indicijs.nota qꝛ est summe vtilis decisio ad practicā si vera est.ꝛ bene facit theorica Bar.pōderata vt superius induxi,ꝛ in l.si debitorē.ad fi.j.de noua.Adde ꝙ idē
b tenet Pau.d ca.i l.seruos.b C.d testib⁹ ꝛ i cōsilio.cccxxix.ꝙ icip.visa petitione predicta.i.j.colum.ad finem.ꝛ in consil.cclxviij.quod incip.visis actis ꝛ actitatis.ad finem.ꝛ licet Paulus de castr.dicat quod non reperit ab alio tactum,ad de qd ante eum idem tenet Salicet⁹ in l.si qs decurio.in.iiij.oppo.C.de falcis.Adde ēt bene facere illud quod signanter no.idem Pau.de ca.i.l.ij.§.j.ff.si ex noxa.causa aga.per gl.

¶ Sol. Uid oia ꝓdicta p Soꝫ.hic in iij.co.v.ij.in quātū Bar.quē author vidit lꝫ non refert.

¶ Seruos. add ꝙ est i l.iurisiurādi.i fi.ꝛ id hic autor nō vidit pau.i frōte.ꝛ ɔsi.Paul.allegatū hic.nu.cccxxviij.add ꝙ est.nu.cx.i j.pte ɔsiliorū nouor ꝫ impressionem Papiēsem.l.ij.co.i princi.ꝛ alio nō reperio.Sꝫ qñ vni soli credaf,vide Fel.in c.venies.el.j in gl.fin.extra de test.ꝛ c.lꝫ vniuersis.i fi.c.ꝛ.i.c.cū i iure.co.tij.ꝛ ol.t le.i c.d q̄rta.co.vij.versi.ꝛ id de psc.ꝛ i.c.sicut.de sen.exco.Et vltra dicta p ip̄,vid Alx.cosil.xxviij.col.iij.circa pnci.i.j.vo.vbi qd dicto notabili⁹ viri credi dꝫ.ꝛ do.Maria.soci.i ɔs.xv.colū.iij.vbi multa ad ꝓposituū.Et d cardinal.qñ stet ei⁹ dctō vltra ꝓdicta adū Ra.allegati.xxiij.ꝛ Abb.in ɔsil.xviij.i.ij.vo.ꝛ ibi an in ꝓ iudiciū alteri⁹.ꝛ qñ assērit se legatū ꝛ i ɔsi.lxxiij.c.ti.ꝛ ibi qd si asserat se maiorē ɔmissionez hre.ꝛ vide eūdem Ias.d.l.ij.§.l fin.ff.si ex noxal.cau.aga.q ēt tꝫ ɔ Pau.de ca.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ibi in ver.si.vel iudicio.vbi tenet singulariter ꝙ al's inhabilis
ad testificādū puta infamis vl' vilis psona si deponit de eo ꝙ
ipse fecit,est idone⁹ testis.Adde etiam facere ꝙ tenet Bar.in
extraua g.ad repri.in ver.per nunciū.ad fi.vbi tenet ꝙ debet
credi soli nūcio seu seruitori aliquid referēti:sicut ēt interro
gat seru⁹ de facto suo proprio.Istā decisionē Pau.de ca.re
probat do.Alex.lʒ d predictis nō faciat mētionē in.d.l.ij.§.fi.
ff.si ex noxa.cau.aga.sed allegat ꝯ Pau.d cast.quasdā auto
ritates doc.q̄ nō satis aperte cōtradicūt.Pau.d ca.Ego sem
per tenui ꝯtra Pau.de ca per tex.in.c.cū a nobis.de testi.ꝛ
ibi gl.in ver.vni⁹.declarat,vbi nō credit iudici de eo ꝙ ipse
fecit,quātecūque sit authoritatis:ꝛ assignat rationē ibi tex.qꝛ
vtrūqʒ ius disponit ꝙ dicto vni⁹ non credat,etiā qñ testis de
ponit de eo ꝙ ipse fecit. Scdo qꝛ ēt cardinali legato nō credi
tur de is q̄ ipse gessit,nisi aliis indiciis cōprobetur:ꝛ tūc cō
currētib⁹ aliis indiciis special'r cōstituit in Cardi.ſm Spec.
in ti.de test.§.j.in versi.quid si aduocat⁹.do.An.d.bu.in.c.ꝙ
sup his.de fi.inst.Jo.an.ꝛ alii in.c.cōstitut⁹.de appel.Pet.
d anch.in cle.literis.d prob.Aret.in.d.c.cū a nobis.Tertio
a qꝛ spāle est in papa,[a] ꝙ ei soli credat, ꝙ deponit de eo ꝙ ipse
papa fecit.cle.j.d prob.ꝛ.d.c.cuʒ a nobis.in fi.Quarto facit
vniuersalis negatiua ꝙ ponit tex.in.c.lʒ vniuersis.i fi.d test.
vbi ēt text.qꝛ nulla est cā q̄ vnius testimonio q̄uis legitimo
terminet que vniuersalis negatiua esset falsa si plene crede
ret vni testi deponēti d facto suo cōcurrentib⁹ aliis indiciis l.
si is q ducēta.§.vtrū.de re.dub. Et tenēdo istā partē nō ob.
doctrina Bar.i q̄ Bar.vult ꝙ eque p̄iudicet patri spōtanea
cōfessio filii,qꝛ est d facto ppꝛio sicut preiudicat vera ꝓbatio:
qꝛ rñdeo not.in theorica Bar.duo ꝯcurrūt.s.ꝙ filius cōfitet.
de facto proprio.Scdo forti⁹ qꝛ cōfitetur ꝯ seipsuʒ.s.se deli
quisse quo casu.l.presumit ꝙ confiteat veritatē,nimirū si tūc
p̄iudicat patri. Ex hoc expressi⁹ quā hic dt ipse Bar.met in
preallegata disputatiōe sua.j.q̄ incipit Perusine ciuitatis.
in vlt.col.ꝛ ista duo etiā cōcurrūt in.d.l.quero.§.fi.vbi seru⁹
nō solū cōfitet d facto suo proprio,sed etiā cōfitetur ꝯ seipsum
s.ꝙ furtū fecerit:ꝛ sic delictū cōmiserit ꝛ tūc bene preiudicat
dño si alia indicia concurrāt prout ibi est tex.secus autē esset
si testis simpliciter deponeret de facto suo proprio.ꝛ sic te
neo cōtra Pau.de ca.ꝛ Sali. Cogita bene sup isto articulo:
qꝛ si casus cōtingeret esset questio pro amico. ¶ Tertia ꝛ vl
18 tima cōclusio Bar.est ꝙ qñ filius est cōtumax:ꝛ ex forma sta
tuti cōtumax habetur pro confesso ꝛ cōiuncto:tūc talis ficta
cōfessio ꝛ sententia nō preiudicat patri.ꝛ iste est proprie cas⁹
questionis formate.mouetur Bar.p duas notabi. rationes:
Prima est qꝛ talis ficta cōfessio personam nō egreditur,nec
alij preiudicat.l.cū qui delatorem.ff.d iur.fis. Secūdario: qꝛ
vbicūqʒ sentētia lata cōtra vnū preiudicat alteri:fallit nisi sit
b lata cōtra cōtumacē[b].l.qui repudiantis.i fi.ꝛ l.papinianus.
§.meminisse.de inoffi.test.cō aliis allegatis p Bar.ꝛ cū Bar.
transeunt cōiter alii adde q ide tenet Bar.vbi etiam sic cōsu
luit in ꝯsi.cxvj.qd inci.statuto perusine ciuitatis cauet Bar.
Bal.ꝛ Sal.in.l.j.C.ne fil.pro patre. Adde inquātū Bart.al
lega.d.l.eius qui delatorē.vbi etiā Bar.ad hoc no. illū tex.
dicit Cu.hic in fi.qd illa.l.poti⁹ ꝓbat cōtrariū cōtra Bar.qꝛ
ibi ex cōtumacia seu ficta confessione defuncti ante sentētia
heredi non nocet:sed bene noceret si moreret post sentētiā.ꝛ
cōclusio Bar.loquit quando propter cōtumaciā ꝛ sic fictā cō
fessionē lata est snia cōdēnatoria,scdo dicit Cuma.qd illa.l.lo
quit in herede,qui omni tpe representat psonā defuncti:igit
secus in patre.subdit tamē Cuma.ꝙ ipse tʒ cōclusionē Bart.
per.d.l.papi.§.meminisse.cum aliis.ll.allegatis per Bar.sʒ
aduerte qꝛ Cum.errat circa.d.l.eius qui delatorem.ꝛ dt de
directo ꝯ verba illius tex.in ver.verū.vbi dt tex.verū opor
tet prius de crimine constare,ꝛ postea pronūciare ꝛ sic cōtra
heredem corruptoris requiritur vera probatio.ꝛ nō sufficit
ficta cōfessio.Secūdo ꝛ clarius ad literā dicit ibi tex.in ver.
plane.etiā si de retractanda causa agit,q̄ semel iudicata est
per delatoris corruptelā,tamē mortuus corruptor nō efficiet
quin de noua causa tractetur:qꝛ nō tam de pena quam de re
uisione pene agitur. Pōdera qꝛ tex.dicit cā semel iudicata
est,ergo ibi erat ficta cōfessio,ꝛ etiā lata sententia,ꝛ tamē non
egredit psonā:ꝛ sic nō preiudicat hrdi. Unde credo ꝙ Cu.
tūc non bene inspexisset illū tex.ad aliud dū dicit ꝙ ille text.
loquit i herede,qui omnino representat psonam defuncti:
secus in patre. Aduerte qꝛ hoc etiaʒ de directo facit contra
ipsum Cu.qꝛ si ibi ficta confessio corruptoris nō nocet eius
heredi:qui representat personam defuncti:ergo min⁹ debet
nocere patri qui non facit talem representationem.ꝛ sic te
neas cōclusionem Bar.ꝛ per ista cum laude ꝛc.

a ¶ Pape soli credit d his q̄ ipse Papa fecit qñ credat Pape asserēti sup facto alieno, adde Are.in ꝯsi.xxij. col. iij.ꝛ sequē.ꝛ in cons.clxv.

b ¶ Cōtra cōtumacē. Adde tu qñ sententia lata ꝯ cōtumacem noceat ꝛ p̄iudicet tertio. Et vide latissime p Fey. in.c.cū Bertol.col. viij. vers.dat ēt. de re iudi.ꝛ aliquid per Ab.i ꝯsi.lxvj.in.ij. vol. ꝛ p Alex.cōsi.lxxxiij.co.

1 ☞ Obligatio nō faciendi committitur si contra fiat p prin
cipalem, secus si per fideiussorē.
2 Licet alias factū possit per aliū explicari qñ sunt eiusdē peri
tie hoc tātum procedit facto affirmatiuo,secus in negatiuo.
3 Qualiter i obligationib⁹ faciendi possit accedere fideiussor:
ꝛ an teneatur,ex sua mora,an vero ex mora principalis.
6 An dilatio annualis cōcessa ex priuilegio cruce signatis,psit
eorum fideiussoribus.

§.Si stipulatus.

Iste.§.est difficilis scdm Bar.j.ꝛ Bal.ꝛ singu.ſm
1 dñm Pe.de bexu. * obligatio non faciendi cōmittit si ꝯ fiat
per principalem,secus si p fideiussorē.h.d.ſm Bar.ꝛ alios.
vel sic:Stipulatio nō faciēdi cōmittitur ex cōtrafactiōe prin
cipalis tā cōtra eū qʒ contrā fideiussorem,sed ex cōtrafactio
ne fideiussoris cōtra neutrū cōmittit.h.d. Ratio huius tex.
de mēte gl.scdo:qꝛ fideiussor promisit idē factū,qd promisit
principalis.s.qd principalis nō faceret:ꝛ sic non ꝓmisit d fa
cto suo proprio:ꝛ sic factū fideiussoris nō est i obligatione:qꝛ
fideiussor nō promisit ipse non impedire.si ergo fideiussor ꝯ
faciat,nō venit ꝯtra ꝓmissorē suā qꝛ de facto suo non promi
sit.Nec etiā re⁹ principali promisit,qd fideiussor no impe
diret:sʒ ipse principalis,vt hic.ꝛ.l.iam tñ.§.in hac stipulatio
ne.in.ij.j.iudi.sol.Et sic nō ob.ista.l.i prin.de qua etiā gl.op
ponit ꝛ soluit vbi mora:ꝛ sic nō factū ꝓprium fideiussoris nocet
ipsi fideiussori:qꝛ ibi loquit i obligatione dādi in qua idē est
ex parte fideiussoris,ꝙ est ex parte rei principalis.Si ergo
fideiussor contrafaciat:ꝯtrafacit in eo ꝙ ꝯ ipsuʒ fideiussorē
deductum est in obligatione:sed hic factum fideiussoris non
est i obligatione deductū:ergo nō obligat aliquis si ipse fide
2 iussor ꝯfaciat. ¶ * No.ex isto tex.subtiliter ſm Bal.ꝙ lʒ al's
factū possit p aliū explicari.qñ sunt eiusdē peritie.l.nemo est
q nesciat.j.d duo.re,ꝛ l.inter artifices.ff.sol.illud ꝓcedit in
facto affirmatiuo:sʒ i facto negatiuo hic nō cadit:ꝛ i hoc stat
subtilitas hui⁹.§.quā nullus ponit ſm eū. ¶ Expeditis tex.
capio gl.in ver.neuter.quā diuide i quatuor partes,put qua
tuor format oppo.quas expedias,vt hic per Bar. Scda ibi,sʒ
hoc est ꝯ.Tertia ibi:sed op.Quarta ꝛ vltima est ibi:sʒ tūc op
3 ponit.* Iuxta istā gl.querit Bar.qualiter in obligationis fa
ciēdi possit accedere fideiussor⁹ ꝛ an teneat ex mora principa
lis vt hic habes p eū.ꝛ i.l.si quis ꝓ eo.in prin.j.d fideius.
ꝛ in l.cētū capue.co.ij.s.de eo ꝙ cer.lo. Hic clari⁹ colligēdo
dicta gl.Bar.ꝛ aliorū qd in obligatione faciēdi quatuor mo
dis validis pt intercedere fideiussor. Primo simplicit fide
iubēdo qꝛ tūc vr promittere i casum quo valet.l.vbi autē nō
apparet.§.q vero a Titio.j.e.facit regla.l.quoties i stipula
tionibus.j.e. Adde qd fortius ꝓcederet fideiussio qñ fideiu
beret simpliciter,ꝛ cū iuramēto:qꝛ si vʒ qñ simpliciter dt fi
deiubeo.ergo forti⁹ qñ cum iuramēto. Qꝛ iuramētuʒ habet
vim clausule vt actus valeat omni modo quo valere pōt.l.cū
pater.§.filius matrē.vbi Bar.de leg.ij.cum suis concor. Fa
cit hic qd tʒ Bar.in l.si qs ꝓ eo.in viij.mēbro.j.de fideiu.Itē
facit qd tenui in l.stipulatio ista.i prin.in j.not.s.e.vbi tenui
ꝙ factū alienū pōt cū iuramēto promitti. ¶ Scdo ꝙ ꝓmittit
indemnitatē iuxta.l.qro.in fi.prin.in ver.indēnē me pstabis.
s.loca.facit.l.stipulatus eos opus.j.de fideius gl.i d.l.si qs
ꝓ eo.in gl.j.in fi.Et isto casu fideiussor ex sua psona nō pōt in
mora cōstitui,cū teneat ad iteresse,qd est post morā principa
lis i obligatiōe.l.stipulones nō diuidunt.ver.Celsus.j.e.ꝛ sic
nō tenet nisi i subsidiū. Intellige verū qñ factū erat i obliga
tiōe principali.secus si rē dari:qꝛ tūc obligatio fideiussoris
de indēnitate:vel de interesse nō vʒ qꝛ tūc nō succedit obliga
cio ad iteresse.gl.est no.in.si ita fideiussorē accepero.i gl.pe.
ꝛ ibi Bar.declarat.j.de fideius.ꝛ hoc etiā voluit ista gl.i fin.
quā do.Alex.ad hoc reputat tenendā mēti. Aduerte tñ ꝙ fi
deiussor indēnitatis:nō est ppꝛie fideiussor:vt ēt dt Bal.hic:
sʒ pmissor:vt l.elegātem.s.seru⁹ pactionis.s.de dolo.ꝛ talis
fideiussor indēnitatis,lʒ in instrō expresse renūciauit bñficio
de fideiussorib⁹,tñ nunqʒ pōt ꝯueniri nisi excusso principali:
qꝛ nūqʒ tenet nisi subsidiū. Et hoc inducit natura obligatiōis
magis ꝙ bñficiū d fideiussorib⁹.ita no.tʒ Bar.i l.j.C.d ꝯue.
fisc.debi.li.x. Bal.i l.j.C.de reuo.is q̄ in frau.cre.ꝛ i l.si sti
pulat⁹ sum.j.e.Sal.i.l.j.i vlti.co.qd cū eo.ꝛ in.l.ij.C.si mat.
indē.prom.ꝛ in l.j.C.de fideius.tuto.ꝛ sup hoc vide omnino
do.Alex.multis modis limitantē in cōsi.xxij.iij.vo.qd inci
pit in causa executiōis mote cōtra Bartholomeū. ¶ Tertio
quod promittat facturū ꝛ curaturū.nā licet tunc videatur ꝓ
mittere diuersum a facto principali:tamē qꝛ tendit ad finē
explicādi factū principale,iuris interpretatione vr idem cō
tingere qd promissio principalis. Quarto quando est eiusdē
peritie:vel factum est explicabile per aliū.l.nemo est qui ne
sciat.j.de duob.reis.ꝛ l.inter artifices.j.de solutiōib.q̄ casu
tenebitur

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tenebit ex sua mora q2 censet de facto suo ꝓmittere ꝑm Bar. ⁊ Ang. quānis Jmo. ⁊ Lu. teneāt in hoc ꝫ2 ium ꝓ tex. in l. iam tā. §. in hac. in ſ. fūcto ver. nūc videam⁹. ſ. in. ſol. ℔ potes dice reg⁹ ſſe tex. loquitur in ſtipulatione ꝓterea ⁊ ꝓtor in ſuis ſtipulatiōib⁹ ꝑſiderauit intereſſe. l. ſi. ff. de pt. ſtip. ¶ Ulti- mo queritur Bar. an dilatio annalis ꝓceſſa ex ꝓuilegio cruce ſi gnatis ꝓſit eoꝝ rēdentiōnibus: dic vt per eū cum quo ce- teri trāſeunt cum concordātā traditis per Alex.

1 ¶ Heres per ignorantiā veniens. contra contractum cele- bratum a defuncto incidit in penam appoſitā in contractu.

2 Pupill⁹ heres ꝓmiſſoris impediēs ſtipulatorem, non in- cidit in penam a defuncto ꝓmiſſam.

3 Heres agit ⁊ petit ℈ illum qui fuit ſtipulatus a defuncto amplius non peti ſub pena incurrit penā etiam ſi fuit igno- rans nec tunc innatur beneficio reſt. in integ.

4 Quādo ſtipulatio vel ali⁹ contractus incipit a defuncto ⁊ mi nor ſuccedit maiori cū quo nihil eſt geſtū non conſideratur perſona minoris ſed maioris a quo initiū habuit, ideo mi- nori non competit reſt. in integ. ⁊ nu. 6.

5 Si pupill⁹ fuit in mora ſoluēdi ſpeciem ꝓmiſſam intra tem pus ſtatutū a defuncto ſi ſpecies perīt non competit reſti. ad uerſus illam perpetuationem inductam ex mora.

7 Heres emphyteute qui ꝓ ignorātiam facti non ſoluit canonē debitū ⁊ per triennium ceſſant a ſolutiōe nō cadit a iure ſuo.

8 Que dicantur contumacia ꝓcuratoris ⁊ que domini.

§. In hac ſtipulatione. Stipulatio ō ꝓpolita a defuncto cōmittit ſi ℈ fiat ꝓ hērdē et ignorātē, niſi ſit pupill⁹. b. d. ⁊ eſt tex. multū ſing. ⁊ no. ꝑm Lu. h. ¶ In tex. ibi, ideo nō facit q̄ fieri ex ſtipulatu opz. nā eoipſo q̄ eſt he res ex ſtipulatione facta per defunctū tenebatur pati ſtipula torē ire agere licere: ſi ergo heres eū impediat, ergo nō facit q̄ ex ſtipulatiōe fieri opz. ita vult dicere litera. ¶ Not. prio q̄ heres per ignorātiā veniens cōtra ꝓtractum celebratū a de functo incidit in penā appoſitā in cōtractu, ⁊ ſic pena cōuētio nalis que cōmittitur per nō factū. cōmittit etiam per heredē ignorātem: ⁊ ſic heres ignorās contra faciēs ſtipulationi ne gatiue purificat cōditionē eſt que ſi cōtra factū fuerit ꝓmit- tis penā. Ex quo cozrelare habes q̄ in cōtractibus nō eſt ne ceſſe impleri cōditionē ex ꝓpoſito, ℔ ſit poteſtatiua. ſec⁹ eſt in 2 vltimis volūtatibus. l. ℣. §. de cond. ⁊ demon. ¶ Scōo. in verſi. nō videt. q̄ pupill⁹ heres ꝓmiſſoris impediēs ſtipula torē nō incidit in penā a defuncto ꝓmiſſā. Et ſic habes coz relarie q̄ ſi pupill⁹ cōtraueniat non purificat conditionē pe nalē appoſitā in ſtipulatione, q2 factum pupilli iuris inter pretatione habet ꝓ nō facto, ne ſibi noceat, q̄uis pupill⁹ ſo- lus ſine tutoꝛe in ſui fauorē poſſit conditionē implere, ⁊ ſic eā purificare. tex. eſt no. in l. ꝓditionib⁹ pupill⁹. in ꝓn. §. de cōd. ⁊ demō. Limita iſtū tex. nō precedere in pupillo ꝓximo pubertati ⁊ ſic doli capace, q2 li habeat ſciētiā ꝓmiſſoris fa cte a defuncto pōt dici eſſe in dolo: ⁊ ſic tūc ex ſua ꝓhibitione cōmittit ſtipulatio. l. ſ. §. hoc edicto. ff. ne vis fiat ei. l. impube rē in ꝓn. vbi gl. ff. ō fal. ⁊. l. iij. §. ſi. ff. ō trib. ꝑm Jac. ō Are. Lu. ⁊. d. Alex. hic. Sec⁹ q̄ pupill⁹ ignozaret: q2 tūc ageret ꝓpter dolū pupilli cōmiſſum circa contractū: ergo tunc non obli garet ſine tutoꝛe. l. obligari in ꝓn. cū vul. ff. ō au. tu. ꝑm Jmo. hic. ¶ In. gl. in verſ. ablit. q̄ritur quādo heres abſens ⁊ igno rās potuit ꝓhibere ſtipulatoꝛē. glo. ſi det q̄ heres fuit ab ſens tēpore interpoſite ſtipulatiōis a defuncto. erat tū ꝓſens q̄ ꝓhibuit ſtipulatorē, vt ōt gl. in ver. vī. vel ſi erat abſens tpe ꝓhibitionis intelligit iſte tex. ꝑm Bar. ⁊ doc. q̄ colon⁹ vel ꝓcurator iſtius heredis abſentis, ꝓhibuit: ideo bereste netur q2 curare debuit, ne ſtipulator ꝓhibitur per eos quos ꝓhibere potuit ipſe heres, vi. ſ. l. proꝛ. l. fluminū. §. quanq̄ ff. de dā. infe. ⁊. l. ſi fundus. ver. pe. ff. loc. Et ſic ꝑdera q̄ tūc ꝓ factū ꝓcuratoris non habētis ad hec mādatū ſpeciale do min⁹ incidit in penā, alias regulariter eſſet ſec⁹. l. ſi procura toꝛ. in ꝓn. vbi dixi. ff. ō cōd. indeb. ⁊ in cle. non poteſt. de p cu. Ratio eſt q2 tenet ex vi ſtipulationis curare: ideo tenet etiā ex facto eoꝝ quos potuit ꝓhibere, vt eſt gl. l. l. ſtipulatio iſta in ꝓn. in ver. efficiat. §. eo. ¶ Lapo gl. in ver. ⁊ ignorat. ibi. ſz reſtituit. iſta gl. eſt valde ſingu. ſm Bald. hic quā intellige ꝑm Bar. ⁊ alios quādo heres poſſidebat ⁊ ꝓhibuit volētē ire agere in fundū a ſe poſſeſſum ⁊ ſic fecit ſe defendendo: tūc ex iuſta cauſa cōcedendi reſtitutionē in integrum. l. nec non. §. exemplo. §. ex qui. cau. ma. Sec⁹ ſi nō poſſideret: ⁊ facit im pedimetum ⁊ ſic contrauenit agendo. d. l. qui in alteri⁹, ſecū do reſpōſo. ff. ō reg. iu. q2 potius debuit ſe informare vt ibi fa cit tex. in. c. ad falſariozū. ō cri. fal. adde bū facere q̄ canonici eligētes indignū ꝓuantur iure eligendi: q2 eum ipſi a⁊ aut ꝓſumuntur ſcienter feciſſe ⁊ habuiſſe notitiā devitōs electi ꝑm Bar. in. l. ſi patronus. ff. de cōſtr. tut. per illū tex. ⁊. l. qui cū alio. ff. de reg. iur. facit q̄ habetur in. c. in notuit. ō elec. ⁊ in c. 3 quānis. ff. ō reg. iu. extra. ¶ Ex iſta doctrina Bar. ⁊ do. pōt inferri ad materiā. l. ampli⁹ nō peti. ſ. re rat. ha. q̄ ſi hēs agit ⁊ petit cōtra illū qui fuit ſtipulatus a defuncto āpli⁹ non peti ſub pena q̄ incurrit penā etiā ſi fuit ignorans, nec tunc in natur beneficio reſtitutionis in integrū ꝓtextu taliſ ignorā tie, cū debuerit pri⁹ inueſtigare anteq̄ ageret: ⁊ ſic anteq̄ pete ret. q̄ nota ad illū tex. Predicta etiā not. ad limitationem iuriū que dicunt cōſensu ⁊ nō ignorantiā volumus obligari ōt tex. in l. gñali. C. de tab. li. x. tex. ⁊ in. l. ex maleficīs. §. ligs abſentis. ver. lōge minus. ℣. act. ⁊ obl. ⁊ in. l. ſi. ff. ō decre. ab ord. fac. dixi poſt Bar. in. l. j. §. nūtiatio. §. ō ope. no. nun. cum ibi tex. dicat q̄ nūciatio noui operis ligat ⁊ abſens ⁊ ignorā tes: quomodo ꝓcedat ibi declarauī poſt Bart. Limita iſtā gl. notabiliter q̄ tūc dat reſtitutio in integrū ipſi heredi ratio ne ignorātie, quādo non competeret aliū remediū, iuxta. l. in cauſe. la ℣. in ꝓn. §. ō mino. ſecus, ſi aliud remediū cōpete ret puta purgationis more, ꝑm Bar. in. l. ſi inſulā in. vl. q. j. e. 4 vbi ō ſe ita limitare iſtā gl. ¶ Lapo gl. in ver. ſi etiſſe. No. bene iſtam glo. iūctis dictis hic per Bar. quod q̄n ſtipulatio vel alius contractus incepit a defuncto. ⁊ minoꝛ ſuccedit ma ioꝛi cum quo minoꝛe nihil eſt geſtum. non cōſideratur perſo na minoris. ſed maioris a quo initiū habuit. Ideo minoꝛi nō competit reſtitutio in integrum aduerſus aliquid non factū, licet ꝓpter hoc dicat minoꝛ ſe leſum, q2 verba edicti loquū tur de geſtis cum minoꝛib⁹. ex quib⁹ minoꝛes dicunt decepti vel leſi. Ex iſta gl. infertur notabiliter q̄ ꝓuilegiatus ſucce dens nō ꝓuilegiato tunc vtit ꝓuilegio, q̄n cum eo aliquid fuit geſtum: ⁊ ſic q̄n conuenit ꝓpter factum ſuum. Secus ſi ꝓpter non factum: q2 nihil ſit actū cum ꝓuilegiatoꝛ tunc non vtit ꝓuilegio ſuo, ꝑm gl. in l. ſi cū militarib⁹. C. de reſti. mil. q̄ nota ad ea que tradunt per Bar. ⁊ alios poſt Ly. in au then. quas actiones. C. de ſacroſan. eccle. ¶ Item ex hac glo. ſequit q̄ ſi pupillus fuit in mora ſoluendi ſpeciē ꝓmiſſam in- tra tēpus ſtatutū a defuncto. ſi ſpecies petit nō cōpetit reſtitu tionē in integrū aduerſus illā perpetuationē inductā ex mo ra. ex quo cū eo nihil eſt geſtū. Secus ſi moꝛa fuit cauſata ꝓin terpellationē factā minoꝛi vel eius tutoꝛi, vel curatoꝛi. ex quo tūc cum eo aliquid eſt geſtū. ℘ro iſta doctrina gl. adde bonā tex. in l. Emilius. §. de mino. in ver. q̄ō pater eius non ipſa cō traxerat. ⁊ ibi Bar. ad hoc no. illum text. idē tenet Bart. in l. ad diē. j. eo. gl. Bar. ⁊ doc. in l. ℌ. C. ſi aduer. ven. pig. ¶ Sed aduerte cōtra iſtā cōmunem doctrinā gl. ⁊ doctoꝛum videtur ſtringere tex. in l. ēt ei. §. ō mino. vbi cū exiſtēte in vtero nihil fuit geſtū, ⁊ eā habuit oꝛiginē a defuncto, ⁊ tñ ſibi ſubuenitur per beneficium reſtitutionis in integrum. Attende quod in d. l. etiam ei. eſt mirabile q̄ q̄n quis eſt in vtero non pōt eius nomine agi: ⁊ tamē currit ꝓſcriptio, ⁊ ſic eſt mirabile q̄ pre ſcribatur: ⁊ tamen cōtra neminem ꝓſcribat. ꝑm Bald. in c. j. in ℌ. no. de ꝓſcri. ⁊ non reperitur alibi ille text. ꝑm eū Zſi hoc q̄ ibi contra nullum ꝓſcribat repōbat Bar. in d. l. etiā ei. alibi idem Bal. in rub. extra de in integ. reſtit. circa ſi. dicit q̄ in d. l. etiā ei. eſt tex. qui nō eſt alibi in iure q̄ etiā dum q̄ eſt in vtero naſcit ei in integrū reſt. ℔ iſte nō ſit minoꝛ. nec ma ioꝛ, nec abſens, nec ꝓſens, nec ad illū tex. eſt bona ſolutio q̄ ibi tradit Bar. quia ōt q̄ ſatis videt geſtum cum eo ex quo videt alienaſſe ⁊ ſic trāſtuliſſe dominiū in yſucapientē eo ipſo quod patit cōtra ſe ꝓſcribi. l. alienationis verbo. j. de ver. ſig. Nā ꝓ certo illud nullo modo pōt dici ad illū tex. in exiſtente in vtero cū ꝓſcriptio fuerit completa anteq̄ naſceret, ⁊ ſic an teq̄ ei quereret ius dominij, ⁊ in hoc ſtat ratio illi⁹ legis, ꝑm Ja. de Are. ⁊ Bal. ibi in fi. Preterea ſi ibi illa videret eſſe alienatio facta per minoꝛē patientē vſuca. vt ibi ōt Bar. cer te, yſucapio ipſo iure nō curreret ſicut nec ipſo iure valet alie natio. l. bonedei. §. de acq. re. do. Minus periculoſa eſt alia ſolutio quā ibi etiā dat Bar. q̄ illa l. loquit in ꝓſcriptione le gali q̄n tēpus eſt a l. indultū. nam aduerſus eam lex facilius concedit reſtitutionem in integrū: licet cum minoꝛe nihil ſit geſtum: q2 mitius agitur cum l. quā cuz homine. l. Celſus. ff. de arb. ſecus eſſet in ꝓſcriptione cōuentionali cauſata ꝓ pter conuentionem partiū. ¶ Secundo contra iſtas commu nem concluſionē glo. ⁊ doc. facit q2 ea attenta ſequeret q̄ in caſu iſtius. l. vbi ſtipulatio incepit a defuncto quāuis non poſ ſit cōmitti ex facto pupilli heredis q̄ ipſe minoꝛ probauit ſti pulatoꝛem: tamen deberet cōmitti quando nō curauit nec ſti pulatoꝛ per ſuos ꝓhibereꝫ ꝑm l. ſeq. cum tunc nihil ſit ge ſtum cum pupillo quod videreꝫ eſſe contra iſtum tex. in fi. qui 6 alias multum reſtringeretur. ¶ Retenta tamen concluſiōe

glo.noster cõmuniter approbat ca3 notabili limita vt procedat in restitutione priuilegiata cõpetẽte priuilegio pfone. vt q3 sit minor vel miles q2 p eo quod habuit initiũ in persona defuncti nõ cõpetit restitutio integrũ ex priuilegio minoris etatis,nisi aliqd sit gestũ cũ minore,ita,pcedit gl.nostra. Siautẽ valt restitui ex clausula generali si qua mihi iusta causa esse vid:dif.ppter iustã causam ignorãtie:z ista restitutio nõ cõtinet priuilegiũ minoritatis,q2 indistincte põt qs restitui, siue sit maior,siue sit minor,z ista cõpetit etiã si nihil sit gestũ cum minore fm Bar.multũ notabiliter hic,qui dt hoc esse verissimũ3 z no.z sequuntur cõiter doc.hic. Istud exclamat vsq3 ad celũ Jo. de Imol.hic,z dt q istud dictum nũq3 exeat mentem tuã q2 deberet scribi literis aureis,q2 p certo est ita singulare dictũ sicut dici posset:z est ppetuo valde notãdũ ita formaliter dicit Jmo. Et ex hoc,put etiã dicit do.Alex.habet valde tingularz limitatio ad.d.l.ij. C.si aduer.ve.pig.z l.apud Jul. in pri.§.qb.ex cau.I posi.in ea.q respectu minoris etatis nõ possit subuenire heredi minori restitutionẽ in integrũ:in casu dictarũ.ll.tñ ex clausula generali,ppter plumptam ignorãtiã poterit cõcedi restitutio ex clausula generali,idẽ tenet Bar.in.d.l.ij.ad fi.z ibi Sal.z Pau.de.a. Cui aduer.vẽdi. pigno.Bart.in.d.l.Emili.§.de mino. Q3 aduerterz3 oẽs indifferenter ita teneãt,z ita sit tenẽdum:cũ mihi non quiescit animus,q2 isto modo omnia ista iura essẽt imposita verbis, z nõ rebus,dicere qõ non cõpetit restitutio minori vt minori, sz ex clausula generali, qd enim refert an vno vel alio modo habeat beneficiũ restitutionis in integrũ. Q3cũdo fortiꝰ facit,nã nõ minori equitate subuenit pretor minoribus ratione minoris etatis:imo maiori quã subueniat maioribꝰ ex clausula generali si qua mihi iusta causa,ꝛc. Et tamẽ subuenit maiori ex capite iuste ignorãtie p.d.clausulã generalẽ:lz cũ ipso maiore nihil sit gestum,ergo multo magis deberet subueniri ad eũ restituẽdũ ex priuilegio minoris etatis,quãuis cum eo nihil sit gestũ. Q3tio,cõstrmo optime per illũ qõ vult gl. valde no.in l.nec nõ.§.qõ eis.in ver.non prohibeãt.ff. ex qb. cau.maio.que dicit bonũ esse argumentũ, non subuenit minori ratione minoris etatis: ergo nec maiori ratione ignorãtie vel alteriꝰ impedimẽti idẽ tz Bal.in.l.in cõtractibꝰ. in prin in ij.no.C.ũ non nu.pe.vbi.no.per illũ tex.quod magis est priuilegiata minor etas in restitutione in integrũ,quã sit restitutio que cõcedit maioribꝰ ratiõe absentie. Idẽ late tz Arc. in cõsi.ciũ,qõ incip.breuitas in cõsulẽdo bene necessaria est. in.ij.col.z seq.z in cõsi.eius,qõ inc.in presẽti cõsultatione videndum est in.ij.col.z in.l.cũ quidã.in princ.z in.l. Patoni. col.fi.ff.de acquir.hered.quãuis cõtrariũ teneat gl.in.d.l.cũ quidã.in prin. in ver.aberat. que in duobꝰ locis dt qõ in restitutione magis succurrit maioribꝰ quã minoribꝰ,z Bart.in l.si qua multi.in prin.ff.ex quib.cau.maio.no.pillũ tex.q magis subuenit absenti quãminori. Et ad hoc addo bñ facere qõ notat egregie glo.in l.ij.§.sed vtrũ.in ver.z non puto.ff.ũ mino.q dicit q plus est absentia q3 minor etas.idẽ tz Sali.l.i. C. ũ rest.mi.tñ pcedẽs opi.magis cõiter tenet.Sz tenẽdo cõem limitationẽ ad gl.in.d.l.nec nõ.§.qõ eis posset rñderi cõcorditer dicto istas gl.prout facit.do.Alex.hic ad fi.qõ gl.in.d.l.nec nõ §.qõ eis procedit vbi persona minoris habet in cõsideratiõe, vt q2 aliquid gestũ est cũ minore:secus vt ibi non habet in cõsideratione,vt q2 nihil gestũ sit cũ minore,z obligatio sumpsit originẽ ex persona defuncti tũc procedit gl.cõtraria,vt habet in.d.l.ij.iunctis ibi not.p Bart.C.si aduer.ven.pign.z dictũ ẽ nõ recedas a cõmunibus doctrinis Bar.z scribentiũ hic.

7 ¶ Suprascripta faciũt ad quõnẽ an heres emphyteute q p ignorãtiam facti non soluit canonẽ debitũ,z per triennũ cessauit a solutiõe an cadat a iure suo,iuxta.l.ij. C.de iu. emph.ꝛc, potuit.de loc. ista gl.faceret q sic, ex quo iste cõtract habuit originẽ ex persona defuncti,z nihil gestũ est cũ herede, quo ei ẽ etiã si heredes essẽt minor.nõ deberet ei subuenire p restitutionẽ i integrũ,vt dictũ est.ff.z ita tz Cy.post Spe.d bellapert. in.l.ij.in rij.q.C.de iu.emph.Breuiter cõis opi.est in cõtrariũ q heres emphiteute etiã maior habeat restitutionẽ in integrũ ex clausula generali propter ista ignorantiam facti cũ in ius alterius successerit.l.qui in alteri.ff.de reg.iur.z l.ff.in fi.ff.p suo. Sicut etiã ipsi defuncto cõpeteret restitutio in integrũ ex clausula generali si ista ignorãtiã facti pretẽderet p.nota limitationem Bar.z aliorũ.§.proxime tradita.z ita tenet glo. z cõiter doc.in.d.l.ij.C.de iur.emphy.vbi Sal.dicit qõ ita se hz cõmunis opinio.idẽ tenẽt Bar.z cõiter doc.hic,cũ multis pcis tradita per do.Alex.dicti.d.l.ij.in gl.fi.in lxxvij.col.

8 cũ seq. ¶ Ultimo ex predictis dicit Bart.cognesci q dicat cõtumacia procuratoris z que domini,nã er cõtumacia procuratoris non videt quod possit vnusquisq3 dominꝰ.l.neque in

fãtes.vbi Bar.no.ã.de fideic.liber.z l.vnica.§.si procurator si quis ius di.non ob.fm tñ ibi latius declarant Bar.z docto.l.quãuis.ẽ.de dam.infec.dic.vt hic per Bart.cũ quo alij trãseunt:z per Bar.in.d.§.si procurator.z in l.iij.in prin.ff. reg.iur.z do.Bar.vltimo allegat text.in.d.l.cũ a matribus. C.qui pe.tut.z in.c.significante.de pigno.adde altũ bonũ tex in l.preses.vbi Bar.notabiliter.C.de appellatio.

1 ¶ Interpellatio debet fieri congruo tẽpore alias nõ constituit debitorem in mora.

2 Interpellatio z denũciatio cũ sint actus extraiudiciales possunt fieri die feriata.

3 Licet ante diẽ nõ possit debitor per interpellationem in mora constitui: tamẽ ratio doli commissi vel culpe: potest ante tempus in mora constitui.

§. Si promissor. Interpellatio facta ante diẽ nõ cõstituit promissorẽ in mora, vt de interitu speciei teneat.h.d.casus est clar. ¶ Nota q2 interpellatio dz fieri congruo tpe,alias nõ cõstituit debitorẽ in mora: arguẽdo ẽ tpe ad locũ q ar.tz.l.si.ff.de pdi.triti.z.l.vinũ.vbi Bar.z alij not.ff.si cer.pet.z licita est argumẽtatio ẽ distantia tpis ad distantiã loci.c.primo de pl pe.fm Bemi.in.c.j.in vl. col.de cõfes.in.vj.sicut ergo interpellatio dz fieri cõgruo tẽpore,vt hic:ita etiã dz fieri congruo loco.l.si.soluturus.ff.ẽ solu.no.gl.i.l.mora.in prin.ff.ẽ vsur.illud q dixi ẽ interpretatiõe facta añ diẽ limita dupliciter. ¶ Primo fm Bar.z doc.hec qñ interpellatio fieret ante diẽ,vt solverit post diẽ:tunc bene valet q2 sufficit offerri in tpe licitũ.l.in tẽpus.ff.ẽ ber.inst.sz in hoc tex.fuit interpellatꝰ ante diẽ,vt solverit ante diẽ,ideo nõ valet.adde Bar.in.l.nõ solũ.§.morte.ff.ẽ oper.no.nũc.in vltima char.in ver.nũc videamus ẽ tpe cõgruo.in fi.istud q dicit Bar.est superuacuũ z frustratoriũ fm.ff. um.q2 omnino dies z tpis interpellat z cõstituit in mora.l.magnã.C.ẽ pctra. z cõstip.fi sic dies vẽturus sine alia interpellatione precẽdi omnino cõstituet in mora. Sz tu salva Bar.quãdo medio tpe species debita periret: tũc vtilis esset illa interpellatio,vt solvat ex tpe offerto q2 pstituit debitorẽ i mora,z sic facit eũ teneri de interitu speciei,sz aduerte tz Bar.z omnes ita tenẽs ego valde dubito z puto posse teneri cõtrariũ per illũ q not.tenet idẽ Bar.in l.j.§.nũtiatio.in vl.char.ff.de ope.no.nũ.in illa q. an citatio facta die feriata,vt cõpareat,die nõ feriata:z sic in ridica,valeat dicit no.Bar.qõ qñ actus qui fit est purus:lz eꝰ effectus suspẽdeat: tunc tps presẽs inspicitur.l.cõdere die.j. de ver.sig.z actꝰ nõ valet secus quãdo actus suspendit z eius effectus:tũc vtrũq valet p tex.not.in.d.li cũ seruũ.in fi.cum l.seq.ff.de dona.inter vi.z vxo.sed hic interpellatio est actꝰ purus de presenti:lz eius effectus suspendeat,ergo ille actꝰ interpellationis nõ dz valere q2 nõ debuit creditor q uenire in interpellãdo. Itẽ iste tex.dicit,si promissor ante diẽ interpellatus fit z sic loquit simpliciter z indefinite, non dicit vt dicit Bar. qõ fuerit interpellatus ante diẽ vt solverit ante diẽ, quia hoc modo itelligẽdo ter.haberet parũa dubitationẽ,vnde dz tex. generaliter itelligi,z in casu magis dubio,l.qõ labeo.ff. de cand.z.l.ancil.cũ glo.C.de fur.cogita q2 ita posset teneri:lz ne-

2 mo tãgat. ¶ Subdit Bar.qõ interpellatio,z protestatio cũ sint actꝰ extraiudiciales possunt fieri die feriata p.l. dies festos C.ẽ feriis.põdera qõ illa.l. dies festos allegata p Bar.logtur in die feriata in honorẽ dei:ergo vult signãter Bar. q interpellatio,z protestatio possunt fieri die feriata etiã in honorem dei,qõvalde signa. Q3trmo optime q2 nũtiatio noui operis que est interpellatio extraiudicialis,põt fieri diebꝰ feriatis etiam in honorem dei,ita tenet Hostien.in summa sua in titu.de ope.no.nun.in §.cui sit circa.ij.co. quẽ refert z simpliciter seqtur do.Alex.in.l.de pupillo.§.nũtiationem.in.ij.co.ff.ẽ oper no.nũ. Idẽ tenet Luma.in l.j.§.nuntiatio.eo.ti.similiter intimatio põt fieri etiã die feriata.secũdũ Bal.i.l.in cõtractibꝰ §.fin.C.ẽ nõ nu.pe. ¶ Sed o limita,qõ lz ante diẽ nõ possit ẽ bitor per interpellationem in mora constitui,vt hic,z ditt.ff. tñ ratiõe doli commissi vel culpe potest ante tẽpus in mora constitui puta si rem debitam occideret ante lapsum vel conditionis eventum constitueret in mora,vt no.l.cũ qui ita.§.si.q gl.z doc.j.eo. Pau.de ca.hic facit.l.si seruũ.in pn.z.§.j.z sc. j.co. ¶ Ad fm q dixi de loco q interpellatio dz fieri in loco cõgruo limitat similiter Bar.quãdo cõferretur in locũ licitus q2 paria sunt fieri loco cõgruo z licito,vel cõferri in locũ congruũ.d.l.in tpe.ff.de her.inst.z.l.si.cũ gl.ff.de off. pfec.vt si debes soluere florẽtie,possũ,ptestari peruſq3 vt te peruſq3 interpellare q3 solvas florẽtie.fm Hyn.in l.in minoriũ.C.in quib cau.in integ.rest.nõ est necessaꝛ.adde Bar.idẽ tenẽs in.d.l. nõ solũ.§.morte.in vltima char.in ver.videamus ẽ loco cõgruo. ¶ Subdit Bar.qõ quãdo creditor est extra ciuitatem forti ñ hz ne-

cesse

cesse protestari debitori q soluat florētie in tali hospitio,ꝛ sic non habet necesse exprimere locū loci, cū debitor teneat tūc querere creditorē in loco sue habitatiōis.sec⁹ si essent diuersi fori a tunc d3 inseri in protestatiōe locus loci ciuitatis l. item illa in prin.ꝛ ibi est gl. valde no.ff.de ꝯst.pecu.ꝛ argumento. l.aut qui aliter.§.j.ff.qd vi aut clam.de quo vide pleni⁹ Bar. in d.l.item illa.in prin.Lano.in c.significante.per illū tex.de pig.Ang.Jmo.ꝛ do.Alex.hic cum concor.hic traditis p do. Ale.ꝛ ita habes vtiliter expeditum istum.§.fi.

Lex l.

1 Non est abstinere a malo nisi fiat quod bonum est.
2 Hec stipulatio negatiua per te nō fieri intelligit etiā affirmatiue quod debeas curare vt mihi agere liceat.
3 Vasallus qui iurat q nullū damnū dño faciet, intelligitur iurare quod nec ipse faciet ꝛ quod alios facientes prohibebit.
4 Si creditor quietauit debitorē de pecunia sibi debita ꝛ ꝓmisit amplius nō petere sub pena si eius ꝓcurator generalis petat, an committatur pena contra creditorem.

In illa stipulatione. Per te nō fieri.

1 †Nō sufficit abstinere a malo nisi fiat qd bonū est. h.d.ſm Bar.Ang.Jmo.ꝛ Rap.cu.hic. Adde q istud expresse dt tex.xxij.q.j.vl.in c.de forma.ꝛ tex.i cle.fi.post prin.de pe.ꝛ tex.in c.j.de for.fi.in feu.gl.in l. iustitia. in ver. cuiq3.ff.de iust.ꝛ iu.ꝛ gl.in §.iuris pcepta in ver.suū.inst.de iust.ꝛ iur.vl' sic ꝛ ꝓpri⁹ ad literā. Promittēs p se nō fieri tenet ēt curare ne alius quē ꝓhibere pōt faciat. Itē paria sunt ad aliquē nō puenisse, vl' p ipsū factū esse quomin⁹ ꝑueniat. h.d.vsq3 ad l.fi,ꝛ est valde nota.principiū ꝓ legib⁹ que quo-
2 tidie ꝯficiunt ſm Bal.hic. ¶ †No.q hec stipulatio negatiua, per te nō fieri intelligit etiā affirmatiue qd debeas curare vt mihi ire agere liceat,ita ꝓprie cantat litera:intellige prohibēdo eos quos potes ꝓhibere,puta filios seruos, colonos,ꝓcuratores ꝛ similes,ꝛ nō alios.l.si fundus.ff.loca.ꝛ l.fluminū §.quanq3.de dā.infe.gl.in l.inter stipulātē.in prin.ff.e. Et sic ꝓmittens nō facere videt etiā se curaturū ꝓmittere, ne alius faciat adde tex.no.in l.facere nō oportet.ff.de verb.sig.qui dt qd ista ꝓmissio negatiua facere nō oportere h3 hanc significationē,vt abstineat ab eo facto qd ꝯ couentionē fieret ꝛ curare ne fiat. Jte3 per istā.l.dt gl.no.xxij.q.vlt.in d.c.de forma.in in gl.in ver.ꝯsiliū q in omnib⁹ promissionib⁹ negatiuis.vt cū dico promitto q nō faciā:nō solū teneor nō facere:s3 etiā cu-
3 rare debeo vt nō fiat.†Et iō vasallus q iurat qd nullū damnū dño faciet,intelligi iurare qd nec ipse faciet ꝛ qd alios faciētes ꝓhibebit. Sicut si quis ꝓmitteret qd syluā non cedet nec vret.tenet etiā custodire ne alij vrant vel cedāt.vt l.in lege locationis.ff.loca.ita dt gl.no.in c.de forma. ¶ Intellige istu3 tex.procedere ꝓpter stipulationē precedentē ꝓpter quā expresse vel tacite obligatus est curare qd alius nō impediat, als cessante stipulatione,vel alio ꝯtractu,secus esset: nam tūc requirit qd quis habeat facultatē prohibendi eo tēpore quo aliquid illicitum fit.l.iij.ꝛ l.in delictis in prin.ff.de noxa.ſm Bar.Ang.Jmol.ꝛ Raph.cu.hic. ¶ Jtē al's ſm Bal.nō teneret quis de violentia suorū scutiferorū.ca.cum ad sedē.de rest.spo.tu aūt de hoc vltimo dic vt per Bar.in l.ne quid.ff. de incē.rui.nau.ꝛ in l.j.§.familie.ꝛ in §.fi.ff.de publi. Bal. in d.l.apud antiquos.ad fi.C.d fur.ꝛ in l.j. in prin.ff. ne quis eū.qui ponunt Cano. Host.do.Ant.ꝛ do. Abb. in c.j.de rest. spo.p illū tex.in versi. ab ecclesie hominib⁹ irrationabiliter occupatū ꝛc.est etiā bonus tex.in l.si seruus seruū.§.Proculus.ꝛ ibi Bar.ꝛ Flo.ff.ad leg.Aqui.ꝛ tex.in l.cuicūq3.§.s3 ꝛ cū fullo.ff.de inst.Lud.ro.in ꝯsi.xj.qd incip.in ꝓposita qōne breuiter vr dicēdū qd statutū.ꝛ in ꝯsi.xv.qd incip.plura sunt qui querunt. Adde etiā predictis q emphyteuta nō tenet de culpa suorū rusticorū.l.si vēdita insula.ff.de peri.ꝛ cōmo.rei ven.que l.est ad hoc valde no.ſm Bal. in rub.extra de pac.i iij.col.intellige sane qn emphyteuta aliter nō ꝓmisisset per eum nō fieri p istū tex.ꝛ ꝓdicta. ¶ In gl.fi.in fi.dū opponit de.l.qui aūt.in prin.ff.de his que in frau.ꝛ nō respondet respōde clarius quā Bar.q ponit duas solutiones,qd ibi debitor tenet solū ad nō alienandū ꝛ sic ad nō diminuendū in fraudem creditorū: hic aūt ex forma ꝓmissionis tenet etiā ad acq-
4 rendū. ¶ † Extra gl.querit Bar.ad intel.huius.l.Creditor quietauit debitorē seu fecit quietationē de pecunia sibi debita,ꝛ ꝓmisit amplius nō petere sub pena:an si ꝓcurator eius generalis petet cōmittet pena ꝯ creditorē3 ponit duas opiniones dicēs vltimā plus sibi placere ꝛ cum Bar.simpliciter relato transit Lum.simpliciter hic. Aduerte q2 ſm primā opinionē Bar.creditor incidit in penā duplici rōne prima q2 debuit citare ne peteret a procuratore suo, quē prohibere potuit,vnde si hoc nō fecit incidit in penā,vt hac.l.ꝛ l.pcedēti.§.in hac gl.in l.inter stipulantē.in prin.ff.eod. Secunda rō, q2 creditor dicit esse in culpa,ex quo nō vetuit ꝓcuratorē petere a tali debitore sic liberato.vt est tex.no.in l.si fideiussor.in a j.§.j.ff.man. Jstā opinionē tenēt Paul.de ca.ꝛ do Alex.hic Lud.ro.ꝛ d.Alex.i l.iij.§.si ꝓcurator.ff.qd quisq3 iur. Scda est opinio de directo cōtraria prime quā Bar.t3 qd dñs nō incidit in penā, ex quo prohibet ꝓcuratorē re ipsa ne petat in iudicio faciēdo ne instrumentū ad ipsum procuratorē perueniat per d.l.amplius nō peti.ff.rem ra.ha.que nihil facit: voluit allegare tex.in l.Paulus rñdit non tm̄ verbis.ff.rem ra.ha.ergo nō incidit in penā qn̄ pena cōmittit per petitionē in iudicio secus si per factū facti extraiudicialē,vt hac.l.ꝛ ff.l.pxi.§.in hac. Jstā secundā opinionē t3 Joā.de Jmo.tāq3 benigniorē ne in dubio quis incidat in penā arg.regule in penis.de reg.iur.in vi.ꝛ l.interpretatione.ꝛ l.si ꝑsens.ff.de pe. Aduerte,qd illa verba Bar.qd dñs dicit re ipsa ꝓhibere faciēdo ne instrumentū ad ipsum ꝓcuratorē perueniat non exclamat Bar.de quo instrumēto loquat dupliciter intelligunt:primo ſm Joan.de Jmo.hic,instrm̄.s.ꝓcuratoris specialis ꝛ sic faciēdo qd ꝓcurator nō habeat speciale mādatū ad petendū tale debitū:scdo ꝛ melius intelligunt verba Bar.ſm Lum.ꝛ do.Pe.de beru.hic faciēdo instrm̄.s.de debito principali, ꝛ sic de cā principali ad ipsum ꝓcuratorē ꝑueniat: ꝛ sic ex quo nō tradidit ipsi procuratori instrm̄ per qd possit ꝓbari debitu3 b satis intelligit prohibere ꝓcuratorē ne a debitore petat: q2 als frustratoria esset petitio,ꝛ molestatio ꝓcuratoris: postq3 nō h3 instrumēta spectātia ad cām probātia debitū:ꝛ ista scda

b est ꝓprie intentio Bart. ¶ Ego b vltra scrib.sum in noua opinione qd ista questio Bar.ꝛ doc.sit vana,ꝛ parū imo nihil habeat dubitationis:ꝛ sic nouiter teneo qd siue sit ꝓcurator generalis siue etiā specialis q petendo a tali debitore.nunq3 faciat creditorē incidere in penā:ꝛ sic ꝯtra Bar.ꝛ omnes indifferēter. Moueor q2 ex quo debitor h3 quietationē sibi factā a creditore cū pacto de non petēdo amplius sub pena certe p talem quietationē potuit repellere ꝓcuratorē ꝛ generalem ꝛ specialem a petendo,ꝛ sic potuit impedire per istā exceptionē c peremptoriā liquidā ne lis contestaret ꝛ sic omisit ꝛ nō repulit ipsum procuratorē,vt facere debuit.l.procurator cū peteret.ff.rem ra.ha.in versi. exceptionibus ꝓcuratoris excludi possit quā Bar.allegat.ff. Ui aduerte q licet creditor fuerit in culpa in nō certiorando procuratorē de quietatione.ꝛ pacto de nō petendo ꝛ in prohibendo ne peteret tū etiā ipse debitor similiter fuit in culpa, in nō opponēdo procuratorē de ista quietatione:ergo culpa domini d3 cōpensari cū culpa debitoris presertim cū vtriusq3 culpa sit cōmissa in omittendo. l.si ambo.in prin.ff.de cōpensa.ꝛ l.viro atq3 vxore.ff.so.ma. ꝛ tātomagis ex quo creditor tractat de dāno,ne incidat in penā ꝓmissa3:sec⁹ est ex parte debitoris. Et tāto fortius credo qd hoc ꝓcedat si debitor cōuentus a ꝓcuratore ēt spāli nō opposuit exceptionē quietationis.ꝛ pacti de nō petendo sub pena:ꝛ hoc malitiose omisit vt creditor incidat in penā cū malitijs hominū sit obuiandū.l.in fundo.ff.de rei ven.c.quāto.de diuor.c.significāte.q ma.acc.pos.ꝛ c.plerūq3.de rescri. Predicta intelligo nisi dñs post quietationē factā debitori ꝛ pactū de nō petēdo postea ꝯstituere ꝓcuratorē specialē ad petēdum ab isto debitore quietato:tūc dñs diceret esse in dolo.l.dolus.ff.mand.nā dicit dolose facere qui sciēter facit re3 sibi prohibitā,vt no.Comen.in c.si cōpromissarius.§.j.per illum tex.de elec.in vj.ꝛ tūc dolus creditoris prepōderaret culpe debitoris nō opponētis,seu nō repellentis talē ꝓcuratorē. l.itē si obstetrix.§.fi.ff.ad l.aquil.ꝛ est gl.not.in l.cum par delictū.ff.de reg.iur.que notabiliter dt qd sicut dolus prepōderat culpe:similiter lata culpa ꝓpōderat leui. ¶ Jtē dū Bar.circa fi.singulariter dt qd dñs dicit ꝓhibere re ipsa ꝓcuratorem generalē ne petat ex quo nō dat sibi instrumēta facientia ad causam ꝛ probantia debitū q petit: l3 omnes sic transeāt cū Bar.si hoc esset verū esset bene singulare ꝛ notatu dignū: sed mihi nō vr verū eo q2 ꝓmissio de nō petendo sub pena cōmittit p litis cōtestationē.d.l.amplius nō peti.ff.rem ra ha. fuit dictū in l.si decē cū petiero.ff.eo.Sed ad ꝯtestationē litis non expediunt nec requirunt instrumenta debiti principalis que postea sufficit in processu procedere ante ꝯclusionē in cā l.peremptorias.C.sen.rescin.nō pos.ꝛ c.licet causam.de proba. Jtem si verū esset fundamentū Bar.qd dñs dicat re ipsa ꝓhibere procuratorē,ex quo nō dat sibi instrumēta debiti,ꝛ
c hoc ne incidat in penā:certe idem in procuratore c speciali q2 ex quo dominus nō dat sibi instrumenta facientia ad causam dicit prohibere:ergo etiam tunc dominus nō incideret in penam cuius contrarium vult Bar.ff.

a ¶ Diuersi fori.adde q et si fuisset eius de fori s. creditor mutauit:tūc debitor nō tenet querere creditorē vt per Alex.hic in. post bal.ꝛ p eundē Ale.i ꝯsil.cxij.col.iiij.versi.alia aūt in j.vol. Et de materio vide aliquid p eūdē Alex.i cons.clxxij.co.pe.inij.volu.

b ¶ Ego vltra scribentes. Aduerte q2 h mō illa pena apposita i stipulatiōe negatiua,q̄ ē in grā3 debitoris ꝯuerteret i suā perniciē, aut nihil oparet.

c ¶ In ꝓcuratore. Adde q ista nō vr bona eqparatio nā qn dñs cōstituit ꝓcuratorē spālē ad petēdū debitū remissum ēt si nō tradit instrumenta vr esse i dolo talē ꝓcuratorē ꝯstituēdo ꝛ merito incidit in penā p dicta Bart. hic, ꝛ tūc nō dicit ꝓhibere,s3 ꝓmittit ꝛ mādat,dando mādatu3 spāle l3 nō tradat instrm̄ q̄ tradere pōt qn̄cūq3 ante ꝯclusionē in cā: sec⁹ est in procuratore generali ia3 ꝯstituto. Cogita q2 bar. faciliter defensatur.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

Lex. lj.

1 ☞ Debitor speciei liberatur si ante moram illa res desinat esse in commercio.

2 Sicut debitor speciei perempta, specie ante moram liberat: ita etiam si seruus promissus ante moram manumiteretur, & sic eximatur a commercio nostro.

1 **Si qui alienum.** †Debitor speciei liberat si ante mo ra illa res desinat esse i ꝓmercio. h. d. vt sic ꝓpius ad ter. Si seruus ꝓmissus manumittat sine culpa ꝓmissoris liberat ꝓmissor. h. d. & licet gl. ꝓxima dicat istuꝫ ter. nō dicere de seruo alieno, q2 seruꝰ ꝓpriꝰ ꝓmissoris virtute posset manumitti sine aliqua culpa ꝓmissoris. Dicq; imo sūt plures casꝰ in quibꝰ serui possunt ad libertatē puenire sine culpa domini. l. j. & p totū. C. quibꝰ ex cau. ser. pro ꝓmio lib. acci. & l. si quis in graui. §. si ex stipulatu. ff. ad syll.

2 †Not. ex hoc tex. q; sicut debitor speciei perēpta specie ante morā liberat. l. si ex legati causa. §. eo. l. si seruū. ꝓ totū. §. eo. eo q2 impossibilis est ꝓstatio: vnde impossibiliū nulla est obligatio, vt in regula impossibiliū. §. ō regu. iur. & l. impossibilis. §. ē. e. Ita etiā si seruꝰ ꝓmissus ante moꝛā manumitteret, & si eximat a cōmercio nostro ꝓmissor liberat, q2 etiā tūc impossibilis est ꝓstatio. Nā manumissio similis est morti. ita dī in ꝓposito nostro tex. in l. si mihi alienū. ff. de sol. & sic isto casu equiparant impossibilitas nature & impossibilitas iuris de q̄ p gl. magistrā in l. j. vbi Bart. §. de ꝓdi. inst. Aliā rationē assignat tex. in statuliberi medio. §. illud. ff. de stētulib. q2 ꝓmissor generet ad illud q̄ pōt pecunia redimi: libertas aūt ꝓ pecuniam redimi nec reparari potest. ita dicit ibi tex.

Lex lij.

1 ☞ In conuentionalibus stipulationiꝫ interpretatio fit secundum mentem contrahentium. & nu. 2.

3 In contractibus mens & voluntas contrahentium magis debet attendi quam verboꝝ ipsum conceptio.

1 **In cōuentionalibus.** †In stipulationibus conuentionalibus verba dubia interpretantur secundū mentem cōtrahentium. in ꝓtoris fit interpretatio ꝑm mentē ꝓtoris. h. d. ꝛ Bar. & alios. Istud summarium est verū in se p tex. in. l. in pretorꝭ. que est. l. ante pē. j. de ꝓto. stip. sed nō bene cōgruit verbis litere nostre, vt statim dicā vnde summa aliter breuius & ꝓpriꝰ ad tex. Stipulationes cōuentionales, ꝛbentes formant: pretorias autem ipli pretor. h. d. Istud summariū plus placet quā ꝓcedens, q2 tex. ōt formā ꝛbentes dant. & sic loquit tex. de formatione & nō de interpretatione verbi dubij & subaudi, vt facit Bar. Inquantū tex. dicit formā dant subaudi ideo eoꝝ mens in ambiguo sermone seruat istud est verū in l. cum qui calendi. in ꝓin. §. e. & l. semper in stipulationiꝫ. j. de reg. iu. sed nō bene cōgruit verbis tex. & dicunt stipulationes pretorie, oēs que ab inuitis extorqueūt, seu q̄ ex necessitate interponunt ꝑm Hy. Bart. & alios hic. Ista l. legit altero de duoꝫ modis. ¶ Uno mō in stipulatione iam interposita, & ꝛbis & istū intellectū ponit gl. magna in ij. solutione & pōt poni exemplū ꝑm Paul. de ca. in stipulatione dāni infecti si promiserit emendare oē damnū q̄d mihi ꝓueniret ex ruina domus tue intelligit de dāno cōtingente vitio operis vel edificij: q2 de illis tm edictuꝫ pretoris mādat caueri. l. fluminū. §. vitiū. & §. seq. ff. ō dam. infe. nec ꝺz tūc inspici generalitas seu vniuersalitas verboꝝ q2 fuerit dictū oē damnū q2 illa generalitas intelligit & restringit ꝑm edictū ꝓtoris, sed in stipulatiōe cōuentionali iam formata a partibus, verba ambigua debēt interpretari ꝑm mentē partiuꝫ coniecturatā que ex multis percipit, vt no. gl. in l. semp in stipulationiꝫ. j. de reg. iu. & dicā statim. j. ꝓxi. ¶ Secdo mō legit in stipulatiōe interponēda seu formāda, vt intelligit gl. magna. ij. solutione. & iste intellectus est planior. Nam si inter partes est dubiū de mō interponēdi stipulationē ꝓtoris: tunc venit interponēda ꝑꝛ verba & mentē edicti pretoris: cui nihil pōt addi nec minui nisi p pretorē viuentē. l. j. §. fi. ff. de pt stip. vt hic p gl. & melius Paul. de ca. q2 formis legalibus nihil ꝛ addere vel diminuere. l. cū hi. §. si ꝓtor. §. de trāsac. l. ius ciuile. §. de iust. & in. & c. ¶ Disanis de resti. spo. Et iō ꝑm Bal. q̄ cōtractꝰ fiūt certa forma data a lege. vel a statuto sicut ek in aliquibus ciuitatibꝰ in venditionibꝰ cōmunantiarū, illę formis nihil pōt addi vel minui: ꝛ in stipulationibꝰ cōuentionalibꝰ & volūtatis formēdis partes dūt inter se pcedere de mō & forma. facit. l. de dic. in ꝓin. ff. qui satisd. cog. Q̄n aūt ex cōsensu vtriusq; partis aliquid addit vel detrahit stipulationi pretorie an efficiat cōuentionalis an duret adhuc pretoria, dic vt p Bar. hic plenꝰ quā gl. cū quo als cōiter transeūt. ¶ †Not. ex illo tex. ꝑm intel. Bar. & cōem q; in stipulationibꝰ cōuentionalibus fit interpretatio ꝑm mentē ꝛbentium. †Adde regulā generalē q; in cōtractibus meis & voluntas ꝛbentium magis ꝺz attendi quā verboꝝ cōceptio. ita dicit formaliter tex. no. in l. fi. C. q̄ res pig. obl. poss. & in l. in cōuentionibus. j. de ver. sig. & in l. sed Celsus. §. j. ff. de cōtrah. emp. & in l. ita stipulatꝰ. versi. Sabinus. in verb. ex sententia ꝛbentiū. vbi gl. o. j. co. d. Zile. in ꝓl. cxcv. quinti vol. q̄ incip. attētis verbis iuchiture in fi. alibi dixit gl. valde not. in. l. si in vēditione in gl. fi. ff. cōia ꝓpter. causam verboꝝ & mentē cōtrahentiū inspiciendā non tm̄ significationē verborū quā gl. & Paul. de ca. ibi reputāt valde tenēdā menti. Alibi multū egregie not. Bal. in l. etiā in. j. not. per illū tex. C. ō iur. do. sensum in ꝛbentibus magis esse spectādū quam verba, vt ibi & l. iij. §. cōditio. ff. de adi. leg. nam habito sensu habem̄ finē siue finalem intentionem & habito fine nō curam̄ de modo siue qualitate verboꝝ. & hoc est verū vbi de ꝓsensu cōstat siue per legis interpretationē, siue p naturalē rationē, vel p equitatis suggestionē, vel p aliqua indicia: dū tm̄ iste sensus possit aliquo mō ex verbis ꝓcipi. l. Gallus. §. j. ff. de li. & posth. l. si aliē. vbi no. ff. ō vsu. & vsufr. leg. facit ter. in. c. intelligētia. ō ver. sig. & j. q. j. c. marchiō. ita ibi pulchre Bal. Item vbi q̄ de volūtate cōtrahentiū apparet quamuis verba sint ambigua. semper incēdio ꝓferēda est cum nūq; verboꝝ sertas potētias sensu exigat. l. iij. ad fi. C. de lib. ꝓet. ꝑm Ang. in consi. ij. quod inc. certum est. in pen. col.

1 ☞ Stipulatio vacuā possess. tradi cōtinet causā bonorum.
2 Possessio ōt vacua q̄ a nemine neq; aio neq; coꝛpore possidet.
3 Ad trāslationē dominij nō requirit q̄ tradatur poss. vacua.

1 **§. Siquis.** †Stipulatio vacuā possessionē tradi cō
2 tinet cām bonoꝝ. h. d. ¶ †In text. ibi, vacuā possessionē. adde q̄d ōr possessio vacua q̄ a nemine neq; animo neq; coꝛpore possidet. ꝑm gl. in l. fi. in ver. vacuā. C. vī vi. vbi ēt gl. subdit q; nō est differētia inter vacuā & vacantē & gl. in l. imꝑoba. in ver. in vacuā. C. de acqui. poss. & gl. in l. nō idcirco. C. de fi. instr. Dñs nō dicit vacua possessio q̄ alius possidet naturaliter vl ciuiliter: ꝛ bene dicit vacua si alius habeat sola detentatione simplicē, vt colonus vel inquilinꝰ. dū tm̄ ius detentoris nō sit potentiꝰ iure illius cui possessio vacua tradi ꝺz. vt est tex. & gl. in l. ij. §. j. ff. de act. emp. Bene aūt dicit vacua ꝛ sit obnoxia seruituti reali. l. Heuius. §. fundo. ff. de lega. ij. ꝛ nō diceret tūc esse libera. l. si ꝓ fundo. C. de trāsa. Et ista bene nota q2 quotidie ꝺz in instrumētis ꝓmittit tradere possessionē vacuā & liberā expeditā. nā ꝛ videant ꝓxima frō te esse verba superflua: tm̄ nō sunt. & quid vnā quodq; imꝑorꝛet ꝑtz ex ꝓdictis, ꝛ Ang. Imo. & D. Alex. hic. & Bar. in l. ij. §. j. & in l. ij. §. j. §. de actio. emp. & notabiliter Bar. in d. l. meuius. §. fundo ad fi. cū ꝛcoꝛ. hic traditis p d. Alex. ¶ Adde ēt q; possessio interdū ꝺz plena. vt est illa q̄ possidet, interdū semiplena vt est illa in qua aliquis est cā legatoꝛū vel rei seruāde: interdum vacua & hoc cōtingit tribus modis. ꝓpter absentiā, vl ꝓpter negligentiā, vl q2 sine successoꝛe quis decedat. ita declarat glo. magistralis in §. q̄d aūt. in ver. loci vacātis. insti. de vsucap. q̄ glo. nō est alibi in iure ꝑm Ang. in l. si me in vacua. §. de acqui pos. Aduerte etiā q̄d ad trāslationē dominij nō requirit † q; tradat possessio vacua gl. est in l. cum res. & ibi Bar. & Bal. C. de pba. p tex. in l. si fundū. §. de fun. do. Hinc est q̄d ꝛz obligatus ad dandū teneat transferre dñium q2 dare est dominiū trāsferre. e. l. vbi aūt nō apparet. §. fi. j. e. & §. sic itaq;. insti. de actio. nō tm̄ tenet tradere possessionē vacuā. nisi expressium sit glo. in. l. si stipulatꝰ. in prin. in versi. stipulatꝰ. & ꝺ vsur. eo q2 dñium potest trāsferri: licet non tradat possessio vacua. vi etiā ibi declarat Bar. tū sec̄ est in vsucapione, que nō potest precedere nisi habeatur possessio vacua. ꝑm Bar. in. l. celsꝰ. in ij. col. post. gl. ibi. & ꝺ vsucap. Cy. in. l. traditionibꝰ. ad fi. C. ō pactis. ¶ In tex. ibi, sed causā bonoꝝ. ista verba intelligunt quinq; modis tribꝰ per gl. & duobus alijs per Paul. vt sūt dicā in glo. ¶ Lapo. gl. j. in ỹ. nō nudum. ista gl. est facta principaliter timoꝛe cōtrariū. l. si rē tradi. §. eo. que videt de directo cōtradicere huic. §. & propter hoc cōtrariū gl. ponit duos intellectus seu duas lecturas ad istuꝫ ꝛx. secūdas ibi, vel ꝑm Azo. Prima lectura est quod tex. intelligit causam bonorū, idest interesse q̄d causā idest vtilitatē ꝓtinet q2 si nō tradat vl male tradat venit interesse & sic nō cōtinet ꝓprietatem: hoc mō cessat cōtrariū. d. l. fi rem. tradi. & cōtra istum intellectū glo opponit si stipulatio vacuā possessionē tradi cōtinet interesse ergo etiā cōtineret fructus qui possūt peti vt interesse, & tamē istud est falsū. q2 ista stipulatio vacuā possessionē tradi nō continet fructus. vt. l. iij. §. j. ff. de act. emp. gl. fatetur cōtrariū q; non cōtinet fructus principaliter nisi a tēpore more vel litis cōtestatę. in hoc vltimo dic melius vt ꝓ Bar. in. l. si filiusfa. §. j. co. &

a ¶ Aduerte etiam. Adde quod ista est vna additio Ale. ad Bar. i l. ij. §. vacua possessio. in ꝓin. §. de action. empt. vbi vide.

j.eo.z per Imo.hic,deinde gl.hic contra hoc opponit z soluit vnde sub diuide primā partem principalē in tres particulas. In prima timore ɔrij.d.l.si rē tradi. ponit primū intellectū ꝙ illa verba causa bonoꝝ intelligāt id est interesse, z istū intellectū postea perficit gl.j.dum dicit,item non proprietatē. In secunda ɔ istū intellectū gl.tacite opponit,ſm qd statim forma ut oppositionē z soluit fatendo ɔtrariū. In tertia cōtra solutionē opponit z soluit.secunda ibi,fructus aūt. tertia ibi,sed ɔtra in eo.ti. ¶ In scda parte principali gl.ponit duos intel. Azo.ꝙ verbū cām bonorū intelligat,id est dnij.istū intel.tenēt gl.Bar.z cōiter doc.pro isto intel.videret facere tex.in d.l.si stipulatus.in prin.ff.de vsur.ibi effectuꝫ per traditionē dnij transferendi ptinet:sed ille tex.loquit qñ est verbū dari. vltra verbū tradi,vt ibi p gl.z gl.hic,sed verbū dari importat trāslationē dnij,vt dixi in tex.tenēdo istū intellectū ad ɔrium.d.l. si rem tradi.gl.dupliciter rñdet. Primo ꝙ hic pcedebat ɔctus,de cuius natura venit trāslatio dnij, vt in venditiōe vendens est dñs.l.ex empto.in prin.ff.de act.empt. iō tūc in illa stipulatione vacuā possessionē tradi,venit translatio dnij,ita loquit iste tex.al's procedit ɔriū. Istam solutionē tenēt Bart.z cōiter alij z dicūt Imo.z do.Alex.qd ista est vera solutio.ſꝫ istā solutionē not.signanter qd vbi quis tenet ex natura ɔctus per eū celebrati trāsferre dñium vt est venditor.certe pmittē do simpliciter vacuā possessionē tradere videt pmisisse ēt trāslationē dnij:lꝫ verba nō videant hoc importare. ¶ Sꝫ aduerte illa cōis solutio nimiū diuinat z restringit vtrūqꝫ text. cum vterqꝫ tex.simplr loquat, z vtrobiqꝫ ponunt due regule generales q̄ isto mō intelligendo nimiū restringerent. Iteꝫ ambe iste.ll.sunt sub eo.tit. ita qd materia tituli nō pōt inducere ꝙ magis in vna precedat cā habilis ad translationē dnij quam alia,z sic illa cōis solutio videt destruere vtrūqꝫ tex. ¶ Scda solutio glos. est vt fiat differētia an qs pmittat fundū tradi:z tunc procedit cōtrariū.aut pmittat vacuā possessionē tradi:z tunc procedit ista tex.ista solutio magis se accōmodat ad verba vtriusqꝫ tex.alia subauditione vel impropriatione,sed ista differētia est falsa z ɔ tex.in l.rō.§.j.ff.de act.emp.vbi qui stipulat fundū tradi simpliciter,videt stipulari vacuā possessionem tradi.z sic iste secundus intellectus Azo.approbat p gl. Bar. z cōiter non videt bene posse stare. ¶ Tertio mō intelligit iste tex.per gl.fi.hic,ſm Ro.de qua lectura Bar.nō facit mentionē veꝫ cām bonorū idest vt in eadē cā bona prestent,in in qua tūc erant cū stipulabat: iste intellectus ēt nō videt bonus q2 sentit fructus venire a tēpore stipulationis,ɔ l. cū fundus.in prin.ff.si cer.pet. ¶ Quarto mō exponit do.Christoforo.de castel. causam bonorū.i. ꝙ stipulatio sit potior in lite z possessione:vt l.emptorē.§.j.ff.de act.emp.ſꝫ certe istud esset effectus bonorū z nō cā. ¶ Quinto mōdo exponit Cu. hic,vt tex.velit dicere cām bonorū id est, vt est res sit in bonis stipulantis:nam in bonis dicit quid esse qñ hꝫ retentionē z actionē si a possessione cadat.l.rem in bonis.ff.de acqui.re.do. Unde si promisisti tradere vacuā possessionē:nō liberaris si tradas. ita,vt si ab ea eadem nō possum recuperare: vñ si violentam possessionē tradis non liberabis.d.l.emptorē.§.j.ff.de actio. emp.que.l.ſm eum declarat istū tex.z sequit do.Pet. de belu.pro isto intellectu adde tex.in l.si rem meā.j.de solu.ſꝫ iste intellectus nō tollit difficile ɔrium de.d.l.si rem tradi.quare hocidem nō veniat ibi,sicut hic.Et ꝑterea cū melius nō occurrat nō recedas a cōi intellectu Azo.approbato p gl. Bar. z alios qd stipulatio vacuā possessionē tradi hꝫ annexā causaꝫ bonorū id est dnij precedēte cā habili ad translationē dnij, vt hic z d.l.si stipulat9.in prin.ff.de vsu.al's sec9. d. l.si rē tradi ff.co.ita necesse est subaudire,vt ista iura cōcordent. l. vnica. C.de rei vxo.act.z c.cū expedi t. de elect.in vj. Nō omitto ēt p primo intel.gl.ꝙ ista verba cā bonorū accipiant pro interesse z vtilitate allego tibi a hoc tex.formalē in l.j.§.ante aditam.ver.hec actio.z ver.ꝑterea.ff.si qs test.lib.esse iuss.fuer.

Lex liij.

1 ☞Utilius est capitula contractus specificare quam sub generali clausula concludere.

2 Generalis ɔfirmatio ñ porrigit ad id ꝙ est special'r cassatū.

Stipulationes cōmodissimuꝫ.†Utilius est capitula ɔctus specificare,quā sub generali cla ɔcludere.h.d. Allegat ista.l.ſm Bar.z alios, ꝙ cla gñalis nō refert ad specificata.idem tex.in l.doli cla. vbi plenius Bar.z alij.j.eo.z tex.in l.coheredi.§.qui patrē.ff.de vulga.z pup.z in l.sanctio legū.ff.de penis.z in l. alimēta. §. basilice.z l.Stichus nutricis.ff.de ali.z cib.le.z in l.vxorē.§. felicissimo.ff.de lega.iij.Adde^a ad istam regu.qd gñalis ɔfir-

2 matio nō porrigit ad id qd est specialiter cassatū.† gl. est valde no.in l.si qs priore.in glo.ii.z ibi Bar.ff.ad Treb.z ista gl.est ad hoc sin.ſm Bar.in c.si pponente,de rescrip. ¶ In gl.prima ibi,vt esse.id est comedere,z bibere,forte pmitte do ꝙ animal venditū bene edat z bibat. Deinde subdit gl.ad gl. ad quid teneat scriptor qui pmisit librū accipere, q2 dꝫ scribere suo attramento z calamo: quia dꝫ habere instrumenta ad opus scribēdi necessaria.l.ij.§.si pserunatis.ff.ad l.rho. de iac.gl.in l.qm liberi.in vers.sumpt9.C.de test. Bal.in l.j.C. de ver.sig.nec dꝫ de nocte scribere q2 meli9 est scribere de die, q2 opera diurna melior est.l.j.ff.de ope.lib.z l.ij.§.j.ff.de ver. sig.nec dꝫ scribere per discipulū q2 melius fiet p magistrū,vt etiā dt gl.z ibi Bar.in l.j.C.de manci.z col.patrimo. lib. xj. z q2 nō est discipul9 ff.magistrū.Mathei.x. euangelio:z ter. vj.q.j.in c.sacerdotes.z c.oues.Et duꝫ gl.subdit qd dꝫ scribere sine titulis intellige.i.in breuiaturis nō aūt intelligas sine rubricis q2 scriptor qui pmisit scribere librū tenet ēt scribere rub.vt est gl.in proe.sexti,in ver.titulis. quā gl. dt esse sin. do.Abb.in proemio Gre.go.in x.col. In predictis tñ attēdi dꝫ ɔsuetudo.l.excepto.C.loca.gl.in l. semper in stipulationibus.ff.de reg.iu.gl.in l.iiij.§.in cōmissoria.ff.de leg.cōmiss.

Lex liiij.

1 ☞De eodem genere ad idem genus fit compensatio.

2 Stipulatio vnius operis est indiuidua numero.

3 In pmissione operis z sic facti succedit obligatio ad interesse.

Inter stipulatiōibus. Stipulatio specierum inter z dominos serui stipulātis vel heredes stipulatoris diuiditur per quotas: ſꝫ stipulatio generum diuidit numero similr stipulatio pluriū operarū diuidit numero:ſꝫ vna opa sui natura idiuidua ē.h.d.tota ista.l. ¶ No. primo ꝙ differētia est inter obligationē specierū q̄ inter plures dominos vnius serui stipulātis vl inter plures hr̄des stipulatoris diuidit p quotas,q2 si diuisio fieret numero, z cōsequēter vni dominoꝝ, vl heredū daret stich9 z alteri daretur. Pāphil9.posset resultare iequalitas, z ɔsequēter iniquitas, q2 in specieb9 est dare magnā diuersitatē valoris z estimationis.vt hic in gl.z sic posset cōtingere ꝙ vn9 plus haberet altero. Uñ ne ista inequalitas ɔtingat fit diuisio p quotas z sic quilibet eorū habebit partē suā in qualibet specie. Aliud est in obligatiōe generū q2 inter plures heredes stipulatoris fit diuisio numero z sic quilibet dꝫ habere vnū seruū in genere

1 q2 nō plus valet vn9 seruus in gñe q̄ alius,vt in gl. ¶†Hinc est qd de eodē gñe ad idē gen9 fit cōpēsatio,q2 nō refert inter eos,vt est gl.in l.ob negotiū.in fi.ff. de cōpensa.z ex hoc apparet ꝙ iste tex.loquit qñ duo debent in eodē genere: secus si in diuerso genere: puta bos z equ9: tūc idē esset ꝙ in obligatiōe speciez, q2 lꝫ eadē genera recipiāt inuicē functionē l.ij.§. mutui.ff.si cer.pet.qñ debent in eodē genere sec9 est si i diuersis. Hinc est ꝙ diuerso genere si tu debeas mihi equū in genere z ego tibi bouē i genere ñ fiet ɔpēsatio,ſꝫ L.y.i l.fi.in viij.q.z ibi a Bal.C.d cōpē. q2 i diuersitate geneꝝ ē diuersitas qualitatꝫ z

2 estimationis. ¶ †Scdo.no.in §. operaruꝫ ꝙ stipulatio vnius opere est indiuidua numero q2 i vtilitate z sic in eo qd est vnū non cadit numerus: tāto fortius qñ ex vna opera prestāda resultat vnū corp9 puta domū fieri cū indistinctione factū tale censeatur indiuiduū.l.stipulationes nō diuiduntur j.eo.z ibi Bar.in.ix. opp.z lati9 in.iij.q. ¶ Tertio no.ex tex.ibi si estimationē opere malit libertus offerre.ꝙ in promissione opere z sic facti succedit obligatio ad interesse,sic libertus non tenetur pcise ad pstationē opere,z sic ad factū z ad hoc bene not. istū tex.ꝙ est verū qñ prestatio opere hꝫ cām successiuā,z difficilē alias sec9 esset,vt p Bar.in.d.l. stipulationes non diui b duntur.in.iij.q.vbi dicetur per Ang.z Imo. hic. ¶ Capio gl.in versi.partē.quā diuide in duas partes principales. In prima infert ex tex.z allegat ɔcor. In secūda fortiter opp.cōtra tex.z tripliciter soluit z sic illa secūda pōt subdiuidi i quatuor particulas scda ibi seq cōtra.j.eo l.stipulationes. ¶ In ea.gl.ibi,solutio hic cōsensit.ita etiā respondet gl.ff.e. In.l. ij.§.z barū. z ista solutio confunditur per istum tex.in versic necesse est.z sic tex.nō fundat ſꝫ ex cōsensu,ex necessitate Preterea z forti9 opera cū sui natura sit indiuidua ^b l. libert9 q post.§.deniqꝫ.de ope.lib.z eius diuisio corūpit stipulationē, vt dicit tex.in.d.l.stipulatiōes nō diuidūt.in versi.idem puto.j.eo.ergo nō potest diuidi ex volūtate seu cōsensu partiū, ſm Bar.in d.l.stipulationes nō diuiduntur.in.ix.opp.Tenē duas seq.solutiōes gl.que ad idem tendunt communiter approbat ꝙ licet obligatio z petitio operis sit indiuidua:quia tamē soluit in effectu estimatio bene hoc respectu est diuidua

a ¶ Adde.Uide tu in ppo sito Inn.i c. ex literis.de iur.pac. quē refert z sequitur Lu. sin. lvj.qd in generali cōcessione nō veniūt speci alia.

b ¶ In diuidua. Adde Ale.d Imo. in l. in executione. in pn. j.eod.

r sic iste tex. qui dicit partē opere peti. intelligit in effectu, r ita tenet Bar. in d. l. stipulatiões nō diuidūt in ix. opp. r in l. ñ. §. r harū. in ỹ. oppo. ē. co. Ego p ista cōi solutiōe addo pulchram rationē ex mēte. d. Alb. isto. de Ea. quē etiam sequitur Ang. hic uā opera nunqs potest peti nisi preterita ita dicit tex. in l. li qñ. in pn̄. §. de ope. lib. allegatus in gl. nā ante nō est i mora. post mora aūt illā operā preteritā dare nō pōt, quā pro misit, sed aliā q2 opere etiā eiusdem variantur ex tpe tex. in l. si nō sortē. §. libert⁹. de cōd. ind. ideo de necessitate tūc deuenitur ad estimationē. l. si seruum. §. fi. r l. inter stipulationē. §. pe. §. eo. que estimatio pōt p parte peti r p parte prestari, vt hic eñ opera est certa. si aut incerta illa non debetur nisi a tē pore quo petit p patronū. l. cū patron⁹. in pn̄. §. ō oper. lib. Et si tunc prestat res est expedita si nō prestatur tunc libert⁹ est in mora r vēit estimatio cū succedat obligatio ad interesse d. l. stipulatiões nō diuidūtur. ver. si. Celsus. §. cod. ergo apparet q̄ in effectu semper estimatio operis debet prestari.

a ¶ Barth. no. cxiij. Idde eūdē Jaso. il. §. mutui datio. §. hic. per. r in l. nō vtiq. §. ite Julian⁹. §. ō eo qō cert. loc.

b ¶ Pterhēdit gl. Vide Jaso. i. l. seq. §. si sibi aut filio. i tertio nota. in fca ampl. vbi reprobat glo. Bart. r do. Bl. x. q eam sequitur hic.

Lex lv.

☞ Facultas soluendi adiecto non trāsit ad eius heredem. limitatur. vt nu. 2.

Heredibus executorū vltimarum voluntatum non sunt faciende solutiones.

¶ Cum quis. † Heredi adiecti solui non pōt. b. d. fm Bar. r alios vel sic: facultas soluendi adiecto nō trāsit ad ei⁹ hrdē. b. d. rō ē duplex fm Bar. Prima q2 in adiecto est merū factum solutionis recipiēde: sed nō acquisitio alicuius obligationis: sed ea que sunt facti non trāseunt ad heredes. l. q hrdi in pn̄. r l. Meui⁹. ō cōdi. r demon. dz ergo solutio precise fieri a dieto2 nō posset fieri heredi ipsi⁹ adiecti. sicut in simili si aliud p2 alio soluat adiecto volente creditore: ta mē nō liberat ipso iure soluēs. l. fi. §. cū mihi aut Titio. r ibi Bar. si bene inspexeris. j eo. r expressius Bar. in l. si cū fundū ō. ō pac. r do. Mathe⁹ in no. cxiij. Secūda ratio est q2 adiectus solutioni assimilatur mandato quod morte mandatarij finit: istam rationē etiā sequunt Ang. r Jmol. hic, sed istā rationē reprehēdit gl. ano. r bene in l. si stipulat⁹ sum mihi aut Titio in pn̄. j. de solu. r ibi Bar. met sequitur reprobationē hui⁹ rationis, quātis hic eā teneat. monetur illa glos. bona ratiōe quia si adiect⁹ solutioni censeretur habere mādatū etiā tacitū nō posset expresse renocari. l. vero. pcuratori. i pn̄. r. §. j. de so. r tamē falsum est q2 potest renocari etiā tacite vsq; ad litis cōtestationē. l. si quis stipulatus fuerit. x. in melle. §. j. §. ō sol. istā secundam rationem Bar. etiam reprobat do. Alexander alio fundamēto q2 post mortē illius qui nominauit adiectum in stipulatiōe potest solui adiecto. tex. est in. l. Caius. ver. §. di cēdū. ē. sol. ma. ergo nō est verū quod adiectus equipararetur mādatario: q2 ita extingueret per mortē mandātis sicut mandatarij. l. mādatū. C. man. §. item si adhuc. inst. eo. de mād. l. r q2. in fi. ō. tur. om. iud. istud fundamētū. d. Alex. licet videat coloratū tū nihil penit⁹ vz. vt statim dicā. ¶ Ego assigno aliā rōnē naturalē quare heredi adiecti solui nō possit: rō est q2 creditor bene fuit cōtentus de illo quē adiecit solutioni, r tū cōsideret ō eius herede etiā si esset filius adiecti. q2 heres, est alter⁹ cōditiōis ipsi⁹ r qualitatis quam fuit adiectus. l. cui⁹ bonis. vbi tex. no. ē. cu. su. Ratio ratiōis q2 sepe legali succedit il legalis, r bono succedit mal⁹ vt ingt Bal. in l. gñaliter. i pnc. in. ñ. no. C. ō reb. cre. Et p hoc apparet clara respōsio ad fundamētū do. Alex. ā, prime adductū. nā ideo heredi adiecti solui nō potest propter mutationē qualitatis r cōditionis ipsi⁹ heredis q̄ rō cessat. qñ morte q in stipulatione nominauit adiectū. ¶ Limina istū tex. qñ factū est executiuū obligationis seu iuris prebuli, q2 sicut trāsit illud ius prebulū ad heredes: ita etiā trāsit illud factū. l. si stipulat⁹ fuerit illud aut illud in pn̄. §. eo. r ibi Bar. per illū tex. ita limitat ista. l. ¶ Ultimo nota istū tex. fm Ang. r Jmo. p executoribus vltimarum volūtatū. q3 eorū heredibus nō sunt solutiones faciēde. fm Ly. in l. id qō pauperib⁹. C. ō epi. r cle. q2 officiū executoris nō trāsit ad heredē vel successorē. gl. est in. l. antepe. in ver. ad aliū per illū tex. r ibi Bar. §. de tutel. gl. in c. ūlin glo. pe. de test in. vj. plene Bar. in l. a filio in pn̄. §. ō alim. r cib. leg. cū cōcor. hic traditis per do. Ale. Adde pro isto no. bene facere rationem quā proxime assignaui quia testator fuit ꝓfusus de executore quē ordinauit in testamēto. r tamē non cōsideret de eius herede sicut etiam in d. l. antepe. testator in testamēto dedit tutorem filio suo vnum de quo confidebat, eo mortuo non transit tutela ad heredem tutoris.

Lex lvj.

† ¶ Qui stipulatur sibi r alteri decem, eadem decem intelligitur stipulari

2 ¶ Multiplicatio personarum in eadem oratione copulatarum non inducit multiplicationem eiusdem quantitatis.

1 ¶ Cum qui ita. † Qui stipulat sibi r alteri. x. eade. x. intelligit stipulari idē i legato. b. d. r sic† multiplicatio ꝑsonarū in eadem oratione copulatorū nō inducit multiplicationē eiusdē quātitatis. Iste tex. loquitur qñ vnica tū summa fuit specificata idē r fortius vbi due summe sunt specificate: puta mihi. x. titio. x. r ꝓmittis. adhuc ō eadē summa ō x. nō ō diuersa intelligat tex. i l. stipulatio ista. §. alteri. ꝑ. cū q. ē. p quē tex. iste ter. vī hīe min⁹ dubitatiōis. Itē aduerte, put. et ēclarat Joan. ō ca. qō cū hic summa de x. fuerit cōiter duob⁹ stipulata vt ō ter. in ỹ. cōiter, videor stipulat⁹ mihi v. r titio. v. q2 copula, r ō sui natura diuidit summā vnicuiq; in viriles. l. reos. §. cū i tabulis, als cū tabulis. j. ō duob⁹ reis. r l. j. §. C. si pl. vna sen. prima stipulatio de v. valet r debet mihi stipulari p2io. scōa nihil vz q2 titio extraneo stipulari nō potui ñ mea nō interest. l. stipulatio ista. §. alteri. ē. nec illa. v. accrescūt mihi eo q2 ī Jctib⁹ nō hz locū i⁹ accrescēdi. l. si mihi r titio j. e. r sic copula r distribuit in hoc tex. quātitatē inter ꝑsonas cumulatas p pte vtil⁹ r p pte inutil⁹: sicut ēt in simili i l. j. §. si stipulanti. ē. q̄ñ due summe sunt specificate: vt i d. §. cū q puta mihi. x. r titio. x. ꝓmittis tūc videor vtranq; summā de x. vtriq; nām stipulat⁹: ideo vz stipulatio in x. in ꝑsonā mei stipulatoris r i ꝑsonā titij nihil vz in alio. quo r tota x. ego stipulator habebo nō p ius accrescēdi: sz p ius nō decrescendi, qō hz locū in Jctib. vtl. p pn̄. vbi notat. ē. cō. p2edio. r declarant late in repe. l. re cōiuncti. ff. de lega. iij. r ita ēt tz Bar. r alij in d. §. alteri. ver. eum qui. post gl. ibi.

1 ☞ Expressio vni⁹ heredis futuri nihil operat ac si expressus non fuisset.

2 Promissor inserendo obligatiōi psonā vni⁹ heredis futuri nō obligat vnū solum nominatim: sed talis obligatio passiue tranlit ad quemlibet heredem p hereditat. portionibus.

3 Qñ in stipulatione facta est mētio heredū in his q̄ sui natura trāseunt ad hrdes an expressio heredum sit superuacua r inutilis.

4 An sint superuacua ista verba q̄ quotidie apponuntur in instrumentis, talis p2o se r suis hrdib⁹ p milit talī recipienti p se r suis heredibus.

5 Obligatio facti indiuidui pōt cōferri in personā vnius heredis quia illa non diuiditur.

§. Tertiū. Expressio vni⁹ hrdis futuri nihil operat ac si expli⁹ nō fuisset. b. d. r fm Bar. hz altā materiā explicandā in l. cōtinuus. §. fi. j. eo. r est subtilis r sin. §. fm do. Pe de bexu. diuidit i tres ptes principales. In prima ponit tertiū. In scōa rō decisiōis. In tertia rndet tacite obiectioni. scōa ibi, sive eñ solus heres. tertia ibi. r q̄uis cōuenisse videat. ¶ † In tex. no. p2imo ibi, r q̄uis cōuenisse videat, rndet tacite obiectiōi q̄ posset fieri qō ex quo in pmissione facta est mentio de vno hrde vī tacite actū q ab alijs hrdib⁹ nō petat, q2 vni⁹ includio alteri⁹. r. c. l. cū p2o. ff. de iudi. r c. nōne. ō ꝑsum. r sic vī q i alijs hrdib⁹ saltē cū peteret vtilis exceptio pacti ō nō petēdo rndet iuriscōs q̄s hz ita vt deat ꝑma facie: tū tale tacitū pactū ō nō petēdo a ceteris hrdibus est inutile. r nihil vz: p rōnes quas statim ponā in ꝑmo.

1 q̄uis cōuenisse videat.

2 ¶ † Nota ꝑmo ex hoc tex. q̄ pmissor inserēdo obligationi psonā vni⁹ hrdis futuri nō obligat vnū solū nominatū: hz talis obligatio passiue trāsit ad quemlibet hrdū p hrditarijs portionib⁹, rō est ne fiat iudicū creditori q ex dispositiōe legis hz oēs hrdes, pmissoris obligatos, r sic Jbentes nō pñtimmutare naturā obligatiōis a l. attributā. rō rōnis ē q2 obligatio passiua trāsit in oēs heredes pmissoris tanq; representantes psonā defuncti p hrditarijs portiōib⁹. l. j. C. si cer. pe. r l. p2o hereditarijs. C. de heredi. actio. hz cū vn⁹ heredū nō repsentat defunctū nili p ea pte p qua est hrs: ideo obligatio nō potest descēdere in vnū in totū: sed in oēs p pte r sic vnus heredū non pōt ex Jctu insolidū obligari. Scōa rō fundamentalis fm Bar. in l. au⁹. ff. de pac. r in l. ꝓtinuus. §. fi. col. j. r fi. j. e. q2 hrs p parte, vltra illā partē censetur extraneus, vt est glo. not. r sing. in l. ō. §. fi. in gl. mag. ff. de ꝓcto. stipu. tacit. l. si adulta. C. de here. actio. r in l. cū a matre. C. de rei vendic. sz quis nō potest extraneum obligare. §. si quis aliū inst. ō inutil. stipu. ergo ꝓmissor nō pōt obligare titium vltra illam partē in qua est heres. ista est vera r fundamentalis rō. ¶ Ex ista ratione sequitur magna ampliatio ad istū tex. vt procedat ēt si promissor expresse diuisset q̄s x. promissa peterentur insolidū a titio herede futuro r nō ab alijs heredib. hoc nō ob. adhuc quilibet heredum teneretur p portione hereditaria q2 cū titius in alijs partibus hereditarijs in quibus nō est institut⁹ censeatur

cẽseatur extraneus:ergo nõ potuit ꝓmissor etiã expresse ex-
traneũ obligare.d.§.si quis alium.idem tenẽt sed alio funda
mento Jo.de Jmo.Pau.de Ca.z do.Alex.q2 quando ꝓmis
sor expressit qd ab alijs heredib9 nõ peteretur expressit id qd
tacite inerat q2 nominãdo in promissione solum Titiũ futurũ
heredẽ tacite voluit qd ab alijs heredib9 peti nõ posset,vt hic
in ver.z quãuis.ergo expressio ei9 quod tacite inest nihil ope
ratur.l.iij.ff.de leg.j.z.l.nõ recte.C.de fideiuss. Itẽ alij here
des ita demum intelliguntur liberati si Titius erit efficaciter
obligatus insolidũ,vt dicit Bar.in.d.l.continuus.§.fi.in vl.
col.ergo idẽ est qñ tale pactũ exprimit. Sed tutius z melius
est fundamẽtũ qd ego.ff.adduxi,ꝑ qd ita tene qd iste text. ꝓce
dit etiã si promissor expressisset quamuis cõtrariũ z male te-
neãt Pe.Cy.z Ang.z Jmo.sibi contrari9 in.d.l.ꝯtinu9.§.
fi.mouet Cy.per tex.in.l.ab oibus.in prin.ff.d leg.j.z i l.cũ
ab vno.ff.de leg.ij.que iura loquuntur in vltimis volũtatibus
in quibus permittitur testatori post obligationẽ dandi iã con
tractã grauare insolidum vnum ex heredibus,vt etiã est tex.
notabilis i.l.seruo legato.§.si testator.ff.de leg.j.z in.l.nomẽ
debitoris.§.fi.ff.de leg.iij.z tradit plene Bar.in d.l.cõtinu9
§.fi.ad fi.in vltimo mẽbro:secus est in cõtractibus per ratio
nem.d.§.si quis aliũ.inst.de inu.stipul.Nam in cõtractibus
obligatio incipit a defuncto z eodẽ modo descẽdit ad heres
pro hereditarijs portionibus,vt dictũ est.ff.sed in vltimis vo
lũtatibus obligatio põt incipere ab heredib9 vel ab altero eo
rũ,vt testator disposuerit. Ad idẽ mouebatur Ang.per text.
in.l.anus.ff.de pac.vbi pactũ ideo prodest vni ex heredib9 z
nõ alijs q2 promissio expresse vnũ tñ nominauit,vt etiã dicit
glo.hic,in ver.inutile.in prima solutiõe s3 illa solutio est falsa
vt statim dicã.z sic habes vnã ampliatiõe ad tex. ¶ Scdo ã-
plia istũ tex.vt procedat siue promissor credat solũ Titiũ quẽ
nominauit futurũ sibi heredẽ siue etiã credebat alios futuros
3 heredes,vt dicã.j.in gl.j. ¶ † Secũdo principaliter per istũ
tex.Bar.in.l.stipulatio ista,§.si quis ita.circa.fi.ff.eo.reꝓbat
opinionẽ Pe.z subtiliũ vltramon.tenentium q qñ in stipu-
latione facta est mẽtio heredũ in his que sui natura trãseunt
ad heres,quod expressio heredũ nõ est superuacua:imo vti-
lis q2 operãt q cẽseãt esse due stipulationes,z alia est stipula-
tio in persona stipulatoris,alia in persona heredũ:z sic in ꝑso
na heredũ incipit noua obligatio q nõ erat in persona defun
cti.z istud est multũ vtile ꝑpter prescriptionẽ q2 alia esset ꝑ
scriptio in persona stipulatoris.alia in ꝑsona heredũ. Jsta o
pinio cõfundit directo per istũ tex. qui loquit in his que sui
natura transmittuntur ad heres z tñ tex.dicit q adiecto he-
redũ est superuacua ergo nõ est verũ q in persona heredum
incipiat noua obligatio:sed solũ illa que erat penes defunctũ
descendit in heredes ꝑ hrditarijs portionibus:z ita etiã te-
nẽt Ang.Jmo.Pau.de ca.z do.Alex.hic per istũ tex.S3 tu
aduerte q defendẽdo opinionẽ subtilis Pet.de bellap.z vl
tra posses rñdere ad istũ tex.q loquit qñ fit mẽtio heredũ ex
parte promissoris:s3 Petrus loquitur qñ habet mẽtio here
dũ ex parte stipulatoris:z hoc modo iste tex.nihil faceret ꝯ
4 pe.s3 tu cogita d rõne diuersitatis. ¶ † Tertio no.tex.ibi, Ti
tij ꝑsona pro superuacua cõprehensa est.hic esse tex.ꝯtra illd
q quotidie opponũt notarij in instrumentis dũ dicunt quod
talis per se z suos heredes ꝓmisit tali recipienti ꝑ se z suis
heredib9.z dicit Bar.in l.stipulatio ista.§.si qs ita circa fi.ff
e.qd oib9 instrumẽtis hodie fit semper mẽtio d heredib9.Nã
pro certo ista verba notarij sunt superuacua,vt hic dicit tex.i
ver.superuacua.z ad hoc etiã no.Pau.de ca.istũ tex.q2 nõ est
necessariũ q in instrumẽtis fiat mẽtio de heredib9,vt hic,z.l.
si pactũ.ff.de prob.z.l.si necessarias.§.de vẽdẽdo.ff.de pign.
act.Similiter superflua est clausula quã quotidie notarij ap
ponũt i testamẽtis dũ dicũt cassans irritãs z reuocãs oẽ aliud
testm̃ z omnẽ aliã vltimã voluntatẽ que ꝓcessisset,ista clausula
est superflua q2 per fm testamẽtũ ipso iure tollit precedens
absq3 eo q exprimat.l.sancim9.i vers.ipso iure.C.d test.§.pe
inst.quib.mo.test.infir.z ita dicit Bal.in.l.fi.in.v.q.C.d edi.
di.Adr.tol.Similiter in cõtractib9 superflua est illa clausula
cassantes z irritãtes oẽm aliũ cõtractũ precedẽtẽ q2 hoc taci
te intelligitur quãuis nõ sit expressum.c.j.d trãsa.z ibi Bal.
ad hoc no.z reputat sing. ¶ S3 aduerte q2 alibi dicit egregi9
z.in.l.pediculis.§.Labeo.ff.d au.z arg.leg.q nõ mutat sub
stantiã rei multiplicatio verborũ nõ necessaria.alibi dicit tex.
q ea que dubitationis tollẽde causa in cõtractib9 inserũt eius
cõe nõ ledũt.ita dicit text.in l.qui mutuum.in prin.ff.man.z
in.l.que dubitationis.j.d reg.iu.Alibi dicũt multũ signãter
Host.Jo.an.z d.An.d bu.in c.nimis iniqua.circa fi.d exces.
prela.quod in literis instrumẽtis z priuilegijs si non possunt.
vnq3 min9 specificare specificãda ad malignorũ sophisticã in-
terpretationem tollendam.qd bene no. ¶ In gl.j.ibi,quẽ so
lum dic melius idẽ esse ẽt si credebat alios futuros heredes
adhuc iste tex.ꝓcedit eo q2 adhuc militat ratio huius tex.q3
assignaui in primo no.q2 Titius non potuit obligari nisi ꝑ il
la parte ꝑ qua erit heres,q2 ꝑ alijs censet extraneus:z ita cõ
tra gl.ẽt t3 Jmo.Luma.z do.Alex.hic.Tu adde qd gl.forti9
stringit q2 si ꝓmissor credebat Titiũ solũ nominatũ sibi futu
rum heredem,vt dt gl.tunc non esset dubium qd non appo-
suit nec nominauit ꝑsonã Titij,vt alios heredes excluderet,
z q2 vellet alios heredes eẽ liberatos:s3 q2 putabat illũ solũ
futurũ heredẽ.d.l.tale pactũ.§.fi.ff.de pac.z sic tunc nõ ꝓce-
dit iste tex.in ver.Quis.nec posset ꝓcedere obiectio ibi for-
mata in tex. ¶ Capio gl.in versi.inutile.quã diuide in duas.
In prima opponit z dupliciter soluit. In scda idẽ facit:secũda
est ibi.Item ꝯ.j.eo.l.continuus.§.fi. ¶ In ea.gl.ibi, solutio
ibi erat.istam solutionem sequit Ang.sed nihil v3:z repro-
batur per Jmo.z Alex.z bene per istũ tex.in versi.z quãuis.
Item q2 ꝓmissor nõ põt ẽt expresse vni heredum prouidere
z alios insolidum obligare q2 ꝑ partibus pro quibus nõ sunt
heredes censentur extranei,ergo expressa nominatio nihil fa
cit,vt late dixi in tex.in primo no. ¶ In ead.gl.ibi,itẽ hic ad
obligandum.ista scda solutio est vera z cõis,quã declara me-
lius quã gl.nam ibi loquitur in pacto de nõ petendo ab vno
ex heredibus,q principaliter tendit ad liberationẽ illius,ꝑ
ea portione pro qua est heres,z illud sibi ꝓdest,z parit exce-
ptionẽ,sed iste tex.loqtur in pacto obligatorio,q principali
ter tendit ad obligandũ istũ Titiũ insolidum ꝑ parte postea
institutũ heredẽ:sed ꝓmissor nõ põt eum obligare nisi ꝑ ea
parte ꝑ qua est heres:q2 ꝑ alijs partibus est extraneus,z
extraneum obligare non põt.d.§.si qs aliũ.inst.de inu.stip.
declaraui in tex.quero cessat in pacto liberatorio vnius ex he
redibus,de quo loquit ꝯtrium.Et sic in conuentione obligato
ria adiectio vnius heredũ nihil operatur,z nihil valet,imo re
iecta nominatione illius ꝑsone,oes heredes ꝑ rata heredita
ria tenent:vt hic.Sed in cõuentiõe liberatoria.z sic in pacto
de nõ petẽdo adiectio vnius heredũ v3,z illi soli ꝓdest,vt ibi:
q2 pactũ liberatoriũ nõ respicit substantiã obligationis,s3 so-
lum eximit personã ab obligatione,vel ab obligationis exe-
cutione,qd fieri põt.l.idẽ in duob.§.j.ff.de pac.fm Bal.in d.l.
anus.in lectura antiqua.cod.titu.de pac.Nec huic solutioni
obst.iste tex.in ver.z quãuis.q innuit q in isto text.vr actum
ne ab alijs heredibus quã a Titio peteretur:z tñ subijcit tex.
q inutile est tale pactũ de nõ petendo ab alijs heredib.z sic
vult quod tale tacitum pactum liberatoriũ est inutile:sic vult
qd tacita liberatio aliorũ heredum non valeat qd vr esse ꝯ d.l.
anus.z ꝯ istam cõem solutionẽ. Q2 aduerte q in isto tex.pa-
ctum principaliter tendebat ad obligandum solũ Titiũ no-
minatim:z licet ex hoc resultaret tacitũ pactũ:q ab alijs he
redib9 nõ petat:q2 qui vnũ includit vr ceteros excludere:vt
dixi in tex.Qñ aduerte si nõ v3 expressum,q Titius solus in-
solidũ obliget non v3 ẽt tacitum,qd in consequentiã resultat.
l.iij.§.fi.ff.de ser.rust.pred.z l.si in diem.§.j.de cõdi.z demõ.
q2 si nõ v3 qd principaliter agebatur in expresso.non debet
etiã valere id qd tacite in cõsequentiã venit.Et sic in hoc text.
illud tacitũ pactum intelligitur factum ob cãm si Titius erit
obligatus in totũ,vt declarat Bar.in l.cõtinuus.§.fi.in vlt.
col.j.eo.sed in d.l.anus.pactum liberatoriũ fuit principali-
ter z expresse validũ,z ita ẽt declarant Ang.z Moder.z cla
rius ceteris Pau.de Ca.hic.Jstã solutionẽ tene,reiecta alia
solutione,quã Bar.hic per verba obscura ponit,du3 dt q ibi
ex post facto hic vero in ipsa obligatione cũ cõciperet,z sic i-
bi pactũ fuit appositũ ex interuallo,qd nõ caret diuinatione
ad d.l.anus.Jte ista sol.Bar.ꝓut ẽt dt.d.Pe.de bexu.vr es-
se ꝯ cõem leg.que h3 q pacta incõtinenti apposita q2 insunt,
fortius dñt operari,quam qñ apponunt ex interuallo.l.lecta.
ver.dicebam.ff.si cer.pe. ¶ In ea.gl.ibi,solutio ibi stipulato
ris.ista solutio est ꝯ d.l.continuus.§.fi.j.responso.vnde te-
5 neas secundã solutionẽ glo.† q2 obligatio facti indiuidui põt
conferri in persona vnius heredis:q2 illa nõ diuidit ꝑ l.xij.
tab.q2 in indiuiduis quilibet here dũ representat defunctu3
insolidum.l.ij.§.ex his.l.iiij.§.cato.ff.eo.ideo ꝓmissor vnũ
heredem põt insolidũ obligare.Jntellige in obligatiõe facti
affirmatiui,secus in obligatione facti negatiui,per te z here-
dẽ tuũ nõ fieri:q2 cũ in ea veniat interesse si ꝯfiat,heredes te
nentur oẽs ad nõ factũ.l.Julianus.in prin.j.e.q2 interesse qd
in ea venit est dubiũ inter heredes stipulatoris.l.stipulatio-
nes non diuiduntur.ver.Celsus.j.eo.de quo tñ dic vt plenĩ9
per Bar.z oẽs in d.l.continuus.§.fi.j.e.
1 ¶ Filio adiecto ad solutionem ẽt post emancipationẽ põt
solui,secus si fuerit adiectus ad obligationem.

2 Qñ qs stipulatur alternatiue dare sibi aut filio: vel dari sibi aut extraneo: tũc filius vel extraneus dr adiect⁹ solutioni, τ nõ obligatiõi amplia tñ τ limita. vt j. nu. 3. 4. 5. 6. τ 7.
8 Facultas soluendi adiecto nõ tollitur per emancipationem.
9 Qñ pr̃ stipulatur soli filio tunc filius censetur adiectus ad obligationẽ ꝯñr ei solui non põt nisi ꝯtus esset gestus cum filio vel cum seruo vel cum monacho: qr tũc eius põt solui. vt nu. 10. τ 11. idem etiam si contractus sit factus cum ꝓcuratore. vt nu. 12.
13 Procurator constitutus ad ꝯhendum censetur habere mãdatum ad solutionẽ recipiendam τ sic ꝓcurator cõstitut⁹ ad vendendum potest pretium recipere.
14 Si extraneus adiectus solutioni mutet conditionẽ suam, nõ potest ei solui.

a Qñ duo vl' plures. Add. ꝙ imo duo dicunt plures. l. vbi numerus. ff. de test. l. tres dicant multi. l. l. Imperator. ff. de legat. j. τ l. j. §. potuisse. versi. hoc rescriptum. ff. ad Silla. τ inst. de libe. §. multis. Adde ꝙ duo dicunt ẽt multi. §. fi. inst. de in. ps. l. duo vl' tres multitudinẽ nõ faciãt. in aut. de referẽd. sac. pala. in pri. Et de hoc ꝑ Aler. τ doc. d. l. Imperator.

1 § Qui sibi aut filio. †Filio adiecto ad solutionẽ ẽt post emancipationẽ põt solui: sec⁹ si fuerit adiectus ad obligationẽ. h. d. diuidit in qnq; partes. In prima ponit vna decisio. In secunda ponit eius extẽsio. In tertia ponit illatio ex extẽsiõe. In quarta rñdet tacite obiectioni. In qnta τ vlt. ponit aliam decisionẽ. scda ibi, neq; eñ interest. tertia ibi, quare vl' maneti. quarta ibi. nec ad rẽ. qnta τ vlt. ibi, qd si soli filio. In tex. ibi, nec ad rẽ ptinet. ideo nõ obstat pdictis τ sic rñdet obiectioni q̃ posset fieri ꝯtra determinationẽ pcedentẽ qr si stipulor dari filio meo nõ apposita psona mea nõ põt ei solui, vt in §. fi. ergo multominus si appono personã meã stipulando dari mihi aut filio rñdet iurisconſ. esse ꝯrium: nã qñ appono psonã meã volo mihi acqrere obligationẽ p memet τ nõ mediãte psona filij: ideo tũc adijciendo personã filij videor solũ adiecisse ad solutionẽ recipiẽdã: ideo poterit debitor sibi soluere: sꝫ qñ solũ apponit psona filij in stipulatione: tũc apponit ad obligationẽ acqrendã nõ aũt ad solutionẽ recipiẽdã: ideo tũc filio nõ põt solui q̃uis sit psona cõiuncta, vt hic i ver. fi. τ dñ tex. ibi dt obligationi magis. τc. dictio magis stat electiue τ nõ cõparatiue.
2 †No primo ex isto tex. qd qñ qs stipulatur alternatiue dari sibi aut filio vel dari sibi aut extraneo tunc filius vl' extraneus dr adiectus solutioni τ nõ obligationi τ sic debitor põt efficaciter soluere tali adiecto, vt hic τ l. ſ. τ si filiofami. §. j. ff. de cõst. pec. Rõnez assignat tex. ibi. qr adiuncta sua psona stipulator efficit, vt nõ ꝯhende obligationis, sꝫ solutionis cã psona filij vel extranei adiecta intelligat. Sꝫ punctus est videre q̃ sit rõ rõnis: rñde qr qñ pater stipulat sibi aut filio certe obligatio acquiritur τ fundat ex psona patris stipulantis τ acqritur ipsi patri. vnde postea dicendo aut filio psona filij nõ põt intelligi adiecta obligationi qr iam obligatio erat q̃sita patri ex psona ipsius patris vnde si iterũ acqrerec sibi ex psona filij esset frustratoriũ arg. l. q bis idẽ. ff. e. vñ ne psona filij videat frustratorie adiecta intelligit adiecta ad solutionẽ recipiendã: vt ei solui possit. Similiter qñ qs stipulat dari sibi aut extraneo psona extranei dr adiecta solum solutioni qr si intelligeret adiecta obligationi frustra esset. τ nihil valeret ex quo per talẽ stipulationẽ nõ põt acqri obligatio ipsi extraneo nec persone extranee stipulari. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. eo. Ne ergo adiectio extranei reddat frustratoria τ inutilis censet extraneus adiectus solutioni recipiende: sꝫ qñ pr̃ stipulat dari soli filio. tũc nulla obligatio est q̃sita, nec fundata in psona patris vñ pr̃ intelligit tũc stipulari filio vt mediãte organo τ psona filij acquirat obligatio pr̃i: τ tũc filius censet adiectus obligationi τ nõ solutioni. vt j. hoc. §. in ver. fi. Et si diceres qñ pr̃ stipulat sibi aut filio: quare nõ dicim⁹ eꝯ ꝙ filius censeat adiectus obligationi τ pr̃ solutioni: rñde ꝙ verisimilius est qd pr̃ voluerit sibi ex psona sua querere obligationẽ, τ non ex persona fil: qr lꝫ obligatio possit queri patri ex psona filij qñ pr̃ stipulatur: tñ cum possit immediate queri pr̃i ex stipulatione patris frustratoriũ esset ꝙ sibi quereret p filiũ qr istud esset per quendam circuitũ q est euitand⁹ qñ põt. l. dñs testõ. ff. de cõd. ind. τ cle. auditor. de resc. τ sic habes rõnem fundamentalẽ ad tex. Amplia istũ tex. dupliciter deinde limita. v. modis.
3 †Primo amplia vt ꝓcedat siue adiect⁹ apponunt p alternatiuã aut, vt hic: siue p aliã similem puta vel, seu alia similia ꝯm Bar. in l. j. §. si fructuarius. p illũ tex. j. de sti. ser. Bar. Ang. Imo. τ Pau. de ca. hic. Secundo amplia istũ text. vt ꝓcedat siue proponatur persona stipulatoris τ postea sequatur psona adiecti, puta mihi aut Titio ꝓmittis, siue eꝯ preponatur persona adiecti ipsi stipulatori puta Titio aut mihi ꝓmittis: tñ isto scdo casu si illi adiecto põt queri actio τ obligatio vt in dote: τ tũc ille tertius primo nominatus vr̃ adiectus obligationi alias si non põt sibi q̃ri obligatio: tũc illi adiecto poterit solui. l. Caius. ff. sol. ma. τ l. j. §. pe. j. de sti. ser. ꝯm Bar. τ Pau. de ca. hic. τ facit ꝙ statim dicã. j. in iij. limitatione τ seq. Limita istũ tex. nõ ꝓcedere qñ stipulator adiungit sibi aliũ per cõiunctionẽ copulatiuã, vt puta ꝓmittis mihi τ Titio: tũc qr copula τ copulat eque principalr. l. j. cũ si. ff. de pec. leg. ille tertius cẽsetur principaliter adiectus ad obligationẽ τ non ad solutionẽ, τ qr illi tertio stipulari nõ potuit. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. e. Ideo quo ad partẽ illius nihil vꝫ obligatio τ hr̃ perinde ac si nõ esset adiectus τ solum vꝫ obligatio ꝓ parte dimidia stipulatoris que sibi stipulãti acqrit. l. si mihi τ Titio. j. e. τ ff. hac l. in prin. τ l. stipulatio ista. §. alteri. ver. cũ qui. ff. eo. ꝯm Bar. Imo. Rap. cu. τ Pau. de ca. hic.
4 †Scdo limita istũ tex. ꝓcedere qñ quis stipulatur sibi aut alteri, τ sic qñ vnus tertius
a adijcitur stipulationi: secus qñ duo vel plures a adijcerent alternatiue puta aliquis stipulatur sibi τ alijs duob⁹ vel pluribus alternatiue isto casu stipulatio nõ vꝫ rõne incertitudinis τ sic nulli eorũ põt solui. l. itẽ si seruus. §. sed τ si cũ duos. τ l. sed si ita stipulet. τ l. sed si sibi. j. de stip. seruo. ꝯm Bar. Sꝫ aduerte qr ista iura ꝓcedũt attẽto iure digestorũ hodie aũt p iura. C. videret ꝙ illa alternatiua posita inter illas personas ꝯiunctas resoluatur in coniunctam τ in copulatiuũ, p text. in l. cum quidam. C. de ver. sig. τ consequenter vtriq; eorꝫ obligatio acquirantur qñ adiecti sunt tales qbus per stipulatorem põt queri obligatio: puta qñ seruus cõis plurium dñorꝫ qui poterat cuilibet pariter acquirere si stipulat sibi aut primo aut scdo dñis vtriq; acquiritur obligatio. ꝯm Ang. τ Cu. hic idẽ tꝫ Bart. in d. l. itẽ si seruus. §. sed τ si cũ duos. ad fi. vbi tꝫ qd ille ll. sunt hodie correcte, p d. l. cũ qdam. ita etiã tꝫ Bar. in d. l. Caius. in vlt. opp. ff. sol. matri. τ in d. l. cũ quidã. circa fi. τ ibi Bal. τ alij omnes idem tenẽt. τ idem Bal. in c. inter ceteras. col. ij. de rescri.
5 †Tertio limita qñ pater dat dotẽ p filia in potestate τ stipulatur dotẽ reddi sibi aut filie: tunc intelligit stipulatus ꝯm ordinẽ iuris, sꝫ reddi sibi in vita eius, τ filie heredi post mortẽ patris, vel si alr̃ efficiatur sui iuris τ tũc filia vr̃ adiecta obligationi. tex. est valde no. τ sin. in l. vxorem. §. testõ. el ij. cum gloss. in verb. recuperauerit. τ ibi expresse no. Bar. ff. de leg. iij. τ hoc est ꝓpter ius consolidationis qd filia põt habere in dote rõne cõionis. l. ij. in prin. τ §. qd si in patris. ff. so. mat. Item ꝓpter necessitatem quam habet pꝫ in filia dotãda. l. obligamur. §. lege. ff. de act. τ obl. τ l. fin. C. de do. ꝓmiss. τ ita ẽt tenent Ang. Imo. Pau. de Ca. τ do. Alex. hic. Bar. τ alij in l. post dotem. in iij. lectura. τ in l. Caius. ff. so. ma.
6 †Quarto limita qñ extraneus daret dotem ꝓ muliere τ stipularetur eam reddi sibi aut mulieri dotate. nam fauore dotis extraneus põt stipulari mulieri τ illi acquirere obligationem: tunc mulier censetur adiecta ad obligationem τ extraneus stipulans absolutionem. τ sic mulier so. ma. potest indistincte agere ad dotem tex. est singu. in d. l. Caius. ff. so. mat. presertim in rõne sui ibi ne commodo dotis defraudetur. quẽ tex. ita intelligit τ declarat Bar. in d. l. Caius. ver. ad ꝯm no. τ illũ casum reputãt ad hoc sing. Pau. de Ca. τ d. Aler. hic.
7 †Quinto limita qñ pater aliqd stipulat sibi in vita sua aut filio post mortẽ. nã tũc filius censetur adiectus ad obligationem. tex. est in l. pr̃ cum filie. ff. de pac. dot. Ang. τ Io. de Imo. hic per quẽ tex. ẽt Bar. in l. lꝫ Imperator. in vlt. col. ff. de leg. j. ꝙ vꝫ ꝯcessio emphyteusis facta hoc mõ: cõcedo tibi emphyteusim in vita tua, τ post mortẽ tuã filijs tuis. Secundo no. ex tex. ibi. vel emancipato filio. qd facultas soluẽdi adiecto nõ tollitur per emancipationẽ: τ sic p capitis diminutionẽ, τ ꝯñr per mutationẽ status, τ sic lꝫ ad solutionẽ recipiendam mutet statum τ conditionẽ suam. non per hoc extinguitur mandatum. Ratio est ꝯm Bart. τ cõiter doc. qr hec mutatio fit in melius, an istud sit verũ τ qño procedat, reseruo plene examinandum in gl. ij.
8 †Tertio τ vlt. nota. in ver. qd si soli. ꝙ qñ pr̃ stipulatur soli filio, tũc filius censetur adiectus ad obligationẽ. τ consequenter ei solui nõ potest. τ sic apposito ad obligationem, solui non põt. Et si tu subtilis diceres. si apponitur obligationi, τ in ꝯsequentiam vr̃ apponi solutioni. l. indebitam. ff. de condi. ind. qr si est adiectus obligationi qd est fortius, per ꝯñs debet censeri adiectus solutioni. qd est minus. cur ergo hec tam varie: rñde fundamentaliter, qd quando pr̃ stipulatur filio, obligatio q̃ est iuris, incõtinenti τ directo acquiritur patri. vt nec momento resideat penes filiũ. l. plꝫ. ff. de acquir. her. τ lꝫ obligatio transeat de persona filij ad personam patris. v. ibi: tamen nulla obligatio etiam momentanea remanet penes filium, ideo filio solui nõ põt vigore alicuius sue obligationis: nec etiã ei solui põt tanquã receptori: qr nõ est adiectus ad solutionẽ, vt dt tex. sed quando filius est adiectus solutioni recipere solutionem est facti, τ factum stat in persona filij. §. sed cũ factũ. inst. de stip. ser. τ ea que sunt facti non acquiruntur p filiũ patri. l. g

tri.l.qui heredi.in pñn.ſ.ō cōdi.ꝛ demon. Hinc eſt quod electio q̄ facti eſt,nō trāſit ad patrē vel dñm:nec accrit per filiū patri,aut ſeruū dño.tex.eſt no.in l.fi.i pñn.ꝛ ibi.Bar.ꝛ Ang. ſ.e.ꝫ obligatio q̄ iuris eſt,bene accrit p filiū patri.l.dño ſeruo.ſ.eo.ꝛ ita habes rōnē fundamētalē huiꝰ ver.fi. ¶ Limita notabiliter niſi ẽctus eſſet geſtus cum filio vel ſeruo,ita q̄ ex ꝑſona filij acgraū nobis obligatio abſq; facto noſtro: tunc ẽt filio pōt ſolui.de hoc habemus q̄plures tex. in l. q̄ ſeruus.ſ.depoſi. tert.in l. q̄ ſeruus.ꝛ in l.ſi qs ſeruo.ſ.de ſol.ꝛ tex.in l.ſi vnus.in pñn.in ver.ſic eñ.ſ.de pac.ſm Bart.ꝛ alios hic,ꝛ Bart. in l.filius paciſcendo.C.de pac.Solus ꝛ una.hic in fi.ꝑ ſuo ſubtili ꝛ elegāt ingenio,de quo do. Alexhic nec alibi vnq̄ fecit mentionē.ſt ſe ſemp dubitaſſe de iſta ſua Bar.ꝛ cōi,ꝛ ſe tenere ꝓtū.ꝛ forte non male q̄ nunq̄ poſſit ſolui filio vl ſeruo,ẽt ſi queraſ obligatio ex ꝓtractu facto ꝑ ipſum filium vel ſeruū: eo q̄ leges allegate ꝑ Bart.ꝛ doc.loquunt de ꝓtractib⁹ q̄ celebrant rei interuētu vñ eſt equū,vt quēadmodū filius vel ſeruus ipſi tradiderūt:ita etiā eiſdē debeat fieri traditio.ꝛ vltra cuma.adde bñ facere ſolennē philoſophicū tex.in l. bona fides.ſ.depoſi.ꝛ iſto ẽt mō intelligit tex.in d.l.ſi vnus.in pñ.dū ōt de pecunia creditā.ẽt cuma.intelligit.j.mutuata,ſed vbi filius vel ſeruus faceret ꝓtū verbis,ꝛ ſic ſtipulationē quo caſu nihil tradit ōt ſe tenere reqō iſto caſu nō poſſet ei ſolui per tex.in l.ſi cū decē.§.tranſgrediamur.ſ.ſol.ma.tū ille tex.parū facit: magis facere ter. noſter in iſto ver.quod ſi ſoli.vbi q̄ obligatio querit filio: q̄ q̄rit ꝑ ſtipulationē nō pōt ei ſolui. ¶ Tenendo tū cōem limitationē Bar.ꝛ ſcriben.q̄ q̄ ꝓtractus eſt geſtus cuꝫ filio vel ſeruo,ita q̄ obligatio querit abſq; facto nr̄o.ꝛc. eam amplia tribus notabilibus modis:ꝛ hic expediam oia dicta Bar.ꝛ que vltra eum occurrent. ¶ Ampliat primo ſm Bar.idē eſſe in monacho: q̄ q̄ ex facto vel ex ꝓtractu monachi,querit obligatio abbati:ſine facto abbati,tunc pōt ipſi monacho ſolui. idem tenēt Bal.ꝛ alij indifferenter,ꝛ idē Bart.i d.l.q̄ ſeruus.per illū tex.ſ.depoſit.ꝛ in d.l.ſi vnus.ad finē pñn.ſ.de pac. ¶ Secō amplia ſm Bar.idē eſſe in ꝓcuratore:q̄ q̄ ex ꝓtractu vel ex facto ꝓcuratoris acquirit dño,pōt ſolui ꝓcuratori.d.l.quod ſeruꝰ.ff.de ſolu.ꝛ ſequunt Moder.in l.filius paciſcendo.vbi alij q̄ dixi.C.de pac. Hinc inferꝛ bene q̄ ꝓcurator cōſtituto ad ẓbendū pōt ſolui vigore illius mandati.q̄ eñ mandat q̄ ꝓtrahat,vī ẽt mādare q̄ ſolutionē recipiat.d.l.q̄ ſeruus.ſ.de ſolu. Ideo q̄ hz mādatū ad vendendū cenſet habere mādatū ad recipiēdā ſolutionē ꝑtū.ita tz Bar. in l.filie.ſ.de ſol.q̄ alibi reputat valde no. Paul.in l.q̄ ſeruꝰ. ſ.depoſi. ¶ Aduerte tū q̄ ſi talis ꝓcu.vellet agere ex ſuo ꝓtractu,vt ſibi ſoluat,hz neceſſe cauere de rato: q̄ ꝑ certo vī eſſe mirabile,cū agat ſuo noīe,ꝓprio,ꝛ ſibi eſt acquiſita actio directa,ſi eā teneat cedere dño.tex.eſt de hoc valde ſing. in l. nō ſolū.§.ſi interdū.ſ.de.ꝓcu.q̄ ẽt reputat mirabile.d.Alex hic,ꝛ ante eū,ſi ipſe nō dicat illū tex.ad hoc reputat mirabilē Paul.i.l.q̄ ſeruus.ſ.depoſi. ¶ Secō aduerte ꝑ ampliationē iſtius cōcluſiōis Bar.q̄ cū illi qui ꝓtraxit ꝓcuratorio nomine ſit q̄ſita directa actio,pōt ei ſolui ẽt ſi dñs expreſſe ꝓhibeat ne ei ſoluat.caſus eſt de hoc valē no.in l.ſi.in pñn.ꝛ ibi Joan.ō Imo.ſ.de ſol.idē tz Ayre,in l.nō ſolū.in fi.co.ō.ſo.ma. Cōfirmo vltra eos: q̄ ẽt adiecto pōt ſolui inuito ſtipulatore,ꝛ eo ꝓhibēte:q̄ hāc facultatē ſoluēdi adiecto hz debitor ex forma ꝓtractus quā ſtipulator immutare nō pōt.tex.not. de hoc in l.aliud.q̄ eſt.l.antepe.ſ.ō ſol. Paul.de ca.hic. Bar.in l.hoc iure.§.ſi qs dederit.ō.de dona.idē Bar.i l.ſi cū fundū.ō.de pac.niſi ꝑ litis cōteſt.facta a ꝑncipali creditore tollat facultas ſoluēdi adiecto.tex.eſt il.ſi qs ſtipulat⁹ fuerit.r.i melle,ver.fi.ſ.de ſolu.ꝛ ibi Bar.valde exclamat illū tex.ꝛ ōt ſe ſic ſcire alibi,ꝛ q̄ nō ſciret ſibi dare legē cōcordantē,dico ergo q̄ adiecto ſolutioni pōt ſolui inuito ſtipulatore ꝛ eo ꝓhibēte. Et p hoc infero male dixiſſe gl.in l.ſi ſtipulat⁹ ſuꝰ mihi aut titio.ſ.ō ſol.vbi q̄rit gl. quare heredi adicti ſolui nō pōt,vt in l. q̄ inci.cū q̄ ꝓcēdēti.e.ti.vbi diri.dicūt alig:q̄ adiectꝰ eq̄para tur mādatario,ſed mādatū morte finit.iſtā rōnem ꝓprie tenet Bar.in d.l.cū q̄ ſ.eo.vbi Ang.ꝛ Imo. Sz gl.in d.l.ſi ſtipulat⁹ ſum mihi aut Titio ōt q̄ iſta rō eſt falſa:q̄ ſi adiectꝰ eſſet mandatū: illud mandatū non poſſet reuocari,ſi ẽt ſibi mandatū: illud mandatū non poſſet reuocari.per d.l.ſi quis ſtipulatus fuerit.r. in melle,ꝛ iſtam reprobationē ſequitur Bar.ſibi ꝓtrarius in d.l.ſi q̄ ſtipulatus.ſ.de ſol.ꝛ Alex.in l.cū q̄.ſ.eo.ꝛ ibi ego ẽt ſic tranſiui. Credo eos errare: q̄ vt dixi adiecto pōt ſolui ẽt inuito ſtipulatore,ꝛ eo expreſſe ꝓhibente:q̄ hanc facultatem ſoluendi adiecto hz debitor ex natura ꝓtractus:ergo ſtipulator immutare nō pōt.caſus eſt in d.l.aliud.ff.de ſoluti.ergo nō eſt verū q̄ poſſit reuocare,ſaluo niſi creditor ꝑncipalis ꝓtius litem conteſtetur,ꝛ tunc loquitur,d.l.ſi quis ſtipulatus fuerit.r.in melle. que decipit Bal.ꝛ Bar.ꝛ iſta adde bis que dixi in l.cum quis.ſ.eo. ¶ Tertio vltra Bart.amplia idem eſſe ẽt in negotio geſtore,cui etiam poteſt ſolui ex ꝓtractu celebrato cum ipſo geſtore.tex.eſt nota.in l.filie.ſ.de ſol. quem tex. Bar.ibi rei reputat ſingu.ꝛ t ſe neſcire alibi. Tu adde alium tex.in l.ſi vrbana.ſ.de condi.indeb.ꝛ ibi Paul. de Ca.qui fuit bonus iuriſta: ad hoc no.ꝛ ōt ſe admirari q̄ō Bar.in d.l.filie.dicat ſe neſcire alibi,cū de hoc etiā ſit caſus in d.l.ſi vrbana.qui ẽt plus ꝓbat,vt ibi per eum. ¶ Suprascripta omnia limita,ꝓcedere in vera ſolutione:ſecus eſt inſtricta.puta per nouationem.vel per delegationē que per ſuprascriptos fieri nō pōt fugitiuꝰ.in fi.ſ.de ſol.l.ſi vnus.in pñnc. in ver.ſic eñ.ſ.de pac.ꝛ tex.valde no.i l.nō ideo.ff.de noua. Bal.in l.cū filius.in fi.cer illū tex.ſ.ſi cer.pet.ꝛ confirmo: q̄ ſic etiā eſt in adiecto cui poſſet vere: ſolui ſed nō poſſet noua re.l.cui recte.ſ.de noua.intelligē niſi talis ficta nouatio redundaret i vtilitatē dñi vel abbatis.l.fi.i fi.pñn.ſ.de do. ſm gl.in d.l.nō ideo.ꝛ do.Alex.hic in fi.ꝛ hoc mō habes plene
13 ordinarie examinatam iſtam materiā. ¶ Tz vt nihil omittatur in quantū tenui.ſ.quod,ꝓcurator conſtitutus ad contrabendum cenſetur habere mandatum ad ſolutionem recipiendam,ꝛ ſic ꝓcurator conſtitutus ad vendendum poteſt ꝓtium recipere. Jn ꝓtrarium vī facere tex.in l.j.ſ.nō aūt. in ver.igitur ꝓpoſitio.ſ.de exerci.ibi,vel ſi ad locandum. q̄ quem tex.no.ibi Ang.de directo ꝓtrarium quod q̄ habet mādatum ad locandum,non vī habere mandatum ad exigendū mercedē,ꝛ ſic habens mandatū ad vendendū,non poteſt per hoc ꝓtium recipere.ita ibi Ang. Idē per illū tex. tz Lud. in ſin.rxiij.vbi corrupte allegat Buil.de Lu.in dicto ver.igitur ꝓpoſito.ad hoc notare illū tex.ꝛ male allegat: q̄ Buil. nihil ōt de hoc,ꝛ non facit mētionē de Ange.qui illud no. ex hoc tex. Mirandū eſt de Ang.ꝛ Lud.quod non fuerint memores q̄ ꝑ tū expreſſe tenent Bart.in d.l.filie.ſ.de ſol.ꝛ ibi ſequitur Paul.de ca.ꝛ Paul.i d.l.q̄ ſeruus.ſ.depoſi.ego idē teneo duplici fundamēto. Primo q̄ ꝓcura. cēſetur habere mandatū ad ea q̄ ſunt acceſſoria,vel q̄ ſunt ſequela mandati.l.cuicūq;.§.ſi ei quē ad vendendum.ff.de inſti.act. cī §. ſeq.ibi eius eñ rei ſequela eſt,ꝛ ibi gl.in ver.ſequela.no.ex il lo ter.cui aliqd cōcedit vel cōmittit,ꝛ ea q̄ ex eo ſequunt cōmitti intelliguñ: ergo ſi mandauī ꝓcuratori q̄ vēderet talē rē inſequentiā intelligor mandaſſe q̄ō recipiat ꝓtiū illius rei vendite. Secō ꝛ fortius moueor: nā ꝓcura habens ſimplex mandatū de vendendo: pōt q̄ eſt fortius habere fidem de ꝓtio.ꝛ trāſferre dñium.tex.eſt in l.j.§.j.ſ.de excep. rei ven. Jta firmāt Bar.ꝛ alij oēs in l.a diuo pio.§.ſed ſi emp.ſ. de re iudi.ſi ergo pōt habere fidem de ꝓtio q̄ eſt plus:fortius poterit ꝓtiū recipere,ꝛ tenēdo iſtā partē nō ob.ter.i d. l.j.§.nō aūt.ver.igitur ꝓpoſito.ibi,vel ſi ad locandū.q̄ ille ter. nihil penit⁹ facit: q̄ ibi exercitor expreſſe ꝓhibuit magiſtrū nauis exigere vel recipere mercedē:nā t ibi ad literā text. q̄ ſi eum ꝓpoſui naui ad hoc ſolū vt vecturas exigeret nō vt locet:nō tenebit exercitor ſi magiſter nauis locauerit,vel ſi ad locandū tantū nō ad exigendū idē erit dicendū. ter. ergo ibi log. in caſu claro q̄ expreſſe ꝓhibuit exigere,ꝛ ſi dicis iſto mō.ille tex.erit de indubitabili ꝓtra.l.ancille.cū gl.ſi.de furrūde q̄ ter.ibi nō dubitat ꝓncipaliter de hoc ſ̄ ponit regulā generalē q̄q̄ ꝓpoſito nauis eſt limitata potentia illā dz obſeruari:alias exercitor nō obligatur.ꝛ hoc in ſpecie declarat per dicta duo exēpla.ita teneo in hoc paſſu quē reputo no
14 nū:q̄ nō eſt ab aliquo expreſſus. ¶ In gl.in ver. vel emācipato.ibi,aliud in extraneo habes q̄ ſi extraneus adiectꝰ ſolutioni recipiēde mutet cōditionē ſuā q̄ ei nō pōt ſolui.d.l.cum quis in pñn.ff.de ſol.facit.l.eius qui in puincia.in pñn.ſ.ſi cer.pe. ſecus eſt in filio:q̄ hz mutet cōditionē:tū ei pōt ſolui vt hoc tex.ꝛ cū iſta gl.tz expreſſe Bal.hic. Tu aduerte quod ita ẽt t. Bar.in l.ſi quis ſeruo.j.de ſolu.ꝛ d. Alex.hic vt ſtatim. j.referā. Sz q̄ iſta differentia non ſit vera,ꝛ q̄ aliud non ſit in extraneo aliud in filio,tenent Ang.ꝛ Jo.de imo. hic ou. reprehendunt gl.ꝛ ꝓtra iſtā differentiā gl.facit rō quā aſſignat tex.in d.l.cū quis.in pñn.q̄ ſtipulatio intelligit ſtante adicto i ea cōditiōe i qua erat tpe ꝓcepte obligatiōis. iſta rō militat i vtraq;. Itē in ꝓtrariū vī facere tex.i l.ſticho.ſ. vſumfr. j.de ſol.quē tex.gl.allegat ꝑ ꝓpo.q̄ loquit i extraneo adiecto ſolutioni,ꝛ tū ſi capite minuatur,ꝛ ſic mutat cōditionē, ei pōt ſolui.ſ.ad illū tex.dic vt ſtatim dicā in limitatione quā ponam per illum tex.vnde cōiter reſpondent doc.quod i d.l.cū quis,mutauit ſtatū i deteriꝰ ideo finitur mādatū ꝛ adiecto. ſed hic mutauit ſtatum in melius.q̄ peremancipatiōnē eſt factus ſui iuris,ideo nō finitur facultas ei ſoluendi,ita rūdent

Bar.z cōiter doc.hic,z ī d.l.cū qs.in prin.¶Cōtra istā cōez solutionē duo fortiter vrgēt.Primū ōm Pe.de bexu.hic z i d.l.cū qs.subtiliter est aduertendū qđ ī d.l.cū qs.in prin.ɔsiderat mutatio stat⁹ in deterius respectu creditoris,nō aūt respectu ipsius adiecti:z tūc adiecto nō pōt solui,vt ī eo q se dat in adoptionē,respectu adoptati nō fit mutatio in deterius,cū in adoptādo sem ꝑ q̄rat an ei vtilis sit adoptio.l.nec ei.š.de adop.nō in isto tex.quantū ad patrē creditorē filius ꝑ emancipationē mutauit statū in deterius z nō in melius.nā si mansisset ī ptāte pris pr̄ potuisset sibi ius dicere ꝓpria authoritate.l.serui z filij.ſ.de fur.z sic si debitor soluisset pecuniā adiecto pr̄ potuisset eā ppria authoritate accipere.qū vēt emancipat⁹,pr̄ habebit necesse litigare cū filio,z petere pecuniā.ergo lz respectu filij qū emācipat dicat fili⁹ mutare cōditionē i meli⁹,tn̄ respectu pr̄is creditoris mutat in deteri⁹.adde q lz do.Pe.de bexu.nō dicat ante eū hoc fuit fundamētū pceptoris sui.Cy.in d.l.cū qs in prin.ſ.ō sol.Et aduerte q ēt Bar.met.z do.in d.l.cū qs in prin.ɔsiderāt meliorationē stat⁹ respectu creditoris z nō respectu adiecti,z ꝓpterea tenent q si adiect⁹ efficeret religiosus q ei nō posset solui q̄uis quo ad se efficiat melioris cōditionis,vñ ꝑ emācipatione filij cōditio patris efficit deterior ꝑ rōnē q dici.z q2 amplius patri nō acqrit ꝑ filiū emācipatū,vt antea acqrebat.l.cū op3.§.aūt.C.ð bonis q̄ li.Unde alio mō rūdet ad ɔtrū.d.Pet.ꝙ in hoc tex.filius mutauit statū de volūtate patris q eū emancipauit,vñ pōt ei emācipato solui.s3 in d.l.cū qs.in prin.adiect⁹ mutauit statū pter voluntatē creditoris,dādo se in adoptionē alterius,vñ puto secus eē in hoc tex.si filius esset effect⁹ sui iuris aliter quā per emācipationē.vt alter quā facto patris,vt in tit.insti.qb.mo.ius pa.po.sol.S3 tu caue:q2 qū dn̄s manumittit seruū adiectu solutioni,seruus mutat statū de volūtate dn̄i z ei⁹ facto,z tn̄ seruo manumisso,z sic effecto liberto,nō pt solui.vt statim dicā in seq.difficultate.¶Scdō ɔ cōem solutionē adhuc fortius vrget:q2 imo vr̄ q qū adiectus mutat statū suū in melius q adhuc ei solui nō possit:p3 q2 si seruus adiectus solutioni efficiat liber,z sic mutat statū in meli⁹,z tn̄ tūc ei solui nō pōt.l.si qs seruo.z ibi Bar.z Ang.ſ.de sol.l.si is q rē.š.§.Jul.ſ.de fur.z §.recte.versi.z huic simile.isti.manda.Bar.in l.eius q in ꝓuincia.in prima opp.scd̄e ptis.š.si cer.pe.Bal.in l.mandatū.ī pe.col.C.māda.firmat.d.Alexā hic,z ita tenēdo nō ob.iste tex.vbi ꝑ ꝑ emācipationē filij adie⁹cti nō reuocat mādatū nec facultas ei soluēdi,rūdet Bart.in d.l.si qs seruo.z seqt.d.Alex.hic q aliud est in filio,in quo pp cōiunctionē psone inter patrē z filiū nō psumit reuocatū mandatū,aliud in liberto:z sic vides quō in effectu t3 sol.gl.hic q aliud in filio aliud in extraneo:puta in liberto,vel aliter rūdet Ang.z Jmo.z Pau.d̄ La.in d.l.si qs seruo.qđ ꝑ manumissionē dn̄s perdit fiduciā quā prius habebat in seruo cū soleāt manumissi ceruices erigere ɔ priores dn̄os.l.si manumissus.C.de liber.z eo.lib.nō sic perdit fiduciā filij pr̄ per emācipationē.ista sol.mihi nō pl3.z vr̄ ɔ oēm rōnē:q2 imo dn̄s deberet habere maiorē fiduciā de libero,ꝑpter maximū beneficiū libertatis in eū collate,q̄ꝫ prius hēbat dū eū in seruitutē retinebat.¶Ultimo inquantū dictū est.š.sequendo Lu.q qū adiect⁹ mutat statū suū in deterius q ei nō pōt solui:q2 intelligit eius mandatū tacite reuocatū.d.l.cū qs.in prin.¶Limita a singulariter,nisi vnu3 eēt ꝓmissum principali z aliud adiecto:tūc permutationē stat⁹ adiecti in peius nō reuocat mandatū,ne debitori auferatur facultas soluendi aliā rē.tex.no.in l.Stichū aut pāphilū.§.vsumfructū.ff.de sol.inducendo,vt ibi subtiliter per Bar.Ang.z Jmo.z est mirabilis limitatio ad d.l.cū qs.m Ang.in d.§.vsumfr.z do.Alex.hic.sequit Lu.Ro.in l.rogasti.§.si tibi.ff.si cer.pe.¶Gl.fi.in ver.solutioni.Diuidit in duas.Jn prima allegat tres cōcor.ad tex.z ista est clara.Jn scd̄a opp.de l.caius.š.sol.ma.z soluit qđ ibi nepti querit actio:ideo nimirū si ei pōt solui:s3 certe mirū est in vtroq3.Unde aduerte q d.l.caius.obstat in duob⁹ ɔ istū text.Primo q2 ibi adiecto ad obligationē querendā pōt solui:cuius ɔtrium dr̄ hic in versi.fin.Secundo si i adijcitur ꝑ alternatiuā aut quo casu debet censeri adiect⁹ solutioni:vt hoc text.in prin.z tali adiecto nihil q̄rit:l3 ei possit solui:vt š.l.pxi.z l.vero ꝓcuratori.ff.de solu.z tn̄ ibi dr̄ q censet adiectus obligationi:z qđ obligatio ei acqrit.Ad primū rūde q qū qs adijcit ad obligationē acquirendā ipsi stipulatori:vt hic in filio:z tūc ei solui nō pōt.ita loquit iste tex.in ver.fin.eo q2 talis obligatio ēt memento nō remanet penes filiū.l.pl3.š.de acqui.heredi.aliquādo qs adijcitur ad obligationē acquirendam sibi adiecto z non stipulatori:z tunc tali adiecto bene pōt solui.ita ꝓcedit ɔtrū.Ad scd̄m respōdet Bar.scd̄m Dyn.qđ ibi in stipulatione precedebat persona adiecti

a ¶Limita singulr. Adde a qđ istā limitat.ēt tradit do.Ale.ī d.l.cū qs.ī addi.z hic in j.col.de verbo ad verbū:z vid als limitatiōes z ampliatiōes p Ale.in l.rogasti.§.si.vbi Jaso.in secundo no.ff.si cer.pet.

cui poterat effectualiter queri obligatio z actio:vt in muliere in dote:deinde per alternatiuam sequebatur persona stipulatoris:z tūc persona adiecti que in ordine stipulandi fuit ꝑposita:z cui pōt effectualiter queri actio,censetur adiecta solutioni.ita ꝓcedit ɔtrium prout secundo mō obstat.z l.j.§.pe.ſ.de stipula.ser.als istis duobus cessantibus secus esset.ita ꝓcedit iste tex.in prin.S3 ista solutio Bar.mihi nullatenus pl3:q2 tex.d.l.caius.ad finem in rōne decidendi,non se fundat:q2 auunculus prius nominauerit neptē z illa fuit potius cōtingentia facti,vnde t3 expresse Pau.de La.hic q d.l.Caius.ꝓcedat indistincte siue persona stipulatoris sequat adiectum siue precedat,vnde tex.ibi in fi.se fundat fauore nuptiarū,z sic dotis:maxime cōcurrente affectione personarū.ita ibi cantat ille tex.Jtē ex alio Cuma.reprehendit solutionem Bar.q2 sequeretur q si pater stipularetur filio aut sibi,z sic prius poneret personā filij adiecti q tunc persona filij cēseretur adiecta obligationi z psona patris solutioni,ɔ.d.l.stichū.§.quesitū.ff.de solu.sed salua reuerentia Cuma.nō intellexit mentē Bar.q2 Bar.logt,quādo persona adiecti q̄ pcedit,est talis cui pōt effectualiter q̄ri obligatio z actio:z tūc loquit.d.l.caius.sed filio in potestate,quāuis preponat in stipulatione non pōt efficaciter queri obligatio,cū nec momēto remaneat penes filiū sed statim patri acqrat.d.l.pl3.vnde reiecta solutione Bar.respōde q in d.l.caius.fauore dotis,ex equitate,ex stipulatione extranei,querit mulieri obligatio z actio,z ex eadem equitate mulier censetur adiecta obligationi,z stipulator censet adiectus solutioni ōm Bar.z alios ibi,z ad hoc ille tex.est sing.ōm Pau.de La.z do.Alex.hic,z dixi etiam in tex.in quarta limitatione primi no.z isto modo etiam potest sustineri solutio gl.hic que est bona,z ita cum laude Dei,zc.

1 ¶F Obligatio sui natura est perpetua,z non finit ipso iure,ēt ex partium conuentione sed ope exceptionis.z nu.2.Limita tamen,vt nu.3.4.z 5.

6 Pactum appositum incontinenti non operatur ipso iure.

7 Quando tps est appositū cā finiende vel limitande obligationis,transacto illo tpe amplius in effectu peti nō pōt:q2 obstat exceptio nisi promissor ante fuerit in mora.

8 Legatum certe quantitatis factum alicui donec viuat intelligitur annuum.

9 An z quando tps censeatur adiectum cā limitande z sic finiende obligationis,z quando solum causa differende.

10 Iste dictiones quo ad,quousq3,donec z similes adiecte obligationi annue,quid importent.

11 Si dicam ꝓmittis mihi dare.x.quo ad viuam,an intelligat de.x.tantum prestandis,an vero.x.annua per singulos annos prestanda donec viuam.

12 Quando exceptio que inest obligationi,sit necesse quod opponatur a parte,an sufficiat in obligationib⁹ per aduocatos deduci.z num.13.14.15.z 16.

§.Qui ita stipulatur.el.j.

Iste.§.est subtilis secundū Bar.z pulcher ōm Ang.z h3 pulcherrimā materiam.

1 ¶†Obligatio sui natura est perpetua,z nō finitur ipso iure,ēt ex partiū cōuentione,sed ope exceptionis.qđ tribus ꝓbat exēplis.h.d.ōm Bar.z Jmo.Jstud summariū Bar.nō vr̄ esse generaliter verū:q2 tertiū exemplū huius tex.non loquitur de obligatione,sed de iure mere realis seruitutis,salua Bar.qū ibi ēt est obligatio personalis ad patientiam:q2 non sufficit cōstituere seruitutē,sed constituens est ēt obligat⁹ prestare patientiam,vt est gl.no.in l.plurib⁹.§.z si placeat.ſ.eo.gl.in l.corruptionē.C.de vsufru.z ista obligatio h3 cām successiuam.z de ista obligatione loquitur iste tex.in tertio exemplo,z ita ēt in discursu dt Bar.ſ.in j.col.ante fi.z ideo non est necessarium summariū Pau.de La.z d.Alex.dū summans tex.de obligatione personali z ēt de iure reali,posses etiā sic summare,si ꝓmitto quantitatē vel seruitutem constituo quo ad viues,vel vsq3 ad tales calen.potes petere post.sed obstat exceptio.h.d.¶Jn tex.ibi,qui ita stipulat.x.quo ad viuā.iste tex.pōt dupliciter intelligi.Primo qđ det.x.quolibet anno,vel mēse z sic.x.annua.ita intelligit gl.prima.Scdō mō q det x.tm̄ semel.quis sit verior intellect⁹,dicā in gl.j.z ēt in ij.qđ.Bar.

2 ¶†No.j.ex toto isto.§.q ɔhentes non pn̄t facere quod obligatio vel seruitus realis ipso iure finiant tēpore,s3 tantū paratur exceptio,concor.l.obligationū fere.§.pl3.š.tit.j.sic etiam non pōt testator facere,vt l.nemo pt.ad fi.de leg.j.z sic obligatio de sui natura ppetua nō pōt limitari ad temp⁹,vt post tps ipso iure deficiat.Rationē assignat tex.in d.§.pl3 q2 certe modi sunt cōstituti ad tollendas obligationes,vt patet in titu.insti.qui.mod.tol.obli.inter quos modos nō est tēp⁹.

sed tunc

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

sed tūc posset instari quare ēt tps anō est modus tollende obligationis Rñdet subtiliter Bar.in l.seruitutes.q̄ est. l. iiij.in antepe.col.ſ.ð serui.ꝛ in d.l.nemo pōt in scđa parte,ꝛ aliqua liter Imo.hic qđ obligatiões psonales sunt infixe ossib⁹ nostris,adeo ꝙ a nobis separari nō pñt.l.qs ergo casus.ſ.ð pec. ꝛ imprimuntur sicut character gđa in aīa,ſm gl.no.in l.iij.in prin.ſ.p soc.sicut ergo in charactere corporali qui cū ferro infert in corpus alicuius,nō pōt imprimēs facere ꝙ talis impressio finiat certo tpe,puta hinc ad pascha: qꝛ ð necessitate nature erit perpetua.ita obligationes q̄ imprimunt in animā nostrā,licet sint inuisibiles nō pñt imprimi ad tps,vt ipso iure tpe finiant.Hinc est ꝙ dñium licet sit res incorporalis, tñ nō est character infixus ossibus nostris.ideo pōt ad tēpus trāsferri,ꝛ tpe finiri,ꝛ a nobis separari.tex.in l.fi.C.de leg.sicut in exemplo materiali si in digito immitteres annulū: qꝛ ossib⁹ nō inhereret,potes p tpe portare.ꝛ p tpe remouere trāsferēdo ad aliū.ꝛ si dicis seruitutes reales nō sunt affixe ossib⁹ nostris,sꝫ pdijs inherēt,ꝛ tñ nō pñt finiri tpe ipso iure, vt hoc tex.in tertio exēplo.ꝛ d.l.iiij.ff.ð serui.respōde, vt dixi. ſ. ꝙ in seruitute reali est ēt obligatio psonalis ad patientiā, ꝛ illa nō pōt ipso iure tpe tolli ꝛ de istis vide latius Bar.ꝛ Ang.in d.l.iiij.quis Rap.Ful.ibi dicat ꝙ iste sunt subtilitates doc. q̄ nullo tex.adiuuantur,ꝛ sic habes rōnē fundamētalē huius tex.¶ Per regulā hui⁹ tex.cū simi.ego collige rōnē fundamentale quare p pscriptionē.xxx.vel xl.annorū nō tollit ipso iure,nec acquirit aliqua actio,sed solū parat exceptio.l.sicut. ꝛ l.cū notissimi.ꝛ l.si qs emptionis.C.de pscr.xxx.an.gl.ꝛ do. in aut.nisi tricennale.C.de bo.mater.Bald.Salic.ꝛ alij in l. traditionib.C.de pac.dico ꝙ rō est: qꝛ tali pscriptio currit ex sola negligentia nō petētis,absq̄ aliquo tit.absq̄ bona fide,absq̄ possessione,vt declarat Bar.in l.sequitur.§.si via. ſ. de vsucap.ꝛ in l.hec aūt iura.ſ.de serui.vrba.predio.ꝛ in l.fi. ſ.quead.ser.amit.ꝛ in l.ait ptor.§.hi plane.ff.ex qb⁹.ca.ma. Ideo solū tps nō pōt ipso iure tollere vel inducere actionem. ideo solū paratur exceptio,ꝛ cū exceptio sit actiois exclusio. l.j.ꝛ ij.ſ.de exce.ergo psupponit obligationē,ꝛ actionē extare.ergo psupponit eas no tolli ipso iure p pscrip.xxx.vel xl. anno.ꝛ ideo secus esset si ꝯcurreret bona fides ꝛ possessio, tūc acquireret vtilis actio,vt ēt tex.in d.l.si qs emptiōis.ꝛ tūc nō esset solum tps,sed alia q̄ cōcurrunt.

3 ¶ † Limita regulā huius tex.cū simili⁹ tribus notabilib⁹ modis.Primo in casu l.pen.in ver.sancimus.C.de fideiuss.qñ fideiussio ð iudicio sisti.vel de exhibendo aliquē eēt pstita in cā priuata.tūc ipso iure expirat,si lis negligat p duos mēses,vt ibi tt tex.ꝛ duob⁹ mensib⁹ effluentib⁹ ab huiusmodi nexu fideiussores liberari. ꝛ sic obligatio fideiussoria,q̄ est sui natura ppetua,ibi ipso iure finit tpe p lapsum duoꝝ mēsiū,ꝛ ita ibi Bal.ꝛ Ang.ad hoc no.illū tex.p limitatiōe tex.nostri.ꝛ d.§.placet.l.obligationū fere.ſ.ti.j.ꝛ dicūt valde singulr ꝙ regula tex.nri,cū simi.pcedit in stipulationibus cōuentionalib,sꝫ nō habet locū in stipulatione iudiciaria.ꝛ ptoria,in qua nō considerat iste rigor, sꝫ solū attēdit mēs ꝯhentiū,ꝛ equitas sola ptoria. l. in cōuentionalib.ſ.eo.nota diligenter: qꝛ est magna limitatio, tñ aduerte ꝙ ille tex.in ver.sancimus.necessario non pbat hoc: qꝛ nō ēt ibi tex.ꝙ p effluentiā duoꝝ mensium fideiussores ab hmōi nexu ipso iure liberent,tex.nō dīt ipso iure,vñ dꝫ intelligi ſm istam.l.ꝛ concordantes ꝙ fideiussores liberent. ſ. ope exceptionis,put ēt ibidē fatent Bal.ꝛ Ang.lꝫ dicat ꝙ precedēs sensus magis eis placeat.tñ forte iste secundus est tutior,per ista iura ꝛ p rōnē.ſ.assignatā.

4 ¶ † Scđo limita in casu sing. l.epistola.§.fi.ſ.ð.pac.qñ filio acturo de inofficioso patris testo,fuit pmissa certa quantitas quo ad viueret vt desisteret a querelando: tunc ipso iure per mortē extinguitur,ꝛ ipso iure heres excluditur rō est ſm Guil.de Cu.ibi: qꝛ talis pmissio subrogat in locū querele.q̄ ipso iure extinguitur p mortē, ꝛ istā limitationē seqtur.Are.in l.continuus.§.fi.in iiij.co.j. co.vbi reputat illū tex.in d.l.epistola.§.fi.esse ad hoc bene singularem.Sed tu caue: qꝛ Bart.in d.l.epistola.§.fi.intelligit illū tex.dum dīt,neq̄ iure vllo neq̄ equitate tale desideriū admitti,intelligit Bar.ſ.quominus obstet exceptio,tñ ipso iure trāsit in heredem,vt hoc tex.ꝛ d.l.obligationū fere.§.placet. ꝛ d.l.nemo pōt.ſ.de lega.j.idē sequit Alb.de Ro.ꝛ Ful.ibi. Sed certe iste intellectus Bart. non videtur posse pcedere ad illum tex.put ēt reprehendit Areti.in d.l.cōtinuus.§. fi. col.iiij.cū ille tex.dicat neq̄ iure vllo neq̄ equitate ad herede peti posse.nam si pmissio nō finiret ipso iure, ergo de rigore iuris posset peti ab herede,nam exceptio q̄ cōpetit non fundatur super rigore sꝫ super equitate,vt l.qui equitate. ff. de excep.doli. Attēde ēt ꝙ Ray.de For.ꝛ Pau.de Ca.ibi aliter itelligūt illū tex.quod tex.vult dicere neq̄ vllo iure.ſ.certipto,neq̄ vlla equitate heres admititur,nō aūt vult dicere ꝙ ipso iure p mortē extinguatur:quia nō diceret iure vllo,sꝫ diceret ipso iure vel mero iure, ꝛ hoc vltimo loco intelligēdo il
5 le tex.nō pbat hāc limitationem.

¶ † Tertio limita ꝙ lꝫ obligatio nō possit ipso iure finiri tps vt hic,tñ officiū iudicis ꝙ cōpetit alicui cōtra aliquē,bene pōt finiri ipso iure tpe.vnde pōt fieri pac ū, ꝙ si filia nupta exegerit dotem,quod teneat ipsā cōferre cū fratribus,ꝛ tunc hrēdes eius non tenebuntur ipso iure.dūmodo talis promissio interponat ex certa sciētia vt l.si filia.in prin.ſ.fa.er.ꝛ hoc ideo est: qꝛ collatio petit officio iudicis,ꝛ nō iure obligatiōis,vt est gl.in.l.si soror.cū similib⁹.C.de colla.ita nouiter limitat Are.in.d.l.cōtinuus.§.fi.i iiij.col.j.eo.Sꝫ tu aduerte ꝙ ille tex.i.d.l.si filia.nec directo nec a cōtrario sensu aperit,an hrēdes filie tūc liberēt ab onere cōferēdi ipso iure,an ope exceptionis,vñ vr ꝙ ille tex.debeat intelligi ope exceptionis,p istū tex.cū cōcor.ꝛ hoc pbo,qꝛ officiū iudicis hꝫ similitudinē cū actione,ꝛ regulat scđm naturā actionū ꝙ non reperitur expresse cōtrariū. tex. est in l.actionis verbo.in prin.ſ.ð act.ꝛ ob.in verbo.stipulationes etiā q̄ ptorie sunt: qꝛ actionū instar obtinēt.Bar.in l.j.in vj.co.ſ.ð iurisf.om.iudi.dum examinat an officiū iudicis ꝛ actio sint idē

9 ¶ Scđo no.ex isto.§.probari.ꝛ tene bene mēti ꝙ pactū appositū incōtinenti.non operatur ipso iure qđ videt esse cōtra materiā.l.iurisgētiū.§.quinimo ſ.ð pace.ꝛ l.lecta.in v.dicebā.ſ.si cer.pe.in quibus iuribus tradit ꝙ pactū nudū incontinēti appositū ipso iure informat veterē actionē,ꝛ nouā idu a cit.nā i isto.§.hec verba pmittis mihi decē quoad viuā,habēt i se tacitū pactū incōtinēti appositū ne post mortē petat,ꝛ tñ istud tacitū pactū non operat ipso iure:quia ipso iure transit obligatio ad heredē,ꝛ heres pōt agere.licet exceptiōe repellat.ꝛ sic in hoc tex.pactū tacitū incōtinēti appositū non operatur ipso iure.Rñde istud ideo esse in hoc tex.quia pactū nō pōt operari ꝯ naturale essentiā obligationis que est ppetua, b vnde nō pōt p conuētionē non solū nudā,sed etiam solennem stipulationē ipso iure finiri,per rōnē quā dixi.ſ in primo no.
7 q̄ rō cessat in iuribus in ꝯtrariū adductis.

¶ † Tertio no.ex isto.§.qđ qñ tps est appositū causa finiēde vel limitāde obligationis.transacto illo tpe ampli⁹ in effectu peti non potest: quia obstat exceptio.Limitata nisi pmissorē te fuerit i mora, tex.est in l.si mādatio Titij.§.ille.ꝛ ibi gl.in scđa sol.ꝛ Bar. ſ.nā.als esset i potestate pmissoris facere i⁹ stipulatoris finiri: ꝙ est absurdū. l.cētesimis.§.fi ſ.eo.ꝛ in.l.in vendentis ſ.ð
b cōtrahen.emp.facit ꝙ tꝫ Ang.in cōsi.cxcix.b qđ inc j.Titius rē quā emit a seio circa fi.cōs.vbi tenet ꝙ si emptor fecerit pactū ð retrouēdendo pro codē pretio intra certū terminū,si aū eius lapsum fuerit in mora cōstitut⁹.pōt post lapsū termin⁹ cogi inuitus ad retrouēdēdum.

¶ Glo.prima intelligit pmū exemplum huius tex.ꝙ stipulatus sum.x.quo ad viua nō simpliciter,ꝛ sic semel tm,sꝫ.x.annua vel mēstrua.ꝛ sic in singulos annos,ꝛ isto intel.cōiter trāseunt d. c.ita etiam tenet Bar. ſ. in.j.q.sed iste intellectus glo. lꝫ cōiter approbat⁹ mihi nō placet.Primo qꝛ diuinat ad istū tex.simpliciter loquentem.Secūdo ꝛ fortius iste dictiōes quoad,quousq̄,ꝛ similes adiecte cause momētanee que momento expediūtur,vt est hic dare.x. nō important repetitionē aliquā ſm Bar.in l.legatum.ſ.de
3 annu.leg.d.Alex.hic.† Nec ob.si diceret ꝙ legatū certe quātitatis factū alicui donec viuat intelligitur annuum.ꝛ sic esse relictū in singulos annos,vt est tex.in d.l.legatū.ſ.de ānu.lega.ergo idē in stipulatione de.x.facta quoad viuā,debet itelligi in annos singulos arguēdo de legato ad stipulationē.l. seruū filij.§.cū qui chirographum.ꝛ l.que de legato.ſ.de leg. j.ꝛ l.diuortio.ſ.eo.qꝛ dico ꝙ istud est arguere ð magis fauorabili.ſ.de legato ad minus fauorabile.ſ.ad stipulationē, sic de maiori ad minus que argumētato nō valet vt no. in.c. cū in cūctis.de elec.sed bene ecōtra ꝛ ita tenet Ray.ꝛ imo.i.d.l. seruū filij. §.cū qui chirographū.Ang.in.l.si a substituto.§. fi.ſ.ð leg.j.do.Alexā.in l.j. in vlti.col.C.ð insti.ꝛ substi.Et ꝙ d.l.legatū procedat i vltimis voluntatib⁹,vt nō habeat locū in cōtractib⁹ tenet Bar.Ang.ꝛ d.Alex.ꝛ cōiter alij hic. gl.ꝛ Bar.in d.l.legatū.ꝛ idē Bar.in l.qui cōcubinam.§.vxori.ð le.iij.vnde teneo ꝙ iste tex.debeat intelligi sine vlla subauditiōe:prout iacet,ꝛ prout etiā videt intelligere Cu.hic ꝙ i isto tex.vnica sit promissio ð.x.cui⁹ obligatio durat quoad stipulator vixerit ꝛ nō vltra:pri⁹ aūt pōt cōfestim peti,vt dicit litera.

¶ Gl.in ver.cōfestim.ibi,sed potius causa diuisionis ꝛc. id est vt obligationis pstatio diuidat,ꝛ sic tps fuit appositū gratia diuidēde solutiōis.iuxta.l.si cū pfinitione.ff.qn dies leg.ce. cū esset pmissio annua.vt sciat ꝙ quolibet anno peti possit, ꝛ sic habeo ex gl.tps aliqñ ponit causa dilationis.i.cā differēde solutionis, aliqñ causa finiēde obligatiōis ꝙ qñ sit declarat

a ¶ Tēp⁹ ona re non tollat obligatiōē. adde ꝙ ita ēt respōdet Are.i l.ꝯtinu⁹ §.fi.i j.co.j.e.

b ¶ Ad xix.Ad do tu qđ est nu.ccxviij.ad do.ꝛ abia.ð sancto Sauino in trac.ð emp.ꝛ ven.i vj.quest.vij. qōnis princ.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bar.j.in.i.q.vbi statim dicā. ¶ In gl.in ver.calēdis Januarijs.opp.ꝙ tex.nō possit intelligi de stipulatione annua.vt intelligit gl.prima ꝓpter ver. quemadmodū.vbi prestatio solū debebat fieri vsqȝ ad cal. Jan.ꝛ sic intra tps min⁹ anno. ergo nō pōt itelligi tex. de stipulatiōe annua.pp hoc gl.dt ꝙ hic variatur casus,qn aliqd diurnum de die in diē pmiīt vsqȝ ad tales cal.ꝛ hoc mō ibi ponit casus diuersus a pmo.sȝ nec iste intelle.mihi placet:q2 diuinat.ꝛ q2 variat ꝛ destruit text.vnde ēt intelligo.put.s.realiter ꝙ ēt hic vnica fuit pmissio.puta.de x. cui⁹ obligatio durat vsqȝ in cal. Januarias. ¶ In gl.i.ver.submouebit.opp.q2 si i scdo exēplo tex. erāt pmissa.x. diurna vsqȝ ad cal.Janu. vt declarat gl.i ver. calēdis.ergo ꝑ tpe pterito poterit heres effectualiter petere.ꝛ nō obstat ei exceptio. gl.tacite fatet ɔtriū,ꝛ ꝓpterea intelligit istū tex.pcedere ð eo ꝙ post calē.excurrit.nō pōt heres petere,sȝ de eo ꝙ ante cal. ¶ Ab.extra Bar.format tres opo.ꝛ tres.q.circa opp.aduerte ꝙ due prime oppo.vadunt ɔ tex.in ver.cōfestim.ꝛ sic ɔ primū no.ꝙ Bar.colligit ex isto tex.ꝙ in initio tpis pōt cōfestim peti.Cōtra.imo nō pōt peti nisi elapso toto tpe vt l.qui hoc anno.s.e.rñdet Bar.ꝙ ibi tps fuit adiectum causa differende solutionis,hic cā limitande obligationis.ꝛ nō declarat rōnē differentie.quare dic ergo ꝙ in d.l.q hoc anno.tps fuit appositū ꝑ absolutos positos sine aliqua ꝓpositiōe limitatoria, ꝛ sic dilatio illa censetur apposita solo fauore debitoris ideo totū illud tps dȝ esse finitū.ꝛ ante peti nō posset,sed solū post, sed in isto tex.tps nō est appositū simplr,sed cū aduerbio quo ad,vel quousqȝ,vel donec,que limitat tps intra quod pōt effectualiter peti: q2 cōfestim in initio ante lapsum illius termini postea aūt nō: q2 postea finiunt obligationē,ꝛ sic iste tales dictiones apponunt cā limitande obligationis. ¶ In scda oppo.ꝛ l.lecta.ꝟ.agit finito primo mēse.s. si cer.pe. Bar.rñdet ꝙ ibi tps fuit appositū exequutiōi,nec al'r declarat. dic ꝙ qn tps opponit post obligationē iam ɔctā tunc dȝ apponi executiōi,ꝑȝ eūdē Bar.q declarat.d.ɔtriū.l.lecta.in l.q hoc anno. s.e. ¶ Tertia opp. Bar.tēdit ad aliud quā due prime pcedentes.nā iste tex.vult ꝙ post tps nō possit in effectu peti: q2 obstat exceptio,vt hic in ver.submouendus est exceptiōe.ꝛ in ver.submouebit ɔ.ꝙ imo ēt post tps possit effectualiter peti, ꝛ nō obstet exceptio est tex.in l.si mādato tit.j.§. Paul.rñdit die adiecto.s.man. Rñdet Bar.post Jy.ꝙ ibi tps fuit adiectū cā differēde solutionis,hic cā limitāde obligatiōis.ꝛ nō declarat quo ꝛ qualr,vñ posset[a] aliter rñdere ad illū tex.ex mēte Cuma.hic ꝙ ibi sunt alia verba quā in isto tex.nā ibi ꝓmisit p dictionē intra pstare intra cal.ꝛ sic tps videt appositū ad solutionē differēd.quō.nō itra tps fiat.l.si ita.C.de nō nu.pe. ꝛ.l.j.§.ꝙ dicim⁹ ff.de succes.edi.nō aūt grā limitāde obligationis,vt hic.hoc etiā denotat in illo tex.verbū pstaturū ꝙ solutionē respicit,ꝛ de dictione itra habes ꝑ Bar. in.j.i prin.ꝑ illum tex.s. de offic.pfec.vrb.Lud.ꝛ Are.in. l. qui ante calē. s.eo.Ald.Lan.in cōsi.xlix.incip.cōsueuit dubitari.in.ij.co.

9 ¶ ⁺Querit primo Bar.an ꝛ qn tēp⁹ censeat adiectum causa limitande ꝛ sic finiēde obligationis,ꝛ qn solū causa differēde solutionis,distingue,vt hic plene per eū,cui⁹ distinctioni scribentes nihil substātiale addūt. ꝛ dicit Alex. ꝙ cōiter tenet effect⁹ ꝛ vtilitas huius doctrine,patet ex ꝓxime dictis: q2 qn tps opponit cū differēde solutionis,ꝛ sic fauore debitoris.tūc non pōt peti.l.qui hoc anno.s.e.cum alijs.s.allegatis: sȝ qn tps apponit gratia limitāde obligatiōis est totū cōtra: quia ante illud pōt effectualiter peti,vt hoc tex.in ver.cōfestim postea finit obligatio,ꝛ sic petitio extinguit,vnde vt clari⁹ rē habeas reducēdo ad practicam,formo vtilem ꝛ quotidianā.qō. ¶ Pone,titius rē quā emit a seio,ex postfacto promisit eidē retrouēdere pro eodē pretio intra certū tepus: puta intra.x. annos,iuxta.l.ij.C.de pac.inter emp ꝛ vēdi.querit an elapso illo termino.x.annorū,possit ad reuēdēdū vrgeri.ista doctrina Bar.in vlt.mēbro mirabiliter facit ꝙ etiā post terminum possit cogi ad reuendēdū: q2 qui se obligauit ad dādū vl faciēdum ad diē certū,tenetur etiā post diem,qn obligatio est simplex ꝛ cōtinet aliquid momētaneū,vt est in ꝓposito retrouēdere:eo q2 tūc tps cēsetur appositum cā differēde solutionis, ꝛ nō causa limitāde obligationis, nisi in cōtrariū egerint cōtrahētes,vt.l.ad diē.j.e.cū alijs iuribus allegatis par Bar.ꝛ sic vult Bar.ꝙ in dubio in obligatiōe simplici momētaneū.ꝛ sic vbi in obligatiōe versat illud ꝙ pōt momento expediri, vt in casu presenti,tps cēset adiectū solū causa differēde solutiōis ꝛ nō causa finiēde obligationis,ergō etiā post illū terminum tenet.si istud esset verū,pfecto esset mirabilius decisio i practica,sȝ hoc nō obstante cōtrariū in terminis cōsuluit Ang.[b] in cōsi.cxcix.ꝙ incip.totius rem quam emit ꝛc.vbi dicit ɔtrariū esse verū sine dubio,ꝛ dt aduertēdum ꝙ Bar.hic non declarat,sed ipse declarat quod ista doctrina Barto.potest esse vera quādo dies adijcit obligationi mero fauore debitoris.ita ꝙ creditor ex parte sua nihil habet implere.ita ꝓprie loquit doctrina Bar.Sȝ vbi debitori satisfacienti aliquid est implēdū a creditore ꝛ aliter satisfacere nō tenet,isto casu nisi sibi itra terminū satisfaciat post terminū nō tenet satisfactionē accipere:quia emptor tenet obseruare ꝓmissa,que legē certam habuerūt ex forma cōtractus.cui legi satisfactū nō est a debitore,ꝑ hoc dicit se dare casum in terminis decedētē istā.q.in d. l.ij.C.de pac.inde emp.ꝛ ven.vbi ponitur casus ð eo q ꝓmisit reuendere pro eodē pretio,quādocunqȝ,vel intra certum tempus,dicit ibi tex.ꝙ.l.cōuentiōis est obseruāda,vbi ergo ꝓmisit reuēdere quandocunqȝ poterit, astringit, sed vbi promisit ad certū terminum, non poterit cōpelli post terminum: alias ista non differēt inter se essentialiter,ꝙ est falsū.Ad idem dicit optime facere tex.in.l.emilius largian⁹.s. ð minorib.ꝛ ista plus me mouet. Tu aduerte inquātum Ang.dicit allegare casum in terminis in d.l.ij.C.de pac.inter emp.ꝛ ven.illa.l.parū vel nihil facit: q2 qn emptor ꝓmisit de reuēdēdo intra certum tēpus, prout ibi facta fuit ꝓmissio,an post illū terminū teneat postea retrouēdere,ibi de hoc nihil dicit in illo tex.nisi ꝑ inductionē a remotis quā extra tex.facit Ang. similiter in d. l. emilius largianus, verba fuerū magis precisa exclusionis a ɔtractu,elapso tpe, quā hic,tñ melius facit quā.d.l.ij.itē ꝑ solutione ꝙ tradit Ang.ad doctrinā Bar.adde facere qd dicit idē Bar.i.l.si.x.cū petiero.circa fi.s.e.circa intellectū.d.l.ij. ꝛ ita habes notabilē limitationē ad doctrinā Bar. ¶ Ego ēt sequor ita decisionē Ang.alijs fundamētis vltra eū.pmo q2 si ita taceremus sequeret plura absurda q statim subijciā.Nā si verū esset ꝙ emptor teneretur reuēdere etiā post transactū terminū:ergo teneret postea i perpetuū ꝛ hoc esset absurdū: quia hoc modo actus agētiū operaret cōtra eorū intētionem contra.l.nō ois.in prin.s.si cer.pe.ꝛ l.obligationū substātia. in prin.s.ti.j. ¶ Itē etiā ꝛ scdo.si tenet reuēdere etiā post trāsactū terminum:ergo frustratorie fuisset adiect⁹ talis terminū in ꝓmissione,ꝛ sic nihil operaret cōtra reg.l.si qn.ff.ð le.j.ꝛ c. si Papa.d priuile.in.vj.ꝛ hoc etiā esset absurdū: q2 in ɔtractib⁹ nulla dictio imo nulla syllaba dȝ esse sine effectu aliqd operādi ꝑm Bal.in rub.C.d cōtrahē.emp. in.ix.q. ante eum gl.in.c.solite.i ver.tāqȝ de maio.ꝛ obe. ¶ Tertio quia ex quo emptor promisit reuēdere ꝑ eodē pretio intra certū terminū post tēpus ꝓhibitū.l.si vnus.§.si cū reo.ꝛ.l.epistola.§.fi. vbi Pau.de Ca.ad hoc no.s.de pac.ꝛ.l.statuliberorū.§.stichū.ð le.ij.ꝛ.l.pater filiū.§.fundū.ð leg.iij.ꝛ.l.si ita quis.ꝛ ibi Bal. ꝛ.alij presertiȝ Alex.s.ð vulg.ꝛ pup.il.gl.i regula decē.ð reg. iur.in vj. Bal.in.l.obseruare.§.pficisci.in.iij.q.s.de offic.ꝑ cō.ꝛ leg. Iteȝ q2 affirmatiue limitata ad tps inducit negationem post illud tps ɔ Bal.in.l.edita.C.de edē.co.xiij.§.ver. sȝ hic querit nūqd sufficiat. Accedat q si statutum ꝓmitit intra certū tēpus posse inquiri,post illud tps censet prohibere, ideo inquisitio post illud tēp⁹ formata est ipso iure nulla.ita no. tenet Bar.in cōsi.incip. A dño Cyno de Bononia in scdo ducio. Sed iste omnes absurditates ꝛ superfluitates cessāt in doctrina Bar.ꝛ ita tene:quia omnis intellect⁹ qui nō sonat in aurib⁹ vulgi,dicit esse extraneus.ita egregie dicit Bal.in tit. de pace cōstat.col.xxx.in ver.defendendo.allegat.c.ex literis de spon. sed q iste deberet teneri retrouēdere post elapsū terminum prefixum non sonaret in aurib⁹ vulgi,imo nec peritorū ergo ꝛc.

10 ¶ ⁺Scdo principaliter circa istā doctrinā Bar. aduerte dū Bar.vult ꝙ iste dictiones,quo ad,quousqȝ,donec ꝛ similis adiecte obligatiōi annue. importāt multiplicationē denotāt tps adiectū cā limitāde ꝛ finiēde obligationis. ꝑ istū tex. quē intellexerit Bar.l.e q in obligatione annua.vt intelligit gl.j.ꝛ gl.in ver. calēdis ergo vult Bar.ꝙ iste dictiōes in obligatiōe simplici importēt tps esse adiectū cā differēde solutiōis.ꝑ.l.ad diē.j.e.cū alijs iurib⁹ alle.ꝑ Bar.Sȝ aduerte ꝙ iste tex.no.probat hāc ɔclusionē Bar.intelligēdo istū tex.simpliciter,ꝑ ut iacet absqȝ alia diuinatiōe,vt tenui.s.sup gl.j.sȝ pro Bar.meli⁹ facit tex.in §.at si ita.insti eo.ibi.x.aureos annuos quo ad viuat ꝛc. vbi ponit dictio annuos que nō est i isto tex.Itē ꝑ cōclusione Bar.facit rō: q2 qn iste dictiones adijciūt cā limitādi obligationē multiplicatiuā vl tractū successiuū prout est stipulatio annua ꝛ vsufru.tutela ꝛ simile:tunc importāt repetitionem ꝛ censē adiecte ad repetēdum ꝛ ꝙ post illud tps finiat obligatio.l.sicut in annos.i prin.s.quib.mo.vsufr. amit.ꝛ l.pe.s.de excusa.tuto.ꝛ declarat Bar.in d.l.legatū.s. de an.lega.ergo bene stat cōclusio Bar.ꝙ tūc tps censit adiectum causa limitāde ꝛ finiende obligationis,sed dum postea.

Bar.vult.

a ¶ Unde posset.adde ꝛ aduerte q2 ista sol.cu recidit in idē cū illa Bar.qꝛ enim nō differētie ē dicere quo ad vitā vel itra vitā meā certe nulla ꝛ qs dicit sibi ꝙ dicto itra poti⁹ debeat apponi solutioni producende quam obligatiōi limitande.

b ¶ Ang.in cōsil.adde tu qest ɔs.ccxviij.

Ba.vult q qn iste dictiones ponunt in obligatione simplici,
tuc importet tps solu esse adiectu ca differede solutiois. licet
do.Alex.dicat sic coiter teneri, tn vr cofudi p istu tex. simplr
intellectu, put iacet sine subauditione, vt tenui su p gl.j.z ad
11 hoc facit qd stati dica.j.in ij.qo.Bar. ¶ †Scdo querit Bar.
pmittis mibi dare.x.quo ad viua an intelligat de.x.tm pre-
stadis, an vero.x.annua p singulos anos pstada donec viua.
dicit Bar.se dubitare.tn t3 qd vnica.x.itelligat prestada mi
nuati donec stipulator viuat.ita qd in ei9 vita ascedat in sum-
ma ad.d.quatitate.p.l.si cu pfinitioe.s.qn dies leg.ce.z ita
et firmat Bar.sine dubitatioe in.l.si stichu.§.stipulatio.s.e.
Limitat Bar.ex pditioe psone stipulatoris, qn qs pmiteret
vni pauperi.x.quo ad viuat.tuc talis pmissio cesef facta cau
sa alimetoru.l.cu hi.§.si in annos.s.de trasac.z psequeter p-
sumeref esse annua: qz ca alimetoru e fauorabilz, sicut z i vlti
mis volutatib9.l.legatu.cu gl.z.l.ante pe.s.d an.leg. Adde q
coclusio z etia limitatio Bar.est vera z coiter approbata, put
etia dicit.d.Alex.z q in dubio vnica.x.intelligat esse pmissa
quo ad stipulator viuet, bene facit sm Bar.d.l.legatu.qz i du
bio q minimu est debef, z in dubio s stipulatore sit iterpreta
tio.l.semp in stipulationib9.j.de reg.iur.z.l.stipulatio ista.§
in stipulationibus.s.eo. Et aduerte diligeter q ista coclusio
Bar.ab oib9 approbata facit p itellectu que ad istu itellectu
tenui sine aliqua subauditioe, s intellectu gl.prime subaudie
tis ad tex.x.annua. S3 inquatu Bar. postea subdit q illa p-
statio de.x.debebit fieri minuati donec viuat stipulator, ita
q in suma ascedat dicta quatitate, z sequif Alex.hic, ide t3 gl.
i.d.l.legatu.t.ij.op.s trussa est h3 Ang.Imo.Ra.Lu.z Pau.
de Ca.qz imo tota.x.simul possunt peti, z simul debet pstari,
vt hoc tex.in versi.cofesti.nec hic pot cadere minutati3 psta-
tio, vt dt Bar.pter incertu tps vite stipulatoris, pter qua
icertitudine no posset fieri talis diuisio de.x.q puctualiter si-
noiaf in vita stipulatoru. Et p hoc no obstat.l.si cu pfinitioe.
a ff.qn dies leg.ce.alle.p Bar.qz ibi fuit[a] expssu certu z deter
minatu tps.x.annoz itra q bene pot fieri certa diuisio. Et si
diceres q distributio debeat fieri arbitrado tp s vite sm for-
ma.l.hereditatu.s.ad.l.fal.dicit Ang.q sep i hoc dubitauit z
pl9 no dicit. Tu dic q ille casus est spalis mirabilis z sin.sm
Bar.z alios doc.ibi i estimado legato alimetoru pp detra-
ctione legis falcidie, s in aliis casib9 no h3 locu illa.l.sm An.
Imo.Pau.z Alex.ibi.patet: qz qlibet psumif viuere vsq ad
c.annos.l.si.c.de sacrosan eccle.l.ad vsufru.s.de vsufru.gl.
Bart.z doc.in.l.iij.§.si dubitetur.s.queadmo.texa.ape.z in
11 l.seq.z si de sua.s.de acq.here. ¶ †Tertio z vlt.qrit multu
no.Bar.an exceptio debeat a parte opponi, z an sufficiat in
allegationib9 p aduocatos deduci, z distinguit faciedo in effe
ctu tres casus vt hic p eu, q postea in fine subdit. nuc intelli-
gis q est dictu pacta inesse vel no, tu qui nuq an itellexisti, z
pleni9 ac pfecti9 q alibi loquif Bar.z cu Bar. trasieut coiter
alij sm Alex.cu cecor.p eu alle. ¶ Circa primu mebru Bart.
qn exceptio inest ipsi obligationi, vt in pactis incontineti ap-
positis, vel in pactis que tacite inesse intelligunt, vt habes e-
xemplu in hoc text.non est necesse, q exceptio opponaf p eu:
qz actor pponendo actione pponit etia exceptione q illi inest.
in hoc primo mebro tene cu Bar.q cqd teneat Sali.in l.exce-
ptionem.C.de p ba.z Jul.in l.lecta.s.si cer.pe.vt hic p Alex.
¶ Pro ista conclusione Bar.adde facere tert.in l.rogasti.§.
si tibi.s.si cer.pe.versi.ipso iure. ergo et si no opponaf, z illu
tex.Bal.ibi in lect.antiqua ad hoc no.z reputat sin.z eu sim-
pliciter refert Ale.hic. Tu dic q et Bal.ibi in lec.ordinaria
in prima opp.ad hoc no.z ibide Alb.de Ro. Pau.z Alex.z
ide Alex.in l.si vnus.§.pactus ne peteret.in iij.no.s.de pac.
z dixi plenius in d.§.si tibi. ¶ Scdo adde facere illud q tenet
Bart.in l.si ita scriptu.s.de leg.ij.vbi t3 q qn ademptio lega
ti fuit facta in eode testo non est necesse q heres s legatariu3
agente opponat aliquam exceptione, neq facti neq iuris, ex
quo ipsi testo inest ademptio, z sic non pot iudici non liquere,
ex quo ei pducitur testm.q h3 et adeptione, sec9 si adeptio fie-
ret in alia voluntate, puta in alio testo vel codicillis, vt ibidez
p eum. ¶ Tertio adde illud qd t3 Bal.in l.supplicare.in iij.
no.C.vt lit.pen.vbi t3 q si actor pducat instrumentu penale,
in quo erat pactum de non petedo sub pena, iudex d3 protin9
etiam reo no oppone te condenare actore ad pena z cogere ad
b soluedu pena.per illu tex.in ver.protinus pdemnef. ¶ †Cir
ca sm membru Bar.in pactis ex interuallo appositis, vel in
exceptionibus q non veniunt ex pventione partiu.vt est exce-
ptio metus, doli erroris, z similes, l3 ab initio afficiat obliga-
tione.tuc est necesse q tales exceptiones opponanf p parte.
Adde rone fundametale cer: qz tuc iudici pt pstare in actis de
obligatione, si actor, pducat instrm publicu obligationis, z tn

non obstabit de pacto apposito ex interuallo, ve etia costabit
q obligatio sit facta metu, vel errore vel dolo.z sic a tot ppo-
nedo actione no pponit cu istis exceptionib3 vt facit in pmo
mebro.Bar.ideo tuc est necesse qd per parte excipiat, z pbef
talis exceptio. S3 aduerte circa exceptione met9, doli erroris
vel similes: qz Bart.met videt aliter tenere i.l.si vo9.§.pact9
ne peteret, s.de pac.in ante pe.col.sup gl.in v.in pactis factu,
vbi tenet q imo tuc si actor locupletaref cu aliena iactura pot
iubere ex officio supplere a c si exceptio fuisset apposita p pte
per.l.plane.circa prin.s.de pe.here.sequif Jo.de Imo.hic
q intelligit veru Alex.modo tale officiu iudicis imploref per
parte.p tex.l.iiij.§.hoc aut iudiciu.s.d da.infe.z ita tenet gl.
ibi clari9 Bar.i.l.fi.s.de pet.here.al's sec9: z ita saluat Bar.
14 hic, vt pleni9 per eu. ¶ †Circa tertium mebrum Bar.in ex-
ceptione tepo rali, z sic dilatoria, qn pactu dilatoriu solutiois
fuit ab initio in cotinenti in cotractu interpositu. dicit Bal.
Bar.dicere vnu qd pauci intelligut, sm Pau.de Ca.Bar.co
fuse loquif. ¶ Tu vt clare habeas dic Bar.velle duas cocl-
siões ¶ Prima est q si pars no apponat exceptione talis pa
cti dilatorij ab initio interpositi index d3 codenare reu ad sol
uedu3 tpe debito z no stati: qz talis dilatio incotineti apposi-
ta, inest obligatioi ad differedu solutione. ideo d3 solutio dif-
ferri etia si no opponaf a parte: qz ex inspectione cotract9, ap
paret iudici exceptio dilatoria in forma dilatorie, ideo tuc no
requirif aliqua exceptionis oppositio z sic tuc sequif codena
tio modificata. ¶ Scda coclusio Bar.est q si talis exceptio
pacti dilatorij ab initio interpositi, opponaf p pte ad ipedie
du iudiciu: tuc cosequef absolutione: qz actor male egit ante
die, z qz hoc non inest obligationi, ideo opponef ad pcessum.
¶ Circa prima coclusione adde q ide tenet Bal.Imo.Pau
de Ca.Ra.Lu z do.Alex.hic, ide tenet Bar.in.l.lecta.in.v.
co.z ibi do.Alex.s.si cer.pe.Bar.in.l.exceptione.ad fi.z ibi
Bal.z Sali.C.de pba.cu aliis cocor.traditis p do.Alex.hic
z i d.l.lecta. Et vltra eu adde q ide tenet Bal.in.c.de testib9.
extra de testibus.Ang.i.l.q si in diem.in prin.s.de peti.he.
Are.in.l.ita stipulat9.i.xxviij.col.ad fi.z seq.j.c.z ista est ve-
ra z magis comunis conclusio z ea n tene. Contrarium tenet
Rap.Jul.Pau.de Ca.sibi prius.z Lud.in.d.l.lecta.moue-
tur Rap.fundameto multu colorato: qz ex quo reus scit sibi
copetere exceptione dilatoria.z eam no opposuit ante lite co-
testatam, sed passus est lite3 contestari: certe vr renunciasse illi
exceptioni dilatorie.z consensisse q iudiciu pcedat l.Popo
nius.§.ratihabitionis.ff.de procur.iuncto.§.t pales inst.de
excep.z hoc etiam voluit Inno.in c.j.de plus peti.Bald.in
d.l.exceptionem.C.de pb.z ipsemet d.Alex.hic: ergo no est
veru3 qd iudex possit supplere parte non opponete. S3 huic
fundameto.l3 videaf coloratu rnde dupliciter z bene, vtraq3 a
est vera solutio. Primo ego rndeo ex doctrina Barto.hic: na
illud q dr q pars intelligitur omittere exceptionem dilato
riam z si eam non opponat ante lite contestata est veru q qn h3
necesse ea non opponere.ita loquunt iura pallegata. s3 qn ex-
ceptio dilatoria inest obligationi: put loquif Barto.tunc est
notoria iudici, ideo tunc no est necesse q opponaf p parte si-
cut nec qn peractu est incontinenti appositu: ideo no vr tunc
renunciare. Vel aliter z scdo rnde sm Aret.in d.l.lecta.z ple
nius in d.l.ita stipulatus.in xxix.col.qd l3 reus no opponen-
do talem exceptione dilatoria ante lite ptestata videat renun
ciare illi exceptioni, quo ad repelledu3 actore a limine iudicij:
ar.l.si ea.C.q accu.no pos.z l.si eo tpe.C.de remis.pig.no tn
vr renunciare huic exceptioni dilatorie, inquantu pot oppo-
ni ad differendu solutione, p reg.l.si seruitus.s.de ser.vrba.
pd.vbi si alicui pptant duo iura, l3 intelligatur vni renuncia-
re: non tn intelligitur alij renunciatu. ¶ Omissis aliis leuibus s
Bar.fortissime stringit tex.in l.qr si in die.in prin.s.de peti.
her.vbi vr tex.formalis ad litera s Bar.qui dicit q si agatur
s debitorem in die q ille debitor no pot condemnari, z illum
tex.s Bar.allegat Lud.in d.l.lecta.in vlt.col.dicens.ibi ee
tex.claru s Bar.z q admiraf q Jul.q fuit ita subtilis doct.
vadat p mendicata suffragia, cu ibi sit tex.s Bart.z illu tex.
ante eu allegat Imo.in c.j.super gl.fi.de plus peti.z per illu
tex.s Bar.etiam t3 Ang.sibi prius in l.j.C.de condi.ex leg.
z in d.l.exceptionem.C.de proba.z s Bar.tenuit do.Alex.si-
bi prius, de quo vehementer admiror in psi.xcv.j.volu.quod
incip.in causa z lite vertente inter spectabilem do.Franc.zc.
col.iij.ad fi. Sed ad illum tex.dupliciter rndet Imo.in d.c.j.
de plus pet.cuius solutiones referunt, z sequuntur Pau.de
Ca.z do.Alex.in d.l.lecta. Primo rndet quod ibi reus oppo
suit exceptionem. Ista solu.diuinat. Secundo quod reus ibi
opposuerit exceptionem.hoc est facti.z ea que sunt facti non
presumunt nisi pbenf.l.in bello.§.facte.ff.de capti. Tertio si

a ¶ Quia ibi fuit. Adde q ista solutio e do.Alex.hic in ij.col.ver. non obstat.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

a ¶ Tertio vltra. Adde tu q ista solutio est de mente Pau. de ca. hic ad fi. du3 allegat. d. l. q si i diē. Et miror q dn̄s Jason nō aduerterit.

b ¶ Ego sexto loco addō istā solutionē etiā ponit Jas. in d. l. lecta. in xvj. col. i pn. vbi hec oia q posuit h trās scripsit ex il lo loco pōt duas ꝓcedē. solutiōes. s3 istā vlt. solu. reprobat ri char. i d. l. lecta. in glo. in ver. tractu3. in ver. inquā tū Bar. vbi ponit aliā no uam solutio.

c ¶ De qua. Adde ꝛ vide hanc posita3 ꝛ plene pdo. Maria. so zi. in consi. xxviij. col. vij. ver. ꝛ ex presi⁹ ꝛ ibi q sunt excep. q impediūt li tis ingressū. Adde in i ꝑ posito qd qn̄ exceptio iest obligatiōi q obstaret ce dēti, semper obstat cessio nario. ita. d. Frā. de Are. in cōsil. xcvj. in. iij. dubit ꝛ refert p̄re ceptor me⁹ sozi. in cons. cclxiij. colū. vj. ver. scien ter q facit.

reus ibi opposuisset exceptionē tex. esset de indubitabili. l. q labeo. ṡ. de carb. edic. Scdo ꝛ ꝓbabili⁹ rn̄det Jnn. in. d. c. j. se quēdo solutionē gl. in d. l. quod si in diē. in p̄rin. quā solutionē etiā ibi approbat Bar. q ibi erat debitor in diē, sed nō fuerat cōuētus quo ad illud debitum in diē, sed quo ad alia debita, q2 ibi heres egerat actiōe vniuersali. s. petitiōe hereditatis, ꝛ q2 petitio hereditatis est iudiciū vniuersale fuit etiā quo ad illud debitū in diē absolutus, s3 ista etiā diuinat. ꝛ tex. p̄esup ponit q ad illud debitū in diē vel sub ꝯditione fuerit cōuēt⁹. Tertio vltra[a] Jnn. posset rn̄deri dū tex. ibi dicit non debere eū cōdēnari intelligat vt statim soluat: q2 istud est plus solue re. §. plus iusti. de actio. cū dies sit pars summe ꝛ obligatio nis. l. j. §. diē. ṡ. de edē. s3 bene pōt ꝯdēnari vt soluat aduenie te die, ꝛ sic tēpore debito, prout ēt dt Bar. hic. pt3 q2 text. ibi subdicit q si tpe rei iudicate dies nō venerit q cauere debet d restituēdo hoc debito cū dies aduenerit. ita ibi dicit text. ista solutio n̄ valet nec satisfacit: q2 tex. indefinite dt nō debere eū cōdēnari: ergo nullo mō debet cōdēnari: ergo debet absolui. istud vult dicere tex. sed bn̄ postea cauere q die aduenīete sa tisfaciet debito. Scdo ꝛ fortius quod ista solutio nō possit ꝓce dere pt3 manifeste: q2 ille tex. loquitur in debitore in diē, ꝛ in debitore sub cōditione, in vtraq3 casu, ꝛ tn̄ in debitore sub cō ditione pēdēte cōditione, nullo modo pōt sequi cōdemnatio, etiā modificata: q2 pēdēte cōditione nō est nata nec obligatio nec actio. l. cedere diē. j. d ver. sig. Quarta fuit solutio quorū dā aliorū scholasticorū q dixerūt qd ille tex. loquit in vltimis volūtatibus. nos autē in cōtractibus in quib⁹ ꝯditio qn̄cunq3 existens trahit retro. l. potior. ꝛ l. qui balneū ṡ. q po. in pig. ha. vt per Bar. in. l. si filiusfa. in p̄rin. j. eo. s3 etiā ista nō est bo na: q2 licet tex. loquat d herede: tn̄ ibi debitū in diē heredita riū erat ex cōtractu inter viuos, vt patet ex duabus legibus p̄cedētibus, vbi dicūt tex. nō refert an tale debitū sit ex con tractu, an ex delicto. Scdo ꝛ fortius istud q cōdictio trahat retro vel nō, nihil ad ꝓpositū hoc procedit qn̄ debetur sub cōditione, s3 nos loquimur de debitore in diē, Quinto cogita si ille tex. posset intelligi de die incerta, nā dies incertus equi parat ꝯditioni. l. dies incertus. ṡ. d cōdi. ꝛ demō. isto mō nihil ob. ille tex. cōtra Bar. q2 Bar. loquit de die certa, sed ista etiā est diuinatio ꝛ restrictio, istā reijce. ¶ Ego sexto loco[b] soleo aliter, rn̄dere ad illū tex. ꝛ notabiliter, nā dico q tex. in. d. l. q si in diē. non facit contra doctrinā Bar. hic nā Bar. loquitur qn̄ cōtractus fuit celebratus pure, ꝛ incōtinēti fuit appositu3 pactū dilatorū solutionis in diē, ꝛ in istis terminis Bar. di cit veru3: q2 si creditor ageret ex primo debito q erat purū, ꝛ nihil excipiatur de pacto dilatorio, tn̄ q2 pactū ēst incōtinē ti appositū, ꝛ sic in obligatione iudex debet cōdēnare reū ad soluēdū. nō quidē simpliciter s3 in diē, ꝛ sic tēpore debito. ita loquitur Bar. hic qui expresse dicit aut pactū d dilatiōe fuit appositū ex internallo aut incōtinēti, sed in. l. qd si in diē. non p̄cedebat aliquod debitū purū, s3 solū in diē vel sub cōditio ne, ideo si agat ex illo debito qd est in diē iudex nō debet cō dēnare s3 debet absoluere reū q̄uis nihil apposuerit: quia ibi nō potest tractari de exceptiōe pacti dilatorij incontinēti appositi, cū sit solus cōtractus in diē, nec est ibi separatio pa cti dilatorij incōtinēti appositi. ꝛ reperio q istā solutionē etiā videtur sentire Ang. in. d. l. qd si in diē. vel potes tenere secū dā solutionē quā. ṡ. retuli, gl. ꝛ. Bar. in. d. l. qd si in diē. que so lutio nō solū videt esse vera ad illū tex. imo necessaria nā tex. ibi equiparari debitorē in diē vl sub ꝯditiōe. Cōtra debitorē sub cōditione indubitatū est qd agi nō potest: q2 pēdēte con ditione nō est nata actio vel obligatio. d. l. cedere diē. j. d verb. sig. ergo inepte dubitaret ibi tex. an debitor in diē an debitor sub cōditione possit cōdēnari, hoc est omnino indubitatum ꝛ dum text. p̄esupponit rē iudicatā nullatenus pōt loqui q sit iudicatū cōtra debitorē sub coditione nisi eum absoluen do: ergo ibi nō fuit actū contra debitorē in diem, sicut nec con tra debitorē sub cōditione quos ibi equiparat tex. sed heres egit petitiōe hereditatis quo ad alia debita, ꝛ q2 petitio here ditatis est vniuersalis, ideo debitores in diē vel sub cōditione fuerūt absoluti per sn̄ia3 p̄estita cōditione d soluēdo aduenie te die vel cōditione. iste est ver⁹ intellect⁹ illius tex. ita respōd: alias nō video qūo ad illū tex. possit ꝯmode rn̄deri defēdēdo

15 Bart. ꝛ ita habes expeditā primā cōclusionē Bar. ¶ Circa secūdā cōclusionē Bar. q qn̄ exceptio pacti dilatorij inconti nēti appositi apponitur per parte ad impediēdū iudiciū tūc s̄m Bar. reus d3 absolui ꝛ actor debet in expēsis ꝯdēnari. §. temporales. in fi. insti. de excep. prout etiā dt Pau. d ca. hic. Amplia istā cōclusionē vt ꝓcedat nō solū qn̄ reus opponit istā dilatoriā ad impediēdū iudiciū, vt loquit Bar. s3 ēt si simpli citer opponat, adhuc iudex ex offō pōt repellere actorē a limi ne iudicij z Sali. i. d. l. exceptionē. C. d proba. refert ꝛ sequit Alex. hic ad fi. cū modificatione qn̄ esset appositū pactū de nō agēdo ante diē, vt hic per eū. Tu autē cōsidera rationē Bar. q2 Bar. in rōne sui si bene cōsideras vl' voluisse cōtrariū, dū dicit q ista exceptio dilationis qn̄ oponitur ad impediēdum processum: tūc nō inest obligationi, sicut qn̄ opponitur ad dif ferēdam solutionē: ergo vult q debeat opponi per partē ad istu3 effectū impediēdū iudiciū. forti⁹ tenet Lu. hic directo cō tra Bar. q ēt si ista exceptio nō opponat a parte: tn̄ iudex de bet ei⁹ habere rōnē per l. de quare. ṡ. de iudi. ꝛ. l. q si in diē. ff. de peti. here. ꝛ q2 qn̄ ē iudici notoriū ex actis nō expedit quod pars opponat. l. j. vbi gl. no. C. q ꝛ aduer. quos. Idē contra Bar. tēet Ful. Lud. Rap ꝛ Are. i. d. l. lecta. ꝛ ante eos Ange. in. l. j. C. de cōdi. ex leg. ꝛ i. d. l. quod si in diē. in p̄rin. ꝛ in d. l. exceptionē. C. d proba. q2 iudex ex officio. etiā reo nihil oppo nēte, potest repellere actorē a limine iudicij, dūmodo sibi con stet ex actis. ꝑ glo. in. l. vbi pactū. in gl. magna. C. d trāsac. si illa glo. nihil facit quando ipso iure nō cōpeteret actio actori tūc iudex pōt eū repellere absq3 exceptione, rei cū nemo sine actione experiat. l. si pupilli. §. videamus. ṡ. neg. gest. ꝛ. l. q ties. §. itē si tēporali. ṡ. d admi. tuto. Scdo mouetur per gl. no. i l. j. ṡ. de offi. asses. q vult q iudex ex officio parte nō opo nēte potest lacerare dentib⁹ libellum ineptū. ꝛ idē dicit gl. xi. q. j. in. c. sacerdotib⁹ ergo similiter pōt ex officio repellere ca lūniose agētē: quia paria sūt calūniose aut inepte agere. l. q maior. §. si patris. vbi glo. no. ṡ. de bo. liber. S3 ad hoc respō de prout etiā rn̄det Alex. q illud ibi iō est: quia sentētia lata super inepto libello fuisset ipso iure null. c. cū dilecti. d empt. ꝛ vē. gl. reputata sing. insti. d obli. in p̄rin. in gl. magna. in versi scd̄m ver. Itē per cōpetētes actiones. notat Bal. in l. actori. C. de reb. credi. ꝛ l. licet. C. de procu. q̄d non est in casu nostro vbi sentētia nō esset nulla. Tene cōclusionē Ba. quam etiam tenet idē Are. sibi contrarius in l. si ita stipulat⁹. col. xxix. j. eo. vbi corrigit illud q alias tenuit post Fulgo. in d. l. lecta. ¶ Pōdera etiā Bar. notabiliter velle q exceptio dilatoria solutiōis que inest ab initio obligationi impedit iudiciū, ꝛ sic litis ꝯtestationē si opponatur a parte, q bene no. ad ea q3 ha bent in c. j. de lit. cōtesta. in vj. ꝛ in l. na3 ꝛ postea. in p̄rin. ṡ. de iureiur. ꝛ in. l. eleganter. §. si quis post. cū simi. ṡ. d cōdi. in deb. In quibus locis specialiter enumerāt exceptiōes impe dientes litis ingressū ꝛ sic litis contest. quibus appe istā3 tra

c ditā per Bar. hic de qua[c] in illis locis scribētes mentionem non factū. ꝛ aliquid tangit Jo. de Jmo. hic. Et circa hoc vide qd egregie tenet Bar. in. l. si vnus. §. pactus ne peteret. i. vj. col. ṡ. de pac. post Jnno. in. d. c. j. de litis cōte, vbi tenet q ex ceptio pacti d nō petēdo nō impedit litis cōte. sec⁹ in exceptio ne pacti de nō agēdo: q2 illa bene impedit litis ingressū dixi

16 ibi plene de hoc non repeto hic. ¶ Ultimo circa istā no. do ctri. Bar. vt nihil omittatur, Bar. videtur prima frōte in vno sibi cōtrarius dum dicit qn̄ od, quādo dilatio fuit ab initio cō stituta tūc ista exceptio inest obligationi, ꝛ tamē dicit Bar. adhuc d3 per partē opponi p. l. exceptionē. C. de prob. ꝛ tn̄. ṡ in p̄rin. vult q qn̄ exceptio inest ipsi obligationi, q tūc non est opus qd ꝑ partē aliqd excipiat, in hoc videt sibimet ꝯtraria ri. salua Bar. q2 Bar. supra i p̄rin. loquit in exceptione q3 in est ipsi obligationi perpetuo ꝛ perēptorie. Sed in alio casu lo quitur Bar. in exceptione que inest obligationi solū ad diffe rendam solutionē ꝛ sic nō perpetuo ꝛ perēptorie. s3 dilatorie tātum, vt dicit Bar. ꝛ ista debet opponi per partē, dato quod sit ab initio si vult differre iudiciū ꝛ sic impedire litis cōtesta. alias si nō opponatur a parte iudex condemnabit modifica tiue ad soluēdū tempore debito. Et per ista cu3 laude Dei sit imposit⁹ fin3 huic solēni. §. die. xxix. Januarij. Mcccccvi.

1 ☞ Iste stipulationes ante calēdas, ꝛ calēdis, ex parte stipu latoris nihil differunt.

2 Omnis intellect⁹ qui nō cōsonat auribus vulgi est extrane⁹.

§. Qui ita stipulatur. el ij.

Examinaui in. l. q an̄ calēdas. vbi est idē tex. ṡ. eo. ad ibi dicta me remitto, paria sunt stipulari an̄ calēdas vl' in calēdis. h. d. eo. q2 neutro casu debe t nisi eis finitis: quia in dubio d3 intelligi ante calēdas. scil3 finitas facit. l. annicul⁹. §. ante diē ṡ. de ver. sig. ꝛ. l. stipulatio nes nō diuidūt. §. si qs ita. j. eo. Ratio rōnis est, nā cū ista ver ba ante calēdas possint dupliciter intelligi. j. inchoatas vel finitas: ergo in dubio d3 fieri interptatio ꝯtra stipulatorē. l. stipulatio ista. §. in stipulatiōib⁹. ṡ. e. ꝛ. l. inter stipulātē. §. si sti pulāte. in fi. ꝛ l. q cq d astrigēde. in p̄rin. j. eo. ꝛ sic i fauorē ꝓmis soris: ergo d3 intelligi ante calēdas. s. finitas sicut si diceret calēdis totū tp̄s d3 esse finitū. vt peti posset. l. qui hoc anno. ꝛ. l. cū q carēdis. §. quoties. in fin. ṡ. e. ꝛ. d. l. stipulatiōes non di uiduntur,

1 uidunt.§.pe.si quis ita habes declaratū tex. ¶†No.q̄ iste stipulationes ante calēdas ⁊ calendis, ex parte stipulatoris nihil differūt: q2 neutro casu pōt stipulator agere nisi illis finitis,vt hic ⁊ iurib⁹ pallegatis. Sed bñ differūt ex parte promissoris:q2 q̄ pmisit ante calendas pōt quacūq; die citerior soluere.l.stipulatio ista.§.inter certā.ff.e.sz q̄ pmisit soluere calēdis nō pōt añ soluere si interest stipulatoris prius nō solui,vt q2 tps fuerit appositū fauore stipulatoris.l.in fideicommissi.§.cū polidi⁹.ff.de vsu.⁊ l.si ita relictū.§.pegasus.ff.de
8 leg.ij.dixi in d.§.inter certā.¶†Scdo pōdera hic videri tex. in l.qui añ calēdas.ff.eo.⁊ in aliis iurib⁹ pallegatis, ꝯ regulaz q̄ tradit Bal.in ti.de pac.ꝯstan.in xxix.col.in ver.pmittēdo q̄ ois intellect⁹ qui nō cōsonat aurib⁹ vulgi est extrane⁹, allegat.c.ex literis.de spō.Certe intellect⁹ iuriscōsulti intelligētis añ calēdas.s.finitas,nullo mō cōsonat aurib⁹ vulgi: q2 dictio ante significat tps q̄ pcedit,⁊ tñ hic intelligit.s.finitas, nisi rñdeas p rōnē quā in pncipio posui.⁊ de hoc pleni⁹ posui in d.l.qui ante calēdas.¶Capio gl.primā que timore cōtrariū.l.qui hoc anno.ff.eo.⁊ l.si ita fuerit libertas relicta.§.fi.ff. de manu.testa.videt ponere quatuor intellect⁹ ⁊ nō sunt nisi tres: q2 quartus nihil facit ad ppositū. tene sm intellectum Jo.cōiter approbatū,vt intelligat ante calendas.s.finitas,⁊ hoc modo cessant cōtraria. Tertius intellectus Azo.non videtur posse stare: q2 nō pōt reddi bona ratio diuersitatis,inter promissionē de soluendo ante diē Jouis, ⁊ promissionem de soluendo ante calēdas, ⁊ dum Azo voluit assignare rōnem diuersitatis: q2 tunc petam in die Jouis,sed non in die calendarum forte motus est: q2 illa dies calendarū esset feriata, vt sunt calende Januarij.l.pridie.ff.de ferijs.sed nihil est.

1 ☞ Nudus proprietarius potest vsumfructum stipulari.
2 Secunda stipulatio cōtinens minus quam primā,etiam cum interuentu noue persone,etiam de iure fforum, nō nouat precedentem,nisi expresse fuisset actum quod nouaret.
3 Per solutionē partis integralis nō inducit liberatio i aliquo.
4 Soluto fundo a primo promissore,liberatur etiam ille qui secundo loco promisit solum vsumfructum.
5 Proprietas ⁊ vsusfruct⁹ vere nō sunt partes fundi sz fictitie.

1 §.**Qui proprietatem.**† Nud⁹ pprietari⁹ pōt vsumfru. stipulari.hoc primo.⁊ q̄ solutū nō liberat id p stipulationē pmissum nō nouat.hoc scdo,⁊ solutiōe totius alter qui est debitor ptis liberat.hoc ēt tertio ⁊ vltimo vsq; ad §.fi.⁊ iste.§.si a te.nō est alibi sm Bald.⁊ est tex.valde sin.sm Rap.⁊ hic.
2 ¶†No.j.ex.§.si a te.q̄ scda stipulatio ꝯtinēs min⁹ q̄ prima, ēt cū interuētu noue psone.ēt d iure isto fforū nō nouat pcedētez:nisi expresse fuisset actū q̄ nouaret,vt l.q vsumfructū.j.e. Rō est: q2 nouatio est qdā ficta solutio,seu similis solutioni,vt ōt tex.in l.si rē.§.si duo.ff.de noua.sz vera solutio q̄ nō est integra,sz minor debitor nō liberaret:ergo ēt nō dz fieri nouatio ⁊ hāc rōnez vult assignare iste tex.ibi:q2 nec soluēdo: q2 q̄ solutū nō liberat i pmissus nouationē nō inducit.Et sic amplia illud qd tz Bar.in l.pe.j.de preto.stip. vbi tz q̄ qñ scda stipu
a latio ꝯtinet min⁹ re q̄ prima,q̄ nō presumit nouatio,vt pcedat ēt si interueniat noua psona tex.est hic ad hoc bñ notād⁹.
a aduerte ēt qd lz scda stipulatio ꝯtinēs min⁹ q̄ prima nō nouet primā: tñ illa scda stipulatio bñ vz ppter interuētū noue psone,vt ptz i hoc tex.ibi is quoq;.q2 si nō valeret nō ꝯtingeret liberatio,Sec⁹ si noua psona nō iteruenisset.l.q vsumfructū.j.e.⁊ ita limita illa.l.vbi dr q̄ nō vz scda stipulatio ꝯtinēs min⁹ q̄ pma.illud est verū qñ facta est cū eadē psona,sec⁹ si cū
3 diuersa,casus est hic.¶†Scdo not.ex tex.ibi: q2 nec soluēdo fundū detracto vsufru.liberaberis q̄ p solutionē ptis itegralis nō inducit liberatio in aliquo.Nā si stipulor fundū,intelligo stipulari pleno iure,⁊ sic pprietatē ⁊ vsūfructū; q2 appellatiōe fundi venit vtrūq;.l.si aliis.ff.de vsu.⁊ vsufr.leg.Un soluens pprietatē ⁊ sic vnā ptē integralē sine vsufr.nō liberat in aliq̄ qcqd teneat cu.hic ⁊ male,vt habes p d.Alex.⁊ idē eē si solueret solū vsūfructū sine pprietate,vt est tex.i l.si ita stipulat⁹ fuero si titi⁹.§.j.ad fi.j.e.vbi ōt tex.q̄ fundū pleno iure pmisit,dādo vsūfructū nulla pte obligatiōis exonerat,sec⁹ ē si i solutiōe ptis quotitatiue, puta dimidie vl tertie: q2 si debeo fundū vl stichū, ⁊ soluo dimidiā partē fundi ab illa pte soluta liberor.tex.ē i l.si stipulat⁹.§.j.j.de sol.Bal.in l.stipulatiōes nō diuidunt.i ij.q.j.e.rō est sz Bar.⁊ doc.q2 obligatio fundi bñ ē diuidua p q̄tas.d.l.si stipulat⁹ sum.§.j.j.de sol.sz nō est diuidua i pprietatē ⁊ vsufructū.vt hz d.l.si ita stipulat⁹ fuero si titi⁹.§.j.rō diuersitatis est: q2 pars itegralis puta pprietas nuda,ꝯ p se nō affert tātā vtilitatē i pte respectu ptis q̄uā tā in toto respectu toti⁹:iō nō inducit liberatio i aliq̄.l.i exe-
4 cutiōe.§.p pte.j.e.dixi i l.ij.§.j.ff.e.¶†Tertio ⁊ vlt.no.i §. qd ergo q̄ soluto fundo a pmo pmissore.liberat ēt ille q scdo loco pmisit solū vsūmfru.rō fundamētalis hui⁹ tex.pt eē duplex.Prima sz gl.cōiter doc.q2 cū eēt debitor ex cā lucratiua,due cause lucratiue i exercitio circa idē ꝯcurrere nō pnt. l.oes debitores.⁊ l.si is q.ff.de act.⁊ obli.⁊ l.meui⁹.§.duob⁹ vbi plene ponit materia.ff.de leg.ij.Sz caue q2 isto mō si vna ex istis stipulationib⁹ esset ex cā onerosa nō pcederet iste tex.i fi.q̄ vr valde restringere istū tex.tñ hoc est verū in se.l.nō quocūq;.§.fund⁹.ff.de le.j.Nisi dicas q̄ vt plurimū leges hui⁹ tituli loquunt ex cā lucratiua nisi aliud exprimāt. scdo pōt esse rō: q2 ex q̄ fund⁹ tradit⁹ a pmo pmissore est effect⁹ stipulatoris certe in re sua vsufr.ibi deberi nō pōt.l.vti frui.ff.si vsusfru.petat.¶Expeditis textus. venio ad apparatū glossarū. ¶Capio gl.i v.petā.In j.op.⁊ fatet ꝯriū.In scda ēt opponit ⁊ soluit.scda ibi.sz opponit ꝯ pdicta.¶In pma pte gl.habes qd i isto tex.dz stipulator petere fundū vt ꝯsequat vsumfru.q deficit nā cū hic i re soluta aliqd ius deficiat.s.vsufru.q2 is cui soluta est pprietas hz dñiū,sz diminutū rōne vsufr.ergo adhuc dz rēipsaz,⁊ sic fundū petere iurib⁹ i gl.alle.ista gl.reprehēdit cōiter docs: q2 est ꝯ istū tex.ibi adhuc a te recte fundi vsumfr.petā.⁊ intelligere,vt facit gl.ē destruere tex.ad idē l.nō quocūq;.§.fund⁹.in fi.ff.d leg.j.ibi ptē cū dūtaxat petere debebo,⁊ ita ēt tz gl.i l.meui⁹.§.fundo.de le.ij.⁊ ibi ēt vr eē tex.ī hoc.Ad iura in ꝯriū allegata p gl.rñdēt Bar.⁊ doc.q̄ hic loquit qñ soluta erat q̄ta rei,iō alia ps petit vt hic.⁊ l.stipulat⁹ sum.§.j.j.de sol.⁊ nō est aliq.l.i mūdo q̄ adeo clare doceat formare libellū,qñ in obligatiōe est homo,vl fund⁹.⁊ soluta est pars.sicut d.l.si stipulat⁹ sum.§.j.sz Bal.ibi si aūt soluta est res,⁊ deficiat aliqd ius extrinsecū respiciēs totā rē.adhuc petit totū.ita loquunt.ll.allegate in gl.Nec ob.l.si ita stipulat⁹ fuero si Titi⁹.§.j.j.e.vbi ōt tex.q̄ soluēdo ptē i nihilo liberat:ergo totū pōt peti.rñde[b] q̄ ista ꝯsequētia nō sequit ex quo qs soluta stat pēdēti,iō solū alia pars pōt peti.l.si nō sortez.§.si decē q est.§.pe.ff.de ꝯdi.inde.vt hic p Bar.⁊ alios. ¶In scda pte gl.q̄ est satis obscura ⁊ itricata opponit ꝯ tex. q̄ imo fiat nouatio: q2 de iure isto,qñ scda stipulatio ꝯtinebat idē q̄ prima,⁊ interueniebat noua psona vt hic,fiebat nouatio,vt in §.ptere a.inst.quib⁹ mo.tol.ob.sz si tu pmisisti mihi fundū simplr,⁊ sic pprietatē ⁊ vsumfructū,deinde titi⁹ eundē fundū detracto vsufr.⁊ sic pprietatē solā pmittat,in illa scda stipulatiōe ꝯtinet idē q̄ in prima.s.eadē pprietas eiusdē fundi:ergo deberet pma nouari saltē in pprietate.gl.vt fugiant hoc ꝯriū rñdent fictitie dici.s.diuersum ⁊ diuersaz stipulationē attēta fictiōe.l.vere sit idē fund⁹.⁊ istud conat ꝓbare glo. certo mō subtili ⁊ satis exquisito.nā si pmisisti fundū simplr, postea soluisti fundū detracto vsufru.adhuc possuz petere fūdum:ergo necesse est fateri fundū q nūc petit esse diuersuz ab illo qui est solut⁹,⁊ quē habeo.nā illū petere nō possez.eodem mō si stipulor ab vno fundum simplr,⁊ postea ab alio stipulor eundē fundū detracto vsufru.certe fund⁹ scdo pmissus censet esse diuersus a pmo ⁊ sic agēdo a solutiōe ad pmissionē, vt ēt arguit tex.hic sequit q̄ fictitie scda stipulatio nō ꝯtinet idem a q̄ prima,imo qd diuersuz:ergo ibi nō pōt cadere nouatio.Sz caue q2 assumptū gl.nō est verū q̄ qñ pmisisti fundū simplr, ⁊ postea soluisti fundū detracto vsufr.q̄ adhuc possuz petere fundū,istud est falsuz,⁊ reprobaui.ff.in pn.gl.⁊ tenuit q̄ imo debeo petere vsumfructū,p istū tex.ergo cū falsum sit assumptū:gl.corruūt q̄cūq; gl.infert ex isto assumpto nō vo.¶Ul- b tra gl.q̄ in isto tex.scda stipulatio nō ꝯtineat idē q̄ prima, sz diuersuz ve nō aūt fictitie,vt conata fuit pbare gl.⁊ sic q̄ nō
5 cadat nouatio pōt pbari clari⁹ sic:†nā pprietas ⁊ vsufrcutus ve nō sunt prtes fundi sz fictitie, ptz q2 fund⁹ ēst res corporalis,sz pprietas ⁊ vsusfruct⁹ sunt iura incorpora.l.j.ff.de re.diui.⁊ insti.de re.cor.⁊ i corp.§.incorporales.ergo pprietas ⁊
a vsusfruct⁹ nō pñt dici ve esse ptes fundi lz fictitie:ergo stipulatio pma fundi ⁊ sic rei corporalis ꝯtinet qd diuersū a scda,q̄ ꝯtinet solū pprietatē ⁊ sic ius icorporalē. Sz rñde q̄ istō posset pcedere sumēdo fundū p re corporali,sz si sumat p quodā toto itellectuali ⁊ sic p pleno dñio:tūc pprietas ⁊ vsufr.vere sunt ptes isti⁹ dñij.l.recte dicim⁹.vbi gl.j.de v.sig.⁊ ita declarat istā gl.Bar.in l.q vsumfr.j.e.⁊ Pau.de ca.b.⁊ ad hoc adde bonū tex.in l.si a reo.§.si res.ff.de fideius.paucis omissa solutiōe gl.rñde ad oppositionē gl.clare ꝯntitide qd qñ scda stipulatio ꝯtinebat idē p oia qd pma:tūc cū interuētu noue psone de iure isto fiebat nouatio.ita loquit.d.§.ptere a.instit.q b. mo.tol.obli.hic ꝯtinebat min⁹; q2 prima stipulatio ꝯtinebat fundū pleno iure ⁊ sic pprietatē ⁊ vsumfr.scda vo ꝯtinebat solam pprietatē detracto vsufru,⁊ sic min⁹.l.q vsumfru.j.e.vñ nō it nouatio ēt,cū interitu noue psone,⁊ ita ꝓprie loquit iste tex.no.hic.Et p ista habes expeditā gl.⁊ per ꝯus istum.§.j.

a ¶Scda stipulatio.Uide h Pau.Ca.hic,de q̄ author ñ meminit.

b ☞ Rñde q̄.Adde tu,vel aliter ⁊ secūdo cogita si dici posset,vt ibi rñdet gl.q̄ ibi ille qui soluit dat aliud ad q̄ nō erat obligat⁹.naz soluit formalem sz ipse tenebat ad causalē iō nō liberatur in [illegible] tex.in l.si stipulatus sum.§.j.j.de sol.ff.allecatus i tex[illegible] quod liberatur.

1 ☞Stipulatio conditionalis animo nouandi facta moꝝ p̄cedentem non purgat.ꝛ nu.2.

3 Sicut secūda stipulatio cōtinens minus re quā p̄ma,ēt cuꝫ intereuentu noue persone non nouat p̄mā. ita secunda stipulatio continens idem re qō p̄ma, sed minus tēpore. etiam cum intereuentu noue persone,non nouat p̄mam.

4 Secunda promissio cōditionalis interposita animo nouādi p̄mā puram,nō inducit purgationē moꝝ p̄mi debitoris, quamuis persona intercesserit.

5 Licet per secundā stipulationē cōditionalē factam animo nouandi sperek p̄ma que est pura nouati in cōditionis euentū adeo qō interim pendente conditione secunde stipulationis ex p̄ma agi non possit:qꝛ tunc videt facta sub contraria cōditione illud est verum ꝛ procedit qū secunda stipulatio posset habere effectum secus si non.

6 Condictio trahit retro ad tēpus stipulationis cōtracte,si tempore existentis conditionis reperiat extremū habile ad obligationē contrahendā vel nouandā,secus si reperiat extremū inhabile vel ex parte rei vel ex parte persone.

7 Matrimonium mediū an impediat legitimationē filiozum qui nati sunt p̄ius ex concubina,si postea mortua vxore ducat illam concubinam in vxorem.

8 Legitimatio non trahitur retro quando bona medio tēpore essent alteri quesita.

9 Si p̄mus debitoꝛ sit liberatus per acceptilationē, tunc secundus pōt conuenīri si cōditio eueniat.ꝛ hic acceptilatio facta p̄mo promissoꝛi non prodest secundo.

10 Species promissa sit perēpta,secundus promissoꝛ cōditionalis non obligat,etiam si conditio eueniat:qꝛ perempta specie debita,debitoꝛ qui non est in moꝛa liberatus.

11 Quatuoꝛ casus in quibus moꝛa p̄cedēs non purgat per secundam stipulationem conditionalem.

a ¶Nouatio. Adde q̄ ante ipm hanc opinio.s.q̄ p prorogatione termini fiat nouatio, ponūt do.de Rota decisi. ccccliij. ꝙs refert ꝛ sequēdo cōprobat do.Mari. Soci.i cōsi.xxj.col.iij. circa p̄ncipium.

b ¶In tēpore prorogato. Et q̄ fideiussores nō teneāt̄ in tēpore prorogato. vide Bar.ꝛ ibi Bal.i.d.l.labeo. ij. §.si p fideiussoꝛes. ff.de arbi. Et adde q̄ si fuit factū cōpromissum,ꝛ data res,si fiat prorogatio compromissi fideiussores nō tenent.ita cōsuluit Soci.i.p̄.q̄ incipit circa p̄mū p̄sultationis articulū ꝙ fundamento p̄mitto i p̄n. q̄ consilium non est in usu p̄cisis.

§.Si hominem. Bar. exordit q̄ iste.§. solet videri horribilis scholaribus.nec posse ex eo extrahi intellectū. Ang. ōt q̄ nō est horribilis.vt dt Bar. Pau.de ca. dt ꝛ bn̄ q; ꝛ Bar. asserat q̄ iste.§. est horribilis ꝛ q̄ vix videt de ipso posse extrahi sanus intellect⁹,tn̄ salua pace Bar. satis clare apparet intellect⁹ eius subtiliter speculantib⁹,nec est aliqua horribilitas,ꝛ sit subtilitas:qꝛ iste.§.est valde subtilis.ita ōt Pau.de ca. Ra. ꝛ.u. dt nō esse mirandū si Bar.ōt q̄ iste.§. soleat videri scholaribus horribilis.eo qꝛ Bar. cū confuse multū tradit. ego aūt spero q̄ istū.§.satis clarū reddā intelligere volētibus.legaꝛ eū ordinate nouo ꝛ pulchro modo. ¶Ad evidentiā p̄mitte q̄ difficultas isti⁹ tex.ꝛ glossarū p̄ncipaliter in hoc p̄sistit,nā tex. vult q̄ titi⁹ p̄ncipalis,p̄missor possit p̄uenīri specie perēpta post moꝛā: nō obstāte scēa stipulatiōe p̄ditionali ꝛ non aperit tex.qū seu quo tpe talis moꝛa fuerit cōmissa p primū,p̄missorem ꝛ sermo tex.in hoc est valde ambigu⁹ p̄ istū text.obstat ꝛ alia difficultas a partib⁹ enumeratis.aut eīm ista moꝛa intercessit ante scēaꝫ stipulationē,ꝛ tūc p scēaꝫ stipulationē est purgata.vt in iuribus allegatis in glo.mag.in p̄n.ergo p̄interitū serui ꝛ missi dꝫ p̄missoꝛ liberat.l.si ex legati cā.§.e.l.q̄te.§.si cert.pe.ꝛ l.si seruū.§.pe.j. ergo nō dꝫ posse cōueniri, cuius ꝫrātū ꝛ tex.aut vis intelligere tex q̄ post interpositam scēaꝫ stipulationē.postea moꝛa fuerit p̄missa a primo p̄misso re.ꝛ certe hoc vī impossibile:qꝛ pendēte cōditiōe,titi⁹ p̄m⁹ interim q̄ueniri nō poterat donec ꝫditio pēdebat.tex.est clarus in l.pecuniā.§.si cer.pe.ergo nulla moꝛa potuit cōmitti: qꝛvbi nulla petitio ibi nulla pōt esse moꝛa.l.si pupillus.j.eo. ꝛ l.lecta.§.si cer.pe.pp hāc arduā difficultatē gl.ꝛ doc. plurimū laboꝛauerūt in intellectu isti⁹ ter. reseruo dicendū in gl. mag. ¶Scdo p̄mitte q̄ iste.§.legit in gl.ij.altero de duobus modis,vno mo qō scēa stipulatio fuerit interposita aio nouādi p̄mam,ꝛ istā ēt ponit.j.gl.mag.post med.ibi tertij.Sꝫ hic cōter tenet p̄ma lectura,per glo.ꝛ oēs doct. q̄ scēa stipulatio fuit interposita aio nouādi ista est vera.ꝛ istā tene nec divinat vt dicā statim in gl.ij. ¶Ultimo aduerte p enucleāda medulla tex.qō tex.in §.p̄cedēti.ponit.qū scēa stipulatio cōtinet minus q̄ p̄ma.qō ēt interuētu noue p̄sone nō nouat p̄mā ita est text.notād⁹ in §.p̄cedēti. Non in isto.§.dubitat.quid si scēa stipulatio cōtineat minus q̄ p̄ma tpe:qꝛ p̄ma fuit pura,scēa fuit cōditionalis,quo casu secūda dicit cōtinere min⁹ tpe,vt est ter.i §.plus.insti.de actio.an interim nouet p̄mā, ꝛ an tollat p̄ma obligatio.Et determinat q̄nō:qꝛ si nouaret p̄mā ea extingueret ꝛ p̄m⁹ debitoꝛ re perēpta ēt post moraꝫ nō teneret.cui⁹ ꝫrātū determinat iste ter. Et sic vides qūo iste.§.bene cōtinuat cū.§.p̄cedēti. quātus nemo scribētiū advertat ꝛ nemo hoc declaret. ¶Istis sic evidētiā p̄missis,diuide istū tex.in tres partes. In p̄ma ponit casum in quo tenetur p̄m⁹,p̄missoꝛ,ꝛ nō scēs,qū species promissa est perempta quo casu pōt agi ex p̄ma stipulatione pura ꝛtra mozosum. sed nō pōt agi ex stipulatione cōditionali cōtra ꝑm etiā si conditio existat. In secunda ponit casum econtra in quo tenetur secundus ꝛ nō p̄imus, qū obligatio p̄ma fuit sublata per acceptilationē: tunc pōt solum agi ex secunda si conditio existat. In tertia assignat rōnes diuersitatis inter istos casus:qꝛ in p̄imo res non extabat tēpore euētus ꝙditionis,ideo ex secunda agi non pōt,sed in alio casu res extabat.licet obligatio p̄imi esset sublata acceptilatiōe,vnde secūdus,p̄missoꝛ obligabit̄ si cōditio euenerit.secūda ibi,at si Titio.tertia ibi.id circo hec tā varie. ¶Stipulatio ꝙditionalis animo nouādi facta,moꝛā p̄cedentē nō purgat,ꝛ cū incipit esse certū illam secūdā stipulationē cōmitti nō posse,statim agi pōt ex p̄ma ꝛ perēpta re. Scēa stipulatio cōditionalis amplius cōmitti non pōt:ēt si cōditio existat.secus si res exstat, ꝛ obligatio sit acceptilatione sublata.hoc ōt ꝑm Bar.ꝛ cōiter alios,vel summa sic. Scēa stipulatio conditionalis animo nouādi interposita, re perēpta post moꝛā p̄imi debitoris exp̄rat,ꝛ statim pōt agi ꝛ p̄imū debitoꝛē mozosuꝫ,secus si res nō sit perēpta, sed p̄m⁹ debitoꝛ acceptilatiōe liberet.h.d.ꝛ breuius ꝛ clarius,casum pone sub nube ꝑm Bart.,ꝑpter difficultatē ꝛ varietatem lecturarū. ¶Mo.j.ex isto tex.qō sicut secūda stipulatio cōtinēs minus re q̄ p̄ma, ēt cū interuētu noue persone non nouat p̄mā,vt est tex.in §.p̄cedenti. ita secūda stipulatio ꝙtinens idē rē qō p̄ma.sed min⁹ tpe,ēt cū interuētu noue persone nō nouat p̄mā,ꝛ sic iste.§. bene coniungit ꝛ cōtinuat cū p̄cedenti. Et si dicas que est ratio quare secunda p̄missio cōditionalis nō nouet p̄mā,rndet Bal.rationem esse:qꝛ iste,p̄missiones nō fiebāt ex eade cā ꝛ quelibet earū p se decernit.Tu dic melius verā esse rationē q̄ p̄me dixi,qō hic scēa stipulatio bene cōtinebat idē q̄ p̄ma re.ſ.secundē bominē,sed cōtinebat minus tpe:qꝛ p̄ma erat pura.scēa cōditionalis.§.plus inst.de actio.vnde ēt cū interuentu noue persone nō nouat,sicut nec in §.p̄cedēti,qū cōtinet minus re. Sꝫ caue:qꝛ do.Alex.in j.not.ex hoc tex. ꝫrātū,q̄ secūda,p̄missio conditionalis nouat p̄mā purā,ꝛ certe inadueniter ꝛ male loquitur,dū dicit nouat:qꝛ pendente cōditione p̄ma obligatio non pōt nouari nec tolli,vt etiā dicit Pan.de ca.hic in j.col.in fi.ꝛ sunt tex.clari in cōtrariū in §.preterea. instit.qui mo.tol.obli.ꝛ in l.quoties.in p̄n.j.de noua. Nā q̄ sunt in cōditione nō sunt in esse dispositiuo.l. si quis sub cōditiōe dādo rū.ꝛ.s. si quis omiſ. can.testa. Bene verū est q̄ p̄ma sperat nouari in ꝙditiōis euentū.ꝛ interim stat in suspenso.l. pecuniā s si cer.pe.ꝛ credēdū est nō aliā fuisse mentē do.Alex. Et sic pōdera vt dixi ex isto ter.iucto.§.p̄cedēti.equiparationē.q̄ si cut scēa stipulatio ꝙtinēs min⁹ re q̄ p̄ma.nō nouat, ēt cū interuētu noue p̄sone vt ibi,ita nec hic ꝙtinēs minus tpe,ſ ad uerte qꝛ alibi gl.ꝛ scribētes tenēt oppositū.q; ſ in p̄mo casu, qū scēa stipulatio ꝙtinet minus re q̄ p̄ma,nō p̄sumat etiaꝫ iure isto nouatio,vt in §.p̄cedēti.ꝛ in l.q vsumfructū.j.e.tū secus est,qū scēa stipulatio ꝙtinet minus tpe.ita tenet glo.no. in l.pe.j.de p̄eto.stip.ꝛ ibi Bar.in pe.q.ꝛ ibidē doc. Idē tenēt Ang.Imo.ꝛ alij in l.q vsumfructū.j.e.ꝛ ibi sequit simpliciē do.Alex.in ij.no. ¶Quoēt Bar. in d.pe.q. tali fundamēto qū scēa stipulatio ꝙtinet min⁹ tpe q̄ p̄ma, puta qū ꝑmittit scēa in l.ſ gius tps.semp vī termini p̄rogatio.l.cū stipulatus sim mihi a p̄oculo.j.e. merito nouatio fit ope exceptionis. istud est fundamētū Bar. ista rō nō videret oīno facere ad casum nostrū,qū p̄ima stipulatio est pura,scēa sub cōditiōe,q̄ uis etiā tūc scēa ꝙtineat min⁹ tp.d.s. plus cū illa decliōe gl. ꝛ Bar.trāscūt oēs indifferēter. Ego semp solit⁹ sum tenere ꝫrium,ꝛ sic ꝙtra gl.Bar.ꝛ oēs. Primo per tritā regulā:qꝛ bonum est arg.de re ad tps,ꝛ econtra.l.miles ita heredē.in p̄n. ff.de testa.mili.ꝑsertim cū tps sit pars obligatiōis.l.j.§.diē. ff.de eden.ꝛ d.§.plus ergo sicut ſtipulatio cōtinēs minus re, non nouat p̄cedentē,vt oēs fatent, ita etiā nō dꝫ nouare qū cōtinet minus tpe. Secundo moueoꝛ per istū tex.iuncto.§.p̄cedenti.vt s.statim induxi.ꝛ ad hoc vt dixi isti tex.nō fuerūt vnquā pōderati. Tertio ꝛ fortius moueoꝛ.nā fundamentū Bar. in quo Bar.se fundat est falsus: qꝛ imo per prorogationē termini nō fit nouatio a vllo modo.ꝛ sic cōsequentia Bar. nō est bona fit prorogatio:ergo fit nouatio ope exceptiōis.ꝙbonua ꝛ subtili ratione, nam in tēpore prorogato durat tn̄ pena p̄i⁹ p̄missa,l.lecta.ver dicebā.ff.si cer.pe.ꝛ ibi Pau. de ca. ꝛ do.Alex.in v.no.ad hoc no.tenet Bar.i.l.j.§.ꝛ post operis. ff.de ope.no.nun.cū multis ꝙcoꝛ.quas ibi dedi. Itē in tempore prorogato nō duraat pignora nec fideiussores l.labeo.ij.§. finali.ff.de arbi.l.item querit.§.qui impleto.ff.loca.ꝛ l.lege.

C.co.

c.co.ꝛ tñ iſta oia tollerēt ſi fieret nouatio l.ſolutū.in pꝛin.ꝟ.
nouata.ſ.de pig.ac.l.ſi creditoꝛ.ꝛ l.nouatiōe.j.de nou.Bar.
ſi.aliā.j.e.de noua.Nec eſt verū aliud dū dicit Bar. fieri no
uatione ope exceptiōis:ꝛ ſic nō ipſo iure,iſtud procederet te
nēdo illō ꝙ tꝫ idē Bar.in d.l.pe.j.de ꝓto.ſtip.vbi tꝫ.ꝙ ioib⁹
caſib⁹ in quib⁹ olim de iure ffoꝝ fiebat nouatio ipſo iure:ho
die etiā ſit nō ipſo iure,ſed ope exceptionis.Iſta opi.eſt falſa
etiā cōiter tenet ꝯrium,vt late per do.Alex.ᵃ poſt alios in l.q
vſumfru.j.eo.vbi dicit ꝙ cōis opi. in hoc vltimo eſt ꝯ Bar.
cōtra quē ſepe in hoc vltimo in cōtingētia facti conſului:ꝛ ꝯ-
trariū etiā tenui in l.ſingularia.ſ.ſi certū peta.Et ſic ex omni
parte fundamentū Bar. reddit falſum:ꝛ ſic nō videtur bene
euadi illud tertiū fundamētū ꝙ feci,ſi velles pōderare quod
Bar.tibi dicat ope exceptionis.¶Scdo not.ex tex. ibi poſt
morā Titij deceſſerit,ꝙ ſcda pmiſſo conditionalis interpoſi
ta animo nouādi pꝛimā purā nō inducit purgationem moꝛe
pꝛimi debitoꝛis,ſi quis noua pſona interceſſerit.Qđ patet qꝛ
tex.dicit poſt moꝛā,ergo pꝛeſupponit moꝛā nō eſſe purgatā:
qꝛ tex.vult perēpta ſpecie adhuc pꝛimū pmiſſoꝛē teneri:qđ
ideo eſt:qꝛ moꝛa ꝑpetuauit obligationē,ꝛ ideo moꝛoſi fingit
res perēpta extare.l.ſi ſeru⁹.§.fi.j.eo.Limita ſingulari hoc
pcedere qñ ſcda pꝛomiſſio cōditionalis fuit facta contēplati
one creditoꝛis,ad quē ſecund⁹ pꝛomiſſoꝛ ſuū dirigebat effe-
ctū:ita pꝛocedit iſte tex.Sec⁹ ſi facta fuiſſet contēplatiōe pꝛi-
mi debitoꝛis.tunc bene purgaret ei⁹ moꝛā ſm gl.hic in ver.
cōfeſtim.in j.ſolutio.ꝛ etiā.j.ante finē.ꝛ ſequuntur cōmuniter
omnes.ꝛ eſt valde ſing.ꝛ magna limitatio ſecundū Pau.de
ca.ꝛ do.Alex.Tāto foꝛtius cū i dubio ſcda pmiſſio cōditio-
nalis cenſeatur facta contēplatione debitoꝛis.l.fideicōmiſ-
ſa.§.interdū.ſ.de leg.iij.ſm Bar.ꝛ alios hic.An iſta limita-
tio q eſt peregrina ꝛ mirabilis ſit vera dicā.j.in gl.¶†Ter-
tio no.ex tex.ibi cōfeſtim cū Titio agere potero.qđ lꝫ per ſe-
cundā ſtipulationē conditionalem factā animo nouandi,ſpe-
retur pꝛima q eſt pura nouari in cōditionis euētū,adeo ꝙ in
terim pēdente conditione ſcde ſtipulationis ex pꝛima agi nō
poſſit:qꝛ tunc videtur ſub ꝯtraria conditione.l.pecuniā.ſ.ſi
cer.pe.alleg.in gl.Illud eſt verū ꝛ procedit quando ſecunda
ſtipulatio poſſet habere effectū:qꝛ ſeru⁹ pꝛomiſſus adhuc vi-
ueret.ſecus ſi effectū habere nō poſſet.qꝛ res pmiſſa eſſet pe
rēpta:qꝛ tunc ex pꝛima ſtatim agi poterit.tex.eſt hic,cōdi-
tione vlteri⁹ non expectata.Qꝛ cū ſecūda ampli⁹ cōmitti nō
poſſit,ex quo res pmiſſa eſt moꝛtua,ꝛ conſequent pꝛima non
ſperetur ampli⁹ nouari:ideo reuertitur ad pꝛimā ei⁹ naturā
q eſt pura:ideo ex ea cōfeſtim pōt agi.tex.eſt hic valde no.p
intellectu ꝫ limitatione d.l.pecuniā ſm Pau.de caſt. hic in
ij.col.Raph.cu.in pe.col.ad fi.licet ſibi aſcribat.d.Ale.taci
tis authoꝛib⁹.¶Quarto no.ex eo.tex.ꝙ in terminis hui⁹ §.
ſi ſeru⁹ pmiſſus viueret,nō poſſet ſtatim agi ꝯ pꝛimū pꝛomiſ
ſoꝛē,eo qꝛ ex pꝛomiſſione pꝛima pura q ſperatur in euentum
ſecū⁹ cōditionis poſſet nouari:nō pōt ſtatim cū effectu agi.
d.l.pecuniā.in fi.Sic etiā ex teſtamēto ꝙ ſperat poſſe rūpi:
non pōt adiri hereditas,nec peti bonoꝝ poſſeſſio ſm tab.l.
ventre.ſ.de acqui.her.ꝛ l.illō.§.fi.ſ.de bo.poſ. contracta.
¶Quito no.in ver.at ſi Titio acceptū feciſſe:ꝛ ſic ſcda parte
ei⁹ tex.ꝙ i terminis.hui⁹.§.pēdente cōditione ſecunde ſtipu
lationis,pōt interim pꝛim⁹ pmiſſoꝛ per acceptilationē libe-
rari:ꝛ talis acceptilatio valet ꝛ tꝫ.Cōtra iſtū tex.foꝛtiter op-
ponit ꝙ talis acceptilatio non debeat valere: nā euenīēte cō
ditione ſecunde ſtipulationis pꝛout tex.iſte pſupponit eueni
re ibi,exiſtēte conditione obligari pōt.Planū eſt ꝙ conditio
quāq euenīēs trahitur retro.l.potioꝛ.ꝛ.l.qui balneū.ſ.qpot.
in pig.ha.vnde vſq a pꝛicipio pꝛimā obligationē ſubſtulit:
ergo acceptilatio ſeques nihil debet valere, cū iuris fictione
videat facta poſt ſublatā obligationē pꝛimi.ergo nihil valet
pꝛout videt tex.in.l.q decē.§.j.ver.ſed qđ ſi ignoꝛāte.ꝛ in l.ſi
quis offerēti.in fi.j.de ſol.Propter iſtā difficultatē ſubtilis
doctoꝝ.Luma.hic ad fi.ingenue fatet ꝙ in iſto tex.iſta accepti
latio nō valuit,ꝛ nulli⁹ fuit momēti.Reputo ꝙ iſtud ſit ridicu
lum,ꝛ certe iſte tex.pſupponit acceptilationē validā fuiſſe id
verbi.ibi acceptilatiōe autē inteposita ſu peſt hō.Itē ſi eſſet
nulla nō diceretur acceptilatio.l.iiij.§.condēnatū.ſ.de re iu
di.ꝛ cle.paſtoꝛalis.in vlt.col.eo.ti.de re iud.Preterea ſi in
iſto tex.acceptilatio nō valuiſſet,certe tex.non haberet aliqđ
dubiū:qꝛ ſi acceptilatio nō tenuiſſet,qs dubitaret poſtq ho-
mo pmiſſus erat in rerū natura,ꝛ obligatio pꝛimi pmiſſoꝛis
nō erat per acceptilationē ſublata,ꝙ euenīēte ꝯditione ſecū-
d⁹ obligaretur,ꝛ ꝙ nouaretur pꝛima obligatio:qꝛ tunc oia
concurrerent ad faciendū nouationē.Unde iuriſcon.vt pone
ret caſuꝫ dubitabilē pꝛeſupponit acceptilationē tenere.Ad
oppo.Luma.reſpondet inſignis doctoꝛ.d.Pet.de hex.hic
inquantū dicitur ꝙ cōditio ſecunde ſtipulationis exiſtēs tra-
hitur retro:eſt verū quātum ad fundādā obligationē ſecundi
pꝛomiſſoꝛis:ex quo adhuc viuit homo pꝛomiſſus,vt dicit iſte
tex.in ver.fi.Sed non trahitur retro quātum ad nouationē
faciendā de obligatiōe pꝛimi:qꝛ nō adeſt extremū habile,qꝛ
obligatio pꝛimi ducēda in nouationē deſijt eſſe in rerū natu
ra:cū fuerit ſublata p acceptilationē.Unī iſto ſecūdo reſpectu
quātum ad nouationē pꝛime obligationis faciēdā:non poteſt
conditio trahi retro.ꝛ licet ipſe non dicat,p iſta ſolutio.adde
tex.in.l.quoties.j.de noua.ibi nec nouatio continget: qꝛ non
ſubeſt reo tēpoꝛe quo cōdictio implet.ꝛ Bar.ibi in fi.multū
6 no.illū tex.ꝛ reputat perpetuo tenēdū mēti ꝙ illō ꝙ dr̄ †ꝙ cō
ditio trahitur retro ad tēpus ſtipulationis ꝯtracte:eſt verū ſi
tēpoꝛe exiſtētis conditionis reperiatur extremū habile ad o-
bligationē ꝯtrahendā vel nouandā. ſec⁹ ſi reperiatur extre-
mū inhabile,vel ex parte rei,vel ex parte pſone vt ibi p eum.
Ego reſpondeo clari⁹ ꝛ fundamētalius dū dr̄ ꝙ conditio re
tro trahit :niſi act⁹ medi⁹ vt eſt hic acceptilatio impediat re
tro trahi:qꝛ act⁹ medi⁹ obuiat cōiunctioni extremoꝝ gl. eſt
nota.ꝛ ibi notabilis Bar.in l.ſi in debitū.§.j.j.rē.ra.ha.Bal.
in.l.fi.C.ad mace.habēt Lano.de hoc optimū tex.in.c.ſi pꝛo
te.de reſcr.in.vj.facit.l.ſi pr̄ filiū.ꝛ ibi gl.ꝛ Bar.ſ.de adop.
7 Bar.in.l.ſi vxoꝛ.§.ſi quis vxoꝛē.j.ad le.iul.de adul.†vbi tra
ctat an matrimoniū mediū impediat legitimationē filioꝝ q
nati ſūt pꝛi⁹ ex cōcubina,ſi poſtea moꝛtua illa vxoꝛe ducat cō
cubinā in vxoꝛē,iuxta.c.tāta.q fi.ſint legi.ꝛ idē Bar.in l.bo- a

¶Per do. Alex. poſt a lios.adde eū dem Alex.in cōſi.x.co.iij. verſi.ꝛ eodē mō.ꝛ i cōſi. xiij.co.ij.ꝛ ſe qu.in.ij.vo. vbi etiam te net ꝯ Bart. in hoc video minimo.Al. i d.cōſi.xiij.

noꝝ.j.rē ra.ha.cū ſuis ꝯcoꝛ.Ad idē facit ꝙ tenēt Bar.ꝛ doc.
8 in l.Gall⁹.§.ꝛ qđ ſi tātum.col.fi.de lib.ꝛ poſth.†vbi tenēt ꝙ
legitimatio non trahit retro qñ bona medio tēpe eſſent alteri
queſita.Imo foꝛti⁹ actus medi⁹ licet impertinēs,imo etiā ꝯ
rius impedit coniunctionē extremoꝝ,vt per plura pbat Jo.
and.in reg.ſine culpa.in.vj.col.in mercur.pcipue per.c.per
tuas.de cōdi.ap.ſequit do.Alex.in l.Pōponi⁹.§.queſitū.ſ.
9 de acqui.poſ.¶†Sexto no.ex eo.ver.at ſi Titio acceptū ibi,
obligari pōt:q ſi pꝛimus debitoꝛ ſit liberatus per acceptila
tione:tunc ſcs poteſt conueniri ſi cōditio eueniat:ꝛ ſic acce-
ptilatio facta pꝛimo pꝛomiſſoꝛi nō pꝛodeſt ſecūdo.In ꝯriuꝫ
arguitur foꝛtiter.nam ex quo ambo pꝛomiſerāt eandē rem,
ꝛ ſecundus pꝛomiſerat cōtemplatione pꝛimi,videbant quo-
dammō coꝛrei.Item iſte ſcds videbatur quodāmodo fideiu
bere pꝛo pꝛio a.o repetēdi ab eo ꝙ ſolueret: ſed acceptilatio
facta vni ex coꝛreis pꝛodeſt alteri:ꝛ facta principali pꝛodeſt
fideiuſſoꝛi.l.ſi ex pluribus.ꝛ.l.ꝛ per iuſiurandū.§.ꝛ ſi fideiuſ
ſoꝛi.de acce.l.iiij.§.nūc de effectu.ſ.de lib.leg.ꝛ.l.exceptio-
nes q pſone.ſ.de exce.timoꝛe huius diffi.Bar.multū reſtri-
git ſtū tex.vt intelligat qñ ſcds pꝛomiſit nō contemplatione
pꝛimi debitoꝛis:ſꝫ cōtemplatiōe debitoꝛis pꝛout etiā voluit
gl.magna hic in pꝛin.alias pꝛocederet cōtrarium.ſ.foꝛmā lꝫ
fateatur Bar.ꝙ in dubio vr̄ pꝛomittere cōtemplatione pꝛi-
mi debitoꝛis.arg.l.fideicōmiſſa.§.iterdū.ff.de le.iij.ꝛ cū iſta
ſolutione videt trāſire.d.Alex.hic vt iura iuribus cōcoꝛdē
tur.c.cū expediat.de ele.i.vj.Sꝫ iſta eſt manifeſta diuinatio
ꝛ reſtricto ad hunc tex.Scdo modo reſpondent Jo.de imo.
Raph.cu.ꝛ Pau.de caſt.hic.Et iſta eſt verioꝛ ſolutio de iure
ſm do.Alex.ꝙ in iſto tex.Titi⁹ ꝛ Sei⁹ nō poſſunt cenſeri duo
coꝛrei:nō cōcurrunt eodē tēpe in obligatione eiuſdē rei:qꝛ ex
pmiſſione ſecūdi aduenīēte conditione debet liberari pꝛim⁹
ergo impoſſibile eſt eos eſſe coꝛreos.Neq ſcds poteſt cēſeri
quodāmodo fide iubere p pꝛimo.nec habere ſimilitudinē fi-
deiuſſoꝛis.cū ſecund⁹ ſe obliget in caſum q pꝛimus remanet
obligat⁹.Itē intercedit animo nouandi pꝛimā obligationē,
ſm cōem intellectū gl.ſecunde ꝛ doc.ergo cū in iſto tex.iſte ſe
cund⁹ nō cenſeatur coꝛre⁹ fideiuſſoꝛ ergo acceptiliatio facta
pꝛimo nō liberat ſcm euenīētē cōditionē.¶Ego aliter re-
ſpondeo ſubtili⁹ ꝛ fundamētalius,ꝛ dico ꝙ impoſſibile eſt in
hoc tex.acceptilatio facta pꝛimo poſſit pdeſſe ſecundo.Nā in
iſto tex.ppter ſcdā ſtipulationē cōditionalē intelligit pꝛimus
obligat⁹ ſub ꝯria cōditione.l.pecuniā.pluries allegata.ſ.ſi
cer.pe.Tūc ſic:aut deficit ꝯditio ſcde ſtipulationis:ꝛ tūc puri
ficata eſt obligatio pꝛimi:ꝛ acceptilatio q ad pꝛimum hꝫ eſſe
ctū:ꝛ tunc impoſſibile eſt ꝙ pꝛoſit ſecundo cui⁹ cōditio defe-
cit vnde defecta conditione,cū in eo non ſit aliqua obligatio
per ꝯñs nō pōt cadere acceptilatio.nec ſibi pꝛodeſſe.l.qđ in
diem.j.de accep.Aut vero euenit conditio ſcde pmiſſionis:
ꝛ tūc p euētū ꝯditionis apparet pꝛimū.nec tempoꝛe accepti
lationis,nec poſt fuiſſe efficaciter obligatum,ergo quo ad eū
acceptilatio nihil operatur:per ꝯñs nec quo ad aliū.l.fina.
j.de fideiuſ.ꝛ iſta mera veritas.¶Secundo ꝯtra iſtū tex.ꝛ
contra idem no.oppo.nā acceptilatio hꝫ vim ſolutionis tex.
in l.in diem.ꝛ in l.ſi ex pluribus.j.de acce.qꝛ acceptilatio eſt

quedā imaginaria solutio. vt in. d. iuribus. z. §. j. inst. q mo. tol. obl. s; si Titi⁹ soluisset hominē pro missum. fuisset libera t⁹ scd⁹ pmissor: pſertim si ambo promisissent ex causa lucratiua. coiter loquunt. ll. hui⁹ tituli cū due cause lucratiue non possunt in exercitio cōcurrere. l. si is q. z l. oēs debitores. ff. de act. z obl. z l. meu i⁹. §. duobus. ff. de leg. ij. ergo similit dz liberari per acceptilationē q̄ est ficta solutio. Istā oppositionē format insignis doc. d. Pet. de bexu. hic ad fi. z sup ea relinquit cogitandā. nihil rñdet, sed dubitat. Tu respōde ex mēte Raph. cu. φ ficta solutio nō operatur liberationē in ijs q tenēt diuersis obligationib⁹, vt prime dixi, adde pſertim cum in acceptilatione esset cōuersus de duab⁹ causis lucratiuis: cū liberādo p acceptilationē nihil lucret nisi ingratitudinē.

10 ¶ † Septimo z vltimo no. ex hoc tex. φ si species pmissa sit perēpta, scd⁹ promissor conditionalis nō obligatur: etiā si cōditio eueniat: quia perēpta specie debita debitor qui non est in mora liberat. l. φ te, ff. si cer. peta. z. l. fi. ex legati cā. ff. eo. Nā obligatio speciei non pōt esse sine subiecto: z sic sine illa specie. z φ nō est in rerū natura nō pōt in obligatiōe deduci: z isto casu cōditio eueniēs non pōt trahi retro ad tēpus pmissionis. quo tpe res pmissa erat in rerū natura: ex quo tēpore eueniēs ↄditionis desiit extare: ↄsicut nō posset tunc de nouo ↄtrahi obligatio: ita etiam non pōt fingi retro contracta: quia extrema ad hoc habilia deficiūt: qz deficit extremū ā quo cū species tūc nō extet: ideo nō pōt fingi retro ↄcta. l. qui balneū §. titia prediū. ff. q pot. in pig. habe. z. l. fin. ff. cōia predi. late Bar. in repe. l. si is q pro emptore. ff. de vsuc. z ita habes expedita pfecte textualia. ¶ Gl. ij. in ver. pmiserit. ponit duas lecturas ad tex. z tz primā: φ. ij. stipulatio fuerit interposita aīo nouādi primā: qz alias iste tex. esset de indubitali. istam tenēt cōiter doc. qz als nihil esset impedimēto, quin stati posset agi ↄ primū promissorē: z sic nō esset dis quā facit tex. in. j. parte: an homo pmissus esset mortu⁹ vel nec: qz tunc prim⁹ posset conueniri etiā re extāte z pendēte adhuc cōditione si nō esset interposita aīo nouandi. Et tñ tex. innuit φ si homo pmissus viueret, nō posset pēdente cōditione prim⁹ pmissor cōueniri. facit. d. l. pecuniā. ff. si cer. pe. z si dicis φ istud est diuinare cū in isto tex. nō appareat φ scd̄a stipulatio fuerit interposita aīo nouādi primā. Ego rñdeo notabiliter φ hic nō est aliqua diuinatio: nā iste tex. loquit in casu dubio, sed regulā habem⁹ φ isto iure qñ scd̄a stipulatio ↄtinet idē q prima cū adiectiōe cōditionis, z pſertim cū interuētu noue psone, in dubio psumit facta animo nouādi. tex. est in. §. preterea. insti. qui. mod. tol. obl. z in l. quoties in princ. j. de noua. ergo non est diuinatio. ¶ Cōtra istā primā lec. cōiter approbatā duo obstāt. primo qz si verū esset φ in isto tex. iste. scd̄s pmissor cōditionalis intercessisset aīo nouādi primā obligationē, sequeret φ secuta acceptilatione, cū tūc nulla subsit obligatio q̄ possit nouari: nō deberet scd̄s pmissor obligari adueniēte cōditōe. d. l. quoties. prin. cui⁹ ↄtrium vult iste tex. vnde ſm Imo. φ stipulatio secūda expressa ad nouandā primā, intelligit si reperitur subesse tpe eueniētis cōditionis ita φ possit nouari. sec⁹ si sit sublata p acceptilationē. tunc l; nō possit nouari: tñ scd̄s pmissor obligat eueniēte cōditione, si homo pmissus tunc viuat propter formā stipulationis, vt hoc tex. nā anim⁹ nouādi intelligitur reb⁹ stantib⁹ in illo statu in quo erant tēpore interposite scd̄e stipulationis. ar. l. φ seruus. ff. de cōdi. ob cām. vbi quelibet promissio intelligit^a reb⁹ durātibus in eodē statu, put erant.

a ¶ Intelligatur. Adde idē iuramēto no. in c. quēadmodū. de iureiur. Facit quod no. Bar. in l. clari. C. Et vide Alex. in consil. lxxv. colom. j. i v. vol. vbi talis clausula rebus sic stantibus intelligitur etiam in cōpromisso.

¶ Scd̄o fortius z ↄtra istū cōem intellectū oppo. ſm subtilē Lum. hic ad fi. nā si verū esset φ in isto tex. scd̄a stipulatio fuisset facta aīo nouādi: z si tollēdi primā p ↄñs esset facta ob causam liberādi primū: z sic aīo gerendi negotiū primi, z sic aīo repetendi ab eo illud qđ soluerit per actionē negotiorū gestorū. l. soluēdo cū gl. ff. de neg. gest. z l. solutionē. cum ibi no. j. de solu. z tenet Bar. hic ergo cessante ista causa, qz titi⁹ fuit p acceptilationē liberat⁹, nō deberet posse effectualiter cōueniri qz ibi tunc cōpeteret exceptio. l. ij. §. circa. ff. de excep. do. nā creditor q accepto tulit titio, facto suo fecit Sei⁹ potuerit eū p nouationē liberare, z sic fecit ne vtiliter potuerit gerere negotiū titij: z cōsequēter ne ↄ eū possit agere actiōe negotiorū gestorū. l. stichū. §. pe. j. de sol. ergo si creditor agat contra seiū. debebit exceptione repelli. Et tñ iste tex. vult φ liberato per acceptilationē primo: scd̄s eueniente cōditione effectualiter obligetur: ergo nō videt verū φ ista scd̄a stipulatio fuerit facta aīo nouādi, z in hoc residet Lu. Sed huic difficultati responde scd̄m insignē. d. Pe. de bexu. ad fi. φ Sei⁹ non potest stipulatorē exceptione repellere: eo qz per factū stipulatoris accepto ferētis, nō potuerit nouare obligationē primi: qz sufficit φ Seius ab initio vtiliter gesserit negotiū primi, intercedendo animo nouādi: z liberandi eum: z sic faciendi quantum in eo fuit l; postea effectus nō fuerit subsecutus. arg. in. l. sed an vltro z. l. siue hrditaria. ff. d. neg. gest. z l. z in totū. ff. d'impēsis in reb. do. fac. Si ergo stipulator liberauit titiū p acceptilationē sic z fecerit ne potuerit p nouationē eueniēte cōditione liberari, istō nō dz pīudicare scio, qñ si soluat stipulatori possit hre regressum ↄ titiū. ¶ Capio gl. magnā i ħ. pfestim. Ista gl. tota ſm Raph. cu. loquit multū ↄfuse z inolute z ſm d. Alex. ista gl. est inordinata, z hoc est qz Bart. impediendo puertit ordinē glosse, z pp peruersionē Bart. videtur gl. inordinate pcedere: qz ista gl. venit trāsportāda: put ēt faciunt Jo. de imo. z. d. Alex. z pp istas trāsportatiōes gl. redditur obscurior. Ego intendo istā gl. z eius materiā expedire claro z pulchro ordine, z nō sequi Bar. q inordinate z vt ēt Raph. cōfuse procedit. Unde sequēdo seriem verbor̄ glo. ista glo. videtur formare duas oppositiōes: z prime rñdere quatuor modis, scd̄e tribus: s; illā scd̄am oppositionē etiā format gl. in j. parte in. ij. solutiōe z sic ista. ij. oppositio reperit bis in glo. formata in pma z in. ij. parte. ij. ibi, Item opp. qz pendēte cōditiōe zc. ¶ Pro clara intelligētia gl. format ↄ tex. forte oppositionē q̄ habet duas ptes, put gl. format duas opp. Aut vis tenere φ mora de qua in text. fuerit cōmissa per primum pmissorē, anteq̄ interponeret. ij. stiplō conditionalis: z istud nō vr̄ posse stare: qz p scd̄am stipulationem cōditionalē postea interpositā purgaret mora precedēs, vt iuribus in prin. gl. allegatis: ergo purgata mora z secuto interitu hois pmissi, nō deberet teneri pm⁹ pmissor. l. si ex legati cā. ff. eo. cui⁹ cōtrariū dr i tex. ista est. j. op. gl. Aut vis tenere φ i isto tex. pri⁹ fuerit interposita scd̄a stiplō ↄditiōalis, z postea fuerit mora cōmissa p primū possessorē: z hoc vr̄ impossibile, qz pendente cōditiōe scd̄e stipulationis, primus pmissor interim ↄueniri nō pōt. l. pecuniam. ff. si cer. pet. si nō pōt cōueniri: ergo pōt in mora ↄstitui. ita est. ij. op. gl. Et sic quocūq; te vtas, siue itelligas morā añ cōmissaz, siue post: nullo casu vr̄ φ iste tex possit pcedere. Aduerte tex. simpliciter dicit post morā Titij z nō aperit quo tpe talis mora fuerit cōmissa: an añ interpositā scd̄a ↄ stiplonē. an vero post: vñ cū tex. simpliciter loquat: dz ēt simplr sic itelligi, φ vtroq; casu possit pcedere añ z post. sic facio duos casus pncipales. ¶ † Prim⁹ casus est qñ mora erat pri⁹ cōmissa, z postea. ij. stiplō interposita z ex solutionib⁹ gl. habes quatuor casus in quib⁹ mora precedēs nō purgat per scd̄am stipulationē conditionalē: z in illis quatuor calib⁹ iste tex. poterit pcedere, in mora añ cōmissa: pm⁹ casus ē ſm pmā solutionē gl. positā hic in pri. z ēt. j. in pria solutiōe scd̄e opp. qñ scd̄a stiplō cōditiōalis fuit interposita nō contēplatiōe debitoris morosi, s; cōtēplatiōe stipulatoris. z sic creditoris ad quē secūd⁹ promissor suū dirigebat effectū: quo casu nō purgatur mora precedēs: z sic pōt pcedere iste tex. z rō est qz tūc secundus promissor nō habuit animū gerendi, negotiū primi: z sic non habuit animum purgandi eius moram: vnde ex hoc videtur tacite egisse quod nō purgetur mora precedens, ex quo interuenit fauore z contēplatione creditoris vnde φ fauore creditoriz est interpositū, nō dz ad ei⁹ dānum retorqueri. z sic nō dz induci. vt purget morā. l. quod fauore. C. de leg. z. c. φ ob gratiā. de regu. iur. in. vi. Ista prima solutio gl. ſm Bar. nō solū est vera in sermo est necessaria ad istū tex. z probat Bar. sic: qz si in isto tex. Seius scd̄s promissor intercessisset p Titio z cōtēplatiōe Titij: z sic quasi pro eo fideiubēdo certe liberato pmo p acceptilationē, et liberaret secūdus: vt dixi in tex. in. vj. no. Sed contrariū dr in tex. ergo ex hoc apparet φ non pmittebat p Titio: s; p seipso z gratia stipulatoris: z ēt gl. Sed vt dixi. ff. in text. in. vj. no. ista eē nimia restrictio z diuinatio ad istū tex. quā facit Bar. z ibi clare remoui istō fundamētū Bar. Et Bar. met. j. prime subdit φ in dubio prout loquit iste tex. scd̄a pmissio intelligit facta cōtēplatiōe pmi debitoris. fideicōmissa. §. interdū. ff. de leg. iij. Preterea ſm Imo. si res pmissa extabat tēpore euenientis cōditiōis, nouabit pma obligatio, ex. quo secūda fuit interposita animo nouādi, vt dictū est in glo. ij. z consequēter tollet effect⁹ more primi debitoris qñ etiā secūda non fuisset interposita eius contēplatiōe: s; qñ deficeret cōditio secūde stipulatiōis: tunc procederet casus glo. Tu aduerte subtilius ſm insignē doct. do. Pet. de bexu. quod ista prima solutio gl. approbata per Bar. z cōiter per alios nō potest adaptari ad istū tex. Nam iste intelligit per secundā approbatā cōmuniter quod in isto textu secunda stiplō fuit facta animo nouādi primā. ita tenent glo. z omnes. ergo si Seius promisit animo nouandi obligationem titij, z sic animo liberandi Titium: ergo intercessit animo gerēdi negotium Titij. ergo cōtemplatione Titij, z sic pro Titio, z nō pro seipso. Et pondera φ doc. videntur aliqualiter cōtrarij: nam primo tenēt glo. scd̄am φ in isto

tex. secun-

ter.scō stipulatio fuit iter posita animo nouandi obligationē titij.z postea tenet qō fuerit interposita pro seipso.z nō animo gerendi negotiū titij. Sed ista nō possunt simul stare:qz eo ipso q habet animu nouandi habet animū gerendi negotiū titij.sicut si soluisset pro titio:nā nouatio equiparat solutioni vt est tex.in.§.precedē.z in.l.ii re.§.ii duo de noua. ergo sicut soluēdo pro titio gereret negotiū titij.l.soluēdo.ff. de negotijs.gest.ita etiā intercedēdo animo nouādi. ¶ Secundus casus gl.est ibi tertiū.qñ Seius promisisset animo nō nouādi:qz tūc licet nō nouaret primā obligationē, ita etiā nō purgaret morā primi.sed gl.ibi.z doc.tenet cōtrariū q mo in hoc tex. §.stipulatio fuit iter posita aio nouādi prima:ibi dixi. ¶ Tertius casus gl.est ibi quarti.vt Roge.q in isto tex.fuit expresse cautū q per secundā promissionē etiā animo nouādi interpositā nō tamē purgaret mora titij precedens. ¶ Quartus casus valde no.est quē ponit gl.in.a.z ad istū casum Bar.z scribentes nō aduertunt. qñ mora precedēs fuisset contracta per decium.puta qz primus promissor occidisset seruum promissum. tunc illa mora precedēs per delictū nō purgaretur per scōam stipulationē nō conditionalem,etiā animo nouādi interpositā.ita vult ista gl.in fi.qui bene no.Et ratio pōt esse duplex. primo qz mora q cōmittit per delictū est improbior mora q illud q in simili dicit gl.solemnis in.l.ii te.C.de infamibus. Et qz grauius est illud q cōmittit in faciēdo,puta occidendo: q q negligēdo, puta cōmittēdo vt est gl.ord.in.l.ii mora.§.lulianus.vbi etiā hoc q plures acumuiauit gl.in lege.l.comi.ad sena.sylla.ergo cū ille improbior mora nō pōt ita de facili purgari per secundā stipulationē conditionalem. Jura ergo que allegāt in primo huius gl.q volūt per scōam stipulationem conditionalē purget mora primę obligationis precedens z signāter limitatur qñ mora precedēs fuit contracta per interpellationē. Secus si per delictū,vt hac gl. no.z ita etiā tenet gl.in.d.l.quoties.ver.vñ Marcell⁹.in gl.in ver.purgari.in prima solutione.j.de noua. scōam rationē istam penā. Istū casum ampliat Jo.de imo.hic col.ii.q vide de ista gl.nec de ea facit mentionē,vt,precedat etiā in res promissa fuisset in presentia tēpore secūde stipulationis cōditionalis, adhuc nec purgaret nec tollere et effectū more preambule cōtracte p delictum.z ad hoc dicit facere tex.in.l.z elegāt.§.nō solū.ff. de dolo. Sed cave ista ampliatio nō posset stare qñ seruus promissus ante fuisset occisus:qz ex quo prius erat mortuus,nō poterat esse in presentia tēpore secūde stipulationis. Sed intellige imo.qñ primo erat letaliter vulneratus, z ita vulneratus fuit in presentia tpe secūde stipulationis,z postea mortuus est:qz tūc mors trahit retro ad tps vulneris letalis:vt no.in.l.dani.in.j.§. sabini.ff. de dam.infec. Sed aduerte circa istū quartū casū gl.valdeno.quia dicit et aliquis subtilis:iste casus est impossibilis: qz homo promissus erat occisus:ergo secūda stipulatio nihil penitus valuit,li pro bole iā mortuo.l.ii homo mortuus.j.c. inde q aio nouādi prima obligationē pōt homo mortuus in stipulationē deduci.l.ii seruum.§.fi.ff.l.inter stipulate.§ pe.j.co.z gl.in illo.§.pe.in ver.stipulare. Dic z valde notabiliter q tunc per istā secundā stipulationē nō purgatur mora precedens:quia ex q res erat mortua nō pōt esse presens vt statim dicā in seq.casu:§ bene nouat primam obligationē,licet nō purget. Et ista erit secūda ratio valde no.ad istū.iiij.casū z ita bene notat:quia sunt boni termini iuris. z iste casus est valde necessarius,q mora fuisset cōmissa vel occidendo,vel aliter vulnerādo:tunc non purgaretur per scōam stipulationē. ¶ Ultra gl.addit Bar. post doc.antiquos p eum relatos z omnes seqūtur a.ff.v.casum qui est bonus z nota.q in isto tex.secunda stipulatio cōditionalis interposita animo nouādi, ideo nō purgat morā primi debitoris precedentē:eo quia homo promissus nō erat presens tēpore secūde promissionis,sed erat absens. Ideo absentia rei promisse impedit ne secunda stipulatio purget morā precedentē.sec⁹ ergo si fuisset presens ita tenet gl.in.d.l.quoties,in prin.ver.vñ Marcell⁹.in vltima solutione.j.de noua.z ibi gl.allegat de hoc tex.expressium z clarū in.l.q decē.§.si cū mihi stichū.ver.si tn.ff. de solu.quem tex. Bar.ibi in duob⁹ locis dicit nō esse alibi in iure,z eū etiā prosing.not.ibi Pau.de ca. Et aduerte qz tex.ibi in illo ver.ii tn fi.assignat istā rōnē. nō em obtulisset eū pter absentiā itelligi pōt. Ista rō prima in specie videt obscura:ideo eā aperte z notabiliter hic declara:nā purgatio more fit ad similitudinem mere equitate.l.si seruū.§.sequit.j.e.vn debitor ex bono z equo dz morā purgare qñ ipse vel alius pro eo effert rem debitā creditori:vel qñ creditor stipulat ab alio etiā cōditionaliter eādē rem ex bono z equo etiā per talē scōm promissionē cōditionalē purgatur mora precedes,vt est ibi dē tex.de.§.ii cū mihi stichū in ver.§,qd si ignorāte.z i ver.idē rāsa.rō est quia promittendo

ſm iuris intellectū vī offerre,vt ibi ōt tex.hec fictio:tunc pō habere locū qñ pt hīe locū veritas.z nō alit.l.q ad certū.ff.locat.z l.filio qui pr.ff. de lib.z posth. Nō.ad q solutū qñ seru⁹ promittit tūc est pñs.pōt cadere vītas obligationis:z iō si alius promittat creditori eūde seruū pñtē,iuris intellectu intelligit eū offerre creditori:ideo tunc bene purgat mora precedēs. Sed qñ seruus qui promittit nō est presens,sed absens:tunc vere nō posset offerri:ergo etiā nō pōt tunc habere locū fictio, iō nō purgat tūc mora precedē. Et istud est q propie voluit dicere tex.i d.§.ii cū mihi stichū.vers.si tñ si.dū allignat rōnē:z t nō em obtulisse eū pter absentiā itelligi pt.Q ōfirmo qz si seru⁹ promiss⁹ moriat pendēte cōditione:qz tūc non pōt esse presens tpe euenientis cōditionis:iō nō purgat tunc mora precedēs:z tūc primus debitor pt statim pueniri.ita ē tex. hic,quē nūc intelligis fundamētaliter.z istum.v.casum dicit Bar.esse no.z bonū,z oēs indifferēter tenēt.qz veritissim⁹ est. Et si diceres qs revelauit Bar.z doc.q in isto tex.tpe interpolite sce stipulationis cōditionalis seru⁹ promissus non esset pñs,sz absens:ista est diuinare ad istū tex.z diuinare nō debem⁹ vulgata.l.ii putator.ff. ad l.aq.rñde notabiliter q tex.logt in dubio:sed psumere pñtiā serui pmissi tpe scōe stipl̄onis,est presumere extrinsecū:sed extrinseca nō psumunt.l.quāte.§. j.ff. public.Bar.z alij in l.sciendū,vbi dixi.ff. de.ꝓ terea primus debitor q vult dicere seruū fuisse pñtē tpe scōe stipulationis,z psequeter mora sua purgata,dz hoc ostendere z probare.l.actor.ff. pba,z l.ei q dicit.ff. de.pba. Imo pl⁹ et qñ negativa est fundamētū intentionis alicuius,tenet ea probare,sz Bar.z alios in l.in illa.z l.hoc iure.ff. de.v.ob.z hic istud ñ est diuinare:sed necessariā iuris interpretationē facere:z sic ex istis obꝝ habes relatos.v.casꝰ in qb⁹ mora erat cōmissa añ.z ñ p scōam stipulationē cōditionalē etiā interposita aio nouādi,nō purgat illa mora. ¶ Ultimo nūc scōm casus primipalē qñ post secās stipulationē ꝓditionalē fuit ꝓmissa mora ex solutiōib⁹ gl.habes duos casus.primus,qñ vn⁹ promisit pure deinde ali⁹ sedens promisit sub cōditiōe:tūc post promissionē cōditionalē scōi,pt mora cōmitti p primū.ita loquit iste tex.sec⁹ qñ ipse idē promisisset primo iure,deinde sub ꝓditiōe.ita loquit.d.l.pecuniā. Bar.reprehendit hoc,qz ꝑs eu tex.est q nō refert sive ipse,sive ali⁹ promittat,in.d.l.pecuniā.ff. certū pe. Sed certe ille tex.vī log pt dicit gl.q ñ ipse idē z nō ali⁹ iorte Bar. cōsiderauit q tex.ibi nō facit de ista certitū an ut idez vel ali⁹:sed p certo ibi est vnus z idez promissor:z alij tertio promittat z nō primo stipulari,sed hic est totū econtra:quia duo sunt diuersi,promissores,sed vn⁹ stipulator:tū ista solutio gl.nō euacuat ꝑ tū.d.l.pecuniā.qz in isto tex.licet aliud certū sed o loco promiserit tñ q peneniēte cōditiōe fiebat novatio primi:ergo sub ꝑta cōditione remanebat titi⁹ obligatus vt ibi.ergo interim nō pōt poueniri z hic nec i mora cōstitui.z istud est qd vult dicere Bar.z gl.met.i.d.l.q̄ties,ver.vñ Marcell⁹.j.de novat vt ibi dicit q ista solutio ibi nō placet. ¶ Octō casus gl.est qē ponit in prima z etiā in.ij.parte:q est valde no.z Bar.reputat tenēdū mēti,q licet debitor sub cōditione nō posset interi cōuenīri,z sic in mora cōstitui negligēdo:tn bn pōt i mora cōstitui faciēdo:z hic occidēdo, vel vulnerādo letaliter speciē promissam. Et sic habes ex gl.q nō solū occidēdo debitor pōt i mora cōstitui,z ꝑpetuare obligationē,sz et vulnerādo.rō est qa mors retro fingit vsq̄ ad tps vulneris letalis,vt no.i.l.dāni infecti.i.j.§.sabini.ff. de dā.infec.rō.aūt huius gl.est q stichus iterfecto extinguit stipulatio cōditionalis,vt hoc ter.z.d.l.quoties,in pn.que stipulatio erat causa q prima promissio diceret ꝓditionalis.i.facta sub ꝓtaria cōditiōe,d.l.pecuniā. Quexti cta scōa stipulatiōe,prima remanet pura,z e ofēstim pōt agi, vt hoc ter.z sic reducit ad puritatē originalē naturā suā q fuerat pura. ¶ Hinc ex hoc subtiliter sequit q sec⁹ esset ꝑditio nō purificaret p iperfectionē,vt si promisi simpliciter stichū sub cōditione,z interim ea pendente cum occidā non dicatur per hoc esse i mora:ideo nō possum cōuenīri actiōe ex stipulatu,sed actiōe de dolo.ter.est ēm cōem intellectū in.l.ii fideiuss or.ff. de dol.ita singul limitat z declarat ista gl. Bar. in l. mora i vltima opp.j.eo. Et licet.d.Alex.sub̄iciat do.h nō allegare Bar.i loco pallegato. Tu dic qd imo. Pau.hic i fin. ex psse alleg.z dicit qd illud dictū Bar.est tenēdū mēti qz sub tilissimū est. ¶ Ex suprascriptis omnib⁹ habes qd iste tex.loquēs de mora,pōt itelligi de mora ꝓtracta ante iterpolitā secundā stipulationē coditionalē:z etiā de mora cōtracta post, Sz statī diceret aliqs iste tex. simpliciter loquitur de mora, z tu restringis ad aliquos casus speciales q etiā diuinat. Dic q tex.nō curat qūo vel qñ fuerit cōtracta mora:mō nō sit purgata:vnde tex.potest exēplificari in omni casu possibili q̄ autē ut iste casus,de hoc nō queritur nec disputatur i hoc tex.

q̄ solū loḡē mora cōmissa, z nō purgata. vā reducas te quecunq; casus veltis in q̄stō posset pcedere. z pista remanet expedit' pñs. §. acōsequēter ista lex in. iij. lect. viij. Feb. 1506.

Lex lvij.

1 ¶ Effectus obligationis conditionalis, transit ad heredes promissoris.
2 Mora non est causa tollende obligationis.

1 ¶ Effect' obligationis pditōis trālit ad hēdes, pmissoris. z hic pallsiue, Dicit dē actiue q̄ et ex pte stipulatoris oblō actiue transit
2 ad hēdes stipulatoris. §. ex cōditiōali. ff. e. z hic i gl. ¶ Mo ex hoc tex. fm Bal. q̄ mora nō ē cā tollēde obligationis, lz alias dicat tex. q̄ mora oia soluit. in. §. acinceps. in aut. ō nup. z pp hoc ēt emanauit tit. C. vt actio. ab here. z ℈ here. Jtē intellige istū tex. in cōditione casuali prout loquit. Sed in conditione potestatiua pura si dederit facultas implēdi nō trālit ad hēdes: nec actiue nec passiue: q̄ vī actus q̄ principalis a cui' potestate nō pendet debeat ipe adimplere in l. si decē cē petiero. vbi dixi. s. e. ¶ In tex. ibi relinquit hēde obligatū ex pone. j. obligādū in cōditionis euentū cū interiz pendente ꝓditione prout loquit tex. nō sit nata actio nec obligatio. l. cedere diem. j. ō verb. sig. Vel expone obligatū. s. cōditionali. pp spem debitum iri, vt dicit tex. in. d. §. ex cōditionali. insti. eo. z si conditio extiterit obligabitur efficaciter.

Lex lviij.

1 ¶ Scā stipulatio cōtinens plus quam prima inducit nouationē primē: nisi in certis casibus. vt. j. nu. z. j.
4 Usufructus vere non est pars fundi.
5 Si quis promisit fundū plene iure z tradidit solū ꝓprietatē detracto vsufructu, an possit etiā contra eum peti fundus.
6 Quando secunda stipulatio cōtinet minus quam prima, non inducitur nouatio primē.
7 Secunda stipulatio cōtinens minus quam prima: nullā obligationem etiam naturalem inducit.
8 Scōa stipulatio cōtinens minus quam prima, novat precedentem z tunc tantum ex secunda agi poterit.
9 Triplex est totum. quoddā est integrale, quoddaz numerale, z quoddam predicamentale.
10 Qui producit in iudicio duo instrā eo. die ꝓfecta z in vno ē se dñm, z in alio dicit se esse vsufructuarū: an debeat succumbere tang̾ producens scripturas aduersā z contrarias.

Qui vsumfructum. Scā stipulatio continens plus q̄ primo valet. z in dubio novat primā. secus si cōtinet min' q̄ tūc nō valet nec novat primā nisi fuerit expſse actū. b. d. fm verū intellectū, vel hic z bene'. Qui stipulat primo partem deinde totū, novat primā stipulationem. secus econtra. b. d. Et est sing. l. fm. d. Pet. ō bene. z videbitis. j. erit subtilis. dividit in tres partes. in prima loquit q̄n secunda stipulatio cōtinet plus ꝙ prima. hic de hoc ponit soluz vnū exēplū. in scā log. econtra q̄n scōa stipulatio cōtinet minus quaz prima. z ō hoc ponit quatuor exēpla. in iij. limitat fm ptē. ij. est
1 ibi econtrario. ij. z vlt. est ibi, nisi in omnibus. ¶ Mo. j. q̄ scā stipulatio ꝓtinens plus ꝙ prima inducit novationem prime vt hic in prin. iūcto fi. z iuncta aduersatiua, sed. que cum sit sine copula inducit ad primū casum diuersitatē z in facto z in iure, vt hic. gl. in. ij. intellectu cōiter approbato. Adde ad istō no. gl. in. l. scire debem'. in prin. in ver. mixta. §. e. Bar. i. l. pe. j. ō pto. sli. Jtē adde in simili tex. valde no. in. l. si ita scripturz fuerit. ij. §. de here. instī. vbi in ꝓpria forma dicit egregie ter.
2 q̄ scriptura q̄ est plenior portiō habet. ¶ Limita istā regulam in casu nota. in. l. si dixerit. §. eo. vbi actio de dote cōpetens ad dotē datā nō novat p stipulationē sequētē, in qua est duplicata summa dotis. z cōsequēter cōtinebat in duplo pl' ꝙ prima. z tñ ibi. ñ stipulatio cōtinēs plus non novat primā. Nō illi' fallētie est omittis plu. ib' que ibi dicunt p bar. z alios. z plen' do. Aliter. q̄ nihil valet: eo q̄ prima actio de dote erat diuersi generis z diuerse forme a scōa stipulatione, q̄ actio ex dote est bone fidei. z hz multa z varia ꝓuilegia, vt ptz in. l. §. de ꝓuis. credi. z in. l. ajstipulis. C. q̄ pot. in pig. ha. ō tūc nō novat p se. m stipulationē. Ratio rationis q̄ tūc non interest stipulatoris q̄ novet prima actio de dote, imo pateret dānū: q̄ perderet ꝓuilegia dotis. q̄ nō haberet scōa stipulatio. l. aliā. cū ibi no. j. de nova. fm Ray. de fo. li. z Cuma.
3 in. d. l. si diuortio. vbi dixi. ¶ Secundo limita istā regulā non procedere q̄n per secundā stipulationē aliquid addit, vt de prima stipulatoris sit magis cautū. vt si addat fideiussor vel pignus: tunc etiā isto iure non inducebatur novatio. l. iij. §. si ex cōuentione. z ibi ad hoc not. Bar. §. de rei vindica. ¶ Tertio limita istā regulā nō procedere q̄n prima stipulatio est pura secundo penalis. Puta promitto primo loco stichū deinde scōo si nō dedero stichū, promitto penā: puta. c. tūc licet secūda stipulatio cōtineat plus quam prima: tamen non novat prima, vt late per Bar. in l. ita stipulatus. in. j. opp. vltime partis. j. eo. ibi dicit q̄ illud est ardnū ad bonum intellectū articuli iuris, nū quid. ij. stipulatio penalis novet primam vel nec.
4 ¶ Scōo no. ex tex. ibi similis est ei q̄ est hēs pōnē in ter. q̄ vsusfructus vere nō est pars fundi, put etiā tenet gl. hic. cū assimilet parti fundi z si vere esset pars nō esset similis q̄ nullū simile est idē. l. q̄ Verus. §. po. z. capitula sancte cruis. z resc. nā oīa simulitudo est propte figmentū rei, z nō propte rei ipsā. ita tt Bal. i. l. j. in fi. C. de patr. q. fi. dist. Istō expſsi' dicit tex. in. l. z per iuriū. ādu. §. ille. j. ō accep. vbi dicit tex. q̄ vsusfructus vel via nō sunt partes fundi, pondera verbū non sunt bene autem assimilatur. z similando vertitur ad videdū an. ij. stipulo valeat. z ā novet precedentē. licet in vera z ꝓpria ꝓte. stat ergo q̄ vsusfructus vere nō est pars fundi. Limitat gl. in. d. l. z per iuriurandū. §. ille. vt istō sit verum in vsufru. causali: qui nō ꝓt separari a ꝓprietate: iste nō est ꝓpria pars fundi. s. vsusfructus formalis. qui est seruitus personalis separata bñ est pars, vt hoc tex. in verb. li vsusfructus. z trahit. z ita ēt tenet Ka. b. cu. hic. q̄ dicit Bar. nō advertisse ad istū tex. Tu dic meli' q̄ vsusfructus hic formalis. siue causalis, nō est ꝓpria qualitatiua: seu diseretiua fundi puta. iij. vel. iiij. pes fundi. z in hoc est similitudo in tex. q̄ tūc assimilat parti quantitatiue. s; vere non est talis pars. z hoc modo etiā procedit tex. in. d. §. illud. s; vsusfructus bene est ꝓpria pars integralis fundi. q̄ ex ꝓpria qualitate z vsufructu constituit istē totum integrale. s. fundi. vt no. gl. in. l. recte dicim'. in prin. j. ō ver. sig. z pleni' Bar. hic. z in. d. l. z iuriurādum. §. i. ¶ Tertio no. ex ter.
5 ibi, q̄ fundus dari nō intelligit si vsusfructus detrahit. hic videri casum fm Jo. d imo. ꝓ eo q̄ tenet gl. in. l. eum qui ta §. pe. in ver. petā. s. eo. vbi tenuit gl. q̄ hic alig. ꝓmisit fundum plene iure: z tradit solum ꝓprietatē, detracto vsufructu: ego debeo petere adhuc fundū. Sz illa gl. reprehendit ꝙ Bar. z oēs ibi per illu tex. vbi dixi: q̄ imo debeo petere solū vsum fructum. et Jmo. hic ꝓ illa gl. Quis communiter reprobata esset tex. hic quem etiā ibidem Jo. de imo. ad hoc allegat. Sz certe iste tex. nihil facit: q̄ verum est q̄ fundus nō intelligit dari. sz totus, quando trahit. et tacto vsufru. sed tū pars bene dari intelligitur, vt hic. z hic nihil facit. ¶ Adverto no. ex tert. aliam regulam in materia novationis q̄ quando secūda stipulatio continet minus quā prima. quod nō inducit novatio primē: ratio est quia plus in se pōt trāsfundi in minus, vt in simili habetur in. l. cum questio. C. de leg. Istam rationem assignat Bal. in. l. rescriptum. §. si pacto. in vlt. no. §. de pac. Jtē est alia rō que in ide reincidit: z impossibile est q̄ totum ingrediatur partem. d. l. cum questio. Istā rationē assignat Bal. hic. z dicit quod nullus alius i mūdo ista sozma loquit. Sz lz istę rationes sint subtiles: tamē in subtiliter aduerte cōtra eas: q̄ si ille rationes essent vere, sequeret q̄ tūc testes nō possent exprimere facere q̄ fieret novatio. si est impossibile plus trāsfundi i minus, z totū ingredi partē: cuius ꝓtium vult ille ter. in vltima parte. Sed defendendo istas rōnes Bal. respō de subtiliter ex mēte eiusdē. Bal. q̄ q̄n partes expresse agūt q̄ secunda stipulatio que continet minus, novat precedentem: tunc ista novatio est potius detractiua q̄ translatiua novatio. Potes aliam planio z rationē assignare: q̄ nō est verisimile q̄ creditor velit iactare suū remittendo rei. dū prime. l. eū de idebito. in prin. §. de ꝓbatio. Amplia istam regulā si in scā stipulatiōe que cōtinet minus: nova ꝓsona intercedat: adhuc nō novat precedentē. tex. est notād' ad hoc in. l. eum qui ita. §. pe. vbi notaui. §. eo. ¶ Scēdo ampliaetiam q̄n secunda stipulatio continens minus fieret sub cōmemoratione ꝓtioris obligationis adhuc nō novaret eā fm Eng. z Jmo. hic q̄uis ꝓtraria tenuerit Pet. ō bella perti. n. l. nō ad ea. §. de pdi. z demō. que fm Eng. z Jmo. loquitur q̄n fuit vna dispositio vno ꝓtextu facta: hic in pluribus'. Tu respōde meli' q̄ ille ter. procedit in vltimis voluntatibus'. in quib' tota dispositio pēdet ex sola voluntate testatoris. vnde nō. procedit in cōtractib'. fm Bar. in. l. in rē §. cū adeo. §. ō pac. z in terminis nris Bal. in. d. l. rescriptū. q̄ si pacto. in fi. z lz do. Aller. in l. quib' idē. §. eo. teneat istā opi. De. ego ibi late reprobaui. ¶ Limita istam regulā. vt procedat q̄n secunda stipulatio cōtinet min' re vel ētitate. secus q̄n ptinet minus tpore: tūc inducit novatio ope exceptionis gl. est no. in. l. pen. j. ō ptor. stip. z ibi Bar. in pe. o. cū ceteris doc. idē simpliciter. d. Aller. hic in. ij. no. Ego late istud reprobaui in. l. eū qui ita. §. si. s. e. per illū tex. z alia que ibi adduxi. z ita teneo q̄uis istā limitationem

tionē sequat etiā Bal.in l.tā mandatori. in ij.col.ad fi.C.de
7 nō nu.pec.z in d.l.rescriptū.§.si pacto.in vlt.col. ¶ †Quinto
no.ex tex.ibi nihil agit.q est in tex.ex repetitū,hic probari q
secūda stipulatio cōtinēs min⁹ q̄ prima,nullā obligationem
etiā naturalē īducit cū tex. vniuersaliter negatiue loquatur.
l.si is qui ducēta.§.vtrū.j.de reb⁹ dubijs.vbi quando oratio
vniuersalis est negatiua.si aliqd esset falsum tota oratio red-
deretur falsa. Ad idē pro isto not.l.si puppillus.§.q actū.j.d
nouatio.z.l.per iusiurādū.§.j.cū.iiij.seq.j.de acceptila.tamē
gl.hic in verbo sed qui actū.ad fi.z in ver.nihil agit.z in ver.
agit.z gl.in.l.qui bis idē.s.eodē.z gl.in.l.si mater.§.si qs in
ter.s.d excep.rei iudi.tenē q imo ex vtraq z sic etiā ex secū-
da oriat obligatio z actio sed sine effectu. sed cōmuniter tene
tur illud quod notaui ex hoc tex.z ita etiam tenet gl.in.l.si da
ri.z in l.scire debem⁹.in prin.in gl.iij.z.iiij.s.eo.Bar.z do-
8 cto.in d.l.q bis idē vbi dixi. ¶ †Ultimo no.ex ver.fi. q ptes
possunt.expresse agere q secunda stipulatio cōtinens min⁹ q̄
prima nouet precedentē:z tunc tātū ex secunda agi poterit z
per istū tex.limitatur.l. cū qui ita.§.pen.s.eodē,vbi secunda
stipulatio continens min⁹ q̄ prima etiā cum interuentu noue
persone nō nouat primā. Limitat per hunc tex. nisi specialit
fuisset actū q nouaret:tn̄ vt etiā dixi.s.ſm Bal.ista nouatio e-
rit potius detractiua q̄ translatiua. ¶ Expeditis tex. Capio
gl.in ver.sed qui actū.quam diuide in tres partes ,put ponit
duos intellect⁹.z remouet vnū ɔriū.Scda ibi z sic aduersat.
Tertia ibi ſem p itellige. Ita ergo gl. timore aduersatiue po
site sine copula q̄ dz aduersari pcedentibus z in iure z in facto
gl.i l.ij.s.ne quis eū q in ius voc.z in l.sed z si lege.in princi.
s.de peti.her.z in l.patris z filij.vbi dixi.s.de vul.z pup.late
Bar.in.l.hoc ampli⁹.§.de his aūt.s.de dā.infec. ponit duos
intellect⁹ ad tex.prim⁹ q̄ aduersef ad factum sed non ad ius.
Ista est falsa,z cōiter reprobat: q2 de natura aduersatiue sed
est quādo sine copula est aduersaria precedētib⁹.nō solum in
facto,sed etiā in iure,vt in iurib⁹.s.proxime allegatis. Cōmu
niter tenet secund⁹ intellectus gl.quod ista aduersatiua solū
aduersetur ad primum casum quādo secunda stipulatio con
tinet plus q̄ prima,z tunc aduersef nō solum in facto: q pa-
tet,sed etiā in iure quia tūc scda valet,z in dubio nouat prece
dentē etiā si non sit expresse actum de nouādo. non autē ad-
uersatur ad versiculum econtrario,immediate precedētem.
¶ Sed aduerte qui isto mō aduersario fit ad remota,z nō ad
versiculū immediate precedentē. itē fit ad primum casum tā
tum,z non ad ſm.cum tamē debeat oibus precedentibus ad
uersari. Et propterea subtilitatū princeps Christo.de castel.
tradidit alium nouū z peregrinum intellectū ad istū tex. quē
intellectum sibi ascripserūt. Cum.z do. Pet. de bexu. quod
iurisco.in ver.econtrario fecit vnum syllogismū omissa con-
clusione,tanq̄ nota hoc mō.nā in ver.ecōtrario.ponit maior:
quod qui primo stipulatur fundum,deinde vsumfructū eius-
dē fundi:similis est illi qui primo stipulatur totum. postea sti
pulatur partē. Mos autē arguentiū est quod quādo posue-
runt maiorē,postea per aduersatiuā sed ponūt minorem hoc
mō ois homo currit, ſz Titi⁹ est homo:ita hic posita maiori:
postea venit ver.sed qui actū.vbi ponit minor scilicet sed ille
qui stipulatur primū actū, z sic totū scdo stipulatur iter z sic
partē:ex posteriori stipulatione nihil agit.ita dicit tex. tunc
omittit conclusionē tanq̄ notā.que est ergo ille qui stipulatur
primo fundū. postea vsumfructum, posteriori stipulatione
nihil agit: Et isto mō aduersatiua sed, non venit aduersatiue
sed cōtinuatiue,ponēdo minorē propositionē.certe iste intel
lectus est in se pulcher z peregrin⁹. Sed si bene inspicietur
series verborū,tex nō videf esse de mente litere.z istud repu-
gnat nature aduersatiue. ¶ Aliū.iiij.intellectū attētauit sub
tilis Rap.cu.hic q ver.sed qui actum.veniat aduersatiue, vt
dz z in iure z in facto ad oia precedētia.z sic non solū ad pri-
mum casum ſz etiā ad ſm.z sic ad ver.ex ɔtrario, prout reue
uera magis vr̄ esse de mēte litere.z sic ad ver. ex ɔrio:q2 etiā
in isto secundo casu,valet secunda stipulatio,quādo primo sti-
pulat fundū.secūdo vsumfru.formalē. Ratio q2 tunc stipula
tur quid diuersum a prima stipulatione cū vsufruct⁹ sit serui
tus facit.l.plane.prima.§.fi.s.deleg.j. Isto ergo secūdo casu
ita valet secunda stipulatio ,q̄uis contineat min⁹: q2 cōtinet
quid diuersum:sicut etiā vz in.j.casu quando primo stipulat
vsumfructū,z postea fundū. Sec⁹ autem est in alijs trib⁹ casi-
bus qui sequunt in ver. sed qui actū.in quibus secundo loco
non stipulat qd diuersum.ergo nihil vz secunda:q2 iter cōti-
net in actu,sicut quinq continent in decem:z vsus in vsufru-
ctu:z Propterea pōdera diligent q iste tex.in ver.fi.solū fa-
cit mentionē de illis tribus z nō de fundo z vsufructu. z simi
litudo q̄ ponitur in tex.ponitur quo ad vtilitatē,sed nō q̄ ad
validitatē z nouationē.z iste intellectus etiā est satis colora-
tus z peregrin⁹ sensus. Sed istum intellectum ego nullaten⁹
teneo:q2 impossibile est q ,pcedat ad versiculū ex cōtrario:q2
ille versicul⁹ nō pōt loqui de vsufructu formali,q est seruit⁹,
vt eū intelligit Lu.eo q2 vsufruct⁹ formalis q est seruit⁹, nul
laten⁹ pōt dici pars fundi.tex. est in l.vti frui.in prin.s.si v-
sufr.pe.cū nūq possit ɔuenire cū ipso toto. Ūn nō recedas a
cōi intellectu gl.z doc.postq melior nō occurrit:plani⁹ tamē
videref quod processisset tex.si adesset copula , sed z qui actū
¶ Itē inquātum ista gl.dicit quod quādo primo stipulor par
tem,postea stipulor totū , q secunda stipulatio nō valet in ea
parte q̄ venerat in prima,sed valet in eo q est pl⁹. In hoc gl.
male dicit:quia imo secunda stipulatio continēs plus,vz etiā
in illa parte,cū i totū valeat z in totum nouet.l. scire debem⁹
in.ij.rn̄so.s.e. ¶ In gl.in ver. expresserit. opponitur contra
tex.q tēpore hui⁹.l. fieret nouatio etiā si non esset specialiter
actum quotiescunq prime obligationi aliquid detrahebaf,
vt est tex.in.l.fi.C.de noua.z in.§.preterea. inst. qui.mo.tol.
ob.vbi secunda stipulatio detrahēs prime,isto iure notabat,
z sic valebat. Pro solutiōe Bar. cōsidera tria iura,vt ēt facit
gl.in.d.§.preterea.adde inquantū Bart. dicit quod isto iure
secunda stipulatio cōtinens idē quod prima,in dubio nō no
uabat,intellige verū nisi noua persona interuenisset in scda sti
pulatione idē cōtinente:q2 tunc propter interuentū noue per
sone,bene inducif nouatio.l.eū q ita.§.pe.s.eo.firmāt Mod.
hic presetim.d.Alex. Et per hoc apparet errare Ang. hic q
dicit falsum credere eos qui se liberatos existimāt faciēdo cā
psorē promittere creditori pecuniā quā debent. Ex quo eñ
secunda promissio cāpsoris vel mercatoris non ɔtinet plus-
quā prima: ergo non est facta nouatio, nec intelligif a prima
recessum.vtilitas est cōtigerit cāpsorē decoq̄re,q vernacula
lingua dictur fallire: creditor possit adhuc habere regressū
cōtra primū debitorem. Sed errat Ang.q2 licet scda pmissio
cāpsoria nō contineret plusq̄ prima : tamē ex quo interuenit
noua psona bene in dubio presumebaf nouatio. Iste est pul-
cher z vtilis articul⁹ quē examinant post Ang. Moder.hic
presertim Imo. Pau.z do. Alex.sed q2 istā cōclusionē poni
tur Bar.in l.singularia. s.si cer.pe.z ibidē plene examinaui
ideo ibi dicta nō repeto. ¶ Gl. fi.in ver.petitio ponit mirabi
lē intellectū ad istū tex. z isto mō erunt v.intellectus iunctis
quatuor quos recitaui in gl.in ver.sed qui actū.nam ista glo.
mirabiliter vult quod in quatuor exēplis positis in hoc tex.i
quib⁹ scda stipulatio continet minus q̄ prima.in duob⁹ pri-
mis casibus fit in dubio nouatio,ſm has leges:eo q2 ibi sunt
partes toti⁹ vere vel interpretatiue,vt quādo primo stipulor
fundū secundo vsumfructū,vel quādo primo stipulor.x. scdo
quinq: secus est in alijs duob⁹ exēplis tex.quādo primo sti-
pulor actū deinde iter vel primo vsumfructū deinde vsū z q2
secundum gl. iste nō sunt partes nec vere nec interpretatiue
truffa est: quia imo in omnibus quatuor exēplis tex.nunq fit
nouatio.nisi expresse agatur,ex quo in omnibus scda semper
cōtinet min⁹ q̄ prima.d.l.scire debemus. in prin. in gl.z qd
male dicat in primo exēplo tex.quādo primo stipulor fundū
secundo vsumfr.q imo tunc etiā ſm has.ll.nō fieret. nouatio
est tex.clar⁹ in l.cū qui ita.§.pen.s.vbi tex.loquit etiā in for-
tiorib⁹ terminis quādo in illa secunda stipulatione vsufru-
ctus.interuenit noua persona , adhuc nō fiebat nouatio z sic
reijcias omnino istū intellectū gl.sed inquātum ista glo.dicit
quod vsufructus non est pars fundi vere sed interpretatiue.
Adde quod contrariū tenuit de directo gl.in.d.l.eum qui ita.
§.pen.in ver.petā.que tenet quod vsufruct⁹ est pars fundi ve
re sed non fictiue. Itē an vsufruct⁹ sit pars dnij non dico fun
di vere.tex.est quod nō in.l.recte dicem⁹.z ibi gl.triplicif hoc
declarat.j.de verbo.sig.sed in ɔtrariū videf esse tex.in l.iiij.
s.de vsufr.z ibi gl.videtur aliter dicere. Ita dū gl.hic tz.qd
iter nō est pars act⁹.nec vere nec interpretatiue. forti⁹ dixit
gl.s.in ver.sed si actū.q̄ impossibile est q iter sit pars act⁹ ſz
gl.videtur tenere contrariū in.l.si mater.§. si quis iter.s. de
excep.rei iu.vbi gl. videf tenere q imo iter sit pars subiecti-
ua quo ad cōmoditatē act⁹ z sic habes tres ɔtrarietates glos
sarum.ideo p declaratione hui⁹.l.z gloss. hic aliarū glossarū
quas.s.allegaui. Bar.ponit an vsufruct⁹ sit pars dominij z
an sit pars fundi,z an iter sit pars act⁹:dic vt hic magistralif
p eū q̄ Ang.z ceteri transeunt z per Bart. in l.j.s.de adi.le.
¶ †Aduerte inquantū Bar.ɔsiderat duplex totū, quoddam
integrale,z quoddā vniuersale:potes pleni⁹ dicere ex mente
Bal.hic q triplex est totū:quoddā est integrale,vt dom⁹ q̄ ɔsi
stit ex partib⁹ i tegralib⁹:vt ex solo z superficie ſm legistas.l.
eū q edes.s.de vsuca.vel ex pariete z tecto,ſm logicos. itē sti
cb⁹ est totū integrale ɔsistēs ex integritate capitis z mēbro-

rum:tñ caue qr iste non sunt partes pdicamētales:eo qr tota nō predicat d partib' integralib': qr nō est verū dicere q paries sit dom',sicut q hō sit animal. ¶ Quoddā ⁊ scdo est totū numerale,q cōsistit ex qtitatib' vel numeris:puta decē psistit ex quinqz ⁊ quinqz.⁊ idē in alio acerno cōsistēte ex numero vt.l.in stipulonibus.in prin.ff.eo. ¶ Quoddā est totū predicamētale,vt est genus respectu specierū. ¶ Quoddā est q nō est pprie totū:qr nō habet partes,sz habet plus ⁊ minus,puta via est pl' qz actus,⁊ actus est plus qz iter.vt insti.de serui.in pn.⁊.l.j.in prin.ff.de ser.ru.pdi. ¶ † Item in quantū Ang. ⁊ Jmo.hic tenēt q q producit in iudicio duo instrumēta eodē die confecta,⁊ i vno dicit se dñm:in alio dt se eē vsufructuariū:certe succūbit tanqz producēs scripturas aduersas.⁊ cōtrarias.l.scripture.C.de fid.instr.⁊.c.imputari.e.ti.d fide instr.Tu dic meli' q cū instra debeāt reduci ad cōcordiā qtum fieri pōt,vt dicit Bar.in.d.l.scripture.ad fi.arg.§.quib'.in.j.pstitutiōe.C.nō recordat' q de hoc est tex.valde no.in.c.inter dilectos.§.ceterū.d fide inst.quē tex.ad hoc ponderat.d.Abb.in.c.cū tu.de testi.Certe ista duo instra possunt reduci ad cōcordiā,hoc mō q instrm secūdū loquēs de vsufructu intelligat de causali, qui est vnit' cū proprietate,⁊ est ab eo inseparabilis.Facit q no.d.Abb.in.c.ex ore.in.v.no.per illū tex.de pui.vbi no.q puilegia ab eadē parte pducta:q prima frōte videtur cōtrariari,debēt per diuisionē reduci ad pcordiā.Ad idē q in simili.no.Pau.de ca.⁊.d.Alex.in.l.j in pn.ff.ne quis eū qui in ius voc. est.q si aliquis pducit in iudicio articulos, vel positiōes,quarū vna videtur alteri cōtrariari: debēt intelligi taliter q producēs nō incidat in pcrarietatē: quod est in practica diligenter notandum, fm do.Alex.ibi.

a ¶ Quē ipse allega. adde q illum tex. etiā ad hoc pōderat idē Alex. cōsil. cxj.iij.vo.co. iij.ver. tamē allegatur.

Lex lix.

1 ☞ In estimatione que fit officio iudicis mercenario inspicitur tempus ⁊ locus quo debuit fieri solutio ⁊ non fuit facta.

2 An sicut euētus diei cōstituit debitorem in mora absque alia interpellatione,ita etiam euentus conditionis.

3 Hrs obligat ad legata sub tacita pditiōe.si adierit hrditatē.

4 Cōditio ē dies incert',⁊ dies incertus nō constituit in mora.

5 Tps tacitū q inest respectu loci iterpellat ⁊ pstituit in mora.

6 Tēpus tacitū adiectū miseratiōis gratia, interpellat ⁊ constituit in mora.idem est in die tacita apposita a lege preter tacitam conuentionem partium.nu.7.

8 Mora que contrahitur ex cursu tēporis a lege appositi:equiparatur more que inducitur per litis contestationem.

1 **Quoties in diē.** † In estimatiōe que fit officio iudicis mercenario inspicit tēpus ⁊ loc' quo debuit fieri solutio ⁊ nō fuit facta.h.d.cum.l.seq.⁊ sic si oleum promissum per stipulationē valet minus nūc:qz valeret tēpore cōtractus,vel qz valeret in loco in q debebat solui,⁊ debitor fuit in mora soluēdi tpe statuto, vl' in q ordinato recurrit ad estimationē:qr morosus tenetur ad estimationē quāti plurimi valuit a tpe more,⁊ in illo pluri per officiū iudicis mercenariū debet pdēnari.istā materiā plene posui in.l.vinū.ff.si
2 cer.peta.ad ibi dicta te remitto. ¶ † No.j.q purificātur euētus cōditionis ⁊ diei:qr per purificationē pditiōis ita dz venisse dies obligatiōis,sicut per euētū diei certe in obligatiōe apposite.l.cedere diē.j.de ver.sig. Hinc ex isto text.infert q sicut euent' diei cōstituit debitorē in mora absqz alia iterpellatiōe.l.magnā.C.de pctra.⁊ cō.stip. Jta etiā euentu' cōditionis dz in mora cōstituere,absqz alia interpellatiōe.fortificat inductio hui' tex.Nā sicut cōsideratur estimatio quāti plurimi ab euētu diei:ita etiā cōsiderat ab euētu cōditiōis.tex.est hic.sed estimatio quāti plurimi nō venit nisi a tēpore more. d.l.vinū.⁊.l.ij.⁊.l.fi.ff.de condi.trit.,ergo iste tex.vult q stāte q pditio euenerit debitor dicatur in mora pstitutus.⁊ iste tex.fortit strigit.iste ē pulcher ⁊ disputabilis passus ad vtrāqz partē.Sz ad istū tec.respondet Bar.q lz vtroqz casu dies obligatiōis venerit,vt dicit tex.⁊ in obligatione in diē interpellatio fiat p cursum diei i obligatiōe appositi.d.l.magnā. Tñ in obligatiōe pditiōali mora pbitur per verā interpellationē ⁊ sic quaten' iste tex.loquitur de cōditiōe debet intelligi quod interuenit vera interpellatio. Et ad istā solutionem pōt applicari gl.in.l.si ex legati cā.ff.eo. in versi.debeas.ibi, ⁊ post diē vel cōditiōis exitū interpellatus.vbi gl.vult q ad cōstituēdū in morā nō sufficit euēt' cōditiōis, sed ēt reqritur interpellatio.Jsta sol.Bar.est manifesta violētia ⁊ diuinatio ad istū tex.iō eā reiice.tres al's solutiōes ponit. Jo.d imo:hic que adhuc sunt deteriores,⁊ magis diuināt:iō nō sunt digne referri.Ad idē facit tex.in.l.euictis agris.ff.de vsuc.vbi purificata conditiōe importata per ablatiuos absolutos agrorū euictorū statim vēditor tenetur ad vsuras pretij ergo statim per euētum conditionis dicitur in mora cōstitui,absqz alia interpellatione Ad illū tex.respondet Bart.quod ibi re ipsa contrahitur mora.Jstā solutionē Bart.reprobat domi. Alex.⁊ dicit illi litere nō conuenire:qr restitutio agrorum ibi non fuit facta vēditori.sed alteri domino euincēti:⁊ sic ibi nihil fit cui dicat emptor pro parte sua impleuisse vēditori, vt sic cum in mora cōstituit absqz alia interpellatiōe.Tu aduerte q ibi emptor impleuit pro parte sua, soluendo pretium et ideo contra vēditorē re ipsa absqz alia interpellatione mora cōmittitur.l.curabit.C.de act.empt. quia in istis cōtractib' correlatiuis,vt est emptio ⁊ vēditio,si vna pars approbat cōtractum,p parte sua re ipsa cōstituit aliū in mora.d.l.curabit.⁊ istud est quod vult dicere Bar. Sed considera subtili' q in.d.l.euictis. bene solutio ptij facta per emptorē cōstituisset venditorē in mora re ipsa si venditor ei nō tradidisset rem venditā,sed ex quo ei tradidit:⁊ sic ei impleuit,si postea euincatur a tertio nō dz aliā moram constituere siue alia interpellatione,quia a principio vterqz impleuit: ergo solutio Bar. non tollit illū tex.Jstā opinionē tanqz de iure veriorem tenet subtilis Cu.hic per istum textū qui multū stringit,⁊ per quedā alia leuia que nō curo referre licet dicat quod non posset in practica obtineri.Jstā opinionē etiam tenet do. Alex.hic tanquā iure probabiliorem: ⁊ dicit quod difficile esset sustinere Bar.mouetur vno solo fundamēto:quia conditio est dies incertus.l.quibus diebus.in prin.ff.de cond.⁊ demōst.ergo cū imperator dicat q dies interpellat ⁊ cōstituit in mora.d.l. magna.ergo etiam euent' conditione interpellabit que dicitur dies.Salua honorificētia pceptoris mei miror vehemēter de.d.Alex.quādo propter tam fragile fundamentum q etiam ante eū fuit Cum.hic teneat contra cōmunem.⁊ tanto plus cum istud fundamētum probet ineuitabiliter cōtra eū. ⁊ tex.quē ipse allegat.Nā dum dicit quod cōditio est dies incert',hoc est verissimū.l.dies incert'.ff.de cōditio. ⁊ demon. ⁊.l.talis scriptura.⁊.l.si qs legauerit pma.ff.d le.j.Sed dies incert' nō interpellat nec cōstituit in mora,vt est tex.quē ipse
a allegat[a] in.d.l.magnam.in ver.certo tēpore,ergo a cōtrario temp' incertum non interpellat.⁊ ibi Cy.⁊ Bal.ad hoc notāt illum tex.⁊ quod dies incert' post eius cursum non constituat in mora tenet etiam Bar.in.l.ita stipulat'.ff.e.in.ij.questione principali,in ver.scdo iuxta hoc quero.⁊ ver.tertio est videndum vtrū cursus,⁊ firmat ipsemet domi.Alex.hic in secūdo nota.in pma fallentia.Hinc est q si pmitto tibi cū eris legitime etatis tūc etiā opus est interpellatione secundū Bal. in l.si pacto quo penā.in.iij.colum.C.de pac.Cy.⁊ Bal.in.d. l.magnā. ¶ Cōtrariā opinionem tenet Bar.hic post Cyn.in l.si minorē.C.de in integ.resti.mi.⁊ post Gail.de cu.in l.qd ⁊ ff.si cer.pet.vbi etiā Bal.idem tenet in repeti.in.vj.colum.⁊ dicit Bar.hic ita oēs tenere,⁊ attestat domi.Alex.in tribus locis,q ista est cōmunis opi.in iudicādo ⁊ cōsulēdo tenēda: ⁊ cum Bar.tenent Ang.Jmo.Pau.de ca.⁊ latius do.Pet. de bexu.hic ⁊ Bar.in.l.ita stipulat'.in.iij.q.j.eo.Bal.in l.⁊ si post tres.in lectu.in.iij.q.ff.si qs cau.⁊ Sal.in.d.l. euictis. ff.de vsur.vbi etiā dicit istā esse cōmunem opinionem.⁊ istam teneo.Precipuū fundamentū isti' partis est:qr iura reputāt iniquū ⁊ absurdū q eodē momēto quo quis incipit obligari, eodē etiā momento constituatur in mora.l.quod dicimus.j. de sol.l.pmissor.in l.j.ff.de cōsti.pe.⁊.§.fi.inst. de inut.sti.cū ergo per euentū conditionis incipiat tunc obligari, ergo non debet simul.⁊ semel in mora constitui. Cōfirmo istō fundamētū dupliciter.primo: qr quādo debitum est cōtractū per iuramētum delatū creditori q iurauit sibi deberi: tunc iuramētū nō cōstituit in mora:qr esset inconueniēs q vno ⁊ eodē tēpore quis per iuramentū obliget,etiā constituatur in mora.ita tenet Bar in l.eum qui.§.si iurauero.ff.de iureiur,Ubi p hoc infert q stāte statuto q instrumenta guarētigiata habeāt vim sententie diffinitiue,tamen p tale instrumentū debitor nō cōstituet in mora, sed requirit interpellatio:⁊ dicit q cōsuetudo ita obseruat.Scdo multum notabiliter ⁊ nouiter moueor nā in contractibus innominatis implementum ex parte vni' non cōstituit alium in mora.l.iij.§.j.ver.sed si stich'.ff.de cōdi.ob causam.Ratio qr in cōtractib' innominatis non oritur obligatio nec actio nisi secuto iplemēto.l.iurisgētiū. in pn.ff. de pac.⁊ sic ex iplemēto vni' incipit pars aduersa obligari.l. ex placito.C.de re.perm.Un secuto iplemēto cū ex hoc inducatur obligatio,nō dz simul mora pstitui.⁊ ita etiā tenet Are. nō ad propositū nostrum.in.l.ita stipulatus.col.vij.ff.eo.⁊ ibi Aret.subtilr p hoc dcz se adducere casum in terminis i l. naturalis.§.sz scyphos.ff.de pscr.v.vbi si dedi tibi scyphos vt stichū mihi dares,⁊ sic ego ipleui p pte mea,⁊ postea stichus pereat anteqz mihi tradat perit periculo meo, vt ibi de tex.

sed hoc non

s3 hoc nō esset verū si ex impleme͞to facto per me aduersari⁹ cōstitueret in mora: tūc e͞m post morā periculū interit⁹ pertineret ad debitē morosum.l.si ex legati cā.ṡ.e.⁊ ista fuit subtilis pōderatio de illo tex. Sz tu dic q ista pōderatio l3 videat pulchra nihil v3, eo q2 mora irregularis q̄ ꝯstituit p ipleme͞tū rei, nō sufficit vt q̄s teneatur de interitu sed requirit vera interpellatio, ꝯm Bal.⁊ Mod.in l.vnū.ṡ.si cer.pe. Alex.in l. de diuisione.in pe.col.ṡ.so.ma reteto isto cōi fundame͞to posses tu dicere ēt euēt⁹ diei certi operat vt debitor effectualiter teneat, vbi al's obstabat exceptio.l.j.in fi.ff.qn̄ dies leg.ced.⁊ §.tēporales.insti.de excep.⁊ tn̄ euent⁹ diei qui operatur effectualē obligationē, etiā operatur cōstitutionē in mora.d.l.magnā. Rn̄de q tūc nō incipit oriri, obligatio: put in cōditione purificata: cū vsq3 a principio iā esset nata.l.cedere diē.ḟ.de ver.sig.s3 solū remouet exceptio. Sz aduerte huic fundame͞to cōi ⁊ colorato potes optime rn̄dere ꝯm Rap.cu.⁊ do.Alex. hic, ⁊ añ eos Bal.in.d.l.⁊ si post tres in lectu.in.iij.q.ṡ.si qs caut.q euēt⁹ cōditiōis nō cōstituit statim in mora, sed cū aliquo spatio modici tp̄is ad ꝑparādū solutionē, q̄ elapso ꝯstituitur mora absq3 alia interpellatione. Sic etiā in obligatiōe pura, in qua requirit interpellatio.l.si ex legati cā.ṡ.e.illa interpellatio facta creditore nō cōstituit debitorē i mora statim, s3 cū aliquo spatio breui tp̄is, moderādo arbitrio iudicis, vt est gl. valde no.in.l.emili⁹.in prin.ṡ.de mino.in gl.in ver. restitui. circa mediū. q̄ gl.nō est alibi in iure ꝯm Bal.in.c.j.in vlt.col. de noua for.fidelitatis.in feu.⁊ in.c.cū olim.in.ij.col.de testi. Sz adde cōcordantē gl.in l.diuortio.ff.de neg.gest. dū dicit nō e͞m e vestigio.itā etiā tn̄ Bar.in.l.si penū.ṡ.qn dies leg.ce. ⁊ est bon⁹ tex.in.l.si quis filiū.§.fi.in ver.interpellatus cū aliquo spatio.ṡ.de col.bo.que tex.ad hoc allegat Cu. hic. eū ēt ad hoc no.do.Alex.post Jac.de Are.in l.j.§.itē si ita.ṡ.ad le.

3 fal. ¶ † Scd̄o principalit mouet Bar.p l.si ex legati cā.ṡ.e. nā heres obligat ad legata sub tacita cōditiōe, si aduertit hereditatē.l.iij.ṡ.de le.j.⁊ tn̄ adita hereditate, ⁊ sic purificata cōditiōe, nō est i mora nisi interpellet. ergo necesse est post euētū cōditiōis adhuc debitorē interpellari, vt cōstituat i mora. ad idē tēdit.l.si penū.in ver.intepellat⁹.ṡ.de pe.le.alle.per Bar. Sed ad ista iura rn̄de q q̄stio nr̄a ꝓcedit in ꝯditiōe expresse a partib⁹ apposita, s3 ibi loquit in ꝯditione tacita a iure subintellecta, q̄ nō est eque potēs ad cōstituendū in mora: vt ibi, l3 alias par sit virt⁹ taciti ⁊ expressi.l.cū quidā.ṡ si cer. pe. ¶ Tertio Bar.alle.tex.in prin.ff.de pen.le. vbi si testator legauit aliqd penoris in singulos annos, quo casu legatū pro primo anno est purū, pro seq̄ntib⁹ est cōditionale.l.si stichū aut pāphilū.§.stipulatio.ṡ.eo. eueniente scd̄o anno, ⁊ sic purificata cōditione secūdi anni, heres nō statim cōstituit in mora absq3 interpellatione. Patet q2 nō admiteret purgatio more vsq3 ad litis ꝯtestationē, vt ibi dicit tex.cum ibi esset dies ⁊ pena, vt habet in.l.si insulā.j.e. Ad istū tex.rn̄de dupliciter: vno modo ꝯm Rep.Cu.⁊ bene, q prout tex. ibi loquit de legato in annos singulos, ⁊ sic cōditionali: nō dicit ibi tex. q admittat more purgatio, sed admittitur ibi tātū in legato puro si aduertis ad illū tex. Secundo etiā fatēdo q ib, loquatur de purgatione more etiā quo ad legatū annū, responde ꝯm do.Alex.q loquitur solū quo ad more purgatione, q purgationē fieri ēuētus cōdōnis nō impedit, nō tn̄ negat ille tex. qn eueniēte cōditiōe incidat in penā, ⁊ qn in mora ꝯstituat. ¶ Quarto vltra Bar.p cōi sn̄ia recolēde memorie.d.Hie. tor⁹ alter ꝑceptor me⁹ adducit tale fundame͞tū satis coloratū: nā puri ⁊ purificāti idē est iudiciū, ⁊ eadē est natura. allegat ad hoc.l.credere diē.j.de ver.sig.q̄ lex parū vel nihil facit, sed debitor pur⁹ nō ꝯstituitur in mora nisi interpelletur. l.si est legati cā.ṡ.eo.ergo nec purificata cōditiōe: cū tūc obligatio officiat pura, nō d3 in mora cōstitui nisi interpelletur. Cu pro ei⁹ assumpto q puri ⁊ purificati idē sit iudiciū ⁊ eadē natura, alle.tex.expressum ⁊ meliorē de corpore iuris in l.fi. §.Titius.ṡ.de vul.⁊ pu.in ver.s3 si extiterit cōditio due pure sunt, ⁊ pōdera verbo sunt, denotās veritatem, ⁊ ibi Bal.⁊ alij ad hoc no.illū tex.⁊ ibi cōcordātes ad tex.adduxit multa bona ⁊ vtilia, cumulaui.ad idē tex.in.l.si pupill⁹.ad fi.ff.de cōd. inst.q dicit purificata cōditione ꝓ eo esse ac si pure si relictū. Et sic assumptū preceptoris mei est verū, ⁊ tanto forti⁹ cū in cōtractib⁹ cōditio eueniēs trahat retro vsq3 ad tēpus celebrati cōtract⁹.l.potior.⁊.l.q balneū.ṡ.qui pot.in pig.hab. Istud fundame͞tū l3 videat coloratū tn̄ in ꝓposito nostro nihil valet: q2 eo attento sequeret q idē esset in obligatione in diē certā: q2 eueniēte die obligatio est pura: ergo esset op⁹ interpellatione ad cōstituēdū in mora sicut in obligatione mere pura. Et istud est falsū: q2 eueniēte die absq3 aliqua interpellatiōe debitor cōstituit i mora.d.l.magnā.C.d̄ ꝯh.⁊ pmi.

stip. Sicut ergo qn̄ dies certa venit, l3 debitū sit purū, tn̄ non est op⁹ aliqua interpellatiōe: q2 dies iterpellat ⁊ ꝯstituit i mora purificata cōditione l3 debitū efficiat purū, tn̄ nō requirit alia interpellatio: q2 euēt⁹ coditiōis sicut ⁊ diei ꝯstituit in mora, vt hoc tex.q fortiter stringit. Et si tu subtilis diceres q̄ est rō diuersitatis q qn̄ obligatio est a principio pura: tūc reqrit iterpellatio hoīs ad cōstituēdū in mora, l.si ex legati cā.ṡ.eo. sec⁹ qn̄ est debitū in diē certū ⁊ euenit dies, ⁊ sic efficit purū. tūc ad cōstituēdū in mora nō requirit interpellatio hoīs: sed dies interpellat. ⁊ hoc est indubitatū.d.l.magnā. Cur hic tā varie? Rn̄de fundamētaliter q rō diuersitatis est in prōptu ex mēte Rap.cu.hic: q2 qn̄ ꝓmisso est a prin.pura ⁊ momētanea, q̄ nō h3 tractū successiuū, certe si ꝯhētes nolūt exigi interpellationē frustra incipissent a ꝓmissiōe, ēt statim dari ⁊ solui poterat sine vlla ꝓmissiōe: ergo si simpliciter ꝓmittēdo ⁊ non soluēdo voluerūt, q deberet ꝓmissor interpellari qn̄ ꝓmissio est a ꝑncipio pura, ⁊ si tūc qn̄ iterpellabit, nō solueret: q esset in mora sicut in simili dicit tex.in.l.si.x.cū petiero.ṡ.eo. Un̄ sec⁹ est qn̄ ꝓmittit in diē certū, vel sub ꝯditiōe: q2 ibi absq3 alia hoīs interpellatiōe euent⁹ diei sine dubio, ⁊ ēt euēt⁹ cōditionis iterpellabit, ⁊ constituet in mora, vt hoc tex.⁊ hoc mō habes declarata iuris fundamēta in hac materia. ¶ Ego teneo istā cōem opinionē p̄mo per fundamētū q.ṡ.retorquebā con-

4 tra do.Alex. † q2 cōditio est dies incert⁹. sed dies incert⁹ nō cōstituit in mora, vt dici. scd̄o moueor, q2 mora dicit esse culposa dilatio.l.q te.ṡ.si cer.pe.q non pōt esse in ꝓposito quādo erat debitū sub cōditione. Sz ad hoc potes optime rn̄dere q ad hoc vt euēt⁹ cōditionis cōstituat in mora, requiritur q debitor sciat aut scire debuerit conditionē euenisse.d.l.qd̄ te. Idē postq̄ sciuit conditionē euenisse, ⁊ etiā lapsum est spatiū modici tēporis ad parādū solutionē, de quo dixi ṡ. in primo fundamēto Bar. tunc bene dicitur esse inculposa dilatione, ⁊ sic in mora. ¶ Tertio ⁊ vltimo faci.: nā qn̄ dies est certa, debitor quoq3 est certus qn̄ debitum erat: vnde sibi est imputādū si se non properauit eueniēte die soluere: ideo tunc euēt⁹ diei cōstituit eū in mora, sine alia interpellatione.d.l.magnā. Nō sic est in euētu conditionis vbi dies est incertus, ⁊ conditio se h3 ad esse ⁊ nō esse: tunc non est imputādū debitori, quare non se preparauerit ad soluēdū. ⁊ ideo tūc euētus conditionis nō constituit eū in mora, sicut euent⁹ diei. Et ista est rō diuersitatis, quare euētus diei bene cōstituit in mora sine alia interpellatione, sed nō euēt⁹ cōditionis tenēdo coem sn̄iā. ⁊ ita ha-

5 bes plene excussum istū disputabilē passum. ¶ † Secūdo no. ex.l.idē erit. ꝯm Bal. q tp̄s tacitū q inest respectu loci interpellat ⁊ cōstituit in mora. ex q̄ nota ꝯm Jmol. Rap. Cu.⁊ do. Alex. q dies tacita iducta a lege iterpellat ⁊ ꝯstituit i mora. Adde tex.magis expressum in.l.n. C.de iur.emph.⁊ tex.in l. vnica.§.exactio.in ver.vsuras.C.de rei vxo.actio.quē tex.ad hoc ibi no.Bal.in.§.cū aūt gl.i.l.iij.§.nūc de officio.in gl.j.⁊ ibi An.ad hoc no.ff.de eo quod cer.loco.gl.in.c.potuit de lo. Bar.in.l.ita stipulat⁹.in.ij.q.prin.j.eo.Bal.i rub.C.de ꝯsti. pec.i.iij.q.⁊ in.l.si pacto quo penā.C.de pac.ista est cōmunis ⁊ vera cōclusio ꝯꝑuis Alb.de ro.in l.ij.in ꝑnci.⁊ in l.iij.§.nunc de officio.ṡ.d eo q cer.lo.teneat ꝯtrū ⁊ nō bn̄. ¶ Amplia istā cōclusionē ⁊ sic regulā hui⁹ tex.trib⁹ no.modis, de quib⁹ nemo facit⁹ mētionē. ¶ † Primo amplia vt ꝓcedat etiā in tp̄e tacite adiecto miseratiōis grā vt est in tp̄e indulto ad restitutionē dotis q iterpellat ⁊ ꝯstituit in mora. gl. est ad hoc no. in.l.mora.ṡ.sol.ma.q3 ad hoc Jo.de Jmo.Cu.⁊.domi.Alex. ibi notant, ita etiā eā notat do. Mathe.in no.cxxij.Ludo. ro.in.l.si.ex legati causa.ṡ.eo. Jdē tenent Bar.⁊ Bal.in l.ꝓmissori.in.§.j.ṡ.de cōsti.pe.Bal.in.l.si pacto q̄ pena.in v.⁊ i vlti.col.C.de pac.q3uis ꝯtriū ⁊ male teneat Pau.de cast.in d.ꝓmissor.§.j.sed ꝓcedens opinio est verior per predicta, ⁊ p

6 tex.q ꝓprie sic loquit in.d.l.vnica.§.exactio.in versiculo vsuras.⁊ per tex.cum glo.in l.si duo.§.fin.ṡ.de constitu.pecu.

7 ¶ † Secūdo extēde etiā in die tacita apposita a lege ꝑter tacitā cōuentionē partiū vt est casus clarus ponēs claru exemplū in. c.licet canon.in ver.nulla etiā premissa monitiōe.de ele.in vj.quē tex.ad hoc no.Ar.in.l.si ex legati cā.co.ij.ṡ.eo. ⁊ in l.si mora.in.ij.col.in fi.ṡ.so.mat. ¶ Tertio ⁊ vltimo pro pulchra ampliatiōe nota illō q sin.no.Bal.in.l.fi.§.ꝑterea.

8 in.iij.col.C.de iure do.per illū tex.in ver. post litē cōtest. † q mora q̄ contrahitur ex cursu tēporis a lege appositi, equiparat more q̄ inducitur p lit.cōtest.⁊ hoc est valde vtile scire ꝯm eū ꝓpter purgationē more, vt.l.sed ⁊ si alia.ṡ.de constitu.pe. idē not.ibi Bal. circa.fi.⁊ dicit esse singularit notādū. Et sic habes diligenter notare q mora contracta per die tacitā appositā a lege, est maioris efficacie q3 cōtracta per diem expressam: ego credo q non sit verū, licet nemo impugnet. moueor

¶ Nemō facit. Adde q imo hanc limitationē posuit Alex.in l. magnā in addi.ad Bar. C.de ꝯhen.⁊ cōmit.stipu.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

per tex. in l. ij. ad fi. C. de iure emph. q̃ loquitur de moza q̃ cõ trabitur ex cursu tẽporis a. l. appositi. z tñ ibi moza purgat c. potuit. de locato. ꝙ non esset, nec admitteretur si equiparare tur moze q̃ inducit per lit. cõte. eo q̃ purgatio moze admit tit vsq; ad lit. cõtest. z nõ post. l. si insulã j. eo. z sic per ista iura aperte confunditur istud singulare dictum Bald. z Bali. ¶ De die antẽ expressa appolita a partibus, quod interpel lat, z cõstituat in moza. late posui in. l. si ex legati causa. ñ. eo. vbi posui regulam. z. iij. amplationes z. ix. fallentias.

Lex lxj.

1 ¶ Stipulatio per quã promitto tibi aliquid si te heredem non fecero est nulla.

2 Non valet conuentio penalis per quã aufertur libera testa menti facultas, z dicitur contra bonos mores. n. 5.

3 Si promitto cum pena te heredẽ instituere non valet promis sio: nec debetur pena.

4 Ubicunque aliquid contra bonos mores geritur on ba betur distinctio quantitatum.

6 Qđ est ℈ bonos mores non potest firmari p adiectionẽ pene.

7 Si instituo titium, z si cõtingat me mutare testamentum, ex tunc dono eidẽ omnia mea bona: si testato. z mutet testamen tum, non valet talis donatio. quod fallit in pia causa. nu. 8.

9 Quemadmodum valet pactum inter milites de succedendo: ita pactum de succedendo inter pias causas.

10 Non valet donatio omnium bonorum presentium z futuro rum nisi sit facta pie cause.

11 An pactum de succedẽdo affirmatiuũ cõfirmet iuramento.

12 Pactum de non succedendo confirmatur iuramento.

13 Si filia cũ iuramẽto renunciauit in manib⁹ fratris de nõ suc cedendo: poterit succedere nõ obstãt tali iura. instituta ab patre ꝙ procedit etiã si expresse renunciasset non succedere etiã ex test. patris. in manibus patris z fratris simul. nu. 14.

15 Si debitor qui soluit usuras iurauit eas non repetere nõ po terit repetere nisi relaxetur iuramentum.

16 Valet donatio omnium bonorum presentium z futurorum quando donans reseruauit sibi aliquam quantitatem vel rẽ de qua possit testari.

17 Valet laudũ latũ ab arbitrio vel arbitratore, ꝙ si aliter ex cõ promittẽtib⁹ moziat sine filijs masculis ꝙ oia ei⁹ bona deue niat alteri reseruatis. lx. libris de quib⁹ possit libere testari.

18 Valet donatio omnium bonorum presentium z futurorum, reseruato sibi vsufructu.

19 Valet conuentio in vita inter aliquos nobiles de non alienã dis certis bonis in vita nec in vltima voluntate.

20 An donatio oim bonorũ presentiũ z futurorũ valeat necne.

21 In donatione omnium bonorũ presentium z futurorum non continentur nomina debitorum, z sic non veniunt iura z actiones nisi specialis mentio facta esset.

22 Appel. mobilium z immobilium nõ veniunt noia debitorũ.

Stipulatio hoc modo cõcepta. Nõ vz stipulatio auferẽs etiã per idirectũ liberã testamẽti factionẽ. h. d. Dinidik i duas ptes.

In prima ponit decisio. In secũda rõ decidẽdi. secũda ibi, qz ℈ bo
1 nos mores est. ¶ No. q̃ ibi primo ex hoc tex. † ꝙ stipulatio p
2 quã, promitto tibi aliqd si te heredẽ non fecero, est nulla †, z sic nõ vz cõuentio penalis per quã aufert libera testamẽti facul tas: cõcordãtes sunt ĩ gl. Liberũ em esse dz qđ iterũ nõ redit arbitriũ. dicit tex. in. l. j. C. de sac. san ecc. Alibi dicit iurisc. q̃ nõ lz libertatẽ de supremis mdicijs cõstrigere: dicit tex. in l. si fratres. ℈. idẽ rũdit. j. ff. pro socio. z dicunt Rap. cu. z Roma. hic. q̃ quẽadmodũ matrimonia debẽt esse libera a metu pena rũ l. Titia. in prin. j. eo. l. Titio cẽtũ. ℈. j. ff. de ꝓditio. z demõ l. si. C. de spon. c. gẽma. e. ti. de spõ. ita testamẽti factio debet esse libera ab oi metu penarũ. Adde ad istud notabile id qđ alibi no. Pau. da ca. i. l. ex facto. in prin. p. illũ tex. ff. de vul. z pup. vbi no. ꝙ statutũ disponẽs q̃ mulier non possit testari sine ꝑsensu mariti nõ valet: qz est iniquũ: qz aufert liberã testã di facultatẽ, z sic cõtra bonos mores. z dicit ibi Pau. de ca. q̃ habuit de facto illo anno, z illã decisionẽ Pau. de ca. sequi tur ibidẽ simpliciter Alex. in. iij. co. cõtent⁹ sola anthozitate Pau. de ca. Idẽ est simplicit est seeunt⁹ ꝑsulẽdo Alex. in cõsi. cliij. ℈. vol. qđ inci. vilis z accurare põderatis. in vlt. co. nec reperio ab aliquo examinatũ istũ passum, Sed vt dẽ posteris materiã cogitandi: ego addo contrariũ in similib⁹ terminis expresse decidere Ang. in. j. in auth. vt fac. noue consti. vbi q̃rit nunquid valeat statutũ disponẽs quod mulieres non pos sint testari si ne presentia duorum consanguineorũ. Primo dicit videri dicẽdũ qđ tale statutum non valet, quia videtur dependere a voluntate duorũ consanguineorum: z per cõse-

quẽs aufert liberã testãdi facultatẽ, z sic est captatoria a voluntas. l. captatorias. ff. ô bfdi. insti. z. l. captatorie. ff. ô leg. j. z. l. captatorias. C. de testa. mil. Postea determinat ℈ iij. z dicit ꝙ imo valeat tale statutũ illa rõne: qz potestas testãdi est in ducta a iure ciuili, prout dicit notare Dy. in regula, indultũ. ô reg. iur. in vj. ℈ vnũ ſ. ciuile tollit aliud ius ciuile: ergo po test immutare, per. l. de quib⁹. ff. de legi. ℈. ius aũt ciuile. inst. de iure natu. gen. z ciui Addo ẽt Bar. in. l. si cũ dotẽ. ℈. eo au tem tẽpore. ff. sol. mat. vbi Bar. ꝓsupponit tale statutũ valere re z tenere similr vz statutũ ꝙ mulier in testõ nõ possit lega re marito suo: put est statutũ in ciuitate Parme, sup quo als cõsului: qz alias de facili cogerẽtur a maritis eis relinquere in testõ. ita determinat Bal. in. l. cũctos. in. xiij. co. C. ô sum. tri. z fi. ca. z ibi adducit simile ℈ Pau. ô ca. Tñ p illa decisiõe Pau. de ca. in terminis q̃bus loquitur ꝙ non valeat statutũ disponẽs q̃ vxor nõ possit facere testamentũ relinquẽdo ma rito: teneo illã deci. Pau. de ca. duplici fundamẽto. Primo illõ q̃ nõ põt fieri per pactũ, eo qz sit cõtra bonos mores, illõ etiã non põt fieri per statutũ ꝙ debet esse sanctũ. iij. di. c. erit aũt ler. tradit Bar. in. l. oẽs populi. iij. q. iij. cõclusioni principalis. ff. ô iusti. z iur. Lano. in. c. fi. ô cõsti. in vj. Sz ista cõuen tio restringẽs facultatẽ testãdi cõtra bonos mores: ergo sicut nõ põt per pactũ nec ẽt per statutũ põt auferri libera testãdi facultas. Scõo quia video q̃ lex ciuilis z canonica improbãt ꝙ vltima volũtas depẽdeat ab aliẽo arbitrio l. illa institutio. z. l. si quis Demprouiũ. ff. ô bere. insti. z ideo filius cũ consen su patris nõ potest facere testm̃ ne facultas testãdi depẽdeat a facultate patris. l. qui in ptãte. ff. ô test. in inst. q̃ nõ est per miss. fa. test. in prin. sed si illud statutũ valeret: depẽderet vl tima volũtas vxoris a mera volũtate mariti: ergo non vz tale
3 statutũ q̃ mulier ñ possit testari sine ꝑsensu mariti. ¶ Tertio principaliter no. mihi ex hoc tex. ꝙ si ꝓmitto cũ pena te bfdẽ instituere: non vz talis ꝓmissio nec debeꝫ pena: ꝓbatur in hoc tex. nã si nõ vz quẽtio. p ꝙ auferꝫ p indirectũ libera testãdi fa cultas: multo minꝰ vz ergo cõuẽtio directa p q̃ auferꝫ libera facultas testãdi. l. cũ donatiõis. C. ô trãsac. l. fi. ff. ô suis z legi. z. l. pactũ ꝙ dotali. C. ô col. in. l. ex eo. C. de inuti. sti. qz bfdi ta s nõ põt dari pac. l. bfditas. C. ô pac. cõuẽ. z p hoc ifero ad õcisionẽ tex. nr̃i: qz regulã habem⁹ ꝙ illud ꝙ non potest fieri pure: ita etiã nõ põt fieri sub cõditiõe penali. l. seius z auge rius. ff. ad le. fal. l. hoc modo. ff. de cond. z demon. ℈. si. inst. de lega. Limitat tamẽ Raph. cu. q̃ lz metu pene non possit qs astringi ad instituendũ aliũ: tamen spe premiꝰ potest inuitari ad instituendũ vt valeat eo agumento prout est in matrimo nio qz põt inuitari quis spe lucri ad matrimoniũ contrahẽdũ, z valeret matrimoniũ contractum. l. titio cẽtum. ℈. j. ff. de ꝓdi. z demõ. tamen glo. tenet cõtrarium in hoc in. d. l. cũ donatio nis. C. ô trãsac. non repeto hic. ¶ Tertio pondero mihi. tert. ibi, tm̃ dare spondes. z litera nõ explicat quãtum bonã regu
4 lam ꝙ vbicunq; aliquid cõtra bonos mores geritur ibi non habeꝫ distinctio quãtitatũ. vnde iste tex. pcedit ſm Bal. sine pena sit posita in magna quãtitate, siue in parua. imo fortius tenet Rap. cu. ꝙ iste tex. pcederet etiã si quid minimũ ꝓmitteretur nolẽ pene. facit qz vbi agitur de iure cõmuni, etiã de minimis curat, lz de minimis non curet prętor, est doctrina Bar. in. l. si prop̃rietarius. in prin. ff. de dam. infec. vbi allegat tex. in. l. j. ℈. illud. ff. de comun. cum eman. lib. facit tex. in. c. j. de appel. dixi. in auf. q rẽ. C. de sacrosan. eccl. Dubito tñ qđ ista extẽlio nõ sit vera: qz si aliquid minimum ꝓmittere tur nõ est verũ quod iste metus pene, per quẽ quid minimum ꝓmittitur induceret ad idẽ faciẽdũ vt dicit tex. in. l. si oleũ.
5 ff. de dolo. ¶ Quarto not. ex text. quod cõuentio penalis p quã auferꝫ libera facultas testandi dz esse cõtra bonos mo res: eo qz est contra substantiã vltime volũtatis: qz vltima vo lũtas debet esse ambulatoria vsq; ad mortẽ: vt dicit tex. in. l. cũ hic status. ℈. aut ozatio. ff. de don inter virũ z vxo. z tex. in.
6 c. cũ marthe. de cele. mis. ¶ Quito z vltimo not. ex tex. aliã bonã regulã qđ illud qđ est cõtra bonos mores, nõ potest fir mari per adiectionẽ pene. ita est tertus hic: eodẽ mõ non po test firmari iuramento, per. l. si quis inquilinos. ℈. fi. ô leg. j. l. iurisgentiũ. in ſ. ff. de pac. c. nõ est obligatoriũ. de reiur. in vj. similiter nec ẽt põt firmari id qđ est ℈ bonos mores p statu tum: nec per consuetudinẽ: qz potest fieri per pactum ita nec etiã per statutũ, vt. ŝ. dixi. z ita in specie ad terminos nostros dicit Bal. in. l. fi. in. xij. co. C. que sit lon. consue. licet idẽ Bal. sibi cõtrarius aliter teneat inaduertẽter in. l. cũ archimedo ram. C. vt in pos. le. vbi dixit qđ dispositio legis nostre põt ꝓfirmari ꝓsuetudine. per tex in ca. j. ℈. mozib⁹. li de feu. defun. ẽ. sit inf do. z agna. vasal. in feu. q̃ iura nihil faciũt: qz loquũ tur in pacto negatiuo ô nõ succedẽdo. ¶ Expeditis notabili

bus gl.

a ¶Istam.l.7c. Tu adde ꝙ idē tenuit Hy.sibi ꝯ2ius in cōsi.suo.vij. inci.questio talis est Titi⁹ habēs tres filios.in ij.co.v.ꝑterea dona tio causa mortis.Ang.i ꝯsi.ccclxv.inci.quedā domina. Uāna vxor Lucarini.Idem etiā no.ꝯsuluit.Lud.Ro.in consil.clxxj.inci.pro decisione consultationis ꝓposite.Et aduerte ad vnum no.verbū ita consuleret Ang.vero in cōsi.suo.ccclxv.inci.q̄dā dn̄a Uana alit tenuit:scʒ contra Bar.Sed in cōsi.cxxix.inci.visis instrumētis.col. v.conat⁹ est velle discedere a cōi,per quandā suā distinctionē,nisi qn̄ interueniret cōstitutio precarij,vt ibi per eundē ꝭ el.hoc tetigit i c in p̄sentia.in fi.ꝭ.col.7 in princ.seq.de ꝓba.vbi adherēs cōi ꝓpria cā dixit bonū verbū, ꝙ

ꝙ dicit.Ale. in consi.xxv. iij.vol.hic p 8 do.meum al a leg.vbi in co lū.fina.dixit ꝙ isto casu n̄ valeret etiaʒ donatio ali quibus reser uatis, lʒ al's secus, vt hic per docto res aduerte ti quod quā do testator di ceret in fine 8 testamenti, b hoc testamē tum meū valere volo iure testamēti, aut codicillo rum,aut donationis inter viuos q̄ nunc faciota li p̄seti,re cipiēti:7 sti pulanti 7c. pia authori taté approbēde di possess.bo norū meorū: ꝙ ex nūc ꝯsti tuo possidere noie, 7c.qꝺ ticvaleret ta 9 l ꝺōatio,ita q si facta eēt postea alia dōatio oium bonoꝝ 7c.nō valeret ꝑꝫ El dra.in consi. ccciij.icipiēte factū tale est, 10 q̄dā mulier cōdidit testamētū:cui⁹ de cisio i effectu videretur ꝯ dictū Aler.ꝺ quo.s.Lōtra q̄ ēt facit, q2 dōatio oium bonorū sim pliciter facta valet 7 tenet vt hic plene p Alexā post alios.col vj. 7 seq. Et ita et Lud.cōsi.

bus gl.nihil hʒ.alle.solū ꝯcordātes ad tex.Bar.ex tra gl.opponit 7 q̄rit.¶†Et inq̄tū p istā legē[a] deci dit no.Bar.rep̄hendēdo Hy.ꝙ si testator dicat in stituo titiū:7 si ꝯtigat mutare testm̄ ex tūc dono eidē titio oīa bona mea qꝺ si mutet testator testm̄,ꝙ n̄ vʒ talis donatio tanq̄ facta in penā mutatiōis testa mēti ad auferendā liberā testamēti factionē.ꝯ text. 7 l.si fres.ꝭ.idē r̄n̄dit.j.ff.p soc.tenuit latius Bart. istā eādem opi.in l.si quis.in prin.ff.de leg.ij.7 ista opi.Bar.est cōis ꝭm do.Alex.hic cū multis cōcor. p eū adductis.7 idē do.Ale.in cōsi.xxv.iij.vo.inci. viso testō ꝯdito in pe.7 vl.col.7 idē do.Alex.firmat in cōsi.lxxxiij.in ij.vo.qꝺ inci.visa facti narratione. 7 idē seq̄tur Pau.de ca.hic expresse:7 credo ꝙ ista opi.Bar.ꝓcedat:7 sit sequēda in ꝯsulēdo 7 in iudi cādo.¶†Circa istā q.[b]7 decisionē Bart.p ei⁹ neces saria limitatiōe est videndū nūq̄d ꝓcederet ad pias cās.7 repio ꝙ istā q̄ōnē late disputat Bal.i c.ij.ꝺ fe. da.i vic.leg.ꝯmi.in feu.vbi format Bal.i terminis pulchrā q̄ōnē:q̄dā p phas 7 nephas magnū p̄rimo niū cōfecerat,ꝯfect⁹ senio volebat ꝓuidere aīe sue:7 fecit testm̄:i quo ꝓ aīa sua reliq̄t dimidiā oim bono rū:7 q2 habebat multos ꝓpīquos potētes,ad q̄s si ꝑuenisset notitia illū sic testase dubitās ne eū testm̄ ꝯditū reuocare facerēt fecit testm̄ ꝭ mō reliq̄ paupe rib.ꝓ aīa dimidiū mee h̄rditatis, 7 sic ꝯtigeret me vnq̄ reuocare istō testm̄ ex nūc ꝓut ex tūc : 7 ex tūc ꝓut ex nūc reliq̄ eis tit.dōationis 7 ꝯstituo me noīe paupeꝝ possidere 7c.vt ibi p Bal.euēit casus ꝙ isti ꝯsāguinei potētes habita notitia isti⁹ testi fecerūt eū reuocare eū oīb⁹ clausulis fuit dubitatum ibi paupes possēt petere vigore dōatiōis,vt ibi ꝓbal.q p⁹ lōgā disputationē reliq̄t nos cōgitātes.q̄d tenēdū: Ego libēter teneo opi.q̄ ē ꝓpria cā:7 ita teneo ꝓpria cā,ꝙ valeat tale testm̄:7 ad ita tenēdū me mouet in p̄ mis ꝺcisio eiusdē Bal.i.l.fi.C.ꝺ pac.vbi formlr determinat Bal.ꝙ† queādmodū pactū ꝺ succedēdo int̄ milites vʒ 7 tʒ.l.lʒ int̄ ꝓuatos.C.ꝺ pact.eodē mō pa ctū ꝺ succedēdo iter pias causas valet p predictā.l. lʒ.C.de pac.iūcta.l.j.C.ꝺ sa.san.ec.7 eādē decisionē examinat Ale.in.l.fi.C.ꝺ pac.lʒ referat Ro.tenere ꝯ2iū:7 ꝯfirmat illa ꝺcisio Bal.q2 si fauore militie tpa lis istō ē statutū int̄ ꝓuatas ꝑsonas:quāto magis for ti⁹ in militia celesti.l.milites.C.loc.7 ibi gl.7 ita ar guit gl.7 Bar.i.l.miles ita.ff.ꝺ re iudi.Scꝺo ꝯfirma tur illa ꝺcisio:nā habeo†ꝙ dōatio oīm bonoꝝ p̄sentiū 7 futuroꝝ n̄ vʒ ꝭm cōem s̄niā:q2 aufert p idirectū liberā testādi facultatē:q2 qui nihil hʒ nō reperiret h̄rdē.isti.ad le.fal.in p̄n.7 ego habeo ꝙ donatio oīm bonoꝝ p̄ntiū 7 futuꝝ facta pie cāe vʒ 7 tenet,lʒ auferat liberam testādi facultatē:ita tʒ bar.sub dubio tn̄ forte.i l.fi.i vlt.co.C.ꝺ pac.vbi monet̄ ista rōne.si qs pōt vouere se deo:multo magis ei⁹ bona.7 illā cōem ꝺcisionē Bar.sequit̄ Bal.in aut.si q̄ mulier.C.ꝺ sac. san.ecc.7 do.Abb.Pan.i.c.fi.p illū tex ꝺ succes.ab intest.7 in.c.vt p̄uilegia.de p̄ui.7 in.c.in p̄sentia.in. ij.co.de ꝓba.pleni⁹ dixi in.d.l.fi.C.ꝺ pac.vbi tenui ista opi.Bar.7 ibi examinaui veritatē istius passus. 7 Ale.hic circa.xiij.co.tūc sic:q̄ ratiōe ergo donatio oīm bonoꝝ p̄ntiū 7 furoꝝ sit prohibitia:quia ꝯ bonos mores:tn̄ valet ad pias cās.multomagis si donatio medietatis bonoꝝ relinquet̄ pro saluteanime

in testō ad pias causas dʒ valere cū valeat donatio oīm bonoꝝ in testō ad pias cās 7 in practica corrobōrarē qꝺ in dubijs tenēda est pars q̄ fauet p̄ijs locis.c.fi.de re.iud.l.sunt ꝑsone.in fi.ff.ꝺ reli.7 su.fu.

11 ¶†Scꝺo p̄ncipaliter q̄rit Bar.[c] an istō pactū firme

c tur iuramēto.cōcludit Bar.ꝙ pactū ꝺ quo in ista l. 7 cōsequenter pactū affirmatiuū de succedēdo:q2 est ꝯ bonos mores:vt ꝺt tex.hic:7 tex.i l.ex eo.C.ꝺ inut. stip.7 in l.fi.C.ꝺ pac.ꝙ tale pactū nō firmat̄ iuramēto p regulā ꝙ illꝺ ꝙ ē ꝯ bonos mores nō firmat̄ iuramēto:7 p regulā nō est obligatoriū.de reg.iur.in vj.7 añ Bar.idē tenuit gl.i l.si qn̄.i p̄n.C.ꝺ inof.tes. 7 gl.in d.l.pactū.ꝭm vnū intellectū 7 ibi Bal.in v. op.C.ꝺ col.Cy.Bar.7 alij i d.l.fi.C.ꝺ pac.7 do.An. i c.cū ꝯtingat.in ij.co.de iureiur.He.7 alij in d.c.q̄ uis.de pac.in vj.7 ista est cōis opi.approbata p legistas 7 canonistas.Lōtrariū tenuit idē Bal.i c.mo rib⁹.si de feu.defun.ꝯtē.sit iter do.7 agna.vbi refe

11 rēs istā doc.Bar.ꝙ† q̄uis pactū negatiuū ꝺ n̄ succe dēdo firmet̄ iur̄o p c.q̄uis.ꝺ pac.i vj.Sec⁹ ē i pacto affirmatiuo ꝺ succedēdo:istō nō firmat̄ iur̄o ēt ꝺ iure canonico.ꝺt Bal.ꝙ istā differentiā mei canoniste nō tenerēt p rōnē q̄ assignat tex.i d.c.q̄uis.q2 iur̄m qꝺ pōt seruari sine interitu salutis eterne seruādūʒ est.c.cū ꝯtingat.de iureiu.cū si.ista rō est gn̄alis:ergo gn̄aliter attēdi dʒ q̄uocūq̄ interponat̄ iur̄m.Lō firmat̄ istō fundamentū Bal.p regulā q̄ hʒ ꝙ qn̄ lex ponit casū sp̄alē,si assignat rōnē gn̄alē,gn̄aliter itelligēda est.i quo pōt eadē rō reddi,vt p Bart.i l.regula.ꝭ.si qs.ff.ꝺ iur.7 fac.igno.nō debem⁹ ergo attēdere i quo casu loquat̄.d.c.q̄uis.sʒ rōnē ibi gn̄alē.Nec ob.si diceret̄ qꝺ istō iurm iducit votū captādē mortis,q2 ꝺt Bal.ꝙ istō est icertū:q2 q̄uo potuit istud diuinare Bar.ꝙ ille habuerit talē animū iter ficiendi,subdit postea q putat qꝺ epi facerēt obseruari istō iur̄m i eorū diocesib⁹.7 cōcludit qꝺ ꝺbeas adherere simplicib⁹ canonistis.7 ꝺt qꝺ istā opi.tenet Pe.de ceru.ibi,vt ibi p eū.sed istā opi.Bal.rep̄hēdit ibidē Jac.alua.7 Mod.in d.l.pactū.C.ꝺ col.7 c Hemi.in c.q̄uis.de pac.ti vj.7 d.Ale.hic:7 i d.l.fi. C.de pac.7 latius in cōsi.xxiij.iij.vol.qꝺ incip.visis instr̄is.in pe.7 vl.col.omissis leuib⁹ ꝯ Bar.stringit fundamētū Bar.cui ip̄e nō r̄n̄det.nā pactū de succedendo est ꝯ bonos mores.ita ꝺt tex.hic 7 tex.in l.ex eo.C.de inut.stip.q2 aufert liberā facultatē testādi: ergo iur̄m nihil operat̄:q2 pactū ꝯbonos nō firmet̄ iur̄o.p regulā.c.nō obligatoriū.de reg.iur.in vj.ad hoc nō r̄n̄det Bal.nō ob.rō q̄ pōderat i d.c.q̄uis. q2 r̄n̄det Bar.ꝙ illꝺ.c.loq̄tur in pacto negatiuo de nō succedendo.Sʒ cū illud de quo nos loq̄m̄ur sit ꝯ bonos mores.7 improbatū a iure canonico p regulā.c.detestāda.7 c.ne captāte.de cōces.p̄b.in vj.per cōsequens nō dʒ seruari nec habere locū rō.d.c.q̄uis.ibi assignata:7 n̄ pōt seruari sine iteritu salutis eterne:q2 ꝯ bonos mores.repio qꝺ idē Bal.subtili⁹ rep̄hendit Bar.in cōsi.ccccxxvij.j.vol.qꝺ incipit q̄dā puellā fuit dotata a p̄re.in j.7 ij.col.7 ꝺt primo ꝙ eximus p̄ceptor suus Bart.in ista lege posuit vnā doctrinā ad d.c.q̄uis.q̄ putat esse consonam iuribus tā ciuilibus q̄ canonibus:sed ipse reprehendit.ꝺt Bar.ꝙ pacto de succedendo illud non firmatur iuramento,eo q2 aufert liberā facultatē testandi

lʒ multi instēt in contrariuʒ,quod tamē in practica eorūʒ opinio esset difficile sustētabilis:q2 l.iubem⁹ nulli.C. de sacrosan. eccle.intellecta ꝓut ipsi itelligūt nullū pōeret,speciale in ecclesia,7 similiar gu.gl.fi.in l. illud.C.e.ti. Itē q2 talis libertas n̄ repugnat bōis morib⁹ iuris diuini,sʒ moribꝰ iductis artificio iuris ciuilis,ꝺ q̄bus vbi agit̄ de aīa nō curat canon. vt elegāter p Bar.in l. pactum.in. xix.q.C.de colla.cum locis similib⁹. de quib⁹ Fely.vbi s. ¶Secundo p2icipaliter querit Bar. ibi, 7 ista est cōmunis opinio approbata p legistas 7 canon. 7c. Adde qꝺ idem author hoc tenuit in l.fi.C.de pactis.co.ij.in ij.āpliatione ad regulā illi⁹ tex.Sʒ ad de tu vltra ꝙ 7 ibi allegatap scribētes pulchrā decisionez:7 erit adimpletionē hui⁹ cōis conclusiōis, vt etiā proce

xxj.incip.pro decisione presentis consultationis Alexāder in cō siliorij.in.ij.co.j.vol.7 in consilio lix.inci.visso themate predicto su per.j.dubio.circa p̄n.i.v.col. Idē Gasp.ꝺ cal.in ꝯs.ij.icip.ā valeat donatio sub ti.de do.Idē Pau.de ca.ꝯs.cccxxxvj.al's.cccxli.inci.in noīe dn̄i.dico nō obstāte iur̄o dōationē valere.in.ij.co.i.fi.in āti Itē facit ēt cōtra.alia cōis ꝯclusio ꝙ donatio oīm bonorū p̄sentiū 7 etiā futurorū valet aliquib⁹ reseruatis de q̄bus possit testari,vt p Bar. Alex.7 do.meū hic post alios cui decisioni cōt etiā aliqua addidi. b ¶Circa istā.q.7c.Ad ista faciūt allegata p hūc authorē.s.ꝓcedēti.co.ij.ver.tertio limita fauore dotis.Adde qꝺ istā limitationē affirmatiue tenuit idē dn̄s meus in.l.fi.co.pe.7 fi.C.de pac.vbi dicit qꝺ

dat quando istud pactum iuramento firmatū esset vicissitudinariū: puta duo s fratres ꝯuenerūt ꝙ aliq̄s eorū decederet sine liberis,vl' sine testamēto.ꝙ alter alteri succedat cū prestatione iuramenti.ꝺ n̄ ꝯueniendo.ꝺt Alex.per istam doctrinā Bar.7 communem in cōsil. suo.xxviij.inc.pōderatis verbis instrumenti per totū.in iij.vo.Am plia etiā idem esse in donatione omnium bonorū presentiū 7 futuro rū iurata.q̄ ēt nō vʒ vt dixit Pau.de ca.vltra locos cōmunes.in cō si.suo.lxxv.al's.lxxvj.incip.in Christi nomine.notandū ꝙ prefatū statutū.col.pe.ver.nec videt̄ obstare i nouis.illa scʒ cōmuni rōne:q2 auferret libera testamēti factio.7 idē ꝯsuluit i ꝯs.suo.lxxxij.al's.lxxx ij.inci.in Christi noie in ista donatione fuit actū.col.fi.etiā i nouis.

Itē q̄ inducit votū captāde mortis. Postea ōt q̄ pactū de nō succedēdo negatiuū illō nō iducit votū captāde mortis: ideo p̄firmat iuramēto, p.d.c.Guis z exemplificat Bart. siue pactū de succedendo fiat fratri siue pr̄i. Bal. ōt Bar. i hoc errare q̄ in pacto de nō succedēdo, p̄sideraūt solū Bar. vnū extremū filie renunciātis: z quātum ad hoc est verū, q̄ filia q̄ renunciauit hereditati p̄ne non hz votum captāde mortis. Sed nō cōsiderauit aliū extremum q̄ frater q̄ acceptauit istā renunciationem, habebit hereditatē opulentiorē. ista ergo renunciatio in fratre ꝫ sororē inducit votū captāde mortis: ergo militat rō. d. l. fi. z l. lz. C. de pac. ergo non dz valere iuramentum. Et ꝓpterea cōcludit Bart. z alios errare: z in hoc credo q̄ Bal. dicat verū: z q̄ Bar. male dicat q̄ q̄ sororē renunciauit fratri q̄ firmet iuramēto: q̄ ista renūciatio inducit votū captāde mortis, ergo nō dz firmari iuramēto. Nec ob. tex. in d. c. Guis. q̄ Bal. rñdet: q̄ logt q̄ filia facit pactū de nō succedendo ipsi fratri: q̄ tūc firmat iuramēto, q̄ cessant rōnes p̄dicte, sed q̄ fit fratri istō pactū inducit votū captā de mortis: nō nō firmat iuramento, ōt Bal. nisi p̄ sentiret z pseueraret vsq̄ ad mortē: q̄ valeret z cō firmaret iuramēto. p. l. fi. C. de pact. q̄ tunc nō attēdit q̄ pactū inducat votū captāde mortis, vt ōt tex. in d. l. fi. C. de pac. Et credo Bal. dicere in hoc articulo verit atē: z ita ꝓsuluit in terminis Bal. ꝫ Bar. reperio q̄ Rapha. cu. hic ex suo subtili ingenio tenuit eādē opi. q̄ tex. in d. c. Guis. loquat z p̄cedat i terminis suis q̄n filia renunciauit hereditati patris ne cū iuramēto in manib⁹ p̄rīs, si aūt in manib⁹ alterius puta fratrū renunciaret teneat q̄ nō haberet locū ille tex. q̄ illō pactū induceret votū captāde mortis z ipe Raph. pbat alia rōne. q̄ tex. i c. Guis ē cōtra ctoriū iuris ciuilis, ergo nō dz extendi extra casum suū i quo logt: q̄ in cōtrectoriis nō est licita extēsio p regulā aut. quas actiōes. vbi gl. z oēs. C. d. sa. sanct. ecc. ergo nō est extēdendū extra terminos i q̄b⁹ logt, ōt q̄ als Padue in disputatiōe publica ausus fuit tenere istā opi. z ꝓpterea in facti ꝓtingētia ita ꝓsuluit, z q̄ ei⁹ ꝓsiliū sequut⁹ fuit Raph. Jul. z q̄ postea audiuit q̄dā eius cōsiliū legendo sequutus est. idē Jul. in l. fi. C. de pac. ōt Raph. cū. q̄ d. c. Guis. ē cōtrectoriū iuris ciuilis, ergo nō dz extēdi extra casū suū. etc. Ista rō Raph. cu. nullatenꝰ mihi plz: z cū reuerentia male ōt q̄ q̄ d. c. Guis est cōtrectoriū iuris ciuilis ergo nō dz extēdi extra casum suū. dic q̄ errat q̄ illud c. nō est cōtrectoriū iuris ciuilis, ſz bñ est limitatoriū q̄n interueniret iuramentū: z regula est q̄ iura cōtrectoria nō extendant extra terminos suos in q̄bus loquunt, sed iura limitatoria bñ extendunt extra terminos suos ex idēitate rōnis. ē doc. Bart. in l. fi. cōstāte. in ꝓin. in ix. q. ꝓxime partis ꝓincipalis. ff. so. ma. Et p̄ ista regula canoniste habēt duos tex. i. c. cū dilecta. i ꝧ. nos igit. z ibi Abb. no. de ꝓbr. vti. vel inuti. z tex. in c. post trāslationem ꝧ. Gꝫ. vbi Abb. ad hoc not. de renū. Et fortius q̄ Raph. cu. erret ostendo etiā dato q̄ d. c. Guis. esset cōtrectoriū dico q̄ fallit, q̄ imo de obseruātia iuri vbicunq̄ tractat de fauore ale iura cōtrectoria extēdūt ex idēitate rōnis. Istā regulā tradūt Bar. Bal. z alū in aut. sacramenta puberū. vbi ali. q̄n dixi. C. si aduer. ven. gl. in c. sciāt cuncti. z c. fi. z vtrobiq̄ Bernot. de elec. in vj. Preterea z tertio q̄ Raph. cum. erret ostendo, q̄ in cōtrectoriis q̄n rō est scripta in l. corrigente etiam in cōtrectoriis fit extensio ex idēitate rōnis. ita dicūt Bal. z oēs in d. aut. quas actiones. C. de sacrosan. ec. sed in d. c. Guis. exp̄resse posita est rō. ergo dz extēdi. Reperio ēt q̄ ista opin. q̄ d. c. Guis non habeat locū q̄n filio renunciauit fratribus cum iuramento, tenent Lan. Pe. de anch. z Jo. de Imo. z Bern. in illo c. Guis. z ibi ōt Pe. de anc. se ita cōsuluisse in contingentia facti: z mouet per l. fin. in verbo contra bonos mores. C. de pact. Sed ipsi ꝓfecto non gustarunt bene illum text. in d. l. q̄ ad illū tex. respondet Bar. q̄ ille ter. loquatur i pacto de succedendo affirmatiuo: quia illud non firmatur iuramento: sed nos loquimur in pacto de nō succedendo negatiuo, q̄ bene firmat iuramēto. Dꝫ mihi plus plz opinio seu rō Bal. i d. cōsi. cccc.xxū. z reperio q̄ Bal. in d. c. mortis⁹. si de feu. defun. cō a tē. sit inter do. z agna. voluit assignare istā rōnē: dū ōt exclusio mulieris accrescit masculis: sed ī eo mō quo assignat in d. cōsilio s. allega. solus. Ro. in l. qui sub ꝓditis. ff. de acq. her. non faciens mentionem de consil. Bal. sed referens illā opi. Ang. Bemi. Imo. z Anch. in d. c. Guis reprobat istā opi. z ꝫ tium q̄ imo ille text. loquat siue filia renunciauit p̄ri siue fratrib⁹ cum iuramento, vt firmet iuramento p rōnē d. c. Guis, ꝫ mentem Bar. hic eo q̄ rō est expresse scripta in d. c. Guis. q̄ iuramentū q̄ ōt seruari sine interitu ſalutis eterne semel quando est, ista rō militat siue renūciet in manibus patris, siue in manib⁹ fratrū cū iuramēto, z reperio q̄ ita ꝓsuluit ipe Rom. in cōsi. etc. quod incip. clarū est. in fi. z q̄ iste est pulcher casus si ꝓtingeret in practica. ego vt dē posteris materiā melius cogitandi, ꝓfirmo istā opi. Lud. q̄ ēt est de mēte Bar. hic. z arguo sic, si text. in d. c. Guis. p̄cedit q̄n filia renunciauit successioni p̄rne in manib⁹ p̄rīs cū iuramēto, fortius dz habere locū q̄n renunciat fratri p̄re absente: q̄ q̄n filia facit tale pactū patri cū iuramēto vz: z tūc ibi cadit met⁹ reuerentialis p̄ris. l. j. ff. q̄ onerāde. ff. qua re. act. nō da. ergo multo fortius dz habere locum q̄n filia facit talē renunciationē fr̄i. vbi cessat illa suspicio met⁹ reuerētialis p̄ris cum sint pares z par in parē nō hz ꝫperiū. l. ille a quo. ff. tēpestiuū. ff. ad treb. Sed o ꝓ ista parte vī stringere regula q̄ statim dicetā, q̄ in d. c. Guis agit de obseruatiōe iuramēti. z tex. assignat rōnē ḡnāle: ergo cū ille tex. loquat in cā iuramēti z in fauorē aie, ergo est extendēdū, p gl. in c. sciāt cuncti. z in c. fi. de elec. in vj. z Bar. in aut. sacramēta puberū. C. si aduer. vē. ista sunt q̄ reddūt istū articulū hinc atq̄ hinc valde disputabilē. Quid tenendū. ego teneo opi. Bald. ad ꝫ Bar. q̄ si filia renunciat hereditati p̄ne in manib⁹ fratris, z iuret, q̄ tale iuramentū nō vz nisi p̄ ꝓsentiret z pseueraret in ꝓsensu vsq̄ ad mortē. z pbo p rōnem Bald. ad q̄n Ro. nō rñdet: q̄ forte eum nō vidit Bal. facit istā rōnē ex parte fratrū recipientium talem renunciationem ē pactum affirmatiuum de succedendo: z vltra Bal. do tex. i l. si actionē. C. de pac. ergo nō dz valere sine expresso consensu patris, de cuius successiōe agit, z q̄ respectu fratrū habentiū succedere tale pactum, inducit votū captāde mortis, ita ōt tex. in illa l. fi. C. de pac. ergo ēt ō iure canonico nō firmat iuramēto p. c. ne captāde. z c. detestāda. de ꝓcel. p̄b. in vj. nisi salūdo Bar. diceres q̄ dz intelligi q̄n loquitur de pacto de nō succedēdo, z q̄n filia renunciauit fratri cuz ꝓsensu patris, z pseuerauit pater in cōsensu vsq̄ ad b mortē. † Ultimo⁹ p cōplemēto istius ꝫ. q. inquātum Bar. ponit no. cōclusionē† q̄ si filia cum iuramento renunciauerit in manibus fratris, vt ponat casum magis dubitabilem, q̄ nō obstāte tali iuramēto poterit succedere patri. si istituat heres a p̄re z multomagis q̄n fecisset patri. ista est pulchra decisio, z eā bñ no. z p ea facit text. in l. si patronus non aluerit. ff. de bo. libe. Secō confirmat ista decisio p ter. in c. cū inter P. Gauffri. de renuntia. vbi pbatur renunciatio iurata nō trahit ad ius supueniens q̄ iuramentū hz cām p̄sentem. Tertio facit, p ista decisione gl. no. iuris canonicis in c. ad nostrā secun b do in verbo probarent. de iureiu. vbi est solēnis gl. quod si debitor qui soluit vsuras, iurauit eas nō repetere, ēt nō pōt repetere nisi relaxet iuramētū poterit tū repetere ipse creditore volente. z si testator relinqt in testamēto q̄ vsure restituant. Mā ille qui iurauit ēt ipse poterit repetere, ita gl. ibi decidit q̄ sic, q̄ ista q̄ iurauit nō repetere ꝫ voluntatē creditoris, z iuramentū intelligit ꝫ voluntatem creditoris.

¶ Amplio istā decisionem Bar. tribus singularib⁹ modis. ¶ Primo amplio vt, p̄cedat etiā si filia renunciasset hereditati paterne cū iuramento, non solū ipsi patri de per se: sed postea ipsis fratrib⁹ de p se: z vxori cū iuramēto, si istitueret a patre posse succedere ex testamento patris, nō obstantibus istis iuramentis, ita tq̄ iuramētum sit p̄stitū in fauorē ipsorū fratrum. rō q̄ iuramentū p̄stitum fratrib⁹ nihil vz, nisi pater ꝓsentiat per l. fi. C. de pac. quia est necesse q̄ pseueret i ꝓsensu vsq̄ ad mortē. ita singu.

¶ Quid tenē dū ego teneo opi. Bal. &c. Adde q. p̄dicta te cōsuluit. no. pe. dan. in ꝓli. ccccliij. inci. visō diligēter tenore donationꝫ maxie fundādo se sup rōne d. l. fi. C. de pac. q̄n ille cuius hereditate tractatur nō ꝓsentit. vl i ꝓsensu nō pseuerauit vsque ad mortē. q̄ p. tē tenuit etiā Bal. hic col. v. i. fi. Lagezoli. na. in rep. d. c. Guis. cpa. in vj. col. xj. vers. decimo limita. videat inclinare i aliā ptē, ōt tū esse cogitādū, z dat xij. alios limitationes vltra istā ad d. c. Guis q̄ ēt possent colligi ex ad ductis p Bal. rā. duos vel tres limitatiōes ad d. c. Guis. Ponit ēt no. pe. de anc. in ꝓ. suo. xxix. in ci. p clariori decisione cōclusiōis. Adverte tū q̄ hic idem author non ita būe ra. mās sicut hic reputauit d. bal. z sic tenuit ꝫ riuz eius q̄ hic. z in l. fin. col. iij. vers. xistum text. C. de pac.

¶ Ultimo. Istā decisionē per plura tenuit ēt Scot. na. in rep. d. c. Guis. col. iiij. z expresse ēt Pe. de anc. in d. ꝓ. ccccliij. supra. allegat.

¶ Cōfirmat Adde gl. i. c. Statū xvij. q. j.

Bal.in d.c.ad nostrã.sedo de iureiu. motus per gl. ibi ꝛ p tex.in l.fi.C.de pac.dicit q d.l.fi. nũq; gustauit ad hoc. ¶ Sedo ꝛ adhuc fortius ampliatio etiã si filia exp̃ esse renunciasset nõ succedere, etiã ex testamento patris in manibus patris ꝛ fratrũ simulãtunc posset succedere si instituat Bar.loquit qõsimpliciter renunciauit patri de p se, vel fratrib⁹ de p se.nõ succedere. Bal.singulariter in l.fi.in iij.co.ff. pac.tenuit q etiã isto casu põt filia succedere nõ obstãte q filia iurauerit se non succedere patri ꝛ fratribus: ꝛ pba ista rõne: q ꝛ ôt q filia nõ põt renũciare exp̃esse successioni ex testamẽto ẽt cũ iuramẽto: q ꝛsic esset auferre pñi, homini libere mẽtis, liberã facultatẽ testãdi. qõ est ꝛ bonos mozes. l. pactũ qõ dotali. C. ꝛ pac. l. ex fctõ. in pn. ff. de vul. ꝛ pu. b Sz pacat mihi Bal. ista rõ nõ est bona nec ꝛa, pbo q ꝛ non ôz pñi auferri p hoc libera facultas testãdi: ga ꝛz nõ possit pñ filiã ꝛstituere: tñ alios oẽs põt ꝛstituere. facit tex. in l. cũ tale. in pn. ff. ꝛ cõd. ꝛ dem. ibi tex. logit in matrimonio q ôz esse liberũ: sic etiã in casu nostro q ꝛ poterit ꝛstituere oẽm aliũ quẽ vult. ꝛ ideo decisio Bal. plz mihi alia meliozi rone: q ꝛ ille in cuj⁹ fauoze est p̃stitũ iuramantum, bz vim amplã: q ꝛ põt illud remittere sicut faceret papa. tex. est i c. j. ꝛ õ iureiu. in c ꝓterea. ꝛ ibi Abb. de spõ. i c. significauit. de cẽsi. l. fi. ff. q ꝛ a q. ꝛstã regulã tradit Bar. in l. labeo. ff. de iureiu. ꝛ i l. j. §. fi. ff. de ope. no. nun. ita ergo pñ ꝛstitutẽdo filiã vr remittere iuramẽtũ filie õ succedẽ do ꝛ ista est ꝛa rõ, ꝛ eã assignat Lu. ro. hic lz Alexã. hic reꝓhendat. sed ego defendo decisionẽ Bal. ꝛ Lu. ro. ꝛ dico q ꝛstõ pactũ nõ est sup̃fluũ: q ꝛ illõ pactum q ôt q filia nõ possit succedere, nec ex testõ nec abintestato ôz intelligi õ voluntatẽ patris, sed si succederet ꝑm voluntatẽ bñ posset. de hoc do tibi casum ex p̃ssum in l. si patronus nõ aluerit de bo. li. que. ff. allegauit. ¶ Circa tertiã q. Bar. in pmis not. diligenter doc. Bart. q ꝛz donatio omnũ bonozũ p̃sentium ꝛ futurozũ, qñ donãs reservat sibi aliquam q̃titatẽ, vel rem de qua possit testari. reputo hoc singulare verbũ ad practicã: ꝛ sequnt simpliciter scribentes hic q referũt Bar. dũtaxat ꝛ apõ Cano. pet. de anch. ꝛ Zmo. in rub. extra de test. ꝛ Alex. q bñ gustauit ista verba Bar. nõ hic: sed in cõs. xxix. in v. no. qõ inci. pspectis cõsideratisq; omnibus i iij. dubio q ista verba Bar. reperio in specie decisas aliquas q̃stiones a scribentib⁹. ꝓpio decidit p ista doctrinã in practica qõ ꝛz laudulatum ab arbitro vel arbitratore qõ si alter ex cõpromittentibus moziat sine filijs masculis, qõ oia eius bõa deueniãt ad alterũ reservatis. lx. libris, de qbus possit libere testari q ꝛz ita in ispẽ determinat Ang. in cõs. v. qõ inci. Andreas ꝛ idẽ in specie ꝛ in diuiduo cõsulit Alex. ñ facta mentiõe Ang. in cõsil. l. v. vol. inci. viso themate ꝓdicto. §. primo dubio. in pmo. ¶ Sedo p ista doctrinã infert ad id qo tota die fit: aliquis iter vivos donat alicui oia bona p̃sentia ꝛ futura, reservato sibi vsufructu toto ꝛ ge vite sue: certe valebit ista donatio, q̃a poterit de fructibus testari: q ꝛ non aufert liberã facultatẽ testãdi: q ꝛ fructꝰ isto casu nõ imputant in bonis futuris. ita determinat Raph. cum. ꝛ Ale. hic ꝛ ôt Alex. q ita ꝓsuleret ꝛ iudicaret: saluo ni si fructus essent ita tenues, q ad alimẽta ꝛ vsum vir sufficerent ꝑm q̃ declarat Ꝓpaul. de ca. hic. ꝛ lz ipsi nõ dicãt ista sunt verba Bar. i l. fi. in pe. col. C. de pac. vbi formaliter ôt Bart. si qs irrevocabiliter donat oia bona p̃sentia ꝛ futura post mortẽ: vz donatio: q ꝛ potest de fructibus testari, ꝛ tum in terminis tenet Ꝓpau. de ca. q vidit Bar. in d. l. fi. ista rõne quando qs donat oia bona p̃sentia ꝛ futura, q̃uis reseruet vsumfructũ: tñ donatio nõ ꝛz vt ꝓbat ut sic: clarum est q de vsufructu qs testari nõ põt q ꝛ finitur morte. §. finitur. instit. de vsufru. q ꝛ testamentũ ꝓrrigit effectũ suum post mortẽ: nec ẽt poterit testari ꝛ fructibus quos ꝓcepit q supersunt ꝛ extãt q ꝛ veniunt appellatione ñ sub illo verbo ꝛ futurozum: ꝛ mhil allegat sed ôt se cõsuluisse. ꝛ ita cõsuluit in cõsilio. cj. qõ incipit notandum est quod ꝓfatum statutũ. sed credo q erret in illo vltimo in quo ꝓsupponit q qñ quis donauit oia bona p̃sentia ꝛ futura aliquo reservato, qõ fructꝰ percepit veniãt sub appellatiõe bonozũ p̃sentiũ ꝛ futurozũ: sed certe imo nõ veniãt vt ôt Alex. hic ꝛ ꝓbo p id q dicit Bar. hic qñ qs vendit o ia bona p̃sentia ꝛ futura. vz talis venditio: q ꝛ superest ꝓretiu de quo põt testari: alibi ñ multũ sig. Bart. in cons. xxxvj. pr filio emãcipato donauit late cõsuluit. quod si pr donauit filio emancipato oia bona p̃sentia ꝛ futura saluo ꝛ reservato sibi vsufru. ꝛ redditib⁹ de omnib⁹ bonis donatis, de qbus posset disponere in vita sua ꝓ libito voluntatis ꝓsuluit Bar. q ista donatio nõ vz: q ꝛ illa verba i vita sua ad libitũ voluntatis intelliguntur de ꝓctibus i vito celebrãdis, nõ de ꝓctibus celebrãdis post mozte m: ergo nõ vz ista donatio pñs filio emãcipato: q ꝛ aufert liberã facultatez testãdi reperi postea q Lu. hic in pe. char. in iij. q. formal istã qõnẽ i terminis: ꝛ primo ôt videri q valeat postea ôt ꝛ determinat ꝓprium. ꝛ vltimo relinquit cogitãdũ, ꝛz credo q non vidit dictũ Bar. vel nõ est recordatus de eo. ¶ Tertio ꝓncipaliter per istã doctr. Bar. decidit egregie Ꝓpau. de ca. in consi. clxv. incip. super secundo puncto, qõ valet cõuentio in vita inter aliquos nobiles. de nõ alienãdis certis bõis in vita, nec in vltima voluntate. Ego p istã doctrinã Bar. sepe ꝓsului: ꝛ primo ꝓsului in ciuitate Astensi, in qua facte fuerũt certe quentiões ꝛ trãsactiões ignorate. inter certos nobiles de scarapis, in qbus cõtinebaꝫ q femine non ꝛsuccederẽt in bonis immobilibus tã feudalib⁹ q̃ al l. ꝛ dialib⁹. sed si ꝓtingat eos mozi sine masculis reliꝛ a femina q alter cõiũct⁹ succedere valeat exclusa femina, fuit dubitatũ an valerẽt iste ꝓuentiões ꝛ trãsactiões iurate: ꝓsului qñ valẽt ꝛ allegabã doctrinaz Bar. hic. ꝛ adhuc si ꝓtingeret ꝓsulerẽ q ꝛ sunt facte suꝫ ꝛ de bonis immobilib⁹ nõ de mobilib⁹, de qb⁹ poterit testator testari, vt ôt Bar. hic allegãdo. l. omnes. §. lucius. ff. ꝛ õ his q̃ in frau. cre. ꝛ sic nõ aufert liberã facultatẽ testãdi. ¶ Sedo consului i eadẽ ciuitate, in alia quentione alterius forme: valere quẽtiones in vita inter certos nobiles de alinarijs q̃ est tale: q aliqui ipsozũ fratrũ seu filij: ne eoꝝ heredes aut successores in infinitũ possent aliq̃ mõ alienare seu vltimã voluntatẽ cõdere circa certa bona i mobilia: ꝛ si cõtigeret vẽdi, alienari, donari, aut testari q ipse iure ꝛ facto vẽditio alienatio, donatio ꝛ testamẽtũ esset irrita, ꝛ quod deueniãt in ipsos fratres vl in eoz i descendentes, ꝛ euenit casus qõ quidã reliquit dilis prędũs exceptuatis vxoꝛ sue: fuit disputatũ ꝛ diu vẽtilatũ in senatu marcionali Montis ferrati an iste quẽtionales valerẽt, multis dubitatib⁹ ꝛ dicentib⁹ q nõ. Ego ꝓsului q sic: q ꝛ nõ erãt vniuersales. sed solũ super certis bonis, per istã doc. Bar. ¶ Tertio ꝓsului vltra montes: duo magni nobiles fres quozũ vterq; habebat filios masculos: quenerunt inter eos qõ si ꝓtingeret aliquẽ eozũ mozi sine filijs masculis relicta filia, oia bõa mobilia ꝛ imobilia deveniãt ad aliũ, q habebat filios masculos. ꝛ qõ femine ẽbeãt ꝓgruẽter dotari. ꝑm qõ alie femine fuerũt dotate ꝛc. Ego ꝓsului qõ valeat ista quẽtio, q ꝛ erat certa reservatio, ꝛ ybicunq; est reservatio semꝑ vz ꝛ fui motus per ꝓs. Ꝓpau. de ca. clxvj. ꝛ vltra bar. ꝛ doc. quos allegaui in oibus istis ꝓblẽs. Et ad ita tenendũ fui motus per alia duo fundamẽta. ¶ Prio q̃ habeo decisionẽ doc. alibi approbatã sicut euãgeliũ qõ si plures pactiscãtur adinuicẽ, quod vno eozũ decedẽte sine liberis, quod ipsi seu eozũ liberi supstites habeãt certas res de bonis defuncti: ista quẽtio nõ est reprobata a iure, q ꝛ nõ est vniuersalis de oib⁹ bonis. Sedo q ꝛ quenit ex p̃senti ꝛctu inter vivos lz collata post mortẽ defuncti: iuxta l. vnic. C. de ac. ab here. ꝛ õ here. ita ꝓsuluit Oldr. in consil. cxxix. quod incip. ad habendã aliqualem notitiã. quod cõsilium refert ꝛ sequit. Jo. an. in addi. Spec. in ti. de instr. edi. §. porro. in vlt. col. in ver. fuit etiã alia quẽstio. sequunt etiã Alb. de rosa. ꝛ Sali. in d. l. fi. C. de pac. Ang. in l. hereditariũ. ff. de bo. auth. iud. pos. ꝛ l. sancimus. C. de don. Zmol. ꝛ Rom. in l. Cyclius regulus. ff. de dona. ¶ Sedo ad idem consulendo allegaui illud quod decidit sing. Bar. in ꝓs. lxij. incip. er facto mulo ponit quod nobiles viri ꝛc. vbi ꝓsului valere conventionẽ factã inter certos nobiles fratres ꝛ eozũ nepotes: qõ eozũ bona nec paterna,

c Forti⁹ ꝛc. Adde q ista ampliatione ꝑ limitatio ꝛ a nõ appellat ponit Deoz. in rep. d. c. Quis. col. iij. circa fi. v. singularit limita. 5 pac. in vj.

d Cõsul. ꝛpu. Adde contra istã rationez Bal. in l. filiꝰ iuni. i iij. col. ff. de leg. Purp.

e Circa tertiã. bar. ꝛc. adde vltra alia hic q istã doct. Bar. ꝛ sequit⁹ est et Alex. in cõs. xxv. iij. fi. inci. vi testamẽto q dicto q age sicũ philip pus. ꝛ Lud. ro. in cons. xxij. inci. ꝓ cessione eo de qb⁹ dubitaꝫ i ꝓin. c declare ꝓsunt valuisse donationem natuꝫ oim bonoꝝ ꝓsen ꝛ futuroꝝ factã ter cer tis nobiles reservatis. a. qd ozũ quẽ libet duob⁹ milib⁹ floze. nis, de qbus esset eisdem libera testamẽti factio. Et Alex. pⁿ multos ꝓ eũ relatos hic i cõ. suo. lix. circa pri. v. vol. ꝛ est con silium q alle gauit hic do min⁹ me⁹. nu me. lv. vbi et dicit valere donationem oim bonozũ reservatis bonis futuris. idem tenuit Ꝓpau. 5 cast. in lxxx. in bonis. colũ. ten. circa fi. ¶ Allegaui. hic. §. sunt ti inst. ꝛ bo. Purp.

f Oldr. ꝛc. Adde q istud ꝓsiliũ sequut⁹ est Alex. in ꝓs. xxviij. in ci, ꝑderatis verbis instri in ij. ꝛ iij. co. in iij. vol. vbi multa alleg. in ꝓposito. Et vide etiã dñm meũ in l. fi. C. ꝛ pac. co. iij. versi. quarto limita. ꝛ est aliud ꝓsi. Alex. ap ꝓbatis ꝓ dictũ ꝓs. Ol. ꝛ istã decisi. i cõsil. lxxxij. iij. volu. ꝛ i ij. co. vers. ꝛ i ꝓposito nostro ponit Oldr.

a ¶Et dicitibi Bal. φ ista cõis opinio ꝛc. Idē dt Io. d imo. post P. de Anch. in rub. de test. q. ꝛ idem Lu. ro. in consil. clxxj. incip. pro decisione ꝯsultationis ꝓposite aduertendum censeo in prin. vbi dt ex cõi opi. talē donationē nullā esse, siue fiat in actu testādi, siue fiat in actu mere ꝯhēdi, nec indigere reuocatiõe: vbi ēt ponit an valeat donatio omniū bonorū ꝑsentiū tm̄, facta sub cõditiõe si cõtigat testatorem mutare: ꝛ dt cõmunē opinionē esse φ non d quo s. lati⁹ Itē an in testamēto possit iferri contract⁹ donatiõis pure, et dicit φ communis oīm snīa est quod sic: ꝛ qd si est facta in testamento parte presente ꝛ acceptāte, ā reuocari possit per cõtrariā voluntatē: ꝛ concludit φ nõ. Istā etiā opin. de hoc dominū meū post alios ꝑ magis communi sequut⁹ est ēt bar. in consil. suo lxxxvj. inci. in nomine domini amē pater filio emācipato. ꝛ pau. de cast. i ꝯsil. suo lxxxix. secundū antiquā impressionē a quicquid tenuerit Ang. ꝯ cõem. per quandā suā distinctionē, de quo ibi ꝑ eū in consil. clxxix. incipien. visis predictis instrumentis. vbi multū diffuse conatus est velle cõfundere cõem opinionē ꝛ i cõs. suo. cvj. inci. qdā mulier dõauit in j. parte. Idē innuit Gasp. Cal. i ꝯsi. ij. in ci. an valeat donatio sub tit. de dona. ita etiā dt esse cõem opi. Car. zab. in cõsi. suo. xxj. inci. in xpi redēptoris noīe qdā Lau. Bar. col. fi. Ita ēt dixit esse cõem snīam: ꝛ qd ēt nõ firmek iurō. Paul. d ca. in cõsi. lxxxij. inci. in xpi noīe in ista donatiõe fuit actū. col. fi. in nouis. ꝛ idē in cõsi. suo. lxxv. al's. lxxvj. incip. in christi noīe notādū est. col. ij. in fi. ꝛ in prin. seq. etiā in nouis. s. ēt allegaui ad aliud propositum.

b ¶Et sic nõ veniūt iura ꝛ actiões ꝛc. Tu in hoc vtili arti. aduerte φ gl. in l. fi. C. in qui. cau. in integ. resti. nõ est ne. cõputata actiões iter immobilia arg. l. ait ꝑtor. §. j. ff. de iure deli. sed tex. i l. vnic. §. exactio. C. de rei vxo. ac. ꝛ in l. ij. §. s3 vbi ver. imobiles. C. qñ ꝛ q. quar. ꝑs dbek. li. x. vr̄ illas cõputare iter mobilia. Alibi no. tex. i l. φ tube rõis. §. i peculio. ff. d pecu. ꝛ i l. a diuo pio. §. i vēditiõe. ff. d re iu. hic allegatis videnk easdē ponere tāφ tertiā speciē d ꝑ se. gl. i l. monētiū hic alleg. de verb. si. dubitat. Sed gl. i l. j. C. si aduer. trāsac. ꝛ i aut. de nõ alie. aut ꝑmu. §. hec ergo. distiguit, φ aut cõpetit actio ad rez mobilē, ꝛ tūc iter mobilia ꝯputak. aut ad rē imobilē: ꝛ tūc iter imobilia: ad φ tex. i §. j. isti. d vsuc. ver. ꝛ ideo. vbi vult actionē cõpetentem ad rem immobilē ꝑscribi triennio ꝑut ipsa res triēnio vsucapik, ꝯpetēte vō ad rez imobilē. x. vel xx. an. vt vsucapik res imobilis seu prescribik. Spe. mouet ꝛ nõ dterminat clare. i ti. de fru. ꝛ iteresse. §. j. v. ij. qrik. ꝛ ver. qd si dbeo, Io. ā. ibi dt ꝑm vsū loqndi ñ tenere: que3 vid. Pōt igik dici φ aut volum⁹ ꝯsiderare actionez respectu suimet ipsi⁹, tūc illa ñ est mobilis, neq3 imobilis essētialik. q2 est res icorporalis q tāgi vl palpari ñ pōt, vt inst. d reb. corp. ꝛ icorpo. §. icorporales ꝛ q2 ēt certo loco ñ claudik neq3 dterminak. l. fi. C. d presc. lō. tēp. ꝛ l. fideicõmissum. §. tractatū. ff. d iud. ꝛ l. vxorē. §. legauerat. ff. d le. iij. l. corruptionē. C. de vsufr. ꝛ ita loquunk tex. i d. §. i vēditiõe. ꝛ §. i peculio. aut volum⁹ ꝯsiderare illā respectu ei⁹ ad φ ꝯpetit: ꝛ tunc est mobilis aut immobilis ꝑut ē res illa ad φ dak. ꝛ ita loquuntur. vlt gl. quas sequenk Dy. ꝛ Bartol. in l. pōt. ff. de autho. tu. ꝛ in d. l. mouentiū de ver. signifi. vbi Alex. in apostil. ꝛ aliī il. iubem⁹. la. ij. C. d sacrosā. eccl. quarum glo. doct. sequnt⁹ est Alexā. licet nõ ita examinauerit maxime dū dicit qd si actio ꝯpetit ad qtitatē cēsek int mobilia i ꝯs. xxxj. ici. viso tit. q. ꝑmisisse. i iij. col. v. s3 ita ē i. j. vo. vbi tm̄ ēt secūdo ang. i aut. d ñ ali. §. j. i ver. cõmunerāda. φ actio seu nomē dbitoris, est tertia species int mobilia, ꝛ immobilia, ꝓprie ꝛ stricte: ꝛ s3 ꝑdictos casus non videretur posse defendi decisio. d. m. hic maxime q2 verba sunt intelligenda ꝑm subiectā materiā. l. quib⁹ diebus in. §. dñs. ff. de cõdi. ꝛ demon. ꝛ. l. postulatio ista. §. hi qui sunt. s. eo. vnde dixit no. Bal. in. l. data opera. in xij. col. C. q accu. nõ poss. alleg. Arist. j. ethi. φ tunc perfecte enunciamus, qñ ꝑm subiectā materiā loqmur. ꝛ dt Pau. d ca. in. l. q quadraginta. i. iij. co. ff. ad treb. φ verba vltra subiectā materiā nõ debem⁹ extēdere. alibi videm⁹ φ vba appropriank s3 subiectā mr̄iā. bona gl. in. cle. vna de cõces. pb. in vbo cēsem⁹. ꝛ. xj. q. iij. rogo ꝛ. j. di. humanū gen⁹. ꝛ cle. exiui. d ver. signi. Alibi dr φ verba intelligunk ꝑm subiectā mr̄iā etiā impropriādo. l. si vno in ꝑn. ff. loc. l. insulā. ff. d ꝑseri. vb. s3 si vis saluare decisionē. do. m. hic facias aliū3 casu3 quē facit Lap. limitādo ꝑdictas gl. distiguētes alleg. sua. xcj. casus ē talis v3: s3 casus iste ponik i ꝯsi. seq. inci. in ꝑmis vidēdū est i fi. ꝛ in ꝯs. sub nu cccvj. quas gl. dt ꝓcedere in his actiõib⁹ q cõpetūt ad certā speciē, sec⁹ si cõpetāt ad quātitatē in gñe, ꝑut voluit itelligere do. me. hic ꝑ iura alle ꝑ eū: q2 tūc faciūt tertiā speciē φ ꝓbat: q2 ipa actio d ꝑ se nõ est res mobilis neque immobilis essentialiter, vt. s. dictū est, q2 nec tāgi nec palpari pōt §. in corporales ist. d reb. cor. ꝛ icor. Nec ēt ip3 gen⁹ ad φ cõpetit essentialik est res mobilis vl' immobilis, cū itellectu ꝯsistat nõ i tactu: tāgere eñ nõ pōt gen⁹ humanū vt gen⁹ pecunie aut seruorū: ꝛ sic s3 Lap. s. ꝛ ita ibi ꝯcl. no. Lap. φ mobiliū vl' imobiliū appellatiõe in statuto ñ venirēt iste actiões ꝯsiderate, vt. s. ꝑxi. g ꝑmū fundamētū do. mei. φ appellatiõe mobiliū vl' immobiliū nõ veniūt noīa dbitorū ꝛ sic actiões saltē cõpetentes ad quātitatē in gñe, ꝛ ita Alexan. post l. quam tu

nec materna, nec ex testō, vel ab itestato nec ex alio ꝯctu deueniāt in aliquas feminas ex natas vl' nasci turas: ꝛ si aliter sit ꝯfctū, ꝑpa liceat aliīs authoritate reuocare: cõsuluit Bar. istā ꝯuētionē valere: nõ erat vniuersalis de oīb⁹ bõis ꝑrnis ꝛ mr̄nis: ꝛ d aliīs bõis poterat dispõere: ꝛ ꝑ hoc nõ auferk libera testādi facultas: ꝛ alle. l. si ita qs ꝓmiserit. §. ea lege. ff. d ver. ob. ꝛ l. codicillis. §. mre. ff. d le. ij. ꝛ ꝑ ista tria ꝯsilia audacter ꝯsului illā ꝯuētionē illorū frm valere. Mouebar ēt alia rõne q2 ille ꝯuētiões erāt vicissitudinarie vt vn⁹ succederet alteri, ꝛ ꝑ pa cessabat timor mortis. Itē q2 dicte ꝯuētiões i meis casib⁹ i qb⁹ ꝯsului erāt iurate: est vez φ alibi Ang. t3 ꝯtriū i ꝯs. lxvj. φ ici. comes Albert⁹, vbi pōderat te. i l. si qs. i pn. testi. ff. d le. iij. ꝑ φ vult ꝓbare φ ēt i vna re ñ est licitū alicui auferre liberā testādi facultatē sed ibi tex. nõ ponit casu3 ad quē eū iducit ꝛ pōderat Ang. in predicto cõsi. ꝛ ita remanet expedita
13 ista ꝑma pars. ¶ Nūc aggredior scdā, nūqd donatio oīm bonorū ꝑsentiū ꝛ futurorū valeat necne: d qua hebek i l. fi. C. de pac. sed restrigēdo eā ad pauca: q2 est antiqua ꝛ frequētata qstio Bar. ergo ꝯcludit φ talis dõatio nihil v3 ista rõne: q2 si valeret auferret ꝑ indirectū liberā facultatē testādi: q2 neminē heredē, haberet ꝑ text. inst. ad le. fal. i pn. vbi dt tex. φ testator nõ pōt ꝓhibere falcidiā ꝛc. q2 neminē reperiret heredē. istō est fundamentū Bar. solidū ꝛ verū tm̄ moder. q nihil reliquūt intactū dicūt φ est falsum q2 Bar. fundat se suꝑ tex. inst. ad leg. fal. in ꝑn. s3 dicūt esse falsum, ꝑ aut. sed cū testator. C. ad leg. fal. cū hodie testator pōt ꝓhibere falcidiā ꝯtrahi ex suo testō, cū ille tex. hodie ꝑ d. aut. sit correct⁹, ergo falsum fundāmentū Bar. s3 dico φ bar. optime se fundat rõne posita ꝑ aut. hoc ampli⁹. C. d fideic. q rõ est firma ꝑ gl. i l. j. ff. de ꝯiunc. cū emā. lib. qd si heres nolit adire ibi hr̄ditas ad ꝑmū fideicõmissariū, cui est pl⁹ relictū: ꝛ sic nõ erit sine hr̄de tm̄ Raph. Lu. ꝛ Alex. reprehēdūt rõnē Bar. ꝛ non bñ: ꝛ repio φ istā doctrinā Bar. tenēt Imo. Raph. cu. ꝛ Pau. de ca. hic ꝛ dt Pau. bonū verbū φ istā opi. vidit cõiter teneri i practica. eā ēt t3 Bar. in l. fi. in pe. co. C. de pac. vbi Cy. Bal. Ful. ꝛ Pau. dca. dt ibi Bal. φ ista est cõis opi. a ita ēt tenuit Bal. in l. certi ꝯditio. §. qm̄. ff. si cert. pe. ꝛ in l. si fratres. §. idē rñdit. in j. ff. pro sol. Ang. in l. j. ff. de pign. imo. ꝛ Anch. in rub. extra de test. ꝛ repio φ ꝑm istā opi. ꝯsuluit Abb. Pan. q melius examinat φ legiste faciāt. i ꝯs. clv. inci. Ang. ꝛ in cõs. ccix. qd inci. circa

bonorū ꝛ ꝑsonarū obligatiões, vbi rñdet fundamentis tenentiū ꝯtriū. Cõtrariā opi. tenuit in ꝑmis Dy. i regula φ semel. de reg. iur. in vj. ꝛ in l. heredes palā. §. fi. ff. de test. ꝛ istā opi. Dy. ꝯ Bar. tenēt Ange. Lu. ro. diffusissime Ale. ꝛ Pet. de bexu. hic eā ēt tenuit Ang. in q. ꝑ eū disputata q incip. in fulgēti diuitiarū palatio. ꝛ i ꝯs. clxxxj. inci. visis instrumentis predictis, ꝑ plura fundamēta q sibi ascribit ro. eā etiā tenent ambo Sal. Richar. ꝛ Bart. i l. fi. C. de pac. Bal. sibi ꝯri⁹ in l. j. in vij. col. ad fi. ff. de iure fis. li. x. Alb. sibi ꝯri⁹ i c. ij. i iij. col. de cõces. preb. eā dē ēt t3 Math. doctor bononiē. i not. cxxvij. ꝛ hic ꝑ nunc solū adduco duo fundamenta q stringunt vnū Matth. ꝑm do. Alex. nā Mathe. facit fundamētū satis reale ꝛ strigēs: ꝛ Lu. ro. ꝛ Ale. sibi ascribūt, vc3 φ i gñali obligatiõe presentiū ꝛ futurorū nõ veniūt ad ea q verisilr qs nõ esset obligatur⁹ in specie. l. obligatiõe gñali. ff. de pig. Bar. in l. fi. C. q res pig. obli. pos. tunc sic si in obligatiõe gñali i qua tractak de vniuersorū ꝑiudicio, nõ veniunt illa q verisilr nõ obligarent: multo minus veniūt i donatiõe q est minoris ꝑiudicij. Scdō do. Alex. adducit aliō fundamentū ꝛ dt nos habemus casum l. singularis in l. fi. C. de remi. pi. vbi obligaui oīa bõa presentia ꝛ futura, postmodū patienter vendo rem obligatā. patienter dico cū ꝯsensu creditoris postea eā recupero, illa nõ redit amplius i obligatiõe: sed errat a lege: q2 facili⁹ est obligare φ donare. dt Bar. i l. fi. C. q res pig. ob pos. Quid tenendū i hac difficili q. ego dico qd si oēs isti patres q tenēt ꝯ Bar. bñ vidissent eū, nõ ꝯdicerent Bar. nā Bar. vult φ nõ v3 donatio qñ auferret libera facultas testādi, sed si reseruatur aliqua res de qua possit testari qd v3 donatio. ꝛ ꝑpea isti q volūt tenere ꝯ Bar. nõ sibi ꝯdicūt: cū ponāt casus in quibus relinquebatur donatori aliquid: ꝛ sic stat cū Bart. ꝛ isto modo saluatur opi. Bar. ꝛ vno verbo tollūtur oīa obiecta. ¶ Itē quero d ardua. q. in qua cõsului, vl3 qdam vltramõtes donauit omnia bona mobilia ꝛ immobilia presentia ꝛ futura vbicūq3 sint ꝛ esse possint: ā talis donatio valeat: vr̄ φ nõ ꝑ ꝑdicta, ꝛ theoricā Bar. hic q2 aufert liberā facultatē testandi talis donatio ergo ꝛc. Sed certe ergo ꝯsului magna hr̄ditate ꝯtriū ista noua ratione. nā ego habeo quod in dicta donatio omnium bonorū presentiū ꝛ futurorū, non cõtinētur nomina
b debitorū: ꝛ sic nõ veniūt iura actiones, b nisi specialiter dixisset in donatione iura ꝛ actiones donat. text. est in. l. a diuo pio. §. in venditione. ff. de re iu.

Ang. i 5l. s. all. dñi exp̃sse dixit q̃ p̃pue & stricte actio seu nomẽ debitoris 22 ẽ tertia species iter mobilia & imobilia: ergo ista noia debitor̃ erit aliqd de quo donatis potest testari. Stat ẽt ꝛ̃ q̃ est contrarium p̃mi dum p̃dorat. d. me? il la verba vbi cũq; sita sunt ꝛc. q2 verũ ẽ q̃ noia debitor̃ nõ dẽt dici esse loca lia: q2 sunt: v 3 big; locor̃ l. fi. de cõmis 4 ius. s. tracta 5 tũ ff. diuer. q̃ sunt incor̃ poralia vbi q̃ vident esse nec sũt circũscripta seu determinata a liquo certo loco. l. fi. C. de p̃scr. lõ. tẽp. s. alle. & p̃ista decis. magistri mei clarissimi: sperte sentit Bing. i cõs. clxxix. j. pte. co. v. ver. vbi sũt iternenẽ Bal. in cõs. lxxo. cij. icip. & p infrascriptus dubijs in fratres. i ver. nũc ve nio ad p̃m i. j. co. maxie p istud scor fũ damentũ. dũ in fi. dt si adnertim? verba donatiõis q2 loquunt de rebus circũscriptis loco certo est q̃ noia nõ ptinentur. vt d. Lear. i p̃in. ó le. ij. hic al. & magistrum meũ, cui? ele gãs & solita tia decisio p predicta viõ tur esse bene lucida. 3

l. q̃ tuberonis. ff. de pecu. in ſ. fi. & not. Bart. i l. pe. ff. de auth. tuto. in l. mouentiũ. ff. de ver. ſi. & ita late Ale. i epistolis. bon? est tex. i l. fi. vbi Bal. C. de qua dri. p̃scrip. Bal. Ang. & oēs alij in l. si cõstãti. ſ. fi. ff. so. mat. Abb. & alij in c. nulli. de reb. ec. nõ alie. vbi oēs Cano. † q̃ appellatiõe mobiliũ & immobiliũ nõ veniunt nomina debitorum. & ste habebat multos debitores: ergo cuꝫ posſit de dictis debitis testari hꝫ locũ theorica Bart. hic, q̃ õt q̃ q̃ donãs retinet aliqd vt possit testari, vꝫ donatio. Secõ & fortiꝰ fui motus, q2 donãs õt q̃ donat oia mobilia & immobilia: postea õt vbicunq; sita sint: nã dictio vbicũq; posita i donatiõe p̃dicta denotat locũ circunscriptionẽ, ſꝫ habeo q̃ noia debitorũ & iura & actiões nõ circunscribuntur loco. l. caius. i p̃n. ff. de leg. ij. ergo nõ donat debita in q̃bus seu de q̃bus poterit testari, & sic nõ aufert liberã facultatẽ testãdi: postea reperiri individuo ℈ Bar. in cons. ccxxxiij. ij. vo. icip. sup in frascriptis dubijs. in vlt. dubio. vbi p̃sultit q̃ donatiõe oim bonor̃ p̃sentiũ & futurorũ nõ veniũt noia debitorũ, & bñ no. q2 alibi nõ legi. & sic ista lex remanet imp̃fecta, ꝑpter supuenientes vacationes anni. M. ccccc. ij. & die xij. Augu. Lex lxij

℣ Seruꝰ acgrit dño et inuito, tñ talẽ obligationẽ põt dño a se abdicare: & eã debitori remittere. nu. 1. Seruus acgrit dño inuito obligationem vel dominum non autem possessionem.

Monachus non põt acgrere abbati inuito.

Jura loquentia in seruo, habent locũ in monacho, in his q̃ possunt monacho adaptari.

Seruus vergãte dño.

℣ Seruꝰ acgrit dño ẽt inuito. h. d. con 2 cor dat. l. etiã inuitis. ſ. ũ acq. rerũ do. cũ alijs alleg. in gl. & ita ampliat regula. l. plꝫ. ff. ũ acq. here. & l. pen. i pn. ſ. li g̃ a par. fuc. ma. Adde q̃ eo dẽ mõ serꝰ obligat dñm inuitũ de peculio si illo hꝫ l. si q̃s seruum. ſ. et. ſ. de pecu. allegata in gl. q̃ vꝝ p̃ma fronte mirabile cum dño posſit p̃hibito volũtatis reuocare peculiũ seruꝰ. l. iij. in p̃n. ſ. de pecu. ℣ Cõtra istũ tex. opponit. nã rõ quare seruꝰ põt sti pulari dño, est, q2 repꝛesentat p̃sonã dñi: q2 vox seruꝰ censet vox dñi. ſ. et vero qui. & ſ. post mortẽ. inst. de inut. stip. ergo si dño nõ vult, quo põt dici vox dñi & eum repꝛesentare vt domino inuito acgrat: Rñde ℈ Cu. q̃ seruꝰ repꝛesentat p̃sonã dñi generaliter & nõ specialiter, l. debitor. ſ. seruo. ſ. de lega. ij. vbi si dño est capax in genere alicuꝰ rei illa põt legari cuius seruo q̃uis in specie nõ posset legari ipsi dño q2 sit res, ꝑ p̃pria ipsi? dñi, & si seruꝰ recipit habilitatem ex p̃sona dñi generalẽ & nõ specialẽ, & hoc mõ cessat obiectũ, & sic habes ex isto tex. q̃ dño vel pr̃ non possunt p̃hibere effectꝰ dñice vel patrie potestatis a lege attributos, q̃ sunt q̃ quicq̃d acgrunt: patri vel dño acgrãt. d. l. plꝫ, q2 effectus & p̃uisio legis nõ põt p̃ p̃uatã p̃sonã directo tolli, vt hr̃ in l. nemo potest. ſ. de le. i. ℣ Hinc colligo p̃mã limitationẽ ad regulã huius tex. q̃ ly seruus dño inuito acgrat obligationẽ, tamen talẽ obligationẽ domino inuito acgritã põt postea dño a se abdicare, & eã remittere debitori. vt hic in gl. q̃ õt ſꝫ nõ retinet inuitus. mouet p̃ tex. in l. hoc iure. ſ. nõ põt. ſ. de do. Sed ista solutio gl. adducit lum tex. nihil vꝫ. Unde alio modo respondet glo. & Bar. ibi q̃ p̃ncipaliter & directo nõ põt acgri inuito vt ibi. ſꝫ bñ p̃ indirectũ & secũdario, vt hic mediãte p̃sona serui. & istã solutionẽ ẽt tenent Jmo. & Cu. hic, facit. l. soluendo. cũ gl. ſ. ũ neg. gest. ℣ Tu potes & aliter & notabiliꝰ rñdere ad d. ſ. nõ põt. q̃ ille text. loqtur q̃n dño vel patri acgritur ex stipulatiõe seruꝰ: & hoc ex dispositione legis ꝓpter effectus dñice vel patrie potestatis, ablatꝫ aliquo facto domini vel p̃ris & talem effectũ legis p̃uatus impedire nõ põt. Secꝰ si acgreret ablatꝫ legis dispositiõe per alium nõ repꝛesentantẽ p̃sonã nostrã, & tunc nobis inuitis nõ acquirit, vt ibi q2 tunc requirit quod interueniat animus noster & voluntas acgrendi. l. si quis vi. ſ. differentia. ſ. de acq. pos. ℣ Secõ limita istũ text. p̃cedere in acgsitione obligatiõis vel dñij q̃s seruus acqrit dño inuito. Secꝰ vr̃ in acgsitione possessionis. l. j. ſ. hec q̃ de seruis. in vers si & ipse velint. ſ. de acq. pos. & sic vr̃ q̃ difficilius acgrat possessio ꝑ seruum dño inuito: q̃uis ſit minoris p̃iudicij, vt ibi, q̃ acquirat obligatis vel dominiũ, vt hic, & d. l. etiã inuitis. ſ. de acq. re. do. 4 ℣ Tertio limita istum tert. ꝑm Bal. hic nõ habere locũ in monacho q̃ vetante abbate nõ põt ei acgrere: rõ q2 monachus vetante abbate nullũ consensum hꝫ. xij. q. j. ca. non dicatis. Adde q̃ monachus nõ haberet velle nec nolle. nisi p mittẽte abbate. dt ter. in c. fi. de test. in vj. & in c. fi. de sepul. in vj. Jtẽ adde illud quod tꝫ Bal. in l. seruus. 5 C. cõia de succes. vbi tenet † q̃ iura loquẽtia in seruo habent locum in monacho, in his q̃ e possunt monacho adaptari. Lex lxiij.

1 ℣ Stipulatio semel cõmissa iterũ cõmitti nõ põt & ad vltate distinctiue sufficit alterã ptẽ ẽe verã. n. 5.

2 Dictio siue est vere disiunctiua. & nu. 3.

4 Ex duabus cautis ad idem vel eundem finem cõcurrentibus, celerior consumit effectum.

5 Stipulatio semel cõmissa ꝑ euentum ꝑme conditionis amplius committi non potest.

1 ## Si ita q̃s stipuletur.

℣ Stipulatio semel ꝑmissa iterũ ꝑmitti nõ p̃t. & ad veritate disiũctiue, sufficit alterã ptẽ esse verã. ℣ In tex. ibi, ſꝫ cm. Jsta aduersatiua ſꝫ q̃ est sine copula dꝫ aduersari p̃cedentib? & i facto & i iure, vt dixi in l. q̃ sum ructu. ſ. e. dic q̃ aduersatur vtroq; mõ: nã ſꝫ existẽtia vni? p̃dõnis impediat p̃ existentiã alteri? stipulationẽ ampli? cõmitti vt in p̃ma ptẽ huiꝰ tex. tũ ex defectu vnius p̃dõnis, non impedit p̃ existentiã alterius stipulationẽ cõmmitti. & ita est diuersitas, & i facto & in iure ꝑm Jac. de are. 2 Ang. & Jm. hic. ℣ Do. j. ex hoc tex. ꝑm Bar. q̃ dic 3 tio siue vere est disiũctiua, & sic disiũgit nõ volũba sed etiã sensum. ſꝫ ꝓpria ipsi? natura sit vt disiungat verba. ſꝫ ꝓiũgat sensum, vt in exẽplo. Aliex. siue Paris ℈ gl. in l. ad ꝓtegẽdã. C. ũ in li. dã. tu. & hoc ꝑ̃dit ex natura oratiõis vel verbi cui adiũgit. ita dt Bar. hic idẽ q̃ ꝓpria natura istius dictionis, siue sit verba disiũgere, sensꝫ tñ ꝓiũgere: ꝫ ẽt bar. in l. j. in p̃in. ſ. ũ p̃di. & demõ. in vj. q. p̃in aduerte, Bar. vr̃ sibimet aliqualit esse ꝓtr?, q̃ dictio siue, vere disiungat & verba & sensum: & q̃ ꝓpria ei? natura est disiungere verba, ſꝫ non sensum q̃ ꝓiungit: ista videtur oino repugnãtia, & stare ẽ posse, q̃ vere disiũgat & ꝓ̃prie nõ disiũgat. Rap. cu. nõ bn intellexit Bar. q2 cũ alr̃ refert & declarat q̃ Bar. loquat. Cu dic q̃ Bar. habuit bonũ sensum, ſꝫ male explicet, nec aliq̃s scribẽtiũ declarat. † Declara ergo planiꝰ q̃ q̃n ista dictio siue ponit inẽ diuersa: puta inẽ diuersas res, vl̃ p̃sonas, vel inẽ diuersas p̃ditiões vt hoc text. & tũc vere est disiũctiua & disiũgit vtrũq;: ſꝫ verba & sensum & tũc eq̃pollet alternatiue vl̃. aut, & similiꝫ: & tũc sicut ad veritatẽ alternatiue sufficit alterã ptẽ ẽe verã, vt l. si stipulat? fuerit illud aut illud. j. e. & l. si p̃dẽ plures. ũ p̃di. insti. & i. e. inẽ ceteros. ũ referi. ita ẽt ad veritatẽ disiũctiue sufficit alterã ptẽ esse verã, vt hoc ter. b Aliq̃n dictio siue ponit inẽ duos q̃ n sunt diuersa: ſꝫ sunt idẽ, vt cũ dico: Ale. siue ℙar. & tũc ly sunt diuersa ꝫ ba: tñ significãt eãdẽ p̃sonã. nã Alex. siue ℙaris fuit vna & eadẽ p̃sona bicomis: q̃ ex Troia nauigauit i greciã ad rapiẽdũ Helenã. & tũ casu diiungit ꝫba ly sensuꝫ ꝓiũgit. & isto vltimo casu vult dicere Bar. q̃ q̃n dictio siue ponit inẽ duo q̃ vere sunt idẽ: tũc ꝑpa ei? nã est in isto casu, vt disiũgat ꝫba, ly sensuꝫ ꝓiũgat. ista est veritas & ꝓ̃pria mẽs Bar. ℣ Secõ no. 4 b ex tex. bibi vltra p̃. ꝑditio extitisset. illẽ ad q̃ eum pulchre all. Bal. i. l. j. i pe. co. C. ũ ser. tug. q̃ ex duabꝰ cautis ad idẽ vl̃ ad eũdẽ finẽ ꝓcurrẽtibꝰ, celerior ꝓsumit effectũ. ita est tex. no. hic. ℣ Tertio no. ex hoc tex. q̃ stipl̃o semel cõmissa ꝑ euẽtũ ꝑme ꝑditionis ãpli? cõmitti nõ põt: de q̃ mria plenꝰ tradit per bar. & alios i. l. si sic stipulat' sũ. j. e. alle. i gl. rõ. q2 sit p̃o fuit totaliꝫ ꝓmissa ad rẽ ꝓncipalẽ in obligatiõe ꝺductã: ergo ãpli? ꝓmitti nõ p̃t: q2 nõ est ampliꝰ & iterabilis. Secꝰ i factis q̃ reiterationẽ recipiũt vt in iuribꝰ allegatis in gl. similr si sit ꝓmissa stipl̃o ad totale interesse ãpli? cõmitti nõ põt. l. ãpli? nõ peti. j. rẽ ra. ba. Secꝰ si ad particulare. & sic in ꝑte tũc ꝓ alia bene põt cõmitti. l. si ꝓcuratoꝛ. j. rem ra. ba.

Cõ dictio siue. adde de hac dictione ẽt ꝑ Bar. i l. j. ſ. j. ũ ꝑ pu bl. & i rub. C. ũ nauic. lib. xj. ꝑ cano. in c. potuit. de loc. & per do. meũ Sozi. in ſ. lxiij. co. v. ver. nec obstat.

Secõ no. adde tu q̃ hoc not. est ũ verbo ad verbum ℙaul. de cast. hic.

ad penā aūt dic q ſemel tñ cōmitti pōt. d. l. ſi ſic ſtipulatus ſum. j. e. z l. querebat. J. iud. ſol. niſi fuiſſet exp̄eſſe actā q̄ pena toties cōmittet quoties fuerit contrauentum. l. ſi duo. §. fi. ſ. de arb.

Lex lviij.

1 Dictio ex hac die, ſūgit extremū ad quod cuz extremo a quo, vt exiſtente termino ad quē poſſit p termino p̄terito agi.

Huiſmodi ſtipl'atio.

Sūma vt p Bar. vl' ſic, z ſubtiliuz ꝑz bald. 1 dictio ex hac die: ſūgit extremū ad q̄ cū extremo a quo vt exiſtente ad quē poſſit p̄ termino p̄terito agi. h. d. z eſt lex. ſing. ſecundū Bal. In tex. ibi nō immerito dubitabat, nō dubitādi poterat eē ex mēte Bar. q̄ illa v̄ba ex hac die poſita i hoc ter. pōt referri ad tp̄s exiſtētis pd̄ōnis, z ēt ad tp̄s interpoſite ſtipl'onis, ſi referant ad tp̄s exiſtētis pd̄ōnis, put p̄ma facie videbat, eo q̄z v̄ba ambigua dēbēt iterp̄tari ꝑ ſtipulatorē. l. ſtipl'atio iſta. §. alteri. v̄. i ſtipl'atiōib. ſ. e. erit tūc ſ'ſus: ſi Titi⁹ ꝑſul fact⁹ fuerit, tūc ex hac die, ſ. ex qua fact⁹ fuerit i āños ſingulos. x. dare ſpōdes. z capiēdo iſtū ſenſuz, videbat q̄ p̄miſſor nō ōberet ſoluere, p trib⁹ annis p̄cedētib⁹ ꝑſultatū titū, ſz ō p̄cedit q̄n fuiſſet dictū ex illa die, ſz hic cū myſterio dixit ex hac die: dictio hac, ē d̄mōſtratiua d̄ p̄ti, vt bī i. l. j. i p̄in. ſ. d̄ op. no. nū. tō itelligit d̄ hac die interpoſite ſtipl'ationis d̄ p̄ti, nō aūt d̄ die exiſtētis p̄ d̄ōnis, ſm Bar. hic. z in l. ſi ita ſtipulat⁹ fuero ſi titi⁹ in pn. j. e. Tu aūt dic vltra Bar. q̄ iſtud nō eſt ſolū p̄opter dictionē hac: q̄ pōderat Bar. ſz ēt q̄ ibi eſt dictio tūc, ſez tūc ex hac die: q̄ dictio tūc, reſpicit retro ad tp̄s interpoſite ſtipl'ationis, iuxta gl. i l. j. C. de codi. z gl. i cle. j. d̄ preſ. pb. Scdo vltra Bar. fort⁹ ſtringit q̄z ſi iſta verba ex hac die, intelligerent de tpe exiſtētis pd̄ōnis, abinde i antea eſſent fruſtrata, z nihil operarent, z iſta talis q̄ētio ſic intellecta eſſet inanis z ſupuacua q̄z abſq; iſtis verbis neceſſario itelligit ex hac die, ſez interpoſite ſtipulationis. Scōa potoit eſſe rō dubitādi q̄z ſentit glo. fi. allegādo. l. p̄poſteri. C. d̄ teſt. l. p̄poſter⁹ ordo, q̄ p̄poſtera diſpo. vt p̄miſſor icipiat obligari, q̄n d̄d̄ purificabit, z ab illa die retro i antea teneat: iſtō vi debat p̄poſtera: ſz dic q̄ illa verba, tūc ex hac die ap poſita i ſtipl'atione tollūt obiectū. Cōtra iſtū tex. op. z vī q̄ fruſtra fuerit dubitatū d̄ hoc caſu iſta. l. cū habeam⁹ regulā q̄ i ꝑtib⁹ cōditio caſualis ſemp trahit retro ad diē celebrati ꝑct⁹, z pinde bī q̄ ſi ꝑct⁹ fuiſſet a p̄ncipio pure celebrat⁹, ēt ſi nō fuerit ex p̄teſſe actū. l. potior. z. l. q balneū. §. q po. i pig. ba. z l. neceſſario. §. q̄ſi pēdente. §. d̄ peric. z cō. rei vē. z l. ſub cōdōne. j. d̄ ſol. Rñde ſm Paul. d̄ ca. z bñ q̄ illa iura loquunt i ſtipl'atione ſimplici, i qua p̄miſſor ñ grauat i aliquo, p hoc q̄ d̄d̄ trahat retro, ſz efficit melior d̄d̄ ſtipulatoris reſpectu illoz q̄ poſtea ꝑhunt cū eodē p̄miſſore, vt iurib⁹ p̄calle. Vz iſta lex loq̄tur i ſtipl'atione annua, z c multiplacabili, i qua p̄miſſor grauaret ſi habeat retro ſoluere, p tpe p̄terito an d̄d̄ōnis exiſtentiā, nā vere nō fuit retro debitū, ſz exiſtēs d̄d̄ fingat p̄miſſorē fuiſſe ōbitorē, ſz iſta fictio ñ videbat ōbere grauare, p̄miſſorē vt p tpe p̄terito ōbeat ſoluere, z iſta ēt poterat eſſe rō dubitādi i iſto ter. Vel bren⁹ rñde ſm Ray. z Jmo. q̄ ꝑ ctib⁹ d̄d̄ trahit retro eſt verū reſpectu obligatiōis ſed nō reſpectu traditiōis declarādo vt pp̄ie ēclarauī. In gl. fi. i ver. p̄ſtenſ. ifi. Bart. dī iſta ſolutionē gl. eſſe verā, ſed ille. ll. nō faciūt ad p̄poſitū, vt hic p eū. Breuiter dic q̄ ſolutio gl. p̄cedit i telligēdo. d. l. cū q̄dā i pn. ſ. d̄ vſu. q̄ ibi q̄ncunces vſure añ moz̄a ōberent: poſt moz̄a vero ſemiſſes ſimul cū q̄ncūcib⁹, put ſonat ibi text. i ver. ad ifinitū. z iſto mō ſi ſoluant z minores z maiores vſure ſimul excederet legitim⁹ mod⁹ vſurarū. l. ſi ſortē. i pn. ſ. ſi cer. pet. Ad l. lecta i ver. fi. ſ. alleg. i gl. rñde q̄ ibi iterim ex ꝑcto mutui nulle cucurrerūt vſure, nā tūc fuit actū q̄ ſi ſoluta ſorte p̄ncipali vſq; ad annū eo lapſo teneret ōbitor ſoluere vſuras retro vſque ad tp̄s celebrati mutui, ſz i d. l. cū q̄dā. i pn. cucurrerāt q̄ncūces vſure, tō eſt ibi maior rō babēdi odiū q̄ ſit i d. l. lecta.

Lex lxv.

1 Aliqua verba media imptinentia, ſed nō diuertentia animum ꝑhentium ſtipl'atione nō vitiant.

3 Si ſtipulor certā quātitatē denariorū: z tu, p̄mittas aureos valētes illā q̄titatē, vz ſtipulatio: ſz nō rñdeat poſſa d̄ eodē numero, eo q̄z i effectu eſt cōformitas.

4 Si teſtes p̄ducti ad p̄bādū p̄miſſionē, vn⁹ d̄ponit q̄ titi⁹ p̄promiſit. x. riij. denarios, alī q̄ duos ſolidos iſti teſtes nō p̄bāt ne eſſent p̄teſtes. imo vatij z ſingulares ex quo non p̄cedāt in ipſa forma verborū.

5 Si teſtes p̄oducunt ad p̄obandum: q̄z forma verborū vſus eſt teſtator⁹ q̄n inſtituit titium heredē. z vn⁹ teſtis ōponit q̄ teſtator dixit Titi⁹ heres eſto. z alī ꝑonit q̄ teſtator dixit Titio heredēſtacio: tales teſtes ſunt contrarij ſz in ſubſtantia dicunt.

Q̄n q̄s ē binomin⁹, z vnū exp̄mat a ſeruo ſtipl'ante z alīs a p̄mittēte, iſta diuerſitas ñ vitiat ſtipl'ationē. cū amboiſta noīa ſimul z de per ſe tendant ad demonſtrandum idem corpus.

7 Error in nomine appellatiuo eſt intollerabilis z viti at niſi reſit p̄teſens.

Que extrinſecus.

Supfluitas verborū ſtipl'ationē nō vitiat. nec ver borū diſſonātia dūmō i effectu ſit ꝑformitas. h. d. Et ꝫz duas p̄tes, put due ſunt ōditiones.

1 Scōa eſt ibi, ſz z li. i rei q̄, p̄mittit. Nota. j. ex hoc tex. q̄ alīq̄ verba media imptinētia. ſz nō diuertētia animū ꝑhentiū ſtipulationē nō vitiāt. Sec⁹ ē i actu ſa cti extranei, q̄ diuertat ad extraneos act⁹, ille bñ vitiat ſtipulationē. l. ptinu⁹. i pn. ſ. eod. d̄ quo p Jmol. Paul. d̄ ca. z do. Alle. i l. j. §. fi. ſ. e. Bubiū faciebat in hac p̄ima parte tex. q̄z ego iterrogo te ſpōdes mihi centū, z tu dicis. Arma virūq; cano, ſpōdeo. talia verba oīno i pertinentia videbant ēclarare q̄ nō habes animū obligādi, te ſine quo nō pōt iduci obligatio. l. obligationū ſubſtātia. ff. ti. j. z l. nō oīs. i pn. ff. ſi cer. pe. Scōo not. i ver. ſz z li in rei, hic p̄obari ſm Ang. Jmo. z alios illud vulgare q̄ tm̄ valet duo ſolidi q̄tum xxiij. denarij. z ēō. z ſic tāto val ſupa 2 quāto pan moio. Tertio no. ex tex. ibi, eiuſdem quātitatis aureos, q̄ ſi ſtipulor certam quātitatem denariorū, z tu p̄promittas aureos valentes illā quā 3 titatem vz ſtipulatio: ſz nō reſpōdeas poſſa de eodē numero, eo q̄a in effectu eſt ꝑformitas. Iſtu tex. cuz gl. intelligit z limitat Bart. p̄cedere q̄n denarij eſſent de eadē materia auri, ſz diuerſa forma puta tres medalle auri valent vnum aureū interrogauit te p̄promittis ſex medallas auri, tu reſpōdes p̄promitto duos aureos, vz ſtipulatio p̄opter identitatem materiei: q̄a in vtroq; eſt de auro, eadem res eſt, ſz ſit diuerſa forma, vt l. j. in fi. ſ. de aur. z arg. leg. alleg. i gl. Idē eſſet vltra Bar. in denarijs argenteis ſi iterrogat⁹ d̄ duob⁹ ſolidis, reſpōdeāt ſe p̄mittere. xxiij. denarios valebit ſtipulatio, q̄z duo ſolidi z xxiij. denarij equalent, z ſunt d̄ eadē materia argētea. ſz diuerſa forma. Bec⁹ eſt ſm Bar. ſi ſtipulor denarios argēteos z tu p̄promittas aureos, q̄ tñ equalēt nō valebit ſtipulatio: q̄z d̄ alia re vī p̄miſſiſſe. ergo nō vz. §. ſi de alia. inſt. de inut. ſtip. q̄z eſt diuerſa materia, z hoc p̄z. Nā aurei p̄o argenteis ſolui nō poſſunt. Paul⁹ rñdit creditorē. j. de ſol. z bona eſt argumentatio d̄ ſolutiōe ad p̄miſſionem. l. cum quidā. §. pe. ſ. eo. z l. fi. C. ad leg. fal. niſi ſm Bart. eſſet ꝑſuetudo regiōis, put cōiter eſt quod vna pecunia aureo p̄o alia argentea ſoluat, vt no. p gl. in l. ſi quis argentū. C. d̄ dona. idem tz Ang. z cōiter alij. Vz tu aduerte q̄ intellectus Bart. z cōis poſt gl. vī reſtringere iſtū tex. vt p̄cedat quando eſſet conſuetudo quod pecunia aurea p̄o argentea poſſit ſolui, alīs nō p̄oc ederet iſte ter. ſimiliter tex. dī denarios intellige ſcilicet aureos, eſt diuinatio z reſtrictio cū dictio denarios, potiꝰ rideat ſignificare argenteos ſeu in ere p̄ſſos. Item cū tex. dicat eiuſdem quātitatis vī ſignificare eundez nummū: tñ ſi vis intelligere tex. loq̄ d̄ eadē materia aurea: potes aliter exē plificare tex. ſm Alu. q̄n dico p̄promittis mihi decez florenos: tu rñdes p̄promitto x. aureos. vel x. ph lip 4 peos, vz ſtipulatio, q̄z ſunt eiuſdē materiei. In quan

ctum dixi q si stipulanti duos solidos, tu promittis xxiiij. denarios, vel eẽ vz stipulatio: q2 iuxta vulgare tãtum valent duo solidi q̃ tum xxiiij. denarij ꝛc. Adde q istud non pcedit in materia testiũ: qñ testes fuissent interrogati d formalitate verboꝝ quasi fuissent ꝯbentes, ꝛ vn9 testis deponeret. q forma verborũ fuit titius ꝑmisit seio duos solidos, ali9 testis dponit q ꝑmisit xxiiij. denarios, isti testes nõ ꝓbaret, nec censerent ꝯtestes: imo varij ꝛ singulares: ex quo nõ ꝯcordant in ipsa forma vei box. Ita singlariter determinat Bal. i c. bone, j. i vij. co d elec. do. Ant. d but. i c. nihil obstat. de ver. sig. ꝛ in c. cũ ecclesia sutrina. §. nos igit. d cau. po. ꝛ ꝓp rie do. Alle. hic in l. j. §. fi. circa fi. s. e. ꝛ in ꝯsi. xlvij. ij. vol. q inci. abunde per celeberrimos ꝛc. col. iij. ꝛ i ꝯsi. cl. v. vol. q incip. in causa ꝛ lite vertẽte inter do. Lucretiã. col. iij. ꝛ in ꝯsi. cliij. v. vol. q ici. vi
5 sis narratis in themate. i iij. co. ¶ † Cõfirmo q2 si testes ꝑducant ad ꝓbãdũ, qua forma verboꝝ vsus est testator qñ instituit Titiu hrdẽ: ꝛ vn9 testis depõit q testator dixit. Titi9 heres esto, ali9 testis depõit q testator dixit Titiũ hrdẽ facio fuit ꝓnunciatũ tales testes esse ꝯrios, lz in substãtia idem dicerẽt ex quo erãt ꝓbãda formalia verba testatoris. Ita determinat do. Ant. de but. ꝛ do. Abb. in d. c. nihil obstat. Ang. i l. itez videndũ. §. fi. in prin. s. de pet. here. Alb. de ro. i l. qm indignũ. C. de testa. Jo. de ana. in ꝯsi. cxvj. qd inci. viso ac diligenter examinato ꝓcessu. in vi. co. in prealleg. cõsi. cl. v. vol. in j. co. ad fi. ꝛ seq. ꝛ in preal. consi. cliij. v. vo. in iij. co. Ita limita regulã valde vtilẽ in materia testiũ, que hz q sufficit q testes ꝯcordent in effectu ꝛ in substãtia, ꝛ tendãt ad eundẽ finem, lz p diuersa verba: imo tũc eis magis credit: q2 nõ videnť afferre eũdem premeditatum sermonẽ. l. iij. §. ideoq. ff. de testi. Et istã regulã tradit gl. no. in c. dudũ. in vers. substãtia. d ꝯuer. ꝯiu. gl. ꝛ in c. cũ ecclesia sutrina. §. nos igit. i ver. vacillasse d cau. pos. ꝛ ꝓp rie. ꝛ est tex. melior de corpore iuris i l. q sniam. C. d pe. ibi i vnũ ꝯspirãtes ꝯcordãtesque rei finẽ, ꝛ ibi Bal. ad h no. illũ tex. q2 testes dicunť ꝯcordãtes qñ ꝯcordãt in eũdẽ rei finẽ, lz p diuersa verba quem tex. ad hoc dt esse vnicũ in iure. Bal. i c. in genesi. in pe. co. de elec. ꝛ illuz tex. dt ad hoc esse aureũ idẽ Bal. in c. lz cãm. in vj. col. de ꝓb. ꝛ Bal. no. i c. cũ cãm in ij. col. eo. ti. de ꝓb. Et p illũ tex. decidit notabiliter Bal. in c. statuimus. i pe. co. de offi. dele. in vj. q est extrauagans. In no. q si vn9 testis deponit q qñ popul9 ibat ad intelligẽtiam in illa multitudine populosã. Titi9 fuit interfect9 a Seio: ali9 dponit q dũ popul9 reuerteretť ab idulgẽtia in illa multitudine titi9 fuit interfect9 a seio: qd isti testes in criminalib9 quod est plus probant maleficiũ etiã q est forti9 esse notoriũ: q2 nõ deponũt diuersa ex q in eũdẽ finẽ ꝯsonãt: q2 vbi idẽ finis idẽ testimoniũ, nec nocet q in narrãdi mõ discrepẽt q2 nõ sunt talia verba que attingãt medullã qõnis vel eius circunstantias reqsitas, vt ibi pul hre p Bal. ¶ Ista practicabilis regula limitať qñ agereť de ꝓbãda formalitate vborũ: put cauti pcuratores solẽt formare capitula, ꝛ ista valde not. q2 vtilia sunt
6 ꝛ qtiana ad practicã. ¶ † Quarto no. in. vs. fi. q qñ qs est binominis ꝛ vnũ exprimať a seruo stipulãte ꝛ aliõ a ꝑmittẽte: ista diuersitas nõ vitiat stipulationẽ: cum ambo ista nomina ꝛ simul, de per se tendant ad demõstrãdũ idẽ corpus. Adde ad idẽ tex. in. l. si sub vna. in pn. j. eo. vbi dicit text. q quãdo eadẽ res diuersis noibus significať nõ infirmať stiplo si alter vno ꝛ alter altero verbo vtať. ¶ Expeditis textualib9 capio gl. in ver. appellatione. quã diuide in tres partes vt tripliciter exemplificat tex. scda ibi, vel ita. tertia ibi. vel verius statim.
7 ¶ In ea. gl. ibi equum in presentia ꝛc. ¶ † No. diligẽter istã gl. que singulariter limitat regulã que habet q error in nõie appellatiuo est itollerabilis ꝛ vitiat. vt. l. si qs in fundi. in pn. s. de leg. j. vt illa regula nõ procedat qñ res est presens, ꝛ demõstratur ad oculũ, in cui9 nomine appellatiuo erratur: tũc pp presentiã rei dmõstrate, error noĩs appellatiui nõ vitiat: q2 presentia fecit oẽm errorẽ cessare. ꝛ ad hoc qtidie allegať ista gl. Cũ ista gl. tenet Bar. post ꝯ rã. d are. ꝛ alij oẽs indifferenť sequunť. idẽ Bar. ꝛ alij i. l. si qs in fundi vocabulo. in pn. Ista glo. est ad hoc singula. ꝛ nõ reperitur alibi in iure scdm Ang. Jmo. Luma. ꝛ do. Ale. ꝛ Ang. Jmol. Floria. ꝛ do. Alex. in d. l. si qs in fundi. in pn. Ang. in. l. quoties. in pn. s. de hr. insti. Ang. in. l. si in noie. C. de test. Joã. d Jmo. in. l. si lita stipulat9 fuero hãc summã. in princ. j. eo. Et sic demõstratio ad oculũ rei presentis est adeo potẽs, quod purgat errorẽ noĩs appellatiui: q2 tũc sensus ꝛ visus non potest falli: q2 tanta demonstratio vice nominis fungitur. Pro ista gl. Bar. magister legistarum dicit se allegare casum in. l. nemo. in princ. s. de her. insti. vbi valet institutio. hic mihi heres cũ sit corã eo qui ostendiť. Adiste q ille tex. fortius facit iungendo q testator vt valeat testamentum nuncupatum dbet nomen heredis ꝛ cognomẽ ꝓpria voce exprimere. l. heredes palã. i pri. ff. de testa. ꝛ l. iubemus. in prin. C. de testa. ꝛ tamen si ostenditur presens illa demõstratio vice expressionis nominis fungitur. Pondera diligẽter quod p forma ꝛ validitate testamẽti reqritur q testator proprio ore exprimať noĩa heredum. d. l. heredes palã. in prin. ꝛ d. l. iubemus in prin. ꝛ tamen sufficit q ostendať p presentiã. Ego ad hoc idem allego tibi vltra Bar. alium tex. nõ põderatum ad hoc in l. certuz. s. si cer. pet. vbi text. dt non referre an proprio nomine res appelleť an digito ostendať. Sed aduerte q2 tex. allegatus p Bart. ꝛ alios quẽ ego adduxi nõ vr facere ad propositũ huius gl. quia in illis iuribus nõ est error nominis appellatiui: ergo illa iura nõ sunt ad ꝓpositũ nostrũ. Nã in presentia cũ ostẽsione hñ idem operať, ac si testator nomen exprimeret, sed ibi nõ erat aliqs error in nomine appellatiuo, vt formaliter probatur i glo. nostra. q2 error est supinus ꝛ intollerabilis. d. l. si quis in fundi. de leg. j.

Lex lxvij.

1 ¶ Nõ põt quis stipulari, q de re sibi debita fiat illd q ipse facere non posset per se, si sua esset ꝛ existens. xx. annorũ põt seruum proprium manumittere.
2 Illud qd quis nõ põt p se, nõ põt etiã facere p alium.
3 Si stipulator nõ esset xx. annis minor tũc posset stipulari seruũ sibi debitũ manumitti a debitore suo ꝛ valeret stipulatio.
4 Stipulatio que non valet, non meretur executionem.
5 Prohibitio facta minori xx. annis, nõ hz locũ in eo q est. xx. annorum.

1 Si minor. † Nõ põt qs stipulari qd de re sibi debita fiat illd qd ipse facere re nõ posset p se si sua esset. ꝛ existẽs. xx. an. põt seruũ ꝓpriũ manumittere hoc dicit tot9 tex. ꝛ sic habet duo dicta ẽm ibi, sed si ipse. ¶ No. j. q sicut p l. etiã sentẽtiam ꝓhibeť minor. xx. ann. posse manumittere seruũ alienũ, nisi ex aliqua causa a iure approbata. §. eadem lege. insti. qui ex cau. mg. nõ lz. Ita et nõ pot stipulari qd seru9 sibi debit9 a pmissore manumittať, lz adhuc non sit suus, sed bene futurus suus, qd bene nota ad ampliationem. d. legis clie sentie. Facit q2 vtrobiqz militat eadẽ rõ ꝓhibitiua fragilitatis etatis: q2 minores xx. ann. possunt blãditijs seruoꝝ de facili decipi. eadẽ rõ subest ne manumitti faciat seruũ sibi debituz: q2 et in hoc posset periclitari rõne minoris etatis. Facit qd in simili dixit Bal. in l. ij. in ix. q. C. de rescin. ven. vbi dt q minores blãditijs, ꝛ pollicitationibus facile seducuntur. ideo iustissima sunt statuta Italie que disponunt quod non valeat
2 ꝯctus minorũ nisi seruata certa forma. ¶ † Scdo not. ex isto tex. illud qd et no. gl. q illud qd qs nõ põt p se facere, nõ potest et facere p aliũ: intelligit Bar. qd non põt per aliũ facere, scz de re ad ipsum pertinente. Adde pro hoc rõnem. q2 alias fieret fraus legi. de ꝑsona ad ꝑsonã. l. pupillus. §. item. ver. sed si per interposita. s. de antho. tut. ꝛ l. si sponsus. in prin. s. de dona. inter vir ꝛ vxo. de quo vide glos. plenã allegantẽ multa iura pro ꝛ ꝯ, q2 ista regula nõ ita passim ꝛ simpliciter ꝓcedit in l. ij. §. j. j. de admini. rerũ ad ciui. ꝑtinen. Alibi dt Bart. in l. Aristo. in fi. s. que res pig. obliga. pos. qd illud quod nõ possum per me facere, non possum etiã per aliũ, est verũ nomine meo gerentẽ: per plura iura ibi allegata per gl. Alias qd nõ possum p me, bene possum per alium non meo noĩe gerentẽz; q2 ibi egregie dixit text. sepe enim qd qs ex sua persona non hz hoc per extraneum habere potest: de quo et per Bal. in l. humanitatis. in iiij. o p. C. d nup. Item prohibitus dispensare per se non potest alteri cõcedere potestatem dispensandi. tex. in c. j. § fi. de temp. ord. in vj. ꝛ no. Ge. ꝛ gl. fi. ibi no. ex illo text. q per se non possunt nec per alios poterunt. ad idem tex. in c. j. §. fi. de offic. ord. in vj. vbi gl. ꝛ tex. in c. vt litigãtes. ꝛ ibi gl. in ver. cõmittat. ꝛ Gemi. eo. tit. In ꝯrium faciunt notata in c. fi. ne cle. vel mon. in vj. vbi episcopus vel alius prelatus, vel clericus habens iurisdictionem temporalem si tractat causas sanguinis efficitur irregularis, ꝛ tamen põt committere sine metu irregularitatis officiali suo quod causas sãguinis tractet. ꝛ gl. fi. ibi notat quod quis põt p aliũ quod per
3 se non potest ꝛ ibidẽ Gemi. ¶ † Tertio subtiliter no. qd si stipulator nõ esset xx. annis minor: tunc posset stipulari seruum sibi debitũ manumitti a dbitore suo, ꝛ valeret stipulatio. Sz ꝯ op. stipulatio nõ vz quando non interest stipulatoris l. stipulatio ista. §. alteri. s. eo. sed nihil interest seruum sibi debitum manumitti: ergo stipulatio nihil dz valere, nec interesse affectionis, sufficit vt quis possit alteri stipulari: vt est glo. in l. fideiussoris. vbi Bart. ꝛ alij. s. de pactis. Bartolus in l. qd dicitur. in ij. j. e. respõdet x. ums. qd iste tex. debet intelligi. vl quod eius intererat. vel quod pena erat promissa. ẽm d. §. al
4 te. i. ꝛ §. si stipuler. in d. l. stipulatio ista. s. e. ¶ † Quarto nota

ex ter. ibi nō est executio ꝛc. q̄ stipl'atio q̄ nō vꝫ nō meret exe
cutionē. Adde bñ facere q̄ si ex forma statuti ꝯ executionem
laudi nulla exceptio posset opponi m̄ pōt opponi exceptio q̄
cōpromissum nō tenuerit ita Bal. notabl'r in l. si causam. in
5 ū. col. C. ō execu. rei iu. ¶ Quinto no. ex vers. q̄ ꝓhibitio fa
cta minoꝛi. xxv. annis nō hꝫ locū in eo q̄ est. xx. ann. Nō q̄ ꝓ
hibitum ad tēpus, post tēpus intelligit esse ꝑmissum. l. ipe
ratoꝛ. §. ō postu. l. pr̄ filiū. §. fundū. §. ō leg. iij. Bar. in l. peto.
§. fratre. §. de leg. ij. Lex lxvij.

1 ☞ Valet stipulatio rē salua foꝛe, si mercatoꝛ stipulatur ab a
liquo merces quas hꝫ in tali ciuitate, vel in mari. nu. ꝛ.

Illa stipulatio. Istud ꝓncipiū non
1 pōt dꝛeuꝫ summa
ri: hic dicitur quod valet ꝫstipulatio rē salua foꝛe.
ꝛ nō dꝛ cuius an pupilli an alterius maioꝛis: nec
ēt dꝛ a quo, ꝛ sic ex omni casu impersonaliter. Unde videbat
q̄ ista impersonalitas deberet stipulatione vitiare, ꝑsertiꝫ
cum sit ex parte ꝓmissoꝛis. aut. si q̄ñ. C. ō cōsti. pe. Bar. ꝛ alij
in l. stipulatio ista. §. si q̄s ita. §. eod. Item in stipulatione de
bet q̄s ꝓmittere se aliquid aut daturū aut facturū. l. stipula
tio ista. §. si q̄s ita. §. eo. sed hic neutrū ꝓmittebat, sed imꝑso
naliter. Itē ista stipulatio non continet exꝑesse factum ꝓmis
soꝛis. vt dꝛ gl. ergo nihil dꝫ valere. l. inter stipulantē. i ꝓinc.
j. eo. ¶ Gl. ꝛ doc. intelligunt istū ter. q̄ñ quis ꝓmittit rē pu
pilli salua foꝛe iuxta titulum. j. rē pupill. sal. foꝛe q̄ talis sti
pulatio ad tutoꝛes ꝛ curatoꝛes minoꝛū pertinet. l. nō quasi. §.
fi. j. rē pupil. sal. foꝛ. Et dꝫ iste text. intelligi q̄ñ hec stipulatio
fuit interposita ab vno ꝓtutoꝛe foꝛte relaxante administra
tionē alteri. vt est tex. clarus de hoc in l. stipulatio ista. §. si sti
puler. §. e. Uel q̄ñ ista stipulatio interponitur a fideiussoꝛe tu
toꝛis, vel ab ipso minoꝛe stipulante a suo tutoꝛe, vel curatoꝛe
rē suā saluā foꝛe, vel cum sit ꝓtoꝛia intelligit ꝓmittere se ra
turū ꝛ curaturū q̄ res pupilli erit salua. l. quoties quis. j. e.
ꝛ sic ꝓmittit factū suū. sez quod curabit. Et sic gl. ꝛ doc. restri
guntistū tex. q̄ loquitur solum in stipulatione ꝓtoꝛia rem
pupilli saluā foꝛe. Sed aduerte lꝫ gl. ꝛ oēs transeant cum isto
intellectu qui est in se verū limus: tñ de pupillo in tex. isto ver
bum nullum. vnde intelligere istum tex. solum quādo res pu
pilli salua ꝓmittitur, est nimia restrictio ꝛ diuinatio ad istū
tex. nec sumus in titulo rem pupilli saluam foꝛe. ꝛ sic natura
istius tituli non inducit hanc restrictionem. l. imperatoꝛ. §. ō
in diem addic. Item isto mō secundum cōmunē intellectum,
iste tex. esset penit⁹ de indubitabili, ꝛ nihil nobis seruiret cū
habeam⁹ de hoc titulū specialē. j. rē pupil. sal. foꝛe. Unde ego
teneo q̄ iste tex. debeat indistincte intelligi, vt etiā loquat in
distincte, ꝛ ꝓsequenter quod iste tex. loquat etiā in maioꝛe sti
pulante rem saluā foꝛe, vt etiā videt intelligere insignis doc.
do. ¶pe. de ber. hic. Et ꝓsequenter teneo q̄ iste tex. ꝓcedat
etiā in stipulatione conuentionali interposita a maioꝛe, nedū
in illa ꝓtoꝛia rem pupilli saluā foꝛe. Isto modo realiter in
telligendo istū tex. erit hic tex. singularis ꝛ peregrinus q̄ q̄
libet ēt maioꝛ pōt stipulari ab aliquo rem suam saluā foꝛe. ꝛ
talis stipulatio vꝫ ꝛ tenet, sicut quando quis stipulatur ab a
liquo rem habere licere, valet stipulatio, ꝛ intelligit ꝓmissoꝛ
ꝓmittere factum suum ꝛ heredū suoꝛū. l. stipulatio ista ha
bere licere. in ꝓin. §. e. ꝛ sic qui ꝓmittit rem saluā foꝛe. in
telligitur ꝓmittere per se ꝛ quoslibet alios quos pōt ꝓhibi
bere. l. inter stipulātem. in ꝓin. j. e. Et sic erit hic text. no. q̄
2 ☞ si mercatoꝛ stipulat ab aliquo merces quas habet in tali ci
uitate: vel in mari in tali naui saluas foꝛe, vꝫ talis stipulatio,
ꝛ frequēter obseruatur apōd lombardinos ꝛ Genuenses. Eligo
ꝓmittit q̄ talem nauem onerata mercātibus ad talē locum ap
plicabit saluā, suscipiendo in se eoꝝ periculū, que ꝑ mare de
nebunt, ꝛ talis assecuratoꝛ lucrat tm̄ centenario, certe talis
quentio ꝛ stipulatio est licita ꝛ vꝫ, nec reperit iure canonico
improbata. Ita singulariter determinat ¶pau. de cast. in l. in
naue sanpbeli. in pn. §. loca. ꝑ illū tex. cū gl. in ver. oneris ad
nersū. refert ꝛ segtur Lau. de Rodolph. i sua ſolē. repe. c. ꝑsu
lit ō vsu. in ij. ꝓte. ꝛ ij. q. Jo. ō ana. i c. nauigāti. i xij. q. ō vsu
ris. Gle. lꝫ ꝓdicta nō alleget in l. Titia. j. e. ꝓ ista decisione
habes bonū tex. hic nō restrigēdo eū ꝛ nihil subaudiēdo. isto
mō gustas vtilitatē istius ter. ab oīb⁹ neglecti. Nec ob. q̄ di
ctū est §. ō impersonalitate que vitiat stipulationē: q̄ ꝓcedit q̄ñ
in ꝑsonalitas est in verbo obligatiuo vt si dicā, ꝓmittit, tunc
bñ vitiat stipulationē. d. aut. si q̄ñ. C. de cōsti. pecu. Secus q̄ñ
impersonalitas est i verbo executiuo. tūc illa nō vitiat stipula
tionē: imo vꝫ vt si, ꝓmitto q̄ satisfiet vel q̄ dabit, vt i §. seq. ꝛ l.
fi. §. fi. ō, li cer. pe. Et ita tenet Bart ꝛ oēs in l. stipulatio ista.
§. si quis ita. §. eo sed in isto ter. nō est impsonalitas in verbo
obligatiuo: q̄ tex. dicit ꝓmittis, sed in verbo executiuo.

1 ☞ Impersonalitas circa verbum executiuum obligatiōis
stipulationem non vitiat.
2 Quis non potest astringi per libellum ad id ad qđ nō est astri
ctus per contractum.
3 Qui ꝓmittit se curaturum alteri decem dari, nō pōt cogi vt
ipse det. lꝫ bene posit agi ꝯ eum vt curet.
4 Differentia est an quis ꝓmittat curare q̄ titius habeat decē,
aut q̄ quis ꝓmittat facere q̄ titius habeat decem.

§. Eum qui decem. ¶ Impsonalitas circa
1 verbū executiuū obli
gationis stipulationē nō vitiat. h. d. ſm Bar. ꝛ alios: vel li c
mittēs curatū decē mihi dari, nō pōt ꝙuenīri vt decē det q
2 liberat idoneū ꝓmissoꝛē dādo. h. d. ¶ ¶ No. ex tex. ibi, ñ posse
ſm Bal. q̄ q̄s nō pōt astringi ꝑ libellū ad id q̄ non est astri
ctus ex ꝯctu, vnde q̄ vult facere libellū super ꝯctu, dꝫ se fun
dare sup naturā illius ꝯctus, alias non ꝓcedit libell⁹, ita ē
ter. not. hic ſm eū. Adde facere q̄ libellus ꝛ ꝓbatio ꝯctus
debent sibi adinuicē ꝑfirmari gl. est solennis. ij. q. viij. in c. fi.
in ver. neq; aūt diē. q̄ glo. multū no. ꝛ reputat tenendā menti
Bal. q̄ nihil ignoꝛauit in l. Pōponius. §. sed ꝛ is. ō. de ꝓc.
Itē plus pōderat foꝛma ꝛ mod⁹ agendi q̄ substātia facti ita
no. Bal. in l. seru⁹. in j. no. §. ō infa. ꝑ illū tex. quē ad hoc repu
3 tat tenendū mēti. ¶ Secō no. ex isto tex. q̄ q̄ ꝓmittit se cura
turū alteri decē dari, nō pōt cogi vt ipse det, sed bene pōt agi
ꝯ eum vt curet q̄ dentur, ꝛ si nō curat succedit obligatio ad i
teresse q̄ nō differt ab ipsis decez. Intelligitur aūt curare dō
do reū locupletē, vt hic ꝛ l. fi. §. fi. §. li cer. pe. Similiter qui ꝓ
mittit alterius nōie soluturū, nō obligat se ad dādū cū ipsum
soluere sit facti, vnde nō pōt cōpelli dare: lꝫ sufficit q̄ det reū
locupletē. l. si ita stipulatus fuero te sisti. §. possum. j. eo. intel
ligendo vt ibi plenius ꝑ Bar. ꝛ alios. ¶ Capio glo. j. ibi sine
nō intelligit. adde ꝑ hoc bene facere, q̄ iste tex. refert Labeo
nē cuius est in illa. l. fi. ō. si cer. pe. ꝛ ꝓsupponit verbū cura
ri q̄ nō est in illo tex. ergo apparet iungēdo istos duos text.
nō referre an apponat verbū curari, an nō: q̄ñ impsonalitas ē
in verbo executiuo dari, ꝛ q̄ ibi de hoc plenius tetigi, ad ibi
dicta me remitto. ¶ Capio gl. fi. in ver. b. nō posse. q̄ diuide i
duas ptes. In ꝓima opponit ꝛ soluit. In ij. rñdet tacite q̄ñ
4 ū. ibi. hic ꝛ aliud. ☞ In ꝓima parte gl. habes q̄ est differentia,
an q̄s ꝓmittat curare q̄ Titi⁹ habeat ꝛ. ꝛ tūc nō tenet ꝑsse
dare, q̄ dādo reū locupletē liberat vt hic. ꝛ l. fi. §. si cer. pe. ta.
Aut ꝓmittit facere q̄ titius habeat ꝛ. ꝛ tūc tenet ipse ꝑcise
dare ita log tur. d. l. si heres iussus. ff. de leg. j. Et tt Barto. q̄
istud cōiter tenet, ꝛ ita cōiter tenent doct. hic, ꝛ ibi. Et sic ha
bes q̄ verbū facere. j. ō verb. lig. rō diuersitatis pōt esse: q̄ ñ
pōt dici q̄ q̄s faciat q̄ Titi⁹ habeat ꝛ. nisi illa sibi det ita di
cit tex. in d. l. si heres iussus. hic aūt bñ pōt dici q̄ curet, id ē
ꝓcuret q̄ ꝛ. habeat: si det illi reum locupletē, vt hic subdit
gl. in ij. parte, q̄ aliud est ꝓmittere facere, aliud ꝓmittere
curare, q̄ intelligit Bar. esse verū, q̄ñ ista verba facere ꝛ cura
re referunt ad factum ꝓpriū ꝓmittentis, siue ꝑsonaliter si
ue ēt impsonaliter: tūc est differentia q̄s. ꝓxime dixi. Si ve
ro ista verba referunt ad factū alterius ꝑsone, certe tūc nulla
est differentia, siue ꝓmittā me facturū q̄ Titius faciet do
mum, vel dabit ꝛ, siue ꝓmittā me curaturum. q̄ ētiā in casu
precedenti intelligo ꝛ promisisse me curaturū: sicut q̄ñ ꝓmit
to alīū sistere, intelligo ꝛ promisisse me curaturū q̄ sistet. ad
hoc alleg. Bar. i l. quoties q̄s j. e. alo nihil valeret stipulatio
ad hoc allegat. l. inter stipulatem. in ꝓin. j. eo. Itē tūc de suo
facto, vel de sua datiōe nihil ꝓmittit. lꝫ ō facto ꝛ datiōe al
terius. Uñ notar ñ hodie ad tollendā istā dubitationē vtrūq̄
verbū apponunt in instrumēto: ꝛ dicunt q̄ ꝓmisit se facturū
ꝛ curaturū. Bal. Ang. Imo. ꝛ Lu. hic Bart. ꝛ alij in d. l. si he
res iussus de le. j. Lex lxviij.

2 ☞ Obligatio dandi pena non adiecta committitur ad in
teresse quando stipulantis totaliter non interest.
2 Quis directo ꝛ metu pene potest astringi ad ꝯbendum: sec⁹
tamen ad aliquem instituendum.
3 Pena adiecta dationi q̄titatis pecunie vꝫ etiam in mutuo.
4 Qui ꝓmisit simpliciter mutuare pecuniā, tenetur ad iteresse
si non mutuat.
5 In pecunia non cadit commodatum nec depositum.
6 Nec stipulatio ꝓmittis te crediturum, dicitur incerta.
7 Qui mutuat pecuniam an statim posit illam repetere.

Si penam. ¶ Obligatio dādi pena nō ad
1 iecta cōmittit ad inte resse, quā
do stipulantis totaliter non interest. h. d. ſm Bar.
ꝛ alios. vel sic, ꝓprius ad text. Stipulatio penalis
certe q̄titatis ē certa. Stipulatio vero credēdi certā pecuniā
est incer

est incerta.h.d.ꝛ habet duo dicta.ꝗ.ibi,ꝙ ita. Ego inferius
vltra Bar.ꝛ scriben.tradā bonū ꝛ verū intellectū ad istū tex.
2 ¶ Nota primo ex hoc tex.† ꝙ quis directo ꝛ metu pene pōt
astringi ad ꝯhendum,puta ad mutandū vel ad vendendum.
Adde secus esse in vltima volūtate,in qua nō pōt qs metu pe
ne astringi ad aliquē instituendū.l.stipulatio hoc modo cō
cepta.§.e.l.fi.C.de pac.q2 nō est licitū libertatē in supremis
iudicijs metu cōstringere,vt dicit tex.in l.si fratres.§.idē re
spōdit.in.j.rñso.ff.p socio.similiter in matrimonio ꝯhēdo ꝙ
dꝫ esse liberū.c.gemma.ꝛ.c.cū locum de sponsa ideo ꝓmissio
pene nō obligat ad matrimoniū cōtrahendū.vt est text. no.in
l.Titia.in prin.j.e.vbi dicit tex.inhonestū esse vinculo pene
matrimonia astringi.ꝛ tex.in.d.c.gēma.ꝛ i c.veniēs.ij.ꝛ in c.
cōsultationi.ad fi.de sponsa.ꝛ.c.de illis.ij.de despō.impub.
¶ Itē per istū tex.etiā limitatur regula.l.nec emere.C.de in
re delib.vbi dicit ꝙ quis nō dꝫ astringi ad cōtrahendum:est
verū nisi vltro se astringat per ꝓmissionē,vt hic. Nam contra
ctus ab initio sunt voluntatis ꝛ post facto necessitatis.l.in cō
modato.§.sicut.supra cōmo.l.sicut.C.de actio.ꝛ obli.ꝛ.c.lz.de
3 voto. ¶ Scdo no.ex hoc tex.† ꝙ pena adiecta dationi quanti
tatis pecunie valet,etiā in mutuo:ꝛ sic diceret qđ pena incer
ta dationi quātitatis cēseat adiecta in fraudē vsurarū:ꝛ sic nō
vꝫ l.rogasti.§.si tibi.ff.si ce.pe.ꝛ l.cū allegas ꝛ aut.ad hec.C.
de vsur.respōde illud procedit qñ mutuās,ꝛ sic creditor est
ille qui stipulatur penā:tunc censetur penam adijcere in frau
dem vsurarū: sꝫ hic tu promittis mutuare: ergo stipulor pe
nam si non mutuaueris: ꝛ tunc vꝫ,eo q2 tunc sors ꝛ pena non
4 respiciunt eundē creditorē. ¶ † Tertio no.ꝙ qui promittit
simpliciter mutuare pecuniam,tenetur ad interesse si nō mu
tuat:ꝛ sic si interest vel interesse possit tenetur creditor qui ꝓ
misit mutuare pecuniam: ꝛ ita ēt per istum tex.tꝫ Bar.in l.si
fideiussor creditori.in pe.qđ.j.de fideiuss.Bal.ꝛ Lud.rom.
in l.qui pecuniam.in fi.ff.si cer.pe.Bal.in l.si voluntate.per
illum tex.C.de dotis ꝓmiss.Bal.ꝛ Pau.de ca.in l.j.ff.soluto
matrimonio.Ideo amicus qui ꝓmisit mutuare mille ducatos
gratis per vnum annum:pōt conueniri ad interesse si nō mu
tuat. ¶ Amplia istum tex.vt ꝓcedat non solum quādo pro
missio de mutuando fuit facta per stipulationē,vt loquit iste
tex.sed ēt si pacto nudo quis promisit mutuare pecuniā ad
huc tenetur ad mutuandū ex honestate,vt euitet verecundiā
si debitor non mutauit conditionem: q2 non sit effectus non
soluendo.ita tꝫ Bar.in d.l.si fideiussor creditori.in vlt.qōne
ꝛ idem Bar.in l.nō solum.§.morte.ff.de oper.no.nun.ijter
tio casu secunde ꝯtestationis.per tex.in l.quintus.ff.mandati.
ꝛ aduerte,qđ nō solum nos astringit obligatio ciuilis ꝛ natu
ralis:sed ēt verecūdia.tex.est egregius in l.pecunie.ad fi.ff.
de alimen.ꝛ ciba.lega.in verbo necessitas.ꝛ in verbo verecun
dia n quoqꝫ pulsantibus astringit.ꝛ ibi Bar.in fi.ad hoc no.
illū tex.ꝛ idē Bar.i d.l.si fideiuss.creditori in fi.Salic.i l.pla
cuit.C.de iud.alibi ēt tex.ꝙ verecundia est magna pena.de
pe.dist.j.i c.quē penitet.circa mediū. ¶ Capio gl.incerta est.
quā diuide i duas partes,put duo remouet ꝯria, que valide
obstāt.Scd'a ibi,ad quod factū agitur.In prima pte oppone
plenius ꝙ gl.ꝛ ꝙ Bar.nā in mutuo venit dare: q2 fit,de tuo
meū.l.ij.§.appellata.ꝛ §.in mutui.ff.si cer.pe.ꝛ sic q ꝓmittit
mutuare ꝓmittit dare: ergo stipulatio ꝯtinet certū:q2 in sti
pulationē dandi nō succedit obligatio ā interesse,sed tenet
ꝑcise dare.ꝛ sic obligatio ē certa ꝛ inuariabilis.lege,vbi aūt
nō apparet.§.fi.ꝛ l.si seruū.in fi.j.e.l.ꝛ l.ꝓmissor stichi.ff.de
ꝯsti.pec.ergo male dꝫ iste text.in fi.in duob.dū dꝫ ꝙ stipula
tio est incerta.ꝛ ꝙ venit interesse.vtrunqꝫ vr̄ esse falsum gloss.
rñdet ꝙ in isto tex.nō ꝓmisit se mutuaturū,ꝛ sic daturum pe
cuniā:q2 tunc ꝓcedit ꝯtrarium,sed ꝓmisit se crediturū,ꝛ sic
ꝓmisit factū patet q2 tradendo pecuniā alienā liberaret. sꝫ in
promissionibus facti vere succedit obligatio ad interesse.l.sti
pulationes nō diuiduntur.ver.celsus.j.e.l.si qs ab alio in fi.
de re iudi.Ista gl.ꝭm Bar.pessime dꝫ,ꝛ nō dꝫ Bar.quare pes
sime dicat.vñ ꝓ ista gl.facit q2 verba equiuoca sunt interpre
tanda ꝯtra stipulatorem.l.stipulatio ista.§.in stipulationibus.
ff.eo.ꝛ l.quicquid astringende.in princ.j.eo.Sed verbum cre
diturum est generale ꝛ sic ambiguum: q2 cōplectitur oēs cō
tractus in quibus alienam fidē sequimur.dicit tex.in l.j.ff.si
cer.pet.Idē creditum differt a mutuo eo modo quo genus a
specie.l.ij.§.creditum.ff.si cer.pe. ¶ Cōmuniter tenet ꝯtra
istā gl.ꝙ in isto tex.verbū crediturū accipatur ꝓ mutuo.ꝛ sic
in isto tex.idē est credere quod mutuare.nā cū text.loquatur
5 in pecunia,non pōt intelligi nisi de mutuo.† Naꝫ in pecunia
non cadit cōmodatū,nisi fieret gratia ostentatiōis,ꝛ ad pōpā.
l.iij.§.fi.ff.cōmo.nō quoqꝫ in pecunia cadit ꝓprie depositum
immo tūc egredietur notissimos terminos depositi. Et textus
in l.lucius.prima.ꝛ l.publia.§.j.ff.depo.presertim cū hic ꝯ
tractus fieret gratia eius cui datur.ergo relinquitur ꝙ iste
textus intelligat de mutuo. Confirmatur ꝑsimile: q2 paria
sunt ꝓmittere soluere,ꝛ ꝓmittere dare,qñ dꝫ transferri dñiū
ꝭm Bar.in l.si ita stipulatus fuero te sisti.j.ea.Idē Bart.in
rub.j.de sol.Ad ꝯtrariū superius formatū rñdet notabiliter
Bar.ꝛ alij oēs sequuntur,qꝛ ꝯtrariū ꝓcedit in stipulatione
dandi irreuocabili,ꝛ illa bene est precisa ad dandum,ꝛ sic est
certū qñ dñium dꝫ irreuocabiliter transferri.ita loquitur.d.
l.vbi aūt nō apparet.§.fi.j.eo.cū ꝯcor.ff.alle.ꝛ isto casu nun
quā venit interesse.Sꝫ in isto tex.obligatio nō ꝯtinet datio
nē absolutā.sꝫ ad tps,ꝛ sic reuocabilē ꝛ ista nō ē ꝑcisa neqꝫ cer
ta:q2 mea simpliciter nō interest in tota quantitate cū habeā
ipsam reddere,sꝫ bñ pōt cadere interesse particulare,ꝛ ad il
lud interesse particulare cōmittit.ita ꝓprie loquit iste tex.sti
pulatio ergo dādi irreuocabilis illa est ꝑcisa ꝛ certa,sꝫ stipu
latio dādi reuocabilis vbi dꝫ fieri redditio post aliqđ tps,il
la nō ē ꝑcisa,sꝫ in ea venit interesse,vt hic.ꝛ ita ēt rñdet Bar.
in l.stipulationes nō diuidunt.i xj.opp.j.eo.Adde ꝓ ista so
lu.bene facere tex.i l.liber homo.scda i §.fi.j.eo.sed aduerte
lꝫ ista solu.videat subtilis ꝛ colorata,ꝛ eā oēs teneāt:tā ꝯ eam
fortiter facit.Nā si mulier ꝓmisit centū viro in dotē certū est
ꝛ nemo dubitaret ꝙ maritus pōt agere ꝑcise ad dādū.l.a ti
tio.j.e.ꝛ tñ dñiū nō trāsit irreuocabiliter ad maritū,cū teneat
restituere saltē solu.ma.l.in reb'.C.de iure do.ꝛ toto ti.ff.so.
ma.Itē si testator legauit vsumfr.in rebus q̄ seruando serua
ri nō pñt,heres tenet dare,ꝛ sic dominiū trāsferre,ꝛ legata
rius pōt ꝑcise agere ad dandum.l.tribus.ff.de vsufr.ea.re.que
vsu consu.ꝛ tamē dominiū nō trāsit irreuocabiliter cū finito
vsufructu debeat fieri restitutio:ergo sol.Bar.ꝛ cōis non est
verā.Raph.cumā.ꝓ subtilitate ingenij sui volens defendere
sol.Bar.ꝛ cōem respōdet ꝙ in istis iuribus certo tpe dominiū
erat remansurū penes recipientē,nec ab ipso poterat repeti.
s.ꝓ tpe quo durabat matrimoniū.Itē ꝓ tpe quo durabat v
sufructus.ideo nimirū si illis.ll.pōt agi precise ad dandū,ꝛ sic
ad dominiū trāsferendū:q2 est cū quadā ꝑpetuitate.ista solu
tio Rapha.nō tollit obiectū: q2 ēt illis iuribus datio nō erat
irreuocabilis ꝛ absoluta.Itē ēt in casu tex.nostri pecunia cre
dita stipulatori dꝫ remanere certo tpe penes stipulatorē,nec
interim pōt repeti,vt dicā.j.i gl.fi.nisi diu steterit penes eū,
ꝭm Bar.met.j.ꝛ tamē tūc venit obligatio ad interesse,nec ꝓ
missor precise pōt cogi ad dandum:ergo ista solutio nō tollit
obiectū: q2 solu.Bar.ꝛ cōis vr̄ falsa.vnde posset attentari cō
tra Bar.ꝛ cōem opi.qđ in obligationibus dandi siue det irre
uocabiliter,vt nunqꝫ restituat.siue reuocabiliter,vt aliquan
do restituatur:nunqꝫ succedit obligatio ad interesse:q2 semꝑ
obligatio dandi est precisa.d.l.vbi aūt.§.fin.in generalitate
sui.d.l.si seruū.§.fi.ff.eo.cū alijs duabus iuribus.ff.ꝓxime al
legatis. ¶ Confirmatur nā obligatio dādi ideo dꝛ esse ꝑcisa,
eo q2 in ipsa venit qđ trāsferat dominiū:q2 rō militat siue id
ꝙ dat det vt nunqꝫ reuocet:siue vt quandoqꝫ reuocet.sꝫ quic
quid sit ad istū tex.pōt plane respōderi aliter quā Bar.ꝛ scri
bentes,ꝙ iste tex.loquat in obligatione faciendi,nō aūt dan
di: in qua obligatione faciendi bene succedit obligatio ad
interesse.d.l.stipulationes nō diuidunt.ver.celsus.vnd ad
uerte ꝙ in isto tex.ꝓmissor nō ꝓmisit dare:q2 tunc stipulatio
esset certa ꝛ precisa ad dādum,sed ꝓmisit credere.vel mutua
re,vel ēt donare,ꝛ sic ꝓmisit facere certum:ꝛ tunc q2 ꝯtractus
dicuntur esse facti.l.ꝯsilio.in fine.ff.de curatore furio.dꝛ pro
mittere factū q2 stipulatio dꝛ esse facti,quando illud qđ prin
cipaliter deducit in stipulatione est facti.l.stipulationes non
diuidunt.in prin.j.e.l.ij.§.ex his.ꝛ l.iiij.§.cato.ff.eo.nimirū
ergo si in isto text.succedit obligatio ad interesse sicut in cete
ris obligationibus faciendi.ꝛ ꝙ istud sit verū pꝫ,nam in isto
tex.ego stipulator nō petā pecuniā quā ꝓmisisti credere sed
petā qđ mutues,ꝛ sic ꝙ ꝯctū facias quem ꝓmisisti facere.ꝛ sic
petam factū.iste est ꝓprius intellectus istius tex. Et si dicis
quādo ꝓmittit credere vel mutuare ꝓmittit dominiū trāsfer
re,vt ff.dixi.ꝛ sic ꝓmissor obligatur ad dominiū transferen
dū.respondet ꝙ dominiū trāsferri nō venit iure obligationis
principalis: sꝫ venit postea in executione contractus quem
ꝓmisi celebrare.q2 si debeo adimplere id ad ꝙ obligor.ꝛ sic
si debeo ꝯhere credendo.mutuando vel donando: tūc neces
se erit ꝙ transferā dominiū sꝫ illđ nō alterā naturā ꝓncipalis
obligationis preambule que erat faciendi sicut in optimo si
mili si ꝓmisi tibi dare istā domū ꝛ sic dominium transferre si
volo exequi illud ad quod sum obligatus.s.dominium in te
trāsferre est necesse ꝙ interueniat traditio que sit facti ꝛ tamē
ista traditio q̄ ē facti nō alterat naturā ꝓncipalis obligatiōis
ꝓambule quo minus dicat dādi.d.l.vbi aūt nō apparet.§.fi.co.

q2 illa traditio venit ad executionē ei⁹ qđ eſt in ꝑncipali obligatione: ergo idē dicēdū in caſu nr̄o, ꝙ lꝫ poſtea i executiōe ꝯct⁹ celebrādi veniat dare qđ tñ ꝑncipalis obligatio ꝺ ꝯbēdo ſit facti. ⁊ iſte ē ꝓprie caſus tex. nr̄i. Aldō tñ Bar. ſibi ꝯrīū idē tenētē, ꝙ in iſta. l. ſi penā. q2 ſtipulat. ſuꝫ te mutuaturū: iſta eſt ſtipulatio facti ſiue faciēdi ⁊ nō dandi. ita tꝫ Bar. ſibi ꝯrius i l. ſtipulationes nō diuidunt. ȷ. eo. in viij. q. princ. vbi iſtō tꝫ in duob⁹ locis. primo dū ponit ſextā opinionē Pet. de belui. ſecūdo dū ponit ſuā opi. in vtroqꝫ loco tꝫ ꝙ ſi iſta. l. ſi penā. ſit obligatio faciendi ⁊ nō dādi ꝗuis ipſe hic ⁊ oēs ꝯrīū teneāt:
6 ex quo apparet qđ intellect⁹ quē poſui eſt ver⁹. ¶ † In ſcđa parte gl. ibi ſed ad intereſſe cōditione certi opponitur cōtra tex. qui vult ꝙ iſta ſtipulatio ꝓmittis te crediturū, ꝺƶ incerta q2 continet intereſſe quod eſt incertum. Contra: ad intereſſe competit certi conditio. l. certi condictio. in princ. ꝫ. ſi certū pet. que certi condictio competere non poſſet, ſi intereſſe eſſet incertum, vt ꝺt tex. ꝓpter contrarium facta eſt iſta gl. ⁊ gl. ſequens que in effectu rn̄det ꝙ lꝫ intereſſe prima facie videatur eſſe incertum inſpecto principio, ⁊ in ſui conceptione: tamen q2 certum eſt de preſenti in rerum natura, ⁊ poſtea liquidabitur per ſententiā iudicis. l. vnica. §. in alijs. C. de ſenten. que pro eo ꝙ intereſt. ⁊ §. curare inſtitut. de actio. ideo ad intereſſe agi poteſt certi conditione. ⁊ iſtud latius explicat glo. in d. l. certi condictio. in prin. in verbo ex certo contractu. ⁊ ita ibi magis cōiter tenent ſcribentes. Sꝫ pro certo iſte tex. facit ad oppoſitum qđ petendo intereſſe peto incertū: nec vr̄ cōſiderandū qđ intereſſe poſtea certificabit ꝑ iudicē: q2 iſte futurus euentus nō tollit quin petitio contineat incertum, ⁊ quin agatur ad incertū: ergo nō dꝫ cōpetere certi cōdictio que cōpetit vbicunqꝫ certū petit. d. l. certi condictio. in prin. Itē leges vbiqꝫ dicūt ſemper habere ad intereſſe agi incerti. in l. fi. ꝫ. ſi qs in ius voc. nō in. i l. liber hō. ſcd a. §. fi. ȷ. e. ⁊ i l. domos. ⁊ l. ſeq. ꝫ. de leg. ȷ. ⁊ in l. ſi ſtipulatus. in prin. ꝫ. de vſur. ⁊ i l. fi. ꝫ. ſi qs cau. ⁊ in l. ij. §. incertā. ȷ. de preto. ſtip. ⁊ in l. iij. ad fi. in ver. incerte actionis. vbi bonus tex. C. de inuti. ſtip. Idcirco ꝑꝑ iſta iura tenui in d. l. certi cōdictio. in prin. ꝙ ad intereſſe cōpetat cōdictio incerti nō aūt certi cōdictio. ⁊ ſicut eſt dare certi cōdictionē generalem, que generaliter cōpetit vbicunqꝫ certū petitur, vt ibi: ita eſt dare condictionē generalē incerti ꝗ cōpetit ad oīa incerta, ⁊ ſic etiā ad intereſſe. l. ſꝫ ⁊ ſi me putē. §. cū iter. ꝫ. de cōdi. inde. ⁊ iſta eſt veritas ꝓut plenius dixi in d. l. certi cōdictio. in prin. ¶ Lapio gl. fi. in ver. intereſt, ꝗꝫ diuide in tres partes. In prima infert ex tex. In ſcđa querit ad intellectū tex. In tertia ⁊ vlt. allegat concor. ſcđa ibi, ſed qđ pōt intereſſe. tertia ibi, ⁊ facit. ꝫ. de re iudi. ⁊ c. ¶ In ea gl. ad fi. habes ex gl. duas cōcluſiones. ¶ Prima cōcluſio eſt ꝙ ꝓmittēs ſimpliciter mutuare pecuniā, ſi eā mutuat pōt ſtatiꝫ repetere. ⁊ iſtā gl. ad hoc reputat eſſe ſing. Cuma. hic. ¶ Se
7 cūda cōcluſio ꝙ in hoc tex. † poterat intereſſe ſtipulatoris: q2 alij tenebat ſub pena. ¶ Circa primā concluſionē adde ꝙ cōtrarium tꝫ Bar. hic per gl. in l. pe. C. cōmo. que tꝫ ꝙ tunc demū pōt agi ad repetendū qñ diu in ſolutione ceſſatum eſt. vel qñ facile eſt debitori ſoluere, per tex. bonū in ſimili in l. Lucius. ꝫ. man. vbi q obligauit ꝓ alio pign⁹ ſuū vel ſe, pōt agere vt liberet ſi diu ſtetur in obligatiōe. ⁊ gl. ibi declarat ꝙ illud diu non intelligit ꝑ decēnio, ſed arbitrio iudicis. cū Bar. tenēt Imo. Cuma. ⁊ do. Alex. hic, ⁊ do. Abb. i c. fi. in ij. ⁊ iij. col. de preca. ꝓ iſta opi. mouet ſubtiliter Cuma. q2 ſi aliter diceremus ſequeret ꝙ ſi ꝓmiſiſti mihi mutuare ⁊ agerē ꝯtra te vt mutuares quod obſtaret mihi exceptio doli: ex quo peterē illđ ꝙ ſtatiꝫ eſſeꝫ reſtitutur⁹. l. dolo. ff. de excep. doli. ⁊ ſic promiſſio redderet inutilis. ſꝫ aduerte q2 Bal. hic ꝺ quo ipſe mētionē nō facit, ꝺt ꝙ illa exceptio dolo facis, nō haberet locū in caſu huius. l. ꝓpter tacitā voluntatē cōtrahentiū: q2 in iſta ſtipulatione partes cōſiderauerūt intereſſe, ꝙ excluderet ſi poſſet apponi illa exceptio: ⁊ ꝺt ꝙ nunqꝫ audiuiſti ab alio notari ⁊ ꝙ fere nō reperitur alibi. Ange. hic tꝫ contrariū. ⁊ ſeqt iſtam gl. q2 ex quo dies nō ineſt nec tacite, nec expreſſe, nec cōditio, ⁊ ſic obligatio eſt pura ⁊ ſimplex: ergo incōtinenti nata eſt actio ⁊ eius executio. l. cū q calendis. §. quoties. ꝫ. e. ergo q mutuauit pecuniā ſtatim poterit eā repetere: tñ daret aliqua dilatio miſeratiōis gratia, iuxta. l. ꝙ dicim⁹. ⁊ l. ratū. ff. de ſol. Nec ob. gl. in qua ſe fundat Bar. in d. l. pe. C. cōmo, q2 illa gl. loqt in cōmodato i quo cōceſſio fit ad certū ⁊ determinatū vſuꝫ: ideo nō pōt repeti niſi ꝑfecto illo vſu. l. in cōmodato. §. ſicut. ff. cōmo. ſimiliter in d. l. lucius ꝓmiſſio fuit facta ob certā cām: ideo nō poteſt repeti niſi illa cauſa impleta. ſed gl. noſtra loquitur qñ pecunia fuit mutuata ſimpliciter: ⁊ ſic ad nullā cauſam expreſſam: ideo poteſt ſtatim repeti. hinc eſt ꝙ ſi pecunia fuiſſet mutuata alicui ad aliquē certū ⁊ determinatū vſum adeo ꝙ ſi incōtinēti repeteretur induceret corruptio illius vſus certe ēt tūc differret ſolutio arbitrio iudicis. cū iſta gl. ēt ſimpliciter tꝫ Bar. i l. ſi tibi pecuniā. ꝫ. ſi cer. pet. ⁊ in l. ij. in fin. C. cōmo. niſi ꝑm eū mutuaſſem tibi pecuniā ad certū vſum. vt dixi tunc non poſſem repetere, niſi illo vſu expleto. Et diſputando poſſet iſta pars ꝺ facili teneri: tñ teneas cū opi. Bar. ꝯ iſtam gl. q2 ſi dans pecuniam mutuo: ſtatim poſt mutuū celebratum poſſet illā repetere inanis eſſet ꝯtract⁹ ⁊ nihil operaret. l. qui ſic. ȷ. de ſolu. facit. l. fi. §. fi. C. de bo. que lib. ineſt ergo tp̄s arbitrio iudicis quo mutuū accipiēs poſſit vti pecunia mutuata. ⁊ ſic nō ob. d. l. cū q calendis. q2 loquitur qñ pure obligatus nō erat receptur⁹ beneficiū aut cōmodū aliquod, put in caſu preſenti. ¶ Scđa concluſio gl. eſt ꝙ in hoc tex. poterat intereſſe ſtipulatoris: q2 alteri tenebat ſub pena, ⁊ q2 nō recipit pecuniā mutuo non potuit ſoluere illi tertio, ⁊ ſic incidit in penā ad quā tenebit qui ꝓmiſit mutuare ⁊ ſic intereſſe. adde ad hoc tex. i l. liber hō. la. ij. §. fi. ȷ. eo. Itē poterat eſſe aliud intereſſe: q2 ſi recepiſſet pecuniā metuo vitiaſſet venditionem pignor. ¶ Cōtra iſtam concluſionē gl. opponitur: nā pena eſt intereſſe extrinſecuꝫ: ergo ad illud nō debet teneri ꝓmiſſor nec eius haberi ratio. l. ſi ſterili. §. cū ꝑ venditorē. ꝫ. de act. emp. q2 ſi illud intereſſe extrinſecū nō venit in contractibus bone fidei, ⁊ ſic in emptione ⁊ vēditione, vt ibi: ergo multominus dꝫ venire hic, q eſt ſtricti iuris i vł ſtipulatiōe. rn̄det Bar. ⁊ alij ſequunt ꝙ illđ eſt verum vbi poſſet cadere intereſſe extrinſecū, vt in reb⁹ eſtimabilibus puta vino, frumēto, ⁊ ſimilib⁹: quor pretia variant ex tp̄e vnde in eis nō habet cōſideratio niſi de pretio creſcente, vel decreſcente. ꝙ eſt intereſſe intrinſecum, vt in contrario: ſꝫ nos loquimur in pecuniā ſꝫ in pecunia ⁊ in nūmis eſtimatio eſt ſemper vniformis ⁊ nō mutat ſolo curſu tēporis: ideo nō cadit intereſſe intrinſecū eſtimationis. l. nummis. ꝫ. de li. iuran. ideo venit intereſſe extrinſecum, ⁊ ſic pena, vt hic in text. ⁊ i gl. ⁊ l. liber homo. la. ij. § fi. cū gl. ȷ. eo. ex iſta ſolutio. infert ꝙ ſi in hoc tex. fuiſſem ſtipulatus te mihi crediturum frumentū vel vinū nō veniret tūc intereſſe extrinſecū de pena, de quo loqt iſta gl. ex quo pōt venire intrinſecū. ſ. eſtimatio circa ipſaꝫ rē. ¶ Sꝫ aduerte ſubtiliter ꝑꝫ Cuma. hic ſi iſta ſolutio Bar. cōis eſſet vera ad iſtū text. ſequeret ꝙ ſi ꝓmiſiſſes mihi mutuare frumentū, vinū, oleū, vel quid aliud ſimile in quo cadit intereſſe intrinſecum eſtimationis iſta ꝓmiſſio eēt inefficax: ⁊ inualida, q2 ſtatim poſſes repetere. rō q2 tūc non pōt mea intereſſe rōne intereſſe intrinſeci: q2 cū ſtatim poſſit repeti i illo breui inſtanti nō poſſet creſcere, aut decreſcere valor frumēti ⁊ intereſſe extrinſecū pene tūc nō venit, ex quo pōt venire intrinſecū, ⁊ ſic nō videret ꝙ tunc poſſet ꝓcedere iſte tex. in ſcđa parte. ⁊ ſequit ſimpliciter. d. Alex. hic. ſꝫ tu aduerte qa eſſet magna limitatio ⁊ reſtrictio ad iſtū tex. Scđo ⁊ forti⁹ cū ſimus i materia mutui dictio pecunia, capit large ꝓ quacūqꝫ re mutuabili cōſiſtente pōdere numero vel mēſura, nō aūt ſtricte ꝑ pecunia numerata. l. ij. §. itē mutuū. vbi gl. Bar. ⁊ alij. ꝫ. ſi cer. pe. l. pecunie appellatione. ȷ. de ver. ſi. Bar. ⁊ doc. in l. talis ſcriptura. in prin. de leg. ȷ. ⁊ ſuper hoc bene cogita: q2 valde neceſſarium eſt ad intellectum iſtius tex.

Lex lxix.

1 Pena adiecta precedenti diſpoſitioni impoſſibili ſiue conſiſtat in faciendo ſiue in dando cōmitti non poteſt.
2 In penis valet argumentum ab antecedenti deſtructo.
3 Ubi non tꝫ promiſſio principalis ꝓpter impoſſibilitatē nature ⁊ non tenet etiam penalis acceſſoria.
4 Promittens ſiſtere ſtichum ſub pena mortuo ſticho liberat a pena.
5 Stipulatio faciendi ⁊ dandi equiparatur aliquando.
6 Impoſſibilitas ſupueniēs excuſat a pena vel caſus fortuit⁹.

1 SI homo mortuus. † Pena adiecta precedenti diſpoſitioni impoſſibili ſiue cōſiſtat in faciendo ſiue in dando cōmitti nō pōt. h. d. Et ꝑmo loqt qñ eſt impoſſibilitas facti. Scđo qñ eſt impoſſibilitas dandi.
2 Scđa ibi, quēadmodū. ¶ † No. primo ex hoc tex. ꝑm Bal. ꝙ in penis vꝫ argumentū ab antecedenti deſtructo: nā propter impoſſibilitatē antecedētis, id ꝙ eſt ꝯñs puta pena committi nō pōt. facit. l. cū principalis. de regu. iur. ⁊ vltra Bal. ꝙ argumentū ab antecedēti deſtructo teneat. adde gl. in l. is qui in prin. ff. de publi. iudi. Bal. in l. cōuenticulā. in iiij. co. C. de
3 epiſ. ⁊ cle. ¶ † Scđo no. ex iſto tex. ꝙ vbi non tꝫ ꝓmiſſio principalis ꝑꝑ impoſſibilitatē nature, nō tꝫ etiaꝫ penalis acceſſoria, ⁊ ſic pena adiecta ſtipulatiōi impoſſibili nō cōmittit, rōnē videbimus. ȷ. in gl. ⁊ ꝺt Bar. in l. ita ſtipulat⁹. ȷ. e. in x. q. opp. ȷ. partis. quod rō huius text. q2 principalis ſtipulatio ab initio va-

tio valuit in sui cõceptiõe, z sperabat cõmitti penalis ꝓpter moꝛa q̃ poterat cõmitti i ꝓncipali, ſz qz p casũ moꝛtis ꝓmiſſoꝛ liberat a ꝓncipali: liberat et a pena tã q̃ accẽſſoꝛia: eo qz penalis cepit hꝛe de pẽdentiã a ꝓncipali: nõ ſi ꝓncipale tollit: tollit et ſcda. ar. eius qõ no. gl. z doc. i l. ij. §. ſi. §. de lib. z poſtbu. z i l. nã z ſi ſub cõditione. §. de iniuſt. rup. ſz tu aduerte qz iſta cẽt reſtrictio ad hũc tex. cũ i iſto tex. nõ referat an ſtich⁹ ꝓmiſſus ſiſti viueret tpe facte ꝓmiſſiõis, an ẽt tũc cẽt moꝛtu⁹, vtroq; ca ſu ꝓcedit ad iſtũ tex. q̃cũq; ſtich⁹ fuiſſet moꝛtu⁹ tpe. rõ Bar. nõ ꝓcedit ad iſtũ ter. q̃ ſtich⁹ fuiſſet moꝛtu⁹ tpe: ꝓmiſſiõis: iõ melioꝛẽ rõnẽ. §. aſſigna bo. ¶ Tertio no. q̃ ꝓmittẽs iſtere reſtichũ ſub pena moꝛtuo ſticho liberat a pena, ſicut debitoꝛ ſpeciei perẽpta ſpecie liberat. l. ſi ex legati cã. §. e. z l. q̃ te. §. ſi cer. pe. Limplia iſtũ tex. duob⁹ modis. primo vt ꝓcedat ẽt ſi ptes ſciebãt ſtichũ eſſe moꝛtuũ: z nihilomin⁹ ꝓmiſſoꝛ iſtẽs ꝓmittat ſtichũ iſtere ſub pena, adhuc non põt cõmitti ſm Ro. hic q̃ iſtũ tex. ſimpliciter z indiſtincte loquẽte. z ſegt Alex. z bñ p. l. nõ ſolu. §. ti. j. vbi ſi ꝓtib⁹ ſciẽtib⁹ ꝓmittat qd impoſſibile nõ vꝛ. z vꝛ tenere Bar. i l. ſi ſeruũ. §. fi. j. eo. vbi Bar. vꝛ velle q̃ ſi moza nõ ꝓceſſit interitũ nõ curat an ptes moꝛtuũ ſciuerint vel ignoꝛauerint. Secũdo amplia iſtũ text. vt ꝓcedat nõ ſolũ q̃ ſtich⁹ iaz erat moꝛtu⁹ tpe ꝓmiſſionis, ſz ẽt ſi ut moꝛtu⁹ poſtea, vt h tꝛ gl. ij. q̃ Bar. z oẽs ſequũt. ¶ Quarto no. q̃ ſtipulatio faciendi z dãdi eq parant: intellige qñ ad effectũ huius l. vt nõ cõmittat ſtipulatio penalis ſiue adiciat facto impoſſibili, ſiue dationi impoſſibili, vt hic, alꝭ vero nõ eq parat. Imo multũ differũt in l. ſtipulationes nõ diuidunt. j. eo. ¶ Capio gl. ſcdam in ver. moꝛtu⁹. quã diuide in duas ptes. In prima declarat tex. In ſcda querit z rñdet. ſcda ibi, ſz qd ſi tũc. ¶ In gl. ibi tpe ꝓmiſſiõis. aduerte qz qualitas moꝛtis intelligit ſm tpe verbi iſti cui adẽcit. l. in delictis. §. ſi dñm extraneꝰ. §. de noxa. l. Titi⁹. §. de teſt. mili. late Bar. i l. ex facto ꝓn. §. vulg. z pupil. ergo vñ q̃ ſeru⁹ fuerit moꝛtu⁹ illo tpe quo debuit iſti, z nõ ꝓncipio tpe interpoſite ſtipulatiõis, z iſto mõ erit caſus q̃ opi. Jo. z gl. i ſeq. pte. ¶ In ea. gl. ibi vꝛ diſtinguit ain in iudicio, ẽ. adde q̃ iſtã diſtinctionẽ tenuit gl. z male in l. deceſſerit. in gl. ij. ad fi. §. qui ſatiſd. cog. q tex. in l. in illa. §. eo. ſed rep rehendit cõiter: q nõ dz cõſtitui dria inter ꝓmiſſionẽ de iſtendo iudiciale, z extra iudiciale, arguendo de iudicijs ad ꝓpoſitũ z eꝛ. cũ inducẽs quali ẽbat. l. ij. §. idẽ ſcribit. §. de pecu. Cõiter tenet opi. Jo. z huius gl. q̃ ẽtenẽt oẽs antiq; ꝛm Bar. q̃ iſte tex. ꝓcederet ſi ſtich⁹ iſtẽs dus ſit moꝛtu⁹ poſtea poſt ꝓmiſſionẽ actã. Ratio q qz impoſſibilitas poſtea ſupueniẽs excuſat a pena, vt caſus ſoꝛtuit⁹. l. ſi vehemẽs. §. idẽ iuris. §. ad l. rho. de iact. adde q̃ ẽt difficultas nedũ ipoſſibilitas poſtea ſupueniẽs ẽt impedit cõmiſſionẽ pene, vt ibi. z tꝛ Bar. in l. cõtinu⁹. §. illõ. in fi. j. eo. Abb. in c. breui. de iureiur. nõ obſt. tex. in d. l. in illa. §. eo. vbi ſi ſtichũ nõ dederis hinc ad menſeꝫ, ꝓmittis decẽ noie pene, ſz ſtichus moꝛiat ante terminũ: z ſic ante moꝛã, tũ ꝓmiſſoꝛ tenebit ad decẽ. z hic ad penã: rñdet Bar. hic z ibi, z i d. §. illõ. in fi. z oẽs ſequũt q̃ ibi ſtich⁹ nõ erat in obligatione ſz ſolũ i cõditione, vnde penalis ſtipulatio nõ dz ibi cõmitti ex moꝛa, ſed ex conditionis euẽtu. ¶ Dic clari⁹ q̃ in d. l. in illa. §. e. nõ cõuentio incepit cõditione hoc mõ. ſi nõ dedero tibi ſtichũ intra decẽ dies ꝓmitto. x. noie pene quo caſu ſi ſtich⁹ intra iſtos. x. dies moꝛiat ſine culpa mea ego tũ teneoꝛ ad penã, vt ibi: eo qz tũc pena nõ põt cõmitti ex moꝛa: qz ſtich⁹ erat ſolũz in cõditione. ergo peti nõ poterat: q illud q̃ eſt in cõditione, nõ eſt in obligatione, nec in petitione. l. ſi qs ſub ꝓditione dandoꝛ. §. ſi qs omiſ. cã teſt. z l. cedere diẽ. j. de ver. ſig. ſi nõ poterat peti: ergo nec moꝛa cõſtituit: qz vbi nulla petitio ibi nulla moꝛa. l. ſi pupill⁹. i ꝓn. j. e. z l. lecta. ver. pe. §. ſi cer. pet. ergo pena nõ poterat ibi cõmitti ex moꝛa: qz moꝛa cadere non poterat ergo pena ſolũ cõmittebat ex defectu ꝓditiõis: ergo quocũq; cõditio deficiat dena cõmittit z illa debet. ita ꝓprie loqt ter. in d. l. illa. Sin. aũt ꝓuentio incipiat a diſpoſitione pura: puta ꝓmitto iſtere ſtichũ. z ſi nõ iſtã ꝓmitto. x. noie pene: tũc ſi interim moꝛiat ſtich⁹ ſine aliqua culpa mea: ego ſum liberat⁹ a pena: qz deſtructo ꝓncipali: deſtruit tũc acceſſoꝛiũ pena lem. rõ qz tũc pena dz cõmitti ex moꝛa nõ iſtendo ſtichũ, ſz ego nõ fui in moꝛa nec i aliqua culpa, z interiꝫ moꝛtu⁹ eſt ſtichus: ergo ſuꝫ liberat⁹ a pena. ita loqt hic. Nã qñ ꝓmitto iſtere ſtichũ z ſi nõ iſtã ꝓmitto pen⁹: pena intelligit ꝓmiſſa ſi fuerim in moꝛa iſtẽndi ſtichũ: ergo ſi interiꝫ moꝛiat ſtich⁹ añ moꝛa, nõ põt amplius⁹ in moꝛa ꝓſtitui: ergo nõ põt amplius in penã incidere. z ad iſtã dñam an cõuentio incipiata ꝓditione an ve a diſpoſitione pura, adde tex. facientẽ hanc dñam in l. ita ſtipulat⁹. ver. ſabinus. j. eo. poſſet ẽt dicere in ꝓmo caſu qñ cõuentio incipit a cõditione q̃ tũc in ꝓditionibus conſidera

nus merã figurã. facit. l. q heredi. §. de cõdi. z demon. vñ qñ dixi, ſi nõ iſteris ſtichũ ꝓmittis. x. moꝛtuo ſticho. verũ eſt dicere q̃ ſtichũ nõ iſtes, z hic ſufficit, vt pena cõmittat. ¶ Lapio aliã gl. in ver. nec pena rei. quã diuide in duas partes. In ꝓma declarat tex. z allegat multas cõcoꝛ. in ſcda opp. z ſol. ſcda ibi. Ite eſt ꝛm. rñde clarius q̃ in d. §. aliter ꝓncipalis ſtipulatio deficit ſolũ ea rõne. qz nõ intereſt ſtipulatoꝛis z tunc penalis vꝛ. qz in ea deficit rõ ꝓdicta: qz in penis nõ cõſideramus intereſſe, vt ibi. Dic aũt ꝓncipalis ſtipulatio nõ vꝛ rõne impoſſibilitatis nature: ergo ẽt nõ vꝛ acceſſoꝛia penalis ſm Bar. in l. ita ſtipulatus. in xũ. oppo. prime partis. j. e. Alio modo rñdet Bal. in l. nõ dubiũ. in xiij. oppo. C. de legi. q̃ aut in ꝓncipali eſt eadẽ rõ ꝓhibitiõis. z neutrũ vꝛ, vt hoc tex. z l. ſtipulatio hoc mõ cõcepta. §. eo. Aut nõ eſt eadem rõ ꝓhibitionis, vt qz in ꝓncipali eſt defect⁹: qz ſi qs ſtipulat alteri in penali nõ eſt talis defect⁹: qz ſtipulatur ſibi penã. non alteri. qz tũc vꝛ penalis, ita loqt. §. alteri. z l. liber homo. la. ij. §. decẽ. x. cõfirmo qz vbi cã annullãs ꝓncipale nõ concurrit cũ acceſſoꝛio tũc annullato ꝓncipali nõ annullat acceſſoꝛiũ. §. ſi qs aliũ. inſti. de inutil. ſtipu. ſm Abb. i. c. debitores. in j. col. de foreiur. poſt Roſti. ibi. ¶ In gl. fi. ibi niſi iam erat i moza. Rõ eſt: qz tũc odio moroſi fingitur ſtichus moꝛtu⁹ eſſe: nimiꝛ ſi tunc ſuccedit obligatio ad intereſſe. d. l. inter ſtipulantem. §. pen.

Lex lxx.

¶ Infans ſtipulari non poteſt.

Infans quocunq; modo poſſit balbutire poteſt ſtipulari rẽ ſuam ſaluam foꝛe.

Mulier que. †Infans ſtipulari nõ ꝓt. h. d. vt hic, z l. j. i ꝓn. §. e. Dubiũ faciebat fauoꝛe dotis materne ꝓmiſſe ꝓſtipulatione infanti. tũ vbi deficit ꝓſensus fauoꝛ vel odium. nõ curat qñ ſtipulatio vitiatur. Et cũ gl. õt q̃ erat trimo hic vir. gl. male õt qz illud populari meo nõ eſt ꝓpriũ nomẽ. Nam Terenti⁹ i ꝓlo ꝓmiſe in primo actu õt. amic⁹ meus ſummus z popularis Beta: illud popularis intelligitur. i. eiuſdẽ populi, vel generis, vel popularis, id eſt, familiaris meus: vñ Suetonius inquit de Tito imperatoꝛe ne popularitatis aliqd intermitteret. i. familiaritatis nõnunq; in thermis ſuis admiſſa plebe lauit. ¶ Mo. ẽt diligenter alias gl. in ver. nõ põt, que inguit õt q̃ infans quocunq; mõ poſſit balbutire põt ſtipulari rẽ ſuã ſaluã foꝛe, per l. ſeruũ. j. rẽ puſal. fo. z eſt bona declaratio ad illũ tex. quẽ Bal. õt eſſe ſingu. z tenendũ mẽti. i l. donaturũ. C. de acqui. poſſ. z ad hoc iſta gl. reputãt eſſe ſingu. Ang. z Imo. hic in illo vbo balbutire. in quo ſm eos nõ bz ꝓmiſẽ. z ſm Imo. ille dz balbutire, qui nõ loquit ex toto explicite vel articulate. ſed tu allega õ hoc verbo ter. not. in l. qñ indignũ. C. õ teſta. i verb. ſeminecis z balbutiens lingua. z õt tex. in l. iubem⁹. C. de teſta. q̃ teſtato⁹ q articulate loq non põt, moꝛtuo ſimilis eſt, p quem tex. õt ibi Bar. q̃ ſemp impugnabat quoddã teſtm factũ a quodã teſtatoꝛe q loquebat balbutiẽdo, cũ primo fuiſſet homo recte lingue. ibi dixi de hoc adde q̃ imo plus õt Alex. in cõſi. xij. j. vo. qõ inci. viſo inſtrumento donationis. col. iij. gl. hic vꝛ velle q̃ etiã valere poſſit ſtipulatio facta ab eo qui non poterat ita articulate loqui ſed balbutiẽs erat: z õt q̃ in hoc iſta gl. non eſt alibi, ſed certe iſta glo. hoc nõ õt ſed ſolũ õt illud q̃ ſ. retuli q̃ infans quocunq; mõ poſſit balbutire põt ſtipulari rez ſuã ſaluã foꝛe, z in hoc eſt ſpecialis caſus: ergo nõ eſt trahendus ad conſequentias, vt facit. d. Alex. liꝰ. ſingulare. §. de legib. z de balbo z bleſo z tarde loquente habes tex. in l. idem off. fiſci⁹. §. fi. §. de edil. edic.

Lex lxxj.

¶ Stipulatio penalis debet adiici facto ſi non fiat, z nõ facto ſi contrafiat.

Qualiter ſtipulatio penalis debeat cõcipi in ꝓtu q̃ verſat factum vel non factum.

Cum quid. †Stipulatio penalis dz adiici facto ſi nõ nat z nõ facto ſi cõtrafiat. h. d. vel ſic, q̃ ſtipulatio ꝓncipalis ꝓcipitur affirmatiue, tũc ſequens penalis dz concipi negatiue. ſi vero ꝓncipalis concipitur negatiue: tunc penalis debet concipi affirmatiue. h. d. Nã pene ſunt oppoſitoꝛ. z cõmittunt̃ g actus oppoſitos ꝓncipali diſpoſitioni, vnde in affirmatiuis actus oppoſitus ẽ negatio: in negatiuis act⁹ oppoſitus eſt poſitio. ¶ Pleniozẽ formã qualiter ſtipulatio penalis debat cõcipi in ꝓtractu. q̃ vꝛ fat factũ vl nõ factũ, vel q̃ vtrũq; ſimul. ponit tex. in l. ſtinnus. §. pe. j. e. allegat⁹ in gl. ſed aduerte qz Bar. de quo nullus mentionẽ facit i l. j. i ꝓn. §. de cõd. z demon. in iij. q. j. q. ꝓnc. õt q̃ iuriſconſult⁹

in conceptione penalis stipulationis taz in hac.l.q̄ in d.l.p. tinnus.ĥ.pe.vno verbo poterat se expedire siue precedat di spositio affirmatiua siue negatiua: poterat enim absq̄ tot verbis subijcere stipulationez penalem breuiter hoc modo: alio quin tantum dabis.

Lex lxxĥ.

1 ☞Quedam stipulationes sunt totaliter indiuidue ab initio, z quedam diuidue.nu.2.

STipulationes non diuidunt. Jste.l.fm Barto. tractat materiā valde difficilē tōt ꝓPau.de cast. hic in.vij.col.q̄ ista est subtilis materia in qua q̄to qs plus speculat tanto plus reperit ō difficultate.z fm ꝓ.u.hic ad fi. cōmenti sui: materia huius .l. 2 est mare ⁊ne fundo in qua nunquam esset finis. ¶ Ad euidētiā p̄mitte fm Bar.hic z pleni⁹.i.l.iij.ĥ.cato.i.ĥ.opp.ŝ.e. q̄ q̄dā stipulatiōes sunt totaliter indiuidue.s.ab initio tpe q̄ dunt,z q̄ ad obligationē z ēt ex post facto q̄ ad executionez, z sic quo ad solutionē, vt sunt stipulationes seruitutū q̄ ab initio ꝓ parte in stipulationē deduci nō possunt.l.p parte.ff. de serui. Jtē sunt indiuidue quo ad obligationē: q̄ earum obligatio ītер hr̄des stipulatoris vl̄ ꝓmissoris non diuidit.l.ĥ.ĝ. ex his.ŝ.e. Jtē sunt ēt idiuidue ex postfacto: q̄ ꝓ parte solui 3 vel p̄stari non p̄t.de istis loquit̄ ista.l.i.j.parte. ¶ Quedā sūt stipulatiōes ab initio diuidue quo ad p̄tū.ſz ex postfacto sūt indiuidue quo ad obligationē z solutionē, vt sunt stipulatiōes factoz̄ vt rē tradi fossaz fodi: insulaz fabricari, z similes. Jste em̄ ab initio ꝓ parte deduci p̄t in stipulationē: q̄ ab initio possū stipulari partē rei tradi, vt loc'.ff.ō acq.pos.z l.fundi. ff.de ꝓtrab.emp. Jtē possuz partē insule fabricāde stipulari, z certā partē fouee fodi vl̄ purgari.l.ĥ.ĝ.ꝓterea.ff.ō aqua pluar. Sed.nō ex postfacto postq̄ ꝓmiſi nō diuidunt in partes qlibet heredū tenet insolidū.z de illis loquit̄ ista lex in ſcōa parte.ver.idē puto. Sz aduerte q̄ ꝑz istā, z Bar.z doc.iurisc̄onsult⁹ in ista.l.diuersimode determinauit stipulationes seruitutū, z stipulationes factoz̄ū, vt p̄cie oī respectu sint indiuidue, z ab initio z ex postfacto: alie vero sint iudiuidue solū ex postfacto. ista sunt i se vera, vt iurib⁹ p̄calle.z.l.vlc.de serui. Sz nō est credēdū q̄ iurisc̄o. in isto tex. voluerit ista diuersificare: cū q̄ vniformiter loquit̄, z vniformiter determinat i vertic. idē puto cū q̄ vniformēr ōnē assignabi, horū em̄ diuisio cozrūpit stipulationē, z sic pōdera q̄ iurisc. i ista.l.loq̄t post q̄ iste stipulatiōes ita fuerūt esse deducte: quo casu oēs pariter z p̄me z secūde sūt idiuidue obligatiōe z solutiōe nō aūt loquit iste tex. q̄ stipulatiōes sunt in fieri, z sic q̄ ab initio deducunt i ꝑctu: q̄ stipulatiōes añq̄ sint facte nō p̄t diuidi, sicut nō p̄t diuidi q̄ nō e, ſz q̄ stipulatiōes sūt facte: tūc 2gruēter dr̄. i tex. q̄ stipulatiōes z factoz̄ seruitutū sunt indiuidue. Jtē pōdera q̄ Bar.met.i vj.opp.pōderat q̄ iste tex.no.dr̄ faciēdū aliq̄d stipulatus sit, vt ostēdat stipulationē factoz̄ū solū ex post facto cē idiuiduā, z sic Bar.vbi vult q̄ iste tex.i.ĥ.pte solū loquat̄ post stipulationē iā factā, z iā cē deducta: ergo idē z in.j.ptc. Jtē inquātū Bar.apostillat tex. stipulatiōes nō diuidūt p̄mo ꝓ pte nō iterponunt nec ptis p̄statiōe iplent, nec i ter hr̄des diuidunt, z sic sūt idiuidue oi respectu dictoz̄ū triū modoz̄ū Sidde q̄ hocidē vr̄ voluisse gl.hic.i ver.horū em̄. ſz vt ēt t Cu.hic expone nō diuidunt, id est ꝓ parte nō iterponunt. ē verū i se, p.d.l.vie.ff.ō serui. Sz istud q̄ ꝓ parte nō ꝓ stituunt, nō ē diuidere stipulationē q̄ nō erat: nā is stipulor ab initio ptē istud nō ē dividere stipulationē, ſz rē. Jtē exceptio nō quenit ad ver. Idē puto ꝓnt Bar. met apostillat: z tū tex. ibi pariformit̄ determinat z nō diuersimode vt facit Bart. Jtē oū Bar. vr̄ arguere hoc mō ptis p̄statiōe nō implent: ergo sunt idiuidue. Jsta nō vr̄ bona ꝓsequētia. Jtē istud nō arguit idiuiduitatē ꝑz ꝓ.u.hic: nā i obligatiōe alternatiua gñis q̄ ē diuidua, solutio ptis nō liberat, vt.l.ĥ.ĝ.j.i ver.q̄dā partis.ŝ. Sz tu ad hoc rāde defendēdo Bart. q̄ ibi obligatio alternatiua vl̄ gñis ē idiuidua i effectu ſz nō i natura, vt ibi z ꝓ Bar.hec i.ĥ.q.ad fi.ſz i casu nr̄o stipulatio respectu illi⁹ defect' cēset esse idiuidua q̄ ei⁹ pars solui nō p̄t. Jtē i quātum Bar.i apostillatiōe tex. vult q̄ ver.horz em̄ diuisio, aliī itelligaī referēdo ad p̄mū casū, z aliī ad scōz, z sic pondera Bart. velle q̄ rō q̄ assignat i ver.horz em̄. referat ad ambo dicta p̄cedētia tex. z sic tā ad stipulatiōes seruitutū q̄ ad stipulationes factoz̄ bar. tū i summario suo vr̄ velle q̄ solū referat ad ꝓximā partē, z sic ad stipulationē factoz̄. ſz posito q̄ talis rō referāt ad vtrūq̄ dictū certe nō mēte tex. ē vniformit̄ ad vtrūq̄ dictōnē assignare, non aūt diuersimode. vt vult Bar. ¶ Ultra Bar.i ver. Nisi⁹. ibi si nō fuerit factū. s. illē q̄ debuit fieri, z sic promissor fuerit i mora faciēdi. subdit litera pecuniam dari

oportere: potes itelligere q̄ ista sint verba facti, et sic verba facte stipulatiōis: potes z scōo itelligere vt oēs itelligūt q̄ ista verba decisiua iuris, z sic potes intelligere q̄n talis pecunia fuit expresse ꝓmissa i stipulatiōe si nō fieret illē q̄ debuit fieri. vel ēt potes intelligere q̄ non fuit expresse promissa talis pecunia ſz quod ꝓpter moraz̄ ꝓmissoris succedat obligatio ad interesse, quod interesse etiam consistit in pecunia, z isto secundo modo communiter intelligitur per omnes.

1 ☞Stipulatio seruitutum est indiuidua. z nu.2.
3 Stipulatio iudicatur diuidua vel indiuidua secundum naturam rerum in stipulatione deductarum.
4 Dictio ceterarum est repetitiua seu relatiua similium.
5 Stipulatio seruitutis non est faciendi.
6 In obligatiōe faciēdi p⁹ moza succedit obligatio ad interesse.
7 Obligatio ad interesse z sic ad pecuniā dicitur esse diuidua.
8 Inter omnes seruitutes nedum reales, sed etiam personales sola seruitus vsusfructus est diuidua.
9 Si vnus plurium dominoz̄ fundi communis stipul⁹ tur viā vel aliā seruitutē realem fundo cōmuni stipulatio an valeat.
10 Unus socioz̄ non potest in fundo communi ꝓmittere seruitutem alij fundo alterius.
11 Si dominus stipuletur seruitutez realem vie fundo ꝓprio z postea partem fundi alienet vitiatur stipulatio.
12 Facta quomodo sunt indiuidua.
13 Licet seruitus aque ducēde sit indiuidua: tū cōmoditas talis aque ducende pōt inter plures diuidi tēporibus z mēsuris.
14 Que sit ratio quare seruitutes reales dicant esse indiuidue.
15 Quando totus fundus debebat seruitutez z diuiditur i partes vel fit remissio in parte fundi: tunc seruitus non diuidit ſz bene restringitur z modificetur quo ad illam partez cū sit tota in toto z in qualibet eius parte.
16 Licet dominus p̄dij dominātis efficiat dñs p̄dij seruientis ꝓ parte indiuisa ꝓ hoc etiam non dicitur seruit⁹ diuidua eo quia totus fundus dicitur seruitutem debere.
17 Facta tempore contractus sunt ab initio diuidua: q̄ possunt stipulari patem fundi tradi.
18 Differentia inter stipulationem rem tradi z stipulationēz restitui. z nu.19.
20 Si quis emit fundū a duobus hoc acto q̄ q̄cunq̄ itra decēnū restitueret sibi p̄tiū tenetur eis retrouēdere z vn⁹ ex his vult reemere partem suā z alius nō, an illi tenet retrouēdere partē suā, z quid si vnus vellet emere totū fundū. z offerat totum p̄tiū z alius nō vult vti pacto de retrouēdendo, an tūc emptor teneatur illi retrouendere totum fundum. num.21.
22 Oblatio dandi est precisa vt in ea nō succedat obligatio ad interesse. secus est in obligatione faciendi. fallit in sex casibus vt.j.nu.23. z 24.
25 Qualiter res corporales z incorporales dicātur diuidue vt indiuidue. z qualiter diuidantur naturaliter z qualiter ꝑ iuris dispositionem.
26 In obligatione dandi si debetur quantitas, tunc obligatio diuidua nisi in certis casibus, vt.j.nu.27.
28 Facta an sint diuidua vel indiuidua. z nu.29.
30 Quare seruitus vsusfructus est diuidua.
31 An ius feudi sit diuidum vel indiuiduum.
32 In obligationibus facti non tenetur quis precise ad factum, ſz soluēdo interesse liberat. fallit tū vt.j. per totū. z numero.33.
34 In omnibus casibus z fallētijs in quibus obligat⁹ ad factū pōt p̄cise cōpelli vt faciat in oib⁹ illis pōt extrahi de domo z oi alio loco, vt faciat: p̄sertim q̄n est ad mixtū delictum fuge.
35 Obligatus rem tradi an tenetur precise ad tradendum.
36 Qualiter sit formandus libellus in petendo factū vl̄ interesse.

STipulationes nō diuidunt. ¶ Uide aliter quā Bart. z cōiter doc. ista. l. in iij partes p̄inc. In p̄ima loquit de stipulatione seruitutū scōa de stipulatiōe factoz̄ū. In tertia ponit rōnē. In quarta limitat scōz dictū de stipulatione factoz̄ū. scōa ibi idē puto. tertia ibi, horum em̄. quarta z vltima est ibi. celsi tū. Illa quarta subdividit in tres particulas. vt ibi ꝓ Bar. 1 h.d. in effectu. ¶ Stipulatio seruitū nullo mō est diuidua, z stipulatio factoz̄ū partis p̄statione nō implet Jtē stipulatio facti post moza cōmittitur ad interesse q̄ est diuidū. quo ad obligationem z petitionem. h.d. ꝑz Bar. z alios vel sic stipulatio seruitutum est indiuidua. idem est in stipulatione factorum in quibus ꝓpter moram succedit obligatio z petitio ad interesse q̄ est diuiduz. h.d. ¶ Nota primo quod stipulatio seruitutū ē idiuidua. add. si sub vna. ĝ. fi. z. l. plurib⁹. ĝ. z si placet. j. eo. z. p̄o parte. ŝ. ō serui. Que aūt sit ratio q̄re 2 seruitutes sint indiuidue. tex. hic dicit: quia earuz diuisio cor-

rumpi

rumpit stipulationē, ⁊ sic prima fronte ignotū ꝑ ignotius, sʒ
tex. in l. ij. §. j. ff. eo. dicit q2 partis prestationē non recipiūt: a-
libi tex. in l. vie. ff. de serui. dicit q2 vsus earū indiuisus ē, sʒ is-
te rationes iuriscōsultorū vident q̄si eedem cū dicto, vnde gl.
j. in scda parte visa est velle assignare rationē per effect⁹, sed
nō bñ declarat: q2 ea que dicit gl. sunt potius q̄dā natura ⁊ q-
dam effectus seruitutū q̄ꝫ sit ꝓpria ratio. vnde Bar. i. ij. opp.
conatur assignare rationē: ibi reseruo late dicendū vt quātuʒ
possum sequar ordinem Bart. cuius vestigia in legibus tāq̄ꝫ
semidei semꝑ adoro. ¶ † Scdo no. ex tex. ibi earū rerū. ꝙ sti
pulationes iudicant diuidue vel indiuidue scdm naturā rerū
in stipulatione deductarū, ⁊ sic ḃm earū subiectū, vt hic, ⁊ l. ij.
§. j. ⁊ l. iiij. §. Cato. ff. eo. similiter obligationes ⁊ actiones iu-
dicant diuidue vl' īdiuidue ḃʒ res ad quas cōpetūt, ḃʒ Bar.
hic in ij. oppo. ⁊ etiā in. ij. q. ⁊ eundē Bar. in. d. §. Cato. in. v.
q. ⁊ i. l. si vt certo. §. si duobus vehiculū. in. ij. col. ff. cōmo. ⁊ i.
l. grece. §. illud. j. de fideius. Sicut alibi obli. ⁊ actio iudicat
mobilis vel immobilis ḃm rē i ea deductā, ḃm gl. i. l. j. C. si ad
uer. trās. ⁊ gl. i. §. j. i aut. de nō alie. aut pmu. reb. eccle. Bar.
i. l. pōt. ff. d aut. tu. ⁊ i. l. monumētū. j. d ver. sig. d. Abb. i. c. nul
4 li. i pe. co. d. reb. eccle. nō ali. ¶ † Tertio pōdera tex. ibi cete-
rarūq̄ꝫ seruitutū. nā ista dictio ceterarū est repetitiua seu rela
latiua ad similiū, vt ē gl. i. l. ñ solū. §. q̄rit. i v. ceteros. ibi. Bar.
ff. d pcu. ⁊ gl. no. i xvj. dist. in. c. deinde. i gl. j. ⁊ gl. xvj. dis. i. c.
apostolica. ⁊ tex. ff. loqunt⁹ fuit d seruitutib⁹ realib⁹ seu p̄dia
lib⁹. vñ subijciendo postea ceterarū seruitutū dʒ ītelligi que
sint similes ⁊ sic que sint realess. Isto modo gl. nō bñ excipe
ret seruitutē vsufructus cū nō sit seruit⁹ realis sʒ ꝑsonalis,
⁊ exceptio dʒ esse de regula. gl. in. l. j. j. de reg. iur. Bar. in l. i
bis. ff. de legi. in l. si eū. §. qui iniuriarū. ff. si qs cau. Sʒ aduer
te ꝙ dictio ceterarum, non sit repetitiua similiū de ꝑ se: pon
dera text. in. l. nō impossibile. ⁊ text. i. l. ab emptiōe. ff. d pac.
in vers. ⁊ in ceteris similibus alias frustra ibi adijceret simili
b⁹ si dictio ceteris. de ꝑ se esset repetitiua similiū. ad idē al-
lego tex. in. c. omnes principes. d maio. ⁊ obedi. vbi dicit tex.
omnes principes ⁊ ceteros oīs ibi dictio ceteros, non facere
repetitionem similium: q2 nō vult dicere ceteros omnes p̄n-
cipes vel similes principib⁹, nisi dicas ad illum tex. ꝙ ibi nō
dicit ceteros simpliciter. sed addit ceteros homines: q2 dicē
do ceteros homines, noluit facere repetitionem similium.
¶ † Quarto no. in ver. idē puto, ꝙ stipulatio seruitutis nō est
faciēdi: ptʒ q2 tex dicit ideo puto ⁊ si quis faciēdū aliquid sti-
pulatus sit: ergo p̄supponit ꝙ. ff. nō dixerit de stipulatiōe fa-
ciēdi: ⁊ sic pōdera hic videri tex. ꝯ gl. in l. ij. §. barū. i ver. viā.
in prin. ff. eo. vbi gl. tenet ꝙ stipulatiōes seruitutū sunt faciē-
di. sʒ tenēdo opi. Bar. ibi ⁊ cōmunē ꝙ sūt mixte dādi ⁊ faciē-
6 di put ibi examinaui hoc mō tex. iste nō obstabit. ¶ † Quin
to no. in versi. Celsus. ꝙ in obligationib⁹ faciēdi post morā
succedit obligatio ad interesse. adde. l. si insulā. j. eo. vbi istud
melius probatur q̄ꝫ alibi ḃm Bald. ibidem: ⁊ tex. in. l. si qs ab
alio. §. fi. j. de re iudi. gl. in l. ij. §. fi. ff. eo. Et sic reus nō pōt p̄-
cise cogi ad factum sʒ soluendo interesse liberatur. que sit rō
pōst Bart. i. xj. opposi. vbi dicet. Ista regula recipit plures
fallentias que colliguntur ex dictis Bar. in. viij. q. Ego ibi q̄ꝫ
7 plures alias addam. ¶ † Sexto nota. ꝙ obligatio ad interes
se, ⁊ sic ad pecuniā dicitur esse diuidua: ⁊ ideo cōtra quēlibet
ex hr̄dib⁹ pmissoris agi dʒ ꝑ portione hr̄ditaria, ⁊ sic habes
ꝙ lʒ principalis obligatio sit indiuidua tñ subrogata ad inte
resse est diuidua: rō q2 contrahitur ad rem diuersam ⁊ ad reʒ
q̄ est diuerse nature. ¶ Limita singu. esse verum qñ interesse
petit iure actionis, ⁊ obligatiōis. ita proprie loquit iste tex.
secus qñ interesse venit accessorie in executiōe sentētie p offi-
cium iudicis mercenarium deseruiens actioni proposite ad
indiuiduum: tunc etiam interesse censetur esse indiuiduū. ita
singu. limitat Bar. in l. ij. §. ex his. in pen. col. ff. eo. ibi dixi.
¶ Secundo limita quādo ageretur ad interesse ratione mo-
re commisse, secus si ratione doli in faciēdo cōmissi circa spe
ciem restituendā: q2 tūc dabitur insolidū ꝯ quemlibet cōmit-
tēte dolū. l. j. §. si apud duos. ⁊ l. si duo. ver. ꝙ si lancem. ff. de
dpo. Expeditis textualib⁹ capio gl. j. q̄ꝫ diuide magistraliter
in tres partes. In prima opp. cōtra tex. ⁊ dupliciter soluit. In
secūda querit quare stipulationes seruitutū sint indiuidue, et
videtur assignare tres rationes, sʒ vt ēt d̄t Paul. de castro po
tius concernūt effectus īdiuiduitatis qui sequunt ex eo ꝙ sit
indiuidue, quam ostēdāt causam quare sint indiuidue. In ter
tia gl. conatur aliis tribus modis ostēdere qualiter facta sūt
indiuidua: sed isti ēt sunt poti⁹ effectus q̄ꝫ cause. scda ibi qua-
liter aūt. tertia ibi, sed hoc nō ē facile assignare. ¶ In prima
parte gl. ibi preter vsum fruct. Ista solutio est vera in se, sʒ nō
est congrua exceptio ad text. cum loquatur de seruitutibus
realibus ⁊ vsusfructus est personalis vnde cū ista exceptio nō
sit de cōtentis sub regula nō est bona, vt dixi in tex. in. iij. not.
sequens solutio ibi. sed inter heredes ⁊c. est tex. j. l. v. §. reo. ff.
de vsufru. Itē illa que sunt indiuidua ex parte heredū stipu-
latoris, sunt etiā indiuidua econtra ex parte heredū pmisso-
ris. l. ij. §. ex his. ff. eo. ⁊ l. vie. ff. de seruit. Et ita ēt solutioneʒ
reprehēdit Bar. in. v. oppo. ⁊ oēs sequunt, Sʒ salua istam so
lutionē gl. vt ꝓcedat post vsum fructū ꝯstitutū. nā tunc cōsti-
tuēs tenet ēt ad patiētiā p̄stādā, ⁊ sic tenet pati eū vti. l. iij. §.
dare. ff. de vsufru. gl. i l. corruptionē. C. e. ⁊ in. l. plurib⁹. §. ⁊ si
placeat. j. e. ⁊ ista obligatio ad patiētiā p̄stādā i vsufr. ē indiui
dua, ⁊ q̄libet heredū pmissoris tenet insolidū: ⁊ si pmissa esset
pena vno ex hr̄dib⁹ cōtra faciēte cōmitteret isolidū ꝯ oēs q2
tūc aufert totū cōmodū vsusfructus, vt declarat Bar. in. iiij.
8 q. ad fi. quē Ange. ⁊ alij oēs sequunt. ¶ † Et sic sta conclusio
ꝙ inter oēs seruitutes nedū reales, sʒ et ꝑsonales sola serui-
t⁹ vsusfruct⁹ ē diuidua. Nec ob. tex. i. l. si cū duoꝝ. j. d stip. ser.
ꝙ dʒ intelligi ꝙ vsufruct⁹ nō pōt diuidi diuisiōe naturali, cū
sit i⁹ incorporale, sʒ bñ diuidit ḃm iuris ordinationē, ḃʒ Bar.
ibi ⁊ hic in. iiij. q. Quare aūt vsusfr. dicat diuidu⁹ ⁊ alie serui
tutes nō, ēt ꝑsonales vt vsus. l. vsus pars. ff. d vsu. ⁊ habit. rō
nē assignat Bar. i. j. q. vbi dicet. ¶ In scda parte principali
9 gl. habes tres ꝯclusiōes. ¶ † Prīa ꝯclusio ꝙ si vn⁹ pluriuʒ
dñoꝝ fundi cōis stipulet viā, vl aliā seruitutē realē fundo cōi:
ista stipulatio nō vʒ. Adde. l. si vn⁹ ex socijs. ff. de serui. rusti. p
di. vbi ē tex. multū clar⁹ d hoc. ¶ Istā ꝯclusionem reprobant
Pau. d ca. Imo. ⁊ d. Alex. bōa rōne: q2 vn⁹ socioꝝ pōt acqre
re seruitutē cōi fūdo, ⁊ talis acqsitio nō ē nulla, sʒ pēdet ex fu
turo euentu: ⁊ si alij postea cōsentiā: ex tūc talis acqsitio serui
tutis vʒ, ⁊ habebit effectū, ⁊ iterim acqrēs nō pt ꝓhiberi vti
seruitute. l. p. fundū. ff. d ser. rust. p̄di. ⁊ l. fi. ff. cō. p̄di. sicut er-
go vn⁹ sociorū pōt acqrere seruitutē fundo cōi cū dtermina
tiōe supradicta: ita ēt dʒ posse stipulari. ⁊ ita dʒ dterminari ⁊
dclarari tex. i. d. l. si vn⁹. ⁊ ista gl. ⁊ d̄t Pau. ꝙ null⁹ hoc tāgit.
¶ Scdo vltra eos ꝯ istā ꝯclusionē gl. facere vr̄ illō ꝙ vult. gl.
not. i. l. nemo ex socijs i prin. ff. ꝓ soc. que notabiliter tʒ ꝙ qui
libet socioꝝ itelligat habere tacitū mādatū ad faciēdū ea q̄
sunt vtilia societati: si ita ergo virtute talis taciti mādati po-
terit vnus socioꝝ stipulari seruitutē fundo cōi: q2 istud ē vtile
ceteris. Lu. ro. hic fortasse sentiēs istā difficultatē, lʒ eā nō at
tingat reprobat. d. gl. i d. l. nemo socijs. ꝑ istā gl. hic, ⁊ ꝑ tex. i
l. de pupillo. §. si pluriū dominoꝝ. ff. d ope. no. nū. vbi vn⁹ do
minoruʒ fundi cōmunis nō pōt nūciare nouū op⁹: ⁊ tñ est vti
le ceteris. ⁊ idē Ludo. ro. ibi i d. §. si pluriū dñoꝝ. reprobat.
d. gl. p illū tex. lʒ dicat Lu. hic ꝙ illa gl. cōiter ab oīb⁹ appro
bet. Moder senē. saluāt vtranq̄ꝫ gl. ⁊ bñ ꝙ gl. in l. nemo ex so
cijs. ꝓcedit i societate cōuētionali, qñ plures ꝯxerūt societatē
nā rōne talis cōtractus quilibet sociorū intelligit habere ta-
citū mādatū ad ea q̄ sunt vtilia societati: sʒ gl. nostra loquit in
societate incidēti alicuius rei, qñ plures habet fundum cōmu
nē, vel q2 simul emissent, vel q2 fuisset eis legat⁹, vt est tex. lʒ is
ti nō allegēt i l. ij. ff. cōi diui ꝑ quē tex. no. ibi Bar. ꝙ si emim⁹
rem simul in ea re dicimur esse socij ꝙ est bene tenēdū mēti ḃʒ
eum. idem tʒ Bart. in. l. j. in xj. q. C. pro soc. ⁊ ita etiā potest i-
telligi tex. in d. l. de pupillo. §. si plurium dñorū. rō diuersita
tis est ḃm eos: q2 in societate incidēti illi non dicūtur esse ve-
ri ⁊ ꝓprij socij, vt est tex. no. in. l. vt sit. ff. ꝓ soc. declarat Ang.
in l. quidā hyberus. ff. de ser. vrb. predi. hoc ēt ptʒ q2 int eos
cōpetit actio negotiorū gesto. l. q i aliena. §. fi. ff. de neg. gest.
⁊ tñ si essent veri socij ⁊ haberent tacitū mādatū, cōpeteret ac-
tio ꝓ socio vel actio mādati. Unde gl. in d. l. nemo ex socijs.
que exorbitat dʒ intelligi ⁊ restringi vt loquat in socijs pro-
prijs ⁊ conuentionalibus qui societatem contraxerūt, non au
tem in communione incidēti. Adde vltra eos bñ facere ꝙ sin
gulariter tenet Bal. in c. j. in. j. colū. de benefi. fra. i vsib. feu.
vbi tenet ꝙ si sunt duo fratres ⁊ vn⁹ emit pro mile ducatis ca
strū agere q cōfessus est se habuisse ⁊ recepisse a dicto empto
re soluēte de pecunia eius ⁊ fratris sui ꝑ ista verba nō iducit
societas. sʒ videtur negotiū gestū nomine vtriusq̄ꝫ ꝙ ē diligē-
ter notandū ḃm eū. ¶ Tertio cōtra cōclusionē gl. nostre face
re vr̄, nā quis pōt alteri stipulari, qñ interest stipulātis alteri
stipulari. l. stipulatio ista. §. alteri. ⁊ §. si stipuler. ff. eod. ⁊ l. li-
ber homo. l. a. ij. §. fi. j. e. Sʒ quādo vnus ex socijs stipulat ser
uitutē predialem fundo cōmuni, sua interest istud stipulari, ⁊
tūc intelligit stipulari ꝙ seruit⁹ acquirat ēt ꝑ parte aliorum:
q2 alias nō pōt valere pro parte sua, nisi ēt valeret pro parte
sociorū ⁊ sic in totū ergo talis stipulatio debet valere. contra
gl. nostraʒ. Et si diceres ꝙ regula. d. §. alteri. ⁊ d. §. si stipuler.
quando stipulatoris interest totū stipulari alteri ⁊ tunc bene
valet, vt in dictis iuribus: sed hic interest solū pro parte sua:

rñdetur q̄ istud nõ potest dici in indiuiduis vt est materia no
stra: in quibus vr̄ semp interesse totũ cũ in indiuiduis acqra
tur vnicuiq̄ ius insolidũ.l.ij.§.ex his.ff.eod. Hinc est q̄ in
indiuiduis vnũ põt agere in iudicio p alio sine mãdato, l3 nõ
videatur sua interesse in totũ.l.ij.C.de cõsor.eiusdẽ lit.ergo
idẽ in stipulatiõe. et sic ꝯ gl. Bal.tñ in.l.si absentis in pe co.C.
si cer.peta.vr̄ tenere q̄ vnus sociorũ nõ possit societati stipu
10 lari vt ibi per eum. ¶ † Scda ꝯclusio gl. ẽ q̄ vnus sociorũ nõ
põt in fundo cõi pmittere seruitutẽ alij fundo alterius p ista
ꝯclusione gl. vr̄ bene facere: qr seruitus se h3 ad modũ chara
cteris q imprimit i corpore cũ ferro ignito, vt dclarat. Bar.
in.l.iiij.ff.de serui.et in l.nemo potest.in pe.col.ff.de leg.j.di
xi in l.eũ q ita.j.ff.e.cũ ergo vnus sociorum nõ habeat partẽ
de per se, et in aliquo minimo cespite terre partẽ, h3.l.meui⁹.
§.duobus.ff.de le.ij.ergo non posset in aliqua parte impone
re seruitutẽ, quin imponeret in parte sociorum: ergo solus si
ne alijs socijs facere nõ põt. Istam cõclusionẽ glo. reprobãt,
et bene Luma. Pau.de ca.et d.Alex. Et in primis f3 Lu. ista
gl. errauit: qr etiam ille qui nõ habet fundũ: potest promitte
re seruitutẽ per fundum alienum.tex.est in.l.hrdes.§.an ea.
in vers.contra.ff.fami.ercisc.si ergo nõ habens fundũ põt ser
uitutẽ promittere: ergo forti⁹ d3 posse qui ẽ dñs fundi cõmu
nis pro parte. et hoc etiã vr̄ tenere Bar.in l.si sub vna.§.j.ff.
e. Et si aliquis opponeret de tex.in.§.pe.insti.d serui.et in.l.j.
ff.cõia pd.vbi dicũt tex.q̄ seruitutes ideo dicũt pdiales, qr si
ne pdijs constitui nõ possunt: ideo nemo põt seruitutẽ impo
nere, q prediũ non h3: qr in vtroq3 loco rñdent gl.q̄ verũ ẽ vt
de presenti sit seruitus, s3 bñ inducit obligatio ad seruitutẽ,
vt in d.ver.contra. Secũdo ꝯ cõclusionẽ glo. nostre mouetur
Pau. fundamẽto quo in precedẽti conclusione. nam si vnus
ex pluribus dñis imponat, vel cõstituat seruitutẽ in cõmuni
fundo: talis ꝯstitutio pendet ex futuro euentu: et si alij postea
cõsentiant talis impositio ex tũc valebit, et habebit effectũ.d.
l.p fundũ.ff.de serui rusti.predi.et d.l.fi.ff.cõmu.pd.ergo idẽ
in pmissione facta p vnũ ex dñis: arguẽdo de cõstitutiõe ser
uitutis ad promissionẽ q̄ est minus, vt.ff.proxime dixi. Ter
tio adde q̄ dicit text.in l.serui electiõe.§.j.ff.de lega.j.vbi qd
cõe est meũ: quãtũ ad dispositionẽ partis mee: nisi dicas q̄ ex
quo illa pars est indiuisa, seruit⁹ nõ põt ꝯstitui pro parte.l.p
11 parte.ff.de serui.ergo etc. ¶ † Tertia cõclusio gl. ẽ q̄ si dñs sti
puletur seruitutem realẽ vie fundo proprio, et postea partẽ fũdi
alienet q̄ vitiat stipulatio: Intellige istã cõclusionem gl. pce
dere qñ alienatio partis fieret pro indiuiso: rõ qr tũc res de
uenit ad casum a quo incipere nõ põt ante negotiũ pfectũ: iõ
tũc vitiat.l.pluribus.§.et si placeat.j.eo.iuncta.l.pro parte.
ff.de serui secus si p diuiso.l.si quis duas.§.j.ff.cõ. pred. qr
tũc in illa parte sibi remanẽte pro diuiso solus posset acqui
rere seruitutẽ: ergo per alienationẽ alterius partis nõ d3 vi
tiari stipulatio fm Pau.de ca. Roma et d.Alex. hic, et ita ha
12 bes expeditã totã scda partẽ gl. ¶ † In tertia parte principa
li gl. conatur ostendere qũo facta sũt indiuidua, et est secunda
pars principalis huius.l.sed vt dixi.ff.sunt potius effectus
quã cause: Bar late explicat in.iij.qõne principali.vbi dicet.
S3 inquãtum ista gl. tenet q̄ si vnus dominorũ stipuletur do
mũ edificari in fundo cõmuni inanis est stipulatio. seqt Bar.
in.vj.oppo. Et dũ gl. ad hoc oppõit de.l.cõtinu⁹.§.fi.j.e.vbi
possum stipulari insulam fabricari vni ex heredib⁹ meis i fũ
do hereditario, ita q̄ acquiritur illi, et nõ alijs heredibus, et tñ
ipse nõ est solus dñs fundi hereditarij: ergo idẽ in proposito
in vno ex dicẽdis. Rñdet dupliciter. primo fm Bar.i d.vj.
opp.q̄ si fund⁹ erat in totũ illis heredis cui testator fuit sti
pulat⁹: eo qr sibi prelegat⁹ a testatore: et sic loquit in vniuer
sali successore ad quẽ bene transit actio stipulatiõis, vt ibi: se
c⁹ singulari successore.l.si sub vna.§.j.j.eo. Uel secũdo intel
ligitur ille tex.fm gl.et doc.ibi quãdo fundus erat in totũ illi
us heredis cui testator stipulatus est aliũ de q̄ ex causa hrdi
taria. istam conclusionẽ gl. reprehendit sol⁹ Luma.et dt se ad
mirari de ista gl.et de docto.nã oẽs eã sequunt, et dicit q̄ ẽ fal
sa et istud patet. Nã quis põt stipulari insulã fabricari in fũdo
penit⁹ alieno, et valet stipulatio, dũmodo aliqualiter intersit
stipulãtis l3 nõ in totũ.l.stipulatio ista.§.si quis insulã.ff.e.
quãto fortius debet qs posse stipulari insulam fieri in fundo
cõmuni in quo h3 partẽ p indiuiso, et sic interest sua pro illa
parte pro indiuiso. et ista res est clarissima secundũ eũ. Tene
cõclusionẽ gl. quã etiã sequuntur Pau.de ca. Lud.rom.do.
Alex.et do. Pet.d bexu.hic: qr ista gl. debet sane itelligi qñ
alij socij stipulatoris nolunt ꝯsentire q̄ fiat insula i fundo cõ
muni, quo casu in re cõmuni potior est cõditio phibitis ali
quid fieri.l.sabinus.ff.cõmu.diui.et.l.an vn⁹.ff.si serui.vẽdi.
s3.tex.in.d.§.si qs insulam. loquitur quando ille tertius ꝯsẽ
tiebat ibi edificiũ fieri. Unde si nõ cõsentiret etiã ibi inanis
esset stipulatio, licet aliquo modo interesset stipulãtis ptere.
et secũdo qñ vnus ex dñis stipulatur seruitutẽ in fundo cõi sti
pulatio nõ valet nisi alij cõsentiant.l.si vnus ex socijs.ff.d ser
ui rusti.pred.et dictũ fuit in precedẽti parte gl. vb. et ipsemet
Raph.cuma. sequit ergo eadẽ ratione non d3 valere stiplo si
vn⁹ sociorũ stipulet insulã fabricari in fundo cõi, et alij nõ cõ
setiãt. S3 ad hoc rñdebat ipse Rapha. q̄ aliud est in stipula
tione seruitutũ q est stiplo dãdi.l.iij.§.dare.ff.de vsufr.et in sti
pulationib⁹ dãdi nõ succedit obligatio ad interesse.l.vbi aũt.
§.fi.j.eo. Unde vbi stiplo nõ põt valere ppter meũ interesse.
sed.q.nr̃a loquit in stipulatiõe faciẽdi insulã in qua bñ succe
dit obligatio ad interesse, et sic põt valere put meũ interesse. et 14
dicit Raph. q̄ istud est efficax fundamentũ. S3 certe ista rõ
nihil valet fm Pau.de ca.et do.Alex.qr etiã qñ stipulor dari
alteri q̄ mihi: et tũc bñ succedit obligatio ad interesse.l.liber
homo in.ij.§.fi.j.e.s3 hic video stipulari seruitutẽ etiã cũ so
cijs. preterea nõ est verũ q̄ stiplo seruitutis dicat stiplo dãdi,
imo est mixta fm Bar.et alios i.l.ij.§.et harum.vbi dixi.ff.e.
Preterea vltra eos q̄ fundamẽtũ Raph.q̄ ipse reputat effi
cax nõ sit verũ aperte ostẽditur: nam dum dicit q̄ hic loquit
in stipulatione faciẽdi in qua succedit obligatio ad interesse:
certe istud procedit qñ promissor est in mora faciendi, vt hoc
tex.in fi.s3 in casu nr̃o pmissor nunq̄ põt dici in mora, si non
fabricauit in fundo cõi insulam promissam. Nam stipulator
nunq̄ potuit sibi demõstrare locum rectum fundi in quo edi
ficaret, cum nec in minimo cespite terre habeat ius in fundo
cõmuni pro indiuiso.l. Meui⁹.§.duobus.de le.ij.ergo nunq̄
promissor potuit dici in mora edificãdi ppter incertitudinẽ
loci designãdi i loco cõi.l.ita stipulat⁹.j.eo.ergo nunq̄ potuit
teneri ad interesse: ergo nunquã potuit valere stiplo. Unde te
ne conclusionẽ gl. cõiter approbatã que licet vera sit in se: tñ
ista rõ gl. non est perfecta et generalis ad ostendendũ q̄ facta
sint indiuidua: qr nõ puenit stipulationi rem tradi, nec stipu
lationi operarũ que sunt facti, sed nõ cõtinet aliquid solo co
herens prout in conclusione gl. Sequẽs ratio gl. q̄ facta ideo
dicant indiuidua: qr nõ recipiunt partẽ quotitatiuã, sc3 ter
tiam vel quartã, ideo partis implementũ nõ liberat puta edi
ficãdo tertiã vel quartam partẽ domus promisse edificari nõ
est etiã generalis: quia solum procedit in factis habentibus
certam formam, vt domum fieri, vel insulã fabricari, nam for
ma nõ dr adesse quousq̄ opus sit perfectũ.l.si is qui quadrin
genta.§.quedam.ff.ad.l.falc. vnde non pcedit in alijs factis.
Tertia ratio gl. q̄ facta sunt indiuidua inter heredes promis
soris, sed nõ inter heredes stipulantis nihil cõcludit ad pro
positum quare facta sint indiuidua. Itẽ reprobatur ab om
nib⁹: qr stipulatio que est indiuidua ex parte heredũ pmisso
ris, eodẽ mõ debet esse indiuidua ex parte heredis stipulato
ris, et ecõtra.l.ij.§.ex his.ff.eo.et.l.vie.ff.d serui.et dixi et.ff.in.
j.parte huius glo. q ergo sit ratio quare facta sint indiuidua,
13 Bar. vt dixi explicat in.iij.qõ.pn.ibi dicetur. ¶ † Extra gl.
Bar. format.xiiij.oppo.et.x.questiões. In prima op. cõcludit,
Bar. q̄ l3 seruit⁹ aque ducẽde sit indiuidua, vt hoc tex. tñ cõ
moditas talis aque ducẽde põt inter plures diuidi, in tpib⁹ et
mẽsuris, vt dt tex.in l.lucio.in fi.et.l.seq.ff.de aqua quot.et esti
ua.et in.l.arbor.§.fi.ff.cõi diui.gl.in.l.si partẽ.ff.de seruitut.
rusti.pre.et dicit Bar.in ij.oppo.ad fi.q̄ qlibet seruit⁹ respe
ctu cõmoditatis est diuidua, p tex.i.l.via.§.j.ff.de serui. Ad
do bñ facere in simili q̄ l3 iurisdictio presertim cõmitat⁹ vel
marchionat⁹ nõ possit int vasallos diuidi sine ꝯsensu directi
domini, al's caderet a feudo.c.imperialẽ.§.pterea ducat⁹.de
phi.feu.alie.p.Fed.i fen.tñ administratio seu exercitiũ iuris
dictiõis, et sic cõmoditas põt inter eos diuidi, absq3 aliquo cõ
sensu directi domini. ita singulariter determinat Bar.in.l.in
ter tutores, circa fi.p illũ tex.ff.d admi.tu.et ibi dicit q̄ ita als
habuit d facto cõsulere in iurisdictione cuiusdã comitatus, in
qua cõsuluit q̄ isto mõ poterat diuidi inter plures filios, et re
perio q̄ ita cõsuluit in ꝯs.clxxxix.q̄ incipit, pmo querit vtrũ
iurisdictio et imperiũ in.ij.dubio. sequit Pau.de castr.i.l.vie.
ff.de serui.d.Ant.de but. Joã.de imo.et.d.Abs.in.c. prudẽ
tiã in pn.d off.de leg.p id q̄ ibi not. Inno.in prin.gl.ma.vbi
vult q̄ l3 iurisdictio sit indiuidua quo ad habitũ põt tñ cõmo
ditas vsus diuidi. Idem tenet Bal.in.c.vno delegatorũ de
off.dele. Hemi.i.c.ij.in vlt.col.d arbi.in.vj.d.Alex.in ꝯs.xxv.
v.col.q̄ incipit attentis narratis.in.ij.col. Alibi decidit sing.
Ange.in.l.ij.§.ex his.ff.eo.et ibi Joã.de imo.et d.Alex.in pẽ.
co.q̄ si plures dñi habẽt iurisdictionẽ in vno castro, et sunt di
scordes i iurisdictiõe administrãda possunt vrgere p directũ
dñm ad instãtiã subditorũ diuidere vsum iurisdictiõis p tpa
vtendo alternis annis p.d.l.lucio.ff.de aqua quo.et esti.et per
dictum

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

dictum no. Jnn. in. d. c. prudentiam. idē tenet do. Abb. in. c. fi. in. j. colum. de re iudi. d. Alexan. in prealle. ꝑ li. xxv. v. vol. in vj. colum. & sic. Istis adde tex. no. in cle. ij. de iur. pat. vbi est text. quod plures patroni descendētes ab vno possunt iter se diuidere commoditatem presentandi alternis annis. Itē ad de gl. no. xvj. q. iij. c. licet. in gl. fin. que vult quod si ecclesia ē subiecta duobus episcopis, puta qz sit posita in limine vtriq; que diocesis, & tales episcopi non conueniunt in illam ordinande: superior debet eos cogere vt alternis annis disponāt quā ad hoc not. d. Abb. i. d. c. fi. in. j. colū. de re iud. & d. Alex. i. d. §. ex his. in pe. colū. ¶ Jn. ij. oppo. Bart. intendit declarare id q est potissimum & necessarium cognoscere ꝓ intellectu tex. & materie que sit rō quare seruitutes reales dicant esse indiuidue, & conatur istud ostendere a partibus sufficiēt enumeratis, siue cōsideremus fundū seruientem, non potest quis aquam ducere vel ire per partem illius fundi seruientis ꝓ indiuiso, sine considerem⁹ fundū dominantem non pōt quis ad eum ire vel aquam ducere ꝓ certa parte ꝓ indiuiso. Et probat qz dominus ꝓ parte nō potest seruitutem acquirere nec imponere, vt tenet gl. §. in. ij. parte. & istud ē cōmune ad omnes seruitutes reales que isto respectu dicūtur indiuidue. i. a verba Barto. quia sunt obscura potest sic declare. Nā si debes aliquam seruitutem predialē per fundū tuū ad fundū meū puta vie, itineris, actus, vt aqueductus: si ego non possem ire nisi vsq; ad dimidiam fundi tui in nullo mihi prodesset iste vsus seruitutis, nisi possem perficere vsum per totum fundū & sic nisi perfecte vtar vsu totius fundi seruientis: qz vsus ipsorum est indiuiduus ꝓ parte. l. vie. §. de seruit. qz vtendo ꝓ parte nullus resultat effectus. Facit quod not. dicit Bald. in. l. si plures. in. iij. col. um. C. de pdi. inser. q quando aliquid taliter ordinatur vt nisi sit perfectū, in nullo proficiat dicit esse indiuiduum. Similiter secundum Bar. si consideramus instrumentum quo mediante quis vtitur seruitute vt pluriumum reperitur indiuiduum. Nam instrumētū quo quis vtit seruitute est homo vel iumentū, & vna pars hominis vel iumenti non pōt ire quin vadat alia, & si instrumētum diuidatur in partes: extinguitur, & sic nullus erit eius vsus. Nec obst. q ad certam partem p diuiso potest cōstitui & remitti seruitus tam respectu fundi dominantis, quam respectu fundi seruientis. l. ad certam. & l. si cui. §. de seruit. & l. p certū. §. commu. predi. ergo patet quod respectu vtriusq; fūditam seruientis quam dominantis seruitus est diuidua: ergo assumptum. §. factum non est verum. Respōdet Bar. i. ij. oppo. & bene quod quādo fundus diuiditur quelibet pars p diuiso dicitur esse vnus fundus integer & seruitus que debet cuilibet parti ꝓ diuiso debet vni fundo & nō parti, vt dicit tex. in. l. si quis duas. §. si quis partem. §. cō. predi. Et si dicas pone quod totus fundus debeat seruitutem, & remitto seruitutem quo ad certā partem fundi: in alia remanet certa pars seruitutis: ergo seruitus diuidit. Respōdet subtiliter Bar. q tunc seruitus non diuiditur sz restringit & modificatur, vt vbi prior erat latior per totum fundū: nunc restringat ad certam partem fundi. & si seruitus est tota in toto fundo, & tota in qualibet parte fundi. l. via. §. instituī. §. ō ser. rusti. predi. Sicut anima hominis secundū theologos & philosophos est tota in toto, & tota in qualibet parte corporis prout etiā dicit Bar. in. l. si cui. §. de seruit. Unde iz oculi eruātur a corpore, p hoc anima nō ē diuisa sed bene restricta & modificata, vt que prius habebat virtutem visiuam propter instrumentum oculorum nunc non habeat. & dicit Bart. quod ista sunt subtilia & cōsistentia in intellectu: nec sunt aliter intelligibilia, nec aliē possunt declarari. Stat ergo secundum Bartol. q̄ seruitutes sunt indiuidue tam respectu predū seruientis, quam respectu instrumentalis vsus seruitutis: licet respectu tēporis & cōmoditatis dicant diuidue sz aduerte inquantū Bart. vult. quod ideo seruitutes sint indiuidue: eo qz non possunt deberi per totū fundum seruientem, nec etiā possunt deberi nisi toti fundo dominanti. Nā in contrarium facit secundum Luma. qz attenta ista ratione Barto. sequeretur quod si promitteres mihi centū: ista obligatio de centum esset indiuidua, non enim pōt deberi persone mee nisi in totū nec per tuā personā nisi totā, nec vni parti persone mee dari potest quin alteri detur: & tamē pecunia & sic quantitas est diuidua. l. ij. §. j. §. e. Tu stringe forti⁹ istud fundamentum Rapha. nam parti fundi diuisi potest deberi seruitus: qz pars fundi censetur vn⁹ integer fundus secundū Barto. hic in. ij. oppo. & tamen parti persone nō pōt deberi pecunia: qz pars diuisa Titij nō est Titius. l. mo. tuo. i pzin. cum ibi no. per Bartol. §. de leg. ij. & licet Rapha. cum. dicat se saluare Barto. quia i seruitutibus pars certitudinaria dari non potest: qz fundus aliqñ indiget plus aqua aliquādo minus, & sic incertum est quanta aqua opus sit fundo: tamen ista solutio non tollit obiectū nec hz sensum. Jdeo tu alit⁹ respōde defendēdo Bar. quod obligatio vel stipulatio dicitur indiuidua respectu cōtenti i ea, non respectu persone debentis vel cui debetur, secundum Bar. in. ij. oppo. debitus ergo pecunie est diuiduum sicut pecunia vt hoc tex. in vers. Celsi⁹. persona ergo debitoris vel creditoris quo ad hoc non est in cōsideratiōe alias omnis obligatio esset indiuidua, qd̄ est falsum. obligatio autem ad seruitutem continet aliud q cōsideratis respectib⁹ Bar. ē indiuiduū. ¶ Ego secundo & forti⁹ cōtra Bar. oppono inquātū Bar. vult in. ij. oppositione q quādo totus fundus debeat seruitutē & diuiditur in partes, vel fit remissio in parte fundi, quod tunc seruitus nō diuidit sed bñ restringitur & modificatur quo ad illam partē cum sit tota in toto & tota in qualibet eius parte. Attenta ista ratiōe Bar. sequeret q idem esset in predio domināte cui debet seruitus realis. quod si alienaretur eius pars q seruitus ōberet restringi & retineri in alia parte fundi dominantis tanquā tota in toto, vt sic eadē seruit⁹ remaneat restricta ad certā partem: & tū istud ē falsum. l. ꝓ parte. §. de seruit. tenet glo. §. in ij. parte, & ibi omnes sequuntur. Jtem tenet Bar. q quādo restringitur seruitus qz pars fundi seruientis sit alienata, qd̄ ad huc tota seruitus remaneat sed restricta & modificata: certe ex quo tūcnō pōt ire nisi ꝓ parte fundi quod dicatur adhuc esse totalis seruitus. Jstud sm Luma. non bñ cadit i sensu hominis sensati: licut nec esset cōgruum dicere quod tale dominium licet restrictus remaneat quando pars predū dominātis est alienata. Defendendo Bar. dic q Bar loquitur quādo alienatio vel remissio sit p parte ꝓ diuiso, q tūc seruit⁹ restricta & modificata retinetur in alia parte. ratio quia i parte ꝓ diuiso ab initio potest constitui seruit⁹. l. ad certam. §. de seruit. quia illa pars diuisa cēsetur esse iteger fund⁹. l. si quis duas. §. si quis partem. ff. cō. predi. Idē est i predio dominā te. quia si alienetur eius pars p diuiso i alia pate totalis seruitus retinetur. d. l. si quis duas. §. si qs parte. secus quādo alienatur pars p indiuiso: tunc seruitus vitiatur in totu: qz tunc deuenitur ad casum a quo incipere non potest, ita ꝑpte loquitur tex. in. d. l. ꝓ parte. & ibi gl. qz cum fundus alienatur ꝓ indiuiso non datur tunc certa pars ad quam tota seruitus restringi possit, sz quicquid sit vltra predicta: rationes Bar. superius relate non clare demōstrant ad intellectum indiuiduitatē seruitutū, ideo alia apertior rō est inuestiganda. Lud. hic duas alias rōnes assignat satis fragiles & nō generales: Prima qz implemētū seruitutum ꝓ parte nō affert tātā vtilitatē respectu partis, quantam tota respectu toti⁹: et ponit exemplum: si promitteres me sinere ire ad putandū vinas, & postea non patereris me ire ad recolligēdam vindemiā: prima prestatio partis parum prodesset. Secūda ratio qz diuisio corrumperet formā traditā a iure seruitutib⁹. puta qz de iure via dz esse lata octo pedū. l. vie latitudo. §. d̄ seruit. rusti. pre. si diuideretur destrueretur forma iuris: ideo ille tex. dicit q earum diuisio corrumpit stipulationem. sz certe non oib⁹ seruitutibus tradita est a iure certa limita forma. Aliaz tertiā rationem assignat Paul. de cast. hic in. vj. col. satis ꝓ xima quaz ego. j. tenebo. & eam sibi ascribit. d. Ellerā. tacto autho re in. j. col. i. ij. no. ¶ Ego postremo dico q ideo seruitutes reales sunt indiuidue. eo qz in eis nulla pōt cadere diuisio de mundo, non quidem naturalis, qz diuisio nāturalis seu q̄ fit secundū naturam cadit in rebus corporalibus & fit ab homine: ideo non cadit in seruitutibus cum sint iura incorporalia. l. j. ad fi. ff. de re. diui. & inst. de re. corpora. §. eo. numero. & ita ēt dō Bart. j. in. iij. q. vnde cum seruitutes sint iura incorporalia naturaliter non potest homo diuidere, id quod nō videt. nec tangere pōt. Et si tu dicas Iz seruitutes, qz sunt incorpore, & sic inuisibiles naturaliter diuidi non possint: tamē fundi qui seruitutes debent bene possunt naturaliter diuidi: nā dico q idem ius seruitus remanet fundo diuiso, sicut quādo erat indiuisus, ita dicit egregius tex. in. l. nā satis. i. §. §. si is fundus. §. quemadmod. ser. amit. & si fundus seruiēs ꝑticulatim alienaretur oēs partes seruitus sequit. & eo casu seruitutes in sua conditione durant. ita dicit tex. no. in. l. via. cōstituī §. si fundus. & §. quecūq;. §. de ser. rust. predi. nō quoq; pōt esse in seruitutibus eadē diuisio ciuilis que fit a. l. §m in ris dispositionem que diuisio legalis alias cadit in rebus in corporalib⁹ & sic in iurib⁹, vt in dominio, in actionib⁹ & obligationib⁹. l. j. C. si. cer. pe. & l. p hēditarijs. & toto tit. C. de hēr. actio. Et in hoc Bar. ēt. j. i. iij. q. se expedit vno verbo q oēs seruitutes sz iuris ordinatione sunt i diuidue: excepto vsufr. vt hac. & l. & l. j. §. si vsufr. §. ad. l. fal. sz nō pōt ibi Bar. aliquā

a ¶ Rñdet. ad de q etiaꝫ añ eū gl. in l. p. pte. ff. de ser. ⁊ ibi et Pau. de Castr. ita soluit
¶ Solutiōe. adde q vr̄ qd sic possit rñderi q Bar. hic loquat quando par operis puta ptē fundi tradi erat certa. sec⁹ ibi vbi stipulabat partez ope tm. vel scdo q cōclusio Bar. hic pcedit nisi aliqd mediū impedire. vt ibi vl' iiij. q verū ē q ptes multarū operarū pūt a pncipio deduci: q2 partes multarū operarū faciūt aliqd op⁹ integrū: sed ptē ope vn⁹ dici pmittere nihil esset, cū in ei⁹ locū succedat interesse, q in media o pano estimaret. Cōsidera et p solutiōe q dñr i. l. i stipulatiōib⁹. §. operaꝝ. ff. e. maxime sup gl. ibi Jas. potes et ⁊ meli⁹ rñdere q l. libert⁹. q post. i §. j. ff. de ope. lib. pcedit in operis officialib⁹ q p parte neqꝫ promitti neqꝫ solui ⁊c. q2 ope officiales ꝯsistūt i seruiēdo mēse. ⁊ in associādo dñs p ciuitatē vt declarat Bar. post antiquos i l. si nō sorte. §. libert⁹. i. iiij. co. circa. pnc. ff. d ꝯdi. inde. ⁊ iste p parte pstari nō pūt nō eīm pōt libert⁹ seruire mihi p parte dimidia p mei corporis neqꝫ p parte. sui corporis, ⁊ sic equipatur seruitu

rationē quare seruitutes sꝫ iuris ordinationē diui
di nō possunt: ego tū addo ad hoc egregiū tex. quē
Bar. nō allegat i l. hrēdes. §. an ca. ff. fa. ercis. vbi di
cit tex. q stipulatio seruitutū realiū p. l. xij. ta. nō di
uidit: q2 nec diuidi pōt. Tu dic i specie rōnē esse: q2
nulla legalis diuisio pōt in seruitutib⁹ cadere. nam
diuisio iuris fit dupliciter: vno mō p partes integra
les, vt p pprietatē ⁊ vsumfr. vt vidim⁹ post Bar. in
l. q vsumfr. ff. e. scdo mō p partes multiplicatiuas,
vt tertiā quartā ⁊ sic de singulis. prima diuisio le
galis p partes integrales nō pōt cadere i seruituti
b⁹: eo q2 nō posset vn⁹ habere seruitutē tāqꝫ pprie
tatē, ⁊ ali⁹ vsumfru. seruitutis: q2 cū et vsufruct⁹ sit
seruit⁹ psonalis. l. j. ff. d seruit. seruit⁹ et nō pōt. l. j.
d vsu ⁊ vsufr. leg. ⁊ sic nō pōt reperiri vsufruct⁹ ser
uitutis nō quoqꝫ pōt in seruitutib⁹ eadē diuisio le
galis p partes multiplicatiuas, ⁊ sic est pūctus, nā
forme idiuisibiles nū suscipiūt noīa particula, vt in
qt. Bald. i. l. p hrditarijs. i. j. opp. C. d hr. act. eo q2
qū seruit⁹ ē imposita vni fundo qlibet minima par
cula illi⁹ fundi est insolidū obligata ad eādē serui
tutē: ⁊ ecōtra cuilibet minime pticule fūdi dñantis
debet seruitu⁹ a pdio seruiēte. tex. ē in l. via ꝯstitui.
§. qcūqꝫ. ff. de serui. rust. pdi. ⁊ sic seruit⁹ d2 esse tota
i toto fūdo, ⁊ tota in qualibet parte et minima ipsi⁹
fūdi, vt et dt Bar. hic in. ij. opp. vñ si posset fieri di
uisio p partes multiplicatiuas seu qtitatiuas certe
posset fieri minutatim in quacunqꝫ minima parte. ⁊
hoc nō pōt esse in pposito cū quelibet pars etiā mi
nima vt dixi debeat seruitutē. ⁊ facta diuisiōe i sin
gulis reb⁹ nō remanere forma substātialis, ⁊ si vel
les pmittere seruitutē eūdi p dimidiā fundi tui p
diuiso hoc esset impossibile cū nō possim ire i vna
dimidia qn vadā i alia p indiuiso. l. si qs duas. §. si
qs partē. ff. co. pdi. Jtē seruitutes debent pdio dñ
anti sꝫ necessitatē ipsi⁹ pdij dñantis ad tollēdā eius
necessitatē. l. ꝗ. cū. l. seq. ⁊ l. is q duo. ff. d ser. rusti. p
di. ⁊ talis necessitas nō pōt p pte tolli: q2 si fieret di
uisio nō cōsuleretur necessitati fundi: q2 nō affert tā
tā vtilitatē respectu partis qtā tota respectu toti⁹
puta si pdio daret minor mesura aqueqꝫ sit necessa
ria cito cresceret, vñ si seruitutes que sūt ad vngnē
obseruāde nō possūt i partib⁹ diuidi: q2 pporatioā
lis vtilitas ad qꝫ seruitutes sūt iuēte nō posset i par
tib⁹ assignari. ⁊ hoc vult et dicere Bal. i. l. p hrdi
tarijs. i. j. co. C. d hr. actio. Jsta vr̄ mihi ꝯgruētior
rō q possit assignari i hac tenebrosa mā. ⁊ ꝯ ista ha
16 bes expeditas tres primas op. Bar. ¶ † Jn. iiij
opp. ꝯcludit Bar. q lꝫ dñs pdij dñātis efficiat dñs
pdij seruiētis p parte idiuisa p hoc et nō d2 seruit⁹
diuidi: eo q2 tot⁹ fūd⁹ d2 seruitutē dbere, vt. l. si cōi.
i fin. ff. d ser. ru. pd. ⁊ sic isto casu nō seruiet pars di
midia p idiuiso, sꝫ tota ipsa res cōis, ⁊ cū Bart. te
net Jmo. hic i. iij. co. ⁊ Rapha. cu. i. vij. Adde q ita
et tꝫ Bar. i l. p parte. ff. d serui. facit bñ text. i simi
li i. l. q si vno. §. fi. ff. d in diē addic. vbi dt tex. eme
rē eīm cū tota re. et nostrā partē possum⁹. ¶ Sol⁹
Lud. ro. impugnat Bart. triplici fundamēto. pri
mo q2 atttēta cōclusiōe Bar. sequeret q possēꝫ acq
rere seruitutē p fundū cōem ad fūdū meū pprīū qd
ē ꝯtra tex. i. l. si qs duas. §. itē si duo. ff. cōia pd. vñ
iūra q volunt p cōmunē fundū posse seruitutē dbe
ri pprio. l. vt pomū. ff. de serui. ⁊ l. si qs edes. §. j. ff.
de ser. vrb. pd. ⁊. d. l. si cōi. intelligūt qn anim⁹ sup
uenit post impositā ipsi fundo seruitut. ⁊ i hoc erra
uit Barto. fm cū. Tu rñde huic fundamēto p tritā
regulā q facili⁹ cōseruat seruit⁹ pri⁹ cōstituta i fun
do postea effecto cōi q d nouo acqrat p fūdū cōeꝫ. l.
pr furioso. ff. d his q sūt sui vl' alie. iu. ⁊. c. queadmo
dū d iurciu. vñ dt tex. i. d. l. vt pomū. §. j. i fi. q p par
tes seruit⁹ iā cōstituta bñ retinet lꝫ ab initio p par
tes acqri non possit. ¶ Scdo mouet Lud. ꝯ. Bar.
q2 idē iuris est de toto q ad totum, q ē d parte quo
ad partē vulgata. l. q de tota. cū simi. ff. de rei vēd.
sed si in totū acqreret fund⁹ seruiēs i totū extigue
retur seruit⁹. l. j. ff. quēad. serui. amit. ⁊ l. si ei cui⁹.
cō. pred. ergo eadē rōne acquirēdo ppter indiuisa
fundū seruientē dꝫ in illa parte indiuisa seruit⁹ exti
gui. Tu rñde q ar. d toto ad partē nō pcedit qn est
diuersa rō, vt ē gl. no. i cle. si vna. i ver. dfesor. d reb.
eccle. nō alie. ⁊ gl. ⁊ i. l. q hominē. in pnci. j. d sol. nā
diuersa rō re format pactū, vt ingt tex. in. l. interpo
sitas. C. de trā sac. modo i pposito qn efficior dñs i
totū fundi seruiētis impossibile ē q res mea mihi
seruit. l. i re cōi. ff. de serui. vrb. pre. ⁊. l. vti frui. ff. si
vsufru. pe. ⁊ sic tūc seruit⁹ in totū iure ꝯfusiōis exti
guit. sec⁹ qn efficior solū dñs p parte p idiuiso pdij
seruiētis: q2 tunc cessat ipossibilitas pdicta pp ptē
loci p idiuiso: ⁊ tūc rōne incertitudinis retinet ser
uit⁹ in toto fundo. l. tria pdia. ff. de ser. rusti. pdi. al
le. p Bart. ¶ Tertio mouetur Lud. ꝯ Bar. q2 sol.
Bar. ad l. vn⁹ ex socijs. i prin. ff. d ser. rust. pd. ⁊ ad
d. l. vt pomū. §. j. dū dicūt q retinet seruit⁹ p parte
expōe illos tex. vt facit Bar. p parte. i. occasiōe par
tis cōstruere illos tex. tu dic q imo talis expositio
ē necessaria vt iura iurib⁹ cōcordent. ⁊ tenuit gl. in
d. l. vn⁹ ex socijs. i vna alia solutiōe cōmunit appro
bata. ⁊ sic sequere ꝯclusionē Bar. cui nō obst. si di
ceret q seruit⁹ deuenit ad casū a quo incipere non
pōt: ergo dꝫ vitiari: q2 rñde q seruit⁹ iā erat ꝯstitu
ta, ⁊ iā cōsummauerat effectū suū: iō tūc nō vitiat lꝫ
venerit ad casū a q icipere nō pōt sꝫ Bart. ⁊ doct. i
l. plurib⁹. §. ⁊ sic placeat. ⁊ i l. si sub vna. §. fi. j. e. ⁊ ita
a respōdet[a] Pau. d ca. i. d. l. vt pomū. §. j. ¶ Quinta
7 oppo. Bar. fuit expedita in prima pte gl. ¶ † Jn
sexta oppo. cōcludit Bar. q facta t pe ꝯct⁹ ⁊ sic ab
initio sūt diuidua: q2 pūt stipulari partē fundi tra
di. l. loc⁹. ff. d acq. pos. ⁊ l. fūdi parte. ff. d ꝯhe. emp.
Jtē possū stipulari partē fouee fodi vl' purgari. l. ij.
§. pterea. ff. de aqua plu. arcē. ⁊ ita et ptē dom⁹ edi
ficari, sꝫ certe vt et dt Cuma. istud nō ptinet ad ppo
situ: q2 hic qrimus d diuisiōe stipulationū sꝫ sꝫ pdi
cta stipulatio a principio fuisset tm̄ de pte interpo
sita, ⁊ sic de eius diuisiōe nō tractamus: ergo nihil
in pposito. Ultra eū ꝯ Bar. habes forte tex. in l. li
bertus quipost. §. j. ff de oper. liber. vbi formalit et
tex. neqꝫ pmitti, neqꝫ deberi, neqꝫ soluit opa p pte
pōt. ⁊ sic a princ. opa in ꝯctu nō pōt p parte cōmit
ti. ⁊ iuriscō. eqparat ⁊ simul pōit stipulationē opaꝝ
⁊ stipulationeꝫ factoꝝ. itē opere cōtinēt facta, puta
pictoria, vl scriptoria, vl' similia vt p Bart. j. in ix.
opp. ergo ibi ē tex. ꝯ cōclusionē Bart. ab oīb⁹ ap
b probatā. cogitabis de bona solutiōe.[b] ad illū text.
⁊ p illū tex. vr̄ cōfundi illō q vult Bar. ff. in princ. in
primo euidētiali dū vult q tex. iste in ver. idē puto
loquat d stipulationib⁹ q a principio tpe ꝯct⁹ sunt
indiuidue, sꝫ postqꝫ sūt facte sūt postea indiuidue ⁊
obligatiōe ⁊ solutiōe. istud nō vr̄ bñ dictū: q2 tex. in
illo ver. idē puto. loquit et d stipulatiōe operaꝝ: tā
ille et a principio tpe ꝯctus sunt idiuidue, ⁊ nō pūt
p pte pmitti. d. l. libert⁹ q post. §. j. Jtē i alo Bar.
ibi nō bñ dt p illuꝫ tex. dū dt q prima pars hui⁹. l.
loquit d stipulatiōib⁹ seruitatū q nō sunt totaliter
indiuidue, sꝫ solū ex postfacto. Jstud et nō vr̄ bñ di
tū: q2 stipulatio oparū de qua loquit ver. idē puto.
ē totaliter indiuidua sicut ⁊ stipulatio seruitutum:
q2 nō a principio pōt pmitti p pte. nec ista est diui
dua: q2 nec pōt dberi p pte nec et solutio: q2 nō pūt
p pte pstari. ita dt tex. i. d. l. libert⁹ q p⁹. §. j. ⁊ sup
hoc ꝯsidera an possit defendi Bar. q2 nemo aduer
tit. Jtē dū Bar. tāgit q vn⁹ sociorū nō pōt stipula
ri insulā fabricari i fūdo cōi ⁊ rñdet ad l. ꝯtinu⁹. §.
fi. j. e. istud ponit gl. ff. in. iij. parte vbi plene exami
naui. Jn. vij. opp. Bar. se remittit ad dicēdā. j. i iij.
18 q. vbi videm⁹. ¶ † Jn. viij. oppo. q est ardua, ⁊ fm
Bar. pfūda, Bar post relatas qtuor ātiquoꝝ opi.
tꝫ q differētia sit int stipulationē rē tradi, ⁊ stipula
tionē rē restitui: q2 stipulatio rē tradi postqꝫ ē i esse
dducta ex post facto ē idiuidua oī respectu tā obli
gatiōe: q2 qlibet hrdū obligat isolidū qꝫ solutione:
q2 solutio nō pōt p pte fieri, vt hoc tex. sꝫ obligatio
rē restitui ē diuidua obligatiōe: q2 diuidit iter plu
res hrdes p hrditarijs portiōib⁹. ⁊ sic qlibet hrdū
tenet tm̄ p parte sua hrditaria ⁊ nō isolidū. l. iij. §.
hrs. ff. pmo. l. si plures. ff. d vi ⁊ vi ar. ⁊ l. i ꝯdictiōe.
ff. d ꝯdi. fur. sꝫ ē idiuidua solutiōe: q2 solutio nō pōt
p pte fieri. l. si duo. i v. planc. ff. d po. horū iuestiga
tio ē necessaria: q2 qn stiplo ē diuidua obligatiōe:
tūc dꝫ agi ꝯ quēlibet ex hrdib⁹ p portione hrdita
ria, alias agens incideret in penam plus pe
tentis

ti que a principio neqꝫ ex post facto nō diuiditur. et Tert. aūt nr. ⁊ Bar. loquitur in opis fabrilib⁹ seu artificialib⁹: pꝫ. nā Bar. j. in. viij. oppo. loquendo de operis dicit, scꝫ pictoris, ⁊ hoc videt fateri Bar. dū i. vj. op. dicit pūt et esse aliq scāq p parte a prin. non pūt in stipulatione deduci vt nō impedire, non facere, ⁊ similia, vt pꝫ ad sensuꝫ ita sētit Bar. Et si dicas istud ē restringere illū tex. in d. l. libert⁹ q post. §. j. qui gñalit loquitur, dico imo esse necesse ita itelligere, vt iura iurib⁹ cōcordentur. Jtē q2 dū qs simplicit nominat vl' stipulatur operas in dubio intelligit officiales, nisi libert⁹ tūc dū stipulat faceret aliquas operas fabriles. ita Bar. in d. §. libert⁹. l. si nō sorte. i. v. col. ad fi. Tñ quod libert⁹ sciat facere operas fabriles est facti q nō psumit. Jteꝫ oēs sciūt prestare opas officiales nō aū fabriles, ergo i dubio qs psumit officiales stipulari. ⁊ ita debem⁹ itelligere ibi.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tētia. Ista est subtilis ꝛ difficilis materia. ¶ Primū ꝙ stipulatio rē tradi sit īdiuidua ꝛ obligatiōe ꝛ solutiōe, ꝓbat Bar. q2 si diceremꝰ eā esse diuiduā posset cōtigere incōueniēs, vcʒ ꝙ re ꝑ parte tradita ꝯsequeref tradēs liberationē ꝓ illa parte, ꝑ parte ñ tradita posset liberari soluēdo īteresse, ꝛ sic pecunia, cū i ista obligatiōe nō teneaf ad aliud post morā nisi ad interesse, vt hac. l. i v. Celsꝰ. ꝛ sic posset ꝯtingere satisfieri creditori inuito i diuersis rebꝰ ꝑ obligatiōe vniꝰ ꝛ eiusdē rei q2 l. hʒ ꝓ asurdo. Et iō vbicūqʒ tale absurdū posset cōtigere lex vult talē obligationē esse īdiuiduā. l. in executiōe. §. ꝓ parte. j. e. Sʒ vt ēt dt. d. Alex. ista rō Bar. bñ infert ꝙ stiplo rē tradi sit indiuidua solutiōe, ne cōtingat solutio in diuersis rebꝰ, sʒ nō infert ꝙ sit īdiuidua obligatiōe. vt vult ꝓbare Bar. Adde ꝙ Pau. de ca. in. l. iiij. §. Cato. ff. eo. in. iij. col. ꝛ duabꝰ seq. vbi plenius examinat istā. viij. op. Bart. ꝙ hic fecerit dicit ꝙ fundamentū Bar. ē falsū in quātū dicit Bart. ꝙ obligatus rē tradere si tradidit partē, alterā partē nō pōt cogi p̄cise tradere, sʒ post morā soluēdo interesse liberat, istud est falsū, imo pōt p̄cise cōpelli ad aliā partē tradendā si hʒ facultatē rei tradēde, vt firmat gl. in l. j. in prin. ff. de act. emp. ergo dictuʒ incōueniēs Bar. nō pōt resultare: ergo eiꝰ fūdamētū ē falsū. Sed tu dfēdēdo Bar. ad hoc potes rñdere ex verbis eiusdēmet Bar. j. in. viij. q. in ver. vñ tertij vt pe. dicūt. vbi tʒ Bar. ꝛ bñ ꝙ qñ qs tenef rē tradere ex ꝯctu vēditionis: q2 vendidit, ꝛ tūc si hʒ facultatē rei tradende bñ tenef p̄cise tradere ita loqtur. gl. in d. l. j. in prin. ff. de act. emp. q2 tūc nō tenef ad merū factū, ꝓut tʒ gl. in l. certi cōdictio. in prin. i. iij. gl. ff. si cer. pet. q2 si est dñs vl' quasi trāsfert dñiū vl vsucapiēdi cōditionē. l. ex empto. in prin. ff. d act. em. l. in cōuētionalibus. ifi. ff. e. Sʒ qñ rē tradi est in obligatiōe ex simplici stipulatiōe: tūc merū factū ē in obligatiōe. vt hic. l. ꝛ si rē tradi. ff. e. ꝛ tūc indistincte liberaf ꝑstādo interesse vt hac. l. ꝛ si fundū certa die ꝑstari. j. e. ¶ Scōʒ principale ꝙ stipulatio rē restitui sit diuidua obligatiōe, sʒ nō solutiōe ꝓbat Bar. q2 stipulatio rē restitui participat cū obl'ōe dādi, in hoc ꝙ re extāte pōt p̄cise cogi ad eā restituēdā, nec tūc soluēdo īteresse liberaref. l. i re furtiua. ff. d ꝯdi. furt. sicut i obligatiōe dādi. l. vbi aūt nō apparet. §. fi. ꝛ. l. si seruū. §. fi. j. e. Sicut ergo stiplo rē dari ē diuidua oblgatiōe e. mū stiplo rē restitui ē diuidua obligatiōe. sʒ ista rō Bar. nō cōcludit put ēt dt. d. Alex. eo q2 i obligatiōibꝰ faciēdi ex vltima volūtate vel ex dispositione. l. cogif p̄cise, sicut in obligationibꝰ dādi, nec in eis succedit obligatio ad interesse. l. fideicōmissa. §. pe. ff. d leg. iij. ꝛ. stiplo. §. opus. ver. siue aūt. ff. d ope. no. nū. Bar. j. in. viij. q. ꝛ tñ ꝑ hoc nō immutāt naturā obligatiōis dādi. sʒ durā indiuidue obligatiōe sicut prius ꝑʒ Bar. j. in. x. op. ergo fundamētū Bar. de necessitate non cōcludit. ¶ Ultra. d. Ale. ꝯ Bar. fortius stringit: nā si verū ē fūdamētū Bar. q2 stiplo rē restitui dicaf esse diuidua obligatiōe, eo q2 p̄cise pōt cogi ad rē restituēdā: ꝛ q2 iō dicaf indiuidua solutione, eo q2 re perempta ꝛ sic postꝙ̄ dsijt res extare succedat obligatio ad interesse: ergo ꝑ fundamētū Bar. necesse est fateri inuitis dētibus ꝙ stiplo rē restitui sit diuidua nō solū obligatiōe sʒ ēt solutiōe: eo q2 nūꝙ̄ pōt seq incōueniēs. d. l. in executiō. §. ꝑ parte. in quo se fūdat Bart. primo donec ipsa res ꝙ̄ dʒ restitui extat, ex quo pōt cogi ad restituendū: tūc non possumꝰ deuenire ad illō incōueniēs: postꝙ̄ vero desijt posse restitui re extincta: ꝛ tūc ēt nō possumus deuenire ad dictuʒ incōueniēs: q2 ex ꝙ̄ tūc succedit obl'o ad interesse, ꝛ tale interesse nō est variabile: q2 tūc nō pōt cōtingere variatio solutionis circa rē vl' interesse, vt. j. subdit Bart. ad fi. huiꝰ op. ex ꝙ̄ res amplius nō extat, ideo tūc nullatenꝰ possumꝰ deuenire ad incōueniēs. d. §. ꝑ parte. Itē interesse facit esse diuiduū illō ꝙ alias erat indiuiduū, vt hoc tex. in vers. Celsꝰ. ergo interesse nō dʒ facere obligationē rē restitui ꝙ̄ ē diuidua obligatiōe ēē īdiuiduā solutiōe. Nec huic fundameto satisfacit solutio Ioā de Imo. hic in. vij. col. vbi defendēdo Bar. dt ꝙ imo pōt deueniri ad incōueniēs. d. §. ꝑ parte. ꝛ istud ostēdit ꝑ tale exēplū si fundꝰ dʒ restitui, ꝛ pars fundi sit restituta, ꝛ demū post morā alia pars casmate vl' inundatione perierit: nā tūc reperiref ꝙ solutio fieret in diuersis rebus: q2 tūc succederet obligatio ad interesse, ideo censeref indiuidua ꝙ̄ ad solutionē. Naʒ ista solutio nō satisfacit verbis Bart. qui loqf qñ res ꝙ̄ dʒ restitui est perempta, ꝛ sic in totū. Scdō multe sūt res ꝙ̄ nō possūt ꝑ parte perire, vt homo, equꝰ ꝛ similes species, ꝛ ꝑʒ so. Imo. in illis nō ꝓcedit fundamentū Bar. ergo relinquif ꝙ nō ē verū. ¶ Quarto ꝯ Bar. Pau. de Ca. in. d. §. Cato. in. iiij. col. allegat. text. in. l. si tibi homo. §. si fūdus. ꝛ in l. turpia. §. fi. ff. de le. j. vbi obligatio reʒ tradi ex vltima volūtate est diuidua, ꝛ diuidif iter hr̄des ergo ꝯ primā cōclusionē Bar. d. Ale. hic dupliciter rñdet. Primo ꝙ illa iura nō loquuf de obligatione tradendi qua tenef defunctꝰ ꝛ postea esset diuidenda inter heredes: q2 ibi defunctꝰ nō ꝙ fuit obligatꝰ, sʒ obligatio capit originē in personis heredū ratione quasi ꝯctus celebrati ꝑ aditionē hereditatis. l. apud Iul. §. fi. ff. quib. ex cau. in pos. eaf. vnde nemo dubitat ꝙ a principio in ꝯctu obligatio rē tradi pōt diuidi. l. locꝰ. ff. de acq. pos. tenet Bar. ff. in. vj. opp. ꝛ etiā in pnc. huiꝰ. l. ¶ Ista sol. d. Alex. nihil vʒ. nā illō ꝙ dr ꝙ obligatio rē tradi ab initio tpe ꝯctus, pōt esse diuidua procedit qñ expresse pro parte deducif in ꝯctu. d. l. locus. secꝰ qñ simpliciter esset ꝯctum, vt declarat Bar. in. l. ij. j. de duo. re. Un scdō mō respondet. d. Alex. ꝙ illa iura loquunf in obligatiōe rē dari ad quā tenef hr̄s legatarijs. l. hmōdi. §. q seruū. in fi. ꝛ l. si domꝰ. §. de euictiōe. ꝛ ibi Bar. in fi. ff. d leg. j. sʒ obligatio rē dari est diuidua obligatiōe. l. i executiōe. in prin. j. co. Ista solutio etiā nō plʒ: q2 restrīgit p̄dicta iura. Itē q2 tex. in. d. l. si tibi hō. §. si fundꝰ. loquif qñ fundꝰ qui erat in totū vnius ex heredibꝰ legatus fuit ab omnibꝰ heredibꝰ: ergo nō pōt loqui de obligatiōe d. di: ex istis apparet ꝙ difficile est tenere senten- Bar. lʒ cōiter approbatā. ¶ Tenēdo tñ eius opi. quā Pau. de ca. hic in. xj. col. dicit esse tenēdam: q2 est cōis, eā limita qñ obligatio rē restitui cōpeteret ad speciē. secus si competeret ad quātitatē restituendā: q2 tūc etiā solutione erit diuidua. ita no. tʒ Bar. j. in. iij. q. ꝑ tex. no. in. l. j. §. si pecunia in sacculo. ꝛ l. si duo. in pn. ff. depo. sequunf Imo. Lud. ro. ꝛ do. Alex. hic, ꝛ illū tex. ad hoc reputat sin. idem. d. Alex. in. l. iiij. §. si is qui duplā. in. j. col. ff. e. Et vltra illū tex. facit ratio: q2 cū tunc etiā illud ꝙ est principaliter in obligatione sit pecunia, ꝛ similiter ipsum interesse rati ne more sit in obligatione: ergo non pōt ꝯtingere incōueniēs. d. §. pro parte. ¶ Item ad tertiū fundamentū ꝙ. ff. feci contra Bar. vbi etiam reprehendi sol. Io. de Imo. vnus ex vobis conabaf aliter ꝛ melius rñdere ꝙ etiam in speciebus, qñ debet restitui species potest resultare inconueniens. d. §. pro parte. alio modo quam dixerit Imo. Pone ꝙ debitor soluat partem speciei quam tenef restituere: certe per solutionē illiꝰ partis liberaretur ab illa parte. l. si stipulatus. la. j. §. j. j. d solu. Bar. j. in. ij. q. si postea post morā pereat tota species tenebitur ad interesse ꝑ alia parte. ergo fiet solutio in diuersis rebꝰ inuito creditore. Sʒ ista respōsio ꝓcedere nō potest: q2 nō est verū assumptū ꝙ qui tenef restituere speciē, si soluat spēm, liberef ab illa pte, sʒ bñ stat i suspēso nedeueniamꝰ ad illud incōueniens. l. si ita stipulatus fuero si Titiꝰ. §. j. j. e. ꝛ ita tenēt Bar. ꝛ oēs indifferēter in. l. cum qui ita. §.

9 si a te. vbi dixi. ff. e. ¶ † Quid tenendū in hoc difficili ꝛ subtili passu? Pau. hic col. xj. dicit ꝙ licet opin. Bar. sit tenenda q2 cōmunis: tamen sibi plus placet in puncto iuris opi. subtilis Pe. de bellaper. hic relata per Bart. quā etiam tenet Cy. in aut. hoc ita. C. de duo. reis. ꝛ istam etiam tenet do. Alex. ꝛ putat in puncto iuris veriorem, licet ꝑm eū doct. magis cōmuniter transeant cū opinione Bart. Pet. ergo de beliaper. tenuit ꝙ stiplo rem tradi sit diuidua obligatiōe, sed indiuidua solutione sicut ꝛ obligatio rē restitui, ꝛ sic parificatur pront etiā parificat Bal. in. l. si duo. ff. depo. q2 non pōt reddi cōcludēs rō diuersitatis inter obligationē rē tradi, ꝛ rem restitui, vt hic per do. Alex. Sed in ꝯriū vrget tex. in hac. l. vbi stiplo rem tradi ponitur inter stipulationes factorū que sunt indiuidue ꝛ obligatione ꝛ solutione. ꝛ ad istū text. non bene rñdef per Pau. de Ca. ꝛ. d. Alex. q dicūt ꝙ in hoc tex. fiat equipa-

8 ratio quo ad quedā sʒ nihil est dicere. ¶ Ultimo loco[a] subtilitatū princeps do. Christ. de castelliōe fuit in alia noua opinione ꝙ obligatio rē restitui. ita sit indiuidua ꝛ. obligatione ꝛ solutiōe, sicut si obligatio rē tradi. ꝛ sic eqparenf: q2 abe sunt stip'ones factorū. Istā opinionē sibi ascripserūt ꝛ tenuerunt eiꝰ discipuli Rap. cu. hic, ꝛ Raph. Ful. i. l. si vt certo. §. si duo hr̄s vehiculū. ff. cōmod. motus subtiliter: q2 obligatio rē i estitui: puta ex cā cōmodati vel depositi, vel simili magis participat d natura obligatiōis facti ꝙ̄ obligatio rē tradi: ergo fortius dʒ iudicari indiuidua obligatiōe ꝙ̄ obligatio rē tradiaf sumptū probā: q2 obligatio rem restitui est mere restitutio facti. s. nude traditiōis sine possessiōe: q2 nō possidet hʒ dñium sʒ nudā detētionē. l. rei cōmodate. ff. commo. ꝛ. l. lʒ. §. rei. ꝛ l. si duo. ff. depo. Sed in obligatiōe rē tradi venit aliqñ translatio dominij vel vsucapionis vel aleriꝰ iuris: cū traditio rei possit fieri ab habēte dñium vl' possessionē, ꝛ vtrūqʒ pōt trāsferre. l. ex ēpto. in prin. ff. de act. emp. ꝛ. l. in ꝯuentionalibus. in fi. ff. eo. ergo attento fundamēto Bar. ꝙ retorquef cōtra eum stipulatio rē restitui dʒ magis dici indiuidua obligatione ꝙ̄ stipulatio rē tradi, cū magis participet de mero facto. Pau. de ca. hic in. x. col. ꝛ etiā in. d. §. cato. in. iiij. co. ad fi. facit mētionē de ista opinione Rapha. ꝛ respondet huic fundamento quod non est generale, ꝛ nō procedit quādo teneris mihi restituere

a ¶ Loco. Circa hunc articulū vide late eūdē Soci. i consilio mihi cxlviij. ꝙ nō habetur informis in principio, anno domi. Mcccclxj. aliter spiritus sanctus adsit ꝑ totū consilium.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

rē que nūc nō est mea, sʒ aliqñ fuit, vt in eo q tenet cōdictione indebiti vel ob cām, in quē fuit trāslatū dñiuʒ, ꝛ sic restituēdo rē trāferūt dñium, ꝛ sic restitutio nō est semp meri facti: ꝓterea ꝭm eū ēt traditio rei est aliqñ meri facti, vt. l. si rem tradi. ff. eo. Ego ꝓ ista opi. d. Chri. q. videt de iure sustētabilis distringere ineuitabiliter tex. i. l. j. §. si apud duos. ff. de pe. vbi est text. qđ si rem deposui apud duos, possum vnumquēq ex depositarijs ꝯuenire insolidū. ergo ibi est tex. ꝙ obligatio rē restitui, est indiuidua obligatione: ex quo quilibet tenet insolidū. Cōfirmatur q2 tex. ibi eq̄parat depositarios tutorib9 q i solidū tenent, vt habet in. l. j. C. de trāsa. Itē tex. ibi dt ꝙ electiōe vni9 ex dpositarijs ceteri nō liberātur sʒ bñ solutione: ergo vult ille tex. ꝙ solutio facta ab vno de tota re. ceteri liberent sʒ nō electione, hoc ē agendo ꝯ vnū qđ alij liberent: ergo vult ꝙ talis obligatio rē restitui sit indiuidua obligatiōe. nec valet quicq sol. quā ibi tradit gl. ꝙ ibi erat expresse actū ꝙ qlibet ex dpositarijs teneret: isolidū q2 diuinatio ē ꝛ truffa, vt in simili ēt ct Bar. hic in tali solutiōe que dabat ad istum text. Preterea isto modo intelligēdo ille tex. esset penit9 de i dubitabili nō quoq satisfacit alia sol. quā ibi tradit Pau. de Ca. ꝙ ille tex. intelligat de obligatione secundaria que committitur ratione doli. Ista solu. cōfunditur p eūdē tex. in vbo pinde. q venit illatiue ad principium, ꝛ ponit casum expressum qñ cōmissus est dolus: ergo ꝓsupponit principiū loq qñ dolus nō erat cōmissus. ꝛ sic p istū tex. vr ꝙ possit ꝓbabiliter teneri ista opi. d. Chri. de castel. Tenēdo istam opi. nō ob. tex. in. l. iij. §. heres. ff. commo. alleg. p Bar. omnes q fortiter stringit. rñdet Cu. hic ꝙ ibi tenent hrdes rōne doli vel culpe defuncti: q2 defunctus nō restituit, ideo ibi quilibet heredū tenetur ad interesse pro parte, ꝛ sic tex. ibi nō loquit de pricipali obligatione ad restituendū, sed de obligatione secundaria ratione doli vel culpe defuncti. Si aūt vn9 heredū posset restituere ꝛ nō restitueret hoc ipso dolum vel culpā cōmittit ideo ipse insolidū tenet, vt est tex. in d. §. heres. Pau. de Cas. hic, ꝛ in. d. §. Cato. truffatur de ista solutione Raph. quā etiaʒ reprobat. d. Alex. hic: q2 est violare illū tex. qui non patitur istū intellectum, ꝛ re certa loquitur de restitutione rei, ꝛ sic de prima obligatiōe ad restituēdū. Preterea fʒ. d. Alex. si tex. in. §. heres. loqueret de obligatione secūdaria illa esset indiuidua. l. si duo. in ver. qđ si lancē. dpo. sʒ errat. d. Alex. q2. l. si duo. loquit qñ secūdaria obligatio cōmittit ex dolo ipsoꝝ hrdū. sec9 aūt qñ cōmittit ex dolo defuncti: q2 tūc diuidit int hrdes. ꝛ in hoc defecit. d. Ale. ita distiguit tex. in. l. in depositi. e. ti. ꝛ hoc casu loquit tex. i. d. §. heres. ꝛ ꝙ ille tex. i. d. §. hrs. loquat de obligatione secūdaria, put respōdet Cuma. patet q2 subdit exceptionē ꝙ si vn9 heredū possit totam rem restituere, ꝛ non restituat: tunc insolidum tenetur: ergo talis exceptio declarat regulam loqui nō de restitutiōe rei, sed de obligatione secūdaria cuʒ exceptio soluat regulā declarere. l. nā qđ liquide. §. fi. ff. de penu leg. Itē cotra istā opi. dicit Pau. de Ca. esse. tex. cui ꝭm eū non pōt respōderi in. l. in cōditione. ff. de cond. fur. vbi condictio furtiua re existēte datur ad ipsā rē restituendā: q2 ad estimationem nō succedit obligatio nisi re perempta, vt in. l. re furtiua. precedenti. eo. tit. ꝛ tamen ibi text. formalis ꝙ si sunt plures heredes furis quilibet tenet p parte ad restitutionē rei: ergo ibi ē tex. ineuitablis ꝙ obligatio rem restitui est diuidua obligatiōe inter heredes. quē tex. etiam cōtra Raph. alle. d. Alex. hic. ꝛ ante eos istum tex. pluries allegat Bar. in ista. viij. opp. vbi per illum tex. reprehēdit quasdam alias opi. antiquoꝝ. ad idē facit tex. i l. iij. §. fin. ff. de preto. stip. sed tu ad illū tex. realiter respōde ꝙ nihil. facit: q2 nō loquitur i obligatiōe rē restitui: ꝛ sic materia nostra, sʒ in obligatione dandi cū loquatur in fure vel eius heredib9 ꝛ cōdictio furtiua datur contra naturā conditionū ad dādūʒ cōtra furem. tex. est in. §. sic itaq. insti. de acc. ꝛ in. l. j. §. ff. de titi. ꝛ. l. scire debemus. §. si a fure. ff. e. habet i. l. si quis nec causam. §. res pignori. ff. si cer. peta. q2 qlibet cōditio degenerat cōtra fure odio furis. dicit tex. in l. fi. in fi. ff. vsufr. qmad. ca. ꝛ sic ille text. non loquitur in materia rem restituit simplicit, vt ē disputatio nrā. sʒ obligatiōe dādi. d. §. sic itaq. ꝛ dato ꝙ etiā esset obligatio re restitui qđ non est verū non est simplex. sed cū qua etiam concurrit obligatio dandi irregularis, vt ēt dt Ang. hic.

20 † Expedita rhetorica eoꝝ q tradunt p bar. ꝛ scribētes i hac. viij. opp. vt reducam9 ad practicā: subijcio questionē quotidianā quā Mod. seneñ. dicūt fuisse de facto i ciuitate Senarū. Quidā emit fundū a duob9 hoc pacto qđ qñcunq intra decēniū restituerent sibi pretiū teneretur eis retrouendere. modo vnus ex eis vult reemere partē suā, ali9 nō: an ille teneatur retrouendere: vr ꝙ nō: q2 rem retrouēdere est quid indiuiduum, qđ apparet: q2 vēditio ꝯtinet rē tradi, vt. ff. dixi. sed rē tradi est indiuiduū: vt hac. l. ꝛ ita per istud fundamētū determinat Bar. in. l. cui vsusfructus. ff. de vsu ꝛ vsufr. lega. vbi etiā al's ratiōes adducit: presertim ꝙ al's inuitus incideret in cōmunionem, ꝙ est inconueniens. l. si non sortem. §. si centū. ff. de cōd. ind. ꝛ dicit Bar. se ita consuluisse in ciuitate Spoleti, ꝛ reperio ꝙ ita cōsuluit in ꝯsil. cxcv. q incipit Angelet9 ꝛ Andreolus dederūt ꝛc. Idē tenet Bart. in. l. si qs aliā. ad fi. prin. j de sol. Bal. in. l. ij. ad fi. C. de pact. inter
a emp. ꝛ vend. Pro ista decisione adde [a] quā plures tex. notabiles tex. in. l. fistulas. §. pen. ff. de ꝯh. emp. vbi ex tex. aliqs emit feudū ea lege vt soluta pecunia traderet ei possessio, decessit relictis duob9 heredibus quoꝝ vnus vult soluere partē, decidit ille tex ꝙ nō pōt hoc petere a venditore. Rationem ibi assignat tex. quoniā ita cōtractū es alienum diuidi nō potuit. Ad idem tex. in. l. ꝙ si nolit. §. Marcellus. ff. de edil. edic. vbi seruus pluriū dominoꝝ emit vnam rem quam vnus ex dominis vult reddere p parte sua: an possit: decidit ꝙ nō: ꝛ subdit idē esse in pluribus heredibus vni9 ēptoris: q2 si vn9 vult redhibere, p parte sua: tū non audit. Ad idem tex. i. l. ꝙ autē. §. fi. cū. l. seq. ꝛ in prin. sequ. ff. de in diem addic. Ad idē pro ista decisione facit ꝙ tenet Guil. de cug. ꝛ Alb. de Rosa. in. l. si duo patroni in prin. ff. de iureiu. vbi tenet ꝙ si emphyteuta duorum dominoꝝ vult vendere: certe domini possunt retinere si volunt. l. fi. C. de iure emphy. si vnus dominorum vult redimere partem, alius vult consentire alienationi: certe dominus volēs retinere partem nō est audiēdus: q2 esset inconueniens. l. fundus ille. ff. de contrah. emp. Licet omnes ita teneant ego in ꝯtrariū allego tex. notabilem. in. l. vxorē. §. agri plagam. ff. de leg. iij. vbi est tex. nota. quod si heres sit grauatus a testatore de vendendo fundum duobus, ꝛ vnus ex illis velit emere, alter non: tenetur tamen heres vendere illi partē suam, ꝛ sic pondera ꝙ ibi inuitus incidit in communionē ꝛ ꝙ est contra omne fundamentum Bar. in. d. l. cui vsusfruc. ꝛ illum text. not. d. Alex. ad aliam questionem in consi. cxxvj. v. vol. ꝙ incip. visis his de quib9 ꝛc. in. j. col. ad fi. Et si velim9 ita tenere per illum tex. contra omnes ad fundamētū Bar. ꝙ obligatio rem tradi est indiuidua potest respōderi, ꝙ imo est diuidua, ꝯtra. l. loc9. ff. de acqui. pos. ꝭm Bart. hic in. vj. opp.
b ꝛ. ff. in euidentialibus. Bar. tamen in. d. §. agri plagā. [b] in fin. rñdet ꝙ illud ideo ibi sit: q2 ptiū erat remissum ad arbitrium boni viri, qui estimabit dimidiā respectu toti9, ꝛ non respectu dimidie, q solutio si esset vera esset singularis limitatio in proposito, ꝛ ab illo tex. nō recedas tñ ꝯsulēdo ꝛ iudicādo a cōi opiniōe Bar. que nullū hʒ ꝯdicentē. Ista cōis decisio ꝓcedit qñ vnus vult reemere solū partem suā. ita procedunt predicta.

21 † Sed pulchrū ꝛ vtile dubiū est ꝙ si vn9 eoꝝ vellet reemere totū fundum, ꝛ offerre totū pretiū, ꝛ alius nō vult vti pacto de retrouēdēdo, an tunc emptor teneatur illi soli retrouēdere totum fundū, videretur ꝙ sic: q2 tunc cessat ratio indiuiduitaties ꝛ cōmunionis. Mod. s. Soc. senē. in. l. j. §. sʒ ꝛ quoties. ff. ad Treb. dicit i ꝯtingētia facti se alias ꝯsuluisse, ꝙ ille totū pretiū offerret ꝛ retrouēditionē totius fundi peteret, sʒ dicūt ꝙ non potuerūt obtinere, lʒ postea reperierint Pau. de ca. ita in terminis decidentē in. d. l. ꝙ aūt. in fi. cū. l. seq. i recolectis Florentinis. ff. de in diē addi. ita etiā dicunt Mod. senē. hic vbi pleni9 examināt istū articulū. Et ꝙ etiā isto casu vn9 coꝝ volēs reemere totū fundū oblato toto pretio ꝙ non sit audiēdos facit, q2 iure indiuiduo, vt est hic rē tradi vn9 sine alio nō admittitur ad petendū solidū. l. ij. §. ex his. ff. eodē. Istā partē tenet Pau. de Ca. in. l. si quis aliā. j. de sol. motus alio fundamento: q2 lʒ alius soci9 nūc nō curet reemere partē suā posset in futurū mutare ꝓpositū. l. deberi. ff. de fideic. lib. vnde nō dʒ vnus preoccupare ius alterius sine ei9 voluntate. Tene ꝙ vnus ex stipulatorib9 possit totū fundū retroemere oblato toto ptio: q2 tūc cessant absurda, ꝛ incōueniētia, ꝛ rōnes quas assignat Bar. i. d. l. cui vsusfruct9. ff. de vsu ꝛ vsufr. leg. ꝓsertim qñ actor offert satisdationē de dādo partē suā alteri socio si voluerit eā hrē, iuxta tex. no. i. l. j. §. si pecuniā in sacculo. ff. depo. vbi vn9 ex hrdib9 depositarij pōt insolidū repetere rē depositā prestita cautione de dādo partē suā ꝯsocijs. ꝛ isto modo cessaret fundamentū. ff. proxime relatum. Pro ista opinione facit bon9 tex. in. d. l. fistulas. §. q feudū. ff. de ꝯhē. emp. vbi tex. a ꝯrio sensu vult ꝙ vnus ex duob9 heredibus soluēdo totū pretiū pōt agere ex empto ꝙ res sibi tradatur. Ad idē facit tex. no. in. l. tutor vrgētibus. §. j. ff. de mino. vbi tex. dicit nisi emptor a toto ꝯctu velit discedi ꝙ partem emptur9 nō esset. Ad idē facit ꝙ tenēt Guil. de cu. ꝛ Alb. de rosa. in. d. l. si duo patroni. in prin. ff. de iureiu. in emphyteuta duoꝝ dñorum volēte vēdere si vnus dominoꝝ vult ꝯsentire alienationi: alius vero vult retinere rem si quidē vult totam rē retinere, ꝛ totū
pretium

a Adde. ad de tu qđ hos text. ate Jas. h alleg. So. i cōsi. cxlviij.

b Agri. plagā. Adde qđ aliter pōt rñderi: q2 in. §. agri plagā. cessat rō q militat i iurib9 ꝓ alle. ꝛ in. q. Bart. q ē, q2 nō est ꝓsumēdum ꝙ vnus emisset, vt haberet partē tm̄ nō vt totū q rō cessat in d. §. agri plagā. Nec obstat. quod. testator videatur min9 grauare hrēdē, vt dicebat Jas. rñdendo ad istū fundamētū: q2 i hoc hrs in nihilo grauat. Nec obst. ꝙ ꝯditio debeat ipleri i forma specifica: q2 in isto casu non habet rō ꝯditionis q non est. Itē intelligas. q. qñ vn9 vellet emere solū partē ꝓ idiuiso alleg. rō Bar. ꝙ inuitus incidat in cōionē non militaret.

partium soluere bene audit, per tex. not. l. in bello. §. si seru⁹ cōpluriū. j. de cap. vbi si sunt plures domini vnius serui redeuntis ab hostibus, ꝛ vnus eorū vult soluere totū p̄tiū ꝛ habere seruū alijs recusātibus audiendus ē. sec⁹ si vellet solum partē suaȝ redimere. Tenendo istam partem nō obstat illud qd̄ .s. in oppositū adducebatur ꝙ in materia indiuidua vn⁹ nō possit isolidū agere sine alijs. d. l. ij. §. ex his. s. e. qꝛ rūdet ꝙ illud ꝓcedit in materia omnino ꝛ totaliter indiuidua, vt stipulatio seruitutū que nō pōt ēt a p̄cipio ꝑ parte imponi. l. pro parte. s. de seruit. Sec⁹ est i obligatiōe rē tradi. l. loc⁹. s. de acqui. poss. presertim prestita satisdatiōe de dādo partē alijs socijs si voluerint rehabere. d. §. si pecunia in sacculo. ꝛ
a etiā vr̄ tenere ipsemet Pau. d ca. in a cōsi. cccxliij. inc. in hoc passu duo sunt. in vlt. col. nota bene istā decisionem: qꝛ casus est frequēs ꝛ quotidianus. ¶ Ad ista ēt adde. q. qnā alibi insignis doc. d. Pet. de bexu. ponit ꝛ dicit vidisse de facto in . l. scire debemus. ad fi. prin. s. e. Pone creditori fuerūt date in solidū due res debitoris: puta duo fundi separati et diuerso p̄tio estimati: modo pone qd̄ vicin⁹ vel primior agnat⁹ ex forma statuti vel cōsuetudinis, iuxta. c. cōstitut⁹. de in integ. rest. vult vnaȝ redimere intra annū sine alia, creditor d̄t vl' oēs redimas vel oēs dimittas, q̄rit qd iuris. ꝑ agnato vr̄ facere: qꝛ sunt separatim estimati, ꝛ diuerso p̄tio: ergo vident diuerse i solutū datiōes: ergo vnā debet posse redimere sine alia. Contrariū determinat. d. Pet. de bexu. qꝛ cōsiderata causa primitiua, vnū erat debitū indiuiduū. in quo debitor nō potuisset ꝑ parte soluere inuito creditore. l. tutor. §. Luci⁹. s. de vsu. habet i l. qdā estimauerūt. s. si cer. pe. ergo etiaȝ ex post facto non dȝ admitti particularis redēptio agnati. Adde vltra eū bñ facere duos tex. in lege. tutor. j. de fideiuss. in ver. nō titulus actionis. sȝ debiti cā respiciēda est. tex. no. in. l. q qd. s. de dona. in versi. cām eñ ꝛ originē cōstitute. pecunie nō iudicij potestatē p̄ualere. ¶ In. ix. opp. dic vt dixi in. l. si stipulationib⁹. s. e. per. Imol. ꝛ Lu. ro. hic. ¶ In. x. op. q̄rit Bar. de rōne diuersitatis † quare obligatio dādi sit p̄cisa ꝛ in ea nō succedat vt obligatio ad iteresse: sec⁹ in obligatiōe faciēdi. ꝛ pōit quatuor rōnes p̄suasiuas quas ēt pōit ipse Bar. i l. vnica, in iiij. q. p̄n. C. de sen. q̄ p eo ꝙ iterest. sȝ nulla ꝯcludēs rō vr̄ posse reddi. Postea in. iiij. opp. seq. vsq ad fi. oppositionū ponit. iiij. limitatiōes i qb⁹ iobligationib⁹ dādi succedit obligatio ad interesse quas ēt ponit in. d. l. vnica. in. iiij. q. princi. inter alias rōnes tertia magis placet: qꝛ dare sit accipiētis facere. l. vbi aūt. §. fi. j. e. ꝛ. §. sic itaqȝ. inst. de act. semp interest nostra nobis dari, ꝛ sic ꝙ efficiamur dñi vñ si fuisti i mora dādi, ꝛ postea das adhuc vtilitatē sentio, sȝ aliqd fieri non semp iterest nostra, ꝛ si fuisti in mora faciēdi, ꝛ postea vis facere: pōt esse ꝙ mea nō interest nūc fieri, sȝ bñ iterfuit tpe p̄terito quo fuisti i mora: vnde possū agere ad id qd̄ mea interfuit. ꝛ lȝ Bart. hic probet istā rōnē ꝙ nō sit gn̄ralis: tñ illā tȝ idē Bar. in d. l. vnica. in. iiij. q. prin. Paul. de La. ꝛ do. Pe. de bexu. hic. Et si tu diceres ꝙ ēt in stipulatiōe rē tradi, semp interest nostra rē nobis tradi: ꝛ istud iteresse nō est variabile ex tpe: ergo i ea nō deberet succedere obligatio ad interesse magis q̄ȝ i obligatione dādi. Rñdet ꝙ imo pōt interesse magis tradi rē vno tpe q̄ȝ alio: qꝛ vno tpe forte recessissem cū bona fide alio tpe recepissem mala fide. ꝛ ꝓut ēt d̄t Bar. teneret dño ad fruct⁹ pceptos ꝛ pcipiēdos q̄ rō male fidei cessat i stipulatiōe dādi, vbi dñiū
b trāsfert. ¶ † Prima limitatio Bar. in xj. opp. ē i ꝯctib⁹ innominatis, in qb⁹ in obligatiōe dādi succedit obligatio ad interesse. l. nr̄alis. §. j. s. de prescript. ver. ꝛ. l. j. ad fi. s. de reruȝ pmu. ꝛ gl. in d. l. cū precibus. C. de rerū pmu. ꝛ gl. in d. l. vnica C. de sen. q̄ p eo qd̄ interest. Rō qꝛ in ꝯctib⁹ innominatis est licita penitētia ꝛ pōt ille q dedit. ꝛ sic qui impleuit discēdere a ꝯctu. l. si pecuniā. in pn. s. de cōdi. ob. cām. merito res ad interesse deducit: qꝛ ibi nō ē tāta rō cogendi p̄cise aduersanteȝ vt det. ƒm Ang. Imo. ꝛ Lu. ro. hic. ¶ Amplia istā primā limitationē Bar. vt ꝓcedat ēt si in ꝯctu innominato interuenisset stipulatio: qꝛ imitat naturā cōtractus innoiati sup quo iterponit, vt probat in. l. cū mota. ꝛ ibi Bar. Bal. ꝛ alij ad hoc not. C. de trāsac. vbi dixi de hoc. ꝛ hoc est singu. no. ƒm Ang. Imol. ꝛ. d. Ale. hic q. d. Alex. sup hoc plen⁹ isistit. ergo late disputaui hūc articulū. s. e. in rub. ad ibi dicta me remitto. Ultra alios scd̄o notabiliter limita istā limitationē Bart. vt ꝓcedat qñ agitur actione prescr. verbis vt ille qui ꝓmittit dare impleat: tūc in cōtractib⁹ inominatis obligatio dādi nō est p̄cisa. ita ppꝛie loquit tex. in d. l. naturalis. §. j. Sed quādo ageretur cōdictione ob cām repetēdū id qd̄ est datū: tunc in ꝯctibus innominatis obligatio dādi ē precisa. d. l. j. in fin. s. de rer. pmu. ꝛ. l. pe. i ver. ages cū Titio. s. de cōd. ob cau. vbi ēt dixi de hoc. rō est qꝛ al's sequeret absurdū ꝙ ille q ꝑ parte sua non impleuit contractū innominatum soluēdo interesse haberet rem illā me inuito. no. istā doctrinam: qꝛ pulchra est ꝛ vera lȝ nemo nec hic nec ibi tāgat. ꝛ adde ad hoc Bar. j. in x. iij. oppo. ꝛ eundē Bar. in l. si filiofa. prima. s. d dona causa mort. ¶ Secūdo principaliter limitat Bar. i xij. opp. qñ iobligatiōe ē rē dari alteri: tūc obligatio dādi alteri nō est precisa sȝ succedit obligatio ad interesse: qꝛ posset interesse stipulatoris ꝙ illi alteri nō det. l. liber. homo. ij. §. fi. j. e. gl. in l. iulian⁹ i princ. in gl. fi. ad fi. s. de act. emp. itē qꝛ tūc nō dr̄ stipulat⁹ dationē. sȝ poti⁹ factū vl' ꝙ det alteri, ƒm qd̄ declarat Raph. cu. in l. vbi aūt nō apparet. §. fi. j. eo similiter limitat Bar. in eo q stipulatur dari ad tps, ꝛ sic reuocabiliter vbi posset agi ad interesse, ꝛ non ad dandū. l. si penā. s. e. sȝ de hoc vlti. dic vt melius dixi i. d. l. si penā. vbi ostēdi qd̄ ibi nō ē obligatio dādi, sȝ faciēdi. ¶ Tertio fallit ƒm Bar. in. xiij. oppo. qñ quis nō ꝓprie, sȝ ex quadam equitate naturali tenetur ad dandū quatenus est effect⁹ locupletior, vt in cōdictiōe indebiti. l. nam hoc natura. ꝛ. l. si nō sortē. §. libert⁹. s. de cōdi. indebi. qꝛ cū re ꝓsumpta reperiatur locupletior solū in estimatione: tūc tenet ad interesse estimationis. l. in summa. §. in frumēto. ꝛ. §. si seruū. s. de condi. inde. ꝛ sicut in conditione indebiti obligatio dandi non est precisa, sȝ variabilis quatenus accipiēs reperiatur factus locupletior, nimirū si tūc succedit obligatio ad interesse, vide text. ad hoc in. l. ꝙ indebitū, vt dixi de hoc. s. de cōdi. ide. ¶ Quarto ꝛ vltimo fallit ƒm Bar. in. xiiij. oppo. qñ obligatio rē trādi hȝ admixtā obligationē rē restitui, ꝛ si datio participat cū obligatione facti. vt in l. filiofami. prima. ꝛ. l. illud. §. j. ꝛ l. si is cui. s. de dona causa mor. in donatario causa mortis qui tenetur ad dandum, ꝛ ipsum dari est etiam restitui. l. qui mortis. ꝛ. l. si mortis. in. ij. e. ti. ꝛ ideo si alienat rē donatam, ita qd̄ reddere nō possit agitur ad estimationē, ꝛ hic ad interesse, vt ibi, ꝛ ita ēt tenēt Ang. Lud. hic. ꝛ Bart. in d. l. si filiofami. i j. ꝛ ita teneas quicquid dicat Ioā. de imo. hic quē do. Alex. reprobat ad eū te remitto. Alio modo d̄t Pau. de ca. hic qd̄ in. d. l. si filiofa. obligatio est cōtracta ꝑter ꝓpositū contrahētium, ideo si res dari nō pōt: potest peti estimatio. sȝ non aduertit Pau. quod istud reprehendit Bar. in. d. l. si filiofami, quia istud qd̄ reddat res donata causa mortis quādoq expresse agitur. l. si alienā. §. marcellus. ꝛ. l. senatus. §.
34 mortis. s. de donatio. causa mor. ꝛ. l. nō omnis. i p̄n. s. si cert. pet. ¶ † Quinto vltra Bar. limita singulariter in cōtractib⁹ bonefidei: in quibus obligatio dandi non est precisa. sed post moraȝ succedit obligatio ad interesse. ita tenet glo. singu. in. §. actionū. insti. de actio. in gl. ij. magna circa medium q̄ȝ sequtur ꝛ ad hoc reputat sing. Bal. qui primus eam allegauit in. c. j. §. j. si de inuesti. feu. cōtē. fue. i fued. ꝛ i l. vnica. C. de sentē que ꝑ eo ꝙ interest. in duob⁹ locis scȝ in. v. col. ꝛ in. ix. ꝛ idem Bald. i c. cū venerabilis. in. v. col. de excep. sȝ illā glo. reprobāt Imo. Ludo. ꝛ domi. Alex hic Ange. in l. fi. s. si quis in ius vocat. nō ierit. Imo. in l. illud. §. j. s. de dona causa mor. Lud. in l. certi cōditio. i p̄n. s. si cer. pet. Ioā. fab. ꝛ Io. d platea in d. §. actionū. eo qꝛ illa iura gl. iure nō ꝓbat vnde gl. nō est credēdū qñ bonam legem nō alegat. ƒm Bal. in l. respublica. C. quib. ex cau. maio. nec obst. le. j. in p̄ncip. s. de act emp. per quam se fundat illa gl. quia nō ꝓbat eo qꝛ loquit in obligatione rem tradi ad quā tenetur venditor. l. ex empto. i p̄n. s. de act. emp. nō aūt loquitur in obligatiōe dandi. ¶ Sexto limita in casu singu. l. si qs in graui. §. si ex stipulatu. s. ad sylla. qñ prestatio rei esset impossibilis ex facto superioris pp vtilitatē publicā tunc agitur ad interesse, ꝛ nō ad rē. ƒm Angel. in l. si seruum. §. si tibi plen⁹ Are. j. e. ꝛ ita sunt expedite oppositiones Bar. ¶ Postea Bar. format. x. q̄stiones: quarū. iiij. p̄me sunt de materia diuidui ꝛ idiuidui. alie. vj. sūt de materi interesse, ꝛ sic circa ver. celsus ꝓcedā super eius cōclu
5 siue substantialia attingendo ¶ † Circa primā ꝛ secundā questionem. Qualiter res corporales ꝛ incorporales dicant diuidue vel indiuidue, ꝛ qualiter diuidantur naturaliter, ꝛ qualiter ƒm iuris dispositionē, Adde inquantū Bar. ƒm Pet. de bexu. tenet quod vnus homo vel vnus equus potest per naturā in partes diuidi. ꝛ h. d. ad oculū patere, nō credas put ēt declarat domi. Pet. de bexu. quod Bart. intellexerit hominē remanere in ꝓpria specie hominis si realiter et naturaliter diuideretur in partes maxime equales: tñ verū est siue remaneat siue nō qd̄ naturaliter potest diuidi. sȝ certe melius vr̄ dicendū ꝙ species, ꝛ sic res animate sint per naturā indiuidue: qꝛ per realē diuisionē destrueretur subiectū. l. rerum mixtura. s. de vsucap. ꝛ. c. afferte. d presumpt. itē talis diuisio corrūpit speciē seu formā: qꝛ si vnus homo diuidatur per mediū: tunc destruit tota eius forma humana. ƒm Bal. in l. si ꝓlures. col. ij. C. d cōd. iseruitē ꝯ Bar. est tex. in. §. quod si cōmod. isti.

¶ Con. cccxliij. Addetu ꝙ alias est in cons. ccxxij. in antiqs ƒm stanpam Papien.

de off.iud.vbi dicit tex.q si cōmode diuidi nō pōt velut homo aut mulus.z ibi gl.not.q corp⁹ aliud est diuiduū,vt fundus aliud indiuiduū,vt homo.ad idē tex.in l.j.§.si pecunia i sacculo.ver.sz.si res z ibi gl.i verb.nō pōt.ff.depo.z gl.in binas qs edes.ff.de ser.vrb.pred.¶Scdo ad ista materiā diuidui z idiuidui adde vltra scribētes lz nō reperiā i specie tactū,q idiuiduū differt.ab inseparabili:q2 indiuiduū pdicat d vno z eo.z sic vna res pōt dici indiuidua,iseparabile vero p dicat d duob⁹ vl pluribus:qñ duo vel plura sunt adeo cōiūcta,q separari nō pñt,vt ptz ad sensuz.Nā indiuiduū pprie ē cuius essentia z sic vnitas ē impartibilis,fm Bal.in d.l.si plures.i ij.col.ad fi.C.de pd.iser.Jnseparabile vero dr qñ duo sunt p naturā adeo cōnexa q separari non pñt.l.j.§.itē d aq quot.z esti:vl qñ p extinctionē vni⁹ aliud corrueret,vt in pn cipali z accessorio,vt.l.j.z.ij.z.l.tūc inutile.ff.de pac.leg.vel qñ separatio nō pōt fieri sine magna icōmoditate.l.possessionū.C.cō.vtr.iud.Alibi tñ Bar capit p.eo.inseparabile pidiuiduo.z sic qd sint sinonyma.l.Grece.§.istud.j.de fideius.z ibi dicit q idiuiduū sumptū p iseparabili dr altero de quatuor modis.de qb⁹ ibi p eū.Tñ re vera differūt vt pdixi.z isto mō qrim⁹ an vasalli sint idiuidui.i.separabiles,vt p Bal.i

26 d.l.si plures.col.j.ad fi.z dicā.j.i.iiij.q.Bar.ad fi.¶†Tertio iquātū Bar.i.ij.q.tz q in obligatione dādi si debet quātitas:tunc obligatio est diuidua:quo ad obligationē,q2 diuidit inter plures hrdes,z quo ad solutionē:q2 solutio partis liberat a parte.l.ff.§.j.ff.eo.z.l.in executiōe.§.j.j.e.z.l.si stipulatsu.in.§.j.j.de solu.z l.si duo.ff.dpo.¶Limitat Bar.i duob⁹ locis non procedere q ad pene cōmissionē:cuius respectu est indiuidua:q2 pro minima parte non soluta committit pena in totū.l.v.§.fi.ff.eo.z i.l.iexecutiōe.§.pen.j.e.Adde rōnē huius limitatiōis esse:q2 conditio sub qua debet pena censetur indiuidua.l.cui fundus.ff.de pdi.z demon.cū debeat impleri in forma specifica.l.qui heredi.z l.Meui⁹.ff.d

27 condi.z demon.¶†Scdo Bar.singulariter limitat qñ obligatio dandi quātitatē obligat ad factum:puta testator legat mille pro construenda capella in tali ecclesia:tūc quilibet hrdum tenebitur non p parte hereditaria,sz insolidū:q2 tunc dare mille est propter executionem facti indiuidui.s operis capelle.tex.est not.in l.fideicommissa.§.pen.l.si in opere.de leg.iij.z ita per illū tex.tenent Ange.z Jmo.in l.in executione.in prin.j.eo.z si casus cōtingeret in facto esset questio p amico.Adde pro ista decisione bonā rationē:q2 qñ datio ē ordinata ad factū:tunc idē iudicam⁹ de datione q de facto gl.ē no.z approbata in l.naturalis.§.quod si faciā.in gl.j.magna in prin.ff.de prescrip.verb.not.Bal.z alij in l.cū proponas per illum tex.C.de dolo.Contrarium tenet do.Alex.hic sequendo Dy.z Bar.in d.l.fideicommissa.§.pe.vbi volūt q ille text.pcedit quando onus faciendi erat iniunctū heredib⁹,vltra dationē.secus qñ testator simpliciter relinqueret mille p tali opere construendo:tūc quilibet heredū teneretur solū p parte sua hrditaria:q2 tūc nō sunt obligati ad factū,sz ad dādū.ita ēt tenet Bal.in l.mortuo.§.fi.p illū tex.d leg.ij.Sz aduerte:q2 ipsemet do.Alex.si contrariis in l.ij.§.z harū.col.j.ff.e.tz pced.opi.Ang.z Jmo.quā dicit esse notabiliorem Pau.de ca.in d.l.in executione.in prin.dicit qd p opi.Ang.multū facit tex.in.d.l.fideicōmissa.§.pen.q loqt qñ aliqd fuit relictū p opere faciendo,non aūt mandauit opus fieri.z tñ decidit tex.quēlibet heredū teneri insolidum,subdit tñ magnū verbū Pau.de ca.q in pactica nō seruaret opi.Ang.sz glibet heredū cōdēnaret pro parte sua.Tñ reuera in illo tex.vr esse mixta obligatio z dandi z faciendi,vt patet in tex.ibi solā proculā voluerūt facere,que erat vna ex hrdibus.¶Tertio vltra alios no.limita in debitore quātitatis nō simplr,sz respectu certe speciei;ita q illa species sit in facultate soluendi vt est in actione noxali:in qua dñs tenet ad quantitatē dāni illati p seruuū:tñ soluēdo seruū p noxa liberat.l.miles.§.decē.ff.de re iu.tūc illa obligatio quantitatis cēset eē idiuidua solutiōe.l.si seruus cōis.ff.d nox.z.l.si cū vno.ff.si ex nox.cā aga.Rō.q2 si illa qtitas posset solui p pte posset deueniri ad icōueniēs.l.i executiōe.§.p pte.j.e.q2 dñs q soluit partē i qtitate posset soluere partē i seruo q noxā ddit,z sic in diuersis reb⁹.iō tūc cēset indiuidua.ita no.tz Bar.i.l.si cōes.ff.d neg.

8 gel.z idē Bar.i.l.ff.iter.§.officiū.ff.de aq plu.ar.¶†Tertio qrit Bar.d stipulatiōe factorum,an sit diuidua vl idiuidua:z ꝯsequēter q facta dicant esse diuidua,z q indiuidua:nā tex.in l.iiij.§.Cato.ff.e.dt q facta qdā fūt diuidua,qdā indiuidua.z Cu ma.ibi col.j.notat illū tex.ad hoc.z dt q nescit alibi ita bñ facere regulā,q facta regulariter videntur esse indiuidua vt hoc tex.in ver.idez puto.gl.in l.ij.§.z bar.in gl.ff.eo.z dicit gl.i d.§.Cato.in ver.diuisionē.q oīa facta sui natura sūt indiuidua rō est:q2 factū pro parte implemētū nō affert tātā vtilitatē respectu partis,quātā afferret totū respectu toti⁹,vt ptz in exēplis huius tex.insulā edificari fossam fodi,z similibus:q2 operis effectus in partes scindi non pōt.z tex.in l.in executione.§.ij.j.eo.itē facta ex sui cōsummatiōe formā accipiunt in l.si is qui quadringēta.§.quedā.ff.ad leg.Falci.vñ qui nō facit totū nihil facere vr.l.cū sillanianū.in.fi.C.de his quib.vt indi.vnde pars domus ꝯstructa non defendit a pluuia z vēto sicut faceret tota.Jtē si stipulor librū scribi,vl Romā iri,scribēdo p parte vel eūdo vsqz ad mediū itineris,non liberatur in aliquo.Similiter stipulatio rē tradi prestatione partis nō affert tantā cōmoditatē respectu partis,quātū tota respectu toti⁹:q2 iducit cōmunionē q multa causat incōmoda l.cū pr.§.dulcissimis.ff.de lega.ij.z.l.si nō sortē.§.si centū.ff.de cond.ind.Jtē dato q protestatio partis tantā vtilitatem afferret quo ad partē,quantū prestatio totius quo ad totum:si tamē est tale factū i quo si fieret diuisio posset cōtingere in diuersis rebus fieri solutiōem ex natura stiplonis,vt est rem tradi:tūc etiā factū redditur indiuiduū fm Bart.hic z in.d.§.Cato.in.ij.iij.z.v.q.¶Jstā regulam limitat Joā.de Jmo.

29 hic†nō procedere in facto negatiuo,vel habētē virtutē negatiuā,vt ampli⁹ nō peti,vel rem ratam haberi,que habet virtutem negatiuā ne contraueniatur,z ne per me factū improbetur.ista facta cēsentur diuidua,vt ē tex.i.d.§.Cato.eo q2 in facto negatiuo z sic in non ente proprie non cadit solutio.z sic proprie non potest hre locū incōueniens.d.§.pro parte.Bart.aliter rñdet q.d.§.Cato.loquitur in stipulatione non agi ad pecuniam vel ad quantitatē.sec⁹ si ad speciē z ita etiā tenet ibi Bar.in.v.q.sed est nimia restrictio z violētia ad illū tex.fm Jmo.z alios Mod.hic.z ibi dixi in.d.§.Cato.¶Secundo limita in casu speciali z singulari.l.mortuo.§.fi.ff.de leg.ij.vbi obligatio operis edificādi,z sic facti est diuidua inter hrdes quādo ad illā sunt astricti ratione iuris accrescēdi,z sic ratione portionis per coheredē repudiate,que erat onerata legato facti.ibi enim testator tres heredes instituerat,duorū quemlibet in parte quarta.z tertium in dimidia,illū tertiū grauauit de opere faciēdo.Jste tertius repudiauit suā portionem grauatam illo onere operis faciendi,que p ius accrescendi vadit ad coheredes:certe quelibet illorū duorū coheredū tenebitur ad factū,z sic ad ꝯstructionem edificij pro portione hereditaria,nō autez insolidū.Dicit enim ibi tex.in testator dari quid iussisset aut op⁹ fieri aut minus dari p portione sua eos pstare qb⁹ pars hereditatis accresceret.Et licet gl.z Bar.ibi dicāt q illa verba pro portione hereditaria referant ad cetera legata non operis:quia illud quēcunq heredū isolidū obligat,vt hoc tex.z.l.fideicōmissa.§.pe.si i opere.de leg.iij.Certe ista solutio destruit illū tex.z ita ad istā limitationē ponderat illū tex.Lud.hic,z de eo multū gloriat.z ad hoc reputat vnicū z sin.z a nemine adhuc in materia pōderatū.Ex quo dicit se inferre in materia nostra vnā limitationē nouissimā z mirabilē,q obligatio facti alias indiuidua est diuidua inter heredes,qui ad tale factū tenent p i⁹ accrescendi ratione portionis repudiate,q erat onerata legato talis legati.ratio specialis hui⁹ casus est:q2 cū heredes in hoc grauentur q portio deficiēs eis inuitis accrescat,vt.l.vnica.§.his ita.C.de ca.tol.i alio releuāt vt legatū facti alias indiuiduū inter coheredes qb⁹ accrescit efficitur diuiduum,per regulam qui in vno grauatur.l.eum q.in princ.ff.de iureiur.z dicit Lud.hoc esse suum nouum dictū in ista materia.Jstā limitationē reprobat do.Alex.z non bene per glo.quam dicit esse communiter approbatā in.d.l.mortuo.§.sed certe vt dictum est illa gl.destruit illū tex.mouetur etiā per tex.quē illa gl.alle.in.d.l.fideicōmissa.§.pe.vbi etiam in vltima volūtate heredes tenētur ad factum insolidum,sed istud nō obstat:q2 ille tex.non loqtur quādo heredes tenentur ad factū ratione iuris accrescendi,ob illam portionē repudiatā que erat grauata onere faciēdi,z sic mihi videt q iste tex.bene pbet istaz peregrinam z singularem limitationē Lud.Ro.¶Quarto

30 querit Bar.de† rōne diuersitatis quare seruitus vsusfruct⁹ sit indiuidua.l.j.§.si vsusfruct⁹.ff.ad le.Fal.seruitus vero vs⁹ est indiuiduū.l.vsus pars.ff.de vsu z habit.z tamē ambe sunt personales:quia debentur a re persone,z ponit duas ratiōes Unam subtilis Pet.de bexu.quia vsusfructus continet certū:q2 cōtinet emolumentū totius rei:q2 ad eū ptinent omnes fructus.z ideo q2 est cert⁹:diuiditur licet sit incertū qui fructus nascentur,z quantū durabit vsusfructus.l.vbi autem nō apparet.§.fundi.j.eo.Sed vsus q ordinatur ad necessitatē psone est incertus propter incertaz necessitatē vsurarij:q2 vna die plus indiget q alia.ideo dicit indiuiduus.¶Cōtra istā rationē licet coloratā duo obstāt.¶Primo:q2 non est bona

consequentia

consequētia vsus est incertus: ergo est indiuiduus: nā īteres se est incertū. l. vbi aūt. §. id ꝙ. ff. eo. ꝛ. l. si penā. ff. eo. ꝛ tñ ē diuiduū, vt hoc tex. in ver. Celsus. ¶ Scđo obligatio alimētoꝛuꝫ hꝫ eādē incertitudinē q̄ hꝫ vsus, vt ptꝫ ad sensum: ꝛ tñ est diuidua inter heredes. l. iij. §. fi. ꝛ. l. pecunie. ff. de ali. ꝛ cib. leg. Sꝫ defendēdo istā rōnē subtilis Pet non ob. primū dū dicebatur ꝙ interesse incertū: rñdet ꝙ imo interesse de presenti ē certum in rerū natura quantū sit. l. vbi aūt nō apparet. §. illō ver. sed q vinū. cū. §. seq. ff. eo. ꝛ. l. cū ad p̄sens. cū duabus seq. ff. si cer. pe. ꝛ declarat gl. in l. certi cōdictio. in prin. in ver. ex certo. eo. ti. sꝫ vsꝰ ēt de p̄senti est in certꝰ ēt legi ꝛ nature, pp incertitudinē future necessitatis psone. Non ob. ꝙ prestatio alimentoꝛū sit diuidua: qꝛ credo hoc non esse verū, imo qñ sunt plures heredes vnus est eligēdus qui solus subeat onus alimētoꝛū, vt dicūt iura p̄allegata, sup quibus melius tñ cogitabis preterea in vsu, seruitus debetur a re persone, vt hic declarat Bar. qđ nō est in obligatione alimētoꝛū, ꝛ sic ista rō petri est satis bona. ¶ Scđaꝫ rōnē assignat Bar. qꝛ vsus hꝫ omnimodā similitudinē cū seruitutibꝰ realibꝰ, cū dbeat a re persone, ꝑm necessitatem persone, sicut ēt seruitutes reales, ideo sicut ille omni tpe sunt indiuidue: ita ēt vsus, sed vsusfructus est pars dominij. l. iij. ff. de vsufruc. ideo potest acquiri pars vsusfr. sicut pars dominij. p indiuiso. l. Meuiꝰ. §. duobꝰ. ff. l. ij. Ista rō Bar. mihi nō satisfacit: qꝛ nō multū infert ad ppositu. ꝛ eā reprehēdit insignis doc. d. Pe. de bexu. ꝛ bene qꝛ vsus hꝫ maioꝛē similitudinē cū vsufructu q̄ꝫ habeat cū seruitutibꝰ realibꝰ, vt patet in l. j. ff. de serui. Ergo ꝯsiderata rōne Bar. ꝙ maioꝛē similitudinē habeat cū vsufructu deberet potius cēseri diuiduus sicut est vsusfructꝰ. scđo ex alio reprehendit Cuma. qꝛ obligatio alimētoꝛū hꝫ cōmēsuratione ad personaꝫ, ꝛ tñ est diuidua. nihil allegat. dic vt. s. pxime dixi. ¶ Tertiā rōnē diuersitatis assignat Imo. ꝛ Lud. qꝛ i vsufructu p̄statio partis tātā vtilitatē affert in parte quātā tota in toto, nec pōt deueniri ad illud inconueniens. d. l. in executione. §. p parte. j. eo. cū ille qui tenet ad vsumfructū teneat precise ad dādū. l. iij. §. dare. ff. de vsufr. ꝛ lꝫ post vsumfructū constitutum teneatur ad patientiā: tñ vr̄ posse cogi precise ad eā prestandam: per ea que habent in l. harū. ꝛ in l. egi. ff. si serui. vēdi. sꝫ in vsu prestatio partis nō affert tantā vtilitatē in parte quantā prestatio totius in toto, cū prestatio debeat fieri p respectū ad necessitatē psone que persone viuere non pōt, ꝛ p statione solius ptis eius ꝙ est sibi necessariū in vita. Adde p ista rōne illō ꝙ dt Bal. in l. pro hereditarijs. col. j. C. de here. act. qđ vsus ideo nō diuiditur qꝛ est inuētus ad alimentū seu sustētationē quēdā que si minoraret coꝛrūperet subiectū suū, id est hominē. ꝛ cibaria nō ꝑm naturā exhibita coꝛrūpūt subiectū. similr dicit Bal. in. §. hec de seruitutibꝰ. inst. de vsu ꝛ habi. ꝙ si vsus diuideret coꝛrūperet foꝛma substātialis ipsiꝰ q nihil aliud est, nisi obligatio circa alimoniā hoīs, in his q̄ sūt necessaria ad vite subētationē: in qbus aliquid minuat homo de facili moꝛi posset. Limita qđ dixi ꝙ vsus est indiuiduus: ē verū si referat ēd psonā. d. l. vsus pars. ff. de vsu ꝛ habi. si aūt referat ad rē: tūc pōt esse vsus pars rei. l. si vt certo. §. si duobus vehiculū. vbi Bar. col. ij. ff. cōmo. Cōtra p̄dicta opponit Bart. vsusfructus non pōt esse sine vsu. l. p seruū. §. j. ff. d vsu ꝛ habi. ergo rōne vsus sibi adiuncti dꝫ iudicari indiuiduus. l. sita fuerit seruis. §. qđ hec. ff. de manu. test. ꝛ relinquit Bar. cogitādū. Rñde ꝑm Ang. Imo. ꝛ alios Mod. hic Ang. i. l. j. §. si vsusfructꝰ. ff. ad. l. fal. ꝙ vsus ñ cōprehēdit sub vsufructu tanq̄ seruitus: qꝛ seruitus seruitutis esse nō pōt. l. j. ff. de vsu ꝛ vsufr. leg. sꝫ tanq̄ cōmoditas, ꝛ sic vsusfructꝰ ñ est sine vsu. i. sine cōmodo seu emolumēto vsus, nō aūt cōtinet vt species distincta, ꝛ sic vt est seruitꝰ. Istā sol. añ eos ponit gl. oꝛdinaria in l. huic stipulatiōi. §. j. in ver. sine vsu. ff. vsufr. quēad. ca. ꝛ Ludo. admiratur ꝙ p̄fati doc. d. glo. non allegauerint. ¶ Ultra Bar. foꝛtius opponit: nā vr̄ qđ vsusf. debeat dici idiuiduus: eo qꝛ in eo cōcurrunt oēs respectus qui sunt in seruitutibus realibus. quos enumerat Bart. ff. in. ij. opp. sine consideras p̄diū qđ dꝫ seruitutē vsusfructus. Nā non vr̄ i parte p̄dij pro indiuiso posse cōstitui vsusfructus cū non possint percipi fructus ex pte indiuisa: quin etiā ex alia parte p̄cipiātur, siue cōsideras psonā cui debet, ꝛ sic ipm instrm: qꝛ non pōt vna ps hoīs vti frui sine alia: ergo cōsideratis illis rōnibꝰ Bar. videretur ꝙ etiā vsusfructꝰ deberet cēseri indiuiduus. Sed rñde ꝑm Imo. ꝛ Lud. ꝙ in vsufructu resultat q̄dā vtilitas separata ab ipsa re q̄ vtilitas est diuisibilis in ptes, ꝛ illius ptis prestatio affert tātā vtilitatē respectu partis quātā tota respectu totius, secus est in seruitutibꝰ p̄dialibus: in quibus ex vsu talium seruitutū nō resultat vtilitas separata ab ipsa re que sit
a diuisibilis in partes: ideo dicunt indiuidue. ¶ Ultio querit Bar. an ius feudi sit diuiduū vel indiuiduum, ꝛ remittit se ad. c. iperialē. §. p̄terea ducatus. d ph. feu. alie. p Fed. in feu. adde lꝫ Bar. ꝛ doc. non declarēt ꝙ ista q̄stio cōgruēter hic cadit cū dictū sit quare seruitutes reales sit indiuidue, ꝛ quare vsusfructus sit diuiduꝰ. Uidēdū est ergo oppoꝛtune d feudo cū feudū sit seruitus q̄dā iuxta gl. i. l. si cuiꝰ. §. j. alʼs est. l. si vsusfructus legatꝰ sit in vb. opoꝛtet. ff. de vsufr. p quā gl. ita dicit Bal. i. l. si vxoꝛ. ad fi. C. de ꝯd. insert. ꝛ i. l. fi. C. de suis ꝛ legi. ꝛ in. c. ij. si de feu. defun. contē. sit inť do. ꝛ agn. in feu. Itē feudū dꝛ simile vsufructui, ꝑꝫ Bal. i. l. vnica. §. exceptio. ꝛ in. §. in prio in. iij. col. C. de cadu. tol. ꝛ in. l. cū opoꝛtet. in vlt. col. prin. C. de bo. q̄ lib. ꝛ in. c. j. §. si quis de manso. col. iij. vbi notabilr ponit. si de inuest. feu. ꝯtrouer. fuerit. alibi dicit Bald. in. l. vnica. in. xvij. co. ad fi. C. de cōfes. ꝙ feudatariꝰ hꝫ vsumfructū quēdam anomalū qui nō est causalis nec foꝛmalis, sꝫ singularis. Alibi idē Bal. in. l. j. col. fi. C. si plu. vna sen. dt ꝙ feudatarius habet vsumfructū. i. fruitionē quādam vtilē ꝛ plenā, nō ꝙ ab eo exigat vsufructuaria cautio, nec ꝙ perdat per capitis diminutionē. itē vsusfructus ponit in diffinitione feudi quā ponit tex. in. c. j. §. fi. i qui. cau. feu. amit. in feu. ¶ Cōclude ꝙ feuda dignitatū, vt Marchionatꝰ, Comitatꝰ, Ducatꝰ, vel regni sunt indiuidua, ita est text. in. d. c. imperialē. §. p̄terea ducatꝰ, ꝛ tex. in. c. lꝫ, ꝛ ibi gl. fi. d. Abb. ꝛ alij de voto. ꝛ gl. in. c. si. heredes. in gl. fi. de testa. rō est: qꝛ omne regnū in se diuisum deso a labitur, vt dꝛ in euangelio. Itē etiā noluīt male disponi, princeps, ergo vnus ꝑm Aristo. in xij. Metaphi. Bal. ꝛ alios in. d. §. p̄terea ducatus. ¶ Limita istā conclusionē tribꝰ modis. ¶ Primo ꝙ lꝫ ipsa feuda dignitatū sint indiuidue: tñ administratio iurisdictiōis ꝛ cōmoditatis taliū feudoꝛum, bñ possunt tpe diuidi absq̄ alio consensu directi dñi vt dixi. ff. in. j. oppo. Bar. ¶ Secūdo limita[a] ꝙ si in diuisione vni fratrū obueniret totus marchionatus vel comitatus: alij vero certa bona allodialia talis diuisio sine cōsensu directi dñi valet, ꝛ tenet: qꝛ quo ad marchionalū nō est diuisio. ita sin. tenet Bal. in. d. §. preterea ducatus. col. fin. quem refert ꝛ simplr sequit do. Alex. in consi. xviij. ij. vo. ꝙ incipit visis capitulis initis. col. pe. ad fin. ꝛ in consi. lx. iij. vo. quod incipit, visis dubitationibus. vbi etiā tenet ꝙ talis diuisio p̄iudicaret filijs. ¶ Tertio sing. limita ꝙ quicquid sit de iure: tñ est generalis ꝯsuetudo i Italia ꝛ in Lōbardia ꝙ oia feuda dictarū dignitatū excepta regali possunt diuidi absq̄ cōsensu directi dñi. ꝑm Jo. an. in add. Spec. in tit. d feu. super rub. col. pen. ꝛ ante eū Aldr. Laudēsis in cōsi. ccxxvij. ꝙ incepit p̄lectis. idē tenet Andr. de Iser. summus feudista in. c. oēs filij. si de feu. defun. cont. sit inter do. ꝛ agna. ꝛ in. d. c. preterea ducatꝰ. do. Alexā. in p̄alleg. cōsi. xviij. ꝛ in. d. cōsi. lx. iiij. vol. ꝛ in ꝯs. xxv. v. vol. ꝙ incip. attētis narratis in themate. in. iij. co. in pn. vbi esset consuetudo diuidēdi talia feuda dictarū dignitarum: tūc possent diuidi sine cōsensu directi dñi: qꝛ nullū ius est merū positiuū ꝙ ꝯsuetudine mutari nō possit. l. de quibꝰ. ff. de legi. ꝑꝫ Bal. in. d. §. p̄terea ducatꝰ. co. j. Feuda aūt inferioꝛa possunt diuidi irrequisito cōsensu domini, vt est tex. i. d. §. p̄terea ducatꝰ. qꝛ feudū vt dixi equiparat vsufructui, qui pōt diuidi. l. j. §. si vsusfructus. ff. ad. l. fal. ꝛ dicit Bar. in. l. ꝛ iō. in prin. ff. d ꝯdi. fur. ꝙ feuda p̄dissunt diuidi exceptis quibusdā. Bar. in. l. arboꝛ. §. fi. ff. cōi diui. Spec. i tit. d feu. §. qm̄. ver. xxxiiij. ꝛ latiꝰ Bal. ꝛ alij in. d. §. preterea ducatꝰ. Bal. in. c. vno d legatoꝛū. co. pe. de off. del. ꝛ i. l. si plures. co. j. ad fin. C. de cōd inser. vbi dicit ꝙ oia feuda regulariter sunt diuidua inter heredes qui sunt de sanguine nisi sit feudū regalis dignitatis. ꝛ idē Bal. in. l. si familie. C. fa. erc. ꝛ in. l. volūtas. C. de fideicom. quāuis contrarium teneat gloss. ꝛ male in. l. communi diuidundo. in. ff. in princip. in gloss. magn. ad fi. ꝛ ibi per Bal. ff. commu. diui. similiter vasalli sunt diuidui, ꝑm Spec. in. d. ti. de feu. §. qm̄. versi. xxxj. ꝛ possunt vasalli diuidi numero inter dños. ꝑꝫ Bal. i. l. liberti liberteq̄. co. fi. C. d ope. liber. per Bal. i. d. l. si plures. co. j. ad fi. Sed aduerte p magna limitatione ꝙ lꝫ i diuisione alioꝝ bonoꝝ sufficiat vnū ex socijs p̄uocare ad diuisionem: qꝛ nemo cōpellitur stare i cōmunione. l. si nō soꝛtē. §. si certum. ff. de cond. ind. tñ in diuisione bonoꝛuꝫ feudaliū, ad hoc vt fieri possit debēt omnes conuasalli cōuenire ꝛ cōcoꝛdare, alias nō potest fieri diuisio ꝛ sic vnus solus nō pōt p̄uocare ad diuisionē feudi. Istud vult sing. tex. si bene ponderet in d. §. preterea ducatus. in ver. si cōsoꝛtes voluerint. requirit ergo cōsensus alioꝛū, ꝛ cū ille tex. pmittat diuisionē cōtra naturā feudi dꝫ itelligi i pprijs terminis, nec a verbis tex. est recedeñ. ita sing. tenet. d. Abb. in consil. lxxiij. ꝙ incipit q̄p in his dubijs, co. pe. vbi dt ꝙ istud nō reperit p alios p̄oderatū Tu dic ꝙ cōtrariā. ꝛ melius tꝫ And. de Iser. i. d. §. p̄terea ducatus, de prob. feu. ali. per Fed. in feu. i. j. ccl. ꝛ late. d. Alex.

a Limita. adde tu ꝙ hec limitatio nō facit ad p̄positū vt manifeste apparet: qꝛ dare vni bona allodialia, ꝛ alij bōa feudalia non dꝛ fieri diuisio comitatꝰ. Uñ tu limita ꝯclusionē nō p̄cedere qñ i feudo comitatus vel marchionatus essent ꝯcessa plura loca vt castra q̄ haberēt iurisdictionē separatā: qꝛ tūc i illis caderet diuisio, ita limitādo text. i. d. §. p̄terea ducatꝰ. ꝯsuluerūt Frā. d ramp. ꝛ Gaspar. d cald. q̄s refert ꝛ sequitur do. meꝰ Soc. in consi. lxvj. in vij. co. ver. q̄rto respōdet. duplicato in ꝯsi. cxv. ꝛ ibi latissime qñ feuda comitatus diuidātur. ꝛ p eūdē Soci. i cōsil. cciij. col. fi. v. scđo dico. ꝛ i cōsil. cclxxij. colum. ij. circa mediuꝫ. ꝛ i ꝯsi. cclxxviij. col. j. ꝛ sequenti.

in p̄eal.consi.xxxv.v.vol.in iiij.col.z seq.z nō dz sumi arg.a ↄ̄rio sensu in d.§.pterea ducat⁹.duplici rōne.prima:q2 resultaret absonꝰ intellect⁹,iuxta gl.in l.ij.C.de cōd.insert.facit l.ↄuenticulā.C.de episc.z cler.Scdo z fortius: q2 specialiter in iurib⁹ feudalib⁹ nō hz locū argumentū a ↄ̄trario sensu,vt late dixi in l.j.in prin.ff.de off.eius cui man.est iurisd.dixi ēt i pludijs feudoꝝ z p̄dicta bñ no.q2 vtilia sunt.❡In v.z seq.q.

32 Bar.j tractat materiā intereē qualiter obligatio facti.Jtē an ad restituēdū cōmittat interesse,z an factū post morā3 remaneat adhuc i obligatiōe,z an re⁹ possit p̄cise cogi ad faciēdū,deinde ponit practicā z formā libellandi,vt hic p cū diffuse,q3 p te videas.insist a solū in eo qd est pp̄riū huiꝰ.l.i ver.Celsus.qñ factū simplr est in obligatiōe in quo faciās regulā.Quod regulr in obligationib⁹ facti nō tenet qs p̄cise ad factū,s3 soluendo interesse liberat,vt hoc tex.z l.si qs ab alio.ff.de re iu.§.fi.ver.i oib⁹ faciēdi obligationib⁹.❡Limita istā regulam qñ obligatio ad factū inducit a l.pter,p pontū principale ei⁹ q obligat:tūc indistincte pōt cōpelli p̄cise ad factū.l.si cū exceptione.ij.§,z si qs.in ver.oīmō facere cōpellat,z ibi Bar.ad hoc no.ff.qd met.cā.z ita ē: t3 Bar.hic i viij.q.vbi ad hoc ēt allegat q̄ plurimas alias.ll.alle.p Mar.de fano.Et assignat rōnem:q2 qñ lex inducit obligatiōnē nō curat an itersit vl nō.iō obligatio reddit p̄cisa.z ita trāseunt ceteri,q nihil addūt.❡Tu adde Bar.i l.j.§.j.in ij.col.ff.de oper.no.nun.z tex.in l.illō ↄuenit.z ibi Bar.z Ang.ad hoc no.C.de exec.muner.lib.x.Bal.in l.nec patronis.ad fi.C.de ope.lib.vbi dt istud eē inductū p pter authoritatē.l.nō cōtemptibilē.Scdo adde illud qd t3.d.Abb.in c.j.in vlt.no.de spons.vbi t3 q̄ pōt p̄cise cōpelli marit⁹ vel vxor,vt in vnū redeāt,z simul cohabitent nec prestādo interesse liberent: eo q2 obligant ad cohabitatione ex l.diuina z humana.allegat do.Abb.not.per Bar.hic.Tertio adde facere qd in voto p̄cise cōpellit obligat⁹ ad votū exequendū,nec sufficit p̄stare interesse.c.qd sup his.de vot.z ibi.d.Abb.in j.no.assignat rōnē: q2 de iure diuino qs obligat ad votū.c.l3.de voto.dñ in psalterio dr,vouete z reddite:ergo cū talis obligatio facti inducat a l.est p̄cisa ad factū,nec sufficit p̄stare interesse.S3 caue q2 Bart.alibi in l.iij.§.Sabin⁹.ff.de cess.bo.t3 q̄ vbicunq3.l.dt quem p̄cise teneri ad factū: tūc cessio bonoꝝ nō admittit,s3 pōt p̄cise cōpelli: illō nō vr̄ eē bñ dictū per istā regulā Bar.hic cum semper obligat⁹ ad factū ex dispositione.l.teneat p̄cise facere.❡Scdo p̄incipalr fallit dicta regula vbi quis obligat ad factū ex dispositione testatoris,z sic ex vltima volūtate:tūc tenet p̄cise facere nec soluendo interesse liberat.l.fideicōmissa.§.fi.de leg.iij.fm Bar.hic in viij.q.assignantē duplicē rōnē3.Prima q2 voluntas testōris est lex.§.disponat.in auth.de nup.ergo est idē q̄ in obligatiōe legali.Scda fauore vltime voluntatis.sequunt Ange.Jmo.z d.Alex.hic,sed Lud.dt q̄ tex.in d.l.fideicōmissa.§.fi.allegatus per Bar.non p̄bat istā limitationē: eo q2 ibi erat expressum a testatore q̄ per ipsu3 faceret: nimiꝝ si tunc soluēdo interesse nō liberat,queādmodum qñ esset grauat⁹ ,pp̄rijs manib⁹ facere.l.vnica.§.ne aūt.ver.sin vero talis.C.de ca.tol.Sed tu aduerte qd i d.§.ne aūtē.quē alleg.Lud.bene est tex.q̄ qñ testator grauauit aliquē de faciendo aliquid ,pp̄rijs manib⁹ quod tunc non potest facere per substitutū: eo q2 censet electa industria persone,sed p hoc non sequitur qd soluēdo interesse nō liberet.Confirmo q2 Bar.hic rep̄ehendit distinctionē illoꝝ,q dicūt si queramus an obligat⁹ ad factū teneat p̄cise facere distingūt.Aut in obligatione facti est electa industria persone: z tunc coguntur p̄cise facere,nec soluendo interesse liberarent,vt ēt tenuit gl.in d.l.si quis ab alio.in fi.Aut nō est electa industria persone; z tunc secus.istā dr̄iam,vt dixi rep̄ehendit Bart.hic,z latius Alex.col.pe.ergo inductio Lud.cōtra istā fallentiam Bar.nō est bona.Sed tu aduerte q̄ p illa distinctione quā Bar.z alij rep̄ehendūt: tñ facit bonum z stringens fundamentū: q2 in obligationibus facti,facilius admittit q̄ vn⁹ faciat z adimpleat per aliū q3 qd soluat interesse.text.est ad hoc peregrinus z singu.in l.de pollicitationibus.ff.de pollici.Sed qñ est electa industria persone nō pōt qs facere per alium.l.inter artifices.j.de solu.z l.nemo est qui nesciat.j.de duo.reis.ergo multominus poterit soluere estimationē z sic interesse.❡Ultra Lu.posset dici qd tex.in d.l.fideicōmissa.§.fi.ex alio non p̄bet fallentiā Bar.z doc.q2 ibi illō opus debebat fieri reipublice:cuius fauore p̄cise cōpellitur ad tale factum,z ita il ū tex.intelligit Bal.in l.vnica,in penul.co.C.de sent.que p eo qd interest.l3.d.Alex.hic rep̄obet:q2 text.

33 ibi nō se fundat i fauore publico.❡†Ultra limitatiōes Bar.sup̄ascripta regula.iij.fallit qñ in p̄missione facti,interuenit iuramentū tūc pp̄ter iuramentū obligat p̄cise facere,

nec soluendo interesse liberaret,vt est gl.reputata sing.in l.si pecuniā.in prin.in gl.paruula.in ver.necesse.ff.de condi.ob cau.iste est lat⁹ z disputabilis passus quē late examinat Lu.z d.Ale.hic,s3 q2 eū plene examinaui in d.l.si pecuniā.in prin.ad ea q ibi dixi me remitto.❡Quarto lim.limita qñ est tale factū q̄ faciliter z de leui pōt expediri:tunc p̄cise cōpellit ad tale factū.ita sing.t3 supreme authoritatis apud cano.Joā.An.in add.Spec.in tit.de reb.eccl.nō alie.§.j.in addi.q incip.non fuerunt isti libelli.sequuntur Ang.z Cu.hic Ang.in l.in stipulationib⁹.§.operarū.ff.eod.q3uis ipsi corrupte allegent Jo.an.in add.Spec.in tit.de emp.z vēd.in §.sciendū.i add.que incip.de emptione locaret.vbi nihil et de hoc.Jstā limitatione rep̄ehendūt Jmol.Lud.z d.Alex.hic per istu3 tex.dum loquit de obligatione facti,scilicet rē tradi.quod quidem de facili pōt impleri:z tñ p̄cise nō tenet sed soluendo interesse liberat,vt hic,z l.si fundū certa die.j.e.Tu aūt pro ista sing.limitatione Jo.an.addō facere q̄ vbi qd pōt de leui impleri: tunc cessat iuris dispositio.hinc est q̄ cōditio potestatiua nō trahit retro.l.potior.z l.q balneū.ff.q po.in pig.hab.q2 potuit de facili statim impleri,vt dt Bar.in l.si is qui p emptore.in antepe.char.ff.de vsuca.❡Quatuor alias fallentias ponit.d.Alex.quas p te videas.vltra eū quoq3 alias fallentias enumerat Bal.in addi.Spec.in tit.de interesse.v.z nota qd aut merū factū.Alio mō limitat Lud.ro.vt ista regula nō p̄cedat de equitate canonica,vbi obligat⁹ ad factū,indistincte pōt cōpelli p̄cise,vt faciat si pōt adimplere.per c.qualiter.de pac.z q2 inter simplicē loquelā z iur̄m Deus nō cōstituit dr̄iam.xxij.q.v.c.iuri.sed vbi in obligatione facti adest iur̄m cogitur p̄cise ad faciendum,vt tetigi remissiue.ff.in ij.fallen.ergo idē erit de iure cano.qñ simplr p̄misit factū.Dicit tñ Lud.se decisiue istud nō affirmare,z potuit moueri: q2 inter ius canonicū,z ciuile,nō debet induci diuersitas si pōt euitari.c.cū expediat.de elect.in vj.c.j.z ij.de oper.no.nū.Addō q̄ istā limitationē late t3.d.Abb.in c.veniēs.col.pe.z vlt.de iureiur.vbi rep̄obat.d.Anto.de Bu.tenentē ↄ̄riu3.

34 idē t3.d.Ab.in c.per tuas.de arb.❡†Ultimo pro cōplemēto istaꝝ limitationū adde q̄ in oībus casibus,z fallentijs i quibus obligat⁹ ad factū pōt p̄cise cōpelli,vt faciat: in oībus illis pōt ēt extrahi de domo,z de oi alio loco,vt faciat: p̄esertim qñ est admixtum delictū fuge.ita singu.ampliat Bal.nec alibi recolo me legisse in l.ex omnibus.per illum tex.C.de decu.lib.x.z ita ēt limitatur.l.plerūq3.ff.de in ius vocan.Jsta sufficiāt qñ factum simpliciter est in obligatiōe:circa obligationē rem tradi q ēt est facti,vt hoc tex.sed non simplici-

5 ter.†Bar.in viij.q.in tertio casu facit duas cōclusiones.Prima est cōiter app̄obata qd si obligatio rem tradi sit ex causa emptionis z venditionis,z venditor habeat facultatē rei,tradende,tenetur p̄cise tradere,nec soluendo interesse liberat,vt t3 gl.reputata sing.in §.p̄etiū.inst.de emp.z vend.Q2 talis obligatio non cōtinet merū factū,vt dt gl.in l.certi condictio.in prin.in gl.iij.ff.si cer.pet.s3 h3 annexā cām bonoꝝ.l.in cōuentionib.in fi.ff.eo.vñ si est dñs vel quasi transfert dominium vel vsucapiendi conditionē.l.ex empto.in prin.ff.de act.emp.z l.si ita.§.j.ff.de cōtrah.emp.z ita Bart.z cōiter doct.hic.z in d.l.certi ↄdictio.in prin.cum pcor.traditis p d.Alex.hic in pe.co.adde bonū tex.in l.si qs alienā.z ibi gl.ff.de act.emp.❡Limita in vno casu singulari qñ vendit qd incertū consistens in spe,z pendens a futuro euentu:nā spe verificata z deducta ad certitudinem qui vēdidit.z habet facultatē rei tradendeno.cogitur tradere,sed liberatur p̄estādo estimatiouē,z sic interesse.tex.est sing.in l.si nactū rhetis.ff.de act.emp.vbi qs vēdidit iactū rhetis,z rhete iecit,z pisces extraxit,quos pōt capere:z cū nō cogit p̄cise,s3 liberat soluēdo estimationē.Quē tex.ad hoc reputat sing.z mirabilē nec hucusq3 ad hoc pōderatū Lud.hic,z seqt simplr Ale.tñ añ eū Cuma.hic in pe.col.allegat illū tex.ↄ̄ p̄dictā ↄclusionē Bar.❡Scda conclusio Bar.ē q̄ obligatio rē tradi,ex alia cā q3 iurisdictionis:puta ex simplici stipulatione ↄtinet meꝝ factū vt hoc tex.z l.si rē tradi.ff.e.z l.si fūdū certa die p̄stari.j.e.z tūc indistincte p̄stando interesse liberat,fm Bar.z oēs hic.❡Limita duob⁹ notabilib⁹ modis.Primo qñ dñs direct⁹ vasallum verbaliter īuestiuit de feudo:tūc cogit p̄cise tradere possessionē feudi,nec soluēdo iteresse libert.tex.est formalis i c.si facta.si de feu.defun.ↄten.sit inter do.z agn.z tex.i c.j.§.fi.de no.for.fid.in feu.Bal.i c.j.col.iij.de ↄtē.inter do.z vasal.ff īuest.feu.z Lu.z d.Ale.hic.❡Scdo fallit qñ qs tenet tradere,puta fūdū ex cā dotis:tūc cogit p̄cise ad tradēdū nec soluēdo iteresse liberat.tex.est no.i l.fi.C.ad velleia.i ver.oimō cōpellat adimplere q̄ verbū oimō sonat in p̄cisam z actualē coactionē traditiōis,vt no.bar.i l.si cū exceptiōe.§.s3 z si qs ff.q

met.cū.ꝛ in simili Bar.in l.j.§.iud.sol.ꝛ ita per illū tex.i d.l. fi.ꝛ Bal.nouell⁹ i trac.de dote.i quarto p̄uilegio septime partis. ¶ †Ultimo Bar.tradit p̄actica p̄sentis materie dō clarādo qualiter dēat formari libell⁹ in petēdo factū vł interesse,ꝛ p̄sequit tres modos libellādi quos ponit gl.magistra i l.j.in p̄in.§.de act.emp.vt hic p eā,ꝛ plene ponit Spec.i ti. dō ru.inter.§.viso.ver.li ūt factū.cū seq.ꝛ ibi Jo.an.i addi. q̄ inci.C y.d.Ant.de Bu.i c.olim.p illū tex.de censi.adꝺ glo. valde no.in l.ij.§.fi.§.c.ꝛ ibi Paul.de ca.ꝛ do.Ale.cā no.Et ibi ōt Bal.q̄ illa gl.est mirabilis,ꝛ qō eā allegāt valentes do cto.p eo q̄ p̄cedit libellus alternatiuus,peto factū vł interes se,p̄pter incidentiā quā bz cū p̄ncipali de quo p Bart.hic in vł..ꝛ an interesse possit peti p̄ditionaliter si factū nō p̄cesset, gl.est notabilis qō hic in d.l.ij.§.si in facto.quam do.Alex.ibi simpliciter ad hoc no.sed vide ibi latius p Are.in iij.ꝛ v.co. post Ludo.ibi ponit Bar.hic in ij.modo libel. ¶ Ite aduer te q si p̄missō facti decessit relictis plurib⁹ heredib⁹,ꝛ post morā ago cōtra vnū ex heredibus ad factū,vt cōsequar inter esse: potero cōsequi interesse insolidū cū vnū tātū:secus si age rē p̄incipalr ad interesse qō est diuiduum,ꝛm Paul.l.ij.§.ex bis.§.eo.ꝛ ibi do.Alex.in ij.col.quod est singulariter tenen dū menti ꝑm eos.ꝛ ista est vtilitas in practica ad doctrinam Bar.hic.ꝛ per ista cum laude Dei sit positus finis huic scho lastice repetitioni huius subtilissime.ff.stipulationes nō diui duntur.in xj.lec.xxiij.¶Barti.¶H.dvj.

1 ☞ Quando stipulationi facti adȝeiatur certa dies,ante illaȝ diem non potest effectualiter agi, nec ante dicitur stipula tio committi.

§. Si quis ita. Iste.§.venit ad declarationem huius l.in p̄in.iver.Celsus.vbi dī q̄ in obligatiōe facti succedit obligatio ad interesse post morā,an intelligat post morā ceptā in nō inchoādo, an post morā cōpletā in nō pficiendo ꝛ cōtinet duos casus. scūs est ibi plane stipulatio facti.cū adiectione dici,die aduenīte cō mitti als vbi nō est dies cū inceperit eē in morā inchoādi ad particulare interesse cōmittit.h.d. ¶ P̄o intellectu litere aduerte.nā tex.vł libł̄ꝑ ꝓtrariari.nā primo ōt q̄ ꝓtra p̄o missorem agi nō pōt.nisi totū tł̄s trāsactū sit: postea ōt q̄ sta tim pōt agi,cūp̄missō fuit in morā inchoandi.¶Hic q̄ sunt di uersi casus.ꝛ differt p̄incipiū a ver.plane.in tribus ꝑz Bar. ꝛ Ang.primo,qa i p̄incipio stipulatio incepit a p̄cedenti cō ditione,sed in ver.plane.incepit a p̄cedenti cōuentione. Ite in principio fuit adiecta dies,secus in ver.plane.ꝛ ista est bo na.ite i p̄n.fuit adiecta ēt pena.sz in ver.plane.nulla fuit adie cta pena.Discutiam⁹ breuiter istas dīas p intellectu text. ¶De prima dīa parū est curandū ꝑm Jmo.Paul.de ca.ꝛ d.Alex. quo ad iuris effectū,de quo q̄rit. Itez bz in principio nō p̄esserit p̄ētio p stipulationē: tū p̄cessit ꝓtractus loca tōis.ꝛ ptz ex tex.ibi ex quo locatū est op⁹.d.Pe.de Bex. fal nat Bar.ab ista obiectiōe qō Bar.bñ dixerit i p̄nc.istius tex. stipulationē incipere a p̄cedenti ꝺditione,ꝑlideratā formā ipius stipulationis,nō aūt cōsiderato ꝓtractu locationis,q̄ ē diuersus a stipulatiōe,sz istō nō satisfacit,nec bz rōnē diuersi tatis. Jō p ista dīa Bar.dic q bū facit tex.g formalr ōt si añ calēdas ¶Martias p̄imas opus pfectū nō erit: tūc quā id opus erit.ꝛc.ꝛ sic ꝑm seriē stipulationis posite in tex.incepit a p̄cēti ꝺditiōe:ꝛ ita ēt tz gl.j.ꝛ gl.iu ver.ante calendas.in fi.Sed ego fortiter arguo ꝑ ista p̄imā dīa in Bar.ꝛ Ang.qa si in p̄ima ꝑte solū fuisset stipulatio cōditionalis hoc mō: si ante calendas ¶Martias op⁹ pfectū nō erit,hoc est si nō edifi caueris mihi domū i tali loco an calēdas ¶Martias: tūc quā tūc opus erit tantā pecuniā ꝑmittis: certe nō esset verus id qē subdit litera,ex quo opus locatū est. Nam si non p̄cessit nisi stipulatio conditionalis,certe stipulatio conditionalis nō pōt inducere locationē: qa illud q̄ est in cōditione,dispositio nē aliquā non inducit.l.si qs sub cōditione dando.x. decem. §.si qs omiss.cā test. Nisi subtilisando diceres,put arguit.d. Pet.de berr.qō partes apponendo talē stipulationē ꝺditio nalē videntur p̄sentire qō sit locatio pure,que solo p̄sensu fit, p̄ter.in l.si stipuler.§.fi.§.eo.vbi ōt tex.q si locando ꝛ ꝺduc edo qs ad interrogationē nō rūdeat,sz stipulatio nō valeat: si locatio,que nō verbis,sed cōsensu fit.idē sit in casu nr̄o, cū partes opponendo cōditionē stipulationi consenserint q̄ con ditio impleatur.l.si quis locuples.in fi.ff.de manu. test. ergo stipulando,si op⁹ tali tpe pfectū nō erit,vident partes locatio nē ꝛ ꝺductionē ꝓtrahere: qō si est verū,est pulchrū ꝛ subtile, sed nō credo qō sit vex:per fundamentū q̄ ꝺfeci. Vū tutius est tenere q̄ in hoc tex.p̄esserit locatio simplex. Cuius stipula tio a ꝺditiōe inceperit. ¶ Secūa dīa est quā Bar.ōt esse not. q̄ in j.parte fuit adiecta dies: ꝛ tūc nunq̄ cōmittitur stipula tio ad interesse aliquo mō ante diem,vt hic,ꝛ in l.insulā.intra biennīū.j.eo.sed in scūa ꝑte nō fuit adiecta dies:in quo casu q̄ p̄imū incepit eē i mora inchoādi,cōmittit stipulatio ad p̄ticulare interesse,sz ñ trāsierit tp̄s,quo potuit pfici,vt hic,ꝛ d. l.insulā.ꝛ ita ēt tenēt Jmo.Lud.ꝛ d.Alex.hic ꝛ Bar.in l.cū stipulat⁹ sim mihi a pculo.post gl.ibi.ꝛ ibidē Ang.ꝛ Jmo.j. eo.q̄vis in hoc ꝺuiū tenuerit Ang ꝛ Paul.de ca.hic.ꝛ alij re lati p d.Alex,ad quē in hoc latius te remitto.cū p̄co.ꝛ eum adductis.Teneas istā dīam,q̄ est bona ꝛ apta ad istū tex.ꝛa tio fundamentalis est: qa qñ dies est appolita a ꝓtib⁹ talis di latio tpis cēset appolita fauore p̄missoris.l.eū q̄ calē.§. quo ties.ꝛ l.stipulatio ista.§.inter certā.ff.eo.nō p̄missor ante cō ueniri nō pōt.quā tota dies sit lapsa,sz qñ dies nō appolita ex p̄uentiōe partiū:tūc tacite intelligit ā.l.dies qua possit o pus fieri.vt i l.seq.vñ eo ipso qō incipit eē in mora inchoandi fa cere,statiz cōmittit stipulatio ad particulare interesse ꝺ eū, vt i ij.ꝑte tex.ꝛ hic ex isto tex.ꝛ ex ista scūa dīa habes notare q̄ pl⁹ op̄at dies exp̄ssa,q̄z dies tacita veniēs ex natura p̄miss. sus.qa pma magis suspendit,q̄z scūa.ꝛ si dicas.si dies tacite in ducit a.l.eo go exp̄ssio nihil operat.p regulā.l.nō recte.C.de fideius.ꝛ l.ij.§.de leg.j.rūdet Bar.in fi.ꝑm subtilē Pet.de bella.qō nō pariformit exp̄imit: qa qñ ꝑtes apponūt ꝺ plixtioīe,seu lōgioīe arbitrio,p̄missoris,l.stipulatio ista.§.inter certā.ff.eo.sz si nō exp̄rimat,tacite inest ex natu rā rei,ꝛ nō plus.ergo exp̄rimit aliter q̄ tacite inest. ¶ Ter tia dīa est: qa in p̄in.pena fuit adiecta in stipulatiōe,sed nō in ij.casu.ꝑm Bart.Ang.ꝛ Jmo.ratio est duplex.p̄ima qa pena nūq̄ cōmittit ēt p ꝑte,nisi trāsierit tm̄ tp̄s.j.q̄ opus p̄missum explicari possit.l.ita stipulat⁹.ꝛ l.cū ita stipulat⁹ sz mihi a pculo.j.eo.qa penalis stipulatio venit committēda ex eu ētu ꝺditiōis.q̄ ꝺditio nō scidit.l.cui fund⁹.j.d ꝺi.ꝛ dem. ꝛ l.eas causas.sz ad interesse cōmittit stipulatio ꝑ p̄mā. iō si p ꝑte cepit eē i mora cōmitti dz stipulatio p illa ꝑte ad ꝑticu lare interesse,vt hoc tex.i fi.scūa rō e qa pena adȝcit loco tota lis interesse,ꝛ sic claudit se totale interesse.l.fi.j.d pto.stip.iō nō pōt p̄mitti p ꝑte,respectu ꝑticularis interesse:qa vbi e pena nō ispicit interesse,ꝛ sic pena nō cōmensurat ad interesse.l. stipula tio ista.§.alteri.ff.eo.Ista p̄ma dīa est vera i se,sz nō adaptat vbis tex.qa i p̄ma ꝑte nō apparet q̄ fuerit p̄milsa pena,sz so lū interesse,vt p̄z i tex.ibi quāti id op⁹ erit.ꝑz Paul.de ca.Sed o ꝛ fortiꝰ ꝑm do.Alc.si i p̄ma ꝑte fuisset ꝺdicta pena,certe me ro iure debuisset cōmitti pena añ diē calēdaꝝ martiaꝝ.q̄ꝑti mū cōstitisset op⁹ fieri nō potuisset,vt est tex.i l.cū stipulatus sim mihi a pculo.vbi gl.ꝛ oēs.j.eo.cui⁹ ꝺctū vult iste tex. cū ōt nō ante diē p̄missionis cedere,q̄ verba denotant nullo mō esse cōmissam stipulationē.l.cedere diē.j.de ver.sig.ergo ne cesse est dicere q̄ in hoc p̄ncipio nō fuit adiecta pena. sz venit interesse qō nō cōmittit aliquo mō añ diē.l.insulā.j.ꝛ sic tene secundā dīam q̄ vera est. ¶ †Not.ex p̄ima parte q̄ qñ sti pulationi facti adȝcit certa dies ante illā diē nō pōt effectua liter agi,nec ante ꝺr stipulatio cōmitti.limita signanter istuz tex.p̄cedere in stipulatione,ꝛ sic in cōtractibus stricti iuris, vt hic,ꝛ l.insulā intra biennīū.j.e.secus est in cōtractib⁹ bo ne fidei,in quibus quā p̄imū cōstat opus fieri nō posse statiz cōmittit stipulatio ad interesse ēt quo ad exactiōis effectum etiā ante dic.vt l.iiij lege.§.si domus.ꝛ ibi Bar.ꝛ Rapha. ful.ita limitant per illum tex.ff.loca.ꝛ sic oēs.ll.huius ti.que loquuntur de cōmissione stipulationis qñ op⁹ debet fieri de bent intelligi qñ opus fieri est in obligatione ex cōtractu stri cti iuris.secus si ex ꝯtractu bone fidei.idē tenēt Jo.ō imo. Lu.ꝛ d.Alex.hic.ꝛ latius do.Alex.in l.in illa.la.j.ff.eo. Tu dic melius q̄ tex.in d.§.si domus.nō facit p̄o ista limitatio ne.nā ibi aliquis conduxerat habitationem domus ad quin quennīū,ꝛ cā deseruit: certe locato⁹ pōt statiz totius quinquen nij pensionē petere nō expectando singulos annos:qa ꝑpter culposam desertionē cōducto⁹ cessat cā dilatiōis p̄ns er go dz cessare dilatio.l.a filia.§.aluno.ff.ad trebel.ꝛ in hoc ille tex.est valde fin.ꝛ ita etiā tenēt Paul.de ca.ꝛ Are.in d.l.in illa.ꝛ Paul.de ca.in d.§.si dom⁹.ꝛ istō est verū. ¶ Capio gl. in ver.cedere.q̄ timoꝛe cōtrarꝝ duobus modis intellīgit tex. oppono ergo p̄ra tex.qui vult diem p̄omissionis cedere qñ dies est appolita stipulationi,ꝛ nō ante.istud est cōtra l.cede re diē.j.de ver.sig.vbi dies appolita nō impedit ortū obli gatiōis ꝛ actiōis.timoꝛe huiꝰ ꝺctū gl.dupliciter rūdet: p̄mo faciēdo ꝺctū q̄ sz mero iure añ sit nata obligatio:tū nō p̄ce dit,sez cū effectu. Istā sol.tz Bar.il.cū stipulat⁹ sz mihi a pcu lo.i p̄n.p illū ter.j.e.tene secūam sol.gl.q̄ hic nō solū erat dies, sz ēt ꝺditio si op⁹ nō ēt pfectū añ cal.¶Martias.ꝛ cōditio bñ impedit.d.l.cedere diē. ¶ Capio gl.in ver.ante calendas.q̄z diuide in duas ꝑtes. ¶ In p̄ima declarat tex.qa ista verba

ante vel post calendas intelligunt. s. finitas. Rō est ſm gl. q2 ita accipiebat inter eos: z sic ita erat inter eos ꝓuentū qō ista verba aū vl' post calēdas intelligerent. s. finitas. ista ē truffa, z manifesta diuinatio. Dic mel' istā eē interpretationē iuris qō talia ꝟba sic intelligant. l. q an calēdas. z l. eū q ita. ℌ. q ita. el ꝙ. vbi dixi. ℌ. e. z rō q2 cēset appolita fauore dbitoris. vt maiorē dilationē hēat: q2 verba dubia dēt interptari ꝑ stipulatore. l. stipulatio ista. ℌ. alteri. ꝺ. in stipulatiōib. ℌ. co. ¶ In secunda q̄ est ibi, z no. q talis est rō gl. p viā notabilis duplicit̄ remouet vnā opp. á posset fieri ℌ rōne tex. nā tex. dt. diē, p missionis post calēdas. Bar. cedere: q2 nec aū calēdas reus ꝓueniri poterat. Ista rō melꝰ staret eℌ, q reus aū ꝓueniri nō pōt: q2 aū nō cedit dies. gl. fatet q rō tex. melꝰ staret hoc mō. Vel scō z subtilius rādet gl. q bic op⁹ facere nō erat i stipulatiōe pure: q2 stipulatio inceperat a cōditiōe. si ergo aū calēdas agi nō pōt. qñ stipulatio inceperit a quētione: ergo multo minꝰ qñ incipit a cōditione. ita vult arguere tex. z istud est melius. ¶ Iapio gl. i verb. possit. á formal duo ℌ ria q de directo vident eē ℌ tex. z vtrinq; ℌ rio dat q nq; solutiones. ℌ ad vtrunq; ℌrū tene solutionē Joānis posita i gl. quā tenēt oēs. vt dt Bar. q ℌ ria loquunt quo ad tale interesse. ℌ iste tex. loqtur quo ad particulare interesse: quia non incboauit facere.

Lex lxxiij.

1 ¶ Stipulatio simplex z pura quo ad verba, ex natura rei i stip. deducte vel ex loco destinate solutiōis dilationē recipit. Item stipulatio serui hereditarij vel capti ab hostib⁹ hz tacitam conditionem.

2 Quedam sunt stipulationes que habent tacitam cōditionez, z quedam que habent tacitam diem.

3 Quando patronus stipulatur a liberto operas, ineſt tacita conditio si indicentur.

4 Si seruus hereditarius stipulat⁹ est heredi futuro nō expſſo noie, pp ꝓ heredis: nō acquirit hēditati iacenti: q2 ei nō fuit stipulat⁹, nec heredi futuro, quousq; sit adita hereditas.

5 Quedā stipulationes hnt tacitā diē, vt qñ qs stipulat dari in alio certo loco: nā ineſt tacitū tps quo ibi peruenire possit.

6 An ante euentum diei actio sit nata.

1 Interdum. † Stipulatio simplex z pura quo ad verba ex natura rei in stipulatione deducte, vel ex loco destinate solutiōis dilatione recipit. Item stipulatio serui hēditarij, vel capti ab hostib⁹ hz tacitā cōditionē. h. d. vsq; ad ℌ. fi.

2 ¶ Pro intellectu tex. † gl. z eoꝝ que tradūt Bar. z doc. aduerte, q quedā stipulationes habent tacitā cōditionē, z quedam habent tacitā diē. de primis ponit tex. tria exempla. ¶ Primū qñ stipulat aliquid qō nō est in rerū natura, hz eē sperat, vt qñ stipulatur quis fruct⁹ nasciturꝰ, aut partū nascturū: nā habet in se tacitā cōditionē, si nascant, vt bic z expressius dt ter. in l. j. ad fi. ℌ. de cōd. z demon. ¶ Secūm exemplum est, quando patron⁹ stipulat a liberto operas, nā ineſt tacita ꝑditio, si indicent. ſm Bing. Imo. Pau. de ca. z Bexu. z nemo cōtrariū dt. Unde si patronus stipuletur operas certas, puta pictoriās, nō cedit dies nisi stipulator declaret locū vbi velit operas certas pstari. Si vero stipulat operas icertas, nō cedit dies quousq; stipulator declaret quas operas vult pstari. z hoc appellat operas indicere. z ſm Bar. oēs ope anteq; indicant sunt incerte, vt l. si nō sortē. ℌ. libert'. ℌ. de cōd. ind. Sed hz oēs ita teneāt. tu cōsidera ter. in l. quoties. ℌ. de oper. lib. alleg. in gl. qui vult q stipulatio operaꝝ certaꝝ, vt sunt picturie hēat diē tacitā: sicut qñ stipulat dari carthagine: z hic stipulatio operarū potius hēat tacitā diē qñ indicant, q; habeat tacitā ꝑditionē si indicant. ¶ Terū exemplū est quando † seruus hereditarius stipulat⁹ est heredi futuro nō expſſo pp noie heredis: nā tūc nō acquirit hereditati iacenti: q2 nō fuit ei stipulatio, nec heredi futuro quousq; sit adita hereditas. q2 ignorat qs sit heres, z hic ineſt tacita cōditio si adeat hereditas, vt expſſe dt tex. bic in ver. si seruus. z tex. il. seru⁹ hereditarius futuro. ℌ. de stip. ser. In istis tribus exēplis nō nascitur nec obligatio nec actio anteq; dicte ꝑditiones tacite existant. l. j. ad fi. ℌ. de cōd. z demon. q2 tacita ꝑditio ita suspēdit z impedit natiuitatē obligatiōis, sicut z expressa, vt est gl. reputata sing. in l. itē q2. ℌ. j. ℌ. de pac. vnde tex. bic dt: tūc eñ incipit actio, hz gl. z male suppleat. s. cū effectu, quasi sentiat q ēt ante mero iure sit nata, z male. ¶ Quedam stipulationes habent tacitā diem, vt qñ quis stipulatur dari in alio certo loco: nā ineſt tacitum tps quo ibi peruenire possit, vt bic z l. cōtinuus. ℌ. cum ita. ℌ. eo. z l. eū qui calendis. ℌ. quoties. ℌ. eod. vel qñ quis stipulatur domū edificari: nam ineſt tacitum tēpus quo possit fieri: z tunc ante euentū diei bene nascitur obligatio. l. centelimus. in pri. ℌ. eo, q2 statim pure est obligat⁹ dare vel facere. l. cedere diem. ℌ. de verb. sig. ¶ Sed dubium

6 Test de actione: an ante euentū diei sit nata. z in hoc hz Bart. q hz dies expressa non impediat natiuitatem actionis: q2 ante nascit actio, sed obstat exceptio. l. j. in fi. ℌ. quādo dies vsusfruc. leg. ced. facit ter. in l. qui mandatum. ℌ. mandā. tamen si est dies tacita legalis, q̄ tacite ineſt ex natura rei, vl ex forma cōtractus: tūc ista bene impedit natiuitatē actionis, per istuz tex. non destruendo eū. z l. si ita stipulatus essem abste. i ver. non ante agi posse. ℌ. eo. z l. si tutor reipub. ℌ. fi. ℌ. de tut. z raDistr. Cum Bar. tenēt indifferenter omnes: z est cōis opinio ſm do. Aller. quam ēt latius tenet Bar. in l. ita stipulatus. in ꝙ. q. j. eo. p ꝓ qua adde tex. in l. existimo. ℌ. ex hac. j. eo. i ver. qñ nascatur actio, z in ver. non recte agetur nisi tempus pretererit. Et sic pondera q omnia quatuor exempla tex. equiparantur, quantum ad impediendam natiuitatē actionis, quando stipulatur partum ancille, vel fructus nascituros, vel domū edificari, vel dari carthagine: q2 in omnib⁹ ineſt tacite dies legalis: z nunq; incipit actio cōpetere, nisi purificata die, hz ipsa obligatio bene sit nata: eo q2 lex que inducit diē tacite, noluit obligationem causatam ex contractu partiū sta tim ꝓducere actionem: q2 ante diem nō habuisset effectū, vnde lex nihil operatur frustra, z sic noluit actionē i esse ꝑducti, que de presenti non possit, ꝑducere effectū: q2 lex z natura nihil operantur frustra. l. non cogendum. ℌ. Sabinus. ℌ. de pecu. z l. hec stipulatio. ℌ. diuus. ℌ. vt le. no. ca. hz oēs ita trāseāt.

¶ Tu potes noviter tenere ℌ omnes, qō in ommib⁹ quatuor exemplis tex. dies legalis tacita, sicut impedit natiuitatē actionis, put omnes ꝓcordant: ita etiā impedit natiuitatē obligationis, z isto mō intelligendo tex. realiter, p cedit z equiparatio textus in omnibus quatuor exemplis plane, z sine vlla subauditione, p cedit. Et sic nō facio differentiam inter natiuitatē obligationis, z natiuitatē actionis: q2 si dies tacita legalis impedit causatū, z sic natiuitatē actionis: certe ēt debet impedire natiuitatem cause, z sic obligatiōis: quia obligatio est cā actionis. l. licet. ℌ. ea obligatio. ℌ. de pcur. z q cquid est causa cause: est cā causati. l. manumissiones. ℌ. de iusti. z iur. quod hoc sit verū ostenditur. Nam in duobus primis exemplis tex. quando qs stipulatur partū ancille, vel fructus nascituros: res est plana: q2 talis stipulatio hz tacitā conditionem. vt est tex. in l. j. ad fi. ℌ. de cōd. z demon. z tacita conditio, ita impedit natiuitatez obligationis z actionis. sicut expressa gl. sing. z app̄obata in d. l. item q2. ℌ. j. ℌ. de pac. ialiūs duobus exemplis tex. quādo qs stipulatur de nūm edificari vel carthagine solui: in quibus non est conditio tacita: sed bene ineſt dies tacita: tunc Bart. z omnes fatentur quod talis dies legalis tacita bene impedit natiuitatem actionis. vt hoc tex. non destruendo eum, sed non impedit natiuitatē obligationis. Istud ſm non video qūo Bar. z doctores bene ꝙbent. nam l. centelimus. in pri. ℌ. eod. allega. per eos, nihil facit: eo q2 clare loquitur quando dies expressa est apposita ab homine, put etiam loquitur. l. cedere diem. ℌ. de ver. sig. z l. j. in fi. ℌ. qñ dies vsusfru. leg. ced. Unde teneo quod etiā in secundis exemplis tex. sicut dies tacita legalis impedit ortū actionis: ita etiam impediat ortum obligationis: q2 nō credo quod posset reddi congrua ratio diuersitatis, z obligatio est causa actionis, z quicquid remouet causatum, debet etiam remouere causam. vt ꝑdixi. Et isto modo textus realiter z plane ꝓcedit sine vllo scrupulo, z sine vlla subauditione.

1 ¶ Oblatio speciei debite purgat moram ipso iure. sed oblatio quantitatis debi e purgat solum ope exceptionis.

2 Iudex motus ad iudicandum ſm opi. suū preceptoris excusatur in syndicatu, a condemnatione expensarū, licet iudicauerit contra communem.

§. Sicbi promisso. † Oblatio speciei debite purgat mo rāꝫ ipso iure, hz oblatio q̄titatis debite purgat solū ope exceptiōis. h. d. sumendo tex. cū intellectu, Dinidit in duas. In prima logr qñ species est debita. in scā qñ quātitas. scōa ibi, certa doli. In ꝓmo ergo casu qñ debitor ꝑspectei ipsaz speciē offert, liberat ipso iure si postea spes pereat. l. qō te. ℌ. si certe. z l. si seruū. ℌ. fi. ℌ. e. q2 tūc perit substātia z fundamētū ipsi⁹ obligatiōis. In scō casu qñ est debitor quātitatis, z ipsaz quātitatē offert. si illa quātitas oblata postea pereat liberat debitor solū ope exceptiōis, vt bic z l. q decē. i pri. vbi tex. no. ℌ. ō solut. Nā de rigore iuris nō liberat: q2 quātitas vl gen⁹ pire nō pōt. l. incendium. C. si cer. pe. z in l. rōne. el ꝙ. ℌ. incerte. ℌ. ad l. fal. z sic nō perit res ꝺbita: q2 ℌ obligātione generis vl quātitatis nihil certi est ℌ obligātiōe. gl. in l. Heredi. ℌ. duob. de leg. ꝙ. Bar. z alij in l. ꝙ. ℌ. z hac. in vl. col. ℌ. eo. z hoc modo

habes

habes enucleatã medullã huius text. ¶ Gl. in ver. morã ibi. nisi lis cõtesta. sit vt. j. e. l. si insulã. dic q illa lex loqt, qñ vnũ petit, z aliud offert, vt qñ i obligationib⁹ facti petit interesse, z reus offert ipsum factũ, vel qñ petit pena offert principale: z tũc post lit. cõtesta. nõ admittit purgatio more. ita loqtur. d. l. si insullã. Sed qñ illud idẽ qd petit offert. z tunc aduerte q actualiter põt qñcũq3 solui vsq3 ad sniam. z soluẽdo absoluet nõ solũ ab instãtia iudicij, sed et a debito principali. §. fin. inst. de perp. z temp. actio. z l. si reus paratus. ff. de pe. z isto casu oblatio verbalis nõ sufficeret post lit. cõtest. l. sed z si alia. §. de cõst. pe. s3 bene realis cũ depositiõe z cõfiguratiõe. l. obsignatione. C. de sol. nisi oblatio verbalis fieret in iudicio: q2 illa h3 vim solutionis. l. si rẽ. el. j. §. fi. ff. de pi. act. s3 Bar. hic. z i. d. l. sed z si alia. z in. l. si insula. in. j. opp. ij. partis. j. eo. Aduerte in vno male loquitur Bar. dũ vult quod sola oblatio verbalis facta in iudicio debeat vim depositiõis z consignationis, z sic inducit liberationẽ, per. d. l. si rez. §. fi. hoc est cõtra l. acceptã. C. de vsur. vbi tex. vult q pecunia oblata sit deponẽda in loco cõgruo arbitrio iudicis, q non esset necessariũ, si sola oblatio verbalis facta i iudicio liberaret: iõ Bar. met. i. l. si debitor of ferret. j. de sol. meli⁹ t3 q oblatio verbalis facta i iudicio bene pdest vt det pignoratia actio, z mora purgetur. d. l. si rẽ. §. fi. nõ autẽ vt liberet debito, z ita etiã tenet Bal. in. d. l. acceptã.
1 col. ij. Cu. z do. Alex hic. ¶ † Ultimo inquãtũ Bar. refert q legẽs Pisis more boni discipuli defendit opi. Ray. de forli. p ceptoris sui. exẽplo Lasij qui sententiã magistri sui bene excu sat, vt est tex. i. l. dicere. §. j. ff. de arb. Adde singlr q iudex mo
2 tus ad iudicãdũ sm opi. sui doctoris excusatur[a] in syndicatu a cõdẽnatione expẽsarũ, l3 iudicaret 3 cõem op. q2 vt discipu lus probabiliter sequitur opi. doctoris sui: ita singulariter t3 do. Abb. in. c. j. vj. colũ. de postula. prela. referens fuisse nota. dictum Oldra. lauden. in. l. quesitum. §. j. ff. de fun. instru.

Lex lxxiiij.

1 Stipulatio dicit certa, qñ cõtinet certũ in substãtia, quali tate z quãtitate: alias si aliquid istorũ deficiat dicitur incerta.
2 Cõparatiuũ participat de positiuo, z retinet eius significatũ.
3 Si statutũ dispõat q p isultu sine sãguine iponat pena. x. cũ sanguine, maior pena arbitrio iudicis cũ cicatrice puniat ma xima pena: ista maior z maxima pña ñ põt esse nisi pecuniaria.
4 Superlatiuum dicitur quod supremam gradum tenet.
5 Si papa committat causam que sit de subtilitatib⁹ iuris vni grosso doctori, est iusta causa propter quã potest recusari su spectus, z tanquam suspectus remoueri.

Stipulationum quedam

certe sunt. Qñ in obligatiõe venit id q nõ est varia bile ex natura rei vel pmissoris volũtate. stipulatio cõtinet certũ: alias incertũ. h. d. cum. l. seq. fere tota sm Bar. sed certe Bar. summanit extraneo mõ sm Lu. hic. vñ summa
1 aliter. Stipulatio dr certa: qñ cõtinet certũ i substãtia qualita te z quãtitate, alias si aliqd istoz deficiat, dr icerta. h. d. cũ pn. l. seq. vsq3 ad. §. fundi. z ista iuestigatio est necessaria, vt sciam⁹ que actio detur. Nam quãdo in stipulatione cõtinetur certũ, tũc cõpetit certi cõdictio generalis, vt. l. certi cõdictio. in pn. ff. si cer. pet. Sed qñ cõtinet incertũ: tũc dat actio ex stipulatu. vt inst. eo. i pn. z. l. si quis certũ. ff. si cer pe. Uel melius: tũc cõ petit cõdictio incerti generalis, put tenui i. d. l. certi cõdictio. in pn. z i. l. sed z si me putẽ. §. cũ iter. vbi est tex. ff. de cõd. inde. dixi et i. l. si penã. ff. eo. Idẽ est qñ stipulatio cõtinet certũ, sta tim põt agi, sed qñ cõtinet icertũ certificãdũ ex aliquo futuro euẽto: tũc stipulatio dilationẽ capit, nec statim põt agi, vt i. l. prece. i prin. ¶ Itẽ aduerte qd predicta tria que posui i sum mario nõ semp requirit q cõcurrãt, nisi qñ stipulat quãtitatẽ cõsistẽtẽ põdere, numero vel mẽsura, vt vinũ, oleũ, vel frumẽ tũ. Sec⁹ qñ stipulat speciẽ: tũc sufficiũt duo scz q sit certũ in substãtia z in qualitate, vt fundus ecce substãtia Tusculanus ecce qualitas, vl stipulor hominẽ stichũ, dũ dico hominẽ, ecce substãtia, dũ dico stichũ ecce qualitas, nec in istis specieb⁹ est necesse adijcere quãtitatẽ: quia quantitas consistit in toto a ca pite vsq3 ad pedes, vt dicit Bar. sm Pet. de bella. z hoc voluit tex. in ver. fund⁹ tusculan⁹. z i ver. homo stichus. z sic tũc q tum, nõ refertur ad species, vt innuit gl. hic in ver. aurei. z gl.
2 mag. in pn. in. l. seq. in pn. Bar. z alij scribẽtes. ¶ † Not. j. ex tex. ibi cũ id q bono melius zc. illud ad quod tota die allegat ista. l. qd cõparatiuũ participat de positiuo, z retinet signifi catũ sui positiui. Alibi no. Bar. in. l. cũ filius. §. pr. ff. de leg. ij. q natura cõparatiui est reliquere formã positiui i extremo. z gl. i. l. iubere cauere. i gl. mag. circa med. ff. de iur. om. iu. alibi dicit Bar. in. l. illud in prin. ff. de tributo. qd illud quod ibi et tex. z tex. in l. minus. ff. de ver. sig. scz. qd min⁹ dr. et nihil. Nã sm Bar. est improprie dictum: q2 ibi cõparatiuum min⁹ nõ relinquit formã positiui in extremo. Idẽ etiã dicit Bar. in l. si seruus legatus. §. si ita scriptũ. ff. de leg. j. z istud ducit ad practicã notabilr. Bal. in l. fi. p. uni. ff. si cer. pe. statẽ. statuto q habẽtes librã seu estimũ in cõi ad cẽtũ libras. ff. soluãt. x. z habẽtes min⁹ soluãt. v. sub illã. min⁹ et nullã librãt habẽtes contineri vident sm iura prealleg, nisi illud onus eliceti positũ psone p libra, sm eũ q valo no. vt scias practicare tex. pallegatos. ¶ † Itẽ adde ad no. hui⁹ tex. i practica. q si statu tu3 disponat q p insultu sine sanguine imponat pena. x. cum sanguine puniat maiori pena, arbitrio iudicis cũ cicatrice, puniat maxima pena, certe ista maior z maxima pena põt cẽ nisi pecuniaria q2 cõparatiuũ nõ põt excludere qualitatẽ po sitiui, z suplatiuũ qualitatẽ vtriusq3: z tunc maxima pena pe cuniaria erit adẽptio oim bonoz. ita decidit no. Bal. in l. ij. in vl. col. C. de pb. Itẽ adde q cõparatiuũ nõ solũ d3 partici pare de positiuo, s3 et d3 eẽ de eodẽ genere cũ positiuo, z non inducere qd diuersũ. vñ si statutum disponat q si qs extraxe rit mulierẽ de domo p vim puniat. in. 1000. z i plus arbitrio potestatis, certe potestas ñ potest vigore dicti arbitrij, facere eum decapitari: q2 compar atio z plus intelligi de modico pluri in quãtitate, z non in alio gñe. ita determinat Ly. in l. cũ filius. §. cũ pr. in addi. de leg. ij. vbi. dt q istã qd fuit de facto Florẽ. refert z seqt Bal. in l. z si post tres. col. xj. ff. si qs cau. ¶ Limita istud no. tex. pcedere, qñ reperitur aliqd ad com paratiuũ cũ paret. als sec⁹ sm Bar. i l. si seru⁹ legat⁹. §. si ita scriptũ. ff. de leg. j. vbi p hoc determinat. Bar. qñ nem. q si sta tutu disponit q si ptãs cõdẽnauerit in aliq plus q debeat te neat restituere cõdẽnato tpe syndicat⁹, cõtingit q ptãs condẽ nauit quendã indebite in tota summa, an ex illo statuto pos sit i syndicatu cõdẽnari vl qd ñ: q2 statutũ loqt, qñ in aliquo condẽnauit indebitẽ. 3rũ determinat Bar. q2 illa dictio pl⁹: tũc facit comparationẽ, qñ reperit aliqd qd cõparet. als sec⁹ p illũ tex. z p illo qd dt de dictione min⁹. nã et nihil minus. dt vt ff. pxi. dixi. ¶ †. Scdo no. ex. tex. ibi. at cũ optimũ. qsq3 sti pula: qd superlatiuũ dt q supremum gradũ t3. vñ facit iste tex. sm Ang. ad statutũ Bononie disponẽs q cause grauio res debeãt committi doctoribus optimis. Nam non posset[a] cri commisso doctoribus mediocribus, sed solũ obtinẽtib⁹ gradũ supremũ in scientia z in doctoratu z quid dicantur op timi recurret ad communẽ opinionẽ l. cũ de lanionis. §. si an nã. ff. de fun. instru. z l. nũmis. §. de leg. iij. referũt z simplicit sequnt. Jo. de imo. d. Alex. z do. Petr. de bexu. hic adde no. tex. in l. fi z reprobari. §. apli⁹. ver. valde tñ disciplinatos. et z qd ibi pulche. Bald. not. ff. de excu. tuto. Itẽ adde q dici tur habere scientiam eminentẽ doctor qui subtiles questio nes discutere z diffinire nouit. z in prompta responsiones h3 ita declarat. Inn. in c. cum in cũtis. de elec. vbi declarat Imo. qui dicetur habere scientiã eminentẽ. z qui mediocrẽ. z q suf ficiẽtẽ. Circunscripto statuto de iure cõi cause subtiles ñ sũt cõmittende grossis doctorib⁹ q2 sũt suspecti pter imperitiã
5 iuris. † Et si papa committat causam que sit de subtilita tib⁹ iuris vni grosso doctori est iusta cã pp q põt recusari sũt spectus, z tãq suspect⁹ remoueri. ita no. t3 Bal. i l. fi. in. xvj. q. p illũ tex. C. de here. insti. q Bal. reputat esse notabile. ¶ La pio gl. mag. in ver. appellatio, quã diuide in tres partes In prima opponit 3 tex. z soluit bene. In scda refert opinionez quorũdã quã reprobat. dic. vt dixi. in l. prece. In tertia oppo nit 3 tex. z dupliciter soluit tene scdam soluit. scda ibi quidã tñ dixerũt. tertia z vltima est ibi, Itẽ opponitur q2 z in auro.

[a] ¶ Excusetur Adde i z in tellige vt p Bal. l. fi. C. de pen. iudi. col. ij. nisi ta lis docto z esset solitus tenere opi niones in solitas.

Lex lxv.

1 Stipulatio vsusfructus fundi dicitur incerta.
4 Qui tenet ad vsumfructũ tenetur ad patientiã successiuã.

Ubi autem.

Fundi. † Stipulatio vsusfruct⁹ fundi. dicit incerta. h. d. quare autẽ dicat incer ta attento q q tenet ad vsumfructũ tenet ad dãdũ. l. iij. §. dare. ff. de vsufru. stipulo dãdi dr eẽ certa, §. fi. j. ea. l. Bar. z ratio nẽ esse pp patiẽtiã variabilẽ ad quã tenet pmissor hac etia3 t3 Bar. hoc confirmat. q2 q tenet ad vsumfructum, tenet ad patientiã successiuã vt est gl. in l. plurib⁹. §. si placeat. j. e. z gl. in l. corruptionẽ. C. de vsufru. si tenet ad patiẽtiã q ad factũ: s3 facta sũt incerta, z q tenet ad factũ tenet ad icertũ. §. q id q
2 j. ea. l. † Dic melius q imo talis, obligatio patiẽtie est mixta dãdi faciẽdi, vt t3 Bar. met. z alij seqnt. i l. iij. in pn. ff. e. ista rõ Bar. sm Imo. ñ est bona: q2 l3 possit variari patiẽtia de facto tñ ex iuris dispositione tenet ad patiẽtiã vniformẽ. Melior ratio est quare stipulatio vsufruct⁹ dicat incerta, q2 incertũ est quantũ durabit vsufruct⁹ vt et dicit gl. hic. i iij. parte cũ

possit extingui mo[r]te. capitis diminutiõe. d. l. corruptionẽ Item est icertũ quot et quales fructꝰ percipiat. et ad hoc facit ff. pe. j. ea. l. vbi eadẽ rõne stipio vsurarũ dicit esse incerta: qz ignorat qꝫ percipiet: et istã rõnẽ põit ipsemet Bar. i l. stipulationes no diuidũf. in. iij. q. ff. co. Jo. de Jmo. et Mododer. hic. ¶ Expeditis tex. capio gl. in v. deduxisse. quã diuide in tres partes pricipales. Jn prima iferr ad declarationẽ tex. i secã opponit. et tripliciter soluit. pria sol. est vera, sed dic clariꝰ qꝫ tex. i. d. l. tribus. de vsuf. ea. re. que vsu cõs. loquitur in vsufructu imprõprio rerũ mobiliũ qꝫ vsu cõsumũt: puta pecunie, quo casu trãsferr dñiũ taliũ rerũ in vsufructuariũ. l. fi. ff. ꝺ vsuf. ea. re. qꝫ vsu consu. ideo ꝺr stipio certa, sicut qñ stipulat dari. et sic dñiũ. ff. j. ea. l. fz hic loqmur i vsufructu ppio rei immobilis, qui nõ cõsumit, et in eo trãsferr dñium fundi. Jn tertia gl. opponit et tripliciter soluit. tene tertiam solutionẽ que est clara qꝫ triticaria cõpetit ad incerta. secunda ibi, sed certe imo certum. tertia et vltima est ibi. item et. ff. de condi. triticaria.

1 ¶ Paria sunt esse certũ per se vel per relationẽ ad aliud.

2 Si testator cozã notorio et. vij. testibꝰ rogatis dixit qꝫ ibi testabat i oibꝰ et p oia, put continet in quadaz schedula manu sua scripta existẽte penes guardianuz fratrũ minorũ qꝫ tale testamentum valet et tenet perinde ac si expressisset cozã testibꝰ nomina heredum descriptorum in tali schedula. et nu. 4.

§. Illud.

†Qui stipulat partũ ancille, vel fruꝰ nascitu ros, icertũ testenatura stipꝰ. Secꝰ qñ stipulatur aliqꝫ qꝫ de se videt icertũ: fz p relationẽ ad aliud est certificabile. h. d. vsqz ad. §. qid qꝫ. Bubiũ faciebat in secã parte: qz illud dicit esse certũ, qꝫ ex ipsa pnũciatione apparet certũ, vt est tex. in. l. precedẽ. qꝫ nõ est hic, sed iurise. hic interpretat qꝫ imo ex ipsa pnũciatiõe videat esse certũ de presenti in rerum natura, fz quo ad partes sit icertũ. et in hoc iste tex. est bene notabilis p ꝺo declaratiõe. l. prec. i ver. ex scripta pronũciatiõe appareꝫ et. ¶ †Mo. j. in ver. fz q vinũ. regulã, paria esse certũp se, vl prelationẽ ad aliꝺ. facit. l. ait ptor. §. j. ibi no. Bar. et in. l. in summa. in p. ff. ꝺe re iu. et. l. asse toto. ff. ꝺ ber. inst. et. l. hec vẽditio. §. huiusmodi. ff. ꝺe cõtrahẽ. emp. ¶ Adde qꝫ illud ꝺr cõstare ex tenore sentẽtie, qꝫ cõstat ex attestatiõib' ad quas iudex in sentẽtia se retulit. c. cũ bertoldus. i ver. ex tenore sñie. et ibi Abb. col. ij. ꝺe re iud. ¶ Secꝺo adde, qꝺ illa qꝫ sunt in termino ad quẽ fit relatio, itelliguñt specificata i termino referẽte. ita Bal. i. l. si defensor. §. q iterrogat. ver. nisi, i fi. p illũ tex. ff. ꝺ inter. actio. Bal. et Ang. i. l. si prior. per illũ tex. ff. sol. ma. Bal. i. l. si ita scripsero. per illũ tex. ff. ꝺe cõd. et demõ.

3 ¶ Jn. l. si miles qui. Utꝺ qꝫ ad istum ter. põit multas solutiões Soz. i. d. l. si ita scripsero. col. j. ff. ff. ff

stipulatu.q2 anteq̃ fruct⁹ sint nati:agi nõ põt.l. interdũ.in ver.tũc em̃ icipit actio.ff.eo.postq̃ aute nati sunt,certi sunt.z sic dz agi certi cõdictione cõpetẽte ad certũ.ex incerto ꝓtra etũ,vt dicit tex.i l.certi cõdictio.in ꝓn.ff.li cer.pe.ꝟ3 Jac.ð are.z Bar.cũ q̃ tenet Jmo.Luma.z do.Alex.in cõtrarium fortiter facit tex.i l.si stipulat⁹.in ꝓn.ff.de vsur.i ver.fruct⁹ postea captos actione icerti ex stipulatu,vbi ad fructus iã natos cõpetit actio ex stipulatu,z non certi ꝓdictio,z trutta est impꝛopriare verba illi⁹ ter.put facit do.Alex.hic. Unde rñ det subtilis Luma.sustinẽdo Bar. quod vbi fruct⁹ peteban tur,non vt fructus,sed vt interesse.do.Alex.repꝛehẽdit istaꝫ solutionẽ:q2 ẽt ad interesse agitur certi cõdictio. vt cõcludit Bar.in.d.l.certi cõdictio.Dic q̃ vera est solutio Cũ. qua etiã sequit ipsemet do.Alex.i.d.l.certi cõdictio.i.xv̄.co.z est magna differẽtia an fructus petant⁹ vt fruct⁹,an vt interesse,vt declarat Bar.in.l.si filiusf.§.j.vbi dicã.j.eo.z i.l.videamus. in.§.si actionẽ.ff.de vsur.nec est verũ q̃ interesse petatur per certi cõdictionem:imo per conditionem incerti generale,vt dicunt infinite.ll.z etiã.d.l.si stipulat⁹.nisi petit interesse exꝓssa certa quãtitate,vt tenui in.d.l.certi cõdictio.in ꝓnc. z etiam ponit Luma.hic.

¶Stipulatio faciendi vel non faciendi dicitur esse incerta.

§.Quid quod in faciẽdo.

† Stipło faciẽdi vel nõ faciẽdi dz esse incerta.h.d.rõ est ꝟ3 bar.z alios ff. z Ang.i.l.iiij.in.iij.co.ff.eo.q2 solutio est variabilis ex potestate,ꝓmissoꝛis,qui põt soluere vel factũ vel itereste.l.stipulationes nõ diuiduntur.ver.celsus.z in.l.istipulationib⁹.§.fi. ff.eo.ideo dz esse incerta.¶Cõtra istaꝫ cõem rationẽ Bar.z aliorũ duo faciunt.¶Primo:q2 attẽta ista cõi ratiõe sequeret q̃ vbi quis ꝓcise obligaret ad factũ,vt in multis calib⁹ quos ponit Bar.in.d.l.stipulationes nõ diuidũtur.i.vij.q.z in multis alijs quos ibi addidit q̃ tũc stipulatio esset certa q̃ esset multũ restringere ikũ tex.¶Secõdo z fortiꝰ vꝛget ex mẽte ilignis doctoꝛis do.Pe.ð ber.nã pone q̃ stipuloꝛ certã penã,si pecuniã nõ credidisses,vel si aliud factũ ꝓmissũ nõ adimpleles,certe ꝑm rõnẽ Bar.z cõem ista stipulatio diceret icerta:q2 solutio est variabilis ex ptãte ꝓmissoꝛis,q̃ põt penã solvere,vel factũ adiplere,z isto est falsũ:q2 imo talis stipulatio est certa.tex.i.l.si penã.i pꝛi.ff.eo.z ideo ratio Bar.z cõis nõ est vera.Nec dicatur q̃ vbi stipulatio icepit a ꝓcedẽti cõditione,sez si pecuniã non credidisses.hic aut incepit a ꝓcedẽti cõditione pura:q2 hec causalis nõ tollit obiectũ:q2 siue icipiat a ꝓcedẽti cõditione,siue a ꝓditiõe,solutio est variabilis ex potestate,ꝓmissoꝛis:z tñ ibi dz q̃ stipulatio est certa.¶Secũdã rõnẽ adignãt Jmol.z do.Alex.ð: q2 facta ex ꝓfectiõe sua formã recipiunt,vt.l.si is q̃ quadringẽta.§.q̃dã.ff.ad.l.falc. ideo añ dicunt incerta. Jsta certa rõ mihi adhuc min' placet q̃ꝓma:q2 nõ est ḡnalis:q2 multa sunt facta q̃ nõ hñt certã formã.vt ire romã.vi q̃ ex facto ñ resultat species,vt rẽ tradi.ergo ꝟ3 rõnẽ Jmo.z Alexã.regula istius.§.deberet nimiũ restringi ad facta habẽtia certã formã,vt ẽ domũ edificari.q ñ edificẽdi.Jte ista rõ solũ respicit obligationẽ faciẽdi affirmatiũ nõ aut nõ faciẽdi.¶Tertiã rationẽ ponit gl.in.l.j.C. de ope.lib.q2 ois facta quo ad substantiã sunt incerta:q2 futurũ fieri vel non fieri non potest esse certum.z hãc tenet Bal.hic.

¶Stipulatio alternativa dicitur contineri certum,si electio est stipulantis.secus si ꝓmissoꝛis.

In obligatione alternativa ꝓcedit libellus alternatiu⁹,etiã parte opponente,quando electio est debitoꝛis.

Ubi electio est creditoꝛis:tũc ñ admittit libell⁹ alternatiu⁹.

Probatio dubia que est verificabilis z cõclusiua i quolibet intellectu quo ad intentionem pꝛobantis,pꝛodest pꝛobanti.

Quando quis pꝛobabiliter dubitat de iure sibi competente,potest alternative plura remedia in libello cumulare.

Alternativa appellatio admittitur ꝓpter pꝛobabile dubiũ.

§.Quid illud aut illud

† Stiplo alternativa dicitur

ptinere certũ,si electio ẽ stipulantis.ſz si electio ẽ ꝓmissoꝛis,tũc dz ptinere icertũ.h.d.ꝟ3 Bar.z alios:tñ tex.solũ locꝙ q̃ stipulatoꝛ electionẽ sibi ẽ esse ꝓstituit:alias stipło ẽ icerta:q2 alias in dubio electio est sem debitoꝛis.l.plerumq̃.i fi.ff.eo.in fi. do. z ite.§.est notab.z bene ligãd⁹ ad digitũ ne recedat a nobis ta dicit Bar.in l.lecturis nõ imꝑfectis.¶† Nota.j.m Bar.z doct.q̃ in obligatione alternativa ꝓcedit libell⁹ alternatiu⁹ ꝑte opponẽte q̃n electio est ꝺ̃bitoꝛis.z ita tenet gl.in.§.cu rare.inst.de act.z gl.in.l.ꝓtor.ff.q̃ aũt.z ibi Bar.ff.eo inim. gl.in.l.si in rẽ.j gl.j.circa fi.z ibi An.ff.de rei vẽ. Bar.i.l.ij. Cde sen.que sine cer.quan.ratio est duplex.ꝓma qã cũ electo sit ꝓmissoꝛis qs potest variare.l.eũ qui certarũ.§.si.j. eo.certe stipulatoꝛ petendo vnũ,diceretur petere plus debito.secunda ratio generalis est:q2 vbicunq̃ declaratio incertitudinis non est in potestate libellãtis: tũc sẽp admittit libellus incertus.l.j.§.q2 aũt.z ibi Bar.no.ff.quoꝛũ leg.gl.i c.abbate.in gl.ma.in verb.domnũ.ð re iu. i.vj.z gl.i.l.iiij.§.j. in ver.senatus cõsulto.ff.ð lib.agno. Adde ꝓmo ꝓ ista consultione hñ facere q̃ ꝓcedit libell⁹ alternatiu⁹ in q̃ peto vt rẽ venditã minus iusto pretio restitui aut pretiũ q̃ deest supleri eo q2 electio nõ est libellantis,sed ipius ẽptoꝛis.c.cum causa.z ibi do.Abb.in.j.notab.de emp.z ven.z l.ij.C.de rescin.vend.z ibi Bar.in pen.col. ¶Secũdo adde q̃ qñ vnũ est in obligatione aliud in facultate soluendi,z in l.miles.§.j.ff. de re iud.z l.si quis stipulatus fuerit.x.in melle.in ꝓn.j.de sol.vel in cõuento hypothecaria ad rem potest soluere debitũ quãtitate:tũc admittit libellus incert⁹,cũ nõ sit in potestate libellãtis.c.ex literis.z ibi.d.Ab.i ij.no.ad hoc no.cꝺ pig. ¶Tertio adde q̃ ꝓcedit libell⁹ alternatiu⁹.in quo aliqs dr se fuisse excõicatũ post appellationẽ,vt alias in iuste.tex.est in c.cũ cõtingat de offi.deleg.q2 certificatio nõ pẽdet ex facto libellãtis:q2 forte ẽps eũ priuati excõicauit.nec potuit habere copiã excõicationis:z sic nõ potuit certificari an fuit excõi. añ appellationẽ vel post:iõ potuit alternative cõqueri vt ibi ẽ tex.z ibi.Jn.z do.Abb.in vl.col. ¶†Secũdo.no.ex isto ter. ßm. Bar.z alios q̃ vbi electio est creditoꝛis:tũc nõ admittit libellus alternatiꝰ:q2 tunc dz vnũ eligere.z textũ petere, idẽ no. Bar.in d.l.ꝓtor.§.quod aũt p illũ tex.ff.de iutur. cũ cũcoꝛ.traditis.p d.Alex.Lõtra istud ego allego tex.in l. cũ ꝓponas.C.de trãsac.p quẽ no.ibi Bal.ꝓcedere talẽ libellũ alternatiũ peto stari pacto vl data restitui z tñ ibi electio erat ipius petẽtis vt ibidẽ tz gl.si poẽs approbata Bal.ibi rñdet q̃ to ibi talis petitio alternativa admittit eo.q̃n ꝓuenit ex natura ꝛctus celebrati,vt ibiꝙ eũ q̃ si esset verũ esset magna limitatio ad no.p Bar.z doc.hic.tu rñde illũ tex.q̃ ibi ille alternative,vt petas vl pactos stari vel restitui data necessario resoluunt in copulatiuas:q2 copulativa volebat vtrũq̃ remediũ vt pẽs ibi.in tex.z i seq.z ita tenẽt Sul.Pau.z Ale. ibi vbi ẽt de hoc dixi. ¶Sid materiã ẽt diligẽt aduerte q̃ vbi cũq̃ in vtraq̃ parte alternatiue cõcludit intẽtio actoꝛis libellatis tũc admittit libellus alternatiu⁹.c.ex parte.de fo.cꝑte.z ibi.do.Abb.in.iij.no.z ẽt.in.ij.oppo.vt pẽs in illo tex.ibi p eũ vl eꝝ cõplicos.nã possessoꝛũ recuperãde ꝓpetit,siue ꝙ spoliet p reũ ꝓpetũ.siue p suos cõplices eiꝰ mãdato.vl eo ratu habete z ibidẽ ẽt Bre.z Bal.Ado.ad hoc no.ad idẽ ter.i c. ex parte.el.ij.in verbo do'o vl negligẽtia.z ibi.do.Ant.z Jo. d imo.ad hoc no.de rescr. Adde q̃ singulr tz d.Alex.in l.inẽ stipulantẽ.ff.j.in vl.col.j.e.vbi signanꝰ tz q̃ si accuso Titiuꝫ q̃ occidit Seiũ z ad,ꝓ bãdũ istud homicidiũ ꝓduco testes qui alternative deponũt sez q̃ occidit Seiũ cũ pladio vl cũ clava q̃ꝫ testes videant varie z ãbigue deponere.tũ q2 vterq̃ itellectus cõcludit homicidiũ.habet ꝓ pbatiõe certa alleg.illõ qõ tꝫ Bemi post Jo.and.in d.c.j.in vl.col.de pac.in.vj.vbi tꝫ ꝓ q̃ ꝓbatio dubia:que est verificabilis z cõclusiua in quolibet intellectu q̃ ad intentionẽ ꝓbãtis prodest.pbãti.vt proeo iit ferenda sniã.q reputat tenẽdum menti de quo vltimo dixi.in l.no.hoc vbi videas.C.vñ legiti. ¶Secũdo adde qõ tenet idẽ do Alex.in.l.gall⁹.§.si eius.col.iij.ff.de lib.z post. vel signanter tenet testificantẽ alternatiue deponentẽ pꝛobare,nec dici posse varijs vel icertũ quãdiu vtraq̃ pars testificatiõis alternative pbabat intẽtionẽ ꝓducẽtis. ¶Tertio adõ illud qõ tenet do.Ant.de but.in.c.tertio loco.ad fi.de pꝛob. vbi tenet q̃ rñsio alternativa facta positionibus dicit certa si vtraq̃ pars rñsionis tẽdit ad cũdẽ effectũ. ¶Quarto facit q̃ si dñs vẽdicat rẽ ab emphyteuta,quẽ dicat priuatũ esse inre emphyteuticoꝛ:eo q2 alienauit rẽ emphyteuticã irregisto dño vl triennio cessauit canonẽ soluere,talis libellus alternatiu⁹ ꝓcedit:eo q2 vtraq̃ pars alternative pse cõcludit q̃ emphyteuta sit priuatus:ergo valet vt.l.q̃ si dubitet.ff.de acq.her.z ita no.determinat Ly.in d.l.gall⁹.§.si eius.z ibi do.Alex.in ij.t.iij.co.z idẽ do.Alex.hic q reputat hoc esse bene notãduꝫ quãuis Bal.z Jmo.in.d.§.si eius cõtrariuꝫ tenẽãt. quos reꝓbat do.Alex.hic z ibi,z bene per istam no.regulã. ¶Jtẽ ad intelligẽtiã ꝓsentis materie adde illud q̃ cõsuluit subtilis Rapha.Ly.i cõsi.lxij.quod inc.vicarius quidam ꝓpter infirmitatẽ ꝛc.vbi consuluit in nota.z quotidiano casu pone vicari⁹ do. Pdãtis propter infirmitatẽ impeditus facit delegatũ suũ ad vniuersitatẽ causarũ iudicẽ maleficioꝛum,coram quo Titius ꝓducit libellũ ℈.L.petẽs eũ cõdẽnari p dictũ vicariũ aut p dictũ iudicẽ maleficioꝛũ.tã ꝟ3 delegatũ Vicarij, cõsuluit mirabiliter q̃ talis libellus nõ ualeat.z processus exinde secutus corruat q2 talis libellus est incertus rõne ꝑsone

iudicis ad quē fit relatio sub alternatiōe:ergo nō tz,sicut in al
ternatiua rerū:vt hoc tex.z d.l.ptor edixit.§.q aūt.ś.ð iniu.
vt ibi plenius per eū. ¶Ego lz aliter casum ab alio nō repe
riā puto indubitater cōtrariū p tex.in c.constitutus.de in in
teg.resti.vbi est tex.q procedit libellus alternatiuus peto
talē vēditionē pronunciari nullā,vl me restitui ad restituen
dū rē vindictā inquātū venditio teneat Et per illū tex.not.ibi
5 Jn.qui quotidie ad hoc allegat†q qn quis pbabil'r dubitat
de iure sibi cōpetēte pōt alternatiue plura remedia i libello cu
mulare,z seqt sr ibi.d.Ab.in vl.col.in pn.Jdē no.d.Ab.i c.
cū olim.sc'o.in x.no.p illū tex.ð priui.idē tz Jo.fab.z Ang.
de are.in.§.sz iste.inst.de act.d.Ant.ð but.i c.ij.ð libe.obla.
¶Scdo moueor.ex quo libellās h; pbabilem z iustā cām du
bitādi corā q iudice petat certe admittit petitio icer ta:z sic
libellus alternatiu'.tex no.in l.q de tota.§.incerte.ś.ð rei vē.
z tex.in d.l.j.ś.q2 aūt.in v.queādmodū.ś.quoz lega.vbi tex.
vult admitti libellū incertū siue incertitudo causet facto ad
uersarij.siue sit qlibet alia icertitudo.z ibi.gl.in ver.icertū.dt
maxime.aduersarij.¶Tertio ad idē facit q egregie tz Spe.
magister pratice in ti.de libel.ob.§.seqt.in ver.qd si libellus
vti tz valere talē libellū alternatiuū.puto rē vel eius estimati
onē:q2 poterat cadere pbabile dubiū an res esset petēda.an
verō estimatio:qm nō apparebat vtrū res extaret vel nō iux
ta l.si seruū.§.seqt.j.e.idē seqt z reputat valde no.Bal.in l.sā
cim'.prima.C.de sac.san.ecc.d.Alex.in d.l.gallus.§.si ei'.
6 in iiij.col.ś.de lib.z post.¶†Quarto ad idē facit q2 p p pba
bile dubiū admittit appellatio alternatiua:vt est gl.no.z ma
gistra.in c.si is cui.de offi.deleg.in vj.facit q late t; Bar.in
l.si expressi.in ij.q.ff.ð app.do.Abb.z alij in c.dilecto.e.ti.

1 ☞Qui stipulatur sortem z vsuras,stipulatur certu; quo ad sortem,z incertū quo ad vsuras.

2 Stipulatio vsuraru; in multos annos vel menses an sit vna.

2 An p annuo debito possit agi p tpe futuro,z an vsure futuri tēporis in iudicio peti possint z super omnes ferri sententia.

1 **§.Qui sortē.** †Qui stipulat sortē z vsuras stipulat certū quo ad sortē,z in certū q ad v
suras.h.d.Casus est planus.¶Jn gl.in ver.quascunq; ha
bes q aliqs stipulatur vsuras quascūq; nō expressa alia quā
titate.talis stipulatio nihil v; p tex.i l.tutor.§.fi.ś.ð vsur.vn
de vt stipulatio valeat;d; iste tex.itelligi q stipulatus ē vsuras
triētes,z sic lim itatas.z ita trāseunt doc.Sol' insignis doc.
doc.Pe.de bex.volēs realit itelligere tex.vt iacet sine subau
ditiōe tenuit q valeat ista stiplo.de qua in tex.pmittis quascū
que vsuras,nō expressa alia quantitate:q2 intelligit de vsuris
consuetis in regione,z proportionalibus ad sortem:q2 semp
d; fieri iterpretatio vt stiplo valeat.l.semp in stipulationib'.
j.de reg.iur.alleg.ēt tex.in l.tutor qui repertorium.§.si de
poni.ś.de admi.tut.Nec.ob.tex.in d.l.tutor.§.fi.ś.de vsur.
allegatus p gl.q2 ibi promiserat soluere vsuras inter eos pla
citas,z non apparebat de alia conuentione ad quā pmissor
se retulit.ideo tūc stipulatio nō v;.breuiter ista opinio.Pet.
est cōtra tex.expressum in l.qd in stipulatiōe.ś.de vsur.vbi si
stipulor vsuras que cōpetierint stipulatio nullius est momēti
nisi certus modus adijciat.ita est ibi formalis tex.ergo est fal
sum qd intelligat de cōsuetis in regione pportionalit ad sor
tē z de ista dictione vniuersali quacūq; dixi late i l.quodcūq;
2 in prin.ś.eo.¶†Capio gl.fi.prima expositio est plana.secū
da videt esse contra tex.in l.si stichū.§.stiplo.ś.e.vbi stipula
tio annua,vel in annos singulos,est vna.ergo similr ista stipu
latio vsurarū in multos annos vel menses d; censeri.vna nisi
facta fuisset specialis enumeratio p singulis annis.l.plurib'.
§.j.j.e.Bar.saluat gl.q ibi stipulatio annua fuit simplicit fa
cta in annos singulos,z sic solū h; diē,z sic est vna,vt ibi.s; h
stipulatio h; z diē z conditionē.s.si debitor fuerit i mora sol
uēdi sortē principalē.vñ quot sunt annui,tot sunt stipulatio
nes z obligatiōes:q2 necessaria tūc ð anno i annū nascit obli
gatio sicut in l.si seru' cōis Meuij.§.fin.j.de stip.ser.z cū
Bar.tenēt Bal.z alij Mo.z ita teneas quicqd teneat Lu.h
3 ¶†Extra gl.qrit Bar.an p annuo debito possit agi p tpe
futuro z an vsure futuri tpis in iudicio possint peti z sup eis
ferri snia.Dic clari' qua; Bar.aut est in potestate actoris sta
tē totū petere,z tūc si actor peti sortē,z et petit vsuras p futuro
tpe:casu quo contingēt debitorē est in mora soluēdi sortē pn
cipalē z tūc pcedit libell' z snia su p vsuris futuri tpis:q2 actor
petēdo sortē fecit qcqd potuit:vt ipediret tractū futuri tpis
q2 cū sequēdo sort ē vsur e nō currerēt.l.j.fm vnū itellectū gl.
C.de sent.q sine cer quā.Si vō actor nō petijt sortē,s; tm vsu
ras futuri tēporis in quib' petijt cōdēnari debitorē p futuro
tēpore:tūc nō procedit libellus:q2 p actorē stat quominus i
pediatur tract' futuri tēporis.l.j.§.j.ś.ð vsuris.aut nō est in
potestate actoris statim totū petere:vt etiā in annuo debito i
q n pēdet a potestate actoris statim totū exigere p futuro tpe
siue dbeat p viā 2ct',siue ex vltima volūtate:z tūc pcedit libel
l',i q creditor petit liberari debitorē p futuro tpe ad pstatio
nē annui dbiti.l.j.vbi gl.z doc.C.ð fideic.z.l.liberis quos.§.j.
z ibi Bar.i fi.no.ś.ð al.z cib.leg.ne als creditor cogat singu
lis annis agere z petere q est absurdū.l.male agit.in fi.vt gl.
z Bar.in fi.C.de presc.xxx.ann.de quo lati' p.d.Alex.cū cō
cor.per eū traditis.Similiter de expēsis quas cōtinget fieri
in lite pro futuro tēpore vsq; ad sententiā.an possint peti ha
bes tex.q sic in.c.auditis.de proc.gl.in.c.romana.§.caueāt.
de sen.exco.i.vj.alibi no.Bar.i.l.fulcini'.§.si quis actione.p
illū tex.ś.qui.ex cau.in pos.ea.q iudex potest mittere in pos
sessionē p debito z p expēsis factis z faciēdis cū cōcor.de q
b' hic p.d.Aler.qui etiā ponit qd de fructib' futuri tēporis.
z de vtroque late ponit Jo.de imo.post Ang.j.in.l.se.§.j.

1 ☞Stipulatio dandi est certa z precisa.

2 Obligatus ad dandum,tenetur omnimodo z precise dominium transferre:z sic non liberatur prestando interesse.fallit in aliquibus casibus.vt.j.nu.3.

1 **§.Hec stipulatio.** Stiplo dādi est certa z precisa.h.d.¶†No.j.q stiplo dādi ē certa rō: q2 solutio nō est variabilis ex natura rei,
vel ex volūtate pmissoris:sicut est i.§.q illud.ś.ea.l.Jtē cōti
net certitudinē:quidditate qualitate z qtitate.vt i.l.pcedēti.
2 ¶†Scdo no.ex tex.ibi vt dñiū oimodo efficiat stipulatoris,
q obligat' ad dādū tenet oimodo z sic pcise dñiū trāsferre:z
sic n liberaret soluēdo iteresse,z ad h tota die allegat iste tex.
3 ¶†Jstā regulā limitauit quatuor modis Bar.i.l.stipulatio
nes nō diuidūtur.in prin.ś.eo.i.xj.z trib' seq.op.z ibi dixi.z
addidi duas vel tres alias limitatiōes.¶Jtē limita qn datio
promittit ex causa preābula,de cui' natura nō est dñiū trās
ferat:vt si dico do tibi hūc librū ex cā cōmodati.vl si vēdo tibi
fundū z pmitto dare:accipiet verbū dare iproprie p tradere.
l.si stipulat'.ś.ð vsur.z ita limitat tex.nostrū gl.no.i l.nō vid
tur data.j.ð reg.iu.¶Jtē limita q verbū dari referat ad pso
nā q n pōt nisi de facto dare,vl cui nō pōt nisi de facto dari
puta si referat ad seruū.l.si qs ita.§.pe.z fi.ś.ð sta.li.z ē tex.
no.in.l.meus'.ś.de cō.z dem.Jmo.z Lu.hic.¶Jtē inquātū
iste tex.subdit q tenet oimodo trāsferre dñiū quoquo modo
gl.dclarat z bñ:s; aduerte p limitatione,q ficta trālatio dñij
nō tollit obligationē que cōpetit ad dādū.tex.est i.l.metum.
§.l; tñ.z ibi Bal.no.ś.q me.cau.seqt Are.in.l.seruū.§.fin.
j.eo.Jtē l; obligat' ad dādū teneat dñiū trāsferre vt hic.z §.
sic itaq;.inst.de ac.nō tñ ex dicta obligatione tenetur vacua;
possessionē tradere nisi esset expsse adiectū.gl.est i.l.si stiplat'
in ver.stipulat'.ś.de vsur.z ibi Bar.assignat rationē,z bene
q2 dñiū pōt trāsferri absq; eo q tradat vacua possessio modo
traditio fiat l; possessio sit per alium occupata.l.si fund'.ś.ð
fun.do.Et q traditio vacue possessionis nō requirit ad trās
lationē dñi,tenet etiā gl.in l.cū res.in ver.vacuā.z ibi Bar.z
Bal.C.ð pba.dixi in.l.in cōuentionalib'.§.fi.ś.e.¶Capio
gl.vnicā i ver.certū esse.que gl.nō bñ declaratur a scribētib'.
z in plerisq; male dt.diuide eā in tres partes pricipales.Jn
prima ponit differētiā inter tradere vel pstare z verbū dare.
Jn secūda ponit duas limitatiōes ad tex.Jn tertia declarat
tex.ibi quoquomodo.qd velint illa verba quoquomodo.scra
ibi q pōt intelligi.tertia est vlt.ibi,Jtē q subijcit.¶Jn ead.
gl.ibi.z.ś.de cōtrahē.emp.zc.habes differētiā inter tradere
vel prestare:ex vna parte que verba nō importāt trāslatione;
dominij precisam:s; soluēdo interesse pmissor liberat.Ratio
q2 in stipulationes sunt facti:q2 tradere z pstare est facti:vt dt
tex.in l.stipulationes nō diuidūtur.versi.idem puto in ver
bo vt fundum tradi.ś.eod.vbi inter stipulationes factorum
enumerat ista rē trad.sed in obligationib' facti succedit obli
gatio ad iteresse.l.si qs ab alio.i fi.ś.ð re iud.z verbū dare q
importat precisam trāslationē dñij:vt hic i tex.tamē talis dif
ferētia nō accipitur apud vulgares:imo nec apud oratores.
¶Jn secūda parte gl.pōit duas limitationes ad istū tex.pri
ma est q stiplo dādi est precisa.verū est si reo placeat,als po
test re' soluēdo iteresse liberari.truffa est z male dicit z cōtra
tex.q dt vt dñiū omnimodo efficiatur stipulatoris.ergo siue
reo placeat siue nō.Jtē si stipulatione dādi reus liberaretur
soluēdo iteresse:vt dicit gl.certe stipulatio esset icerta ex quo
solutio esset variabilis ex potestate debitoris ptra istum tex.
Nec ob.l.qui restituere.ś.de rei vēd.z.l.j.ś.ð actio.emp.alle
gate per gl.quia loquūtur in obligatione rē restitui.vel in ob
ligatione rē tradi,nō autē obligatione rē dari.¶Secunda
limitatio gloss.ad hunc tex.est q stipulatio dādi est precisa,
verum est si hoc actori placeat.mouetur gl.per tex.i.l.stipula
tio.§.sine

tio.§.siue aūt.in ver.si hoc petitori placuerit.s.d ope.no.nū. z in hoc etiā gl.male dicit p istu tex.q2 stipulatio dādi est precisa ad dandu,etiam si stipulatori nō placeat.nā si stipulator vellet iteresse petere:illud petere ñ posset.vt est.tex.i.l.si seruum.§.fi.j.eo.i ver.nec pecuniā q nō debet.z gl.i.l.vinū.s.si cer.pet tz q in stipulatione dādi.stipulator nō pōt agere nisi ad re.Nec ob.tex.quē gl.alle.in.d.l.stiplo ista.§.siue aūt.i fi. q2 ille tex.nō loquit in obligatione dādi,sed in obligatiōe faciēdi.z ibi est cas' specialis i quo tenet pcise facere si petitori plz,vt declarat Bar.q rōnē assignat illius tex.in l.stipulationes nō diuidūt.i.vij.q.s.e.z ibi lati' do.Alex.in pe.col.z sic vtraq limitatio gl.est falsa.z sic regula tex.generalit pcedit ¶ In tertia parte gl.declarat illa verba tex.quoquomō.nā ñ curat forma donatiōis,sz ipse effect' q sit irreuocabilis,z sic nō refert quō aut qualiter fiat translatio dñij modo dñiū quoquō trāsferat.ita vult dicere litera,z dū gl.subdit.Item per traditionē vel alio mō.p hoc pōt remoueri opp.q posset fieri: nam dñium trāsfert per traditionē.l.traditionib'.C.de pac. ergo stiplo dādi cōtinet etiā factū,scz traditionē q est facti:q2 rūdet q istud nō cōtinet principaliter,sed secūdario z in executione.¶ Itē dū gl.dicit vel vsusfruct' cōsumptione,meli' diceret retentione:q2 per retentionem vsusfructus trāsfertur dñium.l.quisquis.C.de do.gl.in.l.iij.in prin.s.de acqui.pos.

Lex lxxvi.

1 ¶ Facultas eligendi in alternatiuis in vita stipulantis est personalis z coheret persone dum viuit.

2 Facultas eligēdi,z ea que sunt personalia z meri facti,nō trāseunt ex persona filij vel serui ad patrē vel dominū,imo remanent penes filium vel dominium.

3 Facultas eligēdi in alternatiuis mortuo stipulatore ante electionem,transit ad heredem stipulantis.

4 Si seru' stipulatur aliquid fieri arbitrio suo,talis stipulatio non valet.

5 Que sit ratio quod facultas eligendi,viuo stipulatore est psōnalis,z ideo non potest alij cedi,sed post mortez stipulatoris desistit esse personalis,z transit ad heredes stipulatoris.

6 Licet facultas eligēdi nō possit alij cedi viuo stipulatore,pōt tamē cōstituere procuratorē simplicē ad petendū z ligendū.

7 Ius petendi restitutionem fideicommissi vniuersalis,nō pōt cedi:tamen potest procurator simplex constitui.

8 Procuratore generalis nō potest eligere,sed oportet quod habeat speciale mandatum.

Si stipulatus fuerim. ¶ Facultas eligēdi,nō trāsit ad aliū pter stipulatoris hredē.h.d.fz Bar.Sz istud sūmariū Bar.nō bñ cōplectit totū tex.ideo summa sic.Facultas eligēdi i facto cōsistēs, coheret psone etiā filij vel serui:tñ mortuo stipulatore,ad ei' heredē trāsit.h.d.tot' tex.vsq ad.§.cū stipulamur.z est lin. pn.fz.d.Pet.de bel.diuidit in tres partes.In prima pōit decisio.In scda illatio.In tertia limitatio decisiōis.scda ibi,
1 z ideo.tertia ibi i heredes tñ.¶ †No.j.q facultas eligēdi in alternatiuis i vita stipulātis est psonalis,z coheret psone donec persona viuit,ideo in ei' vita p stipulatorē nō potest alij cedi.q sit rō.Bar.j.ponit.z.j.dicet.itellige istū tex.z istō no. qñ facultas eligēdi cōpetit p viā meri facti vt hic.Sec' si electio cōpeteret p viā iuris,vt est ius eligēdi epm vel abbatē q cōpetit canonicis vel monachis:q2 istud bñ pōt cedi,vt ē tex. l.c.si qs iusto.de.elec.i.vj.z tex.in.c.cāz que.z i.c.q2 ppter.z in.c.i causis.de elec.in antiqs.Bar.hic in.j.opp.z cū eo oēs indifferēter tenēt.Sed tu aduerte q in illis iurib' non est pprie cessio illius iuris eligēdi,vt dicunt Bart.z doct.sed ibi eligūt tāq ministri.ex eorū cōmissione.l.itē eorū.§.si decuriones.s.q cuiusq vniuersi.z.c.si cōpromissari'.d electio.i.vj. ¶ Tenēdo tñ limitationē Bar.q oēs sequunt,dic q fallit in casu singulari.l.si mulier.i.ij.§.ex asse.s.d iur.dot.vbi illō q est iuris,scz ius fideicōmissi vniuersalis,nō pōt cedi.rō ponit ibi in tex.q2 restitutio nō fieret scdz q testator dispōit si posset cedi.Adde nec etiā fieret scdz verba senatusc.trebellia.fz Bar.i.l.q ita.§.j.s.ad treb.Aliā rōnē assignat Bal.i.l.ij.i.j. opp.s.d pac.z aliā ponit Bal.in.l.sancim'.in prin.C.ad tre. z ille tex.i.d.§.ex asse.nō est alibi i iure fz Bal.z.i.c.nōnulli. i.vj.col.d rescr.¶ Secūdo limita istū tex.vt procedat quādo cessio fieret ex cā volūtaria stipulatoris:illa fieri ñ pōt.sec' si ex causa necessaria:puta ex scdo decreto iudicis.fz Bar.j.i.v. op.vbi dicet.¶ Tertio limita qñ facultas eligēdi i alternatiuis fuit trāsmissa ad heredē vl legatariū,vt h.z.l.si sic.§.si qs ita.de leg.j.tūc illa facultas incipit esse cessibilis.z tūc trāsit in cessionariū.arg.l.pater.§.quindecim.de le.ij.vbi res phita alienari,si semel alienet in casu pmisso:erit postea semper alienabilis,sicut ēt.dicimus de mero iperio qd postq semel fuerit delegatū a principe,decreto postea poterit subdelegari secundum gl.z doc.in l.j.C.q p sua iur.Bar.z alij.in l.j.in prin.s.de offi.eius cui mā.est iur.z ita i specie limitat Bar.i
2 d.l.si sic.§.si qs ita.z Pau.de ca.hic.¶ †Scdo not.ex scda parte tex.q facultas eligēdi,z ea que sunt personalia z meri facti trāseūt ex persona filij vl serui ad patrē vel dñm.imo remanēt,penes filiū vl seruū.facit tex.i.§.sz cū factū,isti.d stip. ser.z in l.stipulatio ista.§.hi qui.s.e.z in l.qui hrdi.in pn.s.d condi.z demō.z sic seru' est capax potestatis colligēdi,put ē meri facti q autem sit ratio diuersitatis,quare facultas eligēdi transmittat ad hrdes stipulatoris,z tñ nō trāseat ex psona filij vel serui ad partez vl dñm:dicā.j.post.Bar.¶ †Tertio no.ex tertia parte q facultas eligēdi in alternatiuis mortuo stipulatore ante electionē,transit ad heredem stipulātis Adde.l.illud aut illud.s.de optio.leg.§.optionis.insti.de leg.z l.fi.in prin.C.com.de leg.z sic habes diligent notare ex hoc tex.q ea q nō sunt cessibilia.in vita:sunt tñ trāsmissiblia ad hrdes ita est tex.valde no.hic,z facilius est post mortē ad hrdes trāsmittere.q in vita posse cedere.z vltra istū tex.hic,ēt ptz. nā actiōes directe:q2 sunt affixe ossib' nostris,z sic a nobis separi nō possunt,idō nō pñt alij cedi.l.quia ergo casus.s.de pecu.gl.no.in l.iij.in prin.s.p soc.z tñ transmittūt ad heredes eo q2 heredes cēsetur eadem psona cū defūcto.in aut.de iure iu.a mor.psti.in prin.Similit ius fideicommissi vniuersalis nō pōt cedi,nec trāsire ad cessionariū z est cas'.tin.in l.si mulier.el.ij.§.ex asse.s.de iur.do.de quo tex.dixi i p no.z tñ trāsit ad heredes fideicommissarij,vt l.cogi.§.idē metian'.s.ad trebel.no.in l.apud iulianū.§.vex.z §.seq.e.ti.z ad trebel.z ex his habes put eti no.d.Alex.q bona est regula negatiue, nō sunt trāsmissibilia:ergo nō sūt cessibilia.ita pprie loqt tex. in l.ex plurib'.z ibi Bar.s.d admi.tu.q2 negatiue est arguere de maiore z superiore ad min' z inferi':idō tūc vz arg.sz affirmatiue nō est bona argumentatio,si diceret pōt trāsmitti ergo pōt cedi nō vz cōsequentia,de maiori ad minus affirmatiue.q2 multa pñt trāsmitti ad heredes q tñ nō pñt i vita cedi, vt dixi.Et ex his colligit aperta solutio ad illud d q dubitauit Bar.i d.§.ex asse.vbi opponit hoc mō.qcūq sunt transmissibilia sūt cessibilia.d.l.ex plurib'.s.d admi.tu.sz fideicommissum vniuersale est trāsmissibile.d.l.cogi.§.idē metian'.g.dz esse cessibile q est p illū z nō rñdet Bar sz rñde q Bar.errat i assumpto dū arguit affirmatiue.z tale ar.nō pcedit:q2 est de maiori ad min',vt dixi,z d.l.ex plurib'.pprie loqt qñ argui m' negatiue z ista est veritas.¶ Limita istō no.z istū tex.vt pcedat q ad facultatē eligendi:q2 illa bñ trāsit ad heredē vl hoc tex.Secus est in facultate declarādi que nō trāsit ad hrdē gl.est no.z cōiter approbata in l.inter stipulātē.§.j.j.e.z ibi Bar.in ij.col.visus est velle assignare rōnē diuersitatis ibi dicit de hoc.¶ Scdo limita istū tex.vt procedat in electiōe facti q tamē cōpetit p executiōe iuris preābuli trāsmissibilis ad heredē,sz actionis quā habeat defunctis ex stipulatione vnd sicut actio trāsmittit:ita etiā transmittit facultas eligēdi antequā sequela z executio iure preābuli,vt est opt.ar.in l.seru' si heredi.in prin.s.de sta.libe,z bonus tex.in ratione decidēdi in c.super gratia.de offi.deleg.in.vj.z qua ratione trāsit i hrdem eadem rōne trāsit etiā i legatariū,cui est legata illa actio p qua competebat electio.in l.si sic.§.si qs ita.d leg.j.Sec' in facultate facti.q ñ competit p executione alicui' iuris:q2 illa non trasmittit ad hrdē.l.cū qs sibi.s.e.Bar.h.i.iij.op.vñ si stipulor ate seruū quē elegerit Titi',talis facultas eligendi quā hz Titius nō trāsmittetur ad eius heredes cū ñ habeat actionē q trāsmittat p d.l.cū qs sibi fm Pau.hic.¶ Tertio limita istū tex.quādo ista facultas eligendi que est facti cōpeteret alicui iure suo,z pro se.z sic ad suā vtilitatē:tūc bñ trāsit ad heredes vt hic z in iurib'.s.alle.Secus si competit iure alieno.z p alio:tūc non trāsit ad hrdes.l.si quis arbitratu. s.e.l.fi.z ibi Cy.z Bal.de contrahen.emp.Bar.hic in vl.op. ideo potestas arbitratoris non trāsit ad eius heredes,vt in iuribus preallegatis.Bal.i l.fi.§.sed z quis.C.com.d leg.in l. fi.xxvj.opp.C.de her.insti.z i d.l.si sic.§.si qs ita.¶ †Expeditis textualib' capio gl.mag.in v.coheret q primo allegat concordātem.scdo oppo.z dupliciter soluit.tene secundā solutionē q est bona:secūda ibi,sed videtur egredi psonā.¶ Extra gl.Bar.format.v.oppo quarū.iiij.expediui in no.Adde inquātū Bar.in d.oppo.tz q si seru' stipulat aliquid fieri arbitrio suo quod talis stipulatio non vz gl.illa verba arbitratu.j.de ver.signifi.z quasi videat collata arbitrio incerte psone p l.si merces.in prin.s.loc.Pau.d ca.seqtur dci.Bar. non per suam rationem q2 causeatur collata in arbitrium. incerte persone,sed quia ipse seruus non potest arbitrari

ꝛ ab eius persona nõ est recedendũ,siue noluit,siue nõ potuit arbitrari.l.si qs arbitratu.ff.eo. Cõtra istã cõclusionē Bar.forti ter obstat:q2 qñ qualitas seu accidentale cõtractus cõfert in arbitriũ alicuius eo non arbitrante:q2 noluit vel q2 nõ posset tũc recedit ab ei9 psona ꝛ recurrit ad arbitriũ boni viri.i.aũdicis.ꝛ sic cõtractus valet ꝛ tenet.l.domũ.ꝛ.l.siue rei.ff.de cõ hē.emp. Bar.i.d.l.si quis arbitratu.ī.ij.co. Sed qñ seru9 stipulat opus fieri arbitratu suo:tũc nõ cõfertur i eius arbitriũ substantia contractus,sed qualitas.vt pbat in.l.cũ stipulat9 sim mihi a proculo.j.eo.ꝛ in.§.pretiũ.inst.de emp.ꝛ ven.ꝛ sic nõ ob.d.l.si merces.in prin.allegata per Bar. q2 loquit quã do merces,ꝛ sic substãtia cõtractus locationis,cõmittit arbitrio icerte psone qꝺ fieri nõ pōt.l.qꝺ sepe.§.j.ꝛ ibi no.ff.de con trahen.emp. Alexã.dt qꝺ veritas huius pēdet ab eo qꝺ tꝫ Bar. in.d.l.si qs arbitratu.ideo ad ibi dicta se remittit, nec aliter respondet difficultati. Tu autē responde quod sicut merces: q2 est vnũ de substantialibus cõtractus:nõ pōt conferri in arbitriũ incerte persone iuribus pallegatis:ita opus fieri,est aliud substãtiale cõtractus:ideo dt gl.ij.in.d.l.cũ stipulatus sim mihi a proculo.qꝺ quãdo stipulo2 op9 fieri arbitrio meo, tam qualitatē operis,quam ipsum op9 faciēdi dico2 stipula tor:ergo id qꝺ est substantiale cõtractus.ꝛ ppterea Bar.i.d. l.si quis arbitratu.co.ij.expresse lo quit qñ iã ꝯctus erat forma t9,ꝛ solã qlitas vl accidētale cõfertur in arbitriũ alteri9.

5 ℭ †Ultra opp.gl.ꝛ Bar.cõtra istum tex.dum vult quod facultas eligēdi nõ trãsit a filio vel seruo in patrē vel dominiũ, tñ trãsit ad heredē stipulatoris,videt de directo facere tex. i l.que legata.j.de reg.iur.vbi pōit regula qꝺ ea que trãseũt ad heredes p filiũ vel seruum,acquirũtur patri vel domino,sed facultas eligēdi trãsit ad heredes:ergo per filiũ vel seruũ deberet acqri patri vl dño:cui9 cõtrariũ dicit tex. Solus Lu. hic inst.respōdet,qꝺ electio in psona filij ꝛ serui, nõ reseruat vel sequela principalis obligationis:tõ nõ acquirit patri vel dño. Secus in ea quã reseruat stipulato2,q est sequela principalis obligationis:tõ trãsit ad heredes. Tu respōde plenius qꝺ reg.d.l.q legata.procedit in his q sunt iuris.vt i legatis. sꝫ ista.l.loquitur in facultate eligēdi,q est meri facti,ꝛ coheret

6 persone:vt per Bar.hic in.j.opp. ℭ †Querit Bar.que sit ratio quod facultas eligēdi,viuo stipulato2e ē personalis: ideo nõ pōt alij cedi,sꝫ post mortē stipulatoris desinit esse personalis,ꝛ trãsit ad heredes stipulatoris. ℭ Ad primũ assignet rationē,ne p cessionē fiat deterio2 cõditio promisso2is:q2 forte cessionarius aliũ elegit,qꝫ elegisset stipulato2,qui dari non posset nisi cũ maio2i dtrimēto pmisso2is.l.is qui.ꝛ.l.generaliter.§.fi.de fideicõ.liber. ℭ Ad secundũ quare facultas eligēdi trãseat ad heredē ꝛ ad legatariũ Bar.i effectu pōit quatuo2 rõnes quas sequũtur Ang.ꝛ Jo.de imo.hic. ℭ Prima rõ est:q2 sicut obligatio principalis ex stipulatione est transmissibilis ad heredē ꝛ legatariũ:ita electio que est accessoria ꝛ executio iuris pambuli.ꝛ ista est satis bona. ℭ Secũda rõ: quia hic videtur tacite actũ qꝺ trãseat ad heredes: alias mortuo stipulato2e stipulatio esset inutilis quod eo viuo nõ pōt p

8 tingere dato qꝺ nõ posset cedere. Ista ratio9 ꝫ Lu.ꝛ do. Pe. de bexu.est falsa:q2 imo remaneret simpliciter obligatio alternatiua valida:lꝫ electio expiraret:q2 esset electio debito2is:vt pbat i.l.fi.§.sꝫ ꝛ si qs.C.cõm.de leg. Ultra eos qꝺ ista ratio Bar.sit falsa,patet euidēter:nã in obligationibus alternatiuis iter viuos electio est debito2is.l.plerũqꝫ i fi.C.d iu. dot.ꝛ.l.vbi autē non apparet.§.qui illud.ff.eo.ꝛ tamē p hoc nõ sunt inualide.dato ergo qꝺ mo2tuo stipulato2e electio nõ trãsiret ad heredē stipulato2is.p hoc stipulatio non esset inualida:imo valeret ꝛ teneret ꝛ esset electio debito2is. ℭ Tertia ratio Bar.est:q2 heres presumitur scire voluntatē defuncti, vt no.gl.i.l.si qs a filio.§.si quis plures.ff.d le.j.ꝛ legatari9 in hoc habetur loco heredis.l.id tēp9.§.j.ff.de vsuca. Ista ratio etiam nõ est vera duplici fundamēto. Primo:quia heres succedēs in ius alterius,presumitur ignorare voluntate defuncti,ꝛ nescire quē elegisset.l.qui in alterius.j.de reg.iur. Secũdo attenta ista ratione,heres posset declarare volũtatē defuncti,si presumeretur eē scire:ꝛ tamen hoc est falsũ,vt est gl.approbata in.l.inter stipulātē.§.j.j.eo. ℭ Quarta ratio est scꝫ Bar.q2 alienatio in herede est necessaria:ergo nõ cēsetur phibita.ar.l.preto.§.prediũ.ff.de le.ij.sꝫ nec ista ratio ē bona: q2 non procederet in legatario,vbi alienatio ex causa legati ē mere voluntaria. ℭ Ultra Bar.quintam rationem assignãt Ang.ꝛ Jmo.hic quare facultas eligendi trãseat ad heredē,eo quis heres cēsetur eadē persona cum defuncto.in auč.de iure iuran.a mo.presti.in pric.ꝛ similiter legatari9 in re legata habetur loco heredis.d.l.id tēp9.§.j.ff.de vsuca.sꝫ nec illa quinta ratio est bona. Primo i legatario qꝺ nõ representat defunctũ actiue ꝛ passiue.nec censetur eadem persona. Secundo q2 heres censetur eadē persona cũ defuncto,verũ est in transmissibilibus ad heredes:alias sec9.vnde teneas primã ratione,q est min9 periculosa. ℭ Successiue Bar.limitat istũ tex.i scda parte vt pcedat donec filij vl seru9 sunt i patris vel dñi ptãte ita qꝺ eis acqrũt de necessitate. Sec9 si seruus esset alienatus vel manumissus ante electionē per eos factã,quo casu nõ durat amplius eadē persona cũ patre vel dño:ideo tuc electio ꝯpetit dño volēte p tex.in.l.si pãphylo.ff.de opt.leg.ꝛ p hoc infert Bar.qꝺ si credito2 stipulãs esset miss9 i possessionē ex secũdo decreto illius debiti alternatiui,q i eũ trãsiret facultas eligēdi:tũ q2 fiat ex necessitate,tũ q2 trãsit in psonã cui stipulato2 nõ pōt acquirere.d.l.si pamphylo.facit.l.p heredē.§.si quid tamē.ibi cũ petitio earũ etiã credito2ibus.ꝛ qꝺ ibi tꝫ gl. mag.in fi.ff.de acqui.heredi. Cum ista doctrina Bar.trãseũt An.Jmo.Lu.ꝛ Pau.de ca.hic. Istã solutionē etiam sequitur do.Alex.in.l.Julianus.de le.j.sꝫ ipse.Lu.i.d.l.iulian9. reprobat istam solutionē Bar.colorato fundamēto: quia secundũ eũ solutio Bar.nõ habet rõnē:q2 si dño querit electio qñ seruus est manumissus:ergo multo forti9 si est i potestate. Tu respōde ex mente Bar.ꝛ clarius Ang.rationē esse:q2 qñ seruus est manumissus,vel alienat9 postqꝫ dies legati iã cessit:ideo tunc electio cõpetit dño.d.l.si pamphylo.ne r9 quesitum dño ad legatũ per seruũ remaneat apud dñm inutile:q2 amplius ei imperare nõ pōt vt eligat,vt.ff.dixit Bar.i secũda rone.qꝺ iõ electio trãsit ad heredē stipulatoris,ne alias stipulatio redderet inutilis,de quo.ff.dixi.q ratio cessat donec seruus durat in ptãte dñi:q2 tunc ei potest imperare. Cõtra istã solutionē ꝛ limitationē Bar.duo obstant. Primo tex.i.l.cũ ita.§.qui sibi.ff.eo.vbi filio emãcipato pōtireru solui:ergo et hic seruus manumissus,ꝛ liber fact9,dꝫ posse eligere. Scdo ꝛ forti9 obstat:q2 etiã deportat9 retinet facultatē eligēdi,nisi esset effect9 seru9 pene.l.ex facto.§.si quis rogat9.scdo.ff.ad treb.l.cũ pater.§.hereditatē.el.j.ff.d le.ij. Bar.ff.i.ij.op.tũc sic,si deportat9 qui ex delicto mutat statũ suum in deteri9:tñ retinet facultatē eligēdi,vt i dictis iurib9,quãto magis seru9 manumissus,qui mutat statũ suũ in melius:q2 de seruo efficit liber.dꝫ retinere facultatē eligēdi i alternatiuis. Defendēdo Bar.potes ad vtrũqꝫ rñdere.ꝛ primo ad tex.i.d.l.cũ ita.§. qui sibi.qꝺ pater emãcipãdo filiũ adiectu solutioni,nõ potuit immutare formã stipulatiõis,nec pīudicare debito2i,qn filio etiam emancipato possit soluere,vt ibi ēt dixi. Ad scdm qꝺ magis vrget ad.d.§.si qs rogatus scdo.ꝛ ad.§.hereditatē.i pñ de qꝺ ibi est fauo2 vltime voluntatis:q2 nullus suberat ad quē electio ptineret. Sec9 casu pñti in quo electio cõpetit dño in legato alternatiuo,cuius dies cessit dũ esset seruus adhuc in seruitute.ꝛ sic habes defēsatã istã notabilē limitationē Bart. ℭ †Ultio Bar.ad fi.tenet qꝺ licet facultas eligēdi nõ possit alij cedi viuo stipulato2e,vt hoc tex.pōt tñ cõstituere procuratorē simplicē ad petēdũ ꝛ eligēdũ.†sicut in iure petēdi restitutionem fideicõmissi vniuersalis,nõ pōt cedi.l.si mulier.i.ij. §.ex asse.ff.d iure do.tñ pōt pcurato2 simplex cõstitui.l.qua §.j.ꝛ.l.restituta.§.j.cũ gl.ff.ad treb.ꝛ p hoc infert Bar.qꝺ p cu.gñalis nõ pōt eligere,sꝫ opꝫ qꝺ habeat speciale mãdatũ vl qꝺ sequat ratihabitio.l.si is.vbi etiã Ang.ff.de proc.ꝛ.l.cum debito2e.in fi.ff.rem ra.habe.cũ Bar.tenēt Paul.de ca.do. Alex.ꝛ.. Pe.de bexu.hic. Adde qꝺ illud qꝺ tenet Bar.quod procurato2 specialis in hoc tex.pōt cõstitui ad eligēdũ.reprobat ipsemet Ang.i.d.l.cũ debito2e.ff.rē ra.haber.ꝛ Lu.hic q vulnerant Bar.telis suis. Et mouent cõtra Bar. p ratione quam Bar.met.ff.assignat:eo quia talis pcurato2 posset aliũ eligere,qꝫ stipulato2 eli gisset,ꝛ istud posset esse dãnosũ pmisso2i:ergo nõ dꝫ pmitti.l.is q.ꝛ.l.generaliter.§.fi.ff.de fideic. lib. Nec leges allegate p Bar.pbãt illõ qꝺ vult Bar.scꝫ.d.l.si is.ff.de proc.ꝛ.d.l.cũ debito2e.in fi.eo q2 ille leges loquũt, qꝺ ratihabitio bene confirmat illã electionē,nõ autē dicũt qꝺ electio possit mãdari pcurato2i specia.ꝛ ē vera solutio,sed defendēdo Bar.dicqꝫ Bar.loquit in pcurato2e speciali.ꝛ sic in habēte speciale mãdatu de certa re eligēda pꝫ Pau.d ca.hic ꝛ tunc non posset preiudicare pmisso2i intelligēdo vl secũdo etiam intelligēdo. Bar.loq in pcurato2e specialiter simpliciter cõstituto ad eligēdum,sed nõ in indiuiduo ad eligēdũ talē rē. Rñde pꝫ do. Pe.de bexu.qꝺ pcurato2 simplex specialiter cõstitutus ad eligēdũ,verisimiliter erit info2mat9 de voluntate constituentis,quē debeat eligere ꝛ seruabit fines mãdati,iuxta.l.diligenter.in prin.ff.mãd.ꝛ sic non preiudicabit promisso2i. Et per ista cum laude Dei ꝛc.

1 ☞ Uerba presentis tempo2is ad futura nõ porrigunt nisi in casibus,vt infra.nu.3.4.ꝛ.5.

2 Si testato2 grauat heredem qꝺ soluat oĩa debita titij qꝺ tenet etiam

8 ℭ Ista ratio ad d tu qꝺ istã rationē ēt re pbat Are.in l.fi.in pnc.in ſ co.i.ij.not. j.eod.

etiam soluere debitū conditionalia,z in diem.

1 Statuto cauetur q̄ volens vendere rem immobilem teneat vendere ad cridas,z qui p̄tendit ius aliq̄d in tali re debeat cōparere intra sex menses,z dare ius suū in scriptis,alias ela plis illis mēsibus amplius non auditur,an creditor conditionali,vel in diem currat tempus illorū sex mensium.

6 Confiscatio seu publicatio bonorum,non trahitur ad bona futura.nu.7.

8 Si p̄incipalis facit pacē p̄o se,z adherentibus suis,p quibus se obligauit,intelligitur de adherentibus p̄sentibus tantum,z non de illis qui postea fecerunt adherentiam.

9 Exceptio vel immunitas cōcessa ecclesie vel capellis,nō porrigitur ad capellam futuram,vel ecclesiam futuram.

10 Futura in quibus casibus veniant in iudicium.

11 Clausula codicillaris,si nō valet testa.iure testa. valet iure codicillorum,quid operetur.

12 Si potestas iurauit seruare statuta,an tale iuramentum extēdatur ad statutum postea conditum.

1 §. **Cū stipulamur** †Verba p̄tis tpis ad futura ñ porrigūtur h.d.§3 Bar.z oēs ad hoc semper allegantur ad idē tex.in l.si a colono.§.e.z in l.si ita scripserit §.de le.ij. ¶Sz aduerte q̄ lz Bar.z oēs ita sumāt ēt istū text.tū p certo nimis generaliter sumare vident:q̄z,put etiā dt Bar.in d.l.si ita scripserit in isto tn illo ter.sunt appolita verba,quicquid te dare facere opz,q̄ verba importāt necessitatē z executionē effectualē: tō tunc nō veniūt debita cōditionalia,vel in diem,cū ad illa nō possit debitor inuitus cōpelli,z debitor p̄sūie dr a quo inuito pōt exigi nō obstāte aliq̄s exceptione.l.debitor.z.j.de ver.sig. tū idē videret si opponeret verbū debes simplr:puta p̄omittis stipulanti illud q̄ mihi debes,nā adhuc intelligitur debes, pure,z de p̄ti ita expresse firmat Pau.de ca.hic p vulgatā.Limita §.de auro z arg.leg.Tu aūt allega p̄o hoc text.valde no.in fine illud.§.j.§.q̄n dies leg.ccd.ubi q̄ mihi Sei⁹ p̄upillus dz,z sic simpliciter ad p̄ns debitū p̄bra creditor retulit.z loquit ille tex.in vltimis voluntatibus,in q̄bus latior z benignior fit interpretatio. l.in testamētis.de re.iur.c.fi.de do. ergo fortius in p̄actibus,p̄sertim in stipulone,de qua loquitur iste tex.cū in stipulonibus stricte procedat z quicquid ex omissum habetur p̄omissō.l.quicquid astringende.j.eo.Sed so fatet q̄ verbū debes simpliciter p̄olatum nō pōt intelligi de debito in die vel sub conditione,cū vt dixi,p̄sūie dicatur debitor q̄ inuito pōt de p̄senti exterminari.vt etiā firmāt Bartolus m l.i.col.fi.§.si cer.pet.z ista est bona extensio ad istum tex. ¶Sz aduerte p̄o limitatione huius tex.q̄z Pau.de ca. hic refert Jo.an.cōsuluisse q̄ si testator grauat heredē q̄ soluat oia debita Titij q̄ tenetur etiā soluere debita conditionalia z in die.argu.l.si seruitutis.§.de ser.p̄redio.Et cū ista decisione simpliciter trānt Pau.de ca.hic,sed do.Alex.dt q̄ ista decisio locū sibi vendicaret in vltimis volūtatibus in quibus fit latissima interpretatio,vt loquit Jo.and.z largo sumpto vocabulo dr debitor tenetur in die z sub conditione.l.ista.§.de ac.z obli.z l.creditores.j.de verb.sig. Secus in contractibus in quibus debet fieri stricta interpretatio.Adde q̄ idē Pau.de ca.in d.l.si ita scripserit.§.de le.ij.refert Jo.an. consuluisse q̄ si testator grauauit heredē q̄ solueret omnia debita fratris sui,q̄ etiā tenebitur soluere dotē vxoris fratris sui,q̄n cōtingeret in futurū matrimonū solui,quāuis tpe testamenti constaret,lz esset debitū conditionale.dt ibi Pau de ca.se semper dubitasse de illo consilio Jo.an.per illā legē similē isti:q̄ vr contrarium pbare.Sz respondet q̄ debitū dotis pēdet sub cōditione oino extitura:q̄z necesse est matrimoniū solui,saltē mortē:ō forte p̄m eū aliud esset in debito cuius conditio posset deficere z isto modo habes no.limitationē ad

1 regulā huius tex. †Secō limita istā regulā z istū tex.ex eo q̄ notanter decidit Cu.hic in q.quā dicit vidisse de facto,z est pulchū z subtile dubiū p̄m eum statuto cauetur quod volens vēdere rē immobilē,teneatur vendere ad cridas,z qui p̄tēdit ius aliq̄d in tali re debeat cōparere intra sex menses,z dare ius suū in scriptis:alias elapsis illis mensibus amplr nō audiet,q̄d in creditore conditionali vel in diem. an ei currat tempus illorū mēsiū.videret q̄ nō,q̄z nō pōt agere ergo ei nō currit p̄scriptio per re.l.j.in fi.C.de anna.excep.Itē nullū est pignus,cuius persecutio denegat ēt tex.no.in l.si noxale in p̄in.§.de noxa.Sed determinat Cu.hic q̄z creditor in die vel sub cōditione hz ius.d.l.is cui.§.de act z oblig.z l.creditores.de verb.sig.Item statutū non exigit q̄ agat.sī solū q̄ det ius suū in scriptis,vñ etiā ius cōditionale pōt dari in scriptis z ista p̄opriē fuit intētio statuentiū.ad hoc vt emptor se curemeret z istā decisionē sequitur simpliciter bex.u.hic.alij non

a tangūt ¶Iste casus e si valde quotidianus apud nos pp de a creta de rebus vēdēdis ad cridas.in quo ego sequor decisionē Cu.quā cōfirmo duplici fundamento. Primo,q̄z statutū dt,qui p̄tēdit ius aliq̄d ponat in scriptis ꝛc.illa dictio aliq̄d, facit vt etiā cōprehendat ius largo z improprio modo sumptū,vt est gl.repu.sing.in le.j.in ver.aut earū parte.de fo.cōpe.d.Bbb.in c.sup eo.ti.ij.no.de eo q cog.colang. vxor.sue. Bal.in c.j.cū aūt.in vlti col.si de inuest.feu.cōtr.sue.in feu.z in l.j.C.de inof.z do.z in l.sticū vel in vtero.C.de te.mil.ergo illa dictio ius aliq̄d facit q̄ etiā veniat creditor i die vel sub cōditione qui hz ius salte large vt dixi post Bar.in l.j.col.fi §. si cer.pe. ¶Secō ad idē moueor:q̄z creditor in die vl sub cōditione lz no possit interim impedire vēditionē,z trāslationem dominij,tn ea eueniēte,pōt etiā cuincere z revocare.l.fi.§.sz z si qs.C.cō.dele.vbi est bon⁹ tex.in arg.z §.nos igit in aut. de restit.fideic.facit l.si cū fideicōmissaria,§.pe.§.q z a ghus. z istud cōsiderauit statutū posse euenire:nō volunt poni in scriptis,qualecūq3 ius sit q̄ p̄tendebat.ad hoc vt emptor caute emat,z sic isto casu nō procedit decisio huius tex.p̄pter finalē intentionē statuti. ¶Certio p̄incipaliter limi.re.huius ter.,p̄cedere q̄n subesset aliquod debitū purū.de illo intellige ret triplo.Secus q̄n nullum aliud debitū purū subesset,tūc cō. p̄henderetur debitū in die vel sub cōditione alias dispositio,redderetur inutilis.arg.tex.no.licet vulgaris.in l.fund⁹ qui locatus.§.de fun.instr.Sz Bal.Jmo.z Pau.de cast.in d. l.si ita scripserit.Ang.do.Alex.z do.Pet.de ber.Et ad hoc facit gl.no.in l.pediculis.§.ite cū quereretur.§.de auro z arg. leg. †Quarto no.limita istā regulam non p̄cedere in p̄missione vicissitudinaria.vnde mutua p̄omissio facta inter duos p̄incipes,vel inter duas ciuitates de nō receptado rebelles alterius,refertur etiā ad futuros bannitos,z ad futuros rebelles.Secus in simplici p̄omissione vnius p̄incipis facta alteri:q̄z intelligitur de bannitis p̄sentibus tantū,p̄m Ant. in cōsi.cxcvi.inci.in anno dñi.z in consil.cclx.inci.p̄ter⁹ est in anno dñi.in pe.col.ego vltra Ang.cōfirmo q̄z vicissitudo vtrique pōt se habere ad cōmodū,z incōmodū,nō facit vt etiā futura veniant.l.j.ad fi.z l.si quis societatē §.p socio.p̄m Bar.in l.si ita in vj.oppo.§.de auro z arg.leg.Item q̄n est actus recipr̄ocus seu vicissitudinarius,vz actus qui alias nō valeret,ita cumulani plura in l.si pater puelle,p illū tex.C.de inof.test. q̄ possent hic repeti. ¶Quinto lingula riter limita q̄n dispositio inducta per via p̄uilegij efficeretur tēporalis intelligēdo solū de p̄sentibus q̄ eiect⁹ natura p̄uilegij q̄ dz esse p̄petuū.vt in regula decet.de re.in.in vj.Unde p̄uilegiū pape dās alicui licentiā ingrediendi ecclesiā cum familiaribus: intelligitur nō solū de familiaribus p̄sentibus,sed etiā de postea accidentibus.ita late Bemi.post Jo.an.in c.licet.§.j. de p̄uil.in vj.Similiter si licētia data sit p̄lato,vt quatuor clerici secū residentes percipiant fructus beneficiorum suorū in absentia,nō intelligitur tm̄ de clericis qui nūc sunt, sed etiā de futuris loco illorū quatuor subrogandis,ita de ermi na.Bemi.post Jo.An.in c.fi.de ver.sig.in vj.in v.col.versi.sz pone q̄ epo.Similiter p̄uilegiū pape cōcessum absenti vti alij plato q̄ possit familiares suos ad diuina admittere extēdit ad familiares futuros postea receptos.ita late determinat Jo.an.cū aliqua tn̄ limitatiōe in regula.qui sentit.de reiur.in vj.in mercu.z istas duas decisiones vltimas refert.z se quit d.Alle.in cōsi.clxvij.ij.vol.incipiē.occurrēti casu.co.iij°.

6 ad fi. †Ultra istas limitationes adde q̄naliter q̄ confiscatio seu publicatio bonorū nō trahitur ad bona futura,z hic in publicatiōe bonorū veniūt tm̄ bona p̄sentia,que q̄ habeat tpe cōmissi delicti,nō aūt postea acquisita tex.in c.felicis.post med.ver.verū.de pen.in vj.in versi.de postmodū acqsitis.z bi glos.in l.si mādauero vt p̄o me.§.is cuius.vbi Ja. bu. z Alb.§.mā.z simplr d.Alex.hic allegās solū istos duos tex.

b Tu adde b Bar.in l.j.in vlti.col.j.de bo.dā. z in l.certa forma per illū tex.C.de iure fis.lib.x.z est optimus tex.in l.eius q.§.j.vbi Bal.§.de test.z ter.in l.ex facto.§.fi.vbi Bal.Jmo. z alij §.de vulg.z pup.Jo.an.in addi.Spec.in tit. de actu.§. sequitur.versu.qd si aliquis Bal.Ange.z do Alex.in l.ij.§.illud.§.q̄ quisq3 iur.Alberti.de rosa.in iij°.parte statutorū.q. xij.in fi.Ly.z Bal.in l.ij.C.de bo.p̄scri. Bal.in l.fi.ad fi.§. que res pigno.obli a.pos.z in l.j.in penul.co.C.de here.inst. z in l.iij°.C.de p̄uile.fisci,§.nd.de iser.in c.j.§.fi.in ij°.q.de cap.coīra.in feu.do.Alex.in l.si marito.i p̄in.sup̄a.sol.matri. Et ista est cōmunis opi.secōz Mel.de sancto Bemi.in tra. suo bānito.in p̄ima parte secundi tempo⁹is.q.xij°. ¶Hinc est quod filiofamilias bannito,z bonis eius publicatis,patre postea mortuo, fiscus non veniat ab bona paterna,, z quatenus sit legitima filij,nec p̄o alimentis filij,vt in specie no-

a Alij nō tangūt Adde q̄ istā q.et formāt dominꝰ Lhristo. de castel. z do. Hiero. torrtus hic,z idē tenent quod ¶um.

b Tu adde Adde vltra hic alle. per d.Jason.Alex.de Jmo. consil. lxxv. col.fi.z in eō si.lxxv.colū. iij°.vers.incz tum autem. in j.volu.

tabiliter determinat Pau. de ca. in cõs. xxx. inci. omisso ordi-
ne q̃sito rũ. col. ij. ¶ Hinc ẽt est φ facta publicatione iura con-
ditionalia nõ trãseunt in fiscũ gl. est no. in l. nõ ad ea. ff. de con
ditio. z demon. quã Bar. reputat multũ tenendã menti in l. ij.
φ traditum. in fi. z est tex. in l. interdicit. ff. de cõdi. z demõ.
d. l. Alex. in l. iij. §. pe. ff. φ quisq; iur. z in l. si marito. in prin.
ff. sol. mat. cũ multis cõcordantijs per eũ adductis, z vltra ad
idẽ tz Bal. in c. fi. in ij. col. ad fi. de rescri. Ad istud adde φ val
de sing. determinat Bal. in l. executorem. C. de execu. rei iu-
7 di. in ix. col. versi. quero quidã timẽs ne fiscus zc. †vbi quidã
timẽs ne fiscus bona sua inuaderet, fecit donationẽ cã mortis
vxori sue, demũ positus est in banno eris z persone. determi-
nat quod vxor poterit alia bona quorũ sequuta est plena tra
ditio defendere a fisco tã iure per exilium, z sic per mortẽ ciui
lem fuerit confirmata. z talis sic bannitus poterit donationẽ
reuocare. tex est vnicus in iure s̃m Bal. qui vtranq; decisio
nẽ ponit in l. sed si mors. ff. de don. inter vi. z vxo. Tu adde si
milẽ in l. si reus vxoris. C. eo. z talia bona remanebunt ipsius
banniti z nõ fisci: quia nõ fuerunt inclusa in confiscatione, vt l. si
deportati seruo. ff. de lega. iij. ita ibi tenet Bald. qđ valde not.
Quia ex hoc potes elicere no. cautelã ad fraudãdũ fiscũ i bo-
nis delinquentis, φ timẽs publicationẽ bonorũ faciat dona-
tionẽ cã mortis vxori sue, que cõfirmatur per euentum depor
tationis: qua eueniente fiscus nõ poterit bona auferre, sed re
manebunt penes vxorẽ, z deportatus poterit eã reuocare. z
illã decisionẽ Bald. sequitur z reputat sing. Pau. de ca. in l.
post dotẽ. in fi. ff. de do. vbi autẽ in casu magis lato idẽ tenet.
8 ¶ †Item ad istã regulã adde φ sicut princeps facit pacẽ pro
se z adherẽtibus suis pro quibus se obligauit, intelligitur de
adherentibus presentibus tñ, z nõ de illis qui postea fecerũt
adherentiã. Et si aliquis obligauit se ad pacẽ seruãdã pro se
z filijs intelligitur de natis tñ, nõ autẽ de posthumis, z sic po
stea nascituris, s̃m Bal. qui vtranq; decisionẽ ponit in ca. in-
quisitioni. col. fi. de appel. allegat qđ late tenet Archi. xj. q. iij.
in c. excellentissimus. vbi tenet qđ si Papa excõmunicat Ti
tiũ. z oẽs fautores vel excõicatores eius cõprehendunt tñ p-
sentes, z nõ futuri, vt ibi latius per eũ. Adde φ si testator sub
stituit aliquẽ, z eius filios intelligitur de natis tũc, nõ aũt de
posthumis, s̃m Bar. in consi. inci. Bonauentura cõdidit testa
mentum. Sz aduerte φ cõtrariũ tenet Jo. an. post Guido. de su-
za. in addi. Spec. in tit. de treuga z pace sup rub. ad fi. in pe.
q. vbi tz quod si due ciuitates fecerũt pacem vallatã pena p
se z suis subditis, quod ista pax extenditur ad villã, que post
se submisisset alteri dictarũ ciuitatũ: z ita refert fuisse iudica-
tũ per l. si quis filiabus. ff. de test. tut. z c. quia circa. z c. cũ capel
la. de priuil. refert z sequitur Pau. de ca. in l. qui edificiũ ad
finẽ prin. ff. de ser. vrba. pred. vbi etiã dicit φ ista questio fuit
de facto in Marchione montisferrati. idẽ tz Alex. in preal-
9 consi. clxxvij. ij. vol. in iiij. col. ¶ †Itẽ ad istã regulã adde φ
exemptio vel immunitas cõcessa ecclesie vel capellis nõ por-
rigitur ad capellã futurã, nec ecclesiã futurã, s̃m doc. in c. cũ
capella. de priuileg. Bar. in l. dãni infecti. el. j. §. si quis vnas
edes. circa fi. in pe. q. de dã. infe. z in consi. ix. inci cõe Spo-
leti. in vlt. col. z late d. Alex. in preallegat. consi. clxxvij. ij. volu.
in vltima col. Et vltra allegat per eos allego no. in cle. j. ad fi. §
censi. vbi dĩ tex. priuilegia vero seu exceptiones huiusmodi,
ad monasteria seu ecclesias q̃ ad eos obuenire cõtinget in po
sterũ volumus nõ extẽdi. Itẽ litere ad beneficia nõ trahũtur
ad beneficia postea creata. cle. fi. de rescri. Itẽ rescripta ad li
tes nõ extẽdutur ad lites futuras. c. fi. z rescri. Itẽ emptio nõ
trahitur ad futura. l. rutilia. z l. in lege. ff. de cõtrahẽ. emp. Itẽ cõ
promissum factũ in arbitriũ de oĩbus litibus, nõ porrigit ad
lites futuras. tex. est no. in l. de his. ff. de arbit. z ibi Bart. am
pliat etiã si in cõpromisso fuisset dictũ de litibus que sunt z ẽẽ
pñt inter partes. Unde illud esse possunt intelligitur cãp pre
senti, z rebus sic se habẽtibus. l. φ seruius. ff. de cõdi. ob cau.
Et vltra Bar. facit bene tex. in c. ij. de renũ. z qđ decidit Bar.
in l. qui rome. §. duo fratres. in vj. q. j. eo. Tu amplia etiã si in
cõpromisso essent illa verba. ex quacunq; cã adhuc nõ porri-
gitur ad lites futuras, s̃m Lud. in consi. lxxxiij. incip tribus
rõnibus. Itẽ renunciãs ferijs intelligitur renunciare presen
tibus. nõ autẽ futuris, ita tenet Bart. in l. j. §. j. ff. de fer. arg.
d. l. si ita. ff. de auro z argen. lega. z sequitur do. Anto. de but.
in c. fi. de ferijs. per text. in d. c. ij. z renũciatio. Sed cõtrarium in
hoc vltimo z melius tenẽt Fulgo. z latius do. Alex. in d. l. j.
§. j. in j. col. ff. de ferijs. vbi dixi. ¶ Ultimo in d. l. si ita rescri
psisset. de le. ij. no. per illũ tex. simile isti quod si aliquis cedit
alicui omnia iura sua, non veniunt conditionalia vel in diem.
sequitur Imo. ibi. z reputat notandum: sed istud repreben-
dunt Cu. z d. Alex. hic, eo quia in debito. in diẽ ante diem ius
cõpetit, z ẽ contra obligatio z actio lz obstet exceptio. l. cẽtesimis.
in prin. ff. eo. l. j. in fine. ff. q̃n vsus. ced. Sz aduerte φ ipsemet
do. Alex. sibi cõtrarius sequitur illã decisionẽ Bal. in con. cvj. vt
vo. quod incip. visis z opportune ponderatis statutis. col. ij.
tñ melior est sententia contraria, vt dixi, z ita habes expedita
10 textualia huius tex. ¶ †Gl. in versi. futurũ. gl. enumerat tres
casus. in quibus futura in iudiciũ veniunt. s. vniuersalibus, vt
est petitio hereditatis. Itẽ in actione de peculio, que similiter
est vniuersalis. Item q̃n superuenit ius ex cã de preterito. l.
si rẽ alienã. in §. fi. ff. de pig. act. de quo vide gl. z Bar. in l. nõ
pot. ff. de iud. ponit Bar. in l. vbi autem. §. pe. vbi dixi. ff. eo. z
11 late Imo. hic. ¶ †Extra gl. deducitur iste. §. p Bar. ad duas
questiones. ¶ Prima de clausula codicillari: si testator di-
cat si non valet testamentũ iure codicillorũ, vel iure donatiõis
causa mortis, quod testamenta tunc valebat, sed postea rum-
pit natiuitate posthumi preteriti. l. posthumo. C. de cõtrafa.
talis clausula nõ habet locũ. Unde debet dicere si nõ vz vl va
lebit, vt per Bar. in l. j. in vj. q. ff. de iur. cõdi. per Bar. z alios
in auth. ex ca. in vltima col. vbi dixi. C. de libe prete. z in l. fi-
lio preterito. ff. de iniusto rupt. z in d. l. si ita scripserit. vbi etiã
12 Bal. z alij. ff. de leg. ij. ¶ †Secunda questio Bar. est si pote-
stas iurauit seruare statutũ, an tale iuramentũ extendatur ad
statutũ postea conditũ concludit Bar. φ iuramentũ intelligat
etiã de futuris statutis, non multũ preiudicialibus iurãti: q̃m
simplex dispositio trahit ad futura parũ preiudicialia. l. fi. C. q̃
res pign. obli. pos. cum Bar. tenent Imo. z do. Alex. hic z do.
Abb. in d. ca. pen. de iureiur. z in cõsi. clviij. φ inci. ad dilluci
dationẽ illius concertationis. Et dum Barto. liminat. d. cap.
penul. procedere q̃n iurans expresse se restrinxit ad statuta
edita, vt patet ibi in tex. in versi. edita, z etiam no. do. Abb. in
fi. not. Tu limita alio modo notabiliter illum textum vt proce
dat quando iuramentum preteritum esset interpositum sup
alio tunc si promitto aliquid aliud sub virtute iuramẽti iam
prestiti, nihil vz. ita proprie procedit tex. in d. c. pen. Secus
quando iuramentum preteritum comprehendit illud de quo
nũc agitur. ita limitat Bar. z Ang. in l. si. per gl. ibi. C. de ven.
re. ciui. li. xj. Sed quantu ad principale questionẽ Cu. Pau.
de ca. z do. Pet. de ferra. hic tenent z bene φ indistincte ptãs
virtute iuramenti tenet seruare etiam futura statuta postea e-
dita quia rõne officij eadẽ est rõ in futuris q̃ in preteritis. Ad
hoc fundamentũ posses respõdere defendendo Bar. φ aliud
est querere, an ptãs rõne officij teneatur seruare statuta ẽt post
ea edita, z dico φ sic, ita procedit fundamentum Mod. aliud
est querere an iuramentũ extendatur ad statuta postea edita,
z in hoc loquitur decisio Bart. Tu si in rescripto vel in alia
dispositione contineatur clausula derogatoria, nõ ob. statutis
intelligitur et de futuris s̃m Bart. in l. si mihi. z tibi. §. in le.
vbi dixi. ff. de le. j. aliquid per Pau. de ca. z latius do. Alex.
hic.

Lex lxxvij.

1 ☞ Per lapsum diei appositi ad solutionẽ cõmittitur pena:
etiam contra hereditatem iacentem.
2 Paria sunt dicere, pmitto tibi tale quid sub pena. x. z dicere
si non dedero stichum promitto. x. nomine pene.
3 Precepta iudicis mandãtis aliquid fieri sub pena, puta. x.
non videtur condemnari ad talem penã si non fiat, sed vt com
minari de condemnando.
4 Hereditas iacens incidit in penã conuentionalẽ: lz non possit in
mora constitui. fallit vt infra nu. 3.

1 Ad diem. †Per lapsum diei appositi ad so
lutione, cõmittitur pena ẽt cotra
hereditate iacentẽ. h. d. z ista est sing. l. s̃m Paul.
2 de ca. ¶ †No. j. ex tex. ibi, sub pena. s̃m. Bar. z alios
φ paria sunt dicere pmitto tibi tale quid, puta stichũ, sub pe
na decem aureorũ: z dicere si nõ dedero stichũ pmitto. x. noĩe
pene z istud clare tz gl. no. in l. rescriptũ. §. si pacto. in gl. ma-
gna ff. de pac. z ibi Bart. in fi. si eam valde no. z cõmendat ad
idẽ facit tex. in l. heredes. §. idẽ iuris. in versi sub pena. ff. fa-
mi. ercisc. simile dicim9 i pignore paria sunt dicere talis mu
tuo accepit. c. sup tali pignore, puta super tali fundo, vel dice
re, dedit tale fundũ in pignus pro c. vel pignorauit tale fundũ
pro c. ita no. Bar. in l. codicillis. §. instituo, p illũ text. ff. de le.
ij. idẽ Bar. in l. si fundus quẽ. per illũ tex. ff. de annu. le. Pau.
de cast. z d. Al. hic. Tu vide de hoc latius Jo. fab. quã alibi le
gerim. in §. itẽ seruiana. col. fi. insti. de actio. Specu. in tit. de
3 locato. §. nũc aliquid. versi. cxviij. †Non sic est in precepto iu
dicis mandantis aliquid fieri sub pena, puta. x. nam non vide
tur condemnare ad talem penam, si non fiat, sed videtur com-
minari de condemnando: z ideo ad condemnandum deberet
postea de nouo citari, allegaturus quare condemnari nõ de-
beat vt

beat vt est tex. no. in c. veniēs ad fi. de accusa. ꝛ ibi. Abb. ĩ vl.
no. ad hoc no. illum tex. Bar. in l. vnica, circa finem prĩcip. v.
bi alij ñ plene dixi. s. si quis ius dicē. non obte. ꝛ de hoc ha-
bes. gl. no. in. c. j. de sagit. que idem dicit, si eps vl ei' vicari'
mandat aliqd fieri sub pena excommunicationis. nã ñ est ex-
cōicat' eo ipso ꝙ nō fuit. Ideo cōsueuerūt addere ꝙ ex nūc ꝓ
vt ex tunc proferimus in is scriptis tunc bene esset excōicat'.
facit tex. i c. relatū. in fi. de iure patro. ꝛ est alia gl. no. que idē
tz. in c. sicut tuis in ṽ. anathematis de symo. ꝛ gloss. in ca. ij. de
matri. cōtrac. ꝯ interdi. ecc. ꝛ glo. lxiij. distin. in c. salonitane.
de quo vide latius per Abb. in d. c. sagit. ꝛ idem do. Ab. in c.
puta. in primo no. ꝑ illuz tex. de crimi. fal. Bal. in rubr. ꝛ in
l. j. ꝛ in l. programa. C. cōmina. epi. ꝛ aliqd ꝑ Pau. d cast. hic.
4 ¶ †Scdo. no. ex hoc tex. ꝙ hereditas iacens incidit in penā
cōuentionale lz hereditas iacens nō possit in mora constitui
sicut etiam incidit in penā legalē. l. debitor. s. de ne. gest. ꝙ ꝓ
cedit qñ pena cōmittit absq; alia hois interpellatione, ex la-
psu diei appositi ad soluēdũ ꝛ sic etiā absq; facto heredis. ita
procedit iste tex. secus si dies nō fuisset apposita. tunc contra
hereditatem iacentē non ꝯmittit pena que venit cōmittēda
ꝑ interpellationem hois: q2 hrditas iacens non pōt interpel
lari nec in mora constitui: sicut nec insans nec furios'. l. is cui.
§. cessatū vbi. Bar. s. vt in poss. lega. sicut nec qñ subest iusta.
absentia vel alia necessaria cā. l. sciēduz. cū duab' seq. s. d vsu.
Nisi in traiectitia pecunia. in qua mora cōmittit ꝛ piculū trā
sit ad creditorē. lz nō apparcat ꝑsona q possit interpellari. l. ij.
s. d nau. feno. sicut ꝛ alia specialia sunt. l. periculi. e. ti. ¶ †Se
5 cundo limita istū tex. nō ꝓcedere in casu ꝯrio qñ hrditas cre
ditoris esset iacēs: tūc ea iacēte nō committit pena cōuētio-
nalis contra debitorem q nō habuit cui solueret. l. pecunie.
§. j. in fi. s. de vsuris. allegata gl. vbi Bar. ꝛ alij. Bal. i l. ij. in
fi. C. de iur. emphy. Sz attede ꝙ ista limitatio ꝓcedit qñ debi
tor ꝓtestatur corā iudice, vl' corā honestis ꝑsonis, se paratū
soluere: ꝛ ꝙ ꝑ eū non stat q minus soluat ꝛ ita dz debitū offer-
re ala pena ꝯmitteret. vt l. fi. s. de lege commis. no. Bar. in l.
ite illa in prin. s. de ꝯsti. pecu. ꝛ in l. si re' parat' ad fi. ꝑ illum
tex. vbi etiā Bal. ꝛ Ang. s. de ꝓcura. ꝛ ita firmat Pau. d ca.
hic ꝛ in d. l. si reus paratus. ꝛ ita vr etiam tenere do. Alexan.
hic. ꝯtā decisionē Pau. de ca. refert ꝛ late reprehēdit. Are. i
consi. lxij. incip. vex est ꝙ comicus noster eleganf dt motus
presertim ꝑ tex. in l. cum quidā. §. si pupillo. s. de vsur. vbi d
bitor qui dz pupillo. non tenetur ad vsuras ex mora si nō sol
uit in termino: quia etiam si vellet non posset soli pupillo sol
uere: ꝛ sic sufficit solū ipedimentum contingens personā cre-
ditoris: ergo non est vex ꝙ sit opus ala ꝓtestatione nec obli-
gatione, vt dt Pau. Ite ꝑ tex. i l. si fund'. l. ij. fi. s. de lege cō.
vbi si ille q dz ad diē soluere nō hz qui offerat: potest esse secu
rus. ita ibi dt tex. ergo. non reqrit ala ꝓtestatio. vl' oblatio. ad
hoc ēt adducit gl. allegatā. d. duo iura. i l. ait ꝓtor i prin. ver.
si hodie. s. de minori. Istā opinionē ēt late tz do. Alex. i consi.
xcij. primi vo. ꝙ inci. perspectis is que in themate narrata. in
vij. col. ꝛ seq. lz Alexan. ibi Pau. de cast. mentionem non fa-
ciat ꝛ do. Alex. authoribus doctorum innititur. Are. vero so
lis testibus primum plus laboris, secundum plus ingenij o-
stendit ego autem ante factum laudarē opinionē Pau. d ca.
fieret protestatio ꝛ oblatio iuxta. l. fi. de lege cōmis. sz post fa-
ctum tenerem opinionē Are. ꝛ do. Ale. ꝑ iura ꝛ authoritates
per eos allegatas. ¶ Tertio limita istā legē. ꝙ lz contra here
ditatem iacentem ex lapsu diei committat pena vt hic: tamen
heredi petenti daretur restitutio in integrū, ex clausula gene
rali si qua mihi iusta cā ꝛc. secundum gl. in l. q in alteri'. j. de
re. iur. Bar. ꝛ alios cum concor. traditis per Alex. ꝛ est anti-
qua questio: quā latius disputat Spe. ꝛ videtur tenere cōtra
rium in ti. de loca. §. nunc aliqua. ver. xviij. ꝛ duob' seq. Et cō
trarium etiā tz Cuma. q2 pecunia creditoris nō dz. stare mor
tua sine vtilitate penes hereditatem iacētem: sed teneas com
munem opinionem. vt hic per Alex.

Lex lxxviij.

1 ¶ Conditio existens trahitur retro ad tempus stipulatio-
nis interposite: fallit tamen infra nu. 2.
3 In contractibus conditionalibus inspicitur principium, et
sic temp' contractus: sed in legatis tēp' euenietis ꝯditionis.
4 In legatis conditio casualis non trahitur retro.

SI filiusfamilias. Quātū ad acq sitionē insp cit tempus interposite stipulationis conditionalis, nō aūt tēpus cōditionis euenienti'. h. d. ꝛ h subtilem materiam. ¶ †Not. primo ꝙ conditio existens trahit retro ad tēp' stipulationis iterposite ꝛ ad hoc tota die allegam' istū tex. concor. l. potior. ꝛ l. qui balneū. s. q. po. in pig. habe. Unde
si statutū ꝓhibet contrahi sup bonis rebellum, etiā conditio
nalis ꝯctus non tz lz conditio existat post rebannitionem ꝭm
Bal. in l. j. ad fi. C. de nundi. ¶ Amplia istā regulā procede-
re etiam in distractibus. seu liberationibus factis sub cōditio
ne: in qbus etiā inspicimus tempus celebrati distractus glo.
in l. sub ꝯditione. j. de sol. Ang. ꝛ Imo. Raph. cu. ꝛ do. Pet.
2 de belu. hic. ¶ †Limita istā regulā vt ꝓcedat q ad acquisitio-
nē: vt sciam' cui debeat acqri. ꝛ ita summauit istū tex. sz quo
ad validitate contractus inspicimus tēpus existentis cōditio
nis l. si rem meā. ꝛ ibi gl. s. e. de qua opponit gl. hic. i vl. op. ꝛ
ita dz solui. ¶ Scdo limita istam regulā procedere in cōditio
ne casuali vel mixta, ꝙ hñ trahit retro. secus est in ꝓtātiua:
q2 ea existēte non trahit retro q2 deficit equitas, cum in sua
potestate fuerit ante implere, ꝭm Bar. hic. ꝛ in l. si is q ꝓ em
ptore. in. v. q. prin. s. de vsuca. ꝛ i l. si dubitetur. §. fi. j. de fide
iusso. ¶ Tertio limita si tēpore existētis conditionis reperia
tur extremū habile quo ad obligationē contrahendā. sec' si
reperiatur inhabile, vel ex parte persone stipulātis q2 sit de
portata, vel ex parte promittentis vel ex parte rei: q2 nisi ex-
trema sint habilia: fictio nō trahitur retro. l. quoties in scdo
ꝛ vltimo responso. j. de noua. ꝛ ibi Bar. in fi. ad h no. ꝛ repu-
tat perpetuo tenēdū menti. Bar. in l. postq. in prin. s. vt lega.
no. c. Ang. Imo. ꝛ Cu. hic. ¶ Quarto limita istā regulā ꝓce
dere quātu ad obligationē ꝛ hypothecā. secus est quātū domi
nium in quo conditio non trahit retro: ne duo reperiātur do
mini insolidū vn' vere, alius ficte, ꝭm Bal. in l. j. circa fin. C.
an ser. ex suo fac. Adde qd aliā meliorē rationē assignat. Bar.
in d. l. si is q ꝓ emptore. in v. q. in prin. q2 etiā si contractus,
fuisset pure celebratus ex solo contractu. non habuisset dñiū
sine traditione cꝑalis possessiōis. l. traditiōib'. C. d pac. ꝛ l. si
ager. s. de rei vend. ergo multominus solus euentus condi
tionis pōt vsq; retro inducere trāslationem. ¶ Quinto limi
ta in conditione extrinseca, quando stipulatio esset collata in
tempus existentie sui iuris stipulatoris. absque dolo ꝛ frau-
de tunc attenderet hoc ꝭm temp'. l. fi. vbi gl. ff. de stipula. ser
uo ꝛ l. quidam cum filiū. ff. de hrdi. insti. ꝛ l. penul. ff. de coll.
bonorum. Bar. ꝛ alij hic. duas alias limitationes ponam in
3 gl. ¶ †Expeditis tex. capio gl. sicut am in ve bo. quo; bimus.
quā diuide in quatuor partes vt quatuor format oppo. par-
tes patent in gl. In prima parte habes differentiā inter ꝯ-
ctus ꝛ legata quia in ꝯctibus cōditionalibus inspicitur prin
cipium, sed in legatis inspicitur tempus euenientis conditio
nis. Rationem diuersitatis assignat gl. in l. si vxor. C. de ꝯdi.
inser. q2 i legatis nō vertit aliquod factū filij: patet q2 absenti
et ignoranti, ꝛ dormienti potest legari: ꝛ ei ipso iure acquirit.
l. cum pater. §. surdo de lega. ij. ideo inspicitur tempus con-
ditionis, sed in contractibus factis per filiūfamilias, vertit
4 factu filij: quia ipse est qui facit qui cōtrahit. vnde cum verset
opera filij, ꝛ tempore quo facit contractum, sit in potestate
patris: ideo tūc acqrit patri: q2 tunc patria potestas debet
ius suum operari: ꝛ istam rationē etiā in simili assignat gloss.
in §. ex ꝯditionali. inst. eodem. Istā rationē reprobat Barto.
hic ꝛ expressius i d. l. si is qui pro emptore. in v. q. principali:
eo q2 ñ est generalis: q2 potest esse contractus in quo non ver
satur opera neq; factum filij: puta quando donaretur filio. l.
liber homo. in prin. s. de acq. re. do. vel qñ promissum esset
notario nomine filij, istis casib' nullum factū filij interuenit, ꝛ
tamen attenderet tēpus stipulatiōis. Tu defende istam ratio
nem gl. ꝛ doc. quando donatur filio. lz non versetur opera fi-
lij tamen ex illa donatione non acqreret sine facto filij ꝓt
qritur ex lega. Item quando notari' stipulat nomine filij li-
cet non interuenit factum filij vere: tñ interuenit interꝑtati-
ue. l. stipulatio. ista. §. si quis insulam. s. e. ꝛ l. qui autē. §. fi. s.
de ꝯsti. pecu. ꝓut etiā hoc secundū ponit Cuma. hic. Sed con
tra illam rationem gl. fortius obstat. nam in donatiōe cā mor
tis vertitur opa filij vel serui: q2 requiritur eorum presentia,
ꝛ stipulatio l. inter mortis. s. de do. causa mor. ꝛ tamen non
acquiritur patri vl dño: sed eis si reperiātur sui iuris tēpo-
re mortis donātis. l. fi. s. de dona. cā mortis. ꝛ ibi Bart. per
hoc reprobat istā rationem diuersitatis. facit. l. sed iterim. §.
idem ait. ꝛ §. sequenti. s. de dona. inter vir. ꝛ vxo. Sz aduerte
quia Bal. rñdendo huic fundamento, tenet contrarium in do
natione causa mortis. in d. l. si vxor. col. fi. ꝛ pro eo facit bon'
tex. in. l. si senatus. §. fi. ꝛ ibi gl. s. de dona. cā mortis. In quo
Cuma. distinguēd cōcordat: aut donatio cā mortis incepit
a traditione: ꝛ tūc inspicit tempus mortis. d. l. fi. ꝛ. d. l. sed in-
terim. §. idē ait secus quando incepit a promissione. d. l. se-
natus. §. fi. ¶ Aliam rationē diuersitatis assignat Bar. hic
ꝛ latius in. d. l. si is qui ꝓ ēptore. in. v. q. principali: quia in
ꝯtractibus cōditio trahit retro. l. pretor. ꝛ l. qui balneum. s.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Qui pot.in pig.ha.⁊ fingitur retro celebratus cōtract⁹,⁊ ſic
retro q̄ſiſſe patri vel domino.l.neceſſario.§.ꝙ pēdētes.ſ.de
peric.⁊ cōmo.rei vēdi.nimirum ſi in cōtractibus attendim⁹
tempus cōtractus,ſed in legatis cōditio nō trahit̃ retro:vt
eſt tex.reputat⁹ ſin.in l.j.§.ſerui appellatiōe vbi ēt Bar.ad
hoc.no.ſ.ad ſylla.facit.l.ſi mater.§.eādē.ſ.de excep.rei.iud.
Et iſtā ſequnt̃.Ang.Pau.de caſt.hic.Iſtā rōnem rep̄bāt
Imo.Cum.⁊ d.Alex.hic.¶Et omiſſis leuibus hic relatis
p.d.Alex.cōtra rationē.Bar.videtur vigere,q̄ rō aſſignata
p.Bar.nō bene euacuat difficultatē.cum adhuc remaneat
dubiū,quare magis i cōtractibus cōditio trahatur retro.Et
ꝓpterea ſubtilitatum princeps.d.Chriſto.de caſtel.quē etiā
referūt Cu.⁊ d.Pe.de bexu.defēdendo Bar.adducebat rō
nē rōnis:ꝙ iō in legatis cōditio nō trahit̃ retro:eo q̄ princi
pium nō eſt habile.⁊ ſic deficit extremum ad quod q̄ ſi retro
traheret̃,fingeret̃ teſtator viuēs vſq; retro obligatus quod ē
abſurdum q̄ a principio tempore facti teſtamen.i.legatū nō
habet effectum:cū ſemper ſit reuocatorium vſq; ad tempus
mortis teſtatoris,vſq; etiā ad q̄d tempus volūtas teſtatoris
eſt ambulatoria.l.cū hic ſtatus.§.ait oratio.ſ.de dona.inter
vi.⁊ vxo.l.iij.§.fi.⁊ l.ſeq.ſ.de adimen.leg.c.cum marthe.
d̄ celebr.miſ.Et ſi dicis ſaltē dz trahi retro ad tēp⁹ mortis
teſtatoris,vel aditionis hereditatis.reſpōdet do.Chriſto.ꝙ
illud nō eſt extremū,ſed medium inter relinquere ⁊ cōfirma
re legatū:⁊ lz cum.doc.Pe.de bexu.nihil ſubſtātiale ꝯ hoc
adducant,tamen iſtud ꝙ dt do.Chriſto.nihil.eſt q̄ quando
nos querimus,nūquid in legatis cōditio trahat̃ retro:intel-
ligim⁹ ad tempus mortis teſtatoris:quo tpore legata effici
unt̃ irreuocabilia:non aūt intelligim⁹ ꝙ trahat̃ retro ad tem
pus cōditi teſtamenti:q̄ hoc eſſet ineptum querere.⁊ hoc oſ
tēdo vna rōne.Nā teſtator ꝑculdubio pōt facere legatū purū
per ꝙ nō obligatur teſtator in vita,ſed ſolū heres ſuus obliga
tur poſt mortem teſtatoris:nec in hoc reſultat aliquod abſur
dū ergo eodem modo ſi cōditio trahat̃ retro fingetur legatū
retro purum,non autem teſtatorē retro obligatū.⁊ iſtud eſt
q̄d etiā voluit do.Chriſt.porcus.in §.omnis.in vj.co.inſt.eo.
vbi dt ꝙ cū ſemel feciſſet iſtō fūdamentū ꝯ.d.Chriſt.ē ca.Cu.
preceptori ſuo:quod ſemper ab inde in antea tenuit ꝯ docto.
4 Chriſto.de caſtel.¶†Scdo ꝯ iſtā rōnem Bar.facit q̄ Bar
preſuponit p̄ cōſtāti,q̄d in legatis cōditio caſualis nō tra-
hat̃ retro:ſed iſtud eſt ꝯ tex.in.d.l.qui balneū.in §.ſed ⁊ ſi he
res.ſ.qui po.in pig.ha.per quem tex.d.Matheſi.reprehen
dit Bar.⁊ dt dicere ꝯ caſum.l.in notabi.cxcvj.quem tex.etiā
cōtra Bar.allegat Io.de imo.hic.Reſpōde iſtum tex.plani⁹
quā Cu.hic,ꝙ ibi in legatis cōditionalibus conditio nō tra-
hit̃ retro:nec hoc dt ille tex.ſed bene decidit ꝙ in pignore ꝑ
fert̃.legatarius:q̄ pro re legata pignus ei prius fuit datum
⁊ ſic quo ad ius prelationis in pignore,nō dz eſſe in poteſtate
debitoris reſilire an cōtractu pignoris,⁊ hoc proprie conſi-
derauit tex.in d.l.qui balneum.in prin.ne ſit in poteſtate de
bitoris decipere priorem creditorem.Item illud ꝙ dictū eſt
q̄d in legatis cōditio caſualis nō trahit̃ retro,intellige verū
quo ad cōmodū ſeu acquiſitionē legati,ſed bene trahit̃ retro,
quo ad reſcindendā alienationē medio tpe factā tex.eſt qui
ita loquit̃.in l.fi.§.ſin autem ſub cōditione.vbi.Bar.in pe.op.
C.cōmu.de leg.¶Tertio ꝯ rōnē Bar.facit:q̄ adito heredi-
tatis etiā trahit̃ retro ad tempus mortis teſtatoris.l.heres
quoq;.ſ.de acquir.here.⁊ l.omnia.fere.j.de reg.iu.Et ratio
eſt ne decedat ꝑ parte teſtatus,⁊c.⁊ tñ in hereditate,q̄ ad acq
ſitionem inſpicitur tempus euenientis conditionis l.ſol⁹.
§.fi.ſ.de acquir.here.⁊ §.alien⁹.el ſecūdo.inſt.de here.inſt.⁊
adeundo quaſi contrahit cū legatariis lege.ex maleficiis.§.
heres.ſ.de actio.⁊ obl.⁊ §.heres.inſti.de obliga.q̄ ex quaſi
ꝯtu.Sed ad hoc reſpondet ipſemet Bar.in d.l.ſi is qui pro
emptore.in.v.q.prin.q̄d in hereditate ñ trahitur retro quo
ad omnia.d.l.omnia fere.⁊ ibi notatur:ſz p hoc Bar.non eua
dit difficultatem:q̄ etiā in contractibus conditio non trahit̃
retro quo ad omnia:vt dixi in tex.Item per hoc Bar.ñ aſſi-
gnat rationem quare quo ad acq̄ſitionē ñ trahit retro adi
tio hereditatis,ſicut trahit̃ retro quo ad alia ⁊ ſicut in contrac
tibus ⁊ ſic remanet reprobata ratio Bar.Tertiā rationem di
uerſitatis aſſignant Imo.⁊ Alex.hic vt per eos.Sed iſta ra
tio non concludit:nam moriens tranſmittit q̄ ſibi non poteſt
retinere:ſz hic filius effectus ſui iuris bene poteſt ſibi retine
nere tamen caue per d.l.que legata.j.de re.iu.¶Quartā ra
tionem aſſignat Cu.hic p multa verba,ſz in effectu eſt:q̄ con
tractus dicuntur habere forte,⁊ potens principiū hoc aſſum
ptū ꝓbat Cuma.duplici fundamento.Primo q̄ perfecto ꝯ-
tractu amplius reuocari nō poteſt.l.ſicut.C.de actio.⁊ obli.
⁊ l.in commodato.§.ſicut.ſ.cōmo.iō lex voluit ꝙ attendat̃
principium,⁊ ad illud trahat̃ cōditio.Sed vltime volūtates
dicunt̃ habere debile pricipiū,cū ſint ſemp reuocatorie vſq;
ad mortē:ideo lex nō curauit cōditionem in legatis trahi ad
principium.Iſtud mihi nō placet:q̄ in vltimis voluntatib⁹
deberet cōditio trahi retro ad tēpus mortis teſtatoris:⁊ adi
te hereditatis,quo tēpore legatum habet inuariabile princi
piū cū variari nō poſſit.Unde alio modo probat Cu.aſſūptū
ſuum.⁊ hoc plus placet ꝙ cōtractus dicat̃ habere forte ⁊ po
tēs principiū:quia eſt certū debitū ibi:ſiue ſtipulatus viuat
purificata conditiōe,ſiue ſit mortuus:q̄ in cōtractibus tranſ
mittit ad heredē.§.ex cōditionali.inſt.eo.ideo lex ſtatuit de
bere attēdi principium,⁊ ſic tēpus cōtractus,⁊ ad illud con
ditionē retro trahi.Secus eſt in legatis cōditionalib⁹.in qui
bus nō eſt certum debitum iri,ſi cōtingeret legatariū premo
ri ante purificatā cōditionē:quia ſpes in legatis cōditionali
bus nō traſmittit̃.l.vnica.§.ſin autē aliq̄d ſub cōditione.C.de
cad.tol.⁊ ſic in cōtractibus cōditionalib⁹ firmior eſt ſpes fu
turi cōtract⁹ q̄z in legatis.¶Quintā rationē aſſignat Imo.
in.l.dies incertus.ſ.de cōd ⁊ dem.vt ibi per eū:quā rep̄bat
do.Alex.hic,per fundamentū ꝙ adduxi contra rationem gl.
in.d.l.ſi vxor.C.de cō.inſer.vnde teneas pro minus periculo
ſo primā rationē.ſ.relatā q̄ fuit gl in.d.l.ſi vxorē,vl quartam
rationē Rapha.quā etiā.ſ.retuli.¶In ſcda opp.glo.ſed ibi
fuit ſubſecuta numeratio:⁊ ſic in.d.l.poſt ſtipulationē interue
nit actus numerationis,qui ſufficeret ad parēdā actionē,etiā
nō precedēte ſtipulatione:ideo ibi iſpicit̃ tēp⁹ illi⁹ act⁹.i.nu-
merationis idē tenet gl.in.l.ſi vo nō remunerādi.§.ſi filiofa-
mi.el ſecūdo.ſ.māda.facit tex.in.l.ſi filiusfa.crediderit.§.fi.
⁊.l.ſeq.⁊ ſeq.ſ.ad mace.Iſtam rationē reprehēdit Bart.q̄
hic querimus d̄ actione que orit̃ ex ſtipulatiōe precedēte,⁊ ñ
ex actu numerationis q̄ ſequit̃.Alio fortiori fundamēto rep
bat ſubtilis Cuma.q̄ dicūt gl.procedere vbi ageret̃ de obli
gatiōe principali,cui fuit numeratū:ſz in.ll.ꝯriis agit de obli
gatione fideiuſſoris,cui nō fuit aliq̄d numeratū:vtrū fideiuſ
ſor obliget̃ filio effectu ſui iuris,an patri conſiderato tpe ꝯtc⁹:
Sed defēdēdo ſolutionē gl.potes ad fundamētū Cu.rñdere
ꝙ ibi obligatio acceſſoria principalis regulat̃ a pricipali,vt.j.
dicā:⁊ ibi de vtriuſq; obligatiōe q̄rit̃ ta rei pncipalis q̄z fide
iuſſoris,vt ptz in.d.l.ſi debitori.§.ſi filiuſſ.j.de fide.Sz tu ca
ue dū ꝓ ſolutiōe ſua allegat.l.cū eū.j.de noua.illa lex videt̃
poti⁹ facere in oppoſitū:cū dicat actionem oriri non ex nu-
meratione,ſed ex ſtipulatiōe p̄cedat ſiue ſequat̃:q̄ numera-
tio fit cā implēde ſtipulatiōis:ergo non dz attēdi tps numera
tionis,ſed ſtipulationis,cui⁹ cā fit numeratio.Un Bar.alio
modo rñdet ꝙ iſte tex.loquit̃ in cōditiōe caſuali vel mixta,q̄
bene trahitur retro:vt dixi in tex.l ſi.d.l.ꝯtrariis cōditio erat
poteſtatiua.Nā ſi ſtipulor a te.c.q̄ tibi numerabo,eſt cōditio
nalis ſi ſequat̃ numeratio,ſed i poteſtate nrā eſt numerare vl
nō.⁊ ita eſt in poteſtate tua recipere vl nō,⁊ ſic nō incidere in
obligationē.⁊ ſic tex.i.l.q̄ pecuniā.ſ.ſi cer.pe.ſi g̃ recipis,ob
ligaris vt ex tūc q̄ñ recipis,nō ex tūc q̄ñ ꝓmiſiſti:vnde ſi tpe ſti
pulationis erā in poteſtate patris,⁊ tēpore numerationis erā
mei iuris,acq̄rit̃ mihi actio ex numeratione,q̄ conditio po-
teſtatiua nō trahit̃ retro,vt dixi in tex.⁊ iſta eſt bona ſolutio.
q̄z ſequit̃ Ang.⁊ Pau.hic q̄uis Alex.conet̃ rñdere.Et ſi di-
ceres licet ibi cōditio ſit ptātiua:q̄ ad principalē,in cuius po
teſtate eſt recipere vel nō:tñ q̄tū ad fideiuſſorē de cuius obli
gatiōne ibi agit̃,cōditio non eſt poteſtatiua:Rñdeo defenden
do.Bar.q̄d obligatio fideiuſſoria que eſt acceſſoria,regula.
principali ⁊ nō committit̃ niſi ei cui eſt queſita pncipalis obli
gatio.¶In tertia op.gl.Bar.rñdet q̄d ibi loq̄t̃ d̄ actione in
factū q̄ dat̃ ex equitate,nō de actiōe q̄ orit̃ ex p̄cedenti ꝯtu.
Io.de imo.reprobat:q̄ imo ibi loquit̃ de actiōe vtili que dat̃
ex precedenti contractu.ſ.ex ipſo mādato.vt ibi,⁊ l.q̄dā cū fi
liū.ſ.de heredi.inſti.Breuit̃ dic q̄d ibi filius emācipatus et
ſic effectus nouus.homo.l.ij.ſ.de cap.dimi.executioni man
datū ſibi factū tpe patrie poteſtati,ideo eſt equū q̄d fili⁹ habe
at vtilem mādati:vel in factū ſimiliter ſubſidiariā:q̄ poſt e-
mācipationem facit talem actū ex quo potuit ſibi vtilis acq̄ri
⁊ nō dicit̃ directa mādati q̄ mādatū fuit factū tpe quo erat
in poteſtate patris.¶In fi.gl.q̄d in d.l.ſi rem meā.ſ.e.quo
ad valorē inſpicimus tēpus exiſtētis cōditionis vt ibi ſz quo
acquiſitionē inſpicim⁹ tēpus contractus,vt hic,⁊ dixi in tex.

1 ☞ In actionibus ſtricti iuris non veniunt fructus niſi a tem
pore litis conteſta.

2 In contractu ſtricti iuris ſi pronuntiatur fundus ſimpliciter
intelligitur promitti ſine fructibus.

3 Licet in ſtipulatione fundi que eſt ſtricti iuris non veniāt fruc
tus in eo exiſtentes tamen ſecus eſt in emptione,⁊ in aliis ꝯ
tractibus bonefidei quibus fit plenior interpretatio.

Cum fun

§.Cum fundum. Iste.§.ē difficilis.aßmbar. ¶ Post hec dis.§.pelli me p do.declarat.t. Jn actionib⁹ stricti iuris veniut fructꝰ nīi a tpe litis cotest.d.d.tex.cum gl.ßm Bart. Ang.z Jmo Jtaq; summariū est verū in se p.l.cū fundus.in p.in.§.si cer.pe.z l.videam⁹.in.ñ.§.si actione.§.de vsu.§ nō cōgruit ad istu tex.q nō loquit de tali tpe a q̄ fructꝰ veniunt: puta more vel litis cōtest.vnde summa melius istū tex. Jn stipulatione fundi nō veniunt fructus existentes in eo tpe stipulationis.h.d. Jtem aduerte q̄ iste tex.simpliciter:z hic obscu redicit fructꝰ qui stipulationis tpe fuerūt:z nō aperit an fuerint tūc pēdētes,an vero separati a fundo:tangit.gl. in vltima parte ibi dicā. ¶ Nota q̄ in stipulatione z hic i cōtractu stricti iuris si p̄mittat fundus simpliciter itelligit̄ p̄mitti sine fructib⁹.z sic fructꝰ cēsent exceptuati,vt etiā est tex.in l. ratio.§.j.§.de actio.emp. Et dicit Bal.l.fructꝰ.col.j.§.d act. emp.q rō huius tex.est:q2 hic erat p̄missio fundi dandi:z nō dandoz̄ fructnū,dicā infra latius,q̄d aūt sit in cōtractu bonefidei,puta vēditionis,ponit gl.in tertia parte vbi dicet. ¶ Sapio gl.magnā in ver.nō veniūt fructus quam diuide in quatuoz partes,put quatuoz format opp. Secūa ibi,§ j.j.e. Tertia ibi,itē p.§.de actio.emp. Quarta ibi,item cōtra drei vendi. ¶ Jn p̄ima parte gl.limitat istū tex.nisi lis cēt cōtestata.co q2 in cōtractib⁹ stricti iuris bn veniūt fructꝰ post lit. cōte.z nō ante.d.l.videamus.§.si actionē allega.in gl.z.l.cū fundus.in pn. vbi dixi.§.si cer.pe.cū ista limitatione gl.trālcūt Bar.z alij cōiter. Jsta limitatio est impt̄inēs,z sic inepta ad istū text.p̄ont etiā aduertit p̄dan.de ca.q2 iste ter.vult q̄ in stipulatione fundi non veniant fructus existentes in fundo tpe stipulationis.vnde super talibus fructibus qui non veniunt in stipulatione nō caderet litis cōte.q2 nō debētur. nec lis contestata super fundo faceret tales fructus venire cū censeantur qd diuersum ab ipso fundo, vt hoc tex.nec ob.ll. palleg.l.d.l.videamus.§.si actionē.z.d.l.cum fundus.in pn. q2 non loquuntur de fructibus existentibus in fundo,p̄missō tpe stipulationis:vt loquit iste text.sed loquunt de fructibus q̄ postea ceperūt pēdere:z tales fructus post lit.cōte.ad stipulatoꝛ pt̄inēt,z nō ante. ¶ Jn secūa opp.iunge simul vtranq; solutionē gl.q̄ d.l.si fundū certa die.loquitur in obligatione rēdi q̄ est facti,vt.l.stipulationes non diuidunt.ver.idem puto.§.c.z in obligatione facti,post moz̄ā succedit obligatio ad interesse.d.l.stipulationes nō diuidunt.ver.Celsus.vñ ibi post moz̄ā venit interesse.in quo etiā habet rō fructuū: nō vt fructuū:§ vt interesse,inter que est triplex differētia. Prima in forma petendi:nā si petunt vt interesse,non petētur tanq̄ fructus:sed petit simplr quanti interest creditoꝛis. Secūda: q2 fructus petuntur officio iudicis mercenario.l.videamus. la.q.§.ex cā.§.de vsuris.z.l.ex diuerso.§.j.§. de rei vendi.§ interesse petitur iure obligationis z actionis.d.versi. celsus. Tertia dria est in effectu:q2 si veniunt vt fructus, veniūt cēs quos debitoz,qui forte est bonus agricola,percepisset.sec⁹ si veniunt vt interesse:q2 tunc veniunt tm̄ illi quos creditoꝛ percipere potuisset: qui pāt esse pauciores, puta q2 creditoꝛ sit doctoꝛ vel miles:z sic minus industrius.ßm Bart.hic,z in.d. l.videamus.§.si actionem.z in.l.ratio.§.j.§.de actio.empt. Bal.in.l.si traditio.in.z.q.C.eo.de ac.emp. ¶ Sed ꝯ opponit̄,q etiā in cōtractib⁹ stricti iuris venit̄ fructus a tpe morenam in ꝯctibus stricti iuris venit estimatio quanti plurimis tpe moze.l.in hac.z.l.fi.§.de condi.triti.l.vinum.li cer. pe.ergo venire dicunt fructus.pp quos estimatur plus fundus.l.fi.§.fructus.de is q̄ in frau.cred.l.in.l.falci.placuit.§. ad.l.fal. Rādet Bar. Ang.Lu.z.d.Alex.fatendo cōtrarium q̄ in contractibus stricti iuris non veniant a tpe moze ffructus directo vt fructus:tm̄ bene veniūt per indirectum: q2 in mozeso habetur rō quanti plurimi fuit fundus a tpe moze: vnde dicit Bar.z alij sequuntur qō vtilitas consistit in modo practicandi. Q2 si in libello peterem cōdemnari ad fundum cum fructibus,succumberē in fructibus:vt hic.si vero peterē condemnari ad fundum quāti plurimi fuerit a tpe moze obtinerem q2 non dubium,qō fundus plus valebat cū erat fructibus plenus.z sic cōsequeris tūc fructus,nō vt fructus: sed vt estimationē q̄nti plurimi. Jstā doctrinam impugnāt Jo.de imo.z Paul.de ca.q2 nō dꝫ per indirectū concedi q̄ directo p̄hibet.l.fi.C.si mācipi.ita fue.alie.ne p̄stit.z in reg.cū qd. de reg.iu.i.vj. Jtē ßm eos illud plus nō erit estimatio fundi: f. fructuū z iura q bꝫ Bar.z doc.se fundāt.loquunt in estimatione rei debite qñ creuit post moz̄am.z sic illo plurivalentis rei. Sed nō recedēs ab opi. Bar.z cōi:quam etiā tz ipse imet Jmo.sibi ꝛdius in l.in conuentionalibus.§.final.§.eo.z ibi.in.ti.de fruc.z inter.in.§.cōmune.in p̄in. Et si diceres ista doctrina Bar.z doc.videt impolita verbis z nō reb⁹:q2 cōsiderato effectu,cōsequet oēs fructꝰ a tēpore more per viā estimationis quāti plurimi.z sic iura p̄dicta q̄e dicūt in contractibus stricti iuris nō venire fructꝰ a tempore more tūc impolita verbis nō reb⁹.cōtra legē.y.in si.C. cōmunia dele. z c.cōmissa.§.j.de elect.in.vj.z meli⁹.ll.e nō disputare verba lit:sed determinare realiter,et Bal.in rub.§.de re.dini.ad fi. rnde subtiliter ex mente Lu ma.q̄ imo magnus est in hoc diuerlitatis effectus.si enim veniunt a tpe more habita rōne quāti plurimi:qñq; nō deberent,que bene deberēt vt fructꝰ: q2 qñ veniūt habita rōne quāti plurimi:qñq; deberentur q2 qñq; res nō plꝰ valet nec est maioris estimatiōis propter fructus,vt pt̄z in ancilla p̄egnāte,que plꝰ nō vt p̄opter p̄egnātiā,vt.l.ñ quid ex pāphila.de leg.ñ.vel quādo ēres ex qua naturaliter fructꝰ non percipiūt puta in seruo,domo z similib⁹. nam in istis nō veniūt fructꝰ habita ratione quāti plurimi:sed bene est dare fructus a bista re separatos.puta pēsionē ex domo que bene veniret vt fructus post litē cōtest.sed ante nō veniret vt estimatio quanti plurimi. ¶ Jtem opponit Bar.de l.si stipulatꝰ.in p̄in.§.de vsur.z respōdet q̄ ibi fuit stipulatꝰ duo.s.fundū dari.z vacuā possessionē tradi:p̄oter que duo veniunt fructꝰ qui alias nō venirēt:z ita etiam respondet ibi gl.j.z gl.in.l.an conuentionalib⁹.§.fi.§.eo.gl.z Bar.in.l.rō. §.j.§.de actio emp. Adde q̄ Bal.in l.fructus.in ñ.op. C.de act.emp.addocit aliam rationē ad.d.l.si stipulatus.nā quando quis stipulat fundum dari.z vacuam possessionē tradi,si p̄missoꝛ retineret fructꝰ,nō traderet possessionem vacuam a se:quia fructuū perceptio repzesentat possessionē.vt no.gl. in l.si quis super.§.fini.regun. Jsta rō Bal.mihi nullatenꝰ placet z confunditur p tex.ineuitabile in l.ratio.§.j.ff.ō act. emp.vbi ñ quis stipulatur simpliciter vacuā possessionē tradi,non veniunt fructꝰ,z tradi vacuam possessionē etiā retentis fructibus:z dixi plenius in.l.in conuentionalib⁹.§.fi.§.c. ¶ Jn tertia opp.gl.ibi,sed ibi in emptione q̄ ē bonefidei habes q̄ ꝯ in stipulatiōe fundi q̄ est stricti iuris,nō veniunt fructus in eo exūtes,tñ secus est in emptione z aliꝯ contractibus bonefidei.in quibus fit plenioꝛ interpzetatio.vt vendito simplr fundo,intelligat vēditus cū fructibus.d.l.Julianus. §.si fructib⁹.allegata in gl.z.l.videamus.in.ñ.§.ex causa.§. de vsu.z l.fructꝰ.C.de actio.emp. Amplia idē esse si non esset bonefidei,sed haberet instar bonefidei.vt in actione ex testō vbi similiter legato fundo simplr intelliguntꝰ etiam legati fructus.l.apud iulianū.§.j.de l.j. Addūt Jmol.Paul.z Alex.a alia rationē,quia quando aliquis emit fundū plenū fructibus censetur maius p̄etium p̄opter illos fructꝰ dedisse nimirū si veniunt fructus in vēditione. Confirmo vltra per tex.ling. in.l.filius.§.fi.cū gl.z ibi clarius Bar.§.de colla.do. vbi in actione ex stipulatu ad cōferēdū que est stricti iuris, veniunt vsure z interesse a tpe moze:cōtra cōem regulam.eo q2 istud ibi disponit in recōpēsatione fructuum.qui in hereditate patris de patre filiꝯ emācipati reperiunt:z ille est specialis z mirabilis casꝰ,in q̄ ꝯ in ꝯctibus stricti iuris vsure veniunt a tpore more ßm Bal.in.l.si sozoz.C.de colla. Jsta rō Jmo. Paul. z.d.Alex.mihi non placet:q2 non aduertunt q̄ incidūt in opi. Pet.de bella.quam Bar.repzehendit per.l. rō.§.j.§.de actio.emp.vbi debebatur p̄etium:z tñ p̄opter hoc fructus nō veniūt a tpe moze. Jtem per.l.apud iulianū.§.j.§.de lega.j. vbi res debet ex cā lucratiua,z tñ fructus veniūt,q2 illa actio hꝫ instar bonefidei. ¶ Postea Bar.distinguendo facit tres casus,vt hic per eum. Aduerte in p̄imo casu Bart.vꝫ inaduertēter loqui,dū dicit q̄ si est obligatio rē dari,in cōtractib⁹ bonefidei:veniūt fructus a tpe moze.d.l.iulianus.§. si fructibus.hoc non vꝫ bene dictum:q2 in emptione z vēditione obligatio nō est dari:sed tradi.nā si vēditoꝛ p̄mitteret dare,nō esset emptio z vēditio,§ cōtractus innominatus.l.ñ.§.de cond.ob cām.declarat Bar.in.l.ex empto.in p̄in.§.de act.emp. Est verū q̄ Bar.in.l.stipulationes nō diuiduntur.in.viij.q.p̄in. ad fi.§.eo.dicit q̄ in emptione z vēditione non est obligatio dandi:tñ hꝫ mixtam cām:q2 si venditoꝛ est dñs z tradat,tradendo transfert dñium:q2 hꝫ annexam cām bonoꝛum.l.in cōuentionalibus.§.fi.§.eo.tamen etiam intelligere.d.§.ñ fructibus q̄ ibi vēditoꝛ fundi esset dominus,esset restrictio z diuinatio ad illum tex. ¶ Jn vltima opposi.glosa.ibi,sed hic secti erāt p̄o clara intelligētia reassumo in dubium intellectū istiꝰ tex.quis simpliciter dicit nō veniūt fructꝰ qui stipulationis tpe fuerūt.z nō aperit an tpe stipulationis essent pendentes in fundo,an vero separati. Sol.hic in p̄ima solutione z Bar. tenēt,q̄ isto tex.fructꝰ erāt,z sic separati tēpoze stipulatiōis non autem pendentes quia si fuissent pendentes. venissent ī stipulatione:quia fructus pendentes sunt fundi.lege.fru-

¶ Iste.§.c. adde z etiā telligeistu mvt p̄baso. u l.si seruū. in p̄i. in.j.no. j.eod.

ctus pẽdẽtes.ſ.de rei vẽ.Itẽ fundus ⁊ fructus in eo.pẽdentes censentur esse vna ⁊ eadẽ res.⁊ nõ due.ita dicit tex.in l.ſi ſ.fructꝰ.ſ.de ſ ꝙ in tran.cred.ꝙ ſtipulandũ fundũ veniſſent fructꝰ ſi fuiſſent pẽdẽtes in fundo.ergo iſte tex.debet intelligi qñ tales fructus erãt ſecti ⁊ ſeparati.Iſte intellectꝰ glo.⁊ Bar.nõ eſt tenẽdꝰ ad hunc tex.qz tex.eſſet penitus de indubitabili:qz fructꝰ ſecti ⁊ ſeparati a fundo cẽſent eẽres diuerſa ⁊ ſeparata ab ipſo fundo:qz fundi nihil eſt:niſi ꝙ intra ſe tz ita dicit tex.in l.fundi.in pin.ſ.de actio.emp.⁊ fructus ſeparati a fundo videt cẽ noua res,⁊ nunquã fuiſſe pars fundi. l.j.ſ.cũ predium pignori.in fi.ſ.de pig.vnde indubitatũ eẽt ſtipulatione fundi nõ cõprehẽdi fructus qui tunc erant ſeparati.Ẽſi vt iſte tex.ponat caſum dubitabilem intelligitur ſm Bal.Ange.Imo.⁊ oẽs hic indifferenter:⁊ Bala.l.fructꝰ.i.j. eo.C.de act.ep.ꝙ in iſto tex.fructꝰ erãt pẽdẽtes i fundo tpe cõtracte ſtipulatiõis:tz poſtea fuerũt ſeparati a pmiſſore.ita ꝙ tempore petitionis vel litis conteſta.non erant amplius in fundo.Et ad.d.l.fructꝰ pẽdẽtes,reſpõdẽ clarius quam gl.in ſecunda ſol.qõ illa lex loquit reſpectu iuris realis,⁊ ſic dominũ.nã fructꝰ pendẽtes in re mea pro qua datur mihi rei vẽdicatio:⁊ ſic actio realis bñ ſunt pars rei vt ibi:l.ſolũ.ſ.j.e.ti. de rei vẽdi.ꝙ caſu ẽt ſeparatos poſſum petere tãq̃ meos:ex q̃ percepti ſunt ex fundo meo.ſecꝰ ẽ reſpectu iuris ſeu actionis perſonalis:qz fructꝰ pẽdẽtes tẽpore ẽctꝰ in re que nõ ẽ nec vnq̃ fuit mea.ſed mihi debita ex cõtractu ſtricti iuris:ſi ante moꝝ vel ante lit.cõteſt.ſeparati ſunt a fundo non veniunt tã quã pars fundi.cũ ibi nõ eſſent perpetuo deſtinati vt hoc tex. qui proprie ita loquit.¶Sed tu aduerte contra iſtum cõmunẽ intellectũ,videt mihi fortiter ſtringere:qz hĩ iſto tex.tempore concepte ſtipulationis fructꝰ erãt pẽdẽtes ⁊ ſic pars fũdi:⁊ ſic videbãtur cõprehẽſi in ſtipulatione quomodo poſt ea fuit in poteſtate,pmiſſoris ſeparare eos a fundo:⁊ ſic ipſos ex imere ab obligatione,cõtra regulã.l.in comodato.ſ.ſicut.ſ. cõmoda.⁊ l.ſicut.C.cõ act.⁊ obli.Bal.alibi forte ſenties iſtã difficultatẽ i l.fructꝰ.ĩa.j.col.C.de act.ẽp.⁊ ter hoc tex.reſultare mirabilem concluſionẽ:ꝙ in iudicijs ſtricti iuris in quibus agitur ex promiſſione rẽ dari non veniut fructꝰ q̃ reperiunt tpe iudicij ſeparati:tz eſſent pendẽtes tpe ẽctus celebrati.⁊ iſt reputat Bal.mirabiliter:tñ hoc non tollit difficultatem imo auget.¶Limitat tñ Bal.ſingli eſſe verũ,ſi tales fructꝰ petãtur diſcretiue,ſecus ſi concretiue petẽdo rẽ mihi dari in illa qualitate in qua erat tpe cõuentionis:⁊ tunc fructꝰ veniant:argu.d.l.ſi.ſ.pe.ſ.de ĩo que i fraudẽ creditũ preſertim ĩ cã onoroſa.in qua aliquid fuit venditori recõpenſatũ ꝑ ipſis fructibꝰ.vt ibi patet ſm cũ.Et tz do.Aler.dicat iſtã ſingularẽ limitationem apud aliũ nõ vidiſſe tñ eũ reprobat ſatis leuiter põderãdo Bar.hic velle ꝛriũ dũ opponit de l.in hac.⁊ l.ſi.ſ. de cõd.tri.tñ ſi bene conſideras illud quod vult Bar.potꝰ facit ꝑ limitatione Bal.tñ nec ipſe.d.Alex.mouet difficultatẽ quã tetigit,⁊ minus reſpondet.Poſſes dicere ꝙ i obligationibꝰ ⁊ actionibꝰ perſonalibus,fructus pẽdentes nõ dicunt pars fundi ſimpliciter:ſed ſolum pro tpe quo ſtant pendentes:ñ autẽ poſtquam ſunt ſeparati modo ſeparatio fiat ante lit.cõteſ.⁊ imputandum eſt ſtipulatori,quare legẽ ẽctus apertius non dixerit.l.ſtipulatio iſta.ſ.alteri veriſ.in ſtipulationibus ſ.eo.vel quare non preuenerit li potuit in litem conteſtando. Et ita remanet expeditus iſte ſubtiliſ.ſ.

Lex lxxix.

1 ¶Preſentia perſone inducit.vt illi per alterum queratur actio ſine ceſſione.

2 Si notarius preſente poteſtate vel iudice legat ſententiã valet talis ſetẽtia,quia videtur ipſe poteſtas legere.

3 Sicut qñ iudex ore proprio aliquem preſentẽcitat talis citatio bz vim trine citationis,⁊ ſic peremptorij,idem eſt ſi nunciꝰ preſente iudice cum eĩ mãdato citet partem preſentẽ.

4 Si duo teſtes deponant in iudicio.⁊ vnus dicat qõ ego numerauj titio centum.⁊ alius dicat ꝙ ego numerauj caio centum preſente ⁊ volẽte titio:iſti ſunt conteſtes.⁊ plene probant.

5 Licet dominus ſit preſens,tamen actus poteſt expediri per procuratorem procuratorio nomine.

6 Protestatio eſt fienda principali ſi haberi poteſt:alias ſi nõ poteſt haberi.quia ſe occultet.eius procuratori,

7 In iudicialibus ſine ſtipulationes ſunt pretorie ſiue nõ procurator ĩpulãdo dño ẽt abſente,acquirit ei vtilẽ ſine ceſſione.

Si procuratori presentis.

¶Preſentia domini operatur ꝙ ex ſtipulatione procuratoris queratur vtilis actio dño ſine ceſſiõe.⁊ nõẽ alibi iſte caſꝰ in iure,ſm Bal.⁊ Cu.hic in tex.ibi competere.intellige, ſine aliqua ceſſione vt preſentia domini aliquid operetur:

1 vt ſtatim dicã.†¶Ho.j.ꝙ pñia perſone inducit vt illi pro alterũ querat actio ſine ceſſione,⁊ iſte eſt vnus caſus.in quo per liberã pſonã alterius ptãti nõ ſubiectã q̃ritur alteri actio ſine ceſſione.⁊ iſtũ caſum ⁊ etiã alios enumerat gl.magiſtra.in ſ. ſi quis alij inſti.de inutil.ſtip.⁊ gl.in l.dãni infec.ſtipulatio.in j.ſ.fi.ſ.de dã.infe.⁊ gl in l.ꝙ procurator ex re.ſ.de ꝓcu.⁊ bar. ⁊ alij in l.ſtipulo iſta.ſ.ſi ſtipuler.ſ.eo.Et ſic habes quo ad rem notare ꝙ preſentia dñi tãtũ operat,quãtũ ceſſio procuratoris. Mi procurator cedẽdo trãſfert vtiles actiones in dñm:alis ſine ceſſiõe nõ trãſeũt.l.poſſeſſio quoq;.ſ.⁊ li poſſeſſio.ſ.de acq: poſ.cũdẽ effectũ ceſſiõis operat pñtia dñi,qñ pñte dño,procu-
2 rator ſtipulat.¶†Et p iſtũ tex.ꝺcidũt Bal.⁊ imo.hic ꝙ li notarius pñte ptãte vel iudice legat ſniam,ꝙ vj talis ſnia:qz vt ipſa ptãs legere:ꝙ reputat Imo.tenẽ ĩ mẽti,alij ñ tãgũt.Cu aduerte ꝙ lz ita videat de conſuetudine obſeruatũ:ego credo ꝙ de iure talis ſnia ſit ipſo iure nulla,ꝙ ter.c.arũ in l.ij.C.cõ ſen. ex breui.reci.⁊ c.ſi.de re.iud.in vj.vbi iudex erat pñs.⁊ ſedebat:⁊ tã nõ poteſt recitare ſententiã ſe preſente,niſi ſit pſona
3 illuſtris.†Ultra ſcribẽtes adde ꝙ per iſtũ tex.alibi determinat Bal.in l.q̃.in l.col.C.quo ⁊ qñ iudex.ꝙ ſicut qñ iudex ore proprio aliquẽ preſentẽ citat,talis citatio bz vim trine citationis,⁊ ſic peremptorij:vbi eſt gl.ſing.idẽ ſi eſt nũtius preſente iudice,cũ eius mãdato citet partẽ preſentẽ, p iſtũ tex.⁊ ẽt Bal. ꝙ credit hoc eſſe veriſſimũ ⁊ notãdũ.Adde tu ter.no.in l.falſus.ſ.ſed ⁊ ſi ĩa.ſ.de furtis.vbi qñ numeratio pecunie fit alij me preſente ⁊ delegãte,eſt perinde ac ſi mihi ipſi fieret:⁊ hoc mõ dico talem pecuniã cõtractare,⁊ ſic cõmittere furtũ:ꝙ eſt
4 tenendũ mẽti.ſm Car.ibi.†Et per illũ tex.cõſuluit alibi egregie Bar.in cõſilio ꝙ incipit:in qõne propoſita ſolum examinare intendo.ꝛc.qõ ſi duo teſtes deponãt in iudicio,⁊ vnus dicat ꝙ ego numerauj titio cẽtũ ⁊ alius ẽt ꝙ ego numerauj caio cẽtum preſente ⁊ volente Titio,ꝙ iſti ſunt conteſtes,⁊ plene probant,qz nõ refert an numeratio fiat titio:an alij eo preſente ⁊ volẽte.ſi illud cõſi.Bar.formaliter refert ⁊ ſequitur Cu. in l.ſingularia.col.ſi.ſ.ſi cer.pe.Et per d.ſ.ſed ⁊ ſi is.tz ibi Bar.in d.l.ſingularia.in pe.col.ꝙ ſi pecunia fuit numerata alteri in eius preſentia,notarius recte potuit dicere in inſtro ꝙ ipſe habuit ⁊ recepit vltra Bar.ad hoc allego tex.bñ no.in l.qſtatutib.in fi.ſ.de dona.cauſa mor.vbi tert.formaliter tt.⁊ qõ ab alio nomine ipſius preſente eo datur: prope eſt vt ab ipſo datũ intelligatur.Itẽ adde qõ alibi determina.doct.de bu.in c.quoties.de pac.qõ ſtãte ſtatuto qõ contra geſta per iudicẽ ſententiãdo:determinãdo vel aliter mõ nihil poſſit opponi:ꝙ ſi cõtractus fuit celebratus inter partes in preſentia iudicis eo authoriãte,qõ perinde oppoñ nõ poterit,ac ſi ẽctus eſſet factus a iudice.Itẽ adde qõ alibi tz Bar.in l.c uitas.in vlt.q.ſ.ſi cer.pet.vbi tz,qõ ſi pecunia ſit mutuata adminiſtratori ciuitatis,vel collegij preſente collegio,quod pp preſentiam ꝓbetur pecunia verſam in vtilitatẽ collegij.⁊ col-
5 legiũ obligatur.¶†Secundo no.ꝙ lz dominus ſit preſens, tñ actus poteſt expediri per procuratorẽ procuratorio nomine.caſus eſt hic:videbatur oppoſitũ,qua ipſe dominus deberet actũ gerere.poſt quã ipſe eſt preſens.Adde qõ ſimiliter põt fieri denuntiatio vel protestatio procuratori preſente domino principali:⁊ idẽ operetur acta talis protestatio eſſet immediate facta ipſi principali.tex eſt no.in l.ſi dictũ.ſ.ĩ preſente.ſ. de euictio.⁊ ibi vr tex.contra illud qõ notat Joan.an.in cap. fi.de dolo ⁊ cõtu.in nouella.vbi vr tenere qꝺ protestatio non debeat fieri procuratori,ſed ipſi domino,qñ eſt preſens,ſecũ Pau.de ca.hic alij nihil tãgũt.Adde qõ no.Ale.in l.nõ ſolũ.ſ.monte.in penul.char.ſ.de ope.noua:nuntia.facies mentionẽ de iſta impugnatione Pau.de caſtro putat opinionem Jo.an.eſſe de iure veriorẽ.per ter.met.in d.l.ſi dictũ.ſ preſente.dũ dicit preſente domino ⁊ nõ ignoratẽ.⁊ ibi gl.j.vbi eſt tex.qõ imo bene poteſt denunciari procuratori.qñ dominus erat preſens ⁊ ſciẽs.⁊ ſic intelligens denuntiationẽ.ſecus ſi dominus eſſet in ciuitate,⁊ ignoraꝝ qz tunc non ſufficeret primo denunciare procuratori.†Adde lz ipſi nõ allegent quod
6 Bar.in d.ſ.monte.in penul.colu.in.ver.cui debeat fieri talis protestatio ꝛc.tenet quod protestatio debet fieri principali ſi haberi poteſt alias ſi nõ poteſt haberi:qz ſe occultet,poteſt fieri eius procuratori,per gl.ſolennem in l.aut qui aliter.ſ.⁊ ſi forte in vero.aut ad domũ.ſ.quod vt aut cli.Similiter citandus eſt principalis,ſi poteſt reperiri,⁊ eo nõ reperto,citatur poſtea procurator,ſm gl.in d.c.cauſam.de dolo.⁊ cõtu.qñ glo.limita.⁊ intellige vt ꝑ Bar.in l.ſolẽt.in vlti.no.per illum tex.ſ.de alimẽ.⁊ ciba.leg.⁊ in l.meminerint per illũ tex.C.vn de vi.⁊ in l.quãuis.ſ.de dã.infec.cũ alijs concor.ibi traditis per d.Alex.¶Capio gloſ.vnicam,quam diuide in tres partes.In prima remouet vnũ contrariũ.In ſecunda ponit quã

liter ver-

liter verba stipulatiõis debeãt a pcuratore cõcipi. In tertia addit concordãtes. secũda ibi itẽ hoc vz. tertia z vltima ibi, z adde φ no. zc. ¶ † In ea gl. ibi nã ĩ pretorijs etiam si zc. dic φ in iudicialib⁹ siue sint pretorie siue nõ pretorie procurator stipulãdo domino etiã absente acquirit ei vtilem sine cessione. l. in cãe. §. fi. ff. de procura. Bar. in l. stipulatio ista. §. si stipuler. co. pe. vbi dixi. ff. eo. z ita loq̃t. l. omnib⁹. prĩna z ibi Bar j. de pręto. stipu. allegata in gl. sec⁹ in extraiudicialibus, z sic in conuentionalibus. l. possessio quoq;. §. z si possessio. ff. de acq possess. nisi domin⁹ sit presẽs. ita loquitur tex. hic. ¶ In secũda parte gl. habes φ ad h̃ vt iste tex. pcedat reqrit φ vba obligatiua z datiua. z sic executiua sint collata in psonã ipsius pcuratoris stipulãtis. aut saltẽ verba obligatiua. alias nõ valeret stipulatio, z nõ acquireret vtilis domino z cũ gl. tenent Bar. z alij q subtiliter ĩpugnat fundamẽtũ Pet. tenẽtis 2riũ Et nota diligẽter illud φ subdit Bar. φ si dñs eẽt psens animo trãsferẽdi i se iudiciũ z ĩstantiã. valeret sententia: sz verba obligatiua z executiua essent collata i personã dñi presentis quãuis ẽt procurator eẽt presens. Intellige hoc eẽ verũ quãdo procurator presens non contradiceret: alias inuito z 2dicente procuratore qui litigauit in tota causa. non posset dñs hoc facere, z sic transferre in se instantiam: vt tenet glos. in c. pe. in ver. siue post. de pcu. in. vj. Et ita plenius tenuit Bar. met. in. l. furioso in pe. z vlti. q. ff. de re iudi. z in l. j. in. ij. col. C. de sen. z interlo. om. iu. do. Anto z do. Abb. in. c. ij. de testi Ang. z do. Alex. hic, qr non subsistente alia iusta causa ñ põt dñs instantiam cause in se assumere inuito procuratore. l. pcuratorib⁹. vbi Bar. C. de procur. z l. mutari. z ibi Bar. z. l. post litem. vbi. Ange. ff. de procura. z. c. ij. eo. ti. in. vj.

Lex lxx.

1 Stipulatio dz sic in dubio intelligi vt valeat z teneat.
2 Stipula. q̃ nõ põt intelligi pprie, trahit ad casum ĩpropriũ.
3 In dubio potius presumitur nullitas actus quã grauamẽ de alio iure redimendo.
4 Quando sunt duo actus in dubio non fit interpretatio quod vterque actus valeat: sed satis est vnum valere. z nu. 5.
6 Pluralitas eiusdem nominis inducit obscuritatem.

Quoties ĩ stipulationib.

Oratio ambigua dz sic interpretari vt stipulatio valeat. h. d. ¶ † Nota φ stipulatio dz sic in dubio intelligi φ valeat z teneat. z sic licet stipulatio sit stricti iuris z stricte veniat intelligẽda. l. quicquid astringẽde. in pri. j. eo recipit tñ interpretationẽ substãtialẽ vt valeat: qr in dubio dz sumi sens⁹ qui facit actũ valere. z ad hoc quotidie allegat ista lex cõcordantes sunt in gl. ¶ Quibus adde. l. j. z ibi Bal. ad hoc no. ff. de eo φ cer. loc. z l. iij. ff. de test. mili. z l. fideicõmissa. §. si filio ff. de leg. iij. z tex. in. c. abbate. de ver. signi z q̃ dixi in l. scire ꝺ bem⁹. §. si a iure. ff. eo. per illũ tex. qui videt ĩ cõtrariũ obstare. z que dicam in. l. nemo rẽ suã in prin. j. eo. vbi ẽt tex. videtur in contrarium obstare. ¶ Scdõ adde tex. bene no. in. l. diuus. in pri. ff. de vsu z habi. vbi verba testamenti, que nõ possunt effectu aliter verificari i iure expresse cõstituto verificãtur in alio iure differẽti ẽt si illud ius sit mai⁹ expressio ad hoc vt actus valeat cũ effectu. ibi enim erat relictus vsus sylue: z qr sub ratione vsus legatũ nõ videbat valere, comprehẽditur vsusfructus: z intelligitur relict⁹ vsusfruct⁹ sylue: z illũ text. ad hoc no. Aret. in l. qõ in rerũ. §. i. de le. j. ¶ Tertio adde φ qualitas apposita in actu precedẽti que vitiat in dubio nõ intelligitur repetita in sequẽti actu: qr in dubio nõ dz itelligere petitũ illud φ veniat. tex. est in. l. si quis a filio. i prin. z ibi gl. ita expresse no. ex illo tex. de legatis. j. z tex. in l. seruo alieno §. si ab impubere. e. ti. similiter clausula in fine posita non refert ad illa capitula ex tali relatione fierẽt inutilia. l. cum vulgari. ff. de do. prelega. z talis scriptura. versi. j. vbi Bart. in duob⁹ locis no. ff. de leg. i. ¶ Quarto adde, φ in dubio iuris presumptio non adaptat ad impugnandum id quod agitur sed potius adaptat ad cõfirmandum. ita no. Bal. z 2 loria. in
2 d. l. si quis a filio in prin. per illũ tex. de legatis. j. ¶ † Quinto adde pro ampliatione, φ stipulatio que non potest intelligi proprie: trahit ad casum improprĩũ vt valeat, ita no. Bar. in
3 l. stipulatio ista. §. hi qui p illũ tex. ff. eo. ¶ † Limita primo istã regulã qõ in dubio potius presumit nullitas act⁹ quã grauamen de alio iure redimendo. Unde si testator habet solũ m vsumfructum fundi qui extinguitur per eius mortẽ legãdo talem fundũ similiter intelligit solũ legare illud ius φ h̃ q̃uis finiturũ morte: z sic legatũ est poti⁹ nullũ q̃ φ intelligat grauare heredẽ de fundo redimẽdo. tex. est in l. φ in rerũ. § j. ff. ꝺ leg. j. fm itellectũ Bar. z Bal. z magis cõmu. ad idẽ similis tex. i. l. vxor patrui. vbi gl. z doc. ꝺ le. j. Similiter ista regula nõ pcedit qñ interpretatio validitatis esset futura nimis grauis aut nimis onerosa vel stipulatori vel reo: tũc poti⁹ vitiat stipulatio. ita limitat 2 ul. in. l. iij. §. si qs insulã. ff. de eo φ certo loc. z forte nõ habes ita in specie alibi. z ista fallẽtia posset ad
4 multa seruire. ¶ † Scdo limita qñ sunt duo actus qr tũc i dubio nõ fit interpretatio φ vterq; act⁹ valeat, sed satis est vnũ valere, tex. est no. i. l. si quis ante. ff. de acq. pos. ¶ Tertio limita φ licet debeat fieri interpretatio, vt act⁹ puta legatũ valere: tñ nõ dz fieri interptatio: ita amplia vt valeat oĩ mõ q̊ valere põt: nisi istud exprimat fm Ang. in cõsi. ccxciiij. φ incip. pũctus testator solũ Titiũ heredẽ instituit. circa fi. z vide bal. in l. quoties. in vlti. col. C. de her. insti. ¶ Quarto signãter limita quãdo vba apposita in dispositiõe: neq; ex pprio neq; ex largo significatu, pñt cõprehẽdere casum i quo dispõ valeat tũc nõ cõfirmat sz reddit inutilis z inualida. tex. est mirabilis in q̊ semp dubitaui in l. tutores. §. j. ff. de admi. tut. vbi pr̃ hñs filios pupillos in testõ dedit curatores filijs talis datio nihil valet: z nõ exponit curatores. i. tutores vt act⁹ valeat. z ita p illũ tex. limitat istã re. Are. i. l. a Titio. i vlt. co. j. c. lz ibi corrupte eũ alleget. Cõtra tñ bñ exponit tutor. i. curator vt act⁹ valeat.
5 † Unde si pater habeat filios puberes maiores. xiiij. annis z in testõ dicat, relinquo tales tutores filijs meis vz z exponit tutores. i. curatores. tex. ẽ in l. pater seuerinã. §. cõditionum vba. ff. de cõd. z demõ. rõ diuersitatis est fm Bar. i. d. l. tutores. §. j eo qr tutor in se habet pl⁹ φ curator cũ tutor det psone z reb⁹: curator solũ reb⁹. l. i copulãdis. C. de nup. iõ dictio tutor, cũ sit pl⁹: põt trahi ad id φ ẽ minus: nõ aũt põt exponi curator. i. tutor. cũ sit min⁹ φ tutor. z ita ẽt simplr tz Paul. de ca. in. d. §. conditionũ verba. Ego semp dubitaui z adhuc dubito ꝺ illa decisiõe mirabili illi⁹ tex. i l. tutores. §. j. φ ibi curator dat⁹ in testõ patris nõ debeat exponi. i. tutor, vt act⁹ valeat: cũ alibi habeam⁹ tex. φ appellatiõe curatoris, saltem largo sũpto vocabulo, vẽit tutor et ĩ materia illa correctoria tex. est in. §. j. z ibi expsse gl. i ver. ad curationẽ i aut. vt hi q obli. se ha. phi. reo mi. Et si diceres vt ibi dicit gl. si ille q ẽ debitor vel creditor adolescẽtis, phibet eẽ curator: ergo forti⁹ qui est creditor vel debitor pupilli. dz phiberi esse tutor: z sic a maioritate rõnis appellatiõe curatoris ibi vẽit tutor: q̃ rõ videt cessare i. d. l. tutores. §. j. qr dico iũgẽdo illã. l. tutores. §. j. cũ. d. l. pr̃ seuerinã. §. 2ditionũ vba. si saluat act⁹ itelligẽdo tutores pcuratorib⁹ i psona puberũ quib⁹ min⁹ fauet q̃ multo magis fauore pupillorũ, appellatione tutorũ deberet intelligi de curatorib⁹ vt act⁹ valeret. Tñ pro ista quarta limitatione ego allego meliorẽ tex. in l. verbis ciuilibus. ff. ꝺ vulga. z pu. vbi substitutio facta per verba directa z ciuilia ñ vz iure fideicõmissi, dato φ alit sustineri ñ posset, eo qr verba z i pprio z i largo significatu repugnãt. ¶ Et p illũ tex. Paul de ca. z. d. Ale. ibi tradũt quintã limitationẽ ad istã reg. φ lz in dubio verba debeãt sic interpretari, vt act⁹ potius valeat φ pereat vt hoc tex. fallit nisi ita interptãda fieret cõtra volũtatẽ testãtis p illũ tex. in ver. ne fiat contra voluntatem nam tũc poti⁹ patimur dispositionẽ eẽ nullã, qnã qõ fiat cõtra volũtatẽ disponẽtis: vt ibi z l. quoties. §. si duo. ff. de here. istitu z in. l. pe. ff. de iniusto rupto. vbi poti⁹ tolerat, φ testm̃ irritet φ q fiat 2 voluntatẽ defuncti. qui prohibuit expresse portionẽ coheredi accrescere. z denuo sup. d. l. tutores. §. j. reliquo vos cogitantes saluis his que dixi. ¶ Gl. i. ver. ãbigua, ponit. v. modos quib⁹ oratio põ tesse ambigua z tantũ. iiij. pmos declarat. Ad primũ modũ de equocatione, adde duo alia exẽpla q̃ ponit Spec. in tit. de dispu. z alleg. aduo. §. post h̃ ver. i summa nota. In secũdo dũ glo. exemplificat de libro Aristotelis, habes quod genitiu⁹ põt importare causam efficientẽ authoris, z etiam dominium de quo per Bar. in rubri. ff. de ope. no. nuncia. vbi dixi. Ad tertium modum ꝺ compositiõe z diuisione, quod duo z tres cõposita faciãt. v. sz nõ separata, adde gl. in. l. ij. ff. de condi. insti. gl. in l. vbi fideiussor. ff. de solu. z in l. manumissiones. ff. de iustitia z iure. z in. §. i. institu. ꝺ lib. z vide omnino tex. no. in. l. si is qui ducenta. in pri. ff. ꝺ rebus dubijs. vbi ẽt Bar. dicit φ duo z tria faciũt. v. quãdo duo non insunt illis tribus sz separata. De generalitate z altercatione gl. nõ posuit exemplum. de generalitate habes in l. ita fidei. j. de iure fis. de alternatiua omnes, habes in l. ptor. §. φ aũt. j. de iniur. z in. l. vbi aũt. §. qui illud. ff. eo. ¶ Glos. secunda. in ver. tuto. sit. Ista gl. timore contrarij. l. inter stipulantem. §. si stichũ. j. eo. ponit distinctionem de qua vidimus i l. stipulo ista. §. in stipulationibus. ff. eo. postea allegat multas 2cord. ad regul. huius tex. secunda ibi, z facit infra. Et dũ gl. ponit ꝺ duplici Bononia † habes quod sicut plures eiusdem nominis inducit obscuritatem. lege. duo sunt Titij. supra. de testa. tute. z si fuerit. in princip. supra. de rebus dubijs. ita

pluralitas locorũ ciuitatũ vel castrorũ inducit obscuritatẽ: iõ ẽm Bar. accusans aliquem de maleficio commisso in quodã castro de quo reperiunt plura eiusdem nominis vel cognominis in eadem diocesi, non dicitur certum in accusatione deduxisse: cũ diuersitas locorũ obscuritatem inducat. l. ita fidei ff. de iu. fis. ideo talis libell' accusatoris nõ procedit. de quo dic vt plenius per Bar in. l. libello. in prin. in. ij. q. j. de qõnibus. in l. que conditio. §. fi. per illum tex. de condi. τ demon τ in. d. l. ita fidei. per Ang. in l. si rem. ff. de rei. ven.

Lex lxxxj.

1 In stipulõib' pretorijs vel iudicialibus qui promittit factum alienum ex mente τ equitate pretoris, videtur promittere se facturum τ curaturum, τ sic de facto suo.

Quoties quis.

In stipulationibus pretorijs simpliciter cõceptis, põt quis alienũ factũ pmittere: qr videt promittere se facturũ, τ curaturũ: q casu succedit obligatio ad interesse: τ sic stiplo procuratoris refert ad in-
1 teresse dñi. h. d. vsq ad fi. l. sequẽdo cõmunẽ itellectũ. ¶ No. q in stiplonibus pretorijs vel iudicialib', q pmittit factũ alienũ ex mẽte τ equitate ptoris, vr pmittere se facturũ τ curaturũ: τ sic de facto suo, τ sic stipulatio vz sec' in alijs cõuẽtionalib' stipulationib', in quib' quis promittit factũ alienũ: ille nihil valẽt, τ non intelligit promittere se facturũ τ curaturũ l. stipulatio ista. in princ. vbi Bar. τ alij cõmuniter tenẽt. ff. e. gl. in. §. si quis alij. insti. de inu. stip. Bar. τ cõmuniter alij hic. Sz aduerte. lz gl. Bar. τ magis cõmuniter alij ita teneãt τ intelligãt istũ tex. τ ad hoc qtidie allegat, iste itellect' mihi nullatenus placet: qr ẽt in stipulationib' extra iudicialib', debet sem p fieri interpretatio vt stipulatio valeat vt in reg. l. pced. ĝ ẽt in is, qñ qs promittit factũ alienũ dz intelligi q promiserit se facturũ τ curaturũ: ad hoc vt valeat. τ tñ cõtrariũ vr decidere. d. l. stipulatio ista. in prin. Sed illa. l. nõ loquit i terminis nr̃is. loquit enim qñ quis promittit q alius faciet τ sic expresse factũ alienũ: tũc nõ valet stipulatio: sed i terminis nostris ista stipulatio, aliũ sisti nõ cõtinet promissionẽ facti alieni vt statim dicã. Scõo iste tex. simpliciter dt aliũ sisti, τ ñ dt i iudicio vel extra. vnde intelligere sisti, scz in iudicio vt intelligit glossella prima τ Bart. τ communiter alij est diuinatio τ restrictio ad istũm tex. Itẽm τ tertio iste text. loquit quando quis promisit sisti vel seruũ liberum hominẽ, sed seru' nõ põt sisti in iudicio: τ nihil valet stipulatio de sistẽdo seruũ in iudicio: qr cẽset impossibile de iure. l. quoties. ff. si qs cau. τ restringere istum tex. vt loquat in casib' specialib' in quib' seruus põt sisti in iudicio, ẽalia manifesta violẽtia ad istũ tex. Itẽ isto mõ restringẽdo ad cas' speciales deberemus dicere q ẽt valeret stiplo de sistẽdo seruũ in iudicio: cui' cõtrariũ dt ibi text. expresse. Et iõ lz alij ñ ipugnẽt, ego impugno istũ cõmunẽ itellectũ gl. τ aliorũ ad istũ tex. iõ Ly. in l. j. in vij. q. C. de procu. intellexit gñaliter istũ tex. vt pcedat nõ solũ i stiplonib' ptorijs vel iudicialib', sed etiã in stiplonib' extraiudicialibus: τ consequẽter siue qs promiserit liberũ hominẽ, vel seruũ sistere i iudicio, vel etiã alibi in alio loco extra iudiciũ τ isto mõ realiter pcedit litera, put iacet, sine vlla restrictione τ subauditione. Nec est verũ assumptũ in quo gl. Bar. τ cõiter alij sunt decepti. q ista stipulatio cõtineat factũ alienũ: qr qñ quis pmittit impersonaliter sisti, illud infinitũ sisti, põt intelligi a me vl ab alio, ergo in dubio debet referri ad personã ipsius pmissoris τ sic sisti a seipso, τ sic q ipse faciet τ curabit, τ sic dabit operã q ille sistet τ sic pmittit factũ ppũ τ isto mõ nõ erit speciale in stipulationib' pretorijs vel iudicialib': vt gl. Bar. τ alij magis cõiter tenẽt imo idem erit i stipulatione extraiudiciali: qr qs pmittit liberũ aut seruũ sisti simpliciter. Secus qñ directo promitteret factũ alienũ puta promitto qd Titius faciet tũc nihil valeret. ita loquit. d. l. stiplo ista. in prin. vt dixi. Et isto intellectu Cy. licet predicta nõ referant transeunt simpliciter Lu. τ Bexu. hic, τ ita teneas licet ẽt Bar. in d. l. stipulatio ista in prin. iij. opp. referat opi. Ly. τ nõ sequat eam, sed bene eam refert prout etiam ibidem dicit Lu.

Lex lxxxij.

1 Quis non potest stipulari rem suam pure.
2 Ubi quis simpliciter stipulatur rem suã in dubio intelligit stipulatus sibi dari, non autem sibi restitui.
3 Quare specie perẽpta post morã pereat periculo debitoris.
4 In mora dicitur qui maluit litigare quam rem restituere.
5 Dictio omnimodo, idem importat q indistincte τ oĩ casu.

Nemo rem suam.

Utiliter nõ põt qs stipulari rẽ suã: sz eius estimationẽ, vl restitui. τ periculu interitus spectat ad debitorẽ morosi, q dicit ee in mora
1 fine casu litigẽdo. h. d. to a ista. l. ¶ † No. pmo ex isto tex. tres casus. Primus q qs nõ potest stipulari rem suam pure. Rõ est q illud q proprium est amplius per stipulationẽ suũ fieri nõ põt. §. si itaq insti. de actio. τ l. sequitur. §. lana. ff. de vsucap. Scõs q possum stipulari pretiũ rei mee. rõ qr pretiũ rei mee, nõ est meũ: qr aliud est res, aliud ptiũ seu estimatio rei. l. si alij. §. rerũ. ff. de vsufr. l. q vas. §. fi. de furtis. τ l. fundũ cornelianũ. j. de noua. Tertius casus est q qui potest stipulari rẽ suã sibi restitui a promissore, rõ qr tũc nõ stipulatur dñiũ, q esset impossibile: vt primo dixi, sed stipulatur factũ nudum restitutionis q est possibile, qñ res sua est penes promissorẽ.
2 † Scõo τ subtilius no. ex isto tex. q vbi qs simpliciter stipulatur rẽ suã. in dubio intelligitur stipulatus sibi dari, nõ autem sibi restitui: vt sequit i tex. facit l. si ita distrahat. §. j. ff. d ẽbẽ. emp. Sz aduerte cõtra istũ text. fortiter vr vrgere: nã cũ quis possit stipulari rẽ suã sibi restitui: τ stipulatio tũc vz qr vr stipulatus factũ restõnis, τ nõ dñiũ vt dixi. ergo in dubio qñ simpliciter stipulatur rẽ suã, dz intelligi. s. restitui, nõ autẽ dari, vt sic in dubio potius valeat stipulatio quẽ pereat per re. l. quoties in stipulationib'. vbi dixi ff. e. cuius cõtrariũ vr velle iste tex. Dic ẽm Jmo. τ Pau. de ca. hic, quos refert τ sequtur. d. Alex. in l. scire debemus. §. si a fure. supra. eodem. in l. si rẽ meã. ff. e. q si pmissor hz facultatẽ rei restituende: qr sit res penes eum, tũc stipulator vr stipulatus eã sibi restitui: vt stipulatio valeat per reg. d. l. quoties in stiplonibus. Secus qñ res sua erat penes ipsum stipulatorẽ: tũc nõ põt intelligi stipulatus rẽ suã sibi restitui: ex quo eã penes se hz: ideo tũc intelligit stipulat' sibi dari: τ tũc stiplo nihil vz, vt hoc tex. Ita vr quasi necessario dicẽdũ. ad istũ tex. nec aliquid melius occurrit, lz etiã ista solutio nõ careat diuinatione. Item intelligere primo rñsum tex. qñ res sua erat penes stipulatorẽ: sed tertiũ casum qñ e- erat penes pmissorẽ: τ stipulatus est restitui, vr aliqualiter violare tex. in l. sed qr melius rñderi nõ põt, ita vr quasi necessario dicẽdũ. ¶ Tertio no. rõnẽ quare specie perempta post morã pereat periculo dbitoris: τ adhuc peti possit: eo qr odio morosi fingitur viuere: vt hic τ l. si seruũ. §. fi. ff. e. dixi in l. si
4 ex legali cã. ff. e. ¶ † Quarto no. q dr esse in mora q maluit ligare q rẽ restituere. τ ad hoc ẽt no. istũ tex. Bar. in d. l. si seruũ. §. nũc videamus. τ in l. qui rome. §. scia. j. eo. ¶ Lapio gl. in ver. homo. habes q debitor speciei, perẽpta specie post ei' morã indistincte tenet, nec distinguitur an eodẽ modo fuisset peritura penes creditorẽm: ideo expressius tz gl. i l. q te. vbi Bar. Bal. τ alij, vbi alii qñ plene examinaui. §. si cer. pet glo. in l. contractus. j. de re. iu. τ gl. in l. mora. in prin. ff. de vsu. bar. τ alij hic Bal. Jmo. τ Mod. in l. cum res. §. fina. de leg. j. ista est cõmunis opi. Precipuũ fundamentũ Bar. τ tenentiũ istã cõmunem opinionẽ est. qr fur. τ morosus equiparãtur. l. inter stipulantẽ. §. pe. j. eo. sed in fure τ raptore ñ adhibet ista distinctio, imo indistincte tenet de interitu. l. j. §. rectissime. ff. de vi. τ vi ar. τ l. subtract. C. de fur. ergo etiã nõ dz distingui in moroso, sed indistincte dz teneri d interitu. ¶ Aduerte istud fundamentũ Bar. τ cõe, hz duo capita seu duo assumpta: τ vtrũq nõ vr verũ. ergo tale fundamentũ ex omni parte corruit. Primũ assumptũ ẽ q fur τ moros' eqparãt per. d. §. pe. tu. rñde q talis eqparatio ibi fit quãtũ ad hoc. vt vterq teneat d interitu: sz sine dubio improbior est mora furis qui est plus q frustrator, vt ingt tex. in l. merito. in fi. ff. de vi τ vi arma. ergo nõ est bona argumẽtatio de fure, τ sic d maiori, τ magis graui ad minorẽ. Confirmatur optime ẽz Anc. in repe. regule peccatũ in v. opp. de re. iur. in vj. qr in fure τ in raptore est delictum in faciendo q est grauius q in moroso. vbi solũ est in omittendo vt p gl. in l. si mora. cũ si. ff. sol. ma. τ tãto fortius: qr mora nõ est simpliciter delictũ ẽz gl. Jmo. τ Mod. in. d. l. si mora. Secundũ assumptum Bar. τ commune est, qd in fure, raptore τ similibus, non adhibetur predicta distinctio, per iura superius allegata. Aduerte. illa iura non probãt: qr licet dicãt qd res pereant periculo furis vel predonis: tñ possunt intelligi cũ distinctione predicta: q illa iura non negant. Cõtra istud ẽm assumptum stringit fortiter tex. in l. cum exceptione. §. quod si homo. ff. quod. me. causa qui loquitur in actione personali ex delicto metus: τ tñ adhibetur illa distinctio an res eo. modo perijsset penes passum metum τ tunc. metũ inferẽs. nõ teneatur: alias secus. Et aduerte qr Bar. τ docto. videntur in hoc seipsos confundere, dum volunt q in fure, raptore τ similibus non fiat illa distinctio: vt in iuribus preallegatis sed bñ facit in inferente metum p dictã: l. si cũ exceptiõe §. q si homo. eo qr metũ inferens tenetur ad penam quadrupli: τ p p hoc in eo ita distinguitur. τ non aduertunt qd ẽt in furto manifesto habet locum pena quadrupli: ergo dz similiter habere locũ illa distinctio: cuius cõtrariũ Bar. τ oẽs volunt ergo

ergo scipsos cōfundūt. Nūi subtilit dicere defendēdo Bar.
⁊ doc.q in metū inferēte vltra penam quadrupli. aliud con-
currit.s.q2 res ibi petȳt intra tēpˀ quadrimestre post latā sen
tētiā:⁊ istud operat illa dilatio legalis, vt fingat eum i mora
nō fuisse quando res eodē mō erat interitura penes metum
passum,ſm aliū intel.positum in.d.l.qd te.Ang.⁊ Jmo.hic,
sed aliud ob.cōtra Bar ⁊ omnes in.d.§.qd si homo.q2 text.
ibi dicit.sicut in interdicto qd vi aut clā.⁊ sic equiparat metū
⁊ violētiā.licet Bar.ibi trāsportando illum versi.sic violado
tex.vult iste fugere. ¶ † Scdo principaliter pro ista cōmuni
Lu.in.d.l.q te.allegat tex.bonū.i l.si filiofa.in.j.§.si post di
uortium ff.sol.mat.in ver.oi mō q dictio est pcisa.idē impor-
tat q indistincte,⁊ oi casu.vt est gl.in.l.si cum exceptione.§.
quatenus.ff.q met.cau. Sed ad illum tex responde duplici
ter.primo qd dictio omni modo lꝫ sit precisa:tñ respicit in-
terpretationē congruā,⁊ distictionē per alias.ll. secundum
Bal.in.l.super rebˀ.col.j.C.de contrah.empt.p tex.in l sti-
pulatus sum damā.vbi no.Bar.s.eo.Scdo responde q illud
ibi est fauore dotis:ne mulier remaneat idotata.l.j.ff.sol.ma
⁊ possit ille tex.retorqueri ad oppositum,augēdo a speciali
in dote.Nec huic solutioni obst.tex.in l.si is qui in pric.ff.de
iure do.q2 respōde vt ibi per gl.qd ibi maritus nō fuit in mo
ra in dādo vel reddēdo dotē,sed in exigēdo eā. ¶ Tertio pro
cōmuni bene facit tex.allegatus per Bar.in l.cum res.§.fi.
de leg.j.vbi periculū casmatis fundi indistincte ptinet ad he
redē q fuit i mora:q2 potuisset legatarius eū acceptū vēdere
¶ Tene ꝯ cōem sniam cōtra quam semp tenui ⁊ tenebo ⁊ sic
sequar distinctionē Mar.q est equa,⁊ rationibus ⁊ ll.firma
ta:pro qua gl.hic adducit tex.in l.si duo.§.ait pretor.v.ergo
ff.de cōsti.pecu.qui parum facit;q2 vt ibi gl.i ver.stetit.repō
det,nō apparet q ibi debitor fuerit in aliqua mora. Sꝫ omis
sis legibˀ ꝑ ista opi.contra cōmunē strigit ineuitabiliter tex.
i l.si plures.§.fi.ff.depo.vbi fit illa distictio in deposito, q si
res deposita fuisset eodē mō pitura penes actorē,q tunc reˀ
liberetur.⁊ pōdera rationē illius tex.q2 equū est naturalē in
teritū ad actorē ptinere.vtique cū interitura eēt illa res.⁊ si
restituta esset actori. Itē stringe fortiˀ iungēdo tex.in.l.si i
alia.§.fi.ff.depo.vbi in ista materia periculi interitˀ tex.eq-
parat an qd debeatur ex deposito,an ex testō,vel stipulatiōe.
Itē stringe tertio:q2 si in cōntractu depositi qui est ita priui
legiatˀ.l.fi.C.depo.⁊ i q est grauior ⁊ improbior mora.l.fur
ti.§.fi.ff.de ifa.§.hec aūt.inst.de pe.te.lit.facit.l.j.§.in depo
siti.⁊ in.§.si rē depositā.ff.depositi.tñ fit ista distictio.an res
deposita eēt eodē modo peritura,nā ⁊ tūc depositariˀ libera
retur ergo multo fortius talis distinctio dꝫ fieri in aliȷs cōtra
ctibˀ. Itē stringe quarto illum tex.q2 si ibi illa distictio fit i ꝯ
tractu bonefidei:⁊ i ꝯctibˀ bonefidei cēseat esse imꝓbior mo
ra,cum i eis veniāt fructˀ ⁊ interesse a tpe more.l.videamus.
in.ij.§.si actionē.⁊.§.seq.ff.de vsur.ergo fortius debet ita di
stingui in cōtractibˀ stricti iuris.in qbˀ ista nō veniunt a tpe
more.cum ñ sit eque grauis,sꝫ solum a tpe litis cōtest.l.cum
fundˀ.in prin.ff.si cer.pe.vidimˀ i l.si aliusta.§.cum fundum.
ff.q hoc modo tollit solutio.⁊ nouˀ intellectus quē ad illum
tex.dabat Ange.hic,⁊ in.d.l.itē si verberatum.§.fi.ff. de rei
vēdi.q ēt tollitur per equiparationē quā facit tex.in.d.l.si in
alia.§.fi.⁊ isto mō inducēdo ⁊ stringēdo.d.l.si plures.fi. ces-
sant varie solutiones ad illum tex.date per gl.⁊ doc.in locis
pcalle.q sunt leues ⁊ fragiles.⁊ quas i specie reprobaui in
d.l.q te. N̄ dicere vt gl.⁊ Bar.in si.d.l.quod te.⁊ Jmo.i.d.
l.si filiofa.in.ij.§.si post.qd iō in.d.l.§ plures.§.fin.fit illa di
stinctio,eo q2 ibi depositarius habebat iustā causam litigādi
et diuinatio.Sed fortiˀ nō diceret tunc eē in mora:vt ibi di-
citter.si habuisset iustam causam litigādi.l.si qs solutioni.in
prin.⁊.l.sciēdum.ff.de vsur.d. Alex.hic peius ceteris rñdet
q ibi nō dꝫ sumi argumētū a ꝯrio sēsu:q2 resultaret absurdˀ
intellectus:sed errat:q2 ibi nō sumit aliqd arg.a contrario sen
su,sed directo in illo tex.d2,vt patet ex dictiōe vtique,ibi po
sita.⁊ sic non credo q ad illum tex.possit cōmode rñderi:tamē
vt nihil intētatum relinquatur,posses d sputatiue rñdere:qd
iō ibi ita distinguitur:q2 ibi deponēns erat dñs ad quē facili
us trāsit periculum interitˀ rei proprie.l.pignus.C.de pig.
act. Itē depositum fit gratia deponētis tm:⁊ depositariˀ nul
lum cōmodum ex re deposita pōt recipere:q2 si illa vtercť ꝯ
mittit.l.iij. C.de po.iō in eo statutū est,q post merā ꝯ natu.
interitu nō teneat si res erat eodē mō peritura,penes depo
nētē secus si in aliȷs contractibˀ.qui fiunt aut gratia deponē
tis,aut vtriusqꝫ.⁊ ista fuit solutio Guil.de cu.⁊ in d.l.qd te.
quam Bar.⁊ ibi sequitur.licet Bar.hic eam impugnet ⁊ eā
etiā impugnāt Sali.⁊ Lud.in.d.l.q te.per aliqua quibus
facile eēt rñdere,sed magis videt obstare.d.l.si i alia.§.fi.vbi
vt ēt ꝑdixi in ista materia periculi interitˀ rei fit equiparatio
vel qd sit debitum ex deposito,vel testamento,vl stipulatione
⁊ sic ex cōtractu stricti iuris,⁊ sic tene distictionē Mar.equis
simā.contra cōmunem opi.glosarum ⁊ omnium. ¶ Retenta
tamē cōmuni opi.q indistincte periculū interitus speciei ꝑ-
tineat ad debitorē morosum etiā si eodē mō res fuisset interi
tura penes creditorē:posset dubitari,an saltē ista distictio fie
ri debeat in foro ꝯsciētiali vel penitētie i q vide notabiliter
Finch.in repe.d.regule peccatum.in.v.op.de reg.iur.in.vj.

Lex lxxxiij.

1 ☞ Promissio facti alieni expssa ⁊ directa i aliū ter tiū ñ tꝫ.
2 Simplex illud dicitur quod est indeterminatum.
3 Hec verba dolum malum abesse quid important.
4 Expressa nocent non expressa non nocent.
Quod non licet in specie,non licet in genere.

Inter stipulantem. Nō pōt qs ꝑmittere fa
ctū alienū sꝫ simpliciter videt ꝑmittere te factuꝝ ⁊
curatuꝝ qñ precedit pctˀ ex cuius natura hoc ve-
nit.h.d.scdm primam lecturā gl.ſm Bar.Ange.Jmo.⁊ do.
1 Alex.vl sic.† Promissio facti alieni expssa ⁊ directa i aliū ter
tiū nō tꝫ,sꝫ qui impersonaliter ꝑmittere dolū malū abesse,vel
habere licere,vl nec ꝑ se nec ꝑ hr̄de fieri:ñ promittit simplex
abnegatiuū,sꝫ curaturum ne per eos fiat,quos pōt phibere.
h.d.tex.cū gl.vl sic ⁊ breuius:nō valet expressa ꝑmissio facti
alieni.sꝫ simplex abnegatiua promissio includit ēt promissio
nē de curando. ¶ Diuiditur in.ij. Jn.j.loquitur qn expresse
promisit factū alienū. Jn.ij.qñ personaliter,⁊ sic implicite.ij.
ibi,⁊ q spōdet. ¶ Jn tex.ibi negotiū Bar exponit.i.obliga
tio.arg.l.aristo.ff.de dona.tu expōe melius negotiū, id ē actˀ
producēs ⁊ causans obligationē:vt ē tex.in.c.forus.d ver.si
gni.vbi dicit tex.qd negotiū est actˀ alicuiˀ rei.cuius contra
rium est otium:q2 dictū est negotiū negans otium,⁊ negotiū
in causis:negotiatio in cōmerciis ⁊.ita ibi tex.ſm Jsidorū.
¶ Nota primo rationē quare qs ñ pōt ꝑmittere factū alienū
eo,q2 tunc non gerit negotiū inter stipulantē solum ⁊ promit
tētē.vt fieri dꝫ vñ stipulatio debet continere factum vel datio
nē ipsiˀ ꝑmissoris:⁊ tūc dicit negotiū inter eos cōtrahi ⁊ vꝫ.si
aūt ptineat factū vl donationē alterius tertiȷ:q2 cū illo tertio
negotiū aliqd nō est gestū:ñ vꝫ,vt promissor obliget.⁊ multo
minˀ ille tertiˀ,cū quo nihil est gestū:facit tex. notabilis i l.si
cu treˀ.ff.de fideius.⁊ in.§.si qs aliū.isti.de inu.stip. Accedat
regu.l.quecūqꝫ gerimˀ.ff.de act.⁊ obli.istā regu.limitaui.vȷ.
modis in l.stipulatio ista.in prin.ff.eo.quorū aliquos tradūt
Ang.⁊ Jm.⁊ Pau.⁊ ca.hic. ¶ Et aduerte ꝑ intellectu tex.
⁊ gl.ex mēte Pau.de ca.ad tres casus interdū quis confert
expresse verba in personā tertij extranei:promittit q ille ter
tius dabit vel faciet:vl ēt faciet:⁊ isto casu loquit pri.huiˀ. l.
q2 nō vꝫ promissio,⁊ nō tenet etiā curare qd ille det,vl faciat:
q2 stipulatio peccat i forma vt.ff.ꝑprie dixi. Aliqñ scdo qs
refert verba ad psonā suā su p facto alieno,vt q2 ꝑmittit se fa
cturū ⁊ curatuꝝ qd tertiˀ faciet vel dabit:⁊ tūc sine dubio vꝫ
talis ꝑmissio:q2 nō ꝑmittit factū alienū,sed ꝑpriū,vt.j.di
cet. Aliqñ ⁊ tertio qs ꝑmittit dolū malū abesse,vl hr̄e licere.
sic impersonaliter:tunc loqt.ij.pars.tex.in ver.⁊ qui spōdet
q i gl.⁊ ꝑ do.legit multis modis.vt ibi videbimˀ.† Scdo no.
ex tex.ibi nō simplex abnutiuum q illd d2 simplex q ē inde-
terminatum,⁊ sine distictiōe:de quo fuit dictum.i l.j.§.si qs
2 simplr.ff.eo. ¶ † Tertio nota q illa vba dolū malū abesse:lꝫ
sint affirmatiue ꝑlata:tñ q2 sūt ꝑuatiua.l.doli:dicūt habere
negationē.nā qūocunqꝫ ponis ꝑuationē:semp i effectu ponis
negationē.vñ facit iste tex.ſm Bar.reputātē tenedū mēti cō
tra cautelā aduocatorū ⁊ ꝑcuratorū,q nolūt vti verbis nega
tiuis ne videāt facere positionē negatiuā:vel probare negati
uā q videt impossibile,vt.l.actor.C.de ꝑba.vñ vtunt vbis af
firmatiuis,sꝫ priuatiuis.vt capitula ⁊ articuli admittantur.
vñ si volūt dicere q titiˀ nō fuit i tali loco dicūt q cessauit eē
in tali loco:vl qd fuit absqꝫ eo q fuerit in tali loco:⁊ si volunt
ꝑbare ꝑ parte rei,q titiˀ actor nūqꝫ mutuauit sibi pecuniam
quā petit:nō capitulāt sub forma negatiua sꝫ affirmatiua:hoc
mō. Jta q res fuit absqꝫ eo q titiˀ mutuauerit talē pecuniā
sempronio:q ab eo petit:⁊ dicūt hāc esse affirmatiuā:⁊ eā vel
le ꝑbare.orō ꝑlata vbis affirmatiuis est in effectu negatiua,
vt hoc tex.q quotidie ad hoc allegat:q2 dicēdo q res fuit ab
sqꝫ eo.⁊c.dictio absqꝫ eo,importat negatiōeꝫ:⁊ equpollet huic
q pecuniā nō numerauit.nā orō d2 negatiua q hꝫ sensuꝫ ne-
gatiuū vl priuatiuū ꝑ qcūqꝫ vba ꝯcipiat.orō vero d2 affirma
tiua q hꝫ sensum affirmatiuū q buscūqꝫ verbis cōcipiat.l.opti
mā.C.eo.de cōtra.⁊ cō stip.⁊ l.nec codicillos.⁊ ibi Bar.C.de
cōdi.⁊ ita tenet gl.in.l.fin.§.fin.i gl.vltima.ff.de excep.do.⁊

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ibi Bar.et eā notat,ꝛ dicit ibi Ang.ꝙ illa gl.clariꝰ loquitur
in hoc q̄ʒ alia que sit in corpore iuris eā reputat sin.Ang.de
are.in.§.eque inst.de ac.Idē tenet Bar.in l.de etate in prin.
in.iij.q.principali.ff.de mino.cū aliis cōcor.hic.traditis p.d.
Alex.Ex vltra cū adde tex.i l.vti frui i pri.ff.si vsuf.pet.p
quē tex.notat ibi Ful.ꝙ non refert qbus verbis aliqd expri-
mat̄ scʒ negatiuis vel affirmatiuis modo effectus sequat̄ ꝙ
verba negatiua q̄ virtualiter aliquid ponunt censeant̄ affir-
matiua,adde aliā gl.in l.i eadē cā.ver.probētur.ff.ex q.cau.
maior.ꝛ gl.not.in cle.si.in ver.creatum circa fi.de rescrip.ꝛ
idē ꝙ Bar.ꝛ alij hic,ꝙ si dicatur dico ꝙ res fuit absque eo ꝙ
Titius fuit Mediolani:vel dico ꝙ res fuit absqʒ eo ꝙ titius
occidit Semproniū ista ppositio est mere negatiua:q̄uis per
cautelā fabricatā verbis affirmatiuis.tʒ etiam Bal.in.c.j.d
cōtē.inter do.ꝛ va.de inuest.i feu.ꝛ i.l.ij.§.ꝙ obseruari in.v.
co.C.de iu.ca.Cy.Bal.ꝛ Sali.in.d.l.acto.¶ Itē si statutum
disponat ꝙ positioni negatiue nō sit rn̄dendū.ꝛ aduersarius
faciat positionē negatiuā in veritate hac significatiōe sed vo
ce affirmatiua:q̄ dt ꝙ res fuit absqʒ eo.ꝛc.certe hac arte ver
borū n̄ dʒ statutū circūueniri,ꝑm Bal.in c.vltra tertiā.i j.col.
de test.per gl.quā ad hoc dicit esse sin.in.d.cle.vltima d test.
¶ Capio gl.magnā in ver.hr̄e licere,quā diuidel iij.partes
principales.In.i.format vnā op.cōtra tex.ꝛ vj,modis rn̄det.
In.ij.format aliā op.In.iij.allegat tres cōcor.ad hūc tex.ij.
ibi,itē in eo.iij.ibi ꝛ facit.¶ In ea.gl.ibi,solo hic precessit cō
tractus in quo ꝛc.Istā primam solutionem approbant Bar.
ꝛ scribētes,ꝛ ē vera in se per tex clarum quem gl.allegat i.l.
emptorē.§.qui aūt.j.de actio ēp.Sed mihi nō placet ad istū
tex.Primo q̄ restrigeret text.generaliter loquētē.Secūdo
quia nō bene adaptatur ad istū tex.nā isto modo nō esset ne-
cessaria interpretatio verborū quā facit tex.scʒ ꝙ videat̄ pro
mittere se curaturū,ꝛ sic nō eēt ex interpretatiōe verborū,vt
vult tex.sed ex natura cōtractꝰ precedētis puta vēditiōis,ex
cuiꝰ natura venditor tenet̄ de facto tertij euincentis:ꝛ tn̄ iste
tex.nō se fundat in natura cōtractꝰ pcedētis,sed interpreta-
tiōe vborū.¶ In ea.gl.ibi vel hic tenet̄ de aliis quos phibe
re pōt:hāc ēt tenent Bar.ꝛ doc.ꝛ est vera in se.p tex.i gl.alle
gatū,ꝛ per.l.fluminū.§.q̄q̄.de dā.infe.ꝛ per tex.in.l.i illa sti
pulatione p te nō fieri in pn.ff.eo.¶ In ea.gl.ibi,vel secun-
dū Bar.istā tertiā solutionem tenent Pe.ꝛ Cy.in l.i.in.viij.
4 q.C.de pcu.ꝛ p ea facit trita regula:†q̄ expressa nocent nō
expressa non nocent.l.nōnunq̄.in fi.ff.de condi.ꝛ demō.ꝛ i re
gula expressa.j.de reg.iu.Vn̄ si expresse promittat pro extra
neis nihil valet.vt in c̄rio.secus si simpliciter promittat ha-
bere licere,vl' dolū malū abesse:q̄ lʒ videatur tūc etiā d extra
neis promittere tn̄ valet,vt hoc tex.Istā solutionē reprehen-
dit Bar.per.d.l.stipulatio ista.in prin.iūcto ver.sed quatenꝰ
ꝛ §.si quis dolū.ff.eo in quibus iuribꝰ fuit stipulatio simplex
habere licere,vel dolum malū abesse:ꝛ tn̄ q̄ cōprendit extra
neos,talis stipulatio nihil vʒ.Tu vltra Bar.reprehēde istā
solutionē:quia si nō pōt expresse promitti de extraneis:ergo
multominꝰ extranei sub generalitate verborū veniēt q̄ potē
tius debet esse id quod disponit̄ i specie,q̄ʒ id ꝙ disponit̄ i ge
nere:q̄ species semp derogat gneri sʒ nūq̄ ecōtra ita dt tex.
5 in.c.dubiū circa de probē.in vi.†Item illud quod non licet in
a specie nō licet etiā in generea:vt.c.romana.§.sʒ nec i specie.ꝛ
in.c.caueāt.ꝛ vtrobiqʒ ad h no.Hemi.de sent.excō.i vj.ꝛ gl.
in.d.c.romana.§.porro.in ver.sentētie in fi.expresse no.ꝙ q
non potest ligare subditū suffraganei in specie multominus
potest i genere:nisi i casu speciali.c.si sacerdos.vbi gl.ꝛ do.d
offi ordi.Et ad ter.in.d.l.nōnunquā.ff.de cōd.ꝛ demō.respō
de,ꝙ ibi specifica expressio sonat intiū,iō nocet hic autem p
mittere factū alienū nō est vitiū,lʒ pmissio nō teneat.Idē ad-
de qd alibi Cy.i l.vēdētis.in.ij.col.C.de cōtrahē.ēpt.refert
Iaco de rauē.qd nō est aliqua reg.in corpore iuris q̄ mi-
ratiōis habeat quā reg.d.l.nōnūq̄.Alias tres solutiōes gl.
reproba,vt hic per Bar.ꝛ vltra eū rephende pe.q̄ relatio de
bet fieri ad proxima ꝛ n̄ ad pri.l.vt facit gl.¶ Vltra.vj.solu.
tiones gl.planior videt̄ intellectꝰ quē ad istū in ver.ꝛ qui spō
det.tradūt Iac.de Are.ꝛ Old.relati per.Bar.qd q pmit-
tit dolū malū abesse nō spōdet simplex ab nutiuū.i.n̄ promit
tit indistincte abfuturū dolū omniū etiā extraneorum:vt ver
ba vidētur sonare:sed videt̄ i effectu pmittere se curaturū ꝙ
dolꝰ malus absit,scilicet a se,ꝛ a successoribꝰ suis ꝛ istū intel.
Bar.ꝛ omnes sequūt̄,Mihi aūt nō quiescit animus:sed re-
stat vnꝰ scrupulꝰ in quo valde dubito:q̄ per hoc nō euacuat̄
oppo.glo.nā iste tex.vult qd siquis promittat dolum malum
abesse.vel habere licere:qd stipulatio valet:ꝙ nō itelligit̄ sim
pliciter abnegatiua omniū:scʒ extraneorū,sʒ interpretat̄ se
curaturū:ꝛ tn̄ in.d.l.stipulatio ista in prin.ꝛ i.§.sʒ si qs pmit

a ¶ In genere. Adde tu in c̄riū q̄ iꝰ patronatꝰ in specie n̄ pōt alienari,ꝛ tn̄ trāsit cū vniuersitate bonorum tex.ē in.c.cum secundum extra de iure patro.

tat.ꝛ §.q̄situ.ꝛ in §.si quis dolū,decidit̄ ꝙ talis stipl'o nō vʒ,eo
q̄ includitur factū extraneorū,quare ibi nō interpretatur p
missio d curādo sicut hic:ꝙ ibi ita fuerit simplex sicut hic.Vn̄
subtilis Pet.de bel.forte sentiens hanc difficultatē,alio mō
intellexit istū tex.ꝙ hic detur cōsiliū,ꝛ ꝙ q̄n quis vult teneri
de dolo malo omniū etiā extraneorū,nō pmittat simplex.ab
abnutiuū ꝛ sic nō pmittat simul dolū malū abesse:q̄ tūc vide
retur ēt de dolo extraneorū pmittere,vt in c̄riis.ff.primeal
legatis,sʒ promittat̄ se facturū ꝛ curaturū ꝙ dolus malus ab
erit:q casu factū suū promittit,ꝛ sic tʒ stipulatio:ꝛ hoc mō nul
la obstat cōtraria ꝑʒ eū.ꝛ cū de isto itellectu.Pe.de bel.tenēt
Bar.ꝛ alij cōiter,ꝛ si bene ponderes idē vult in effectu gl.hic
in vj.solutiōe.sʒ nō est verū illud ꝙ dt Bart.ꝙ reincidat i idē
cū intel.pred.Ia.de are.ꝛ Oldra.vt ex predictis pʒ.¶ Ex
isto intellectu.Pet.de bella.habes singulariter ꝛ perpetuo
notare ꝑm Cu.ꝛ d.Alex.hic ꝙ qui pmittit se facturū ꝛ cura-
turū vr̄ in dubio promittere curare de oībus nō solū de is q̄s
pōt prohibere,ꝙ est valde no.si est verū ꝑm Cu.Tu aduerte
ꝙ lʒ iste intellectꝰ Pe.possit in se esse verus nō pōt bene adap
tari verbis tex.q̄ in isto tex.expresse spōdet dolū malū abes-
se,abfuturūve esse.ꝛ dubitatur quid per hoc videat̄ promit-
tere:ꝛ dciditur vt in litera,nō aūt promisit se curaturū,vt in-
telligit Pe.ꝛ propterea ipse de hoc perpēdēs addit ad tex.
qd nō simplex abnuti.spōdet.i.spōdere dʒ quasi dicat nō dʒ
spōdere simplex abnutiū,sed se curaturū sed istud facit violē
tiā litere.Item iste intel.Petri non conuenit ad ver.Itē ne-
que per te.vbi stipulatio restringitur ad personā suam ꝛ he-
redum,ideo tūc frustra adijceretur curare.

1 ¶ Dissensus vitiat stipulationem.
2 Actori in iudiciis magis fauetur quam reo.
3 Iudicium redditur in inuitum.
4 Licet reus in litigando censerit de alia quā actor,per hoc nō vitiatur iudicium.
5 Dissensus in re principali vitiat.
6 Lʒ actor dū viuit possit dclarare d quo sticho senserit:tn̄ ista potestas declarādi nō trāsit ad heredes limita tn̄ vt j.nu. 7.
8 Dictum testis ambigue deponentis,an debeat declarari pro reo,an pro actore.
9 Procurator generalis nō potest declarare verbū ambiguū,libelli dati a domino,sicut nec potest heres vniuersalis.
10 Si index inquirit,talem inquisitionē nō potest declarare eius successor.ꝛ nu.11.

§.Si stichū. Iste §.ē vtilis ꝑʒ Bar.ꝛ ꝑm Raph.cu.ꝛ Pau.d ca.ē singularis i tertio
dicto d iudicio ꝛ dt Cu.quod nō meminit alibi legisse in iure.
Ad euidentiā premitte ꝙ tex.in ver.sʒ hic magis legit altero
de duobus modis,vno mō ꝙ nō mutet sʒ continuet eundē ca-
sum de quo in prin.reprehendat dictū Arist,vt dt glosella in
versic.existimauit.ꝛ velit ꝙ vbi cōstat de dissensu partiū vitie
tur stipulatio,sʒ nō vitiet̄ iudiciū q̄uis in vtroqʒ casu cōstet d
dissensu.ꝛ istū intel.tenēt Bald.ꝛ Ange.ꝛ ꝑm vnū intel.h.d.
in summa.Dissensus vitiat stiplonē sʒ n̄ iudiciū.h.d.¶ Secū
do mō legit̄ ꝑm Pe.de bel.p ꝙ iuriscon.in ver.sʒ hic magis
non reprehendat dictū Arist.nec cōtinuet eūdē casum d quo
in prin.sed mutet casuʒ,ꝛ aliū ponat.Nā in principio loquit̄
in casu certo.q̄n cōstet de dissensu,ꝛ tūc nō est differentia in-
ter stipulationem ꝛ iudiciū:quia dissensus de quo constat vi-
tiat tā stipulationē q̄ʒ iudiciū,sed in ver.sed hic magis mutat
casū,ꝛ loquit̄ in casu dubio,pt ēt tʒ glosella hic in ver.sempꝛ
in dubio in iudiciis q redduntur in inuitū,standū est iterpreta
tiōi actoris.In stiplonibꝰ vero ꝛ c̄tibus standū est interpreta
tiōi rei.Istū itelectū sequūt̄ Imo.ꝛ d.Al.ꝛ ꝑʒ eos magis c̄fir
mat̄ litere.ꝛ ꝑʒ istū intel.Pe.h.d.¶ Dissensus vitiat stiplonē
ꝛ ēt iudiciū,si de dissensu constat in dubio aūt in stipulatione
interpretatio pro reo.sed in iudicio p actore.h.d.quis sit ve
rior intellectꝰ disputabo.j.in ii.§.notabili.¶ Diuidit̄ in tres
partes.In prima ponitur vnū dictū.In scdo extēsio Aristo-
nis.In tertia illud dictū Aristo.reprehēditur ꝑm intel.Bar.
ꝛ Ang.vel solū modificat̄ ꝑm intel.Pe.scda ibi q̄ ꝛ in iudi-
ciis.tertia ibi,sʒ hic magis est.¶ †No.primo ex isto textu ꝙ
dissensus vitiat stiplonē,vt hic.ꝛ l.continuus.§.j.j.eo.rō.j.as
signat̄ in tex.q̄ stipulatio ex vtrinsqʒ consensu valet:qui non
potest dici interuenisse q̄n partes disentiūt in quo distinguevt
late per Barto.in l.i.§.fina.in l.j.ꝛ ij.col.ff.eodem.¶ †Se-
cūdo nota ex text.ibi.vt is petitus videatur ꝛc.quod in iudi-
ciis magis fauetur actori quam reo:quod videtur esse contra
regulam.l.fauorabiliores.j.de reg.iur.ꝛ l.Arrianus.de a-
ctio.ꝛ obliga.Sʒ dicit quod iste tex.loquitur quando agitur
de interpretatione verbi,seu nominis obscuri:in quo fit inter
pretatio secundum intentionem agentis,vt hic.ꝛ l.si quis in-
tentione

tione ambigna.ff.de iudi. Alias si nō agit de interpretatiōe verbi obscuri: tūc in pparatorijs z sic i principio litis magis fauet actori vt admittatur, in medio pariter fauetur vtrique vt veritas inquirat: in fine z sic in decisorijs magis fauet reo vt absoluat a iuribꝫ p̄allegatis, de quo etiam hic p Bar. z per Bar. z alios ⁊ in l. de die i p̄in. ff. q̄ satisf. co. vbi late examinantur quidq̄ existit⁹ tribꝰ mēbris. Ponunt gl. z Ano. in c. cum a sede. de rest. spo. z in. c. ex literis. i. j. ō spon. cū alijs cōcor, que tradūtur hic z in. d. l. ō die. ¶ Tertio notā illō ad qō semp allegatur iste tex. q̄ iudiciū reddi in inuitū: q̄ intelligūt Bar. z doc. esse verū causatiue si reꝰ nolūt soluere vl p̄steri intentionē actoris. nā soluēdo vl p̄stēdo alio declinādi iudicii nō cogit inuit⁹ litigare. l. si reꝰ parat⁹. ff. ō pe. l. si dom⁹. §. q cōtr. ff. de leg. j. z. §. ff. init. de perp. z tēpo. act. z per istū tex. no. Bal. Ang. Jo. Jaū. d. Ca. z alij q̄ reꝰ p̄t petīe cōpelli ad litē cōtestādū captis pignoribꝰ z mulcta indicta vl eo in palatio retento quousq̄ lite p̄testet. ex quo iudiciū reddit in inuitū vt hic facit tex. in. l. quoties. ff. j. in p̄in. ff. iudiciū omni modo suscipiet. ff. de noxa. Habbi tū gl. reputata. sing. i aut. q semel. in gl. mag. post med. C. quō z q̄n iud. limitat hoc esse verū nisi petitionē bonorū rei cōuenti ex primo decreto posset esse plene cōsultus actoris: tūc nō posset reꝰ precise

ibi,sed ibi accedebat ista est bona solutio:q2 dissens⁹ i re pn̄cipali vitiat,ita loquit iste tex.sed dissensus in accessorio ñ vitiat istud accessoriū.ita loquit.d.l.si in emptiõe.i pn.§.ō ꝑhē emp.alle,p gl.rō pōt eē duplex. Prima generalis:q2 attēdi dz qō pn̄cipaliꝰ agit.l.si quis nec cām.§.si cer.pe. nec dz accessoriū regulare suū pn̄cipale.l.qō per mai⁹.§.ō iu.cod. Secūda specialis ratio colligit ex illo ter.in.d.l.si emptiõe in pr̄in.q2 si emo fundū certo pretio pacto appositō qō etiā mihi dcs stichū seruū.z plures sunt stichi.z ō vno senlit vēdi tor de alijs emptor,iste dissens⁹ nō vitiat obligationē ō sticho q2 verisimiliter emi fundū carioris ptio ꝑpē accessionē sticho. vnde essem in dāno si dissensus vitiaret i totū vēditionē. Vñ cogit vēditor vnū ex istis dare de quo dicat se itellexisse.ita ē ter.ibi.que ratio cessat in stipulatione que vitiat i totū ꝑpter dissensum.nec ibi resultat damnū vel iniquitas,vt inquit gl.i l.si decē.§.loc quā Bar.j.allegat ad alīō ppositū.z si dicas q ter.iste se fundat.q2 stipulatio ex vtriusq; consensu pēdet:rn de verū q ad ipsum principalem ꝛctum. Jtē vide qō p.d.l.si in emptione.in pr̄in.tenet no.Bar.in.l.si quis arbitratu. in ff.col.§.e.qō ꝛcto principali pfecto sup accessorio recedit a p̄sona arbitratoris,vt ibi per eum.sequens solutio gl.qō ibi nō cōstabat de dissensu cōiter reprobatur per.d.l.si in emptiõe.

6 in pn.q loquit⁹ vt apparebat de dissensu. ¶ Bl.in ver.actori.ibi eligere volenti.gl.melius dicisset declarare volenti:q2 hic nō agit de alia electione.sed de declaratiõe verbi obscuri. Jtē facultas eligēdi i alternatiuis bñ trāsit ad hēdē debentis eligere,vt statim dicē. No.ꝑpetuo ista gl.quā Bar.z doc. multū cōmēdant z dicunt esse valde notādā. Ex qua habes q lz actor dū viuit possit declarare id tñ nō trāsit ad ei⁹ hēdes: q2 ius declarādi id qđ est ambiguū est ꝑsonalissimū.vt.j.subdit Bar.hic:nō egredit ꝑsonā actoris,z sic nō trāsit ad ei⁹ hēdes,vt hac gl.idē tenēt gl. Bar.z alij l.d.l.idē ¶Pomponius scribit.§.fi.ff.de rei vē.bñ facit tex.in.l.cētesimis.§.fi.vbi ēt ad hoc notant.ff.e.idē tenēt Bar.Bal.Ang.z alij in.l.si quis intētione.ff.de iud.z in.d.l.si qs a filio.§.si qs plures.ff.de leg.j.cū alijs ꝑcor.tradītis p d.Alex.z ista est cōis opīa a qua nemo discrepat.Facit q2 ꝑpriē sue volūtati qs dz esse declarator z nō alius,p illud qō no.gl.i.§.sed iste.instit.de act.z per illud qō no.gl.reputata sing.in.c.statutū.§.accessorē.de resc. in.vj.Et sic habes qō declaratio verbi obscuri positi in libello si non est facta p actorē,iuxta.l.si quis intentione.ff.de iudi.nō pōt postea fieri per eius heredem.Subdit Bar.qō in hoc dria est inter declarationē voluntatis que non transit ad heredes qñ actor sensit de certo,z electionem in alternatiuis que bene trāsit ad heredes.l.si stipulatus fuerim.in pr̄inc.ff. eo.Adde alia driam q2 declaratione semel facta nō pōt amplius declarās variare.l.quicquid astringēde.in pr̄in.cū gl. no.j.e.Bar.hic in fin.secus est in electione in ꝛctibus,vbi bñ admittitur variatio.l.cum qui certarū.z.l.qui ex plurib⁹.j.

7 eod ¶ Limita conclusionē gl.Bar.procedere qñ declaratio heredis posset afferre ꝓiudiciū reo.ita procedit regula huius gl.secus qñ non posset afferre nisi commodum z vtilitatem:vt est in.l.si quis a filio.ff.si quis plures.cū gl.ff.de leg.j.Et p hoc infert ignanter Bar.qđ qñ stipulatio esset ex causa lucrativa.ita qđ quod legat ꝓdest stipulatori:tunc mortuo reo eo casu quo ad eū tineret declaratio.iuxta.l.stipulatio ista.§.in stipulationib⁹.z.l.quoties in stipulationib⁹.ff.e. tunc etiā eius heres pōt declarare.ar.d.§.si qs plures.cū gl. secus si stipulatio esset ex cā onerosa:tunc vitiat.ar.l.si decē. in fi.cum gl.no.ff.loc.z idem voluit ipse Bar.in.l.gerit.i.ij. col.ff.de acqui.her.refert z sequtur do.Alex.in d.l.stipulatio ista. §.in stiplonibus.ff.eo.Et sic nota diligenter Bar.velle quod actor pōt declarare in pr̄iudiciū rei,quamuis ipse reus tractet de dāno,qō reputat ꝓ.u. esse mirabile z absurdū. ¶ Sed tu aduerte,licet omnes teneant quod heres actoris nō possit declarare verba obscura libelli,potes tenere ꝓrium ꝛ omnes quod imo heres possit declarare ex quo censetur esse eadem persona cum defuncto vt in authē.de iureiurā.a mo.ꝓtest.in pr̄in.item heres succedit in instantia iudiciꝫ z cause.l.si eū hominem.cum materia.j.de fideius.vnde cū succedat in instātia cause:ergo in accessoriis eius maxime si defunctus egit nō ex suo facto.z sic heres pōt q̄ scire declarare vt ipse actor.nec ob.pr̄iudicium aduersarij,nā fuit in culpa:q2 debuit a pn̄cipio petere declarari.ar.l.si.cum gl.j.ad fi.C.de anna.ercep. ideo damnū qō quis sua culpa sentit sibi imputet,vt in regu. cū quis.ff.de reg.in.in vj. ¶Preterea dictū pr̄iudiciū aduersarij pōt esse etiam si defunctus declarauerit dum viueret:q2 declarat nō ex ꝓiecturis sed ꝑm suam voluntatē,prout.j.per Bar.in vlt.col.post medium.non obs.tex.in d.l.centesimis.§.fi. ff.eo.qui solus videbatur bene facere ꝓ cōmuni conclusione glossarū z doc.q2 rñdeo q̄ loquitur in implemēto cōditionis q̄ dz fieri ex forma specificata,ideo nō trāsit ad heredē.l.qui heredi in pr̄in.ff.de cōdi.z demō.similiter tex.in d.l.idē pomponius.§.fi.ff.ō rei vēdhibi facit in ꝓposito,q2 dicere,put dicit glo.hic z ibi,q̄ ideo ibi incertitudo rei petite impediat condemnationē:eo q2 actor noluit declarare,vel q2 decessit.esset violētia z manifesta diminatio ad illū ter.lz Bar.z oēs hic z ibi sequant similiter dū Bar.rñdet ad l.si stipulatus fuerim in pr̄in.ff.e.q̄ ibi loquit in electione que bñ trāsit ad heredes sicut ipsa obligatio.secus in declaratione voluntatis qñ sensit de certo.nā Bar.nō allignat cōcludentē rōnē,q̄ diuersitatis inter electionē z declarationē,pfertim cū electio sit etiā quedam declaratio.z est mere personalis,ō nō trāsit a seruo vel filio in patre vel dñō,vt est ibi tex. Jtē adde q̄ erronea cōfessio pōt revocari,nō solū per eū qui errauit.sed etiā per eius heredē tex.est,in l.nō idcirco.C.de iu.z fac.ing.§.le ad ff no.

8 ff Bal.in l.error.cē fi.C.de iu.z fa.ign. ¶ Extra gl.Bar. inducit illū.§.ad dictū testis ambigue deponentis de sticho z nō declarātis de q̄n debeat declarari ꝓ reo an ꝓ actore.dic vt hic p eū bene loquētē. Adde dū tenet q̄ verba ambigua,plata ab vno ex litigantibus,in quib⁹ subsistiatur indriū semp interpretant ꝓ eo,siue sit actor siue sit reꝰ,p no.ꝓ Dy.in c.cōtra eū.de re.iu.in vj.z ita ampliat.l.si quis intētione ambigua.ff.de iu.Adde.d.An.idē plenē tenēte i c.ex lris, primo.de sponsa.d.Al.in cōs.clxxxiij.v.vo.q̄ inc.visō pūcto qō nis.col.ij. ¶ Jtē dū Bar.tāgit an in alijs q̄s interpretatione verbi ambigui magis faueatur reo vel actori. Bart.omittit vnū casum.l.circa media cāe.de quo dixi ff.in ij.no.z latiꝰ in

9 l.de die in pr̄in.ff.q satis.col. ¶ Subdit Bart. q̄ procurator generalis nō potest declarare verbū ambiguū libelli dato a dño.sicut nec pōt heres vltrā,ā sequuntur Ang.z Alij Bal.z Ang.in l.idē popo.§.fi.ff.de rei vē.Ang.in d.l.si quis intētione.Dz aduerte:q2 in hoc ēt posset teneri ꝛ Bar.z oēs q̄ etiā procurator generalis possit declarare verbū ambiguū positū in libello dato a dño:q2 instātia cause z iudicij trāsit in ipsum procuratorē sicut ēt ff.tenui in hērede.eꝛ aut libellū datū a procuratore h dño mādauit specialiter sit dari,tūc ipse dño poterit ōclarare,alias procurator.ar.in l.in seruos.ff.de li.cō. gl.in l.cū mācipiū.ff.de edi.edi. alias si procurator nollit declarare tenet dño z reꝰ absoluet,declaratio ergo ē ꝑsonalissima.z dz fieri ab eo.z nō egredit ꝑsonā,ꝑm Bar. ¶ Jtē p prē

10 dicta lz Bar.ꝓ si iudex inquirit talē inquisitionē ei⁹ successor declarare nō poterit:z sic successor in offō nō pōt declarare verbū ambiguū ꝓlatū a iudice antecessore,z sequit Bal. in l.ij.C.de sent.ex breui.rect. Ang.in l.ex facto.in pr̄in.ff.de vul.z pup.intelligit Bar.z bñ hoc procedere in declaratione q̄ fit ex mera voluntate illa nō trahit ad successorē inofficio.secus in declaratione que fit ex verisimilibus coiecturis,vt q̄ actis cāe,q2 illa bene trāsit ad successorē in officio,vt ēt tenet Bar.in l ab executore.in pr̄in.ff.de app.z in l.terminato.C. de fruct.z lit.expē. Bal.in l.fi.C.de leg.sgn.z alij.hic.rō q2 cē set idē iudicū z eadē ꝑsona.l.ꝓponebat.ff.de iu.z c.innotuit de elec.q2 officiū cuius respectu antecessor in quisiuit vel sententiauit nunq̄ mouit.ca.si gratiose.de rescrip.in vj.nō successor in eodē officio pōt declare. ¶ Per ista subdit Bar.q bonī assessores capientes aliquē exbānitū cū plures reperiātur eius dē nominis z cognominis nō statim veniūt ad execut⁹ dānationis,sed primo facit eū cōstiteri q̄ est ille de quo fit mentio in banmito, z est idem homo.z idem corpus.z si non possent ab eo talē cōfessionē ex to aqre tūc assumat probationē aut verisimilia q̄ est ille homo de hoc maleficio incul pat⁹ ita q̄ verisimile sit iudices qui iudicauit de eo sensisse.z cū Bar. lz Cu.hic.Jdē lz Bar.in l.demōstratio.in pr̄in.in vj.q.z ibi Jmo.ff.de condi.z demonstra.Idem Barto.in l.diuus.ij.in ff.col.j.ō cust.reo.vbi ōt se ita plures ꝓacticasse.z idē Bar. in l.j.C.si vn⁹ ex plu.app.Jn.de are.in §.quadrupli.instit.de actio.adde q̄ in ꝛciū tenēt Bal.Ange.z Pau.de ca.in l.hac consultissima.in ij.col.C.qui test face.pos.Ang.in l.ij.ff.de li be.z posth.do.Alex.hic cōcordat istas opiniones.vt hic per eū,quā cōcordia ponit ēt idē d.Al.in d.l.ij.ff.de lib.z posth.

11 Tu aduerte qñ iudex faceret reū captū confiteri se illud male ficiū cōmisisse:tūc res esset plana.q̄ ex cōfessione capti posset iudex cum condemnare:etiā ex mordinato processu,vt est doctrina Jn.communiter app probata in ca.qualiter z quādo scdo in pe.co.de ac.Bar.in l.confessus.ff.de cu.reorum. z est bonus tex.en c.pisanis.de resti.sp.Cōfirmaꝫ:q2 talis confessio facit notoriū,c.fi.ō cohabi.cle.z mu.ergo et nō obs.defectꝰ ordinis iuris:q2 i notoriis talis ordo nō requritur ōt ter.i.c.ad nostrā.tertio,de iureiu.z ita etiā tz Ange. Jmo.Cuma.z do. Alex.hic Ang. Jmo.z d.Aler.in d.l.ij.ff.de li.z costh. z dicit

egregie

egregie.Bal.in.c.si quis seruū.§.si inter duos.in fi.ff.ō le.ij.
16 Valet ar.de legato ad stipulationē nisi dck rō diuersitatis.
17 An ea que tollunt iam cōti acta impediant sortius ꝓhēda.
18 Si statuto caueat ꝙ qui fuerit exbannit⁹ elapso termino bā
ni nō possit esse de prioribꝫ ciuitatis.& sic de cōsortionibꝫ etiā si
fuerit rebannitus vel exēpt⁹ & alio statuto caueat qd qui in-
terfecit rebellē sit exemptus ab omni banno ꝙ incurrisset vl
incurrere posset ꝓpter delicta ꝑterita si ꝓtingat ꝙ aliqs sit
bannitus nisi compareat intra tantū tēpus intra talem ter
minum banni interfecit rebellē non poterit esse de prioribꝫ.
19 Statutū prohibens bannitū esse de prioribus hꝫ locū etiā
in eo qui tantū momēto tpis fuerit exbānitus & exemptus.
20 De momēto seu actu momentaneo non est curandum.
21 Si testator fecit substitutionē filio si sine filiis decesserit.& ipse
moriat cum filio qui non viuit nisi vno momento temporis,
tamen substitutio fideicommissaria est extincta.
22 Si statutū simplr dicat qd filius masculus excludat feminā
sufficit ꝙ momēto eā excluserit vt sit exclusa in perpetuum,
23 Matrimonium momentaneum sufficit vt vir lucretur tertiā
partem dotis vigore statuti.
24 Priuilegia dotis competunt etiam si matrimonium tantū
momento duret.
25 Idē operatur oppositū i opposito qd propositū i proposito.
26 An contrariorum eadem sit disciplina.
27 Si fructus debeantur ex certo fundo an fructibꝫ non natis
vel natis,& sine culpa consumptis obligatio extinguatur, an
differatur in sequentes annos.
28 An sit inspiciendum quod euenire potest.
29 An domo destructa si superest area & reficiatur ō nouo,an di
catur noua domus.
30 Ecclesia funditus destructa & reedificata an dicatur eadem
ecclesia vel diuersa.
31 An excōmunicatus canonicis alīs loco de deficientiū subro
gati sint excommunicati.
32 Excōmunicatio est pena personalis que infertur anime vere
delinquenti.

1 ☞Si alternatiue interrogati respondeatur de vno tantum
vitiatur stipulatio in speciebus.secus in summis.itē secus si
precedat interrogatio copulatiua.vt.j.nu.2.

§.Si stipulante.

†Si alternatiue interrogā
ti respondeat de vno tantū
vitiat stipło in speciebꝫ.sec⁹ in summis.Itē sec⁹ si precedat
interrogatio copulatiua,h.d.& de ista materia fuit dictū in.l.
j.§.si stipulati.& in.§.pe.vbi Bar.distinguit.ff.e.& hꝫ tria di-
cia q patet ex summario.scōm ibi,diuersa cā.tertiū & vltimū
ibi,tñ ego plures res.Ratio primi dicti est qz diuersitas ē
in qualitate.qz ego interrogauī te alternatiue d duobus,& tu
respondes precise de vno:ideo non valet:qz diuersitas i qua
litate vitiat stipulationē.l.j.§.si qs simpliciter.ff.eo.Et ideo
tex.hic dicit nec ad interrogatū esse risum.vbi ꝓprie tex.
voluit illā rationē assignare:qz interrogauī te alternatiue.& tu
respondes ꝙ vno simplr nō vitiatur stipulatio. Ratio secū-
dum alternativa summarū est qz stipulator alternative q in
terroget,ꝓmittis mihi.x.aut.xx.tñ qz scit ꝙ rñdebit d mino
ri summa:qz nemo presumit velle iactare suū.l.cū ō indebito
ff.ff.& prob.ideo videtur stipulat⁹ minorē summā,& sic rñ
dendo de minori summa,videt ad interrogata rñdere,& sic
malo:summa ꝓ supernacua habet,vt dicit gl.hic ibi.vel
tertio,Nā etiā si ad alternativā summarū simplr rñdisset,ꝓ
mitto,intelligeret ꝓmittere minorē,per regulā positā i ter.
qz semp in summis id qđ min⁹ est rñderi videt.Et si dicis ꝙ
rem alternativa specierū nō ita itelligit promittere vtiliorē
qui est minoris ptis.Rñde pp affectionē que pōt cadere in
speciebus:qz promissor aliquando libentius dabit speciē mi
noris pretū propter speciē dignioreē.§.preterea.inst.ō act.&
Ll.ff.de vilu & hab.& hic in gl.in.j.sol.que affectio nō cadit
2 in summis.l.nummis.ff.de i li.iurād. ☞Limita istū tex.qñ
in alternativa summarum eēt electio promissoris,& sic vtrūqz
esset in obligatione:tunc vitiaret stipulatio in toto sicut in al
ternativa specierum.ita no.hꝫ Bar.in.l.i.§.pe.vbi dixi.ff.e.
Ratio tertij dicti ponitur in text.qz qñ stipulor copulative
plures res tot dicuntur esse stipulationes quot sunt res.l.sci
re debemus.in princ.ff.cod.ideo respondens ō vno rñdet ad
interrogatum vnius stipulationis,ideo stipulatio valet.

☞Super re a communi commercio exempta obligatio ñ
3 cōtrahitur & contracta extinguitur nec reuiuiscit impedimē
to cessante,& que sit ratio quare non reuiuiscit.j.n.2.
3 Basilica quid sit.
4 Quatuor species rerū que non pōt in stipulationē deduci.
5 Non est inspiciendum quod potest euenire quando presens
status ad illud non tendit.
6 Res promissa si desinat esse in commercio nostro absque fa-
cto promissoris,& ante eius moram liberatur promissor.
7 Quod dissolvit obligationem iam contractam fortius impe
dit contrahendam.
8 Obligatio semel extincta propter aliquam causam annullā-
te non reconualescit licet tale impedimētum cesset.
9 Cessante causa annullationis non cessat effectus ex quo effect⁹
est iam consummatus.
10 Contrariorum non est eadem disciplina.
11 Promittens certam quantitatem vini sive fructuū ex fundo:
non liberatur fructibus non natis seu natis & consumptis
12 Ex dissimilibus non fit recta argumentatio.
13 Stipulatio liberi hominis vel rei sacre facta tempore pro
hibito licet collata in tempus licitum:nihil tamen valet.
14 Tristis futurus euentus,alicuius sinistri casus & aduerse for
tune non est habendus in consideratione.
15 Nauis dissoluta causa non reficiendi,licet postea reficiatur
non censetur eadem nauis sed diuersa.
16 Valet ar.de legato ad stipulationē nisi dck rō diuersitatis.
17 An ea que tollunt iam cōti acta impediant sortius ꝓhēda.
18 Si statuto caueat ꝙ qui fuerit exbannit⁹ elapso termino bā
ni nō possit esse de prioribꝫ ciuitatis.& sic de cōsortionibꝫ etiā si
fuerit rebannitus vel exēpt⁹ & alio statuto caueat qd qui in-
terfecit rebellē sit exemptus ab omni banno ꝙ incurrisset vl
incurrere posset ꝓpter delicta ꝑterita si ꝓtingat ꝙ aliqs sit
bannitus nisi compareat intra tantū tēpus intra talem ter
minum banni interfecit rebellē non poterit esse de prioribꝫ.
19 Statutū prohibens bannitū esse de prioribus hꝫ locū etiā
in eo qui tantū momēto tpis fuerit exbānitus & exemptus.
20 De momēto seu actu momentaneo non est curandum.
21 Si testator fecit substitutionē filio si sine filiis decesserit.& ipse
moriat cum filio qui non viuit nisi vno momento temporis,
tamen substitutio fideicommissaria est extincta.
22 Si statutū simplr dicat qd filius masculus excludat feminā
sufficit ꝙ momēto eā excluserit vt sit exclusa in perpetuum,
23 Matrimonium momentaneum sufficit vt vir lucretur tertiā
partem dotis vigore statuti.
24 Priuilegia dotis competunt etiam si matrimonium tantū
momento duret.
25 Idē operatur oppositū i opposito qd propositū i proposito.
26 An contrariorum eadem sit disciplina.
27 Si fructus debeantur ex certo fundo an fructibꝫ non natis
vel natis,& sine culpa consumptis obligatio extinguatur, an
differatur in sequentes annos.
28 An sit inspiciendum quod euenire potest.
29 An domo destructa si superest area & reficiatur ō nouo,an di
catur noua domus.
30 Ecclesia funditus destructa & reedificata an dicatur eadem
ecclesia vel diuersa.
31 An excōmunicatus canonicis alīs loco de deficientiū subro
gati sint excommunicati.
32 Excōmunicatio est pena personalis que infertur anime vere
delinquenti.

§.Sacrā

†Iste.§.est famosus,& solet ab oībꝫ diffiti
cilis reputari.h.d.sup te a cōi cōmercio
exempta obligatio nō ꝟbitur & ꝟtraria extinguit,nec reuiui
scit impedimēto cessante:secus in naui aīo reficiēdi dissolutā
& ex eisdē tabulis refectā vbi obligatio nō extinguitur, sz esse
tiā reassumit. Itē sec⁹ in fructibus natis & cōsumptis,in qui
bus etiā nō extinguit obligatio,sed expectatur ꝙ alī nascā
tur.Aliō in domo vsqz ad areā dissoluta etiā ea intentione vt
ex eadē materia reficiat:nā d uersa cessat,& sic stipło amplius
nō reuiuiscit.h.d.totus iste.§. Diuiditur in septez ptes
principales.In prima su p re q nō est in cōmercio nostro po
nit tria dicta.s.qđ obligatio sup ea nō pōt ꝟbi,& qđ si prius
erat ꝟtracta extinguit,& qđ nō reconualescit.hꝫ tale impedimē
tum cessat:vnde si res promissa efficiatur sacra,vel seruus p
missus efficiat liber extinguit obligatio iā nata: ergo multo
magis impedit ab initio ꝟhēda. Qz facilius ab initio impe-
dit aliqd fieri ꝙ factū tollatur.l.ꝓre furioso.ff.de ꝟs qui sunt
sui vel alie.iu.& c.quēadmodū.circa med.de iureiu. Itē res
nō pōt incipere ab eo casu a q ante cepta finiretur vt stati.ff.
dicā. In secūa q est ibi qñ quidē secꝫ primū intellectum.gl.
ponit rō eius qđ iā dictū erat re nō reuiuiscere obligatione hꝫ
cesset impedimentū,vel sc̄m aliū intellectū gl.remouet que
dā obiectio q stati.ff.declarabitur. In tertia ibi,nā & si nā-
uē ꝟ illud qđ dictū est ꝙ qñ cessat impedimētū,tñ obligatio
nō reuiuiscat opponit de duobus exēplis.s. de naue ꝓmissa
& postea dissoluta,& deinde refecta:qz reuiuiscit obligatio q
durante dissolutione cessauerit.Secꝫ exēplū de q opponit,
& si fui stipulatus certā quanti ate vini ex tali fundo si nascat
ibi vinū,& sic obligatio incipiat sortiri effectū,vnde sit ꝟsum
ptū sine culpa promissoris,desinit hīe effectū:qz nō tenet ꝓ
missor dare vinū nisi ex illo fundo,& tñ si postea vinū i sequē
ti anno nascat obligatio reassumit vires. In quarta ibi,sz
hꝫ dissimilia sunt.in fine.rñdet qđ isti casus sunt dissimiles ad
primū casum,& primo ponit diuersitatem inter primū casum
& istū de vino:qz obligatio vini nascituri cōtinet vinū in gene
re ꝙ pōt subiici cōmercio nrō & dicta obligatio hꝫ tacitū tps,
& sic tractū in futurū quo vinū nascat.& expectare qđ nascat vi
nū ciuile & honestū est.Sz in hoīe libero ꝓmittit qd in specie
te pe ꝟcte stipulationis non pōt subiici conmercio nrō nec nrō
dominio & sic stipulatio liberi hois ñ v; pure.ita nec sub con-
ditione qz res dz esse i cōmercio nostro tpe ꝟctus & expectare
tristem & aduersum casum & sic ad aduersam ꝙ fortunā efficī
serū nō est ciuile nec; honestū.Et sic tex.ponit tres differēti
as iter stipulationē vini i qua futurū tps attēdit vt stipulatio
reuiuiscat,& stipłone liberi hois in q nō attēdit ꝙ possit fieri

seruus.❡ In quinta ibi ꝛ nauis si hac mēte.rñdet ad aliud
exemplu de naui ponēs diuersitatē iter istos cas⁹.nā qñ res
efficit sacra hac mēte ꝛ ꝓposito vt nūq̄ ꝓphanet,ꝛ qñ seru⁹
manumittit similiter fit ea mēte vt postea nō reuertat i serui
tutē ptꝫ:qꝛ expectare seruitutē esset i honestū ꝛ i ciuile,vt dixi.
Sꝫ i re nobili ꝯsistēte ex materia ꝛ forma vt ē nauis:qꝛ ani-
m⁹ dissoluēdi nauē,ꝛ i aliū vsum cōuertēdi vl' iterū reficiēdi
nō est inhonest⁹,vñ si nauis dissoluat ea itentione,vt ex eadē
materia reficiat postq̄ fuerit refecta reputabit eadē nauis,
ꝛ ideo stiplo sup ea interposita lꝫ interim fuerit extincta:tñ re
assumit vires ꝛ effectū postq̄ fuerit refecta,si at nauis sit dis-
soluta ꝛ ea intentione vt i aliū vsū deducat:tūc cēset diuersa
res,ꝛ stipulatio sup ea interposita extiguit nec ampli⁹ reuiui
scet ēt si ꝓmissor mutaret ꝓpositū ❡ In sexta ibi,sicuti ꝛ edi
b⁹.ponit aliū casum ð domo destructa in q̄ videbat idē dicā
dū qð in naui vt distinguat qua mēte fuit facta dissolutio,ꝛ ta
determinat cōtrariū qð imo nō distinguat q̄animo destructa
sed an domus fuerit in tm̄ destructa vsq̄ ad fundamenta,ꝛ vs
que ad areā,nam etiā si ea intentione eā funditus destruxerit
vt ex eadē materia reficiat tñ reputat diuersa dom⁹,ꝛ stipu-
latio sup ea interposita extinguit nec ampli⁹ per eius refa-
ctionē reuiuiscit:sec⁹ si nō fuerit in totū destructa,sꝫ tigna re
mota ꝛ postea reposita qꝛ ad huc reputat eadē dom⁹.❡ In
septima ꝛ vlti.ibi,hic tract⁹ ponit vtilitatē hui⁹ iuestigatio
nis ad quid ē vtile scire an sit eadē res vl' diuersa,ꝛ sic habes
3 enucleatū ꝛ clare explanatū totū tex.❡ †Solū restat declarā
da scda pars tex.ibi,qm̄ idē q̄ est obscura,ꝛ legit in gl.duob⁹
modis.Prima vt sit ratio ei⁹ qð pdixerat φ obligatio si resu
scitat q̄uis res sacra ꝓphana efficiat vl' ex libero seru⁹:quia
vita ꝛ ea.cā ꝛ liberandi ꝛ obligādi eet,lꝫ ē eodē mō reuiuiste-
ret sicut extinguit qð est ꝯ naturam:qꝛ naturaliter ð hoīe vi
uo bene pōt fieri mortu⁹,sed eꝯ de mortuo nō pōt fieri viu⁹,
ꝛ sic de nō eē trāsire ad esse:qꝛ vt dicūt phillosphi a priuatio
ne ad habitū nō dat regressus ꝛ iste ē bon⁹ sensus. Secundo
mō pōt itelligi ſm gl.vt sit rō remotius obiectionis que pos
set fieri hoc mō.Nam dictū ē qð non reuiuiscit stipulatio im
pedimēto cessante:qꝛ sicut illud impedimētū facit extinguit
stipulationē:ita si cessat dꝫ facere reuiscere vt ꝯtriorum eadē
sit disciplina.Itē cessante cā dꝫ cessare effect⁹.l.adigere.§.
quāuis.ff.de iurepa.ꝛ c.cū cessante.de app.iurisconsl.rñdet φ
pp hoc nō dꝫ reuiuiscere obligatio extincta:qꝛ eadē cā libe-
rādi ꝛ obligādi esset,ꝛ sic extinguēdi ꝛ reuiuiscēdi,ꝛ operare
ꝯtrarios effect⁹,ꝛ isto mō est rō remotius.❡ In tex.ibi,sacrā
in quo differat sacrū a religioso,habes text.in.§.sacre.inst.ð
re.di.facit.l.fi.ff.vt in poss.leg.❡ †In tex.ibi,aut basilicam.
Ang.exponit qð basilica est domus regia vbi stabāt venalia,
ꝑ.l.pediculis.§.itē cū quereret.ꝛ ibi gl.sic decalarat.ff.ð au
ro ꝛ ar.leg.Tu dic plenius lꝫ ita declaratū nō inueniā qð ca-
noniste alit̄ capiūt istū terminū q̄ legiste.nā canoniste capiūt
basilicam pro ecclesia.c.oēs basilice.xvj.q.vij.ꝛ c.j.de reli.
domi.ꝛ dt do.Abb.i rub.de ꝯse.eccl.vel alt.qð ecclesia añq̄ ꝯ
secret ꝓprie appellat basilica.sꝫ post ꝯsecrationē assumit no
mē ecclesie.ad hoc allegat bonā gl.cū tex.quā reputat tenēdā
mēti.i.d.c.j.de rel.do.ꝛ ita ēt dt Abb.in.c.fi.i.iij.no.ð eccl.
edifi.tñ in materia fauorabili etiā priuilegiata appellatione
ecclesie venit basilica,ꝛ sic ecclesia nondū ꝯsecra.ita no.Ab.
in.c.fi.i.j.no.ꝑ illū tex.de conse.ecc.vel alta.Sed ſm Orato
res ꝛ iuriscon.basilica non est locus sacer,ꝛ minus ecclesia,sꝫ
est loc⁹ public⁹ in quo iudicia ꝛ negotia publice exercēt,ꝛ ve
nalia in stationib⁹ inferiorib⁹ exponunt,vt ptꝫ in hoc tex.ibi
vel alib⁹ publicis in ꝑpetuū relictā vt forū aut basilicā.ꝛ hic
nō capit ꝓ ecclesia cū dixerit sacrā aut religiosam.Alibi.tex.
in.d.l.pediculis.§.idē cū q̄reret.ff.ð au.ꝛ arg.leg.decidit ēt
in legato venire illud argentū muliebre φ i basilica fuerit,ꝛ
qð mulier negotiatrix cā negotiādi in basilica habebat Andō
Vitruui⁹ de architectura docet basilicā fieri oportere,vt su-
peri⁹ iudicia iferi⁹ negotia exerceri possint.Itē basilica ēt dr
dom⁹ regia,ꝑut.ff.retuli exponere.Ang.hic.ꝛ de hoc habes
tex.in l.basilicā.C.de oper.publ.ꝛ dt gl.in d.§.item cū q̄rere
tur.qð basilica sic dr eo qð basilicos grece,latine dom⁹ regis
dr vbi stabāt venalia.Sꝫ vide tex q vr̄ contrariū probare in
§.sed debebūt.in aut.de iud.i ꝟ.i regia basilica.nā si basilica
fit simpliciter itelligeretur.dom⁹ regia vt gl.ꝛ Ange.volūt
superuacuo ibi adijceret regia,tñ gl.ibi dtφ ille tex.appellat
basilicā illud palatiū maius qð est Rome apud Lateranum.
Sꝫ qð ēt basilica apð oratores capiat ꝓ domo regia,accedat
illud Plauti basilice ornatus incedit hoc est regie ꝛ excellē
4 ter.❡ †No.primo ex tex.quatuor species rerū q̄ nō pñt in
stipulatiōe deduci.s.res sacra vl' religiosa.liber homo ꝛ basi
lica.Itē res ad vsum publicū destinatē.adde gñaliter idē eē
in oibus reb⁹ q̄ nō sunt in cōmercio nr̄o,vt habes exēplū in l.
apud Julianū.§.fi.cū l.se.ꝛ pe.seq.ff.ð le.j.rō duplex assignat
in isto tex.Prima circa principiū ibi,nā ꝛ cū q̄s.nā si res pro
missa efficeret postea sacra vel religiosa,vl seruus promissus
efficeret hō liber,extingueret obligatio iā ꝯcta:ergo multo
magis dꝫ ab initio impediri ꝯhenda,vt dixi ff.in apostil.text.
Scda rō est,ꝛ quidē notabilis φ vbi ſm tps presens aliqd nō
pōt subijci dnio nr̄o in genere suo,ibi nō pōt super illo ꝯhi ob
ligatio nō solū pura,sed nec et in diē vel sub conditione,ꝛ ista
rō assignat hic in ver.sed hec cōsimilia sunt in duobus locis.
❡ Limita istū tex.vt procedat qñ stipulator non hꝫ cōmerciū
rei quā stipulet,tūc stiplo est nulla,sec⁹ si nō esset in cōmercio
promissoris tex est facies istā differētiā in l.multū interest.ff.
eo.❡ Scdo limita istū tex.ꝓcedere qñ aliquis simpliciter sti-
pulatur rē que nō est in cōmercio ipsius stipulātis,quo casu sti
plo simplex intelligitur ad dādū ꝯhi.l.si ita distrahat.ff.ð ꝯh.
empt.ꝛ l.nemo rē suā in prin.ff.eo.ideo nō vꝫ.Qꝛ ad tales res q̄
nō sunt in cōmercio nō pōt ꝯhi obligatio dādi,sed bene ad tra
dendū valeret stipulatio,vt est gl.no.inst.de inu.stip.in prin.
in ver.idē iuris.in gl.in versi.sacrā.ꝛ in l.liber.homo.l.vbi di
cetur.j.eo.❡ Tertio limita vt procedat qñ res est oino exem
pta a cōmercio nostro,vt in quatuor exemplis tex.si aūt esset
exempta a cōi cōmercio de per se,lꝫ cum alia re,quid iuris vi
dimus.in d.l.multum interest.ff.e.habetur in l.cetera.i prin.
5 ff.de le.j.❡ †Scdo nota ex tex.ibi,q̄uis res ꝛc.φ no inspicit
φ potest euenire qñ presens status ad illud nō tendit,vt hic,ꝛ
l.vbi Bar.no.ff.de in lit.iuran.secus si ad illud tenderetur.vt l.
qui bona.§.cū inter.ff.de dam.infec.ꝛ l.si quis domū.ff.loc.ð
6 quo.j.per Bar.vbi latius dicetur.❡ †Tertio no.in ver.nam
ꝛ cū quis.φ si res promissa desinat esse in cōmercio nr̄o absq̄
facto promissoris,ꝛ ante eius morā liberatur promissor per
inde ac si res esset excepta,Et ex hoc habes tria correlarie no
tare.Primū φ si res veniat ad eum casum a quo incipere nō
potest,φ vitiatur de quo:qꝛ est via brocardica.habes ꝑ Bar.
7 ꝛ alios in l.pluribus.§.ꝛ si placeat.j.eo.❡ †Secundū habes
φ illud quod dissoluit obligationē iā contractā fortius impe
dit eā ꝯhendā,de quo latius.j.per Bar.vbi dicet.❡ Tertiū
habes φ obligatio nō pōt incipere ab eo casu ad qua veniēs
finiret,ꝛ incepta desineret.facit l.titio cū morietur..ff.de vsu-
8 fru.ꝛ l.iij.§.pubei.ff de car.edi.❡ Quarto† principalit̄ not.
in versi.nec reuocatur in obligationē duo.❡ Primum φ ob
ligatio semel extincta ꝑ aliquā cām.,annullāte non reconua
lescit.l.tale impedimētū cesset.Ad idē tex.in l.qui res.§.areā
j.de sol.ꝛ tex.de conse dist.iiij.in c.queris.ꝛ ibi gl.ꝛ tex.vij.q.
j.quā periculosum.Spe.in tit.vide φ per hoc decidit in ti.de
ꝓba.§.j.in ver.circa nouelle.Itē liberatus semel a patria po
testate nō pōt amplius in eā reuerti,nisi adoptione vel ingra-
titudine:ꝛ sic durat perpetuo liberatus.l.q liberatus.ꝛ l.si
pater filiū.vbi gl.ff.de ado.Itē adde φ no.decidit Bal.in l.
pe.arg.illius tex.ff.de excu.tu.quod si testator relinquit in te
stamēto vxorē suam vsufructuariā omniū bonorū donec ipsa
caste vixerit,qð si primo anno vixit caste,scdo non,tertio redit
castitatē forte ingrediendo religionē φ per hoc nō reassumit
ꝓbñ no.Ista regula fallit in casu.l.ij.§.fi.ꝛ ibi gl.expresse no.
ff.ð he.vel act.ven.Itē vide text.in l.pe.C.de cu.fu.vbi furio
sus habens curatorē si ei superueniant dilucida interualla sa
ne mentis.interim cessat officiū curatoris ꝛ si postea reuerta-
tur furor,iterum reassumit administrationē.❡ Aliud secūdo
9 no.ex l.e.ver.φ† cessante causa annullatiōis,io tñ cessat effect⁹
ex quo effectus iā est cōsumatus,de quo per Cyn.in l.genera
liter.C.de epis.ꝛ cler Bar.in l.ij.§.fi.ff.de don.per cano.in c.
post trāslationē,vbi tex.ꝛ gl.de renū.facit quod no.Bal.An.
ꝛ alij.in l.filo quē pater in princ.per illū text.supra.de libe.ꝛ
posth.φ si aliqua terra exiuit ð obediētia domini sui,ideo fuit
bannita lꝫ postea reuertatur ad obedientiā:tñ per hoc nō tol-
10 luntur banna,nisi expresse remittantur.❡ Quinto no.in ver
si.quoniā quidē.ſm vnū intellectū gl.φ vna ꝛ eadē nō debet
esse cā duorū cōtrariorū:ſdm aliū intellectū no.φ contrariorū
nō est eadem natura seu disciplina:qꝛ hic vnū de contrarijs
inducit effectū qð si res promissa efficiatur sacra vel publica,
vel homo liber annullatur stipulatio:ꝛ tñ eius ꝯtrium,scilicet
cessatio huius qualitatis non inducit contrarium effectum.s.
quod faciat reuiuiscere de quo latius infra per Bart.vbi di-
11 cet.❡ †Sexto nota in versicul.pro quo ꝛ illud quod promit-
tens certam quantitatem vini,siue fructum ex fundo nō libe
rabitur fructibus non natis:seu natis ꝛ consumptis:ꝛ sic ta-
lis promissio non intelligitur de vino seu fructibus primi an-
ni,sed etiā de fructibus sequentiū annorum.de quo latius in-
fra per Barto.vbi dicetur ꝛ ista promisso est in genere,vt di-
cit text.j.ibi:vim aūt non specie sed genus,ꝛ dicit in genere:
quoad

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

quo ad hoc qō ly vinū isto anno natū pereat.nō tū perit illud qđ fit in obligatione deductū:q2 non magis istud vinū q̄ aliō fit promissum ex quo est promissio in genere.s.q̄ sticho? promittitur ibi certa spēs est promissa vt subdit tex.iō si efficiat liber.& sic examinat a cōmercio nostro petit illud qđ in spē promissum erat.iō tūc obligatio extinguitur istud est qđ vult dicere iste tex.dū facit differētiā an sit promissio in genere.an vo i specie.

¶ Septimo no.in ver.ly b dissimilia sunt quod ex dissimilibus nō fit recta argumētatio.quēadmodū ēt ex separatis nō fit bona illatio,vulgata.l.Papinianus.ff.d mino.& l.fi.ff.de ā cu.facit.l.si maritus.ff.in fi.C.de do.inter vir.& vro.p̄q̄ no.ibi Bal.qō separatorū separata dz esse ratio Item adde q̄ no.decidit Bemi.in.c.cupientes.ff.qō si per viginti.de ele.i vj.qō vbi i° cōe vel statutarium excludit quē a potestate pse quēdi causam si ñ seruauerit certas solēnitates itra certū terminum:mbilomin? elapso termino audiet si vult pbare qō sua causa est dissimilis,& non erat talis q̄ includeret sub illo iure.qō est no.& quotidie pōt practicari in statutis fm cū.Aldur.tetū.qō pcedit arg.a simili ly nō sit omnimoda similitudo.c.p̄stitut'.de app.& ibi do.Abb.ly ñ.no.ad hoc notat & reputat notabilissimū.& c.quēadmodū.& ibi no.do.Abb.i ij.no.& iurein.do.Abb.& alij.i.c.trāsiato.de cōst.& in.c.cum dilecta.de cāñr. vti.vel inut.do.Ant.de But.an.c.non dz,in pe.col.de cōsan.affi.Et vltra ad huma.ego allego bonū tex.quē ibi solit? sum ad hoc ponderare i l.fi.C.de col.vbi tex.arguit de castrēsib? vel quasi ad aduētitia,& tū est magna dissimilitudo. Ptz qz castrēsia vel quasi sunt in totū filij,ēt quo ad vsum fructum.& in eis habetur pro patresa.l.ij.ff.ad Mace.& in eis pōt face re testamētū.l.ñ.C.qui test.fac.pos? Nec? est in aduētitijs.ad idem ter.in l.ex facto.in p̄in.in ver.vt quēadmodū de vul.& pup.& ibi Are.in vj.no.adhoc notat vbi tex.arguit de pupillari substitutione ad exēplaria.& tamē inter eas est multa dissimilitudo.& ptz in l.humanitatis.C.de impu.& i.ff.qua rōne inst de pup.substit.Similiter.d.Abb.i pcoe decret.in.vij.co.no.& gl.ibi.qō valet similitudo a remotis.Dz in cōtrariū allego tex.i.c.li.beli.circa fi.ō simo.vbi ly crimē simonie & crimē lese maie.habeant similitudinē,tamē q2 datur dissimilitudo ideo nō procedit argumētū de vno ad aliud.ita ibi cātat.ter.no.ibi.d.Abb.i pe.not.bonū modū euacuādi argumentum a simili probādo dissimilitudinē in eo in q̄ cōfert.Breviter dic q̄ ad hoc vt pcedat argumētū a simili,sufficit quod de ea similitudo eo respectu q̄ inducit argumētū.ly in alijs sit dissimile fm Jo.An.in.c.nō pōt.ff.j.& ibi Bemi.in pe.col.& pbē
13 in.vj.¶ Lectauo no.i ver.adeo eñ quod stipulatio liberi hominis vel rei sacre facta tpe pbibito.ly collata in tps licitū cū defierit esse liber vel sacra,nihil tñ vz.& sic limitatur regula q̄ habet qō paria sunt aliquid fieri tpe habili vel tpe inhabili,& cōferri in tps habile.l.in tēpus.ff.de her.inst.& l.qđ spō se.C.de do.añ nup.& de vxore.& ibi no.do.Bal.& sepul.Illa reg.limitatur qñ natura rei repugnat & illud expectare cēt iciule & triste.facit.l.si minor.ff.ō serui.expor.& c.fi.& ibi Be
14 ml.no.d sepul.i.vj.¶ Nonono.ex tex.ibi & casū aduersam q̄ fortunā.tex.qui semper allegatur qñ tristis futurus euentus alicuius ñ̄tri casus & aduerse fortune non est habēdus in cōsideratiōe.ita tex.hic alibi ōt tex.in.l.si in emptiōe.ff.omnū. ver.liberū.ff.de p̄trahen.emp.alle.in gl.nec enim fas ē eius modi casū expectare.facit.l.iulianus.ff.qui & a quibus i ver. nec aduentitij casus cōputandi sunt limita quādo tristis euētus cōsideraret ad odiū & damnū:tūc nō est habēdus in consideratiōe.sec? si ad fauorē & promissionē.vnde si lego libertatē libero homini efficit seruus iste tristis euētus ideo considerat:q2 ei,puidero p dationē libertatis.tex.ē.in.l.gñaliter.& si homim libero.ff.de fideicō.li.de q̄ ter.gl.hic opponit & nō solut similiter fauorē dotis aduentitie & tristes casus habēt in cōsideratione fm Jo.in.l.quamuis.C.de pactis cōuētis.
15 ¶ Decimo & vltimo i versi.& navis.qō navis dissoluta sine animo cā reficiendi ly postea reficiatur.nō censetur ēē ea.navis,sed diuersa.quod intellige verum si carina idē fundus navis dissoluatur & mutata fuerit,al's sec?.tex.est perquē iste sic limitatur in.l.quod in rerū.ff.vbi gl.& doc.ff.de leg.j.Secūdo limita istū ter.p̄cedere quando navis in totū vno contextu dissoluta fuit.sec? si p partes & per partes refecta:quia tunc indistincte dicitur esse eadem navis.l.quid tamē.& ina
ui.ff.qui.mo.vsusfru.amit.& l.cū proponebatur.ff.ō iu.secūdum.d.Alex.hic.Idem.de Ma.& d.Alex.in.d.l.qō in rerū.ff.
fi.ff.de l.j.¶ Expeditis textualibus perfecte vt puto Ll. in versi.ex libero.diuidit in duas ptes.In p̄ima allegat quinq̄ cōcordan.ad tex.In secūda fortiter opponit & duplicit solu it,& intendo hoc contrariū bene examinare.secunda ibi sed cōtra.p̄ima solutio gl.est quod ibi heres fuit in culpa mā-
numittēdo seruū legatū.Ista solutio manifeste diuinat,nec textus ibi aperit,an heres manumiserit illū seruū an testator secundo & fortius ista solutio nullatenus conuenit ad illū text. q2 secundo hoc nō curaretur an postea iterū efficiatur seruus vel nō:q2 semp heres teneret pp moratā & culpā suā.l.si ex legati.ff.eo.& sic frustra ibi diceretur q̄ reincidit in seruitutē.Tertio & adhuc fortius falsum est assumptū gl.q̄ heres nō pōt matere seruū legatum etiam sub conditione.l.seruum qui.ff.de manu.& l.generaliter.ff.j.qui.& a quib ergo ille tex. necessario intelligitur qñ seruus legatus ibi fuit manumissus vivo
16 testatore nō antē per heredē.Secūda solutio gl.& quod aliud fit in legato quā in stipulatione non hz rationē differentie,iō cōmuniter reprobatur cū ab vno ad aliud fit bona argumentatio.nisi detur ratio diuersitatis.l.seruū.ff.cū qui chirographū.& l.que delegato.ff.de leg.j.Unde Bar.& do.hic solūt tertio mō fm gl.in d.l.fratria.in d.l.fi chorus.ff.de leg.iñ.qō ibi seruus legatus deinde manumissus adhuc postea fuit effectus seruus in vita ipsius testatoris.Unde ex nova voluntate testatoris.probata restauratur legatum.l.cum seruus supra de adi.lega.& ita etiam solut glosa,in dicta lege qui res.ff.aream.in versiculo.liberor.vbi Barto.& alij.infra.de sol.secus si post mortem reincideret in seruitutem,vel si in eius vita & non habuit postea nova testatoris voluntatē.l.si seruus legatus.ff.j.vbi gl.ff.de addi le.& ita procedit tex.in d.l.qui res.ff.area.vbi Paul.iurisc.vt referre opi.& elsi posita.in d.l.si chorus.ff.fina.& eā reprehendere.Sed concorda ista duo iura per istum modū qđ in d.l.si chorus.ff.fi.ille seruus legatus postea manumissus adhuc reuersus est.in seruitutē in vita testatoris & supervenit nova voluntas testatoris.pbata,& pp ista duo legatū debetur.Sed tex.in d.l.qui res.ff.aream.loquit qñ seruus legatus & manumissus denuo reincidit in seruitutē hz post mortē testatoris,vel si in eius vita nō interuenit ibi nova voluntas testatoris.Tñ q2 ista videntur mere somnia & diuinationes ad vtrūq̄ tex.& ideo subtilis & nu.hic.quarto tenet qđ.l.si chorus.ff.fi.que est lex & elsi.referatur & reprehenda tur per Paulū iureconsul.in d.ff.aream.& isto mō cessaret oīs opi.& omnis difficultas.Et si dicis si ille ff.fina.in l.si chorus fuit corruptus.per d.ff.aream.ergo male fuit politus in vol. ff. & frustra occupat membranas p̄.ff.quibus in prima constitutione.C.vbi imperator mandat nihil correctū debere poni in pādectis.rūdet Raph.Cu.quod istud processit per ignorantiā vel errorē cōpilatorū.Ista solutio nullatenus est tenenda q2 vtanda est legum correctio.l.precipimus.in fi.cum vulgaribus.C.de app.& itē p̄.d.ff.quibus.¶ Tu aduerte qđ cōem solutionē gl.& doct.q̄ ff.retulifacit q2 qđ in d.l.ij.chorus.ff.fi.legatum reconualescat pp novā voluntatem testatoris expressam.certe de tali expressa voluntate testatoris nulla habetur mentio in illo tex.preterea isto mō intelligit do ille tex.redderetur de indubitabili.Et si dicis q̄ illa lex supplet per aliā legē.sex per.d.l.cū seruus.ff. de adim leg.alleg.per Bar.& oēs nō est nouū qđ vna lex etiā anterior suppleatur p alias.& etiā posteriorem.l.nō est nouū.& l.sed & posteriores.ff. de legi.Q2 dico ex mēte Raph.cu.q̄ d.l.cū seruus nihil facit ad propositū:q2 loquitur qñ legatū nō fuit extinctum ipso iure, sed ope exceptionis tñ ptz quia ibi seruus legatus fuit p testatorem alienat? sed per alienationē seruī nō eximitur a cōmercio nostro:ideo tūc nō reuocatur ipso iure legatū,sed ope exceptionis,tñ ideo li talis seruus sit redēptus ex bona voluntate testatoris recōhrmat & tollit exceptio,vt vult tex.in fi.in ver. nō submouebit.facit.l.ij.in fi.& l.seq.ff.e.ti.de adi.l.ly text.in d.l.si chorus.loquit qñ seruus fuit manumissus.& sic effectus homo liber.& sic in totū exemptus a cōmercio nostro, vt hoc tex.ideo tūc legatū ipso iure extinguitur.& istud fundamentū prima fronte notabiliter stringit.& vide in simili tex.in l.qui ex aberis.ff.testō.ff.de bo.pos.fm ta.Dz dicendēdo cōz solutionē dic qđ requiritur q̄ superueniat nova voluntas testatoris quando legatū expirauit ope exceptionis solū vt reconualescat.vt in tex.in d.l.cū seruus.qñ fortius requiritur q̄ superueniat nova voluntas testatoris quando legatum fuit ipso iure extinctū per manumissionē.d.l.si chor?.ff.fi.certe multo fortius alias legatū no resuscitaretur si seruus manumissus iterū seruus efficeret:q2 nouus homo esse vr.ita exp̄sse & ad literā text.in d.l.si seruus legatus.ff.j.& ibi gl.ff.de adi.le.¶ Quid tenendū in tanta difficultate horū p̄ioꝝ subtilitatū p̄ncipes.d.Christ.de castel.& insignis doctor do.Pe.de Bexu.& nuerūt secundam.sol.nostre cōmuniter reprobatam & dicit do.Pe.de bexu.q̄ ista solutio nitis dentibus est tenenda & go eam & tenco declarādo eam plenius quod ipli faciant & iungo eā simul cū cōmuni solutione qđ ipli nō faciunt & isto modo declarando & simul iungendo habetis purā veritatē.

Deo gratias

Uñ dicas q̄ tex.noster ꝛ tex.in d.§.areā.loquunt in stipulatione que non reuiuiscit,ꝛ homo p̄omiss⁹ ex libero efficiatur seruus,sed tex.in.d.l.si chorus.§.fi.loquitur in legato,ꝛ isto mō oīa cessant,nec.§.areā corrigit.d.l.si chor⁹.§.fi.q̄ loqt i diuersis terminis.Rō diuersitatis ē in p̄ōptu:q̄ in stipulatiōe inspicim⁹ tp̄s p̄sens,put exp̄resse dicit tex.hic in ꝓ.§.q̄ nec p̄sentis obligationē t p̄oris recipere pōt,ꝛ in versi.nā de his reb⁹ negotiū recte gerimus q̄ subiect⁹ vsib⁹ dñioq̄ nr̄o statim p̄nt.p quē tex.d.Alex.in no.colligit pulchrā doctrinā q̄s reputat tenendā menti qđquicqđ in suo genere p̄m tp̄s p̄sens nō pōt subiici dñio nr̄o vt homo liber ꝛ res sacra sup ea non pōt ex stipulatiōe,obligatio ꝯ ibi neq̄ pure neq̄ sub p̄ditione ꝛ sic in stipulationib⁹ media tp̄e nocēt ꝛ vitiāt,vt ꝑ tex.in ꝓ.§.nec reuocant.Ex quo egregie no.Bal.qđ q̄n medi⁹ stat⁹ rei obligationē extinguit,non curam⁹ extrema,sed in legatis media tēpora nō nocēt:q̄ sufficit habilitas.s.medi⁹ tp̄is faciēdi legati ꝛ tp̄s mortis testatoris.l.sed ꝛ si in cōditiōe.§.solem⁹. ꝛ l.ii alienū.§.j.§.de he.inst.vñ nimirū si in.d.l.si chor⁹.media tēpora nō nocēt,ꝛ seru⁹ legatus medio tp̄e in vita testatoris sit effectus liber cū tp̄e facti legati esset seruus ꝛ similiter mortis testatoris tp̄e reperiat seru⁹.Intellige tñ dūmodo noua volūtas testatoris superueniat,ꝛ pbet per.d.l.cū seru⁹. q̄s sec⁹ erit,vt est tex.in.d.l.si seru⁹ legat⁹.§.j.ꝛ i gl.ꝛ dixi plenī⁹.ē.ꝛ in legatis attendit noua volūtas testatoris a qua sola pendēt legata,cū ēt solo nutu possint relinqui.l.nutu.ff.de le.iij.ꝛ sic iūgo simul secūdā sol.gl.ꝛ cōem sol.Bar.ꝛ doc.ꝛ simul iuncte sunt ipsa veritas.¶Et aduerte qđ ēt i casu.§.no stri.ꝛ.d.§.areā.si seru⁹ ꝑmiss⁹ efficiat liber ꝛ denuo redigat i seruitute,ꝛ sic efficiat de cōmercio nr̄o nō recōuale[illegible]scit stiplio pp mediū impedimētū,tñ si denuo interueniret cōsens⁹ ambarū partiū ꝓbis exp̄ssis recōualidaret stiplio pp nouam voluntatē exp̄essam verbis vel noua stipulatiōe iduceret.ꝛ ita est clare de mēte Bar.hic i iij.col.cū examinat an idē operetur oppositū i oppōito qđ ꝓpositū in proposito.¶Dezterea circa p̄imā partē p̄incipalem tex.in ver.nam ꝛ cū qs.

17† An ea q̄ tollūt iam cōtracta fortius impediāt cōtrahēda. Bar.distīguit vt hic p eū.Et q̄ doctrina Bar.videt obscura ꝛ magis indiget declaratione quā aditione.tu dic qđ aut impedimēta q̄ tollunt iam cōtracta tendūt etiā ad inhabilitandū i futurū,ꝛ sic inhabilitāt.etiā i futurū rē ꝛ p̄sonā:ꝛ tūc p̄cedit regula huius tex.facit.l.iij.§.desinere.ē.vsufr.quēad.cau.ꝛ.l.Sep̄oni⁹.ē.de vsufr.leg.Cecus si nō tēdūt ad impediendū vel inhabilitandū in futurū l.ij.§.j.§.fi.ca.di.vbi emācipatio.ꝛ sic minima capitis diminutio tollit obligationē iā cōtractā,ꝛ tñ nō impedit faciēdā quin emancipatus possit postea se obligare:eo q̄ emācipatio est minima capitis diminutio ꝛ tēdit solū ad eximēdū ab obligationibus cōtractis tp̄e q̄ erat in p̄tate patris iurta titulum qđ cum eo.ff.ꝛ.C. q̄ cēsetur non⁹ hom⁹,sed nō impedit in futurū quin postea de nouo possit ꝯhere ꝛ obligare se.Similit ad hoc Bar.allegat.tex.i l.ii debitori ōportatio.ē.fideius.vbi deportatio extīguit ꝛ tollit oēs obligatiōes ōportati:ꝛ tñ impedit in futurū quin possit ōportat⁹ obligari.l.si mādauero tibi vt p me.§.is cui⁹. ē.mand.ꝛ.c.felicis.§.verū,de pe.in.vj.q̄ in deportatione ñ veniūt iura neq̄ bona futura,vt late dixi in.l.si stipulat⁹.el.j. §.cū stipulamur.ē.e.ꝛ ꝑ impedimētū deportationis nō inhabilitat ōportatū i futurū.¶Secūdo fallit ꝑm Bar.q̄n tolleret eā contractā p̄incipaliter per modum liberationis,ꝛ nō per modū inhabilitatis.l.sub cōditione.ff.de sol.ꝛ l.quoties. ff.de noua.vbi acceptilatio interp̄sita sup obligatione cōditionali tollit obligationē q̄n est nata ꝛ tamen non impeditur quin in futurū constituat ꝛ idem in revocatione:q̄ acceptilatio ꝛ nouatio tendūt ad tollendā obligationē quando est contracta:q̄ impossibile est sequi liberationē sine nouatione nisi p̄ius obligatio induceretur:q̄ non pōt seq̄ p̄riuatio.nisi p̄cedat habitus.l.decē.ff.eo.c.ad dissoluendū.de despō.impu. sed nō tēdūt ad impediendū nasci,sed iā nata tollunt effectū.

18 ¶† Q̄n iducit Bar.ad.q.statuto cauet qđ q fuerit exbannitus elapso termino banni nō possit esse de p̄ioribus ciuitatis, ꝛ sic de decurionibus etiā si fuerit rebānit⁹ vel exēpt⁹,ꝛ hoc forte p̄opter infamiā facti que remanet.Alio statuto cauet qđ qui intefecit rebellē sit exēpt⁹ ab omni banno qđ incurrisset vel incurrere posset pp eius delicta p̄terita.mō contingit aliquis exbannit⁹ nisi compareat intra tātum tempus intra talem terminū banni interfecit rebellē.an poterit esse ō p̄ioribus.Bar.determinat quod non per doctrinā per eū superiꝰ datā:q̄ cū scōm statutum directo tendat ad liberationē, non pōt de banno eximi vel liberari nisi q̄ in bannū iam incurrit. d.l.sub cōditione.ꝛ.d.l.quoties.Jō eodē mōēto ꝛ p̄cto q̄ tp̄s bāni finietur,ꝛ sic cū in banno fuerit,eodē puncto statim liberabitur:q̄ interfecit rebellē:ergo nō erit ō p̄ioribus ciuitatis q̄ ēt dicere cū aliq̄dō fuisse in bāno,ꝛ cū Bar.tenet Jo.de Imo.hic cōtra Bar.tenēt Bng.Ra.Lu.ꝛ do.Alex.ꝛ q̄ istud statutū ꝑm,nō solū eximit a bāno iā incurso,sed etiam impedit bannū incurrēdū ex q̄ dixit qđ eximat ab omni banno,qđ incurrisset vel incurrere posset,ꝛ sic exp̄sse loquit ō bāno incurrēdo,ꝛ statutū hꝫ eandē potestatē ad impediendum bannū incurrendū sicut ad tollendū iā incursum:ergo cū statutū eximat a bāno ꝛ p̄terito ꝛ futuro,certe verba statuti videnī esse clara qđ vult tollere bannū ꝛ incursum ꝛ incurrendū q̄ vigoze secundi statuti poterūt ad dicta dignitatē aspirare.ꝛ ista est multū equa op.ꝑm Rap.Lu.cui multū quadrāt ꝓba statuti.nec ob.fundamētum Bar.qđ istud scōm statutū directo tendit ad liberalitatē,ꝛ liberatio p̄supponit habitū ꝛ sic bānū p̄cedere:q̄ vbi nō est habit⁹,ibi nō pōt cadere p̄uatio.d.l.decē,ꝛ ita loquit.d.l.suo cōditiōe,ꝛ d.l.q̄ties.allegat Bar.q̄ aduertend ū est,p solutione ꝑm do.Alex.hic q̄ in isto statuto ōꝛ,eximat a bāno,qđ incurrere posset.verbū posset,est p̄teritū imperfectū,ꝛ de natura sui importat futurū.l.cū certū.ē.ō tri.vino ꝛ oleo leg.ergo si eximat nō pōt stare,p̄ut liberatio ab eo bāno,qđ futurū ē,vñ intelligit ꝑm cū eximat.i. nō incurat.sicut ēt in.d.l.iij.§.desinere.ē.vsu.quēad.cauet.ꝛ si nere ōꝛ.ēt ille q nondū ceperit,sed q̄n est bannū p̄teritū ꝓ bū examinat bā stat,p̄ut,ꝛ nō ē icōueniēs,qđ i eo statuto idē ꝓbū,p̄ut,ꝛ imp̄opriē capiat.l.ij.cū gl.ē.de offi.pcō.ꝛ.l.ita resident do.Alex.nō q̄s est verū illud qđ ōt Bar.q̄ in eo pūcto q̄ termin⁹ bāni finiet qđ tūc erit exbānitus ꝛ etiā exēpt⁹, nā ꝑm Bng.ex q̄ statutū disponit a banno q̄ incurrere potuisset:ergo nō pt dici contumax si nō cōpareat i termino bāni ex quo per statutū eximit,ꝛ sic circūducit termin⁹ bāni.ar.l.ꝛ post edictū.§.j.cū ibi no.§.de iud.ꝛ.l.cōstitū.ē.ō re in. sed ad hoc rādet Jmo.qđ istud p̄cedit q̄n in termino bāni cō paruisset ꝛ allegasset suā defensionē, tūc ꝓpter cōparationē factā in banno cū ista causa defensionis,iudex deberet bannū tollere vel relaxare,ex q̄ cōditio banni nō euenit,qđ nō est in casu nostro,vbi permisit labi terminū bāni nō factis defensionibus.¶Quid tenendū lꝫ in iudicando ꝛ consulēdo mitior pars in criminalibus sit tenēda.l.si p̄ses.ꝛ l.interp̄retatiōe.ff. de pe.tū ego teneo decisionē Bar.stantibus ꝓbis statuti,put ipse p̄supponit.s.quod interficiens rebellē sit exēptus,ꝛ eximatur ab oī banno quod incurrisset vel incurre posset.nam dum dicit sit exēptus ꝛ sic de p̄senti intelligitur de bāno qđ incurrisset,ꝛ sic de p̄ima parte,ꝛ dū dicit ꝛ eximatur,ꝛ sic in futurū ītelligit a bāno qđ incurre potuisset i futurū,ꝛ sic singula singulis veniūt cōgrue referēda,verbum aūt eximat,de ꝓpria significatiōe p̄supponit habitū:ꝛ sic bannū incursum l.decē.ff.eo.alias non potest sequi liberatio.d.l.sub cōditiōe. ff.de sol.ꝛ l.q̄ties.ff.de noua.nam si ꝺz eximi a banno necesse est p̄supponere quod bannū sit incursu:ꝛ sic quod trālierit ter min⁹ banni:ergo nō poterit esse ō p̄ioribus.lꝫ fuerit rebannit⁹ q̄ rebellē interfecerit,ꝛ isto modo cōgrue declarādo ꝛ referēdo verba statuti cessant q̄.ē.in oppositū adducebank

19 p̄sertim p.d.Alex.¶† Ultra scribētes tu pōdera Bar.hoc le vnū singulare ad qđ alij nō aduertūt q̄ statutū ꝓhibens bānitū ēe de p̄ioribus hꝫ locū etiā in eo qui tñ mōēto t p̄is stetit exbānit⁹ ꝛ exēpt⁹,qđ valde no.q̄ ē magna ampliatio ad illud statū penale.Istud intēdo examinare ꝛ est noua q̄ ō Bar.q̄ de banno mōētaneo nō lit curandū,ꝛ de eo nō sit intelligēdū hoc statutū penale,sed de banno q̄ habuit duratiōnē ꝛ effectū.per tex.in l.ñ.§.fi.C.ō bō.q̄ lib.p quē tex.no.ibi

20 ¶.ꝛ Bal.† ō mōēto seu actu mōētaneo nō ēē curandū:nā p̄ribi nō acquirit vsumfr.iaduētitijs seu in acq̄litiōe filij mōētanea,idē qđ de mōēto t p̄is nō curet,hꝫ Bal.i.l. si p̄.in vlt.q.C.de inst.ꝛ substi.ar.l.siquis ita legauerit dū vro⁹ mea. ē.de cōd.ꝛ demon.in ꝓ.q̄ non omne mōētum exigendū sit. ¶Ex aduerso p Bar.facit in simili bon⁹ tex.i.l.vro⁹ si abor tu in ver.quis nat⁹ illico decesserit.C.de posth.he.inst.ꝛ p illum tex.decidit singu.Bal.in.c.quinetiā.in ti.Episcopu vl

21 Abbatē.in vñ.seu.vbi sing.tꝫ† q̄ testator facit substitutionē filio,si sine liberis decesserit ꝛ ipse moriat cū filio q̄n viuit nisi vno mōēto t p̄is:tū substitutio fideicōmissaria exstincta:q̄ ratione mōēti rescindit testamētū.d.l.vro⁹ is aborsu.ꝛ mōētū multū operat in ḡa q̄ sunt mōēti,vt no.gl.fortias opp̄ositionē de p̄cto in.l.sed ꝛ partus.§.fi.ē.q̄ met.cau.vt ibi dem latius p Baldū.¶Secūdo facit quod singulariter tenet idē Bal in.l.si quis posthumos.§ j.col.fi.ē.de lib.ꝛ post

22 humꝰ.vbi tenet† quod si statutū simpliciter dicat quod filius masculus excludat feminam,sufficit quod momento eam exclauerit,vt sit exclusa in perpetuum.de q̄ etiam per do.Ant.

23 ō Bu.in cōs.xx.q̄ incip.equitas valde suggerit.¶† Tertio

matrim o

matrimoniū mō etaneū sufficit vt vir lucret tertiā partē dotis vigore statuti perusini, ꝙm Bal.i.l.nō tantū.p illū.tex.C. de leg.z ibi Jng.in lec.Florentina,z seq̃nt Aire.il.ij.z in.l. stante nuptias.cit ca.fi.ſo.mat.q̄ est valde no.cū nō videatur sustinuisse onera matrimonij p q̄ videtur deferri tale lucrū dotis l.p oneribus.C.de iure do. ¶ Cōfirmatur z sic quarto facit qđ no.tenet Bal.i.l.j.in.ij.co.C.de p̄uil.do.q tenet q̄ p̄uilegia dotis cōpetunt.et si matrimoniū tantū momento duret. Quinto z vltimo accedat tex.in.l.cū spōsus.§.fi.i fi.ſ. de pa.irē act.vbi dicit tex.etiā io qui mōmēto possedit recte hac actiōe experiet. Sz aduerte ista p̄cedūt in materijs fauorabilibus aut nō odiosis, put Bar.hic logtur in statuto pena li.z ppter ꝺ ad qđ scribētes nō aduertūt, reddit valde dubia decisio Bar. ¶ Subdit postea Bar.q idē operaſ oppositū in oppositō qđ p̄positū, ꝓpositō ꝓcurrēte eadē cā, vt hic per eū.per.l.fi.§.fi. vbi et Bar.no.ſ.de leg.iij. Add. l.si ex toto.i pn.z ibi Jmo.z u. Dan.de ca.a.do.Ale.z alij ad hoc no.ſ.ꝺ leg.i. Bal.i.l.j.ij.co.C.qñ lic.ab emp.diſ. vbi ad hoc alle.autoritatē Aristotelis. ¶ Successiue tāgit Bar.an ꝓtio nō ea dē sit disciplina.ex cuius dictis facias effectu tres ꝓclusiones. ¶ Prīa qđ quātū ad cognitionē vna est natura z disciplina q̄ cognito vno de ꝓpō cognoscit aliud istud est qđ dicit tex. in.l.i. vbi Bar.no.ſ.de ꝓpō q̄ sunt sui vel alie.iu.z inſt.de tute. in pn.z in.l.pōpōnius,§.sed z is.ſ.de acq.pos.z ista est plana z nō hz dubiū alicui. ¶ Scōa ꝓclusio est q̄ ꝓtio nō eadem est disciplina, etiam q̄ ad iuris dispositionē, quando militat eadem ratio in vtroq; ex contrarijs.l.fi.§.fi.ſ.ꝺ le.ij.l.z h ꝓtra, z ibi no.gl.ſ.de vul z pup.l.pe.z ibi Bal.in fi.ad hoc no.C.ꝺ sol.l.sicut maio.C.de rep.he.z.l.si ex toto.i pn.vbi Jmo.z alij no.ſ.de leg.j.gl.in l.fm naturā.j.ꝺ reg.iur.z gl.in rub.ſ. de acq pos.z ibi Jmo.z alij. Abbod.ponūt bonā gl.i cle.fi.de app. Bar.in.l.in fundo.in.j.col.p illū tex.ſ.de rei vē.Bal.i l.ipses quasi desertā.C.quō z qñ iud.Ly.z Bal.i l.vnica.§. ꝓ scōo in.vij.op.C.de cad.tol. Facit tex.in.l.quemadmodū, vbi Aire.z do.Alex.ad hoc not.ſ.de acquir.pos.z tex.in c.freynes.§.fi.ad fi.in ſ. vel ecōtrario.z ibi Hemi.ad hoc no. de reſt.spo.in.vj.z tex.in c.hospitiolū.i fi.z ibi gl.no.xxxij.ꝺi Et q̄si idē iuris sit in vno cōtrariorū qđ in reliquo dicit et gl. xij.diſt.i.c.fferto.z. Itē contrariorū non solum eadem ē disciplina, sed etiā eadē est potētia, nam ea que nudo cōsensu possunt dissolui a pari potentia cōtrariorū.l.ab ēptione.z ibi Bal.ad hoc no.ſ.ꝺ pac.z.l. j.ij.C.qñ li.ab ēp.diſc. ¶ Itē ꝓtrariorū est etiā idē modus significādi, vt patet de sup̄ remo qui dicit post quē nemo fuit z de primo qui dz ante quē nemo fuit.in.l.ex duob⁹.in ꝓtin. in fi.sicut z ecōtrario.z ibi Bal.z do.Ale.ad hoc no.ſ.ꝺ de vul z pup. Itē ꝓtrariorū vnū z idē est statutū, ꝙm Bal.in.c.cū ve nientes.in vlt.col.de iudi.vbi p hoc infert qđ vbi exceptio nō pōt probari p testes ex forma statuti, similiter nō poterit ꝓtio bari per testes actio nec replicatio, vt ibi p cū. Tu cōfirma q̄ circa media cause, z sic circa probationes seruat equalitas, z eque faueat reo sicut actori.z ex hoc vt est glos.in c.cū ad sedē.de reſt.spo.z in c.cū sint partiū iura.de re.iur.i.vj.do.i.l.de die in pn.vbi dixi.ſ.qui satiſ.co.z in.§.fi stichū.vbi etiā dixi.ſ. ea.l.ad istā reg.Adde qđ decidit Bal.i.l.fi.i vlt.C.de fideic. q̄si ex forma statuti legatū pōt ꝓbari per duos testes, eodē mō revocatio poterit per duos testes reprobari.q̄ ꝓtrioꝝ ea.est disciplina, per hoc etiā allegat no.per.gl.in.l.cum ꝓponebat.de leg.ij. Idē tenēt Ard.z Io.z Jmo.in.c.relatū ꝓꝺo de test.p reg.l.nihil tā naturale.ſ.de re.iu.sequitur.d.Aler. hic z in rub.ſ.de acq.pos. Itē ad istā regulā adde q̄ no.Bal i.c.fi.ad fi.de reſti.spo.q̄ sicut renūciatio beneficij ecclesiastici pōt ꝓbari per testes.z sic nō requirit scripturam, vt ibi est tex. ita et collatio beneficij poterit per testes ꝓbari.q̄ cōtrariorū &c. limitādo tamē vt ibi per eum. Per istā regu. videt mihi posse impugnari q̄ tz Bal.in.l.eos.i pn.C.de ap.co.fi. in pn. vbi formaliter tz qđ aduerbiū bene, idē ē dicere q̄ rite z recte, sed aduerbiū male idē est dicere quod nō recte. nihil tā allegat.z cōtrariū facit hec regula, tamē ꝓ Bal. allego bonū tex.in.c.fi⁹ dictū.de ver.sig. Limita istā regulā notabiliter nō p̄cedere in ꝺo que sunt stricti iuris, puta qñ agitur ꝺ forma mādati, tūc contrariorum nō est eadem disciplina, vt ē tex.no.in.c.fi.z ibi do. Ant de Bu.ad hoc no.de ver.signi. vbi mandatū pape de moderando numero canonicorū z p̄ bendarū si facultates ecclesie non sufficerent, non intelligitur datū de augēdo numerū si facultates ecclesie reperiantur ꝺ deo ex reuisse qđ maior numer⁹ ibi possit haberi. Et sic ibi ꝓ trariorū non est eadē disciplina z tamen non solū eadē, imo maior nō militat et i augēdo numerū z maior fauor cū magis augeat diuinus cultus. q̄ videt cōra scōam cōclusionem.ſ. traditā.z ea que ibi dixi, sed dic illud in d.c.fi.q̄ forma mādati est stricte z ad vnguē obseruāda.l.diligenter.in pn.ſ.mā z c.cū dilecta.de reſcr. Itē p̄ꝺs delegata est stricte interpꝛtāda z nō extē dēda vltra casum exp̄ssum, vt ibidē dicit d. Bb. in ij.no. ideo ibi ꝓtorū nō est eadē disciplina. Et istā limitationē etiā in discursu tz simpliciter d. Aler. hic z idē do. Ale. in d.l.si ex toto.in pn.ff.de leg.j. ¶ Tertia ꝓclusio est quod ꝓtorū contraria est iuris dispositio, q̄si subest contraria vel diuersa ratio. vt est tex.in l.si quis negotia, z ibi gl. declarat.ſ. de neg.gest. vbi si negotiorū gestor qui debitum exegit, cogit restituere, z tamē si indebitū soluit sibi imputare debet. Quē admodū qui vsuras exegit cogitur eas restituere, z tū si ipse soluit alij vsuras est dānū suū: z ita etiā tz Bar.hic, z in d.l.in fundo.in j.col.ſ.de rei ven. Bal.in d.l.si p̄ses quasi desertā. C.quō z qñ iud.gl.i d.cle.fi.de ap. Mra oppositorū est vt se in ulce tollat, nō vt se inuicē opponant.l.fuit qōnis.ſ.de acquir. ber.ꝙm Bal.in l.lz ſ.si quis omiſ.cau.testa. Ad istā regulam adde quod notabiliter decidit Bal.in l.lege xij.tabularū.cir ca.fi.C.de le.ber. vbi per illū tex.decidit qđ si statutū disponat qđ soror nō succedat fratri, per hoc nō intelligit dispone re econtra qđ frater nō succedat sorori, q̄ dato vno inconuenienti nō ꝺz dari maius inconueniēs. ꝙm eū refert z sequitur Anch.in cōmento.c.canonū statu.de constit.versi. vlteri⁹. ponē statuto caueturq̄ sororī, z sequitur simpliciter d. Alex. hic, idē tenent Dan.de ca.z Jul.in d.l.lege xij.tabularū. Tu cōfirma melius ex ista tertia conclusione. nā contrariorū est cōtraria ratio, sed in d.statuto qđ soror nō succedat fratri: rō est fauore agnationis vt bona conseruent in linea masculina, z familiarū dignitas sit salua. l.j.ſ.pe.ſ.de vētre inſpi. Bar.i.l. ij.§.videndū.ſ.ad Tertul. cū suis concor. que ratio cessat i ea su contrario: q̄si frater succedat sorori militat ratio agnationis, alias qñ nō esset diuersa ratio sicut vn⁹ ex correlatiuis excluditur: ita alij⁹ intelligeretur exclusus. tex est in l. cōmunū in pn.C.de natu.libe. in ſ. filiū. in auth. quib. mo. na cſſi. sui ¶ Itē in correlatiuis q̄ statuitur in vno intelligitur statutum in alio. l.e. vbi dixi. C.de indi. vidui. facit l.si ab eo. C.de legi.he re. ¶ Bl. in ver. qñ. istū ver. declarauit in apostil. tex. ¶ Glo. in ver. cētū amphoras. diuidit in duas partes. In prima remouet vnū ꝓtio. In scōa allegat quinq; cōcor. sed ibi, z facit. tū ille leges. nō ꝓcor̄dāt omnes imo aliquę ꝺicūt. vt hic per Bar. ¶ Innea. gl. ibi. nō adūciēdo q̄ ibi natū erit rō diuersitatis: q̄ relatiuū qđ iuctū verbo futuri temporis facit cōditionē. l. Stichū qui meus ert. de leg. j. nu per. de leg. iij. que conditio intelligitur de prima vice. l. boues. §. hoc sermone. ſ. de verb. sig. Et ideo illa deficiente nō debetur simplus, vt in iuribus allegatis in gl. t. l. nec emptio. ſ. de contrahē. emptio. 27 secus qñ nō est adiectū relatiuū. ¶ Et si queratur qñ fructꝰ debentur ex certo fundo. an fructibus nō natis vel natis z sine culpa consumptis, an obligatio extinguatur, an vero differatur in sequētes annos. Bar. distinguit. vt hic per eum post Pe. z Ly. quorū fuit distinctio vt ipse refert in l. si quis argē tū. C. de don. z istā distinctionē etiā sequitur Bal. in c.i. de nafeu. in vii. feu. z alij omnes. hic exceptio Lu. qui in multis reprehēdit. z minus bene non refero. Tu aduerte vltra omnes scribentes. in quātū Bar. z omnes volunt q̄ qñ promissio vel legatū fructuū nascitur ex tali fundo fit cū relatiuo quod res ducitur in cōditionē, vel quādo promittūtur fructus nasciturī nō exp̄ssa certa quātitate. quo casu etiā promissio indistincte cesetur esse cōditionalis. l.j. in fi.ſ. de cōd. z demon. l. interdū. ſ. eo. qđ tūc fructus nō natis primo anno vel consumptis, ideo nō debentur ex annis sequētibus: q̄ ꝓditio intelligitur de prima vice. l. boues. §. hoc sermone. ſ. de ver. sig. Secus qñ ꝓmittitur certa quantitas fructuū nasciturorū ex tali fundo non adiecto relatiuo. tūc ista promissio nō habet cōditionē ideo nō intelligitur de prima vice, sz debent ex seqnētibus annis. Et sic Bar. z oēs volūt q̄ regula. d. l. boues. §. j. habeat locū in promissione ꝓditionali vel habente conditionem vt tunc intelligat de prima vice, secus si nō habeat cōditionē istē reputo nouū z valē singulare ad qđ nemo vnq̄ aduertit q̄ est mirabilis z singularis restrictio illius regule. Tu istud vt mihi ineptissimū: q̄ imo in omni materia simpliciter prolatus intelligitur de prima vice z de primo actu. l. dotis prōmissio. in ver. fi.ſ. de iure do. vbi Bar. generaliter no. ex illo tex. qđ sermo simpliciter platus intelligit de primo. Tu defendendo Bar. posses dicere qđ illa l. bene faciat p Bar. z simpliciter. ꝺ. l. boues. §. hoc sermone qđ promissio dotis intelligat tantū de primis nuptijs z nō de vlterioribus: eo q̄ talis prōmissio habet tacitā conditionē si matrimonium sequatur. l. stipulationē. l. prōmittendo in princip. z l. tali de iure dot. z ita etiā decidit ter. in l. cū pater. §. pater certam ad fi. de lega. ij.

qui, similiter vult qd intelligat de primis nuptijs, et hoc est q credo ponderasse Bar. in, d. l. boues. hoc sermo. q ibi pmissio habeat conditionē: iō intelligitur de prima vice. Sz cōtra Bar. qd idem sit in omni alia materia ēt non conditionali q intelligat de prima vice et de primo actu iura abūdāt. habes tex. in l. eū q calendis. ibi gl. j. s. eo. et tex. valde no. in. l. si socius pro filia. in pn. et ibi Fulg. in v. no. reputat sing. s. p soc. vbi est tex. qd pactum initum inter fratres qd dotes filiarum soluant de cōmuni non intelligit toties qties fuerit opus. sz semel tātum, et prima vice, vt ēt tz Bal. i. l. fi. ij. i col. C. d do. p mis. ad idē text. in. c. n pōt. s. j. et i. c. mādato. et in c. si cleric. i prin. et ibi Gemi. in. iij. no. de pb. in vj. et ad h als accumulaui quā plures tex. et gl. et. xvj. principales decisi. doctorū i varijs locis, et posui in. l. diuortio. s. qd in anno. s. sol. ma. sm doctr. Bar. hic daretur mirabilis restrictio ad omnia illa iura. et illā reg. sic generalē vt procedat in dispositione conditionali tā-
28 tū. Cogita q nemo aduertit et nemo tangit. ¶ Postea successiue Bar. examinat an inspiciat q euenire pōt, et perfecte distinguit vt hic p eū cuius distinctioni alij nihil addunt nec addi posset. de quo ēt per Ja. Bu. Bar. et Ang. in. l. si idem. cum eodē. § fi. s. de iurisd. om. iud. per Ly. in l. fin. s. si autē auaritie. et ibi Bal. in. s. sed q. C. commu. de leg. p Bal. i. l. edē. in. iiij. co. C. loc. Adde tamē q decidit Bal. in l. si nōdum per illū tex. C. de fur. q si ciuitas iterficiat electū i Epm n dr Epm iterfecisse: q res nō recipit denominationē ab eo q erit sed ab eo qd est p illum tex. sm eum. facit. l. qd si forte. s. j. ff. quid ergo. j. de sol. et tū q erat electus in epm, presens status pēdebat ad illud futurū q deberet eē eps. Itē adde q decidit Ang. in. l. si quis id qd. in prin. s. de iuris. om. iu. et idē An. i rub. C. d delat. lib. x. qd si ex forma statuti descript in libro bānitorū pōt impune occidi, nō tamē poterit impune occidi qui nondū est descript, sed erat describendus: q iā erat bannit. Itē fauore pupilli cōsideratur illd quod euenire potest. scz qd testes qui habēt deponere sup statu suo possent mori, vl recedere i futurū, vl possent mutare vel mutari. l. iiij. s. due autē sunt cause. in ver. finge. s. d carb. edi. not. l. j. C. d ord. iu. ¶ Gl. in ver. mēte. diuidit in. iiij. In prima duob modis declarat tex. et cōiter tenet prima reprobata secūda declaratiōe Mar. In scda op. et soluit. In tertia declarat versi. fi. q incipit, hic tractat. In quarta et vltima allegat quatuor cor. ad tex. scda ibi, porro licet. tertia ibi, sed ne qs. quarta et vltima ē ibi. et facit etc. In ea. gl. ibi. l. seruitutes. s. si subla. Dic clari qd domo deposita vsqz ad areā nō est eadē dom vere nec quo ad fictionē in actione psonali, vt hic. et l. si ita legatū. s. fi. cū ibi no. d leg. j. sec quo ad actionem realem, d. s. si sublatum. et. l. paulus. s. domus. s. de pig. et idē in actione mixta vsusfruc. l. repeti. s. rei mutatione. et. l. q vsumfr. in pri. s. qui. mo. vsusfr.
29 amit. sm Bar. et alios hic. ¶ Gl. in ver. alia erit assignat rōnem differētie inter nauē et domū sm Mar. quia domo destructa ad huc superest area que est pars domus. ista rō sm glos. videt esse in contrariū: q superest area. ergo n pōt dici noua dom. Bar. saluat rationē Mar. sic declarando eā: q dom consistit in solo, et sic est res immobilis: iō immobilia que non possunt separari a solo nō sequūt psonā. et sic mētē hominis. vnde anim nō pōt operari circa earum retentionē. sed mobilia que solo non coherēt possunt sequi per solā dñi, sicut actiones q sunt incoporales sequuntur dnm quocunqz vadat, vt l. fi. C. de prescr. lon. temp. Iō anim in eorū retētione pōt facilius operari, et iō qñ quis deponit nauē animo eam reficiendi, illa prima nauis semp videt in mente retenta, nec vnquā deposita: ergo censetur esse eadē nauis, vt hoc tex. Ista ratio Bar. nihil valet et confundit primo p tex. quē etiā c Bart. alle. do. Alex. hic in. l. qui vsumfr. i prin. s. de vsufr. vbi scbyphus resolut et postea refectus de eadē massa non censet esse idē: et tū est res mobilis sicut nauis: ergo ratio Bar. nō est va. Item hic non agitur de mouēdo de loco ad locū, sed solum d animo et intentione destruentis et reficientis. Itē ista defensio Bar. non fuit de mente Mar. fundātis se q area sit pars domus vt refert. hic gl. Tene rationem quam assignat gl. i. d. l. q vsumfructuum. in gl. mag. s. de vsufr. q nauis facilius reficitur quā dom. Et lz Bar. dicat q sit truffa: q facilius reperiunt magistri domorū quā nauiū sed eam nō intellexit Bar. vt etiam dicit Cum. q gl. voluit dicere q dom destructa nō potest refici ex prima materia cum in dissolutiōe dom plura corrumpantur presertim cementa et lapides. iō non possunt oia in pristinū statū et pristinā formā restitui, vt dicatur eadē dom. secus in naui q soluta pōt d facili reducti ad pristinā formam. et istā tenent Ang. Imo. et alij et Ang. in. l. qui res. s.
30 aream. j. de sol. ¶ Quid autem de ecclesia fūdit destructa et redificata an dicatur eadē vel diuersa. Goffre. in summa de eccle. edifi. ad fi. tz q non dicatur eadē, equiparando eam domui. quod est verū sm Bar. si sumatur ecclesia pro loco partetibus circundato, secus si accipiat pro toto capitulo ecclesie. Ecclesia eīn multis modis capitur, vt declarat gl. magistral c. fi. ne prelat. vices suas beneficiū aūt durat et dicitur idē, lz alia ecclesia. l. quoties. s. fi. s. de vsufr. qd est vtile sm Bart, ad cle. fi. de rescr. vbi litere pape nō porrigūtur ad noua bñficia, ecclesia tū destructa etiam non refecta adhuc retinet priuilegia q sunt iura quasi realia que durant. argu. l. seruitutes. s. si sublatū. s. de ser. vrb. pred. et. l. Paulus. s. dom. s. de pigno. et dixi. s. in gl. in versi. mente. nisi esset destructa authoritate superioris ppter ipsius defectum, et sic sine spe refectionis. ar. l. si vsusfructus ciuitati. vbi Bal. s. quib. mod. vsufr. amitta. et. l. pater filiū. s. tusculan. s. de leg. iij. et ita determinat gl. in reg. priuilegium personale. vbi late Joan. Andr. in mercuria. de reg. iur. in vj. et glo. xvj. q. vij. in. c. et hoc dicimus. et gl. in. c. statututum. in vbo collegiatas. de elect. i. vj. Imo. et do. Alex. hic Inn. i. c. ij. de ope. noui nun. et i. c. abbate. ad fi de verb. sig. cū multis concordan. traditis per Alex. hic et p Alex. in. l. si grege. s. de lega. j. Et dicit Gem. in. c. lz canō. in prin. col. iiij. de elec. in. vi. qd si sit fact locus pro alimētādis pauperib in certo hospitali, vel pro hospitio i certa ecclesia destructo hospitali vel ecclesia, nō debetur legatū q bñ not.
31 ¶ Ultimo querit Bar. an excommunicatis canonicis alij loco deficientiū subrogati sint excommunicati, remittit se ad Inn. i. c. graua. de sen. excom. et cano. i. c. aduersus de immu.
32 eccle. Communiter tenetur qd n: quia excommunicatio est pena personalis q infertur vere anime delinquen. non autem anime ficte representanti: iō non transit ad alium. c. romana. s. in vniuersitatē. et s. caueant. de sen. excō. in. vj. Et ita tenēt Dy. Ray. Bal. do Alex. et alij. in. l. si gre. de leg. j. Dy. et Bal. in. l. si ita legatū. s. fi. ad fi. ad fi. eo. ti. d le. j. do Alex. hic i fi. quis gl. aliter sentiat i. c. sicut vir. vij. q. j. Adde secus eē in sententia interdicti, vt est gl. no. et ordinaria i. c. si sentētia. d sen. excom. in. vj. rō diuersitatis est: q in interdicto vnus potest puniri p alio. c. non est. de spon. et d. c. si sententia. s. j. et ibi Gemi. secus est in excommunicatione. xxiij. q. iij. c. j. et ibi gl.

1 ¶ Due cause lucratiue non possunt concurrere eadē persona et re.

2 Heres in hereditate et rebus hereditarijs pretendit titulum lucratiuum.

3 Sicut iuris ignorantia non prodest in lucris: ita nec in ijs q habent originem a lucro quamuis damnum inferant.

§. Si rem quam.

Due cāe lucratiue n pūt circa eadē rē concurrere irreuocabiliter etc. vt p Bar. vel alr. Stipulatio ex causa lucratiua euanescit si res in ea dducta efficiat stipulatoris irreuoca
1 bilr ex alia causa lucratiua: sec si reuocabiliter. h. d. ¶ Not. primo qd due cause lucratiue non possunt concurrere i eadē persona et re, vt l. omnes debitores. s. ti. j. et hoc qñ vtraqz cā est irreuocabilis, als sec, vt hic, et l. non quocunqz in pn. de le. j. de quo latius p Bar. in. l. Meuius. s. duobus. s. de leg. ij. Pōdera istū tex. dū dicit. nactus fuero, et sic adept possessione, alias non sufficit quod res sit mihi legata, si non sum nactus possessionē, ad hoc vt n possim agere ex alia causa lucratiua: q licet ex solo legato mihi facto a dño acquisitū ē dñiū: tū non euanescit stipulatio: quia adhuc non sum nactus et ita etiā pōderat istum textum Pau. hic facit tex. in. c. si tibi absenti. de preben. in. vj. Amplia idē esse in causis quasi lucratiuis que dicunt. si res digna magno precio modico sit ēpta, illa dicitur cā quasi lucratiua. l. apd Celsum. s. authoris. ibi gl.
2 sic declarat. s. de exce. dol. ¶ Secundo no. in vsi. sed et si heres. q heres in hereditate, et reb hereditarijs pretēdit titulum lucratiuū, et sic titul hereditarius dr lucratiuus: vt hic, et. l. j. circa med. C. d imp. luc. descr. li. x. et s. vo expectet. et ibi Ang. ad hoc no. in auth. de nu. Et tamen hereditas pōt esse onerosa, et damnum afferre. l. si hereditatē. s. j. s. mād. prescrtim isto iure quo heres tenebatur insolidū creditorib hereditarijs, etiā si hereditas nō erat soluendo. l. que dotis. s. sol. matr. Alibi habes gl. not. in l. si duo. in v. scire potuit. s. d ac
3 quir. here. quā Imol. ibi reputat valde not. quod sicut iuris ignorantia non prodest in lucris: ita nec in ijs que habet originē a lucro, quāuis damnum inerāt, vt est hereditas in qua licet sit damnū: tamē dicitur trahere originē a lucro. Intellige istū textum quando hereditas est soluendo: tūc dicit esse titulus lucratiuus: alias secus. l. si seru legat. s. Stichū. ff. itē si domino. et ibi not. de leg. j. Dy. Ang. et alij et Ang. i. d. s. si vero expectet. Hodie tame confecto inuentario cū heres non teneatur vltra vires hereditarias. l. fi. p totam. C. de iure delib, quāuis hereditas nō sit soluendo: tū nō diceret titulus

onerosus

onerosus. ¶ Capio gl. in ver. non liberaret. ibi, & ideo statim ago habes q̄ heres petendēte ꝓditionē legati alteri facti, statiz potagere ex stipulatione lucratiua ad talē rē, que interim est sua petēte cōditione legati. l. huiusmodi. §. j. ff. de le. j. & ꝓ hoc gl. allegat. l. cū quis. §. qui hominē. ff. de sol. que mihi facit: q̄ ibi homo erat debitus i gñe, vt ēt ibi dēclarat gl. hic aūt in specie. Ista gl. pcedit ſm Ja. de are. Bar. & magis cōiter a lios, gñ heres vellet statim agere ad estimationē dubij enētꝰ. vt cōsequatur quātō minꝰ res valet: q̄ subiacet dubio enētui revocatiōis: & tūc bñ pōt. ar. l. j. §. li heres. §. ad treb. & l. si seruus furtiuꝰ. §. de cōd. fur, secus si statim velit agere ad seruū vel totā estimationē: & tūc nō posset, per. l. non quocūq; in pn. cūgl. & ibi Bar. ff. de leg. j. & ita etiā tenet Bar. in. d. l. meuiꝰ. §. duobꝰ. in. vj. opp. ff. de leg. iij. vel ſm Lu. quē seq̄t. d. Jpet. debet. poterit stipulator statim agere ꝑ promissore, nō vt ꝓsequatur rē vel aliquā estimationē: ſz vt sibi caueat de euictione in euentum conditionis. ar. l. si domus. §. j. de leg. j. & q̄ no. Bar. in. l. cum quis. §. qui hominem. j. de sol.

¶ In obligatione rem restitui, re perēpta, ipsa res ꝓducit. Illud quod extinguit stipulationem iam interpositā, fortius impedit eam contrahendam. Fur & morosus equiparantur.

§. Sichū qui decessit. Res perēpta q̄ fingit extare, pter delictū vel moꝝ. pōt ꝓdici & ī stipulationē deduci. h. d. ¶ No. primo ex tex. ibi, ꝓdici pōt, ſm Bar. & alios q̄ in obligatiōe rē restitui, re perēpta ipsa res cōdicit: & sic durat obligatio ad rei restitutionē, vt hic, & l. scire debem. §. si a fue. & ex in obligatiōe rē restitui succedat obligatio ad itereſſe. l. i furtiua. §. de ꝓd. fur. de quo plenius ꝑ Bar. in. l. stipulationes nō diuidūt. in. vñ. & vlt. op. §. eo. ¶ † Scōo not. ex tex. ibi, q̄z si. q̄ illud q̄ extinguit stipulationē iā interpositā, fortius impedit eam ꝓbi: & sic que tollūt obligationē iā ꝓtractā, fortiꝰ impediūt contrahendā, de quo latius ꝑ Bart. in. §. sacrā. & ea. l. ¶ † Tertio no. ex ver. si. illud q̄ ēt no. gl. q̄ fur & moro sus eq̄parātur: & ad hoc frequēter allegat iste tex. Tū in fure est im, pbioꝝ moꝝ: vt dicit tex. in. l. merito. §. ō vi & vi ar. & vsq̄ a principio semper est in moꝝ. Itē est delictū in faciēdo q̄ est graui⁹ cū ꝗ in simplici morōso, qui solū quasi delinquit negligēdo. & sic omittēdo: vt est gl. in. l. si moꝝ. §. sol. ma. Jō eq̄paratio huius tex. solū ꝓcedit quo ad hoc, vt vterq; teneat de itertiu: nō aūt est bona equiparatio q̄ ad alia, put facit Bar. l. nemo rē suā. §. j. vbi dixi. §. eo. & i l. q̄ te. §. si cer. pe. ¶ Gl. sibi. si stipuloꝝ tradi. dic q̄ imo valet stipulo dādi vt sonat iste tex. q̄ stipulādo simpliciter videoꝝ stipulari dari. l. nemo rē. i pin. §. eo. l. si ita distrahat. §. j. §. de ꝓhē. emp. Nec ob. d. l. scire. §. si alle. p gl. q̄z ibi sticho vivo nō possuꝫ stipulari mihi data q̄z mens est: vt ibi in tex. sticho vero mortuo: q̄z ei⁹ dñium est extinctū, possum stipulari dari: vt hic. Imo in odiū furis vī q̄ ēt sticho vivo valeat stipulatio dādi que odio furis degenerat ꝑ furē. §. sic itaq; inst. de actio. & dixi in. d. l. scire debem. §. si a fure. & in. l. si quis nec causam. §. j. §. si cer. pet.

¶ Promittens sistere ancillam ꝓgnātem, videtur in eadem causa sistere, licet sistatur sine partu.

Partus est portio visceꝝ matris, donec est in uentre: tamē postquam est separatus, non est amplius illius pars.

§. Si quis ancillam. † Promittēs sistere ancillā ꝓgnātē. vidēs eadē cā sistere. ſz sistat sine partu. h. d. Hoc idē faciebat, q̄ promittēs aliquē sistere i iudicio sub pēa, tenet sistere i eodē gradu & cā: vt erat tēpore stipulatiōis: alꝰ si, pdesset sistere. l. j. §. si ex noxa. cau. ag. Si q̄ ꝓmiserit sistere ancillā q̄ erat ꝓgnans tēpore stipulationis: & postea sistis q̄ desinit esse ꝓgnās, nō videbaris sistere in eodē gradu: igit̄ &c. cōtrariū tñ deciditur in hoc tex. ¶ † Et ratio decidēdi esse pōt: q̄ licet pars sit pars tio viscerū matris, donec est in utero, tñ postq̄ est editus & separatus a vētre, nō est amplius illi⁹ pars. l. si aliena res. §. fi. §. de vsuc. Sicut fructus separati a fundo, nō dicūtur amplius pars fundi. l. si filiusfa. §. j. & ibi dixi. §. eo. ideo satis est ancillā sistere: q̄ per hoc ipꝰ actoris non efficitur deterius in aliquo.

Lex lxxxiij.

¶ In stipulatiōe facti simplr ꝓcepta cū itereſſe post moram commissam petitur, admittitur purgatio more ante quā sup itereſſe sit lis contesta.

Stipulatio insule faciendi simpliciter valet & tenet.

Qui obligat se ad factum sine limitatione terminī: & sic nō ex presso tēpore intra quod illud debet explicare, dicit in mora constituī absq; aliqua interpellatione hominis. si transierit tā tum tempus intra quod commode fieri potuit, & non fecit.

Mora potest ante litem contestatam purgari.

L. lxxxiij. Si insulam.

1 Judeus nunquā potest purgare moram: quia ei non est seruanda equitas, sed rigor.
6 Si ante litem contest. incipi edificare insulam, dicor moram purgare, nec sum cogendus litem contestari super itereſſe.
7 Verbum liberari, importat liberationem ipso iure.
8 Post litem contesta. non admittitur purgatio more.
9 Quid sit insula, & quare sic dicatur.
10 Purgatio more admittitur vsq; ad lit. contest. nisi creditoris interſit. & nu. 11.
12 Si promisisti in fundo meo edificare domum, & fuisti in mora, postea fundū alienauī, nō poteris amplius moꝝ purgare.
13 Purgatio more admittitur intra modicū tempus arbitrio iudicis declarandum.
14 Reus potest indistincte moram purgare vsq; ad litē contest. etiam post longum tempus factam.
15 Ubi est dies & pena. non admittitur purgatio more. & nu. 17.
16 Dictio, omnim. do. quid importat.
18 Dies tacita cū pena, ita ꝑpedit purgationē more. sicut expꝝssa.
19 Ubi est dies expꝝssa & pena tacita legalis, scilicet itereſſe, bene admittitur purgatio more.
20 Novatio que inducitur per appositionem pene, nō impedit purgationem more.
21 Judex an sit functus officio suo facta litis decisione.
22 An & quando mitius agatur cum. l. quam cum homine.
23 Reus potest moram purgare vsq; ad litem cōtest. fallit in aliquibus casibus.
24 Post litem contest. non admittitur purgatio more.
25 In stipulatione de iudicato soluendo que continē clausulaz de defendendo admittitur purgatio more post litem cōtesta. vsq; ad sententiam.
26 Que sit ratio q̄ post litē contest. nō admittit purgatio more.
27 Si mora non ꝓcessit lit. conte. ſz est contracta in lit. conte. admittitur purgatio vsque ad sententiam.
28 An & quando pena possit peti simul cum principali. & nu. 29.
30 Si debitor ignorans se posse purgare moꝝ solut. nō potest repetere quod solvit.
31 Quando executio est facta a. l. vel ab homine, non admittitur purgatio more. fallit vt tamen in nu. 32.
33 Emphyteuta quati q̄ cessauit triēnio ī solutiōe canonis. ā possit postea soluēdo moꝝ purgare, & penā caducitatis euadere.
34 Si testator legauit titio. c. & ii heres illa. c. ñ daret, legauit ei fundum. heres non dedit centum: & sic dominium fundi ipso iure transiuit in titium. heres non poterit moram purgare.
35 Si in contractu ꝓmissa est pena. & iuratum non contrauenire, iuramentum impedit purgationem more.
36 Quando stipulatio est commissa ꝓpter malefactū, & sic non ex mora, vel negligentia: an admittatur purgatio more.
37 Si res pereat intra tempus purgādi moram, perit periculo debitoris.
38 Quādo res principalis debet ꝓstari stipulatori, pena aūtē debet ꝓstari tertio an admittatur purgatio more.
39 An ex parte actoris admittatur purgatio more.
40 An purgatio more non facta in causa principali, possit fieri i causa appellationis.

§ Insulam. Ista. l. est famosa & repetibilis. & ſm Bar. hz materiā ꝓfundā. † In stipulatiōe facti simpliciter ꝓcepta, cū itereſſe post moꝝ cōmissaz petit. admittit purgatio more, antequā sup itereſſe sit lis ꝓte. post vero secꝰ. h. d. ¶ Dividitur i tres. In prima ponit thema, ex quo tacita resultat questio. In scōa ponitur rñsio de tēpore ante litē ꝓtest. In tertia de tēpore post litē contest. scꝰa ibi, quādiu litē ꝓte. tertia ibi. q̄ si litē. &c. ¶ In tex. ibi, potuisti facere. supple, & q̄ nō fecisti ꝓmissa est stipulatio ad totale itereſſe: & sic ad estimationē facti. l. si ita stipulatus essem abs te. §. eo. & ꝓpterea q̄rītur an possit moꝝ purgari ad euadendū condēnationē super tali itereſſe. ¶ In tex. ibi. litē contestatus. Intellige sup itereſſe: nam litis cōtestatio super facto principali, non impedit quin ꝓmissor vsq; ad sentētiam possit factū principalem offerre & sic purgare moꝝ. ff. inst. de perpe. & tē. actio. l. si res paratus. §. de ꝓoc. Bar. hic in prima opp. secunde partis. & in. l. interdum. §. fi. vbi dixi. §. eo. ¶ † No. j. q̄ stipulatio insule faciēde simpliciter cōcepta, valet & tz. Intellige sane demonstrato loco vbi edificari debeat, & in q̄ edificare interſit stipulatoris: alꝰ stipulatio vitiaretur. l. ij. §. si quis insulā. §. ō eo q̄ cer. loco. & l. qui insulā. j. e. & l. cū qui insulā. §. de iudi. Requiritur ēt q̄ exprimatur qualitas & quātitas: & sic mēsura ipsius insule & cuius latitudinis, vel altitudinis. & de q̄ materia. alꝰ pp nimiā incertitudinē vitiaret stipulo. l. ita stipulat⁹. j. e. & l. si domus. in pri. ff. de le. j. Alꝰ posset ꝓmissor liberari faciēdo

domunculā, seu talem quā interesset potius nō habere quā ha
bere, ſm Ang. ꝛ Imo. hic. Imo. ꝛ do. Alex. in. l. q insulā. ff. e.
quicquid teneat Lud. ro. hic, qui tenet tex. sine subauditione
aliqua ꝙ stipulatio insule fabricāde simpliciter facta valeat, ꝛ
intelligat vel conditionem stipulātis: puta q2 erat artifex, vel
ſm cōsuetudinē regionis, vel omnibus cessantibus saltē intel
ligatur de mediocri insula, vt hic late p eū. Sed tu dic ꝙ Iu
risco. ponit pro cōstanti stipulationē insule taliter fuisse cōce
ptā, ꝙ valuerit. nec i hoc dubitat. ita pōderat Ang. ꝙ iste tex.
cū mysterio loquitur in stipulatione insule fabricāde, ꝛ sic i sti
pulatione facti affirmatiui: vnde nō procederet in stipulatiōe
facti negatiui. Nam ꝓmissor si esset obligatus ad nō faciēdū
ꝛ faceret, non posset morā purgare: q2 facta ꝓ infectis haberi
nō possunt. l. in bello. §. facte. ff. de capt. Et dicit Arist. in. vj.
ethicorū. hoc solo priuari Deū ſfecta facere. idē dicit Bar. in
l. nō dubiū. in. iiij. co. C. de leg. Bal. i. l. fi. in vl. col. C. eo. ſ3 ca
ue per tex. in. l. papinianus. §. meminisse. ff. de inoff. test. vbi
ēt ille q cōtrauenit faciēdo pōt tamē duci penitētia, ꝛ hoc mo
3 do penā euitare. ¶ †Secūdo no. ꝙ qui obligat se ad factum sine
limitatiōe termini, ꝛ sic nō expsso tēpore intra ꝙ illud d3 ex
plicare, dicitur in mora cōstitui absq3 aliqua interpellatione
hominis, si trāsierit tantū tēpus itra ꝙ ꝯmode fieri potuit, ꝛ
nō fecit: q2 intelligit ꝙ tale op9 debeat perficere intra tantū
tēpus, intra ꝙ potuisset perfici per alios similis cōditiōis, ar
bitrio boni viri, iuxta. l. cōtinu9. §. cum ita. ꝛ. §. itē q insulā. ff.
4 eo. ¶ †Tertio no. ꝙ mora ante litem contestatā pōt purgari:
hoc itroductū est ex equitate. l. si seruū. §. sequit. ff. eo. q2 pur
gatio more fundat super eqtate, vt ibi: ꝛ sic secus est de rigo
re. Ex quo infert hic Ang. ꝙ si ex forma statuti i decisionib9
causarū obseruādus sit rigor: tūc nō habebit locū purgatio
more. sequūt Imo. Ludo. ꝛ Alex. hic. ꝛ idē Ale. in. l. ꝛ si post
5 tres. eo. ff. s. si qs cau. ¶ †Tu autē vltra scribētes pulchrius
ex hoc inferas ꝙ iude9 nūquā pōt morā purgare: q2 iudeo nō
est seruāda eqtas, sed rigor: vt est gl. no. i. c. ij. in gl. fi. de iude.
ergo cū iudeis sit obseruād9 rigor: ergo eis nō permittit mo
ram purgare, que fundata est super equitate. ꝛ est noua deci
sio ad materiā hui9 l. Et ita ēt alīs simpliciter tenui i. d. l. ꝛ si
post tres. ff. si quis cau. postea reperi ꝙ do. Fel. sande9 i. d. c.
ij. de iudeis. refert per illā gl. ita alias fuisse in facto consultū
ꝙ iudeus nō potest morā purgare: q2 illud est ex equitate in
ductū. dicit tamē in cōtrariū facere tex. in. l. iudei. in. j. C. ď iu
deis. ibi, romano cōi iure viuētes, per q̄ l. nō videtur esse dif
ferētia inter christianos ꝛ iudeos, quo ad tramites. ll. nisi vbi
hoc reperiatur, vt in casibus de quibus per Arch. in. c. paga
ij. q. vij. Host. i. c. ꝯsuluit. ď iudeis. q2 eccl'ia ex iustis causis
eos tolerat. tex ē no. in. c. q syncera. xlv. dist. Pōt rūderi qd
iste casus satis dicatur exceptuatus ꝓ fundamentū ꝙ feci: q2
purgatio more specialiter fundat super equitate, sed iudeis
nō seruatur equitas, vt dixi. ¶ Secūdo mouetur: q2 iudeus pōt
vti exceptione prescriptionis cōtra christianū. vt est gl. i. ca.
porro. in gl. j. ꝛ ibi Arch. xvj. q. iij. ꝛ gl. i. l. si fur. §. j. i vers. vsu
capere. ꝛ ibi Imo. ff. de vsuc. ꝛ talis exceptio prescriptionis
ē de rigore iuris, vt late p Lud. i repe. rub. ff. ď arb. co. j. si er
go ꝯ eqtatē que est pro christiano, pōt iude9 vti rigore, forti9
debet posse vti eqtate, cōtra rigorē. Sed istud argumentum
pōt de facili tolli: nam eius assumptū ꝓcedit ꝓpter equalita
tē que in iudicijs debet seruari, per re. l. die sabbati. C. de iu
deis. facit. l. fi. C. de fruc. ꝛ lit. expē. vnde cum iudeo seruet, ri
gor ꝯ eū: certe etiā ipse potest vti rigore contra christianos. ꝛ
sic pōt vti exceptione prescriptionis. l3 sit rigorosa: sed istud
nō facit: ergo potest morā purgare, que procedit solū ex eqta
te: subdit tamē do. Fely. ꝙ cū ista questio nō sit facta per do. ꝛ
pro prima parte qdā ꝯsuluerint. vt. s. retuli, teneas ꝙ tibi vi
detur vtilius: ꝛ aliter nō decidit. ¶ Teneas primā opi. nā cū
ista materia purgationis more nō sit eque proportionabilis
iudeis sicut christianis, ꝓ regulā. s. traditā: ergo lex vl' cōsti
tutio simpliciter loquēs, nō extēditur ad iudeos: sec9 quando
materia esset eque ꝓportionabilis iudeis ꝛ christianis. Istā
regulā tradit d. Abb. in cle. j. ꝓ illū tex. cum gl. ď vsur. Gemi
in. c. j. §. fi. circa fi. de vsur. in vj. cū ergo purgatio more cōce
dat ex eqtate, ꝛ sic ex benignitate: ergo nō est materia propor
tionabilis ad iudeos, quibus rigor debet obseruari, vt dixi. ꝛ
ista erit noua decisio ad materiā huius l. nō tradita per alios
hic, nec in. d. l. ꝛ si post tres. ꝛ ſm istud vltimū fundamentū po
tes etiā respōdere ad d. l. j. iudei. in. j. C. de iudeis. vt loquat
i materia eq3 ꝓportionabili iudeis ac christianis. ¶ Itē ad
id ꝙ dixi. s. ꝙ purgatio more introducta est ex equitate, adde
qd si scholaris est sentētialiter priuatus de matricula schola
rium: q2 nō obediuit rectori, si vult penitere, ꝛ cōdignā peni
tentiā agere, propter equitatē purgatiōis more, debet denuo

a ¶ Ita decidit. Adde ꝙ ꝓ hoc est tex. i. c. ex parte. de constitu.

a recipi: ita decidit a Bal. in l. acceptā. i. xix. q. C. ď vsur. vbi ple
6 nius per eum. ¶ †Quarto pōdera tex. ibi, te faciente, ꝙ hic vi
detur singulariter probari secundū Pan. de ca. qd si ante li
tē contestatā incepi edificare insulā: l3 nō perfeceri, dico2 mo
ram purgare: nec debeo cogi litē ꝯtestari super interesse. ita
denotat principiū faciente, ꝙ denotat rē put est in fieri. ꝛ h
est valde substātiale ꝛ per alios non tactū ſm eū. sed ita etiā
tenet Cu. hic. in iij. col. ꝛ sequit etiā do. Alex. ꝛ probat. etiā hī
iste tex. in fi. dū dicit si edifices: ꝛ sic denotat rem in fieri. Se
cus si antequā inceperim facere datus fuisset libellus super
interesse, ꝛ ei responsū, ꝛ sic lis cōtestata: tūc non potest postea
incipere facere vt morā purget vt hoc tex. in fi. tū vbi aliqd
momentaneū esset in obligatione, totū debet impleri āteqā
trāseat tēpus ad hoc vt possit mora purgari, vt l. si ita quis ꝓ
7 miserit. §. seia cauit. ff. eo. ¶ †Quinto pōdera tex. in ver. libera
ri placet. ꝙ verbū liberari importat liberationē ipso iure. l.
cū qs. §. j. ff. de sol. ꝛ sic hic ē tex. no. ꝙ purgatio more liberat
ipso iure promissorē ne teneatur ad interesse vel ad penā. In
ꝯriū fortiter stringit tex. in d. l. ꝛ si post tres. i ver. exceptiōe.
Bar. ibi circa fi. in vltima oppo. tāgit istā difficultatē ad tex.
ibi qui vult quod purgatio more liberet ope exceptionis. In
ꝯriu3 pōderat istū tex. vt ibi more purgatio liberat ipso iure,
ꝛ respondet ꝙ hic non fuit adiecta dies certa: sed lex subin
telligit tēpus quo insula fieri potuit, sicut ergo hic inducit
mora per cursum diei appositi a lege. ita ipso iure tollitur ex
beneficio. l. s3 i d. l. ꝛ si post tres. fuit adiecta certa dies: ꝛ sic
mora ꝯbitur ex cursu diei appositi ab homine: ideo illa non
tollitur per l. ipso iure, s3 ope exceptionis, q̄ solutio licet scri
bentes nō aduertāt, videtur cōfundi ꝓ tex. in d. l. si ita qs. §.
Seia cauit. ff. e. Ang. in. d. l. ꝛ si post tres. aliter respōdet quod
hic ideo liberatur ipso iure: q2 cū in hoc tex. obligatio facti
successerit ab interesse prestādo factū desinit interesse, s3 ibi
non erat pena adiecta: ideo ope exceptionis liberat. S3 istud
diuinat ſm Cuma. hic ꝙ ibi pena esset adiecta: tū gl. ꝛ cōmu
niter alij ibi tenēt ꝙ ita de necessitate sit intelligēdus ille tex.
qd ibi esset adiecta pena. vt ibi dixi. Sed dato quod pena eēt
adiecta liberaretur tū ipso iure. vt l. si c y dies. §. fi. ff. de arbi.
ꝛ l. j. ff. ď pe. leg. ꝛ l. j. §. itē. si ita ff. ad. l. fal. ꝛ l. q rome. §. flaui9
ff. eo. Tertio modo respondet Cuma. hic, qd in ꝯrio erat dies
adiecta ab homine: ideo faciendo post diē nūqua3 facit quod
promisit: ideo tunc tantū ope exceptionis liberatur, hic antē
dies nō erat expressa: que ē pars obligationis ꝛ summe. l. j. §.
diem. ff. de eden. Istā differētiā voluit text. in l. Celsus. ff. de
arbi. vt hic plenius per eū: sed ista solutio in effectu est eade3
cū solutione Bar. in d. l. ꝛ si post tres. āte fin. l3 Cuma. ď Bar.
nō faciat mentionē. Quarto mō alij. Moder. intelligūt text.
in. d. l. ꝛ si post tres. loq de exceptione intētionis ꝛ facti, que ꝓ
supponit obligationē ipso iure sublatā, ſm. glo. l. ij. ff. de ex
ceptio ꝛ in l. qui se debere. in principio. in glo. ij. ꝛ ibi Barto.
ꝛ alij. ff. de cōdi. ob caus. S3 ista est diuinatio ꝛ violētia: illa n
dicitur proprie exceptio, cū nō sic actionis exclusiue, vt est gl.
in c. j. in ver. defensionis. de litis cōtest. in vj. Bal. in l. perem
ptorias. col. pe. C. de sent. rescin. non pos. ꝛ in l. facim9. in prī
ci. in. ij. col. C. de donatio. de quo dic vt ꝓ Cu. ꝛ Mod. senen.
8 in d. l. ij. de exceptionibus. ¶ †Sexto ꝛ vltimo no. ex versic.
fi. ꝙ post litem contestatā non admittitur purgatio more: rō,
quia procedit vna mora, ꝛ postea sequitur lit. cōtesta. que ma
gis agrauat, ꝛ per quā inducitur alia mora: ergo duplex mora
debet magis nocere quam vna secundum Bar. ff. in j. questio
ne. an ista ratio Bar. sit vera. videbimus ibidem: alias ponā
9 vbi reseruo, vt sequar ordinem Bar. ¶ †In gl. prima que
declarat quid sit insula, ꝛ quare sic dicatur: adde gloss. in §. in
si l. insti. de rerum diui. ꝛ gl. in. l. iij. §. effract re. ff. de offi. p
fec vr. Nunquid autem ciuitas Venetiarum dicatur esse insu
la sicu. Cicilia. Ciprū: ꝛ similes: ꝛ si testator dicat, lego omnia
bona que habeo in insula: vel si dicat dono vl' obligo omnia bo
na mobilia que de insulis exportabo: an includātur bona que
haberet Venetijs. Vide Bal. late determinantem quod non,
i consi. cccclxxiij. prime partis incipi. quidam emeront. vbi ď
terminat quod non est insula, nec nomine insule potest appel
lari: sed est ciuitas illustris, ꝛ velut ij Paradisus, delitiarum
motus per aliqua media: presertim q2 tota ciuitas Venetiar
est fundata in alueo matris, ꝛ non supra terrā, ꝛ null9 alueus
appellatur insula, vt patet in §. item per alluuionē. insti. ď re.
diui. ¶ Gl. secunda in versi. non sim. diuiditur i tres partes.
In prima ꝓ viā limitationis remouet vnū cōtrariū. In scda
allegat multas concor. In tertia oppo. ꝛ dupliciter soluit. se
10 cunda ibi. ꝛ facit. tertia ibi: sed cōtra. ¶ †In ea gl. ibi. §. seia.
habes ex gl. limitationē ad reg. tex. nostri. ꝙ admittat pur
gatio more vsq3 ad litē cōtestatā: verū est nisi creditoris intersit

Istã opp.formaꝫ Bart.in prima opp.prime partis.cuius di
ctabic expediam. ¶ Contra istaꝫ gl.ꝫ eius limitationẽ tria ob
stant:primo,qꝫ.d.ℌ.Seia.nõ ꝓbat istã limitationẽ gl.ℌ An.
Imo.dd.ẽ lex.ꝫ cõmuniter alios:qꝫ loquitur quando tracta
tur de purgatione moꝛe ex parte actoꝛis ad actionẽ cõseruã
dam:hic autẽ loquimur in reo.quãdo tractatur de purgatio
ne moꝛe ex parte debitoꝛis inter quos est lõga differẽtia: qa
fauorabiliores sumꝫ reis ꝙ actoꝛibꝫ,vt in re.fauorabiliores.
de reg.iur.ꝫ ita etiã tenet ℣ar.hic in.ix.q. ¶ Tu dic ꝙ imo.
d.ℌ.Seia.bene facit ꝓ hac gl.ꝫ eius limitatione:qꝫ ũ bñ ꝙ
sideras ille ter.loquẽs i actoꝛe fortiꝫ ꝓcedit in reo.assumptũ
probo,ibi enim agitur de cõseruatione actionis ex parte ac
toꝛis:ꝫ hic ibi tractat de actione quesita cõseruanda: sed quã
doꝛe vult purgare moꝛã,tractat de iure de nouo querẽdo i
ũdicio actoꝛis,cui erat quesita obligatio ad interesse:ſ ma
gis est faciendũ actioni quesite cõseruande,ꝙ acquisitioni no
uiuris ex parte rei:ꝫ sic ꝙ iuri querẽdo de nouo,per re.l.pa
tre furioso.ℌ.de his qui sunt sui vl alie.iur.ꝫ.c.quemadmo
dũ.de iureiu.Facit i simili tex.vbi ℣ar.ꝫ alij omnes i.l.ſi.C.
de dẽ.vbi sicut actoꝛ cogitur edere reo ad eius exceptionẽ fun
dandã:ita etiã cogitur reus edere actoꝛi ad fundandã replica
tionẽ:ꝫ sic vt ibi dicit ℣ar.ad intentionẽ actoꝛis iam funda
tã diuisa dꝛ:ergo cũ ibi actoꝛ admittatur ad purgandũ suã per
actione iam quesitã seruãda:ergo ei magis debet faueri hoc
casu ꝙ reo.si ergo ei dat talis limitatio ex parte actoꝛis,in q̃
magis dꝫ ei faueri:ergo multo magis ita dꝫ limitari ex parte
rei. Sed ꝓ ista limitatione gl.habes tex.expresse loquẽtẽ ex
parte rei in.l.ſi cũ dies.ℌ.fi.ꝫ.l.seq.ℌ.de arb.vbi ỏtex.vtiq;
nihil eius interfuerit. Itẽ facit duplex ratio. Prima,qꝫ cũ hec
materia purgatiõis moꝛe sit fundata sup equitate.l.ſi seruũ.
ℌ.sequitur.i.eo.nõ videtur equũ,ꝙ ſi actoꝛ passus est dãnuꝫ
ex moꝛa rei.ꝙ reus admittat ad moꝛã purgandã. Secũda rõ:
qꝛ purgatio moꝛe ẽ quod dã beneficiũ a iure ꝓcessũ moꝛoso:
sed beneficiũ nunq̃ debet intelligi cõcessum in ꝓiudiciuꝫ
alterius.l.impuberi.cũ vulg.ℌ.de adm.tut.ꝫ.l.cũ hlus ſa.C.
de test.aml.ꝫ.l.nec cauꝫ.C.de eman.lib.ꝫ.c.quis.de off.dele.cũ
ſi.Intelligẽ istã limitationẽ gl,nisi reꝰ vellet adimplere factũ
promissum ꝫ vlterius prestare illud ꝙ interest actoꝛis:tũc vo
lens prestare interesse,posset moꝛã purgare:vt est gl.no.i.d.
l.vtiq.ℌ.de arb.q̃ ℣ar.ꝫ alij sequuntur.valde no.ℜing.in.l.ꝫ
ſi post tres.in prin.vl.cha.ℌ.ſi quis cau.quẽ in specie refert
Ilex.hic facit:qꝛ tũc cessat ratio equitatis ipeditiua purga
tionis moꝛe,quãdo reus vult pstare actoꝛi interesse. ¶ Sco
cõtra istã limitationẽ gl.facit:naꝫ in isto tex.fuit ꝓmissa stipu
latio ad totale interesse ꝓpter moꝛã,ꝓmissoꝛis in nõ faciẽdo
intra tẽpus debitũ:ergo interesse creditoꝛis:alias nõ posset a
gere ex ipsa stipulatione facti etiã post moꝛã.nisi eius interes
set.l.qui insula.i.eo.ꝫ l.stipulationes nõ diuidũtur.ℌ.ꝫ.elſ.
ℌ.eo.cũ ergo in isto tex.interlit actoꝛis:ergo ꝑm limitationẽ
gl.nõ deberet ꝓmiti purgatio moꝛe ipsi reo qõ est ꝓ istũ tex.
ergo limitatio gl.nõ est vera. Dz defendẽdo limitationẽ gl.in
telligẽ eã sane,ꝓ Bar.ꝫ alios qñ interest actoꝛis vltra merã
estimationẽ facti ꝓmissi:ꝫ sic illud qõ gl.dicit,nisi creditoꝛ
interlit intelligit ỏ interesse creditoꝛis excedẽte estimationẽ
facti qꝛ illud impedit purgationẽ moꝛe ante litẽ ꝓte.ꝫ ista est
una limitatio ad istũ tex. ¶ Certo cõtra istam gl.facit duꝫ
limitat nisi creditoꝛis interlit,nã ꝫ beret limitare nisi ipe acta
ris sit factũ deterius.d.l.ꝫ ſi post tres.ꝫ tunc impediatur mo
re purgatio,vt ibi gl.fi.hic,ſi bñ aduertis fatet cõtrariũ:ꝫ hic
vult qꝫ ista sint synonyma,scz actoꝛis interesse,ꝫ ius actoꝛis es
se factũ deterius.qꝫ est verũ i extraiudicialibꝫ.vt vtroq; casu
intelligat impediri purgatio moꝛe,sicut interlit vltra estima
tionẽ facti,siue iꝰ actoꝛis sit factũ deteriꝰ. Secus in stipula
tionibus iudicialibus tendẽtibꝫ ad ꝓparatoria cause,vl ad
ordinationẽ iudicij,vt est stipulatio de iudicio sisti,ꝙ defendẽ
do:tũc potest moꝛa purgari intra modicũ tẽpꝰ,qñ ius actoꝛis
nõ est factũ deterius.ita ꝓprie loquitur.d.l.ꝫ ſi post tres.secꝰ
qñ est factũ deterius,quod ꝓprie dicitur quando deterio
ratio cõcernit substãtiã actionis ꝫ obligationis:qꝛ ius acto
ris ampliꝰ nõ durat:vt qꝛ tẽpoꝛe perijt vt ibi nec curatur de
interesse actoꝛis:puta damnoꝝ vel expensaꝝ:qꝛ ista in iudi
cialibꝫ nõ impediũt moꝛe purgationẽ:qꝛ ista veniũt officio iu
dicis mercenario:qꝛ iudex pot denegare audiẽtiã reo, nisi pꝰ
dãna ꝫ expẽsas resarciat.l.sancimꝰ.C.de iud.sed in extraiudi
cialibꝫ:qꝛ ibi nõ est iudex:tũc ipse creditoꝛ impediret purga
tionẽ moꝛe.nõ permittẽdo fieri ꝙ in stipulatiõe deuenit, nisi
sibi ꝓius interesse refundat ꝑm Bar.ꝫ alios hic.ꝫ in.d.l.ꝫ ſi
post tres. ¶ Ex ꝓdictis decidit notabiliter Bar.ad practi
cam,ꝙ ſi ꝓmisisti in fundo meo edificare domũ,ꝫ fuisti in mo
ra,posteaq fundũ alienauꝛ,non poteris ampliꝰ moꝛã purgare
qꝛ ius meũ est factũ deterius.cũ mea nõ interlit amplius he
ri i fundo alienato,cũ ℣ar.tenẽt alij excepto Jaſno.distinguẽ
te inter alienationẽ necessariã,i qua pcedit decilio ℣ar.ꝫ vo
luntatis:per aliqua quibꝰ clare i espõdet do.Ilex.ꝫ tenet de
cisionẽ ℣ar.ꝫ ꝓ ea bene facit:qꝛ purgatio moꝛe nõ dꝫ ad
mitti,nisi re integra.ar.l.ſi.C.de rep.here.ꝫ.c.ſi tibi absenti.
de ꝓbẽ.in.vi.Itẽ nõ potest ampliꝰ fieri domus i illo fundo
qui ht meꝰ:ꝫ ita nõ post moꝛa purgari in eo ꝙ in stipulatione
deuenit,nec potest reus opponere ꝙ imputãdũ sit creditoꝛi,
ꝫ quod per eum stat ꝙ edificiũ nõ fiat.ex quo fundũ in quo de
bebat fieri volũtarie,alienauit:qꝛ debitoꝛ cum sit moꝛosꝰ,nõ
potest illud allegare ne ex mora sua cõmodum aliquod cõse
quatur,cõtra.l.ſi seruũ.in ꝓi.ℌ.eo. ¶ In ea.gl.ibi,solutio ibi
fuit pena. Ista prima solutio diuinat nec tollit obiectũ. Secũ
est vera in se. Tu respõde clare ꝙ i.d.ℌ.plane.l.stipulationes
nõ diuidũtur.ℌ.eo.nõ tractatur de potẽtia purgãdi moꝛã,de
qua loquitur ista.l.sed loquitur de tẽpoꝛe quo moꝛa cõmitti
tur:quo casu statim cũ est in moꝛa ichoãdi,cõmittitur ad par
ticulare interesse quãti interest nõ fuisse inchoatũ. ita ꝓprie
loquit.d.ℌ.plane.vbi dicit ꝫ tex.in.l.cõtinuus.ℌ.itẽ ꝙ insulã.
ver.itẽ si nõ inchoet.ℌ.eo.Sed ad totale interesse nõ cõmitti
tur,nisi trãsacto toto tẽpoꝛe quo potuit opus perfici.d.l.cõti
nuus.ℌ.cũ ita.ꝫ.ℌ.itẽ qui insulã.ꝫ quantũ ad illud interesse to
tale potest reus moꝛã purgare vsq; ad litẽ cõtest.superinteres
se.vt hoc tex. ¶ Gl.fi.diuidit i duas partes. In prima decla
rat ter.ℑn sc.a que est ibi.hoc autẽ fallit per viam fallẽtie re
mouet vnũ cõtrariũ. Sed qꝛ gl.nõ assignat rõnẽ:ideo ista so
lutio cõmuniter nõ tenet.ideo ℣ar.ℌ.in.iiij.opp.secũde par
tis.respondet altero de duobꝰ modis,de quibus ibi per eum.

a Tu defendẽdo solutionẽ gl.assigna rõnẽ fallentie.ꝫ dic clariꝰ a quam ℣ar.ꝙ ibi loquit in pena dupli legali ex delicto quaꝫ incurrit publicanus extoꝛquẽdo aliquid illicite a trãseuntibꝰ, ꝫ cum sit mera penaꝫ sic tractetur de lucro captãdo,vt ẽt di
cit Bar.in.d.l.hoc edicto.in prin.ℌ.de publ.ideo purgat lon
giꝰ tẽpoꝛe,vt rem restituẽdo vsq; ad sententẽtia dupli penã
euitet.licut interes metũ.restituẽdo rem metu oblata vsq; ad
sententiam euitat penam quadrupli.l.ſi cũ exceptione.ℌ.satis
enim clemẽter.ꝫ.ℌ.hec autẽ actio.ꝫ.ℌ.quaten.ℌ.ꝙ met.cau.
sed ista.l.ꝫ similes loquuntur de interesse vel pena conventio
nali pcedẽte ex cõuctione partium:ꝫ sic in terminis diuersis.

13 ¶ Extra gl. ℣ar.formaꝫ nouã oppoꝰ prime opp.cum omni
bꝰ satisdictis expediui.ℌ.i gl. ¶ Secꝰ opponit ℣ar.de.l.ſi
ita qs.ℌ.Seia.in verſi.interpolito tamẽ modico tẽpoꝛe.ꝫ ad
fi.ibi,si nõ multo.i.eo.vbi purgatio moꝛe admittitur solũ in
tra modicũ tempus,arbitrio iudicis declarandũ:ergo cõtra
istum tex.qui vult ꝓmitti vsq; ad litis ꝓtestationẽ:nã potest
esse ꝑm ℣ar.ꝙ litis cõtestatio haberet magnã dilationẽ,ꝫ re
fert Spec.in ti.de appellatio.ℌ.breviter.in ver.sed iuxta.qõ
Rome fuit sibi cõmissa quedã causa,in qua nondũ erat lis cõ
testata,ꝫ erat inchoata ante natiuitatẽ suam:cum tũc esset an
nouũ.xviij.ad idẽ.l.ꝫ ſi post tres.ℌ.ſi quis cau.vbi permit
titur purgatio moꝛe intra paucos dies:ꝫ tex.in.c.potuit.ꝫ i.
c.ꝓpter sterilitatẽ.ℌ.verũ.de loca.ꝫ vtrobiq; dicit ter.celeri
satisfactione.ꝫ i.l.ſi in.l.ℌ.colonꝰ.in ver.ꝙ ſi paucis diebꝰ.ℌ.
loca.Solutio gl.fin.in.d.ℌ.scis cauit.respõdet qõ ista lex de
bet limitari per illã ꝫ similes:ꝙ vsq; ad litẽ cõtestatã admitta
tur purgatio moꝛe:ꝫ si cõtestatio fiat intra modicũ tempus:ꝫ
sic litis cõtestatio est terminꝰ vsq; ad quem moꝛa purgetur.si
ipsa litis cõtestatio nõ multo post fiat. ¶ Istam sol.sequit so
lus Bar.hic. Ego ꝙ ista solutione põdero bonũ tex.i.l.ſi cũ
dies.ℌ.fi.ℌ.de arbi.vbi tex.copulative cõsiderat modicitatẽ
tẽpoꝛis,ꝫ ꝙ sit antea ceptũ iudicium:ꝫ sic quod sit ante litẽ
contestatã. Item ꝓ ista solutione facit bona ratio: nam pur
gatio moꝛe fundat in eq̃tate,vt pluries dictũ est.l.ſi seruũ.ℌ.
sequitur.i.eo.que cessat quãdo lapsum est longũ tẽpus,ꝫ re
nõ implenit ꝓsertim cũ tractemus de tollendo actoꝛi actio
nem qualitã ad interesse,quod videtur iniquũ,data lõga negli
gentia ipius rei. ¶ Istam solutionẽ reꝓbat ℜing.ℵum.ꝫ
communiter alij,per hãc.l.que iditinete permittit purgatio
nem moꝛe ante litem contestatam:ergo debet indistincte itel
ligi etiã si post modicũ tẽpus elapsum lis contestaretur. Itẽ
iste tex.dicit quandiu:ergo vult quod cõtestatio sit terminꝰ
vsq; ad quem possit mera purgari:ergo etiã si multo post fiat
contestatio. Ad idẽ tex.in.l.j.ℌ.de pe.leg.in verſi.tã diu quã
diu lis cum eo de pecunia contestetur ꝛc. Sed ad ista facilis ẽ
respõsio ꝙ nõ est incongruũ vnã.l.ꝓ alias declarari aui sup
pleri.l.nõ est nouũ.ꝫ.l.sed ꝫ posteriores.ℌ.ꝺ legi. ¶ Secũdo
ꝫ subtilius contra istam solutionem facit ꝑm ℵum.hic:qꝛ fa
ctum ꝓmissum in stipulatione potest adimpleri post moꝛaꝫ
ante litem contestatam,tex.est hic:sed domus nõ potest edifi

¶ Assigna
tionẽ.Add
de quod istã
rationẽ ante
Jaſ. hic po
suit d.Ama
deus hic i re
pe.col.j.cir
ca medium.

cari tã breui tēpore intra modicos dies. sed ad hoc põt dupli
citer respõderi: primo ex verbis Bar. q modicũ tēpus intelli
gitur arbitrio iudicis considerata inter cetera qualitate operis
qḋ fieri debet. l. cõtinuus. §. itē qui insulã. j. eo. Scḋo ꝛ planius
sufficit qḋ ante litē contestatã incipiat edificare, lꝫ nõ reficiat
ad hoc vt possit morã purgare, vt hoc tex. in v. faciente, vt no-
14 taui in tex. in quinto not. ¶ † Scḋo modo principali ad pre-
dictã opp. rñdet Bar. in d. §. Seia. ꝛ ibi Lu. Itē An. Lu. Lu
do. ꝛ do. Alex. hic, q ibi loquitur de purgatione more ex parte
actoris ad actionē conseruand.: hic aũt ex parte rei ad euadē
dã ꝯdemnationē ad interesse: ꝛ sic ex parte debitoris ad libe-
randũ que fauorabilior est. l. Arrianus. ş. ti. j. ꝛ sic reus põt i
distincte morã purgare vsqꝫ ad litē contestatã, ēt post lõgũ tps
factã, vt hoc tex. actor vero debet intra modicũ tēpus purga-
re, ꝑ d. §. Seia. ꝛ etiam ita tenet Car. j. in. ix. q. Tu aduerte q
ista differētia Bar. ꝛ doc. inter actorē ꝛ reũ quãtũ ad. d. §. Se
ia. ñ videtur posse ꝓcedere. q ibi ex parte actoris agitur ḋ actio
ne iã q̃sita ꝯseruãda: sed hic ex parte rei, agitur de iure nouo
querēdo: lꝫ facilius cõseruatur ius acquisitũ, quam de nouo
acquiratur, per re. l. patre furioso. ş. de his qui sunt sui. ꝛ dixi in
gl. scḋa. ¶ Tu ergo respõḋ ad. d. §. Seia. q ꝓcedit ꝓpter duo
que ibi concurrũt. Primo, q ibi dies expressa fuit apposita
a partibus, qua elapsa nõ permittatur purgatio, nisi itra modicũ
tps, vt ibi, hic vero loquitur in die tacita legali certificãda arbi
trio iudicis: sicut etiã in l. si cũ dies. §. fi. ş. de arbi. ideo ꝓpter
incertitudinē nõ dicitur debitor esse in tãta mora: ideo ꝑmit-
titur purgatio etiã post modicũ tēpus vsqꝫ ad litē contestatã.
Scḋo tex. in. §. Seia. loquitur in actore, in quo nõ põt cõside-
rari q litis cõtestatio sit terminus exclusiuus vsqꝫ ad quē ad
mittatur purgatio more: nam litis cõtestatio sequitur ex par
te actoris: ergo nõ põt īpedire, eo q litis cõtestatio nõ debet
facere deteriorē conditionē actoris, sꝫ meliorē. l. nõ solet. j. ḋ
reg. iur. ꝛ. l. aliã. j. de noua. ideo ibi ī actore statuit modicũ tē
15 pus, ꝛ de litis cõtest. nõ sit mētio, ꝑut hic ex parte rei. ¶ † In
tertia ꝛ quarta oppo. concludit Bart. ꝯ Pet. q vbi est dies ꝛ
pena[a] nõ admittitur purgatio more: ꝛ est tertia limitatio ad istã
l. ꝓbat Bar. per tria iura, scꝫ per. l. traiectitie. §. ḋ illo. ş. ti. j. ꝛ
l. magnã. C. de ꝯ. ꝛ cõmit. stip. ꝛ. l. j. versi. nisi forte. ş. ḋ pe. le.
ꝛ ista limitatio est cõmuniter approbata, vt hic late per Alex.
¶ Videamus an iura Bar. ꝓbēt istam limitationē: primo
tex. in d. §. de illo. videtur ꝓbare in duobus locis: primo in pri
cipio vbi erat dies ꝛ pena, ꝛ nõ admittitur purgatio more: ꝛ si
diceres q ibi in primo respõso nõ videbatur esse dies expssa:
dic q imo erat, q cõtinuatur ad prin. illius. l. ꝛ prosequitur eũ-
dem casum de pecunia traiectitia, cuius solutioni erat dies ex
presse appositus: alias duo similia que sequũtur in tex. nõ essēt
bona, quãdo arbiter iussit dari certa die sub pena. Itē ī pacto
l. cõmissorie habēte diē expressam. ꝛ sic tene q ibi in pri. erat
dies expssa, ꝛ etiã pena: ꝛ nõ admittitur purgatio more. Pet.
de bel. respõdet ad illũ tex. q ibi pena. s. vsura poterat peti v-
na cũ principali, ideo nõ admittitur purgatio more: sꝫ hic nõ
potest peti vtrũqꝫ. s. factũ promissum ꝛ interesse: sed altero de
bet esse cõtētus. l. rescr. §. si pacto. ş. de pac. ideo tũc admitti
tur purgatio more. Istã sol. reprehēdit Bart. vt per eũ. Alio
modo respondēt Ang. Imo. ꝛ Alex. q ibi erat adiecta pena
loco particularis iteresse q̃ casu etiã si non esset dies adiecta,
nõ posset mora purgari, nisi vltra factũ pricipale esset ēt obli
gatum interesse: ꝛ sic pena ꝫm gl. approbatã in l. vtiqꝫ. ş. ḋ ar,
ꝛ dixi ş. in gl. ij. ¶ Tu respõde planius ꝛ pulchrius q in illo
tex. ibi fuit duplex mora: vna per lapsum diei: q ibi dies erat
expresse apposita. vt ş. declaraui, alia per iterpellationē expssam creditoris, vt ibi dicit text. in verbo, interpellatus. Vnde
geminata interpellatio, ꝛ sic geminata mora īpedit purgatio
nē, ꝫm Bar. j. in ix. q. ꝛ ad hoc ille tex. est bene sin. ꝛ istũ intel-
lectũ ad. d. §. de illo. ponit Ang. hic, ꝛ sequitur Lud. eum etiã
ponit Ang. ī d. l. ꝛ si post tres. vbi Pau. co. iij. ꝛ Lud. in pe. ꝛ
ibidē etiē tenui istũ intellectũ, ꝛ eum per aliqua cõprobaui, eũ
etiã tenet Lud. in cõs. ccliij. in. ij. dubio. Scḋo ille tex. videtur fa
cere ī sim. vbi est pactũ. l. cõmissorie habēs diē expressam ꝛ pe
nam, ꝛ ibi nõ admittitur purgatio more, ꝛ per illũ tex, Bar. re
prehēdit solutionē Pe. Tu aduerte q ibi bene erat dies ex-
pressa. l. cõmissorie, q totũ pretiũ tali die exbursaretur: sed q ibi
esset pena non apparet in illo text. Et si tu subtilis dicas q ibi
res inēpta istud est pena: certe eodē modo in d. l. si ita quis. §.
Seia. q mandatũ nõ haberet hortos suo nomine emptos, nisi
totũ pretiũ solueret in calēdis: istud etiã deberet esse pēa. ꝛ tñ
Bar. ꝛ doc. in. vj. opp. tenēt q in. d. §. Seia. bene est dies, sꝫ nõ
pena: ergo qḋ nõ habeat rem. ista nõ põt dici pena, ex quo ni-
hil diminuitur de suo. dicã. j. i. vj. op. Sed tenēdo q ī. d. §. de il
lo. sit dies ꝛ pena, ꝑut Bar. ꝛ oēs volũt: adhuc potest dici q il

a ¶ Dies ꝛ pena. Adde Alex. de imol. ī cõs. xiiij. co. j. ş. in alia apostilla alle. in ij. vo. ꝛ in ꝯsi. clix. co. ij. v. sed posito. in eo. vol. ꝛ i ꝯs. lvij. inc. ꝑspectis testamēto. co. fi. ver. ex oibus igitur. in. d. ij. vol. ꝛ aliqd per eũdem Alex. in cõsi. cvj. inci. magnifice ꝓtor ꝛ dñe. co. ij. v. accedit. in. iij. volu.

le. §. nihil. obstet in fi. sip. refertur ad ver. immediate precedē
tē dicit enim tex. idē esse in pacto. l. commissorie. vbi dies est
apposita q res sit inēpta, si intelligamus q ibi non steterit p
ipsũ emptorē: ꝑut nec in ver. precedenti illud pactũ qḋ facit
qḋ res sit inempta non noceret emptori per quē nõ stetit. Sꝫ
si inferamus ad principiũ qḋ res sit inempta ēt si post tēpus le
gis commissorie, ēptor velit totũ pretiũ soluere adhuc rñdet
q ille tex. nihil facit: nã iḋ ibi non admittitur purgatio more:
q ibi fit executio ipso iure: ꝛ ꝑ ꝯ pactũ. l. cõmissorie contrac-
tus ipso iure rescinditur: q res fuit inempta, vt ē gl. ord. il.
j. vbi Bar. in vl. co. C. de dona. facit l. si cũ vēderet. vbi Pau.
de ca. no. ş. de pig. ac. sꝫ vbicunqꝫ fit executio ipso iure, ibi nũ
quã potest mora purgari. l. si is qui cũ si. ş. de act. ꝛ obl. Bar.
j. in ij. q. ergo apparet q. ş. d. §. de illo. nec in prin. nec in fi. ꝓ
bat statim limitationē. ¶ Scḋo Bar. allegat. l. magnã. C. de
ꝯb. ꝛ cõmit. stip. q̃. l. reuera nihil videtur facere, ꝑut et dt Pet.
de bel. q solũ decidit q vbi est dies ꝛ pena, qḋ illa dies inter
pellat ꝛ cõstituit in mora ꝛ facit incidere in penã, Quis debi
tor aliter interpellatus nõ fuerit: an postea possit morã purga
re ad euadendũ talē penã, in illo tex. verbũ nullũ de purgatio
ne more. Sed ille tex. potest dupliciter induci. Primo dũ in
principio dicit magnã veterũ. ll. obscuritatē. nõ eni põt intel
ligi de, illa obscuritate, an dies interpellet ꝓ homine: q de hoc
nulla erat dubitatio apud ãtiquos. l. si ex legati causa cũ. si.
ş. eo. ergo dꝫ itelligi de obscuritate q̃ erat an possit mora pur
gari vbi est dies ꝛ pena. Sed ista inductio nihil vꝫ: q vt dixi
de purgatione more ibi verbũ nullũ. ꝛ tex. loquitur de obscuri
tate ꝫ veteri ē iuris prudentiã ante iura flor. an dies sola si-
ne alia interpellatione cõstitueret in mora ad faciendũ penã,
incurrere, sicut in simili fit ī. l. fi. C. de noua. ꝫm Bar. in l. pe.
ş. de ꝑ. sti. Scḋo põt iduci ille tex. ī v. fiet obnoxius. ꝛ sic tex.
ibi vtitur verbis precisis: q̃ verba debēt itelligi cũ effectu. l. j.
§. fi. cũ si. ş. q qsqꝫ iur. ergo dꝫ intelligi remota purgatione
more. Et ita inducit illũ tex. Jac. but. ibi ibidē. ꝛ Alb. de ro.
in d. l. ꝛ si post tres. col. xv. Sed huic inductioni facilis est res-
põsio q ille tenebatur cũ effectu. nisi morã intra congruum tē
pus purgauerit: nam etiã verba precisa recipiũt congruã in-
91 terpretationē. vt no. Bar. in l. stipulatus sũ damnã. j. e. ¶ † Ter-
tio mõ põt indici. d. l. magnã vt ꝓbet iũcta. l. ij. C. de iur. ēph
vbi tex. expresse se refert ad d. l. magnã. ꝛ ī d. l. ij. ē dictio oino
vniuersalis que iportat nõ admitti purgationē more: ergo in
nuit qḋ ēt de mēte l. magnã. sit morã nõ posse purgari. Sꝫ rñ
ḋ q relatio ḋ l. magnã. q̃ fit ī d. l. ij. fit ad hoc vt iterpellatio ñ
requiratur vbi ē dies certa sꝫ ꝑ hoc licitũ arguere simili q sicut
in. d. l. ij. nõ est licitũ purgare morã ergo nec i. d. l. magnã. q
diuersa ratio in. d. l. ij. vt statim circa eã dicã. Et sic mihi videtur
d. l. magnã parũ imo verius nihil faciat pro Bar. melius fa
cere videtur tertius tex. per eũ allegatus in d. l. j. in ver. nisi
forte aliud tēpus. ş. de pe. leg. Nec est bona rñsio quã tradit.
Ang. in d. l. ꝛ si post tres. q ibi sit speciale in vltimis voluta
tatibus q de vltimis volũtatibus ad ꝯctus ꝓceditur arg. vbi ñ
apparet diuersitatis rõ. l. pactũ inter heredē. ş. de pac. ꝛ l. ser-
uũ filij. §. eũ qui chirographũ. ꝛ. l. que de legato. ş. ḋ leg. ꝑmi
si dicas. ꝫm Imo. ꝛ Alex. q nõ sit in vltimis volũtatibus: q fa
ciliores sunt in exactione, q plures actiones cõceduntur. l. j. ꝛ
ij. C. cõmu. de le. §. nostra aũt. insti. de leg. Tu respõde nouit.
qḋ. d. l. j. ş. de pe. leg. nõ facit ad ꝓpositũ nostrũ: q ibi loquitur ḋ
die, post cuius lapsum pena cõmittatur: vt est materia diuersa
dissimili. Ista sol. nõ est vera, q in materia nostra: sed loquitur
de die vsqꝫ ad quã purgationē vitiatur pena cõmissa: ergo ni
hil ad propositũ, ꝛ est nouus intellectus ad illũ tex. ¶ Quar
to vltra Bar. pro ista limitatione videtur facere tex. in l. ij.
C. de iure emphy. vbi est dies ꝛ pena. ꝛ tex. vtitur verbo ci-
mõ qḋ est verbũ precisum. l. vbi autē nõ apparet. §. fi. ş. e. gl.
in l. cũ exceptione. §. quatenus. Bar. in. iiij. co. ş. qḋ me cau.
ergo vult q nõ admittatur purgatio more Sꝫ ad illũ tex. rñ
det Ang. ꝛ Imo. ꝛ Alex. hic, q ibi ē dies legalis, ꝛ etiã pena
legalis ideo nõ põt mora purgari ꝛ ē gl. no. quã allegat doc.
Alex. in c. lꝫ canon. in vers. priuatus de elec. in vj. sed nõ loqui
mur in pena conuentionali ꝛ sic in materia nostra purgati-
onis more mitius dꝫ agi cũ. l. quã cũ homine. l. Celsus. in pri.
ş. de arbi. ꝛ late. Bar. hic. in. vij. oppo. prime partis. sꝫ hic es
set totũ contrarium, ergo solutio non est vera. Vnde tu potes
alio modo notabiliter respondere qḋ. d. l. ij. C. de iur. ēphy.
loquitur postquã dñs voluit ꝛ declarauit ēphyteutã esse pri-
uatũ tũc emphyteuta omnino cadit, nec admittitur more pur
gatio. ita etiã loquitur tex. in §. scire autē in auth. de non alie. aut
ꝑmu. reb. ꝛ in ver. oino. ꝛ ī ver. volētibus ꝓpositis. q̃ casu post
quã dñs voluit. verũ est qḋ emphyteuta nõ põt purgare mo
rã q postqꝫ dñs voluit. l. ipso iure facit executionē vt firmãt
Bart. et

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bar.ꝛ oēs ibi.sꝫ vbi lex ipso iure facit executionē: tūc nunꝙ
admittit purgatio more,vt.s.dixi,ꝛ sic i.d.l.ij.ibi nō ē q̄r sit
dies pena,sꝫ q2 lex ipso iure facit executionē,ꝛ ꝑpter hoc ibi
nō admittit purgatio more,ꝛ sic ēt ille tex.nō facit ꝑ ista cōi
limitatione,ꝛ sic ista cōis limitatio nō bn̄ probat.ll.¶ Quito
ergo pro ista limitatiōe facit duplex rō fundamētalis.Pria
est:nā vbi ñ est dies nec pena dies suppleat a lege.Itē pena
supplet a lege.s.iteresse:vnō qua eq̄tate.l.supplet diē ꝛ penā
ꝛ morā iducit,eadē eq̄tate.l.admittit purgationē more: ea-
dē rō est vbi ē dies ꝛ nō pena:q2 supplet penā:ꝛ tūc ēt admit
tit purgatio more,vt est tex.i.l.si ita q̄s.§.Seia cauit.j.eo.ꝛ
Bar.j.in.vj.opp.Silr̄ eadē rō est e? vbi est pena sꝫ nō dies
q2 l.operat in ꝓmissiōe pene subaudiēdo diē:ergo ex equita-
te admittit purgationē more.l.qui rome.§.flaui⁹.j.e.Bar.j.
in.v.opp.ꝛ l.si cū dies.§.fi.s.de arb.ꝛ l.j.§.itē si ita.s.ad le.
falc.sꝫ vbi dies est exp̄sse apposita ab hoie ꝛ ēt pena vt est ca-
sus noster.l.nihil supplet.q2 vtrūqꝫ est exp̄ssum ab hoie,ideo
tūc.l.nō permittit purgationē,ꝛ sic suā ꝓuisionē,sꝫ stat in ꝓ-
uisione hoie:ꝛ.l.suū ꝛ nō tuū tibi denegat auxiliū,ꝛ firm⁹ est
ꝙ quis habet sua ꝓuisione q̄ꝫ alteri⁹.vt ꝑ Bar.j.in.vj.oppo.
Secūda ratio est q̄a qn̄ creditor apponit vtrūque expresse.s.
diē ꝛ penā vult morā nō posse purgari cū de oibus specificet
debitorē.ar.l.sebe.C.d iure emph.Et silr̄ ꝓmissor sciēs a ꝓn
cipio se astrictū ad soluēdū certa die sub certa pēa,ñ hꝫ aliq̄
eq̄tatē ꝑ se,vt sibi cōcedat purgatio more,iuxta.l.si seruum.
§.sequit.j.e.cū poterit se ꝓmunire,ꝛ sciret penā certā sibi im
minere.l.ij.§.si q̄s tñ.s.si q̄s cau.ideo nō est dign⁹ eq̄tate pur
17 gatiōes more,sec⁹ qn̄ alterū eorū tm̄ exprimi.¶ † Istā cōez
cōclusionē ꝙ vbi est dies certa ad faciendū,ꝛ pena certa si nō
fecerit,ꝙ nō admittat purgatio more: limitat Bar. duobus
modis:Primo vt ꝓcedat in stipulatiōibus cōuētionalib⁹,q̄
ꝙ mente ꝛ voluntate ꝯhentium iudicant.l.in cōuētionalib⁹.
in prin.s.e.secus est in stipulationibus ꝑtorijs,ꝛ iudicialib⁹
q̄ iudicant ex mente ꝑtoris,vt ibi:q cū habeat semper equita
tē añ oculos.l.ꝙ si ephesi.s.de eo ꝙ cer.lo.ꝛ videat ius acto
ris nō esse factū deterius,purgationē more admittit itra pau
cos dies,ita loq̄t,d.l.ꝛ si post tres.Et si diceret i.d.l.ꝛ si post
tres.ꝙ esset adiecta pēa,est diuinatio ad illū tex.i quo de pena
ꝓbā nullū,ꝛ cū sit facti,nō presumit nisi probet.l.in bello.§.
facte.j.de ca.Secūdo ꝛ forti⁹ ille tex.loq̄t simplr̄.s.in dubio
qñ q̄s ꝓmittit simplr̄ sistere in iudicio,itelligit promittere in
teresse si nō sistat,nō aūt penā.l.ij.§.fi.vbi gl.s.q satis.cog.ꝛ
l.ij.§.si q̄s in i⁹ vocat⁹.s.si q̄s i i⁹ vo.nō ier.Dic ꝙ iste est cōis
intellectus gl.ꝛ do.ꝛ ibi est quasi necessari⁹:q2 als ille text.ꝑ
cedere nō posset cū dicat ius actoris nō eē factū deteri⁹ ergo
cessat iteresse actoris:ergo re⁹ nō tenet:ergo frustra ibi ḋcidi
tur ꝙ possit morā purgare,ex q̄ ad nihilū tenet:ergo ille tex.
necessario intelligit ꝙ expresse fuit apposita pena quo casu
nō curat iteresse actoris.l.stipulatio ista.§.alteri.s.eo.¶ Se
cūdo lim.Bar.qñ est dies ꝛ pena.sꝫ dies est adiect⁹ gr̄a multi
plicāde obligationis:q2 talis dies nō ipedit purgationē mo
re.l.j.s.d pe.le.ꝛ hoc verū i legatis ꝛ vltimis volūtatib⁹,sec⁹
in ꝯtibus.in quib⁹ eodē modo impediet purgationē more
dies adiecta cā multiplicāde obligatiōis,sicut dies adiecta
causa differēde solutiōis.l.ij.in ver.oimodo.C.de iur.emph.
Rō diuersitatis.q2 i vltimis volūtatib⁹ qñ aliqd annuū lega
tur tot sunt legata quot sunt anni.l.stichū.ij.stiplo.s.e.ꝛ ideo
lapsus cuiūsqꝫ anni facit nasci vnā obligationē:ergo dꝫ in mo
ra cōstituere:q2 idē tēp⁹ nō dꝫ inducere natiuitatē obligatio
nis ꝛ actionis,ꝛ ēt in mora ꝯstituere.l.ꝙ dicim⁹.j.d so.Bar.
in.l.quoties in diem.s.e.Sec⁹ aūt est in ꝯtib⁹ in quib⁹ qñ a-
liquid annuū ꝓmittit a principio nata est vna obligatio ꝑ om
nibus annis.d.l.si stichū.§.stipulatio.s.e.ꝛ sic lapsus cuiusli
bet anni,nō facit nasci obligationē ꝛ actionē:ergo pōt in mo-
ra constituere:ꝛ ita declarat Bar.in.l.ita stipulat⁹.j.eo.in ij.
q.principali.ver.tertio est vidēdū.¶ Aliā tertiā limitationē
ponit Bar.j.in.v.opp.vbi dicet.ꝛ aliā quartā.j.in.vij.opp.
quasdā alias limitatiōes ponūt Ang.ꝛ Imo.ꝛ ordinatius.d.
Alex.hic,ꝛ ante eū Lud.i.d.l.ꝛ si post tres.co.añpe.ꝛ duab⁹
seq.quas vide.Sꝫ iste limitationes ꝑ magna parte tradūtur
ad reg.ꝙ dies interpellat ꝓ hoie,ꝛ cōstituit in mora.diei i.l.
si ex legati cā.s.e.vbi multas fallentias cumulaui.¶ Unam
nō omitto q2 est valde no.in proposito:ꝙ.d.cōis conclusio ꝑ
cedit in stipulatione ꝛ in alijs ꝯtibus stricti iuris,non aūt in
ꝯtibus bonefidei,i q̄b⁹ q̄uis sit dies ꝙ pena,tñ admittitur
purgatio more.ita singulariter tenet Bal.in.l.cū allegas.in
vj.opp.C.de vsur.per tex.no.in.l.Luci⁹.in ṽ.neqꝫ eius here
des a ꝯrio sensu.s.de act.emp.refert ꝛ simplr̄ seq̄t Pau.i.d.
l.Lucius.ad fi. vbi d̄t quod semel allegauit illud dictū Bal.in
quadam ardua causa.Flo.ꝛ ꝙ aduocat⁹ partis aduerse q̄ fir
miter expectabat victoriā,fuit territ⁹ viso dicto Bal.ꝛ ñ pote
rat sibi dare pacē:refert ēt simplr̄ Pau.hic,ꝛ dicit habuisse ō
facto lꝫ dicat ꝑ in illa cā ardua nō potuit obtinēre ꝙ pronun
ciaretur pro opinione Bal.idē etiā sequit Pau.de ca.in d.l.
si post tres.col.iij.in fi.idē etiā sequitur Aret. in l.si seruū.§.
sequit.j.e.in.ij.no.vbi dicit per illū tex.colligi rationem illi⁹
dicti.¶ Ista limitatio si est vera est vtilis in practica:ꝓ sertiꝫ
propter ꝯtus initos cum principibus vel cū regibus q2 oēs
ꝯtus initi cū principe habent naturā contractuū bonefidei:
ita singulariter no.Bal.in ti.de pa.const.in.iij.col.i.§.si qua
vero.ꝑ illū tex.in ṽ.bona fide.ꝛ sic posset practicari in datia-
rijs q ꝓmisissent soluere principali tali die sub tanta pena:nā
quamuis ibi esset dies ꝛ pena.iā essent in mora:tamē possunt
eam purgare ad euadēdā penā ꝙ tene cordi.Sed aduerte q2
ꝯriū vult gl.in.d.l.Luci⁹.in ṽ.exhibuerit.cū qua ibi expresse
tenuit Jac.bu.istā limitationem reprehendūt Imol.Lu.A.
lex.hic,ꝛ latius idē.d.Alex.in cōsi.cv.iij.vol.ꝙ inci.magnifi
ce pretor.ꝛ.co.iij.ꝛ.iiij.q2 deberet esse potius e?:cū in ꝯtibus
bonefidei exuberantior fides requiratur,ꝛ maior obseruan-
tia promitti,quam in cōtractibus stricti iuris.§.in bonefidei.
inst.de act.ꝛ ptꝫ in.l.ꝛ eleganter.in prin.s.d dolo.ꝛ.l.iij.§.fi.
s.pro socio.iuncta.l.dolo vel metu.C.de inuti.stip.Itē patet
ꝑ l.mora.§.in bōefidei iūcta.l.videam⁹.§.si actionē.cū.§.se.
s.de vsur.ꝛ ad.d.l.luci⁹.rñdent ꝑfati Moderni ꝙ ibi nō de
beat sumi argumentū a ꝯrio sensu:ex his que in facti narra-
tione proponunt.vt est gl.in.l.vnica in tertio intellectu.C.qñ
nō pe.par.ꝛ lꝫ ad hoc posses dicere ꝙ imo etiā sumat ex deci
sione,vt ptꝫ i.d.l.luci⁹.ver.neqꝫ eius heres.Ego ēt teneo ꝯtra
istā limitationē:q2 in ꝯtib⁹ bonefidei,maior eq̄tas exuberat
ꝙ in ꝯtibus stricti iuris,fm Bart.in.l.iiij.§.cato.in.iij.ꝛ v.
opp.s.e.si ergo in ꝯtu stricti iuris in q̄ maior subest eq̄tas
nō admittit purgatio more qñ est dies ꝛ pena.ergo min⁹ i cō
tractibus bonefidei in quib⁹ est maior ꝑhdia,ꝛ purgatio mo
re tota fundatur in equitate.§.sequit.Ad.d.l.luci⁹ solebā da
re nouū itellectū quē posui in.d.l.ꝛ si post tres.in vl.co.cir.fi.
ꝙ ibi est tex.sing.ꝙ etiā si actū sit ꝙ nisi totū impleat cōmit
tatur pena,tñ nō obstante ꝙ ibi sit dies ꝛ pena,q2 ibi pars cō
tract⁹ fuit impleta ex equitate,admittit purgatio more:ita ꝑ
prie loquit tex.ibi dū d̄t partim datis materijs,ꝛ ibi neqꝫ ei⁹
hrs reliquā materiā.Rō est,q2 cū creditor habuerit partē rei
principalis ꝓmisse ne postea etiaꝫ habeat totam penā ꝓpter
hoc ibi admittitur purgatio more,ist e videt bon⁹ itellect⁹ ad
illū tex.Sꝫ ꝯ istū me ū intel.nūc pōdero facere duos tex.vnū
in.d.l.ita q̄s.§.scia cauit.vbi erat soluta pars sortis princi
palis pro habendis illis orzis,ꝛ tñ ibi nō admitteret purga-
tio more,nisi quia ibi nō erat pena,vt tenet Bar.j.in.j.op.er
go si ibi fuisset dies ꝛ pena,q̄uis esset soluta pars sortis ꝓnci
palis nō admitteret purgatio more.Scdo pōdero tex.i.l.tra
iectitie.i pn̄.i ver.parte exacta.iuncto.§.de illo seq̄ndo com-
munia.s.ti.j.vbi erat dies ꝛ pena,ꝛ erat pars sortis ꝓncipa-
lis exacta,ꝛ tamē ꝑpter hoc nō admittit purgatio more,quo
18 ad euadendam penā.l.¶ † In quarta opp.nota duo.¶ Pri
mo dū Bar.tenet secundū Hy.quod dies tacita cū pena im-
pedit purgationem more,sicut expressa ꝑ tex.not.in.l.j.ver-
si.nisi forte.s.de pe.leg.Nam dū tex.ibi dicit verbis,loquit
de die exp̄ssa.ꝛ dū dicit mēte,loquitur de die tacita.intellige
sane modo illa dies tacita sit certa,ꝛ re⁹ eā potuerit ꝓuidere
secus quādo est dies tacita,q̄ꝫ promissor nō potuit preuidere
vt in.l.si cum dies.§.fi.cū gl.s.de arb.ꝛ in casu.l.qui rome.
§.flauius.j.eo.vbi est dies tacitus qui preuideri non pōt,scꝫ
cū donator petierit.l.si.x.cum petiero.s.e.quia ibi cogitauit
de actu manumissionis,ꝙ fieret vindicta vt ibi declarat gl.i
ver.non possit.ꝛ ibi Bar.Secus si solum cogitasset de effectu
manumissionis,tūc lex statuit duos menses.l.fi.s.q sine ma-
nu.ad li.perue.tūc esset dies certus legalis,q posset ꝓuideri.
ꝛ tūc esset idē quod in die expressa,de quo etiā per Bal.in.l.
vnica.q.xiij.C.d his q̄ pe.no.ꝛ no.lati⁹ p.d.Alex.hic qd au-
tem si esset dies certa sed pena icerta,puta sub pena quā titi⁹
declarauerit an tūc impediatur purgatio more,penā.j.i seq.
opp.Bar.¶ Secundo diligenter no.quod vult Bar.ꝙ quā-
do est dies ꝛ pena,sed dies est talis,cuius cursū propter icer
titudinē reus preuidere nō potuit:tūc ex equitate permittit
purgatio more.Pōdera ergo Bar.velle,licet nemo aduer-
tat,ꝙ dies incertus,cuius cursuꝫ debitor nō potuit ꝓuidere
cōstituit i mora.ꝙ hoc velit Bar.ptꝫ,q2 d̄ ꝙ tunc ex eq̄tate ꝑ
mittitur purgatio more fundata in eq̄tate sed purgatio mo-
re ꝑsupponit morā ꝓcedere,alias purgari non posset,ꝑ re.l.
decē.j.eo.als nō entis nulle sunt qualitates.l.ei⁹ qui in ꝓuin
cia.versi.pen.s.si cer.pe.ergo vult Bar.ꝙ talis dies incert⁹
constituat in mora,sed istud assumptū est falsuꝫ,q2 dies incer

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tus non constituit in mora.l.magnā.in vers.certo tēpore.C.d
ōtrahē.ꝛ ꝓmittē.stip.ꝛ ita i specie tꝫ ipsemet Bar.i.l. ita stipula-
tus.j.e.in.ij.q.principali.in ver.ij.iuxta hoc qro.ad fi.vbi as
signat ratione quare dies incerta,puta.cū petiero,n ꝯstituit
i mora:ne eodē tēpore obligeť,ꝛ ꝯstituať i mora. ¶ Istud pō
dera ad aliā decisionē si ꝓmitto sub pena ꝙ Titius ratifica-
bit certū ꝯctū cū erit legitime etatis:potero post dīe legitime
etatꝫ purgare morā,ꝛ euadere penā:qꝛ talis dies mihi ñ erat
omnino certa,ꝛ error talis dici videť ꝓbabilis.ita Bal.nota
biliter i.d.l.magnā.ꝛ i.d.l.ꝛ si post tres.co.vij.Bal.ꝛ Sa.i.l.
si pacto quo pena.C.de pac.d.Alex.hic lꝫ d hoc dubitauerit
Cy.in.d.l.magnā.vbi vid p Alb.¶ Itē circa pdicta bene ad
uerte ꝙ qñ ē apposita dies certa ꝛ penā ab hoīe:tūc nō lꝫ mo-
rā purgare,vt dictū est licet dies sit ꝓrogabilis ad nutū ꝛ vo
luntatem creditoris, vt qꝛ promisisti soluere ad festū pasche
sub pena,ꝛ abinde i antea ad oēm petitionē creditoris quia si
cut dies certa ꝛ nullo modo variabilis ex forma stipulationis i
terpellat pro hoīe,ꝛ impedit purgationē more,qñ ē pena:ita
etiā est in die a principio certa,sed variabili in tēpꝰ prolixius
ad nutū stipulatoris,vt est tex.no.in.l.eu stipulatus sim mihi
a proculo,vbi Bar.ad fi.ad hoc no.ꝛ expssius Ang.ꝛ Imol.
ibi.vbi plenꝰ pon.j.e.ꝛ ita etiā tenēt i specie Ang.ꝛ Imol.
hic.Facit qꝛ inducta in fauorē creditoris nō dꝫ in eiꝰ preiudi
ciū retorqueri.per reg.l.ꝙ fauore.C.de leg.ꝛ.c.ꝙ ob gratiā.
19 d re.iur.i.vj.¶ † In.vj.opp.habes ꝙ vbi ē dies expssa,ꝛ pe-
na tacita legalis.s.interesse ꝙ est pena ex parte debitoris.l.
si.§.si.ff.de eo p quē fac.erit.ꝛ.l.ēt.§.j.ff.de pet.her.tūc bene
admittitur purgatio more,vt hic per Bar.assignātē triplicē
rationem,ꝛ cū eo ceteri cōiter transeunt.¶ Contra istā cōclu
sionem Bar.duo videnť facere:primū est:nā pena est odiosa ꝛ
valde restringenda.l.cū quidā.ff.de libe.ꝛ posth.ꝛ reg.in pe-
nis.de reg.iur.in.vj.ꝛ tamen illa cum die impedit purgatio
nē more:ꝗto magis dēbet ipedire interesse ꝙ est fauorabile ꝛ
equū:cū purgatio more fundať sup eqtate.ꝛ ista videť esse po
tētior ratio.qꝛ ille subsidiarie quas assignat Bar.Itē sꝫ ratio
nes Bar.sequereť sꝫ Dexu.ꝙ si ꝯhētes deducerēt interesse i
stipulationē:puta ꝓmittis facere insulā intra annū,ꝛ si nō fe
ceris,promittis interesse,ꝙ tunc ex quo interesse venit expssa
dispositiōe hominis ꝙ tūc ipediret purgationē more.ꝛ istud
tenet p firmo Dexu.ꝙ si est verū est bene notabi.Alij nihil tā-
gunt sed statim ponā veritatē.Unde aduerte nouiter quod si
cut dies tacita cuius cursus nō pōt pūideri ex natura obliga-
tionis,nō impedit purgationē more,fundatā ī equitate, sm
Bar.in prec.opp.idē puto esse in interesse,ꝛ sic nō adhereo ra
tionibus Bar.interesse.Sed moueor alio fundamēto:qꝛ iter
esse est tacita pena,sed est incerta:patet qꝛ dꝫ liqdari per iudi
cē.l.vnica.C.de sen.q p eo ꝙ inter.ꝛ.§.curare.instit.de act.ꝛ
ꝓbatio iteresse est difficilis.vt dicit tex.i.l.fi.j.de pto.stip.ꝛ
si non potest preuideri per promissorē ergo nō debet ipedire
purgationem more,sicut nec dies tacitus incertus qui preui
deri ñ pōt arguēdo d tēpore ad rē,ꝙ ar.valet.l.miles ita.i pn.
ff.d test.mil.ꝛ.l.vinū.ff.si cer.pet.Sꝫ pena est certa ꝛ limita
ta,nec indiget aliqua ꝓbatione.d.l.fi.ff.de pre.stip.ꝛ pōt pui
deri,ꝛ talis pena cū die bene ipedit purgationē more.Cōfir
matur per illud ꝙ tenet Ang.hic i pe.q.lꝫ sub dubio forte,ꝙ
qñ esset adiecta dies certa ꝛ pena icerta:puta ꝓmitto edifica
re insulā intra annū,sub pena quā titiꝰ declarabit iuxta.l.fi.
C.de ꝯhē.emp.certe tūc poterit morā ex equitate purgare,ex
quo a principio nō potuit pūidere nec esse certꝰ de quātitate
pene.licet Io.de imo.in hoc vltimo tenuerit contrariū,solū
quia.ll.indistincte loquanť siue pena sit certa,siue incerta,ꝙ ē
fragile ꝛ triuiale fundamentū. Teneo ergo ꝙ ratio fundamē
talis qre ibi est dies ꝛ pena tacito legalis.s.interesse est qꝛ est
incerta ꝛ difficilis probationis,ꝛ liquidāda per iudicē.ꝛ sic p
uideri nō pōt a ꝓmissore,ideo nō impedit purgationem mo
re.Hinc īfero ꝙ vbi i stipulatione exprimereť interesse certū.
puta ꝓmittis facere insulā intra annū ꝛ si nō feceris,promit
tis,c.nomine interesse,quo casu interesse est certū.ꝛ nō idiget
alia probatione.d.l.fi.j.de pret.stip.ꝛ sic pōt a promissore p
uideri ex cursu obligationis:tūc nō admittereť purgatio mo
re,ꝛ ita in terminis repio tenere Bal.i.l.ꝛ si post tres.ff si qs
cau.in repe.l.in.xv.col.in.j.q.versi.sed predictis īsurgūt ꝛc.
Sed tu aduerte ꝙ tūc in effectu esset pena expressa.ꝛ ista bñ
no.qꝛ alij nō tāgūt.¶ Secūdo principaliter habes ꝙ in.d.l.
si ita qs ꝓmiserit.§.seia.lꝫ esset dies expssa: tñ ñ erat pena ꝓ
missa: lꝫ ibi essent ꝓmisse vsure p stipulationē,iuxta.l.iiij.C.
de vsur.ꝛ vsure dicunť esse pena.l.qui sine vbi Bar.ff.de ne.
gest.ꝛ i.l.lecta.i ver.pene noīe.ff.si cer.pe.vbi.d.Alex.ꝛ alij
ad hoc no.Bar.i.l.cū stipulati sumꝰ.j.e.dicit hic Bar.ꝙ ibi
vsure soluūtur vt sors,sꝫ nos loquimur i pena,que ꝯmittitur
ex cursu diei,vult dicere ꝙ ibi tenebať soluere vsuras preteri
tas simul cū sorte principali,ꝛ sic vsura nō apponiť vt pena,sꝫ
vt sors loco interesse vt etiā ibi dicit Bar.ꝛ sic ibi nō fuit de
ducta i stipulatione sub forma pene,vcꝫ si principale nō psta
ret,sed fuit deducta sub forma sortis ꝛ principalis obligatio
nis,vt vsura simul cū tota sorte prestaretur.Sꝫ aduerte subti
liter ꝙ imo in.d.§.seia videť ꝙ nō solū sit dies, sed etiā pena:
patet qꝛ ibi si mādator non soluat integrā summā in termi-
no certo Kalēdarū aprilis, est pena priuationis obligatiōis
ꝛ actionis mandati,quam stipulator ibi habebat ꝯtra mulie-
rē,lꝫ priuari iure suo est pena.l.in criminali.vbi no.C.d iuri.
om.iud.ꝛ ita in specie tenet Bal.i.d.l.ꝛ si post tres.i.l.lectu.i
vlt.char.vbi tꝫ ꝙ i.d.§.Seia.sit tacita pena legis, liberatio
dbitoris q ꝯtingit ex mora creditoris p tex.i.l.si sup possessio
ne.C.de trāsac.ꝛ in.l.si a te.C.de pac.inter emp.ꝛ ven.Istud
idē tenet ipsemet Bal.in repe.d.l.ꝛ si post tres.i vlti.col.vbi
tꝫ ꝙ i.d.§.Seia.sit pena.s.ꝓuatio iuris,ꝛ actiōis mādati,ꝛ oīs
ꝓuatio est pena vt.l.j.C.de his que de.nomi.sꝫ eū. Cōfirma
tur ꝛ fortius vltra Bal.ꝙ in.d.§.Seia.sit pena.nā i.l.traiecti
tie.§.de illo.v.ff.ff.ti.j.Bar.ꝛ omnes.ff.i.iiij.opp.tenēt ꝙ sit
pena.tñ ibi i pacto.l.ꝯmissorie non erat alia pena,nisi qñ res
sit inepta si pretium integrū nō soluatur tempore conuento:ꝛ
sic resolutio cōtractus dicitur esse pena.ergo similiter i.d.§.
Seia,resoluere ꝯctum mādati,ꝛ eius obligationem, ꝛ nō re-
cipere hortos vigore mādati,debet censeri pena:cū ēt ibi sic
qsi pactū.l.cōmissorie.dixi quasi,nō simpliciter nec absolute
ꝛ sic p ista videtur ꝙ i.d.§.Seia.nō solū sit dies,sꝫ etiam pe-
na.Sed ad ista omnia respōde ꝛ dic ꝙ in.d.§.Seia.ibi illa ē
tacita pena legalis ꝓueniēs ex dispositiōe legis,ꝓpter tacitā
partium conuētionē: nec ibi pena resolutiua obligatiōis fuit
apposita expresse ex cōuētione partiū,sed omissa sicut expmi
tur in.l.commissoria,vbi apponitur pactū expressū ꝙ si pecu
nia nō fuerit soluta suo tēpore ordinato,res sit inempta: quo
casu,cū p talia vba apposita a partibus cōtractꝰ ipso iure re
soluať prout tenet gl.in.l.j.ꝛ ibi Bar.in vl.col.ff.de dona.Et
pp hoc.l.faciat ipso iure executionē:ideo nō admittiť purga
tio more,prout etiā dixi.ff.in.iiij.opp.Bar.vñ sicut dies taci
tus nō impedit purgationē more,vt dixi sm Bar.ff.i.v.opp.
ita nec pena tacita legalis vñ tenent in specie Pau.de cast.ꝛ
Aret.in.d.§.seia.cauit ꝙ si ibi fuisset expresse appositū pactū
priuationis,ꝙ vltra terminū stipulator nō audiret, ꝙ tunc in
terminis illius.§.nō admitteretur purgatio more,ꝙ ibi latiꝰ
20 per Are.in penul.ꝛ vlti.col.¶ † In septima oppo.habes ꝙ
nouatio que inducitur per appositionē pene,nō impedit pur
gationē more,iuribꝰ hic p Bar.allegatis.Intellige arg.pce-
dere in quasi nouatione, de qua loquiť.l.obligationū fere.§.
fi.in ver.quasi nouatio.ff.tit.j.nā ista nō impedit purgationē
more:qꝛ vsqꝫ ad litē cōtestatā potest offerri, quod deuenit in
principali obligatione.l.j.in princ.ff.de pe.leg.ꝛ.l.cū sine.ꝛ
l.si pena.ff.quan.dies leg.ced.Secꝰ aūt est in vera nouatiōe
in qua nō potest amplius offerri ꝙ in obligatiōe deuenit:cuꝫ
per ipsam ipso iure tollať ꝛ extinguatur obligatio ꝓma.§.ꝓ-
terea.isti.quib.mo tol.obli.ꝛ ita declarat Bar.in.l.ita stipu
latꝰ.j.eo.i.j.oppo.vltime partis ad fi.do.Alex.hic i vlt.no.ꝛ
latius colū.xiiij.ad fin.ꝛ se.q.cum concor.per eum allegatis.
¶ Nā duplex est nouatio:quedā propria:ꝛ ista est extinctiua
prioris obligationis,ꝛ in aliā nouā trāsfusio.l.i.j.de noua.ꝛ.
d.§.preterea.¶ Quedā est nouatio accumulatiua:q nō est p-
prie nouatio ex quo nō nouat nec extiguit primā obligationē
sed ei aliā accumulat ꝛ adiūgit.d.l.obligationū fere.§.ꝛ pro-
pter noua adita dꝛ large nouatio.s.accumulatiua vt est gl.in.
l.j.C.de iudi.ꝛ.l.duobus.ff.de excep.rei iudi.i.l.nepoti.vbi
Bart.not.ff.de fund.instru.ꝛ in.l.qui iurasse.§.ff.de iureiur.
21 ¶ † In.viij.oppo.dū Bart.assignat rationem differētie inter
preparatoria iudiciorū ꝛ decisoria qꝛ facta litis decisiōe fun
ctus est officio suo.l.iudex.ff.d re iudi.ideo tūc pretor āpliꝰ
se nō intromittit ei.ita etiā dt Bar.in.d.l.ꝛ si post tres.circa
med.Istā rationē reprehendit Dexu.qꝛ lꝫ sit finitū officium
iudicis quo ad instātiā ꝛ diffinitionē negotij principalis tamē
in executione q fit officio iudicis.l.iij.§.ꝯdemnatū.ꝛ l.ꝛ a di-
uo pio.in prin.ꝛ in.§.si super rebꝰ.ff.de re iudi.durat adhuc
officiū iudicis ꝙ potest habere equitatē ante oculos ꝛ ꝓmit-
tere purgationē more,ꝛ vltra eū pondera ꝙ.d.l.iudex alleg.
per Bart.loquitur in delegato,qui lata sentētia bene dicitur
functus officio.secꝰ est i ordinario,vt ibidē p gl.ꝛ alios.Aliā
rationē diuersitatis assignat Bal.i.c.j.q tēpore mil.inuesti.
pete.debe.col.j ad fi.in vsi.feu.vbi dicit ꝙ i principio pena
apponitur,ad hoc vt reꝰ metu pene cōpareat: quia pretoris
intētio est vt lis sententialiter dirimatur quod nō pōt fieri nisi
iudicium sumat formam ex personis precedentibꝰ:ideo ptor
purgationem

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

purgationē admitti:q2 habemus effectū rei,ſʒ in deciſoȝijs ꝑ dicta ratio ceſſat:q2 cauſa iam eſt deciſa ⁊ i fine cōſiſtit,ꝓprie rigoȝ iudicioȝū.l.ſi pretoȝ.ſ.de iud.⁊.d.l.celſ⁹.in pri.ſ.ar. ¶Tu poſſes etiā attentare ꝙ tex.in.d.l.Celſ⁹.i prin nō loq-tur in iudicialibus,ſʒ in ſtipulationib⁹ extraiudicialib⁹ q2 ex ſententia arbitri nō oȝit actio.l.j.C.de arb.ſed agit ex ſtipulatione:qua mediāte factum eſt cōpromiſſum.l.diem pferre.§.ſtari.ſ.de arb.⁊ ſi dicis ꝙ arbitria ſunt redacta ad iſtar indicioȝū.l.j.ſ.ō arb.rñde ſʒ gl.⁊ doc.ibi ꝙ verū eſt i aliqbus ſed non in oib⁹.¶†Secūdo dūm tāgit Bar.an ⁊ qñ mitius agat cū.l.quā cū homine.Adde eadē que hic ponit Bar.in.l.amplius nō peti.col.j.ſ.rē ra.ha.⁊ in effectu ponit reg.⁊ vnā fallētiā.Pro regula ꝙ mitius agit cū.l.ꝙ cū hoīe.adde facere ꝙ qñ aliqd eſt in obligatione,⁊ aliud in ſolutiōe ex diſpoſitione.l.tūc admittit variatio,etiā poſt ſentētiā.l.itē veniūt.§.idē recte ait.ſ.de pe.he.⁊ tñ qñ vnū eſt in obligatiōe ⁊ aliō i ſolutione ex diſpoſitiōe hoīs nō admittit variatio niſi vſq3 ad litē conteſtatā.l.ſi quis ſtipulat⁹ fuerit.x.in melle.j.de ſolu.ergo patet miti⁹ agi cū.l.quā cū homine.Iſta reg.fallit ſʒ Bart. quo ad annullationē act⁹,vbi duri⁹ agit cū.l.que potētius annullat.l.ſi libert⁹ minoȝē.ſ.de iur.pa.vid circa iſtā fallētiā late.d.Abb.in.c.dilect⁹.ſcdo.in pe.⁊ vlt.co.de pre.¶†In.ix. vlt.oppoſitione duplex eſt ratio ſpecialitatis:ad.d.l.ſancim⁹.ō fidei.Prima:q2 fideiuſſoȝ q pmittit aliū ſiſtere vl exhiberei iudicio,alieno moȝbo laboȝat iō ei facilius indulgetur purgatio moȝe.ar.l.lege.C.de nat.li.ſʒ gl.i.d.l.⁊ ſi poſt tres. ibi Bal.in repe.col.vij.⁊ Bar.hic.Secūda rō q2 difficilius eſt aliū ſiſtere ꝙ ſeipſum.facit.l.fideiuſſoȝ euictiōis nomine. ſʒ vnā lecturā gl.ſ.de exce.do.⁊ ſic ſunt expedite oēs oppoſitiones Bar.circa primam partem tex.¶Ex quibus habes aliquas limitationes ad primā regulā hui⁹ tex.que hʒ ꝙ re⁹ poteſt moȝam purgare vſq3 ad litē conteſt.ad euadēdū cōdēnationē intereſſe.vel ad euadēdū penā.¶Limitat niſi iterſit actoȝis.l.ſi ita qs.§.ſeia cauit ad fi.ſ.e.vel i⁹ actoȝis ſit facū deteri⁹.l.⁊ ſi poſt tres.ſ.ſi qs cau.pōit gl.ij.⁊ fi.hic.vl niſi ſit elapſum modicum tēpus,vt per Bar.in prima ⁊ ſcda oppoſitionibus.¶Scda eſt multū pricipalis limitatio,niſi ſit adiecta dies ⁊ pena:tūc nō admittitur purgatio moȝe cū plurib⁹ reſtrictionib⁹ ſʒ Bar.i.iij.opp.⁊ ſeq.vbi dixi.¶Tertio fallit qñ interueniſſet vera nouatio per quam pria obligatio tranſfund tur in ſcdam:tūc nō poſſet amplius moȝa purgari.ſec⁹ in quaſi nouatiōe,vt dixi.ſ.i.vij.opp.Bar.¶Quarto fallit i iudicijs:q non admittuntur ad purgandū moȝā cū eis rigoȝ ⁊ non equitas ſeruet,vt dixi late i tertio not.in text.¶Quinto pro limitatione diligēter nota ꝙ vbi a iure repellit poteſtas appellandi ꝯ actū,vbi repellitur etiā remediū moȝā purgandi.gl.eſt no.i.c.cupientes.§.ꝙ ſi p.xx.in ver.expectāti.de ele. in.vj.quā Pe.de anch.⁊ Gemi.ibi reputāt eſſe valde nota.⁊ ſing.q uis Ioā.de imo.ibi dicat ꝙ ſi gl.illa recte inſpiciatur hoc nō dt ſʒ arguit per ſimile,⁊ ſi eſſet vera eſt magnū verbuʒ in iſta materia.¶Scdo aduerte ꝙ vbi ex tēpoȝe ſurgit.l.diſpoſitio vel pſumptio iuris ⁊ de iure,ibi nō pt moȝa purgari ſed bene admittit exculpatio moȝe pretēſe.ita ſin.tenet Bal. in.c.qñ frequenter.in prin.in.v.col.vt lit.non conteſt.⁊ ſubdit ꝙ iſtud alibi melius non reperitur.¶Septimo fallit quādo interceſſit geminata interpellatio,⁊ ſic geminata moȝa ſe ſecundum Bar.hic.in.j.q.vbi dicā.⁊ dixi.ſ.i.iij.opp.Bar. nam tunc non admittitur purgatio moȝe.

Circa ſecundam. partem tex.q habet qd poſt litē cōteſtatā non admittit purgatio moȝe,Bar.foȝ.v.op.ex quibus habes.v.fallētias ad reg.huius tex.¶†Circa primā opp.adde ꝙ Bar. formaliter ponit eadē que hic in.l.iterdū.§.fi.ſ.e.⁊ q2 ibi dixi nō repetā hic ita etiā tenet Bar.in.l.i.i prin.ſ.de pē.le.Et ſic habes bonā limitationem ad iſtam ſcdam reg.tex.vt prodat.qñ vnū petit ab actoȝe.ſ.itereſſe vel pena,⁊ ad purgationem moȝe aliud offertur.ſ.factum principale:tunc nō admittit purgatio moȝe poſt litē ꝯteſt.vt hoc tex.Sed qñ illud idē q petitur offertur:tūc per ſolā oblationē nō admittit purgatio poſt litem cōteſta.l.ſed ⁊ ſi alia.ſ.de cōſti.pecu.Secus ſi poſt litem conteſtatā ſolueret vel offerret realiter ⁊ conſignaret tunc conſequeret abſolutionē ab obſeruatione iudicij vſq3 ad ſententiā.§.fin.inſtit.de perp.⁊ tempo.ac.⁊ ita etiā tenet Ange.in.l.⁊ ſi poſt tres.ſ.ſi quis cau.Sali.in.l.ſi pacto q penam.C.de pac.¶†In ſcda opp.habes ſcdam fallentiā i ſtipulatione de iudicato ſoluendo,que cōtinet clauſulā ō defendendo,ibi admittitur purgatio moȝe poſt litē cōteſtatā vſq3 ad ſententiā.l.iij.§.fi.cū.l.ſeq.⁊ ſeq.j.iudi.ſol.Ro.ē ſm Bar. q ſtipulatio de defendēdo eoipſo cōmittitur ad totā penā ⁊ totū intereſſe ꝙ quis non incipit defendere:lʒ nō ſit elapſum totū tēpus quo defendi debebat:ſec⁹ eſt in aliis ſtipulationib⁹ faciendi in quibus ſtipulatio nō committit ad totā penā,vel totale intereſſe niſi elapſum ſit tempus quo fieri potuit ⁊ nō ſit factū.l.ſtipulationes nō diuidunt.ver.plane.ſ.e.⁊ l.continu⁹ §.itē q inſulā.j.e.Cū ergo i la ſtipulatio ō defēdēdo habeat incommodū cōmiſſionis totalis:in alio reſtaurat ꝙ poſt litē cōteſtatā admittitur purgatio vſq3 ad ſētentiā:ſm Bar.cū q alij cōiter trāſeunt.Sol⁹.Cu.rephēdit Bar.p tex.in l.cū qrebatur.ver.proinde.j.iudic.ſol.vbi illa purgatio non admittitur poſt litem conteſtatā:ergo de directo ꝯ Bar.ad iura allegata per Bar.rñdet ⁊ bene ꝙ non probant q2 ñ dicūt ſi de innoȝē ꝯ quē fuit lis cōteſtata poſſet purgare moȝā poſt litē ꝯteſt.ſʒ dicūt ꝙ lite cōteſtata ꝯ fideiuſſoȝes vel vnū ex eis pōt purgar moȝa p reū principalem:q2 litis non erat cōteſtata contra ipſum reū ſʒ ꝯ fideiuſſoȝē.vt dixi,⁊ talis purgatio facta per reum principalē prodeſſet fideiuſſoribus per indirectum ſicut ⁊ alias in ſimili.in l.poſt rem iudicatā.§.j.ſ.de trāſac.⁊ in l.idēq3.§.generaliter.ſ.mā.⁊ iſtū intellectū ad illa iura etiā ponit Paul.in d.l.⁊ ſi poſt tres.col.pe.vbi reputat.d. l.iij.§.fi.cū.l.ſeq.j.iudi.ſol.eſſe ad hoc ſin.lʒ nō ſic intelligat ad doc.ſm eū ⁊ iſte itellect⁹ eſt verus ⁊ realis ⁊ mihi placet. Sʒ aduerte ꝙ tex.quē allegat.Cu.ꝯ Bar.i d.l.cū qrebat.§.proinde neceſſario non pbat:q2 non ſequitur ſtipulatio de defēdendo cōmittitur p litis conteſtationē:vt ibi dt tex.ergo nō admittitur.purgatio moȝe poſt iſta cōſequētia ñ eſt bona.Po inſtātiā ꝙ pt ꝓ iſtuʒ tex.vbi p moȝā cōmittit obligatio ad intereſſe,⁊ tamen purgat poſt moȝā vſq3 ad litem conteſtatam. Itē bene cōſidera cū tex.in.d.l.cū querebat.i.§.proinde velit ſtipulationem in ipſa litis conteſtatione committi:ergo neceſſario concedi poſt litem conteſtatā:vt p Bar.et alios.j.i c. j.q.vbi dicet.¶In tertia op.l.fideiuſſoȝ euictionis.ſ.ō exc.do ſʒ Bar.iō.admittit purgatio moȝe ēt poſt ſētentiā q2 ibi ſoluit totū qʒ dʒ:⁊ ſic nō eſt ibi pprie purgatio moȝe:ſʒ toti⁹ debiti ſolutio:⁊ q2 ibi quantitas intereſſe debet reſpectu ſpeciei euicte.ideo,lʒ p ſententiā cōdemnatus fuerit ad intereſſe:⁊ ſic ad quātitatē,⁊ tñ ſoluendo illā ſpecieʒ liberat;q2 qñ quātitas debetur reſpectu certe ſpeciei ſoluendo illā ſpecieʒ liberatur a quātitate.l.ſi vero.§.ſi.ſol.ma.Adde ꝙ debitoȝ quātitatis reſpectu certe ſpeciei,per empta illa ſpecie liberat ēt ab obligatiōe qtitatis:ita p quinq3 iura tʒ Bar.in l.ꝙ te.in prima opp:vbi late dixi.ſ.ſi cer.pe.cū iſta ſolutiōe Bar.tʒ Ang.hic:ſʒ eā reprehendūt Bal.Imo.Cu.⁊ d.Alex.p iſtuʒ. tex.vbi etiā intereſſe ⁊ ſic quātitas eſt in obligatione reſpectu facti ⁊ tñ i pſuʒ factuʒ ñ poteſt preſtari ad euadendū intereſſe nedū poſt ſententiā ſʒ nec ēt poſt lit.cōteſt.vbi eſt tex.hic.Potes dicere defēdēdo ſolutionē Bar.ꝙ aliud eſt qñ pſtat ipſa ſpecies,⁊ ſic pdiū vēditū,⁊ euictū,ꝙ omnino eadē vtilitatē affert vt ēt tex.i d.l.fideiuſſoȝ euictiōis.⁊ facit fingi prediū nō fuiſſet euictum ⁊ conſequenter ceſſare fideiuſſoȝiā obligationē:ꝙ nō poteſt contingere in obligatiōe meri facti inſulaʒ:edificari q2 iſtud factū nō poteſt ita preſtari ſicut prediū:q2 inſula pōt incōtinēti pſtari.ſʒ opoȝtet expectare ꝙ fabricet:⁊ iſtō eſt ꝙ conſiderauit Gui.ō cu.in d.l.⁊ ſi poſt tres.ſ.ſi qs cauti. lʒ Bar.eū reproȝbet ⁊ ñ bñ.Itē qñ ſpecies debet,dʒ eſſe diuidua oī reſpectu.l.ſi ſtipulat⁹.in iij.§.fi.j.ō ſo.factū aūt dʒ eē indiuiduū l.ſtipulationes non diuidūt.in prin.ſ.e.⁊ ſic bene defende ſolutionē Bar.q ad iſtum tex.¶Cu tñ alio modo reſponde ⁊ planius eximēte gloſ.in d.l.fideiuſſoȝ euictionis iūcta pcedēti ſolutione,que ſolutiones ſimul iuncte ſūt ipſa veritas nā ibi loqtur i fideiuſſoȝe q tenet pp factū alienū ⁊ ſic moȝbo. alieno laborat cui magis ſubuenit purgatiōe moȝe quā ei q pp.tenet factū ſuū propriū:vt i.ſancim.C.de fideiuſ.Bar.ſ. in vl.oppo.prime partis:nam admittitur etiā poſt ſententiā ad purgandū moȝā,ſoluendo prediū cuius reſpectu ꝯcta eſt obligatio ad intereſſe ſec⁹ eſſet i ipſo reo pncipali vt l.habere licere.⁊ ibi gl.ſ.de euictio.¶Quartā oppoſi.Bar.format. ſ.gl.fi.⁊ dicit.¶In vl.opp.l.item veniunt.§.cū pdixerimus ver.idem recte.ſ.de pe.here.reſponde plani⁹ quā Barto.hic ex moȝa ſuccedit noua obligatio ad itereſſe,vl ad penā,ibi aut vſq3 ab initio vnuʒ fuit in obligatione ⁊ aliud in ſolutione ex diſpoſitione.l.⁊ foȝma ſentētie ꝙ reus ſoluat id ꝙ eſt i obligatione vel id ꝙ in ſolutione.l.miles.§.decē.ſ.de re iu.ideo tūc facultas ſoluendi durat etiā poſt ſententiam vſq3 ad litis conteſtationē factā ſup actionē iudicati.Sec⁹ qñ ex diſpoſitione hominis,⁊ ſic ex conuentione partium,vnum eſt in obligatione,⁊ aliud in ſolutione tunc facultas ſoluēdi durat ſolū vſq3 ad litis conteſtationē factam ſuper principali.l.ſi quis ſtipulat⁹ fuerit.x.in melle.⁊ ibi Bar.j.ō ſolu.ratio diuerſitatis q2 mitius agitur cū l.quā cū hoīe.vt dixi ſ.i.vij.opp.prime. partis.Bar.Expeditis omnibus opp.Bar.formāt nouem.q.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ex quibus declarabit vt ipse dicit,p̃sens materia. ¶ Prima q̃stio est q̃si ratio secũde regule huius tex. quare post litẽ cõtestatã nõ admittat purgatio moze.& dicit q ratio est propter duplicem mozã,que magis nocet.vna moza fuit ex quo nõ fecit q ,pmisit,& tãtũ tẽp⁹ p̃teriit quo potuit facere:alia inducitur per litis contestationẽ. Istam rõnẽ sequunt. Ang. & Ludo.ro.hic,& Ludo.ro.in cons.cccl9.inc.queritur primo nũqd debẽt,in secũdo dubio. Confirmat optime ista rõ Bar. quia geminata iterpellatio impedit purgationẽ moze,vt est tex.reputatus singularis i.l.traiectitie.§.de illo. iũcto p̃cipio illius.ff.de actio.& ob.fz intellectũ nouũ & sin.quẽ ad illũ tex.tradunt Angel.Pau.& Lud.ro.in.l.si post tres.ff.si quo cau.quẽ retuli.ff.in.iij.opp.prime partis. Sed idẽ facit q geminata moza & geminata iterpellatio pl⁹ debet operari q̃ simplex.l.si mulier.secũda.C.ad velleia. Istã rationẽ reprehendũt Jmo.Luma.& d.Alex.hic duplici fundamẽto primo seꝯ Luma.& qdẽ subtiliter:q non est verũ q i hoc tex.sit duplex moza:q iste tex.necessario intelligit,quãdo litis contestatio fuit facta sup interesse,& nõ sup facto principali:vt declarauit tex.ergo nec sup facto p̃cipali:vt nec sup interesse ẽ duplex moza. Nã super facto p̃cipali est solũ moza:q trãsactũ est tps quo fieri potuit,& non fecit.sup interesse vero nulla moza p̃cessit,sed tãtũ inducitur per litis cõtestationẽ factã super ipso interesse:ergo apparet q sup facto principali non est duplex moza nec etiã super interesse:ergo respectu eiusdẽ nõ est duplex moza vt vult bar.fz respectu diuersoꝝ.fz saluãdo bar. eo modo quo potest,potes respondere q interesse cẽsẽt idẽ cũ ipso facto.l.si qs,p.eo.in pri.& ibi gl.magna ad fi.ff.ꝺ fideiuss. vbi si principalis sit obligat⁹ ad factũ,& fideiussor promittat interesse nõ ꝺz in alio intercedere q̃ principalis:ergo factũ & interesse cẽsent idẽ. Itẽ hic est duplicata negligẽtia promissoris respectu eiusdẽz generis,& eiusdem psone,ergo cẽsẽt gravior.ar.l.iij.C,de episc.audi. Secundo contra rationẽ Bar. facit fz Jmo.& do.Alexã.quia attenta ratione Bar. sequeret q si promissor fuisset bis interpellat⁹ añ litẽ ꝓtestatã,vt post mozã commissam in nõ edificando,fuisset adhuc postea extra iudicialiter interpellat⁹ q nõ posset mozã purgare,etiã ante litem contest.q est ꝺz generalitatẽ huius tex.& l.j.cũ simi.ff. de penuleg.fz ex quo ipse nõ pbat specialiter,istud assumptũ põt negari,quia possũ dicere q imo geminata interpllatio.& sic duplex moza,impedit purgationẽ etiã ante litẽ ꝓtes.vt.ff.ꝺ xi. Tamẽ p̃fati doc.aliam secundã rationẽ assignãt: q pli tis cõtestationẽ quasi contrahitur.l.iij.§.idẽ scribit.ff.ꝺ pec. gl.i.l.ij.§.fi.j.de p̃ze.stip.ergo nõ poterit amplius recedi ab eo super quo est lis cõtestata,& sic celebratus nouus ꝓtract⁹, per reg.l.sicut.C.de actio.& obli.& l.in cõmodato.§.sicut.ff. cõmo.facit.l.post litem.ff.de p̃oc. Tu potes aliã rationem assignare:q moza iudicialis que cõtrahit per litis ꝓtestationem est grauioꝝ p̃opter duplicẽ cõtẽptũ,& iudicis & partis, ideo impedit purgationem moze q nõ facit sola moza extraiu-
27 dicialis. ¶ Subdit notabiliter Bar.quod si moza nõ p̃cessit litis ꝓtestationẽ.fz est ꝓtracta in litis cõtestatione,iuxta.l.i fideicõmissi.in pn.ff.de vsur.& potes exẽplificare vltra Bar. nõ quidẽ in hoc tex.fz quãdo promisisti aliquid sub pena,non adiecta die nec vnq̃ interpellani te ante iudicium,cõtestaris litem,in ipsa litis contestatione inducitur moza:tũc fz Bar. admittit purgatio vsq̃ ad sentẽtiã per gl.i.l.siue apud acta i gl.ff.circa me.in verũ.fz vsquequo.C.de trãsact.& l.si maioꝝ. i ij.eo.ti.vbi facta litis cõtestatione trãsactio,cui⁹ vigoze promisisti aliquid soluere,& qui non soluisti in termino,fuisti in moza p̃pter primam instãtiã.tu potes soluere p̃missum in trãsactione vsq̃ ad sentẽtiam:& sic purgare mozã. Et ita multũ limita istã.l.& l.j.cum sim.ff.de penu.leg.& ll.volũt quod purgatio moze admittatur vsq̃ ad litem cõtestatã,& non vltra. Nã procedunt quando nulla moza p̃cessit ante litẽ contestatã.& cũ Bar.tenẽt Ang.Jmo.Lum.hic Bar.& doc.i.ꝺ.i.si maioꝝ.el ff.C.de trãsa.Bart.& Ang.in.l.qui fidẽ.ff.de trãsa.cum alijs concoꝝ.traditis p.ꝺ.Alex.fz solus Lu.rom. hic tenet & qdẽ probabiliter q tunc nõ debeat admitti purgatio vsq̃ ad istẽtiã.vt Bar.& alij tenent,sed solũ vsq̃ ad primum actũ iudiciale qui sequitur post litis contestationẽ,& sic post primã mozã: quia primus actus habet vim litis contestate.l.ij.cũ gl.C.de consoꝝ.eius.lit.Bar.i.l.Pꝺsponius.§.ratihabitionis.in pri ma opp.ff.de p̃oc.& ibi cano.de off.ꝺel.Bal.post Jaco.bu.in.l.ꝺlegãter.§.si qs post.ff.de cõꝺ.indeb,& ita i terminis nostris fz Pau.ꝺ ca.i.ꝺ.l.si maioꝝ.l.ij.& late Ful.i.ꝺ.l. g fidẽ.ff.de trãsa. Tu dic meli⁹ q in.ꝺ.l.si maioꝝ.& i.ꝺ.l.siue apud acta.cũ gl.primus actus habetur p̃o lit.cõtest. vt dicit Ludo. Sed hoc est verũ qnãtum ad excludẽdã exceptionẽ transactionis in viz dilatoꝛie.l.ita demũ.C.ꝺ transa. Sed cũ ex trãsactione oriatur exceptio perẽptoꝛia litis finite.& j.ꝺ litis cõte.in.vj.& l.fratris.C.de transa.ideo nõ potest excludi p primũ actũ habentẽ vim litis ꝓtestate: sicut nec excluditur per litis contestationẽ.l.peremptoꝛias.C.sen.rescin.nõ
28 pos.& ita ẽt tenet do.Alex.hic. ¶ Secũdo q̃rit Bar. si in stipulatione penali sit adiecta clausula.rato manẽte pacto,antalis clausula q̃ operat q pena possit peti simul cũ p̃cipali.impediat purgationẽ moze,& sic punctus generalitie. cõsulat in hoc,an q̃ pena potest simul peti cũ p̃cipali,vel ratiõe dicte clausule,vel aliter,impediatur purgatio moze:Exẽplũ, q misisti p stipulationem dare mihi stichum:& si nõ dederis,p misisti.x.nomine pene:vel p misisti facere domũ,& si feceris p misisti cẽtũ noie pene:qua pena soluta iteruz tenearis dare stichũ.vl facere domũ:& sic cũ clausula rato manẽte pacto,an habeat locum purgatio moze ad euadẽdã penã. Ista questio est valde difficilis & disputabilis quã intẽdo bene examinare q vtraq̃ parte. Bar. cõcludit q talis clausula nõ impediat purgationem moze:per tria fundamenta de quib⁹ hic pe.& refert q cũ hec questio ꝺfacto accidisset in ciuitate pisi q̃ ita fuit determinatũ.Cũ Bart.tenent Ang.Jmo.Lu.Pau. de ca.& do.Alex.hic.& Ang.in.l.cũ stipulat⁹ sim mihi a cu lo.j.e. Pro istaopiniõe vltra Bar.Jmo.hic co.pe.adducit rationẽ.nã dicta clausula,rato manente pacto,non habet clarũ & explicitum intellectũ quo ad idẽ de quo q̃rit. Nã potest intelligi q vtrũq̃ posset peti,reseruata tamen facultate purgãdi mozã põt etiã intelligi:q vtrũq̃ possit exigi,& nõ admittat purgatio moze.iõ cũ sim⁹ i ꝺubio,& i materia penali,& cũ odiosa est restrigẽda.l.cũ quidã.ff.de lib.& posth.& in reg.odia.de reg.iur.i.vj. In ꝺubio debet fieri interpretatio cõtra stipulãtẽ.l.stipulatio.§.in stipulationib⁹,ff.e.& l.veterib⁹.ff.ꝺ pac. & sic debet i ꝺubio fieri iterptatio q possit moza purgari. Sed idẽ Luma.adducit rationẽ:quia ista clausule rato manẽte pacto quãtũ ad penã nihil operatur vt magis ꝺebeat,vel nõ ꝺebeatur.sed solũz quo ad hoc vt exactione pene p̃ncipale debitũ nõ tollatur,vt verba sonãt.ergo talis clausula nõ ꝺz impedire purgationẽ moze. Adde tu p̃o ista opi.& ratiõ.potuit.ꝺ loca.hoc modo inducendo illũ tex.nã si emphyteuta per cõinuũ triẽniũ cessauerit a solutiõe canonis, ꝺns põt eũ expellere,& quare iure emphyteutico,ista est pena:& etiã põt petere fictũ seu canonẽ vltra expulsationẽ.auc.q re.C.de sac.san.ec. & sic ibi põt peti pena simul cũ p̃cipali,& tñ admittit purgatio moze.tex.est in.ꝺ.c.potuit. Sed ad illũ ter.respõꝺeo tripliciter. Pꝛio,q ille tex.loquit in pena legali,nos ãt loquimur in pena cõuẽtionali,& mitius agitur cũ.l.quã cũ hoc.l.Lelf⁹. in p̃in.cũ gl.ff.ꝺ recep.arb. Bar.& in.viij.opp.pme partis. Sc̃ꝺo rñꝺe q loquit̃ in emphyteuta eccle.& in ꝺo eccleſie q̃ nõ est ita lata ad penas.fz Jac.de bel.in.§.scire autẽ.in auc. de nõ alie.aut permu.reb.eccl. Bal.in.ꝺ.auc.q rem.in p̃in. Ang.Jmo.& ꝺ.Alex.hic. Vel tertio rñꝺe q ille tex.loq̃tur ꝺ equitate canonica.fz q̃ oi casu p̃mittit moze purgatio.& sua. de penis,fz vnum intellectũ quẽ tradit Host.in summa in ti. de arb.§.sed qualiter.ver.fz nũquid religioſi.Bal.i.l.q̃ ci rimẽ.in.xj.q.C.qui acc.nõ pos.& i.l.si pacto quo penã.C.ꝺ pac. Jmo.i.c.ꝺilecti.ꝺ arb.Lu.& ꝺ.Alex.hic. ¶ Cõtrarium opinionẽ tenuit subtilis Pe.ꝺ bel.quẽ vbiq̃ sequit Bal.q nunq̃ in hoc variauit.cũ sequũt Bal.& ꝺ.Pe.ꝺ bex.hic. Bal.i.l.si post tres.in lectura in antepe.col.& in.xiij.col.si qs cau.& in.l.si pacto quo penã.co.iij.& ibi Bali.in.xvij.ꝑclusiõe.C. de pac. Bal.in l.Celsus.in p̃in.ff.ꝺ arb. Idẽ fz Ange.ibi⁹ trarius in.ꝺ.l.si post tres.vbi refert q ista questio fuit multũ agitata Perusij.cũ ꝺ facto accidisset id tenet ibi z Jul.co.vij. & seq.& ita etiã tenet gl.in.l.cũ stipulat⁹ sim mihi a ,pculo i gl. magna in ꝓbo,cõmissa circa me.dũ refert opinionẽ Ang.j.e. Et ista pars in pũcto iuris mihi pl⁹ placet. Pꝛo ista pte movet̃ primo Bal.ꝓ subtili rõne,nã licet pena possit peti simul cũ p̃cipali vigore dicte clausule:ñ puenũt ex diuersis causis pena accedit vltra debitũ,& nõ succedit i locũ rei debite.& tñ licet vnũ,saluat q prouenit ex diuersa cã:nõ ꝓptea videtur purgare mozã. Ad idẽ mouetur do. Pet.de bex.hic per.l.q bis idẽ.ff.ꝺ trãsac.q̃ vult q̃ stipulatiõe penali apponitur clausula rato manẽte pacto,vtrũq̃ põt peti. Sed illa lex seruiret de vẽto si admitteret purgatio moze. Ad idem potest allegare tex.in.l.ita stipulatus.circa finem.versic.quod sine ꝺubio.j.eod. Sed ad istud fundamentum rñꝺet Bar.hic q talis clausula seruit non facta purgatione & operat q vtrũq̃ possit peti cum effectu,elapso tẽpore purgandi mozã.q aliter fieri ñ posset,si illa clausula fuisset adiecta.l.scriptũ.§.si pacto subiecta.ff.de pactis. Sc̃ꝺo mouetur.ꝺ.Pet.de bex.q in boc tex.admittit purgatio moze ad hoc vt nõ possit interesse

vel pe-

vel pena peti: si ergo est actū ꝙ petat vtrūq3. dicit se nō vide-
quō purgatio more possit admitti: q2 fieret cōtra mētē cōtra
hentiū, q voluerunt vtrūq3 pstare. Nec ob. sm eū fundamētū
Bar. ꝙ pena q̄ excedit delictū principale, pōt peti simul cum
principali. l. si quis a socio. ff. p socio. ⁊ l. predia. ff. act. empt.
ergo debet admitti more purgatio. dicit. Pe. se nō intellige
re istā cōsequentiā Bar. nec plus dicit. adde qd pro ista parte
Ful. in. d. l. ⁊ si post tres, adducit aliud fundamētū, ⁊ dicit qd
si nō esset aliqua. l. in mundo q̄ istud diceret: tamen ostēdit vi
va rōe ita de necessitate dici oportere. Nā cū sit actū vt vtrū
q3 debeat virtute dicte clausule, certum est qd sunt duo debita
copulatiue, vez res ⁊ pena, ⁊ nō alternatiua: ergo nūq3 ab eter
no fuit auditu ꝙ solutione vni9 debiti debeat ab vtroq3 libe-
rari: quātomin9 p purgationē more. Sz nō aduertit Ful. qd
ad istud fundamētū rndetur ex verbis Bart. hoc qd dictum
pactū operatur qd vtrūq3 possit copulatiue cum effectu peti:
est verū quādo mora non purgaretur: tunc elapso tēpore pur
gandi morā, fundamētū Ful. militaret. sed nos loquimur du
29 rante termino purgationis more. ¶ †Tenendo istā partem
ad tria fundamenta Bar. aperte responderi pōt, ⁊ pp̄ter hoc
inclinor ad tenēdū ꝯtra eum: q2 Bart. non habet efficax fun-
damentū pro se. ⁊ ad ista tria fundamenta Bar. respōdet per
ordinē. Bal. in d. l. ⁊ si post tres. in lectu. in antepenul. col. ⁊ in
repeti. col. xiiij. ⁊ vltra cum etiam alijs modis respondebitur
¶ Ad primū fundamentū Bart. ꝙ in actionib9 arbitrarijs
rōne loci: pōt peti interesse vna cū principali, ⁊ tamē admiti-
tur purgatio more. l. iij. §. q stichū. versi. ⁊ generaliter. ⁊ l. qd
si ephe. §. interdū. ff. de eo qd cer. lo. dicit Bal. qd ista ratio nō
valet vnā muscā: q2 istud interesse non est in obligatione: ⁊ so-
lū venit officio iudicis, vnde ibi rōne more non succedit noua
obligatio. l. centum capue. ⁊ l. ii. ff. de eo qd cer. lo. sed questio
nostra loquitur vbi ratiōe more succedit obligatio pene. Alio
modo respondet Ang. in. d. l. si post tres. quod dicta iura lo-
quūtur de interesse, in quo facilius ꝯsueuit admitti purgatio
more, q̄ qn̄ est pena cōuentionalis. ⁊ lz ipse non dicat: rationē
triplicē diuersitatis assignat Bar. ff. in vj. opp. prime partis.
Tertio modo rndet Ful. in. d. l. ⁊ si post tres qd in actionibus
arbitrarijs interesse non venit propter morā: sed q2 alio loco
soluitur. d. l. centū capue. ⁊ l. fi. ff. de eo q certo loco. Vñ si so
lutio fieret in loco destinato solutioni: non veniret interesse:
sed nos loquimur qn̄ pena est cōmissa efficacit̃ pp̄ter morā.
¶ Ad secundū fundamētū Bar. ꝙ in cōpromissis pena cotē-
ptus pōt peti vna cum principali. l. si quis rē. ff. de rece. arbi.
⁊ tñ admittit̃ purgatio more. l. si cū dies. §. fi. ⁊ l. sequen. ff. de
arbi. rndet subtiliter Bal. nō esse verū qd in. d. l. si cum dies.
§. fi. possit peti pena retardate solutionis vna cum re princi-
pali. eo q2 ibi petit̃ pena: quia nō soluit id ꝙ debet solui. vnde
nō potest peti pena simul cū principali: ⁊ ideo tūc habet locū
purgatio more, vt ibi. sed bene verū est qd pena ratione cōtu
macie q̄ succedit in locū multe, illa bñ pōt peti simul cū prin-
cipali. ita loquit̃. d. l. si quis rē. Preterea sm eū Pet. loquit̃
in extraiudicialibus. ⁊ Bar. arguit in iudicialib9: vnde nō est
ꝯtra Pe. vt ipsemet Bar. tenet. ff. in. viij. opp. prime partis.
Tertio modo respōdet Ful. d. l. ⁊ si post tres. Sed ego clari9
ponā ꝙ. d. l. si quis rē. nō dicit penā cōpromissi peti simul cū
re principali petita: q2 hoc esset scdm eū ꝯtra tex. in l. Celsus.
in. ij. rñso. ff. de arb. q tex. mihi non multū facit, sed bene dicit
d. l. si quis rē. ꝙ si recessum est ab arbitro, ⁊ itē ad iudicem, pe
na cōmitittur, ⁊ lis corā iudice suo ordine peragetur. ita dicit
ibi tex. per hoc non dicitur qd pena compromissi possit peti
cū re principali: nisi dicas quod actor rē principalem poterit
postea corā iudice obtinere, ⁊ sic in effectu vtrunq3 consequet̃:
tamen istud erit corā diuersis. ¶ Ad tertium fundamentum
Bar. ꝙ videt̃ fortius vrgere ꝙ pena quaten9 excedit debitū
principale pōt peti vna cū re principali. l. si quis a socio. ff. p
socio. ⁊ l. predia. ff. de actio. empt. ⁊ tamē habet locum purga
tio more sm eum, respōdet tripliciter Bal. Primo ꝙ illa iu-
ra nihil dicūt de purgatione more, vnde dicendū est hoc casu
morā non purgari in illis legib9. Scdo respondet Bal. ꝙ ista
iura loquunt̃ in ꝯtctibus bonefidei, in quibus pōt mora pur-
gari propter equitatē in eis exuberātē. ar. l. insulā. §. fi. ff. loca
sec9 est in stipulatione, ⁊ sic in actionib9 stricti iuris, vt est ma
teria nr̄a. Tertio respōdet Bal. ꝙ p̄dicta iura pcedūt qn̄ pe-
na in eo ꝙ excedit pōt peti vna cū principali, et prouidētia. l.
sed nos loquimur quādo ratione pacti expressi actū est quod
vtrūq3 debeat: tūc nō hz locū purgatio more: q2 a forma pacti
non est recedendū. arg. l. stipulatus est opus arbitratu tuo. ff.
de fideius. ¶ Vltra Bal. in quātum Bar. in isto tertio funda
mēto primo pbauit ꝙ pena quaten9 excedit pōt peti vna cū
principali: postea subdit ⁊ tñ admittit̃ purgatio more ad to-
tā penā p. l. q rome. §. flaui9. ff. e. illa nihil facere vr̄: q2 ibi nō
apparet quāta esset pena. ⁊ ꝙ pene quātitas excederet re prin
cipalē. Item ibi manumissio est res inestimabilis. l. plane. ij. in
prin. ff. de leg. j. ⁊ eodē modo nihil videt̃ facere. d. l. pe. de pe
nu. le. sz magis faceret. l. si cū dies. §. fi. iuncta. l. ꝯ distingui-
m9. in prin. ff. de ar. tñ sc. a solutio Bal. ad. d. l. si quis a socio.
⁊ ad. l. predia. ꝙ illa iura loquāt̃ in cōtractibus bonefidei se
cus in actione stricti iuris, nō est bona: imo dicitur totū ꝯtrā:
q2 si in cōtractib9 bonefidei, in quibus dicitur maior fides ex
uberare, admittit̃ purgatio more: ergo longe fortius in ꝯtra
ctibus strictiiuris pūt dixi. ff. in. iij. opp. Bart. prime partis.
30 in limitatione q̄ ibi examinaui. ¶ †In. iij. q. concludit Bar.
cū quo alij trāseūt ꝙ si debitor ignorās se posse purgare mo-
rā soluit penā vel interesse qd nō pōt repetere per. l. qui ꝯ hrē
vbi Bar. ⁊ alij. ff. de cōdi. indebi. ⁊ p alia duo de quib9 hic p
eū. Adde quarto bene facere: q2 debitor soluit debitū si soluit
penā vel interesse: ergo et nō debet cōpetere repetitio. Quito
bn̄ facit: q2 ad hoc vt possit mora purgari aliqd debet esse in
obligatione quod possit tolli per purgationē. l. decē. j. co. sed
ex quo soluit: nihil erat in obligatione pp̄ter solutionem sm
Bal. hic ci. ca fi. ⁊ in l. ⁊ si post tres. in rep. in. xij. col. ad fi. §. si
quis cau. ¶ †In iiij. q. cocl. Bar. ꝙ quādo executio est facta
a lege vel ab hoie: nō admittit̃ purgatio more, p tex. in l. si is
cui. ff. de leg. ij. ꝙ Bar. reputat multū notādū: q2 sepe occur
rit in testamentis. ⁊ in alijs dispositionibus qd si post morā fit
executio a lege vel ab hoie ꝙ tunc nō sit loc9 purgationi mo-
re. Adde ꝙ vtrūq3 mēbrum pbat tex. in. d. l. si is cui. nā ibi in
primo casu facta est executio a lege: statim em̄ cū legatari9 pe
tit, trāslatū est dominiū in eū. l. apud aufidiū. ff. de op. leg. In
scdo casu facta est executio ab homie: q2 heres ibi soluit. ⁊ ita
etiā declarat ibi Bar. circa fi. ¶ Ex ista notabili regula infer
tur magna limitatio ad l. j. cū si. ff. de pen. leg. vt procedat qn̄
quātitas in genere fuit relicta i legato penus, quo casu domi
niū quātitatis in genere legate nō transit ipso iure in legata
riū, vt est gl. in l. ij. in ver. actiones. C. cō. de le. Bar. in l. j. in
vlt. col. ff. de leg. j. ideo cū non fiat executio a lege, admittitur
purgatio more: vt ibi. sec9 si fuisset relicta species, ⁊ ita in spe
cie limitat Bal. in lectura. d. l. ⁊ si post tres. col. v. Salic. in. l. si
pacto q̄ penā. C. de pac. ⁊ Alex. hic, q̄uis Imo. col. xiiij. ꝯtra
teneat ⁊ male. ¶ Hinc etiā ex ista reg. infert̃, ꝙ heres moni-
tus a iudice vt ipleat voluntatē defuncti, non poterit moram
purgare: q2 a. l. fit priuatio, ⁊ sic executio. aut. hoc amplius. C. d
fideicō. ⁊ idē in herede qui nō fecit inuentariū. j. tēpo. iuxta. l.
fi. C. de iur. delib. ⁊ in matre q̄ non fecit dari tutore filio. iuxta
l. ij. §. cōfestim. ⁊ ꝙ ibi Bar. ff. ad tertul. ⁊ idē in multis simili-
bus, sm Ang. Imo. Lu. Lu. ⁊ do. Alex. hic, ⁊ Ang. in. d. l. ⁊ si
32 post tres. ¶ †Limita istam regul. vt procedat quando lex fa
cit executionē transferendo ipso iure dominiū: secus qn̄ do
solum trāsfertur actio personalis ad petendū: tunc nō impe-
ditur purgatio more. tex. est in. l. cū qdā ita ver. si vtiq3 cū gio.
ff. de le. ij. ⁊ ibi Bar. col. fi. ad hoc no. ⁊ infert ad. q. de qua ibi a
p eum. ¶ Scdo limita qn̄ executio. l. est medicinalis, vt sentē
tia excōicationis q̄ trahit secū executionē. c. pastoralis. de ap
pella. ⁊ tñ qñcūq3 excōicat9 velit purgare morā est audiend9
⁊ absoluend9. c. j. de sent. excōmu. in. vj. sm Imo. hic col. xvij.
33 post Bal. ¶ †Nū quid aūt emphyteuta priuati, q cessauit tri
ennio in solutione canonis, possit postea soluendo morā pur-
gare, ⁊ euadere penā caducitatis: est alta ⁊ diffusa qd. qua late
34 examinaui in l. ij. in. xxix. q. C. de iure emp. ¶ †Vltimo ad i-
stud qd p̄dicta regula infert ⁊ hic Bar. ꝙ testator legauit titio.
c. ⁊ si heres illa. c. nō daret, legauit ea idē fundū, heres nō de-
dit. c. ⁊ sic dn̄iū fundi ipso iure trāsit in Titiū. l. a titio. i fin. ff.
de fur. nō poterit heres morā purgare. Adde ꝙ notabilit de
cidit Bal. in l. vnica in. xiiij. q. C. de his q̄ pene no. vbi decidit
ꝙ si testator mādauit heredi ꝙ dare mihi. c. certa die. aliogn
daret mihi fundū, heres dedit nonagita, ⁊ sic quasi dictā sum-
mā, possum restitutis. xc. fundū cōsequi, ⁊ iterim donec fund9
soluatur possum. xc. retinere. l. si nō sorte. §. si. x. ⁊. §. si cētum.
ff. de cōdi. inde. ⁊ illā decisio. Bal. refert ⁊ sequit Pau. de ca.
35 in. l. v. §. fin. p gl. ibi. ff. eod. ¶ †In v. q. tenet Bar. qd si in con
tractu pmissa est pena ⁊ iuratū non contrauenire, iuramentū
a impedit[a] purgationē more, per tex. in l. si quis maior. in ver-
si. mox vbi etiā Bart. ⁊ alij ad hoc not. C. de trāsa. ⁊ li cum lex
ipso iure faciat executionē: ideo non admittitur purgatio mo
re. ⁊ istud sequuntur communiter doc. hic. ⁊ vbiq3 sm d. Alex.
Solus. d. Pe de bern. Mediola. hic t; cōtra Bar. ⁊ omnes,
mot9 q2 in iuramēto insunt omnes qualitates que veniunt ex
natura obligationis. l. fi. C. de nō nume. pec. Vñ si promitto,
facere domū, succedit obligatio ad interesse cū his qualitate
ꝙ faciēdo domū possum liberare me ab interesse. vt hoc tex. si

¶ Impedit Adde Alex. in consi. lix. inci. viso pro cessu. co. iij. ver. nec. post i ij. vol. ⁊ mo in i[illegible]pe. rub. extra de iur. iu. in tertio p uilegio iura menti.

ergo iuro seruare pmissionē meā, intelligor iurare de obseruādo cū qualitatib⁹ suis, ₇ sic cū facultate purgādi morā. ₇ subdit magnū verbū q̄ ita teneret in iudicādo: alij nihil tā, ut. ad de tu vltra eū bñ facere tex. i. c. quēadmodū. de iureiur. p quē tex. no. ibi do. Ab. q̄ iuramētū appositū alicui Ɔctui, recipit oēs Ɔditiones. subauditiones, seu limitatiōes quas h₃ ille Ɔct⁹, ₇ idē si apponat in alia dispositione, seu obligatione vt reguletur ad illā. nota etiā. d. Ab. in. c. fi. in vlt. no. p illū tex. de ec. edi. Ad idē facit q̄ egregie t₃ Inn. in. c. p tuas. de arbit. vbi t₃ q̄ iuramentū simplr̄ pstitū in materia sui natura alternatiua, d₃ intelligi alternatiue: Quis vt dixi sit simplr̄ pstitū: q̄ dictū p pulchro ₇ singulari refert ₇ sequit. d. Abb. in. c. ex parte. de cle. nō resi. Et vltra Can. addo. bñ facere tex. de iure ciuili in l. f₃ ₇ si possessori. §. item si iurauero. ff. de iureiu. ergo i terminis nostris iuramētū de obseruando Ɔctū alīs incidat in penā vel teneat ad interesse, intelligit nisi morā purgauerit. Secūo magis i specie p ista opiniōe do. Petri, addo illud q̄ sin. t₃ Bal. in l. q crime. in xj. q. C. qui accu. nō pos. vbi t₃ qd̄ fideiussor q fuit in mora, post morā rep̄sentādo reū liberat a pena, vt. l. sancim⁹. C. de fideiuss. ₇ sic pōt morā purgare, istud ₚcedit ēt si sit fideiussor cū iuramēto: allegat no. p gl. xxxvj. q. j. in c. adō misericordē. ₇ gl. xxij q. ij. in. c. beat⁹. ergo vult q̄ iuramentū nō impediat purgatione more. ¶ Quid tenendū: Credo qd̄ do. Pe. de bexu. erret qd̄ si pmitto facere domū, succidit obligatio ad iteresse, cū facultate pargādi morā, vt hoc tex. ergo eodē modo si iuro seruare pmissionē meā, istō assūptū est falsum: q₂ imo in obligationib⁹ facti, iuramētū obligat precisse ad factū, vt nō succedat obligatio ad iteresse, vt est gl. sin. ₇ magis cōiter approbata in. l. si pecuniā. in prin. in gl. parua, i versi. necesse habeas. q̄ dicit: vt quia iurasti. ff. de cōdi. ob cau. de qua ibi plene dixi. Et illud q̄ dicit q̄ iuramentū regulat fm naturā Ɔct⁹ super quo interponit. l. fi. C. de nō nu. pec. procedit qñ in principali dispositiōe adest defectus Ɔsensus, vel est certo modo limitat⁹: tūc eodē mō intelligit iuramētū. ₇ ita loquit. d. l. fi. C. de nō nu. pecu. ₇ ita declarat Bar. in l. si quis pro eo. in prin. in vlti. col. i. viij. mebro. ff. de fideius. Io. de imo in. c. p tuas. de arb. ₇ in. c. j. de iud. facit qd̄ tenet Bal. in l. j. in. ij. q. C. cōm. q̄ vbi actus nō v₃ ex presumptiōe defect⁹ Ɔsensus, ibi iuramētū nihil operat, alias est sec⁹. Caue tñ propter iura q̄. ff. allegaui pro. d. Petro de bexu. ¶ Teneas cōmunē cōclusionē q̄ iuramētū de non cōtraueniendo super promissione pene, impedit purgationē more: ₇ vltra scribentes cōfirmo istā cōmunē Ɔclusionē duplici fundamēto. Primo, q₂ iuramētū h₃ vim l. in cōtestate, vt est tex. in l. nā postea q̄. §. si is qui tēporali. vbi Bar. ₇ alij no. ff. de iureiu. ₇ idē. Bart. in l. eū q. §. si iurauero. eo. ti. sed lite cōtestata nō admittit purgatio more, vt hoc tex. ₇. l. j. ff. de pen. leg. Scdm̄ fundamētū est q₂ iuramētū h₃ vim actus geminati, ₇ sic vbi ad validitatē actus requirit geminatus actus vel geminatus consensus: vt. l. si mulier. scda. ₇ aut. siue a me. C. ad velleia. sufficit vnic⁹ cū iuramēto. ita singulariter no. do. Abb. in. c. cū contingat. col. ij. ad fi. de iureiu. sed geminatio impedit purgationē more. fm Bart. ff. in. j. q. vbi dixi. Sed caue q₂ etiā stante dicta regula de. Abbatis: tamē ista geminatio esset simultanea, ₇ nō facta diuersis tēporibus: ergo nō sufficeret, per id qd̄ vult gl. no. in l. si cōuenerit. el. j. ₇ ibi Bar. ff. de pig. act. q₂ habet pro vna tm̄. ar. tex. no. in. l. illud. §. fi. ff. ad. l. aqui. ₇. l. nō ad ca. in ver, pinde. ff. de cōdi. ₇ demō. vñ precedens fundamētū est meli⁹ ₇
36 tuti⁹. ¶ † Sexto querit Bar. quādo stipulatio est cōmissa ₚpter malefactū: ₇ si non ex mora. vel negligētia. an admittat
a purgatio more, ₇ tenet q̄ nō, si factū est momētaneū[a] vt l. j. §. si rē depositā. ff. depo. ₇. c. j. qd fur. si post ali. fen. vas. id recupe. secus si fit factū successiuū, habens donationē, ₇ modico tēpore sit cōtra factū, tunc admittit purgatio more. p tex. in. l. si in lege. §. colonus. ff. loc. Lū. Bar. tenet Imo. L. ū. ₇. d. Alex. hic quicquid teneant Ang. ₇ do. Pe. de bexu. hic. ₇ Ang. in. d. l. si post tres. ₇ Sali. in. d. l. si pacto quo penam. ₇ habes p prefatos Mod. presertim. d. Alex. hic. Tu assigna rōnē diuersitatis ad doctrinā Bar. q₂ in facto momētaneo, cōsummatum est perfecte delictū seu malefactū, ideo nō admitit purgatio, quasi quodāmodo facta executione ab homine, fm Bar. ff. in. iiij. q. secus quando est malefactū qd̄ habet durationē ₇ sic est factū successiuum: q₂ cū non sit perfecte consummatū ₇ adhuc super sit tēpus: ideo admittitur purgatio more. Pro primo mēbro Bar. bene facit q̄ si emphyteuta alienauit rē emphyteuticā irrequisito domino, ₇ tradidit vel quasi, l₃ postea eam redimat: tamen non purgat morā: nec malefactum: nec liberat pena caducitatis fm Bar. Ang. ₇ Lud. in l. sequit. §. itē labeo. ad fi. ff. de vsuca. Bar. in l. si quis libellos. C. de app. ₇ in. d. l. j. §. fi rem depositā. ₇ hunc passum late examinaui in

a ¶ Momentaneū. Adde. d. Ale. in cōsil. lvij. īci. pspectis testamēto. col. fi. ver. ex ōibus igitur. in. ij. volu.

37 l. fina. in. xx. q. C. de iure ēphy. vbi videas. ¶ † In. vij. q. tenet Bar. q̄ si res pereat intra tps purgādi morā q̄ perit periculo debitoris, ₇ sic nō liberat. per tex. i. l. sancim⁹. §. pe. C. de fideius. ₇ est nobilissim⁹ casus, fm Bar. ibi, in fi. in vlti. no. ₇ ille tex. est ad hoc vnic⁹ ₇ sing. iure fm Bal. i. c. capitulū sancte crucis. co. pe. de rescr. Pau. de ca. i. l. q̄ te. ff. si cer. pe. Itē adde Bar. in aut. ei qui. C. de tēp. app. ₇ in. l. qui ob rē. ff. de cōdi. inde. Et facit aperta ratio: q₂ alīs sequeret q̄ mora non noceret reo moroso. Ɔtra reg. l. in cōdēnatiōe. §. vnicuiq₃. ff. de reg. iu. ₇ in. c. mora. de reg. iur. in. vj. ₇ sic habeo āpliatiōnē ad iura dicētia q̄ periculū interit⁹ rei debite spectat debitori moroso. l. si ex legati causa. ₇ l. nemo rē suā. §. j. ff. eod. ₇ l. si seruū. §. sequitur. ₇. §. fi. ff. eo. ₇. d. l. q̄ te. Nā ista iura ₚcedūt etiā si res pereat intra tps cōcessum ad purgādū morā. q̄ est notabile. Subdit notabiliter Bar. q̄ qñ res petijt intra tps q̄ poterat mora purgari ₇c. arg. l. cū res. §. s₃ si stich⁹. de leg. j. que parū vel nihil facit: q₂ ibi heres nō fuerat in mora fm gl. ₇ doc. in. l. stichum. in prin. in ver. eque peri. ff. de solu. ₇ cū Bar. tenet simpliciter Cuma. hic. Sed aduerte q₂ in cōtrarium videtur fortiter facere q̄ tenet ipse Barto. ff. i pma opp. j. partis ad fi. in ver. ex predictis dico. vbi tenet Bar. qd̄ si stipulator alienauit fundū in quo debeat construi edificiū: nō pōt mora purgari: q₂ nō pō sibi solui illud q̄ erat pmissum, ₇ tñ poterat estimatio solui. Saluat Imo. Bar. q̄ ibi non fuit pena adiecta sicut hic, ista solutio mihi nō satisfacit: q₂ pena vbi non est dies nō impedit purgationē more. l. q rome. §. flaui⁹. j. e. Bar. ff. in. v. oppo. j. partis. Tene cum Bar. cū quo in effectu etiā tenēt Imo. d. Alex. ₇ Bexu. hic nisi debitor met occidisset rem promissam: tūc nō posset morā purgare ad euadēdā penā. l. si seruum. §. sequitur. cum gl. ibi Pau. j. eo. Et est rō: q₂ tunc cessat equitas in qua fundatur purgatio more vt ibi. adde etiā q̄ decidit Bal. in. c. j. in prin. quo tempore mil. in. ij. co. vers.
38 quero pmisisti mihi vsumfructū. in vij. feu. ¶ † Octauo q̄rit Bar. qñ res principalis d₃ prestari stipulatori pena autē d₃ prestari alteri tertio, ₇ sic principalis oblō est collata in personā stipulatoris, ₇ penalis in personam tertij, iuxta. l. j. i fin. ff. de stip. ser. ₇ fm cōem obseruātiā: qñ partes promittūt attendere ₇ nō Ɔtrauenire sub certa pena, quā pmittūt notario recipiēti pro fisco, iuxta formā quā tradit Bar. in. l. j. j. de iure fis. an tūc admittatur purgatio more in preiudiciū illius tertij. Bar. tenet q̄ in dubio d₃ admitti purgatio: q₂ illa verba si nō dederis, intelligunt. j. si dare nō potueris. l. ij. §. j. in ver. fin. q inci. s₃ ₇ si cum quis. ff. de adimē. leg. ₇ sic nō est oino certū q̄ voluerit auferre a primo, propter morā debitoris. vñ si poneres verba testatoris vel cōtrahentiū clara ₇ certa q̄ intellexerint si nō dederis. i. si fueris in mora dādi: tūc nō admitteret purgatio more: per ratiōē. l. iij. C. de noua. ₇ per. l. fi. ff. de trāsa. Sed q̄ imo idistincte possit isto casu mora purgari, tenēt Imo. Cuma. Pau. de ca. ₇. d. Alex. hic: q₂ illi tertio vel fisco nō acquiritur ius simpliciter, sed in casu quo mora nō purgetur, ₇ sic nō obstat si diceret q̄ obligatio ad penā est quesita illi tertio ppter morā: ergo nō d₃ ei posse tolli p regu. l. id q̄ nostrū. ff. de reg. iur. ₇. l. fi. ff. de pac. q₂ illud est verū, si esset irreuocabiliter quesita, s₃ in casu nostro nō est irreuocabiliter q̄sita, sed cū modificatione si mora nō purgetur, faciūt que tradunt per Bar. ₇ alios in. l. qui rome §. flauius. j. e. nec obst. tex. in d. l. j. §. fi. j. de stip. ser. p quē tex. Ang. vbiq₃. s. ibi ₇ hic. in. d. l. ₇ si post tres. tenuit nō posse morā purgari in preiudiciū tertij. vt etiā tenet Bal. i. d. l. ₇ si post tres. i lectu ad fi. ₇ Sali. i. l. si pacto quo penā. C. de pac. q₂ respōdēt Imo. ₇ do. Alex. q̄ ille tex. nihil dicit de purgatiōe more: quāuis dicat stipulōnē penalē esse cōmissam propter morā, s₃ nō sequitur stipulatio est commissa. ergo non potest mora purgari. vt hoc tex. Ad iura Bar. respōdet Imo. q̄ parū faciunt: nā. d. l. iij. §. j. ver. s₃ ₇ cū quis. ff. de adimē. lega. loquitur quādo eadē met res est in dispositione principali ₇ in penali. secus est in proposito nro. Tu dic q̄ ille tex. loquit gñaliter: preterea nō est ratio quare ēt si diuersum sit in pena quā in principali: nō ₚcedit ille tex. Ad l. fi. ff. de trāsac. respōdet Imo. q̄ loquit quādo ad idē cōpetebat ius duob⁹. s. cedēti ₇ cessionario: quo casu simplex sciētia sufficit vt nō possit solui cedēti, vt no. Bart. in. l. facta. §. si hrs scriptus. ff. ad treb. s₃ hic vni debet pena ₇ alteri⁹ res, ₇ sic nō cōpetit ius ad idē, idō nō sic faciliter Ɔcludit via soluēdi, q̄ pri⁹ cōpetebat s₃ certe nō vr̄ differre cōpetebat ius duob⁹ ad idē an ad diuersa, sc₃ principale ₇ penale: nā vtrobiq₃ ius quesi-
39 tū tertio nō d₃ posse auferri per purgationē more. ¶ † Nono ₇ vlti. querit Bar. an ex parte actoris admittatur purgatio more. Ex dictis Bar. habeo quatuor Ɔclusiones. ¶ Prima q̄ ad actionē constitutā cōseruandā potest actor morā purgare. l. si ita quis promiserit. §. scia. j. e. ₇. l. si rem alienā mihi. §.

fina. vbi

fina.vbi Pau.de ca.s.de pigno.actio. q amplia vt p Bar. Ang.z alios in.d.§.scia. ¶ Scda conclusio qd quo ad actionẽ principaliter de nouo querendã nõ potest actor morã purgare,etiã si tractaret de libertate que est fauorabilis.l.thais.§. intra.s.de fideicõ.li.z l.si itra.s.de sta.lib.z.l.si sup possessio. C.de trãsa. Limita qñ implemẽtũ psisteret in facto successiuo habẽte longã durationẽ tpis,vt quia testator dixit cũ operas.x.annorũ heredi psititerit: tunc admittit purgatio more ad actionẽ de nouo principalit querẽdã.l.seru9 qui testamẽto §.seruus.z.l.stichũ.§.dõma.s.de sta.lib.sm Bene.de plãbi, Lud.z.d.Alex.hic.circa q̃ iura lati9 insistit Imo.hic.col.vij. z se. ¶ Tertia pclusio est qd quo ad actionẽ accessorie querẽ admittit purgatio more.l.Celsus.§.fi.cũ.l.seq.s.de arb.Sz ibi actor nihil tenet offerre put tenet in.d.§.scia. sz recipere illud qd primo recusauerat. ¶ Quarta cõclusio qd purgatio more operat solũ respectu illi9 psone cõtra quã fit nõ respectu aliorũ,puta correorũ.l.mora.ver.j.s.eo.de quo pleni9 p eũdẽ Bar.in l.ex duob9.ij.in.xj.q.de duo.reis.Sz aduerte diligẽter q si actor seu creditor morã cõmisit:qr rẽ sibi oblatam recusauit in fine iusta causa recipere: nõ purgat postea morã simpliciter interpellãdo extra iudiciũ,sed solũ per litis cõtestationẽ:z ex tũc tm̃ tenet debitor de periculo interit9.tex.est fin.in.l.sed z si alia.s.de cõsti.pecu.sm Sal.in.l.si pacto quo penã.C.de pac.vbi d cit esse suũ nouũ dictum. Idẽ etiã tenet Sali.in.d.l.sed z alia istud reprobat.d.Alex.hic in pe.col.z idẽ.d.Ale.in.l.q rome.§.coheredes.in.v.col.ad fi.z seq.j.e. z idẽ Alex.in.l.vinũ.col.v.s.si certe.pe.p tex.i.d.l.celsus.§. fi.z l.seq.s.de arb.q̃ parũ obstat.z qr regularit sufficit iterpellatio extraiudicialis sm Bar.i.l.si ex legati causa.vbi dixi.s. e.Et ad tex.in.d.l.sed z si alia.rñdet Alex. q ibi ante litis cõtestationẽ actor nõ interpellauerat. ista sunt leuia. Tu potes dicere q.d.l.Celsus.§.fi.cũ.l.seq.loqt q̃tũ ad euadẽdã penã. s.d.l.sz z si alia.loquit q̃ ad euadendũ periculũ interit9 z sic i diuersis terminis:qr.l.magis succurrit reo,quo ad euitãdũ periculũ interit9,ideo requirit act9 iudicialis p litis contestationẽ ad constituendũ reũ in mora:vt tenentur de interitu, vt est tex.in hoc sing.in.d.l.sed z si alia.sec9 autẽ sit quo ad euadendã penã. ¶ † Postremo vltra Bar.posset queri an purgatio more nõ facta in cã pricipali.possit fieri in cã appellatiõis gl.in l.j.i prin.s.de actio.emp.i.gl.magna ppe fi.in pe.q. videt velle q sic:z eã seqt Bal.i l.alia.co.fi.circa me.C.de is q vtid. Ueritas est i 9riũ:qr appellatio reducit nos ad tps litis ptestate facte pria instãtia q̃ nõ extinguit.l.ita demũ.sz eõdem itellectũ.vbi dixi.C.de pcu.c.p tuas.de ap.q̃ nõ poterit in cã appellatiõis mora purgari sicut nec poterat in cã principali post litẽ ptest.z ita tz Bar.in.d.l.j.in vlt.col.s.de ac.emp.do. Ale.hic col.xviij.Bal.i l.si traditio.i.vij.q.C.d act.ẽp.de q̃ ẽt p Ang.Imo.z Lu.hic,z Ang.in.d.l.z si post tres.z hec sufficiant loco cuiusdam repe.huius.l.in.x.lectionibus finite.

Lex lxxv.

1 Stipulatio dãdi certã quãtitatem dicitur omni respectu diuidua quo ad obligationem,petitionem z solutionem.

2 Si testator mãdat opus fieri puta capellam: vnus ex heredibus potest insolidum compelli ad faciendum.

3 Absurdum est qd creditori satisfiat pro vna re,partim in vna specie.z partim in alia.z sic indiuersis corporibus, vel partim in pecunia,z partim in specie.

4 Stipulatio de euictione est in diuidua, quantum ad denũciationem z defensionem faciendam, z quantum ad euictionem.

In executione. Stipulatio quãtitatis est diuidua quo ad petitionẽ z solutionẽ p portionib9 hereditariis: stipulatio vero faciẽdi vel non faciẽdi est indiuidua z vno ex heredib9 9faciẽte,pena in totũ cõmittit 9 oẽs pro hereditaria portione.sz eis succurrit per iudiciũ fami.her. stipulatio generis z alternatiua sunt diuidue petitione, sz nõ solutiõe:obligatio vero de euictiõe,quo ad denunciationẽ z defensionẽ est indiuidua q̃ debet fieri cuilibet heredi pmissoris insolidũ.sz quilibet parte hereditaria soluendo interesse liberat.h.d.vsq; ad.§.pe.q inci. Itẽ si ita.z iuriscõ.in ista.l.ponit quadri mẽbrẽ doctrinã:nã aut in obligatione deducit quãtitas certa.aut factũ affirmatiuũ vel negatiuũ,aut res generaliter vel alternatiue aut pstatio euictiõis. Im primo casu loqt ver.prima species. In scdo loquit ver.scda. In tertio ver. p parte. In quarto ver.isolidũ. ¶ † No.primo q stipulatio dãdi certã quãtitatẽ est omni respectu diuidua,quo ad obligationẽ petitionẽ,z solutionẽ.z diuidit actiue z passiue iter heredes stipulatoris pmissoris p portioib9 hereditariis.de quo pleni9 p Bar.i.l.stipulatioes nõ diuidũt.in prin.in.ij.q.s.e. vbi Bar.limitat,z ibi alias limitatiões posui. Idẽ est i obligatiõe certe speciei q̃ etiã similit est diuidua vt est tex.in.l.si sti
2 pulat9.in.ij.§.j.s.de sol. ¶ † Scdo no.in ver.scda q si testator mãdat op9 fieri:puta capellã, q vn9 ex heredib9 põt insolidũ cõpelli ad faciedũ.z rõnẽ assignat tex.qr operis effectus in partis scidi nõ põt:qr pars opis puta dom9 sine alia parte nõ affert tãtã vtilitatẽ respectu ipsi9 partis.quãtã respectu toti9,put etiã declarat Bar.in.d.l.stipulatiões nõ diuidunt.in ij.q.op9 em̃ consumatione formã z sic perfectionẽ recipit.l.si is quadringẽta.§.q̃dã.s.ad.l.fal.z forma est que dat esse rei. l.Julian9.§.sz si quis.s.ad exhib. Aduerte tñ q ille heres q totũ op9 fecit,recuperat a coheredib9 partẽ impẽsarũ.l.fideicõmissa.§.pe.de leg.iij.z ibi tex.no.q vn9 ex heredib9 nõ potest cõpelli insolidũ.nisi etiã alij pri9 fuerint requisiti,z sint i mora:quẽ tex.dicit Pau.hic se nescire alibi sm quẽ limitat z
3 declarat iste tex. ¶ † Tertio no.in ver.p parte.ibi alioquin i diuersis hominib9 illud ad q ptinue allegat iste tex.q.l.reputat absurdũ q creditori satisfiat p vna re.partim in vna specie z parti in alia,z sic in diuersis corporib9.vel partim in pecunia. partim in specie.z declara rõnẽ hui9 tex.hoc mõ q q stipulat hominẽ in genere.dz habere integrũ vnũ,z non duo dimidia q ptingeret si in diuersis hominib9 recte partes soluerent. ¶ Limitia istã reg.vt pcedat qñ aliquid est in obligatiõe ex dispositiõe hominis:tunc de mẽte partiũ cẽset esse qd solutio fiat i vna re.sec9 qñ aliquid debet ex dispositiõe.l.tũc istud tolerat ne mai9 incõueniẽs sequat.l.si cũ vno.§.fi.s.si ex nox.causa ag.z.l.si seruus cõis.post prin.s.de nox.sm Jo.d imo.in.l.s.iter.§.officiũ.ad fi.s.de aqua plu.ar.z sequit simpliciter do.Ale.hic. Itẽ in primo casu est quid imputet parti:sed in scdo casu est,qd miti9 agat cũ lege q̃z cũ homine.l.celsus.in prin.s.de arb.z nihil est q imputetur parti sm Imo. ibi Et hoc modo tu solue aliud 9riũ in debitore quãtitatis, qui soluẽdo partẽ liberat ab illa parte.l.ij.§.z harũ.s.e.z tamẽ põt postea dare tot de reb9 suis insolutu.aut.hoc nisi.C.d sol.z sic videt resultare incõueniens: de q̃ in tex.nã istud tollerat,qr procedit ex dispositione legis, propter causam necessi
4 tatis,z nõ facto voluntario. ¶ † Quarto no.in v. insolidũ,qd stipulatio de euictione est in diuidua q̃ tum ad denũciationẽm z defensionẽ faciẽdã,z q̃tũ ad euictionẽ: postea aũt obligatio diuidit propter interesse q succedit, z lz vno deficiente in defensione cõmittat stipulatio 9 omnes pro hereditariis portionib9,vt dicit tex.hic:tñ vnus põt defendere pro omnibus.l. cũ ex cã.j.eo.z.l.si cũ vno.s.si ex noxa.cau.aga.sm Bar.z alios hic.z de ista materia an stipulatio de defendẽdo sit diuidua:vide Bart.late in l.iiij.§.cato.in.ij.q.s.eo.vbi dixi.

1 Stipulatio penalis subiecta obligationi dãdi etiam speciem: cõmittit insolidum,nisi alia species insolidum prestet.

2 Licet quãdo fundus est in obligatione possi pro parte solui, tamen ad hoc vt pena non committatur non sufficit partem fundi prestari sed requiritur quod totus detur.

3 Si emphyteuta deficeret in soluẽdo nummũ de pẽsione incidit in cõmissũ ac si nihil soluisset, z põt expelli a iure emphyt.

1 §. Item si ita. † Stipulatio penalis subiecta obligationi dãdi certã speciẽ cõmittit insolidũ nisi illa species insolidũ pstet.h.d. ¶ In tex.ibi,nec prodest partes fundi posse dari itellige ẽt si actualiter daret:z sic potẽtia deduceret ad actũ alias fatuũ esset dubitare z sola po
2 tẽtia. ¶ † No.ex tex.ibi nisi tot9 def.q lz qñ fund9 est in obligatiõe possit p parte solui.l.stipulatus.in.j.§.1.de solu.tñ ad hoc vt pena nõ cõmittat,nõ sufficit partẽ fundi prestari,sz requirit q tot9 def. Nã ista stipulatio q̃ ad 9missionẽ pene 9tinet cõditionẽ si fund9 nõ def:z pditio nõ scindit: qr implemẽtũ cõditionis est indiuiduũ.l.cui fundus.s.de cõd.z demon, Nã cõditio dz pcise impleri in forma specifica.l.qui heredi.z.l.meui9.s.de pdi.z demõ.sz dãdo partẽ fundi non impleo pditionẽ i forma qr specifica,verũ est te nõ dedisse fundũ:iõ pena in totũ cõmittit. Nã etiã si vnus nũmus de sorte principali deficeret,cõmitteret pena in totũ,vt.l.v.§.fi.s.eo.quẽ tex.ita
3 ampliat Bal.in.l.cũ sit.C.de sepul.vio. † Unde decidit sin. Pau.hic:q si emphyteuta deficeret in soluẽdo nũmũ de pensiõe incidit in cõmissũ ac si nihil soluisset: z sic põt expelli a iure emphyteutico:allegat gl.in aut.q rẽ.C.de sac.san.ecc.idẽ tz.d.Ale.hic:nõ facies aliquã mẽtionẽ de Pau.de quo satis admiror.allegat Bal.in rub.C.de 9hẽ.empt.q.x.vbi sm eũ voluit bal.q si emphyteuta obligat9 ad soluẽdũ canonẽ soluerit totũ excepto vno denario:q res icidat i cõmissuz.allegat gl.no.i.l.res bona fide.s.de 9hen.emp.Ego alias legẽdo.d. authẽticã q rẽ.tenui istã do.z.Pau.z Alex.p q̃ facit gl.in d. l.res bona fide,q̃ notabilit tz q si res sit vẽdita sub pacto q nisi die statuta soluat pecunia,res sit inẽpta:q si sol9 nũmus deficeret,res esset inẽpta.tunc autem teneo 9riũ: qr consi-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

dero q ꝑ Pau. z Alex. multū equocāt i isto articulo, z sic graviter errāt. ꝓmo ꝑ Pau. movet ꝑ gl. in. d. auē. g rē illa glo. nō sic dicit, sed bñ dicit q si pēna tota q̄ solvebat ab emphyteuta. q erat vsq; nūm⁹, put videm⁹ hic, z alibi solvit ecclesie vn⁹ nūm⁹ vel vna cādela: tūc cessando in solutiōe illi⁹ nummi pōt expelli emphyteuta: nō aūt dicit vt allegat ꝑ Pau. ratio diuersitatis z quide fundamētalis est: q̄ in tota pēna emphyteute est vn⁹ nūm⁹: certe talis pēna solū pstat in recognitionē directi dominij: vt declarat Bart. in l. j. C. de iure emphy. si ergo recusat soluere illū nūm⁹ tricēno pōt in totū expelli: q̄ bz cōtenere dñm, z sic pōt expelli non tñ ꝓpter illū nūm⁹ sed ꝓpter cōceptū dñi: q̄ ratio cessat in casu ꝑ Pau. z Alex. q̄ emphyte. solvit maiorē pēnā, z totū solvit excepto vno nūmo: tūc nō ptenit dñm. Similit Alex. equivocavit allegādo Bal. vbi. s. q̄ Bal. ibi nō loquit, put cū refert, put etiā tenet Bal. in. l. cū allegas. i. vj. opp. C. de vsu. z l. ꝙuis. s. nō pot. z demō. ti. c. significāte. ad fi. de reseri. Et ꝓ Pau. z do. Alex. allego in terminis Bal. in. l. edē. C. loca. circa med. ver. ſz nunquid p vno nūmo. vbi formaliter tenuit bal. q si emphyteutā vel inquilin⁹ solvit totū canonē, excepto vno nūmo q̄ nō pōt expelli: q̄ equitas hoc nō dictat. l. ēquis. s. de codi. z demon. l. scio. s. de in integ. resti. nisi q̄n in vno nummo reputaret bonor dñi: q̄ in illo nūmo recognosceīt in directū dñm. ita ibi tenet Bal. idē tenet Lud. in l. j. s. ad sena. fyllia. Ad idē moueo: q̄ vbicūq; solutio deficit in tā parua quātitate vni⁹ denarij: talis defect⁹ vr pot⁹ ab errore q̄ a malitia ꝓcessisse: ergo est excusand⁹. l. ꝙuis. z ibi no. Bal. s. de codi. z demon. Ite accedat trita regula q̄ de tā minimis nō curat ꝓtor. d. l. scio. ꝑ de in integ. resti. z. d. l. res bona fide. Bal. in l. si ꝓpretarius. s. de dā. infec. Item qui parū delinquit, nō incurrit pēnā ſm Bal. in. l. quicūq; co. ij. ff. C. de ser. fugi. z istā opinionem quicqd alias tenuerim nūc amplector: q̄ verior est de iure z magis equa z rationabilis. ¶ Rapio gl. in ver. nam ꝓdest, divide in tres. In ꝓma q̄ via distinctiōis removet vnū ex iij. In secūda rūdet tacite questioni. In tertia q̄rit z soluit. Secūa ibi, z tā in ea tertia z vltima ibi ītē si aliquis. ¶ In ꝓma parte ibi, distinguit tñ Jo. ista gl. cōiter reprobatur: q̄ est ꝑ tex. q̄ simpliciter loquit: q̄ iste tex. loquit ante cōmissionem pene, q̄ casu recipiendo spōte partē rei: nō pōt videri iuri de futuro renūciare: z sic remitti iuri de futuro cōmittendi seu cōmissi. ¶ In secūda parte ibi, z tñ in ea cōputandum. habes q̄ si illud q̄d est solutum: nō prodest ad illum finem ad quem solutum est. s. vt eui tetur pena: tamen prodest vt in pēnā cōputetur: ne creditor vtrunq; habeat. quod intellige vt hic per Bar.

☞ Impediens conditionem impleri tenetur ac si esset impleta. limita vt. j. nu. 2. 3.

§. Quicūque. Impedies ꝓditionē impleri, tenet ac si esset impleta. h. d. ¶ Nota reg. q̄ qñ stat p eū q̄ est futur⁹ obligari in euētū ꝓditionis q̄ min⁹ eueniat, perinde tenet ac si ꝓditio euenisset: q̄ habet ꝓ impleta vt hic, z. l. iure civili. s. de ꝓdi. z demon. l. Habeo scribit in mihi. s. de ꝓbē. em. ¶ Limita istā regulā duplicit. Primo nisi cōditio fuisset collata i potestatē ꝓmissoris. hic pēdeat ab ei⁹ mera potestate: tunc ſz stet p eū q̄ min⁹ impleat: tñ non habet ꝓ impleta ꝓ eum l. cū ab eo. in ꝓn. s. de ꝓbē. empt. z. l. cetelmis. s. fi. vbi dixi. ē. eo. ¶ Secūo limita istā regulā nō ꝓcedere in ꝓditione cui licitū est resistere: ne impleat, vt dicit gl. hic: q̄ frequenter ꝓ notabili allegat facere in ludentib⁹: quib⁹ licitum est impedire ne impleat ꝓditio: vt si aliquid tibi promisi sub cōditione si me vicerīs iaculādo vel ad brachia, vel in ludo scacorum, nā licitū est mihi facere quicqd possum vt non vincas: z ita faciendo z impediendo nō tenetor ad promissum: nec ꝓditio habet ꝓ impleta: q̄ hoc vr tacite actū i ludentib⁹: vt hac gl. notabili quā reputat sing. Ang. in. l. j. C. de instit. z substi. Intellige istā gl. q̄n ludendo impedio te pvirtutē vel actū ne vincas: hoc em ſz videt actū vt dixi. sed si nolo ludere, z recuso: z hoc mō volo te ipedire ne me vincas z sic ne appareat quis sit victor: z tunc q̄ stat p me ꝓ illud quod est actū: tunc habetor ꝓ victor: z conditio habet ꝓ impleta. glo. est in l. si grat. vitā. alias est. l. si rē tibi in spiciendā. s. fi. in ver. victor. i. s. de prescrip. ver. Bar. z alij hic: z Bart. ibi. vbi dicit esse pulcherrimā materiā ad determinationē questionis duelli. Sz cane q̄ alibi mirabiliter Bar. in. l. j. ar. q. C. de inst. z substi. tenet q̄ si sit relictū alicui sub ꝓditione si vicerit i collactatione: si nō vicit q̄ nō stat p eū: nō ꝙ sequit relictū: q̄ talis est natura ꝓditioni vt requirat factū: z nō conatū ad hoc allegat ista gl. ſz equocat. q̄ nō loquit in istis terminis: vt. s. ꝓxime declarauī z limitani ſm Bar. z alios adde etiam q̄ ista gl. quā appellat ordinariā ponderauit Bal. in. l. i. in fi. C. si in fraude patroni, q̄ illud q̄ quis vicit in ludo sui natura licito in quo nō fuit fraudis consilium: ſz vicendi ꝓpositū: nō dicitur haberi ex causa lucrativa: quia poterat perdere: nec potest per filios perditis renocari: vt ibi per eum.

Lex lxxxvj.

☞ Facta rerum expressiōe tot cessent esse stipulationes quot res. 1
☞ Si quis vno actu inferat plura vulnera: an sit puniendus ꝓ vna percussione: an ꝓ omnibus. 2
☞ Si statutum puniat portantē arma: z titius percussit scium cū armis: vtrū puniatur de delatione armorū z de percussione. 3
☞ Qui produxit falsos testes z falsa instrumenta ad probādum in vna causa: non punitur nisi ꝓ vna falsitate. 4

Quod dicitur tot stipulationes. ¶ Facta rerū expressiōe tot cessent esse stipulationes quot res. b. d. ſm quā videm⁹ in. l. sāre debemus in ꝓn. s. eo. ¶ Inducit tex. ꝓ Dy. z Bar. ad. q. de inferēte vno ictu plura vulnera: puta cū videte vel cū fulcato an debeat puniri ꝓ vna pcussione: an ꝓ duab⁹. Iste tex. pōt induci ꝓ z ꝑ. z primo videt dicendū q̄ debeat puniri ꝓ pluribus percussionib⁹, ex quo plures sunt percussiones distincte z separate, forte vna i capite: alia i pectore, vt hoc tex. z. l. nūq; plura. j. de pua. deli. Jn ꝓtō facit q̄ ex quo vnic⁹ fuit act⁹ percutiēdi, vnica dz cēseri percussio, sicut dz in hoc text. q̄ qñ vnica est expressio rerū, vnica dz esse stipl⁹, z nō plures. Et in specie habes expressiōē tex. de cōpo. re iuris in. l. illud. s. fi. in fi. ad le. aqui. vbi si q̄s vno impetu pluribus vulneribus aliquē confoderit vnicū dz esse delictū, sed ibi loquitur respectu vni⁹ effectus. s. mortis secute. ad idē. l. ꝓtor. s. si mihi plures. j. de iniur. Jn hoc pūcto dic vt ꝓ Bar. z Ang. in. l. si gēma. s. arbo. fur. ces. z in. l. nunq; plura. j. de pua. del. cū alijs conbic adductis per do. Alex. Et cōis est q̄ si statutum loquat de percussionib⁹, puniat ꝓ vna: q̄ vnica fuit percussio. secus si loquat de vulneribus, cū sint duo vulnera, z separata. ¶ Adde etiā q̄ si statutū punit portātē arma. z Titi⁹ percussit Seium cū armis, vtrū puniatur de delatiōe armorū: z ꝺ percussione facta. dic q̄ nō q̄ nō videtur arma de per se nec percussio per se, sed vtrunq; simul, z sic resultat tm vnicū crimē. d. l. illud. s. si ad fi. s. ad leg. aquil. ita notabiliter determinat Bal. in. l. aduersus. ad fi. C. de fur. ¶ Ite adde q̄ qui produxit falsos testes z falsa instrā ad probandū in vna causa nō punitur nisi ꝓ vna falsitate, licet in diuersis specieb⁹ ꝓbatiōis cōmissa, ita notabiliter Bal. in. l. quicunq; col. ij. C. de ser. fugi. facit q̄ decidit Bar. l. l. inficiādo. s. infans. co. ij. ꝺ furtis.

Lex lxxvij.

☞ Sicut nō vz stipl⁹ rei mee ita etiā nō valet stipulatio rei que nō est mea. si conferatur stipulatio in tēpus quo erit mea. 1

Nemo rē suā futurā. ¶ No. q̄ si quet stipl⁹ rei mee. l. nemo rem suam vtilit. z. l. si rē. s. eo. ita etiā nō vz stipl⁹ rei q̄ nō est mea si cōferatur stipl⁹ in tps quo erit mea z huius decisionis, duplex est rō. Prima q̄ pacta sunt aliq̄d fieri tpe ꝓhibito, vel conferri in tps ꝓhibitū. l. in tps. s. d bere. instit. z. l. q̄ spōse. C. ō dona. ntia nup. z. c. de vxor. z ibi do. Abb. de sepul. vñ dt glo. not. in. c. apostolica. s. his oib⁹. viij. q. j. q̄ papa nō pōt sibi facere successorē: q̄ statutū pferret id tps q̄ nō esset futur⁹ papa. Secūa rō est: q̄ stipl⁹ cōfertur in eū casū in quo incipere nō pōt, ſō nō valet. l. pluribus. ꝙ. si placeat. j. e. nā si esset mea tpe stipulatiōis: nō valeret stipl⁹ iuribus pallegatis: ergo etiā stipl⁹ i eū casum collata q̄ erit mea nō dz valere. ¶ Limita regulā huius tex. nō habere locū i casu singulari. l. j. s. si q̄s sub ꝓditione. s. vt leg. not. ca. allegata in gl. vbi legatarius relicti legatā sub ꝓditiōe, pōt sub eadē ꝓditione stipulari. z valet stipulatio. z tñ pferri i casum z tps quo erit sua. rō istius sallētie est q̄ in euētu illi⁹ cōditionis res mihi legata si erat testatoris bñ efficiebat mea: quodā iure speciali q̄ trāsit in me ipso iure dñū quoddā ciuile. l. a titio. in fi. j. de fur. sed nō trāsit in dñium ꝓprium de iure gentiū mediāte traditione z sic per actū naturalē, vnde. l. ista est intelligēda q̄n stipul⁹ rē futurā meā eo casu quo erit mea pleno iure z pfecto ſ, si nō esticeret mea pleno iure: tūc ego legatari⁹ possunt stipulari ab hēde: ſz euenīte ꝓditiōe legati transferat ipso iure in me dominū quoddā ciuile: z mihi competat rei vendicatio, q̄ tū heres ex stipulatiōe teneat eā meā facere per traditionem. z sic de iure gētiū. z iste intellectus est singularis ſm quem rei vendicatio cōpetens ex iure speciali z ꝓ dño quodā ciuili, cōcurrit cū actione personali ad dādum. l. in libello. s. si quis servū. j. de capti. Posset et intelligi. d. s. si q̄s sub cōditiōe. q̄n legatari⁹ fuerat stipulat⁹ ab hērede rē tradi, z nō dari, vel ꝙ ibi testator legauerat quātitatē vel rē aliquā: quib⁹ casibus eueniēte con-

ditione.

ditione: nõ trãsire dñium in legatariũ: ꝛ sic in illis casib⁹ pos set stipulari ab herede sibi dari s; isti casus sunt indubitabiles ꝛ prima solutio est magis singularis: vt habes p Bar. hic in vlt. opp. ꝛ in. l. j. col. ij. vbi dixi de leg. i. ꝛ in l. j. C. cõ. de le. ꝛ i l. fi. C. de sacros. ec. Itẽ p intel. tex. ꝛ glossarũ adverte ꝙ ista. l. legit pricipalit duob⁹ modis: vno mõ i gl. ij. parva. in ver. stipulat. qñ stipulator rẽ alienã sub expssa ɔditiõe si mea erit. vl' cũ erit mea: ꝛ sic expsse cõfert ɔditio in tps q̃ erit mea: talis stipulatio nõ v; p duplicẽ rõnem q̃s. s̃. proxime assignavi. ꝛ ista indubitãter est vera lectura, ꝛ cõgruit verbis litere. ꝛ istã tene. ¶ Scd̃a lec. est qñ cõditio fuit collata sub velamine in tps cũ erit mea: ꝛ ista dividit in duas, ꝙ vna loquat in re q̃ debebat esse mea infallibilit si esset tũc i rerũ natura:, vt i lre mihi legata sub ɔditiõe quã possũ sub illa ɔditione stipulari. ꝛ ista lectura ponit i gl. j. ibi, ꝛ ideo dic vtiliter stipulat. ¶ Alia lectura est ꝙ loquat in re q̃ nõ d; esse mea infabiliter ieventũ ɔditiõis: s; poterit esse ꝙ erit mea ꝛ nõ erit. ꝛ ista lectura ponit in gl. j. ad fi. ibi, vl' dic s; cõiter reprobat. ¶ His pmissis divide glo. primã in tres partes. In prima timore ɔtrij. l. si is q stichũ. s̃. ti. j. restrigit tex. ꝙ itelligat qñ ex cã lucrativa erat futura mea ꝛ tunc nõ possum eã stipulari i eũ casum: S; gl. reprobat istã expositionẽ dũ dicit: s; nõ sufficit. dic meli⁹ ꝙ hic fuit expressa ɔditio i stipulatiõe. s. si mea erit. q̃ casu ab initio est inutilis stipulatio vt hic ꝛ l. si rẽ meã. s̃. ꝛ. §. itẽ nemo rem. insti. de inuti. sti. vnde tũc nõ refert an stipulet ex causa lucrativa vl' nõ: sed. d. l. si is qui stichũ. loquit in stipulatione simpliciter interposita: quo casu bene distinguitur an postea fiat mea ex causa lucrativa vel nõ. ¶ In scd̃a q̃ est ibi: ꝛ ideo dic. gl. ponit vnũ intellectũ ad istũ tex. ꝙ intelligat ſm. d. §. si quis sub cõditiõe ꝛ licet tex. ibi dicat ꝙ talis stipulatio v;: tñ est sine vtilitate; q; legatari⁹ nõ plus cõseqt p illã stipulationẽ, q̃s per actionẽ ex testamẽto. Unde ponderãdũ est ꝙ iste tex. d̃t nemo vtiliter stipulat, quasi dicat bene põt stipulari, sed est sine vtilita. Ista lec. nõ est bona: q; imo ista stipulatio cõtineret vtilitatẽ ppter obligationẽ fideiussorũ, qui interveniunt in ista stipulatione ꝛ non erãt in prima obligatione: vt. l. si a te. s̃. vt leg. no. ca. ꝛ ppter alia q̃ dicta sunt in. l. qui bis idẽ. s̃. eo. ideo de tali stipulatione q̃ affert vtilitatẽ non põt itelligi ista. l. cũ dicat nemo vtiliter stipulat. ¶ In tertia q̃ est ibi: vel dic. gl. ponit aliũ intellectũ ad tex. q nihil valet, ꝛ cõiter reprobat: q; ante partũ ancille. vel añ eventũ ɔditiõis res iterũ posset desinere esse stipulatoris: iõ hoc ĩspecto deberet valere stipulatio. l. eristimi. j. e. ꝛ sic ab ipso pricipio nõ esset inutilis stipulatio, ꝛ sic nõ cõgrueret huic litere, iõ tene itellectũ gl. scd̃e. put et. s̃. dixi.

Lex lxxxviij.

1 ¶ Mora rei principalis nocet fideiussori, sed non econtra
2 Mora rei nõ nocet fideiussori, quãdo fideiussor prius constituit creditorem in mora.
3 Si fideiussor hominẽ debitũ occidat, re⁹ principalis liberat.
4 Occidendo committitur mora.
5 Mora rei principalis non nocet fideiussori quo ad augendã obligationem fideiusso.
6 Fideiussor occidẽs speciẽ pmissam, tenetur actione de dolo.

Mora rei. Mora rei pricipalis nocet fideiussori nisi fideiussor p pri⁹ offerẽdo cõstituerit creditorẽ in mora: s; mora vel factũ fideiussoris ipsi soli nocet, ꝛ nõ pricipali. h. d. ꝛ habet tria dicta, ſm ibi, sed si fideiussor servũ. tertiũ ibi. s; si fide-
1 iussor hominẽ. ¶ † No. j. ꝙ mora rei pricipalis nocet fideiussori, s; nõ e;: rõ est multiplex. Primo q; mora derivat a pricipali i accessoriũ. Itẽ mora rei presumit quodãmodo mora fideiussoris: vt. l. si servũ. §. nunc videam⁹. j. e. Itẽ principale regulat suũ accessoriũ, nõ e;. l. ex pupillari. s̃. de vul. ꝛ pup. ꝛ l. ꝙ p man⁹. s̃. de iur. cõdi. Itẽ q; fideiussor vr̃ in omne causã intercessisse. d. l. si servũ. §. nunc videamus. ꝛ ꝙ ibi Bar. ꝛ. l. si q̃s p eo. in prin. j. de fideius. ꝛ l. quero. in prin. s̃. loca. ¶ Amplia istã regulã dupliciter. Primo vt procedat nõ solũ in fideiussore dato añ morã, s; etiã in dato põst, ꝛ ɔ: vt est gl. no. in l. quoties in diẽ. in. ij. sol, s̃. e. Bar. in. l. vinũ. in. j. colũ. s̃. si cer. pe. Scd̃o amplia idẽ esse in quolibet alio q tenet accessorie instar fideiussoris: vt patet in actiõe de peculio, in qua habetur vt fideiussor, ꝛ sic mora filij nocet patri, sed nõ e;, vt est tex. in
2 l. cum filiusfami. in prin. s̃. eo. ¶ † Scd̃o no. ex secunda parte tex. qd̃ mora rei non nocet fideiussori: quãdo fideiussor prius cõstituit creditorem in mora per oblationẽ rei debite ei factã ꝛ in hoc iste casus non est alibi in iure ſm Dy. Bart. ꝛ alios hic. Cõtra istũ tex. vltra scribẽtes ego oppo. fortiter de text. in l. iij. §. si is p quo. s̃. ꝙ quisq; iur. vbi si debitori principali factũ fuerit a creditore pactũ de non petendo, per qd̃ statim acquirit exceptio fideiussori. l. ꝛ heredi. §. fi. s̃. de pac. ꝛ. l. exceptiones q̃ persone. §. rei. s̃. de excep. deinde debitor impetret ius iniquũ, videlicet ne aliqs ei⁹ debitor possit vti exceptione pacti non petendo. ista ĩpetratio nocet etiã fideiussori, vt non possit vti illa prima exceptione pacti de nõ petẽdo per ꝙ erat sibi acquisitũ ius exceptiõis. ꝛ sic ibi factũ rei principalis nocet fideiussori, etiã q̃ ad preiudicandũ sibi in iure exceptionis pri⁹ acquisite: ergo idẽ dicendũ in tex. nr̃o ꝙ mora seqũes rei principalis debeat piudicare fideiussori in exceptione q̃s acquisiuit p oblationẽ. Pau. d̃ ca. ibi post Jac. bu. rñdet ꝙ hic exceptio acquisita fideiussori nõ põt tolli p factum hoĩs, ꝛ sic rei pricipalis, ꝛ cõsequent p ei⁹ morã. ibi aũt illud pvenit ex dispositione. l. sic disponẽtis in impetratiõe iuris iniqui Ale. ibi ipugnat istã solutionẽ ꝛ bene: q; vtrobiq; procedit a. l. mediãte facto hoĩs, ꝛ sic principalis. ibi eñ est ppter factũ principalis impetrãtis ius iniquũ: hic aũt est ppter factũ rei principalis ɔmittẽtis morã, ꝛ sic vtrobiq; itervenit factũ hominis s. principalis debitoris: sed ibi piudicat fideiussori: hic non ꝛ huic difficultati. d. Ale. ibi aliter non rñdet. Ego ibi sum solit⁹ notabiliter rñdere, ꝛ est pulchra ꝛ mea solutio ꝙ iste tex. in scd̃o rñso loquit qñ exceptio fuit quesita fideiussori mediãte facto ipsiusmet fideiussoris, q fecit oblationẽ, ꝛ creditor noluit accipere: vñ si postea re⁹ pricipalis cõmittat morã: succurrit fideiussori, vt hic d̃t tex. ꝛ sic tũc p morã rei; nõ tollit exceptio quesita fideiussori mediãte facto suo pprio. Sed in ɔrio exceptio erat q̃sita fideiussori, per factũ principalis debitoris cui creditor fecit pactũ de nõ petendo, ꝙ etiã prodest fideiussori; vt. s̃. dixi. ꝛ hoc tollit p factũ principalis, ꝛ sic p impetrationẽ iuris iniqui ab eo factã, difficili⁹ eñ tollit id ꝙ acquirimus mediãte facto nr̃o q̃s qd̃ ex facto alieno. l. si qd i bello. j. d̃ cap. ꝛ l. si filius. §. erit differẽtia no. s̃. de fideicõ. liber. Bar. in. l. si insulã. in. vj. opp. j. partis. s̃. eo. Et per hoc do tibi novã limitationẽ ad istũ tex. vt nõ pcedat qñ ipse re⁹ principalis fecisset talẽ oblationẽ creditori, ꝛ nõ fideiussori: ꝛ postea idẽ re⁹ fuisset scd̃o in mora: tũc nõ esset succurrẽdũ ipsi fideiussori: nec tunc
3 pcedit iste tex. ꝙ bene no, q; nemo tangit. † ¶ Tertio nota ex tertia parte; ꝙ si fideiussor hominẽ debitũ occidat, re⁹ principalis liberat: ꝛ tñ fideiussor in obligatiõe perdurat. Et Ratio quare debitor liberat, est ppter interitũ speciei debite absq; ei⁹ morã vel culpa. p. l. si ex legati cã. s̃. eo. ꝛ. l. qd̃ te. s̃. si cer. pet. ꝛ sic hic est casus in q̃ obio fideiussoris durat, ꝛ obligatio rei nõ reperit in rerũ natura, ꝛ sic accessoriũ stat sine pricipali, ɔ reg. l. cũ principalis. j. de reg. iur. ꝛ gl. no: in. l. si patron⁹. §. patronũ. s̃. si qd i frau. pat. ꝛ in terminis nostris tex. i l. si fideiussor. in fi. s̃. de dolo. Itẽ in oib⁹ specieb⁹ liberationis, liberato principali etiã accessiones liberãt. dicit text. in l. in oibus. j. de sol. ppter ista gl. fi. in prin. fatet ꝙ de rigore liberato pricipali fideiussor nõ tenet; prout etiã est tex. i. l. mora. §. fi. s̃. de vsu. S; d̃ equitate q; fideiussor occidit hominẽ debitũ, ppter eius culpã ꝛ dolũ tenet vtili stipulatiõe; vt dicit tex. ne alias ex delicto suo cõmodũ liberationis consequatur qd̃ esset iniquũ ꝛ absurdum, ꝛ ɔ. l. sine hereditaria. §. fi. s̃. de neg.
4 gest. ꝛ. l. relegatorũ. j. de inter. ꝛ releg. ¶ † Quarto no. ꝙ occidendo cõmittit mora vt hic, ꝛ l. si servũ. i pri. ꝛ. §. seqt. j. eo. ꝛ l. eũ qui ita. §. fi. cũ. gl. s̃. eo. tñ occiso nõ est pprie mora; q; mora proprie est culposa dilatio i nmittẽdo. l. morã in pric. ꝛ ibi gl. s̃. de vsur. no. i. l. ꝙ te. s̃. si cer. pet. sed poti⁹ est culpa in faciendo vel dol⁹ tñ habet loco more, ꝛ plus q̃s mora. ¶ Gl. in ver. fideiussori. dividitur in duas partes. In prima p viam limitatiõis removet vnũ ɔriũ. In scd̃a allegat tres concordan,
5 scd̃a ibi, ꝛ facit. s̃. de vsu. ¶ † Ex prima parte gl. habes duas cõclusiones. ¶ Prima est ꝙ mora rei principalis non nocet fideiussori quo ad augẽdã obligationẽ fideiussoris, vt ppter morã vel cõtumaciã rei fideiussor teneat vltra sortẽ ad aliq̃ interesse, de quo dic vt pleni⁹ p Bart. in l. fi. in pe. col. vbi aliquãdo dixi. s̃. de eo qd̃ cer. lo. ¶ Scd̃a conclusio gl. est q̃s mora rei principalis nocet fideiussori quo ad producendã obligationẽ ꝛ actionem ꝛ sic quo ad perpetuationẽ, vt nõ extiguatur per interitum rei debite. Non aũt intelligas gl. respectu tẽporalis; q; si actio erat temporalis, durat similit tẽporalis ꝛ nõ efficitur perpetua in tpe, vt declarat no. glo. in. l. si servũ. §. sequit. in ver. perpetuari. j. e. Quid autẽ de interruptione prescriptionis, an facta cõtra pricipalem interrũpat prescriptionem ɔ fideiussorem habes gl. no. in. l. si fideiussor. in. j. §. fi. s̃. mann. ꝛ lati⁹ per Bar. in. l. cũ quis. §. si quis p reo. post gl. ibi. j. de sol. cum alijs concor. traditis per do. Alexan. hic. ¶ Gl. in ver. obtulit. tene primũ intel. gl. qui clare patet ex ordine litere, nec ob. q vltima mora noceat vt iurib⁹ allegatis in gl. Or respõde formalius q̃s Bar. ꝙ illa regula procedit respectu eiusdẽ persone, nõ autẽ respectu diversarũ psonarũ vñ in isto tex. si creditor q fuit constitut⁹ in mora per fideiussorẽ

postea cõstitueret in mora eundẽ fideiussorẽ, & tolleret prima mora fideiussoris, & fideiussor cõstitueret i mora, & illa ultima mora eiusdẽ pone sibi noceret. ita ꝓcedũt iura in ꝫ̃ allegata i gl. ꝫ̃ i isto tex. creditor nõ ꝓstituit fideiussorẽ i mora, ꝫ̃ reũ. ergo nõ ꝫ̃ tũc locũ regula q̃ vltima mora noceat: q̃ hic nõ est ꝫ̃ eandẽ ꝑsonã. ¶ Gl. ff. in ver. cõuenit diuidit in quatuor partes. In ꝓma assignat rõnẽ ad text. In secũda remouet tacitũ ꝫ̃ũ q̃ imo liberato reo principali videa. in ꝓsequentiã liberat' ffideiussor q̃ est accessoriũ: & nõ põt stare sine principali, vt põt tex. in l. si fideiussor. in fi. ff. de dolo. & fatet ꝫ̃ũ esse verũ de rigore iuris, vt est tex. in l. mora. §. fi. ff. de vsur. tũ ex equitate tenet vtili ex stipulatu: q̃ ipse fideiussor occidit. & sic propter dolũ & delictũ suũ, vt dixi i tex. ¶ † In tertia gl. opponit ꝫ̃ tex. q̃ fideiussor occidẽs speciẽ ꝓmissã teneat actione de dolo: vt est tex. in l. si fideiussor. ff. de dolo. ergo nõ põt teneri vtili ex stipulatu, vt hic dt tex. q̃ actio de dolo est ꝑsubsidiaria: & nõ dat vbi alia cõpetit. l. j. §. pe. & fi. ff. de dolo. & glo. triplicit solut. In. iiij. allegat duas cõcordãs. secũda ibi, nãl ꝫ̃ reo liberato. tertia ibi, ꝫ̃ videt. quarta & vltima ibi, & facit. ¶ In tertia parte gl. videt tenere tertiã solutionẽ. q̃ pleni' explicat ꝫ̃ũ faciẽdo tres casus: sed Bar. hic reꝓbat & quarto mõ rñdet ſm Ja. de arc. & Ol. q̃ i d. l. si fideiussor. ibi fideiussor erat debitor i diẽ vel sub ꝓditioe, q̃ casu sicut tã diẽ nõ põt in vera mora cõstitui. l. cũ filiusfa. §. fi. ff. eo. ita nec occidẽdo põt ficta mora cõmitti: vñ cũ ibi occiderit tã morã, vt ibi dicit text. iõ necesse est agi de dolo: vt ibi, ꝫ̃ hic obligatio erat pura tpe q̃ fideiussor occidit speciẽ, ꝓmissam, vnde occidẽdo constituit in mora, & sic perpetuat ꝓma obligatio ex stipulatione, ideo ex stipulatione cõueniri põt, vt dicit hic tex. & istã solutionẽ etiã ꝫ̃ Bar. & clari' in. d. l. si fideiussor. sed nõ caret aliqua divinatione q̃ in l. ꝫ̃ia erat debitor i diẽ vel sub ꝓditioe: nisi saluetur q̃ tex. ibi cum mysterio dicit q̃ ante morã fideiussor occidit. ¶ Limitat singulariter Bar. in debitore sub ꝓditione, qui ante cõditiõis euentũ occideret hominẽ ꝓmissum, qñ in ipso actu occidẽdi purificat obligatio interfectoris: tũc occidẽdo bene cõmittit mora, ꝑ text. in l. eũ q̃ ita. §. fi. ff. eo. ſm vnũ intel. glo. magne ibi in. ỹ. solutione: & etiã circa fi. Istã limitationem sequũt Ang. Pau. de ca. & d. Aller. hic An. in l. q̃ seruũ. in pri. j. c. Salic. in. l. q̃ ter. i v. col. ff. si cer. pet. Pau. de ca. in. d. l. cũ qui ita. §. fi. ad fi. vbi reputat istã limitationẽ multũ tenendã menti: & ibidẽ Imo. & d. Aylex. etiã sequunt. Sol' Cu. reꝓbendit Bar. in debito in diẽ. Nã cũ obligatio sit nata. ꝫ̃ perpetuari ꝓpter occisionẽ. l. si rẽ aliquã. j. de noua. & l. in executione. §. fi. ff. eo. ꝫ̃ propter morã nõ possit ꝑpetuari. q̃ añ diem nõ potuit in mora cõstitui. d. l. filiusfa. §. fi. ff. eo. Ultra Cu. & scribẽtes mihi videt q̃ ꝫ̃ Bart. aliud fortiꝰ faciat: inquantum Bar. tenet q̃ quãdo occidendo purificatur obligatio interfecto ꝫ̃, qui esset cõditionalis: tunc cõmittit mora per talem occisionem. istud videt omnino irrationabile, q̃ idẽ actus decisionis non ꝫ̃ inducere purificationẽ obligationis & morã̃ vt videt velle Bar. Sicut dicim' q̃ eventus conditionis nõ debet inducere purificationẽ obligationis & morã. ſm Bar. met & alios in l. quoties in diem. ff. eo. per legem quod dicim' j. de solu. sed defende. Bar. q̃ in. d. l. eum qui ita. §. fi. cũ glo. ibi. Titius qui occidit hominem ꝓmissum. tenebat ex prima eius obligatione. q̃ a principio fuit pura, & occidẽdo fecit quod secũda stipulatio conditionalis seu, que in cõtrariũ euentũ nouasset primam, & interim eam reddebat conditionalẽ. non potest amplius habere effectũ, & sic facit q̃ prima redit ad suã primã naturã, & sic purificatur prout primo erat. q̃ ergo in ipso actu occidẽdi prima obligatio purificat ex q̃ redit ad ꝑmum statutũ, ideo tunc bene occidẽdo committit mora. & sic actus occisionis bene ibi constituit morã, vt dicit gl. sed non simpliciter purificat obligationem occisoris, q̃ omnino ab initio fuit pura, ſ occidẽdo facit ne secũda stipulatio conditionalis amplius possit reddere primã conditionalẽ. ista est intentio. Bar. aperti' tamen declarata quam Bar. declaret.

Lex. lxxix.

Jacolono. De ista diximus notabi. in. l. si stipulat' fuerim. ff. j. §. eo.

Lex xc.

1 ¶ Litis contesta. super sorte non impedit cursum vsurarũ.
2 Per litis contesta. antiq̃ actioni additur noua qualitas.
3 Vsura dicitur pena.
4 An & quando pena in contractibus vel vltimis voluntatibus presumatur adiecta in fraudem vsurarum.

1 **Cum stipulati sumus.** † Litis contestatio sup sorte nõ impedit cursum vsurarum. h. d. dubiũ faciebat, q̃ per litis cõtestationẽ inducit noua tio. l. aliã. j. & noua. plene no. in. l. j. C. & indu. ſ per nouationẽ impeditur cursus futurarũ vsurarũ. l. nouatio. j. & noua. ꝫ̃ũ decidit in hoc tex. Nõ decidendi est q̃ nõ solet fieri deterior ꝓditio eorũ qui lite ꝓtestant. l. nõ solet. j. & reg. iu. & d. l. aliã. q̃ esset si lite ꝓtestãdo impediret cursus vsurarũ promissarũ, & ad ꝫ̃ũ rñdet Bar. q̃ nos loquimur in nouatione necessaria q̃ fit per litis cõtestationẽ, sed. d. l. nouatione. loquit. de nouatione volũtaria. Tu respõde clari' & fundamẽtari' q̃ ꝫ̃ũ ꝓcedit in nouatione extinctiua, q̃ est ꝓprie nouatio, q̃ quam prima oblo tollit: & i aliã trãfudit. l. j. & noua. & ſ. preterea. insti. quib. mo. tol. ob. & q̃ talẽ nouationẽ propriã & extinctiuã bñ impedit cursus futurarũ vsurarũ. ita proprie loquit. d. l. nouatione. Sz per litis ꝓtestationẽ nõ fit nouatio ꝓpria, que fit extinctiua ꝓprioris obligatiõis, sed bñ fit nouatio accumulatiua: & sic improprie: qua prime obligationi & actioni alia obligatio accumulatur: q̃ per litis ꝓtestationẽ per quã quali ꝫ̃bitur obligat in kãtie & iudicio, l. iij. §. idẽ scribit. ff. de pecu.
2 † Itẽ per litis cõtestationẽ antique actioni addit̃ noua qualitas: q̃ vbi ꝓma actio erat ꝑpetua, vel morte peritura, efficitur perpetua, & trãsitoria ad hẽdes. d. l. aliam. & ibi plene Bar. ff. de noua. gl. & v. & alij in. d. l. j. C. & iud. & sic patet q̃ nouatio q̃ fit ꝓ iudicio seu per litis ꝓtestationẽ, nõ detrahit aliquid precedenti obligationi, sz additiõ non impedit cursum vsurarum promissarũ, vt dt tex. & duplici nouatiõe. scz extinctiua & accumulatiua dixi etiã in. l. si in sulã. in. vſi. opp. j. partis. ff. eo.
¶ Amplia istũ ter. vsure currant nõ solum pẽdente lite cause principalis, sed etiam in instantia cause appellationis. l. fi. ff. de re iud. & l. negotiorũ. in prin ff. de appel. Pau. de ca. & do.
3 Aylex. hic. ¶ † Mo. ex tex. ibi pena in singulos mẽse. q̃ vsura dr pena. ad idẽ. l. lecta. vſ. sz cũ satis. vbi Alboder. & do. Aylex. ad hoc no. ff. si cer. pet. & l. qui sine. vbi Bar. ff. de neg. gest. & hoc est verũ capiẽdo nomen pena, vt generale. si aũt capiat in specie differt in tribus a pena, de quibus hic per Bar. Effect' est euidẽs: q̃ vsura hodie nec iure ciuili nec canonico petit põt: q̃ omni iure hodie prohibita est vsura. aut. ad hec. & in corpore vnde sumitur. C. de vsu. & ca. q̃ in omnibus. dr vsur. dixi in l. j. C. de sum. trini. sed pena vtroq; iure potest peti, vt no. in. c. suã. de pen. Adde quartã differentiã: q̃ vsura q̃ accedit vltra sortẽ, põt peti simul cũ sorte pncipali. l. traiectitie. in prin. & ff. & illo. ff. tit. j. sec' est in pena q̃ succedit loco rei. l. rescriptũ. ff. si pacto quo penã. ff. & pac. ¶ † Tãgit etiã Bar. an & quando pena in ꝫ̃ctib' vel in vltimis voluntatibus presumat adiecta in fraudẽ vsurarũ, & q̃ p gl. Bart. & oẽs in. l. stipulo ista. §. alteri. vbi dixi. ff. eo. cũ pcor. ibi traditis p do. Aylex. & per eũdẽ i pl. lxxvj. v. vo. q̃ ici. vilis dubitatiõib' i vltimo dubio.

Lex xcj.

1 ¶ Re perempta vel a cõi cõmercio exempta, tenet debitor si eius mora vel culpa precesserit, vel habentis ab eo causam.
2 Occidẽs speciẽ debitã, nõ dicitur proprie cõmittere moram.
3 Promissor vel eius heres occidẽs speciẽ promissam, siue iusta causa, siue scienter, siue ignoranter tenetur.
4 Qui tenetur ad dandum: ff. principaliter tenentur ad translationẽ dominij: tamen etiam tenetur si per eũ' morã vel culpam in non faciendo comissam, res desijt extare, vt no possit naturaliter dari.
5 Factũ eius qui habuit cãm a ꝓmissore, cessat factũ ꝓmissoris.
6 Culpa perpetuat obligationem etiam ignorãtis vinculum.
7 An & quando quis teneatur de negligentia.
8 Qñ debitor fuit in mora tenet ad fruct' vel interesse. & nu. 9.
10 Debitor probaliter & iuste ignorãs se esse debitorẽ, & faciens actum licitum manumissionis: tamẽ tenet ad estimationẽ, ex quo facto suo licet probabilis res dsijt esse i cõmercio nostro.

1 **Si seruum stichũ.** † Re pempta vel a cõi cõmercio exẽpta tenet debitor si eius mora vel culpa precesserit. vel habẽtis ab eo causam. h. d. vsq; ad. ſ. sequitur. Vel hic occisio & negligẽtia in non curando. vel custodiẽdo rem debitã, perpetuãt obligationem: & faciũt debitorẽ teneri ꝺ interitu. Item re exẽpta a cõi cõmercio tenet debitor si eius mora vel culpa interuenerit, vel habẽtis cãs ab eo etiã ignorãte. secus si facto tertij: nõ habentis a debitore causam: debitor ab eo habuerit. h. d. ¶ Diuiditur in quinq; partes. principales. In prima loquitur quãdo species promissa desijt posse prestari. eo q̃ desijt esse i rerũ natura facto culposo ꝓmissoris, qui cã occidit. In secunda qñ desijt esse in rerũ natura negligẽtia, ꝓmissoris cõmissa in nõ curãdo ffirmũ, aut in nõ custodiẽdo. In tertio qñ desijt posse ꝑstari. q̃ desijt esse in cõmercio nostro: tamẽ est in rerũ natura. & intercessit mora vel culpa debitoris, vel illi' qui habuit causam a debitore. cuius factũ reputat esse ipsi' debitoris. i quarta loquit quãdo dsijt esse in

esse in cõmercio nostro facto alteri⁹ tertiũ q̄ non habuit cãm a
debitore: lz debitor ab eo cãm habuerit. In .v. ampl at tertiã
decisione: vt heres debitoris teneat q̄uis ignorãs seruũ de-
bitu manumiserit. scda ibi, sinautẽ negligat ĩfirmũ. tertia ibi,
sz si sit qdẽ res. quarta ibi, si aũt alien⁹ qnta ꝛ vlti. ibi, de illo
q̄rit. ¶ In scda parte ibi, in faciendo qdẽ. lege ĩterrogatiue:
ꝛ iũge ver. qꝛ q̄ dare. vbi ponit rõnẽ dubitationis quare vide
bat nõ esse ꝯsiderãdã culpã in nõ faciẽdo cõmissã postea ĩ ver.
an ĩ nõ faciẽdo, ponit decisio ĩ ꝯ͂riũ cũ dt ꝙ magis pbãdũ est.
¶ †No. primo ex tex. ibi, nulla mora interueniẽte. iũcto ver.
seq. ibi, si qdẽ occidat eũ, ẜm Imo. Cu. ꝛ Pau. d ca. ꝙ occidẽs
speciẽ debitã nõ dr ꝓprie cõmittere morã: ꝛ sic occidere nõ
est ꝓprie mora. idẽ tz Pau. de ca. in. l. mora. ṡ. e. Ad idẽ tex.
in. §. seqt. j. ea. in ver. si vero morat⁹. vbi tex. facit differẽtiam
occidat vel sit in mora. ad idẽ tex. in. l. si fideiussor ꝓmissũ ani
mal. ṡ. de dolo ad idẽ bon⁹ tex. in l. mora. §. fi. ṡ. de vsu. vbi dt
tex. itẽ si fideiussor solus morã fecerit non tenet sicut si stichũ
promissũ occiderit. nã nullũ simile est idẽ. l. ꝙ nerua. ṡ. deposi.
Et si diceres cauillãdo ꝙ ibi dictio sicut, ponat exẽplificatiue
nõ ꝯgrueret illud. §. vbi patet ꝙ dictio sicut, stat similitudina
rie. ꝛ sic nõ est exẽplũ: sz similitudo. Ad idẽ bñ facit significa-
tio istius vocabuli mora: nã est morosa seu culposa dilatio ĩ omit
tẽdo seu negligẽdo cõmissa: sed is qui occidit nõ morat neq̄
differt: vñ cũ careat noĩe dz etiã carere effectu: vt dicit tex. ĩ l.
a nullo. in fi. C. de ferijs. Itẽ põdera ꝙ Bar. in. l. mora. ṡ. eo.
ĩ pe. opp. ad fi. tz expresse ꝙ occidere nõ sit vera mora: sz ficta
ꝯtrariã opinionẽ ꝙ imo occidẽdo dicat ꝓprie mora cõmit
ti. tz. d. Alex. hic in duob⁹ locis. s. in. ij. no. ꝛ etiã in vlti. col. ꝛ
idẽ. d. Alex. in. d. l. mora. in fi. ṡ. e. ꝛ ita dicit tenere Bar. ꝛ ali
os in. d. l. mora. sed erat qꝛ lz. Bar. ibi in pe. opp. in prin. di-
cat ꝛ opponat ꝙ occidẽdo semp est ĩ mora: tñ postea in fi. illi⁹
pe. opp. tenet Bar. put etiã. §. retulit ꝙ occidere nõ est vera
mora sed ficta istud idẽ tñ tenet glo. in l. eũ qui ita. §. fi. ṡ. eo. ꝛ
p ista parte nõ obst. ista. l. nec. d. l. si fideiussor. ṡ. de dolo. qꝛ
loquunt de mora p̄cedente homicidiũ: qꝛ verũ est nullã morã
p̄cedisse. sed in ipso actu occisionis cõmittit mora. ꝛ sic in il
lis iurib⁹ intelligit nulla mora adhibita. s. in cessatione soluti
onis. tene primã opinionẽ q̄ est magis cõis q̄ occidere speciẽ
debitã nõ est ꝓprie mora: qꝛ mora cõstit in nõ faciendo: sz hic
est culpa vel dol⁹ in faciendo, tñ occidere habet ꝓ mora seu lo
co more: q̄ntũ ad ꝑpetuãdũ actionẽ ꝛ obligationẽ: qꝛ ita per
petuat obligatio ꝛ actio ꝓ occisionẽ sicut ꝑ morã, ꝛ sic stat cõ
clusio ꝙ occidere nõ est mora ꝓprie. Ex q̄ ĩsurgit vtilis diffe
rẽtia ẜm Lu. s. occidat vl an sit in mora: qꝛ ex mora veniũt in
actionib⁹ bone fidei fruct⁹ ꝛ vsure, ĩ stricti iuris iudicijs venit
estimatio q̄nti plurimi ex mora, ẜm Bar. ꝛ alios ĩ l. fi. filius
fa. §. j. vbi videm⁹. ṡ. eo. ex occisione aũt nõ veniũt fruct⁹, nec
estimatio q̄nti plurimi: qꝛ hic nõ esset vera mora. ꝛ sic viue-
ret species debita, ipse debitor istas cõmoditates haberet. ꝛ
not. ꝓ bona limitatiõe. d. l. si filiusfa. §. j. ꝛ iuriũ ibidẽ allega-
torũ. ¶ †Scdo no. ex tex. ibi, si qdẽ occidat. iũcto ver. ꝯ illo qd
ꝓmissor vel ei⁹ heres occidẽs speciẽ ꝓmissã sine iusta cã. siue
sciẽt siue ignorãt tenet: qꝛ fingit viuere: ꝛ ꝑpetuat obligatio
sicut si viueret. sec⁹ si eũ merẽtẽ iuste occideret. l. q̄ seruũ. j. e.
ꝛ l. qd ergo. §. si heres. de leg. j. ꝛ qꝛ tex. nõ aperit q̄ actiõe te
neat occidẽs speciẽ ꝓmissã. dicũt Imo. ꝛ d. Alex. ꝙ tenet ex
stipulone: vt l. mora. ṡ. e. nisi ꝓmissio esset facta ĩ diẽ vel sub ꝯdi
tione: ꝛ añ diẽ vl ꝯditionẽ occidisset: qꝛ tũc tenet solũ actiõe d
dolo subsidaria. l. si fideiussor. ṡ. de dolo. ꝛ vidim⁹ ĩ l. mora. ṡ.
e. Sz errãt: qꝛ p̄dicta iura loquũt ĩ fideiussore occidẽte, sz ipse
re⁹ principalis occidẽs sem ꝑ tenet directa ex stipulatu actio
ne: nisi velis dicere ꝙ etiã re⁹ p̄ricipalis occidẽs spẽm ꝓmis-
sã, teneat vtili ex stipulatu actiõe. put satis vr̃ posse ꝓbari in
l. q̄ seruũ. j. e. ex idẽtitate rõnis. iura p̄allegata q̄ loquũt ĩ fide
iussore occidẽte, extẽdi põt ad reũ p̄ricipalẽ. ¶ † Tertio no.
in ver. sinautẽ negligat ꝙ q̄ tenet ad dãdũ lz p̄ricipali t tene-
at a trãslatione dñij: vt. l. vbi aũt nõ apparet. §. fi. ṡ. eo. Tñ et
tenet si ꝑ ei⁹ morã vel culpã in nõ faciendo ꝯmissã, res desiit
extare: vt nõ possit naturaliter dari, ꝛ iste est ꝓpri⁹ sensus hui⁹
versiculi lz verba obscura ꝛ inordinata cõpositi. ¶ † Quarto
opp. ex isto text. distinctio ꝙ si debitor speciei sit in mora vel
culpa in faciendo vel nõ faciendo, ꝛ sic negligẽdo: siue occidat,
siue negligat ĩfirmũ nõ adhibendo medicũ, vel adhibendo ĩ-
peritũ, vl nõ custodiẽdo, vl manumittendo seruũ ꝓmissuz, vel
faciẽdo fundũ sacrũ vl religiosuz, vel ipse vl habẽs cãm ab eo
in omnib⁹ in casib⁹ tenet: qꝛ factum eius q̄ habuit cãm a pro
missore. cẽset factũ ꝓmissoris: qꝛ ꝓmissor nõ debuit alienare
rẽ tali [illegible]sone, q̄ faceret ne posset eã dare: ꝛ hec vera nisi ex cã d
p̄terito fieret quominus dari posset: vt hic in ver. Item si hõ.
si aũt res promissa tpe ꝓmissionis erat aliena, ꝛ examinat ꝛ a

cõmercio nrõ: qꝛ dñs serui ꝓmissi cũ manumiserit, vel fundũ
sacrũ aut religiosũ fecerit: l. berat ꝓmissor: qꝛ sine facto ꝛ cul
pa sua rẽ dare nõ põt: sicut qñ species debita sine culpa ꝛ mo
ra ꝓmissoris perijt, debitor liberat. l. si ex legati cã. ṡ. e. ꝛ. l. qd
te. ṡ. si cer. pe. ¶ †Quinto ꝛ vltimo no. in ver. de illo culpa ꝑ
petuat obligationẽ etiã ignorãtis vinculũ: ꝛ in hoc differt a
mora, qꝛ mora nõ ꝯbit per eũ q̄ ignorat: nisi in ista ignorãtia
cadere t culpa. d. l. qd te. ṡ. si cer. pe. sz culpa bñ cadit in eo qui
hz iustã causaz ignorãtie. ¶ Gl. in ver. in non faciendo. ponit
duos ĩtellect⁹ ad tex. ꝛ sequit secũdũ ĩtellectũ Jo. qui est cõis
ꝛ ver⁹, ꝛ si hz duas partes scda ibi, vel dic ẜm Jo. ꝛ sic conclu-
dit gl. qd promissor teneat de negligẽtia ꝯmissa in nõ faciẽdo,
ꝑ multa iura in ea allegata: sed nõ rñdet ad. l. venditor ex he-
reditate. §. ꝓtiũ. ver. quẽadmodũ. ṡ. de her. ven. Rñde vt hic
7 ꝑ Bar. †Et si q̄rat an ꝛ qñ quis teneatur ex negligẽtia. Bar.
notabiliter distinguit vt hic ꝑ eum, cuius doctrine adde pri-
mo, dũ tz in cõuento actione ꝑsonali qd si creditor prius fuit ĩ
mora speciẽ recipiendi, cũ debitor ei obtulisset, ꝛ tũc nõ impu
tat debitori culpa negligẽter circa speciẽ vl fruct⁹: l. si mora.
ṡ. so. ma. ꝛ. l. si ꝑ ẽptorẽ. ṡ. de peri. ꝛ cõ. rei vẽ. Adde rõnẽ esse
ne debitor inuit⁹ cogat fieri procurator, vel negotiorũ gestor
alteri⁹. ꝛ hoc est qd proprie vult dicere tex. in. d. l. si mora. ibi,
ne in perpetuũ agrũ ei⁹ colere cogat. ¶ Itẽ dũ Bar. tz qd qñ
creditor nõ fuit in mora: ꝛ agit ad id qd aliqñ fuit ipsi⁹ credito
ris, ꝛ sic agit ad restituẽdũ: tũc debitor tenet de negligẽtia cir
ca rẽ, ꝛ circa fruct⁹. l. videam⁹. ij. ĩ prin. ṡ. de vsur. sec⁹ qñ agit
ad id qd nunq̄ fuit ipsi⁹ creditoris: ꝛ tũc nõ tenet debitor de
negligẽtia circa fruct⁹. ita loquit. d. l. venditor ex hereditate.
§. ꝓtiũ. ver. quẽadmodũ. Adde rõnẽ diuersitatis: qꝛ qñ tenet
ad restitutionẽ rei q̄ fuit creditoris: tũc tenetur ad fruct⁹ per-
ceptos, qui percipi potuerunt: ꝛ sic ad percipiendos. arg. l. do
mũ. C. de rei ven. nõ mirũ si tenet de negligentia cõmissa cir
ca ipsos fructus, cũ teneat de percipiẽdis: qñ vero solũ tenet
de fructib⁹ perceptis: puta qꝛ nõ tenet ad restituẽdũ: ꝛ tenet
ad fruct⁹ solũ illa rõne ne locupletur tunc non tenetur de ne-
gligẽtia ꝯmissa circa fruct⁹, ex quo solum tenet de perceptis.
¶ Limita no. ẜm Ang. qñ fructus iã maturos pateret debi-
tor corrũpi: ꝛ sic fuisset negligens in cõseruando fructus iam
natos: d tali negligẽtia bñ teneret: qꝛ dicit quodãmodo ꝯmis
sa circa substãtiã rei, cũ sit circa fruct⁹ iã natos: ꝛ sic circa par
tẽ rei: qꝛ fructus pendentes censet esse pars rei. l. fructus pẽ
dentes. ṡ. de rei ven. ꝛ. l. si. §. penul. ṡ. de his q̄ in frau. cre. ꝛ ita
expresse gl. in. d. §. ꝓtiũ. ver. quẽadmodũ in ver. argueret ꝛ se
8 quunt Imo. ꝛ ceteri Mod. hic. ¶ †Scdo limita Bar. qñ de-
bitor fuit in mora: qꝛ tũc propter morã tenet ad fruct⁹ vel ad
interesse. l. si filiusfa. §. j. vbi vidim⁹. ṡ. eo. ergo ẽt tenet ad ne-
gligẽtiã fructuũ. Aduerte singularit istud p̄cedit, q̄ si sibi non
esset ĩpletũ ꝓpter partẽ aduersã, ꝛ per ꝯseq̄ns re ipsa nõ fuis
set debitor in mora ꝯstitut⁹, tũc sibi licitũ est curã fundi negli
gere. d. l. vẽditor ex hereditate. §. ꝓtiũ. v. quẽadmodũ. ita lo-
quit ꝛ p̄cedit doctrina Bar. hic. Sec⁹ aũt si ille q̄ ĩplementũ
ꝑcipit neglexit fruct⁹ quos percipere potuisset: qꝛ cũ tunc re
ipsa in mora ꝯstituat propter ĩplementũ sibi factũ. l. iulian⁹.
§. ex vend. ver. possessionẽ. ṡ. de actio. emp. l. curabit. C. eo. iõ
cũ tũc teneat colere fundũ, ne põt negligere, tenebit de negli
gẽtia circa fruct⁹, ẜm Ly. ĩ. l. in minorũ. C. ĩ qb. cau. ĩ ĩte. rest.
nõ est neces. ita singulariter limitat istã doctrinã Bar. Ale. in
l. de diuisiõe. ad fi. ṡ. sol. ma. vbi de hoc multũ gloriat: ꝛ dicit
hoc esse ꝑ neminẽ põderatũ, Sz tu aduerte ꝙ Are. ibi ĩ vlt. co.
lz Bar. hic, ꝛ de p̄dictis nõ faciat mentionẽ, tz de directo ꝯ͂riũ.
Mod⁹ subtilit qꝛ mora irregularis q̄ ꝯbit re ipsa: ꝑ ĩplemen
tũ factũ ab vna parte. facit vt alter solũ teneat de fructib⁹ ꝑ-
ceptis, sz nõ d ꝑcipiẽdis, ꝑ. d. l. ĩ minorũ. ꝛ d. §. ꝓtiũ. ver. quẽ-
admodũ. eo. qꝛ nõ nĩ operat mora irregularis, q̄tũ regula-
ris. ꝛ hoc ꝓbat optimo simili: qꝛ lz malefidei possessor verus
teneat de fructib⁹ ꝑceptis ꝛ percipiendis. l. si nauis. ṡ. de rei
ven. tñ malefidei possessor fict⁹, nõ tenet nisi de perceptis. l. ij.
ꝛ ibi Bar. ĩ. iij. opp. C. de fruc. ꝛ li. exp. ita q̄ est in mora vera,
bñ tenet ẽt de percipiendis, ꝛ ꝯsequent negligentia fructuũ,
qñ vere fuit interpellat⁹, sz qñ est in mora nõ vera, sz ĩpropria
ꝛ irregulari: tunc nõ dz teneri de percipiẽdis. Põdera q̄ qd
in. d. l. vẽditor ex hereditate. §. ꝓtiũ. ver. quẽadmodũ nõ ap-
paret de aliquo ĩplemento, ꝛ sic nõ apparet de aliqua mora ẽt
irregulari: ideo nõ tenet de negligentia fructuum: tñ si in illo
tex. ꝓtiũ integrũ fuisset solutũ venditori, ꝛ sic perfecte ĩpletũ ex
parte emptoris, ibi vẽditor diceret in mora re ipsa, ꝛ sic tene
ret ad negligentiã fructuũ. Tenendo opinionem do. Alex. q̄
esset maxima limitatio ad illum tex. sz ẜm Are. ille tex. proce
dit etiã sequuto implemento: qꝛ mora irregularis q̄ causat re
ipsa ex implemento, nõ facit teneri de negligẽtia fructuum ꝛ

esset magna ampliatio illi⁹ tex. ⁊ de eius intel. vide p Bal. in l. si traditio. in ii. q. C. de act. ēpt. ¶ Quid tenēdū: habeo pas sa₃ p ambiguo: tn̄ puto q̄ opinio. d. Alex. sit verior q̄ teneat ēt de ꝑcipiēdis in recōpēsatione iplemēti recepti ab alia pte. ⁊ ad hoc vr̄ mihi bn̄ facere tex. s. allegat⁹ per eū i. d. l. iulian⁹. §. ex vēdito. ver. possessionē. ibi. an habeat facultatē fruct⁹ pcipiēdi, ⁊ sic pōdero q̄ tex. nō loqt de fructib⁹ pceptis: s₃ de is q̄ ꝑcipi potuerūt: dū dt an habeat facultatē fruct⁹ percipiendi. ⁊ tn̄ ꝑpter iplementū factū a venditore: ⁊ sic ꝑpter morā irregularē, que ꝓhibitur re ipsa: tenetur ad ꝑcipiendos: ⁊ tenendo istā parte pōdera q̄ ista non esset limitatio ad doctrinā Bart. vt dicit Alex. in. d. l. de diuisiōe. ad fi. sed veri⁹ esset am

9 pliatio. ¶ † In quātū Bar. dicit i fi. q̄ si debitor fuit in mora teneat de negligentia fructuū: amplia dictū Bar. nō solū qn̄ fuit in vera mora mediāte iterpellatiōe: s₃ qn̄ fuit i mora irrepulari q̄ re ipsa ꝯmittit mediāte iplemento. ⁊ nota p̄dicta q₂ pulchra sunt ⁊ subtilia: nec per alios examinata hic. ¶ Gl. in ver. fecit. diuidit in duas partes. In pma remouet vnū ꝯtrariū ⁊ bene. In scda allegat plurimas ꝯcor. scda ibi: ⁊ facit ad hec iuxta hāc gl. Bar. format aliquas qōnes faciles: dicēs per eū: ca c. cor. traditis p do. Alex. ¶ Glo. in ver. statuliber. ponit casum ad ver. itē si hō. quē Bar. reprehendit per tria de quib⁹ hic per eū: tn̄ ad s̄m fundamentū posset respōderi s̄m Lu. q̄ gl. nō dicit q̄ seru⁹ esset heredis: s₃ simpliciter dicit. ꝓmisi tibi dare stichū. ⁊ nō dicit cui⁹ esset: vn̄ intelligit Lu. q̄ erat testatoris, q̄ postea me instituit heredē. s₃ tu caue q₂ ob. gl. parua in ver. ꝓmissoris. q̄ dicit q̄ erat promissoris tpe stipulationis: vn̄ Bar. ponit alio mō casum qn̄ seruo proprio testator legauit libertatē sub ꝯditione. postea ei⁹ heres ꝓmisit talē seruū statuliberū alteri ⁊ sic tpe promissionis erat ꝓmissoris: vt tex. q₂ iā fuerat heres si postea eueniat ꝯditio libertatis ꝓmissor liberat, ex q̄ ipse nihil fecit: ⁊ hoc mō procedit tex. ibi, ex p̄cedenti cā. Et si dicat q̄ factū defuncti censeat heredis: ⁊ sic sibi ꝑiudicet vt dicit gl. in l. si seruus furtiuus. in pri. s. de ꝯdi. fur. rn̄det Bart. q̄ ibi sequuta est voluntas defuncti, hic aūt antecessit: ideo nihil pōt imputari heredi, cū isto itellectu Bar. trāseunt Ang. Imo. ⁊ simpliciter. d. Alex. hic: sed certe so. Bar. nō est bona: q₂ imo in. d. l. si seru⁹ furtiuus. factū testatoris p̄cedebat factū heredis attēta veritate, sicut ⁊ hic. Scdo ⁊ fortius d₃ esse totū c₃ eius qd̄ dicit Bart. nā qn̄ p̄cedit factū testatoris; q₂ testator prius relinquit libertatē seruo ꝯditiōe: fortius d₃ teneri heres qui promisit post factū testatoris: q̄₃ qui promisit ante. patet: q₂ qn̄ promisit ante, nō potuit cogitare etiā in genere de facto futuro testatoris, sicut potuit cogitare de facto p̄terito ipsi⁹ testatoris. Tertio ⁊ adhuc fortius si testator in hoc tex. prius reliquit libertatem seruo sub ꝯditione. certe postea heres nō potuit adire hereditatē nisi prius viderit testm̄, ⁊ sciuerit se heredē ex testō. l. sed ⁊ si de sua. s. d acqui. her. Bar. j. in ver. de illo: ergo sciuit libertatē relictā illi seruo. ideo inepte videt loq Bar. dū dicit q̄ tūc nihil pōt imputari heredi: qn̄ factū testatoris p̄cessit: imo tūc est imputādū heredi: qui p̄sumit vidisse testm̄ ⁊ sciuisset tale legatū libertatis. Nisi fortassis diceres q̄ post mortē testatoris anteq̄ adiret hereditate, promisit talē seruū. ita posset saluari Bar. sed esset diuinatio. Vn̄ ad l. si seruus furtiuus. cū gl. rn̄de melius ex mente Lu. hic q̄ ibi loquit quātū ad tollendū cōditionē furtiuā. vbi tractat de lucro: ⁊ tunc factum testatoris reputat factū heredis, vt ibi dt gl. s. q̄ ad perditonē lucri: hic aūt tractat de dāno. s. de obligando heredē, q̄ non d₃ teneri ex stipulatione ad estimationē serui effecti liberi sine aliquo suo facto cū culpa careat: ⁊ intelligat promisisse seruū talem qualis erat vt. l. si a substituto. in fi. cū. l. seq. de leg. j. ¶ Gl. in ver. p̄tiū diuidit in tres. In pma opponit ꝯ tex. ⁊ bene soluit. In secunda ꝯ solutionē opponit, ⁊ bene soluit. In tertia format aliā oppositionē. ⁊ de solutione se remittit respōde vt hic p Bar. ⁊ bene scda ibi, sed tunc opp. tertia ⁊ vltima ibi: ⁊ fac hic questionem. ¶ Extra gl. Bar. fortiter opponit ꝯ istum versi. si q̄ heres qui manumisit seruū non debeat teneri ad estimationē postquā ignorabat ⁊ habebat causam iustā ignorante: q₂ seruus erat alt̄ri relictus in codicillis: ⁊ sic non potuit ei imputari mora vel culpa. Bar. sequendo gl. in l. in summa. §. si seruum. s. de ꝯdi. in debi. respondet q̄ in isto tex. heres ex persona defuncti lucrū sentit l. inter stipulātem. §. si rem. s. eo. ideo licet ignoret, ⁊ actum licitum manumissionis faciat, tenetur: nā si illicite occideret indistincte teneretur, siue p̄tēdat cām lucratiuam siue non vt hic, ⁊ in prin. hui⁹. l. Si autem nō esset debitum ex causa hereditaria, ⁊ sic lucratiua: tunc debet distingui an fuerit in mora vel nō vt in contrario cum ista solutiōe trāseunt Ang. Imo. ⁊ Alex. hic: ⁊ dicit do Alex. q̄ ad hoc iste tex. forte non reperitur alibi: ⁊ sic patet scdm eum q̄ iste tex. non p̄cedit quando hereditas non esset lucratiua s₃ dānosa. vt. l. si seruus legatus. §. stichū. de lega. j. ⁊. l. si hereditatē. in prin. s. mā. ⁊ ista est magna restrictio ad istū tex. Ita aduertedum Bart. t₃ q̄ in isto tex. heres ex ꝑsona defuncti pretendit cām lucratiuā: nō intelligas q̄ p̄tēdat cām lucratiuā in ipso seruo quē manumisit, vt intellexit Ang. ⁊ male: q₂ reuera iste seruus nō peruenit ad heredē ex causa hr̄ditaria: q₂ isto mō fuisset testatoris: ⁊ nō potuisset manumitti p heredē. vt in glo. Vn̄ intellige q̄ hic seru⁹ erat propri⁹ ipi⁹ hr̄dis: s₃ habuit a defuncto alia lucra hr̄ditaria etiā vt intellexit Imo. hic. Itē aduerte q̄ s̄m solutionē Bar. nō p̄cedit equiparatio inter occisionem serui ⁊ manumissionē imo est differētia: q₂ si occidit illicite, indistincte tenet, siue p̄tendat causam lucratiuā siue non: sed in manumittente tūc tenetur quādo p̄tēdit a defuncto causam lucratiuā: alś sec⁹ istud nō vr̄ bene dictū: q₂ text. iste equiparat occisionē ⁊ manumissionē sicut etiā facit in. l. si mihi. j. de solu. Itē s̄m Luma. rō Bart. non est bona: nā licet heres pretendat causam lucratiuā: certe etiā legatarius in legato p̄tendit causam magis lucratiuam vt. l. si legatarius. de legat. iij. ⁊. l. si hereditatem. in princip. s. m. da. ergo cum heres culpa careat: debet esse melior conditio possessoris: vt dicit tex. i. §. sequitur. in fi. j. ea. l. ⁊ sic d₃ liberari heres cū sit ignorans. Sed ad hoc pōt clare rn̄deri: vt etiā dicit Alex. q̄ nō est par causa: ex quo legatari⁹ in re h₃ voluntatē defuncti pro se: s₃ heres nō habet, vn̄ putat Lu. ⁊ bene ⁊ cū etiā sequitur Bexu. quicquid dicat. d. Alex nō esse faciēdam differētiā an p̄cedat causa lucratiua vel non: q₂ iste tex. non fundat se in causa lucratiua. S₃ pōt dici q̄ heres q manumisit, primo fecit facto suo quominus dare possit: vnde non vr̄ iustum q̄ liberetur facto suo: vt. §. nūc videmus. j. ea. l. Itē iste qui manumisit licet ignoraret seruū alteri debitū: tn̄ manumittēdo voluit de suo donare libertatē seruo: ideo equius videtur q̄ ista liberalitas videatur facta p se quā in dānū legatarij: iō tenet sibi ad estimationē: tn̄ s̄m. d. Alexā. si istud sciuisset non manumisisset ne duplici onere grauaret: s₃ pro isto intel. Luma. adde bonū tex. in. l. qdā ita. §. si q̄s filiū. s. ad treb. vbi text ponit similē casum. s₃ in fortioribus terminis q̄₃ hic: q₂ ibi testator prohibuerat codicillos aperiri in vita filij: ⁊ sic fili⁹ manumittēs fuerat in bona fide manumittēdi: ⁊ tn̄ sorori legatarie d₃ p̄stari estimatio talis serui: ⁊ rationē ibi assignat tex. ne factū eius alteri dānū afferat: imo fortius decidit ibi tex. quod heredes filij manumitentis tenebuntur sorori legatarie. non solū ad estimationē serui manumissi: s₃ etiā ad estimationē alteri⁹ hereditatis. i qua seru⁹ manumissus fuit heres institut⁹ q̄ hereditas fuisset quesita legatarie: si seru⁹ nō fuisset manumissus: ⁊ sic pondera q̄ ibi non pōt ꝯsiderari q̄ heres habeat cām lucratiuā cū teneat etiā ad alterā₃ hr̄ditatē vltra estimationē serui manumissi. Unde ꝯclude mirabiliter ⁊ tene mēti perpetuo q̄ debitor ꝓbabiliter ⁊ iuste ignorās se esse debitorē, ⁊ faciens actū licitū manumissionis: tn̄ tenet ad estimationē ex quo facto suo licet probabili res desiit esse in cōmercio nostro, ⁊ sic non posse dari. ita est tex. mirabilis in isto vers. de illo. ⁊ in. d. l. quidam ita. §. si quis filium.

1 ☞ Si res desijt posse p̄stari non potest mora purgari.
2 Qualiter intelligatur constitutio vetus disponēs culpā debitoris perpetuari obligationem.
3 Purgatio more permittitur ex equitate cōtra rigorē iuris.
4 Errant q̄ sequūtur subtilitates iuris ⁊ discedūt ab equitate.
5 Subtilitas veritatis inuestigatiua commendatur a iure.
6 Ultima mora nocet fallit vt. j. nu. 7.
8 In pari causa potior est conditio possidentis qui se defendit.
9 Doctor antiquus nō d₃ designari sequi sentētiā adolescētis.
10 Perpetuatio more quos effectus operatur.
11 Purgatio more quos effectus operatur.
12 Si duo ꝓmiserūt se nō offendere sub pena: ⁊ se semel offendēt ita q̄ non apparet q̄s primo offenderit: neut̄ tenetur ad penā.

1 §. Sequitur. † Si res desiit posse p̄stari nō pōt mora purgari: als ex eq̄tate ꝑmittit, ⁊ vltima mora nocet, ⁊ i pari cā melior ē ꝯditio possidētis, q̄ se defendit. h. d. vsq̄ ad. §. nūc videam⁹. ⁊ iste. §. est clauis ⁊ fundamētū i materia purgatiōis more s₃ Bal. hic. ¶ In tex. ibi, expeditū intellectū habet. Pau. de ca. ⁊. d. Alex. itelligūt istū tex. qn̄ promissor occidit s̄pem ꝓmissā: ⁊ sic res desiit esse in rerū natura tn̄ generali⁹ intellige tex. ꝓut iacet si ꝓmissor fecit quominus soluere posset. s. occidēdo, vl manumittēdo, vel aliter eximēdo a cōi cōmercio: tūc q₂ non p̄t obligatio fieri. ⁊ sic res ꝓmissa dari: ꝓpter culpā promissoris. ideo nō est tractādū d̄ purgatiōe more: cū illa fiat p oblationē, ⁊ nūc oblatio fieri nō pōt: vn̄ Bar. gn̄aliter no. ex isto tex. q̄ mora in faciēdo commissa non purgatur. ¶ In text. ibi, hic hesitatur. ⁊ causa

hesitationis est. q2 si debitor semel fuit i mora tradēdi acquisti
tū est creditori tus ppetuandi ois, vt p interitū rei nō extinguat
obligatio: vñ nō vī q re2 postea offendēdo possit creditori p-
iudicare: nec alterare naturā q obligatio ex ei2 culpa acq̄sivit.
r istū est verū de rigore iuris, sec2 de eq̄tate que in hac mate
ria attendi dz, r q2 in pari cā melior dz esse conditio rei. vt ha
2 bes in litera. ¶ Mo. i. q̄ pstitutio vetus disponens culpa d-
bitoris ppetuari obligationez, intelligit dupliciter vel q̄ culpa
fecit ne posset soluere. s. occidendo, manumittendo vel aliter
erimendo a cōmercio nostro. Secō quādo mora cōmisit r sic
vides q culpa mora eq̄parentur q̄tum ad ppetuandū obli-
gationē. Intellige tū re pempta ppetuari obligationē vtilr
r non directe. nā obligatio directa non pōt stare ad impossibi
le vt teneatur ad rē peremptā, sed datur vtilis, vt l. q seruus.
3 j. eo. ¶ Secō no. q purgatio more permittit ex eq̄tate ꝫ ri
gorem iuris: ex quo collige duo. Primo fm Bal. hic meli2 p
bari in isto tex. q̄ alibi in iure q̄ statutū lz generaliter loqua
tur. tamen recipit restrictionē r limitationē ab eq̄tate, de quo
p Barto. in l. oēs populi. in v. q. pncipali. de iust. r iu. Secō ex
hoc colligit Jmo. q vbi materia purgationis more sunt opi
niones illa est sequēda que magis adheret equitati. Adde be
nefacere q̄ q̄ prima opinio sapit eq̄tatem: secūda merū iu-
ris rigorē, prima opinio in dubio censet approbata. gl. ē no.
in l. si cui exceptiōe. §. sed r si gs. in gl. fi. in ver. omnimodo. ꝫ.
q̄ nec. can. per q̄ gl. ita tz Bre. in consi. clxij. q̄ inci. diligē-
ter r mature discutias. in v. vol. r ita limitat regula que hz q
in dubio vltima opinio censetur approbata, vt not. Bar. in l.
4 bona fides. §. depositi. ¶ Tertio pōdera egregiū text. ibi in
quogenere plerūq; sub authoritate iuris scientie pernicio-
se errat. fm Pet. de bellaper. Zing. Jmo. Lu. r d. Alex. q
errant qui sequunt subtilitates iuris stricti. r discedūt ab eq
tate. r ideo cauere dz doctor r aduocatus ne iuris rigorē se-
quat: nā potius dz eq̄tatem sequi. Et ōt Lu. hic q iste tex. se-
per esse deberet in oculis iudicare debentiū. nā plerīq; capi-
tosi nolūt discedere ab aliqua regula generali iuris: cum tū
interpretanda sit per equitatē per q̄ solum potest a regula iu
ris discedi. Tu aduerte lz oēs ita no. ex hoc tex. tū iste tex. pos
set retorqueri ad oppositū cuz istō specialiter disponat in hac
materia purgationis more fundata super bono r equo, vt di-
cit tex. ergo secus vī in alia materia. Sed adde solemnē text.
r meliorē de iure in l. ij. §. ītē varus. in fi. §. de aqua plu. arc.
vbi pulchre ōt tex. hoc eq̄tas suggerit etiā si iure stricto defi
ciam⁹ q tex. est ad hoc valde sin. fm Bal. ibi in fi. r de ista ma
teria quādo attendi debeat equitas r q̄n rigor, habes p oēs i
l. j. C. de leg. r in l. placuit. vbi dixi. C. de iud. r ad istū tex. q ōt
q ex nimia iuris subtilitate plerunq; erratur. Adde tex. inc.
dilecti. vbi Lan. de iud. r ibi Bal. ad hoc not. r addit q ma-
gis pbat nimia grossities. l. fi. C. de here. instit. q2 nimia sub
tilitas tendit ad pniciē. l. sed hec nimium scrupulosa sunt. ꝫ.
de excusa. tuto. sed nimia grossities est quedā ineptia q̄ adhuc
magis a iure reprobat, vt ibi per cū r q̄ subtilitas pernicio-
sa reprobetur a iure. adde tex. in c. abbate sane. §. fi. vbi Be-
nin. ad hoc no. de re iud. in vi. Ītē de subtilitates a iudicibus
nō admittunt. ōt tex. in l. sicut. §. si debitor. in fi. ꝫ. quib. mo.
pig. vel hip. solu. Ītē nimie subtilitates iudicū appellant. l.
vni. vbi Bal. ad hoc no. C. de iud. vid. tol. Ītē Bal. in rub. de
postu. prela. in. ij. col. exclamat contra nimiā subtilitatē quia
realitatē vulnerat. Item bene not. r signa q̄ in interpretāda
voluntate, ppter testatoris, ppter nimiā subtilitatē sepe erra
mus: q2 testātis animum nō videmus. fm Bal. notabiliter in
Lpcibus. in vij. col. C. de impube. r alijs substi. Ītē predictis
adde tex. in l. cum qdā. in ver. subtili reverētia. C. de fide in-
stru. quē Bal. ibi reputat valde no. ꝫ habentes pscientiam ni
mium subtilē. q̄ nō excusentur a dāno pecuniario lz excusen
1 tur a dolo. ¶ Limita quādo est subtilitas veritatis investi-
gativa: q2 illa a iure cōmendat. c. capellanus. r ibi gl. fi. r do.
Abb. ad hoc no. de fer. r el. causam. in ver. subtiliter inquī-
rentes. r ibi d. Abb. iuñ. col. ad hoc no. de pb. r distingue in
hac materia vt per Abb. in d. ca. dilecti. in iñ. col. de iudi.
6 ¶ Quarto no. ex hoc tex. reg. q̄ quotidie allegat quod vlti-
ma mora nocet. ad idem. l. illud. §. de pericu. r com. rei vend.
r l. semel mora. ꝫ. sol. matr. r l. si per emptorem. r ibi gl. ꝫ. de
actione emp. Item adde text. in l. pretor. §. si aliqñ. qui est. §.
penul. r ibi Zing. r alū not. ꝫ. de oper. noui nuncia. vbi etiam
habes q vltima negligētia nocet r absorbet precedentem. r
dicit ibi Bal. quod magni doctores allegant illuz. §. ad hoc.
Item ad istam regulam adde quod singulariter decidit Jn
noc. in c. calumniam de pens. vbi ponit singularem decisio-
nem de actore r reo citatis ad certum terminum. q̄ sit in ter
mino comparuit actor, sed illicentiatus recessit si post termi-
num cōparet reus r accusat contumaciā actoris poterit con
demnari actor reo in expensis. q2 vigent duo precepta fuisse
facta partibus ad certum terminum citatis vnum q̄ compa
reant: aliud q̄ in termino cōpareāt, vt in ca. cū dilecti. de do. r
ptu. r l. celsus. §. j. ꝫ. de arb. Unde reus cōparendo post ter-
minum purgat moram prima. r dato ōt q̄ actor cōparuerit in
primo termino. tū postea debuit adesse nō fuit presens, alte-
ra pte pnte r hic fuit in vltima mora, r vltima mora est q̄ nocet
qō valde teneas cordi in practica, refert r pro singula, simplr
segtur do. Alex. in consi. lxxij. iij. vol. incip. vī prima ꝑsidera-
7 tione. col. ij. ¶ Limita istā regulā tripliciter. Primo vt pce-
dat respectu eiusdē psone. secus est respectu diuersarū, vñ
mora vltima rei principalis non nocet fideiussori qui prius
pstituit creditorem in mora ei offerēdo ter. est sin. in l. mora.
in ij. respōso. §. e. r ibi doc. preferti m Pau. ad hoc no. ¶ Se
cundo singulariter limita fauore reipublice. vnde si respubl.
aut rex obtulit pgrūo tpe militibus vl doctoribus salariatis
suū stipendiū. r illi nollet accipere r sic fuerint in prima mo
ra lz postea interpellent rempublicā illa non tenet amplius da
re. r hic prima mora nocet. ter. est no. in l. fortissimi. r ibi Bar.
ad hoc no. r in l. nulli. C. de erog. mili. ann. libr. xij. r dicit do.
Aler. q̄ q nesciret illū ter. de facili responderet prīū. ¶ Ter
tio limita q̄n stat p eum in cuius persona dz ꝺditio impleri vt
nō impleatur habetur pro impleta, lz postea interpellet. ad-
uersarius vt ꝺditionem impleat, nō tenet. q2 sufficit quod solo
momento ꝺditio fuerit habita pro impleta. l. si qs heredem.
C. de inst. r substi. ita limitat Bal. in l. j. ad fi. C. eo. ō quo dic
vt hic plenius p d. Ale. ad quē te remitto. ¶ Quid aūt si simul
eodē tpe mora ꝓbat p creditorē r debitorē vt cū esset dies sol
uendi r simul obuiassent dixit debitor. nolo dare tibi tu r cre
ditor dixit nec ego volo accipere, tz Angel. hic ad fi. q̄ mora
creditoris prepōderat p l. si q emptorē. j. r nō so. ꝫ. de ac emp.
Item q2 vbi creditor r reus non cōparent in termino citatio
nis, r sic quilibet est in mora preponderat mora creditoris r
sic circunducit edictum. l. r post edictum. §. circūducto. ꝫ. de
iudi. melius facit tex. in c. j. de do. r ptu. in vi. Idē tenet Jmo.
Lu. r do. Alex. hic. sed tu caue q2 non est facta interpellatio
nec obligatio. ergo nec mora, tū Ange. loquitur quando erat
8 dies soluēdi q̄ interpellat. ¶ Quinto no. ex isto text. ad fi. ibi
r par vtriusq; cā sit qō in pari causa potior est cōditio possi-
dētis, q se defendit. adde. l. cū par delictū. j. ō re. iur. r in l. in
tribus. §. ō iudi. r in c. q̄ aūt. de iure pa. r sic pōdera q̄ quādo
re2 fuit i pria mora r creditor in scā: hic videt par cā. de quo
dicet. j. Intellige nisi vna culpa esset in negligēdo. r alia in fa-
ciēdo: nā illa que est in faciēdo prepōderat: vt est gl. in l. si mo
9 ra. vbi late dixi. §. solutio mfi. ¶ Vltimo vt nihil omittat de
isto tex. pōdera q̄ Julian⁹ r Paulus iurisconsulti nō sunt de
dignati seq̄ sniam Celsi adolescētis, iō facit scōz Jmo. r Alex.
q̄ doctor antiquus non dz dedignari sequi sententiā doctoris
iuenis bene dicētis. Tu vltra eos adde tex. notabilē. xxiij.
q. ij. in c. si habes. r est tex. sancti Augustini: vbi diu⁹ Augu.
dicit. ego senex r Epūs tot annorū: nō solū a iuuene sz etiā ab
anniculo parat⁹ sum doceri. r tex. xxxvij. distinct. c. null⁹ epūs.
qō est fi. r tex. notabi. in l. potioris. C. ō cēsti. rec. puin. r gl. in.
§. ordinatiōe. is ñ. tps. in aūt. de mona. q̄ gl. not. ar. pro no-
bilissimis doctorib⁹. r gl. not. in l. j. C. de annonis civilib. li. xj. q̄
vult ad literā qō scholares optimi facili⁹ aduocātur. q̄ insuf-
ficiētes doctores. r ōt gl. i. l. vnicuiq;. C. de pri. sacr. scri. lib.
xij. qō nō sufficit diu studuisse sed bene: tū bos senior grauius
figit pedē vt inquit diuus Hieronimus contra Augustinū. r
plus valet vmbra senis. q̄ gladius vel eloquētia iuuenis. ita
no. Bal. in c. j. per illū textum ¶ renuncia. in l. cum antiquio-
10 ribus. C. ō iure delib. ¶ Bl. q̄ in ver. perpetuari. no. bñ istā
gl. qō ppetuatio q̄ fit propter moram debitoris operatur solū
effectu respectu interit⁹, vt perēpta specie debitor nō liberet:
non aūt perpetuat respectu temporalis actionis. Et sic actio
ppter moram debitoris nō efficit longioris vite aut tēporis q̄
p⁹ erat. r si mora ppetuat cōtra cursum naturalē mortis, sz
nō ꝺ cursum similē tpis. q̄ bene no. r sic verbū perpetuari, nō
accipitur hic vt aliās accipitur in materia prescriptionū. in-
cipitur hic vt aliās accipitur in materia prescriptionū. in-
cipitur hic vt aliās accipitur in materia prescriptionū. in-
c

dolo ꝛ lata culpa,vbi al's teneret:ſi actoꝛ nõ eſſet in moꝛa ꝯſti tut'.cũ Bar.tenẽt oẽs excepto Ang.qui tenet ꝯ̃rium.ꝑ tex. in l.q decẽ.in pͥn.ſ.de ſol.q tex potius facit pꝛo:vt ibi dͦclarat Bar.qꝛ loqtur in debitoꝛe quantitatis vel generis:q tenet de periculo caſus foꝛtuiti.l.incendiũ.C.ſi cer.pe.ꝛ moꝛa creditoꝛis liberat eũ a caſu foꝛtuito:qͥ̃uis debitoꝛ añ fuiſſet in moꝛa:vt ibi in ver.qͥcq̃ aliqñ.ſed in debitoꝛe ſpeciei,q non tenet de caſu foꝛtuito,ſed de leui culpa moꝛa debitoꝛis cauſata ꝑ oblationẽ liberat debitoꝛe a leui culpa.ꝛ facit teneri de dolo ꝛ culpa.ita loqtur d.l.ſi moꝛa.Tu aduerte ꝙ ꝯ̃ Bart.ꝛ doc.vr̃ facere iſte tex.in fi.vbi dꝛ eſſe in pari cã qñ re'fuit i pͥma moꝛa,ꝛ creditoꝛi in ſcdͣa:ꝛ ſic cõpenſat vna moꝛa cũ alia.ꝛ dicere ꝑut dt Bar.ꝙ iſta lex ſuppleat ꝑ alias:certe iſtõ nõ ẽ ſupplere ſed deſtruere qꝛ ſuppledo,vt facit Bar. nõ eſſent in pari cã vt dt tex.Jtẽ abſurdũ vr̃ ꝙ oblatio,ꝛ ſic idẽ actus debeat operare purgationẽ moꝛe debitoꝛis ꝛ etiã ꝯſtituere debitoꝛẽ in moꝛa:ꝯ̃ ea q̃ in ſimili vult Bar.ꝛ alij in l.quoties in
12 diẽ.ſ.eo.¶†Ultimo ꝑ iſtũ tex.in verſ.par vtriuſq̃.decidit Bar.q.ꝙ ſi duo ꝓmiſerũt ſe nõ oſtendere ſub pena,ꝛ ſe ſimul offendãt ita ꝙ nõ appareat qs pͥmo offẽderit:neuter tenet ad penã ſed inuicẽ offenſa ꝛ iniuria ꝯpenſat,cũ Bar.tenẽt ceteri oẽs indifferẽter:ꝛ ita ſe hꝫ cõis opi.ſm Aleg.Tu aduerte ꝙ iſte text.nihil facere vr̃:qꝛ hic bñ apparet q̃ fuerit pꝛioꝛ moꝛa:ꝛ q̃ poſterioꝛ:ꝙ nõ eſt in q̃ſtione Bar.ꝛ ſi dicas bar.põderat tex.vt dixi in ver.par.vtriuſq̃ cã.aduerte ꝙ Bar.met.ſ.in pꝛece.q.cũ quo alij tenẽt.dt qͦ iſte tex.ſupplet ꝑ alias leges.ꝛ ſic qͦ nõ ſit par cã,ex quo ꝑ oblationẽ debitoꝛis ñ ſolũ purgat eiꝰ moꝛa ſed ẽt creditoꝛ ꝯſtituit in moꝛa. Preterea dato ꝙ in hoc tex.eſſet paritas in effectu:tñ ꝯſtabat de pꝛioꝛita te moꝛe:ꝙ nõ eſt in qõne Bar.vñ meliꝰ facit aliꝰ text.allegatꝰ ꝑ Bar.in l.cũ pr̃.§.libertus.ver.ſed hoc ita.vbi ẽt Bar.in fi. ad hoc no.de leg.ij.Ad idẽ adhuc facit melioꝛ tex.in l.ſcietiã. §.cũ ſtramẽta.ſ.ad l.aql.quẽ text alle.gl.q̃ idẽ tꝫ in l.j.§.cum arietes.ſ.ſi quadru.pau.fe.dica.ꝛ ibi Bar.cũ alijs cõcoꝛ.traditis ꝑ Alex.ꝛ vltra eũ adde Abb.in c.j.in j.col.de treu.ꝛ pace.Ang.ꝛ Lud.in l.fi.§.j.ſ.de eo per quem fac.erit.

1 ☞ Moꝛa p̃ncipalis dͣbitoꝛis ꝑpetuat obl'ationẽ fideiuſſoꝝ.
2 Moꝛa fideiuſſoꝛis perpetuat obligationẽ ꝯ̃ ſe ꝛ ꝯ̃ ſucceſſoꝛes ſuos,ꝛ fideiuſſoꝛes ipſius.
3 Moꝛa filij perpetuat obligationẽ contra patrem qui cenſet quaſi acceſſoꝛius.
4 Diſpoſita in fideiuſſoꝛe an habeãt locũ in quaſi fideiuſſoꝛe.
5 Negotioꝛũ meoꝛũ geſtoꝛ q ſine mãdato negotia mea adminiſtrat põt interpellare debitoꝛẽ meũ ꝛ eum in moꝛa conſtituere ꝛ perpetuare obligationẽ,vt de interitu ſpeciei teneatur.
6 An pꝛocuratoꝛ conſtitutus ad agendũ vel ꝓcur andum poſſit conſtituere debitoꝛem in moꝛa.

§.Nunc videamus.

Moꝛa pꝛicipalis debitoꝛis ꝑpetuat obligationẽ quo ad ſe ꝛ fideiuſſoꝛes ꝛ ſucceſſoꝛes.Moꝛa vero fideiuſſoꝛis ꝑpetuat q̃ad ſe ꝛ eiꝰ fideiuſſoꝛes ꝛ ſucceſſoꝛes.Jtẽ moꝛa filij ꝑpetuat obligationẽ ẽt ꝯ̃ patrẽ obligatũ ꝙ iuſſu.h.
1 d.vſq̃ ad §.fin.†Not.j.ꝙ moꝛa p̃ncipalis debitoꝛis ꝑpetuat obligationẽ fideiuſſoꝛũ vt hic,ꝛ l.moꝛa.ſ.e.Jtẽ moꝛa ꝯfuncti obligationẽ hr̃dis q cenſetur eadem ꝑſona.in aut.de iureiu. a moꝛ.pꝛeſtito.in pꝛin.Jtẽ moꝛa filij ꝑpetuat obligationem patris:vt hic,ꝛ l.cũ filiuſfa,in pꝛin.ſ.e.¶Pꝛimum amplia vt ꝓcedat ẽt hodie de iure aut.quo iure quo ad obligationeꝫ nihil eſt immutatũ,ꝛ fideiuſſoꝛ in oẽm cãm ſpopõdiſſe vr̃ vt h dt tex.Sed bñ eſt immutatũ in mõ exequẽdi:qa ſpecie peremꝑta poſt moꝛã p̃ncipalis debitoꝛis fideiuſſoꝛ bñ remanet obligatꝰ ſed nõ põt ꝑueniri ꝯ̃ eũ niſi pꝛiꝰ excuſſo pꝛincipali.aut.ꝑſente.ꝛ in coꝛpoꝛe vnde ſumit.C.de fideiuſ.ſm Bar.ꝛ cõiter alios excepto Ang.q male dicit.¶Limita p̃mo niſi fideiuſſoꝛ pꝛiꝰ ꝯſtituiſſet creditoꝛẽ i moꝛa ei offerẽdo:tũc ꝯ̃ñs moꝛa rei p̃ncipalis nõ nocetet fideiuſſoꝛi:tex.eſt ſin.in l.moꝛa.j.rñſo.ſ.e.¶Scdͦo limita quo ad pꝛincipalẽ fideiuſſoꝛẽ.fecꝰ quo ad aliũ fideiuſſoꝛẽ datũ a p̃mo fideiuſſoꝛe.qꝛ fideiuſſoꝛ fideiuſſoꝛis mei nõ dꝛ fideiuſſoꝛ meus:ſicut nec ſociꝰ ſocij dꝛ ſocius meus.l.nã ſocij.ſ.ꝓ ſocio.ideo moꝛa pꝛincipalis nõ ꝑpetuat quo ad ſm fideiuſſoꝛẽ pꝛimi fideiuſſoꝛis ſm Ang.Pau.ꝛ do.
2 Ale.hic.qcquid hic teneat Jmo.ꝛ male.¶†Scdͦo no.ex hoc tex.ꝙ moꝛã fideiuſſoꝛis ꝑpetuat obligationẽ ꝯ̃ ſe ꝛ ſucceſſoꝛes ſuos ꝛ fideiuſſoꝛes ipſiꝰ.Jntellige iſtũ tex.hodie pꝛocedere in caſibus in quibꝰ fideiuſſoꝛ põt ꝯueniri ante pꝛincipaleꝫ excuſſum: ꝛ ſic põt in moꝛa ꝯſtitui vt qꝛ renunciauit bñficio. d.aut.pꝛeſente.vel qꝛ certũ eſt pꝛincipalẽ nõ poſſe conueniri vt per gl.ꝛ doc.in l.decẽ.j.eo.ſm Bar.ꝛ alios oẽs hic.¶Ad de facere ꝙ qñ fideiuſſoꝛ intercedit ꝓ naturalr obligato non eſt ibi neceſſaria excuſſio:qꝛ fieri nõ põt ſm Bal.in l.j.col.vij. ad fi.C.de ꝯue.fiſ.deb.lib.x.facit ꝙ vult Bar.in l.iij.§.ſi is ꝓ quo ad fi.ſ.qͦ qſ.iuc iur.Licet oẽs nemine diſcrepãte ita teneãt:tñ aduerte ꝙ tex.in d.aut.pꝛeſente.loqtur de ꝯuentiõe in iudicio ꝙ fideiuſſoꝛ nõ põt in iudicio ꝯueniri ante p̃ncipalẽ excuſſum:ſed culpa vel moꝛa de qua loqtur ille tex.ꝯ̃hit ꝑ interpellationẽ extraiudicialẽ.gl.in l.q rome.§.coheredes.i ver.teſtato.j.eo.cum multis ꝯcoꝛ.quas adduxi i l.ſi ex legati cã.ſ.e.Niſi ſaluãdo Bar.ꝛ doct.diceres ꝙ ſi ꝑ interpellationẽ extraiudicialẽ poſſet ante reũ fideiuſſoꝛ in moꝛa ꝯſtitui.ſi poſtea res debita periret,ſolus fideiuſſoꝛ teneret qꝛ liberatus eſſet p̃ncipalis,vt eſt tex.in l.moꝛa.ad fi.vbi dixi.ſ.eo.iõ qꝛ hoc tẽderet ad effectũ exactiõis vr̃ dicẽdũ ꝙ hodie fideiuſſoꝛ nõ poſſit in moꝛa ꝯſtitui ante pꝛincipalẽ excuſſum: niſi in
3 caſibꝰ Bar.ꝛ ſimilibꝰ.¶†Tertio no.in ver.an filiuſfa.ꝙ moꝛa filij ꝑpetuat obligationẽ ꝯ̃ patrẽ q cenſet quaſi acceſſoꝛiꝰ, vt dt tex.ꝛ aduerte ꝑm Bar.ꝛ alios qͦ qñ pater tenet ꝙ iuſſu tanq̃ interceſſoꝛ vel de peculio tanq̃ fideiuſſoꝛ non hꝫ bñficium.d.aut.pꝛeſente.ꝙ pꝛius ꝯueniatur filius:qꝛ illa aut. loquit in fideiuſſoꝛe:ꝛ aliud eſt iubere,aliud fideiubere. ꝛ dicit tex.in l.j.§.ſed ꝛ ſi.ver.qd ergo.ſ.ꝙ iuſſu.ꝛ ita ẽt tꝫ Bart.in l.cũ filiuſfa.in pꝛin.ſ.eo.facit ꝙ vult gl.no.in l.iij.§.ſi filiuſf.
4 in ver.ꝛ nõ puto.vbi doc.ſ.quod qſq̃ iur.q̃ vult †qͦ diſpoſita in fideiuſſoꝛe,nõ habẽt locũ i quaſi fideiuſſoꝛe, vt eſt pater: vt hoc tex.in ver.quaſi acceſſione.Aduerte tñ ad fundamentum Bart.dum dt quod illa aut.loqtur in fideiuſſoꝛe:ꝛ aliud eſt iubere ꝛ aliud fideiubere.iſtud fundamentũ Bart.non eſt bonũ,qꝛ tex.vnde ſumit.d.aut.pꝛeſente.ſ.in aut.de fideiu.in pꝛin.loqtur in fideiuſſoꝛe mãdatoꝛe ꝛ ſponſoꝛe,ꝛ in omnibus locũ hꝫ,ꝛ tñ mãdatoꝛ dꝛ iubere.tex.eſt in l.j.§.ſed ꝛ ſi mandauerit.ſ.qͦ iuſſu.Gl.in ver.cauſam.Jſta gl.opponit ꝯ̃ text.ꝙ ſit defectiuus qꝛ nõ eſt plene pꝛoſecutus hanc materiaꝫ,quia ſolum dt ex parte debitoꝛis:ꝛ ſic paſſiue cuius moꝛa perpetuat obligationẽ.ꝛ ꝯ quos vt habes in tex.ꝛ in gl. ꝛ non dicit ex parte creditoꝛis actiue,cuius interpellatio ꝯſtituat in moꝛa per q̃ inducitur perpetuatio obligatiõis vt debitoꝛ de interitu ſpeciei teneat,ꝛ iſtud ſupplet ea.gloſ. in ſecunda parte ibi econtra perpetuat enumerãdo tria genera perſonarum. Pꝛimo interpellatio pꝛincipalis creditoꝛis: ꝛ de hoc nõ eſt dubium.Scdͦo ꝓcuratoꝛis:ꝛ hoc etiã eſt planum:ſi eſt ſpecialis.idem ſi generalis ad negotia.l.actione.§.renunciare.ſ.ꝓ ſocio.qꝛ hꝫ poteſtatem recipiẽdi ſolutionẽ:ꝛ tunc etiã ſi interpellat quod ſoluatur ſibi pꝛocuratoꝛi:ꝯſtituit debitoꝛẽ i moꝛa.ſecus eſt in ꝓcuratoꝛe ad iudicia, ꝛ ſic ad litigandũ vt ſta
5 tim dicã.j.poſt Bart.†Tertio interpellatio negotioꝛũ geſtoꝛis.No.iſtũ tertiũ caſum ꝙ negotioꝛũ geſtoꝛ meus q ſine mãdato negotia mea adminiſtrat poteſt interpellare debitoꝛeꝫ meũ:ꝛ eum in moꝛa ꝯſtituere ꝛ perpetuare obligationẽ: vt dͤ de interitu ſpeciei teneat.per l.ſi qs ſolutioni.§.fi.ſ.de vſur. ꝙ intelligit Bar.eſſe verum duobus ꝯcurrentibꝰ.Pꝛimo qñ interpellat qͦ ſoluat dño cuius negotia gerit:nõ vt ſoluatur ſibi qꝛ nõ hꝫ mandatũ ꝛ ſic ſibi ſolui nõ põt vt iuribꝰ allegatis ꝑ Bar.ſcdͦo ꝙ debitoꝛ ꝛ creditoꝛ ſint eiuſdẽ foꝛi,ita ꝙ debitoꝛ teneat ire ad domũ creditoꝛis,alias ſecus per not.in l. itẽ illa.in pꝛin.ſ.de ꝯſti.pecu.ꝛ cum Bart. tenẽt alij,excepto Cu.q tꝫ opinionem Richar.mal.relatum per Bar.ꝛ non bñ. ꝛ doctrina Bar.vr̃ eſſe ſatis equa ꝛ rationabilis.Tu aduerte ꝙ gl.allegat ꝓ ſe tex.ineuitabilẽ in d.l.ſi qs ſolutioni. §.fin. vbi negotioꝛũ geſtoꝛ interpellando conſtituit debitoꝛẽ in moꝛa,ꝛ ꝑpetuat obligationem ꝯ̃ eum,ꝛ tex.ibi tollit obiectioneꝫ q̃ poſſet fieri in oppoſituꝫ ꝙ per liberã ꝑſonã carentã mandato non poteſt alteri q̃ri obligatio.Reſponde qͦ per interpellationẽ negotioꝛũ geſtoꝛis:non acqritur aliqua obligatio de nouo creditoꝛi:qꝛ antea ſibi debebat:ſed bene additur qualitas,qꝛ interpellatio perpetuat obligationem iã cõpetentem: ſicut q furtum mihi faciẽtẽ depꝛehendit negotiũ meum gerens.adde qualitatem,qꝛ fecit mihi cõpetere actionem furti cum iſta qualitate manifeſti:ꝛ ſic addit qualitatẽ facto,ex qua qualitate maioꝛ pena imponitur,no aũt actionẽ de nouo querit.ꝛ ſic ibi eſt egregius tex.ꝙ lꝫ per liberã perſonã carentem mãdato nõ poſſit alteri acqri obligatio:nec actio de nouo,tñ obligationi iam acquſite bene poteſt addi qualitas.Et iſtam etiã rõnem aſſignat tex.in l.pꝛohibere.in pꝛin.ſ.quod vi aut clam.vbi ſimiliter dicit tex.nec quẽ moueat qͦ per liberã perſonã nobis actio queri nõ ſoleat,qꝛ omnino illud interdictuꝫ competebat ex capite quod clam.vnde additur qualitas ex capite quod vi.ſicut etiam dicit Bar.met.in l.ſi pꝛo me.j.de ſolu.ꝛ iſta eſt melioꝛ ratio ad illum text.qꝛ illa quam aſſignat Bartol.hic,quod intimatio fiebat ei a quo ſolum requirebatur abſtinentia. Facilius enim eſt inducere qualitatem quam ſubſtantiam:vt dicit gloſſ.notabilis in l.talis ſcriptu-

ra.in

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ra.in gl.ſi.circa fi.ſ.de leg.j. Item facilius eſt ius q̃ſitū ꝓſeruare adiecta illa qualitate q̃ de nouo ꝓducere.l. ꝓcurato-
rē.ſ.de ꝓcur.z in regula.l.patre furioſo.ſ.obis q ſunt ſui vl̃
alie.iur. Iſta eſt ꝓpria z fundamentalis ratio iuriſconſulti in
vtraq;.l.tam.in d.l.ſi quis ſolutioni.ſ.ſi.q̃ in d.l.phibere.in
ꝓin. ¶ Per illum tex.in d.l.ſi qs ſolutioni.ſ. ita inductum
z declaratū tollo quatuor ſolutiones doctorū que dātur ad il-
lū tex. Prima Richar.mal.relata p Bar.q̃ loquat in negotio-
rū geſtore,q legitime gerebat,vt eſt tutor curator z ſimiles
iſta ſolutio nullatenus pōt ſtare ad illū tex.q2 iſti ex neceſſi-
tate officij poſſūt acgrere z ſtipulari pupillo vel adulto.l.quo
ties.ſ.ō admi.tu.z l.cū q.ſ.ſi actor.z ſ.ſeq.ſ.ō ꝑſt.pec.glo.
in ſ.ſi qs alij.inſt.ō inut.ſtip.z l.ſtipulatio iſta.ſ.ſi ſtipuler.
z ibi Bart.in ū.fallē.ſ.eo.z ſic nō ꝓcedit obiectio,nec ſolutio
illius tex.z ſic de talibus nullatenus pōt intelligi ter.ille. Si
militer non vz alia ſolutio Pet.de bella per. relata per bar.
q̃ ille tex.procedit ratihabitione dñi ſequuta.nam ratihabitio
trahit retro z eq paratur mādato.l.ſi.in ꝓin.C.ad mace.ꝛc.
pe.de ſen.exō.in vj.in reg.ratihabitionē.ō reg.iur.in vj. Itē
dñs ratū habens vr facti auctor,vt eſt tex. ſolēnis.in l.ſupra
iter.ſ.Laſſius.ad fi.ſ.de aqua.plu.arcen.ergo nō eſſet ibi rō
q2 ſolū mutatur qualitas z nō acgritur obligatio noua,vt ibi
dt tex. Silr nec tertia ſolutio Bart.q̃ creditor z debitor erāt
eiuſdē fori z ſic debitor tenebat accedere ad domū creditoris
z interpellatio negotiorū geſtoris ibi erat q̃ ſolueret dño:naz
tex.ibi nō fundat ſe in iſtis nec de iſtis facit mentionē,ſed ſolū
q2 nō acgrit bona obligatio:ſed addit qualitas. Similiter dt
nō vs quarta ſolutio cum q̃ ille text.loquat in negotiorū ge-
ſtore ꝓſentis q̃ vr habere mandatū,vt not.in l.j.C.de neg.
geſt. Nā cum ille tex.multū ąnaliter loquatur pōt iſto modo
intelligi ſm eum:ſed certe eſt diuinatio z nimia reſtrictio,ad
illū tex.nec tex.ibi fundat ſe in aliqua ꝓſentia,ſed i ſola mu
tatione qualitatis z ſic cum ibi ſit tex.apertus,p gl.neſcirem
ab ea recedere. Facit dt q̃ ad ꝓſtituendū quēin mala fide vt
teneatur ad vſuras z intereſſe denūciatio cum officio;q̃ dt nego
riorū geſtoris ſufficit.tex.eſt in l.item veniunt.ſ.petitā.i ver.
q̃quo.ſ.de pe.here.allegatus in gl.fateor tū q̃ equa vr modi
ficatio Bar.z doc.p alias leges p eum allegatas. ¶ Extra
gl.ꝛit Bar.an ꝓcurator ꝓſtitutus ad agendū vel ꝓcurandū
poſſit ꝓſtituere debitorez in mora.z tz q̃ ſi debitor ꝓſiteatur
debitū nolens litigare z parat̃ ſoluere emittat morā p l.ſi do
nus.ſ.q̃ ꝓfitetur.ſ.de leg.j.l.ſi reus paratus.ſ.ō ꝓcu.alis
ſi velit litigare z dñs ſit alteri⁹ fori tū ꝓcurator lite ꝓteſtata ꝛ
debitorē reſiſtentem ꝓſtituet eum in mora.i.nemo rem ſuaz,
vniter.ſ.ſi.ſ.eo.que mora durabit quouſq; duret iudiciū z
liſm Bar.ſub dubio forte finita lite finiet z mora.arg.l.ro
me.ſ.pe.j.eod.vbi eo ipſo q̃ maluit litigare z ſic agere dicit
actor morā cōmittere.z finita lite finit talis mora: ergo eadē
rōne idem erit ex parte rei. Iſtud vltimū reprehendūt Ang.
Imo.z Ꝑau.de ca.q2 iudiciū motū dz pdeſſe actori,z nō no
cere.l.alitā.j.de noua.z l.nō ſolet.j.de regu.iur. Itē ſequeret
g ſnia lata ꝛ debitorē ſicut in d.ſ.pe.fuit lata ꝛ actorē ꝓdeſſe
ipſi ꝓdemnato ſi verū eſſet q̃ mora extingueret lata ſnia ꝛ
eū.contra.l.euidenter.ſ.de excep.rei iud.z q̃to maio2 eſſet ꝓ
tumacia minus noceret morioſo.q̃ eſt abſurdum. Item dicit
Ꝑau.de ca.ſe de hoc admirari q2 effectus more iam eſt ineſſe
productus:vñ non dz tolli Z iudicio ſit finitū vel inſtantia ſit
empta.vt no.in l.cū lite mortua.ſ.ō iudi.ſol. Sed ad iſta pōt
ndere ſm d.Alex.q̃ nō eſt ſn̄a q̃ ꝑſit ꝓdemnato ſed deſiſten
tia alite,q2 finito litigio finita eſt mora.l.titia ſeio.ſ.vſuras.
ſ.de leg.iñ.z iſta eſt ratio.d.l.q rome.ſ.pe.vbi ſic ita declarat
Bar.q̃ rō vr militare dt in iſta.q.Bar. ¶ Limitat Bar.ſi q̃n
que pendēte iudicio dñs fuiſſet pñs.cui poſſet ſolui:tunc du-
rabit mora dt finito iudicio lz nunc nō ſit ꝑſona cui ſolui poſ
ſit,tō tunc debitor dz authoritate iudicis facere ꝓſignationē z
ꝓpoſitionē ſm formā.d.l.ſi reꝰ parat⁹.z l.acceptā.C.de vſu.

Res poſt morā cepta durat in obligatione quo ad petitionē acceptilationē:fideiuſſoris acceſſionem z nouationem.

Si res poſt morā perēpta deducat in ſtipulationē animo nouandi:non ꝓ hoc purgatur mora precedens nec tollitur ef
fectus precedentis more.

Res peremꝑta pōt deduci in nouationē q̃n partes ſciebāt rē eſſe peremptam poſt moram.

Quod venit ex officio iudicis non dr debitum, tamen bñ qua ſi debitum.

De peremꝑta qualiter formetur libellus z ſententia.

§. Effectus. ¶ Res poſt morā perēpta durat i obligatione q̃ ad petitionē, acceptilationē, fideiuſſoris acceptionē z nouationē. h.d.lz illō fideiuſſoris acceſſiōe q̃ tex.ponit Bar.z oēs in ſūmario omittant z tex.ponit quatuor vtilitates q̃ reſultāt ex ꝑpetuatione obliga
2 tionis ꝓpter culpā vel morā debitoris. ¶ Not.diligēter ex hoc tex.q̃ ſi res poſt morā pēpta dducat i ſtipulatione alio no uādi:nō p hoc purgat mora pcedēs nec tollit effect⁹ pcedētis more:ſz id qđ ex pcedēti mora debebat in ſtipulatione alio no uādi facta dductū intelligit iō ſtiplo ſcda vz,vt hic,z l.ſi reali quā.ſcdo rāſo.z ibi bar.j.de noua.ſec⁹ qñ ſtiplo ſcda iterponit alio nouādi,re pmiſſa adhuc extāte in rerū natura,tūc pcedēs mora z eius effectus purgat:adeo q̃ ſi res poſtea pereat ſine alia mora pmiſſoris liberat ꝓmiſſor.vt.l.ſcire debem⁹.ſ.ſi.ſ.e.z l.parui.ſ.de ꝓd.fur.gl.in l.inter ſtipulantē.ſ.pe.in gl.i ver.ſtipularer.ſ.e.z ita no.ō clarat Dy.hic.z Ang.reputat valde lin.z Ꝑau.ō ca.hic.ad fi.reputat valde ſubtile z lin.rō diuerſitatis inter pdictos caſus eſt q2 p nouationē licut p oblationē mora pcedēs purgat.l.q decē.ſ.ſi cū mihi.z l.ſi qs offerēti.i fi.j.de ſol.ſed vbi res eſt pēpta oblatio fieri nō pt vt ſ.ſequit,ſ.eo.ergo tunc nouatio nō pōt operari vbi nō pōt ca
3 dere oblatio.ſec⁹ re extāte. ¶ Limita iſtū text.q̃ res pempta pñt deduci in nouationē,vt pcedat q̃n ptes ſciebāt rē eſſe pemptā poſt morā,vt hic,z l.inter ſtipulantē.ſ.pe.ſ.e.ſecus ſi ptes ignorabāt.l.cū q̃ita.ſ.fi.ſ.e.ſm Bar.hic.vel ſm Jo.ō imo.hic a dbitore more ſolo hebat pmiſſio alio nouādi:ibi aūt ab alio tertio,facit q̃ no.id.l.ſi re alicui.j.de noua.iſtā ſolutionē Imo.refert z ſeq̃tur Alē.in d.l.cū q̃ita.ſ.fi.ad fin.ſ.eod. ¶ Bl.i ver.poſſit.diuidit in duas ptes.In pma declarat tex. In ſcda opponit z dupl̃r ſoluit,ſcda ibi:ſz cū adhuc in obligatione ſit ¶ In ea.gl.ibi,filij ſunt mortui.vult gl.q̃ iſte.ſ.ſolū referat ad ver.ꝓte pcece.ſ.ad ver.an filij⁹.vbi factū filij ppetuat obligationē patris. Idē tz gl.hic.in verſi. obligatiōis,q̃ addit q̃ iuſſū z gloſſella in ver.obligatio.vbi addit q̃ pr̃ nomine filij teneā,ſed iſte gl.errāt q2 iſte tex.nō logꝫ tur ſpalr ō petitiōe facieda pri ſm ver.pcedentē.ſz logꝫ tur gñaliter z re-
4 fert ſe ad.ſ.ſeq̃tur.vt ōt gl.hic ſcda z meli⁹. ¶ In gl.ibi,vl̃ dic quasi debitū eſt.no.bñ iſtā gl.que quotidie allegat q̃ lz illud qđ venit officio iudicis vt eſtimatio nō dicat eſſe debitum q2 officiū iudicis nullā pſupponit obligationē.l.q̃ p colluſionē.ad fi.ſ.de act.emp.z l.gntus.ſ.de an.lega.tñ ptz eſſe quaſi debitū z eſſe quaſi obligationē.z ad hoc iſtam gl.no.Ange. Imo.Ꝑau.ō ca.z do.Alex.hic.Adde Bart.qui idē tz lz hāc gl.non alleget in l.ſi.ad fi.j.de iureiur.z in l. Marcellus.j. de fideiuſ.q̃ eſt vtile pro ſubſtinēdo libellū in q̃ libellās dicere obligatū ibi eſſe illū qofficio iudicis tenet: nā vba libelli debēt imꝓpriari z largo mō intelligi,vt libell⁹ ſubſtineat. ſm Bar.z alios in.l.ſz z ſi poſſeſſori.ſ.itē ſi iurauero.p illuz tex.vbi late dixi.ſ.ō iureiu. Itē adde facere q̃ oblo realis nulla preſupponit obligationē.ſ.j.iſti.ō act.verū cū prōpriet,tñ largo mō dr obligatio ſm gloſ.in.l.fi.C.de cōp.quā Bal.ibi in ꝓma opp.notat p defenſiōe libellorū ſi agēs actiōe reali dicat in libello aduerſarū ſibi obligatū ad reſtituendū ſuſtinet
5 libellus largo mō loquendo vt ibi per cū. ¶ Extra gl.querit Bar.qualit̃ re peremꝑta format libell⁹ z ſnia.z ponit triplicē formā libelli,vt hic p eū cū multis ꝓcor.traditis p Alex.z vide Spe.ponēte practicā iſti⁹ materie in ti.ō obl.z ſolu.ſ.ſequit ver.ad vberiorē.z ver.qđ ſi libell⁹. Sz aduerte q2 Bar.in l.ſtipulatiōes nō diuidunt.in pe.q.ad fi.ſ.eo.tenet q̃ q̃n illō petit̃ impoſſibile eſt pſtari nō dz in libello ſic apparent ōduci q̃ ex forma petitiōis appareat impoſſibilitas vñ credito nō dz petere in libello ſtichū mortuū q2 nō valeret petitio cōtinēs apparent impoſſibile.ſz iſtud vr cōfundi p iſtū tex.in ver. vt adhuc hō peti poſſit.z p tex.in l.pe.z ibi Bar.ſ.ō ꝓdi.ob cau.eo q2 talis petitio fingit poſſibilē odio morioſi.q2 ſpecies perēpta adhuc fingit̃ venire,vt hic z l.nemo rem ſuā.i.l.j.ſ. fi.ſ.e.

Lex xcij.

Z ita ſtipuler. Ex ſtipl'one negativa facti ꝑſonalis pōt hr̃s de quo eſt facta mētio agere.h.d. Et ſi dicatur q̃ ſa moſa z indubitabilis videatur iſta lex.nā ex quo expreſſe ſum ſtipulatus mihi z hr̃di meo.nō eſt dubium q̃ actio debet dari heredi poſtq̃ de eo eſt facta expreſſa mētio etiam quādo factum eſt perſonale.l.apud iulianum.ſ.ſi qs alicui ō lega.j.gl.ponit duas rōnes dubitandi,a⁹ eſt in.l.idez iulianus. Ꝑtia eſt bona.q2 hoc impedimētū fuit reiteratū q2 ego ſtipulator fui impedit⁹ z ēt hr̃s me⁹ poſtea fuit impedit⁹:vñ videbat q̃ hr̃s pp impedimētū ſibi factū agere nō poſſet.ſz nū dr in tex.z ſic pondera gl.iſtā velle q̃ iſta ſtipulatio toties cōmittat,quoties cōtrafactū fuerit ſ ꝓincipalē aut contra heredes: z iſtud poteſt bene cōprobari q2 iſta ſtipulatio negatiua z indefinitiua habet tractum ſucceſſiuū cū mentione hęredis:ideo non refertur ad vnum impedimentum ſed ad plura,vt eſt tex.not.in l.ſi ſic ſtipulat⁹.in ū.eo.j.z gl.no.iñ.l.hoc

genus. ē cō. ⁊ demon. ☞ Bart. ibi multū not. ⁊ notabilius. ☞ Pau. de ca. ¶ Scōa rō dubitādi ponit in gl. q̄ p̄missio videbat tantū p̄figere factū meū. l. qō ego colligens impediar; sed istud vī esse ꝫ istū text. ideo tene p̄eceden. rōnē dubitādi. ¶ Subdit gl. idē esse si nō fuisset facta mētio heredis qui ai dubio qs intelligit velle cauere ēt heredi ēt quo ad actionez ḡrendā dato q̄ ō herede nō sit facta mentio. l. si pactū. ff. de p̄ba. Istā gl. segtur Bar. i d. l. si sic. in ꝟ. j. co. alīs rōne: qz si heres nō p̄tineret stipulatio ista posset reddi inutilis. si stipulator decederet ante colectā vindemiā. Idē tz do. Alex. ⁊ dt ab oibus approbari. Sz ista rō Bar. est falsa ⁊ confundit p̄ter. in l. apud Julianū. al's est idē in l. Julian'. §. si qs alicui. ff. de lega. j. vbi facultas p̄cessa alicui q̄ possit lapidē cedere, nō transit ad eius heredē nisi de eo sit facta expressa mētio: ⁊ tūc stipulatio posset reddi inutilis si stipulator decederet anteq̄ lapidē cederet, ꝑm Ly. ⁊ Pau. de ca. dicit ideo Alexā. non bene dt q̄ Bar. ab omnib' approbet de quo dic vt pleni' habet in d. l. si sic. la. ꝟ. j. co. p Ly. ⁊ alios in l. veteris. C. de ꝫben. ⁊ cōmit. stip.

Lex xciij.

1 ¶ Añ verba executiua referunt ad stipulatorē ei' est electio.
2 Quādo verba sunt dubia in vltimis voluntatib' electio est legatarij in ꝫctibus vero debitoris.

Si sic stipulatus fuero.

1 ¶ Añ verba executiua referuntur ad stipulatorē
2 ei' est electio. h. d. Itē in vltimis volūtatib', ⁊ ista verba sunt dubia tūc differētia est inter ꝫctus ⁊ vltimas volūtates: qz i vltimis volūtatib' in dubio est electio legatarij ⁊ sic creditoris: sed i ꝫctib' electio est debitoris. l. plerūq̄. ī fi. ff. de iure do. ꝑm qd declarat gl. magistra. in l. Lucio. de leg. ij.

Lex xciiij.

1 ¶ Incertitudo vitiat stipulationem nisi ex probabilibus conjecturis declaretur.
2 In ꝫctibus q̄ verbis celebrātur qō tacite agitur ab vtraque parte habet p̄o expresso in stipulatione.
3 Stipulatio generis nō expressa qualitate nec quantitate nec ab vtraq; parte tacite intellecta adeo est nulla quod nec in aliqua modica parte valeat.
4 De iure canonico pōt agi ex omni p̄missiōe icerta, vt arbitrio boni viri certificetur.
5 Dictio triticum quot modis capiatur.
6 Stipulatio sequēs ne expressa quātitate intelligit in dubio ō illa quantitate in qua p̄cesserat ꝫctus. ⁊ nu. 7.
8 An ⁊ quando p̄sumantur plures ⁊ diuerse quantitates.
9 Quando due stipulationes eiusdem quātitatis sunt ambe facte ex causa mutui intelliguntur de diuersis summis.
10 Bina confessio extraiudicialis de receptione decē ex cā mutui facta sine stipulatione intelligitur de eisdem decem.
11 Due p̄fessiones extraiudiciales ⁊ sic geminate an p̄ducant obligationem ⁊ actionem.

1 Triticum, ¶ Incertitudo vitiat stipula-
tionē nisi ex p̄babilibus cōiecturis declarat. h. d. ꝑm Bar. ⁊ alios vel sic: stipulatio incerta rōne qualitatis vel quātitatis vz si certi hcari pōt ex relatiōe ꝫctus p̄cedētis vel aliter: als sec'. h.
9 d. ⁊ est valde no. l. ⁊ hz vtilem materiā. ¶ No. i. ex hoc text. q̄ in stipulatione ⁊ sic in ꝫctibus qui verbis celebrant in quib' regrit verborū expssio, illō qō tacite agit ab vtraq; parte habet p̄o expresso in ipsa stipulatiōe: ⁊ ad hoc sepe allegat ista lex. Intellige si pōt apparere vel p̄bari ita fuisse tacite actum ab vtraq; parte vel ex p̄fationib' q̄ p̄cesserūt anteq̄ veniret ad p̄clusionē ꝫctus. l. ita stipulat', ver. q̄ si ab initio. ⁊ l. titia. §. itē respōdit plerūque. j. eo. vel ex ꝫctu puta mutui g anteceſſit, vel ex alijs legitimis cōiecturis de q̄bus per gl. in l. semp in stipulationib'. j. de reg. iur. Sedo intellige istuz ter. p̄cedere q̄n omittit qualitas ⁊ quātitas, vt hic vel aliquid substātiale, puta res vel locus. ⁊ agebat tacite ab vtraq; pte. ꝑm Bar. in l. cū qd. in ꝟ. col. ī. si cer. pe. quamuis Alē. in hoc vltimo inadverteter loquat. Sec' si omitteret illud q̄ est magis formale ⁊ sic si omitteretur interrogatio ⁊ respōsio vel alterū ex illis q̄ sunt de forma stipulationis: tunc vitiaret stipulatio, ⁊ haberet p̄o omissa. l. quicqd astringende. j. eo. ⁊ l. j. i p̄n.
3 ī. eo. ¶ Sedo no. ex fi. text. qō stipulatio generis nō expressa qualitate nec quantitate nec ab vtraq; parte tacite intellecta, adeo est nulla q̄ nec in aliqua modica parte vz. Et sic si p̄mitto triticū simplr, nulla ozit obligatio ex quo nō apparet de certo genere tritici nec de certa quātitate. vnde dādo quid modicum imo quid minimum essem liberatus: quemadmodū non vz legatū animalis in gñe: qz dando muscā, liberaret ꝑm gl. ⁊ doc. in l. legato generaliter. de lega. j. ⁊ sic stipulatio p̄sistentium pōdere numero vel mensura, si nō apparet ō certo pondere certo numero vel mensura nō vz, vt hic. ⁊ l. si ita si
4 pulatus. in p̄in. j. eo. ¶ Limita istū text. ⁊ similes p̄cedere de iure ciuili, sed de equitate canonica pōt agi de omni p̄missione incerta, vt arbitrio boni viri certificet ⁊ isto nō p̄missor adimpleat p̄missa incerta: ⁊ sic ista lex ⁊ similes nō seruarent in foro canonico seu ecclesiastico. Dictū fuit famosuz ⁊ singula. Arch. in c. sunt nonnulli. j. q. j. q̄ dictum refert ⁊ segtur. d. Ant. in c. ex pte. de censi. vbi dt hoc esse no. verbū ꝑpetuo mēti tenendū refert ⁊ simplr segtur do. Ale. in d. l. ita stipular', col. ij. j. eo. vbi dt hoc dictū esse legistis incognitum ⁊ plus nō dt. Adde qō ipsemet do. Alex. in l. j. xiij. col. ff. sol. ma. dicit q̄ apud legistas nō meminit istud dictū Arch. relatū ab aliquo preterq̄ a Bal. in l. q mutuā. §. salariū. ff. mand. qui solū dt, vide Arch. in d. c. sunt nonnulli. ⁊ subdit. d. Alex. q̄z rōnibus istud dictū non p̄babetur tamen est tenendū mēti p̄actica ꝑpter eorū authoritates. ⁊ plus nō dt. Adde etiā Abb. in c. j. de decimis. vbi p illū text. ⁊ c. quāto. de censi. tenet qō si p̄missi tibi dare frumētū simpliciter, de equitate canonica talis p̄missio vz ⁊ tenet ⁊ solutio est facienda arbitrio boni viri, habito respectu ad causam p̄missionis ⁊ qualitates p̄sonarū ⁊ tēporum. hoc dicit singulariter vel' ibi Bre. in d. c. sunt nō nulli ⁊ reputat semper tenendū mēti, segtur etiā notabiliter idē Abb. in d. c. ex parte. vbi dt q̄ istud dictū Arch. est not. ⁊ equum ⁊ semp mēti p̄mendandū. idē etiā tz Jo. de ana. ex tollens hoc dictū in c. cū iuramēto. in j. col. de homi. Illud dictū Arch. ēt refert ⁊ segtur Bal. in l. q mutuā. §. salariū. in lectu.
5 antiqua. ff. mād. ¶ Gl. ꝟ. in ver. triticū enumerat quinq; vocabula q̄ vident idem significare ⁊ vnū significat plus quam aliud. ⁊ in duobus glos. inuerecunde vtitur vulgari seu vernacula lingua blada. ⁊ vult q̄ dictio triticū capiat trib' modis. Primo vt sit nomē gnale cōp̄hendens omne id qd in area teritur. Secōo per excellentiā appellet frumētū. Tertio modo meleca: ⁊ dum gl. in vulgari dt blada, dicunt Bar. ⁊ omnes qō de blado non habemus legem aliquaz sed bene facit mentionē gl. hic. ⁊ in l. nō debere. j. ad munici. Tu alleg. text. in c. ex multiplici. in ver. de blado ⁊ vniuersis leguminib'. de decimis. ⁊ dt Bar. se semel habuisse de facto: statuti dicebat q̄ nō liceat extrahere bladum extra territoriū sub tāta pena an extrahens semen lini incidat in pēn statuti, ⁊ sic an semē lini esset bladū. determinat q̄ sic: qz area terit: ergo dz bladuz p hanc gl. Cum Bar. ⁊ alij simplr. Pau. hic. idē Jo. de imo. nisi cōis vsus loquēdi aliter se haberet. ꝑm eū arg. l. cum dilanionis. §. alīnā. ff. de fun. instru. ⁊ l. lib. xxij. §. q̄ tñ. ff. de leg. ij. do. Pet. de b. xu. hic tz Bart. qz ꝑm comunem vsum loquendi semen lini non appellat bladū: ergo de eo non intelligitur statutū penale: p̄sertim attenta mente statuti que fuit p̄uidere vt p̄uincia abundaret victualibus vsitatis: sed semen lini non vtimur ad vescendū subdit tñ q̄ in iudicando non recederet a Bar. Tu adde q̄ ꝫ bar. vī forziter facere text. i. d. c. ex multiplici in ver. de blado ⁊ vniuersis leguminibus. ō de ci. vbi appellatione bladi nō veniunt legumina: ergo multominus semē lini. Nec bart bene ponderauit istā gl. qz ista gl. bene dicit qō triticū qō dz a terendo est nomē gnale ad omne illud qō in area terit, sed non dicit hic de blado q̄ bladum dicatur a terendo qz nihil ineptius q̄ bladū sit nomē gnale licut triticū: sed bene exponit triticū. i. seges vel bladū: ꝓsticа dt qō triticū pōt tripliciter capi, vt §. declarauī tamē. d. Zib. in d. c. ex multiplici. in ꝟ. no. tz cum ista decisione Bar. q̄ appellatione bladi veniat omne illud q̄ in terra seu agro teritur ⁊ sic veniant non solū legumina, sed etiā semē lini ⁊ credit qō ꝑpter vsum loquēdi sit in illo tex. facta specialis mentio de leguminibus. ita respōdet ad illū tex. appellatiōe vero frumenti venit omne qō hz aristā. l. frugē. §. frumentum. ⁊ ibi gl. j. de verb. sig. de quo quid veniat appellatiōe frumēti habes glo. no. in rub. C. de cano. fru. li. xj. ⁊ gl. in l. non debere. j. ad munici. ⁊ ꝑpter eōem vsum loquēdi intelligimus de eo q̄ est nobilius ceteris frugibus, vt hac gl. ꝑm Bart. in l. j. §. de operе. ff. de aqua plu. arce. in d. l. frugē. j. de verb. sig. ⁊ do. Zibb. in d. c. ex multiplici. Et an accusans aliquē de furto frumenti si, pbet de furto ordei dz succubere habes p Ang. Imol. ⁊ latius. d. Alex. hic per Jo. de pla. in l. modios, vbi est bon' rex. C. de susce. ⁊ arca. li. x. ¶ Gl. in ver. cogitauerit. ista gl. est facta timore ꝫ ꝟ. qz ter. in singulari dicit cogitauerit, sed cogitatio solius stipulātis nihil operat. l. inter stipulantē. §. j. ff. ⁊ l. si repeteri. C. de ꝫd. ob cau. gl. duplr respondet: sed in idez
6 reincidit. * No. ex ista gl. ꝑm Bart. ⁊ alios quod stipulatio seqūs facta nō expressa q̄titate, intelligit in dubio de illa quātitate in qua p̄cesserat ꝫctus pura mutuū. ff. stipulāte contra-
ctum. idem tz glo. j. Et sic no. ꝫctum p̄cedentem declarare
seqent' in

sequentē ⁊ vnū 9ctum declarari per aliū. Adde qđ similiter vnū pͥuilegiū declarat per aliud.ita no.Bal.in c.auditis.co.ij.p illū tex.de prescr. Itē vna scriptura supplet per aliā.l.si qs ex argētarijs.§.si initiū.vbi Bal.⁊ alij no.ʒ.ō eden. Item vnū statutū interpretat per aliud ꝭm Bal.no.in c.j.de presc.⁊ in l.oēs populi.co.xv.ʒ.de inst.⁊ iur.facit.l.vtrū vbi bart.⁊ alij no.ʒ.de pet.here.Subdit Bar. idē esse in cā ꝙ nō solum quātitas declarat ex precedenti declarata,sed et cā, vñ si ꝑmitto centū per stipulationē non expressa causa intelligit ex cā mutui vel alterius 9ctus q precessit arg.huius legis ⁊ gl. ⁊ qđ no.gl.in l.si qs ad exhibendū.ʒ.de excep.rei iud. ⁊ ita limitatur.l.ij.§.circa.ʒ.de do.except.vbi stipulatio sine causa effectualiter nō vȝ limitat nisi cā suppleat ex aliquo 9ctu antecedēti in dubio enim dȝ fieri interpretatio vt actus valeat. l.quotiens in stipulationibꝰ.ʒ.eo.Adde ꝙ singulariter tȝ Jo.an.in addi.Spe.in ti.de depo.super rub.vbi tȝ ꝙ pmissio nuda sine causa q̄ reperit scripta in libro mercatoris supplet a cā pōt que pōt colligi ex scripturis antecedentibꝰ.d.§.si initium refert ⁊ seqtur simpliciter Are.hic,vide tñ tex.q fortiter obst.in oppositum in l.scire debemus.§.fi.in vers.si vero ho-
7 minem.ʒ.eo.dic vt hic per do.Alex. ¶ †Iuxta istam gl.querit post Bar.de vl.q. Pone debitor accepit mutuo decē de mutuo apparet per publicum instrumentum,postea ad instātiā creditoris 9fessus est se debere sibi decē ex cā mutui q̄ decē sibi p stipulationē ex cā mutui pmisit restituere.querit an intelligatur de eisdē decem.vt sit tota vna summa an de. xx. istā qstionē cū euenisset de facto disputauit Marc.de fano.⁊ eius disputationē formalr refert ⁊ seqtur Alb.de ros. fidelis 9seruato antiquitatis in l.qnquaginta.alias est qngenta. ʒ.de probat.vbi refert Mar.de fano aliter determinasse q̄ cū referat ⁊ male.d.Alex.in cons.iiij.j.vol.inci.circa primuȝ
8 qsitum in iij.col.post Fulg.in d.l.qnquaginta.† Punctus ergo est videre in isto ⁊ ī similibꝰ casibꝰ,an ⁊ qñ presumant plures ⁊ diuerse q̄titates,ita vt pluries debeant:an vna ⁊ eadē summa pluries repetita. ¶ Ex dictis Bart.habes tres pncipales 9clusiones. ¶ Prima qđ si pcedat debitū certe q̄titatis ⁊ cāe q2 mutauit tibi decē deinde reperit stipulatio eiusdē q̄titatis ⁊ cāe q2 p stipulationē pmisisti mihi .x.ex cā mutui,tūc siue incōtinenti siue ex interuallo censet vna ⁊ eadē q̄titas:⁊ etdē cā vt semel tantū x.debeant,p l.si diuortio. ʒ.e.⁊ l.ij.in prin.ʒ.de do.preleg.que leges ꝭm Lu.non faciunt, q2 sub illa cā dotis nō erat duplicabilis, hic sic tñ ꝭm eum equa est snīa Bar.⁊ menti tenēda. Ultra eū tu ostende fortiꝰ ꝙ illa iura Bar.nō faciūt. Primo per tex.no.i l.lucius.el.ij.§.ipuberē.ʒ.de le.ij.vbi qđ est fortiꝰ qñ testator disposuit qđ legata duplicarentur:tñ nō duplicabit legatū dotis,⁊ vide ibi p Bar.⁊ alios.adde idē.l.titia cū testamento.§.q inuita.ʒ.de leg.ij. ¶ Amplia Bar.ad finē vt istđ pcedat siue quātitas sequens sit maior siue minor.per d.l.si diuortio.⁊ l.Sēproniꝰ. ʒ.de leg.ij.⁊ l.centū.ʒ.de adi.leg.Unde si mutuaui tibi cētū ⁊ postea p stipulationē promisisti quinquaginta,an intelligātur qnquaginta de illis centū ⁊ sic de parte illorū cētū:iste est pulcher ⁊ subtilis passus intēdo vltra oēs plene exequtere.cū Bar.trāseāt Imo.Cu.⁊ do.Alex.hic,sed ōt do.Alex.qđ iura allegata p Bar.nō pbāt.Nā d.l.si diuortio.loqtur qñ in stipulatiōe fuit expressa cā antiqua.s.dotis.In d.l.semproniꝰ fuit vnicꝰ actus testādi:lȝ de testamēto fuerit facta duo exemplaria.vt ibi ōt tex. sed in casu nostro fuerunt actus diuersi ⁊ diuerso tpe facti,nec ēt pbatur in d.l.cū centum:q2 ille tex. loqtur qñ clare 9stabat de mēte,vt ibi tex.imo ꝭm intellectuȝ Jac.de are.⁊ Bar.ille tex.faceret in 9trium vt statim referaȝ sed lȝ tex.alleg.per Bart.non pbēt tñ ōt Alex. ꝙ pro Bart. melius facit q2 alias stipulatio esset sine causa: ⁊ sic redderet inutilis:vñ dȝ intelligi facta ex cā mutui precedentis vt valeat,vt hac glo.vbi dixi. Sed tu aduerte istud fundamentum, d.Alex.mihi non plȝ:q2 imo Bar.loqtur qñ sequēs stipulatio de qnquaginta erat ēt ex cā mutui ⁊ nō sine causa si bñ aduertis:q2 bar.limitat primū dictū vbi in stipulatiōe erat expressa cā mutui:⁊ isto modo vides quod faciat p Bar.Item 9 bart.fortius facit quod imo propter diuersitatē summarum vel quantitatum presumitur diuersitas obligationum: ita tenent bal.Ange.Imo.⁊ Pau.de ca.in d.l.scire. debemus in prin.bar.met.post Jac.de are.in d.l.cum centū.in prin.do. Alex.in preal.consil.iiij.in iij.col.facit.l.si is qui ducenta.in prin.ʒ.de rebꝰ dub.Similiter pter diuersitatē scripturaruȝ siue instrumentorū presumitur diuersitas obligationū ⁊ ambe quantitates debentur.ita no.Nico.de neapo.in l.ne casu. C.ū discusso.lib.x.per illum tex.ꝭm scđam lectu.gl.vbi ōt esse expressum.idē tȝ Spe.in ti.de instru.edi.§.postq̄.in versi. sed nunquid casu perdito instrumēto.⁊ in ver.pone ergo mutasti.⁊ in ver.vbi a ūt instrumētum.idē tȝ Bar.in l.stipulatio ista.§.cum q ita.ʒ.eo.idē tȝ d.Alex.hic in pe.col.lȝ iste nō alleget ⁊ in preal.cons.iiij.in ij.col.idē notabiliter tȝ Ang.⁊ Imo.in l.plane.in j.§.si eadē.ad fi.ʒ.de lega.j.vbi signāter tenent qđ qñ vna q̄titas in pluribus scripturis reperit quartū quelibet stat de per se ⁊ vna non dependet ab altera. non erit vna summa imo plures ⁊ diuerse summe, vt ibi notabiliter ⁊ plenius per eos facit tex.in d.l.quinquaginta.vbi gl.⁊ ȝ lor. Itē facit q2 quot sunt instrumenta tot vident esse debita contracta.d.l.scire debemus.in prin.⁊ l.cū plures.ʒ.de euic.Similiter ⁊ tertio ex diuersitate personarum puta ꝙ est fortius mariti ⁊ vxoris ⁊ eadē summa de centū vr̄ duplicari nisi fuerit dictū in pmissione eadē pecunia ⁊ si apparet qđ tunc ptes senserāt de eadē pecunia.ita tȝ Bal.in l.stichū. §.fi.j.de nouatio. Et p hoc ēt Cu.hic.se alias dixisse de facto ꝙ cum instrumentū solutiōis facte cātaret in psona mei ⁊ Titij fratris mei:⁊ aliud instrumentū de debito eiusdē quātitatis 9cto ꝙ est fortius eodē die ⁊ loco cātaret tñ in psonā mei ꝙ de diuerso debito sunt intelligenda ista instrumēta pter diuersitatē personarū qđ multū signa.Similiter ⁊ quarto ex diuersitate tēporū inducit multiplicatio obligationū qñ reperiunt duo instra 9fecta diuersis tpibus tūc pbāt duo esse debita separata.ita no.Bal.in d.l.ne casu per illū tex.qui ē tex.ad hoc reputat sing.bal.in l.seruo alieno.§.si qs a primo.ʒ.de leg. j.ideȝ tenēt bal.⁊ Imo.in d.l.semproniꝰ.in ij.no.ʒ.de leg.ij.⁊ d.Alex.in d.9s.iiij.in ij.col.cū ergo in casu bar. sit diuersitas q̄ti-
9 tatū ⁊ tēporū teneo ex pdictis 9 eū. ¶ †Scđa 9clusio bar.est ꝙ qñ due stipulatiōes eiusdē q̄titatis sunt ambe facte ex causa mutui,intelligunt de diuersis summis, p d.l. qnquaginta. cū gl.⁊ q2 al's scđa stipulatio de eodē redderet inutilis ⁊ inualida.l.q bis idē.ʒ. e.Sed in dubio dȝ fieri interpretatio vt ambe stipulatiōes valeāt per l.quotiens in stipulatiōe.ʒ.e.⁊ ista est bona rō.idē tȝ bar.in l.plane.in §.j.per glo.ibi. ⁊ ibi Ang.⁊ Imo.de leg.j.Pau.de ca.in d.l.scire debemus. in prin.⁊ d. Alex.in d.l.qui bis idem.ad fi.⁊ in consil.pluries preallega. ¶ Limitat bar.nisi esset adiectū ꝙ oīs alia promissio cōputetur in istā ita ēt tȝ Ang.in d.l.plane.in j.§.si eadē. in fin.⁊ ibi Imo ⁊ alij.⁊ ibi ēt Ange.qđ vt euites istas amaritudines facias semper apponi istā clausulam. Adde idem esse qñ dictū fuisset cōputato i hoc omni alio instrumēto q2 ex hoc videret esse facta nouatio precedētiū ar.l.paulo callimacho.§.j.ʒ.de leg.iij.ita tenet Bar.i.l.ij.j.ō noua.ang.i.l.fi.C.eo.idē Ang. in.l.qui vsumfruc.ʒ.eo.d.Alex.in 9s.ij.quarti vo.q icipit ex
10 narratis in themate col.iij.ad fi. ¶ †Tertia ⁊ vltima 9clusio Bar.est ꝙ bina confessio extraiudicialis ō receptiōe decē ex cā mutui facta sine stipulone intelligit ō eisdē q2 9fessio extraiudicialis nō est noua dispositio sȝ pbatio.l.publia.§.fi.ʒ.depo.vñ idem ac si de eodē debito haberet plures probatiōes. d.l.semproniꝰ.ō leg.ij.nā ꝙ tibi debeā decē pōt pbari p plures 9fessiones ⁊ oēs valēt.secꝰ si essent due 9fessiones facte in iudicio q2 ille disponūt ⁊ actionē producūt q2 9fessus in iudicio habetur pro cōdēnato ⁊ orit actio in factū sicut ex sententia.l.vnica.C.de confes.vnde tunc scđa cōfessio iudicialis intelligeret de diuerso debito ⁊ de diuisa summa ad hoc vt valeat ⁊ teneat al's esset superflua ⁊ nihil operaret.⁊ cū Bar.tenet.d.Alex.qui conat defendere Bar.vt per eū istā differētiā inter 9fessionē iudicialē ⁊ extraiudicialē reprobāt Ange. Imo.⁊ Cuma.q2 etiā cōfessio q̄ fit in iudicio principalr tendit ad probandū ⁊ attendi debet ꝙ principaliter agitur.l.si qs causam.in prin.ʒ.si cer.pet.Item q2 etiā ex confessiōe mutui extraiudicialis post biennīū orit obligatio ex literis insti.de lite.obli.⁊ no.in.l.si ex cautione.C.ō nō nume.pecu.declarādo vt hic plenius per domi.Alexand.sȝ ista sunt leuia. ¶ Tu aduerte fortius inquātū Bar.vult, ꝙ qñ sunt due 9fessiones extraiudiciales ⁊ sic geminate ꝙ nō producāt obligationem ⁊ actionē,sȝ solū probent. Nam contrariū sub dubio tamen forte tenet idē Bar.in.l.cū simus.in fi.per gl.ibi.C.de agri ⁊ censi.lib.xj.vbi tenet q licet cōfessio facta nō in figura iudicij nō preiudicet tamē si bis emaneret ⁊ sic esset geminata ita preiudicaret sicut ea que est facta in figura iudicij per gl.ibi ⁊ simpliciter sequitur do.Abb.in.c.si cautio.ad finē ō fide instru.Jo.ō ana.in consi.lv.ꝙ inci.q2 dubia.Et in specie ꝙ cōfessio extraiudicialis geminata cum equipraetur confessioni facte in iudicio,vt ibi vult Bar.ꝙ ita producat obligationē ⁊ actionem sicut cōfessio iudicialis:tenet Lu.in.l.sed.⁊ si possessori.§.itē si iurauero.ʒ.de iureiur.⁊ in l.nuda ratio colum. j.ʒ.de dona.⁊ in cons.ccix.inci.in casu proposite 9sultatiōis breuiter dicēdū dictū Franci.in.iij.col.Itam tenet Pau.de castro in dicta.l.publia.§.fina.ff.depositi. ¶ Glossa fin.in verscul.videtur,notatur ad hoc ꝙ traditio facta ex causa posteā

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

declaranda si postea declarat̄ur nō operat̄ translationē dn̄ij, q2 talis traditio est nuda causa, ergo non pōt operari trāslationē dominij. l. nunq̄ nuda. ff. de acquir. rerum do. Sec⁹ qn̄ est expressa causa habilis futura, lz causa non sit secuta. tunc bene transfertur dominium. lz causa non secuta repetatur. l. j. s̄. de vsucap. pro do. ⁊ l. dotis fructus. §. fi. ⁊ l. seq. s̄. de iur. do. ſm Bar. ⁊ communiter alios hic: ⁊ ita remanet expedita vtiliter ista lex.

Lex xcv.

1 Si testator reliquit centum ecclesie ⁊ nō declarat de qua, intelligitur de parochiali.

2 Non vz stipulatio edificij fabricandi quando non interest stipulatoris ibi fieri, q2 ad eum non pertinet non valet.

Qui insulam. Stipulatio facti coherentis solo nō vz nisi loc⁹ exprimatur, ⁊ intersit stipulādis. h. d. Adde tertium qḋ dz exprimi certa forma, ⁊ sic qualitas ⁊ quantitas operis. l. ita stipulatus. in prin. j. eo. iūcta l. si dom⁹. i pri. de leg. j. dixi in l. si insulā. s̄. eo. Tamē in vltima voluntate si testator apponat locū equocum, intelligit̄ de loco in quo domicilium hz. tex. est singularis in l. q̄ ꝯditio. §. fi. s̄. de cond. ⁊ demon. ſm Lu. ⁊ do. Alex. hic, ⁊ per illū tex. decidit ibi Bar.
1 post antiquos per eum relatos, † qḋ si testator reliquit centū ecclesie, ⁊ non declaret de qua intelligitur de parochiali. idē tz Ang. in §. si vero ꝑpetuā i aut. de nō alie. aut pmu. reb. ec. Sal. in l. j. col. iij. in fi. C. de sac. san. eccl. Abb. in c. indicāte. ō test. Pe. de anc. ⁊ Jo. ō imo. in c. relatū. ij. ad fi. eo. ti. Et ista est magis cōis opi. lz Jo. fab. ⁊ Ang. de are. in §. sed ius qdē inst. de iure natu. gen. ⁊ ciui. velint qḋ de iure cōi debeat intelligi nō de parochiali: sed de principali ecclesia illi⁹ ciuitatis, vel diocesis ꝑ illū tex. Et si testator iussit oī die in ꝑpetuū celebrari. xxx. missas, ⁊ nō expressit in quo loco de quo intelligit̄, vide Abb. in cōsi. ccvj. inci. qdā cōdidit testamentū. in ij.
2 dubio. ¶ † No. ex fi. huius tex. ꝙ nō vz stipl'atio edificij fabricādi qn̄ nō interest stipulatoris vbi fieret q2 ad eū nō ꝑtinet. puta q2 in loco alieno. nā vt ēt glo. inuēte sunt stipulatiōes, vt qs stipulet̄ ꝙ sua interest ⁊ sic ꝑpter ꝑpriū īteresse desinit actio. l. q aūt. §. j. s̄. si qs cau. Amplia istū tex. ꝙ ēt ex post facto nō recōualescit stipulatio lz postea incipiat ad eū ꝑtinere. vt ꝑ Bar. ⁊ alios in l. stipulatio ista. §. alteri. s̄. e. Paul. hic. Limitat istū tex. ꝓcedere in stipulatiōe pura. Si aūt esset ꝯditionalis, inspiceret̄ an sua intersit tpe euenietis ꝯdonis, ⁊ tūc vz l. existimo. j. ep.

a ¶ ō. cā adde ꝙ do. Bart. in d. §. cā refert ⁊ sequit̄ Bal. in cōsil. cxcv. col. iij.

b ¶ L. verum. Addō Ange. are. in tractatu malefi.

Lex xcvi.

1 Occidens speciē debitam ꝑpetuo tenetur ac si viueret, nisi occidat ex iusta causa.

2 Si ꝓmittam aliquem non offendere sua pena intelligit̄ nisi causa offensionis committat.

3 Treuga non pōt rumpi rōne cause de nouo superuenientis.

4 Qui adulterauit vxorē alterius cū quo fecit pacem, non dicit̄ ex tali offensa rumpere pacem.

5 Si occidā bānitum q ex forma statuti poterat occidi nō incido in penam pacis rupte, q̄ ꝓmisi si eum offenderem post pacem factam.

6 Princeps recipiēs aliquē sub ꝓtectione sua, non tenet̄ eū defendere nisi cum iniuste grauatur.

7 Vasallus tenet̄ iuuare dn̄m ēt habentē causam iniustam.

Qui seruum. Permissio legis de bitore excusat. h. d. ſz Bart. vel sic ⁊ ꝓpri⁹ ad tex. occidēs iuste seruū debitum liberat̄. h. d. ⁊ hz materiā valde vtilem ⁊ quotidianā. ¶ ꝯn tex. ibi in facinore. intellige in quo licite poterat eū occidere al's sec⁹. l. ⁊ si certus sit ꝑcussor. §. fi. s̄. ad sena. syl. ⁊ l. j. ad fi. s̄. de his q sunt sui vel alie. iur. ⁊ l. gracchus. cū gl. C.
1 de adul. ¶ † No. j. ex isto tex. limitationē ad regu. quē hz qḋ occidēs speciē debitā, ꝑpetuo tenet̄ ac si viueret. l. si seruū. in prin. ⁊ §. seqtur. ⁊ §. fi. ⁊ l. si ex legati cā. s̄. eo. Limitat̄ nisi occideret ex iusta cā q2 tunc liberaret̄. facit. l. quid ergo. §. si heres. de leg. j. ⁊ l. eleganter. §. fi. s̄. de pig. act. que iura allegat
2 gl. Bar. hic ad idem tex. in l. fi. §. j. s̄. de publicanis. ¶ † Scdo ꝑ istum tex. no. Bar. in l. quero. §. inter locatorem. s̄. loca. qḋ si ꝓmisit te non offendere sub pena: intelligitur nisi causam offensionis cōmiseris. Unde facit ſm Jmol. ⁊ Pau. ꝙ si duo inimici fecerunt adinuicē pacem ⁊ ꝓmiserunt se nō offendere sub pena si alter eorū postea cōmittat aliquā causam ꝑpter q̄ offendi possit: poterit ex illa causa impune offendi. Adde fa-
a cere qḋ signanter multum tz Bar. in l. aut facta. §. causa. [a] j. ō pen. vbi tenet ꝙ si facta pace te offendi, non ex antiqua inimicitia super qua est facta pax: ⁊ sic nō retracto veterē iniuriam sed ex noua causa ⁊ noua rixa qḋ nō rumpo pacē ꝙ est perpetuum tenendū menti ſm do. Alex. hic ⁊ seqtur etiā Pau. hic idem tenet Bar. in c. j. in prin. in ij. col. de pact. tenet do. An. de bu. ⁊ Jmo. in c. cū inter. ꝑ illū tex. de renuntia. Lud. ⁊ do. Alex. in l. semel mora. s̄. sol. ma. Lud. in cōsil. clxxxiij. inci. in casu ꝓposito dicendum est pacem. qḋ consi. est errore duplicatum in consi. cclviij. do. Alex. in consil. xix. primi vol. qḋ inci. viso ꝓcessu cause vertentis inter ꝓcuratorem, vt ibi signanter ⁊ mirabiliter ampliat qḋ ista decisio Bar. ꝓcedit ēt si noua causa superueniens non esset iusta causa defendēdi qḋ val de no. ⁊ idem quod Bar. in d. §. causa. tz ēt domi. Alex. in ꝯsil. cxiij. iiij. vol. q inci. viso themate suprascripto ⁊ attestationib⁹. Et aduerte diligenter qḋ in dubio offensa ꝓsumit facta ex causa de nouo superueniente, ⁊ sic licite ⁊ nō ex antiqua ita vr̄ Bal. in l. si ꝓdiū. ad fi. C. de edil. actio. qḋ reputat singu. d. Alex. hic, illā decisionē Bald. ēt sequit̄ do. Alex. in d. l. semel mora. ⁊ ēt qḋ velut aureā nunq̄ obliuiscaris, quoniā sepius ī hoc ꝯsuluit. ⁊ ita ꝯsuluit domi. Alex. quem omnino videin ꝑ allegato consi. cxiij. iiij. vo. col. ij. Sed q2 bal. ibi clare nō dicit ego addo Lud. ro. q2 istud ad literā ponit in preallegato ꝯsi. clxxxiij. Et vltra eos addo benefacere qḋ notabiliter tz bar. in l. non solum. §. sed vt probari. s̄. de op. no. nun. vbi signanter tenet qḋ in delictis in dubio censetur factum loco licito ⁊ tpe licito cum concor. quas ibi dedi. Item ad predictā decisionem Jmo. ⁊ Pau. de ca. hic, facit qḋ si facta pace inter te ⁊ me sub pena de non offendēdo si tu prior offendisti me possū postea te impune offendere nec dicor pacem rumpere, ex quo fuit prius a te rupta: ⁊ sic nō incido in penā pacisi rapte: etiā si ibi esset clausula rato remanēte pacto que nihil operat̄ i fauorem rumpētis pacē, ſm Jo. an. in addi. Spe. in ti. de treu. ⁊ pa. super rub. ita tenēt Ang. ⁊ Jmo. Pau. ⁊ Alex. hic. Bar. in l. cū pater. §. libertis. in fi. s̄. de leg. ij. bal. in l. q fidem. s̄. de transac. ⁊ in l. cum proponas. in ij. C. de pac. ⁊ in l. semel mora. s̄. so. ma. vbi late Lud. ⁊ Alex. cum multis ꝯcor. ibi traditis ꝑ do. Alex. ⁊ vltra eū adde Abb. in ca. j. in j. col. de treu. ⁊ ⁊ pac. in c. bone. el. ij. in iij. co. per illū tex. de elec. ⁊ in c. quēadmodū. in iij. no. de iureiu. Ang. ⁊ Lud. in l. fi. §. j. s̄. de eo ꝙ quē fac. erit. Et qḋ ista ꝓcedunt et qn̄ in instrō pacis esset adiecta clausula rato manente pacto, ⁊ ꝙ toties cōmittat̄ pena quoties fuerit ꝯ factū. adde ēt bal. Sali. ⁊ Pau. in d. l. qui fidem. do. Alex. in d. l. semel mora. ⁊ in preallegato cons. cxiij.
3 col. iiij. ⁊ per Are. hic. ¶ † Predicta singu. limita ꝓcedere in pace: secus in treuga que nō pōt rumpi rōne cause de nouo superuenientis: nec possum frangere donec durat tps treuge, q̄uis aduersarius frangat dictum originale Uincent. in c. j. ad finē. de treu. ⁊ pac. quod refert ⁊ sequitur Jo. and. in add. Spe. in ti. de treug. ⁊ pac. super rube. vbi ēt refert idē tenere Archi. in c. illi. xxiiij. q. iij. ⁊ ēt ista seruari in hispania. idem tenēt Jo. an. ⁊ do. Ant. ō bu. ī c. iij. ō iurein. Ang. Lu. ⁊ Pau. hic Ang. ⁊ Jmo. in l. si ex legati causa. s̄. eo. Rōnem diuersitatis assignat Pau. hic: q2 treuga fit ad tēpus quo finito poterit postea vindictā sumere: sed pax fit perpetuo, ideo ex noua causa permittit̄ offensio alias nunq̄ liceret cum pax sit perpetua. per no. in simili per gl. in l. nisi finita. §. fi. s̄. de tuto. ⁊ ra. distra. lz Are. hic dicat ꝙ ista rō non est generalis q2 tempus treuge posset offerre opportunitatē vindicte. ⁊ ista bene nota ad treugas que fiunt inter duces. Dicit tñ Jmo. hic qḋ istud dictū Uincen. magis ꝓcedit de ꝯsuetudine q̄ de iure: q2 de iure aliud esset per d. l. cū ꝓponas. in ij. C. ō pac. ⁊ ita etiam tz Alex. hic ⁊ in d. l. cū proponas. ⁊ in d. l. semel mora. col. fi. Tu adde vltra eū ꝙ prefatū dictū ēt refert ⁊ seqtur bal. in c. dudū. el. ij. col. xij. de elec. ⁊ in rub. de treu. ⁊ pace. i rub. ⁊ in pemio Grego. in ij. col. q̄uis ꝯtrium teneat Abb. in d. c. j.
4 de treug. ⁊ pace ¶ † Ultimo circa predicta aduerte qḋ ille q adulterauit vxorē alteri⁹ cū quo fecit pacē nō dr ex tali offensa rumpere pacem, nec ꝑ hoc incidit in penā pacis rupte q2 nō facit animo vendicandi ⁊ retractandi inimicitiā iā sopitā: sed facit causa libidinis: sed si faceret causa vendicādi q2 forte ipse passus esset similē iniuriam de qua est facta pax, tūc incideret in penā pacis fracte: ita no. bar. in l. verū est si mere-
b tricē. [b] ꝑ illū tex. j. de fur. seqtur simplr Pau. hic. Adde bal. in c. j. in prin. col. pe. quib. mod. feu. amit. in feu. ⁊ late Jo. an. in reg. frustra in Mercuria. Jdē vide ꝙ in fortiorib⁹ terminus ꝯsuluit Alex. in ꝯsil. cxiij. ij. vo. qḋ inci. viso instrumento treuge, vbi mirabiliter ꝯsuluit qḋ ꝑ raptū filie vnius qui fecit pacē que rapta fuit violenter, ⁊ traducta extra territoriū: ⁊ in actū ꝯducendi dictā puellā interuenerūt alique percussiones vt ipsa pateret̄ se ꝯduci nō ꝑ hoc vr̄ rupta pax nec commissa pena in instrumento pacis ꝯtenta. vt ibi per eū post Jo. and. i d. reg. frustra in Mercuria. ¶ Tertio no. ex tex. ibi: nec vtilis actio, nā ſm Pau. de ca. ⁊ Are. dz exponi tex. vtilis. i. directa q2 si nō liberaret̄ occidēs, teneret̄ directa ⁊ nō vtili. l. mora. ⁊ l. si seruū, in prin. s̄. eo. tūc aūt intellige tex. ꝑ ut iacet sine

violentia

violentia qz qñ mora vel culpa debitoris perpetuat obligatio eo qz iniuste occidat species debita nunqz perpetuatur directa actio qz sublata est mortua re que erat in obligatione: qz lex nō potuit perpetuare directā z facere q̄ res mortua esset i rerū natura z illud qō nihil est in obligatione: sed bñ ꝓpetuatur vtilis actio: qz odio culpe vel morē fingitur res ꝓpta viuere z extare, vt ōt tex. in l. nemo rem suam. i §. j. z l. si seruū. §. ij. ff. e. vnde qō nō potuit lex directo cōtra vim nature facere, fecit p indirectū fingendo in odiū culpe vel more rē extare: iō dedit vtilē z illud est ꝓprie qō vult iste text. nō destruendo eū. z ita ēt tz do. Pde. de bex. hic faciunt q̄ habentur in l. curatoris. C. de neg. gest. ¶ Per istū tex. determinat d. Lan. q. si feci pacem cum inimico meo z ꝓmisit eū nō offendere sub pena: demum fuit exbannitus ex forma statuti bannitus potest impune occidi. si eum occidi, nō incido in pena pacis rupte. ita fuit determinatū Padue. z ita tenēt bart. et citer alij Bar. in l. elegāter. §. fi. p illū tex. de pig. ac. Jos. an. post antiquos in regu. frustra. in Mercu. z ibi Alex. q̄ illa est cōis opi. cui multis ꝓcor. hic p eū. Rō qz hic facit statuto ꝓmittente z ꝓmissio de nō offendendo intelligit nisi hoc faciat lege vel statuto permittente vt in ribus hic alleg. p Bar. pilla parte bene facit qō no. Bar. in l. ꝓ illū text. C. qñ licē. sine iudi. se vin. vbi tenet quod statuta q̄ ꝓmittunt exbannitos impune occidi sunt inducta ad vindictā publicā. vnde q ꝓmisit nō offendere sub pena z bānitū offendit nō incidit in pena cuius statuti vindicta publica. Videtur ꝓ ista cōi opi. bene facere qz illa pax facta enim pacto de non offendendo sub pena intelligitur rebus sic se habētibus prout nunc habent z nō mutatis statu in deterius. l. qō Seruꝰ. vbi dixi. §. de cōd. ob cām. z l. cū quis. in prin. j. de sol. sed ex quo postea iste fuit bannitus res nō se habēt, put erāt. Itē noua causa offendendi emersit, scz bannitus que de nouo emergunt nouo indigent auxilio. l. ō ante. §. ex causa. §. de interrog. ac. nouum enim factū nouum ꝓmissum. l. j. in prin. z ibi gl. ā. de vent. inspi. Item illa ꝓmissio de nō offendendo intelligit ex cā de ꝓterito nō autē ex causa ō futuro, vt habet in d. l. g. seruꝰ. z in l. fi ita qs ꝓmiserit. §. fi. j. eo. Itē nūc est alia ꝓsona q̄ erat tpe ꝓmissionis: qz nūc est bannitus, z sic effectus hostis ciuitatis. l. omissione. §. q deficiūt. & de cap. dimi. z sic ex forma statuti potest impune occidi ista sunt que dicuntur, p cōi opi. ¶ Contrariū fuit determinatū Bononie illa rōne qz iste qui fecit pacē cum ꝓmissione de nō offendendo sub pena, z postea fuit exbānitꝰ habebat ex suo ꝑona sic ex sua ꝓmissione securitatē ab aduersario sub ꝓmissum. ergo dz esse firmior z efficacior q̄ ꝓmissio occidēdi quā alter, dz a statuto, vt in ribus hic alleg. p Bar. z p eundē. l. si insulā. in vj. op. prime partis. §. eo. z est gl. no. in l. si quis bel. ff. de cap. Sed Bar. truffatur de ista rone: qz in ꝓmissione pacis de nō offendendo intelligit tacita q̄dō nisi. l. vel statuto ꝓmittente hoc fiat, vt hic p eum. Sed p determinatione Bononien. fortius facit qz lz statutum simplr permittat bannitū posse occidi: tamen ista permissio statuti non vr cōprehendere illū qui speciali rōne. i. ex obligatione pacis nō poterat eū offendere: prout optime vr ꝓbari quasi in terminis p tex. no. in l. si adulterium. §. liberto. j. de adult. vbi dispositio. l. galli. qualiter ꝓmittens posse occidi adulterū nō cōprehendit libertum qui speciali ratione ꝓhibet offendere patronū. Ad idem ter. in l. tutor. in prin. §. de suspe. tu. vbi lex ꝙaliter ꝓmittens q̄ quilibet posset accusare tutorē de suspecto non cōprehendit libertū q specialiter prohibetur accusare patronū. Sed defendendo cōem potes rādere fm eum ret. hic q̄ illa ura precedunt regulariter, sed vbi agit de fauore publico z ō vindicta publica. vt in casu nostro etiā ille cōprehenditur qui specialiter ex prouisione hois erat ꝓhibit', vt est tex. no. in l. leges graui. §. vtrum. ver. is quoq;. z ibi Bar. §. ad sena. fylla. vbi dispositio legis ꝙalis q̄ defert premium libertatis seruo q vindicauit mortē dñi defuncti cōprehendit ēt illū seruū q ex pacto ꝫbentium erat spāliter prohibitus manumittiꝰ: qz plus operatur fauor publicus, vt ibi dō tex. q̄ pactum ꝫbentiū q fauor publicus non recipit restrictionē de habilitate personarū. vt ibi est tex. no. Tu rāde aliter prout rādet Bart. in d. liberto. q lz libertus reperiat patronum in adulterio, tñ remanet patronus: z hz iura patronatus: ideo non permittit liberto occidi. Vō sic ex eo q postea fuit ex bannitus q2 ꝑter tale bannum efficitur noua ꝑsona cum efficiat hostis publicus z transfuga ciuitatis. l. amissione. §. qui deficiunt. §. de capi. domi. ideo ex hoc q̄ indicat noua ꝑsona pōt ex ꝓmissio statuti occidi: z sic teneas cōem opi. ¶ Imo fortius istud videtur ēt si an pacē facta iam fuisset bannitus, z sic aliquis fecit pacē cū inimico suo qz iam erat bannitus z ꝙ mālit eum nō offendere sub pena ſtāte dicto statuto q̄ bānitꝰ ꝓsitꝰ in pune occidi. adhuc eū occidēdo nō incidit in penā. ita late disputādo determinat Bar. in j. q. q̄ incid. Lucane ciuitatis statuta tacenatur. z idē Bar. in l. g. C. qñ li ce. sine iudi. se vin. z idē Bar. in l. j. §. nō fuit aūt ꝓ illū tex. z ibi ēt Bng. §. de dolo. secundū Imo. z do. Alex. hic. Dictus est Bar. duplici fundamento. Primo qz cū ista sit vindicta publica nō potuit pactus ꝓuatorū tollī. l. ius publicū. §. de pact. z tē cum istud fuerit inductū in odium bannitorum: ergo non potuit illi q pactū derogari. l. tā z h. cū gl. §. ad mace. sed ista fundamenta Bar. possūt de facili tolli qz statutū nō disponit q̄ bānitus debeat necessario offendi: sed bñ ꝓmittit q̄ possit impune offendi. licut licitū est occidere adulterū, nō tñ est necesse, vt no. gl. in l. accusatiōis. C. q̄ met. cau. vñ iuri ꝓmissiuo vr posse renunciare, lz si iuri ꝓhibitiuo ꝓpter quosdā iura all. p Bar. vñ ꝓmittor sciēs eū esse exbannitū tpe quo fecit pace cum pacto de no offendēdo sub pena tenet ad penā ciuili applicandā parti ad q̄ potuit se obligare. lz nō teneat ad penā publicā, qz nō est delictū punibile de publico ex quo statutū ꝓmittit fm bal. hic z latius bal. de quo nō meminit. z Alex. in rub. extra de sum. trī. in ij. col. ad fi. z seq. posuit etiā Bal. lz non clare decidat in l. j. C. qñ licē. sine iudi. se vind. ¶ Ultimo ꝓ cōplemēto ad materiā huius legis, adde qz vult gl. no. in c. j. de treu. z pa. g recipiēs aliquē sub ꝓtectione sua nō tenet eū defendere nisi eū iuste grauat ibidē et no. Ab. in vl. no. q̄ si guerra iuste moueat ꝓ receptos sub ꝓtectiōe nō tenet recipiēs eos defendere bñ facit qō no. Bng. i. l. ij. qs in graui. §. j. ver. si maritus, ꝓ illū tex. ō. ad sylla. vbi no. q̄ principes vl reges collegiati z cōfederati q tenent iuice se iuuare: no tñ debēt ꝓstare iuuamē facti ēdi guerrā iniustā qō valde no. facit qō vult gl. no. in c. pilozū in ver. ꝫ dictozes. ō ꝓcb. q̄ vult q clausula q quotidie apponit in lris pape amoto quolibet ꝫdicto ze, intelligit de bis q de facto ꝫdicunt z nō de is q̄ de iure se opponunt. Itē iur. q nō ꝓbere ꝙsiliū, auxiliū, vel fauoze, ꝫ aliquē intelligit de auxilio iniusto, sec' de iusto. c. inuitauit. z ibi no. Abb. post Jo. an. de test. sed caue qz isto modo parū operaret. ¶ Alibi tu habes casum valde mirabilem in quo vasallus tenet iuuare dominū et habētē causam iniustā tex. est mirabilis i c. j. in pn. ti. hic finit lex deinde ꝙsu. re. inc. in vsi. feu. z sic vasalli tenēt iuuare dñm et habentē cām iniustā, z vide bal. ibi i ij. co. q reputat illū casum esse mirabilē z valde inuebit ꝫ quibozes illius tex. tāq̄ fuerint dū pecozia. tū vr illā text. restringere q̄si eū iuuaret ad eius defensionē de quo ēt p bal. in c. imp ertalē. §. fi. ad fin. ff. ꝓb. feu. ali. p̄ z ede. i feu. z vltra Bal. adde tu tex. in. c. ergo. N. i ver. mala cptiō. et iureiu. vbi est tex. q vasallus nō tenetur defendere dñm q iuste capit vel iuste offenditur. Nota ꝓdicta quia de eis se poterit interrogabitis.

Lex xcvij.

1 ☞ Stipło accessoria inutilis non nouat ꝓcedentem vtilem.
2 Hippocentaurum est animal imaginarium ex multis speciebꝰ compositum non existens in rei um natura.

1 **Si ita stipulatus fuero te** sisti. ¶ Stipło accessoria inutilis nō nouat ꝓcedētē vtilē. h. d. secus ē cōtra si stipło principalis esset impossibilis: tūc vitiaret etiā accessoria. Vñ si ē cōtra ad casum nostrū, stipulor a te hippocentaurū. z ille nō dederit stipulor, cētū, nō valet stipło accessoria de cētū: qz principalis nō tenet, l. si hō mortuꝰ. §. eo. ¶ In tex. ibi. hippocentaurū est animal imaginarū multis ex speciebus cōpositū, nō existēs in rerū natura. vt insti. de inutil. stip. in prin. cū glos. sicut logici de chimera. z sic secūa stipło erit inualida z habet pro nō facta. Et dū glo. hic dicit q etiā secūa fuisset valida: in hodie nō nouaret primā nisi expresse fuisset dictū p. l. fi. C. de noua. male dicit z reprehendit per eos qz d. l. fi. loquit in nouatiōe ꝓpria z coequeuat, q̄n secūa est eque principalis sicut prima: ſ; ista lex z similes loquuntur de stipulatiōe penali z sic accessoria quo ad quasi nouatio. l. obligationum fere. §. fi. C. tit. j. in qua iura vetera coniungit per. d. l. fi. que nō loquitur isto casu fm Bar. in. l. ita stipulatus. in. ix. oppo. vlti. partis. j. eo. z in. l. ꝓdia. §. de actio. emp. in quibus locis Bar. reprehendit istam glo. z similes.

1 ☞ Promittens soluere pro alio nō vr esse fideiussor, lz solū tenetur illo existente non soluendo: secus si promittat dare.
2 Si fideiussor ꝓmisit indēmitatem et si renūciauerit bñficio de fideiussoribꝰ non tñ potest queniri ante principalē excussum.
3 Propter absentiam principalis potest hodie fideiussor conueniri non excusō principali.

§. Possum. Zte. §. ē difficilz i text. é sing. casus fm Bal. Imo. z Pan. ō ca. h. nō sum mat ꝓpter varietatē lecturarū. ¶ Pro intelligētia hui' tex. opponit fortē ꝫ tex. lz gl. ij. nā de iure isto fideiussor pōt eū ꝓ-

cipaliter ꝯueniri ante ṗncipalē excussuz, dato ꝙ principalis
sit soluēdo.l.iure nostro.ꝛ l.non recte.C.de fideiu.cuiꝰ ꝯtrium
de directo decidit in hoc tex.ibi,nihil ex hac stipulatiōe ꝯseq
possumus si ṗncipalis sit locuples. Breuiter ꝯtrium loquit in
fideiussore,sed in isto textu iste q sic ꝑmittit non est fideiussor,
quare aūt non sit fideiussor:hoc opus hic labor est: in hoc ꝯsi
stit difficultas.ꝛ ꝓpter hoc iste.§.legit varijs modis. ¶ Pri
mo mō ſm gl.j.ꝛ gl.iij.ꝙ hic nō fuit fideiussor qr nō ꝑmisit il
lud idē ad qd principalis tenet sicut facit fideiussor.l.sicut reꝰ
ff.de fideiu.sed ꝑmisit se facturū ꝛ curaturū ꝙ Titiꝰ solueret
ꝛ illo nō soluente promisit soluere noīe titij:ꝛ isto mō subaudi
tur ad tex.verbū curauerit.qd nō est in tex.ideo iste itellectꝰ
p oēs reprobat,ꝛ dato qd nō diceret fideiussor ex primo ca
1 pite tn̄ videret ex scdo. ¶ † Scdo modo legit ſm Pet.de bel
laper.ꝛ Dy.ꝙ iste §.loquat qn̄ qs promittit se soluturū noīe
Titij.quo casu nō est fideiussor qꝛ promittit factū: qꝛ soluere
est facti.l.consilio.in fi.ff.de cura.fur.gl.in rub.j.de sol.ꝛ i sti
pulationibus facti succedit obligatio ad interesse.l. stipula
tiones non diuiduntur.vel Celsus.ff.eo.interesse autē stipula
toris est eatenus quatenus Titius non est soluendo,vt si pro
mittis te daturū pro titio tūc es fideiussor titij,qꝛ ꝑmittis il
lud ꝙ titiꝰ dꝫ,vt l.vbi aūt.§.illud ver.q vero.a titio.ff.eo. Et
sic teneris insolidū isto iure siue titius sit soluēdo,siue non qꝛ
ista stipl'atio non cōtinet factū:sed dationē ꝛ sic translationē
dn̄ij que est ꝓcisa: ideo indistincte statim potest agi.l.vbi aūt.
§.fi.ff.e. Iste intellectus multum adaptatur verbis litere.ꝛ ei
multū applaudet,qꝛ tex,dt neqꝫ enim hoc simile est illi te da
2 turū:ꝛ ſm istū intellectū hoc dicit.† Promittēs soluere pro
alio nō vr̄ esse fideiussor sed solam tenet illo existēte non soluē
do:secus si promittat dare.h.d.ſm intellectū Pe.ꝛ Dy.quē
sequunt Bal.ꝛ Ang.vt dixi multum applaudet litere. Istū
intellectum reprehendit Bar.qꝛ lꝫ soluere large sumptū sit
factum, proprie tamen est illius nature cuius est id qd in o
bligatione continet:vnde verbum solutorū importat datio
nem qn̄ in obligatione est datio, secus si esset factū.l.solutio
nis verbo.in fi.j.de verb.sig.Cōfirmat ſm Lu.Pau.de ca.ꝛ
Are.qd qn̄ factum ordinat ad dationē,vr̄ obligatus ad dan
dum.l.si heres iussus.ff.de leg.j.Bar.in l.illa stipulatio.§.j.
ff.eo.sed ad istas potes rn̄dere ex mente Imol.ꝙ ꝓcedat qn̄
verbū soluere refert ad eum q prius erat obligatꝰ: secus qn̄
refertur ad eum qui se nouiter obligat ad soluendū noīe alte
rius,ꝛ tunc ꝓcedit iste tex. ¶ Tertiū intellectū posuit Bar.
ꝙ in hoc tex.nō fiat differentia inter verbū soluere,ꝛ dare:sed
fiat differentia in modo promittendi,an qs ꝑmittat se solutu
rum vel daturū noīe Titij:an vero simplr̄ promittat solutu
rū vel daturū:scꝫ id quod Titius debet siue debitū titij. Nā
primo casu procedit iste tex.in versi.sed ex ea, quia tunc non
erit fideiussor sic promittendo,qꝛ ista promissio videtur fieri
causa Titij.l.fideicōmissa.§.interdū.de le.iij.ꝛ sic creditor sti
pulatur alteri,ideo non pōt agere ex ista stipulatione alteri
facta nisi sua intersit.l.stipulatio ista.§.alteri.ff.eo.merito nō
dixit nisi quatenus sua interest.vt in litera.Et qd nō dicatur
fideiussor ꝓbat Bar.qꝛ fideiussor potest soluere pro sua obli
gatione,vel pro obligatione rei principalis,prout vult.l.in
debita.C.d cōd.inde.ꝛ l.papinianꝰ.ff.mā.ꝛ plene tradit in l.
Modestinus.j.de solu.sed qn̄ qs ꝑmittit se soluturū nomine
titij non pōt soluere nisi nomine titij,ꝛ nō pro sua obligatiōe:
ergo apparet ꝙ nō est fideiussor. Sed in scdo casu qn̄ promi
sit se soluturū vel daturū.scꝫ ꝙ titius dꝫ:tunc censetur fideius
sor ꝛ sic indistincte poterit isto iure conueniri ante principa
lem siue principalis sit soluendo siue non.istū intellectū bar.
sequunt omnes Mod.excepto Raph.ꝛ dt do.Alexā.qd iste
intellectus Bar.est nota.dignus ad discernenduꝫ quādo qs
sit obligatꝰ vt fideiussor vel nō ꝛ ſm istū intellectū.h.d. Pro
mittēs se soluturū noīe Titij debitoris tenet ad interesse qd
cessat Titius est soluēdo.secus si simpliciter promittit se da
turū.h.d. ¶ Istū intellectū reprehendit Lum.ꝛ bene ꝛ mihi
nullatenus plꝫ,qꝛ nō videt vllo modo cōuenire ad tex.q vult
qd qn̄ promittis te soluturum noīe Titij,stipulatio est vtilis.
ꝛ tex.dt passim vtiliter stipulari,secus q si promittis te illi da
turū ꝛ tn̄ ſm intellectum Bart.ꝛ vtraqꝫ stipulatio vꝫ ꝛ prima
ꝛ secunda,qd est ꝯ tex. Imo plus ſm intellectū Bar.prima sti
pulatio non vꝫ sine distinctione:imo dꝫ distingui vt in vers.sꝫ
ex ea. Scda vero stipulatio indistincte vꝫ.Et sic vult Bar.ꝙ
secunda magis valeat sine distinctione qꝫ prima ꝙ videtur es
se contra tex.qui videt velle qd scda indistincte non valeat dū
dt neqꝫ enim hoc simile est illi te daturum:lꝫ postea tex.limi
tat primam. Item inquantum Bar.vult. qd creditor stipu
lādo ꝙ promissor soluet noīe Titij vr̄ stipulari contemplatio
ne illius debitoris sui hoc est falsum scdm Cum imo videtur
tunc stipulari contēplatione propria ipsius creditoris ꝑ tex.
apertum in l.a Titio.j.eo.ꝛ l.seruo legato.§.si testator.ff.de
le.j.ꝛ l.si prior.§.j.ff.q pot.in pig.hab.ꝛ qꝛ omnis ordinata
charitas incipit a seipso.l.ꝑses.C.de ser.ꝛ aqua.ꝛ tex.i d.l.si
deicōmissa.§.plerunqꝫ.de le.iij.tollit differētiā qꝫ fecit Bar.
Itē inquantū Bar.vult ꝓbare ꝙ in isto text.nō sit fideiussor
eo qꝛ nō pōt soluere nisi noīe Titij ꝛ n̄ ꝓ sua obligatiōe.Istd
nō vr̄ esse verū qꝛ ꝑmittens soluere noīe Titij nō ꝓuat se fa
cultate soluēdi p sua obligatione. ¶ Aliū quartū intellectuꝫ
posuit Lu.quē reputat sing.ria quē tex.iste vt ipse dt erit cla
rus qd tex.velit facere differentiā inter stipulationē promit
tis te soluturum noīe Titij,ꝛ istā promittis te daturuꝫ pro
Titio. Prima stipulatio indistincte vꝫ qꝛ tex.indistincte di
cit qd possum ita vtiliter stipulari, ꝛ videtur esse fideiussor ꝛ
sic tꝑe isto poterit insolidū ꝯueniri ante Titium ꝛ sic de dire
cto ꝯdicit Bar.ꝛ ceteris.Scda vero stipulatio qua promittis
te daturum pro Titio videbatur esse similis prime: tn̄ tex.dt
ꝯtrium.ver.sed ex ea.i.ex ista secunda stipulatione non pote
rit agi nisi quatenus interest stipulatoris. qꝛ alteri dare ne
mo pōt stipulari:nisi quatenꝰ iterest stipulatoris.l.stipulatio
ista.§.alteri.ꝛ §.si stipuler.ff.eo.Vn̄ si dbitor meꝰ est locuples
ꝛ sic soluendo nō interest mea ꝙ ei des: sed si soluēdo non est
interest mea vt ei des ad hoc vt soluat mihi.ꝛ sic Raph.refert
ver.sed ex ea.ad ꝓxime dicta ꝛ nō ad primā stipulationē ꝛ in
hoc sua lectura ab omnibꝰ discrepat.Nā ſm oēs versi.sed ex
ea refert ad ꝑmā stipulationē.Et si diceres ꝙ isto mō tex.de
beret dicere ex hac referendo ad immediata ꝛ nō ex isto:respō
det Raph.qd tex.j.dt nihil ex hac, ꝛ sic quasi abutit istis vo
cabulis.Alex.ꝛ t qd intellectus Raph.vitiat text.ꝛ nō possit
litere peius conuenire.ideo eum non recitat. Tu autem pro
intellec.Lum.adde benefacere tex.in §.alteri.ver.sed ꝛ si qs
inst.de inut.stip.mihi tn̄ plus ceteris plꝫ intellectus Petri ꝛ
3 Cy.qui magis applaudet litere. ¶ † Per istum tex.alibi di
xit simplr̄ Bar.in l.j.C.de conue.fis.debi.li.x. quod fideius
sor q promisit idētitatē,ꝛ sic conseruari creditorem idemnē,
etiā si renunciauerit beneficio de fideiussoribus nō tamen po
terit cōueniri ante principalē excussum:qꝛ verba promissio
nis ita sonāt,vt prius principalis debitor debeat conueniri,
vt videat qd ab eo possit ꝯsequi per istū tex.quē dt Paul.hic
esse ad hoc sing.ꝛ nō reperiri alibi:prout ēt no.Bal.hic.Ad
de Bart.in l.quero.ꝛ ibi ꝯ ul.ff.loc.bal.in l.j.C.de reuo.his
q in frau.cre.Bal.in l.j.in vi.col.C.qd cu eo.ꝛ in l.j.C.de fide
ius.tu.ꝛ in l.j.C.si mai.ind.promis.ꝙ limita tribꝰ modis secū
dū do.Alex.ꝛ in consi.xxxij.iiij.vo.qd inci.in causa executio
nis mote contra Bar.retuli in specie ꝛ examinaui in l.fi.ꝑ pn.
ff.si cer.pe.remitto te ad ea que ibi dixi. ¶ Capio gl.in versi.
4 si titius.ibi si abierat vltra mare.† Istam gl.no.Bal.Ang.ꝛ
Imo.ꝙ ꝓpter absentiā debitoris principalis,pōt secundum
iura hodierna fideiussor cōueniri,etiā non excusso principali
ꝓpter difficultatē ꝯueniendi.Adde Bal.in l.j col.ij.C.de ꝯ
uer.fis.delib.libr.x.Sed mirandū est de prefatis doctoribus
post gl.cum de hoc sit tex.ad literā.in aut.presente.C.de fide
ius.in prin.illius tex.ꝛ in ver.absente autem reo.

1 ¶ Promissio que fit inter sponsos vel futuros coniuges ꝛ
ꝯfertur in tēpus matrimonij non valet.fallit.vt j.nu.2.

§.Si tibi nupsero.

Stipulatio ex cā lucratiua inter futuros
ꝯiuges in tꝑs matrimonij collata nō vꝫ.h.d.ꝛ nō habes alibi
1 istū tex.nec in iure ciuili neqꝫ canonico ſm Bal.hic. ¶ † No.
ꝙ ꝑmissio q fit inter sponsos vel futuros ꝯiuges,ꝛ ꝯfert in tē
pꝰ mr̄imonij nō vꝫ,rō est duplex. Prima qꝛ nō possunt futu
ri ꝯiuges inuitare se ad matrimoniuꝫ causa lucri: qꝛ ꝑmissio
presumeret fieri ex cā improbabili.s.libidinis,ꝛ sic esset cōtra
bonos mores.arg.tex.sing.in l fi.ff.ti.j. Secunda qꝛ sic mr̄i
moniū redderet quodāmodo venale,qd esse non debet,vt l.j.
ff.de don.inter vir.ꝛ vxo. ¶ Hinc infert secus esse qn̄ talis ꝑ
missio fieret ex causa licita:puta vt vilis persona sed admodū
diues habeat nobilem iuuenculam in vxorē.pōt ex hac causa
promittere in recōpensationeꝫ dicte nobilitatis,vt est gl.no.
in l.si voluntate.ꝛ ibi Bar.C.de do.promis.vel qn̄ talis pro
missio fieret ꝛ ex causa pacis.vt c.ij.in ver.vt pote ꝓ bono pa
cis.de despō.impu.ſm Bar.ꝛ cōiter alios hic,in fi.fuit dictū
in l.si diuortio.ff.eo.ꝛ cū bart.hic etiā tꝫ bal.in c.accedens.de
procu.vbi dicit qd in istis casibꝰ nō est pura donatio, sed ob
istā causam,per tex.quem dicit nō esse alibi in iure in l.credi
tor.§.ad eū.§.titiꝰ.ff.mā.Oportet tn̄ ꝙ hoc ponat in instru
mēto ſm eū.idē cū bar.tꝫ etiam bal.in l.ij.§.creditū.ff.si cer.
pe.vbi ēt bal.ꝑ ter.i d.l.creditor.§.j.tꝫ ꝙ maritus ꝯstāte mr̄i
monio pōt constituere dotē pro vxore causa faciēdi pacem,ꝙ
alias esset prohibitū.qd valde no. ¶ Scdo limita istū text.vt
procedat

precedat q̃ promissio fieret ab altero ex futuris cõiugib⁹: nũc nihil ꝙ̃ cessio si talis ꝓmissio fieret a tertio. l. j. C. de inst. & substit. & l. uter ex fratrib⁹. s. de cõd. inst. & l. titio cẽtũ. §. j. s. de cõd. & demõ. dicẽt in l. titia. in princ. j. e. Itẽ potes limitare ꝙ l. vir vxori. gl. s. de don. inter vi. & vxo. & per cõ. d. Alex. ã. hic. Bal. an ver. nec rõ. Illa gl. ponit quatuor casus, in quib⁹ ꝙ ꝓmissio de q̃ in tex. & sic removet quatuor opp. quas in specie forma Bar. postea ponit opi. Jo. q tꝫ q etiã in illis casib⁹ nõ valeret ꝓmissio, si exprimeretur cõditio nuptiarũ: quã opi. re prehẽdit Bar. q̃ nuptiarũ ꝓditio tacite intelligitur. l. stipulo nẽ. s. de in. do. ergo eius expressio nihil operatur. Sz nõ eundo per medicata suffragia, ꝙ Jo. est tex. hic ad fi. in ver. nõ in dotẽ stipulat⁹, ergo si stipularet in dotẽ, valeret. Extra gl. fortiter opp. de tex. in c. de illis. de cõdi. appo. vbi ꝓmissio in rata facta mulieri de accipiẽdo eã in vxorẽ fi. c. sibi donaverit valet. & est honesta: alias nõ suspẽdisset matrimoniũ futurũ, vt ibi dicit tex. sed haberet ꝓ nõ adiecta vt c. fi. eo. tit. do. Abb. ibi dicit q̃ dubiũ est difficile, & nõ tactũ a doc. & rudet q ille tex. dz intelligi sm istũ text. & ꝓdicta qñ subesset iusta cã, puta dotis ꝓ supportãdis onerib⁹ futuri matrimonij. c. salubriter de vsur. & ꝓ onerib⁹. C. de in. do. vel alia iusta causa, puta pacis vel in re compensationem nobilitatis, vt prædixi. nec aliud põt dici ad illam ter. sequitur etiam latius Bre. hic.

Lex. xcviij.

1 Vñ est impedimẽtũ mixta cõsideratiõe rei & psone vz stipulatio si impedimẽtũ cessat tpe existentis conditionis.

2 Testator apponendo conditionem, non vult inspici tẽpus cõditi testamenti, sed futurum.

3 Valet argu. per deductionem ad absurdum.

4 Due cause lucrative possunt circa eandem rem diuersis temporibus concurrere.

5 Solus defectus persone vitiat stipulationem conditionalẽ.

EXistimo Cũ in impedimẽtũ mixta cõsideratione rei & persone valeat stipulatio, si impedimentũ cessat tpore existentis ꝓditionis. h. d. ꝑ Bar. Bng. & Jmo. & dt Bar. q̃ bec. l. vr valde difficilis inuenibus, sed nõ est vel sic & melius in stipulatione conditionali nõ inspicitur impedimentum existens tpore stipulationis, vel postea superuenies, modo tempore euentus conditionis cessset. h. d. Vel hic breuius. Potest quis rẽ propriã & iuritutẽ ad fundũ alienũ sub conditione stipulari. h. d. Dividitur in quatuor partes. In prima ponit duos casus, in quibus fuerat a principio defectus tpe concepte stipulationis: tñ postea cessauit tpe existentis cõditionis. in secũda ꝓbat ea per deductionẽ ad absurdũ, & primo ponit absurdũ circa primũ dictũ: ibi, aut si hoc verũ nõ est, secõ circa ꝑm ibi, s. si fundi. In quartã anget absurdũ ibi & marte. In secũa ibi, aut si hoc verũ nõ est, ꝓbat determinationẽ suam, per deductionẽ ad duo absurda. Nã sicut nõ dz attẽdi defectus postea superueniẽs pẽdente tpe stipulationis, vt vitiet stipulationẽ. ex q̃ reperitur cessare tpe euentus ꝓditionis, vt in duobus vltimis casibus. Ita etiã in duobus primis defectus qui fuerat ab initio tpe interposite stipulationis, nõ dz attẽdi ad reddendũ eã nulla. cũ cesset tpe euentus ꝓditiõis. Sz aduerte vltra scribentes, q̃ argumentatio nõ vr bona, nam arguit a casibus, in quibus tpe stipulationis nõ fuerat defect⁹, sed postea superuenit ad casus primos, in quibus vsq; a principio tempore interposite stipulationis fuerat defectus. Sz ista non est bona argumentatio: nã magis dz vitiare initium vitiosum: quã vitiũ q̃ postea superuenit perreg. l. que ad initio j. de reg. iur. & l. si minor. in fi. g. de ser. expor. Itẽ vniuscuiusq; actus initiũ est spectandũ: ẽt tex. in l. si procurator. in princ. s. mã. & q̃ initiũ sit spectandũ, facit. l. iij. §. scio. in ver. initio inspecto. s. de mino. & l. q̃ ait tex. §. j. j. de adul. & plena in c. duã. in ver. electionis. de elec. Accedat q̃ late ꝓsuluit Pe. de anch. in pri. ccxxix. & duob⁹ seq. q̃ si matrimonium fuit a principio nullũ & ex post facto cessat causa nullitatis, & mulier perseverat in eodẽ matrimonio, q̃d credebat a principio validũ: ille cõsensus ꝓtinuatiuus nõ dz vim inducendi, vt de novo videatur matrimoniũ contrahere. Sed rñdeq; iste tex. loquit in stipulatione conditionali, in qua solũ attenditur tps purificate cõditionis, q̃ illa tpe defectus cessat, valeat stipulatio. Jõ tue nõ refert an defectus fuerit a principio, an postea superuenerit: & quantũ ad fi. mandũ ꝛctũ cõditionalẽ, nõ inspicimus principium ꝛctus, neq; medium, sed conditionis existentia: ita est ꝓpositio tex. hic, & si diceres q̃ in ꝛctibus, conditio q̃cunque existẽs trahitur retro: & est perinde ac si stipulatus esset pure. l. potior. & l. qui balneũ. in prin. s. qui po. in pign. hab. & l. si filiusfa. in princ. vbi videmus. s. e. Rñdeꝑm Bal. hic. q̃ cõditiones causales trahuntur retro, si ponuntur, sed si reperiatur impedimẽtũ, tũc secus q̃ oẽs fictiones ex existẽtia ꝓditionis sunt introducte, vt actus reddat vtilis: secus si ꝓ hoc redderet inutilis: tex. est hic. In quarta parte ꝛbi, & maxime: q̃ distinctio maxime, ex sua ꝓpietate implicat idẽ esse, ꝙ opi. ꝓnã. vt est gl. in l. qñ li minor. §. restitutio. s. de min. & gl. in l. titiũ. s. ad l. aquil. Jõ dic qñ tex. vult dicere, q̃ nõ solũ ꝑm opi. allorũ q volunt q̃ qñ res deuenit ad cẽ casum a q̃ incipere nõ põt, qñ semper & indistincte vitiet stipulatio, illa absurditas maxime seq̃tur: si ẽt ꝙ eos qui volut q̃ nõ semp vitiet dispositio precedẽs, sed solũ qñ est impfecta: & hic qñ casus superuenit ante q̃ dispositio precedẽs esset effecta torali effectũe, sequeret ista absurditas. q̃ cũ adhuc pẽdeat ꝓditio stipulationis, adhuc est imperfecta. & ita habes declaratiõ istius tex. No. i. q̃ ptes apponendo ꝓditionẽ stipulationi, voluerũt inspici tps euentũs ꝓditionis adeo q̃ defect⁹ a principio existẽs vel postea superuenies. nõ vitiat stipulationẽ, mõ esset tpe existentis ꝓditionis. Rõ est: q̃ 1 cedere dẽ. j. de ver. si. Idde. q̃ similiter testator apponẽdo cõditionẽ, nõ vult inspici tps cõditi testi, ꝛz futurũ, ꝑm Bar. in l. cetera. §. j. circa fi. vbi dixi de le. j. Bar. in l. ex facto. in pn. de vul. & pup. in l. si alienũ. §. in extraneis. s. de here. instit. Bal. ĩ l. iij. in fi. C. de ac. emp. Dcto no. ex tex. ibi, aut si hoc verũ nõ est. q̃ ad ꝓbandũ aliquid esse verũ bona est ꝓbatio p deductionẽ ad inconuenies, ad absurdũ: & dicere, si hoc negas tũc deuenires ad tale absurdũ, & sic bonũ est ar. p deductionẽ ad absurdũ, facit l. nã absurdũ. s. de bo. lib & l. furti. §. pactus. vbi Bart. no. s. de infa. & dudũ. cir. me. de pœben. in vi. & ibi gl. in ver. absurdũ. no. bonũ modũ arguẽdi ex sequela absurditatis. Itẽ argumentũ ab absurdo valet, ꝛz authoritas nõ allegef, vt no. d. Abb. in c. iniustũ. ꝓ illũ text. de rer. um permu. 2 Tertio no. in ver. sed fundi. ꝑm Bar. q̃ due cse lucrative pñt circa eãdẽ rẽ diuersis tẽporibus concurrere: Dic melius hoc iõ esse: q̃ effectus primę refertur extinctus tpe superuenientis secunde: & sic nõ est ꝓprie concursus. codẽ autẽ tpore cõcurrere nõ põt. l. inter stipulante. §. si rẽ. s. e. & plene p gl. & Bar. in l. meuius. §. duob⁹. de le. iij. Bl. in ver. nõ sit meus. diuidit in duas. In prima declarat tex. In sec̃a opi. & soluit. sec̃a ibi, sed obijcitur. In ea. gl. ibi & non erit nũc seruitus cõstituta, sed debita: quasi dicat gl. seruus nõ potest esse de pñti eius qui nõ ꝛz fundũ: sed bene põt deberi sub cõditione. alle. l. iij. §. cõ. prædi. vult allegare l. j. eo. ti. In ea. gl. ad fi. distingue plenius tres casus ꝑm Bar. & omnes hic indifferẽter. & Bar. & oes in l. rẽ meã. s. e. q̃ stipło deficit ꝓpter defectum incapacitate persone stipulatis: tũc nõ ꝛz sit ꝓditionalis. nec reconualescit. ꝛz talis defectus cessat. d. l. vsusfructus. j. de stipulo. Qñ ꝙ deficit stipło rõne rei tantũ: q̃ res que deducit in stipulonẽ, nõ est in cõmercio nr̃o, puta res sacra, vl religiosa aut hõ liber, & talis stipulatio sine pure, sine cõditione facta, non ꝛz dato q̃ tpe euentũs cõditiõis deficerit esse facta, aut de sierit esse homo liber. l. inter stipulantẽ. §. sacrã. s. eo. Qñque stipulatio nõ ꝛz mixta cõsideratiõe & persone, & tũc si fiat sub 5 cõditione ꝛz, si tpe euentũs cõditionis talis defectus cessat. † Sz aduerte istã doctrinã Bar. & cõis vr esse ꝓ omnem rõne mundi: nã si solus defectus persone vitiat stipulationẽ cõditionalẽ. d. l. vsusfructus. Itẽ si solus defectus similiter vitiat stipulationẽ conditionalẽ. d. §. sacrã. quanto magis q̃n est mixtus defectus & persone, & rei simul: q̃ duo defectus tũcti debẽt magis vitiare quã vnus per se. aut. item. C. cõ. de suc. & c. j. cũ gl. de treu. & pa. Jdeo dic melius quã Bart. & scribentes declarat: put etiã aliqñ dixi. in l. si rẽ meã. s. e. q̃ qñ est defectus ex parte persone stipulantis tantũ, vel deducte in stipulationẽ: q̃ in his consistit effectus & substantia. l. in persona, & sic in cã efficiẽte, & in rei & sic in causa materiali. iste defect⁹ statim vitiat stipulationẽ, nõ attento futuro euentu, quamuis stipulatio sit facta sub cõditione, iuribus. s. prime allegatis. Nõ sic est in tertio casu text. nostri, q̃n quis stipulatur rẽ suã: ꝓpriã: & sic est prohibita stipulatio mixta cõsideratione, & rei q̃ est mea: & sic mea amplius fieri nõ põt: & etiã per sone stipulatis, quinõ põt rẽ suã stipulari: & tunc nõ est ꝓhibita stipulatio: eo q̃ ꝑsona sit inhabilis ad stipulandũ: aut in cõmercio nostro: sed q̃ res mea amplius mea fieri nõ potest, etiã ex nouna causa. l. sequitur. §. lana. s. de vsuca. l. iij. §. ex pluribus. de acquirend. poss. & sic nihil interest mea rem ꝓpriam stipulari: q̃ stipulatio non potest mandari executioni respectu finis ad quẽ interponitur: vnde si fiat sub conditione. & tpe aduenientis cõditionis illa qualitas deficiat, q̃ res desinat esse stipulatoris, valet stipulatio, vt hic. & l. si rẽ meã. s. e. & sic in forma. Rñdeo breuiter q̃ licet in tertio casu habeat mixta ꝓsideratio rei & persone, tñ hic non est tantus defectus, nec tñ impedimentũ in vtroq;, quãtũ est impedimentũ persone in

primo casu, & defectus rei i scdo: qz in prima psona erat penit' incapax stipulari, q nō est hic. Itē res nō erat vllo mō in cō mercio nostro in scdo casu, put est hic. Et hoc mō habes clare euacuatā presentē difficultatē q̄ Bar. & scrib. nō aperiunt.

§. Exhac stipulatiōe. Stiplo facti succedit nō cōmittitur ad totale interesse, nisi trānsacto tpe quo potuit perfici. h. d. sed ad particulare interesse cōmittitur stati q fuit in mora inchoandi. l. stipulones nō diuidūt. §. fi. vbi dixi. s. c. & hic in gl. & est bonus tex. in l. cōtinuus. §. itē qui insulam. j. co.

Lex xcix.

1 Obscuritas omnimodo vitiat stipulationem.
2 In stipulonibus q quid est omissum verbis habet, p omisso.
3 Cū verba stipulationis sunt dubia vel equiuoca, debet interpretatio fieri secundum promissorem.
4 Vbi verba sunt clara & aperta, p stipulatore si, promissor velit ea aliter intelligere, aut strictius interpretari nō pōt, cū ibi nō cadat interpretatio.
5 Que dicantur brocarda.
6 Propter niniam incertitudinem vitiatur stipulatio.
7 Tacitū an & qñ habeatur p expresso.
8 Declaratio quelit super ambiguo, non potest fieri nisi semel.
9 In casibus in quibus variatio permittitur: nō tamen potest quis variare nisi semel.
10 Testes q habēt declarare ea q̄ sciūt, nō pñt postea variare.
11 Statuta licut stiplo nō recipiūt interpretationē extensiuam.

1 **Quicquid astringēde.** Istud est satis difficile. † Obscuritas oīmoda vitiat stiplonē: sed si pōt interpretari, fit interpretatio p promissore, verba aūt generalia clara restrictionē in fauorē promissoris nō recipiūt. h. d. & cōez tel. ¶ Diuidit in tres partes. In prima fuerūt verba omnino obscura, & sic interptatiōe nō recipiētia. In scda verba erāt dubia seu equiuoca, tū interpretalia. In tertia verba erāt clara, p stipulatore, & re' volebat ea restringere, vl aliter interptari q̄ verborū ppietas pateretur. scdo ibi, aut certe. tertia ibi, nec rursꝰ. ¶ † No. j. ex tex. ibi, omissum esse illud ad qđ quotidie allegat iste tex. qđ in stipl'onibus qui sunt stricti iuris, qcqd est omissum verbis habet p omisso, vt hic. & l. si ita stipulatus fuero si Titius. §. 2 bry sogon⁹. in fi. j. c. Addō q idē est in statutis: qz omissum a verbis statuti habet, p omisso. l. si viro. §. de viro. s. so. ma. Nā statuta tñ disponūt quātū loquūt, nō plus, fm Bal. in l. te sm̄ nō io. in fi. C. de test. facit. l. si furiosi. in ver. nō loquit, vbi Bal. not. C. de nup. Bal. in l. cū ancillis. in vlt. co. pl. gl. ibi. C. de incest. nup. & q no. Bar. in l. q̄ pstitutū pillū text. & ō test. mili. Itē qđ nō dt statutū, nec nos dicere ōbem⁹. l. si seruū. §. nō dixit ptor. s. d acq. here fm Bal. in l. oēs populi. ad fi. s. de inst. & iu. & in l. illā. col. j. C. d col. ¶ Limita istū ter. qđ lz stiplo requirat expssione verborū tū stiplo facta sup principali extēdit ad augmētū, postea ex interuallo factū, qđ venit p quādā psequētiā. Jō si mulier sit stipulata dotē reddi, & postea post vnū annum, vel duos fiat augmētū illo toti. stiplo interpolita sup principali, sufficit, & p̄o augmēto in q̄ tamē verba nō interceserunt. text. est no. in l. ēt. in fi. & ibi Bal. in ij. no. C. de in. dot. qđ refert & reputat mirandū. Bre. in l. si in testō. s. de vul. & pup. Facit tex. in l. inter socerū. §. cū inter. in fi. s. de pac. do. Itē adō bene face rein practica qđ li castellanus dedit fideiussorē de restituēda arce, planū est q fideiussio requirit stiplonē, & sine ea fieri non pōt. l. blādit⁹. C. de fideiuss. & l. v. §. satisacceptio. s. e. arce post ea crescēte. qz amplior facta sit ita tenent fideiussores ex stipulatiōe p̄o augmēto & accessione, sicut p̄o parte principali. fz Ang. in l. fi. in pñn. s. q̄ le. p illū text. vbi dt esse optimū argu
3 mentū, quod valde signa. ¶ † Secundo no. ex secunda parte quod qñ verba stipulationis sunt dubia vel equoca, dz interpretatio fieri fm promissorē, vt hic. & l. stiplo ista. §. in stipl'onibus. s. e. & rō ponit hic in tex. & in l. veterib⁹. s. de pac. qz libe
4 rū fuit stipulatori verba lati⁹ ponere. ¶ † Tertio no. in tertia pte. q vbi verba sunt clara & aperta p̄o stipl'atore, si promissor velit ea aliter intelligere, aut stricti⁹ interpretari nō pōt qz vbi verba sunt clara, ibi nō cadit interptatio. l. ille aut ille. §. cū in verbis. de le. ij. nec ibi locꝰ est pjecturis. l. continuus. §. cū ita. in fi. j. c. Nō dubiū relinquit interpretādū, fz nō id q̄ē clarū: vt l. volūtatis. & ibi no. Bal. C. de fideicō. Bal. in l. certo generi. §. j. p illū text. s. de ser. rusti. pre. & per istū tex. dicit Bar. in l. ab executore. in pñn. col. ij. s. de ap. qđ qñ vba snie sunt clara nō pōt per iudicē qui eā tulit aliter interpretari: & sic nō posset fieri extranea interptatio verbi in snīa positi per iudicē qui eā tulit. idē etiā dt Ange. in l. si quis intentione ambigua. s. de iudi. & sequitur Bre. hic in vlt. col. in pñn. ¶ Si. j. & ij. ponunt duos intellectus ad primū rñsum huius text. & qz primus violat tex. exponere dictū. i. dicēdū cōiter teneꝰ se cūdus. Ex primo intellectu gl. prime habes, qđ si partes cō uenerūt ō interponenda stiplone sup ꝑctu, & postea forma stiplonis fuit omissa. certe nō vz, etiā si partes dixissent q̄ nolebant stiplonē habere p̄o interposita: qz partes nō possunt facere q̄ forma stiplonis omissa, habeatur p interposita l. j. §. si quis ita. s. e. l. cōdicillis. §. p. de le. ij. & in l. nemo pōt cū materia de leg. j. & ita etiā tenēt Bar. & alij. & Bar. in l. ius publicū. s. d pac. ¶ Postea gl. scda ponit quatuor exempla ad primū rñsum huius tex. ꝑ primū exēplū est, qñ qs stipulatur a magistro nouo brocarda sua. † Adde q brocarda dicuntur dicta generalia, in quibus sunt argumenta p̄o & solutiones argumentabiles: vt pt̄z in brocardis Aso. hinc vulgo dicimus ista e materia brocardica. j. argumētabilis & disputabilis p vtra q̄ parte. & sub hoc verbo. brocardica, nō veniūt oēs rōnes sue: intellige sane. i. oia alia fundamenta sua legalia, vel alia opera sua legalia: & nō intelligas de rōnibus p̄opīe iuxta. l. cū seruus. s. de cōdi. & demō. & l. si quis ex argumentarijs. §. rōnē. s. de eden. put intelligit Bu. hic qui p̄o hoc reprehēdit istud exēplū gl. q̄ appellatiōe brocardorū nihil pōt de rōnibus cōtineri, neq; palā, neq; nō palā. & ita etiā intelligit Bar. hic dicēs: quis est adeo supinus q dicat appellatione brocardarū cōtineri rōnes: si gl. nō sic intellexerit, sed p̄out dixi. Tu ex alio reprobat: qz istud exēplū nō cōuenit primo rñso ter. q loquit fm cōem intellectū, qn erat oīmoda incertitudo: vnde hoc exemplū magis cōgruit scdo rñso tex. loquenti, qñ verba
6 sunt dubia vel equiuoca, vt in hoc termino brocarda. ¶ † Secundū exēplū gl. qñ promitto fundū generaliter, nō adiecto noīe nec confin. bus, nā pp nimiā incertitudinē vitiatur stiplatio, vt l. cū post. §. gener. de iur. do. vel qñ promitto vinum aut triticū in genere, nō expressa qualitate, vel quātitate: vt l. triticū. s. e. & l. ita stipulatus. j. e. & ista duo exēpla cōiter approbatur, & videtur conuenire verbis litere, ibi nisi palā verbis exprimatur. Quartū exēplū ponit gl. in fi. qñ cōstat partes dissensisse. istud exēplū est verū in se, per d. l. inter stipulātē. §. j. s. e. co. sed nō congruit litere: qz tūc stipulatio nō vitiare tur pp obscuritatē, & ꝑpter dissensum. ¶ Quintū intellectū ponit Bar. qñ fuerūt verba nō intelligibilia. ex quo no. Bart. qđ instrm ꝑfectū a notario per verba nō intelligibilia est nullū p tex. in l. j. §. fi. dictis. i. vers. noctis obscuritate obductas. C. de emē. iud. cōd. Adde melior. tex. in l. ij. s. de his que p non scri. hab. & in l. quo tutela. §. que in testō. j. de reg. iur. facit. l. sed cum patrono. §. fi. s. de bo. poss. Spec. in tit. de instr. edi. §. offenso. ver. quid si abbreuiatura do. Ant. & alij. c. j. ō si de instr. ¶ Sz aduerte, lz Bar. & oēs teneāt sm & tertiū exemplū gl. qđ quādo stipulor fundū in genere, vel triticū aut vinū in genere, nō expressa qualitate vel quantitate q̄ ista stiplo vitiatur rāde nimie obscuritatis verborū, vel quando verba nō sunt intelligibilia. Ista exēpla sunt vera in se, sed non ꝯgruūt verbis huius tex. qđ tex. quicqd astringende obligationis cā dictū est, & sic vult tex. qđ aliquid fuerit dictum cā astringende stiplonis, sed stipulando fundū vel vinū in genere, istud non est astringere obligationē: imo est ita late dictū q̄ nihil valet. & in istis exemplis stipulatio vitiatur pp nimiā obscuritatē: & tū iste tex. non loquitur qū stiplo vitiatur p̄ obscuritatē, sed pp omissionē, & exponere astringēde. ¶ Declarāde, vl astringēde. i. ꝑficiēde, put exponit d. Ale. hic post gl. est inepta expositio, & exponit albū p̄o nigro. Jō. p̄sideranda verba ter. fm ꝓpriā significationē posse plane & sine violētia itelligi. Pone: dictū erat q̄ verba obligatiōis intra certos fines astrigerent, puta qđ fundus promittēdus certis finibus astringeretur, iuxta l. forma in pñn. j. de senā. & hoc si fuit palā factū habet p omisso, vel pone, stipulor a te oēs seruos tuos, tu dicis promitto oēs excepto vno. hoc verbū excepto vno, emanauit astrigēde obligationis cā: tū qz nō est palā verbis expssum qz nō declarasti que excipiēres. habet p̄o omisso. vt est glo. ō si ita simpliciter in gl. magna ad fi. vbi dixi. s. eo. ponit Bar. in d. l. j. §. sed si mihi. potest etiā exemplificare ponendo incertā p̄o missionē, q̄ ponit tex. in l. titie textores. in pñn. s. ō le. j. & ita
7 in alijs similibus casibus potest exemplificari text. ¶ † Succelliue querit Bar. an & quādo tacitū habeatur p̄o expresso: & distinguit vt hic per eum, & in l. cum quid. in ij. col. & ibi late Alb. de rosa. post anti. juos. s. li cer. pe. & cū distinctione Bar. transeunt simpliciter alij hic, & in d. l. cū quid. ¶ Adde in primo membro dū Bar. vult qđ in his que dependent a volūtate vnius, vt in vltimis volūtatibus tacitū habeatur p expresso. Contra istud membrum fortiter facit text. in l. quidam cum filium. sup̄a de hered. instit. Bartol. Jmol. & alij ibi dicunt per illum text. limitari omnes ll. que dicunt quod voluntas

testatoris

testatoris sempli[c]ist observãda, vt pcedatq̃ testator disposuit als nõ sufficit q testator velit nisi disponat. Nã lz testator ibi vellet hreditate ad illũ filiũ sa. deuenire: tñ q2 hoc nõ disposuit nõ põt agi ex testõ vt ibi est tex. notabi. z ita etiã tz z comẽdat A. ex. in l. iiij. ad fi. C. de libe. pret. Adde facere q dt Bald. in l. cũ pponebatur. in ij. opp. de leg. ij. vbi dt, q illud q omittit a parte in scriptura, z in prolatione verbo. dispositiua, habet p omisso. alibi dicit Bar. in l. cũ virũ. co. fi. C. de fideicõ. cõsiderari mentẽ testatoris. s. que verbis aut factis adheret. Et ita notabiliter limita hoc primũ mẽbrũ distinctiõis Bar. ¶ Secundo 5 istud mẽbrũ est fortis tex. in l. si aliis. ff. de vsu. z vsuf. le. vbi testator legauit vni fundũ. z alij vsumfructũ eiusdẽ fundi habẽs volũtatẽ q primus haberet proprietatẽ, z alius haberet vsumfructũ. dt tex. q nihil valet: z q nõ attenditur ista voluntas testatoris: q2 legando vni fundũ intelligitur vtrũq3 legare. s. fundũ z proprietatẽ: ergo non potest secundo legare vsumfructũ: nisi expsse diceret, relinquo pprietatẽ, scdo vsumfructũ, ecce q ibi nõ attẽditur voluntas testatoris, z pondera rationẽ decidendi ibi, quãuis plus fuerit actũ illud nõ attenditur, ille tex. fortiter vrget 5 Bar. Posses rñdere, q in vltimis volũtatibus tacita voluntas testatoris habeat pro expsa qñ testator vtitur vocabulis cõgruis z aptis alias secus. l. si quis in fundi vocabulo. de leg. j. z l. labeo. ff. de sup. le. z ita declarat in l. semper in stipulationibus. de re. iur. ¶ Circa secundũ mẽbrũ Bar. q in 5ctib9 qui verbis celebrãtur, si omittatur formale, vitiatur stipulatio vt hic, secũdũ vnũ intellectũ glos. prime. z l. j. in prin. ff. eo. Adde q idẽ est in vltima volũtate: si aliquid omittatur de forma vel solennitate: ipo iure vitiat. l. iubem9. z l. hac cõsultis. C. de test. Itẽ ad materiã vid q no. Bal. i l. cũ dicas p illũ tex. C. de nau. feno. vbi not. q illud q in 5ctu nõ dr: pro nõ intellecto habet. Itẽ adde quod singulariter decidit Jo. an. in addi. Spec. in ti. de loca. §. j. vers. quid si colonus. vbi tz qd si rusticus promisit in fundo plantare vineas, z dare quartã partẽ fructuũ: q si plãtauit in fundo alias arbores, quod similit tenet dare quartã partẽ fructuũ lz de eis nihil dictũ sit ps. fi. inst. vi bon. rap. z l. tale pac. §. fi. ff. de pac. q3 deci. valde no. q2 forte alibi in specie nõ habes. ¶ Glos. in ver. ßm diuiditur in tres partes principales. In pma ponit duos intellectus ad tex. cũ quatuor exemplis ad primũ intellectũ. In scda 5 ßm rnsum tripliciter opponit, deinde allegat tres concor. In tertia z vlt. op. 5 principiũ huius. l. z bene soluit. secunda ibi. itẽ ad id. tertia z vltima ibi. sed argu. contra in principio. Rursus prima pars principalis põt subdiuidi in plures particulas, que patent in gl. Et similiter secunda principalis potest subdiuidi in quatuor particulas que etiã patent in gl. Oppone ergo contra text. qui vr sibiipsi 5riari nã in principio dicitur, qd habetur pro omisso, z sic nihil valet stipulatio postea dicit qd interpretatio fit ßm pmissorẽ: ista videntur inter se 5ria: nõ facta est ista glo. in hac prima parte pricipali. ¶ In ea. gl. ibi vel homine in genere hoc exemplũ est bonũ in se, sed nõ cõgruit litere: q2 ibi certa stipulatio, z contrahentes expresserunt illud q voluerunt: nec ibi fuit aliquid omissum, quod tacite vel expresse ageret, ideo precedẽs exẽplũ gl. est melius. ¶ In ea. gl. ibi, nõ tñ talẽ quẽ hre non expediat, de hoc dic, vt plene no. per gl. z doc. in l. legato generaliter. de legatis. j. ¶ In eadẽ gl. z ibi z corrigit precedentia, Ista nihil valet: q2 nõ est presumendũ quod iurisconsul. incontinenti se correxerit. l. nõ ad ea. ff. de cond. z demon.

8 ¶ In ea. gloss. ibi. z iterum velit variare, nã nõ põt. no. ppetuo istã singularem gl. quod licet in electiõe pluriũ rerũ alternatiue dubitatũ, vel in obligatione generis posset debitor qui elegit postea variare vt iuribus allegatis in glo. tñ declaratio que sit super ambiguo z obscuro non põt fieri nisi semel, z nõ potest amplius variari. Unde promissor qui semel declarauit quod in promissione sua sensit de sticho albo, nõ põt amplius variare z dicere q sensit de sticho nigro. z secundũ hunc sensum iste casus est singularis ßm Bar. hic qui dicit, quod nescit alibi z ita omnes reputãt istã gl. nõ esse alibi, z istud est melius quod sit in hac l. ßm. Pau. de cas. z sic electio est variabilis, sz nõ declaratio. Ratio diuersitatis est ßm Cu. hic. q2 electio cõsistit in mera voluntate: vñ qui elegit põt variare. z mutare ppositũ. nõ sic est in declaratiõe, seu interpretatione: q2 qui declarat dt quod sic a principio intellexit, vnde si postea contradicat, nũc est suspectus, ideo non admittit eius variatio. Et sic habes vnã differentiãm inter electionem z declarationem, est etiam alia differentia quia facultas eligendi transmittitur ad heredes, sicut transmittitur ius ipsum stipulationis. l. si stipulatus fuerim illud aut illud. ad fi. prin. ff. eod. facultas declarandi nõ transmittitur ad heredes ßz cõmunẽ opinionẽ, vt est gl. no. in l. inter stipulantẽ. §. j. in ver. actori. que dicit scilicet viuẽti: vbi plenius dixi. ff. eo. z gl. in l. idẽ Pomponius scribit si frumetũ. §. fi. ff. de rei. ve. p ista gl. Bal. in l. fi. co. iij. C. d codi. põderat ibi esse tex. per quẽ tex. et no. qq libellus semel declaratus nõ põt amplius declarari, z illũ tex. pro hac gl. et simpliciter allegat Are. hic. Sz Alex. melius dt qd ille text. nihil facit pro ista gl. q2 loquitur in electione, z nõ in declaratione. Itẽ loquitur in vltimis voluntatibus in quibus nõ est permissa variatio: q2 trahũt secũ executionẽ, vt l. apd aufidiũ. de opt. leg. l. huiusmodi. §. stichũ, de le. j. z ratio diuersitatis plenius ponitur in l. eũ qui certarũ. §. fin. j. eo. ¶ Contra istã conclusionẽ gl. cõiter approbatã, que hz qd facultas declarandi est variabilis tenet Mathes. in no. pe. z dt esse 5 casum de directo in l. qui ex pluribus. j. eo. z ibi gl. fi. Bar. ibi respõdet quod ille tex. loquit in electione, z non in declaratione. Sz hz Math. ista solutio Bar. nõ vr vera. q2 ibi stipulat9 fuit fundũ seianum. z pmissor plures fundos habebat eiusdẽ nois, z sic partes ibi senserunt de certo fundo, sz est incertũ de quo, z sic ibi proprie cadit declaratio z tñ glo. ibi vult qd sepius possit variare. tex. ille fortiter stringit in oppositũ, sz q2 de proximo legã illã. l. ibi reseruo dicendũ Tene cõclusionẽ gl. quã et tz Bar. in l. int stipulãtẽ. §. j. in fi. ff. e. Bal. in l. d die i princ. in vlti. col. ff. qui satis. cog. z in l. serui electiõe. in prin. z in l. huiusmodi. §. stichũ. de le. j. z in l. si quis intẽtione ambigua. ff. de iudi. istã gl. etiã apud Cano. frequẽter sequitur, z reputat sin. Bal. in c. j. in ix. col. de cõst. z in c. fi. in vlt. col. de trãsla. prela. z in c. dilecti. in vl. col. de ir d. z in c. in presenta. in viij. col. de proba. z in c. fraternitatis. col. pe. de testib. Alibi per istã gl. tenet Bal. in l. ij. C. de senten. ex bre. recita q iudex nõ põt nisi semel suã sniã3 interpretari. ita etiã tz Imo. in l. ab executore. in prin. j. de appel. Barto. in d. l. inter stipulantẽ. §. j. in fi. quod intellige verum in diffinitiua, Interlocutoria aũt dic, vt
9 per An. z latius Al. hic. ¶ Itẽ pro ista gl. adde benefacere q in casibus in quib9 variatio permittitur, tñ nõ põt variari nisi semel. tex. est notabilis in l. si quis iniurandũ. C. de re. cre. que tex. ita ad hoc notat Bal. qui nullũ tex. ignorauit in auth. habita col. ix. in tertia q. ad fi. C. ne filius pro patre: z per illũ tex. dt Bar. in l. post legatũ in prin. in vlt. col. ff. de his quib9 vt indig. q positio nõ põt nisi semel tñ reuocari. z ita et tenet Bal. in l. j. col. fi. C. de fur. Itẽ pro ista gl. facit in simili i tex. l. fideicõmis. §. si quis decẽ z q ibi notabiliter decidit Bar. ff. d le. iij. vbi dictio rursus, repetitiua p vna tñ vice verificat. z
10 nõ sepi9. Per istã gl. infert Bar. q testes q habent declarare ea que sciunt nõ possunt postea variare q2 presumerent suspecti, nisi hoc faciãt incõtinẽti anteq3 eorum dictũ habeatur p perfecto z completo. Nã secundum Bartol. tã testis quã pars potest tunc variare, quia nondũ vr declarasse, ex quo perfecte z complete nõ dicit. argumento l. 5ctus. C. de fide instru. z de teste habes text. in ca. preterea. vbi gl. z doc. de testibus cogen. Bar. in l. repeti. in prin. ff. de questio. z no. Bal. in l. eos. j. d falsis. Bal. in l. lecta. ad fi. ff. si cer. peta. z dicit Bart. in l. presbyteri. in j. A. C. de epis. z cleri. q testis põt corrigere dictũ suũ ante aperturã processus, z anteq3 loquatur cũ parte. Allegat Inn. in c. cũ dilecti. de accu. debuit allegare gl. ordi. in §. illud tñ in ver. nõ habebit. in auth. de testib. Aduerte et diligenter in practica quod si testis incõtinenti reuertatur ad notariũ, z faciat sibi legi dictum suũ: z dicat tabellioni ego nõ dixi sic. nõ est licitũ notario emendare scripturã nisi iudicis mandato faciat. ita notabiliter tz Bal. in d. c. preterea. in pe. col. de test. cog. de parte de qua etiã loquitur Bar. quod possit incontinenti responsionẽ vel confessionẽ suam reuocare re est gl. no. in. c. fi. ver. iusta causa. de iureiur. in vj. quam ibi sequuntur doc. eam et no. z sequit Bald. in l. edita. C. de edẽ. in repe. padua. i penul. char. ver. sepe. accidit q qs vult emẽdare positiones. z idẽ Bal. in. l. j. in. ix. col. C. de furtis. Et dicit incontinenti reuocare, anteq3 sit redacta i scriptis vt ẽ solẽnis gl. xxxij. q. j. in. c. apud misericordẽ. cũ cõcor. hic traditis p Alex. z per eũdẽ. d. Alex. in cõsi. lxxj. tertij. vol. q icip. clarissime dñe index. col. ij. z in cõs. xxxvij. v. vol. q incip. viso thema te. ff. scripto. co. j. z in cõs. xcij. v. vo. q ici. viso, z opportune discusso processu in vlti. colũ. Intellige nisi talis cõfessio vel responsio fuerit per partem acceptata, tunc non põt vlterius reuocari, nisi probato errore. ita singularit tenet Bal. z ẽ dictum famosum in palatijs in l. gall9. j. §. j. ff. de liber. z posth. refert z sequit simpliciter do. Ale. hic z reputat no. in practica z nihil adit. Tu adde Lu. qidem sequitur in. l. j. §. si quis simpliciter. ff. eo. z in consi. ccccxxxij. q incip. q ad primũ q sufficit ad fi. do. Alex. in 5s. xc. primi volu. ici. fere omnis vis hui9. z i cõs. xcij. qriti voluminis q inci. viso z oportune dis
12 cusso processu. col. fi. ¶ Ulti. p hanc. l. dicit Bar. q statuta sicut z stipulatio non recipiunt interpretationẽ extensiuã in

omissis, vt in primo respõso huius tex. ꝛ bene declarãtur vt in ver. aut certe sed nõ restrictiuã, vt in ver. nec rursus. ō quo late p Bar. in l. oēs populi. in vj. q. principali. ō. de iust. ꝛ iur. ꝛ in l. nō dubiū. vbi etiã Bal. C. de legi. late Jo. and. in regula. p̄o possessore. in mercuriꝰ. d. Auth. ꝛ alĳ. in c. fi. de consue.

§. Si stipulatus. Cõditio negatiua ꝑ tpe limitata trãsacto tpe incõmutabiliter impletur. h. d. vel sic. Vbi tps apponit conditioni negatiue, requiritur totius tẽporis lapsus per quẽ reddat negatiua immutabiliter vera. h. d. ꝛ adde. l. hoc iure. ō. c. ꝛ l. ita stipulatus. in ver. sed ꝛ si ita stipulatus. j. eo.

Lex. c.

¶ Conditio de p̄terito vel de p̄senti nõ suspẽdit actum.

2 Filius in potestate institutus sub conditione de p̄senti vel de p̄terito dicitur rite institutus.

1 Conditio in p̄teritũ. Cõditio de p̄terito vl̃ p̄ntĩ nõ suspẽdit actũ, sed vel ipm reddit nullũ si est falsa: vel purũ. si est verũ. h. d. ꝛ sic nõ est. p̄p̄rie cõditio q̄ de natura p̄p̄rie cõditionis est suspẽdere. ꝛ facere q̄ possit se hr̃e ad esse nõ esse q̄ nõ est hic. ꝛ est bonus tex. in l. si ita stipulatus fuero hãc summã. j. c. ꝛ in l. cũ in secundo. ō. de iniust. rup. ꝛ in l. cũ ad p̄ses. cũ duabus seq. ō. si cer. pe. vbi plura bona dixi circa hoc, remitto te ad ibi dicta.

2 ¶ Aduerte tñ q̄ ꝛ dispositio facta sub ꝓditiõe de p̄senti vel ō p̄terito nõ suspẽdatur: vt hoc tex. tñ ōz reddi incerta. Et tñ filius in potestate institutus sub conditione de p̄senti vl̃ de p̄terito, ōz rite institutus, tex. est sin. in l. institutio talis. §. fi. de cõdi. insti. per quẽ tex. no. ibi Bal. q̄ ad validitatẽ institutionis filĳ nõ requiritur q̄ sit liquida ꝛ certa mõ ꝑm veritatẽ sit pura q̄ bene no. Et istud est q̄ reputat esse mirũ Alre. in l. impossibilis. in ĳ. no. ō. c. idẽ ꝛ Bal. in d. l. ad p̄sens nõ recoꝛdatus de tex. d. l. institutio talis. §. fi. sed allegat gl. in l. posthuma. ō. de libe. ꝛ posthu. Itẽ considera istũ tex. dum ōt statimq; illa culpa vl̃ superflua, cũ prima oratio non sit perfecta, ꝛ nõ habeat nisi vnã constructionem.

Lex. cĳ.

1 ¶ Puberes non habentes curatoꝛẽ naturaliter ꝛ ciuiliter obligantur.

2 Ex sola natur ali obligatione adultus nõ sentit lesionẽ ex quo sola naturalis non parit actionem.

3 Puberes. Puberes nõ habẽtes curatorẽ naturaliter ꝛ ciuiliter obligãtur. h. d. ꝑm verũ sensum. Et isto mõ ōz fieri punct' post dictionẽ suis, ꝛ sic adulti sine curatoꝛibus suis q̄ eos nõ habẽt obligãtur naturaliter ꝛ ciuiliter, tñ si reperiãtur lesi, poterũt in integrũ restitui vt in gl. Potest ẽt fieri pũctus post dictionẽ puberes: ꝛ sic verba sequentia construent ex parte predicati. ꝛ tũc erit sensus q̄ puberes habentes curatoꝛis, si promittãt Ane his, possunt obligari, ꝛ tũc intelligit naturaliter tñ. sed non ciuiliter. l. si procuratoꝛẽ. C. de in integ. resti. mi. gl. in l. j. §. fuit quẽstũ. ō. ad treb. Precedens lectura est melioꝛ q̄ ꝑm eã verbũ obligari sumitur in potẽtioꝛi significatu, put fieri ōz. l. j. §. qui in perpetuũ. ō. si ager vecti. vel emphy. pe. ꝛ c. si pater de test. in vj. ꝛ c. pe. ĥ sen. ex cõ.

2 ¶ Jn gl. ĳ. in fi. ibi sed tunc non egerent restitutione. Adde rationẽ q̄ ex sola naturali obligatiõe adultus nõ sentit lesionẽ, ex quo sola naturalis nõ parit actionẽ. l. iurisgentiũ. §. ſz cũ nulla. ō. de pac. ꝛ sic est tutus exceptione ideo nõ est sibi necessarium remediũ restitutionis in integ. l. in causę. ĳ. in p̄in. ō. de min. Ẽ vbi aliquo casu ledereꝰ puta si forte solvat vel ei opponat cõpẽsatio. iuxta l. etiã. ō. de cõpẽsa. tunc aduersus naturalẽ obligationẽ bene restitueretur. vt no. gl. in l. interdum. ō. de cond. inde. Bar. in l. marcellus. j. de fideius.

Lex cĳ.

1 ¶ Promittẽs sumptus litis in causa euictionis rei, non tenetur sumptus litis in causa petitionis p̄tĳ.

2 Si emptoꝛ succũbat in lite, an possit repetere sumptus vẽditoꝛe. ꝛ nu. 4. ꝛ 5.

3 Actio q̃ dat ad interesse. dat etiã si interfit tñ rõne sumptuũ.

Venditores. Promittẽs venditorũ de soluẽdo sumptus litis, intelligitur si lis per alĩũ sup p̄oprietate, vel alio iure moueat, nõ aũt si per vnũ ex venditoꝛibus sup p̄tio ꝛis moueat. h. d. vel sic. Promittens sumptus litis in cã euictiõis rei nõ tenet ad sumptꝰ litis in cã petitiõis p̄tĳ. h. d. ¶ Rõ huius l. est, q̄ stipulationes sunt stricti iuris, ꝛ nõ extẽdũtur vltra illud q̄ deuenit in verbis, vt l. q̄ quid astringende. in p̄in. ō. c. Dz in verbis vẽditoꝛes ꝓmiserũt sumptꝰ q̄ fierẽt in lite occasione euictionis ꝛ sic occasione ꝓprietatis rei, ergo nõ dz extẽdi ad sumptus factos occasiõe p̄tĳ, ꝛ sic sup diuersa re. ¶ Jn gl. in ver. agnituros. ibi lex ista tñ est argumẽtũ ꝟ. adde q̄ gl. voluit inducere istũ tex. hoc mõ q̄ frustra p̄mitteretur sumptus litis, si sine p̄missione deberent. Sed ista est leuis inductio: q̄ maioꝛ est vtilitas q̄ debeant ex p̄missione per gl. no. in l. ĳ. §. si rẽ. ō. de leg. ĳ. ꝛ in l. nõ solum. 2 ō. de rei ven. ꝛ hic per Bar. ¶ Jn ea. gl. in fi. gl. in d. l. j. ꝛ ibi Bal. C. de euic. Ad q̄ gl. hic se remittit, tenet q̄ si emptoꝛ succũbat in lite: ꝛ tũc repetat sumptus a venditoꝛe, aliter secũs idẽ ꝛ gl. in l. qui absentẽ. ō. de pc. ꝛ gl. in l. cũ testõ. ꝛ ibi Bal. C. de test. manu. ꝛ gl. in l. si statua. ꝛ ibi Bal. per illũ tex. C. de euic. Spe. in tit. de emp. ꝛ vẽdi. §. j. vers. quid instrumẽto. ad fine illius versi. idẽ tenet Bal. ꝛ latius Cuma. hic, ꝛ ōt foꝛtius Cu. q̄ ista est cõmunis opi. ꝛ q̄ omnes eã tenuerunt vsq; ad Guil. ꝛ Bart. idẽ subtiliter tenent Fulg. in d. l. qui absentẽ. ō. de p̄oc. ¶ Contrariã opinionẽ q̄ imo indistincte etiã si emptoꝛ obtineat in causa: tñ adhuc possit expensas litis a vẽditoꝛe recuperare: nisi eos ab aduersario qui succũbit recuperasset, ꝛ Bar. hic, qui dicit q̄ semper reꝓbauit istã opinionẽ gl. idẽ tenent Ang. Jmo. ꝛ Bre. idẽ Bal. ꝛ Ang. post Guil. in d. l. qui absentẽ Bar. in d. l. j. C. de euic. ꝛ in l. pe. ō. de li. le. Jo an. in c. fi. de empt. ꝛ vẽdi. ꝛ ibi Jmo. in vlt. char. ꝛ d. Abb. ad fi. Idẽ ꝛ Jo. de ana. in cons. xxxj. incip. p̄supposito q̄ pena. ꝛ sic apparet q̄ nũc ista est cõis opin. ꝛ dixit Bexu. hic. q̄ durũ esset obtinere ꝟiũ: ꝛ q̄ pauci tentarent cõsulere ꝟ Guil. ꝛ Bar. tñ disputãdo iste est subtilis articul⁹. ꝛ disputabilis ad vtrãq; partẽ. Pro ista opinione allegat Guil. tex. in l. si sine §. cũ aũt. §. ꝛ Marcellus. j. rem ra. hab. Dz ad istũ rñdet subtilis Jul. in d. l. qui absentẽ, q̄ nihil facit. q̄ loquitur in casu diuerso: q̄ ibi etiã q̄ stipulatoꝛ obtinuerit in causa: tñ euenit cõditio stipulationis: q̄ dominus ratũ nõ habuit ꝛ si dominꝰ non haberet ratũ. tenebit ad interesse: ꝛ sic ad sumptus litis. Dz in quẽstione nostra est ꝓditio si res euincat: que nõ euenit ex quo emptoꝛ obtinuit in lite: ergo ex quo nõ euenit ꝓditio. sumptꝰ litis nõ debẽtur. ita Jul. ibi. Tu aduerte. q̄ hec solutio ꝛ videa ꝛ colorata: nõ tollit illũ tex. q̄ verũ est q̄ in quẽst. nostra, hec cõditio si euincatur res vẽdita, bene inest obligationi de euictione ad hoc vt venditoꝛ teneatur ad totãrẽ. sed non inest obligationi qua tenet vẽditoꝛ ad defendẽdũ: ex hoc capte q̄ emptoꝛ nõ fuit defensus, veniunt sumptus facti in lite, quãq; emptoꝛ litẽ obtinuerit: q̄ tales sumptus non fecisset si venditoꝛ cõparuisset ꝛ defendisset. ¶ Secundo monet Gui. p̄ tex. in l. si vt certo. §. idẽ labeo. ō. cõmo. sed ad illũ ter. rñdet Jul. ꝛ bene q̄ nihil facit q̄ ibi cõmodatarius percipit cõmodũ ꝛ sic lucrũ ex re cõmodata, ꝛ cõmodans exercet liberalitatẽ nimirũ si cõmodatarius tenet ad sumptus litis. Quis cõmodãs obtinuerit in lite nõ sic est in venditoꝛe qui hz titulũ onerosum. ¶ Tertio monet Bar. ꝛ istud est potissimũ fundamentũ huius opinionis q̄ mota lite tenetur venditoꝛ in causa euictionis defendere emptoꝛẽ. l. si plus. §. mota. ō. de euic. ꝛ l. qui absentẽ. ō. de p̄ocura. ergo si nõ defendit tenet ad interesse, ꝛ sic ad expensas litis. l. cũ q̄rebat. i fi. j. ind solui. ¶ Confirmatur istud fundamẽtũ Bar. dupliciter, q̄ vẽditoꝛ vt dixi tenet explicare sua impensa. l. fuo victu. ō. de op. lib. ꝛ gl. ꝛ Bal. il. qñ liberi. C. de testi. ergo si nõ facit tenet ad interesse. l. stipiones nõ diuidũt. ver. celsus. ō. co. in q̃ interesse dicte expẽse venũt. ¶ Cõfirmat ꝛ secũdo p tex. ĥ l. fi. ō. simul. vent. no. quẽ allegat glo. in d. l. j. C. de euicti. vbi actio que datur ad interesse, dat etiã si interfit tñ rõne sũptuũ litis, sed hec actio dat ad interesse vt dixi. d. ver. celsus. ad istõ fundamentũ rñdent Alu. Pau. ꝛ d. Alle. hic ꝛ Ang. i d. l. qui absentẽ. nõ esse verũ assumptũ Bar. q̄ emptoꝛ teneatur ad totalẽ defensionẽ assumendo in se litẽ seu iudiciũ: sed bene tenetur liti assistere. ꝛ causam instruere. exhibẽdo testes ꝛ instrumenta ꝛ ad tales impensas tenetur ꝛ nõ ad alias: vt l. empti. ꝛ l. si parẽtes. C. de euic. ꝛ expẽssius in l. j. C. de pericu. cõ. rei ven. vt hic latius ꝑ Alu. ꝛ Alex. Ego vltra eos ꝑ ista responsione adduco text. in l. vẽditoꝛ. in p̄in. ō. de iudic. vbi vẽditoꝛ denuntiatus vt in causa euictionis defendat si habet p̄uilegiũ fui iudicis nõ tñ põt cãm ad suum iudicẽ reuocare: ſz dz eã defendere coꝛã iudice emptoris: ergo apparet q̄ nõ assumit in se litẽ ꝛ iudiciũ: tñ tu posses subtiliter retoꝛquere illũ ter. ad p̄positũ q̄ si verũ esset q̄ vẽditoꝛ tenet tñ adesse liti: ille tex nõ haberet dubiũ aliqñ. ꝛ sic esset de indubitabili. ꝛ tra. l. q̄ labeo. sup. ꝛ de carb. edic. Itẽm caue ad istã solutionẽ p text. in l. ſz. ꝛ he. ō. defendere. ō. de p̄ocu. vbi iurisc. diffinit q̄ defendere est idẽ facere q̄ dñs in lite faceret: ergo nõ est verũ q̄ sufficiat assistere liti ad hoc vt q̄s dicat defendere. Dz potes rñdere q̄ ille tex. loquit in p̄curatoꝛe qui tenet defendere dñm in causa recõnẽtionis. ꝛ p̄curatoꝛ nõ defendit ad suum cõmodum: ideo nõ facit sum

ptus

ptus litis.l.qui prop2io.§.litis impendia,ſ̄.de procu.ſec⁹ eſt in ipſo venditore.Quarto mouetur Bar.ratiõe,q2 vẽditor tenetur emptori vt libi liceat rẽ emptã habere,vt l.emptore.§. ſi quis rẽ.ſ̄.de act.emp.ſed in obligat oꝫ habere licere veniũt ſumptus facti in lite mota,z etiã extra lite,dato q obtineat in cõ,ſm gl.in l.ſtipulatio iſta.§.ſi quis forte.ſ̄.e.Iſtud fundamẽtũ ꝛ.u.hic z bene retor.quet fortiter contra Bar.nã venditor tenetur vt emptori liceat habere rẽ,hoc eſt veriſſimũ. Iz ſimota eſt queſtio,z tñ emptor obtinet:ergo lz ſibi hãt rẽ:ergo non tenetur venditor ad expẽſas,vt eſt ter.in l.hãt licere in fi.z ibi gl.ſ̄.de evic.nec ad hoc ob.gl.allegata per Bar.in d.§.ſi quis forte.q2 gl.ibi nõ firmat,lz tãdẽ in fi.ſe remittit ad d.l.hãt licere. ¶ Tenẽdo iſtã partẽ ad ea que in ꝓriũ adducũtur rñdet Bar.vt hic per eũ.z q2 fortiter ad oppoſitũ vrget.l.ſi ſtatus.in fi.C.de evic.vbi ẽ tex.q ſi emptor obtineat in lite nõ põt hãre regreſſum ꝯ venditorem:rñdet Bar.q verũ eſt q ibi emptor q obtinuit nõ põt repetere expẽſas ex capite evictionis q2 res fuerit evicta,ita p cedit ille tex.ſed bene repetit alia rõne: q2 nõ ſunt defenſus.ideo aduertendũ eſt ad cõcluſionẽ libelli in repetitione fructuũ ſm eũ.Iſta rñlio nihil valet:z cã repzeben dit ꝛ.u.hic q2 iſto modo ulla.l.eſſet fatua z inepta z ſine vlla dubitatione.quis enim dubitaret qõ ſumptus non deberent ſi repetãtur eo q2 res ſit evicta:cum iſtud nõ ſit verũ:q2 evicta nõ fuit. Unde itelligere illũ tex.in fi.dũ dicit nõ poſſe agi ꝯ vẽditorẽ,vt precedat ex capite evictionis,eſſet ineptiſſimũ cũ ibi evictio nõ ſit ſecuta,ſed emptor obtinuit i lite Ultra Bar.te nẽdo iſtã partẽ nõ ob.etiã.l.pe.ſ̄.de lib.le.alle.i gl.z ſup qua multũ ſe fundat Bal.in l.cũ teſtõ.C.de teſta.ma.q2 rñdeq ibi principale legatũ nõ vz.er go nec etiã valet pp ſumptus q veniret acceſſorie vt ibi declara. Bar.facit.l.iij.§.ſi rẽ.de le.iij. ſed in queſtione noſtra principale debitũ valet reſpectu obligationis ad defendẽdũ cui⁹ reſpectu tenetur ad ſumpt⁹ litis quis emptor i cã obtinuerit. ¶ Limita cõcluſionẽ Bar.magis cõmuniter approbatã duob⁹ modis. ¶ Primo niſi emptor fuiſſet in culpa in non petendo aduerſarũ condẽnari in expẽſis q caſu ſic expẽſe nõ petãtur,nõ põt iudex ex officio ſuo cõdẽnare,vt per Bar.z alios in l.iiij.§.hoc aũt iudicũ.ſ̄.de dãn.infec.Tũc illas nõ poterit recuperare a venditore p tex.ling.in l.diligẽq.§.i.ſ̄.de act.empt.vbi ſi venditor expẽſas edi ficiorũ quas fecit in re empta evicta potuit cõſeq ab aduerſario opponendo exceptionẽ,z nõ fecit,vẽditor nõ tenet,vt ibi ẽ tex.z no.in l.prouerbia.C.de evict.Iz ¶ Pau.d.Bilex.z Aret. hic.Et addit Are.duos alios bonos text.in l.ſi rẽ quã.§.i.ſ̄. de evi.z in l.ſumptus.ſ̄.de rei ven. ¶ Secundo limita niſi in inſto eſſet promiſſum d dupla:tunc in eo omne aliud inter eſſe z omnes expenſe veniunt vt l.emptorẽ.§.Laſſius.z l.Titius cũ decederet.§.ſi l.ſeq.z ſe.ſ̄.d act empt ſm ꝛ.u.z d.Bile. hic,z Ang.in.d.l.q abſentẽ. Imo fortius tz ſingulariter Cubic q etiã in iſto vẽditor promiſiſſet duplã:expenſas,z oẽs alias bizgas,vt cõiter dicitur per notarios in inſtrumẽtis.adhuc non poſſet emptor conſequi expenſas litis ſi duplã ſit cõſecutus,q2 hoc dz intelligi ſm naturã ꝛctus vt l.ſi ſtipulat' in prin.ſ̄.de vſu.z l.v.§.cõuentionales.ſ̄.e.dicit tñ q iſtud eſt magis dubiũ. Miror q d.Bilex.de tam ſingulari deciſ.non fecit mentionẽ.Ego puto eam eſſe verã q2 regulã habem⁹ qõ inſtrumentis nedũ nulla clauſula,imo nec minimũ verbũ dz eſſe ſine virtute aliqd operãdi,ſm Bal.in rub.C.de ꝯh̃ emp. in ix.q.p quo tu allega glo.in c.ſolite.in verſi. tanꝯ.de maio. z obe.z gl.in l.j.in gl.j.ſ̄.qõ met.cau.z gl.in l.j.§.ait prætor. in ver.ſi familia.ſ̄.de vi z vi.ar.Eſt verũ qõ Bal.in d.ru. C. de ꝯh̃.empt.in ix.q.ſubdit qõ nulla clauſula nec etiã minimum verbũ debeat eſſe ſine virtute aliquid operãdi,ita,tñ qõ verba intelligantur ſm naturã rei deducte in ꝯctũ.ita dici notare Inn.in c.ex his.de iur.pa.z hoc õt patere.in d.l.ſtipulatus.in prin.z idẽ ẽt dicit Bal.in l.a procuratore.C.man. ¶ Bl. parua in ver.facte eſſent.tz qõ in dubio venditor ſimpliciter promittẽdo ſumptus litis intelligitur qui fierent ratione proprietatis z ſic glo.vꝛ eſſe,qõ ſecus eſſet ſi fierent ratione poſſeſſionis.q2 de ſola poſſeſſione litigaretur z ita per iſtã gl. tenet Bal.in l.j.circa fi.in pe.q.C.de peri.z com.rei vend. Sz ꝯriũ tenent Bar.z omnes hic per l.ſtipulatio iſta.§.ſi quis forte. vbi ẽt d.Alexan.in primo no.ſ̄.codẽ per l.emptorẽ.§.pe.ſ̄. actio empt.z ita etiã tz Imo.in c.fin.in vlt.char.de emp.z vẽdi.z iſta gl.voluit ſolum excludere litẽ de pretio,vt ſumptus qui fierent ratione pretij,non intelligantur in dubio promiſſi nõ aũt voluit excludere ſumptus qui fierent ratione proprietatis vel poſſeſſionis vel alterius iuris realis. Aduerte tamẽ qõ qñ euinceretur ſola poſſeſſio,nõ poſſet emptor agere d evictione ad duplã promiſſam in cauſa enictionis.ſed debet agere primeua actione ex empto q2 res nõ videtur ſibi fuiſſe tradita per vẽditorem,ex quo poſſeſſio eſt evicta.tex.eſt i l.ratio.vbi glo.z Bar.ſup2a de actionib.empt. Bilex.hic.

Lex. ciij.

¶ Liber homo aut mortuus,vel fundus hoſtium in ſtipulationem deduci non poteſt.

Licet res hoſtium non poſſit deduci in ſtipulationẽ,poteſt tñ legari.

Liber homo In ſtipulatũ. ✝ Liber hõ aut mortuus vel fundus hoſtiũ in ſtiplonẽ deduci nõ põt.h.d.vel.ſic:Res q nõ põt dñio nro ſubtici impediente natura vlt.iure no poſt ſtipulationẽ deduci.h.d. ¶ In gl.prima i v.nõ põteſt. habes q aliud in emptione liberi hominis,quebene vz.aliud in ſtipulatione,vt hic. Rõnẽ diuerſitatis aſſignat glo. in d.l. liberi ſ̄.de ꝯben.empt.z gl.j.ſ̄.j.in vt ſtip.quã plenius declarat. ¶ Quia in venditione obligatio eſt ad tradendũ.l.ex emin prin.ſ̄.de act.emp.z ſic nõ ẽ neceſſe facere rẽ accipiẽtis.l.rẽ alienã.ſ̄.de pi.act. Traditio aũt eſt tñ circa poſſeſſionẽ.l.iij. in princi.ſ̄.de action.emp.z liber homo põt ab ignoraãte poſſideri.l.cũ heredes.§.fi.ſ̄.d acqui poſ.z l.iuſto.in princ.ſ̄.de vſuca. In ſtipulatione aũt obligatio eſt ad dandũ,z ſic ad trãſferendũ dominium.l.vbi aũt.ſ̄.fi.ſ̄.e.q non poteſt fieri in libero homine.Sed Bar.z do.repzehẽdũt iſtã differentiã glo. q2 ſicut non valet ſtipulatio:ita nec venditio liberi hominis quantũ ad hoc vt liber homo debeatur, vt hic,ſed in preiudiciũ venditoris valet,vt teneatur de euictione z ſic ad intereſſe illius qui ignoraãter emit, idẽ in ſtipulatione ex cauſa one roſa,vel vbi promittẽs fuiſſet in dolo,z dicit Bar.z doc.idem tenere.Et idẽ tz Bar.in l.nõ dubiũ.col. pe.z ſubtilius Bal. in viij.oppo.C.de leg.Bart.in l.cum lex.j.col.j.de fideiuſſo. Et ad id qõ õt Bar.qñ promittẽs fuit in dolo,adde text. in l. ariſto.§.fi.in fi.ſ̄.de do. ¶ Bl.finali.in ver.aut fundũ.diuidit in tres.In prima declarat tex.In ſecunda remouet vnũ ꝯriũ. In tertia remouet aliud,ſecunda ibi,ſed tñ legari,tertia z vltima ibi.Itẽ ſecus in ſeruo.In ea gl.ibi ſed tñ legari. ✝ habes qõ licet res hoſtiũ non poſſit in ſtipulationẽ deduci,vt hic.põt tñ legari iuribus alle.in g l.rationẽ diuerſitatis aſſignat gl. hic z in l.in teſtamentis.j.de reg.iur.q2 in ſtipulationibus tẽpus preſens inſpicitur.l.vſusfructus.de ſtip.ſer.z iſtã rationẽ aſſignat tex.in l.cõtinuus.§.cũ quis infra eod.ſed in legatis inſpicitur tẽpus cedentis legati,z ſic tempus ceſſionis legati. Iſta ratio in ſecundo membro repzehenditur per Bart.z omnes hic Bart.z omnes in d.l.id qõ.de leg.j.q2 etiã in legatis inſpicitur tẽpus preſens pp regulã catonianã,que diſponit qõ vbi legatũ eſt inutile pp perſonã vel rem legatã,non vz quamuis tpe ceſſionis cauſa impedimenti ſit remota.l.j.z p totũ.ſ̄.de reg.cato.z l.cetera.§.j. Licet omnes indifferenter ita teneant tamen errant prout etiã dixi in d.l.id qõ.eo quia regula catoniana nõ habet locũ vbicunqꝫ ceſſat impedimentũ ex cauſa que trahitur retro.l.ſeruũ filij in princi.vbi Bar. ita ſummat.de leg.j.Barto.in j.col.iij.ff.de reg.cato.Sed in caſu noſtro,poſtliminiũ fingit vſqꝫ retro rẽ fuiſſe noſtram quã docunque ab hoſtibus recuperetur.l.retro.z l. poſtliminiũ.in princip.j.de ap.et go in caſu noſtro regula catoniana nõ põt eſſe impedimento. Tamen contra iſtam differentiam gl.vꝛ facere tex.in l.fi.ſ̄.de ꝯ ben.emp.ſ̄.allegatus per glo.que vult idẽ eſſe in ꝯctibus q in vltimis voluntatibus. Breuiter tene z melius idẽ eſſe in ꝯctibus qꝫ in legatis prout etiã tenẽt glo. z Bar.z al ꝯ in d.l.id qõ.Unde in vtriuſqꝫ fundus hoſtium q nunquã fuit noſter,neqꝫ legare neqꝫ in ſtipulationẽ ꝓmittere poſſumus ex quo nullũ ius habemus,vt hic,ſed fundũ hoſtiũ qui ſemel fuit noſter,z legare z promittere poſſumus,pp ius poſtliminiũ q in eo habemus.d.l.id qõ delegat. Et pp eaſdẽ Bar.z alios ✠ Papa licite conceſſerit regnũ Hieruſalẽ Caroloꝛ ſucceſſoribus ſuis.q2 aliquando fuit noſtrũ,licet nũc a ſaracenis ſit occupatũ z ita etiã tenent Bar.in l.fi.ſ̄.de contrahen.emp.z in d.l.id q ibi plura bona dixi. ¶ Primũ mẽbrũ mtta quando res que fuit hoſtium promitteretur vel legaret pure,tunc non valeret,vt hic,ſecus ſi ſub conſtitione intrinſeca ſi ab hoſtibus capietur vel deſierit eſſe hoſtiũ:q2 expectare talem conditionem eſt honeſtum.l.in fuga.in fi.C.ad l.ſta.de pla.z p hoc Bar.allegat bonum tex.in c.abbate ſane.de re iudi.in vj.vbi rex Aragonum donauit eccleſie rem hoſtium que ſemper fuit ſua.ſ.caſtrũ ꝛ.aluarie cum ſuis finibus inſ quos erat locus de roſellis,vt ibi dicit tex.q2 talem donationẽ ſub condit ione fecit ſi in poteſtatem donãtis venerit,vel ſi ab hoſtibus recuperauerit facit.l.generaliter.§.j.ſ̄.de fideicom.liber.Et ita teneas quicquid hic teneat An.quẽ Imo.z Bilex. repzobant.z bene dixi de hoc poſt Bar.in d.l.id quod.ideo hic non repeto.

Lex cviij.

1 ☞ Sufficit ꝯctū impleri a ꝯhente, vel alio eius nomine.
2 Nō refert a q̄ seu per quē fiat q̄ fieri dꝫ dūmō fiat. nu. 4. ꝛ 7.
3 Conditio debet impleri per eū cui adȝitur, ꝛ non per aliū.
5 Ubi factū requirit sumptū p̄sumitur factū ab illo qui suis expensis facere tenebatur. ꝛ nu. 6.

1 CUm seruus. *Sufficit ꝯctū impleri a ꝯhente, vel ab eius nomine. h. d. vel sit, nō refert a q̄ aliter fiat, mō opera stipulatoris fiat. h. d. ¶ In tex. ibi reum dederit. ex promissore. l. 2 ꝛ eleganter. §. seruus pactionis. ff. de dolo, qui p̄ misit p̄ libertate: nō ex promissore, a qui promittit alio non obligato, ipse tñ obligatur, ꝛ in hoc differt a fideiussore, vt declarat gl. no. ꝛ magistra. in auth. de fideiuss. in p̄in. ꝛ de tali ex promissore habes etiā tex. in l. q̄n in p̄in. §. ad velleia. ꝛ in l. q̄ libertinus. §. fi. i ff. de ope. li. ꝛ *nō ex promissore quasi ex obligatione p̄mittat. ¶ *No. bñ. ff. huius tex. ibi q̄ nō queritur a quo manumittatur, sꝫ vt manumittat: q̄ nō refert a quo seu p̄ quē fiat q̄ fieri dꝫ dūmodo fiat: ꝛ ad hoc gl. ff. allegat infinitas. ll. ꝛ sic nō curam⁹ de mō dūmō habeam⁹ effectū. Similiter nō refert a q̄ ipedimētū remoueat mō remoueat l. postbum⁹. C. li gs ex his. §. de inofficio. testa. Alibi generaliter habem⁹ q̄ nō refert quid ex equipollētib⁹ fiat, l. si mater. C. de instit. ꝛ substi. ꝛ l. mulier. in p̄in. §. ad treb. ꝛ l. fi. in fi. §. man. late Bar. in l. gall⁹. §. ꝛ quid si tantū, vbi dixi. §. de lib. ꝛ posth. ¶ Bl. j. in ver. ab alio diuidit 2 duas partes. In p̄ma timore facti ꝯꝫ q̄ tūc formabo dupliciter declarat tex. In sēda remouet aliū ꝯtū, sēda ib. aliud ibi tā. ¶ *In prima ergo opponit ꝯ tex. q̄ cōditio dꝫ impleri per eū cui adȝitur, ꝛ no per aliū. l. h. §. de cō. ꝛ demō. q̄ dꝫ ipleri i forma specificata. l. qui heredi. ꝛ l. Lucius. i p̄in. §. 2 ditio. ꝛ demō. ergo refert a q̄ fiat. ꝯtū text. Qui⁹ timore gl. dꝫ pliciter intelligit istū ter. in verbo ab alio manumissus est p̄mo q̄ manumissio fuit facta per heredē eius q̄ misit manumittere, iussū ꝛ volūtate ipli⁹ p̄missoris, iste intellectus plane ꝛ sine scrupulo, p̄cedit p̄m scribentes, p̄sertim Lu. ꝛ Bexu. sꝫ q̄n ius impledi ꝛ dition transit ad heredē. iurta. l. scēā. C. de pac. inter emp. ꝛ ve. tradit per Bar. in l. si decē cū petiero. §. c. Sꝫ tu aduerte iste intel. est in se bonus. sed nō ꝛgruit verbis litere. ꝛ minus cōgruit rationi text. q̄ tūc nō diceret ab alio manumissus: vt ōt litera: q̄ factū heredis censet factū testatoris. cū censeatur eadē persona. vt in auth. de iure⁹ tur. a morte. p̄sti. in p̄in. ¶te nō congueret rationi tex. ibi q̄ nō queritur a quo manumittat. sꝫ vt manumittat. nā etiam si quereret a quo quis esset manumissus, verū esset dicere tuit se manumissum a p̄missore. ex quo factū ab herede censet factū a defuncto cuius persona repꝛesentat: ꝛ sic iste p̄mus intellectus glo. ꝛ omniū qui est verus in se mihi nō plez ad istū ter. Unde posset generaliter intelligi illa dictio ab alio etiā si eius p̄curator de mandato suo manumisisset: q̄ ipse videret manumittere. l. iij. ꝛ l. pater ex prouincia. §. de ma. ven. facit. l. j. §. de iecisse. §. de vi ꝛ vi ar. Idē p̄m ☞ paul. de cast. in singulari successo. qui alienauit seruū cum pacto. q̄ cū manumitteret p̄m gl. in l. nō erit. §. dato. §. de iure ei. ¶ Verō mō intelligit gl. q̄ manumissio fuit facta ab alio, mediante facto p̄missoris, vel eius opera, tanꝫ mediatoris vel p̄xenete: vt etiā ōt gl. sequēs. Nā aliquis fuit assumptus, vt mediator seu p̄xeneta ad faciēdū libera. l. seruum ꝛ p̄opter hoc fuit sibi promissa certa quātitas pecunie: certe illa pecunia dꝫ habere: ex quo opera eius seruus manumittitur. Ite aduerte, q̄ in hoc tex. promissio ista manumissionis fuit imp̄sonaliter facta, vt ptꝫ ibi p̄ libertate, ꝛ sic potius vī curatū de effectu libertatis, quā de modo vt ōt iste tex. in fi. ideo sufficit a quocunq̄ manumittat. facit l. ḡnaliter. in fi. §. de fideic. liberta. ꝛ sic etiā in simili distinguitur in l. qui rome. §. flavius. j. e. per Bar. in l. fi. §. si mancipiū ita fuerit alienatum. ¶ Bl. in verbo manumittatur, diuiditur in tres partes. In p̄ima ponit q̄ illō generale nō refert a quo fiat, dūmodo fiat, nō bene colligitur ex hoc tex. vbi ideo est. q̄ ille qui impleuit reputatur eadem p̄sona cum illo qui facere debebat, vel eius opera ꝛ facto impleuit: vt ꝛ i gl. j. ergo alias refert. ꝛ sic istud generale nō colligitur indistincte in hoc tex. In sēda q̄ est ibi p̄ quo tñ p illa generali gl. allegat infinitos tex. in tertia que est ibi sed argumentū ꝯ gl. opponit. ꝛ nō soluit. Sꝫ respondeo q̄ ibi specialiter sit fauore filii in eius ligitima: vt l. iubemus in p̄inc. C. ad trebel. vel q̄ ibi nomine heredis aut eius opera nō accreuit filio, sicut hic vel ibi non dꝫ referre a quo, sed bene dicitur referre ꝺ quo fiat. ¶ *In 2 cardo an referat a quo fiat dūmō fiat Bar. post Dy. considerat tres casus. aut queritur de obligatione inducēda. Aut de pena euitanda: aut de cōseruatione sui iuris. ☞ P̄mo casu, q̄n loquimur quo ad obligationē, seu actionē acq̄rendā seu inducendā, tunc bene refert a quo fiat: vt hic cū gl. j. ꝛ l. fi. ꝛ ibi Bar. §. de cōd. ꝛ demō. ꝛ l. fi. §. de ꝺd. instit. aut loquimur q̄ad penā euitādā ꝛ tūc nō refert p̄ quā fiat dūmō fiat illud p̄ qd euitatur pena p̄ tex. in l. si puellā. q̄ e. l. fi. C. si mā. ita fue. alie. vt ma. Sꝫ aduerte illa l. fi. nihil facit q̄ lo quit in dispositione legali tribuente libertatē vigore promissionis que succedit in locū dispositionis hominis, ꝺ facit cessare penā: nō aūt loquimur q̄n alius tertius simpliciter impleret p̄m Raph. cu. ☞pa. de ca. Aller. ꝛ Areti. hinc subdit notabiliter Bar. ad p̄acticā q̄ *vbi factū requirit sumptū, p̄sumitur factū ab illo qui suis expēsis facere tenebatur p̄ tex. notabilē in l. fi. C. de alimē. pu. p̄stā. ¶ Unde infert Bart. ad q. quā ōt vidisse de facto testatoꝛ mādauit fieri aliquas picturas incerta ecclesia, vel dānauit heredē vt faceret capellā aliqua ecclesia, reperiūt ille picture facte, vel reperit capella cōstructa, sꝫnō apparet q̄ heres fieri fecerit, certe p̄derit heredi vt euitet penā. auth. hoc amplius. C. de fideic. vel penā excōcationis q̄ ex cōstitutione episcopoꝝ p̄suevit inferri ꝺ nō implentes volūtates defunctoꝝ. Idē ꝺ Bar. in d. l. fi. p̄ illū tex. ꝛ ibi Bal. C. de ali. pup. p̄stāꝫ aliꝫ lecture Bar. corrupte beātur in l. iij. C. arb. tute. cū alijs concordantijs traditis. ꝓd. Aller. Et vltra eū adde ☞pe. de anc. in ca. fundamēta. in sexto notabili. de elec. in vj. Intellige Bar. si ante morā heredis facta fuerit pictura, ab alio eū p̄uenīente: tūc excusatur hꝛs a pena: q̄ tūc nō esset quid sibi imputetur: arg. l. fo. ꝛo. C. de his quib. vt indi. vbi nō imputat heredi si nō accusauit occisores, q̄ ab alio fuit p̄uentus, ꝛ ibi Bar. No. illū tex. ad excusā dū syndicū, q̄ ex forma statuti tenetur denunciare maleficia: nā excusatur si fuit ab alio p̄uentus. Ad idē facit tex. in l. j. §. si pater nō petierit. i verli. sed si forte absens ff. ad tertul. ibi a libertis p̄uenta est vel ab alijs, quē tertum allegat Areti, hicꝫ si prius fuit in morā faciendi depingi figuras. ꝛ post morā fuerūt facte depingi: tūc nō excusaretur hꝛs a pena. d. aut. hoc amplius. vel a simili pena p̄m Raph. cu. ☞ paul. ff. ca. Aller. ꝛ Areti. hic. Sꝫ tu cane per tex. in d. l. fi. C. si mā. ita fue. alie. allegatū per Bar. vbi emptoꝛ p̄ius fuerat in morā, ꝛ tñ p̄stitio legalis tribuēs libertate p̄p eius morā facit cessare penā.

6 ¶ Ite aduerte Idē Bar. in l. qui sub conditione nationū que est l. aūpe. §. de cōd. ꝛ mō. vī tenere ꝺtū eius q̄ hic, sꝫ nō sufficiat expēsam esse factā, nili qui eā facere tenebatur, p̄ hēi se fecisse per tex. in l. excellētia. in verbo flagitantibus eiusdem erogasse mōstrauerint. C. ō eroga. mili. ann. li. xij. Et istā ꝛietatē Bar. pōderat ibi Jo. de imo. ꝛ rndet q̄ opinio Bar. dicit, q̄n essent aliq̄e coniecture q̄ sumpt⁹ fuerint facti ab illo q̄ allegat eas fecisse alis secus, vel p̄m d. Alle. in d. l. excellētia nō negat q̄ nō sufficiat, p̄bare militēs tātā annona habuisse, quanta sibi debebat dato q̄ sueceptoꝛ annone nō p̄bet p̄sēpm dedisse. ¶ *Aliq̄n ꝛ tertio queritur ō p̄seruatiōe inris sui: ꝛ tūc aut queritur de iure reali, puta de seruitute reali, ꝛ tūc nō curat p̄ quē fiat, q̄ seruitus debet fundo, vt l. qui fundū. ff. nā satis in p̄in. §. q̄ēad. fer. amit. ꝛ l. j. §. quesitū. §. de aqua quoti. ꝛ esti. ☞per quas ll. apparet q̄ si tyrann⁹ occupās ciuitatē. vtat iurisdictione cōpetēti ciuitati p̄seruat iurisdictionē illi ciuitati cō petēte vt illo expulso nō posset obūci p̄scriptio, q̄ nō fuerit vsa iure suo lōgissimo tpe: ꝛ satis est q̄ alius fuerat vsus, vt p̄ Bar. in l. sequit. §. si viā. ad fi. de vsuc. ꝛ in d. l. qui fundū. ꝛ Paul. de ca. hic ꝛ do. Ant. de but in cōmento. c. fi. de causa. pos. ꝛ p̄pte post medīū. in versic. tertio dicebā q̄ quedā est patientia. Aller. in cōs. cviij. quarti voluminis incip. visis ꝛ sepius recensitis. in iij. col. Sꝫ si queratur de iure personali conseruādo, q̄ coheret persone. vt dōnum ꝛ vsufructus, ꝛ tūc est necesse q̄ qui ius habet vel eius nomine vtat. nā alius vtēdo nō cōseruat ei cui cōpetit. l. pōponius. in p̄inc. §. qui. mod. vsufruct. amit.

Lex cv.

1 ☞ Si vna ex rebus alternatiue debitis post morā creditoris pereat: in totū debitoꝛ liberatur.
2 Verba legis vel statuti quātūcunq̄ p̄cisa recipiunt limitationem.
3 Juramentū habet vim p̄cisam.
4 Judex non potest p̄cise significationis verba interpretari.
5 Obligatio generis ꝛ alternativa equipaꝛantur.

STipulatus sum damam. *Si vna ex rebus alternatiue debitis post morā, creditoris peat in totū debitoꝛ liberat. h. d. vel hic. debitoꝛ alternatiue interitu speciei oblate post morā creditoris liberat. h. d. ¶ In tex. ibi cū damā dares. gl. exponit. i. dare velles. sꝫ melio⁹ stat tex. dares. i. actualiter offerres. q̄ad cōstituendum creditoꝛem in morā nō sufficit verbalis obligatio. sꝫ requiritur

requirit realis ꝛ actualis.l.ꝑtor.§.si quis parat⁹.ꝛ ibi Bar.
ff.de no.ope.nū.no.in l.acceptā.C.de vsur. ¶ In tex. ibi si p
debitorē mora nō esset.gl.parua supplet ꝛ bñ.scꝫ per credito
rē qui debitore offerente noluit accipere:ꝛ sic tex. minus dt, ꝛ
plus intelligit.alias si creditor nō esset in mora,ꝛ dato ꝙ debi
tor nō fuerit in mora,tūc ꝑēpta vna ex rebus alternatiue de
bitis,ꝓmissor nō liberat,sꝫ alia que superest dꝫ.l.stichum aut
pāphylū.in prin.ff.de sol.ꝛ l.cū quis.§.sꝫ si stichus.ff.de le.j.
¶ Gl.in verbo,cōtinuo.diuidit in tres partes.In prima ti
more taciti ꝯrij supplet ad tex. In scḋa rndet tacite q̄stiōi. In
tertia inducit istū tex.ad vnam opinionem positā. scḋa est ibi
ꝛ b ipso iure.tertia ibi. Itē est ꝑ illa falsa opiniōe. ¶ In ea gl.
ibi mortuo vel aliis ꝑdito seruo.fm Jo.No.diligēt ex ista gl.
2 sꝫ Bar.Ang.ꝛ alios,qḋ† verba legis vel statuti q̄uis sint pre
cisa,recipiūt tñ limitationē. Nā istud verbū cōtinuo,est preci
sum,ꝛ importat incōtinenti,ꝛ sic innuit ꝙ statim facta obla
latione debitor liberet:ꝛ tñ limitatur secuto interitu. vel ser
uo deꝑdito,ꝛ nō aliter:ꝛ ita etiā allegat ista lex ꝑ gl.in d.l.iiij.
§.iamittēda.ff.de acq pos.hic relata ꝑ gl.ꝙ dictio ꝑtin⁹. ibi
posita q̄uis ꝑcisa,simil'r recipiat limitationē.Et ꝑ illā gl.no.
ibi An.ꝙ dictiōes q̄uis ꝑcise,tñ recipiūt interpretationē im
propriā.Facit bñ tex.quē allegat Bar.in l.lꝫ.ff.de arbi.Fa
cit fm Pau.de ca.ꝙ verba rescripti q̄uis sint precisa,tñ ēt
limitationē recipiūt.c.ex ꝑte.de offi.de le. ¶ Et circa istā re
1 gulā scribētes a aliū nō addūt.Sꝫ q2 est quotidiana ꝛ vtilis ꝛ
seruit in practica ad multa intendo eā bene ꝛ cumulate expe
dire. ¶ Adde gl.notabilē in l.filiusfamil.§.fi.in verbo cogā.
scꝫ ꝑcise,ꝛ ibi Bar.ꝛ Bal.ꝛ alij ad hoc no.ff.de procu.Bar.in
l.q̄uis.ff.de in ius vo.Bal.in l.su ꝑ rebus.in j.col.C.d ꝯben.
emp.ꝛ in c.fi.ad fi.de rescrip.ꝛ dt Bal.in d.l q̄uis verba sint
precisa,tñ recipiūt interpretationē ꝛ limitationē. Itē adde
quod verba precisa debēt intelligi cū quodā tēperamento iu
stitie.ita no.Bal.in l.qḋ dicimus.ꝑ illū tex.ff.d sol.ꝙ reputat
tenendū menti,alibi Bal.in c.cū.M.ferrariēsis.in vij.col.d
cōst.notat ꝙ verba Pape etiā precisa recipiūt tñ tantā cōdi
tionē ꝛ interpretationē:ꝛ lꝫ Bal.nō alleget:tu alleg.gl.in c.lꝫ
de vitāda in verbo absq vlla exceptione.de ele.q̄ notabiliter
dt ꝙ etiā si papa ꝑcise scribat,tñ legitima exceptio est admit
3 tēda,ꝙ bene no. Pro ista regula vr facere† q2 iuramentū hꝫ
vim precisam,vt ptꝫ ex gl.in l.si pecuniā,in gl.parua,in ver
bo necesse habeas,q̄ adit vt q2 iurasti.ff.de ꝯdi.ob causam: ꝛ
tñ recipit modificationē ꝛ limitationē,vt est tex.in c.quēadmo
dū.de iureiur.notant Bal.ꝛ Sal.in l.fi.C.de nō nu.pec.Ad
de fortius idē esse,etiā si in lege vel in statuto adsit vniuersa
lis geminata:nā tex.in l.j.ff.so.ma.dt semper ꝛ vbiq,ꝛ sic sunt
ibi due vniuersales,ꝛ tñ recipiunt limitationē vt gl.ibi.in ver
bo semꝑ circa finem.subaudit ad illū tex.fere.ꝛ ibi notaui il
lā glo.cū aditionibus quas ibi dedi.itē per istā legem dt Bal.
in l.oēs populi.in xij.co.ff.de iusti.ꝛ iu.ꝙ lꝫ statutū disponat
qḋ statuta sint precisa,vel precise obseruent,tñ verbū ꝑcisum
4 recipit determinationē laudabilē ꝑ hūc text. ¶ † Pro limita
tione supra scripte reg.ꝛ predictorū adde ꝙ iudex nō pōt ꝑ
cise significationis verba interpretari.ita dt Bal.in l.e.q̄. C.
cōmi.vel epis.ꝑ l.ille aut ille.§.cū in verbis.de le.iij.facit ꝙ tꝫ
idē Bal.in l.oēs populi.co.xxvj.ff.d iust.ꝛ iu.vbi tenet qḋ sta
tutū non possit interpretari,vel glossari,sed ꝙ sit precisum in
tellige de gl.hoīs nō legis,per l.q̄uis.i ij.C.de adul.seq̄t An
cha.in cōmēto.c.canonū statuta.d ꝯsti.in ver.occurit alia qḋ
q̄ est cōis.d.Alle.in ꝯs.lxxx.col.iij.ver.cōfirmatur in j.vo.Itē
verba precisa recipiūt distinctionē vel determinationē lega
lē.ita nobis.C.de adul.fm Bal.in c.ij.circa fi.d rescri. Sꝫ
credo qḋ verba precisa possint interpretari ꝛ limitare iudex
qui est minister legis,vt l.celsus.in prin.cū gl.de arbi.fm ea.
que tradita sunt:aliter frustraretur reg.predicta nisi iudex
vel pretor,q est viua vox iuris ciuilis.l.nā ꝛ ipm.ff.d iust.ꝛ iu.
posset talē interpretationē ꝛ limitationē facere par ñ eīn esset
iura esse nisi magistrat⁹ illa exequerent.c.vbi periculū.§.pre
terea de el.in vj.ꝛ c.vnico.§.episcopis.de sta. regulari.in vj.
5 ꝛ l.ij.ff.de orig.iur. ¶ † In ea.gl.ibi i gñe. In ꝯriū facit q2 ob
ligatio generis ꝛ alternatiua equiparantur.l.ij.§.j.ꝛ l.in exe
cutione.§.pro pte.ff.eo.ꝛ sic vr qḋ ēt hic tantū ope exceptiōis
liberetur.Bal.saluat istā gl.in obligatione alternatiua,quā
do promissor expresse reseruauit sibi electionē vt ff.in glo.j.ꝑ
futurū subiūctiui.s.quē elegero,vel quē voluero,ita qḋ nō pōt
amplius variare:vt l.si quis stipulat⁹ sit stichū.in prin.ff.eod.
tunc solus obligatus est in obligatione,idē si interijt ipso iu
re liberatur,si vero promissor habet electionē a lege,vt est cō
muniter.l.plerūq.in fi.ff.de iu.do.vel promisit per futurū in
dicatiui.s.quē vols.ita qḋ pōt variare.d.l.si qs stipulat⁹ sit sti
chū.in prin.ꝛ l.cū qui certarum.§.fi.ff.eo.tūc q2 alius adhuc
durat in obligatione,liberat solū ope exceptionis ab aliō exē
plo obligationis generis L.u.Bart.tenēt An.Imo ꝛ Pau.
ꝛ sic pōdera qḋ lꝫ in obligatiōe generis,ille solus videat esse
in obligatione,qui soluit in l. incertus.de leg.j. Bar.in l.ij.
§.j.ff.eo.nō sic est in eo qui solum offertur,sed nō soluitur:cū
adhuc d'bitor possit mutare volūtatē,ꝛ aliū soluere,vt hac gl.
pōderat Pau.hic. ¶ Gl.in ver.liberari.in prin.cū i isto tex.
nō habeatur verbū ꝑtinus,sꝫ cōtinuo,sꝫ habeatur in l. iij. §.
in admittēda.de acqui.pos.quā allegat gl.ꝑcedēs,ꝛ dū gl. dt
ꝑtinus.i.cū exhibet subaudi secuto interitu vel aliter ꝑdito
seruo:ꝛ nō aliter,vt in gl.ꝑcedē.vbi dixi.alit ista gl.ñ ꝑcedit.

Lex cvj.

1 ¶ In obligatione generis subalterni est electio debitoris q2 potest vsque ad solutionem variare.
2 Ualet stipulatio fundi si cōtrahētes senserint de certo,lꝫ nō constet de quo.
3 Stipulatio fundi facta in genere generalissimo non valet.
4 In legatis nō admittitur variatio sicut in contractibus.

1 **Qui ex pluribus** † In obligatiōe gnis subalterni ē
electio debitoris,q2 pōt vsq ad solutionē variare.
b.d.vel sic.in stipl'one fundi incerti d certis,est ele
ctio ꝓmissori variabilis vsq ad solutionē.b.d.nā postquā al
ter erit solitus,ꝯsumpta est electio,facit l.si is q stichū.in fin.
2 ff.de procu. ¶ † Not.primo hic videri tex.ꝙ valet stipl'o fun
di si ꝯhentes senserint de certo,licet nō constet de quo.ꝯrium
decidit sing.Bar.i l.ita stipulatus.in viij.opp.prime partis.
ff.e.motus q2 nō est persona per q̄ declaret,cum stipl'o consi
stat ex volūtate duorū.per illū tex.ita dicit velle glo.in l.cum
post.§.gener.si bene aduertatur.ff.de iur.dot. ꝛ sequitur ibi
Pau.ꝛ ibi dicā,s dic ꝙ iste tex.ꝑcedat quādo fuit expressum
propriū nomen fundi,ꝛ quādo stipulatio fundi fuit facta sub
genere subalterno,ꝛ tūc valet vt hic.ꝛ no.gl.in l.in stipl'onib⁹.
ff.e.Facit tex.in l.legato gñaliter de leg.j.ꝛ statur declaratiōi
ipsius promissoris,vt hoc tex.no.in d.l.in stipulationibus.ꝛ
sic cessat fundamentū Bar.secus quādo nō fuit expressum ꝑ
3 priū nomē fundi,†ꝛ sic stipulatio fundi fuit facta in genere ge
neralissimo:tūc.d.stipulatiō nō vꝫ d.l.ita stipulat⁹. ꝛ ita pro
prie loquit gl.in d.l.cū post.§.gener.in gl.magna. circa me
diū.ꝛ ita procedit opini.Bar.in d.l. ita stipulatus. ꝛ ita etiā
lꝫ Alex.hic Intellige istū tex.procedere quando erant plu
res fundi diuersi,ꝛ separati regionibus.q omnes vocabātur
vno nomine,puta seianus.tūc appellatione fundi seiani, non
continentur omnes fundi illius nominis,sed tantum vnus:vt
hoc tex.sec⁹ qñ vnū fundū dominus diuisit i plures gratia cō
modioris culture tamē est tot⁹ vn⁹ fund⁹,tūc ꝓmittēdo seianū
vr in totū ꝓmittere.l.caius.§.titi⁹.ꝛ le.ij.ꝛ tūc nō haberet lo
cū ista.l.ita cā notabiliter itelligit Bar.in l.j.ff.de re.dub.ꝛ se
quitur simpliciter Pau.hic. ¶ In gl.in ver.no.ibi ꝓmittis
fundū seianū,hoc exēplū nō vr bonū q2 per expressionē vnius
fundi ꝓmissi,apparet ꝙ ꝯhentes senserūt de certo,lꝫ nō ꝯstet
de quo:idē diceretur tunc declaratio seu interpretatio,nō au
tē electio,vt l.si quis a filio.§.si quis plures.ꝛ ibi gl. de leg.j.
ergo nō posset variare.vt est tex.ꝯm vnā lectu gl.tertia.in l.ge
quid astringende.in ver.nec rursus.ff.eo.cuius contrariū di
cit iste tex.in fi.ꝛ ita istud exemplū reprehendunt Imol.L.u.
Pau.ꝛ Alex.hic.L.u.in §.si quis plures.ad fi.vnde meli⁹ ex
emplifica istū tex.fm Pau.ꝛ prefatos Mod.ꝙ promissor di
xit promitto tibi vnū ex fundis meis seianis vt dicit gloss.j.ꝛ
patet adhuc ex text.ibi ex pluribus fundis vnum ꝛ sic incer
tum de certis.Et sic apparet ꝙ nō senserunt de certo fundo
ꝛ per consequēs locus est electioni ꝓmissoris:sicut est in ob
ligatione generis vel alternatiua,ꝛ sic licitū est ꝓmissori vsq
ad solutionē variare:ꝛ refert Math.no.pe.ꝙ istū intel. ante
oēs ad istū tex.tradit Jac.de bel. ¶ Gl.in ver.voluerit. diui
ditur in tres. In prima colligit ex tex.no. In secūda ampliat.
In tertia op.ꝛ nō soluit.scḋa ibi,intellige.tertia ibi,sed arg.ꝯ
de leg.j.l.qui duos.sꝫ respōde ꝙ ibi loquitur in legatis,ꝛ sic ī
vltimis volūtatibus,in q̄bus in dubio electio erat legatarij.ꝛ
sic creditoris,vt no.gl.magistra in l.lucio.de le.ij. Sꝫ in ꝯcti
bus electio est debitoris,vt l.plerūq.in prin. ff. de iur.do.
4 ¶ In gl.fi.ratione diuersitatis † quare in legatis nō admitta
tur variatio sicut in ꝯctibus,assignat gl.in l.si quis stipulat⁹
sit stichū,in prin.j.e.ꝛ ibi.gl.ꝛ Bar.dicūt q̄uis Ang.d Are
ti.Aliter dicat,ibi reseruo dicendum.

Lex cvij.

1 Ualet promissio data pro emācipato filio.
2 Pater inuitus nō potest cogi emancipare filium.
3 Pater potest licite accipere premium pro emancipatione filij in recompensatione tanti beneficij.

a ¶ Scribētes Addō tñ tu qḋ lꝫ hic non habeatur, tamē ista oīa ꝛ plene posuit ꝛe. sandeus in c. ij.col.ix.ver. verbū ꝑcise. d rescri. aliq ēt posui in c. sup q̄onū.co. ij.ver.quotuplex sit interpretatio de offic.deleg.

4 Manumittere largo sumpto vocabulo accipitur pro eman cipare, sed proprie et stricte manumittere est seruorum.

1 Utrum turpem. † Valet promissio facta pro emancipando filio. h. d. vel sic stipulo pecunie pro emancipatione filij non dicitur turpis. h. d. Nota est quia stipulatio que pot ex aliqua causa honestari, non dicitur esse turpis, dubium faciebat quia patrie potestatis nullum videbatur esse comerciu. insti. de pa. po. in princi. quia patria potestas est inestimabilis. l. filiusfa. §. secundu vulgare. de le. j. Pondera quod in hoc tex. magis dubitabatur de ruptura stipulationis quam de validatione, quis vnu sit causa alterius: quia si e turpis: ergo inualida. ¶ In tex. ibi, dedisset. s. ex promissore qui intercedit pro non obligato vt declaraui in l. cum seruus. s. e. quia isto iure inter patre et filiu adoptiuu non cadebat obligatio. l. ij. s. de ophe. emp. l. si quis pro eo. §. ite si filius vbi plenius no. s. de fideiul. l. frater a fratre. s. de pd. inde. sed inter adhibitu ab ipso filio ad patre bn tz stipulo et obligatio vt dixi

2 in l. imperator. s. ad treb. ¶ † No. j. quod pater inuitus non pot cogi emancipare filiu: quia posset cogi turpiter accipere pecunia pro emancipatione quia turpiter p pecunia fit quod gratis fieri. dz l. pe. et fi. s. de cd. ob turp. cau. et si solu possit cogi officio iudicis. l. iiij. §. si tibi iudiciu. s. de codi. ob. turp. cau. ¶ Fallit in quibusda casibus no. p gl. in l. non pot. s. de ado. et i. §. fi. inst. quib mo. ius pa. po. sol. et in l. cogi. §. si pater. s. ad treb. Sic et co non pot pater filiu inuitu emancipare. tex. e in §. gnaliter. i auth. q. mo. nat. effi. sui. et in l. nec auus. C. de ema. li. nisi subsistente ca iusta sicut etia ex ca cogitur pr inuitus filiu emancipare, fm Bar. in l. quida cu filiu. col. ij. j. eo. Bal. in l. quis. circa fine. C. de fideico. Nico. de neap. in §. fi. inst. qb. mo. ius pa. po. Inter certas causas ponit An. hic vna notabile qn filius esset contumeliosus et rixosus, et ex forma statuti pater cogitur solue re condemnatione, tunc posset filium inuitu emancipare, ne fit sub periculo statuti, et sequunt Jmol. Pau. Alex. Are. hic tn seruus non poterat detractare manumissione per qua adipisci tur ciuitate Romana regulariter. l. fi. circa me. ver. sinuero q

3 da. et ibi Bal. C. de test. ma. ¶ † Scdo no. quod pater pot licite accipere premiu pro emancipatione filij in recopensatione tanti beneficij: et ideo apparent multa instrumenta emancipationu ine pte et corrupto vocabulo fieri ; in quibus dicitur quod pater donat aliquid filio in premiu emancipationis: quia imo pater est premittendus a filio, cu ipse perdat ius patrie potestatis, quod est inestimabile. d. l. filiusfa. §. fm vulgare. d. le. j. fz An. Jmo. Alex. et Are. hic vr tex. per que ita no. Bal. in l. cu oportet. §. cu auth. C. de bo. que lib. Bal. in d. l. quis. C. de fideico. Et sic ista non dicitur donatio ob causam, ex quo vere nulla causa subest fm Bar. in l. vt liberis. ad fi. C. de colla. non sit turpis vt hoc tex. tn si pater emancipat filiu recepta pecunia, et apposito pacto quod non possit succedere tali filio emancipato: talis conuentio valet, et est seruada: et sic per eu excluditur pater a successione filij. vt est tex. in l. j. §. si pares. ibi glo. s. si quis a par. fue. manumis. facit. l. etia. §. si quis nummos. s. de bon. liber. et l. si qua. C. de operis lib. de quo p Bar. et alios. in l. fi. vbi alias qn dixi. C. de pac. p Jmol. Alex. et Are. hic. ¶ Ultimo no. ex fi. tex. ibi magis curaretur patre aliquid habete magis curari, et timeri a filio, et sic nota quod pater qn emancipat filium, debet eu ad aliquid obligare, vt eo timore magis arceat et reuereatur. Et secundu glo. senes frequeter dicunt se magis a filijs vel nepotibus timeri, si eos habeat in obligationibus illaqatos: et ad hoc est singularis ista glo. fm Ange. hic. ¶ Gl. penul. in ver. emancipaturus: ibi cogi posset officio iudicis. istd non est veru in terminis huius. l. qn patri adoptiuo fuit facta conditio si filiu adoptasset. et sic ei nihil fuit datu. vnde propter solam promissione non possit copelli dari quia est coditionalis: et que sunt in coditione non sunt in obligatione vel quasi l. si quis sub conditione vadoru, s. si quis omis. cau. test. Sz si actualiter recepisset pecunia promissam, posset cogi officio iudicis ad emancipandu. l. sicui legatu. s. de con. et demo. allegata in gl. et no. p gl. in l. cogi. §. si pater. s. ad treb. secundu Bar. et comuniter alios

4 hic. ¶ † Ultimo vt nihil omittat, du tex dicit, si eu manumisisset: et gl. exponit, i. emancipasset. vn ex hoc tex. notat Jmo. quod largo sumpto vocabulo manumittere accipitur pro emancipare: sz stricte et proprie manumitiere est seruoru. l. ij. et ibi gl. s. de offic. procosul. et leg. et isto modo iuriscosul. improprie vteretur isto verbo manumisisset quod absit vt creda hoc in iuriscos. Unde aduerte quod glo. et doc. in infinitis locis exponnat manumissus. i. emancipatus. vnde in rub. et in toto ti. s. si qs a par. fue. ma. du dicit manumissus gl. ibi in rub. dt. i. emancipatus pro ista expositione gl. et doc. habes tex meliore de iure in l. j. §. alienatio. s. qn act. de pec. est ann. vbi dt tex quod manumissio pertinet ad seruos: emancipatio a d filios credo lz nemo iuristaru tangat, et nemo oratoru prout etia dixi in l. manumissiones. s. de iust. et iur. quod ista expositio gloss. et docto. non b n stet per tex. in l. patonius. in prin. s. si quis a par. fu. ma. que copulatiue dt in filio q est emancipatus et manumissus, ibi non pot exponi manumissus. i. emancipat, cu tex. vtruq ponat, vn scias quod de iure ff. orum emancipatio non poterat fieri nisi manumissio seruoru. i. nisi mediate imaginaria venditione et intercedente manumissione: quia pater volens emancipare filiu habebat necesse eu vendere. et sic facere filiu quodamodo seruu emptoris, qui postea eu manumitteret. ita expresse dt tex. i l. liberos. §. j. s. d ca. dimi. et tex. in §. pterea. et ibi gl. dclarat et ponit modu insti. q mo. ius pa. po. sol. et pp hoc filius de iure ff. oru dr manumissus vt in ru. et toto ti. s. si quis a pa. fue. ma. in eo iuris. in iuribus ff. oru dicut filios manumitti. Tn quia talis venditio erat imaginaria. et non vera: et ppea emptor non acquirebat ius patronatus, nec filius efficiebat libertus talis emptoris ideo manumissio magis pertinet ad seruos, et emancipatio ad filios, et hoc est quod proprie vult dicere tex. in d. l. j. §. alienatio. Accedat etymologia seu deriuatio vtriusq vocabuli vera le. na manumissio dr missio. i. dimissio a manu. i. a potestate ita dt tex. in l. manumissiones. s. de iusti. et iu. Similiter emancipatio dr ex manu positio, na qn pr emancipat filiu dimittit eu manu, et sic a potestate sua. et sic ista duo vident synonyma manumissio et emancipatio. Et ppea iurecos. vtit promiscue et emancipatione et manumissione p eode lz vt dixi manumissio magis vadat ad seruos pp ius libertinitatis. Nisi forte diceres quod argumentu ab etymologia vocabuli affirmatiue non procedit, put tetigi. in l. j. in prin. s. de ac. pos. et in l. ij. §. appellata. s. si cer. pe. Sz cu hodie p iura codicis emancipatio possit fieri simpliciter sine tali imaginaria venditione, et intercedente manumissione. vt l. fi. C. de ema. libe. et d. §. preterea. cu gl. insti. qui mo. ius pa. po. sol. ideo hodie filius dr pprie emancipari non aute manumitti, et ista est veritas licet nemo tangat.

Lex. cviij.

1 ¶ Stipulatio concepta sub conditione depedente ex facto incerte persone valet,

3 Dictio quancunq, facit conditionem.

4 Quis potest promittere dotem pro incerta muliere.

4 Stiplo facta sub conditinne valet, et tenet, licet aliam causam on habeat.

6 Ubi in diuersis factis est eade ratio censetur idem ius.

7 Etia ex idetitate rationis non debet extedi casus qui valde innuitur equitati contra alias regulas iuris.

1 Aticio. † Stiplo concepta sub conditione depedete ex facto incerte persone valet

2 et vbi diuersitatis ro reddi non potest idem ius est

3 ¶ † In tex. ibi quacuq. dictio quacu q et facit conditione.

4 l. stichu qui me erit. in prin. vbi dixi. de le. j. ¶ † Not. j. quod quis potest promittere dote pro incerta muliere: in tantu quod promittes vr illi mulieri donasse, vt sic soluto matrimonio illi competat repetitio: dato quod ad ea non habuerit affectione cu esset incerta persona: et hoc fauore matrimonij. l. vnica. §. accedat. C. de rei vxo. act. fz Pau. hic. Ite fm. d. Ale. et Are. quia incerta psona certificado ex seruo futuro euetu, pot hre locu psumpta donatio. l. q rone. §. fi. s. de acqui. re. do. et declarat Bar. in l. licitatio. in pri. s. de pub. et est casus no. in l. quod ser-

5 uus vbi Bar. no. j. de sti. ser. ¶ † Scdo no. in ver. na cu conditio fm Bar. et alios, quod stipulatio facta sub coditione vz et tz, lz alia cam non habeat: quia ipsa conditio impleta est sufficies ca, et sic succedit loco cause, quod est perpetuo tenedu meti. fm Pau. et dicit Bex. hic quod est singularissime meti teneda: nec pot tuc promissor obijcere quod sit obligatus sine ca. Et ita limitatur reg. cois que hz quod stipulatio facta sine ca in effectu non vz, quia obstat doli exceptio. l. ij. §. circa cu glos. s. de excep. do. et l. qui sine. s. d condi. sine causa. Na illa regu. pcedit in stiplone pura. sec qn stiplo fit sub conditione: quia coditio habet p causa vt hic, et vltra tex. quos allegat Bar. addo bonu tex. et credo quod sit melior qui allegetur in l. si quis cu debitore. ad fi. s. de iureiur. ibi est em iusta quetio si quelibet causa in conditione iusiuradi deducta fuerit. Ad ide tex. in l. cu ad pns. vbi Bar. et alij ad hoc no. s. si cer. pe. Ad ide l. pecunia qua i vbo ca coditionis. e. ti. que tex. ad hoc. no. Bal. in l. hoc iure. §. fi. s. de dona. Lu. et Alex. in d. l. cu ad pns. fz paru facit: quia ibi dictio ca. aliud significat vt pz in litera. Ite ad ista reg. Adde Bar. in l. si ita stipulatus fuero hac summa. et ibi. Jmo. j. e. et Bar. in l. si sic. §. j. de le. j. et pro ista reg. adde op. simile, quod licet phibitio testatoris de non alienado nuda, et sic sine ca non valeat. l. filiusf. §. diui. el. ij. d le. j est veru nisi talis prohibito fiat conditionaliter. na coditio hr pro ca. tex. est nota. dignus. in l. iiij. §. j. et ibi Bal. ad hoc valde no. s. de cond. inst. Alex. in §. diui. col. ij. vbi dixi. Ite pondera do

dcra ꝙ cōditio operatur plus quā iuramentum: qꝛ iuramē-
tū nō supplet defectū cause, in promissione, ſm Bal. in rub.
C. de rerū permu. facit. l. fi. C. de nō nu. pe. ⁊ c. quēadmodū
de iureiu. ⁊ tñ ꝯditio supplet cām in ꝓmissiōe: vt hic. ¶ Per
istā regulā ďt Pau. de Ca. ꝙ vidit sepe iudicari ꝯ florētie vale
re ꝓmissionē qua sepe Florētini vtunt̄. si imperator moriat̄
hoc anno ꝓmitto tibi. x. ⁊ si nō moriat̄ ꝓmittis mihi. c. certe
si moritur pōt in iudicio agi ad illa. x. Dubiū faciebat ſm eū
qꝛ nullū videbat̄ subesse iusta causa, ſꝫ potius turpitudo, vt i
ludo taxillo ꝑ. Tñ ꝯrariū fuit cōsultū ⁊ iudicatū ſm eū princi-
paliter ꝑ istū tex. qꝛ sufficit euētus cōditionis pro cā. ⁊ non ē
curandū de alia causa. ⁊ sequit̄ Alex. hic post Host. in c. gem-
ma. de spon. ⁊ Sal. in l. ex eo. C. de inu. stip. sequit̄ ēt Are. hic
¶ Amplia istam regulā tribus modis, primo vt procedat nō
solum in conditione ꝓpria, sed etiā in cōditione de presenti.
vel de preterito: qꝛ lꝫ sit ipropria cōditio, tñ habet̄ ꝓ cā ⁊ vali
dat stipulationē tex. est qui ita ꝓprie loquit̄ in d. l. cū ad pñs
quē ēt ad hoc ponderat Ale. hic. ¶ Scḋo notabilit̄ āplia qḋ
ista regula ꝓcedit nō solū qñ ex implemēto cōditionis aliqd
adest ꝓmissori vel stipulatori. vt l. Labeo scribit si mihi bibli
othecā. ſ. de ꝯb. emp. ⁊ l. hoc iure. §. j. ſ. de do. sed ēt qñ ex i-
plemēto cōditionis nihil adest stipulatori ⁊ nihil ꝓmissori,
⁊ sic nullū cōmodū affert euentus cōditionis. ita ꝓbat. d. l. cū
ad presens. in exēplo si rex parthorū viuet, ⁊ ibi ita no. Ang.
idē ēt tꝫ Ang. in l. si intra circa fi. ſ. de pac. ⁊ istud ēt ꝓbat iste
tex. in illo exēplo si quis in capitoliū ascēderit. Et si diceres,
si implemētum cōditionis nullū affert interesse aut cōmoduꝫ
promissori, quō pōt cōsiderari tāqꝫ cā: rñde ſm Are. qḋ ꝓ in-
teresse accipitur ꝙ satisfiat volūtati ipsi⁹ ꝓmissoris qui vo-
luit in euentū talis cōditionis obligari. §. ꝑterea. inst. de act.
l. fi. de vsu ⁊ habi. ⁊ l. cū seru⁹. ⁊ ibi no. ſ. ď cō. ob cau. ¶ Ter-
tio āplia vt procedat non solū in stipulatione, sed ēt in pacto
nudo, vñ si fiat pactū nudū sub conditione sine alia cā, certe
cōditio nō solū habet̄ ꝓ cā, sed ēt habetur pro īplemēto, ita
ꝙ ex pacto nudo pōt agi ac si esset secutū īplemementū. ita si-
tꝫ Ang. i. d. l. cū ad pñs. ⁊ reputat no. dignū. ⁊ lꝫ An. nō clare
dicat credo ꝙ voluit pōderare illū tex. in ꝟbo spōdes. Nā ver
bū spondes ſm eū intelligit̄ pacto nudo nec ſm eū obstat tex.
in l. si intra. ſ. de pact. vbi pactū nudū non vestit̄ tali īplemē-
to respondet ꝙ ibi fuit rōne ꝯtus preābuli. Tu planius rñd
⁊ clare qñ ibi erat pactū ad liberādū debitorē. ⁊ sic non tēdit
ad actionē ſꝫ solū ad exceptionē. Quid tenēdū: iste est nouus
passus in hac materia nō tact⁹ ab alio, nec hic nec ibi: adḋ ꝙ
idē tenent Bal. ⁊ Ang. in. d. l. si intra. ſ. de pac. Bal. in l. qm̄.
C. de rer. pmu. Teneo ꝯrarium prout ēt tenui in d. l. cū ad pñs
qꝫ qñ stipulatio fit sub conditiōe cōditio habeat ꝓ cā vt hic:
tñ sec⁹ est in pacto nudo, qꝛ si pactū nudū fiat sub cōditione
illa conditio nō habet̄ pro cā, nec ꝓ implemēto. ita in termi-
nis tꝫ Bal. ita declarans ⁊ limitans istā reg. i c. cū inf. i pe.
col. de elec. ⁊ idē Bal. in c. cū Jo. ad fi. de fid. instr. vbi ďt ist
am subtilitatē esse bñ notādā. Ultra authoritatē Bald. facit:
qꝛ duo spālia circa idē concurrere nō possunt. l. j. i fi. ⁊ ibi gl.
C. ď do. ꝓmis. gl. in l. cū post. §. gener. ſ. ď iure do. lꝫ hic in pac
to nudo duo specialit̄ cōcurrunt. primo qḋ īplemētuꝫ ꝯditio
nis habeat ꝓ cā scḋo ꝙ vestiat pactum nudū. ǭ rō cessat i stipu
latiōe facta sine cā sub ꝯditione. qꝛ ibi solu. ē vnū speciale, ꝙ e
uēt⁹ ꝯditionis habeat ꝓ cā. Nec ob. tex. i d. l. cū ad pñs. in ꝟ.
dare spōdes, qꝛ dico qḋ imo verbū spōdes intelligit̄ ꝑ stipu-
latione vt tenui in l. lecta ſ. si cer. pe. ⁊ i l. cū filiusfa. in prin. ꝑ
illum tex. ſ. e. ſꝫ fortius dato al's ꝙ verbū spōdes intelligere
tur pacto nudo īpossibile est ꝙ ita intelligat̄ i illo tex. qꝛ tex.
d. l. cū ad presens vbi ďt stipulatio tꝫ ⁊ ibi, stipulatio nō suspē
dit. deinde subijcit exēplum. c. dare spōdes. ⁊ cum sit exēplū
dicti superioris de stipulatione necessario verbū spōdes ibi
intelligitur per stipulationē, ⁊ credo quod ista sit veritas. Et
ita tenendo habes vnā limitationē ad reg. huius tex. vt pce-
dat in stipulatione facta sub conditione sine cā. sec⁹ si in pacto
nudo. ¶ Scḋo limita istā regulā ꝙ conditio habet pro cā suf
ficiēti, vt procedat qñ sumus in materia i qua quelibet cā suf
ficeret, sed vbi essemus in materia in qua cause essent limitate
a iure, tunc conditio non haberet̄ pro sufficienti cā puta testa
tor in testamēto ďt exheredo filium meum si nō venerit i pa-
triam. ī. annū illa conditio non habetur pro cā sufficienti qꝛ
in materia exhrēdationis sunt a iure limitate quatuordecim
cause ex quibus pater pōt exherdare filium que enumeran-
tur in §. cā. in aut. vt cū de app. cog. ⁊ enumerat gl. in c. Qui
tanallis de iureiu. ita limitat istā re. Bal. in l. si pater. i vj. q.
C. de inst. ⁊ substi. ¶ Tertio ⁊ vl. no. ex fi. tex. illud vulgare,
qḋ † vbi in diuersis factis ē eadē rō: idē ius censetur, ⁊ sic no.
ſm Bal. qḋ que non differunt ratione, non differant iuris dis
positione. Et sic correlarie nota ꝙ nō est bona ꝯseqnētia: ista
facta sunt diuersa: ergo de ipsis vt diuersis dꝫ disponi: qꝛ lꝫ
sint diuersa facta, si tñ habent eādē rationē idē ius est vt hic, ⁊
sic correlarie limita regulā que hꝫ ꝙ ex separatis nō fit bona
illatio. l. Papinianus. li. ij. rñd. ait exuli. ſ. de mino. l. pe. ſ. ď
calū. l. iter stipulātē. §. sacrā. ver. sed hec dissimilia. ſ. e. nā illa
reg. est vera si etiā sunt separata in rōne, ⁊ sic in medio ꝯcludē
di alias ex separatis in facto infertur si est eadē ratio. Confir-
mo: qꝛ etiā in his que naturaliter disconueniunt vt dñium, ⁊
possess. l. naturaliter. §. nihil cōe. de acqui. pos. tamē vbi ē ea-
dē ratio, arguit̄ ď vno ad aliud. vt. l. j. §. per cōmunē seruum:
ſ. de acqui. pos. ad istā reg. vltra concor. allegatas in gl. adde
qḋ ďt Bal. in rub. C. de nau. feno. ꝙ lꝫ ad hoc vulgo allegetur
ista l. ⁊ l. illud. ſ. ad leg. Aquil. qḋ tñ de hoc est tex. melior qui
sit in iure, in l. his solis in ver. satis etiā tacite cautū. C. de re-
uoc. do. q̄ ad hoc reputat sin. Bal. in c. qꝛ V. ad fi. de ind. adḋ
tex. in c. trāslato. de cōst. ⁊ in c. inter corporalia de trāsla. epis.
Itē adde qḋ ďt Bal. in l. vero ꝯ col. j. ſ. de leg. ⁊ frequēter alle
gatur in practica qḋ vbi est eadē ratio nō ďr extensio, sed pro
prius intellectus statuti. l. nominis ⁊ rei. §. verbū. ex. ll. ſ. de
verbo. sig. alibi ďt Bal. in l. data opera. in vj. col. C. qui accu.
nō pos. qḋ illud videtur tacite inesse in quo eadem ratio repe
ritur etiā in materia pena. allegat ad hoc. d. l. is solis. q̄ pro-
prie loquitur in materia penali. ⁊ tex. in l. fi. C. de ind. vid. tol.
cū si. ⁊ subdit Bal. qḋ vbi est eadem ratio ibi nō dicitur simili
tudo sed eadē lex. vt l. illud. C. de sac. san. eccle. ⁊ ita etiā dicit
Abb. in c. nihil. in vj. col. de elec. Alibi dicit Bal. in l. omnes
populi. col. xiij. ad fi. qḋ nō videntur discrepantia que in rōne
conueniunt, qꝛ ratio est ꝯiunctio diuersorū casuum adeundē
finē tēdētium. Itē diligenter aduerte qḋ qñ in pluribus casi
bus est eadē ratio, tunc vna ⁊ eadē ratio numero decidit oēs
casus nō per extensionem, imo sicut genus comprehēdit spe
cies, sic gñalis rō diuersas species casuum emergētium com
plectitur. Sed qñ sunt rationes specie differentes, tñ similes
tūc ista est proprie extēsio que est quedā progressio de termi
no ad terminū per adequationē seu per paritatē. ita egregie
tꝫ Paul. in cōs. cccxxxvj. inci. presens casus modicā dubita-
tionē. col. secūda. vbi refert quod ista sunt verba pulchra vera
⁊ subtilia Bal. in l. de quibus. ſ. de legi. ⁊ quod fuerint origi
naliter verba Pet. ⁊ Cy. in l. iura nō in singulas. ſ. de le. idē
refert ⁊ simpliciter loquitur Alex. in ꝯs. lxxv. v. vol. ꝙ inci. vi
deretur in presenti consultatione. col. j. Tu adde ꝙ ďt Bal. in
auth. post fratres. C. de legi. her. qḋ ratio l. dꝫ attēdi tāqꝫ gen⁹
predicans de suis singulis speciebus. Itē dicit Bal. in rep.
d. l. ď quibus in pe. char. in xxiij. col. qḋ vbi plura habent ean
dem rationē, lꝫ de vno fiat mentio vr̄ fieri exemplariter, ⁊ nō
restrictiue. e vltra bar. facit qḋ vult gl. no. in c. j. in versi. ita-
7 lie. de tēp. ordi. in vj. ¶ † Limita istā regulā ⁊ predicta. quod
etiā ex idētitate rationis nō debet extēdi casus qui valde in-
nuitur equitati ꝯ alias regulas iuris ſm Jo. an. c. ij. vt li. pē.
in vj. quē refert ⁊ simpliciter sequitur Abb. in c. proposuisti.
col. pe. de prob.

1 ☞ Stipulatio non potest conferri in voluntatē stipulatoris si
cut nec promissoris.

2 Executio seu exercitiū contractus potest conferri in volunta
tem stipulatoris.

§. Nulla promissio

Stipulatio in ꝓmissori volūtatē conferri nō
pōt. h. d. Et tex. assignat rationē in l. sub. hac. ſ. ti. j. vbi tex.
ďt qꝛ pro non dicto ē qḋ nisi velis dare cogi non possis. Itē ꝙ
obligatio confertur in merā ⁊ liberā volūtatem promissoris,
istud est ꝯ substantiā ⁊ diffinitionē obligationis: qꝛ obliga-
tio est iuris vinculū quo necessitate astringimur. ⁊c. vt instit.
de ver. ob. in prin. Si ergo est in voluntate promissoris an ď
beat: ergo non astringitur: ergo cessat substātia obligationis
ergo non est obligatio ⁊ sic hꝫ duplicem rationē ad reg. hui⁹.
tex. que precedit quando confertur in expressā voluntatem
1 promissoris secus si in tacitam ⁊ velatam, vt in gl. ¶ † In gl.
que addit etiam stipulantis. habes ampliationē ad istuꝫ tex.
qḋ ēt stipulatio non pōt cōferri in volūtatem stipulatoris, si
cut nec ꝓmissoris, vt ďt tex. Sed istam gl. Dy. Bar. ⁊ oēs hic
reprehendunt. ⁊ Bal. in l. centesimis. §. fi. in. j. oppo. ſ. e. ⁊ i
l. cū pr. §. mater. de leg. ij. argumento legatorū. Quia lꝫ lega
tum nō possit pēdere ex libera voluntate hrēdis: tamē pōt ꝯ-
mitti in volūtatē legatarij. ⁊ sic creditoris. l. senatus. §. lega-
tū. ⁊ l. si ita legatū. §. illi si volet. ď leg. j. ⁊ l. si ita expressū. ſ. de
con. ⁊ demon. Nec ob. l. in vendentis. C. de ꝯhē. ēp. qꝛ vendi-
tio est ꝯtus vltro citroqꝫ obligatorius: ideo non potest cōsist
ere ex parte alterius contrahentiū ⁊ sic in neutrius volūtatē
cōmitti potest, vt hic. ſꝫ in stipulatione obligat̄ solus ꝓmissor

ideo valet si cōseratur in volūtatē stipulatoris, iuribus pallegatis sz nō si in volūtatē promissoris, vt hic. Sed aduerte quod Bal.in d.l.in vēdentis.ad fi.in vl.q.saluat subtilit istā gl.vt dicat vez quod stipulatio nō valet,qñ ipse contractus ponit in volūtate stipulatoris,an velit cōtrahisse vel nō,ꝛ sic qñ negotiū cōtract⁹ ponit in volūtate contrahētis,qō dz cōsistere ex volūtate cōtrahētiū vnica.l.cōsensu.cum gl.ō.de act.ꝛ obli.¶Executio autem seu exercitiū cōtract⁹ pōt cōferri in volūtatē stipulatoris,iuxta ibi⁹ prealle.facit.l.Lucius.i j.ō. de epo.ctū ista saluatione Bald.tenēt Lu.ꝛ Bexu.hic ꝛ subdit Bexu.qō Bal.in hoc nō dz contradicētē .tu caue:qz idē Lu.in l.cēteximis.ff.fi.in pe.col.ō.e.simplicit ōt quod.d.salnatio Bal.sibi nō pz per.d.l.si ita legatū.ff.alli si volet.ꝛ plnō ōt:sz ad illū tex.pz ex supradictis respōio.Dicebat etiā li. Bal.ic.j.de feu.da. minimis valuaso.in feu.ad limitationē huius ter.qō dz obligatio nasci nō posset si ē in volūtate debitoris ā teneat ex hoc ter.tū si postea iteruenerit illa traditio postea secuta bñ vz.ita ōt esse gl.ord.ꝛ sin.in l.inf stipulatem ff.si stipulāt e.ō.e.que gl.hoc nō ōt.Et ōt etiā de hoc esse casū in d.c.j.qui etiā nihil facit ꝑm Ale.hic qz loquit qñ ex dispositione.l.erat in potestate alterius rescindere cōtractū,ꝛ sic illō valebat ex dispositiōe.l.secus ē in casu nostro,vbi obligatio nō vz:vñ traditio reperiret facta sine cōsaltē:legitima ꝛ nihil valeret.l.nūcz nuda.ō.de acqui.rer.do.ꝛ ita tenet Bal. sibi contrari⁹ in d.l.vēdentis.in v.oppo.ꝛ Alex.hic.

Lex cx.

SIta stipulatus fuero decē aut quindecim ¶In alternatiua summarum inspicimus qō ēmin⁹,sz in alternatiua tēporis inspicim⁹ qō est longius.h.d.dixi in l.si ita stipulatus fuero decē aut gnqs ō.e.vbi est similis tex. ¶Limita nisi ratiōe tempozis vel loci adiecti maioze summe,interesse posset debitori potius solvere id qō plus est.l.si is cui,vbi Bar.ō.de noua.ꝛ.l.qui res, ff.mihi.x.ꝛ.ff.seq.ff.de sol.ꝑm Bar.in l.si duo.ad fi.ff.e.

Lex cxi.

1 ☞ In cōtractib⁹,etiā inter cōiunctos re ꝛ verbis,nō dz locū ius accrescendi,bene tamen ius nō decrescendi.nu.ꝛ.

3 In contractibus,qui non admittit ad partem,facit tamen partem.sed secus in vltimis volūtatibus.

4 In cōtractibus inter coniunctos cōiunctione legali, dz locū ius accrescendi.

5 In cōtractib⁹ ꝛ alīs actib⁹ inꝑ vinos sit locꝰ iuri accrescēdi.

6 In donatiōe principis bene dz locū ius accrescendi.

7 In feudo an habeat locum ius accrescendi

8 In donatiōe causa mortis dz locum ius accrescendi,

9 In contractibus vltro citroq obligatoriis dz locum ius accrescendi.

10 In emphiteusi an ꝛ quando habeat locum ius accrescendi.et nume.11.12.ꝛ 13.

SImihi ꝛ Titio. ¶In contractibus non dz locum ius accrescendi.h.d.ꝛ ad hoc quotidie allegatur. ¶In tex.ibi,si mihi ꝛ Titio.ꝛ sic p copulatiuā,q attribuit quātitatē cuilibet ꝑ parte,ꝛ sic in viriles.l.reos.ō.cū in in tabulis.ō.de duo.reis.l.j.C.si pl.vn.sen.cōdē.iunt.sz ff.p alternatiuū mihi vel Tertio,q attribuit cuilibet insolidū.l.hi ex toto.ō.j.cū ibi no.de leg.j.ꝛ.l.si Titio aut Seio.d leg.ff.tunc deberentur mihi tota.x.ꝑ.ius nō decrescēdi.vt statim dicā. ¶Nota q in ꝛctibus etiā inter coniunctos re ꝛ verbis,nō dz locū ius accrescendi,ꝛ sic,ꝑ nō scripto in ꝛctibus.nō accrescit cōiuncto re ꝛ verbis casus ē hic,ꝛ sic in ꝛctibus quis nō admittitur ad partē illius q nullo iure admitti pōt Ratio huius tex.ꝛ huius no. est ꝑm Lu.hic quē etiā sequitur Bexu qz ius accrescendi.procedit ex coniectura volūtatis,ex quadam tacita substitutione l.si Titio ꝛ Mevio.ō.Jul.ō.de leg.ff.ꝛ l.vnica.ō.his.ita.C.de ca. tol.q cōiectura in ꝛctibus nō admittitur ꝑsertim in stipulatione vbi verba solū inspiciuntur.l.quicquid astringende.in ꝑ ō.e.Dā ista rō magis adaptat.vltimis volūtatibus q contractibus.adde q similiter in alīs actibus inter vinos cessat ius accrescendi,vt l.si duo patroni.in ꝑin.ō.de iureiur.ꝛ l.aquam. ff. quēad.ser.amit.ꝛ l.per.seruum.ō.ic ut seruus.ō.ac qui.re.do. In quo vltimo distingue vt per Bar.in l.re coniuncti.in.vj.qō principali vbi multa cumulaui de leg.iij.secus est in vltimis voluntatibus,in quibus inter coniunctos re ꝛ verbis dz locū ius
2 accrescendi.d.l.re cōiuncti.vbi plene dixi. ¶ Itē aduerte qō dz in contractibus nō habeat locū ius accrescēdi vt hoc tex. tū ius nō decrescēdi qñ quilibet dz totū iure prozis.cū ibi no.ō.cōm.pd.Et ideo si in ist
a l.fuisset bis repetita ōtitas, puta promittis mihi.x.ꝛ titio.x. intelligeret de eisdē.x.qz sub vno verbo vt.l.stipulatio ista. ō.cū q.ō.e.ꝛ tū si valeret in persona nō Titij,valeret in ꝑsona mea in tota quātitate de.x.ꝑ ius nō decrescēdi ex q eadē quātitas tota fuit collata in personā cuiuslibet de per se,vñ ego habebo tota x.iure meo.ſ.nō diminuēdi,ꝛ sic per⁹ nō decrescendi.l.si mihi ꝛ tibi.in ꝑin.in ꝛ.ex meo legato.vbi Bal.et alī ad hoc no.de le.j.ꝛ.l.si mihi ꝛ Titio.in ꝑin.in ver.mea ꝑ ꝑia cā.ō.de leg.ij.¶ Scēdo no.q qñ admittit ad partē.tū facit partē.secus est in vltimis volūtatibus.l.plane.j.ff.si duob⁹.ꝛ ff.si cōiūctim.ꝛ l.huiusmodi.ff.si Titio.de le.ſ.Nōdiuersitatis ēꝑm Jmo.qz plenior interꝑetatio fit i vltimis volūtatibus quā in ꝛctibus.l.in testamentis.de reg.iu.ꝛ c.cū dilecti.de dona. Itē ꝑm Alex.in ꝛctibus imputādū est ꝛbenti quare sibi nō ꝓsperexit q haberet locū ius accrescēdi.l.vetēribus.ō.de pac.secus in vltimis voluntatibus in qbus hoc
4 legatario imputari nō pōt,ꝑm gl.in l.vnica.C.de pec.ei⁹ qui ſth.mer. ¶ Tertio pōdera ter.ibi,i cui⁹ potestate nō sim.ꝛ ibi,vt q extraneo a ꝛio sensu,q in ꝛctibus inter cōiunctos ꝛ iunctiōe legali,dz locū ius accrescēdi. Naz iste tex.vult qō si stipulor mihi ꝛ ei in cuius ptāte sum,ꝛ sic ei cui sū cōiunctus cōiunctione legali,dz locū i⁹ accrescēdi,ꝛ totū ei acquirit:qz fictione.l.censemur eadē persona. facit.l.j.ff.cōis seruos.et l.item si seruus.ꝛ.l.si alienus seru⁹.j.de sti.ser.Secus est i vltimis voluntatibus.l.ꝛ Proculo.de leg.ff.distingue tū vt latius ꝑ Bar.ꝛ l.re cōiūcti.in.v.q.ꝑincipali.de leg.iij. ¶ Sl. in ver.nō augeat.diuidit i itij. In ꝑima āpliat ter.In ſcōa opp.ꝛ dupliciter soluit.In tertia opp.ꝛ se remittit.In quarta allegat duas cōcor.ad tex.ſcōa ibi,sz ō tertia ibi,ꝛ facit.ō. e.quarta ibi itē facit.inſt.ō inut.stip. ¶ In ea.gl.ibi,solutio. ibi,bone fidei.istam ꝑimā solutionē segſ Lu.hic.ꝛ assignat rōnē diuersitatis:qz ius accrescēdi venit ex ꝓtecturata volūtate vt dixi in ꝑimo no.q cessat in ꝛctib⁹ stricti iuris ꝓferti in stipulatione.l.qcgd astringēde.in ꝑin.ō.e.q cōiectura bene admittit in ꝛctibus bonefidei,in qbus veniūt oia q eqtas dicta venire.ff.in bonefidei.inſt.de ac.ēt si nō sint dicta nec cogitata.l.fi.ō cōd.ob.tur.cau.ꝛ l.sed.Celſ⁹.ff.j.ō zhē. ēp.nimirū si ēt venit i⁹ accrescēdi.de hoc tū an i ꝛctib⁹ bone fidei habeat locū ius accrescēdi.vide Bal.in.l.j.circa.ff.C.si lib.imper.soc.sine here.de li.ꝛ. ¶ In ea.gl.ibi,vt ibi obesset vēditori.ista ſcōa.ſo.cōiter tenet ꝑ doc.hic,ꝛ ꝑ.gl.i l.ꝛzia.ꝛ i l.ꝛzia.ꝛ in l.ꝑ seruū.ff.sicut seru⁹.ō.de acqui.re.do. Et hui⁹ cōis solutionis duplex est rō.ꝓma qz vēditor verisimiliter nō fuisset vēditurus partē,vt est ter.no.in.l.si qs aliā.ō.ſo. ꝛ in l.tutor ꝛ gētib⁹.ff.j.ō.ō mino. Scōa qz si vēditio valeret ſolū ꝑ parte qñ quis emit fundū vel domū ꝑ se vel Titio:certe vēdito ꝛ cogeret esse in cōione cū ēptore.q cōis solet multa incōmoda afferre.l.cū pater.ff.dulcissimis.ō leg.ij.ꝛ l.si ſ ꝛ tē.ff.si cētū.de cōdi.in ꝛ ꝓptereā ēptor cogit totū habere, que rō cessat i casu hui⁹.l. Contra istā cōez solutionē ꝛ duas rōnes.ō.relatas adducit Luma.forte te.i l.ꝛore.ff.agri plagā.de leg.ij.vbi si testator grauauit hrēdē vēdere ē duob⁹ vn⁹ ex eis pōt ꝛo parte sua emere,sz alius non velit emere ꝛ sic heres inuit⁹ remanebit in cōione,q est ꝛ secundā rōnem ō.adductā. Itē si alia rō esset vera.q verisimilit partē fundi nō vendidisset,certe fortius hoc debuisset cōsiderari.d.ff.agri plagā.cū in.d.l.fundus ille.ēptor sciebat q emēdo ꝑ parte absctis ēptio nō valebat q nō Cat in.d.ff.agri plagā.Tnad illū tex.rñdet Lu.q in.d.l.fundus ille.vsqz ab initio nō valuit vēdito,sz in ff.agri plagā voluit a principio legatū in ꝑsona dim,vñ si postea vn⁹ repudiat velle emere,ñ dz nocere alteri legatario.vltra Lu.facit qz vniuscuiusq ꝛctus initiū spectandum est vt dixi in l.existimo.in ꝑin.ō.e.Scēdo mō rñdet Alex ꝛā.ex mēte Bar.in d.ff.agri plagā.ad fi.q ibi ꝓtiū nō erat certū nec ō terminatū,sz tazādū arbitrio boni viri,vt ibi i tex. ꝛ tō si vn⁹ tū vult emere partē estimabitur illa pars plusqz si totus fund⁹ emerek.d.l.si qs aliā.in rōne sui,ꝛ hoc mō rndēs nō patit dānū. Sz.l.fundus ille.intelligit qñ ꝓtium fuit limitatū.tō dimidia fundi ibi nō estimabit.nisi ꝓ dimidia totius ꝓtij,ꝛ ꝑ hoc putat qō.l.fundus ille.nō haberet locū si ptiū nō fuisset determinatū,sz esset declazādū arbitrio iudicis,lz dicat q ab alio in terminis scriptū nō reperiat.Et si est verū,est magna limitatio ad illū ter.sed certe in illo tex.ō ptio certo verbū nullū,in.o nihil de ꝓtio dicit. Itē.ō.dicta solutionē Bar.in.d.ff.agri plaga.in fi.rep rebēdit ē.u.hic:qz rōnē non ob.qz bonus vir.deberet potius arbitrari vēditionē in totū faciend am,quam ꝓ parte attenta ꝓdicta ratione,quod partem venditurus nō esset.Tu iunge simul vtraque solutionem Luma.ꝛ Alex.ꝛ habebit veritatem.q in.d.ff.agri plagā valuit legatū a principio in persona vtriusq,ꝛ ꝓtiū erat tazādū arbitrio iudicis,vt ibi ōt ter.q secꝰ esset i d.l.

fundus

fundus ille.τ o.§.agri.plagā.etiā allegaui i l.stipulationes. non diuidunt.ff.e.ꝯ.decisionē.Bar.in l.cui vsufructus.ff.d vsu.τ vsufr.leg.vbi decidit Bar.ꝙ qn̄ quis promisit retrouē dere rem duobus,τ vnus velit partē reemere,alius nō,nō co gitur illi soli partem retrouendere.in contrariū est ibi tex.q̄ꝫ q.ibi plene examinaui.¶ In ea.gl.ibi,τ facit ꝯ.ff.e.dic quod d.l.eu qui ita.ff.e.nō ꝯdicit in aliquo,p hoc ꝙ decidit ꝙ si qs stipulet sibi τ Titio.x.qd illa.x.intelligāt ꝓmissa.similit.d.l. stipulatio ista.§.eū qui hoc ampliat quod etiam si eadeꝫ quā titas fuerit bis expressa,stipulādo sibi decē τ Titio decē,qd eadem decē debent,ex quo expressio fuit facta sub vna expres siōe τ certe ibi nō valet etiā nisi pro parte τ sic i quinqꝫ,vt hic τ sic tenent gl.τ Bar.τ sic ista iura potius cōcordāt quā ꝯtra dicant.¶ † Extra gl.querit Bar.an i ꝯtibus τ in aliis actib⁹ inter viuos sit locus iuri accrescēdi,ex dictis Bar.habes re gulā negatiuam τ viij.fallētias.Regula negatiua est ꝙ in ꝯti bus τ in aliis actibus inter viuos nō habet locuꝫ ius accres cēdi vt hoc tex.τ l.si duo patroni.in prin.ff.de iureiu.τ l.aq̄ꝫ in prin.ff.quēad.sed amit.τ l.per seruū.§.sicut sei u⁹.ff.d ac qui.re.do.τ §.fi.in auc.vt cū d app.cog.vnde sumit auc.si qn̄ C.de const.pecu.¶ Fallit primo i vsufructu.l.j.§.fi.τ ibi.gl. ff.de vsufr.accresce.¶ Secundo fallit in his que indiuidua. sunt l.proprijū.ff.cōmu.pred.vt sūt seruitutes,q̄ sui natura sūt indiuidue,τ cuilibet insolidū τactiue τpassiue competunt le. ij.§.ex his.τ l.stipulationes nō diuidūt.in prin.ff.e.τ qr cuili bet insolidū iur e proprio debent:ideo potius hꝫ locū ius nō decrescendi,ſm Bar.τ communiter alios hic,τ Bar.in l.sti pulatio ista.§.eū.qui.ff.eo.dixi.supra in primo no.¶ Pro ista limitatione adde bonū tex.in.l.fi.ff.qb.ad lib.pcl.nō li. pp indiuiduū,qr qs nō pōt esse pro parte liber.τ pro parte seruus.Potes et exemplificare quando feudum esset idiuidu uꝫ,vel cōtineret iudiuiduū,tūc haberet locū ius accrescēdi in tali feudo,gl.no.in c.j.de fra.de no.bene inuest.in feu.vbi gl.ponit duo exēpla de seruitute τ statu.Bal.ibi addit duo a lia exempla quādo in feudū conceditur ius piscandi,vel i⁹ exi gēdi pedagiū,tūc essent feuda indiuidua τ haberet locū i eis ius accrescendi.de q̄ tamen pūcto quādo feudum est indiui duum an habeat locum ius accrescē di,vide Jo.And.late dis putantē ad partes,in add.Spec.in titu.de feud.sup rub.co. ij.τ iij.Nec huic fallētie hꝫ obstare quod ius patronatus est indiuiduum.l.quedā mulier.ff.fami.ercis.τ l.fi.ff.de iur.pa. gl.in l.sub conditione.ff.de assign.liber.τ tn̄ in eo nō hꝫ locuꝫ ius accrescēdi.d.l.si duo patroni.in prin.Respōde illud esse qr ibi ius patronatus illius ꝯ quē iuratum fuit nō erat extin ctum ipso iure,sed solum ope exceptionis iurisiurādi ideo nō habet locum ius accrescendi:qr ad hoc vt habeat locū ius ac crescendi,requiritur quod portio ipso iure deficiat.vt tꝫ gl. solennis in d.l.si duo patroni.in prin.quā Bar.ibi reputat, mirabilem,vbi dixi,vnde si ius patronatus esset ipso iure ex tinctum bene in eo haberet locū ius accrescendi,vt l.commu ni liberto.ff.de bo.lib.¶ † Tertio fallit[a] ſm Bar.in cōcessio ne seu donatione principis,in qua bene habet locū ius accre scendi.l.vnica.C.si lib.imper.soc.lib.x.Rō illius l.τ hui⁹ fal lētie est qr beneficia principū sūt latissime interptāda.l.fi.ff. de cōst.prin.c.cum dilecti.de dona.c.quia circa.de priu.τ c. oli tibi de v .sign.accedat tex.valō no.in l.fi.circa med.C.de ppo.agen.in reb.lib.xij.vbi dicit tex.absurdū esse ac temeria riū imperialē liberalitatē nō augeri,sed astuta interpreta tione domini.Et per illā.l.vnicā,infert multū sin.Bal.in l.v nica.§.ipriō.in pe.col.C.d cad.tol.ꝙ si feudū vł ēphyteusis concederetur a prin cipe duobus in eadem inuestitura,quod inter eos haberet locū ius accrescēdi.Et iō ſm eū si duo fra tres simul essent facti marchiones vel duces vni⁹ ꝓuincie haberet locum ius accrescendi inte r eos:qr hoc est feudum imperiale,per.d.l.vnicā,iuncto.c.j.quis dic.dux.co.vł mar. in vsibus feud.Item quod inter feudatarios principis ha beat locū ius accrescendi,tꝫ Bal.Jac.Alua.τ do.Car.Ale. in c.j.de fra.de.no.bene inuest.τ latius Bal.in c.j.de duob. fra.a cap.inuesti.in feu.Et in istis locis putabat Bal.sec⁹ es se,q̄ si feudū esset concessū d duob⁹ ab alio inferiore,tūc int eos non haberet locū i⁹ accrescendi p regulā huius tex.ita etiā tꝫ Bal.i l.si qua mulier.C.ad Tertul.Idē tenent Bald.τ um. Pau.τ Alex.hic,τ dicit Lu.qd ita al's scripsit interrogatus ex parte venetorū τ dt Ale.se ita illo anno cōsuluisse,τ subdit ꝙ istū nunq̄ꝫ exeat mentem tuam.τ ita consuluit Alex.in con si.xxx.primi vo.incip.quoniam omne datum co.j.quod est errorē duplicatū in consi.ij.v.vo.idē tenet Alex.in consi.xxx. iiij.v.vo.ꝙ incip.pōderatis his que in themate narrantur. col.iij.idē ad litera tꝫ Ang.in l.vnica.C.quando non pet.par. Are.in cōsi.pe.in c.magnifici τ excelsi.col.iij.τ late do.ꝯrā. de curte.i cōsi.xlix.inci.memorie recolēde dux.Mediolani tertius m.xxiiij.co.τ se,τ ista videtur esse cōmunis opi.a qua in iudicando τ cōsulendo non esset recedendū,τ p ea facit.c. 7 ꝑmū circa fin.de benefi.fra.in vsi.feu.¶ † Contrariam tamē opi.ꝙ etiā in feudo concesso duobus ab imperatore,vel ab a lio supremo principe,non habeat locum i us accrescendi,sed portio feudi deficiēs reuertat ad directum dominū,tꝫ.Ly.i l.vnica ad fi.C.quando non petē.par.τ ibidē Sal.in.xj.q.idē tenent An.de Iser.Jac.Alua.τ.d.l.Mar.Lau.in c.j.ad fi. de duo.fra.a capi.inuest.An.de Iser.in.c.j.de bene.fra.τ ista pars in pūcto iuris sem p est mihi visa verior,quā ēt latius tenui in repe.l.reconiuncti.de leg.iij.p multa iura feudoruꝫ clare dicentia in feudis non habere locū ius accrescēdi,vt c. j.§.cū vero cōradus.de his qui feu.da.poss.τ in c.j.§.fi.d suc cess.feu.τ in c.j.§.fi.de feu.Mar.τ in.c.j.de fra.de no.bene i nest.τ in c.j.de duo.fra.a cap.inuest.tn̄ iste vltim⁹ tex.loqt in feudo habito a capitaneo,τ sic ab inferiore,vt ptꝫ ex rubro nigro,τ per ista iura retorqueo ꝯ Alex.fūdamētū q̄ ipse mo uet hic dum dt ꝙ in vsib⁹ feudoꝝ nō reperitur tex.prohibēs ius accrescendi,in cōcessionibus factis a principe qr dico ꝙ imo sunt omnia supradicta iura feudorū,q̄ generaliter loquā tur τ prohibent ius accrescendi in feudis.τ regularit feuda cōcedūtur a pricipib⁹ al's fieret nimia restrictio ad illa,iura tenēdo istā partē non ob.tex.in d.l.vnica.C.si lib.soc.siue he re.dec.lib.x.que sola.l.est fundamentū tenentium ꝯriā par tem:qr respondeo ſm Sali.in.d.l.vnica.in.xj.q.C.qn̄ nō pe. part.ꝙ loquitur in mera liberalitate imperiali,τ sic in mera τ pura donatione seu feudū nō pōt dici mera liberalitas,nec mera donatio,propter seruitia τ homagia ad que tenet vasal lus domino.τ ita etiā respōdet hexi.hic licet de Sa.non fa ciat mentionē,τ ita teneo i pūcto iuris.¶ Quarto fal.ſꝫ Bar. quādo interest concedentis qd habeat locū ius accresen.l.fū dus ille.ff.de ꝯ.emp.ſm secundam solutionē gl.hic,vbi dixi ¶ Quinto fal.in assignatione libertoꝝ.l.vtrum.ff.de assi.li. 8 ¶ † Sexto fallit in donatione causa mortis,lꝫ habeat vim con tractus qn̄ inesse deducitur.l.vnica.§.fin.in versi.nec non in mortis causa donationib⁹ vbi ēt Bart.ad hoc not.C.de cad. tol.τ Bal.ibi reputa illū tex.esse ad hoc sing.prout etiam re putat.Imo.hic.τ in l.ij.de le.j.idem τ latius tenēt Bar.in d. l.re coniuncti.ad fi.Bal.in l.vnica.i fi.C.quando nō pe.par. ¶ Septimo τ vltimo fal.ſm Bar.in mortis causa capiōe.et sic in eo ꝙ capitur causa conditionis implēde.l.thais.§.sti ch⁹ seruus.ff.de fideicō.lib.que non est proprie legatū nec fideicommissū.l.plane.ij.§.fi.cum ibi no.de leg.j.τ sequit sim pliciter Pau.hic istam limitationem reprehendūt ceteri om nes.Imo.Cū Ale.Are.τ Hexi.hic per tex.vbi videtur esse casus contra Bar.in l.pe.in prin.in secundo respōso.ff.de cō di.τ demon.τ dicit Alex.quod ad illū tex.non potest respon b deri ad idem habes expressiores tex.in l.qui duobus.[b] ad fi. eo.ti.C.de condi.τ demon.nec ob.tex.in d.§.stichus seruus. qr ibi quilibet eorum quibus erat dandum causa cōditionis implende tenebat manumittere tāq̄ꝫ heres:ideo videbat eis iunctū tanq̄ꝫ heredibus.l.quoties.τ l.nonnunq̄ꝫ.ff.ad treb. τ sic emolumentum illud magis videtur datū con tēplatiōe hereditatis,quam personarū,nimirum si ibi dādum est in so lidum illi cui solide deuenit hereditas.vel potest dici qd in d. §.stich⁹ seruus.versabatur indiuiduum i legato.s.libertas q ꝓ parte dari nō pōt l.si pariter.ff.d lib.causa.τ l.j.C.de com. ser.man.secus in re diuidua,d.l.penul.in prin.τ ꝯ Bart.etiā tenet Bal.in d.l.vnica.C.quādo non pe.part.in vltima char ta vers.sed quid in parte.τ ibi Ludo.in viij.q.do.Mathe.i no.cliij.τ qr communis opinio est ꝯ Bart.ſm do.Alex.hic. 9 ¶ Ultra Bar.viij.fal.in cōtractib⁹ vltro citroq̄ꝫ obligatorijs in quibus est locus iuri accrescendi.d.l.fund⁹.ille.ff.de cōtrahē. emp.sec⁹ in cōtractibus ex altera tantū parte obligatorijs, vt est in stipulatione,in qua solus ꝓmissor obligatur,vt hac.l. ſm Cy.in l.fi.C.de inuti.stipu.τ sequitur do.Alexā.hic i qua tuor locis i prima τ in v.τ in.vj.colum.in duob⁹ locis vbi limi tat τ bene quādo cōcedentis interest habere locū ius accres cendi,iuxta.d.l fund⁹ ille alias secus.¶ Nono fallit i casu no tat l.cōmuni diuidundo el.ij.§.si debitor.ff cōmu.diuidun.et in l.iulianus.§.idem celsus.supra de actio emp.vbi si aliqs vendit partē rei puta fundi vel domus,τ ante traditionē post ea in cōmuni diuidūdo iudicio tota sit ei adiudicata:pōt emp tor actione ex vēdito cōueniri,vt totā rē recipiat:τ sic ibi fal lit ſm Bal.in l.vnica.ante finem.C.si lib.imper.soc.sine here. dece.libro decimo,τ rō fallentie est qr ibi erat acquisitio ne 10 cessaria ſm Alexandrū hic.¶ † Predicta inducit Bar.ad v tilē questio si sit concessa emphyteusis duob⁹ fratrib⁹ an vno decedente sine descēdetb⁹,portio sua accrescat superstiti,an

a Tertio fallit. Adde ꝙ istā tertiā fallentiam etiā totā habes cū tota materia traditā p eū dē i l.re coniuncti.in iij.q.princip.ij. part.in vers. assumo secū dā materiā. ff.de leg.iij.

b In l.q duob⁹. Adō tu τ ad uerte,qr imo ille tex.facit p opi.Bart. hic secundū Are.hic τ ad hoc illū text. no.ibi Soci. ēt tꝫ ꝯ Bart. respōdendo, ad apposita vt respōdēt Ale.τ Are. hic.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

a ¶ Paul⁹ de Ca. in con ſi.clviij.adde tu qd conſiliū Pau.eſt n.xlv.in prima parte cōſi.nouor ſm vl. ſtāpam Papie.⁊ i p ſi.Ro.habes i cōſ.xix.Et hec duo conſilia allegat ⁊ ſeqt.d.Ale. cōſ.xvij.in c. ponderatis, his q in thémate.co.i ij. in fine in v. volumine.

b ¶ Ale.i cōſ. cciij. Adde eūdem Ale. in conſil io. cxxxvj.inci. viſo ⁊ examinato pceſſu. co.ij.in pri. in j.vol.

reuertatur ad dominium directum.⁊ facit tres caſus,vt hic per eum ⁊ pondera q nunq̄ hȝ locum ius accreſcēdi in tota doctrina Bar.niſi quando emphyteuſis eſt acquiſita ꝑ quātitate pecunie,⁊ ꝑ annua ficti preſtatione.⁊ ſic titulo oneroſo l.l.fundus ille.ſ.de contrah.emp.⁊ licet Bart.videat facere tres caſus,tamen reuera non ſunt niſi duo:quia prius ⁊ ſecūdus tendunt ad idē,prout etiam fatetur Bar. ¶ Aut ergo cōceſſio ēphyteuſis valuit a principio in totū in pſona vtriuſq; vt in primo ⁊ tertio caſu,vt qñ cōcedit duobus fratribus preſentibus ⁊ acceptantibus,vel qñ cōceditur vti recipienti ꝑ ſe ⁊ nomine fratris ſui abſentis per quē modū pōt quis alteri ſtipulari qñ recipit ſtipulationem nomine alteri⁹ vt eſt gl.no.in l.huiuſmodi,in prin.de leg.j.cum concordan. quas allegaui in l.ſtipulatio iſta.§.alteri.in ij.oppo.Bar.ſ.e.mō verba obligatiua ⁊ executiua cōferāt in ipſū recipiētē, vt ibi declarat Bar.⁊ in d.§.ſi ſtipuler.ea.l.ver.ſextus.mod⁹ ⁊ tunc non hȝ locū ius accreſcendi q2 ex quo ab initio portio eſt vtriq; acquiſita certe poſt emolumētū alteri queſitum non habet locū ius accreſcēdi,licet eius portio poſtea deficiat vt.l.j.§.pe.verſi.ſed in vſufructu.⁊ ibi gl.notat.ſ.de vſufruc.accre.⁊ tex.i l.q̄.§.fi.ſ.q̄ad.ſer.amit.⁊ i l.ſi mino.ſ.de acqui.he. Itē ex acquiſitorum reſolutione nunquam habet locum ius accreſcendi in domino directo vel vtili,dicit domi. Azo vas legum in ſumma tituli de aſſigna.liber.quez refert ⁊ ſequitur Bal.in auth.ſi quas ruinas.col.fi.C.d ſa.ſan.ec. hinc eſt q poſt aditam hereditatē euaneſcit iu accreſcendi, vt eſt gl.in l.mater decedens.in verbo.ſemiſſem.ſ.de inoffi.teſta.⁊ gl.in l.ex contractu.ſ.de re iud. Pro hoc etiā Barto. allegat quatuor tex.de quibus hic per eū.⁊ cū Bar.alij.trāſeunt omnes hic.de quo etiam per Bald.⁊ Ange. in l. aquam per illū tex.ſ.quemad.ſer.amit ꝑ Bal.in l.vnica.§.in primo i pe.co.C.de cad.tol.⁊ in d.aut.ſi quas ruinas.i vl.co. ¶ Iſtaz concluſionē limitat Bar.dupliciter. ¶ Primo niſi ēphyteuſis ſit paterna vt per Bar.in ſeq.queſtio. ¶ Secundo niſi ſit dictum quod vno decedente alteri accreſcat vel alter in totū ſuccedat ꝑ tex.in c.j.de fra.de no.be.inueſti. Adde tex. in c.j.§.cū vero corrād⁹.in ver.ſinautē,vn⁹ de his q feud.da.poſ.⁊ c.j.§.fi.i ij.de duob.fra.a ca.iueſti. ¶ Amplia iſtā fallentiam pluribus modis,q qñ emphyteuſis eſſet cōceſſa. duobus ⁊ cuilibet eorum tunc haberet locum ius accreſcendi q2 videtur actum quod vno deficiente alter habeat totū. vt noti.in l.ſi pluribus.de leg.ij.⁊ arg.l.creditor.§.duob⁹. ſ.mand.ita ſing.tenet Bal.in §.filia vero.in pe.q.de ſucceſ.feu.quod valde ſigna.refert ⁊ ſequit.do.Alex.hic in.iii.col. ⁊ Are.in duobus locis.in ij.co.in prin.⁊ in vl.co.idē.tȝ Al. in conſi.xxx.primi volu.in c.qm omne datū.in v.co.i fi.⁊ pn.ſeq.⁊ in cōſi.xxij.v.vol.q incip.viſo titulo queſtionis.in iiij.col.⁊ in conſi.cxix.v.vo.q incip.viſo proceſſu cauſe vetentis inter dominum Bernardinuz in j.co.do.Fran.de Cur.in ꝯſi.xlix.q incipit memorie recolēde dux Mediolani.co.xxvij.⁊ vide q late examinat Bal.in l.vnica.C.qñ.nō.pe.par. in xj.co.v.ſed.hic dubitabatur quid ſi in iſtrumēto. Pe.de Anch.in.cnōſ. cccxxiij.ici.duo prima dubia.ſimiliter p illa verba de vno in alterum reuertendo dicitur actū quod habeat locum ius accreſcendi,ſm Bal in c.que in eccleſiarum.
11 co.xiij.de conſti. ¶† Similiter ſi emphyteuſis fuerit vtriuſq; nomine acquiſita:habet locū ius accreſcēdi,vt c.j.cc fi. in ver.vel vtriuſq; nomine.ſ benefic.fratr.q2 dictio vtriuſq; attribuit actū cuilibet inſolidū,vt per Bar.in.l.hoc articulo.ſ.de here.inſti.ideo operat ius accreſcēdi per ea q̄ tradit Bal. in l.vnica.C.qñ non pe.par.in.xj.col v.ſȝ hic dubitatur qd ſi inſtrumento.⁊ ibi Sal.i.xij.q. ¶ Similiter q in conceſſiōe diceretur qd poſt mortē omniū reuertatur ad dñz tūc cēſetur actū quod inter eos habeat locū ius accreſcēdi. ita tenet Spe.in ti.de loc.§.nūc aliqua.ver.lxix.in fi.Sal.
a in l.ij.in.xxiiij.C.de iure emph.Pau.de Ca.in cōſi.clviij a icip..viſo.⁊ examinato.Lud.in.conſi.xviij.icip.in.cauſa queſtionis ppoſite.Ale.hic in vj.co.Sȝ aduerte qd ꝯ iſtā limitationē videtur facere fortiter duo.tex.hic allegati p Bar.q adducā in ſeq.ampliatione. ¶ Similiter ſi in ēphiteuſi cōceſſa, duobus eſſet dictū qd poſt vitā ambozū poſſeſſio pleno iure debeat redire ad directū dominum. Nā cenſetur actū q altero viuēte dñs nihil poſſit petere ⁊ cōſequenter q inter eos habeat locum ius accreſcendi ita tenet Abb.in conſi.ciij.ſecundi vo.q incip.factum contingens in his conſiſtit.Sed ꝯ iſtā deciſionem ⁊ contra precedentem pōdera duos tex.hic allegatos per Bar.in l.fi.§.filium.ſ.de leg.ij.in verbo viuentes.⁊ i x.vt poſt vos.⁊ in l.Lucius.§.Caio.ſ.ad Treb.in ver.poſt obitū veſtrū.per que verba nō iducit i⁹ accreſcēdi.niſi tu pōderes qd in iſta deciſione Abb.fuit dictū poſt vitam ambozū dictio amborum videtur hoc importare.per tex.in l.pe.i v.vterq;.C.de impu.⁊ alijs ſubſt.⁊ ita pōderat Abb.in cōſi.preallegato.Similiter in pcedenti eſt dictio vniuerſalis oīum,q non eſt in iuribus pallegatis.Tū aduerte qd Spec.i loco pallegato ſimpliciter loquitur qñ dixi poſt mortē eorū,⁊ ñ dixi omnium,⁊ ſic per illa duo iura deciſio Spec.redditur dubia teneas bñ cordi pdictas deciſiōes:q2 vtiles ſūt.⁊ quotidiane.

¶ Secundus caſus principalis Bar.eſt qñ ꝯceſſio ēphyteuſis a principio in totū nō valuit,hoc nō cōcedo in emphyteuſim tibi ⁊ fratri tuo abſenti,quo caſu quātū ad fratrē nihil vȝ vt hoc tex.⁊ l.ſtipulatio iſta.§.alteri.⁊ §.ſi ſtipuler.ſ.e.Et tūc ſm Bar.ſi fiat ex cauſa lucratiua,puta ꝑ penſione annua vnius denarij.vel alteri⁹ modici,i recognitionē directi dominij ⁊ tūc ab initio nō vȝ niſi p dimidia,⁊ tūc nō eſſet locus iuris accreſcendi vt hoc tex.Si aūt cōceſſio emphyteuſis fieret ex cā oneroſa puta q2 ab initio exburſaret certa quātitas pecunie. pro tali emphyteuſi,⁊ poſtea pēſio annua pſtaretur ſm q declarat Bar.in l.j.in prin.vbi dixi.C.de iur.ēphi.⁊ eſt gl.in c.potuit.in gl.j.de loc.⁊ tunc bñ haberet locū ius accreſcendi p l.fundus ille ſ.de ꝯhen.ēp.Cū Bar.tenēt alij.⁊ Sa.i l.vnica.in xij.q.C.qñ nō pe.par.⁊ iſto modo ēt intelliger ⁊ declara tertiū caſū Bar.qñ emphyteuſis cōcedit vni recipiēti.p ſe,et noīe fratris abſētis,q caſu ab initio vȝ ēt reſpectu fratris abſentis:⁊ tunc eo acceptāte,⁊ ratificāte,ſi poſtea ei⁹ portio deficeret nō haberet locū ius accreſcēdi,in pdixi.Sin aūt frater abſens nō haberet ratū,quo caſu portio nūq̄ fuit ſibi agſita, certe ſi recipiens ſoluit certā quātitatē pecunie p habēda tali ēphyteuſi,tunc in totum ſibi accreſceret.p.l.ſi abſētis.C.ſi cer.pe.iuncta.d.l.fundus ille tñ finietur illa portio accreſcēs ſicut finita fuiſſet ſi Titius ratū habuiſſet.l.fundū mihi cū vēderes.ſ.de act.ēph.⁊ ibi Bar.ita no.⁊ declarabat idē Bar. in l.ſi qs vſumfructū.in fi.ſ.de ⁊ vſufr.leg.vbi dt ſe ita de facto determinaſſe.idem in effectu tenēt L.v.⁊ Alex.hic,lȝ ñ ſic declarent.⁊ vid circa hoc p Bal.i d.l.vnica.C.qñ nō pe.par. in.xij.col.ver.ſȝ qd recipi.emphyteuſim ꝑ me ⁊ fratre meo. ⁊ ibi Bal.inter alia dt q d.l.ſi fundū mihi cū venderes.allegata hic p Bar.mihi facit:q2 aliud eſt minuere ꝯtū excipiēdo vſumfructū vel reſeruādo:⁊ tunc non accreſcit:q2 ꝯtrium agitur vt ibi aliud eſt adiūgere pſonā totali obligatiōi,ita q nihil remaneat apud cōcedētē:⁊ tūc ſit ſecus.ar.l.cū queris ſ.de admi.tut. ¶ Sed aduerte qd Bar.allegat.d.l.fūdū cū mihi ad probandū perinde eſſe ac ſi Titius fuiſſet preſēs ipſi conceſſioni,⁊ ſic ad probandū qd attēdatur perſona Titij, qui erat abſens:⁊ nō perſona Titij qui recipit:vt ēt.declarat Bar.ibi,⁊ in d.l.ſi quis vſumfructū.in fi.⁊ circa hoc quando frater abſens non ratificat vide Bal.in auth.ſi quas ruinas co.fi.C.de ſacroſan.eccle. ¶ Ultimo ex eo qd dicit Barto.in iſto tertio caſu,datur mirabilis limitatio ad iſtū tex.dū dicit ſi mihi ⁊ Titio.nā nō procedit ſi fuiſſet dictum ſi mihi ⁊ nomine Titij.nā tunc quo ad Titiū valuiſſet ſtipulatio p gl.in l.huiuſmodi.in prin.de leg.j.declarando vt.ſ.dixi q̄uis ēt tunc nō haberet locū ius accreſcendi;vt hic per Bar.hic.⁊ ita ha
21 bes pfecte examinatam primā.q.Bar. ¶† Secūdo querit Bar.q2.in precedenti queſtione vidimus de ēphyteuſi a pricipio cōceſſa duobus fratribus,quid ſi eſſet cōceſſa vni,puta patri recipienti p ſe,⁊ filijs ſuis deceſſit talis pater relictis duob⁹ filijs q ſucceſſerunt patri i ēphyteuſi.⁊ ſic vtriq; fuit acqſitio poſtea vnus eorum deceſſit ſine deſcēdentibus,an ei⁹ portio reuertatur ad eccleſiam que conceſſit,an accreſcat fratri. ſupſtiti,vel eius p eius accreſcendi.Et tȝ qd accreſcat cuȝ ſit emphyteuſis paterna,p quatuor fūdamēta de qbus hic per eum preſertim per vltimum fundamentū qd reputat eſſe veriſſimuz,per q dicit ita de facto cōſuluiſſe,⁊ ita per iſta eadem fundamenta ⁊ preſertim per vltimum cōſuluit formaliter idē Bar.in cōſi.lviij.in c.ex themate predicto tria dubia oriūt.i. primo dubio,⁊ tñ Bar.tenēt alij oēs hic ⁊ Bal.in l.vnica.§.i primo.C.d cadu.tol.Bal.⁊ Sal.in l.ij.C.de iure ēphy.Pet. de Anc.⁊ Imo.in c.potuit.de loc.⁊ in c. ex pr̃.de feu.Alex.
b in cōſi.cciij.b ſcdi vo.q ic.cōſideratis vbis dicte.⁊ i cōſ.ciij. iiij.vol.q incip.viſo themate in iſtrumento.⁊ iſta ē cōis opi.

¶ Sed aduerte q ad fūdamenta Bar.rñdet Bal.in l.vnica in xij.col.⁊ ſeq.C.qñ nō pe.par.⁊ aliqd Imo.cu.⁊ dom.Alex. hic ⁊ latius Are. ¶ Primū fundamētū quo arguit Bar.de trib⁹ iurib⁹ feudorū ad emphyteutum non videt bonum cū iura feudorū ſint iura ſingularia que nō debēt trahi ad alios caſus.l.ius ſingulare.ſ.de legi.put ipſemet Bar.tȝ in.l.iuriſiurandi.§.ſi liberi.ſ.de oper.liē.ſȝ de hoc an validū ſit ar. de feudo ad emphyteuſim ⁊ ecōtra examinauit late p iiij.col. ⁊ plus arguendo ad partes in l.j.in v.q.C.de iur.emph.tñ ⁊ ibidem etiam tenui,qñ iura feudorum non ſūt feudata in ali

quo iure

quo iure singulari vel consuetudinario, sed in ratione naturali z iusta, tunc possunt trahi ad emphyteusim z alios ɔctus vt late etiā per Alex. in l. diuortio. §. si fundū. col. ij. z iij. ff. solu. matr. presertim cum feudum z emphyteusis quo ad multa sint similes, vt dixi in d. l. j. ¶ Secundum fundamentū Bar. ꝙ ipse reputat forti⁹ est: q2 ista ē mortis causa capio, z i mortis causa capione hz locum ius accrescendi, sed vtrunq3 assūptum Bar. non videtur verum. z primū quod ista nō sit mortis capio ex quo nō est res hereditaria tenet Bal. in d. l. vnica col. xij. z super hoc subtiliter insistit idē Bal. in aut. si quas ruinas. in pe. z vlt. col. C. de sac. sanc. eccl. Are. hic. Bal. etiā hic simpliciter dicit qđ ista nō est proprie mortis causa capio. Secundum assumptum etiam non est verū qđ in mortis causa capione habeat locum ius accrescendi. hoc non est verū p. l. qui duobus. in fi. z l. pe. in prin. ff. de cond. z demon. z dixi ff. i. vij. fallentia Bar. ¶ Tertia rō Bar. p. l. vt iurisiurandi. §. si liberi. ff. de ope. lib. iuncta l. vtrū. de assig. liber. nō est ad propositum nostrū: q2 ibi loquitur in casu speciali assignationis libertorum, vt dixi. ff. in quinta fal. ergo nō est tutū ab eo arguere. d. l. ius singulare. ¶ Quartum fundamentū in q̄ Bar. z scribentes faciunt capitale, est: q2 qñ pr̄ recepit ēphyteusim p se z filijs vsq3 ad tertiā gñationē: virtute istius dictionis vsq3 statī cū est finita emphyteusis in personā vni⁹ statī videret renocata seu de nouo concessa in personā alterius, q sint de descēdētib⁹ vsq3 ad tertiā gñationē, vt. l. repe. z l. sicut in annos. in prin. ff. q. mo. vsu. amit. ḡ cū in psona fratris p defuncti sine liberis sit p sua parte finita ēphyteusis: ḡ itelligit in totū renouata in psonā fratris supstitis, ḡ frater q supest totū hz, vigore prime inuestiture z taciti pacti in eo contenti. l. stipulatio ista. §. si quis ita. ff. e. ergo nō hz p i⁹ accrescēdi qđ cessat post portionē acquisitam vt dixi in pcedēti. qñ. sic tollit vnu fūdamētū ꝙ Bal. i d. l. vnica adducebat i oppositū. Facit ſm Ale. tex. i c. j. d feud. Marcb. in v. p inuestiturā pris. quem tex. Bal. ibi reputat mirabilē, z dicit ex eo probari qđ in feudis post portionem acquisitā non proprie dicitur habere locū ius accrescēdi sed ius inuestiture primi parētis ibi. ¶ Sz nec ista quarta rō Bar. z doc. videtur bona nec concludens ſm Bal. in d. l. vnica q2 per istam repetitionē que inducitur per dictionem vsq3 bene prospicitur, ꝙ ius semel quesitum alicui videatur in personā eiusdem renouatū si extinguatur. ita proprie loquuntur. d. l. repe. z l. sicut in annos. allegate p Bar. sz qđ videat renouari in personā alterius in quo nunq3 recedit ita quod ille admittatur per ius accrescendi i iure alterius semel amisso, nō probat illa iura. Preterea ista rō Bar. z doc. non est gñalis. qđ enim si nō esset ibi dictio vsq3 q2 diceretur tibi z liberis tuis, vel tibi z tuis posteris, z sic ñ essent ibi alia verba repilogatiua. Itē in q. quā format Bart. non erat illa dictio vsq3 in tertiū generationē, z sic i isto quarto fundamento nō arguitur ad propositū questionis formate ex quo addit alia verba q̄ non erant in questione. formata z sic videtur ꝙ ex quatuor fundamentis Bar. solum primū fūdamentū in iurib⁹ feudalibus satis possit pcedere. ¶ Quitū pro ista parte, Bal. in loco preallegato addidit nouā rōnē: q2 hoc nomē liberorū vel generationis est vniuersale sed ius vniuersitatis remanet in vno solo indiuiduo illius generis. l. sicut. in fi. ff. qđ cuius. vniuer. z l. vel que. ff. de rel. z sū. fune. facit l. j. C. de cond. inser cōfirmat. ſm Are. q2 nomen liberorum seu generationis comprehendit omnes qui sūt de liberis ideo singuli qui sunt de liberis vel de tali generatione cēsentur inuitati ad istā partē deficientem. ¶ Tenendo istā cōmunē opinionē quod in emphyteusi paterna habeat locū ius accrescendi eā limita nisi portio deficeret pp canonem non solutū vel propter deteriorationē rei ēphyteutice iuxta aut. q̄re. C. de sac. san. eccle. tunc in recompensatione iniurie illate domino reuerteretur ad dominū. z nō accresceret alij. fratri c. j. §. fi. q̄ fuit pri. cau. be. amit. z c. j. si vas. feu. p. cul. z t. 3 b. gloss. z doc. in c. j. §. hoc quoq3. de succes. feud. Bal. in l. legarius. i prin. p illū tex. z ibi Flor. Cu. z Alex. ff. de leg. j. Bal. in c. q̄ in ecclesiarū. co. xij. de const. facit ꝙ late tz Bar. i l. cū qui. ff. de inter. z rele. cano. in c. ex parte. de feud. ¶ Tertio querit Bar. quod si emphiteusim paternā finitam in persona patris mortui: eo q2 finita erat linea vel generatio abbas de nouo cōcessit duobus fratribus filijs vltimi defūcti an iste ēphyteusis renocata assumat naturam emphyteusis paterne, adeo ꝙ in ea sit locus iuri accrescēdi, z determinat quod sic: q2 hic secunda concessio intelligit facta ſm naturā prime q̄ erat paterna z sic quilibet videt stipulatus sibi z filijs. sup toto p l. itē queritur. §. qui impleto. ff. loc. z l. pe. §. vxori. ff. solu. ma. z l. si stipulat⁹. in pn. ff. d vsur. Sz aduerte. ista iura nihil videntur facere q2 loquuntur quādo cōtractus tacite petitur in easdem personas, sed hic ɔcus emphyteuticus. fit cum noua persona: q2 prima emphyteusis erat finita: ergo non vidētur repetite qualitates pcedētis emphyteusis. l. si vnus. §. añ omnia. ff. de pac. z l. penul. ff. de preto. stipu. z l. cū apud Sēproniū. z quod ibi no. j. ind. sol. z ita et dicit Are. hic. ¶ Itē inquātū Bar. subdit de hoc esse tex. expressū. in d. c. j. de succes. fra. vel gra. suc. in feud. z in d. c. j. de fra. de no. be. iue. dic ꝙ ista iura nihil. faciūt, sed debuit allegare tex. expressū in c. j. de vasal. decre. eta. z cum Bar. trāseunt alij. Adde ad. idē tenētē. in l. vnica, co. pe. C. qñ nō pe. par. Imo. in c. ex parte. de feu. Alex. in cōsi. cv. iiij. vo. ꝙ in c. in causa Nicolai. Itē adde bene facere illud, ꝙ vult gl. valde. no. in l. ꝙ d2. l. ad fi. prin. in verb. creuisse. z ibi. Bar. ad. fi. z latius Alb. de. Ros. ff. de impē. i reb. do. fa. vbi gl. notabiliter tz. ꝙ si feudū erat paternū vel auitū z vasallus cōmisit feloniā ɔ personā domini. p quā amisit tale feudum, si dominus remisit sibi talē feloniā. ñ videbitur feudū de nouo datū, sed durat antiquum z sic in eo habebit locum ius accrescēdi excluso domino. ita formaliter tz ibi gl. idē tz gl. in c. imperialem. §. insuper. vbi lati⁹. Bald. in vl. co. de proh. feu. ali. p Fed. z gl. in l. peculiū ē. §. si ere. z ibi Pau. de Ca. ff. de pec. Ja. de Bel. Bal. Alua. z alij in d. c. j. de vasal. decr. eta. Bal. ib l. j. in xv. q. ff. de rer. diui. z in p ind. feu. in añp. col. in v. diuisione. z in c. j. in j. col. de eo q sibi z here. mas. z femi. z in c. j. §. hoc quoq3 d suc. feu. Et cōcludit. Bal. in d. §. insuper. post aliqua p eū relata ꝙ executio veteris feudi nō est feudū, nisi esset addita noua forma, vt l. ius ciuile. ff. de inst. z iu. z no. in. c. q2 authoritate. de preb. in. vj. de q̄ ēt per gl. z Bal. in c. j. in agn. vel fil. z vide oīno notabiliter Bal. in consi. cclix. secunde partis incip. verba inuestiture sic dicūt z in. l. quoties. el. ij. in ij. col. C. de suis z leg. Imol. in c. ex parte. in vl. col. de feu. z sequit ēt Alex. hic. ¶ Itē adde ad preallegatā gl. in. d. l. quod dicitur. z alias cōcor rationē: q2 vasallus non cēsetur a feudo cedisse, nisi dominus voluerit sicut dicit in emphyteusim. ſm. gl. z Bar. i l. ij. C. d iure ēph. Bar. in l. ij. ff. de exc. rei. ind. vnde si dominus remisit vasallo feloniā nunq3 dicitur vasall⁹ cecidisse a iure suo, z sic nūq3 pōt censeri causatum nouum feudū prout etiā dicit Are. hic in vlti. col. ¶ Itē adde ꝙ per nouam inuestiturā feudū antiquū vel paternum non propterea dicitur nouum gl. est no. xxv. q. ij. in. c. quecunq3. in ver. nouum. de quo per gl. in c. j. z ibi. Ja. Alua. an agn. vel fil. Bal. in l. quoties. in. ij. col. C. de sus z legi. z vide tex. no. ſm quē ista limitatur in. c. j. de eo. qui fi. fec. agn. ¶ Quid autem si in reformatione diceretur, de nouo ɔcedimus an per hoc feudum desinat esse auitum vel paternū vide per And. de ser. in c. j. col. iij. z iiij. de vasal. decre. etat. et per ista remanet expedita hec vtilissima materia.

1 ☞ Verba clara pro stipulatore interpretationem restrictiuā nō recipiunt.

2 Dictio vniuersalis quecunq3, quid importat.

§. Si stipulatus.

1 †Verba clara pro stipulare interpretationē restrictiuā nō recipiūt. h. d. Dubiū faciebat quia vestis muliebris pprie illa q̄ ad vsū mulieris fuit principaliter destinata l. j. vir interdū ea vteretur, nec iste vsus immutat propriū significatū quo in ɔctibus nō est recedendū. Quia ergo i isto tex. maritus fuerat solit⁹ vti quadā veste muliebri, videbat. ꝙ desijsset esse muliebris, z diceretur virilis, z ita sensit pmissor. Sz iurisɔs. determinat stādū esse mēti stipulātis: q2 vba
2 sunt clara p stipulatore, ibi q̄cūq3 muliebris ē. † nā illa vniuersalis q̄cū que, nihil recipit vt dicit tex. in. c. solite. circa fin. de maio. z obe. z multa cumulauit. l. ꝙcūq3 in pri. ff. e. Itē dictio quecunq3 vniuersaliter accipi d3, z verificari in qualibet particulari sub ea contenta. l. si is qui ducenta. §. vtrū. de re. du. z l. balista. ad Treb. Nec ille vsus pmissoris imutat ppriū significatū z hoc in cōtractib⁹ qui pendent ex volūtate vtriusque partis lz in legatis que dependent ex volūtate soli⁹ testatoris, testator cēsetur, habuisse respectū ad vsū suū talis vestis muliebris z non ad propriū significatū. ita loqt. l. int veste. ff. de aur. z arg. leg allegata hic in gl. fi. Preterea ibi non erat dictio q̄cūq3 sicut hic. ſm Ku. beru. z Ale. q dicūt Pau.
a z Ale. ꝙ casus huius. §. est tenend⁹ mēti. q2 posset [a] cōtingere de facto in casibus annulis. corrigijs z similibus destinatos ad vsū vxoris q b⁹ postea marit⁹ icepit vti: an cēseat muliebria vel virilia patet ex predictis. z q2 isti casus sunt peregrini aliquādo non ita de facili inueniuntur ſm Pau. de Cast.

a Posset cōtingere, Adde tu ꝙ posset etiā contingere temporibus nostris. de facili ecōtrario. Nam mulieres vtūtur vestibus viribus, vt i illis q̄ lingua nostra robōi appellant z ēt i brietis z cictis ala spagnola.

Lex cxi.

1 ☞ Contractus stricti iuris recipiunt interpretationem extēnuam quando alias non haberent effectum.

2 Stipulatio extendit ad aliam personā in stipulatione nō cōprehensam. quando aliter non possit cōmode habere effectū

3 Si alicui sit concessum priuilegiū seu saluusconductus veniē
di ad talem ciuitatem cum tot equis ꝛ totidem personis,
si ipse non venit sed misit vxorem cum dictis personis ꝛ re
bus vendicat sibi locum saluusconductus.
4 Si sint duo socij vel fratres habentes domum cōem, vnus eo
rū potest amicum suum in talem domū ducere inuito socio.
5 Si scholaris recedat de studio, ꝛ reuertatur in patriam, non
potest alium scholarem loco sub substituere.

1 **Si stipulatus fuero.** ꝑ te. † Cō tract⁹ stri
cti iuris recipit interpretationē extēsiuā, quando
alis nō haberet effectū. h.d. ꝺm Bar. Ang. ꝛ alios.
vel sic. stipulatio interposita ꝑ vna ꝑsona, extēdit ad aliā, si
ne qua effectus stipulatiōis nō posset cōmode i ꝑsona expres
sa habere locū. ꝛ hꝫ tres partes. scḋa ibi, ꝛ latius, tertia ibi,
2 nā ꝛ si cū stipulatus fuero. ¶ † No. primo ꝙ lꝫ stipulatio sit
stricti iuris ꝛ qcq̄d ē omissū a verbis habetur ꝑ omisso. l. qc
qd astringende. in prin. ṡ. e. tamē extenditur ad aliā personā
in stipulatione nō cōprehēsā qn̄ aliter non posset cōmode ha
bere effectū stipulatio. Simile in sn̄ia l. fi. C. ḋ vsu rei. iu. vbi
dilatio data reo ꝑ sniā, porrigit effectū suū ad fideiussorē als
eēt sine effectu. alibi dicit tex. no in l. ossa. §. fi. ṡ. de reli. ꝛ sum
fu. qḋ ēt si non sit prohibitus inferre in locū qui hꝫ ius infe
rendi sed ꝑcurator eius iterdictū locū hꝫ qꝛ intellectu aliq̄
3 ipso prohibitus videtur. ita ibi dicit tex. ¶ † Adde qḋ ꝑ istū
tex decidit Bal. in consi. iij. vo. qḋ inc. ꝑcessus fuit saluuscō
ductus ꝛc. quod alicui concessum in priuilegiū seu saluuscō
veniēdi ad talē ciuitatem cum tot equis, ꝛ totidem perso
nis, arnesijs ꝛ bonis. si ipse nō venit sed misit vxorē cū dictis
personis ꝛ reb⁹ ꝙ vēdicat sibi locū saluusconductus. ¶ Itē
ꝑ istū tex. decidit notabiliter. Ang. in l. q̄ religiosis. ṡ. de rei
ven. ꝙ si verba pacis facte cū inimico sint concepta in vnā ꝑ
sonā tn̄ includūtur adherentes si pax sine adherentib⁹ n̄ pos
set alias habere effectū. ad hoc ēt allegat quedā alia iura de
4 quib⁹ ibi per eū. ¶ † Itē ꝑ istū tex. decidit Bar. cū quo cete
ri tenent ꝙ si sint duo socij vel fratres habētes domū cōem, ꝙ
vnus eoꝝ pōt amicū suū in talem domū inducere inuito socio
ꝙ limitat Ang. ꝛ ceteri sequuntur nisi vellet ducere in domū
aliquē qui esset inimicus alterius socij. tūc posset eum iste ꝓ
hibere vel qn̄ vellet ducere personā inhonestā per gl. no. in l.
non aliter. ṡ. de vsu ꝛ habit. que vult ꝙ scholaris socius non
potest ducere in domum cōductā ganeas seu meretrices et
dt. Pe. de Anch. in ru. pe. sexti in. iiij. no. ꝙ scholares inho
neste viuētes pn̄t a socijs honeste viuētibus expelli de domo.
¶ Itē adde qḋ no. decidit Bal. in l. j. C. qui test. fac. poss. i ca
su valde quotidiano, quod si frater meus ꝛ ego habemus do
mū cōmunem, ꝛ ipse locat partē suā cuidā stipendiario ego,
nolo ꝙ ille stipēdiarius stet in domo in qua habito cū vxore
ꝛ familia mea: ꝛ frater meus dicit quod nō inuenit aliū cui
possit locare, nec dꝫ pars sua esse sterilis, vnde aut ego accipi
ā partē suā ad pensionem aut admittam stipendiarum, ꝛ vi
detur quod teneat a dimittere stipendiariuꝫ, sicut posset ei le
gare vel donare habitationē partis sue. In ꝯtrariū facit: qꝛ stipē
diarius non videtur honesta persona ad habitandum cuꝫ vx
ore mea ꝛ familia, per. d. l. nō aliter. ꝛ in re cōmuni spectari ḋ
bet arbitriū boni viri, tandē cōcludit Bal. quod debeant ve
nire ad diuisionem domus per gl. in l. iubemus nulli in prin.
in ver. diuidere. C. de sac. san. eccl. ꝛ propter tales contentio
nes res cōmunis dꝫ diuidi. l. i re cōmuni. ṡ. ḋ ser. rust. pd. Itē
5 ꝑdictis adde gl. valde no. i §. fi. i gl. fi. inst. de loc q̄ tꝫ ꝙ. † si
scholaris recedat ḋ studio, ꝛ reuertat i patriā n̄ pōt aliū scho
larē loco sui substituere. idē tꝫ Spe. i iiij. parte speculi, i ti. ḋ iu.
§. ij. v. cē ḃ q̄rit. do. Ab. in c. inter dilectos. co. fi. ḋ fi. instr.

a ¶ Alibi tē. Adde tu qḋ ēt alibi tē iurisconsl. in l. i ciuile. ff. ḋ le. in ciuile est nisi tota lege ꝑspecta vel le iudicare, iō doctores. qn̄ consulunt semꝑ attestāt perspectis ꝛ cognitis ꝛc.

Lex cxij.

1 ☞ Quando in alternatiuis electio est creditoris ꝛ vnum
solum ex alternatiue promissis debet precise peti.
3 In alternatiuis solus ille qui eligitur est in obligatione.
4 Cum concurrit aliqua dubitatio circa contractū, semper de
bet inspici tenor instrumenti vel contractus.
5 Que differētia sit inter verbū volā ꝛ verbū voluero. ꝛ nu. 7.
6 Litis contest. non solet ius actoris deterius constituere, tn̄.
per eam precluditur potentia variandi.
9 Quando res heredis essent alternatiue relicte, vel res alie
ne dominium earum non est statim legatarij.

Si quis stipulatus sit Stichū. ꝑ † Habēs
electionē per futurū subiunctiui postquā semel ele
git variare non potest, sed si per futurū indicatiui
pōt vsqꝫ ad litis cōtestationē variare. h.d. ꝛ hꝫ duas partes.
prout due sunt decisiones. secunda ibi, an autē mutare. ꝛ dt
Bal. quod iurisconsul. fuit hic gramaticus speculatiu⁹. No.
2 primo ibi, † quē elegerit qḋ quādo in alternatiuis electio ē
creditoris, vnus solus ex alternatiue promissis est precise pe
tēdus ꝛ sic tunc libellus alternatiuus non admittit sec⁹ vbi
est electio debitoris. l. vbi autem. §. qui illud. vbi dici. ṡ. e. qꝛ
tunc non est in potestate actoris libellū certū concipere. l. j.
§. quis autē. ṡ. quorū leg. Item si non dictaretur tunc alter
3 natiue videtur actor plus petere. §. plus. insti. de ac. ¶ † Se
cundo no. ex tex. ibi, ꝛ is erit solus. ꝙ in alternatiuis sol⁹ ille,
qui eligitur. est in obligatione. ex quo seq̄t ꝙ mortuo electo
sine mora ꝛ culpa debitoris liberat debitor ab vtroqꝫ l. stipu
latus sum damā. vbi Bar. ṡ. eo. Intellige qn̄ electio nō est va
riabilis: qꝛ sit ꝑfecta, alias qn̄ pōt variari vtrunqꝫ est in obli
4 gatione. l. si duo. ȷ̄. e. ꝛ. l. illud. ṡ. de const. pecu. ¶ † Tertio no.
bene tex. ibi respiciendus erit sermo stipulationis illud ad ꝙ
semper allegatur iste tex. ꝺm Pau. quod tenor instrumenti
vel contractus dꝫ inspici bene, ꝛ cōsiderari cum occurrit ali
qua dubitatio circa eum. facit. l. fideiussores magistratuū. §.
pro aurelio. in verb. lecta subscriptione fideiussionis. ṡ. de fi
deius. Similit̄ etiā tenor priuilegij diligenter est inspiciē
dus. text. est in c. recepimus. ꝛ in c. porro. de priuil. Similit̄
verba testamēti sūt subtiliter ꝛ caute cōsiderāda. tex. est no. i
§. nos igit in auth. de rest. fideicō. ibi subtili⁹ testim̄ cōsiderā
tes, verbis ipsi⁹ inuenimus, quem tex. ad hoc no. Bal. qui ni
bil ignorauit in. c. j. de feu. guar. ꝛ in. l. si cum dotem. §. si pr.
a j. in fi. ff. sol. mat. alibi dicit a egregi⁹ tex. i l. Meuia. ṡ. ḋ ma
nu. test. neqꝫ contextū verborum totius scripture neqꝫ men
5 tem testatricis eam esse. ¶ † Quarto no. differantiam inter,
futurum subiunctiui ꝛ futurū indicatiui quam alibi expres
sius non habemus ꝺm Alex. hic. ꝛ sic no. differentiam inter v
bā volā, ꝛ verbū voluero. nā verbum volam habet tempora
tractum in quo potest mutari voluntas vsqꝫ ad li. contesta. sꝫ
verbum voluero precisum est ꝛ facit precisam electionē de q̄
plenius tangitur hic in gl. ꝛ i l. hec venditio. in prin. ṡ. de con
6 trahen. emp. ¶ † Quinto no. ex tex. ibi, donec iudiciū dictet
quod licet litis contestatio non soleat ius actoris deterius ꝯ
stituere l. iam. ȷ̄. de do. ꝛ l. non solet. ȷ̄. de regu. iur. tamen per
eā precluditur potentia variandi qꝛ electio in ipsa contesta
tione cōsumitur ꝛ perficitur, vt hoc tex. In tantū qꝛ Bar. ȷ̄. te
net si bene inspexeris qḋ etiā post libellum porrectum potest
actor variare, si nondum sit facta litis conte. Intellige istud no.
ꝛ istum tex. procedere in actore seu creditore, vt in tex. sed i
reo vel debitore durat facultas variandi, ēt post litē ꝯte. imo
etiā post sententiam quousqꝫ soluat. l. qui ex pluribus. in. fi. ȷ̄.
eo. plenī⁹ no. in l. eū qui certarū. §. fi. ȷ̄. e. ꝛ hic i gl. in fi. ¶ Gl.
in verbo, quē volā. diuiditur in quatuor partes. In prima q̄
rit de ratione diuersitatis ad tex. ꝛ tripliciter respondet in
scḋa opp. contra text. qḋ in legatis alternatiuis facta semel
electione non est amplius licita variatio, ꝛ assignat rationē di
uersitatis inter legata ꝛ contract⁹. In tertia opp. ꝛ bene sol
uit qꝛ illa lex concordat. In quinta opponit ꝛ dupliciter sol
uit. scḋa ibi. sed ꝯ. ṡ. de leg. j. tertia ibi. itē facit. ṡ. de procu.
quarta ꝛ vl. ibi. itē. ꝯ. ȷ̄. e. ¶ In ea gl. ibi, nam habebāt Greci
verbum infinitiuū ista rō ꝺm Bar. nihil vꝫ. nec ex ea aliqd pōt
inferri, dato qḋ Greci antiquit⁹ non habuissent infinitiuum
sꝫ eius loco haberent verbū volā per hoc nō sequitur qḋ pos
set mutari volūtas: itē ista solutio ꝺm Bar. in omni capite diui
7 nat. ¶ † In ea. gl. ibi. vel ꝺm Azo. eandē rationē etiam ponit.
gl. in l. hec venditio. in prin. ṡ. de contrah. ēp. Sed tu clarius
pone istam rationē diuersitatis quā gl. Bar. ꝛ doc. ponūt. nā
futurum subiunctiui voluero formaṫ a pteritoꝑfecto indicati
ui, ꝛ sic rē ꝑfectā cū effectu significat, vt dt tex. in. l. j. §. fi. quē
Bar. ibi ita summat. ṡ. qḋ quisqꝫ iu. ꝛ tex. in l. Stichus seru⁹,
ṡ. de ma. test. ergo cū semel voluerit: qꝛ rē perfectā significat
dꝫ esse perfecta electio, ergo nō pōt amplius variari, sed v͛bū
volā futurū indicatiui formaṫ a presēti indicatiui ꝛ hꝫ tractū
tpis. s. quē volā. i. quē durauero velle. ꝛ sic licita est cū varia
tio vsqꝫ ad litis contestationē. Quare aūt post litē contesta
tam non posset amplius variari, dt Bar. quē Imo alle. ꝛ alij
sequuntur quod ratio est: qꝛ posset esse damnum rei i parā
dis sibi defensiōib⁹ si post a lite cōtestata posset actor adhuc
variare. Sed ista rō Bar. nihil est ꝺm Cu. qꝛ ꝺm hoc nec etiā
ante litē cōtestatā deberet posse actor variare, postqꝫ semel
elegit ꝛ reus super illo electo preparauit sibi defensiōes. Vñ
melior est rō ꝺm Cuma. ꝛ sequit ēt Bexu. hic: qꝛ p litis ꝯte
statione quasi contrahit sup re electa. l. iij. §. idē scribit ṡ. de
pecu. ꝛ ideo nō admittitur variatio per regulā. l. sicut. C. de
a c. ꝛ ob. ꝛ l. l. icommodato. §. sicut ṡ. cōmo. sicut ētiā simili dꝛ
l. si insulā. ꝯ. e. vbi ēt post lit. cōte. nō admittitur purgatio mo
re, que ēt est quedā variatio. ¶ Item dubitat Bar. circa istū
tex. quia

ter,q1 arisc.non respondet q̃nestioni ꝓpositę nã qõ fuit in verbo velle.vt pt3 in ꝓin.huius tex.ibi vtrũ ipse vellet.z iu risc.distinguit inter verbũ voluero volam.z sic nõ respondet ad ꝓpositum.Sz vt Bar.q illud q̃ hic dicit in verbo volã ꝓcedit etiam in verbo velle.qõ est ꝑtertium.ſ.imperfectũ subiunctiui z ꝓsens optatiui.l.cũ certus.de tri.vi.z ole.le.i Bar.in l.centesimis.§.fi.ff.ſ.z sic est idem q̃ futuro indicatiui quod etiam non significat rem perfectã:ideo in verbo velle cõmittit variatio sicut in verbo volo.Ex Alex.hic in vl.no.nõ aduertes ꝺ Bar.dicit de directo ꝓpriũ z male q̃ ibi est verbuz velle.z in ꝓxima parte tex.nõ admittit variatio.z Bar.intelligit primã parte tex.ꝓcedere qñ electio fuit perfecta ita q̃ non posset variari,poderan te verbũ elegit,qõ rem ꝑfectã 8 significat.ꝺ.l.j.§.fi.ff.q̃ qsq3 iur. ¶ In ea.gl.ibi statim dñi um ista ratio gl.ꝑm Bar.z doc.non est generalis z nõ ꝓcedit qñ res heredis essent alternatiue relicte,vt l.si hẽdis seruꝰ.ff. de leg.j.vel res aliena qꝺ casibꝰ dñium nõ esset statim legatarij vt est gl.in l.Papinianus.ff.de seruit.Bar.z doc.in l.ij. C.de via deleg.Bar.z alij.in l.j.in vl.col.de leg.j.z sic tũc electio non traheret secum executionẽ.vñ Bar.z cõit doc assignãt alia rõnẽ differentie gl.ſ.in q2 vltime voluntates nõ possunt esse ita in ꝑdicto sicut ꝑ ect.l.ſi.ad fi.ff.cõmu.ꝑd.q rõ militat non solũ in legato.ſz et i hereditate,vbicũq3 heres hz facultatem eligẽdi facta semel electione nõ pẽt amplius variare.ꝑm gl.in l.am dubitari in fi.non abre.in ij.solutiõe, vbi Dyn.z alij.ff.de her.inſti.z istã scõam rõnem ẽt sequitur Jmo.in l.qui ex pluribus.ff.e.Ex aduerte q̃ tex.in l.apud nos.dium.ff.de opt.leg.punctualiter assignat primã rõnẽ gl. quã sequit Ang.in ꝺ.l.ex pluribꝰ.z ibidẽ Bare.ad fi.vbi, conat respondere fundãmẽto doc.ff.in oppositum adducto. ſz facit violentia z nimia restrictionẽ ad iura hic allegata i glo.ideo teneas cũ cõi rõne. ¶ Extra gl3 tex.opp.Bar.nã actor desistens ã ꝓprima petitione,videt renunciare litiz.sic pacta de non petendo illã rẽ ꝓmo electã,vt l.postquam li.ff.de pac.Sed sic est q̃ pactu de nõ petẽdo vna ex rebus alternatiue debitis,pot igit ad alia z pjudicat i vtraq3 l.ſi vnꝰ. ℌ sed si stipulatus.ff.de pac.z respondet dupliciter vt hic p̃ cam sed Bar.voluit nimium subtilizare,vt dicit etiam Cu. cum solutio esset plana.Nã ꝺ.l.postquã liti loquitur in eo q̃ simpliciter renunciauit liti,quo casu intelligitur tota causa renunciasse.l.ſi maritꝰ in ij.§.ſi negauerint.ff.de adul.Hic autem non renunciat simpliciter,sed variat ex facultate sibi a Leonella:z sic soluz renuntiare forme petitionis,sed nõ obligationi nec actioni,z illa est melior solutio quam illa quam tradunt Jmo.Alle.Are.hic q̃ ista loquitur quando electio ẽ stipulatoris ibi aute erat rei.Quia in contrariũ facit qõ volat gl.Bar.z doc.in ꝺ.l.ij vnus.§.sed si generaliter.vbi tenent non esse differentiã an sit electio stipulatoris vel rei quã dicit Alex.ad hoc conetur respõdere,sed directo nõ respondet 1 ¶ Qui promisit satisdare ꝓ alio si non satisdat,vel minus idonee tenetur ad interesse.

Quis dicatur idoneus non solũ ex patrimonio z facultatibus, sed etiam ex fide z legalitate.

3 Almanus.l.requirat qõ legitimus teneatur satisdare,tamẽ si sit honesta persona,relevatur a satisdatione.

4 Sic ex forma statuti tenetur potestas accipere idoneos fideiussores nõ accusatio vel inquisitio,sub pena excusatur si eos nõ recipit:q2 principalis erat idoneus.

5 Duplex est idoneitas,vna diuitiarum,altera fidei.

§.Si quis ita stipulatus

¶ Qui ꝓmisit satisdare ꝓ alio si nõ satisdat,vel minus idonee,tenet ad interesse qõ est inquantũ principalis nõ est soluẽdo vel in promptu nõ pot ꝺ.ꝺ. ¶ Ho.singulariter finẽ huius tex.qõ aliqs dicit idoneus non solũ ex patrimonio z facultatibꝰ,ſz ẽt ex fide z legalitate.facit.l.scire opz.§.fi.ff.de tu.z cur.dat.ab his.Adde qõ vult.gl.in.l.j.§.aut.C.de rei vxo.act.que vult qõ si aliqs est honeste z ꝓbate vite,simplex cautio verbalis habetur ꝓ satisdatione quam gl.ꝓ ord.multũ no.Bal.i ru.extra de eo qui mit.in poſſ.Et illã gl.reputat singularẽ.Bal.ic.ff. in v.co.de in di.z per eã no.qd virtus hoꝛis habeat ꝑ satisdatione.Itẽ pllã gl.ẽt Bal.in l.abstinẽdũ.C.q.ap.non reci.q̃ si statũ dicat q̃ condemnatus debeat satisdare ꝑm qualitatem persone si sit honeste vite z ꝓbate fidei sufficit sola cautio facit qõ signanter no.Bar.in l.quicunq3.in l.pllã tex.C. de fun.pa.ri.li.xj.vbi no.quod si ex forma statuti aliqs teneatur satisdare.an teq̃ acceptet officium alicuius potestatis si est idoneus creditur,soli cautioni cũ hypotheca bonoꝝ.idẽ ꝑ Bar.in l.pnare.C.de murileg.li.xj.ꝺ veritate tñ hui⁹ vltimi. dicen dũ late in ij.§.q̃ satisf.cog.vbi tenui cũ Bar.quãuis.ff.l.

sbi z alibi ꝙrarium teneat.z Ale.ff.hic z alibi vt sibi late dixi.

3 ¶ Itẽ facit quod no.Bal.in l.legitimos.in fi.z in.notabi. ſ.de leg.tu.quod quãuis.l.requirat q̃ tutor legitimꝰ teneat satisdare tamen si est honesta persona relevatur a satisdatiõe: facit.l.de creationibꝰ vbi gl.C.de epiſc.audi.z tex.no.in aut. cui relictũ.C.de iud.vidu.tol.in verſi.ſi persona sit idonea cadit cautio,alioquin fideiussor exigitur.z nõ babes tex.for malio rẽ illo quẽ etiã Pau vbi in vl.col.no.ff quod melius, declarat quã alius de mundo quomodo intelligatur legitimꝰ.C.de ver.sig. Itẽ facit tex.in l.j.§.ſi magiſtratus.C.de ma 4 gi cõuẽ.q̃ quẽ tex.no.ibi Bal.in fi.quod * hic forma statuti teneat potestas accipere idoneos fideiussores ab excusato vt inquisito sub pena, quod excusatur si eos nõ recepit:quia principalis erat idoneꝰ.facit.l.mulier.cũ gl.C.de iur.do. ¶ Secundo principaliter per istũ eũdẽ tex.in fi.decidit Pau.qõ fideiussor dicatur idoneus.ita quod nõ possit recusari ẽt per approbatores deputatos a cõmuni ad approbandos vel reprobandos fideiussores quãdo ẽ pbate fidei.z observatoꝝ pmissorũ.z sic bz creditũ dato quod careat facultatibus,in tãtũ quod si pars eum recusaret tanquã non idoneũ posset cõra eum agere actione iniuriarũ te x.est in l.ſi vero.§.qui pro rei.ff.q̃ satisf.cogan.z in.l.ſi creditores.in fi.ff.de pignile.Sz istud dictũ reprobat Ale.z bene in l.ij.in ꝓin.ff.q̃ satisf.co. z sequit Bare.hic:q2 si mozeret talis fideiussor q̃ erat inops sed fidelis persona,certe heres eius non erit talis:q2 sepe legali succedit illegalis z bono malus.l.generaliter.in ꝓin. vbi Bal.in secundo no.C.de rebus cre.z ff e non esset cõsultũ ei cui datus est talis fideiussor ꝓout esse dz.ff.inſt.de repli ca.facit quod fideiussor dicit esse idoneus.qñ ꝓsidet immobilia sufficientia vt est gl.no.in.§.suspecto.in aut.de exhiben. reis quã ad hoc no.Bal.in l.sciendum.in ꝓin.ff.q̃ satisf.cogã.Ang.in l.ij.in ꝓin.co.ti. ¶ Stat ergo ex hoc tex.q̃ duplex est idoneitas,vna diuitiarũ,secunda fidei,in prima intellige,ꝓcedere quando simul cum diuitijs ẽt concurrit facilitas conueniendi:q2 aliquis sit dines,z etiã facilius ad conueniẽ dꝺ alias sec9 quãdo staret in arce munitissima,ad quam nõ ẽ facilis accessus.iste non reputatur idoneus.vt est gloſſ.in l. ij.in ꝓin vbi Bar.z alij.ff.q̃ satisf.cog.vel quãdo esset cauillo ſus homo aut rixosus,qui sine litigio non solueret vt l.ij.ff. ff.de in diẽ addi.vel ꝑm Bar.quãdo haberet bona sua in loco periculoso.puta iuxta flumẽ padi,vel in loco ruinoso ita q̃ ve risimiliter timetur pauper ꝑm gl.in l.ij.in §.nec cogit.in gl. mag.z ibi Bar.in vl.col.ff.ſol.mat.idẽ Bar.in l.ij.§.fi.ff.de lib.leg.z in l.ij quis ab alio in ꝓin.ff.de re iud.z in l.item.§. j.ff.quibus mo.pig.vel hypothe.sol. ¶ Gl.magna in ver.p cetũ.diuiditur in v.partes.In prima ponit primum intellectum ad tex.q̃ promisisti sez dare reũ principalem z ẽt fideiussorẽ.z solu decisti reũ.In scẽa ponit ꝑm itellectũ qõ solũ promisit dare fideiussorem z iste magis cõgruit tex.in ver.satisda bis,quod importat fideiussorẽ.l.quinta.§.satis acceptio.ff.e, z sic promisisti mihi dare fideiussorẽ ꝓ titio q̃ tenebaꝭ mihi iccẽ.In ij.§.istum ꝑm intellectum opponit z bene soluiteer eius solutiõe facit.l.inter causas.§.abesse.ff.mãd.In iij etiã opponit,z dñ solutũ z ꝑ eius solutiõe facit l.§ defunctꝰ.C.ar. tut.In v.z vltima allegat tres ꝓcedãtes ad tex.scta ibi vl dicq̃ fideiussorẽ.tertia ibi z ꝑm hũc casũ quarta ibi,sed hũc casum quinta z vltimũ est ibi:z facit.ff.ſi cer.pets.

Lex exij.

1 ¶ Prorogatio termini impedit pena committi,sed iã cõmissam non permit.

2 Pena cõuentionalis cõmittitur mero iure ante lapsũ termini quam primum incipit esse certum opus intra terminũ in conuentione deductum non posse perfici.

3 Si arbiter decedat ante diem comparitiõis:si tamẽ certus erat parte tũc ad terminũ cõparere ñ posse pena cõpromissi. est commissa.

4 Prorogatio termini impedit pena committi sed penaz iam commissam non tollit nec extinguit.

5 Stipulatio penalis simpliciter cõmittitur,etiã si nihil,fuerit declaratum aut requisitum a stipulatore.

7 Facultas arbitrandi non transit ad heredes.

8 ¶ Pena cõuentionalis que erpresse apponit a partibꝰ statũ p mittat mero iure q̃ primũ certũ ẽ intra tps fieri ñ posse illõ q̃ fieri debuit in q̃ pena apponit.a l.vt ẽ q̃ venit ite.esse tũc pena legalis non committitur nisi elapso toto tempore,

8 Si statuto cauetur,qõ elapso termino banni bannitus possit impune offendi si constat bannitum intra terminuz banni cõparere non posse tamen interim offendi non potest.

9 An arbiter possit prorogare terminũ partis statutũ ad aliqd

faciendum, postquam certus est in termino expediri nō posse ad hoc vt euadatur pena.

10 Prorogatō termini facta eo tempore quo certum erat intra terminum expediri non posse, id quod iure promissū erat excusat a periurio.

11 Condemnatus in certum que soluere nō potuerit intra mensem amputetur sibi manus, licet protestetur se non soluturū debet tamen expectari totius mensis.

12 Si ille cui est assignatus terminus ad prose quendum appel. restringit se taliter q impossibile sit ꝙplius in termino posse, prosequi, non tamen ante elapsum totum terminum succedit pena iuris, que vult quod appellatio intelligatur deserta.

13 Pena legalis seu canon. q quam transfertur in superiorem ius prouidendi ecclie. non committitur ante lapsū terminis certum sit q eligentis iura terminum eligere non possint.

14 Stipulator eligedo opus ꝓmissū nō pōt postea pena petere

15 Si promiſi dare tibi. c. in paschate, et abinde in antea ad omnē tui petitionem, dies paschatis constituet me i mora a dēs aliq interpellatiōe ac si simpliciter ꝓmisisse soluere in paschate.

Cum stipulatus sim mi

dia proculo. ¶ Prorogatio termini impedit pe nā cōmitti, sed iam cōmissam non perimit. b. d. vsque fi. et omnes. l. ¶ Diuidit i tres partes. In prima ponit themata et questio. In secūda ponit responsio bone dnis. In tertia respōdet obiectiōi per reductionem ad absurdū. In quarta et vltima excludit circa premissa. secūda ibi ꝙculus, tertia ibi, nec ad rē. quarta ibi, et propemodū. ¶ In prima parte ibi si opus arbitratu meo. dic q ꝙculus ꝓmiserat mihi facere op⁹ certe et determinate forme, ante kal. Junias, sua pena certe quantitatis, et promiserat taliter se facturū, q mihi placeret, et si arbitratu meo. i. meo. deliderio, et sic arbitratus meus solū versabatur circa qualitatē operis et bonitatē. Itē circa prorogationē termini, vt in gl. secunda. non autem circa formā operis q iam fuerat specificata, nec. ob. l. multa. in prin. ff. de cō. et demō. ¶ In tex. ibi, et postulerim die. scilicet in calendas. Augusti. vt j. in tex. et ꝓmisso. non fecit op⁹ in primo termino. sed ante calendas Junias. sed bene fecit in secōdo termino prorogato, vñ dubitabat an pena esset cōmissa. ¶ In tertia parte ibi, nec ad rem. in hoc ver. est maior difficultas, quā in alia parte huius. l. ꝑm Pau. hic. in fi. qui declarat istū ver. p vnū modum quem sibi ascribit Alē. sed est ineptus et cū reprehēdit Are. et bene. Ideo declara istū ꝙ. hoc modo. nam videbat ꝓcedētem determinationem facere. q cū istud opus deberet fieri arbitratu stipulatoris. ergo videbatur necessarium q stipulator deberet ante terminum. Junū declarare se desiderare q tale opus intra terminū perficeret. ergo si hoc nō fecit non dz pena cōmitti. Jurisconsul. respondet nō fuisse necessariū stipulatorē hoc arbitrari nec q hoc desideraret nec interpellaret. cum dies apposita, interpellet pro stipulatore alis sequeret q in pridie calen. Junū mortuus fuisset stipulator cū iā opus fieri non posset nec ipse esset arbitratus, nec a modo posset arbitrari cū facultas arbitrandi non transeat ad heredem vt. j. dicam, quod pena non esset commissa. q est absurdū. Quia verba arbitratu meo, cum sint adiecta operi certe forme, nō faciunt conditionē, sed potius notant admonitionē quādā, vt etiā celerius ante terminū fiat si possit stipulatore hoc arbitrante. l. li. ff. cum petiero. ff. eo. vnde nihil nocet lz āte arbitriū decesserit. ¶ In tex. ibi, et ꝓpe modū. Ja. ō Are. et Jmo. exponunt ꝓpe. i. iuxta vel ꝑm rationē. l. Stichū. ff. de pe. j. de. sol. et lege. tuto. ff. deniq. ver. q d ergo. ff. ad Velleia. Tu dic q propemodū est vna dictio que ponit ꝓ quasi, et sic nō est plane ꝙsentiētes ꝑm Bonatū. ¶ No. primo diligēter ex tex. ibi cū iam opus āte calēdas Junias effici nō poterat puto pena esse cōmissa. Quod pena conuentionalis cōmittit mero re ante lapsum termini, quam primū incipit esse certū opus intra terminū in conuentione deductum non posse ꝑfici. et istud non reperitur alibi ita bene ꝑm. Pau. de Cas. et Aler. hic nā frustra quantū ad hoc expectat lapsū termini qui nihil potest operari. l. aliquando. in fi. ff. ad Velleia. non tñ pōt ante lapsum termini cum effectu agi q quantum ad hoc satis operat in fauorem debitoris, vt nō priꝰ cogat soluere. l. in illa stipulatione li calēdis. ff. de. gl. ibi in l. nō omnis in prin. in ver. obligatio. ff. si cer. pe. adde ad istud notabile. Et ad istū tex. q si ꝓmisisti mihi scribere librū ad certū terminū sub pena. et tñ iā de tpe est lapsū. qō in residuo scribere nō posses statim posum agere ex te ꝑm glo. de pen. disti. j. i. c. pdixerat Hieremias. ¶ Itē p istum tex. ōt gl. o. in l. arbiter calendis. ff. de arb. q ante diē comparationib⁹ arbiter deceda t, si tñ certū erat partē tūc ad terminū cōparere ñ posse, pena ꝓpromissū cō

missa est. Sed istud videtur satis durū. q si iudex in die termini non sedit, vel aduersarius ñ cōparuit certe ñ dz ascribi contumacia citato qui nō potuit intra terminū cōparere ꝑm gl. in l. post edictū. ff. ci. cū ducto. ff. de iudi. et est bona gl. in c. fi. de dolo et contum. no. cano. in c. consulnit. de off. deleg. Unde hic videt. q ille gl. procedunt qn costat aduersarium nō venisse q non debemus presumere in casu isto, ex quo venit illo tpe quo factū est certa et citatum venire nō posse. Vel melius ꝑm Jmo. alle. gl. ꝓcedunt. vbi pena nō est appōsita, et iudex vult ꝓcedere ex cōtumacia nō cōparentibus. Certe hoc nō potuit cere, si aduersarius nō venit, vel ipse iudex nō sedit, hic pena fuit appōsita, que est cōmissa, cum certū est eū nō posse ad terminū cōparere. nec casus postea superueniens videt ipsum excusare sicut nec excusat qn superuenit post moratā. vt est in gl. i. l. nemo. cl. i. ff. ff. e. nota. i. l. q te. ff. si cer. pe. Aduerte tū q li aliq citat vt cōparet. j. terminū. viij. dierū, lz ille dixerit nolle cōparere tamen iudex. dz expectare q labat totus terminus viij. dierū. q posset mutare voluntatē et cōparere ꝑm Bald. in l. debent ꝙ illū tex. C. de fid. ic. lib. et in l. ea que. i princi. C. quō et qn iud. et notabiliter Bal. in c. cū non ab homine. circa. ff. de iudi. ¶ Limita istud notabile et istū tex. vt ꝓcedat pena conuentionali. secus aūt est in pena legali vel statutaria que non committit nisi lapso totū tpe. quātūs certū sit tē fieri non posse. gl. est h ic valde no. quā Bar. multū no. et

4 cāl sert ad multa bona. ibi, reseruo. vbi plura vtilia addā. ¶ Secōo no. ex hoc tex. q prorogatio termini impedit penā ꝓmitti lz pena iā cōmissa non tollit nec extinguit. Nō primi est. q progādo terminū videt tacite recessū a pena que veniebat cōmittenda propter moratā sed prorogatio termini facit vt nō possit dici in mora. ergo nō pōt committi. l. lecta. ver. ſ cū fortis. ff. si cer. pe. Nō cessat qn pena iā erat commissa anteqū peret prorogatio termini. Aduerte tñ qō i prorogatiōe termini pena intelligit repetita ꝑm Bal. i l. acceptā. i. vij. q. C. de vsu. et Alē. hic adde bonū tex. in d. l. lecta ver. dicebā. et ibi Pau. de Ca. et Alē. in v. no. ad hoc notāt. vbi ex ter. q prorogatio termini. intelligitur facta cū vsuris, lz pena. l. q sine. ff. de ne. gest. Bart. in l. cū stipulati sumus ff. eo. Idem q pena iteligat repetita, tz etiā Bal. in l. vnica. in x. q. C. de bis que pe. no. et in l. tam mādatori. col. fi. C. de nō nu. pe. et in c. venerabilem. in pe. col. de elec. Pau. de Ca. in l. q insulā. ff. j. p illa tex. et in l. cū plures ff. leges. ff. loc. Et ista est veritas quātūs ꝙrium notēt Bal. et Jmo. post Oy. in l. cum pater. ff. pater certā. per istū tex. i fin. ff. de leg. ij. Et pro predicta conclusione bene facit. q prorogatio intelligitur facta cum qualitatibus suis. l. item queritur ff. q impleto. ff. loc. et l. legē. vbi Bal. et Jng. C. e. Bar. in l. j. et post operis. ff. de ope. no. nun. ¶ Tertio no. i. ver. nec ad q stipulatio penalis simpliciter cōmittit. et si nihil fuerit declaratum aut requisita a stipulatore. q certa forma operis fuit a principio expressa et l. limitata, et tēpus certū adictū. Ex verba arbitratu meo sonant in quandam admonitionē. l. si decē cum petiero. ff. eo. et tepus certū interpellat. p homine. l. magnā. C. de ꝓbe. et cōmit. stip. Ex arbitriū stipulatoris nō est necessarium super obligatione iam formata exequenda. et iō

7 desines arbitriū q mortē. nō soluit actū. ita ē tex. no. hic. ¶ Quarto no. ibi, qm mortuus etc. q facultas arbitrādi non trāsit ad heredē. facit. l. si quis arbitratu. ff. eo. l. mulcta. in prin. ff. de cō. et demō. Similter nec pōtestas declarādi trāsit ad hēdes vt est gl. in l. inter stipulantē. ff. j. in ver. actori viuēti ibi Bar. et alij no. ti ibi dixit. q. e. t gl. in l. idē ꝙ Pomponius scribit frumentum. ff. si. ff. de rei ven. Facultas tamen eligendi in alternativa bene trāsit ad heredes, sicut et ipsa obligatio. l. si stipulatus fuerim illud. in prin. ff. e. ¶ Bl. ñ. in verbo arbitratu. timore contrarij. l. mulcta. in prin. ff. de con. et demon. intelligit istū tex. in verbis arbitratu meo q arbitriū meū cōsideret circa qualitatē operis, an sit bene vel male factū. Itē circa prorogandū terminū statutū operi perficiēdo. et sic in isto tex. fuit ꝓmissum opus fieri certe et determinate forme. q si fuisset op⁹ incerte forte certificande arbitrio meo. tūc me nō arbitrāte aut priꝰ mortuo nō cōmittet pena. d. l. mulcta. Et iste intellectus lz videat aliqualiter diuinatiuus. tñ est necessarius ad istū tex. q si in isto tex. nō fuisset a principio certa forma ut expressa et specificata, certe nō potuisset ꝓmissor cōstitui in mora et sic nec pena cōmitti nisi priꝰ stipulator declarasset subqua forma vellet opꝰ cōstrui. d. l. mulcta. in pn. Sz tex. iste et arbitriū stipulatoris nō fuisse necessariū. ergo necessario ꝑsupponit q a principio certa forma operis fuit limitata et declarata. ¶ Iste intellect⁹ gl. hz duo capita. Primū, quod stipulator possit arbitrari super qualitate. i. bonitate operis iam facti an sit bene vel male factum, et sic q opus factum approbetur arbitratu stipulatoris, et istud est parum ꝓcindiciale ꝓmissori

missori,cū intelligat arbitrio boni viri,vt est tex.in l.si in lege in prin.§.loca.Scdm caput qd stipulator possit ꝓrogare terminum pfixū operi pficiēdo,sed istō vr frustratoriū:q2 stipulator absq; isto arbitrio poterat de se ꝓrogare terminū, ⁊ sic fauori suo renunciare ꝑ regu.l.pe.C.de pac.⁊ c.si diligenti.d foro cōpe.sed aduerte qd tex.in d.l.si in l.in prin.§.loca.vult de directo ꝯrium ꝙ arbitratus in dubio nō intelligat esse super ꝓrogatione termini.Sed ad illū tex.rūdet Jmol.⁊ Ale. ꝙ ille tex.intelligit qñ certā formā operis nō fuisset expressa, in ꝯuentione:tunc arbitratus intelligit datus super illa forma operis,sed hic fuit specificata forma,vt.§.declaraui.sed ista solutio nihil est,vnde tu rñde planius ex mēte Aret.hic ꝙ ista verba arbitratu meo sunt in hoc tex.posita, inter qualitatē operis ⁊ tps:iō ad vtrunq; referunt,ibi aūt capitulū tpis fuit separatū,⁊ de ꝑ se positū ad arbitratū operis, ideo ibi arbitratus operis non extendit ad illud qd est separatū, sc3 ad ꝓrogationē termini.ista est planior ⁊ verior solutio.¶ Tertio modo intelligit istum tex.Jac.de aret.ꝙ illa verba arbitratu meo.intelligunt in mutādo formā operis a pncipio datam:ideo si nō muto formā,videor durare in prima volūtate expressa,⁊ sic ꝓmissor q non facit incidit in penā.Et sic nō ob. d.l.multa.q2 ibi prima forma operis erat collata in arbitriū alicui⁹:hic aūt mutatio forme,vt ēt est i l.cū in plures.§.lege dicta.§.loc.¶ Uel quarto ſm Bar.arbitratu meo,itelligit ꝙ l3 apposuerim terminū ante calēdas Junij:tñ intra illū terminum possim te interpellare si veli, quasi illud tps sit arbitrio mei stipulatoris,vt possim illō arctare ⁊ ꝯuenire, ⁊ iste vltim⁹ intellect⁹ ſm Bar.magis formatur verbis litere. in ver.nec ad rē,⁊ sic arbitrat⁹ me⁹ ꝯsistit ita in abbreuiādo terminū operis faciēdi,sicut in ꝓrogādo.¶ Gl.in ver. pficeretur,diuiditur in tres.in prima declarat tex.Jn scda opponit ꝯ tex.⁊ nō soluit.Jn tertia ēt tacite opponit ꝯ tex.ꝙ fuerit diminut⁹, ⁊ fatet ꝯrium.secunda ibi.sed argu.ꝯ.tertia ibi,l3 hic non respondeat.¶ Jn ea.gl.ibi,sed argumentū contra ⁊c.dic qd illa.l.non ꝯtradicit in aliquo:quia hic prorogatio termini impedit penā cōmitti ꝑ lapsum primi termini,sed bene cōmitteretur ꝑ lapsum tpis prorogati,si in termino ꝓrogato postea opus nō pficeretur:q2 prorogatio intelligit facta cum oībus suis qualitatib⁹,⁊ sic cū repetitiōe pene,vt dixi in scdo no.sed in l.Emili⁹.§.de mino.minor.itra tps ꝓrogatū nō soluit nec eius tutores.iō ei necessaria est restitutio i integrū.¶ Jn ea. gl.in fi.ibi,l3 hic nō respōdeat ⁊c.istud est reprehendere iuris con.de diminutione,cōtra.§.qbus.in prima ꝯstitutio,cod.vñ dic ꝙ imo rñdet.Nam cū tex.dicat esse differentiale, vtrū ꝓmissor fuerit prius in mora vel non,⁊ determinet ꝙ cōmittat pena qñ ꝓmissor fuit in mora:ergo alio casu determinat ꝯriū ꝙ non cōmittat pena:al's non interesset inter primum casum ⁊ scdm.¶ Gl.fi.in ver.ꝓmissa est.diuidit magistraliter i quatuor partes.Jn prima remouet vnum ꝯrium vno modo. Jn secunda remouet aliud ꝯrium qd est de lege in illa stipulatiōe si calendis §.e.Jn tertia singulariter respōdet ad aliud ꝯriū l.insulā.j.e.Jn quarta alio modo respondet prime opp.⁊ sic iunge illā quartā partē gl.cum prima secunda ibi plus etia3 dico.tertia ibi,sed pro eis est,quarta ⁊ vltima ibi,sed rogeri⁹. ¶ Jn ea.gl.ibi,sed hic pena.Aduerte inquantū illa.l.insulā dt post terminum cum effectu posse agi,facit ꝓ opinione predictorū relata in gl.qui dicebāt, qd agenti ad penā non obstabat exceptio opere nō edificabo.Sed rñde qd ibi non fuit ꝓrogatio termini ꝓut hic,sed inquantum illa.l. insulā dicit ante diē nō cōmitti stipulationē penalē,etiā si sit certū opus fieri nō posse in termino ꝯuento,in hoc de directo ꝯdicit huic.l. tūc respondeo vt hic in gl.quod hic erat pena,ibi nō. ⁊ l3 ibi veniret interesse:tñ illud interesse dr etiā pena legalis,hic aute3 erat pena ꝯuentionalis expresse apposita a partibus,⁊ sic est differentia inter penā ꝯuentionalem ex vna parte,⁊ penā legalē ex alia:rō differentie est duplex scdm Jmo. Prima q2 mitius agit cū.l.⁊c.l.celsus.in prin.cum gl.§.de arb.⁊ istam t3 Alex.hic,⁊ ita ēt allegat Bal.tenere in l.si a te.C.de pact.inter emp.⁊ vēdi.Scda rō est,q2 l.facili⁹ limitat suā dispositionem,q3 dispositionem hominis,vt in gl.l.generaliter .§.fi.in ver.iusta sobolē.C.de insti.⁊ subst.⁊ in l.assiduis. C.qui po.in pig.ha.sed aduerte quod prima rō pōt retorqueri in oppositū ſm Jmol.met.in l.insulā.j.e.q2 pena apposita ab homine est longe odiosior q3 interesse.Nā pene sunt odiose ⁊ restringende.l.cum quidā.§.de lib.⁊ posth.⁊ reg.in penis.de regu. iur.in vj.interesse autē censet fauorabilius,ergo potius dberet fieri restrictio in pena ꝯuentionali que est odiosa, q3 in interesse:tñ ad hoc.j.statim respondebo.¶ † Jstā gl.multū not. Bar.⁊ dicit esse perpetuo tenendā menti, ita quod nullo mō exeat memoriā,quod licet pena ꝯuētionalis que expresse apponitur a partibus,statim cōmittat mero iureq3 primum certum est intra tēpus fieri non posse illud ꝙ fieri debuit: tñ qñ pena apponit a lege,vt est qñ venit interesse:tunc pena legalis nō cōmittit nisi elapso toto tempore.cu3 ista doctrina gl. ⁊ Bart.transeunt Ange.⁊ oēs indifferenter hic.idem tenent Bar.Ang.Pau.Alex.⁊ Aret.in l.insulā.j.e.Bal.in c.psonas.de app.in c.l3 de vitanda.in vl.col.⁊ in c.cū in veteri.in vlt.col.de elec.Sed aduerte ista communis doctrina est fundata in tex.d.l.insulā.j.e.sed certe ille tex.nō vr facere: quia ꝓut dicunt Jmo.⁊ Lu.ibi mens illis tex.fuit dum dicit ꝙ añ tēpus stipulatio cōmittit sc3 cum effectu sicut in simili exponit gl.tex.in l.stipulationes nō diuidunt.§.si qs ita.dum tex. ibi dicit diē ꝓmissionis adiec.intelligit.s.cū effectu.⁊ seqtur expresse Bar.hic ⁊ hoc modo non ob.ꝯ istū tex.⁊ sic nihil faceret ꝓ ista doctrina.⁊ ista solutio fuit originaliter Jac.de are.ibi q3 ēt sequitur Lud.in d.l.stipulationes non diuidunt. §.j.Bal.in l.⁊ si post tres.§.si qs cau.in rep.in pe. char.ver. sed hic qritur qñ factum pmittit.⁊ hoc modo ista cōis doctrina corrueret.¶ Sed ꝓ ea adde aliū tex.quē Bar.j.alle.in c. cōmissa.in prin.de elec.in vj.⁊ dt Lu.hic ꝙ illud capitulū ꝓcessit ex vtero ⁊ viceribus.d.l.insulā.j.e.Sed ad illud.c.potest optime rñderi ſm Jmo.⁊ Lum.in d.l.insulā.ꝙ ille text.ꝓcedit in pena legali,q̄ cōmittit ipso iure,⁊ que trahit secū executionem ipso iure. Nam ꝓmot⁹ ad regimē parochialis ecclesie habētis curā animarū,si nō facit se ꝓmoueri intra annum ad sacerdotiū,priuat ipso iure tali bñficio,vt c.l3 canon.e.ti. q est canon executionis,vt ibi dt gl.⁊ tunc ꝓcedit tex.in d.ca. cōmissa.vbi executio pene ipso iure non statuit ante lapsum anni,q3uis certū sit ante fieri nō posse.si aūt pena nō trahit secū executionē ipso iure:vt est in pena pecuniaria,tūc vr dicēdū idem in vtroq3 casu,qd siue sit pena hoīs siue legalis,ꝙ ꝯmittat añ diē mero iure,sed differat exactio post lapsū termini,⁊ sic obstat exceptio,⁊ dt Jmol.ꝙ est noua ꝯsideratio i hac materia.¶ Tene doctrinā gl.Bar.⁊ magis cōem,cum qua i dubio est tenendū.⁊ ꝓ ea bene facit:q2 pena legis d3 esse mitior,⁊ magis restringi q3 pena hoīs.d.l.Celsus. i pn.cū gl.§. de arbi.Bar.in l.si insulā.in.viij.op. j.partis.§.e.⁊ l.ampli⁹ nō pet.co.j.§.rem ra.habe.¶ Confirmat,q2 pena legalis cēset esse odiosior:eo q2 nō ꝓcedit ꝯsensu partiū expresso, ꝓut ꝯuentionalis.iuxta glo.in l.auxiliū.in prin.§.de mino.ꝓ ista cōi doctrina adde bonū tex.in l.si eū.§.homo sisti.§.si qs cau. vbi ꝓmisisti sistere hominē intra tantū tēpus sub pena, pone quod iste homo sistendus interim moriat,certū est quod amplius in termino sistere nō possum,tñ decidit ibi tex. ꝙ illa pena nūq; cōmittit,nisi elapso toto tpe sistēdi.Et si dicas ad qd fit ista differentia,an sit pena.l.an pena hoīs,q2 pena hoīs ⁊ sic ꝯuentionalis,q3uis mero iure cōmittat q3 primum certu3 est intra tēpus ꝯuentū fieri nō posse,vt hoc tex.tñ non pōt exigi cū effectu,nisi elapso toto tēpore,saltem obstāte exceptione l.in illa ita stipulatione si calendis.§.e.tenēt gl.⁊ omnes hic. Dic ex mente Lu.hic,circa fin.ꝙ vtilitas est euidēs qd pena statim mero iure cōmittat,q2 tunc ꝓrogatio termini talē penam iam cōmissam nō perimit:vt hoc tex. secus in pena legali,q2 cū illa nō cōmittat mero iure anteq3 sit elapsum totū tps certe ꝓrogatio termini ante illud tēpus facta,bñ impedit penā cōmitti,⁊ ad hoc facit qd.j.prime tenet Bart.in.ij.⁊ iij.q.

3 ¶ † Per istā cōem doctrinā Bar.decedit tres q̄stiones.Prima qd si statuto caueat qd elapso termino bāni bannitus possit impune occidi,si ꝯstat bannitū intra terminū banni comparere no posse:tamen interim offendi non pōt ante terminū totaliter elapsum[a]:q2 ista est dilatio legalis.cū Bar.trāseūt Ang.⁊ alij idē t3 Bal.in l.ij.ad fi.C.si pen.app.mors iterue. Lud.in l.non oīs.in prin.§.si cer.pet. Tu caue vltra scrib.q2 ꝯ Bar.facere vr quod de ꝓrimo banniendus intra vnu3 diē, d3 haberi ꝓ bannito vt possit impune occidi,ſm Pau.i l.iij. §.si seruus.in vna lec.§.de acq.pos.l3 Pau.non clare firmat q2 questio pendebat de facto ſm eū:⁊ vltra eū facit,q2 potentia ꝓpinqua actui habetur ꝓ actu.l.fi.vbi gl.⁊ Bal.§.de tes. mili.cum suis ꝯcor.quas alias dedi.⁊ l3 Alex. in d.l.iij.si seruus.col.pe.⁊ vl.teneat ꝯrium:tamen eius fundamenta nō facerent contra presens propositum:sed vltra eum in contrarium facit:q2 statutum disponens quod banitus possit impune occidi vel offendi:intelligitur quando tempore offensiōis iam erat perfecte bannitus,ſm Ange.in l.siue manifestus.§. tandiu.§.de condi.furti.per reg.l.in delictis.§.si damnū extraneus.§.de noxa.¶ Predictā decisione3 limitat Bar.hic nisi pena esset talis que ipso iure secū executionē traheret,puta ꝙ sit offendibilis,vel infamis,vl excōmunicat⁹.Nā statim cū est cōmissum factū.l.facit executionē,licet lata sentētia statim non habeat effectum.l.quod ad statū.in versicu. confessi i3

a ¶ Elapsum. Add ꝙ hanc q̄stionē i terminis ponit d. Nel.d sancto Gemi.in tra.bānitor i iij. pte pmi tpis.q.x.⁊ h idē t3 ⁊ refert bal.in d.l.ij. C.si pen.ap. mors inter.⁊ vide q̄ in sili idē do. Nel. ponit i iiij.ꝑte dicti primi tpis.questio.viij.

7 l.q in vltimo.in verbo statim.ſ.de pe.7 cū Bar.tenēt Ale. 7 latius Bre.hic.col.vj.q dicit q opi.Bar. ſine dubio ſerua ret in practica.q2 vr cōis:qui quid teneant Angel.7 Lu.hic.

9 ¶ Secdo quer it Bar.an arbiter poſſit progare terminū ſtatutū parti ad aliquid faciendū poſtq certum in termino expediri nō poſſe,ad hoc vt euadatur pena:7 diſtinguit vt per eu3 quē declara vt per Ale.Adde quod quādo terminus eſt ſtatutus a iudice ad inſtantiā 7 vtilitatē partis,pars ſola ſine iudice pōt progare talem terminum ad ſinē euitandi penā ēt bāni.ita notab.tz Bar.in.l.j.§.poſt operis.vbi dixit de ope.nouun. ¶ Vltimo ſubdit Bar.q progatio termini facta eo tē pore quo certum erat intra terminum expediri non poſſe id quod iuramento pmiſſum erat,excuſat a periurio: q2 piurū eſt pena legalis,que poteſt a parte remitti,ſm Bart.in l.labco.vbi plene diximus,de iureiu. ¶ Ultra Bar.ad iſtā materiam adde q decidit Bal.in c.cū non ab homine circa fi.de iud.q

11 ſtante ſtatuto.7q ſi quis vulnerauerit aliquē puniatur in centum:que ſi ſoluere noluerit vel non potuerit intra mēſem amputetur ſibi manus,lz vulnerans proteſtet ſe non ſoluturum 3z expectari totus menſis,q2 voluntas hominis eſt mutabilis,vt no.in l.q bona.ſ.ſi qs ſtipulaturus.ſ.de dam.infe. Ad de facere.l.deberi.7 qō ibi decidit Bal.C.de fideicō.liber.7 retuli.ſ.in j.no. Itē adde facere ſup ꝛaſcriptā cōem doctrinā q2 cum iſta ſit pena legalis,non pōt cōmitti,vbi in totū ſit trā

12 ſactum tempus menſis. ¶ Secdo adde quod tenet Jo.and.7 Abb.in c.perſonas.ad fin.de appel.qō ille cui eſt aſſignatus terminus ad,pſequendā appellationem reſtringit ſe taliter quod impoſsibile ſit amplius in termino poſſe pſequi, non tñ ante elapſum totum terminū ſuccedit pena iuris que vult qō appellatio intelligat eſſe deſerta. Ad hoc ēt ponderat Abb. tex.ibi in verb.ex tunc.q dictio:denotat extremitatē temporis,7 ſic innuit q poſt terminū ſit excluſus,7 nō ante. ¶ Tertio adde gl.no.in cle.vt hi.q.in ver.pſtitutus.de eta.7 quali.

13 q tenet quod penа legalis ſeu canonica,per quā trāſſertur in ſuperiorem ius puidendi eccleſie, non cōmittit ante lapſum finē termini.lz certum ſit q eligentes intra terminum eligere non poſſint.alleg.ad hoc tex.in d.ca.commiſſa. in princip. ¶ Quarto adde illud quod tenet gl.no.in c.vbi periculum. in prin.in ver.decem diebus.de elec.in vj.qō cardinales qui ſunt adeo remoti,quod nullo modo poſſent venire intra decē dies ad locū vbi 3z celebrari electio pape: tamen debent expectari per totum terminum decem dierum.7 ſequit Bal.i c.lz de vitād.co.pe.ad fi.7 vltima de electio.q2 iſta dilatio decem dierū eſt legalis ſeu canonica ſine aliquo miniſterio iudicis,ergo 3z expectari quod tota labatur. ¶ In ea.gl.ibi hac diſtinctione.ſ.de qua in tex.ſcilicet vtrū mora eſſet prius cōmiſſa an non. ¶ In ea.gl. ad fi.ex iſta vltima parte gl.iuncta

14 prima habes tq ſtipulator eligendo opus, non poſſit poſtea penā petere,obſtāte libi exceptione,q2 recipiēdo opus.penā remiſiſſe vr.l.ij.in prin.ſ.ſi quis cau.7.l.poſt diē.ſ.de leg. cō.7 l.cū in plures.§.lege.ſ.loc. ¶ Limitat gl.niſi eſſet dictū rato manente pacto:in iſta ergo lege poſſet vtrunq peti ſi fuiſſet dictū rato manēte pacto.ſubtilis Pet.de bellaper.ſubtiliter reprehendit iſtam gl.q2 in iſto tex.opus erat in ꝓditione,7 nō in pmiſſione,vt p3 in prin huius.l. ergo non pōt dici q aliquod pactum pceſſerit ergo non pōt conuenire clauſula rato manente pacto vbi non eſt pactum,vnde in hoc text.ſm eum fuit appoſita pena loco contemptus, 7 non loco principalis facti,7 hic operis ex quo op⁹ non in obligatione.ſed quā do apponit loco contemptus,ſtipulator pōt eā cōſequi ſimul cū principali.l.ſi qs rē.7 l.cū pena.ſ.de arb.ergo vtrunq habebit ſtipulator ceſſante.d.clauſula,put dicimus in l.centus capue.ver.neq; eñ hec cauſa.ſ.de eo q cer.loc.vbi intereſſe rōne loci petit ſimul cum principali.Bart.tenet 3 Pet.7 ſequ tur gl.q2 poſt morā cōmiſſam nō refert an ſtipulatio inceperit a ꝓditione vel a quentione.l.j.§.itē ſi ita.in fi.ſ.ad leg.fal. q2 poſt morā prior obligatio nouat,vt.l.obligationū fere.ſ. fi.ſ.ti.j.ſed iſtud nō tollit fundamentū Pet.qō cū hic nō fuerit pactū,ergo nō poterit cadere clauſula rato manente pacto.vbi nō eſt pactū.quis mora fuerit cōmiſſa. ſecdo mouetur Bar.q2 quo ad illā qō eſt in ſolutiōe,7 nō in obligatiōe,poteſt mora purgari vſq; ad litē protestatā,vel vſque ad ſententiā.l.litē veniūt.ſ.cū p diximus.ſ.de pe.here.l.ſi qs ſtipulat⁹ fuerit decē in melle.ſ.de ſo.ergo cū in hoc tex.op⁹ fieri ſaltē ſit ſolutiōe,ergo ſuſcipiēdo op⁹ mihi prudicio in pena,ſed iſtō fundamentū ēt nihil facit ad clauſulā rato manente pacto, vnde Bar.neſciens aliter euadere,intelligit q etiā in hoc tex. op⁹ fuit in obligatiōe.q eſt 3 principiū huius.l.vbi fuit in ꝓdone 7 ea que ſunt in ꝓditione nō ſunt in obligatione.l.ſi quis ſub

15 ꝓditione dando rū.x.ſi qs omiſi.cau.teſt. ¶ Vltimo extra gl. priſtum tex.in prin.in ver.arbitratu meo iuncta expoſitione gl.ij.q intelligit de arbitratu in progatione terminī,7 iuncto verſi.nec ad rē vbi eſt tex.q nō regritur aliqua interpellatio not.ſing.Bar.q ſi pmiſi tibi dare cetū in paſchate,7 ab inde in antea ad oēm tui petitionē,q dies paſchatis pſtituit me pmiſſorē in mora,abſq; alia interpellatione,ac ſi limpliciter pmiſiſſe ſoluere i paſchate,7 illa verba abinde in antea ad oēs 7c.importāt qō poſſis mihi progare terminū ſi velis,7 ſi non progatis dies paſchatis interpellat,p homine, 7 pſtituit in mora.caſus eſt hic ſin.in iure pm oēs, 7 oēs indifferenter ſequunt,7 ſic diligenter no.q nō ſolū dies certa 7 invariabilis interpellat 7 pſtituit in mora.l.magnā.in verb.certo.C.de p trab.emp.ſtip.7.l.ſi ex legati cā.ſ.eo.ſed ēt dies a principio certa.ſed variabilis in longinquū tempus ad voluntatē ſtipulatoris interpellat 7 pſtituit in mora.tex.eſt hic ſolēnis ūcta gl. Et ita amplia regulā predictā qō nunq; excat ō memoria tua ſm Ang.hic.co.j.7 ad iſtā deciſionē Bar.adde q idē ēt tz Bal.in l.j.in vl.col.C.qñ dies leg.Ang.7 Jmo.i repet.l.ſi inſulā.in xxvj.co.ſ.e.7 in l.ita ſtipulat⁹.j.e.Ale.i in l.quoties i diē.col.j.ſ.e. ¶ Secdo adde tex.expreſſiorem l.ſi.§. pterea.i verb.vel poſtea.C.de iur.do.7 ibi Bal co.pe.ad hoc not.7 tōt ēt q gl.q. hic eſt ad hoc ſingularis.ad idē tex.in l.ſi ita qs p miſerit in pn.in ver.deberi vbi Bal.ad hoc not.j.e. ¶ Tertio adde q alibi priſtā ſin.gl.decidit ſin.Bal.in c.mandatus. ad ſi.de reſcrip.qr ſi papa mandat capitulo quod recipiat talem in canonicum intra mēſem.7 poſtea quādocunq; qō elapſo mēſe nō regritur alia monitio,nec interpellatio.q2 illa adiectio 7 poſtea qñcunque nō facit dilationē:per iſtū tex.ſm lecturam.gl.ij.7 Bar.vbi eſt tex.qō ſi qs pmittat mihi decem vſque ad menſem.7 poſtea quandocunq; adiectio 7 poſtea q docunque non facit mentionē quod reputat Bal. tenendum menti. ¶ Quarto per iſtā gl.dicit Bal.in c.ij.en ille q interfecit fratrē dñi ſui in vſi.feu.idē eſſe ſi debitor pmiſit mihi ſolvere vſq; ad decē dies.7 poſtea qñcunque interpellauero eū, adhuc iſti decē dies interpellāt p boīe. ¶ Quinto priſtū tex. cum gl.dicunt Bal.7 Ang.in d.l.magnā.col.j.C.de ꝓbē.ſtip. quod ſi promiſi tibi ſticchum vel aliud vſque ad paſcha,7 abinde in antea ad omnem tuā petitionem,7 ſi non dedero promiſi centum nomine pene qō etiā tunc dies paſchatis interpellat,vt ſtipulatio committatur 7 ita logtur etiam iſte text. quo ad commiſſionē pene. ¶ Sexto per predicta decidit no. Bal.in d.l.ſi.§.preterea.co.penul.C.de iur.do.qō ſi ſtatutus diſponat qs debitores frumēti propter cariſtiam nō poſſint exigi intra annum,ſed poſt annū teneātur ſoluere ad petitionē creditoris,quod talis annus interpellat 7 cōſtituit in mora abſq; alia noua interpellatione,quāuis ſtatutū dicat ad petitionē creditoris quod perpetuo teneas coꝛdi ſrū. ¶ Septimo adde bene facere quod dictū eſt in cōuentione quod creditor nō poſſit petere añ paſcha, certe paſcha interpellat 7 pſtituit in mora per gl.ordi.in l.ſi duo.ſ.fi.ſ.de pſt.pecu.ūcta.l.pmiſſor ſtichi.co.tit.7 ibi per Ly.7 nō habes alibi tactū niſi p Ly.ibi.7 ita formaliter i cfert 7 ſequitur Bal.in.l.ſed ſi ex ſtipulatu.ſ.eo.

1 ☞ Qui non dat fideiuſſores de euictiōe,7 nō liberat rem vēditam vt promiſit tenetur ad intereſſe.

2 Impersonalitas in verbo executiuo,non vitiat ſtipulationē.

3 Hec verba poſita in commiſſoriis conſultoris facti.ſ.ſuſpicatur quid iuris quid importent.7 nu.4.5.7.6.

§. Cū vēderet,

1 † Qui ñ dat fideiuſſores de euictiōe,7 nō liberat rē venditā vt promiſit,tenet ad intereſſe.h.d.ratio q2 promiſit factum ſ.liberare,7 fideiuſſores dare,7 obligatiō b⁹ facti ſuccedit obligatio ad intereſſe.l.ſtipulatiōes nō diuidūtur.verſ.celſus.ſ.eo. 7.l.ſi quis ab alio.in fi.de re iudi.iō,pculus hic recte reſpōdet tātā litē eſtimari quanti tactoris interest. ¶ Not.primo ex

2 tex.ibi,fideiuſſores pſtare.7 ibi liberare.q3 impersonalitas i verbo executiuo nō vitiat ſtipulationē:q2 talia verba referūtur ad pſonas ꝓbētūr,7 ſic ad perſonā vēditoris. Adde Bar. in.l.ſtipl'o iſta.ſ.ſi qs ita.el.j.in.ij.op.ſ.eo.no.in auſ.ſi quādo.C.de cōſti.pecu. ¶ Secdo no.ex tex.ibi,quero quid iuris ſit.ſm Ange.7 Jmo.p3 cōmiſſionib⁹ que tota die fiūt conſultoribus,ſub iſtis verbis,conſulatur quid iuris:nam habet conſultor per iſta verba cōmiſſionē dandi cōſiliū ſup toto de eo quo pōt queri ex facto narrato. Adde tex.no.in.l.ei⁹ per in

3 prōuincia in prin.in ver.cōſulebatur quid ō bis iuris,ūctis ſequētib⁹ verbis.ſ.ſi cer.peta.per quē ter.not.ibi Ang.quod conſultor cui cōmittitur cauſa ꝓſulenda per illa verba q2 iuris, habet ꝓſulere nō ſolum circa merita cauſe.ſed etiā circa ordinem iuris non ſolū circa principales queſtiones,ſed etiā circa acceſſorias.Et ita etiā pōderat illū text.Bal.in.c.j.in pn.

vbi

vbi ēt est ter. in ver. qd iuris. col. vj. si de inuest. seu. p tro. fue. i
4 feu. t ibi tz Bal. ¶ q qñ cā committit ꝓsulenda ꝓlio sapiētis,
vt vident qd iuris: qz cōmissio est gñalis. t oia capitula cōple
ctitur: tunc nisi ꝓsultor reddat ꝓsiliū sup oibus tam princi-
palibus qz emergentibus t incidentib⁹ non vr ꝓsilium dedisse. l. qd tū. s. de arb. ita ibi pulchre tz Bal. Itē adde Ang. in
l. querebat. in prin. s. de test. mil. vbi not. illum text. in verbo,
qd iuris. ad cōmissiones q̄ fiunt tota die ꝓsultoribus p ista ꝝ
ba, qnid iuris sit visis actis, est enim ita pregnans commis-
sio qz eius vigore pōt inuestigare ꝓsultor oia antecedentia se
quētia t cōnexa ſm eum. Itē adde q̄ qñ sit comissio consulto
rint videat q̄ sint partes iudicis ó causa cognoscētis sub ista
cōmissionis forma cōmittit, licut qñ or videat qd iuris secun-
dum Ang. t Jmo. in l. Titia diuortium. p illum text. s. so. ma.
Itē adde qō notabilr t magistraliter tz Bal. in c. j. ad fi. de li-
te. vbi tz q̄ est differentia an cā cōmittat ꝓsulenda, vt videat
qd iuris: t tunc talis cōmissio est ampla, vt dixi an cōmittat vt
5 ꝓsulat qualiter iudex debeat. ex actis diffinire causam, t tunc
est restrictiua. ¶ Et p hoc ōt Bal. vidisse quendā magnum ad
uocatum qui vsus est pulchra cautela: nā si fiunt positiones ꝓ
tumax in respondendo positionib⁹ habeāt p confesso. c. ū. vbi
gl. t doc. de ꝓfes. in vj. modo dū clientulus suus deberet ha-
beri p confesso, qz fuit contumax in respōdendo positionib⁹,
fecit cōmitti causam ꝓlilio sapientis, sub hac forma. vt refer-
ret que essent ptes iudicis in diffiniendo, t qz non erat pnun
ciatum q̄ positiones haberent p confessatis, non potuit con
sulere q̄ positiones haberent p cōfessatis, t sic stetit actor ab
sque pbatione, t sic nihil nocuit non respondisse positionib⁹:
ideo ſm eū dz esse cautus aduocatus alteri⁹ ptis ne sinat cliē
tulū circūueniri in formatione puncti, g transimitti dz ꝓsulen
9 dus, t fuit pulchra t vtilis cautela. ¶ † Item ad decisionem
Ang. t imo. hic adde Jmo. Eler. t Mod. in l. si fundū sub ꝓ
ditione. §. sti chum. s. de leg. j. Jmo. in l. q quadringēta. i pn.
s. ad leg. fal. Cano. in c. iij. p illum text. de ꝓsuetu. Et p ista li-
mita t declara qō no. Bar. t alij in l. lecta. in. iij. col. s. si cer.
pe. vbi Bar. no. qō ꝓsultor nō pōt consulere nisi super eo q̄ ei
cōmissum, qz si cōmissio fiat per illa verba qd iuris dicit ha-
bere latā cōmissionē. ¶ Gl. in verbo estimari. ibi, non in obli
gatione. gl. male ōt, t communiter reprobatur, qz in obliga-
tionibus faciendi post moram interesse est in obligatione. l. sti-
pulationes nō diuidunt. ver. Celsus. s. eo. sed in obligationi-
bus dāmi qz sunt precise: interesse nō est in obligatione ēt post
moram. l. vbi aūt. §. fi. t l. si seruum. §. fi. s. eo. ¶ Gl. fi. i ver-
bo, interest diuidit in duas ptes. In prima pōt qua actione
istud interesse petatur. In secōa an factum possit precise peti.
secōa ibi, nō ergo precise. ¶ In prima parte gl. inaduertēter
presupponit q̄ in hoc ter. non fuerit stipulatio, t sic non intel
ligit istū. §. ſm titulum sub quo situatus est ℣. l. imperator. s.
de in diē addic. Secōo t fortius ēt contra istum tex. ibi, is q ex
stipulatione id futurū, promisit. vnde videret dicendū q̄ in hoc
tex. agatur actiōe ex stipulatu ad interesse, vel certi ꝓdictione
ex stipulatiō. ſm qō no. p gl. t doc. in l. certi cōdictio. in prin.
s. si cer. pe. Saluādo gl. a tanto errore potes dicere alterō de
duob⁹ modis, vel qō gl. voluerit dicere q̄ nō solum quādo sti
pulatio iterc essisset, vt in tex. posset ex ea agi, sed ēt quādo pa
ctum: qz cū sit incōtinenti appositū iurta emptionē t vendi-
tionem, informat actionē ex empto, vt ēt cōpetat ad deductuz
in pacto. Vel secōo pōt singulariter intelligi ista gl. put ēt ex
ea no. Vel. u. hic q̄ nō solum pactum appositum incontinen-
ti iurta ℣ctum venditionis informat vt actio ex empto cōpe-
tat ēt ad deductū in pacto, vt late tradit in l. lecta. vbi tex. pn.
s. si cer. pe. t in l. petens. C. de pac. t in l. iurisgē. §. q̄ mo. §.
de pac. sed etiam si sit stipulatio, t sic pactum vestitum. nā sti-
pulatio est pactū. l. j. in fi. s. de pac. vnde si stipulatio appona
tur incontinenti iurta ℣ctum venditiōis ad aliquid dandum
vel faciendū. certe actio ex vēdito informata cōpetit ad dedu
ctū in stipulatiōe, t ꝝ ipse p hoc nihil alleget q̄ non solū pac
tum nudū, sed etiā stipulatio apposita iurta ℣ctum venditio-
nis informet actionē ex vendito que est bone fidei, vt etiā cō-
petat ad deductum in pacto. tex. est no. in l. prædia. s. ēt ac. em.
ſm secām lec. gl. ibi, quam Bar. in. j. col. ad fi. approbat t no.
ad hoc. t alij ibidē sequunt, dixi in d. l. petēs. vbi ēt Alexan. t
Mod. ad hoc no. Itē dum gl. ōt quod etiā competit actio ꝓ
scriptis verbis q̄ oritur ex pactis nudis appositis iurta ℣ctum
l. ū. C. de pac. inter empt. t vend. de hoc dic vt plene traditur
per Bar. t oēs in d. l. petens. t in d. §. quinimo. t estimabitur
in hoc ter. interesse ſm Bar. quāto minoris fuisset res nō p-
missa liberatione, t sic quāto minus videret res: qz sit obliga
ta. l. j. §. si heres. s. ad treb. licet alij quis dicat, vende mihi pro
quinquaginta libris min⁹, t nō curabo quod ꝓmittas ea libe-

rare ſm Bar. ¶ In secōa pte gl. tz qō nō possit ꝓcise agi ad ac
tū. dic vt late p Bar. in l. stipulationes nō diuidunt. in x. op.
t sep. in. vij. q. s. eo. Ler cxiiij.

1 ☞ In stipulatione rem prestari post moram succedit obligatio
ad interesse.

2 Promissio fundi simpliciter facta intelligitur dari.

1 **Si fundum.** In stipulatione rē prestari. post morā succedit obliga-
tio ad interesse. h. d. Et fundū prestari idē impor-
tat q̄ fundū tradi: qz neutro casu venit trāslatio do
minij. vt hic, iuncta. l. si rē traditā. s. eo. t l. ex empto. i pn. t ibi
no. Bar. s. de ac. emp. Secꝰ est in ver. dari. l. vbi aūt nō appa
ret. §. fi. t l. si seruū. §. fi. s. e. t. §. sic itaq; ānst. de act. si aūt sti-
pulor simplr fundū, nō adiecto pstari vel tradi vel dari, intelli-
git ſm Bar. t alios dari p. l. filiusfa. §. fi. cū gl. s. e. t l. si ita di
strahat. §. j. s. de ℣h. empt. rō: qz fundus nō est aliud q̄ ꝑprie
tas t vsusfru. l. qui vsumfructū. s. eo. t l. si alij. de vsu t vsufr.
leg. vnde q̄ pmittit fundū, pmittit ꝑprietatē t vsumfructum
t ꝓsequenter dari. Idē vr dicendū. si qs in libello simpliciter
peteret titium condēnari ad fundum. nam intelligeret pete-
re condēnari ad dandū, nisi natura ℣ctus preambuli vel nar-
rationis aliud induceret arg. l. si stipulatus. s. de vsur. secun
2 dū Bar. Jmo. t Cu. hic. ¶ † Adde ad Bar. dū tz q̄ promissio fū
di simpliciter facta intelligit dari. idē t, Bar. in l. cū mota. cir
ca med. C. de trās. Bal. Jmo. ℣lo. Alex. t Are. in l. si a sub
stituto. §. j. s. de leg. j. Bal. in l. j. in pe. col. C. de iur. do. Lud.
ro. t do. Alex. in l. scire debem⁹. §. si a tutore. c. p illū tex. s. e. Itē
facit rō: qz verba in dubio debēt intelligi in potētiori significa
catu. l. j. §. q in perpetuū. s. h ager. vect. vel emp. pet. c. si pr.
de test. in vj. ¶ Gl. in verb. interfit. ista gl. formal quatuor ℣
ria, t in trib⁹ de solutione se remittit, t sic diuidit in quatuor
partes q̄ patent in gl. Dic ad primum t vltimum ℣rium q̄ ad
idem tendunt, q̄ in actionibus stricti iuris, fructus nō veniūt
vt fructus, nisi a tēpore litis ꝓtestate: sed vt interesse veniunt
a tēpore more, vt hic. Et differentia est an fructus petātur vt
fructus an vt interesse, vt declarat t alij in l. si filiusfamilias.
§. j. vbi dixi. s. eo. Ad secundū ℣rium de. l. si filiusfa. §. fi. s. eo.
dic q̄ ibi erat in obligatione fundū dari: qz fundus erat sim-
pliciter pmissus. vt dixi in tex. sed in obligatione rē dari, nō
succedit ex mora obligatio ad interesse sicut hic in obligōne
rē pstari vel tradi. iō nō veniūt fructus vt interesse a tpe mo-
re, sicut veniūt hic in alio ℣rio. qñ simul pmittit dari t tradi.
Dic q̄ verbū dari sumit ꝑ tradi, ſm naturā ℣ctus emptiōis
in quo apponit. de cuius natura nō est. qō trāferat dominium. l. ex
empto. in prin. s. de ac. emp. t l. fi. s. de cond. ob can. Tamē il
la duo verba rē dari, t vacuā possessionē tradi operant vt ha
beat iō fructuum, vt dixi in d. l. si filiusfamilias. §. fi.

Ler crv.

2 ☞ Stipulatio incerta rōne temporis vel quantitatis vel lo-
ci vel rei redditur nulla.

3 De equitate cano. incertitudo non vitiat stipulationem.

4 Valet obligatio qua ꝓmitto tibi quicquid tu volueris vel qc
quid tu petieris.

5 Inter ius ciuile t canonicum non dz induci discordantia.

6 Valet stipulatio si stipulor mihi dari centum ꝓ eo quem no
minabo non obstante incertitudine persone.

7 Qñ stipulatio penalis dz cōmitti ex eo qō aliquid desīt fieri
aut prestari, an cōmittatur anteq̄ declaretur per iudices.

8 Vbi dispositio penalis incipit a precedenti cōditione ad hoc
vt comittatur exigitur q̄ desinat conditio posse existere.

9 Qñ actum est q̄ non soluto hoie sola pecunia debeatur, ꝑhoc
non tollitur quin possit homo solui aut pecunia.

10 In stipulatione prætoria quando dies non exprimitur, intelli
gitur arbitrio iudicis.

11 Incertitudo regulariter vitiat, fallit tamen in plurib⁹ casib⁹.

12 In emptione t locatione requiritur ꝓ forma quod pretiuz
a principio sit certum in quantitate.

13 In quibus casibus incertitudo non vitiet.

14 An valeat promissio consultentium in numero. pondere. vl mē-
sura, non exprimo numero vel mensura.

15 Homo non dz fines destinatione patrissa. sed a natura.

16 In vltimis voluntatib⁹ non est differētia. si incipiat a prece-
denti ꝙuentione. an dispositione pura vt cōmittatur pena.

17 An distinctio ver. itaq; l. nostre habeat locū in dispositioni-
bus legalibus vel statuarijs.

18 Mora committitur per litis contestationem.

19 An stipulatio penalis nouet obligationem precedentē princi
palem.

20 Etiam in stipulatione penali bodie non fit nouatio nisi ex ꝑsse
agatur a partibus.

21 Qualiter stipulatio pura committatur quoad obligationez, petitionem, executionem z morzam.
22 Stipulatio in diem qualiter z quando committatur.
23 Stipulatio conditionalis qualiter z quando committatur.
24 Qualiter stipulatio penalis incipiens a precedenti dispositione vestita committatur.

Ita stipulatus. Ista lex est formosa z valde difficilis z sm Bar. est vtilior lex q sit in corpore iuris, qz ipse multū alto stylo cōmētauit: ego substātialia attigā, z q necessaria videbunt ad dclarationē materie. Omisso summario Bar. z ei9 diuisiōe summa clari9 sm Pau. d ca. z do. Alex.
1 ¶ † Qn in pncipali stipulatione vertit incertitudo circa diē, p errorē vel obliuionē partiū omissuz, reddit nulla tam pncipalis stipulatio qz penalis. sec9 si ex certa scientia qz tunc neutra reddit nulla: si autē ppter incertitudinē quātitatis vel loci vel rei vitiat indistincte tam principalis qz penalis, siue scienter siue ignorāter specificatio sit omissa. Itez stipulatio penalis nō cōmittit nisi cū desijt posse fieri vel dari q est in stipulatione deductū, siue stipulatio inceperit a precedenti dispositione, siue a pcedenti cōditione, sm Pegasum: sed sm sabinū, vtroqz casu cōmittit, cū potuit facere vt daret, z p ipsum pmisso rē steterit quomin9 faceret vel daret, secūdū authorē istius. l. stipulatio incepit a pcedēti cdōne, vera ē opinio Pegasi: si vero a pcedenti dispositione, vera est opinio Sabini, sed in vltimis voluntatib9 indistincte a tēpore cessatiōis cōmittit pena. Itē sola pena pōt peti, z non simul res principalis, nisi actum sit q vtrunqz petat. h. d. tota ista. l. Considera q iurecō. in tota ista. l. tribus principaliter tractat. primo de quadruplici incertitudine vitiāte stipulationē, vna est diei seu tpis, alia circa qātitatem, alia circa locū, alia z quarta circa rē. In scda tractat de stipulatione val. da qn cōmittat. In tertio ad quid cōmittat. scda ibi q si ab initio, tertia ibi, qd si ne dubio. ¶ In pma ergo parte erat actum inter partes in pfationib9 ctus, qd tpe stipulationis deberet exprimi aliqua certa dies, in qua esset sistendum, z postea quando deuenerūt ad stipulationem p errorem vel obliuionez omiserunt apponere diē in qua deberet sisti: tunc vitiat vtraqz stipulatio tam principalis quam penalis: quia est imperfecta z incerta: sicut vitiatur stipulatio consistentium pondere, numero vel mensura non expressa quantitate vel qn pmittitur opus fieri coherens solo, non expresso loco vbi debeat fieri, vel cum pmittitur fundus non adiecto nomine. ¶ In secunda parte principali, ibi quod si ab initio loquit qn stipulatio valet qz a principio fuit actū inter partes quod sisteres quacunque die placuerit tibi pmissori vel stiplatori. z sic vel actori vl reo z sic dies sistendi fuit positus in volūtate pmissoris, vel stipulatoris. n aūt substātia obligatiōis, z sic ex certa sciētia partiū dies certus fuit omissus, z si nō sisteres pmisisti certā quātitatē pecunie nomine pene, dubitat qn talis stipulatio penalis cōmittit z ista secunda pars principalis huius legis que tractat de cōmissione stipulationis penalis, z st difficilior z magis vtilis qz alia pars huius legis. z ista subdiuit in qnque particulas, pout et Dy. z Bar. faciunt. In prima tractat qn stipulatio incipiens a precedenti dispositione pura, subducta stipulatione penali sub cōditione committit. In scda qn stipulatio incipit a precedenti cōditione cōsistente in non faciendo. In tertia qn incipit a precedenti cōditione cōsistente in non dando, z i hoc ponit opinionem Pegasi. In quarta circa idem ponit dictū Sabini, qd videbatur dicto Pegasi cōdicere. In quinta discordantiam Pegasi z Sabini ad cōcordiā reducit. secunda ibi, sed z si ita. tertia ibi, itē si quis. quarta ibi, sabin9, quinta z vltima est ibi, itaque. ¶ In tertia parte principali ibi qd sine dubio. illa dictio q capit per gl. pro sed z legitur litera vt in gl. in verb. q hoc modo, sed sine dubio verū est quod homo z pena debeatur qn id actum esse probatur. Scdo modo potest legi sm Old. laud. quē referunt Bar. z alij q illa dictio quod sit relatiuuz ad dictum Sabini precedens, z est census. quod s. dictuz Sabini est verū, cum id actum probatur si homo datus non fuerit z homo z pecunia debeat. Ratio qz quando actum est q vtrunque debeatur: si inspiceretur dictum Pegasi inutilis esset talis stipulatio: qz reperiret concepta in casuz in quo vtrunque dari non posset. nā si deberemus expectare quod res posita in conditione nō posset prestari vt vult Pegasus: tunc illud pactū q vtrunque debeatur esset impossibile qn res que desijt posse prestari non posset prestari simul cū pena.
2 ¶ † Not. j. ex prima parte principali. quod stipulatio incerta rōne temporis vel quantitatis vel loci. vel rei reddit nulla. z sic tex. loquit de quadruplici incertitudine. Limita primum de incertitudine temporis vt procedat quando declaratio tēporis esset omissa p errorē cōtrahentium z obliuionem p prius ordinate inter eos forme: tunc habet vitiare. ita p prie loqtur ista lex. z l. triticum. §. eo. alias incertitudo tpis nō hz semper vitiare actum. Vñ si iudex in snia condemnatoria dicat relego vel deporto te ad tēpus. ita quod fecit mētionem temporis non tamen dixit quanti temporis tunc temp9 sine vlla declaratione prolatum significat decenniū: vt est tex. sing. in l. sine pfinitione. j. de penis p quē tex. ita limitat. l. nostrā Bal. in c. ex literis. in vij. col. de csti. z per illum text singulariter infert q si appareat instrumētū feudi vel emphyteusis sub hoc tenore vz ad tēpus nec esset aliter tempus declaratū intelligeret de decennio: quod inter breue tempus z lōgissimum tz medium vt ibi per eum, z per eundem Bal. in l. s. muneribus. C. de decur. li. x. z ille tex. in d. l. sine prefinitiōe est sin. z non hz concor. sm Bart. ibi, z Bal. in c. j. de trāsla. p la. z in c. j. circa prin. de postu. do. Ant. do. Ab. Im. z alij in d. c. ex literis. alibi tamen no. Bal. in l. vsure. C. de vsur. q tps absolute positum ponitur pro anno z tempus in plurali numero pro biennio: z diuiduum tpis pro sex mensibus. nihil allegat. sed talē doctrinā facit ex suo capite: sed tu dic quod in istis csideranda est natura cause seu negotū, sm quod in simili dicunt gl. z doc. in c. ex literis. in ver. in perpetuum. de cd.
3 ¶ † Scdo principaliter aduerte qz licet incertitudo de iure ciuili vitiet stipulationem vt hic: tū secus est de equitate canonica. nā pmissor pōt compelli vt pmissa incerta declarāda arbitrio boni viri adimpleat. dictū fuit singulare z famosuz Archi. in c. sunt nonnulli. j. q. j. quod refert do. Alex. hic. col. iij. z dicit qd istud dictum est legistis incognitum. ego istud dictuz plene examinaui in l. triticum. §. e. ad ibi dicta me remitto.
4 ¶ † Tertio principaliter aduerte q vz obligatio qua pmitto tibi quicquid volueris, vel quicquid petieris. vt est tex. no. in c. cum iuramento. de homi. z ibi do. Ant. de but. z Joan. d ana. ad hoc no. illum tex. eo qz tunc incertitudo confertur in psonā creditoris. ergo vz. l. si ita legatū. §. illi si volet. §. d le. j. iūcta. l. a titio. §. fi. vbi Bart. §. e. Sec9 si icertitudo cfert in personam pmissoris: puta promittis dare quicquid volueris tunc nihil vz: qz dando paleā vel muscā liberaretur z sic promissio iudicaretur derisoria. vt no. gl. in l. legato generaliter de leg. j. z in l. cum post. §. gener. §. de iure do. z dicit Alexā. quod istud nō traditur a legistis, z ita transit. ¶ Tu aduerte q tex. in. d. l. si ita legatū. §. illi si volet. iūcta. l. a titio. §. fi. cū ibi no. p Bar. nihil faciūt: qz ibi nō erat incertitudo, imo res certe erat promissa, si stipulator voluerit. Itē aduerte q tert. in dicto. c. cū iuramento non bene probat quod promissio valeat, qn incertitudo cfertur in personam creditoris hoc non decidit ibi tex. nisi dicas q ideo ibi nō valebat promissio incerta heredis eo qz ctinebat illicitū, prout etiaz est tex. no. de eodem in. c. vnusquisqz. xxij. q. iiij. ergo a contrario sensu, si nō cōtinuisset illicitū valuisset nō obstāte incertitudine ex parte stipulatoris. Sz certe per tale argumentū a cōtrario sensu nō debet induci correctio iuris ciuilis. scdm gl. in. c. cupientes. §. q si per viginti. de elec. in. vj.
5 † nec etiā dz induci discordātia inter ius ciuile z canonicū. c. cū expediat. de elec. in vj. preterea etiā d iure canonico verba generalia prolata ad cōplacētiā stipulatoris, non inducūt obligationē tex. est sing. z no. dignus in c. cū venissent circa mediū de insti. z ibi Joā. and. do. Ant. z Abb. z alij ad hoc no. vbi per illa verba generalia. Archidiaconi q archiepis faceret de oib9 redditib9 ipsi9 archidiacōi ad suū placitū, nō per hoc fuit obligat9 archiepiscopo ad aliquid: z per illū tex. colligunt etiā Cardi. z Imol. ibi co. xviij. q verba generalia nō obligant quādo proferuntur per modū liberalitatis vulgariter consuete, vt qz dicitur oia mea tua sunt, vñ dicit gl. no. in. l. ij. C. i quib. caus. co. do. accu. pos. lib. xj. q sepe vulgariter dicit amic9 amico tuus sum in oib9, z oia mea tua sunt. ¶ Itē dicit Ang. in l. si cui. §. de seruit. q si aliquis dicat, de me z ex meis facias ad libitum tuū, nō sequitur quod donem tibi mea vel aliquid ex meis. Item verba generalia z reuerētialia sunt poti9 adulatoria quā obligatoria. d. c. cum venissent. sm Bal. in cons. ccxviij. ij. partis. inci. petita venia. colū. iij. Itē verba iactantia prolata corā testib9 ad hoc non adhibitis, non inducunt dispositionem. l. fi. z ibi Bar. no. §. de testa. ¶ Itē per tex. in d. c. cum venissent. decidit no. Lud. ro. in repeti. rub. de arbi. col. iiij. quod si petenti tibi q donē tibi talem rem, ego respōdeā nō tantū istam rem, sed quicquid tibi placet dono, q petens nō pōt ex tali respōsione se fundare, etiā ad petendum rem specificatam: qz talis promissio est nulla. alleg. Bal. in conclusionibus iuris ita tenere z reputat singulare. z sequitur etiam Alex. hic. col. ij. z do. Feli. i. d. c. cum iuramēto. Et per ista habes quod tex. in. d. c. cū iuramēto. z in. d. c. cum venissent. non cōtrariantur ad

inuicem

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

fmicē ł; Alex.reputet esse difficile c̄trium.ꝛ dicit qd non re-
perit ab aliquo tactū,ꝛ in solutione multū laborat,p quedā
aduētitia ꝛ quasdā diminutiones.¶ Reliquos casus in qui
bus incertitudo non vitiat stipulationē dicā post Bar. in gl.
parua in ver.stipulat⁹ essem.ꝛ qꝛ iste tex.tractat de quadru-
plici incertitudine vt dixi,ꝛ omittit de incertitudine psonarū
an vitiet,vide magistraliter p Bar.in l.qdā.j.reb.dub.per a-
lios.in l.id qd pauperib⁹.C.de epi.ꝛ cleri.per Kano.in c.cū
6 tibi.de test.vide tex.no.i l.si fuerit.ff.de reb.du.ꝛ no.ꝙ † si sti
pulor mihi dari centū p eo quē nominabo,vꝫ stipulatio non
obstāte incertitudine psone.qꝛ videor mihi stipulari alio nō
nominato:casus est in l.secundū respōsum.C.de fide.ꝛ cōmi.
stip.quē tex.ita alleg.Bal.in l.cum post.§.gener.in reporta
tis antiquis.ff.de iur.do.ſm Ale.hic.co.xiij.q addit hoc tex.
in c.j.de feu.non ha.prop.nat.feu.in feud.miror de do.Alex.
qd non allegauerit Bal.in l.j.ad fi.prin.ff.de pac.vbi querit
Bal.pone ꝙ sum stipulatus hoc mō pmittis mihi recipiēti
p eo quē declarauero,postea neminē declaro.an vitietur sti-
pulatio.per istā.l.ꝛ l.triticū.ff.eo.determinat ꝙ nō qꝛ si nemi
nem declaro,presumor recepisse p me ꝛ heredibus meis ꝛ sic
possum agere vel ego vel heres meus.ita dt esse tex.no.in d.
l.fin.ꝛ ita refert ꝛ seqtur idē Ale.in l.stipulatio ista.§.si quis
ita.el.j.ff.e.in j.no.p illū tex.vbi impsonalitas ex parte stipu
lantis:nō vitiat stipulationē:qꝛ presumitur stipulationē i du
bio recepisse p se ꝛ suis heredibus,vt ibi,ꝛ ff.,sicut in eadē l.
7 ¶†Scdo no.ex tex.ibi,nec ante ꝛc.hic videri prima fronte es
se tex.qn stipulatio penalis dꝫ cōmitti, ex eo qd aliquid desijt
fieri aut pstari,nō ante cōmittit ꝙ declaretur per iudicem c̄
mitti non posse.c̄trium tamen determinat Ang.Jmo.ꝛ alij:qꝛ
quāprimū verū est c̄ditionē impleri non posse statim agi pote
rit,qꝛ venit ꝛ cessit dies obligatiōis.l.cedere diem.ff.de verb.
sig.Nā existentia c̄ditionis est q̄ purificat c̄ditionem apposi-
tam stipulationi penali,ꝛ nō declaratio existentie.d.l.cedere
diē.ꝛ iste tex.in ver.declaratū.intelligitur per facti veritatē,
vel per rerū naturā,non tamē p iudicē.facit.l.hoc iure.i ver.
exploratum.ff.eo.alibi etiā Bar.in l.in ista stipulatione si ca
lendis.in ij.col.ff.eo.no.ex isto text.qd qn negatiua est causa
8 actionis mee,debeo eā pbare.¶†Tertio no.in ver.sed ꝛ si ita
q vbi dispositio penalis incipit a p̄cedēti c̄ditione ad hoc vt
cōmittat,exigit ꝙ desinat c̄ditio posse existere.rōnē assignat.
j.gl.vbi dicet.¶ Limita ſm Jmo.ꝛ Alex.quatuor modis de
qbus hic per eos presertim in vltimis voluntatibus, vt hoc
tex.in ver.idqꝫ ſm cōēꝫ intellectū,quē ēt seqtur gl.in l.si post
tres.ff.si qs can.Bart.hic in iiij.opp.j.partis dicā in gl.sup
ver.naturā.ꝛ ibi videbimus,quid in dispositionibus legali-
bus vel statutarijs an in hoc equiparentur vltimis volunta-
tibus,itē fallit in c̄ctibus qn actum esset vtrūqꝫ debere pstari,
vt hic in ver.quod sine dubio.ſm lec.Oldr.ff.relatam.ponit
Bar.hic in iiij.q.pn.ad fi.¶Quarto no.in ver.quod sine du
bio quod quando est actum quod vtrunqꝫ debeat ꝛ principa
le ꝛ pena:tūc vtrūqꝫ pōt exigi sicut qn adest clausula rato ma
nente pacto.l.q fidem.ff.de transac.ꝛ l.cum pponas.C.eo.d
transa.Si aūt est c̄uentū qd pena tantū exigatur:id solum exi-
get qd c̄uentum erit.nā c̄ctus ex c̄uentione.l.accipiūt.l.j.§.
9 si c̄ueniat.ff.deposi.ꝛ reg.c̄ctus.de reg.iur.in vj.¶†Quinto
no.ex vltimo respōso text.ꝙ qn actū est quod non soluto hoie
sola pecunia debeat quod tamē adhuc potest hō solui aut pe
cunia,ꝛ sic ex isto tex.fin.pbatur ſm Ang.ꝛ Jmo.quod quan
do est actū quod non soluto principali sola pena debeatur, p
ista verba non videtur actum quod mora non possit purgari.
Et sic habes ꝙ licet dictio sola sit taxatiua ꝛ exclusiua.l.his
solis.ff.de cond.inde.ꝛ l.aduersus.C.si aduer.rem iud.tñ nō
impedit qn res pricipalis possit solui,ꝛ quin possit mora pur
gari.ꝛ circa hoc tāge quod vidit gl.hic in ver.agendum.ad fi.
Sed tu aduerte ꝙ iste tex.nō bene pbat predictum notabile
put etiā dt Are.hic:qꝛ dū tex.dicit ꝙ homo possit solui intel
ligitur anteqꝫ stipulatio committat ad penā ꝛ isto modo nihil
facit iste tex.Vñ p isto no.melius facit ſꝫ Jmo.ꝛ Alex.qꝛ ni-
hil repugnat quod vnū sit in obligatione,ꝛ aliud in solutione
tantum.l.si quis stipulatus fuerit.x.in melle.j.de solu.ꝛ l.itē
veniunt.§.cum predixerimus.ff.de pet.here.Bar.in l.insu-
lam.in.vij op.j.partis.ff.eo.ꝛ ita etiam ibi tꝫ domi.Ale.in ij.
fallen.¶Gl.prima diuiditur in duas partes.Jn prima de-
clarat bimembrem distinctionem tex.ꝛ assignat rationem di
uersitatis.Jn secunda per viam limitationis remouet vnū
c̄trium.secunda ibi quod intellige ꝛ dum gl.dicit qd tota ista
lex summatim hoc vult non bene dicit:qꝛ gl.non summat ali
quid de prima parte principa.huiꝰ l.loquēte de quadrupli-
ci incertitudine,sed solū summat secundam partem principa
lem tractantem quando stipulatio committatur.item dū gl.
assignat rōnem diuersitatis ad duas regulas tex.in quib⁹ cō
sistit medulla huius tex.quare stipulatio penalis incipiēs a
c̄ditione tardius cōmittat,qꝫ qn incipit a c̄uentione pura, ꝛ
ratio est ſm gl.qꝛ ante euentum c̄ditionis agi non potest,cū
ante non cedat dies nec ante est obligatus ad id quod est in c̄
ditione.sed qn incipit a c̄uentione illa c̄uentio est pura, ꝛ hic
statim est obligatus.ꝛ cum ista rōne oēs tenēt:cōfirmat Bar.
in.ij.op.ij.partis:qꝛ facilius dꝫ in penā incidere qui non fa-
cit id ad quod est obligatus qꝫ qn obligatus non est.l.si quis
sub c̄ditione dendo rū.x.ff.si qs omis.cau.test.¶Contra istā
rōnem glo.ꝛ cōmunem facere videt:qꝛ istud ꝙ agi non possit
non dꝫ impedire cōmissionē stipulatiōis penalis,vt ptꝫ i simi
li in l.nuda.cū gl.C.de contrab.ꝛ cōmit.stip.ꝛ glo.hic in ver.
agendū.de quo vltimo vide late Bar, j.in tota.vj.op.v.par
tis.¶Jn eadem glo.ibi.quod intellige,cum extra iudicium.
cū gl.trāseunt doc.ꝛ Bar.in vj.op.v.partis.ꝛ ēt in vj.q.quā
uis c̄trium velit glo.j.in verb.agendū.sed ista est vera,per l.si
penum.ff.quando dies leg.ced.ꝛ qꝛ non dꝫ p pmissorem sta-
re,nisi cum interpellatus fuerit.l.si ex lagati causa.ff.e.ꝛ l.ꝙ
te.ff.si cer.pe.¶Gl.in verb.certo die.ista gl.c̄ primā parte
tex.volentē quod omissio diei vitiet stipulationē opponit tri-
bus modis.primo quod non vitiet,sed intelligat repetita illa
dies,de qua agebatur pri⁹ inter partes,vt l.triticum.ff.e.ꝛ l.
cum qdā.ff.si cer.pe:scdo qd non vitiet,sed subintelligat dies
c̄suetus,vt l.si finita.in prin.ff.de dam.infec.tertio qd non vi
tiet,sed iudex habeat diē declarare.l.de die.in prin.ff.q sati.
cog.scda ibi,vt ff.de dāno infecto.tertia ꝛ vltima est prope fi.
gl.ibi.item cōtra.ff.qui satis.cog.¶Jn ea gl.ibi,sed hic age
batur ꝛc.ista prima solutio cōmuniter reprobatur qꝛ id quod
agit ab vno tantū,habet p nō acto.l.si repetēdi.C.de con.ob
cau.Jtē a stipulatore tantū agebat,deberet vitiari stipulatio
potius propter dissensum.l.inter stipulantē.§.j.ff.e.ꝛ non p-
pter errorē,vt hic dicit tex.¶Jn ea.gl.ibi vł qꝛ dꝫ resisti ꝛc.
habes secundā solutionē gl.quod inter eos c̄uenerat vt certa
die sisteres,ꝛ ante diē te certificarē,ꝛ istud qd proposuerā per
errorē omisi.ideo stipulatio nō vꝫ vt hic.Jstā solutionē repre
hendit Bar.ex duob⁹.Primo qꝛ si tūc qn agebat d stipulatio
ne interponenda fuisset dies certa expressa, certe illa intelli-
geret tacite repetita postea in ipsa stipulatione.l.titia.§.idē
rñdit plerunqꝫ.j.eo.sed istud fundamentū Bar.nō est gene-
rale,ꝛ non pcedit qn stipulatio esset interposita ex interuallo
quo casu dicta in prelationibus nō vident repetita in actu p⁹
ea ex interuallo facto ſm Bar.met.in d.§.idem respondit tñ
qꝛ iste tex.loquitur indistincte,siue stipulatio sequat inconti-
nenti:siue ex interuallo:ideo ista solutio glo.non est tenenda.
Scdo c̄ solutionē gl.facit ſm Bart.qꝛ si te non certificarē añ
illā diē:tunc stipulatio nō cōmitteret,potius propter defectū
omisse certificationis qꝫ ppter errorē,ꝛ sic ista solutio non est
de mēte huius.l.Preterea ꝛ tertio vltra Bar.ista solutio est
diuinatiua ad tex.ꝙ ego stipulator deberē te certificare ante
illaꝫ diē.istud est alienū a tex.ꝛ manifesta diuinatio,vñ Bar.
ꝛ cōiter doc.intelligunt istū tex.ꝙ inter partes in tractatu c̄-
uenerat de sistendo certa die,qꝫ tñ nō expsserūt,sed in ipsa sti-
pulatione debebat exprimi,postea in stipulatione dies fuit p
errorē omissus,ꝛ sic nō pōt videri dies repetita in stipulatio
ne ex quo nunqꝫ fuit in tractatu expressa, ꝛ sic vitiat stipulatio
vt erronea,vt hoc tex.¶Huius dicti ꝛ sic huius tex.duplicē
rōnē assignat Bar.Prima qꝛ in stipulatiōe requirit c̄sens⁹.l.
j.ff.de pac.sed hic nō est c̄sensus ppter errorē q c̄sensum im-
pedit.l.si p errorē.ff.de iur.om.iud.Scda rō qꝛ partes vidē
tur in tractatu ptestari qꝫ n volūt c̄trahere nisi cū adiectiōe diei
certi.ergo absqꝫ die illa.certe vr dnegata obligatio:qꝛ q vult
obligari ad talē diē,ad aliū nō vult obligari.l.statuliberū.§.
stichū.de le.ij.ꝛ l.im pator.ff.de postul.Nā ptestatio pcedēs
facit in futurū deficere c̄sensū.l.q ī aliena.§.fi.ff.de acq.her.
l.si qs.in pn.testa.de le.iij.ꝛ l.at si qs.§.plerīqꝫ.ff.d reli.ꝛ sū.
fu.Jsta scda rō Bar.nō vr bona duplici fundamēto.Primo
qꝛ ista est qdā tacita ptestatio q resultat a c̄trio sensu tractat⁹
pcedentis.Sed sic est ꝙ ptestatio tacita pcedēs non inualidat
actū sequentē tex.est sin.ꝛ no.dignus in l.fi.in princ.ꝛ ibi gl.ꝛ
Bar.ff.de le.ij.Bal.in l.humanū.C.de leg.facit tex.in c.dile
ctus.scdo.vbi Ab.ꝛ Jmol.ad hoc no.de preb.sed ad hoc rñ-
det Jmo.ꝛ Ale.simpliciter sequit ꝙ c̄trium pcedit qn tacita
ptestatio inducit ex actu declaratiuo volūtatis,sec⁹ si ex actu
dispositiuo vel limitatiuo.sed istā differentiā repbat Are.hic
col.x.post Bar.in l.si qs in principio testamenti.co.i.d le.iij.
Scdo c̄.d.rationē facit:qꝛ si obligatio deberet reddi inutilis
virtute ptestatiōis,vt vult Bar.oporteret quod actus incon
tinēti sequeretur ptestationem:al's si sequeretur ex interuallo
videret recessū a ptestatiōe.l.cū in plures.§.locator horrei.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ff.loc.nisi verba ꝓtestatiōis essent in futurū ꝯcepta, vt decla-
rat Bar.⁊ alij i l.pacta nouissima.de pac.⁊ i l.nō solū. §.mor
te.de ope.no.nun.in.j.q.protestatio nis declaratorie,⁊ ne ille
tex.non ꝓcedit indistincte.ꝙ esset violare literā. ¶ Preterea ⁊
fortiꝰ ſm Are.ꝙ stipłatio seqtur ex interuallo ad tractatū hn̄
opat ꝙ dicta in ꝑfationibꝰ nō videant repetita in sequētibus
sed nō operat ꝙ ꝯctus q sequit nō ꝑsumat factus ꝑ errorem,
ſm Bar.ita expresse distinguētē in d.§.idē rn̄dit plerūqꝫ.er-
go hec stipulatio lꝫ facta ex interuallo,tn̄ ꝓpter errorē,non
deberet valere.sed aduerte i hoc vltimo.qꝛ Alex.hic in x.co.
in duobꝰ locis,ꝓsertim in prima limitatiōe cꝫ ꝯtrū ꝯ Aret.⁊
refert ꝙ Jmo.i.d.§.idē rndit.⁊ in l.quoties.§.sed si cū ꝓmū.
ff.de here.inst.reprehendit in hac elegāter Bart.ꝯ quē ēt vr̄
tenere ipsemet Are.in d.§.idē rn̄dit.col.j.ibi dicet.¶ Suc-
cessiue opponit ꝯ Bar.d.l.cū pater.§.fin.de leg.ij.⁊ de l.pe.
C.de inst.⁊ subst.⁊ soluit vt hic ꝑ eū. Adde ꝙ solutio ray.quā
Bar.impugnat videt substātiabilis.ꝙ ꝗcquid sit in alia ma
teria,tn̄ in ꝓposito nostro dies dicat esse de substantia stipla-
tionis:nā ex quo ꝑtes egerūt apponere certū diē i stipłatiōe
⁊ sic noluerūt stare diei legali arbitrande ꝑ iudicē iuxta.l.de
die.in pn̄.ff.q satisd.cog.vn̄ si postea ꝑ errorē omiserūt appo
nere diē ꝯuentionalē,omisso talis diei vitiat stipłationē:vt h
tex.ergo dies in hac materia pōt dici esse de substātia. Cōfir
mat qꝛ ex quo partes egerūt apponere certū diē isti pulatio
ne:ergo voluerūt ꝙ illa dies esset de substātia actus: q̊ posito
ponit actus:⁊ q̊ remoto remouet actus,vt no.Bar.i l.ꝓlacā.
C.de sen.⁊ interlo.magis in specie Abb.in ꝯs.xciij.j.ꝑtis.in
c.p.statuto ciuitatis grossetane circa fi. Accedat ꝙ not.Bal.
⁊ Bal.in aut.q̄ supplicatio.C.de ꝑce.ipe.of.ꝑ illu tex.i verb.
sub hac forma.vbi no.ꝙ dies seu tps dꝫ esse de forma. ⁊ ibi ple
nius dixi de hoc.¶ Circa scōm ꝯtrū gl.de.l.si finita. in pn̄.in
ver.in quē caueri solet.ff.d dā.infec.Bar.ibi dt ꝙ istō ꝯtrū est
valde difficile:cōiter tenet scōa solutio gl.nostre declarata vt
hic ꝑ Bar.⁊ i l.de die.in pn̄.in.iij.op.ff.q satis.cog. ¶ Circa
tertiū ⁊ vltimū ꝯtrium gl.de.d.l.de die.i prin.solue vt hic per
Bar.cū quo cōiter alij trāseunt.vnū adde dn̄ Bar.tꝫ ꝙ i stipu
lationibꝰ ꝑtoriis puta de iudicio sisti,qn̄ dies nō exprimit intel
a 10 ligit arbitrio iudicis.ᵃd.l.de die.in prīc.sed†in stipulatione
ꝯuetionali de sistendo in alio loco,intelligit cū fuerit interpel
latꝰ,ꝓmissor ꝯgruo loco ⁊ tpe qō sistat. Cu.ipugnat Bar.⁊ hn̄
qꝛ ex quo ista stipulatio ꝯuentionalis ꝑtinet locū in quo debet
sistere,certe rōne loci dꝫ intelligi ꝯtinere tps intra qd possit
ad illū locū deueniri,⁊ illō tacitu tepus ꝙ inest rōne loci con-
stituit in mora absqꝫ alia interpellatiōe.l.idē erit vbi dixi.ff.
e.l.ꝯtinuus.§.cū ita.j.e.⁊ cū Lu.tꝫ d. Alex.saluat tn̄ Bart.
vno casu qn̄ ꝓmissor ꝓmisit sistere in loco in quo erat:nā tunc
nō pōt intelligi tps ſm distantiā loci,ex quo nō est distātia cū
sit in ipso loco.¶ Gl.parua in ver.stipulatus essem ibi,⁊ d le
ga.ij.l.q dā in testō.lꝫ gl.alleget istā.l.ꝑ cōcordātia:tn̄ ſm Bar.
⁊ oēs facit in ꝯtrium,qꝛ ibi vꝫ relictū in refectionē vie nō adie-
cta quātitate: ⁊ sic ibi incertitudo quātitatis vel summe non
vitiat.sicut facit hic in ver.nō secus.Sed tu salua gl.q̄ allega
uit illū tex.ꝑ cōcordāti arguendo a speciali:qꝛ si ibi est specia
le in relicto facto in refectionē vie, ꝙ ꝓpter incertitudinē nō
11 vitiet:ergo regulr̄ incertitudo quātitatis vitiat actū. † Et iō
gl.ibi ⁊ in l.cū post.§.gener.ff.de iure do.quā sequunt Bar.
Ang.⁊ magis cōiter alij Bar.Ang.in l.j.ff.sol.ma. dicunt ꝙ
regula est hic.ꝙ incertitudo vitiat.¶ Fallit primo in d.l.qui
dā in testō. in legato relicto ad refectionem vie publice qd̄ est
fauorabile.l.ad instructiōes.C.de sac.san.eccl. ¶ Scdo fal-
lit in dote vbi incertitudo quātitatis vel rei nō vitiat.d.l.cum
post.§.gener.Adde ꝙ sir̄ vꝫ ꝓmissio dotis,ꝑ muliere incer-
ta.⁊ sic ꝑ quacunque dixeris in vxorē.l.a titio.in prin. ff.eo.
¶ Tertio fallit fauore alimentorū.l.si cui annuū.ff.de au.le.
Ly.in l.j.C.de do.ꝓmis.tꝫ,ꝙ in istis casibus non sit speciale, i-
mo ex illis tribus casibus facit vnam regulā,q vbicunqꝫ in-
certitudo pōt certificari rōne adiuncti:tunc non vitiat,vt pa-
tet in dote que certificat ex qualitate ꝑsonarū.Itē in legato
refectionis vie,cuius quātitas certificat ex impensa necessa-
ria ad talē viā:⁊ idem de alimentis.Istā sententiā reprehen-
dit Bar.hic.⁊ in l.ff.sol.mat.per duo fundamenta de quibus
hic ꝑ eū.sed Lu.⁊ do.Pe.de bexu.defendunt Cy.opinionē
q̄ ēt in puncto iuris putant posse sustineri.⁊ eā tꝫ Bal.noue.
in trac.de do.in ij.speciali.vij.partis.quāuis de Lu.⁊ bexu.
nō faciat mentionē,⁊ in puncto iuris ista opi.Cy.ꝯ Bar.mihi
plꝫ:qꝛ est de mente iuris.¶ Unde aduerte qd̄ text.in d.l.qui
dā in testamento non se fundat in aliqua specialitate refectio
nis vie,sed fundat se rōne adiuncti:⁊ sic super certitudine re
sultante ex cā adiecta legato,habente in se tacitā quantitatē:
ꝑ mō ⁊ quātitate operis.nā dt ibi tex.quod tanta summa cen-
setur legata,quāta ei rei sufficeret,nisi ex magnitudine pecu-
nie ⁊ mediocritate facultatū testatoris appareat aliā fuisse vo
luntatē testatoris:tunc officio iudicis ſm estimationē patri
moniij quātitas legati diffiniri potest,ita ibi formaliter dt tex.
⁊ sic ibi fit certificatio habita rōne impense ⁊ patrimonij,⁊ vꝫ
Ly.in d.l.j.C.de do.ꝓmis.⁊ Lu.hic,ille tex. ꝓcedit non solū
quādo relinquitur ꝑ via reficienda vt ibi,sed etiā qn̄ relinque
retur pro edificanda domo alicui,vel ꝑ reficienda domo Ti-
tij nō expressa aliqua quantitate,qꝛ intelligeretur relicta quā
titas necessaria,ꝑ edificāda vel reficiēda domo similiter tex.
in d.l.cū post.§.gener.ponit ad literā rōnē Ly.nā dt ibi tex.
ꝙ non est idem in dote quod in fundo simpliciter ꝓmissio vel
legato,qꝛ lꝫ ꝓmissio fundi ꝓpter incertitudinē vitiaret:tamē
istō nō pōt dici in dote:qꝛ dos dꝫ ꝯstitui ſm qualitatē persone
⁊ quantitatē patrimonij.ita ibi dt tex.facit.l.q liberis.ff.de ri
tu.nup.⁊ l.quero.⁊ l.siue generali.ff.de iure do.⁊ l.fi.cū mil
le similibus.C.de do.ꝓmis.non est ergo verum ꝙ sit speciale
in dote,sed qꝛ incertitudo dotis pōt certificari ex adiuncto
cāe similiter in d.l.si cui annuum.ff.de ann.leg. in alimentis
incertitudo certificatur ex causa:qꝛ intelligitur relictū quan
tū est necessariū ad alimēta ſm ꝯditionē ꝑsone.l.ex annuo.ff.
de dona.inter vi.⁊ vxor.l.cū vnus.§.fi.ff.de ali.leg.⁊ l.cū hi.
§.modꝰ aut.ff.de trāsac.¶ Nec ob.fundamēta Bar.⁊ primo
dū dt qd̄ si vera esset opi Cy.quelibet stipulatio valeret q̄ fie
ret ex cā:qꝛ ex illa cā posset quātitas certificari,⁊ sic sequeret
in emptione ⁊ vēditione valere promissionē ꝑcij icertā ꝙ tn̄
est falsum:qꝛ in emptiōe ⁊ venditiōe,itē in locatione ⁊ cōduc-
tione pretiū dꝫ esse certū,§.pretiū.inst.de ꝯb.empt.⁊ l.si mer
ces.in pn̄.ff.de loc.rn̄detur ſm Cu.⁊ Pe.de bexu. ꝙ qn̄ pre-
tiū vel estimatio alicuius rei venit ex alia causa quā venditio
nis,⁊ tunc hn̄ potest certificari habita relatiōe ad rē vel ad va
lorē rei.l.fundum cornelianum.j.de noua.secꝰ in emptione ⁊
venditione:qꝛ facta simplr sine pretio certo nihil vꝫ vt iuribꝰ
preallegatis,qꝛ pretia in vēditione solent taxari scōm volū-
tatē ꝯhentiū,⁊ nō ſm valorē rerū.l.si voluntate.C. de rescin.
vendi.qꝛ venditor vult vendere q̄to plus pōt, ⁊ emptor vult
emere ꝑ minori quā possit:ideo certificatio ꝑcij non pōt in
12 venditiōe fieri a vero valore rei.†Tu responde clariꝰ ꝙ in em
ptione ⁊ locatione requirit pro forma quod ꝑtiū a principio
sit certū in quātitate:iō nisi exprimat pretiū certū:qꝛ actꝰ pec
cat in forma nō valet tāqꝫ emptio,sꝫ bene valeret tāqꝫ ꝯtractꝰ
innominatus ⁊ quātitas postea declarabit arbitrio boni viri.
tex.est ad literā in.§.qua de causa.insti.loca.ꝑ quē tex.ita de-
clarat Bal.in.l.ꝯctus.C.de fide instr.vide tn̄ text.⁊ ibi Bar.
in.d.l.si merces,in prin.¶ Nō ob.scōm fundamētū Bart.qd̄
legata fiant propter bene merita.l.nec adiecit.ff.ꝑ socio.ergo
nullū legatū posset censeri incertū,cū ex bene meritis legatarij
semper possit certificari qd̄ est contra tex.in.d.§.gener respō-
det Bexu.ꝙ talia benemerita possunt esse incerta, ⁊ vnū icer
tū per aliud incertū nō pōt declarari, preterea est in arbitrio
cuiuslibet remunerare hn̄ merita i qua velit q̄titate vel par-
ua vel magna.l.si non sorte §.libertꝰ.ff.de cōdi.inde.⁊.l.sed
⁊ si lere.§.cōsuluit.ff.de pe.hrdi.iō nō pōt bene haberi notitia
in qua quātitate voluerit ꝓmissor vl testator remunerare ⁊ sic
13 habes bene defensatā opinionē Ly.ꝯ Bar. ¶ †Tenendo tn̄
opi.Bar.q̄ videt magis cōis quod isti sint tres casus specia-
les,in quibꝰ incertitudo non vitiat.d.Alex.addit quartū ca-
sum specialē,in dispositione facta ad vtilitatē ecclesie vel pie
cause vel incertitudo non vitiat.gl.est in.c.nos quidem in gl.
pe.⁊ ibi doc.de testa.gl.⁊ Bart.in.l.si cui annuū.ff.de annui.
leg.gl.in.l.priuilegia.C.de sac.san.eccle, Bal.in.l.j.co.v.C.
eo.de sac.san.eccle.facit.l.id qd̄ pauperibꝰ.C.de episc.⁊ cleri.
quicquid teneāt Ly.⁊ Bal.in.d.l.priuilegia.Adde quod si te-
stator moriēs simpliciter dicat, relinquo pro oīa.⁊ nō expri-
mat quid aut quātū,nō per hoc vitiat legatū in cētū,sꝫ taxabi
tur quātitas arbitrio boni viri,ꝯsiderata qualitate ꝑsone mo
rientis.⁊ ꝯsideratis facultatibꝰ,ſm Card.florē.in cle.j.in xx-
viij.q.de test.⁊ late Jmo.post.do.Ant.in.c.iudicāte.de test.
cōfirmat:qꝛ si d equitate canonica icertitudo nō vitiat : qꝛ dꝫ
declarari arbitrio boni viri ꝑ dictū singulare Archi.i.c.sunt
nonnlli.j.q.j.qd̄ dictū examinant in.l.triticū.ff.eō. qn̄ minus
dꝫ vitiare qn̄ est relictū incertū pro anima,⁊ sic ad pias cau-
sas.¶ Quintꝰ casus specialis est scꝫ Alex. i relicto incerto,
facto cā studij vel alteriꝰ artificij adiscendi qꝛ nō vitiat incer
titudine.tex.no. in.l.stichus.de le.iij.uot.gl.in.d.§. gener.in
gl.magna ad fin. Cōfirmat qꝛ cā dotis ⁊ studij.equiparātur,
vt per Bar.⁊ alios in.l.j.col.fi.vbi dixi sol.mat.sed cā dotis
nō vitiat ꝓpter incertitudinē.d.§.gener.ergo nec relictū in-
certuꝫ cā studij:alios casus in quibꝰ incertitudo nō vitiat di-
14 xi,ff.in.j.no. ¶ †Ultra Bar,contra istū tex.in versi.non secꝰ
dum

¶ Judicis Adde ꝙ idē ē in quocūqꝫ tpe nō taxato, qꝛ tūc etiā intelligit arbitrio iudicis gl.⁊ ibi doc. i l.si ꝯstante. §.pe.in vers. temporis.ff. solu.ma.

dum vult q̄ nō valeat ꝑmissio consistentium pondere,nume
ro vel mensura,non expresso pōdere,numero vi mensura. for
titer hbst.tex.mirabilis.in l.q dā.s̄.de triti.vi.ꝛ oleo lega.vbi
testator legauit vxori vinū,oleū,frumentū,acetū,mel.ꝛ salsa
mēta:ꝛ nō expressit in aliquo q̄ztitatē ꝛ quātū ex quacunqꝫ re
dari vellet,fuit dubitatū inter iuriscōsul.an tale legatū vale-
ret an vitiaret ꝑpter incertitudinē.decidit ibi tex.q̄ valeat lega
tū,ꝛ intelligit testator legasse omne ꝛ totū illud q̄ de p̄dictis
in patrimonio reliquisset.gl.ibi distinguit q̄ ille tex.ꝓcedit ī
legato secus in stipulatione ꝑ hunc tex.cū simil.ꝛ sequit L u.
hic.Bar.vero ibi aliter r̄ndet quod ibi loquit q̄n reliquit ali
qd ꝑtinens ad alimēta,vnde fauore alimentorū interpretat,
omnia videri relicta,ꝛ sic indefinita equipollet vniuersali. se-
cus in his que ad alimenta principaliter non ꝑtinent. Sed
truffa est s̄m L u.hic,ꝛ lꝫ L u.aliter non declaret quomodo sit
truffa,dic ideo esse q̄ oīa ibi relicta non erant necessaria pro
alimentis,que intelliguntur secundū conditionē persone,vt
s̄.dixi,ergo nō est incertitudo,cū oīa intelligantur relicta que
testator in patrimonio habuisset,ꝛ sic loquit in legato.Secus
aūt sit in stipulatiōe vt hic.ꝛ no.bene illum tex.ꝛ puto q̄ ra-
tio diuersitatis sit,lꝫ nemo declaret:q̄ ibi legatū debet post
mortē ipsius testatoris: ideo testator presumitur indefinite
loquēdo legasse totū illud q̄ hꝫ in patrimonio de vino,frumē
to ꝛ similibus.ex quo vt dixi legatum non hꝫ effectū nisi post
mortem testatoris. sed istud nō presumit in stipulatiōe.ꝛ sic i
actu inter viuos: q̄ tunc ipse ꝑmissor indigeret si indefinite
loquendo intelligeret ꝑmisisse totū frumentū.vinū ꝛ similia q̄
hꝫ in patrimonio,hoc modo ipse indigeret ad victū suum q̄
cessant in testatore,ꝛ hoc modo cessat obiectio quā facit Bar.
in d.l.quidā.arguendo de legato ad stipulationē in ista ma-
teria incertitudinis vt equiparat tex.in d.l.cū post.§.gener.
q̄ hic apparet rō diuersitatis in d.l.quidā.¶ Gl.in ver.noie
ista gl.format quatuor oppo.sed quarta opp.concordat ꝛ nō
contrariatur,ꝛ sic sunt tres tantū opp.scd̄a ibi,itē opponitur
tertia ibi,ꝛ eodē modo quarta ꝛ vltima ibi,itē v̄r ꝯtra.¶ †In
ea gl.ibi,ꝛ eodem modo opponit ꝛ respondet ꝛc.glo.vult q̄
sicut homo non hꝫ fines destinatione patrisfa.sed natura: q̄
homo liber certa specie ꝯtinetur,vt dicit tex. quem gl.alleg.
in l.inter stipulantē.§.sacrā.ver.vini autem.s̄.eo. Ita nec do
mus hꝫ certos fines sola destinatione patrisfa.sed regitur fa
ctum hominis.s.ꝯstructio parietis medū.l.si quis duas. §.si
quis partem,s̄.con.predi.secus autem sit in fundo,qui sola d̄
stinatione patrisfa.hꝫ fines,ꝛ potest de vno plures facere.l.q̄
in rerū.§.si quis post.s̄.de lega.j.allegata in gl.ꝛ est tex.me-
lior de iure in l.locus.in prin.j.de verb.sig.vbi text.dicit no-
stra affectione etiam quelibet portio fundi poterit fundus di
ci.ꝛ sic si quis promittit ꝛ legat fundū simpliciter,etiā si ha-
beret fundos in patrimonio,non valet actus:q̄ solo animo ꝛ
sola destinatione posset ꝯstituere vnum fundum vnius palmi
tis vel bipedalem quē dando liberaretur q̄ esset derisorium
vt est gl.in l.legato generaliter.de lega.j.ꝛ in l.cū post.§.ge-
ner.de iure do.Sed si quis ꝑmittit vel legat domū simplici-
ter,si hꝫ domos in patrimonio,vꝫ legatū ꝛ tenebit ad vnā de
illis.d.l.si domus.in prin.de leg.j.q̄ domus sola destinatio
ne nō ꝯstituit vt dixi.Istā differentiā gl.inter fundū ꝛ domū
tenent Bar.Ang.Imo.ꝛ do.Pet.de beru.hic.ꝛ Ang.in d.l.
si domus.in prin.adde q̄ similiter feuda p̄nt ꝯstitui sola desti
natione dn̄i,q pōt de vno plura feuda facere ꝑ iura.s̄.allega,
s̄m Andr.de pisis summū feudistam in c.j.col.pen.de cōtro,
feu.apud par.term.Iac.aluar.in c.j.§.hoc quoqꝫ in j.col.de
suc.feu.in feud.¶ Subtilis Pet.de bel.pti.tꝫ opinionē quā
tangit in d.§.gener.in prin.gl.magne q̄ idem sit in fundo q̄
in domo:ideo in vtroqꝫ dꝫ distingui eodē mō.Aut testator vl'
ꝑmissor hꝫ fundos vel domos in patrimonio ꝛ debet vn⁹ ex
eis,ꝛ sic vꝫ stipulatio ꝛ legatū.d.l.si domus.in prin.Aut non
hꝫ fundos vel domos:ꝛ tunc neutrū vꝫ ꝑpter incertitudinē
vt hic.ꝛ d.§.gener.Istā opi.Pet.sequunt Cu.Pau.de ca.ꝛ
Ale.hic.Ang.de are.Hy.Bal.Nic.de nea.Im.met.ꝛ Pau.
de ca.in d.l.si domus.in prin.eo q̄ nō est verū assumptū glo.
ꝛ Bar.simplr q̄ fundus sola destinatione ꝛ sic sola volunta-
te ꝯstituat.nam tex.allegatus per gl.ꝛ Bart.ꝓbat ꝯtrium,scꝫ
in d.l.q̄ in rerū.§.si quis post.nam tex.ibi equiparat fundum
ꝛ domū ꝛ gl.ibi expresse dicit q̄ sicut pariete medio posito d̄
vna domo efficiunt due vel plures.ita fundo diuiso per regio
nem duo fundi vel plures efficiuntur.allegat inter alia iura.
d.l.locus.in prin.que tn̄ reuera vult q̄ solo animo ꝯstituatur
ꝛ sic illa gl.vult q̄ de vno fundo non constituant plures sola
nuda voluntate,sed per sepes ꝛ regiōes vel ꝑ sulcos seu ꝑ ap
positionem terminoꝝ.vel per fossam diuisoriam ꝑut etiam tꝫ
Cu.Pau.de ca,hic.ꝛ illam glo.in d.§.si quis post etiā sequit

Alex.in cōs.clxix.v.vol.q̄ inci.viso themate ꝛ scripturis.co,
pe.ꝛ in cons.clxxj.v.vo.q̄ inci.accurate perspectis his que j.
themate.Nō quoqꝫ est verū fundamētū Bar.q̄ q ꝑmisit fun
dum simpliciter,si habeat fundos in p̄rimonio,posit de vno
plures facere,ꝛ sic cōstituere fundū qui sit vni⁹ palmitis ter-
re.ꝛ illū dādo liberari, q̄ hoc nō pōt facere in preiudiciū sti-
pulatoris,sed dꝫ dare vnū ex his quos hꝫ,non facta alia va-
riatione.l.certa.in fi.de leg.j.ꝛ ita intelligendo valebit stipla
tio fundi simplr facta.l.quoties in stipulationib⁹.cum gl.fin.
s̄.e.Cōfirmat q̄ q ꝑmittit fūdū vel legat,videt deducere fū
dum in obligationē:qualis est tp̄e dispositionis,ꝛ qualē tunc
hꝫ.l.si ita.s̄.de aur.ꝛ arg.leg.l.fi.§.j.s̄.de leg.ij.l.rutilia pol
la.s̄.de ꝯtrah.emp.dixi in l.si stipulatus fuerim illud.§.cū stipu
lamur.s̄.e.ergo ꝯstatio non pōt postea variari quicqd ad hoc
conet respōdere Are.hic in duobus locis.in.xiij.ꝛ in xv.co.
ꝛ minus bene respōdet.Ego cōfirmo istā opinionē Petri o-
ptimo fundamēto.nā ꝑmissor habēs fundos in p̄rimonio pro
mittit fundū simplr,si vult dicere q̄ intellexit de fundo vnius
palmitis terre,ꝛ quo istō non expressit sed in se retinuit pro-
positum in mēte retentū nihil hꝫ operari in preiudiciū stipu
lātis.l.si repetendi.C.de cond.ob cau.Itē ꝑmissio simplex i-
telligit fundis sic stātibus prout tunc non facta aliqua varia
tione,l.q̄ seruius,de cōdi.ob cau.ꝛ c.cū inter.P.Sanfre.de
renū.ꝛ dato q̄ fundus potuerit solo aio constitui,q esset vni⁹
palmitis terre:tn̄ talis animus debuit factis aut verbis d̄cla
rari.al's nihil.operat.l.paulus respōdit non tm̄ verbis. s̄.rē
ra.ha,sicut dicim⁹ q̄ solo animo pōt adiri hr̄ditas:tn̄ requirit
q̄ talis anim⁹ sit declaratus verbis aut factis.l.ꝓ herede.in
prin.vbi Bal.ꝛ alij.s̄.de acq.here.ꝛ late Bar.in l.gerit.co.
ti.ꝛ ista opinio Petri hꝫ magnā equitatē: q̄ isto modo ꝑmis
sio fundi simplr facta valet q̄n ꝑmissor habet in patrimonio
fundos.ꝛ ista opinio verior v̄r. ¶ Sed si velles tenere aliam
opi.Bar.posses eam fundere ex mente hꝫ.q̄ sit magna di
uersitas inter fundum ꝛ domū.nā fundus simplr prolatus ē
terminus valde generalis.q̄ patet.nā fundi appellatione ve-
nit pratum,vinea,terra culta ꝛ ēt inculta.ꝛ quicqd immobi-
le inedificatū in patrimonio habet.l.fundi appellationē.ꝛ l.
locus.s̄.de verb.sign.ꝛ sic in termino fundus est longe maior
incertitudo adeo q̄ faciendo fundū in arena maris posset li-
berari.Nō sic est in domo q̄ est termin⁹ specific⁹,ꝛ solū pōt ve
rificari in sua specie,ꝛ non hꝫ sub se tot species separatas sicut
hꝫ termin⁹ fund⁹ q magis late pꝫ,ꝛ sic magis pōt reddi eluso
ria ꝑmissio vel obligatio fundi q̄ ꝑmissio domus.ꝛ si diceres
istō fundamentū ꝓcedit capiendo fundū simplr vel in gene-
re absoluto sed nos loqmur q̄n dom⁹ vel fundi sunt in p̄rimo
nio testatoris,ꝛ sic ꝑmittit incertus de certis,vt l.q ex pluri-
bus.s̄.e.al's si nō essent in p̄rimonio promissoris propter ni-
miā incertitudinē vtrūqꝫ vitiat,tā ꝑmissio fundi q̄ domus,q̄
dico q̄ adhuc existentib⁹ fundis ꝛ domib⁹ in p̄rimonio ꝑmis
soris adhuc maior est īcertitudo in fundo q est termin⁹ latior
ꝛ lati⁹ patet vt p̄dixi q̄ sit in domo q̄ est termin⁹ specific⁹.mi-
hi tn̄ vt p̄dixi magis plꝫ subtilis opi.Pet.d̄ bella per.¶ Vl
timo dn̄ Bar.ꝯstituit differentiā inter legata q̄ ꝯsistunt ex vo
luntate solius testatoris,q̄ si testator sensit de certo vꝫ lega-
tum,vt d̄t tex.in d.l.si dom⁹.in prin.s̄.de leg.j.ꝛ tūc declara-
tio voluntatis testatoris ꝑtinet ad ei⁹ heredē,q reputat eadē
ꝑsona.ꝛ ita tꝫ gl.no.in l.q a filio.§.si qs plures. s̄.de lega.j.
Sec⁹ est in stipulationib⁹ q̄ ꝯsistunt ex voluntate duorū:q̄ si
ꝯtrahentes sentire voluerūt de certo ꝛ nō cōstet de quo vitiat sti
pulatio cū nō sit ꝑ q̄ declaret,vt hac l.ꝛ hoc dicit Bar.voluit.
se gl.in d.§.gener.si bene aduertat scōm cū q̄ est bene notan
dum s̄m Pau.de ca.q̄ isto modo d.§.si qs plures.ꝛ d.l.lega
to gn̄aliter in §.fi.nō habēt locū in ꝯtractibus. ꝛ cum Bar.etiā
tenet Cu.in d.l.si qs a filio.§.si quis plures.sed aduerte quia
cōtra Bar.in secundo membro de stipulatione est text.in l.q
ex plurib⁹.vbi dixi.s̄.eo.vbi fuit dictū promitto fundū seia-
nū ꝛ plures erant seiani,vt ibi exemplificat gl.vel fuit dictū
ꝑmitto vnū ex fundis meis seianis.vt ibi Imo.ꝛ Mod.exē
plificant ꝛ sic fuit ꝑmissus incertus de certis,ꝛ ēt gl.hic exem
plificat ꝛ vꝫ ꝑmissio.vt ibi in tex.secus si ꝑmitteret fund⁹ s̄m
pliciter non expresso aliquo noīe:ꝛ tunc stipulatio nō valeret
ita loqtur gl.i d.§.gener.in gl.mag.circa mediū.ita ēt tenet
Ale.hic.ꝛ in d.l.q ex plurib⁹.Nec est verū fundamentū bar.
q̄ in stipulatione nō est ꝑ quē deduceret incertitudo quādo
contrahentes de certo senserunt:q̄ imo in re dubia statur in-
terpretationi ꝛ declaratiōi ꝑmissoris.l.stipulatio ista.§.in sti
pulationib⁹.vbi gl.s̄.e.ꝛ isto modo stipulatio valebit.¶ Gl.
in ver.quocūqꝫ dic.ista gl.timore cōtrarij q̄ nūc formabo po-
nit duas solutiōes,ꝛ sic duos intellectus ad vers.q̄ si ab initio.
scd̄a ibi,alij dicūt.ꝛ q̄ ista gl.est difficilis ꝛ obscura ꝑ ei⁹ de-

claratione opp.ꝯ tex.q vult ꝙ si dies ex certa scientia fuit in stipulatiōe omissa,qꝛ fuit ab initio actū ꝙ quacūqꝫ desisteres ꝙ stipulatio vꝫ,ꝯ:qꝛ dies fuit omissa verbis habet ꝓ omissa. l.quicqd astringende.in pꝛin.ſ.e.ergo ita dꝫ vitiari stipulatio sicut qñ a principio fuit ꝑ erroꝛē omissa,vt in pn. huius l. In gl.sunt due solutiones.vna Otonis glossatoꝛis antiq,q ꝑ verba obscura fatet oppꝛesse esse verā ꝙtū ad pncipalē stipulationē d sistēdo:qꝛ illa est nulla:adeo ꝙ ex ea nō pōt agi,ꝛ talis stiplatio pncipalis de sistēdo sine die,habet ꝓ nō facta,sꝫ stiplatio penalis bñ vꝫ,ꝛ ꝓinde cōmittit ac si incepisset a pcedēti ꝯditione,lꝫ hic pꝛecesserit pactio vestita,sed fuit nulla ꝓpter omissionē diei,ꝛ sic hr̄ ꝓ nō facto,ꝛ istō est qd vult dicere tex.similitudinarie loquēdo:ibi quasi quelibet stipulatio sub ꝯditiōe ꝯcepta vires habebit nec ante committet stipulatio ꝙ fuerit declaratū rei ꝓmittēdi sisti nō posse:ꝛ tā si incepisset a pꝛecedēti dispositiōe que fuisset valida statim cōmitteret cū potuisset sistere ꝛ nō fecisset,vt i ver.itaqꝫ.j.ea.l.differt iste vſ. a pncipio huius.l.qꝛ qñ dies omittit ꝑ erroꝛē.ꝛ tūc nec pncipalis stipulatio nec penalis vꝫ,vt in pn.hui⁹.l.sec⁹ qñ ex certa sciētia:qꝛ tūc nō vꝫ pncipalis,sꝫ bñ vꝫ penalis,vt hic in ver.ꝙ si ab initio.¶ Ista solutio Oto.repꝛobat ꝑ bar.ꝛ alios. Primo:qꝛ fundat in falso fundamēto ꝙ stiplatio d sistēdo iudicialis nō valeat sine die.ꝯ.l.d die.in pn.ſ.q satis.cog.ꝛ l.pe.C.d fideius.ꝛ.l.grece.§.ꝛ post litē.ſ.e.de fideiu.sꝫ ab ista rōne pōt defendi ista opi. qꝛ nō intellexit Oto ꝙ stipulatio vitiaret eo qꝛ dies reqreret in ea,sed qꝛ pcesserat tractatus de apponenda die.sicut in pꝛimo respōso text.Scdo repꝛobat ex alio:qꝛ si assumptū Oto.esset verū ꝙ stipulatio pꝛincipalis vitiaret, ꝓpter incertitudinē.similiter etiā vitiaret stipulatio penalis: qꝛ qñ pꝛincipalis vitiat ꝓpter icertitudinē ꝙtitatis vel loci vl̄ rei vitiat ēt penalis,vt.ſ.in ver.nō secus.ita ēt hic dꝫ vitiari penalis vitiat pꝛincipali ꝓpter omissionē diei, sed ad hoc pt ēt rñderi ꝙ omissio quātitatis vel loci vel rei ideo vitiat stipulationē:qꝛ sunt de substātia:sed dies nō est de substātia stipulationis de sistendo,patet qꝛ valet sine die.d.l.de die.in pꝛin. ꝛ firmat Bar.met.ſ.in pꝛecedenti fundamēto.¶ Scd̄a solutio glo.est ꝙ hic nō fuit omissa dies,sed fuit posita in arbitrio ꝓmissoꝛis,vt quocunqꝫ die sisteres.s.q tibi ꝓmissori placuerit.iuxta.l.centesimis.§.fi.ſ.e.§.isto mō vtraqꝫ stipulatio tenet,ꝛ pncipalis ꝛ penalis.Ista solut.appꝛobat ab oib⁹ pꝛeterqꝫ a Pau.de ca.q dt ꝙ ista solutio sibi plus displicet ꝙ pcedens cum pꝛopꝛium reoꝛū sit fugere,verisimiliter in cuius voluntate positū est tēpus sistēdi nunqꝫ illud declarabit.ꝛ sic fiet ꝯ naturā iudicij q est vt exerceat in inuitū.l.inter stipulantē.§.j.ſ.e.sed ad hoc rñdet dupliciter Alex.pꝛimo qd imputandū est stipulatoꝛi qui tēpus sistendi in voluntatē ꝓmissoris ꝯtulit.scdo timoꝛe pene stipulationis penalis,que cōmittit cū ꝯstat reū sisti nō posse satis est ꝯsultū stipulatoꝛi.ꝛ ita ēt rñdet Are.tenendo istū scdm intellectū gl.cōiter appꝛobatū subdit Bar.in xj.op.esse aduertendū ꝙ in voluntate ꝓmissoris nō est appositū an sistat,ꝛ sic substantia ꝓmissionis qꝛ hoc fuit actū ꝙ oino sisteret, sed bñ dies fuit collata in arbitriū ꝓmissoꝛis.nō est ergo in arbitrio suo an sistat sꝫ bñ qñ sistat:alꝛs si decederet ꝓmissoꝛ anteqꝫ declaret se velle,euanesceret stipulatio,vt l.cētesimis.§.fi.in ver.alij ita inutile.ſ e.ꝛ cū Bar.tenent Ang.Imo.ꝛ Ale.hic idem tꝫ Bar.in dicta l.centesimis §.fin.in.j.colum.sed ista solutio Bartol.nō bene euertat difficultatē,vt dt Pau.de ca.Bar. musauit sup hoc ꝯꝛio ꝛ nō bñ declarauit sed diuinat.Tu ergo dic planius.fm Lu.hic,qre putat singulare ꝛ notandū,ꝛ eundē Lu.in d.l.cētesimis.§.fi. ꝙ iste tex.ꝓcedit:qꝛ ꝓmissioni de sistēdo quacūqꝫ die placuerit ꝓmissoꝛi,fuit adiecta pena:q casu ne pena frustratoꝛie adiecta censeat,intelligit collatū i ꝓtātē ꝓmissoꝛis qñ sistat,ꝛ sic dies sola,nō aūt an sistat ꝛ sic substātia obligationis quo casu de dēte ꝓmissoꝛe anteqꝫ sistat vel anteqꝫ declarat se velle sistere cōmittit stipulatio penalis,ꝓinde ac si declarasset vt ꝑ bar.in l.fi.ſ.q sin.ma.ad liber. pue.allegata hic ꝑ Bart.ꝛ sic d.l. cētesimis.§.fi.nō ꝓcedit qñ ꝓmissioni cū voluerit,vl̄ qua die.volet esset subiecta stiplatio penalis q esset frustratoꝛia si dic erem⁹ ꝙ ēt pene cōmissio intelligeret remissa ad voluntatē ꝓmissoꝛis,ꝙuis ꝯꝛiū ꝛ male teneat Ale.hic,ꝛ sic teneas rñsionē Lu.qꝛ melius dici non pōt,quāuis eā impugnet Pau.d ca.vno fundamento cui respōdet Alex.ꝛ bñ.¶ Gl.in ver.agēdum diuidit in quatuoꝛ partes.In pꝛima infert ex text.in secunda ponit que requirant vt pꝛomissoꝛ hic dicat esse in moꝛa.In tertia remouet in pdictis op.In quarta querit ꝛ se remittit.scda ibi,in moꝛa ergo vr̄.tertia ibi,nec est ꝯ.quarta ꝛ vlti.ibi,sed an possit hec moꝛa.¶ In gl.ibi,vt in distinctione qꝛ gl.nō ponit vbi hoc dixerit,dixit in l.moꝛa.in pꝛin.ſ.de vsu. ꝛ in l.qd te.ſ.si cer.pet.¶ In ea gl.ibi,vel foꝛte non exigitur moꝛa ꝛc.dic verius esse ꝙ imo reqratur interpellatio vt tꝫ.ſ. gl.j.ad fi.vbi dt ꝛ gl.in d.l. ꝛ si post tres,ꝛ pꝛobat expꝛesse i l. si penū.ſ.qñ dies leg.ced.ꝛ in l.si qs filiū.§.stipulatio.ſ.d co. ho.ꝛ in l.si duo.§.ait pꝛetoꝛ.vers.ergo.ſ.de const.pecu.ꝛ ibi Bar.in §.fi.ad hoc no.ꝛ facit iste tex.in verbo quādiu ꝑ pꝛomissoꝛē nō steterit:nā ꝑ pꝛomissoꝛē nō dicit stare nisi fuerit interpellat⁹,vt l.si ex legati cā.ſ.eo.l.qd te.ſ.si cer.pe. ꝛ ita late tꝫ Bar.vbi istas glo.plene examinat.j.in vj.q.pꝛin. Istud est clarum qñ stipulatio incepit a pꝛecedēti ꝯuentione pura:tūc bene requirit interpellatio:vt si dixi.si aūt incipit a pcedēti ꝯditione,tūc interpellatio non ꝯgruit ex quo nihil est in obligatiōe,sed in ꝯditione vt dt.ſ.gl.j.vnde pena dꝫ cōmitti ex ꝯditiōis euentu,vt dt ista gl.que isto casu pꝛocedit:ꝛ sic habes
16 latius ꝑ Pau.de ca.Alex.ꝛ Are.col. xxij.¶ †Gl.in ver.penu.legate. Ex ista gl.habes ꝙ in vltimis voluntatibus nō sit differentia an incipiat a pꝛecedenti ꝯditione, an a dispositione pura,vt cōmittat pena.nam vtroqꝫ casu cōmittit statim cū potuit fieri ꝛ est cassatum.ꝛ ita late tenet Bar.hic in vers.venio ad quartā particulā per plura iura per eum allegata ꝛ sequuntur cōiter scribētes hic.ꝛ bene facit iste tex.ibi,idque vtilitatis causa receptū est ob defuncti voluntatem ꝛ sic fauoꝛe vltime voluntatis:qꝛ reipublice interest quod voluntates defunctoꝛū exitū consequant.l.vel negare.ſ.quē.test.aper.ꝛ cū istud specialiter sit receptū in vltima voluntate,apparet secus esse in cōtractibus in quibus bñ fit pꝛedicta distinctio vt in hoc tex.in versi.itaqꝫ rō diuersitatis est qꝛ in ꝯtractib⁹ verba dubia interpꝛetant ꝯ stipulatoꝛē.l.stipulatio ista.§.i stipulationib⁹.ſ.e.cū potuerit legē aperti⁹ dicere.l.veterib⁹.ſ.de pac.ideo illa verba si stichū nō dederis.x.dare spōdes,iterp̄tant ꝯ stipulatoꝛē vt pꝛomissoꝛ nō teneat ad penā quāpꝛimū potuit dare stichū ꝛ nō dedit:sed tūc demū quādo desinat posse stichū dare:sed in vltimis voluntatib⁹ verba latissima interpꝛetantur in fauoꝛem illius in cuius personā confertur dispositio.l.in testamentis.ſ.de reg.iur.ꝛ c.cū dilecti.de don.ꝛ ideo illa verba si penū nō dederis decē dato.intelligunt ꝙ pꝛimū
7 possit heres dare,ꝛ non dedit statim cōmittit pena.¶ †Sed hic cadit pulchꝛū ꝛ necessariū dubium qd in dispositionibus legalib⁹ vel statutarijs,an equiparent in hoc vltimis voluntatib⁹ an ꝯtib⁹:ꝛ sic distinctio ver.itaque habeat locū in legibus ꝛ statutis.in hoc gl.solēnis.in l.j.in gl.ij.C.d his quib.vt indi.quā Bar.ibi dicit perpetuo tenendam menti vult quod dispositio legalis vl̄ statutaria equiparet poti⁹ vltime volūtati ꝙ ꝯtui:nō impleri debet ꝙ pꝛimū fieri pōt alias incidit in penā absqꝫ alia interpellatione:iō tenet illa gl. ꝙ si lege vel statuto cautū sit ꝙ si heres occisi nō vindicauerit necē defuncti ꝙ auferatur ei hereditas ꝛ applicet fisco:eo ipso ꝙ trāsiuit tēpus intra ꝙ potuit vindicare necē defuncti,ꝛ nō fecit dꝫ auferri sibi hereditas ꝛ nō dꝫ expectari ꝙ desinat posse vindicari.ita tꝫ gl.solennis in.d.l.j.quā etiā Bal.ꝛ alij ibi sequūtur ꝑ l.ij.§.cōfestim iūcto.§.si mater nō petierit.ſ.ad tertul.idē tenet Bar.in.l.in cognitiōe.ſ.ad syll.Bar.ꝛ Imo.i.l. nō solū. §.moꝛte.col.pe.ad fi.ſ.d oper.no.nun.idē Bar.in.l.fi.circa fi.ſ.d reg.cato.Bal.in ti.d pace ꝯstan.in ver.in criminalib⁹. ꝛ in.l.ꝛ si post tres.i.ix.co.ſ.si qs cau.ꝛ i l.pe.i.ij.co.C.d ver. sig.ꝛ in.c.j.i.vij.co.d ꝯsti.late ꝑ Imo.in.l.diuoꝛtio.§.si fundū. ꝛ in.l.si moꝛa.ſ.sol.ma.Lud.i.l.iiij.§.cato.in vlti.char.ſ.eo. ꝛ in.l.vnica.in.iij.q.C.qñ nō pe.par.ꝙuis ipsemet Bar.alibi de hoc dubitauerit,ꝛ istū passum reliqt indecisum.i.l.su⁹ quoque.§.sꝫ ꝛ si filio.ſ.de here.insti.ꝛ idē Bar.in.l.j.ſ.d in diē addic.sꝫ do.Alex.hic late in.iiij.no.ꝛ Are.in gl.j.tenēt ꝙ requirat ꝙ pcedere debeat monitio seu interpellatio,vt qs icidat i penā legalē vel statutariā.ꝛ ita intelligūt ipsi gl.in.d.l.C.de his quib.vt indig.moti per egregiā doctrinā Inno.ꝛ Cano.i c.extirpāde.§.qꝛ vero.de pꝛebē.vbi tenēt requiri ꝙ pꝛecedat monitio seu interpellatio,vt qs incurrat in penā vel statutariā impositā pꝛo negligētia vel culpa omissa in nō faciēdo,vt ibi per Cano.cum multis ꝯcoꝛ.traditis per Alex. hic ꝛ in.l. si moꝛa.in.x.col.ſ.so.ma.ꝛ vltra eū idē tenet Abb.in.c.iij.de rapto.idē tenet Bar.in.l.inficiādo.§.infans.co.j.ſ.de fur.ꝙuis non bene referat Inn.facit bene tex.in c.excōicam⁹ itaqꝫ. §.moueant.de hereti.vbi Abb.no.ꝛ limitat illud dictū Inn. ¶ Ultra scrip.ꝑ pꝛima decisiōe ꝙ dispositio legalis vl̄ statutaria magis equiparetur vltimis volūtatibus ꝙ contractib⁹ adde facere qꝛ bonum est argumentū a testamento ad statutū ꝛ ecōtra.l.fina.C.de reb.alie.nō alie.§.disponat.in authē.d nup.Ang.i.l.j.ſ.de acquirē.here.vbi Ang.addit tex.quē ad hoc reputat sing.i.l.iiij.C.d omni agro d ser.lib.xj.Itē bene facit quia oēs modos ꝑ quos ꝯiecturatur mēs testatoris,per eosdem coniecturatur mens statuti fm Angel.in consi.cclxx. quod incipit Martinus Ioan.de floꝛen.col.iij.ad fin.bene

facit

facit qō tz Bar.in.l.heredes mei.§.cū ita.ō.ad treb.z in l.vt iurisiur.ōdi.§.si liberi.ō.de op.lib.Ad idē facit ꝓhibitio testatoris equiparat ꝓhibitioni statuarie,ſm ℣Det. de anch.in cō sil.c.ꝙ incl. plura sunt dubia.notat in l.filiusfa.§.diui.el.ū.de leg.1.z in l.ea lege.C.de cond.ob.cau. ¶In ꝟtū duo facere videtur.ideo nō sine causa Bar. alibi dec̄isum reliquit vt.ō. retuli. ℣Primo q̄ statuta sunt stricte turis,z stricte sunt intelligēda.z quid est omissum a verbis habet ,ꝙ omisso.l.quicquid astringēde.z ibi Bar.no.ō.co.sed ; vltimis voluntatib⁹ fit larga z benigna interpretatio.l.in testamētis.de reg.iur.z c.cū dilecti.de dona.Scōo facit qō pulchre dicit. Bal.in l.cō tractus.de fide instr. vbi dicit ꝙ verba statuti debēt intelligi sicut verba stipulationis:q̄ statutū fit ad instar stipulationis p interrogationē z rūsionē.l.§.j.ō.de legi. ¶Ol.in ver.natura diuidit.in.ū.¶In ꝓma remouet vnū ꝟtū. ¶In scōa circa legatū penus refert opi.scōa ibi,z in penu. ¶In ꝓma ergo parte glo.videt formare vnā opp.ꝙ nullo casu debeat expectari ꝙ desinat posse dari vel fieri:imo illa cui factum est legatū sub ꝯditione negatiua si nō ascēderit capitoliū:ꝑstādo cautionē mutianā statim percipit legatū.l.mutiane.ō. de cōdi.z demon.Sz certe hoc ꝟtū nō meruit signari: q̄ loquit quādo ꝯditio negatiua apponit legatario,z sic honorato; quo casu nō dicitur implere coipso qō potuit implere z nō ipleuit, alias nō esset tūc necessaria cautio mutiana.ſz hic loquit q̄n conditio apponit heredi z sic gravato, q̄ casu distinguit vt in text. hic; ita in simili dicit Bal. j.in gl.in ver. spondes. in pe.ꝟtio q̄ ibi format gl. de.l.libertas.§.j.ā. de manu. testa. ¶In ea. gl. ibi pēdet eā ꝯditio ꝛc. habes ex positionē ad tex. dū dicit ipsius rei naturā: q̄ ꝯditio est apposita heredi, iō eius natura videtur esse, vt si heres nō dat vel nō facit ꝙ primū pōt, dicatur impleta ꝯditio.z istā expositionē gl. etiā sequit Bar. in j.opp.ſtiū.partis principa.ad fi. ratio est q̄ q̄n ꝯditio apponitur heredi,z sic gravato;tunc legatū fit in pena:q̄ intentio testatoris est:q̄ nō dat vel nō facit incidat in penā p quā inducat vt faciat ꝙ primū pōt:z per hoc magis impleatur voluntas testatoris.sed ista expositio gl.z Bar.nō placet:q̄ nō esset natura ei que operat vt dicit tex.sed esset persona heredis cui esset iniuncta ꝯditio.z sensus tex.est:qō natura rei legate.i.penus etiā hoc inducat z faciat ꝙ si penus nō ꝓstat ꝙ primū pōt cōmittat pena:z sic videtur speciale in legato penus:prout etiā voluit gl.j.in verbo.spōdes.circa fi. sed tunc queritur q̄ natura penus legate,ꝓpter quā videatur agi vt legatū prestetur quāprimū pōt.Bar.in.j.oppo.ſtiū.partis.refert quosdā dicere quod legatū penoris in alimentis cōsistit, vt.l.ſū.ō.de penu leg.quibus alimentis maxime fauet a iure l.cū hi.per totā.l.ō.de transac. z.l.si cui annum.ō.de an.leg. alibi Bald.in.l.z si post tres.ō.si quis cau.in lec.in.ū. col.in ſtiō.oppo.dicit quod legatū penoris cū tendat ad alimenta hz diem tacitam,q̄ facit vt non expectetur quod desinat posse fieri, sed stipulatio cōmittat ex lapsu taciti diei sicut ex psse all. tex.in.l.nec semel.§.si in habitatione.z in l.firmio.§.fin.ō.qñ dies lega.ced.sed illa iura nō faciunt ꝓout dicit Bre.q̄ nō loquunt in legato alimētoꝝ: ſz in eis dies tacite inest ex alia cā:q̄ prestatio fit ob aliquā necessitatem:ideo tēpus necessitatis inspicitur.ita loquitur.d.§.si in habitatiōe.vel quādo debēt ꝑstari fructū certe rei:tunc inest tēpus tacitum quo nascatur.ita loquitur.d.§.fi.ita declarat. Bart.in.l.qui hoc anno. circa fi.ō.co. Itē legatum penoris de quo in tex.nō hz certā diē,sed debet prestari post interpellationē, interiecto modico spatio.vt dicit tex.in l.j.§.item si ita.ō.ad leg.falc. Bret.aliter dicit qō natura legati alimentoꝝ est,cum fiat pro victu ꝙ nō recipiat dilationē: sed debeat prestari sine dilatione.l.si res.j.de app.recip.vbi a sententia lata super alimentis ꝑstāris nō pōt appellari: qui non recipiunt dilationē. hoc est ergo natura rei,que facit vt si testator legat penū,videatur sensisse vt prestet ꝙ primū potest. ¶Aliter intelligit istum tex. ibi,z ipsius rei naturā.quod si expectat rem⁹ donec heres penū legatā posset prestare,cum legatū penoris contineat ea q̄ essent z potui sunt destinata,vt.l.ſtiū.in principi.ō.de pen.leg. vi num fieret acetosum,frumētū z similia corrumperētur:quod non est in aliis rebus que seruādo seruari possunt l.j.§.fuit q̄stum.cū gl.ō.ad trebe.z.l.i.C.si aduer.transac. cōmuniter tamen tenetur qō iste tex procedit non solum in legato penus, sed etiā in omni alio legato.z sic in omni vltima voluntate:nec stetin suspenso ſm gl.z Ang.in.d.l.z si post tres.z late Bar. bicin.j.op.ſtiū.partis vbi dicit istud cōiter teneri. z ita cōmuniter scribētes tenēt.Et ſz iste tex.videat ponere duas rōnes copulative. s.ob defuncti voluntatē, rei naturā tū ſm Bart. quādo sunt due rōnes finales.sufficit vnā militare vt habeat locū.iuris dispositio.ſm gl.i.§.affinitatis.insti de nup.z gl. in.l.si quis ad exhibendū.cū alijs cōcor.ō.de excep.rei iud. Secūdo prima rō assignata in tex.ō publica vtilitate est generalis in qualibet re relicta vltima voluntate. Tertio tex.ō.dicit idq̄ defendebat exēplo penus legate ꝙ illud ꝙ ponit gratia exēpli,non restringit quin idē sit in alijs legatis.l.dāni infecti stipło ptinet in ꝓin.ō.de dam.infe.z.l.j.§.ꝙ vulgo.ō.de vj. z ar.Quarto tex.in.l.si penum.ō.quādo dies leg.ce.ponit idē in penu z infundo. ¶Ol.magna in verb.spōdes.diuiditur magistraliter in duas partes principales. ¶In ꝓma assumit vnū casum tex.quādo stipło penalis icipit a precedēti dispositione pura z vestita,quo casu habet locum opi. Sabi.vt in ver.itaq̄ vt cōmittatur pena:cum per promissoꝝ stetit quominus daret vel faceret:z non sit necesse expectare ꝙ desinat posse dare vel facere,z cōtra illū casum gl.format duas op.z sic ista ꝓma pars subdiuiditur in tres particulas. ¶In ꝓia ponit vnū dictum tex.¶In scōa cōtra illud opponit vno modo. ¶In tertia opponit alio.scōa ibi,secꝰ si nuda pactio.tertia ibi, ſz ꝑ.ō.eod. ¶In scōa parte ꝓincꝑ.que est ibi,si vero a cōditione ceperit gl.capit scōm casum quando stipulatio penalis incepit a precedēti cōditione.si stichum non dederis promittis decē quo casu pcedit opi.¶Pegasi.ꝙ stipło penalis nō cōmittatur donec desinat posse dari vel fieri,z sic quouscꝙ tu ꝓmissoꝝ vivis z etiam stichus promissus,ſz ipsum tradere non possis,q̄ sit in loco remoto tū nō cōmittitur pena decē q̄ possibile est ꝙ aliquādo poteris dare: nec etiā si habes facultatē dādi.z requisitus a me nolueris dare,per hoc non cōmittitur pena,ſz tūc demū cum vel tu mozeris vel stichus q̄ fuerit as implendi conditionē vel faciendi eam deficere nō transmittitur ad heredes.vt not.per Bar.z alios in.l.si decem cum peticro.ō.eo.facit.l.qui rome.§.augerius,ſm vnum intellectū Bar.j.eo.Cōtra istum scōm gl.format quatuoꝝ opp.z sic ista secunda subdiuiditur in quinq̄ particulas.scōa ibi,z sic opp. j.de fideiuſ.tertia ibi,item opponit.ō eo.si titius quarta ibi, itē opponitur.ō.de manu.test.quinta z vltima ibi,item in penu.similiter alibi glo.in.d.l.z si post tres.brevius reducit ad quatuoꝝ fallētias.Bar.hic eas multum plene prosequitur in quinta parte principali,reiecta.ſtiū.opp.quā dicit non mereri signari pro contrario. ¶In ea.glo.ibi.secus si nuda.habes solutionem primi contrarij prime partis.ꝙ iste tex.procedit quādo precessit conuentio pura vestita:quo casu quādo debitoꝝ interpellatus potuit dare vel facere z nō fecit,ꝺz cōtracta mora,z sic stipło penalis cōmittitur,sed ꝟtū loquitur quādo precessit conuentio nuda.z sequuta est stipulatio pena'is: tūc non contrahitur mora per solam interpellationem,q̄ eius ꝙ in pactione nuda deuenit non est petitio nec actio.l.iurisgentium.§.sed cum nulla.ō.de pac.ergō nec in.l.si pupillus.j.e. z.nulla intelligit mora.de reg.in.z hic stipulatio penalis non cōmittit ſz ꝓmissoꝝ potuerit dare z nō dederit,ſz requirit litis ꝓtestatio.l.nuda.C.e.de ꝙtra.z com.stip.z sic tardius cōmittitur pena per litis cōtestationē q̄n incipit a cōuētione nuda,quā quādo a vestita.z sic dicatur quod talis cōtestatio nō possit fieri,nec super nuda quētiōe:q̄ ex illa nō est orta actio nec sperat oriri.d.l.iurisgentiū.§.ſz cum nulla.nec sup penali stipłone: q̄ nec ex illa orta est obligatio nec actio aū existētiā cōditionis.l.si quis sub cōditiōe dādoꝝ decē.ō.si quis omis, cau.tcit.dic ꝙ ex hoc remanet alia difficultas qūo debeat fieri ista litis cōtestatio,an super cōuentiōe nuda: vt innuit.d.l. nuda.an super stipulatiōe penali.prout innuit.l.si pacto quo penā.C.de pactis.z sup hoc passu referūtur quatuoꝝ opiniones per diuersas rationes quas ad plenū recitat Bar.hic in. vj.opposi.quarte partis finaliter Bar.sequutus ℣Det.ō bel. perti.z Jacob. de are.concludit quod non requiratur litis cōtestatio.ſz stipło penalis committatur per solam interpellationem extraiudicialē:que sufficit ad faciēdum committi stipulationē penalem.Et ad dictā.l.nuda respōdet Bar.quod intelligit quando non precessit interpellatio extraiudicialis: tunc cōtrahitur per litis cōtestationē,z sic ꝯditio exist i post motam litem: vt ibi dicit tertius si non precessit interpellatio extraiudicialis sicut in simili lex que dicit ꝙ periculuz rei deteriorate incipit a litis cōtestatiōe nisi precessit interpellatio extraiudicialis,l.in hac.z.l.fin.ō.ō tritica.z.l.ſū.§.in hac.ō. cōmod,vidim⁹ in.l.nemo rem suā.in j.§.j.ō.eod.z cū Bart. tenent Inge.Cuma.¶Dau.z subtiliter Bret.hic.idem tenet Bar.in dicta.l.si pacto quo penā.z ibi Fulg.z ¶Paul.Bar. in.l.stipulatio ista.§.alteri.colum.secūda.ō.eod.z in dicta.l. nuda mouetur principaliter Bar.per duos textus.¶Primo per textum in dicta.l.si pacto quo penam.in ver.more iudiciorum.z sic vult nō esse aliquid speciale cū precessit nuda cōuentio. Sed aduerte ꝙ text.ille cum misterio dicit, vel penā exigeo.quod significat ab inuito,vt ibi in glo.vel id quod in

cõuentiõe deuenerat ꝯsequeris, ꝙ significata volēte. ſ. ſi vult
euadere penā. ⁊ tex. ibi dicit more iudicioꝝ. nõ q2 significet d̃
iure ibi agi posse añ cõte. sed ꝑpter illud ꝙ ibi subdit text. qd̃
creditor iniuste postulabat, volēs incipere ab executiõe petē-
do sibi dari tenutā bonoꝝ debitori non p̄cedēte ordine iudi-
cij: istud facere nõ pōt. hoc est ꝙ vult ille text. ¶ Scd̃o mouet
Bart. ꝑ rõnē vt ipse dicit expressam in. l. si cū dies. §. fi. ff. de
arbi. iūcta. l. j. C. eo. vbi ex sententia arbitri nõ oritur actio qñ
factū fuit cõpromissuz pacto nudo. d. l. j. ⁊ tamē si arbiter iussit
aliquid dari, ⁊ debitor interpellat extra iudiciū: cõmittit pe
na absq3 lit. cõte. facta sup eo ꝙ arbiter laudauit: ergo idē di
cēdū in casu nr̃o qñ id ꝙ erat in obligatione principali nõ po
terat peti: q2 erat pactū nudū, d3 sufficere interpellatio extra
iudicialis. Sz illū tex. posses euadere rñdēdo ꝙ. d. l. si cū dies.
§. fi. loquit qñ cõpromissum fuit factū ꝑ stipulationē ⁊ nõ pa-
cto nudo, ſm Fran. de rāp. ⁊ Sali. in. d. l. si pacto q̄ penā. sed q2
ista videtur diuinatio ⁊ restrictio ad illū text. Ideo potes ſm
Imo. aliter rñdere altero de duobus modis. vel ꝙ ibi non
exigat ꝯtestatio fauore litiū diremēdarū, ne lites ex litib9 ori
ant. l. nõ distiguem9. §. fi. ⁊. §. de officio. ff. de arb. ⁊. l. termina-
to. C. de fruc. ⁊ li. expē. vel ꝙ ille tex. loquat qñ dies fuit expsse
ab altero arbitro, vel tacite inerat tps quadrimestre qd̃ dat iu
dicatis ad soluendū. nimirū si postq3 trāsiuit illud tēpus com
mittit pena absq3 alia litis cõte. l. qcquid astrigēde. §. fi. ff. eo.
18 l3 Are. conet vtraq3 solutionē impugnare. ¶ † Quid tenēdū:
ego nõ possum discedere a tex. in. d. l. nuda q vult ꝙ mora cõ-
mittat ꝑ litis cõtestationē ⁊ solutio Bart. violat illū tex. ideo
tene ꝙ fiet litis ꝯtestatio, vel super cõuētione nuda. d. l. nuda.
nõ vt ex ea fiat cõdēnatio, sed quātū ad cõmittēdā penā ꝑ. l. si
titi9. ⁊ ꝙ ibi t3 Bar. col. ij. ff. eo. vel fiet cõtestatio sup stiplone
penali. per. d. l. si pacto quo penā. ⁊ ita t3 gl. i. d. l. nuda. Imo.
⁊ Alex. hic Bal. in. d. l. si pacto. Ange. de Are. instit. de actio.
in prin. ⁊ huic opinioni adherēt antiqui quos hic refert Bar.
⁊ ista plus placet. ¶ In ea gl. ibi sol. vt ibi dixi. nā ibi loquit
qñ dies sistēdi, ⁊ sic implemēti fuit collatus in potestatē ⁊ ar-
bitriū ꝓmissoris: hic secus. ¶ In ea glo. ibi, q2 mora. idē dicit
gl. pe. in. d. l. fideiussor obligari. §. fi. sed nõ intelligas gl. velle
ꝙ i. d. §. fi. mora rei pricipalis noceat fideiussori. ibi ꝓmiserat
sub ꝯditione. si principalis nõ solueret: ergo mora rei non d3
posse nocere fideiussori. s3 intelligas ꝙ mora pricipalis in nõ
soluēdo purificat obligationē fideiussoris, vt postea fideiussor
possit interpellari, ⁊ i mora cõstitui. ¶ In ea ibi. itē op. ff. eo.
l. si titi9. vbi stipulatio incipit a ꝯditione negatiua ⁊ tñ solū spe
ctat litis cõtestatio: nõ aūt ꝙ desinat posse dari gl. rñdet ꝙ ibi
loquit i implicitis seu ꝑplexis in q̄b9 regule legistarū seu dia
lecticoꝝ deficiūt. ⁊ vide aliud indissolubile ꝙ iudices indis-
solutū reliqrunt qd̃ ponit Aulus gelli9. in. v. noctiū atti. ca. x.
de Protagora magistro ⁊ Euthalo adolescēte ei9 discipulo.
sed hoc qd̃ dt gl. de implicitis nõ tollit difficultatē illius tex.
ideo omissus truffis ⁊ alijs solutionib9 ibi traditis. dicit ꝙ. d.
l. si titius. nõ loqt in casu ita iplicito quin possit explicari qñ
valeat stipulatio. nā ibi cõmittit ꝑ litis cõtestationē: eo q2 illi
stipulatores habēt similitudinē cū duob9 rei credēdi. de quo-
rū natura est vt sit locus p̄occupatione per litis cõtestationē.
l. ex duobus in ij. ff. de duob9 reis. vñ si vn9 ꝑuenit litē ꝯtestan-
do stipulatio cõmittit q2 tūc alteri dari nõ pōt, vt hic late per
Bar. referētē varias solutiones in. ij. op. v. partis. ¶ In ea.
ibi, itē op. ff. d manu. ⁊c. gl. rñdet ꝙ ibi sit speciale fauore liber
tatis ⁊ ita etiā rñdet glo. in. d. l. ⁊ si post tres. ff. si qs cauti. sed
Bar. hic in. j. app. v. partis dicit ꝙ illa. l. nõ meruit signari ꝓ
ꝯtra ad l. nostrā q2 sunt casus diuersi ⁊ nõ aduersi: q2 ibi cõdi
tio apponit in persona honorati, an ex implemēto aliqd veni
at acquirēdū, s3 ista lex loquit qñ conditio apponitur in per-
sona obligati. bene verū est ꝙ in alijs relictis sub cõditione ne
gatiua requirit cautio mutiana, q̄ h3 vim implementi. l. mu-
tiane. ff. de condi. ⁊ demõ. in hoc est spalē in legato libertatis
relicto sub cõditione negatiua: nam eo ipso qd̃ potuit facere, ⁊
nõ fecit dicitur impleta cõditio, ⁊ sic nõ requirit cautio muti
ana. ita loquit. d. l. libertas. §. j. q̄ meli9 signatur pro ꝯtrio. ad
d. l. mutiane. ⁊ cum Bar. tenent Imo. ⁊ Pau. hic sed caue q2
in tali relicto libertatis facto sub ꝯditione negatiua, non pōt
congruere cautio mutiana. que interponitur vt si ꝯ cautionē
fiat restituatur cū fructibus. l. heres meus. §. primo. ff. de cõ-
di. ⁊ demõ. istud non cadit in libertate. q2 libertas semel data
non potest reuocari. l. fin. C. de testa. man. ⁊. l. j. ⁊. ij. C. si adue.
lib. ideo tunc non posset esse consultum heredi per cautionē
mutianam. ⁊ ita opponit subtilis Cuma. hic. ⁊ ita impugnat.
Tu aduerte ꝙ Bart. met in. d. l. mutiane. in. ij. opp. sentiens
istā difficultatē, subtiliter respōdet quod etiā in legato liber-
tatis relicto sub conditione negatiua, potuisset prouideri per
cautionē mutianā, nisi in ea esset speciale: q2 licet libertas se-
mel quesita nõ possit restitui iuribus preallegatis: tamen be-
ne pōt restitui estimatio talis serui. quanti erat ante libertatē
assequutā allegat ad hoc. l. cū filius. §. qui mutianā. de leg. ij.
⁊. l. seruo inuito. §. fi. ff. ad trebel. bene facit tex. in. l. Papinia
nus. §. fi. cū. l. seque. ff. de inoffi. test. q ponit quāti estimari de
beat talis seru9 quē tex. allegat Are. hic. ¶ In ea. ibi, itē i pe
nu. ⁊c. dic ꝙ imo nõ est spalē i penu. s3 tex. iste gñaliter ꝓcedit
in vltima volūtate, ⁊ sic in alijs legatis vt dixi in gl. in ver. na
turā. ¶ Gl. in verbo ꝓbatur. diuidunt in duos. In prima in-
fert vnū ex hoc text. a ꝯtrio sensu. In scd̃a remouet aliud ꝯtriū
illud fatendo. secunda ibi hodie vero ⁊c. ¶ In ea. gl. ad fi. ha
bes ex gl. duas cõclusiones q̄ sunt valde dubie ⁊ valde dispu
tabiles. Prima cõclusio est qd̃ stipulatio penalis in dubio no
uat principalē obligationē. Scd̃a conclusio quod. l. fi. C. de no
ua. disponēs qd̃ hodie nõ fiat nouatio nisi expresse agatur h3
locum etiā in stipulatione penali, l3 illa nõ sit vera nouatio s3
quasi, ⁊ sic improprio, vt dicit tex. in obligationum fere. §. fi. ff.
19 tit. j. ¶ † Circa primā cõclusionē reassumo in dubiū illud qd̃
t3 gl. an stipulatio penalis nouet obligationē precedentē pri-
cipalem. pone. T. per solenne stipulationem promisit mihi
fundum, ⁊ si fundū non dederit ꝓmisit mihi mille nomine pe
ne. T. iterpellat9 congruo loco ⁊ tpe, potuit dare, ⁊ non dedit,
sic cõmissa est stipulatio penalis: an prima stipulatio ad fun-
dū sit nouata propter stipulationē penalē, ita vt ex prima agi
nõ possit ad fundū, sed tantū ex stipulatione penali, an vero ad
vtrunque possit agi. ita ꝙ vno ex acto possit agi ex reliquo in
eo ꝙ plus est, vt. l. si quis a socio. ⁊. l. duo societatē. ff. ꝓ socio
⁊. l. ꝑdia. ff. de acti. empt. Iste articulus est necessari9 ad intel
lectū huius text. ad ver. fi. q a ꝯtrio sensu videtur probare qd̃
si actū nõ esset vtrunq3 deberi: debere tantū pena: ⁊ ꝑ conse-
quens nouata esset principalis. Sed caue q2 iste idem tex. in
ver. seque. ibi sed ⁊ si ita cautū sit. dicit quod si cautū sit vt sola
pecunia nõ soluto homine debeat: ergo sumpto argumento a
ꝯtrio sensu, probat ꝙ si actū nõ esset solā pecuniā deberi, quod
tunc vtrunq3 deberetur, ⁊ sic non fieret nouatio principalis ꝑ
penalem. ⁊ sic iste facit pro ⁊ contra. fi. ab vtroq3 respõso suma
tur argumentū a cõtrario sensu: prout etiā pōderauit. ⁊ gl. no
stra ⁊ isto modo erit ad inuicē quedā repugnantia. ¶ Iste ar
ticulus est terribilis. ⁊ scd̃m Bar. est valde difficilis, in tantū
quod Cy. in. l. si pacto quo penā. in. iij. q. C. de pac. dicit quod
ista questio est subtilis dubia ⁊ incerta, in qua mauult tacere
quā loqui. ⁊ Cum. hic dicit se nescire qd dicere in hoc vasto ⁊
ꝓcelloso passu. alibi dicit Paul. de ca. in. d. l. predia. ⁊ de ac.
emp. qd̃ super solutione huius dubij quot fuerunt capita scri
bentiū tot fuerunt opiniones. ¶ Pro parte affirmatiua qd̃
stipulatio penalis nouet precedentē, ⁊ solū possit agi ad penā
est tex. formalis in. l. obligationū fere. in. §. penu. ⁊ fi. ff. tit. j. ⁊
tex. in l. cū sine ꝓfinitione. in. princ. ⁊ in l. si penū. ff. qñ dies le
ga. ced. vbi sunt tex. quod quando testator legat penū ⁊ si he-
res penum nõ dederit, legat centū nomine pene sola centum
sunt in obligatione ⁊ sola centū peti possunt. Ad idē. l. §. item
si ita. ff. de pen. leg. ⁊. l. j. §. itē si ita. ad leg. fal. ¶ In ꝯtrium ꝑ
parte negatiua quod stipulatio penalis non nouet primā, sed
ex vtraq3 possit agi prout elegerit stipulator est tex. in l. rescri-
ptū. §. si pacto. ff. de pac. ⁊. l. si quis a socio. ⁊ in l. duo societatē.
ff. pro soc. ⁊ in l. si predia. ff. de act. emp. ⁊ i l. apud Celsum. §.
labeo primo. ff. de excep. doli. ⁊ in l. traiectitie. §. de illo. ff. tit.
j. ⁊ in. l. si quis rē. ff. de arbit. ⁊ in l. qui rome. §. flauius. j. eod.
⁊ in l. si tibi liberā. C. de euict. alibi tex. i l. j. §. fi. j. de stip. ser.
videt velle ꝙ penalis nouet precedentē ope exceptiõis tantū,
sed ille tex. nõ loquitur in materia nostra, qñ principalis ⁊ pe
nalis conferuntur in eandē personā creditoris, sed loquit qñ
principalis confertur in personā vnius, ⁊ penalis in personā
alterius: tūc nõ fit nouatio ipso iure, sed ope exceptionis tātū
vt ibi ſm Bar. Imo. Cum. ⁊ Bal. in l. rescriptū. §. si pacto in
pen. col. Sed tu alleg. tex. loquentē in eadem persona in. d. l.
apud celsum. §. labeo. primo vbi stipulator non impedit ipso
iure sed ope exceptionis agere ad id ꝙ in principali obliga-
tione deuenit: ergo ipso iure nõ est facta nouatio. sed ad istum
textū rñdet vt per Bart. hic, in secunda opposi. huius vltime
partis. Item cū stipulatio penalis contineat diuersum a prin
cipali: ergo nouatio nõ p̄sumitur. l. fundū cornelianū. ⁊. l. iij.
per totū. j. de noua. ¶ In hoc ergo terribili articulo Bar. in
xj. opposi. vltime partis, ⁊ presertim in prima multū se exten
dit ⁊ refert quatuor opiniões glossarum, ⁊ tres alias antiquo
rum ⁊ omnes reprobat. Deinde ponit suā octauā opinionē:
quasdam alias opiniones referunt Imo. ⁊ latius Alexand. ⁊
Aret. hic, ⁊ modernis. in. d. l. si pacto quo penā. tu insistendo
circa dicta per Bartolum, adde cum Bartol. refert quartam
opinionem

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

opinionē gl.in.l.pdita.in gl.magna ante fi.ff.de act.emp.que dicit. Aut pcedit obligatio q̄ ꝟbitur solo consensu,vt emptio societas ꝛ similes:tunc nō fit novatio. aut pcedit obligatio q̄ ꝟbis verbis:ꝛ fit novatio.postea subdit Bar.q̄ quinta opinio ꝑ.accur.qui dicit:aut pcedit cōuentio bonefidei,ꝛ nō ḥz locū novatio.secus si stricti iuris, reincidit in idē cū pcedēti opinione.in hoc Bar.videt male dicere q̄ inter ꝟctus bone fidei sunt aliqui qui consensu nō ꝟbunt.put est depositū q̄ est ꝟctus bonefidei,ꝛ celebrat re ꝛ non solo consensu. ℣.pe.instit, g.mo.re ꝟbi.obli. Itē dū Bart.reprobat istā q̄ntā opi.eo q̄ vltime volūtates habēt naturā ꝟctum bonefidei.l.in minozū. C.in q.cap.in integ.resti.nō est necesꝛ tātū in vltimis volūtatibus stipulatio penalis noua: pcedentē.l.j.de pe.leg.ꝛ.l.j.℣. itē si ita.ff.ad leg.fal.dic q̄ istud est fragile fundamentū ꝛ reprehendit p Bal.in.d.℣.si pacto.per Raph.Filex.ꝛ Fire.hic:q̄ vltima voluntas est ꝓprie stricti iuris quātū ad primeuā eius naturā,ꝛ solū eq̄parat ꝟctis bonefidei q̄ ad duo.l.quo ad fructus ꝛ interesse:vt veniāt a ipe moze, ꝛ vt possit agi prima actiōe,si res deteriozata fuerit tradita,vt declarat Bar.i.l.si bis.ff.de eo q̄ cer.lo.ꝛ pbat in.l.als.vbi Bar.ff.de l lit.iur. facit bū tex.in.l.ff.ad ff.ff.de cōdi.ob tur.cau. Itē dū Bar. referēdo.vj.opinio.dt q̄ de iure ffozū stipulo scōa continens tā tundē sen idē q̄ prima inducit novationē.in hoc Bart.male loquit,ꝛ ꝟū tenuit ipsemet Bar.ꝛ oēs ibi sequunt in l.q vsufructū.ff.e.ꝛ ibi Filex.in specie reprobat illud q̄ tz Bar.hic; q̄ nō fit novatio si secā cōtinet tantūdē vel minus prima.secꝰ si cōtinet plus.l.scire debemus scōo respōso.vbi gl.ff.eo.ꝛ ita etiā tenet Bar.in.l.pe.in vlti.col.j.de pacto.stipu. C Septima opinio Fy.ꝛ Ja.de are.q̄ aut pcedit ꝟctus bonefidei, ꝛ nullo modo fit novatio.d.l.si quis a socio.ꝛ.l.duo societatē, ꝓ socio.ꝛ.d.l.pdita.eo. q̄ in ꝟctibꝰ bonefidei venit exubrātior bonafides,q̄ in ꝟctibus stricti iuris.℣.in bonefidei.institt.de act.ꝛ l.moza.℣.in bonefidei.ꝛ.l.videam⁹.el.ḥ.℣.si.actiōne.ff.vsur.ideo equū est q̄ ex moza ꝛ perfidia debitozis nō obseruātis ꝑmissa,nō inducat liberatio a facto pricipali ꝑm Bal.in.d.℣.si pacto.l.rescriptū.ff. de pac.aut pcessit ꝟct⁹ stricti iuris,ꝛ fiat novatio si actoꝛ elegit ad penā agere. secꝰ si ad factū pricipale.d.℣.si pacto.ꝛ.d.l.apud cellsum.℣.Labeo. ꝑmo.ꝛ.l.q̄uis secā.C.de vsur.ꝛ ꝑm istā opi.nō obst.d.l.oblonū fere.ff.q̄ litera ibi dixit quasi novatio,ꝛ sic nō est ꝓprie novatio, cū nō fiat nisi doctoꝛe eligēte agere ad penā.ꝛ istā opi. seq̄ūt Ly.ꝛ Filex. hic,ꝛ Bal.i.d.℣.si pac.sed aduerte q̄ ale, nō videt ad tex.allegatos p Bar.hic,ꝛ ad istā opi.sim. d.l. si quis a socio.ꝛ in.d.l.pdita.qui tex.necessario cōfundunt istam opinionē,vbi etiā si quis eligat agere ad penā non tamen fit novatio, sed potest postea agere in eo quod plus est in altero. C Octaua est opinio Bart.q̄ aut pricipalis obligatio est ex cā lucrativa:ꝛ tūc stipulatio penalis q̄ similit dicit esse ex cā lucrativa bene novat pcedentē,nō distincto an cōtineat plus vel min⁹ q̄ā prima.ita loquit.d.l.j.℣.de pe.leg.ꝛ.l.j.℣.itē si ita.ff.ad le.fal.cū simi.ꝛ ita intelligit istā.l.ff.ff.d.l.obligatio nē re.℣.pe.ꝛ ff. Facit ratio:q̄ due cause lucrative nō ita facil̄ simul stare pnt sicut q̄ est aliqua onerosa.l. oēs debitores.ff.tit.j.ꝛ si dicat quis revelavit q̄ista.l.ꝛ.d.℣.ff. loquat de obligatiōe ex causa lucrativa:ꝛ rñdet q̄ ad hoc viget ꝟctus utilꝰ dictoꝛū,que alio cōgruo modo solui non potest. Itē cū nō dicat ex qua cā in dubio in stipulatiōe intelligit causa donationis:ꝛ sic causa lucrativa.vt.l.cāpanus.ff.de ope.liber.ꝛ no.gl.in.l.ḥ.℣.circa.ff.d.doli except. Sinante pricipalis est causa onerosa:tūc stipulatio penalis nō novat,sed pōt ex qua libet agi:ꝛ vna exacta potest agi ex reliqua in eo q̄ plus est. d.l.pdita.ꝛ.d.l.si quis a socio.ꝛ.d.l.duo societatem.ratio est ꝑm Bar.q̄ quādo cause onerose appoꝛt pena,videtur apposita ad maius robur,vt metu pene citiꝰ cōsequat debitū princi pale.l.iiij.℣.sed ꝛ si pignoza.ff.de re iudi.ideo non inducitur novatio. Itē nō est par ratio lucri ꝛ oneris seu dāni.l.ff.℣.licēta.C.de iur.deli.ꝛ.l.si ad ff.C.de eo.ꝛ dicit Bar.q̄ ibi videt esse ꝓprius intellectus ꝓsentis materie.istā opi.sequuntur Jmo.ꝛ Filer.hic,ꝛ dicit ꝛ u.q̄ ista opi. videtur satis equa tamen fatū est credere ꝑm eū q̄ semꝑ stipulatio ꝓsumit fieri ex causa lucrativa,ꝛ sic q̄ oēs leges loquētes de stipulatione intelligātur ex causa donationis. Istā opi.etiam tene Bald. in.d.pdita.ꝛ in.d.l.si quis a socio.ꝛ in.l.vnica.C.de eis que pcio.Fran.tig.Bal.Fram.de rāp.ꝛ Jul.in.d.l.si pacto quo pena.ꝛ dicit ibi Salic.q̄ ista distinctio tradita ꝑ Bar.fuit ante ei Ricar.de Sali.patrui sui,ꝛ eā approbat tanq̄ verā:ꝛ ista videt magis cōmunis opi.quātus Ang.in.d.℣.si pacto.ꝛ in.l.ff.insulā.ff. eo.eā reprobet rationibus satis leuibus, quibus facile potest respōderi ꝑm Filer.hic.ꝛ lz Filex. non referat tamē Jmo refert in specie fundamenta Ang.ꝛ eis late respondet,quibus etiā sub tiliter respōdet Fire.hic. C Cōtra istam opi.Bar. ℣ar. adducit tex.in.l. ḡtus.sect.a.C.de vsur. vbi si fuit ꝓmissa stipulatus minozes vsuras, ꝛ si intra certū tēpus mihi eas nō dederis,in locū pene stipulat⁹ sum maiozes vsuras:tū si in termino nō soluisti minozes vsuras, ꝛ sic fuit cōmissa secūda stipulo: nihilomin⁹ adhuc possum agere ex ꝓma stipulone: ꝛ sic nō est facta novatio,ꝛ in ambe sunt ex causa lucrativa,ꝛ ōt ℣ar.q̄ doc.illā.l.non pondauer ūt ad hoc. Et respondet ꝑm Filex.hic ad ff.ꝛ bñ q̄ illa.l. loquitur in stipulone vsurarū, q̄ nō dz facta ex cā lucrativa:q̄ vsure videntur subzogate loco particularis interesse,vt declarat Bar.to. hic.in.ꝛ. opp.vltime partis,facit.l.cum quidā.ff.si pupillo.℣.de vsur, vbi tex.dicit vsure cū nō ꝓ lucrū petentiū ſz ꝓpter moza nō soluētiū instigunt. C Insignis doctoꝛ.d.Petr⁹ de bex.addic.dt q̄ per pūctu rōnis Bar.deberet dicere totū cōtrariū eius q̄ dicit q̄ nō fiat novatio q̄n pcedit causa lucrativa,ſz potiꝰ fieri debeat q̄n pcedit causa onerosa:eo q̄ exercēti actū liberalē leges magis fauēt q̄ alteri.l.sunt q̄ in id ꝛ.l.seq.ff.de re iud.ꝛ.l.ad res donatas.ff.de edil.edi.iō h pcedat ꝓuentio ex cā donatiōis,potius debemus dicere q̄ nō fiat novatio q̄ fiat,ad hoc vt donatoꝛ habeat magis latas habenas,vel soluēdi illud quod est in pricipali obligatione, vel soluendi penā li vult. Sed non respondet Bex.ad leges allegatas per Bar.iō tu potes respōdere ad fundamētū Bern.q̄ eo q̄ tenet Bar.in ff.prime oppo.vltime partis,dū declarat.d.l.obligationū fere.℣.ff.ꝛ vult q̄ ista q̄ls novatio nō impediat quin ꝓmittens vsq; ad litē contestatā possit soluere q̄ est deducta in pricipali obligatione:quod no est in vera novatione,ꝛ ita dicit tenere Ly.in.l.nuda.in fi.C.eo.de conta.ꝛ com. stip.tū istud nō ex toto tollit difficultate bex. Itē adde q̄ Jal.in.d.l. rescriptū.℣.si pacto.in.j.q. etiam reprobat istā distinctionem Bar.pser tum q̄ē diuinatio a.l.d.l.obligationū fere.ff.ff.vbi tex.nō facit mentionē cāe lucrative vel onerose. Itē per text. in.d.l.duo societatē inducēdo vt ibi pē.plures al⁹ opiniones referūt Jmo.Filex.ꝛ Fire.hic vide per eos q̄ illas impugnāt. C Quid tenēdū i tā diffi.ultimo ꝛ acipiti pauꝛ? Aduerte q̄ in vltimis volūtatib⁹ iura sunt plana. q̄ ꝑ stipulationē penalē inducat novatio.text.sunt formales.in.l.j.de pe.leg.in. l.j.℣.itē si ita.ff.ad leg.fal.in.l.cum sine ꝓhibitione.in ꝓn.ꝛ in.l.si penū.ff. quādo dies leg.ce.ꝛ tūc plane ꝓcedit opinio Bar.q̄ tūc cā pricipalis est ex cā lucrativa:ꝛ similiter cā penalis est ex causa lucrativa: ideo non ita facilter simul stare pnt.l.oēs debitores.ff.ti.j.ꝛ.l.meni⁹.℣.duob⁹.vbi gl.ꝛ Bar. ff.de leg.ḥ.iō tūc inducitur novatio. Itē vltime volūtates nō debēt stare in suspēso.l.ff.in fi.C.com.pdi.ideo in eis lit facili⁹ trāsitio ꝛ executio.l.apō antichus.ff.de opti.leg.vt heres metu pene citius adimpleat voluntate testatoris. Itē vltime volūtates pēdent ex sola volūtate testatoris: qui ꝑsumit voluisse primū legatū trāsferri ei in scōm,ꝛ sic novare,vt sua volūtas nō stet in suspēso,sed citiꝰ haberet executionē,ꝛ istō ꝓmum membrū de vltimis volūtatibus ꝓcedit sine vllo scrupulo,ꝛ iura sunt plana,Aut loquimur in ꝟctib⁹,ꝛ hic est difficultas:ꝛ tunc tene q̄ li ꝓma obligatio fuit contracta verbis, ꝛ sic stipulatione,ꝛ similiter secūda penalis fuit ꝟcta,verbis,ꝛ tunc secūa penalis novat primā,ita ꝓprie loquitur text.non cauillando nec calūniādo.in.d.l.obligationū fere.℣.pe.ad fi.ꝛ ꝓ ista opiniōe stat im.j.alleg abo bonū text.ꝛ lz Filex.reprobet per ꝛ.in dicta.l.q̄nto.secunda.C.de vsur. vltra responsionē quā ad illū tex.tradit Fire.hic.tu potes plane dicere q̄ ille text. ꝓcedit odio vsurarū,vt grauiozes vsure euitētur. Aut prima obligatio erat cōtracta cōsensu vel aliter:ꝛ tūc aut i stipulatione penali erat tātum quantum in prima.ꝛ tūc stipulatio penalis novat.l.si qs a socio. Aut erat min⁹:ꝛ nō fiat novatio. tex.est in.d.l.pdita.ꝛ ꝓ ista theozica est bon⁹ tex.in.l.duo societatē,vbi textus facit ꝓdictā differentiaz: á ꝟctus principalis societatis ꝛ etiā penefuerint ambo deducti in stipulationem: ꝛ tunc inducatur novatio ꝓcedentis stipulationis per sequētem stipulationem cum habeat similitudinem diri. Secus si sola pena fuerit deducta in stipulationem ꝛ non cōtractus principalis societatis ꝛ tūc ex vtroq; pōt esse agi, ꝛ sic non fit novatio,ꝛ ille text.sen per me traxi⁹ in hāc opi.ꝛ istā opinio videtur mihi esse amica iurū, ideo eā cōsulendo ꝛ iudicādo tenere m,alias opi.vide ꝛ reprobā vt hic per moder-

20 C Secta cōclusio gl.est q̄.l.ff.C.de noua.ꝛ.℣.pacti ca.ii.ff.

q. mo. tol. obl. q̃ disponũt q̃ hodie nõ fiat nouatio nisi exp̃sse agat̃ a partib⁹, habeat locũ etiã in stipulatio penali, ꝛ ibi nõ sit vera nouatiõ ꝛ quasi. ꝛ sic imp̃ropria, vt dt. l. obligationũ fere. §. li. s. tt. j. ꝛ hic habes q̃. d. l. fi. q̃ loq̃t in stipulatioe coeq̃ua. i. ptinẽte illud idẽ per oia q̃ cõtinet p̃incipalis, vt habes tex. ꝛ exp̃lũ in. l. duo societatẽ. in p̃in. s. p socio. habeat locũ etiã in stipulatiõe penali ptinẽte qd diuersum a principali. ꝛ sic q̃ stipulatio penalis hodie nõ nouat p̃incipalẽ obligatiõe p̃cedẽtis nisi exp̃sse sit actũ. idẽ ꝛ gl. in. d. l. obligationũ fere. §. fin. in. l. rescriptũ. §. fi pacto. s. de pac. ꝛ in l. p̃edia. s. de act. emp. ꝛ in. l. fi. s. si quis i ius voc. nõ ic. idẽ tenẽt Pe. de bella perti. Jac. de raue. ꝛ quidã alij, vt hic refert Bar. in ix. op. vltime partis. Alb. de ro. in. l. si pacto q̃ penã. C. de pac. Ja. de bel. in disputatione q̃ incip. cauek. l. municipali. q̃ q alij quẽ ponit in l. postq̃ lit. C. de pac. q. d. l. fi. corrigit in oibus casibus in quib⁹ iure veteri fiebat nouatio, vt ibi in ver. aliqd fecerit ex q̃ veteres ꝛc. ꝛ i casu fiebat nouatio p̃incipalis obligatiõis ꝑpter stipulationẽ penalẽ. d. l. obligationũ fere. ij. pe. ꝛ fi. ergo hodie penalis nõ nouabit p̃incipalem, nisi exp̃sse sit actũ. ¶ Cõtrariã opinionẽ tenent Jac. de Arc. Guil. de cu. ꝛ Ray. de for. quos refert ꝛ sequit Bar. hic in. viij. op. vltime partis. idẽ tenent Ang. Imo. Lu. d. Alex. ꝛ Bex. hic, ꝛ dicũt Lu. Bex. ꝛ Alex. q̃ ista est cõis opi. ꝛ q̃ ita cõiter tenetur. idẽ tenet Ly. in. l. si pacto q̃ penã. circa fi. ꝛ ibi Fran. de rãp. C. de pac. idẽ Bar. in. l. p̃edia. s. de actio. ẽpt. Bal. Ang. ꝛ Pau. de cast. in. d. l. si pacto. Ly. in. d. l. nu. moti q. d. l. fi. C. de noloquit in calib⁹ in quibus fiebat vera nouatio, vt est q̃ prima ꝛ scda stipulatio est pariter p̃incipalis, ꝛ sic coequeua. Sed in casu nostro q̃ est p̃incipalis, ꝛ secunda penalis: tunc non fit p̃prie nouatio sed quasi nouatio, vt est ter. in. d. l. obligationũ fere. §. fi. patet q. ꝙz ad litem contestatã potest offerendo quod deuenit in p̃ima obligatione liberari pena. l. j. s. ẽ pe. leg. quod non est in vera nouatiõe, vt declarat Bar. in. j. op. vltime partis: ad fi. ergo per iura noua nihil est hodie immutatũ. Cõfirmatur q. cũ. d. l. fi. C. de noua. sit correctoria: ergo non debet extendi ad istũ casum imp̃ropriũ. vbi nõ fit p̃prie nouatio vt dixi: q. l. corrigẽs, non d⁹ extendi, vt l. ꝓcipimus. §. fi. C. de appel. not, per gl. ꝛ scrib. in auk. quas actiões. C. de sac. sanc. eccl. ¶ Quid tenendum? licet ista sit cõis oppinio, vt prędixi: tamẽ in puncto iuris põt teneri p̃ima opinio gl. ꝛ aliorum quos. s. retuli q̃. d. l. fi. habeat locũ etiã in stipulatiõe penali, vt illa hodie nõ nouet nisi exp̃esse sit actũ. Nã. d. l. fi. emanauit ad tollẽdas difficultates ꝛ ambiguitates q̃ erãt de iure veteri circa materiã nouatiõis. ſz ẽ iure veteri nulla erat maior stipulatio q̃ ista stipl̃o penalis nouet p̃cedentẽ: vt dixi in articulo p̃cedenti. ꝓfirmat ex ratione proemiali. d. l. fi. nã proemiũ denotat causam finalẽ, vt est text. melior de iure in l. fi. Bar. Bal. ꝛ alij ad hoc no. s. de here. instit. Bar. in. l. cũ hi. in p̃in. per illũ tex. de trãsac. no. d. Abb. in. c. ex multa. p illũ tex. de vot. do. Ant. Imo. ꝛ Car. in. c. pe. per illũ tex. de cler. cõiu. facit tex. in. l. regula. s. ꝛ licet. ꝛ q̃ ibi no. Bar. s. de iur. ꝛ fac. igno. sed ex ꝓmio. d. l. fi. apparet q̃ ẽ illa. l. est facta ad tollendũ ꝛietatẽ legũ antiquarũ, que ꝛietas proprie est in hoc an stipl̃o penalis nouet p̃cedentẽ, vnde cũ ratio sit exp̃essa in l. corrigẽte, sit extẽsio ex identitate illi⁹ rationis. l. ts solis in versi. satis etiã tacite cautũ. vbi Bal. ad hoc no. C. de reuo. do. no. Bal. ꝛ alij in auk. quas actiones. vbi dixi. C. de sac. sanc. ecc. Et p hoc nõ obstãt fundamenta Bar. aliorũ hic quos. s. retuli q̃ ista nõ est p̃prie nouatio, sed quasi. de. l. obligationũ fere. § fi. q. dico q̃ saltẽ largo sumpto vocabulo, appellatione nouationis venit ista penalis, sed sic est q̃ in correctoriis q̃ ratio est exp̃essa in l. corrigente, licita est extensio de stricta significatione vocabuli ad latã iurta gl. in cle. j. in ver. eligat. de elec. Bal. in. d. auk. quas actiones. col. ij. Paul. in l. q̃uis. C. de fideiũ. ꝛ si dicis tenẽdo istã opinio. q̃. d. l. fi. C. de noua. habet locũ etiã in stipulatiõe penali, ꝛ p̃sequenter q̃ stipl̃o penalis hodie nõ nouet nisi exp̃esse sit actũ a partibus: ergo hodie fruſtratoria est disputatio articuli p̃cedentis, posses dicere q̃ in calib⁹ in quibus de iure antiquo vel de iure ffor. fiebat nouatio ipso iure etiã hodie fiat saltẽ ope exceptionis: q. d. l. fi. solũ corrigit iura antiqua quantũ ad inducendũ nouationẽ ipso iure. ita tenent gl. ꝛ Bar. in l. ij. de noua. ꝛ sentit. gl. in. d. l. fi. ꝛ ibi exp̃ssius Bal. idẽ tenet Bar. in. l. pe. co. fi. ꝛ Ang. j. de p̃et. sti. Bar. Bal. Ang. ꝛ Pau. in l. pecuniã ad fi. s. si cer. peta. Ange. in. l. certi condictio. §. si nummos. eod. tit Joan. de imo. in consi. xxxvij. incip. visis ac consideratis que late scripta sunt col. fin. vbi dicit quod cum ista opinione communiter trãseunt do. ideo in cõsulendo ꝛ iudicãdo nõ videtur ab illa recedendum fm eum. idẽ tenet Alex. in. l. iiij. §. si ex cõuentione. s. de re iud. vbi dicit q̃ ista est magis cõis opinio, ꝛ q̃ durũ esset obtinere ꝓ iij in practica fm eũ. sed caue q. vr q̃ hodie nec ipso iure nec ope exceptiõis fiat nouatio, nisi hoc exp̃sse agat per. d. l. fi. q̃ als esset imposita verbis ꝛ nõ rebus. ita exp̃sse tenent Jmo. Lu. ꝛ Pau. de ca. in. d. l. pe. j. de p̃stip. ꝛ in. de noua. late Alex. ubi ꝓ⁹ in. l. q ꝙsumit. s. c. vbi adducit quãplures alios idẽ tenẽtes, quos vide per te. ꝛ ad hoc bene inducit. d. l. hin. vt per eum. idẽ vbiq; consulendo tenuit Alex. in pli. x. ij. vo. q̃ incip. visis dispositionib⁹. ꝛ in cõsu. xij. ij. volo. q̃ incip. visis ꝛ cõsideratis verbis. in pe. ꝛ vlt. col. ꝛ in cõsu. xxij. ij. vol. q̃ incip. visis ꝛ diligenter põderatis. Et ista secunda solet in practica teneri: quã etiã tenui i l. singularia. s. si cer. peta. ꝛ ꝓssus non trãseat sine magna difficultate ꝓpter multas authoritates doctorũ ꝓtrarias q̃ sunt hincinde. ¶ Extra gl. Bart. per sex questiones ꝛ principales ꝛ multas alias accessorias examinauit late materiã qualiter stipulatio cõmittat, sequutus gl. magistrã in. l. ꝛ si post tres. s. si q⁹ cauquarũ tres ꝓcernũt stipulationẽ simplicẽ, ꝛ alie tres stipl̃onẽ
21 penalẽ. ¶ Primo querit ꝛ qualiter stipl̃o pura cõmittat q̃ ad obligationẽ. petitionẽ executionẽ ꝛ morã. cõcludit q⁹ obligatio pura statim cõmittat, nisi inhit dies tacite ex natura rei in obligationẽ deducte, vt q̃ ꝓmisit facere domũ, vel dare decẽ rome, vt. l. cõtinuus. ſ. itẽ q̃ insulã. j. eo. vel nisi ꝓhint tacite cõditiones, vt quãdo promitto fructus nascituros: vt. l. interdũ. vbi dixi. s. eo. ꝛ. l. j. C. de pdi. ꝛ demon. In omni tñ obligatiõe quãtũcunq; puriſſima indulget tẽpus ad soluendũ miserationis gratia. l. ij cum milit. ad fi. s. de compensa. de quo vltimo ponit hic late Barto. ꝛ post eum Ange. Imo. ꝛ Aret.
22 ¶ Scõo tangit Bar. de stipulatione in diẽ, qualiter ꝛ quando cõmittat. postea ponit quid de die tacita. ꝛ sic legali an interpellet ꝛ constituat in mora, ꝛ qd in die incerta. ꝛ de his plene ꝛ notabiliter posui in. l. quoties i diẽ. s. e. de die autẽ certa posui multas notabiles limitatiões in l. si ex legati causa. s.
23 eo. ¶ Tertio querit Bar. de stipl̃one conditionali qualiter ꝛ quãdo cõmittat, ꝛ postea vult quod euentus conditionis nõ constituat in mora, prout etiã tenui in l. quoties in diẽ. s. eo.
24 vbi tetigi ꝛ examinaui. ¶ Quarto querit Bar. qualiter stipulatio penalis incipiẽs a p̃cedenti dispositiõe vestita cõmittat. ¶ Quito q̃ incipit a precedenti dispositione nuda: in q̃ Bar. se remittit, late examinaui. s. in gl. magna in ver. spondes circa p̃in. ¶ Sexto ꝛ vltimo tracta quãdo inci. a precedenti conditione. ꝛ de hoc ꝛ quarto p̃cedenti p̃prie tractat iste tex. ꝛ vidimus in gl. j. ꝛ latius per gl. in ver. spondes. ꝛ quia substantialia istarum questionum tetigi. s. in locis superius notatis. in reliquis remitto te ad Bar. ad cuius dicta semper recurritur. ꝛ ita cum laude dei remanet vtiliter ꝛ perfecte. vt puto expedita ista solẽnissima lex in vigilia beate virginis. xiij. Augusti. Mcccccvj.

Lex. xvj.

1 ¶ Priuatio p̃supponit habitum. ꝛ nu. 17. ꝛ. 18. ꝛ. 24.
2 Ubi non est obligatio non cadit liberatio.
3 Promissio quantitatis incerte no valet.
4 Qui dicuntur duo rei debendi.
5 Quis potest se submittere periculo aliene obligatiõis, etiam incerte.
6 Fideiussor dicitur ꝓprie qui promittit incertum.
7 De iure ffor. ꝛ. C. non requirebatur excussio p̃incipalis.
8 Verbã indẽnitatem in fideiussione positum, quid importat.
9 Exceptio excussionis debet per fideiussorẽ ante litem contestatam opponi.
10 Qui promittit quãtominus ab eo p̃incipali consequi poterit, vel fideiussor indẽnitatis. possunt, opponere exceptionem excussionis, etiam post litis cotestationem.
11 Per solã petitionẽ extraiudicialem non factam a p̃incipali debitore non liberatur qui in subsidium promisit.
12 Promissio semper intelligenda vt non sit fruſtratoria.
13 De iure ffor. conuento vno ex reis debendi alter liberatur.
14 Litis contesta. non debet actori nocere. sed prodesse.
15 Per petitionem totius debiti factã ab vno ex reis debendi, ꝛ eius perceptionem, bene liberãtur alij. secus tamen per simplicem petitionem, etiam iudicialem.
16 Obligatus sub conditione si conditio deficiat non liberatur.
19 Qui promisit in subsidium quantominus a principali consequi possit non potest conueniri ante p̃incipalem excussum. ꝛ numero. 22.
20 De iure p̃sumitur q̃ quis efficiatur in futurum soluendo.
21 Sermo negatiuus non finitur in p̃imo actu, nec intelligitur de p̃imo actu.
23 Juramentum debet intelligi secũdum naturam actus super quo interponitur.
24 Juramentũ recipit omnes cõditiones a iure subintellectas.

15 Post principalem debitorem excussum, ⁊ repertum no solvendo potest qui promisit in subsidium, conveniri.
16 An qui promisit sub conditione iterum dicatur obligatus.
17 Quando certum est principalem debitorē non esse solvendo, potest agi contra fideiussorem, non excusso aliter principali.
18 Super notorio requiritur sententia.
19 Notorium equiparatur sententie.
20 Superfluis cautionibus non est utendum.
21 Si de iussor intercedat pro obligatis naturaliter tātum, ibi non est necessaria excussio.
22 Fideiubens, p fiscū vel principe, non potest petere quod fiat excussio principalis.
23 Qualiter fiat certum seu notorium iudici principalem debitorem non esse solvendo sine excussione.
24 Paupertas non est habitus permanens.
25 Estimū fidem facit ꝺ describi facientem vel consentientem.
26 Publicum officium bonefidei presumptionem inducit.
27 An in excussione bonorū principalis ⁊ iudicis pronunciatiōe, qua ꝓnunciat posse agi contra fideiussorē vel tertios. pos. bonorum: quia principalis non est solvendo, requiratur citatio fideiussoris, ⁊ nu. 40. ⁊ an sufficiat generalis. nu. 43.
28 Non est citandus ille de cuius preiudicio principaliter nō agitur, licet consequentiam possit tractari.
29 Actus non dicitur verti in preiudicium alterius, quādo principaliter non affert detrimentum, sed secundario.
30 Mora ⁊ contumacia principalis nocet fideiussori.
31 Qñ est questio de ꝓcessu iudicio cōsa superiore p viā appellationis vel nullitatis, licet nō citetur iudex, tamē tenet ꝓcessus.
32 In his q̄ non dependent a voluntate nec potestate nostra: tūc privatio nullo modo presupponit habitum.
33 Confessio seritutis vel manumissiōis non preiudicat quo ad veram amissionem status.
34 Qui aliquid dicit excipiēdo nō itelligit illud fateri. ⁊ nu. 49.
35 Si replicans ꝺ exceptionem excōicationis de absolutione, ⁊ excipiens eam nō probatam intentio excipientis sit fundata.
36 Per petitionem venie non inducitur confessio delicti.
37 Excommunicatio debet apertissime probari.
38 Sicut negans factum non potest ex eo se fundare, ita negans iure factum.

1 DEcem stipulatus. †Non sequit ꝓmatio nisi ꝓcedat habit⁹. h. d. ſm Bar. Bal. ⁊ Jmo. istud summarium est, verū in se: sed est defectiuū: qz no cōplectit totū tex. ⁊ grūctius cadit pro notabili. vt statim. ⁊ colligā. ego summo lic. †Promittēs quātominus creditor a principali debitore ꝓsequi poterit: tenet sub cōditione. ⁊ nō dicūt esse duo rei debendi: ideo cōuenīri non pōt: nisi primo illo excusso, ⁊ reperto nō soluendo: illo autē conuento non liberatur qz adhuc nō obligatur propter incertā conditionē: nec etiam eo soluēte: qz tunc deficit cōditio, ⁊ vbi nō est obligatio. nō cadit liberatio. h. d. totus tex. nihil omittēdo, ⁊ est magistralis ⁊ erit subtilis ⁊ subtilē ꝺ materiā. ¶ Diuidit i septē partes. In prima ponit thema ⁊ decisio in genere. In scōa ponit vna decisio in specie cū notatione Pauli. In tertia per modū rationis ponit aliā decisionem. In quarta aliam. In quinta ponitur vna illatio cū eiꝺ ratiōe. In sexta alia. In septima alia. secūda ibi, sed ⁊ si decem. tertia ibi: non em̄ sunt duo rei. quarta ibi, sed Mevius sub cōditione ꝺz. quinta ibi: igit nec titio conuento. sexta ibi, ⁊ soluente titio. septima ⁊ vltima ibi nec meui⁹. ⁊ sic sunt tres decisiones in specie vsq; ad ver. igit postea ponunt tres illationes. ¶ In tex. ibi; sine dubio meui⁹ periculū pōt subire, id est incidentiā obligationis. ⁊ sic potest obligari ex tali ꝓmissione. ¶ †Dubium faciebat: qz talis promissio cōtinebat quātitatē incertā: ideo videbatur nō valere per regulā. l. ita stipulatus. ē. proxime prece. Contrarium decidit in hoc tex. ⁊ ratio decidendi est: qz lz talis promissio a principio sit incerta: tamen satis est q̄ postea possit certificari ⁊ declarari facta excussione principalis debitoris, vt in fi. 4 ſtius legis. ¶ †In text. ibi, nō em̄ sunt duo rei titius ⁊ meui⁹ eiusdē obligationis. ꝺic qz illi sunt duo rei debēdi, qui in eādē quātitatē simul ⁊ eodē tpe cōcurrunt. ⁊ eque principaliter: nā disparitas impedit cōstitutionē duorū reorū. in l. eandē. ff. de duo. re. Itē vno soluente alter liberat: quorū neutrū est in ista. isti enim non sunt obligati equaliter sed disparīter: qz vnus primo ꝺz exigi: ⁊ alius postea si primus soluere nō possit. Itē nec vn⁹ est principalis ⁊ alī⁹ fideiussor; qz tunc posset stipulator isto iure ffoꝛ agere ꝺ quē vellet. l. iure nostro. C. ꝺ fideiuss. sed hic non pōt incipere a meuio, sed habet necesse prius cōuenire titiū principalē debitorē. ⁊ eum executere, vt in fine huius. l. dicit. ¶ Mo. primo ex prima parte quod quis pōt promittere soluere quātominꝰ poterit creditor cōsequa suo debitore. ex quo corrolarie no. q̄ †quis pōt se submittere periculo alterne obligatiōis etiā incerte facit. l. si ita stipulatꝰ fuero te si sti. §. possum. ⁊. l. si qs stipulatꝰ sit stichū. §. fl. ff. ꝺ. co. ⁊. l. si decē. ff. ꝺ sol. ⁊. l. si qs ab alio. ff. ꝺ re iudi. ꝙ aduerte q̄ iste meuiꝰ q 5 scōo loco ꝓmittit in defectū ꝓncipalis debitoris nō existētis solūēdo, vī posse dici fideiussor: nam ille ꝺz fideiussor qui ꝓmittit quātominꝰ pōt exigi a principali, etiā si simpliciter promittat. §. fi. in fi. de repli. ergo expressio eorum que tacite insunt nihil operatur, l. iū. ff. ꝺ le. j. ⁊. l. nō recte. C. ꝺ fideiuss. ad idē facit tex. in. l. si fiduciussoris. ff. de fideiuss. tuto. vbi tex. dicit qui promittunt se reddituros q̄ ab alīs haberi nō pōt, onus fideiussorū suspiciūt: ⁊ sic videretur q̄ ei competunt priuilegia que cōpetut pro fideiussoribus. tene Hzium q̄ meuius q 6 scōo loco promisit non est ꝓprie fideiussor: eo qz fideiussor ꝺicitur propriē ille qui promittit certū. qz tamen simpliciter intercedendo promittit illud ad quod tenetur principalis debitor: semper tamen tenetur ad certum, vt toto tit. C. ⁊ ff. de fideiuss. ⁊ glos. magistra in auk. de fideiuss. in prin. fideiussor ꝺz ergo. q promittit certū: ſ in ista. l. iste meuiꝰ nō ꝓmittit illud idē q̄ principalis: sed promittit incertū: quātominus a principali poterit exigi: ⁊ nō scio melioꝛē differentiam inter istos duos terminos q̄ istā: qz fideiussor promittit certū hic promittit incertū: ergo nō est ꝓprie fideiussor. ⁊ p hoc infert no. Ang. in prin. ff. si cer. pet. q̄ in ista ⁊ in illa lege meuius qui promittit quātominus a titio consequi possit; etiā si renūcia 7 ret beneficio de fideiussoribꝰ, nō pōt peniri ante titū excussum: qz ista excussio ponit hic pro cōplemēto cōditiōis. Nam iste Meuius promittit sub cōditiōe. si nō exigatur a primo: ergo primo oportet qō ad impleat cōditio ⁊ sic qō prius excutiat titius. ad hoc vt sit locus ꝓmissioni meuiꝰ: ⁊ hoc reputat multū no. ⁊ sequit ibi, ꝺ. Alex. †nā iure isto ffoꝛ. ⁊. C. nō regrebat excussio principalis, ne hoc vt fideiussor posset cōueniri. l. iure nfo. C. ꝺ fideiuss. ⁊ iñ isto casu secus erat etiam iure isto: vt hic, ⁊. ꝺ. l. fi. sicut etiā in simili in fideiussore indēnitatis q̄ promisit in defectū alterius. s. alium cōseruare indēnem, qui etiā si renūciaret beneficio de fideiussoribus: tñ nō pōt cōuenire 8 ante principalē excussum: †qz verbū indēnitatē, hoc sonat qō promittēs ita demū teneatur, si nō possit cōsequi a principali ⁊ ita no. tenet Bar. i. l. j. C. ꝺ cōue. fis. debi. lib. x. ⁊ idē Bar. in. l. q̄ro. ⁊ ibi Sali. ⁊ Raph. Fulg. ff. loca. Bal. in. l. j. C. ꝺ revocandis q̄ in frau. cre. Sali. in. l. j. in. ꝟ. col. C. qō cū eo. ⁊ in. l. j. C. de fideiuss. tuto. ⁊ in. l. ū. C. si mater indē. ꝓ simplr Alex. in. l. si ita stipulatꝰ fuero te isti. §. possum. ē. ⁊ multū late. ꝺ. Alex. in cōsi. xxxvij. ij. vo. inci. in ca executionis mote ꝺ Bartholomeū. ¶ †Alia est notabilis differētia qz fideiussor pueꝺz aſſ 9 litē cōtestatā opponere exceptionē excussiōis: qz lite cōtestata amplius opponere nō pōt: qz ista est exceptio dilatoria ergo ante litē contestatā opponēda, l. ita demum. cum similib⁹. C. de procur. ⁊ ita expresse tenēt, ⁊ ꝟ. Bal. Sali. in. l. exceptionē. C. ꝺ probat. Lyn. in auk. psente. in. ij. q. C. ꝺ fideiuss. Bal. in. l. j. in. ij. col. C. de conue. filci debi. lib. x. Sali. in. l. ū. C. cōmu. diuidun. ⁊ in auk. hoc si debitor. i pē. questio. C. ꝺ pign. Paul. de cast. in. l. fi. ff. si certū peta. do Alexā. in consi. lxxv ꝟ. primę partis q̄ incipit, in causa ⁊ lite vertente per Bartholomeū, 10 in. v. col. †Nō sic est in isto qui promittit quantominꝰ a principali cōsequi poterit vel in fideiussore indēnitatis: qz isti possunt opponere exceptionē excussiōis etiā post litē cōtestatā qz istud puenit ex natura cōuētiōis. Itē qz hic ante cōditionem impletā, ⁊ sic ante titū excussum; nō vī esse nata actio nec̄ petitio, ⁊ sic vī sine actione agere: ergo vī ipso iure posse per iudicē expelli. l. si pupilli. §. videamus. cum similib⁹. ff. de neg. gest. ergo etiā post litem cotestatū debet posse per Meuium oppoꝰ ni: sed si nō opponeretur Bar. tenuit singulariter in. l. fin. in fi. ff. si certū pet. quod iudiciū, pcederet: quod vltimum an sit verum ibi satis ꝺixi. Item ista est exceptio, est exceptio ꝺubia ꝓpter incertum cōditionis. vt in litera ergo habet vim exceptiōis perēptoriē: ergo potest etiam post litē cōtestatam opponi, vt not. in. l. exceptionem. C. de probationibus, ⁊ ita tenet Raph. ꝑ uma. hic: ⁊ eum refert ⁊ sequitur Paul. de hic circa finē: ⁊ lz ipli non dicant: idē in terminis tenet Bal. in. C. 11 ex rescripto. ꝺ. de iureiu. ¶ †Sccō principaliter no. ex. secūda parte text. ibi sed ⁊ si decē petieris a Titio. qō per solā petitionē extraiudicialem. factam a principali debitore, nō liberatur meuiꝰ qui in subsidiū promisit, rationē assignat iste tex. qz iste Meuius non promisit pure, sed sub cōditiōe si a Titio exigi nnon poterit: ergo cum incertum sit an titius conetus possit soluere; ⁊ sic conditio adhuc pendeat: ergo Meuius non potest interim conueniri. Adde declarando istam rationem nam meuius promisit quantominꝰ poterit exigi a Titio

illa verba ꝯtominus faciunt ꝓditionē si z quatenus nō poterit exigi a titio,vt hic,z.l.si decē.ff.ō so.ergo oppz tet primo q̄ ꝓditio verificēt antequā minus possit cōueniri: ergo per solam petitionē factā a titio, nondū per hoc sit purificata conditio,nō poterit meuius conueniri. ¶Eliam ratonem assignat tex.in.d.ſi.in prin.ff.si cer.pet.q2 si per solā petitionē iudicialem factā a titio liberaretur meuius:illa, ꝓmissio meuꝫ esset inutilis,z nihil operaref: q2 nunquā ex promissione sua posset meuius cōueniri,nā ante Titium conuentū z excussum nō pōt agi ꝛ meuium,vt hoc tex.in fi.nec etiā post titium cōuentū:q2 tā esset liberat⁹,z sic frustratoꝛie esset receptus in ꝓmissionē,

12 †sed promissio semper debet intelligi vt nō sit frustratoꝛia. l.bāc legem.ff.de ꝓbē.empt.z.l.si quādo.ff. de legat.j. ¶Sz aduerte qō ista ſcda ratio iurisconsulti non videtur esse generalis, tenēdo illud qō tenet gl.Bar.z doc.hic z ibi quod quādo notoꝛium esset Titium ꝓncipalē non esse soluendo: tunc potest agi ꝛ fin qui in subsidium promisit,absq; eo qō ꝓmus aliter conueniatur: ergo promissio ſcōi non esset tunc frustratoꝛia: ergo ratio iurisconsulti non est generaliter vera:aut gl.z doc. male loquntur. Aret.hic in secundo not.rñdet qō regulariter esset frustratoꝛia ꝓmissio Meuꝫ nisi in casu notoꝛietatis:sed ista responsio nō tollit difficultatem:q2 isto modo ratio non esset generalis,z ad tollendum consequentiā sufficit dare vnā instantiam,iuxta gl.in l.creditoꝛi.ff.de op.no.nū.z in.c.sicut vꝛgeri.j.q.j.nili dicas quod illa ratio iurisconsu. a principio generaliter procedit in omni promissione in subsidium facta simpliciter z indefinite. ¶Amplia istud notabile z istū text. qō nō solum per solā petitionem factā a principali debitoꝛe nō liberatur meuius:imo etiā si principalis fuerit per sententiā condēnatus,adhuc non liberatur meuius,nisi sequuta solutione; prationes ꝓdictas,vt dicit tex.ibi nisi iudicatū titius fecerit,id est nisi satisfecerit sententie quo casu adhuc nō ꝓprie liberatur,sed nō incidit in obligationē,vt in gl.in ver.nō erit solutus. ¶Cōtra istud not.z sic ꝛ istum tex.allego fortē tex. qui nō allegt a scribentibus in.d.l.fideiussoꝛ obligari.ſ.fi.ff. de fideiuſ.vbi est tex.quod per solā interpellatiōē factā a principali debitoꝛe.si tunc non soluit.statim tenet qui in subsidiū ꝓmisit:ergo de directo ꝓ istum tex.Sol.per illū tex.no.limitat ista.l.z d.l.fin.nā ibi dictum fuit,si reus quadraginta que ei mutuaui nō soluerit,seius ꝓmisit.z sic partes ibi ꝓsideraue runt actū non facte solutionis.vt ibi dicit tex.z ideo si petat a reo,z non soluat.statim potest seius conueniri,q in subsidium promisit,ita punctualiter loquit ille text.sed hic termini sunt diuersi:q2 hic meuius ꝓmisit quātominus a titio cōsequi posset:z sic partes ꝓsideraverunt impotentiā: sed nō pōt sciri an vel quātum possit titi⁹ soluere,nisi prius conueniat z excutiatur:ergo per solum cōuentionē primi non tenetur secundus.

13 ¶†Tertio diligenter no.ex tex.ibi,nō em̄ sunt duo rei,quod isto iure ffoꝛū cōuento vno ex reis debendi,alter liberatur,z sic iure isto per petitionē factā aduersus vnum ex reis debēdi alter liberat. Nā tex.iste vt qō meius non liberatur quādo principalis cōuenitur,quomiā nō sunt duo rei debendi: ergo si essent duo rei,ter.vult qō per conuentionem vnius alter liberetur.z ita est tex.in.l.ū.ff.de duobus reis.hodie secus videtur per.l.fina.in versi.idēq;.C.de fideiuſ. vbi etiā p sententiam latā contra vnum ex reis debendi alter non liberat, nisi sequuta sit actualis exactio. Et est ratio quare per petitionē,z sic per litis contestationē factā contra vnum ex reis debendi,

14 alter nō debeat liberari:†quia litis contestatio non ꝺz nocere actoꝛi sed prodesse.l.non solet deteriōꝛ.z.l.nemo em̄.ff.de reiu.z.l.aliā.ff.de noua. Rap.cu. hic ingenue fatetur qō hodie istud coꝛrigat̄ p dictā.l.fin.z sic q̄ ista lex.z.d.l.ū.z in hoc lint hodie coꝛrecte.idem z plenius tenet ipse Rap. cu. in.d.l.ū. ff.de duo.reis.sed istud non est tenendum q2 euitāda est legū coꝛrectio.l.precipimus.in fi.C.de ap.z.c.cū expediat.de ele.

15 in.vj. Unde dic melius qc per petitionem totius debiti factā ab vno ex reis debendi,z eius perceptionē.bene alij liberant secus per simplicem petitionē etiā iudicialem.d.l.fi.C.de fideiuſ.etiā de iure isto ffoꝛū scōm gl.z cōmuniter doct.in.d.l. scēa.ff.de duobus reis,z plenius Bar.in l.ex duobus secunda.in.ij.q.ff.de duo.reis.Et ad istum text.dic qō licet dicat: non enim sunt duo rei ,non istud dicit q2 velit per simplicem petitionē factā ab vno reo alterum liberari per predicta: sed istud ideo dixit vt ostēderet quod quādo sunt duo rei debendi creditoꝛ potest eligere quē vult.sec⁹ est in casu huius legis vbi de necessitate debet prius excuti principalis ,vt hoc tex.

16 in fi.z ita etiā respondet dominus Alex.hic.licet de Rap. nō faciat mentionem. ¶†Quarto no.quod obligatus sub conditione.si conditio deficiat non liberatur.z sic videt hic esse ter. quod ab obligatione conditionali non cadit liberatio:intelli-

ge quod propter defectum cōditionis non liberatur,sed existimatur vt non incidat in obligationē,ita ꝓprie loquit̄ tex.hic. si aūt pendente ꝓditione fiat solutio,aut pactū liberatoꝛium: interim non pōt liberari cum non sit obligatus. sed si postea existat conditio liberat vt ex tunc:q2 fingitur prius obligat⁹. z postea liberatus.l.sub cōditione,z ibi Bar.ſ.de sol. Pau. de cast.z Ire.hic,z vide Ire.in.l.j.ſ.si vir. i antepenul.z penul.col.ff.de acquiren.poſſeſ. ¶Quinto no.ex tex.ibi soluente Titio nō liberatur meuius:qui nec tenebatur.qō vbi nō est obligatio,ibi non pōt cadere liberatio.concoꝛdant.l sub conditione.ff.de sol.z l.j.verſi.ceterum.ff.quibus mod. vſusfruamit.z ibi gl.plurimas concoꝛdātes ad hoc allegat. Et hoc

17 tex.no.Bar.z doct.z ad hoc quotidie allegat,quod †non pōt sequi ꝓuatio nili precedat habitus z sic ꝓuatio presupponit habitū.ꝓcoꝛdat.l.manumissiōes.z ibi scribētes ad hoc, vt no.ff.de iulti.z iure.z.l.remittit in fi.z ibi Salice.Fulgo.z Lud.ad hoc no.ff.de iureiur.z in l.j.ſ.ff.de remiſ.z in.c.ad diſſoluendum.z ibi Abb.ad h. c ret.de deſpon.impub.z tex. in.c.de infidelib⁹.z ibi.d.Abb.in vlt.ne.ad hoc no.de cōsangui.z affini.z in.c.j.ſ.j.z ibi Dem.ad hoc not.de rest. spolia. in.vj.z text.in.c. ꝙ vero non formatū.z xvij.q.ij.z ibi vide gl. no.q̄ ad hoc multa similia adducit. ¶Secōo ad istā regulam adde ꝙ nō potest poni ꝓuatio vbi nō cadit habit⁹: vnde nō recte diceretur equus z mutus:q2 habitus loquendi non cadit in eo,nec lapis dicitur esse cecus:quia habitus videndi nō cadit in eo:z sic pupillus non est proprie intestatus:quia i eo non cadit habitus faciendi testamentū,vt.l.j.in prin.ff.de su. z legi.z ita declarat Bart.in consi.cxxxviij. inci.hec est copia

18 cuiusdā statuti sancti Seueri. ¶†Tertio adde qō semper ꝓuatio ꝓsumitur posteriōꝛ,sicut natura,ita z tpe.ſm Bal.in l. fi.in.v.q.C.de edict.diui adria.tol. ¶Quarto ꝓinstrumētū legitimationis,pbat̄ quē fuisse illegitime natum:ita no. Bal. in.ū.per illum tex.C.de iure aure.an.q2 ois dispensatio presupponit ꝛium veritatem esse,z reputat not.dignū z sequūtur simpliciter Pau.de cast.z Alex.hic sed Lud.roma.in.l. j.in prin.ff.de ope.nouī nuncia.simpliciter. dicit qō dictum Bald.est falsum z male, vt patet ex predictis. ¶Quinto per instrumentū emancipationis pbatur patriā potestatē precessisse ita no.Bal.in.l.fi.ſ.fi.n.v.colum.C. de senten. pas.p illum tex.in verb.testē habeāt. ¶Sexto faciens repudiū cōtra matrimoniū,vt est tex.in.ſ.quomiā in aut.q.mo.ma.effi.legi.z in.l.iulianus.in fi.ff.de repu.gl.z Bar.in.l.ſi mihi z tibi ſ.fi.ff.de lega.j.Bar.in.l.legata inutiliter.ff.de adi.leg.Bal. z Imo.in.l.cū tale.ſ.fin.ff.de condi.z demōſtra. ¶Nono monachus q reperit obtinuisse licentiā trāseundi ad aliud monasteriū.ꝓsumitur qō monach⁹ recesserit,z qui reperit in libro bānitoꝛum ꝓsumitur fuisse bannitus ſm Bal.z Salice.in.l. meueoꝛ.C.ſi ſer.expoꝛ.vene.istud no.sic ampliatū quomodo

19 ꝓcedat late hic examinat Bar.dic.j.post gl. ¶†Sexto z vltimo no.ex ti tex. quod ista ꝓmissio quātominus a debitoꝛe consequi possit demū cōmittitur facta excussione ꝛ principalem debitoꝛe.z nō prius,z sic qui ꝓmittit in defectum alteri⁹, demum tenetur excusso principali;z non aliter. Ratio est in prōpto:q2 aliter sciri non pōt an principalis possit facere,nisi fiat eius excussio.z sic ista cōditio nō potest impleri. nisi facta eius excussione:z sic habes ex textu duas regulas.vnam expressā:aliā a ꝛio sensu.prima expressa z negativa est qō qui promittit in subsidium,quantominus a principali consequi possit:nō potest conueniri ante principale excussum. secunda regula tacita z affirmativa q̄ venit a cōtrario sensu tex.est ꝙ post excussum principalē,si reperiātur non soluendo qō tunc poterit cōueniri meuius secundus promissoꝛ. ¶Sed opponitur ꝛ istum text.quod etiam facta excussione principalis Meuius conueniri non possit:nā ista verba quantominus a titio cōsequi posses sunt extēsiua in futurum tēpus z indeterminata:vnde verbū posses,extenditur ad futurum.l.si ita qs ff.de leg.scōo.z.l.quod seruus.in fi.ff.de condi.ob cau.z ibi gl.fin.dicit qō verbum posses.est multum extensiuum in futurum quādiu possibile est.Bar.not.in l. secus quoq;.ſ. sed z si filio.ff.de heredi.instituē.vnde licet creditoꝛ nō potuerit exigere nunc:tñ quia conditio negativa negat in perpetuum nō est verificata hec cōditio quoniam poterit futurum cōsequi.

20 †nam etiā concurrit presumptio iuris, quod in futurum efficietur soluendo.l.si defunctus.C.ar.b.tut.z.l.cura.ſ.deficietium. ff.de muneribus z hono. Respōdet Rap.cu.per no.in l.prec.qō quia secunda ꝓmissio habet respectū ad primā obligationem

gationē purā, intelligit̃ ſm eam: nā inſpicitur qḋ titius poſſit facere tēpore quo ſtipulator eum cōuenit, ꝛ hoc quādo promiſſio titij eſt pura nō hñs diem. nā ſi haberet diē intelligeretur tēpore illius diei: vt hic per eū. alij nihil tangunt de hoc. ¶ Iſta reſponſio Rap. licet videat̃ colorata: tamē redditur dubia: qꝛ in ſcḋa promiſſiōe ſunt diuerſa verba, quā in prima. Nā prima fuit pura ꝛ ſimplex ꝛ nō habēs tractū in futurū: vñ intelligit pmittere de preſenti. §. oīs. inſti. de ver. obli. ꝛ l. centeſimis. §. fi. ē. eo. ſcḋa autē nō eſt ſimplex, ſed facta per verbū indeterminatum habens tractū in futurū. ſcꝫ ſi ꝯſequi nō poſſet: vnde ſi ſcḋa fuiſſet ſimplex, bene intelligeret ſm precedentem per notata in legibus pce. q̄ ita loquunt, ſꝫ iſta no fuit ſimplex, ſed facta per verba multū diuerſa ꝛ īdeterminata, ꝛ habentia tractū in futurū. Preterea ꝛ fortius ꝙ ſol. Raph. nō ſit vera, ꝛ ſic quod iſta ſcḋa pmiſſio nō poſſit intelligi ſm precedentē q̄ eſt pura. patet: nā ex precedenti ſtipulatiōe: cum fuerit pura: pōt titius de pſenti conueniri, vt iuribus pallég. ſed iſtud non pōt dici in ſcḋa promiſſione: qꝛ lꝫ titius primus promiſſor poſſit de pſenti conueniri: tamen nō ſic ſecundus. imo primo conuento adhuc nō pōt cōueniri ſcḋus: niſi primo excutiat̃ primus, vt hoc tex. ergo ſecunda non intelligitur ſm primā: imo habet omnino diuerſam ꝛ ſeparatā naturā a prima. Niſi intelligas qḋ ſcḋa promiſſio hꝫ reſpectum ad primā principalē purā. vt quēadmodū primā nō hꝫ tractum in futurū: ita ꝙ primū per primā excuſſionē reperit principalē debitorē nō poſſe preſenti ſoluere: ſtatim tenet ſcḋus qui in ſubſidium pmiſit, nō cōſiderato aliter futuro tpe: qꝛ verbū poſſes, iſto caſu limitat̃ per precedentē promiſſionē purā. l. ita ſtipulatus. in ver. Sabinus. in ver. confeſtim. ꝛ in ver. ſeq. cum ibi no. ē. eo. quātomagis in ſcḋa promiſſione facta in ſubſidiū, vt nō reddat̃ inutilis. ꝛ credo ꝙ iſta fuerit mēs Rap. ¶ Ultra Rap. poſſet ſḋo mō rñderi ꝙ illa verba quantominꝰ a Titio ꝯſequi poſſes. lꝫ ſint indeterminata, ꝛ habētia tractū in futurū: ſi primo excuſſo ſi reperiat̃ eū non poſſe ſacere, cōmittit tunc ſtipulatio ſecūdi: qꝛ illa intelligitur de prima excuſſione, ꝛ de prima impotētia per regulā. l. boues. §. hoc ſermōe. ff. de ver. ſig. ꝛ l. dotis pmiſſio. in. ver. fi. ꝛ ibi Bart. no. ff. de iure do. ꝛ late cumulaui iſtā regulā in l. diuortio. §. ꝙ in anno. ff. ſol. ma. facit. l. cū qui calēdis. in prin. ē. eo. ꝛ hoc fortius vt dixi in caſu pſenti. ne alſ ſcḋa promiſſio reddat̃ fruſtratoria ꝛ inanis. ¶ Sed huic rñſioni lꝫ colorate fortiter obſtat: qꝛ predicta regula ꝙ promiſſio intelligat̃ de primo actu, procedit in pmiſ-
31 ſione affirmatiua. ꝛ ſi pmiſſiua, ſecus eſt in negatiua,* qꝛ ſermo negatiuus nō finit̃ in primo actu: nec intelligit̃ de primo actu vt eſt gl. valde no. in. l. hoc genus. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. ꝛ ibi Bar. multū no. ꝛ reputat eam multum tenendam menti, ꝛ ibi etiā notabilius Pau. de ca. q hoc reducit ad practicā, ꝛ licet illa gl. ꝛ doc. nō allegent: pro ea eſt tex. no. in l. ſi ſic ſtipulatꝰ ſum. vbi dicet̃. j. e. ſꝫ in iſto tex. ſi a titio exigi nō poterit: ſunt verba negatiua ꝛ indeterminata: in futurū ergo nō debēt in-
32 telligi de prima impotentia ꝛ excuſſione. ¶ † Primā regulā huiꝰ tex. q̄ eſt negatiua ꝙ añ titiū excuſſū nō pōt Meuiꝰ cōueniri, limita ſingulariter qñ meuiꝰ q pmiſit in ſubſidiū, iuraſſet, tūc virtute iuramēti poteri ꝯueniri añ pricipalē excuſſum. ita ſingulariter tꝫ Bal. in. c. ex reſcripto. de iureiur. per illū tex. vbi facta erat pmiſſio p ſm in ſubſidiū ſicut ꝛ hic: ita ꝙ virtute pacti reqrebat̃ excuſſio in principalis ſicut ꝛ hic: tñ iuramētū facit qḋ poſſit ꝯueniri ante principalē excuſſum. ꝛ iſtā limitationē ſeqt̃ do. Alex. in conſi. xx. iiij. vol. incip. in cā executionis mote ꝯ Bar. in vlti. col. ſed eā reprobat ipſemet
33 d. Alex. ibi ꝯtrius in. l. fi. in prin. ff. ſi cer. pet. motus † qꝛ iuramentū dꝫ intelligi ſm naturā actꝰ ſuper quo interponit̃. l. ſin. C. de nō nume. pecu. ergo dꝫ intelligi excuſſione prius facta. Ego ſepe per multa oſtendi non eſſe verū quod iuramentum intelligat̃ ſm naturā actus ſuper quo interponit̃, dixi in. l. ſi cōuenerit. ff. de iuriſ. om. iud. ꝛ i. l. ſed ꝛ ſi poſſeſſori. §. item ſi iurauero. ff. de iurein. ꝛ ad. d. l. fi. reſpōdeo ꝙ procedit quādo adeſt defectus ꝯſenſus, vel eſt limitatus: nā tunc iuramentū bene itelligitur ſm naturā actus ſuper quo interponitur, vt in eo qui iurauit ſub ſpe future numeratiōis ei̇s ſecꝰ vt declarat magiſtraliter Bar. in. l. ſi quis pro eo. in vlti. colū. ff. de fideiuſ. ¶ Predictā limitationē Bal. etiā reprobat. d. Feli. in d. c. ex reſcripto. in vlt. co. licet nullā d. d. Alex. faciat mētionē de eius ꝯtrietate motus per fundamentū. d. Alex. ē. proxime factum. Qꝛ iuramētum debet regulari ſm naturā actus ſup
34 quo interponitur. d. l. fi. item † qꝛ iuramentū recipit omne cōditiones a iure ſubītellectas. c. quēadmodū. de iureiur. ꝛ iſta eſt vna dubia limitatio de excuſſione qñ quis pmittit in defectum alterius. ¶ Ego alia rōne ſoleo reprehendere limitationē Bal. quia cum iſte ſecundus teneatur ſub conditione, vt hoc tex. ante purificatā conditionē non poteſt iuramentū operari purificationē ꝯditiōis, vt eſt text. in. d. c. quemadmodū. de iureiurā. Bal. in rubri. C. de rerū permu. ergo iuramentū nō poteſt facere quod non impleta ꝯditione: ꝛ ſic nō facta excuſſione primi: ꝙ ſecundus conueniri poſſit: ꝛ Bal. ſibi ꝯtrarius in. c. cū contingat. in. ij. col. de iureiu. tenet cōpetere exceptionē executionis non obſtante iuramēto. ¶ Secundam
25 regulā tex. affirmatiuā ꝙ † poſt pncipalē debitorē excuſſum ꝛ repertū nō ſoluēdo pōt Meuius ꝯueniri: limita ſingulariter niſi ſtipulator in negligētia exigēdi a Titio tempore quo erat ſoluēdo rāl. poſtea efficiatur non ſoluēdo poſt eius excuſſionē, nō poterit cōuenire Meuiū: qꝛ negligētia ſtipulatoris debet ſibi nocere, vt eſt tex. valde ſingularis preſertim in ratione ſui in. l. ſi fideiuſſores. in id. in princi. ꝛ ibi Pau. de ca. ff. de fideiuſ. Bal. in l. fi. in prin. ꝛ ibi Salic. Pau. de ca. ꝛ d. Alex. ff. ſi cer. pe. ꝛ late. d. Ale. hic gegā tenēat Im. ꝛ Rap. cu. vt hic plene p. d. Alex. ¶ Capio gl. i verbo nō erit ſolutꝰ. q̄ timore ꝯrij ꝙ ſtatim. j. formabo ponit duplicē intellectum ad tex. ſcḋm primū Pau. no. i. approbat ſcḋm alium notat. i. corrigit ꝛ reprehēdit. Et pponitur ergo ꝙ iſte tex. in ſe ꝯtinet contradictionē: nā primo dicit q cōuento Titio nō eſt abſolutus Meuius niſi iudicatum fuerit, ꝛ ſic ſi titius fecerit iudicatū: meuiꝰ eſt abſolutus, ſed ꝯtrium dicit expreſſe text. j. ibi, ꝛ ſoluēte titio nō liberatur meuiꝰ. qꝛ nunꝙ incidit in obligationem, ergo ſolui ꝛ liberori non potuit: dic vt in gl. ꝛ ꝙ interdū verbū abſolutꝰ ꝛ liberatꝰ ponat̃ improprie patet etiā in diuina ſcriptura vbi dr: eripuiſti animā meā de inferno: hoc eſt non permiſiſti animam ire in inferno, vt l. conditio in preteritum. ꝛ ibi gl. ē. eodem ꝛ vide gl. in. l. creditores. in verſ. ſub
26 cōditione. ff. de ver. ſigni † que ponit an in iſta lege meuiꝰ pmittēs ſub cōditione interim dicatur obligatꝰ, ꝛ tenet ꝙ non ſi cōditio deficiat: ſic intelligit iſtū text. ſed ea pēdēte bene dicetur obligatus ꝛ ſic debitor per iſtū tex. ꝛ. l. is cui. ff. de acti. ꝛ obli. Qḋ intellige eſſe verum improprie. ꝛ q̄tū ad ſpem dubiā. ſm Dy. ꝛ Alb. de ro. ibi. Itē dū gl. allegat pro cōcordāti. l. inter cauſas. §. fi. ff. mā. ille. §. nihil facit. ſed debet allegare legē ſequētē que incipit ſi q̄s alicui. §. fi. vbi etiā gl. idē dicit allegādo. l. noſtrā. ꝛ illa. l. ſi q̄s alicui. als eſt lex. als eſt. §. ꝛ. gl.
27 nr̃a debuit habere pro §. ¶ † In gl. fi. in ver. excuſſum. no. ex gl. ꝙ qñ verū eſt ꝙ pncipalis debitor non pōt ſoluere niſi partē debiti puta quinꝙ. q in reſiduo pōt ꝯueniri qui in ſubſidiū promiſit nō facta aliqua excuſſio ne principali, ꝛ ſic qñ certū eſt principalē debitorē nō eſſe ſoluēdo: pōt agi cōtra fideiuſſorē nō excuſſo aliter principali. ꝛ ita limitat̃ aut. preſente. C. de fideiuſ. ꝛ ſic certa ꝛ notoria inopia debitoris habetur pro excuſſione idē tenet gl. Bar. ꝛ doc. in. d. l. fi. in princ. ff. ſi cer. peta. gl. in. l. niſi hoc actū. ꝛ ibi Ang. ad hoc no. ff. ḋ pac. Bar. in. l. iij. §. ſi is pro quo circa fi. ff. ꝙ quiſꝙ iur. ꝛ in. l. ꝛ heredi. §. fi ff. de pac. Ang. in. l. ij. in prin. ff. q ſatiſ. cog. ꝛ iſta eſt magis cōmunis opi. q̄ uis Jaco. bu. teneat cōtrariū in aut. hoc ſi debitor. C. de pign. p duo leuia quibus reſpōdet Imo. ꝛ. d. Alex. Are. hic Lud. ꝛ. d. Alex. ī. d. l. fi. in pn. ¶ Tu aūt vltra ſcribentes pōdera ꝙ iſta gl. fortius vult ꝙ Bar. ꝛ doc. notēt: qꝛ vult ꝙ ſi eſt certū qḋ principalis nō eſt ſoluēdo ſufficit ad tollendā excuſſionē que eſt neceſſaria vigore pacti ꝛ conuentiōis. vt in caſu huiꝰ legis. ꝛ d. l. fi. put volūt iſte gl. q̄ to ergo fortius quando excuſſio ſolū requiritur ex diſpoſitione legis, vt ī caſu. d. aut. pſente. ꝛ in caſu aut. hoc ſi debitor. C. ḋ pign. Prima em̄ excuſſio que requiritur vigore ꝯctus eſt fortior, ꝛ difficilius tollit̃ q̄ꝫ ſcḋa, que ſolū requiritur ex diſpoſitione. l. patet. qꝛ prima nō tollit̃ renunciādo beneficio de fideiuſſoribus, nec etiā tollitur per litis conteſta. pront tollitur ſecūda put dixi in tex. in primo no. Alex. hic ꝛ in. d. l. fi. in prin. tenet opi. Jac. but. cōtra communē, opinionē motus tali ratiōe qꝛ excuſſio pncipalis non ſolū requirit̃ ad hoc vt fideiuſſor poſſit ꝯueniri, ſed etiā requiritur pronunciatio iudicis ſuper tali excuſſiōe: qḋ ſit legitime facta ſm Bar. in. l. ſtiplo. §. habetur. ff. de oper. no. nū. ergo ſuper tali notorio requiritur ſentētia,
28 † nec notoriū tūc operatur quin debeat ſentētia ſuper hoc interuenire. c. cum ſit romana. §. fi. ḋ app. Bar. in l. emptorē in princ. ff ḋ act. ēpti. ꝛ ſic illud ꝙ volunt glo. procederet. qñ requireretur ſolū excuſſio ſed cum hic vltra excuſſionē requiratur ſententia: notoriū non poteſt releuare quin illa ſententia debeat interuenire: ergo ante ſententiā non eſt verū ꝙ poſſit agi cōtra fideiuſſorē. Sed equiuocat dominꝰ Alexand. quia Bart. in dicta. l. ſtipulatio. §. habet. loquit̃ in terminis valde diuerſis a noſtris. loquitur enim quando excuſſio fuit facta miſſio ad hoc nuncio publico. qui retulit iudici nihil reperiri in bonis principalis tunc verum eſt quod non ſufficit talis relatio nunꝙ: ſed etiam requiritur quod iudex pronunciet

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

talē excussionē fuisse legitime factā,ad hoc vt possit agi contra fideiussores,sed nos nō loqmur in istis terminis.nos loqmur qñ fit excussio ppter notoriā facti, q̄ releuat a tali excutiōe,ꝛ sic nō solū dicim⁹ q̄ qñ est certū ꝛ notoriū p̄ricipalē nō esse soluēdo: q̄ tūc nō requirit alia execussio:isti sunt termini nr̄i q̄ solā volunt hoc,q̄ notoria inopia habeat̄ p excussione.ꝛ ad hoc nō ↄ̄dicit fundamentū do. Alex. Sꝫ an tunc etiā requirat̄ qꝺ iudex pnunciet esse tale notoriū. Bar. ꝛ doct. nō negāt.imo satis vult Bar. q̄ sic,dū statim q̄rit qualiter fiet istud notoriū iudici.apertius in sequēti.q.dū q̄rit an in excussione pronunciatione qua pronunciat iudex deueniendū ad possessores bonorū vel fideiussores requirat̄ citatio possessorū ꝛ fideiussorū. Et sic Bar.in.d.l.stipulatio.§.hꝫ.quē allegat do. Alex. ↄ̄riū: non est ad propositū nostrum:q2 ibi excussio bene erat necessaria cū nō esset certum sicut hic. ¶ Sed aduerte q̄ ista sol. gl. licite in se sit vera:tñ est diuinatiua ad.d.l.fi.ver.sed si cū scio.§.si cer.pe.put etiā ibi dicit Bart. q2 qꝺ ibi esset certū titiū p̄ncipalē debitorē nō esse soluēdo:istud ibi nullaten⁹ apparet. Vñ meli⁹ pōt rn̄deri ad illū tex.sine diuinatione,q̄ ex ordine illius litere apparet q̄ prius fuit actū contra titium principalē debitorē:q2 totū non potuit ab eo exigi,fuit postea actū ↄ̄ seium q in subsidiū promisit, ꝛ hoc mō nō est ↄ̄ istā.l.ꝛ ita ēt intelligunt Jac.bu.ꝛ Alb.de rosa.ibi.prout etiā ibidē tenui. ¶ Q2 ergo conclusio istarū glossarū q̄ est vera ꝛ cōis nō bene probat̄ in.d.l.fi.in prin.melius videt̄ facere aliud fundamentū q̄ sensit gl.nr̄a allegādo.l.emptorē.in prin.ff.de act.emp.

29 vbi†notoriū equiparat̄ sententie:ergo est perinde acsi esset pnunciatū principalē nō esse soluendo. Intellige tñ qꝺ notoriū ꝛ sententia equiparent̄ q̄ ad aliquid declarādū vt vbi ꝛ hic:nō autē quo ad aliquid disponendū vel inducendum , vt est glo. no.in l.sed ꝛ si possessori.§.itē si iurauero.vbi dixi. ff.de iure iurā. Item pro ista cōclusione glossarū bene facit:q2 ars ꝛ natura nihil agunt frustra.l.qui bis idē.ff.de ver.obli. vnde qñ certum ꝛ notoriū est principalē non esse soluēdo, frustratorie

30 fieret excussio. Vñ†superflua excussione non est vtendū:sicut nec superfluis cautionibus.l. non cogendū.§.Sabinus.ff.de procu..ꝛ l.hec stipulatio.§.diuus.ff.vt leg.no.ca. ¶ Amplia istā cōclusionē glossarum,vt pcedat nō solum qñ certum est ꝛ notorium in facto principalem debitorē nō esse soluendo: qꝺ tunc nō req̄rat̄ aliqua excussio vt pcedat , multo magis quā

31 do notorium est in iure.† Hinc est q̄ si fideiussor intercedat p obligato naturaliter tātum:ibi nō est necessaria excussio:q2 notorium est iure : q̄ obligatus naturaliter tantum excuti non potest.ꝛ ita tenet Bal.in l.j.in vij.col.ad fi.C.de conue.fi.de bi.lib.x.ꝛ añ eum idē tenet Bar. post Dyn.in l.marcelius.in vlti.col.ff.de fideius.ꝛ in l.iij.§.si is pro q̄. circa fi.ff.q̄ quisq3 iur. ¶ Per istas gl.dicit Bar.se alias cōsuluisse in marchia ↄ̄ fideiussorem tyranni.qui erat manifessus rebellis ecclesie,ꝛ sic nō poterat conueniri : q̄ poterat tunc agi ↄ̄ fideiussorem, tyranno aliter non excusso. ꝛ idem tenet Bar.in.d.l.fin.ad fi. princ.vbi dixi cum multis concordātijs adductis p do Alex. hic ꝛ ibi. ¶ Adde q̄ Bal.in.d.l.j.in.v.col.in fi.C.de conue.fi.

32 debi.lib.x.tenet†qꝺ fideiubens pro fisco vel pro principe nō pōt petere qꝺ fiat excussio principalis, quia cum fiscus semp sit soluendo.l.ij.ff.de fundo do.inanis ꝛ frustratoria esset fideiussio,si deberet excuti principalis.s.princeps vel fiscus : qui semper sunt soluendo. Sequit̄ ꝛ multū cōmendat do. Alex.in d.l.fi.vbi dicit istā decisionem Bal. esse singularem ꝛ q̄ alibi nō legit. ¶ Sed tu caue:q2 nō sufficit qꝺ principalis sit soluēdo,sed etiā requiritur qꝺ sit facilis ad conueniendū:q2 idone⁹ dicitur nō tā ex facultatibus quā ex conueniendi facilitate.l. si quis stipulatus sit stichū.in fi.§.co.ꝛ.l.ij.in prin.ꝛ ibi Bar. ff.qui satisd.cog. Vñ si principalis debitor est soluendo,sꝫ est rixosus ꝛ cauillosus,ꝛ non cōsuet⁹ soluere verū debitum sine litigio:pōt tunc cōueniri fideiussor ante principalē excussum. l.ij.ff.de alie.iud.mu.cau.fact.ꝛ quod no.gl.in.l.ij.in prin.in ver.suspectum.ff.sol.mat.ſm Jmo.ꝛ do. Alexan.ꝛ Are.hic ꝛ

33 Lud.ro.in.d.l.fi.in prin. ¶ † Juxta istā gl.querit Bar. qualiter fiat certū seu notorium iudici principalē debitorē non esse soluendo sine excussione:ꝛ respōdet q̄ ostēdendo estimum cōmunis,ꝛ si fideiussor qui cōuenit vult dicere ↄ̄rium, quod plus habeat in bonis,ipse probet:per glo.not.in l.cum de lege.ff.de proba.ꝛ de qua gl.dixi.in l.fi.§.licentia.C.de iur.de lib.ideo hic nō repetam. ¶ Jstam decisionem reprobāt Bal. Ang. Jmo.ꝛ Rapha. cu. q2 tale estimum non probat nisi inter commune , ꝛ descriptum in estimo,vt sic appareat quid ꝛ quātum debeat soluere pro onere publicarum functionū: nō autem probat inter descriptum ꝛ aliā personā singularem : ꝛ sic in preiudicium tertij. l.si functiones.ꝛ. l.censuales. C.de do.ꝛ.l.solennibus.C. de rei ven. cum sit res inter alios acta.

vt toto titu.C.res inter alia acta. Jtē libert estimi bene pbat q̄ bona ibi descripta sunt illius,sed nō probat q̄ plus no habet:nā posset habere alia bona p̄sertim mobilia: ꝛ p̄sertim pecunias quas nō fecit describi in estimo. Jtē post illā descriptionē estimi potuisset alia bona acquisiuisse,qꝺ etiā lex. p̄sumit. l.si defunctus.C.arbi.tut.ꝛ.l.cura.§.deficientiū.ff.de mune.

34 ꝛ bono.per que iura probat̄†qꝺ ex paupertate preterita non pōt presumi inopia presens: q2 paupertates nō est habit⁹ permanens,ſm Bal.in l.ex psona.C.de proba. Jtē in libro estimi cōis solent solum describi bona immobilia vt domus,predia,agri:nō aūt mobilia vt pecunie. Adde gl.in. l.cū de lege. allegatā per Bar.q̄ fundat se per.d.l.fi.§.licentia.rn̄det multipliciter prefati doc. Sed ista est vera solutio qꝺ illud ibi est propter inuentarium solenniter cōfectū ab herede: citatis legatarijs ꝛ creditoribus quorū interest , sed hic in descriptiōe estimi nulla iuenit̄ citatio fideiussorū. Jnsignis doc.do. Pe. de beru.ꝛ do. Alex.tenent opinionē Bart.quādo esset statutū in ciuitate vel consuetudo q̄ quilibet teneat̄ facere describi i estimo cōis omnia bona sua tam mobilia q̄3 immobilia,ꝛ tam acquisita q̄3 acquirenda,qñ acquiret tunc bene presumptiue probat̄ qꝺ quis nō habeat plusq̄3 sit descriptū in estimo com

35 munis.†Estimum eñ fidē facit ↄ̄ describi facientem vel consentientem.ſm Bal.in l.pe.ff.de condi.insti.alias qñ esset cōsuetudo quod solum describeret̄ in estimo cōmunis bona immobilia.prout cōmuniter fit : tunc tale estimū non probaret eum nō esse soluēdo, ꝛ tunc pcederet alia opinio ↄ̄ria per rationes preallegatas. ¶ Ego aūt plenius q̄3 scribentes attingā istū subtilem articulum defendedo opi. Bar. quātum est possibile:vnde qꝺ presumat̄ pro estimo cōis,quod si aliqua possessio esi descripta in estimo meo presumit̄ esse mea,vt.l.rura. ꝛ ibi Bar. pulchre no.C.de omni agr.de li.xj. Pau.de ca.in. l.scriniarios.C.de testa.mili. Lud.ro.in consi.xxix.inci.cum isti fratres.in.iij.col. Jtē estimū cōis pbat q̄ bona valeant q̄3 tū sunt in eo descripta,vt.l.hi qui fundos.ꝛ ibi Bart.ad hoc no.C.de pre.ꝛ oi.reb.na.li.xj. Bar.in.l.fi.p illū tex.C.de magi.cōue. p̄sertim qñ de primo tale estimū fuit factū vt p Jm. ꝛ latius Are.hic Jtē estimū siue registrum sit authoritate publica,ꝛ ab officiali deputato de publico recipiēte noie omniū quorū interest:q2 oim de ciuitate interest,vt quilibet registret oia bona sua in estimo cōmunis,propter cōparitionē onerum publicorū. Et p talē officialē publicū pōt alteri tertio acq̄ri.l. j.§.exigere.ff.de magi cōue.gl.i.§.si qs alij. inst.de inuti. sti. Bar.in.l.stipulatio ista.§.si stipuler in.iij.fallentia vbi dixi.§. eo. Bar.in auc.libellū per illū tex.C.de litis cōtest.ꝛ in.l.ij.ff. rē pup.sal.fo. Vñ tale estimū seu registrū productuꝫ p quēlibet de ciuitate,dꝫ facere fidem lꝫ fuerit descriptuꝫ inter estimatū ꝛ ciuitatē:ꝛ hoc ppter fidē ꝛ authoritatē publici officialis. Multū eñ p̄sumit̄ p officiali publico,vt est tex.no.in l.ij. in ver.q̄ nō arbitramur.C.de offi.ciui.in quē tex,reputat valde no. Bal.in.l.errore.in.j.col.C.de testa.ꝛ ex eo no.

36 †q̄ publicū officiū bone fidei presumptionē inducit. Jtē diligentia p̄sumit̄ in officiali publico.l.j.C.de sus.ꝛ ar.li.x.ꝛ.p Bart.in l.dāni infecti stipulatio cōpetat.§.sabini.ff.de da.infec.ꝛ istu dicas q̄ bñ credit̄ officiali q̄ ad ea q̄ descripsit in estimo,nō aūt q̄ nō habeat alia bona. Jtē qn post estimū alia bona acq̄siuerit,q2 de is nō posset officialis attestari:rn̄det̄ qꝺ cū iste officialis public⁹ p̄sumat̄ diligens ꝛ sollicit⁹ vt dixi tpe quo fit descriptio estimi.interrogabat an habeat alia bona etiā mobilia, ēt cū iuramēto eius q facit fieri descriptionē estimi:ex quo apparebit p̄sumptiue q̄ alia bona nō habet. Hoc bñ est verum q̄ presumptiue probat̄:quod nō habebat alia bona tpe quo estimum describebat̄,sed quin postea acquisiuerit per estimum nec vere nec p̄sumptiue probat̄, imo potius presumitur ↄ̄riū per.d.l.si defunctus.C.arbi.tu, Nisi forte dicas qꝺ cū officialis semper p̄sumat̄ diligens in suo officio,est p̄sumptio quod etiā postea scripto iā estimo inquisiuerit an haberet alia bona q̄3 descripta in estimo, ꝛ si fideiussor ↄuent⁹ vult dicere q̄ alia bona habeat vel pecunias,vel qꝺ post estimū aliqd acquisiuit: dꝫ illud probare:per gl.in.c.cū de lege.ff.de pba.ꝛ ista est propria mens intentio Bar. Et hoc mō vident̄ sublata ea que ↄ̄ Bar.adducebātur. ¶ Sꝫ vnū fortiter obstat q2 estimū seu registrū cōis bene probat quo ad personas q̄ consenserāt descriptiōi estimi.ita procedunt p̄dicta, sed nō probat regulariter quo ad alias psonas,que estimo nō ↄsenserunt quo ad dominum nec quo ad possessionē.l.si pater.ꝛ ibi ad hoc not. Bald. C.de act.emp.l.q̄cq̄d.ꝛ ibi Bar.ff.de acq̄r.rer.do.ꝛ.l.forma. §.si cū ego.ff.de cen.ꝛ.l.solēnib⁹.C.de rei ven. Per quē tex. no.ibi Bal.post Jac.bu.ꝛ Cy quod per estimū seu catastrum non probatur dominum:nisi in preiudicium facientis fieri illam scripturam,ꝛ idem quod estimū seu catastrum nō probet

nisi inter

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

mũ inter partes q̃ consenserunt estimo tenet Bal.in l. qdã i
luo.ad ti. p̃in.ff.de cõd.ist.z in l.defensiõis facultas.i.ij. col.
C.de ur.ns.li.x.sequit do.Zilex.in multis p̃silꝫ in p̃si.xlij.
scõi vo.inc.viso.z discusso laborioso pcessu.i pe.col.z in p̃sil.
lvij.tertij volu.incipi.viso pcessu cause vertentis inter Anto
niũ qõ p̃siliũ est erroꝛe duplicatũ in cõsi.cxxvj.quinti vo.idez
tz do.Zilex.in p̃si.lxxxj.tertij.vo.in c.lecto z discusso.labozio
so pcessu.circa fi.z in cõsi.x.quarti.vo.circa.fi.inci.viso.pces
su cause vertẽtis inter do.Frã.z in cõsi.cxlvij.quinti vo.in.p
spectis.instrumẽtis mihi exhibitis in.v.col. ¶ Sz ad hoc rñ
de defendendo Bar.q̃ ista pcedũt quoad plenã p̃bationẽ et
quo ad plenũ p̃iudiciũ.sz nos loquimur solũ quo ad ad p̃
sumptionẽ q̃ trãsferat onus.p̃bãdi in volentẽ dicere cõtrariũ
put propie loquitur Bart.allegando gl.in.d.l.cum õ lege.z
dita põt defẽdi opinio Bar. ¶ Verũ q̃ iste modus quẽ tra-
Bar.ad faciendũ certũ z notoriũ iudici p̃incipalẽ non esse
soluẽdo.nõ trahit siue scrupulo.vt ptz ex p̃dictis. ¶ Idem ali⁹
põt esse modus per quẽ poterit fieri certũ z notoriũ iudici si
ne excussione.si ponamus q̃ principalis debitoꝛ cesserit bo-
nis ad instantiã alt̃ius.vel alterius creditoꝛis:tũc certũ ẽ q̃ nõ
est soluẽdo.vt in ti.de cess.bo.fm ꝛ.y.in aut.hoc si debitoꝛ.C.
C.de pigno.z ita simplr tz Raph.q̃.ũ.z do.Pet.de bexu.hic
Zidde tex.in l.tres tutoꝛes.circa.fi.ibi,vel cuius bona venie
rant.ff.de admi.tu.per quẽ tex.no.ibi Bar.circa fi.q̃ qñ bo
na alicuius venduñt ad petitionẽ creditoꝛis,p̃esumptio ẽ q̃
nõn sit soluẽdo. ¶ Itẽ qñ p̃incipalis debitoꝛ vadit ostiatim mẽ
dicãdo victũ,tũc certũ z notoriũ est q̃ nõ soluẽdo.l.si quis ad
declinãdã.in ver.quis cũ pauperioꝛ.C.de epi.z cle.z ibi etiã
tex.q̃ qui stat in hospitali ad vitẽdũ dr esse in extrema paup
37 tate.z ibi Bal.in.iij.co.no. ¶ † Successiue querit Bar.an in
executione bonoꝛũ p̃incipalis z p̃nunciatione iudicis q̃ p̃
nũciat posse agi cõ fideiussoꝛẽ,vel tertios possessoꝛes bonoꝛ:
q̃ principalis nõ est soluẽdo iuxta aut.hoc si debitoꝛ.C. de
pig.requiratur citatio fideiussoꝛis,vl possessoꝛum bonoꝛũ z
concludit post Ja.de Are.q̃ hẽ per iura per eos allegata:suf
ficit tñ citatio generalis secm cũ.per.l.si eo tẽpoꝛe.C.de re
miss.pign. ¶ Adde in p̃mis circa opi.Ja.but.hic relatã et
impugnatã per Bar.q̃ nõ debeãt citari fideiussoꝛes nec pos
sessoꝛes bonoꝛũ:q̃ secũdario leduñt legatariꝰ,qñ p̃nunciat
testñ inofficiosum.l.Papinian⁹.ꝑ.ii ex causa.z l.si suspecta
ff.de inoff.test.bñ facit illud qõ vult gl.valde no.z approbata
38 in l.de vnoquoq;.in gl.ꝰ.ad fi.ff.de re ind. † q̃ vult q̃ non de
beat citari ille de cuius p̃iudicio p̃incipaliter non tractat.sz
consequẽtiã possit tractare,z ibi Ang.Imo.z do.Zilex.põde
rant illam gl.ad istã q̃stionẽ:et illã gl.etiã tenent Ang.Imo.et
Ald.od.in l.filiusfamilias.ꝑ.diui.cl.ij.ff.õ leg.j.z ibi Imol.re
putat illã gl.esse ad hoc singularẽ.z per illã gl.determinãt no
tabiliter Ang.z Imo.ibi,z dicũt cõfacere q̃ si creditoꝛ faciat
cõdẽnari debitoꝛem in iudicio,nõ poterũt alij creditoꝛes illius
debitoꝛis cõqueri z dicere qõ nõ fuerũt citati ad pcessum,ex
quo lis nõ oꝛdinabat p̃incipaliter contra eos.Ad idẽ bñ fa
cit q̃ lignanter tz Bar.in l.in diẽ.ff.de aqua plu.arc.vbi tz qõ
q̃ iudiciũ agit cõ heredem qui hz substitutũ,quod talis sub
stitutus nõ est citãdus,per tex.quẽ dicit Bar.esse ad hoc no.
in l.j.ꝑ.denunciari aũt.ff.de ven.inspi.ibi,primo gradu hr̃di
instituto.nõ etiã substituto:z est melioꝛ ter.in l.ex cõtractu.ff.
de re ind.q̃ satis est citatum fuisse cum,cõtra quem iudicium
p̃incipaliter tractatur.Alibi dicit no.Inno.in.c.humilis.z
ibi Bal.z do.Fel.de maio.z obe,nõ esse citandos illos q̃s se-
cundario vel incidenter negotiũ tangit,sz sufficit p̃incipalẽ
citari per tex.in d.l.j.ꝑ.denũciari.z ille dictũ Imo.refert z se
quitur Bemi.in.c.fin.ad fin.de elec.in.vj.z in.c.vener abili-
bus.i p̃in.per illum ter.de sen.excon.in vj.Idẽ ẽt Bal.in
rub.extra de reser.in.iij.col.quod qui casu vel incidenter le
dipñt nõ sũt citandi.Item dicit Bal.in.c.fi.circa p̃in.post
Inno.ibi de do.z cõtu q̃ qñ vertitur q̃ trouerlia inter Archi
episcopos superiure primatũ p̃out contingit in.d.c. bu-
milis.sz causa tãgat p̃inciales.i. suffraganeos:tũ nõ ẽ necesꝰ
eos citari:q̃ sunt appendices in consequẽtiã fm cũ Ad idẽ fa
cit q̃ dicit gl.no.in.c.quãuis.in gl.fi.de pac.in.vj.per quam
39 gl.no.ibi Bemi.in.vj.col.† q̃ actus nõ dr verti in p̃iudiciũ
alterius,quando non affert detrimentum p̃incipaliter,sz se
cundario.Ex quo decidit quod si ex forma statuti debent ci-
tari illi in quoꝝ detrimentũ fit actus,intelligitur directo nõ
aũt secũdario:q̃ est bñ no.fm cum.Per ista puto nõ esse verũ
illud quod no.idẽ Bemi.in.c.j.argumẽto illius text.de elec.
in.vj.vbi no.q̃ qñ fit aliquis actus p̃iudicialis non solum
debent citari p̃incipales venientes ad iudiciũ sz ẽt oẽs alij
quoꝝ incidẽter interest,z quos negotiũ incidẽter tãgit.licet
non repetam quod canoniste illud impugnent,credo quod
sit falsum per p̃dicta,p̃sertim per tex.in.z l.j.ꝑ.denunciari,z
40 p gl.approbatã in.d.l.õ vnoq;.z q̃ tex.in d.c.j.nõ pbat illud
o notabile Bemi,z ita in specie † quod quãdo fit excussio p̃in
cipalis debitoꝛis,non litꝰ eius fideiussoꝛ de necessitate ciãd⁹
tenet Bal.in.l.j.in.iiij.co.C.õ cõue.fil.deb.lib.x.z in.l.duo
bus.ꝑ.queritauit.ff.de iureiur.z in cause la.j.ꝑ.interdũ.ff.õ
mino vbi tenet Bal.quod in p̃dẽnatione debitoꝛis p̃incipa-
lis nõ oportet q̃ citetur possessoꝛ ei hypothecate cũ sit diuer
sa persona,p̃incipaliter non ledatur,licet istud sit quodãmõ
p̃ambulũ ad hypothecariã exercendã,per.d.l.j.ꝑ.denũciari
aũt.ff.de ven.inspi.vbi dr q̃ quãdo plures possunt gradatim
ledi sufficit q̃ primꝰ citet.Nec ob.aut.si oẽs.C.si minoꝛ ab
here.se ab.q̃ ibi non agebatur cõ certã personã:q̃ ibi omnes
errant.partes.Idẽ tz Bal.in.l.j.in vlt.col.C.ne fi.p̃ pa.p.l.
j.C.õ aduo.diuer.iudic.q̃ lex tñ nõ dr q̃ requirat citatio illi⁹
cui⁹ p̃iudicio in p̃sequentiã tractat:nõ cy.ibi ad fi.expresse tz
necessariã esse citationẽ eius. Idem in terminis nostris tenet
Ang.in cognitiõe.ad fi.ff.ad Silla p gl.ibi per quã no.Ang.
q̃ snia lata contra vnum quẽ negotiũ p̃incipale tãgit p̃iu-
dicat in p̃sequẽtiã ei quem negotium attingit accessoꝛie,etiã
si non fuerit citatus ad p̃cessum. Unde ex hoc infert q̃ snia
lata contra p̃incipalẽ,nocet fideiussoꝛi z mãdatoꝛi: etiã nõn
citato,non tñ cõtra eos poterit via executiua agi nisi ect hide-
iussoꝛ iud sol.per no.in.l.j.ff.iud.sol. Idem etiã tz Ange.in l.
si perlusoꝛio.ꝑ.j.ff.de app. Idẽ tenet do.Zilex.ibi cõtrarius
in consi.clv.secundi vol.incip.stantibus his que in themate
narrata sunt. Pro ista parte videt bon.tex.in.l.authoꝛe.C.
de evic.z per illũ tex.no.ibi Bal.q̃ proceꝛus factꝰ cõtra p̃in
cipalem citatũ nocet fideiussoꝛi nõ citato:quod no.fm cũ.z p
hoc no.q̃ sufficit agitari cãm cũ eo quã contingit p̃incipale
negotiũ,nec est necesse q̃ citentur illi qui per quãdã cõsequẽ-
41 tiam leduntur. Tamen ad illũ tex.respondet do.Zile.hic,† q̃
illud iõ est q̃ mora,z cõtumacio p̃incipalis nocet fideiussoꝛi.
l.mora.ꝑ.e.sed non loqmur de effectu moꝛe,sed õ p̃iudicio
actoꝝ seu de p̃iudicio sententie late superexcussione,z ante
eum dicũt Bl.z Bar.ibi,Tene opi.Bar.quã in hoc sequũt
cõmuniter doc.hic,q̃ in excussione bonoꝛum z p̃nunciatiõe
requirat citatio fideiussoꝛis z possessoꝛũ put etiã tenet Ang.
met ibi fm Salyn.in,sz neq;.in aut.de fideiuss.z in l.cũ filiusfa.ꝑ.
e.z in.d.l.de vnoq;.Bal.in.l.ij.in.v.col.C.qñ fil.vel p̃ina.
¶ Tenendo istam partem nõ ob.gl.no.in.d.l.de vnoq;.cum
alijs p̃allegatis:q̃ pecdit quãtum ad hoc vt actus z sentẽ-
tia valeant quãuis nõ fuerit citatus ille de cuius p̃iudicio
in consequentiã tractatur vt ibi,sed non quantũ ad hoc vt fa-
ciat ius contra illum tertiũ non citatũ: nec quãtum ad hoc vt
ei p̃iudicet,per.d.l.secm.ad fi.C.si propter pub.pen.z.c.in
ter quatuoꝛ.de maio.z obe.sed requiritur saltẽ citatio gene-
ralis per gñalia proclamata.l.si eo tpe.C.õ remiss.pign.z ita
nota.volnit Bal.in.l.ab eo.in vlt.col.C.qũo z qñ iudex.z ita
in specie limitat illam gl.vbiq; do.Zilex.s.hic,z in.d.l.õ vno
quoq;.z in repe.l.sepe.in.xiij.co.ff.de re indi.z in cõsi.lxxvj.
secundi vol.inci.visis dubitatiõibus elegantissime formatis.
in.ij.co.z i ꝑ.lxxxiij.tertij vo.inc.i causa que vertit inter a-
gẽtes p̃o camera.in vlt.co.ad fi.z vltra do.Zilex.adde q̃ idẽ
no.tenet in signis doctoꝛ.Jo.Fab.in.ꝑ.sz autẽ inst.õ adop.fa
42 cit q̃ tenet Bal.in.l.sancim⁹.in.xij.q.C.de in.† Ubi tenet q̃
qñ est questio de processu iudicis coram superioꝛe per viã ap
pellationis vel nullitatis,sz nõ citet iudex:tñ tz processus:q̃
non agitur p̃incipaliter contra iudicẽ p̃m Inno.in.c.nostra
de p̃cu. ¶ Ego contra illã limitationem cõmuniter appro
batã põdero fortem tex.in l.ex cõtractu.ff.de re ind.vbi snia
lata cõtra heredẽ nõ solũ valet quãuis substitutus non fue-
rit citatus,sz ẽt p̃iudicat ipsi substituto non citato,adeo q̃ ex
tali snia datur actio iudicati cõtra substitutum non citatũ:er
go de directo est cõtra istã limitationem:tñ ad illũ tex.respõ
det do.Zilex.in.d.l.filiusfamilias.ꝑ.diui.cl.ij.l.v.col.i fi.ff.õ
lega.j.q̃ ille tex.intelligit q̃ fuit citatus substitutus. ¶ Sz
ista solutio nihil vz:Primo:q̃ est manifesta diuinatio ad il-
lũ ter.q̃ ibi substitutus fuerit citatꝰ. Secoꝺ forteꝰ ille tex.red
deretur penit⁹ de indubitabili:nã esset sine dubio q̃ snia p̃iu
dicaret substituto si substitutꝰ fuisset citatꝰ. ¶ Secoꝺ mo po
tes respõdere ad gl.in d.l.õ vnoquoq;.cũ alijs p̃allegatis,q̃
ideo proceꝛus excussionis,z sententia p̃incipaliter oꝺinãt
cõtra fideiussoꝛes z possessoꝛes bonoꝝ,et statim dicam:ideo
43 debẽt citari. ¶ † Secoꝺ principaliter iquãtũ Bar.tz sufficere
generale citationem,per.l.si eo tempoꝛe.C.de remiss.pig.istũ
de citatione generali impugnant Bal.z Ang.hic z tenet q̃ ex
quo processus excussionis,z sententia p̃incipaliter oꝺinãt
contra fideiussoꝛes z possessoꝛes bonoꝝ in eoꝝ pniciẽ,vt possit
contra eos peruenire,magis quã cõtra p̃incipalẽ debitoꝛem

Ideo si sunt certi debẽt nominati citari,per.l.j.§.pe.ff.de vẽ.
insp.⁊.§.sancimus.cũ gl.i verb.agentes.i aut.de her.⁊ Falc.
Si aũt nõ sũt certi:tũc sufficiat citatio gñalis,per.d.l.si eo tẽ
poꝛe,⁊ ita pcedat opinio Bar.idẽ tenẽt Pau.ↄ ca.⁊.d.Pe.
de bexu.dicit do.Pe.de bexu.quod ista opinio est tutioꝛ in
practica.facit.l.j.§.cũ diciẽ.ff.si cui plꝰ ꝙ p.l.Falc.ꝙ allegat
Are.hic,⁊ ante cũ Bal.in.l.in cause.la.j.ꝯ.interdũ.ad tr.ff.ↄ
mino.Jo.de Jmo.do.Alex.⁊ Are.hic tenẽt ꝙ pcessus excus
sionis principaliter oꝛdinaẽ ↄ debitoꝛẽ,sꝫ in ↄsequẽtiam ↄ
fideiussoꝛes possessoꝛes,qñ nõ est petitũ pnuncari excussionẽ
esse legitime factã:ideo tunc sufficiat citatio generalis,per d.
l.si eo tpe.secus qñ petiẽ pnũciari excussionẽ esse legitime fa
ctã:qꝛ tunc principaliter dirigitur cõtra fideiussoꝛes ⁊ pos-
sessoꝛes:⁊ tunc debent specialr̃ citari.⁊ ita pcedat opi.Bar.
⁊ Ang,vt hic p eos.Raph.Cu.lꝫ de pdictis nõ faciat mẽtio
nẽ etiãtꝫ hic ꝙ pcessus excussionis fiat ↄ principalẽ dbitoꝛẽ
⁊ etiã eius excussio,quatenꝰ poterit exigi,vt hic. ¶ Ego aũt
teneo ꝙ etiã in pꝛimo casu qñ solũ petiẽ excussio bonoꝝ, qđ
pcessus excussionis principaliter dicaẽ oꝛdinari cõtra fide-
iussoꝛes ⁊ possessoꝛes,eo qꝛ cõtra principalẽ debitoꝛẽ nõ sic i
cipimꝰ.vt.l.j.C.de exe.rei iud.ergo etiã tũc specialr̃ sũt citã
di p d.l.j.§.denunciari.ff.de vẽ.insp.⁊ p regu.l.nã ita diuꝰ.
ff.de adop.⁊.l.de vnoquoq.ff.de re iud.qꝛ dꝫ citari qlibet q
põt ledi.Nã vt volunt Bal.Jmo.⁊ Are.in qõne pxime pce
dẽti,Bar.in l.stipulatio.§.hꝫ.ff.de oper.no.nun.excussio bo
noꝝ fit misso per iudicẽ nũcio publico,q inquirat an pꝛicipa
lis sit soluẽdo ⁊ iudici referat.l.magis puto.§.nõ passim.ff.
de re.eo.⁊.l.j.§.si preses.ff.de magi.cõue.non aũt fit excus-
sio ad finẽ vt principalis debitoꝛ soluat:qꝛ tũc alio modo in
ciperet iudiciũ vt pꝛedixi.¶ Limita tñ singulariẽ ꝙ supꝛadi
ctum est ꝙ licet persone sint certe q̃ debẽt citari sufficit tñ il-
las gñaliter citari per pconẽ publicũ,qñ est multitudo psona
rũ,ita sentit Bar.i extrauag.ad repꝛimẽ.i verb.citatũ.⁊ hoc
expꝛesse no.do.Jo.bap.de sancto seue.a quo didici i rep.l.cũ
ctos populos.in l.colum.C.de sum tri.vbi dicit ꝙ ita alias fe
cit pꝛacticari,⁊ est perpetuo tenendũ menti,⁊ est paucis notũ

44 †¶ Extra glo.inquantũ tex.iste pꝛobat ꝙ non põt sequi p-
tio vbi nõ est habitus.Bar.plene insistit dãdo theoꝛicã.⁊ post
ea reducendo ad pꝛacticã.Ego tetigi i.v.no.tex.vbi plene cu
mulaui istã regulã.Aduerte ꝙ iste tex.loquiẽ qñ pnatio poniẽ
a legislatoꝛe,cuiꝰ est ppꝛie loquj:⁊ tũc sequiẽ necessario habi
tus vt hic,⁊.l.Julianꝰ.de diuoꝛ.⁊ repn.⁊ l.manumissiões.ff.
de iust.⁊ iur.vnde qñ lex diceret ali quẽ liberari,necessario se-
quiẽ ꝙ fuit obligatꝰ.Jdẽ etiã in statutis vbi etiã verba dbent
ppꝛie ⁊ vere accipi.l.j.§.si is q nauẽ.ff.de exer.nisi gratia ↄ-
rietatis euitãde:qꝛ verba ponerenẽ impꝛopꝛie,vt desinit.i.nõ
incipit.l.iij.§.dehnere.ff.vsufr.queãd.ca.Jtem perimit.i.psi
stere nõ pmittit ẽm gl.fi.in l.cõditio in pteritũ.ↄ.e. ¶ Quid
ergo qñ pꝛiuatio ponitur ab hoĩe vel a partibꝰ:an sequaẽ qđ
pcedat habitus:Bar.concludit quod in his in quib.cõfessio
non pꝛeiudicat,vt in seruitute:pꝛiuatio non pꝛesupponit ha
bitũ,nisi quo ad repellendum testẽ a testimonio,aut.si testis
pductꝰ dicatur.ver.si vero.C.de testa.p rationẽ hic assigna-
tã p Bar.in alijs vero distinguiẽ an aduersarius cõfiteatur
neget ẽm no.in.l.cũ de idebito.in pꝛin.ff.de pbat.vt hic ple
45 nius p eũ.¶ †Adde inquantũ Bar.tꝫ qđ in his q̃ nõ depen-
dent a volũtate nec ptãte nostra,⁊ sic a cõfessiõe:tũc pꝛiuatio
nullo modo pꝛesupponit habitũ,ad fundandam intentionẽꝫ
aduersarij:nam Ange.Jmo.⁊ ceteri istud impugnãt ⁊ meri-
to:qꝛ ẽt in his que non sunt in ptãte nostra tñ confessio pꝛeiu-
dicat nobis.Unde si aliqs confiteat se occidisse hominẽ,vel
furtũ fecisse,vl aliud delictũ,tũc cõfessio sua sibi pꝛeiudicat,vt
est tex.no.in.l.si is cũ quo.ff.de cõfess.⁊.l.qui seruum in pꝛi.
ff.de interrog.act.⁊.c.j.de accu.in.vj.⁊.l.pulchꝛe tetigi.in l.
iusiurandum qđ ex conuentione.§.pꝛocuratoꝛ.ff.de iureiu.⁊
tñ non est in potestate nostra facere qđ sit verus homicida,vl
fur si homicidium vel furtum non fecerit.l.j.§.si qs vltro.ff.ↄ
qst.⁊ l.inde Neratiꝰ.§.fi.cũ.l.seq.ff.ad leg.Aq.Nec obstat.l.
46 interrogatã.C.de lib.cau.allegata p Bar.†qꝛ verũ est qꝫ cõ
fessio seruitutis vel manumissionis non pꝛeiudicat quo ad ve
rã amissionẽ status,qꝛ per talẽ confessionem nõ efficiẽ seruus
qui nõ est:tñ pꝛeiudicat quo ad pꝛesumẽdũ in fauoꝛẽ illiꝰ cui
facta est cõfessio pꝛesertim in iudicio.l.iubemꝰ.C.de lib.cau.
⁊.l.cũ falsa.C.de iur.⁊ fac.igno.no.in.l.nõ nudis.⁊ in.l.nõ epi
stolis.C.de pꝛob.¶ Scđo pꝛĩcipaliter inquãtũ Bart.intelli
git .l.nõ vtiq.ff.de exce.⁊.c.exceptionẽꝫ obijciens.de reg.
iur.in.vj.qñ pars negat pꝛiuationẽ ⁊ illa nõ pbatur tũc pce
dunt illa iura.Adde qꝫ su p intellectu dictoꝝ iuriũꝫ varie
fuerũt opiniones quas plene recitat do.Abb.in.c.cũ venera
bilis.ↄ excep.⁊ plenius Ludo.Roma.i.c.cuꝫ mulieri.v.co.
⁊ quinq sequentibus.ff.sol.mat.⁊ reassumit Ang.ↄ are.insti.
de excep.in pncip.xxx.col.pꝛo nunc paucis tene ꝙ illa iura in
distincte pꝛocedunt sicut etiã indistincte loquũtur,ꝙ qui op-
ponit exceptionẽ vel replicationẽ,nõ per hoc fateẽ intẽtio-
nẽ aduersarij:pꝛout etiã dicit tex.i.d.c.cũ venerabilis.Pꝛo
ista conclusione facit duplex rõ.Pꝛima qꝛ cũ exceptio vl re-
plicatio opponatur ad excludendum ius aduersarij vt.l.ij.ff.
de excep.nõ dꝫ parere ↄꝛiũ effectũ.l.legata inutiliter in pn.
ff.de leg.j.Scđa ⁊ subtilioꝛ ratio est quam ponit Bal.in.l.ex-
ceptionem.C.de pꝛoba.nam si ille qui excipit censeret tacite
confiteri,sequeretur ꝙ per exceptionis obiectũ induceretur
litis contestatio:qꝛ litis cõtestatio inducitur per negationem
vel cõfessionem tacitã vel expꝛessam.c.cũ causam.⁊ ibi no.C.
de pꝛoba.c.pꝛout.ↄ do.⁊ cõtu.⁊.l.rẽ non nouã.§.patroni.no.
de iud.⁊ declarat Bar.in.l.j.C.de lit.conte.sed cõsequẽs est
falsum,ꝙ p exceptionis obiectũ non inducitur litis cõtest.vt
est tex.clarus in.c.ij.de lit.cõtest.in.vj.ergo simlr̃ antecedẽs
est falsum ꝙ exceptio nõ ptinet tacitã litis cõtestationẽ,nã qui
opponit exceptionẽ pereptoꝛiã,vr̃ potiꝰ velle.actoꝛẽ repelle-
re a limine iudicij.⁊ sic litẽ dirimere ꝙ eam contestari ẽm gl.⁊
doc.in.d.c.ij.de litis cõte.in.vj.Jdeo per eã nõ inducit litis
cõte.Adde ꝙ reus excipiendo nihil ponit,⁊ nihil asserit,ẽm
Bald.in.l.ꝑ hãc.in.j.colũ.C.de tẽp.appel.vbi dicit hoc sub-
tiliter pbari ex illo tex.alibi Bald.in addi.Specu.in tit.de
47 accusa.in.iiij.co.in ver.q excipiẽdo dixit ⁊c.tenetꝰ ꝙ q exci-
piẽdo aliquid dicit nõ tñ vnq intelligit illud fateri.Alibi no.
idẽ Bal.in.l.age.in scđo no.C.de trãsac.per illũ tex.in verbo
⁊ sic apparuerit.ꝙ qui opponit exceptionẽ trãsactiõis:nõ vr̃
per hoc ↄfiteri debitũ,super quo tñ vide tex.in.l.qm̃.ff.de iu-
re.que allegat Bar.in.d.l.nõ vtiq.⁊ tenẽt Bal.Ang.⁊ Jmo.
in.l.gallus.§.foꝛsitã.ff.de li.⁊ posth.ꝙ q negat sententiã recte
latã,nõ per hoc vr̃ fateri ꝙ snia sit lata.⁊ sic pondera ꝙ ne-
gans qualitatẽ facti:non per hoc videtur necessario confiteri
ipsum factũ pꝛecessisse.¶ Jstam conclusione ⁊ regulã limitat
Alex.hic tribꝰ modis,vide per eũ cõcoꝛdãtijs per eũ allega-
48 tis.¶ †Expedita theoꝛica Bar.infert ad pꝛacticam ⁊ sic ad
questionẽ,excepi cõtra aliquẽꝫ ꝙ erat excõicatus,⁊ sic nõ de-
bet audiri in iudicio agendo:vt in.c.intelleximꝰ.cũ simili.de
iud.⁊ ipse replicat ꝙ est absolutꝰ ab excõmunicatiõe,sꝫ nõ p-
bat absolutionẽ:an intẽtio mea sit fundata vt videaẽ cõfiteri
exceptionẽ excõmunicationis:cõcludit ꝙ nõ duplici ratione.
Pꝛimo per theoꝛicã eius superius relatã:qꝛ qñ pꝛiuatio fit
circa id in quo ↄfessio nostra non põt pꝛeiudicare:vt in serui-
tute:tũc pꝛiuatio nõ pꝛesupponit habitũ.l.interrogatã.C.de
lib.cau.sed iste pꝛiuãdo nõ põt facere se excõmunicatũ si non
est:ergo talis pꝛiuatio nõ põt pꝛesupponere habitũ,sed istud
assumptũ Bar.est falsum ⁊ repꝛobatũ.ↄ.i theoꝛica:⁊ respõ-
di ad.d.l.interrogatã.qꝛ cõfitẽs se fecisse homicidiũ,vel ali-
quod delictũ,nõ põt ex sua cõfessione facere se homicidã,q nõ
esset tñ cõfessio de homicidio sibi pꝛiudicat.Scđa rõ Bar.est:
qꝛ licet dicat se absolutum:non tamen videtur se fateri excõ-
municatũ ↄ pꝛesenti,lꝫ fateatur q in pꝛeteritũ fuerit,cõfitẽs
ergo absolutionẽ,pbat pꝛeteritã excõicationẽ,sed nõ pꝛsentẽ
ideo sibi nõ pꝛeiudicat ẽm Bar.Tene istã partem ꝙ qui dicit
se absolutũ ab excõicatione non per hoc videtur fateri exce-
ptionẽ aduersarij,quod fuerit excõmunicatus.⁊ ita etiam te-
net Ludo.roma.in.l.j.in pꝛin.in.j.⁊.ij.co.ff.de ope.no.nun.
⁊ Joã.de imo.post .y.in.l.cum tale.§.fi.ff.de cond.⁊ demon.
non per fundamentũ Bar.sed per fundamentũ Pet de bel-
la perti.relatũ ⁊ impugnatũ per Bart.s.per.d.l.noa vtiq.ff.
de excep.⁊ regulã,exceptionẽ obijciens.de reg.iu.in.vj.†qꝛ
qui excipit vel replicat nõ p hoc videtur fateri intentionem
aduersarij:⁊ hoc per duas rationes,quas pro istis iuribus.
ↄ.pꝛime adduci:⁊ si dicas quod pꝛiuatio pꝛesupponit habi-
tum:vt hoc tex.vlt a responsionem Petri de bellaperti.quã
hic impugnat Bar.respõde esse verũ qñ cõstat de pꝛiuatiõe:
sed pars aduersa non admittit hanc.s.ꝙ fuerit absolutus,er-
go nec etiã per eã debet poni habitus. †Ad idem facit qꝛ per
petitionẽ venie nõ inducitur confessio delicti:vt est gl.singula
ris in.c.exhibita.in verbo postulauit.de homic.quia vt ibi tt
gl.hoc facere potuit ex benignitate ⁊ humilitate:tamen text.
ibi loquiẽ quando petita fuit venia ad cautelã,vt mitigaretur
doloꝛ patris:vt ibi dicit in litera.⁊ ibi etiã põderat do.Abb.
sicut quando petitur absolutio ab excommunicatione ad cau
telã vt hic per Bar.⁊.c.solet.vbi Jo.An.ↄ senten.ex com.in.
51 vj.¶ Ultimo p ista parte adduco optimũ fundamentum:nã
exceptio excõicatiõis debet apertissime pꝛobari.tex.est in.c.
pia.§.si quis igitur.in verbo apertissimis documẽtis.de ex-
cep.in.vj.Sed replicatio de absolutione non pꝛobat manife
stissime excommunicationẽ:nam constat ꝙ absolutus ab ex-
communicatiõ-

cōmunicatiōe qui,tñ non est excōicatus. c. solet. ꝛ ibi Jo. an. ꝛ alij de sen. excō. in. vj. p̄sertim qñ absolutio petit ad abūdā tiorē cautelā. vt dixi: q2 bonarū mētiū ē culpā timere: ēt si cul pa nō reperit, vt. c. q̄. de obser. ieiu. Jtē ea fūt i officijs nostris gratioza. q̄ cū liceat nobis nō impēdere: tñ gratia dilectionis impēdimus. Jtē dicit text. i. c. iam nūc illud. xxvij. q. j. ꝛ gl. in d. c. exhibita. de homi. Bñ facit q̄ no. Bal. in. l. q̄. p illū tex. C. de ige. ꝛ manu. vbi no. q̄ recipiēdo absolutionē ab excōicatio ne, non videor tā fateri me excōicatū: nec videor fateri excōi catorē esse iudicē meū: sicut nec ille qui cōfitent manumissionē, videnť p̄fiteri manumissorē fuisse dñs suū. ¶Per p̄dicta appa ret nō esse verū illō q̄. h. d. Bar. sequendo gl. in. c. venerabilē de elec. in versi. sunt eñ notoria. in verbo postulauit: nam ꝛs Bar. qō petens absolutionē ab excōicatiōe vī fateri se excōi catū, ꝛ eoipso vī fateri se esse in quasi possessiōe excōicationis ꝛ oz vt excōicatus cuitari: nā do. Abb. in. d. c. venerabilē. in pe. col. reprobata gl. ibi ꝛ Bart. hic, secutus Jnno. ibi ꝛ in c. q̄. ō ord. cogn. q2 absolutio solet peti ad cautelā: ꝛ q2 bonorū mētiū est timere culpā, etiā vbi nō est culpa: vt p̄dixi, ꝛ q2 petens absolutionē ꝛs fateat se habere p̄scientiā lesam: non tñ fatet p hoc se esse excōicatuꝫ. Jdem ēt ꝛs do. Abb. in. c. cum dilectus. in. xj. col. de ord. cog. vbi ēt reprobat Bart. hic: ꝛ gl. in d. c. venerabilē. ne. illud qō fit zelo cōscientie, retoqueak in eis lesionē: ꝛ q2 in diuersis opinionibus doctorū tutior oz p̄ualere, vt no. in. c. cum tu. de vsur. Jdē etiā tenet do. Abb. in. c. exhibita. de homi. ꝛ ibi duplicit respōdet ad. c. venerabilē. q̄ in veritate satis obstat. ¶Primo ꝛs ¶Post. q̄ p̄cedat vbi in iudicio ꝛ solēnit qs petit absolutionē: sec⁹ si extra iudiciū, ꝛ nō solenit. Secūdo rñde q̄. d. c. venerabilē. nō p̄bat illud ad qō cōiter al legat: q2 oz ītelligi q̄ recognouit se ligatum esse qñ petijt ab solutionē: vt q2 exp̄esse dicit se excōicatū: tñ iste solutiones di uinant. Jdem tenet Spec. in ti. de p̄hib. §. videdū. in ver. sed nunqd p̄obat qs excōicatus ꝛ ibi ēt Spe. rñde alio modo ad c. venerabilē. ibi dū per nuncīū suū absolutiōis būficiū pos tulauit: q̄ illa dictio dū, nō dicit causam quare recognouit: ꝛs būtēp⁹ qñ recognouit: ꝛ sic supponit tēp⁹ qñ recognouit: nō intelligit q̄ ideo recognouit q̄ petijt. ¶Ultimo subdit Bar. q̄ actor non p̄ōt exceptionē liberationis acceptare ad p̄bandū q̄ debitū p̄esserit: ꝛ postea dicere q̄ talis liberatio est nulla: q2 facta a pupillo non seruata debita solennitate non valent, ꝛ sic qui fatetur p̄uationē quā ponit reus, sed negat solēnita tē non p̄ōt ex illa p̄uatione se fundare: ꝛ q2 sicut negans fac tū nō p̄ōt ex eo se fundare: ita negās iure factū. l. post legatū in p̄inc. cum ibi no. ff. de his quib⁹ vt idig. facit regula. c. ex eo non oz. de reg. iur. in. vj. ¶Adde q̄ p̄dixi voluit idē Bar. in l. non vtiq;. ff. de exce. vbi voluit q̄ si minor fateat liberatio nēa se factā. ꝛs ōst q̄ non potuit eā facere: q2 erat minor nihil ominus p̄ōt se fundare ex p̄uatione aduersarij, ꝛ istā p̄trarie tatē Bar. p̄derat Rapha. cu. hic tñ fi. d. Aller. ꝛ Aret. hic: de inde Are. ſpliciter approbat opinionē Bar. p d. l. post le gatū. Raph. cu. hic in fi. ꝛ ibi cōcordat istā p̄trarietatē Bar. vnico vbo: q2 Bar. hic loquit in pupillo: ibi aūt loquit in mi nore. voluit dicere Bart. hic loquit qñ fuit actū cū pupillo si ne debita solēnitate, ꝛ sic act⁹ est null⁹: ꝛ liberatio ē nulla: ibi aūt fuit factū cū minore. xxv. ā maiore tñ pupillo ꝛ sic act⁹ va luit: ꝛs p̄ōt rescindi, ꝛ sic vītiat liberatio, ꝛs def restitutio mi noꝝ. ꝛ licet Raph. nihil alleget, p ista differentia p̄ōt bñ p̄fiari: nā p̄ōt quis actū fateri, ꝛs non cū impugnare rōne solen nitatis si talis solēnitas nō arguit totalē nullitatē act⁹ ¶Fessa ti: vt vī, p̄bare tex. in. c. ex parte decani. de rescrip. vbi capitn lū dicebat renocationē, p̄curatoris non valere: q2 nō fuit inti mata ipli capitulo, nec ipsū iudicet: ꝛ sic nō allegabat totalē nul litatē: ꝛ ibi. d. An. ꝛ Bu. ꝛ pleni⁹ Jo. ꝛ Jmo. p̄derat ad hoc illū ter. sec⁹ si solēnitas argueret nullitatē actus: tūc non pos hoc facere vt ibi p eos. idē etiā ꝛs. d. Aut. de Bu. i. c. cū olim. i rū. col. de cēsi. Jdē p̄bat ex his que tradit Bart. ſin d. l. post legatū. in p̄in. vbi tenet q̄ p̄ducendo instrumentū videatur cōiteri cōtenta in eo vt ibi: tñ aduersarius nō p̄ōt se in tali in strō fundare si instrīm redaguat nullū: vt ibi per eū ꝛ ita etiaꝫ resident Mod. senen. i. d. l. nō vtiq;. ¶Tu aūt vltra eos ad uerte q̄ imo, p opi. Bar. in. d. l. nō vtiq;. videt facere ter. i. d. c. ex parte decani. ꝛ ibi Abb. i. v. no. ad hoc expresse no. illū text. p opi. Bar. in d. l. nō vtiq;. vbi §m eū est tex. qō qs p̄ōt se fun dare sup eo qō impugnat qñ nō impugnat ipsum factū. ꝛs solē nitatē facti: qs ē no. §m eū: ibi eñ capitulū impugnabat revo cationē p̄curatoris tanq̄ nō legitime factā: ꝛ tñ fūdabat se su pea ad invalidādū eōdas literas. Oz dic qō ibi impugnabat ad alium effectū. q̄ respectu illi⁹ super quo se fundabat ꝛ sic nō oz obstare: ꝛ ita ēt ōt ipsemet do. Abb. Adde etiaꝫ quod idem do. Abb. in. c. cum venerabilis. in. vj. colum. de except. rep̄obat opi. Bar. in. d. l. nō vtiq;. q2 ōt esse ꝛ casum illius ca pituli: vbi eps p̄stitebat p̄mutationē p̄esisse. ꝛs eā impugna bat ex defectu alicui⁹ solēnitatis: ꝛ tñ ibi decīdit q̄ nō potuit fundare intētionē suā sup illa exceptiōe: ꝛ monet ibi papa per regulā generalē, q2 exceptionē obiectes nō vī fateri intētionē aduersarij.

Lex cxvij.

2 ☞ De eodem genere ad idē genus potest fieri compensatio.

3 In obligatione generis electio trahit secum executionem.

1 SJcentū. † Obligatio plurimū seruoꝝ in gñe, añ electionē int hīdes stipu latoris diuidit numero, ꝛs post electionē, p̄ hereditarijs portionib⁹. h. d. Ratio diuersitatis est q2 in primo casu ꝛ licante electione est obligatio generis, ꝛ fit cē tū homines q̄ sunt i obligatiōe sunt incerti. Jō obligatio diuidi nō p̄ōt in vnoq; homine p̄opter incertitudinē: ergo diuidit numero inter heredes. ꝛ cū hic sint duo heredes, quili bet oz habere quinquaginta numero, ꝛ sic obligatio numeri diuidit inter heredes numero: ꝛ p̄opter hoc nō p̄ōt resultare aliqua inequalitas inter ipsos heredes: q2 nō plus valet vn⁹ 2 seruus in genere q̄s alter. ¶Hinc est † q̄ de eode genere ad idē gen⁹ p̄ōt fieri cōpēsatio: vt est gl. i. l. hoc negotiū. in fi. ff. de cōpē. ¶Facta vero electiōe obligatio generis reducit ad species, ꝛ sic ad cētum seruos, quos in specie elegerit ipse stipulator: q2 tūc certa determinata cozpora debent: ꝛ sic facta electiōe incipit esse certū q̄ sunt illi cētū serui, q̄ nūc sunt in obligatiōe l. cū incert⁹. ff. de l. j. Et sic glibet heredū habebit dimidiā in vno quoq; cozpore ex istis cētū seruis: ꝛ sic glibet hīdū debe bit hīe centū dimidias p̄dictoꝝ cētū seruoꝝ. l. in stipulatio nibus. §. e. ¶Nā isto sc⁹ casu si fieret diuisio ad numerū posset resultare inequalitas: ꝛ sic iniqtas: q2 isti q̄nquaginta serui in specie possent multo pl⁹ valere, q̄s illi alij q̄nquagita serui in genere: q2 in speciebus cadit diuersitas valoꝝ. Un ne ista ine qualitas p̄tingat, fiet diuisio p singula cozpora: q2 glibet hīdū oz habere partē hīditariā in quolibet cozpore, ꝛ sic in quoli bet seruo de istis centū. Et in hoc p̄fitit intellect⁹, ꝛ mēs isti⁹ 3 legis. ¶† Et sic no. q̄ i ista obligatiōe gñis electio trahit secū executionē: q2 nūc post electionē obligatio q̄ erat generis re digit ad species certas. Un intellige istū text. qñ electio erat inuariabilis, als haberet, p nō facta, vt no. in simili in. l. stipu lat⁹ sum damā. §. eo. Et p̄pter ea iste tex. §m Rap. Cu. cū my sterio dixit elegisset, ꝛ sic i p̄terito pl⁹ q̄s p̄fecto, ꝛ sic electio est inuariabilis. si aūt dixisset p verbū eligat: tūc nō p̄cederet iste tex. q2 tūc electio esset variabilis, vt est tex. in. l. si quis stipu lat⁹ fit Stichū. §. c. Sz tu posses dicere q̄ ibi sunt vba stipula toris in quib⁹ bene sit dicta differētia. Sed hic istud verbum elegisset, vī esse verbū legislatoris. Un substituēdo Raph. po tes dicere q̄ imo fuit verbū stipulatoris, vt patet in litera ibi elegisset stipulatus: ꝛ sic elegisset, videtur referri ad verbum stipulatus, ꝛ sic videtur quod sit verbum stipulatus.

Lex. cxviij.

2 ☞ Dictio commodo, quid importat.

3 In statutis capimus verba etiā impropriissime ex qualitate personarum.

4 Liber homo ab alio bona fide possessus promittēdo per stipulationem bonefidei possessori obligatur ei efficaciter, ꝛ sic naturaliter ꝛ ciuiliter.

5 Acceptilatio inutiliter facta non valet etiam vt pactū, cū deficiat consensus.

6 Contrariorum nō est eadem dispositio quādo in eis est diuersa ratio.

7 Qui ab alio stipulādo mihi acgrit, ꝛ me stipulādo nihil agit

8 Seruus obligat dominum de peculio, quādo cōtrahit tanq̄ seruus domi. secus si contrahat alias.

9 Qui habetur quasi domin⁹, vel fructuari⁹, vel bonefidei pos sessor non agit contra dominum de peculio serui. nu. 9.

1 LJber homo. † Liber hō bonafide possessus promittendo bonefidei possessori, etiam ex ea ipsa obligatur ei efficaciter. secus est ecōtra si ab ea stipuletur: q2 ex qua causa ab alio stipulando qui mihi acquirit, ex eadē promittendo non obligor. Jtē seruus promittēdo vsufructuario vel bonefidei possessori non obligat rerum dominū etiā de peculio. h. d. vsq; ad. §. decē bodie. ¶Et sic sunt tres principales decisiones in ter. ꝛ in qualibet assignat ratio decidēdi. Secū 2 da ibi, nec tñ ideo. Tertia ibi, seruus aūt. ¶† In tex. vt omni modo sit vtile, illa dictio omnimodo, importat idē q̄ per oēm modum obligetur, ꝛ sic naturaliter ꝛs ciuiliter, ꝛ sic plene ꝛ cum effectu. Et de ista dictione vide in simili glos. valde no. in cle. j. in verbo omnimodam. de foro compet. quam signat p̄o notabili do. Abb. in. c. conquestus. codē. tit. Item dictio

omnimodo,excludit etiã restitutionẽ in integ.vt.c.si qs presby ter.ꝛ ibi Gemin.ad hoc no.vij.q.j.Sed posses dicere ꝙ ille tex.nõ pbet,cũ istud exprimat ꝙ dat restitutio.Tñ aduerte ꝙ dictio oĩmodo lꝫ sit pcise significationis,vt.l.omnimodo.C.ð inoff.test.recipit tñ interpretationem cogruã ẜꝫ Bal.in.l.fi.i j.col.C.de ꝯhen.emp.p.l.stipulatus sum damã.cũ gl.qð ibi no.Bar.ꝛ ibi dixi.s.eo.¶Et p hoc posset disputatiue atten tari noua conclusio ꝯ oẽs indifferenter,ꝙ iste bona fide posses sus pmittendo p stipulationẽ bonefidei possessori obliget so lũ naturalr nõ ciuiliter:qꝛ dictio oĩmodo,recipit cõgruã inter pretationẽ vt dixi.Itẽ dꝫ modificari ẜm qualitate conditio nem persone ad quã refert.l.plenũ.§.equitũ.ff.de vsu ꝛ hab. l.si quis filio exheredato.§.irritum.ff.de iniust.rup.ꝛ.c.si de
3 beneficio.de pb.in.vj.¶†Imo in statutis capimꝰ verba ẽt improprijssime ex qualitate personarũ: ita singulariter tꝫ.d. Ale.nec alibi legi in.l.j.in prin.in iiij.col.ff.ad.l.fal.vbi pon derat Bar.ita velle.¶Itẽ dictio omnimodo,geminata põt ĩ isto tex.intelligi oĩmodo.s.ꝛ de iuregẽtiũ ꝛ de iure ciuili per pdicta:nõ aũt dꝫ intelligi naturaliter ꝛ ciuilr,put oẽs intel ligunt.Fortius iste tex.met facit modificationẽ:qꝛ nõ simpli ter dt oĩmõ vtile est,sed addit ,ppe est.illa dictio ,ppe est mo dificatiua ꝛ vt dt gl.ẽ philosophiũ tẽperamẽtũ qꝛ nõ simplr est vtile.Et si istud teneremus cessaret difficultas qꝫ tãgam.j.in j.not.Ista sunt dicta disputatiue, tñ nõ recedas a cõi opinio ne presertim per.l.si is qui.§.si libero homini.ff.commo. cũ alijs in gl.allegatis.¶In tex.ibi,hic itaqꝫ late.itellige.s. qð prime dictũ non aũt in prin.huiꝰ.l.nã si liber homo ,pmittat bone fidei possessori,obligat ei naturaliter ꝛ ciuiliter ẜm cõ munẽ vt in prin.huius.l.Et tñ si seruus pmittat fructuario, vl bone fidei possessori non obligat ipse cũ sit seruus,ꝛ sic ha betur p mortuo.l.ꝙ attinet.ĵ.de reg.iu.nõ quoqꝫ obligat ve rꝰ dñs ẽt de peculio,vt in vltima parte huiꝰ tex.¶In tex.ibi seruus aũt aduersatur ad pri.l.vt lꝫ liber hõ bonefidei posses sori pmittẽdo obligetur naturalit ꝛ ciuilit:nõ sic ẽ ĩ seruo a lieno bonafide possesso,aut vsufructuario:qꝛ si pmittat ipse nõ obligatur,cũ sit seruꝰ nec obligat verũ dñm ẽt de peculio:
4 qꝛ nõ cẽsetur habere aliũ dñꝫ vt ĩ litera.¶†No j ex isto tex. ꝙ homo liber ab alio bonafide possessus promittẽdo p stipu latione bonafidei possessorio obligatur ei efficialit ꝛ sic natu ralit ꝛ ciuilit:ꝛ sic in hoc attẽditur magis veritas quã opinio qꝛ ẜm opinionẽ est seruꝰ,veritas enim ẽ pferẽda opinioni,vt ẽ tex.in.§.si rẽ suã.insti.de lega.c.nuper.de bigamis.¶Con tra istud notabile ꝛ sic ꝯ istũ tex.opponit Bar.ꝙ nõ põt obli gari qui suã cõditionẽ ignorat,vt.l.liber homo.ff.de aq.rer. do.ꝛ respõdet qð illud procedit in his que ex mera voluntate disponentis cõsistunt.facit.l.de statu.ff.de testa.ꝛ.l.j.in pric. ff.de leg.iij.secus in his que pendẽt ex volũtate duorũ,vt hic. Tu aũt oppone fortius cõtra iste tex.nã iste liber homo bo nafide possessus credebatur seruus,alia non potuisset bona fi de possideri,qꝛ homo liber possideri nõ põt.l.hrdes.§.fi.ff.ð acqui.pos.ergo hic non fuit animus obligandi istũ bona fide possessum,nisi naturaliter,non aũt ciuiliter.l.si id qð.ff.de cõ di.ind.ꝛ.l.quibus diebus.§.dñs.ff.de cond.ꝛ demonst.ꝛ l.si is cui.§.flauius.ff.de so.ergo nõ põt dici obligatus ciuilit, vltra voluntatẽ stipulatoris.l.obligationũ substãtia.§.fi.ff.ð act.ꝛ obl.qꝛ actus agẽtiũ nõ operatur vltra eorũ intẽtationẽ. l.non oĩs.in prin.ff.si cer.pet.imo fortiꝰ ista stipulatio nõ dꝫ valere.prout proprie de validitate dubitauit iuriscõsultꝰ:qꝛ hic nõ vr adesse consensus imo deficere.ergo dꝫ vitiari,p.l.
5 an inutilis.in prin.ff.ð accep.†vbi acceptilatio inutilit facta nõ valet etiã vt pactũ,cũ deficiat ꝯsensus:ꝛ sic ẽt nõ nascitur obligatio naturalis,facit bñ.l.iurisgẽtiũ.§.fere.ff.ð pact.Er go ẽt hic cũ deficiat cõsensus nõ vr posse nasci aliqua obliga tio sine cõsẽsu.¶Huic oppositioni rñdet Rap.Lu.hic quod hic fuit cõsensus saltem obligandi naturaliter istũ bona fide possessum:ergo etiã põt nasci ciuilis efficax.ꝛ in hoc iste tex.ẽ multũ notãdus ẜm eũ:nec in hoc deficit cõsensus maxime:qꝛ naturalr inter dñm ꝛ seruũ est magni effectꝰ,cũ deducatur ĩ peculio.sꝫ in d.l.an inutilis.naturalis erat inutilis,ideo nõ p sumitur ꝯsensus:sicut hic.¶Alio modo rñdet.d.Pe.de be xu.hic:ꝙ in d.l.an inutilis agebatur vt nõ nasceretur natura lis:qꝛ ambo erat scientes,vt ibi dicit tex.Et sic nõ habebant animũ se obligãdi:nec ẽt naturalit.Sꝫ in isto tex.lꝫ bonefidei possessor crederet istũ obligari naturaliter tãtũ,tñ agebat in mente vt non obligaret ciuiliter,sed eorũ mens fuit vt obli garetur modo quo põt.Sꝫ iste potuit ciuiliter obligari lꝫ ipsi nõ crederent:ergo ciuiliter obligatur.¶Mirãdũ ẽ ꝙ prefa ti docto.in hoc laborauerint cũ istam oppositionẽ punctuali lit formet.tex.ꝛ respõdet ĩ.l.si is q.§.si libero homini.ff.com mo.allega.in gl.vbi tex.predicte oppositioni respõdet,ꝙ ple

rũqꝫ accidit vt ex id qð agit obligatio tacita nascat: põdera illð tacita.nec obstat ꝙ actus agẽtiũ nõ operant vltra eorũ in tẽtionẽ.d.l.non oĩs.in princ.qꝛ qꝛ verũ est primitiuã.nõ secu dariã:vt est tex.in.l.si absentis.ꝛ ibi Bal.in scða oppositione ad hoc no.C.si cer.pet.Et sequitur.d.Alex.in d.l.nõ oĩs.in princi.vbi dixi.Item intellige de voluntate expedita vel ẽt implicita,ꝛ sic tacita:vt est tex.ĩ.d.l.si is q.§.si liberto homi
6 ni in verbo obligatio tacita.¶†Scðo no.ex scða parte tex. ibi nec tamen ideo,ꝙ contrariorũ nõ est eadem dispositio, qñ in eis est diuersa ratio.ita est tex.formalis hic.Adde Bar.in l.inter stipulãtẽ.§.sacrã.s.e.vbi dixi ꝛ allegaui ad hoc alios plures tex.¶Tertio no,in versi.quemadmodũ regulaꝫ que
7 fuit Iuliani in l.si seruo.in vũ.ꝛ regulariter.ff.de vsufru.† qð quis ab alio stipulãdo mihi acqrit,a me stipulãdo nihil agit, ꝛ est ratio qꝛ si obligaret sibi illa obligatio reacqreretur mi hi incõtinẽti:ꝙ est impossibile:qꝛ idẽ esset debitor ꝛ creditor, secũdũ glo.in l.frater a fratre.in gl.magna,ad fi.ff.de condit. inde,Ista regula Iuliani procedit in obligatione ciuili,non aũt in naturali.Nã seruꝰ ꝛ filius in potestate stipulando acq runt domino ꝛ patri,ꝛ tamẽ dominus ꝛ pater eis promittẽdo obligantur naturaliter,vt.l.si id quod.ff.de cond.ind.qꝛ illa naturalis que est de iure gentium nõ reacquiritur dño vel pa tri inspecto iure naturali:ꝛ sic primeuo iure gentium,quo oẽs erat liberi ꝛ sui iuris,ꝛ sic cessat dictum inconueniens vt de clarat Bar.in d.l.frater a fratre.in.viij.co.ꝛ ibi scribentẽs ꝛ idẽ Bar.in.l.si qs pro eo.§.j.ff.de fideiuss.¶Ultimo no ex vltima parte tex.ꝛ sic ex ver.seruus aũt.limitationẽ ad totum
8 titulũ de peculio.†vbi seruꝰ obligat dñm ð peculio,vt proce dat qñ contrahit tanqꝫ seruus domini,secus si cõtrahat tãqꝫ alienus vel tanqꝫ fructuarius.qꝛ tũc nõ obligat aliũ dominũ.
9 tex.est hic.Et sic no.ex hoc tex.in fi.ꝙ†q habetur quasi dñs vt fructuarius vel bonefidei possessor:non agitur ꝯ dominũ de peculio serui,vide tñ.l.si creditor.§.fin.ff.de peculio.de qð l.gl.hic in verbo actio opponit ꝛ dupliciter soluit ꝛ ẜm Bar. ꝛ Raph.Cuma.vtraqꝫ sol.est bona lꝫ ẜm Ange.ꝛ Imo.pri ma sit melior ꝛ notabilior:ꝛ circa vtrãqꝫ solut.plenius insisti Aret.hic quem per te videas.

1 ¶Dies celebrate stipulationis expressus in stipulatiõe,nõ facit censeri stipulationem esse in diẽ factam,ideo debitor po test eadem die conueniri.fallit vt infra.nu.6.
2 Stipulatio simplex intelligitur esse plena.
4 In contractibus nedum clausule sed etiam minimum verbuꝫ non debet esse sine virtute aliquid operandi.
5 Quando stipulatio est omnino pura,debitor non põt consti tui in mora nisi interpelletur.
7 Si iudex citauit partem vt hodie cõpareret ad audiendaꝫ se ntentiam,an teneatur expectare vsqꝫ ad finem diei,antequam sententiam proferat.
8 Citatio sine termino an valeat.

1 **§.Decem hodie.** †Adiectio instãtis tẽporis exactionẽ differt.h.d.ẜm Bar.ꝛ Imo.Sꝫ dũ dicũt exactionẽ,nõ differt:meliꝰ dixissent petitionẽ prout ,ppie dicit tex.non aũt exactionẽ per ea q in ferꝰ dicã in prima limitatione.Unde summa aliter. Pro mittens hodie dare videtur pure promittere.h.d.ꝛ nõ est ali bi in iure ẜm Dy.ꝛ doc.ꝛ ẜm Bar.iste cas.est notabilis ꝛ sin gularis.¶Diuiditur ĩ tres partes.In prima ponitur deci sio In scða ꝯ illã opponit regula.l.qui hoc ano.cum simi.s. eod.vbi qñ tempus apponitur ĩ stiplone,nõ põt agi.efficacit nisi illo finito.In tertia respõdet ꝙ illð ,pcedit ĩ alijs tẽporibꝰ, ĩ qbꝰ peti nõ ãteqꝫ illa sint trãsacta.secꝰ ẽ ĩ die ĩ qẽ ĩterposita stiplo:qꝛ si exprimat nõ cẽset apposita causa differẽde solu tiõis,sꝫ causa demõstrationis vt hic.secũda ibi,nec videri.ter tia ibi,ĩ pposito eñi.¶No.j.ex isto tex.ꝙ dies celebrate sti plonis expsſꝰ ĩ stiplone,nõ facit cẽseri stiplonẽ eẽ ĩ diẽ factaꝫ: ideo debitor potest eadem die conueniri:qꝛ censetur apposi situs causa demonstrationis ꝛ non causa differende solutio nis.Et sic si promittis.x.hodie dare.ista adiectio instantia tẽ poris non impedit petitionem nec exercitium actionis:imo statim potest agi,ꝛ sic eadem die qua celebratus est contrac tus potest creditor promissorem conuenire,ꝛ istud non repe ritur alibi in iure,vt predixi.Sed pro certo hoc videtur mi rabile secundum Raph.Lu.ꝛ Pau.de La.nam hoc modo istud verbum hodie superuacuo est appositum:qꝛ si non fuis
2 set expressum:†tamen stipulatio simplex intelligitur esse pu ra,vt l.eum qui calendis.§.fi.ꝛ.l.interdum supra.eodeꝫ.ꝛ.§. omnis.ĩst.ð ver.oblig.ꝛ sic iste tex.vult quod potius toleret ista superfluitas,quam qð dictio hodie faciat censeri stipula tionem esse factam in diem.¶Paul.de Las.ingenue fatetur contrariũ,ꝙ ista dictio hodie est superflua in stipulatione,ꝛ p eo est tex.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

eo est tex.in.l.talis scriptura.in prin.in ver.qd si forte.ff.d l.j.vbi est tex.q si testator legauit mihi cetu psentia seu in pnti, illa adiectio pntia,est supuacua quatu ad vim z effectu legati. Sz certe hoc no vr dicendu q verba in ptractibus sint supflua z nihil operentur:qz hoc esset contra l.hanc lege.ff.de cotra hen.emp.z in l.si.in princ.ff.si cert.pet.z est in pposito bon9 tex.in l.eu qui calen.in prin.in ver.plane.s.eo.vbi stipulatio facta in ipsa die calendaru,non intelligitur de presentibus,q erat tunc sz de futuris ad hoc vt stipulatio contineat aliqd,
4 plusqz si nullu tps esset expressu,†imo in contractibus nedu clausula,sed ne quide minimu verbu dz esse sine virtute aliqd operandi,sm Bald.qui frequenter allegatur in rub.C.de co trah.emp.in.ix.q.z in.l.nec quicqz.§.de plano.i vlt. colu. ff. de off.procon.z leg.z ante Bal.gl.notabilis in.c.solite.i verbo taqua de maio.z obed.z gl.in.c.si Romanoru.in gl.quarta.in ver.membranas.xix.dist.z gl.in l.j.in gl.j.ff. quod met. caus.z gl.in l.j.§.ait pretor.in ver.bo si familia.ff.d vi z vi ar. Vn in pposito ita dictio hodie,vt no sit supflua sz aliqd operetur,debemus dicere q imo suspendat petitione vsqz in fine diei hodierni.¶ Alio modo rndet Rap.Cu.qd ratio potuit esse propter breuitate tepons vl forsan:qz ita se habet comunis mos loquedi,z plus no dicit.¶ Tu rnde melius ex mete Are.hic,qd illud opperetur hic expressio facta per eu modu per quem tacite inest que hz hanc natura,vt nihil soleat operari vltra illud q inest.vt.l.tertia.cu materia.ff.d leg.j.z.l.no recte.C.de fideicom.facit b ne tex.in.l.decem cum petiero.s. eode.vbi conditio expressa in stipulatioe que tacite inerat no facit ea min9 pura qua esset,ita hec dies que tacite inerat non suspedit dispositione:z hoc est quod proprie voluit dicere iurisconsultus hic,dum dicit,in proposito enim die non differe de actionis causa incertum videri,sed quod presens ostedat. Item ista expressio presentis teporis,z sic hodie licet no fuerit necessaria,qz nihil inducit de nouo,est tn declaratoria ad cautela,vt manifestius appareat quod stipulator voluit pecunia deberi incotinenti.z sic ista dictio hodie e apposita excitatiue ad excitandum debitore,quod immediate soluat.Vnus ex vobis dicebat q imo dictio hodie,i isto tex.no est supflua,
5 imo potest operari effectu:†qz qn stipulatio est omnino pura debitor non potest cositui in mora nisi interpellaret.l.si ex legati causa.s.eo.z.l.quod te.s.si certum peta.sed quando dictum est hodie,ista dictio hodie,costituit i mora sine alia interpellatione,per regul.l.magna.C.de contrahen.z comit. stipulat.vbi dicitur quod dies constituit in mora absqz alia interpellatio,z est probabiliter dictum.Tn non credo quod sit verum duplici fundamento:qz idem tps non potest inducere obligationem,z constituere in mora:ideo euentus conditiois no cotituit in mora:qz esset iniquu qd eode instati z eodem tepore quis obligaretur,z constitueretur in mora:z ita dicunt Bar.z omnes doc.indifferenter in l.quoties in diem.s.eod. Secundo in dictione hodie breuitas teporis facit vt no costituat in mora sm Bal.in l.si mihi z tibi.§.j.per illu tex.ff.de le.j.vbi ita limitat.d.l.magna.z retuli in d.l.si ex legati causa.s.e.Nec credo q iurisco sultus hic habuerit hic respectu
6 constitutionis in mora.¶ † Limita decisione hui9 tex.quatuor notabilib9 modis.Primo q pmittes hodie dece dare pot statim conueniri:qz obligatio cesset pura.Intellige veru q ad obligatione z actione,z sic quo ad petitione vt dicit textus quatu aut ad executione inest aliquantu tepus ad soluendu miserationis gratia.l.si cum militi.§.fi.ff.de copen.arbitrio iudicis inspecta qualitate psone z qualitate debiti:qz no dz creditor confestim z ta cito venire cu sacco parat9,vt.l.ratum.z.l.quod dicimus.ff.de solut,z.§.fi.inst.de inu.stipu. z gl.notabilis.xxxj.dist.in.c.quoniaz.z sic potest statim peti no vt statim soluat,sed vt se preparet ad soluendu.j.modicu tepus.z ita declarat plene Bar.in l.ita stipulatus.I.j.z.ij.q.pncipali vbi dixi.s.eo.z ita tenent Imo.Rapha.Cuma. Pau. de Cast.z do.Pe.de bexu.hic.Vltra scribetes cofirmo optime:qz interpellatio hominis vel legis costituit debitorem in mora.l.si ex legati causa.s.e.z.l.optima.C.d ptrab.z comit. stip.Sz no sic ad vngue.imo ad hoc vt constituat in mora,dz continere aliquod spatium temporis ad hoc vt in mora costituat,vt est gl.valde not.in.l.Emilius.in princ.ff.de mino.que glo.non est alibi in iure secundum Bal.in.c.j.in.ij.col.de noua for.fide.in feud.z late ponit do.Alex.in.d.l.j.§.ite si ita.ff. ad leg.Falc.vbi pro illa gl.allegat bonum tex.in l.si qs filiu. §.fi.ff.de cola.bo.Vnde auderte q Bar.in qstione quam format dum dicit q ista dictio hodie in isto tex.no differt executionem.z ita etiam dicit Bar.in summario suo prout.s. illd notant,no videtur bn dicere,per predicta.Est veru q posses dicere quod dictio hodie,non est illa que impedit executione

quia si esset omnino pura absqz dictione hodie,tn impediret executio intra illud modicum spatium vt predixi.licet videretur prima fronte quod ex quo in hoc tex.promisit hodie dare est sibi imputandum quare ita se astringit ad breue spatiu teporis:qz videtur q habeat pecunia parata:q non est ita qn simpliciter promittit.¶ Secudo limita nisi rone adiectiois loci alia presumptio induceret.vnde si existes hic Papie dicat pmittis mihi hodie dare cetu Cremone,illa dictio hodie no presumitur adiecta ad demonstradu tpus in quo contrahominis,sed presumit adiecta ad execution obligatiois z e t ad petitione.vt ante peti no possit qz ad illum locu Cremone hodie potuerit pueniri,vel transierit,tantu d hodierna die q amplius accedi no possit vt.l.eum qui calendis.§.fi.s.e.z.l. ij.§.si quis itaqz stipulet.ff.de eo q certo loc.z est tex.not. in l.si.§.si iter eos.j.e.¶ Tertio notabilit limita secudu Ang. hic qn adiectio alicuius extrinseci vltra obligationem principalem aliud inducat puta promittis hodie dare.x.sub tata pena,tuc ista adiectio pene facit vt talis obligatio dicat habere diem,z dies hodie intelligat apposita causa differede solutionis:qm no est apposita pter se tatu,sz pter aliud extrinsecu z ideo non incidit in penaz,nisi elapsa tota die hodierna, z elapso hoc die non potuerit postea mora purgari,cu sit apposita pena.z dies licet hodierna put tz Ang.in.l.si insula.s. e.Et p ista limitatione adducit Ang.tex.iuncta gl.not.in l.talis scriptura.in.j.respon.ff.de leg.j.sequunt simpliciter Ioa. de Imo.z do.Pe.d bexu.hic z dicit do.Pe.d bexu.q Ang. in hoc no hz contradicentem.Ista limitatio Ang.etiaz mihi placet per tex.in.d.l.talis scriptura.in princ versic.q si forte.vbi est tex.quod qn sunt alicui legata.c.presentia.illa expressio presentia,que tacite inest,nihil operatur quatu ad vim et effectu legati.operatur tamen extrinsecus quo ad clausulam generalem postea appositam a testatore,quod legata qb9 apposit9 no est dies prestent annua bima trima die,vt talis clausula no referatur ad istud legatu:qz quantu ad istud extrinsecu dr habere die de presenti.Et gl.ibi in verbo psenti die opponedo de isto tex.nostro q imo legatu debeat censeri omnino purum z no in die sicut hic:respondet q hic effectu psiderauit z nihil extrinsecus:ergo qn vltra obligatione principale esse adiectio alicuius extrinseci,vt in casu proxime relato no pcederet iste text.z ita tene quauis Pau.de Ca.hic teneat p Ang.contra eum retorquendo tex.illum in.d.l.talis scriptura primo responso,cu etiam ibi dicatur q ille dies no cesetur appositus cause differende solutionis,sed potius causa demostrationis sicut z hic.sz Paul.de Ca.no bene aduertit ad il tex.qz tex.ibi hoc expresse declarat i ter.quauis,z dicit hoc esse verum quo ad vim extrinsecam substatie legati sed no q ad extrinsecam exclusionis dicte clausule:qz quo ad eaz bene censetur habere die licet presente,z ista est veritas.¶ Quarto notabiliter limitat istum tex.Bar.in questioe quaz format vt procedat quado dictio hodie refertur ad verbum spodes, z sic ad promissionem,secus si referat ad solutione.Na i isto tex.est sensus sm eu hodie spodes mihi dare.x.hoc est in isto die hodierno facis mihi promissione de dado dece:z tunc qz dies non est apposita solutioni nec dationi sed actui ipsius promissionis:ideo statim pot fieri petitio ante lapsu ipsi9 diei.ita pcedit iste tex.secus quando dies hodie fuisset adiecta ipsi solutioni vt promittis dare.x.q solues hodie,tuc proculdubio deberet expectari tota dies,prout dicit patere in isto tex.qz tuc dictio hodie apponetur ad differeda solutione,z sic no posset agi neqz peti ate lapsu diei.¶ Ista limitatione sequutur Pau.de Ca.hic in fi.Raph.Cu.z do.Pe.de bexu.hic z hoc etia voluit do.Alex.hic,in.l.not,licet no sic aperiat. hoc vr etiam sequi Ang.licet Aret.hic reprobet istam limitationem Bar.z istam differentiam per tex.in l.talis scriptura.in ver.q si forte.inducendo vt hic per eum sicut induxi in pcedenti limitatione.Ite qz ridiculu esset dicere,q dictio hodie:exprimat se hodie promittere qz istud patet euideter ex natura act9 qz quilibet act9 limitat tepore hoc ipso quo fit,vt declarat Bar.in auc.vt qui semel.C.de prob.Sed tn tene limitatione Bar.que est vera,z q communiter approbatur vt p predicta apparet,vt sit differetia an dictio hodie apponat actui promissionis:z tuc procedat iste tex.an vero post promissione adijciat actui solutiois:z tuc sit sec9,vt i exeplo Bar.¶ Vl
7 timo iducit iste tex.p Bar.ad qone disputatam.†Iudex citauit parte vt hodie compareret ad audienda senteti,an teneatur expectare vsqz ad fine diei anteqz sententiam proferat.z tz q sic p ista p eu allegata p terti i.c.psuluit.vbi e bon9 tex.z ibi gl.Inno.z alij d off.de le.Et respodet ad istum tex,quod hec dictio hodie , non respicit solutionem sed actum facte promissionis et sic non importat dilationem,et stipulatio fa

cta sine die bene valet ⁊ tenet.l.eũ qui calendis.§.cũ similib⁹ ḡ.e.sed dictio hodie apposita in citatiõe de necessitate importat terminũ:q2 citatio sine termino nihil valet.l.aut qui alit. §.i.ff.φ vi aut clã.⁊ cum Bar.trãseunt oẽs hic.⁊ dt Rapha. cu.quod hec res videtur sibi clara.Idẽ tenet Bal.in.l.si vt p pont .sces.C.quõ ⁊ qñ iudex.d.Alex.i.l.qui hoc anno.ad fi. Reo.cũ concordantijs p eũ allegatis.¶ Sed aduerte inquãtum Bar.hic tenet φ citatio nõ cõtinẽs certũ terminũ in quo citatus cõparere debeat,tãq̃ obscura nõ tz per.l.aut qui aliter.§.j.vbi Bar.ẽt idẽ no.ff.qđ vi aut clã.Adde tex.i.ð.vers. sinaũt nullaten⁹.in v̄bo certo dierũ spacio.⁊ ibi Bald.ad hoc no.C.vbi in rẽ actio.⁊ i l.fi.i ver.igit in verbo certũ tps.⁊ ibi Bar.ad hoc no.C.de iure domi.impe.in.§.si vero ẽt q̃dã iurẽt.in verbo inducias certas.in aut.de exhib.reis.¶ Lõtra
1 riũ cõit tenet p̄serti p cano.† φ valeat citatio sine appositione termini ⁊ sic φ ad esse citatiõis ñ ẽ necessari⁹ terminus q̃ casu citatus tenet cõparere q̃: primũ põt,cũ aliquo tẽporis temperamẽto vt est tex.in.c.eos.in verbo quãcito cõmode poterũt de sẽ.excõi.i.vi.Et tex.i.c.cũ parati.ad fi.vbi cano.ad hoc not.de appel.vbi valet citatio a sede apostolica de absente sine aliqua expressione termini.⁊ ibi do.Abb.in vlt.no.ad hoc multũ no.illũ tex.quẽ dicit nunq̃ tradẽdũ oblinioni.⁊ φ quotidie solet ad hoc allegari ⁊ φ ita cõiter tenẽt doct.cano.Idez tz Spe.⁊ Io.an.in ti.de citatione.§.visa.in versi.qđ si nõ p̄fix⁹ cũ multis cõcordantijs.copiose traditis p Ale.hic.ad quẽ te remitto.⁊ vide etiã per Imo.⁊ late Aret.hic.¶ Tñ defendẽdo Barto.põt bñ responderi ad illos duos text.iuris canonici sc; ad.d.c.cũ parati.⁊ ad.c.eos.φ loquunt in citatiõe gñali ad procedendũ in causa.⁊ sic qñ quis simpliciter citat ad causã.sec⁹ qñ quis citatur ad aliquem actũ particularẽ,vt est hic ad euadendum sententiã:tunc non dz valere citatio sine termino p iura primo allegata.⁊ ita i specie tz Ang.in.l.j.§. hec stipulatio.ff.si cui plus quam per.l.falci.

2 ¶ Quando datio confertur in personã stipulatoris.dicitur stipulatio continere certum:sed si in personam alterius dicitur continere incertum.
3 Paria sunt promittere soluere.⁊ promittere dare.
4 Stipulatio dandi est certa ⁊ inuariabilis.
5 In pecunia non cadit interesse intrinsecum.
6 In vino frumento ⁊ alijs similibus rebus estimabilib⁹, eorũ pretia ⁊ valores variantur ex solo temporis cursu.
7 In pecunia ⁊ florenis valor est de iure certus.
8 Impensa cudendi debet fieri de peculio.
9 Pecunia large comprehendit nõ solũ pecuniam numeratã sed etiã frumentum,vinum,oleum ⁊ similia que consistunt põdere,numero,vel mensura.
10 Certi conditio competit ad interesse.
11 Quando stipulor dari alteri,an stipulatio committatur ad interesse meum,non solum ad id quod erat tempore stipulationis sed etiam quod postea cepit superuenire.

1 **§.Decem mihi.** †Stipl'o dãdi sibi cõtinet certũ,s; dãdi alteri ꝯtinet icertũ, ⁊ tũc habet cõsideratio ẽt pene.h.d.Et primo ponit decisionẽ.scdo illa declarat.scda ibi:finge mea interesse.¶ In text. ibi vtrũ ego velim.nã si electionẽ sibi expresse non reseruasset electio fuisset promissoris vt.l.vero procuratori.§.fi.⁊.l.si qs stipulatus fuerit decẽ in melle.§.j.⁊.l.q res.§.q stipulat.ff.de
2 so.¶ †No.j.ex isto tex.φ qñ datio cõfert i persona stipulatoris,dr stipl'o cõtinere certũ,s; si in personã alterius dr cõtinere incertum,s.interesse.Vñ si eligo mihi dari centum ⁊ non das,ppter hãc morã nõ possum aliud petere φ ipsa centum: q2 in obligationib⁹ dãdi nõ succedit obligatio ad interesse l. vbi aũt non apparet.§.fi.⁊.l.si mora.ḡ.eo.tit.sed si eligo dari Titio.⁊ nõ das:possũ petere plus si mea interest in plus vt q2 promiserã dare illi Titio.x.in termino tali sub pena maiori, ⁊ q2 non dedisti penã incurri:certe potero petere ipsam penã vt hic subijcit litera.¶ Et aduerte quod qñ ẽ dãdũ sibi stipulatori,tunc dari stat in ppria natura.d.l.vbi aũt nõ apparet. §.fi.⁊ tunc cõtinet certũ,s; qñ est dandũ alteri.tunc dari redigitur ad naturam fieri:φ sic probat.istud dari nõ est in obligatione ppter se sed ppter interesse stipulatoris.sed omnis obligatio que fũdat solũ ad iteresse redigit ad instar facti:q2 in factis nisi intersit obligatio non cõtrahit:ergo vbicũq̃ hoc reperit in dãdis obligatio dari redigit ad naturã fieri:⁊ propterea dr stipl'o icerta.Iste est itellectus hui⁹.§.quẽ sic subtiliter declarat.Bal.in.l.debitori in penul.col.C.de pact.de q̃ nullus scribẽtiũ facit hic mentionẽ.¶ Itẽ pãdera φ iste tex. videtur velle φ respectu mei est mihi dãdũ:sed respectu Titij est ei soluẽdũ,⁊ sic est factũ ⁊ sic incertum.⁊ sic tex.videtur cum mysterio dicere mihi dandũ,⁊ illi soluendum.⁊ ideo ponderauit istũ tex.subtilis Pe.de bella.quẽ refert.Ly.in.l.vnica in.§.ij.diuisio.in versi.sed opponit.C.de sent.q̃ p eo φ iter. Tñ Bar.j.in vltima opp.istud impugnat:q2 etiã in persona
3 titij est datio.⁊ nõ est merũ factũ solutiõis.Tu ꝯfirma† q2 paria sunt,pmittere soluere.⁊ pmittere dare.qñ dz trãsferri dominiũ.sicut hic ḡm Bar.in.l.si ita stipulatus fuero te sisti.§.j. ḡ.e.⁊ Bar.in rub.ff.de sol.¶ Scdo no.ex isto tex.duas limitatiões prima est ad.l.vbi aũt nõ apparet.§.fi.ḡ.e.vbi dicit φ
4 †stipulatio dandi est certa ⁊ inuariabilis:nã procedit qñ stipulatur dari sibi stipulãti.secus si alteri vt hic.⁊ ponit Bart. j.i vlt.opp.Scdo limitatur.d.l.vbi aũt nõ appareret.§.fi.p. §.qui illud aut illud eiusdẽ.l.vbi stipulatio alternatiua cõtinet certũ qñ seruata est electio stipulatori.nã pcedit qñ i vtraq̃ parte alternatiue venit certũ vt ibi,vbi stipulat⁹ sum stichũ aut pãphilũ vtrũ ego stipulator vellẽ.secus aũt ex altera parte venit incertũ vt hic.¶ Tertio no.φ i ista stiplone iqñtũ est Titio soluẽdũ venit iteresse extrisecũ:qm ei penã pmiseram,si ei nõ soluissẽ tali die.⁊ q2 nec mihi nec Titio soluisti.ideo incidi in penã tu teneris mihi ad talẽ penã.Nec obst.text.in l.sterilis.§.cũ per venditorẽ.ff.de act.emp.vbi dr φ nõ veni interesse extrinsecũ,⁊ sic pena.⁊ strige forti⁹ illũ tex.q2 si iteresse extrinsecũ put pena nõ venit in emptiõe ⁊ vẽditiõe,⁊ sic in ꝯtractibus bone fidei,vt ibi,quãtomin⁹ i stiplone,⁊ sic i ꝯtrib⁹ stricti iuris,cum in stipulatione oĩa stricte procedant,⁊ quicquid est omissum a verbis habetur pro omisso.lege.quicqd astringende.i prin.ḡ.Rñdet vbiq̃ Bar.⁊ doc.cõit sequunt Bar.hic,⁊ in l.si pena.ḡ.e.⁊ in.l.vnica,in.viij.col.C.de sent.q̃
5 pro eo φ interest.† φ hic loquitur in pecunia in qua nõ cadit interesse intrinsecũ:ideo venit extrinsecũ.l.nummis.⁊ ibi glo. ff.de in lit.iur.⁊ est tex.multum no.in.l.ij.§.pe.ff.de eo quod cer.lo. sec⁹ in alijs reb⁹,puta vino frumẽto oleo ⁊ similibus: q2 cum in eis cadit interesse intrinsecũ,qđ est valoris ⁊ estimationis ipsarum rerum.iõ nõ venit extrinsecũ.d.§.cũ per vẽditorẽ.⁊ sic in eis solũ ꝯsiderat vtrũ i eis valor crescat vl decrescat.istã sol.sequunt Ang.Imo.⁊ Pau.de Ca.hic.⁊ cõit doc.in d.l.si penã.ḡ.e.Sz do.Alex.eã reprehendit quantum ad.d.l.nummis.⁊ ad istũ tex.q2 si quis promittat mihi per stipulationẽ decẽ aureos.potuisset cadere interesse intrinsecũ q2 valor aurei posset crescere ⁊ decrescere vt de se patet,⁊ q̃tidie videmus,⁊ clare format Bar.in l.Paulus.in.j.in pe.co. ff.de sol.vbi fatetur Bar.qđ in florenis est dare interesse intrinsecũ ergo in.d.l.nummis est ḡ directo.contra.d.l.si sterilis.§.cum p vẽditorẽ.⁊ super solutionẽ reliquit cogitandũ.
6 ¶ †Equiuocat.d.Alex.q2 in vino,frumento,⁊ alijs similib⁹ rebus estimabilibus eorũ ptia ⁊ valores variãtur ex solo tẽporis cursu:ideo cum in eis possit eorũ pretium ⁊ valor crescere ⁊ decrescere quod est interesse intrinsecum circa valorẽ ipsius rei,ideo tunc nõ ꝯsideratur iteresse itrisecum:ita ꝓprie loquitur tex.in.d.§.cum per vẽditorẽ,s; in pecunia ⁊ in nummis estimatio sẽper ẽ vniformis.⁊ nõ variatur solo cursu tẽporis,iõ nõ cadit iteresse intrinsecũ estimatiõis seu valoris. d.l.nummis.iõ bñ tunc venit interesse extrinsecum ⁊ sic pena
7 vt hic ⁊ d.l.si pena.ḡ.e.⁊ ita ẽt ibi declarat Pau.de ca.† Ite in pecunia ⁊ florenis valor de iure est cert⁹:q2 tantum debẽt
8 valere floreni in forma quãtum in materia:† ⁊ expẽsa cudẽdi dz fieri de publico ⁊ impensa publica.l.j.in prin.ff. de ꝯben. emp.⁊.l.j.⁊ ibi no.Bar.C.ḡ ve.numi.po.lib.xj.sed pretium vini olei frumenti ⁊ similium nõ est certum nec vniforme sed vt dixi variatur solo tẽporis cursu.¶ Ego vltra Alex.istam so.Bar.⁊ magis cõmunẽ forti⁹ impugno,q2 ea attẽta sequeretur qđ si debebã titio certã quãtitatẽ frumẽti tali sub tanta pena,⁊ stipulat⁹ sum a te illã quãtitatẽ frumẽti mihi aut Titio dari,⁊ tu fuisti in mora:q2 nõ soluisti mihi neq̃ titio:qđ nõ potero agere ꝯ te ad penam i quã incidi aduersus titium,eo q2 nõ soluisti frumentum:q2 cum i frumẽto cadat interesse extrinsecum estimatiõis.⁊ sic valoris:ergo nõ põt cadere extrisecum pene,per.d.§.cum per venditorem.qđ nõ vr dicẽdum q2 isto modo nimium restringerẽtur iste text.vt nõ pcedat qñ essem stipulatus decem saccos frumẽti,aut.x.brentas vini mihi aut Titio.Unde cum text.simpliciter dicat decẽ,intelligã generaliter non solum de pecunia,sed etiã de frumento vino ⁊ alijs:⁊ non restringam istum tex.ad pecuniã tantum prout Bar.⁊ cõiter doc.restringunt.tamẽ tex.in.§.pcedenti ẽt simpliciter dicit decẽ:⁊ tñ itelligitur de pecunia cũ ibi subdat tex. illo.e.dic pecuniã peti posse,licet posset dici quod ẽt pecunia large cõprehendat nõ solum pecuniam numeratam,sed etiã frumentum vinum oleum ⁊ similia que consistunt pondere, numero vl mẽsura.l.ij.§.creditum.⁊ ibi gl.in verbo pecunia. ⁊ doc.ff.si cer.pe.⁊.l.talis scriptura.in prin.ff.de leg.j.Tamẽ credo qđ ibi i.§.pcedẽti itelligit stricte ḡ pecunia numerata.Item

ta Item cum facto 7 mora tui promissoris inciderim in penā
aduersus Titiū:q2 nō soluisti frumentū debitū tpe assignato
debes mihi ad dictā penā teneri. Vn̄ reiecta solutione Bar.
ad 2riū.d.§.cū p vēditorē.rn̄de melius fz Raph.cu.hic q il
le.§.pcedit qn̄ qs stipulat sibi aut 2hit sibi,sz h stipulat alteri
s.Titio quo casu semp venit interesse extrinsecū,ēt si esset da
re interesse intrinsecū,7 sic nō solū in pecunia,sz ēt in frumēto
7 aliis reb9 estimabilib9,vt sit promitteres dare decem mo
dios frumēti mihi aut titio:tūc lz sit dare interesse intrinsecū.
s.estimationē 7 valorē frumēti,tn̄ si das possum petere penā q̄
incurrit,7 omne aliud interesse intrinsecū,vt est tex.in l.stipu
latio ista.§.si qs insulā.s.e.vbi stipulādo factū fieri alteri,vel
alteri dari frumētū habetur ratio pene 7 sic interesse extrin
secū:q2 respectu stipulātis ē in effectu interesse intrinsecū,q2
aliud p eo venire nō pōt 7 ista veritas.7 istā sol. Raph.ēt se
quunt 7 cōmēdāt Pau.de ca.do.Pe.de bex.do.Ale.7 Are.
hic. ¶ In gl.secūda in verbo incerti opponit,ōt tex.ex eo qd
illi soluendum non est, stipulatio est incerta:quia in ea ve
10 nit interesse:2 † q2 certi cōdictio cōpetit ad iteresse,vt.l.certi
2dictioi pri.7 ibi gl.7 doc.ff.si cer.pe.sz certi 2dictio nō pos
set cōpetere si interesse esset incertum gl.respondet q interes
se est incertū inspecto principio 7 in sui 2ceptiōe:q2 ignorat
quātum intersit. sz q2 incertum est de p̄seti in rerum natura,
7 liquidabit p sententiā iudicis.l.vnica.§.in aliis.C.de sent.q̄
p eo q iterest.7.§.curare.inst.de act.iō ad iteresse cōpetit cer
ti cōdictio:ita ēt dicit gl.in l.si penā.s.e.7 latius explicat gl.
in l.certi cōdictio.in prin.in verbo ex certo.7 ibi do.7 vtrobi
que dixi. ¶ Gl.fi.in verb.penā,restringit istū tex. q itelligat
de pena promissa post stipulationē,tunc cōtinet incertum:q2
tempore stipulationis erat incertū.nā si ante stipulationē p
misissem penā:stipulatio cōtineret certum q2 pena est certa.
istā gl.sequit Io.de Imo.7 dicit esse bene notādā iuncto tex.
q2 facit q stipulatio cōualidet pp̄ter superueniēs interesse d
11 quo fuit dictum in.l.existimo.s.e. Itē vult ista.gl.† q quādo
stipulor dari alteri stipulatio cōmittit ad interesse meum,ēt
q post ea cepit interuenire,nō tm̄ ad id q erat tēpore stipula
lationis de quo an sit verum ponit Bar.q 2rium tz in.l.stipu
latio isto.§.alteri.vbi dixi.s.e.verū q2 hoc mō fm gl.7 Imo.
restringeretur iste tex. Ideo Rap.cu.intelligit istum tex gn̄a
liter 7 meli9 vt pcedat ēt qn̄ pena erat pmissa tpe quo fuit sti
pulatus sibi aut Titio. Tu pōdera vltra eā q ita etiā sonant
verba istius text.ibi,quoniā penā promiserā,7 sic in pretiū.7
ad argumentū respondet q licet pena esset certa tn̄ stipulatio
dr incerta:q2 ex ipsa pronunciatione nō appareat qd quale
7 quantum.l.vbi autem non apparet.in pri.s.eo.q2 nō ap
paret tēpore stipulationis,quantum mea itersit quod detur
illi tertio.7 ita remanet expedita lex ista.

Lex. cxix.

1 ¶ Clausula generalis non refert ad specificata,limita vt.
infra.nu.3.6.7.7.8.
2 Generalis cōfirmatio nō porrigit ad id q specialit̄ ē cassatū.
4 Si testator reliquit cuilibet fratrum predicatorum capā 7 prio
ri bibliam:tunc prior debet habere capam 7 bibliam.
5 Appella.simplicis fratris quando continetur prelatus.
6 Interdictum qd vi aut clam qd est generale competit etiā p
casibus in quibus specialibus interdictis est promissum.

1 Doli clausula †Clausula gn̄alis non
refert ad specificata.h.
D.7 ad hoc quotidie allegat. Illud em̄ qd specialr
excludit generali sermone nō icludit,q2 species exi
mitur a genere,concordantes sunt in gl.7 vltra gl.adde.l.v
xorem.§.felicissimo.ad fi.ff.de le.iii. Itē breuiloqua substitu
tio q2 est generalis nō refert ad illas psonas quibus est speci
aliter puisū de sustitutione.l.cohrdi.§.qui partē.ff.de vul.7
pup.allegata in gl.item adde gl.in l.si adulteriū.§.liberto.ff.
de adul.vbi dispositio generalis galli permittēs occidi adul
terū nō pcedit in liberto,qui specialiter phibet occidere pa
2 tronum,licet adulterio repertū.† Item generalis confirma
tio nō porrigitur ad id qd specialiter est cassatum.gl.ad hoc
in l.si quis priore.in gl.fi.7 ibi Bar.ff.ad Treb.quā gl.ad h
reputat singularē Bal.i.l.si pponēte.de rescript.7 fz Bar.
exemplifica istum tex.p.l.stipulationes commodissimū.s.e.
vbi datur 2siliū qd post stiplones speciales subiiciatur clau
sula generalis doli,que ad casus incertos refertur. Sed p il
lā l.non explicat in specie ista lex. Itē glo.nostra intelligit qn̄
casus fuerunt specificati circa dolum nō cōmittendū,sed isto
modo prouisio esset inutilis:q2 nihil referret an clausula gene
ralis doli referat an non:ex q̊ specialr circa dolum nō cōmit
tendum est puisum.l.qui bis idem.s.e.nisi esset adiecta pena
vbi essent apposita pignora,7 circa exēpluz istius tex.multū
laborat do.Pet.de bex.q aliud nō scribit in hac.l.Sz pone
notabile exēplū,vēdidi tibi rē q̄ erat valoris vltra duplū p̄tii
conuenti 7 renunciaui beneficio.l.ii.C.d rescin.ven.7.c.cam.
de em.7 ven.postea in instrumēto fuit apposita clausula gene
ralis dolū malū abesse,7 abfuturū fore.ego dico me deceptū
vltra dimidiā iusti pretii;7 q tu emptor es qui in dolo sciuisti
etiā magnā deceptionē,7 qd tu teneris mihi virtute clausule
gn̄alis, dolū abesse:certe nō debeo audiri:q2 clausula genera
lis doli nō deberet referri ad istū casum de quo fuit specialis
2uētio vt hic,7 bene facit.l.si sine.§.si in stipulatione.ff.rē ra.
hab. Et intellige q clausula gn̄alis doli nō refert ad specifica
quo ad mētē 7 effectū sz bene quo ad verba. ¶ Limita regu.
hui9.tex.q̄tuor notabilib9 modis complectēdo oīa dicta gl.
3 Bar.7 doc.clarius 7 ordinarius q̄ ipsi loquant. ¶† Primo no
tabilr limita vt ista reg. pcedat qn̄ clausula gn̄alis ponit post
specificata.ita proprie loquit iste tex.dū dicit subiicit. pōde
ra bene.illud verbū subiicitur,si aūt econtra clausula gn̄alis
pcedat 7 sequant spālia:tūc refert ad oīa specialia,etiā quib9
fuit specialr prouisum.presertim qn̄ spālia ob diuersam cām
emanāt,vt est tex.in.l.iii.ff.de si.ser.7 in.l.Titia.§.qui mar
4 co.al's est.l.qui marco.ff.de annu.leg. ¶† Et fm illa decidit
questio q si testator reliquit cuilibet fratrū predicatorū capā,
7 priori bibliā:tūc prior debet habere vtrūq,7 capā 7 bibliā,
ex quo p̄cessit genus:q2 primo in genere reliquit omnib9 fra
tribus predicatorib9 capā.deinde in specie reliqt priori bi
bliā,per.d.l.iii.7.d.l.qui Marco.vbi sunt boni tex.d hoc se
cus ecōtra si primo reliquisset priori fratrū pdicatorū bibliā,
7 postea cuilibet ex fratribus reliquisset capā:tūc prior nō dz
habere capā:eo q2 generale relictū se pnēs nō includit priorem
cui prius fuerat specialiter legatum,7 per istā.l.cū fi.7 ita de
terminauit Cy.7 cōiter doct.sequūtur in.l.cū questio.§.fi.C.
de leg.7 sequunt Bar.hic in fin.7 Ang. Et expressius Imo.7
Pau.de ca.hic,7 Bar.in.d.l.qui marco.per illū tex.7 in.d.
l.iii.7 ibi Imo.ff.de stipu.ser.7 in.l.quesitū.§.fi.in.v.co.ff.d
fun.instr.Ang.7 do.Alex.in.l.coheredi.§.q patrē.ff.de vul.7
pup.Io.And.in add.Specu.in tit.de instru.edi.§.nūc vero
aliqua.in ver.sz an pauperes. Idē determināt Bar.in simili
questionem in.l.si 2sul.in.j.co.ff.de adop.qn̄ testator reliquit
prioribus istius ciuitatis centū distribuēda inter eos,itē re
liquit Titio quinquaginta qui ēt erat de priorib9.certe Titi9
poterit petere.l.etiā partē illorū centū,per.d.l.Titia.§.qui
Marco.7 ista est magis cōis opinio q̄uis 2riū tenuerit ipse
met Ioā.d Imo.sibi 2rius.in.d.l.coheredi.§.qui patrē.vbi
tenet nō esse differētiā an precedat genus an species,cū non
possit bene reddi rō diuersitatis:7 q2 semp species derogat
generi,7 legatum in specie tātū tenet. ¶ Istā opinionē Imo.
late reprobat Aret.hic.7 tenet totū econtra q indistincte siue
genus precedat siue species,semp debetur priori vtrunq le
gatū.tanq̄ censeat duplex persona:q2 biblia debetur priori
5 vt prelato.7 aliud legatū cappe vt simplici fratri.† nam etiam
prelatus aliquādo cōtinet appellatiōe simplicis fratris.c.fi.
7 ibi per doc.de sen.excom. Itē dictā opinionē Imol.in.d.§.
qui patrē.etiā ibi reprehēdit do.Alex.7 ipsemet Imol.scip
sum correxit 7 meli9 in.d.l.iii.ff.d stip.ser.vbi melius loqui
tur in hoc. ¶ Istā communē decisionē limita duob9 modis.
Primo nisi prior fuisset vocatus per aduersatiuā,puta lego
fratrib9 cappā,priori vero bibliam:q2 aduersatiua facit vt tm̄
bibliā habere possit,fm Bal.7 Sal.in.d.l.j.cum questio.§.fi.
Scd̄o limita dictā decisionē nō pcedere in legato alimētorū
relicto fratrib9 7 priori:q2 cū tale legatum non sit mutiplica
bile nō admitteret prior nisi semel tm̄ fm Ang.Sali.7 Pau.
de ca.in.d.l.cū questio.§.fi.secus ergo in legato quantitatis,
vnde si testator legasset omnib9 fratrib9 pdicatoribus 7 prio
ri.c.inter eos distribuēda:tūc prior debet habere duas par
tes de illis.c.tanq̄ bis difformit nominatis p tex.in.d.l.iii.
ff.de stip.ser.fm Raph.Fulg.in.d.l.cum questio.§.fi.7 hoc
vltimū etiā voluit Bar.in.d.l.si cōsul.in.j.col.quē.s.prime
6 retuli. ¶† Scd̄o principalr limita regulā tex.nr̄i nō pcede
re qn̄ clausula generalis que subiicitur apponitur vt oīa spe
cificata comprehēdat:q2 hoc exprimitur:vel q2 oīa specifica
ta sunt expressa,7 sic p p aliud fieri non pōt:7 tūc illa clausu
la generalis stat collectiue.ita procedit tex.in.l.si seruus ser
uū.§.inquit lex.ad fi.ff.ad leg.Aq. De quo glo.opp.7 soluit
7 eius solutionem sic duplicit declarant Bart.7 doc. ¶† Ter
tio limita qn̄ in eadē scriptura 7 ex eadem causa est facta mē
tio generis 7 speciei:tūc non fit relatio ad species enumera
tas.l.alimenta.§.basilice.7.l.stichus nutricis.ff.de ali.leg.
secus.si fiat in diuersis scripturis:puta in testamēto,7 in codi
cillis:7 tunc si ob candē causam puta alimētorū per generalē
dispositionē subsecutā,i alia dispositiōe cēset recessum a spe

ciali ꝯtẽta in alia separata dispositiõe.⁊ ita loquit̃.l.libertis q̃s.in pnc.ff.ð ali.leg.de qua gl.fi.opponit.⁊ nõ sol.sec⁹ si ob aliã cãm vtib̃.no.per Bar.⁊ l.cũ centũ.ff.de ali.leg.⁊.l.quin
8 quaginta.ff.de prob.¶ †Quarto limita vt predicta ꝑcedãt in dispositione hominis puta testatoris vel ꝯhẽtiũ.sec⁹ in dispositionibus legalib⁹ etiã in diuersis partibus tunc gñalis ⁊ specialis simul concurrunt,⁊ hꝫ locũ generalis ĩ casib⁹ ẽt in quib⁹ fuit specialr̃ ꝓuisum,⁊ sic copetit duplex via,vt est tex.
9 ĩ.l.j.§.j.ff.ð ope.no.nũ.†vbi ĩterdictũ ꝙ vi aut clã.ꝙ est gñale.cõpetit etiã ꝓ casib⁹ specialib⁹ in quib⁹ specialib⁹ interdictis est ꝓuisum ⁊ ibi oĩno vide Bar.post Hy.⁊ Bar.in.l.senatus.ff.de accu.⁊ in.l.sanctio legũ.ff.de pe.doc.in.l.qui sepulchra.C.ð sepul.viol.⁊ ibi ĩ dispositiõe testatoris diuersa scriptura sequẽs venit correctiue ad aliã.d.l.libertis q̃s.in pnc. in legib⁹ venit addictiue.d.l.j.§.j.ff.de ope.no.nũ.ẜm Bar. hic.¶ Capio gl.fi.in verb.cauet q̃ꝫ diuide magistr̃r in quinqꝫ partes. In prima ꝺclarat tex.ꝙ clausule spãles ẽt ꝯtineãt dolũ nõ cõmitti,sicut ⁊ gñales.sꝫ tũc fatua ⁊ inutilis esset decisio huius tex.q̃r parũ vl' nihil referret an clausula gñalis doli referat̃ ad species,q̃ similiter cõtinebãt dolũ cõmitti.l.quidis idẽ.s̃.eo.vñ ꝺclarat ⁊ exẽplifica meli⁹ istũ tex.ꝑut.s̃.dixi in tex. In scða refert opinionẽ quorũdã qui subaudiũt ad fi. tex.tm̃ ⁊ fuit opinio Rogerij relata per gl.in.l.stipulationes cõmodissimũ.s̃.eo.Et hoc mõ esset sensus ꝙ clausula gñalis nõ tm̃ refert̃ ad specificata,sꝫ etiam ad alia.Sꝫ ista suppletio violat ⁊ destruit tex.⁊ gl.in seq.not tenet ꝯrĩũ. In tertia glo. colligit ex tex.no.⁊ ad illð allegat quĩqꝫ ꝯcordãtes. In quarta oppo.⁊ sol.dic vt dixi.s̃.in scða limitatiõe. In quinta ⁊ vlt. oppo.⁊ nõ sol.rñde ꝑut dixi.s̃.in tertia limitatiõe.scða ibi,⁊ subaudiũt qdã.tertia.ibi,⁊ nota generale verbũ.quarta ĩ bi, sꝫ argumentũ ꝯ.s̃.ad leg.Aq.quinta ⁊ vltima est ibi.itẽ argumentũ contra.s̃.de ali.leg.

Lex cxx.

1 ☞ Conditio de pñti vel de preterito,nõ est proprie conditio.
2 Ita valet institutio per hec verba,heres esto mihi p̃senti,ac si heredem proprio nomine nominaret.
3 Dictio ⁊ si,maxime est implicatiua.
4 Qui stipulatur pecuniã presentẽ cũ adiectione certi numeri non potest agere ex stipulatione,si summa reperiatur minor.
5 Falsa demõstratio vitiat dispositionem in totum ex voluntate disponentium quãdo constat de eorum mente ꝙ noluerũt aliter valere.
6 Proprie conditio est illa que est de futuro.
7 Licet dispositio sub cõditione facta de pñti vl' ð p̃terito non suspendatur,dicitur tamẽ dispositio esse incerta quo ad nos.
8 Ad validitatẽ institutiõis filij in ptãte nõ requirit̃ ꝙ sit liquida ⁊ certa institutio dummodo secundum veritatem sit pura.

1 Si ita stipulatus fuero hanc summã.¶ †Cõditio de pñti vl' de p̃terito non est ꝑprie ꝯditio,⁊ si deficiat reddit stipulationẽ inutilẽ a principio etiam si partes rei veritatẽ ignorẽt.h.d.¶ Diuidit ĩ tres partes. In p̃ma ponit̃ thema cũ rõne dubitandi,⁊ decisio. In scða ponit̃ rõ decisiõis. In tertia rñdet̃ tacite obiectioni.scða ibi, qm̃ si cẽtũ nõ sint.tertiã ibi,nec placuit.¶ In tex.ibi,hanc summã facte demõstratiõe ad oculũ, q̃ p̃sumit̃ propter dictionẽ hãc l.nemo dubitat.in princ.de here.inst.Et ãplia qð ille tex.non solũ ꝑcedit in instiutiõe q̃ est fauorabilis,vñ si testator dicat
2 †hic mihi heres esto qui est presens,valet institutio ac si heredẽ proprio noĩe nominaret prout requirit.l.iubem⁹.C.de test.nã ille tex.procedit ẽt in exheredatione q̃ est odiosa.l.cũ quidã.ff.de lib.⁊ posth.vnde si testator demonstratis filijs p̃sentibus dicat ceteros hos filios exheredo diceret exhr̃datio nominatim facta ꝑp dictionẽ hos.ita sing.tenet Bal.in.l.Titius.in prin.⁊ ibi sequit̃ Jo.de Imo.ff.de li.⁊ posthu.ꝙ bene no.¶ In tex.ibi,⁊ si maxime ita exaudiat̃.id est dato ꝙ partes ita intellexissent,valet dato qð ita exaudiretur ab eis.
3 †nã illa dictio ⁊ si maxime,est implicatiua,⁊ implicat idẽ esse in casu diuerso.l.scire opꝫ.§.sꝫ ⁊ si maxime.ff.ð excus.tut.⁊.l.⁊ si maxĩe.ff.de ser.leg.gl.in.l.ꝙ si minor.§.restitutio.ff.ð mino.⁊ in.l.illud.ff.ad leg.Aq.nã dictio maxime stat cõparatiue,⁊ sic ĩcludit positiuũ in dispositiõe in qua ꝓfert̃,vt est gl.in.c.j.in vb.maxime.⁊ ibi Gemi.ad hoc no.de renũc.i.vj.Et sic dictio ⁊ si maxĩe hꝫ istũ sensuꝫ ꝙ siue partes ita exaudirẽt ꝙ importaret cõditionẽ siue nõ stipulatio est in totum nulla si
4 minor summa reperiat̃.¶ †No.j.ex isto tex.qð q stipulat̃ pecunia presentẽ cũ adiectione certi numeri,vt hanc summã cẽtũ ducatorũ.non põt agere ex stipulatione si summa reperiat̃ minor:q̃r in minorẽ summã non videtur partes vllaten⁹ consensisse.Et ꝑ istũ tex.videt̃ inferri decisio qð si in ludo taxillorũ vel chartarũ vnus diceret pone istam postam presentem q̃ est scutorũ centum,⁊ alius teneret ⁊ vinceret quod si postea reperiatur minor centum scuti vincens nihil deberet habere,ꝑ istũ tex.q̃r demostratio summe si sit falsa nihil dꝫ obtinere:⁊ si hoc est verũ esset magna cautela in ludo.vide quod statim dicam in sequẽti limitatione per q̃ apparebit an istud sic passim ⁊ indistincte de iure procedat.¶ Istuꝫ tex.intelligũt gl.⁊ Bar.ideo ꝑcedere:q̃r h̃ specialr̃ fuit actũ quod ꝯditionalis esset si tãta summa esset in ea.secus si non fuisset expsse actũ:q̃r illud quod ẽ,q̃uis min⁹ deberetur,ꝑ.l.si seru⁹ legat⁹.§.q qnqꝫ.ff.de l.j.⁊ ille tex.loquit̃ non solũ in legato.⁊ sic in actu lucratiuo,sꝫ ẽt in stipl'one,quod si stipulor.x.que sunt in arca,⁊ non sint nisi qnqꝫ,valet stipl'o ĩ illis qnqꝫ,q reperiunt̃.de quo tex.gl.hic op.⁊ ita sol.Et ex ista sol.no.Bar.†quod falsa demonstratio vitiat dispositionẽ in totũ ex volũtate disponẽtium qñ constat de mente ꝯhentiũ,quod noluerint aliter valere:⁊ ita limitat̃.l.demonstratio falsa.in prin.ff.de cond.⁊ demon.Idẽ sequuntur Bal.⁊ Pau.de Ca.hic.¶ Sꝫ aduerte ista sol.est vera in se sed est nimia diuinatio ⁊ restrictio ad istũ tex.⁊ iste text.loquitur ĩ casu dubio:non aũt qñ fuit specialr̃ ⁊ expsse actũ quod nihil debeatur,⁊ stipl'o sit nulla,nisi tota sũma ad cẽtũ reperiatur.Et isto modo ĩtelligẽdo istũ tex.vltra diuinationẽ,iste redderet̃ de ĩdubitabili:vnde ista solutio gl.⁊ Bart. non vr̃ vllatenus tenẽda ad istuꝫ tex.¶ Circa istud ꝯrium,de.d.§.q qnqꝫ.ẽt insistunt Jo.de Imo.⁊ Aret.sꝫ nõ tollunt ꝯrietatẽ istarum duarum.ll.cum tñ vterqꝫ tex.loquatur ĩ stipl'atione:⁊ iste tex.vult quod si summa sit minor q̃ꝫ centum stipl'o in totum sit nulla:sꝫ in.d.§.qnqꝫ.dr̃ totum ꝯrium quod q̃uis summa sit minor q̃ sit deducta in stipl'o tñ valet in eo ꝙ reperitur lꝫ sit minus ⁊ illud debet̃. Unde tu responde alio modo:q̃r isti duo tex.loquuntur de diuersis teminꝫ.nã h̃ fuit numerus taxatus cum demonstratione ad oculũ:q̃r hic pecunia erat presens,⁊ fuit demonstratio per dictionem hanc.ibi hanc summã centum aureorum:⁊ illa verba referuntur ad substãtiã rei que deducitur in stipulatione:ideo vitiatur in totuꝫ q̃r non reperitur subiectum demonstratum.l.si sic.§.j.ff.de le.j.Sed in ꝯrio fuit solus numerus sine presentia ⁊ sine demonstratione ad oculum:sed cum simplici ratione locum.s.de q̃ sunt in archa:⁊ sic h̃ fuit dictio hanc demonstratiua ad ocu
1 luꝫ,ibi pecunia erat absẽs ⁊ clausa in arca.¶ †Secundo no.ex isto tex.ꝙ conditio proprie est illa que est de futuro:nã ꝯditio de presenti vel de preterito nõ est proprie cõditio,cum nõ habeat se ad esse vel nõ esse,⁊ cũ suspendat dispositionẽ in futurũ euentũ.Unde aut est vera ⁊ statim dispositio est pura,⁊ nõ suspẽsa,etiã si partes ignorẽt,aut est falsa,⁊ statim vsqꝫ ab initio est nulla,vt hic,⁊ in l.cũ in secũdo.ĩ prin.ff.de inin.rup ⁊ in l.ad p̃sens.cũ duab⁹ sequẽtib⁹.s̃.si cert.pet.⁊ in l.ꝯditionibus.§.j.ff.de cond.⁊ demon.⁊.§.cõditiões.inst.de ver.obli gl.in l.si sic.§.j.⁊ ibi Bar.ff.de leg.j.Bar.in.l.j.in.j.col.ff.de ꝯdi.⁊ demon.Intellige qñ talis ꝯditio de presenti vel de preterito fuit impossibilis:nã si tunc est falsa nihil valet vt hic.sec⁹ si conditio de presenti vl' de preterito non sit falsa,sꝫ impossibilis:tunc non impedit quĩ debeatur vt est text.notabilis ĩ.l.si Menia.⁊ ibi gl.ĩ.ff.ð her.⁊ ibi Bal.ad hoc no.istuꝫ tex.⁊ reputat singularẽ ⁊ bene declarat iuncta illa gl.fi.ibi,q̃uis. Jo.Fa.in.d.§.ꝯditiones.reprobet illam gl.sꝫ nihil sufficiẽs
7 allegat ꝯ eã.¶ †Aduerte etiam ꝙ lꝫ dispositio sub cõditione facta de presenti vel de p̃terito non suspẽdatur dicit̃ tñ dispositio esse incerta quo ad nos.prout ẽt dicit iste text.ibi,⁊ si ꝯhentes rei veritatẽ.Tamẽ filius in potestate licet possit institui sub conditione de futuro de causali vl' mixta nisi in defectuꝫ exheredetur:alias testamentum est nullum.l.si pater.C.de inst.⁊ subst.tñ bñ põt institui sub conditione de presenti vl' de preterito,q̃ non suspendit institutionẽ,quãuis sit incerta,ẜm Bal.in.d.l.cum ad p̃sẽs.q ꝑ hoc allegat gl.in.l.posthuma.in verb.pẽdẽte.ff.de lib.⁊ posth.sed ego alleg.tibi tex.expressum ⁊ singularem in l.institutio talis.§.j.ff.de cod.instit.
8 quẽ tex.no.ibi Bal.ꝙ ad validitatem institutionis filij in potestate nõ requiritur quod sit liquida ⁊ certa dummodo sꝫ veritatem sit pura,quod reputat mirum.Are.in.l.impossibilis in secundo notabili.s̃.e.Intellige tñ sane quãdo talis conditio de presenti vel de preterito euenit alias secus,presertim hodie de iure.C.quo iure omnis dilatio tollitur ipso iure de legitima filij.l.quoniam in prioribus.C.de inoffi.test.

Lex cxxi.

1 ☞ Ex stipl'one dolum abesse si ꝯfiat,datur actio ad interesse.
2 Qui promittit facere instrumentum ad sensum ⁊ dictamen sapientis,⁊ non vult ꝙ fiat:tenetur ad interesse.
3 Quando contractus dꝫ fieri ad sensuꝫ sapiẽtis,nihil põt addere in facto sed solum in iure.
4 Sapiens non põt aliqd addere ꝙ non fuerit a partibus expressum

pressum vel quod immutet substantiam actus.
5 Sapiens potest declarare penaz debere apponi i instrumēto qñ de cōsuetudine in similibus cōtractibus solita est apponi.
6 Consilium sapientis non dz exorbitare a iure communi.
7 Clausula de consilio sapientis sonat in ius z non in factum.
8 Sapiens non potest aliquid addere in contractibus qui celebrātur verbis, vel qui requirunt scripturam.
9 Iuramentum requirit formalitatem verborum.
10 Vendens rem alicui cogitur ei facere instrumentū vēditiōis.
11 Qui dat alicui dotem tenetur ei facere instrumentum.

Ex ea parte. Istud pūc. legit altero ō trib⁹ modis. duob⁹ in glo. z tertio extra gl. z vno modo q loquat de stipulatione iam interposita, alio modo q loquat de stipulatione interponēda ſm pmā lectrā gl. h. d. † Ex stipulatione dolū abesse si cōtrahat datur actio ad interesse. h. d. ſm istam pmā lectrā. Ista. l. nihil hz vtilitatis ꝑz Bar. z tūc ex hoc ist. ibi interponende. i. interpositę: z sic tps p tpe ſm gl vel sic ꝑz scōam lectrā gl. Qui pmisit cauere ad sensum sapientis z nō cauet ad interesse tenet. h. d. Et tunc verbū interpo nēde stat ppūe, z ista est notabilio2 lectura ceteris secūdū Bal. z Ange. vl sic ſm tertiā lectrā doctoꝝ extra gl. Qui promisit iōis instrumentū non vult facere ad interesse tenetur. h. d. z est vtilis ꝑz Bar. z est vera in se, vt diceretur. j. in tertio notabili: tñ non vr pma fronte bñ cōgruere verbis litere, vbi de instrumento conficiēdo verbū nullum, sed salua vt. j. dicā sup scōo intellectu. Mo. j. ex isto, q stipulatio dolū malū abesse, z sic q aliquid dolose nō fiet dz cōtinere i certū. cū contineat factū, z sic succedat obligatio ad interesse. vt hic z. l. stipulationes ꝛ. modissimū. ś. e. z hic in gl. Scōo no. ex isto tex. secūdū ite1 lectū gl. † q qui pmittit facere instrumētū ad sensū dictamē sapientis, z nō vult q fiat tenet ad interesse: z sic vz pmissio si p mitto facere instrumētū ad consiliū sapientis: z cū isto scōo ite1 lectu gl. tenent Bar. z cōiter doct. z est verus in se, sed Raph. cu. dicit se nō videre quid faciat iste intellectus de sensu sapiē tis ad istū tex. l. qui loquitur de clausula doli, z nihil de sensu sapientis. Tu defende istum cōem intellectū: q2 tex. dicit q po terit agere stipulationis vtiliter interponēde gratia, illud verbū vtiliter. pōt exēplificari ſm consilium sapientis cum pro. missione dupli vel cum alia vtili cautione: z ſm gl. poterit sapiens declarare q in stipulatione apponatur pena dupli, si et cōtrauenīat. Cōtra istud opponit † qñ Jetus dz fieri ad fē sum sapientis sapiens nihil pōt addere in facto, sed solū i iure, z in ijs que veniunt ex natura cōtract⁹, vt est gl. notabi. in. l. si mādato Titij. ś. fi. ff. mandato. quō ergo potuit sapiēs addere q culpa cauetur vel q interponeretur pena dupli, ex quo istud nō erat actū inter partes nec expressum a parētib⁹: Rident Bar. z docto. post Ray. de fozli. q istud erat de consuetudine: qz de consuetudine solutū est instrumētis penā dupli apponi: z ideo sapiēs pōt addere in facto illud q est de cō4 suetudine. l. q si nolit. ś. q2 assidua. ff. ō edil. edic. † Sapiēs ergo nō pōt aliqd addere q nō fuerit a partibus expressum, vl q immutet substantiā actus, nec addere nisi illud veniat de ꝑ suetudine, ś. solū pōt cōsulere circa ea q ueniūt ō iure, z ex natura cōtractus, vt dixi: z sic pōt addere circa solēnitatē eoꝝ q sunt expressa a partibus, vt taliter scribant quod habeāt efficaciā: z apertius, z clarius formare, z exprimere ea q tacite veniūt ex natura cōtractus, de quo vide gl. in. l. illa institutio. z ibi plene Bar. z scribētes. ff. de hr̄. inst. Spec. in ti. de emp. z vēdi. ś. sciendū. ver. quid si instrumēto. z ver. seq. z ibi Joā. and. in addi. z plenius quā alibi Jo. an. in addi. Spe. ī ti. de fi de instr. ś. post emo. in versi. quid si a p̄bētibus. z in. ś. istſm. in ver. nūquid cōfecto. cuius dicta plene declarat do. Ant. de but. in. c. exliter. ꝛs. z ibidē Jo. de imo. de fide istru. cū alijs cō cordātijs hic traditis p do. Alex. Ista materia est vtilis z q̄ti diana: q2 q̄tidie partes cōmittūt notario q cōficiāt istſm ad dictamen sapientis: quid possit tunc sapiēs declarare esse apponēdū in istro dictū est. ō. aliqd. Sz ego meli⁹ attingā p̄cedendo per veras cōclusiones. Adde primo dictis doctoꝝ i 7 quantū volunt † q sapiens pōt declarare penam debere appo ni in instrumento. qñ de cōsuetudine in similib⁹ cōtractib⁹ so lita est apponi; sed vbi non esset cōsuetudo tenent docto. q sapiens nō possit ordinare penā debere apponi. Dic q rō est q2 regulariter non tenetur quis promittere penā, vt est glo. in l. si. in gl. mag. ad fi. z ibi Bar. ff. de pacto. stipu. z in. l. ij. ś. fi. ff. qui satisd. cod. z in. l. ij. in fi. ff. si quis cau. ergo ad illā nō pōt sapiens obligare. Scōo adde Bal. in. l. executoꝛē. i. v. col. C. de executio. rei iudica. vbi cōtra ordinando cū predictis, tenet q sapiens pōt declarare q apponatur cōsuetudinaria pena, libos cōsuetudo dicta als non. z ibi assignat aliā rationez: q2 pena est. ō. rez sapiēti cōmissam, q hic nota. Ideo egredit manifestissimos terminos cōmissionis, sicut nec, posset sapiens ō clarare q detur fideiussoꝛes nec q persona extrinseca sub itel. ligat: q2 sapiens solū assumit vt significet quid legitime fieri debeat, z sic ſm ius. Tertio adde q ꝺ predicta tenēt Bal. Ang. z Raph. fulg. in l. pacta cōuēta. ff. de trās. ac. vbi per illū tex. tenēt qō sapiens possit sēp cōsulere penā esse pmittenda z i Jetu, ibi iurisc̄onsult⁹ cōsuluit. z in. l. fi. ff. de pto. stipu. q pena i Jetū adiciat. Sed certe ille. text. nihil facit: q2 z istud ibi detur de cōsilio legis stipulatoꝛis: non tñ sequit, qō pmissoꝛ ꝺ quē est illud cōsilū videat velle ad hoc se obligare ex pāte data sapienti qñ nō fuit expressum dictū. Quarto adde p2o cōfirmatione predictoꝝ qō sensus sapientis dz esse vt legitime 6 liget z caute, sed nō cū fideiussoꝛe: nec cū pena. † q2 cōsiliū sapientis nō dz exorbitare a iure cōmuni, ſm Bald. in. l. sancimus. circa med. C. de verb. sig. vbi alleg. gl. ad hoc in. l. si mādato titij. ś. fi. ff. manda. Quinto fortius amplia predictaz cōmunē cōclusionē doct. qō notarius cui fuit dictū qō aptet istrumētū ad consiliū sapientis, nō pōt apponere penā in istro etiā si sapiens mandet eā apponi: ex quo in cōtractu firmato nō interuenit pmissio pene. Itē q2 pena nō est vnifoꝛmis: q2 aliqñ maioꝝ aliqñ minoꝝ, z sapiēs nō potest addere facto. nec substātie facti, nec ēt quo ad volūtatē partiū. sed debet interponere partes suas circa solēnitatē. ita qō actus valeat de iure facti substantia nō immutata: q2 semp vr actū qō solēnit a ptetur, ita qō valeat de iure. vt hoc ter. i ꝓbo vtiliter. z ita notabiliter declarat Bal. in l. cū quid. in. ij. col. ff. si cert. pe. alibi ōt Bald. in l. imperator Titi⁹, i pe. col. ff. de statu hominū. qō † clausula de cōsilio sapientis sonat i ius. z nō i factū. Ideo 7 nō pōt in facto extēdere, sed bñ in iure oꝛdinare. Sexto. ad 8 det qō sapiens nō pōt aliqd addere in ꝓtib⁹ qui celebrātur verbis, vel qui requirūt scripturā: q2 qcgd i eis omissum est a verbis, habetur ꝓ omisso. ita singulariter Ang. i. l. quicqd astringende in p̄incip. per illū tex. z ibi Jo. de imola. ś. e. Siliter nō posse sapiens oꝛdinare qō iuramētū apponatur in istrumento. ꝙuis qō fortius est solitū sit apponi: eo quia iura 9 mentū requirit † formalitatē verborū, qō formaliter ꝓbis iuret. z nō potest aliter suppleri, vt est tex. notabilis in. c. peñ. ō iureiu. per quem text. ita in specie tenent Anto. de but. Abb. z Jo. de imo. ibi, quod bene liga ad digitū: q2 alias vidi de facto in ciuitate Florē. in causa valde ardua. Septimo z vltimo adde qō sapiēs bene pōt facere opponi in istro constitutū per quod trāsfert dominiū z vera possessio. l. quod meo. in in p̄in. ff. ō acq. poss. glo. z doct. in. l. ab ēptione. ff. ō pac. q2 est de natura cōtractus, z ꝙsuetū est apponi in cōtractib⁹ z instrumentis: z per ipsum cōstitutum mens contrahentiū facilius z efficacius conseq̄tur finalē effectū. ita tenet Oldra. lau. in cōsi. ce1rix. quod incipit, ad habendū aliqualē notitiā. in vlt. col. Tertio p̄cipaliter no. ex. isto tex. ꝑz tertiā lectu 10 rā doc. † qō si aliquis vēdit mihi rē, cogitur ad faciendū mi- 11 hi instſm vēditionis. z † si do tibi dotē tenetis mihi facere instſm dotis, z sic qui promittit alicui, tenet facere instſm illius promissionis. facit. l. sicut dataz. C. de libe. cau. z l. plures. a pochis. C. de fide instr. glos. in l. ij. in p̄in. in ver. suspectum. z ibi Bar. z alij. ff. sol. ma. gl. z Bar. in l. ne casu. C. ō discuss. lib. z. Bar. in. l. ij. ad fi. in p̄in. ff. de condi. ob causā, z latiꝰ i l. si finita. ś. elegāter. ff. de dā. infec. cū cōcoꝛ. ibi traditis per dūm Alex. Et si alijs cōstitet se esse vasallum alicui⁹, tenet facere instſm recognitionis feudi, ſm Bal. in d. l. sicut dato. z z in predictis similibus casibus, si nō vult pati qō fiat istrm: tenetur ad interesse per istum tex. ſm istā tertiā lectrā. Limita qñ per tale instrm ius debitoris fieret in aliquo deteri⁹: tunc non tenet facere: puta si esset statutū quod istra publica habeant executionem paratam secundum Ang. in. l. in oib⁹. ad fi. ff. de iudi. quē simpliciter sequitur Areti. hic. z patet in istrumentū confici secūdū ꝙsuetudinē ciuitati⁹: q2 pmissoꝛ ad hoc tenetur, ita qō in eo apponatur oia que de consuetudine solitū ē apponi, vt ē ter. melioꝛ de iure in. l. s. i. fi. z ibi notabi. Bal. C. de fideiuss. Bar. i. l. si pa⁹. ś. placuit. alias icipit Plautius. ff. de aqua plu. arc. cum multis concoꝛ. hic traditis per do. Alex. z de hoc vltimo alias plene cumulate dixi in. l. certi condictio. ś. si nummos. ff. si cert. pet. z in. l. si donatiōe. C. de colla. Remitto me ad ea que vtrobiq; dixi.

2 Maritus potest se obligare vxoꝛi ad penam, si eō tubinam tenuerit.
3 Maritus est caput vxoꝛis. z non econtra.
4 Habere concubinam quando quis tenet vxoꝛem. est cōtra bonos mores.
5 Iuramentum contra bonos mores nō est obligatorium si est contra bonos mores iure canonico.

6 De iure canonico concubinatus est illicitus etiam non habenti vxorem.
7 Ubicunque aliquid fit contra bonos mores potest ad illud cohibendum pena induci.⁊ nu.8.
9 Stipulatio penalis iterposita ex honesta causa valet ⁊ tenet quamuis nullum contineat peculiare interesse.
10 Stipulatiões inuēte sunt vt quis stipuletur quod sua interest.

1 §.Mulier ab eo. †Uxor pōt stipulari a marito penā si ꝯcubine cōsuetudinē repetierit,⁊ talis pena ē exigibilis:qꝛ causa ē honesta hoc dt. Istud summariū est verū in se,⁊ procedit exponēdo tex. ibi in cuius matrimoniū cōueniebat.i.recōciliabat prout exponit.gl.⁊ cōiter scribētes sic intelligūt istū tex.sed qꝛ ista est improꝑriatio litere tu potes sic summare.Mulier tpe ꝗ ꝯhibit matrimoniū stipulari pōt a viro penā si cōsuetudinē ꝯcu
2 bine repetierit,h.d.non imꝑꝓriādo literā.¶†Not.j.ꝙ maritus pōt se obligare vxori ad penā si cōcubinā tenuerit,vl' cōcubine ꝯsuetudinē repetierit:qꝛ interest vxoris ꝙ non teneat ne fraudetur debito naturali:⁊ hoc etiā tēdit ad conseruādū bonos mores:nā exasperātur vxores ꝙ tūcūꝗ castissime ꝑ retentionē cōcubinarū:ita dt tex.in.§.mitiores.in auē.de nupt. non tn̄ per hoc ꝙ maritus teneat concubinā pōt vxor accusare eū de adulterio:imo nec si maritus cōmitteret adulteriū cū vxore alteri',pōt per propriā vxorē accusari de adulterio tex.est in.l.j.⁊ ibi gl.⁊ Cy.C.de adul.qui tex.est canonizat' de iure canoni.xxxij.qō.v.ca.christiana facit ꝙ habetur in.§.si quis in sua domo.i auē.vt liceat mat.⁊ auie.⁊ ita etiam dicūt
3 Imol.Ang.⁊ Paul.d ca.hic.¶†Adde ꝙ ratio diuersitatis est duplex qꝛ maritus est caput vxoris.⁊ nō eꝯ.c.ꝯtinebaē.de despō.imp.¶Scd̄a melior rō est:qꝛ mai' preiudiciū gñatur marito ex adulterio vxoris propter dubiū prolis.ꝗ vxori ex adulterio mariti.ꝭm.d.Abb.in.c.tue.in vlt.co.de ꝓcu. ⁊ intellige ⁊ limita vt per do.Abb.in.c.j.in.§.notabi. per illū tex.vt lit.non cōtest.⁊ per gl.⁊ doc.in d.l.j.C.de adul. ¶Itē adde ꝙ licꝫ vxor nō possit accusare maritū de adulterio ꝑꝑ retētionē cōcubine,dato ꝙ illa cōcubina haberet maritū.pōt tamen vxor compellere maritū ad dimittendū cōcubinā ꝑ iudicē ecclesiasticū sub pena excōmunicatiōis,vt.c.si concubine. de sent.excom.in antiquis gl.in.c.romana.in verbo offensa. de sen.excō.in.vi.⁊ dt Bal.hic per istū tex.ꝙ Eps pōt excommunicare vxoratos tenētes cōcubinas.Imo forti' tꝫ Paul. d cast.hic,ꝙ etiā iudex secularis posset compellere maritum remediis secularib' ad dimittendū cōcubinā,cuꝫ ad eius officiū ꝑtineat ꝙ hoīes honeste viuāt.l.iustitia.ff.d iust.⁊ iur.nō tamen iudex secularis posset eum punire cū istud sit crimen d iure canonico,vt dicā statim in sequēti notabili ergo iudex secularis nō pōt se de eo intromittere ad puniendū.vt.c.vt in ꝗsitiones.§.ꝓhibemus.de here.in.vj,⁊ ꝙ plene notatur.in.c.cū sit generale.d foro cōpe.⁊ ita etiā tenet Are.hic.Unde alibi disputat late Pe.de anch.in repe.c.ea que.de reg.iur.in.vj. An princeps secularis posset facere statutū validū ꝑ ꝙ imponat penā cōcubinis clericorū ꝗ sunt laice.¶Secundo not.ex
4 tex.ibi ꝗ ex bonis moribus cōcepta a ꝯtrario sēsu,†ꝙ tenere cōcubinā qñ qs habet vxorē dicitur esse ꝯtra bonos mores lꝫ concubinatus ꝭm.ll.ciuiles nō sit improbatus,nec puniaē.l. in cōcubinatu.⁊ ibi Bar.ff.de cōcu.⁊ ē gl.no.in.l.in libere.ff. de ritu nup.ex quo ifert Are.hic.ꝙ aliqua sunt ꝯ bonos mores que tn̄ nō puniunē ꝭm ius ius ciuile.Adde ꝙ de iure ciuili dicie ꝯ bonos mores quicqd est improbū ⁊ inhonestū,lꝫ de iure canonico illud solū dicaē ꝯ bonos mores ꝙ inducit peccatū.ꝭm Bal.in l.pacta que ꝯ.in secundo notabi.C.de pac.⁊ in.l.pactū dotali.in.xix.q.C.de colla.⁊ in.l.non dubiū.i xvij. oppositione.C.de legi.⁊ notabiliter in rubri.C.de cōdic.ob tur.cām.⁊.c.j.§.sacramēta.d pace iur.fir.Et aduer.ꝙ regula
5 c.nō est obligatoriū.de reg.iur.in.vj.que dicit†ꝙ iuramētū ꝯtra bonos mores nō est obligatoriū,dꝫ intelligi qñ est ꝯ bonos mores de iure iure canonico:⁊ sic qñ iducit peccatū: sec' qñ est ꝯ bonos mores de iure ciuili.ꝭm Pau.de ca.i.d.l.pa
6 cta que ꝯ.Itē adde†ꝙ de iure canonico cōcubinatus est illicit' etiā nō habēti vxorē.xxxij.q.iiij.c.nemo.⁊.c.dicat aliqs. Bar.in.d.l.j.ff.de cōcu.Unde sacerdos dando penitētiā i ꝯfessione nō pōt permittere retineri concubinā,ita dt gl.iuris ciuilis.in.§.clericos aūt.ver.si vero futur' ordinari diacon'
7 in auē.de sanc.epis.¶Tertio no.ex h tex.†ꝙ vbicūꝗ aliqd fit ꝯ bonos mores,pōt ad illud cohibendū pena induci:⁊ iō
8 dicit Bar.⁊ ceteri sequunē hic esse casum†,quidā multum ludebat nec poterat cōtinere:fecit iuramentū amico ꝙ nunꝗ luderet ⁊ si luderet daret tātā pecuniā noīe pene:ꝙ valet ista ꝓmissio.⁊ ē iusta cā ad ꝯseruādos bonos mores, vt hoc tex.⁊ est bona cautela ad refrenādū quē a ludo,per quam retrahi poterit a consuetudine ludēdi per ꝓmissiōē pene:que est valida ⁊ exigibilis.per istū tex.¶Sed aduerte ꝙ iste text. videē facere:qꝛ hic vertebatur interesse vxoris stipulantis penā,ne fraudetur debito naturali,vt dici.s.in primo notabi.ꝙ nō est in ista qō.vide tn̄ circa hoc statim subiiciam.Adde ꝙ ex ista d
9 cisione Bar.⁊ doc.subtiliter not.Areti.†quod stipulatio penalis interposita ex honesta causa vꝫ,⁊ tenet quamuis nulluꝫ contineat peculiare interesse:nā hic iste qui stipulatur penam ab amico si vlterius luserit nō ꝑtēdit in hoc aliqd iteresse pecuniariū sed solū interesse honesti affectus ⁊ beniuolentie:⁊ tn̄ valet stipulatio, vt hic ꝑꝫ Bar.⁊ scribētes.⁊ facit secundū eū tex.in l.seruus ea lege.ff.de ser.expor.in xbo ēt affectiōis ratione recte agetur.Sed errat Are.⁊ in aduertenter loquiē:qꝛ iste tex.loquiē de stipulatione pene in qua nō attendiē nec curatur aliꝗ interesse.l.stipulatio ista.§.alteri.s.e.⁊.l.fi.ff.de ꝑ to.stip.Unde Pau.de ca.hic formaliē dt ꝙ ista decisio Bar.⁊ doc.non procederet si solū stipularetur ab amico.ꝙ nō lude
10 ret nō apponendo penā.eo†qꝛ inuente sunt stipulatiões vt quis stipuletur ꝙ sua interest.d.§.alteri.sꝫ hic nō interest stipulatoris sed promissoris:vnde nō posset agere ad interesse ꝙ nō est.Ideo Bar.⁊ doct.scōm eū loquuntur quando nō est subiecta pena.Item non est verū assumptū Aret. ꝙ sufficiat interesse affectionis,vt valeat stipulatio.istud est falsum,imo requiritur ꝙ intersit peculiariter,vt est tex.in.l.iij.§.sꝫ ⁊ si forte.ff.iudica.sol.⁊ est gl.ordina.⁊ approbata.in.l.fideiussoris. ⁊ ibi Bar.⁊ ibi dixi.ff.de pac.⁊ ibi Bar.respōdet ad.d.l.seruus ea lege.alle.per Aret.⁊ ita etiam tenet Bar.⁊ alij sequūtur.d.l.stipl'o ista.§.alteri.vbi etiam dixi cū ꝯcordantijs vtrobiꝗ traditis per me.¶Lapio gl.in ver.non possit.ꝗ allegat pro cōcordāti.l.si ita stipulatio facta fuerit.s.e.sꝫ illa facit in contrariū,dum dicit ꝙ in matrimonijs debemus esse cōtenti penis legalibus:⁊ ideo si mulier stipuletur a marito penā i casa ibi posito nihil valet:ergo contra istū tex.Sꝫ rñde ꝙ ibi loquitur qñ pena apponitur circa matrimoniū culpa dissoluendum:qꝛ talis pena auferret libertatem matrimonij ex culpa dissolendi.Ideo non valet,vt.l.Titia.in pri.s.sed iste text' loquitur qñ pena apponitur circa aliud extrinsecū a matrimonio,ꝙ obseruari est ꝭm bonos mores:nā hic penā interponiē gratia fornicationis euitande,⁊ castitatis maritalis seruāde ideo valet qꝛ est ꝭm bonos mores vt dicitur in litera.

1 ¶Uerba debent intelligi naturaliter non autem ciuiliter. item etiam in potiori significatu.
2 Mortis appellatiōe intelligitur de naturali nō aūt d ciuili.
3 Pactū de lucranda dote in casum mortis purificatur in morte ciuili per ingressum religionis.

§.In insulam. Stipulatio collata in tēp' mortis cōmittiē ꝑ mortē naturalē,⁊ nō ꝑ
1 ciuilē.h.d.¶†No.j.ex isto tex.ꝭm Bar.⁊ alio ꝙ nō sufficiat ciuiliē fieri,sꝫ dꝫ naturaliter impleri.facit.l.si ita qs.§.is cui. ff.de leg.ij.verba eīm debent naturaliter intelligi.nō autem ciliter.l.fi.C.de his qui ve.eta.impe.⁊.l.fideicommissum i pri. ff.de cōd.⁊ demō.Itē verba debēt intelligi in potiori significatu.§.sed ius quidē.inst.de iure natu.gen.⁊ ciui.⁊ l.j.§.qui in perpetuū.ff.si ager.vec.vel empy.pet.⁊.c.si pater.d testa
2 i.vi.†Unde appellatiōe mortis itelligiē de naturali ⁊ nō d ciuili.⁊ sic deportatio ꝗ est mors ciuilis nō equiparaē naturali:vt ꝗ statim dicetur in gl.¶Lapio gl.in verbo nisi moriente.ꝗ diuide in tres partes.In prima declarat text.⁊ illa est plana. In scd̄a colligit ex tex.notabile:⁊ ad illud allegat quatuor cōcordātes.In tertia dupliciē oppo.⁊ ñ solu.scd̄a ibi,⁊ sic not. ꝙ appellatiōe mortis.tertia ibi,sꝫ argumētū ꝯ.s.ꝓsocio.Rñde ad vtrūꝗ ꝯriū ꝭm Dy.Bar.⁊ cōiter doc.ꝙ in illis legib' ciuiliter factū quo ad id de quo agiē per oīa representat naturaliter factū:⁊ tūc mors ciuilis equiparaē naturali:nā i d.l. actione.§.publicatione.ff.de pro soc.alle.in gloss.socius fuit deportat':⁊ sic amisit bona ꝑ deportationē finitur societas:qꝛ i effectu impeditur operari i societate,sicut si esset mortu' naturaliter.similiter in.l.§.fi.ff.de bo.pos.ꝯ tab.allegata in gl. prior in gradu deportat' nō pōt succedere,⁊ desinit esse i potestate patris sicut naturaliter mortu' ideo ibi habeē ꝑ mortuo,vt nō obstet sequēti i gradu,vt ibi ⁊.l.si necē.§.deportat' ff.de bo.lib.Ad idē tex.q quotidie ad hoc allegaē in.l.deo nobis.in prin.C.de epis.⁊ cle.† vbi pactū de lucranda dote factū in casum mortis.purificatur in morte ciuili ꝑ ingressū religionis.Ad idē.l.itercidit in ñ.ff.de cōdi.⁊ demō.vbi mors ciuilis que causaē per penā irrogantē seruitutē eqparaē naturali:qꝛ hꝫ ꝑ oīa eundē effectum.Adde tex.in.c.j.§.i.⁊ ibi Hemi.ad hoc notat ne sede vacā te.in.vj.vbi ad collationē beneficiorū pariter est inhabilis mortuus ⁊ suspensus.Ideo ibi mors ciuilis equiparatur naturali:quia ciuilis quo ad illum effectum

effectū collationis beneficio ei⁹ est eiusdē effect⁹. Ad idē text. notabi. in. c. pe. z ibi glosa. ad hoc no. de sup. neg. pla i vj. Secūdū q̄ mors ciuilis nō cūdē effectu per oīa, vt habes exemplu in isto tex. vbi ꝓpter dilationē habendā ad soluendū, fuit appositū ꝑs mortis l ꝓmissiōe. planū est q̄ maior erit dilatio h expectem⁹ mortē naturalē. q̄ si attendamus ciuilē z sic deportationē. Ō hic nō repsentat eundē effectū mors ciuilis, sicut naturalis: nō nimirū li et nō egparat. Ad idez text. in. l. cū pater. §. hereditatē filiꝰ. ff. de leg. ij. vbi obligat⁹ ad restituēdū certa bona in casum mortis nō tenetur restituere sequuta deportatione, sz dz expectari mors naturalis. Ad idē. l. si si mors. in prin. ff. de dona. inē vi. z vxo. alle. in gl. vbi dōatio facta inter vi. z vxo. cōstante matrimonio que cōfirmatur morte donatoris. puta, mariti nō ꝓfirmat ꝑ deportationē: z sic mortē ciuilē. Ad idē tex. in. l. Stati⁹. §. ii. ff. ō iur. fis. Ad idē facit q̄ p mortē naturalē dissoluit mātimoniū. c. pe. z fi. ō secū. nup. z tūn dissoluit per ingressum religiōis q̄n matrimōiū fuit ꝓsummatū. xxxij. q. vij. c. licite. z. c. cū sis. ō conuer. cōiug. z tū ingrediēs monasteriū dr mori ciuiliter. aut. ingressi. C. de sacrosan. eccl. xvj. q. j. i. c. placuit. sexo. z ista distinctio approbat cōiter per scribētes hic p. x. y. z Bal. i. d. l. deo nobis. Bar. in l. si cū do. §. si. ff. so. ma. z in aut. si qua mulier. C. ō sacrosan. ecclē. Imo. z do. Zler. i. l. ex facto. §. ex facto. cl. ij. ff. ad treb. Tū gl. canonistarū tenēt q̄ appellatione mortis venit naturalis nō aūt ciuilis nisi in casib⁹ a iure exꝑssis, ita tz gl. no. l. c. suscepti. de relig. i. vj. z gl. i. d. c. placuit. ij. xvj. q. j. Verū q̄ i hac materia iura videnī vario mō loqui vide do. Ant. ō but. pleni⁹ distinguentē in. c. lz vndiq. ō offi. deleg. q̄ refert Semi. in. d. c. suscepti. Ītē vide. Tbb. referētē in hoc quinq; opiniones post Jo. an. z alios ibidē relatos i. d. c. cū sis. ō guer. conug. z vide plene p scribētes. z maxime p repetētes in. l. gallus. §. z quid si tātum. ff. de lib. z posth. vbi etiaz est tex. & hoc.

1 ex Stipulatio doli cōmittitur ꝓtra heredē ex facto defuncti.

2 Dolus est delictum.

1 §. Ex facto. *Stipło doli cōmittit⁹ hērdē ex facto defuncti. h. d. Nō est sim Bar. q̄ si dol⁹ purgat ꝑ actionē ex ẽctu: tūc hēs tenet insolidū ex dolo defuncti etiā si nihil ex ipso ẽctu pcuerit ad heredē. z ꝯtra etiā lis nō fuerit ꝓtestata cū defuncto. z sic quādo agit ad dolū actiōe ex ẽctu, actio trāsit ad hērdē. l. si hominē. §. dak. §. expo. allegata in gl. Sec⁹. q̄ purgat per actionē ex delicto vl quasi: tūc nō trāsit cōtra hērdē. nisi lite ꝓtestata cū defuncto. l. i. C. cē deli. defuncto. alle. i gl. z. l. i. z ibi late Bar. ff. de pri. delic. z sic q̄ agit ad dolū rōne delicti. Ad̄ simile q̄ adducit i tex. ō ẽctu depositi vl mādati z sic boneūdet ad stipulationē. z sic ō tractū stricti iuris pcedit cū sit eadē rō purgatiōis. vt tex. iste dicit

2 sicut z in ceteris alijs ẽctibus. *Aduerte tū q̄ dolus dr esse delictū. vt est tex. melio⁹ de iure in. l. i. §. nūc tractem⁹. in ver. plane. ff. de tut. z ra. dis. z in l. si ex cā. §. nūne in mino. ibi⁹ videndū. ff. de mino. z l. j. §. si apud. ff. ō positi. gl. z Bar. in. l. j. in prin. ff. de side iust. tut. lz Bar. ibi pdicta iura non alleget.

Lex cxxij.

1 *Testatio quid sit, z q̄ differentia sit inter testationem z denunciationem.

3 Qui promisit se soluturum certo loco z tempore non pōt innito stipulatore solnere alio loco nec ante illud tēpus q̄n interest creditoris soluere in illo loco.

4 Creditor non cogitur recipere ātē tempus solutionē rei que cursu temporis potest deteriorari.

5 Debitor potest invito creditore renunciare dicti indulto debitoris ad fouendum miserationis gratia.

6 Hērdes mariti tenēta muliere possunt ei incōtinēti restituere dotē consistentem in rebus immobilibus nō expectato anno.

7 Quando aliquid est in obligatione. z aliud in solutione ex dispositione legis admittitur variatio etiam post sententiam.

8 Sola verbalis oblatio sufficit ad ostitutēdū creditorē i mora.

9 Ubi opus est facto verba non sufficiunt.

10 Qui semel citatus dixit nolo cōparere nō est amplius citād⁹.

11 Depositū debiti debet fieri penes tertiam personā idoneā eligendam arbitrio iudicis.

12 Roma est communis patria.

13 Oblatio facta icō gruo loco z tpe nō valet nec habet effectū.

14 Re⁹ nō pōt cogi iuri⁹ solucre alibi q̄ i loco destinato solutiōi.

15 Quando debitor est contumax z non soluit in loco destinato pōt tunc contra contumacem. z sic contra dolosum interesse probari per solum iuramentum.

16 Qui nititur contra regulam debet probare qualitas p quas sibi licerat regulas discere.

17 Probatio interesse prouenientis rōne lucri q̄ pēdet a futuro eventu cuius nō est determinata veritas redditur difficilis.

18 Ante terminum anni potest debitor soluere usuras duorum mensium tantum in hac lege invito creditore.

19 Usure ꝓ futuro tempore debentur sub cōditione si sors remanebit penes debitorem, non aliter.

20 Quādo sunt plura debita potest debitor soluere vnū sine alio invito creditore.

21 Creditor sortis z usurarū ꝑteritarū nō cogit̄ et in usuris particulārē solutionē recipere. sec⁹ tū respectu usurar⁹ futurarū.

22 Creditor pōt petere sortē q̄uis debitor velit soluere usuras.

23 Si dedi titio fundū in pign⁹ ꝓ centū mutuatis cum hoc q̄ fructus fundi loco usurarū ad eum pertineat, z mihi nū quam liceat inere. tale pactum non valet.

24 Locatiōes rerū ecclīasticarū valēt nisi trāsecēdāt. xxx. annos.

25 Quid sit pactū legis commissorie.

26 Mutuum communiter est multorum q̄ valeat res.

27 De substātia pignoris est quod soluta pecunia debita, pign⁹ restituatur.

28 Contra substantiam donat causa mortis est donare hoc acto quod non possit renocare.

29 Licet debitor exhibeat creditori aliū eque idoneū qui sit paratus recipere mutuo subeisdē usuris ꝓ toto tēpore: tū nō debet esse in potestate debitoris discedere a cōtractu limitato, z soluere aliter quam quod conuenerit fuerit.

30 Contractus mutui est contractus nominatus.

31 In frumento, vino, oleo z similibus in quibus usure debent nudo pacto locus est penitentie soluto interesse.

32 In cōtractibus innominatis non tenetur quis ꝓcise dare. sed soluendo interesse liberatur.

33 Qui promisit solnere ad tempus. an z q̄n possit ante soluere.

34 Q̄n dictio in. est inuncta accusatiuo significat tempus ꝑfectus

35 Q̄n fuit actū q̄ creditor fructus prediꝰ pignoratī haberet, p usuris. z debitor soluit fructus collectos dum ad huc pendēt in fundo: tunc est stenda diuisio ꝓ rata temporis.

36 Quando factum est pactum de retrouēdendo fundum ea que sunt percepta ex dicto fundo post oblationem factam debēt restitui volenti retro emere.

37 Emptor qui tenetur ad retrouendēdū ex pacto lucrat oēs fructus quos in ꝑteritū ꝑcipit nisi fuisset i mora retrouēdēdi.

38 Si quis vendat cum pacto q̄ quāp̄imū offerat pretiū retrouendatur. z offert pretium tempore messium vel vindemiarū, an fructus erunt sui.

39 Q̄n fit restitutio dotis ꝓstante matri. non dr fieri diuisio fructuum sed omnes fructus extantes debent restitui mulieri.

Qui Rome. Ista lex ẽm Bart. ē tota notabilis. z ẽm Pau. ō ca. tota ista. l. pulchra z ponit casus valde singulares. z secundū Bal. ꝓncipiū hui⁹. l. est singulare.

1 *Promittēs solucre certo loco, z tū ibi nō pōt q̄o loco nec ante terminus soluere si interest stipulātis nō solui. Ītē obligata ēo grno loco z tpe ā pdest offerēti. h. d. ad. §. Callimach⁹. *Dividi i tres partes. In prima ponit themā. In secūda ex eo elicit q̄s. In tertia ponit rōnes. secūa ibi q̄uis ē. tertia z vltima ibi. rōne posse. *In tex. ibi, eō ibi dari stipulāti spopōderat cū vsuris. puta. x. ꝑ centenario q̄libet mēse. z stati soluit usuras p duob⁹ mēsib⁹, vt innuit. j. ter. dū dicit detracta ea summa, q̄ creditori suo usurarū noīe dederat. z lz Pau. ō ca. r. d. Zle. exponāt detracta. i. cōputata, vt dicūt inuere gl. i ꝓ hoc tegrā. dic q̄ tex⁹ būlatz ō tracta. i. diminuta ō sorte ꝓncipali. *In tex. ibi testat⁹. exponit. i. cōrā testib⁹. z hoc vocabulo vsit etiā tex. in. §. cohērdes. j. e. l. ibi. tuto res sepl⁹ testato conuenirit. z ibi gl. intelligit testato ex iudiciū. z tex. in l. i. in prin. in ver. si ne testato qs sue ꝑ epistolā. ff. q̄ iussu. z ibi ēt gl. exponit testato. j. cōrā testib⁹ inter psentes. z tex. i. l. i. §. lz aūt. ff. de peric. z cōmo. rei ven. ibi ꝓ q̄ testato denūciet emptori. z l. q testō. §. §. nō testa. ibi donec supremo ꝓtestatio peragat. et gl.

2 ibi ōt ꝓtestatio. q. z cōrā testib⁹ fit. z. l. ōtestatio. i pn. z ibi gl.

3 gl. ff. ō vb. sign. Nic ē q̄ differētia ē inē testationē z denunciationē. nā testatio ē cōrā testib⁹ denūciatio vero est sine testib⁹ vt notat gl. in. l. §. si z si qs. ff. vi aut cli. z in. l. i. C. si minor se ab here. absti. z in. l. testi. C. de inof. testa. z in. l. ii. ff. ꝑ de relic. z in. l. ergo sciēdū. ff. ex quibus can. maio. res. *Nota. ex isto tex. q̄ qui promisit se soluturū certo loco, z tempore, nō pōt invito stipulatore soluere alio loco nec ante illud tempus. q̄n interest creditoris solui in loco dest. insto. z nō alibi. nec ē terminus. z sic pecunia mutuata nō pōt efferri alio loco vl q̄ sit ibi ꝑ hēres actū. Et sic nō h. debitor ꝓ mere terminus gratia creditoris vl vtriusq; appositū q̄ hic ꝓ in loco z tēpore ꝓcedit etiā in rebus. quia vna rez ꝓ alia: sic aliud ꝓ alio invito creditore solui non potest. l. ij. §. mutui datio. C. si certum petatur. z bonum est argumentū de loco ad rem. l. Sn. in

si.ff.de cõdi.tritic.z de tpe ad res.l.miles ita.in prin.ff.de te-
4 sta.mili. ¶ †Adde q si aliqs pmisit ad tẽpus bladũ,vel vinũ,
vl qd aliud q cursu tpis põt deteriorari,nõ cogit creditor il
lud recipere ãte tps:qz interest sua ante nõ recipere sm Bal.
post Bul.de cu.in l.plures apochis.ad fin.C.de fid.instr.z l.
in annalibus.C.de lega.bñ facit q vult glo.in l.stipulatio is-
ta.§.inf certã.§.e. ¶ Limita istũ tex.istud notabile vltra scri
bẽtes pcedere in tpe q inerat obligatiõi ab initio fauore cre
5 ditoris,vl vtriusq ita pcedit iste tex. †sec9 i die indulto debi
tori ad soluendũ miserationis gratia:qz põt debitor inuito cre
ditore renũciare illi termino,z ãte soluere non obstante q cre
ditoris intersit vt ante non soluat,vt not.Bart.i.l.ita stipu-
latus.in.j.q.§.eo.vbi ponit multas differentias inf diẽ datũ
ad soluendũ miserationis gratia.z aliã diẽ que insit a princi-
6 pio actiõi z obligatiõi. ¶ †Et p h infert i specie ad pticã,q si
mortuo marito eius hẽdes volũt incõtinẽti restituere vxori
dotẽ cõsistentem in rebus mobilib9,nõ expectato anno quem
a le.habẽt.l.vnica.§.exactio.C.de rei vxo.actiõe.z p cõsequẽs
interim eam nõ alere,qd est in eorũ electione dotẽ predictaz
incõtinenti reddere,per tex.in.l.si cõstãte.§.quoties.ff.soluto
matri.non obstante q mulieris interit q ante non soluat p q
alimenta que interim medio tempore debet habere:eo qz illd
tẽpus anni non inest ab initio obligationi z actioni.sed est in-
dultũ a lege soluendũ dotem heredibus mariti miseratiõis
gratia:ergo illi possunt renunciare,z statim soluere non ob-
stante interesse mulieris p.d.§.quoties.z ita tenet Bal.in au
then.z qui iurat.C.de bon.auc.iudi.possi.in .xvj.col.in v.quo
mulier est missa in possessionẽ.in fine illius versicu. Idem tz
Rapha.cu.in l.diuortio.in prin.ff.sol.mat.z ibi do.Alex.in.
iij.charta. Quis cõtrariũ teneat Jac.de arena hic z i.d.l.si cõ-
stante.l.quoties.mortuus per istum tex.cũ gl.sua.Nã cum hẽ
des mariti sint debitores vxoris i diem:ergo ante diẽ solue
re non possunt si mulieris interest ne ante soluatur,sz respon
de vt dixi q iste tex.loquitur qñ dies inerat ab initio obliga-
tiõi z actiõi fauore creditoris vel vtriusq,sed in predicta qõ
ne illud tps anni ẽ indultũ ad soluendũ miseratiõis gratia.
z ita ẽt limitat istũ tex.d.Ale.i.d.l.diuortio. ¶ Ego vltra pfa
to docto.teneo ista limitationẽ vltra eos moueor ad ita tenẽ-
dũ triplici fũdamẽto. ¶ Primo qz iste tex.loquif in termino
cõuentionali cõuento inter partes.Sz in pdicta qõne est ter-
minus legalis qui indulgef a lege gratia miserationis.i.mi-
tius agif cũ lege q cũ hoie.l.celsus.in pri.z ibi gl.ff.de arb.
dclarãdo tñ vt p Bar.i.l.amplius nõ peti.ff.rẽ ra.ha.Hic vr
7 q tqñ aliqd ẽ in obligatione,z aliud in solutione ex disposi-
tiõe legis admittif variatio etiã post sñiam,vt l.itẽ venfũt.§.
idẽ recte ait.ff.de peti.here.z tñ qñ vnũ ẽ i obligatiõe,z aliud
in solutione ex dispositione cõtrahentiũ ibi nõ admittitur va
riatio nisi vsq ad litẽ contestatã.vt.l.si qs stipulat9 fuerit.z l.
melle.ff.de sol.eo qz miti9 agit cũ lege q cũ hoie. ¶ Scdo mo
ueor qz istud tps miserationis gratia principaliter indulgef
fauore debitoris.l.si cũ militi.in.fi.ff.de cõpen.lz in cõsequẽ-
tiã ẽt cõsulaf creditori:ergo illi dz posse debitor renũtiare:qz
quilibet dz posse renũciare ei q est inductũ fauore sui.l.si qs
in cõscribẽdo.C.de pac.z.c.si diligẽti foro cõpe.nõ sic ẽ i hac
l.vbi tps est appositũ fauore creditoris aut vtriusq.ideo ñ
potest debitor ei renũciare:nã si solũ fauore debitoris fuisset ap
positũ posset debitor illi renũtiare z statim soluere,vt.l.q in
diẽ.ff.de sol.z.l.q qs.§.tit.j.z.l.stipulatio ista.§.inter certaz.
§.e.z hic in gl.fi. ¶ Tertio z forti9 moueor qz mulier in pdic
qõne nõ põt ptẽdere nisi interesse alimẽtorz sz si dos sibi icõti
nẽti restituat:qz dz se alere ex sua dote cessat iteresse:ergo sta
tim põt solui:sicut ẽt posset hic qñ cessaret omne interesse sti-
pulatoris rõne loci z tpis,vt h i gl.mag.i pn.vbi dicã. Imo.
fortius z singulari9 tz Bal.in d.auf.z q iurat.in.xvj.col q nõ
solũ hẽdes mariti pñt incõtinẽti restituere talẽ dotẽ,z euitare
ne alimenta cogant prestare vxori:imo si incõtinẽti restituũt
pñt retinere interusuriũ mediẽ tpis q pcepissent ex tali dote:
z sic ex vsu pecunie dotalis,p.d.§.quoties.q vltimũ commẽ
dat z reputat mirabile z sequitur simplicit.d.Alex.in d.l.di
uortio.in prin.in iij.char.Et vltra eũ addo q idez etiã seqtur
Ang.de are.in.§.fuerat.in.vj.col.insti.de act. ¶ Alia sum-
tationẽ ad istud notabile z ad istũ tex.ponit.j.gl.in gl.mag.
in verbo obtulerit.in prin.vbi videbimus. ¶ Quasdã alias li
mitatiões ponit gl.notabi.i l vsuras.in gl.mag.C.de sol.quẽ
Bal hic reputat notabile z sing. ¶ Scdo no.ex tex.ibi dixit
paratũ se esse Rome eam numerare.z.j.dũ dt integraz sum
8 mam obtulerit hic subtiliter probat i†q sola verbalis obla-
tio suffciat ad constituẽdũ creditorẽ in mora,alias si pbalis
oblõ nõ fuiss t legitima,z sufficiẽs frustra disputaref i isto tex.
de inualiditate ipsi9 rõne loci vl tpis.Sz istud nõ vr verũ:qz
imo regrif realis z actualis oblatio cũ pecunia in manu.z nõ
sufficit verbalis vt creditor in mora cõstituaf.vt.l.seru9 si he-
redi.§.fi.ff.de statuli.z.l.q decẽ.§.j.ver.idẽ rñsum.ff.de sol.z ita
tenẽt Bar.z doc.i.l.ptor.§.si qs parat9.ff.de ope.no.nun.z in
l.acceptã.C.de vsu.tex.i.l.obsignatiõe.z ibi gl.C.de solu.†qz
vbi opus est facto verba non sufficiãt.vt per gl.i.c.pastoralis.
in gl.fi.de offi.ordi.z glos.in.c.vt circa.in verbo prestito.de
elec.i.vj.Imo fortius cũ hic agaf de cursu vsurarũ iã ichoato
nõ impediẽdo.vt ptz.inter.ibi detracta ea summa quã credi-
tori suo vsurarũ noie declarat,vr q etiã verbalis oblatio nõ
sufficeret.sz q requirif cõsignatio z dpositio:vt est l.gl.i.si p
te nõ stat.in verbo depositũ.C.de vsur.z gl.approbata i.d.l.
acceptã.in.gl.magna.C.de vsur.z gl.i.c.pastoralis.de offic.
ordi.Propter istã difficultatẽ Jac.de Are.z Pau.de ca.intel-
ligunt istũ tex.q hic fuit facta ista obligatio legitime z valide
offerẽdo actualif pecunia:nã i isto tex.disputaf solũ de inuali-
ditate oblatiõis rõne tpis vel loci:ergo alio respectu iuriscõ-
sult9 psupponit oblationẽ fuisse valida,als frustratoria fuis-
set disputatio illius tex.z istud vr satis tollerabile:tñ qz i isto
tex.nihil dr de oblatiõe reali.Jõ subtilis Rapha.cu.vt vitiet
istã diuinationem,intelligit q iõ hic suffcit oblatio verbalis:
qz creditor expresse dixit se nolle accipere solutionẽ Rome,
vnde nõ erat vlteri9 facienda,oblatio realis:qm tũc etiã fru-
stra fuisset facta oblatio realis,ex quo creditor expsse recusat
velle recipere solutionẽ Rome,z lz Rapha.non dicat.istud
tz gl.in.d.c.pastoralis.in gl.fi.de offi.or.expresse Bal. in.l.
vnica.in.vij.co.ne liceat in vna ea.cau.ter.prono.vbi pro hoc
alle.l si residuũ.C.de distrac.pig.z.l.fund9 qui Luciũ Titij.ff.
de rescin.vẽd.nã itelligit q iõ ibi sufficit verbalis oblatio:qz
creditor recusauit accipere solutionẽ,q si est verũ esset nota
bile p intellectu illorũ iuriũ,sz est diuinatio,z illa iura nõ p-
bant.Istã opi.Raph.etiã sequnf Pau.de cas.z do.Alexan.
10 hic.z idẽ do.Alex.i.l.si mora.in quinta fal.ff.solu.matr.†Et
p ea moueof per simile:qz ille qui semel citat9 dixit nolo cõ-
parere nõ est vlteri9 citãd9:qz est verus cõtumax,vt.c.venera
bilib9.circa mediũ.in ver.secus de sentẽ.excõ.in.v.Et.c.ij.de
dolo z cõtu.i vj.Et no.gl.i.l.fi.in gl.max.z ibi Bar.ff.de in in
teg.resti.ita isti creditori nõ expedit vlterius offerri realif ex
qdixit se nolle solutionẽ ibi recipere:qz frustra fieret. ¶ Sz
tu aduerte q istud simile Pau.de cast.z Alex.posset de facili
euadi:put etiã aduertit dixet.qz qñ citatus legitime rñdet se
nolle cõparere,equũ est q vlteri9 non sit citãdus:qz citatio le-
gitime facta reũ efficit z eũ cõtumacẽ cõstituit,sz hic sola obla
tio verbalis nõ fuit legitima,vt.§.dixi.z habef pnõ facta.l.si
solutur9.i.fi.ff.de sol.z.l.Titie textores.§.pe.ff.de le.j.ergo nõ
est bona argumẽtatio a citatione legitima ad verbalẽ oblatio
nẽ,q nõ est legitima,lz Moder.Sen.ad hoc rñdeat q queãd-
modũ citatio q nõ est legitima cõualidaf si citat9 ita cõpareat.
ita hic lz verbalis oblãtio non sit legitima:tñ si creditor eã re-
cuset,ista expssa recusatio cõualidat illã oblationem verbalẽ,
sz istud stare nõ põt z cõfundif per tritã regulã:qz inducta ad
vnũ effectũ nõ possunt operari cõtrariũ effectũ.l legata inutiliter.
cũ si.ff.de leg.i.ergo recusatio recipiẽdi solutionẽ nõ dz ope-
rari cõtrariũ effectũ.q p hoc cõualidef oblatio verbalis.secus qñ
quis citaf z citatio est inutilis:qz si cõparet propter illã cita-
tionẽ eã vr approbare:z sic nõ est facere cõtrariũ actũ. ¶ Itẽ as-
sumptũ q faciũt Pau.de ca.z Alex.q si citat9 dixit se nolle
cõparere q vlteri9 nõ sit citãdus ñ est expeditũ:qz multi tenẽt
cõtrariũ quos late refert ipsemet do.Alex.i.l.contumacia in
iij.co.ff de re iudi.z ipse.d.Alex.tz cõtrariũ.Istã sol.Rap.z
sequaciũ reprobãt subtiliter Mod.Se.hic noua z cõcludẽti.
vt ipsi dicũt ratiõe.nã vbi requirif nõ solũ realis oblatio,sed
etiã depositio,si recusef realis oblatio,ista realis oblatio re-
cusata nõ pducit effect9 depositiõis,vt.l.acceptã.in prin.C.de
vsur.ergo multo min9 vbi requiritur realis oblatio verbalis
recusata non dz pducere effectũ realis oblationis,cũ potior
sit realis oblatio q verbalis.est coloratũ z subtile fundamen
tũ. ¶ Sed rñde duplr.primo q text.in d.l.acceptã loquitur
qñ creditor simplr noluit recipere pecuniã realiter oblatam:
nõ tñ expresse cõdixit q nolet solutionẽ recipere.hic aũt nõ so
lũ recusauit pecuniã oblatã,sed ẽt dixit se nolle recipere talez
solutionẽ:quo casu ẽt intelligif recusare realẽ:eo qz tunc fru-
stratorie fieret alia realis,vt superius dixi.Scdo respõdeo qd
dato qd verbalis recusata haberet effectũ realis oblationis,
ambe sunt oblationes z inter easdẽ personas,z in habentib9
symbolum facilior est trãsitus.fuit dictũ Philosophi.z l.in
rẽ.§.item quecũq.ff.de rei ven.z l.an inutilis.§.acceptũ fieri.
ff.de accep.z l.sed cũ patrono.in prin.ff.de bo.pos.p hoc non
11 sequif:ergo realis recusata hz vim depositionis:†quia depo
situm deb t fieri penes tertiam personam idoneam eligen-
dam arbitrio

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

dam arbitrio iudicis, vt dr tex. in d.l. acceptã. sz psona ex trin
secus nunquã subaudit. l. si ita stipulat⁹ fuero si titi⁹. §. chry-
sogonus. j. e. ¶ Ista sol. Raph. licet in se possit esse vera ꝛ de
fẽdi. vt patet ex pdictis: tñ diuinat ad istũ tex. vbi nõ apparet
ꝙ creditor dixerit se nolle recipere solutionẽ: imo nec appa-
ret in tex. de aliqua ꝯdictiõe. nec in tex. exprimit̃ an creditor
tacuerit. an expresse dixerit se nolle recipere. Uñ vltimo loco
vt nihil omittat̃, ꝯsidera si posset dici ꝙ iste tex. intelligit̃ de
oblatiõe verbali facta i iudicio, q̃ tñ operat̃ quãtũ talis facta
extra iudiciũ cũ depositione. ꝛ cõsignatione. vt. l. si rẽ alienaz
mihi. §. fi. ꝛ ibi Bar. in fi. ad hoc no. ff. de pig. act. ꝛ Bar. in. l.
in certũ. §. fi. ß. e. Sz huic rñsiõi tria obstãt: Primo q2 d obla
tione facta in iudicio in tex. verbũ nullũ, ꝛ sic esset diuinare et
restringere tex. Scdo obstat dictio testato, q̃ intelligit̃ ex iudi
ciũ, vt ẽ gl. approbata i. §. cõbr̃des. l ꝟbo testato. j. e. l. Tertio
ꝛ forti⁹: q2 imo p oblationẽ verbalẽ factã in iudicio lz pigno
ra liberent̃, vt possit agi pignoratitia put ppꝛie loquit̃ tex. in
d. l. si rẽ alienã mihi. §. fi. nõ tñ p eã tollitur debitũ principa-
le, nec dbitor ipso iure liberat̃, vt declarat magistralit̃ Bar. i
l. si debitor. prima. ff. de solu. Bal. in d. l. acceptã. i. iij. co. Ra
pha. cu. ꝛ do. Alex. in. d. l. interdũ. §. fi. vbi dixi. ß. e. vñ tene p
minus periculosa primã sol. Jac. de are. ꝛ Pau. d ca. superi⁹
relatã. Tertio principalitur no. ex isto tex. ẽm Ange. Jmol.
12 ꝛ do. Alex. † ꝙ lz Roma sit cõis patria. l. Roma. ff. ad muni-
cipa. ꝛ licet ibi ꝯbatur: tñ si alio loco solutio destinat̃ nõ dr̃ in
effectu Rome ꝯctu, vt iuito creditore possit Rome solui, aut
ibi offerri vel deponi. Adde ꝙ Roma dr̃ cõmunis patria: q2
quelibet põt ibi conuenirl ea ratione: q2 patria cõmunis est
secundum gl. ꝛ Bar. in d. l. Roma. ꝛ gl. in l. heres absens. i fi.
ff. de iudic. Item quilibet de imperio romano ẽ Rome ciuis,
licet non incola, secundum gl. in. l. ciues. C. de incolis. lib. x. ꝛ
in l. hostes. ff. de cap. Bar. in d. l. roma. Itẽ iterdicit̃ ciuitas
ppria dr̃ etiam interdicta ciuitas romana. vt est text. i. l. fi. ꝛ
ibi Bar. C. si seruus expor. ve. Intellige pdicta vera ꝯside
rato isto iure quo tẽpore Roma erat imperij Romani: et sic
Imperatoris. hodie secus dũ dominiũ Rome sit Pape. c.
fundamẽta. de elect. in. vj. ꝛ. lxiij. dist. in. c. ego Ludouicus. ꝛ
gl. in l. j. §. cũ vrbez. ꝛ ibi Bar. ff. de offi. pfec. vrb. Ideo de de
licto alibi commisso per laicũ Rome cognosci nõ posset, vt
signanter tz Aut. de bu. in c. fi. de foro cõmpe. in. xxij. colũ. in
13 versic. ad primũ. ¶ † Quarto ꝛ vltimo nota ꝙ obligatio fac-
ta icõgruo loco ꝛ tpe nõ valet, nec hz affectũ, vt hic ꝛ l. si solu
tur⁹. i fi. ff. d solu. ꝛ sic nõ liberat offerẽtẽ: alias aũt oblatio va
lida i debitore q̃ntitatis put erat hic liberat eũ ope exceptio-
nis, si illa pecunia postea pereat sine culpa dbitoris, vt ẽ text.
in l. q decẽ. in prin. ff. de solu. Bar. in. l. ꝙ te. in. j. col. ꝛ i. l. qdã
estimauerunt. in fi. ff. si cert. pet. Bal in. l. acceptã. in. vj. q. C.
de vsur. latius do. Alex. in. l. si mora. vij. ꝛ. ix. col. ff. solut. ma
tri. ¶ Lapio gl. magnam in verbo obtulerit. ista gl. ẽm Bal.
hic est notanda: q2 est singularior de corpore iuris in materia
oblationis. ¶ Diuide eã in quinq3 partes. In prima declarã
do tex. ponit a cõtrario limitationẽ ad istũ tex. postea format
quatuor questiones, ꝛ differũt iste quatuor q̃stiões glo. a tex.
q2 in eis est temp⁹ tãtũ, sz in tex. est locus ꝛ tempus, ꝛ sic tex.
loquit̃ quando promisit in alio loco: ꝛ post certũ terminuz, sz
qõnes gl. loquuntur quãdo in. e. loco, licet post certum termi-
num. scda ibi ꝛ caue. tertia ibi, quid ergo si ab initio. quarta
ibi, item quid si dedit pignus. quinta ꝛ vltima est ibi, item
14 quid si nihil est actũ. ¶ † In prima parte gl. ibi, vt. ß. de eo qd
cer. l. is qui. habes notabilem limitationẽ ad istuz tex. vt non
pcedat quãdo debitor obtulisset integrã pecuniã Rome cum
vsuris promissis: cũ omni interesse ꝙ posset pretendere credi
tor ratione loci vel tẽporis: tunc cogeretur creditor recipere
talem solutionem etiam ante tẽp⁹ mouetur gl. per tex. in. d. l.
is q. fi. tex. sz domi. Pet. d beru. non pbat dictũ gl. ꝛ ẽz eũ re
putatur singulare, cũ ibi simpliciter dicatur ꝙ qui promisit
certo loco soluere in nullo alio loco potest soluere q̃ in quo p
misit. Sed tu potes iducere illũ tex. pro gl. hoc modo, nã nul
la alia potest esse ratio in illo tex. nisi q2 debitor nõ põt aufer
re vtilitatẽ loci creditori, vt dicit tex. in l. ij. §. fi. ff. de eo quod
cer. lo. ergo si debitor offerat oẽm vtilitatẽ, ꝛ omne interesse:
creditor dz cogi alibi, recipere: isto modo iducẽdo ille tex. fa
ceret pro ista limitatiõe gl. Ad idẽ põderat Bar. tex. hic ibi
dtracta ea summa. vbi a ꝯrio si summa vsurarum non fuisset
dtracta, obligatio fuisset legitima rõne tpis: ergo ẽt fuisset o-
blatũ iteresse loci oi respectu fuisset legitima, ꝛ creditor fuis
set coactus ibi recipere. Ita põt iduci iste tex. lz Bar. eũ nõ
iducat ¶ Lũ ista limitatiõe gl. trãseunt Bar. ꝛ cõiter aliĳ hic
glo. ꝛ Bar. in. d. l. is q. ꝛ i l. q pecuniã. ff. si cer. pet. ꝛ gl. in l.
vtiq. ff. d arbit. ꝛ ista ẽ cõis opinio ẽz do. Ale. Et isto mõ cõit
respõdet ad tex. qui fortiter vrget in oppositũ, in. l. ꝯtinu⁹. §.
cũ ita. j. e. ibi: q2 vbiq3 põt soluere vt itelligat̃ qñ offerebatur
totale interesse. ita rñdet Ang. Jmo. ꝛ do. Alex. ꝛ Aret. h gl.
ꝛ Bart. in. l. is qui. ꝛ ibidẽ gl. ꝛ Bar. etiã alio modo rñdent ꝙ
ibi tps fuit adiectũ gr̃a pmissoris: ergo põt vbiq3 soluere. vel
tertio itelligit̃ vbiq3: ꝛ sic quolibet loco scz idoneo ẽm Ang. ꝛ
Jmo. hic. ꝛ pro ista vltima solu. adde gl. i. d. l. ij. §. fi. i ꝟ. detra
cto. ꝛ ibi Bar. ꝛ doc. ff. d eo ꝙ cer. loc. q̃ exponit tex. ibi quocũq
loco. s. habili ꝛ idoneo: ꝛ gl. Bar. ꝛ doc. in. l. j. C. e. ꝛ gl. i. l. cũ q
insulã. ff. d iudi. facit. l. vt gradati. §. ꝛ si lege. ff. d mune. ꝛ hõ.
ꝛ. l. j. i ꝟbo vnusquisq3. cũ gl. C. d sac. san. eccle. late Bar. i. l. j.
§. nũtiatio ex hoc vbi plene dixi. ff. de oper. no. nun. tñ iste sol.
sunt diuinatiões ꝛ restrictiões, sz alit̃ dici nõ põt ad ista duo
iura. s. ad. d. l. si is qui. ꝛ ad. d. §. cũ ita. q̃ d directo ꝯtrariãtur.
Pro ista ꝯclusiõe glo. hic. ꝛ doct. Adde ꝙ simlr̃ est ecõtra, nã
reus simlr̃ nõ põt cogi inuitus soluere alibi, q̃ in loco destina
to solutioni. l. vsuras. ꝛ ibi gl. no. C. de solu. in gl. in. l. ij. in pn.
ß. de eo ꝙ cert. lo. ꝛ tñ etiã reus põt cõpelli alibi soluere, qñ ha
bet ratio sui interesse diminuẽdo de sorte principali quantũ
interesse dibitoris in loco destinato, ẽm gl. in. d. l. ij. in pn. ff. d
eo ꝙ cer. lo. facit. l. si res mobilis. cũ. l. seq. ff. de rei vẽdic. Ad
idẽ facit: q2 qñ debitor offert pecuniã q̃ accipit mutuo, ꝛ etiã
offert vsuras ꝛ oẽs vtilitates quas creditor põt pretẽdere ex
solutione si fieret in loco destinato: certe nõ põt tunc creditor
pretẽdere aliud iteresse ꝙ magis intersit sua solui in ꝓuincia
remota quã rome: ergo nõ debent audiri quorũ nõ iterest. l. j.
in prin. cũ si. ff. de app. reci. ¶ Lõtra istã cõmunẽ cõclusionẽ
gl. ꝛ doc. Rapha. cu. hic pro subtili ingenio mouet aliã diffi-
cultatẽ: nã si soluerent̃ i loco destinate solutiõis. creditor nullũ
subiret onus pbatiõis. sz qñ soluit̃ alibi cũ oblatiõe toti⁹ in-
teresse: tũc creditor grauat̃ ad pbãdũ de interesse suo ꝙ pre-
tẽdit rõne loci, ꝙ interesse est difficile probare, vt inquit tex.
in. l. fi. ff. de preto. stip. ꝛ si nõ doceret simplex oblatio sine in-
teresse valeret. Hic aũt vr̃ valde absurdũ. ꝛ iniustũ, ꝙ creditor
teneat̃ docere de suo interesse, qñ sibi expsse puidit apponẽdo
locũ vbi deberet solui: ergo pp istud on⁹ pbatiõis. videt̃ in-
teresse creditoris nõ recipere talẽ oblationẽ alibi quã in loco
15 destinato. Lõfirmat̃ difficultas ẽm do. Pet. de bexu. † nã qñ
nõ soluit̃ in loco destinato: tũc rõne loci venit etiã interesse lu-
cri cessantis, ꝙ in futurũ fieri potuisset, vt est tex. in. l. iij. §. fi. ꝛ
l. seq. ff. d eo ꝙ cer. lo. Sz pbari d futuro euẽtu est valde diffi-
cile ꝛ quasi ipossibile. Huic difficultati rñdet Are. ꝙ sicut de-
bitor nõ soluẽdo in loco destinato solutioni põt grauare credi
torẽ onere probãdi quãtitatẽ sui iteresse. l. iij. §. fi. ꝛ. l. seq. ff. d
eo ꝙ cer. lo. ita poterit grauare creditorẽ i probatiõe iteresse
si nõ sit ꝯtumax, sz spõte velit soluere sortẽ ꝛ oẽ interesse ex lo
cũ destinatũ. Ista sol. nihil valet, q2 qñ debitor est cõtumax, ꝛ
nõ soluit in loco destinato: tũc cõtra ꝯtumacẽ, ꝛ sic ꝯ dolosum
põt interesse pbari per solũ iuramẽtũ creditoris. l. semper. §.
hoc interdictũ, ꝛ ibi gl. ff. ꝙ vi aut clã. ꝛ. §. fi. ꝛ ibi notat̃ inst. d
vei obli. ꝛ pleni⁹ notat̃ in. l. vnica. C. d sen. q̃ pro eo ꝙ interest,
ꝛ sic nõ grauat̃ tũc onere pbandi: imo releuat̃ p iuramẽtũ, sed
in casu nr̃o debitor nõ est ꝯtumax, sed vult spõte soluere sortẽ
cũ omni interesse extra locũ: ꝛ tunc tale interesse deberet vere
pbari ꝙ est difficile pbare: vt dixi. Scdo modo rñdet. d. Alex.
ꝙ si circa pbationẽ interesse creditor faciet aliquã impẽsam,
aut aliquod dãnũ pateret, tũc dbitor dz illd offerre, ꝛ soluere
si vult in alio locõ ꝛ ante terminũ soluere. l. quantitas. cũ si. ff.
ad. l. fal. ꝛ vbi creditor nõ probaret interesse, perinde est ac si
nullũ haberet iteresse: q2 paria sunt nõ esse: vel esse ꝛ nõ appa-
rere. l. duo sunt Titij. ff. d testa. tute. l. in. l. ff. de ꝯh. empt. l. cũ
res. versi. itẽ si res. ꝛ ibi no. Bar. ff. d leg. j. Ista sol. do. Alex.
nõ tollit difficultatẽ Raph. q2 creditor facto debitoris volẽ-
tis alibi soluere cũ totali interesse incidit in damnũ difficilis
probatiõis interesse: ꝛ sic per idirectũ tollit̃ sibi vtilitas loci,
ꝯ. l. ij. §. fi. ff. d eo ꝙ cer. lo. ꝙ est iniquũ ꝛ absurdũ, ꝛ sic ꝓuisio
q̃ sibi fecerat creditor aponẽdo locũ in q̊ soluẽte debitore ni-
hil cogebat̃ probare sibi tollit̃. ꝛ ad hoc nõ respõdet. d. Alex.
¶ Tertio mõ rñdet Moder. Señ. ꝛ p certo mirablr̃ ꝙ sicut
creditor ꝯuenit debitorem in alio loco q̃ solutiani destinato,
petẽdo etiã interesse cũ ei⁹ pbatio sit fundamentũ intẽtionis
actoris: tũc ad eũ ptinet on⁹ probãdi, per. l. actor ꝙ asseuerat.
C. d pba. no. Bar. in. l. in illa stipulatiõe si calendis. ß. eo. Itẽ
qñ debitor vult in alio loco soluere cũ oi interesse: tũc pbatio
iteresse est fundamẽtũ intẽtiõis debitoris soluẽtis, qui nõ põt
alio loco soluere nisi cũ oi interesse, vt dictũ est. ß. Ideo pba-
tio pertinet ad debitorẽ ad legitimãdũ actũ sue oblationis, p
reg. quã ponit Bar. in. d. l. in illa stipulatione. §. fi. ß. eo. Itẽ
cũ debitor velit soluere sortẽ ꝛ interesse in alio loco q̃ desti-
16 nato solutiõi: ꝙ est ꝯtra reg. l. is qui. ff. de eo ꝙ cer. lo. † vnde

qui nititur contra regulaz dz ꝑbare qualitates per quas sibi liceat regula discedere ꝓnotata per Spec.tit.d ꝑba.§. ꝑbare,in verū.sequit.videre.Allegat etiā qđ notabiliter voluit Inn.in.c.sup bis.de accus.z hoc modo euadūt difficultatem Rap.vno verbo q̄ hic creditor nō granat onere ꝑbādi suum interesse:cū onus ꝑbādi tale interesse spectet ad debitorē alio loco soluere volentē.¶Trusta est qz h onus ꝑbādi interesse creditoris spectaret ad debitorē,cū istud sit ꝓ ipsuz debitorē ꝑbaret minimū interesse q̄ posset,z cōcludere quantū posset cu testib⁹.arg.l.si suspecta.in p̄inc.ff.de inoff.testa.z hic hoc nō creditor magis grauaret ꝓ solutionē q̄ fieret in alio loco, quā si fieret loco destinato solutiōi.ꝓpterea ꝓtereat si debitor volēs soluere in alio loco teneret ip se ꝑbare interesse creditoris sui,z sic aduersarū,put voluit Modern.Sen.posset de facili ꝑbare hoc modo z sic eludere creditorē.Dico q̄ itereē mei creditoris ē tm̄ z hic aliqđ parū z nō pl⁹ q vult dicere Jniū:z sic q̄ sit plus illud pbet,ꝓ gl.in.l.cū de lege.ff.de ꝑba.Barto.in l. decē.in.j.q.3.eo.z de illa gl.plene dixi in l.ff.§.licentia.C.de iure delibe.z hoc modo creditor remanebit i onere z grauamine ꝑbādi suū interesse:z sic adhuc militat difficultas Raph.¶Ego postremo teneo in hac difficultate solutionē Paul.ō ca.z latius do.ꝓpe.de bexu.q̄ cōclusio huius gl.z doc dz sane intelligi q̄n creditor z debitor erāt cōcordes de quātitate istius interesse:q2 cōcordabāt q̄ ascēdebat ad tantā summam puta centū:tūc h debitor offerat sortē interesse de centum,nō poterit creditor recusare solutionē,quāuis fiat alio loco quā destinato solutioni,vel q̄n debitor esset cōtentus de quātitate interesse stare iuramēto debitoris:tūc in istis,z similibus terminis pcessit ista gl.z q̄n nō essent cōcordes de quātitate interesse rōne loci vel⁹ quātitate vtilitatis ratiōe loci:q2 debitor ex capite suo diceret tuū interesse nō ascēdit nisi in tm̄:creditor vero dicit q̄ ascēdit ad multoplus:z q̄ si soluerit ei in loco tpe determinatis ex hac pecunia posset multū lucrū facere expediendo merces suas ibi politas,cui⁹ lucri cessātis dz haberi rō si alio loco soluat.l.ff.§.ff.ō eo q̄ certo loco.nō vr q̄ creditor tūc teneat ꝑbare istud suū interesse,per hoc q̄ fiat si
27 bi obligatio in alio loco* cū ꝓbatio talis interesse sit multū difficilis,vt dixi in.l.ff.ff.de ꝓto.stip.z tāto magis q̄n est interesse puenies rōne lucri,q̄ pedet a futuro euētu,cui⁹ nō ē determinata veritas:z sic ꝑbatio redditur difficilis:Nā tūc ꝑpter talia grauamina ꝑbationū pōt creditor iuste petere q̄ sibi soluat i loco z tpe conētis z destinatis solutiōi,nec tūc audiret debitor volēs alibi soluere cū obligatione totis interesse,si certi z determinati.ita vr tēperāda cōclusio istius gl.z doct.nec vr qđ aliter possit intelligi q̄uis.d.Alex.dicat q̄ ista sol.nō careat diuinatione.Sed est vera z rōnabilis.Et dicerē qđ ꝑ ista sol.esset in potestate creditoris facere q̄ cōclusio isti⁹ glo. cōiter approbata nō ꝑcederet.l.nō cōcordādo se de suo interesse cū suo debitore.Et sic isto modo debitor offerēs sortē ꝑncipalem cū omni interesse in alio loco q̄ destinato solutiōi rō posset liberari nisi creditor cōcordaret secū de interesse,z isto mō esset in ptāte creditoris reddere istā cōclusionē gl.z doc.i anē.q̄ est absurdū cōtra.l.si ꝓtor.in p̄in.ff.de iudi.z.c. cōmissa.§.porro.de elec.i.vj.Rūde q̄ qñ debitor offerret sortē ꝑncipalē z interesse ꝑgruū z verisimile:tūc creditor nō cōtradicet iz concordabit calūniosa contradictio debitoris nō impediet remediū huius gl.put alibi vult gl.no.z approbata in l.post rem.ff.de transat.q̄ arbitrabitur iudex ad quez alias spectat interesse liquidare vt.l.vnica.§.i alijs.C.de sentē.que ꝓ eo qđ interest.z in.§.curare.instit.de act.Et sic est expedita p̄ma pars gl.ꝟ.pars est clara.¶In tertia parte gl.ibi,cū nihil interfuit creditoris.Ista scda qđ decisio gl.est breuis in verbis, sz in eoz intelligentia cadunt multe varietates.habes ex gl.
18 †qđ ante terminū anni pōt debitor soluere vsuras duozū mensium tm̄ inuito creditore.z cū gl.trāseunt Bart.z cōit doct. Adde dū gl.formar q̄nē:q d si ab initio soluerit vsuras duorum mēsiū duz dicit soluerit,itelligе.i.soluere voluerit,alias q̄ esset ē idubitabili si eā solutisset z sic creditor recepisset.Et dū subdit rūde,bene potest etiā ante soluere,dum dicit simpliciter antē intellige.s.ante annū:q2 glo.se cōtinuat cū q̄ne precedēti.vt.j.statim subjūcta.¶Secdo adđ q̄ istud dictū gl. videt ꝓtradicere ꝑme precedenti,vbi gl.tz q̄ ante terminū anni elapsum nō pōt fieri solutio nisi soluat totale inter esse ēt ꝓ tpe futuro.Jo.de imo itelligit ista gl.ꝑcedere altero de tribus modis,vl q̄n terminis duozū mēsiū tm̄ fuit appositus z nō plurium.z hoc mō totū interesse erat solutū ꝓ tpe futuro,vel scdo q̄n tēpus fuit appositū gratia solr⁹ debitoris.tertio quā vsure ēt residui tēporis offere bant.Et isto vltimo modo ēt intelligit ista gl.ꝑcedere Pe.de bexu.hic.¶Sed iste ter̄ sunt manifeste diuinationes.vñ eis reiectis dic melius q̄ gl.i q̄ne precedēti loquitur q̄n debitor volebat soluere sortē z interesse preteriū:nā non pōt nisi ēt soluat ꝓ tpe futuro totius anni quia als recepta sorte nō possent in futurū poštea currere vsure.l.
19 lecta.ver.sz cū sortis.ff.li cer.pet.†Nā vsure ꝓ futuro tpe debentur sub cōditiōe si sors remanebit penes debitorē.z nō alit.vt.l.vbi aūt nō apparet.§.pe.z ibi not.Bar.ē.eo.ergo si creditor reciperet sortē deficeret cōditio vsurarū:ergo vsure amplius ꝓ futuro tpe deberi nō possent.Sz in ista.q.loquit gl. q̄n debitor non volebat soluere sortē:imo ab initio q̄n sortē recepit volebat tunc soluere solū vsuras ꝓ duobus mensibus futuris.z hoc pōt abaq; eo q̄ offerat vsuras residui tpis:quia nihil interest creditoris,vt dt gl.z facit ille tex.i versi.dtracta ea summa qua creditor si suo vsurarū nōie declarat.z tex.in l. statuliberos cōditioni.§.stichus annua.ff.de statuli.vñ si isto casu creditor recusaret recipere tales vsuras duozū mēsiū q̄ sibi offerunt.talis quātitas oblata tūc periret dāno creditoris.l.q.x.in pn.ff.de sol.z dixi in tex.i vltimo not.¶Tertio intelligit Ale.ista.q.gl.q̄n vsura fuit a p̄nci.diuisa p̄ mensuras pstationes: puta.x.p cētenario singulo mēse,vñ q̄t sūt mēses, tot cēsent esse stipulationes vsurarū.l.scire debemus in p̄in. z.l.vbi aūt nō apparet.§.pe.cū gl.ibi.z Bar.ē.ergo pōt debitor inuito creditore soluere vsuras vnius mensis vel duozū
20 sine vsuris residui tpis:q2 q̄n plura sūt debita,pōt debitor inuito creditore soluere vnū sine alio.l.ff.ff.quib.mo.pig.vl hypo.sol.gl.Bar.z doc.in l.qđa existimauerūt.ff.si cer.pet.Sz aduerte qđ isto modo intelligēdo qđ gl.haberet parū dubiū. z gl.non dicit qđ vsura esset diuisa p mēstruas pstationes.vñ gl. cōtinuata cū precedēti.l.loquit q̄n qs accepit pecuniā mutuatam ad annū nō restituēdā ante annū,z a p̄in.p̄misit vsuras vnius anni nō diuisas p mēstruas pstationes:z tūc gl.notabiliter decidit qđ debitor ab initio recepti mutui pōt soluere vsuras duozū mēsiū futuroꝝ absq; eo qđ soluat vsuras residui tēporis:q2 nihil interest creditoris a p̄nci.recipere vsuras ꝓ duob⁹ mēsib⁹ futuris:imo dēt recipere pl⁹ tpe.§.pl⁹ insti.de act.z l.cū qui,alias incipit Jabolen⁹.in fi.ff.de ann.
12 leg.†q2 dies est pars summe.l.§.diem.ff.de eden.Et ex hac gl.sequit ꝑm Modern.sen.hic,qđ tz creditor sortis z vsurarū preteritarū nō cogat ēt in vsuris particulare solutionē recipere,vt l.tutor.§.Lucius ff.de vsur.tū respectu vsurarū futurarū cogitur recipere particulare solutionez,ꝓ rationē gl. hic,quod ē bene notabile ad materiā.d.l.qđā existimauerūt. ¶Quarto z vltimo dicit Pau.de cast.mirādū esse de ista gl. cū qua doc.cōiter transeunt q̄ dicit qđ debitor ab initio possit soluere vsuras ꝓ futuro tpe,q2 nihil interest creditoris:naz ꝑm Pau.de ca.vr qđ imo interest creditoris,q2 recipiēdo vr facere pactū de non petēdo:forte durāte illo tēpore,ꝓ quo recipit vsuras.l.qui in futurū.in p̄in.ff.de pac.Et hoc face-
22 re nō tenet†q2 creditor pōt petere sortē q̄uis debitor velit soluere vsuras.l.ff.§.ff.ad ff.C.de iure do.imp.fz rūde ꝑm do. Alex.z Jre.z bene qđ ista qđ gl.itelligit ꝑm terminos cōmis ꝓcedentis,q̄n actū fuit qđ pecunie retinerent vsq; ad annū: nec ante possent per creditorem peti.z sic fz creditor non recipisset vsuras futuras:nō tū potuisset ante annū petere sortez z ista remanet bñ enucleata ista scda qđ glo.seq.¶In quarta parte gl.ibi,q2 magis alienare q̄ obligare vr.ista rō gl.nō bona fz Jmo.z do.Alex.q2 dato q̄ esset qđa alienatio p hoc nō sequit inconueniēs,qn debitor potuerit facere pactū de nō luendo rē suā in perpetuū.cum debitor si sit licitū alienare,tō re sua disponere,vt vult tex.in l.in re mandata.ff.mā.z in.l. non vsq; adeo.ff.si a pa.q̄s fue.ma.q2 quisq; in re sua est moderator z arbiter ēt in abutēdo.l.sz z si lege.§.cōsuluit.in ver. cum re sua se abuti putāt.ff.de pe.hr.licet interfit reipublice ne qs re sua male vtat.§.pe.istitu.de iis q̄ sunt sui vel alieiur.z.l.j.ff.e.Sz tu aduerte qđ ala fuit itetio gl.q̄ dicāt Jmo z Alex.ꝓut ēt aduertit Jre.nā gl.vult quod ideo nō vz pactū q2 magis alienare q̄ obligare vr:si ergo vr alienare:ergo ē cōtra natura z substātiā pignoris:q2 p pign⁹ nō fit alienatio vt. l.Pau.ff.de pig.Jte si tale pactū videret pignus alienātur:et sic efficeret irreuocabilis creditoris,nō posset ꝓhibere pign⁹ i re que sit irreuocabilis creditoris.l.nec pign⁹.ff.de re.iuris. l.ex sertāte.§.latin⁹.z ibi Bart.ff.ō ex eep.rei.iud.z plene declarat Bar.in.l.j.ad ff.ff.de leg.j.z sic gl.voluit per hoc cōcludere quod tale pactū non valeat:z hoc ēt sensit inferius ipsemet do.Alex.duz dicit quod ista adimuit cē repugnāt quod.e. tēpore res mihi fit pignorata,z ꝓstituatur mea.l.si rē aliena bona fide cū simi.ff.de pig.actio.Ideo pactū nō valet.¶Secundo,cōtra istā rōnē gl.facit ꝑm Raph.si tale pactū esset potius alienatio q̄ obligatio,vt dicit gl.ergo deberet valere vt alienatio:quia videtur fundus ꝓ pecunia mutua vendi quamuis mutuum simuletur,vt lege.si ex ꝓtio.C.si cer.pet

cer. pe. ꝛ toto tit. plus valere ꝙ agitur ꝗ̄ ꝙ ſimulate cōci-
pit. ſʒ ā iſtud ſit verū dicā. j. plene ꝛ tenebo cōtrariū ꝙ imo ſit
pignus ꝛ nō vēditio. Itē dū iſta gl. allegat text. in §. locatio-
nes. i aut. de alie. ꝛ emphy. eſt corrupta ꝛ dʒ allegare. §. aliena
tionis in aut. de nō alienā. ¶ Tertio inquātū gl. in iſta parte
23 cōcludit† ꝙ ſi dedi tibi fundū i pign⁹ p cētū mutuatis, cū hoc
ꝙ fructus fundi loco vſurarū ad te ptineāt. ꝛ mihi nūꝗ̄ liceat
eū luere: ꝛ ſic ꝙ mihi nūꝗ̄ liceat pign⁹ liberare: ꝙ tale pactū
nō valet, ꝛ ſic nō vʒ pactum factū in donatione pignoris, vt
nūꝗ̄ liceat pignus reluere. ꝛ cū iſta cōcluſione gl. tranſeunt
Bar. ꝛ cōmuniter doct. hic. Et pro ea allegat gl. notabilem i
l. fi. C. de pac. pigno. que fortius tenet nō valere pactū ꝙ nō li
ceat debitori luere pignus ante. xxx. annos, ꝛ illā gl. ēt ſequit
Ange. hic, ꝛ eſt bene notāda, ꝛ forte ꝙ iſto modo etiā poſſet in
telligi gl. noſtra, dū dicit in perpetuū nō luere, vt illud in p-
petuū itelligatur p. xxx. annis, vt iſti. d ppe. ꝛ tēp. act. i pn. ꝛ
gl. no. in. l. j. ff. p ſocio. ꝛ hoc modo itelligēdo gl. noſtra notat i
lior redderet: tn̄ doc. itelligūt iſtā gl. in perpetuū indefinite:
ꝛ ſic nullo vnꝗ̄ tpe. Sʒ forte illud ꝙ tenui cōtra doc. eſt veri⁹:
qꝛ gl. in. l. fi. C. de pact. pign. que expreſſe loquit de tpe. xxx.
anno. allegat eundē tex. in. §. locatiōes. in authentico de alie
24 ꝛ emphy. quē tex. etiā allegat gl. hic. ꝛ ille. §. eſt ibi in. iij. col.
† Et vult ꝙ locatiōes rerum eccleſiaſticarū valeāt, niſi tranſ
cendāt. xxx. annos: ergo gl. hic etiā allegādo illū. §. locatiōes
intellexit i perpetuū p. xxx. annis. ꝛ hoc vr̄ verus. ꝛ per. illā
gl. in d. l. fi. C. d pac. pig. alibi tʒ notabilit Bal. i. c. j. in. j. col. d
feud. da. i vicē. l. cōmiſſorie. i feud. ꝙ ſi pignoro tibi iſtū fūdū
p cētū, cū pacto ꝙ ſi nō lucro. j. mēſem ꝙ nūꝗ̄ ampli⁹ poſſim
luere, tale pactū nō vʒ: qꝛ eſt pactū le. cōmiſſorie, ꝙ eſt in pi-
gnorib⁹ a iure reprobatū. lʒ nō dicat ꝙ dominiū ſit apd cre
ditorē. ita ibi dicit Bal. Itē etiā in qōne gl. noſtre iſtud pactū
vr̄ appoſitū i fraudē. l. cōmiſſorie, ſm Imo. hic p. d. l. fi. cū ibi
not. C. de pac. pig. ꝛ iſtud ēt eſt de mente Bar. hic dum ſe re-
25 mittit ad. d. l. fi. vbi plene ponit. Proprie† tn̄ pactū legis cō
miſſorie dr̄ qn̄ a principio agit ꝙ ſi quātitas mutuata nō fue
rit certo tpe ſoluta, ꝙ creditor habeat iſolutū rē pignoratā: ꝛ
ſic ppter morā debitoris in nō ſoluēdo, vt. l. j. ꝛ. l. fi. C. de pact.
pig. ꝛ tale pactū in pignoribus eſt reprobatū: qꝛ cenſetur ap
poſitū in fraudē vſurarū. ſʒ in qōne gl. pactū fuit a principio
factū ꝙ nūꝗ̄ liceat pignus luere: ꝛ ſic cū nūꝗ̄ poterit luere: ꝛ
nūꝗ̄ debitor potuit eſſe in mora. tn̄ ſm Pau. de caſtr. lʒ nō ſit
ppꝛie pactū. l. cōmiſſorie: tn̄ habet ſimilitudinē cū eo: ideo nō
valet. imo fortius tenet Areti. ꝙ ſi pactū. l. cōmiſſorie vr̄ du-
rum ꝛ aſperū legi, quod debitor amittat dominiū pignoris
eo qꝛ ceſſauit aliquo tpe ſoluere, vt dicit tex. in d. l. fina. C. de
pac. pig. quāto duri⁹ ꝛ aſperius debet videri ꝙ dn̄ium pigno
ris in effectu vſꝗ̄ a pricipio per tale pactū a mittatur, hoc nō
26 videtur mihi rationabile. † preſertim cum mutuū cōmuniter
ſit multominus, ꝙ valeat res pignorata, vt. l. creditor qui nō
idoneum pignus. ff. ſi cer. peta. ¶ Et ſi tu diceres put ꝯtra
Aret. dicunt Moder. ſen. quod veriſimiliter debitor nō pi-
gnoraret rē pro multo minori quātitate ꝙ valeat, qn̄ ab ini-
tio facit tale pactū per ꝙ ſcit ſe amplius luere non poſſe, cum
cēſeatur perpetua alienatio, vt in gl. ſicut ecōtra qn̄ dbitor pi
gnorat pro maiori ſumma ꝙ valeat: tūc qꝛ non eſt ſpes relui
tionis cenſetur alienata, ꝛ eſſe in dominio creditoris, vt ē tex.
no. in l. ꝙ habebat. ꝛ ibi Bar. ff. de lega. iij. dixi in. l. ſi res obli
gata. ff. de leg. j. ꝛ latius in. l. manumiſſiōes. ff. de iuſti. ꝛ iure.
Ad hoc rn̄deo ꝙ debitor ppter idigētiā pecunie ꝙ mutuo pe
tit, patit ab initio apponi tale pactū in re pignorata, ꝛ omne
aliud ꝙ placet creditori, vt habeat pecuniā mutuo: qꝛ ſperat
ꝙ in futurū nō ob. tali pacto creditor patiet redimi pign⁹ ſo
luta pecunia cū oib⁹ vſuris, vel ſperat ꝙ ipſemet creditor ali
qn̄ i futurū dbeat petere pecuniā mutuatā ꝛ reſtituere pign⁹,
vl ſperat ꝙ in futurū creditor debeat ſibi facere pactū ꝯriū
de petēdo ꝛ luendo pignus, ꝙ pactū quātūcūꝗ̄ nudū ſuffice
ret ad replicādū ꝯ precedēs pactū, per. l. ſi vnus. §. pact⁹ ne
peteret. ff. de pac. Nā ꝙ miſeri cupiūt illud facile credūt, vt i
quit Seneca, ꝛ docet quotidiana rerū experientia, q̄ eſt rerū
magiſtra. c. cū ſit. in prin. de ele. in. vj. ſicut qn̄ debitor ꝙ indi-
get pecunia facit inſtrumentū receptionis pecunie ſub ſpe fu
ture numeratiōis: ꝛ qꝛ plerūꝗ̄ fallit lex ei cōceſſit exceptionē
nō numerate pecunie ꝯ talē ꝯfeſſionē lʒ inſtrumētalē, vt toto ti
tulo. C. de nō nu. pec. ꝛ inſt. de lit. obl. ¶ Ultimo Rap. cu. ꝛ
Pau. d ca. tenent ꝙ in terminis gl. noſtre vere ſit celebratus
ꝯtr⁹ vēditiōis ſub ſimulato cōtractu pignoris, ꝙ indicat pac
tū de nunꝗ̄ redimēdo ꝙ eſt ppꝛiū venditioni. ꝛ ꝯriū pign ꝛi:
cū limitatione de qua hic, p eos. Sʒ iſtud reprobāt do. Alex.
ꝛ re. ꝛ bn̄ ex quo dicit in pign⁹: vt dt gl. nullo modo pignus
pōt cōuenire vēditioni, ꝛ pre ſumpte: ꝛ ſic ꝯ borū ſignificatio
repugnat qd ſit vēditio. Sc̄do ꝛ fortius vltra eos, ex quo i pa
cto fuit expreſſe dictum ꝙ creditor fruct⁹ rei pignorate loco
vſurarū, caperet. certū eſt per hoc ꝙ noluerūt facere cōtractū
vēditionis in q̄ fructus capiunt iure dn̄ij vel quaſi, ꝛ nō loco
vſurarū, put ſit in mutuo ꝛ in pignore. ¶ Cōclude ergo ꝙ in
qōne gl. fuit pign⁹ prout clare ſonāt verba cōtractus ꝛ nō vē
ditio. Ut cū tale pactū de nūꝗ̄ reluēdo ſit cōtra naturā ꝛ ſub
27 ſtantiā cōtract⁹ pignoris. §. itē ſeruiana. inſtit. de acti. † qꝛ de
ſubſtātia pignoris ē ꝙ ſoluta pecunia debita pign⁹ reſtituat.
l. itē liberatur pignus. ff. quib. mo. pig. vel hypo. ſol. ergo ē
nullū: vt eſt tex. in l. cū precario. ff. d pcario declarando vt no
tabiliter per Bar. in. l. vbi ita donat. ff. de dona. cau. mor. Et
ſic cōclude ꝙ tale pactū ſit nullū: vel ꝙ ſit cōtra ſubſtantiam
cōtract⁹ pignoris: vel qꝛ cēſeat factū i fraudē. l. cōm. ſi. per ea
q̄ ſuperius dicta ſunt. Et ſic tene ꝙ vera ſit determinatio gl.
ꝗcꝗd teneant Mod. Sen. hic, q tenent cōtra iſtam gl. cōiter
approbatā ꝙ tale pactū valeat: nec eſt verū illd ꝙ volunt do.
Pe. d bexu. ꝛ Mod. ſen. hic, ꝙ cū tale pactū ſit cōtra ſubſtan
tiā cōtractus pignoris, illud transformat in aliā ſpeciē: ꝛ ſic
facit illd pignus eſſe vēditionē. l. j. §. ſi quis ſeruū. ff. depoſiti.
ꝛ l. naturalis. §. fi. ꝛ. l. inſulā. ff. de preſcri. ver. qꝛ illud pcedit,
qñ ad illam ſpeciē cōtractus pnt verba aliquo modo adap-
tari, vt eſt in donatione cauſa mortis, ꝛ in donatione inter vi-
28 uos. † Nam ſi quis donat cauſa mor. hoc pacto ꝙ nō poſſit re
uocare, iſtud eſt ꝯtra ſubſtātiā donatiōis cā mortis, certe trāſ
formatur vt ſit donatio inter viuos, qꝛ verba poſſunt aliquo
modo adaptari. tex. eſt in l. vbi ita donat. ff. de do. cauſa mor.
ſed qñ nō pnt adaptari vt eſt hic nomē pignoris, ꝙ nullo mo-
do adaptatur vēditioni: tūc pactū ꝙ apponit cōtra ſubſtātiā
pignoris nō facit trāſire in ſpeciē venditiōis, ſed eſt nullum.
d. l. cū precario. ꝛ dclarat Bartol. in d. l. vbi ita donat. ¶ In
quīta ꝛ ſic in vltima parte gl. in fi. ibi, vr̄ diſtinguere an poſſit
aliꝗ eque bn̄ mutuare vl nō Iac. de are. Imo. ꝛ do. Alex. dicūt
ꝛ bn̄ ꝙ iſta diſtinctio nō ſit in. l. hic allegatis per gl. Sʒ bn̄ di
ſtiguit cuius fauore ſit adiecta dilatio: an creditoris an debi-
toris, put etiā diſtinguit tex. in. l. ſi ita relictū. §. pegaſ⁹. ff. de
le. ij. vnde p diſtinctiōe gl. melius facit. l. diē functo. cū gl. in
verſic. c. tēpore. ff. de oſt. aſſeſ. ꝛ. l. ſʒ addes. §. pe. cū gl. h. ff. lo
ca. vbi aſſeſſor q potuit alteri locare operas ſuas, ꝛ nō fecit ſi-
bi imputet vt nō poſſit petere ſalarium ab heredib⁹ poteſta-
tis mortui, ſʒ ibi propt caſū fortuitū mortis nō pōt aſſeſſor ſta
re cū ptore mortuo, ꝛ ſic ibi non pōt imputari culpa debētis
ſalariū, ſi nō pſtat officiū aſſeſſor ꝙ pſtare nō poteſt, vnde tunc
equū ē ꝙ ſi cū alio potuit ſe locare vl opas ſuas: ꝙ nō debeat
habere ſalariū cōuētū ab hr̄dibus pretoris mortui: ſʒ hoc ē
imputandū debitori, ſi nō ſeruat pmiſſa. ꝛ ſi ipſe nō eget pe-
cunia dʒ mutuare alteri eque idoneo ſub vſuris quē reperit.
Itē pro diſtinctione gl. vr̄ facere text. in. l. qui autē. §. ſed ꝛ ſi
quis d cōſtit. pec. ibi: vel vt aliā perſonā nō minus idoneā fi-
29 deiubentem preſtat. † Cōmuniter tenetur contra iſtā diſtin.
gl. ꝙ lʒ dbitor exhibeat creditori aliū eque idoneū, qui ſit pa
ratus recipere mutuo ſub eiuſdē vſuris pro toto tēpore: tn̄
nō dʒ eſſe i poteſtate dbitoris diſcedere a cōtractu. l. imitate.
ſoluere aliter ꝙ ꝙ ꝯuētū fuerit. l. v. §. j. ff. ſi cer. pet. ꝛ. l. ſicut.
C. de act. ꝛ obl. qꝛ iſta eſt obligatio rem dari, ꝛ eſt precisa, ꝛ ſic
regulariter aliud pro alio ſolui nō pōt. l. vbi aūt nō apparet.
§. fi. d. co. ꝛ. d. l. ij. §. ff. ſi cer. peta. Item nō cogit creditor mu
tare obligationē, ꝛ accipere aliū debitorem, quantuncūꝗ̄ ma
gis idoneū, vt eſt tex. notabilis in. l. ſi mandato. §. j. ff. māda
ti ibi, an ſi nōlit creditor obligationē mutare. ꝛ. l. ſi ſtichum.
30 . §. fi. ff. de dona. ¶ † Item cōtractus mutui eſt cōtractus nōi
natus: ergo etiā re integra ñ eſt locus penitentie. l. i. ij. C. qñ
lice. ab emp. diſ. ꝛ l. ab emptione. ff. de pac. Alias ſequeret ſi
vera eſſet diſtinctio gl. quod ſi vēdidiſtis mihi domū pro mil
le ducatis ſoluēdis hinc ad annū: ꝛ ego poſt mēſē dicerē nolo
eā emiſſe: qꝛ hic eſt vnus eque idoneus, qui vult. pro. c. ꝯptio e-
mere: quod eſſet licita penitētia quod tn̄ ē falſū ꝑ iura ꝓalle-
gata. Et ſic p pdicta ꝯclude ꝯ iſtā gl. quod debitor ꝙ accepit
pecuniā ſub vſuris ad certū tēp⁹, non pōt ante tēpus ſe libera
re, niſi ſoluat vſuras toti⁹ futuri tēporis, ēt ſi exhibeat credi-
tori aliū eque idoneū, q ſit paratus recipere mutuo ſub eidē
vſuris pro toto tempore. ¶ Limitat mirabiliter Bar. i l. ꝙ
pecuniā. ff. ſi cer. pe. poſt Iac. but. ibi vt predicta ꝯcluſio pce-
dat in vſuris promiſſis per ſtipulationē que eſt neceſſaria qñ
31 pecunia eſt mutuata. l. ꝙ nuis. C. de vſur. † ſʒ in frumento, vino
oleo ꝛ ſimilib⁹ i quib⁹ vſure debent pacto nudo. l. frumēti. C.
de vſuris. tunc qꝛ habita relatione cōtract⁹ mutui ad pactū nu
dū de ſoluēdis vſuris reſultat ꝯtract⁹ innominatus do vt
des, vt no. in l. bonefidei. C. de pac. Ideo tunc locus eſſet pend
tentie ſolutio intereſſe, quod pōt eſſe multomin⁹ ꝙ ſint vſure

L.si pecuniã.in p̃in.ff.de cõdl.ob causam.Et tũc liberat̃ debitor̃ solvẽdo vsuras preteriti tẽporis,z offerẽs aliũ eque idoneũ volenté recipere pro futuro tpe sub eisdẽ vsuris:q̃ tunc cessat interesse creditoris,z cũ ista limitatiõe tz Jo. de Imo.
31 hic,z vr̃ ẽt trãsire Are.z Mod.señ.hic.¶ Cõfirmo q̃ ꝑ tractib⁹ innoiatis nõ tenet̃ qs p̃cise dare,put tenet̃ in ꝑctib⁹ innoiatis,imo soluendo interesse liberat̃.l.nr̃alis.§.j.ff.de ꝓscrip.verb.z declarat Barto.assignãs rõnẽ diuersitatis in l.stipulationes nõ diuidunt.in.z.oppo.s.e.Sz Bar.in ista limitatione male loquit:q̃ in ꝑctibus innoiatis bñ ẽ locus penitẽtie ex parte creditoris adimplentis,sz nõ ex parte debitoris,cui fuit ad impletũ,vt no.glo.in d.l.si pecuniã.in ver. liceat penitere,z ibi plenius Bar.ita impugnat z bñ Raph. fulg.in.d.l.q pecuniã.z do.Alex.hic:ipsi tñ saluãt limitationẽ Bar.quãdo vnũ vl frumẽtũ nõ fuit actualiter mutuatũ,sz solũ cõuentũ de mutuãdo:z sic mutuãs nondum impleuerat. Sed certe ista eoꝝ salutatio non est ad ꝓpositũ,ꝓout etiã aduertũt Mod.señ.hic:q̃ si essem⁹ in casu i quo mutuãs nõ implesset:z sic modũ mutuasset:certe posset futurũ debitorem penitere,ẽt nõ dãdo aliũ eque idoneũ:q̃ tũc in potestate sua est nõ accipiẽdo se nõ astrigere,vt ot̃ tex.in d.l.q ui pecuniã.z q̃ ista salutatio nõ sit ad ꝓpositũ,patet etiã vltra hoc euidenter:q̃ in ista qõne dubitat an debitor possit se liberare dãdo aliũ eque idoneũ:ergo de necessitate sequit mutuũ iã esse secu
33 tũ:z sic q̃ mutuãs ꝑ parte sua impleuerat.¶Circa qõnẽ ꝑncipalẽ gl.quãdo qs ꝑmisit soluere ad tps,an z quãdo possit ã te soluere dicit gue meli⁹ vt ꝑ Bar.hic cũ q̃ alij trãseũt.Et ei⁹ distinctionẽ formaliter refert Jo.de imo.z in effectu Pau.de ca.z lz.alij nihil addãt ad istã doctrinã Bar.que est bõa,z plena.Tu adde ꝓmo inquãtũ Bar.in tertio mẽbro distinctionis Byn.dicit q̃ in dubio tps censet̃ appositũ fauore debitoris. alle.tex.in.l.cũ qui.als incipit Jabolenus.ff.de ann.leg.q̃ hoc bene,nõ ꝓbat.dic q̃ Dy.in distin.sua allegat de hoc tex.ad literã i.l.cũ tẽp⁹.ff.de re iur.¶Scõo in quãtũ Bar.tz q̃ quãdo apponit dictio intra,vel ante,pot debitor quãdocũq̃ solueꝛe nõ obstãte q̃ tps videat̃ appointuz gratia vtriusq̃ ꝑ vsuras.Adde ide esse si dicat̃ in annũ vl in mẽsez:puta debitor ꝑmittit in oẽs naugiũ dies ducẽtos,vt i.§.callimach⁹ in ꝑincipe sequẽti.z ibi glossem ei ꝯdo i oẽs.exponit.i.intra oẽs.z sic vult q̃ ista duo eq polleãt,ꝑmittoi dies vl vltra dies:z isto secõ mõ pot ante soluere,vt hic per Bar.ergo ẽt in ꝓmo casu q̃n ꝑmittit in dies,z ibi Are.in ꝓmo no.ad hoc no.istũ tex.ꝑ ex
34 tẽsiõe doctrine Bar.hic.Sz vt ibi dicit Mod.señ.† z me li⁹ hoc vr̃ dubiũ cũ dictio in,sit iuncta accusatiuo:ergo dz significare tps perfectũ ꝑz Bar.z doc.in.l.cui legat.in ꝓin.ff. d.l.z tex.ibi,ꝑcedit q̃n ꝺ2 oẽs dies ducẽtos.cũ videt ꝑmittere i oi illoꝝ:ducẽtoꝝ sec⁹ si simpliciter dicat dies.ꝛc.¶Tertio aduerte inquãtũ Bart.tz q̃ distinctio Byn.q̃ sit in tpe nõ ꝑcedit in loco in quo distincte habeꝛ rõ vtriusq̃ siue loc⁹ fuerit posit⁹ ꝑ stipulatoꝛe,siue ꝑ reo,per.l.ij.z.l.q si ephesi.ff.de eo q̃ cer.lo.Nã in ꝑtã facit trita reg.q̃ bonũ est argumẽtũ ꝺ tpe ad locũ,z eꝛ.l.vntil.z ibi Bart.no.ff.si cer.pe.z.l.si.vbi ẽt Bar.no.ff.de cõdic.triti.Itẽ bona est argumentatio de distãtia tpis ad distãtiã.loci.c.j.ꝺ pl⁹ peti.ꝑz Hemi.i.c.j.in.iij.co. de cõfe.in.vj.nec Bar.hic assignat rõnẽ diuersitatis q̃uis di
35 cat aliud esse.¶Extra gl.Bal.in fi.vult.q̃rit q̃n fuit actũ q̃ credit⁹ fruct⁹ ꝑdẽ pignozati haberet ꝑ vsuris,debitor soluit añ fructus collectos dũ ad huc pendẽt in fundo:putat Bar. debere fieri diuisionẽ fructuũ ꝑ rata tpis,ꝑm formã.l.diuortio in ꝑi.z.l.ꝺ diuisiõe.ff.solu.ma.Istud dictũ dicit Raph. cũ i fi.esse multũ notãdũ,ꝑ vẽditiõib⁹,q̃ tota die fiũt cũ pacto de retrouẽdendo,si vendidi tibi tũdũ cũ pacto q̃ sis mihi obligat⁹ ad retrouendendũ iuxta.xx.annos,ꝑ.e.ꝓtio,z venio ad redimendũ q̃a fund⁹ est plen⁹ fructibus,z sic fructus sũt pendentes in fũdo,q̃ tales fructus debẽt diuidi inter te z me,ꝑ rata tpis ꝑz formã.d.l.diuortio.z d.l.de diuisiõe.z ot̃ Raph. notabiliter limitari tex.in l.ij.C.de pac.inter emp.z ven.vbi est
36 text. ꝓinc.†in materia q̃ q̃n factũ est pactũ de retrouẽdẽdo fundũ ea q̃ sunt ꝓcepta ex dicto fundo post obl'onẽ factã debẽt restitui volẽti retroemere,q̃ bñ no.Ista.q.ẽt tãgit Rapha.cu in d.l.diuortio.in ꝓin.in.vj.co.ad fi.z nõ decidit,sz int̃ alia dicit esse absurdũ q̃ vẽdit⁹ debeat venire ad redimẽdũ tpe fructuuz ꝓcipiẽdoꝝ.Alex.dicit q̃ nõ meminit istã.q.esse factã ꝑ aliũ q̃ ꝑ Raph.cu.z dicit q̃ lz decisio Raph.videat sapere aliqualẽ eqtatez:tamen nõ putat eã esse verã.Mouet vr genti fundamento q̃ i casu isto attẽdi nõ possit.d.l.diuortio.z.q.ibi etiã fruct⁹ iã ꝓcepti i ꝓteritum veniũt diuidẽdi,pra-
37 ta tpis.vt ibi,z.l.si ante.z.l.fruct⁹,e.tit.sol.ma.†Et tamez empto⁹ q̃ tenet̃ ad retrouendẽdum ex pacto lucrat̃ oẽs fructꝰ,q̃s in ꝓteritum percepti,nisi fuisset in mora retrouendendi:q̃ solum tenet̃ reddere fruct⁹ q̃s percepit post,vt ꝓbatur in d.l. q̃.C.de pac.int̃ emp.z ven.z clare tz gl.in.c.illo vos.i verbo fruct⁹.de pig.z in.c.cõquest⁹.de vsur.ergo apparet q̃ diuisio q̃ sit in.d.l.diuortio.z in.d.l.de diuisiõe.nõ ꝺz locum in casu ꝑsenti.Et tñ diuersitatis est ꝑm eum:q̃ in casu.d.l.diuortio.fructꝰ dotis ꝺbent esse mariti ꝑ onerib⁹ supportãdis.l.ꝑ onerib⁹.C.de iure do.Nimirũ si ibi fit diuisio ꝑ rata tpis et oneris.Et similit i qõne si.Bart.hic,z cum vsure debeantur in recõpensationẽ cessationis q̃ fit in soluenda sorte.l. lecta.i ver.sed cã sortis.§.si cert.pet.Idem ꝺz esse in fructib⁹ rei pignorate,quãdo est actũ quod fructus loco vsuraꝝ spectant ad creditorem.Sed in qõne ꝓdicta fructus spectat ad ꝓmuz emptorem iure dñij.vnde non ꝺz attendi ꝑ quãta parte tpis fuerit dñs.l.Herenni⁹.i.j.als incipit.l.fruct⁹.ff.ꝺ vsur. z.d.l.ij.C.de pact.inter emp.z vendi.Ista.q.si eueniret facti esset ꝑ amico.¶Unde aduerte q̃ tenendo ꝺcisionẽ Raph. ca.que est equa,ꝓout etiã ipse do.Alex.fatetur,adde q̃ idẽ tz ipse Raph.cu.in l.fi.ff.de iur.fis.ꝺ q̃ nec Alexã.nec alij fa
38 ciũt mentionez,†vbi dicit q̃ si quis vendat cũ pacto q̃ quãꝓmũ offerat ꝓtiũ retrouendat,z offert ꝓtiũ tpe messiũ, vl vindemiarũ,vr̃ q̃ fruct⁹ debeat esse sui,per.d.l.ij.C.ꝺ pac. inter emp.z ven.nã emptio vr̃ esse perfecta cũ stat per emptorem:eq tas tñ bone fidei dicta ꝓ rata anni fruct⁹ diuidi.argu.d.l.diuortio,q̃ sit ex necessitate ista retrouenditio,sicut z ibi restitutio dotis.allegat etiã ad hoc.l.sz si rideo.in ver.cũ enim.ff.sol.ma,z.l.hmõi.§.q seruũ.ff.de leg.j.q̃ duo iura vident parũ facere.¶Ꝓ ista opi.Raph.bñ facit ꝑm Mod. señ.illud q̃ tz Bar.in d.l.diuortio.in pe.co.ad fi.vbi ꝺt esse aliud in dote z aliud venditione,vt.l.Julian⁹.§.si fructib⁹.ff. ꝺ act emp.q̃ venditio fit ex volũtate,z restitutio dotis fit ex necessitate:ergo clare sentit Bart.q̃ si venditio fieret ex necessitate,puta casu ꝑsenti q̃ idem esset q̃ in dote:z sic q̃ ibi seruaretur diuisio q̃ fit in dote in d.l. diuortio.¶Adde etiã vltra scribentes ꝓ decisione Raph.cu.facere illꝺ q̃ signãt tz Bar.in repet.l.si cõstãte.i ꝓin.ff.so.mat.in.v.q.tertie par
39 tis ꝓinc.†vbi signãter tz q̃ qñ fit restitutio dotis cõstãte matrimonio:eo q̃ maritus vergit ad inopiã,vt.l.vbi adhuc.C. de iure do.tũc nõ ꝺz fieri diuisio fructuũ.d.l.diuortio.sz oẽs fruct⁹ extãtes debẽt restitui mulieri cõsũpti nõ.Et mouctur Bar.tali rõne:nã q̃n fit repetitio dotis in totum vt sit penes vxoꝛez,z ea vtatur vt domina rei sue,qñ est q̃n matrimonium dissoluitur morte vl aliter:tũc libi fit restitutio fructuũ q̃ spectãt ad eã ꝓ rata tẽporis,q̃b⁹ pot̃ vti vt de re sua ꝑz diuisionẽ quẽ traditur in d.l.diuortio.Sz q̃n restituit duos:q̃ marit⁹ vergit ad inopiã,vt mulier fruct⁹ in cãm matrimonij expendat:tũc oẽs fruct⁹ extãtes q̃ sũt in cãm matrimonij expendẽdi sũt mulieri restituendi.Sz in casu nostro sum⁹ i casu ꝓmo Bart.vbi retrouenditio ꝺz fieri vt res sit penes cũ,z ea vtat vt dñs:ergo tũc restitutio fructuũ ꝺz fieri ꝑz diuisionẽ q̃ traditꝰ diuortio.Tenendo ista opi.Raph.cu.pot̃ rñderi ad fudamentũ.d.Alex.lz multũ vrgeat q̃ diuersitas q̃s assignat do.Ble. int̃.d.l.diuortio.z casu nostrũ ꝓcedit q̃ ad fruct⁹ iã perceptos.sz ille nõ est cas⁹ noster,nos loqmur in fructib⁹ pendẽtib⁹ in quibus esi equũ q̃ fiat diuisio ꝓ rata tẽporis,ꝑm iura ꝓallegata:cũ ista retrouenditio ita fiat ex necessitate sicut ibi restitutio dotis,ꝑm Bar.in d.l.diuortio.i ꝓinc. in penul.col.quez.§.retuli.z ista partez sequor q̃ est eqz z tutoꝛ.

2 ¶Merces empte ex pecunia mutata nõ censetur tacite hypothecate creditoꝛi mutuãti nisi hoc sit ex ꝓfessum.

3 In gñali obligatiõe merciũ veniũt tãtũ ꝑsentes,z nõ future.

4 In generali obligatione bonoꝝm veniunt etiam futura.

5 Legando omne argentum non venit argentum venale.

6 Ex narratiõe facti in iure posita nõ est licitum arguere ad declinem,iuris vel causarũ.

7 In qui ꝓmisit ire de vno loco ad alium intra certũ tempus satisfacit ꝓmissioni si incipiat intra terminum ꝓficisci,lz iter in termino compleuerit.

8 In conductoꝛ excusetur a periculo ꝓpter nunciuz missum a locatoꝛe,vt postea reducat equum.

9 Deputatus simpliciter ad solutionem recipiendam non pot̃ terminum solutionis ꝓrogare nisi habeat arbitrium recipiendi quocũq̃ tempoꝛe z loco nu.14.z.16.

10 Forma mandati est diligenter obseruanda.

11 Nuncius missus a iudice ad aliquem citandum non potest terminum comparationis ꝓrogare.

12 Procuratoꝛ in rem suam potest ꝓrogare terminum solutionis.z sibi ꝓiudicare.

13 Tutoꝛes z milites ꝓpositi vniuersali administrationi dicuntur habere mandatum generale cum libera.

15 Nuncio speciali pot̃ cõcedi libera sicut procuratoꝛi generali.

Si statutum

Si statutum dat arbitriū potestati super criminib⁹ puniēdis non potest potestas virtute huius arbitrij prorogare tēpus instantie prefixum a statuto, in causis criminalibus.

Causa assumitur pro iure in iudicium deducto.

§. Callimachus. †Nuci⁹ missꝰ ad solutionē recipiēdū certo loco et tēpore ñ ꝑt terminū prorogare, nec locū mutare, nisi sibi datū sit arbitriū recipiēdi quocūq; tpe et quouis loco. Itē casꝰ naufragij post moꝝ debitoris cōtingens ptinet ad debitorē, vndeq; nō navigauit debito tpe q̄ ꝑmisit, postea navigat suo periculo: et tūc pecunia nautica, trāsiciēda p mare est eiꝰ periculo, et creditoris. h. d. totꝰ iste. §. q̄ est lōgus in recitatione thematis, nec ꝑpterea ē magni effectꝰ ſm Dy. et Jmo. ſz vt infra videbimꝰ erit i effectu et subtātia tex. vtilis et notabilis ad multa, et dicit ¶Pau. de ca. q̄ nō est i toto volumine ffoꝝ tex. q̄ ꝑat ita lōgū thema: et habeat minꝰ de subtātia, et qñ et i scholis publicabat qō disputāda q̄ habebat lōgū thema, dicebat Dy. q̄ erat magis lōgus q̄ iste. §. callimachꝰ. put Bar. post k. y. et alij referūt. ¶Bindich in quatuor ptes pnc. Jn prima ponit tota forma cōuētionis in stipulatione deducte iter seruū mutuantē et callimachū recipientē. Jn scōa narrat factū cōtingens post obligationē, ex quo elicit questio cū rōne dubitādi ad vtranq; ptē. Jn tertia ponit breuis rūsio Sceuole. Jn ūrta et vltima reperit decisio. vt addatur rō decidēdi, et postea limitet. scōa est ibi. sed cū ante idus. tertia ibi. rñdi ſz ea q̄ ꝑponunt. quarta et vltima est ibi: ita quero. Et q̄ tex. videtur aliq̄liter intricatus et obscurus. ¶Pau. de ca. pōit diuisionē et declarationē q̄ de verbo ad verbum trāscribit do. Alex. si bi ascribēs. ¶Tu autē aduerte q̄ maioꝝ obscuritas huius ter. ē ibi, cōuenitq; inter eos. nā ſm gl. hic in ꝟbo cōuenit. et cōiter scribentes, ista scōa cōuentio fuit apposita incontinēti, et ꝑ eā restringit ꝓma conuentio, et sic ꝓmꝰ terminus. cc. dierū. Et restringit ad tps ante idus Septēbris: et sic maioꝝ terminus ꝑmo statutꝰ, restringit ad breuioꝝ. ¶Pau. de ca. hic tz q̄ imo scōa cōuētio sit facta ex interuallo: q̄ tz ſciaꝫ ꝓme: vnde nō ē verisimile q̄ incōtinēti fuerit. l. nō ea. l. q̄ traditū. ff. de cōd. et demō. Nam in ꝓma fuit actū q̄ pecunia mutuata i ciuitate Berytho, restitueret in ciuitate Britensi itra. cc. dies: postea scōo fuit actū, q̄ si debitor potiꝰ vellet tā pecuniā cōuertere in merces emēdas in ciuitate Britēli, et eas cōducere Berytū et ibi restituere pecuniā, qō hoc facere posset dūmodo ita breuiꝰ tps. s. itra idus Septēbris tūc ꝓximas, dūmodo tūc emeret merces et oneraret nauē i ciuitate Britēsi. et inde recederet cūdo ꝟſ⁹ Berytū, et si ſ nō faceret statim post idꝰ pecuniā redderet in ciuitate Britēsi. refert et simpliciter segt. d. Alex. tamē cōgruētius vr ꝓnt etiam dicit Aret. qō scōa conuētio fuerit facta incōtinēti ꝑpter stipulationē i fine simpliciter apposita. Jn quā omnia superius conuēta simpliciter deducūt hoc etiā ostēdit tex. copulatiue, procēdēs ibi, cōuenitq;. ¶Ego aūt intelligo literā plane qō scōa cōuētio fuerit qō cū callimachus Britēsiū peruenisset itra idus Septēbris primas, aliōs mercibꝰ ibi emptis vltra emptas Beryto in nauī missis ipse nauigaret in Syriā versus Berytū, et hoc faciendo haberet. cc. dies ad nauigādū piculo creditoris, et ad soluēdū Beryti, scdm ꝓmā cōuentionē, et sic tūc ꝓmus terminus nauigationis. cc. dierum remanet firmus. nec fuit recessum a primo pacto, put gl. et cōiter doc. intelligūt. Sed bñ ei fuit additū hoc. qō alias intra dictas idus Septēbris nō emissetmerces, nec nauigasset ex Britensio: tunc in Britēsio statim vniuersaꝫ pecuniā restitueret q̄si pfecto nauigio. ¶Scōo aduerte q̄ tex. videt in se continere vnam ꝓdictionē in facto ad quā scribentes non aduertunt in versi. sed cū ante. vbi primo dt qō ante idus suprascriptas, ſm cōuentionē merces in nauem posuerat, postea paulo post i ꝟ. q̄situ. dicit qō Callimachꝰ merces i nauem posuit eo tēpore quo iaz pecuniā Britēsij reddere debebat, ergo post idꝰ Septēbris: ſz ista sunt contraria et simul stare nō ꝑt, qō posuerit ante idus et sic in termino, ite qō posuerit post idus et sic post terminū. Glossella parua hic i ꝟbo. eo tpe. scīēs vt puto hāc difficultatē, dicit nec aliud posset dici qō cū post idus nauigare cepisset videbat ēt post idus merces in nauim posuisse: ſz reuera añ posuerit. ¶Forma casuꝫ plenū sic. Stichus seruus seu dñi qui dñs etiā infra vocat⁹ lucius titius, et sic erat trinominus, vt. l. caius. ff. de pi. act. Erat seruus notarius, habens seruū herotem vicariū sub se: et erat prepositꝰ pecunijs fenerādis, mutuauit Callimacho pecuniā nauticā, et sic periculo ipsi⁹ fenerātis, in qua creditor suscipit in se periculū maris vsq; quo nauis ad locum destinatū salua peruenerit, et ꝑpter hoc licitū erat maiores vsuras, et sic cēteras stipulari, que i anno equāl sorti. l. j. et per totū. C. de nau. fenore. ūcta. l. eos. §. in traiectitijs. C. de vsu. est etiā pecunia q̄ dicitur quasi nautica qñ ēt merces cōparate ex ipsa pecunia ꝺ ferēde per nauigiū, et sic permare periculo creditoris habēt, vt l. j. et l. periculi. ff. de nau fe. et facit q̄ habet in. l. fenatoꝝ. ti. Et talem pecuniā mutuo accepit Callimachus in ciuitate Beryto vsq; Britēsiū. s. nauigaturus, et illā ciuitatē Bery. appellat pulcherrimā et legum nutricē. ter. in §. hec autē tria. in probe. ffoꝝ, nā ibi vigēbat studiū generale, et multa literarū peritia, et ꝓptereā Jmperator facit eā ciuitatē metropolitanā in l. vnica. C. de metrop. Beryto. li. xj. Et cōuētū fuit q̄ creditū esset periculo fenerātis in oēs dies ducētos nauigationis, ex Beryto Britēsiū, et Britēsio in Berytū cū hypotheca merciū in vtroq; loco empt arū: et emendarū et intra illos. cc. dies debebat pecunia mutuata restitui: conuenit ēt inter eos q̄ cū Callimachꝰ Britēsiū puenisset tūc intra idus Septēbris prima s, et sic intra dies. xviij. Septēbris quasi circa medium mēsis, et no. gl. in l. cū bisextus. ff. de ſ. sig. et in data sexti, emeret alias merces in ciuitate Britēsi. et oneraret nauē, et inde recederet eūdo in Syriā versꝰ Berytū, et hoc faciendo haberet terminū. cc. dierū ad nauigādū per iculo creditoris. ſz ꝓcedēte conuentionē, et si hoc non faceret statī post idus Septēbris vniuersa pecuniā redderet in ciuitate Britēsi cuidā alij seruo heroti, qui erat seruꝰ vicariꝰ misiꝰ cūdebitore ꝗ habebat mādatū pecuniā recipiēdi i. et Romā ꝺferēdi accidit qō Callimachus bene emit alas merces in ciuitate Britēsi. et in nauī posuit intra idus, sed nauigare cepit post idꝰ, et sic post terminū, et sic eo tpe quo iā pecuniā in Britēsio reddere debebat Rome ꝺferēdā. et hoc fecit de cōsensu et volūtate dicti herotis serui. et in ea nauigatione nauis submersa est fortuna maris: tū Callimachus cū aliōs pſonis euasit. Queritur ad quē periculū ptineat videbat q̄ ad creditorē mutuātē pp quatuor. ¶Primo q̄ ista erat pecunia nautica, in qua creditor suscepit in se, periculū maris, et sic nauigationis vt dixi. Secto et fortiꝰ q̄ intervenit expressus cōsensꝰ herotis cōserui, cui debebat solui q cōsēsit q̄ nauigaret post terminū, ex quo ergo ille cui debebat solvere cōsēsit prorogare terminū, nō pōt dici debitorē cessasse in solutione nec fuisse in mora. l. cū stipulatꝰ sim mihi a ¶Proculo. §. e. ergo nō ꝺz teneri ꝺ isto casu fortuito naufragij: imo ꝺz a debito liberari. Tertio q̄ cōsensꝰ herotis serui qui secū fuit missus, fuit forte cā vt post tēpus statutū nauigationi cū ipso seruo enauiganerit versꝰ pūnciā Syriā et sic cām dedit nauigationi. ſz post terminū, secutū est naufragiū in quo merces ex pecunia mutuata cōparate perierūt equū ergo vr qō saltē a pecunia mutuata liberet ne addat ad. l. ctio afflictio vt l. diuꝰ, et ibi gl. no. ff. de. of. pli. et ter. in c. pe. de cle. egro Quarto q̄ Callimachus in tempore, et sic ante idus Septēbris cepit satisfacere q̄missioni: q̄ merces alias in Britēsio ēptas in nauī collocauit et licet post idas Septēbris ceperit nauigare tū ex q̄ nauigauit simul cū Herote seruo cū eo, misso q cōsēsit huic nauigationi, videbat q̄ moꝝ ꝓcedēte purgauerit: et sic teneri non debebat. Tū iurisconsultus determinat ſz iū. qō istud periculū naufragij ad creditorē nō ptinet sed q̄ Callimachꝰ teneret reddere pecuniā dño Stichi, q̄ fuit in mora et sic i culpa, ex q̄ nō cepit nauigare i termino put fuit actū: nā potuisset cōtingere q̄ si intra terminū nauigasset in hoc periculū naufragij non incidisset: nec aliqd ꝓfuit sibi expressus cōsēsꝰ Herotis serui vicarij, ex q̄ nō habebat mādatū nisi ad solutionē excipiēdaz et nō q̄ ad ꝓrogādū terminū, ex q̄ tā erat elapsus terminꝰ solutionis faciēd nō potuit seruꝰ ꝑ suū cōsēsū adimere actionē semel dño suo acqsitā, nisi talis seruꝰ habuisset mādatū recipiēdi q̄cūq; loco et tpe. Nec ob. d. l. cū stipulatus sim mihi a ¶Proculo. §. e. q̄ ibi ꝓrogatio termini facta fuit a dño principali, et illa bene excusat a mora et culpa. Hic aūt ꝓrogatio fuit facta ab Herote seruo qui nō habebat mādatū ad prorogādū. iste est casꝰ clarus et nitidus in ꝟbo et intricato. §. ¶Primo pōdera ter. ibi sub pignoribus et hypothecis mercibus a Beryto cōparatis. et gl. ēt mercib⁹. s. obligatis. no. ſm Bire. et Roder. senē hic. †q̄ merces ēpte ex pecunia mutuata nō cēsēt, tacite hypothecate creditori mutuāti, nisi hoc sit expressū, vt hic. Et iō bona cautela est quā ꝺz observare q̄ mutuat pecuniā alicui ex qua merces sunt emende: q̄ ꝑ solutiōe pecunie mutuate faciat apponi specialē hypothecā ipsis mercib⁹, ꝑ quā tūc ꝓferet aliōs creditorib⁹ habētib⁹ hypothecā anteriorē quātūcūq; expressā, vt est tex. no. in l. ſz. C. q̄ pot. in pig. ha. alias autē ex hoc solo. s. q̄ merces essent empte ex pecunia mea, non constitueret mihi creditori mutuāti hypotheca nisi mutuans esset minor. l. interdū. et ibi Bar. et l. ide q̄. ff. q̄ po. in pig. ha. et l. q̄nis. C. in q. cau. pig. ta. ꝺbat. Adde ſz ipsi nō allegent Bar. Bal. Ange. et alios ꝓsertim d. Alex. in l. si cū dotē. §. fin. ff. so. ma. vbi tz qō si aliq̄s mutuauit pecuniā ꝺbitori q̄ ex dicta pecunia emit merces q̄ extat,

qō in illis mutuās nō p̄fertur ceteris creditoribus p. l. pen ratoris. §. plane. ī. §. sed si dedi. in ver. qd. ff. de tributo. ī. l. q dam fundum. ff. de in rem verso. nisi pecunia fuisset exp̄sse mu tuata ad tales merces emēdas. Tūc enim mutuās in illis p̄fert ceteris creditoribꝰ p̄sonaliter agētibꝰ. l. qō quis. cū gl. ꝫ munit̄ app̄obata. ff. de p̄uile. credi. imo fortiꝰ tenuit gl. notabili si aut. q̄ iure. C. q̄ po. in pig. ha. qō mutuās exp̄esse ad merces cōparādas in eis habet tacitam hypotheca, ī seq tur simpliciter do. Zilex. in. d. l. si cum dotē. §. fi. in vlt. co. Ꝫ ad istud notabile an bene colligatur ex isto tex. dicam statim sequēti notabili. ¶ Secūdo no. ter. ibi, ī quas Britēsis emp- 3 turus esset. fm Mododer. senē. hic, ꝑ q in generali obligatione merciū veniunt tantū p̄sentes ī non future: nam hic ī hypo thēca specialiter exp̄essit non solum de mercibꝰ quas tūc de p̄senti habebat: sed etiā de mercibus cōparādis, vnde inuī videtur q̄ nisi exp̄essisset merces p̄stea emēde nō venirent ī gñali hypotheca mercium. ¶ Pro hoc etiā pōderāt tex. i. l. cū tabernā. in p̄in. ff. de pign. vbi ideo veniūt future merces, q̄ fuerunt obligate sub nomine taberne ī sic vulner salis corpo ris p̄opter q̄ vna res loco alterius succedit. l. iperator. §. fi. ff. de leg. ij. ergo cessante illa rōne nō videntur venire future 4 merces. ¶ Nec obst. q̄ i generali obligatiōe bonoꝝ veniūt et futura. vt. l. fi. C. que res pign. obl. pos. Rndent quia ī genera li obligatione nō veniunt merces venales. o. l. cū tabernam. in p̄in. Bar. in. l. generali. §. vxori. ff. de vsu. ī vsufr. leg. Un de si exp̄imat de mercibus ītelligat de pūtibus ī nō futuris vt min⁹ recedam⁹ a regula, alīs nihil tāgit. ¶ Adde inquātū tenēt iuri Mododer. senē. q̄ in gñali hypotheca nō veniūt mer ces venales, nisi sint exp̄esse obligate q̄ idē tenet Bal. i. l. cer ti iuris. in. vj. q. C. loca. Lud. ro. in tr. cōstāte. in p̄ic. iñ. par te. ff. sol. mat. vbi ꝑ hoc allegat. l. debitor. ff. de pi. ī. l. er facto. magnā. ff. de here. inst. Sed melius facit tex. i. l. pediculis. §. 5 ītē cum quaritur. ff. de aur. ī arg. leg. ¶ vbi legando omne ar gentum nō venit argētum venale: sed in cōtrariū est veritas, ī ita magis cōiter tenēt: ī tenet ipsemet Bal. in rub. C. de ver. sig. in iñ. q. ī in. l. vbi adhuc. in. viij. co. C. de iur. do. Bart. in d. l. si cōstāte. in. iij. q. tertie partis p̄n. ī ibi late do. Zilexan. in penūl. charta. vbi etiā pōderat Bar. i. d. l. gñali. §. vxori. vel ꝫ iuū cuius Modo. senē. vt dixi inducāt. ꝑ alia parte ī nō be ne. ī sic videt q̄ eoꝝ solutio ad. d. l. fi. C. q̄ res pi. obl. nō pos. non procedat. ¶ Ītē aduerte vtrūq; notabile tā p̄imū quaꝫ fm superius ex isto tex. collectū per Are. ī Modo. senen. non bene colligi ex isto tex. q̄ vtrunq; notabile colligit ex themā tis narratione ī facti cōtingētia i tex. relata. ¶ Ꝫ sic est q̄ ex 6 narratione facti in iure posita nō est licitū arguere ad decisio nē iuris, nec ad decisionē causarū. vt est gl. approbata i. l. vnic. in. iij. lectu. vbi late dixi. C. quādo nō pet. par. Et gl. exp̄ssio r in. c. auditis. in verbo ex postfacto. ad fi. de ele. ī gl. exp̄ssa in c. abbate sane. in. §. sed ad hoc. in vbo iudicio. i fi. ī ibi Demi. in fi. ad hoc no. de re iu. in. vj. cū alīs concordantiis quas al legaui in. d. l. vnica. nisi legislator fundaret decisionem suā in illis verbis in facto narratis q̄ nō est hic: tūc idē iudicamus quod de verbis decisinis ī dispositis. cle. vnica de p̄hib. fm Jo. de imo. in. c. cū apostolica, de ēs que fiunt a p̄ela. sine ꝓ sen. ca. quem refert ī sequit do. Zilex. in. l. j. in p̄in. in. xx. col. ff. de offi. eius cui man. est iurisd. ¶ Tertio nota ex isto tex. in verbo, pficiscatur, unicta gl. que exponit. i. iter arripiat. ī. j. i 7 verbo enauigauerit. i. nauigare inceperit fm Pau. ō ca. ꝫ q qui p̄omisit nauigare de tali loco ad talē locū intra talē ter minū intelligit q̄ incipiat nauigare, non autē q̄ iter perficiat: sic qui p̄omittit ire de vno loco ad alīū locū intra certum tē pus satisfacit p̄missioni si incipiat intra terminū pficisci: ls iter in termino nō compleuerit, quod intelligit Pau. de ca. esse verū quādo distantia itineris erat tanta quod nō poterat intra terminū iter perficere: tūc sufficit q̄ intra terminū iter incipiat. licet nō pficiat, vt hic, ſ si in termino posset totū iter perficere, tūc intelligit qō debeat perficisse, ī nō sufficiat ini tiasse. Sed ſ do. Zilex. ī Are. diminatio ī restrictio est ad istū tex. q̄ hic in tēpore statuto nō potuisset iter pficere ī sic naui gationē implere. Tu dic fortius q̄ in isto tex. vt. §. declarauit: ſ Callimach⁹ ante id⁹ Septēbris merces in naui in Britēlio posuisset, ī inde nauigare cepisset habebat. ce. dies ad nauigā dum Beryto cū periculo creditoris: ī sic in hoc tex. habebat lōgū tēpus ad perficiendū nauigationē. Unde ipsi do. Zilex. ī Aret. tenent quod etiā si hic potuisset intra terminū ad locū venire: tamē sufficit intra terminū iter cepisse, quia verba cō uentionis de qua hic in tex. non fuerunt facta per verba ipoꝝ tantia actum perfectū peruētionis ad locū, vt patet hic i ver bo inde proficiscatur. ī in verbo nauigasset de hac ciuitate, ꝑ notata per gl. in. l. arboribus. §. Julianus. ī ibi Bal. in nota- bili qōne. ff. de vsufr. ī Bal. in. l. si quis non dicam rapere. in ꝫ. co. de epis. ī cle. l. l. si fugitiui. C. de ser. fugit. ī vltra eos i 8 paucis verba huius tex. significant tēpus recessus, ī nō pfec tionem nauigij. ¶ Quarto no. ex tex. ibi, qui cū eo miſꝰ erat fm Ang. Imo. ī do. Zilex. ī do. Pet. de bexp. ī hic esse casuꝫ directe cōtra cōductores equoꝝm conducētes secū nuntios locantiū, vt postea reducant eos: nam nullum pactū, nulla cō uentio, nulla termini p̄rogatio facta ꝑ dictos nūctios alterat, tollit aut p̄imit obligationem ab initio quelitam ipsiꝰ loca toribꝰ. Adde q̄ bñ nūcij missi ad reducendum equū locatum, ī etiam copulatiue ad eius custodiā liberāt cōductores a pe riculo cōtingente p̄opter malā custodiā, si cōtingeret equꝫ cōductum mori in itinere. l. si vt certo. §. si de me petijsses. cu gl. ī ibi Bar. ad fi. ff. commo. Bar. in l. §. quemadmodum. ff. de lib. agno. Bal. i. l. ex diui. C. locati. qcqd tenent gl. in. l. pe. ff. de vsufr. quē c. que tenet quod p̄opter nuncium missum cō ductoꝝ nō excusatur a periculo: sed distingue melius vt ꝑ Bar. 9 in locis p̄allegatis. ¶ Quinto no. ex isto ter. illō ad q̄ to ta die allegat q̄ deputatus simpliciter ad solutionē recipien dam, nō pōt terminū solutionis p̄orogare. ī sic qui habet mā datum simplex solutiones recipiendi, nihil potest de forma ꝛctus immutare. Nam cōmittitur aliquid alicui sub aliqua forma limitata nō pōt illā excedere: quia limitata causa limi tatū producit effectū. l. in agris. ff. de acquir. re. do. l. age, vbi Bal. ī alij ad hoc notāt: ī ibi plene dixi. C. de transac. Ītē q nō obseruat tēpora, nō dicit formā actus obseruare. aut. que supplicatio. ī ibi Bal. ī Bal. ad hoc notant cū concordantiis quas ibi dedi. C. de p̄ec. imp. offe. ī qui recidit a tēpore rece dit a forma actus fm Bal. in. d. l. obseruare. §. ſ. in. iij. q. ff. do of. p̄oc. ī leg. ī in. l. liberti liberte ex. in. vj. colum. C. de op. li. 10 ¶ Ītē forma mādati est diligēter obseruāda. l. diligēter. i p̄n. ff. man. C. per tuas cuꝫ vulgaribus. de arbitris. Et nō solū ser uandum est mandatū sed etiam qualitas mandati. c. cum ve nissent. ī ibi Bal. ad hoc no. ō eo qui mit. in pos. causa rei ser. Item omne q̄ sit p̄eter formā cōmissionis est ipso iure nullū. l. illud. alꝰ est. l. ītē eoꝝ. §. sed si ita. ī ibi Bar. ad hoc no. ff. qō cuiuscq; vni. ī. c. p̄sanctꝫ. ī ibi. d. Bb. ad ſ multū no. ō rest. spo. Ītē arguēdo de ſctibus ad iudicia: ar. l. non est mirum. ff. de pig. act. Bal. in. l. ab executione. in vl. col C. quo app. nō reci. 11 ¶ Infertur ex isto ter. q̄ nuncius a iudice ad aliq̄ citandus, nō potest terminū cōparitionis p̄orogare, ī de hoc habes gl. valde notabilē in. l. ij. in ver. nūdinandi. per illū ter. C. de eb. re. ī bene facit ratio hic assignata i tex. Ītē facit ale rōnes quas. §. assignaui. ¶ Istud notabile ī sic istū tex. limita quā do talis deputat⁹ haberet arbitrium recipiendi quocunq; tē pore, p̄out limitat iste tex. in fi. vbi late dicā nā tūc cessant ra tiones superi⁹ relate. ¶ Secō limita i deputato ad solutionē recipiendam, qui habet potestatem tranigendi: nā iste potest terminū p̄orogare: ī tex. iste loquit in nuncio q̄ nullū habet ar bitriū. ita limitat istū. §. Bal. in rub. extra de trā. de quo scri bentes non faciūt mētionē ī faciūt q̄ hic tradūt per Bartol. ¶ Tertio limita vt statim dicā in sequēti opp. vbi videbim⁹ an sit vera. ¶ Sed ꝫ istū tex. videt fortiter facere tex. i. l. fi. §. si qs p̄fessus. ff. de public. vbi deputatus ad solutionē recipi dam pōt p̄orogare terminū ī sibi p̄eiudicare. l. iusturā dū q̄ ex quētioe. §. deputatoꝝ. ī. l. sequēti. ff. de iureiur. Item ista sol. diuina ī ad illū tex. vbi hoc nō aperit in tex. ¶ Unde ſcō modo rnde t ibi Bar. q̄ tex. noster loquit i deputato ad vnā solutionē tantū recipiendam: ī iste non pōt terminū solu tionis p̄orogare, ibi loquit i deputato ad vniuersalē exactio nē. ar. l. mādato generali. ff. de p̄oc. Et est notabilis limitatio tatio ad istū tex. ſi est vera. Ista sol. reprobāt Joā. de imol. et Lud. ro. ibi. ī do. Zilex. bic, quia. d. l. mādato generali allega ta ꝑ Bart. facit in oppositū. quia mādatū generale nō sufficit nisi etiā habeat liberam, ī dato etiam q̄ haberet liberā nō vi detur venire liberatio ī remissio de qua ibi loquit. l. filius. ff. in p̄in. ff. de don. ī. l. ꝫ iuris ciuilis. §. fi. ff. de pac. l. prohibere. §. plane. ff. q̄ vi aut clam. Item fm Pau. de ca. ibi etiam re p̄obat istam sol. tantū debet valere mādatū speciale quo ad illam speciem: quātum generale quo ad omnia. l. si duo. ff. de admi. tu. ī scōm Bal. in. l. pactū curatoris. C. de pac. non est

differētia inter habentē mandatū ad vnā solutionē, z habentē mādatū ad vniuersalē: q2 neutro casu poterit, p2ogare māda
tari⁹ sed defende Bar. vt etiā dicūt Modern. senē. hic: q̄ duz
13 Bar. dicit † q̄ ibi erat p2epositꝰ ad vniuersalē exactionē, z sic ad negotiū vniuersale sensit apte Bar. qđ dicatur habere mā datū gñale cū libera: sicut etiā hñt tutoz̄es z similes p̄positi vniuersali administratiōi, q̄ dicūt legitimi administratoz̄es, z ad ꝺ voluit Bar. allegare. d. l. mādato generali. cū gl. z sic in hoc nō meruit Bar. rep̄hēdi p Jmo. z Ro. ibi. z do. Alex. hic. Tu recolligēdo limul dicta p alios, potes tertio rñdere, qđ ibi publicanus nō, p2ogauit terminū solutionis, ſz cū ei ō nūciate essent res, p quib⁹ veniebat soluendū vectigal: nec tñ solui cōcedēte publicano, vt solēt facere: ibi decidit q̄ res de nunciate nō cadūt in cōmissum: q2 ex mora publicani nō recipiētis solutionē bene incursus impedit. l. ſi ex legati cā. z. l. se quenti. ſ. e. ſz Bal. z Sal. in. l. pactū curatoz̄is. C. de pa. z. d. Alex. hic: q2 satis est q̄ posſit satisfieri fisco ex bonis ipsi⁹ pu blicani, vel fideiussoz̄is sui: vt ibi ꝺ tex. z sic videt ei data ple na potestas eo ipso qđ publican⁹ est p̄positꝰ ad exactionē vec tigalis ſz Jmo. z Lud. ro. ibi. ¶ Certo z vltio no. ex isto ter.
14 in fi. † qđ nūci⁹ deputatꝰ ad solutionē recipiēdā, qui hz arbi trium recipiēdi quocūq; tp̄e, z quocūq; loco. pōt terminū solu tionis p2ogare: ſz caue ſz Bal. hic: q2 in hoc vltimo arbitrio no est nūcius, ſz p̄curato2: qđ ex hoc cognoscit sc̄z eū: q2 ille dicit nūci⁹ q̄ nihil ex p̄prio arbitrio facit: ille vero dicit p2o curato2 q̄ aliq̄d ex arbitrio facit: z vtrunq; phat hic: z si du bitet ō ptāte nūcij vl̄ p̄curatoz̄is, ꝺz inspici forma mandati: vt dicit iste tex. ſz eū. Adde qđ Bal. i. l. unica. in. 1x. col. C. de cō fes. dicit qđ nūci⁹ est q̄ hz mādatū certū z limitatū: z qui est vi ua vox dñi absentis, aliq̄d addere vl̄ detrahere nō potest nisi habeat arbitriū de superaddēdo vel detrahēdo forme māda ti. Et ad hoc dicit istū tex. in fi. esse notabilē z singularē: vt ibi lati⁹, p eū. alibi dicit idē Bal. in. C. ex parte decani. in vlti. col.
15 de rescrip. qđ hic ē tex. vnic⁹ z sing. in iure. † qđ nūcio speciali pōt cōcedi libera, sicut, p̄curatoz̄i generali. Alibi dicit Bal. i c. intellexim⁹. de iud. qđ hic in fi. elit tex. valde sin. qđ nuncius cōstitutus cū libera est poti⁹ p̄curato2 habēs idoneū z plenū mandatū. ¶ Amplia istum tex. in fi. ſz Bal. cū quo alij cōiter trāseut vt p2ocedat q̄n etiā nō fuit facta mētio de tēpoze z de loco. p2out in isto tex. ſz fuit data plena z libera ptās sup actu recipiendi solutionē, vt q2 cōmisi alicui qđ reciperet solutio nē dādo libi in p̄dictis z cū ea p̄dicta liberā z plenā admi nistrationē: tūc poterit terminū solutiōis p2ogare: q2 illō qđ ipoztat p2essio libere z gñalis administratiōis quo ad oīa, vt l. p̄curato2 cui gñaliter libera. ff. de p2oc. idē importat cōces sio libere z gñalis administratiōis q̄ ad vnā speciē vel cāz: z ſz est de mēte hui⁹ tex. in fi. facit regula. l. ſi duo. ff. de admi. tu. z erpſſio2 tex. in. c. q ad agendū. in fi. i verbo vel cause admi stratio. de p2oc. i. vj. Idē tenet Bar. in. d. l. p̄curato2 cui gña
16 liter libera. z i. d. l. mādato gñali. in fi. ff. de p2oc. ¶ † Limita nūc istū tex. in fi. qđ ideo hic potuit p2orogare terminū solutio nis, q̄m datū fuerat sibi arbitriū su p tp̄e. sec⁹ si fuisset datum arbitriū sup qualitate ei⁹ qđ erat implēdū: puta in qua re de beret fieri solutio: tūc nō posset terminū p2orogare. ter. est no. l. ſi i lege. i p2in. ff. loca. vbi ille habebat arbitriū circa q̄litatē tp̄is dūtaxat, z nō circa tp̄s: ideo nō pōt terminū p2orogare: z per illū tex. decidit ibi notabiliter Bar. qđ hz ptās habeat ar bitriū i condēnādo z puniedo malefactoz̄ē. nō potest terminū malefactū coarctare nec p2orogare, nisi ēt habeat arbitriū i pce dēdo: vt ibi lati⁹ p eū. Idē in effectu tz Jpau. de ca. hic i fin. lz de Bar. nō faciat mētionē: nā p. d. l. ſi i lege. no. Jpau. d. ca.
17 † qđ ſi statutū dat arbitriū ptāti sup crimīnibus puniēdis, qđ virtute hui⁹ arbitrij ñ poterit ptās, p2orogare tp̄s istātie p̄riū a statuto in causis criminalib⁹, vt ibi. sec⁹ si statutū daret ptāti arbitriū i criminalib⁹ in, pcedēdo: z puniēdo: q2 lz videat ha bere arbitriū circa qualitatē, pcess⁹, z circa modū procedēdi: tū sub illis verbis p̄hēdit ēt tp̄s qđ ptinet ad modū z quali tatē poti⁹ q̄z ad substātiā, vt aut. q̄ supplicatio. z ibi Bal. C. ō p ci. ipe. off. z sequūt Alre. z lati⁹. d. Alex. ħ cū p2ozdātijs p ipm do. Alex. allegatis, z vltra eū adde Lud. ro. i cōs. cccxx. qđ ic. i casu p2opositę p̄sultatiōis videt p̄ma frōte dicēdū. ¶ Secdo limitat p̄dicta notabilr Bar. hic vt p2ocedāt q̄n q̄s cōcedit i p̄dictis liberā z plenā administrationē p2ocuratoz̄i, in tali cā in spē: puta mutui q̄z hz, vl̄ habere intēdit cū tali: tūc pōt trāns gere. z tp̄s debito z̄i, p2ogare. Sec⁹ si non esset cōcess⁹ libera administratio cause: ſz solū instantie: q2 fuit dictū facit te p2o curatoz̄ē ad agēdū: defendendū: l. bellū dandum litē cōtestan dū ꝛc. dādo in p̄dictis liberā admīnistrationē: tūc de causa p̄ncipali nō posset trāsigere sed solū de instantia: quia ha bens liberā circa instantiam, nō potest super negotio p̄ncipali trāsigere: imo fortius subdit signāter Bar. q̄ si dixi cō stituo te p2ocuratoz̄ē in cā quā habiturus su cū tali: nec cām in spē expressi: nec in hoc est differētia q2 hīc cām litis nō ex p̄ssi put in p2imo mēbzo Bar. tunc verbū causam iunctum vbo futuri tēpoz̄is ꝺ necessitate itelligit de instātia cōi q̄ ē fu tura. l. cū stipulamur. j. c. z l. si a colono. ℨ. e. Et nō intelligit ipm i⁹ p2incipale q̄ est de p̄nti. q̄ bñ no. Et ista est pp2ie intē tio Bar. lz Jpau. de ca. dicat q̄ vba Bar. sūt satis obscura z aliter intelligit faciēdo aliā differentiā, q̄ si lis adhuc nō ē p̄ testata z cōstituo, p̄curatoz̄ē in cā q̄ habeo cū tali, z sic p vba ꝺ p̄sti z in ea do ei liberā video2 dare sup negotio p̄ncipali, z nō sup instātia, q̄ nō est adhuc cepta: vnde in instātia nō pōt ve rificari illud vbū pñs habeo. sec⁹ si lis erat cepta, z vl⁹ su ver bo futuri tp̄is, sc̄z in cā quā habiturus sū cū tali. ℨz, p certo ista nō est intētio Bar. put ēt tz Alre. rep̄hēdēs i hoc Jpau. de ca. lz mēs Bar. est pp2ie illa quā. ſ. p2ime retuli: z Bart. in p2imo. mēbzo apponit non solum verbum pñs habeo: lz ēt verbū futuri tp̄is dū ex̄plificat in cā quā habeo vl̄ habebo
28 ¶ No. ex. ista doc. Bar. pulchrā limitationē ad illud qđ ꝺz q̄ cā assumit, p iure in iudiciū deducto. l. j. cū gl. ff. so. ma. Jpau. de ca. z Mod. in l. post q̄ liti. C. de pac. nā p̄cedit q̄n logt de cā in specie puta de cā dotis, vt ibi vl̄ de cā mutui. Alias dictio cā limpt̄r p2olata z iuncta cū verbo futuri tp̄is ipoztat instātiā, z sic tp̄s iudicij z nō ipm ius p̄ncipale ſz Bar. hic, q̄ no. Et tūc appellatione cause cōp2ehēdit ēt snīs, vnde p̄cu rato2 cōstitut⁹ ad cām videt ēt cōstit⁹ ad snīaz, ita. no. Be. in c. j. in p2in. p illū tex. de re in. in vj. Itē tūc appellatiōe cau se vel causārū cōp2ehendūt actus iudiciales, z nō extraiudi ciales, vt est gl. no. in c. si duo. ℨ. fi. in verbo in causis. de p2o cu. in vj. per quā gl. no. ibi. Semi. q̄ si daf p̄curato2 ad causas non potest negotia extraiudicialia expedire.

2 ☞ Donans alicui seruū manumittendum sub pena pōt age re contra donatarium ad factum vt sibi observētur p2omissa
3 Que sunt in cōditione non sunt in obligatione nec pēdēte cō ditione possunt peti.
4 Ubi aliquid adq̄citur per viā modi z per viam conditionis ratione modi potest bene agi.
5 Stipulatio penalis non nouat p2ecedentem obligationem.
6 Mera liberalitas non potest dici onus nec causa onerosa.
7 Donatio libertatis dicitur causa pia z meritoria.
8 Regulariter q̄s nō pt̄ p̄cise cogi ad factū nisi fauoze libertatis.
9 Quando p2omittitur aliquid vni dari z alteri tertio p2omit tit pena an admittat purgatio moze.
10 Ubi est appolita pena ab homine z nō dies post mozā cōmis sam z post penā incursam admittitur purgatio moze.
11 Seruꝰ pt̄ implozare offm iudicis nobile, lz sit i capax actiōis.
12 Donatio est contractus nominatus.
13 Actio p2escriptis verbis datur ad interesse.
14 Si quis donauit fundum alicui post mortē eius esset talis ec clesie an donato2 posſit tale pactum remittere ipsi donatario in p2eiudicium ecclesie.
15 Officium iudicis non p2esupponit obligationē nec actionē.
16 Jus quesitum tertio ex meo cōtractu nō possum sibi auferre.
17 Si duo nobiles fecerunt pacem ad inuicē z p2omiserunt eaz non rumpere sub certa pena applicāda ecclesie quamuis ru pta pace postea reconsiliēt se, z omnem iniuriam remittant: per hoc non p2eiudicatur ecclesie, cui pena erat quesita.
18 Si dono rē titio, vt post certum tempus eā tradat seio interi titius est dominus z non nudus minister.
19 An donato2 possit reuocare donationem in p2eiudicium ec clesie non obstante stipulatione notarū.
20 Natura vltime voluntatis est vt semper sit reuocabilis z am bulato2is vsque ad mo2tem.
21 Stipulatio est fo2tior z firmio2 cōtractus q̄ reperiat in iure.
22 Qñ aliqs in pñti plurū psonarū facit donationē ecclesie fa uoze pie cāe nō vz nisi aliqs eā recipiat ex p2esse noie ecclesie.
23 Legatū acq̄rit absēti z ignozāti quāuis nemo p eo acceptet.
24 Jpzo ecclesijs z pñs locis quilibet potest stipulari.
25 An z quando in contractū innominato dote, z pia causa ha beat locum penitentia.
26 Regulariter penitentia permissa defuncto videtur etiam p missa eius he redi.
27 Mutatio voluntatis non debet ad heredē transire sed debet a p̄ncipali explicari.
28 Quādo donato2 qui grauauit donatarium serui vt seruo li bertatem daret. si donato2 moziatur sine herede cōpetit ser uo libertas ex pacto.
29 Etiam ex vltima volūtate etiā codicillari nihil potest debere ab intestato nisi hereditas adeat per veni entes ab intestato.
30 Casus vnus quo donatio causa mortis non reuocatur p̄ do-

natc rem quando donans sine herede decessisset.
31 Donatio causa mortis quando nõ interuenit traditio requi rit stipulationem.
32 Quasi impossibile est quod quis decedat sine herede.

1 **§.Flauius.** †Stiplo penalis nõ nouat pcedētē cõuētionē libertatis prestãde factã ex cã onerosa.hoc primo.Et vbi est adiecta pena τ nõ dies admit tit purgatio more hoc scdo.Et ex pacto libertatis põt agere seru⁹ dño differēte vl' negligēte.h.d.iij.τ vltio ſm Bar.τ oēs indifferēter.Et prima pars summarij pcedit tenendo opin. Bart.magis cõem de qua in.l.ita stipulatur.in oppositiõibus vltime partis:vbi dixi,ſ.eo.¶Diuiditur iste.§.q2 p2io põit thema:deinde tres qões per ordinē quib⁹ rñdet.scda ibi,q ro an Flauius.tertia ibi,itē quero an si Flauij.quarta τ vltia
2 est ibi,item quero si flauij.¶†No. primo ex prima decisiõe tex.q donãs alicui seruũ manumittēdũ sub pena,põt agere ↄ donatariũ ad factũ vt sibi obseruent pmissa,τ sic q seru⁹ ma numittat.Sz obstat vna difficultas q̃ erit prima rõ dubitan di ad istũ tex.q2 hic stipulatio cepit a cõditiõe:ergo videtur nõ posse cõmitti nec agi ex illa stipulatione,nisi cũ desierit ser uus posse manumitti.vt.l.ita stipulatus.ſ.e.q2 manumissio nõ fuit in obligatione,sed in cõditione:ergo ad id ea pēdēte agi nõ pt.ad hoc allegat Bar.l.obligationũ fere.§.fi.ſ.ti.j.q
3 nihil facit ad hoc,sed dbuit meli⁹ allegare tritã regulã† q ea q̃ sunt in cõditione nõ sunt in obligatione nec pēdēte cõditiõe peti pñt.l.si qs sub cõditione dãdo rũ.x.ff.si qs omis.cã test. Et si diceres qd tex.in d.l.obligationũ.fere.in fi.put allega. Bar.facit.§.pe.q icipit.si ita.vbi dt tex.si fundũ nõ dderis p mitti cētũ noie pene:sola.c.sunt in obligatione:fund⁹ autē est in solutione,ergo ēt hic si seruũ nõ manumiseris promit tis quinquaginta noie pene.sola qnquaginta sunt in obliga tione,ergo agi nõ pt q manumittat.Dico q ille tex.ēt nõ fa cit iungēdo.§.fi.q simul sequit,vbi etiã si pcederet dispositio puta qua qs pmittit pure fabricare nauē:deinde ponit cõdi tio si nauē ñ fabricauerit pmittis.c.noie pene:adhuc sola cētũ possunt peti:ergo nõ est ibi:q2 cõuētio incipiat a cõditione:q2 etiã si inciperet a pmissione pura ex ea agi nõ posset.Bart.in prima oppositione fatet ↄriũ,q2 debeat suppleri ad tex.q hic pcessit cõuētio pura de manumittēdo:τ sic qd iste tex.d.itel ligi q hic expresse pmisit manumittere,τ simlr manumissio pcessit a cõuētiõe pura τ cõsequēter ex ea pt agi,τ potuit mo ueri Bar.q2 tex.iste nõ dubitat an Claudi⁹ teneat manumite re iñũ seruũ:sz posuit p cõstãti q cõuenisset eũ manumittere: tñ q2 ista videt diuinatio τ restrictio ad istũ tex.Ideo Bal.dt
4 †qd vbi aliquid adijcit p viam modi τ per viam conditionis rõne modi põt agi,vt hic,qño aũt in hoc tex.apponatur τ mo dus τ cõditio nõ declarat Bal.sz statim.j.dicam.Unde Are. alio modo respõdet ad istũ tex.τ bene τ sine vlla diuinatione, q in isto tex.precessit modus τ postea secuta est cõditio pena lis:put ēt dicebat Bal.quē stati retuli,τ q p2io pcesserit mo d⁹ dare pt:q2 tex.dicit manumissionis cã donauit,q̃ verba importãt modũ.s.vt seruus manumittat,τ ita ēt dicit q intel git istũ tex.Bal.i.l.τ si post tres.ff.si quis cau.τ ideo implēti cõpetit actio ad faciēdũ modũ impleri,vt declarat Bar.i.l.si stipulatus.§.si ex duob⁹.ff.de fideiu.¶Istã sol.Are.repbãt Moder.senē hic,τ dicũt q imo illa verba manumissionis cã. importãt cõditionē τ nõ modũ τ sic de directo ↄ Aret.τ ita di cũt colligi ex dictis Bar.in.l.j.i.iij.q.p2i.ff.de cõd.τ demõ. τ in.l.qb⁹ dieb⁹.§.Termilius.ver.nũc quero in vēr. qd si p nomina.ff.de cõd.τ demon.Sed errãt q2 imo Bar.ibi expsse vult cõtrariũ q ista verba manumissionis cã vel dotis cã vl' si milia qñ respiciũt certam τ determinatã personã que dz ma numitti τ que est in rerũ natura,τ illud factũ nõ pendet in fu turum a fortuna:tũc important modũ τ nõ cõditionē:τ ita lo quitur tex.hic secus qñ respiceret personã certã τ existentem in rerum natura:sz istud factũ pendeat in futurũ a fortuna,vt si mulier maritabit tũc bene importãt conditionē.¶Ego ad idē forti⁹ moueor:nã ēt qñ verba cõuētiõis sunt dubia an im portēt condictionē vel modũ:certe in dubio debēt itelligi q sint modalia τ nõ conditionalia:ita notabiliter tenet Bar.i.l. cũ mota.in.j.co.C.de transf.per tex.in.l.quero.§.inter locato rē.ff.loca.τ idē p.d.§.inter locatorem,etiam tenet Bal.in l. cũ quis.in.ix.co.in ver.quarto pbat.C.de iur.τ fac.ign.τ ista est realis sol.ad istũ tex.sine vlla subauditiõe q hic pcessit mo dus vt seru⁹ manumittat:ideo ex eo agi potest.¶Scdo nota
5 ex hoc tex.† q stipulatio penalis nõ nouat precedētē obliga tionem.Cõtrariũ videbat τ erit scda ratio dubitandi:nã obli gatio τ actio de manumittēdo videbat nouata p cõmissionez pene,τ sic videbat q solũ agi posset ad penã,vt.l.obligationũ fere.§.fi.ff de act.τ oblig.Confirmat fortius q2 posito quod obligatio de manumittendo non esset adhuc nouata p stipu lationē penalē tamē adhuc ex obligatiõe que sperat in futu rũ posse nouare agi nõ potest,vt.l.pecuniã.ff.si cer.pe.Cõtra riũ decidit in hoc tex.τ rõ decidēdi est ſm Bar.in scda oppo sitione,q2 qñ obligatio precedēs est ex causa lucratiua:tũc sti pulatio penalis bñ eã nouat vt i ↄrio:sed hic fuit causa onero sa:quia licet hic fuerit donatio,τ sic causa lucratiua ex parte eius cui seruus fuit tradit⁹ manumittēdus:tñ ille qui recepit promissionē de manumittēdo eam recepit ex causa onerosa: q2 seruũ suum dedit τ de ista querimus an nouetur,τ decidit in hoc text.q nõ.τ an ēt ex parte recipientis sit donatio.vide tex.declarantē in.l.Aristo.ff.de don.Istud idem tenet etiam Bar.in.l.ita stipulat⁹.in oppositionib⁹ vltime partis,vbi di xi ſ.eo.Et ibidem etiã Bar.in vlt.q.Et idē Bar.in.l.si isulã. ſ.eo.Et ibidē lati⁹ Ang.q hic.¶Sz aduerte primo ſz are. hic,τ forte non male qd in isto tex.in ista prima decisione nul lo modo apparet qd Claudi⁹ fuerit in mora τ manumittēdi:τ sic aduers⁹ eũ fuerit cõmissa pena put Bar.τ scribentes psup ponũt.Sed de herede eius bene apparet qd fuerit i mora:τ in penã inciderit put dicit in scda decisiõe hui⁹ tex.τ ibi glo. in verbo liberet.Unde patet scdm eũ qd hic agebat ad seruũ manumittendũ ante more cõmissionē.τ sic nõ potest dici qd hic sit facta nouatio per cõmissionē pene,put Bart.τ doc.cõi ter volunt τ hoc modo de plano cessaret ista difficultas:qa ex quo in prima decisione tex.nõ fuit aliq̃ mora in manumittē do τ cõsequēter non fuit cõmissa:ergo nõ potest dici q stipu latio penalis que nõ fuit cõmissa nouet precedētem cõuētionē
7 de manumittendo.¶Sed cõsidera tu q lz in isto tex.nõ fue rit ipositũ tēp⁹ aliqd intra qd deberet seru⁹ manumitti,τ sic nõ possit dici q hic dies habuerit cõstituere i mora.l.magnã. C.de ↄb.τ commit.stipu.τ l.si ex legati causa.ſ.eo.tamen ex quo hic dr q Flauius põt agere ↄ Claudium,vt seruum ma numittat,dat intelligi qd requisit⁹ vt manumitteret recusa uit facere:q2 si voluisset manumittere non expediebat q Fla ui⁹ ↄ eũ ageret vt manumitteret seruum.Istud etiã suadetur ſm Mod.senen.quia in persona heredum Claudij dicit mo ra cõmissa τ plena incursa,vt clare dicit in scda decisione tex. ergo ſm eos potest intelligi de mora commissa p defunctũ,p quã tenentur vt heredes:tamē istud scdm nõ multũ cõcludit. Ego etiã in ↄriũ moueor q2 dato qd principalis cõuētio nõ dũ esset nouata:τ sic esset verum illud qd dicit Are.tamen ex obligatione que in futurũ potest nouari in euentũ alicui⁹ con ditionis:interim ibi non pt.d.l.pecuniã.ff.si cer.pe.τ.ſ.ēt di xi.¶Scdo principaliter aduerte ↄ Bart.τ cõiter scribentes inquãtũ tenēt qd in isto tex.ex parte dãtis seruo suũ ad manu mittēdũ dr esse titul⁹ onerosus:τ de isto queritur an nouet.li cet alij cõmuniter trãseunt cũ Bar.solus insignis doctor do. Pe.de bex.reprobat τ dicit q nõ videtur bene dictũ qd etiã ex parte dantis sit causa onerosa.cũ sit in potestate sua reuo care per penitentiam anteq̃ manumittat,vt.l.iij.§.j.ff.de cõ. ob cãm.τ.l.iij.ff.de ser.expor.τ.l.j.C.si mãci.ita fue.alie.vt
6 man.†Itē mera liberalitas nõ pt dici onus,nec causa onero sa.c.j.de dona.sed ad istud fundamentũ do.Pet.de bexu.pt rñderi tenēdo Bar.qd qñ seruus donat,hoc expsso vt manu mittat nõ obstante penitētia donantis.põt donatarius seruũ manumittere,τ seru⁹ ↄsequit libertatē nec dõator ppter hoc põt aliqd cõseq,vt est tex.not.τ expressus si non cauillet in.l. q̃situ.ff.de ser.expor.facit.l.aristo.i scdo rñso,τ ibi Bar.ff.de do.τ hoc qñ fuit ↄct⁹ notat⁹,puta vēditiõis,vt.d.l.q̃situ.vl' do natiõis,vt hic:sec⁹ qñ solũ fuit ↄct⁹ innominat⁹:tũc licita ē pe nitētia,τ tũc si fuerit notificata penitētia,τ post notificatã pe nitētiã eũ manumiserit:tũc tenet ad iter esse,τ ita loqtur tex. in.d.l.dedi tibi pecuniã.§.j.τ ibi Bar.τ doc.de cõdi.ob cau. expsse ponũt istã doctrinã.Tamē tu bñ ↄsiderabis tex.palle gatos an obstent huic cõi doctrine.Unde gl.i.d.l.iij.ff.d ser. expor.aliter cõcordat ista iura,q aut manumissio fuit appo sita gratia vēditoris:τ tũc licita est penitētia ex parte ei⁹:sz nõ est licita ex parte ei⁹ heredis.ita loqt.d.iij.cũ alijs.si naũt manumissio est apposita gratia ēptoris vl' vtriusq3 τ tũc pce dat.d.l.q̃sitũ.τ.l.j.ff.q si.ma.ad liber.perue.τ tunc pcederet adhuc repbatio do.Pe.de bexu.superius relata.¶Ego vl tra alios ēt oppono ↄ istam sol.Bar.τ communem,qd etiam ex parte dantis seruũ non debeat censeri causa onerosa,quia ista donatio de seruo nõ fuit pura τ simplex,sz facta ob causã piam,vt seru⁹ manumittatur†τ talis manumissio τ sic datio li bertatis dicitur esse pia causa τ meritoria,vt est tex.melior d iure in.l.j.circa mediũ versi.sinantē vno.in verbo hãc rationē pietatis,τ ibi Bal.no.C.de cõi seruo manu.τ.l.ↄ volũtatem. in verbo iura pietas violare.C.de testa.ma.Unde legatum libertatis dicitur esse ad pias causas,secundũ Spec.in titu. de instru.

de instr.edi.§.nunc aliqua.ver.z scias.ꝑm Bar.i.l.prime.§. j.ff.de is que in test.delen.z in.l.si vnus.ad fi.C. de test.cũ cõ cordan.quas ibi dedi. Item inquantũ Bar.z cõiter doc. dicunt q in.d.l.obligationũ fere.§.fi.promissio fuit facta er cã lucratiua,quis retulit hoc Bar. z scribẽtib⁹, ista ẽ diuinatio z restrictio ad illũ tex.q est ꝓncipalis i materia. Bar.ō ꝫ ppẽ dẽs in.d.l.ita stipulat⁹,respondet q ita vigent ad dicendum iura contraria, quibus aliter non potest congrue respõderi, ꝫ eũ Tu potes melius probare qõ ex ꝙ tex.ille logtur in dubio qñ alia causa non apparet, presumit in stipulatiõe cã donationis.l.cãpanus.ff.de ope.lib.gl.in.l.ij.§.circa.ff.ō excedo.sed certe vltra diuinationẽ z restrictionẽ ista sol.cõmunis non est verisimilis ad illum tex.nec potest cadere in sensũ hominis sensati,quod ibi artifex ꝓmiserit fabricare nauẽ ex causa lucratiua,z sic titulo donationis,est omnino alienũ a verisimili:vnõ experimẽtũ verorũ sermonum est quod conueniant reb⁹ sensatis z verisimilibus,vt magnus attestat Auerrois quẽ refert Bal.in suo diuino consilio scismatis q ponit post rubricã.C.si qs ali.test.pro.in.xiij.co.z in.l.j.iũ.co.C.de ser. fugi. Unde adeuadẽdas has amaritudines forte tuti⁹ esset tenere id q quidã tenebant relati p Bar.qõ hic fauore libertatis stipulatio penalis non novet precedentẽ conditionem de manumittẽdo,sicut multa alia statuta sunt fauore libertatis ꝛ regulas iuris,vt est tex.in.§.fi.inst.de don.tũ iste tex.non videtur se fundare in aliquo fauore libertatis. Sed vide p confirmatiõe illud q statim dicã in seq.notabili. ¶ Tertio no.ex eadem ꝓxima decisione tex.ꝑm Rap.cum.¶Pau.de ca. Are. z ¶Boder.senẽ.hic casum notabilẽ in quo qs põt cogi ꝓcise ad factũ.s.ad manumittẽdũ,fauore libertatis:alꝫ aũt regulariter non pt quis precise cogi ad factum:sed liberatur prestãdo interesse.l.si quis ab alio.in fi.ff.de re iud.z.l stipulatiões nõ diuidũtur.in ver.¶Celsus.§.eo.istud pt fortius cõprobari ex mẽte Are.z ¶Boder.senen. hic:q alias frustratoria esset decisio hui⁹ ter.si non cogeret ꝓcise manumittere cũ hic non cadat interesse nisi affectionis q nõ cõtinet vtilitatẽ pecuniariã:ideo non consideratur vt actio competat,vt dicã.j.in gl. in verbo possit. Item sufficiebat sola interpellatio extraiudicialis,vt mora:z sic pena cõmitteret ꝑm gl.in.§.coheredes.ĩ ꝟbo testato.cũ similib⁹.j.eo.ergo habem⁹ necesse dicere quod hic fauore libertatis,z q2 vertitur solũ iteresse affectionis ista obligatio facti sit precisa ad manumittendũ.do.¶Alex.reprobat hoc per tex.in.l.si pecuniã.§.sed si acceperit.in verli.plane si adhuc.cũ gl.in verbo cõsequi.ff.de cond.ob cãm.vbi est tex.q q ꝓmisit manumittere seruũ nõ tenet precise ad manumittẽdũ.Idẽ tz Bal.in.l.cũ precib⁹.C.de re.permu.vbi tz q nõ possũ agere vt ꝓcise manumittat,nisi mea iteresset ꝓcise fieri,puta filiũ meũ manumitti:tũc actio ad factũ bene est ꝓcisa, vt l.cũ seru⁹.ff.man.Sed ad ter.allegatũ p do.¶Alex. rident ¶Boder.senẽ.dupliciter. ¶Pro q ille tex.ꝓbat oppositũ:nã ibi non cogit manumittere q2 propter fugam serui offensus fuit dñs z sic ex iusta causa põt non manumittere ergo a ꝓrio sensu si nõ subesset cã nõ posset cogi manumittere. Secundo ibi nõ fuit dat⁹ seruus,ꝓpriꝰ vt manumitteret, sicut hic, sed fuit data pecunia,vt eã recipiens seruum suũ manumitteret: quo casu nõ vt tãta ratio cogẽdi ad manumittendũ sicut hic. ¶Tu dic tertio q tex.allegatus p do.¶Alex.nihil facit quia loquit i ꝟbo mere innominato.qñ dedi seruũ vt manumittas: quo casu nõ solũ in obligatiõibus faciẽdi.sed etiã in obligationibus dãdi nõ tenet precise:imo semp succedit obligatio ad interesse.l.naturalis.§.j.de presceri.ver.z p Bar.i.l.vnica.C. dẽn.q̃ p eo quod interest.z in.l.stipulatiões nõ diuiduntur. in.xj.z.xij.opp.s.eo.z ipse Alex.in.d.l.stipulationes nõ diuiduntur.i vl.char.rãdet ad illũ tex.hic p eũ allegatũ q hic loquit i ꝟbo mere innominato. ¶Subdit etiã.d.¶Alex.hic z ibi, q ille tex.ũ.pbat ꝓdictũ notabile q2 tex.iste nõ dicit q cogat precise manumittere,imo pot⁹ ꝟsũ cũ hic agat actione prescriptis verbis ꝑm gl.hic.in verbo possit.p quã actionẽ plene scriptis verbis nõ cogit ꝓcise,vt stati dixi. Sed certe.d.¶Alex.nõ bene põderauit ista gl.hic in verbo possit.q nõ dicit q actio pscriptis verbis det ad interesse imo exp̃esse gl.dicit q actio prescriptis ꝟbis petit vt manumittat z sic vt fiat. Et cũ hic nõ possit cadere nisi iteresse affectionis,q nõ cõsiderat ad dãdã actionẽ,vt statim dixi:ergo actio dat vt seruus manumittatur,nõ autẽ ad interesse q hic considerari non potest,vt dixi. ¶Quarto no.ex scõa decisione tex.ꝑm Bal.hic in vna lectura quẽ referũt Imo.z ¶Boder.hic videri ter.ꝟ Bar.i.l.si in 9 sul.in.viij.q.s.e.ꝙ qñ promittitur aliquid vni dari,z alteri tertio,ꝓmittit pena,q tã admittit purgatio more cuius cõtrariũ vult ibi Bar. Sed Ang.saluat opi.Bar.vt procedat si ꝓmissus z principalis obligatio est in persona ipsius stipulantis z pena in psonã tertij ita ꝓprie loquitur ibi Bar.allegando.l.j.§.fi.in fi.ff.de stipu.ser.sed in isto tex.est totum ẽ:q2 pena est in persona ipsius stipulatoris:sed obligatioꝰ mittua manumissionis est in persona tertij,seu ad vtilitatem tertij tũc bene admittitur purgatio more.ita est tex.valde.in. hic ꝑm eũ quẽ sequunt.Imo.z Are.hic.ibi dixi post Bart. 10 z ibidẽ etiã dicit do.¶Alex.in.xiij.col. ¶ Quinto no.ex.eadẽ scõa particula q vbi est apposita pena ab homine z non dies: tunc post moza cõmissã z post penã incursam,admittit purgatio more:dũmodo super pena nondum sit lis cõtestata,vt l.si insulã.s.e.secus vbi esset apposita z dies z pena,tũc non admitteretur purgatio more.l.traiectitie.§.fi.illo.ff.ō actio. z ob.z l.thais.§.intra certa.ff.de fideicom.liber. late p scribentes in l.si insulã.s.e.z in l.post tres.ff.si quis cau.z ꝟ An hic dicat q hic esset apposita dies a lege,z sic q hic esset dies legalis forte intelligẽs de tpe duoꝝ mensium ex constitutione diui ¶Marci,ꝑm gl.hic in verbo liberet.tñ illa gl.est cõiter reprobata quo ad istum tex.q2 in isto tex.vbi fuit cogitatũ ō certo modo manumittendi.l.per vindictã,z nõ ꝟ locũ constitutio legalis duorũ mensiũ,vt dicã.j.in gl.in verbo nõ possit zita ẽt ꝟ Ang.tenẽt Imo.z do.Alex.hic. ¶ Sexto not.ex tertia z vl.decisione ter.ibi,nolit agere nã a ꝟio videt probare q si heres ꝟ lauꝰ vellet agere ad penã excluderet seruum petentẽ se manumitti ꝑm.¶Pau.de ca.z do.Alex.hic Contrium de directo tenet Rapha.cu.hic qui puta seruum esse ꝑ ferendum fauore libertatis:vel ꝑm eum vtrunq̃ potest petinã donans admittetur ad petendam penã:seruus ad petẽdã libertatẽ,quali pena sit adiecta loco cõtemptus q̃ casu vtrunque potest exigi,vt l.si quis rem.ff.de arbit.Et ꝑm boc erit hic casus valõ notabilis q vbi pena potest peti simul cũ principali tamen admittitur purgatio more.z licet Raph.nõ dicat istud vltimum voluit Bar.per istũ tex.in.d.l.si insulam. in ij.q.vbi Bar.ad probandum q quãdo principale,z etiã pena peti possunt,potest tamẽ etiã pena purgari,z inter alia iura Bar.vbi allegat istũ tex.Tamẽ do.Alex.hic ad finẽ tz qõ hic pena videat adiecta propter factum principale,vnde nõ debet posse exigi simul cum facto principali per.l.apud celsũ §.labeo.el.j.ff.de excep.do.z l.predia.cum similib.ff.ō actio. emp.dixi in d.l.si insulam.in q.q. Bar. ¶ Septimo z vltimo. no.ex fine huius tex.q quando hꝰ donatoris non vult agere vt seruus libertatẽ conse quatur:tunc seruus potest agere cuius fauore stipulatio de manumittendo fuit apposita z fauore libertatis cessabit reg.l.stipulatio ista.§.alteri.ĩ.e vel 11 fauore exercentis liberalitatẽ illi tertio q̃ret vtilis p.l. q̃ties C. de don.q̃ sub modo z cũ seru⁹ sit incapax actionis sibi acquiret officiũ iudicis nobile q pot⁹ seru⁹ implorare.l.pen.§. illa.C.de necess.ser bere.inst.z l.vix certis.ff.ō iudi.ꝑm Raph. cuma.z Pau de cast.hic pondera q ter hic nõ dt seruo competere actionẽ sed solũ decidit tex.libertatem seruo deberi,ꝟ nõ decidit q̃ remdio. ¶ Capio gl.parũ in verbo heredeq̃, que exponit tex.q̃ ꝓ vel:z sic copulatiua exponit in alternatiua ista gl.reprobat Joã.de imo.in l.si quis ita stipulatus fuerit.r.aureos.j.e.z sequitur do.Alex.hic:q in isto tert.pena ꝺz committi:si copulatiue neq̃ a Claudio neq̃ ab herede suo seruus fuerit manumissus.si enim verba starent disiuctiue,si a Laudius vel heres eius nõ manumitteret ex ꝓpria significatione verborũ etiã si vnus eorum tantum manumisset: tamen pena non deberetur:q2 verificata esset illa alternativa in altero non manumittente.vt l.si is qui.cc.§.cum ita.z §.vtrũ.ff.de rebus dubiis.Sed tu caue ꝓut etiã dicunt ¶Bod. senen.z bene si verba starent copulatiue ꝓut volunt Imo. z do.Alex.tunc ad committenda penã requireret moza vtriusq̃ copulatiue per regu.l.si heredi plures.ff.ō con.inst.z sic ex moza contracta a donatario non cõmittetur penasi et copulatiue nõ contraheretur ab hꝰde.q est absurdum. Sed melius stant verba alternatiue q si non fuerit ꝟcta moza defũcto z ꝟ hꝰ postea ab eius herede solo:tamen pena cõmittat vt est casus hic,z idẽ ecõtra,z quando moza esset contracta donatario z iterũ contraheretur ab herede de pena qd sit dicẽdũ dic vt per Bar.in.l.si sic stipulatus sum i ꝓn.j.e. ¶ Capio alias gl.in verbo possit ista gl.intelligit tex.q ꝟ lauius donator pot cõuenire Claudiũ actione prescriptis verbis vt seruus manumittat:cũ ista gl.tenet Raph.cu.z do.Alex.hic z idem doc.Alex.in l.stipulationes nõ diuidunt.in vl.charta §.e.sed aliter non declarant illa gl.que tamẽ eget declaratiõe Unde tu aduerte.q ista glos.plane procederet quãdo fuisset datio simpler.non exp̃essa aliqua specie cõtractus:puta do tibi seruum meum vt eũ manumittas.tunc hic esset cõtract⁹ mere innominatus,do vt facias:z sic de plano cõpeteret actio prescrip.ĩ.vt ẽ tex.i.l.nalis.§.at cũ do.ff.ō presceri.verſ.

12 †Sed in isto tex.seruus fuit datus ex causa donationis,z do
natio est ℨctus nominatus ſm Bar.z cõiter doc.in.l.fin.vbi
dixi.ff.de cõd.ob cau.z in.l.in edibus.§.j.ff.de don. Itẽ hic
interuenit stipulatio que similiter est ℨctus nominatus l.j.in
fi.ff.de pac.z ibi est stipulatio vbi nõ cadit ℨctus innomina-
tus l.et placito.C.de re.permu.z propterea dicit Bar.in l.
ij.ad fi.C.de cõd.ob causam.q cũ de cõsuetudine semper no-
tarij apponant stipulationẽ in ℨctibus,raro vel nunq̃ habe-
bit locũ materia ℨctuum innominatorũ doc.istud non decla-
rãt ad hũc tex. Breuiter in isto tex.stipulatio fuit interposita
solum super pena,z nõ super cõuentione principali de qua q̃
rim⁹. Itẽ hic nõ fuit donatio simplex:ſz ob causã:ſcz vt seru⁹
donatus manumittatur:sed donatio ob causam est ℨctus in-
nominatus.l.do vt facias ℨz Bar.in.d.l.ij.C.de cond.ob cau
sam.sequũtur ℙBau.de ca.z Lu.ro.in.l.fi.ff.de cõd. ob cau-
sam. Itẽ in donatione ob cãm habet locum cõd.ob cãm sicut
z in ℨctib⁹ innominatis.l.j.C.de don.q̃ submodo.z.l.cũ res.
C.de don.z.l.ea lege.C.de cond.ob cãm.z tũc etiam cõpetit
actio prescriptis verbis,vt hac gl. ℨz istã re,pbat do. Alex.
in.d.l.fi.ff.de cond.ob causam.per tex.in.l.aristo.in versi.de
nkz.ff.de don.vbi erat donatio serui ob cãm manumissionis
sicut z hic:tamẽ nõ habet locũ penitẽtia,vt ibi dicit tex.ergo
non est verũ qõ donatio ob cãm sit ℨctus innominatus. Sed
errat do.Alex.quia imo in.d.l.aristo.in vers.deniq̃ intragn
quennũ erat donatio simplex z nõ ob cãm,vt ibi expresse dicit
tex.z tunc si q̃rit de repetitione,z decidit q̃ nõ habet locũ pe
nitẽtia z ita ipsemet do. Alex.qui cognouit errorem suũ dicit
z melius in.l.iurisgẽtiũ.in prin.ff.de pac. Et isto modo ẽ bene
defensata ista gl.z declarat⁹ iste tex. Et aduerte ne erres q̃ cũ
sit donatio ob causam,puta dono tibi seruũ meum vt eum ma
numittas.ex parte donatarij non habet locũ retractio nec pe
nitẽtia.l.pfecta.C.de don.q̃ sub modo.quia eius respectu est
ℨctus nominatus donatio,in quo nõ habet locũ penitentia. l.
sicut.C.de ac.z obl.sed respectu illius cui est implendũ pactũ
dande libertatis:z sic quia habita relatione illius pacti ad ℨ
ctũ donationis resultat ℨctus innominat⁹:scz dono vt facias
z sic manumittas eius respectu bene habet locũ penitẽtia,nẽ
det libertas seruo.l.ij.ff.de ser.expor.z ita loquit̃ tex. in.d.l.
Aristo.in ver.deniq̃.scõm verũ intellectũ.z ibi gl.z Bar.z di
cã.j.in.j.q. Bar.extra gl.Et ita procedit illud q̃ tenet Bar.
z doc.in.l.si pecuniã,§.j.ff.de cõd.ob cãm.rũdẽdo ad.l.quesi
tũ.ff.de ser.expor.put retuli.§.in tex.in.ij.no.z isto casu ẽ pr-
mitt⁹ ℨct⁹ nominatus cum innominato qñ dono vel vẽdo ob
cãm:z in primo habet locũ penitẽtia in fcõ habet locũ peni-
tẽtia z cond.ob cãm:z etiã cõpetit actio prescriptis vbis:put
magistraliter declarat Bar.in.l.fi.ff.de cõd.ob cãm.in duo-
b⁹ locis.ſ.i.j.co.circa med.z vl.col.z ista est veritas. ¶ Istã
gl.nostrã in quantũ tenet hic dari actionẽ p̃script.verb.rep-
13 bat Raph.cu.tñ actio prescriptis verbis datur ad interesse
l.naturalis.§.j.de prescript.verb.z.l.cum precib⁹.C.de rerũ
permu.Sed hic Flauius nullũ interesse potest prętẽdere qõ
seruus manumittatur,nisi interesse affectionis,q̃ interesse cũ
non afferat vtilitatem pecuniariã,nõ consideratur ad hoc vt
actio detur.vt est gl.ordi.in.l.fideiusſoris.z ibi Bar.z ibi dixi.
ff.de pac.Bar.in.l.stipulo ista.§.alteri.ſ.eo. ergo actio pscri
ptis verbis nõ debet hic posse cõpetere:ergo gl.male dt. Sz
tu pondera q̃ ista gl.cuj⁹ misterio dicit qõ prescriptis verbis
competit vt manumittatur:z sic vt fiat.non antẽ vt precisẽ i
teresse soluat,vũ dic vt dixi.ſ.in text.in.ij. notabili quod cũ
hic nõ cadat interesse nisi solũ affectionis,quod nõ est cõsi-
derabile ad dandũ actionẽ,z vertit fauor libertatis q̃ ista obli
gatio facti est precisa ad manumittendum cum nõ possit com
petere ad aliqd interesse pecuniarium. ¶ Capio gl.in ẏbo nõ
possit,q̃ diuide in tres partes. In prima trãsportãdo ordi-
nẽ ter.opponit ad sequentẽ decisionẽ tex.z de solutione se re-
mittit. In secunda opponit z soluit. In tertia refert opinionẽ
quorundã quã etiã retulit gl.ſ.in verbo vindicta.z eã rep-
bat:z ad istas tres species libertinor̃ qs gl.refert vide Ang.
politianum in miscellaneis suis in capite.lrrriij.scda ibi, itẽ
ℨ C.si manci.ita fue.alie.tertia z vltima est ibi,z dicũ quidã.
¶ In prima parte dum gl.opp.de.l.thais.§.intra certa.ff.
de fideicõ.libe.responde ſm Bart.z alios quod ex parte rei
bene admittitur purgatio more,vt reus exceptione se defen
dat z penã euitet,vt hic:ſz ñ admittit purgatio more ex parte
actoris quo ad actionem consequendam.vt in ℨtio.z.l.si a te.
C.de pa.inter emp.z vẽd. Et declarat plen⁹ Bar.in.l.si insu
lam.in vl.q.vbi dixi.ſ.eo. Et sic quo ad purgationẽ more ma
gis fauemus reo q̃ actori. ¶ In scda parte gl.ibi solutio hic
fuit actum.z sic fuit cogitatũ de modo manumittẽdi per vidi-
ctam que quomodo fiat declarat gl.in.§.multis.inst.de liber.

vnde lex representat talẽ libertatẽ quãdo de certo modo fuit
actus secus si solum fuit cogitatum de effectu beneficij.tunc
succedit constitutio diuorum Marci z aurelij.que repesen
tat eũ liberum transacto tempore manumittẽdi quem ponit
tex. in l.latinus que est.l.fi.ff.qui.li.ma.ad liber.perue.quã
alleg.gl.sequẽs,z in dubio,videt cogitatum de effectu bñficij,
vt inquit tex.in l.si venditor.ff.de ser.expor.allegata in glo.z
istam sol.sequuntur communiter doc.hic,z in l.ea quidẽ.C.
si mãci.ita fue.alie.vt ma. Et isto mõ soluunt due alie leges q̃
ad idem tendũt.l.latinus.q̃ est lex.fi.z l.si mancipia.ff.q sin.
ma.ad liber.perue.allegate in duabus glossis sequẽtib⁹.z
ex ista solutione habes notare q̃ lex nõ repesentat libertatez
quando est cogitatum de certo mõ.z de certa forma manumit
tendi,z ꝛz aliquãdo lex representet formã,vt quando repesen
tat stipulationẽ que requirit formã.vt l.unica.in princ.C.de
rei vxo.actio.z l.cũ ostẽdimus.§.fi.ff.de fideius.tuto.z in oi-
bus casib⁹ in gb⁹ lex fingit stipulationẽ,q numerã p Bart.et
doc.in l.j.in prin.ſ.e.tñ.nũq̃ supplet formã cogitatã ab ho
mine ẽt in actu fauorabili dande libertatis,vt est casus nota
bilis hic iuncta gl. ¶ Sol.in verbo liberetur.diuiditur i duas
partes:prout duas formant oppositiones,Secũda est ibi Itez ℨ
ſ.qui si.ma,l.latinus. ℙPrima oppositio gl.ẽ circa purgatio
nẽ more,q̃ admitti non debeat per regulã traiectitie.§.d illo.
ſ.tũ.j.z l.magnã.C.de ℨben.z commit.stipu.gl.dupliciter rñ
det ℙPrima vadit p specialia q̃ sit fauor libertatis:z nõ ẽ ve-
ra qz imo est ius cõmune,cũ hic fuerit apposita pena z non
dies,vt statim dicam. Scda solutio Jo.violat tex.z ſm Bart.
est truffa.z ſm ista so.Jo.iste tex.nulla haberet dubitationẽ
vnde respondeo melius q̃ hic non erat apposita dies:sed tãtũ
pena ℨdeo bñ admittitur purgatio more,vt dixi.ſ.in tex.in.v.
no.tex.si vtrunq̃ esset z dies pena.vt in iuribus allegatis in
gl. Itẽ dum gl.dicit tale dimisit. Itẽ tale tollit est corupta z
inordinata ſm ℨmo.nam dum ẽt dimisit dz dicere delinit,p
ut loquitur.l.qui alienam.ff.de cuict.quã ad hoc allegat gld.
vbi verbũ desinit ponitur pro non incipit. Item dũ dicit tale
tollit vult dicere qõ verbum tollit ponitur pro nõ facit tene
ri:z ita ponitur in l.si seruus seruũ.§.si calicem diatretum.z
ibi gl.ff.ad leg.aq.quã allegat gl.hic,z hic vult dicere gl.qõ
illa duo verba delinit z tollit ij,pprie.ſ.in iurib⁹ ꝓprime allega
tis:ita hic impropriatur verbum liberet. ¶ In scda oppo.dic
q̃ ista oppositio respicit primam decisionem ter.z nõ ista se-
cundã sub q̃ qua gl.est posita quãuis Bar.etiã eam formet ad
secũdam decisionẽ tex.z gl.mixtim ponit duas sol.ℨz respõ
de melius secundũ gl.precedentẽ in verbo non possit,vbi dixi
q̃ hic cogitauit ẽ certo mõ.z ẽ certo actu manumittẽdi.ideo
non habet locũ cõstitutio de duob⁹ mẽsibus de qua loquitur
14 l.latinus allegata in gl. † Extra gl.Bar.inducit istũ.§.ad
notabilem z quotidianam questionẽ,quida donauit fundum
alicui,vt post ei⁹ mortẽ eet talis ecclesie,an donator possit ta
le pactum remittere ipsi donatario in preiudiciũ ecclesie.vi
det q̃ nõ ex quo vt ille actio iã est quesita ecclesie.l.q̃ties.C.ẽ
do.que sub modo.z actio nobis q̃sita sine facto nostro nobis
tolli nõ pt.vt in regula id qõ nostrũ de reg.iur.z.l.fi.cum sim
libus.ff.de pactis. Contrariũ determinat Bar.quia sicut hic
queritur ius seruo ex prouisione donatoris:ita ẽ istud pactum
potest tolli volũtate solⁱ⁹ donatoris,vel vtriusq̃ ℨhentis,vt.
l.ij.z ibi gl.ff.de ser.expor.z.l.ij.ff.q si.ma.ad liber.pue.z.l
j.C.si mã.ita fue.alie.vt ma. Heres antẽ donatoris nõ posset
mutare voluntatem,vt in iuribus prallegatis:z ad ꝓmum.ſ.
formatum licet Bar.expresse nõ respondeat.potes ex ei⁹ mẽ
te respondere,quod quando actio est nobis quesita irrevoca
biliter tũc nõ potest sibe facto nostro nobis tolli,vt in ℨtio:se
cus quãdo est quesita revocabiliter,vt.l.sed z si quis.in prin.
z.ſ.iuncta gl.ff.de vsufru.z ita est hic. Itẽ hic est q̃sita actio
virtute ℨctus innominati resultantis habita relatione ad id
ad qd devenit in modo z sic in causa ad ipsum ℨctũ donatio-
nis,ergo quantum ad illud debet habere locum penitentia.
l.si pecuniam.in prin.ff.de cond.ob causam.z declarant ple-
ne.ſ.in gl.in verbo possit cũ ista decisione Bar.tenet Joã. ẽ
imo.Raph.cum.do. ℙDet.de beru.do.Alex.z Ere.ad oder.
senẽ.hic:z sic ista est comunis z vera decisio. Et dicit Raph.
cu. qõ ꝓpter equitatẽ que ita dictat debet teneri ista decisio
Bar.licet dicat in ℨtiũ facere qõ in casu huius questionis q̃
sitũ est ius z actio ecclesie per.d.l.quoties. Sed in casu hui⁹.
§.z d.l.ij.cũ similibus.ff.de ser.expor.quãdiu viuit ille q de-
dit seruum manumittendum,non est perfecte acquisitũ ipsi
seruo:nec ipsi seruo erat acquisita actio pro libertate,ſz solus
officium iudicis.l.seruos.in fi.cum gl.ff.de alimẽ.et cibaria.le
15 z dixi in tex.in vl.notabi. †Sed officium iudicis non presup
ponit obligationem nec actionem.l.cũ postulasſem.in prin.
ff.de

ff.de dam.infect.Tñ ad.d.l.quoties.respõde qd ibi dat actio donatario ,ppter actum donantis.Ideo quo ad illud pactuz admittit penitẽtia,Idem tenet do.Alex.hic,vbi diffuse recitãdo aliorum dicta ad literã postea repbat Pau.de ca.z Lud.ro.ꝯ̃riantes Bar.Et pro ista decisione Bar.dicit multũ facere tex.in.l.aristo.in §.deniq3.cũ gl.z ꝙ ibi no.Bar.ff.de don.vbi per illum tex.dicit Bar.ꝙ vbi donatio transit in aliud pactũ,vt vigore pacti trãsit in ꝯctũ innominatũ,z est locꝰ penitẽtie quo ad illud ꝙ est deductũ in pacto:nam ibi donatus erat seruꝰ manumittedꝰ post quinquẽniũ:z sic erat facta donatio vsus z commoditatis serui vsq3 ad quinquẽniũ:sed post quinquenniũ debebat manumitti z sic ex tali pacto de acqrebat seruo facultas petendi libertatẽ,vt hic in fi.z tũc locus est penitẽtie quo ad tale pactũ:s3 nõ quo ad reuocandũ cõmoditatem dicti serui:tamen ille casus videtur esse diuersꝰ a questione nostra,put ẽt dicũt Moder.senen.qa in qõne nostra donatur fundꝰ alicui z illemet fundus precise erat puenturꝰ ad ecclesiã post mortẽ donatarij:s3 in.d.l.aristo.§.deniq3 donabatur vsus z cõmoditas serui vsq3 ad quinquenniũ,z post illud quinquẽniũ aliud diuersum veniebat in pacto seu in modico:sc3 pstatio libertatis.ad idẽ dicit do.Alex.facere.l.hoc iure.§.si qs dederit.cũ gl.in verbo liberatꝰ.ff.de don.idẽ cũ Bar.tenet Are.hic,z i cõs.lxxiiij.inc.diligẽter z mature põderatis que in puncto.in.iij.dubio.in.v.co. z duabus sequẽtibus.idẽ tenet Bar.in.d.l.iij.per illũ tex.ff.de ser.expor.Jo.de imo.i cõmento.c.potuit.in vlt.char.de locato.Lud.ro.simpliciter in.l.s3 si hac.§.pstituta.ff.de in iꝰ voc.Idẽ in effectu p plura verba tenet Bal.in.l.cum a socero.C.de iure dot.z ista vt dixi est cõis z vera decisio.¶ Cõtra Bar.tenet solus Pau.de ca.hic,z idẽ Pau.vbiq3.s.in.l.insulã.§.fi.ff.sol.ma.z in.l.si pecuniã.in prin.z ibi latius Lud.ro.ff.de cond.ob causam.z idem Pau.de ca.in.l.si cũ venderet.ff.de pig.actio.refert ẽt Pau.d ca.ꝯ Bar.tenuisse do.Frã.de albergotis d aretio notabilem aduocatum florentinum in.d.l.iij.ff.de ser.expor.refert etiam contrariũ tenuisse Jo.and.in add.Spe.ti.de instr.edi.§.nũc vero aliqua.in additione incipiẽte p superiora qui non contradicit Bar.s3 loquit in diuersis terminis,vt refert do.Alex.hic.z referam.j.in prima limitatione precipuũ fundamentum Pau.est quia ecclesie est acquisitum ius actionis p d.l.qties.qd secꝰ est hic.z i.d.l.iij.ff.d ser.expor.i seruo cui solũ acquiritur officiũ iudicis:ideo de facili potest illud reuo-
16 cari.†Sed ius acquisitũ tertio ex meo ꝯctu vel stipulatione,non possum ei auferre.l.j.z.ij.ff.de stip.ser.z est gl.no.in.l.certi condictio.§.si nummos.in gl.magna.ff.si cer.pe.q̃ tenet ꝙ si mutuo pecunia alicui tuo nomine nõ possũ ex interuallo stipulari mihi,z auferre tibi ius qsitũ ex numeratiõe.Sed ad istum respõsum est.s.z ad gl.in.d.§.si nummos statim respõdebo j.in pria limitatione.idem ꝯ Bar.videt tenere Sal.licet non bene se firmet in.l.j.C.si manci.ita fue.alie.vt ma.z in d.l.quoties.C.de don.que sub modo.tene decisiõnẽ Bar.q̃ est vera z communis.Et eam limita tribus notabilibꝰ modis.
17 ¶†Primo eã limita nõ procedere qñ ius fuisset plene acqsitum ipsi ecclesie puta,q2 iam transactum erat tẽpus quo debebat esse ecclesie:vel iã erat mortuꝰ primus donatariꝰ post cuius mortem fundus debebat esse ecclesie,q̃ casu cũ dñium trãsiuerit i ipsam ecclesiã.l.si partẽ.§.fi.ff.quem.ser.ami.z.l.fi.C.de sac.sanc.eccl.tũc donator nõ posset ampliꝰ reuocare:ex quo iam est pfecte quesitũ iꝰ z dñium ipsi ecclesie.ita limitãt Rap.cu.d.Pet.de bexu.z do.Alex.hic.z ita pcedit glo.in.d.l.certi.cõdictio.§.si nũmos.z gl.i.l.si absentis.C.si cer.pet.facit ꝙ tenẽt Bal.Jmo.z Moder.i.l.i insulã.§.fi.ff.sol.mat.vbi per illũ tex.tenent ꝙ si duo nobiles fecerunt pacem adinuicem,z promiserũt eã nõ rũpere sub certa pena applicãda ecclesie quãuis rupta pace postea recõsilient se,z oẽm iniuriã remittant:p hoc non preiudicatur ecclesie cui pena iã erat acquisita.facit bonus tex.in.l.vero pcuratori.circa fi.ff.de so.vbi tex.notabiliter dicit q2 certã cõditionẽ habuit stipulatio quã mutare nõ potuit stipulator,sicut nõ posset donans reuocare donationẽ q3 fecit primo donatario:l3 adiecerit pactũ ꝙ post eiꝰ mortẽ esset talis ecclesie q2 quo ad primũ donatio est pura z pfecta z sic irreuocabilis.l.pfecta.C.de dona.q̃ sub mõ.z.d.l.aristo.in prin.i ver.deniq3 ꝑm verum intellectũ Bar.z doc.ibi quẽ.s.retuli.z ita ẽt tenet Bar.in.l.fi.ff.de ꝯd.ob cau.in duobus locis.s.circa mediũ:z in vlt.col.z ibidẽ Sali.z alij.Et ita ẽt proprie loquitur Jo.an.in.d.ti.de instr.edi.§.nunc vero aliqua.in additione que incipit p superiora.quãuis Pau.de ca.eũ referat ꝯriari Bar.z nõ bene:nã ibi tenet
18 Jo.an.†ꝙ si dono rem titio,vt post certũ tẽpus eã tradat seio interim titius est dñs,z non nudus ministerio.Et non possem reuocare donationem factam ipsi titio z restitutionis tempore transferret dñium in seiũ.sed si nõ dono,s3 depono apud titium rem tradendã seio post certũ tempus tũc nõ trãsfero a me dñium:vnde anteq3 titius tradat seio potero mãdatum reuocare nec postea poterit titiꝰ reuocare.l.hoc iure.§.si qs dederit.ff.de dona.z l.eius qui in prouincia.in vers.quas ve-
19 ro pecunias.ff.si cer.pet.¶†Scdo limita nisi notariꝰ vl ẽt ipsemet donatarius vel alius tertius tpe dicte donationis recepisset talem donationẽ stipulando pro ecclesia seu noie ecclesie.tunc non posset donans reuocare:q2 tũc ecclesia intelligit per ministrum suum ꝯhere,z sic mediãte facto suo sibi acqrere:ergo ea inuita nõ põt habere locũ penitẽtia.secꝰ si nõ intcessisset aliqs tanq3 minister ecclesie sed tale pactũ esset appositũ a ꝯhentibꝰ gratia ipsorũ:z tũc licita esset penitẽtia de ꝯsensu.ita limitat Bal.in l.cũ a socero circa.fi.C.de iure dot.sequunt Rap.cu.do.Alex.Are.z do.Pe.de bexu.hic:z Jo.de imo.in l.conuento.c.potuit.in vltima charta.de locato.¶ Pro ista limitatione addit Are.bonũ tex.in l.cum maritus.§.si.ff.de pac.dota.vbi mulier q̃ dabat dotẽ fecerat pactũ ꝙ illa dos post mortẽ suã ex cã donationis it viuos restitueretur fratri z frater stipulatus est in illũ casũ dotẽ sibi reddi ibi decidit qd in preiudiciũ fratris z iuris sibi qsiti mulier nõ potest mutare voluntatẽ etiã cõsentiẽte marito.idẽ t3 Aret.in prealle.cõs.lxxiij.ꝙ incipit diligẽt z mature cõsiderãtis io q̃ in pũcto.in.vj.co.ad fi.z sequẽti vbi reputat illũ tex.in d.l.cũ maritus.§.fi.esse ad hoc singularẽ z in terminis:z adhuc,non esse ad hoc alio legatũ.Vide tñ ex hoc limitãtẽ in l.Seia ff.de dote prele.secus esset qñ talis mulier donasset fratri cã mortis:q2 licet interposita stiplo:tñ eẽt reuocabilis ex penitentia.z ita cõcordantur ista duo iura per.d.l.z doc.in.l.q̃ dotis.ff.sol.mat.¶ Moderni senẽses hic referũt se alos vidisse cõsultũ ꝯriũ p solennes aduocatos florentinos,z dñm Bald.nouellum ꝙ donator non obstante stipulatione notarij possit reuocare in piudiciũ ecclie,moti duplici fundamento z qdez subtiliter.Prio ex decisione Bar.hic cõiter approbata vbi erat qsita vtilis actio ecclesie p.l.quoties.C.de don.q̃ sub modo.z tamẽ admittit reuocatio z penitẽtia:ergo pari rõne,qñ actio queritur virtute stipulationis notarij ꝯcte cũ donatore:s3 ad hoc rñde ex mẽte Moder.s3 ego pleniꝰ z clariꝰ dicã qd longe diuersa est ratio:q2 in qõne Bar.res donata debet ecclesie virtute ꝯctus innominati,habita relatione pacti ad donationẽ vt superius dixi:nimirũ si admittitur penitentia propter debilitatẽ ꝯctꝰ innominati,vt est regula.l.si pecuniã.in princi.ff.de cond.ob cau.z.l.ij.ff.de ser.expor.sed in ista limitatione res donata debetur ecclesie ex stipulatione facta noie ecclesie,z cõsequenter debet ex ꝯctu noiato:q2 stipulatio est ꝯctus nominatꝰ.l.j.ff.de pac.ergo debet cessare penitẽtia q2 regula est ꝙ in ꝯctibꝰ nominatis nõ habet locũ penitẽtia.l.in cõmodato.§.sicut.ff.cõmo.z.l.sicut.C.de ac.z obl.imo fortiꝰ etiã in ꝯctibus innominatis,vbi interponit stipulatio cessat penitẽtia.l.ex placito.C.de re.permu.Bar.in.l.ij.ad fi.C.de condi.ob.cau.Et p hoc etiã cessat scdm eorũ fundamentũ dũ dicebãt ꝙ qñ stipulatio interponit su p actu valido sed sui natura reuocabilis.stipulatio assumit naturã illius actus,vt ñ ob stipulatione possit talis actus reuocari.l.§.si qs sub conditione.ff.vt lex.no.caue.z est bonꝰ tex.in.l.cũ quis decedẽs §.j.z ibi Bar.ff.de leg.nã illud pcedit qñ stipulatio interponitur super actu vltime voluntatis vt i dictis iuribꝰ z notabiliter Bar.in pulchra qõne in.l.fi.ff.de sol.secꝰ qñ stipulatio iterponitur super cõtractu inominato,tũc tollit effectũ penitẽtie,vt est tex.in d.l.ex placito.z.l.siue apud acta.C.d trãsa.z i specie firmant Bal.z Pau.de ca.i.l.q̃uis.C.de trãsac.Ratio diuersitatis est in prõptu:q2 i vltimis voluntatibꝰ penitẽ-
20 tia causat non a debilitate actus sed ab ipsius natura:†q2 natura vltime volũtatis est,vt semp sit reuocabilis z ãbulatoria vsq3 ad mortẽ.l.cũ hic statꝰ.§.ait oratio.ff.de dona.iter vir.z vxo.l.iij.§.ij.z.seq.ff.de adi.leg.z c.cũ marthe.de celeb.mis.ergo stipulatio ibi interposita assumit naturã illiꝰ actus vltime volũtatis,vt in iuribꝰ prealle.sed in ꝯctibꝰ innoiatis penitentia causat ab eorũ debilitate q2 ꝯctꝰ inoiati sunt admodũ debiles:ergo ille tollit apposita stiplõe.d.l.ex placito.d.l.
21 siue apud acta.†q2 stipulatio est actꝰ firmitatis,vt dt tex.in insti.de ver obli.i prin.Et stipulatio est fortior z firmior ꝯctꝰ q reperiat in iure ꝑm Cy.i.l.si ex precio.C.si cer.pe.Bal.i l.j.in prin.s.eo.De hoc tñ an stipulatio interposita super aliq̃ actu assumat naturã illiꝰ actus,an vero eã trãsmittat,plene disputaui arguẽdo ad ptes in rubri.s.eo.Ad ibi dicta me remitto.z referunt Mod.senẽ.qd ꝯ illa consilia aduocatorũ florentinorũ fuit Floren.iudicatũ z bene,vt patet ex predictis.¶ Sed aduerte vltra aduocatos florentinos ꝙ ꝯtra istã limitionẽ fortiter facere videt q2 si ista scda limitatio esset vera,

certe decisio Bar.cõiter approbata nũq̃ precederet arg.a partibus enumeratis.aut eni notarius vel alius stipulat⁹ est noie ecclesie:z tunc ℣n istam limitationẽ decisio Bart.nõ pcedit. aut nemo stipulatus est,vel recipit talem donationẽ nomine ecclesie:z tunc talis donatio nihil valet.ergo decisio Bar.nũ
22 q̃ procederet⁊q2 q̃ aliquis in psentia pluriũ psonaruz facit donationẽ ecclesie ẽt fauore pie cause nõ valet nisi aligs eã exp2esse recipiat nomine ecclesie,vt est gl.o2.z approbata in l.illud.z ibi Bar.Bal.z alij sequũt.C.õ sac.san.ecc.Defendẽdo istã limitationẽ.z ẽt decisionẽ Bar.dic q̃ Bar.z doct.loquũt q̃ fuit factũ pactũ inter donãtẽ z donatariũ q̃ post mortem donatarij talis esset ecclesie,z tale pactũ habet instar vltime volũtatis q2 potest mutari vsq̃ ad mortẽ z ex penitẽtia reuocari.vt dicit Bar.ℓ.in sequẽti gõne:z habita relatione dicti pacti ad ℨctũ donationis resultat ℨctus innominat⁹ do vt des vt superius dixi:vnde tunc tale pactũ in fauorẽ ecclesie valet z tenet q̃uis nemo illud acceptat aut stipulet nomine ipsius ecclesie,vt est ter.q cauillari nõ põt in.l.quoties. C.de don.que sub modo.qui ter.pcedit ñ solũ q̃ tale pactũ
23 fieret ecclesie,sed etiã q̃ fieret penitus extraneo:z hoc est q̃ ꝓprie volũt Bar.z doc.sicut z i vltimis volũtatib⁹ ⁊legatuz acquirit absenti z ignozãti,q̃uis nemo p eos acceptet aut stipulet.l.cũ pater.§.donatiõis.z.§.surdo.ff.õ le.ij.sec⁹ est in mera donatione inter viuos q̃ fieret ecclesie pluribus pũtib⁹ q2 nõ valeret nisi aligs eã reciperet noie ipsi⁹ ecclesie.ratio est q2 talis donatio inter viuos regrit consensum duozũ,vt.l. cõsensu.z ibi gl.magistra.ff.de actio.z obl.z.l.j.in fi.z ibi gl.ff. de ℨbẽ.emp.Bart.in.l.absenti.in pzin.ff.de don.Et in istis terminis.s.in donatione inter viuos quod etiã facta ecclesie, sic ad pias causas ñ valeat neq; teneat nisi aligs eã recipiat noie ipsius ecclesie pcedit.d.gl.no.z ordinaria i.d.l.illud.z ibi Bar.Bal.z alij.C.õ sac.san.eccl.z notabiliter Jo.an.in additionib⁹ Spe.in ti.de inst.edi.§.nunc vero aliqua.i ver.ſz
24 ad pauperes.⁊Adde etiã quod ecclesijs z pijs locis z pauperibus quilibet potest stipulari etiaz verbis directis,z ẽt ipsis absentibus z valet stipulatio,vt est gl.no.z reputata singularis j.q.vij.in.c.ãties cozdis ocul⁹ quã gl.dicit esse ad hoc singularem z alibi non reperiri Bal.in.d.l.illud.in.j.co.C.õ sacrosan.ecc.An.de are.in.§.cũ autem.inst.de adop.z in.§.alteri inst.de inutil.stip.¶Tertio limita decisionẽ Bar.secundum eundẽ Bar.z procedat in ipso donatoze q̃ potest ex penitẽtia reuocare illud pactũ oppositũ in fauorem ecclesie,secus est in herede ipsius donatozis qui non posset voluntatez immutare per tex.in.l.ij.ff.de ser.expoz.z in.l.iij.ff. qui sine manumiſ.ad lib.perue.z in.l.j.C.si mãci,ita fue.ali.vt manu. Et cũ Bar.trãseũt alij hic,presertim Are.z lati⁹ do.Alex.ſz contrariũ tenet Bal.in.d.l.cum a socero.C.de iur.dot.p tex q fozt iter vzget l.l.si ego.§.j.ff.de iur.dotiũ.vbi speciale ẽ in dote fauore matrimonij q̃ heres non possit ex penitẽtia reuocare in ℨctu innominato,ergo in ℨctum est ius commune.l.i⁹ singulare.ff.de leg.Ad istũ tex.respondet.d.Alex.hic in duobus locis z duobus diuersis modis.¶Primo respondet in.ij. charta in.v.col.quod ibi non consentiebat revocationi ille q̃ pecuniam receperat a defuncto conuertendam in dotem futurã sequutis nuptijs:vnde tunc bene est speciale fauore dotis z fauore matrimonij q̃ in ℨctibus innominatis per penitẽtiã solius heredis non recedatur a cõuentione.vt ibi.Secundo modo respõdet idem.d. Alex.in penul.col.in pzin.quod ille ter.nõ facit ad propositũ arguendo a speciali quoniã ibi nec defunctus si viueret,nec heres poterat penitere:vt pbat rõ ibi i tex.assignata,ne mulier remaneat indotata,q̃ rõ est generalis tã ad principalẽ q̃ ad heredẽ:ergo non est ibi speciale fauore dotis,neq; matrimonij q̃ heres non possit illud qd etiã defunctus non poterat.Sed tu caue q2 primũ assumptũ Alexã.nõ est expeditũ q̃ ibi defunctus etiã si viueret nõ posset ex penitẽtia revocare:nam ℨctum exẽsse tenet ¶Pau.ꝺ ca. z Lud.ro.in.l.si pecuniam.in pzin.ff.de condi.ob causam.z ¶Pau.de ca.in.l.ij.§.si pecuniam.ff.de don. quos refert etiã ipsemet do.Alex.¶Alio z tertio modo rñdet Are.hic q̃ tex. in.d.l.si ego.§.j.loq̃t in ℨctu simpliciter innominato:vbi bene est speciale fauore dotis z matrimonij q̃ nõ admittat penitẽtia ex parte heredis illi⁹ q̃ pro parte sua impleuit ℨ cũ q̃ non impleuit,vt declarat Bar.in.l.si pecuniã.i pzin.in.j. co. ff.de cõd.ob cãm.sed nos loquimur q̃n ℨctus innominatus resultat ex relatione habita ad ℨctum nominatum:quo casu dif-
25 ficilius ꝺz admitti pnia ex pte heredis.¶Ego de intellectu d.l.si ego.§.j.z an in ℨctu innominato in dote z ẽt in pia causa habeat locum penitẽtia,dixi in.l.ij.§.j.ff de cond.ob cãm.ad ibi dicta me remitto.¶Istam tertiam limitationẽ etiã repbat Lud.ro.in.d.l.si pecuniã.in pzin.inquãtũ Bar.facit dif-
26 ferentiã inter donantẽ z eius heredẽ⁊q2 regulariter penitentia permissa defuncto videtur etiã permissa ei⁹ heredi.l.ſz interim.ij.si vxo2.primo.ff.de do.inter vi.z vxo.Tu dic quod Bar.non negat pzout etiã dicit do.Alex.heredẽ regulariter esse eiusdẽ potestatis.cui⁹ est defunct⁹,vt in regula heredem ff.de reg.iur.sed voluit q̃ q̃n ex ℨctu meo veniebat ius tertio querendũ revocabiliter quod licita sit mihi penitentia in pjudiciũ tertij non liceat heredi per.d.l.ij.ff.de ser.expoz.cuz
27 concozdantijs pxime preallegatis ⁊quia mutatio volũtatis. z sic penitẽtia nõ debet ad heredẽ trãsire,sed debet a principali explicari.l.cẽtesimis.§.fi.z q̃ ibi tz Bar.ℨ.eo.facit.l.j.z l.fi.in fi.C.de revocã.don.z.c.fi.de don.tamen Lu.ro.in.d.l. si pecuniã.in pzin.respõdet ad.d.l.ij.ff.de ser.expoz.cũ concozdan.ℨ.allegatis p quã.l.Bar.hic tradit istã limitationez qõ ibi est speciale fauoze libertatis,q̃ heres nõ possit ex penitẽtia revocare libertatẽ:ergo sec⁹ in ecclesia:ſz errat q2 libertas z ecclesia eq̃parãtur,vt exp2esse tenet Bal.in.l.unica.§.i pzimo.in vl.co.C.de cad.tollen.quẽ refert z sequit.d.Alexã. in cõsi.lxxvij.ij.vol.q̃ incipit põderatis is de quib⁹ in hemate.in.vj.colũ.sicut etiã pcedit arg.de libertate ad piã causam,vt no.Bar.in.l.pzoxime.§.j.ff.de is que in testa.delen. z in.l.si vnus.C.de test.cũ cõcozdantijs quas alias legendo
28 ibi dedi.¶Ultimo querit Bar.hoc casu⁊qd si donato2 decesserit sine herede,an libertas seruo cõpetat.aduerte istud q̃ ẽt simpliciter Bar.hoc casu potest intelligi altero de duob⁹ modis z vtroq; bene.¶Primo hoc casu ſz hur⁹.§.q̃ donato2 grauauit donatariũ serui,vt seruo libertatem daret:tunc si donato2 moziatur sine herede cõpetat seruo libertas ex pacto z tenet quod sic p.l.j.ff.qui sine manum.ad liber.pue.z illa lex ℔ bñ pbat in pmo casu illi⁹ tex.z istud credo esse magis de mẽte Bart.q̃ ista vltima ẽstio Bart.referat ad casum §. nostri.Sc̃o modo põt intelligi Bar.hoc casu.s.in quo donato2 ex penitẽtia revocauit libertatẽ serui.Itẽ in ẽstione precedenti q̃n revocauit pactũ,per qs res erat peruectura ad ecclesiam z sic donato2 mutauit volũtatẽ z postea decessit sine herede:tenet Bar.q̃ libertas seruo cõpetat z illa res ecclesie p tex.in.d.l.j.ff.qui sine manum.ad liber.pue.z ille text. in fi.istud bñ pzobat scõm pzimã sol.gl.ibi cõmuniter approbatã.Itẽ quia ex quo nullus est heres cuius interſit hãc mutationem volũtatis obseruari:ideo talis revocatio cum litis
29 ne effectu nihil pzeiudicat.⁊z licet ex vltima volũtate etiã codicillari nihil possit deberi etiã ab intestato nisi adeatur hereditas per veniẽtes ab intestato,vt.l.ij.ff.de fideic.li. tñ hic est ℨctus.s.donatio:licet possit revocari vsq̃ ad mortẽ.ideo valet,ſz donato2 decesserit sine herede:sicut in simili dicim⁹ in donatiõe cã mor.que ſz sit vltima volũ.tñ q2 etiã habet natura ℨctus nõ requirit aliq̃ additionẽ hereditatis,vt pbatur in.l.tã is.§.j.ff.de do.cã mor.vbi filiusfa.põt donare cã mor. cũ ꝯsensu patris:z tñ ibi nõ põt cadere aditio hereditatis cũ filiusfa.illo iure ffozũ pretez q̃n in castrẽsib⁹ vel q̃si nõ poterat habere heredẽ,quia pater omnia occupabat iure peculij.l.ij. ff.de castre.pe.plene notatur in.l.post dotẽ.ff.sol.ma.Et per
30 hoc dicit Ang.se dare casum fozsitã p te alias nõ auditũ.⁊ in quo donatio cã mor.nõ revocat p penitẽtiã donatozis:iuxta. l.nõ omnis.in pn.ff.si cer.pe.z.l.q mortis.ff.de don.cũ mor. z inst.de don.post pzin.ſcz q̃n donas sine herede deceſſisset p tex.in.d.l.j.in fi.ff.q̃ sine manumiſ.ad liber.perue.z cũ nemo heres existat dicti donatozis penitẽtie nullus poterit eã cuz effectu revocare.z talis donatio cã mor.vt dixi ad sui ꝓfirmationẽ nõ regrit aditione hereditatis:z ad hocallegat Ang.gl. reputata singularẽ in.l.filie.C.fa.ercis.z est melio2.tex.cu gl. in l.post legatũ.§.pe.ff.de bis qui.vt indignis.Et multũ bñ pbat tex.in.d.l.tã his.§.j.inducendo vt.ℨ.induci no.istã solẽnẽ decisionẽ Ang.cũ Ang.tenẽt Jo.ꝺimo.z Are.hic Ange. z Jmo.l.circa.§.fi.ff.ad le.fal.z in.l.ij.ff.de leg.j.idẽ tz Ang. in repe.l.eã q̃.in.x.col.C.de fideic.z in qõne p euz disputata q̃ incipit.Alfesius miles.in.xij.col.z segt simpliciter.d.Aler. in.d.l.non omnis.in pn.in.ij.no.ſz idẽ do.Alexã.in.l.j.de lega.j.ẽt q̃ istud dictũ Ang.semp visum fuit sibi mirabile,ideo do.Alex.hic putat dictũ Ang.esse verũ,q̃ndo pcessuz fuit ad traditionẽ rei donate cã mor.Alias aũt si sola stipsio interuenisset tũ nec dñiũ nec possessio fuerit trãslata sine traditione, tũc videt q̃ actionẽ nõ habeat,ſz donãs decesserit sine herede,
31 vt hic latiꝰ p eũ.z ita ẽt tz i.d.l.ij.ff.de leg.ij.¶Ꝺz aduerte q̃ donatio cã mor.q̃n nõ interuenit traditio regrit stipulationẽ.l.mortis cã donatio sic.z.l.senatus.§.fi.ff.de do.causa mortis.vt hodie efficaciter agi possit pacto nudo conditionel.si gs argẽtũ.C.de don.vt est gl.reputata singularis in.l.cũ pr. §.m euio.ff.de leg.ij.z est gl.similis in.l.ij.C.de iure dotium. z sic videtur q̃ donatarius habeat actionẽ z donatio remãsit

firma

firma nō ob. renocatione donantis. ex q̄ donator qui eā renocauit decessit sine hr̄de p tex. in. d. l. i ff. ff. qui sine manumiss. ad liberta. pue. vbi dōatio libertatis remanet firma ñ obstāte renocatione cōcedēt⁹, ex q̄ renocās decessit sine herede. ita pōt defendi ista solēnis decisio An. Sed ego alīs medīs arbitror decisionē Ang. non esse verā: q̄ fundamentum Ang. t sequaciū est quod ex quo nullus est heres donantis non est alīs qui nomine donātis possit obīcere de renocatione donā-
23 tis. † Istud nō videt verum: quia videt quasi impossibile qō quis decedat sine herede. cū saltē sit fiscus: qui semper erit heres vt ē gl. reputata ling. i. l. ex facto. §. fi. ff. ad treb. nisi intelligeres Ang. et quādo fiscus nollet esse hr̄s quod esset restringere ctus decisionē. Itē si talis res donata cā mortis q̄ fuit renocata, reperiatur penes tertiū etiam iniustum possessorē, poterit se defendere quod donatarius nullū ius habet: nec in dominio nec in possessione, t qō talis donatio fuit renocata. t sic q̄ ad eū liberas edes habet. l. loci cor⁹. §. cōpetit. ff. si serui. vē. t pōt oponere de iure tertij. in totū ex exclusiuo iuris agentis. vt per Bar. in. l. ō. ff. de except. rei iudi. Itē quia ter. i d. l. j. in fi. ff. qui sine manumiss. ad liber. pue. in qua se fundat An. ge. non facit nisi secundū primā sol. gl. ibi sz scōm alias nihil facit. Itē t fortius ibi concurrit fauor libertatis: p qua libertate multa sunt inducta contra regulas iuris cōmunis. vt dicit tex. in. §. fi. instit de donatio. q̄ non est tuta extēsio ad donationem causa mortis: in qua iste fauor cessat.

2 ¶ Quis potest se obligare alicui sub pena de nō alienādo certā rē quam sibi: qui si requisitus non vult emere poterit alīs impune vendere. nu. 3. nisi mora purgauerit. n. 6.

4 Confessio facta etiam in iudicio, requirit vel iudicis vel partis acceptationem.

5 Quando tempus non est a iure expresse limitatum dz statui arbitrio iudicis.

7 Si emphyteuta interpellauit dominū an velit emere, qui negleserit: poterit tñ postea morā purgare re integra antequā sit res alīj vendita.

8 Ad constituendum quē in mora sufficit vnica interpellatio.

9 Dictio sepius verificatur in pluribus quam in duobus.

10 Ad constituēdū quē in mora sufficit iterpellatio extiudicialis.

11 Nō procedit petitio illius qui vnū precise petit, cū duo alternatiue promissa essent.

12 Interpellatio facta tutori constituit pupillum in mora.

13 Pene ipso iure nō committitur quādo stat per creditorē cui debet solui, ne recipiat.

14 Mora que cōmittitur cōtra faciendo cōtra cōuentionem est grauior quam illa que committitur solum in omittendo.

15 Prohibitus alienare extra familiam potest vendere extraneo requisitis p nus illis de familia, t nolentibus emere.

16 Communio solet parere discordias.

17 Res prohibite alienari si alienētur valet alienatio in vita alienantis: sed post eius mortem possunt renocari.

18 Si aliquis fuit condemnatus restituere quicquid habebat ō bonis sempronij intelligitur statim inter viuos: nec ōbet spectari tempus vltime voluntatis.

19 An in terminis. §. nostri tutor possit vendere partē pupilli quam habet in isto predio sine decreto iudicis.

20 Quando regnum est cōcessum regi t successoribus suis. successores minores nō possunt administrare regnum nisi scm formam. c. grandi. hic alleg.

21 Sicut ex vltima volūtate patris testatoris pōt res immobilis pupil. alienari sine decreto iudicis ita t ex volūtate ptis colla ta in contractu, t sic in actu inter viuos.

22 Si q̄s in genere dat licētiā hr̄dibus suis q̄ possint alienare, sub ista generali licētia cōprehēdunt etiam pupilli heredes.

23 Volūtas patris operat quod res immobilis pupilli possint alienari sine decreto iudicis quāuis nulla vrgeat necessitas.

24 Si cōsors promisit consorti nō vēdere alteri q̄ sibi sub pena tab extraneo reperiat nomie pretij multo plus quā consors dare velit an poterit sine metu pene vendere extraneo.

25 Bonum est arg. de personis ad tempus t ecōtra: t de personis ad locum t econtra.

26 Si colonus vult vēdere partē suā fructuū dz eā potius vēdere domino q̄ alīj dūmodo dominus offerat iustū ptiū

27 Oblatio debet esse vera iusta t non simulata nec fraudulenta: alias non releuat.

28 Colonus antiquior fisci debet preferri alīs i noua cōductione dūmodo offerat pretium quod alius tertius offert.

29 Si statutū disponat q̄ in vēditione proferatur consors alīs: consors tenetur dare tantū quantum ab alio dari reperitur.

30 Consors offerens iustum pretiū preferendus est alīs et pl⁹ offerentibus.

1 **§. Coheredes.** † Qui tenet alicui vēdere sub pena illo regnito t negligente emere, pt sine metu pene vēdere cui vult. h. d. tñ casū multum notabilis fz Bar. t fz Dy. Bal. t An. t nō calibi i iure: tñ fz Bar. t alios satis cōcordāt. l. fi. t q̄ ibi habet. C. de iure ēph. t. c. potuit. de locato. ¶ Diuidit in tres partes. in prima ponit thema. In scda q̄. In tertia rñsio. scda ibi q̄ro cū coheres. tertia ibi rñdi scom ea q̄ opponerent. ¶ Et aduerte prosiguratione casus q̄ coheredes q̄ certa predia hr̄ditaria inē se diuiserūt, vnū pdiū inter eos cōe reliquerūt cū pacto pena li qō non posset alīj vendi: est credēdū qō non sine causa illud vnū predium cōe t indiuisum reliquerunt, vel quia ex diuisione illius aliquod incōmodū resultabat, vl q̄ ex cōione sequebat vtilitas, vel aliq̄ emolumētū. hec videt demōstrari ex natura hui⁹ cōuētionis, fm Joā. de ana. insistētem circa intellectum istius tex. in cōsi. xlvij. qō incipit. illud presuponit qō p hibitio alienationis. t. j. pleni⁹ dicet: t sic natura huius cōuētionis ostēdit qō cōmunio erat vtilis. t diuisio dānosa, iō tale predīū debebat remanere cōe, vel esse vnius coheredū tantū
2 ¶ † Mo. primo ex isto tex. qō q̄s pōt se obligare alicui sub pena de nō alienādo certā rē quā ei. facit tex. notabilis in. l. qui fundū vēdidit. ff. de ẓhē. emp. Aduerte tñ qō talis promissio nō afficit rē vt si fiat vēditio ñ teneat, imo venditio valet t tenet t trāsfert dōium, sed incurrit penam, vt hic vel tenetur ad interesse si pena nō fuerit pmissa: vt notat in. l. ea lege. C. de cō di. ob causam. t l. si ita q̄s promiserit. §. ea lege. j. eo. t ppea ille tex. non dubitat an valeat vēditio partis, facta alīj exneo: q̄ ponit, p cōstanti qō valeat, sed solū dubitat de pena an mulier q̄ alienauit in extraneū icidit i penā. intelligē nisi stipulator i illa rei⁹ reale puta hypothece sibi reseruauerit vt. l. si creditor. §. fi. ff. de distra. pig. fm literā pisanā t verā, put ē ibi litera negatiua nullā esse vēditionem: t nō est alibi in iure fm Ang. t Imo. hic. Propterea ex illo tex. sumit cautela quādo vis impedire ne q̄s possit alienare rē. nec partē rei. facias q̄ i conuctione de nō alienādo obliget tibi in specie illā rē. t cōstituat er nunc se tuo nōie possidere: casu q̄ alienaret: tunc bene ipedit alienatio, t trāslatio dōij, vt dicet in. l. si ita q̄s promiserit §. ea lege. j. eo. Itē sec⁹ ē in prohibitōe testatoris vel legis: q̄ illa bñ afficit rē, t impedit trāslationē dōij: vt plene notat p glo. t scribētes in. d. l. ea lege. t. l. si ita q̄s promiserit. §. ea le. t ibi di
3 cet. j. e. ¶ † Scōo no. ex isto tex. q̄ q tenet alicui vēdere sub pena. t nō alīj. si ille reqsit⁹ nō vult emere, pōt alīj impune vendere. rō ē: q̄ ei q nō acceptat pactū: ñ dz pactū seruari. sicut ille q nō acceptat cōfessionē aut ẏba aduersarij: nō pt se ex illis iuuare. vt notat Bal. t d. Alex. in. l. su⁹ hr̄s p illū tex. C. ō rep. t absti. hr̄. idē tz Sali. in. l. vnica. in. xv. oppo. C. de confes. t i. l. gñaliter. in. vj. q. C. de nō nu. pe. vbi dicit Salice. sepi⁹ ita cō suluisse de facto: t q̄ ita ēt sepe dicebat patru⁹ suus t Richar. de Saliceto. idē etiā tenet Salic. i. l. iubem⁹. ad fi. C. ō li. cau.
4 vbi tenet † qō ēt cōfessio facta in iudicio regrit vel iudicis vel partis acceptionē. Alex. i cōsi. xv. quarti volu. qō incipit, in causa appellationis interposite in. j. col. t in consi. cliij. v. vo. qō inci. vi. is narratis in themathe. in vlt. col. Lar. Flo. in ps. xcij. qō ici. nobiles viri dñi viciguerre. in. vj. col. ad fi. Aduerte tñ qō ille reqsit⁹ qō emat, debet expectari per duos mēses, anteq̄s possit alteri vēdere, ar. l. fi. C. de iure emphy. fz Bar. t cōiter alios hic. adde Ang. qui idē tenet in cōsil. ccxliij. inci. multi consortes de ciuitate Lucana. An. t Bali. in. d. l. fi. C. ō iure emphy. Sol⁹ Raph. cu. aliter tz qō interpellatus debet expectari nō precise p duos mēses, sed alīq̄ tpe tarādo arbitrio bōi viri, t sic iudicis p. l. cōtinu⁹. §. cū ita. t qō ibi notat j. eo. adde. p ista opi. Raph. ẓ alios bene facere tritam regulā
5 † qō qñ tēpus nō est expresse limitatū a iure, debet statui arbitrio iudicis. l. j. i fi. ff. de iure delib. c. de causis. ō offi. dle. t. c. fi. de transactionib⁹. nisi dixeris sequēdo cōmunē opi. q̄ satis dicat taxatū fuisse tempus duorū mēsiū per. d. l. fin. C. ō iure emphy. pcedēdo de similib⁹ ad similia. l. nō omnīū. ff. ō legi.
9 cū vulgarib⁹. ¶ † Scōo aduerte qō tz requisitus neglexerit emere pōt tū morā purgare re itegra, t sic an teq̄s vēdatur extraneo t audiet offerēs se paratū accipere. l. sicut. §. si volūta te. ff. q. mo. pig. vel hypo. so. t. l. si ita q̄s pmiserit. §. Seia cauit. j. eo fz ẓDau de ca. d. Alex. t Ire. h. Bñ facit qō tz Bar. in. l. si insul⁹ ā. eo. in. j. op. prime partis, t i noua. q. vbi p tex. i. d. §. Seia cauit. tenet Bar. qō ad actionē quelitā cōseruādā admittit purgatio more. ēt ex parte actoris, t etiam hic creditor qui neglexit emere t postea vult habere agit ō cōseruādo actionē seu ius sibi quelitū. Adde licet ꝑfati Modern. nō fuerint memores Jo. an. in additiōnib⁹ Specu. in tit. de loca
7 to §. nunc aliqua in versic. c. j. vbi notabiliter idē tenet † qō si emphyteuta interpellauit dōs an velit emere, q̄ neglexit q̄ pt

postea mozā purgare re itegra ātēq̄ res sit alī vēdita:ꝛ ꝑfere tur cuicūq; alī:ꝛ allegat ita tenere Simonē vincentiū in.d.l. fi.C.de iur.emphy.allegat etiā q̄dā alia iura ad hoc,vide per eū. ¶ Tertio nota ex ter.in ver.sepi⁹.qō hoc videt ꝓbari quo ad constituēdū quē i moza:nō sufficit vni.interpellatio:ſz debebat sepius reiterari,ꝛ sic regrant plures puta trina denūciatio:ꝛq; dictio sepius verificat in plurib⁹ q̄ in duob⁹:vt l.sernos.in ꝓbis aut sepi⁹.ff.C.ad.l.iul.de vi pub.ꝛ ad mi⁹ verificat i duob⁹.l.veluti.§.h̄ vroz.i ff.ff.ō edēdo.ꝛ l.mariti. §.q ſtū.cū sequēti.ff.de adult.ꝛ l.ſi.iuncta rub.C.ſi sepi⁹ in integrū restī.fue.pos.do.Alex.in cōmē.l.sepe.in.h̄.col.ff.ō re iudi. ¶ Contrariū cōiter tenet qō imo sufficit vnica interpellatio ad cōstituēdū in moza:put ꝓ plura iura tz Bar.in.§.se ia.j.ea.l.vbi reſeruo dicēdū,ꝛ ibi rūdet Bar.ad istū tex.q; ꝟ dictio sepi⁹ denotat facti accidētia:ꝛ ū iuris mysterium,ꝛ ita ēt rūdet Bal.Ang.Jmo.Raph.cu.Paul.de cast.ꝛ Alre.hic. ¶ Sed Obod.senē.subtili⁹ considerātes tenent q; dictio sepi⁹ in isto ter.fuit posita cū mysterio iuris,q; iura q̄ volunt q; sufficiat vna interpellatio:vt dicet in.d.§.Seia.,pcedunt qñ per interpellationē cōstituit creditor in moza ad fines vt teneāt de interitu speciei debite perempte,vl ad fines impediē di cursuz vsurarū:ſz ꝟ iterpellatio fit ad diuersum fīnē,vt interpellat⁹ libereť ab obligatione penali,ꝛ ad impediendum ne purificet cōditio,sub qua pena veniebat cōmittenda. Vñ tūc bñ regrit bina interpellatio,vt hic:vnde Bar.i l.non solū §.morte.ff.de ope.no.nū in pe.co.in materia ,ptestationis ici tatoꝛie,allegādo istum ter.facit diffe. an iterpellatio fiat ad icommodū creditoꝛis.ſ.rōne,interit⁹ vl vsuraruꝫ.An ꝓ o fiat ad cōmodū ipſi⁹ interpellātis:vt excusetur ab obligatione penali:ꝛ ista difficilī⁹ inducat,vt hic.nec ob tex.ē l.ſi.C.de iure ēphy.ꝛ in.c.potuit de loca.vbi sufficit vna interpellatio:ꝛ tñ fit ad cōmodū interpellantis,vt evitet penā caducitatis:q; ibi logr in obligato ex dispositiōe legis,vbi miti⁹ agit.l.cel sus.in ꝓcin.cū gl.ff.de arbi.hic in obligato ex ꝙuētiōe homi nis. ¶ Dz aduerte:q; vī q; posſit bene defendi rūsio Bar.in d.§.scia.ꝛ doc.hic dū dicūt q; in isto tex.dictio sepi⁹,denotat accidentiā factiꝫ nā licet nō declaret,ego declaro ꝛ ꝓbo istam sol.nā hic qñ ponit dictio sepi⁹,narrat cōtingētia facti q; ista mulier sepi⁹ interpellauit tutoꝛes,ꝛ clarū est q; ex narratiōe facti non tz arguere de decisionē iuris qnlegislatoꝛ in ea non se fundat,vt dixi in.§.Callimach⁹.in.h̄.no.ē.ea.l.ꝛ latius i.l. vnica post gl.ibi in.h̄.lec.C.qñ nō petē.par.Tamē ad hoc po tes dicere q; imo ter.hic in ea se fundet cū i decisiōe dicat:rñ di ſz ea q̄,ꝓponerēť obstaturā doli mali exceptionē. Itē dictio sepi⁹ nō ē posita in.j.ꝓte.in qua ponit thema:ꝛ sic narrat factū sed est posita i.h̄.ꝓte i q̄ formal qō ex q̄ sequit. ¶ Quarto no.in ver.testatoꝛ.tucta gl.que exponit etiā extraiu⁹ ꝛ semp ad hoc allegat ꝓ qō ad ſtituēdū quē in mora sufficit iterpellatio extraiudicialis:ꝛ ad hoc Bar allegat quatuoꝛ gl.facit ſz Raph.cu.ꝛ d.Alex.l.j.§.nunciatio ex hoc edicto.ff.de ope. no.nun.adde gl.in l.vinū.in gl.magna in ꝑn.ff.ſi cer.pet.Fa cit tex.in.l.denunciasse.in ꝓi.ff.de adul.quam Bar.ibi ad ꝛ notat ꝛ legit sub.l.qui vroꝛi.idē tz Bar.in l.nō solū.§.morte ff.de ope.no.nun.in tertia ſpecie protestatiōis incitatoꝛie in ꝑ.itē an sit necesse.Jmo foꝛt etiā interpellatio extraiudicialis facta solum p verba enunciativa:puta egerē tali pecunia, cōstituit in moza ꝑm Bar.in.l.etiā hoc mō ꝑ illū ter.ff.de le. j.ꝛ latius Bar.in l.ſi quis mihi bona.§.ſed,qd ſi mihi mandauit.ff.de acqui.hr̄.Sed caue:q; ad hoc vt interpellatio cō stituat in moza nō dz esse simplex,sed incitatoria ad solvēdū: vt l.moza.ad ſi.ꝓin.ff.de vsuris.in ver.repetendi debiti in stantia:per quē tex.ita tz Bar.in.d.l.non soluz.§.morte.i vlt char.in ꝓin.tū Bar. postea ibi rūdet q; lz non incitet expresse tñ incitat tacite.Vnde ē q; sola notificatio debiti nō sufficit ad cōstituēdū debitoꝛē in moza,ꝑm Bal.singlr.in.l.vinū ad ſi.ff. ſi cer.pet.l.in minoꝛū.C.in qui.cau.in integ.restit.non est ne cesse licet dicat in cōtrariū facere.l.primā in ꝓin.ff.de ven in spi.De hoc puncto,an ꝓ talia verba enūciativa extraiudicia liter ꝓlata cōstituatur debitoꝛ in moza,dixi plene in l.ſi ex le gati cā.§.eo.vbi etiā vltra Bar.ibi,qui ponit vnā limitationē ad istud notabile addidi tres alias solennes limitationes ibi videas. ¶ Quinto no.ex tex.ibi secundū conuentionem,aut emerent aut venderent,ꝑm Bar.Bal.Ang.Jmo.do.Alex.ꝛ etiā Alre.in.xiij.no.foꝛmam denunciationis alternatiue:nam ſi denūciasset simpliciter q; emerent:non teneret denūciatio, sicut nō ꝓcedit petitio illius q; vnū ꝓcise petit,cū duo al ternatiue ꝓponsa essent.l.vbi autem nō apparet.§.q; illud. §.eo.ꝛ ita etiā vult.gl.j.hic,sed Paul.de ca.tenet quod illud ꝓbū aut emerēt,fuit adiectum in denunciatiōe ex superabū danti:q; sufficiebat requirere quod emerēt:eod quia de hoc tantū loquebatur conuētio,ꝛ illa verba secundū conventionē referunt ad verbū emerent.ꝛ nō ad illud vēderēt.Alex.acer bius tarat Paul.de ca.ꝛ ōt quod multū inaduertenter ꝛ male loquutus est:ꝛ illud quod docto.tenent.de quibus nō facit mētionē ꝛ aliud nō allegat in cōtrariū:sed idē qō Paul.de ca. etiā tenet Raph.cu.hic:q; illud ꝓuentionē,respicit illud qō sequitur,aut emerent:nō autem respicit illud aut venderent: tamē si denuntiauit vt emerent aut venderent:fecit plusquā debuit,ideo etiā fecit illud qō debuit:q; quod pluris est vtiq; tanti est l.cū furti.ff.de in lit.iur.mihi pl⁹ placet ista scōa opinio.Paul.de cast.ꝛ Raph.cum in conuentione non contineretur illa secunda pars alternatiue:aut venderent:nam i isto tex.coheredes qui p̄dia hereditaria diuiserant,vnum prediū cōmune reliquerunt in quo fuit cōuentū q; si quis eoꝝ vellet suam partē alienare:teneretur eam vendere coheredi,vel eius successoꝛi ꝓ certo ꝓtio limitato:ꝛ si aliter fecisset in cideret in penā:vnde secūdum cōuentionē penalē,sufficiebat denuntiare coheredibus qō emerent:nec talis denūtiat⁹ cogebatur emere:per reg.l.nec emere.C.de iure delib.ꝑsertim cū ista ꝙuētio sit penalis,ꝛ in penalibus dz liquidissime cōsta re vt est tex.singularis.in l.in testō.prima.ff.de cōd.ꝛ demō. quē ter.ad hoc reputat singularē Bal.in c.j.qualiter do.ꝓ prie.seu.ꝓpe.in feu.ꝛ in c.quintauallis.in vltima col.de iu reiu.ꝛ in l.cū ꝓponas.in vlti.col.C.de here.insti.do.Alex. in l.ſi in nomine.C.de testa.Itē licet in isto tex.mulier requisuerit alternatiue aut emere aut vēdere:q; forte habebat cō moditatē emendi:ꝛ sibi expediebat:tñ tenere sic simpliciter esse iniquum quod coheres qui forte vendit partē suā ex necessitate cogatur emere:vñ tene q; ꝑm formā cōuētionis tenebatur solum denuntiare qō emerent,licet ex abundanti etiā fuerit adiectū vel vēderēt:sicut etiā in hoc tex.ex abūdāti fuit facta sepius interpellatio:cū tñ vnica sufficeret:vt dicā in §. Seia.j.ea.ꝛ aliquid tetigi.§.in iij.nota. ¶ Sexto ꝛ vlti.no. ex tex.hic,nihil tale fecerint.ꝛq; interpellatio seu ptestatio facta tutoꝛi cōstituit pupillū in moza:ꝛ ibi prejudicat ꝛ impedit ne pena ad eius vtilitatē cōmittatur.bene facit tex.in l.ſi ex stipulatu.§.e.ꝛ in l.Emilius.ff.de mino.ꝛ q; no.Bar.in l. cū filiusfam.§.in hac.in vlt.q.§.e. ¶ Lapio gl.ſi.in ver.exceptionē,quā diuide in quatuoꝛ partes.In prima timoꝛe cōtra rī declarat tex.an pena ipſo iure committat,ꝛ primo tenent q; sic postea subdit quedā verba ꝑm Joā.per que videtur tenere ꝓtiū.In secunda opp.contra tex.ꝛ solu.In tertia idē facit In quarta ꝛ vlti.allegat vnā cōcoꝛdātē ad tex.ū,ibi,sed ꝛtra §.de pac.tertia ibi,ꝛ licēt nō ob.quarta ꝛ vltima est ibi,itēfacit. ¶ In prima parte gl.ibi,nā ipſo iure cōmissa est pena.Ista gl.repꝛobāt Ang.Jmo.Raph.cu.Pau.de ca.d.Alexā. ꝛ do Pe.de Bex.q; est cōtra ter.quē postea gl.statim allegat in l.Celsus.in prin.in ver.idē ait si iusserit ꝛ in §.ſi.ff.de arb. ē.vbi dicit tex.* q; pena ipſo iure nō cōmittetur qñ stat p creditoꝛem cui debet solui ne recipiat.Itē ex quo per aduersarium stetit quominus fieret illud qō fieri debebat,non potest dici pena ipſo iure cōmissa.l.in executione.§.ſi.ē.eo.Cōfirmatur ꝑm do.Pe.de Bexu.ꝛ alloder.senē.q; pena venit committenda si fuerit in moza vendēdi coheredi.ꝑm Bar.in l.ita stipulat⁹.in vj.q.§.eo.sed nulla est moza in offerente.l.q decē in prin.ff.de sol.ergo nulla est pena.l.lecta in ver.ſz cū sortis ff.li certū petatur,ergo nulla actio competit ad penā,ergo nō est ꝓpꝛie exceptio,ꝛ in hac ratione fundat se tex.in d.l.cel sus.§.ſi.ff.de arbitris.Et ad istū tex.qui ōt obstaturā doli mali exceptionē,ꝛ sic ꝓsupponi q; pena erat mero iure cōmissa, respōdet ꝓfati doc.qō iste tex.loquitur de exceptione doli generali,subꝛogata loco exceptionis intētionis ꝛ facti que nō ꝓsupponit ipſo iure obligationē,ꝛ sic penā ipſo iure cōmissam,de qua exceptione intentionis ꝛ facti,sunt due gl.magne que declarāt in l.qui se debere.in ver.exceptione.ff.de cō.ob causam,ꝛ in l.h̄.ff.de excep.ita transeunt communiter scribētes hic.Isto mō impꝛopꝛiatur tex.noster qō nō loquatur de exceptione doli,vera ꝛ ꝓꝛpꝛia que ꝑsupponit actionē mero iure cōpetere.sed loquatur de exceptione impꝛopꝛia intētionis ꝛ facti,ꝛ isto modo sit impꝛopꝛiatio ꝛ violētia litere Itē exceptio intētionis ꝛ facti est abusiue ꝛ impꝛopꝛie exceptio.ꝛ ideo nō haberet locū in statutis loquētibus de exceptiōe ꝑm Bal.in l.perēptoꝛias.in v.col.C.sen.rescin.nō pos.ꝛ est glos. nota.in c.ꝓtimo.in ver.defensionis.defensiōis testatio.in vj. Idcirco Alret.conatur saluare tex.ab impꝛopꝛietate,altero de duobus modis: quos tñ ipse repꝛobat. Primo q; hic interpellatio nō fuit facta principali.sed eius tutoꝛi,cui⁹ negligētia nō pōt ipſo iure auferre pupillis ius ad ipsam rem immobilē Vel q; ꝛia loquuntur quādo interpellatio fit principali.qui est legitima persona,tūc pena bene cōmittitur ipſo iure.secus

quando

qñ fit eius p̄curatori vel tutori,sed eũ vtraq; sol.confundi/tur per tex.in.d.l.sed si ex stipulatu.ff.eo.t dixi in tex.in vlt. no.alijs duobus modis conant saluare tex.ab imp̄o p̄ictate ¶Mod.senẽ.hic nihil est,aũt aliter salua tex.ab imp̄o p̄icta te,qõ ideo hic pena cõmittat ipso iure,eo q; mulier coheres alienauit parte suã extraneo p̄ cõuentionẽ penalẽ,t sic stipu latio penalis cõmittit,nõ ex capite moze,sz ex capite p̄ factio nis:q; alienauit in extraneũ.tñ obstat exceptio doli ex equi tate:q; coheres requisitus noluit emere.t sic nõob.d.l.celsꝰ. §.j.t.§.fi.q; loquit qñ interuenit sola moza in nõ recipiendo t nõ cõtra factio.sicut hic:nec ob.qõ ex quo sepiꝰ iterpellauit tutores qõ emerẽt:t ipsi neglexerũt emere qõ dz ipso iure ex cusari a pena cõuenta,p ea que superius adducta sunt,q; rñ de qõ p̄cedũt qñ aliquid solũ erat imp̄lẽdũ vel solueñdũ:tũc ex isto capite nõ posset dici in moza.nec pena cõmitti,sz q; h postea vẽdidit extraneo qõ est cõtra p̄incipalẽ itẽtionẽ quẽ tionis penalis:ideo ex ista cõtrafactione mero iure cõmittit pena,t in hoc iste tex.redit bñ not.singularis,lz ex equitate
14 obstet exceptio doli,vt in litera.¶ cõfirmat q; moza q̃ cõmit tit cõtrafaciendo:t sic alienãdo in extraneũ p̄ cõuẽtionem de qua loquit iste tex.est grauior,q̃ illa que cõmittit solũ omit tendo,t sic nõdãdo put p̄cepit arbiter,t de qua loquitur.d. l.Celsus.§.j.t fi.p̄ doctrinã gl.cõiter approbatã in.l.si moza. ff.sol.ma.cũ cõcordant.qua ibi dedi.iõp̄imaque est grauior, facit penã cõmitti ipso iure vt hic,sz nõ scõa,vt ibi. ¶In ea gl.ibi,sed hic ad penã.t sic valet alienatio:q; pactum de non alienãdo appositũ in cõtractu nõ impedit alienationẽ valere vt.d.l.nemo.ff.de pac.tñ alienans incidit i penã,vbi:t dixi. ẽ.in tex.in.j.no.t secundo.Et meliꝰ rñde p̄m ¶De.de bella p. Imo.Raph.cu.t d.Alex.qõ in.l.q̃traria erat pactũ simplex qõ nõ liceret alienare rẽ suã.t istud nõ valet:q; nõ itereſt pa ciscentis,vt hic,hic aũt erat pactũ limitatũ q; nõ liceret alij vẽ dere nisi coheredi,t istud valet:q; itereſt coheredis paciscẽ tis vt hic.facit.l.qui fundũ vẽdidit.de p̄hẽ.emp.¶In ea.gl. gl.ibi.l.si creditor.§.fi.ista oppositio p̄cedit tenẽdo q; ibi sit litera affir.s.vllã esse vẽditionẽ,sed litera ¶Pisana t vera est negatiua,vt dixi.ẽ.in tex.in.j.no.t p Bar.ibi.t l.t.ca.le.C. de cõd.ob cãm.t in.l.si ita qs p̄miserit.§.ea lege.j.e. Et isto
15 mõ illa.l.nihil ob.¶Extra gl.p istũ.§.determinauit nota biliter Dy.q; p̄hibit p̄ testatorẽ alienare ex familiam, põt vẽdere exneo,coheredibus familia p̄ius regsitis.t nolenti bus emere casus est hic qõ intelligit Bar.esse verũ qñ fuisset p hibitus simplr alienare extra familiã,secꝰ si essent adiecta v ba imp̄ortãtia vt familie relinqueret.vel similia verba,iuxta l.peto.§.fratre.ff.de leg.ij.tũc nõ posset alienare iõ i exneũ,et requisitis illis de familia tã;z res q̃ subiacent restitutioni si deicõmissi.rx licet s illis de familia p̄ aut.res que.C.cõia õ le. ista est vtilis t quotidiana decisio,quã sepe vidi i factor:t pas sus ambiguus.cũ Bar.simplr translit Joã.de imo.hic idem ẽt tenet Alre.hic.t ¶Pau.de ca.in l.filiusfa.§.diui.el.ij.i lectu ra patauina.ff.de leg.j.vbi tenet q; aliud est,p̄hibere in testñ to simplr ne alienet extra familiã:tũc põt p̄hibit alienare illis de familia requisitis,t recusantibꝰ emere.allegat notata p Bar.t doc.hic. Aliud est p̄hibere alienari,eo q; vult i fa milia remanere:tunc nõ est in potestate ipsius p̄hibiti auferre familie ius fideicõmissi cõditionalis p talem interpellatio nem vnde etiã si recusaresit emere:tñ possent revocare aliena tionẽ vigore fideicõmissi.¶Adde quod per istũ tex.decidit Bar.in.l.codicillis.§.instituto.ad fi.ff.de leg.ij.vbi tenet qõ si testator in testõ dispposuit qõ si frater volebat fundũ sibi re lictũ vẽdere qõ vẽderet fratri suo qõ si frater nõ vult emere po terit vẽdere exneo facta requisitione t expectatiõe duorũ mẽ siũ:per istũ tex.Ad idẽ adde qõ per istũ tex.decidit Bal.in l. volũtas.i.j.co.ad fi.C.De fideicõ.t in.c.iter dilectos.i.v.co. de fide instr.q; si vasallus est gravatus ere alieno,t dominus nõ vult ei permittere qõ alienet iꝰ suũ feudi, poterit alij alie nare si dominꝰ requisitus nõ vult emere:p istũ.tex.t.l.fi.C. de iure emphy.¶Brevit Raph.cu.t do.Alex.i primo casu tenẽt õ Dy.t Bar.t bene qõ etiã qñ p̄hibitio est facta sim pliciter ne alienet extra familiã:quãuis nõ sit adiecta illa cau sa vt relinquat familie:tñ nõ põt extraneo extra familia;alie. etiã denunciatis illis de familia,t nolentibꝰ emere.eo q; te stator q; p̄hibuit alienari extra familiã,p hoc voluit q; in fa milia remaneret.t qõ in familia relinqꝛet:q; ista vba ne alie nes extra familiã,vident apponi in vim cause:t sic inducere tacitũ fideicõmissum,vt.l.filiusfami.§.diui.el.ij.ff.õ leg.j.Et hoc videtur tenere gl.i l.peto.§ p̄diũ.in gl.j.iuncta gl.ij.t fi.ff.de leg.ij.Et istud ex p̄esse tenẽt ¶y.Sali.t ¶Pau.õ ca.in l.quoties ab omnibꝰ.per glo.ibi.¶C.de fideicommis.t sic vide tur esse relictum fideicõmissum familie,eo casu quo alienetur in exneum.nec ob.iste tex.q; loquitur in contractibus in qui bus nõ põt videri per talia verba esse factum tacitũ fideicõ missum:t sic quod relinquat p̄ fideicõmissum,sicut in vltimis voluntatibus.¶Vltra eos tu respõde aliter ad istum text. q; si p̄hibitus alienare interpellauerit illos õ familia an ve lint emere poterunt illi de familia cõgruenter rñdere:nos ñ volumus rñdere,cũ post mortem tuã lit ad nos perventurũ. ex cã fideicõmissi:t sic gratis sine aliqua pecunia.f̃m ¶Pau. de ca.hic:t i.d.l.q̃ties ab oibus.t isto casu illi de familia ha bẽt iustã cãm recusandi emere illud qõ ex causa fideicõmissi est futurum suum qõ nõ est i terminis istius §.Item contra Dy.t Bar.et late tenet Jo.de ana.in cõsi.xlvñ.ici.illud p̄e supponitur qõ p̄hibitio alienationis:motus p plura quib̃ conatur rñdere.¶Dod.senẽ.hic p̄cipue q; illi de familia cen sentur ad fideicõmissũ inuitari vt.l.cũ pater.§.libertis.ff.õ leg.ij.ergo talis inuitatio nõ põt ab eis auferri vt i re.id qõ uostrũ.ff.de reg.iur.t l.fi.ff.de pac.Itẽ alienatio exfamilia nõ põt fieri nisi de cõsensu illorũ de familia,vt.d.l.q̃ties ab oibus.t d.l.cũ pater.§.libertis.ergo il lis requisitis t nõ p̄sen tiẽtibꝰ,fieri nõ põt.Ad idẽ adducit tex.quẽ reputat ad hoc o ptimũ.in l.vnica.C.nõ licebabi metro.li.rj.vbi p̄hibit est alienatio i extraneos,t p̄missa iter habitatores metro comie t tñ nemo sani capitis diceret q; reg sitis habitatoribꝰ:t recu santibꝰ emere,q; posset fieri alienatio in extraneũ cũ tex.ibi in distincte p̄hibeat alienari extraneis adducit etiãquedam a lia de quibus ibi plenꝰ per eũ.¶Q; õclude ergo ex p̄dictis qõ indistincte,siue sit,p̄hibita alienatio extra familiã simpli citer,siue etiã sit adiecta causa,vt familie relinquat qõ neutro casu põt alienari in extraneũ.t sic exfamiliã,etiam requisitis illis de familia.t recusantibꝰ emere:t sic cõtra Dy.Bar.t se quaces in p̄imo mẽbro.nec ob iste tex in quo se fundant Dy. t Bar.qz.s.rñdi dupliciter p̄imo qõ loquit in p̄tractu:in q; ñ põt cẽseri inductum fideicõmissum,put in vltimis voluntati bus:t ita etiã ad istũ tex.dicit Bal.in.c.j.§.aut si libellario.q bus mo.feu.amit.in vli.feu quẽ etiã allegat Jo.de ana.in p̄ alleg.pli.xlvj.secõ qõ isti de familia sunt habituri gratis ex cã fideicõ.ergo nõ põt cogi emere qõ nõ est in isto tert.¶Vlr̃ duobꝰ modis respondet ad istũ tex.Jo.õ ana.i pallegato p̄nis. xlvñ.¶Primo q; in isto ter.duo offerebãt,sczqõ emerẽt,aut vẽ derẽt,sed in casu qõnis nostre vnũ tñ.scz qõ emerẽt que sunt dissimilia,t magis fauẽdũ est plura offerẽti vnde ex diuersis non fit bona illatio.l.inter stipulatẽ.§.sacrã.in versic.sz hec dissimilia sunt,cũ cõcordantibꝰ.s.e.tamẽ caue:q; nia.ẽ.in pe no.tex.tenui f̃m Raph.cu.t ¶Pau.de cast.q; illud,aut vende rẽt,fuit ex abũdanti adiectũ in denunciatione,t nõ erat i ipsa cõnẽtione.Sedo rñdet t dicit aduertẽdũ qõ in isto tex.cohere des qui certa p̄dia hereditaria diuiserunt,vnũ cõe t in di uisum reliquerũt q; p̄hibuerunt alij vẽdi nisi coheredi,sub pena cẽtum,eo quia verisimiliter vel ex diuisiõe illius p̃ñ in cõmodũ resultabat,vel ex cõione sequebat vtilitas,t sic na tura conuentionis significabat diuisionẽ eẽ dãnosam,t cõionẽ eẽ vtilẽ.vnde si dicerem qõ denũciatione facta coheredi non possit vẽdere exneo.sequeret absurdũ sive inconueniens vel q cogeret cõtinuare in cõione q.ll.habẽt p̄o re dãnosa.l.fi.C.
16 qñ t qui quar.pars de lib.r.t.l.si nõ sortẽ.§.si cẽtũ.ff.de cõdi. ind.¶q; communis solet parere discordias.l.cũpater.§.dul cissimis.ff.de le.ij.vl cogeretur pati dãnũ quod resultat ex di uisiõe q; est õ naturalẽ equitatẽ.vt qs sine culpa sua damnũ patiat,vt ig regula sine culpa.de reg.iur.in.vi.ideo iste tert. recte decidit obstaturã doli exceptionẽ,q̃ fundata est in equi tate:vt.l.j.t.l.q; equitate.ff.de ercẽ.do.si requisito coheredẽ q̃ neglexerit emere,alienauerit i extraneũ.q; rõ cessat in p̄senti.q.ita tene t cõclude q̃uis ¶Pau.õ ca.hic fuerit i noua opi
17 nione õ oes,¶q; sicut res p̄hibite alienari si alienẽt valet a lienatio in vita alienãtis:sz post eius mortẽ possunt revocari. l.fi.§.sinaũt sub cõditone.C.cõia õ lega.t.l.seruo legato.§.j.t ibi notatur.ff.de leg.j.ita qñ testator simpliciter p̄hibuit alienari extra familiã,valet alienatio donec alienans viui:q; donec alienãs vt uit,videt cessare p̄hibitio alienatiõis exfa milia:postq̃ requisiuit illos de familia vt emant,vt hoc tex.sz eo mortuo aut reliquet hr̃de vnũ de familia:t similit valebit: aut vnũ extraneũ.tũc renocabit p.l.vnũ ex familia.§.sz si vno t.§.sequẽ.t.§.sed t si fundũ.ver.q; si talia.t.l.peto.§.p̄diũ. ff.de leg.ij.q; fideicommissum remanet dũtaxat post mortez alienantis:t sic eo mortuo retractat alienatio.ita dicit se itel ligere dictũ Dy.licet per scribẽtes male declaret,ista opinio nẽ ¶Pau.reprobãt.d.Alle.t Alre.p̄cipue:q; illũ q; õt ¶Pau. de cast.p̄cedereret qñ fideicõmissum esset collatum post mor tẽ illius cuius fundus a testore fuit p̄incipaliter relictus:sz in casu nostro fideicõmissum intelligitur collatum z in tẽpꝰ quo

Ne cui relinquit spōte alienaret cōtra ꝓhibitionē testatoris
nā statim qḋ alienat locus est fideicōmisso,vt.l.cum pater.§.
libertis.ꝛ l.peto.§.prediū.cū ibi notatis,ꝛ §.fratre.ff.ḋ le.ij.
ꝛ l.pater.§.filiam.cū ibi notatis per Bar.ff.de le.iij.¶Sed
aduerte:qꝛ vnū videt obstare ad qḋ scribentes nō aduertūt,
scilicet verbū relinquat dū dꝫ in ꝓhibitione vt familie relin-
quat.illud verbū relinquat,videt importare per vltimam vo
luntatem.§.certū.in aut.vt cum de app.cog.ꝛ qḋ notant gl.
ꝛ doc.in l.his verbis.in prin.ff.de he.inst.ꝛ gl.in.§.si vo nul
la.in vbo relictis.in aut.de her.ꝛ Falc.ergo videt importa-
re fideicōmissum demum post ei⁹ mortem,vt etiam dicebat
Pau.de ca.ꝛ nō in ei⁹ vita facit tex.in.c.vt vnusquisq̄.in ver
bo ꝓprie ecclesie relinquat de peculio clericoꝝ Respōde ꝙ
verbū relinq̄ intelligitur etiam de actu inter viuos.l.si añ.C.
de do.ante nup.ꝛ l.cū oportet.§.sin autē res.C.de bo.q̄ lib.ꝛ
est gl.no.ꝛ elegans in cle.si.in ver.relicti.de iure patro.que dt
qḋ verbum relinquo vel relicti etiam adaptatur ad actum in
ter viuos.Ad idē est tex.bene solennis in l.hoc sermone.ff.si
liber.ing.eē dic.p quē tex.decidit ibi pulchre.d.Benedict⁹
18 de plūbino,† quod si aliqs fuit cōdēnatus relinquere qcqd
habebat de bonis Sēpronij,qḋ intelligit statim inter viuos:
nec dꝫ expectari tēpus vltime volūtatis,ꝛ ibi est ꝓprie tert.
de hoc.ꝛ istā decisio.do.Benedicti refert ꝛ sequit do.Andr.
Barb.in.c.requisisti.in.iij.col.de test,ꝛ in.d.c.vt vnusq̄sq̄.i
primo notabili de pecu.cleri.vbi p hoc dicit se ꝯsuluisse offi
cialib⁹ sancti Petronij Bononie,cui Eugenius papa cōces
sit bullā quod relictis ad pias causas soluat certū quid dicte
ecclesie ꝙ comprehēdatur etiam donatio inter viuos quod
bene no.Et ꝓpterea tex.in l.j.C.de sacrosan.eccle.addit ad
verbum relinquere dictionē decedēs:ꝛ sic in proposito vbū
19 vt familie relinquat,iportat vt in familia remaneat.¶†Se-
cundo querit Bar.i terminis hui⁹.§.tutor.ex hac causa pos
sit vēdere partē pupilli,quā habet in isto pdio sine decreto
iudicis:ꝛ dicit videri qḋ non.per l.si fundus.in prin.ff.de re-
bus eorū.vbi nō sufficit subesse vtilitatē vēdēdi nisi ēt subsit
necessitas.facit qꝛ tutores non possunt vendere rē immobilē
pupilli sine decreto iudicis.l.magis puto.§.ñ passim.ff.de re
bus eorū.ꝛ.l.lex.q̄ tutores.C.de admi.tut.ꝛ hoc mō videre
tur interpellationē factā tutoribus qḋ vēderēt nihil operari,
ꝛ p hoc contrarium putat Bar.esse de iure verius qḋ si est
vtile pupillo.Quis non sit necessariū,poterunt tutores sine ḋ
creto iudicis vendere,ꝓp voluntatē defuncti,qui hoc voluit
quādo tale pactum interposuit.per.l.fi.ff.de reb⁹ eo.ꝛ quia i
terposuit legē sibi ꝛ successorib⁹ suis cū Bar.tenet Bald.hic
ꝓp voluntatē defuncti alternatiuā:alias ita protestatio non
arctaret tutores ꝙ reputat not.dignū.ꝛ cū Bar.ēt tenēt do.
Alex.ꝛ Are.hic.Sed tu aduerte qḋ inquātū Bar.in duobus
fundat se in isto tex.i neutro vꝫ iste text.ꝓbare:quia vt dixi ḋ.
in tex.i pe.notabili,conuētio penalis in isto tex.ñ fuit alterna
tiua,sed solū vt tenerent vendere coheredi aut eius successo-
rib⁹,alias vēdendo extraneo inciderit in penā cētū:nō autē
fuit cōuentio vt ipse coheres vēderet Quis postea dnūciatio
fuit alternatiua qḋ tutores aut emerēt aut venderēt: sꝫ illud
aut vēderē,nō erat i cōuentiōe penali ḡ nō est verū fundamē-
tū Bar.de hoc tex.qḋ.defunctus apponendo pactū voluerit
posse vēdi.Itē scḋo non est verū illud qḋ dicit Bar.qḋ in isto
tex.pr̄ imposuerit talē legē sibi successoribus suis:quia in cō
uentiōe mentio successorū solū fuit qḋ volēs alienare partē
suā teneat vendere coheredi vel eius successorib⁹.ꝛ sic mētio
heredū vel successorū fuit vt emerent:nō autē vt venderent.
¶Itē vltra predicta Raph.cu.hic in fi.licet de predictis
nullā faciat mētionē reprobat ḋcisionē Bar.ꝛ aliorū,ꝛ sequū
tur etiā Moder.senē.qꝛ scḋm eū falsum ē dicere qḋ ꝓpter ꝯ
uentionē de qua in tex.pater paciscens videat licentiā dedis-
se pupillis suis aliēdi.qm̄ de pupillis istis ñ cogitabat tpe
cōuentionis.ꝛ scḋm eū videt cōtra notata p eūdem Bar.in
simili in.l.quidam cōsulebat.ḋ.de re indi.Secūdo ꝛ subtilit
mouet:qꝛ verba cōuentionis vident tendere ad coarctādum
facultatē vēdēdi,vt solū possit vēdere coheredibus:ꝛ nō alte
ri:ergo nō debēt operari contrariū effectū.ꝛ sic inducere li-
centiā vendendi:qꝛ inducta ad restitutionē nō debēt operari
permissionem.vt.l.legata inutiliter.in princ.cum simi.ff.de
adi.leg.vnde dicit credendū esse ꝙ in isto tex.fuerit facta dnū
ciatio legitime,vt fieri debuit ꝛ sic de dubitatiōe Bar.nō est
multū curādū scḋm eū.Ad istud vltima fundamētū respōdet
do.Alex.hic qḋ lꝫ verba cōuentionis penalis apposita i hoc
tex.ibi sub hoc pacto.nō includant licētiā vendendi sed vide
antur astringere volētē vēdere ad vendendū coheredibus,ꝛ
ñ alteri:tñ illa alia verba cōuentionis posita in tex.ibi dū di-
cit scḋm cōuentionē aut emerent aut venderent:inquantum
dicunt aut vēderēt,ꝓbat opinionē Bar.attēto ꝙ in cōuentiōe
fuit facta mētio de successorib⁹.sed certe vt dixi plures i isto
tex.ꝯuentio penalis fuit solū vt venderēt coheredibus,vel eo
rum successoribus:ꝛ nō aliis lꝫ mulier in denuntiatione petie
rit alternatiue qḋ aut emerēt ꝑm ꝯuentionē:aut etiā vēderēt
vnde illḋ ꝙ vēderēt dꝫ intelligi.s.legitime vt dꝫ,ꝛ sic nō decre
to iudicis,ꝓut etiā voluit Raph.cu.nec est verū qḋ in conuen
tione sit facta mentio de successoribus quātū ad vendendū,vt
ipsi successores coheredis possent vēdere,sed bñ vt emerēt,vt
ꝑdixi,ꝛ istud puto verius ḋ iure.¶Subdit ēt d.Al.qḋ Bar.
in d.l.qdam.cōsulebāt.allegat⁹ per Raph.cu.nihil dt ꝙ in
proposito repugnet.Sed certe vꝫ pro eo satis bñ facere:ꝓut
20 etiā dicunt Mod.senen.inquātū Bar.ibi dicit†ꝙ qñ regnū
est cōcessum regi ꝛ successorib⁹ suis:tñ successores minores
nō possunt administrare regnū:nisi scḋm formā iuris.c.gran
di de sup.negli.prela.in vj.vt ibi p eū.ita hic verbū successo
ribus,quatenus etiā posset referri ad verbū vēderēt debebit
intelligi in minoribus:secūdū iuris formā,ꝛ sic cum decreto
iudicis.¶Tenēdo tñ decisio.Bar.ex ea habes tres notabi-
les conclusiones in practica,duas ꝑm Are.hic i fi.ꝛ tertiā
21 ꝑm Mo.senē.in v.no.† Prima ꝯclusio est qḋ sicut ex vltima
voluntate patris testatoris pōt res immobilis pupilli aliena
ri,sine decreto iudicis d.l.fi.ff.de rebus eorū.ꝛ l.j.i.fi.i ver.
volūtati pareat defuncti.C.qñ decreto opus nō est.ita etiam
ex voluntate patris collata in ꝯctu,ꝛ sic in actu inter viuos.
adde bene facere tex.in l.iij.C.qñ decreto opus nō est in versi.
nisi parētis voluntas vel testatoris:ergo prima est inter viuos
Itē.d.l.fi.ff.de rebus eorū.loquit qñ testm̄ pr̄is erat nō solen
ne ꝛ inualidū,ꝛ tñ vltima volūtas testatoris ex testō inualido
sufficit,vt tutores possint sine ḋcreto aliena:ergo forti⁹ volūt
patris valida collecta in actu inter viuos dꝫ sufficere:cū bonū
sit argumentū de vltimis voluntatibus ad ꝯctus ꝛ ꝯ.l.seruū
filij.§.eū qui chyrographum.ꝛ l.que delegato.ff.de legatis.
Sed caue,qꝛ d.l.fi.ff.de rebus eorū.loquit quādo testator de
dit expressam licentiā tutoribus alienādi res immobiles pu
pillorū:hic aūt voluntas patris solū ex cōiectura colligit,er-
go nō dꝫ esse par dispositio:argu.l.vnice.ff.si tab.test.exta.in
22 ver.qꝛ ex cōiectura nō ꝓprie script⁹ vr̄.¶†Scḋa notabilior
cōclusio est qḋ si aliquis in genere dat licentiā heredib⁹ suis
qḋ possint alienare,sub ista generali licētia cōprehēdūt ēt pu
pi heredes:ꝛ hoc esset planū,si pupillus iā institutus in testō
daret hec licētia:qꝛ tunc necessario refertur ad eos,ar.l.fun
dus qui legatus.ff.de fun.instr.sed istud est valde notabile ꝛ
tēdū mēti:ꝛ multū no.Are.hic in fi.ñ.qñ ista licētia colligit
ex verbis positis in ꝯctu iter viuos,quo tpe nō presumit ꝯhē
23 tes cogitasse quales heredes essent habituri.¶†Tertio,con
clusio est ꝑm Mod.sene.in vj.no.ꝙ volūtas patris operat
qḋ res immobilis pupilli possit alienari sine decreto iudicis,
Quis nulla vrgeat necessitas:prout alias requirit.d.l.magis
puto.§.nō passim,nō tñ operatur ꝙ possit alienari,si minori ñ
erat vtile:qḋ bene no.ad pdictū titulū.C.qñ decr.op⁹ nō ēst,ꝛ
ad d.l.fi.ff.de reb.eo.¶Vltra Bar.circa text.ibi vēderet cē
tū vigintiquinq̄,qui loquit qñ fuit appositū certū pretiū,qrit
opportune quid si nō fuisset certificatū pretiū certū:ꝛ cohēs
volēs vēdere partē suā.reperit ab extraneo tantā quātitatem
sed coheres requisitus dicit ꝙ nō vult tm̄ dare:qꝛ tātū nō vꝫ
ꝛ offert se paratum dare iustū pretiū,an teneatur sibi dare ꝑ
minori pretio q̄ ab alio reperiat.an vero possit illi extraneo
24 vendere sine metu pene.Eodē mō in qōne quotidiana†si con
sors promisit consorti nō vendere alibi q̄ sibi sub pena:ꝛ ab
extraneo reperiat nomine pretij multo plus quā consors da-
re velit,an poterit sine metu pene vendere extraneo.An.hic
determinat.qḋ nō,dūmodo consors velit dare iustū pretiū,ꝛ
dicit ita disputādo fuisse determinatū p Mart.de fano,vt re
fert Jo.An.in add.Spe.in ti.de ēpt.ꝛ vē.§.nunc videndū re
stat in versic.sed pone statutū.ad fi.magne aditionis.ꝛ male
refert Joan.An.qꝛ Jo.and.ibi tenet oppositū,qḋ imo debeat
dare pretium quod ab alio reperitur:qꝛ res tantū valet quan
tum vendi potest.l.si seruus furtiuus.in prin.ꝛ ibi gl.ꝛ Bar.
ff.de cōd.furt.ꝛ l.j.§.si heres.ff.ad Treb.ꝛ l.iij.in fi.ff.de in
diem adic.cū alijs ibi allegatis per Joa.And.Sed pro opi-
nione Ang.quod sufficiat offerre iustū pretiū facit quod vult
glo.bene notabilis in l.ij.in gl.magna.C.de rescin.vend que
vult nō debere attēdi illḋ quod vnus aut duo offerunt:sed il-
lud quod communiter offertur ꝛ cōmuniter valet ꝛ lꝫ Joan.
And.in dicta aditione Spec.nō videatur sequi illā gl.Tamē
ego vltra scibentes pro illa gl.adduco duo bona fundamen-
ta.primū est:nam bonum argumentum de personis ad tem-
pus,ꝛ ecōtra.l.qui plures liberos.in prin.ꝛ ibi Bar.ad hoc
not.ff.de vulg.ꝛ pupil.ꝛ l.videamus.§.pe.ff.de in lit.iuran.

Sed non dz attēdi pretium vel estimatio modici temporis, puta vni⁹ diei vel duorū, vt est tex.notabilis in.pretia rerū.l. §.j.z ibi.Bar.ad hoc no.ff.ad.l.fal.ergo similiter nō dz attēdi pretiū vnius persone vel duarum sed cōmune:arguēdo vt dixi de tēpore ad psonas.Et iō dicit Bar.in l.pretia rerū.§. j,p illum text.qō aduocatus debet esse cautus,z bene facere positiones qō talis res tali tēpore tātū valuit,z ante z post p multos dies:q2 si solum poneretur q tali die tātū valuit: tūc non attenderet estimatio illius parui temporis vnius diei vt duorū.†Ad idē scdo moueor:q2 bonum est argumentum de personis ad locū:z ecō.l.j.in ver.Effilius iuncta.l.ij.in vers. ea.ff.ne quis eū q in ius voc.Hinc est quod sicut verba debēt intelligi scōm conditiones z qualitates personarum ad quas referunt.l.plenū.§.equitū.cū vulgaribus.ff.de vsu z habi.z l. si qs filio exheredato.§.irritum.ff.de iiu.rup.ita z̄ba debēt intelligi secundum qualitatē locorū ad que referunt.ita argu it Pau.de ca.cōs.cccxx.incipiēte dubitatur primo an co mes palatin⁹.in.iij.dubio,in fi.Modo nos habemus quod attēdi debet estimatio cōis pluriū locorū:z nō vni⁹ loci par ticularis vel duorum:argumēto.l.fi.§.fi.z qō ibi no.Bar.C. 5 admi.tu Bart.in l.fi.p illum tex.C.de magi.cōue.ergo idē dz esse in psonis quod non debeat attendi pretium quod of fertur ab vna persona vel duab⁹.Item quantū valeat frumē tum z similes res,dz attēdi quantum vendi possent i loco pu blico publici fori,z nō alibi,in no.Bar.in .l. septem.p illum tex.C.de eroga.mil.an.lib.xij.Et i.d.l.pretia rerū.§.j.ad fi.z est tex.notabilis.in c.j.de emp.z ven.in x̄bo nō carius vēdāt transeuntibus quā mercato2.vendere possunt. ita ego arguo p2o illa gl.no.Ad idem p2o opinione Ang.facit fm Pau.de ca.quod n debet attēdi animosio2 licitato2 ad impediendum adiudicationem fieri iusto p̄tio.l.ad officium.in fi.cum ibi no tatis:C.communi diui.per quem tex.no.ibi Bal.z Sali.in x̄bo iustū quod si consors offerat pretium iustum non attende retur animosus z extraneus licitato2,z ad hec ille tex.nō ea libi secūdū eos.Ad idē facit qō no.Bar.in.l.j.in fi.per illū ter. 16 C.de metallar⁹ z metal.lib.xj.vbi no.†quod colon⁹ si vult vēdere partem suā fructuum,debet eam potius vēdere domi no quā alij.dummodo dominus offerat iustum pretiū,quod Barto.reputat tenēdum menti,z sic non p̄sideratur ibi mai⁹ pretium quod posset ab alio reperiri.sed iustū pretium. Ad idem facit fm Raph.cuma.z Pau.de ca.quia si contrarium dicerem⁹ ō facili posset committi fraus,vt si ille qui promisit vendere alij consorti,submitteret alium tertium,q multo pl⁹ offerret quā consors,z revera nollet emere. vel offerrent duo amici plus offerre monstrantes.Sed tu caue:q2 istud funda 17 mentū nō est bonū.†q2 si posset apparere de tali dolo z frau de:que p2obantur ex solis coniecturis,puta ex qualitate p̄sone,z ex enormi excessū pretij:iuxta gl.notabilem.i.l.apō q̄ el sum in p2in.ff.de doli exceptio.tunc talis oblatio nō attēdere tur:nā oblatio debet esse vera z iusta.z non simulata nec frau dulēta:alias non relenat.vt est notabilis in l.fi.C.de iure em x̄by.in vers.quantum.p̄tium ab alio revera accipi potest.z in verbo quantum ipse revera.z ibi Sali.ad hoc no.z ibi dixi.z ter.in.l.eū qui.§.cum igitur.in verbo si falsus.ff.de in diē ad di.Specu.in titu.de locato.§.nunc aliqua.in x̄si.xciij.Bal.i lij.ad fi.C.de rescin.vend.quem stati.j.in specie referam.Ad idem facit qō pulchre.no.Bar.in l.si pater.p illum tex.ff.de pact.do.vbi tenet qō si promisi tibi vēdere rē pro illo pretio qō inuenitur,z quod quidam nobilis z potens vult eam ha bere p minori quā valeat,z eius timore nemo audet plus p mittere,quod istud non debet attendi.z sequit Lud.roma.in l.si eū.in p2in.ff.si quis cautio.z ista opinio Ang.h3 magnam eqtatem,z bene confirmatur ex predictis.Contrariā opi nionem z sic Jo.an.in dicta additione Spec.videtur seq Jo. de imo.hic,vbi post multa verba que hic i specie refert domi. Alex.quantū ad ppositum in fine tenet,quod cum hic velit sibi ius querere p2opter p̄tium quod offert:tunc dz attendi pretium qō ab alio reperiri potest:quia satis debet esse cōsor ti qō ibi potius gratificetur q̄ alij,absq; eo qō velit aduersa rium pati dānum.in percipiēdo minus ab ipso quamab alio possit habere.Eandē opinionem tenet Alre.hic per tex.i.l.pe 28 nul.z fi.C.de locati.pred.ciui.li.xj.vbi p̄batur †quod colon⁹ antiquio2 fisci debet preferri alij⁹ in noua cōductione dūmo do offerrat pretiuz qō aliquis alius offert.z illum tex allegat Bar.in.l.vectigalia.§.ij.ff.de publica.ad idē allegat Alre.ca sum notabilem in.c.j.§.sed etiā res cum gl.sua.z ibi Bald.in tit.p quos fiat inuest.in feu.vbi dicitur quod si vasallus vult alienare feudum,debet illud agnato mai⁹ pretium offerēti da re,vel aliud qō vasall⁹ ab alio potest habere.Idē tenet Bald. 29 in.l.ij.in vlti.q.C.de rescin.vendi.†vbi formal Bal.q.i termi nis statuti,disponentis qō in vendicatione p2oferatur cōsors alij⁹,iuxta.c.constitutus.de in integ.resti.,cludit Bal.q̄ p sors tenet dare tantum quantum ab alio dari reperiri p.l.fin. C.de iure emphy.Et refert Jo.an ita tenere in.d.§.nunc dicē dum ad si mouet etiam Bal.quia venditor debet seruari in dēnis.d.l.ad officium.C.cōi diui.z q2 istum pretiū dicit esse illud qō reperitur ab alio.aut.hoc ius p2orectū.C.ō sac.san. eccle.z l.in fundo.ff.de rei vēd.intelligit tñ hoc dūmodo sine fraude z cōclusione fiat z equalibus pactis per.l.ij.§.fina al⁹ est.l.eū qui.§.cū igit.z.§.fi.ff.de in diē addic.z dixi etiam.§. idē formaliter sequitur Sali.in l.dudum.C.de z̄hen.empt. z Ludo.ro.in l.si eū in p̄n.ff.si quis cau. Tene primā deci 30 sionē Ang.z sequaciū q̄ est equa.†qō cōsors offerens iustum pretiū referri debeat alij⁹,etiā pl⁹ offerentib⁹.intellige tamē qñ cōuētio vel statutum simplicit astringunt cōsortē ad ven dendū cōsorti:nam intelligitur iusto pretio:z ideo licet essent vnus vel duo plures offerentes,illud non attenderet,sz solū inspiceretur iustū pretium:q̄ oblato debebit potius vendi p sorti ita procedit gl.in.d.l.ij.C.ō rescī.vēdi.Si aūt connētio vel statutum non loquit simpliciter,sz disponit quod potius teneatur vēdere isti q̄ illi,z sic disponi quod si aliquis velit vē dere teneatur potius vendere consorti q̄ alij,tunc intelligit in re pari,vt plus offerenti detur,z sic consors p2eferatur.si tantū offerat quātū ab alio reperitur.ita loquitur Joā.an.in dicta additione Spec.Bal.i d.l.ij.ad fi.C.ō rescin.ven. ita li mittat z concludit Rap.cuma.z bene quem sequntur Pau. de ca.z do.Alex.in effectu Joan de imo.eo.q2,vt dictum est. ō.quando mediante oblatione quis vult aliquod ius conseq: debet offerre illud plus qō ab alio offertur:quia satis est qō si bi gratificatio fiat ergo venditor debet immunis conseruari d.c.primo.§.sed etiam res per quos fiat inuest.z.d.l. fi.z ibi Bar.C.de loca pred.ciui.lib.xj.

1 Facultas implendi conditionem non transit ad heredē.
2 Plene dicitur constare de debito quando constat per senten tiam diffinitiuam.
3 Quando probatio ponitur in conditione debet perfecte im pleri:z non imperfecte.
4 Si filiusfamilias se faciat emancipari,a patre non tenetur ni si inquantum facere potest.
5 Licet debitor moriturus relinquat heredem qui representat p sonam defuncti,tñ moriturus non dicitur debere sed debuisse.
6 Oppositiones aperiunt viam quasi ferro.
7 Pluralitas heredum non presumitur.
8 Si iudex condēnauit aliquē ad soluēdū quicquid agēti debe re constitisset,si ex actis factis apparet quid z quātū debeat an ad illa acta fiet relatio,z non ad futuras probationes.

§.Augerius Iste.si.nō est alibi i iure.z by.Jmo. d.Alex.z Alre.hic,cū etiā alibi dicit, esse singulare Bal.in.c.significauit.in.iij.col.de resc.z idē Bal.in.c.ad nostram.ij.in iij.col.de iureiurā.dicit qō iste ter. est multū singularis.Itē dicit Pau.de ca.hic circa pn.qō iste casus est mirabilis,quē si nō haberemus quilibet diceret cō trariū.idē Paul.de cast.ad finē dicit qō determinatio istius §.videret valde extranea laicis ignorātibus iura.z cōtra oēs rationes mundi.p2out.j.cum referā.ego aūt vltra scribētes ponā nouum z planum intellectum ad istū tex.secundum quē amaritudines scribētiū cessabunt.Hoc dicit fm Bar.Ang. 1 Jmo.z do.Pe.de Bexu.†Facultas implēdi cōditionē non transit ad heredem.z ita etiā p istū tex.tenet Bar.in.l.si de cem cū petiero.ō.eo.istud summariū reprobat Bal.i vna lectura,p2out referūt Jm.z do.Alex.hic,ex eo qō hic augeri⁹ fuit promisso2:z ex eius psona nō implet cōditio.Raph.Lu. etiā rep2ehēdit istud summariū. Bar.qō est ineptū z falsum fm eū,sed qō debet sane intelligi qō cōditio.s.que respicit hic psonā patris:nō extenditur ad psonam heredis eius.Facit.l. Paul⁹ rūdit.z l.cū taberna.ff.de pign.alias.nō eēt simplici ter verū qō facultas implēdi conditionē non transiret ad he rede,deq̄ vltimo tangit Bar.ordinarie i.d.l.si decē cū petie ro.vbi dixi.ō.eo.ego et reprobo istō summariū Bar.ex alio clarius quā Bal.Nā hic Augerius,promisit soluere qcqd con stituisset patrē suū debere,vnde ex eius psona nō est implenda cōditio:q2 ipse Augerius z eius hērdes nō habēt hoc aliqd implere.Nā implere istā p̄ditionē,z facere q̄ costet qd z quā tū deberet pater Augerij.istud specificabat ad Publiū meuiū creditorē,z eo moriturus ad eius heredes:q2 creditore nō ostē dente qd z quātū debeat habere,dz absoluī deus.l.q accusa re.C.de eo z c.j.vt eccle.beneficia.z de heredib⁹ Publij credito in isto tex.verbū nullū.z tex.poti⁹ sonat publiū meuiū viuē nisi saltes Bar.itelligēdo eum sane,vt dicā.j.in gl. Unde summa istū tex.sic Promittēs soluere quicquid alium ōbere

cõstituisset:nõ tenet nisi cõstiterit illo d'bitore viuẽte. h. d.iste singularis.§.sequẽdo cõem intellectũ gl.Bar.ꝛ doc.sed quia ille intellect⁹ nõ ꝓcedit,sine maximo scrupulo ego aliter.j.in
2 telligã istũ tex.¶ †In tex.ibi debere cõstitisset.s.per sententiã diffinitiuã:nã sic ꝓprie dicit cõstare d' d'bito.l.res iudicata.ff. de reg.iur.ꝛ.l.j.ff.de re iud.ꝫ Ja.de are.ray.Jmo.ꝛ Are.b vel etiã ſm do.Alexã.cõstitisset per legitimas probationes.l. fi.cũ glo.C.de reb.credi.ꝛ.c.j.cum gl.in ver.cõstiterit.de in i teg.resti.cũ aliis hic legatis per eũ.Tñ isto casu nõ sufficeret semiplena ꝓbatio de debito,cum iuramento in supplemẽtũ
3 probationis:†q2 quãdo probatio ponit in cõditione,debet p fecte impleri,ꝛ nõ imperfecte:vt notat.in l.luci⁹.ff. de ꝯdi.ꝛ demon.ſm Bal.in l.in bonefidei.in pe.col.C.de reb⁹ credi.ꝛ ibi Sali.in.iij.q.ꝛ dixi in l.admonẽdi.ff.de iureiur.vbi etiã se quit Lud.ro.quis.de hoc dubitet Are.in.c.ij.in.ij.no.de pro ba.¶ In tex.ibi respondi si cõditio nõ extitisset.ista respõsio iurisconsulti vr inepta,cũ ab eo quereret an cõditio extite rit,ꝛ rñdet si cõditio nõ extitisset nõ cõmitti stipulationẽ,vñ d' bet exponi si pro,q2,vt rñsio sit apta ſm An.Jmo.Raph.cu. ꝛ do.Alex.hic,sicut ẽt ponit in.l.venditores.š.e.ꝛ in l.Luci⁹ Titi⁹ curator.§.tutele.ff.de admi.tu.¶ Cõsidera ẽt ꝓ intel lectu tex.qd cũ iste augeri⁹ eẽt filiusfa.vt expresse dicit litera, de quib⁹ bonis poterat ꝓmittere soluere ꝓ parte,qcquid pa trẽ debere cõstitisset cũ nihil propriũ habet poterat,cũ isto iu re ffo2ũ qcquid acquirebat filiusfa.ꝛ sic in potestate, stati ꝛ in cõtinẽti acqrebat pri.l.placet.ff.de acq here.ꝛ l.j.in prin.ff. si qs a parẽ.fue.ma. plene notatur in.l. cũ filiusfa.ff.de leg.j. ꝛ sic ista ꝓmissio Augerij filijfa.vr fuisse inanis: q2 inanis est actio q̃ excludit inopia debitoris.l.nã is.ff.de dol.ꝛ.c.olim vobis de resti.spo.ꝛ si dicis poterat habere bona castrẽsia vl' quasi,ista est diuinatio,ꝛ fortius in istis habet ꝓ patrefa.l.ij. in prin.ff.ad macedo.ꝛ si diceres qd lꝫ filiusfa. isto iure ffo2ũ nihil ꝓpriũ habere posset:tñ ex ꝓmissiõe sua obligetur,ꝛ fiet executio personalis:q2 incarcerabitur vl' detinebit nisi cedat ꝫ Bar.i.l.iij.§.sed vtrũ.ff.de minoribus.ꝛ i.l.si filiusfa.iij.ff. sol.ma.ꝛ in.l.si dubitet.§.fi.ff.de fideiuſ.ꝛ i.l.penu.C.qui bo. ce.pos.ꝛ in tractatu de carcerib⁹.in.iiij.q.certe ista so.nullate n⁹ satisfacit ad hũc tex.q2 isto mõ nõ solueret totũ quicquid cõstitisse patrẽ debere,vt ꝓmisit.Preterea Publi⁹ Meui⁹ creditor q ingetabat istũ patrẽ vt sibi solueret:put apostillãt istũ tex.Pe.Ray.Ang.Jmo.ꝛ.d.Alex.ꝛ sic volebat sibi sol ui in pecunia,quomodo acceptasset istã promissionẽ filiifa.si ab eo nihil potuisset cõseq:nisi faceret eũ icarcerari:q2 potuis
4 set facere incarcerari patrẽ,†ꝑterea obstaret cautela que ẽ ne filijfa.debitores possint incarcerari:nã cautela est qd faciant se a partib⁹ emancipari,cũ tũc nõ teneant nisi inquantum fa cere pñt,vt est tex.notabilis in.l.ij.ff.quod cum eo.ꝛ tex.in l. si ex alio.C.co.qd cũ eo.ꝛ ibi dicũt Bal.ꝛ Sali.ꝑ illũ tex opti mã esse cautelã ad obuiandũ ne filij mercatorũ possint incar cerari,scꝫ vt faciãt se a patrib⁹ emãcipari.quod est notabile ſm eos.idẽ tenet Jo.de platea i.§.sunt preterea.ad fi.insti.d' actio.ꝛ late do.Bart.veronensis in cautela.xxix.vbi istud li mitat trib⁹ notabilib⁹ modis.Tu dic quod iste augerius fi liusfa.habebat peculiũ nõ quidẽ castrẽse,vel quasi.per ratio nẽ quam dixi, sed habebat peculium profectitiũ,de q̃ pote rat effectualiter debito patris satisfacere,sicut etiã posset sol uere ꝓ aliis obligationib⁹ procedẽtib⁹ ex cõtranctu,vel sua ꝓ missione,vt.l.si qs cũ filiofa.ꝛ.l.ꝛ iõ.ff.de peculio.per Bar.i l.si finita.§.si de vectigalibus.in vlt.col.ff.d' dã.infec.nec ista videat diuinatio cũ tex.ponat pro constanti quod filiusfami.
5 posset soluere quicqd patrẽ cõstituisset debere.¶ †No primo ex isto tex.quod licet debitor mortu⁹ relinquat hrẽdẽ, q repre sentat personã defuncti,ꝛ censetur eadẽ persona cũ defuncto vt in authẽti.de iureiurando a mo.presti.in prin.ꝛ gl.notabi lis in.l.ij.ad fi.in gl.magna.ff.de preto.stipu.tamẽ mortu⁹ nõ dicit debere,sꝫ debuisse:ꝛ ad hoc iste tex.nõ est alibi,ſm Dy. ꝛ Mode.š.relatos.cũ hic conditio promissionis sit implẽda vere:ꝛ in casu vero,ꝛ non ficte.l.quiheredi.ꝛ l.meui⁹.in pri. ff.de ꝯdi.ꝛ demon.¶ Secunda no.ex isto tex.quod lꝫ verbũ cõstitisset sit preteriti plusq̃perfecti subiũctiui.vt est gl.i.l.ij. ff.si liber.ing.eẽ di.ꝛ sic propropꝛie significet tps ꝑteritũ:tñ hic significat tẽp⁹ futurum:quia alias stipulatio esset nulla vt dicã statim in gl.ꝛ in dubio debet stipulatio sic intelligi vt valeat.l.quoties in stipulatiõib⁹.cum si.š.eo.Verba ergo ꝑ teriti tẽporis trahunt ad futurũ:qñ non possunt in preteritũ disponere:vt inquit Bal.in.l.si ita scripsisset.ff.de le.ij.notat in.l.cũ stipulamur.j.e.facit.l.si debitor.§.verisimile.ff.de ꝯ ben.ẽp.ꝛ l.cum certus.ff.de tri.vi.ꝛ oleo leg. Similiter qñ d' natura disponi eẽt futura respicere,vt est regulare i.ll. ꝛ i sta tutis:tũc subiũctiui accipiunt pro futuro tẽpore.gl.est vald, notabilis in.l.cũ tale.§.pe.in ver.dixerũt.i fi.ff.de cõd.ꝛ de mõ.quã ad hoc extollit Bal.in l.ij.in.iij.col.C.de le.notãt.d. Abb.ꝛ Jo.de imo.in c.fi.de cõsti.¶ Lapio gl.in v.nõ extitis set istã gl.Bar.expedit per qõnem:ego aũt expediã per viam
6 oppositionis:†q2 quasi ferro viaꝫ aperit gp ꝯria trãsit.ita d't Bal.in.l.precibus.in viij.col.in fi.C.d' ipu.ꝛ aliis substi.vñ oppono de directo ꝯ decisionẽ tex.q imo conditio stipulatio nis extitit:q2 cõstitit gd ꝛ quãtũ pr deberet,lꝫ constiterit post mortẽ ipsi⁹ patris ergo Augerius dꝫ teneri ex sua ꝓmissiõe cuius est impleta cõditio:nã iste filius vr intercessor seu fide iussor l.vbi autẽ nõ apparet.§.qui vero a Titio.š.e.vnd non dꝫ referre an cõstiterit in via patris vel post eius mortẽ.l.fi. iussor obligari.§.fi.ff.de fideiuſ.huius timore gl.ponit duos intellectus ad tex.in illo verbo cõstitisset.¶ Primo.q nõ in telligatur in preteritũ:q2 ẽ preteritũ plusq̃ perfectũ subiũcti ui modi,vt dixi i tex.sꝫ isto mõ intelligẽdo stipulatio esset nul la:q2 cũ in preteritũ nõ cõstitisset de debito:ergo stipulatio statim nulla fuit l.ꝯditiõi preteritũ.ꝛ l.si ita stipl't⁹ fuero hãc summã.š.e.cũ stipulatio esset cõcepta sub cõditiõe ipossibili q̃ in eternũ cõmitti nõ põt:q2 falsa in preteritũ sunt ipossibi lia,vt in gl.¶ Secundus fuit intellectus Roge.relatus i gl. q verbũ cõtitisset intelligat in futurũ.ꝛ hoc mõ stipulatio: vꝫ.sꝫ q2 conditio stipulationis nõ fuit impleta,put debuit:q2 fuit de eo q cõtitisset partẽ debere:ergo debuit cõstare viuo prẽ:q2 post mortem nõ põt cõstare ipsũ debere,sed debuisse: ꝛ sic nõ implet cõditio in forma put debuit,ꝛ istũ intellectuꝫ approbãt Ray.Bar.Ang.ꝛ cõiter doc.Jsta ergo cõditio,qc quid cõtitisset patrẽ debere,respicit ꝑsonã prs debitoris:q̃ ẽ iplẽda ipso debitore viuẽte,adeo q ei⁹ implemẽtũ non trã sit ad hrẽdẽ,vnde si moriat pr ante liquidationẽ:ꝛ postea fie ret liqdatio cũ ei⁹ hrẽde,talis liquidatio nõ purificat cõditio nẽ stipulationis: nec facit Augeriũ teneri ex sua ꝓmissione. tex.est hic perpetuo tenẽdus mẽti,ſm istũ cõem intellectũ:ꝛ hoc est q voluit dicere Bar.in suo summario,q i⁹ iplẽdi con ditionẽ nõ trãsit d' ꝑsona defuncti debitoris in ei⁹ hrẽdẽ.Jste tex.sic declaratus ſm istũ cõem intellectũ est diligẽter notã dus ſm Ange.ꝓ mercatoribus florentinis,qui multoties ꝓ mittunt pro aliis quicquid cõstiterit eos debere:nã fit decla ratio in eoꝝ vita,ꝛ non post mortem alias non teneret.sequit simpliciter Jo.de imo.hic in fi.similit ſm Pau.de ca.Flore tie in curia mercatie quotidie capiũt mercatores: cõparent amici ꝛ eos extrahunt de carcerib⁹,ꝛ promittũt soluere,ꝛ sta re ꝓ eis de oĩ eo q apparebit eos d'bere facto calculo.nã cau t⁹ dꝫ esse creditor,qui fecit illũ capi,vt faciat declarare d'bitũ viuẽte illo qui fuit capt⁹ q2 si post mortẽ fieret,illi ꝓmissores ñ teneret.ita est cas⁹ peregrinus ꝛ perpetuo tenẽdus mẽti in isto.§.qui potest q̊tidie de facto contingere ſm eũ,cum q̊ sim pliciter trãsit d.Alex.Rãph.tu dicit se semper dubitasse de isto cõi intellectu ad istũ.§.q2 eo attẽto sequeret magnũ icon ueniens,q non solũ debitũ q extabat tpe promissionis.sꝫ ẽt omne aliud debitũ post ꝓmissionẽ ꝯctũ videret esse promissũ dũmõ liquideẽ in vita,debitoris alias ratio gl.ꝛ doc.non es set congrua.Sed ad hoc respondẽt Pau.de ca.ꝛ dom.Ale. q intelligit promissum in futurũ,ex cã tñ de presẽti non aũt ex cã de nouo postea superueniẽte vt no per gl.ꝛ doc.in l.qd seruius.in gl.fi.ff.de condi.ob causã.Facit q no Bar.in.§. duo fratres.i.vj.q.j.e.Et hoc modo cessat iconueniẽs Rap. ¶ Subdit tñ Pau.de ca.put etiã š. aliquid retuli,qd deter minatio istius.§.videret valde extranea laicis ignorãtb⁹ iu ra,ꝛ ꝯ oẽs rationes mundi,ꝛ qd potius deberet intelligi,qd ꝓmiserit quicquid in futurũ cõstabit ipsum debere.etiã post mortẽ debitoris:lꝫ nũc non potuisset dici d'bere si est mortu⁹ sed debuisset ꝛ ista esset magis ſm mentẽ ꝯhentiũ.sed a tex.re cedere nõ possumus ſm eũ.¶ Ego autẽ ad euitandas istas amaritudines,pono aliũ nomẽ ꝛ planũ intellectũ ad text. ſm quẽ iste tex.nõ erit ita mirabilis,put Pau.de ca.Raph.cu. ꝛ moder.hic dicunt ꝓ cuius intelligentia presuppono q iste Augerius filiusfa.qui promisit se soluturum quicquid ꝯstitis set patrẽ suum debere mortuo patre non fuit hrs prĩs sui.sed alius,vt ptꝫ ex tex.ibi,an si aduersus heredẽ eius actum fuis set aliumue successorẽ.ꝛ sic aliũ q̃ ipsum Augerium ꝛ hoc ex presse tꝫ d.Pe.de Bex.hic in prin.in apostillatione text.nã si Augerius fuisset heres prs.tex.fecisset de eo mẽtionẽ, hoc etiã ꝓbat clara rõne,nã cum subesset debitum patris,ꝛ de eo constitisset post mortẽ patris vt dicitur in litera , dato quod implementum conditionis nõ trãsiret ad heredẽ,vt d't Bar. tamẽ filius qui fuit heres patris,debet teneri ad debitũ tãq̃ eius heres.l.vnica.C.vt actio.ab here.sed Hic Augerius cõ ueniebat q ex sua ꝓmissione,ꝛ nõ tanq̃ heres patris,ꝛ sicap paret quod Augerius non fuit heres patris, sed alius , nisi

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

intellexerit tex. ibi aliū ve successorū: aliū, scilicet vltra filiū t
7 hoc modo fuissent plures heredes: t tamē in isto tex. idefinite
loquēte non apparet de pluralitate heredū: q̄ etiā non p̄sumit
ꝑ Bar. i. l. ñ in rem. per illū tex. ff. de rei ven. t in. l. si q̄s
seruū. §. si inter duos. ff. de le. ij. Hoc p̄supposito dico q̄ ve
tus intellectus istius tex. est q̄ conditio stipulatiōis nō exti-
tisset t sic stipulatio nō ē cōmissa, vt decidit tex. t sic Augeri⁹
nō tenet ex sua p̄missione, t ꝺ duplici ratione, t vtraq; ratio
effectualiter ponit in tex. p̄ima q̄ debito nō cōstitit in vita
p̄ris: sed demū post eius mortē. vt decidit tex. t in hoc cōcor
dat gl. Bar. t cōiter oēs. Secta rō tex. est ad quā nō aduertunt
scribētes, sc̄z q̄ mortuo patre ꝺbitore, publi⁹ meni⁹ creditor
egit ꝓ tra heredē debitoris mortui, vt dicit tex. ibi aduers⁹ he
redē ei⁹ actū fuisset aliū ve successorē, t aduersus istū hꝺē de
debito cōstitisset, vt subdit litera. sed aduers⁹ augerū, p̄missō
rem nō fuit actū nec cōtra eū debitū fuit liquidatū. ideo tex.
bene decidit q̄ Augerius nō tenet ex sua p̄missione: q̄ stipu
latio est aduersus eū cōmissa: q̄ cōditio stipulationis non ex
titit. iste est verus t planus intellect⁹ ad istū tex. g̃ sine scru
pulo procedit. ¶ Vtranq; rationē tex. vltra scribentes ꝓfir
mo naturali ratione: nā ideo debebat cōstare de debito vsq;
ipso patre debitore. t sic debebat fieri calculatio donec p̄ de
bito t vinebat: q̄ ipse pater sciebat q̄modo res se habebāt. t
erat bene info⁹ mat⁹ de defensionibus suis: t sic sciuisset bene
calculare rōnes suas: nō eo mortuo si sit actū cōtra eius here
dē t ꝺ debito vbi cōstitisset: naturali rōne Augeri⁹ p̄missor ñ
ꝺz ex stipulatione teneri cuius cōditio non est cōmissa, eo q̄
heres p̄sumit ignorasse factū defuncti. l. qui in alteri⁹. ff. ꝺ
re. iur. t l. fi. ff. ꝓ suo. t sic nō potuit bene calculationē facer
ergo nō ꝑt dicta conditionē stipulationis extitisse cōtra Au
gerū. Sicut in simili q̄n q̄s promisit soluere illud q̄ talis iu
dex iudicabit. si ille index moriat. aut mutet anteq̄ ligdet ꝺ
bitū. t sic anteq̄ iudicet. t aliud iudex eius loco sub roget q̄
iudicet: certe fideiussor nō tenet iudicatū solui. tex. ē no. i. l. cū
apud sempronium. ff. iud. so. eo q̄ fideiussio iudicatū solui fa
cta cora vno iudice: respicit personā t fidem illius iudicis q̄ꝺ
bene t legaliter calculabit debitū: quā fidē non caperet fide
iussor de alio iudice sub rogato. ita ibi ē tex. ita ꝺ Augeri⁹ q̄
promisit illud debitū p̄ris q̄ꝺ eo vinēte calculabit: non debet
teneri ad debitū q̄ꝺ calculabit cū ei⁹ herede vt hoc tex. facit
etiā tex. in. l. diē p̄oferre. §. j. ff. ꝺ arbi. vbi si partes fecerūt ꝓ
promissum in arbitrū quod calculare debitum de quo est cō
troversia. mortuo arbitro nō trālit ad ei⁹ heredē, per dictam
rationem. iste est verus t ꝓprius sensus huius. §. scēm quē
summariū Bar. t sequaciū nō extat bñ ad p̄positū tex. nec
bene enervat tex. vltra reprobationes superius relatas: t ꝑm
istū itellectū quē teneo, nō videt bñ probari ex tex. Nec etiam
ita passim verū illud esse q̄ꝺ not. An. Im. Pau. de ca. domi.
Alex. de mercatoribus qui promittūt ꝓ incarceratis, vel etiā
p alīs quicquid eos debere constiterit q̄ꝺ declaratio talis de
biti debet fieri in vita illius ꝓ q̄ promittit: alias si post ei⁹
mortē fieret nō releugret: nā istud ita simpliciter nō, pbat iste
tex. ꝑm intellectū quē posui. ¶ Ultimo circa istū tex. dicit no
1 An. †q̄ꝺ si iudex cōdemnauit aliquē ad soluēdū q̄ꝺ agenti
debere cōstitisset, si ex actis factis apparet quid t quātum de
beat ad illa acta fiet relatio, t nō ad futuras ꝓbationes, per. l.
hec sententia omnē. t q̄ ibi no. C. ꝺ sen. que si cer. quāti. als ad
ꝓbationes futuras necessario est faciēda relatio. allegat ad ꝺ
l. cū iudex. t quod ibi no. C. de sentē. t inter. om. iud. Istud vl
timū reprobat Jo. ꝺ imo. t bñ q̄ imo isto vltimo casu scientia
videt ee nulla rōne incertitudinis: vt. l. fi. C. de sen. q̄ sine cer.
quāti. t. §. curare. insti. de actio. t q̄ꝺ no. Bar. i. ꝺ. l. cū iudex.
9 Adde q̄ꝺ Bar. i. ꝺ. l. cū iudex. † tenet q̄ꝺ sniа etiam est nulla si
exp̄esse referat ad ꝓbationes futuras que nō possunt stati t
incontinēti fieri post sniam: q̄ cū talis cōditio non possit sta
tim verificari post sniam. talis sniа reddit nulla: p illū tex. t
idē etiā tz Bal. ibi. idē tenet Pau. de ca. in l. cōtinu⁹. in p̄i.
j. eo. Item sententia lata p relationē ad futuras ꝓbationes, ꝺ
bet ꝺici nulla, tanq; fuerit lata sine causę cognitione, cū sup fu
turis ꝓbationib⁹ nō potuerit adhiberi causę cognitio. l. p
lata. cum ibi no. C. de sen. t interlo. om. iu. Bar. i. l. ait p̄tor
§. j. in. j. oppo de re iud. Spe. tñ in ti. de sen. ꝓpo. §. iurta. ꝺ
sz ecce. tenet q̄ imo isto casu talis sententia valeat. tz sit iniqua
q̄ debuit fieri secūdū q̄ꝺ iudici liquebat ex actis. t sic secūdū
acta ꝓbata. l. illicitas. §. veritas. ff. de offic. ꝓcō. Idē tenet
Bal. sibi contrarius in. l. nō dubiū. in. v. opp. C. leg. in alīs
locis hic relatis p. ꝺ. Alex. t Ang. in l. non quemadmodum.
ff. de iudi. Et istam vltimā opinionem contra Bar. tenet do.
Alex. hic, eo q̄ talis sententia est lata, contra ius litigatoris:
ergo vz tenet. l. ꝯ. C. quāꝺo ꝓuocar. nō est necesse, q̄uis ita
fieri nō debuerit. l. j. §. biduū. ff. q̄n appel. sit. vt hic latius p eū.
Tene p̄imā sniam Bar. q̄ꝺ imo talis snia est nulla, quā etiam
Mod. senen. hic tenet. t ꝺz ipse nō dicat. addo q̄ꝺ idē exp̄esse
tenet. ꝺ. Alex. ibi ꝺ directo cōtrarius in cōsi. lxxiij. iñ. vol. in
cip. videt p̄ima cōsideratione dicēdum Barnabā. ripe. t vi.
co. do. Imo. de bu. in ꝑti. inci. puto iudicē aditū. imo plus te
net Bal. i. ꝺ. l. cum iudex. quod nō valet sententia si iudex dicat
cōdēno teli ex ꝓbationib⁹ factis t fiendis condēnād⁹ veris
q̄ est casus mixtus ex ꝓbationib⁹ factis t fiendis. nec obstāt
fundamēta ꝺ. Alex. q̄ꝺ talis snia dicat lata cōtra i⁹ litigato
ris: ergo vz imo est lata cōtra ius legis. ex q̄ est lata sub con
ditiōe intrinseca incerta relata ad futuras ꝓbatiōes: q̄ non
pōt incōtineti post sniam verificari. ꝺ. l. cum iudex. t ibi gl. t
doc. ergo est nulla.

2 ¶ Qui venit contra transactionem vel aliam conuentionē,
si est victus, potest ad eam redire.

3 Appellans non videt renunciare appella. faciendo actum co
ram iudice a quo, quem pars aduersa p̄imo impugnauerat

4 Contrarietas circa diuersa bene toleratur.

5 Quis potest se fundare ex eo q̄ꝺ impugnauit quādo ad alium
effectum impugnat, quam respectu eius super quo se fundat.

6 Non seruanti transactionem tamen debet seruari transactio

7 Verbum canit intelligitur per stipulationem.

8 Valet appellatio simpliciter interposita: licet non exp̄imat
nomen eius ad quem appellatur.

9 In generali sermone ordo iuris iudicat incertus.

10 De iure ciuili ñ ꝑt appellari ꝯt ad imperatorē. omisso medio

11 Genus quod non potest nisi in vna specie verificari nō indu
cit incertitudinem.

12 Appellatio alternatiua non valet.

13 De iure canonico psona iudicis ad quē appellat ꝺz ee certa

14 Etiam de iure canonico ꝺz appellari ad proximū superiorē.

15 Papa est omnium ordinarius.

16 Mare non augetur nec minuitur per cursum fluminum.

17 Legatus concurrit cum quilibet ordinario.

18 Sufficit iudicem appellationis p̄onunciare appellationē ee
iniustam, absq; eo quod aliter condemnet vel absoluat.

19 Qui aliquid recipit vigore transactionis inite potest effec
tualiter agere ad rescissionem transactionis, t pendente tali
iudicio non currunt p̄missę.

20 In minore, in libertate, in dote t similibus mora cōtrahit re
ipsa sine aliqua interpellatione.

21 Appellans ab interlocutoria non est vlterius citandus vt p
cedat donec durat prosecutio appella. t nu. 22.

23 Per obligationem impeditur cursus vsurarum.

24 Transactio iudicatur bonefidei quando interponitur sup cō
tractu bonefidei.

25 Quando stipulatio interponitur su p cōtractu bonefidei non
assumit natura bonefidei, sed remanet stricti iuris.

26 Ita ad cōstituēdū quē in mora sufficiat vna interpellatio, vel
vna oblatio, an vero plures requirātur: t qd in alīs protesta
tionibus t interpellationibus tēdentibus ad alios effectus.

§. Sed a.

1 †Usure p̄missę nō currūt q̄n creditor est i mo
2 ra impugnādo trāsactionē, ex qua veniebat
solu. faciēda. h. ꝺ. ¶ †No. j. ex isto tex. ꝑ Bar. t alios q̄ ille q̄
venit ꝺ trāsactionē vel alīā cōuentionē: si est victus pōt ad eam re
dire vnde diligēter no. t tene mēti perpetuo istū tex. ꝑm An.
t alios q̄ꝺ ex scriptura quā q̄ nisus ē impugnare vsq; ad sen
tētiā diffinitiuā inclusiue, postea victus pōt se iuuare. t com
modū reportare. sed obstat reg. c. q̄ eo. ꝺ reg. iu. i. vj. t ter. no
in. cū olim. de cēsi. Et ad ampliationē regule. ꝺ. c. ex eo. ꝺ reg.
3 iur. in. vj. adde, vltra scribētes † quod ꝛz aliqs appellans faciē
do postea actū cora iudice a quo appellauit, cēseatur appella
tioni renūciare. c. gratū. de offi. deleg. t c. sōlicitudinē. de ap.
ñ si talis actus post appellationē factā a iudice, a quo fuit p
parte aduersa impugnatus, tunc per illum actum non vi
detur appellationi renunciare: q̄ nō pōt pars vel iudex sup
eo se fundare quod impugnauit. gl. est ꝺ hoc solēnis. t sin. i. c.
cū venissent. in. gl. iij. t ibi. ꝺ. Abb. t alij ad hoc no. t sequnt
de eo qui mit. i pos. causa rei ser. t ibi do. Abb. reputat illā gl.
esse ad hoc egregiā t sing. t eam etiam ad hoc reputat sin. ꝺ.
Ab. i. ꝺ. c. gratum de offi. deleg. Ad idē q̄ꝺ quis nō possit se iu
uare ex eo q̄ꝺ nisus est impugnare, facit tex. ī. l. papinianus. §.
meminisse. ff. de inoff. test. t in. l. post legatū. in p̄incip. ff. de
his qui. vt indi, vbi q̄ dicit testm falsum vl iofficiosū ꝛz, si succu
buerit nō pōt ex eo aliq̄ꝺ cōmodū reportare, vl aliq̄ꝺ legatū ꝺ
seq; tñ ista duo vltima iura, p̄cedūt i impugnāte vltimā volū
tatē testatoris: q̄ ex hoc reddit indign⁹. t p̄iuat omni emolu
mēto q̄ꝺ conseq̄ possit ex illa vltima volūtate ꝑm Bar. in ꝺ.
l. post legatū. in p̄in. in iij. col. vbi bene q̄ sequit hāc materiā

Pau.de ca.z do Alex.hic,sed ad regulā.d.c.ex eo.z.d.c.cū
olim.de cēsi.respōde qȝ procedit pēdēte illo iudicio in quo
impugnat:sed si in eo succumbat.pōt postea in alio iudicio ꝯ
trariū dicere:z ex eo se iuuare,vt hic in tex.z sic reg.d.c.eo.p
cedit in eadē instātia.sec⁹ est in alia diuersa instantia, z in alio
iudicio cū eod.aduersario:qr pōt se fundare z se iuuare ex eo
ꝙ impugnauit in alia instātia,i qua succubuit.gl.ē no.i.aut.
itē possessor.C.qui poti.in pign.ha.z ibi Bar.eā multum not.
z sequit per tex.in.l.papinianus.§.sȝ nec impuberis.vbi ēt
4 Bar.idē no.ff.de inoff.test. †vbi cōtrarietas circa diuersa to
lerat.z est gl.similis z clarior in.§.illud ꝗꝙ in iudicijs.i pn.
gl.ma i aut.de triē.z se.qua ēt allegat Bar.in.d.aut.itē pos
sessor.facit tex.in l.aureli⁹.§.li.ff.de li.le.z ibi Bar.i summa
rio qȝ in diuersis istātijs admittit variatio.a lid tex. no.i l.
pe.z ibi gl.z Bar.C.de ige.ma.z istā so. sequūtur etiam do.
Alex.Are.z Mod.senē.hic ita ēt tȝ Bar.i n.d.l.post legatū i
prin.in ij.col.in ver.pcedo vlteri⁹.z iste tex.pcedit i diuersis
instātijs:qñ actor q egit actiōe tutele primo succubuit i duo
b⁹ iudicijs,in quibus trāsactionē impugnauit:z post illa duo
iudicia:z sic post illas duas istātias postea redit ad trāsactio
nē,vnde in eadē instātia nō potuisset sequi cōdēnatio virtute
trāsactiōes impugnate.ꝙ est bñ no.ad intellectū z declara
5 tionē huius tex.¶†Adde ꝓ ista cōi solu.qȝ etiā potest quis
se fundare ex eo qȝ impugnauit:qñ ad aliū effectū ipugnat
quā respectu eius super q̄ se fundat z ꝓbat tex.in c.ex parte
decani.de rescri.z ibi do.Ab.in.v.no.ad h no.z declarat illū
tex.Limita nunc istud notabile z istū tex.vltra scribētes,vt p
cedat quādo actor succumbit facto rei obijciētis exceptionē
ꝯtra actionē que cōpetebat.secus si actio esset ipso iure exti
cta per aquilianā stipulationē:z sic a tor succuberet nō facto
rei:tūc actor veniēs cōtra trāsactionē z pariter succumbens
ñ pōt postea ad eā redire:z facere eā sibi obseruari.ita lim.li
mitat Pau.de ca.in l.vbi pactū.in.iij.col.C.de trāsac.p illū
tex.ibi cū his que data probant.alij scribentes nō tāgūt nec
hic nec ibi,nec faciūt de ea mentionē.Tu pōdera qȝ ꝓ ista li
mitatione Pau.d ca.videt facere iste tex.qui cū mynisterio
dicit:qȝ trāsactio fuit facta pacto nudo casu nō tollit ipso iu
re actio:licet reus habeat exceptionem transactionis.Sec⁹
quando transactio fit p acceptilationē z aquilianam stipula
tionē,vt ibi.est magna limitatio ad istum textū,si est vera.sed
credo quod nō probet in illo tex.Nā licet ibi actor ad primā
actionem amplius redire nō possit,cum sit ipso iure sublata
per acceptilationem:vt ibi.vt z respōsum.z ibi Bal.z domi.
Alex.C.de transactio.qr actio semel extincta ampli⁹ resusci
tari non potest.l.qui res.§.aream.ff.de solutio.z.l.int stipulā
tem.§.sacrā.in ver. nec reuocantur in obligatiōem.ō.e.z.vij.
q.j.c.quā periculosum.z de consecrata distin.iiij.in c.queris.
men hoc non repugnat qn possit redire ad trāsactionē,ꝗuis
ei cōtrauenerit i alia instātia,vt hic:z sic data paritate termi
norū z diuersarū istātiarū idē eēt ibi sicut z hic,lȝ nō possit am
plius redire ad primam actionē ipso iure extinctā,vt in d.l.
6 vbi pactū.¶†Scdo no.ex isto tex.ꝙ nō seruāti trāsactionem
tamen dȝ seruari trāsactio.qȝ videt contra regulam.l.cū
ꝓponas.§.C.de pac.vbi non seruanti fidem nō est fides seruā
da:z illa regula procedit etiā si iuramētū interuenisset.c.iij.d
iureiurā.Itē procedit etiā si esset apposita clausula rato ma
nēte pacto,ꝟȝ gl.z Bal.in.l.qui fidem ff.de transa.z in.l.cum
pr.§.libertis.ff.de leg.ij. Rñdet Are.qȝ istud procedit.eo qr
pars in primo iudicio excepit de trāsactiōe:z ei⁹ virtute ob
tinuit,z actor succubuit:vnde qr iā voluera stare trāsactiōi,
amplius variare ñ pōt i preiudiciū aduersarij:nec poterit a
trāsactione recedere.d.l.q fidē.z ita dicit debere itelligi istū
tex.vñ infert ꝙ si ex alia cā succubuisset agēs quā ex ista,ita ꝙ
pars non videret voluisse stare trāsactioni: tūc nō posset cogi
ad implēdū trāsactionē si nō velit:vt patet ex p̄dictis.Mod
Señ.in qnto no.aliter rñdēt qȝ ista inuestigatio ñ fuit necessa
ria in isto tex.qr sup trāsactione fuit interpotsita stipulatio.z
ita non hȝ locū.d.l.cū ꝓponas.vt.l.in ciuile.z ibi Bal.C.de
rei vendi. Ex.q̄ inferūt ꝙ sicut in cōtractib⁹ nominatis non
hȝ locū dicta regula.l.cū proponas.ita etiā non habet locū
in stipulatione interposita super cōtractu innominato, q̄ non
sortit eius naturā.l.ex placito.§.de rerū pmu.z dixi i ru.ō.e.
Ista solutio prima frōte vr ꝯ tex,qui dicit trāsactione solo pa
7 cto facta:sȝ voluerūt pōderare tex.dū dicit i residuā cauit† ꝙ
x bñ cauit intelligit p stipulationē,vt.j.dt tex.ibi quominus
pecunia in stipulatiōe deducta.z pōderāt etiā ipsi i.j.no.z sic
ꝗuis ipsa transactio fuerit fcā nudo pacto:tñ cautio.z sic sti
pulatio fuit postea sup eo ꝓ effectus stipulationis ꝯtinebat.
Tu aūt plani⁹ rñde ꝙ lȝ actor in alio iudicio z i alia instantia
non seruauerit transactionē:tamen nunc victus vult ad eam
redire:z seruari sibi trāsactionē ꝙ pōt vt hoc tex.eo qr z ipse
nūc vult ipsam trāsactionē seruare:z sic seruāti trāsactionem
trāsactio seruari dȝ,ꝗuis primo ꝯfecerit.z ista est plana rñ
sio.¶Tertio no.ex tex.ibi ꝓuocauit ad cōpetente iudicē ꝟm
8 Ray.Bal.Ang.Imo.z cōiter alios ꝙ vȝ ista appellatio sim
pliciter interposita.Appello ad iudicē cōpetente,lȝ nō expri
matur nomē eius ad quē appellatur.idē per istū tex.tȝ Bar.
in l.j.§.si quis in appellatione.ff.de appel.do.Alex.in consi.
clxxxiij.ij.vol.ꝙ incipit,viso ꝓcessu cause vertētis inter An
dreā.in j.col.Sȝ certe vt etiā dt Raph.cu.ille tex.h nō ꝓbat
qr lȝ dicat qȝ appellauit ad iudicē cōpetentē: nō tamē dicit
qȝ ista fuerit forma appellationis,z sic iuriscōsult⁹ hic refert
effectū appellatiōis:nō aūt sub qua forma fuerit interposita.
Tamē pro isto not.est gl.in l.cū proponas.z ibi Bal.ad fin.
Ang.z Sal.C.de bo.aut.iud.pos.ꝗꝙ gl.Ang. hic reputat ad
hoc esse bene no.Idē tȝ Bal.in l.apertissimi.in j.q.C.de iu.
z ibi subdit quo isto casu qñ est appellatū per verba genera
9 lia s.ad iudicē cōpetentē,intelligit tñ gradati appellatū:† qr
in generali sermōe ordo iuris iudicatur incertus,ar.l.gall⁹.
§.quidā recte.vbi gl.no.ff.de lib.z posthu.z l.talē.in prin.ff.
de here.insti.que rō infert idē esse de iure cano.de quo statim
j.dicetur.Imo iste modus appellandi est vtilis z necessarius
qñ ꝓpter aliquā incertitudinē iuris vel facti nescit quis ad
quē veniat appellādū,ꝟm Bal.in d.l.cū ꝓponas,quē refert
z sequitur Ang.de are.in d.l.j.§.si qs appellatione.Imo for
tius vȝ appellatio:si simpliciter dicatur appello.ꝗuis etiam
nō subijciat ad iudicē cōmpetentem:prout videt esse tex.in
l.ij.ff.d appel.ibi satis erit si dicat appello:qr intelligitur ad
ꝓximū superiorē:z ita tȝ Spe.in tit de appel.§.nūc tractem⁹
in versi.sed nunqd si quis dicat simpliciter.z ver.seq.Jo.an.
in c.vt debit⁹.de appel.ꝗuis.d.Abb.ibi ad fi.de hoc dubi
tet z nō bene,ꝟm do.Alex.hic idē etiā tenet Bal.in d.l.aper
10 tissimi.in j.q.†Istud notabile de plano pcedit de iure ciuili,
ꝟm qȝ nō pōt appellari etiā ad imperatorē,qui est supremus
iudex omisso medio:sed dȝ appellari gradatim ad immediate
superiorē,vt l.imperatores.ff.d appel.z sic de iure ciui. talis
appellatio est certa,iō valet,qr certu est qs sit iudex cōpetēs.
11 s.immediatus superior.†Unde genus qȝ nō pōt nisi in vna
specie verificari:nō inducit incertitudinē:nā cū nō possit ni
si ad vnū referri,habet ac si ille fuisset specificatus:per reg.l.
ij.vbi dixi.ff.de libe.z posthu.facit.l.fundus qui locatus. ff.
de fun.instru.z in hoc nemo discrepat,nec legistarū nec cano
nistarū.¶Sed dubiū magnū de iure cano.z quidē disputa
bile ad vtrāqȝ partē,cū possit appellari ad superiorē omisso
medio.c.si duobus.z c.dilecti.j.de appel.z sic potest appella
ri ad Papā,z etiā ad legatū in prouincia sibi decreta omisso
medio.ij.q.vj.c.ad romanā.cle j.z c.j.z.c.qñ trāslatione d of
fi.leg.Itē ad patriarchā ꝟm Jn.z Jo.an.in c.antiqua.de pri
uilegijs.z est gl.in c.renouātes,xxij.distin.d quo vltimo tamē
dic vt plene no.in d.c.antiqua.Et ideo vr q nō valeat rōne in
12 certitudinis †sicut nō vȝ appellatio alternatiua ad Archie
piscopū vel ad papā,vt per Jo.an.in regu.in alternatiuis.in
mercurialibus.z est gl.in c.si is cui.de offi.d.leg.in vj.no.in
c.dilectis.de appel.z late per Are.hic:z istā ꝑte tenet Pau.
de ca.Jo.de imo.z latius Mod.senē.hic in ij.no.Oldr.Lau.
in cōsi.cccxiij.incip.tenor questionis.circa fin.Idē late tenēt
do.Abb.in c.ꝗ.de appel.do.Philippus perusinus in c.dile
13 ctus.e.ti.de appel.eod.†qr de iure canonico persona iudicis
ad quē appellat,dȝ esse certa,vt in c.ad hec de rescri.quinimo
debet specialiter exprimi nomē iudicis ad que appellatur:vt
c.forma.ij.q.vj.Archi.z Jo.an.in c.legitima.de appel.in vj.
Bal.in d.l.apertissimi.in j.q.C.de iud.Itē saltē intra x.dies
z sic intra tps appellandi.dȝ appellās declarare de quo i spe
cie senserit,ꝟm Jo.an.in addi Spe.in d.§.nūc tractemus.in
ver.sed si quis dicat simpliciter.Hemi.in c.anteriorū.ij.q.vj.
do.Alex.in cōs.cj.secundi vol.ꝙ incipit. viso processu cause
reclamationis,quāuis de hoc vltimo dubitet Aret.hic.in j.
no.¶Cōtrariā opinionē qȝ imo valeat talis appellatio etiā
de iure ca.tenent do.Alex.z Areti.hic Jo.de imo.in d.l.j.§.
si quis in appellatione.z ibi.de are.ff.de appel.Alex.in preal
legato consil.clxxxij. secundi voluminis incip.viso processu
cause vertentis inter Andream. Specul.in dicto.§. tracte
mus in versiculo.sed quid si quis simpliciter.Archiepi.in d.
c.anteriorū.in ver.illo videlicet.ij.q.vj.z ibidē latius Hem.
potissimū fundamētū est,qr etiā de iure canonico debet appel
lari ad proximum superiorem,vt habetur in capitul.dilecti.
filij de appel.Specul.in d.§.nūc tractemus.in princip.Fal
lit specialiter in papa z in legato vt dictum est, sed in dubio
p̄sumitur quis vti via iuris cōis,nō via iuris specialis.l.ꝗꝙ
z l.in testō.prima.C.de test.mili.Ergo videtur appellasse ad
proximum

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

proximū superiorē,pertim cū in dubio debeat fieri interpta
tatio vt appellatio poti⁹ valeat q̄ annullet p regu.l. quoties
in stipulationib⁹.ff.eo.t.c.abbate sane.de re iudi.i vj. Et ista
opinio videt tenenda vt nō inducat discordia inter ius ciuile
t ius canonicū.c.j.t.ij.de ope.no.nū.t.c.cū expediat.d electi
14 in.vj.¶†Sz aduerte:qr ad hoc q̄ est potissimū fundamentū
pōt optime rn̄deri q̄ imo appellare ad papā est i⁹ cōmune de
15 iure can.t nō i⁹ speciale.vt i.d.c.ad romanā.el.j.ij.q.vj. †qr
papa est oim ordinari⁹ vt i.c.per pricipalē.t in.c. cuncta per
mundū ix.q.iij.Itē papa pater patrū cū oi prelato in potesta
te t iurisdictiōe ɔcurrit.ita no.Jo.Mo.i.c.si eo tpe d elec.
in.vj.Bal.i.c.j.in prin.i.j.no.de his q feu.da.pos.t in.c.j.i j.
col.quis dicat dux co.vel marchio.i feu.in proemio decreta
liū.in.j.col.t in.c.j.in.iij.col.de offi.ordi.t in consi.clxxv.ij.
vo.qd inci.papa sine ecclesia Romana. Pan.de ca.in consi.
cclxij.qd inci.i facto presenti nō intēdo adulari.in.iij.col. dt
multū no.Bal.ad ppositū.i.c.dilecti.in pe.col.d ap.q̄dā bo
na verbo fatiētia in hoc differētia inter imperatorē t papā.t
sic inter ius ciuile t canonicū:nō illa refero, dt eñ qd papa pa
ter patrū ɔcurrit imediate cū omni plato,etiā in eadē iurisdi
ctione,in maiori aūt t propria papali,p se stat t non minuit p
cōcursum alteri⁹ iurisdictiōis,vt.l. falsa demōstratio.§.j.ff.d
16 cōdi.t demō.t.c.j.de cōces.prebē.in.vj.†Sicut mare nō au
get nec minuit p ɔcursū fluminū, vñ papa hz iurisdictionē,
nō per viā accumulationis:qr sic esset collega vel haberet pa
rē,nec per viā gradualitatis:qr sic haberet priore presidētē,
t sic potiorē se,sz per viā:qr est totū continens oia imperator
aūt magnificus t gloriosus sicut aquilla distribuit predā suā
t nō curat in oibus epulis os apponere tanq̄ sit insatiabilis.
Hinc est qd secus est in imperatore,ad quē nō dz appellari ni
si gradualiter:nō qr imperator nō possit procedere de pleni
tudine potestatis,sz qr nō vult ppter cōmodū subditorū, vt.
§.sup hoc.in auk.de questore.ita ibi egregie t elgāter residet
Bal.Et sic apparet q̄ appellare ad papā de iure canoni.est d
iure cōi t ordinario,nō aūt de iure speciali. t sic videt corrue
re precipuū fundamētū tenentiū istā p̄m partē, t si dicis q̄ lz
in papa possit dici qd sit de iure cōi qd ad eū possit appellari
per ea q̄ dicta sunt,tñ in legato videt hoc esse de iure speciali
17 ergo adhuc militat fundamētū precedens.†rn̄deo qd imo le
gatus cū teneat locū pape cōcurrit cum quolibet ordinario
existente in prouincia sua qualiscunq̄ sit,siue abbas,siue epi
scopus siue archiepiscop⁹ vel patriacha:qr quicquid isti pos
sunt in iurisdictionib⁹ tā de iure cōi q̄ de consuetudine, pote
rit etiā legatus.ita multū signāter tz Spe.in titu.de leg.§.nūc
ostendendū.in ver.premisso.t versi.legatus.quē refert t seq̄
t multū extollit do.Abb.in.c.j.in.ij.no.de offi.dele.t i. c.si.
in.ij.col.de confir.vtil.vel inuti.t in.c.sicut vnire.de exces.p
la.Itē legat⁹ in prouicia sibi decreta cōcurrit cū episcopo, et
in his que pertinēt ad dignitatē episcopalē,t ideo in ea pote
rit audire causas matrimoniales,t separare matrimoniū in
casibus a iure permissis. ita no.do.Abb.in.c.ij.per illū tex.
de cōiug.ser.Et sic videt q̄ prima opinio possit defendi qd ta
lis appellatio d iure cano. nō procedat ppter incertitudinē.
¶Quarto no.ex tex.ibi t iniusta hoc quoq̄. p̄m Ange.Imo.
18 Pau.de ca.t cōiter alios†sufficere iudice appellatiōis pnū
ciare appellationē esse iniustā absq̄ eo qd aliter condēnet vel
absoluat.ad idē tex.in.l.si.ff.de re iu.sz certe iste tex.vt etiā dt
Rap.Lu. hic nō pbat qd ista fuerit forma snie iudicis appel
lationis:qr ista nō sunt verba snie sz verba iurisconsulti ponen
tis effectū sententie,sz de hoc est gl.ordina.in l. eos q in prin.
t ibi Bar.t alij.C.de app.Bar.i l.cū apud.iud.sol.do.Alex.
in l.in summa.ff.de iud.vbi dt istā esse verā t cōem opi. Spe.
t Jo.An.in ti.de appel.§.nunc tractem⁹.ver.sz quid si quis.
t in ti.de sententia.§.vt autē.in addi.mag.cano.in.c.cū cām
vbi late per do.Abb.de re iudica.do.Alex.in consi.cxj. quin
ti vo.quod incipit viso themate suprascripto puto verissimū.
19 ¶†Quito t vlti.no.ex toto isto.§.qd ille q aliquid recipit vi
gore transactionis inite pōt effectualiter agere ad resciſionē
transactionis.t pendente tali iudicio resciſionis,interim non
currunt accessiones,t sic vsure promisse vigore talis trāsacti
onis.in ɔtrarium videtur esse tex.in l.negotiorū gestorum. que
est l.fina.ff.de re iudica.vbi pendente litigio cause appellatio
nis vsure medij tēporis currūt t debentur,de quo text.solus
Bal.hic oponit,t nihil respondet.Responde quod hic actor
impugnabat transactionē agendo actione prima tutele, t sic
impugnabat obligationē pro qua vsure debebant currere iō
nimirum si interim pendente iudicio appellationis cursus
vsurarum impeditur,ibi autem vsure debentur ex principali
contractu,ex quo fuit actū, vnde sicut vsure ɔct⁹ principalis
currunt post litem contestatā , ita etiā post sententiā appella
tione suspensam, vt ibi dicit gl. ¶Gl.parua in verbo mora.
tenet q̄ in hoc tex.creditor fuerit in mora cōstitut⁹,per obla
tionem sibi factā a tutore:eo qr heres tutoris obtulit ei pecu
niā.qd.j.reprobatur.Bar.tenet q̄ statim q̄ maluit litigare
fuit in mora per tex.in.l.nemo rem suā.in.§.j.ff.e.t ideo non
debuit sibi fieri aliqua obligatio:qr eā non recepisset:qr liti
gādo non vult stare transactioni:ergo nō vult pecuniā ex trās
20 actione debitā recipere.†t ista mora est irregularis:qr ɔhibet
ex isto litigio,t sic re ipsa sine aliqua interpellatione. sicut et
in minore,in libertate,in dote,t in similib⁹ casib⁹ mora ɔhitur
re ipsa sine aliqua interpellatione,vt enumerat gl. magistra.
in l.mora.in prin.in gl.mag.ad fi.ff.de vsur. t p hoc dicit no.
Bar.q̄ ille q appellat ab interlocutoria t sic ab aliquo actu
iudiciali,statim est ɔtumax:ideo nō debet vlterius citari, t sic
pōt procedi in cā principali ɔ eum absq̄ eo qd vlteri⁹ citet:
qr ex quo appellauit,verisimile est si citaretur iterū vlteri⁹ nō
cōpareret,dicat appellationi renūciare,t lz Bart.nō fuerit re
cordatus,de hoc est tex.clarus ad literā in.c. eum qui d do.t
cōtu.in vj.t in cle.vlti.e.tit.t in c.si capitulo.§.j.in fi.ibi sine
alia capituli vocatione.t ibi Gex. ad hoc no.de cōces.pbē.in
vj.¶Vtrūq̄ dictū limitat Bar.t primo pmū,vt pcedat quo
usq̄ durat litigiū.sec⁹ postq̄ fuit vict⁹, t sic ampli⁹ nō p seq̄
bat in iudicio,t sic finita est ei⁹ mora,vt.l.titia seio.§.vsuras
ff.de lega.ij.vnde tunc finito litigio dz sibi fieri oblatio,alias
debitor diceret pro residuo tēpore esse in mora, t isto modo
intelligit Bar.istū tex.in fin.dū dicit si Seia nō cessasset pe
cunia offerre.s.post finitū litigiū, t quantum ad tps futurū,t
pro preterito nō habuit necesse offerre vt fuit dictū, qd est bñ
notādum ad intellectū huius tex.p̄m Ang.t Mod.hic,t p̄m
istū intellectū Barto.iste.§.redditur singularis p̄m Pan.de
Ca.t do.Alex.in prin.istius.§.Bene facit p̄m Paul.de Ca.
qr sicut ista mora est regularis t ɔhitur re ipsa ex ipso litigio
absq̄ alia interpellatione, ita etiā tollit re ipsa irregulariter
cessante ipso litigio sine aliqua interpellatione ipsi⁹ partis.
Adde q̄ sicut in.d.l.titia seio.§.vsuras.finita minori etate fi
niuntur vsure,vt ampli⁹ nō debeātur sine interpellatione:eo
qr minori fiebat mora re ipsa t sic irregularis.l.in minorum
C.in q.cau.in integ.resti.nō est neces.t dixi.s. ideo finita mi
nori etate cessat illa mora irregularis,ideo opus est interpel
latione vt vsure pro futuro tēpore debeātur,vt est tex.in.d.§.
21 vsuras.¶Similiter limitat Bar.p̄m dictū j q̄ appellās ab
interlocutoria nō est vlteri⁹ citandus,vt procedat donec du
rat psecutio.d.appellatiōis.secus si succubuisset in cā appel
lationis:tunc dz postea citari ad reliquos actus in cā princi
pali,sicut qñ expresse renunciauit appellationi, vt est tex.in.
d.c.eum q.qr ɔtumacia in quā censebat esse propter appella
tionē est finita,vt hic.t ita notabiliter limitatur tex.in.d.c.cū
qui.Ista sunt egregia dicta Bar.declarata t bene confirma
ta,cū quib⁹ cōmuniter trāseunt doc.videamus an sint vera: in
sistā circa duo principalia.¶Primo circa itellectū Bar.ad
istū tex.inquātum vult q̄ mora in isto text.nō fuit ɔcta per ali
quā obligationē factā a debitore.sed fuit cōtracta re ipsa ex
ipso litigio.t sic est mora irregularis.istud est necessariū inne
stigare p habendo vero intellectu tex. Istū intellectū sequun
tur Ang.Imo.Rap.Cu.Pan.de La.domi.Ale.t do.Pe.
de Bexu.t vltimo loco Mo. Sen.hic,qui rn̄det aliqua in ɔ
rium adducta per Are.Sed istū intellectum Bar. t cōmunē
reprobat t quidē subtiliter Aret.hic:eo qr re vera iste intelle
ctus Bar.nō cōgruit ad istū text.ppter verba posita in fi.ibi
si seia nō cessasset ex stipulatione pecuniā offerre, q̄ verba ex
sui pprietate vident significare q̄ seia semel obtulit, t viden
tur significare cōtinuationē oblationis.Scdo ponderāt verba
tex.ibi,nec vnq̄ petierit,que sunt cū mysterio posita ad demō
strādum q̄ prima oblatio debitoris non fuit sublata p aliquā
petitionē creditoris postea factā,nā debitor diceretur cessare
in obligatione,si postea creditore petēte nō offerret pecuniā:
ergo apparet primā oblationē fuisse factā, t ex illa oblatione
morā fuisse causatā,vt dicit ista gl.Nec obstat tex.in quo priu
cipaliter se fundat Bar.in.d.l.nemo rē suā.in.j §.j.qr ille te.
nihil probat.nā loquitur in debitore interpellato per lit. cōt.
vnde ibi est mora regularis precedens p̄m regulas iuris cō
munis mediāte li.cōte.vt est tex.in l.j.in.ij.respō.d penu.leg.
t qr istud videt stringere ɔ Bar.ego confirmo vltra cū. nam
grauior est mora cōtracta iudicialiter per li.cōte.vt.l. aliam.
ad fi.ff.de nouatio.t.l.nō solet deterior.ff. de reg.in q̄ mora
q̄ regulariter ɔhit per interpellationē extraiudicialē:p̄m gl.
in.§.coheredes.in verbo testato.vbi dixi.s.t pleni⁹ in.l.si ex
legati causa.ff.eo.t de tali mora cōtracta per lit.cōtest. loqui
tur.d.l.nemo rē suā.el.j.§.j.allegata per Bar.sed hic ex par
tes debitoris,t sic rei conuenti non potest dici interpellatus

acto3 per lit.cõtest.cũ hic reus cõuentus nõ peteret,sed se defenderet.p3out etiã dicit Bar.hic in fi.ita limitãdo istũ tex.te ne intellectũ Bar.7 cõmunẽ,quẽ etiã tenet Bart.in l.si seruũ.ff.nũc videamus.circa fi.vbi limitat.ff. eo.3 glo.hic q hic mora nõ fuit contracta per oblationẽ,vt dicit gl.eo q3 in tex. nõ constat q obtulerit,nec de obligatione debito3is in tex.est dubũ. ¶Secdo tex.dicit q illico negauit hꝰ trãsactionẽ seruare,ergo p3esupponit vsuras ꝓmissas vigo3e trãsactionis nõ habuisse currere,7 sic nec oblationẽ p3o eis p3obibendis fuisse ad p3opositũ. tertio q3 si mora fuisset ℈cta vere p oblationẽ non habuisset necesse debito3 aliã oblationẽ facere p3out ter. ad fi.dicit.vnde apparet q tex.debet intelligi fm intellectũ Bar.qõ mora fuit ℈ctare ipsa ex ipso litigio:q3 credito3 voluit litigare.vñ q3 finito litigio fuit finita mora,vt l.titia scio. §.vsuras.fi.de leg.ij.7 dixi.ff.ideo opus fuit postea oblatiõe, vt dicitur ad fi.tex.nec ob.iste tex.in versi.scia nõ cessasset:q3 illud verbũ nõ cessasset intelligitur.i.non distulisset offerre:q3 cessare est solutionẽ differre.vt.l.is cui.§.cessatũ.ff. vt i pos. lega.7.l.si cõuenerit.i.j.ff.de pig.act.nõ obst.ẽt iste ter.in verbo nec vnq̃ petierit.aduerte q3 p3esupponi q cũ credito3 nũq̃ petierit 7 sic nũq̃ interpellauerit debitorẽ, q si fuerit facta oblatio p debitorẽ,nõ fuisset op9 finita lite de nouo offerre:ergo cũ tex.in fi.dicat.Ideo p3obat p istũ text.oblationem p3i9 nõ fuisset factã,7 hoc mõ reto3quet iste tex.℈ Aret.non obstat rñsio Aret.ad.d.l.nemo rem suã.in.j.§.i.q3 respondẽt ☩Bod. senen.q Bar.nõ se fundat in p3incipali decisione illiꝰ tex. sed fundat se in generali rõne illius tex.ibi, 7 hic mora videt fecisse q voluit litigare.q ratio cũ sit generalio3 dicto 3 attendi.l.cum pater.§.dulcissimis.7 ibi Bar.ff.de leg.ij.7 sic habes defensatũ intellectum.Bart.7 cõmunem quicquid in ℈riũ adducat Rap.Lu.hic,cui obiectioni respõdent do.Alex.
42 7☩Bod.er.senen.hic.¶Secdo p3incipaliter adde inquãtum Bar.tenet q appellans ab interlocuto3ia non sit amplius citandus.7 est tex.in.d.c.cum qui.de do.7 contu.in.vj.cũ concor.ẽ allegatis.limitat Aret.esse verũ quãdo appellatio fuit manifeste friuola,tunc nõ debet vlterius citari, alias sec9 per tex.in cle.j.eo.titu.de dolo 7 contu. Sed tu dic q illa clemẽ. clare loquit quantũ ad hoc vt vlterius nõ possit appellare,℈ non quãtum ad hoc vt nõ sit vlterius citãdus p3out loquitur tex.in.d.c.cũ qui.scdo modo limitat lignãter Bar. dispositionẽ.d.c.eum qui.vt p3ocedat donec durat,psequutio talis appellationis.Si autem in ea succubuisset, tunc debet citari ad alios act9 futuros in cã p3incipali:q3 finita lite illi9 appellationis ab interlocuto3ia, finita est contumacia. Ideo postea do citari sicut quãdo ex p3esse renunciauit illi appellationi,q casu p3oculdubio d3 postea citari,vt clare dicit tex.in.d.c. eũ qui.7 istã limitationẽ sequunt Jmo.7.d.Alex.hic.Istã limitationẽ rep3obat Aret.7 latius ☩Bod.senẽ.7 bene: q3 tex.in.d.c. eum qui. dicit qõ adhoc vt appellans debeat vlterius citari, debet sponte renunciare appellationi: ergo apparet qõ si lis fuerit aliter finita q̃ per spõtaneã renũciationem,q nõ cessat contumacia:ergo non d3 vlterius citari,secundo 7 fo3tius qñ appellans succubuit: eo q3 appellatio est deserta ille non est vlterius citandus ad cãm p3incipalẽ,nec tunc habet locũ dispositio.d.c.cum qui p3out ibi t℈ Joan.An.in nouella.7 ibi ☩Bod,sequunt idẽ Joã.An.in.c.personas.7 ibi gl.fi. de appel.7 no.do.Bb.in.c.cũ causam.in pe.7 vlti.col. post glo.ibi d3e iudi.firmãt etiã Jmo.7 do.Ale.hic.ergo eodẽ mõ qñ succubuit per sentẽtiã,imo multo magis cum malo3 sit cõtumacia eius qui perseuerauit in litigãdo vsq; ad sententiã 7 succubuit,q̃ eius qui deseruit appellationẽ.l.papinianus.§.memi nisse.cũ concord.ibi positis.ff.de inoffi.testa.7 sic nõ est bona equiparatio quãfacit hic Bar.de renunciãte appellationi ad succumbentẽ in lite appellationis, vt patet ex p3edic. ¶La pio glo.fin.in verb.iure,quã diuide in tres partes.In p3ima declarat tex.In scõa remouet vnum p3otrarium.In tertia aliud.scõa est ibi.sed si obtulisset. tertia ibi 7 hoc vbi fuissent p̃missę.¶In ea gl.ibi.§.exceptionis.ista gl.male dicit,7 eã re
43 p3obat Jmo.d.Alex.7 Are.hic: q3 facta oblatione impedit cursus vsurarũ.l.si per te.C.de vsur.p3etere aut cursus vsurarũ nondũ erat inchoat9,2 tunc per solã oblationẽ impeditur cursus ipso iure.d.l.si per te.aut cursus vsurarũ iam erat inchoatus,7 tunc p solã oblationẽ nõ impedit aliquo modo,℈ nec ipso iure nec ope exceptiõis,sed requirit oblatio 3signatio 7 depositio,7 tunc ipso iure tollitur,vt.l.acceptã.7.l.si per tex vtrobiq; no.C.de vsur.7.l.tuto3 p3o pupillo.i fi.ff.de adẽmi.tut.7.l.pe.cũ gl.ff.de.naut.feno3e.¶In ea.gl.ad fin. ibi alias ex mora etiã non debeat,contra istã gl.arguit do.Alex. vltra doc.vt ipse dicit,nã hic transactio fuit interposita super actione tutele que est bone fidei.§.actionum.instit.de actio.
24 ergo debet iudicari bonefidei,cũ trãsactio iudicetur bonefidei q̃ interponit super ℈cto bonefidei vt est gl.in.l.3 tutela. C.de in inte.resti.mino.Bar.7 alij.l.sub p3etextu.p3ima vbi dixi.C.de transa.7 in.l.pe.per gl.ibi.C.3 dolo.ergo debẽt venire vsure ex mora etiã qñ fuissent ꝓmisse per stipulationem. sicut veniũt in ℈ctib9 bonefidei.l.mora.§.i bonefidei.ff.3 vsu. 7.l.ij.C.depo.ad hoc rñdet do.Alex.sustinẽdo istam gl.q hic 3 nõ petebat ex trãsactiõe q̃ fuit facta pacto nudo vt hoc ter.7 sic ex ea agi nõ potuisset.l.iurisgẽtiũ.§.℈ cũ nulla.ff.3 pac. petebat q̃ ex stipulone,q postea fuit separati facta,7 p ea fuerũt ꝓmisse vsure p stipulationẽ,℈ stipo est stricti iuris ergo in ea nõ debẽt venire vsure ex mora,℈ a tpe li.cõtesta.l.cũ fund9.in pn.vbi dixi.ff.si cer.pe.7.l.j.vbi no.C.de cõdi.inde. ¶Cõtra istã sol.do.Alex.arguit ☩Bod.Sen.hic in fi.nam trãsactio interposita sup actione tutele,assumpsit sibi naturã bonefidei vt dictũ est.ergo stipo apposita sup trãsactiõe que erat bonefidei,vt est gl.fm eos cõiter approbata in l.si q3 cũ aliter.§.c.q̃ p3o singulari allegat Bal.in.l.dolo. C.de inuti. stipu.7 ad hoc,formalr rñdet,q trãsactio apposita sup actione tutele,℈ duplicẽ naturã,vnã naturalẽ,que est stricti iuris. aliã accidẽtalẽ,que est bonefidei,ergo stipo d3 fo3tiri illã naturalẽ,7 nõ accidẽtalẽ,vt est gl.no.7 approbata in.l.certi cõ.
25 dictio.in pn.ff.si cer.pe.+Tu aũt aduerte q3 imo qñ stipo interponit sup ℈cto bonefidei,nõ vr esse verũ q assumat naturã bonefidei,imo remanet stricti iuris.ita expresse t℈ Bar.in.l. singularia.i.iij.co.in.vj.fallẽ.ff.si cer.pe.7 est gl.in.l.in bone fidei.7 ibi ☩Pau.de ca.ff.3 eo qõ cer.lo.7 Bal.no.in l.si eũ.§. qui iniuriarũ.in.ff.co.in fi.ff.si qs cau.est verũ qõ ℈ũ voluit ipsemet Bar.in.d.l.si qs cũ aliter.in.ij.col.que aũt sit verio3 opinio,dixi ibi 7 i.d.l.singularia.Itẽ errãt qõ hic stipo fuerit apposita sup trãsactiõe.cũ tex.dicat qõ fuit facta pacto nudo,7 ẽ bñ verũ qõ vigo3e illi9 trãsactiõis facte pacto nudo fuit soluta pars pecunie debite,7 residnũ fuit postea ꝓmissum per stipulationẽ,7 sic etiã,q illo residuo vsure fuerunt ꝓmisse per
26 stipulonẽ,put clare volũt verba tex.¶Extra gl.q̃rit Bar.℈ an ad p3stituẽdũ aliquẽ in mora sufficiat vna interpellatio vt vna oblatio,an vero plures requirant.cõcludit vnã sufficere p3o hic allegata p3esertim p tex.ceteris melio3ẽ.l.titia scio. §.vsuras.in vbo sufficit semel iteruenisse,vbi etiã Bar.i vlti. no.idẽ no.ff.3 le.ij.Et ad q̃uo3 iura i ℈riũ allegata rñdet qõ denotãt facti cõtingẽtiã,7 sic etiã intelligit text.in.§.coheredes i verbo sepi9 testato3 q̃uenerit.§.ea.l.7 ita etiã ibi rñdẽt Bar.Bal.Ang.7 alij,7 ibi hic ꝓfirmant: q3 illud ibi d3 in narratiõe p3ingẽtie facti,ex qua nõ est licitũ arguere in iure qñ le gislato3 in ea nõ sefundat,fm gl.in.l.vnica,in.iij.lec.C.qñ nõ petẽ.par.cũ p3o3.quas ibi dedi.7 in.§.callimach9.ff.ea.l.cũ Bar.simplr trãseũt Jmo.do.Pe.de bex.7 Are.hic,illij nõ tangunt idẽtenẽt Ang.7 ceteri in.§.coheredes.ff.ea.l.Quid aũt sit,in p3estationib9 7 alijs interpellationib9 tendẽtib9 ad alios effect9,an vna sufficiat an vero plures regrãtur,est lata materia quam plene ponit Bar.in.l.de pupillo.§.si quis ipsi p3o3.in.iij.oppo.7 ibidẽ alij p3esertim do.Alex.in.j.no.ff. oper.no.nũcia.ibi plene dixi.ponũt ¶Ano.p3eserti ☩Bod.er. in.c.ex literis.ff. p3stit.7 est gl.in.c.cupientes.§.q si per rr.in verbo ꝓpositã.ff. cle.in.vj.Et gl.in cle.j.in verbo requisierit. ff.beret.7 i extrauagã.j.in ver.mora.ff. elect.7 i.c.si eps.rvij. di.7 in.c.cũ.cum.de offi.ff. lega.7 alqua ponit Aret.hic i pe. 7 vlti.co.Et vtde do.Alex.in consi.rcvij.iiij.volu.qõ incipit stantibus his que in superio3i themate p3oponuntur.

2 ☞Lex debet intelligi p3olata in casu dubij.

3 Per diuisionẽ vr esse trãsactũ de iure fideicõ.conditionalis.

4 In dubio p3esumitur p3o sententia.

5 Quod fuit tractatum in vno iudicio,etiam per viã exceptionis,non potest in alio iudicio in dubium refricari.

6 Sententia iniqua 7 iniusta lata p3tra ius litigato3is,ab ordinario,transit in rem iudicatam quid si a delegato.

7 Si arbiter qui vigo3e cõpromissi poterat cognoscere d iure 7 de facto 7 sententiare de iure,dicat sententia cõtra ius litigato3is lata sententia erit nulla.

8 Si in cõmissione facta ab homine,exp3imatur illud q a iure communi inest,non inducit ex tali cõmissione nouã formã.

9 Sẽtẽtia lata nõ seruato debito fine nõ est nulla,sed cassanda.

10 Sententia lata ex falsa causa non est nulla,sed iniqua.

11 Qui repellit acto3em per exceptionẽ connẽtionis habet etiã actionem ad penam.

12 Simplex dispõ nõ cõp3ehẽdit ea que post mortẽ sunt futura.

13 Per fideicommissariam substitutiõem succeditur testato3i,7 non illi cui facta est substitutio.

14 Sententia iniusta 7 iniqua lata super p3incipali,facit plenum p3eiudicium super pena.

Senten-

15 Sententia lata super principali extenditur ad accessoria.
16 Post sententiã nõ debet admitti exceptio que habeat ipsam sententiam vitiare.
17 Sicut iusta causa excusat a dolo, ita etiã dz excusare a pena.
18 Jura magz subuenit facienti actũ ex necessitate, qz ex uolũtate
19 Per diuisionẽ nõ tollitur ius fideicõ. ipso iure nec ope exce.
20 Jus pignoris ghiz ire alienata dño pente, z dolose tacente.
21 Jura pendentia ex testimento non tolluntur de facili.
22 In sententiatum in uno iudicio, possit postea in dubium refricari in alio iudicio, in quo petitur pena.
23 In per diuisionem, cum clausula de nihil faciendo in contrarium intelligatur remissuz fideicommissum cõditionale inter inuicem substitutos, z scientes fideicom. subesse. nu. 26.
24 Licet cõditionis euentus quandoq; fingatur retro constructive, non tamen fingitur destructive.
25 Promissio aliquando traditur ad superueniens de futuro.
27 Clausula generalis restringitur ad specifica tãtum, z nu. 29.
28 Qñ stipulatio interponit super ẽctu emptiõis z venditionis, nõ veniunt fructus, qui alias venirent in ẽctu emptionis,
30 In fideicom. multum debet attendi voluntas testatoris.
31 Actus agentiũ non debent operari vltra eorum intentionẽ.
32 Si duo fratres diudant inter se bona paterna, z vni eorũ obuenit in partem feudũ paternum: z fecerunt fidẽ, z refutationẽ z pactum de nihil faciendo contra illã diuisionem, ſ̃ postea moriatur ille frater, cui feudum obuenit i partẽ, sine filijs z descẽdentib⁹, alius frater superstes admittet ad illũ feudũ.
33 Clausula appolita ad executionem principalis dispositiõis, non ampliat principalem dispositionem.
34 Diuisio equiparatur transactioni.
35 Quando euinco rem ex facto tuo vel authoris tui nõ teneor tibi de euictione.
36 Jus fideicom. vniuersalis est personale, cum pariat actionẽ ex testa. z ante restitutio. non sit aliquod ius reale
37 Jus superueniens authori meo debet mihi prodesse.
38 Scienti ius tertij quod illi tertio cõpetit ex legato vel fideicõ. in causa euictionis debet restitui pretium.
39 An ſ̃ ille cui res est legata, vel p fideicõ. relicta, eã emerit, ſ̃ postea euenerit casꝰ restitutiõis faciẽde, possit agere ad ptiũ.
40 Extraneus emẽs remad tertio, quam scit alteri legatã pure vel sub conditione, non preiudicat ibi in pretio, quin possit illa venditore recupeare.
41 Quando legatarius emit rem legatam a tertio, z non ab herede gravato, non videt renunciare legato ne sibi preiudicat.
42 Repudiatio legati nõ dz presumi in dubio, cum sit donatio.
43 Si legatarius emit ab herede rem legatam sub conditione, an possit recuperare pretium ab herede.
44 Pendente conditione non potest iuri de futuro expresse renunciari per simplicem renunciationem.
45 Qualitas adiecta verbo, dz intelligi secũdum tempus verbi.
46 Dictio sola est exclusiua alterius partis.
47 Generalis transactio nõ preiudicat quo ad ea quorum actiones postea competere repertum est.
48 Dolus in omni materia semper intelligitur exceptus.
49 Snia debet magis nocere ei cõtra quem est lata, quã ecõtra.
50 An z quando decisum in uno iudicio per viam exceptionis, possit postea refricari in dubium in alio iudicio per viã actionis, adeo q non obstet exceptio prioris sententie.
51 Quelibet dilatio ad probandum, censetur esse peremptoria.
52 Ad hoc vt sentẽtia reddatur nulla per expressionem erroris iuris requiritur quod ille error oculo cozporali legi possit. seu si ex mente z intellectu percipiatur.
53 Sententia dicitur lata cõtra ortus, non solum quando est lata contra verba expressa iuris, sed etiã quando contra mentem.
54 Quando in aliquo passu sunt opiniones doc. varie, licet iudex eligat vnã opinionem que sit nulla, tamen snia non est nulla.
55 Ad validitatem sententie nõ est necessario exprimẽda causa.
56 An heredes dividentes presumantur habere scientiam fideicom. z aliorum contentorum in testa. z in codicillis.
57 Etiam olim de iure fforum poterat etiã extraneus heres vniuersalis adire here. clausis tabulis testamenti.
58 Contenta in codicillis factis separatim a testatore etiam heredes extranei presumuntur ignorare.
59 Si diuisione here. paterne fuit expresse dictum q promiserunt non contrauenire diuisioni, etiam occasione fideicom. inuicem debiti vel debendi ex testa. paterno, an tunc intelligat renunciatũ iuri fideicom. debiti vel debendi ex testa. patris.
60 In dubio standum est instrumento.
61 In his q̃ spectãt ad officiũ notarij, eius assertioni est standũ.
62 Hec verba renunciauit iuri cõpetenti z competituro, qd iporatt.
63 Si filia cedit oia iura q̃ habet in bonis patris, an videat ade-

dere iura dotis materne.
64 Si testator in testa. mandauit satisfieri omnibus debentibus ab eo habere executores talis testa. non possint solvere debita legitime per testatorem prescripta.
65 Hec verba, inspectis z lectis, quid importent.
66 Ad hoc vt intelligatur remissum ius fideicom. seu aliud ius dependens ex testa. non sufficit q̃ in instrumento dicatur q̃ vnus remisit alteri omne ius presens z futurũ ex testa. vel ab intesta. iure fideicom. vel substitutio. cuiuscunq;, vel alio quocunq; iure nisi specialiter dicatur de testa. paterno
67 Ut heres possit here. adire, sufficit eum scire in genere se esse institutum, licet non sit certus in specie.
68 Ille dicitur habere scientiam alicuius rei, qui habet scientiã facti cum omnibus qualitatibus suis.
69 Si in instrumento diuisionis fuit dictum q̃ vnus remisit alteri omne ius qõ habet vel habere sperat, vel habere potest in dictis rebus diuisis, an videatur remissum ius fideicom. futuri, data scientia contentorum in testamento.
70 An per verba generalia, scilicet remisit vnus alteri omne ius quod habet vel habere sperat ꝛc. intelligatur remissum ius succedendi ex substitutione pupil.
71 Pro fideicom. conditionali potest interim peti cautio.
72 Si in instrumẽto diuisionis fuit dictum q̃ vnus alterũ z alter alterum facit in dictis rebus procuratorẽ tanq; in rem suam ꝛc. an per hoc verba videtur remissus ius fideicõmissi futuri.
73 Clausule que apponuntur in executione nõ debẽt ampliare executionem, nec eius naturam immutare.
74 Sola promissio de alienando, non sequuta alienatione nõ preiudicat iuri fideicommis.
75 Plures emphyteute possunt inter se dividere emphyteusim irrequisito consensu domini.
76 Licet patronus, non possit alienare ius patronat⁹ is extraneũ sine cõsensu episcopi tamen ſ̃ renunciat alteri patrono potest sine consensu domini.
77 Plures emphyteute possunt inter se quocũq; titulo alienare sine consensu domini.
78 Si fratres dividentes inter se fundum emphyteuticum remiserunt invicem omne ius q̃ habent vel habere sperant, talis renũciatio non prodest ecclesie que est directo domus.
79 Qñ nõ querit illi cui remittit, remanet apud me remittentẽ.
80 Si habẽs vsumfructũ renũciet illi in mambꝰ cuiusdã tertij, ex natura iuris renũciari vsufructꝰ cõsolidat cũ ppietate.

§. Duo fratres.

Ifte famosꝰ z solẽnis. §. hz fm Bar. z Bn. materiã quotidianã valde subtilẽ, quã vtiliter reddit egregius cõmentator Bar. hũc §. plane z ordinate repetẽtis. iõ accurate venit attingẽda vt ingt ter. in l. legauit. i pn. ff. de lib. le. z est. sing. 5. in iure fm Bal. hic. ¶ iniusta snia p quã quis ꝛ diuisionẽ facere declarat facit pens cõmitti. h. d. fm Bar. Imo. z do. Pe. de bexu. vel sic, ad ptextũ pena ꝓmissa diuisioni si ꝛ fiat ꝓmittit, si ꝛ petentẽ fideicõmissũ quasi ꝓuenerit diuisioni, pronũciat. ¶ Diuidit in tres ptes, in pma ponit thema. i secta qõ resolutas ex themate. i tertia rñsio q̃stiõis. secũda ibi q̃stũ est. tertia ibi rñderi fm ea. ¶ In tex. ibi hrditatẽ sua paternã, in q̃ fuerunt equalit instituti a pre z invicẽ p fideicõ. substituti, z in cõtingat aliquẽ eorũ pcedere sine liberis q̃ eius portio deueniat ad alios substitutos ibi inter se, z sic volũtarie, z sic sine iudice ibi post mortẽ alteri⁹ q̃ decessit sine liberis. z sic extitit ꝓditio fideicõ. ibi petit ad hrdes⁹ etc. s. extraneis qs instituerat frater mortuus frater viuẽte pterito. ibi quasi de hoc quoq; transactũ fuisse. ista pñt esse verba iurisconsulti dicẽtis q̃ iudex fuit mot⁹ ad sic pnunciãdũ ꝛ petentẽ fideicõ. quasi de hoc quoq; fideicõmisso trãsactũ fuisset. i. fuisset trãsactione remissus, pñt ẽt esse verba iudicis appolita in snia p vtã causse. quasi dicat iudex pnũcians ꝛ petẽte fideicõmissus ex hac cã. quasi de hoc quoq; fideicõmisso fuisset trãsactũ. z tunc pcedit notabile q̃ colligit ex isto tex. gl. mag. i fi q̃ i snia sit exprimẽda cã. ¶ Itẽ aduerte q̃ iurisco. in isto. §. principalr decidit dubiũ de pena adiecta in diuisiõe an fuerit ꝓmissa, pptera q̃ fideicõ. fuerit i iudicio petitũ, z lata snia ꝛ petẽte, nõ aũt intẽdit determinare iurisco. an per talẽ diuisionẽ fideicõ. itelligat esse remissũ, imo tex. videt ꝓsupponere q̃ nõ, q̃ fieri male iudicatũ: q2 als qõ principaliter formata i ter. an pena cẽt ꝓmissa nõ habuisset dubiũ, ũ fuisset
2 bñ pnunciatũ. nã tũc nullũ fuisset dubiũ q̃ ꝓmittere pena, z lex dz itelligi plata in casu dubũ. l. q̃ labeo. ff. de cond. edi. z l. ancile. C. de fur. fm Bar. hic. in. 3. col. z cõiter alios. ſ̃ tu cõsidera dato q̃ male fuerit pnũciatũ, sic q̃ snia fuerit iniqua z iniusta, tũ trãsiuit in rẽ iudicatã: q2 de appellatiõe in tex. verbũ nullã. z firmat gl. hic l. iij. pte principali. z dicã. 3. i. j. no. ergo talis snia q̃ transiuit in rẽ iudicatã habetur p veritate. l. ige-

nuū.ff.de sta.homi.z.l.res iudicata.ff.de reg.iur.z facit vim,
z originē creat,z est altera natura,vt est tex.sing.i l.j.i fi.z i l.
iiij.in prin.ff.de lib.agno.quē sic p singulari allegat Bal.i.c.
nihil est.i.v.col.de elec.ergo etiā intellgēdo hoc modo q fue-
rit male pnūciatū,videt esse sine dubio,q pena sit pmissa ex
quo talis snia trāsiuit in rē iudicatā,z sic nō videt quātū ad p
positū dubitationis tex.referre an fuerit bn̄ vel male pnūcia
tū,postq vt dixi snia trāsiuit in rē iudica.vn̄ habetur p iusta,z
ideo dubitatio tex.videt fuisse ex alio:qz iste qui petebat fidei
cō.nō videbat pvenire diuisioni,imo ea remanēte firma,pete
bat fideic.ex noua cā post diuisionē emergente,vt.j.plenius di
3 cet.¶†No.j.ex isto tex.q per diuisionē videt esse trāsactū de
iure fideicōmissi cōditionalis,z sic fideicō.videt esse remissuz.
qđ quidā fatentur ex vi simplicis diuisionis,z sic q ex sola di
uisione intelligat esse remissum ius fideicōmissi vniuersalis.
Alij faciūt vim i verbo vniuersali negatiuo.nihil sez eā diui-
sionē facturos,z sic qn̄ diuisioni fuit insertū pactū,nihil p di-
uisionē facturos.z fm istos modos snia de qua in isto tex.fuit
4 iusta.†z in dubio presumit pro snia q sit iusta,z qđ fuerit bn̄
iudicatū.l.herennius.§.caia.ff.de euic.c.in psentia.de renūcia.
c.cū inter.z.c.sicut.de re iudi.alij vero z magis cōiter tenēt q
fuit male iudicatū,z tūc istō notabile nō colligeret ex isto tex.
de q plene dicet in gl.mag.vbi ponūt tres principales opini
ones,z sic tres pricipales intellect9.prim9 q fuerit male iudi
catū,z iste magis cōiter tenet,scđs bn̄ tertius mixtus,qđ pro
5 parte bene z p parte male.¶†Scđo no.q illō qđ fuit tracta
tū in vno iudicio etiā per viā exceptionis,nō pōt in alio iudi-
cio in dubio refricari.nā in isto scđo iudicio in q petit pena,nō
videt posse obijci q male fuerit iudicatū sup principali,đ quo
late per Bar.j.in.v.opp.vbi dicet,z ex hoc sequit,q in iudi-
cio accessorio pene,non pōt refricari qđ iniquitatis pme snie
late sup principali iure,q transiuit in rē iudicatā,z sic snia ini
qua z iniusta transiuit in rē iudicatā,vt p cā amplius opponi
nō possit.ita volūt doc.hic z in specie Ang.z Pau.de Ca.z đt
Pau.de Ca.hic.in.j.no.q lz in isto tex.snia fuerit iniusta,tn̄
postq transiuit in rem iudicatā,habetur pro iusta,z sustinet
pter authoritatē rei iudicate z ipsius iniustitia nō pōt am-
plius allegari etiā in alio iudicio,in quo agit ad penā vt dixi.
6 ¶†Limita singulariter istud qđ dixi q snia iniqua z iniusta
lata p ius litigatoris trāsit in rē iudicatā vt pcedat in snia la
ta a iudice ordinario,vt.c.cū inter de re iudi.secus si sit lata a
iudice delegato:qz iudicat p formā mādati,q est de faciēda iu
stitia z p intentionē delegātis:ergo snia est nulla,z sic nō trā-
siuit in rē iudicatā.Dictū fuit singulare z famosum dñi Otho
nis cardinalis Portueñ.in.c.fi.de pbē.per illū text.in verbo
nec ad rectoriā vel dignitatē nra ferat intētio,z ibi refert z se
quit Hostiē.in.j.col.z ibi Car.Florē.refert ita cōsuluisse Jo.
de Lig.Gasparē Calderini z Lapū.Cōfirmat optime p illō
qđ singu.tz Bar.in.l.diē pferre.§.stari.ff.de arbi.vbi dicit se
7 cōsuluisse nō sant multi dies†si fuit dictū in cōpromisso q ar-
biter possit cognoscere de iure z de facto,sniare aūt debeat đ
iure.z sic factū fuit cōpmissuz prout quotidie fit de iure z đ fa-
cto in pcedēdo,sed de iure tantū sentētiando,q si sniā dixit p
ius litigatoris,talis snia est nulla:qz excessit formā mādati,z
sic cōpromissi qđ nō pōt,vt.l.distinguemus.§.de officio.ff.de
arbi.q reputat Bar.notādū,sicut etiā delegatus non pōt ex-
cedere formā mādati.c.cū in iure.de offi.dele.c.cū dilecta.de
rescrip.Et istā decisionē Bar.p singulari exclamat do.Abb.
z saluat vt ibi per eum.in.c.cū dilecta.de rescri.z in.d.c.fi.de
pben.z in cōsi.xlij.prime partis qđ inci.videndū est,in effectu
j.col.Joā.de Jmo.in.c.ex insinuatione.de rescrip.vbi dicit
q ista decisio Bar.quotidie practicatur.do.Alex.quē omni-
no videas in cōsi.xxij.v.vol.qđ incip.viso titu.questiōis.i pe.
z vlti.col.¶Sz illud primū dictū dñi Othonis reprobāt cōi
ter cano.d.c.fi.de pbē.presertim do.Car.do.Ant.de But.z
Jo.đ Jmo.i pe.col.z latius do.Feli.i.c.cām q.de re iudi.Mo
ti per solēne dictū Jnno.in.c.prudētiā.in.ij.col.de offi.dele.
8 vbi tenet†q qn̄ in cōmissione facta ab hoīe exprimitur illō q
a iure cōi inest,nō inducitur ex tali commissione noua forma.
Sequitur notabiliter Bal.in.l.prescriptione.in.iiij.col.i ver
sic.venio igit ad primū.C.si p ius vel vtili.pub.vbi hoc cōfir
mat quatuor medijs,z maxime si ista esset cōditio,sequeretur
q snia iniusta lata a delegato esset semp iure nulla:qz in mā
dato suo semp continent q iustitiā faciat,qđ est falsissimū:qz
oportet appellare p eum.Facit bene tex.in.c.cū ad sedē.z ibi
do.Ab.in.iiij.no.de restitu.spo.vbi si i cōmissione delegati esset
apposita clausula decidas sine debito,nō per hoc videtur da
ta certa forma,sed potius est quedam admonitio.†vnde snia
lata non seruato debito fine,nō est nulla sed cassanda,vt ibi in
fine.Simile in ca.ex insinuatione.de rescriptis.i verbo ratio
ne puia pcedatis.z ibi Cano.ad hoc no.z illud dictū Jnn.in
d.c.prudētiā.sequunt Cano.z Bal.in locis relatis p do.Fe.
in.d.c.cām q.z sequit no.do.Abb.i.c.illud.circa fi.de cle.exc.
mini.do.Alex.in pš.ij.ij.vol.q inci.visis dubitationib9.in.j.
co.similiter dictū Bar.in.d.§.stari,nō trāsit sine dubio,cum
arbiter debeat đ iure pnūciare.l.j.ff.đ arbi.ergo exprimit il
lud q tacite inest:ergo no dat forma,vt l.iij.ff.de le.j.fortius,
qz qn̄ dictū est in cōpromissio q debeat sniare de iure intelli-
git.l.cōi.§.sz naturalia.insti.de iure natu.gen.z ciuili.fm qđ
iura z.ll.disponūt.non aūt intelligit de iure ipsius litigatoris,
cū illud verbū đ iure,debeat intelligi in potētiori significatu,
l.j.§.qui in perpetuū.ff.si ager vecti.vel ēphy.pe.z propte-
rea ipsemet Bar.de hoc dubitauit z relinquit cogitādū,in l.
societatē.§.arbitrorū.in.iij.col.ff.pro socio.z Cano.cōtrariū
tenēt cōiter in.c.quintauallis.de iureiurā.z in.d.c.ex insinua
tione.đ rescrip.lz.do.Fel.in.d.c.cām q.z in.c.ius generale.
in.iiij.col.j.distin.teneat z defendat illā decisionē Bar.sz ege
ret altiori indagine,z egrederemur materiam presentis.§.
10 ¶†Tertio no.ex hoc tex.q snia lata ex falsa cā nō est nulla
sz iniqua,hic etiā pronunciauit iudex p actorē,quasi đ fidei-
cōmisso trāsactū esset p diuisionē,sz falcitas istius cause cōsistit
in articulo iuris,sup quo sunt varie opiniones,vt videbim9
in glo.mag.z per hoc snia nō est nulla,quasi lata ptra ius p-
pter conflictū opinionū.ita est tex.notād9 hic,put no.Bart.
in.vj.opposi.Jmo.do.Alexan.z Are.hic.Jdē tenet Bart.
in.l.cū prolatis.ff.de re iudica.Anto.in.c.j.z do.Abb.in.iij.
col.de re iudi.Bal.in.l.qui cū tutorib9.in.ij.col.ff.de trāsac.z
in.l.fi.circa prin.ff.de iusti.z iu.vbi đt q qn̄ sunt opiniōes pa
trū nostrorū,non pōt dici expressus error iuris in snia,alle.
Bar.hic sec9 si snia esset lata expssa cā falsa in iure.super qua
nō essent opiniōes,tunc esset ipso iure nulla.vt.l.ij.C.qn̄ pro-
uo.non est neces.z.l.qui ex testō.ff.de excu.tut.z.l.j.§.item cū
p sacras.ff.que sen.sine appel.rescin.Aduerte tn̄ q si iudex fe
rat sniam fundando se super aliqua lege que nihil facit,p hoc
snia nō est nulla.nec etiā irritāda,si pōt per aliā legē sustine-
ri.ita no.tenet do.Abb.post Jnno.in.c.cū ex officij.in pe.co.
de rescrip.z est bonus text.in.c.per tuas.z q ibi no.Jo.An.
11 qui filij sint legi.¶†Quarto no.ex hoc tex.q ille qui repulit
actorē per exceptionē cōuentiōis.hz etiā actionē ad penam.z
hoc tāgit gl.mag.hic in.iij.parte pricipali.z sic nota q quā-
do pacto de nō pueniēdo subijcitur pena,non fit nouatio per
promissionē pene iuxta.l.obligationum fere.§.fi.ff.de actio.
z obli.sed etiā vtrūq cōpetit:q videtur cōtra l.rescriptum.
§.si pacto.ff.de pac.qz altero debet esse cōtent9.diceretur in
gl.magna i.iij.parte pncipali.poniti.Bar.hic i.vij.z vlt.opp.
12 ¶†Ultimo circa primū notabile collectū.đ.fz Bart.z scri-
bētes,z nō firmatū seu remissum ad dicenda in gl.magna vi-
deret q iste tex.necessario pbaret per,q per diuisionez simul
cum promissione de nihil intētando cōtra eam,videatur re-
missum fideicōmissum inuicē iniunctū post mortem decedē-
tis sine liberis.nam tex.iste decidit penam esse cōmissam.sed
si fideicōmissum nō diceret esse remissum,certe petēdo ipsuz
fideicōmissum nō esset p factū diuisioni,z psequēter pena non
esset commissa ergo probat text.fideicōmissum videri remis-
sum:z petendo ipsum fideicōmissum esse cōtrauentū promis-
sioni facte in diuisione q tn̄.j.late discutiet.¶Gl.magna in
verbo pponerentur colligit ex isto text.tria.duo in prin.z ter
tium in fin.diuide istā gl.in quatuor partes principales.Jn
prima colligit ex tex.duo dicta seu duo notabilia.Jn scđa p-
sequitur primū notabile:quasi vsq prope finē z in effectu for
mat tria pria,z duas questiones.Jn tertia expedit fm nota-
bile cōtra illud opponēdo:z quadrupliciter soluēdo z deinde
formādo vnā.q.Jn quarta z vltima colligit tertium notabile
ex tex.z de eo se remittit.secūda ibi,sed in primo.tertia ibi,
ad fm q p z.quarta z vltima est ibi,Jtē ex eo q hic dicit.pma
pars est clara.Scđa vero pars principalis est difficilis:ideo
eā subdiuide in decē particulas.Jn prima circa primū nota-
bile querit an in isto tex.fuerit bene iudicatum.z dicit videri
q sic per tex.no.in.l.titius.in prin.ff.quib9 mod.pig.vel hy-
po.sol.vbi duo habētes eandē rem obligatā,z eā cōiter emen
tes a dño,cēsentur alter alteri ius hypothece remittere:z sic
per mutuū consensum in emēdo,videtur renunciatū iuri hy-
pothece:ergo etiā hic per mutuū consensum in diuidēdo,de-
bet videri renūciatū fideicōmisso.Et hoc mō in hoc tex.bene
iudicatū.Jn secūda cōtra illā responsionem z sic cōtra istum
tex.gl.fortiter opponit de.l.qui cū tutorib9.ff.de transa.pro-
pter q contrariū principaliter fuit facta ista gl.z duob9 mo-
dis respondet.in tertia respondet ad.d.l.titius.allegatam.s.
in prima particula huius secūde partis.gl.Jn quarta tertio
mō rñdet fm Roge.ad.d.l.qui cū tutoribus.in quinta ponit
quartam

quartā sol.q̄ fuit do.Azonis.ꝛ dicit gl.in.d.l.qui cū tutorib⁹ in prin.ꝙ ista quarta sol.est ipsa mera veritas. In sexta ꝯtra illā quartā sol.opponit,ꝛ eā saluat quo ad dimidiā dimidie partis obuēte in diuisiōe. In septima infert ad decisionē qōnis pmo formate, an in isto text. fuerit bñ iudicatū.ꝛ refert tres opiniones. In octaua infert ad decisionē alteri⁹ qōnis.d̄ qua se remittit. In nona iterū opponit ꝯ primū notabile tex.ꝛ soluit. In decima ꝛ vltima iterū cōtra idē primū notabile opp.
12 de.l.paulo callimacho.§.j.ff.de leg.iij.† vbi simplex dispositio nō ꝯprehēdit ea q̄ post mortē sunt futura.nā ibi verba testatoris ꝙ pro omni relicto qd̄ fecerat tali vult eū esse ꝯtentū tali re.nō referūt ad conditionalia relicta,sȝ tm̄ ad pura:ergo ita etiā dȝ esse hic,de sol.glo.se remittit. Scōa est ibi sȝ ꝯ.s̄.de trāsa. Tertia ibi,nec obstat.s̄.d.l.titi⁹. Quarta ibi,vel dic tertio. Quinta ibi,vel quarto. Sexta ibi,sed hec sol.nō vȝ Septima ibi,ꝛ ṗm duas primas sol. Octaua ibi, Itē ptȝ ex p̄dictis sol. Nona ibi, Itē ꝯ.s̄.de pac. Decima ꝛ vltima est ibi,itē ꝯtra s̄.de leg.iij. ¶ Aduerte circa quartā sol.gl.circa quā gl.i sexta particula insistit,ꝛ est obscurior pars q̄ sit in tota ista gl. ꝛ ad eā recurrit tota die.gl.ergo soluit quarto mō ꝙ iste tex.loquit in diuisione q̄ est est quedā pmutatio vt dicit tex.in l.cū pr.§.hereditatē.ff.de le.ij.ideo tenet de euictiōe alle.l.h̄rdes §.pe.ff.fami.erci. Meli⁹ facit.l.si familie.C.fa.er.ꝛ l.fratres C.cō;a vtriusq; iudic.vñ hic agēs fuit repulsus ista exceptiōe: q2 quē de euictione tȝ actio eundē gentē multo magis repellit exceptio.l.vēdicantē.ff.de euic.sed.l.ꝯria.loquit in mera trāsactiōe,in qua nō hȝ locū euictio.l.si ꝓ fundo.C.de transa. Nec obstat ꝙ iste tex.dicit quasi de hoc quoq; trāsactū,ꝛ sic videt loqui transactiōe:q2 intelligit.i.pacto remissuȝ, sicut in l.quid ergo.§.pena grauior.i verbo cū eo trāsactū.ff.de īfami.q2 est nomē generale,nūqd̄ ḡ frater superuiuens teneāt de euictione.gl.in sexta particula q̄ videt obscura,dicit effectualit ꝙ nō venit euictio,nisi solū pro dimidia dimidie, quā frater p̄mortuus habuit in diuisione. Nā in tota hereditate paterna cōi ꝓ indiuiso,facta diuisione quelibet fratrū hȝ dimidietatē partis sue iure suo,ꝛ aliā dimidietatē iure coheredis, vñ frater superuiuens bñ egit ꝯ heredē extraneū fratri premortui ꝓ illa dimidia dimidie partis sue,quā frater p̄motu⁹ habuit in re sua:q2 in illa nō tenebat sibi de euictiōe,si tertius eā euicisset,cū haberet ab eo causam. Et in hoc male fuit iudicatum. Pro alia vero dimidia quā frater p̄mortu⁹ habuit ab eo nō potuit agere:q2 pro illa dimidia tenebat de euictione,ꝛ i hoc bñ fuit iudicatū,ꝛ sic caten⁹ venit euictio quatenus pretēdis cām a me. Sed tu nō ptēdis nisi ꝓ dimidia dimidie. Ideo ꝓ vna fuit bene iudicatum,pro alia male. Subdit fortius gl. ꝙ etiā frater supuiuens,poterit agere ꝯ heredē fratris mortui, ad estimationē dimidie illius partis quā habuit in diuisione, eo q2 cū euenerit ꝯditio fideicōmissi,vt eā sibi ipsi euincere, cū q̄modo nō habeat ex diuisione,sȝ ex fideicōmisso.an ista gl. in ista sexta particula bñ dicat,dicetur inferi⁹,ꝛ Bar. examinat i.j.q.pncipali. Et ita habes enucleatā ꝛ declaratā istā gl. ¶ In ea.gl.ibi postea hȝ ꝓ fideicōmissuȝ aduerte ꝙ tex.i.d.l. qui cū tutorib⁹.non dicit ꝙ frater ibi habuerit partē fratris mortui ꝓ fideicō. Nā ibi de fideicōmisso verbū nullū, nec ibi dr̄ ꝙ pater illorū fratrū fecerit testamentū,in quo fecerit talē substitutionē fideicōmissariā,ꝙ si vn⁹ decederet sine filijs ali⁹ succederet,nec etiā apparet ꝙ ibi frater premortu⁹ fecerit testm̄:q2 ibi in tex.de testamento eius verbū nullū,nec etiā apparet ꝙ ibi ille frater p̄mortuus fuerit maior, ita qd̄ potuerit facere testm̄,sed tex.ibi simplr dicit ex persona fratris sui cū heres extiterat,ꝛ sic directo ꝛ ab intestato,nō aūt ꝓ fideicōmissuȝ,nā veniēs per fideicōmissuȝ esset heres primi testatoris,ꝛ
13 nō fratris:q2† per substitutionē fideicōmissariā succedit testatori,ꝛ nō illi cui facta est talis substitutio, vt.l.coheredi.§.cū filie.ff.de vul.ꝛ pup.gl.in l.j.i gl.mag.ꝛ ibi doc.C.de pac.ꝛ iō in gl.in.d.l.q cū tutorib⁹.in prin.i gl.j.ꝛ etiā in gl.mag.in pe.col.rñdet ꝙ ibi frater successit fratri directo ab intestato. ꝛ iō trāsactio gnālis nō p̄iudicat,vt ibi.hic aūt successit per fideicōmissuȝ,ꝛ ista est bona sol.ad istud ꝯrīū,ꝛ cōiter approbata: rō diuersitatis est:q2 qñ qs succedit directo ab intestato,certe tpe trāsactiōis talis hr̄ditatis nō erat ei debita nec re nec spe,vt.l.post emācipationē.cū gl.ff.d lib.leg.ergo nō pōt intelligi remissa ꝓ trāsactionē gnālez,vt ibi.sed qñ succedit per fideicōmissuȝ,tūc bene tpe transactionis habebat ius saltē spe ratiōe fideicōmissarie substitutionis iā facte, vnde tūc gnālis trāsactio extendit ad illud i quo habebat ius tēpore trāsactionis saltē spe vt hic. Et istā solu.tenet Bart. hic, ꝛ dicit sibi videri verissimā,ꝛ eā etiā tenēt Pe.de Bella p.Jac.de Arena. Bal.communiter alij,ꝛ Bart. in.d. l.qui tutoribus. Limitat Bar.procedere quādo quis succedit directo ab intestato.se-

cus si succederet directo.sed nō ab intestato, sed vigore substitutionis pupillaris:tūc pōt dici spē subesse.l.ij.in.de statulib⁹ ṗm Bar.hic.tñ per verba gnālia trāsactionis nō intelligitur remissuȝ illud ius pupillaris substōnis,ṗm Bar.j.i.vij.q. vbi de hoc vltimo dicet. Per ista infert Bar.ad qōnez de facto,si duo frates diuiserūt inter se hereditatē,ꝛ renunciarunt omni iuri qd̄ sibi inuicē cōpeteret in parte alterius,qd̄ si vn⁹ eorū fuit negligens i soluēdo legata intra annū, ꝛ sic in adimplēdo volūtatē defuncti,q̄ casu venit priuandus hereditate,ꝛ eius portio defertur alij ꝓ authēticā hoc ampli⁹.ꝛ vnde sumitur.C.de fideic.licet in diuisiōe remiserit omne ius ꝙ inuicē cōpeteret,tñ nō intelligit remissa illa portio,que nō erat debita nec re nec spe,sed solū ex legis dispositione,p.d.l.qui cum tutoribus.ṗm istā sol.facit optime ṗm Bar.l.damni.§.j.ꝛ ibi Ang.ff.de dā.infec.idē tenet Bar.in.d.l.qui cū tutoribus.in.prin.vbi dicit se ita de facto cōsuluisse, ꝛ idē Bart. in.d.aut.hoc ampli⁹.ad fi.vbi etiā dicit ꝙ habuit de facto. ꝛ idē Bar. in l.inter quos.ad fi.pñ.ff.de dā.infec. sequūt simpliciter Rap. Lu.ꝛ Pau.de Cast.hic. Idē tȝ do.Alex.in lx.col.ꝛ seq.i. vij.q.Bar. Et istud procedit ṗm Bar.in.d.l.qui cū tutoribus ꝛ i d.aut.hoc amplius.etiā si in diuisione hereditatis fuisset dictū,ꝙ alter alteri renunciat omne ius ꝙ hȝ vel habere sperat in portione alterius. Ista prima sol.plȝ Ange.sed nō eius rō:q2 imo successurus ab intestato hȝ spem qñ sperat succedere collaterali vel ascedenti ꝛ q̄uis Ang.ad hoc nihil alleget facit ṗm Imo.l.fi.C.de pac. Ad.l.post emācipationē.cū gl.allegatā per Bar.rñdet Ang.ꝙ loquitur qñ ascēdens debet succedere descendēti,ꝛ sic ordine nature turbato.l.nā ꝛ si parentibus.ꝛ ibi gl.ff.de inoffi. testa. tūc nō dicit debita nec re nec spe:q2 est tristissima expectatio. Tu dic ṗm Imo.ꝛ Alex ꝛ melius,ꝙ licet possit dici subesse spes in successione collateraliū, ꝛ etiā ascendentium,tamen est vana spes ꝛ nō iuridica,vt no. Bar.in.d.l.fi.C.de pac.ꝛ plenius in l.is pōt.in.ij.ꝛ.iij.col.ff.de acq.here.ꝛ vltra eos istud patet in.d.l.fi.C.de pact.vbi de eo ꝙ ibi est in spe successiōis, nō pōt disponi, ꝛ tñ vbi est spes iuridica,bñ pōt disponi.l.spē.C.de dona. Ad idē cōtra Ang. allego bonū tex.ꝛ meliorē de iure in.l.j.§.si impuberi.in verbo prematura est eñ hec spes.ff.de colla.bo.vbi est tex.qd̄ et filius patre viuēte nō dr̄ habere ius etiā spe ꝓbabili i hereditate patris. Sed aduerte subtiliter qd̄ Bar.in ista pma sol. vr̄ de directo ꝯriari sequēti solutiōi,ꝛ tñ Bar. hic ꝛ ibi dicit vtraq; sol.esse verissimā ad istū tex.in superlatiuo. Hic eñ putat,vt dixi istā primā sol.quā retulit esse verissimā. deinde i sequēti solutione sequit solutionē Hug.qd̄ hic fuerit male iudicatū,ꝛ hanc ṗm dicit esse verissimā.idē etiā latius ꝓsequitur Bar.j.in.ij.q.ꝛ vbicūq;. Sȝ iste sol.videt de directo ꝯriari, nec posse pcedere.nā si fuit male iudicatū:ergo nō est verū q̄ hic per diuisionē cū clausula gnāli intelligat facta renunciatio propter spē fideicōmissi.ꝛ tñ Bar.i prima sol.vult ꝯrīū,ꝙ ppter gnālē diuisionā itelligat remissuȝ ius fideicōmissi, cū tēpore facte diuisionis hr̄et ius spe in illo fideicōmisso conditionali,vnde si prima sol.est vera,impossibile videt ꝙ scōa sit vera,ꝛ ecōtra nisi saluādo ꝯrietatē Bar.dicas ꝙ Bar.in ista prima sol.voluit ꝙ sit verissima quantū ad.d.l. qui cū tutorib⁹,ex quo ibi tpe facte trāsactionis nullū erat ius nec re nec spe. Ideo non potuit tractari de eo remittendo qd̄ non erat.ꝛ istud de plano ꝓcedit hic aūt tpe facte diuisiōis bñ superat spes fideicōmis. cōditionalis,tñ etiā in veritate nō fuit ꝓ diuisionē renūciatū, vt postea ꝯcludit Bar.in scōa solutione sequēti.lȝ ei potuisset renunciari,vt vult Bar.in ista prima sol.vnde Bar.j.i.ij.col. alternatiue teneas primā sol.vel scōā quasi sentiret qd̄ ambo simul stare non possint. ¶ In ea gl.ibi solutio hic fuit male iudicatū ṗm Hug. Istā sol.tenet Bar.ꝓ verissima quā etiam tenet gl.in l.tres fratres.ff.de pac.ꝛ sequūt Pet.de Bella p. Jac.Bu.ꝛ cōiter alij.ꝛ late Bar.j.in.ij.q.ꝓ qua bñ facit tex. in l.cū pater.§.hereditatē.scda.ff.de leg.ij.quē alle.Bar.j.in
14 j.q.ꝛ ṗm istā solu.habes notare † qd̄ sn̄ia iniusta ꝛ iniqua lata sup principali facit plenū preiudiciū sup pena.ꝛ qd̄ decisuȝ ꝓ viā exceptiōis in cā principali q̄uis inique p̄iudicat plene in pena,per istū tex.ṗm istā sol.infert Bar.ad decisionē notabilis.q.in qua Dy.cōsuluit in cōsi.suo inci. Ptholomeus spoleti ꝙ si partes in ꝯpromisso pmiserūt put tota die fit,nō petere reduci laudū latum ad arbitriū boni viri sub certa pena, quo casu certum est ꝙ talis pmissio intelligit si arbiter eque ꝛ iuste fuerit arbitratus,vt est tex.in.l.si libertus ita iurauerit.de ope.lib.ꝛ in.c.quintauallis.de iureiurā. postea pars ꝯ quā latum fuit laudum,petijt illud reduci ad arbitrium boni viri,ꝛ succubit ꝙ incidit in penā,etiam si iniuste succubuit: q2 illa sn̄ia in causa reductionis lata probat eum indebite petijsse reductionē ꝛ sic incidisse in penā,dato ꝙ in veritate herent

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

iustas causas petēdi talē reductionē, p istū tex. vbi sn̄ia quis iniquissima preiudicat in pena, lʒ actor petēs fideicōmissuʒ cuius cōditio extiterat iustissime litigaret. ¶ Ista est vtilis ꝛ quotidiana questio, frequēt ɔtingēs in practica, quā post alios diffuse, psequit do. Alex. hic per. xiij. col. in. j. col. ꝛ. xij. sequētib⁹ sʒ ɔfuse ꝛ inordinate procedit, referēdo formaliter oīm dicta ego aūt reducendo ad ordinē dico in ista. q. esse quatuor principales opiniones. Prima Hy. ꝛ Bar. hic ƥʒ quā cōcluditur ꝙ indistincte in petitione pene nō pōt amplius opponi de iniquitate laudi, postꝙ fuit confirmatū a scdo iudice ad quē fuit recursuʒ tanꝙ ad bonū virum, ꝛ sic in isto iudicio in quo petitur pena, nō poterit amplius aliquid probari ɔ ipsuʒ laudum per istū tex. qui bene facit sequēdo istā sol. Hugolini qd fuerit male iudicatū. Ad idē est bonus tex. in. l. ꝛ ex diuerso. §. j. ff. de
15 rei vendi. ꝛ ibi Bar. i. j. col. ad fi. ad hoc no. Nā ibi est tex. † ꝙ sn̄ia lata sup fundo, ꝛ sic super principali extendit etiā ad fructus, ꝛ sic ad accessoria. Ita etiā erit hic. nā sn̄ia reductionis lata super principali, extenditur etiā ad penā que est accessoria, tn̄ ad illū tex. rn̄det Ang. in. d. l. tres fratres. ad fi. qd ibi accessoriū veniebat in eadē instātia, nec poterat a pricipali separari. ꝛ sic intelligit Ang. illuʒ text. qn̄ fructus fuerūt petiti accessorie vna cū re principali, sed in questione nostra alia instātia opus erat, vt pena exigi posset. Istā solu. An. reprobat do. Alex. hic i. xj. col. qr imo ibi accessoriū deducebat in alia instātia: puta qr petebantur fructus rei vēdicatiōe, ꝛ sic iure actionis, lata iam sn̄ia super fundo, ƥm gl. ibi in verbo errore in fi. ꝛ ibi etiā Bar. ¶ Istā primā opinio. Hy. ꝛ Bart. sequitur Rap. Cu. hic, ꝛ Bal. i. c. si qs miles in ti. cōst. feud. do. lotha. in vii. feud. ꝛ i. l. edita. in repe. Paduana. in. xiiij. col. i versic. viij. opp. C. de eden. Sali. in repeti. l. societate. §. arbitrorū. in xxij. q. ff. p socio. ꝛ in l. cū antea. ad fi. C. d arbi. Rap. Fulg. i l. Julianus verū debitorē. ff. de condi. indebi. Do. Ant. d Bu. in d. c. quintauallis. circa pe. col. in. xxv. differētia. vbi p hoc allegat gl. no. in l. si cū exceptione. in. §. hec aūt actio. ff. ꝙ me. cau. que notabiliter vult ꝙ qn̄ ex iure deducto in sn̄ia principali infert ad ɔmissionē pene, de illo iure nō pōt amplius disputari. ¶ Scda principalis fuit opinio eiusdem Bar. in. d. l. Julian⁹ verū debitorē. i. v. col. vbi per doctrinā gl. singularis ibi distinguit, aut iudex reductionis cōfirmauit laudū arbitri expressa cā: qr illud arbitriū erat iustū ꝛ equum, ꝛ tunc si agat ad penā, pars victa a qua petitur pena, nō poterit amplius pbare de iniquitate laudi: eo qr de directo veniret ɔ sententiā
16 iudicio reductionis, per gl. ꝛ ibi. ꝛ istū tex. † Itē qr post sn̄iaʒ nō debet admitti exceptio que haberet ipsam sn̄iaʒ vitiare. l. perēptorias. C. sen. rescin. nō pos. Aut iudex reductionis absoluit reū simplr̄ nulla cā expressa, vel expressa cā: qr non fuit probatuʒ de iniquitate laudi, ꝛ tunc qn̄ petitur pena poterit pbari de iniquitate ipsius laudi: qr tunc nō deuenitur ɔ sententiā, ƥm doctrinā illius gl. quod reputat Bar. notabilissimum. Ad idem facere: quia post sententiā potest opponi exceptio que non impugnat ipsam sententiaʒ, sed se cum ea compatitur. l. Nesennius. ff. de re iud. gl. Bar. ꝛ docto. in. l. j. vbi dixi. C. de iur. ꝛ fac. igno. ꝛ dicit Bar. in. d. l. Julianus verū debitorē. se ita in cōtingentia facti iudicasse in isto passu qui quotidie cōtingit i practica. ꝛ ista est vera ꝛ magis cōmunis opinio apud legistas ꝛ cano. ꝛ in effectu est limitatio ad primā opinionē Hy. ꝛ sequacium. Istā distinctionem tenet Bar. in. d. l. ꝛ ex diuerso. §. j. in. ij. col. Bal. qui pluries in hoc variauit in. d. l. qui cū tutoribus. in prin. ꝛ in. l. si iudex. ff. de his qui sunt sui vel alie iur. idē tʒ Ang. in. d. l. Julian⁹ verū debitorē. qui tamē semp alibi ɔtrium tenuit. Idem tenet ibi Pau. de Cast. cū duabus limitationibus. de quibus ibi per eum. Idē Joan. de Imo. ꝛ Pau. de ca. hic. Imo. in. c. quitauallis. in. v. char. Et ibi do. Abb. in. xxiiij. col. cū aliqui limitatiōe de qua ibi per eū. Idē in effectu tenet do. Alex. hic in. xj. co. ꝛ sequēti ponit etiā ibidē do. Alexā. sed clare non se firmat in consi. lxvj. v. volu. qd incipit, visis dubitationibus de quib⁹ queritur. ꝛ istā tenas p vt etiā tenui in. d. l. Julianus verū debitorē. ¶ Tertia principalis fuit opinio Ang. hic, de directo ɔtria duabus precedētibus qui indistincte tenuit ꝙ semper poterit opponi ꝛ pbari de iniquitate laudi, qn̄ peteretur pena adiecta in cōpromisso, ꝛ refert ꝙ idē tenet Bal. hic. ꝛ Jo. An. in addi. Spe. in tit. de arbi. §. fi. in versic. quid si cōpromissuʒ. Refert etiā Ang. hic ꝛ in. d. l. tres fratres, ꝙ cum ista questio alias cōtigisset d facto in ciuitate Perusij, ꝛ opinio Bar. esset generatura magnuʒ scandalū, ꝙ Bar. consuluit pro ista parte adherēdo opinioni gl. in. d. l. tres fratres. i gl. fi. ad fi. que voluit ꝙ lʒ cōmittatur pena tamen obstet exceptio doli. ꝛ gl. hic in tertia parte principali si autem dicas quod male fuit iudicatum, ꝛ istam finaliter tenet Aret. hic Idem tenet Angel. in disputatione sua q̄ incipit duo litigātes. i pe. col. Bal. Ang. ꝛ Pau. de ca. in. d. l. tres fratres. Bal. in aut. generalit. in. iij. col. de epis. ꝛ cler. ꝛ in. l. nō solū. ff. de rei vendi. ꝛ late in. l. ꝙ te. in. iij. co. ff. si cer. pet. ꝛ in. l. fi. C. de arbi. ꝛ in. l. fi. in. xj. q. C. de ɔtrahen. emp.
17 ¶ Mouet Ange. † qr sicut iusta cā excusat a dolo. l. igit. §. pōt. ff. d lib. cau. ꝛ. l. plagij. in. ij. cū. gl. C. ad l. flaui. d plagi. Ita etiā dʒ excusare a pena. l. qui solidū. §. etiā. ff. de legat. ij. sic dʒ excusare a pena apposita i cōpromisso. Et istud est potissimū fundamētū isti⁹ partis, cōfirmat qr etiā iusta causa litigandi excusat ab expensis, ƥm gl. in. l. iij. §. si rem. ff. de leg. iij. ꝛ in. l. non solum. ff. de rei vendi. ꝛ dixi plene in. l. properandum. §. sin autē alterutro. C. de iudi. Itē iusta causa litigādi excusat ab interitu speciei, vt est gl. reputata singularis in. l. in. hac. in gl. mag. in prin. ff. de cōdi. tritica. ꝙ gl. dicit esse ordinariā. ꝛ nō reperiri alibi Bal. in. c. j. in vlti. col. in titulo qui succes. teneantur in vii. feu. Sed ad istud primū fundamentū Ange. ꝙ est pecularie dic ꝙ cōfundit per istū tex. ꝛ. d. l. ꝛ ex diuerso. §. j. nā hic actor fuit motus ex iustissima causa ad petendum fideicōmissum: qr euenera ɔditio fideicommissi relicti a patre: eo: qr frater erat mortuus sine liberis. ꝛ tamen sententia lata in principali preiudicat in iudicio pene, in quo non pōt ampli⁹ dici de iniquitate sentētie, ꝛ sic iusta causa litigādi non excusat eum a pena. Tamen ad istum tex. respondet Ang. ꝛ tenet tertiā lect. Rogerij ꝙ hic fuerit bene iudicatum, ꝛ sic ꝙ erat ɔ factū conuentioni, propter verba vniuersalia negatiua posita in diuisione, ppter que videbat remissum fideicōmissum, vn̄ propter hoc pena fuit cōmissa. Sʒ ista opinio Rogerij cōiter reprobat, prout late dicet inferius sup ista tertia sol. Rogerij. nec obstat illud quod dicit Ang. ꝙ iusta causa litigādi dʒ excusare, a pena apposita i cōpromisso, sicut excusat a mora, ꝛ sicut excusat ab expensis, ꝛ ab iteritu speciei. Sʒ ad hoc rn̄det. dato ꝙ assumptū esset verū, qd statim attingāt, pcederet si illa iusta cā posset deduci ꝛ allegari puta qr sup ea nō fuisset pnunciatū, lʒ in questiōe nr̄a nō pōt illud allegari, cum petēs reductionē ad arbitrium boni viri diceret laudum esse iniquum ɔ eum fuit pronunciatum ꝛ fuit confirmatum laudū per iudicem reductionis tanꝙ equū, ꝛ talis sn̄ia facit ius quo ad penā, ꝛ facit vt talis cā habeatur pro non cā, cum sentētia habeat p veritate. l. j. C. de re iudi. ꝛ. l. res iudicata. ff. de reg. Et sic talis cā iusta que nō pōt in iudicium deduci habet perinde ac si nō sub esset, vt. l. q. habebat. in fi. cum gl. ff. d manu test. l. si quis seruum. §. si inter duos, ꝛ qd ibi notatur. ff. d leg. ij. Et ita etiā dicunt Pau. de castro ꝛ Are. hic. Nunquid autem iusta cā litigandi que pōt allegari, puta qn̄ non fuit super ea pronunciatum, excuset a pena cōpromissi, ꝛ sic a pena conuentionali, sicut excusat a pena legali, vt est gl. notabil⁹ in. l. ab executore. in gl. fi. C. quorū appel. non recipi. Jo. and. in. c. jcirca vj. col. post Archi. ibi de ele. in. vj. Bal. in aut. generaliter. in. iij. col. C. de epi. ꝛ cler. ꝛ e. j. § si autem inter pares. de lege corradi. i feu. ꝛ i addi. Spe. i ti. de arbi. in. vij. co. in ver. ex forma statuti. Lud. ro. in repetitione rubrice. ff. de arbitris. in pe. co. Sʒ facilius quis excusatur a pena legali ꝙ ɔuentionali vt patet p notata p gl. i. §. opʒ. in aut. de iudicijs. qr miti⁹ agit cu. l. ꝙ cum homine. l. celsus. in prin. cū gl. ff. de arb. ꝛ in terminis nostris ꝙ iusta cā excuset a pena compromissi, est bon⁹ tex. cū gl. i. l. de reb⁹. ff. de arbi. vbi pena apposita in cōpromisso, nō ɔmittit nisi quādo quis est in dolo, etiā si erret in iure. vt ibi vult gl. q̄ ad hoc reputat singularē Areti. hic facit text. loquēs in vltima volūtate in. l. in testamento. prima. ff. de ɔdi. ꝛ demō. Itē ꝙ iusta causa etiā si non sit vera excuset a pena cōpromissi, tenet Jo and. in addi. Spec. in tit. de arbitri. §. fi. in ver. quid si cōpromissum, in additione que incipit. scilicet de pactis. q̄ refert ꝛ simpliciter sequit Pau. de ca. i. d. l. Julian⁹ verū debitorē. i. vj. col. Idē tenet Alexā. in cōsi. cxiij. iij. vol. ꝙ incipit viso themate suprascripto. in pe. ꝛ vlti. col. cū cōcor. per eū allegatis, vbi singulariter ampliat qd iusta causa etiā non plene probata excusat a pena ɔuentionali: ꝙuis ɔtriū teneat idē Alex. sibi ɔtrius qd iusta cā litigādi non excusat a pena conuentionali in consil. cxix. secundi vol. quod incipit ti. questionis talis est in v. ꝛ in pe. col. post doct. ibi per eum allegatos. ¶ Secundo principaliter ad idem allegat Ang. tex. in. l. quidā cum filium. in versi. quo tn̄ casu. i. eo. vbi ƥm eum patet, ꝙ si filius sit vict⁹ iniuste in querela inofficiosi testamenti, ꝛ petit penam sibi promissaʒ sub ɔditione si iniuste exhr̄detur: certe in iudicio pene pōt refricari in dubiū questio iniqtatis prime sn̄ie per illum q succubuit. Nec dicat ꝙ ideo ibi fili⁹ succubuit in q̄rela, eo qr eā post quinquēniū intentauit, ꝛ sic erat ab ea exclusus. l. si quis filiū. in prin. C. de inoffi. testa. qr ista eēt manifesta diuinatio. ƥm eū. Sʒ rn̄de ad. d. l. qdam cū filiū. ꝙ dubiū nr̄m procedit qn̄ est questio

inter

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

inter easdē psonas inter quas est lata sñia reductionis ad ar
bitriū boni viri,sed tex.ille loquit iter alias personas, tūc illa
nō impediret fm Bar.ibi,ꝛ Raph.Cu.hic.ꝛ Pau.de Ca.in
d.l.Julianus verū debitorē. Preterea fm Imo.hic,ibi filiꝰ
victꝰ petebat penā,hic aūt ille qui vicit,ꝛ sic sunt casus diuer-
si.Itē ibi filius q succubuit nō agit ad penā ex sua psona, sed
ex persona alterꝰ cui successit.Ideo iure illiꝰ tertij vtit argu
mēto.l.modestinus.ff.de exce.fm eundē Imo.Et istā scdām
sol.sequit etiā Are.hic.¶Tertio mouet An.q2 ista exceptio
nō tendit directo ad impugnandū illud qd principalr cōtinet
in sñia,sed ad rescindendū quidā inductū per sniam in quādā
ꝯsequētiam qd pōt per.d.l.quidā cū filiū.vbi latius per eum.
Cōfirmat Are.in fine huiꝰ articuli:q2 ille q dicit se habuisse
probabilē ꝛ iustā cām litigandi,forte propter probabile du-
biū iuris,vt hoc text.nō venit cōtra sniam sicut venit qñ dicit
arbitriū esse iniquū:q2 ista stāt simul ꝙ arbitrium sit equum,ꝛ
tñ ego habeā probabilē cām credendi esse iniquū ꝛ hoc alle-
gē vt excuser a pena cōpromissi:q2 stat simul ꝙ snia reductio-
nis fuerit iusta,ꝛ tñ ego qui petij habui iustā cām petendi re-
ductionē,ꝛ sic ista exceptio se cōpatit cū snia.¶Quarta ꝛ vlti
ma fuit opinio eiusdē Bal.sepius variātis in l.eos q.§.aplos
versi.cautione.C.de appel.vbi distinguit inter cōpromissum
factū ex necessitate:puta statuti cogētis affines vel vicinos ad
cōpromissuz ꝛ tūc pcedat opinio pcedens ꝙ qñcunq possit d
iniquitate laudi opponi ꝛ pbari nō obstāte snia cōfirmatiōis
lata per iudicē reductionis,aut cōpromissuz fuit mere volū-
18 tariū,ꝛ tunc pcedit prima opinio Dy.sequaciū.† Mouetur:
q2 iura magis subueniūt facieti actū ex necessitate quā ex vo
lūtate.l.si fideiussor.§.si necessaria.ff.qui satisda.cogā. Facit
simile ꝙ qñ expēse sunt pmisse per stipulationē,ꝛ sic ex cā vo
lūtaria,iusta ca litigadi nō excusat a talibus expēsis,vt est gl.
sing.i.§.oportet.i verbo solo.ꝛ ibi Ang.in aut.de iudic.secus
qñ expense debent ex promissione necessaria,vt qñ ex necessi-
tate inducta a lege satisdatur de expensis reficiēdis.vt i aut.
generaliter.C.de epis.ꝛ cle.ꝛ ista verba reputat Bal.esse no-
tāda.Istā opinionē in effectu sequit Lu.Ro.vbi satis late exa
minat in repeti.rubrice.ff.de arbi.in pe.ꝛ vlti.col.saluo qd i
scdo mēbro,s.in cōpromisso voluntario,facit differentiā inter
actorē ꝛ reum,vt ibi per eū.Istā vltimā differentiā inter actorē
ꝛ reū reprobat do.Alex.hic in.x.col.ꝛ sequē.Et vltra eum in
ꝯtrium facit tex.in.d.l.ꝛ ex diuerso.§.j.vbi ꝛ in primo ꝛ in se-
cundo casu semper erat reus,vt.s.induxi,ꝛ ita habes istū quo-
tidianū articulū bene ꝛ ordinate discussuz.¶In ea.gl.ibi vel
dic scdo.istā scdāz sol.tenet gl.in.l.tres fratres.in glo.fi.ff.de
19 pac.sed eā reprobāt Bar.ꝛ alij:q2 per diuisionē† nō tollet ius
fideicōmissi nec ipso iure nec ope exceptionis.cum tex.in.l.ꝯ-
ria dicat prescriptione facte trāsactionis nō submouet ibi er-
go nō est necessaria replicatio,vt.l.ij.ff.d exce. in cōtrariū tñ
facit tex.in.d.l.tres fratres.in fi.i verbo de dolo vtiliter repli
cari,sed respōde ꝙ iō ibi fuit opus replicatiōe:q2 ibi expres
se veniebat ꝯ ꝯfessionē suā,factā in diuisione,q cōtinebat nihil
sibi cōe remāsisse fm Raph.Cu.hic.¶In ea.gl.ibi nec ob.s.
20 d.l.titius.cū gl. vult† ꝙ ius pignoris ꝯbit in re aliena domi
no psente,intellige ꝛ dolose tacente. vt.l.ij.C.si res aliena pi-
gnori da.sit.fm Rap.Cu.hic,ꝛ vide glo.in l.fideiussor.§.pa
ter.in gl.fi.ff.de pig.plene Bar.in l.q dotis.in vlti.col.ff.sol.
ma.cū ista solutione gl.trāsit simplr Ang.hic, sz eam repro
bat do.Pe.de Beru.ꝛ dicit ꝙ nō hz saporē:q2 ēt fideicōmis-
so pōt nudo pacto renunciari.l.j.C.de pac.sed errat:q2 ibi lo
quit in pacto expsso.ꝛ ista gl.loqt in sola psentia absq vllo pa
cto.Bar.j.in quarta oppositione rñdet alijs duobus modis.
Primo ꝙ ibi ius pignoris erat de presenti,hic autē ius fidei
cōmissi erat de futuro:q2 pēdebat sub ꝯditione si alter ex fra-
tribus decessisset sine liberis ꝛ nō ita de facili tollit ius de futu
ro qd nondū est in esse causatum sicut ius de psenti.l.si ita scri
ptum.§.si sub ꝯditiōe.ff.de lega.ij.gl.ꝛ doc.in.l.j.C.de pact.
¶Scdo rñdet Bar.ꝙ istud fideicōmissuz pendet ex testamē
21 to.†ꝛ iura pēdentia ex testamēto nō ita de facili tollunt, vt.l.
fi.C.de rebus credi.ꝛ l.de his.ff.de transac.no.gl.in.d.l.tres
fratres.ꝛ dicit Bar.j.in.xij.qō.ꝙ.d.l.titius nō loquit in his q
dependent ex testamento.Ex prima solu.Bart.inferunt duo
bene notanda fm Rap.Cu.primū ꝙ si in isto tex.fideicōmis-
suz fuisset purum,ꝛ sic de presenti vel etiā de futuro,sed cōdi-
tio fuisset purificata ante diuisionem.ꝙ tunc per diuisionē de
qua in isto tex.ius fideicōmissi presentis vel purificati vide-
retur fuisse remissuz inter ipsos diuidentes qd diligenter no
ta.ad istū tex. ꝛ pluries vidi in facto ꝛ iste erit vnus intellectꝰ
ad istū tex.qui procedit tenendo ꝙ hic fuit bene iudicatū fm
eum ꝛ statim latius referam.Istā illationem ad hunc tex.fir-
mat Pau.de Ca.hic per.d.l.titius.ꝛ eam intelligit esse verā
si diuidentes habebant scientiā dicti fideicōmissi,alſs nō pos
set videri remissuz tale ius a testamento depēdēs.l.nō est re-
rendꝰ.ꝛ.l.de his.ff.de trāsa.ꝛ no.plene bar.hic.in.iiij.q.ꝛ ita
etiā tenet do Alex.hic. Postea idē Rap.Cu.in vlti.col.dicit
qd alias sibi occurrit nouus intellectus qd in casu istius.§.in
telligatur fuisse bene iudicatū intelligendo qd hoc fideicōmis-
sum erat purū.vnde fm eum no.ꝙ per diuisionē, cū huiusmo-
di cautione de nihil ꝯ eam faciendo videtur remissum fideicō
missum purum,siue petatur post mortez siue ante,non curat.
Ratio est fm eum:q2 in diuisione veniunt fideicōmissa ꝛ lega
ta pura inuicē debita.l.si qua fideicōmissorū.C.fa.ercis.sub-
dit tñ ꝙ res videt sibi dubia:q2 licet fideicōmissum veniret in
diuisione iudicis officio,si peteretur: tñ si non petatur nō de-
bet videri remissum per diuisionē.ar.l.duobꝰ.ff.de excep.rei
iudi.ꝛ.l.si autē.§.j.ff.de nego.gest.ꝛ.l.quod in diem.§.j.ff.de
cōpensa.Et istud argumentū putat esse bonum si fideicōmis-
sum purum iā erat acceptatū.ita qd ius esset effectū irreuoca
bile.ꝛ irreuocabiliter acquisitū.Si autē fideicōmissum nudū
esset acceptatū,tunc facilius inducitur presumptio repudia-
tionis fideicōmissi,vt.l.codicillis caio.ff.de lega.ij.vnde intel
ligit istā primā solu.Bar.ad.l.titius.procedere qñ do fidei-
cōmissum purū nondū erat agnitū nec acceptatū:tunc per di
uisionē intelligitur repudiatū.secus qñ erat agnitū ꝛ accepta
tatū,licet Bar.indistīcte loquatur,ꝛ istud dicit Rap.Cu.esse
bene notandū qñ fratres diuidunt hereditatē paternā, ꝛ non
fit mentio de fideicōmisso specie vel pecunie puro. ¶Istum
intellectū Rap.reprobat do.Alex.hic per istum tex.in verb.
post mortē,ꝛ sic innuit fideicōmissum fuisse cōditionale ꝛ non
purum,ꝛ ita cōmuniter intelligunt gl.Docto.in fideicōmisso
cōditionali nō purificato tunc qñ facta fuit diuisio,sed ad hoc
colligit responsio ex verbis Raph.s.relatis ꝙ poterat esse fi-
deicōmissum purū,ꝛ tamen non fuerit petitum nisi post mor
tem alterius fratris.Scdo reprobat do.Alex.ꝙ hic fuerit bñ
iudicatū:q2 tunc iste tex.esset de indubitabili super eo de quo
principalr hic queritur,scilicet super cōmissione pene.ꝛ licet
non dicat,fuit fundamentū Bar.hic in.j.col. cui vltra ibi di-
22 cta potes rñdere qd dubitatio esse poterat† an sententiatū in
vno iudicio,possit postea in dubiū refricari in alio iudicio, in
quo petitur pena,de quo late ponit Bart.hic in v. oppo.Itē
fm ipsum Rap.dubitatio istius tex.fuit elegās ꝛ egregia,at-
tento ꝙ varie erant opiniōes.prout etiā hodie sunt,an debue
rit iudicari fideicōmissum,esse remissum,vnde posito ꝙ fuisset
bene iudicatū,poterat rationabiliter dubitari,an ex eo quod
erant opiniones varie super eo qd fuit iudicatū,diceret subes
se iusta cā excusandi illum a pena ꝛ decidit notabiliter in hoc
tex.ꝙ varietas opinionū super eo super quo fuit iudicatū nō
excusat a pena,tñ iste intellectus Rap.nō placet: q2 restrīgit
istū tex.ad fideicōmissuz purū,vt nō procedat in fideicōmisso
cōditionali.Itē ꝛ per alia que dicā in sol.Rog.posita in sequē
ti parte gl.¶Scdo per istam primā solutionem Bart.infert
Rap.Cu.qd si in.d.l.titius.pignus fuisset sub cōditione, non
intelligeretur remissum,dicit tn se de hoc dubitare:q2 in.d.l.
titius.vēditio est actus voluntariꝰ,ideo per eam videt faciliꝰ
remitti ius qd inuicē haberent , hic aute de diuisione agitur
qui est actus necessariꝰ. ideo nō est extēdēda vltra necessitatē
suā.l.fideicōmissa.§.si quis decē.ff.de leg.iij.q2 in necessitati
bus nō presumit liberalitas.l.rem legatam.ff.de adi.leg.Tu
aduerte ꝙ ratio quam assignat .tex.in.d.l.titius.multo for-
tius militat,qñ pignus esset conditionale,cū ibi remissio esset
minoris preiudicij.Itē actus diuisiōis fuit voluntariꝰ respe
ctu prouocātis ad diuisionē.l.ꝛ ideo.i prin.ff.de cōdi.fur.ꝛ iō si
iste frater qui superuixit prouocasset ad diuisionē eius respe
ctu diceret actus volūtarius,ꝛ nō necessarius prout psuppo
nit Rap.¶Circa scdā sol.Bar.licet alij.doc.cū ea simplr trās
eant,nō videt bona dū dicit qd iura pendentia ex testamento,
nō ita de facili tollunt. nam fideicōmissuz cōditionale pōt tol
li per pactū:q2 in pacto adest cōsensus duorū,vt est gl.appro-
bata in l.j.C.de pact.ergo etiā per diuisionē, in qua etiā adest
cōsensus amborū fratrū.Itē iura pendentia ex testō,de quibꝰ
habemꝰ scientiam,pñt perimi per pactū vel per renūciationē
fm Bar.j.in.iiij.q.nisi dicas ꝙ gl.in.d.l.j.loquit qñ per pa-
ctū expresse remittit fideicommissum qd non est in diuisione.
Itē ista secunda solutio Bar.videt cōfundi p primā vbi vult
ꝙ iura pendētia ex testō tollūt per diuisionē,qñ fideicōmissuz
est purū.quarto in ꝯtriū facit rō quā assignat tex.in.d.l.titius.
q2 cū mutuo cōsensu facta sit vēditio.iuicē pignoratitia actio
remissa itelligit.¶Vñ vltra Bar.ꝛ scribētes tertio rñde qd.
d.l.titius.loquit de pignore qd est modici piudicij, vt est glo.
no.in.l.fi.C.que res pig.obli.pos.Ideo faciliꝰ inducit eiꝰ re-
missio,ꝛ hoc forte sensit gl.hic ineiꝰ solutiōe.¶Item quarto

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

rñde fm do.Pe.de Beru.q ibi ꝯhẽtes specifice ꝯhebãt sup re illa hypothecata vñ facilius inducit renũciatio hincinde, cũ ius in specie hz potẽtius.l.in toto iure.ff.de reg.iu.hic aũt nõ ꝯhebãt specifice sup fideicõmisso,sed gñaliter,diuidendo bona pr̃na,iõ nõ inducit tacita renũciatio fideicõmissi.¶ In ea.gl.ibi vel dic tertio,fm Rog.ista solu.Rog.q̃ ad verba videt esse vna,tñ est duplex.pria q hic fuit expssũ vel cõstabat. ista diuinat,ideo cõiter reprobat,itẽ isto mõ text.poneret casum indubitabilẽ ꝯ.l.qd labeo.ff.de carbo.ed c.¶ Scda.sol. Roge.est q p diuisionẽ cũ clausula vniuersali negatiua nihil se ꝯ eã diuisionẽ facturos,vr̃ remissuz ius fideicõmissi cõditionalis in l.ꝯria fuit simplex trãsactio fm istã sol.duo sequunt. pmo q fuit bñ iudicatũ.scdo qd dictio quasi est expressiua veritatis.sicut est supra dũ dicit tex.petit hereditatẽ quasi ex cã fideicõmissi,ibi dictio quasi p certo iportat veritatẽ.¶ Pro clara intelligentia isti⁹ solutionis τ p habẽdo vero intellectu
23 istius tex.†reassumo in dubiũ an p diuisionẽ cũ clausula d nihil faciẽdo in ꝯriũ,itelligat remissuz fideicõmissũ cõditionale iter inuicẽ substitutos,τ sciẽtes fideicõmissuz subesse.τ sic an isto tex.fuerit bñ vel male iudicatũ,est passus disputabilis ad vtrãqz partẽ τ disputãdo põt vtraqz pars defendi.nã per simplicẽ diuisionẽ fm oẽs nõ itelligit remissuz ius fideicõmissi cõditionalis,p tex.in.d.l.cũ pater.§.hrd tatẽ.scdo.ff.d lega.ij. intelligẽdo qd ibi coheredes diuidentes fuissent testõ grauati inuicẽ restituere p fideicõmissuz.τ hoc tz Bar.in.j.q.ĩ fi.τ in scda.τ istud nõ hz dubiũ fm Jo.An.ĩ addi.Spec.in titu.d testa.§.ĩ pximis.sup ver.qd si duob⁹.Jdẽ tz Bal.in.c.si qs miles.in ti.ꝯsti.feudi.do.lotha.in vsi.feu.q diuisio simplex nõ
24 cõprehẽdit casus futuros.† Jtẽ q cõditionis euent⁹ lz qñqz figat retro ꝯstructiue,nõ tñ destructiue.l.fi.§.sinaũt auaritie. C.cõia de lega.fm eum.simplr nec inter ignorãtes intelligit remissuz fideicõmissuz:q iuri qd qs ignorat sibi cõpetere nõ intelligit renũciare.l.mr̃ decedẽs cũ similibus.ff.de inoffi.testa. Similiter si vn⁹ tantũ fuisset grauatus fideicõmisso, vt p Bar.in.ij.q.ad fi. qui ponit istos tres casus per indubitãtis. ¶ Pũctus ergo disputabilis est,nũqd p indiuisionẽ cũ clausula generali de nihil faciẽdo in ꝯriũ,intelligat renũciatũ fideicõmisso reciproco cõditionali inter scientes.in quo Rog. tenuit q sic.istã opi.Rog.tenuerũt Dy.τ Ray.hic τ Gui.de Cu.in.d.l.qui cũ tutorib⁹.in prin.Alb.de Ro.hic referẽs ita etiã tenere Jac.de Are.τ Jac.de Ra.hic p text.in l.stipulatio ista.in prin.in ver.sz quaten⁹.τ expressius in.§.quesitũ.ꝫ.eo. vbi pmissio etiã trahit ad ius superueniẽs d futuro sz ad illũ tex.rñdet do.Alex.hic ĩ.xxj.col.post Ang.τ Jmo.in.d.l.stipulatio ista.§.si q for.idẽ tenet Bal.hic per aliquas rõnes.τ Ang.plenius per aliquas alias rõnes,qui dicit se ita alias cõsuluisse Padue.Sz ad istas rõnes Bal.τ Ang.rñdet Jmo. do Alex.τ Are.hic.ita etiã cõsuluit Ange.in consi.xcix.inci. Magnificus miles do.Ant.p quasdã alias rationes qbus etiã rñdet do.Alex.hic.Jdẽ etiã tenet Ang.in.d.l.qui cũ tutoribus.in prin.sed omissis predictis fundamentis. pro ista parte videt stringere iste text.prout etiã dixi.ꝫ.in tex.in vlti. no.nã iste tex.principaliter decidit penã esse cõmissaz,sed si fideicõmissuz nõ videret esse remissum per diuisionẽ cum dicta clausula generali,certe petendo illud non esset diuisioni ꝯfactũ.τ ꝯñr pena nõ esset ꝯmissa: ergo pbat fideicõmissuz videri remissuz,τ qd ipsum petendo ꝯuẽtũ sit pmissioni,τ illa verba gñalia nihil se ꝯ eam diuisionẽ facturos,pñt intelligi.i.ꝯ actũ diuisionis.τ clarũ est q petendo fideicõmissuz non est vẽtũ cõtra ipm actũ diuisionis. Jtem pñt intelligi verba nihil se ꝯ eam diuisionẽ facturos,.i.est cõtra ipsas res diuisas.τ sic ꝯtra effectũ diuisionis,τ tũc petẽdo fideicõmissuz in reb⁹ diuisis bñ dr diuisioni ꝯtrafacere.τ sic incidere in penã.τ iste vr̃ esse sensus huius tex.τ hoc mõ in isto tex.fuit bñ pronũciatũ: quasi d fideicõmisso fuerit trãsactũ. vt dicit lr̃a. τ istud etiã dz
25 psumi.†cũ in dubio presumatur pro snĩa qd fuerit bñ indicatũ,vt etiã.ꝫ.dixi ĩ l.herẽnius.§.cato.ff.de euic.c.in presẽtia.ꝯ rerũ permu.cũ iter.τ.c.sicut.d re iudi.nec dicat si q fuisset bñ iudicatũ tex.poneret casum indubitatũ de pena,put põderat Bar.in.j.col.Jmo τ do.Alex.q rñdit.ꝫ.in tertia particula huius gl.q ideo tenendo fuisse bene iudicatũ.tex.ponit elegãtẽ τ peregrinã decisionẽ Sed ad istud fundamentũ potes rñdere q predictũ dubiũ an fideicõmissum videat remissuz per illa veba gñalia negatiua,nihil se ꝯ eã diuisionẽ facturos procedit τ militat ante snĩam,sed in isto tex dubium de pena pcedit presupposita snĩa q dubiũ fuisset vanũ τ inane si snĩa fuisset iusta.tenendo istã primã opinionẽ limita istũ tex.fm istum intellectum vt procedat qñ snĩa fuit lata cõtra presentẽ. sec⁹ si fuit lata contra absentem tunc non habet locum iste.§.qui habet q snĩa iusta facit penã cõmitti. nam qñ est lata contra absentem,nõ presumit lata eo q absens iiustã cãm habuerit sz q cãm dereliquit τ nõ defendit.ita limitat Ang.in.l.papinianus.§.meminisse.in vlt.co.ff.de inoffi.testa.p illũ tex.no. vbi dicit esse casum,τ subdit q Doc.hic non põderat istã li-
26 mitationẽ.¶ †Cõtrariã opi.in pncipali articulo.tenet Bar. hic in.ij.q.per septẽ fundamẽta,de quibus hic per eũ τ cũ eo ceteri oẽs trãseũt,τ dicit Bar.ꝫ.in.j.co.q ista opi.est verissima.τ idẽ Bar.in.l.paulo callimacho.§.j.ff.de leg.iij.dicit q istã opi.tz pro vera τ q eã semper tenuit,idẽ tenet Bar.in ꝯs. lviij.incip.ex themate predicto tria dubia oriunt.idẽ late tz Bal.in.c.si qs miles.in ti.consti.feu.do.lotha.in vsi.feu.τ in. d.l.cũ pater.§.hereditatẽ.el.ij.τ in.d.l.qui cũ tutorib⁹.in pn. τ in.d.l.tres fratres.τ in ꝯsi.lxxxiij.j.vo.inci.res prohibite alienari ex masculinã ꝓlem.τ in ꝯs.cccclx.tertie partis inci. factũ psupponit esse tale Frãciscus decessit.idẽ etiã tz Pau.d Ca.i.d.l.tres fratres.vbi dt q ista est cõiter opi.τ idẽ Pau.d Ca.in ꝯsi.xcij.incipiente,q dubia supra formata satis trita sunt.in pmo dubio idẽ tenet Joã.de Jmo.in consilio vltimo incip.in casu pmisso si pronunciet super validitate sententie. Joã de Ana.in consi.xxix.incip.visa imperiali τ apostolica. Domi.Alexã.in consi.xl.v.volu.inci.super primo dubio quo querit an posito.in.ij.τ.iij.col.vbi dicit q opi.Bar.est cõiter approbata τ cõiter tenetur τ q eam pluries fuit secut⁹ cõsulendo τ etiam legendo.τ in ꝯsi.cvij.iij.volu.incipiẽ.in cã Nico.vbi etiam attestatur istã esse communem opinionem.τ in consilio.viij.v.volu.inci.viso themate τ in consilio xxj.v.vol. incip.viso compromisso.idem tenet do.Andreas Barba.in consil.xlviij.j volu.incipien.illud afferam in mediũ.τ ista est magis communis opinio,a qua ꝯsulendo nec iudicando non est recedendum.Et lz Bar.hic in ij.q.moueatur per septem fundamenta,tamen effectualiter possunt reduci ad vnum.nã per simplicem diuisionem secundum omnes non intelligitur remissum ius fideicõmissi conditionalis inter ipsos diuidẽtes,vt probat in.d.l.cũ pater.§.hereditatẽ.in.ij.fm vnũ intellectũ quẽ.ꝫ.retuli.ergo etiã non debet hoc importare gñalis clausula in qua diuidentes promiserunt per stipulationẽ nihil se ꝯ diuisionẽ facturos.Cũ stiplo interposita generaliter τ indefinite super aliquo actu,intelligatur τ restringatur fm naturã ipsius actus.l.stipulatus.in princ.ff.de vsur.τ.l.si le
27 gati serui.ff.de leg.j.cam alijs allegatis per Bar.†τ clausula gñalis restringatur ad specificata tñ.l.si d certa.C.d trãsac. τ.l.fi.§.itẽ quesitũ.ff.de ꝯdi.inde.τ.l.si ex pluribus.in prin.cũ ibi no.ff.de solu.nec extenditur ad dependentia ex testõ.l.de his.ff.de trãsac.gl.in.d.l.tres fratres.nec ad futura.d.l.paulo callimacho.§.j.ff.de leg.iij.¶ Et licet Pau.de cast.dicat q ad istas rõnes Bar.non possit bene rñderi:tñ ad istud totũ fundamentũ in quo consistit summa rei: potest respõderi per ordinẽ ad singulas eius partes τ primo q assumptum Bar. nõ sit verũ disputatiue loquẽdo,q per simplicẽ diuisionẽ non intelligatur remissum fideicõmissum:q tex.in.d.l.cũ pater. §.hereditatẽ.ij.non pbat.intelligẽdo q ibi hrdes essent grauati de restituẽdo fideicõmissum extraneo,τ nõ inter ipsos,vt p gl.τ Bar.ibi,tunc bene verum est τ indubitatũ q diuidẽdo hereditatẽ inter se nõ intelliguntur remittere fideicõmissum q debet restitui tertio extraneo.itẽ aliud assũptũ Bart. q stiplo gñalis τ indefinita limitet τ restringat fm naturã pcedẽtis ꝯct⁹.istud nõ est ita passim verũ.patet naz stiplo interposita super ꝯctu innominato nõ intelligit nec limitat fm naturã ꝯtractus innominati,imo eã immutat in oĩbus:q ꝯctus innominati nõ pducũt actionẽ nisi secuto implemẽto.l.j.in.fi. ff.de rerũ permu.τ.l.iurisgẽtiũ.in prin.ff.d pac.Jtẽ in eis hz locũ pnĩa.l.si pecuniã.in prin.ff.d ꝯdi.ob cãm.τ cõpetit ꝯdictio ob cãm ad repetẽdũ id q est datũ.vt.l.fi.ff.d ꝯdi.ob cãm. τ tñ ista oĩa cessant qñ sup ꝯctu inoĩato iterponit stipulatio.vt est tex.in.l.ex placito.C.de rerũ pmu.τ.l.siue apud acta.C.d
28 trãsa.Bar.in.l.ij.ad fi.C.de cõdi.ob cãm ad idẽ text.in l.rõ.§. j.ff.de ac.emp.†qñ stiplo interponit sup ꝯctu ẽptiõis τ vẽditionis,nõ veniũt fructus qui al's venirẽt in ꝯctu emptiõis ad idẽ text.in.l.miles.§.decẽ.ff.de re iudi.vbi stiplo interposita super actiõe norali,nõ assumit eius naturã,sz eã immutat.de hoc pũcto τ d hoc assumpto Bar.dixi late in rn.ꝫ.eo.¶ †Jtẽ
29 inꝯtum dr q clausula gñalis restrigitur ad specificata.rñdet Ang.qd istud pcedit nisi illa alia sint cõnexa τ coherẽtia dispositioni preambule.vt est gl.no.in.c.accusat⁹.§.eũ vero.in verbo indicari.d here.in.vj.sz vt dicũt Jmo.d.Alex.τ Are.fideicõmissum nõ venit accessorie nec conexe ad diuisionẽ,nec est d natura ipsius.imo fideicõmissum est separatũ a diuisiõe. Scdo fm An.illud pcedit qd extẽsio ad aliud qñ ad speciẽ esset inductiua absurditatis vel odij seu iniquitatis, sed hic est extirpatiua odij,cum p remissionẽ fideicõmissi euitetur votũ

captande

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

captāde mortis alteri⁹, qō valde equū reputat tex.i l.de fideicōmisso.C.de transa.z glibet ꝓstituīt in libera administratione rerū suarū,q cōi hominū voto cōgruit.l.ī re mandata.C.mā.Ꝓterea z tertio illa ḡnalis clausula nihil sē diuisionē facturos,non vī ad aliud posse referri q̄ ad ius futuri fideicō missi:ergo censet ad illud in specie referri per regulā.l.ḥ.ff.ō lib.z posth.facit.l.fundus q locatus.in fi.ff.de fun.instru.z q̄ tz Bar.hic in.vj.q.in fi.non ob.tex.in d.l.fi.§.itē q̄ tū.ff.de cond.ind.q2 ille tex.nihil facit ad ꝓpositū.nā ibi ille q soluit indebitū.soluit ignozāter:alīs cēseret donare z sic nō caderet petitio.l.cui⁹ p errozē.ff.de reg.iur.z.l.j.ff.de cond.ind.vnde quo errozē soluit indebitū,eodē errozē ꝓmisit nō monere cō troversiā.l.doli mali.ver.diuersum.ff.de noua.z sic sibi nō p̄ iudicat,sed in ꝓposito nostro oīa gesta fuerūt ex certa sciētia. nō quoq; ob.tex.in.d.l.paulo callimacho.§.j.q2 vt ēt subtiliter tū rādet Are.ille text.nō facit ad ꝓpositū:q2 ibi nō erat fideicōmissum recipzocū inter fratres,put in q̄one nostra,sed solū erat datū fideicōmissū filie post mortē filī quo casu Bar. z oēs fatent qō iste casus est indubitat⁹ q̄ fideicōmissum non vī remissum. ¶ Ꝓterea z fozt⁹ ille tex.pōt retozqueri ꝫ Bar.arguēdo a speciali,ꝓpter ꝓsumptā voluntatē testōris q̄ in fideicōmissis multū attēdi dz,l.hīdes mei.§.cum ita.ff. ad tre.z.l.publicis.§.j.ff.de con.z demon.z l.cū q̄stio.cum si. C.de leg.q2 nō est verisile q̄ in casu ꝓfiscationis z publicationis bonozū filī testatoz voluerit filiā suā fideicōmisso ꝓuare, nō obstāte ḡnalitate verbozū ibi posita in codicillis,z ꝓpterea, ōt ibi ter.q̄ lz ab omni volūtate fideicōmissī videret esse recessum tū humanī⁹ placuit interpzetari ea sola videri adēpta q̄ vīuēte fratre esset acceptura:nō aūt ea q̄ post mortē fratris ex cā fideicōmissi reliquerat:z sic tex.ibi se fundāo in humanitate,vī velle q̄ sit ibi speciale vt fideicōmissum potius vadat ad filiā q̄ ad filī:ergo cessante ista specialitate secus esset. Ꝓzo eadē ꝑte mouet Raph.cu.q2 in hac diuisione siue fiat p iudicē siue p fratres extra iudiciū nō venit ist⁹ fideicōmissuz post mortē relictū:q2 ē ꝯditionale.l.nō pōt.z l.nō quē admodū.ff.de iu.ergo in diuisione nō venicbat cū nō esset ad huc debitū z in diuisione venit separatio eozū q̄ sunt cōia, ergo nō pōt p diuisionē intelligi remissum, cū ex actib⁹ nostris nunq̄ fit elicieda ꝓsumptio vltra q̄ ipsi de necessario inducāt

31 l.ob maritozū.C.ne vxoz p mari.* Itē actus agentiū nō debent operari vltra eoz intētionē.l.nō ois.in pzin.ff.sicer.pe. ergo apparet q̄ fuit male iudicatū. ¶ Sed ad hoc rūde in fozma gō istō fundamentū pcedit quantū ad solā diuisionē. nā p simplicē diuisionē nō intelligit remissum fideicōmissum: secūdū cōia vt dictū ē,sed ḥ vltra diuisionē fuit clausula vniuersalis negativa.nihil se ꝫ diuisionē facturos:ergo nec ēt ex causa fideicōmissi,vt l.si is q ducenta.§.vtrū.ff.de reb. dubīs.z actus agentiū non operant vltra eozū intentionem:ver uz est primitiuā vel secundariā ꝓm Bal.in l.si ablentis.in.ḥ. op.C. si cert.pe.plerūq; enim accidit vt extra id qō ꝓncipl⁹ agīs facta nascat obligatio:ōt tex.in l.si is qui.§.fi.ff.cōmo.ꝓ ea dē opi.Bal.in c.ſi quis miles.in tit.ꝓstit.feu.do.lotha.l feu. ōt esse gl.no.ibi.z qō ista opi.Ꝓe.Jaco.bu.z Bar.hic fumit ex illa gl.q̄ fuit eis peregrina z incognita. Nam illa gl.no.de

32 terminat* q̄ si duo fratres diuidant inter se bona paterna.z vni eozū obuenit in partem feudum paternū z fecerunt finez z refutationē.z pactū de ſtibil faciēdo ꝫ illam diuisionē:si postea moriat ille frater cui feudum obuenit in partem sine filīs z descendentib⁹,alius frater superstes post eius mortem admitteretur ad illud feudum per tex.in c.j.de eo q̄ fin.feu. agn.z tex.no.in c.ſi.ſi de feu.defun.cōtē.sit inter do.z agna.i feu.Sed vt ēt ōt Are.z bene illa duo iura.z illa gl.nō faciunt ad ꝓpositum nostrū:q2 nos loqmur q̄n vtriq; fratrum obuenit in diuisione pars dimidia rei feudalis z hincinde facta est generalis refutatio,sed illa iura loquunt quando vni tantum in diuisione obuenit tota res feudalis,facta hincide ḡnali refutatione z hic nihil ad ꝓpositū,vt hic plenius p Are.z de veritate illius gl.vide Bal.in l.si familie.ad fi.C.de fami.herc. z in l.j.in xj.q.ff.de re.dini.do.Alex.in consi.xv.v.vol.incip. pelspectis his que in themate narrantur.in.j.z.ū.colum.

33 ¶ * Adde p ista cōi opinio.bene facere:q2 clausula apposita ad executionē principalis dispositionis nō ampliat principalē dispositionē,vt est tex.solennis z sing.conferens ad multa, in cle.j.ad fi.de prēb.quem allegat Jo.de imo.hic in.vj.col. z do.Bbb.in c.cum nostris.in vl.col.de concess prēb. Bal.in l.eam quā.in vj.col.C.de fideicō.d. Alex.in l.que dotis.iiij. col.ff.sol.matri.ergo ista clausula nihil se contra diuisionem facturos adiecta ad pfirmādū diuisionē, prout ipsa verba sonant non dzoperari augmentum vltra id quod importat pncipalis dispositio diuisionis:ergo nō dz operari remissionez fideicōmissi.z ita habes subtiliter disputatū istū pncipales articulū a q̄pēdet itellect⁹ huius.§. ¶ Jnca.gl.ibi,vel quaero istam solutionē q̄ fuit domi.Azo.reprobant Bartol.z alij hic,z Bar.j.in.j.q.p istū tex.qui ōt q̄ ꝫ petentē fuit pronunciatum quasi de fideicōmisso transactū esset,non aūt fuit pnūciatum q2 de euictione teneret,z sic succubuit ppter exceptio

34 nē pacti z non euictionis.* Item diuisio equiparat transactioni,vt no.gl.in l.tres fratres.ff.de pac.Bart.hic in.ā.q.q2 per diuisionem tollit occasio discozdiarū sicut per trāsactionē.l.cum pater.§.dulcissimis.ff.de leg.ā.z propterea ōt tex. hic quasi de hoc quoq; transactū esset:quasi hec diuisio videtur facta p viā trāsactiōis ad tollēdas discozdias que per vnionē oriebant. Jstā solutionē reprobat etiā Bal.in c.ſi quis miles.in.iij.col.in tit.const.feu.do.lotha.in vſi feu.q2 ista nō est euictio cum vendita vel ꝓmutata est vniuersitas.sed est q̄dam actio personalis,resultans ex qualitate negotī gesti inter ipsas partes seu ex tacito pacto,vt ōt tex.sing.in l.ḥ.§.cū quis debitozi.ff.de her.vel ac.ven.Et in hoc defecit illustre ingenium do.Azo.glossatozis z Hy.ſim cum quod vltimum reprobat Are.hic in.r.col.ad fi. ¶ Jn sexta particula gl.ibi sed hec solutio non vz ista vt dixi est obscurio2 paro que sit in hac gl.z Bar.cā expedit in.j.q.sed aliqualiter obscure z inozdinate:ideo z clare z ozdinate totū habeas,collige per ozdinē ex gl.quatuoz ꝯclusiones quarū tres reprobat Bar.in.ā. q.alia reprobat in.xj.q.vt statī ꝑticulariter notabo. ¶ Prima ꝯclusio gl.est q̄ frater superuinēs si auocet ex cā fideicōmissi tenet de euictione nō in totū, sed ꝓ parte.male dicit gl.

35 †q2 qū evinco rē ex facto tuo vel authozis tui non teneoz tibi de euictione.l.fundū meū.ff.ō evi.l lz placeat.ff.de do.pzelc. z l.si a me.ff.ad leg.fal.Sed hic frater superuinēs euincit fideicōmissum ex facto actozis illius fratris ꝓmortui.s.testatoris q̄ portionē ꝓmortui sine liberis reliquit p fideicōmissum fratri superuienti z ēt ex facto ꝓprio ipsi⁹ fratris:q adeundo hereditatē quasi ꝓtit.l.apud iulianū.§.fin.ff.quib. ex cau.in pos.ea.Et sic se obligauit ad oīa illud i quo fuisset a testatore grauatus p fideicōmissum,vt est gl.no.in l.ſi sera⁹ furtiu⁹ in pzin.in gl.iij.ff.de cond.fur.Et ita reprobat Bart.hic i.q.in ver.iiij.ēt male z ēt vl.q.sequunt Jng.Jmol.Pau.ō ca. z alij z bū. ¶ Secta ꝯclusio est quā innuit ista gl.q̄ frater superuiuens non possit petere totū fideicōmissū ab herede fratris, mortui, ſz solū illā partē q̄ apud fratrē ꝓmortuū remāsit iure suo,z non illā quā habuit a fratre superstite.Jn hoc etiā male ōt:q2 imo totū poterit peter e:q2 totū q̄ habuit frater ꝓmortu⁹ dz iure suo habere cū in vniuersalib⁹ vna res succedat loco alteri⁹,z vna portio loco alteri⁹.l.iperatoz.§.fin.z.l.seq.ff. ō leg.ā.z.l.si z re z ꝑtiū.in pzin.vbi no.ff.de peti.here.vñ totū dz venire in petitiōe fideicōmissi,ꝓm Bar.hic in.j.q.in ver.ḥ. falsa est.z cum eo ceteri trāseunt.z dē Bar.alleg.ad hoc.l.ḥ. in fi.ff.si pars here.pe.dz allegare.l.j.§.pe.in illo titu.prout allegāt gl.z Bar.i l.deducta.§.nūmis.ḥ.ad trebel.Ꝓo hoc bene facit q̄ notabiliter tenet Spe.in ti.de test.§.in ꝓmis.in ver.qd si fidei cōmissari⁹ emit vbi notabiliter tenet q̄ si frat habēs plenā notitiā fideicōmissi sibi post mortem fratris reliicti,emit a fratre totā eius portionē:nō ꝓcindicat sibi z existēte ꝓditiōe fideicōmissi aget:z q2 rerū ōnis factus est,z si ipsarum non pōt sibi fieri restitutio:consequetur ꝓtiū q̄ succedit loco illarum rerum.per.d.l.si z rē z ꝑtiū q̄ decisionē tenent Jng.hic:in vl.q. Jmo.z do.Alex.z facit qō tenet Bar. hic in.xij.q. ¶ Tertia ꝯclusio est qō frater superueniens potest agere ad estimationē dimidie illi⁹ partis, quam in diuisione habuit a fratre mortuo:ō q2 existente cō ditione fideicōmissi:videtur illaz sibimet euincere:cū ea āmodo nō habeat ex diuisiōe ſz ex fideicōmisso cuius cōditio extitit.l.si vēdide-

36 rit.z.l.non tū.ff.de evic.gl.male dicit:* q2 ius fideicommissi vniuersalis est personale.cū pariat actionē ex testamēto z nō restitutionē nō est aliquod ius reale,vt l.facta.in ꝓn.z.l.relicta.ff.ad trebel.Sed iura personalia remanent in totum in parte illi⁹ cui obuenīt ex diuisiōe,vt.l.iulian⁹.§.idē celsus. ff.ō actio.emp.z ita cā reprobat Bar.hic in.j.q.in ver.ſi.iō.q2 si habeo aliquod ius personale,z simpliciter sequitur Pau.ō ca.hic. ¶ Quarta z vlt.ꝯclusio gl.est quod si frater premortuus habuisset scientiā huius fideicōmissi:tunc eius heres nō habet regressum de euictione ꝫ agentē pro fideicōmisso, nisi fuerit stipulatus de euictiōe.vt.l.si fundū scies.C.de evic.Ea reprobat Bar.in.xj.q.z etiā in vltimo pzsuppokto etiā pzo vero:q frater superuiuens qui petit fideicōmissum teneatur de euictione in parte heredi fratris ꝓmortui,prout.ō.tenuit gl.quā reprobaui in pzima ꝯclusione.q2 istud nō dz attendi in casu ōlenti in quo ego scio ius illius cū quo diuidēs:nō silend

7 dz mihi pzodesse.Item⁹ ius superueniens authozi meo debet

pdesse mihi.l.si a titio.ff.de rei vē.z l.cū vir pdiū.z ibi Bart.
ff.de vsuca.vnde sci entia illius iuris q sic supueniret de no-
uo firmaret ius meū,non dz tollere regressum de euictione
q2 inducta ad augmentū z fauorē nō dnto pari 3uū effectū.
l.falsa.§.fi.ff.de pd.z demon.z l.q fauore,C.de leg.sz tex.id.
l.si fundum sciens.z gl.in d.l.si familie.C.d fami.herc.loquū
tur qū phentes sciūt ius alterius tertij in re q emit vel diui
dit z ita trāseunt Ang.Jmo.z alij hic,quicqd dicat Aretin9.
58 ¶†Itē aduerte q lz als scienti ius tertij q illi tertio cōpetit
ex legato vel fideicōmisso in casu euictionis debeat restitui p
tiū vt ē casus specialis i l.fi.§.emptor.C.cōia.de leg. vt ēt qū
fuit actum q venditor nō teneat de euictiōe:tū sequuta euic
tione dz restitui ptiū,vt est tex.no.z sing.in l.emptorē.§.pe.z
fi.de ac.emp.tū secus est in emente scienter rem alienā:q2 ea
euicta nō agit ēt ad restitutionē ptij q soluit, vt est tex.in hoc
notabilis in.d.l.si fundū sciēs.z ibi Bar.C.de euic.vbi tex.
dt q in casu euictionis nō repetit id qd eo noīe dedit, z sic p-
tiū.idē tenēt gl.z Bal.in l.nō dubitat.C.de euic.Jtē secus ē
in diuidentib9 vt sequuta euictione non possint ēt ad pretiuz
agere:q2 vident inuicē mutuū periculum suscepisse qlibet in
parte sua, p gl.notabi.in d.l.si familie.que est ad hoc sing.fm
Ang.hic.ita tz Bar.hic in xj.q.cū quo simpliciter transeunt
Ang.z Jmo.hic.Et circa istō vltimum vide latius p d.Ale.
in.xxvij.col.z seq. ¶ Jn octaua particula gl.ibi item ptz ex
59 predictis solutio qonis.ista est notabilis qō†an si ille cui res
est legata vel p fideicōmissum relicta eā emerit,si postea eue-
nerit casus restitutionis faciende possit agere ad pretiū gl. n
clare decidit,sed inclinat q sic,quasi res sit sibi euicta cuz ex
alia causa noua incipiat habere q ex causa emptionis p l.si
vendideris.z l.nō tū.ff.de euic.Bar.hic in.xij.q.refert disti-
ctionē Dy.q sequitur preter quā vltimo casu,in quo dubitat
z reliquit cogitandū.ex distinctione ergo Dy.habes tres ca-
sus in quibus legatarius pōt agere ad recuperationē ptij:p
mus qū causa emisset nō ab eo a quo fuit legata,sz a vero dño
z tunc ēt si sciebat sibi legatū nō preiudicat sibi quomin9 pos
sit agere 3 heredem:vt cōsequat illud quod sibi abest propter
emptionem.vt in.§.si res aliena.inst.de leg.z l.plane.j.§.q
si rem.ff.de leg.j.Secund9 casus qū legatarius emit ab here
de rem sibi legatā sub pditione.z tūc siue sciens siue ignorās
sibi non preiudicat.sed eueniente cōditione vid et sibi ipsi e-
uincere:z nūc hz ex fideicōmisso illud qd habebat ex emptio-
ne:ideo pōt indistincte agere ex empto ad recuperationez p-
tij soluti.vt.l.fundo.ff.ad leg.fal.gl.in l.si a substituto.in pnc.
in verbo z anteq.ff.de leg.j. Tertius casus est qū legatū vel
fideicōmissum erat purū,z emit ab herede ignorāter:z tūc ēt
sibi nō piudicat,vt.l.cui res.ff.de act.emp.z l.huiusmodi.§.
q seruū.ff.de leg.j. Quartus z vltimus casus est quando le-
gatū vel fideicōmissum erat purū z legatari9 sciebat sibi pu-
re legatū z tū emit ab herede.z tūc scdm Dy.sibi piudicat vt
videat legatū repudiasse,vt.l.titius.in prin.psertim in rōne
sui.ff.q.mo.pig.vel hypo.so.Et argumento a 3rio sensu in le
gibus.s.prime allegatis.Bar.in hoc vltimo casu dubitat z
vr tenere contra Dy.qd non obstāte scientia poterit recupe-
rare pretium per l.fi.§.emptor.C.cōmunia de leg.qui loqui
40 tur ēt in legato puro,vt in precedentibus †vbi extrane9 emēs
a tertio rem q scit alteri legatā pure vel sub pditione,nō pre
iudicat sibi in pretio,quin possit illud a venditore recupera
re:ergo idē si scit legatū pure,z emit ab ipso grauato, z sic ab
herede,z rūdet ad.d.l.titius. qd non loquit in dependentib9
a testamento in quibus difficilius intelligit renunciari prout
ēt dixit Bart.s.in.iiij.op.vbi dixi. ¶ Uideamus an hec di-
cta sint vera z de iure procedant. Pau.de ca.hic z in d.l.pla
ne vbi.§.qd si rem simplr recitat verba Dy.z Bar.hic.z plus
non dt z sic vr cū eis simplr transire. Adde circa primū casuz
41 Dy.z Bart.†qū legatarius emit rē legatā a tertio.z non ab
herede grauato:z tunc non videtur renunciare legato,nec si-
bi preiudicare,per tex.in d.§.si res aliena.inst.de leg.Rap.
cu.hic z in d.l.si a substituto.in prin,istud reprobat:q2 text.
in d.§.si res aliena.loquit qū legatarius emit viuente testa-
tore:put clare ibi dicit tex.z sic anteq competeret sibi ius le
gati:z tunc expeditum est quod non potuit dici repudiasse le
gatum q adhuc viuo testatore non sibi non competebat. Et
hoc mō fm eū intelligit ēt text.in d.l.plane vbi.§.qd si rem.
Sed si emisset post mortē testatoris:q2 legatarius emēdo fa-
cit quomin9 heres dare possit: ideo si emit sciēs, heres libe-
rat:q2 satis videt psumi repudiatio legati.do.Aler.dt qd so-
lutio Raph.data ad.d.§.si res aliena.potest procedere sz nō
est bona ad d.l.plane.vbi.§.qd si rē.vbi tex.nō loquit magis
in emente viuo testatore quā eo mortuo.Tu autē adde quod
gl.expresse in d.§.si res aliena.dt idez esse si legatarius emit
post mortē testatoris per.§.si cui fundus.in eo.ti.inst.de leg.
42 Et†repudiatio legati non dz in dubio presumi,cū sit donatio
l.cum de indebito.in prin.ff.de prob.z l.si cum aurum.ff.de
so.vnde remanet legatū validum,z debet iustum pretium si-
cut qū res aliena est legata.l.non dubiū §.fi.ff.de leg.iij.nam
qū legatur res aliena,heres non tenetur precise ad rem, sed
pretium,scz ad emendum si potest emere:als ad estimationē
vt.§.non solum.instit.de leg.declarant gl.z doct.in l.cuz rem
alienā.C.de legat.Et sic tollitur aliud fundamentū Rapha.
43 ¶†Circa scdm mēbrum Dy.z Bar.qū res erat legata sub p
ditione,z legatarius eā emit ab herede:tunc siue scienter siue
ignoranter potest indistincte recuperare pretium ab herede
iste est subtilis z disputabilis passus, z male ruminatus per
scribentes:de quo do.Aler.nihil in specie tetigit nisi remis
siue.idem tz Ang.hic in vl.q.z alij cōiter:z dt do.Alex.q ista
est magis cōmunis opinio.Jdem tenet Bart.in l.que dotis.
post mediū.ff.sol.mat.z in l.si fundum p fideicō.in prin.ff.de
leg.j.Specu.in tit.de testa.§.in primis.in vers.quid si fidei-
commissarius.quis Jo.an.in addi.Spe.in tit.de emp.z vē.
in.§.tertio loco.ad fi.arguat ad partes z aliter non decidat.
¶Ego vltra scribentes confirmo istā communem pclusionē
44 bono vt arbitror fundamento:†nā pendente conditione iuri
de futuro non potest expresse renunciari per simplicem renū
ciationem.l.si ita scriptum.§.si sub pditione.ff.de leg.ij.z l.is
qui heres.ff.de acq.here.gl.Bar.z doc.in l.j.C.de pac.Ergo
multominus tacite.Sed aduerte:q2 3 istam communem con
clusionem videt stringere tex.in l.cui res.ff.de act.emp.q ex
presse loquit qū res erat legata sub conditione,z tū tex.ibi de
cidit q si imprudēs z sic ignorās de legato emerit ab here-
de quod actione ex empto poterit petere pretiū: ergo si sciē-
ter emit videtur q non possit agere ad pretium z sic de dire-
cto 3 istam cōmunē conclusionē.z lz Bart.in tertio membro
inaduertenter alleget istum tex.quando res erat legata pu-
re,certe videtur error z inaduertentia Bar. cū tex.dicat cui
res sub pditione legata erat.Aret.hic perpendit z dicit q ni
si intelligas illam.l.cui res.quādo emptio fuit facta post pu-
rificatā pditionem legati.illa lex fortiter obstat 3 istud scdm
membrum.in legato pditionali empto ab herede z p certo p
sumendum est q illo modo intellexit Bar.quādo conditio le
gati erat iam purificata anteq emeret ab herede: q2 non est
credendū q Bar.fuerit ita supinus quin viderit illū text.lo-
quentē in legato pditionali z non puro:istud est quantuz dici
possit ad illum tex. ¶Sed ista rūsio Are.mihi nullatenus sa
tisfacit.Primo q2 est nimia diuinatio z restrictio ad illū tex.
q loquit qū res fuit legata sub pditione diuinare z restringe-
re q ibi pditio legati euenerit,z fuerit purificata anteq eme
rit ab herede.Scdo z fortius contra istam solutionem Aret.
45 arguo:†nā qualitas adiecta verbo dz intelligi fm tēpus ver
bi cui adijcit.l.in delictis.§.si dānum extraneus.ff.de nora.
late Bar.in l.ex facto.in prin.ff.de vul.z pup.sz tex.ibi dt q
ille cui legata est res sub pditione eā emit ab herede:ergo il-
la qualitas rei legate sub pditione dz intelligi fm tēpus ver
bi cui adijcit z sic illo tpe qū emit adhuc pēdebat pditio leg
ti.Et sic vides hanc cōmunē pclusionē esse disputabilē ad v-
trāque partem. ¶Subdit ēt Aret.q ad leges allegatas per
Bar.in isto scdo mēbro pōt respōderi q non loquunt in ter-
minis nostris,qū legatarius emit ab eo a quo habuit causam
z sic ab herede:sz qū emit ab alio tertio errat Are.q2 lz.l.si vē
dideris z l.nō tū.ff.de euic.allegate p gl.nō loquant quando
qs emit ab eo a quo debebat:tū Bar.hic in scdo mēbro non
allegat illa duo iura:sz.l.fundo.ff.ad l.fal.q bene loqtur put
Bart.qū qs acquisiuit ab eo a quo debebat:z sic vbi legata-
rius habuit causam ab here. ¶Circa vltimū membrū inq-
tum Bar.reprehendit Dy.per d.l.fi.§.emptor.C.commu-
nia de leg.illa lex nō vr facere in pposito Bar.q2 nos loqmur
qū legatum est purum z legatarius scienter emit ab herede,
a quo.inuito poterat statim auocare absq eo q emeret : vn-
de ex quo noluit ab herede auocare sed emere:vr iuri suo re-
nunciare:nō sic est in d.§.emptor.qū quis emit ab extraneo il
lud q erat tertio pure legatū, nā emens non poterat ab illo
extraneo vēditore auocare,lz ille terti9 legatari9 hoc potuis-
set.z in hoc equiuocāt Jmo.z do.Aler.qui reprobāt Bart.z
dicūt q ēt legatarius ibi poterat auocare a tertio, si res erat
testatoris,sz errāt q2 vt dixi in d.§.emptor.ille q emit nō erat
legatarius.put hic.Aduerte in hoc vltimo mēbro si res lega
ta erat testatoris:z legatarius sciēter emit ab hrde,tūc vide-
tur q de plano procedat opinio Dy.3 Bar.q2 cum tunc do
miniū recta via transeat in legatariū, ex quo res legata erat
testatoris.l.a titio.in fi.ff.de fur.Jdeo tunc cēseret renūcias
se legato,alias nō teneret emptio,vt l.sue rei.ff.de contrahē.
emptio.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

emptio.ꝛ ita ꝛ3 gl.in d.l.huiusmodi.§.qui seruum.in glo§.j.ꝛ ibidē Jo.de Jmo.ff.de leg.j.Bal.Ang ꝛ Jmo.Rap.cu.ꝛ latius.d.Alex.hic.Are.in l.ij.§.ex pluribꝫ.in pe.col.ff.ō acq. pos.Dꝫ certe.put ēt ēt Are.hic ista rō potius ꝓcludit q̄ emptio non valeret,q̄ qō videat renunciatū legato:ꝛ sic si non vꝫ emptio rei sue:ergo poterit ꝓseq legatū.Et pōdera vltra cū glo.in d.l.huiusmodi.§.q seruū.de qua d.Alle.hic facit magnū espitale,vtiē eisdē verbis.sc3 q̄ emptio nō vꝫ.nō aūt dicit q̄ legatari⁹ nō possit agere ad rē legatā:nisi saluesꝫ3are. q̄ l3 scieter emēs rē suā nulliter emat.d.l.sue rei.ꝓcedit q̄n ē irrenocabl⁹ sua.put ēt esset hic: q̄n legatarius iā acceptasset legatum,vt est gl.magistra.in l.ei qui ita hereditatē.ff.de ꝓdi.inst.Secus q̄n nōdum acceptauit legatum:ꝛ sic est sua,sed renocabl⁹:tūc videret q̄ valeat emptio:ꝛ sic videat repudiatum legatum,vt ꝓbat tex.in d.l.huiusmodi.§.qui seruū.a ꝓ trario quicqd in hoc vltimo dicat.d.Alex.hic.in.xxxij.col. Jtē intellige ista ꝓcedere in legato particulari,puro secus in fideicōmisso vniuersali,vbi nō trāsiit dōium recta via absque restitutiōe:vt.l.facta.in ꝓn.ꝛ l.restituta.ff.ad Treb.vñ tunc emēdo scieter vnā rē de cōꝓhensis in fideicōmisso vniuersali,nō vꝫ ipsi fideicōmisso renunciare,put ēt ꝛ3.d.Alex.hic. ¶Ex supascriptis oibus habes ex solutiones ad ꝛ Aum.d. l.q cū tuto rib⁹.in ꝓn.cōiter tenet ꝓma solutio q̄ibi pōit gl.q̄ ibi ab intestato.hic iure fideicōmissi,vel alia Hug.ꝛ gl. q̄ hic fuerit male iudicatū. ¶Septimaꝫ solutionē ponit ibi gl.q̄ in.l.ꝫia actiue.hic passiue:q̄ solutio est obscura:ꝛ Bar. et declarat vno mō ꝛ reꝓbat:ꝛ eū refert ꝛ sequit Jmola.qō frater q mortuus est nō potuit trāsigendo pimere actionē alteri cōpetentē.l.si stichū.§.fi.ff.de noua.ꝛ sic actiue:hic autē dividēs potuit sibi ꝓiudicare:ꝛ sic passiue.Credo qō lectura Bar.sit corrupta,q̄ ibi frater q mortuus est nō fuit ille q fecit trāsactionē,ꝛ si fecisset ꝓiudicasset in parte sua:sꝫ voluit dicere Bart.q̄ ibi transigens nō potuit perimere actionē alterius.d.l.si stichū.§.fi.hic āt dividens potuit sibꝫpsi ꝓiudicare sic passiue,Bal.ēt in c.si qs miles.in ti.cōst.feu.do.Both. in vsib.feu.ōt q̄ illā solutionē quibā nō intelligūt:sꝫ ipse exponit illa verba.nām in d.l.q cum tuto rib⁹.in ꝓn.vnus ꝛ idez bis egit,sꝫ in isto.§.q semel.fuit acto ꝛ in petitiōe fideicōmissi: tūc est re⁹:q ꝛ3 eū petit pena,aduersū enim actiue refertur ad actorē:ꝛ aduersū passiue refert ad reum.Sed ista solutio sm eum notat casus differentes,sed nō rōnē differentie.tu ꝺ clara aliter q̄ iuri qō qs hꝫ in sua ꝑsona intelligit dividendo renunciare,ꝛ sic passiue,ita loquit hic.Sed iuri qō hꝫ actiue ex ꝑsona fratris.nō vꝫ renūciare.vt ibi. ¶Octaua ꝛ vltima solutio est q̄ibi sensit gl.ꝛ sequunt Bar.ꝛ alīj:ꝛ ista est verissima declarando eaꝫ pleni⁹ vt ego declarabo q̄ibi transegit solum de sua parte,vt ibi exꝑresse ōt ter.de sola ꝓportione ad ministrate tutele sue egerat. ꝓpondera dictionem sola que ē exclusiua alterius partis.l.his solis.C.de reuo.don.vnde si postea agat ꝑ ꝓportione alterius fratris que ad cū fideicōmisso deuenit,ꝛ sic ex cā trāsactionis ibi nō ꝓiudicat:vt.l.age.ꝛ l.si de certa.C.de transā.ex quo petit oīo aliud.ꝛ ita ꝓprie logꝫ tur ille text.ꝛ sic agenti ex alia causa:ꝛ ad aliud q̄ ꝓius fuit transactum,nō obstat transactio.vt ibi,sed hic petit idē q̄ in diuisione gñali deuenerat.Et isto mō non meruit illa lex allegari ꝑ ꝛ3ia.Et semper admiratus sum q̄ gl.hic ꝛ ibi tantum laborauerit super isto ꝛ3io,qō reuera nihil obstat:ꝛ ꝓpterea non sine causa ꝓpan.de La.hic ōt q̄ gl.q̄ opp.de d.l.q cū tutoribus.in ꝓn.melius opposuisset in fi.qui magis obstat,vt ibi ōt text.ꝛ q̄ generalis transactio non ꝓiudicat quo ad ea quoꝝ actiones postea cōpetere compertum est:q ꝛ de eis nō ꝑsumit cogitatū:ergo ēt hic diuisio gñalis non deberet ꝓrigiad fideicōmissum ꝏditionale,cuius ꝓditio post ea fuit purificata.Et si teneꝫ cōm solutionē,q̄ hic fuerit male iudicatū,nihil obstat. Vel scōo rnde clare q̄uis ꝓpan.de ea,non rādeat q̄ibi tex.in.§.fi.exꝑresse loquit qñ transigēs erat incertus,ꝛ sic ignorabat sibi cōpetere:vñ ei nō ꝓesumit renūciare per reg.l.mater decedens.ff.de inof.test.sed in text.nostro ꝑsupponimus fratres dividentes habuisse notitiā de fideicōmisso ꝏditionali:als nō posset ꝓcedere dubitatio istius text. sm Bar.in.ij.q.ꝛ dixi.ē.supra.ij.fol.Roge.relata in gl. ¶In ea.gl.ibi.itē ℈.ē.de pac.l.tres fratres.gl.Bar.ꝛ cōiter scribentes rndent q̄ hic fuit male iudicatum.ꝛ hoc mō ꝺcordat. Tu rnde melius q̄ ille text.nō meruit allegari ꝑ ꝛ3io,qꝛ hic ambo fratres sciebāt de fideicōmisso futuro vt stati dixi. Jbi aūt ignorabant de pecunia per vnū ex fratribus subtracta:ꝛ sic ibi ꝓesumit dolus eius qui subtraxit.ꝛ qui dolus in omni materia semp intelligit exceptus.l.credito.ꝛ.§.Lucius.ff. man.q tex.est ad hoc melioꝛ de iure sm Bal.in c. cū in iure peritus.in vij.col.de of.dele. ¶In ea.gl.ibi.item contra.§.ō le.ij.l.Paulo callimacho.§.j.lꝫ Bar.rndeat vt.§.ꝓxime q̄ hic fuit male iudicatū,ꝛ sic ꝺcordat. Tu rnde melius sm gl. ibi,in pe.sol.q̄ ēt sequunt Ang.Jmo.ꝛ do.Alex.q̄ ibi ē casꝰ diuersus:qꝛ ibi non fuit facta aliqua diuisio ꝑ illaꝫ cui debebant fideicōmissum sicut hic:sed ibi dispositio paterna gñalis ex humanitate ꝛ ex voto patris interpretat.vt per eā nō intelligat remissum fideicōmissum,ne fiscus admittat exclusa filia,put plenius de eius intellectu dixi.ē.in ij.fol.Roge.relata in gl.ꝛ sic remanet expedita tota scā pars ꝓncipalis glo. ¶Intereꝫ venia ad tertiā partē ꝓncipale gl.Bart.extra gl. formatꝫ duas oppositiōes. ꝓprima est,in q̄nta oppositione q̄ in iudicio pene nō ꝺz ꝑiudicare sniā lata in ꝓncipali ꝑ viā exceptioni,vt l.vendicantē.ꝛ.l.seq.ff.de euic.ꝛ rndet q̄ hic fuit ꝓnunciatū ꝑ excipiētē,ibi ℈ excipientē,in cuius potestate nō erat agere.Raph.cu.ōt q̄ rō diuersitatis est,per.l.Arrianꝰ. cum si.ff.de act.ꝛ obl.qꝛ fauorabiliores sumus reis excipientibus q̄ actoribus sm eum,illa rō est friuola,vnde alr rndet, q̄ ibi non succubuit excipiens ex eo q̄ res non esset sibi vendita,als si ex eo ibi succubuisset,essent pares termini:ꝛ sic nō admitteret qꝛ tunc allegaret venditionem super qua ℈ eum fuit ꝓnunciatū,hic aūt fuit ꝓnonunciatum contra agentem ꝑ excipiente illa rōnem qꝛ transegerat super fideicōmisso:vnde q̄ postea petit pena reuocaret in dubiū illō q̄ iā decisum est. Sed errat Raph.qꝛ Jmo.in d.l.vendicātem.cum.l.seq.exceperat.q̄ actoꝛ sibi rem vendiderat,ꝛ succubuit,vt ibi pꝛ: vnde Bar.bene respōdet q̄ ibi excipiens qui succubuit agit ad diuersum effectum, sc3 ad interesse actione ex empto vel ad penā duplē ex stipulatione:non aūt ad rē,lꝫ deducat idem qđ ꝓius excipiendo deduxerat.l.se emisse. Jtā vltra Raph. alia rō est;qꝛ lex magis fauet excipienti in cuius potestate nō est agere.l.pure.§.hn.ff.de except.do.sm ℈y.in d.l.j.in.iij. q.C.q̄n ciuilis actio cri.ꝓcin.ꝛ Bart.hic. Jtiam ꝓimam lolu.Bar.ēt reꝓbat inlignis doctoꝛ.d.ℙe.de bexu.dicens q̄ est obscura.ꝛ q rō potius ꝓcludi oppositū;ꝗ qꝛ snia ꝺz magis nocere ei ℈ quem est lata,quā econtra.l.euidenter.ff.de exceꝑ.rei iud.si ergo in d.l.vendicantē.snia fuit lata cōtra excipientē:ei multo magis ꝺz nocere exceptio rei iudicate,q̄ si ℈ eum nō esset ꝓnunciatū:ꝛ nescit ab ista obiectiōe pedes extrahere,sed equocauit. Nā vult dicere Bar.q̄ hic snia fuit lata ꝑ excipiētē:q ꝑ hoc petebat penā:ꝛ actoꝛ q succubuit volebat refricare in dubiū illud sup quo iā erat iudicatū in ꝓncipali iudicio:ꝛ non pōt,vt hic. Jbi aūt fuit lata snia ℈ excipientem qui postea in alio iudicio vult agere ad aliū finē ꝛ effectū ꝛ pōt,vt declarat ipsemet.Bar.in sua distinctiōe ꝑ.quā dicit q̄ in.d.l.vēdicātē.nō erat in potestate excipientis agere:dic sup hoc spāle esse rōnē:qꝛ iquātū ad illū effectū euictionis q̄n ꝙ ferat snia ℈ cū non pōt de euictiōe agere.l.bñe licere.ff.de euic.ergo habet oꝛiginē post igit nō obstat res iudicata:qꝛ silentiū imputari non pōt in eo qđ post sniam cōtingit.vt inquit tex.no.in.l.si heres vnus.in fi.ff.famil.hercis.Et ita declarat Bal.in.l.pēptoꝛias.in.ō.col.in ver.quero quid si actio. C.sen.rescin.non posse. ¶Hinc sumpta occasiōe Bar.examinat an ꝛ q̄n decisum in vno iudicio ꝑ viā exceptiōis,possit postea refricari in dubiū in alio iudicio ꝑ viā actionis:ideo q̄ nō obstet exceptio ꝓioris sententie:ꝛ distinguit vt hic per eū.Sequit in effectu ꝛ pleni⁹ ꝓpau.de ca.hic ꝛ alīj cōiter nihil tāgūt:nā Jmo ꝛ Are.omittūt ex toto.Alle.in fine cōmenti sui tangū vnum verbum remissiue:ꝛ idem qđ hic tenet etiā Bar.in.l.j.in.iij.eo.Et ibi Bal.ꝛ alīj.C.de oꝛdi.iud.ꝛ vltra allegata per Alex.hic vide oīno do.Abb.in consi.ij.j.vol.qđ incipit circa q̄stionē vertentem inter dominā Luciam,vbi refert istam doctrinam Bar.ꝛ eam declarat ꝛ limitat vt ibi per eum.ℙau.de Cast.in consi.cccxxiij.quod incipit in causa q̄ vertitur ℙarme.in.iij.col.Adde inquantū Bart.concludit q̄ quando illud qđ intentatur in scōo iudicio,est accessoꝛium ad primū ꝛ dependet a ꝓncipali,vt est penale:tūc qꝛ illud qđ fuit deductū in ꝓncipali iudicio,iterum deducebatur in ista petitione pene.ideo non admittitur,vt hoc tex.si vero non dependet a ꝓncipali,ꝛ agitur ad aliam finem ꝛ effectum ꝛ tūc est secus.sic intelligit text.in.d.l.vēdicantem.cum.l.seq.ff.ō euic.Nā ꝓ ista conclusione facit illud q̄ tenet gl.hic in tertia parte ꝓncipali,q̄ tenet q̄ illud qđ fit in ꝓncipali,ꝑiudicat in accessoꝛio,vt hic,ꝛ in.l.ex diuerso.§.j.ff.de rei vend. ¶Dꝫ aduerte q̄ ista doctrina Bar.videtur de directo cozdi. per.tex.in dicta.l.vendicantem.ꝛ.l.sequen.vbi tert.etiā̄ loquitur de pena sicut hic,ꝛ sic etiā ibi erat iudicium ꝓncipale ꝛ accessoꝛium sicut ꝛ hic. Nā ibi fuerat ꝓmissa dupla,ꝛ sic pena nomine euictionis:ꝛ ibi pena dependet a ꝓncipali, scilicet si res euincatur. Et tamen ibi emptoꝛ qui opposuerat

exceptionē euictionis:⁊ fuerat ꝯdēnatus ad restitutionē rei,
pōt postea agere ex euictione nō obstāte ꝙ sup exceptiōe eui
ctiōis fuerit cognitū in pmo iudicio,⁊ iudicatū. Huic difficul
tati potes rn̄dere ex mēte insignis doctoris do. Pe. de bel.
hic, ꝙ ideo ibi pōt deduci in scōo iudicio: q2 ita deducēdo nō
ꝯtrauenit in aliquo prime sn̄ie sicut hic. Nā cū p primā sniaʒ
ꝯstet rē venditā fuisse euictā,⁊ stipl'atio penalis ad duplā cō
mittit in casum euictionis, vt l. habere licere. ff. de euic. ergo
in alio iudicio in quo petit pena: deduceret ꝙ fuit iudicatū in
primo. s. rē fuisse euictā, ⁊ sic penā duple deberi: nec vēditor q
obtinuit in pmo iudicio sniam, poterit opponere ꝙ talis snia
sit iniusta. vt l. si seruus pluriū. §. j. ff. de le. j. Itē inquātū Bar.
hic rn̄det ad l. sed si ante. ff. d' exce. ꝙ iō hec snia pιudicat i pe
na: q2 est accessoria ei' sup quo fuit pnunciatū: ibi vero scōm
iudiciū erat eque pncipale: imo principalius q̄ pmū. Rap.
cu. dt posse melius rn̄deri sm Bal. ꝙ ibi nō apparet ꝙ actor
succubuerit: q2 nō esset dn̄s: sed q2 nō pbauit ⁊ sic necessario:
in scōo iudicio nō deducit illō super quo fuit pnunciatū sec'
est hic. Sʒ caue q2 imo ibi fuit decisum illō qō actor nix' fuit
51 pbare ⁊ nō potuit pbare† ⁊ q̄libet dilatio ad pbandū censet
esse peremptoria: vt l. fi. ff. de fer. Vn̄ vera est solutio Bar. ꝙ ibi
scōʒ iudiciū nō est accessoriū ad pmū sicut hic. Itē ibi in pmo
iudicio dn̄ium fuit deductū incidēter, sʒ postea in scōo iudicio
fuit deductū principl'r: iō nō obstāt vt ibi. sec' esset eʒ, vt pba-
tur. in l. fundū. ff. eo. de excep. ⁊ tʒ ēt Pau. d' ca. hic. ¶ Scōo
principl'r opponit Bar. in vj. opp. ꝯ tex. nā hic snia ꝯtinet er-
rorē expressum, dū dt quasi de hoc quoq; transactū: ergo fuit
lata expressa falsa causa. ergo est ipso iure nulla: vt l. q testō. i
prin. ff. de excu. tu. ⁊ l. ij. C. quando puo. non est neces. ergo nō
facit penaʒ in effectu cōmitti: ⁊ sic si petet pena, obijciet exce-
ptio doli. Bar. dupl'r respondet ⁊ vtrāque solutionē sequitur
Pau. de ca. Primo ꝙ hic nō fuit expressus error in snia: di-
xit em̄ quasi de hoc transactū, ⁊ sic simpl'r, ⁊ sic nō expressit trā
sactū esse super fideicōmisso p diuisionē: quo casu snia non est
nulla. sed venit rescindenda p appellationē, vt est gl. in l. si is
ad quē. ff. d' acq. her. nisi sit lata dolo aduersarij: vt l. si pretor.
§. Marcellus. cū gl. ff. de iud. Tu declara ⁊ ꝯfirma istā solu
tionē Bar. ex alia solutione q̄ ponit Raph. cu. hic: ⁊ sequun
tur do. Alex. ⁊ do. Pet. de bexu. hic, sed non aduertūt ꝙ non
est alia solutio: sed est potius declaratio ⁊ ꝯfirmatio solutiōis
Bar. ꝙ hic nō apparet expressus error iuris ex tenore ipsi'
sentētie: q2 in sentētia iudex nō expressit ꝙ d' fideicōmisso fue-
rit transactū p diuisionem, sed pnunciauit reum ꝯuentū non
teneri, q2 si de hoc quoq; transactum esset: ⁊ sic error iuris n̄
apparebat ex sola snia, sed p relationē ad diuisionē. Et istud
non sufficit ꝙ ex sentētia iunctis actis error iuris appareat:
vn̄ si iudex in snia expressit minorē. xiiij. potuisset testari, sen
tentia est ipso iure nulla. Secus si in snia dicat pnuncio Ti-
tium potuisset testari, lʒ ex actis appareat istū Titium fuisse
pupillū. text. est in d. l. ij. C. q̄n prouo. non est nec. Confirmat
52 optime do. Alex.† q2 ad hoc vt sentētia reddat nulla p exps-
sionem erroris iuris, requiritur ꝙ ille error oculo corporali
legi possit. Secus si ex mēte ⁊ itellectu pcipiat. Ita singl'r no
tant Inn. ⁊ Host. in c. P. ⁊ G. de of. del. sequit do. Ant. d' bu.
in c. ij. de test. cog. ⁊ i c. ab excōicato. de resc. vbi reputat hoc
esse singulare dictū ⁊ ppetuo tenendū mēti: ⁊ ista duo loca d.
Ant. de bu. adducit hic do. Alex. in duob' locis in quib' hoc
sequit, scʒ in xxxvj. ⁊ xlviij. col. ¶ Ego vltra Ale. addo idem
tenere do. An. de bu. Jo. de Jmo. ⁊ d. Abb. i c. j. de re. iu. Itē
tenet do. Anto. in c. si prope fi. eo. ti. de re iu. ⁊ in c. cum con-
tingat. in. j. col. de rescr. ⁊ in cons. ij. qō inci. visis literis legi-
timationis. in. ij. col. Idem tʒ do. Abb. in. d. c. P. ⁊ G. in. ij.
col. in fi. ⁊ in. d. c. ab excōicato. in. iij. col. ⁊ in. c. cum speciali. i
priu. in. ij. col. de app. Istud dictum etiam valde notat ⁊ seq-
tur Bal. in c. qō translationem. de of. leg. Idē sequit do. Ale.
lʒ predicta nō alleget in l. cū prolatis. in. v. col. ff. de re iud. ⁊
in cons. ccxxj. j. vol. qō incipit perspectis. circa fi. ⁊ dt Jo. an.
in c. pe. in fi. de offi. deleg. quem refert ⁊ sequitur do. Abb. in
proemio decre. in v. col. sniam nō esse nullā, sed ex mēte ⁊ per
interpretationem habeat in se iuris errorē. Et idem ēt sequi
tur do. Abb. i d. c. j. in. v. col. de re iu. Ego p isto singulari di
cto Jn. ⁊ Host. allego tibi duos tex. in c. solet. in prin. ibi in-
tolerabilē errorē fuisse in sentētia patenter expressum. d' sen.
excom. in vj. ⁊ ibi Gemi. ad hoc notat illū tex. Et dicit ibi esse
tex. expressum in verbo patienter expressum: p illo dicto Jn.
⁊ Host. ad idem est tex. in. c. venerabilibus. §. fi. ibi, in senten-
tia intolerabilem errorem fuisse patēter expressum. eo. tit. de
sen. excom. in vj. Et ibi etiam Gemi. etiam ad hoc not. illum
tex. ¶ Sed aduerte q2 alibi mirabiliter notat do. Abb. in c.
53 ex pte. per illū text. de capel. monacho.† quod sententia dicit
lata ꝯ ius, nō solum q̄n est lata ꝯ verba expressa iuris: sed etiā
q̄n ꝯ mentē: ⁊ sic est ipso iure nulla: inducendo ad hoc illū tex.
vt ibi per eum. qō reputat bene notanduʒ. Adde facere. l. no
minis ⁊ rei. §. verbum ex legibus. d' de verb. sig. ⁊ l. nō ē du-
bium. C. de leg. vbi tex. dicunt esse ꝯ legem. siue sit ꝯ mentem
legis. siue ꝯtra eius verba. Puto istud notabile do. Abb. nō
esse verū: q2 quādo sententia iudicis est contra mentē legis, il
le error non pōt oculis corporeis videri: vt. l. j. in princ. ff. de
his que in test. del. lʒ ex mente ⁊ intellectu percipiat: ergo sen
tentia non est ipso iure nulla, put volūt Jn. Host. ⁊ alij in d. c.
P. ⁊ G. cum alijs ꝯcordātijs allegatis: ⁊ tex. in d. c. ex parte
parum facit: ⁊ ipsemet do. Abb. videtur hoc sensisse dum sub
54 dit videndum tn̄ esse ꝙ sensit Jnn. in c. P. ⁊ G. ¶ † Secūdo
respondet Bar. ⁊ notabilius scōm eum† quod quando in ali
quo passu sunt opiniones doctorū varie, cum faciant rem am
biguam. l. cū de nouo. C. de leg. gl. in. §. quibus. in verb. cer-
tas. in prima constitutione. C. ⁊ gl. in l. nō possunt. ff. de leg.
tunc lʒ iudex eligat vnā opinionē q̄ sit mala, tamē sententia n̄
est nulla. vt no. in l. cum plātis. ff. de re iud. ⁊ dixi. d'. in text. in
penult. not. tamē dt Raph. Cu. nō apparere qō tempore Sce
uole fuerint super hoc varie opiniones inter iuriscōsultos, lʒ
postea ista varietas fuit inter glossatores ⁊ doctores nostros:
quicquid dicat Alex. hic. Nisi diceres quod etiā tempore iu
risconsultorum res erat dubia pter allegationes iuris hic
inde, arg. l. prime. ff. de his que in test. delēt. ¶ Ultra Bar.
potes tertio modo respōdere, ꝙ illa verba, quasi de hoc quo
que trāsactum fuisset, posita in tex. nō sunt verba iudicis sed
legislatoris, put etiam dixi. d'. in declaratione tex. ⁊ tunc ces-
saret oppositio: ⁊ ita ēt rn̄det. d. Pe. de bexu. hic qui dt quod
inter ceteras solutiones ista videt sibi potior. ¶ Jn tertia p
te principali gl. ibi. l. rescriptū. §. si pacto. magis cōiter tene
tur illa solutio: ꝙ hic pōt peti pena. s. quatenus excederet e-
stimationem facti principalis. l. predia. ff. de act. empt. ⁊ l. si
qs a socio. ff. p soci. vel qō hic fuit actū qō vtrunq; possit peti:
⁊ sic fuit adiecta clausula rato manēte pacto. l. qui fidem. ff. de
transac. Et licet iste videant diuinationes ad hunc tex. tamē
cum iste tex. solum decidat penam esse commissam, dʒ intelli-
gi ⁊ declarari sm iura preallegata. duas alias solutiones. po
nit Bal. in c. si quis miles. in ti. const. feu. do. loth. i feu. quas
55 hic reprobat do. Alex. vide per eum. ¶ † Jn vltima pte gl.
⁊ sic ad finē cōiter concluditur qō in sententia non est necessa
rio exprimēda causa quo ad validitatē sententie. c. sicut no-
bis. de re iud. gl. Bar. ⁊ doc. in. l. ij. §. ignominie. ff. de infam.
imo fatuus est iudex q exprimit casum in sentētia: q2 posset d'
facili annullari si causa esset erronea, secundum Jo. de Jmo.
in l. si is ad quē. ff. de acq. her. nisi adijciat dictionem ⁊ marie,
vel psertim. vt notabil'r tenet do. Abb. in c. ex parte. de cōces.
preb. sunt tamē plures casus in quibus in sententia requirit
expressio cause: als nō valeret: quos enumerat Spec. in titu.
de senten. prola. in c. qualiter. in ver. verum. ⁊ eos refert ⁊ se-
quitur Jo. an. in d. c. sicut. ⁊ plures enumerat Bal. in l. pre-
ses. C. quomodo ⁊ quando iudex. in l. properandum. §. illo.
C. de iud. ¶ Extra gl. Bar. hic examinat tredecim vtiles q̄-
stiones quarum duas primas ⁊ tres vltimas expediui in gl.
56 vbi proprie cadebant. ¶ † Tertio querit Bartol. an here-
des diuidentes presumantur habere scientiam fideicōmissi,
⁊ aliorū ꝯtentorum in testamento ⁊ i codicillis, ⁊ distinguit vt
hic late per eum. Adde inquantū Bar. facit differentiam in-
ter suos ⁊ extraneos heredis institutos, quo ad psumptionē
scientie vel ignorantie contentorum in testō: q2 sui ipso iure
statim sunt heredes. §. sui. inst. de here. qual. ⁊ diff. ⁊ l. i suis
ff. de lib. ⁊ posth. Et lex facit eos heredes etiā ignorantes, vt
l. j. §. qui sunt in potestate. ff. si quis omis. caus. test. ideo in eis
presumit ignorantia, vt. l. eius q in prouincia. in vers. fin. ff. si
cer. pe. ⁊ ibi Bar. facit magnum festum de illo tex. ⁊ dt ꝙ nun
quā obliuiscaris: ⁊ ideo filij in potestate istituti heredes a pa
tre, ⁊ diuidentes hereditatem paternam inter se cum clausu
lis generalibus, non intelligunt remisisse fideicōmissum re-
ciprocū inter eos iunctū a patre: cum in dubio presumant i-
gnorare contenta in testō patris. Secus est in extraneis here
dibus q eo ipso ꝙ sunt heredes presumuntur scire contenta i
testō. Alias non potuissent adire hereditatē nisi fuissent certi
de viribus testamenti. l. sed ⁊ si de sua. ff. de acq. here. Et cum
Bar. transeunt cōiter alij. Idē tenent Bar. ⁊ Ang. in d. l. ei'
qui in prouincia. in ver. fi. ⁊ in l. tres fratres. ff. de pac. Ang. ⁊
Jmo. in l. si seruus testō. ff. de stipu. ser. ⁊ simpliciter Pau. de
ca. in consi. xc. incip. q2 dubia. d'. formata. ⁊ late do. Alex. hic.
Et dicit Pau. de ca. in d. l. eius qui in prouincia. in vl. co. vti-
le verbū, qō opinio Bar. seruaretur in practica. Facit quod
dt Bal. in l. quoniam sororem. C. de iure delib. ꝙ ille qui non
sit he

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

sit heres p seipsum,sed ipso iure nō p̄esumit scire p̄tenta i te
stamēto,p̄ d.l.eius q in puincia.in ver.fi.¶ Istā doctrinam
Bar.quatenus loquit de suis heredib⁹ ampliat Bal.Ang.in
tit.q.Raph.cu.t do.Aler.vt p̄cedat ēt si illi heredes non es-
sent sui,in erāt ab intestato succesuri:q obtinebāt p̄ mūgra
dum:tunc ēt ipsi non p̄esumunt habuisse scientiā contēto rū,
in testō,arg.l.eius q in puincia.in fi.q̄uis diuiserint hr̄ditā
tē inter se equaliter,eo modo quo erāt in testō instituti,si non
appareat q̄ diuiserint,vt heredes ex testō,nec adiuerint tan
quā ex testo:q tunc videtur militare eadē ratio que esti suis
heredibus,t dicit Raph.cu.se ita alīs cōsuluisse in contingen
tia facti.¶ Sed aduerte in p̄incipali passu q̄ Bal.in d.l.ei⁹
qui in puincia.in pe.col.dicit non esse constituendā differen-
tiam inter suos t extraneos heredes,put facit Bart. sed qō
d⁹ p̄stitui differentia an sit adita hereditas vel non:nam ante
aditā hereditatē in extraneo,vel ante immixtionem in suo p̄
sumit ignorātia contento rū in testō tam in extraneo,q̄ in suo
d.l.eius q in puincia.in ver.fi.sed potest additionem vel im
mixtionē facti t animi,quilibet heres p̄sumit scire p̄tenta i te
stō ipsum testm̄ vidisse,vt ibi plenius p̄ eum.idē ēt t⁹ Bald.
in l.cetera.§.fi.ff.de leg.j.do.Aler.in consi.iij.iij.vol.inci.vī
inspectis,in rūbr.col.ad fi.¶ Istā differentiā Bar.inter suos
t extraneos hr̄des sortius reprobant Raph.Jul.t Pau.de
ca.in d.l.eius q in puincia.in vl.col.Et latius idem Paul.ī
57 consi.r,qō incipit clarum est in iure,moti:quia ēt olim de iu
re fossū ēt extraneꝰ heres vniuersalis poterat adire heredita
tē clausis tabulis testi,vt l.j.§.fi.ff.de iur.t fac.ign.t gl.in d.
l.eius qui in puincia.in j.parte.in verbo recitatu.hodie vero
ēt quilibet in parte scriptus p̄t adire ante apertura testamē
ti.l.vnica.§.in nouissimo.C.de cad.tol.ergo nō est verum fun
damentū Bar.dicentis q̄ heres extraneus ideo p̄sumitur
post aditā hr̄ditatē habere scientiā p̄tento rum in testō:q nō
p̄t adire si ignoret vires testi.d.l.sed t si de sua cū l.seq.cum
possit adire ēt anteq̄ aperiat testm̄.Nec ob.tex.in d.l.eius q
in puincia.in ver.p quo tex.Bar.hic.ff.vt robiq̄.facit capi
tale:q vere tex.ille parū aut nihil facit: q loqtur in seruo q
est necessarius heres velit nolit, t nō d⁹ beneficiū abstinēdi t
in eo verū est q̄ p̄sumit ignorare p̄tenta in testō in istis ter
minis p̄prie loqtur ille tex.sed nos loquimur in filiis qui p̄
ter suitatē dicunt heredes noie,ēt anteq̄ se immiscēat.l.j.§.q
sui i p̄tate.ff.ū qō omis.cau.test.d.l.j.C.ū minor se ab here.ab
sti.Tñ habēt hñficiū abstinēdi saltē de iure pto.§.sz bis p̄to
p̄mittit inst.de here.qua.t dif.q,l.necessarijs.ff.de acq.here.t
sic sunt redacti ad similitudinē extranei rū.l.nā nec emācipa
tus.ff.de le.j.ergo nō d⁹ in eis p̄stitui differentia quo ad p̄e
sumptionē ignorātie.d.l.cū bonis.ff.de acq.her.¶ Tñ ad p̄
mū fundamentū conat rūdere.d.Aler.hic defendendo Bar.
nā q̄ ēt aptas tabulas testi possit extraneus adire hr̄ditatē,
nō facit ad p̄positū:nec Bar.se fundat in apertura testi:q sz
añ aptas tabulas testi possit extrane⁹ adire hr̄ditatē tñ ad h
vt p adītionē possit fieri heres regrit q̄ p̄tius habeat scientiā
testi p famā.vel p tres testes testamentarios, vel p alīū modū t sic
intelligat se ēe instītutū,t an pure vel sub cōne vt pbat gl.ī
l.is pōt.ff.de acq.her.t ibi clare Bar.post me.ilū in ver.q.ōt
gl.qō d⁹ scire.¶ Sed aduerte q̄ ista rñsio d.Aler.de directo
facit ꝫ enm,t p̄sequenter ēt ꝫ Bart.q ei sufficit habere scien
tiā testi:t quomodo sit instītutus heres,per famā vel p testes,
vt d.Aler.vel p literas amico rū,vt est tex.no.in l.de etate.§.
fi.ff.de inter.act.Bar.in l.is pōt in.col.ad hoc vt effectua
liter efficiat heres.ergo non sequit p hoc qō heres p̄sumat
habere notitiā contento rū in testō,cum possit esse hr̄s absque
eo q̄ inspexerit testm̄ p̄firmo p ter.in l.cum quidā.§.quod di
cit si putet.in ver.qd si ipse putet solus.ff.de acq.her.vbi ex
vehemēti opinione absq̄ eo q̄ viderit testm̄ pōt quis esse he
res,t p hoc semper putari q̄ ista doctrina Bar.sit periculo-
sa,t per istud fundamētum soleo ēt impugnare vnā limitatio
nem Bar.hic tenēdo eius opinionē q̄ in suo p̄sumat igno-
rantia p̄tento rum in testō.Limitat Bar.hic nisi filius p̄tere
tur se esse hr̄dē patris ex testō.tunc p̄sumeret scientia: q esset
eadē rō,put in extraneis,per d.l.sed t si de sua iuncta.l.eum
bonis.ff.de acqu.her.t cum ista limitatione trāseunt Ang.t
cōiter alī.t in specie.d.Aler.hic.t idē d.Aler.in d.cōsil.iij.
ij.vol.qō inci.videret inspectis.in rūbr.col.ad fi.Ista limita-
tio confundit p fundamentum p̄cedēs.Nā nō sequit:filius
confitet se heredē patris ex testō:ergo vidit testamētum: er-
go p̄sumit scire contēta in testō.Ista non est bona consequen
tia:q potuit scire se esse hr̄dem ex testō per famā,vel p testes
aut p notarium rogatum de testō,t tamen non viderit ipsum
testm̄,t istā limitationē multū audacter reprobat Lud.ro.di-
cens Bar.graviter errasse in consi.ccccliij.q̄ incipit, p decisio
ne p̄positе consultationis tria arbitror esse discutiēda i vl
timo dubio mouetur q̄ quedā alia de quib⁹ ibi per eum p̄e
cipue q ōt esse tex.ꝫ Bar.q euitari nō pōt in d.l.eius q in p
uincia.§.fi.eq parādo hr̄des necessarios filijs:put equiparat
Bar.hic t ibi,sed certe ille tex.pōt de facili euadi: quia nihil
facit ēt tenēdo eqparationē Bar.q nō loquit q̄ exp̄esse di-
cebant se esse heredes ex testamēto,put limitat Bar.imo.hoc
ignorabant:vnde ꝫ li mitationem Bart.hic magis alīr ingit
fundamentum quod p̄xime adduxi. ¶ Item inquantum
58 Bar.t alij hic t in d.l.eius qui in puincia.vers.fi.tenet quod
contenta in codicillis factis separatim a testō,etiam heredes
extranei p̄sumuntur ignorare:per tex.in l.non est referēd⁹.
ff.de transac.Adde q̄ ille tex.ad hoc vī inepte allegari p bar.
t scribētes:q non loquit in rede.,put est materia nostra,sz
in legatorio in quo non p̄sumit scientia testi, itē in ꝫ rium vī
stringere tex.reputatus singularis in l.fi.§.fi.ff.de leg.ij.vbi
dicit q̄ heres p̄sumitur ignorare codicillos. t p̄tenta in eis:
quos testator potuit aperiri in vita heredis:ergo ꝫ uo sensu
est secus vbi testator aperiri non phibuit,de quo tex.ibi ple
ne in aut.res que.C.communia de leg.Nisi dicas q̄ tibi nō sz
sumere argumētum a ꝫ rio sensu:q resultaret p̄ditio qd ipsa
statim allegāda:vt l.conuenticulam.C.de epis.t cle.glo.in l.
ij.C.de condi.inser.vide p̄ pōi conclusione inclius facit tex.in
l.si seruum.§.de illo.§.co.allegatus p Bar.qui loquit in hr̄ō.
t tex.in l.ij.ff.de cond.in d.t in l.fi.C.de reb.cred.t q ex co
dicillis ius aditionis non consistit.l.fi.C.de codicillis.istam
cōem p̄clusionē limitat Bart.non p̄cedere q̄n codicilli essent
facti simul cū testamēto:q in testamēto fuit dictū non valet
iure testamēti valeat iure codicillorum,in xta l.fi.C.de codi.
tunc p̄sumit heres scisse tales codicillos:q alis non potuit
deliberare an adiret ex testō an ab intestato nisi inspectis t co
gnitis verbis illius dispositionis.arg.l.illud.ff.de acq.here.
Ista limitatio Bar.est vera in se,sed nō videt esse ad p̄positū
nostrū nā nos loquimur q̄n fideicōmissum fuit relictū in codi
cillis,q nō p̄tugit q̄n clausula codicillaris est simpliciter con
59 cepta in testō,vt s. ¶ Quarto quaerit sū dubiter Bart.qd si
diuisione hereditatis paterne fuit exp̄esse dictū q̄ p̄miser
runt non ꝫuenire diuisioni,et occasione fideicōmissi inuicem
debiti vel debendi ex testamēto paterno.concludit notabili
ter q̄ tunc intelligat renunciatum iuri fideicommissi debiti vī
debēdi ex testō p̄ris absq̄ eo q̄ aliī appareat inspecta eē vba
testamēti:q sufficit intellectualis sentētia absq̄ corporali in
spectiōe.Illis sequeretur q̄ si de testō non esset facta scriptu
ra,t sic essemus in testamento mere nuncupativo:q non pos
set oculis corporeis inspici,q̄ nō posset tuc renūciat fideicō-
misso nec super eo transigi:q̄ vī absurdū.t satis d⁹ inspicere
testm̄ qui illud scit,vt p̄batur in.l.inciuile,iuncta.l.scire le
ges.ff.de legi.vt hic notabiliter per eū.adde q̄ cū Bar.tenēt
Ange.he in.j.q.Pau.de ca.do.Gilerā.Bre.hic t Bre.q̄
ista opinio Bar.est cōis,t cōiter approbatur.Idē t Iati⁹ te-
net Bar.in.l.de his i vlt.q.t ibi Ang.Raph.Julg.t Pau.
d cas.ff.de transac.Idē tenet Raph.Jul.in.l.non est ferend⁹
illum tex.inducēdo vt per eū.ff.de trāsac.Idem simplr tenet.
d.Aler.in p̄si.xj.q.volu.inci.vis t vt opz cōsiderato thema-
te in v.co.t in consi.lxxvj.iij.vo.q̄ incipit ponderatis his de
quibus in themate.in.v.co.facit tex.in.l.iij.in verb.eū sciret.
ff.de optio.leg.p quē no.ibi Bar.q̄ sufficit q̄ sciat q̄ in testō
ptinent:sz testm̄ non inspexerit.Itē sufficit si partes alīr sē
habere notitiant testamenti,t statur earū assertioni.vt.l.q̄ā-
lif.C.de nō nume.pecū.lz alīt nō appareat de inspectiōe te-
stamēti.Ideo sis cauꝰ vt facias semper apponi in instrō illa
verba,asserētes se hr̄e plenā notitiā testamenti,t istud sufficit
ꝫm Bal.t Ange.i.d.l.de his.ista p̄cedūt in matore. ¶ Quid
aūt fit in muliere,rustico,t simili:bus,qui veriliuiter sunt ite-
rarū ignari,an sufficiat in instrumento transactionis vel di
uisionis dicatur inspectis cognitisq̄ verbis testamenti,ponit
late Ang.hic in.j.q.qui dicit habuisse istā quēstionē de facto
in ciuitate Padue,in quadā opulentissima hereditate in fili
a Saracie diuitissimi hebrei que vocabat stella,t q̄ transegit cū
fratre p̄ro certa quātitate pecunie de hereditate patris asse-
renonihil amplⁱ sibi deberi ex testamento paterne hr̄ditate
patris.visis inspectis t cognitis verbis testamenti, nō dicit
Ang. se p̄sulisse t obtinuisse Padue q̄ p hec ista filia nō es-
set exclusa ab hr̄ditate patris q̄ cū esset mulier,t sic veriliter
literarū ignara.p̄sumit q̄ nō intellexit sniam vbo⁹ testi p̄mi.
l.scire leges.ff.ō legi.nih notarius vulgarisasset verba testa
mēti.Jō notari d⁹ attestari q̄ vulgarisauit vba latina testa
mēti.p̄ferēdo ea in vulgari sermone.Item q ista filia p̄tex-
bat nihil amplⁱ sibi deberi ex testō p̄ris:t tñ hoc erat mani-
feste falsum ex inspectione ipsius testamēti:ergo talis p̄fessio

erronea nõ dz saltē in effectu piudicare, vt l.erroze. ꝛ l.cū fal-
sa.C.de iur.ꝛ fa.igno.subdit tñ ꝙ sup hoc fuit vno mõ ꝯsultū
Perusij ꝛ Bononie.idē tenēt Ang.ꝛ Imo.i l.j.in prin.ff.quē
adm.testā.ape.Ang.in d.l.d his.ꝛ in ꝯs.xcij.inci.cū lis ꝛ que
stio.¶Istā decisionē Ang.reprobat Jo.de imo.hic.j.q.in v-
60 troq; fundamēto.Primo qꝛ†in dubio standū est instro.l.cū
61 precibus.C.d pba.†Itē standū est assertioni notarij,i his q̃
spectāt ad eius offm̄.c.ad audientiā.de psum.notat in l.scien
dū.ff.de ver.ob.ex quo ergo instrumentū dt inspectis cogni-
tisq; verbis testi,standū est assertioni notarij,mediāte vulga
rizatione facta p ipm notariū.l.diē pferre.§.corā.ff.d arb.ꝛ
l.corā.ff.d verb.sig.lz d tali vulgarizatione notari9 nõ fecerit
mētionē in instro.Nec obstāt illa verba mulieris asserētis,ni
hil amplius sibi deberi ex testõ ꝛ hrditate patris:qꝛ intelligū
tur mediāte illa trāsactione:nā verba debēt intelligi ꝑm natu
rā ꝯctus,ꝛ sic trāsactionis sup qua pferunt.l.si vno.in princ.
ff.loc.ꝛ l.si stipulat9.in prin.ff.d vsur.non aūt debēt intelligi
ꝙ mulier erronee crediderit nihil ampli9 sibi deberi ex testõ
patris,nisi ꝑm d.Alex.in instro diceret ꝙ ampli9 nõ erat reli
ctum ipsi filie in testõ patris,ꝛ ex inspectione ipsius testi ap-
parebat plus fuisse relictū.ꝛ tunc euidenter ꝯstat de erroze,ꝛ
sic ꝙ verba testi non fuerunt cognita, ꝛ isto casu potest pce-
dere opin.Ang.ꝑm cū.istā decisionē Ang.etiā late reprobat
Jo.cald.in cons.xj.inci.factū super quo cõsilium petitur tale
supponitur Marasias hebreus.ꝙ ꝯsilium formaliter recitat
do.Alex.hic.¶Sed tu aduerte ꝙ ista sunt satis impertinen
tia a q̃one Bar.circa q̃ scribentes parum aut nihil dicūt.E-
go aūt intendo examinare veritatē decisionis: qꝛ est vtilis ꝛ
quotidiana ꝛ practica.ꝛ lz Aret.quē.s.retuli dicat ꝙ opinio
Bar.cõiter approbat,ego intendo in oibus tenere ꝯ Bart.ꝛ
in oibus impugnare eius decisionē.In primis ergo circa il-
lud qd principlr Bar.ꝛ doc.hic.ꝛ in locis preallega.tenēt ꝙ
sufficit intellectualis scientia testi,lz ipsum testamentū non sit
inspectū:lz oēs indifferenter idē teneāt: tamē in ꝯriū vr mihi
stringere tex.i l.j.§.j.ff.quēad.test.ap.Et tex.in d.l.de his.dū
dicūt isti tex.alr nõ posse trāsigi nisi inspectis ꝛ cognitis ver-
bis testi:nā si vera esset opi.Bar.ꝛ doc.sufficiebat in illis le
gibus dicere,cognitis verbis testi,ꝛ tñ illi text.dicunt inspe-
ctis ꝛ cognitis verbis testamēti:ad notandū ꝙ non sufficeret
cognitio aliter q̃ per inspectionē testamenti:al's supfluum es
set illud verbū inspectis,si sufficeret cognitio.Itē illi tex.co
pulatiue dicunt inspectis ꝛ cognitis verbis testamēti.ergo re
quirit concursus vtriusq; copulati.l.si heredi plures.cum si.
ff.de cond.inst.ergo non sufficit cognitio sine inspectiõe alias
copula non copularet vtrunq;,preterea copula dz cadere in-
ter diuersa,vt est gl.in rub.ff.d iur.ꝛ fac.igno.ꝛ gl.expressioz
in c.querelā.de symo.sed si illud verbū inspectis importaret
cognitionē intellectualē,vt vult Bar.certe inspectio ꝛ cogni
tio nõ essent diuersa ꝯ naturā ipsius copule.Confirmat quar
to ex fundamento Bar.hic:qꝛ illi ablatiui absoluti inspectis
cognitis verbis testamēti,important ꝯditionem.l.ab emptio
ne.cum simi.ff.de pac.l.euictis.ff.d vsur.ergo impleri debēt
in forma specifica vt l.qui heredi.ꝛ l.meuius.in prin.ff.d ꝯd.
ꝛ dmon.ꝛ nõ sufficit casu impleri.l.ij.in fi.ff.d cond.ꝛ demon.
¶Scdo principaliter aduerte inquantū Bar.facit differen
tiā an fratres diuidentes promiserun9 non contrauenire oc-
casione fideicõmissi debiti vel debendi ex testamento patris,
an vero solum,dixerint occasione fideicõmissi debiti:nam isto
scdo casu non extenderet ad fideicõmissum debitū sub condi-
tione,per l.si ita scripsisset.ff.d leg.ij.ꝛ l.si ita stipulat9 fuerim
illud aut illud.§.j.ꝛ l.si a colono.ff.eod.Adde facere illud ꝙ
62 not.gl.not.in.l.fina.in gl.fi.C.de heredi.vel act.ven.†q̃ po-
nit ꝯcedēte actionē cõpetentē ꝛ cõpetiturā,ꝛ ibi Bal.circa fi.
dt illa verba gl.esse bene notanda:qꝛ sepe in cõtractibus fit
mētio de iure cõpetēti ꝛ cõpetituro,ꝛ dubitat quid ista verba
operantur:ꝛ remittit se ad Bar.hic late examinantē istā con-
clusionē quādo solum sunt apposita verba presentis vel pre-
teriti tpis,scz occasiõe fideicõmissi debiti ampliat Bar.in se.q.
in fi.vt pcedat nõ solū quādo sunt verba pñtis tēporis,sz etiā
qñ sunt indefinita:vt remitto omne ius testamenti seu ex te-
stamento:tunc etiā non porrigerētur ad illud ius fideicõmis-
si,ꝙ pēderet ex futuro euētu cõditiõis:p.d.l.si ita scripsisset.
sz lz oēs ita indifferēter in hoc cū Bar.trāseāt potes tenere
contrariū:qꝛ quādo in diuisione solum esset dictum occasio-
ne fideicommissi debiti,teneo ꝙ intelligatur etiā renuncia-
tum fideicõmisso cõditionali.quādo non esset aliud fideicom-
missum nisi ꝯditiõale.necessario verba referunt ad illud ꝛ tūc
suprascripta verba lz sint presentis tēporis,debent ad illud
trahi,alias essent superflua.l.si tam angusti.ff.de serui.ꝛ.l.si
qui.in pn.ff.de leg.j.nā verbū presens trahitur ad futurū:qꝛ
nihil debet in preteritū ne al's stipulatio reddat inutilis,ꝑm
Bar.in l.cū stipulamur.ad fi.j.eo.¶Scdo moueor p reg.l.
fundus qui locatus.in fi.ff.de fun.instr.vbi si testator legat a-
licui fundum instructū.ꝛ in fundo adsūt instrumentū dñi.ꝛ ēt
coloni:intelligit solū de instro dñi nõ aūt coloni: tñ si solū ad-
esset instrm̄ coloni,cū ad aliõ referri nõ possit,ne sit superfluū,
intelligit legare instrm̄ coloni,ꝛ sic qñ nõ est nisi vnū ad quod
possint verba referri:ad illõ necessario referunt,q̃uis sit tale
qd al's nõ veniret,ita est regula notabilis ibi.¶Ad idē ꝛ ter
tio facit gl.no.in l.pediculis.§.itē cū quereret.in ver.non vi-
deri.ff.d aur.ꝛ arg.leg.q̃ tenet notablr ꝙ si testator q erat ne
gotiator legauit filie sue omne ornamentū suū muliebre,pro
pter illõ pnomē suū,restringit legatū ad ornamētū ꝙ esset p
priū testatoris:tñ si nullū habebat in suo vsu,vel suum ppriū
refert legatū ad oīa ornamēta muliebria q̃ sibi debebant,cuz
63 esset negotiator,quā gl.valde signa vt dixi.¶†Quarto facit
ꝙ multū signāter decidit Bal.in l.liberti liberteq;.in pe.co.
in pn.C.d ope.liber.vbi singlr tz ꝙ si filia cedit oīa iura q̃ hz i
bonis patris,an videat cedere iura dotis materne.determi-
nat ꝙ sic si nullūz ius habebat nisi dotis mr̄ne ne inutilis sit
cessio p d.l.fund9 q locat9.in fi.ꝙ bñ not.qꝛ est valde vtile ad
64 practicam.¶†Quinto ad idē facit qd no.decidit Bald.in l.
qbus diebus.§.dñs seruo.ff.de con.ꝛ demon.vbi tz ꝙ si testa
tor in testõ mādauit satisfieri oibus debentib9 ab eo habere
executores talis testi non possent soluere debita legitime per
testatorē ꝑscripta.l.si is cui.§.flauius.ff.de solu.ꝛ liber.ꝛ l.le
gaui.in fi.ff.de li.leg.si tñ testator nõ habebat alios credito-
res:certe tūc intelligit sensisse de istis,ꝯ quos legitime ꝑscri-
pserat p d.l.fundus qui locatus.in fin.qd etiam valde signa.
¶Sexto ad idē bene facit ꝙ in terminis tz Bal.in d.l.si ita
scripsisset.ff.de le.ij.in quo tex.Bar.hic facit fundamentuz.
Nā ibi dr in text.ꝙ verba pñtis tpis nõ porrigunt ad debita
ꝯditionalia.bal.intelligit illū tex.pcedere qñ testõr plura dbe
bat quedā pure ꝛ q̃dā nõ pure,ꝛ sic sub ꝯdõe.Sec9 qñ nõ sub
esset aliqd debitū de pñti:ꝛ tunc bene referunt ad ꝯditionale,
per d.l.fund9 q locat9.in fi.sequit simplr ꝛ reputat aureuz.d.
65 Fel.in c.j.ix.col.de rescri.¶†Septimo ꝛ vltimo facit illud ꝙ
in simili tz Bar.j.in vj.q.in fi.allegādo.l.ij.ff.de libe.ꝛ posth.
¶Tertio principlr inquantum Bar.hic ꝛ in d.l.de his.i vl.
q.facit differentiā inter verbū inspectis,ꝛ verbū lectis.Nam
verbū inspectis,ꝑm eum verificat in intellectuali sciētia: sed
verbū lectis,importat oculis corporeis.p l.j.in prin.ff.d his
q̃ in testa.delen.ꝛ istam differentiā late conat defendere aret.
hic respõdens ad aliqua q vident in ꝯriū facere, sed omissis
leuib9 tu aduerte ꝙ ꝯ istā differentiā Bart.vident facere duo
tex.In primis tex.in l.j.in pn.ꝛ §.j.ff.quē test.ape.vbi tex.dt
ꝙ cuicunq; volenti inspicere,ꝛ describere tabulas testi, ptor
potentiā facit.deinde subdit rõnem qꝛ alr trāsigi non põt nisi
inspectis cognitisque verbis testi,ꝛ sic verbū inspectis refert
ad oculos corporis:qꝛ scriptura dr q̃ vr ꝛ legit ꝛ non sufficit
mentalis intelligētia,ꝑm bal.in l.legē.in prin.C.lo.Et ē tex.
in l.vni.ff.si tab.testa.exta.Scdo ꝛ fortius contra Bar.strin-
git tex.in l.ij.§.inspectio.ff.quēad.test.ape.vbi tex.formalr
dt,inspectio tabularū ēt earum lectionē indicat.vbi verbum
inspicere.cõprehendit sub se legere,ꝛ verbū legere,intelligit
oculis corporeis ꝑz Bar.met.ergo idē dz esse in verbo inspi
cere,qcqd ad illū tex.rñdeat Are.hic.Tertio hoc confirmat
vis vocabuli inspicere.i.int9 aspicere:qꝛ dictio in,significat
q̃dā intrinsecitatē visionis,put in simili dt Bar.in l.gallus.
§.in oib9.ff.de lib.ꝛ post.¶In quinta q.cõcludit not.Bart.
66 †ꝙ ad hoc vt intelligat remissum ius fideicõmissi seu aliđius
depēdens ex testõ: non sufficit ꝙ in instrumēto dicat ꝙ vnus
remisit alteri omne ius presens ꝛ futurum ex testõ vel ab inte
stato iure fideicõmissi vel substitutionis cuiuscunq;,vel alio q̃
cunque iure:qꝛ nõ sufficit facere mentionē de testamēto i ge-
nere,nisi dicat in specie de testõ paterno vt in q precedēti.vl
testõ talis testatoris,aut aliter pbet vel presumat sciētia te-
stamēti:vt hic p eū.ꝛ cū Bar.trāseunt Imo.ꝛ cõiter alij ꝑser
tim Are.q ēt quedā alia satis leuia adducit p decisione bart.
ꝯrium tz solus Ang.hic in ij.q.qꝛ sufficit ꝙ renunciantes vel
trāsigentes in genere cogitauerint de testõ,vt possint iuri suo
renunciare,lz in specie testm̄ ipsum ignorent.sicut in simili in
l.qui iure militari.ff.de mili.test.sufficit in genere militē cogi
tasse filium exheredare:si contingeret ipsum habere filiū: lz i
specie ignoret se filiū habere.ita i pposito ille q ita gñaliter
trāsigit,cogitat in genere de testamento,vt vult illi iuri renun
67 ciare quodcunq; sit illõ†sicut ēt sufficit heredē vt adire possit
hrditatē,scire in gñe se esse institutū,lz nõ sit certus in spē de
quota in qua est institut9,sed in gñe:qꝛ si q̃tumcunq; sit quota
vult esse heres:istud sufficit,ꝛ tenet aditio hereditatis, vt l.si

tu ex

ta ex parte.ff.de acq.here.sic ēt instit⁹tus in duob⁹ testamentis eiusdē testatoris,diverso tpe factis,nesciēs q ipsoꝝ valeat pōt tū esse heres si intēdit esse heres ex quocunq illoꝝ testōrū,si deferat hr̄editas:z ita ōt dr̄e intelligi z limitari,l.cū q duob⁹.ff.de acq.here.z ita refert in hoc vltimo fuisse padue iudicatū. ¶Defendēdo Barto.ad d.l.q iure militari.rndet Jmo.d.Aler.z Bre.q ibi non requirit sciētia specifice:sicut in casu isto in quo ius requrit,p forma sciātiā specificā testi,vt sup eo posset tranſigi.d.l.de his.z d.l.j.§.j.ff.quemad.test.apc.odio occultantiū testamēta.z a fauore publico,vt vltime voluntates defunctoꝝ sortiant effectū vt dēclarāt Bar.z doct.in d.l.de bis.Sed tu caue:q ēt in milite requirit p forma q miles istituat vel exheredet,aut scīēter ptereat filiū,al's ēt testū militis est ipso iure nullum:vt l.sicut certi.z l.si cum vi ytero.C.ō test.mi. Et tū sufficit militēi gr̄ie cogitare.d.l.q iure militari.ergo ista solutio cōmunis nō est vera. ¶Preterea vt ēt tz Zing.hic:nō vr̄ verū assumptū:q scientia dicat esse de formali solennitate trāsactionis cū possit scientia diu precedere trāsactionē,vt p Bar.hic,z in q.precedenti.ergo non est de solennitate formali, cū possit precedere actū: vt l.cum bi.§.si ptor.ff.de transa.z l.obligari,§.tuto.ff.de auth.tuto.ad tex.in d.l.si tu ex pte.rndent Jmo.z do.Aler. q ibi erat certus de certa quota,vt ibi ptz:de quo tū vide Bar.in l.ij quis extrane⁹.§.sciendū.ff.de acq.here.non obstat.d.l.cum q duo b⁹ q2 illa lex,pbat oppositū:ideo fuit male iudicatū Padue fm Jmo.z do.Alex.nā heres ita demū pōt adire hereditatē: si est certus quālibet partem alternatiue non habere obstare editioni,al's secus.l.q5 si dubitet.z l.seq.ff.de acq.here. Item adīēs hereditatē dz scire ex qua causa specifica sit sibi delata hereditas.l.is ad quem.ff.de acquirenda hereditate. ita in proposito debet hic scire ex quo testamento sit sibi delata hr̄editas,cū ergo hic nō sit hoc certus nō dz posse adire:ergō nec renūciare. ¶Adde vltra scribētes q istā opin.Ang.z Bar.ēt reprehendit Lu.ro.dicēs Ang.in hoc errasse consil.cccij.q5 inci.p decisione pposite ꝛsultationis tria arbitror esse discutienda in vltimo dubio,vbi tz cū opi.Bar.z cōmuni q ad hoc vt intelligat remissum fideicōmissum,requirat specifica scientia testamenti in specie,z nō sufficiat scientia testamenti in genere:z rndet ad tres rationes Ang. vt.ō.respondi fm Jmo.inherendo eius fundamentis.lz de Jmo.nullam faciat mentionē. Scdō adde p confirmatione predictoꝝ
71 †q ille dr̄ habere scientiā alicuius rei.q bz sciētiā facti cū oībus qualitatib⁹ suis. Ita est gl.no.in c.concertationi.in verbo sciverit.de appel.in vj.q5 gl.segtur z cōmendat.d.Aler.i consi.cxiij.j.vol.inci.ponderatis his q narrant in themate z statutis.in pe.col.z d.Fel.in c.q5 ad ꝛsultationem de re iud. Itē ad idem q.Bar.vide q decidit Bal.in cons.cxcj.ij.vol.q incipit in testamento Rolādi de scarāpis. sed aduerte lz oēs indifferenter trāsēat cum Bar.z ita esset consulendo z iudicādo tenendū:tū vr̄ aliqualiter dubitandum:nam ex quo isti filiī dividunt hereditatem patris:z sic certi testatoris,z in divisione apponunt clausulā plenam,de qua hic per Bart.dicuntur satis in speciē cogitare de testamento certo,z sicē testamento patris specialiter,cū nō possit ad aliud testamentuꝝ referri. Item cum non sit alia hereditas eis delata ex testamēto nisi ista:z sic possunt dici intellectualiter inspecta verba testamenti paterni p eos q dicta sunt in precedenti.q.z bart.nisi dicas q ex verbis divisionis non apparet an hereditas prīs esset eis delata ex testō vel ab intestato: z isti cū sint heredes ꝑsumunt ignorare.vt ēt Bar.hic plenius.ō.i ij.q.quis renūcient fideicōmissoꝝ cū renunciāt simplr nō referendo se ad aliquod testū in specie,non possunt dici intellectualiter cogitasse de aliquo testō in specie:cum potuisset hereditas eis deferri ex testō fratris sui vel p2oui:z sic etiam non apparet q nā esset hereditas q̄ inter eos simplr dividebat an patris.vl sui vel p2oui. ¶Ultimo inquantū d.Aler.hic satis imperfinenter tangit an dispositioni.d.l.ō bis possit renunciari cū iuramento:an postea possit peti z obtineri absolutio a tali iuramento:dixi de hoc plenius in d.l.de bis.vbi ordinarie ca-
69 dit ad ibi dicta me remitto. ¶†Sexto querit Bart.si in instrumento divisionis fuit dictū q vn⁹ remisit alteri oē ius q̄ bz vel habere sperat vel habere pōt in dictis reb⁹ divisis an videat remissum ius fideicōmissi futuri data sciētia p tentoꝝ in testō z distinguit vt hic p eū,cū quo simplr trāseūt d. Aler.z Bre.dic:z dicit do.Aler.q opinio Bar.est cōis.Adde q̄ z Bar.tz Rapha.cu.hic in vij col.de quo ipsi nulla faciunt mētionem:q2 lz fideicōmissum non videat remitti ab ignorante p viā spālis pacti vel trāsactionis:tū remittit via generalis remissionis:p notata p Bar.in l.cū aglisana.ff.de transac.cōfirmat.z vltra eam:q2 verba generalia dāt generaliter ꝑiudicare,vt est text.i l.si in fi.z ibi Ang.bene no.C.ō dotis.pmiss. Bal.in l.pactū dotali.in xvj.q.C.de coll. Jte fm Rapha.cu.data scientia testamēti,cū ista verba habeāt tractū successiuū in futurū,vt ēt dōt Bar.hic:p l.si ita q5.in p2in.ff.de le.j. vr̄ ēt q ius fideicōmissi futuri veniat z cōprehendat,per text. in l.stipulatio ista.§.qsitū.ō.co.sed rndet fm Bar.hic q verba gñalia non referunt ad ea q dependent ex testō fm gl.in l.tres fratres.in gl.magna.ff.de pac.z cū Bart.ēt tz Bal.in c.si q5 miles.in pe.col.in ti.cōst.sen.do.lotha.in fen.z in cons.cccclxx.tertie ꝑtis inci.factū p2oponit esse tale.Francis.decessit Item dum Bar.dt q illa verba habere sperat intelligunt de spe.q habeat causam de presenti vel de preterito z illa est p babilis:nō aūt de illa q nō bz nunc causam p existentem per l.q servus.cū gl.vbi dixi.ff.de condi.ob.cau. Adde bonum tex.in l.si vroꝝ.§.diuus.z ibi Bar.ad hoc no.ff.ō adul.Bar. in l.q cū tutoꝝ ib⁹.in p2in.ff.de transa.cū aliis 2coꝝ.hic alleg.
70 p d.Aler. ¶†Septimo q̄rit Bar.an p verba generalia ō q b⁹ s.in q.precedenti,sez si remisit vnus alteri oē ius q̄ bz,vel habere sperat:vel q̄n pmittunt nō venire ꝛ divisionē, rōne alicuius substitutionis facte in testō paterno, vt per Bart. ō.i ij§. z v.q.intelligat remissum ius succedendi ex substitutione pupillari q erat inter fratres dividentes q̄ ius sit futurū er cā tū de pūti:vt l.ij.ff.de fig.libe.determinat Bart.q nō:z intelligē ēt si talia verba fuissent,plata a scientibus:q2 p substitutionem pupillarē q5 efficit heres pupilli,z sic esset pactū factuꝝ de futura successione viuentis omittenda:q̄ est improbatum iure:vt l.q superstitis.ff.de acq.her.z l.pactū dotali.C.ō coll. Et vr̄ gl.in l.j.C.de pac.z in gl.fi.magna.in ver.ij.obstat.cū Bar.transeunt Zing.in iij.q. Pau.de ca.in vj.col.z lati⁹ d. Aler.hic Bal.in l.j.in iij.col. Et ibidē Sal.C.de pac. Adde facere q de hereditate pupilli viuentis nō dz q5 esse solicit⁹ z sic de substitutione pupillari donec pupill⁹ viuit, vt ōt tex.i l.ij.§.interdum.de vul.z pu.z in l.ita tū.§.a patre.ff.ad treb. necō illa substitutione pupillari est aliqua spes ꝓbabilis i iure viuēto pupillo:vt l.post emācipationē.in pn.ff.ō libe.leg.z notabr tradit Bar.inferens ad statutū in l.ij pōt.i ij.col.ff. de acq.here.z ibi respōdet Bar.ad d.l.ij.ff.de statuli.hic allegatā per ipsum Bar.in contrarium q loquit in casu speciali fauoꝝ libertis.vt viuēte pupillo dicat habere spē p2obabilem,vt ibi,z l.in tabulis.ff.eodem ti.de statulibe. Sec⁹ est in substitutiōe fideicōmissaria:in qua subest spes ꝓbabilis.ptz:
71 q2 ꝓ fideicōmisso cōditionali pōt interim peti cautio,vt toto titulo.ff.vt leg.no.caue.z.l.cuꝝ archimedoꝝ.C.vt i pos.leg.z ibi nō tractat de hereditate viuētis:sed testatoris ta mortui. aut.nisi rogati.C.ad trebe.z declarat Bar.i.l.ij pōt.i ij.cōtō cōmissuꝝ cōditionale pōt per pactū remitti.d.l.j.z ibi glo. z docto.z.l.cū proponas.z.l.ō fideicōmisso.C.ō transact.ad idē facit:q2 per substitutionē pupillarē succedit pupillo z in bonis pupilli.l.ij si plures.§.ad substitutos.z.l.coheredi.§. cū filie.ff.de vulg.z pup.Bz si dividētes hereditatē paternā remittāt omne i⁹ q̄ habz vl hr̄e sperāt i reb⁹ divisis vel in hereditate defuncti:ergo talia vba plata int fratres dividētes, nō possunt referri ad bona pupilli viuētis:z sic ad substitutionē pupillarē ad idē facit:q2 si talia vba gñalia referrēt ad substitutionē pupillarē:cū p eā vt dixi succedat pupillo z i bonis pupilli seq̄ret q̄ isto mō quaret pupill⁹ q̄ nō haberet hr̄ēdē sibi datū a patre i substōne pupillari:z sic destrueret testū pupilli q̄ esset absurdū:z p ista fundamēta apparet q boc procederet,etiā si in tali remissiōe gñali interuenisset iuramētū fm Ang.hic.in.ij.q.quis.do.Aler.hic equinocās tenet 2riū.
72 ¶†Octauo querit Bar.q in instrumētis divisiōis fuit dictū q vn⁹ alterū z alter alterū facit in dictis reb⁹ ꝑcuratoꝝ,tā. q̄ in rem suā:ita vt amodo possit p2o dictis rebus agere z se tueri z oia facere que ipse dñs posset facere: vel fuit dictū q̄ cōcesserūt adinuicem dictas res ad habendum,tenendū,vendendū z alienādū ꝛc.An videat remissum i⁹ fideicōmissi futuri:z pcludit q̄ si alienatio est sequuta, nō possit ēptoꝝ posica inquietari:siue fratres dividentes fuerint scientes siue ignorantes. Et sic frater supstes nō poterit venire ex fideicōmisso: cuius cōditio postea extitit ad illas res alienatas post talē divisionē per alium fratrē tunc defunctū:quasi videat fideicōmissarius consensisse alienatiōe fideicommissi per.l.si fundū per fideicōmissum.ff.ō lega.j.Ad hoc etiā allegat Bart.l.si mandato titū.ff.manda.z non dicit in quo.§.credo q̄ sit corrupt⁹?z q̄ debuit allegare.l.luctuo titⁿ.in illo titulo.ff.mānda.quē text.referendo Bart.allegat demi.Alex.an.in consi. clxxxix.scōi volu.j.statim allegando.Si autem alienatio nō est sequuta:tunc permissio illa de alienando non ꝓtendicat in iure fideicommissi.l.sicut.§.supernacuum.z.§.penulti.ff. quib us mod.pign vel hypo.sol.Et ideo verba divisiōis sunt

diligentissime intuēda ꝑm Bar.ita ꝯcludit Bar.cū quo sim-
pliciter trāsit d.Alex.quis Ang.hic in v.q.referat Bar.sim
plr velle ꝙ si in diuisione data est vicissim ptās vēdēdi ⁊ alie-
nandi bona diuisa ꝙ tunc ius fideicōmissi videat̄ esse remissū.
⁊ idē dt Ang.esse si vnus alteri ⁊ alter alteri bona ex diuisiōe
in partē obuēta ꝯcesserit,ꝑ se ⁊ illis qb' bona predicta ꝯcede
re voluerit: nam ēt ꝑ ista verba censet̄ ꝯcessa ptās alienandi
ꝑ tex.in c.j.de feu.nō habente ꝓpriā naturā feudi. Secus si
dictum fuisset ⁊ cui iura sua concedere voluerit:nā tunc intel
ligit̄ de iurib' suis ꝓut sunt:⁊ sic cū onere ipsius fideicōmis
si ꝑ tex.i d.c.j.i fi.de feu.ñ habēte ꝓpriā naturā feu.i vsi.feu.
facit tex.in l.lex vectigali fundo dicto.ff.de pig.¶ Sed certe
Bar.nō vult simplr ꝙ ꝑ predicta verba intelligat̄ fideicom
missum esse remissum,vt stati ꝓbabo:sȝ distinguit ꝓut.s.eum
retuli.Are.hic ēt vr̄ intelligere Bar.velle ꝙ ꝑ talia verba i-
telligat̄ remissum ius fideicōmissi:⁊ reprobat presertī qñ di-
uidētes ignorabāt ius fideicōmissi:q2 iuri ꝙs ignorat sibi ꝯ
petere nō intelligit̄ renunciare vulgata.l.mater decedēs. in
pn.ff.de inof.test. ⁊ l.ex maleficijs.§.si qs absentis.ver.longe
min'.ff.de ac.⁊ ob.Itē nec ēt iter sciētes:q2 dicte clausule sūt
accessorie ad ꝯctum diuisionis:ergo nō dn̄t ampliare naturā
73 ꝑncipalis dispositionis:†q2 clausule q̄ apponunt̄ in executi-
uis,nō dn̄t ampliare executionē:nec ei' naturā mutare,vt est
tex.egregi' ⁊ valde notabilis in cle.j.de preb.de quo tex.dici
opportune.s.in gl.lȝ eā possem declarare ꝑm Bal.in l.eā ꝙ.
in ij.col.C.de fideicō.vñ per dicta verba intelligit̄ data ptās
alienādi ꝑm naturā diuisionis,scȝ quousqȝ cōditio vel dies fi-
deicōmissi euenerit iuxta l.fi.§.sin autē sub ꝯditione.C.cōia.d
lega.Et est coloratum fundamentū.¶ Sȝ caue q2 isto modo
dicta verba essent superflua ⁊ nihil operarent̄ cōtra.l.si quā-
do.in princi.cū simi.ff.de leg.j.⁊ c.si papa.de priui.in vj.nec
Bar.vult ꝙ ꝑ talia verba dicat̄ renunciatū iuri fideicōmissi,
nisi ꝑm distinctionē ꝙ.s.retuli.ptȝ:q2 si ꝑ talia verba iduce-
ret̄ renunciatio fideicōmissi,ꝓcederet siue sequuta esset alie-
natio siue nō:cui' ꝯtrariū vult Bar.Itē si induceret̄ renunciatio
fideicōmissi,nō posset postea haberi regressus ad pretiū ꝯtra
alienantē,vel eius heredē:cuius ꝯtrariū vr̄ velle Bar. remitten
do se ad.l.si fundū.ꝑ fideicōmissum.ff.de leg.j.vnde tene di-
stin.Bar.hic:ꝙ etiā tenet.d.Alex.in cons.clxxix.ij.vo. quod
inci.viso ⁊ nature discusso processu.in v.co.⁊ in consi.xviij.v.
vol.qd inci.viso themate suprascripto.d.Fran.de cur.in ꝯs.
lxiij.qd incip.antiquissima ⁊ nobilissima familia,in vl.chart.
Limita vt per Bar.in consi.lxxij.qd inci.ex facto ꝓponitur ꝙ
74 nobiles viri.in ij.dubio.vbi omnino vide. †Iteȝ inquantum
Bart.tȝ ꝙ sola permissio de alienādo nō sequuta alienatione
non preiudicat iuri fideicōmissi.Adde quod idem esset si ista
potestas alienādi esset data in laudo diuisionis per arbitros:
⁊ alienatio non esset sequuta:vel si esset sequuta,fuisset alia rō
ne inualida.ꝑm Lud.ro.in cons.cccciij.qd inci. pro decisione
prepolite ꝯsultationis tria arbitror esse discutienda:itē tene
ꝙuis Bal.in consi.ccccxl.iij.partis.inci.factū ꝓponitur esse
tale Franciscus decessit.circa fi.vbi Bal.simpliciter dicit qd
Bar.hic in ista.vij.q.ponit ambages:q2 ꝑm eū dicta verba d
bent intelligi ꝑm naturā diuisionis.per l.per diuersas.§.ex-
ceptis.C.manda.⁊ plus non dicit.¶ Decimo notablr̄ querit
Bar.duo fratres habebāt ab ecclesia fundū emphyteuticum
cōmunē.ita qd vno precedēte sine liberis.debebat deuenire
ad alium superstitem,diuiserunt inter se illū fundū, ⁊ remise
runt inuicem omne ius ꝙ habēt vel habere sperāt,vno eorū
mortuo sine liberis,frater superstes petit eius partē vigore
istrumēti emphyteutici:ecclesia vero q̄ est domina directa dr̄
ꝙ ipe cecidit a iure emphyteutico ꝓpter duo.Primo q2 di-
uisio est alienatio ꝙ fecit ipsa ecclesia nō reqsita,ergo cecidit
a iure emphyteutico.ꝑ l.fi.C.de iure emph.⁊ c.potuit.d loca
to.Scdo q2 ꝑ talē diuisionē fuit tali iuri emphyteutico ꝑ ip-
sos fratres reficiatū:querit̄ qd iuris.Bart.in vtroqȝ tȝ cōtra
ecclesiā:⁊ dt do.Alex.in fi.huius q.qd iste decisiones Bar.i
hac.x.q.sunt ꝑpetuo tenende mēti:q2 quotidiane in practica.
idē ⁊ latius in vtroqȝ mēbro ꝯsuluit Bar.in cons.lviij.qd in-
ci.ex themate predicto tria dubia oriunt̄.in scdo ⁊ in vltimo
dubio:⁊ istā.q.q2 vtilis est ⁊ quotidiana intendo bene ⁊ ordi-
75 nate examinare.¶ †Circa primū Bar.duo ꝯcludit.Primo
ꝙ plures emphyteute possunt inter se diuidere emphyteusim
irrequisito cōsensu dñi ⁊ non incidunt in penā caducitatis:si
cut ēt plures feudatarij possunt inter se diuidere feudum cō-
mune sine ꝯsensu dñi.x.imperialē.§. preterea ducatus.⁊ ibi
Bal.⁊ alij de ꝓhi.feu.alie.ꝑ Fed.in feud.Spec.in ti.de feu.§.
eū.in ver.cccxviij.⁊ tribus ver.sequētib'.Ioā.and.notablr
in rub.illi' ti.de feu.in pe.col.gl.⁊ Bar.i l.cōi diuidūdo.in ij.
ff.cōmu.diuid.gl.⁊ Bal.in l.familie.C.fami.herci.⁊ gl.in ca.
lȝ.in gl.fi.de voto.Cum ista prima cōclusione qd plures em-
phyteute possint rē emphyteuticā inter se diuidere sine ꝯsen
su dñi,tenent alij ⁊ est cōis opi.vt ēt attestant̄.d.Alex.⁊ Are.
hic.idē tȝ Bar.in l.cum hi.§.si vni.ff.de transac.in l.⁊ ideo in
prin.ff.de cond.fur.cum alijs concor.hic adductis ꝑ d.Ale.
⁊ vltra eū idē ēt tȝ do.Ant.de but.in cons.xxxvij. qd inci.viso
puncto ⁊ instrumēto,ꝑ ista cōi cōclusione soleo allegare bonā
rōnem.Nā lȝ diuisio que fit inter emphyteutas sit vera alie-
natio:non tñ in ea reqritur consensus dñi:q2 qñ emphyteuta
vult diuidere per hoc nō vult alteri vendere partē suā aliqno
pretio:ita ꝙ dñs volens tantundē pretiū prestare debeat ce-
teris preferri,iuxta.d.l.fi.C.de iure emphy.imo vult partē
suā diuisam ꝑ se retinere.Ideo tūc.d.l.fi.locū habere nō pōt,
sicut qñ emphyteuta vult alteri extraneo donare inter viuos
vel alij legare in testō,nō est requirendus dñs,an velit sibi do
nari vel legari,q2 sine dubio acceptaret:⁊ hic non cadit ꝓtiū.
Ideo ne eius cōsensu pōt hoc fieri ꝓut tale tenui ⁊ firmaui in
d.l.fi.C.de iure emphy.Ad idē facit ꝙ vult bona gl.⁊ notabi
lis ꝙ ibi sequit̄ do.Ant.de but.in c.ex insinuatione.in gl.j.d
76 iure patro.q̄ tenet†ꝙ lȝ patronus non possit alienare iuspa-
tronatus in extraneum sine cōsensu episcopi,⁊ sic superioris.
c.illud.de iure patr. Tñ qñ essent duo cōpatroni,potest renū
ciare alteri compatrono.sine consensu superioris:q2 ista non
est proprie alienatio,⁊ illā gl.d.Abb.ibi dt esse singularē ⁊ se
nescire alibi:⁊ putat eam esse equiorē lȝ in puncto iuris dubi
77 tet per aliqua leuia,vt ibi per eum.¶ †Scdo cōcludit fortius
Bar.qd plures emphyteute possunt inter se quocūque titu-
lo alienare sine ꝯsensu dñi,per tex.in l.voluntas.C.de fideic.
vbi heredes ꝓhibiti per testatorē alienare,possunt,tamen in
ter se ⁊ donare ⁊ alienare.Sed tu caue q2 ille tex.vr̄ parū fa-
cere,q2 ibi loqtur qñ ꝓhibitio alienādi erat quo ad extraneos
puta extra familiā:nō aūt inter seipsos. Mouent̄ ēt per rō-
nem:q2 quilibet est obligatus ad pēsionē,ideo talis alienatio
que fit inter eos nō preiudicat directo domino ⁊ sic ecclesie.
ista ꝯclusio est valde dubia.Idē ēt tȝ Bar.in preal.cōs.lxviij.
in ij.dubio.Et in d.l.cū hi.§.si vni.⁊ ibi Pau.de ca.ff.de trās
act.⁊ idem Bar.in l.⁊ ideo.in prin.ff.de condi.fur.⁊ in l.j.in
fi.per illū tex.C.de impo.lucra.de script.li.x.Idem tȝ Bart.
sub dubio.tñ forte in l.si domus.§.fi.in fi.⁊ ibi Ang.de leg.j.
ꝙuis idē Bar.indecisum relinquat in l.pater.§.qndecim.ff.
de leg.iij.Idem per rōnem Bar.tenet etiā Cal.in consi.x.po-
sito in titulo de locato.qd incipit si ecclesia in emphyteusim
concedit.Idem simpliciter tenet Io.an.in addi.Spe.in tit.d
locato.§.nunc aliqua.in vers.lxxij.in prin.Sal.in d.l.fi.in vij.
col.in prin.C.de iur.emph.Idem multum ampliando tenet
idē Sal.in l.ea lege.C.de cond.ob cau.in antepe.col.in vers.
quero circa idē plures fratres.vbi multum egregie ampliat
istam conclusionē Bar.procedere.ēt plures fratres acceperūt
fundum in emphyteusim,ꝑ se ⁊ filijs ⁊ descendentibus:⁊ in-
strumento ꝓmiserunt nō alienare irrequisito domino sub cer
ta pena:qd tamen adhuc non obstante tali ꝓmissione penali d
non alienando vnus alteri poterit alienare: nec alienando in
cidet in dictam penam:q2 sunt eiusdem conditionis:⁊ ex eadē
causa pariter obligati domino per tex.in l.j.§.j.in ver.nā cuȝ
persone conditio.C.de impo.lucra.descri.li.x.qd valde not.⁊
liga bene ad digitum.Ita videtur esse magis cōmunis opin.
cum Bar.vt patet ex predictis.Ideo consulendo ⁊ indican-
do non videret̄ tutum ab ea recedere,vt notāt Bart.⁊ alij in l.
fi.C.de pe.iu.qui ma.cano.in c.j.⁊ in c.ne innitaris.de consti.
¶ Contrariū tñ tenent gl.Guil.de Cu.⁊ Alb.de rosa.in d.l.
cum hi.§.si vni pluribusve.ff.de transac.⁊ Gul.de Cu.refert
etiā Bar.hic.mouentur ꝑ illū tex.⁊ per tex.in l.si pupillorū.
in prin.ff.de reb.eorū.Idem tȝ gl.⁊ Bal.in l.dudum.C.de ꝯ
ben.emp.⁊ in l.voluntas.C.de fideicō.idem tȝ d. Alex.in d.
l.si domus.§.fi.vbi tamen hoc limitat.ff.de lega.j.⁊ ista pars
semper mihi placuit:q2 rō in qua Bart.hic ⁊ vbiqȝ fundat re
torquetur fortiter ꝯ eum:nā dicit Bar.ꝙ ratio quare emphy
teuta prohibet̄ alienare in extraneū sine consensu domini:est
q2 fieret preiudicium domino:cum ille tertius non sit obliga-
tus actione personali domino ad canonem emphyteuticum
ei soluendum,prout est ipse emphyteuta:que ratio cessat quā
do sunt plures emphyteute vnius domini:cum vnusquisque
sit obligatus actione ꝑsonali domino ad canonem soluendū.
Ista ratio videtur stringere contra Bart.q2 lȝ vnusquisque
ex istis emphyteutis sit obligatus actione personali domino
ꝑ parte sua:tñ pro alia parte quam emit a socio non est verū
ꝙ ipse sit obligatus actione personali:q2 quantum ad partes
aliorū habetur pro extraneo ⁊ sic est perinde ac si fieret alie-
natio in extraneum:⁊ sic ratio Bar.concludit ꝙ etiam inter
ipsos emphyteutas alienatio nō sit permissa sine cōsensu do-
mini

mini:sed qd socius volẽs alienare partẽ suã in sociũ,tenet pri
us requirere dñz,an ipse dñs velit tm̃ prestare ꝓ illa pte:quã
tũ alius socius obtulit:ꝛ ei dz preferri.iuxta d.l.fi.C.de iure
emphy.Vin refert ꝙ pria conclusio Bar.superius relata ꝛ
approbata cõiter dz intelligi qñ diuiso fieret iter emphyteu
tas,ꝓ illis partibus ꝓ quib9 emphyteute obligati sunt ad pẽ
sione dño secus si in diuisione fieret adiudicatio totius vl' ma
ioris partis emphyteutice vni:tũc nõ posset cõsensu domini:
78 per ea q̃ proxime dicta sunt. ¶ †Secũdo principaliter vult
Bar. ꝙ si frates diuidẽtes inter se fundũ emphyteuticũ,re-
miserunt inuicẽ omne ius ꝙ habẽt vel habere sperant: talis
renũtiatio nõ ꝓdest ecclesie:q̃ est directo domina:duplici ra
tiõe. Prima qꝛ pactũ nõ porrigit ad illas personas ad quas
nõ interest paciscentis porrigi.ꝛ l.heredi. §.fi.ꝛ l.seq. ff.de
pac.sz ꝙ istõ pactũ porrigat ad ecclesiã nõ interest fratris pa
ciscẽtis. Sed mirãdũ est de hoc fundamẽto. Bar.ꝛ ꝙ alij scri
bentes ita simpliciter trãsiuerint cũ eo, qꝛ speciale est in ec-
clesiã.vt ei possit queri ius ex cõtractu alteri9 vt stipulatiõe al
terius,etiã qd nõ intersit ꝯhentiũ vel stipulãtiũ ꝓut plene cõ
cludit.d.Alex.reprobata opinione aliquorũ qui ꝯriũ tenebãt
in l.stipulatio ista.§.fi.s.eo.per illũ tex.in ver.edẽ sacra.qui be-
79 nefacit,cũ alijs concor.ibi allega.per d.Alex. ¶ †Scdo mo
uetur Bar.qꝛ ꝙ nõ queritur illi cui remitto, remanet apud
me remittẽte.l.nec vtilẽ.ff.ex qui.cau.ma.vbi ẽt tex. in fina.
Neque enim intelligit amissũ ꝙ oblatũ alteri nõ est.facit l.cũ
quis.§.si debitori.ff.de sol.gl.ꝛ Bar.in l.qui hoiem.§.si de-
bitori.ff.eo.se istud pactũ nõ fuit acquisitũ fratri:cui facta est
renũtiatio:cũ ipse postea decesserit sine filijs. Nec etiã ꝓdest
eius heredi cũ sit extraneus ergo nõ recedit ius ab ipso renũ
tiãte. Idẽ ꝛ latius tz Bar.vbi etiã alias rationes adducit in
prealleg.cõsi.lviij.ꝙ inci. ex themate p̃dicto tria dubia oriũ
tur in vltimo. Istã.opi.Bar.tenẽt ꝛ defendũt Are.ꝛ lati9 do.
Ale.hic. Eã impugnat solus Pau.de ca. hic in vna lectura:
qꝛ portio defũcti reuertitur ad ecclesiã, postq̃ iste frater su-
peruiuẽs a se abdicauit illud ius emphyteuticũ, nõ quidẽ ex
natura pacti:cũ nõ intersit paciscẽtiũ agri alteri:ꝛ sic ecclesie:
ẽm eũ.l.stipulatio ista.§.alteri.s.e.q̃uis ego stati in hoc ꝯriũ
80 tenuerim ꝛ meli9. Sed rõne abdicatiõis facte a se † sicut si ha
bẽs vsum fructum renunciaret in manibus cuiusdã tertij: ex
natura iuris renũciati. vsusfructus cõsolidatur cũ ꝓprietate.
§.finitur.insti.de vsufru.z facit ẽm eũ tex.i.c.j.de eo q facit fi
nẽ agna.in feu.vbi si vasallus renũciat oĩno feudo in manib9
vnius agnati ista renũciatio ꝓdest alteri agnato, licet absenti
ꝛ qui nõ est heres illius cui facta est renũciatio,sz venit ex ꝑ-
sona sua,ꝛ vult excludere renũciatẽ,lz Bal.ibi destruat illum
tex.intelligẽdo eũ qñ vassallus renũciauit iuri suo feudi i mani
bus directi dñi:quo casu cũ i9 vtile renũciatis cõsolidet dire-
cto dño ex natura rei:ꝛ i cõsequẽtiã prodest ita renũciatio ter
tio agnato. ¶ Adde pro ista opi. Pau.de ca. cõtra. Bar. hñ
facere tex.quẽ.j.in discursu allegat.d.Alex.in.l.si vsufruct9.
ff.d iure do.vbi clare ꝓbat qd si vsufructuari9 renũciat in ma
nibus tertij vsumfructũ, qd ex tali renũciatione querit ius di
recto dño,ergo idẽ dẽbet esse in emphyteuta:cũ vterq̃ habeat
dñium vtile:ꝛ põdera qd ille tex.ad literã tollit vnã rñsionez,
quã dat Are.ad.d.§.finitur.inst.de vsufru. allegatũ p Pau.
de ca. Nã dicit Aret. ꝙ ille tex.facit in ꝯriũ, dũ vult ꝙ finitur
vsusfructus.si dño ꝓprietatis ab vsufructuario cedatur:nam
extraneo cedẽdo nihil agit.ibi dicit tex. qꝛ dico ꝙ hoc expres
se declarat tex.in d.l.si vsufruct9.qui formaliter dicit qñ di-
ximus vsufructũ a fructuario cedi nõ posse nisi dño proprieta
tis:ꝛ si extraneo cedatur.i.ei qui proprietatẽ nõ habebat. ni-
hil ad eũ trãsire:sed ad dñm ꝓprietatis reuersurũ vsufructũ:
quẽ tex.allegat gl.in.d.§.finit. Tñ tenẽdo opi.Bar. potes rñ
dere prout rñdet.d. Ale.hic,ꝙ hic i cã diuisionis nõ est facta
aliqua prohibita trãslatio.per quã statim debeat cadere a iu-
re suo.d.§.imperialẽ.c.preterea ducatus.de probi. feu.alie.
per Fede.in feu.ꝛ no Bar.hic,secus in.d.l.vsusfructus. ff.de
iure do.vñ tene decisioẽm Bar. q̃ est magis cõiter approbata.
quã etiã tenet Fed.de se.in cõsi.lxxvij.incip.factũ sic se habet
quidã Abb.ꝛ in cõsi.ccxxviij.inci.factũ tale est duo fratres.
Lu.ro.in.l.vnica.in.xij.q.ad fi.C.qñ nõ pet.par.ꝛ in.l.stipula
tiões nõ diuidũtur.in quinta charta per totã.s.eo.do.Ale.in
consi.clxxxviij.ij.vol.qd.inci. viso ꝛ mature. discusso ꝓcessu.
in.iij.co.ꝛ in cõs.cv.iiij. vol. quod inci. in causa Nicolagij de
cãpegio,ad fi.ꝛ in cõsi.xxj.v.vol.quod inci. viso cõpromisso.ꝛ
adde tex.nota.in.c.j.de eo qui fe. finem ag.gl.ꝛ doc. in.c.si
quis miles.in ti.cõsti.feudo. de lotha.in feu.quã gl. in specie
inducit.d.Alex.hic reliquas tres.q.Bar.expediuit in gl.vbi
congruentius cadebat:ꝛ sic remanet plene expeditus iste. §.
cum omnibus questionibus Bar.

Lex cxxiij.

1 ☞ Promissio facta ob turpẽ causam de preterito vel de futuro: est ipso iure nulla.7.79.
2 Potest statutũ ex causa publica et pro communi quiete assignare premium occidenti bannitũ.
3 Quod fit l.permittẽte penam non meretur.
4 Licet homicidiũ quod fit.l.permittẽte sit impunibile, tamen qui illud facit peccat mortaliter.
5 Non valet statutum permittẽs homicidium.
6 Bannitus ex sola contumacia nõ potest impune occidi. virtute statuti permittẽtis bannitum posse impune occidi.
8 Generaliter oẽs stipulationes turpes sunt nullius momenti.

1 Si plagij † Promissio fcã ob turpẽ cãm
de preterito vel de futuro, est
ipso iure nulla.h.d. ¶ In tex.ibi vel facti cã.istum
tex.reputat esse singularẽ Pau.de ca.ꝛ d.Ale.hic.
d ꝓmissio seu dispositio remuneratoria maleficij iã cõmissi,
nõ vz neq̃ tz:secus si fieret ꝓ maleficio cõmittẽdo,ꝛ hoc siue
si remuneratio ꝯhetiũ,vt hic siue testatoris vl statuti:qꝛ statu-
ta debẽt esse honesta.§.erit aũt lex.iiij.dist.ꝛ l.ij.ꝛ ibi gl.ff.de
2 legi.† põt tñ statutũ ex cã publica,ꝛ pro cõsequẽte,assignare p̃
mium occidẽti bannitũ:vt m Hosti.ꝛ alios in c.j.de cõsue. Jo.
an.in addi. Specu.in tit.de consti.§.j.ad fin.ꝛ regula ꝙ quis
in mercurialibus. Itẽ valet statutũ disponẽs ꝙ bannitus pos
sit impune occidi:cũ cẽseatur public9 hostis ciuitatis. vt not.
Bar.in.l.ij.per illũ tex.ꝛ ibi Bal.ꝛ alij.C.qñ liceat si in.se vi.
ꝛ in.l.oẽs populi.in.ij.q.iij.q.prin.ff.de iu.ꝛ iur.ꝛ in.l. amis-
siõe.§.j.de ca.dimi.ꝛ in.l.vt vim.vbi etiã Bal.ꝛ alij.ff. de iust.
ꝛ iu.ꝛ notabiliter Albe.de gãdino in tractatu maleficiorũ. in
xxiij.rub.de bãnitis pro maleficio.in.j.co.Bal.ꝛ in.l. vnica.
in.x.co.C.de cõtes.ꝛ in.l. fi.C.si cõtra ius vel vti.pub.ꝛ in.l.
decuriões.C.de infa.Ang.in.l.j.ff.de cõst.prin.d.An.de bu.
Imol.ꝛ alij in.c.q̃ in ecclesiarũ.de cõsti.d.Ant.de but.in.c.si
vero.de sen.excõ. Nellus in trac.bãnitorũ. in.q.secũdi tẽpo-
ris.d.Alex.in cõsi.cxiij.primi vol.inci.põderatis his que in
themate narrãtur.ꝛ in cõsi.lxv.iij.vol.quod inci.attẽta dispo
sitiõe statuti.in.j.col. Tñ aduerte:ꝙ cũ tale homicidium fiat
statuto permittẽte ex causa legitima,nõ appellatur delictum
3 punibile:† qꝛ qd fit.l.permittẽte nõ dz puniri.l.Gracch9.C.
de adul.l.i cõcubinatu.ff.de cõcub.vñ stãte tali statuto,potest
qui bannitũ licite occidere,etiam in foro conscientie.per.d.l.
gracch9.vbi etiã Bal.de quo t'git Alb.de ros.in trac.statuto
rum.in vlti.parte.in.q.xvij.cum duabus seq. Cano.in.c.fi.de
cõsue.Bal.in.l.j.in.ij.co.C.si a nõ cõp.iu. Et dicit.d.Ale.hic
magnũ verbũ ꝙ ista est magis cõmunis õpinio: in quo aduer-
te ꝙ si dñs Ale.intellexit qd ista sit magis cõis opinio: ꝙ va-
leat statutũ disponẽs ꝙ bannit9 possit impune occidi: credo
ꝙ verũ dicat. Sz si intellexerit ꝓut eius verba vidẽtur sonare,
ꝙ stãte dicto statuto licitũ sit occidere bãnitũ etiã in foro con-
sciẽtie:nõ credo ꝙ sit verũ:ꝛ in cõtrariũ alle.gl.solẽnẽ in.c.in-
4 hec.xxxiij.q.n.q̃ signãter tz† qd lz homicidiũ qd fit a lege sta-
tuto permittente nõ puniat.d.l. Gracch9.tñ illud q facit pec
cat:quã ad hoc reputat sing.Lu.ro.in repetitiõe authẽtice si
militer.C.ad.l.fal. in xxxiiij. speciali pie cause inter vltimas
volũtates.ponũt Imo.ꝛ Mod.in.l.qd ergo.§.j.ff.de le.j.illã
gl.etiã reputat ad hoc sing.Jo.de an.in.c.interfecisti.in.ij.co.
de homi.ꝙ p ꝓmissionẽ iuris ciuilis nõ excusat qs a peccato
homicidij. Alibi dixit Bal.in.c.j.in.j. co.de iud. ꝙ stãte statu
to ꝙ bãnitus possit impune occidi,ꝙ tale delictũ nõ sapit i in-
nocẽtiã:qꝛ homicidiũ sine im ũditia esse nõ põt. Alibi tz.Bal.
5 in.c.fi.in.iij.no.de prescri.† ꝙ nõ vz statutũ permittẽs homi
cidiũ.tãq̃ statutũ licẽtie:qꝛ impossibile est ꝙ peccare mortali-
ter sit licitũ,lz bñ valet quo ad impunitatẽ vel imaginationem
pene,lz.d.Fel.in.d.c.q̃ in ecclesiarũ.in.vij.co.restringẽdo il-
lã gl.in.d.c.inter hec.intelligat eã,qd loquat homicidiũ ꝑmis
tit ad vindictã.ꝛ sic aio effundẽdi sanguinẽ humanũ: tũc pec-
cat vt ibi. secus qñ facit zelo rei publice,ꝛ aio exequẽdi statu-
tũ. Itẽ intellige qñ tale statutũ fieret cũ causa que est legitima
ad occidẽdũ.vnde dicit Bal.in.l.cũctos populos.in.viij.co.
C.de sum.tri.ꝙ valet statutũ disponẽs qñ bãnit9 ex graui cri-
mine possit occidi.l.taptores.C.d.epis.ꝛ cler.sec9 si ex cã min9
legitima: tunc nihil valeret etiã in foro seculari.puta si fieret
statutũ ꝙ bãnit9 p pecuniario debito possit occidi. vt est glo.
iij.q.j.in sũma,circa mediũ.tenẽt cano.presertim.d. Ant.de
bu.Jo.de imo.ꝛ Mo.in.d.c.q̃ in ecclesiarũ.Bal. in.l.j.in iij.
co.C.si a nõ cõpe.iu.facit qd signãter decidit Bal.i.l.si mora.
6 ff.sol.matri.vbi tz† qꝛ stãte statuto,qd bannitus possit ipugne
occidi:certe si esset bãnitus ex sola cõtumacia, prout tota die
contingit:nõ posset occidi virtute dicti statuti. qꝛ non est pro
prie:maleficiũ sed culpa.qd ppetuo nota:ꝛ ibi.d. Ale.in.pe.
charta.dicit ꝙ istud magis cõiter tenetur.cũ concor.ibi p eũ

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ad hoc allegatis. ¶ Sed aduerte q Bar. i cõs. clxxviij. q i-
cipit statuto castri plebis cauet: q qcũq reperit exbãnit⁹ zc.
vbi notabiliter tenet Bar. q statutũ disponẽs z cõdẽnatus p
maleficio. in. l. libris. possit impune offendi vel occidi valet et
tenet, z est fauorabile, inductũ fauore reipublice, z pro quiete
cõi vt vbi notabiliter p eũ. Idẽ tenet. d. Nellus de sancto Ge
miniãno i trac. suo bãnitorũ. in q. secũdi tẽporis. licet de Bar.
prime allegato nõ faciat mẽtionẽ. vt dicit q lz al's tenuerit q
tale statutu deberet intelligi qñ bãnit⁹ fuerat ex causa, ex qua
ei capto deberet irrogari mors: sequut⁹ Ray. de Fori. idẽ te-
nẽte in repetitiõe. l. oẽs populi. ff. de iust. z in. tñ nũc tenet idi-
stincte valere statutũ: quia in hoc nõ statuitur solũ pter deli
ctũ pter qd fuit bãnitus: sz etiã pter ɔtumaciã z inobediẽ-
tiã factã suo principi, propter q̃ mores dz sibi irrogari. vt est
tex. in. c. ij. de maio. z obe. Sed istud est fragile fundamẽtũ in
7 telligẽdo tex. in. d. c. ij. prout ibi gl. z doct. intelligũt. ¶ † Re
deundo ad tex. Limita nũc istud notabile: z sic istũ tex. vt pro
cedat qñ promissio fieret solũ ob cãm turpẽ de pterito: tunc est
nulla, vt hic: secus si promissor erat alias donaturus fm Jac.
de are. in. l. si patron⁹. ad fi. ff. de dona. Pet. d. bellaper. Bar.
Ang. Imo. z latius. d. Alex. z Are. hic z Lud. ro. in. l. genera-
liter. s. eo. Secũdo no. ex hoc tex. q promissio facta pro male-
ficio futuro, z sic faciẽdo nihil valet: ratio est, qz directo inuitat
ad delinquẽdũ cõtra. l. cõuenire. ff. de pac. do. z. l. si vnus. §. il
8 lã. ff. de pac. † Item qz generaliter oẽs stipulationes turpes
nulli⁹ sunt momẽti. l. generaliter. s. eo. Itẽ qz Impia ẽ pmis-
sio q scelere adimpletur, vt inquit tex. in. c. in malis pmissis.
in fi. xxij. q. iiij. Itẽ qz hic vertitur turpitudo ex vtraq parte
tã pmittẽtis q recipiẽtis. ergo est nulla. vt. l. i. §. j. de cõdi. ob
tur. cau. ¶ Limita istũ tex. procedere qñ promissio dãdi fie-
ret illi qui est facturus homicidiũ. vt illud faciat per rationes
predictas. secus cõtra. si ipse promitteret alteri: si homicidiũ
fecerit. tũc valet z est fm bonos mores: qz retrahit a maleficio
faciẽdo. l. ex ea pte. §. mulier. s. e. vnde valet pmissio sub ista
cõditiõe, si ipse promissor homicidium facit: per. l. denuncia-
mus. C. de his qui ad eccle. cõfug. Ita limitat Rap. cu. hic. z
l. impossibilis. s. eo. z sequit. d. Ale. hic. facit quod tenet glo.
hic in secunda parte. z Bar. in vlt. q. Ad idẽ bene facit quod si
aliquis promitteret nõ facere homicidium vel aliud delictũ
sub certa pena: valet pmissio talis pene. ita no Bal. in. l.
8 nõ impossible. p illũ tex. vbi etiam gl. ff. de pact. ¶ † Ultimo
p clara intelligẽtia tex. z materie. cõsidera tres cas⁹. aut cm̃
pmittitur alicui ne delinquat. aut vt delinquat in futurũ: aut
qz deliquit in preteritũ: remunerãdi delicti gratia: primo ca
su valet promissio: q̃ causa non est turpis. Sed ei obstat exce
ptio. l. fi. ff. de cõd. ob tur. cau. z. in. l. iurisgẽtiũ. §. si ob male-
ficium. cũ gl. ff. de pac. Quia debet gratis a maleficio abstine
re: vnde si voluit pecuniã aut pmissionẽ vt abstineret a delin-
quẽdo fuit turpitudo ex causa sua tantũ: vt. l. idẽ z si. §. j. ff.
de condi. ob tur. cau. ideo obstat exceptio cõtra pmissionẽ si-
bi factã. d. l. fi. z ibi gl. ff. de cõd. ob tur. cau. z. d. §. si ob malefi-
ciũ. cũ gl. licet tex. ibi dicat nulla est obligatio, sed intelligit i
effectu: vt intelligũt gl. z doc. circa eius intellectũ multũ insi-
stit Are. hic, qui quasi aliud nõ dicit in hac. l. post Lud. Ro. z
alios in. l. gñaliter. s. e. Scdo casu qñ pmittitur vt delinquat
talis pmissio est ipso iure nulla: vt hoc tex. qz directo inuitat
ad delinquẽdũ, vt dixi in precedenti notabili: vnde promissio
que tẽdit ad crimẽ: z sic refertur ad turpẽ cãm: ipso iure annul
laturi ntantũ, qd etiam pmissio conseruatiõnis indemnitatis
facta est tali causa si maleficiũ commiserit, nihil vz: z nihil ex
ea cõsequi põt. l. si remunerãdi. §. rei turpis. z in. l. si mãdaue
uero tibi vt p me. §. q edẽ. ff. mãd. Et est expressũ in. l. si a reo.
§. illud. qd vulgo. ff. de fideius. z. l. dñs sticho. §. fi. ff. de pecu.
leg. z. l. nec pmittẽdũ. ff. pro. so. z. l. qm̃ multa facinora. C. ad. l.
iul. de vi publi. z. l. quint⁹ muti⁹. §. fi. ff. de ann. leg. z. c. sicut. z
ibi p Ino. z alios de iureiu. z iudex ex officio dz interponere
p tres suas vt tales conuẽtiones rescindãt. l. illicitas. in pric.
ff. de offi. presi. ¶ Tertio casu delictorũ cõmissorũ turpis z fe
da renumeratio est. z ideo promittẽdo nemo obligat: vt hic. z
dixi. s. in. j. no. Et ad istã trimẽbrem distinctionẽ que dclarat
verum intellectũ huius. adde Bal. in consi. cxvj. quarte par-
tis. qd inci. omittendum est q promissiones. in. j. col. ¶ Capio
gl. vnicã. quã diuide in tres partes. in prima declarat vtrũq
casum tex. cũ ratione dubitãdi ad fm. in scda ponit limitatio
nẽ ad tex. In tertia ponit aliud exẽplũ: z sic alium intellectũ
ad tex. scda ibi, hec promitto tibi centũ. tertia z vltima est ibi.
alij dicunt poni exempla. ¶ In ead. gl. ibi, hec scda est magis
dubitabilis dic eo qz p prima stipulator directo inuitatur ad
delinquẽdũ vt dixi in tex. secus in scda. Itẽ sicut põt remitti
dol⁹ preterit⁹, lz nõ futur⁹. l. si vn⁹. §. illud. ff. de pac. ita vide
batur valere promissionẽ factã pro maleficio preterito: licet
nõ pro futuro. Itẽ ex quo maleficiũ iã erat completum. vide
batur cessare proxima causa turpitudinis. l. pe. ff. de cõdi. ob
tur. cau. Et istud tenebãt Pe. de bellaper. z vltramon. quos
etiã sequitur Cy. in rub. C. de cõd. ob turp. cau. quasi scienter
tunc promittatur indebitũ: per l. j. ff. de cõdi. inde. Et ad istũ
tex. respondent, qd dz exemplificari fm l. fi. ff. de cõd. ob tur.
cau. vt hic in gl. in vlt. parte. Sz istud reprobant Bar. z alij
omnes z Ang. in ru. ff. de cõ. ob tur. cau. qz est de directo con
tra istũ tex. qui non potest intelligi. fm. d. l. fi. qz tunc nõ fie-
ret promissio causa plagij facti, vt dt tex. z sic plagium nõ esset
tunc causa promissionis, prout loquitur iste tex. sed promissio
fieret causa restitutionis faciende de ipso plagio: z sic de filio
vel seruo abducto. Itẽ si quis premiatur de delicto iã facto,
inuitatur iterum ad delinquẽdũ sicut etiam remissio peccati
inducit ad peccandũ: imo pl⁹ si impunitas delicti inuitat ad
delinquẽdũ: fortius hoc debet facere remuneratio. z hec fuit
cã huius legis in verbo vel facti cã. ¶ In scda parte gl. ibi,
si titius fecerit plagiũ vz. sz Bar. z doc. intelligunt istã gl. esse
verã: qñ ille titius erat amicus, vel cõiunctus promissoris qz
verisimile est q abstinebit a delicto: ne ille incidat in penã p
missoris: l. heres meus. §. fi. ff. de con. z demon. secus si erat
amicus vel cõiũctus stipulatoris: tũc nõ vz: qz inuitaret ad de
linquendum: vt stipulator lucretur contra d. l. cõuenire. ff. de
pac. dot. Et circa istã partẽ gl. quomodo intelligi debeat, vi-
de Cy. z latius Sali. in l. ex eo. C. de inu. stip. quo ad formali
ter recitat. d. Alex. hic ad quẽ te remitte. qui etiã ponit quid
in dubio post Imo. z Pau. de ca. hic, qui in hoc sunt contra-
rij vide per eum.

1 ☞ Quãdo quis est obligatus facere ad certũ terminũ. nõ po
test ante lapsum totum terminum effectualiter conueniri.
2 Qñ ab initio est statutus terminus certus stipulationi, nõ po
test ex postfacto immutari.
3 Bonum est argumentũ de stipulationibus extraiudicialibus
ad iudiciales, vbi non datur specifica ratio specialitatis.
4 Interesse succedit ex dispositione legis.

In sulam. † Stipulatio facti habens diem
certũ nõ cõmittit ad interesse an
diẽ: lz certũ sit in residuo tpis fieri non posse. h. d.
¶ Diuidit in tres partes. In prima ponitur deci
sio. In scda rõ decisionis. In tertia alia similis decisio. scda
ibi, neq em̃ stipulationis status. tertia z vltima est ibi, idẽ
que z in stipulatiõe. ¶ No. primo q qñ qs est obligat⁹ quid
facere ad certum terminum, nõ potest ante elapsum totũ ter
minũ effectual'r cõueniri: dato q certũ sit intra illud tempo-
ris spacium q supest fieri non posse. Limita istũ tex. pcedere
in ɔtibus stricti iuris: secus est in ɔtibus bonefidei inqbus
incontinenti poterit agi, etiã anteq trãseat totũ tps: dũmodo
constet intra illud tps non posse fieri: ita singulariter limitat
istũ tex. Bar. in l. si in lege. §. si dominus. z ibi Raph. Ful. ff. lo-
cati. sequit. d. Alex. in l. stipulationes non diuidũt. §. j. in fi. s.
eo. An sit vera hec limitatio dixi in l. in illa. s. e. vbi etiã. do.
2 Alex. z Aret. ponit. ¶ † Secundo no. ex secunda parte tex.
ibi, neq em̃ stipulationis status q qñ ab initio statutus est ter
minus certus stipulationi, nõ potest ex postfacto immutari
facit. l. damni infecti. j. §. si is qui vuas. ff. de dam. infe. z q in
stipulationibus inspiciatur initium tpis, est tex. in l. continu⁹.
§. cum quis in fi. j. e. Et generaliter vniuscuiusq ɔtus initiũ
spectandum est. l. si procuratorem. in prin. ff. mandati. facit l.
q id q in prin. ff. de dona. z in l. clam possidere. in prin. ff. de
acqui. pos. z in l. in ratione. j. §. si filio. ff. ad l. fal. Itẽ quãtitas
que a principio cepit in esse pdurat. l. pater. §. quindecim. ff. d
3 leg. iij. fm Bal. in c. j. de feu. femi. in feudis. ¶ † Tertio no. in
ver. idẽq q bonũ est argumẽtũ de stipulationibus. extraiudi
cialibus ad iudiciales, vbi nõ dat specifica ratio diuersitatis.
Nã etiã in iudicijs dz quasi ɔxi. l. iij. §. idẽ scribit. ff. de pec. gl.
z Bar. in l. ij. §. j. ff. de preto. stip. Uñ de stipulationibus ad iu
dicia nõ pcedit argumẽtũ: cum stipulationes ex vtriusq con
sensu valeant: iudicia aũt reddant in inuitũ. ita est tex. in l. in-
ter stipulantem. §. j. s. eo. ¶ Capio gl. in verbo mutatur quã
diuide in quinque partes. in prima assignat rationem ad tex.
postea format tria ɔtraria, que tendunt ad diuersa, z nullũ eo
rum soluit. In prima z vltima allegat vnã cõcordantem ad
tex. scda ibi, sz ɔ. s. e. l. hoc iure. tertia ibi, item ɔ. s. eo. l. stipu-
lationes nõ diuidũtur. quarta ibi, itẽ contra. s. e. l. cum stipu
latus. qnta z vltima est ibi, z facit. s. e. l. existimo. ¶ In ea gl.
ibi, qz tota obligatio sub cõditione z i diẽ collata vr: dic q d.
l. in illa stipulatione si calẽdis. s. e. loquit de obligatiõe colla
ta sub cõditione z in diẽ, simul z semel hic autẽ solũ loquitur
de obligatione z in diem. z sic parum facit. ¶ In eadem gl.
ibi, dse

tibi,sed contra.s.e.l.hoc iure.dic q illa loquit de obligatione habēte cōditionē & diē simul & semel quo casu distinguitur vt ibi in gl.in tertia solutione:q ibi cōditio cōtinebat factū nō dependens a ptāte promissoris.s.si titius ante calēdas maias in Italiā nō venerit.ideo tēpus appositū in cōditione nō cēsetur repetitū in promissiōe dādi.& ibi aūt factū pēdebat a potestate pmissoris:vt insulā fabricaret:ideo tēpus cēset repetitum in tacita stipulatiōe ad interesse: sicut in expressa stipulatione penali:vt.l.in illa stipulatiōe si calēdis.s.e. ¶ In ea gl. ibi,itē cōtra.s.e.l.stipulatiōes nō diuidūt.§.plane.vbi stipulatio cōmittitur ad interesse particulare:eo ipso quo cepit esse in mora incohoādi:ergo idē deberet esse hic.gl.primo dicit. se ibi dedisse aliā sol.q fatet ꝯriū q ad totale interesse nō committat stipulatio ante diē:vt hic.&.l.si ita stipulatus essem abs te.s.e.Sꝫ bñ cōmittat ad pticulare interesse , vt ibi,tñ Bar. Ang.& alij tenēt sequētē solutionē gl.q hic nō cōmittat stipulatio in aliquo:eo q tēpus fuit in stipulatiōe expssum a partibus: quo casu stipulatio nō pōt cōmitti etiā ad particulare interesse:nisi demū elapso toto tpe,p rationē q assignat text. hic in.ij.parte.Sꝫ in cōtrario nullū fuit expressum tps.iō stipulatio cōmittit ad particulare interesse statim q fuit in mora incohoādi.vt ibi. ¶ In ea gl.ibi.Itē cōtra.s.e.l.cū stipulat⁹ sim mihi a pculo. vbi cōmittit stipulatio ad penā stati.cū incipit esse certū,qd opus intra tps pmissum fieri nō possit glo. ibi rñdet q.l.cōtraria loquit:qn in stipulatiōe fuit pmissa certa pena:q illa cōmittit mero iure,quam primū constat:quod promissum op⁹ intra tēpus cōuētū fieri nō pōt.vt ibi. Sꝫ hic loquit qñ nō fuit pmissa aliqua pena:quo casu obligatio committitur ad interesse ex dispositione legali:ideo nō cōmittit in aliquo ante lapsū toti⁹ tēporis.vt hic.& est tex.i.c.cōmissa. in prin.ti.de elec.in.vj.qd.c.fuit extractū ab ista.l. in rōne sui & sic vno verbo vbi est pena:hic interesse ex legali dispositiōe: istā sol.sequūt Bar.Ang.Pau.de cas.& cōiter alij.Sol⁹ Jo. de imo.eā reprobat q fortius dꝫ cōmitti stipulatio ad interesse q est fauorabilior,q pena que est odiosa vt.l.cū quidā.ff.d li.& posth.& in regula.odia.de re.i.in.j.& rñdet ad.d.cōmissa. q loquit de pena legali,q trahit secū executionē: q imponit penā priuatiōis a bñficio ipso iure:si promotus ad regimē parochialis ecclesie nō faciat se pmoueri ad sacerdotiū intra annū vt.c.licet cano.eo.ti.de elec.li.vj.ideo nō cōmittit ante diē ne sequat executio cōtra mētē.l.& est noua consideratio in ista materia fm eū. ¶ Sꝫ defēdēdo pcedentē so.q est cōtra rñde ad fundamētū Jmo.qd vr prima frōte coloratū.qd imo poti⁹ cō
4 mittit pena q interesse:† nā interesse succedit ex dispositione legis.vt.l.si qs ab alio.in fi.ff.de re.iu.&.l.stipulatiōes nō diuidunt.in ver.celsus.s.e.Ideo tardi⁹ cōmittit contra reū, q pena cōuētionalis,q pcedit ex dispositiōe hois:& mitius agit cōtra reū ex dispositiōe legis,q ex dispositiōe hois.l.cels⁹.in prin.& ibi gl.ff.de arb.& ita etiā in simili p eadē rōnē tꝫ Bar. in.l.si insula.in.vj.op.s.e.Itē lex.facili⁹ moderat dispositionē suā ad piudiciū alterius,q pmissionē factam ab homine in fauorē suū vt in simili dicit gl.in.l.assiduis.in prin.in gl.magna circa mediū.C.q po.in pig.ha.& ibi dicit gl.qd.l.facilius denegat alicui beneficiū suū legale, q propriū illius auferat. ¶ Ultimo Jo.d imo.hic distinguit in ista materia obligationis facti,quatuor casus:aut in obligatiōe est dies tm: aut pena tm,aut vtraqꝫ,aut neutra, quā distinctionē formaliter recitat.l.alle.hic.sꝫ ista satis habes p bar.l. cū stipulatus sim mihi a pculo.s.e.vbi multa bona circa hoc addidi. ad ibi dicta me remitto.

1 ☞ Uerbum presentis temporis non trahitur ad futurum.
2 Clausula codicillaris q pōt ope.i psenti, nō trahit ad futurū.
3 Etiam dispositio que fit per verbum presentis temporis trahitur ad futurum,quādo venit accessorie ad ius de presenti.
4 Qualitas adiecta verbo,debet intelligi secundum tēpus verbi cui adijcitur.

1 CUm stipulamur. † Uerbū presentis temporis nō trahit ad futurū.h.d.,put habet in tex.verbū oportet,qd est pñs indicatiui: & hoc mō fꝫ Bar. ista lex nō hꝫ dubiū:sꝫ vt statim audietis hꝫ magnū dubiū alij habēt verbū oporteret.& tūc dubiū est in hac.l.q est pteritū imperfectū subiūctiui modi:tñ etiā pōt trahi ad futurū:vt fuit dictū in.l.qui rome.§.augerius.s.e.& tūc fm Bar. si est aliqd debitū de presenti vel in pteritū,& adhuc intelligit de debito psenti:& nō trahit ad futurū.& sic interpretatio fit pro promissore. Si autem nihil deberet in preteritū:tūc intelligitur de debito futuro:ne alias stipulatio reddat inutilis.l. quoties in stipulationibus.s.e.&.fm istū intellectū.h.d.Stipulatio concepta p verbū pteriti imperfecti subiunctiui modi:si pōt valere faciēdo relationē ad tēpus presens, nō porrigit in futurū.h.d. & hoc modo itelligēdo hic est casus multū notabilis.sed si nō posset aliquid operari in presenti:tūc bñ trahit ad futurū.l.si debitori.§.verisimile.ff.de cōtrahē.emp. etiā si esset verbū pteriti plusqꝫ pfecti:vt.l.q.rome.§.augeri⁹.in verbo cōstitisset fm Ang.Jmo.& alios post Bar.hic,& ibi.& sic pōderās subtiliter Bar.velle:qd in primo casu,qñ est verbū presens. s.oporteret si pmisi qcquid dare oporteret:si nullū sit debitū de presenti,nō tñ itelligit adhuc de debito de futuro,etiā si in psenti nihil possit operari vt differat prim⁹ cas⁹ a scda lectura:i qua scda lectura distinguit Bar.aut suberat deditū de psenti,aut nō ergo vult q primus casus indistincte procedat:& sic quod verbū psens nō trahat ad futurū,etiā qñ nullū debitū subest de presenti,in quo possit promissio operari.Et potuit moueri Bar.eo q proprietas verbi presentis hoc nō patit vt ad futurū quo quomodo trahat,vt hic.&.l.si stipulatus fuerim illud. §.cum stipulamur.&.l.si a colon.cū si.s.e.& dato qd hoc modo reddat stipulatio inutilis,& nihil operetur: & ita etiam ponderat Bar.velle Pau.de ca.hic.& simpliciter sequitur cū eo:lꝫ nō sic declaret. ¶ Tene in hoc contra Bar . contra quē tenet in terminis Bal.i.d.l.si ita scripsisset.ff.de le.ij.vbi tꝫ qd verba psentis tēporis trahāt ad futura:& sic ad conditionalia:qñ nō subsunt debita:puta ad q possint referri:per reg.l.fund⁹ qui locat⁹.in fin.ff.de fun.inst.sequūt Jo.de imo.Pau.de ca.ibi refert & reputat aureū.d.Fel.in.c.j.in.iij.co.de rescri.& retuli in.l.q roma.§.duo fratres.in.iij.q.Bar.s.e.vbi ad hoc multa cumulaui.Jdē cū Bal.tenē.Raph.cu.d.Ale.&.d.Pe.de bexu.in.l.si stipulatus fuerim illud.in.§.cū stipulamur . vbi etiā idē tenui.s.e.Et istā decisionē Bal.ꝯtra Bar.hic sequit & dicit sibi pl⁹ placere Raph.cu.i.d.§.cū stipulamur.q als obligatio & pmissio esset frustratoria & inanis:vt dixi,& verba de se satis cōueniūt.nā veniet dubiū futurū fm naturā suam. s.vt statim debeat,sed existēte cōditiōe vel die:vt.l.qui hic stipulamur.s.eo.Itē ēt simpliciter tꝫ Rap.c.hic,& sic cōcludo cōtra Bar.qd i casu qñ est verbū psens.s.oportet,dꝫ distiguī sicut & in scdo: q si nō reperiat aliquod debitū in preteritū,q tunc trahat ad futurū,ne stipulatio reddat inutilis,per istum ter. ¶ Scdm scdam lecturā superi⁹ relatā ifert Ang.ad clau
2 sulā codicillarē cōceptū p verbū valere.† si testator dixit q si testamētū nō valeret iure testamēti,vt valeat iure codicillorū & illa cōditio poterit verificari in tēpore psenti puta q testm erat de presenti nullū pteritione filij iā nati.lꝫ postea firmatur ex equitate ptoria,vt q fili⁹ pterit⁹ viuo testatore decesserit & erat instituti veniētes ab intestato.l.posthumus.in pri. ver.idē.circa.ff.de inust.rup.qd licet postea idē testamētum sic cōfirmatū,iterū rumpat p querelā forte ab illo filio exheredato intētatā:q illa clausula codicillaris concepta p illud verbū si nō valeret,nihil operabit:q cū nō potuerit operari i psenti nō trahet ad futurum p istum tex.& per ea q superius dicta sunt.secus si in psenti potuisset operari : puta q filius posthum⁹ fuisset pterit⁹:& sic testm a principio nō esset nullū donec nascat.l.iij.§.sed & si stāte.ff.de iniu.rup.& cū Ang.simpliciter trāseunt Jmo.Pau.de ca,&.d.Alex.hic,& vide oino Bar.in.l.j.in.vij.q.ff.de iur.codic.cuius decisio dꝫ fm pdicta declarari & limitari,cū cōcordātijs hic traditis p d.Ale.Jdē tꝫ.Bar.in.d.l.si ita scripsisset.facit.l.his verbis.in fi.ff.de.l. iij.qcquid hic teneat Are.pōderādo in cōtrariū rōnē Bar.in. d.l.j.in.vij.q.Scdo p pdicta dicit Pau.de ca.se semel consuluisse:cū quidā testator mādasset debita sua solui de pecunijs quas habebat in mōte Florētie:& postea dixit q illud q restaret solutis debitis de dicta pecunia, relinquebat cuidā hospitali.& tēpore testamēti solutis debitis restasset mille: sed testator supuixerit p plures annos:& plures alias pecunias i mōte acquisiuit,ita q solutis debitis restabāt tria milia: an totū hoc debeat illi hospitali,& determinat q nō: sed mille tm i qbus potuit operari dicta dispositio t pe testamēti. ppter verbū restaret,qd est preteriti imperfecti subiūctiui modi & psentis tēporis optatiui:p istā.l.sic intellectā p doc.sec⁹ si tēpore testamēti nihil restasset p.d.l.si vēditor.§.visimile.ff.d cōtra. emp.Et p id q tenet Bar.in.d.l.j.in.vij.q.ff.de iure cod.Adde q cū decisiōe Pau.de c.simpliciter trāsit.d.ale.hic.dicēs tñ q in ista qōne recurrēdū esset ad materiā.l. si ita.ff.de anro.& arg.leg. ¶ Istā decisionē Pau.etiā refert & simplr seqtur.d.Fel.in.c.ad hec.i.ij.col.de rescri.sed Are.hic in vl.co. eā reprobat duplici fundamēto.primo . q si creditū montis Florētie creuit ex accessiōib⁹ factis ad capitale,puta q singulis annis p certa quātitate solueret tm,quia creditor forte nō exegerat:& tūc decisio Pau absolute fm eū nō eēt vera,q etiā depositio q fit per verbum presentis tēporis trahitur ad futurū,quod venit accessorie ad ius de presenti.vt est ter.nota-

bilis in l. si. §. si. de lib. leg. per quē ter. ita determinat Bar. d. l. si ita. in. ℣. c. cōfirmo vltra Bre. per illud q notabiliter decidit Pau. de C. in. l. si tibi homo. §. cū seruus. ff. de le. j. vbi dt se cōsuluisse Florētie: cū quā legasset alicui pecunias quas habebat sup mōte Florētino, qs etiā videt legasse redditum dictarū pecuniarū, q currerat viuo testatore: vel eo mortuo: lz in legato nō fecerit mentionē nisi de sorte, p ter, quem ad hoc reputat singularis in. l. nomē debitoris. in prin. vbi est casus de hoc. ff. de le. ℣. q reputat Pau. de ca. esse valde notabile 4 segt simplr. d. Ale. in. d. §. cū seruꝰ. in vlt. col. ¶ Secdo prin cipaliter monet Bre. q etiā si creditum esset augmētatum ali ter, adhuc decisio Pau. de c. pcedere nō pōt: qz qualitas ad iecta verbo, dz intelligi sm tps verbi cui adūcitur. l. in delictis. §. si danū extraneus. ff. de noxa. late Bar. in. l. ex facto in prīc. ff. de vul. z pup. sed hic legatur hospitali creditum. qō restaret solutis debitis. i. cum debita soluerentur: ergo illud creditū videtur legatū q supest post mortē testatoris, quo tēpore de bita soluerentur. Unde etiā qñ dispositio sit p verba psentis tpis. intētio testatoris videtur ee vt tps presens contineat futurū in quo ille act' cōsummabitur. ē tex. no. in. l. tuto. ff. z ibi late Bal. ff. de test. tu. p quē tex. ita tz Bar. in. d. l. si ita. i ℣. co. ergo idē multo fortius est dicendū: qñ dispositio sit p ver ba q possunt cōpleri etiā tps de futuro ex sua significatione: z cōferi in tps cuiusdā actus perficiēdi post mortē testatoris. Et pōdera q nō sine causa. d. Ale. hic lz simpliciter trālinerit cū Pau. de ca. tū dixit q in ista. q. recurrēdū esset ad materiā d. l. si ita. ff. de aur. z arg. leg. z si illam materiā reuoluisset pro ut fecit Bre. forte ssis mutasset opinionem.

1 ¶ Partes possunt facere q vnū tepus trahatur ad aliud.
2 Homo nō pōt p se inducere fictionē, sed bñ cū authoritate. l.
3 Hec vba testatoris, lego titio fundū sub tali cōditiōe: z si pdi tio extiterit, ex nūc lego, operant q existente cōditiōe qua pē dēte titi' mortuus est eius heres poterit petere dictū legatū.
4 In contractibus si promittitur aliquid annuum, an possit peti ante finem temporis.
5 Licet in contractibus conditio casualis trahatur retro, tamē secus est in stipulatione annua.
6 Quando dena adūcitur prestationi annue, intelligitur de. z. singulis annis.

Si ita stipulatus fuero.

Si Titi' ex stipulatiōe annua cōditionali pōt agi existēte cōditiōe et pēsiones annoꝝ pteritorū ō beā tur. h. d. vsq; ad titiū. z istud principiū, ppie ponit breue sum mariū. l. huiusmodi. ℣. s. e. ¶ Nota primo ex isto tex. q ptes pōt facere qō vnū tps trahat ad aliud: z sic q conditio purifi cata trahat retro ad tps stipulationis. Et sic partes videntur posse inducere fictionē trālatiuam de tēpore ad tps, vt obli gatio, q vere fuit cōmissa, nunc tpe purificate cōditiōis: traba tur retro: z videat cōmissa tēpore promissionis facte: qō ē no tādum ad ea que tradit Bar. in. l. si is qui p emptore. ff. de v 8 suca. presertim in. j. q. prin. z latius. v. q. prin. ¶ In quibus lo cis vī cōcludere Bar. q homo nō possit de per se inducere fi ctionē. sed bene cū authoritate legis: put etiā contingit hic: z pōdera q istud preuenit in hoc tex. eo qz in. pmissione fuit di ctuꝫ ex hac die. idē si dictū fuisset ex nunc, vel ex tūc prout ex tūc iuxta gl. in. l. j. C. de codicil. z in cle j. de cōsel. pbē. Jo. an. in. c. pterea requisisti. de appel. vel. p similiꝫ verba. l. lecta. in fi. ff. si cer. pe. ita dicūt Bar. z Jmo. hic. z i. d. l. huiusmodi. ℣. s. e. sec' si dictū fuisset ex illa die, qz videret tunc ee mēs ptiū qō dies cōditionis attendat. Tu dic melius q istud in hac. l. z. d. l. huiusmodi. fuit nō solū ppter dictionē ex hac die: sz etiā ppter dictionē tūc: qz fuit dictū tūc ex hac die: z dictio tūc cū dictione ex hac die respicit retro ad tēpus interposite stipu latiōis. z ista est veritas ad vtrūq; tex. ¶ Adde tñ p limitatio ne illud quod notabiliter decidit alibi Bar. in. q. qō dicit sibi de facto cōtigisse: in. d. l. si is q p emptore. in pe. charta. i ver. secūdo ad aliud mihi de facto cōtingēs. vbi ārit: Pone testa 5 torem legauit ppter titio tale fundū sub qditiōe, z adiecit ista verba. si talis cōditio extiterit ex nūc lego titio illū fundū. ille titius pēdēte cōditiōe mortuꝰ est postea cōditio extiterit: heres titij petit legatū fundi certe si in testamēto nō essent illa verba si ta lis cōditio extiterit ex nūc legato titio nō ee dubiū aliqō: quid ergo titij nihil deberet habere: qz legatū cōditionale nō trās mittit ad heredes legatarij. q. ex conditionali. ist. de ver. ob. Sed, ppter illa verba videt qō retrotrahat. z habeat pide ac si cessisset dies a tēpore mortis testatoris: z sic legatario vi no: z cōsequēter debeat heredis legatarij: vt est bonū argumē tū hic, z in. d. l. huiusmodi. ℣. s. e. z in. d. l. lecta. ad fi. ff. si cer. pe. Contrarium tamen determinat ibidem notabiliter. Bar. q cum nunc legatarius sit mortuꝰ, qñ euenit conditio: z sic 7 vltimum extremū a quo sit inhabile: certe fictio illa pcedere nō potest, vt ibi pleni' per eum. In illa decisio Bar. sit vera: licet nemo ibi aliquid dicat, ego ibidē plene examinaui, ad ibi dicta me remitto. z inter certa tenui vnuꝫ qō est ad propositū nostrum: qō isto casu mortuo legatario conditio non trahatur retro quo ad trāsmittendum legatū conditionale ad heredes legatarij. contra. d. §. ex cōditionali. cū gl. sed qō illa verba ex nunc lego Titio fundū operent. q si viuo titio conditio extite rit. ex tunc testator vult q habeat fructus, cōmoditatē medij temporis ex fundo legato: z sic trahat retro: vt ex nūc habeat emolumentum fundi legati: vt hoc ter. cū concordantijs. s. al 4 legatis. ¶ Secdo pondero ter. ibi post triennij. q videt proba re ys in cōtractibus si promittatur aliquid annum: possit pe ti nisi in fine temporis: cui' cōtrariuꝫ tenēt Bar. z magis cōi ter docto. i. l. j. hoc anno. s. e. z in. l. j. C. qñ dies leg. ced. vnde expone istū tex. post triennium. s. l. ceptum sm Jmo. z d. Alex. hic. ¶ Tertio no. isto ter. diligenter q licet in stipulatione: z 5 sic in contractibus cōditio casualis semp trahat retro ad diē celebrati contractus: z perinde habeatur ac si cōtract' fuisset a principio pure celebrat', etiā si hoc nō fuerit expresse actuꝫ vt. l. pot. z. l. qui balneum. ff. q po. in. pig. hab. z. l. necessario. §. q si pēdēte. e. ff. de peric. z com. rei ven. z. l. sub cōditiōe. ff. de so. late Bar. in. d. l. si is qui p emptore. eo qz in stipulatiōe simplici vnius rei vel quātitatis, nō gratuat in aliquo promis sor p hoc q conditio trahit retro. cū semel tñ solvere debeat z melior in hoc efficiat conditio stipulatoris: vt sic possit pre ferri alijs creditoribus: vt in viribus pallegatia. Tñ sec' est i stipulatio annua: z sic multiplicabili, in qua esset grauamen p missoris si cōditio traheret retro: cum haberet plures solu tiones facere, p singulis annis preteritis. vnde nō trahit ītere tro: nisi hoc fuerit expresse actū: vt hic. z. d. l. huiusmodi. ℣. s. e. Et in hoc consistit vis z medulla istarum legum. ¶ Capio gl. in ver. dena. quā diuide in tres ptes. In prima remouet vnū cōtrarium. In secunda allegat duas concordantes. z prima declarat ter. nam videt esse quedā preposteratio. prius debe ri q cōditionē existere. Tñ intellige q nō debeat interim: sed q cōditiōe existēte debeat: vt ex retro. l. preposteri. C. de testa. allegata in gl. In tertia gl. opp. z de solutione se remittit. secū da ibi facit. C. de testa. tertia z vltima est ibi. sed cōtra. ff. de v 6 suris. ¶ In eadē gl. ibi dena, i. decem. z sic improprie loquu tus est iurisconsultus sm glo. q nullatenus est ferendum. dic ergo melius sm Bar. z Jmo. q qñ dena adūcitur prestationi annue intelligit de. x. singulis annis: vt hic. Alias si intellige retur de bis. z. x. sic. xx. si quis testamento. ff. de leg. j. de qua. l. gl. voluit opponere. de quo vltimo vide per Bar. z alios in. l. stipulatio ista. §. cū q. vbi dixi. ℣. e. lz Bre. hic ponat. ¶ In fi. gl. dic. in. d. l. cum quidā. in prīc. excederetur legitim' mo dus vsurarum, si solueretur vsure maiores z etiam minores: quod non est hic sm gl. in. l. huiusmodi. ℣. vbi dixi. s. e.

2 ¶ Qui promittit separatim proprietatem de per se, z po stea vsumfructum tradēdo vsumfructū liberat a promissione tpis' vsusfruct', z lz postea ad eundē reuertat vsusfructus, non reincidit amplius in eandem obligationē, sed tenetur tātum ad nudam proprietatem. secus si fundum. pmisit pleno iure.
3 Per solutionē ptis integralis, nō reuocat liberatio in aliquo.
4 Ususfructus formalis extinguitur multis modis.
5 Hec verba pleno iure quid importent.
6 Si papa donat aliquā rem pleno iure, intelligitur donare in spiritualibus z temporalibus.
7 Ille dicitur possidere pleno iure, qui possidet vt dominus.
9 Fundi appellatione venit proprietas z vsusfructus: ideo qui promisit fundum simpliciter, intelligitur promisisse proprie tatem z vsumfructum nu.
10 Ususfruct' formalis separatus a pprietate, est alterius qua litatis quam iunctus cum proprietate.
11 Difficultas excusata more, si est obligatio dandi pecuniam.

Titius.

1 ¶ Qui promisit vsumfructū z pprietatem se paratim, soluēdo solū vsumfructū ab eo libe ratur. secus in eo qui plenā pprietatē promisit. h. d. Et casus scōm Pau. de ca. pulcher z valde notabilis: sed est subtilis: z aliqualiter difficilis. ¶ Diuiditur in duas ptes, put sunt due stipulationes seorsum z separatim facte. vna super vsufructuꝫ alia super pprietate nuda. vnde ex diuersis stipulationib' nō fit vnum totum. In secundo casu erat vna stipulatio: quia p misit fundum pleno iure: z sic pprietatem cū vsufructu: z tunc er illa stipulatione fundum pleno iure dari. si vnum integra le: z tūc solutio vsusfruct' non permittit partem stipulationis

Ite

Item aduerte ꝙ sunt quatuor differentie inter primū ꝛ scd'm casum. qr in primo casu sunt due stipulationes. In scd'o vna. itē in primo casu minus est in duabus stipulationib⁹ separati factis ꝙ sit in vna simultanea. tertia differētia qr minus est in vsufructu qui separatim ꝓmittitur ꝙ in eo quia promittitur simul cū proprietate. vt dicit tex. quarta differentia: qr qn̄ sunt due stipulationes si soluatur solum vsusfructus liberatur promissor ab eo. Sed in scd'o casu soluendo vsumfructum solū nō
2 liberatur in aliquo. ¶ † Nota prim⁹ ex isto tex. ꝙ qui ꝓmittit separatim ꝓprietatē de per se ꝛ postea vsufruc. tradēdo vsumfruc. liberat a ꝓmissione ipsi⁹ vsufr. ꝛ lꝫ postea ad eundem reuertatur vsusfructus non reincidit ampli⁹ in eandē obligationē sed tenetur tm̄ ad nudā ꝓprietatē. ¶ Ex quo correlarie inferunt ex tex. Primo ꝙ vsusfructus formalis redeat ad ꝓprietatē debitā creditori nō tn̄ ille vsusfructus debet ampli⁹ creditori ageti. qđ Bal. hic reputat eē mirū in hoc tex. ¶ Secūdo infertur ex isto tex. qđ iste qui semel soluit id qđ erat i obligatione remanet ꝑpetuo liberatus ꝙuis illud qđ fuit solutū aliquo casu ex natura sua reuertatur ad illū q soluit. Et ad hoc iste tex. est semper tenēdus menti ꝭꝫ Are. hic in scd'o nota. ꝛ q̄ sit ratio fundamētalis istius notabilis dicet in gl. q̄ hoc tāgit. ¶ Scd'o notat ex scd'a decisione tex. ꝙ ꝓmittens fundū pleno iure ꝛ sic ꝓprietatē simul cu vsufructu soluendo solū vsumfr. non liberatur in aliquo. vnde si postea ad ipsum soluentem reuertat tenebit ad vtrunqꝫ: ꝛ sic ad proprietatē ꝛ vsumfructū.
3 ¶ † Et sic correlarie nota tex. ꝙ per solutionē partis integralis non inducitur liberatio in aliquo: secus in primo casu vbi nō est vna stipulatio integralis sed sunt diuerse. Itē qr in scd'o casu soluit aliud ꝙ debebatur qr debebat vsusfruc. causalis ꝛ soluitur formalis vt hic in gl. vbi declarabitur. ¶ Limita notabiliter istū tex. ꝓcedere in eo qui primo soluit vsumfru. cuꝫ promisisset fundū pleno iure. nā non liberat in aliquo. vt hoc tex. qui ꝓprie sic loquitur. secus si primo soluisset ꝓprietatem nudam: ꝛ tūc bene liberaret ab ea ꝛ sic in parte ꝓmissionis ratio diuersitatis est quia qui soluit vsumfr. sine proprietate sol
4 uit formalem cum teneretur ad causalem qui est firmior. † Et vsusfructus formalis quē soluit est fragilis ꝛ de facili extinguitur multis modis. s. tēpore. Itē p mortem. Itē per capitis diminutionem. l. corruptionē. C. de vsufr. ꝛ. §. finitur. insti. eo. sec⁹ est in ꝓprietate. ita limitat. istū tex. subtilis Raph. cu. in. l. cū qui ita. §. si a te. q est. §. pe. ꝯ. e. Et simpliciter idē Raph. cu. hic sed ista limitatio nō ē vera nec tenenda: ꝛ cōtra eā facit iste tex. in fi. ibi. nisi fundū iure stipulatoris effecerit in nulla ꝑte obligationis exonerat. sed qn̄ primo soluit proprietatem nudam nō fecit fundū pleno iure stipulatoris. ergo in nulla ꝑte liberatur ab obligatione. est tex. satis apertus cōtra hāc limitationem. Itē contra eam facit bona ratio ꝛ fundamētalis. nā prestatio proprietatis nude non affert tantam vtilitatē in ꝑte respectu partis quātum totū respectu totius. ergo nō dꝫ induci liberatio in aliquo prout regula iuriscōsulti in. l. i executione. in prin. ꝛ. §. j. ꝯ. eo. qr habēs ꝓprietatē nudā fundi nō ita inueniet cōductorē ꝓprietatis nude sicut ille qui habet etiā vsufruc. ꝛ ita etiā tenent Bal. ꝛ cōmuniter alij presertim. d. Alex. in. d. l. cū qui ita. §. pe. ꝛ Bar. in. l. stipulationes nō diuidunt.
5 in. ij. q. ꝯ. e. ꝛ. d. Ale. hic ad fi. ¶ † Tertio pondera tex. ibi pleno iure: quid importēt ista verba pleno iure: nā cōtinēt simul conexos vsumfruc. ꝛ proprietatē ꝭm Bal. hic. ꝛ significat totale ius in re ꝭm Are. alij nihil tāgūt. Adde tex. in. l. mater. in verbo pleno iure. C. ad tertul. ꝛ ibi Bal. ad hoc notat verbū pleno iure intelligatur quātum ad proprietatē ꝛ vsumfructū. Item pleno iure intelligitur. i. integre ꝛ sine vlla diminutiōe. ꝭm Bal. in cōsi. ccxiij. iiij. volu. qđ incipit pena itegrale ꝓsupponendū est circa fi. Item ista verba pleno iure importāt intētatum nō solū petitoriū: sed etiā possessoriū. tex. est in. c. querelā. ꝛ ibi in specie notat Inno. in verbo pleno iure. de elec. ꝛ. c. cū ꝛ plātare. §. nihilomin⁹. de priuilegijs. ꝛ. l. iulian⁹ scribit si hominē. §. fi. in verbo plenū ius. ꝛ qđ ibi not. Bal. ꝛ Ang. ff. de rei ven. ꝛ in specie. d. Ale. in cōsi. lxxxv. v. volu. qđ icipit excel
6 lentissimi iuriscōsulti. in pri. ¶ † Itē qn̄ papa subijcit ecclesiā vel donat aliquā rē pleno iure intelligit donare in spiritualib⁹ ꝛ temporalibus. ita notat. d. Abb. in. c. cū inter. in. ij. col. p gl. primā ibi. de re iudi. Et est gl. in. c. cōquestus. in gl. prima. ꝛ ibi plene. d. Abb. de foro cōpe. Itē dicit. d. Abb. in. d. c. cum iter. i. ij. co. in fi. qđ qn̄ papa cōcessit alicui ecclesiā pleno iure intelligit cōcessisse omne ius episcopale nihil episcopo reseruato. Itē si ista verba apponāt in contractu ꝙ talia bona spectēt ad talē pleno iure intelligit remitti ius hypothece cōpetēs in illis bonis: ita notabiliter tenet. d. Ale. in cōsi. ccvij. qđ incipit viso summario in. j. ꝛ. ij. col. in. ij. vo. Itē ista verba pleno iure itelligūt. i. iure directo. ꝛ sic substitutio dicit eē directa ita no.

Bal. in aut. hoc vsus. per illū tex. in ver. pleno iure. C. de. sac. sanc. eccl. Bar. no. in ꝯsi. xv. incipiente pater habēs filiū impuberem. ad fi. Ang. vbi ad hoc plura iura alleg. in cō. cxxv. qđ incipit hoc est testamētū Petri. in vlt. col. Bal. ꝛ Ang. in. d. l. iulianus scribit si hominē. §. fi. Are. in. l. ceturio. in pe. co. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ in consi. clvj. qđ incipit diligenter visis testa
7 mēto ꝛ codicillis. in. ix. col. † itē ille dicit possidere pleno iure: qui possidet vt domin⁹. l. j. C. d' reuoca. dona. facit. l. raptores §. sinautē. ꝛ qđ ibi notat Bal. C. d'. epis. ꝛ cle. item plena ꝓprietas intelligitur qn̄ quis habet ꝓprietatem ꝛ vsumfruc: ꝛ eius alienādi tāqꝫ rem proprium. ita no. Bal. i. l. femine. §. illud. p illum tex. C. de secū. nup. ꝛ subdit nō esse tex. in iure: qui ita plene exponat illa verba plena proprietas: sed tu caue ꝙ res ꝙ nō possum alienare dicitur tamen pleno iure eē mea: qr posset alienare nō est de diffinitione domini ꝭm. eundē Bal. in. l. volūtas. i vlt. col. C. de fideicō. qđ vltimū aliter nō examino nūc. ¶ De plenissimo aūt dominio in superlatiuo facit mentionē tex. i. l. vnica. C. de nudo iure quiritū tol. ꝛ ibi dicit Bal. ꝙ istđ vocabulū raro alibi inuenies. ¶ Sed aduerte pro intellectu istius tex. qđ ista verba pleno iure vidētur esse superflua qr promittendo simpliciter fundū intelligitur promittere ꝛ ꝓprietatē ꝛ vsumfruc. ꝛ sic pleno iure absqꝫ eo qđ adijciat ista verba
8 pleno iure: † quia appellatione fundi vtrūqꝫ venit. l. si alij. ff. de vsufr. leg. ꝛ. l. qui vsumfruc. ꝯ. e. Nam ex proprietate ꝛ vsufructu que sunt ꝑtes integrales fundus cōstituit. vt no. gl. in l. recte dicimus. in prin. ff. de ver. sig. Bar. in. d. l. qui vsumfr. ꝯ. e. ꝛ in. l. ꝛ per iusiurādum. §. illud. ff. de acceptila. ꝛ istā oppositionem nemo tangit. Nisi dicas ꝙ fuerunt verba cōtrahentiū ad maiorem animi expressionem. nā que dubitationis tollende causa cōtractib⁹ inserūt ius cōmune nō ledunt vt dicit tex. in. l. qui mutuā. in prin. ff. mādati. ꝛ. in. l. que dubitatiōis. ff. de reg. iur. vñ in ꝯtractib⁹ in instrumētis in priuilegijs ꝛ i rescriptis nō possunt nimis specificari specificāda ad tollēdā malignorū sophisticā interpretationē: ita dicit egregie Hostiensis in. c. nimis iniqua. circa fi. de exces. pla. ꝛ ibide etiā re
9 ferūt Joā. an. ꝛ. d. Ant. de bu. † Dic melius qđ q ꝓmittit fundū simpliciter bene intelligit promittere ꝓprietatē ꝛ vsumfr. ex quibus duobus constat fundus. vt iurib⁹ preallegatis: sed nō intelligitur ꝓmittere pleno iure nisi hoc exprimat: vt hic: ꝛ tunc tenet fundum pleno iure facere stipulatoris al's i nihilo liberaret etiā si solū vsumfructū formalem stipulatori voluntarie recipiēti cū pleno iure. ꝛ sic simul ꝛ cōnexe vtrāqꝫ prestare debeat. ita ꝓprie loquitur tex. hic. qui in hoc reddit singularis. vt dicā statim infra in glos. ¶ Capio gl. fi. i verbo nulla. quam diuide in duas partes. In prima declarat. tex. In secūda oppo. ꝛ dupliciter soluit. secūda est ibi. sed nōne. ¶ In eadē gl. ibi sed dic ꝙ hic casualis nō est pars. Adde quia non est separatus a proprietate: sed est cū ea cōcretus ꝛ sic nō ē pars quotitatiua puta dimidia tertia vel quarta. sed est quedā vtilitas ipsi rei inherēs: tn̄ bene est pars integralis. quia ex ꝓprietate ꝛ vsufructu integrat fundus vt dixi. ꝯ. in tex. in vlti. notabili. vnde melior est sequens solutio gl. qđ hic nō soluit vsumfructū causalē quē debebat: sed formalem: ad quē non erat obligatus. nam qui promisit fundū pleno iure ꝓmittit vsumfru. vt causalē ꝛ sic iunctū cū proprietate. vnde si eū separat facit formalem ꝛ sic nō soluit qđ promiserat. secus est in primo casu huius tex. qn̄ ꝓmisit proprietatē nudā de per se. ꝛ sic vsumfructum de per se. quia promisit vt formalem ꝛ talē tradidit:
10 ideo ab illa obligatione liberatur. † Itē vsusfructus formalis separatus a proprietate est alterius qualitatis ꝙ iūct⁹ cū ea qui finitur morte ꝛ capitis diminutione: qđ nō est in vsufruc. casuali iuncto cū ꝓprietate. Item sec⁹ est in solutione partis quotitatiue: puta dimidie vel tertie vel quarte. nā si debeo decē ꝛ soluo qnqꝫ vel si debeo stichū aut fundū ꝛ soluo dimidiam partem stichi vel fundi ab illa ꝑte soluta bñ liberor vt. l. si stipulat⁹. §. q decē. j. de soluti. allegata in gl. pro cōtraria. Bar. in. l. stipulatiōes nō diuidunt. in. ij. q. ꝯ. eo. ratio quia obligatio fundi bene est diuidua per quotas. d. §. qui decem. sed nō est diuidua in ꝓprietatem ꝛ vsumfruc. hoc tex. ꝛ. l. cū qui ita. §. pet. ꝯ. e. quia pars integralis puta proprietas nuda de per se nō affert tātā vtilitatē in ꝑte respectu partis quātū in toto respectu totius. Ideo nō inducit liberatio in aliquo. l. in executiōe. in prin. §. pro ꝑte. ꝯ. eo. ꝛ dixi. ꝯ. in tex. in. ij. notabi. dixi etiā i. l. ij. §. j. ꝯ. e. ꝛ declarat etiā Bar. i. d. l. cū qui ita. §. pen. ¶ Quid aūt petetur isto scd'o casu tex. qn̄ ꝓmissor non est liberatus in aliquo soluendo solū vsumfructū. dic qđ petetur totū si vsusfructus est peremptus: sed dūrāte vsufructu petet solū proprietas. qr nō dꝫ peti nisi illud qđ restat soluēdū: quousqꝫ illud ē solutū ē penes agētē. lꝫ soluēs interī nō fuerit ab illo liberatus. vt notatur in. l. si nō sortē. §. pe. ff. de cōdt. idebiti. ita

cõcludũt Bar. z cõiter scribẽtes i. d. l. eũ qui ita. §. p. vbi dixit Bar. Jmo. z Pau. de ca. hic. dixi etiã l. l. qui vsumfruc. in. iij. no. s. e. ¶ Extra ¶. restat leuis difficultas ꝓtra tex. nã mirũ videt ꝑm Jmo. q in scõo casu istius tex. q ꝓmisit fundum pleno iure z soluit vsumfruc. formalem ꝓ casuali qui postea fuit ꝑditus non vtẽdo non liberet cũ illud soluerit volenti z acceptãti stipulatori: z aliud ꝓ alio potest solui creditori volenti: licet nõ iuito. vt. l. ij. §. j. cũ vulgarib⁹. ff. si cer. pe. z nñdet dupli. ¶ Primo q si ꝓmissor habebat ꝓprietatẽ penes se nõ põt imputari stipulatori culpa ex qua sentit lucrũ vsuffruc. ad ꝓprietatẽ reuersi. l. cuz in fundo. §. qõ si mulier. ff. de iure do. vñ si ꝓmissor dicat tu amisisti vsumfruc. culpa tua nõ vtẽdo replicabit stipulator hãc culpã nõ potes mihi obẽcere q de ea lucrũ sentis. qm vsuffru. per me perditus est ibi acquisit⁹. si vero ꝓprietas erat alienata ad quẽ reuersus est ille vsuffr. tũc etiã nõ videt ꝓmissor posse imputare dictã culpã stipulatori. q etiã ipse ꝓmissor fuit in culpa nõ soluẽdo illi qd debuit z hic nõ soluẽdo plenã ꝓprietatẽ. qõ si fecisset nõ perũsset vsufruc. nõ vtẽdo. hic difficultas ꝓstatiõis rei aliene in hoc ipsũ excusat. l. cõtin⁹. §. illud. j. eo. titu. z sic culpa cũ culpa compensatur. l. si ambo. ff. d. cõpẽsa. z. l. viro atq; vxore. ff. solu. matri. ¶ Scõo nõ nñdet Jo. de imo. q nõ est verũ assumptũ q stipulator fuerit cõtentus vsufructu formali q̃ uis videat illũ spẽte z voluntarie recepisse: q imo videt potiꝰ recepisse sperans postea solutionẽ fieri debere durãte vsufruc. ꝓut debebat sicut dicim⁹ in eo qui dz hoiem in genere z soluit ptẽ vnius hominis in specie creditori volũtarie recipiẽti: nõ ꝓ hoc liberat aliquo nisi soluat aliã ptẽ eiusdẽ hominis. l. ij. §. z harũ. §. e. z. l. si nõ sortẽ. §. si decem. ff. de cõdi. idebi. vnde si postea nõ fiat solutio hic vt dz nõ liberat in aliquo. z cũ vtra ꝓ solutione Jmo. tradit simpliꝛ. d. Ale. funct⁹ nudo officio simplicis relatoris. ꝛ subtilis Are. hic reꝓbat ꝓmã sol. Jmo. z adderet scõe: eo q ter. hic nõ se fundat i aliqua culpa: vl i aliquo lucro qõ qs sentiat rõne culpe, sed q debitor soluẽdo vsumf. nõ fuit in aliquo liberat⁹ ab obligatiõe. istud etiã patet ex rñso ꝑcedẽti in quo ꝛ etiã possit dari aliqua culpa ꝓmissoris: q non soluit, ꝓprietatẽ antecq̃ vsuffr. nõ vtẽdo ꝑderet. Itẽ ꝓmissor ex culpa stipulatoris lucrũ sentit: tñ põt repellere petentẽ vsumfruc. q z a ꝓin. debitor soluens nõ fuit liberat⁹. ¶ Preterea ꝑm eũ ista rñsio Jmo. restringit tex. ad casum solũ positum in tex. qñ vsufructus fuisset amissus nõ vtendo: ergo vbi vsuffr. fuisset amissus sine culpa puta capitis diminutiõe sequeretur q debitor remaneret liberat⁹: q manifeste cõtradicit rationi posite in ter. quia ex quo nõ fuit i aliquo sublata obligatio per solutionẽ: ergo adhuc põt agi ad id qd est i obligatione. ¶ Ultra Are. tu ipugna ꝓmã solu. Jmo. i alio dũ vult qõ etiã qñ ꝓprietas erat aliena adhuc ꝓmissor dicat fuisse in culpa nõ soluẽdo plenũ fundũ z sic ꝓprietatẽ. put debuerat q difficultas redẽptiõis in hoc eũ nõ excusat. q. l. cõtinu⁹. §. illõ. j. e.

11 † Tu dic q imo difficultas excusat a mora si ẽ obligatio dãdi specie, put tenet Bar. i. l. qõ te. i pe. col. ad fi. ff. si cer. pe. p illũ tex. z. l. cũ seru⁹. z. l. cũ res. in pn. ff. de leg. j. z videmus in. d. l. cõtinu⁹. §. illud. j. eo. vñ teneas scẽam sol. Jmo. quã etiã tenet do. Ale. Are. z d. Pet. de bexu. hic q receptio vsuffruc. formalis nõ fuit facta: eo q recipiẽs eo solo vellet esse cõtẽt⁹: sed quia sperabat solutionem ꝓprietatis debere fieri durãte vsufructu ꝓut debebat. vñ cũ nõ sit tibi solutũ debitũ nec ꝑs ei⁹ nõ põt sequi liberatio in aliquo vt in tex. ¶ Subdit Are. q hic est casus singularis in quo ꝓbat q vna res nõ põt solui ꝓ altera ex volũtate creditoris qñ subrogat loco rei: que sola nõ poterat solui. vt hic. vbi fundus debet solui pleno iure. vt in litera. Adde tamen circa hoc ter. in. d. l. eũ qui ita. §. penul. §. eo. iuncta glo. ꝓma z glo. pe.

2 ☞ Subscribens scripturã scriptã manu alterius censetur oĩa in ea contenta approbare. limita vt. j. nu. ij. et. xij.

3 Sola subscriptio principis idem operatur q epistola sua ac si totam epistolam scripsisset.

4 Paria sunt vel qõ notari⁹ rogatus de instro sumat ipse exemplũ ex suo originali vel alius exemplificet z ipse se subscribat.

5 Subscribens censetur totum subscripsisse per fictionem.

6 Scriptura dicitur alicuius qñ ille non scribit ꝓpria manu ꝛ alius de eius mandato.

7 Dictio velut importat fictionem.

8 Sufficit generalis subscriptio z nõ requiritur specialis dato qd aliqua que continentur in scriptura sint contra scribẽtem.

9 Idẽ operatur genus in suo genere q̃tũ species in sua specie.

10 Sufficit vna subscriptio ad auctoriz̃ãdũ mille ꝛcẽtos ꝓcedẽtes.

13 Qui se subscribit in schedula vacua nõ ꝓbat que postea in ea scribentur.

14 An in dubio ꝓsumatur subscribens habuisse notitiã omniũ contentorum in scriptura quam subscripsit.

15 Subscriptiones iudicum non habent vim sententiarum.

16 Qui confitet se habuisse z recepisse mille que per stipulationẽ ꝓmittit reddere: ꝛ sint ꝑteriti plusq̃ ꝑfecti in itelligit q acceperit tunc tempore facte confessionis z promissionis.

17 Si maritus confitetur se habuisse z recepisse a patre vel extraneo mille nomine dotis que ꝓmittit reddere ipsi dotanti acq̃ritur ei actio tanquam tunc temporis receperit.

18 Per liberam personam iuri nostro nõ subiectã neq; bonis bona fide seruientem non potest nobis queri actione obligatio.

19 Ex numeratione pecunie facta noĩe tertij absentis z ignorantis queritur ille tertio actio etiã si pecunia fuerit aliena: quod ꝓcedit in omni contractu de mundo. nu. xx.

20 Per actus ciuiles alteri per alterum queri non potest.

21 Possessio per actus naturalis alteri per alterũ queri potest.

23 Per actum ciuilem stipulationis alteri queri non potest sed bene per actum naturalem numerationis.

24 In mutuo vero z naturali quod contrahitur mediãte natura li enumeratione queritur tertio absenti obligatio z actio. sec⁹ est in mutuo ciuili.

25 Etiam libertus non potest stipulari patrono suo.

26 Vasallus non querit domino nec ciuis ciuitati sue.

27 Quis benoz̃atur in memoriam ꝓcedentis dignitatis.

28 Quãdo verba obliga. sunt impersonaliter cõcepta z ver. executiva sunt collata in personã alicuius tertij intelligunt etiã verba obligatiua collata in personam eiusdem.

29 Et qui inutiliter est appositus ad obligationem nõ potest etiã fieri solutio vt simpliciter adiecto.

30 Cñ post enumerationẽ sequit stipulatio valida incõtinẽti ante vel post non oꝛitur actio ex numeratione sed ex stipulatiõe.

31 Minus vitiat inepta expressio quam omissio.

32 Omnis imꝓpria. debet fieri vt libellus substineatur.

33 Si causa est cõmissa vt cognoscatur de equitate vel sola veritate inspecta ille cui est facta cõmissio põt ꝓcedere ad cõdẽnationem q̃uis in petitione fuerit deducta vna causa z in processu fuerit probata non illa sed alia que in se est legitima.

34 Licet stipula. principalis de sorte fuerit ꝑsonaliter cõcepta z relata ad certam personã: tamẽ si stipula. penalis vsurarum fuerit impersonaliter concepta non videtur relata ad cãdem personam ad quam principalis erat relata.

35 Clausula in fine appositã non refertur ad illa capitula ꝓcedentia que ex tali relatione fierent inualida.

36 Si aliqs ceperit agere i iudicio ꝓcuratoꝛio noĩe titũ ꝛ postea in sequentibus non repetat illa verba ꝓcuratoꝛio noĩe tamen illa qualitas ꝓcura. nom ne censetur esse repetita.

37 Si cõtract⁹ habet plures particulas z in vna fiat mentio offi cũ qualificando ipsam obligationem licet postea in alijs particulis contrahentes simpliciter loquantur tamen contractus intelligitur eo. modo qualificatus.

38 Cñ ratio est expressa in. l. eo rigente non dicitur fieri extẽsio.

39 Per hypothecam non augmentatur obligatio principa.

40 Persona extrinsec⁹ nũq̃ intelligit in stipulationib⁹. z nu. 41.

42 Missio simplex intelligit ꝑm interrogationem precedentem.

43 An valeat instrumentum tabellio. si nõ apposuit suu signum.

44 Si extraneus dat dotẽ ꝓ muliere z nõ stipulatur sibi reddi acquirit mulieri actionem de dote.

45 Quando fit mentio nominis officij licet nõ dicatur q nomine officij fiat actus: tamẽ in dubio videtur fieri nomine officij de quo fit mentio.

46 Procurator in actu naturali numerationis vl apprehẽsiõis dicitur prestare nudum ministerium.

47 An confessio facta in contractu inutili valeat z probet.

48 Si non valet contractus principalis non valent accessoria in eo apposita.

49 In individuis z inseparabilibus vtile per inutile vitiatur.

50 An z quando tẽpus z cõditio vel alia qualitas adiecta in precedentib⁹ intelligatur repetita in sequentibus in eadem oꝛatione vel diuersis.

51 Conuentio pignoris interposita super sorte videtur etiã repetita super vsuris.

52 Offendens fratrem inimici sui cuz quo fecerat pacẽ z promiserat eũ non offendere sub pena non incidit in penam: quia persona fratris non intelligitur nisi exprimatur.

53 In his quibus consideramus animi affectum z iniuriam tũc offenso vno de domo censentur ceteri offensi.

54 Quando legislator formal. q. z ci clare nõ respondet censetur respondere affirmatiue.

55 Relatiuum qui positum sine copula stat restrictiue.

§. Chrysogonus. Iste. §. ꝑm Pau. de castro ẽ famos⁹ pulcher z singularis, et ꝑm

⁊ ẽm.d. Pet.de bexu.fraternizat in prolixitate cũ.§. callima
chus.l.qui Rome.ẽ.e. vt nec in vna linea differat:sʒ differt in
1 validitate.q2 plura vtilia tãgunt hic q̃z ibi. Hoc intẽdit† ꝑ libe
rã ꝑsonã nostro iuri nõ subiectã,nõ q̃rit nobis actio ex stipula
tione:sʒ bñ ex numeratione nr̃o noĩe facta.⁊ stipulatio inutilis
non impeditactionẽ oriri ex numeratione valida,sʒ si stipula
tio esset vtilis bñ impediret:⁊ q̃ stipulat impersonaliter,cẽset
stipulatus sibi ⁊ nõ alteri,q2 nũq̃z intelligit etiã eadẽ ꝑsona ex
trinsec⁹ repetita:ꝑsertim q̃ haberet vitiare stipulationẽ. sʒ ali
q̃n intelligat repetitũ tp̃s ⁊ cõditio.h.d.totus iste solẽnis.§.ni
hil substãtiale omittendo.¶ Diuide ⁊ subdiuide istũ.§.vt hic
ꝑ Bar.quẽ sequunt Imo.d.Ale.⁊ Are. vel sic diuide tu istũ.
§.in quatuor ptes principales. In prima ponit thema conti
nẽs cõceptionẽ stipulatiõis pncipalis d sorte,⁊ stipulationis
vsurarũ:ex quo themate postea inferius eliciũtur tres q̃ões.
scʒ circa stipulationẽ.circa numerationẽ.⁊ circa vsuras.Et ad
quãlibet q̃õnẽ.§.per ordinẽ rñdet p̃missis duabus regulis:
ponẽdo in qualibet earũ rationẽ dubitãdi.licet gl. dicat ꝙ in
prima nõ ponat:q2 modicũ dubitatiõis hʒ.sʒ ɔ̃riũ ptʒ ex tex.
⁊.§.subĳciã.¶ In scd̃a determinat primã q̃õnem de stipulatio
ne principali sortis:ꝙ nõ valeat:q2 ꝑ actũ ciuilẽ stipulatiõs al
teri q̃ri nõ põt,sʒ ꝑ actũ naturalẽ numeratiõis bñ posset: ⁊ sic
ꝑ stipulationẽ liberti nõ acq̃rit patrono,cui stipulat⁹ est.q2 sti
pulatio ẽ nulla.adeo ꝙ nec ipsi patrono solui posset, cũ non sit
ad hoc adiect⁹.s.ad solutionẽ recipiẽdã: ⁊ cũ nõ valeat princi
palis obligatio nõ valet solutio veniẽs i ɔ̃sequẽtiã.¶ In tertia
determinat scd̃am pricipalẽ q̃õnẽ de numeratiõe:qd̃ ex quo fa
cta est noĩe patroni,orit obligatio ⁊ actio ꝑsonalis patrono ex
actu naturali numeratiõis:vt dictũ est in precedẽti pte: q̃uis
stipulatio inualida sequuta sit numerationẽ, ⁊ non acq̃rit ipsi
liberto numerãti.si aũt stipulatio valeret, non oriret actio ex
numeratiõe:sed ex sola stipulatiõe. ¶ In quarta ⁊ vlti.ponit
determinatio tertie pricipalis q̃stionis. de stipulatiõe penali
vsurarũ.cui agrat.⁊ determinat:ꝙ cũ fuerit impersonaliter cõ
cepta acquirit soli liberto ⁊ nõ patrono:cui fuerat sortẽ princi
palẽ stipulat⁹.sʒ videret: maligne interpretãdo,ꝙ tãq̃z accesso
ria deberet seq̃ naturã sui principalis.vt.l. cũ principalis.ff.
de reg..iur.nã sʒ interdũ tp̃s ⁊ conditio apposita i pcedẽtib⁹,
intelligãt repetita i sequentib⁹: ti ꝑsona alteri⁹ quãuis supi⁹
noĩata fuerit,nũq̃z intelligit i sequentib⁹ repetita:nisi fuerit ex
pressa.⁊ istã reg.tradit tex.hic.⁊ nõ alibi.ꝑserti q2 si ꝑsona pa
troni intelligeret repetita i ista scd̃a stipulatiõe penali,ex hoc
vitiaret stipulatio:vt.s.vt i primo casu.Et sic breuiter primo
ponit thema.scd̃o decisio q̃stiõis circa stipulationẽ pricipalẽ.
tertio decisio alteri⁹ q̃stionis circa numerationẽ.quarto ⁊ vl
timo decisio alterius q̃stionis circa stipulationẽ vsurarũ. scd̃a
ibi,rñdi per liberã personã.tertia ibi,superest vt queramus.
quarta ⁊ vltima est ibi,sequens stipulatio.¶ In scd̃a parte ibi
cui principaliter obligatio querebat.i. intendebatur acquiri
ex intentione cõtrahẽtiũ:sed nõ ex iuris dispositiõe. ¶ In ter
tia parte ibi ipse qui contraxit põt intelligi ipse.s.libert⁹: vel
⁊ meli⁹ ipso.s.patrono,mediãte numeratione facta per liberũ
noĩe ipsius patroni.¶ In eadem pte ibi recessum esse a natu
rali obligatione.dic ⁊ etiã ciuili.Sed ideo hic appellat natu
rali,q2 ex naturali actu numeratiõis descẽdit nõ vt excludat
ciuilẽ.¶ Nota primo ex tex.ibi corã subscribẽte.ẽm An. Im.
2 Pau.de ca.d.Ale.⁊ Aret.† ꝙ subscribẽtes scripturã scriptã
manu alterius,censentur oĩa i ea cõtẽta approbare : ⁊ sic sibi
preiudicãt.Ego aũt puto contra Ang.⁊ scribentes preallega
tos:ꝙ iste tex.nullatenus ꝓbet istd̃ notabile.Quia in isto tex.
vltra subscriptionẽ tria alia interuenerunt.Pr̃io q2 talis scri
ptura fuit scripta p̃sente eo q̃ subscripsit:vt expresse dicit tex.
ibi scripsi corã scribẽte.Scd̃o vltra subscriptionẽ subsignauit
⁊ sic apposuit signũ suum seu sigillũ: vt dicit tex.ibi subscribẽ
te ⁊ assignãte.Facit tex.in.l. fideiussor ĩpetrauit.§.j. in verbo
cũ neq̃z consensum suũ accõmodauerit patri aut signo suo aut
alia scriptura.ff.de pig.ergo sola subscriptio nõ sufficit. Ter
tio q2 tex.§.i duob⁹ locis.s.in stipulatiõe pricipali sortis:dein
de in stipulatiõe vsurarũ exp̃sse vtrobiq̃z dicit, spopõdit Fla
ui⁹ cãdid⁹ dñs meus subscripsit:q2 ⁊ sic nõ solũ subscripsit:sed
etiã exp̃sse p̃misit,. ⁊ sortẽ principalẽ ⁊ vsuras : ⁊ sic teneo qd̃
iste tex.nõ ꝓbat istud notabile Ang.⁊ aliorũ scribẽtiũ.Unde
ꝑ isto notabili Pau.de ca.hic addit alios duos tex.sc; tex.i.
l.fideiussor ipetrauit.§.j.ff.de pi.q̃ tex.etiã nihil facit:⁊ tamẽ.
d.Ale.vbiq̃z etiã ad hoc allegat:eo q2 loquit in scribẽte ipsũ
chirographũ,⁊ nõ in subscribẽte.⁊ tex.qui melius facit in.l.si
cui.§.nõ vr̃.in verbo sed si subscripserit.⁊ ibi Bar.ad hoc no.
ff.q.mo.pig.vel hyp.sol.Addũt.d.Ale.⁊ Are.hic aliũ tex.quẽ
dicit Aretinus optimum iuncta gl.in verbo habebitur.l.em
ptor.§.lucius.ff.de pac.ex quo tex.notãt ibi Bar. Ang.Sali.

Fulg.⁊ Pau.de cast.qd̃ ille qui se subscripsit scripture ꝑ alĩũ
facte,ita sibi p̃iudicat,sicut si ipse totũ scripsisset:sed certe il e
tex.etiã nihil vel parũ de se facit,nisi fiant subauditiones vt in
gl.Ego vltra scribẽtes addo tibi plures alios tex. ⁊ iuris ciui
lis ⁊ iuris canonici.Et p̃mo bonũ tex.⁊ meliorẽ de iure ad hoc
in.§.j.instit.de emptio.⁊ vendi.ibi nisi ⁊ instrumẽta emptiõis
fuerint conscripta vel manu ꝓpria contrahentium,vel ab alio
quidẽ scripta a cõtrahẽte autem subscripta. ⁊ tex.solennẽ i.l.
si ego.§.dotis.ff.de iure dotiũ.in verbo vt is subscribat quasi
res acceperit ⁊ velut chyrographũ eius vxor retinet. ⁊ tex.in
l.si quis ex argẽtarĳs.§.j.in verbo subscribere.ff.de eden. Et
in.l.j.in verbo ⁊ subscriptionẽ.ff.de constitu. prin.vbi est tex.
3 † ꝙ sola subscriptio principis idẽ operat,ꝙ epistola sua : ac si
totam epistolã scripsisset. ⁊ tex.in.l.si per epistolam. in verbo
subscriptã.ff.de acquirẽ.heredit. Et tex.notabilem in..l.j.§.
inter filiũ.ff.de falsis ⁊ tex.in aut.qd̃ sine.C.de testa iũcta aut.
si modo.C.fami.herciscũ. Et tex.in ca.si quis presbyterorũ.⁊
ibi no.gl.in verbo subscripserit.de rebus eccl.nõ alie.⁊ tex.⁊
gl.i.c.ex literis de trãsac.⁊ gl.in.c.quãto.de his que fiunt a p̃
lato sine consensu capi.Idem tenẽt Ang.Pau.de casta.⁊ do.
Ale.in.l.cũ antiquitas.§.cum autem.C. de testa.⁊ plẽnius.d.
Alex.in consi.cxlvĳ.secundi voluminis,qd̃ incipit ponderatis
his de quibus in themate fit mentio.in.ĳ.⁊.iĳ.col.Ad idẽ fa
cit qd̃ notabiliter tenet Bal.in aut.contra qui ꝓpriam. in.ĳ.
col.C.de non nume.pecu. vbi tenet qd̃ dispositio illius aut. q̃
est penalis,⁊ loquitur in negante scripturam propriam habet
locum in negante scripturam tertĳ,subscriptã per ipsum ne
gantem.allegat tex.in.d.l.cum antiquitas.§.cũ autẽ. que lex
parum facere videtur.⁊ circa eam subtiliter insistit Aret.hic.
in.iĳ.col.Inducendo ⁊ respondendo vt hic per eum. ⁊ cõtra
Bal.tenet Sali.in.d.aut.cõtra qui propriã.in.ĳ.col.quia per
subscriptionem nõ videtur quis scripsisse,sed cõfiteri qd̃ ali⁹
sic scripsit de eius voluntate.Ad idem ⁊ tertio facit glo.nota
bilis.in.§.in his vero.in auten.de instru.cau.⁊ fi.per quã glo.
notat Ang.in.l.si quis ex argentarĳs.§.pretor ait.⁊ i.l.que
4 dã.§.nihil interest.ff.de eden.† ꝙ paria sunt, vel qd̃ notarius
rogatus de instrumẽto sumat ipse exemplũ ex suo originali:
vel qd̃ alius exẽplificet:⁊ ipse se subscribat: q2 est perinde, ac
si totũ manu sua scripsisset.Istud notabile sic cõfirmatũ am
pliat Ang.hic.ꝙ subscribẽs videt virtualiter scribere omnia
p̃cedẽtia quorũ notitiã habuit:intãtum qd̃ stãte statuto, prout
est Florẽtie:ꝙ scriptura facta manu ꝓpria debitoris mandet
executioni ad voluntatẽ creditoris:⁊ reperiat aliqua scriptu
ra scripta manu tertĳ:sʒ subscripta manu debitoris asserẽtis
se omnia predicta cõfirmare:qd̃ habebit locũ dictũ statutum.
qm̃ sub illis verbis oĩa cõtenta in scriptura virtualiter conti
nent in subscriptione. ⁊ virtualiter dicunt scripta manu pro
pria debitoris:sicut virtualiter scribit q̃ scribit ꝑ ziferas con
suetas.vt notat in aut.qd̃ sine.C.de testa.⁊ facit ẽm eũ.l. diu⁹
claudi⁹.in prin.iũcto.§.scribere.ff. de falsis.⁊ ita refert fuisse
cõsultũ in ciuitate Florẽtie:⁊ sequunt Ioã.de imo.Pau.d.c.
Ale.⁊ Are.hic.⁊ nemo scribẽtiũ hic contradicit. Adde vltra
scribẽtes:ꝙ ɔ̃rium in terminis in dicto statuto Florẽtino ip
semet Ang.sibi ɔ̃ri⁹,de quo alĳ nonfaciũt mentionẽ tenuit.d.
5 l.cũ antiquitas.§.cũ aũt.in lectura Florentina.motus† eo q2
ꝙ subscribens cẽseatur totũ scripsisse:istud est ꝑ fictionẽ vt p
bat tex.in.d.l.diu⁹ claudius.§.scriberẽ.⁊ in.§.item senat⁹. in
versi.videri em̃ ait.qd̃ verbũ importat fictionẽ.l.j.§.deiecisse.
cũ gl.ff.de vi ⁊ vi ar.cũ multis similibus.ergo non habet locũ
in statutis in quibus fictio nõ ꝓcedit.l.ĳ.C.de his qui ve.eta.
imp.⁊.l.iĳ.§.hec ver. siue.⁊ vbi no.Bar.ff.de neg.gest. Bar.
in.l.j.§.hoc aũt interdictũ per illum tex.ff.de fonte. ¶ Limi
tat ibidẽ Ang.nisi ille tertius p̃sente debitore,⁊ eo specialiter
mãdãte scripsisset schedulã:⁊ debitor ille se subscripsisset: tũc
bene haberet locũ dictũ statutũ, vt ibi notabiliter per eũ. Sed
aduerte qd̃ ad tex.in.d.l.diuus claudius.§.scribere.rñdet do.
Ale.hic in.ĳ.col.sʒ de Ang.qui eũ allegat.⁊ est sibi ɔ̃rius in.d.
§.cũ aũt.non faciat mentionẽ:⁊ dicit qd̃ loquitur in eo qui nõ
subscripserat,sed solũ mãdauerat qd̃ alius scriberet, q̃ postea
scripsit.ego cõtra istã sol.d.Alex. allego illud qd̃ in terminis
notat Hemi.c.si pro te.in primo notabili.ꝑ illũ tex.de rescrip.
6 i.vj.notat† ꝙ scriptura dicitur alicui⁹,q̃n ille nõ scribit manu
ꝓpria.sed alius de eius mãdato.hoc dicit facere ad statutum
disponens:ꝙ quis nõ admittat ad excipiendũ contra ꝓpriã
scripturã,in qua continet promissio pecunie:qd̃ tale statutum
habeat locum etiã ⁊ non esset ꝓpria manu , sed alterius de ei⁹
mandato scripta. Item pro ista vltima parte cõtra Ang.⁊ se
quaces hic soleo allegare optimum tex.in.d.l.si ego.§.dotis.
ff.de iure do.q̃ probat qd̃ istud fit per fictionẽ: cũ tex.dicit qd̃
7 is subscribat: ⁊ velut eius chyrographum retinet † cum ille

dictio velut importet fictionē:vt notat Bal.i.l.pe.p.illū tex.
in verbo velut.C.de interdi.matri.⁊ casus fict⁹ nō habet locū
8 in statutis, vt dixi.¶ Scđo amplia istud notabile† ꝙ sufficit
simplex seu generalis subscriptio,⁊ nō requirit specialis: etiā
dato qđ aliqua eorū que cōtinent in scriptura essent cōtra scri
bentē.vnde sufficeret talis subscriptio gnālis: ego talis ap.p-
9 bo oīa superius scripta:ideo me hic subscripsi.† qꝛ idem opera
tur genus in suo genere:quātū species ī sua specie.l.si duo.ff.
de admi.tu.l.si choꝛus.in pꝛin.ff.de.leg.iij.Ita etiā tenēt An.
Jmo.Pau.Are.⁊ latius.d.Ale.hic.Bal.in aut.si quis in ali
quo.C.de eden.⁊ idem Bal.in.l.q dotis.ff.solu.mat.⁊ ibi do.
Ale.in pe.col.in fi.Pe.de ancha.in cōsi.cccxxiiij.ꝙ inci.pꝛi⁹
de viribus ꝓbationis.d.Ale.in pꝛeallegato consilio.cxlvij.se
cūdi voluminis.incip.pōderatis his de quibus in themate fit
mētio.in.iij.col.⁊ isti oēs reprobāt Bar.qui in hoc tenet ꝯtrū
in.d.l.diuus claudius.§.ite senatus.ff.de falsis.respondent
iuribus allegatis per Bar.Quis cū Barto.simpliciter teneat
Pau.de cast.in cōsi.cccl,qđ incipit de casu ꝑsenti fui requisi-
tus.ad fi.Sed cōis opi.est cōtra Bar.put attestatur.d.Alex.
in pꝛeallegato cōsilio.cxlvij.scđe partis.in.ij.col.facit qđ tenet
ad pꝛopositum Bal.in aut.sed nouo iure.in pꝛin.per illū tex.
10 in vna lectu.C.si cer.pe.vbi notat † ꝙ sufficit vna subscriptio
ad autoꝛizādum mille cōtractus pꝛecedēdtes.quē etiā refert
do.Ale.in consi.pxime allegato.in.iij.col.in pꝛi.¶ Supꝛa-
scriptū notabile limitāt Ang.Jmo.Pau.de c.d.Ale.⁊ Are.
11 hic duobus modis.† pꝛimo vt ꝓcedat qñ quis subscripsit scri
pturā alterius vt pꝛincipalis:secus si autoꝛizans seu solenni-
zans eā:puta sicut testis:quo casu nō se subscribit animo con-
sentiēdi scripture:⁊ sic sibi nō p̄iudicat:allegat ad hoc Paul.
de cast.tex.in.l.titia cum testamēto.§.lucia.in verbo quasi te
stis affuit.ff.de.leg.ij.Adde ꝙ istā limitationē etiā ponūt Sa-
lice.⁊ Pau.de ca.in.l.emptoꝛ.§.luci⁹.ff.de pac.allegātes ad
hoc notata p gl.magistralē.in.l.cai⁹.ff.de pig.act.Et licet ipsi
nō dicāt.Idē notabiliter tenet Bar.in.l.sicut.§.non videt.ff.
quibus mod.pig.vel hyp.sol.vbi subdit Bar.idē esse qñ quis
se subscribit vt notarius.idē tenet Bar.⁊ alij in.l.que dotis.
ad fi.ff.solu.matri.⁊ habes de hoc bonū tex.i.l.si pater.⁊ ibi
Bal.ad hoc notat.C.de fideius.ibi qđ tabulas obligatiōis vt
testis assignauit:p hoc sibi nō pꝛeiudicat.Ad idē bonus tex.i.
c.ex literis.⁊ ibi gl.⁊ ibi vide late per.d.Abb.de transactio.
12 ¶ Scđo limitat †quando subscribēs legit ⁊ intellexit conten-
ta in scriptura quā subscripsit:vt.l.tribun⁹.§.fi.ff.de testamē.
mili.alias subscribens se scripture nō lecte,sibi non p̄iudicat:
vt.l.fi.C.plus valere ꝙ agitur.⁊ ibi Bal.multū notat illū tex.
ad hoc,⁊ etiā cōtra doctoꝛes subscribentes se consilijs alioꝛū
non visis:idem qđ subscriptio facta non viso tenoꝛe instrumē
ti seu nō declarato sibi quid cōtineat instrumentū,non pꝛeiu-
dicat subscribenti tenet Pau.de de cast.in cōsi.cccl.ꝙ icipit
de casu pꝛesenti fui requisit⁹ per.d.l.fi..⁊.l.secundā.C.de re-
bus alienis non alienandis.tex.cum gl.in.l.caius.ff.de pign.
actio.⁊ in.l.j.§.sed ⁊ si mādauerit.ff.qđ iussu.⁊.c.si quis pꝛes-
13 byteroꝛū.de rebus eccle.alie.vel non.vt ibi per eum.† vnde
qui se subscribit in schedula vacua,non ꝓbat que postea in ea
scribent:et sic domini ⁊ pꝛincipes subscribentes se schedulis
aut eoꝛū sigille apponētes, nisi pꝛimo fuerint pꝛeuisi de his q̄
scribenda erant,non intellibunt confirmasse ea que postea scri
bentur.Ex quo eoꝛū non habuerunt notitiam.d.l.fi.⁊ ita egre
gie no.Jnn.cum quo ibi alij transeunt in.c.ij.de fide instr.qđ
Ang.hic reputat perpetuo tenendum mēti.idem etiam tenet
14 Ang.in repetitione.l.Sciendum.in.xj.col.s.e.† Nunquid aūt
in dubio pꝛesumatur subscribēs habuisse notitiam omniū con
tentoꝛum in scriptura quam subscribit.Jmola hic notabiliter
tenet ꝙ si dicatur in subscriptiōe visis ⁊ lectis omnibus supꝛa
scriptis,tunc res esset plena qđ pꝛesumeretur habuisse notitiā
arg.d.l.fi.a contrario sensu.C.plus valere quod agitur.Idē
si appareat ꝙ illā scripturā habuit penes se ,per aliquid tēp⁹:
tunc etiā pꝛesumitur sciuisse cōtenta in eo per.c.constitutus.j.
de testi.vbi qui habuit acta penes se pꝛesumitur ꝙ ea sit pcun
ctatus.⁊ aut.at qui semel.vbi doc.C.de ꝓba.Idē si sit ꝑsona
valde diligens q̄ cōsueuit diligēter videre facta sua:tunc pꝛe-
sumet habuisse notitiam:ex quo simpl'r se subscripsit.¶ Jstis
cessantib⁹ in dubio censet ignoꝛasse per.d.l.fina.C.plus vale.
qđ agi.⁊ qꝛ in dubio p̄sumit ignoꝛātia:p reg.l.veri⁹.ff.de pꝛo-
ba.⁊ in regu.pꝛesumit.de reg.iur.in.vj.¶ Aduerte cōtrariū
et melius ꝙ imo in dubio subscribēs pꝛesumatur habuisse noti
tiā contentoꝛū in scriptura quā subscripsit,etiā si nō pꝛobetur
ꝙ subscribēs sit diligens ꝑsona,tenet Bar.in.l.j.§.si quis ne
get.in pe.co.ad.fi.ff.quē ad.testa.ape.vbi tenet ꝙ ille q subscri
psit instrumentū si vult istud impugnare,opoꝛtet ꝙ ꝓbet qđ ī
subscriptione fuit deceptus:qꝛ ostēso sibi instrumēto fuit dictū
ꝙ continebat alius:et ipse nō legit:per.d.l.fi.C.plus vale.qđ
agi.⁊.l.ij.C.de re.alie.nō alie.⁊ sequit Pau de cast.in.d.cōsi.
cccl.incipiente de casu pꝛesenti fui requisitus.vbi tenet ꝙ sub
scribēti se in instrumento ex quo potuit ipsū legere vel legi fa
cere,incūbit on⁹ pꝛobandi:qđ nō legisset:sed qđ adhibuit fidē
ei ad cuius instātiam se subscripsit.idē contra Jmo.tenēt do.
Alex.⁊ Are.hic.⁊.d.Alex.in pꝛeallegato consi.cxvij.scđi volu.
in.iij.col.vbi etiā dicit ꝙ Jmol.est solus in hoc.⁊ quia ille qui
subscripsit,⁊ allegat ignoꝛantiā scripture habet necesse talem
ignoꝛātiā pꝛobare,cū sit fundamentū intētionis sue.l.ei incū-
bit.⁊.l.in exceptionibus.⁊ ibi gl.ff.de pꝛoba.notant gl.⁊ doc.
in.l.si vero.§.qui ꝓ rei qualitate.ff.q satisda.cog.⁊ late.Bar.
⁊ alij in.l.in illa stipulatiōe si calendis.s.e.post Jnno.in.c.su-
15 per his.de accu.¶ † Tertio vltra scribētes limita singularit.
vt nō pꝛocedat in subscriptionibus iudicum,que nō habēt vī
sententiarū.ita singulariter tꝫ Bal.i addi.Spec.in tit.de sen
ten.in.vlt.char.in fi.ver.subscriptiones etiā iudicū.arg.l.pe.
C.cōminatio.epist.ꝙ bñ no.⁊ ita declara tex.ī.l.ij.C.de sentē.
ex peric.reci.⁊.c..fina.de re iud.i.vj.in ver.descripti recitat.
16 ¶ Scđo nota ex eadē pꝛima parte tex.ī ṽbo accepisse † ꝙ qui
cōfitet se habuisse ⁊ recepisse mille,que per stipulationem pꝛo
mittit reddere:licet sint verba pꝛeteriti plusꝙ̄ ꝑfecti,tamen in
telligūt ꝙ acceperit tunc tempoꝛe facte confessionis ⁊ pꝛomis
sionis:⁊ sic incōtinēti iuxta stipulationem:non autem dudum
ante:⁊ sic non intelligit ꝙ numeratio ex interuallo ante pꝛe-
cesserit:⁊ postea sequuta sit stipulatio:⁊ hoc aperte ostenditur:
nam si ista confessio continens repetitionem intelligeretur de
numeratione facta de pꝛeterito,⁊ ex interuallo,non ꝓcederet
questio posita in tex.in versi.superest,qꝛ tunc esset nata pꝛima
obligatio ex numeratione,⁊ stipulatio ex interuallo sequēs si-
ue vtilis siue inutilis,nō nouaret vt.l.si ita fuero stipulatus.§.
fi.in ver.ex cōtinenti.⁊ in verbo mox.ff.de noua.Et sic necessa
rio sequit qđ incōtinēti pꝛecesserit numeratio,ad hoc vt pꝛoce
dat questio isti⁹ tex.de stipulatiōe:⁊ ita subtiliter īducit istum
tex.Raph.cu.hic.Quis Bar.nō aliter declaret:quomodo iste
tex.ꝓbet istud notabile.⁊ istud est vtile ꝑm Bar.j.pro instru-
17 mētis dotalib⁹ † ꝙ si maritus cōfitetur se habuisse et recepisse
a patre vel extraneo mille nomine dotis,que pꝛomittit redde
re ipsi dotāti,acquirit ei actio:tāꝙ̄ tūc tempoꝛis receperit:sed
si ista verba pꝛobarent receptionem dudum ante factam:non
acquireretur ei:cū iam esset acquisita mulieri cui cēseret do
nata:vt.l.auia.C.de iure do ⁊.l.quoties.ff.so.ma.et ita etiam
⁊ lati⁹ ꝑcipue p istū textum tenet Bart.in.l.post dotē.i.j.q.ff.
so.ma.⁊.in.l.ꝑdia.ff.de acqui.pos.cū cōcoꝛdatijs vtrobiꝙ̄ tra
ditis p.d.Ale.Idē etiā tꝫ Bar.i.d.l.certi conditio.§.si num
mos.s.si cer.pe.in pꝛima ꝯbinatiōe.⁊ cū Bar.tenēt alij hic.⁊
est cōis opinio ꝑm do.Ale.hic ⁊ dicit.d.Ale.in.d.l.post dotē.
in.j.qđ.Bar.ꝙ istud subtiliter intuēti melius ꝓbat in isto tex.
ꝙ̄ alibi in iure.¶ Tertio no.ex scđa parte pꝛincipali ibi rñdi.
18 vnā regulā † ꝙ per liberā ꝑsonā iuri nostro nō subiectā,neꝙ̄ no
bis bona fide seruientē,nō pōt nobis q̄ri actio nec obligatio.
vt hic.⁊.l.j.C.per quas ꝑso.nob.acqrit.ratio est qꝛ in ꝯtibus
etiā bonefidei,nisi ex ꝑsona nostra initiū obligatiōis sumāt,ia
n eactū efficiūt:ita dicit tex.q ꝓpꝛie assignat rōnē in.l.quecūꝙ̄
gerim⁹.ff.de act.⁊ obli.Ratio rōnis est ex mēte Raph.hic.qꝛ
acq̄sitio fit per ꝯctus q sunt artificiales:⁊ sic introducta artifi
cio iuris ciuilis,ꝙ est q̄dā impꝛopꝛietas.iō nō recipit aliā pꝛo
pꝛietatē vt factū vni⁹ reputet factū alteri⁹ , ne plures fictiōes
circa idē cōcurrāt:cōti a.l.pꝛimā.i.fi.cū gl.C.de dotis ꝓmis.
⁊ in.l.cū post.§.gener.ff.de iure do.⁊ pondera ꝙ tex.iste dicit
nullā obligationē:p cōsequēs nec etiā naturalē,nedum ciuilē ⁊
ꝯsequēter nō possumus etiā coꝛā iudice ecclesiastico agere:ex
quo nulla subest obligatio:⁊ sic videt ꝓbare iste tex.qđ ex stipu
latione alteri facta nō oꝛiat etiā naturalis obligatio:et hoc est
verū qđ ille tertio nulla acqrit obligatio,etiā naturalis:ita ꝓ-
pꝛie loquit tex.hic.et tex.in.l.j.§.si seru⁹ cōis meus.in verbo
nulli⁹ est momēti.ff.de stip.ser.⁊ i.l.certi cōdictio.§.qm̄.i ver
bo nulla est stipulatio.ff.si cer.pet.Sed ipsi stipulāti hñ querit
naturalis obligatio ad dādum illi tertio.ita pꝛocedit glo.in.l.
stipulatio ista.§.alteri.⁊ ibi Bar.⁊ alij pꝛeserti.d.Alex.s.e.nā
cū ista stipulatio habeat cōsensum duoꝛū,⁊ lex.ei non resistat
lꝫ nō assistat:ꝑm Bar.in.l.si quis p eo.in.vj.mēbꝛo.ff.de fide-
ius.⁊ in.d.§.alteri.ergo dbet oꝛiri naturalis obligatio.l.ī his.
§.imperatoꝛ.⁊.l.stichū.§.naturalis.ff.de solu.¶ Quarto no-
19 ta in versiculo plane.aliā regulā ꝙ † ex numeratione pecunie
facta nomine tertij absentis ⁊ ignoꝛātis:illi tertio querit actio
etiā si pecunia fuerit aliena.vt hic.⁊.l.cer.ꝯdictio.§.si nūmos.
ff.si cer.pet.Et ꝑm glosellam hic in.verbo acquireret.istud ē
speciale ī mutuo pꝛopter singularia pꝛecepta mutui.vt.l.sin-
gularia.ff.si cer.pe.⁊ hoc simpliciter sequit Aret.in.iiij.nota.
⁊ scđm

z fm Jo.de Jmo.hic in.v.notabili.z do.Pet.de bexutio istō
est speciale in mutuo ꝑpter eius frequētiā:z ita etiā dicit gl.in
d.l.certi ꝯditio.§.si numos.in gl.ma.circa fi.z ibi Bar.in duo
bus locis.s.in prin.z in scđa ꝯbinatione.z gl.in.l.cū p liberā.
in gl.magna ad fi.C.per quas perso.no acq. Idē vbiq; tenet
Bar.in.l.stipulatio ista.§.si stipuler.in.ix.fallētia.ē.e.z i.l.sin
gularia.in.iij.c.ff.si certu pe.z.l.si cū vēderet.ff.de pig.actio.
sed vt etiā alias dixi istud est falsum: z vera z fundamentalis
10 ratio est + qđ per actus ciuiles puta p stipulationē alteri per al
terū q̄ri nō pōt vt hic in ver.sz q patrono.z.d.l.stipulatio ista.
§.alteri.z.§.si stipuler.ē.eod.z.§.alteri.z.§.si quis alij.inst.de
inuti.stipu.sed p actum naturalē z corporū numeratiōis sem
per alteri per alterū acquirit.vt hic.z.d.§.si nūmos.z.l.j.C.p
quas perso.no acqui.z.l.j.C.de acqui pos.z.l.traditio. §.fin.
ff.d.acq.re.do.z.istā differentiā facit expresse tex.in.l.ea q̄ ci
uiliter.ff.de acq.re.do.z Bar.met.in.l.solutū.§.p liberā.ff.de
pig.ac.ratio diuersitatis pōt esse duplex.¶ Prima q2 qñ ac
q̄sitio fit p act⁹ ciuiles,puta p stipulationē:ibi etiā ꝯsideratur
dispositio legis ciuilis q̄ vult alteri p altrū queri nō posse: sed
qñ acquisitio fit p actū naturalē z corporeum nō consideram⁹
dispositionē ciuilē:sed merū ius gētiū fm qđ alteri per alterū
21 pōt queri.+ideo possessio per actus naturales alteri p alterū
queri pōt vt iurib⁹ ꝑallegatis:z istud est qđ ꝑprie dixit iuris
consultus in.d.l.ea q̄ ciuiliter.¶ Scđa ratio est q2 qñ obliga
tio querit ex actu naturali numeratiōis: ille qui numerat nu
dum ministerium dicit prestare.l.qđ meo.§.procurator.ff.de
acqui.pos.z sic actus in eo nō fundat. vnde nō dicit acqri per
liberā ꝑsonā qñ ministeriū tantum prestat.ita formaliter dicit
tex.in.l.z licet.ff.de cōsti.pe.¶ Hinc ex istis infero male dixis
se Joan.z Jmol.Are.z.d.Pe.de bexu.hic quos statim retu
li z gl.z Bar.in locis ꝑallegatis. Jnquātū dicūt q istud locū
habeat solū in mutuo ꝑpter sequētia z singularia ꝑcepta mu
22 tui:+q2 imo istud habet locū in omni cōtractu de mūdo: i quo
fit numeratio:z sic interuenit actus naturalis et corporeus q2
semper ibi alteri p alterū querit actio:vt in deposito,in ꝯmo
dato,in dote,in indebite soluto z similibus.l.j.§.si te rogaue
ro.ff.deposi.z.l.si p ignorātiā.C.de cōdi.indeb.z ita etiā tenēt
Albe.de ros.z oēs mod.indifferēter in.d.§.si nūmos. vbi etiā
tetigi.z ibi dom.Ale.in.j.col. allegat ad hoc quā plures alios
concordantes tex.quos per te videas. Jdem tenet Raphael
Fulg.z Lud.roma.in.d.l.singularia.Jdē tenet Pau.de cast.
hic in pe.col.lz de ꝑdictis nō faciat mētionē:p tex.in.l.licet.ff.
de iure dot.z ista est veritas:q̄uis subtilis do.Pe.de bexutio.
hic conat⁹ sit tenere ꝑcedētē opinio. qđ speciale sit solū in mu
tuo:q per actū naturalem numerationis queratur alteri ob
ligatio z actio:sec⁹ in alijs cōtractibus:z respondet ad.d.l.ea
que ciuiliter z multū gloriat de ista solutione q per actus na
turales bene acquirit effectus naturalis:vt est acquisitio pos
sessionis.d.l.j.C.de acqui.posses. z.d.l. j. C.p quas pso.nob.
acquir.sed non acquiruntur effect⁹ ciuiles:vt est obligatio z a
ctio:qđ videt esse cōtra iura superi⁹ alleg.bene verum est qđ ē
differētia inter numerationem que fit nomine alieno ex causa
mutui:q2 illi tertio absenti:queritur directa actio.l.si absen
tis.C.si cer.peta.z ratio est q2 in mutuo lex finxit primo nume
rasse illi absenti,z illū absentē postea numerasse debitori.d.l.
singularia:secus si numeratio fiat ex illo contractu noie tertij
absentis:tūc illi querit vtilis actio tantū.l.publia,in pri. z ibi
gl.ff.depositi.z.l.pe.C.ad exhibē.bar.i.d.§.si nūmos. in ter
tia cōbinatiōe:z ibi Sal.Lud.z cōmunit alij vbi dixit Bart.
in.d.l.singularia.in.iij.col.in versi.sum⁹ expediti de prima,z
ibi Raph.ful.Lud.ro.z alij.¶ Cōtra istud notabile z istū tex.
Moueo duas difficultates.in primis moueo nouā difficulta
tē nō tactā a scribētibus:in quātum fit differētia, q per actum
ciuilē stipulationis alteri queri non potest:sed bene per actum
23 naturalē numeratiōis.+contra,qđ nō sit differentia data pari
tate terminorū:arguo sic.nā hic in versi.plane numeratio fuit
facta nomine patroni absentis vt ei solueret: quo casu etiam
stipulatio facta nomine alterius vt ei soluat,valet z tenet: da
to etiā q non intersit stipulātis vt est gl.ordinaria z approbata
in.d.l.huiusmodi.in prin.vbi dixi.ff.de leg.i.z gl. plenior in. §.
alteri.in ver.vt supra dictū est ad fi.inst.de inuti.stip.z gl.i.d.
l.quecūq; gerim⁹.ff.de actio.z obli.z.i.l.pe.ff. de nego. gest.z
ratio est:q2 ille dicitur stipulat⁹ cuius noie fit stipulatio, sicut
ille dicit possidere cuius noie possidetur.l.generaliter. z . l.q
meo.in prin.ff.de acqui.pos.z.c.cū venissent.in fi.de rest.spo.
z in c.si diligēti.de ꝑscrip.imo fortius:ad hoc vt procedat iste
tex.nō sufficit q quis in veritate numeret pecuniā nomine ter
tij absentis,nisi etiā ille cui numerat eā expresse recipiat noie
absentis:z istud exprimat z agat fm intellectū Jacobi quē tra
dit ad istū tex.i ver.supest.z refert z sequit Bar.hic in. ij.col.
cū quo simplr transeunt Ang.Raph.cu.z.d.Alex.hic in.ij.
notabili.z idē.d.Ale.in.d.§.nummos.in pe.col.z dicetur in
ferius.¶ Huic difficultatati,lz nemo attingat respōde:z dic
q gl.in.d.l.huiusmodi.z concordantes procedunt quādo qs
stipulatur sibi nomine z vice alterius absentis.Tunc bene
valet stipulatio licet non intersit stipulantis.cum verba obli
gatiua sint collata in personā ipsius stipulatoris: sec⁹ si sim
pliciter stipulatū alteri tunc nihil valet.d.l.stipulatio ista.§.al
teri.vñ hic non sufficeret directo stipulari noie alteri⁹:sicut
sufficit directo numerare noie alterius:z ista est differentia fū
damentalis inter stipulationez et numerationem. Jtem qñ
quis stipulat sibi noie tertij absentis,tenet stipulator cedere
illi tertio actionē mādāti,si erat ꝑcurator z sic habebat man
datū vel actionē negotiorū gestoꝝ si nō habebat mādatū, z se
cuta sit ratihabitio.l.si ego.z.l.pe.ff.de ne.ges.z ita tenēt gl.
z doc.in.d.l.huiusmodi.in prin.ff.d lega.j.sed qñ quis nume
merat noie absentis illi absenti querit directa actio ex nume
ratiōe:z sic ex actu naturali sine vlla cessione.l.si absentis.C.
si cer.pe.z ista est alia secunda differentia: z sic pondera q si i
isto tex.libertus fuisset stipulatus sibi noie z vice patroni ab
sētis:illa mille z naria mutuata ei reddi q valeret ista stiplo:
z hoc tenēdo q gl.i d.l.hiusmodi.in pn.z cordātes ꝑcedant
prout communiter docto. eas tenent:sed ego alias disputa
ui de veritate ibidē.z in.d.§.alteri sed in isto tex.stipulatio li
berti nō fuit isto mō cōcepta.Jdeo nihil vz:z tāto forti⁹ istud
ꝑcederet tenēdo illud qđ tz Bar.hic in scđa opp.vbi tz q in
isto tex.vba obligatiua z executiua fuerunt collata in perso
nam patroni z non liberti stipulātis,q̄ casu stipulatio ꝑculdu
bio est nulla:q vltimū an procedat ad istū tex.dicā in sequenti
notabili.¶ Secunda difficultas est:nā in isto tex.nō apparet
de ipso actu naturali numerationis:sed solū apparet cōfessio
q2 chrisogonus scripsit ꝑñte domino se accepisse a liberto a
gēte rē Quintiliani absentis denaria mille mutua:z sic ibi est
confessio z non naturalis numeratio:ergo ex ꝯfessione nō dz
24 queri obligatio z actio tertio absenti.cū nō fit actus natura
lis z corpore⁹.+Hinc est qđ in mutuo vero z naturali q ꝯbit
mediante naturali nūeratiōe q̄rat tertio absenti obligatio z
actio:tñ sec⁹ est in mutuo ciuili,qñ qs ꝯfitet noie absentis re
cepisse,z illi tertio ꝑmittit restituere:tūc ei nō querit actio fz
Ja.de beluiso.Ray.Bal.z lati⁹ Albe.de ros.i.d.§.si nūmos
in vl.q.z ibi Lu.ro.z do.Ale.in vl.col.eo.q2 tūc non acqrit.
p actū mere naturalē vt dixit Bar.hic in ij.co.sed ad aliud ꝑ
positum fatetur qđ istud mutuū qđ ꝑbat per hanc confessio
nē pariat actionē illi tertio cuius noie facta est:z illa verba re
cepisse in...uant numerationē processisse:sz istud nō tollit diffi
cultatē quā moui.z an sit verū infra dicet.Raph.cu.hic respō
det q iste tex.dz intelligi quādo de numeratione cōstabat, vl
quando erat elapsum biennīū vel erat renuntiatū exceptioni
nō numerate pecunie,tamen dt q primum scz q hic cōstaret
de numeratione pecunie, diuinat.Sz etiā iste alie sunt diuina
tiones nō ꝑcedebant de iure forū z nō tollunt difficultatem
vñ tu respōde qđ lz in themate nihil dicatur de numeratiōe:
sed solum de confessione tñ in ꝟ.plene vbi tradit ista regula:z
in ver.superest,loq tur a pte tex.qñ interuenit actualis nume
ratio aūt iuris qñ sola cōfessio absq; numeratiōe intercessisse
q d esset in hoc tex.dicā post Bar.j.in gl.parua.in ver.possit
vbi ponam intellectum ver.superest.in q̄ versat maxima dif
25 ficultas.¶ Quinto no.in ver.sed q patrono.+qđ etiā liber
tus non pōt stipulari patrono suo:z lz glo.prima dicat quod
istud modicū habet dubitationis:z dic qđ imo magna z mul
tiplex potuit esse dubitatio:ego p intellectu huius regule z
intellect⁹ ponā quatuor dubitatiōes q̄ videbant in contrariū
facere primo q2 libert⁹ lz sit libera persona tñ dicit subiectus
patrono quo ad reuerētiā z quedā obsequia:z quasdā operas
z quo ad iura patronat⁹.vt l.j.per totū.ff.de iure patro.Jđ p
ista videbat qđ libert⁹ posset stipulari patrono suo:sz talis sub
iectio nō est sufficiens ad acquirēdū patrono:sz reqrit qđ qs
sit subiect⁹ rōne patrie vel dñice ptātis:q̄ est maior subiectio
vel rōne ꝑfessionis vt monachus q in hoc equiparat seruo:vt
no.Jnn.in.c.cū olim.de priui.z Bar.in multis locis presser
tim in l.j.in prin.z.§.si fructurarius.ff.de stipu.ser.Jđ acq
rit monasterio,in cuius est potestate:sed subditus a'ia rōne ei
stipulari nō pōt.z ideo fm Bar.vasallus non querit domino
nec ciuis ciuitati sue vel reipublice licet sit ei subiect⁹:facit l.
caius.ff de vsur.z cū Bar.trāseunt Jmo z cōiter alij:licet de
iure cōtrariū teneāt Raph.cuma. z Pau.de cast.hic.q2 non
minor est subiectio patre q̄ filialis.l.veluti.ff.de iusti.z iu. z
non minus quis nascit sue reipublice q̄ patri.l.j.§.z gñaliter.
ff.d vē.i po.mit.z i l.postliminiū. §.fili⁹.ff.d captiui.Et ciuitas
vēdicat ciuē suū ex iure gētiū.l.d iure.ff.ad munici.sicut pr

pendicat filium in potestate adiecta causa de iure romano.l.
j.p hāc.ff.de rei vēdi. ¶ Sed istius nō obstātibus, licet videā
tur colorata: cōis opinio ē cū Bar.q̄ etiā tenēt Are do. Pet.
de bexutio ꝛ latius.d.Alex.hic Ange.in.l. stipulatio ista.§.si
qs insulā.ff.de verbo.obli.hinc est ꝙ ciuis nō pōt stipulari fis-
co sue ciuitatis.l.arbiter intra certū.ff.de arbitris.Bar.post
Dy.in.l.j.in prin.ff.ð iure fisci.Scđa dubitatio cōtra istū tex.
est q2 lz libert⁹ nūc sit libera psona, tñ cū semel fuerit seru⁹ ad
huc durāt reliquie seruitutis: ppter quas videbatur ꝙ adhuc
posset stipulari patrono sicut poterat stipulari dño cū esset ei⁹
seruus.l.talē.§.fi.ff.de here.insti.Itē adhuc durat memoria
prioris dominū iuxta gl.i.§.fi.isti. de tutel.Et gl.i.c.si q epis
copi.xcij.dist.Bald.in.l.si genero.C.de iure do.vñ qui semel
fuit seru⁹ alicui⁹ nō pōt amplius torqueri nec interrogari in
caput ei⁹ ob memoriā pcedentis dominij.ita est tex.in.l.vni⁹.
§.seru⁹ i eius.ff.de q.ꝛ in.l.seruos.ij.C.eo.de quest.sicut etiā
quis honorat in memoriā pcedētis dignitatis.l.fi.ff.de decu
27 ri.†vbi q desijt esse decurio ciuitatis nō pōt illo iure torqueri
in memoriā prioris dignitatis.ꝛ in simil.Bar.p.illū tex.in.l.
j.C.de aduo.diuer.iudicū. Hinc est ꝙ q semel fuit abbas ꝛ de
posuit officiū sine culpa obtinet primū locu in choro ꝛ cōuētu
post abbatē, in memoriā pristine dignitatis.fm Jo.de lignia
no in clemē.ne in agro.ꝛ ibi Imo.in vl.q. de statu monac. Et
ei q semel fuit legat⁹ seu ambasiator sem p debet reuerētia in
memoriā pstine legationis.fm Spe.tit.de legato.§.finit.i fi.
p tex.in.l.vnica.cū suis cōcordātijs.C.de comit.q puin.reg.
lib.xij.facit qð signāter tenet Bal.in.l.obseruare.§.pficisci.i.
vij.q.ff. de offi.pcō.ꝛ leg.vbi tenet ꝙ offēdēs offi cialē: vt ei⁹
familiā tēpore syndicat⁹ punit ac si eū offendisset tēpore offi-
cij.q2 adhuc remanēt reliquie officij: id ē appēdices.vt.l.j.C.
vt cause post pube.adsit tu. Ad idē.vlt.facit qð singulariter te
net Bal.in.l.data opera.in.xvj.col.C.q accus.nō pos.qð ille
qui semel fuit creat⁹ tabellio sed priuatus: si cōficiat instrumē
ta tāq tabellio nō punit pena mortis: sed mitius propter reli
quias prioris tabellionatus.secus si nūq fuisset creat⁹ tabel-
lio tunc deberet puniri pena mortis.refert ꝛ sequitur Joā.de
ana.in.c.accedēs.in vl.col.de cri.fal. ¶ Tertia dubitatio est
q2 nō solū erat libert⁹ sed etiā erat procurator patroni sui.cu
ius rē agebat put bis repetit in tex.sed istud etiā non sufficit,
vt possit ei acquirere licet secus sit in tutore ꝛ curatore: ꝛ alio
legitimo administratore isti bene possunt stipulari pupillo vł
adulto.vt est tex.in.l.eū q.§.itē tutori.ꝛ.§.si actori.ff.de cōsti.
pe.gl.in.l.stipulatio ista.§.si stipuler.vbi dixi.ē.eo.ꝛ gl.in.l.j.
in.prin.cū simil.ff.de stipul.ser. ¶ Quarta ꝛ vltima est dubi-
tatio nā iste tex.simpliciter dicit ꝙ iste libertus agēs rē Quin
tiliani stipulatus est illa mille denaria per cū mutuata dari
patrono suo heredive eius.ergo verba obligatiua fuerūt col
lata in personā ipsius stipulātis: ꝛ executiua in personā patro
ni.ergo stipulatio debet valere quādo interest ipsius stipulan
tis, vt.l.si pcuratori psentis.cū gl.ē.e.ꝛ glos.in.d.l.stipulatio
ista.§.si qs insulā.ergo cōtra tex. Bar.hic i.ij. oppo.rñdet qð
in isto tex.nō apparet in cuius personā verba obligatiōis fue
rint collata cū fuerint impersonaliter cōcepta. vnde intelligit
ꝙ fuerint collata in personā patroni in cuius personā etiā fue
28 rūt collata verba executiua. ꝛ sic vult Bar.qð† quādo verba
obligatiua sunt ipersonaliter cōcepta, ꝛ verba executiua sunt
collata in personā alicuius tertij.intelligūt etiā verba obliga
tiua collata in personā eiusdē.per illū tex.ꝛ hoc mō stipulatio
est omnino vtilis.ꝛ sequit etiā Ang.hic.ꝛ Bal.i.d.§.si stipu-
ler.sed istud reprobat bene Rapha.cu.hic ꝛ sequunt Pau
de c.ꝛ Are.hic Imo.Rap.cu.Lu.ro.ꝛ.do.Ale.i.d.§.si stipu
ler.q2 qñ verba obligatiua sunt ipersonalia debent intelligi
collata in psonā stipulatoris vt stipulatio valeat ꝛ nō in psonā
patroni: vt sic vitietur: vt hoc tex.in.vl.parte.ꝛ.l.eū qui.§.iu
lianus.scđo.vbi est tex.de hoc.ff.de const. pecu.Item contra
Bar.est tex.in.d.§.si stipuler.in ver.si quis insulā.ꝛ i.l.si vn⁹.
§.j.in versi.qð.si sine persona.ff.de pactis.vbi verba fuerunt
impersonalia ex parte stipulātis sed executiua fuerunt collata
in personā tertij valet ꝛ tenet stipulatio quādo interest stipulā
tis vt ibi: vnde ad istam vltimam opposi.responde meli⁹ scđm
Bal.Imo.ꝛ.d.Ale.hic qð iō hec stipulatio nō valuit, dato qð
verba obligatiua fuissent collata in personā ipsius liberti sti-
pulantis eo q2 nō intereat pecuniariter liberto stipulari quod
detur dño: nisi ratione affectionis quod interesse nō est in con
sideratione in proposito fm gl.i.l. fideiussoris.in prin.vbi di
xi.ff.de pactis.ꝛ dixi etiā in.l. stipl'o ista.§.alteri.§.eod. Et hoc
etiā tenet gl.ordinaria in.l.j.in.fi.ff.de stipul.ser.que vult qð
ex hoc solo qð quis sit procurator non dicit de suo interesse sti
pulari dño. ¶ Sexto no.ex tex.ibi vt nec ad solutionē profi-
29 ciat.†qð ei q inutiliter est appositus ad obligationē non pōt
etiā fieri solutio vt simpliciter adiecto.vt hic ꝛ.l.eum q ita.
§.qui sibi.ꝛ qð ibi notatur.ē.e.ꝛ.l.si duo.rei.in fi.j.e.ꝛ fm
Bal.hic non posset ei solui etiam ratione taciti mādati.ita vt
esse casum vnicum in iure in.l.si cum corneli⁹.ff.de solu.ex q
stipulatio principalis quod ad eū est nulla. ¶ Septimo nota
30 in ꝟ.superest.† ꝙ quando post numerationem sequitur stipu
tio valida incōtinenti ante vel post non oritur actio ex nume
ratione sed ex stipulatiōe eo q2 tunc nūeratio censetur esse fa
cta vt sit causa ꝛ implementum stipulationis.vt dicit tex.in l.
si ita fuero stipulatus.§.fi.ꝛ.l.cum enim.de nouatio.ꝛ.l.certi
conditio.§.quoniam.ff.si cer.pe.secus quādo stipulatio est in
utilis tūc non impedit oriri actionem ex numeratione.vt hic
in secundo respōso. Per istum tex.decidit notabiliter Bar.
j.i penul.q.ꝙ si aliquis in libello diceret se numerasse titio
puta cētū ex cā mutui: ꝛ ideo petit eū condēnari: ꝛ postea in p
cessu producit instrumentum in quo titius cōfitetur se illa cē
tum mutuo habuisse ꝛ illa per stipulationem promisit redde
re vel producit instrumentum quod cōtinet numerationem
ꝛ stipulationē debet succumbere: q2 itentauit actionē ex nu-
meratione que nasci non potuit cū stipulatio esset vtilis: ꝛ de
buit agere ex stipulatione ex qua sola nata est actio.vt hic cū
concordātibus pallegatis: cū Bar.tenet simpliciter Ang.hic
ꝛ Bal.i.l.si absentis: ꝛ ibidē Ang.ad fi.C.si cer pe.Idē tenēt
oēs Mod.hic quos statim referā cū vna limitatiōe quā po-
nit idē Bar.in.d.l.certi cōditio.§.si nūmos.in prima cōbina
tiōe vbi Bar.vř facere differētiā: quādo īteruenit numeratio
ꝛ stipulatio simul vtrū in libello agat ex numeratiōe: ꝛ sic ex
actu naturali: q2 numerauit ꝛ tūc libellās dz succumbere, ita
procedit decisio Bar.hic.secus si in libello ageret ex mutuo
simplr: tūc pcederet libell⁹, q2 itelligeret actū ex mutuo ciui
li cui natura comparatur ꝙ est qñ interuenit numeratio ꝛ sti
pulatio.l.ij.§.fi.ꝛ ibi gl.ꝛ do.ff.si cer.pe.Ita tenēt Raph.cu.
Pau.de ca.d.Ale.ꝛ Are.hic.Bar.Imo.ꝛ Mo.i.l.j.§.si qs
ita ad fi.ē.e.ꝛ simplr ēt seqtur do.Abb.in.c.si cautio.iij.co.
ð fide is.ꝛ ista vidit esse magis cōis opinio.Sz subtilis Raph.
Jul.in.d.§.si nūmos.tz ꝙ ēt possit sustineri libell⁹ in primo
casu quando egit ex eo ꝙ numerauit ꝛ apparet qð interuenit
numeratio ꝛ stipulatio q2 intelligi ꝙ ago ad primā stipula-
tionem tanquā causam remotā nō tanq causā pximā produ-
centē obligationē cū stipulatio sit pxima cā producēdi obli-
gationē vt hic. Item mouet q2 ēt si nullam cām expressisset, p
cederet libellus, si nō esset oppositū a parte.l.fi.C.de anna.ex
ce.ergo magis dz procedere si vnā expressit lz remotā: q2 qñ
non reqrit expressio cause si exprimat, ꝛ inepta nō vitiat.l.i
31 vnica.in prin.C.de rei vxo.acti. ¶ †Ego confirmo forti⁹ vl-
tra eū q2 minus vitiat inepta expressio q omissio: ita signāter
tenet Bar.in.l.demōstratio falsa.in prin.ff.de con.ꝛ demō.i
pe.co.in.iij.q.p tex.in.d.l.vnica.in prin.qð valde no. ¶ Et
hoc ego probo vltra Bar.q2 testamētū i quo testator aliquē
heredē instituit.ꝛ filiū preterijt, institutio est nulla vel inuali
da tamen sustinetur per autē.ex cā.C.de libe.prete.ꝛ tamen
si testator nullum heredē instituisset ꝛ preterijsset filiū: nō su
stinetur testamentum per.d.aut.ex causa gl.est notabilis et
approbata.in.l.j.§.fi.in gl.fi.ꝛ ibi Bar.ꝛ doc.multū notāt ꝛ
sequntur.ff.de vulga.ꝛ pupilla.ꝛ sic minus vitiat institutio
facta que est inualida, quam quando est omissa, modo in ppo-
sito: cum omissio cause nō vitiet libellū: ergo minus debet vi
tiare expressio cause que est inepta ꝛ remotior.ita pōt multū
fortificari testamentum Rapha.fulgo contra communem
sententiam. ¶ Sed aduerte ꝙ istud fundamentum licite vi-
deat coloratum procedet quando non fuisset oppositum per
partem libello sz facta oppositione: prout cōmuniter fit: tūc
cessaret ꝛ iura adaptātur ad ea que cōmuniter ꝛ frequentius
contingūt l.ex his.ꝛ l.nā ad ea.ꝛ l.sequēti.ff.de legi. ¶ Istā
opinionē contra cōmunem ēt tz Pau.de ca.ibi contrarius
in l.ij.§.fi.ff.si cer.pe.vbi dt ꝙ opinio Bart. est nimis rigo-
rosa, ꝛ omnibus videretur iniqua: q2 si pducatur instrumen
tum continens actualē numerationē ꝛ etiā stipulationē valð
iniquū esset tenere qð re⁹ nō debeat cōdemnari prout etiam
in simili tenet Bal.in l. generalit.in.ix.q.ꝛ ibi Sali.i.xviij.q.
C.de nō nume.pecu.mouetur Pau.de ca.relicta rōne Bal.
quia ex productiōe instrumēti continente ēt stipulationem,
apparet qualiter actor in libello suo voluerit nmerationem ð
ducere: quia non tāq causam p se producentē actionem: sed
tanq implentem stipulationē: ꝛ ita pars cōtra communem
32 in puncto iuris posset teneri.quia† omnis impropriatio dz
fieri vt libellus sustineatur, put multa cumulaui in.l.sed ꝛ si
possessori.§.itē si iurauero.ff.de iureiurando. ¶ Item dz
stari declarationi libellātes, qualiter numerationem in libel-
lo deduxerit, per regulā legis si quis intentione ambigua.ff.
de indi.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

de iudi.nã ipse declarabit vt libellũ suum defendat qõ numeratiõe deducit tãq causam implentẽ stipulationẽ. ¶Tamẽ tenedo magis cõem opinionẽ a qua forte nõ eliet tutũ in iudicando z cõsulendo recedere eã limita nisi acto2 ageret ex numeratione z produceret instrumentũ cõfessiõis mutui: sed lapsa essent tẽpora ad opponẽdũ exceptionẽ nõ numerate pecunie: tuc qz lapsa tali tpe ler psumit numerationẽ itercessisse.l. sub specie.z ibi Bal.ad hoc no.C.de positbu.dz obtinere lz egerit ex numeratione.ita limitat Bal.in.l.vnica.in prin.C.de rei vxo.act.z in.l.pecunie.C.de solu. Tamẽ ista limitatio nõ ꝓcederet qñ interuenisset stipulatio. Jdeo de ei⁹ veritate scribũt plen⁹ Jmo.z ¶Bod.i.l.j.§.si qs ita.ff.e. ¶Scdo limitat do.
55 Zile.hic †quãdo causa esset commissa cognoscẽda de equitate vel sola facti veritate inspecta:tũc ille cui ẽ facta talis ꝓmissio põt ꝓcedere ad condẽnationẽ ꝗuis in petitione fuerit deducta,vna causa z in ꝓcessu fuerit ꝓbata nõ illa sed alia causa que in se sit legitima.ita dicit tenere.d.Jnt.de bu.i pli.suo qõ incipit vlo dicto pũcto:lz certe istud cõsiliũ do.Jnt.de bu. qõ allegat do.Zilex.nõ est inter consilia Butrũ impressa.vnde de ista limitatione ꝓ eo confirmãda remitto me ad ea q̃ alias
54 dixi in.d.§.si nũmos. ¶†Octauo no.in ver. sequenti qõ lz stipulatio ꝓncipalis de sorte fuerit personaliter cõcepta z relata ad certã pson̄ã.s.patroni:tñ si stipulatio penalis vsurarũ fuerit ipersonaliter cõcepta nõ videt relata ad eandẽ pson̄ã ad quã ꝓncipalis erat relata:z rationẽ assignat iste ter.i ver.ne que enim:qz nunq̃ intelligit repetitio q̃ habet vitiare.vt hic.z.l. ligs a filio.ff.de lega.j.Et ibi est gl.no.que vult q̃ qualitas q̃ vitiat in dubio nõ intelligit repetita i sequẽti act.et est de hoc
35 ter.notabilis in.l.serno alieno.§.si ab impubere.ff.de le.j. † Jtem etiã clausula in fine posita nõ refert ad illa ca.precedẽtia que ex tali relatione fierent invalida.l.cũ vulgari.ff.de de.p leg.z l.talis scriptura.in ver.j.z ibi Bar.i duob⁹ locis ad hoc no.ff.de leg.j. ¶Et hic corelarie no.ex hoc tex.qõ licet stipulatio vsurarũ sit accessoria nec sine ꝓncipali stare possit tñ põt stare in pson̄a alterius i qua nõ sit principalis.facit.l.stipulatio ista.§.alteri in.fi.ff.eo.z.l.o.z.l.fi. C.e quas pson.no.acq. z.l.sequẽtiũ.§.p liberã.ff.de pig.act. ¶Nono.ex tex.ibi.z cogitar eam patrono cedere qõ lz in stipulatione vsurarum impersonaliter concepta intelligatur in persona patroni: sed solum liberti tamẽ libertus censetur ꝓcuratorio nomine tales vsuras stipulatus nomine patroni: z ideo tenet sibi cedere:vt dicit litera hic pondera qõ lz persona patroni que erat in obligatione sortis nõ intelligatur in stipulatione vsurarum repetita vt in eo substantietur obligatio:tamen qualitas q̃ erat in persona liberti bene intelligitur repetita vt censeat ꝓcuratorio
36 nomine patroni tales vsuras stipulatus. ¶Per istum tex.infert signãter bar.infra in antepe.q.† quod si aliquis cepit agere in iudicio ꝓcuratorio nomine talis licet postea in sequentibus nõ repetat illa verba ꝓcuratorio nomine:tamẽ illa qualitas ꝓcuratorio nomine cẽsetur eẽ repetita : quia licet pson̄a non intelligat repetita:vt hic tamẽ qñ est eadem persona qualitas ꝓcuratorio nomine bene intelligitur repetita:ita ẽ tex.
37 egregi⁹ z valde notabilis hic. ¶Cautius tamen est ꝑm Bar. qõ in libello dicat qõ agit z agere intendit.z sic in futurũ ꝓcuratorio nomine:tũc apparet qõ oẽs actus facere intẽdit vt procurator:si nõ poterit ei obũci de eo tex.in fi.qõ persona extranea nõ subintelligãt repetita:z cũ ista notabili decisione Bar. transeunt Jmo.z alũ hic idem tenet Bar. in.l.qui seruum.ff. de interrog.actio.vbi per illum tex.in fi.not.qõ est necesse qõ in omni actu facto ꝓ procuratorẽ qõ ipse facit ꝓcuratorio nomine sicut nec ibi in fine dicebat se facere nolle alterius lz haberet mandatũ.Facit qõ notabiliter decidit Bal.in.l. procu
37 tor qui pro euictione.ad l.ff.de ꝓcura.vbi tenet †qõ si cõtractus habet plures ꝑticulas z in vna ꝑticula fiat mẽtio officij qualificando ipsam obligationẽ:lz postea i alĩs ꝑticulis cõtrabentes simpliciter loquuntur : tñ totus ꝓtractus intelligitur eodẽ mõ qualificatus p tex.quẽad hoc reputa notabilẽ i.l. lucij.j.ff.de fideicõ.liber.z vltra eũ istud etiã bene ꝓbat i hoc tex.inducẽdõ:vt.§.z sequẽ etiã.do.Zile.hic. ¶Contra istud notabile z cõtra istũ tex. opponit qõ imo cõpetat vtilis patrono sine cessione per reg.l.qõ ꝓcurator ex re.ff.de ꝓcurato.z l.iulianus.§.cũ procurator.ff.de actiõ.empti.nã stipulando vsuras ꝓpter rẽ dñi ex re domini videt stipulari: ꝓout expresse tenet gl.in.d.l.quod procurator ex re.sed illã gl.reprobat ibi Bar.z bene:quia fructus z partus bene sunt ex re mea cum ex ea proueniãt:sed vsura nõ est ex re nostra sed ꝓpter rẽ.l. vsura.pecunie.ff.de ver.signi.eo qz vsura nõ percipit nec quenit ex re sz ex prouisiõe z industria hominis ipsas vsuras stipulãtis.l.quãuis.C.de vsu.z idẽ tenet Bar. in.l. stipulatio ista. §.si stipuler.i.v.fallẽtia.vbi plenius loquit.s.c. Et ante Bar. tene gl.iuris canonici in.c.quãꝫ.in verbo possit acquirere. ad fi.de vsur.z in vj.lz Bar.nõ dicat tu põdera ꝓ ista opinione bene facere istũ tex.qui in viuris stipulatis a ꝓcuratore requirat qõ fiat cessio patrono z sic dño ergo ostendit qõ vsure ñ sunt ex re dñi:qz nõ regreret cessio ꝗd tex.vult sed sut ꝓpter rẽ. ¶Circa istud no.z istũ ter.Bar.hic fuit i mirabili opi.qõ hodie ista cessio nõ sit necessaria:sed qõ stipulatio vsurarũ q̃ rat patrono sine cessione sicut est queuta actio ad sortẽ ꝓncipalẽ per tex.in.l.q̃.C.ꝑ quas perso.nob.acqui.Et sic tenet Bar.ꝙ illud qõ dicit i hoc tex.de cessiõe sit hodie correctũ p d.l.q̃.vbi i ꝓ ator statuit õ novo qõ sicut p numerationẽ facta noie tertij querit illa actio sine cessiõe:ita si vigore illi⁹ numerationis sit secuta hypotheca vl pign⁹:similr q̃rat sine cessiõe cũ sit accessoria.ergo idẽ i vsura q̃ est accessoria sicut z hypotheca:z cũ ibi rõ sit expressa in tex.in ver.sicut eñ.etiã in correctorio licita est extẽsio ex idẽtitate illi⁹ rõnis scripte vt.§. ex his.in aut.de here.q̃ ab intesta.per quẽ tex.ita z Bal.in aut.quas actiones.in.q̃.co.C.de sac.san.eccle.Idẽ Bal.i.l.maximũ vitiũ.in.fi.col.C.de lib.ꝓte in.l.fi.vbi et Jmo.ff.de here.instit.Raph.cu.i.l.cũ mulier,ꝓ illũ tex.ff.so.ma.cũ alĩs cõcordãtibus traditis per.d.Zile.hic in vltima char.z dixi.in. d.aut quas actiões.hinc est qõ dispositio.d.l.q̃.q̃ corrigit in accessoria obligatione hypothece extendit ad accessoria ob ligationẽ fideiussoris ex idẽtitate rõnis ibi scripte ꝗz Ly.Bal. Ang.z Bal.i d.l.q̃.Bar.z cõiter alĩ in.l.si pecuniã militis. vbi dixi.ff.si cer.pe.Ipse tñ.d.Zile.sibi Jrius i l.peregre.§. j.ff.de acq.pos.tz.qõ et qñ ratio est expressa i.l.corregẽte qz tñ no est licita extẽsio ex idẽtitate illius rõnis scripte:nisi qñ fieret extẽsio de casu q̃ sublata significatione vocabuli poterat,
38 cõtineri sub expressa motus p alĩ.qua de qb⁹ ibi per eũ ꝑserti p duas gl.iuris canonici.qb⁹ videt Jmo.in l.si vero.§.de vi ro.ff so.ma.s. ꝓmũ est verius z cõiunctim:qz rõ est expressa in l.corrigente nõ z fieri extẽsio:lz est ipsa lex que loquitur l. bis solis.ad fi.in ver.satis tacite cautũ putamus.z ibi Bal. ad hoc no.C.de revocã.dona.Zstud idẽ qõ hic videt et tenere idẽ Bar.in l.stipulatio ista.§.si stipuler.in v.fallẽtia.in fi.s.e. facit q̃ per.d.l.q̃.mirabiliter tz idẽ Bar.in d.§.nummos.in tñ.cõbinatione.vbi tz ꝙ qñ quis numerat noie alteri⁹ z etiaz stipulaf sibi dari non ozit illi tertio actio ex stipulatiõe:qz est inutilis:sed ozit solũ ex numeratiõe:vt hoc tex.in.d.l.certi 2 ditio.§.qñ.z.§.si nũmos.nã ꝑm Bar.istud et hodie correctũ ꝑ d.l.q̃. 1 sicut p numerationẽ alteri ꝑ alterũ q̃rit actio: ita z stipulatione super numeratione inter posita.z ita limitatur regula.l.stipulatio ista.§.alteri..s.e. Idẽtz bal.i.l.fi.§.fi. ff.d do.z in l.cauus.ff.so.ma. Jdan.de.ga.in.§ qñ.z in.d.l.si pecuniã militis.z pleni⁹.i.d.l.fi.ff.de do.z in.d.l.cauus.z sic vide bar.tenere q̃ per.d.l.q̃.corrigant hodie duo dicta hui⁹ §.superi⁹ relata. ¶Sz vtrũq; dictũ Bar.cõiter reprobat:z ꝓmũ reprobat Ang.hic:q dicit se nunq̃ adhesisse huic opinio.Bar.sequunt Jmo.Raph.cu.d.Alex.z subtiliter Aret. hic ꝗz dictũ rep̃bat Bal.Sali.Raph.Fulg.d.Zile.z alĩ.in d. §.si nummos.Jo.de imo.Raph.cu.z Pau.de ca.sibi ꝓnus z do.Zile.z Are.hic:in.j.co.qui dicit qõ seper fuit multũ admirat⁹ de Bar.i hoc. Jmo.i.l.fi.§.fi.ff.de do.z in.d.l.si stipulatio ista.§.si stipuler.z t.d.Zile..i d.l.si pecuniã militis.circa fi.qõ in vtroq; dicto cõmunis opinio doctorũ est ꝙ Bart. eo qz d.l.q̃.loquit in hypotheca que solũ tẽdit ad firmãdũ ꝓncipaliter obligationẽ:z ꝓ eũ nõ augmẽtat obligatio ꝓncipalis:sed magis assecurat:ideo magis regulat ꝑm naturã ꝓncipalis obligationis z acquirit ei cui z principalis z nullũ cõmodũ potest offerre stipulãti et cũ nõ debebat sorte:sed hec stipulatio vsurarũ que est penalis tẽdit ad augendã ꝓncipalẽ obligationẽ:cũ debeat vltra sortẽ z potest stipulatori afferre cõmodũ:iõ nõ ita de facili transit sine cessiõe sicut trãsit hypotheca que est multo minoris ꝓiudicij.Similiter i secũdo dicto bar.quãdo itercessit numeratio z stipulatio noie alterius tertij nõ est verũ ꝓsuppositũ bar.qõ stipulatio sit accessoria: imo est ꝓncipalis cũ numeratio fiat p ꝑsam stipulationẽ:z est implemẽtũ stipulationis.vnde facit cessare actionẽ ex numeratione qã stipulatio est valida:vt hic in vers.sup-
39 ra.z d.l.si ita fuero stipulat⁹.§.fi.z.l.cũ emi.ff.d noua. ¶†Sz tu subtiliter aduerte defẽdẽdo bar.q̃ tex.i.d.l.q̃.in nulla sui parte se fũdat ex eo:qz hypotheca sit accessoria:put arguũt doc.tenẽtes ꝙ bar.sed tex.ibi:in ver.si eñ assignat expssã rõnẽ:qz ex quo procurator tenẽt oino cedere actionẽ ex numeratione dño ad euitãdũ circuitũ talis cessionis statuit q̃ ipso iure dño cõpetat ꝗz ista ratio militat in stipulatione vsurarũ ex rã istle tex.dicit q̃ procurator tenẽt cedere dño:q̃ vt euitet circuitus cessionis dz ꝓpetere dño:ergo cũ rõ ibi expssa i tex.e.mõ. se habeat ad vsuras z hypothecã:q̃ cadẽ dz eẽ iuris dispositio

cum etiam in corporibus vt proxime dixi: quando ratio est ex pressa in. lege corrigente licita est extensio ex identitate illius. rationis scripte. Nec ob. illud quod dicit Are. quod licet mi lit et ra oi vtraq3. tamen quod diuersa est qualitas hypothe cex vsurarum: q2 prima est minoris preiudicij vt patet ex p- xime superius dictis ergo non dz fieri extensio q2 ista respon- sio Are. non vacuat realiter fundamentum factu cotra com- mune pro Bar. q2 diuersitas qualitatis q vna sit magis ac- cessoriaq3 altera vel min9 preiudicialis q3 altera no facit qd ratio expressa in. d.l.ij. eque militet in vtraq3 ergo ide dz esse ius. Item aduerte inquantum comuniter scribentes pcertiz do. Ale. hic in vl. char. tenet quod. d.l.ij. si correctoria cu ve- niat ad corrigendu. l. solutu. §. per libera. ff. d pig. ac. put etia tenet Imo. et Lud. ro. i d.l. stipulatio ista. §. si stipuler. ff. co. hic alleg. p ipm do. Alex. na cotrarium et meli9 tenuit idem. d. Ale. i d.l. si pecunia militis. ff. si cer. pe. vbi tenet qd. d.l.ij. n corrigat. d. §. p libera. sz bene eu limitat in casibus i qbus p pcuratore querit pncipalis actio alteri: tunc et querit hypo theca al's sec9 et an eu ita et tz Bar. i d. §. p libera. sz i iuribus limitatorijs bn licita est extensio. c. cu dilecta. §. nos igit et ibi d. Abb. ad hoc no. de cofir. vtili vl inuti. et est bon9 tex. i c. post translationem in v. quaq3. et ibi bal. ad h multu no. d renunti. bar. et coiter alij i repetitione. l. si costate. ff. so. ma. i. ix. q. pme partis pricipalis post gl. ibi. ¶ Decimo et vltimo no. ex tex.

40 ibi raro aut inesse tps lz in stipulationib9 raro subintelligat tps vel conditione inesse ex precedentib9 si no exprimat vt qn hoc inducit subsistentibus versimilib9 coiecturis: tame psona nunq3 extrinsec9 subintelligit. et ad hoc vltimu freque ter allegat tex. et sic pondera nouiter vltra scribetes hic esse tex. q no est bonum argumetu de tpe ad personas. et tex. hic facit expssam differentia qd est 9 coem regula que bz q bonuz est argumentu de tpe ad personas. et ecotra vt est tex. in l. qui plures liberos. in prin. vbi iurisconsult9 ita arguit et ibi bar. et alij omnes ad hoc notant. ff. de vulga. et pu. et si dicis q isto hic fit: q2 est ratio diuersa: punctus est assignare rone diuer sitatis. Tu respondeas et bene q bene ex precedentibus diffi cilius sub intelligit persona q3 tps q2 psona subintellecta fa cit vitiari stipulatione que alteri persone fieri no pot: vt dicit tex. hic in v. neq3 eni secus est in tepore q lz aliquado ex pre cedentibus subintelligat. Tame non vitiat stipulatione lz ea suspendat et ppter hoc difficilius subauditur extrinsecus p sona qua tempus aut 9ditio. et ista est veritas. ¶ † Illud aute

4 ad q sepe allegat iste tex. nuq3 psona extrinsec9 subitelligit, Limita fm Bar. hic vt procedat in diuersis stipulationib9 seu dispositionib9 vt hic secus in vna et eade. vnde si te inter- rogo pmittis dare mihi et titio: et tu respondeas pmitto itel ligeris vtriq3 promisisse. vt insti. de duobus reis. in pri. et l. si

42 mihi et titio. ff. eod. † q2 responsio simplex itelligit fm interro- gationem precedentem. §. preterea. insti. de inuti. et l. si defensor. ff. qui interrogatus. ff. de interroga. actio. Nisi in responsione exprimeret persona illius vt promitto titio: tunc alteri non videt promittere. vt l. duos reos. §. sz si a duo bus. ff. d duob9 reis. Nisi comunitas rei et preiudicij modici tas et identitas ronis aliud inducant vt est tex. notabilis. i. l. j. et ibi dixi. C. de diuer. rescri. Vltra bar. scdo fallit fauore dotis vt si extraneus q dedit dote stipulatus est simpliciter ea red di et no dt sibi vel mulieri lz al's videret sibi stipulatus vt hic et in ver. superest. i l. stipulatio ista. §. si qs ita. ff. e. Tn fauore dotis intelligitur stipulatus mulieri. l. post dote fm tertiam lectura. gl. ff. sol. ma. fm bar. in l. caius. ad fi. et ibi Pau. d ca. et Lu. ro. ff. solu. ma. lz Imo. ibi de hoc dubitet. ¶ Tertio li mita q ratione societatis persona extrinsecus subaudit l. si quis vni. ad fi. et ibi bal. ad hoc no. ff. rem ra. habe. ¶ Quar- to limita hoc procedere q2 si persona subintelligeret stipula- latio efficeretur inutilis vt statiz dixi: sec9 si vtilis esse posset d. l. caius. et ibi doc. ad hoc notant. ¶ Quinto limita qn pces sisset mandatum q deberet alicui stipulari tunc postea i sti- pulatione impersonaliter facta psona extrinsecus subintelli git fm Bar. et doc. in l. post dote. p illum tex. maxime fm ter tia et sexta lectura Bal. notabiliter in. l. si patruus. in ij. col. C. comunia vtriusq3 iud. facit q notat in l. iiij. §. si ab ignoto. ff. de manumis. titulo gnali. et vide ad istud notabile quod no. Bar. in l. si si absentis. C. si cer. pe. gl. pma elegater declarat mente hui9. §. ego pleni9. ff. explicaui i diuisione et apostilatio ne tex. et du gl. dicit q primus casus modicam habet dubita tione. dic q imo habet quatuor notabiles dubitatioes quas posui. ff. in. v. notabili. ¶ Gl. parua in verbo assignate ex ista gl. iucto tex. notant Bar. Ang. Imo. et alij. hic ad signa que subscribetes partes testes vel notarij ponunt scripturis vl instrumentis facit scdm eos. l. fi. ibi signum qd solitu est char tis imponi. C. de assesso. et l. si qua per calunia. et qd ibi docto. C. d. episc. et cleri. et quod notat in. §. oportet. in aut. de instru. cau. et fi. Specu. in titu. de instru. edi. §. j. in ver. in fine aut. vbi

43 tagit Spec. † an valeat instrumentu tabellionis si no apposuit suu signum et refert qd in quibusda locis: vt narbone tabellio- nes no vtunt aliquibus signis: sed solum instrumentis se sub- scribunt et licet in hoc fm eum standum esset cosuetudini re- gionis: tame vtile est vnuqueq3 notariu habere suum signum propriu: et illud semp instrumentis apponere. et sequit. Imo. et do. Ale. hic. Idem tenet Bar. in. l. ad testium. §. si quis testi bus. ff. de testa. et latius in proemio stor. in. ij. col. vbi dicit q de hoc habuit magna questionem de facto cu multis concor- datijs hic traditis per. d. Ale. et dicit Bal. in. l. falsus. in fi. C. de furtis. qd signu sine subscriptione nihil operat et in isto tex. vtruq3 iteruenit. s. subscriptio. et signu. ¶ Capio gl. in ver. nul lum qua diuide in quatuor ptes. In prima declarat tex. in se cunda remouet vnu cotrariu. Tertia opponit et soluit. in quar ta et vltima etia opponit et dupliciter soluit. scda ibi licet qlita actio extendat. tertia ibi sz obstat. ff. de calunia. quarta et vlt. est ibi. Ite opponit. C. de iure dotium. ¶ In ea. gl. ibi. l. si qs solutioni. §. fi. dic clarius qd ibi non querit actio alteri sz iam quesita bene coseruat ei per libera psonam. vt ibi et l. si seruu. §. nunc videamus. ff. eo. nam facilius est ius quesitum conser- uare quam de nouo acquirere. l. per procuratorem. ff. de pro- cura. et l. prohibere. in pri. ff. qd vi aut cla. facit regula. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. et c. queadmodu. de iureiurando. cum similibus. ¶ In eade gl. ibi propter delictu. q2 recipies pecunia: vt mihi calunia faciat poti9 obligat mihi ex delicto suo qua cotrahendo acqrit mihi obligatio. vnde re manet firma regula qd cotrahedo alteri per alteru no acquiri

44 tur. ¶ In ea. gl. ibi. l. fi. in prin. † vbi si extraneus dat dotem pro muliere et no stipulat sibi reddi acquirit mulieri actionem de dote cui videt donare gl. ponit duas solutioes que sunt bo ne. tertio modo respodet Imo. et d. Ale. qd ibi mulier fuit ex- presse stipulata: tamen solutioes gl. possunt esse bone. q2 mulier fingit stipulata per. l. vnica. §. accedit. C. de rei vxo. act. Hinc est qd si aliquis dat dote noie mulieris ipsa mulier breui ma- nu fingit dedisse vt. l. iij. §. sciendu. ff. de dona. inter vi. et vxo. ¶ Capio gl. parua in verbo petere possit. pro clara intellige- tia tex. et gl. vt habeamus veru intellectu versiculi superest q est satis scabrosus oppono dupliciter contra tex. Primo tex. in prin. videt innuere qd libertus numerauit pecunia nomine patroni. et hoc expresse tenet gl. iiij. in verbo agete. ergo actio ex numeratione debet acquiri ipsi patrono cuius nomine fa cta est ipsa numeratio. vt dicit tex. ff. i parte precedenti i ver. plane. et l. certi codictio. §. si nummos. ff. si cer. pe. et l. iiij. C. et ta- me tex. iste in ver. supest videt sentire qd e numeratione que- rat actio liberto qui numerauit du dicit peti si vt queram9: an ex numeratioe ipse qui cotraxit pecunia credita petere pos sit et sic ipse scilicet libert9 q cotraxit: prout etia ponit glo. p- ua hic in verbo ipse. ¶ Scda oppositio est na iste tex. in ver. superest. format questionem: an ex numeratione possit agere ipe qui 9traxit pecunia credita. et postea respondet ad hoc hic obscure qd vix pot intelligi. et debuerat iurisconsultus questio ne ppositam clarius decidere. na illud qd pro responsione dicit tex. quoties pecunia mutua dantes ea stipulamur: no sunt due obligatioes: sed vna verboru no videt ee ad propositu. illud aut qd subdit i ver. plane si procedit videt esse ad ppositum si bene itelligat qd qn pcedit numeratio et sequit stipulatio intel lige sc3 inutilis: tuc p stipulatione inutile no impedit obliga- tio nasci ex numeratioe. vt p multa excpla declarat iurisconsu. i. de. l. certi codictio. §. qm. et istud vltimu bene facit ad questio ne. vt. i. vj. loco declarabo. ¶ Circa prima oppo. datur per gl. Jaco. de are. et Bar. v. solu. et sic quinq3 intellect9 ad istu ver. su pest ego postremo. i. sexto loco dica quid sentia. et quo rea- lit itelliga istu ver. et ad vtraq3 oppo. respodebo. ¶ Unde pri mo loco gl. ista voluit respodere qd regulariter numeras pecu nia no pot agere nisi in casu. d. l. iiij. C. si cer. pet. qn ille cuius noie fuit numeratu no habuit ratu. et ita loquit hic. Sz ista so lutio vltra diuinatione nimiu restringit istu tex. Alias tres so lutiones ponit Jaco. de are. hic relat9 per Bart. Unde scdo modo respodet Jac. de are. q hic libertus no numerauit no- mine patroni nec hoc dicit in tex. et sic cessat oppo. et du tex. di cit agete re quintiliani: vult dicere qd erat actor seu castaldio patroni. et sic dicta verba sunt adiecta solu ad demostradu ei9 officiu. Istu intellectu dicut Bar. et Ang. esse notabilem qd non sufficit numerare nomine alteri9 nisi hoc exprimatur et agat cum eo cui numeratur. d. §. si nummos. ¶ Istum intellectu re

45 probant Imo. Raph. cu. d. Ale. et Are. † q2 quado fit mentio nominis officij licet no dicat qd nomine officij fiat actus: tame in dubio

in dubio videt fieri nomine officij de quo fit mētio. vñ si dica
tur talis tutor vel pcurator facit sic intelligit tutorio vl pcu
ratori noie. vt l. si. ff. de institno. τ l. quacūq; rōne. cū glo. pna
ff. de procu. τ l. sciendū. §. si fund⁹. vel. tutor. ff. qui satis. cogā.
ergo in pposito ex quo fit mentio φ erat tactor vel castaldio
dz intelligi φ actori vel castaldionis noie τ sic noie dñi fece/
¶ Sed adverte licet ista reprobatio videat colorata, tñ pōt
bene euadi: qr lz ageret rē Quintiliani, τ sic esset ei⁹ actor seu
casteldio: tñ non apparet in tex. φ tpe numeratiōis fieret mē
tio talis officij nisi dicas φ dū tex. dt agere rē dz intelligi. s.
i hoc argumento. l. si. §. homines. ff. vi bo. ra. τ pōdera φ tex.
bis repetit istd rem agens Quintiliani: pserti in stipulatiōe,
dū dt φ illā pecuniā in calēdis pximis dari patrono heredi
vel ei⁹ stipulat⁹ est libert⁹ τ rē agēs Quitiliani: τ sic pōdera φ
postq̄ dixit stipulat⁹ est libert⁹ subiūxit i rē agens Quintilia
ni ad demonstrādū φ stipulat⁹ est tāq̄ agēs rē Quitiliani, et
non simpliciter τ incōtinenti āte facta est numeratio. ¶ Ter
tio mō rñdet Jac. de are. φ hic in ver. superest mutat casū τ
loqtur qñ libert⁹ mutuauit suo noie pprio. Rap. repħēdit τ
reputat esse truffam qd hic mutet cas⁹ τ vltra cū est violētia
litere q̄ p sequit eūdem casū. Item si i v. supest mutuaret ca-
sus: inepte superuacuo τ fatue quereret vtrū posset agere ex
numeratiōe ille met q numerauit suo pprio noie, qr esset indu
bitatū. ¶ Quarto mō rñdet. Ja. de are. qd tex. in ver. ipse ex-
ponat s. patron⁹ q ɔxit p libertū numerātē noie patroni istuz
quartū intellectū sequunt Raph. cu. Pau. de ca. d. Ale. τ eū
pbāt qr pſonus iuris intellectu intelligit ɔxisse p libertū. l. τ
46 lz ff. d ɔsti. pecu. † qr pcurator i actu naturali numeratiōis.
vel apprehētiōis possessionis dr prestare nudū ministeriū. l.
φ meo. §. pcurator. ff. d aq. pos. τ l. q mihi donatū. τ ibi Bar.
ff. de dona. Itē fm Rap. cu. subtiliter cōfirmatur iste intel-
lect⁹ qr si tex. exponeret ipse. s. libert⁹ tex. in parte pcedēti in
ver plane frustra pmisisset regulā ibi positā φ qñ qs numerat
noie alteri⁹ ipse cogit cui⁹ noie fuit numeratū illa regula eēt
supflua :si iste tex. intelligeret qñ libert⁹ suo pprio noie nume
rasset τ nō noie patroni. sed iste intellect⁹ mihi nulla ten⁹ plz
τ violat literā. τ fm istū itellectū tex. haberet parum dubij qr
istud erat expresse decisū in parte precedēti in ver. plane qd
ipse patronus pōt agere τ numeratiōe suo noie facta. ¶ Qui
to mō rñdet egregie. Bar. φ iste tex. i themate nihil dicit de
numeratiōe, sed solū dt φ Chrysogon⁹ confessus est se accepis
se a liberto τ iō dubiū erat an istud mutuū qd probat p solam
cōfessionē producat actionē ei cui⁹ noie dicebat esse facta nu
meratio τ decidit tex. qd sic qr illa verba accepisse inuūt nu-
merationē pcesisse τ stipulatione secutā inutilē fuisse ideo ex
numeratione pōt agi probata per hāc cōfessionem: φ est val-
de notabile fm Bar. qd cōfessio apposita in cōtractu inutili
probat vt hic i alijs iurib⁹ allegatis p Bar. ¶ Ego, post ali-
os nouissime puto qd in isto tex. pronomē ipse dz realiter in-
telligi prout mēs litere. s. libertus q vere ɔxit τ nō patronus
q erat absens vt dicit litera. Item quod in themate nihil di-
cat d numeratiōe sz de sola cōfessione receptionis, τ sic in isto
tex. circa casus formationem nulli dicitur quod libert⁹ nume
rauit noie patroni sed in isto in versi. superest bis: simpliciter
presupponitur numerationez fuisse factā sz nō aperitur cui⁹
noie. Item s. in themate bene dicit qd libert⁹ stipulatus fu-
it pecuniā numeratā dari patrono τ talis stipulatio fuit inuali
da qr alteri facta. vnde dubiū notabile est in hoc tex. ex q̄ stipu
latio expresse facta noie patroni est inualida τ ex ea patron⁹
agere non pt an libert⁹ qui pecuniā creditā contraxit possit a
gere ex numeratione τ lz tex. videat formare q̄stionem de p-
sona q̄ possit petere postea videat decedere de actione vnde
oriat an ex numeratione an ex stipulatiōe τ sic respōsio pri-
ma fronte nō videt eē ad ppositū tñ si bene aduertat q̄stiōi
proposite respondet iuriconsultus in fi. huius vers. superest.
qd qñ procedit numeratio τ sequitur stipulatio inualida pro-
ut ē hic per eā non videtur recessum a naturali numeratione
sic non impedit actionem ex numeratione vnde cuz hic fue-
rit facta expressa stipulatio quod pecunia mutuata per liber
tū redderet patrono apparet quod numeratio etiā fuerit fac
ta nomine patroni cū fuerit vnus ɔctus. Item ex q̄ cōcessio τ
stipulatio fuerūt incōtinenti facte post numerationē: put ne
cessario ineuitabiliter probat ille tex. qr alias non ipediret
actio ex numeratione si fuisset ex interuallo vt dixi in scdo not.
τ in stipulatione libert⁹ fuerit expresse stipulat⁹ dari patro-
no latis declaratur animus pcedens ibi numeratione incōue
nienti precedenti qd ēt censeat facta noie patroni qr q̄ incōti
nēti fiūt cēsent inesse. l. lecta. in v. diceba. ff. si cer. pe. τ c. officij
de elec. τ rōe cōtextualitatis actuū illō qd est in vno actu cēse
tur in alio inesse tāquā si eēt vnicus actus. l. patris τ filij. ff. de
vul. τ pup. τ. l. si vētri. §. i bonis. ff. de priui. cre. Ita notabi
liter tz Ang. in consi. cxiv. qd incipit gener a socero stipulat⁹
fuit. in. iij. col. Lu. ro. cōsi. cccclv. inci. cōsultatio pñs tres ha
bet nodosas dubitationes. in. ij. co. τ sic. i isto tex. effectualr de
cidit φ ipse libert⁹ nō ageret ex tali numeratione simplr facta: sz
patronus: τ hoc modo intelligēdo iste ver. superest, redditur
valde notabilis singularis tñ vt prediri text. potuisset aptius
hoc dicere q̄ facit. ¶ No. etiā diligēter regulā supradictā vti
lem in practica q̄ colligit Bar. ex isto text. fm suū intellectū,
47 φ cōfessio facta j in ɔctu inutili vz τ probat, τ sic inualiditas
principalis ɔctus non vitiat confessionē in eo cōtentā: qd val
de signa. τ sequunt Ang. Imo. Pau. de ca. τ latius do. Alex.
idē tz Bar. in. l. j. si qs ita. ad fi. τ in. l. decē. in fi. s. e. τ in. d. §.
nūmos in pria cōbinatione. circa fi. τ ibidē alij pſertim Lud.
ro. in. iiij. co. Adde bñ facere qd tenēt Bal. τ Ang. in. l. j. C. de
prescri. xxx. ann. qd si mulier ɔhat sine consensu duorū ppin-
quorū, lz ɔctus sit null⁹ qr fact⁹ nō seruata forma statuti: tñ ex
confectione instrī publici probat confessio, τ illa gesta fm eos
Scdo ad idem facit φ ɔfessio facta in iudicio inualido in quo
processus nihil vz: tñ pbat dūmodo iudex fuerit cōpetēs: vt
no. Jo. an in. c. pisanis. de rest. spo. τ pleni⁹. Bar. i. l. si cōfess⁹.
ff. de cust. reo. Imo. Pau. de ca. τ. d. Alex. hic. Tertio adde φ
lz statutū annullet instrm non seruata certa forma, nō tñ intel
ligit annullare ɔctum in eo cōtētū fm Pau. de ca. in cōsil. ci.
φ incipit, notādū est φ pfatū statutū. l. j. dubio. τ in ɔsi. cevij.
inci. notandū est pmo qd lz donator. Quarto facit φ cōfessio
facta in iudicio licet postea sit perempta instantia illius iudi-
cij: tñ remanet valida: fm Bald. in. l. properādum. ad fi. prin.
C. de iud. d. Abb. in. c. pe. eo. tit. de iud. tñ ad istud vltimū pōt
dici φ facilius ibi seruat illud qd a principio valuit φ illud
qd est pricipiū nullū p regulā. l. patre furioso. ff. de his q sunt
sui vel alie. iur. τ. c. queadmodū. cū si. de iureiurā. ɔ istud nota
bile Bar. videt facere tex. nota. in. l. si. ff. de ɔst. pec. quē tex.
Bal. in. l. si absentis: in vl. col. si cer. pe. dicit eē singularē. τ p-
bare qd si nō vz ɔctus principalis: non vz etiā confessio in eo
facta, nec preceptū guarētigie qd eius vigore emanauit, tū ad
illū tex. pōt rñderi, φ ideo ibi cōfessio non preiudicat qr erat
erronea vt patet ibi in tex. i ver. nihil peruenerit. τ ita decla
rat iste tex. Bal. in rub. C. de cōsti. pec. in. ij. col. d. Ale. hic qui
late insistit circa veritatē dicit Bal. in. d. l. si absens. τ aliud nō
dicit ad hoc propositū. ¶ Ego vltra scibētes ɔ istud notabile
multa adducā pter q̄ istud notabile Bar. redderet ad modū
dubitabile. in primis in cōtrariū soleo allegare gl. solennē τ
approbatā τ nihil melius pōt adduci, in. l. si patron⁹. §. patro
48 nū. in ver. fauiana. ff. si q d i frau. pa. q̄. expresse dicit † φ si ñ vz
ɔctus principalis nō valēt etiā predicta nec alia accessoria in
eo apposita. τ p gl. dicit Bar. in. l. imperator titius. in. iiij. co.
ff. de statu ho. qd cassato pricipali cēsent cassata oīa in eo cōtē
ta. Itē p illa gl. dt. Bal. in. l. j. C. de inof. dona. in. iiij. col. i ver.
quero vtrū iurm donātis vbi dicit qd rescisio ɔctu in pricipa
li nō solū intelligit rescisus penalis τ quodlibet accessorium
imo qd fortius est etiā iurm qd vltimū de iurō nō firmo, qr in
ɔrium videt esse tex. in. c. debitores. de iureiu. Ideo an sit ve
rū habes egregie disputatū p. d. Alex. i ɔsi. xxxviij. iij. vo. qd in
ci. visa petitiōe Antonij de Ro. in. iij. col. ¶ Scdo ɔ notabile
Bar. facit qr si nō vz ɔctus principalis. nō vz etiam constitu
tum nec pcariū in eo appositū. ita signāter tz Bal. in. l. ex te-
stō. C. de fideic. τ in. c. ij. in vl. co. de feu. da. in vicē legis cōmi.
in vsi. feu. d. Alex. τ Mo. in. l. qd. meo. in prin. ff. de acqr. pos.
Idē do. Ale. in. l. j. §. vir vxori. in. iij. co. eo. tit. de acqui. pos. in
cōsi. lxxxj. iij. vol. qd inci. lecto τ discusso laborioso processu. in
vij. co. ad fi. τ seq. ¶ Tertio facit si nō vz testm, non vz etiam
clausula cessans τ irritans in eo apposita: fm Bar. i. l. si iure.
in vl. q. ff. de leg. iij. Bal. in. l. sancimus. in. j. colu. C. de testa.
¶ Quarto. qr reprobato aliquo reprobatur quicquid venit i
eius cōcomitātiā vel vigorē siue sit principale siue sit penale,
fm Bal. in. l. pactū. in. j. col. C. de colla. ¶ Quinto statutū an
nullās instrm ob non solutam gabellā, intelligitur etiam an-
nullare quācunq; obligationē in eo contentā, fm Bal. in. l. ser
uum filij. §. est qui chirographū. ff. de. lega. j. quē simpliciter
sequit Lu. ro. in consi. lvij. qd incipit in qōne vertēte inter cō
munitatē. ¶ Sexto. qd ɔctus in suo principali est simultus τ
fraudem cōtinēs, ita τ quelibet clausula τ cōsequēter constitu
tio precarij ibi adiecta: fm Ludo. ro. in consi. clxxj. quod inci
pit pro decisione consultationis. τ in consi. ccxlvj. qd incipit
clarissime accessor. ¶ Septimo τ vltimo in contrarium facit
doctrina eiusdē met Bar coiter approbata in. l. grege. §. illud.
ff. de fideius. quā approbāt Mo. in. l. j. §. pe. vbi dixi. s. eo. ibi
49 tenet Bar. † φ in indiuiduis τ inseparabilibus vtile per in
vtile vitiatur. τ fm Bar. dicit indiuiduū quatuor modis: in-

ter alios qñ est pͥncipale ⁊ accessoꝛiũ ergo vult q̄ vitiato pri
cipali vitiet accessoꝛiũ. ⁊ sic qñ stipulatio pͥcipalis vitiat dȝ
etiã vitiari cõfessio in eo cõtẽta. ¶ In gl. in ver. cedere. istã gl.
ampliãt Imo. ⁊ Lud. ro. hic vt pꝛocedat nõ solũ quãdo man
datũ fuisset expꝛesse liberto q̄ stipulet, sed etiã si pcedẽte ⁊ ta
cẽte pꝛono libert⁹ noie patroni stipulat⁹ fuisset: ⁊ tũc pꝛon⁹ ta
cite mãdare vr̃. l. q patit. ff. mãda. tũc ẽt libert⁹ coget p actio
nẽ mãdati cedere actionẽ ipsi liberto ꝯpetẽtẽ: vt est gl. in. l. j.
i gl. j. ff. de neg. ge. Sed caue q2 lȝ istud possit eẽ verũ nõ tamẽ
est ad pꝛopositũ nostrũ: q2 tũc nõ fuisset stipulat⁹ ipersonali
ter ⁊ sic nõ essemus in casu hui⁹ ver. si. q loqtur qñ libert⁹ sti
pulatus est sine adiectiõe nõis nec patroni nec liberti. ¶ Gl.
i. parua in ver. tps. exemplificat tex. q2 raro cõditio ⁊ tps sub
intelligit. l. iterdũ. §. e. ita etiã exẽplificat gl. j. circa fi. sȝ istud
exẽplũ nõ est bonũ: q2 in. p. l. interdũ. nõ tractat de aliqua re
petitione de qua loqtur iste tex. sȝ ibi cõditio inest ex natura
rei deducte i stipulatiõe: vñ iste tex. voluit dicere raro i ẽ tps
vel cõditio. s. ex virtute tacite repetitiõis ex eo q̄ dictũ ẽ i pꝛe
cedẽtib⁹ vt faciat ad ꝓpositũ tex. nostri. Hinc sumpta occasio
50 ne Bar multũ vtiliter tractat † an ⁊ qñ tps ⁊ conditio, vel aliã
qualitas adiecta in pꝛecedentibus intelligatur repetita in se
quẽtib⁹, in eadẽ oꝛatiõe vel in diuersis: dic vt p eũ cũ quo alij
trãseũt Adde in quãtũ Bar. attingẽdo casuȝ tex. nostri cõclu
dit q̄ qñ dispositio pͥcipalis ⁊ accessoꝛia tẽdũt ad diuersos
fines ⁊ effect⁹ tũc qualitas adiecta in pͥcipali dispositiõe nõ
intelligit repetita in accessoꝛia sequẽti p istũ tex. ⁊. l. q fundũ
vẽdebat. in pꝛin. ff. de contrahẽ. em. ¶ Contra istã conclusio
nẽ Bar. vr̃ esse text. no. in. l. titius. C. de oper. l. ibi. tẽpus ad
iectũ libertati videtur repetitum ad limitaõdum pensionem
adiectã i cõditione libertatis: ꝑ illum tex. dicit ibi Bal. q̄ tps
adiectũ i pꝛincipali dispositiõe intelligit repetitũ in qualibet
ei⁹ coherẽtia, vel appẽdice. Ad illũ tex. rñdet Are. hic tripli
ter pꝛimo speciale fauoꝛe libertatis scdo qd loquit in vltimis
volũtatibus in quib⁹ dispositio facta sup pͥcipali facili⁹ tra
hitur ad capitula accessoꝛia. Bar. i. l. si ita. de aur. ⁊ arg. leg.
vel tertio q̄ testatoꝛ ibi iussit pstari hẽdibus suis illud diurnũ
sicut eo viuo pstabat: illa dictio sicut q est nota similitudinis
significat q̄ in eo statutũ dȝ pstari in quo pꝛestabat ipsi dño. s.
in statu seruitutis. sed hoc nõ poterat esse si videret grauat⁹
pꝛestare vltra triẽniũ q2 vltra triẽniũ erat iussus eẽ liber ergo
intẽtio testatoꝛis videt fuisse q̄ tps adiectũ in pꝛincipali dis
positiõe videat repetitum in modo apposi. ¶ Vltra Are. po
tes quarto modo planius respõdere q̄ ibi loqtur in eadẽ oꝛa
tiõe nã ibi in effectu erat vna oꝛatio qualificata sub illo modo
sȝ Bar. hic expꝛesse loquit in diuersis oꝛationibus ⁊ hoc mo
do nõ videtur ad ꝓpositũ. ¶ Scdo cõtra cõclusionẽ Bar. vide
tur facere tex. i. l. p retentionẽ. C. de vsur. ẜm intellectũ Bal.
51 ⁊ Sal. ibi † vbi ꝓbat q̄ couẽtio pignoꝛis interposita su p soꝛ
te, videt etiã repetita su p vsuris. Nec potes dicere q̄ ibi agat
de modico pͥudicio. s. de inducẽda hypotheca ideo facili⁹ in
ducit repetitio. l. fi. C. d. pac. pig. iũcta. l. si ita. ff. de au. ⁊ arg.
leg. q2 ibi repetitio hypothece inducit graue pͥudiciũ q2 cũ
ibi vsure essent ꝓmisse p pactũ nudũ nõ erãt alᷣs exigibiles ni
si iure talis hypothece. sed ad illũ tex. dic. ꝓut etiã tenet Are.
q̄ ibi pign⁹ fuit specialiter obligatũ ꝓ vsuris ꝓmissis pacto
nudo ⁊ ibi gl. in ver. obstricta sint itelligit. s. nominatiȝ. ¶ Ex
52 tra gl. inducit iste tex. p Dy. ⁊ Bar. ad notabilẽ qõnẽ. † qdam
facies pacẽ mecũ ꝓmisit me nõ offẽdere sub pena: postea offen
dit fratrẽ meũ non incidit in penã: q2 psona fratris nõ subitel
ligat nisi expꝛimat vt dic. ⁊. l. si vnus. §. ante omnia. ff. de pa.
Itẽ q2 iniuria facta vni fratri nõ censetur facta alteri cuȝ non
sit de personis numeratis in. l. j. ⁊ sequen. ff. de iniur. q habẽ
tur in potestate. Itẽ ille dicitur offendi qui ex hoc facto põt
petere penã imponi. alle. Bar. l. istud. ff. de manu. test. est coꝛ
rupt⁹ debet allegare. l. testamẽto. cẽturio i pꝛin. e. ti. cũ Bar.
transeunt Imo. Rap. Lum. Pau. de ca. ⁊. d. Alex. ⁊ Are. hic
Solus Ang. hic tenet contrariũ p tex. in. c. j. an ille qui inter
fecit fratrem domini sui in vsib. feudo. vbi dt esse casum contra
Bar. q̄ putat decisionẽ Bar. esse falsam in dubio nisi appare
at q̄ non fecerit animo iniuriãdi ⁊ frangendi pacẽ: sed dicunt
⁊ melius Imo. ⁊ Ra. cu. ⁊ alij in illo. c. j. est casus pꝛo opĩnio.
Bar. ⁊ Dy. Contra Ang. nã ibi dicitur qd si vassallus interfe
cit fratrẽ dñi sui qd feudum non reuertitur ad ipsum dominũ
sed ⁊ agnatos: ⁊ tamen constat q̄ si iniuria sit facta domino q̄
tunc feudum reuertitur ad dominum. c. j. §. deniq3. ⁊. §. pꝛete
rea. que fuit. j. causa benefi. amit. in vsi. feud. Tene decisionẽ
Bar. quã etiã alibi tenet Bal. quã dt esse verã. in. c. j. §. similit.
quib. mo. feu. amit. in feu. q2 illa dicit ꝓpꝛia offensa tibi facta
est qua tibi tuo nomine cõpetit actio iniuriarum: per istam do
ctrinam Bar. ibi qua Bal. hic dicit esse menti tenẽda. Idem
etiã tenet Bal. in. l. j. in. ij. co. C. si quacũq3 pꝛedi. po. vbi dicit
53 † q̄ in his quib⁹ consideramus animi affectum ⁊ iniuriam: ⁊
tũc offenso vno de vno de domo cẽsetur ceteri offensi vt ibi, sȝ
i his in qbus cõsideramus penã cõuentionalem: est secus ẜm
eum idem cum Bar. ⁊ Dy. tȝ do. Ale. in l. si finita. §. si de vec
tigalibus. in xv. col. ff. de dam. infec. idẽ recte intuenti tenet
Jo. and. in regula frura in mercurialib. item vide gl. notabi.
in l. iij. §. si tutoꝛ. ff. de suspec. tut. que notanter. tenet quod ini
micus fratris mei non est mihi inimicus ⁊ per hoc non dȝ re
moueri a tutela filij mei de quo dic vt ibi p Bar. item adde q̄
licet alias qñ est facta iniuria vni de agnatiõe non censeatur
facta toti agnationi quãtum ad hoc vt cuilibet cõpetat actio
in iniuriarũ tamen censetur facta toti agnationi quantum ad
hoc vt nemo de illa agnatione possit p illo crimine eẽ testis,
aut iudex. l. lex coꝛnelia. in pñ. vbi gl. ⁊ Bar. ff. de iniu. ⁊ ideȝ
Bar. in l. cum scimus. C. de agri. ⁊ censi. lib. xj. vbi no. per il
lũ tex. q̄ iniuria facta vni de consoꝛtibus censet facta toti con
soꝛtio ⁊ ibi: ⁊ l. j. C. ad sena. cõ. clau. ⁊ omnes poterunt vẽdi
care taq̃ pꝛosequentes eoꝛum iniuriã. l. feminã. C. ad turpil.
alibi no. Bal. in l. vnica. C. de rap. virg. in. v. no. p illũ text. tȝ
qd iniuria facta vni de domo intelligit facta toti cõsanguini
tati ⁊ toti cassate ⁊ ideo alibi si reuocarẽt ad animũ pꝛout fit
Floꝛẽtie ⁊ Senis tũc nullus de cassata posset testificari Item
et no. Bal. in l. vnica. §. co. C. si quacũq3 pꝛedictus potestate
min⁹ ẽt posset agere ad penã conuentionalem vt dixi ẜ3 Dy.
Bar. ⁊ alios hic. ¶ Postremo vt nihil in tactũ relinquatur.
circa intellectum ver. supest in quo iacet sũma difficultas re
tuli s. in glo. in verbo possit quinq3 intellectus scribentiũ ego
postea addidi sextum Considerabã alium septimum intellec
tum ⁊ iste solũ cõtradicit in pͥncipali decisione itellectui sexto
quem supra dedi vbi tenui qd hic decidatur quod patronus
possit ex numeratione petere in isto septimo intellectu nũc te
neo quod ipse libertus possit petere stãtibus aliis omnibus p
suppositis ter. supꝛa factis q̄ pꝛonomẽ ipse intelligat scȝ li
bert⁹ q vere contraxit. Et quod isto text. nulla fiat mentio de
numeratiõe nisi isto ver. su pest. vbi simpliciter decidit nume
rationem fuisse factã ⁊ non dicit cuius nomine ⁊ quod stipula
tio fuerit expꝛesse facta nomine patroni sed fuit inualida: q2
facta alteri vnde nunc intelligo qd in isto ver. superest. querat
an ipse scȝ libertus qui vere pecuniã creditã cõtraxerit: pete
re possit ex numeratione ⁊ iurisconsultus determinat quãdo
pecuniã traditã stipulemur vna tantũ oꝛitur actio ex stipula
tionẽ si est valida: si autem est inualida oꝛitur actio ex numera
tiõe, vnde cũ in isto tex. stipulatio fuerit inualida: q2 facta al
teri scilicet patrono: sequitur quod per eã non est recessũ a na
turali numeratione ⁊ comsequẽter libertus põt petere ex ipsa
numeratione quam simpliciter fecit pꝛo isto intellectu facit,
q2 cũ isto ver. superest foꝛmetur questio affirmatiue an ipse,
scȝ libertus possit petere an ex numeratione: ⁊ in ver. plane si
pꝛecedat simpliciter respondeatur q̄ stipulatio inutilis non
impedit actionẽ oꝛiri ex naturali numeratione: ergo compe
tit ipsi liberto in cuius persona fuit foꝛmata questio alias nõ
esset congrua rñsio si interrogatus de liberto an petere possit
rñderet de patrono cũ responsio debeat intelligi ẜm interro
gationẽ. §. pꝛopterea. insti. de inuti. stip. ⁊ l. si defensoꝛ. §. qui
interrogat⁹. ff. de interro. actio. ⁊c. inter delicioꝛ. in ver. cete
45 rum. de fide inst. † Item quando legislatoꝛ foꝛmat questi
onem ⁊ ei clare nõ respondet cẽsetur respondere affirmatiue
pꝛout questionẽ foꝛmauit. l. in rebus. in pꝛin. in ṽ. sed viden
dũ ⁊ ibi gl. ff. commoda. ⁊ l. quos sepe. §. si res. ver. videbim⁹.
ff. de ꝯben. emp. ⁊ l. sed ⁊ si quecunq3. §. si magister. ⁊ ibi gloss.
pe. ff. ad. l. aq. cum fundus. §. seruum tuũ ipꝛudens. ⁊ ibi mo
der. ff. si certũ. pe. vbi dixi. in ij. notab. ⁊ allegaui ad hoc alios
concoꝛdantes tex. ⁊ si diceres quod hic etiã non clare foꝛmat
questionẽ ex q simpliciter querit an ipse q cõtraxit possit pe
tere dic q̄ realiter intelligitur ipse scilicet libertus q2 liber
tus est qui vere cõtraxit ⁊ non patronus qui erat absens: ⁊ ñ
55 dixi simpliciter ipse sed addit qui cõtraxit. † illud relatiuũ. q
positũ sine copula stat restrictiue. l. ea tamẽ adiectio. ff. de le
ij. ⁊ sic restringitur ad libertũ qui vere cõtraxit. Item pꝛo isto
intellectu videtur esse tex. in l. certi conditio. §. quoniã. in pꝛi
mo exemplo. ff. si certũ. pe. vbi aliquis numerauit pecuniam
simpliciter sicut ⁊ hic ⁊ stipulat⁹ est eã alteri stipulatio n va
let sicut ⁊ hic. Ibi deciditur quod ex quo stipulatio inutilis ñ
impedit actionẽ oꝛiri ex numeratione quod ille qui numera
uit aget ex numeratione ergo idẽ in isto tex. est verum qd ibi
ñ cõcurrunt ea q in isto tex. pꝛesertim q̄ hic iste erat libertus
itẽ agebat rem patroni: ⁊ sic erat eius pꝛocuratoꝛ qd nõ ẽ ibi
vbi erat omnino extraneus vnde ibi in dubio dȝ pꝛesumi nu
merasse noie tertij p re. l. magis. ff. de sol. itẽ ibi ñ apparet ne
pꝛobatu.

probatur q stipulatio fuerit facta incōtinēti post numeratiōē, sicut necessario probat fuisse in isto versu. supereſt. iuncta. l. si ita fuero stipulatus. §. fi. in versu. ex incōtinenti. z in verbo mox. ff. de noua. Sed qñ liberto numerasset pecuniā noie patroni sui z nō simpliciter: tūc clarū est q ex numeratiōe oritur actio patrono. quāuis stipulatio fuisset inutilis. Ita clare loquitur tex. ī. in parte precedenti in ver. plane si liber homo vbi late dixi. Et iste septimus intellectus videtur magis quadrare ad istū versu. supereſt z minus haberet difficultatis.

1 ☞ Stipulatio penalis impossibilis nō vitiat stipulationem principalem validam.

2 Inutilis adiectio nō vitiat in his que sunt inseparabilia.

Si ita stipulatus fuero. † Stipulatio penalis impossibilis non vitiat principalē stipulationē validā b. d. z illud qd dicit iste tex. ibi promittenti ipossibile exēplificat alibi ter. ponēdo eū casum in. l. si ita stipulatus fuero te sisti. in pn. ī. eo. Et sic inutilis adiectio nō vitiat vt ĩs que sunt separabilia licet aliquā ꝓnexitatē habere videātur. vt in regula vtile ff. reg. iur. in. vj. de quo dic vt per Bar. l. grece. §. illud. ff. de fideiuss. per Ang. z alios in. l. §. pe. vbi dixi. ī. eo.

1 ☞ Interpellatio q̄ non cōstituit principalē debitorē mora nō nocet fideiussori sz bñ mora ipsius fideiussoris sibi nocet.

2 Pupillus pro eo quod promisit sine tutoris authoritate nō potest in mora constitui.

3 Vbi nulla est petitio ibi nulla potest esse mora.

4 Fideiussor potest in mora constitui licet principalis ex sua persona non possit.

1 **Si pupillus.** † Interpellatio q̄ nō cōstituit principalē debitorē in mora ñ nocet fideiussori sed bene mora ipsius fideiussoris sibi nocet. b. d. tot⁹ tex. ¶ Diuidit in tres partes principales: In prima ponit decisio. In secūda rō decidendi. In tertia ñdet tacite obiectiōi. Q̄ posset dici ad quid pdest accipere fideiussorē p pupillo. si interpellatio facta pupillo principali debitori nō nocet fideiussori z oēs cōdit vtilitatē vt in litera secūda ibi nulla enĩ tertia z vltima est ibi, est aūt. ¶ In tex. ibi post moram. l. post interpellationē factā pupillo ad fi. vt mora cōstituatur; q̄ tamē cū effectu in mora eū non pstituit vt sequitur in litera. ¶ In tex. ibi. vbi nulla petitio est ista est maior ppositio tu adde minorē, sed aduersus pupillū pmittentē sine authoritate tutoris nulla est petitio. ergo nul
2 la est mora z sic syllogisim⁹ est cōpletus. ¶ † No. primo ex hoc tex. qd pupill⁹ pro eo q promisit sine tutoris authoritate nō pt mora cōstitui: q̄ naturaliter tātū obligat. j. vbi plene no. ff. de noua. z hic i gl. z sic ex sola naturali nulla est petitio nec actio. l. iuregētium. §. sed cum nulla. ff. de pact. ergo non pōt in mora constitui. ¶ Ex quo corelarie no. q mora nō pōt fondari super naturali sola: sicut nec petitio nec iudiciū. d. §. ſz cū nulla. Amplia istud notabile z istū tex. quod etiā pro eo quod pupillus promisit cū authoritate tutoris z sic obligat⁹ naturaliter z ciuiliter ex nō pt adhuc sol⁹ sine authoritate tutoris interpellari i mora cōstitui vt est tex. in. l. si legati causa z. l. seq. eo z cōsequenter nō noceret etiā tūc fideiussori licet aliqua esset petitio ex quo tunc naturaliter z ciuiliter teneꝛ vt. l. obliga ri. ff. de autho. tuto. not. in. d. l. j. ff. de noua. Qd videt facere ꝓ rationē assignāt in tex. nisi dicas q non debeat hic sumi. arg. a contrario sensu q si esset petitio q in pupillo contraheret. tūc mora: q̄ resultat absurdus intellectus cōtra tex. sez. in. d. l. si ex legati causa cum. l. seq. §. eo. Vel dic melius q etiā tunc nulla est petitio cōtra pupillū solū. vt. l. neq; impubere es. z ibi gl. ff. de in⁹ vo. z. l. si ideo. in pri. ff. de euic. Bal. Imo Lud. do. Ille. z alij in d. l. si ex legati causa. Imo. z do. Ille. in. l. cō tra pupillū. in pn. ff. de re iud. Bal. i. l. fi. C. ppter publ. pen. sita. quāuis ꝓtrarij tenuerit Bar. s. solū pupillū posse citari i l. j. §. sufficit. per illū tex. ff. de admi. tu. z i. l. q habet. §. si pupillus. ad fi. ff. de tute. sed opi. Bar. cōiter in hoc dānatur p doc. in locis prealleg atis: z dicūt Imo. z do. Ille. in d. l. ꝫ pupillū, contra Bar. fuisse. de facto decisum z determinatum. ¶ Secūdo no. illud ad qđ frequēter allegat iste tex. †. q vbi nulla ē petitio: ibi nulla pt esse mora vt hic. z l. nulla. ff. de re. iur. z. l. lecta. ver. sed cū sortis. ff. si cer. peta. Intelligē q̄ nulla est petitio respectu cause: q̄ causa nō ē apta ad pducēdū actionē seu petitionē, vt hic. secus q̄ nulla ē petitio respectu psone. vt. l. li qs solutiōi. ff. d. vsur. vbi negotiorū gestor cōstituit in mora z tamē nō hz actionē. l. pupilli. §. videam⁹. ff. de nego. gest. de quo per gl. in. l. seruū. §. sequitur. vbi dixi. ī. e. ¶ † Tertio no. quod fideiussor potest in mora cōstitui, licet principalis ex sua persona nō possit: z sic obligatio accessoria pt perpetuari sine principali: licet nō a principio constituī: q̄ facilius fit extēsio z perpetuatio obligationis quā a principio cōstituat. vt. l. si qs soloni. in fi. ff. de vsur. gl. i. l. si ita stipulatus fuero si titi⁹. §. & hzysogon⁹. in ỹ. nulla vbi dixi. ī. e. ¶ Lapio gl. i, versi. ibi fieri diuidit in tres. In prima opp. z dspīr soluit. In secūda etiā opponit z soluit. In tertia allegat tres cōcordātes ad tex. secunda ibi. itē ꝫ. insti. de fideiu. tertia z vltima est ibi: facit. ī. e. l. si ex legati. ¶ In ea gl. ibi spāle in pupillo. z hec nō ē bona per. l. nulla mora. ff. de reg. iur. q̄ ĝnaliter. z indistincte dicit q vbi est petitio nō pōt esse mora sequēs solutio gl. etiā nō ē bona: q̄ est contra mētem z rationē litere. Unde Bar. z cōiter doc. ñdent q in. l. cōtraria stipulatio penalis nō cōmittitur ex mora sed ex conditionis euentu: z sic per litis cōtestationē vt vbi tenet glo. vel etiam per interpellationē extraiudicialē ſm. Bar. de qua ponit Ba. in. l. ita stipulat⁹. in. vj. opp. quinte partis vbi dixi, ī. eo. ¶ In ea gl. ibi sed hic nō est plus. no. limitationē ad iura q̄ dicunt qđ fideiussor non pōt obligari in plus seu in duriorē causam q̄ principalis. l. grece. §. illud. z. l. hi qui. cū simi. ff. de fideiuss. intelligunt altero de quatuor modis de quibus in gl. sed bene pōt efficacius obligari. vt hic: z sic fideiu. extēsiue nō pōt in plus obligari q̄ principalis: sed bene intēsiue. i. magis efficaciter. ¶ In gl. si. ibi. l. marcell⁹. ille lex ſm. Bar. z doc. potius procedat ſm q intelligit p gl. z doc. ibi. Sed cū tex. ibi eqparet pupillū sine tutore furioso z pdigo: videbat q sicut furioso nōn pōt accedere fideiussor: ita nec pupillo: sz ꝫ cū est: nā in furioso q etiā naturaliter nō obligatur nō pōt accedere fideiussor. l. si reo. §. si furioso. ff. de fideiuss. z. l. is cui bonis. ī. e. nisi pro obligatiōe cōtracta anteq̄ efficeretur furiosus: sed bene pupille, qui sine tutore obligatur naturaliter vt dixi. potest accedere fideiussor vt hic.

2 ☞ Persona vel res ad obligationē inutiliter apposita non prodest ad solutionem.

2 Solutio facta contēplatione vnius obligationis nō tollit alteram licet ambe sint contrarie ad eandē rem vel quantitatem.

3 In alternativa obligatione valida vtrūq; est in obligatione.

4 In speciebus cadit affectio.

5 Promissio potest pendere ex voluntate creditoris, sed non debitoris.

6 Vbi persona vel res adjūcitur obligationi, si nō valet obligatio in ea non valet etiam solutio.

7 Seruitus ordinata ad viam, si non potest valere vt via. valet vt iter.

1 **Si duo rei.** † Persona vel res ad obligationem inutiliter apposita nō prodest ad solutionē. b. d. Diuidit in quatuor ptes. In prima ponit vna decisio in personis. In secūda ponit rō decisionis. In tertia ponit alias similis decio in reb⁹. In quarta z vltima assignat eius rō. secūda ibi, q̄ nō alteri⁹ noie. tertia ibi, eadem ratiōe. quarta z vltima est ibi, q̄ vtrūq; res. ¶ No. primo q ille ex duob⁹ reis credēdi vnus stipulet vtilit: z alter inutiliter: sola facta inutiliter stipulāti nō liberat soluentē ab eo q vtiliter stipulat⁹ est. rō est vt colligit ex litera: q̄ solutio nō est facta cōtēplatiōe illius obligatiōis q̄ valida est, sz alteri⁹ inualide, iō nō tollit illā ipsa iure: nec ope exceptionis sz qñ vterq; vtiliter esset stipulat⁹ tūc solutio facta vni liberat soluētē ab altero, cū sit duo rei credēdi. vt. l. ĥ. j. tit. j. ¶ Et sic
2 corelarie no. ex isto tex. † q sol. facta cōtēplatiōe vni⁹ obligationis nō tollit alterā: sz ambe sint ꝫcte ad eādē rē, vel quantitē: eo q̄ obligatio cuius cōtēplatiōe facta est solutio erat inutilis. Si esset ambe obligatiōes erant valide: z vtraq; erat eque principalis: ambe tollunt ipso iure: si vero vna erat principalis z alia accessoria z soluat p accessoria tollit principalis ope exceptiōis, sz si soluat p pncipali tollit accessoria ipso iure, vt habet i. l. Modestin⁹. z i. l. stichū. §. si mādato. ff. sol. i. l. papinianus. ff. māda. Pau. de ca. z. d. Ille. z do. Pet. de bex. hic.

3 ¶ Secō no. q ꝫ in alternativa obligatiōe valida vtrūq; sit i obligatione. vt. l. illud. z ibi gl. ff. de cōsti. pec. z si alterū solvatur liberet. solues ab vtroq; tñ si obligatio vꝫ i altera ex alternatiuis tātū. puta q̄ altera erat stipulatoris tpe stipl̄onis tūc hz desinat esse sua, z redeat ad pmissorē nō pōt pmissor cā solvere inuito creditore: q̄ stipl̄o cēsebat tūc ptinere solū vnum qđ fiō erat stipulatoris. z sic vna res pro altera solui nō pōt inuito creditore. vt. l. ij. §. j. ff. si ce. p. z sic alternativa q̄ a pncipio nō tz ꝫ p tā vi, ex post facto vi nō reassumit. Itē q dictū est in alternativa vtrūq; esse i obligatiōe, pcedit i alternativa spēz vl speciei z q̄titatis: † q̄ i speciēb⁹ cadit affectio: z aliqñ magis interest habere vnā q̄ aliā z inter dū qs habebit affectionē ad speciē minoris valoris: ꝫ in alternativa sūmarū vel q̄titatū i qb⁹ nō cadit affectio: vt. l. nūmis. ff. d. i. lit. inr. tūc si electio ē creditoris, adhuc vtrūq; est i obligatiōe: q̄ forte credi-

tor eliget hře illo͂ꝗ ē min⁹,vt l.plane si filiū.§.pe.ff.de leg.j.
Si aūt electio est debitoris,ꝛ tunc illud ꝗ est minus est tantū
in obligatione.vt.l.si ita stipulat⁹ fuero.x.aut.v.ꝛ.l.si ita sti-
pulat⁹ fuero.x.aut.xv.š.eo.q2 lex presumit qđ debitor semp
soluet min⁹.l.inter stipulātē.§.si stipulātē.š.eo.ratio diuersi
tatis est:q2 magis de facili qs remittit ꝗ̄ det:ꝛ facili⁹ vere qs
5 inducit ad remittēdū ius sibi debitū quā dare de suo.†Item
ꝓmissio pōt pēdere ex volūtate creditoris,sꝫ nō d̄bitoris: vñ
nō valet legatū positū in volūtate heredis,ꝛ tamē valet posi-
tū i volūtate legatarij:vt.l.si ita legatū.§.illi si volet.ꝛ.l.sena
t⁹.§.pe.ff.de le.j.intellige nisi in summis caderet affectio,vel
rōne cause ꝑ q̄ quis promisit vel rōne ꝑsone cui est fienda so
lutio:vel ratione loci seu tēporis:nā istis casibus posset debi
toris interesse poti⁹ soluere ꝗ magis est:vt si promittis mihi
decē padue,aut.xv.Rome.vel quinqꝫ de ꝑsenti:aut.x. sub cō
ditio.vt.l.si is cui.ibi Bar.ff.de noua.ꝛ.l.gres.§.mihi decē.
ꝛ.§.seq.ff.de sol.ita cōcludūt Bar.Jmo.Rap.cu.hic.Jmo.
ꝛ Lud.rom.in.d.l.si ita stipulat⁹ fuero,x.aut quinqꝫ.p Bar.i
l.si ita relictū.§.fi.ff.de le.p Bal.post Cy.i.l.cū qdā.ad fi.C.
6 de ver.si.¶†Tertio no.ꝗ vbi ꝑsona vł reo adijcitur obliga
tioni si nō valet obligatio in ea nō valet ēt solutio.Simile vi-
demus in.l.si ita stipulat⁹ fuero si titi⁹.§.chrysogonus.circa
mediū in ver.sed ꝗ patrono.vbi dixi.š.eo. Alie cōcordātes
ponūt hic i gl.ꝛ rō assignat hic i tex.ꝑ q̄ facit ꝯ͂ d.Jmo.ꝛ Al.
xā.q2 ibi agat de obligatiōe ꝯhēda si nō valet ꝗ ago vt ago n̄
valet ēt ꝛ vt valere pōt vt.l.j.§.eū q.ꝛ ibi no.ff.de ꝯsti. pec.ꝛ.
l.j.§.si qs ita.š.eo.¶Et sic correlarie no.ex hoc tex.ꝗ ordi-
nata ad vnū finē effectū,ꝛ sic ad obligationē nō ꝑsunt ad aliū
effectū.s.ad solutionē:nā ordinata ad vnū effectū non d̄nt ad
aliū trahi.vt.c.ad nostrā.de appellationib⁹. notat Gemi. in
c.j.ꝑ illū tex.de iureiu.in.vj. sic cōsens⁹ ꝑstit⁹ ad vnū effectū:
nō dꝫ operari aliū effectū ꝓm Bal.in.c.j.in antepe.co.in tit.
an agna.vel filius in vsibus feudorū. Item clausula ad vnū
finē posita ad aliū finē trahi non debet ꝓm do.Card.floren.in
cle.j.§.ad hec.in.iij.opp.de prebē.nec obstat tex.in.l.si tā an
gust.ff.d̄ serui. †vbi seruitus ordinata ad viā si non pt valere
vt via valet vt iter.ergo ita deberem⁹ hic dicere si nō valet q̄
ad obligationē alicui acquirēdā,debet saltē valere quo ad so
lutionē vt ei possit solui:respō de qđ ibi effect⁹ nō sint omnino
diuersi:q2 in seruitute vie q̄ plus in se habet continet seruit⁹
itineris.vt.l.qui vsumfructū.vbi notat.š.eo.Ideo cōcessio nō
pōt valere sub sententie i tineris:q̄ nō est omnino alia:sed hic
finis est omnino diuersi⁹:ꝛ sub alio nō cōprehendit q2 aliud
est obligatio aliud solutio:ꝓm Pau.de cast.do.Ale.ꝛ d.Pe.
de bexu.hic.Limita istum tex.ꝛ istud notabile ꝗ aliquādo fit
solutio in eo in quo nō consistit obligatio quādo illud ē adiec-
tum ad solutionē tātū ꝛ non ad obligationē.vt l.si stipulat⁹ fu
erit x.in melle.ꝓm vnā lec.ff.de so.ꝓm Ang.Jmo.ꝛ do.Alex.
hic.¶In gl.in ver.ei⁹.ibi altero iā mortuo. Ista solutio cō-
muniter reprehenditur.q2 violat ꝛ nimis restringit istū text.
vnde etiā altero superstite non poterit vnqꝫ solui ille qui tpe
stipulatiōis erat stipulatoris,lꝫ desierit esse suus vt hic:sꝫ ꝯ-
riū loqt in obligatiōe generis subalterni,ꝛ ēt generis ḡnalissi
mi in quo nulla species est in obligatione:lꝫ quilibet possit so
ui vt l.cū incertus.ff.de leg.j.ꝛ l.meuius.§. duob⁹.ff.de le.ij
vñ si vna species nō poterat solui tpe stipulationis.q2 erat st
pulatoris,n postea desinat esse stipulatoris,ꝛ efficiatur p o
missoris poterit promissor eā soluere:q2 adhuc remansit obli
gatio i ea genere.hic aūt in obligatiōe alternatiua vtrūqꝫ sui
natura ē i obligatiōe Jđ si tpe stipulationis vna ex rēb⁹ alter
natiuis si stipulatoris nūqꝫ poterit ei postea solui cū adiecta
sit ad obligationē vt ꝑ seipsa possit solui ꝛ ꝑ sua obligatiōe ꝛ
n̄ loco alteri⁹.Jđ si obligatio n̄ tꝫ nullo mō potest solui vt hic

Lex. cxxix.

1 Ad veritatem copulatiue requiritur vtrunqꝫ factum eē sed ad veritatem disiunctiue sufficit alterum tantum.fallit infra nu.4.ꝛ.5.

2 Quādo in substitutione apponit duplex conditio.debet vtraque verificari alias est locus substitutioni.

3 Si a lege vel statuto imponitur duplex. pena,copulatiue dꝫ vtraqꝫ imponi.

6 An copula posita in libello vel positionibus,requirat probationem vtriusque necne.

7 Ad veritatem alternatiue siue sit affirmatiue siue negatiue posita sufficit alterum verificari.

7 SIquis ita. stipulatus.†Ad veritatē,
copulatiue requirit vtrūqꝫ
factū eē:sꝫ ad veritatē disiūctiue sufficit alterū tm̄
h.d.ꝓꝫ.Bar.ꝛ alios ꝛ ē cōmune sūmariū.¶Vel
si ꝑpri⁹ ad tex.qñ plures ꝯditiones copulāt affirmatiue vel
negatiue,exigitur omniū implementū.si aūt apponunt alter
natiue sufficit implementū vni⁹.h.d.Diuidit in.v.ptes ꝑut
quinqꝫ ponuntur diuerse stipulatiōes.sed tres prime cōcor
dāt iuris dispositiōe:ꝛ similiter alie due vltime.scđa ibi.Jtē
in ꝯriū tertia ibi:huic similis scriptura.quarta ibi:at si sic da
bis quinta est ibi:ꝛ eꝫ dabis.¶In tex.ibi non alias dabit.
i.nō obligabit ad dādum.¶In tex.ibi.itē in ꝯriū.i.si con-
cipiat negatiue:ꝛ sic in casu ecotrario vt sequit in litera. No.
j.ex isto tex.vnā re.ꝗ ad veritatē copulatiue siue ponat affir
matiue,siue negatiue,requirit cōcursus vtriusqꝫ copulati.et
sic coniūctio copulatiue requirit veritatem suarū extremita
tum,q2 affirmatiua requirit per vtrunqꝫ esse:negatiua vo ꝑ
vtrunque non esse facit.l.si is q ducēta.§.cū ita.ꝛ §.vtrū.ff.d̄
re.dub.ꝛ ad istā regulā cōcordat vulgata.l.si hr̄di plures.ff.
2 de condi.insti.†vnde quādo in substitutione apponitur cōdi
tio duplex.dꝫ vtraqꝫ verificari alias nō ē loc⁹ substitutioni ꝓꝫ
Pe.de Anch.i ꝯs.cclij.qđ incipit iste magister Gerardus.
Lud.ro.in consi.cxxxij.ꝗ incipit in prima dubitatio.ꝛ in ꝯs.
cxxxviij.qđ incipit noua superuenit.Jo.de ana.in cōs.lxvj.ꝗ
3 icipit.visis his limitādo tñ vt stati dicā.j.prime†¶Amplia
istam regulā tex.vt procedat ēt in penalib⁹:vnde qñ a lege vł
a statuto imponit duplex pena copulatiue tunc vtraqꝫ dꝫ im
poni:vt l.nemo.ij.in fi.C.de epis.audien.secus si alternatiue
vt l.si fugitiui.C.de seruis fugitiuis.ꝓm Bar.in l.quid.ḡ.§.
pena grauior.in j.col.ff.de infa.Scđo ꝑ ā pliatiōe huius regu
le ad d qđ notabilit decidit Bal.in c.j.ad fi.de duob⁹ fratri-
bus a capi.inuesti.in vsi.feu.pone statutū d̄t si quis tempore
mortis cauerit filio ꝛ filia succedat ei frater.Modo quidam
caret filio sed non filia:q̄rit vtrū d̄ vi sermonis admittat fra-
ter.ꝛ vr̄ ꝗ sic:q2 verūꝫ ē dicere.Ego careo boue ꝛ eq̄ si careo
altero.nā copula q̄ negat extrema reqrit vtūqꝫ ēe vt d.l.si is q
ducēta §.cū ita.Contrariū determinat subtilit ibi Bal.q2 ve
rū ē dicere ꝗ ego careo copula.sed nō vex dicere ꝗ ego careo
copulato extremo:vt no.ꝑ gl.no.in cle.in plerisqꝫ.de elec.vñ
hec verba talis ecclia caret clero ꝛ populo Christiano:eq pol
let huic sermoni nō hꝫ clerū nec ppłm christianū:si ergo alte
rū hꝫ ꝑdicatio d̄ copulata carēti a ē falsa:ꝛ si falsa.ꝛ si oīno ces
sat statim dispositio.l.ꝑtor.ait cui⁹ dolo.§.hec aūt actio.ver.
docereqꝫ cū similibus.ff.vi bo.rap.¶Limita istā re.ꝓꝫ Bar.
4 †vt procedat qñ plura copulāt respectiue respectu vni⁹ sub-
iecti vel vni⁹ dispositiōis.vt ē hoc respectu stipłonis de.r.si
aūt principaliter ꝛ de ꝑ se vt due orationes copulate:tūc in
q̄libet de copulatis ꝟificat vt ptꝫ.in.l.j.ff.de infa ꝛ ad.l.j.ff.
ad l.corneliā de sicar.ꝛ l.falsa.§ fi.ff.de condi.ꝛ demō.q2 tūc
est potius ꝯtinuatiua ꝗ̄ copulatiua ꝗ dic vt plenius ꝑ Bart.
in l.si is qui ducēta.§.vtrum.ff.de reb.dub.Jtē tenet Bar.
in d.l.j.in fi.ff.de infa.ꝛ in d.si l.heredi plures.ꝛ i l.vim in iij.
col.ff.de iuſ.ꝛ iu.ꝛ in l.scire debemus in prin.in j.opposi.š.
e.ꝛ lꝫ istā limitationē reprehendat Rapha.cuma.in d.l.si hr̄
di plures:tamen eā salua ꝛ sustine.vt ꝑ Ang.d̄ are.in.§.pen.
inst.de here.insti.¶Scđo notabiliter limita istā regu.vt pro-
cedat in cōditionib⁹ extrinsecis secus in conditionibus intri
secis:vt si sit facta substitutio fideicommissaria vel pupilla-
5 ris ꝛ sit collata post mortem duorum copulatiue:†puta quia
sit dictum si titius ꝛ sempronius heredis instituti decesserit
in pupillari etate vel sine liberis substituto casum licet illa,
copula importet quod conditio mortis vtriusque debeat im
pleri propria significatione verborum.Tamen si in persona
vnius eueniat conditio ꝛ non alterius habebit locum substi
tutio:quo ad illam partem hereditatis que peruenit ad illuꝫ
in cui⁹ ꝑsona fuerit purificata ꝯditio:vt l.heredes.mei.§.cuꝫ
ita.ff.ad trebel.ꝛ l.pe.cū gl.C.de impube.ꝛ aliꝭ substi.q2 in
istis cōditionibus intrinsecis ad substitutionē magis attēdi
tur mens ꝛ intentio testatoris:ꝛ qua rōne sint apposite ꝗ si-
gnificatio verborum:vt iuribus preallegatis ita egregie li-
mitat Sali.in.d.l.pe.C.de impu.quē formaliter refert ꝛ sim
pliciter sequit d om i.Ale.in consi.xciij.iij.vo.incipiēte alias
consultus respondi.in.iij.co.quāuis aliter videat tenere Lu
do.roma.in.d.l.scire debemus in prin.in ij.co.sed pro ista li-
mitatiōe adde illud qđ tenet Bal.in.c.ij.iij.pe.col.de rescri.
vbi tenet qđ potius inspicienda mens ꝗ verborum copula:
q2 coniunctiones ꝛ aduerbia sepe ponuntur improprie et
ꝛ vnum pro altero,vt dicit gl.singularis in.l.eas causas.ff.d̄
conditioni.ꝛ demonstrationi.¶Tertio limita istam regulaꝫ
vt procedat in actu recipiente.dispositionē a volūtate dispo
nentiū:secus in actu qui disponitur ꝓm dispositionem legis
vbi non est concursus ex legis dispositione ꝛ tunc copula nō
sequitur existentiā vtriusque extremi.ꝛ est tex.notabi.i.l.cū.
solutum.C.de sente.ꝛ interlocare omnium iudicium.glo.no-
tabilis.in.c.ij.de rescrip.ꝛ ibi in specie ita limitat Bal.i ver
col.ad.fi.

6 col.ad fin.z seq.vbi etiã notabiliter ponit:†an copula posita in libello vel in positionib⁹,requirat,pbationẽ vtriusq; necne: vt ibi per eũ.Cui adde qõ ,pponẽs copulatiue duas cãs,nõ tenetur vtranq; pbare,nisi regrat respectu vnius effect⁹ ꝓm Bal.in.l.mater tua.C.de ꝓtrab.emp.z in.l.j.in.ij.col.C.d ꝓ di.insert.Hinc est q; opponit ℈ testem q; dixit falsum.z fuit corrupt⁹ pecunia,nõ tenetur vtrũq; pbare,q2 diuersa sunt ℈ Bar.z alios in l.diuus.ff.de re iud.do.Abb.in.c. ℈ causam de pba.z ponit Are.hic. ¶Secõ principalr no.er isto tex.℈ Bar.z alios quod dictio nec,z dictio neq; habẽt ic lusã negatiuã cum copula.Adde.l.quidã testamento.z ibi gl.pe.Lar. z alios.ff.de vul.z pup.Bar.i l.sepe.ff.de ſ.ſi. ¶Tertio no.

7 ex isto tex.aliã reg.†quod veritatẽ diſiunctiue,vel alternatiue,siue sit affirmatiue siue negatiue posita,sufficit alterã verificari.concordat.l.si ita quis stipulet.ſ.eo.z d.l.si hẽdi plures.ff.de cõ.inſt.z.c.inter ceteras.de reſcr.z regula i alternatiuis.de reg.in.i.vj.Iuxta istud notabile ꝓ eius intellectu z limitatione q̃ro ,pmiſi dare centũ Titio,si non dedero Stichũ aut ℘phylũ an sufficiat alterũ dare vt pena nõ cõmittat:distingue.Aut ista stipulatio penalis incepit a ꝓcedenti cõuentione,vt i exẽplo ꝓdicto.z isto casu pena nõ cõmittit si alter tiñ det.vt hoc tex.i fi.quia ista stipulatio penalis assumit naturã ꝓcedẽtis cõuentionis.arg.l.emptorẽ.¶Qui autẽ.ff.de act.ẽp.z qõ notatur in l.inter stipulantem.in ꝓinc.z in.l.stipulatio ista.in ꝓin.ſ.e.Aut icepit a ꝓcedẽti cõditiõe, z sic a duob⁹ ꝓditionib⁹ alternatiue z negatiue positis:z tunc ñ sufficit alterũ dari:imo si alter det,alter ñ,stipulatio cõmittitur ad penã:q2 semp verũ erit ℬ aut illud factũ nõ esse ex,p ꝓia significatione:vt est tex.not.in.l.si is qui ducẽta.ſ.cũ ita z ibi gl.z Bar.z ſ.vtrũ.ff.õ re.dub.Et ita tenẽt subtilis ℘e. de bella perti.z Ray.hic idẽ tenẽt Jo.de Jmo.z do.Ale.i l.si ita qs stipulet.ſ.e.Jo de Jmo.in.c.inter ceteras de resc.

Lex cxxx.

1 ☞Quando pater stipulatur filio valet stipulatio duobus concurrentibus.nu.3.4.z.6.

5 Statutũ generaliter disponẽs,qõ instrumenta publica non pbent nisi inueniãtur registrata in memorialib⁹ archiui publici.non hz locum in instrumentis dotalibus,fauore dotium.

7 ℘er filium naturalem tantum non potest queri patri.

8 Quãdo pater stipulat filio merũ ſa ctũ explicãdũ ꝑ ipsum filium:talis stipulatio est inutilis.n.9.z.11.secus ecõtra.n.10.

12 Quando pater stipulatur filio quod ei tenere liceat, dicit stipulari merum factum.

13 Filius indistincte potest stipulari patri z ei ex stipulatiõe acquirere,siue in stipulatione versetur ius siue factum.

14 Tradi est facti:dari vero iuris.

15 Possessio acquiritur patri per filium,z nu.16.

17 Quãdo pater stipulatur filio in ꝓfectitijs,statim queritur patri perinde acsi ipſi patri fuisset stipulatus.z.nu.18.

19 Quicquid acquirit filius ex opera sua vel ex meritis suis,dicitur aduentium.

20 Quando pater stipulatur filio ꝓpter benemerita collata i ipm patrẽ censet stipulari tã quã ex eo z sic stipulatio non vz.

21 Donatio facta filio in ptãte,psumit facta,ꝓpter bene merita.

22 Quando pater stipulatur domum fieri filio in solo ipius patris:an acquiratur filio superficies.

23 Quando pater stipulatur filio factum explicandũ ab ipso filio:stipulatio sit inutilis quo ad patrem.z quo ad filium.

24 An pater possit stipulari vel pacisci filio:vt effectus ꝑferat in vita:vel post mortem suam:z conferre in stipulatione in tẽpus existentie sui iuris filij.

25 Filius nõ tenetur ex promissione patris,nisi sit heres.

26 Pater in dubio semper videtur stipulari vel pacisci filio vt heredi,z nu.27.limita vt.ſ.nu.28.

29 Si aliquis recipit emphyteusim ab ecclesia,ꝓ se z filijs suis, inteligitur eis acquisiuisse vt filijs:nõ vt heredibus.

30 Appellatione hereditatis an contineatur emphyteusis.

31 Appellatione bonoz continetur emphyteusis z feudum.

32 In emphyteusi ecclesiastica lex requirit quod filius sit hrs.

33 Emphyteusis ecclesie potest capi vsq; in tertiã generationẽ masculinam z femininam computata persona accipientis.

34 An pater possit stipulari filio emancipato:in casibus in q̃bus potest stipulari filio in potestate.

35 Pater potest stipulari filio posthumo,sic nondum nato.

36 Pater potest stipulari filio in tempus sui iuris.

37 In stipulationibus inspicimus tempus facere stipulatiõis.

38 Mater non potest stipulari filio.

39 Emancipatus an possit stipulari patri,z quid si est filius naturalis tantum.nu.40.

41 Transuersalis vel consanguineꝰ non potest alteri stipulari.

42 ℘ater an possit stipulari filio monacho.

43 An pater vel auus possint stipulari filijs vel nepotibus qui nascentur z concipientur post eius mortem.

44 Quo ad alia q̃ q̃ ad succedendum ipsi auo in hereditate legitima non curatur an sit cõceptus nepõs tempore aut vel nõ.

45 Si mater accepit empiteusim ꝓ se z filijs suis seu liberis. an eis requiratur.z nu.46.

1 Quod dicitur *Si pater stipulatur filio qõ iuris est,sibi patri acquritur,perinde ac si sibi fuisset stipulatus:secus si id q; est facti per filiũ explicadi:filiꝰ vero indistincte queritur patri siue factũ siuei⁹ stipulet eidẽ.h.d.z est difficilis z subtilis in sui materia ℈ Bal.z ℘au.de ca.Et primo loquit de stipulatione facta ꝑ patrẽ filio.Secõ q̃ filius stipulet ꝑri. secũda ibi,cõtra aũt.z vtraq; pars habet duo dicta in se,q̃ patẽt in litera:z sic q̃libet pars posset subdiuidi i duas particulas. ¶In tex.ibi q̃si sibi z filio.ille.ſ.filiꝰ stipulet:℈ ℘au.õ catu meliꝰ expone z realius q̃si sibi.ſ.patri.ille.ſ.pater stipulet

2 ℈ gl.ſ.hic Bal.Jmo.z Rap.Lu. ¶*No.j.ex tex.ibi, vtilit stipulari.q; q̃ ꝑ stipulat filio vtiliter stipulat.z sic valet stipulatio.secus si vere filiꝰ stipulat⁹ fuisset acqreret ꝑri:ita hic vbi habet pinde ac si filius fuisset stipulat⁹.℘ondera cũ ter, dicat vtiliter stipulari vult qõ ista stipulatio sit vtilis: ñ autẽ intendit dicere an ex ea oriat vtilis actio an directa:℔ Jac.õ Are.z Ang.hic intelligẽt istũ tex.velle:qõ pater stipulat filio in potestate:q; tũc patri acqrit vtilis actio sine cessiõe.filio autẽ acquirat directa actio,que ab ipsius filij ossibus separari non põt.l.quis ergo casus.z l.qõ debetur.ff.de pec.z.l.plz ff.de acq her.z l.cũ filiosa.ff.de leg.j.z est gl.solennis z magistra.in l.ij.in ꝓin.i gl.magna.ad fi.ff.ꝑ so.℈ gl.i.ſ.alteri. in gl.ij.inſti.de inu.ſtipu.tenet quod directa actio queritꝰ filio si de filio trãsit in patrẽ.Et istud ꝑm Jmo.vſitatis ,pbari hic. dũ tex.õt quasi sibi ille stipulet:nã si ipse pater sibi ꝓpũ stipulatur,sine dubio fuisset sibi quesita directa actio.Ite de iure ffoz filiusfa.nihi ꝓpũ habere poterat,z licnec directã actionẽ etiã ex suis actib⁹ ℈m Bar.in.d.l.cũ filiosa.i ꝓima op.ij. partis z ista est veritas quã etiã ꝑ aliã rationẽ tenẽt ℘au. Ca.z.d.Ale.hic.z lati⁹ subtiliz̃ado Aret. ¶Secũdo põdera

3 tex.ibi.hoc in his verũ est.*qõ q̃ pater stipulat filio:ad hoc vt valeat stipulatio:z acqrat patri,tex.duo copulatiue regrit ſ.q; stipulet ea que sunt iuris,z etiã q; illa possint acqri patri Unde ad veritatẽ copulatiue regrit cõcursus vtriusq; copulati:vt in l.precedẽti.z in.l.ſi heredi plures.ff.de cõdi inſti.cũ ista copula respiciat vnũ subiectũ z vnũ effectũ.ſ.validitatẽ stipulationis:vt dixi in l.ꝓced. ¶Contra istũ tex.sortiter opponitur,z ℈ vtranq; partẽ copule.nã tex.i.ff.ei vero q.istl.d inu. stip.requirit solũ secam partem copulatiue.ſ.q; patri acquiri possit,z nõ primã.idẽ tenet gl.ij.hic in ff.iuris.ibi,hz nõ sit iuris est eũ tale qõ ei acqriꝰ z sic ℈ gl.sufficit solũ vltimum. Idẽ hz Bar.hic in ff.col.vbi dicit qõ per verba huius legis duo debẽt cõcurrere vt valeat stipulatio:q2 aut ẽ iuris:z tũc põt ꝑ filio stipulari,vt sibi queratꝰ:vel est facti:qõ patri põt acquiri:z idẽ vt hic dicit tex.℈m eũ.Et sic põdera qõ ẽt Bart. vult sufficere secũdũ.ſ.q; ꝑri possit acqri,siue illo sit iuris,siue facti,dũmodo ꝑri possit acquiri. Bene facit ista litera in verbo,q; restringit se ad factũ tale qõ nõ põt queri patri:cum ꝑsone filij cohereat:nõ autẽ simplr dicit tex.alioquin si patri acqri nõ possit inutilis est stipulio. ¶Secõ illud qõ vult iste

4 tex.†qõ q̃ ꝑ stipulat filio,qõ valet stipulatio:q̃ in stipulatione versatur illud qõ est iuris:nã nõ semper valet vt quera tur patri:sed tũc demũ q̃ est talꝫ,tus,qõ filio non põt queri Si em posset q̃ri filio,vt est iꝰ dotis valeret stipulatio,z filio q̃ reret:vt.l.vxorẽ.ſ.testamẽto.ij.ff.de leg.iij.Quia filiusfa etiã isto iure est capax iuris dotis:vt.l.℘ompo⁹ phyladelphus. ff.fa.herc.Bar.hic in ꝓima op.z sic videt ℈m.d.Ale.x.hic in ij.char.q; pñ ꝑ stipulatur filio ad hoc vt dicatur vtiliter stipulari.non debeat et tũc ꝑcise attendi secũdũ requisitũ ter.q; acqrat patri:℈ suffi.alterũ ꝓdictorũ,vl q; acqratꝑri,vl q; etiã acqrat filio.qũo ergo ꝓcedet iste tex.in his duobus requisitis copulatis:Tñ ad istud vltimũ de dote posses dicere quod ima que tradunt regulã vel aliq d gñaliter disponunt, nõ intelligũt log in dote:vt singlr no.Bal.in.l.ſi.in ꝓin.C.d

5 iure do.vbi per hoc decidit*q; statutũ generaliter disponẽs q; instrumẽta publica nõ ꝓbent nisi inueniant registrata in memorialib⁹ archiui publici:non hz locum in instrumentis dotalibus,fauore dotiũ.Et vltra eũ bene facit:quia.l.bene a zenenc.z.l.omnes.C.de quadr.ꝓscrip.quamuis generaliter loquant:nõ habẽt locũ i ꝓcindẽtiũ iuris dotalis.ita ꝑsoluit Bal.in cõſi.eccliꝫ.tertie partis q; incipit,quẽadmodũ ꝑcato.Ultra eos allego ad hoc bonũ z solẽne tex.in.l.ꝓmittẽ

do.in prin.ff.de iure do.Et sic istātia de dote nō offendit regu
lā qꝛ ad eam nō hꝫ respectū legislatoꝛ.¶ Hinc difficultati ꝓ
tex.mote rūdēt Jo.de Jmo.⁊ d.Alex.hic.in iij.char.altero d
duobus modis.Primo.ꝙ si incipias a primo copulato.put
hic facit litera.⁊ sic etiā scōm requirit:sꝫ si incipias a secūdo
tūc ꝑm solū sufficit.sicut in simili no.gl.in.l.potuit.C.de in.d
lib.⁊ in alio simili gl.in.l.iij.§.in amittēda.ff.de acq.pos.Uel
scōo rūdēt.ꝙ dictio queq3.hic posita in tex.q̄ regl'r exponitur
⁊ stabit hic pro vel ⁊ sic exponūt copulam ꝓ alternatiua.Sꝫ
certe vtraq3 solutio offendit ⁊ violat tex.Rap.cu.in discur-
su,quāuis ꝓdictā difficultatē non attingat:dicit ꝙ ista verba
queque,stant extēsiue,⁊ ēt restrictiue.quasi dicat nō solū ea q̄
sunt iuris:sed etiā ea q̄ sunt facti possunt patri acqri.Tū nec
ista solutio tollit in aliquo difficultatē.Tu rūde plenius.qd
iurisconsultus ponit regulā gn̄alē cū duobus reqsitis copula
tiue:que regula ita copulatiue regul'r ꝓcedit.Nā qñ pr̄ stipu
latur filio.valet stipulatio,⁊ sibi patri acqrit:qñ stipulat ea q̄
sunt iuris:ad denotandū sec⁹ eē:qñ stipulat ea q̄ sunt facti.⁊
ꝓpterea subijcit alioquī si factum:lꝫ etiam sit dare factum ꝙ
patri potest acquiri:vt in gl.ij.⁊ ibi Bar.in.ij.co.Scōo reg-
rit ter.copulatiue.qd ea que sunt iuris sint talia que pn̄t acq
ri patri:ad hoc vt habeat quasi ille stipulet:vt cū mysterio dt
6 litera.†Nam quedam sunt iuris in quibus valet stipulatio,
sꝫ nō acqrūtur patri:vt in dote:de qua statim dixi.Itē ex cau
sa aduētitia vel castrēs:aut quasi:vt in gl.ij.nā i istis nō pt ha
beri ꝓinde acsi ipse pater sibi fuisset stipulat⁹:qñ stipulat⁹ ē
filio.Et hoc pōdera qd i isto tex.duo copulata,ñ copulāt solū
respectu vnius effectus ⁊ vnius subiecti.s.validitatis stipl'o-
nis etiā respectu acqsitionis:vt acquiratur pr̄i ꝓinde acsi sibi
ipse pater fuisset stipulat⁹.⁊ hoc modo cessat op.s.facta.Itē
anduerte ꝙ ex scōo requisito tex.infert ꝙ iste tex.nō ꝓcedit i
7 patre naturali tātū:†qꝛ per filium naturalē tm̄ nō pōt qri pa
tri:cū nō habebat eū in ptāte:vt.l.itē in potestate.ff.de his q
sunt sui.⁊ inst.de patria pote.circa prin.Et pr̄ nō pōt stipu
lari tali filio naturali tm̄ cū ñ habebat eū in ptāte:sicut nec ꝑ
eandē rōnem mater nō pōt stipulari filio.l.debitoꝛ.§.fi.ff.ad
Treb.⁊ tꝫ Bar.j.Nec obstat qd pater pōt stipulari,⁊ acquire
re filio emancipato:vt.j.firmat Bar.qꝛ illud procedit ꝑ ꝑ re
liquias patrie ptātis:vt.j.dicetur:⁊ istud idē ꝙ ista lex non ꝓ
cedat in patre naturali tm̄,ēt tenēt Ang.Jmo.⁊ d.Alex.hic.
8 ¶ Tertio principal'r no.ex ver.alioquin si factū,†qd qñ pa-
ter stipulat filio merū factū explicādū ꝑ ipsum filiū:puta vt
ei tenere vl' ire agere liceat:talis stipulatio est inutilis.⁊ sic ꝙ
tū ad patrem ⁊ quantū ad filiū ⁊ sic quantū ad vtrūq3.cū tex.
idefinite loquat:⁊ indefinita eqpolleat vniuersali.l.si pluribus
⁊ ibi late Bar.ff.de le.ij.⁊ l.si plures.ff.d le.ij.⁊ gl.magistra.
in.c.vt circa.de elec.in.vj.⁊ ita ad tex.nostrū tꝫ gl.hic in ver-
bo tenere.Bar.⁊ cōmuniter alij.Sꝫ Rap.Cu.⁊ Pau.de Ca.
itelligūt istū tex.qd sit inutilis quātū ad hoc vt factū ad patrē
non transeat.⁊ sic quātū ad hoc vt pr̄ possit ex eo agere vt si-
bi liceat tenere vel ire agere tanquā factum suum reputetur
idē cū facto filij ita loquit ⁊ procedit iste tex.Sed bene ē vti-
lis stipl'o quantū ad hoc vt ipse pater posset ager,vt liceat ipsi
filio tenere vel ire agere:⁊ ita etiā voluit gl.notabilis in.§.sed
cū factū inst.de stipul.ser.non autē quod ipsi filio queratur a
ctio ⁊ penes eū remaneat:quod isto iure fieri nō poterat,cum
filius isto iure esset penit⁹ incapax obligationis ⁊ actiōis vt
9 dixi.s.in primo notab.Mouet Rap.Cu.†qꝛ licet factū co-
hereat psone filij ⁊ sic per ipsum filium debeat explicari:tñ
obligatio ad illud factū coheret psone patris ⁊ non filij:quo
niam obligatio est iuris:vt inst.de obl.in prin.Jdō non stat in
psona filij:sed patris:sicut si seruus sibi factum stipuletur,tñ
obligatio residet in persona domini:vt habetur in.l.stipula
tio ista.§.ibi qui ad fi.s.e.Istū intellectū impugnat.d.Alex.
in.iij.charta.ꝑ istū tex.in ver.contra autem vbi ponitur ad-
uersatiua sine copula ergo dꝫ aduersari p̄cedētibus etiam in
iure:vt est gl.in.l.hoc ampli⁹.§.de his autē.⁊ ibi plene Bar.
ff.de dā.infe.⁊ gl.in.l.sed ⁊ si lege in prin.cum si.ff.de pe.hr̄.
Si ver⁹ esset intellectus Rap.Cu.⁊ Pau.de ca.non esset dif
ferentia in iure inter istū casum ⁊ p̄cedentem si acquireretur
obligatio patri:sicut ⁊ ibi acqritur.Sed ad hoc facilis est rū
sio,put etiā ipsemet.d.Alex.sensit qd tex.in prima pte ponit
differētiā,dū dt quasi ille sibi patri stipulet.ꝙ nō est in scōo ca
casu:qñ pater stipulatur factū coherens persone filij.⁊ ad hoc
10 bene aduersatur in iure.d.ver.Contra autem.†qd qñ fili⁹ sti-
pulatur patri factū coherens ipsi patri.in totū valet stipula-
tio:sed in casu precedenti est inutilis stipulatio quo ad factū,
ꝙ nō trāsit ex psona filij in ipsum patrē:sꝫ est vtilis respectu
obligationis vt obligatio queratur patri,q̄ ad factum respi-
ciens personā filij.s.vt promissoꝛ patiatur filium tenere vl' ire

agere.Istum intellectū Raph.cuma.ēt impugnat.d.Pet.
de bexu.in primo not.per istū tex.qui dicit inutilis est stipl'o
nā si acqreret patri obligatio,nō esset inutilis:sed ad hoc re-
spōsio patet ex predictis.Secūdo mouetur:qꝛ differētia quā
facit tex.an filius stipuletur patri factū:an pater filio nō ꝓce
deret:sed ad hoc etiā statim pōt rūderi,ponēdo diuersitatē
iuris inter hos cas⁹,⁊ ad leges allegatas ꝑ Raph.cu.s.ad.d.
l.stipulat'o ista.§.hi q circa fi.de.§.sed cū factū cū gl.respon
dent.d.Alex.⁊ d.Pe.de Bexu.qd in illis legib⁹ fili⁹ ⁊ seru⁹
fuerūt ipsimet stipulati,qd eis tenere vl' ire agere liceret ⁊ isto
casu actio ⁊ obligatio bñ acqrit pr̄i ⁊ dño:vt ꝓmissoꝛ patia-
tur eos tenere vel ire agere.Sed hic in ꝟ.alioquin loqt tex.
qñ pater stipulat⁹ ex filio tenere,vel ire agere:quo casu inuti
tilis est stipulat'o:vt dicit tex.ne cōcurrāt due ipꝛopꝛietates
s.qd filius fingatur ipse stipulatus,⁊ quod factū filij effectua-
11 liter censeatur pr̄is:si patri acquirit obligatio.ꝯclude qd si
pr̄is nō iterest filiū tenere aut ire agere licere:⁊ tunc stipl'o est
omnino inutilis:⁊ nō valet.etiam quo ad acquirēdū obliga-
tionē ⁊ actionē patri.⁊ isto mō idistincte potest ꝓcedere iste
tex.in ver.inutilis.⁊ in hoc cōcordāt Bar.An.Jm.d.Alex.
⁊ d.Pe.de bexu.sed qñ interest pr̄is filiū tenere,vl' ire agere
puta qꝛ fili⁹ administrabat bōa pr̄is ⁊ habebat necesse trāsir̄
ꝑ fundū vicini ad predia paterna:⁊ tūc oēs fatentur stipulatio
nem esse vtilē patri:⁊ patri acquiri obligationē ⁊ actionē qꝛ
valeret ēt si stipularet extraneū merū factum:interest stipulā
tis:vt est tex.in.l.stipulatio ista.§.si stipulet.⁊ §.si quis insulā.
s.e.⁊ ita etiam in effectu reside.d.Alex.hic.¶ Quarto no.ex
12 tex.ibi:vt tenere ei.†ꝙ qñ pater stipulat filio qd ei tenere li
ceat,dꝛ stipulari merū factū:⁊ sic stipulatio reddit inutilis.nā
nuda detētio est meri facti.l.iij.in prin.ver.qd autē.⁊ l.posses
sio q̄q3.§.j.ff.de acq.pos.⁊ sic collige coꝛrelarie ex isto tex.duo
notabilia.¶ Primo ex mēte Aret.qd licet ꝟbū possidere ꝙ
hꝫ in se plus,aliquādo impꝛopꝛietur ꝓ tenere:⁊ sic ꝓ nudo fa
cto:vt stipulatio valeat vt est tex.in l.stipulatio ista.§.hi.q ad
fi.⁊ hec q̄q3.s.e.tamē ecōtra:verbū tenere qd habet se in mi
nus,non impꝛopꝛiat,nec ponitur pro possidere,qd est iuris:
vt stipulatio valeat.tex.est hic bñ notabilis.Cōfirmat opti-
me qꝛ ꝟbū tutores,qd hꝫ se in plus:qꝛ tutoꝛ dat psone ⁊ reb⁹
pupilli.l.in copulādis.C.de nup.trahit ad id qd est min⁹ ⁊ ex
ponit tutores.i.curatores vt dispositio testatoris sustineat.tex
est notabilis in.l.pater seuerinam.§.conditionū verba.ff.d ꝯ
di.⁊ demō.Et tamē econtra verbū curatores,qd habet se mi
nus,non ponitur ꝓ tutores, vt dispositio testatoris sustinea
tur.tex.ē valde no.in.l.tutores.§.j.ff.d admi.tu.⁊ ibi Bar.ad
hoc no.⁊ ita declarat ista duo iura.⁊ sequit simpliciter Pau.
de Ca.in.d.§.ꝯditionū verba.Ego i ꝯriū soleo pōderare tex.
in.§.j.⁊ ibi est gl.in verb.ad curationem.in aut.vt hi.q obli.
vbi in.l.nona ⁊ exorbitāti,verbū curatores, compꝛehēdit tu
tores:sed dic illud ibi procedere ex maioritate rōnis,qd non
est hic.¶ Scōo coꝛrelarie no.diligēter ꝓbare ex isto tex.ꝑm
Bal.solū ꝙ licet ꝓbetur filium tenere aliquā rē nō tñ ꝓbatur
patrem possidere:cum tenere sit meri facti,⁊ non acquiritur
ꝑ filiū patri:vt est tex.hic.⁊ idē in monacho ꝑm eum:nisi ap-
pareant cause iuris in possessione:qd dic vt.l.quod seru⁹.de
13 acquir.poss.qd no.ad practicā.¶ †Nota vltimo in ver.cōtra
autem.ꝙ filius indistincte potest stipulari pr̄i:⁊ ex sua stipula
tione ei regrere:siue in stipulatiōe versetur ius siue factū etiā
si stipuletur ꝙ in psonā ipsius filij cōferri nō potest:⁊ ēt si sit
factū ꝙ cohereat persone:⁊ sui natura nō sit transitoꝛium ad
aliū intellige quādo verba stipulationis dirigūtur ad patrem
puta vt patri ire agere liceat,vt in litera.nā si fili⁹ stipularet
tale factū sibi vel seruus:tunc nō acquireretur patri.§.sed cū
factū.institu.de stipu.ser.⁊ l.seruus patroni.ff.d oper.liber.
¶ Glo.j.in verbo ille exponitur ꝑm Jo.s.pr̄.⁊ hoc communi
ter tenetur:vt dixi.s.in apostillatiōe tex.⁊ gl.ꝑ ista expositio
ne allegat tex.in.§.ei vero qui.insti.de inuti.stipu.Sed caue
qꝛ ille tex.videtur probare oppositū,⁊ sic primam expositio-
nē Roge.vt sit sensus si pater stipulet filio ꝓinde est acsi sibi fi
liusmet stipularet.ꝙ ideo dicit ibi tex.esse quia vox tua.i.tui
patris est vox tui filij,quasi dicat tex.qñ tu pater loq̄ris ⁊ qñ
stipularis perinde est acsi ipse filius stipularetur.¶ Gl.ij.in
verb.iuris sunt.diuiditur i quatuoꝛ partes.In prima decla
rat tex.In secunda ad declarationē tex.querit ⁊ respōdet.In
tertia limitat tex.In quarta ⁊ vltima etiā querit ⁊ respondet
scōa ibi:quid ergo si aliquid filio tradi.tertia ibi:itē3 nec oia
14 quarta ⁊ vltima est ibi:querit ergo an hoc valet.¶ †In eadē
gl.ibi puta aliquid dari sed tradi est factū.dari enī3 iō iuris
est:qꝛ dominij translationē impoꝛtat.l.vbi autem ñ apparet.
§.fi.s.eo.⁊.§.sic itaq3 insti.d actio.nō dominiū est ius:vt.l.vo
luntate.§.si in verbo,i⁹ recipiūt.ff.quibus mo.pig.vl' hypot.
sol.cum

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

sol.cū dominiū sit ius ꝺ re corporali perfecte disponēdi:vt ꝯ
cludit Bar.in.l.si quis vi.differ ētia.ff.de acq.pos.sec⁹ est in
ꝟbo tradi quod cōtinet vacuā possessionē trāsferri:vt.l.si sti-
pulat⁹.ff.de vsur.allegata in gl.ꝛ l.ij.in pn.ff.de act.emp.iō
dicitur esse facti.vt.l.stipulationes nō diuidunt.i prin.ꝛ.l.si
rē tradi.in prin.ſ.eo. ¶ In ea gl.ibi quid ergo si aliqd filio
tradi.habes ex gl.qꝺ si pater stipulet filio rē tradi ꝙ valet
stipl'io ꝛ acquiritur ipsi patri,mouetur gl.duplici rōne. Pri
mo,qꝛ est tale ꝙ patri pōt acqri:ꝛ licet gl.nō declaret,tu de-
clara istā primam rationem gl.hoc modo:nam tradere ē va
15 cuā possessionem transferre:vt dixi.ſ.in prin. huius gl.†sed
possessio acquiritur ꝑ filium patri.l.j.§.item acquirim⁹.ff.ꝺ
acqui.pos.ergo apparet ꝙ tradere est tale ꝙ patri pt acquiri
Scḋa rō gl.est qꝛ tradere rem filio est factum explicandū ꝑ
tertium in ꝑsona filij:nō aūt est factū explicandū per ipsum
filiū. Idē est idē ꝙ in stipulatiōe dādi:qꝛ res tradita filio pt
ad partē peruenire.no.bñ istā scḋam rōnē gl.ꝛ sic eius disti-
ctionē:q̄ bene declarat illud qꝺ dicitur in hoc tex.in ver.alio
quin.ꝙ qñ pater stipulat filio aliquid i facto ꝯsistens:stipl'io
est inutilis,vt procedat qñ stipulatur factum explicandum a
filio:vt in exemplo tex.sec⁹ si sit factū explicandum a tertio in
ꝑsonā filij,vt rem tradi filio:tūc stipulatio valet,ꝛ acquiritur
patri:qꝛ eadē est ratio que in stipulatione dandi. Idē repe-
tit gl.j.in vltima pte.ꝛ gl.paucioribus verbis.in.§.s3 cū fa-
ctū.inst.de stip.ser. ¶ Item differentiā gl.reprehēdit Bar.
hic in.ij.col.non ex eo ꝙ glo.nō bene senserit:sed qꝛ debuit
clarius ꝛ generali⁹ loqui.mutus,ꝑ.l.stipulatio ista.§.ij.q.in
versi.cū vero.ſ.e.vbi factum venit explicandū ab alio tertio
ꝛ tamē nō valet vt acquiratur patri.licet Rap.Cu.simpl'r di
cat quod ille tex.nō facit ꝛ plus nō dicit:vnde Bar. facit dif-
ferentiā an sit factū coherens filio,ꝛ sic personale:ꝛ nō acqrit
patri:siue sit explicandū ab ipso filio:vt hic i ver.aliogn.siue
sit explicandū per alium ipsi filio:vt.d.§.ij.qui in ver.cū ve-
19 ro.†vbi filius vel seru⁹ stipuletur a tertio:qꝺ ille tertius nō
impedit filium vel seruū ire vel agere:nō poterit pater vel do
min⁹ ex hoc agere,vt nō impediat ipsum patrem vel dñm:ꝛ
sic non acquiritur pr̄i vel dño. Si autē factū non cohereat ꝑ
sone filij:tunc a quocunq; veniat explicandū acquirit patri ꝛ
sic est idē qꝺ in stipulatione dādi. Hinc est ꝙ possessio cum sit
facti alteri cōmunicabilis.l.j.§.si vir.ff.de acqui.poss.acqrit
ꝑ filiū patri.l.j.§.itē acquirim⁹.ff.de acq.pos. Similiter ser-
uitus cū habeat aliquid facti:ꝑꝑ patientiam que debet ꝑsta
ri in patiendo vti seruitute:vt est gl.in l.ij.post prin.in verbo
viam.ſ.eo. Ideo acquirit per filiū patri.l.si seruus cōmunis
meus.ff.de stip.ser.sed merum factū eūdi,ꝛ agendi,stipulatū
per patrem filio,adeo est adherens persone filij ꝙ nō ē cōmu
nicabile patri:sicut ipse actus eūdi ꝛ agēdi:vt h̄ tex.ꝛ ꝓ hac
doctrina adducit ēt Bar.tex.bene declarantes predicta,in o-
peris quas qs stipulat a liberto.in l.ser n⁹ patroni.ꝛ ibi glo.
cū duabus legibus seq.ff.de ope.li. Et cū ista doctrina Bar.
transeunt alij indifferenter:ꝛ in effectu fuit etiā intentio gl.li
cet clarius explanata per Bar.ꝑut etiā dicit Raph. Cu.qꝛ
gl.etiā ꝯsiderauit factū respiciēs personā filij cui promittit,
ex eo qꝺ resultat in eius persona factū quoddā ꝑsonale:vt in
quit Bar.ꝛ sic coherens filio. ¶ In tertia pte principali gl.
17 ibi vel etiā aduentitia.i.quo ad vsumfructū.†habes limita-
tiōem ꝛ declarationē ad istū tex.vt ꝓcedat qñ pater stipulat
filio in ꝓfectitijs:in qbus tā olim q̄3 hodie totū ipsi patri sta-
tim querit:ꝑinde ac si sibi patri fuisset stipulat⁹:vt.l. placet.
ff.de acq.her.ꝛ.l.j.ff si quis a pa.fue.manu.quia in ꝓfectitijs
nihil est hodie immutatū. Sec⁹ qñ pater stipulatur filio ex cā
aduentitia:qꝛ l3 acquirat patri solus vsusfructus,tñ filio ac
quiritur ꝓprietas.ꝛ sic isto casu,ex ista stipulatiōe q̄3uis cōti
neat illud ꝙ est iuris,tñ nō acquirit patri,s3 ipsi filio: Sicut si
stipularet ex causa castrēsi vel quasi:quo casu totū acquiritur
filio:qꝛ in aduētitijs,illius iuris acqrēdi fili⁹ est capax. Sicut
qñ pr̄ stipulatur dotem filie,acquiritur ipsi filie.l.vxorē.§.te
stamēto.ij.ff.de leg.iij.eo.qꝛ illi⁹ iuris dotalis filia erat capax
etiā iure ffor.l. Pomponius philadelphus.ff.fami.hercisc̄.
Idem t3 gl.in.l.dñs seruo.ꝛ in.l.quodcūq;.in prin.ſ.e.ꝛ gl.
in.§.ei vero qui.inst.de inut.stip.ꝛ bona glo.in.l.ij.C.de ꝯtra
ben.ꝛ cō.sti.ꝛ ibi Sal.dicit ꝙ oēs sequūtur istā gl.ꝛ est cōis o-
pi.s3.d.Alex.hic q̄3 tenēt Bar.ꝛ cōiter alij,q̄3uis Ange.istā
gl.aliter intelligat:cuius intelligētiā reprobat ꝛ admiratur
Pau.de ca.hic:ꝛ eū etiā reprobant.d.Alex.ꝛ Are.hic. Sed
istud ꝙ glo.t3 de cā aduētitia reprobat Dy.in.l.dñs seruo.
18 ſ.eo.†qꝛ imo qñ pater stipulatur filio aliquid aduentitium
acquirit etiā hodie patri in totū:per istā legem cū similibus.
Quia iura noua volentia quod i aduentitijs filio acquiratur
ꝓprietas:ꝛ solū acquiratur vsusfructus patri.l.cū oportet.
in prin.cū si.C.de bonis que lib.loquuntur qñ filius stipula-
retur sibi ipsi:ꝛ sic qñ interuenit factum filij:tūc est equum qꝺ
filio acquirat ꝓprietas:qꝺ nō est hic vbi pater ē stipulat⁹ ipi
filio. Bar.hic in.j.col.ꝺt ꝙ ista limitatio Dy.nō fuit necessa-
ria ꝛ plus nō dicit:sed eā reprobāt Bar.ꝛ alij i.d.l.dñs seruo
ſ.eo. Bar.ꝛ plenius Sal.ꝛ alij in.d.l.ij.C.ꝺ cōtrah.ꝛ cōst.ip.
Quia si castrēsia vel quasi ex stipulatiōe pr̄is stipulātis filio:
tñ acquirunt filio in totū,s̄m omnes.eadem ratione idē dicen
dum in aduentitijs q̄ ad ꝓprietatē:arguēdo de toto ad par-
tē.l.que de tota.cum vulg.ff.de rei vend. Sicut etiā in dote
quam pater stipulatur filie.illa acquirit filie in totū.d.l.vxorē
§.testamento.ij.qꝛ etiam isto iure filia,vt dixi,erat capax acq
sitionis dotis.d.l. Pōponius philadelphus. Nec obstat iste
tex.qꝛ loquit clare in his que patri acqri pñt:ꝛ ita etiā residet
d.Alex.hic. ¶ Cōtra istud qꝺ gl.t3 de causa aduētitia Bar.
subtiliter opponit ꝯ gl.qꝺ tunc non debeat valere stipulatio.
Nam qñ pater stipulatur filio ꝓpter benemerita,dicitur sti-
19 pulari ex causa aduētitia. Quia†qcqd acqrit filius ex opera
sua vel ex meritis suis dicit esse aduentitiū:vt.l.cum oportet
in prin.iuncta gl.iiij.C.de bo.que lib.ꝛ tñ quando pr̄ stipula
tur filio vt benemerito:qꝛ videt stipulari vt extraneo,non va
let stipl'io:vt est gl.magistra in.l.si tibi.§.si pact⁹.ff.de pac.er
go si stipulatio non valet nō acquiritur nec patri nec etiā fi-
lio:ergo contra istā gl. Pro solutione Bar.notabiliter disti
guit:ꝙ aut benemerita filij nō sunt intēsa patri,sed cuidā ex-
neo,qui mot⁹ est ad promittēdū patri:ꝑꝑ illa merita filij er-
ga eū:ꝛ tūc bene valet stipulatio,ꝛ ꝑ patrē acqrit filio actio
vtilis:vt.l.ꝙcūq;.§.si quis ita,ſ.eo. Et qꝛ tunc pater nō pōt
dici motus ad stipulādū ꝑꝑ illa benemerita collata a filio in
illū tertiū:sed solū ꝑꝑ filiationem,ꝛ affectionem paternā ꝛ sic
cēsetur stipulatus filio vt filio per illud quod notat gl.in.d.
§.si pact⁹.ꝛ ꝯsequenter dr̄ aduentitiū ex quo ille extraneus
mot⁹ est ad ꝓmittendū patri ꝑꝑ merita filij erga ipsum ex-
traneū:s3 filius est capax aduentitiorū.d.l.cum oportet.in pn.
Merito stipulatio valet ꝛ ipsi filio acquirit vtilis.d.l. vxo-
rem.§.testō.ij.si aūt merita filij fuerunt intēsa i patrem ꝛ sic
pater mouetur ad stipulandū filio ꝓpter talia merita,ꝛ non
ꝑꝑ filiationē:ꝛ tunc videt stipulari vt extraneo:qꝛ idē fecisset
si fuisset quidā extraneus:q talia merita impedisset, ꝛ tunc
non valet stipulatio:ꝛ ita ꝓcedit gl.in.d.§.si pactus.qꝛ pa-
tria potestas d3 esse causa stipulationis,vt valeat stipulatio ꝛ
20 sic isto casu videt stipulari vt extraneo.† S3 aduerte inquātū
Bar.t3 qꝺ quando pater stipulat filio propter benemerita
collata in ipsum patrē,cēset stipulari tāquā extraneū,ꝛ sic sti-
pulatio nō valet,qꝛ nō habuit tūc respectū ad filiationem:s3
ad benemerita per gl.magistrā in.d.§.si pactus.vbi ēt Bar.
Ang.ꝛ Pau.de Ca.idē tenent.sequit etiā Sal.in.l.ij.C.de ꝯ
trah.ꝛ cō.sti. Idem tenet.d.Alex.hic in.ij.charta,vbi bis dt
istā esse cōem opinionē. ¶ Cōtrariū ꝛ melius tenēt Ioan.de
Imo.ꝛ Rap.Cu. Pau.de ca.hic in fi. Are.ꝛ.d. Pe.de bex.
hic. Idē t3 Bal.ꝛ Rap.ful.i.d.§.si pactus.vbi etiā idē tenuit
qꝛ ista opinio est multū equa ꝛ ratiōabilis. Nā validior d3 eē
stipulatio qñ pater mouetur ēt propter benemerita quam qñ
mouetur ꝑꝑ solam filiationem:qꝛ qñ cōcurrūt filiatio ꝛ bene-
merita duo vincula debēt plus operari quā vnū:vt in aut.de
de consang.ꝛ vte.fratrib.in pn.ꝛ in aut.itaq;.C.cōia ꝺ succes.
Et l3 appareat qꝺ pater fuerit motus ꝑꝑ benemerita:non ꝑ
hoc remouet affectio paterna:imo fortius qñ concurrunt be-
nemerita filij pater dicitur magis diligere filium ideo magis
d3 augeri ꝛ operari qꝺ valeat stipulatio. ¶ Secundo,qꝛ d3
capi ꝑsumptio ꝙ pater poti⁹ sit motus ꝓpter filiationē q̄3 ꝓ-
pter benemerita,vt actus potius valeat q̄3 pereat.l. quoties
21 in stipulationib⁹.ſ.eo.ꝛ.c.abbate sane.de ver.sig.† Sicut ꝯ
tra presumitur actus factus ꝑꝑ benemerita filij,quādo al's ñ
valeret,vt quando pater donat filio in potestate,ꝑsumit do-
nasse ꝓter benemerita filij quia isto modo presumēdo dona-
tio valet,que alias nō valet.ita procedit gl.in.l.si donatione
C.de colla.ꝛ gl.in aut.vñ si parens.C.ꝺ inoff.test.ꝛ in.l.si for
te.ff.de castre.pec. S3 hic est totū ꝯ:qꝛ si stipulatio patris ꝑ
sumeretur facta propter benemerita filij,sola stipulatio esset
nulla:ḡ potius d3 presumi facta propter filiationem vt vale-
at,ꝑ reg.d.l.q̊ties in stipulatiōib⁹. ¶ Tertio pro ista parte ē
bonus tex.in.l.tutor.§.q̄ tutoribus.ꝛ ibi Bal.ff.de excu.tu.
vbi l3 legatum factū tutori ꝑsumat factū propter onus tutele,
tñ si sit factū a patre filio dato tutori presumit factum ꝓpter
filiationē,ꝛ coniunctionē sanguinis,ꝛ propter benemerita,ꝛ
sic propter onus tutele. Istud idē quod in filio ꝑsumatur po-
tius propter filiationē q̄3 ꝓpter benemerita:tenet etiā Bal.
in aut.ex testō.in.ij.col.ad fi.C.de colla.allegans ad hoc bo-
num tex.in.l.Aurelius.§.Titius testamēto.ff.de lib.le.bene

verū est qđ qñ pater istꝰ clare exprimeret.s.qđ stipulaṫ filio so
lum ꝑꝑ benemerita filij:tunc ingenue frater stipulationē non
valere tanq̄ habeat vitiū annexum,ꝙ stipulatꝰ sit filio tanq̄
extraneo.ꝛ ita sine dubio ꝓcederet opi.Bar.ꝛ do Alex.h:tñ
ipsi se nō ita stringunt,sed videntur loqui in dubio:ꝛ i dubio
teneo istā scđam:q2 est verissima.¶ In vltima pte gl.ibi,i so
22 lo patris vł i solo filij:isti sunt duo casꝰ ꝛ sic duo dicta.† Pri
mū qñ pater stipulatur domum fieri filio,in solo ipsiꝰ patris,
an filio acquiraṫ superficies:ꝛ sic ipm edificiū qđ fiet gl.tꝫ ꝙ
nō,sed acquiraṫ patri,ꝛ bene tenet:nō per rationē ipsius gl.
q2 st faciendū ab sed q2 naturaliter epificiū cedit solo:ꝛ effi
ciṫ in dominio eiꝰ cuius ē solū.l.obligationū fere.§.placet.ff.
de act.ꝛ obl.Et hoc qñ talis stipulatio facta fuisset ex cā ꝑfe
ctitia:puta q2 pater data pecunia ꝓpria ꝓmissori stipulatus
esset filio domum fieri in solo ipsius patris:tūc filius ñ posset
agere:q2 i ꝓfectitijs nihil pōt acquiri filio.l.placet.de acqr.
her.d.l.j.in prin.ff.si quis a pa.fue.ma.Et i illis ꝓfectitijs ni
hil est hodie immutatū.l.cum oportet.in prin.C.de bo.q̄ li.
ꝛ inst.per quas perso.no.acquir.in prin.Si aūt ex cā aduenti
tia pater fuisset stipulatus domū filio fieri in solo ipsius pa
tris puta ꝓpter benemerita filij,q̄ censentur esse aduētitium:
vt dixi.s.in parte precedenti glo.ꝛ tūc filio acqriṫ superficies
ꝛ sic edificiū quo ad proprietatem.d.l.cū opꝫ.in prin. Scđm
ꝙ dicit in gl.vel in solo filij,ñ videṫ esse verū:q2 qñ pater stipu
latus est domū fieri in solo ipsiꝰ filij:certe ꝓprietas edificij ac
qriṫ filio ꝛ nō patri:cui solum acquiritur vsufructꝰ qđ edifi
ciū cedit solo ꝙ est filij:vt.l.q domū.ff.ad leg.Aql.ꝛ.l.ij.C.de
rei ven.ꝛ.§.cū in suo.insti.de rer.diui.vnde filio tunc ācqriṫ
vtilis:vt.l.qđcūq̄.§.si quis ita.s.e. Posset tamē etiā pr̄i ac
quiri directa,si sua pecuniariter iterñt sibi edificari.vt.l.q i
sulā.cū ibi notatis.s.e.sicut si in solo cuiuslibet extranei iter
ēct stipulari:vt.l.stipulatio ista.§.si quis insulam.s.eo.ꝛ hoc
etiā tenent Pau.de ca.ꝛ do.Alex.hic.¶ In.gl.in vb.tenere
23 ei.vult † qđ qñ pater stipulaṫ filio factum explicandū ab ipso
ꝛ filio stiplio ex toto sit inutilis,ꝛ quo ad patrē ꝛ quo ad filiū.
Istā gl.Bar.ꝛ Ang.intelligunt esse verā:qñ expresse consta
ret qđ pater stipularetur vt ipsi patri queratur factū tunc sti
pulatio ex toto nihil valet,nisi patri iteresset:sicut si cuilibet
extraneo fuisset stipulatꝰ.l.stipulatio ista.§.si quis insulā.ꝛ.§.
si stipuler.s.e.Sed si stipulareṫ simpl'r:tunc ex stipulatione
patris queriṫ vtilis actio filio per.l.si quis operas.ꝛ l.cū pa
tronꝰ.§.j.ff.de ope.lib.per que iura idem etiam tenet Bar.ī.
in j.q.ex glo.Sed ista iura nihil faciūt:vt etiā dicit Imo.q2
loquunṫ qñ actio queri dꝫ filio post mortē patris:quo tēpo
re filius ꝓpriū habere pōt Ideo sibi queritur vtilis:vt.l.qđ
cunq̄.§.si quis ita.s.eo.ꝛ.l.pater ꝓ filia.in vb.vtilis ex equi
tate.C.de pac.conuent.Sed in casu nostro filio nō pōt queri
cū ẜm ista iura non posset habere ꝓpriū,exceptis castrensibꝰ
vel quasi,ꝛ dote:vt.l.placet.ff.đ acqui.he.ꝛ.l.Pōponiꝰ phi
ladelphꝰ.ff.fa.herc.Unde tene ꝙ stiplio ex toto sit inutilis,
ꝛ sic quod iste tex.generaliter ꝛ indistincte ꝓcedat prout etiā
Imol.ꝛ alij cōmuniter tenēt:nisi pr̄is intersit illud factū per
filiū explicari:vt etiā dt Bar.ꝛ ita etiā tenui in tex.in tertio
not.¶ Extra gl.ꝓ declaranda materia istius legis,Bar.for
24 mat.viij.q.† Primo q̄rit an pr̄ possit stipulari vel pacisci fi
lio,vt effectus conferaṫ in vita,ꝛ distinguit vt hic per eum.ꝛ
istud est recolligere ea que dicta sunt in tex.ꝛ in gl.in vb.iuris
sunt.vnđ veritas pēdet ab ibidē dictis.¶ Scđo querit Bar.
qñ pater stipulatur vel pacisciṫ filio in ptāte,post mortē suā ꝛ
sic cōferēdo stipulationē in tp̄s existētie sui iuris filij: iuxta.l.
qđcūq̄.§.§.s.e.an in dubio censeaṫ stipulatꝰ filio vt heredi,
an filio vt filio,an vt extraneo.ꝛ distinguit tres casus.Aut lo
quimur in his q̄ non pñt pertinere ad filium nisi vt heredē:
ꝛ videtur stipulari vt hr̄di.l.auus.ff.de pac.Si nō pōt pti
nere nisi vt ad filiū:ꝛ tunc videṫ stipulari vt filio,ex quātacū
que pte sit heres:vt opponere q̄ nō trāseunt ad extraneos hr̄
des:sed solū ad solos filios:vt.l.vt iurisiurādi.§.si liberi.ff.đ
ope.lib.Si vero stipulaṫ illud qđ potest vtroq̄ respectu per
tinere ad filiū vt filiū ad filium vt heredem:ꝛ tūc in dubio ñ
videṫ stipulari vt heredi:vt est casus secundum eum in l.auꝰ.
ff.de pac.dot.ꝛ ita procedit glo.magistra.i.d.l.si tibi.§.si pa
ctis.vbi etiā Bar.ita formaliter distinguit sicut ꝛ hic.ꝛ idem
Bar.in.l.Gallꝰ.§.quidam recte in pe.col.ff.de libe.ꝛ posth.
¶ Adde in primo membro inquātū Bar.allegat.l.auus.ff.
de pac.Circa illū tex.cadit in doctrina Bar.duplex difficul
tas:quā scribētes non declarāt.Prima ē quomodo ibi colli
gatur ꝙ pater sit stipulatus filio vt heredi,cū ibi pater pa
ctus sit ne petatur a se,ne vel filio:sicut ēt i.d.l.si tibi.§.si pa
ctus.ꝛ in.d.l.ꝛ heredi.§.nos aūt.in ver.Iulianus.q tex.vidē
tur esse contrariū,ꝛ gl.in.d.§.si pactus.dicit quod in.d.l.auꝰ.
istud expressit qđ stipulabatur filio vt heredi.Sꝫ istud nihil
est,ꝛ est truffa:nec potes dicere quod ibi in dubio p̄sumaṫ sti
pulari,ꝛ pacisci filio vt heredi:ꝓut tꝫ glo.in.d.§.si pactus.ꝑ
Bar.hic:quia istud propositū nostrū videtur confundi:per
tex.in.d.§.si pactus.ꝛ per tex.in.d.§.nos aūt.i ver.Iulianꝰ.
q loquunṫ simpliciter:ꝓut in.d.l.auus.ꝛ tñ in eis pater ñ vr̄
stipulari vt heredi.Uñ respōde notabiliter ꝙ qñ pr̄ stipulaṫ
vel pacisciṫ non peti,nec a se nec a filio:ꝛ illud est tale quod ñ
potest peti ab eo nisi sit heres:vt est qñ paṫ solꝰ ꝓmisit do
tē,vel ibi vbi auꝰ ꝓmisit dotē ꝓ nepte:ꝛ sic vt filius ñ poterat
obligari ex tali ꝓmissione pr̄is,nisi esset heres ipsius patris
ꝛ tunc videṫ pacisci filio vt heredi.ita proprie loquiṫ.d.l.auꝰ.
secus qñ vterq̄ esset debitor vel vterq̄ deberet:tūc loqṫ.d.§.
si pactus.ꝛ ita ibi rñdet ꝛ declarat Bal.Alb.de Rosa.Rap.
Ful.ꝛ Pau.de ca.vbi ēt aliquando dixi.idem Pau. in.d.l.
auus.¶ Secunda difficultas est ꝙ Bar.in primo mēbro di
cit qđ si pater stipulaṫ filio illud qđ ñ pōt ptinere ad filiū nisi
tanq̄ heredē ꝛ tunc ẜꝫ eū loquiṫ.d.l.auus.ꝛ tñ.ī.in vl.mem
bro allegando.l.auꝰ.ff.đ pac.dota.dicit qđ ibi loquiṫ in casu
quasi mixto:ꝛ sic qui vtroq̄ respectu poterat ptinere ad filiū
vt filiū,ꝛ etiā ad filiū vt heredē.ꝛ tñ.d.l.auꝰ.ff.de pac.dot.vi
detur ponere in effectu eundē casum ꝛ eandē decisionē quā
ponit.đ.l.auꝰ.ff.de pac.Solū est differētia i vno q2 in.l.auꝰ.
ff.de pac.auꝰ ꝓmisit dotē ꝓ nepote,sed in alia.l.auꝰ.ff.đ pac.
dot.ipse auꝰ recepit dotē pro nepote.ꝛ in alijs ꝯcordat,ꝛ ē ea
dē decisio.ꝛ tñ Bar.hic in fi.distinctionis dicit ꝙ in.d.l.auꝰ.
ff.de pac.dota.est casus in q̄ stipulatio poterat ptinere ad fi
liū,vtroq̄ modo siue vt filiū,siue vt heredē:ꝛ tñ in primo mē
bro dicit qđ in.d.l.auꝰ.ff.de pac.stipulatio nō poterat ptineṫ
ad filiū nisi esset hr̄s.ita vr̄ repugnantia ꝛ Bar.vr̄ sibi ipsi ꝯ
trariari.Sed salua Bar.ꝛ bene in vtroq̄ casu.nā.l.auus.s.đ
pac.ꝓprie loquiṫ qñ auꝰ promisit dotē pro nepte,ꝛ facit pa
ctū ne talis dos ꝓmissa possit peti,neq̄ a se neq̄ a filio:certe
ista stipulatio vel pactū nō pōt pertinere ad filiū nisi sit he
25 res patris:q2 filius nō teneṫ ex ꝓmissione patris,nisi sit he
res patris:vt toto titulo.C.ne filius pro pa.Iđ dixit Bar.ꝙ
ibi illud pactū de nō petēdo a filio,nō poterat pertineṫ ad fi
liū,nisi eēt heres patris:sed in.l.auus.ff.de pac.dot.auꝰ non
ꝓmisit ẜꝫ recepit dotē pro nepote,ꝛ sic a nuru,ꝛ pactus ē ne
talis dos repetaṫ nec a se,nec a filio:certe illud pactū vtroq̄
modo potest pertinere ad filiū.Nā si filius sit heres patris,ꝓ
derit sibi istud pactū aui:alias fuisset obligatꝰ vt heres resti
tuere illā dotē,q̄ auꝰ recepit. Itē potuisset talis dos peruei
re ad filiū lꝫ non fuisset heres aui cū esset dos ꝓ filio suo:ꝛ sic
ad filiū tanq̄ ad filiū iđ ne dos possit nec ab eo nec a filio:re
peti:potuisset intelligi ēt qñ filius nō fuisset heres.ꝛ sic vtroq̄
mō vnde ibi deciditur ꝙ in dubio intelligiṫ esse factū pctū
vt hr̄di.ista est proprie mēs ꝛ intentio Bar.ad ista duo iura
lꝫ nec ipse nec scribentes declarent.¶ Tamē aduerte ꝙ Bar.
26 sub paucioribus mēbris poterat cōcludere.ꝙ† sēp in dubio
pr̄ vr̄ stipulari vel pacisci filio vt heredi ꝓut etiā glo.in.d.§.si
pactus.nisi vno casu quando stipulaṫ illud ꝙ nō pōt pertine
re nisi ad filium vt filium,vt opere ꝛ emphyteusis ecclesiasti
27 ca.d.l.vt iurisiurandi.§.si liberi.¶ † Secūdo principaliter i
quātū cōcludit Bar.ꝙ in dubio quādo nec ex verbis nec ex
cōiecturis aliud apparet.pr̄ cēseṫ stipulari filio,vt heredi: qñ
pr̄ stipulaṫ filio rē de sui natura transitoriā ad quoscūq̄ here
des ēt extraneos:puta emphyteusim a priuato concessam: et
ideo nisi filius sit heres patris,nō pōt cōsequi istā emphyteu
sim.¶ Cōtra istud subtilis Rap.cu.allegat tex.in.l.quodcū
que.§.si qs ita.s.e.vbi pr̄ fuit simpliciṫ stipulatus filie sue da
ri post mortem:ꝛ tñ non vr̄ stipulari vt heredi:nā filia ibi ad
mittiṫ,ꝛ pōt agere:q̄uis nō sit heres patris.Tamen ad illuꝫ
tex.respōdet ipsemet Rap.Cu.ꝙ ideo ibi est:q2 isto iure ffoꝝ
non poterat qs stipulari heredi post mortem suam:quia de
iure ffoꝝ actiones non poterāt incipere ab herede,vt habeṫ i
l.vnica.C.vt act.ab here.Sꝫ ista respōsio vt ēt dicit do.Alex.
non vr̄ bona per.l.hereditarium.ff.de bo.aut.iud.pos.iūcta
de.l.vnica.Item q2 si post mortē suam poterat quis stipulari
filio suo:q2 nō esset heres.ꝛ.l.quocūq̄.§.si quis ita.multo ma
gis dꝫ posse iure ffoꝝ stipulari post mortem suā heredi.l.cōti
nus.§.fi.j.eo.Unde responde aliter ẜm do.Alexan.quod ille
tex.loquitur quando pater stipulatur simpl'r filio,nō admixta
persona patris,ꝛ in dubio videtur stipulari filio vt filio:ꝛ nō
vt heredi:vt ibi,ꝛ l.filiusfamilias.§.cū quis ff.đ leg.j.q2 isto
casu stipulatio ista nūquā incepit nec potuit vnquam incipe
re habere effectum in personam patris,ꝓut etiā est de mente
Bal.in auṫ.si quis ruinas.in.iij.col.C.de sacrosan.eccl.dū al
legat.d.l.quodcūq̄.§.ij.sꝫ gl.in.d.§.si pactus.ꝛ iura q̄ gl.ibi
allegat loquunṫ quando in stipulatione vel pacto ē admixta
persona

persona patris,qꝛ stipulat⁹ est sibi ⁊ filio:⁊ principiū acqsi-
tionis cepit radicari in persona ipsi⁹ patris stipulātis:⁊ tūc
in dubio videtur stipulari vt heredi.ita loquit.l.si pactū.ff.
de ꝓb.cum aliis iuribus per illā gl.allegat.Et ita habes vnā
limitationē ad cōclusionem Bar.post gl.d.§.si pact⁹.ꝙ in du
bio pr̄ censetur stipulari filio vt hrdi. ❡Secundo multum
28 notabiliter limita†qñ pr̄ dicit stipulatus esse sibi,⁊ alter fi-
lio:tunc non videt stipulari filio,vt heredi:⁊ sic nō acquiritur
tunc filio directa actio que acquirit heredi prout tenet Bar.
hic per.d.l.au⁹.ff.de pac.sed videt ei stipulat⁹ vt filio.⁊ sic ac
quiritur ei vtilis actio:etiā si non sit heres patris.ita notabi
liter tꝫ Bal.i.c.j.circa prin.i ti.an agna.vel fi.i vsi.feu.p tex.
no.in.l.Seia.in pn.iuncta gl.ff.de dona.cau.mor.⁊ ibi habes
exēplū hui⁹ limitationis.⁊ sequit simplr.d.Alex.hic ⁊ i.d.l.
si tibi.§.si pact⁹.in pe.col.Sꝫ Are.hic,i.xj.col.dt.ꝙ lꝫ tex.i.d
l.Seia.in prin,ponat istā formā stipulationis,ꝙ tñ nec in tex.
nec in gl.declarat an videat stipulari vt filio vel vt heredi:tñ
putat esse verissimū:qꝛ si videret stipulat⁹ vt heredi,obliga-
tio deberet esse vniformis:vt.l.ij.§.ex his.ē.eo. ❡Sꝫ tu caue
qđ istud fundamentū Aret.parum valet qꝛ tex.in.d.l.ij.§.ex
his.loquit in dubio:nos aūt loqmur in casu claro.Itē gl.i d.
l.Seia.in prin.quā dicit Are.nihil facere dicimo gl.ibi,i ꝟb.
videri.bene facit,dū dicit ꝙ ex pacto secundo donationis ex
quo pactus ē Titius filiis suis:filij habēt vtilē actionē.p.d.l.
qđcūqꝫ.§.ij.ergo videt pater stipulatus vt filio:qꝛ si esset sti-
pulatus vt heredi,haerēt directā. ❡Suprascriptā theoricā
29 inducit Bar.ad decisionē quotidiane.q.†ꝙ si aliqs recepit
rē in emphyteusim ab ecclesia p se ⁊ filiis suis intelligitur eis
acqsiuisse vt filiis,⁊ nō vt heredib⁹.Quia ēphyteusis ecclesia
stica non transit nisi ad filios,⁊ nō ad heredes ex̄neos:vt.§.
emphyteusim.in aut.de non alie.⁊ ideo licet etiā filij non sint
heredes patris:tñ ad eos pertinet talis emphyteusis,p tex.
in.d.l.vt iurisiurandi.§.si liberi.⁊ istud expsse tꝫ Spec.in ti.d
locato.§.nunc aliqua.in ver.clvij.licet ꝑm Bart.in feudis ꝯ
suetudo sit i cōtrariū.c.j.an agna.vel fi.i feu.ita residet Bar.
Confirmat vltra eum:qꝛ in his q̄ descendūt ad filios vt filios
nō est necesse qđ filij sint heredes patris.nec qđ patris adeāt
hereditatē.l.quodcūqꝫ.§.si quis ita.ē.eo.in verbo lꝫ hrs pa-
tri non existat.⁊ ibi Bal.⁊ Pau.de Ca.ad hoc notāt illū tex.
⁊.l.si post mortē.in prin.ff.de leg.j.in ꝟ.nec interest an pri he
res extiterit necne:⁊ ibi Pau.de Ca.ad h no.Io.op.Bar.
etiā tenēt Ang.⁊ latius Imo.⁊ do.Alex.hic,⁊ dicit.d.Alex.
qđ istud vbiqꝫ tenuit Bar.Idē hic tꝫ etiā Bar.in.d.l.si tibi.
§.si pactus.⁊ ibi Bal.Ang.⁊ Raph.Fulg.ff.de pac.Bar.in
d.l.vt iurisiurādi.§.si liberi.⁊ in.l.si non fortē.§.libert⁹.i vl
col.ff.de condi.ind.⁊ in.l.Gallus.§.qdā recte.in pe.col.d li.⁊
postb.late Bal.in aut.si qs ruinas.C.d sacrosan.eccle.Sal.
in.l.ij.in.xviij.q.C.d iure emph.cū aliis.cōcor.traditis p do.
Alex.hic,⁊ in.d.§.si pactus.⁊ in consil.lxxx.tertij vo.ici.visis
subtilissimis dubitationibus,⁊ ista est communis opin.ꝑꝫ do
Alex.in in consi,cxix.quiti vol.qđ incipit viso processu cāe ꝟ
tentis inter dominā Bernardinam.in.ij.col.⁊ in consi.cxxix.
quinti volu.incipiente,perspectis his q̄ in themate suprascri
pto narrātur.in.j.co.⁊ vltra doc.allegatos p do.Alex.Idē
etiā tenēt Bal.⁊ Pau.de Ca.in d.l.qđcunqꝫ.si quis ita per
illū tex.in.d.l.si post mortem.i prin.per illū ter.Istam opi.
etiā tenuit Jac.de bel.in.c.j.an ag.vel fi.i feu.vt refert.Bar.
in.d.§.si pact⁹.Sed cōtrariū tenuit idē Jac.de belu.sibi cō-
trarius in d.§.ēphyteusim.cuius opi.sequit Are.hic cōtra
cōem.⁊ omissis leuibus mouet Jac.de bel.ꝑcipue duplici fun
damento. Primo qꝛ appellatione hereditatis ⁊ bonorū vr̄
contineri emphyteusis:vt.l.bonorū.ff.de ver.sig.⁊.l.rē i bo-
30 nis.ff.de acq.re.do.⁊.l.i.⁊.ij.ff.de bo.po. ❡†Tu aduerte ad
istud fundamentū,qđ habet duo capita. ❡Primum qđ ap-
pellatione hereditatis continet emphyteusis.istud nō est ꝟū
qꝛ imo appellatione hrditatis nō venit emphyteusis nec feu
dum,vnde si frater fecit quietationem generalē fratri de oī
eo qđ posset petere in hereditate paterna.per nō impeditur
petere feuda.nec partē possessionū emphyteuticarū:qꝛ ñ pe
tunt tāq̄ ex hereditate paterna.ita signanter tenent Bart.
Bal.⁊ Ange.post Dy.qui ita cōsuluit in.l.item vidēdū.§.fi.
ff.de pe.her.Bal.in.l.j.in.j.q.ff.de rerū diui.⁊ lati⁹ in aut.si
quas ruinas.C.de sacrosan.eccle.⁊ in.c.j.in iiij.col.an ag.vl
filius in feu.Ubi singulariter extendit etiā si talis renūciatio
hereditatis paterne fieret cū iuramēto.⁊ late Ab.de Rosi.i
31 l.tres fratres de pac. ❡†Ad ꝑꝫ caput qđ appellatiōe bono-
rū contineat emphyteusis ⁊ feudum:istud videt plus facere
⁊ pro hoc ego adde Spec.in terminis in d §.nūc aliqua.i ꝟ.
clviij.ad fi.vbi in specie tꝫ qđ si alios repudiasset bona pater
na:tunc itelligeret etiam repudiasse emphyteusim:qꝛ appel
latione bonorū bene cōtinet emphyteusis ꝑm eū per.d.l.rem
i bonis.ff.de acq.rer.do.⁊ d.l.bonorū.Itē adde similiter qđ
appellatione bonorū etiam continetur feudalia.ꝑm Andre.
de Iser.summū feudistam in c.j.ad fi.prin.de cap.q curi vē-
di.in vsi feud.vbi ita notabiliter limitat illū tex.⁊ ita etiā limi
tatur tex.in.c.in gnāli.si de feud.fue.contro.inter do.⁊ agn.
❡Sed aduerte qđ Io.de Imo.⁊ do.Alex.lꝫ de pdictis nō
faciant mentionē:nec de illa decisione Spec.nec de illa And.
de Iser.Tñ rñdent ad iura pallegat.que adducit Jac.de
Belui.s.ad.d.l.bonorū.⁊ ad.d.l.rem in bonis.cū si.Nō in-
telligunt in illis bonis que poterāt transire ad extraneos he
redes:in aliis ergo secus q̄ non transeunt vt in casu presenti.
❡Secundo principaliter mouet Jac.de Belui.per tex.i.§.
emphyteusim.in aut.de non alie.alle.per Bar.sed videt strin
32 gere contra eū si nō cauillet.†vbi in emphyteusi ecclesiastica
lex requirit istā qualitatem qđ filius sit hrs.Unde licet istud
ius emphyteuticū ecclesie,nō sit cōmunicabile extraneis:nec
transeat ad extraneos:vt ibi est tex.⁊ dt Bar.hic:tamen etiā
non trāsit ad heredes sanguinis simpliciter.⁊ sic ad filios:sꝫ
ita demū si sint heredes.Unde pater in emphyteusi ecclesia
stica non posset etiā si vellet expresse aliter ꝓuidere filio nisi
cū filius est heres:ex quo lex requirit istam qualitatem:ergo
multominus i dubio,qñ pr̄ simpliciter ꝓuidet filio d emphy
teusi ecclesiastica,intelligit ꝓuidisse,nisi ꝑm ipsius naturā,q̄
requirit ꝙ filius sit heres,per reg.l.si stipulatus.ff.d vsu.qꝛ
verba in dubio intelligunt ꝑm subiectā materiā.vt ibi ⁊ l.si
vno in prin.ff.locati.⁊ istud fundamentū sic declaratū est dif
ficile ꝑm Are.qui in eo facit magnū capitale,⁊ p illo tꝫ ꝯ cō-
munē opi.⁊ ꝓterea Bal.hic ⁊ alibi animaduertēs in l.ij.C.d
suis ⁊ legi.dt ꝙ decisio Bar.pōt esse vera,quando pater ex-
presse prouideret filiis,etiā si nō essent heredes:secus si ꝓui-
deret simpliciter p.d.§.emphyteusim.sꝫ ꝑm Are.verba illi⁹
tex.videtur importare ꝙ emphyteusis ecclesiastica solū pos
sit concedi filio tanq̄ heredi,⁊ nō aliter.Adđ ꝙ p d.§.emphy
teusim.istā opi.Jac.de belui.ꝯ cōem ēt tꝫ Rapha.cuma.hic
in l.gallus.§.j.ff.de liber.⁊ postb.licet idē Rapha.cu.simpli
citer referat Jac.d belui.tenere ꝯtrariū ⁊ pl⁹ nō dt.Sꝫ ad illū
tex.in.d.§.emphyteusim.rñdet Bal.in.l.liberti liberteqꝫ in
xj.co.C.de oper.lib.ꝙ intelligit qñ in concessione fcā est mētio
de heredib⁹.⁊ istā sol.refert ⁊ simplr sequit do.Alex.in.xxx.
⁊ xxxj.col.Tu adde qđ Bar.in.d.l.vt iurisiurādi.§.si liberi.
in.j.col.ē.de op.libe.ēt vr̄ intelligere.d.§.emphyteusim qñ
qs accepit emphyteusim ecclesiasticā nō simplr p se ⁊ suis fi-
liis:sed ꝓ se suisqꝫ hrdib⁹ legitimis masculis vl feminis ⁊ sic
apponēdo dictionē hrdib⁹,tūc ita demū debebit filiis si sint
hrdes:ex q̄ concessio requirit vtrūqꝫ:vt ibi p eū.sꝫ ista solutio
mihi nullatenus placet:qꝛ tex.ibi nō ponit sub qua forma ꝟ-
borū fuerit recepta emphyteusis:sed disponit statuēdo quod
emphyteusis ecclesie possit solum accipi in personā accipien
tis ⁊ duobus eius heredibus filiis aut nepotib⁹:vnde tu re-
spōde ad illū tex.altero de duobus modis,vel ꝙ ibi intelligi
tur de heredib⁹ sanguinis ⁊ sic liberis:vt.l.ex facto.§.fi.ff.
ad trebel.⁊ c.j.versi.⁊ si clientulus.⁊ ibi Bal.in.viij.no.d alie.
feu.in feu.quod declarat ibi tex.dū subdit filiis ⁊ nepotibus
vtriusqꝫ sexus.Uel secūdo dic ꝙ illa verba ⁊ duobus eius he
33 redibus,capiunt p duabus generationib⁹:†qꝛ tex.ibi dispo
nit ꝙ emphyteusis ecclesie possit capi vsqꝫ in tertiam genera
tionem masculinā ⁊ femeninā cōputata persona accipientis.
❡Item inquantū Bar.hic,in.d.l.vt iurisiurandi.§.si liberi
respondet ad tex.in.d.c.j.an agna.vel filij.quod procedit in
re consuetudinario feudorū:secus de iure communi. ❡Dic
melius qđ ille tex procedit quādo quis recepit feudum sim-
pliciter,nulla facta mentione d filiis vel heredibus:vel qñ re
cepit feudum pro se ⁊ heredib⁹ tūc nō admittūtur filij ad feu
dum nisi etiam sint heredes.ita procedit tex.in d.c.j.Sec⁹
si recepisset feudum pro se ⁊ filiis.seu liberis,prout etiam in
qōne nostra:tunc filij ⁊ qcunqꝫ descendes possunt acceptare
feuda ⁊ alia bona repudiare.d.l.vt iurisiurandi.si liberi.⁊ §.
optimum.in aut.de exhibend.reis.⁊ l.fi.arrogator.§.sed an
impuberi.ff.de adop.ita tenet Bal.in.d.c.j.in.in.iiij.col.an
agna.vel fi.⁊ ibidē And.de Iser.⁊ alij communiter.Idem te
net Bal.in.l.iij.C.de fideicō.de quo etiam per Joan And.in
add t.Specu.in tit.de feud.§.quoniā.in versi.xxviij.in ad-
ditio.q̄ incipit directe.Bal.in.l.qui se patris.i.vo.col.C.vn
de liber.Idē vbiqꝫ tenet Pau.de Ca.⁊ reputat istam doctri
nam Bal.esse no.in.l.pro herede.§.si quid tamē.ad fi.ff.de
acqr.her.⁊ in.l.si mihi ⁊ titio.ē.eod.⁊ in.l.adoptiuum.§.pa
tronū.ff.de in ius voc.⁊ in aut.post fratres.C.de legi.hr̄.⁊ in
l.si post mortē.in prin.ff.de leg.j.⁊ in.l.si patroni.i prin.ff.ad
Treb.⁊ ibi etiam do.Alex.⁊ idē do.Alex.in consi.xix.quinti

volum.incipiente,super eo de q̃ queritur visis instrumentis
τ in consi.xxvj.quinti volu.incip.ponderatis his q̃ in thema
34 te narrantur.in.ij.col.τ seq. ¶ †Tertio querit Bar,nūquid
pater possit stipulari filio emācipato in casibus in quib⁹ po-
test stipulari filio in potestate.cōcludit q̄ sic p duo iura.τ vnā
rationē.Cum Bar.simpliciter tenent Imo.Raph.Cu.τ do.
Alex.hic,in fi.Idē tenet P.de bella per.Jo.de Imo.Pau.
de Ca.do.Alex.in l.quodcunq̃.§.si quis ita p illū tex.š.eo.
Item facit fm Bar.j.in.v.q.q̄ lʒ filius sit emamcipatus tñ
durat votū patris in acquirendo filio:vt.l.scripto.ff.vnde li.
Itē facit q̄ in filio emācipato adhuc durant reliquie patrie
potestatis,pp quas pater pōt stipulari filio emācipato:scdm
Bal.τ alios in l.si genero.C.de iu.do.vbi ad h allegat.l.talē.
§.fi.ff.de her.inst.τ gl.in.§.fi.i gl.fi.isti.de tu.ego ad hoc plu
ra accumulaui in.l.si ita stipulat⁹ fuero si Titi⁹.§.Chrysogo
n⁹.in.iij.not.š.e.Pro ista cōmuni opinio.d.Alex.in.d.l.qd
cūq̃.§.j.š.e.allegat tex.in.l.si qs operas.τ ibi gl.in v.postb.
35 ff.de ope.liber.vbi est tex.q̄ pr̄ pōt stipulari filio posthumo,
τ sic nōdū nato:quē ɔstat nō esse in ptāte patris anteq̄ nasca
tur.l.fi.ff.de colla.bono.Sed ad illum tex.potes respōdere
qd posthum⁹ habet p iam nato,quādo tractat de eius com
modo.l.qui in vtero.ff.de sta.ho.prout est hic:qd sibi acqrat
ex stipulatiōe pris. ¶ Contra istam communem conclusio-
nem tenet insignis.d.Pe.de bexu.hic,Motus q̄ filius emā
cipatus quo ad patrem est extrane⁹.l.vnica.§.extraneū.C.de
rei vxo.act.Sed extraneo nemo pōt stipulari.l.stip'io ista.§.
alteri.š.eo.Sʒ ad hoc potes respōdere defendēdo cōmunē
sniā,q̄ emācipatus nō est omnino extraneus:cū adhuc durēt
reliqe patrie ptātis.vt statim dixi. ¶ Scdo mouet per.d.l.si
genero.cū glo.C.de iure do.q̄ aliter nō inducit τ Bar.addu
cit pro se.Ego autem vltra scribentes inducā fortit illū tex.
ad fundamētū Bar.q̄ paria sunt aliquid fieri in tpe,vel con-
ferri in illud tempus.l.qd sponse.cum simi.C.de dona.ante
36 nup.τ c.de vxore.τ ibi do.Ab.ad hoc no.de sepult. †Sʒ pa
ter potest stipulari filio in tempus sui iuris.d.l.quodcūq̃.§.
si qs ita.š.e.ergo etiā filio emācipato.Ad hoc rñdet subtili-
ter do.Pe.de bexu.q̄ istud fundamētū nihil facit:q̄ licet pa
ter cōferat effectū stipulationis in tempus quo filius erit sui
iuris:tamen in stipulationibus consideramus initium τ sic tē
pus facte stipulationis,quo ad hoc vt sumant efficaciam.l.si
filiusfa.in prin.š.eo.τ.l.fi.τ ibi glo.de stip.ser.sed hic tpe fa
cte stipulationis fili⁹ adhuc erat in ptāte patris.Jō hoc con
siderato stipulatio valet:sʒ in qōne nostra fili⁹ tpe facte stipu
lationis iam erat emancipat⁹ τ sic extraneus.Cōfirmatur q̄
tex.in.d.l.q̄cunq̃.§.si qs ita dat vtilē actionē filio ex eqtate
qñ pater stipulat filio in tps quo erit sui iuris:τ illa equitas
causat ex eo q̄ fili⁹ erat in ptāte tpe stipulationis:ergo si nō
erat in potestate tpe stipulationis.sed emācipatus.cessabit il
bit illa equitas,τ nō valebit stipulatio. ¶ Sʒ sustinēdo cōem
37 opinionē potes ad hoc duplr rñdere.†Primo q̄ in stipula-
tionib⁹ inspicimus tēpus facte stipulationis:istud pcedit vt
sciamus an patri acquiratur,an pro filio.ita loquitur tex.i.d.
l.si filiusfa.i prin.Scdo illud pcedit qñ stipulatio fuit cōcepta
sub cōditiōe extrinseca τ causali,q̄ trahitur retro ad tps ce-
lebrati ɔctus:τ sic facte stipulationis.ita loquitur text.in.d.
l.filiusfa.in prin.secus in conditione extrinseca mortis:τ sic
existētie sui iuris filij,ita expresse tenet Bar.i.d.l.si filiusfa.i
prin.Ad aliā rōnē Bar.q̄ durat votū patris in acquirendo
filio lʒ emancipato,respōdet.d.Pe.de bexu.qd hec rō etiā n̄
valet:q̄ ea attēta mater deberet posse stipulari filio que sepe
maiorem affectionem hʒ ad filium quā pater:τ tñ hoc est fal-
sum:vt tenet Bar.in sequenti qōne.Tu aūt vltra.d.Pe.de be
xu.τ alios scribētes aduerte circa tex.in.d.l.si genero.C.de
iure do.quem Bar.adducit pro se iūcta gl.sed.d.Pe.de bex.
adducit in ɔtriū:lʒ aliter nō iducat.Nā ille tex.fortiter retor
quet ɔ Bar.ibi enim est tex.qd pater nō potest stipulari filio
emācipato:sicut nec cuilibet extraneo:ergo in hoc nihil faci
unt reliqe patrie potestatis:quicquid dicāt Bal.τ alij ibi.Et
dicit gl.τ doc.ibi,τ Jo.de imo.τ do.Alex.hic in.iij.co.τ Im.
τ Pau.de ca.in.d.l.qdcūq̃.§.siquis ita rñdent.qd ille tex.p
cedit quantū ad acquirendū directā actionē,sed filio bene ex
equitate valet quantum ad acquirendū vtilē.τ hoc mō etiam
voluit iducere illū tex.Bar.hic.Quia dico qd ista solutionul
latenus pt pcedere:τ ɔ eā fortiter refragat tex.d.l.si genero.
ibi q formaliter dicit:nec tibi phibēte iure q̃rere potuit pr̄
actionē.Et sic vult ille tex.qd ex stipulatiōe patris nulla actio
nec directa nec vtilis acqrat filio emācipato,dū dicit phibē
te iure.Nā lege phibēte nulla pōt acquiri actio.l.cū lex.ff.de
fideiusso.τ l.non dubiū.C.de legi.τ ita disputando posset ista
pars sustineri cōtra cōem put etiā al's tenui in.d.l.quodcūq̃
38 §.j. ¶ †In quarta q.concludit Bar.q̄ mr̄ nō possit stipulari
filio p tria iura p eū allegata,τ sequunt simplr Imo.Raph.
Cu.τ d.Alex.hic,ad fi.Idē tʒ Bar.in l.pactū dotale,p illum
tex.τ in l.pr̄.C.de pac.cōuē.τ in l.stipulatio ista.§.si stipuler.
in ix.fal.š.eo.C.y.τ alij in l.ij.C.de ɔh.τ cōmit.stip.Bal.in l.
executorē.in iiij.col.C.de exec.rei iud.τ l.cū dos.ff.de pac.d.
Bal.τ Imo.in l.Caius.ff.so.ma.Inquātū tñ Bar.τ doc.alle
gant.l.debitor.§.fi.ff.ad Treb.Illa lex loquit eɔ q̄ filia non
pōt stipulari matri prout etiā dt gl.in l.publia.in prin.ff.de-
po.Bar.in sequēti.q.sed facili⁹ repellit fili⁹ a stipulādo pr̄i
vel matri q̄ eɔ:propter votū qd non est in filio,sicut in patre
fm Bar.in seq.q. ¶ Limita cōclusionē Bar.nō pcedere qñ
mater stipularetur filio super re ipsius matris,que durat sua
tūc valet:vt.d.l.publia.in prin.cū gl.q̄ in ea posset stipulari
penitus extraneo.l.pe.C.ad exhib.Bar.in.l.stip'io ista.§.
si stipuler.in.ix.fallen.š.eo.qd vltimū no.amplia v p Bar.
39 j.in vlt.q.statim dicet. ¶ †Quinto q̃rit Bar.an filius emā-
cipat⁹ possit stipulari patri,nā de filio existēte in potestate an
possit,dictum fuit in l.si filiusfa.in prin.š.eo.doc.tenēt q̄ ñ p
l.debitor.§.fi.ff.ad Treb.Bart.p h allegat.l.si ita stipulat⁹
fuero si Titius.§.Chrysogonus.C.e.vbi libertus nō pōt sti-
pulari patrono,ergo nec fili⁹ emācipat⁹ patri.Tu ɔfirma iū-
cta equiparatione de liberto ad filium emācipatū,q̄ est in.l.
j.in pri.ff.si qs a pat.fue manu.Nec obstat qd pater possit sti
pulari filio emācipato.vt Bar.tʒ.š.in.iij.q.q̄ votū pr̄is est q̃
rere filio,sed nō ecōtra.l.scripto.ī fi.ff.vn̄ lib.τ i correlatiuis
vt sunt pr̄ τ filius,qd disponitur in vno non habet locum i alio
qñ dat diuersitas rōnis:vt hic de quo plene dixi in.l.fi.C.de
de indic.vid.tol.Adde q̄ idē qd Bar.hic tenet ēt Bal.in.l.Ca
ius.ff.so.ma.τ i.l.executorē.in.iiij.col.C.de exe.rei iud.τ ibi
assignat rōnē:q̄ patria potestas q̄ est inducta ad acquirendū
40 euanuit.†τ subdit per eandē rōnē idem esse in filio naturali
tantum,qui similiter nō pōt stipulari patri,cum in eo cesset
patria potestas:de quo vltimo dixi.š.in tex.in secūdo notab.
¶ Hinc etiam vltra Bal.duo inferūt. ¶ Primo q̄ filij ɔrā
cigenarū non possunt stipulari nec acquirere patri,cū nō ha-
beant eos in ptāte:vt est gl.reputata sing.in.§.j.in ver.v.ro
manorū per illum tex.qui bene facit.inst.de patria pōt.τ il-
lā gl.reputat sing.Bal.in.c.j.ēc fi.an mari.succes.vxo.i bñfi.
Illam glo.ēt dicit non esse alibi in iure Bal.in.c.si duo fra-
tres in fi.de fratr.de nouo benefi.inuest.i feu.tñ Bal.ibi subdit se
nescire an illa gl.dicat verū,τ qd sit ita de iure Frācorū alibi
dubitat do.Ab.in.c.ij.de conuer.infide.an Veneti q nō reco
gnoscunt imperatorē in superiorē.nec viuunt legib⁹ romano
rū,habeant filios in ptāte:τ an filij possint ei stipulari.τ sic ac
quirere:τ non decidit.planū est tñ q̄ filius τ seruus possunt
stipulari patri vel dño,vt.l.qdcūq̃.š.e.τ hoc est propter pa-
triā τ dominicā potestatem:propter quam fingūtur vna τ ea
dē psona.l.fi.C.de impu.§ alijs.substi.q̄ vox filij vel serui cē
set vox patris vel domini:vt dicit tex.in.§.ei pro q.τ in.§.post
mortē.in de inut.stip.τ.l.si seru⁹.in ver.acsi ipsi dñi sua vo-
ce.τ ibi gl.ff.de dā.infe.τgl.in l.si genero.i gl.j.C.de iure dot.
41 ¶ †Secūdo ex istis infertur q̄ in transuersalib⁹ τ cōsangui-
neis vnus nō pōt alteri stipulari:τ sic nec frater fratri:q̄ ibi
non est potestas fm Bal.in.d.l.executorē.i.iiij.col.lʒ iter eos
sit interesse affectiōis τ ɔsanguinitatis,qd nō sufficit vt valeat
stipulatio,vt est gl.ordi.in.l.fideiussoris.τ ibi Bar.τ alij.ff.de
pac.cū cōcor.quas ibi dedi.τ i.l.stipulatio ista.§.alteri.š.e.
Istud tñ fallit in feudis in q b⁹ frater stipulando bene acqui-
rit fratri,fm Bal.τ Sal.in.l.fi.C.res iter alios acta,Bal.no-
tabiliter in l.j.in vlt.col.C.quan.lic.ab.ep disc.facit tex.i.c.j
de duo.fratr.a cap.inuest.τ in c.j.de duob.fratr.de nouo bñ.
inuesti.τ i.c.j.§.cum vero corrad⁹.de his qui feu.dare pos.i
vsib⁹ feud.quāuis possit dici q̄ in illis iurib⁹ fuerit ex ppria
conuentione ipsorū fratrum,nō autem ex acquisitione alte-
ri⁹ fratris,fm Pau de Ca.in consi.liiij.incip.qd istud feudū
d.Alex.in consi lxiij.volu quod incipit,ponderatis his q̃ in
themate narrant.Et licet i feudis frater possit stipulari fra
tri vt dixit:tamē non posset stipulari alij extraneo fm Bal.in
c.j.in penult.colū.si vasal.feud priuet cui applicari debeat.
42 ¶ †In.vj.qōne tʒ Bar.q̄ pater possit stipulari filio mona-
cho:per tex.in.l.vt iurisiurādi.in fi.ff.de ope.lib.sed aduer-
te quod in cōtrariū duo faciunt.Primo q̄ stipulādo tali fi-
lio monacho acquireret monasterio:vt i aut.igressi.C.de sa-
crosan.ecc.ergo videt stipulationē non valere,tanq̄ factā ex
traneo.l.stipulatio ista.§.alteri.š.e.Secūdo q̄ igress⁹ mona
sterium desinit esse in potestate patris,cū trāseat in potestatē
abbatis.in.c.inde corū.de eta.τ qual.τ est gl.ord.in l.si ex cō.
§.Papinianus τ ibi Bar.ff.de mi.Bar.in l.filium eum diffi
nimus.ff.de his q sunt sui vel alie.iur.ergo cum desinat eē in
potestate

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

potestate patris, & sic cesseatur extrāe⁹ l. vnica. §. extraneū. C. de rei vxo. act. & l. si genero. in ver. tibi ex neo cōstituto. C. de iure do. ergo pater nō dʒ posse stipulari. Tñ sustinēdo Bar. ad primum responde s̄m Jmo. & do. Alex. ꝙ sicut pater pōt stipulari filio suo existēte in adoptiōe alteri⁹: vt est tex. i d. l. vt iurisiurandi. §. fi. i quo casu querebatur ipsi prī adoptiuo in cuius potestate erat s̄m illa t pa fforū: ita hoc casu toleratur ꝙ pater possit ipsi filio monacho stipulari, licet veniat alteri q̄rēdū. s. monasterio. & h̄ mō voluit Bar. inducere illū tex. q2 filius hʒ viuere de rebus monasterij: satis dʒ vtilitatē ex stipulatione pcipere: s̄m eos, q plus nō dicūt. Ad scōm rñde, ꝙ monach⁹ desinit esse in potestate pr̄is, verū est quoad ea q̄ respiciūt incōmodū. secus in respicietib⁹ cōmodū & fauorē, & sic acquisitionē, vt hic s̄m Bar. in. l. in ptāte. ad fi. ff. de his qui sunt sui vel alie. iu. vbi ad hoc Bar. allegat notata p gl. i §. j. in aut. cōstitutio. que de dig. & sequit do. Alex. in. l. sub cōdi-
43 tione. ff. de lib. & posth. ¶ †Septimo querit Bar. nunqd pater vel au⁹ possint stipulari, & acquirere filijs & nepotib⁹ q nascentur & cōcipientur post eius mortē, & tenet qd sic p tex. notabilē in. l. Paulus. §. Paulus j. vbi est casus. ff. de bo. li. Ad de qd. idē per. d. §. Paul⁹. tʒ etiā Bar. in. d. l. item pretor. ff. d suis & legi. vbi per hoc infert in specie ꝙ si aliquis accepit ēphyteusim pro se suisq; filijs & nepotibus, qd ad talē emphyteusim admittent etiā nepotes postea ɔcepti, q2 excepta h̄rditate legitima ad alia admittūt. d. §. Paulus. Idē tʒ Bal. in l. si in psona. in vlt. col. per totam. C. de fideicom. & i. l. q se patris. in vlt. col. & vlt. q. C. vñ lib. Salic. in. ij. in. xix. q. C. d iure emph. Idē notabiliter in emphyteusi & in fundo tʒ Bal. in ɔsi. clxxvj. quinte partis qd incipit statuto cauet qd si qua mulier. vbi etiā notabiliter ɔsuluit, qd statutū disponēs qd mulier dotata ab auo nō possit venire ad successionē dotātis, nec alicuius descēdentis ab eo, quousq; supersit aliqs mascul⁹ descendens ab ipso dotante p lineam masculinam habeat locū etiā in nepte ɔcepta & nata post mortē aui, cui auus in testō dotē assignauit: quāuis non videat proprie auus qui ē mortu⁹ antequā ista neptis ɔciperet, vel esset in vtero: vt ibi notabiliter per eū. ¶ Contra Bar. tenet Ang. hic, ad fi. q2 ad h̄ vt possit stipulari, dʒ esse pr̄ vel auus tpe stipulatiōis, qd nō est hic: ex quo nepos nōdū erat concept⁹: vt l. Titius. ff. de suis & leg. & l. j. §. proximior. ff. vn. cogn. & sic cū cessare videant vba legis, dʒ etiā cessare eius dispositio. l. adigere. §. quāuis. ff. de iure pat. Sʒ Jmo. & do. Alex. putāt tutius eē tenere opinionē Bar. & bene p tex. in. d. §. Paulus. vbi expresse litera
44 †qd tā q̄ ad alia q̄ quo ad succedendū ipsi auo in hereditate legitima: nō curat an sit cōceptus tēpore aui vel non. & etiā hodie s̄m eos quoad successionē effectualiter non curat: vt notat in. l. vnica. C. de his q ante apt tab. p Dy. in l. Gall⁹. ad fi. in distinctione magna. ff de li. & posth. ¶ Cōtra Bar. etiā tenet Raph. Cu. hic circa fi. sequut⁹ Ang. q2 tex. i. d. §. Paul⁹ allegat⁹ p Bar. nihil obstat cū loquat in operis libertorū. in qbus est hoc precipuū qd transeant ad nepotes nondū conceptos: sed hoc nō vr̄ dicēdū in stipulatione cū tales nepotes n̄ sint vllo tpe cōiuncti futuri auo: sʒ vt dictū est ille. §. Paul⁹. bñ facit p Bar. inducēdo eū vt statim dixi. ¶ Cōtra Bar. ēt tʒ. d. Pet. de bex. hic, in fi. lʒ dicat qd magna sit authoritas Bar. & nō hʒ cōtradicēte nisi do. Rap. Cu. motus: q2 tales n̄ sunt nepotes, ex quo sunt ɔcepti mortuo auo. Itē q2 nūquā fuerunt in potestate aui. Sed rñsio patet ex tex. i. d. §. Paul⁹ put. s̄. induxi. & p l. si qs operas cū gl. in ver. ēt ad posthumos. ff. de ope. lib. vbi pr̄ pōt stipulari posthumo: & tñ ātequā nascat nō est in potestate. l. fi. ff. de colla. bo. & l. fi. ff. d assign. lib. Sed potes dicere: qd ibi sit q2 qñ tractat de eius commodo & fauore, habet p iam nato, vt. l. qui in vtero. ff. de sta. ho. & dixi ēt. s̄. in. ij. q. qñ non pōt dici hic. Itē pater potest stipulari filio monacho: s̄m Bar. & doc. s̄. in. q. precedenti. & tamē non est in potestate patris stipulātis, sʒ monasterij: nisi dicas vt statim dixi in. q. proxime precedenti: qd imo in fauorabilibus. & vbi agitur de ei acquirēdo, adhuc habetur i potestāte
45 patris: vt. s̄. dixi. ¶ † Octauo & vltimo q̄rit Bar. si mater accepit emphyteusim p se & suis filijs an eis acqrat: & tʒ qd sic, q2 stiplio iterponit super re q̄ est futura sua rōne vtilis dñij: id su p ea pōt stipulari & ei acqrere. l. publia. cū gl. ff. dpo. & c j. de feudo femi. in feud. Istam decisionē reputāt Jmol. & do. Alex. esse notabilē p ampliatione regule traditur in l. pe. C. ad exhib. & in. d. l. publia. cū gl. ponit Bar. in. l. stipulatio ista §. si stipuler. in. ix. fallentia. s̄. e. in quibus locis habet regula qd quis pōt alteri extraneo stipulari sup re que ē sua Ampliat vt pcedat siue res sit sua tpe quo stipulatur, siue etiam sit futura sua per cōtrariū: circa quem stipulatio opponitur. Sʒ istā ampliationē reprobat ipsemet Jo. de Jmo i l. ex facto. §. si quis rogatus. j. in. xj. co. ff. ad treb. q2 leges pallegate loquuntur quando res est stipulātis tempore stipulationis non aūt quando est futura sua: vt in questione nostra. nā i illa non reperitur statutū a iure, ꝙ qs possit alteri stipulari, adeo
46 quod sibi actio acquirat sine cessiōe. ¶ †Sʒ aduerte sustinēdo Bar. ꝙ mater recipiēdo emphyteusiʒ pro se & filijs, videt accipe ordine successiuo: prio p se donec viuat: & postea pro filijs post mortē ipsius, iuxta gl. in. l. gallus. §. quidā recte. ff. d li. & posth. Et sic mater videt cōferre stiplone q̄ ad alios in tēp⁹ q̄ iā res eēt effecta sua: q̄ ad vtile dominiū: & sic pinde ē ac si stiplo facta eēt eo tēpore i ꝙ collata ē vt. l. ꝙ spōse. C. d do. āte nup. & l. tēpus. ff. de hr̄. inst. ideo valet putetiā dicit do. Alex. in. d. l. stiplo ista. §. si stipuler. i pe. co. s̄. e. & i. d. §. si qs rogat⁹. i. j. i. xv. co. Et pōdera ꝙ istd ēt sēsit Bar. hic. dū dt ꝙ hec stiplo iterponit prio sup re q̄ ē futura ipsi⁹ matris iure vtilis dominij, pōdera illud pmo, & sic pmo acqrit matri & postea filijs. Itē adde ꝙ Jo. de imo. hic i. xj. col. refert ꝙ Bar. videt tenere ɔtrū in. d. l. ex facto. §. si qs rogat⁹. e. l. j. p. d. c. j. de feu. femi. vbi scōm Jmo. videt pbari illud ꝙ ipse Bar. hic tʒ: & pl⁹ nō dt. sʒ caue q2 Bar. in toto illo. §. si qs rogat⁹. nūq; allegat. d. c. pmū. i v. q̄ro qd i ɔctib⁹ i q̄stione, an recipiēs rē in emphyteusim p se & filijs intelligat de filijs naturaliter tantū: simpliciter arguēdo dt matrē nō q̄rere filio: nec ibi pōit q̄stionē nostrā d matre recipiēte in emphyteusiʒ p se & filijs: & sic resideo cū decisione Bar. hic: cū q̄ ēt tʒ Bal. in. l. au⁹. ff. d pac. do. Abb. in. c. presentia. in. x. col. de proba.

Lex cxxxj.

1 ¶ Expressio vnius heredis, non impedit stipulationem committi contra omnes heredes, ex transactione heredis nominati.

2 Heres non representat personā defuncti vel portionem suā hereditariam.

• Exceptio tu non es nominat⁹ in instrumēto, nō obstat heredi.

1 Julianus. †Expssio vnius heredis non ipedit stipulationē cōmitti cōtra omnes h̄rdes ex ɔfactiōe h̄rdis nominati. h. d. Et iste tex. pcedit i obligatiōe facti negatiui: i quo venit interesse. id nō obstāte nominatiōe vni⁹ heredis, oēs tenētur: vt hic. Itē est i stipulatione dandi: vt. l. eū q ita. §. j. que ita loquit. s̄. e. & ex parte pmissoris quo ad ei⁹ heredes, nō est differētia inter obligationes faciēdi vel nō faciēdi: vt hic. obligatiōes dādi: vt ibi qua expssio vni⁹ heredis nō impedit quomin⁹ oēs heredes teneant. cū limitatione tñ quā statim. j. tradā: sed ex parte stipulatoris bene fit differentia an quis stipulari & acquirere possit. vni tñ ex heredibus. nā distinguit inter obligationē dādi & faciēdi. ita proprie loquit tex. in. l. continu⁹. §. fi. j. e. vbi plene p Bar. de ista materia. ¶ In tex. ibi: nō solū titiū teneri si phibeat. intellige put cātat tex. si ipse scʒ titius phibeat. nā ex ɔfactione ipsius heredis nominati oēs heredes tenent: vt hic. & cōmittit obligatio ad interesse ɔ oēs p hereditarijs portionib⁹: cū iterrsse sit diuiduū inter ipsos heredes p portionib⁹ hereditarijs. l. cōtinuus. §. fi. eo. & l. stipulationes nō diuidunt. in ver. celsus. s̄. eo. Sec⁹ si alij heredes nō nominati p hiberēt: q2 tūc nō cōmittit stipulatio ɔ aliquē: quia cū in stipulatione fuerit dictū neq; p te neq; per titium heredem tuum fieri: ergo ɔfactio aliorū heredū q nō sunt nominati, nō faciet ɔmitti stipulationē. ita itelligit istuʒ tex. & bene Bar. in. l. continu⁹. p. fi. circa fi. & ibi Jmol. Raph. cu. Pau. d ca. j. eo. Idē sequunt Raph. cu. d. Alex. Are. d. Pe de bexu. hic, Quicqd hic teneat Joā. de imo. sibi ɔtrius quem do. Alex. & Are. reprobāt & bñ. ¶ Et p hoc subdit Rap. cu. hic ꝙ gl. j. hic male intellexit, dū dt ꝙ hic supuacuo fuit adiecta persona titij: q2 imo nō est supuacua: q2 si nō esset adiecta psona titij, alij nō tenerent ex impedimēto ipsi⁹ titij: sed q2 psona sua fuit expsse adiecta in stipulatione: ideo ɔ oēs pēa ɔmittit ex facto isti⁹ titij phibētis. ista est mēs & medulla isti⁹ tex. nec obstat tex. in. d. l. eū q ita. §. j. allegat⁹ p gl. q dicit ꝙ adiectio vni⁹ heredū est superuacua. ille tex. decepit glo. †q2 loquit in obligari vltra portionē suā hereditariam: q2 vltra illā partē non representat personam defuncti. l. cum a matre. C. de rei vēd. & l. si adulta. C. de her. act. sed reputatur extrane⁹ vt ē gl. notabilis & reputata singularis i. l. ij. fi. i gl. magna circa fi. ff. de pto. sti. Sed extraneū aliqs nō pōt obligare. s̄. si qs aliū inst. de inuti. stip. Istā rōnē assignat Bar. in. d. l. cōtinuus. §. fi. in duob⁹ locis. s. in prima & in vlt. col. & idem Bar in. l. auus. ff. de pac. Sed ista ratio cessat i hoc tex. i pmissiōe facti negatiui, q̄ coheret persone heredis nominati: & est indiuidua. vt. l. iij. §. cato. vt notat. s̄. eo ideo pmissor potuit vnū ex heredibus nominare, ex cuius phibitione & ɔfactiōe oēs

heredes teneẽtur vt hic. ¶ Vl.no.ex isto ter.ſm Bal.ꝫ ñ. lã exceptionẽ aduocatorũ ꝛ pcuratoꝝ:tu nõ es noiatus in instrumento ergo instrm nihil facit quo ad te:nãm herede siue sit nominatus siue non,cũ hꝫ locũ instrumentũ:vt hic cũ hꝰ censeat esse eadẽ persona cũ defuncto: vt in aut.de iureiur.a mo.pst.in pzin.ꝫ facit qõ no.p Bar.ꝛ oẽs pcipue Pau.õ ca. in l.postulãte.in pzin.ff.ad Tre.Adꝺ Bal.in l.j.p illũ tex.C. quoꝝ lega.vbi ct.q exceptio q̃ opponit quotidie in palatijs. s.tu nõ es nominat⁹ in instrumẽto,nõ obstat heredi,vnde nominato Titio,vł nominatus eius heres:ſz eũ. Ita adõ Bal. in l.ad ꝓbationẽ.C.de pzob.vbi dicit q qui nõ nominatur in instrumento non iuuat instrumẽto:nisi esset iuris,vel rei successoꝝ.ꝛ hoc ſm cũ q aduocati,sepe dicũt instrm non loquitur de te. ¶ Limita notabiliter ſm eũdem Bal.in l.si cui leget. §.j.in ij.no.ff.de le.j.vbi p illũ tex.no.q nõ est bona exceptio, iste nõ põt agere ex testamento:qz nõ est nominatus in eo, ſz debes dicere nõ põt agere:qz nõ est noiatus,nec interest sua: ad hoc vt exceptio inexpugnabilr ꝓcludat:vt ibi est ter.Alibi etiã habes tex.in l.si sine.ff.de iniu.ru.p quẽ tex.ſm Bal.ibi fundat exceptio q̃ſem p faciũt aduocati:na cũ aliqs agit ex instrõ q nõ est noiatus in instrõ:opponũtꝺ eũ q ei nõ cõpetit ius agendi ex tali instrumento:ex eo q non est nominatus in ipso instrumento.ꝛ per eundẽ tex.no.ibi Ange.q nõ põt vti beneficio scripture:q nõ est nominatus in ea.Et ideo ista pzactica ſm cũ vtunt aduocati cõtra petentes executionẽ instrumentoꝝ formã statuti:nã dicũt,tu nõ es in instrumento descriptus:ideo instrumentũ te nõ iuuat:per illum ter.

☞ Si in re soluta deficit aliquod ius,adhuc potest peti ipsa res,ꝛ tunc formabitur libellus vt j.nu.2.

Jn contractibus stricti iuris nõ veniant iure actionis nisi ea que in his fuerunt deducta.

Actio ex testamento habet instar bonefidei.

Etiã post solutionẽ factã de specie promissa,potest adhuc peti ipsa res soluta.vt de euictione caueatur.

Vbicunq; debetur alicui euictio re euicta, ante ipsam rẽ eui ctam potest agere,vt sibi de euictione caueatur.

Illud q fuit solutum adiecto, potest stipulator repetere per actionẽ mandati,nisi dona.causa ipsum adiecerit.ꝛ nu.10.

Cui debetur res ex causa lucratiua,non debetur euictio.

An quãdo ali quod ius in re soluta,debeat agi ad aliud quod deficit,an vero ad totum.

Si vendidi rẽ tibi,ꝛ de euictione promisi:qz rẽ postea alij donasti cui fuit euicta,nõ poteris agere cõtra me de euictione, qz non interest.

Actio de euictione datur ad interesse.

Donatio remuneratoria est species permutationis.

Si donãs cessisset donatario iura ꝛ actiões suas cõpetẽtes ꝛ cõpetituras ꝛ vẽdito rẽ.põt tũc donatari⁹ virtute talis cessionis directo denũtiare venditori,ꝛ agere de euictione,ꝛ n.15

Singularis successor habet ius denuntiandi in causa euictionis,quãdo est sibi concessum nomen obligatum,

Actio que erat inutilis cedenti,potest esse vtilis cessionario: qñ per talem cessionẽ purgatur causa propter quã erat actio inutilis apud cedentem.

Stipulatio de euictione nunquã cõmittitur,nisi res euincat emptori vel heredi suo.

§.Qui fundũ.

†Si in re soluta deficit aliqd ius adhuc ipsa res nõ põt peti:vt ius q deficit prestetur.h.d.ſm Bar.Ange.ꝛ Jmo.q elsi cõpletẽdo totũ ter.Promissor spectei,soluens eã adiecto sine caution euictionis.põt cõuenire ad ipsam rẽ,vt cautionẽ pstet, qñ solutũ potest adiecto repeti alias secus,vt qñ est adiectus aio donãdi.h.d.Totus iste §.diuiditur i tres partes.Jn pma ponitur decisio.Jn secunda ratio diuisionis.Jn tertia limitatio,scda ibi,nã interest.tertia ibi,ſz si donationis causa.

¶ †No.j.ex tex.ibi.petere fundũ põt vt sibi de euictiõe pmitat.formã libelli q colligit ex isto tex.qz dz petere fundũ: nõ vt sibi det cũ eũ habeat:ſz ad finẽ ꝛ effectũ ꝛ hoc expresso, vt sibi de euictione caueat:ꝛ sic libellus dz continere petitionez fundi,exprimẽdo vt sibi de euictione caueatur:vt hic ꝓ Bar. ꝛ alios per Ly.ꝛ Bar.in l.exhibitionis.C.ad exhib.ꝓ Bar. in l.ij.§.si reddita.ff.cõmod.ꝛ in l.eleganter.§.nõ solũ.ff.de dol.Et sic qñ tota res petitur,ratione alicuius iuris deficientis:nõ dz simpliciter peti:sed cũ expressione cause vt supplea tur illud q deest. ¶ Sz aduerte licet omnes ita trãseant,in cõtrariũ fortiter facit text.nihil subaudiẽdo.in l.etiã.ff.de solu. qui vult q fundus solut⁹ põt simpliciter peti,nõ adiecta illa qualitate,vel causa:vt soluat q̃ deest:nisi diceres q ille text. declaretur ꝛ suppleatur per istam.l.non est nonum.ꝛ l.sed ꝛ posterioꝝ.ff.de legi.Et si dicere quarenõ agit directo ad

cautionẽ euictionis omissam rudent Pau.de La.ꝛ do.Alex.

3 †q hic contrarius est stricti iuris:tõ in eo nõ venit iure actionis nisi illud qõ i eo fuit deductum:qz quicqd fuit omissum a verbis habetur pro omisso.l.qcqd astringẽde.in pzin.ff.e. Sed cautio nõ fuit deducta in stipulationẽ,ꝛ pmissio õ dãdo certã rẽ nõ cõtinet prestationẽ cautionis:cũ videat esse res separata ab eo qõ debet dari:ꝛ sic dũtaxat venit officio iudicis mercenario:qõ per se intentari nõ põt.l.iij.cũ ibi no.C.õpo. Jõ etiã post fundũ traditũ cõseruatur actio ex stipulatiõe ad ipsum fundũ:vt possit stipulator cautionẽ cõsequi alias non posset.facit.l.iij.§.itẽ Julian⁹.ff.de eo qõ cer.lo.Sed qñ esset cõtract⁹ bonefidei:vt emptionis tũc facta traditiõe,ꝛ omissa cautiõe ageret recta via ad ipsam cautionẽ:q̃ venit iure actionis.l.ex empto.§.ct.ff.de act.emp.ꝛ.l.ij.cũ ibi not.ff.de euic. Ratio est,qz in cõtractib⁹ bonefidei iure obligatiõis,ꝛ actionis venit totũ quicquid bonũ est equũ venire,l.in bonefidei. ff.de eo quod cer.loc.Sed Rap.Lu.hic,circa fi.dicit se solitũ dubitare:nunquid in contractu bonefidei: pta emptiõis possit principaliter agi ad cautionẽ,primo õt videri qõ sic:p tex.in.d.l.ex empto.§.etiã.ꝛ.l.ij.ff.de euic,ſz i ꝛriũ dicit videri tex.in.l.etiã.ff.d sol.vbi tex.equiparãdo actionẽ ex stipulatione,ꝛ ex testõ,decidit fundum traditũ debere peti:vt de euictione caueat.Sed actio ex testõ habet instar bonfidei.l. minoꝝũ.C.de in integ.resti.mi,Et dicit se de hoc dicturũ in. d.§.etiã.vbi nihil dicit.Vre.hic,in tertio notabili: relinquit super hoc cogitandũ.do.Alex.rñdet ex no. per Bar.i.l.si beres.ff.de eo qõ certo loc.dum declarat Bar.d.l.in minoꝝm. ¶ Sed tu caue:qz illa doctrina Bar.ñ tollit istã oppositionẽ

4 nã dicit ibi Bar.q†actio ex testõ hꝫ instar bonefidei quo ad duo.s.quo ad fructꝰ ꝛ vsuras.d.l.minoꝝũ. Itẽ vt soluta re non pfecte duret actio pzima,sicut in actionib⁹ bonefidei.l. huiusmodi.§.edes.ff.de leg.j.Sz quo ad alia remãet stricti iuris:vt ibi,ꝛ vltra Bar.est tex.notabilis in.l.ſi.ff.de cond.ob cau.Sz hic soluta est tota res debita perfecte quãtũ ad se,ſz cũ defectu alicuius iuris extra rem:tũc agitur actione pzma ad ipsam rẽ,nõ distinguẽdo actiões bonefidei ab actionibus stricti iuris,ſm Bar.i.d.l.iij.§.si reddita.ꝛ in d.l.exhibitiõis Unde potes dicere q.d.l.ẽt declaratur in hoc per.d.l.exem pto.§.etiã.q nõ solũ possit agi actione ex testamẽto ad fundũ,vt prestetur cautio euictiõis,ſz etiã directe ad ipsam cautionẽ:sicut in simili supplet Bart.ad.l.si dom⁹.§.de euictiõe.

5 in.j.col.ff.de leg.j. ¶†Scõo no.ex isto tex.q ẽt post solutionẽ factã de specie,pmissa,potest adhuc peti ipsa res soluta,vt de euictione caueatur:ſz ꝛriũ ꝛ male dicat gl.in.l.si domus. §.de euictione.in gl.ij.ff.de leg.j.q̃ dicit qõ ꝓ solutionẽ fundi sublata est actio ad ipsum fundũ.Sed illã gl.reꝓbat By.ꝛ Bar.hic,in scda op.qui est corruptue:qz cũ sit obligatio dãdi,semper debet euictio,ꝛ ipse fundꝰ patiꝫ vt de euictione caueatur:vt hic,ꝛ l.etiã.ꝛ.l.si rem meã.ff.de so.Et sic soluens rẽ promissam,si nõ soluit eo mõ quo debet,non liberatur.Bmplia istum tex.vt pcedat etiã,si pmissor fundi erat dominus: ꝛ sic tradendo transtulit dñium:ad huc põt eo peti fundus vt de euictione caueat:vt est tex.notabilis i.l.ff.ad ſi.ff.õ ꝓdi. ob.cau.quia posset adhuc euinci per hypothecariã vt seruianam.l.si rem meã.ff.de sol.ꝛ ille qui tenetur dare, non solum tenetur dominiũ transferre,sed etiam tali modo trãsferre qõ auocari non possit:vt ibi est tex.no.ꝛ.l.qui concubinã.§.si beres.ff.de leg.iij.Jdeo necessarium est qõ ꝓmittat de euictione:qz talis cautio succedit loco speciei:sic plene datiõis:secũ dum Bar.in.l.cũ quis.§.qui hominem.ꝛ.l.si quis aliam.in pzin.in.iij.col.ff.de solu. ¶†Tertio nota qõ vbicũq; debet alicui euictio re euicta:etiã ante ipsam rem euictam potesta gere vt sibi de euictiõe caueat:vt hic.ꝛ l.ij.ff.de euic.ꝛ l.si dom⁹.§.de euictione.vbi Bar.ꝛ alij.ff.de leg.j.quod videtur mirũ ſm Jo.cum non videatur interesse vbi non cauet per datione fideiussoꝝ:sed per simplicem cautionẽ.Sed dicit q põt interesse habere plures actio.§.sic itaq;.instit.de actio.pfertim cum hoc casu clarius sit ius q oritur ex ipsa cautione prestita cum directo ad id tendat.facit ſm eũ qõ notat Bar. in l.si finita.§.eleganter.ff.de damno infec. Confirmat do. Alex.qz cautela dicitur esse vtilis,licet interponat super eo ad quod de iure cauens tenebatur,etiam si non cauisset.l.ratio. §.si iter.ff.de act emp.ꝛ.l.barum.ff.si ser.ven.iuncta.l.quoties.ẽ.ff.de serui,ꝛ ita notat gl.in.l.cogi.in pzin.in verb.defensum iri.ff.ad Treb.ꝛ in.l.pen.in ver.cautela idonea.C.õpositi.ꝛ in.l.si pupillus.in pzin.in verbo.condemnare debet ff.de nouatione. Adde vltra eos illud qõ magistraliter tradit Bar.in.l.si rem meam.ad finem.ff.de solut.vbi dicit quod in emptionẽ ꝛ venditionem ꝛ alios contractus quibus tenetur: quis ad dandum est ista differentia:quia in emptione re tradita quis

dita quis liberat,vt no.gl.in aut.sacra puberum.C.si aduer. vendi.z.l.ab emptiõe.ff.de pac.vnde tũc incipit teneri ẽ euictione re euicta,z nõ ante:vt.l.euicta re vendita.ff.de eui.ſz i alijs ꝯctibus nõ liberatur, niſi ita faciat accipientis q ab eo euelli nõ poſſit.d.l.ſi rẽ meã.z hic vnde tũc nõ agitur de euictione,quaſi re euicta.Sed agit ꝑſtina actione,quas ab ea nũ quam ſit liberatus,vt hic.z.d.l.et.ff.ẽ ſolutio.q nota ad ꝓxticam:vt ſcias benefozmare petitionẽ.Idẽ etiã tenet Bart. in.l.Ariſt.§.j.in.j.col.z ibi Ra.l.u.ff.de donat.z idẽ Bar.in. 7 l.ſi quis aliam.in.j.co.ff.de ſol.Rap.l.u.hic.¶ †Quarto nota in verſi.nam intereſt.q illud qõ fuit ſolutũ adiecto: poteſt ſtipulatoz repetere per actionem mãdati, niſi dõationis cauſa illũ adiecerit:vt hic z.l.ſz z ſi quis ſtipulet.in ꝓin.ff.ẽ vſufru.Ex quo cozrelarie videt inferri,quod iter ſtipulatozẽ z adiectũ dicatur ꝑbi mandatuz z ſic quod cenſetur eſſe ꝓcurator ſtipulatozis:de quo tangit.gl.hic z in verbo a titio.vbi dicitur.¶ Ultimo no.in ver.ſed ſi donationis.q nõ poteſt agere de euictione re euicta ille cuius nõ intereſt,z nõ dicitur ſua intereſſe qñ nõ euincitur ſibi,ſed ei⁹ ſingulari ſucceſſozi habẽti ab eo cauſam lucratiuã.Et ſi hic eſt caſus valde notabilis,qõ ſi res vendita euincat a donatario,cui emptoz eam donauit,ñ poteſt agere de euictione,z hoc tz gl.in.l.ſi ꝓ re pupilli.§.j. in vlt.gl.ad ſi.ff.de euic.quod qualiter ꝓcedat dicet.j.xtra gl.vbi Bar.duobus modis limitat.¶ Capio gl.primã i verbo de euictione.q diuide in quatuoz partes.In ꝓria refert ex tex.In ſcõa timoze ꝑtẽ q fozmabo nũc,ponit limitationẽ ad tex.z ſic ſol.ad ꝑtiũ.In tertia timoze alterius ꝑtẽ per viã notabilis ponit trimembrẽ diſtinctionẽ.In quarta z vltima allegat tres cõcozdãtes ad tex.ſecũda ibi:itẽ boc ſi talis ꝯct⁹ tertia ibi:itẽ no.hic rẽ peto.quarta z vltima eſt ibi z facit.§. de cõd.cã da.¶ Prima ẽ pars clara.¶ In ſecunda oppono vltra ſcribẽtes ꝑ tex.hoc modo.nam dicit ter.aliquis ſtipulatus eſt fundũ ſibi aut titio dari,z nõ dicit ex qua cauſa,nec ꝑ- 8 ctu.†Si dicim⁹ q ſtipulatio fuit facta ſine cauſa, nõ valebit i effectu:q2 obſtabit exceptio doli.l.ij.§.circa.z ibi gl.ff.de excep.do.vnde ne hoc ſequat in dubio ꝓſumit cã donationis, z ſic liberalitatis,l.cãpanus.ff.de ope.li.z l.hoc iure.§.j.ff.ẽ do.Bar.in.d.l.ij.§.circa.z late ſcribẽtes ꝓſertim.d.Alex. in.l.a titio.§.eo.Sed cui debetur res ex cauſa lucratiua ñ debet euictio.l.Ariſt.ij.ff.ff.ẽ do.z.l.ij.C.ẽ euic.l.ad res donatas.ff.de edi.edic.facit.l.ſi domus.§.de euictione.z de leg.j. z patet in hoc met tex.in fi.gl.reſpõdet q iſte tex.debet intelligi qñ ꝓceſſit ꝯctus ex cuius natura debet euictio:vt emptionis vel permutationis.vt.l.j.§.j.ff. de re.ꝑmu. vñ ſtipulatio ſimpl⁹ inter poſita intelligit ſm naturã ꝯct⁹ ſup quo interponit.l.ſtipulatus.cũ vulgaribus.ff.ve vſu.z.l.ſi vno.in ꝓin. ff.loc.Iſtã ſol.gl.reꝓbat Dy.Bar.Ung.z Mod.z bene q2 nimis reſtringit iſtũ tex.Itẽ q2 etiã ſi nõ ꝓcederet talis ꝯctus de cui⁹ natura venit euictio:tñ q2 hic eſt ſtipulatio dõdi in ea venit euictio:q2 qui ꝑmittit dare ꝑmittit dñium tranſferre.l. vbi aũt nõ apparet.§.ſi.ẽ.e.Si ergo res euincat,apparet q nõ fecit illud q ꝓmiſit:ideo tenet de euictiõe.Tertio q2 iſto tex.ꝯct⁹ incepit a ſtipulatione.z ſic a cõuẽtione tñ a traditiõe: q caſu etiã i donatione incipiẽte a cõuentione debet euictio: ſcõm gl.z doc.in.l.a riſto.§.j.z in.l.ij.C.de eui.vñ iſte tex.t. gñaliter ꝓcedit ſine vlla reſtrictiõe.¶ In.ij.ꝑte gl.oppõit ꝑ ter.q ſtipulatoz nõ debeat petere fundũ quẽ habet,ſz illud q ſibi deeſt,vt.l.ſi ſtipulatus ſum.§.j.ff.de ſol.z.l.eũ q ita.§.ꝑe. ẽ.eo gl.diſtinguit,vt habes in ea.z cum ea ſimpliciter tranſit Bar.Alibi vero gl.i.l.elegãter.§.nõ ſolũ.in gl.magna.ff.de dolo.diſtinguit q aut fuit debitũ ex ꝯctu bone fidei:z tũc ꝓpetit de dolo,vl in factũ.¶ Tu autẽ vt plene habeas iſtã materiã, 9 †ſi q2ar qñ deficit aliq⁹ ꝑ⁹,an debeat agi ad illud q deficit,an vero ad totũ,vt illud q deficit conſequar.diſtingue ex mente Paul.&La.z do.Alex.faciẽdo quinq; caſ⁹:Aut q⁹ ſoluit par tẽ quotã,puta dimidiã vel tertiã,z ſic ꝺficit alia pars ſeu alia quota.z agit ad illã tãtũ q deficit:q2 in illa tãtũ durat obligatio z actio.l.ſi ſtipulatus ſum.§.j.ff.de ſol.aut deficit pars integralis,vt in fundo.qui ꝑſtituitur ex ꝓprietate z vſufructu. l.fundi.ff.de vſu z vſufru.leg.z ſoluit tãtũ ꝓprietatis z ſic deficit vſufruct⁹,z tũc idẽ vt agatur ſolũ ad illud q deficit, q̃uis in toto duret obligatio z actio.l.ſi ita ſtipulat⁹ fuero h titius §.j.in fi.z ibi doc.§.eo.z.l.ſi nõ ſoztẽ.§.ſi.ff.de cõd.inde.z.l.ſi marito.§.ſi.vbi no.ff.ſol.ma.Bar.in.l.eũ qui ita.§.pe.ẽ.eo. Aut nõ deficit pars quota vel integralis,ſed deficit qualitas z ſic bonitas intrinſeca que diminuit de ſoluto vt q2 traditur res deteriozata vel vulnerata,vel traditur cũ ſeruitute,cum deberet tradi liberatunc ſi tradens teneba⁹ ex contractu bonefidei, poteſt conuenirj ꝓma actione vt tradat, ac ſi non tradidiſſet,vt conſequatur illud quod deficit,vt. lege

iij.§.ſi reddita.ff.ꝓmodati.Item ſi eſt ſtrictũ iuris,ſed hz in bonã fidei,vt actio ex teſtamẽto,vt.l.hujuſmodi.§.edes ff.de le.j.iuncta.l.in minozũ.C.i q.cau.inte.z eſti.nõ.elt neceſſ. declarat Bar.in.l.ſi hãs.ff.de co q cer.lo.Itẽ ſi actio eẽt arbitraria rõne loci.l.ij.§.idẽ Julian⁹.ff.dẽ eo q cer.lo.Extra iſtos caſus agit nõ actione ex ꝯctu,ſed actione de dolo vel infactũ.l.exhibitionis.z ibi Cy.z alij.ſ.ẽ exhib.z.d.l.elegãt.§. nõ ſolum.vbi gl.magna.z qõ no.Bar.in.l.q ſibi.§.j.ff.de ſol. Aut deficit aliquod ius ex rem traditam pura cautio de euictione tũc ꝓpt petit res tradita ad finẽ z effectũ vt ꝓſtet cau de euictiõe,vt ẽ tex.z l.etiã.ff.de ſolu.Aut deficit tale ius p qõ tota res tradita poteſt auocari.vt q2 erat alteri obligata, vel hypothecata,z tũc ſi ex cõtractu ſtricti iuris agit ad totũ ac ſi datio vel traditio facta nõ fuiſſet.vt.l.ſi rẽ meã.ff. de ſol. Aut bonefidei,vt ẽptionis,z tũc aut vult agere ex capite euictionis,z nõ põt niſi euictione actualiter ſequuta,qñ cautio ẽ ꝑſtita.vt.l.hãe licere.ff.de euic.Alias poſſet agere nõ actiõe ex ſtipulatione de euictiõe z ſic ad duplã,ſz bñ actione ex cõtractu ꝓncipali.l.ex his ꝓdũs.z.l.q rẽ vbi bona gl.C.ẽ eui. z.l.nõ tñ.z.l.ſi ei cui in ver.Itẽ ſi dño.ff.eo.ẽ.eui. Et firmat do.Alex.hic q̃uis Paul.de La.in ẽ vlt.aliter teneat.¶ Bl. in verbo z titio in iſta gl.Bar.z cõmuniter docto.cõcozdant opiniones hic relatas in gl.ꝑm diſt.gl.in.§.ſi quis alij inſt.ẽ 10 inuti.ſtipu.quã Imo.hic reputat ſingularẽ.†Quod aut ꝓceſſit mandatũ,vel adiectus fuit ꝓſens,tpe facte ſtipulationis,z tũc eius ꝑſtita z tacitur nitate reſultat tacitũ mãdatum z his duobus caſibus tenetur actione mandati,aut adiectus erat abſens,z tunc tenetur actione negotiozũ geſtozum.cum no ſit ꝓcurator,vt dicit tex.in.l.vero ꝓcuratoz.§.interdũ. ff.de ſolu.allegatus i gl.Sed aduerte:q2 ꝑm iſtam communẽ doctrinam,multũ reſtringeretur iſte tex.in d.§.ſi ge alij,z tex in l.qui res.§.qui ſtipulatur.in fi.ff.de ſolutio.qui.tex.ſimpliciter dicunt cõtra adiectum cõpetere actionẽ mandati,z dicere q ẽ in iſtis iuris⁹ adiect⁹ erat ꝓſens tempoze facte ſtipulationis,eſt multũ diuinare ad iſta iura,z ea reſtringere.vnde ne reſtringam⁹ iſta iura poſſet ſimpliciter teneri opinio mar.ẽ relata in gl.quam ẽt ſequuntur Alre.z do.Pe.de bero.hic q̃ ſtipulatoz habeat actionẽ mãdati,ſiue adiect⁹ fuerit ꝓceſſus ſtipulationi ſiue nõ q2 qñ ſtipulo2 q des mihi aut titio. video2 cõſentire z mandare tibi q̃ ſoluas titio:ergo etiã video2 mandare titio q̃ recipiat,q̃ tu poſtea ſoluis titio ſciẽti ſe eſſe adiectũ.certe ex cõmiſſione ſolutionis,z eius receptione naſcitur actio mandati,z iſtud eſt tutius dicere quã illo q inaduertetur dicit Alre.ſpeciale eẽ i cõtractu mãdati:vt poſſit ꝑbi inter abſentes quãuis ibi nõ adlit nũtius vl epiſtola allegat ad hoc tex.in.l.j.in fi.z in.l.ſequẽti.ff.de ꝓcu.q ꝑtiũ tẽ. allegat etiã Bal.in ꝓin.qui nihil dẽ iſto mãdato adiecto ad ſolutionem.Et tenẽdo iſtam opinionem,ne ira reſtringantur aut deſtruãtur nõ obſtat.d.l.vero ꝓcuratozi.§.interdũ ff.ẽ ſol.allegata in gl.quia verum eſt quod adiectus nõ eſt ꝓprie ꝓcurator:vt vbi ex eo quia mandatũ eius nõ põt reuocari:q2 ꝓmiſſoz ex fozma ſtipulationis facultatẽ ſoluendi illi adiecto non põt ei inuito auferre vt ibi dicit tex.z l.aliud.ff.de ſolutio.z plene fuit dictũ in.l.liber.bõ.qui bona fide.§.ſi.ẽ.eo. 11 ¶ †Extra gl.Bar.decidit per iſtũ tex.in fi.q̃ vẽdidi tibi rẽ, z de euictiõe ꝓmiſi:poſtea tu iſtã rẽ alij donaſti,z donatario res fuit euicta q̃ tu emptoz nõ potes agere ꝯ vẽditozẽ ẽ euictiõe:q2 tua fi⁹ intereſt:ex quo donatario nõ teneris de euictione,cũ incꝑerit ad traditione.vt hic in fi.z ita tz gl.in.l.ſi ꝓ re pupilli:in vlt.gl.ad fi.z ibi etiã Bar.ff.de euic.Et hoc eſt plañ z expeditũ.¶ Iſtã cõcluſionem limitat Bar.duob⁹ modis primo vt ꝓcedat in donatione ſimplici.ſecus ſi eẽt facta gratia remunerãdi ſeruitia recepta:tũc ꝛz incepiſſet a traditiõe poſſet donas agere ꝯ vẽditozẽ de euictione.Intereſt em ſuã rẽ donatã euictã nõ fuiſſe,vt ſit liberatus ab obligatione antidozali.per tex.in.l.idem q.§.ſi.z ſequenti.z ꝑn.ſequentis.ff. mãda.vbi fideiuſſoz liberato ex cã donationis remuneratorie dat actio mãdati cõtra ꝓncipalẽ debitozẽ ad totã quãtitatẽ:in qua fuit liberat⁹ fideiuſſoz.pinde ac ſi pecuniã debitã actualiter ſoluiſſet z tñ actio mãdati etiã nõ cõpetit,niſi quatenꝰ iteresſ agẽtis.l.ſi ꝓcuratorẽ.§.mãdati.ff.mãd.ex iſta limitatione infero duo cozrelarie,primo q̃ ſi i iſto tex.i fi.iſte titul⁹ fuiſſet adiect⁹ ex cã remunerationis,z ſic eſſemus i donatione remuneratozia ũ,ꝓcederet iſte tex.q̃ nota.q2 ẽ bõa lici tatio ad iſtũ ter. Secundo ex ea datur alia ſingularis limitatio ad reg.q̃ habet q in donatiõe q̃ incipit a traditiõe,non venit euictio.vt eſt gl.ariſto.§.ſi.z ibi Bar.z alij.ff.de dona. gl.z doc.i l.ij.C.de euictio.vt ꝓcedat in donatiõe ſimplici,ſecꝰ i remuneratozia,z refert bar.q̃ iſtã limitationẽ tẽebat Jaſon de are,eãẽt tz Ray.hic z ſequunt.do.Alex.Alre.z do.Pe.

de bexu.hic d.Alex.in cōsi.xlvij.tertij volu.ꝙ incipit visis in
strumentis diuisionis in ij.col.sed Ra.cu.hic dt ꝙ licet ista li
mitatio sit equa ꝑꝑ obligationē antidoralē: tn̄ circa eā dt se
12 dubitare† qꝛ actio ď euictione dat ad interesse.l.empti actio.
C.de euic.ʒ nihil interest donātis ꝙ euincatur ei cui donauit
ā remunerationis:ꝑsertim cū istud nō sit interesse estimabile.
Sʒ istud fundamētū tollit ꝑ tex.in d.l.idēq̃.§.fi.⁊ l.seq.⁊ se.
in prin.alle.per Bar.inducendo vt s̄.induxi.Bene verū est
ꝙ itereē obligationis antidoralis nō est sufficiēs vt qs possit
alteri stipulari.vt est tex.in l.ꝙ dictū.⁊ ibi Ang.⁊ Fulgo.ad
hoc notāt.ff.de pac.⁊ dt Ang.ꝙ istud melius probat ibi quā
alibi in iure.⁊ est gl.in l.si tibi.§.si pactus.ff ď pac.Bar.i l.sti
pl'o ista.§.alteri.in j.co.s̄.e.Tene istā primā limitationē Bar.
q̃ʒ ꝯfirmo:qꝛ donatio remuneratoria nō est proprie donatio,
ꝭm Bar.in j.rub.ff.de.in vlti.col.Jō iura loquētia de dona-
tione,nō habēt locū in donatione remuneratoria.Facit bene
tex.in l.aquilius re ulus.in verbo nō merā.⁊ ibi Raph.Lu.
ad hoc no.ff.de do.Idē no.d.Ab.in c.per tuas.ꝑ illū tex.eo.
13 ti.de do.† hinc est ꝙ donatio remuneratoria est spes ꝑmuta
tionis.vt est tex.in l.sed ⁊ si lege.§.cōsuluit.in fi.in verbo qđ
antidora ⁊c.⁊ in ver.⁊ velut gen⁹ q̄dā hoc esse permutationis.
ff.de pe.here.⁊ ibi Bal.ad hoc no.illū tex.⁊ reputat tenēdū
mēti.Itē donatio remuneratoria est magis simili dationi in
solutū q̃ʒ donationi simplici.Jō debet euictio vt notat in l.e.
legāter.in prin.ff.de pig.act.⁊ in l.libera.C.ď sen.⁊ interlo.
om.iu.⁊ ꝙ donatio remuneratoria nō sit proprie donatio fir
14 māt etiam cano.presertim do Abb.in ru.ex de do.¶† Scđo
limitat predictā cōclusionē magistraliter Bart. qn̄ tpe facte
donationis donās cessit oē ius sibi cōpetēs,vel cōpetiturū in
re,vel eius occasione donatario:faciēs eū procuratorē in rē
suam,ꝓut cōiter in talibus instrumētis fieri cōsueuit,tūc do-
natarius posset immediate denuntiare vēditori.⁊ sic authori
authoris sui,vt veniat ad eā defendēdū:dūmmō i denūciatiōe
exprimat,ꝙ istud facit tāq̃ʒ procurator in rē suam ex iure sibi
cesso:⁊ nō tāq̃ʒ simplex donatarius.l.si res q̃ʒ a titio.ff.de eui.
⁊ tūc re euicta pōt de euictione agere ꝯ vēditorē. ꝓut est ibi
casus multū no.quē Bar.reputat tenendū mēti ꝓcedere etiā
i vēditiōe,qn̄ in istro vēditionis facta esset cessio predicta oim
iuriū ⁊ actionū cōpetentiū,vel cōpetiturarū:tūc posset secun
dus emptor directo denuntiare authoris sui:⁊ euitare circui
tū,ꝓut no.gl.in d.l.si ꝓ re §.j.in verbo agere.ff.de eui.Pos
set ēt emptor habēs bona authoris sui sibi tacite obligata ꝓ
euictione,vigore vtilis sibi cōpetētis pro hypotheca,denu n
tiare directo authori authoris sui per.d.l.si res.in fi.qn̄ ꝓri
mus author nō est soluēdo:alias est dubū ꝭm op. quorundā,
an excussio debeat ꝓcedere anteq̃ʒ dicta iura possint intētari
ꝭm Cy.in l.nomē.C.que res pi.obli.pos.tn̄ in hoc vltimo dic
nō requiri aliquā excussionē ꝭʒ Bar.post multos antiquos in
l.si ꝯuenerit vt nomē.ff.de pi.actio.⁊ ibi rn̄det ad authenticā
hoc si debitor.C.de pi.vt ibi per eū.predicta intelligit.singu
lariter Bar.esse vera quātū ad actionē ex empto,vel prescri-
ptis verbis pro euictione,sed in actione ex stipl'one ꝓ dupla
illa hʒ in se cōditionē,si euincat emptori vel eius heredi non
autē si singulari successori,per tex.notabilē in l.ꝙ si venditor
§.si secund⁹.ff.de euic.⁊ ꝙ no.gl.in d.l.si pro re.in verbo age
re.ita residet Bar.hic.⁊ cū Bar.simpliciter trāseūt Ange.⁊
Pau.de Ca.hic.Idē etiā tʒ Bar.in d.l.si pro re.insistā circa
duo prio circa ꝓcipalē decisionē Bar.deinde circa eius limi
15 tationē. ¶ Adde ergo prio inquātū Bar.tʒ,† ꝙ si donās ces-
sisset donatario iura ⁊ actiones suas cōpetētes ⁊ cōpetituras
ꝯ vēditorē:tūc donatarius virtute talis cessionis pōt directo
denuntiare venditori:⁊ agere de euictione.ꝙ alias nō posset.
Istā principalē decisionē Bar.reprehēdūt Ra.Lu.⁊ Areti.
hic. Nā dt Rap.ꝙ lʒ dictū Bar.sit valde notabile, tn̄ vr̄ sibi
dubiū ⁊ eē falsum:qꝛ cū actio de euictiōe sit inutilis in ꝑsona
cedētis,vt hic i fi.quō fiet vtilis apđ cessionariū.cū ergo dire
cta nō cōpetat ēptori:vt hic:ergo inutilis dʒ esse cessio seu a-
ctio cōpetēs cessionario ꝑꝑ cessionē. ⁊ rn̄det ad d.l.si res q̃ʒ.
ff.de eui.i q̄ se fundat Bar.ꝙ ꝓcedit qn̄ res cedit ex cā lucra-
tiua vltime voluntatis q̄ casu hr̄s tenet legatario ad rē, ⁊ ad
oē ius sibi cōpetēs in re:iō sua vr̄ interesse cedere oīa iura sua
legatario ne ab eo euincat.ita ꝓprie loquit ille tex.sed ille q
vxro donauit incipiēdo a traditione,nō tenet de euictōe,nec
aliquā cessionē facere.ꝯ Bar.ēt mouet Are.qꝛ cedēs non po
tuit trāsferre i donatariū ius qđ sibi nō ꝯpeteret si nō cessisset
vt i regula.l.nemo pl⁹ iuris.ff.ďre.iu.Vn̄ lʒ sit verū,qđ l⁹ de-
nūtiādi ⁊ regressus de euictione possint cedi scđo successori,q
haberet regressum ꝯ primū:tn̄ illi q sequuta euictione nō ha
beret regressum ꝯ primū vt in casu nr̄o,non vr̄ qđ possit cedi.
19 ¶ † Tene decisionē Bar.qꝛ singularis successor hʒ ius de-
nunciādi in cā euictionis,qn̄ est sibi cessum nomē obligatū: vt
est tex.vnicus in iure in d.l.si res quā a titio:quā ita no. Bal.
in l.j.in pe.col.C.de re.ꝑmu.⁊ in l.j.ad fi.C.de iu.do. ⁊ in ru.
ex de ꝑcu.in ij.co.⁊ in c.j.de inuesti.de re.alie.fac.in vsi.feu.⁊
17 in l.j.in ij.co.C.cōia de le.⁊ ad fundamētū† Raph.Lu.rn̄de
ꝭm d.Alex.⁊ bn̄:ꝙ actio que erat inutilis cedēti,pōt esse vti-
lis cessionario:qn̄ ꝑ talē cessionē purgat cā, ꝑꝑ q̃ʒ actio erat in
vtilis apud cedēte.vt l.cū is.⁊ ibi Bar.ff.de fideius.⁊ l.qui se
debere inducendo vt ibi per Bar.ff.de cōdi.ob cāʒ.no.Bar.
in l.⁊ heredi.§.nos aūt.vbi dixi.ff.ď pac.Sʒ cā ꝑꝑ q̃ʒ actio e-
rat inutilis cedēti,si res fuisset euicta ei cui ipse donauit erat
qꝛ ipsius donātis nō intererat.vt hoc tex.in fi. Sʒ si agat ces
sionarius ex iure sibi cesso,cessat rō,qꝛ ipsius cessionarij bene
interest:cū res sibi fuerit euicta.Ad fundamentū Are. rn̄de
ꝙ emptor qui donauit rē emptā,bene hʒ actionē ex empto ꝓ
euictione,licet nō eius exercitiū in effectu:qꝛ sua nō interest,
vt hic in fi.vnde pōt cedere ei cuius interest.facit.l.qđ nr̄m n
ē.ff.de vsufru.¶ Circa limitationē Bar.inquātū tʒ ꝙ stipl'o
de euictione nuq̃ʒ cōmittat,nisi res euincatur emptori vel he
redi suo,secus si singulari successori per l.si cū venditor.§.si
scđs.ff.de euic.qꝛ actio ex stipulatu ꝓducta habet hāc cōditio
nē,si res euincatur ei qui duplā promisit:vel eius heredi. vt
ibi,nō aūt si euincatur alteri singulari successori.cū Bar. te-
nēt.d.Alex.⁊ Are.hic.Sʒ istud reprobāt Jo.de Imo.Rap.
Lu.per tex.in l.si pro re pupilli.§.j.⁊ l.pater.ff.de euic. vbi
si res empta per mulierē euincat a marito,cui eā dedit in do
tē cōmittit actio de dupla ꝯ authorē mulieris,si ei fuit legiti
me denunciatū:tn̄ ibi maritus nō erat heres mulieris.vt ibi
pʒ.Et ad tex.in d.l.si cū vēditor.§.si scđs,in q̄ se fundat Bar.
rn̄det ꝓ ibi res nō erat euicta,prout ibi voluit gl.sʒ estimatio
loco rei erat ꝓstita,qꝛ ibi primus emptor cōparēs ad defen-
sionē ꝓ scđo,soluit estimationē agēti ꝯ ꝭm emptorē.Jō nō cō
mittit stipl'o de dupla,ex quo res nō est euicta scđo emptori ꝯ
quē agebat.sed res remāsit penes eū ⁊ nihil soluit de suo. vt.
l.seruus.§.idē iul.ff.de euic.sed primus emptor q soluit esti
mationē ꝓ re:iō hʒ actionē ex ēpto ad interesse ꝯ authorē suū
vt ibi:lʒ Are.ꝯ istā sol.instet.que per te videas.Sʒ defendēdo
limitationē Bar.rn̄de ad iura in ꝯriū adducta:ꝓut rn̄det ipse
met Bar.i d.l.si pro re.in ij.q.vbi dicit illud ideo ibi esse:qꝛ
etiā ius dotis reseruatū mulieri per talē euictionē: perime-
batur,⁊ sic mulier efficiebat indotata:iō stipulatio duple cō-
mittitur ꝑꝑ euictionē factā marito.⁊ requiritur etiā d.Alex.
in cōsi.lxvij.secundi voluminis ꝙ incipit viso themate ⁊ ver
bis instrumēti.Itē an sn̄ia lata ꝯ maritū preiudicabat mulie
ri sciēti ꝭm Bar.i l.de die.§.qdā.vbi dixi.ff.qui satis.cog.

Lex cxxxij.

¶ Promittēs aliquē tractare vt filiū sub pena, nō incidit in penā,si eum exheredat vel emancipat de iure vel de facto. secus si eū expellat de domo vel in testa. nihil sibi relinquat.
2 Obseruare quid significat.
3 Ualet stipulatio sub pena,de tractando aliquē vt filium
4 Qn̄ maritus ꝓmittit cōsanguineis vxoris se detractādo eā vt vxorē sub certa pena qn̄ dicatur tractare eam vt vxorem.
5 Si aliquis iurauit vxorē suā tenere secū in domo, nec eijcere eā deinde cum alia de facto contrahat.an erit periurus.
6 Pater qui tenetur alere filium in domo nō potest ei prestare alimenta seorsum,si filius vult ea habere in domo.
7 Si mulier dʒ alimenta percipere in domo mariti mortui,si heredes mariti habent malos ⁊ inhonestos mores.vl' ꝑꝑ qualitatē mulieris ⁊ heredū viri nō possunt simul habitare sine timore infamie debentur ei alimenta extra domum.
8 Ualet stipulatio de tractando adoptatū,vt filium sub pena.
9 Qui promittit aliquē tractare vt filium sub pena,potest exercere in eo oīa que solet exercere pater erga filios,etiā si tendant ad onus suum:⁊ etiam ad odium.
10 Pater qui filium emancipat vel exheredat etiā iniuste,dʒ eū tractare vt filiū.⁊ sic non incidit in penā promissam detractādo eum vt filium.
11 Nō cōmittit furtum,qui putauit dominum concessurum.
12 Qn̄ exheredatio est iniusta,filius legitimus ⁊ naturalis, hʒ solum remedium querele,quod est temporale.
13 Qui promisit filiū adoptatū sub pena tractare vt filiū, si eū emancipat nō incidit in penam.
14 Pater cogitur filium emācipare ex quatuor causis.
15 Filius adoptiuus cogit inuit⁹ ex cā cōsentire vt emācipetur.
16 Sn̄ia lata super negotio principali querele,nō parit exceptionem rei iudi.iudicio pene.
17 Emancipatio ⁊ exheredatio extranei est res inepta,
18 Ad euadendū penā sufficit de facto aliquid factū fuisse lʒ de iure fieri non poterit.

Sufficit

19 Sufficit de facto fieri quod de iure fieri non potest, ad finem consequende actionis.
20 Qui in test. exheredat illum quem promisit sub pena tractare vt filium, si iuste eum exheredauit. non incidit in penam.
21 Si partes in cõpromisso facto in arbitrium vel arbitratorem promiserũt stare sententie seu laudo arbitri, & non petere eas reduci ad arbitrium boni viri sub certa pena, intelligit si laudum fuerit equũ, secus tamẽ si fuerit iniquè arbitratus: quia partes non possent etiã expresse, quittere ne liceat reducere ab arbitrium boni viri si inique arbitretur. nu. 22.
2 Appellationi potest renunciari.
24 Si pari procedunt pactum iuratum, & statutum.
25 Statutũ tollẽs reductionẽ ad arbitriũ boni viri itelligit nisi dol' vl lata culpa arbitratoris interuenerit. & sic eo ipso tollit lesio.
26 Princeps qui promisit defendere alicui castrũ, non tenetur defendere quando iuste sibi infertur bellum.
27 Vasallus tenetur iuuare dominium, etiam habentẽ iniustam causam ad eum defendendum.
28 Principes vel reges colligati seu confederati, qui tenent in uicẽ se iuuare, nõ debẽt pstare iuuamẽ faciẽti guerrã iniustã.
29 Princeps recipiẽs aliquem sub protectione sua, nõ tenetur eum defendere nisi cum iniuste grauatur.
30 Clausula que quotidie appõitur in literis pape, scilicet amoto quolibet ꝺ ictore, intelligitur de his qui de facto se opponunt, & non qui de iure.
31 Que sit ratio quare stipulatio qua quis promittit aliquẽ nõ exheredare sub pena valeat & teneat.
32 Qui promisit aliquem tractare vt filium sub pena, si cum expellat de domo sine causa, incidit in penam.
33 Qui promisit aliquem tractare vt filium, an teneat eũ mittere ad scholas literarias.
34 Iuristas que promisit aliquem feneratorem tractare vt ciuẽ, non facit ꝺ pacta statuendo specialiter contra eum quod non possit conuenire debitores suos vsque ad triennium.
35 Vita Bartoli quante sit authoritatis vsque ad nume. 42.

Quidam cum filium. Ista est egregia & solẽnis lex. & ꝑm Bar. cõsuenit reputari difficilis, & ponit casum singularẽ, q ñ est alibi in iure, ꝯ eũ. & istud vltimũ ẽt dicũt alij scribẽtes hic. Et ẽt ꝓdau. & La. hic q ista est mirabilis lex, cuius casus isti' legis sit vnic' & singularis in iure, & ẽt Bal. in. c. pertuas. in vlt. col. de prob. in. c. ego. N. eps. in. ij. col. ó iureur. & est egregia lex ꝯ eũdẽ Bal. i. c. j. iij. col. de pl' peti. † Promittẽs aliquẽ tractare vt filiũ sub pena, non incidit in penã si eũ exheredat, vel emãcipat de iure vel de facto, sec' si eũ expellat de domo, vel in testõ nihil sibi relinquat. h. d. vl sic & pinguius cõplectendo totũ tex. q ꝓmittit aliquẽ tractare vt filiũ sub pena si ipsum emãcipat vl exheredat de iure: q erat dat' sibi in adoptionẽ, & sic cadebat in eo emãcipatio vl exheredatio, siue de facto: q nõ erat dat' in adoptionẽ. itẽ siue iuste siue iniuste, nõ facit ꝯ stipulationẽ penalẽ, nec in penã icidit nisi specialiter ꝓmiserit nõ emãcipare, vl nõ exheredare: q tũc icideret in penã si faceret siue iusta cã. Si vero eũ expellat de domo, vel in testõ ptereat tunc incidit in penã siue illũ adoptauerat siue nõ, hoc ẽt ꝑm alter' intellectũ. ¶ Diuiditur in sex partes. In prima ponitur vnũ thema & due ꝙstiones ex eo resultãtes. In secũda ponitur aliud nouũ thema, de illo qui in adoptionem recepit. & vnica questio bimẽbris ex eo resultãs. In tertia ponit generalem respõsionẽ ad predicta, in qua ꝯ Bal. primo respondet ad essentiã & validitatẽ stipulationis, deinde infert ad commissionẽ: q nunquã ꝓt committi nisi habeat essentiã. Et ly gl. hic in verbo ín vtroq; casu dicat responderi ad primũ & tertium omisso medio: non bene dicit: q eũ text. generaliter respõdeat committi stipulationem: ergo decidit etiã secunda questio: quod siue fuerit filius vel alũnus vel cognatus agentis siue non, nihil interest: sed cõmittitur stipulatio a quocunq; sit traditus. In quarta reallumit tertiã ꝙstionem resultantem ex secundo themate, vt eã clarius in specie determinat de illo qui recepit i adoptionẽ. & eum emãcipauit vel exheredauit, an incidat in penã, & determinat q nõ: q etiã veri parentes circa filios hec facere solẽt. vnde habet quarelam nisi iusta causa fuerit exheredatus, & tunc etiam hoc remedio carebit. & sic nec stipulatio cõmitteretur nec habebit quarelam. In quinta dat ꝓfilij vt stipulatio penalis si expresse cõcipiat, quod p emancipationẽ vel exheredationẽ committatur: quo casu etiam si in querela succumbat non quidem propter ingratitudinẽ: sed propter defectum probationis. aut iniurias aut imprudẽtiam iudicis, vel q tempora querele erãt lapsa. l. j. C. de in integrum rest. min. & l. si quis filium. C. de inof. te

1 sta: tunc stipulatio penalis committetur, nõ autẽ intelligas vt cto. q meruisset exheredari, ſm Bar. & cõmuniter alios exceptos Baldr. lau. Et dũ tex. subdit, ꝯ si ei qui stipulatus est. vult dicere q licut patri naturali stipulato ꝺi pene. victo si io in q̃rela, non denegat petitio pene: ita nec eidẽ filio victo in q̃rela denegabitur exequutio dicte pene: dũmodo probet de iniustitia querele in q̃ fuit victus: q tunc non venit vt filius exheredat': imo vt heres patris sui. & sic vt alij. & sic poterit refricare in dubium in hoc iudicio penali de iustitia prime sẽtie, & ita signanter limitatur. §. duo fratres. in. l. qui rome. ff. de excepti. de quo vltio infra dicet. Jn. vj. & vltima reassumit pmã questionẽ, de eo qui nõ adoptauit, arguendo ad partes. & circa fi. ibi in eo q hoc nõ facit: ꝺcidit istã qõ. ꝯ sub nube, adeo q ista sexta pars ꝯ multas & varias lec. in gl. mag. ꝯ cõiter tenet tertia lectura do. Alex. vnde ista. vj. partem sic declara q licet emãcipatio & exheredatio i casu isto sit supernacuã. & res inepta, cũ it penitus extraneus: quoniam emancipatio est liberatio a patria potestate, & ille non erat i eius potestate nec adoptatus. & exheredatio est puatio ab hereditate debita, & iste non erat filius: tamẽ de facto ꝺbuit eum exhẽdare vel emãcipare, vt stipulo penalis nõ ꝯmittatur: cũ videretur vsus iure patrio erga illũ, cum parẽtes tales actus in filio exerceãt, & sic sufficit de facto fieri ad euitationem pene: quando non potest de iure fieri. Si aũt nihil horũ facit. sed eũ de domo expellat, vel in testamẽto ptereat: tunc pena promissa cõmittitur: q sic faciẽdo non tractat eum vt filium. secũda ibi ptereа quero. tertia ibi rñdi stipulatio vtilis est. q̃rta ibi sed videamus. quinta ibi quare sic debuit iterpõi stipula. vj. & vlti. est ibi in eo autem qui nõ adoptauit. ¶ † In text. ibi observasset &. j. in quarta parte dũ dicit observauit. aduerte q ly observare seu observatio sit venerari seu colere superiores: aut imperio magistratu affectos, ſm Ciceronẽ in ꝓmo officiorũ: tũ aliquãꝺo observare est curiose attẽdere & facere. vt l. observare. in ꝓin. ff. de off. ꝓcon. & leg. &. l. observandũ. ff. de off. ꝑſi. Item aliquando observare est custodire, & i carceribus retinere, vt. l. si qñ circa mediũ ibi nõ amplius testes observare cõpelli iudices. C. de test. Item ꝯ observare est adimplere dũ ꝺicitur si audieritis verba domini dei nostri & ei' ꝓcepta observaueritis. id est adimpleueritis. xxiij. q̃sti. v. c. si audieritis, tamen hic observare videt capi ꝓ tractare: nam hic promisit observare vt filium. & sic vt filiũ tractare. ¶ † No. primo ex isto tex. quod valet stipulatio facta sub pẽa de tractãꝺo aliquem vt filiũ, siue fuerit filius, vel alumnus, aut cognat' tradẽtis, siue non. Item siue fuerit datus in adoptionem eũ recipiẽtis, siue nõ. & in effectu ꝺeciditur in hoc tex. q ꝺicit eũ tractare vt filium. si exheredet vel emãcipet de iure vl de facto: sec' si eum de domo expellat: vel in testamẽto ptereat: tũc icidit in penam ꝓmissam. Quid autẽ si aliquis promisit sub pena tractare mulierẽ suam vt vxorem: quotidie cõtingit quod vxor recedit de domo mariti, cõquerẽs se male tractari per maritũ: deinde intercessionibus consanguineorum recõciliatur vt reuertat ad domũ mariti: & maritus promittit cõsanguineis tractare eã vt vxorẽ, sub certa pena: † quando ꝺicat tractare vt vxorẽ & qñ ñ. & sic qñ icidat i penã nõ tãgũt doc. hic. Solus Bal. in. c. ego. N. eps. i. ij. co. ó iureur. poderat q i ista. lẽ casus vnic' in iure: q q male tractat ꝺr tũ tractari: nisi esset adiectũ aduerbiũ bonorifice. vt ibi inter. Ex his colligit, qõ ad pbãdũ aliqꝫ esse tractatam vt vxorẽ. nõ est necesse, pbari q fuerit honorifice tractata: nisi adiectũ fuerit illud aduerbiũ: sed qualitercũq; puta vtiliter iduta, vel q faciebat portare ligna de sylua, vel faciebat eã texere. sed in in ista est nimis rigida cẽsura, & cõgrueret solũ vxoribus rusticanis. Et in ꝓximo facit q tenet Bar. hic in penu. co. & ceteri sequunt. vbi querit an qui promisit aliquẽ tractare vt filiũ sub pena, teneat eũ induere sicut alios filios: & tenet sufficere si id facit ad quod tenet arbitrio iudicis: & sic boni viri, vt. l. siquis a liberis. §. si vel parẽs. ff. de lib. agn. hoc est q faciat illud ad q filius posset eũ cogere officio iudicis. Ita in ꝓposito illud de tractando aliqꝫ vt vxorem, ꝺr relinqui arbitrio iudicis, attẽta ꝺignitate: qualitate & cõditione personarũ. ¶ † Adde etiam q alibi ꝺecidit Andr. de iser. in. c. j. in. ix. col. tit. quo tempore miles, in vsi. feu. q si aliquis iurauit vxorẽ suã secũ tenere in domo, nec ejcere eã: ꝺinde cũ alia de facto ꝺxit: an sit periurus: q ly nõ ejciat eã ꝺicere, & exꝑſſu, & tũ ejcit ꝺirecte, negãdo eã esse vxorẽ, & cũ alia ꝯ hẽdo ó facto. ꝯ iũ tũ determinat q nõ est periurus: q iuramentũ est pſonale. & nõ extẽdit nisi ad expressa & cogitata. & clericus. ꝺe iureur. vñ iurauit eam, non ejcere, sed tenere in domo sicut verã vxorem. & istud obseruauit, sed non iurauit non ꝯ habere cum alia de facto. & isti sunt actus diuersi. vnde iuramentum ad illud non extenditur. vt ibi plenius per eum. Item

istam.loquentē in linea descendenti,extende vt pcedat etiam in linea trāsuersali.Vñ pone ꝙ duo armigeri vel alij ɔbāt ad inuicē fraternitatē,ꝛ iurāt se tractare vt fratres,lꝫ p hoc nō ɔ hat fraternitas,nec ab intestato succedat:tñ talis conuentio est seruāda adeo si in testō pteriret eū instituta turpi persona iuxta.l.fratres.C.de inof.test.ꝛ.§.soror.in.c.posset agere ad penā si promissa est,vel ad interesse.Item pōt agere querelā i officiosi testamēti,sicut pōt verꝰ frater pteritꝰ vel exheredatꝰ instituta turpi psona,per.d.l.fratres.ita per hāc.l.notabilit' sꝫ Jo.de Imo.in.l.ille aūt.in vlt.col.ff.de here.inst.refert ꝛ seqtur.d.Alex.in.l.nec apud.quā legit sub.l.si dr̄ tuus.C.e.de here.ist.¶Scdo no.ex tex.ibi d domo eū ppulerit.ꝙ q pmisit aliquē tractare vt filiū sub pēa,si eū expellat de domo sine cā,icidit in penā,secꝰ si eū expelleret ex iusta cā.l.iij.ꝛ.iiij.C.d pa.po.Bar.ī.in pe.col.rō huiꝰ not.est ꝑm Jac.de Are.Bar. Ang.Imo.ꝛ alios:qꝛ parētes nō expellūt filios de domo,sed eos retinet domi alūt ꝛ nutriūt.Est eñ stimulꝰ naturalis.vt.l.si qs a liberis.i pn.ff.d li.agn.ꝛ.l.amicissimos.ff.d excu.tu.ꝛ
6 ex hoc infert notabili.Ang.†ꝙ pr̄ q tenet alere filiū in domo, nō pōt ei prestare alimēta seorsum si filius vult ea habere i domo.ꝛ sic qñ pater vult assignare partem filio,vt habitet seorsum a patre,forte seductus nouercalibꝰ delinimētis,ꝙ filiꝰ hꝫ iustā cāꝫ qrelādi ɔ patrē,ꝙ nō tractat vt filiꝰ.ꝛ tene menti in casum ꝛ sequit simplr Joan.de Imo.hic i vlt.col.Limita sꝫ Rap.Lu.Pau.de Ca.ꝛ latiꝰ Are.nisi iudici videat ɔriū pro bono paucis ꝛ familie.arg.l.equissimum.i prin.ff.de vsufr.vl' propter malos mores filij,ꝛ fugiēdū sinistra suspicionē.forte quia pater eius habuit nouercā puellam.ꝛ filius est parū ɔtinēs,ꝛ nō bone fame:tūc videret esse licitū patri assignare alimēta filio extra domū p illud ꝙ i simili.q.decidit notabiliter Bal.in.l.i.ij.col.vbi dixi.C.de leg.ꝛ i aut.hoc locū.i pe.col.
7 C.si secū.nup.mul.in qbꝰ locis determinat Bal.†ꝙ si mulier dꝫ alimēta pcipere in domo mariti mortui,si heredes mariti habent malos ꝛ inhonestos mores,vel si ppter qualitatē mulieris ꝛ hr̄dū viri,ꝛ nō possunt p simul habitare sine timore i famie,debentur ei talia alimēta extra domū.allegat ad hoc l.pe.ff.vbi pub.edu debe.ꝛ hoc modo etiā distiguit an mulier possit ibi honeste stare aut non.Spec.in tit.qui filij sint legitimi.in versi sed pone petebatur,quem refert Bar.in.l.diuortio.in pri.in.i.col.sol.ma.cū cōcordātijs ibi traditis.¶Tertio nota in versiculo ꝛ quid intersit sꝫ verum intellectū quod non refert an iste qui tradebatur alicui tractādꝰ,vt filiꝰ esset filius alumnus vel cognatus tradentis an non:eo quia aliqs pōt stipulari sibi penā si aliquid nō fiat alteri,vel detur.qꝛ in penis non consideramus interesse.l.stipulatio ista.§.alteri.d eo.ꝛ.l.fi.ff.de preto.sti.lꝫ videret,ꝙ qñ esset filiꝰ vl' alūnꝰ aut cognatus tradētis,quod tūc potiꝰ deberet valere stipulatio, propter interesse fundatū in ratione ꝛ cōiunctione naturali.ꝛ istud erat dubiū huiꝰ tex.Sꝫ istud interesse affectiōis ꝛ ɔsanguinitatis nō ɔsiderat i ɔctibꝰ stricti iuris,vt quis possit alteri stipulari,vt ē gl.ordinaria i.l.fideiussoris.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij. ff.de pac.cum cōcordantijs quas ibi dedi.ꝛ i.l.stiplo ista.§. alteri.d.eo.dic ergo vt dixi ꝙ isto casu iō valet:qꝛ in penis nō desideratur interesse stipulatoris.¶Quarto nota singulariter in versic.sed videamus.†quod valet stipulatio de tractando adoptatū vt filiū sub pena,ꝛ sic vr̄ ꝙ quis possit se obligare alicui ēt extraneo de tractando illum quē adoptauit tāquā filium,non solū obligando se illi quē pmittit tractare vt filiū. ꝛ sic iste tex.videt destruere cōem intellectū gl.ꝛ doc.i.l.vxorē.§.heres.ff.de leg.iij.vbi est casꝰ solennis qd heres vl' legatarius nō possunt grauari de adoptādo aliquē in filiū.ꝛ si nō adoptauerint perdant hereditatem vel legatum,tale fideicōmissum vel grauamen nihil valet:quia est ɔ bonos mores. Ideo pena priuatiōis hereditatis vel legati nihil vꝫ vnō lꝫ ñ adoptēt cū possint,per hoc non perdūt hereditatē nec legatū ꝛ est singularis casus sꝫ Bar.ꝛ alios ibi,Rap.Lu.hic i quarta co.rñdet ꝙ ibi aliud grauamē est inutile ñ rōne turpitudinis,vt dicūt ibi gl.ꝛ doc.sꝫ rōne inestimabilitatis:qꝛ illd onꝰ adoptandi non est proportionabile relicto.argumento.l.plane secūda.§.fi.ꝛ.l.sed.ꝛ.l.filiusfa.§.secundum vulgarem.ff.d le.j.Item propter incertitudinē persone cui illud fideicōmissum debet relinqui,cum testator ibi hoc nō declarauit,vt hic p eū ꝛ pleniꝰ in.d.§.heres.Alio modo rñdet Pau.d Ca.hic i.iij.col.ꝙ quis nō potest se obligare ad recipiendūꝫ aliquē in filiū adoptiuū.vt ibi:qꝛ tūc quis astringeret plꝰ ppter patriā potestatē,sed si ipsum spōte adoptat,bñ pōt seipsum obligare adeū tractandū vt filiū,nam ꝛ sic facere teneretur,lꝫ se ñ obligaret:qꝛ ius ipsum obligat vt in versic.sequēti.sicut etiā ciuitas pōt se obligare ad tractandū aliquē vt ciuē,licet per hoc nō efficiat ciuis,vt.j.p Bar.Tu potes vtrāqꝫ sol.Rap. ꝛ Pau.simul iūgere.ꝛ addere aliud tertiū.qd ponit Bal.i.l. vnica.in.vij.op.C.de his q pen.no.vbi dt Bal.ꝙ ideo in.d. §.heres.vbi testator pcepit aliquē adoptari sub pena.ñ tenet adiectio pene:qꝛ ibi testator mādauit ꝙ mādare ñ potuit qꝛ erat mera ꝛ mixti imperij,ꝛ volūtarie iurisdictiōis,vñ pene ñ pñt poni nisi pceptū sit de re familiari.ꝙ reputat Bal.tenē
9 dū meti.¶†Quinto no.ex eodē vers.sꝫ videamꝰ.ꝙ ille q pmittit aliquē tractare vt filiū sub pena,pōt exercere i eo oīa q solet exercere pr̄ erga filios.ēt si tēdāt ad onꝰ suū ꝛ ad odiū. Vñ p istū tex.decidit Bar.ī.ad fi.ɔmēti sui ꝙ si ciuitas pmisit feneratori tractare eū vt ciuē,pōt cōcedere ad piudicium ipsiꝰ feneratoris dilationē ad soluēdū debitoribꝰ suꝫ:qꝛ solet ēt pcedi ɔ ciues.l.qties.C.d pc.imp.off.ꝛ potuerūt ēt sibi imponi collecte,sicut ꝛ alijs ciuibꝰ imponi solet,ꝑm Imo hic per
10 istū tex.q bñ probat ꝛ infra pleniꝰ dicet post Bar.¶†Sexto nota mirabilē tex.ꝑm Pau.de Ca.ꝙ pater q filiū emācipat vel exhr̄det ēt iiuste,d ipsūꝫ tractare vt filiū,ꝛ sic nō incidit in penā pmissam,nec venit ɔ pmissionē,ꝛ ꝙ iste tex.loquat cū iniuste facit,ptꝫ ꝑm eū in vers.ergo exheredatꝰ.vbi dr ꝙ dat sibi qrela.Tu vltra eū pōdera istū tex.dū subdit,qd ergo dicemus si ꝛ meruit exheredari.i illa implicatiua ꝛ.q implicat ꝙ ēt si nō meruisset exheredari,tñ eū exheredādo iiuste.ñ facit ɔ stiplonē penalē.Sꝫ istud ꝑm Pau.d Ca.vr̄ esse falsūꝫ:qꝛ parētes cōsueuerūt exheredare filios iuste:nā si iiuste exheredāt testm̄ subiacet qrele:ergo vr̄ ꝙ tūc pena debeat cōmitti:quasi videat habitꝰ respectꝰ ad id ꝙ parētes facere debēt,nō ad id ꝙ de facto faciunt.ita exponit verbū solet.i.soluere dꝫ in. l.sed iulianus.§.ꝙ dicit.in gl.in verbo solebat.ff.ad macedo.
11 Similiter i.l.inter oēs.§.recte.ff.de fu.†dr ꝙ ille nō cōmittit furtū q putauit dñꝫ cōcessurū.exponit.i.putare debuit:ergo similiter exponi debēt verba istius stipulationis,ꝛ per cōsequēs debet cōmitti si iniuste exheredauit:secꝰ si iniuste. Preterea ꝑm eū si pmitteret expsse non exhr̄dare intelligeret de exheredatiōe iniusta,nō de iusta,vt.ī.i ver.quare.cū gl.ergo idē videt qñ gñaliter pmittit tractare vt filiū ergo exheredatio iniusta dꝫ esse causa vt pmissor incidat in penā. Propter ista dicit Pau.de Ca.ꝙ liceret dicere,determinatio iurisconsulti nō fuit equa nec bona,sꝫ debuit decidere ꝙ si iuste exheredat non incidit in penā siue pmisit expsse nō exheredare,siue solum tractare vt filiū.si aūt iniuste exheredat.ꝛ tūc bñ icidat in penā:quia non tractat vt filiū,ꝛ nō facit ꝙ debet etiam si solū pmisit tractare vt filiū,sicut qñ pmisit nō exheredare.doc. tñ ꝑm eū nō tangūt hāc difficultatē,nec a tex.recedere possumus.Sed ad istam difficultatē rñde ex mente Are.ꝛ bene,sꝫ ego clarius ꝛ pleniꝰ ponā,ꝙ determinatio iuriscōsulti videt equissima.ꝛ pcedere ex mente pmittentis.nā si diceremꝰ incidere in penā,qñ qs exheredauit iniuste eū quē promisit tractare vt filiū,put vult Pau.dē Ca.sequerent multa absurda, tria vel quatuor. Primo ꝙ plus fauoris haberet iste q nō est vere filiꝰ,vel si est filius,est ciuilis tñ.s.adoptatus,q filius le
12 gitimꝰ ꝛ naturalis.qd patet:†qꝛ qñ exheredatio ē iniusta,filiꝰ legitimus ꝛ naturalis habet solū remediū qrele qd est tpale ꝛ in quo filiꝰ ꝑm ista tpa habebat pbare se fuisse iniuste exheredatū.l.liberi.C.de inoff.test.Iste aūt q dꝫ tractari vt filius haberet nō solum querelā sed etiā obligationē ad penā,que pertineret ad eū q est stipulatus,ꝛ timore talis pene pmittēs psumeret se magis abstinere ab exheredatione.Scdm absurdū:qꝛ hoc mō iste deberet tractari fauorabilius,quam filius verus ꝛ naturalis,qd est ɔ verbū stipulationis:qꝛ pmittens pmisit eū tractare vt filiū,nō aūt plꝰ.neqꝫ fauorabiliꝰ vñ ista verba pmitto te obseruare,vel tractare vt filiū ex sua pprietate importāt pmitto te tractare vt tractāt filiꝫ:ergo nō debēt extēdi vt plus cōprehendant q̄ verbox pprietas designet,ꝛ sic qd pmiserint tractare put debēt tractari filij,nō aūt put solēt tractari:ista interptatio sumi nō dꝫ,ꝛ sic qd nō possim exhr̄dare iuste.sicut etiā veri parētes pñt. Tertiū absurdū qꝛ hoc esset ɔ mētē pmittētis,qui nō vr̄ plus dilexisse istū extraneū q̄ filiū verū ꝛ naturalē,ꝛ plꝰ voluisse cōferre quā filio naturali,ꝛ vti qd poterat in filio naturali nō posset i isto.Lū ergo filiū naturalē ꝛ verū possit exhr̄dare iniuste,ꝛ tali exheredato datur qrela;ergo idē in casu isto,vt sic iniuste exheredās non incidat in penā.Quartū absurdū:quia qñ in stipulatiōe fuit expresse dictum,qd non possit eum exheredare nec emācipare,iuxta consilium iurisconsulti traditum.ī.in vers.qre nō pōt tūc iniuste exheredare,sed bene iuste:eo qꝛ tūc verba stipulatiōis sunt clara.ꝛ alias nihil operaret:ergo qñ nō fuit istud expssum,dꝫ pmittēs posse exhr̄dare iuste,nec p hoc dꝫ icidere in penā.cū faciat illud qd vi parētes solēt facere:lꝫ facere
13 nō debeāt.¶†Septimo no.ex tex.ibi vl emācipauerit,qd q pmisit sub pēa filiū adoptatū tractare vt filiū,si eū emācipat non

non incidat in penam. Cōtra istū tex. opponit Bart. ꝙ fili⁹ inuit⁹ nō pōt emācipari. §. gñalr̃ in auẗ. qui. mo. na effi. sui. ⁊. l. necauus. C. de eman. li. Tu oppone fortius ꝙ etiā si expsse promisisset eū nō emācipare sub pena, vt in versi. quare sequenti adhuc emācipādo eum pena cōmitteretur: q2 emācipatio nō potest fieri nisi de cōsensu filij, vt in iuribus ꝓxime allegatis. Ergo si fuerit emācipatus, ⁊ ipse consenserit, quō potest petere penā ex eo ꝙ volūtate sua factū fuerit, cū volēti ⁊ sciēti non possit dici facta iiuria. l. cū donationis. C. de trāsa. ⁊. l. j. §. vsqꝫ adeo. ff. de iniur. ⁊ in regula sciēti. de reg. iur. li. vj. q2 Bar. rñdet qd̄. ll. ꝑallegate que dicūt filiū inuitū nō posse emācipari, debēt determinari ꝑ istū tex. nisi ex cā, ⁊ sic Bar. itelligit istū
14 tex. ꝙ hic emācipauit inuitū ex iusta cā. † Jdeo penā ñ cōmittit. ⁊ sicut pater inuitus ex causa cogit emācipare filiū ex quatuor causis enumeratis per gl. magistrā. in. §. fi. inst. q. mo. i⁹ pa. po. sol. ita ꝯ filius cogit cōsentire vt emācipet, subsistente legitima cā vt q2 erat rixosus ⁊ poterat ponere patrē i periculo, stāte statuto ꝙ pater teneat soluere cōdēnationē pro filio in ptāte, lꝫ gl. oēs tenuerint ꝯtrariū ꝙ fili⁹ inuit⁹ etiā ex iusta cā nō p̄t cogi vt emācipet, ita tenet gl. in. d. §. ij. in fi. insti. q. mo. ius pat. pote. sol. ⁊ in. d. §. gñaliter. ⁊ in. d. l. nec au⁹. ⁊. l. nō p̄t. ff. de ado. ⁊ i. l. fi. C. d specta. li. xj. sꝫ illas gl. repbāt bar. Ang. Jmo. Pau. de Ca. ⁊ cōiter alij. Ang. ⁊ Jmo. in. l. vtrū turpe. s. eo. Bal. in. l. q̄uis. C. de fideicō. ¶ Tu aduerte quod Bal. hic de quo scribentes non faciunt mentionē, tenet ꝯtrarium, ⁊ sequit gl. preallegatas: q2 iste tex. nihil facit qui nō loquitur in
15 patre legitimo ⁊ naturali, † sed in adoptante, ⁊ sic fili⁹ adoptiuus cuius vinculum nō est ita forte sicut naturale, bene iuit⁹ cogitur ex causa consentire, vt emācipetur, ita loquit iste tex. Sꝫ in filio legitimo ⁊ naturali, in quo adest duplex vinculū, ñ inuenies tex. in mundo hoc dicētem ꝓm eum. tamē ꝑꝫ Jnno. ⁊ Are. eadem rō est in vtroqꝫ. ⁊ responsio Bar. non videt esse de mente huius litere, cum iste filius adoptiu⁹ debeat tractari sicut naturalis ⁊ legitimus. istā sol. Bar. ⁊ cōeꝫ reprobat etiā subtilis Rap. Cu. hic: q2 si in isto tex. iuste emācipauit, vt vult Bar. ergo in penam non incidit etiam qñ expsse promisit eū nō emācipare sub pena: q2 ista ꝓmissio dꝫ intelligi de nō emācipādo iniuste: ergo commissio pene nō posset habere locū, ꝙ non ꝯ istū tex. in ver. quare. Tu vltra Rapha. ꝯ Bar. pōdera istū tex, ibi qd ergo dicemus si ⁊ meruit exheredari in illa implicatiua, ⁊ q̄ implicat qd̄ siue iuste siue iniuste meruit emācipari, ꝓcedit iste tex. ꝙ emancipans nō incidat in penā, vñ Rapha. intelligit istū tex. ꝙ hic filius ꝯsensit emācipari, tñ ñ suberat iusta cā. Et si dicas ꝙ cōsensit: ergo nō debuit pena ꝯmitti. rñdet Rap. ꝙ imo cōmittit: q2 pr̃ ver⁹ qñ tradidit istū filiū in adoptionē, stipulatus est penā. si non tractaret vt fili⁹, ⁊ ille est qui petit penā. ⁊ nō fili⁹ qui cōsensit emācipationi, ⁊ dato ꝙ fili⁹ petat: q2 patri successerat: dic ꝙ petit ex ꝑsona patris nō ex sua. Jdeo nō impedit penā petere vt ēt dicā. j. i. ix. not. vnde intelligit Raph. istam promissionē de nō emācipando, etiam eo volēte: tñ q2 istud videt durū, ideo reliquit cogitādū Et sic vides ꝙ ꝑdicta difficultas ad istū tex. nō bñ euacuatur. ¶ Unde reducēdo dicta oīm scrib. superi⁹ relata ad cōcordiam. potes intelligere istū vers. sed videamus gñraliter put iacet sine restrictione, vt procedat siue fili⁹ meruit emācipati, siue nō, prout vult tex. i illa amplicatiua quid ego si meruit, ⁊ tunc pater emancipando nō incidit in penam, vt dicitur i tex. ⁊ qñ meruit, ⁊ sic subest causa, tūc p̄t inuit⁹ emācipari. ita loquuntur Bar. ⁊ cōiter scribentes hic, sꝫ qñ non subest cā, tunc tex. ꝓcedit qñ fili⁹ cōsensit emācipationi, ita procedit opi. Rapha. Nec obstat versi. quare quia loquit qñ expsse ꝓmisit nō emācipare sub pena. tunc emancipando sine causa, ⁊ sic iniuste incidit in penam. dato etiam ꝙ filius cōsensisset emācipationi, ex quo ꝯdicendo nō poterat impedire emācipationem, cum adesset solum vinculum ciuile emācipationis, quod facili⁹ dissolui p̄t ēt inuito filio. secus qñ adest vtrūqꝫ vinculū naturale ⁊ ciuile, put loquitur tex. in. d. §. generaliter. ⁊ ita ꝓcedit illud quod tenet Bal. hic. ¶ Octauo no. in v̄bo quare, qd̄ potest interponi stipulatio, nequis filiū adoptatū exheredet sub pena. ⁊ intelligitur ꝓm gl. ⁊ doc. si exheredat iniuste. sec⁹ si iuste: quia nō censetur promisisse de non exheredādo illum q merebit, ne det materia deliquēdi ꝯ patrē, vt in glo. in verbo, quare. vbi dicetur. Jtē hoc modo intelligendo, ꝑ istud pactū nō aufertur libera testamenti factio. ⁊ istud tangit gl. ma
16 gna. in pe. parte. vbi Bar. declarat. ibi dicet. ¶ † Nono no. ex tex. ibi dictio deneganda. ꝙ sententia lata sup negotio principali querele, nō parit exceptionē rei iudicate in iudicio pene, nec impedit refricari in iudicio pene illud ꝙ fuit iudicatū in pricipali, qñ ille qui petit penā est alius, vt est hic pater naturalis, cui promissa erat pena. agit ad penā, eo q2 sñia sibi non preiudicat q2 ipse nō fuit victus. idē si mortuo patre fili⁹ patri stipulāti successerit, ⁊ petit penā, li opponat de sñia per ꝙ fuit ꝓnunciatū eū fuisse iuste exheredatū, poterit in isto iudicio penali refricare, ⁊ ꝓbare ꝙ illa sñia fuit iiusta: q2 nūc venit vt alius ex ꝑsona alterius, diuerso iure ⁊ ex diuersa cā. Jdeo penalis nō est tūc accessoria ad primā actionē, ⁊ ita signāter limita tex. i. l. q Rome. §. duo fratres, vbi dixi. s. e. bñ facit ꝙ habetur in. l. modestinus. ff. de excep, ⁊ ita ēt Bar. ⁊ alij hic declarant. ⁊ Pau. de Ca. ad fi. his reputat istū tex. ꝑpetuo tenē
17 dum menti. ¶ † No. x. in versi. in eo antē. quod emācipatio ⁊ exheredatio i extraneo est res inepta. ⁊ ad hoc frequēter allegat iste tex. Ratio q2 emācipatio est liberatio patrie potestatis, nam emācipatio dicitur extra manū positio. ⁊ man⁹ capit ꝑ potestate. l. manumissiones. ff. de iust. ⁊ iure. Sꝫ iste nō erat in eius potestate, sꝫ omnino extraneus. Jtē exheredatio ē priuatio ab hereditate debita legitime, vt diffinit Bal. i rep. l. i suis. ff. de libe. ⁊ posthu. in. iiij. char. Sed ille cui nullo iure debet. ñ p̄t ꝓuari: q2 ꝓuatio ꝓsupponit habitum. l. decē. s. eo. Amplia qd̄ exheredatio facta de extraneo adeo est nulla, qd̄ nō confirmat ex adoptiōe postea sequuta. l. nō putauit. §. si qs emācipatū. ff. de ꝯtab. gl. i. l. filio. i p̄n. ff. de li. ⁊ post. Bar. hic. ¶ Limita istud notabile duob⁹ modis. Primo vt ꝓcedat i penitus extraneo, cui nullo iure debet hereditas. sec⁹ si est fili⁹ emācipat⁹: q2 licet dicat extrane⁹ a patria potestate. l. vnica. §. extraneum. C. de rei vxo. act. ⁊. l. si gñro. C. de iure do. tñ nō est extraneus a cōiunctione naturali sanguinis, ⁊ ei debet hr̃ditas de iure pretorio secundū ista iura, ⁊ etiā hodie. d iure ciuili. l. meminim⁹. C. de leg. here. ⁊. §. nullā vero. i auẗ. d here. ab intest. ⁊ sic nō est omnino extraneus, vt not. gl. in. l. vnica. §. ceteri. C. de i po. lucra. descr. li. x. Jdeo exheredatio i filio emācipato nō est res inepta. vt. l. iij. §. si emancipat⁹. ff. de cōtratab. ¶ Scd̄o limita nisi extrane⁹ esset heres institut⁹, ⁊ sic aliquo iure deberet sibi hereditas: tunc exheredatio i eo ñ est res inepta. l. paterfam. testamento. vbi Bar. ⁊ alij ad h̄ notat ff. de here. inst. gl. i. l. si certarū. §. si eodē. ff. de test. mil. Bar. ⁊ alij hic, Jbi tñ ponitur exheredatio large pro priuatione ab hereditate, nō autem proprie: q2 illa proprie cadit in suis heredibus ⁊ his qui loco suorum habent, prout etiā dicunt Raphael. Cu. ⁊ Pau. de Ca. hic. Ultimo no. ex tex. ibi q hoc nō facit licet superuacuo. i. qui nō emācipauit vl̄ heredauit licet esset extraneus ⁊ sic esset res inepta secundū intellectū Azo.
18 cōiter approbatū ꝙ † ad euadendum penā sufficit de facto aliquid fuisse factū: licet de iure fieri nō potuerit: ⁊ sic sufficit exheredare vel emācipare de facto, vt qs penā ꝓmissam euitet hoc enim ꝯtentes senserūt: q2 nō poterat de iure tractari vt filius qn̄ō erat filius: ergo de facto intellexerūt. Sed aduerte lꝫ omnes indifferenter ita transeunt tñ qñ stipulatio p̄t de iure impleri, nō sufficit ipsam esse impletā de facto: vt. l. stipulo ista. in prin. ⁊. §. quesitū. ⁊. §. hi qui. cū sequentibus. s. eo. Sꝫ exheredatio in extraneo pōt impleri de iure, instituēdo eū ꝓmo heredē, put dixi in notabili ꝓcedēti: ergo nō sufficit quod exheredauit de facto put Azo ⁊ oēs tenēt. Tenendo tñ suprascriptū notabile ꝙ est cōe nō obstat ꝙ nō pōt fieri de iure cēseat impossibile: cū impossibilitas sit nō solū de natura, sꝫ ēt de iure. l. generaliter. s. eo. ⁊ est gl. magistra. in. l. j. ⁊ ibi Bart. ⁊ alij. ff. de cōd. inst. ergo cōmitti nō pōt. l. impossibilis. ⁊. l. si homo mortu⁹. s. eo. Rñde ꝓm Dy. Bar. ⁊ alios qd̄ ꝯtrium procedit qñ nō p̄t fieri de iure: q2 ius ei resistit, ⁊ q2 reprobat: q2 ē turpe. sec⁹ si ius ei nō resistit neqꝫ assistit: q2 tūc saltē de facto dꝫ impleri ne incidat in penā, ꝙ Bar. reputat multū tenendū menti. Jdem tꝫ Bar. in. d. l. j. ff. de cōd. inst. Bal. Jmo. ⁊ alij i
19 l. impossibilis. s. eo. † Adde qd̄ similiter sufficit de facto fieri ꝙ d iure fieri ñ p̄t ad finē consequende actionis: vt. l. mulier. §. pe. ff. de cōd. inst. ⁊. l. meui⁹. in prin. ff. de ꝯd. ⁊ demō. Bart. in. l. vbi pactum. ad fi. C. de transac. Bal. notabiliter i. l. i. i vl. col. C. si a non cōp. iud. ⁊ in rub. C. de inst. ⁊ subst. ad fi. Sꝫ ad finem cōsequēde liberationis a debito principali: ⁊ eius pene: non dꝫ d facto impleri illud quod de iure impleri non pōt Unde si istud qd̄ ꝓmisit tibi ex causa lucratiua sub pena, ad te perueniat ex alia cā lucratiua, ñ teneor tibi dare de facto. l. inter stipulantē. §. si rem. s. eo. ⁊. l. oēs debitores. ff. de ac. ⁊ obl. An autē sufficiat de facto fieri, vt qs incurrat i penā est materia q̄ ponūt Bar. ⁊ alij in. l. cōtinu⁹. §. fi. j. o. ⁊ i. l. fi. C. si manci. ita fue. alie. Bar. in. d. l. vbi pactum in vl. colum. vbi dixi. ¶ Capio gl in verbo in vtroqꝫ casu. q̄ obscure ⁊ inepte videt loq: ibi. i. cū expulit vel nihil reliquit. istud est verū in se. vt i fine huius. §. Sed ꝓm hoc iste tex. ñ pri. determinaret ꝯ specie istam primā, q. ꝙ est falsum: q2 istud solum determinat in v̄s. sꝫ ⁊ si is. ¶ In ea. gl. ibi. Jtē cū exheredauit, vel emācipauit. Jstud est falsum ⁊ contra tex. in versicu. sed videamus nisi in-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

telligas gl.loqui scdm versiculuz quare. ¶ In ea.gl.ibi.z sic
in primo z tertio.dic q imo etiã in scdo stipulatio est vtilis,z
caue:qz iuriscõsult' solũ posuit duos cas'.s.qñ nõ adoptauit
vel qñ adoptauit,licet tres formauerit qõnes nisi gl. habuit
spectũ ad versiculũ z qd intersit.vbi põnunt tria dicta: gl. ñ
voluit pcederet i scdo.l.i alũno,sed istud reprobãt Bar.z alij
qz nõ subest rõ:qre magis stipulatio sit vtilis in tertio casu.l.
in cognato q̃ in scdo.s.ln alũno,prout gl.met sequẽs expsse te
nuit. ¶ In ea.gl.ibi,z caue tibi:qz in fi.videtur corrigere,scz
illud q dictũ est de eo q sine adoptione fuit tradit'. z hoc se
cundũ tertiũ intellectũ ibi positũ in gl.magna fi.sed ille itelle
ctus cõiter repbat z tenet intellect' Azo.sm quẽ nihil corri
gitur. ¶ In gl.sequẽti in verbo cõmittetur stipulatio dic me
20 lius vt dixi.s.in tex.in tertio nota. ¶ † In gl.in verbo quare
sic.No.ex ista gl.q qui in testamẽto exheredat illum quẽ p-
misit sub pena tractare vt filiũ,si iuste eũ exheredauit non in
cidit in penã:qz nõ cẽsetur pmisisse de nõ exheredãdo illũ si-
merebitur,ne detur materia delinquẽdi,vt in gl. Pro ista cõ
clusione gl.mouetur Bar.ɔ Guidonez de suzaria alia ratio
ne. Nam pater in vita z in morte põt imponere penã tali filio
demerito.l.iij.z.l.congruentibus.C.d patria po.ergo pacto
ɔhentiũ tolli vel remitti nõ põt.l.iurisgẽtium.§.si paciscar.
ff.de pactis.Sz ista rõ Bar.vt etiã dicit Aret. nihil valet:qz
d.§.si paciscar.loquitur qñ pena que imponit pro delicto res
picit iteresse publicũ,illa nõ pt per pactũ remitti,sed hic pe-
na exheredatiõis respicit priuatũ interesse testatoris,z illa pt
remitti,ẽt si sit inducta ad vindicta.l.j.§.vsq adeo.z ibi Bar
z.l.nõ solũ.in prin.ff.de iniurijs. Item sunt alique cause igra
titudinis enumerate.in.§.causas.in aut.vt cũ de appel.cog.
que nullo modo sonant in delictum.nec puniũtur aliqua pẽa
de iure,z tamẽ propter illas permittit exheredatio:ergo ap
pareat q facultas exheredandi nõ cõpetit patri ad puniẽduz
delictũ,sed tanq satisfactio quedam sue offense.alias nõ da-
retur facultas exheredãdi,vbi non esset delictũ,q esset falsuz
21 per predicta.vnde melior est ratio quã gl.assignat. ¶ † Iste
tex.cũ gl.inducit per Bar.ad duas notabiles qõnes. Pria
q si partes in cõpmissio facto in arbitriũ vel arbitratorẽ,p-
miserũt stare snie seu laudo arbitri,z nõ petere eã reduci ad
arbitriũ boni viri sub certa pena intelligit si laudũ fuerit e-
quum.secus si fuerit inique arbitratus,ne detur arbitro ma
teria delinquendi,vt hac.gl.z ita cõsuluit Py.in consi.lxxvi
incipiẽte. Ptolomeus manẽtis.z per eũdẽ late in regula scie
ti.de.re.iur.in.vj. Idẽ tenẽt cõmuniter alij,z ista opinio ser-
uat de ɔsuetudine sz Rap.Lu.hic. Idẽ Bar.z alij i.l.societa
tẽ.§.arbitrorũ.ff.p so:i.l.cũ antea.C.d arb.Lan.i.c.qntaual
lis.de iureiu.z ibi late do.Abb.in.xiij.col.z trib' sequẽtib'.
22 † Imo partes nõ possent etiam expresse promittere ne liceat
reducere ad arbitrium boni viri si inique arbitretur:qz indu
ceretur ad delinquendũ,vt hac gl.z dol' futurus remitti non
põt.l.si vnus.§.illud.ff.de pac.imo etiã si renũciatio eẽt iura
mento firmata,adhuc põt peti reductio,si inique fuerit arbi
tratus:vt est tex.valde solennis licet vulgat' in.l.si libertus
ita iurauerit.ff.de ope.liber. Bar.in.l.fi.per illum tex.ff.q sa
tis.cog.z i.d.§.arbitrorũ in vlti.col.Lu.Ro.in repe.rubri.ff.
de arb.in.ix.z.x.col.Lano.in.d.c.qntauallis.Old. lauden.i
cõsi.clxvi.qd incipit primũ de quo queritur.late do. Ant.de
Butr.in consi.xiiij.quod incipit questio hec dubia vulgaris
habet. ¶ Sed aduerte secundum Rap.Lu.hic,q rõ cõmu-
23 nis doctorum nõ vr esse cõcludens,† eo qz appellationi põt
renũciari,vt est tex.in.l.fi in fi.C.de tẽp.appel.z reductio ad
arbitriũ boni viri est species quedã appellationis.l.ñ distin
guem'.§.cũ qdã.ff.de arbitris.z tamen per talẽ renunciatio
nem iudex non inducit ad delinquẽdũ qz iudex nihilomin'
de dolo teneretur faciẽs litẽ suã.l.fi.ff.de vari.z extraor.cog
z inst.de obl.que ex quasi delicto.in prin. Unde etiam actio
de dolo daretur tunc ɔ arbitratorem.vt.l.arbitrio.§.de eo.
ff.de dolo.vbi si vendidi tibi decem saccos frumẽti ad mẽsu
ram quam prestabit titius,z titius prestitit malam mensurã,
tenetur de dolo:qz vt vir bonus fuit electus,z malam mensu
rã pstitit:ergo non est verum fundamentũ doctorum q arbi
tro vel iudici detur materia delinquẽdi,lz per pactũ tollatur
facultas appellãdi vl reductionis ad arbitriũ boni viri. Idẽ
etiam tenet Rap.Lu.in.l.j.§.si quis ante.ff.a qb' app. non
lic.per rõnẽ proxime adductã.z ibi dicit quod ita alias alle-
gauit in cõspectu magnorũ doctorũ,z placuit eis fundamen
tum suũ. Tamen in practica sm eũ nõ est recedendũ a cõmu
ni sententia. ¶ Sed defendendo cõez sentẽtiã pt rñdere ad rõ
nem Rap.licet videat colorata ex mẽte Bar.z alior in.d.l.
j.§.si qs ante.q aliud sit in reductione ad arbitriũ boni viri,
cui in effectu non pt renunciari,z aliud in appellatione. Ra-
tio diuersitatis est qz iudices pter eorũ pitiã sunt electi.l.j.
in fi.ff.de off.pretec.preto.z est optimus tex.in aut.de iu.in
prin. Itẽ iudices in prin.eorũ officij iurãt bene iudicare,vt i
aut.iusiurãdũ q prestatur ab his. Item deputant a superiore
etiã inuitis partibus.l.inter stipulantẽ.§.sicut.s.eo. Com-
promissum autem fit de volũtate partium.in arbitrũ vt in bo
nũ virũ,z sic nõ est tanta presumptio q bene iudicet,presertim
cũ nõ vt periti,prout iudices,eligunt. ¶ Tenendo cõmunez
sententiã,q nõ obstãte pacto penali seu renũciatione,possit pe
ti reductio ad arbitriũ boni viri:qz pars enormit ledit. Adde
q per hoc notabiliter cõsuluerũt ambo Raphaeles.s. Rap.
Fulg.z Rap.Cu.in cõsi.ccx.q icipit statuto ciuitatis Vicẽ.
in.ij.z vlt.col.q statutũ disponẽs,q a laudo arbitratoris nõ
possit peti reductio ad arbitriũ boni viri. intelligit nisi pars
sit enormiter lesa,sicut itelligitur pactũ vel renũciatio vt hic
arguẽdo de pacto ad statutũ,quod arg.est validum, vt est gl.
in.l.non impossibile in fi.vbi dixi.ff.de pac.z gl. in rub.C.de
decre.decu.li.x.z illud consiliũ Rap.Ful.est informis expres-
sum in cons.cx.quod inci.super eo quod primo loco qrit. in
vlt.dubio.z in consi.ccxxiiij.quod incipit qñiam in singulis.
Rap.Lu.in cõsi.l.quod incipit stãte statuto ciuitatis Vincẽ.
no.quia est bona limitatio in practica ad dictũ statutum.Sz
eorum fundamentum nõ videtur mihi bonum.qz argunt de
pacto ad statutum,z sic de minori ad maius.vnde non est bo-
na arg.z reductio ad arbitrium boni viri non põt remitti per
statutum:ergo nec pactũ.vt.l.non est singulis.ff. de reg.iur.
24 Bar.in.l.alia.§.eleganter.ff.sol.ma.vnde tu meli' pb. † Nã
a pari potentia procedunt pactũ iuratũ,z statutũ.ita singula
rit tz Bar.in.l.fi.circa medium.in.iij.col.C.de pac.Bal.i.l.
i xv.co.C.de sum.tri.sed si quis renuntiauerit reductioni ad
arbitriũ boni viri cũ iuramẽto,intelligit si nõ sit enormiter le
sus,vt est tex.in.d.l.si libert' ita iurauerit.ff.de ope.li.z dixi
s.ergo similiter debet intelligi dictũ statutũ. ¶ Ultra dictã
rationem minor q non allegauerint in terminis Bal.in.l.cũ
25 antea.in vlt.co.C.de arb.vbi tenet † q statutum toliens redu
ctionẽ ad arbitriũ boni viri.intelligit nisi dolus vel lata cul-
pa arbitratoris interuenerit,z sic enormis lesio,probatur ɔiũ
ctione duarum.ll.scilicet.l.diẽ pferre.C.stari.z.l.nõ distingue
mus.§.cũ quidã.ff.de arb. Idem tenet Ang.in cõsi.clxxij.i
cipien.laudẽ arbitratoris.do.Abb.in cõsi.xliiij.pme partis
q icipit psenti qstione. Pe.de Anc.in cõsi.ccvij.q incipit in
questione.in penu.co.Jo.de Ana.in consi.xvj.quod incipit i
26 viso puncto.Lu.Ro.in cõsi.xc.q inc.viso themate. ¶ † Se-
cundo per istũ tex.cum gl.decidit Bar.quod princeps qui p
misit defendere alicui castrũ,nõ tenetur defendere quãdo iu-
ste sibi infertur bellũ,z qñ cõmisit delictũ propter q exercit'
sit ɔ eum,vt hic,z.c.dño guerram.in prin.in ti.hic finitur lex
Cõtradi.in vsi.feudo.z istud facit sm Ang. Imo.z Raph.ad
ligas z cõiunctiones quas inuicẽ faciunt ciuitates,vel prin-
cipes promittentes se inuicẽ defendere ɔ omnes. nã intelli-
guntur si iniuste offendantur.vnde si vn' ipsorũ incipit guer-
rã sine causa ɔ tertium,nõ tenetur colligati dare subsidiuz in
tali guerra.tuti' tñ est sm Ange.z Imo.in pactis lige expri
mere q nullus teneat alteri dare subsidiũ in guerra noua,q̃
mouet ɔ aliũ sine cõscientia aliorũ colligatorũ,z pl' nõ dicunt
Alij nihil tangũt. ¶ Tu vltra scribẽtes adde primo inquãtũ
Bar.allegat pro se tex.in.d.c.domino guerrã.in prin.qd il-
27 le videt pbare ɔriũ.ibi enĩ est tex.mirabilis q vasallus † tene
tur iuuare dñm etiã habẽtẽ causam iniustam ad eũ defendẽ-
dum,sed ad offendendum aliũ potest si vult non tamen cogi-
tur,nec per hoc perdit feudum Bal.ibi.ij.col.reputat illũ ca
sum esse mirabilem,z multũ inuehit ɔ anthores illius tex.sci
licet Obertum z Gerardũ tãq fuerint duo pecora vt ibi lati'
per eum.Sz idem Bar.in.l.si quis in graui.§.si marit'.ff.ad
silla.notat ex illo tex.q vasallus nõ tenet iuuare dñum iniu-
ste.Ad hoc ẽt alle.d.c.domino guerram.in pri. qui vt dixi p
bat ɔriũ nisi Bar.põderauit scdm casum.Idẽ cum Bar. te-
net etiã Bal.in.c.imperialẽ.§.fi.ad fi.de phi.feu.alie.p Fe-
deri.Ego pro hoc allego tibi bonũ tex.i.c.ego.n.eps.i vbo
mala captione.de iureiu.vbi est tex.no.q vasallus non tenet
defendere dñm qui iuste capit,vel qui iuste offenditur. ¶ Se
cundo adde illud q no.Ang.in.d.l.si qs in graui.§.j.i ver.si
28 marit'.vbi per illũ tex.no.† quod principes vel reges colli-
gati seu cõfederati,qui tenent inuicẽ se iuuare,nõ tamẽ debet
prestare iuuamen facienti guerram iniustã,quod valde nota.
¶ Tertio adde quod vult gl.not.in c.recipimus.z ibi domi
29 nus Abb.no.de priuilegijs.qui tenet † quod priceps vl rex
recipiens aliquem sub protectione sua non tenetur eũ defen
dere,nisi cum iniuste grauant.ibidem etiã no.do.Abb.in vlt.
nota.q si guerra iuste moueatur contra receptos sub prote-

ctione non

ctione:nõ tenet recipiens eos defendere.Accedat q vult gl.
30 no.in.c.pro illorũ.i vbo ɔdictores.de pre.que vult† que clau
sula q̃ quotidie apponit in literis pape,amoto quolibet ɔdic
tore, intelligitur de his qui d facto se opponũt,z nõ de hisq
de iure se opponunt.z quod no.do.Abb.post Jo.An.in.c.in
timauit.de test.nota bene pdicta: q2 de eis sepe interrogabe
ris.¶Gl.fi.in verbo superuacuo diuidit in tres partes.In
pria ponit qnq3 intellect9 ad versi.si obscure dicẽtẽ.in eo qui
hoc non facit,licet su puacuo dici tamẽ poterit cõmissam esse
stipulationẽ.In secunda per viam notabilis remouet forte ɔ
riũ.q.j.formabo.In tertia ex predictis intellectibus infert
ad tex.scda ibi,z nota q nõ valet pẽa.tertia z vltima ẽ ibi.itẽ
no.ex predictis.¶In prima parte gl.aduerte ad q̃tuor p in
tellectu huius gl.z litere.Primo q licet glo.videat ponere
quinq3 lecturas ad v.fi.s.in eo q hoc non facit,tamẽ in effectu
sunt tres pncipales.Una q v.in eo.loquatur in eo qui non
adoptauit,vt in primo casu hui9.l.z istũ intellectũ psequunt.
tres prime lecture gl.Secundus intellectus est q versiculus
in eo.loquat in eo qui adoptauit.z hunc psequit qnta lectur.
gl.Tertius intellectus est q dictus ver.in eo.loquat in vtro
q3 casu huius legis.z sic in eo qui adoptauit, z etiã in eo q nõ
adoptauit,z hunc intellectum prosequit quarta lectura Azo.
approbata per gl.z doc.Secundo aduerte q illa vba tex.q
hoc non facit dupliciter exponunt in gl.Uno modo q nõ ado
ptauit,z hunc intellectum prosequunt tres prime lecture gl.
Secundo modo z melius exponũtur qui hoc non facit: id est
nõ exheredat vel emancipat,sed de domo expellit vel prete
rit.z hanc expositionẽ sequitur quarta approbata z quinta.
Tertio attende qd illa verba licet superuacuo,sm vnũ intelle
ctũ respiciũt illud qd hic dicitur de cõmissione stipulationis,
z hũc intellectũ psequit prima lec.Alio mõ respiciũt illud q
dictũ est de exheredatione z emancipatione, z hãc expositionẽ
psequunt alie lectu.Quarto attende q illa verba vtitur iure
patrio.pñt respicere precedentia,z sic versiculũ s3 si ei.pñt et
respicere sequẽtia.z sic v.in eo aũt q hoc nõ facit.put tãgit in
scda lectura.¶Tene quartã lecturã Azo.quã gl.z do.appro
bãt que planior est z magis d mẽte litere.Reliquas reproba vt
p Bar.Ang.Jmo.z alios hic.Na prima lectura q̃ vult in eo
q nõ adoptauit cõmitti stipulationẽ, si exheredet vl emanci-
pet,l3 nõ cũ effectu:q2 obstat exceptio,nõ est bona:q2 imo ipso
iure nõ d2 pmitti tũc stipulatio,cũ talia ɔsueuerit circa filios
fieri,z sic nõ tractauit eũ aliter q3 filiũ,z pñr nõ fecit ɔ vba sti
pulatiõis:q2 patrio iure vsus est,vt in ver.sed videam9.Et p
hoc patet multominus pcedere scdam lecturã,q̃ vult i dicto
casu stipulationẽ esse cõmissam cũ effectu.Tertia lectu.q̃ vult
qd tex.nõ decidat penã esse cõmissã, s3 interrogatiue pcedat
est ɔ tex.s.in versi.rñdi stipulatio vtilis est,z dicere qd ille v.
corrigatur p istũ finẽ,est male dictũ: q2 nõ est presumendum
qd iuriscõsult9 in eadẽ.l.incõtinẽti se correxerit.l.nõ adea.ff.
de cõd.z demon.Jtẽ iste tex.nõ stat suspensiue nec interroga
tiue,sed determinatiue,z expsse determinat stipulationẽ esse
cõmissam.¶Quinta lectura nõ est bona nec de mente litere:
q2 sm eam non soluerent prima questio tex.de eo q nõ adopta
31 uit.Jtem illa verba l3 su puacuo.essent inepte posita.¶†In
scda parte gl.opponitur fortiter ɔ tex.nã stipulatio qua pro-
mittis aliquẽ ñ exheredare sub pena,restrigit liberã facultatẽ
testãdi:ergo nõ valet qa est ɔ bonos mores.l.stipulatio hoc
mõ cõcepta.§.c.Nam pmittendo nõ exheredare sub pena in
effectu pmittis eũ istituere heredẽ.z sic est pactũ affirmatiuũ
de futura successione.qd similiter est improbatũ a iure.l.fi.C.
de pac.z.l.cũ duobus.§.idem rñdet.ff.p socio.gl.respondet
qd aliud est qñ pmitto aliquẽ istituere sub pena,z nõ v3,ita p
cedit ɔtrium.Aliud qñ pmitto aliquẽ nõ exheredare, z istud
bene valet vt hic,licet videat equiualere primo s3 gl.sed ista
differentia esset verbalis z nõ realis ɔ.l.ij.in fi.C.cõmunia de
leg.Preterea ɔ gl.quod nõ equiualeat, facit q2 inter teneri
instituere aliquẽ sub pena,z teneri nõ exheredare sub pena.
est dare medium.scilicet preterire,z sic tacere,quo casu d2 nõ
exheredare.sed nõ dicit instituere. Nã qui promittit penã si
talem nõ instituerit,necessitatur ad faciendum testamentum,
z instituendũ illum,vt stipulatio valeat.secus qñ pmittit pe-
nam si talem exheredauerit,nam non necessitatẽ ad faciendũ
testamentũ,imo põt ab intestato decedere.Bar.per verba ali
qualiter obscura aliter rñdet.S3 ego clarius penã.nã iste tex.
loquit in adoptãte,q pmisit nõ exheredare adoptatũ sub pe
na z iste sicut poterat iuste exheredare añ iterpositã stiplonẽ,
ita z post eã nunc põt,z exheredãdo ex iusta cã nõ icidit in pe
nã z sic nõ admittit sibi libera facultas testãdi.Si autẽ exhe-
redat iniuste.z tũc ɔmittit pena: q2 etiã sine pacto necessita-
bat ex dispositiõe iuris cõis,ad ñ faciẽdũ talẽ exheredationẽ
iniustã ɔ q3 lex subuenit p q̃relã z sic illud qd h3 necesse facere
de iure cõmuni,deducit in stipulatione penalẽ.sed in eo q non
adoptauit nõ loquit iste ver.quare.sed loqt ver.sequẽ.s.in eo
aũt q nõ adoptauit, q loquit qñ simplr pmisit eũ tractare vt fi
liũ:z tũc põt eũ exheredare de facto dicẽdo exheredo te de fa
cto,z hoc mõ euadet penã,vt dixi.i tex.in vl.no.z isto mõ põt
relinquere hereditatẽ suã cui vult z sic ñ admittit sibi libera
facultas testãdi z hoc mõ cessat oppositio.õ.facta.S3 si psup
poneremus qd iste qui nõ adoptauit,pmisisset duo copulatiue
scilicet tractare eũ vt filiũ.itẽ eũ nõ exheredare sub pena:tũc
nõ valeret:q2 auferret liberã testamẽti factionẽ:q2 si eũ pteri
ret,icideret i penã vigore pmi capitis,q̃ pmisit eũ tractare vt
filiũ.vt hoc tex.in fi.Si aũt eũ exheredaret icideret i penã ex
scdo capite,q̃ pmisit eũ non exheredare sub pena, z sic metu
pene cogeret eũ istituere:ideo tũc nõ valeret.¶Extra gl.ad
32 intellectũ hui9.l.sub ɔpẽdio cõclude sm Bar.† q q promisit
aliquẽ tractare vt filiũ sub pena,si eũ expellat d domo sine cã
incidit in penã,vt hic.sec9 si cũ causa.l.ij.z.iij.C.de pa.po.Si
aũt nõ induat eũ vt alios filios suos,sufficit si facit illud ad q
tenetur officio iudicis,z ad quod fili9 posset eũ cogere officio
iudicis.l.si quis a liberis.ij.si vel parens.ff.de lib.agn.intel
lige nisi pmisisset eũ tractare vt alios filios,scdm Bar.hic in
fi.z Pau.de Ca.hic in pe.col.Jtẽ põt eũ exheredare cũ iser
tione cause legitime,alias incideret in penã vt in aut.nõ l3.z
in corpore vnde sumit.C.de lib.pte.Causa aũt legitima inser
ta in exheredatione,l3 nõ pbet postea p heredes, nõ cõmittit
pena:q2 d2 tractasse eũ vt filiũ,z illud ñ pbare causã,fuit defe
ctus seu culpa heredũ,z nõ testatoris.Jtẽ si eũ instituat in re
certa,d2 tractare vt fili9.l.omnimõ.C.de inof.test.l3 nõ agat
ad supplemẽtũ vt fili9,sicut nõ habet q̃relã.vt hic,vñ stiplo pe
nalis cõmittit si oino ptereat.S3 caue:q2 isto mõ posset de fa
cili euadi pena instituẽdo in re certa,z sic in aliquo modico,z
isto modo videret q dispositio huius.l.posset i hoc reddi elu
soria.Similiter si dcesserit itestat9,d2 eũ tractasse vt filiũ nec
ei9 heredes ad aliqd tenẽt:q2 vti patrio iure coheret psone,
nisi i pmissiõe sit facta mẽtio hrdis,z tũc hrs tenet eũ tracta-
re.vt testatoris filiũ.vñ ɔsiliũ est s3 Bar.q vba stipulationis
ita late ɔcipiant,qd oẽs cas9 pdictos spãliter cõprehendant,
z hoc mõ etiã tollit illud qd statim dicebã.qd stiplo posset red
di elusoria instituẽdo in aliquo minimo.nã i hoc stiplo debet
33 etiã lati9 cõcipi.¶†Sed an ille q pmisit aliquẽ tractare vt
filiũ,teneat eũ mittere ad scholas literarias: z si nõ tradidit
eũ ad disciplinã,incidat in penã.Bar.t3 qd sic:si facultates pa
tiuntur,z conditio queri nõ repugnat p.l.qui filiũ.ff.vbi pub.
educ.debeat.z filius posset hoc a patre petere p hãc.l sm eũ
Ang.hic in.ij.co.dicit hoc esse falsum p illud quod ipsemet
Bar.t3 in.l.de bonis.§.nõ solũ.ff.de carbo.edi.S3 sm Jmo.
melius facit qd tenet idẽ Bar.in.l.legatis.ff.de alimẽ.z cib.
le.tũ Jmo.tenet cũ Bar.z rñdet ad.d.§.nõ solũ.z ad.l.lega
tis.qd loquũt i eo q pmisit alimẽta prestare,quo casu nũ tene
tur cum tradere ad disciplinã,nec etiam facere expẽsas stu-
dij.Hic aũt loquunt in eo q pmisit tractare vt filiũ qui tenet
ratione pmissionis facere ea,q̃ filijs patres,ratiõe sanguinis
facere tenẽtur,quo casu qñ alimẽta debent rõne sanguinis de
bent etiã expẽse ad disciplinã:sm Bar.i.d.l.legatis Ang.in
l.cũ hi.§.qui transigit.ff.de transa.Breuiter tene qd tenet fa
cere expẽsas q̃ ad disciplinã grãmatice,que est quasi necessa-
ria:vel facere eum doceri aliquam partẽ,put puer apt9 appa
rebit:scdm Bar.j.in penul.q.Unde lege Solonis facitũ erat
filiũ ñ debere pati i necessaria vite subsidia a q̃ nullam artem
accepisset:vt refert plutarch9 i vita Solonis,folio.vj.Nõ au-
tem tenetur pater facere expẽsas in faciendo eũ studere in iu
re ciuili aut medicina.l.j.§.nec castrẽse.ff.de coll.bo.ita ɔclu
dit z hñ Bar.i.d.l.de bonis.§.nõ solũ.Raph.cum.hic Ang.
in aut.res q̃.vlt.col.C.cõia de le.z in.l.j.C.de carb.edi.Lud.
rom.in.l.si donatione.C.de colla.¶Jtẽ per istã legem dicit
34 Bar.se dixisse in questione de facto,† qd ciuitas q̃ prom sit
tractare feneratorem vt ciuem,non facit cõtra pacta,statuen
do specialiter ɔtra eum quod nõ possit cõuenire debitores suos
vsq3 ad trienniũ:q2 etiã ɔ ciues suos originarios solet cõcedi
exceptio temporalis:z sic dilatoria,nõ aũt ppetua,vt.l.q̃ties
C.de pci.imp.offe.Jdẽ s3 An.z Jmo,z arc.in tertio notabili.
Si ciuitas tali feneratori imponeret collectas,vel alia onera
ɔsueta ciuibus imponi.Sec9 s3 Bar.si ciuitas pmisisset tra
ctare feneratorem vt alios ciues:tunc faciẽdo ɔ eam legẽ spẽ
cialem faceret contra pacta:nisi idẽ ɔ alios similiter statuis-
set sicut hic:si pmisisset eũ tractare vt alios filios:ideo caute
sunt ɔcipiẽda talia pacta sm eum.zc.z Bart.trãseunt Angel.
Jmo.Pau.de ca.z alij hic.Natius Arc.in.ix.col.z duabus
sequentibus vsque ad finem.Et dicit Bal.in.l.ij.in.fin.C.de

ope.lib.ꝙ verbū tractare importat verum factū hoīs,nō tā
tū ore sȝ o pe p illū tex.ī verbo cōseruare.ꝙ est idē ꝙ tractare
35 ṡm eū.¶†Ultimo Bar.circa ostēsionē ꝛ iactātiā commemo
rat vitā,ꝛ studiorꝫ suorꝫ pgressum,ꝙ ī.xiiij.an etatis sue cepe
rit audire iura ciuilia ī ciuitate Perusij,sub dn̄o Cy.de Pi
storio.ꝛ ī.xx.an.Bononie publice repetijt:ꝛ in.xxj.anno fuit
doctorat⁹.Adde ꝙ Bar.in.xx.anno etatis sue cōposuit subti
lissimā repetitionē.l.si is q p ēptore.ff.ð vsuca.ꝛ eā repetijt p
mo anno quo ī gn̄ali studio Pisano legere īcepit,ꝛ fuit pri
ma lex q̄ suis auditorib⁹ in scriptis tradidit.vt ipse Bar.ibi
refert in fine illius repetitionis.Itē dt Bal.in repeti.l.j.ī.xij
col.C.qui accu.non pos.ꝙ Bar.fuit homo multum inherens
practice,ꝛ fuit assessor,p̄rimo Tuderti,postea Pisis,vbi lege
re incepit,deinde venit ad ciuitatē Perusij,vbi legendo opti
mus fact⁹ est.Itē Bal.ī.c.vasall⁹.ij.si de feu.defun.cōten.sit
inter do.ꝛ agna.in vsi.feu.dicit ꝙ ille q multū ptulit ingenio
fuit Bar.de saxo ferra.ꝛ refert Bar.sibi dixisse.ꝙ illud ꝙ suū
fabricauerat ingeniū.erat lectura Cy.dubitāter respōdētis:
ꝛ relinquētis cogitandū,nō dabat ei terminus ꝛ materia ad
deliberandum.Idem Bal.in.c.j.in princ.vlt.col.de suc.feu
dicit ꝙ Bar.fuit subtilis homo,ꝛ doctor suus,tamen semper
tenebat opiniones multū placentes laicis,ꝛ hoc fecit opinio
nibus suis multum de honore,ṡm eum.Idem Bal.in.l.edi
36 ta.in pe.co.in fi.C.eden.dicit †ꝙ Bar.de saxo fer.preceptor
suus illustris tractatum de testib⁹ morte p̄uētus reliquit in
cōpletū:qui vltra etiam quā legistas expediat,cum intellectu
volauerat ad ea que nō possūt intelligi,nisi p summos viros,
qui cognoscūt genus,ꝛ differentias,ꝛ virtutes ꝛ vitia q̄ gene
rantur ex acti Unde Bal.ad illum tractatum suspirans sub
iūgit,qs dabit mihi pennas colūbe ꝛ alte euolabo.Carolus
quartus Romanorum imperator Bar.numero suorū consi
liariorū aggregauit,ꝛ eum suosq; posteros quos legū docto
res esse cōtingeret,legitimationis,ꝛ cōcessiōis,venie etatis,
alijsq; priuilegijs gratijs premiauit,vt ipsemet Bartolus re
fert in extra vagāti ad reprimēdū sup rubrica.Uñ dt Angel.
in.l.qsqs.C.ad.l.Juli.male.ꝙ Carolus summ⁹ princeps ex
quo Bar.in suū cōsiliariū assūpsit,ꝛ eidē arma donauit,fecit
eū illustrē:qr oēs cōsiliarij consistorij principis intelligūtur
esse illustres,vt ibi virorū illustriū,ꝙ vltimū alias reꝓbauiin
l.j.in p̄n.ff.ð off.ei⁹ cui man.est iuris.Lu.Ro.in sing.dccxij.
quod incipit q̄ro a te isti Joculatores,refert quod Bar.adeo
frugi vita fuit,ꝙ comedebat panē ad pond⁹,vt haberet intel
lectum pariter dispositū,ꝛ nunq̄ alteratū.Pau.de Ca.in.l.
testamento.C.de impub.refert audiuisse a Baldo in voce,ꝙ
illa fuit prima lex q̄ Bar.repetierit in studio pusino,cū esset
ibi nouiter electus de ciuitate Pisarū,ꝛ cū ibi nouiter lege
ret,recitauit ibidē totā materiā iuris accrescendi,q̄ ipse po
suerat.in.l.re cōiūcti.ff.de leg.iij.quā.l.repetierat Pisis so
lēnissime vltra omnes alios.Et tūc in Perusio acq̄uit ma
gnā famā.ꝛ incepit vocari summus iuris cōmētator,ꝛ ꝙ de to
37 ta Italia illud cōcurrebāt oēs scholares.†Idē Pau.de Ca.
in.l.ij.minorē.C.de in integ.rest.min.refert quod Bar.in re
pe.l.de etate.ff.ð min.valde subtiliter,ꝛ vtilissime tractauit
materiā q̄liter ꝓbet etas minor,ꝛ quod audiuit a quodā car
dinali qui erat tpe suo,ꝙ qn̄ Bar.repetijt illā.l prius stetit p
quinq; annos ad cōpilandum illam repetitionē,ꝛ ita dixit in
cathedra illi dn̄o cardinali,q erat ei⁹ scholaris ꝛ auditor.Et
dt Pau.de Cast.ꝙ vr̄ sibi multū verisimile,postq̄ ibi posuit
tot subtilitates,ꝛ tot pulchra,ꝙ est vnū miraculū,ꝛ nūc pude
ret vnū scholare dicere,qd consumpserit sex menses in vna
repetitione.Sȝ hodie fiunt repetitiōes de duodena respectu
illarū Bart.q̄ donec leges durabūt erūt in perpetua fama ꝛ
memoria,ita ibi Pau.ð Ca.Bal.vbiq; cū magna veneratio
ne appellat Bar.dn̄m ꝛ preceptorem suū.vade Bal.i.c.quo
niā ꝯ falsam.in.xvij.col.de prob.appellat Bar.summum do
ctorē,ꝛ preceptorē suū.ꝛ in.d.l.edita.in pen.col.in fi.appel
lat Bar.preceptorē suū illustrem.ꝛ in cōs.ccccxxxvij.prime
partis ꝙ inc.quedam puella in.j.co.appellat Bart.doctorē
eximium ꝛ preceptorem suū.ꝛ in cōs.cccclxxxvj.tertie par
tis quod ici.licet accessores eūtes post Bar.sicut ceci.appel
lat Bar.preclarū doctorem suū.Ang.in consi.xv.ꝙ inc.que
cūq; diximus.dtq; Bart.de saxo ferrat.est lucerna iuris.Et
idē Ang.in cōsi.xli.ꝙ inc.in questione p̄dicta.ita ꝓfunde dt
qd Bar.est iuris ciuilis speculum ꝛ lucerna.Abb.in.c.cū no
bilis.in penu.col.de prescr.dicit quod Bart.omniū iudicio,
cunctos scribentes in eq̄tate ꝛ veritate ante cessit.ꝛ in consil.
clxxx.qd inc.in qō.que ad p̄sens vertitur inter dominā flo
ridā.in.iij.col.dt quod Bar.doctor excellētissimus,raro a se
mita veritatis,ꝛ equitate iudicatur aberrasse.Pe.de Anch.
in proemio suo sexti dicit Bar.esse lumen iuris Ludo.Ro.in
cōsi.cccclix.inci.quo ad primū proposite cōsultationis arti
culū.dicit ꝙ quicquid alias legēdo tenuerit,tn̄ nunc cōsulen
do nō recedit ab opi.Bart.in qua sem p esse solet substantia
veritatis.Et in cōsi.cccclxxx.qd inc.in casu ꝓposite consulta
tionis de duabus substitutionib⁹,appellāt Bar.eximiā iuris
nostri virtutē.An.ð Are.in.§.fi.in.iiij.col.in p̄n.inst.de pu.
subst.dt Bar.esse omniū legistarū magistrū.Fran.de Are.in
consi.clv.ꝙ inc.periculosum est.circa finē.dicit ꝙ Bart.fuit
pater iuris.Jo.Bap.de sancto Seuerino in tractatu de mō
studendi.in.iiij.char.in pe.co.dt Bar.in iure ciuili fuisse prin
cipem,ꝛ eius dictis semp inesse clausulā veritatis ꝛ ꝙ bonus
38 Bartolista optim⁹ iurista est cēsend⁹,†ꝛ ꝙ in Hispania ꝛ Lu
sitania decreto regio ꝛ cōmuni illarū patriarū est sancitū pu
blica cōstitutione,prout dicit se alias audiuisse a q̄busdā au
ditoribus suis illarū partiū,ꝙ in casib⁹ in q̄bus reperit ꝯdi
ctio doctorū,opinio Bar.p̄ualeat,tanq̄ p̄ncipalior,ꝛ ṡm illā
iudicet.vnde ꝛ Hispani tm̄ deferunt Bar.nos itali q̄d facere
debemus ṡm eū.¶Tamē tanta ingenij felicitas que ī Bar.
effulsit,nō potuit quorundā indignis decretātiū legistarū acu
leis carere.Signorolus de homodeis Mediolanēsis in ꝯsi.
cclij.ṡm lecturā meā,quod inc.dicimus ꝛ consulimus in.iij.
col.dt ꝙ Bar.habuit opiniōes fantasticas.Bald.ī consi.cxij.
scd̄e partis ꝙ inc.de generali natura pactorū.in vlt.col.dicit
ꝙ Bar.raro bene loq̄t q ꝯ oēs loquūt.Bal.in cōsi.cccclxxvij.
quarte ptis ꝙ inc.punct⁹ qōnis talis est,q dā dedit dotes.in
vlt.col.appellat Bar.vñ doctorellū,subdens ꝙ de talibus
doctorellis in iudicando nō est curandum.Bal.in.l.vtrū in
fi.ff.de pet.her.dicit ꝙ Bar.in.l.pretor.§.ꝙ de fructib⁹.ff.
de bo.auth.iud.pos.transportauit verba Cy.in.d.l.vtrū.ꝛ si
bi ea ipudēter ascripsit.Et idē Bal.in.l.precib⁹.in.xiij.co.i
p̄n.C.de imp.ꝛ alijs subst.ꝛ dt ꝙ Bar.ī multis tacuit veterū
noīa,ꝛ sibi applicauit ingenia aliorū.ꝙ faciēdū nō est.vbi la⁹
recte querit.ꝛ ꝙ Bar.ascripsit sibi opiniones Nicolai de ma
tarellis mutinēsis,antiq doctoris.vnde aut Bar.fuit fur,aut
in duob⁹ corporib⁹ fuit vna forma intellect⁹.Ang.ꝛ Pauli.
de Ca.in.l.si qs seruo.ff.ð sol.dicūt ꝙ Bar.ð dictis dn̄i frā
cisci tigrini ð pisis fecit sibi multū honorē,ꝛ pax ipsi dn̄o frā
39 cisco:qr ipsum nūq̄ allegabat vel raro.†Rap.Cu.in l.natu
raliter.§.nihil cōe.ff.de acq.pos.vt ibi etiā refert do.Alex.in
xviij.co.dt ꝙ Bar.cōsueuit pei⁹ loq in repeti.suis,q̄ alibi,ꝛ
ideo in repeti.l.si is q p emptore.ff.ð vsuca.dānat in multis
decisionibus.Similiter in repeti.l.si cōstāte ī prin.ff.so.ma.
refert Pau.de Ca.in.d.l.si constante in prin.qd Bar.prin
cipiū illius legis repetijt in iuuētute sua,anteq̄ scriberet in iu
re ciuili,in ciuitate pisana vbi legebat,ꝛ postea noluit in sene
ctute aliqd ð ea immutare,vt appareret a q̄ta pfectione in
cepit.vt dicit diu⁹ Georgius in vita sancti Benedicti.Sed in
telligētibus bn̄ apparet ꝙ in multis iuueniliter loquut⁹ est.
ꝛ contrariū tenuit ei⁹ qd in q̄ pluribus alijs locis voluit,lȝ
etiā multa bona dicat.ita ibidē refert Pau.de Ca.¶Circa
scripta seu lecturas Bar.aduerte qd lectura ī prio lib.ff.vete
ris.q̄ attribuūt Bar.ñ fuit Bar.sȝ alteri⁹ q p eo leg.excepta
solēni repetitione.l.oēs populi.ff.ð i.ꝛ iur.Qd patet:qr mul
ta dt in illo primo li.ff.veteris,q̄ directo ꝯriant alibi dictis
per eum,ṡm Jo.de Imo.in.l.q reus.i pe.char.ff.de pub.iud.
Refert ꝛ sequit do.Alex.in rub.ff.ð acq.here.vbi ad h cpō
derat illud quod ibi dicit Bar.super illa rub.in prin.sequit
etiā do.Alex.in.l.diem functo.in.iij.charta.i.xij.col.ff.de of.
asses.ꝛ in.l.Pōponius.§.si iussu.in.viij.co.ff.de acq.pos.ꝛ i.
l.qr tale.in.iij.col.ff.sol.ma.ꝛ in consi.ccv.secundi vol.qd ic.
viso thema.supra scripto ꝛ dubijs de quibus q̄rit.in.v.co.
Hinc est qd in illo primo lib.ff.veteris sunt inserte aliq̄ re
petitiones q̄ attribuūtur Bar.ꝛ tamen nō sunt Bar.ꝛ ab ei⁹
stylo ꝛ ordine multū deuiant.vnde repeti.l.si arrogator.ff.ð
adop.nō est cēsenda Bar.vt ibi ī p̄n.dixi.ꝛ tȝ do.Alex.i.l.Cē
turio.in.xliij.col.ff.de vul.ꝛ pup.ꝛ.l.Gallus.§.j.in.iiij.co.ff.
de li.ꝛ post.vbi dt qd semp fuit istius op.quod illa repetitio.
l.si arrogator.q̄ a.xx.annis citra fuit addita in lecturis Bar.
quod nō sit Bar.eam tamē pro repetitiōe Bar.alle.ipsemet
do.Alex.in consi.lx.primi vol.qd inc.consideratis verbis q̄
cti statuti.in.i.co.ꝛ in consi.l.secundi vo.quod inc.viso thema
te suprascripto.in vlt.co.Similiter repet.l.barbarius.ff.de
of.preto.nullatenus est cēsenda Bar.qr ab eius stylo abhor
ret,presertim:qr sepi⁹ ibi allegat authoritates Aristotelis,
Sallustrij,ꝛ Ciceronis,qd est alienum a scriptis Bar.Unde
illa vera fuit repetitio Bal.ꝛ ita etiam est inserta in lectura
Bal.ꝛ ibi in fi.dicit.quo anno fuit p Bal.Perusij repetita,
licet eam pro repetitio.Bar.alleget do.Abb.in.c.cū dilecta
de rescriptis.do.Alexand.in.l.si quis ex argentarijs.§.
cogentur.in vltima.columna.ff.de eden.¶†Lectura super
Infortiato

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jn forti tato ſm Bal. in l. cum ex filio. in pr̃ine. ff. de vul. ꝛ pu. nõ fuit lectura Bart. ſed poſtea quedã recollecta: q2 in ea in multis eſt ſibi ꝛ̃rius: ꝛ vltra cum facit q̃ ꝺ̈t idẽ Bart. in l. qui liberis. §. hec verba. ff. de vul. ꝛ pup. in vl. col. in vꝛ. non habetis hic alia: niſi eſt bona lectura ꝛ bene oꝛdinata. ꝛ credo qõ fuerit Bar. ¶ Lectura ſup tribus libꝛis codicis q̃ attribuit Bar. non fuit Bar. ſm do. Alle. in l. gallus. §. ille caſus. i vꝝ. col. ff. de lib. ꝛ poſth. vbi ꝺ̈t ſe pluries dixiſſe, qõ Bar. nõ ſcripſit ſuper tribus libꝛis codicis: ſed fuit quedãali⁹ doctoꝛ perulin⁹. dic melius q̃ imo Bar. legit in illis trib⁹ libꝛis. C. vſq; ad mediũ libꝛi. xj. ſcz vſq; ad titulũ. de periculo eo. q. p maꝛitos. inter lib. xj. ſm Ang. ibi qui ꝺ̈t hucuſque legit, Bar. ꝛ non vltra refert ꝛ ſequitur do. Alex. in l. duoꝛtio. §. interdũ. i pe. col. ff. ſol. matr. ꝛ ibi ꝺ̈t q̃ reliquum fuit additũ a domino. Lõte de peruſio. idem ſequit d. Alexã. in l. j. ff. qui ſatisdare. cog. ꝛ in rub. ff. de acq. her. in pr̃in. ꝛ in rub. cõ. ſol. ma. in vl. col. ꝛ in l. ſi filiofamil. §. vir in quinquennium. in. v. col. eo. tit. ff. ſol. mat. ꝛ in rub. ff. de ope. no. nun. in. xj. col. ꝛ in conſi. l. ſecundi vol. in cip. vltis actis cauſe. in vl. col. ꝛ ſic videretur q̃ repetitio. ꝓme. C. de digni. lib. xj. vbi plene ꝛ accurate ponit materiam nobilitatis non fuerit Bar. tamen Bar. met. in l. j. C. de cõd. in publi. hoꝛreis. li. x. remittit ſe ad illã repetitionem quã ꝺ̈t ſe feciſſe de. d. l. j. C. de digni. li. xj. eam etiam p̃z repetitione Bart. allegat Ang. in auf. de defenſo. ciui. in pr̃in. ꝛ p certo ẽ pulchꝛa ꝛ ſolẽnis repetitio. ¶ Lectura ſuper autenticis ſeu libꝛo autenticoꝝ, q attribuit Bar. nullaten⁹ eſt Bar. ſm do. Alex. in dicta rub. ff. de acq. here. in pr̃in. ꝛ in rub. ff. ſol. mat. in. vj. col. vbi ꝺ̈t q̃ ſuper autenticis nunq̃ fuit ſibi viſum con
41 mentum Bar. ꝓpter ſtili diuerſitatem. ¶ Jde ẽt t̃z d. Alex. in l. ij. §. item ſi in facto. in vlt. col. cõ. Adde in ꝛ̃rium quod ipſemet Bart. in auf. hoc ſi debitoꝛ. in fi. C. de pign. refert ſe ſcripſiſſe ſup autenticis. Jſtum paſſum late⁹ attigit Jo. de ana. in c. ij. in xiij. col. de maledicis. vbi ꝺ̈t q̃ l. alig dubitẽt an ſcripta ſuper autenticis q̃ attribuunt Bart. ſint Bart. qõ p certo ſcias q̃ Bar. ſcripſit ſuper autenticis, vt ipſemet ꝺicit remittẽdo ſe ad ea q̃ ibi ſcripſit in. l. perſecutione. C. de pig. ꝛ in l. ſi cum ipſe. ff. de excu. tu hoc ẽt atteſtat Bal. in auf. ceſſante. C. de leg. her. Sed eſt aduertendũ ſm eũ, q̃ nõ ſequit̃ bar. ſcripſit ſup autẽticis: ergo opus iſto qõ reperit eſt Bar. ꝛ illõ de quo ipſe fecit mentionẽ: q2 ſcripta q̃ appoꝛtant Bar. ſuper autẽticis non vident bene ꝓuenire ſtilo q̃ in lecturis ſuis vtit Bar. ita tbi reſidet Jo. de ana. ꝛ bñ no. vt i practica ſcias eas dere ꝛ declinare autoꝛitatẽ Bart. ſi allegaret ꝛ̃ clientulũ
42 tuũ in locis p̃reallegatis, cũ nõ reputent ſcripta Bar. ¶ obijt Bar. anno ſalutis dominice. M. ccc. lv. etatis ſue anno. xlvj. cũ iam mirabilia commentaria ꝛ varios tractatus in iure ciuili ediditſſet, ꝛ̃ do. Jo. baptiſtã de ſancto Seuerino, in dicto tractatu de mõ ſtudendi in. iij. char. in pe. co. ſed do. Pinda rus in tractatu de teſti. in. c. ix. q̃. libꝛi. atteſtat eũ citi⁹ obijſſe nã ꝺ̈t q̃ Bar. xlviij. annũ ſue etatis attingẽs vita functus eſt. Et illa paucula etate tot ꝛ tãta tã obſcura tam obtenebꝛata ꝛ penitus incognita, mirabili quãdã memoꝛia ac incredibili p
2 ſpicacia in a ptrum duxit: q2 fere etate ceteroꝝ vix littoꝛa p funditatis ſcientie noſtre tetigiſſent. Quid fabꝛi caſſet inquit ſi nonageſimũ annũ attigiſſet ſicuti fuere multi ciuiles ſapiẽtie pfeſſoꝛes pfecto nihil ambiguitatis aut obſcuritatis i iure ciuili relictũ eſſet vñ ꝓpſa ſecula lugenda ſunt ſm eu. Hec ſpar ſim hincinde apõ iuriſtas incidenter diſſeminata bꝛeuit a me collata ſunt vt vtiã Bar. ꝛ ei⁹ ſtudia: q̃ ipſe i iſta lege poſuit ego q̃ tũ poſſem ex aliozũ ſcriptis pficerẽ, ꝛ vt vel hoc argumento p̃cipuã meã erga Bar. obſeruantiã ꝛ ſummã deuotionẽ poſteris teſtatã relinquerẽ: quẽ ſemp in legib⁹ vt terreſtre numen colui, ꝛ eius veſtigia ſemp quãtũ licuit adoꝛaui.

* Jn ſtipulatione ſub ꝓditione poteſtatiua facta, quo ad acquiſitionem inſpicit tempus euentiendi conditionis.

† Promittẽs filioſa. tantã pecuniã quantã crediderit titio, nõ obligatur patri, ſi filius poſtea emancipatus mutuet.

‖ Relationum quantitatis iuctum verbo futuri tempoꝛis, facit conditionem.

§. Filiusfamilias.

† Jn ſtipulatione ſub ꝓditione poteſtatiua facta quo ad inſpicit inſpicit tp̃s euentiẽtis ꝓditionis. b. d. ¶ Mo. primo q̃ promittẽs filioſa. tantã pecuniã q̃tã crediderit titio, non obligat pri, ſi filiꝰ poſtea emãcipat⁹ mutuet: q2 fideiuſſoꝝ qui eſt acceſſoꝝ⁹, nõ ꝺ̈t eſſe obligat⁹ alteri q̃ cui eſt obligat⁹ ꝑncipalis: cũ acceſſoꝝ obligatio regulet ſcom naturã ꝓncipalis. facit. l. ſi debitoꝛi de poꝛtato. §. fi. ff. cõ fide. ꝛ l. ſi filiuſſ. crediderit. ff. ad mace. 2ꝺõ ptãtiua non trahit retro ad tp̃s facte ſtipulatiõis: q2 deficit eg tas in qua funcſat fictio. l. deniq; ꝛ l. nec vtilẽ. ff. ex q̃. cau. ma. cũ in ptãte ſua fuerit eam añ adimplere. ſm Bar. in l. ſi filiuſſa. in pr̃in. §. eo. ꝛ l. ſi is q̃ emptoꝛe. in v. q. ff. de vſu ca. ſecus in ꝓditione caſuali vl mixta q̃ quantũ ad acgrendũ pri, bñ trahit retro. Et inſpicit tp̃s facte ſtipulationis, ſi tũc filiꝰ erat in ꝓtate pfis. d. l. filiuſſ. i pr̃in. de qua. l. gl. iſta oꝑpoꝛ. ꝛ ſe ibidẽ remittit. ꝛ l. potioꝛ. ꝛ. l. q̃ baleneũ. ff. q̃ po. in pig. ba. ꝛ iſto tex. illa verba quãtã pecuniã crediderò titio: faciunt ꝓditionẽ. ſ. ſi crediderò: q2 ẽt relatiuũ cõtitatis iunctũ vbo futuri tp̃is facit ꝓditionẽ. l. ſi titi⁹. ff. de leg. Bar. in l. j. in vl. cbar. ff. de p. d. ꝛ demõ. ſicut ꝛ relatiuũ ſubſtãtie. l. ſtichũ q̃ me⁹ erit. vbi dixi. §. de leg. j. ꝛ iſta ꝓdõ erat poteſtatiua: q2 erat in ptãte filꝰ credere vel nõ credere titio. l. q pecuniã. ff. ſi cer. pet. ꝛ fuit impleta poſt emãcipationẽ filꝰ: iõ nõ acgrit̃ pri. Lex cxxxiij.

2 ¶ Egens ꝓpter vim ſibi illatã: ſatis eſt q̃ narrat in libello vim ſibi fuiſſe illatã, abſque alia concluſione.

3 Quilibet diſpoſitio ſi, pmiſſio intelligit̃ de primo actu, q̃ eſt affirmatiua: ſeq̃ns ẽt ſi negatiua, ꝛ nu. 4.

5 Valet arg. per deductionem ad abſurdum.

6 Obligatio facti negatiui, p te vim non fieri, an trãſeat in heredes ẽt ſi heredis non ſit facta mentio in pmiſſione, ꝛ nu. 7.

8 Jn dubio eſt inberendum verbis legis.

9 An ſtipulatio facti affirmatiui trãſeat ad heredes ſtipulatoꝛis.

10 Si teſtatoꝛ ꝓcedat facultatẽ alicui⁹ facti affirmatiui puta cedendi lapidem talis ceſſio intelligit̃ perſonalis, ꝛ nõ trãſit ad heredem legatarij.

11 Facultas certa ꝛ determinata relicta in teſtõ, bene tranſit ad heredes.

12 An immunitas vel exemptio ꝓceſſa p ciuitatẽ cuidã nobili ex preſſo nomine ꝓpꝛio, vt predñs que p eam vel ſuos homines tenent in tali loco, remaneat exemptus ab omni onere, tã impoſito quam imponendo a dicta ciuitate debeat cẽſeri realis vel perſonalis. ꝛ nu. 13.

14 Regulariter oĩs ꝑctus ꝛ oĩs obligatio tranſit ad heredem: licet de eo non ſit facta mentio.

15 Stipulatio vel ꝑctus conditionalis trãſmittitur ad heredes legatum tamen non.

16 Exceptio tu non eſt nominatus in inſtrumento, non poteſt opponi heredi.

17 Generalis natura pactoꝝ eſt q̃ tranſeant ad heredes.

18 An ſtipulatio facti affirmatiui trãſeat contra heredes.

19 Nã factũ coberet perſone, pmiſſoꝛis, talis obligatio non trãſit ad heredes pmiſſoꝛis.

20 Stipulatio ſemel cõmiſſa, amplius nõ committit̃ ad idẽ; numero, ſed bene ad aliud diuerſum.

1 **Sic ſtipulatus.** ¶ Stipulatio ſemel cõmiſſa ad intereſſe, põt iterũ cõmitti, quotiens fuerit ꝛ factũ ſi factũ ſit reiterabile. niſi ꝛ̃rius expreſſe fuerit actũ: qõ in dubio non pr̃eſumit. h. d. coꝛplectendo totum tex. ¶ Hinc dic in tres ptes pr̃in. Jn pma ponit deciſio. Jn ſcda aſſignat rõ decciſionis. Jn tertia confirmat p deductionẽ ad abſurdum. ſcda ibi: nõ em ad vnã vim tantũ. tertia ibi, at ſi ſic volum⁹. ẽt illa tertia eſt obſcura. ꝛ gloſ. in. mag. in pr̃in. ſuper ea laboꝛat. ¶ Jn tex. ibi: at ſi ſic volum⁹. ſ. nos iuriſconſulti, quaſi dicat, ſi volumus hãc ſtipulationẽ p te vim non fieri ſic interp̃tari, vt vnã tm vim ꝓtineat: iſta nõ eſt bona interpretatio ꝓpter abſurditatẽ q̃ ſequeret, vt in lra. Jdeo tex. in fi. ꝺ̈t q̃ nõ eſt verũ, alio mõ exponit ſm Pe. ꝛ Ang. at ſi ſic volumus. ſ. nos ꝛben tes. ꝛ tunc eſt ſenſus ſi nos ꝑtrahentes volumus q̃ hec ſtipulatio referat ad vnã vim tm: hoc facere q̃ poſſumus: q2 ſemel ꝓmiſſum eſt amplius cõmitti nõ poſſit. Sed in dubio hoc non preꝺicit: ꝛ hic ꝺ̈t tex. in fi. q̃ nõ eſt verũ. q2 in dubio continet nõ ſolum vim pmiſſoꝛis. ſed ẽt heredis. ꝛ nõ ſolum vnã vim heredis ꝛ pmiſſoꝛis. ſed ẽt plures ꝛ toties cõmittit̃ quotiens vis inferꝛ. ſiue ab eadẽ pſona, pmiſſoꝛis ſiue ab eius herede: q2 ex qualitate ꝓfactione nouum oꝛit intereſſe, ꝛ act⁹ violentie ẽ reiterabilis: vñ q̃ ſunt actus qui ita rõnem recipiunt vn⁹ nõ ꝓſumit aliumue imo quilibet de p ſe operat. ꝛ ꝺum tex. ꝺ̈t ergo ſi actũ ſit quaſi ex ipſius vi tota ſit cõſumpta. ſupple q̃ tunc amplius nõ cõmittit̃. q̃ ex preſſe fuit actũ, vt ad vnã ſolã vim ptineret: ſ̃z q̃ ſtipulatio eſſet ſimplr interpoſita in dubio ſemper intelligit vt nõ de pma tm̃ ſit actũ: vt dixi. ¶ Mo. pmo ex tex. ibi: ex egi q̃ mihi vim feceris. ſm are. ⁋ qꝛ agens ꝓpter vim ſibi illatã: ſatis eſt q̃ narret in libello vim fuiſſe ſibi illatã abſq; alia ꝓcluſione. ꝛ ſic ab eo q̃ petat aduerſarium ꝓpter talẽ vim condẽnari ad intereſſe, ꝛ ſic coꝛrelarie no. q̃ vbicq; ſtipulatio cõmittit̃ ad intereſſe ex facto negatiuo, ſufficit ſi libello dicere eſſe ꝓfactũ abſq; eoꝝ ꝓcluſione petat reũ ꝺemnari ad intereſſe. Adde gl. notabilẽ ꝛ exp̃eſſam in c. q2 preſulat⁹. in gl. j. q. iiij. que notabit̃ dicit q̃ ſufficit conqueri de ſpolia.

tione lz expresse nõ petat restitutio q̃z gl. approbant. d. Ant.
de bu. & can. in. c. vnico. de lit. cõte. Idem no. Ang. in l. ij. §. fi.
sed & si agãt. ff. de iu. p gl. ibi in verbo vindicãt: que simplr dt
cõquerẽdo de iniurijs sibi factis: verbũ eñ cõqueror, hz vim cu
iusdã cõclusionis. l. q grauatos. C. de censi. & censito. li. xj. & l.
j. §. cũ patronus. ff. de of. pref. vrb. Bal. in l. edita. in. xiij. q.
C. de eden. tñ cũ iste tex. dicat & egi, & sic actionẽ pposui: intel
ligit pposita cõclusio requisita. ita dt Bald. in l. j. in prin. in j.
3 col. ad fi. ff. de eden. ¶ † Scdo no. ex. text. ibi non eñ ad vnam
vim tantũ ptinet vltra scribentes limitationẽ ad reg. q̃ hz qd
quelibet dispositio & quelibet pmissio intelligit de primo ac
tu tantũ. l. boues. §. hoc sermone. ff. de verb. sig. l. dotis pmis
sio. in ver. fi. & ibi Bar. no. ff. de iure do. & c. mãdato. & c. nõ pt.
§. j. & c. si clericus. & ibi gemi. in iij. not. ad hoc no. de preb. in
vj. dixi late in l. diuortio. §. qd in anno. ff. sol. matr. vbi pluri
ma cumulaui ad illam regulã: nã pcedit in dispositione affir
matiua: secus in negatiua vel phibitiua: qr hz tractum succes
siuum. & ita tz gl. valde notabilis. lz istum tex. non alleget in l.
hoc genus. ff. de cond. & demon. q̃uam gl. Bar. ibi multuz no.
4 † nã lz in pmissione vel legato facto si nupserit intelligat d pri
mis nuptijs vt iuribus preallegatis: tñ secus in phibitione
si dictũ sit: si titio non nupserit: qr intelligit ẽt de secundis &
vlterioribus nuptijs: vt est tex. in d. l. hoc genus. & per illã gl.
ibi cõsuluit notablr Old. laudẽ. in consi. xvj. qd incipit thema
tale est titius habens vnam filiam. qd si testator ordinauit in
testamento suo qp filie sue nõ nuberent, nisi filijs mercatorum
sub pena priuationis hereditatis: & si alijs nubant qp habeãt
tantum legitimã suã: pone qp vna filia nupsit primo filio vni⁹
mercatoris: postea eo mortuo nupsit viro nobili. cõsuluit Ol.
qp priuabit hereditate. & illã decisionem Aldr. refert & sequit
Pau. de ca. in d. l. hoc genus. & dt qp ex illo cõsilio als habuit
magnũ honorem. idem late tenet Alb. de rosa. in l. fi. in. v q.
C. de sponsa. vbi ponit formalr totũ consiliũ Old. lz de eo nõ
faciat mentionem. Et si diceret subtiliter qd iste tex. non pro
bet istã limitationẽ: imo potius pbet cõtrariũ cũ pmiserit neqz p
se neqz p heredem suum fieri: vñ illa adiectio heredis osten
dit qp nõ tpaliter sed ppetuo voluit stipulator cessare violen
tiam: & ideo etiã si ab eadem persona sepius sit facta violẽtia
sepius stipulatio cõmitteret: alias illa adiectio heredis nihil
operaret: dic qd imo iste tex. bñ facit ponderãdo obligationẽ
principalis debitoris, q̃ est pacti negatiui & rationem tex. in
plerisqz locis ibi: nã & ex ipsius posteriore vi poterit cõmitti
stipulatio, & ibi non eñ ad vnã tantã vim pertinet ibi & ipsi⁹
vis & heredis vel sepius facta cõplectit, & in vers. at si sic volu
5 mus. dũ i fi. dt qp nõ est verũ. ¶ † Tertio not. ex tex. ibi: ac si sic
volum⁹. hz Jmo. & are. qp vz argumentũ p deductionẽ ad ab
surdum facit. l. scire oportet. §. aliud. ff. de excusa. tu. & l. nam
absurdũ, cũ si. ff. de bo. li. & sic correlarie no. qp ẽt in cõtractibus dz
fieri talis interptatio qd nõ sequat absurdũ ita p istuz tex. dt
do. Alex. in cons. xxv. quinti vol. qd incip. attẽtis verbis inue
stiture. circa fi. ¶ Gl. parua in verbo capit, diuidit in duas p
tes. In prima declarat tex. In secunda rñdet tacite questio
6 ni, scda ibi, qp qd dt heredis. ¶ † In fi. gl. habes ex gl. qp obli
gatio facti negatiui p te vim non fieri, trãsit ad heredẽ ẽt si he
redis non sit facta mentio in pmissione: & sic habes qd in hoc
tex. ẽt si non fuisset facta mentio heredis tamen veniret factũ
heredis: qr qui pmittit per se videtur etiam pmittere p he
rede suo. ita tenet gl. in l. si ita stipuler. §. e. Confirmatur ista
conclusio gl. arguendo a fortiori: qr si in pacto de non peten
do cõtinet persona heredis eius cui sit pactum: lz non expri
matur eo qr ille qui stipulatur vel pascitur vr̃ velle puidere
heredi suo sicut sibi ipsi: vt dt tex. in l. si pactum. cum gl. ff. de
pba. hic allegata per gl. q̃uis non tantã affectionẽ habeat ad
heredem, quantã ad seipsum: ergo fortius in ista pmissiõe ne
gatiua ille qui obligat seipsum videt a fortiori velle obliga
re heredẽ suũ cũ magis seqz heredẽ suũ diligat: cũ ordinata
charitas a seipso incipiat. l. pses. cũ gl. C. de serui. & aqua. gl.
in c. lz. in gl. ij. de sup. negli. prela. & magis tenemur nos dili
gere q̃ aliũ. c. iij. in fi. & ibi gl. notabilis. de autho. & vsu pallij.
7 accedat illud Terentij, oẽs malle sibi q̃ alteri. ¶ † Istã gl. re
prehendũt Pe. & Cy. in l. veteris. C. de cõtra. & cõmit. stip. qr
pmissio facti negatiui, vt hic est psonalis: & nõ venit persona
heredis nisi de herede fuerit expresse dictũ: p tex. q stringit i
l. q in futurũ. ff. de pac. & ideo in hoc tex. pmisisti neqz p te, ne
que per heredẽ tuũ fieri. sicut ẽt in l. ij. §. itẽ si in facto. §. e. ser
uãt istã gl. in duob⁹ casib⁹: & istas duas limitationes sequitur
Bart. hic. & in d. l. q in futurũ. §. j. sed in principali cõclusione
Bar. hic: & ibi tz cõ Pe. & Cy. qp imo stipulatio negatiue cõce
pta non censeat personalis, sed in rẽ. & sic cõprehendat ẽt he
redem quãuis de eo nõ sit facta mentio: cum distinctione ta
men de qua hic per eũ: mouet per tria iura p tex. i l. stipulatio
ista. in prin. in ver. sed si se. §. e. co. & in l. iurisgentiũ. §. pacto.
rũ. in. ij. rñso. ff. de pac. & in l. nõ solũ nostrum. §. si liberatiõis.
ff. de lib. leg. & ad tex. in d. l. q in futur. §. j. alleg. per Petruz
in quo iacet difficultas. rñdent Bar. & Ang. hic. & Bar. Ang.
& Salic. ibi, sed cũ violẽtia & subauditione qp intelligat q̃n vl
tra pprium nomẽ est ẽt adiecta dictio taxatiua. d. l. nõ solũ no
strũ. §. tale. sed ista est nimia diuinatio, & iuriscõsultus de fa
cili potuisset apponere dictionẽ taxatiuã: qp cũ ñ fecerit appa
ret qp nõ fuit necessaria. l. vnic. §. sin aũt ad deficiẽtis. C. d ca.
8 tol. & c. ad audientiã, de † decimis. & verbis legis in dubio ẽ in
herendũ. l. ñ aliter. & l. his verbis. cũ vulg. ff. d le. iij. fm Jo.
de imol. q putat qp melior & de iure defensibilior sit opi. Jac.
bu. & Gui. de cu. & rñdet ad iura allegata p Bar. vt hic p eum
lz forte opi. Bar. ppter eius authoritatẽ seruaret i practica.
Adde qp cum opin. Bar. simplr trãseunt Ange. Paul. & alij
hic. & late subtiliter Are. hic. Bar. & Ang. in d. l. q in futurũ.
§. j. Ang. in d. l. iurisgentiũ. §. pacto. & l. si marito. §. j. ff. so.
ma. do. Ale. in cõsi. cxlvij. v. vo. qd incipit, in cã appellationis
interposite. in. ij. col. vbi dt qd ista opi. Bar. vr̃ esse ipsa veri
tas: & nõ vr̃ bene posse rñderi ad. d. l. stipulatio ista. in princi.
in ver. sed si se. & qp istã opinionẽ semper tanqz veriorẽ sequu
tus est. Et tenẽdo istã ptẽ ad. d. l. q i futurũ. §. j. dedi ibi duas
alias solutiones fm Raph. Ful. & Pau. de ca. ibi ad quas te
remitto. ¶ Scdo adde circa limitationẽ Petr. quã sequitur
Bar. hic. & in d. l. q in futurũ. §. j. q̃n stipulatio als nullum cõ
modũ afferret, si nõ transiret ad heredem, vt si stipulator de
cedat ante collectã vindemiam, nullum hz cõmodum, nisi ad
heredẽ trãsiret, tũc transit: sic intelligunt. l. si ita stipuler. §. e.
& cũ Bar. in hoc transeunt simplr alij hic: idẽ tz do. Alex. in l.
si ita stipuler. & dt ab oibus approbari, sed errat: qr ista limi
tatio vr̃ cõfundi per tex. in l. apud iulianũ. als est idẽ iulianus
§. si quis alicui. ff. de leg. j. vbi facultas cõcessa alicui qp possit
lapidẽ cedere, nõ transit ad eius heredẽ, nisi de eo sit facta ex
pressa mentio: & tñ stipulatio posset reddi inutilis si stipulator
decederet anteqz lapidẽ cederet: & ita p illũ tex. reprobãt istã
limitationẽ Rap. cu. & Pau. d ca. i d. l. si ita stipuler. ergo nõ
bñ dt do. Alex. ibi, qp ista limitatio ab oibus approbet. tamen
tu sustine istam limitationẽ: & dic qp tex. in d. §. si qs alicui. ni
hil facit i pposito: qr loquit in dispositiõe affirmatiua: vt d i
cam statim. j. in scda. q. principali Bart. nos aũt loquimur in
stipulatione negatiua. ¶ † Secũdo querit Bar. an stipulatio
facti affirmatiui trãseat ad heredes stipulatoris, & sic actiue,
& facit regulã cũ duabus fallentijs: vt hic per eum. regula est
ergo q̃z Bar. facit fm Pet. & Cy. qp regulariter stipulatio af
firmatiui trãsit ad hedes stipulatoris, allegat pro hac regula
tres tex. in. l. si pactum. ff. de proba. vbi tex. in fi. assignat rõnẽ
& tex. in. l. stiplo ista. §. sicut aũt. & in. l. qui rome. §. flaui⁹. §. eo.
Sed ad istas leges posses dicere qp loquũtur in stipulatione
facti negatiui: presertim. d. l. si pactum. cũ gl. que loquitur in
pacto negatiuo d nõ petẽdo: vnde pro ista regula est tex. apt⁹
qui etiã assignat rationẽ in. l. veteris. C. de cõtra. & cõmit stipu.
Adde qd in cõtr...m fortiter vrget tex. in. l. aliud Julianũ. alias
10 est, idẽ Julianus. §. si quis alicui. ff. d leg. j. vbi in vltima † vo
luntate q̃ est fauorabilior si testator cõcedat facultatẽ alicui⁹
facti affirmatiui. puta cedendi lapidẽ, concessio intelligit esse
personalis, & nõ trãsit ad heredẽ legatarij: nisi de eo sit facta
mẽtio spãlis: ergo idẽ multo fortius dz dici in cõtctib⁹, in quib⁹
fit strictior interptatio. vt not. in. l. testamẽtis. ff. de regu. iur.
& in. c. cũ dilecti. d dena. Et per. d. §. si quis alicui. tenet Bar.
i. l. pe. ff. d serui. lega. qd si cõcedo tibi facultatẽ facti puta qd
possis ire agere per fundum meum, talis concessio psumitur
personalis, & non trãsit ad heredẽ tuũ: qr talia vba magis re
feruntur ad factum quam ad ius, fm eum: vt. §. sz cum factũ.
instit. d stip. ser. Itẽ tz Bar. in. l. si sub vna. §. j. in fi. j. e. & late
Alber. de rosa. in. l. fi. & ibi aliquid p Ange. ff. d consti. pncip.
Bal. i. l. sordidorũ. post gl. ibi. C. d excusa. mune. lib. x. facit l.
stiplo ista. §. si quis ita. in vltimo rñso, & qd ibi Bar. §. eo. Jo.
de imola hic respõdet qd fm ista tẽpora stipulatio pdicta non
transit ad heredẽ: ex quo non erat facta mẽtio heredis: hodie
secus per. d. l. veteris que in principio hoc forte voluit scdm
eum dũ dicit veteris iuris altercationes decidẽtes. Et scdm
hoc responderetur quod. d. §. si quis alicui. esset hodie corre
ctus per. d. l. veteris. tñ cũ ille. §. loquatur in vltimis volunta
tibus, & non in cõtctibus ex identitate vel maiorate ratiõis nõ
debet induci correctio: vt not. in authẽ. quas actiones. C. de
sacrosanct. eccle. & alit non tollit difficultatẽ. d. §. si qs alicui.
nec etiã Are. hic qui eum recitat. Tu respõde fm Petrũ. Cy.
Bal. Jmo. & alios omnes in. d. §. si quis alicui. qp ille tex. lo
quitur quando tale merũ factum est incertum & indeterminã
tum tam

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tum:tam qualitate q̄ tempore:vt facultas cedendi lapidem indeterminate ɔcessa:tunc factum dr coherere persone.τ vr̄ electa industria psone ad determinandū: τ hoc respectu concessio dr esse psonalis:τ nō transire ad aliū:nec ēt ad heredē. l.vnica.§.ne autem.C.de cad.tol.τ in l.inter artifices.ff.ď so.τ c.fi.de of.deleg.τ ita per illum tex.limitat̄ doctrina Bar. hic:secus quando tale factum esset certum τ determinatum:

11 †puta si testator ɔcessisset facultatē incidēdi.x.plaustra lignorum ab igne ex suo nemore: tunc ista facultas certa τ determinata bene trāsiret ad heredes.l.si necessarias.§.de vēdendo.ff.de pig.act.τ l.si pactum.ff.de proba.τ l.quesitū.ff.ď vsufru.τ similis distinctio inter certū τ incertū factū sit ēt in operis.in l.si non sortē.§.libertus.ff.de cond.ind. ¶ Scdo adde circa primā limitationem inquantum Bart.dt qđ qñ precedit ɔctus de cuius natura est qđ non transeat ad heredem τ tunc nō trāsit: dic melius qđ istud nō est ex natura cōtractus pcedentis,put Bar.inepte dt:sed est ex natura rei que deducitur in stipulatione,sicut vsusfructus.τ ita loquit̄ text.in d.l. stipulatio ista.§.si quis ita.ē.eo.Et isto mō loquendi in effectu vtunt̄ in alia materia gl.Bar.τ doc.qñ in cōuentione deducit̄ aliqd consistens in genere:τ tunc venit translatio dñij, nō ex natura ɔctus sed ex natura rei deducte in ɔctu.gl.τ docto.in l.si domus.§.de euictione.vbi Bar.τ alij.ff.de le.j.τ i l.q concubinā.§.fi.heres.ff.de leg.iij.τ in l.ex empto.in pn.ff. de act.emp.τ ita in terminis nostris dt ēt τ melius glo.in l.si pactū.in gl.mag.circa fi.ff.ď probatio.τ Are.hic. ¶ Ego circa istā materiā vt pleni⁹ habeat̄ subňcio notabilē.q.ī qua al's

12 late consului in ciuitate Albemōtis ferrati. † An immunitas vel emptio seu franchisia cōcessa p ciuitatē cuidā nobili exp̄sso nomine pprio,vt p predijs q̄ per eum vel suos homines tenent̄ in tali loco,remaneat franchus τ exemptus ab oī onere tam imposito quam imponendo in dicte ciuitate,debeat censeri realis τ nō personalis:adeo qđ mortuo dicto nobili transeat ad eius heredes vel non:in quo aduerte ꝙ immunitas ɔcessa alicui per priuilegiū in dubio censet̄ esse psonalis.τ sic nō trāsit ad heredes.vt l.j.§.fi.τ l.semper.§.immunitati.ff.ď iure immuni.τ l.forma.§.q̄cq̄.ff.de censibus.gl.τ doc.in ca. cū venissent.de inst.τ in l.sordidorū.C.de excu.mu.li.x.gl.in l.medicos.in verbo τ filijs.C.de pfes.τ med.li.x.Bar.in l.j. p illū tex.ff.de const.prin.τ in l.pe.ff.de serui.le.τ in l.qr tale vbi plene Mod.ff.sol.mat.τ qđ in dubio ɔcessio immunitatis facta per priuilegium censeat̄ personalis: τ sic nō trāseat ad heredes:tz in specie Jo.de imo.in d.l.qr tale.do.Ale.vbi ad hoc plura allegat in consi.cj.primi vol.qđ inci.visis instrumentis exemptionis in vl.col.quāuis aliter videatur tenere idem do.Alex.in consi.cxcij.secundi vol.qđ incipit ex thema

13 te premisso de pluribus dubitari cōtingit. ¶ † Sed p prima opinione facit qr tales immunitates vel exemptiones censētur esse stricti iuris:τ sic non extendunt̄ vltra rē vel personaz in eis noiatā.c.cū psone.de puile.li.vj.τ c.sane.de pui.in vol. gre.tñ in pdicto casu occurrēti,immunitas vel exemptio erat facta p viā trāsactionis,τ sic per viā ɔctus:vñ cōsului ꝙ non obstāte noiatione psone censet̄ esse realis.τ sic esset trāsitoria, ad heredes. Primo qr ɔctus regulariter transeunt ad heredes.siue de eis sit facta mentio spālis siue nō.tex.ē in d.l.veteris.C.de ɔb.τ cōmit.stip.τ ibi Bal.in fine dt ꝙ ille leges sūt de vera philosophia legali,τ nō dialectica.ad idē tex.ī l.viaz veritatis.C.loc.τ in l.ij.cum gl.C.de pac.inter empt.τ ven.τ

14 dt.d.Abb.in c.fi.in primo notabili de arb.†qđ regulariter omnis ɔctus τ omnis obligatio transit ad heredem,lz de eo ñ sit facta mentio.τ idem dt Bald.in l.j.C.de const.pecu.heres enim censetur eadē psona cum defuncto:vt in aut.de iureiur. a mo.prest.in prin.gl.in l.ij.§.j.in gl.mag.ff.de preto.stipu. ¶ Hinc est qđ lz hodie in oībus instrumentis cōiter fiat mētio de heredib⁹,ƒm Bar.in l.stipulatio ista.§.si quis ita.circa fi.ē.eo.tñ talis clausula notariorum est superflua.l.eum qui ita.§.j.in verbo p supernacua.τ ibi Pau.de ca.ad hoc no.ē. eo. ¶ Scdo qr quelibet conuentio in dubio censetur esse realis:τ sic transitoria ad heredes: non autem personalis:dato ꝙ persona acquirentis sit in conuentione inserta:eo qr talis psona ideo censet̄ esse inserta. vt declaret̄ cum qua persona talis cōuentio sit facta non autē vt cōstituat ipsam cōuentionem personalē:qr intentio ɔhentis in dubio p̄sumit̄ esse vt nō solum sibi sed ēt heredibus suis puideat.ita sunt tex.aperti. in l.iurisgentiū.§.pactorum.in scdo rñso.τ ibi Bart.in l.tale pactum.in prin.τ in l.nisi.ff.de pac.τ in l.si pactum.ff.de pba.Bar.in l.qui in futurū.§.j.ff.de pac.τ idem Bart.hic.facit tex.nota.in l.si necessarias.§.de vendendo.ff.de pi.ac.vbi tex.dt ꝙ si creditoris persona dūtaxat fuerit cōprehensa:tñ ēt

15 heres eius iure venit.† Hinc dicit gl.magistra.in §.ex conditionali.inst.de verb.oblig.τ in l.si vxor.C.de condi.insert.qđ ideo stipulatio vel ɔctus cōditionalis pendente cōditione trāfmittitur ad heredes,τ nō legatum conditionale:eo qr in contractu interuenit factum ɔhentis,ita volentis pspicere heredi sicut sibi.d.l.si pactum.confirmat̄ qr in contractu interuenit factum ɔhentis ita volentis prospicere heredi sicut sibi. d.l.si pactum.Confirmat̄ qr qñ conuentio fit circa res sui natura trāsitorias ad heredes,vt in casu presenti:tūc adiectio psone nō facit quin ɔcessio in dubio censeat̄ esse realis:τ sic trāsitoria ad heredes dummodo sint tales heredes de qbus verisimiliter sit cogitatū.ƒm Dy.in regula priuilegiū psonale ď reg.iu.li.vj. ¶ Tertio facit reg.q̄ hz,quod iuris est de aliquo est ēt de herede eius:lz de herede non sit facta aliqua mentio tex.est no.in l.postulante.in prin.ff.ad treb.in verbo nec heredis est facta mentio.iuncto ver.cur enim.τ ibi Pau.de ca. τ do.Alex.in vl.notāt ex illo tex.pdictā regu.τ ibi Bar.Ang. τ alij inducunt illum tex.ad plures notabiles questiones ď qbus ibi p eos. ¶ Quarto facit qđ egregie dt Bal.in l.j.p il

16 lum tex.C.quo leg.vbi dt † ꝙ exceptio q̄ opponit̄ quotidie in palatijs,tu non es noiat⁹ in instrumēto nō obest heredi:qr nominato titio videt̄ noiatus eius heres:vt ibi pulchre dt Bal, de quo vltimo dixi in l.iulianus.in prin.ē.eo.vbi alias ɔcordātias ad hoc adduxi,quas per te videas. ¶ Quinto facit illud qđ ad ppositum nostruz notablr decidit Bal.in c.j.i vij. col.de iud.vbi q̄rit.pone qđ pnceps concedit iurisdictionem alicui nobili p certo annuo censu:vtruz ista concessio facta p viā ɔctus transeat ad heredes eiusdē generis:an vero presūmat̄ contractus personalis τ intransitiuus:τ determinat qđ si verba aliter non repugnant,iste contractus sit trāsitiu⁹ ad heredes p d.l.viam veritatis.C.locati.τ d.l.iurisgētiū.§.pactorū.Itē qr iste ɔctus seu istud pactum est reale ex pte pmissoris:ergo ēt idem esse debet ex altera parte vt seruet̄ equalitas.arg.l.si iudex.ff.de minor.Itē ex presumpta affectione qualitatis acqrentis qui naturali rōne cogitat ēt pdesse successori.l.paulo callimacho.§.pōponius.ff.de leg.iij.τ ita ƒm eum dz intelligi τ suppleri doctrina Bar.in d.l.pe.ff.de ser. le.qr Bar.loqtur in nuda ɔcessione iurisdictionis,sec⁹ qñ iurisdictio cōcedit̄ per viā ɔctus: qr tunc ille cōcessionarius in rem suā transmittit ad heredes eiusdem generis.ita ibi residet Bal.de quo tñ vltimo vide Bal.in l.liberti libert ex.lij. char.in ver.denuo q̄ro imperator ɔcessit.C.de ope.lib.Bal. in l.fi.in vl.co.ff.de const.prin.accedat ꝙ tz idē Bal.in l.vni.

17 §.libertatibus.ver.excepto.C.de cad.tol.†vbi ī cidit ꝙ si aliquis baro legauit mihi ius colligendi pedagiū ꝙ habebat supra pontē:talis ɔcessio dr esse realis.τ trāsmittit̄ ad hrdes. ¶ Sexto τ vltimo p ista parte est in terminis decisio Bal.in ɔs.cxxij.scde partis ꝙ incipit de gñali natura pactorū vbi in spē ɔsuluit ꝙ nobiles q ex pacto vel ex ɔuentione hñt immunitatē vel exemptionē,vt in casu presenti,illā trāsmittūt ad heredes motus potissime:qr de generali natura pactorū est qđ trāseant ad hrdes.ēt si heredis mentio nō fiat.d.l.iurisgētiū. §.pactorū.τ d.l.si pactū.Itē qr ista immunitas nō ē pprie puilegiū.sed quoddā pactū:ergo transit ad heredes: vt l.ij.ff. de iur.immu.Item qr persona nō fuit cā immediata isti⁹ immunitatis,sed mutua pstatio:τ sic nō extinguit̄ cū psona:vt l. nō solū.ff.de in integ.rest.τ l.viā veritatis.C.loca.vt ibi plenius per eū.τ ita habes bene τ accurate examinatū istū quo-

18 tidianū passum,quē alibi ita tactū nō inuenies. ¶ † Tertio q̄rit Bar.an stipulatio facti affirmatiui transeat ɔ heredes pmissoris τ sic passiue:τ distinguit vt hic p eū post Pe.τ Cy.i d.l.veteris.adde ꝙ bar.in pmo mēbro allegādo.l.cētesimis. §.j.ē.eo.sentit τ vult ꝙ pmittēs ire ad certū locū,censeat̄ pmittere factū coherens psone:τ sic nō trāsit ad hrdes ad hoc ēt alle.l.vni.§.ne aūt.in verbo in locū certū abire.C.de cad. tol.tene gl.ibi:in verbo abire intelligit hoc esse verū,qñ apponit̄ dictio taxatiua tm̄:qr qs pmittit p se tm̄ ire Alexandriaz. Jo.de imo.hic in fi.tz qđ ire ad certū locū dicat̄ factum coherens psone,si cā eundi reqrit industriā psonalē:alias secus cū possit impleri per aliū,τ non intersit quis eat.vt si aliquis pmisisset ire ad sanctum Jacobum p aīa parētis stipulatoris. Nam si pmissor non impleuerit:qr defunctus sit heres suus tenet̄ ire.Tu potes exemplificare primū casum Jmo.qñ redo requirit industriā persone.si esset eund ūadq locū periculosum:q est exploratus pmissori,ad quē alius tuto accederet nesciret:vł qñ esset adeūdū p aliqua ambasiata,vel aliquo negotio reqrente industriā debētis ire:tene ꝙ indistincte q pmittit ad certū locū ire,dicat̄ pmittere factū persone sue coherēs:iō nō pōt per aliū impleri,nec vltimo vite momēto explicari:vltra d.l.cētesimis.§.j.τ d.l.vnicā.§.ne autē.est etiā text. planius in l.fi.ff.de cond.inst.τ ibi doc.ad hoc notāt maxime

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jo. de imo. z tex. in l. sed sciendū. vbi notat. ff. ad treb. z ita in distincte ℨ Jmo firmat. d. Alex. in d. l. centesimis. §. i. z vltra eum est et gl. clara in l. Aretusa. in gl. fi. in ver. si per alium. ff. de statu. ho. ℭ gl. pro singulari et ad hoc allegat Jo. de imo.

19 in d. l. fi. ff. de ꝓd. inst. ✠ Secō adde inquantū Bar. z cōiter doc. volunt ꝙ qñ factū coheret persone, pmissoris: vl q2 sit electa industria psone sue: vt declarat i l. inter artifices. in gl. ff. de sol. z in d. l. vni. §. ne aūt. tunc ista obligatio nō trāsit ad hēdes. pmissoris. z sic vī qō si stipulor libū scribi manu tua ppria: vel domū edificari manib⁹ tuis: p scientē libū scribere vel per architectū scientē edificare: ℭ in dubio ista obligatio nō trāsit ℨ heredes. pmissoris. et si scirēt eque bñ scribere vel edificare: nisi cōmissa fuerit stipulatio ad interesse. ꝓpter moꝛa. pmissoris: q2 tūc respectu interesse trāsiret ad hēdes. vt l. a duobus. z l. fabriles. in fin. z l. opere in rerū. ff. de ope. lib. ℨ ista ꝓclusionē vī esse tex. in generalitate: z in rōne sui. in d. l. veteris. z ibi Ly. hoc tz: ibi se fundat q2 potiꝰ dz haberi respectus ad effectū obligatiōis. ℭ ad formā Jhēdit: z tz antiq: vt ibi subiungit literaputarent ꝙ factū vniꝰ nō possit esse factuz alterius tū ista subtilitas nō dz attēdi: q2 tantūdē vl paulominus z aliqñ plus pōt per aliū prestari ℭ per eū q. pmisit. z ita per illū tex. ℨ ista ꝓclusionē tenent z bene Jo. de imo. z Aret. hic. Item in ℨ nim bene facit ꝑm Raph. cu. hic q2 electio in dustrie psone est in fauoꝛē stipulātis: sed si per hoc non ꝓtinetur psona heredū: vt vult Bar. ꝙ uerteret istud in damnum stipulantis: ℨ reg. l. qō fauoꝛe. C. de le. z c. qō ob gratiā. ō reg. iur. in vj. gl. fi. mag. in ver. ergo si actū sit. diuidit in tres partes principa. in prima videt ponere tres declaratiōes ad vl. fi. q oēs in effectu tendūt ad idē. Nā in ver. fi. illa verba ergo si actū sit vident esse superflua. z repetere idē. z nō habere perfectā ꝓstitutionē. z hoc est ꝙ ingerit difficultatē in text. sed declara vt dixi. z. in apostillatione tex. Jn. ō. gl. allegat quatuoꝛ doctoꝛdantes ad ter. Jn. iij. formā tria ℨ tia ℨ tex. z rūdet solum secō. in alīs duob⁹ se remittit. ō. ibi: ad id antē qō et hec

20 lex. iij. ibi: sed ℨ. s. de here. ven. ✠ Jn ea. gl. ſz expone vt ibi: nam ibi dz qō stipulatio bis cōmitti nō pōt. vt rem z pretium seu estimationē ꝓsequat: sed rūde qō stipulatio semel cōmissa amplius nō cōmittit ad idē numero. vt ibi: sed ad aliud diuersum sicut hic ad interesse. eodē mō solue sequētia ℨtia gl. z distingue vt hic p Bar. post antiquos cū quo alīs effectualiter transeunt.

Lex cxxxiiij

1 ☞ Parentes possunt ℨ here sponsalia ꝑ filīs suis.

2 Extra parentes nullus potest contrahere matri. palio. sine expꝛesso consensu partium.

3 Sponsalia parentum non necessitant filios ad matri. contrahendum

4 Matrimonia dēt esse libera ab oī vi z pena pecuniaria. nu. 5. Et qñ pena teneat vide nu. ij. z 15.

6 Actus annullat ipso iure matr. et si interueniat iuramētū.

7 Actus perditionis oīm bonoꝝ vel maioꝛis partis, est sufficiens ad annullandum matrimonium.

8 Mine parentū inducunt iustum metum in matrimonio.

9 Licet metu pene qs nō possit astringi ad matri. ℨ hendū tamē spe premij z lucri potest ad matri. inuitari: quod tamen fallit tribus modis. vt. j. nu. 10.

14 Dispositum in ppinquo ratione affectionis, dz locum in multum amico.

Filius natus post institutionem patris factam a testatoꝛe valde amico dicti patris grauati fideicō. post mortē suā. excludit substitutum.

16 Stipulatio interposita ꝑ matri. ℨ hendo vz vt interesse quando mea pecuniariter interest.

17 Jnteresse est pena legalis.

18 Lex ġaliter aliquid inducens fauoꝛe publico non recipit restrictionem etiam de habilitate.

19 Uz stipulatio penalis facta in fauoꝛem matrimonij.

20 Penē p futurō matri. non pōt ꝓmitti: sed bene potest arrha dari z que sit rō differentie. j. nu. xi.

22 Libera tecta factio per stipulationē penalē principaliter interpositam. non pōt impediri, z tū per pactum veniens in cō sequentiam alterius contractus impediri potest.

23 Jn arrhis requiritur traditio actualis.

24 Priuilegia adulta doti date. nō habent locū in dote ꝓmissa.

25 Si arrha non est data, sed ꝓmissa: z ille q ꝓmisit arrhā nō vult adimplere ℨctum: pōt cōueniri ad arrham promissam.

26 Licet sola promissio arrharum non valeat tamen sola cōfessio arrharum receptarum ab vna parte bene valet.

27 Sicut dictum testis vel tabellionis probat multo fortius cōfessio partis principalis qñ talis ꝓfessio nō est reprobata rō de fraudis presumpte.

28 Nulla est fortior nec efficacior ꝓbatio. ℭ per ꝓfessionē partis, que admittit contra presumptionem iuris z de iure.

29 An li appareat confessio dationis arrharum hinc inde, an talis confessio valeat.

30 Ubi duo actus comparabiles celebrantur, ibi neuter actus resoluitur.

31 Nota pulchrum casum.

32 Si datus est fund⁹ ꝓ arrhis nō realiter, sed spōsus ꝓstituit se nomine eius possidere, an valeat.

33 Arrha an possit consistere in specie etiā actualiter tradita.

34 Statutum de penis duplicādis. dz locum in penis existentibus in quantitate non autem in coꝛpoꝛe seu specie.

35 Pignus non pōt constitui nisi in specie.

Titia. Stipulatio penalis inter parentes spōsē z sponsi interposita sup matrimonio

* ℨhendo, est ipso iure nulla. h. d. diuidit in quinque partes. Jn prima ponit thema. Jn secunda ex eo elicit qstio. Jn tertia ponit decisio. Jn quarta rō decisionis. Jn quinta ponit extensio, scōa ibi, ḡro an caū seu heredes. tertia ibi: respōdi ex stipulatione. quarta ibi: q2 inhonestum visum est. quinta z vltima est ibi: siue futura siue iam cōtracta. ✠ Jn tex. ibi: si qs eoꝝ nupt⁹ impedimento fuisset. ōt intelligere. Pau. de ca. qō si nō fuissent in instrō alia verba ḡ ista nō videt qō ista stipulatio debeat reprobari, tanquam sit contra bonos moꝛes, q2 non arctat ꝓmissoꝛ ad faciendū filiā contrahere matrimonium, sed ad nō impediendum ipsam ℨhere si sponte ℨhere voluit: vnde ōt qōbic, pmisit se facturū z curaturū, ꝙ filia sua ℨheret tale matrimonium sub pena. z qō ipse fuit interpellatus dū vlueret, vel ipse pmissoꝛ non fuit in mora sed eius heres. q non fecit nec curauit: nā si ꝓmissio teneret ēt heres obligaret. z incideret in penā si esset in moꝛa. ſz ista videtur nimia subauditio quā ad istum tex. facit Pau. de ca. Jdeo potes planius intelligere tex. ꝓout etiam intelligit Aret. in secundo notabili qō illi parentes non promiserunt se facturos z curaturos vt subaudit Pau. de ca. ſz solū inter se pmiserunt sub pena. ꝙ isti eoꝝ filij matrimoniū inter se cōtraherent. z sic promiserunt factū alienum, ad ꝙ alios obligarentur pmittendo penā vt. l. stipulatio ista. ꝑn. in vers. at si qs. s. e. z in §. alteri. in fi. in ver. fi versa vice. inst. ō inutil. stip. sed hic nō obligant q2 est cōtra bonos moꝛes: q2 ℨ libertatē matrimonij. ✠ Jn text. ibi: filia ei⁹ noluit nubere. ſz ꝓmissio penalis nō fuerit facta p filiā cuj seu: ſz per ipsum patrē: z sic filia non videbatur arctari: tū si valeret stipulatio penalis interposita per patrē ipsa filia arctaret timoꝛe ne pater incideret in penā: z illo timoꝛe induceretur ad ℨhendum matrimoniū ℨ suā volūtatē. ne patrē illaqueatum dimitteret. ideo non vz. ✠ Jn tex. ibi exceptiōe doli mali obstaturā: ista nō est ꝓpꝛia exceptio iuris que presupponit actionē z obligationē: ſz est exceptio facti seu intentiōis: q2 cū ista stipulatio sit contra bonos moꝛes. vt ōz in text. ergo est ipso iure nulla vt. l. z generaliter. z. l. stipulatio hoc modo concepta. ō. eo. z. l. pacta que contra. C. de pāc. ergo nō pōt supponit penā ipso iure cōmissam. z hoc tenet By. Bar. z alij hic. facit bene text. in. l. fi. in fi. C. de spōsa. vbi text. dicit qñ talis stipulo nullas vires hz. z de ista exceptiōe intentiōis z facti est gl. in. l. ġ se debere. in pn. in gl. ġ. z ibi Bar. z alij. ff. de condi. ob cām. z gl. in. l. ġ. ff. de excep. ✠ Nota primo ex tex. ibi cōseruerūt. ꝙ parētes possunt ℨhere sponsalia ꝑ filīs suis: vt hic z. c. ex literis. ġ. z. c. gēma. de sponsa. z illa sponsalia dūmodo nō sint penalia, obligāt ipsos parētes: si aūt sint penalia, nō obligāt parētes nec suos principales: vt hic. z in cōcordātibus. s. allegatis. z istud procedit nō solum inter parētes habētes filios in potestate, ſz etiā inter matrē z alios ascendētes qui nō habent in ptāte: vt hic. z. d. ca. gemma. z ſ filij sunt presentes quādo eoꝝ parētes ℨhunt sponsalia intelligūtur tacite psentire: vt est tex. in. c. i. circa fi. ff. de despōsa. impu. in. vj. z in. l. sed ea que patris. ff. ō spōsa. limitādo vt notabiliter per do. Abb. in c. nōne. in vlt. co. ō presump. nisi cā cognita ꝓstaret ꝙ ob reuerentiā patris filij tacuerūt tpe ℨ ti matrimonij. z sequitur

* do. Alexan. in. l. que dotis. in. xvij. col. ff. fol. mat. tamen † possunt etiā sponsalia contrahi per fratrē vel patruum vel etiam extraneum. vt. c. j. de matrimo. contra inter. eccle. contracto. z. c. ex parte. de resti. spo. z. c. ad id ġ. de sponsa. ſz tūc per solā presentiam nō intelligūtur consentire: sed requiritur expꝛessus cōsensus: vt in iuribus allegatis. z in. d. c. j. circa fin. vbi gl. z doc. de despō. impu. in. vj. z hic per Jmo. z lati⁹ p Aret.

3 ✠ Secdo nota ex textu. ibi. z filia eius noluit nubere. quod spōsalia parentū nō necessitāt filios vel filias ad contrahendū matrimoniū: vt hic. z. d. c. j. circa finem. de despōs. impu. in vj. vnde filia nupta a patre in pupillari etate, pōt alteri nubere si ei non

re si ei nõ plz primus vir fm Cy. z Bal. in l. si pater. C. de spõ
sa. Adde tamen qd pater q pmisit cũ iuramento se facturum
z curaturũ q eius filius vel filia vel etiã alter extraneus cõ-
trahat matrimoniũ cum tali dz facere quicquid põt vt matri
moniũ habeat effectum dum tamen non inferat metum ꝯhen
ti: qr istud esset illicitũ: z tũc ẽt non interpellatus tenet a seip
so sponte oẽm diligentiã adhibere. ita notabiliter tz Bal. i c.
j. §. j. in tit. hic finit lex deinde consuetu. regni. incip. tñ si fili⁹
vel ille p quo promisit non vellet consentire non esset reus p
iurij: ex quo fecit quantũ potuit. ita tz gl. valde notabilis in
c. ex rescripto. in gl. fi. de iureiur. z glo. in c. sicut. de sponsa. z
expresse Fed. de se. in consi. cxxij. q inci. Martinus pmisit
se facturũ z curaturum. quẽ allegant z sequunt do. Anto. de
bu. z do. Abb. in c. gẽma. de sponsa. Idem tz do. Ant. de but. i
c. ex literis. eo. ti. z gl. xxx. q. ij. in c. vnico. z lxiij. dist. in ca. tibi
dño. Are. in consi. cxliiij. qd incipit ex facto proponit q illu-
strissimus in. iiij. co. z reperio qd illud consilium Fed. de sen.
est ẽt inter ꝯsilia Bar. in cons. cccxvj. q similiter incip. Mar.
pmisit se facturum z curaturum: sed credo qd nõ fuerit consi-
4 liũ Bar. sed Federici: vt. j. latius dicã. ¶ †Tertio nota dili-
genter ex isto tex. qd nõ solum matrimonia debent esse libera
a vi que incuteret metũ ꝯstanti viro: vt. c. cũ locũ. de sponsa. z
dicã in sequenti notabili: sed ẽt debent esse libera a quacunq
pena pecuniaria ẽt si non esset talis q incuteret metum con-
stanti viro: nã metus pecuniarie: z sic amissionis bonorũ non
incutit iustum metum: nisi sit de toto vel maiori parte bonorũ
vt c. ij. q metus cã. z c. frequens. de rest. spo. in vj. z istud vide
tur valde dubitabile. ¶ Unde aduerte q si precedente pmis
sione de contrahẽdo matrimonio cum stipulatione penali se-
quat inter eos matrimonium valebit z tenebit, qr iura irri-
tant pmissionem pene z volunt non valere promissionem de
contrahendo matrimonium vel sponsalia sub pena vt hic: qr
in matrimonio debemus esse contenti penis legalibus: vt. j.
dicã in sequenti notabili: non aũt dicunt nõ valere matrimo-
nium: z similiter si non erat metus q cadebat in constantẽ vi-
rum valebit matrimoniũ cum non tollat libertas ꝯsensus: qr
potius debuit pati illud modicũ damnum q contrahere ma
trimonium: sed qñ est talis metus qui caderet in constantem
virum tunc impedit libertas matrimonij z consequenter tũc
matrimoniũ non vz. vt. c. veniens. ij. z c. consultationi. de spõ
sa. ita declarãt do. Ant. de bu. z alij in d. c. gemma, z idẽ qñ in-
teruenit metus omissionis oim bonorũ vel maioris partis. vt
dicã in sequenti notabili. cogita tamẽ sup hoc si posset melius
5 dici. ¶ †Quarto nota ex fi. tex. qd nõ solũ matrimonia in fu-
turum ꝯhenda sed ẽt contracta debent esse libera a pena: vt li
bere dissolui possint. z sic in matrimonijs z sponsalibus dz es
se plena libertas: vnde in eis pmissio pene nõ obligat vt hic.
z d. c. veniens secundo. z c. consultationi. ad fi. z c. gemma. de
sponsa. z ca. de illis secundo. de spõsa. impu. ¶ Item matri-
monia qñ ꝯhunt debent pluralitate gaudere ita dicit text. in
c. cum locum. de sponsa. z pondera qd in isto tex. prohibetur
pena non solum que respicit personam illorũ qui debẽt spõ
salia contrahere. sed etiã que respicit personam parentũ suo
rum. z sic habes q sicut non põt apponi pena in matrimonio
vel sponsalibus inter ipsos ꝯhentes matrimonium vel spon-
salia. vt. l. neque. C. d nup. z l. fi. C. de spon. ita nec pena potest
apponi inter ipsos parentes: vt hic. z dt Bar. j. circa fi. quod
cum ista promissio penalis fit ꝯ bonos mores vt dr in litera
q nõ firmat iuramento per reg. c. nõ est obligatoriũ. de regu.
iur. in vj. facit q dicã. j. in. v. ampliatione. ¶ Itez iste tex. am
pliat scdo modo q non dz quis compelli ad matrimoniũ ꝯhẽ
dum: nec ẽt ad persistendum in iam ꝯtracto metu pene cõuẽ-
tionalis qr sufficere debent pene legales: vt dicit tex. i l. si ita
stipulatio facta. ff. eo. que pene legales sunt perditio dotis vl
donationis pter nuptias si sine causa diuertat: vt l. consensu
C. de repud. vel restitutio eorundẽ cũ duplo vel quadruplo i
eo qui recepit arrhas si sine cã recusat contrahere matrimo-
nium. vt l. fi. C. de sponsa. ¶ Tertio amplia q matrimonium
dz esse liberũ non solum in prin. t pe spõsaliorũ: sed ẽt ex post
facto in ꝯctu matrimonij: vnde si qs spõte contraxit sponsalia
de futuro z postea cõpellat metu ad contrahendũ matrimo-
nium de presenti tale matrimonium non vz neq tenet tex. ẽ
in c. requisiuit. z ibi do. Abb. in prio notabili ad hoc notat de
spõsa. ¶ Quarto notabilr amplia qd metus interueniens etiã
culpa metũ passi: excusat in matrimonio vt ñ teneat: vt qñ qs
est repertus in lecto cũ muliere metus processit culpa sua: vt
est tex. singularis in c. veniens secundo. z ibi gl. ad hoc expsse
6 se notat de spons. z dicã statim. j. in vj. additione. ¶ †Quinto
amplia qd metus sufficiens impedit mrimoniũ ẽt si interue-
niat iuramentũ: z sic iuramentum non purgat metum. glo. est
solẽnis in c. significauit. in gl. ij. de eo qui duxit in mat. quam
pol. per adul. z illã glo. do. Abb. ibi dt esse singularem z se ne-
scire alibi: qr iuramentũ metu extortum non est obligatoriũ:
cum sit ꝯ bonos mores. Itẽ qr est cõtra substantiã matrimo-
nij: qr iuramentũ metu extortũ nõ tribuit libertatẽ ꝯsensus z
nullus est ꝯsensus si est coactus interueniẽte iuramento cum
mrimonium contrahat libero consensu: vt d. c. cum locum. de
sponsa. ¶ Sexto adde q iuuenis repertus de nocte in domo
mulieris metu armorũ z minarũ mortis que inferebant p at
tinentes iuuencule coactus est cũ illa ꝯhere matrimoniũ per
verba de presenti ẽt si sit sequuta copula donec durat idẽ me
tus: tale matrimoniũ nihil vz, neq tz. tex. est notabilis ponãs
istum casum quotidianũ in. c. veniens. ij. de spons. z ibi dt do.
Abb. in fi. q d quotidie casus illius. ca. euenit de facto z super
hoc vide oĩno plene do. Alex. in consil. clvj. qd inci. viso pces
su cãe vertẽtis inter apoloniã in. v. vol. facit tex. in c. accedẽs
de procu. z qd notat i l. si mulier. §. si dos metu. ff. qd me. cau.
z c. abbas. eo. ti. qd me. cau. vñ si quis contraxit matrimoniuz
per vim vel per metum cadentẽ in constantem viruz: vt quia
sit metus continens periculum mortis vel cruciatum corpo
ris matrimoniũ ipse non tenet z ipso iure nullum. d. c. veniẽs
secundo. z ibi do. Abb. in. iij. notabili z ẽt in vltimo notabi-
li. z. d. c. cũ locũ. z ibi do. Abb. in c. ꝯsultationi. z qd ibi no. gl.
fi. de sponsa. zc. de illis secundo. de sponsa. impub. do. Abb. in
c. de muliere. de sponsa. z in ca. significauit. de eo qui duxit in
matri. quam pol. per adul. p illuz tex. quem dt q vltra omnes
solet ad hoc allegare: qd licet met⁹ non soleat ipso iure vitia-
re actum: tñ vitiat ipso iure in matrimonio z in dote. z de hoc
habes gl. in l. j. §. fi. ff. de auto. tu. Old. laud. notabiliter in cõ
sil. xxv. q incipit factum tale est quidã Io. nomine istam con
clusionem limitat multum notabiliter do. Abb. in c. cum ter
ra. de elec. vbi putat posse attentari limitatio notabilis ad ꝯ-
clusionem quam feci: q matrimonium carnale contractum p
metum qui cadit in constantem virum nihil valet: z est ipso iu
re nullum: nam limitat valere qñ nõ fuit compulsus cõtrahe
re matrimoniũ cum certa persona sed cum aliquo de certo ge
7 nere vel familia quẽ ipsa elegerit qd valde nota. ¶ †Septio
adde q metus perditionis omnium bonorum vel maioris p-
tis est iussus ad annullandũ matrimoniũ. vt c. abbas. q met.
cau. z. c. frequenter. §. illum. de rest. spo. in. vj. z ita i specie tz
do. Abb. in c. gemmã. in. j. no. Cõfirmo optime qr qd omniũ
bonorũ vel maioris ptis equiparat qõni status persone. l. at
hlete. in prin. z ibi Bar. ad hoc no. z. l. pter litẽ. z ibi gl. ff. de
excu. tut. Hinc est q iniuria q fit in oĩa bona vel maioritatem
ptẽ videt fieri in personã. z ita licitũ est resistere: sicut si vi olẽ
tia in personam committeret ita per. d. l. propter litem. tenet
Bal. in l. phibitum. in. j. col. C. de iur. fis. lib. x. Item sicut ha
bens litem mecum in causa criminali dr esse inimicus meus
capitalis. ita si sit causa pecuniaria magna scdm Bar. in l. ij.
in prin. ff. de test. Itẽ cause magne pecuniarie equiparantur
causis criminalib⁹ fm Bar. in l. admonẽdi. in. xiij. col. vbi dt
xi. ff. de iureiu. Itẽ paria sunt amittere vitã z pdere pncipatũ
8 ita no. Bal. in c. petitio. p illũ tex. de iurei. ¶ †Octauo adde q
mine parentũ inducunt instrumentũ in matrimonio. c. ex lite
ris. de despon. impu. z ibi do. Abb. ad hoc notat z limitat sa-
ne pcedere ꝯsiderata qualitate parentũ z minarum. ¶ No-
no z vltimo p limitatiõe pdictorũ adde qd illicitus amor pce
dens qñ qs perdite amabat mulierẽ nõ tñ tollit liberũ consen
sum in mrimonio ꝯhendo. vt ca. veniẽs primo. de spõsa. z ibi
do. Abb. in. j. nota. ad hoc no. illum tex. z dt hoc esse valde no
tandum; qr quotidie inter adolescentes philocaptos euenire
9 põt. ¶ † Lapio gl. in ver. ob staturam ex qua habes quod li-
cet metu pene quis non possit astringi ad mrimonium ꝯtra-
hendum vt hic: tamen spe premij z lucri potest ad matrimo-
niũ inuitari. z ita limitat iste tex. in l. titio centum. §. j. ff. d ꝯd.
z demõ. quẽ text. ad hoc dt esse aureũ Bald. in d. l. fi. §. si vero
postq. ff. de iure delib. facit. l. cum ita legatum. §. j. ff. de ꝯd. z
demõ. z. l. vter ex fratribus. ff. de cond. instit. z. l. ij. C. de inst.
z subst. Idem tz Bar. in l. cum donationis. C. de transa. z sic
habes q amissio lucri nõ hz intimidare matrimonium fm d.
Anto. de bu. in d. c. gemma. in. ij. col. Old. lau. notabiliter. in ꝯ
sil. xvj. qd incipit thema tale est titius habens vnã filiã: quem
sequitur Pe. de anch. in repetitione reg. nemo põt. de regu.
iur. in vj. circa quam decisionem Eld. latius insistit. Are. hic
in. ij. z. iij. colum. idem est quod est magis amissio lucri quã
damnum pati: vt l. ea que. z ibi gl. ff. de do. inter virum z vxo.
10 gl. in l. ij. C. de inut. stip. ¶ † Limita istã ꝯclusionẽ gl. z cõmu-
nem qñ esset lucrũ percipiendũm ante contractum matrimo
nium ab altero ex futuris coniugibus: puta pmitto tibi cen-
tum si cõsenseris in me vt in maritum: tunc non vz cum con-

tineat turpitudinē:cum videat facta causa fornicatiōis:z turpis amoris:vt l.si ita stipulatus fuero te sisti.§.fi.z ibi Bar.z alij.§.e.z Bar.&alij hic. ¶ Scōo notabiliter limita qñ esset amissio magni lucri:qz tunc bene induceret iustum metū.ita notabiliter tz ff.y.in l.interpolitas.C.de transac.quem simpliciter sequit ¶Pet.de anch.in c.j.ad fi.qō met.cau.in vj.z i c.abbas.eo.ti.in antiquis. ¶ Tertio limita im mrimonio carnalis:sec' est in mrimonio spirituali in quo nec metu pene nec spe p̄emū pōt induci:vñ si fieret, pmissio abbati de aliquo dō do si receperit talem in monachum vel talē in monialē nihil vz:qz esset simonia.c.nō satis.z c.quoniā.z.c.dilectus.de simonia.fm Bar.in l.titio centū.§.j.ff.de cond.z demō.in l. vxorem.§.heres.ff.de leg.iij.z Bar.hic,in fi.quāuis aliter videat tenere idem Bar.in l.ij.C.de inst.z subst.vbi plene dixi de hoc.lz Bre.hic plene examinat. ¶ Quarto limita ꝑtū ad instituendū quem heredem:qz nō pōt quis metu pene ad hoc induci.l.stipulatio hoc modo cōcepta.§.eo.nec ēt spe p̄miꝫ pōt ad hoc inuitari:qz esset dispositio captatoria.l.ille aūt institutiones.ff.de here.inst.z l.j.ff.de his que pro non scrip. habent.z est gl.pena in l.cum donatiōis.vbi Bar.z doc.C. de transac.vbi plene de hoc vltimo dixi. ¶ Lapio gl.fi.in verbo matrimonia.quā diuide in vj.partes. In p̄ima declarat tex.z rōnem assignat. In scōa remouet vnum forte ꝓtrariuz de arrhis. In tertia formal vnā qō.ad tex. In quarta aliā. In quinta allegat vnā concordantem. In sexta z vltima formal aliā questionē.secunda ibi:z hoc exceptis arrhis. tertia ibi: sed an inter extraneos. quarta ibi:sed an pignus dari poterit. quinta ibi:z facit.C.de inut.stipul.sexta z vlt.est ibi:quid aūt si pecuniariter. In ea.glo.ibi:z hoc exceptis arrhis:que lit rō differētie inter penā z arrhas durū z difficile est assignare.dicā.j.sequendo ordinē Bar. ¶ In tertia parte gl.ibi:sed
11 an inter extraneos habes* ꝙ si extraneus p̄misit mihi sub pena se facturum z curaturū ꝙ titia contrabet matrimoniuz mecum talis adictio pene facta per extraneum valet z tz et pōt talis pena ab eo efficaciter peti si matrimonium nō sequatur.z ita limitat iste tex.vt nō procedat quando extraneꝰ talem p̄missionē pene faceret:cum ista ꝓclusione gl.trāseunt Bar.z alij per.l.mulieri z titio.cum gl.j.ff.de cond.z demō. Idem tenent gl.Cy.z cōiter alij in d.l.fi.de sponsa. Idem tz Jo.an.in addi.Spe.in ti.de arb.§.j.in ver.s.quid si sic.in additione que incipit diximus. Idem tz Hostiensis in summa
12 sua.in tit.de spon.§.j. ¶ Limita soleniter fm Bar.z alios qō ista glo.procedat quādo est penitus extraneꝰ:ita quod pena ab eo promissa nō verisimile induceret ad matrimoniū cōtrahēdum:secus si ille extraneus esset cōiunctus vel multum amicus sponsi vel sponse ita quod verisimiliter ꝓpe pueri vel puella cōtrabet matrimonium:tunc nō valet cadē ratiōe que in patre z matre:vt hic.z l.heres meus.§.fin.ff.de cōdi.z demon.z ita limitat punctualiter gl.in d.l.mulieri z titio.in gl.j.ff.de cond.z demonst. ¶ Secō limitat istam glo.Raph. cu.vt in extraneis,pmissio pene ēt nō valeat si appareat suspicio fraudis:qz vt valeret promissio pene faceret extraneos iter se penā promittere.z sic in fraudē nō valeret. nihil tamen ad hoc allegat. Tu adde quod istam limitationem ante eum ponit do.Ant.de but.in d.c.gemma.z ibi simpliciter sequit do.Lard.Alex.vbi dicit quod ista gl.nō procederet quando per suppositā personas extraneoz ipsi de quorum matrimonio principaliter agitur fecissent penam promitti ꝑ istos extraneos:sic nō valeret cuz sit in fraudē legis facta. ¶ Tertio notabiliter limita qñ esset tutor qui promisit talem penaz pro futuro matrimonio:qz licet extraneus quando promisit per seipsum z nō promisit tanqz tutor nec tutorio nomine tñ qz est persona cuius potestati certo modo dicta pupilla est subiecta:nam tutela est vis ac potestas in capite libero.l.j.ff. de tute.z insti.eo.in p̄in.z si promissio pene facta per eum valeret impediretur libertas matrimoniū:qz pupilla faceret verisimiliter velle suum:ergo eius p̄missio penalis nō valet.d. l.heres meus.§.fi.per Cy.in d.l.fi.in.viij.q.C.de spō.ita notabiliter cōsuluit Bart.in ꝑsi.xlv.incip.Jo.pauli tutor Antonij multō ergo fortius si aliquis ex trāsversalibus puta frater vel patruus pupille vel pupilli p̄mitteret penā:nō valeret talis,pmissio lz sint extranei:qz timor illius pene p̄sumeret cessare,libertas matrimoniū:ne illi qui promiserunt remuneūt illa queati fm Cy.in d.l.fi.C.de sponsa. Ang.in l.j.p gl.ff.in ius voc.vt eant.Jo.de imo.in l.heres meus p̄mo p illum.tex.ff.de cond.z demon. Lud.ro.in l.nolle.ff.de acqui. hereditā.z hoc ēt voluit Bar.hic in ista questione gl.dum loquitur de extraneo qui est coniunctus:nam omnis coniunctꝰ qui nō hz in potestate ꝺz esse extraneus.l.vnica.§.extraneuz. C.de rei vxo.act.z l.si genero.C.de iure do. ¶ Juxta istam
13 partem gl.quero de necessaria questione. ¶ Aliquis extraneus promisit se facturum z curaturum quod Berta adhuc existens in pupillari etate cum erit etatis nubilis ꝑbet matrimonium cum petro z subiecta est pena:z etiam appositū iuramētum:iste extraneus fecit quicquid potuit qō Berta nuberet dicto ¶Petro:sed non potuit hoc facere:planz videtur q̄ excusatur a iuramento.d.c.sicut.z.c.ex literis.ij.de sponsa. qz difficultas excusat a periurio.vt.c.ꝺcui.de iureiu.Bar. in l.qō te.vbi dixi.ff.si certum pet.punctus ergo est an ēt difficultas impediat cōmitti penā:z videt q̄ sic per l.si vehēda. §.pe.z fi.ff.ad.l.rho.de iac.z l.ij.§.j.ff.si quis cau.quibus iuribus ꝑbatur qō difficultas impedit commissionē stipulationis penalis:z plene notatur in l.continuus.§.illud.j.eodem. z ita in terminis istud ꝓsuluit Bar.in cons.cxv j.inci. ¶Barti.pmisit se facturum z curaturū quod.Sed credo qō sit consilium Fed.de se.vbi plenius ponit in cons.cxvij.qō similiter incipit ¶Martinus promisit se facturū z curaturum.istam ō cisionem Fed.referūt z sequunt do.Anto.de bu.z do.Abb.z alij in d.c.gemma.vbi Abb.etiā ad hoc allegat.c.significante.de pig.ꝓ ista opi.adde gl.in c.significantibus in glo. fi. ad fi.z ibi do.Abb.ad fi.ad hoc no.de offi.dele.istā opi.Fed. z Lano,reprobat Bre.in l.si ita stipular' fuero te sisti.§.possum.§.e.ꝑ aliqua de quib' ibi per eum:lz dicat q̄ opinio contraria sit cōis.z seruarek in practica,ꝑpter autoritatē tenentium ꝓximū tñ est multum dubia fm eum:z opinio quā ipse tz longe magis vr esse de mente partium z habere plus equitatis fm eū:ego semp tenui ō dictā opi.Fed.z cano.per text. in l.sancimus.z ibi no.Bal.C.de fideiuss.vbi promittens sistere aliquem in iudicio obligat ad faciendum z curandum vt sistat.l.quoties quis.§.eo.Bar.z alij in l.stipulatio ista.i pn. §.eo.Et tñ si facit quicquid pōt z ille nolit sistere incidit in penā sc̄o moueoz qz Fed.z cano.se fundāt in d.l.si vehemda.§. pe.z fi.in l.ij.§.j.ff.si qs cau. Sed istud fundamētū retoꝛquet ō eos qz lz difficultas postea supueniens excuset a pena qz ꝓ uideri nō potuit:ita ꝓprie loquunt dicti duo text' iuris quilis ꝓallegati:tñ difficultas q̄ inerat a p̄incipio ,pmissioni principali sicut pene:nō excusat a pena fm Bar.z alios i l.ꝓtinus §.illō.j.e.rō qz tōc imputandū est promissori q a prin.sciebat. istā difficultatē subesse.z tā se obligauit ad penā.z ita ēt in effectu dicit Bre.in d.§.possum.z ita ēt loquit' tex.in d.l.sanci mus. ¶ Tertio moueoz qz vana z elusoria esset dispositio.l. stipio ista.in pn.in ver.at si q̄ velit.§.e.z in.§.vsa vice.istit. de inuti.stip.q̄ hz q̄ pmissioni facti alieni adiciat penam:nam talis pēa esset sine effectu:qz,pmissor sem pallegaret se fecisse quātū potuit si ꝓ hoc excusat a pena. ¶ Ultimo cē ista ptē gl.vt nihil omittat de dictis Bar.no.bū eqparationē q̄ facit Bar.ō ꝓiuncto sanguini z multū amico.Adde q̄ no.do.Abb.
14 in.c.requisisti.in vlti.co.per gl.ibi.de test:vbi no.ij.illud q̄ dixi ponit in ꝓpinquo rōne affectionis:hz locū in multū amico. Scōo adde facere q̄ sicut ꝓiuncta ꝑsona admittit sine mādato ad agēdū ꝓ cōiuncta persona.l.exigēdi.C.ō ꝓcur.z.l.fz z he.in p̄i.ff.eo.ita etiā admittit multū amic' q non sit lens amicitia cōiunctus.iuxta.l.late culpe.§.amicos.cuz gl.ff.de verbo.signi.qz talis amicitia ꝓponderat cōiunctioni sanguinis.l.cū allegas.C.ō castrē.pe.lib.xij.facit.l.ij.in ver.z amici parētū.ff.q pe.tuto.z ita in specie tenet Spe.i titu.ō aduocato.§.obiiciat.in ver.est ēt quart' oꝛdo.Cy.z Sali.in.d.l.exigēdi.vbi idē tenui.Bar.iu.l.nō solū.§.q alieno.ff.ō ꝓcu.Jo. an.in.c.fi.de postu.z ibi dicit do.Abb.q̄ propter istas autoritates forte hec opinio seruatur in practica: cuius ꝓximo in hoc plerioz tenuerit.quos retuli l.d.l.exigēdi.tertio facit qō nouissime tenuit.d.And.barb.in repetitio.l.cū acutissimi.in xiij.co.z seq.C.ō fideicō.vbi tenuit q̄ dispositio.d.l.cū acutissimi.z.l.cū anno.ff.de ꝓdi.z demō.z.l.gñaliter.§.cū autē. C.de insti.z substitu.que loquunt in descendentib' testatoris qb' dati sunt substituti q̄ si pereauerint filios illi filij postea nati ex p̄sumpta mēte testatoris excludāt substitutos p̄ce-
15 dūt z habēt locū etiā in valde amico testatoris *vnde si testatoz istituit sibi heredē vnū valde amicū z eū simplr grauauit q̄ post mortē suā restitueret talē hereditatē titio:q̄ si iste valde amic' testatoris,perearet postea sibi filios tales filij excludunt substitutū.motus inter alia per gl.quā ad hoc dicit esse auream in.l.ij.C.in quib.cau.co.cen.lib.xj.que vult q̄ appellatione suoz venit persona valde dilecta.z dicit q̄ est inaudita cōclusio a nemine ꝓsiderata.Sed caue qz illā d.l.ij.reprobat Bal.in.l.j.C.qui accusa.nō pos.in pn.ver. quid ō singulari amico.vbi dicit q̄ nō ꝓbat inre z q̄ illa gl.loquit abusiue z improprie. Itē rōnes assignate in.d.l.cū au'. cū alijs ꝓallegatis nō videtur militare isto casu.z ita habes perfecte expeditā istaz.q.glosse. ¶ In quarta parte gl.ibi:sz
an pignus

an pignus.cū gl.tenet Bar.ꝛ cōiter alij:quicqd teneat Ly.in l.j.C.di rectoꝛ puincie.ꝛ dū gl.dicit:vt ipsuꝫ sit principale seu accessoꝛiū matrimoniū:vult dicere gl.ꝙ cū arrha ꝓstat i datione manuali.l.fi.C.de spon.non pōt dici ꝙ pignus det ꝓ accessoꝛio arrhaꝝ:ꝫ tunc datur ꝓ principali:sed bene pōt dici dari:vt sit accessoꝛiū matrimonij. Ité hic qū pignus dat ꝓ pena vel ꝓ arrha:ſz si daretur ꝓ matrimonio ꝫbēdo rūc est loco arrhe.d.l.j.C. si rectoꝛ puin.ꝛ tz Inno.ſ.d.c.gēma.quic quid ibi teneāt.d.Ant.ꝛ.d.Abb. Ité hoc verū si pignꝰ tradat realiter ꝛ sic in quātitate,qꝛ arrha in specie dari non pōt ſm Bar.hic ꝛ.j.in ante pe.q.vbi dicek ꝛ cōiter i hoc repꝛehēdit
16 Bar. ¶ In vltima parte gl.ibi foꝛte vꝫ i interesse* habes ꝙ stiplo interpolita ꝓ matrimonio ꝫbēdo vꝫ vt interesse qū mea pecuniariter itereſt:ꝛ ita multū limitat ista lex. Jdē tz glo.in. d.l.ij.ff.de spon.ꝓ ista parte facit bona ratio qꝛ sponsalia ꝫ bunt ꝓ stipulatiōnē.d.l.ij.ff.de spon.ergo talis stiplo est valida, cū sit a iure recepta vt ibi:sed ista stiplo cōtinet factū.ſ. quod accipiens me maritū vel in vxoꝛē:ergo dz cōmitti ad itereſſe ꝓout cōmittit stiplo valida.fecit.l.stipulationes nō dividuntur.i per.celſus.ſ.e.ꝛ.l.ſi quis ab alio.in ſi.ff.de re iudi.ꝛ ista parte tz.d. Pe.de bex.hic:q dicit non obstare ista legē:qꝛ loquitur qū pena fuit appolita in stiplone qō nō est ita ista qōne gl.tū caue qꝛ ista gl.non aperit an ista stiplo fuerit penalis,ꝛ referendo se ad.l.nostrā.videl log in stipulatione penali:put etiā Bar.ꝛ alij vident itelligere istū ter.qū nō itereſt, ꝛ sic qū pena est sine interesse,ꝫ stiplo penalis bene interponi pōt vſq ad interesse. Tamē ista solutio pugnat gñalitati istius.l.cū cōcoꝛdātibus q restrigerent ad penā sine interesse,ꝫ iaꝫ opi. tenet gl.in l.si stipuler.ſ.e. Et ista cōiter tenet ꝛ eā ſequuntur Pe.jac.de arena. Bar.ꝛ alij cōiter hic. Ly.in.l.j.C.d ſpon. Joā.an.d.c.gēma.ꝛ ibi do.Ab.in vlti.q. Quouenꝫ p istū ter. q dicit nō valere talē stipulationē,qꝛ est ꝫ bonos moꝛes: ergo ex ea nullo modo pōt agi.l.gñaliter.ſ.eo. Istas glosſas ꝛcoꝛdat Dy.ꝙ ad interesse dān. bū agit:ita ꝓcedit gl.hic.qꝛ nō est pena.l.si iscui.in ſi.ff.de furt.ꝛ.l.ꝓcul⁹.ff.de dā.infec.ſz nō ad interesse lucri:ita ꝓcedit gl.ꝫ ia. ¶ Istā distinctionē Dy.ſegtur Bal.in.l.ſi.in.iiij.col.ꝛ ſequenti.de ſpō.eā etiā ſequit Bal.hic mot⁹ colozato fundamēto † qꝛ interesse esse pena legalis.vt no.Bar.in.l.cū stipulat⁹ ſim mihi a ꝓculo.ſ. eo.ꝛ pene legales bene habent locū in matrimoniꝭ vt.l.ſi ita stipulatio facta.ſ.eo.ꝛ ꝙ hoc tollunt allegata in oppositum. Sz ad hoc rūdet ꝙ pene legales habēt locū in matrimoniꝭ, est verū qū sunt tales q ꝓcedūt absꝫ aliqua stipulatiōe hois. Iste pene habēt locū in matrimoniꝭ,sed nos loqmur in interesse ꝓuenīte ex stiplone exꝓssa hois. Ista distictio Dy. cōiter reꝓbat per istū ter.indistincte volentē ꝙ stiplo est nulla,qꝛ est cōtra bonos moꝛes,ꝛ si posset agi ad penā quatenus interest valeret ratione damni,quod ista lex indistincte vetat. ¶ Cōfirmat qꝛ cū ista stipulatio penalis ꝓhibeat iterponi fauoꝛe publico,vt matrimonia libere ꝫbantur,vt hic iucta.l. ꝛ hoc mō.ff.de ꝛdi.ꝛ demō.ergo etiā ꝓhibetur quāuis pecu-
* niaiter interſit stipulātis cū ſemꝑ militet rō ꝓhibitiua bu ius text.qꝛ vinculo pene nō debent obstringi matrimonia q de
18 bene esse libera,ꝫ ꝛ lex gñaliter aliquid inducens fauoꝛe publico nō recipit restrictionē etiā de habilitate,vt est tex.notabilis i.l.ſi qs i graui.ſ.vtrū.ꝛ ibi Bar.ff.ad illa.ꝛ.l. cetera. ℌ.ſz ſi qs.ff.de leg.j.Bar.i.l.j.ſ.nūtiatio vbi dixi.ff.ō openo.nun. Ité ista gl.nō pōt intelligi ſm istā distictionē Dy.cuz clare videat loq de mero interesse lucri,qꝛ femina erat diues. Ité ſm Jmo.ꝛ Rap.cu.imputet ſibi qui dānū ſua culpa paſſus est, nā cū scire deberet talē stipulationē esse inualidaz,qꝛ cōtra bonos moꝛes ſibi imputare debet,ſi pretextu talis stipulationis aliquas expensas fecit ex quib⁹ paſſus est dānum nō ſequuto matrimonio,facit in ſimili.l. ſi quis domū.i pn.ff. loca. Hoc tū limitat Bar.ꝛ ſequūt Jmo.ꝛ Rap.cu. hic ꝛ do. Abb.in.d.c.gēma.i vlt.col. Nīſi ille q ꝓmulit ꝙ matrimonium ſequeret etiā dolū cōmisit vt taleꝭ expenſe fierēt,tunc teneret actiōe de dolo ad interesse p.l.ſi cū mihi.ff.ō dolo. Ad-
19 de tamē ꝙ vꝫ stiplo penalis facta in fauoꝛem matrimonij,vt marit⁹ teneat cōcubinā, qꝛ ista ꝓmissio pene est ſm bonos moꝛes.tex.est notabilis in.l.ex ea parte.ſ.mulier.ſ.eo. Tūc em̄ ceſſat ratio istius text.ꝛ licet matrimoniū debeat esse liberū tn etiā dz esse honestū,ꝛ nihil fieri qđ ledat pudoꝛem matrimonij ſm Bal.in.d.l.fi.in fi.C.de ſpō. ¶ Quero qꝛ ista gloſ. fin.ſ.i ſcda parte dicit ꝛ hec exceptis arrhis,ꝫ ꝛ sic vult. esse differentiā inter penā ꝛ arrhas.qꝛ pena ꝓ futuro matrimonio vel futuris ſponſalibus nō pōt ꝓmitti vt hic,ſed bā pōt arrha dari.d.l.fi.C.de ſponſa.idem tz gloſ. in.c.accedens.in glo.j.de ꝓcu.ꝛ glo.in.c.ex parte ſcda.de conuerſio.ꝓiug.ꝛ licet Bar.alleget gl.inc.gēma.de ſponſa.quę ſm eum tenuit qđ ō iure canonico nō sit ista differētia cū sit eadē rō in vtraq;:ergo idē ius:ꝫ ſecus ſm leges ciuiles:tū illa gl.voluit dicere:q non reperiūtur iura canonica:q facāt istā differētiā:ſz solum leges ciuiles.nō tū per hoc ꝙluit ſaltim esse ſm canones:ꝓout etiā ibi declarant Jo.an.ꝛ.d.Abb punctus est vi
21 dere† que sit ratio diuerſitatis cum etiaꝫ arrha dicat pena ꝛ cadē videatur ratio in vtraq;:nam ſi ille qui tradidit arrhas recedit a ꝫctu matrimonij eas perdit ꝛ sic patitur penā,ſi vero qui recepit arrhas vult reſilire a matrimonio: dz eas reddere duplicatas vel quadruplicatas ſi hoc fuit ꝓuctuꝫ dicta. l.ſi.C.de ſpōſa.ꝛ sic ſoluendo arrhas q̄druplicatas ſoluit penas. Ité timoꝛe taliū arrharū inducit ad matrimoniū ꝫbendū sicut metu pene.ꝓmō ergo rationē diuerſitas aſſignant ſubtiles vltramōtani. Pe.de bella petri. Ja.de are.ꝛ Ly.ſz eā ego clari⁹ ponā qꝛ arrhe ꝓſiſtūt in datione actuali d.l.fi.C. de ſpōſa.pena aut ꝫſiſtit in ſola ꝓmiſſione.vñ facili⁹ ꝓmittitur q̄ detur,vt est ter.in.l.ſed ſi ego.in.fi.ff. ad velleia.ꝛ in. l.peculiū.ō peculio.vnde benign⁹ Poeta: Promittas large gd eūm ꝓmittere ledit: Pollicitis diues quilibet esse potest. Ité grauius est ꝓmittēti ſoluere illud ꝙ ꝓmiſit q̄ repetere illud ꝙ ſemel dedit.l.cētum.s.fi.ꝛ.l.a titio.ℌ.fiſ.eo. vñ de facili quis ꝓmittit magnā penā q̄ ꝓſiſtit in ſolo verbo ſz nō de facili dat magnas arrhas. Jō non ſic de facili impedit libertas matrimonij ꝓ ipsas arrhas:nā cuz pena faciliter ꝓmittat:iō facilit in penā magnā incideret ſi matrimoniū nō ſequeretur nō aūt ita faciliter datur ꝓ arrhis. ¶ Hinc infertur ꝙ pena parua valeret,ꝛ arrhe magne nō. Jſtā rōnem ēt ſequit ꝫede.de ſeſ.in cōſi.cxciij.inci.in dubꝫ matrimonialib⁹ ꝓ vos motis. Jſtud ꝙ pena parua ꝓ matrimoniꝭ ꝓmiſſa valeat reꝓbat Bar.p quatuoꝛ iura de ꝙbus hic ꝙ cū:ꝛ ſequūtur Jmo.ꝛ Raph.cu.hic:ꝛ no.qꝛ est magna ampliatio ad istā legē q̄ diſponit:ꝙ pena ꝓ matrimoniꝭ ꝫbendis ꝓmiſſa nihil valet:ampliatur ēt ſi ſit pena parua:vltra Bar.ꝫ istā rationē antiquoꝝ facit.d.l.fi.que nō ſolū impedit repetitionē arrharū ſz etiā cōcedit penā in quadruplū. Item ista rō non vꝫ vniuerſalis qꝛ ꝛ videatur concludere ex parte dātis arrhas:qꝛ boies facilius inducuntur ad ꝓmittēdum magnas penas quā ad dādū magnas arrhas:tū ex patre recipietis ista ratio vniuerſaliter nō cōcludit. ¶ Secā rationē diuerſitatis ponit Bart.hic ꝙ multa verba:ſz in effectu vult dicere qꝛ matrimonia debēt esse libera ab omni pena quētionali:ēt parua vt hic ſz nō a pena legali:vt.l.ſi ista stiplo. ſ.eo. arrha aūt est pena legalis. Jdeo in matrimoniꝭ valet:ꝛ ꝫ in arrha apponat pactū duplicationis vel triplicationis tamē adhuc est pena legalis ex quo ꝓcedit ex mēte legis.l.ꝓuentionalib⁹.ſ.eo. ¶ Subdit Bar.q ꝫ.d.l.fi.dicat arrhas posse dari ꝛ ꝓcedere penā duplicatiōis vel quadruplicatiōis vt ibi: tū nō debet esse maioꝛ pena arrharū cū quadruplicatiōe ꝓp ſpōſalia futura:qꝑ sit pena ſtatuta dirimenti matrimoniū tā ꝫctū.ſ.amiſſionis dotis vel donatiōis ꝓpter nuptias.vt.l. ꝓſenſu.C.de repud.vel ſi nō est data dos aut donatio ꝓpter nuptias est pena centū aureoꝝ ſi patrimoniū excedit ſummā ccc.aureoꝝ:ſi aūt est intra illā ſummā imponit pena amiſſionis tertie partis bonoꝝ vt.l.iubēmus.C.de repu.ꝛ ita dicit Bar.ſe reſtrigere.d.l.fi.C.de ſpōſali. ¶ Sz istud vltimū cōmuniter reꝓbatur per Ang.ꝛ latinos Jmo.Raph.cuma.ꝛ Pau.ō caſt.qꝛ.d.l.fi.loquitur valde gñaliter.Jō nō est sic reſtringēda.vt hic plenius ꝓ Jmol.tū ista rationē diuerſitatis. Bart.ſequūtur Jmo.ꝛ Rapha.cuma.hic:ꝫ dicat Raph.q̄ res sit valde dubia.eā etiā ſequūtur.q.Ant.ō bu.ꝛ alij.in.d.c. gēma.ſz certe nec ista rō tollit difficultatē:quare lex voluit in matrimonio ꝫbendo posse apponi penā arrharū perdēdarū ſi matrimoniū nō ſequat cū isto mō per taleꝭ arrhas reſtringat libera matrimonij ꝛtractio:ergo est cōtra bonos moꝛes. vt hoc ter.ꝛ.d.c.gēma.ꝛ pena arrharū ponitur:ꝛ limitat ab hoīe iuxta cōnentionez partiū:ꝛ sic pōt dici m era pena legalis que in matrimoniꝭ ꝓcedit.d.l.ſi ita ſtipulatio facta.ſ. eo. ¶ Tertiā rationē diuerſitatis aſſignat Guido de ſuzaria antiquus doctoꝛ.q̄ refert ꝛ ſequit Bal.in.l.ſi.in ſi.in.iiij.col. C.de ſponſa.ꝛ Aret.hic:nā datio arrharum fit ꝓ ſcipaliter ad gñirmandū matrimoniū,nā arrhe sunt ſignū conſenſus matrimonij.vt.l.q.ſepe.in pn.ff.de ꝫben.emp.pena aūt apponitur ſi matrimoniū nō ꝫbatur:ꝛ sic in defectu matrimonij:qui ergo arrha reſpicit actū fauoꝛabilē matrimonij vt ꝫbatur iō valet:pena aūt est actus odioſus:ideo non valet. Et ista rationem etiā tenet in effectu Albe.de.ro.post Aldr. Lan.ī rubzi. C.de ſponſa.in princi. Et ſi dicas q dans arrhas ꝛ recipiens obligantur ad penā ſi matrimonium non ſequatur. Reſpondetur quod istud non est ita abſurdū sicut quando pena ꝓ in
22 cipaliter ꝓmittitur ꝓ matrimonio futuro.tnā ſimile vide

mus q̄d libera testamēti facto per stipulationē penalē principaliter interpositā nō pōt impediri:ꝛ tñ ꝑ pactū veniēs i consequētiā alterius ꝯtus impediri pōt,vt patet i.l. fi. C.ꝺ pac. iuncta.l.si quis seruus.ff.de actio.emp.Bart.in.l.stipulatio hoc mō cōcepta in sua distin.ꝫ.eo.¶Quartā rationē diuersitatis ponit Host.i summa sua i ti.de spōsa.§.j.ꝟ.sꝫ quare ꝑmittit lex ꝛ refert.d.Ant.de bu.in.d.c.gēma.q2 arrhe dāt ꝓ obseruatiōe ꝯct⁹ ꝛ ideo earꝫ traditio accipit affirmatiue puta do.cētū ꝓ arrha vēditiōis talis fundi:pena aūt ꝯ2io ꝓmittitur ꝓ dissolutione ꝯct⁹ ꝛ ideo cōcipit negatiue si nō ꝯtrero ꝓmitto penā: sed ista ratio inspecto effectu nō ꝯcludit:q2 licet pena cōcipiat negatiue fit tñ ad fi.vt ꝯct⁹ impleatur metu pene:sicut arrhe dātur vt ꝯct⁹ impleat metu amissionis earum: imo tꝫ gl.no.in.§.j.insti.de ꝯben.empt.ꝙ sicut pena succedit loco interesse.q2 nō factū vel non ꝯctū:ita etiā arrha succedit loco interesse:quinimo tꝫ Bart.in.l.j.in.§.pe.de pub.ꝛ in.l. ꝯctus.ꝛ ibi etiā Bal.C.de fide instr.ꝛ notat i.l.j.C.de act.ēp. ꝙ sicut stipulatio penalis sequuta post ꝯctū ꝓ cōcurrenti quātitate si fuerit soluta nouat obligationē principalē: vt.l.si qs a socio.ff.ꝓ soc.ꝛ.l.ꝑdia.ff.de act.empt.Ita etiā arrha in quātitate accepta pro cōcurrēti quātitate extinguit obligationē principalis ꝯct⁹ ad itceresse natā licet ad residuū possit agi sicut ꝛ in pena.¶Quintā rōnē diuersitatis assignat Fede.ꝺ se. in cōsi.clxix.q̄d incipit do.Conrado.Nā lex q̄ in matrimonio penā prohibuit ꝛ arrhā cōcedit cōsiderauit arrha factū scꝫ solutionis:q̄ est pars sortis:ꝛ q̄ datur de ꝓprio capitali:iō nō inuenirēt q vires facultatū suarū excederet. Itē arrha est fauor ꝛ argumētū matrimonij vt ꝙ voluerūt matrimoniū impleatur.In pena aūt est solū verbū promissionis: in q̄ nihil ꝺ ꝓprio capitali ponitur ꝛ in solis verbis sunt ꝯmuniter hoies largissimi promissores suasq̄ vires sepi⁹ excedētes ꝛ est odiū q2 nihil est ibi sortis:ꝛ nisi sic faciat penā incurrat.Tene quāuis q̄ sit minus periculosa: q2 nulla ꝯcludēs ratio diuersitatis sed tātū persuasiua potest assignari. ¶Circa istā materiā arrhaꝝ ꝓ spōsalibus seu matrimonijs ꝯhēdis:ꝛ sic circa materiā.l.fi.C.de spon.Bar.format quinqꝫ q̄ones i quib⁹ cōclu

23 sive procedā.†Primo tꝫ q̄d in arrhis requirit traditio actualis:ꝛ sic ꝙ quātitatis i veritate sit numerata ꝛ tradita parti:ꝛ nō sufficit sola ꝓmissio arrhaꝝ vñ si aliqs ꝓmisit se facturū ꝛ curaturū ꝙ talis mulier ꝯhet matrimoniū cū titio: ꝛ si nō fecerit promittit cētū noīe arrhaꝝ talis promissio arrhaꝝ nihil vꝫ:q2 tex.in.d.l.fi loquit qñ arrha actualiter dat:patet ibi in litera in ver.accepit q̄d est repetitū i multis partib⁹ illi⁹ l.q̄d verbū veritatē significat:vt.l.ꝑ diuersas.ꝛ.l.ab anastasio. C. man.no.gl.in l.assiduis.in ver.date.C.q po.in pigno.habe.q̄

24 †vult ꝙ priuilegia idulta doti date nō habent locū in dote ꝓmissa:ꝛ qcquid fit extra diffinitionē illi⁹ l. fi.C.de spō.nullas vires habebit:vt ibi dicit litera:ꝛ cū Bar.sequūtur simpliciter alij:ꝛ specie Raph.cu.Adde q̄d idē tenet Bar.i consi.xl. q̄d incipit Uānes Pau.tutor Antonie.Fede.de sen.in cōsi. clxix.ꝙ inci.do.Conrado.ꝛ meli⁹ in ꝯsil.cxciiij.q̄d inci. in dubijs matrimonialib⁹ ꝑ vos motis.Jo.an.ꝛ alij in.d.c.gēma. ꝛ ibi do.Abb.dꝫ ꝙ ista opinio Bar.multū sibi placet per rōnē de qua ibi per eū. Contrariū tene Bal.de q̄ scribētes non faciūt mentionē in.l.ij.in.vij.q.C.qñ lic.ab emptio. disce licet Bal.ibi etiā ipse nullā faciat mentionē de Bar.hic:nec ꝺ cano

25 nistis superi⁹ relatis.Nā querit ibi Bal.†si arrha non est data sed promissa ꝛ ille q promisit arrhā non vult adimplere ꝯctuꝫ an possit ꝯueniri ad arrhā promissā ꝛ tenet ꝙ sic ꝑ reg.l. fi.C.ad leg.fal.vbi paria sunt promittere ꝛ dare:ꝛ tenēdo istā partē nō ob.tex.in.d.l.fi.ad fi.in ver.extra diffinitionē.C.de spōsa.in qua se fundat Bar.Q2 itelligitur extra diffinitionē. i.metā in illa lege taxatā:puta si pactū excedat quadruplū est extra diffinitionē illi⁹ legis. ꝛ tunc non vꝫ ꝛ iste est verus i tellectus illius l.ſm eundē Bal.in.d.l.ij.i vlt.q.C.quādo liceat ab emptio.disce. ¶Tamē aduerte q̄d Bal.ibi in.vij.q.non loqtur de arrha promissa pro matrimonio futuro vel ꝓ sponsalibus ꝯhendis:prout loquitur Bar.ꝛ sic non sumus in limitatione tex.in.d.l.fi.ad fi.C.de sponsa.In qua Bar.hic se fundat.Sꝫ Bald.loquitur ibi de arrhis promissis pro alio ꝯctu. ¶Tenēdo opinionē Bar.ꝛ cōmunem q̄ est vera nō obstat q̄d paria sunt promittere ꝛ dare dicta.l.fi.C.ad leg.fal.ꝛ.l.si patron⁹.ff.de dona.ꝛ.l.fuit questiōis ꝛ ibi ad hoc not.do.Alex. ff.de acqui.here.Rñde q̄d illa regula procedit quo ad probādū:q2 quo ad probādū legatū ne de eo possit heres falcidiā detrahere paria sunt ꝙ heres soluat legatū vel q̄d promittat soluere:secus q̄ ad impediendā repetitionē:ita limitat Bar. in l.q̄d noīe.ff.de condi.indebi.Et vltra Bar. non procedit ēt illa regula q̄ ad nouationē vt est tex.notabilis i.l.si debitorē. ff.de noua.vide etiā hic promissio arrhaꝝ non valet:nec ideꝫ operat q̄d actualis traditio:per.d.l.fi.ad fi.C.de spon.¶Cō

26 cludit scd̄o Bart.† ꝙ licet sola ꝓmissio arrhaꝝ non valeat vt dixi.ꝫ.in precedenti cōclusione tñ sola confessio arrhaꝝ receptarū ab vna parte bene sufficit ꝛ vꝫ licet non ꝯstet de vera traditione arrhaꝝ q2 statur cōfessioni ꝯ ipsum ꝯfitentē per.l.publia.§.fi.ff.deposi.nisi ex aliquo appareret hoc fraudulenter factuꝫ:ita Bar.ꝛ sic si vir fuit confessus se recepisse centū noīe arrharū ꝓ patrimonio cōtrahendo cū tali muliere postea nō vult cū illa ꝯhere illa petit arrhas duplicatas vel triplicatas si ita fuerunt promisse:vir autem respondit quod reuera nunquam aliquid recepit lꝫ fuerit ꝯfessus.Bar.tꝫ ꝙ ista ꝯfessio ꝓbat ꝯ eum:ꝛ sic si non recipit habebit duplex dānuꝫ q2 soluet centū ac si recepisset:ꝛ vltra hoc etiā soluet alia centū loco pene.Adde q̄d.d.l.publia.§.fi.i qua se fundat Bar.pōt fortius induci ſm Are.nā sicut.l.fin.C.de spō.requirit verā traditionē arrhaꝝ:ita ꝯctus depositi requirit veruꝫ interuentū vt.l. j.§.is quoqꝫ scd̄o.ff.de act.ꝛ obliga.Et tamē iste rei iteruent⁹ probatur per confessionem partis dicta.l.publia.§.fina.ꝛ.l. ꝯnliter.C.de nō nume.pecu.cū Bar.tenet Rap.cu.hic:mot⁹ q2 sicut valet confessio dotis recepte: vt in toto titu.C.de do. cau.non nume.habetur in.l.j.ff.sol.matrim.ita ꝛ hoc casu debet valere confessio arrhaꝝ.Idē tenet Are.hic rñdens adductis in oppositū per Ang.ꝛ Mod.quos statim.ꝫ.referā.idē videtur tenere Bal.in.l.ij.i vlti.q.C.quādo liceat ab emptio. disce.motus q2 per cōfessionē probatur realis numeratio:vt plene notat in.l.ex cautione.C.de non nume.pecun.ꝛ in.d.l. publia.§.fin.Idē ꝛ latius tenet idē Bal.in.l.deo nobis.C.de epis.ꝛ cle.in.ij.col.i quinto notabili licet referat Bart.tenere ꝯ2ium q̄d arrhe nō probentur per simplicē confessionē,forte voluit allegare Bart.j.in sequēti.q.q2 Bar.hic idē tenet.mo netur Bal.q2 veritas dationis arrharum probatur per cōfessionem dicta.l.publia.§.fin.ꝛ.d.l.generaliter.C.de non nu.

27 pec.ꝛ.l.fi.C.arbitriū tu.†nā ista est regula,q̄d si dictum testis vel tabellionis probat veritatē,ergo multo fortius dictuꝫ vel confessio partis principalis:ista regula fallit quando talis cōfessio est reprobata ratiōe fraudis presumpte:vt.l. cum quis decedens.§.titia.ff.de leg.ij.ꝛ l. q testamentuꝫ.ff.de proba. Scd̄o fallit vbicunqꝫ lex expresse statuit q̄d possit opponi cōtra ꝯfessionem,vt in mutuo ꝛ in dote.tertio qñ presumitur simulatio,vt.l.per diuersas.C.manda.ꝛ l.vnica.C.ꝺ suffragio. regulariter aūt est standuꝫ dicte regule,vt ibi plenius per eū, ꝛ istā partem tenet.¶Contrarium tenēt Ang.Imo.ꝛ Pau. de ca.hic,ꝛ Ang.in.d.l.fi.C.de sponsa.ꝛ domi.Maria.sozinus.in consi.iij.q̄d incipit circa presentem consultationē videtur primo dicendū in.iij.col.moti ꝑ tex.in.d.l.fi. C.ꝺ sponsa. qui loquitur de arrhis vere receptis,ꝛ sic quando interuenit actualis numeratio arrharuꝫ ꝛ inualidatur,quicqd fit extra diffinitionem illius legis ꝛ sic extra diffinitionem illius legis non debet pati aliā penam:sed in casu isto pateretur duplicē penam vt predixi.¶Scd̄o quia ista confessio sit iter personas prohibitas ergo presumitur in fraudem facta.d.l. qui testamentum.ff.de probatio.gl.in.d.l.assiduis.in verbo date.C.q potio.in pign.habe.ꝛ quod notant gl.ꝛ doc.in.l.per diuersas.mandati.ꝛ in.l.vnica.C.de suffragio.Bart.in.l.si is q.ff. de vulga.ꝛ pupilla.Sed ad hoc potes respondere ex his que dicit Bal.i.d.l.deo nobis.in.ij.col.quem.ꝫ.retuli.ꝛ Are.hic, ꝛ Bar.met limitat,nisi ex aliquo appareret cōfessionē arrharuꝫ fraudulenter factam,que fraus in dubio presumi non debet non currentibus alijs coniecturis, vt.l.quoties.§.qui dolo. ff.de probatio.ꝛ.l.merito.ff.pro socio.¶Tertio facit secundum Imo.si attendas rationem differentie cōmuniter accōmodatam per doc.inter penā ꝛ arrhas vt.ꝫ.retuli quia in ꝯfessione arrhe esset eadē facilitas que in promissione pene,q2 consisteret in solo verbo,ergo sicut reprobatur promissio pene in matrimonijs propter facilitatē,q2 solo verbo fit,eadem ratione debet reprobari confessio arrhe cum fiat solo verbo ꝛ sic cum sit eadē ratio,idem ius esse debet.vt.l.a titio.in fi.ꝫ. eo.ꝛ.l.illud.ff.ad.l.aquil.ad.l.publiā.§.fi.allegatā per Bar. rñdetur q̄d loquitur in casu in q̄ nō requirit traditio actualis sicut requiritur hic in arrhis,per.d.l.fina.C.de spon.Itē ibi confessio nō eminauit inter ꝑsonas prohibitas nec ibi adest ꝑsumptio fraudis sicut hic.Tertia fuit opinio eiusdē Bal.in. d.l.fi.in.iij.col.C.de spon.qui distinguit q̄d aut talis cōfessio est vallata renuntiatione nō numerate pecunie,ꝛ tunc standū est confessioni,aut nō est renunciatū,ꝛ tunc aut a principio nata est exceptio,ꝛ non est numeratio vera sed ficta,vt.l.in ꝯctibus.C.de non nume.pecu.nec habet tunc locum.d.l.final.q2 iste reuera non sunt arrhe,ſm eum.¶Tene cōclusionē Bar. cum eius limitatiōe q̄d confessio arrhaꝝ valet ꝛ ei statur quādo ex alio non appareret q̄d talis confessio fuerit fraudulenter facta.

28 ter facta: moueo2 vltra adducta p Bart. ⁊ alios† qui nulla est fortio2 nec efficacio2 ꝓbatio, quã p cõfessionẽ partis. Hinc est ꝙ licet ↄ presumptionẽ iuris ⁊ de iure non admittaƭ ꝓbatio, tamẽ admittitur cõfessio partis: vt est gl. app2obata in. §. illõ in auƭ. de equa. do. firmãt Bar. ⁊ doc. in auƭ. ſʒ iã necesse. C. de dona. ante nup. gl. ⁊ cano. in. c. is qui fidẽ. de spõsa. Itẽ licet sit renũciatũ ꝓbationibus, ⁊ cõclusũ in cã: tamẽ ↄfessionib⁹ partis nunq̃ ↄcluditur: vt. c. cũ Joãnes eremita. de fidẽ istru. ⁊ l. amplio2ẽ. C. de appel. Bal. in rub2ica. C. de ꝓba. i vltima co

29 lũ. in p2in. ¶ Cõcludit tertio Bar.† qd si appareat ↄfessio dationis arrharũ hincinde: quod nihil vʒ, vnde si ego confiteo2 habuisse centũ a titia nomine arrharum, ⁊ ipsa tantũdẽ a me, p2out dicit Bar. qd vidit de facto fieri: non vʒ, ⁊ ista confessio recip2oca p2esumitur frauduleta, qd ego fui cõfessus habere a te, q2 tu similiter fuisti confessus habere a me: non q2 interuenit vera ⁊ actualis numeratio: imo forti⁹ ⁊ singulari⁹ tenet Bar. qd si appareret de vera numeratione hincinde realiter facta: q2 reuera alter alteri numerasset centũ noĩe arrharũ ⁊ e ↄ: adhuc nihil valeret. q2 in effectu nihil censetur esse datũ: ⁊ traditio habeƭ p2o non facta, cũ vn⁹ tantũ dederit quãtũ acceperit: vt. l. qui sic soluit. ff. de solu. Itẽ q2. d. l. fin. C. de spon loquiƭ qñ datio arrharũ fit ab vna parte tãtũ: ⁊ quicq̃d sit extra casus ibi positos est extra penã ⁊ nihil valet: ⁊ ibi dicit tex. ad fi. Et sic isto casu nullã penã icurrit recusans ↄhere matrimoniũ, ac si nulla arrha data fuisset: q̃ casu nullã penã patiuntur d. l. fin. nisi forte periurĩ si iurassent: ſm Pau. de ca. per. c. requisiuit. de spõsa. ¶ Iste passus est quotidian⁹ ⁊ valde ambigu⁹: intẽdo eũ bene examinare: cũ Bar. tenet Pau. de ca. hic q se habuisse istũ casũ de facto: q2 quotidianus est: ⁊ tenuisse opinionẽ Bar. q̃ verio2 est, in mente cuiuslibet discreti hominis caderet ſm eũ. Idẽ tenent do. Anto. de bu. d. Abb. ⁊ alĩ cõiter in. d. c. gẽma, ⁊ ibi dicit. d. Abb. ꝙ licet multi in hoc teneãt ↄ Bar. ⁊ viderit varia ↄsilia ↄ Bar. tamẽ noluit tunc cõsulere ↄriũ, q2 tunc credidit ⁊ nũc etiã credit opinionẽ Bar. esse verio2ẽ: nã ratio. d. l. fi. C. de spõ. vt dixi. ſ. fuit, q2 facilius quis p2omittit quã exburset, ſʒ ex quo tãtundẽ recipit ab alia parte, nõ videtur exbursare: ⁊ hoc maxime ꝓcedit hodiernis tẽpo2ib⁹, in quibus ↄhentes confitentur recepisse alter ab altero magnam quantitatẽ arrharũ, q̃ in veritate nunq̃ fuerũt numerate: sed est nuda ⁊ simplex cõfessio. Idẽ tenet Ange. in cõsil. cc.xxxiiij. ꝙ icipit visis statuto ⁊ ↄctu p2edictis: motus q2 ex q̃ iste cõfessiones facte sunt sub vno contextu, ⁊ sunt mutue hincinde debent censeri nulle. per. l. si ventri. §. in bonis. ff. de priuile. credi. Idẽ tʒ do. Maria. so2i. in cõsil. iij. ꝙ incipit circa p̃sentẽ cõsulationẽ videƭ p2imo dicendũ. ¶ Contra istã decisionẽ Bar. tʒ Bal. in. d. l. fi. C. de spon. in duob⁹ locis. p2imo in. ij. col. vbi dicit nõ esse verũ fundamentũ Bar. qd si spõsa cõfiteƭ se recepisse cẽtũ noĩe arrharũ, ⁊ spõs⁹ silr cõfiteƭ se recepisse centũ noĩe arrhũ, qd nihil hincinde dicatur recipi: ⁊ fit quedã cõfusio: vt. l. ab oibus. §. si titio. ff. de leg. j. q2 dt Bal. hoc nõ esse verum: ⁊ ostendit, nã si mutuo tibi centum, ⁊ tu mihi mutuas centũ, duplex est mutuũ: nec est hic aliqua cõfusio, sed sunt duo ↄctus: ⁊ due cause. ⁊ hoc ptʒ ſm eum q2 tãta debet esse de iure cõmuni donatio p2opter nuptias, quãta est dos: ⁊ tñ se nõ cõfundunt, adinuicẽ: vt no. per gl. insti. de dona. circa mediũ Idẽ tenet Bal. in eadẽ. l. fi. in. iij. col. vbi dicit ꝙ cõsuetudo generalis app2obat istã confessionẽ ⁊ mutuã dationẽ arrharũ: ⁊ maxime statuta Italie vbi interuenit guarẽtigia. i. p2eceptũ in ↄfessũ: ⁊ ꝙ illud qd tenet Bar. ꝙ ista mutua cõfessio rõne paris quãtitatis hincinde nõ valet, nec ꝓbat nec hinc nec inde videtur aliqd perceptũ: ⁊ ꝙ si spõsus noĩe arrharũ vere numerauit sponse centũ, ⁊ ꝙ sponsa spõso simil'r numerauit mille: arrhe interuenisse videƭ: sed id ꝙ est datum statim recuperatũ cẽseƭ: per. d. l. q sic soluit. ff. de. sol. Nã dicit Bal. ⁊ multũ colo2ate ꝙ in. d. l. qui sic soluit agebaƭ de distractu fiẽdo, ⁊ actu soluẽdo vñ nihil agit, cũ incõtinẽti resoluiƭ: vt

30 ibi. ſʒ† vbi duo actus cõpatibiles celebranƭ. ibi neuter actus resoluitur. vt est tex. bene ad ꝓpositũ in. l. si tibi pecuniã. ff. si cer. pe. Et sic Bal. videƭ bene rñdere ſm Are. ꝙ qñ aliqd daƭ vt reddatur incõtinenti per viã distractionis, tunc hʒ locũ. d. l. qui sic. ſʒ qñ aliqd datur vt reddatur icõtinenti: ⁊ ex redditione o2iatur noua obligatio, afferẽs aliquã vtilitatẽ: tunc istõ toleratur, ⁊ vtrunq̃ vʒ vt est casus i. d. l. si tibi pecuniã. Modo in ꝓposito nostro, ille q recipit arrhas in certa quãtitate, dando eãdẽ quãtitatẽ alteri p2o arrhis, inducit nouũ effectũ, q2 vbi p2ius dans arrhas si nõ seruaret fidẽ, solũ incurrerũt penã perditionis arrharũ, nunc tenebitur ad arrhas duplicatas, ⁊ isto modo ſm Are. melio2 videtur esse opinio Bald. qñ apparet de vera numeratione arrharũ, sed qñ appareret de sola confessione hincinde facta, q2 non potest negari qd ista ↄfessio recip2oca ẽ mag⁹ suspecta, q̃ si esset facta ab vna partiũ: fo2te tũc poterit ꝓcedere opinio Bar. ſm Areti. Idẽ ↄtra Bar. tenet et Bald. in. l. deo nobis. in. ij. col. in. v. nota. C. de epis. ⁊ cle. vbi et dt ꝙ consuetudo gñalis seruat ↄriũ: ⁊ minime mutãda sunt q̃ certã interp2etationẽ habuerũt. l. minime. ff. de leg. j. Tñ rõnes ibi allegate per Bald. nõ videnƭ impugnare ista dicta Bar. q2 ipse allegat. ll. p2obantes ꝙ cõfessio de recepto ꝓbat verã numerationem: ꝙ etiã Bar. cõcedit in p2ecedenti questione: qñ est cõfessio arrharũ ex vna parte tñ: sec⁹ qñ est mutua, ⁊ vicissitudinaria hincinde: vt hic: ↄco2dat tñ Bal. dictũ Bar. cũ generali ↄsuetudine intelligẽdo Bar. qñ apparet vera vni⁹ partis numeratio: ⁊ alterius partis cõfessio apparet in totũ ↄfessio ex vtraq̃ parte, ibi nõ p̃sumitur simulatio. ⁊ est rõ differẽtie ſm eũ: q2 in p2imo casu apparet distinctio quedã inter veritatẽ ⁊ ↄfessionẽ: ⁊ est ibi quedã diffo2mitas, sed in scdo casu nulla est ibi diffo2mitas. ¶ Contra Bar. etiã tenet Bal. in. l. ij. i vlti. q. C. qñ lice. ab empt. disce. vbi dicit ꝙ Bar. somniauit ⁊ ↄriũ seruat generalis cõsuetudo: vnde tenet Bal. ꝙ si in spõsalib⁹ cõtrahendis cõfessi sunt duo ꝓmisso2es, ambo inuicẽ se vnũ ab altero recepisse centũ nomine arrharũ p2o spõsalibus adimplendis, si postea vnus co2um non vult adimplere sponsalia: ille quem penitet, conuenietur nõ ex ↄfessiõe: ſʒ ex datiõe arrharũ: q̃ asserẽda est in petẽdo ⁊ p2obando per ↄfessionẽ: vt dicta cẽtũ reddat ⁊ aliud tãtundẽ ex ↄditione. d. l. fi. C. de spõsa. ⁊ l. ↄctus. C. de fide instrumẽ. ⁊ si tũc cõuict⁹ dicet: ⁊ ego cõpenso tibi alia cẽtũ, q̃ tibi dedi, vt apparet ex tua ↄfessione: replicabit petito2 ⁊ illa cẽtũ perdidisti: q2 non seruasti sponsalia: ⁊ sic pateris duplicem penã p2opter duplicẽ donationẽ arrharum: nã q2 tu dedisti perdis, ⁊ q2 recepisti duplũ reddis: vt ibi per eũ. Sʒ Pau. de cast. hic dicit ꝙ tenendo opinionẽ Bald. ꝙ patiaƭ duplicẽ penã, esset ↄ illã. l. fi. que vult ꝙ extra diffinitionẽ ipsius nullam penã pati debeat: sed tu dic ꝙ ad illũ text. d. l. fi. respõdet fo2maliter ipsemet Bal. in. d. l. ij. in fi. C. quãdo liceat ab empti. disce. ꝙ ille versiculus extra diffinitionẽ intelligatur. i. extra mentẽ in illa lege taxatam. puta si pactum excedat quadruplum, tũc nõ valeret q2 tunc esset extra mentẽ illi⁹ legis: ⁊ iste est ver⁹ intellect⁹ ſm eũ. Rapha. cu. hic refert Cy. ⁊ Bald. in l. fi. C. de sponsa. tenere ↄ Bar. ꝙ imo dicta. l. fi. ꝓcedat etiã si arrha deƭ ab vtraq̃ parte: sed Raph. intelligit hoc esse verũ, si deƭ arrha hincide diuersa: puta vnus dat pecuniã alius speciem ne obstet. d. l. qui sic soluit. ff. de sol. ⁊ ratio Bar. non est bona q2 ibi non p2opterea excludit si detur ab vtraq̃ pte

31 arrha. ¶† Vltra scribẽtes adde ꝙ Bar. i. l. singularia. in pen. col. in ſ. ff. si cer. pet. Querit qd si in instrumẽto publico dicatur, ꝙ titius habuit ⁊ recepit centũ a semp2onio in p2esentia mei notarĩ ⁊ testiũ infrascripto2ũ. titi⁹ ad rep2obãdũ instrumẽtũ, ⁊ ad sui defensionẽ p2oducit testes, dicẽtes ꝙ titi⁹ vere habuit ⁊ recepit dicta centum p2out cãtat instrũ: ſʒ ꝙ in vna manu recepit. ⁊ ex alia restituit credito2i: an ex hoc ↄtractus reddatur inualidus: ⁊ dicit videri ꝙ sic: per. d. l. q sic. q2 qñ tu mihi das receptur⁹ statim, nõ videris dare: ⁊ eũ ad me nullũ cõmodũ perueniat: ↄriũ tamen determinat ibi Bar. nisi titius p2obet ꝙ reddit: q2 actũ fuerãt inƭ eos de reddendo: tũc datio est nulla. d. l. q sic. Alias aũt ex eo solo ꝙ illud ꝙ accipit statim reddidit, non redditur instrũ inualidum: q2 fo2te mea liberalitate reddidit: vt. l. si quis duos. ⁊ ibi Bart. ff. de solu. Ang. i. l. si tibi pecuniã. ff. si cer. pe. vnde Bar. in. d. l. singularia. videtur ↄriari his que hic tenet. d. Alex. in d. l. singularia in pe. col. perpẽdẽs de ista ↄrietate Bart. limitat illud ꝙ ibi tenet Bar. nõ ꝓcedere in ↄctu, in quo nõ sufficeret ↄfessio de recepto: ſʒ requireret vera traditio, tũc nõ esset necesse ꝓbare ꝙ hoc fuerit actũ inƭ partes: ⁊ hoc dicit signanter velle Bar. in. l. per diuersas. in. ij. col. C. man. cui⁹ dictũ ita ibi saluat Bald. i vlt. q. ⁊ in. l. cũ opo2tet. in p̃n. in. vj. co. C. de bonis q̃ libe. ⁊ in. l. fi. C. de vsur. ⁊ in isto casu dt do. Alexã. se saluare illud ꝙ tʒ Bar. hic: per. d. l. qui sic. Tenẽdo q̃ ꝙ in ↄctu arrharũ matrimoniĩ, requiratur vera traditio: p2out dicit tenere Ang. ⁊ magis cõiter doct. hic: ⁊ cano. in. d. c. gẽma. lʒ Bar. ſm eum in p2ecedenti questione tenuerit sufficere solaʒ cõfessionẽ: ⁊ si illud esset verũ, tũc Bar. hic ↄdiceret his que tenuit in dicta. l. singularia. in pe. co. ⁊ pl⁹ nõ dicit nec aliter ↄco2dat. ¶ Tu aduerte ꝙ do. Alexã equiuocat super dictis Bart. hic: q2 illud ꝙ tenet hic Bart. est diuersum ab eo quoũ tenet in p2ecedenti questione: nã ibi loquitur qñ est ↄfessio arrharum, facta ab vna parte: hic aũt qñ ab vtraq̃ parte: vt etiã. ſ. dixi. Ex p dictis apparet quod opinio Bald. contra Bart. videtur esse de iure sustentabilis, licet opinio Bart. videatur esse magis communis: ⁊ tenendo istam partem Bal. ad. l. qui sic. que est fundamẽtũ Bar. potes aliter quam. ſ. dictum est respõdere,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

altero de trib⁹ modis put in alio proposito rñdet Bal.in aut. q iurat in vlt.col.C.de bo.auto.iudi.pos.qd in.d.l.q sic sol. uit ex pacto,vt statim redderet: q nõ est hic. Scdo illa lex loquit qñ numeratio nullũ affert affectũ,q nõ est hic: vt declaraui.s.fm Bal.i.d.l.fi.tertio illa lex procedit vbi eodẽ fonte dz fieri restitutio:hic aũt ex diuerso ⁊ ex noua cã:vt etiã.s.decla
32 raui. ¶ †Cõcludit vltimo Bar.q si datus est fundus pro arrhis nõ realiter:sed spõsus constituit se noie eius possidere q nõ vz:qz.d.l.fi.C.de spõ.requirit q accipiat:⁊ sic reqrit corporalẽ traditionẽ q non est hic vt notat gl.in.§.itẽ lapilli.insti.de re.diui.facit.l.vnica.C.de suffragio. scdo ⁊ fortius etiã dato q fundus vel species pro arrha actualiter tradatur adhuc non sufficit nec valet:qz.d.l.fin loquit in re q pot duplicari vel quadruplari si matrimoniũ non sequat sed fundus vel alia species nõ recipit duplicationẽ vel quadruplicationẽ vt.l.lucius.i.ij.§.impuberẽ.ff.de leg.ij.⁊.l.plane vbi.§.j.⁊.ij.ff.de lega j.ergo extra diffinitionẽ illius legis est: vt ibi in fi.dicit.
33 †⁊ sic pcludit Bar.q arrha nõ possit cõsistere i specie,ẽt actualiter tradita puta in fundo libro vel alia re simili:sed dz cõsistere in quãtitate:⁊ cũ Bar.tenet.d.Ant.de but.in.d.c.gemma.⁊ ibidẽ etiã sequit do.Abb.in pen.col. ¶ Adde vltra scribentes pro primo mẽbro Bar.bene facere qd vbi pot cadere suspitio fraudis,ibi requiritur vera traditio:⁊ non sufficit qd cõstituat se eius nomine possidere ita tz Bar.in l.post pctum in.iij.col.⁊ in tertia psumptione.ff.de dona.⁊ idẽ Bar.in.l.sicut.§.supernacuũ.circa fi.p illũ tex.ff.quib.mod.pig.vel hy po.so.⁊ in cõsi.lxv.qd icipit Petr⁹ Nicole.Bal.i.l.illud.C.de sacrosan.eccle.Joã.de imo.in.c.illo vos.in.xij.col.de pig.⁊ in.c.ad nostrã.de emp.⁊ vẽdi.d.Alex.in cõsi.l vij.v. volu.q incipit visa breui casus narratiõe.Pro scdo mẽbro Bar.adde benefacere illud qd tz idẽ Bar. in l.meuius.§.duobus.in
34 penul.col.ff.de leg.ij.†vbi tenet notabiliter q statutũ d penis duplicãdis,hz locũ in penis existẽtibus in quãntitate, nõ aũt in specie vel corpore:qz ille non recipiunt duplicationẽ. per d.l.lucius.in.ij.§.impuberẽ.⁊ p hoc decidit duas notabiles.q.de quib⁹ ibi p eũ.Idẽ tz Bar.in.l.sanctio legũ. ad fi. ff.de penis.⁊ in.d.l.luci⁹.ij.§.impuberẽ.p illũ tex. Bal.in repe.l.quid ergo.§.pena grauior.in vlti. col.vbi limitat.ff.de infa.⁊ subtiliter Bal.in.l.ii ad magistratũ.C.de decu.lib.x.sequitur simpliciter Rap.cu.in.d.l.plane vbi.§.j.in.ij. notabili.ff.de le.j. ¶ Istã decisionẽ Bar.hic reprobant ⁊ bñ Bal.⁊ Salice.in.d.l.fi.C.de spõsa.⁊ ibi Bal.in.iij.col.dicit Bar.in hoc errasse moti p duo.† Primo qz pign⁹ nõ pot cõstitui nisi i specie:vt est gl.not.⁊ magistra.in.l.j.i verbo q magis est.ff.de pigno.ac.⁊ tamẽ pignus pot dari pro arrha:prout tz gl. hic in quarta parte ⁊ cõiter doct.ergo patet q arrha pot dari in specie.Scdo qz in speciebus in quib⁹ non cadit duplicatio circa ipsam rẽ vel ipsuz corpus:bene cadit duplicatio circa earum estimationẽ:vt.l.si cũ exceptione.§.labeo ait.versic. quadruplat.ff.qd met.cau.⁊.l.is predã.cũ gl.ff.ad.l.iul.pecu.⁊.l.sena t⁹.ff.de pben.emp.alias sequeret q in actione vi bonorũ raptorũ vbi res rapta quadruplat. itẽ in actiõe furti in qua est pena dupli vel quadrupli:q iste actiones nõ haberẽt locum, nisi qñ raperetur quãtitas: ⁊ nõ species:q esset fatuũ dicere: vnde in.l.ij.in princ.ff.vi bonorũ raptorũ.dicit q si qs p vim rapuerit rẽ alterius,puniatur in quadruplũ nemo dixerit q si quis rapuerit speciẽ,⁊ nõ quãtitatẽ, q dicta pena non habeat locũ:imo estimatio illius speciei rapte quadruplabitur: ⁊ idẽ in furto.l.si pro fure.§.furti actio.ff. de condi.fur.⁊.§ maleficijs.ver.itẽ mixta.insti.de acti.⁊ p ista fundamenta istã opi. Bal.p Bar.tenent Imo.Raph.cu.Pau.de ca.⁊ lati⁹ Are.hic.Nec obstat istud qz.s.retuli Bar. tenere in multis locis, qd statutũ loquens de penis duplicãdis,nõ hz locũ in bonis existentib⁹ in specie,vel in corpore:qz illa decisio Bar. videt ex pdictis reddi dubitabilis,cũ estimatio speciei bene sit duplicabilis:vt dixi:⁊ istud examinat subtiliter Bal.i.d.l. si ad magistratũ.C.de decu.li.x.Nisi itelligas Bar.sane loqui qñ species esset talis.q non esset estimabilis:⁊ sic nõ posset duplicari etiã mediãte estimatione:puta si esset pena amputationis manus vel alterius mẽbri:prout videt loqui Bar.in.d.l. lucius.in.ij.§.impubere.⁊ in.d.l.sanctio legũ.ad fi.⁊ in repetitiõe.d.§.pena grauior.in vlt.col.⁊ Are.hic:circa fi.Tñ aliter ⁊ in alijs terminis qñ species est estimabilis loquit Bart.in repetitiõe.l.meui⁹.§.duob⁹.in pe.col.de leg.ij.vnde vlteri⁹ p nũc me i hoc nõ extẽdo:ne nimiũ egrediar questionẽ Bar.vñ redeũdo ad qstionẽ Bar.Pau.de ca. arguẽdo a partiũ enumeratiõe dt Bar.omni casu male loq.Aut eñi intellexi Bar. q si ille q dedit speciẽ recuset pbere matrimoniũ, qd nõ perdat illã speciẽ datã pro arrha: ⁊ non bene logt:qz pena pditionis eius quod datũ est pro arrha,ita cadit in specie sicut in quãtitate:si vero intellexit Bar.q ille q recipit si recusat cõtrahere solum restituat speciẽ ⁊ nõ duplũ,eo qz in specie non cadat estimatio duplex:⁊ in hoc etiã, nõ bene dicit Bart.qz bñ poterit solui estimatio illi⁹ speciei:que bene cadit.argu.l.fundum cornelianum.ff.de dona.

1 ☞ Dicta in prefationibus intelliguntur in sequentibus repetita limita vt infra nu.4.
2 Si precedat mãdatum alicuius de aliquo faciendo,⁊ ille post ea faciat,licet nõ exprimat se facere nomine illius,tamẽ presumitur quod pro illo,⁊ nomine illius fecerit.
3 Simulatio contractus probatur per ea que ante cõtractum dicta sunt inter partes.
5 Licet pbentes multa hinc inde precesserint: tamẽ si tempore instrumẽti illa verba per omnia non fuerint replicata, videt tantum fuisse actum,quod in instrumento reperitur scriptuz.
6 Repetitio dictorum in precedentibus que habet vitiare, nũquam debet fieri.

§. Idẽ respõdit plerunq.

Iste. §. seipsum summat. nec pot breui⁹ sommari: tñ potes sic sumare:dicta in pfationib⁹ censetur in stipulatione repetita: nisi eã vitient. h.d. ¶ Diuidit in duas partes. In pma ponit regula. In secũda ei⁹ limitatio.scda ibi:sic tñ. ¶ No.j.ex isto tex.regulã ad
1 qz frequẽt allegat q †dicta in pfationib⁹ itelligunt in sequẽtib⁹ repetita:vt hic,⁊.l.itẽ qz.§.fi.⁊ ibi gl.⁊ doc.ff. de pac. vnde si in prefationib⁹ fuit dictũ inter partes in presentia testiũ:q pmittẽdo cẽtũ modios frumẽti,intelligat de frumẽto talis loci:⁊ postea notari⁹ qñ recipit instrumẽtũ nõ facit mentionẽ d illo loco,tñ itelligit repetit⁹ locus. ¶ Istã reg.intendo vltra alios bene ⁊ vtiliter examinare:adde pmo q no.Bar.⁊ reputat diligẽtissime signãdũ in.l.qui in aliena.§.si is qui per illũ
2 tex.cũ gl.ff.de acquir.here. †q si precedat mãdatũ alicuius de aliquo faciẽdo,⁊ ille postea faciat,lz nõ exprimat se facere noie illius:tamẽ presumit q pro illo ⁊ noie illius fecerit.Idẽ Bar.in l.qui seruũ.in ver.idẽ est in eo per illũ tex.ff.de interro.ac.⁊ per hoc infert in specie Bal.in.l.multũ interest.i. ij.col.si quis alteri vel sibi. q inter caiũ ⁊ titiũ fuit ordinatũ qd titius occideret seiũ,⁊ postea ipse titius seiũ occidit, psumit q fuerit sequut⁹ ipse tractat⁹,⁊ q ita fuerit ordinatũ int ipsos licet testes dicãt de finali ordinatiõe se nescire refert ⁊ simpliciter sequitur do.Alex.in cõsi. primo.terij voluminis q incipit viso processu inquisicionis formate cõtra Antonium.in j.col.tamẽ ad primũ dictũ Bar.in.d.§.si is q. Adde qd pzium videtur tenere idẽ Bar.in.l.post dotẽ.in.vj.lectu.ff.sol. ma.⁊ ibi vide late do. Alex.in.xj.col.⁊ sequẽti ⁊ eundẽ domi.in.l.j.§.nuntiatio ex hoc in.v.co.ff.de ope.no.nu.⁊ est bon⁹ tex.in l.seru⁹ cõis sic omniũ.in versi.fi.ff.de stip.ser.⁊ in.l.fi. in ver. qd eñi.C.per quas perso.no acqui. Scdo adde quod per istã
3 regulã dicũt notabiliter Bar.⁊ doc.in.d.l.itẽ†quia.§.fi.posse conuinci fraudes vsurariorum:nã vsurarij faciunt pactum vt pro simplo promittatur duplum:postea tempore contractus adhibent notarium,⁊ testes qui d hoc nihil sciunt sufficit eñi probare qd hoc fuerit in pcedẽtib⁹ dictũ,qz in sequentib⁹ videtur repetitũ,vt hic. Similiter simulatio contractus probat p ea q ante pctum dicta sunt inter partes si fuit dictuz inter partes qd nõ esset venditio sed pignus. deinde factum est instrumẽtũ venditionis, presumitur simulatũ:fm Bart.⁊ alios in.l.pacta nouissima C.de pa. Bal. Ange. Imo.⁊ alios in.l.si quis cũ aliter.s.eo.Ang.⁊ Imo.in.l.quoties.§.sz si cũ primũ ff.de here.inst. Bal.in.l.multũ interest.in.j.⁊.ij.col.C.si quis alte.vel sibi.vnde si aliquis te requisiuit q mutuares ei cẽtũ,⁊ obtulit se daturũ fundũ in pignus,tu dixisti q eras cõtent⁹ recipere pignori,sed volebas q fieret instrumentũ venditiõis ⁊ ita factũ est instrumentũ venditionis: modo altera pars dt istud instrumentũ fuisse fictitium,⁊ nõ fuisse vẽditionẽ:sed pignus vt sic cõputes fructus interim perceptos in sortẽ,vt.l.j.⁊.ij.C de pigno.act. Tu dicis q fuit venditio prout cantat instrumentũ:vt si lucreris fructus interim perceptos,licet feceris pactũ de retrouendẽdo,vt.l.ij.C. de pact.inter empt.⁊ vendi.Certe si testes partis aduerse testificãt qualiter prius fuit actũ inter q esset pign⁹,tu succũbes,fm Bal.i.d.l. pactũ nouissima.⁊ ibi notabilius Pau.de ca. cũ limitatione de qua ibi per eos,⁊ vltra eos adde pro hoc tex.notabilẽ in.l. iiij. §. si ab igno.ff.de manumis.Bald.in.l.j.in.x.q.C.si ser. extero. Cõfirmãtur ista optime qz ex preordinãtis probatur fraus ⁊ presumit cõtractus vsurarius.fm Bal.in.l.ij.C.ad velleia.
4 ¶ †Limita nunc regulã huius tex.sic ampliatã quinq notabilibus modis. Primo limita eã procedere quãdo post tales prefationes in cõtinẽti sequuta est stipulatio ⁊ cõtractus: qz q incontinenti i fiunt censetur in esse.l.lecta.in versi.dicebã.§.si

cer.per.

cer. pe. z c. officij. d elec. Alias si fieret ex iternallo, p̃sumeret oblinio vl' error. vt. l. sz z si me putẽ. §. j. de ↄdi. indebi. vl' cẽse rẽtur partes recessisse ab illis pri⁹ dictis, z stabit solũ verbis cõtentis in instrumẽto. ita limitat gl. hic z cõiter doc. sequunt per tex. in. l. p retentionẽ. C. de vsur. Idẽ tz Bar. in. d. l. itẽ qr §. fin. ista limitatio est valde necessaria z fundamẽtalis ad istã regu. Ideo pleni⁹ est attigẽda. Tamẽ ad. d. l. per retentionẽ. posses dicere ẽm Pe. de bella perti. z Bal. ibi q ibi loquit in nouo ↄctu vsurarũ ex interuallo facto: vnde tunc dicta in vno cõtractu, nõ intelliguntur repetita in alio cõtractu nouo vel nouãte: vt ibi. sicut etiã nõ itelliguntur repetita inter alias p sonas: vt dicã. j. in. iij. limitatiõe. Sz ista limitatio gl. est bona z cõiter approbata: z meli⁹ pbat per. l. si tibi liberũ. ff. de act. emp. z l. si binas. ff. de ser. vrb. p̃dio. quas. ll. gl. hic allegat p cõcordãntibus, sed ↄriãtur: z Bar. hic allegat per viã opposi tionis: vbi in traditione nõ intelligit repetita seruitus d qua fuit actũ q emptor pateretur eam imponi fundo vẽdito: eo q talis traditio fui facta ex interuallo: z ita respõdetur ad illas leges al's sec⁹: vñ quãdo factũ fuit aliter quã in prefationibus esset actũ p̃sumit error. d. l. sed z si me putẽ. §. j. l vltima volũ tate. l. quoties. in prin. z. §. j. z. §. ff. de here. insti. nisi pars ad uersa pbaret in p̃fationib⁹ ita actũ fuisse, z ↄctũ intra modicũ tps fuisse celebratũ: vt hic. z ita ẽt declarãt Bar. z alij hic Itẽ p ista limitatione hui⁹ gl. facit. l. cũ in plures. §. locator hor rei. ẽm vnũ intellectũ. ff. loca. z. l. matrimonij cã. in fine. ff. q z a quibus. ¶ Istã limitationẽ gl. nr̃e approbatã. limita duob⁹ modis. Primo nisi expresse fuisset actũ inter partes: z posset hoc pbari, qd q̃ñcunqz inter ipsas partes fieret talis ↄct⁹ itel ligit tali mõ, vel q̃ñcunqz contigeret fieri vẽditionẽ talis fun di intẽdunt q sit pign⁹. tunc em q̃ñcũqz ex interuallo fieret i telligeret tñ facta repetio: ex q ↄuentio talis hz tractũ in futu rum: ita notabiliter limitat Bar. in. d. l. pacta nouissima, z ibi alij sequunt. C. de pac. Et sequit etiã simpliciter Pau. de ca. hic. ¶ Scdo notabil'r limita qñ illd qd fit ex interuallo, respi cit suũ princip ale, sicut est argumẽtũ: tunc illud qd fuit dictũ vel ↄuẽtũ in p̃cedẽtib⁹ sup principali intelligit repetitũ in se quẽtib⁹ super augumento. vnde pactũ q̃ñcũqz appositũ super dote. intelligit repetitũ sup augmẽto dotis postea ex iternal lo facto. tex. est no. in. l. etiã. z ibi Bald. circa mediũ. C. de iure dot. z isto modo etiã intellige tex. in l. inter socerũ. §. cũ inter. in fi. ff. de pac. do. qeqd ad illũ tex. dicat Bal. in. d. l. p retẽtio nẽ. circa fi. vt dicã. j. in. v. limitatione. ¶ Scdo p̃ncipal'r limi ta reg. huius tex. pcedere ẽm Bar. hic: in his q dicunt in p̃fa tionib⁹ z ↄcludẽtur: hoc est i his in qnib⁹ partes cõueniunt, z se firmãt anteqz fiat ↄct⁹ sup eodẽ. alias secus. vnde dt Bar. i d. l. itẽ qr. §. fi. q prefationes intelligũtur tractat⁹ ↄuentiona les firmati a partib⁹, anteqz perueniatur ad ip̃m ↄctũ. vt hic z ibi. Adde q multa tractãtur partes, q postea nõ concludũ tur nec veniunt ad finalẽ effectũ: vnde non sufficit pbare collo quia habita inter partes vel tractatus tãtũ: nisi etiã probetur qd tales tractatus fuerint cõfirmati, z cõclusi inter partes. ita notabiliter tz Bal. qui frequẽter allegat in practica in l. mul tũ interest. in. ij. col. C. si quis alteri vel sibi. z in. l. cũ allegas. in. ij. col. C. de vsur. Io. de imo. l. si qs cũ aliter. i antepe. col. ẽ. eo. d. Alex. in ↄsi. cxlviij. quinti vol. qd incipit, in cã appella
5 tionis interposite. in. iij. col. † Itẽ licet inter ↄhẽtes multa ver ba hĩcinde precesserint: tñ si tpe instri illa verba p oĩa nõ fue rint replicata: illud videtur fuisse actũ: qd reperitur scriptũ in instro: tex. est not. in. c. dudũ. in versi. eo tamẽ tpe. z ibi do. Abb. in vlti. no. de cõuersi. cõiuga. Itẽ adde q testes qui in terfuerunt tractaui, z nõ iterfuerũt ↄclusioni, nõ pbãt consum mationẽ actus: ita no gl. in. l. elegãter. in prin. in gl. parua. ff. de cõdi. idebi. ẽm Bal. in. c. fi. i vlti. col. de iura. calũ. ¶ Ter tio limita regulam huius text. q dicta in prefationib⁹ vident in sequẽtib⁹ repetita: vt procedat qñ p̃cedentia sunt prepara toria sequẽtiũ: vt qr sunt forma vel quasi eoꝝ q sequẽt: ita log tur iste tex. sec⁹ si sint distincta z separata prorsus: ita limitat Bal. in l. per retentionẽ. post Pet. de bella perti. ibi z repu tat Bal. esse notabile. C. de vsur. Adde bñ facere illud q dicit Rap. cu. hic lz de Bal. nõ faciat mẽtionẽ: q ea q ponũt in p̃ fationibus intelligunt repetita in actu principali: ad quẽ tẽ dũt ipse p̃fatiões: alias sec⁹. ¶ Quarto limita istã reg. nõ p cedere inter alias p̃sonas; vt est gl. i repetẽdis. ff. de lega. iij. ẽm Bar. z Rap. cu. hic sicut ẽt nõ fit repetitio in alio ↄctu: vt dixi. s. prima limitatione. ¶ Quito z vltimo limita istã reg. pcedere in repetitiõe fauorabili: vt est dotis. illa bene pmitti tur. l. inter socerũ. §. cũ inter. in fi. ff. de pac. do. sec⁹ est in repe titiõe odiosa: vt est vsaꝝ: illa nõ permittitur. dicta. l. p rentio nẽ. C. de vsur. z ita per illũ tex. limitat ibi Bal regulam text. nostri. ¶ Sz tu caue q licet tex. in. d. l. per retentionẽ. videat loqui in repetitiõe vsurarũ tñ tex. in. d. l. itẽ qr. §. fi. loquit in vsuris: z tñ fit repetitio precedẽtiũ, lz ibi ille vsure non videã tur odiose. Itẽ regula que ponit in hoc tex. est gñaliter posi ta vnde meli⁹ respõdet ad tex. in. d. §. cũ inter. in fi. prout etiã dixi. s. in prima limi. sz Bal. in. l. ẽt. circa mediũ per illũ text. C. d iure do. q ibi illd q fit ex interuallo respicit suũ p̃ncipale vñ tũc illud qd dictũ fuit vl ↄuentũ in p̃cedẽtib⁹ super princi pali: intelligit repetitũ in sequẽtib⁹ ex interuallo factis: vnde pactũ factũ super principali, z sic sup dote intelligit repetitũ super augmento dotis, postea ex internallo facto prout pro prie sunt tex. in. d. l. etiã. z in. d. l. int socerũ. §. cũ inter in fin. Aliquid aũt dicta in vna parte ↄctus intelligãtur repetita in alia parte eiusdẽ ↄct⁹: est materia quã plene ponit Bar. in. l. si ista stipulatus fuero si titius. §. chrysogonus. vbi dixi. s. eo.
6 ¶ † Scdo nota ex scda parte tex. ibi sic fñ, q repetitio dictoꝝ in p̃cedẽtibus q hz vitiare, nunqz dz fieri. Adde q simi'r quali tas p̃cedẽs q vitiat, in dubio nõ intelligit repetita in sequẽti actu. l. si qs a filio. i p̃ncipio. z ibi gl. notabilis. ff. de lega. j. z. l. seruo alieno. §. si ab impubere. ff. eo. Similiter clã in fi. po sita nõ refertur ad illa capitula q ex tali relatiõe fierẽt inuti lia. l. cuz vulgari. ff. de. do. p̃lega. z. l. talis scriptura. in vers. j. z ibi Bar. in duob⁹ locis not. ff. de legat. j. Simili't per repe titiones vel subauditiones: aut tacitos intellect⁹. non debet induci iurĩũ correctio: vt est gl. in. c. cupientes. §. q si per. tx. in verbo petere. de elec. in. vj.

1 Verbũ promisit, etiã in scriptura priuata, intelligitur per stipulationem: idem etiã verbum cauit etiã in materia vsura ria z odiosa.
2 Epistola regulariter mittitur ad absentem. z nu. 7.
3 Etiã scriptura priuata continens promissionem, probat stipu lationem.
4 Conditio apposita per legem, debet formaliter impleri.
5 Presentia est de solennitate intrinseca stipulationis.
6 Verbũ promitto, quando reperitur in scriptura publica no tarij, intelligitur per stipulationem.
8 Una presumptio tollitur per aliam. z fortiori presumptioni semper statur.
9 Si reperiatur depositũ factum vni, z ali⁹ promisit illd depo situm restituere: iste secundus tenetur tanqz fideiussor.

§. Idẽ respõdit cũ septitius.

1 † Verbũ pmisit, etiã in scriptura p̃uata positũ, intelligit p sti pulationẽ. h. d. sz intellectũ Bar. z alioꝝ cõiter de cui⁹ vei ita te stati. j. z. z erit iste. §. satis subtilis in ei⁹ intellectu. Idem põderã ẽm Are. q in isto text. nullibi est verbũ pmisit. prout Bar. z doc. p̃supponũt. lz est vbũ cauerit. z sic p̃supponũt qd verbũ cauerit, idẽ importet q pmisit: z sic qd verbũ pmitto significet hic a iuriscõsulto. per verbũ caueo: sed tu aduerte qr verbũ cauit videt semp intelligi per stipulationem in instrũ vsuraria: z sic odiosa: tex. est i. l. si ita qs pmiserit. §. sela cauit. j. eo. z est gl. ordi. in. l. sancim⁹. i gl. fi. p illũ text. C. d ꝑb'sign.
2 ¶ † In tex. ibi lr̃is suis, fi itelligas. i. epistola qr illa regulari't mittit in absentẽ. l. ea q i p̃n. cũ gl. d dona int vir. z vxo. vñ itel ligit de apodissa. seu schedula priuata, scripta manu promis soris, ẽm Ang. z Pau. d ca. hic. Sz certe ista expositio, videt destruere istũ tex. q ẽt literis. z text. in. l. j. C. de ↄhen. z cõmit. stip. dicit epistole. vñ Imo. z Are. intelligunt istũ tex. in totũ ecõtra qd loquat in literis vel in epistola non aũt in apodissa vt statim j. dicet. ¶ No. primo ex isto tex. ẽm intellectũ Bar.
3 z magis communẽ† q etiã scriptura priuata cotinẽs promis sionẽ probat stipulationẽ, vnde per istũ tex. notat hic Ang. q si vn⁹ mercator scripsit se esse debitorẽ titij in mille aureis ex certa cã iusta, q sibi reddere pmittit ad omnez eius volũtatẽ: presumitur promisisse eidẽ presenti z stipulãti z sic ex tali scri ptura poterit agi. q Ange. reputat perpetuo tenẽdũ menti: z refert Pau. de cast. q Ang. multas pecunias fuit lucrat⁹ d isto casu, qui frequẽs est: qr frequẽter cõtingit reperiri scriptu ras priuatas, in quib⁹ cõfitet recepisse cẽsũ a tali, z pmittit restituere ad omnẽ ei⁹ requisitionẽ: q talis scriptura p̃sumit facta in p̃sentia partis, z q interuenerit stipulatio: z sic ex ea poterit agi: tñ dicit Pau. de cast. q de hoc vidit florentie du bitari quã plurimũ, cũ plerunqz pars nõ sit presens. z aliquis in camera sua scribit talẽ scripturã qz ad eũ mittit. ¶ Cõtra istã decisionẽ Ang. z ↄ cõmunẽ intellectũ ad istũ tex. opponit retorquẽdo istũ tex. ad oppositũ ẽm Imol. z Pau. de ca. nam iste tex. loquitur conditionaliter. ibi si inter presentes actum est. tex. in. l. j. C. de ↄhen. z pmit. stip. loquit etiã cõditionalit si res inter presentes gesta est: ergo isti duo tex. a ↄtrario vo lunt, quod si non probetur partem fuisse presentem, quod nõ presumitur stipulatio. nec ex ea põt agi. Tu vltra ego strin

4 ge fortius ista duo iura cōditionaliter loquētia:†nā conditio
apposita p legē.dz formaliter adipleri.qr nunq̃ dicit cōtinere
deuē solēnitatē s̄m Bal.singulariť in auť.matri ⁊ auie.in.j.co.
in fi.C.qñ mulier in offi.fungi pōt.per tex.in l.ptor.in pri.ff.
de col.bo.⁊ sequūť.d.Alex.⁊ Are.in.l.ij.§.pri⁹.ff.de vulga.⁊
pup.cū alijs cōcordā.quas ibi dedi:ɔditio eñ natura sui im-
portat cām finalē.l.ij.§.fi.vbi notať.ff.de dona.⁊ ad terminos
nostros Aret.in.c.i causis.in.iij.col.de testi.Sz ad hoc vide
ret posse rñderi,⁊ dici φ in dubio p̄sumiť p̄sentia alteri⁹ ptis
put tz glo.reputata singularis i.d.l.j.C.d̄ ɔbe.⁊ cōmit.stip.φ̃z
5 sequunť Bart.⁊ Ange.hic.⁊ p illa gl.facit rō† qr cū presentia
sit de solēnitate intrinseca stipulatiōis:vt.l.j.in prin.j.eo.ergo
in dubio p̄sumi dz p reg.l.sciēdū.s̄.eo.⁊.§.fi.istit.de fideius.
secus qñ p̄sentia nō erat necessaria pro forma.tūc in dubio nō
p̄sumiť.l.ij.cū gl.C.de statuis ⁊ ima.qr tūc esset solēnitas ex-
trinseca,q̃ nō p̄sumiť.l.quecūq̃.§.fi.ff.de publicia.i rē actio.
notať in.d.l.sciēdū.qr ista solutio ɔfundiť p ista duo iura ɔdi
tionaliť loquētia: que cū mysterio dicunt si inter p̄sentes res
acta est ergo si nō pbeť presentia partis i dubio nō p̄sumeť sti
pulatio ⁊ si verū esset φ idubio presumať p̄sentia partis:put
vlt gl.in.l.j.Bar.⁊ Ang.hic certe iste due leges inepte ⁊ sup
uacuo loquute essent cōditonaliter dicēdo,si inter presentes
actū esset.vñ iste due leges volūt,φ̃ verbū cauerit vel promisit
redactū in scriptura priuata,ita demū intelligať p stipulatio
nē,si alia pars fuit presens qñ scptiti⁹ eā scripsit.⁊ si ei⁹ p̄sen
tia probeť:⁊ nō aliter.facit.l.his verbis.j.tit.j. Iste videť p-
prius ⁊ realis intellect⁹ istarū.ll.quicquid Bar.⁊ alij dicant.
6 ¶Ad idē facit ⁊ scdo,†nā verbū pmitto qñ reperiť in scriptu
ra publica notarij.tūc bene intelligiť p stipulationē:propter
autoritatē publicā notarij:tex.est in.§.si scriptū:istit.d̄ inut.
stip.gl.⁊ doc.i.l.sciēdū.s̄.eo.sec⁹ qñ verbū pmitto pfertur a
testib⁹:tūc nō itelligiť p stipulationē.gl.est cōiter approbata
in l.j.C.de vsur.do.i.d.l.sciēdū.ergo idē qñ reperiť i scriptu
ra priuata:nō itelligitur pstipulationē,nisi alia pars fuerit p̄
sens,sic nisi pbeť de presentia alteri⁹ partis: vt est text.clari⁹
hic ⁊ in.d.l.j.⁊ in terminis nostris φ verbū promitto si repe-
riať in scriptura priuata nō itelligatur p stipulationē.tz Ang.
in.l.lecta.in.ij.col.per illū tex.ff.si cer.pet. tertio ad idē facit
tex.in.l.optimā.C.de ɔben.⁊ cōmit.stip.Et in.§.itē verbořū
insti.de inuti.stip.⁊ lz Bar.dicat φ̃ in illis iurib⁹ ad maiorez
cautelā fuerit scriptū,inter presentes actū esse: tamē illi text.
videť stringere ɔ cōēz intellectū,ne videtur posse pati istā sol.
Bar.prout etiā pōderat Are.hic:nā ibi diciť φ prius fuit du
bitatū apd antiquos:vtrū scriptura attestās de p̄sentia par-
tiū probet ipsam p̄sentiā: ⁊ certe ,ppter vtilitatē ɔbentiū ibi
tex.induxit,φ pbetur presentia:ergo scdm iuris regulas,p̄-
sentia nō probať nec presumebať:qr tunc illō nō statuisset p-
pter vtilitatē ɔbentiū:sed qr verba ⁊ natura rei hoc importa
rēt:sicut diciť in.l.sciēdū.s̄.eo.vnde pōdera forti⁹ ⁊ subtiliter
illū tex.φ si ibi verba nō probāt presentiā de eorū natura:qñ
presentia partiū in scriptura exprimitur:ergo multomin⁹ dz
probari vel presumi presentia : vbi nihil de ipsa presentia in
scriptura fuit expressuz,vt hic ⁊ in.d.l.j.⁊ istud restringit cō-
tra cōem:vñ Ioā.de imo.in ista materia pro cōcordia distin-
guit,⁊ cā seqtur Are.φ aut verbū cauerit vel pmiserit, pferť
in scriptura q̃ sui natura fit iter absentes,vt est hic in literis,
⁊ expressi⁹ i epistola loquiť tex.in.d.l.j.C.d̄ ɔtraben.⁊ cōmit
sti.⁊ isto casu nō presumať p̄sentia alteri⁹ partis nisi pbetur:
7 ita proprie legtur tex.hic ⁊ in.d.l.j.†qr epistola cōiter mitti-
tur ad absentes:⁊ p eam pōt aliqñ ɔbi iter absentes.ſ.j.§.j.ff.
de procura.⁊.l.j.in fi.ff.de ɔben.emp.⁊.l.consensu vbi gl.no-
tabilis.ff.d̄ acti.⁊ obli.vnde oritur p̄sumptio φ sit factū ex eo
φ cōiter fieri ɔsueuit.l.certi cōditio.§.si nūmos.vbi plene di
xi.ff.si cert.peta.⁊ qd̄ epistola mittať inter absentes,⁊ nō iter
presentes:est gl.in.vnica.§.sancim⁹.⁊.§.sed ⁊ si qs inter.C.d̄
lati.liber.tol.lz etiā epistola posset fieri ⁊ mitti inter presen-
tes.l.labeo.⁊ ibi gl.not.ff.de pac.qr litera nō erubescit. Sed
regulariter vt dixi mittiť intt absentes. Aut verbū promisit
reperiť in scriptura q̃ cōiter ɔsueuit fieri inter p̄sentes : vt est
apodissa vel scedula,q̃ cōiter solet fieri ipsi parti:⁊ tūc i dubio
presumittur facta iter presentē,ita pcedat gl.in.d.l.j.C.d̄ ɔ-
ben.⁊ cōmit.stip.Et tenēdo istā concordiā nō obstat illō qd̄ di
ctū est.s̄.φ in dubio debeat presumi p̄sentia partis cū istud
sit de solēnitate intrinseca stipulatiōis,rñdeť verū esse i dubio:
qñ ex natura ɔctus nō insurgeret alia presumptio ɔria,vt hic
8 †nā vna presumptio tollitur per aliā,⁊ fortiori p̄sumptiōi sep
statur.C.diuus.⁊ ib igl.⁊ Bar.ff.de in iteg.resti.⁊.c.literas.⁊
ibi.d.Abb.in quarto notabili ad hoc notāt,de p̄sump.⁊ est gl.
in.c.transmisse in gl.fi.q.fi.sint legi.Itē vehemēs p̄sumptio
naturalis tollit qualibet opinionē ɔriām:vt.l.eum qui proba
bilem.⁊ ibi Bal.not.C.de episco.⁊ cle.¶Cōtra istā cōcordiā
Imo.⁊ Aret.licet coloratam,videtur facere tex.i.d.l. optimā
inducendo vt.s̄.induxi,vbi erat instrumentum notarij,qd̄ re-
gulariter sit inter p̄sentes:⁊ tamen ibi supfluo fuisset expres-
sa presentia si presumeretur. Itē non est bona saluatio quā fa
cit Imo.de gl.in.d.l.j.C de contrahen.⁊ commit.stip.qd̄ lo-
quatur in apodissa,que cōiter cōsueuit fieri inter presentes:⁊
in illa bene in dubio presumitur presentia:qr imo illa gl.ex-
presse loquitur in terminis illius.l.j.⁊ sic in epistola nō aūt in
apodissa,⁊ φ in epistola p̄sumať in dubio p̄sentia alteri⁹ par
tis,⁊ sic stipulatio,tenet etiā gl.in.d.l.tutor.§.fin.ff.de vsuris.
vnde teneas ad istū tex.⁊ ad.d.l.j.itellectū quē.s̄.tenui in pri
9 mo fundamēto.¶†Scdo nota ex isto text.φ si reperiať depo
situ factū vni,⁊ alius pmittit illud depositū restituere,iste se-
cund⁹ tenetur tāq̃ fideiussor,vt hic dicit gl. parua:⁊ ideo ille
scdus nō liberatur:qr in dubio intelligitur fideiussio,⁊ nō no-
uatio obligationis.⁊ istā glo.no.valde Bal.hic ,p depositis.

1 ☞Tot cēsentur esse stipulationes quot sunt res superius e-
numerate.
2 Dictio perinde est nota similitudinis.
3 Ista clausula omnia ⁊ singula,quid importet.
4 Si plura capitula cōtineantur in libello producto,ad singu-
la est respondendum.

1 **§.Idē respōdit quoties.** † Stipulatio vna
subiecta pluribus pactis,facit censeri tot stipulationes quot
couētiones precesserūt,ad quorū corroborationē venit stipu
latio.h.d.Et sic tōt cēsentur esse stipulatiōes quot sunt res su
perius enumerate:vt hic.⁊.l.pluribus.in pri.j.e.⁊.l.scire de-
bem⁹.in prin.⁊.l.qd̄ d̄r pma.s̄.eo.quāuis vna fuerit interro-
gatio.⁊ vnū rñsum:vt in litera.istud faciebat dubitationē:sed
rñde qd̄ stat simul qd̄ vna sit interrogatio,⁊ vnū rñsum,⁊ for-
ma stipulationis vna:⁊ tñ ,ppter pluralitatē rerū pcedentium
insurgāt plures stipulationes: vt d̄r in iurib⁹ pallegatis: ⁊ pō
2 dera istū text. dū dicit perinde haberi:†nā dictio perinde est
nota similitudinis:ergo vere non est idem.l. qui a patre.⁊ ibi
Bar.ff.de confir.tu.Bar.in l.j.in princ.ff.de receptato.glo.
Bart.in l.sacrilegij penam.§.j.ff.ad.l.iul.pec.Lud.roma.⁊
do.Alex.in l.si qs vi.in prin.p illū tex.ff.de acqui.pos.tamē
Bal.⁊ Ang.in l.sed ⁊ si lege.§.perinde.ff.de petitio.here.di
cunt qd̄ dictio perinde denotat omnimodā ⁊ pfectā similitu-
dinē,⁊ totalē iuris idētitatē:⁊ istud inducūt ad statuta in qb⁹
esset illa dictio peride,vt ibi p eos.Si aūt adiūgereť clausula
quā cōiter notarij solent apponere in fine instrumentoř,vcz q̃
omnia ⁊ singula superius narrata dicte partes inuicē promi
serunt per sollennē stipulationē tunc ,ppter illā dictionē sin-
gula,vere essent tot stipulationes quot res superi⁹ enumera-
3 te ⁊ quot capitula precesserūt:†⁊ de ista clausula oīa ⁊ singu la
habes tex.in.c.vt circa.§.j.⁊ ibi gl.in verbo oīa ⁊ singula.de
electione in.vj.Et faciunt q̃ statim.j.subijciā.Itē ad istū.§.ad
de illud quod decidit Spec.in ti.de arbitris.§.sequitur i ver.
quid si plura capitula.vbi tz.φ si plura capitula cōtinētur in
cōpromisso vel ɔctu,⁊ pena sit promissa:⁊ aliquis facit vel ve
nit cōtra vnū capitulum,an pena cōmittatur in solidum:⁊ te-
ne quod non:sed pro parte:qr quot sunt capitula tot sunt di
uisiones istius stipulationis penalis sicut ⁊ aliasput sunt res
tot censenť esse stipulatiōes.l.qd̄ dicitur.prima.s̄.eo.sicut er
go si veniret quis contra omnia.committeretur pena in totū:
sic etiā veniendo contra partē,pro parte dūtaxat cōmittitur:
vt idē iuris in toto q̃ ad totū,qd̄ in parte quo ad partē.l.que d̄
tota.ff.de rei vendica.⁊.c. pastoralis.in pri.d̄ offi.deleg.vnde
lex.consulit:φ si velis pro vno capitulo penā insolidum com
mitti:stipulatio sic concipiatur: promittis hoc ⁊ hoc sub tali
pena:⁊ si qd̄ predictū est nō erit vel nō fiet,dabis penam vt in
§.fi.insti.de verbo.obliga.vnde tabelliones nostri temporis
scribunt,sic promittis omnia ⁊ singula suprascripta seruare,
⁊ si contra predicta vel aliquod predictoř veneris,dabis tan
tum nomine pene:s̄m Spe.ibi.Scdo ad istum.§.adde φ deci
dit idē Spe.in tit.de li.contest.§.nunc dicamus.in prin.vbi
4 dicit†qd̄ si plura capitula contineantur in libello producto,
ad singula est rñdendū,ad hoc vt plena sit lit.cōtest.qr quot
sunt in libello articuli tot sunt petitiōes.l.cū in vna.ff.de ap.
⁊ l.etiā si pater.§.j.ff.de mino.⁊.cū pro causa de sent.excom.
plena est ergo lit.cōtest.s̄m eum,que fit in curia Romana,vbi
sic libello respondetur,litē cōtestādo:nego narrata p̄rout nar
rātur,⁊ dico petita fieri non debere:nā talis responsio omnia
capitula petitionis cōplectitur,dum omnia negat:vt hic.⁊.l.
pluribus.in princ.j.eo.quod admittit Specu.quando plura
sunt in libello disiunctiue posita: si autem copulatiue oportet
ad singula sigillatim responderi vt ibi per eum.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Lex cxxxv.

1 ☞ Inducta ad vnum effectum non debent operari alium.
2 Relatiuum quis vel qui iuncto verbo futuri temporis facit conditionem non expressam sed tacitam. nu. 4.
3 Verbus petieris siue adiaciatur relatiuum siue dictio cū, nūquam facit conditionem.
5 Qualitas non potes considerari vbi non est subiectum.
6 Dictio cum, facit tacitam conditionem z non expressam: itez importat principaliter tempus secundario conditionem.

Si ita quis promiserit.

1 ✝Verba qua die petieris nō denotāt cōditionē, sz admonitionē: ideo tūc vsure simpliciter, pmisse iciput itaūm currere ex tpe stipłonis nō expectato die iterpellationis. h. d. vel si bzeui⁹ z fundamētali⁹. Verba q̄ in sui pceptiōe exactionē ptinēt stipulationis ꝛcte diē nō differūt. h. d. Rō q2 inducta ad vnū effectū nō debēt operari aliū. l. legata sutiliter. in pn̄. ff. de leg. j. z. l. legata inutil⁹. ff. de adi. leg. z. c. ad nostrā. de appe. Sicut etiā cōsensus p̄stitus ad vnuz effectū non dz operari aliū, ſm Bal. in. c. j. ante pe. col. in ti. an agn. vl⁹ si. in vsi. feu. ☞ Diuidit ītur tres partes. In pma. ponitur thema z qō. In scōa rnsio. In tertia limitatio rnsiōis. In quarta ponit alia qō. z rnsio. scōa ibi, rnsdi ſm ea q̄ pponere. 2 tertia ibi. nisi aliud actū. ītra z vl. ē ibi, itē quesitū ē. ☞ ✝ Dubiū faciebat ꝺ tex. illa verba q̄estiōis qua die petieris: q2 relatiuū qs vl q iunctū vbo futuri tpis facit cōditionē. l. Stichū q meus erit. ff. de leg. j. z. l. nuper. ff. de leg. iij. sed ante euentū ꝺditiōis nō est nata obligatio sortis p̄cipalis. l. cedere diē. ff. de ver. lig. ergo vsure que sunt accessorie sortē p̄incipalē ꝺberi non p̄nt. l. lecta. ver. sed cū sortis. ff. si cer. pe. nisi aliud expresse fuisset actū, vt. l. hmōi. z. l. si ita stipulat⁹ fuero si Titi⁹. in pn̄. ff. e. z. d. l. lecta. in v. fi. z ꝺ i gl. sz ꝺiū decidit i hoc tex. 3 z nō decidēdi potuit esse duplex. ☞ ✝ Prima pp verbum petieris cui siue adiaciatur relatiuū, siue dictio cum, nunq̄ facit ꝺditionē, vt hic, z. l. si decē cū petiero. ff. e. Cū siue pecunia, p̄mittat qua die peteris, siue cū petieris: ista verba nō faciunt ꝺditionē sz amonitionē quādā, vt ego debitor sim paratꝰ ad soluendam. cū petieris. z sic vī stipulator de p̄senti admonere, p̄missorē vt cum interpellabit, vt sine mora z dilatiōe soluat vt dicit in. d. l. si decem cū petiero. z ista admonitio inerat tacite ex natura ☞ctus. Nam si promittas mihi decem simpliciter z mihi aliud dicatur: i est tū tacite q̄ dabis cū te iterpellabo, nec ātēq̄ petā tenearis soluere. ptz: q2 si añ tenearis esses ꝺ per in mora: z tū hoc est falsum nisi petak vel te interpellē, vt. l. si ex legati cū. ff. e. l. mora. in pn̄. ff. de vsu. ergo expssio coz q̄ tacite in sunt nihil operat, z sic non facit ꝺditionē. l. iij. ff. ō leg. j. z. l. nō recte. C. ō fideius. Et sic q2 ista stipulatio nō ē ꝺditionalis sz pura, ideo vsure statī incipiūt currere. vide tū tex. no. in. l. cū patronus. in pn̄. ff. de ope. lib. quē declara vt per Bret. hic ad fi. ☞ Secūda rō ꝺcidēdi potuit esse: q2 illa dies l. qua die petieris nō intelligit repetita in stipulatione vsurarum, sz Bar. hic in fi. Unde pe. Rū tex. decidit no. Bar. in. l. ita stipulatus fuero si Titi⁹. §. Chrysogonus. ff. e. q̄ si mutuo tibi centū mihi soluēda hinc ad annū, z stipulor p illis cētuz simplr. vsuras in menses singulos, vsure incipiunt currere vt ex nunc, nō aūt elapso anno solū: q2 illō tps nō intelligit repetitū in accessorio. z sic in vsuris, per istū tex. z. l. q fundū. ff. de ꝺb. emp. z sic qualitas adiecta in p̄incipali nō itelligit repetita i accessorio. Sed caue z pōdera sing. ex mēte Bre. q̄ in isto tex. pmissio sortis z vsurarū sunt in eadē oratiōe, z regunk ab eo. x ꝺo: q̄ vī qualitas p̄cedētis semp repetita. ſm Bart. met. qui ita punctualr distiguit, aut sunt in ea oratione, aut diuersa in. d. §. Chrysogonus. p. l. Scie. §. Lucio. z ibi et Bar. ff. de fun. instr. z plene⁹ Bar. i. l. repetēdis. ff. de. leg. iij. Potes. dicere inherendo p̄cedēti rōni decidendo q̄ cū hic dies adiecta 4 in p̄incipali dispositione tacite inesset ex natura promissionis, z sic contractus q̄ eius expressio nihil operat: quo casu illud q̄ est inutiliter expressum in p̄incipali dispositione, nō intelligit in effectu repetitū in sequēti: q2 ꝺato q̄ p repetitionē porrigeret esset inutilis, vt est tex. solēnis in. l. si in diez. §. si. z ibi Bar. ff. ō cōd. z demō. z sz Bre. hic reputet illū tex. esse ad sing. Adde per oia similē tex. in. l. talē. §. j. ff. de her. inst. Per quē limitak d. l. si in diē. §. ki. nō p̄cedere q̄ essent in eadē oratiōe. Et p illū tex. in d. l. si in diē. §. fi. ꝺcidit z bñ notabilez. q. Aud. Rom. in cōsi. cxxxiij. q̄ incipit p20 declaratione p̄me dubitationis quatuor p̄supponēda sunt in vltimo dubio. z ita habes fundamentaliter enucleatā medullam buiꝰ tex. ☞ In tex. ibi, z coz vsuras in diez. xxx. i. singulis. xxx. diebus, z singulis mēsibus: puta quinq̄ p20 q̄libet mēse quousq̄ sors penes ꝺbitorē remāserit, z sic vsure ꝺbentur ratione stipulationis, z non rōne more, vt. l. lecta. in ver. fina. ff. si cer. pet. ☞ In vltima parte tex. ibi, q̄n pecuniā reddere tēbebo. l. q̄si oziet obligatio ad sortē reddēdā, z relpōdet ex dicta stipłonis iterpoſte capere initiū, scz obligationē pficiēs, z ea purā reddēs. Nota ex isto tex. ſm Bar. ✝ q̄ relatiuū quis vl q, tūctū verbo futuri tēporis nō facit cōditionē expressam sz tacitam, z principaliter significat tps, z secūdario ꝺditionē, sicut z dictio cū, z vī tenere gl. parua in. l. stichū qui meus erit. ff. de leg. j. z est casꝰ in. l. si. fi. z ibi Bar. in. iij. col. ff. de ꝺdi. z demon. Secꝰ est in dictione si, q̄ p̄incipaliter facit conditionē expressam, vt. l. si titio. ff. quando dies leg. ce. ita de primo ōt Bar, esse casū hic. Aduerte sz istud notabile sit in se verū. sequūtur Ang. z Raph. cu. tū nō vī posse colligi ex isto tex. ſm Imo. z Pau. de cas. q2 hic non facit cōditione expressaz nec tacitā nec p̄incipaliter nec secūdario, sz solū admonitionē quādā cū iungak cū verbo petieriz, vt. s. declarau. Unde cū hic nō iducak cōditio sed admonitio simplex nō possumus cōsiderare vtrū cōditio sit expressa vel 5 tacita ✝ quia qualitas nō pōt consideri vbi nō est subiectuz, vt. l. eius qui in prouincia. in ver. pe. ff. si cer. pet. Defendēdo Bar. dic q̄ iste tex. multum bene probat no. Bar. prout ēt dicit Bret. nam tex. in p̄ncipio quitur in relatiuo qua die petieris. postea in ver. fi. itē quesituz. loquitur tex. quādo dictuz est cū primū petieris. z sic tex. equiparat relatiuū quis vel qui, 6 z dictionē, cū. quod idem in ꝓpoſito significetur. ✝ Sz dictio cū. facit tacitā conditionē z nō expressam. itē importat p̄inci paliter tempus z secūdario cōditionē, vt est tex. in. d. l. si titio. ff. quando dies leg. ced. ergo idem in relatiuo, z ista est bona inductio. z isto modo Bar. bene dixit esse casum hic.

1 ☞ Ex parte actoris ad actionem p̄seruādā admittit purgatio more intra modicū tps si aduersarij nō interest. z num. 8.
2 Dictio cum importat conditionē, z impedit nativitatē obligationis z actionis. z nu. 3.
4 Licet procurator cōsiteak q̄ dominū q̄ emerit fundū mandato ipsius dñi non per hoc sequit q̄ sibi emit dixerit se emere nōie domini sui, sz potius simpliciter nomine ipsi⁹ procuratoris.
5 Si mādo tibi q̄ rem meā vendas. z tu procurator illaz vēdis nomine tuo proprio. vt tuaz, ppriā, z promittis de euictione nō per hoc diceris excedere fines mādati, z si qd p̄stas nomine euictionis poteris repetere a me domino.
6 Qui vult rem consequi debet pretiū offerre z deponere.
7 Etiam ex interuallo licitum est mora purgare quādo nō stetit per eum quominꝰ incontinēti vel intra modicum tempus eam purgaret. z vide casum pulchrum nume. 9
10 Qui emit rem, z pmittit eam retronendere pro eodē pretio intra certum terminum lapso illo termino nō tenetur āplius retronendere nec potest compelli.
11 Contractus ex cōuentione partium legem limitatā accipiūt.
12 Hec dictio post, de sui natura pōt significare incōtinēti post, ex interuallo.
13 Si testes deponant quod titius possedit post sempronium, intelligitur possessio immediata.
14 Quod dicatur breue tempus, z quod lōgum, z vtrum intersit debitoris vel non hoc totum pertinet ad arbitrium iudicis.
15 ✝Pactum legis commissorie est improbatum a iure.
16 Rei proprie non potest esse pignus.
17 Quo ad more purgatiōem sufficit oblatio verbalis licet quo ad alia non sufficiat.
18 Mora dicitur esse delictum licet omittendo.
19 ✝Purgatio est fundata in equitate.
20 Que libet causa excusat a dolo.
21 Ex pactis incōtinēti appositis oritur actio p̄scriptis verbis.
22 Sicut pactū incōtinēti appositū iuxta cōtractū bone fidei in formatur, ita etiā si sit appositū iuxta contractum stricti iuris.
23 Litis contesta. non decidendo q̄ cū hic dies adiecta
24 Ubi est dies z pena. ibi non admittit purgatio more.
25 In decisorijs plus fauemus reo quam actori.
26 Ex parte actoris an sit admittenda purgatio more?

J. Seia cauit.

1 ✝Ex parte actoris ad actionē p̄seruādā admittit purgatio more intra modicū tps si aduersarij nō interest. h. d. ſm cōem itellectū doc. z est bon⁹ z no. casus ſm Bar. z ſm Rap. cu. est tex. multū no. z sing. z vt. j. videbim⁹ est vtilis ad multa. ☞ Diuiditur in tres partes. In pma, ponit thema. In scōa qō. In tertia resposio cū duplici limitatiōe. scōa ibi. querit cū q̄n calēdas. tertia z vltima est ibi, rūderi posse. ☞ Aduerte p intelectu litere q2 Bar. z doc. intelligūt istū tex. q̄ hic agant de actiōe p̄seruāda, iō admittit purgatio more, z sic p̄supponūt q̄ hec actio esset nata. Cōtra istud arguit sortit: nā actio ex stipulatiōe non pōt dici nata cū fuerit cōditionaliter cōcepta sub ista forma

cū omne p̄tiū cū vsuris fuerit solutū ⁊ sic non impleta ꝯditiōe
2 non fuit nata actio.l.cedere diē.ff.de verb.sig.† Nā dictio cū,
importat ꝯditionē,⁊ īpedit natiuitatē obligatiōis ⁊ actiōis.
l.quodcūqꝫ.§.pe.ī.e.⁊.l.si titio.ff.qn̄ dies leg.ce. Huic diffi-
cultati Jo.de imo.dupl'r r̄ndet. Primo ꝙ hic agitur ꝺ actiōe
mādati ꝯseruāda q̄ cōpetat etiā si stipulatio non intercessisset
ꝯ pcuratorē ad cōsequēdā rē.l.ita vt oēs.ad si.ff.mād. Idē tꝫ
Pau.de ca.hic q ꝺt ēt si hic stip'lo non interuenisset poterat
Seia pueniri actiōe māda.postqꝫ mādatū acceptauerat ⁊ hor-
tos emerat, nec posset dicere se velle retinere p se ⁊ ꝙ pro se
emisset:q2 fidē mādati falleret.l.j.C.de dolo.⁊.l.cum duob⁹.
in pn.ff.p soc.⁊ ꝺ ista actiōe mādati cōseruāda agit hic:stip'lo
aūt vm ea bn̄ erat ꝯditiōalis:q2 collata in tp̄s incertū. cū p̄-
tiū omne fuerit solutū cū vsuris ꝙ seia exbursauerat. Ista so-
lu.prima fronte vr̄ satis corroborata ⁊ applaudere litere,sed
eā impugnat ⁊ bn̄ Aret.⁊ do.Pet.ꝺ bexu.hic p istū tex.circa
fi.vbi tex.expresse dicit ꝙ pōt mora purgari vt actio ex stipu
latu cōpetat,sꝫ si actio ex stipulatu nō esset nata:tūc ad ipsam
querendā non posset mora purgari post lapsum termini.vt.l.
thais.§.intra.ff.de fideic.lib.allegata in gl.ergo ista intelle-
ct⁹ est impossibilis ad istū tex. Nisi diceres ꝙ qn̄ i termino est
īpleta pars ꝯditiōis put fuit hic:tūc pōt mora purgari post
lapsum termini ēt ad actionē q̄rendā,put tꝫ Ange.hic.per.l.
seru⁹ q.§.seruus.ff.de stat.libe.⁊ p gl.in.l.mora.ī.e.⁊ gl.in.
l.mora.in prin.ff.ꝺ vsur.⁊ hoc mō cessaret difficultas p̄dicta.
Sꝫ tūc intellect⁹ Bar.⁊ doc.nō pcederet.⁊ illud dictū Ang.
est dubiū,vt.ī.tangā. ¶ Scd̄o mō r̄ndet Jo.de imo.⁊ vr̄ sequi
3 Are.† ꝙ hec dictio cū,nō facit cōditionē,sed modū:⁊ hoc pp
naturā ꝯctu p̄ambuli s̄m ꝙ stipulatio regulari dꝫ,vt.l.si stipu
latus.ff.de vsu.nā hic actio mādati cōpetebat ꝯ Seiā,licet nō
teneret dare nisi soluto vniuerso p̄tio,vt.l.p̄terea.⁊.l.ideoqꝫ.
§.j.ff.mā.facit.l.iulian⁹.§.offerri.ff.de act.ēp.ita ēt intelligit
dicta stipulatio interposita,vt actio statim sit nata licet exer-
citiū actiōis effectualiter nō cōpetat nisi soluto pretio. Et sic
in isto tex.dictio cū:ppter naturā cōtractus mandati prece-
dentis itelligit vt importet modū per quē modū nō impedit
natiuitas actionis,sꝫ ei⁹ executio.l.quibus diebus.§.termi-
nus.vbi no.ff.de cōdi.⁊ demō.⁊.l.cum ab eo.ff.de cōtrahen.
emp.gl.in.l.ij.C.de his que sub mod. ¶ Tu aūt vltra scribē-
tes potes huic difficultati tertio mō plane ⁊ nitide r̄ndere,ꝙ
in isto tex.p pactū incōtinēti appositū iuxta stipulationem ꝙ
censetur inesse stipulatiōi,vt.l.lecta.i ver.dicebā.ff.si cer.pet.
fuit declarata p̄cedēs stipulatio q̄ videbat ꝯditionalis ppter
dictionē cum,vt esset modalis pp dictionē vt.appositā in ipso
pacto:nā in pacto incōtinēti apposito iter vtrūqꝫ ꝯuenit vt in-
tra calēdas Aprilis proximas vniuersam summā mandator
numeraret,⁊ hortos acciperet. Certe dictio vt,ip̄ortat modū
q nō impedit ortū actiōis ⁊ obligatiōis,vt in iurib⁹ p̄xime al
leg.⁊ actio ex stipulatu informatur vt cōpetat ad deductū in
pacto incōtinēti apposito.vt hic i gl.est text.no.in.l.lecta.vbi
late dixi.ff.si cer.pet.⁊ ista est clara r̄nsio ⁊ plan⁹ itellect⁹ isti⁹
tex. Et ꝺ actione ex stipulatu iformata p̄prie loquit iste tex.
Ista mea solutio adhuc plani⁹ procedit si tenem⁹ ꝙ istud pa
ctū incōtinenti appositū iūcta stipulationē nō insit informati
ue ⁊ sic extensiue,sꝫ reformatiue ⁊ sic renouatiue perinde ac si
stipulatio a p̄ncipio fuisset facta s̄m formā pacti:Nā lꝫ Seia a
p̄ncipio pmisit se pprietatē hortorū qn̄cūqꝫ trāslaturā cū pre
tiū omne cū vsuris recepisset:tn̄ postea incōtinēti cōuenit vt
intra calendas primas Aprilis vniuersam summā mādator
numeraret,⁊ hortos acciperet,⁊ sic istud pactū incōtinēti ap
positū renouauit ⁊ reformauit stipulationē,q̄ primo erat sine
tp̄e,vt nūc sit limitata ⁊ reformata ad calēdas primas Apri
lis ⁊,⁊ ibi primo videbat cōditionalis ppter dictionē cuꝫ,nūc
ꝺclarat vt sit modalis pp dictionē vt,⁊ sic nata si actio ex ipsa
stipulatione sic reformata. Simil'r tex.in.d.l.lecta.ff.si cer.pe.
loquit de virtute reformatiua ⁊ nō informatiua:q2 ibi p⁹stipu
latiōnē tota summa.xv.miliū duca.q̄ debebat solui i calēdis
p̄ximis p pactū icōtinēti appositū fuit reformata,⁊ renouata
vt singulis mēsib⁹ solui debeat. Jō ꝺt ibi text.in ver.dicebā,
pacta incōtinēti apposita stipulationi inesse credunt,perinde
ꝙ esse ac si p singulos menses pecuniā stipulatus fuisset.⁊ ita
ibi late disputando tenui ⁊ semper est visa mihi ipsa veritas.
4 ¶† No.p'mo ex tex.ibi.ꝙ mandāte eo hortos emisset iunctis
seq̄ntib⁹ v̄bis hic ē tex.valde no.⁊ signādū ꝙ lꝫ pcurator cō
fiteat erga dn̄m ꝙ emerit fundū mādato ipsi⁹ dn̄i,nō p hoc se
quit ꝙ qn̄ emit dixerit se emere noīe dn̄i sui sed poti⁹ simpl'r
vel noīe ipsi⁹ pcuratoris:⁊ pp hoc dn̄iū fuit trāslatū in ipsum
pcuratorē.⁊ nō in dn̄m,vt patet.ī.dū text.dicit in eū pprieta
tē hortorū translaturā ergo dn̄ium erat translatum in ipsum
procuratorem,vt hic,⁊.l.res ex mandato.ff.de acquir.re.do.
Nā si tpe ꝯct⁹ dixisset se emere noīe dn̄i sui:⁊.e.nomine recepi
sset certe dn̄iū stati ab initio recta via,ēt possessio esset trāslate i
i dn̄m,vt.l.si pcurator rē.ff.ꝺ acq.re.do.⁊.l.j ⁊.l.p pcurato-
rē.C.de acq pos.⁊.l.j.C.p q̄s pso.no.acq. Et sic non posset pcu
5 ratorem ampli⁹ trāsferre pprietatē,vt dicit litera. Cōtra † autē
si mādo tibi ꝙ rē meā vēdas,⁊ tu pcurator illā vēdis noīe tuo
pprio vt tuā pp̄riā,⁊ pmittis ꝺ euictiōe nō p hoc diceris ex-
cedere fines mādati:⁊ si q̄d p̄stas noīe euictiōis pōt petere a
me dn̄o. dictū fuit solēne ⁊ singulare Ang.nec alibi legi.si q's p
bibuerit,al's icip. Papinian⁹.i si.ff.ꝺ publicia.in rē act.ꝙ re
putat Ang.valde tenendū mēti.⁊ lꝫ Ang h p hoc nihil alle-
get:tu alleg.l.si cū emptore.§.si.ff.ꝺ pac.sꝫ scd̄aꝫ lect.gl.ibi.
⁊ ēt ꝙ tenet gl.magistralis i.l.j.i v.dn̄iū.gl.magna.ff.ꝺ offi.p-
cu.cesa.vbi gl.i hac materia distiguit. Adde ēt ꝙ si mādo ti-
bi ꝙ emas mihi rē puta fūdū quē cōēꝫ cū alio p certo p̄tio ra-
lioꝝ partib⁹ emptis teneris inuit⁹ partē tuā p residuo p̄tio
dare:sꝫ si p̄tiū nō fuerit determinatū,tua pars arbitrio boni
viri estimabit,⁊ eā inuit⁹ cogeris mihi vēdere,cas⁹ ē.sing.in
l.si fūdū.i prin.⁊.l.seq.ff.mād.quem tex.dicit ibi Bar.se ne-
scire alibi.⁊ quod habuit de facto illo anno in palatio syndica
tus:eum etiam alleg.not.Bal.in.l.j.in.vj.q.C.si ser.extero.
accedat.l.cum in eo.ff.de pact. ¶ Secundo pondera tex.ibi
reliquum p̄tium cum vsuris seie lucius titius soluere parat⁹
sit,⁊ infra.dum dicit tex.vniuersam pecuniam soluere para-
6 tus sit.† nā hic vr̄ esse tex.mirabilis nihil subaudiēdo ad tex.
ꝙ sufficit ꝙ mādator offerat,⁊ sic sufficit oblatio verbalis lꝫ
nō ꝺponat nec cōsignet q̄uis cōuenerit cū p̄tiū omne soluerit
hortos suo mādato emptos recipere:ꝙ vr̄ esse ꝯ tex.in.l.si a
te.C.de pact.inter empt.⁊ ven.⁊ l.ediles ēt.§.si.ff.de edili.
edic.⁊ ꝙ no.gl.⁊ doc.in l.iulian⁹.§.offerri.ff.de act.emp.vbi
tenet qꝺ q vult.rē cōseq dꝫ pretium offerre ⁊ deponere:decla-
rādo vt ibi i gl.⁊ licet ibi loquatur in emp.immediato:tn̄ iste
casus in effectu est idem.⁊ si diceres diuinādo,qꝺ i isto tex.nō
solū obtulit,sed etiam ꝯsignauit:certe frustra diceret iste text.
⁊ per titiū nō stetit quominus reliquū p̄tiū solueret:ista v̄ba
essent superflua,si iā actualit' cōsignasset ⁊ deposuisset.⁊ si ite-
rū diceres qꝺ ista est narratio facti:ex qua nō ē licitū arguere
qn̄ iurisc̄o.in ea nō se fundat:s̄m gl.in.l.vnica.i tertia lec.vbi
late dixi.C.qn̄ non pe.par. Dic qꝺ imo istud dicit in hoc tex.
nō in prima naratione facti,sed cū iurisc̄o.format.q.⁊ in for-
matione.q.iurisc̄o.dicit se in ea fundare,vt dixi in.l.grome.
§.callimach⁹.ī.e. Est verū qꝺ in hoc tex.nō queritur nec du-
bitatur de validitate obligationis,nec qūo i specie fuerit fac-
ta:vn̄ presupponit fuisse validā.⁊ sic in tali modo facta qꝺ de
7 iure valuerit ¶† Tertio no.qꝺ ēt ex interuallo licitū ē morā
purgare qn̄ stetit p eū q̄min⁹ incōtinēti vl' itra modicū tp̄s euꝫ
purgaret nā iuris iterpretatiōe cēset incōtinēti fecisse:ex quo
p ipsū nō stetit,⁊ cōtinuo fuit parat⁹ ipsā purgare:ꝙ Jmo.re
putat tenendū mēti.facit regula.l.iure ciuili.ff.de cōdit.⁊ de
mō.l.j.C.de insti.⁊ substi. ¶ Quarto not.in vltima parte tex.
in ver.r̄n.posse qꝺ ad purgādū morā parte actoris,vt actio se
mel q̄sita sibi ꝯseruet:duo copulatiue requirūt,qꝺ purgatio
fiat intra modicū tp̄s,⁊ qꝺ rei nihil intersit.⁊ sic qꝺ purgata
more re⁹ nō remaneat i dāno,⁊ p istū tex.infert no.Ang.hic
8 ⁊ in l.si in sulā.ī.e.† qꝺ rei interest pecuniā fuisse solutā ab ac
tore in termino qꝺ tūc ex parte actoris nullo mō admittet pur
gatio more ēt si actor vellet illꝺ interesse refundere:ex q̄ tex.
iste in fi.vr̄ simpl'r denegare purgationē qn̄ rei iterest,sꝫ eꝯ ex
parte ipsi⁹ rei qn̄ ipse est in mora ⁊ actoris interest bn̄ admit
tit purgatio si offerat actori totū interesse.l.si cū dies.§.fi.cū
l.seq.⁊ ibi gl.ff.de arbi.⁊ sic in hoc re⁹ esset melioris cōditio-
nis ꝙ actor. ¶ Istā differētiā reprobat Pau.ꝺ ca.q2 sicut is-
te text.phibet purgari morā qn̄ interest rei:ita ēt ꝯ i.d.l.si cū
dies.§.fin.⁊ in plerisqꝫ aliis legib⁹ phibet purgari mora ex
parte rei,⁊ tn̄ limitat p gl.ibi nisi velit refundere interesse ac
tori:q̄ ēt similiter dꝫ itelligi iste tex.ex pte actoris:ꝯfirmat o-
ptime.s̄m Are.nā purgatio more fūdat in eq̄tate.l.si seruū.§.
sequit.ī.e.sicut q̄ pōt mora purgari si nihil intersit rei,vt hic:
ita si desinat iteresse p ei⁹ oblationē ⁊ refectionē dāni debebit
posse mora purgari,per regulā.l.q2 aūt.§.j.ꝺ.si q's cau.de q̄
tn̄ dicendū vt plenius habet in.l.si insulā.ī.e.ad quē locū ēt
9 Jo.ꝺ imo.h̄ se remittit. ¶† Quito diligēter no.ex tex.ibi si n̄
multo post.hic,pbari sin.s̄m Raph.cu.qꝺ si emi rē te pacto i
cōtinēti apposito qꝺ debeā tibi soluere p̄tio intra certū tp̄s li
mitatum,si nō solui nec obtuli p̄tium in tra illꝺ tp̄s,⁊ vltra il-
lud lapsum ē postea multum tp̄s,si postea volo soluere nō de
beo audiri lꝫ tua nō itersit,nec tu cogeris ampli⁹ vēdere nec
tradere q2 post elapsum multuꝫ tp̄s vr̄ recessum a ꝯctu.nā si
obligatio ē simplex verū ē qꝺ nō tollit p lapsum tp̄is:q2 tp̄s
non est modus tollēde nec inducēde obligatiōis.l.obligatio.
num fere

num fere.§.placet.ff.de acti.t obli.sed vbi in cōtractu est op
positū tps certū.t illud pterūt nō audit post multū tps lz tra
nō interuit,eo qz mora pōt purgari solū si nō itrerit itra mo
dicū tps.et tū se dubitare.lz q̄ iste text.pure ita sonat ¶Paul.
ō ea.refert ifinde notabile Raph.t st sibi nō placeret:qz certuz
est ꝯtū fuisse perfectū,t illud tps fuisse appositū ad cōtinuen
dū me in mora,vt postea teneat ad vsuras,vñ nō dz induci re
solutio ꝯctus.Sed in isto tex.erat rō qz Seia nō emerat noie
lucrū.vt dixit in.j.not.vnde poterat dicere post terminū elapsū,
se velle retinere p rose:t istud est valde singulare.sed si termi
nꝰ nō fuisset appositꝰ,hoc nō posset dicere ꝓ mē:qz facere cō
tra fidē mādati suscepti.Sed caue qz iste tex.in nulla parte se
fundat in hoc qz Seia emerit suo noie,t nō lucrū tituꝫ.Jtē ꝯctus
hic nō erat p̄fectus simplr,lz cū limitatione tēporis,intra qō
ptiū debebat solui.Jdez ꝯ Raph.tz Aire.hic in vlt.col.motꝰ
p̄cipue:qz qñ apponit terminus ad soluendū simpliciter vt
in casu formato p Raph.nō vr actū vt elapso illo termino si
p̄tiū non sit solutū,q ꝯctus resoluat,ad hoc adducit.l.si fun
dus lege.in p̄in.ff.de leg.cōmis.vbi ad resoluendū ꝯctū p.l.
cōmissoriā,exp̄resse dz apponi cōditionaliter q si pecunia nō
soluat intra terminū res sit themptaꝝ sec' si termin' simplr
apponat,vt hic.Sz p̄cipue Rap.cu.bñ facit q̄ no.tz Ang.
in cōsi.creix.inci.tit' rē q̄ emit.vbi cōsuluit in casu q̄t idiano
† q̄ q emit rē t pmisit eā retrouēdere p eodē ptio intra certū
terminū,elapso illo termino nō tenet amplius retrouēdere,
nec pōt amplꝰ cōpelli.¶Mot' qz vbi itra certū terminū limi
tatū est alicui satisfactēdū,vt ipse aliqd impleat,nisi itra ter
minū sibi satisfiat post terminū satisfactionē suscipere nō cō
pellet,t p̄sequēs ñ tenet ad obseruātiā p̄missoꝝ q̄ legē cer
tā habuerūt ex forma ꝯct' cui satisfactū nō ē,t p hoc cēt se da
re casū in terminis in.l.j̄.t in.l.p̄missorie.C.de pac.iter emp.
t vēdi.vbi i eo qui p̄misit retrouēdere lex cōuētionis est oino
obseruāda.vbi q̄ p̄misit retrouēdere qñcūq;,astrigi poterit
qñcūq; vbi ad certū terminū,nō poterit cōpelli post terminū.
Ad hoc ēt st optime facere.l.emilius largian?.ff.de mino.tū
ibi fuerūt ꝛba magis p̄cisa exclusiōis elapso termino.Ad hꝰ
ēt mouet Ang.qz si nō fuit in mora constitutꝰ,sibi inuito post
terminū solutio fieri nō pōt.l.si fundus leg.t l.post diē.ff.ō le
ge cōmis.t ad hoc adde tex.in.l.si mādato tituꝫ.§.ille.ff.māda
ti.Ego teneo vtrāq; decisionē.t Rap.hic,t Ang.in cōsi.pal
le.qz videt' mihi multuz rōnabiles.¶Moueoꝝ:qz si teneret
lōgo tpe post terminū elapsum recipere p̄tiū,t vēditionē,vel
retrouēditionē facere,illo nō effectualiter teneret ppetuo,t
istud esset absurdū:qz actꝰ agētiū nō debēt operari vltra eoz
intentionē.l.nō oīs.i p̄n.ff.si cer.pe.t.l.obligationū substātia
§.fi.ff.ō acti.t obl.† Jtē ꝯct' ex cōuētiōe partiū legē limitatā
accipiāt.l.j.§.si cōuenerit.ff.depo.t i regula ꝯct'.de regu.iur.i
vi.t limitata causa limitatū,p duclt effectū.l.in agris.ff.ō ac
qui.re.do.t.l.age vbi dixi.C.de transac.Jtē si teneret ēt post
terminū elapsū recipere p̄tiū,frustratoria esset adiectio tē
poris,t nihil operaret q̄ est etiā absurdū.l.si qñ p̄in.ff.de le
gā.j.t.c.si papa.de p̄ui.in.vj.Jtē permissū intra certū tps
intelligit post illud tps esse p̄hibitū.l.si ita quis.t ibi Bal.
t alij ad hoc no.ff.de vulg.t pupil.Bal.notabiliter i.l.observa
re.§.p̄fecti.in.ij̄.col.ff.de offi.p̄tōr.t leg.Jtē in ꝯctibus i
telligitur q nō cōsuenit auribꝰ vulgi,est extraneꝰ.t ēiciendus
fm Bal.in ti.de pac cōstan.rxxj.col.i ver.defendo.¶† Se
pto no.ex tex.ibi,si nō multo post fm Aret.q̄ ista dictio post,
de sui natura pōt significare icōtinēti post,t ex iterualllo post
q̄ ēt facere ad.q.quā ponit Bar.in.l.fructꝰ.ad fi.ff.sol.ma.t
dicit esse bonum tex.in.l.quoties.§.fi.ff.de here.instit.Adde
q dictio post.de se simpliciter plata non vr importare inter
uallū satis magnuz vt p̄bat iste tex.t ter..in.l.in risgentium.
§.quintmo.in ver.idē rescriptum.ff.de pac.ibi t si post emptionem
ex interuallo vbi patet q dictio post,nō importabat interual
lū,nisi fuisset adiectū ex interuallo.ad idē tex.i.l.i duob'.t p̄n.
ff.de duobus reis.Jtē adde q dictio post refertur ad actum
immediate sequētē,fynde si testes deponāt q titius possedit
post sep̄tonū,intelligit ō possessiōe immediata.ita no.Hemi
in.c.j.in p̄in.p illū tex.de resti.spo.in.vj.vbi ēt ad hoc alle.t
gl.t Jnn.in.c.cōgregato.de ele.tū q dictio post possit refer
ri ad actū mediatū,t immediatū,no.idē Hemi.in.c.ū.in.j.no.
p illū tex.ō cōfes.i vj.t q dictio post possit referri ad actū me
diatū,no.etiā gl.in.c.cū vinton̄sis.in vbo tertia,ō ele.Facit
tex.in.c.non solū in p̄in.de appellatiō.in vj.per quez ngtat ibi
Hemi.in.j.nota.q dictio post,notat actum qui fit ex interuallo
temporis post terminū cui adiungitur.Et ista adde bis q̄ di
xi alias in.d.l.fructꝰ.ff.so.ma.¶† Septimo no.ex fi.tex.ibi,
q omne ad iudicis cognitionē remittēdū ē,q dicat breue tē
pus,t q lōgū,t vtrū interuit debitoris vel nō:hoc totum per
tinet ad arbitrium iudicis,t dicit Bal.hic q nō reperitur ali
bi in iure ita exp̄ressum q modicū tepus dicatur arbitrariū.
Adde q est trita regula q q̄ rēp' nō reperit determinatum
a iure,relinquitur arbitrio iudicis.l.j.§.in.ff.de iure delibe.t
c.ō causis.de offi.de leg.t.c.fi.de trāsac.vñ qō dicat tps,pli
xū id qō diu relinquit arbitrio iudicis g l.in.l.ij̄.§.deserto:
ff.ō re mili Jtē qui est per vim cū armis deiectꝰ p̄test incōti
nēti per vim cū armis recuperare.l.ij̄.§.cū igit.ff.de vi arg.
Illud incōtinēti intelligit arbitrio iudicis,cōsiderata quali
tate persone deij̄ctis,t rei qua quis est deiectꝰ,vt no.decla
rat Bar.in.d.§.cū igit.t segt.d.Alb.in.c.colim.p̄mo.l.v.
co.de resti.spo.gl.l.c.an sit.de appel.¶Octauo no.singula
rit ex isto tex.fm Joā.de imo.ad fi.qō hic fuit pactū quod de
beret p̄tiū restitui itra certū tps,t hortos accipere,t sic vr ta
cite agi qō post illō tps nō teneat reddere,rē lz p̄tiū reddat.
15 Facit.l.statuliberi.v.§.fi.chū.ō l.ij̄.† Et sic vr hic fuisse pactū.l.
cōmissoriā.qō vr a iure improbatū:vt.l.fi.C.de pac.pig.t sic
vr q etiā ex iteruallo post deberet hic audiri,nō obstāte dicto
pacto,q ē t directo ꝯ istū tex.i fi.ad ꝯ respōdet duplicit Jo.ō
imo.q pactū.l.cōmissoriā ē improbatū quādo fit ab ipso initio
sec' q̄ factū ē ex interuallo post p̄mā obligationē p̄out
fuit hic,vt.l.titi?.ff.de pig.acti.t.l.q̄tus alias incipit.l.cali
podi?.t ibi Bar.ff.de sol.t l.si fund?.§.fi.t.ibi Bar.ff.de pi
gno.Et istā p̄mā soluti.tz Aire.¶Sexto mō respōdet Jo.de
imo.q hi nō ē,p̄prie pactū.l.p̄missorie,cum dominium esset
penes ipsū Seiaz creditricē,lz ꝯtiū loquit quādo dominium
rei ē penes debitorē q̄ casu iura magis fauēt debitori.t lz istū
intellectū iste tex.reddit notab.t limitat.d.l.fi.fm eū.Tu res
pōde clari?.t notabili? qō pactū legis cōmissorie est improba
tum in pignoribꝰ odio creditorū.ita p̄prie loquit.d.l.fi.C.de
pac.pign.t.c.significāte.de pig.lz hic nō est pignꝰ:qz domi
nium boztoz nō erat trāslatū in lucium titium,t sic in debitorē,
16 sed dñium erat penes Seiaz creditricē,vt dixi.ē.i.j.no.† Et
rei p̄roprie nō pōt esse pignus.l.neq; pignꝰ.ff.de reg.iur.t.l.
ex testante.§.latinus.ff.de exce.rei iudi.t ista etiā fuit inten
tio Jmo.licet non sic clare exp̄rimat.Et dupliceꝫ rationē di
uersitatis quare pactum legis cōmissorie sit reprobatuz in ꝯ
q̄ pignoris.t nō ꝯctu vēditiōis,assignāt Alb.t alij in.d.c.
significāte.t in isto tex.in effectu est emptio t vēditio,vt ēt di
xi.§.in.ij̄.not.t non pignus.t sic pactum.l.cōmissorie nō ē ad
p̄propositum text.nostri.¶Ultimo quātum tetigi.§.in.ij̄.no.
quod i isto tex.nihil subaudiēdo vr sufficere quod mandator
verbaliter offerat,lz nō deponat nec cōsignet quod videtur ꝯ
iura q̄ ibi allegauit vt ibi dixi.Nō omitto quod Bar.alo fmō
sing.respondet in l.acceptam.in.ij̄.oppositio.in vna lect.im
17 p̄ressa.C.de vsur.vbi formaliter dicit quod † obligatio verba
lis sufficit quo ad moze purgationē,lz quo ad alia nō sufficiat
p.l.illud.ff.de pericu.t cōmo.rei ven.t.l.si seruum.§.segt.ō.
eo.t ad hoc potes addere istuz tex.q meli? facit quā leges al
legate p Bar.p̄to quod istud nō sit verum,t sic ꝯ omne rōne
mundi.lz nō reperiā aliquo tactum.t miroꝝ qō do.Alex.in l.
si moza.ff.sol.mat.vbi enumerat plures fallēcias in gb' obla
tio verbalis sufficit.nō fecit de ista vllā mētionē:nescio q̄ pac
to eā omiserit,lz Bar.i.d.l.acceptā.in vna lectura Bart.im
p̄ressa q̄ cōiter habet hoc dicat,tū i bona t vera lectura Bar.
super.ij̄.li.C.que est multo plenioꝝ,t q̄ ēt fuit impressa,licet
forte rarius habeatur mihi dicit de hoc Bar.¶Moueoꝝ.nam
18 moza dr esse delictum lz omittēdo,vt est gl.ordinaria in.l.si
moza.t ibi Jmo.t ¶Oder.ff.sol.ma.cōfirmat qz moza ē do
lus.l.dolus.ff.mādati.t.l.nō pōt videri improbꝰ.ff.de regu.
iur.Sz dolꝰ est delictū,vt est ex.melioꝝ de iure in.l.j.§ nunc
tractem?.in ver.plane.ff.de tute.t rati.distr.t tex.nota.in l.si
ex causa.nūci minoribꝰ videndō.ff.de mino.gl.in.j.t ibi Bar.
no.ff.de fideiu.tut.§ sequeret absurdū quod q fuit in moza,
t sic in dolo,t sic in delicto,esset melioris conditionis,si obla
tio ꝛbalis sufficeret,q̄ ille gnūq; fuit i aliqua moza.t sic me
lioris ꝺitiōis esset morosꝰ q̄ nō morosꝰ.ꝺ regu.l.seruꝰ.i.fi.
ff.qō vi aut clā.t.c.cū q.ō p̄bē.in.vj.Jtē sequeret aliud ab
surdum si morosꝰ ex sua mora,t sic ex suo delicto istud cōmo
dum reportaret sola oblatio verbalis ei sufficeret q̄ alias non
sufficit:quod ē.l.relegato?.in fin.ff.de interdi.t rele.t.l.sz
si ex parte.§.q̄q̄.ff.quod cuz eo.l.si sine.in fi.C.ad velleian ū
19 † Jtē purgatio moze fundata in egtate.l.si seruum.§.segt.ō.e.
Sz ista esset iniquitas t absurditas.si i volēte purgare moza
sola oblatio ꝛbalis sufficeret,q̄ in alijs nō sufficit,vt ex ꝺictis
p̄z.Quarto p ista parte bene facit:qz lz qs sit intra tempus in
tra quod pōt moza purgare tamē moza non habet p purga
ta quo ad suum cōmodum t fauorem:vnde si spes debita in
terim pereat casu fortuito,non liberatur vbi alius debitor li
beraretur:vt est tex.Jng.in iure in l.sancim?.§.pe.C.de ꝺe.

ius.Bart.insulam.in.vij.q vbi dixi de hoc.s.eo.ergo qui vult
morā purgare ꝛ est.j.tps purgandi morā nō est melioris cō-
ditionis quā ali⁹ obitor,imo deterioris,ergo si in alio obito
re sola oblatio verbalis nō sufficit,min⁹ debet sufficere in isto
qui vult morā purgare,etiā si mora haberetur pro purgata ꝛ
iste sit nouus articulus in materia oblationis v̄balis,a me no
uiter excitatus.nec dicat saluādo Bar.in d.l.acceptā.q eius
itētio fuerit q oblatio verbalis sufficiat quo ad more purga
tionē,lꝫ nō quo ad alia.hoc est nō operet aliū effectū.nisi istum
solū purgationis more,ꝛ hoc nō pōt adaptari aliȷ debitori.q
nō est in mora.Nā hoc mō intelligēdo illa sol.Bart.nō face-
ret ad text.nostrū vbi purgatio more fiebat vt agi posset ex
stipulatu vt dicit litera.Itē in iurib⁹ allegatis p Bar.s.in.l.
illud.ff.de peri.ꝛ cō.rei vēdi.ꝛ.l.si seruū.§.seqꝫ.s.e.oblatio
v̄balis n̄ operat solū effectū purgatiōis more,sꝫ ēt ꝯstituit ad
uersariū in posteriori mora,que nocet ꝛ quē attenditur:ḡ ista
saluatio pcedere non pōt.q2 esset cōtra iura allegata p ipsum
met Bar.ꝛ statim.j.alleg.Bar.idē tenētē,tū illō idē q Bart.
i.d.acceptā.q sola oblatio verbalis extra iudiciū sufficiat ad
purgationē more tenet ēt Bar.in l.creditor.post med.ff.de
distrac.pig.ꝛ idem Bar.in l.sed ꝛ si alia.ff.de cōsti.pecu.vbi
limitat hoc esse verū ante lit.contest.sꝫ post lit.cōte.requirere
tur consignatio ꝛ depositio,prout dicit se declarare i.l.si insu
lam.s.eo.vbi ponit Bar.in.j.op.ij.partis.vbi etiā tꝫ Bar.in
l.si seruū.§.sequit.s.e.vbi etiā tenet illud q statim dixi quod
oblatio verbalis nō solū purgat morā,sꝫ ēt cōstituit aduersa
riū in mora,tū rationes quas.s.adduxi vident ineuitabiliter
vrgere cōtra Bart.¶Postremo vt nihil omittatur posset ēt
aliter dici ad istū tex.vltra ea que dixi.s.in.§.no.q hic Seia
creditrix recusabat pecuniā oblataꝫ accipere,vt dicit tex.ibi
neqꝫ Seia accipere voluerit:tūc sola oblatio verbalis sufficit,
nec aliqua cōsignatio requirit:q2 esset frustratoria vt tꝫ gl.in
c.pastoralis.in gl.fi.de offi.ordi.expresse Bar.in.l.vnica.in
ij.co.C.ne lice.in vna eadēqꝫ cā ter.prono.Raph.cu.Paul.
de ca.ꝛ do.Alex.in.l.q rome.in prin.vbi dixi.s.e.d.Alex.in
l.si mora.in.v.fal.ff.so.ma.ꝛ ad hoc posset addi iste tex.ꝛ hoc
mō r̄ndēdo iste tex.nō faceret p solutiōe Bar.in d.l.accepta.
q̄ stati late impugnauit.Hic ideo oblatio verbalis v̄r suffice
re.q2 creditrix.recusabat pecuniā oblatā accipere:ergo hoc
cessāte cēt.ꝛ glossella hic ī v̄bo.nō stet dicit q seia erat i scd̄a
mora.ꝛ nō titi⁹.Ista sol.lꝫ in se sit vera,ꝛ videat p̄ma frōte co
lorata tū nō est bona ad istū tex.nec vllaten⁹ teneda,q2 pcede
ret qñ seia recusasset accipere sine causa:tūc bñ potuisset dici
in mora:sꝫ hic recusabat accipere cū causa,q2 erat elapsū tps
cōuētū itra q debebat pecunia solui vnde nō pōt dici i mora.q
habuit iustā causam recusandi.l.q te.in verbo.sꝫ ēt si aliq iu
sta cā.ff.si cer.pe.notat Bar.expsse in.l.sꝫ ꝛ si alia.ff.de cōsti.
pecu.Nā mora dr̄ culposa dilatio.l.mora.in prin.ff.de vsu.
20 Itē dr̄ dolus vt.§.statim dixi.†ꝛ quelibet cā excusat a dolo.l.
iiij.in prin.cū vulgaribus.ff.de lib.cā.ꝛ sic ista sol.nō pōt pro
cedere ad istū tex.ꝛ.d.gl.in verb.nō stet.male dt̄ q seia fuerit i
scd̄a mora tūc nō oporteret q titi⁹ morā purgaret vt dicitur i
litera.ꝛ ita habes bene enucleatū totū tex.¶Lapio gl.i ver
si.in cōtinēti q̄ diuide in duas partes.In prima ifert ex tex.
Ii.scd̄a no.scd̄a ibi.vñ no.secunda parte habes quatuor no-
21 tare.¶†Primū est q ex pactis incōtinēti appositis orit ac
tio prescriptis verbis.Idē tꝫ gl.in.d.lecta.ꝛ in.l.petens.C.d
pac.ꝛ ista cōis opinio lꝫ vltramōtani ꝯrium tenerent quos re
fert ꝛ impugnat Bart.in.d.l.petens vbi dixi.ꝛ ꝯriū ēt tenet
Raph.cu.hic.ꝛ latius i.l.j.§.si stipulāti.s.e.ꝛ dixi in d.l.pe-
tēs.¶Scd̄o ex ista gl.habes q pactū incōtinēti appositū iux
ta ꝯctū stricti iuris,ꝛ sic iuxta stipulationē iformat ꝛ extendit
actionē ex stipulatu.vt ēt cōpetat ad deductū in pacto.Istud
nō v̄r posse pcedere ad istū tex.ppter duo.Primo q2 hic sti
pulatio fuit cōditionalis:q2 facta p dictionē cū,que facit con
ditio.l.ꝛ cūqꝫ.§.j.s.e.l.si titio.ff.qñ dies le.ced.sꝫ ex stipula-
tiōe cōditionali pēdēte nō est nata actio nec obligatio.l.cedere
diē.ff.de ver.signi.ergo nō pōt informari actio que nō est.et
ita tꝫ gloss.in l.pacta cōuēta.in prin.ff.de ꝯhen.emp.Bar.ꝛ
doc.in.d.l.petēs.in vlti.co.ꝛ in.d.l.lecta.in pe.co.¶Sꝫ tu
aduerte q Bar.ꝛ doc.tenent q in isto tex.si nata actio ex sti
pulatione,put.s.late dixi.vñ oppositio pcederet qñ esset pla
nū q stipulatio esset conditionalis:tūc informari nō posset:sꝫ
hic presupponitur qd nō sit cōditionalis,sꝫ modalis non ob-
stāte dictione cū declarata pactum incōtinenti appositū.ꝛ p
alia q̄ superius dixi.¶Scd̄o ex alio ista gl.nō v̄r posse pcede
re ad istū tex.q2 cum hic stipulatio sit p vno et pactū p alio,
nō pōt informare:vt.l.si tibi.C.locati.ꝛ est gl.in.d.l.petens.
in l.magna circa med.in.j.q.ꝛ ibi Bar.ꝛ gl.in.l.iurisgentiū.
§.quinimo.in gl.ij.ad fi.ff.d pac.Bar.i d.l.lecta.ꝛ ita p istud

fundamētū reprobat simpliciter istā gl.Io.de Imo.hic Are.
dicit q si gl.itellexerit qd ex pacto incōtinēti apposito det ac
tio ex stipulatu informata ipsi pmissori:ꝛ tūc gl.v̄r esse falsa
p fundamētū Imo.cū stipulatio.fuerit facta i fauorē stipulato
ris,ꝛ pactū incōtinēti iterpositū fauorē alteri⁹.sin aūt itelle-
xit gl.qd actio informata ex pacto ꝯpeteret ipsi stipulatori ad
faciendū sibi tradi rē,ꝛ iste intellect⁹ pōt pcedere:q2 stipula-
tio fuit interposita in fauorē eius.ꝛ ēt pactū.quatenus in pac
to ꝯtinebatur qd res deberet restitui soluto p̄tio.Tu aūt istis
pretermissis defende plane ꝛ nitide istā gl.ꝛ iquātū d̄t Imo.q
hic stipulatio fuit pro vno,ꝛ pactū pro alio.Istud assumptuꝫ
est falsū:q2 imo stipulatio fuit apposita gratia vtriusqꝫ:q2 cō-
tinebat duo.s.qd pmissor reciperet vniuersā summā cū vsuris:
istud respicit fauorē pmissoris.Scd̄o qd deberet trāsferre p
prietatē hortorū emptorū i mādantē ꝛ istud respicit fauorem
stipulatoris,ꝛ sic est in fauorē seie,qd p̄tiū cū vsuris recipiat,
ꝛ in fauorē lucij qd dñiū hortoꝝ trāsferat in eū,ideo potuit in
formari actio ex stipulatu ad deductū i pacto.ꝛ istud est pla-
22 nū ꝛ expeditū.¶†Tertio habes ex gl.qd sicut pactū inconti
nenti appositū iuxta ꝯctum bonefidei,puta vēditionis in for
mat,ꝛ hoc est indubitatum.ita etiā si sit appositū iuxta ꝯctū
stricti iuris,ꝛ sic iuxta stipulationē vt hic,ꝛ ita cōiter docto.
tenēt.Ego als disputaui publice istum articulum in ciuitate
Alexādrie:ꝛ sub me repondit.d.Alber.initiatus qui postea
fuit iuris vtriusqꝫ doctor p̄stātissim⁹.ꝛ disputādo pōt teneri ꝯ
cōmunnē,put als tenui in d.l.petēs.vbi Raph.Ful.idē tꝫ co
q2 ꝯct⁹ stricti iuris nō recipiunt extēsionē nec a verbis rece-
dit.l.qcqd astringēde.in prin.s.e.ꝛ.l.loquēte ꝯ de informa-
tiōe videtur loq in ꝯctib⁹ bonefidei vt pꝫ in.l.iurisgētium.§.
quinimo.ff.de pac.ꝛ i.l.fundi partē.cū simili.ff.de ꝯhē empt.
nec obs.ista lex q2 non loqt de iformatione vt stati dicā.ꝛ istā
opi.ꝯ cōēꝫ etiā tenet Pet.de bexu.hic ¶Quarto ꝛ vltimo
habes ex ista gl.qd iste tex.loqt de informatiōe ꝛ cum ista gl.
cōmunit trāseunt doc.veritas ē qd imo loqtur de reformatio
ne put dixi.s.i declaratione tex.ꝛ ita ēt tenet do.Pe.de be-
xu.sicut ēt in.l.lecta.ibi tenui ꝯ cōem quod illa.l.non loquat
de virtute informatiua sed reformatiua.put ēt ibidem tenent
Raph.Ful.Paul.de ca.Lud.ro.ꝛ añeos subtilitatum prin
ceps do.Christopho.de Castellio.vt ibidē late posui.¶La-
pio gl.in ver.interesset.q̄ diuide in q̄tuor partes.In prima
allegat vnā ꝯcordātē ad tert.In secunda timore cōtrarij sup
plet tex.In tertia p viā limitationis remouet aliud ꝯtrariū
In quarta ꝛ vlti.allegat tres ꝯcordātes ad tex.secunda ibi,et
supple.tertia ibi,ꝛ hec i pura.quarta ꝛ vltima est ibi,itē facit
j.de solu.¶In ea gl.ibi,ꝛ supplet.nec lis cōtestata esset,ista
suppletio nō ꝯuenit nec est vera in casu huius.§.qui loquitur
23 in actore†cui nō solet litis cōtest.nocere,sꝫ prodesse.l.nō solet
deterior.ff.de reg.iur.ꝛ.l.aliā.ff.de noua.sed.l.si insulā.s.e.
de qua gl.voluit opponere,loquitur in reo volente morā pur
gare.cuius cōditio bene fit deterior,ꝛ per litis cōte.vt.l.ne
mo.C.de acq pos.pcludit via purgādi morā vel potes dice-
re sm Are.quod litis cōtest.ꝯ nocere actori,su p iure deduc
to i iudicio.vt iurib⁹ prealleg.sꝫ hic lis fuit ꝯtesta.sup re pe-
titia nō sup eo sup quo actor erat in mora.i.super solutione
p̄tij ab eo faciēdi:ideo respectu p̄tij soluēdi lis non cēsetur ꝯ-
testata neqꝫ pricipaliter,neqꝫ secūdario:ideo nimirꝫ si pōt mo
24 ra purgari.¶†In ea.gl.ibi,secus in ꝯditionali ꝛ penali:q2 si
vtrunqꝫ fuisset nō potuisset mora purgari:q2 vbi est dies ꝛ pe
na ibi nō admittit purgatio more.l.traiectitie.§.de illo.ff.de
acti.ꝛ obli.ꝛ.l.magnā.C.de ꝯtrahen.ꝛ commit.stipu.ꝛ.l.si su
per possessione.C.de trāsact.Gl.voluit respondere quod i ꝯ-
trario fuit dies ꝛ pena,ꝛ sic stipulatio cōditionalis ꝛ penalis
hic autē non fuit penalis licet adesset dies.¶Contra istā gl.
fortiter opponitur q2 hic vltra fortē erāt promisse vsure,vt di
cit in litera ꝛ vsura dr̄ esse pena.l.q sine.ꝛ ibi Bar.ff.de nego
gest.ꝛ l.lecta.in verbo pene nomine.ꝛ ibi.d.Alex.ad hoc no.
ff.si cer.pet.Bar.in.l.cum stipulati sum⁹.s.e.Ad hoc dupli-
citer respōdet Bar.ꝛ seqt ēt Ang.hic vsure fuerunt promisse
vt sors nō vt pena.ꝛ ita ēt dicit Bar.in.l.si insulā.i.vj.oppo.
s.e.vult.dicere Bar.quod iste tex.loquit vsuris solutis per
seiā venditori hortoꝝ que soluit sibi pretiū sic sortē ꝛ etiā vsu
rā.Et sic Seia petebat istas vsuras solutas tāq sortē q2 erāt
effecte sors.vt dicit gl.in.l.idemqꝫ.§.ij.ff.mandati.allega.p
Bar.ꝛ sic iste tex.nō loqtur de vsuris ꝯctis,ꝛ sic stipulatiōis
Ista solutio non caret diuinatione.Item iste text.dicit cum
pretium omne cum vsuris ab eo recipisset:ꝛ sic videtur loqui
de vsuris que currebāt a tempore contractus.vnde Bar.hoc
modo perpendes secundo modo respondet quod vbi est dies
ꝛ pena non admittitur purgatio more ad euitādam pene cō-
missionem,vt in contrario.sed bene ad actionem conseruan-
dam

dā admittitur,casus est hic,& idē tenet Bal.in.l.celsus.§.j.ff. de arbi.ista sol.p̄m Rap.cu non videtur posse stare:q̄ Bart.
25 nō assignat rationē inter actorē & reū,& fauorabiliorē dz esse reus,vt.l.Syrian⁹.ff.de act.& obli.nā in decisorijs plus fauet reo q̄ actori & plene notatur in.l.de die,i p̄n.vbi dixi.ff. q̄ satisf.co.& in.l.inter stipulantē.§.si stichū.s.eo.Itē vt pena eniter q̄ est odiosa:facili⁹ ꝺberet admitti purgatio more.Tu dic q̄ ista sc̄ba so⁹.Bar.est bona,si bene intelligat,vt statim dicā vñ rñde tertio & planius ex mēte Rap.cu.q̄ hic est equiuocatio & termini diuersi:q̄ vbi est dies & pena nō admittit purgatio more:verū est q̄ad hoc vt pena euadat ex tali purgatione ita loquunt iura p̄dicta,& ita etiā dicit Bar.i.j.sol. 35 hic lz esse dies & pena:tū purgatio more nō fit ad tollēdā penā q̄ veniret ex mora cōmittēda:q̄ hic vsure veniebāt ex conuentione etiā aū aliquā morā,vt l.lecta.ver.fi.ff.si cer.pet.lz solū fit ad actionem conseruandā,& multominus per purgationē more vsure q̄ iā cucurrerant cuitātur,& ita etiā effectualiter tenet. ꝺ.Pe de bexu.hic.Et hoc est q̄ voluit dicere Bar.in.ij.sol. si bene cōsideras,& sic p̄dicta loquitur q̄n vsure deberentur tēpore more:tunc si esset appolita dies,nō admitteret purgatio,nili etiā soluerent vsure,sed hic vsure debent ex tpe ꝯctus
26 stipulatiōis.¶Extra glossas opponit Bar.q̄ ex parte actoris nō debeat admitti purgatio more,per.l.tbais.§.intra certa.ff.de fideic.liber.vbi etiā fauore libertatis q̄ est plus: non admittitur more purgatio post terminū lapsum,& tñ fauore liberalitatis multa statuta sunt & regulas iuris, vt dicit tex.in §.fi.instit.de dona.ergo multomin⁹ i casu p̄senti,& rñdet bart. q̄ nō admittit q̄ ad actionē acquirendā de nouo,vt ibi:sed bene q̄ ad actionē cōseruandā.& hic q̄n agitur de iure quesito cōseruādo vt hic facilius eñ cōseruat in esse deductum quā de nouo inducatur.l.patre furioso.ff.de his qui sunt sui vel alieni.iur.& l.j.§.casus.ver.appi⁹.ff.de postu.& c.queadmodū.circa med.de iureiu.idē tenet Bar.in.l.si insulā.in.ix.q.s.& ista solutio cōmuniter tenetur Ange.tamen hic tenet q̄ etiā quo ad actionē conseruandā non admittitur indistincte purgatio more,sed ita demū si pars aliqua debiti fuerit soluta in termino:quo casu loquitur p̄dicte iste tex.ibi nō omne p̄tiū cuz vsuris a lucio titio sete solutū sit:nā tunc etiā si ageret de actione de nouo q̄rēda,admitteret purgatio more:p tex.i l.seru⁹ q̄ testamento.§.seruus.ff.de stabulibo.vbi p̄batur q̄ si seru⁹ debet habere libertatē si seruierit heredi quinquennio si nō seruiuit toto tpe,q̄ p̄ro parte temporis fuit in fuga:mihilominus elapso tpe potest purgare morā,& supplere temp⁹ quod defecit,& hoc ideo est p̄m gl.in.l.si intra.ff.eo.ti.de statu libe. q̄ aliqua ex parte seruiuit,& sic aliq̄d impleuit termino.& ista sol.Ang.videt satis applaudere litere.Caret.rep̄robādo Ang. dicit q̄ iura per Ange.allegata videnī loqui specialiter fauore libertatis p̄m Bal.in l.j.post.gl.ibi.C.si mauci.ita fue.alie.& q̄ secus est de iure cōmuni per illud q̄ tenet Bart.in.l.fi.§. quoties p illū tex.ff.de publica.Sz tu caue q̄ i.d.l.tbais.§. intra certa.etiā agitur de fauore libertatis.& tamē nō admittitur purgatio more elapso termino:q̄ agit de actione querenda,& nihil erat ibi ceptū in termino fieri.p̄dicta i.d.§.seruus.Itē p̄ro solutione.Ang.videt bene facere:q̄ clementi⁹ agitur cū illo qui soluit partē eius quod debet in termino,q̄ cū eo qui nihil soluit,vt.c.fua.de pens.& l.si fundum lege.in p̄n.ff.de lege cōmis.In contrariū tamē facit:q̄ nō videtur sufficere aliquid fecisse si totū non sit factū,vt dicit text.in l.cū syllaniano.in fin.C.de his quibus vt indig.facit text.no.in.l.ij.in p̄n.ff.de p̄to.stip.& l.soluendo esse.ff.de verb.sig.vnde Ang.met.finaliter dicit se adherere cōmuni opinioni p̄pter authoritatē glo.q̄ admittatur purgatio more ad actionem conseruandam:quamuis nihil fuerit solutum aut inceptum termino.& ita tene.

1 ¶Prohibitio alienationis in ꝯctu factu non impedit trāslationem dominij licet contrafaciēs ad interesse tenestur.
2 Valet stipo vt res donātis ad certas psonas non deueniat.
3 Prohibitio alienationis facta in vltima voluntate in certas personas non valet sine causa. Et an impediat dominij translationem.nu.4.
5 Alternatiua cadens inter personas in contractu sumitur p copulatiua.
6 Heres p̄ro illa parte p̄ro quo non est heres non tenetur stare dispositis per testatorem.
7 Ex stipulatione negatiua non faciēdi,agitur ad interesse.
8 Si ille in quem est res prohibita alienari succedat prohibito ab in testato committitur adhuc stipulatio ad interesse.
9 Prohibitio alienationis non solum continet alienationē ex p̄stam ex contractu vel ex testamento,sed etiam alienationem tacitam ab intestato.
10 Emphyteuta non potest alienare emphy.vel sua meliorametā irrequisito domino in personas q̄ solent in huiusmodi conractatibus vetari.
11 Prohibitio rei emphyteutice ne alienetur in potentiorē cōprehendit etiam sue cessionem ex testamēto & ab intestato. Et quomodo intelligatur nu.13.
12 Alienatio rei emphyteutice que fit in ecclesiā dicitur fieri in potentiorem.
14 Ecclesia habetur loco filij in potestate.& nu.15.& 16.
17 Qui heredem instituit non dicitur alienare.& nu.18.
19 An prohibita alienatione in cōtractu intelligatur prohibita translatio dominij titulo singulari.& nu.20.
21 In vltimis voluntatibus transfertur dominium ipso iure.
22 Appellatione alienationis que contineantur.
23 Juramentum de nō alienando non impedit dominij translationem si contra factum sit.& nu.27.
24 Si testator fecit testamētū,& iurat illud nō reuocare si postea facit secundum valet & tenet licet testator sit periturus.
25 Juramentum appositū in prima venditione nō impedit trāslationem dominij ex secunda in qua interuenit traditio.
26 Primū statutum licet iuratum potest tolli per secundum cōtrarium licet reuocantes sint periturī.
28 Juramentum interpositum aliquo actu vel ꝯtractu, intelligitur secundum naturam illius actus super quo interponitur.
29 Quando quis retinuit ius in re quam prohibuit alienari impeditur dominij translatio.
30 Cautela ad impediendum ne res possit alienari.& nu.31.32.
33 Qñ alienatio est irreuocabilis impeditur domnij tranliatio.
34 Si vendidi alicui domum vel fundum cū pacto ne eum alienet an poterit ibi edificare ecclesiam vel edem sacram.
35 Rem prohibitā alienari si alienatur possum p̄propria authoritate appzehendere.
36 Si vasallus alienauit feudum illicite dominus potest p̄pria authoritate vendicare.
37 Prohibitio legis vel statuti impedit translationem dominij titutulo singulari.nu.40.
38 Statum Bononie disponens q̄ mulier non extantibus liberis teneatur reliquere tertiam partem dotis & eius augmenti & aliorum bonorum fratri non poterit in vita alienare etiā titulo oneroso in p̄iudicium illius tertie.
39 De relictis factis ecclesiis debetur quarta cano. episcopo, non tamen de dona.inter viuos.
41 An prohibitio legis vel statutivel contrahentium impediat heredis institutionem seu translationem in heredes.
42 Prohibitio legis facta sine causa valet & tenet. q̄ in ea p̄sumitur iusta causa. secus est in prohibitione testatoris.
43 Quando prohibitio alienatiōis est facta in certas personas particulares comprehenditur heredis institutio
44 Quando prohibitio est facta in certum genus personarū puta extra familiam ex testamento instituendo extraneū heredē qui non sit de familia:talis alienatio censetur esse prohibita.
45 Verba geminata posita in prohibitione de non alienādo qd operentur.
46 Statutum prohibens alienari in forenses an censeatur prohibere eos institui heredes.
47 Si statutum disponat qs nullus forensis possit aliquo titulo acquirere bona immobilia in territorio:& aliquis forensis sit proximior consanguineus defuncto & sic legitim⁹ ab intestato non poterit etiam ex testa.succedere nec ab intestato.
48 Si testator instituit hospitale vel alium heredem sub conditione q̄ bona ei relicta alienarim ō possint sub pena priuationis hereditatis si hospitale vnā rem alienauerit cadit a toto.
49 Conditio est implenda in totum & non in partem cum sit indiuidua.
50 Si eodē tempore & in eodem contractu locauī alicui duo prędia vel duas domos,& conductor male conuersat⁹ est in vna possum eum expellere ab vtraq.
51 Prohibit⁹ alienare nō potest eam habere p̄ro derelicta.
52 Qui non potest rem alienare non potest etiam in cōtractu fidelubere p̄ro alienate dictam rem.
53 Res quā nō possz alienare dicit tamen pleno iure esse mea.

§. Ea lege †Habet materiā vtile & q̄tidianā in p̄ractica p̄hibitio alienatiōis in ꝯctu nō impedit trāslatie nē dñij,lz faciēs ad interesse teneatur.h.d.fm Bar.& alios vel hic p̄ropzius ad tex.p̄dictē tē libi donatam ad certas personas non peruenire.persona prohibita heredē instituēdo,facit obligationē ad interesse committē.h.d. ¶Et ponitur thema,questiorz responsio.Sed a ibi,queritur an scia,tertia ibi,rñdi posse.¶In fi.text.ibi,in id quod eius interest.illud,interesse est estimatio ipsi⁹ rei,& sic seruit:vbi.ea.

lege cũ gl.C.de cõdi.ob.cau.nõ aũt põ vendicare seruum p̃o parte coheredis:q2 adeũdo hereditatẽ, dñiũ serui,p̃ dimidia est factũ coheredis; non obstãte,p̃hibitione alienatiõis: q̃ vis testato2 i testõ nihil de tali seruo i specie disposuerit:tamẽ ex q̃ instituit fratrẽ p̃o parte heredẽ,voluit,q̃ p̃o illa parte haberet dñiã serui,p̃hibiti alienari i eũ:posset ẽt agere Scia p̃dictione ob cãz ad ipsaz diuidiã serui,z ipsaz p̃seq;,positq; ipe rater coheres h3 facultatẽ,restituẽdi. Iz si nõ haberet facultatẽ adhuc posset agi dicta p̃dictione ob cãm: sed tũc p̃dẽnaret ad interesse,z sic etiã tunc p̃sequeret rẽ vel estimationẽ.d.l.ca lege.C.de coudic.ob cau. Jmo tz gl.reputata sing.i.§.de cetero in verb.licẽtiã dam⁹,in auk.vt de cetero cõmu.ta.re.eccl. nõ fo2tu. fiant.colla.v. q̃ Scia istũ serũ p̃ prohibitionẽ aliena tũ posset p̃o2ia autho2itate app2hendere.sed an illa gl.sit vera tãgã inferi⁹ extra glossas. ¶†No.primo ex isto tert.qõ valet stipulatio vt res donãtis ad certas p̃sonas nõ deueni at.ratio:q2 interest pacisc̃tis:ergo est cũ cã,fo2te q2 alteri,p̃ miserat penã,si tales p̃sonales alienaret illũ seruũ.l.liber homo.in fi.in.ij.§.e.z tale pactũ fuit appositũ i traditiõe rei sue, vt dicit tex.ibi,z traditũ.iũcta.l.fi.C.de pac.int̃ empt.z vẽd.z l.quoties.C.de dona.q̃ sub mõ.notat in l.in traditionib⁹.ff.õ pac.als si nõ interesset nõ valeret stipulatio.l.nemo pacisc̃do. q̃ est.l.pe.ff.de pac.Bar.h ic in.l.j.op po.vidim⁹ in.l.q rome. §.coheredes.§.eo.†Et sic diceret q̃ p̃hibitio alienatiõis facta in vltima volũtate in certas p̃sonas nõ valet sine cã:q2 dicitur nudũ p̃ceptũ,vt.l.filiussa.§.diui.cl.ij.ff.õ leg.j.qũo ergo hic valet in ꝯctu;cũ potio2 sit p̃hibitio de nõ alienãdo q̃ fit i vltima volũtate:q2 illo ipedit trãslationẽ dñiũ:vt plene notatur in.l.ea lege.C.de cõdic.ob cau.quã illa q̃ fit i ꝯctib⁹ inter viuos.q̃ non impedit translationẽ dominũ vt hic:Respondẽ fm Rap.cu hic in fi.q̃ qñ p̃hibitio fit sine causa in vltima volũntate,fit solũ contemplatione p̃hibiti,z est quasi cõsilium nec est cui obligetur:ideo non valet.d.§.diui.ij. Iz contractu superest p̃hibens:cui obligatur non alienare.idco vzyt hic.

¶†Scdo no.ex isto ter.q̃ ex pacto vel stipulatione contrãbẽtiũ,etiã ji sit apposita super re que erat tradẽtis tẽpo2e ꝯct⁹: z etiã sit facta q̃ non peruenire t,ad tales p̃sonas,z verbum peruenire t.impo2tet perfecte veniret,vt l.v2bana.§.pernoctare.ff.de verb.sig. tamẽ non impedit ipso iure alienatio nec trãslatio dñiũ,Iz cõmittat stipulatio ad interesse. ratio est q2 virtus huius p̃missionis non est dominium transfere:sed obligare.l.traditionibus.C.de pact.z. l. obligationũ substantia. ff.de act.z oblig.ergo ista p̃missio de qua hic tendit ad obligãdũ,z non ad impediendũ dominũ trãslationẽ,vt plene habetur in.l.ea lege.C.de condi.ob cau.ergo traditio realis facta cũ titulo qui est causa trãslatiõis dominij.l. traditionib⁹. C.de pac.operatur effectũ suũ q̃ dominiũ transfe2atur,Iz alienas obligetur ad interesse. Jstud notabile,z ista regu. recipit plures limitationes q̃ colliguntur ex doc.Bar.hic quã.j. ponã.z ibi addã quasdã alias limitationes. ¶Tertio no. q̃ qñ i ꝯctu p̃mittitur q̃ talis res non perueniet in talẽ; aut talẽ z p̃oferatur in modum alternatiue tamen resoluitur in conjunctã in eadẽ stipulatione,z sic alternatiua cadẽs inter personas in ꝯctu sumitur p̃2copulatiua.z dicit Rap.cu.q̃ non meminit alibi vidisse simile ter.z q̃ videtur obstare.l.si is q̃ ducenta.§.cũ ita.ff.õ reb.dub. Idẽ etiã õt do.¶Petr.de bexu. hic z ita limitatur.l.si q̃s ita stipulat⁹ fuerit x.aureos.in fi.§. eo.z.l.si heredi plures.ff.de condi.insti. Jn vltimis aũt volũtatibus benebabes tex. q̃ alternatiua posita inter personas resoluitur in coniũctã.in.l.cũ quidã.C.de ver.signifi. Tamen per illũ tex.licet loquatur in vltimis voluntatibus determinotabiliter Archi.Semi.i.c.pasto2alis. vij. q.j.q̃ si ¶Papa cõfert beneficiũ vel eccleiã illi vel illi,z sic alternatiue vtez habebit ea2 q2 illa alternatiua ponit copulatiue. ¶†Quarto no.q̃ heres p̃o illa parte,p̃ qua nõ est heres nõ tenetur stare dispositis per testato2ẽ: q2 p̃o illa non rep2esentat testato2ẽ, nec cẽsẽt eadẽ p̃sona cũ defuncto.l.cũ a matre.z ibi gl.z doc. C.de rei.vend.z est glo.no.in.l.ij.§.fi. in gl.magna post med.z ibi Bar.in.iij.col.ff.de p̃to.stip. vij,p alia parte,p̃o qua nõ est heres põt venire ꝯ factum defuncti,z coheredẽ conueniat.re:est hic. ¶Lapio gl.fi,in verbo interest.ista est solennis gl. diuiditur in sex partes p̃incipales. Jn p̃ima infert ex tex. †q̃ ex stipulatione negatiua nõ faciendi agit̃ ad interesse nec mirũ vt etiã est text.in.l.ij.§.itẽ si in facto.z in.l. si sic stipulat⁹ fuit.§. Jn scõa ampl̃at istũ text.q̃ etiã si frater ab i testato succedat cõmittat stipulatio. Jn tertia inducit ad emphyteusim q̃ non põt in potẽtio2ẽ trãsmitti vt itelligatur nec ex testõ nec ab intestato. Jn quarta q̃rit an ecclesia q̃ cẽsẽt de potẽtio2ib⁹ ppter p2ilegia q̃ hz,possit in emphyteusi heres institui. Jn quinta colligit tex.no.z ad illũ alle.tres conco2.in sexta z vltima contrã illud notabile dupliciter oppo.z nõ rñdet.scda ibi.itẽ q̃ õt.tertia ibi,z valet ad ꝯctũ ẽphyteuticũ,q̃rta ibi:nõ ergo Iz donare deo.quita ibi,itẽ no.q̃ tz alienatio.sexta z vltima est ibi,sed arg.ꝯ. ¶Jn ca.glo.ibi:vñ etiã si intestat⁹ decedit z frater ei succedat,cõmittit habes ex gl.nõt.ãplationẽ ad istũ ter.†q̃ si ille in quẽ p̃hibita est res alienari, succedat p̃hibitio ab itestato:q2 fit p2imio2.vt frater adhuc cõmittit stiplo ad interesse. Rõnẽ no.assignat gl.q2 p̃hibit⁹ alienare i certas p̃sonas t buit curare,z Iz gl.nihil ad hoc alleget,ad de ter.in.l.in illa stiplone per te nõ fieri.in pn.z in.l.inter stipulantẽ.in pn.§.eo.z i.l.in lege.ff.loca.z sic de buit curare ne ẽt p.l.fiat talis alienatio in pers̃onã p̃ hibitã q̃d est not.dignũ fm Bal.hic.nã ex q̃ ei ab itestato succedit,vt eũ tacite istituisse heredẽ:q2 succedens ab intest.videt succedere ex tacita volũtate defuncti,vt.l.ꝑficiũtur.in p2in.z.l.si quis cũ testm̃ nullũ.ff.de iure codi.¶Aduerte ista p̃missio ptinebat vnũ factum nẽgatiuũ.pendẽs ex volũtate z facto p̃mittẽtis:nõ Iz simpliciter ,p̃mittat q̃ talis res nõ pueneri t ad eas p̃sonas,intelligit̃ ,p̃mittere q̃ taliter curabit q̃ nõ pueniet ad eas.nõ debuit curare q̃ nõ pueniret ab intestato ad legitimũ q̃ erat p̃hibit⁹ q̃ curare potuit faciendo testm̃ vel codicillos z alij nõ p̃hibito relinq̃ẽdo:istud ergo pendebat a voluntate z facto suo, secus si esset factũ nõ dependẽs ex voluntate z facto,p̃mittẽtis:tũc nõ intelligit̃ p̃miisse se curaturꝫ sicut si factũ alienũ simpliciter p̃miisset,vt.l.stipulo ista in pn.§.e.z ita etiã tenet Raph.cu.hic. ¶†Itẽ ista gl.meli⁹ dicit q̃ aliqua q̃ sit in re fm Bal.hic q̃ p̃hibitio alienatiõis nõ solũ cõtinet alienationẽ exp2essa ex ꝯctu,vel ex testõ sed etiã alienationez tatã ab intestato.ita est gl.solẽnis hic. ¶Ad p̃o ista gl.est casus in.l.codicillis.§.matre.ff.de leg.ij.licet gl.nõ alleget.ista cõclusio gl.clare ꝑcedet in terminis huius.§.vbi legitimus heres, z sic frater fuit nominatiz p̃hibit⁹.z sic qñ,p̃hibitio alienationis est facta in certas p̃sonas nominatas si aũt alienatio esset facta in genus personarũ incertũ puta ne alienes extra familiã,q̃ casu alienatio est gñaliter ,p̃hibita in oẽs exceptis illis de familia:tũc nõ tenetur curare q̃ alienatio legalis ipediat z Iõ si aliqs q nõ sit de fami.sit heres legitim⁹ ab intestato,ad cũ p̃hibitio nõ extẽdit,vt est casus in.l.cũ pater.§.cũ iter fm vnũ intellectũ.ff.de leg.ij.z est glo.ing.in.l.pater.§.iulianus agrippa.ff.de le.iij.Bar.z alij hic z dixi late in.l.filiussa.§.diui.in.ij.ff.de leg.j.Et ista gl.q̃ q̃ ,pmittit ne res veniat ad certas p̃sonas,tenet nõ solũ nõ alienare,Iz etiã facere z curare ne ad eas pueniat ẽt ab intesta.õt nõ reperiri alibi in iure Bal. in.c.qualiter.de pac.¶Jn tertia p̃te glo.ibi,z valet ad ꝯctũ ẽphyteuticũ.habes ex ista gl.duas ꝑclusiões. ¶Primo habes declarationẽ ad.l.fi.C.de iure emphy.q̃ dicit† q̃ ẽphyteuta nõ põt alienare emphyteusiz,vel sua melioza mẽta irre quisito dño in p̃sonas que in huiusmodi ꝯctibus solẽt vetari.nã que sunt p̃sone vetite melius q̃ ibi declarat.Nã in p̃sonas veritas intelligit̃.i.potẽtio2es.z ita cõter apponit in instrumẽtis emphyteuticis,fm gl.in.c.potuit.õ loc. Sz aduerte q̃ alienatio ẽphyteusis q̃ fit in potẽtio2ẽ,nõ reperit̃ ẽsse ꝑhibita a iure p̃ aliquẽ tex.fm Jo.and.z alios l.d.c.potuit.z ibi Jmo.in.xviij.co.idẽ etiã dicit Jmo.in.l.si finita.§.si d vectigalib⁹.i.iij.co.§.de dam.infec.z sequit simp̃r do.Alex.in cõsi.ciij.quarti.vo.q̃ incipit viso themate z instrõ ꝑcessionis in emphyteusim.iij.co.z in cõsi.cxxviij. quinti voluminis qõ incipit viso instrumento ꝑcessionis in emphyteusim.in.ij.co. tñ adde q̃ Bal.in aut.quibuscunq;.C.de sac.sanc.eccle.tenet q̃ res ecclesie feudales,vel emphyteutice que als sunt p̃suete concedi in feudum vel emphyteusim tñ p̃hibentur concedi quando p̃latus illa concederet cõsanguineo potentio2i. allegat notata per glo.hic,z sequitur simpliciter do.Alex.in consil.ix.ij.vo.q̃ incipit,viso themate sup2ascripto.in.ij.co. ¶†Scõo habes ex ista glo.quod p̃hibitio rei ẽphyteutice ne alienetur in potentio2em,comp2ehendit etiam successionem ex testõ z ab intestato non q2 successio q̃ fit iure hereditario ex testõ,vel ab itestato,scdm veritatem sit alienatio.Iz q2 p̃hibitio non alienandi in potentio2em continet non solũ non alienare,sed etiam curare ne ad eos pueniat.p̃out ḡ notabiliter tenet in parte p̃cedenti vbi dixi z dicam.j.lati⁹ post Bar. ¶Sed attende circa istam glo.quia videtur male inducere istum text.ad contractum emphyteuticum.vbi ꝯ mittitur non alienare in potentio2em.nam iste text.loquitur qñ p̃hibitio alienatiõis est facta in certas nominatas personas.sed in questione emphyteutica est p̃hibitio in genus personarũ incertũ.s.in potẽtio2es:nõ tunc nõ cẽsetur p̃hibita alienatio legalis iure legitimo,z sic ab intestato licet nõ ex testamento.ita tenet Barto.hic in vltima colum.cum quo alij transeunt:p2esertim Raph.cuma.in penul.col.z faciunt

que

que dixi.§.in prece.parte gl. ¶In quarto parte gl.ibi nō er
13 go lz habes tres pclusiones. ¶† Prima q alienatio rei em
phyteutice q̄ fit in eccliā.ōz fieri in potentiozē. idē tz gl.in
d.l.fi.C.de iu.emph.z i c.potuit.ō loca.q̄ gl.dicūt q plone p
hibite ne in eās possit trāsferri ius emphyteuticū sūt curia
les milites z clerici z sic eccliā.idē tz Spe.in ti.de loc.§.nūc
aliqua.in ver.cxvj.z ver.seq.q̄uis do.Ant.de Bu.i d.c.po
tuit.dicat qō nō reperit aliqs tex.exp̄ssus i iure q phibeat
ius emphyteuticū puati trāsferri in eccliā. Sed tu adde in
simili bonū tex.in c.j.de alie.feu.in vsi.feu.vbi ōz q q̄uis feu
dū possit dari alīt vel ex.l.vel ex puentione:nō tñ pōt eccliē
dari:q2 ꝓstituere t durioz ꝓditio dñi:z ita no.ibi illū tex.Bal.
in.iij.col.Idē tz do.Ilex.in ꝓ.ix.iij.vol. q incipit viso the
mate sup̄ascripto.in iij.col.Nā vltra putegia q̄ hz ecclia p
pter q̄ reputat potentioz ,illud ēt est q ecclia nunq̄ moꝛi
c.si gratiose.ō rescr.in vj.ideo nunq̄ esset spes q illa emphy
teusis reuertat ad directū dñm p moꝛtē,nec dñs de facili ha
13 bitur" est laudemiū.cū eccliā nō de facili alienet. ¶† Secō
habes ex ista gl.dum t:imo lz in suis q ꝓhibitio alienatio
nis iuris emphyteutici ne alienet in potentiozē nō intelligit
de alienatione q̄ fit in suis filijs vel descendentibus ēt si sint
potētiozes q̄ gl.teneas cozdi: q2 forte nō habes alibi in iure
similē. Ꝓz ista gl.bene facit:nā rōne suitatis ista videt potiꝰ
ꝓuisio dominū a patre in filios suos z nō alienatio.l.i suis
ff.de lib.z posth.vñ no.ex ista gl.Bar. qō tz filius sit maioꝛ z
potentioꝛ patre forte factus marchio a rege non cōprehendi
tur inter potētiozes ,phibitos.ista est gl.solēnis hic. Imo plꝰ
tz Bal.in d.l.ea lege.in vj.col.C.de cond.ob cau.qō pōt etiā
relinqui patri ꝑplius emphyteute z sic ascendenti lz sit potē
tioꝛ.per l.j.C.de impo.lucra.delcr.li.x. Sed tu caue ista gl.ē
vera in se,sed nō referas eā ad casum.§.nostri.q2 hic fuit expſ
se phibitum ne ad filiū vel filiā peruenire t. ¶Tertio habes
14 ex gl.†q ecclesia habeat loco sui heredis z sic habet loco filij i
potestate cum sui vocent filij in potestate.§.sui.instit.de her.
qual.z dif. Nā phibitus alienare pōt dare deo vel ecclesie si
cut filijs z descendentibus suis,z sic lz emphyteuta non pos
sit alienare emphyteusim inter vivos in eccliā pōt tamen in
vltima voluntate eā relinquendo heredem. Et ista gl. qō ec
clesia habet loco filij ꝓstituti in re certa reputat ad hoc singu
larē Bal.in c.cū in magistrū.de elec.eā ēt reputat sing.Bal.
in c.pe.in j.col.de rescrip.tamē ista gl.loquit cum tempera
mento, z dicit quodāmodo q̄ dictio est nota imporpietatis,
ſm gl.in l.si me in vacuam.z ibi Bar.ff.de acq.poss.z in l.pe
toz.§.j.z ibi Bart.ff.de edendo.cum cōꝛ.quas alīs dedi in
l.in suis.ff.de lib.z posth.z sic gl.vult dicere q ecclesia nō est
ꝓprie suus heres,sed ficte z imporprie. ¶Circa principalē
15 decisionem gl.†aduerte qō ter.in.§.sed z hoc p̄senti.i auc.
de sanctiſ.epiſ.in quo se fundat gl.log tur qñ quis ingreditur
monasterium z facit se monachū:tunc vī qō ecclesia habeatur
effectualiter loco filij,vt ibi z ca.in p̄sentia.de ꝓbo.no.in
auc.nisi rogati.C.ad Treb.Bar.in l.si ita gs.§.j.ff.de leg.ij.
secus si non ingrediat monasteriū. Sed gl.nostra loquitur qñ
quis non ingreditur monasterium,sed instituit eccleſiam he
redē in emphyteusi quo casu ecclesia nō pōt haberi loco filij
nec heredis legitimi,sed testamentarij: ergo fundamentum
gl.non est ad ꝓpositum qōnis gl.Item tex.in d.§.sed z hoc
p̄senti.z in d.c.in p̄sentia.loquitur qñ quis erat grauat⁹
de restituendo hereditatē alteri:si decesserit sine liberis, tunc
si ingrediat monasteriū non ōz decedere sine liberis nec per
hoc retrahitur ab ingressu monasterij,ita ibi loquit tex.ergo
ibi non videt simpliciter ꝓbari qō monasterium habeatur
loco filij. ¶Unde in qōne gl.facias tres casus. ¶Primus
q in terminis huius.§.si lex conventionis fuisset q emphyteu
sis nō possit in certā z determinatam eccleſiam alienari:tunc
ēt si ingrediatur monasteriū non poterit monasterium vel ec
clesia dictā rem habere quin dicat ꝑ quentionē factā. ¶Se
cundus casus est qñ ꝓhibitio fuit simpliciter facta q nō alie
net generaliter in eccleſiam non determinata aliqua eccle
sia,z tunc intrando monasteriuz non cōmittitur stipulatio z
dominium transit in eccleſiam z q2 eccleſia venit iure legiti
mo,i.ex.l.dispositione,p q̄ bona ingressi ipso iure transferū
tur in monasterium.aut.ingressi.C.de sacrosanc.eccl.z sic est
alienatio legalis z non hominis.q̄ non est phibita,vt l.cū pſ.
16 §.cum inter.cum gl.ff.de leg.ij. ¶† Tertius casus est quādo
non ingreditur monasterium,sed eccleſiam instituit heredez
in emphyteusi, put est questio gl.tunc valeret alienatio z nō
committeretur stipulatio ꝑ ista gl.ita videt sentire Bar.hic
in vl.co.z ita tenent Ang.z Pau.de ca.z Are.hic.alibi tamē
Bart.in d.aut.ingressi.circa fin.videtur in secundo membro
tenere ꝑ rationem quod imo emphyteusis ꝓhibita generaliter
alienari in eccleſiam nō transeat ad monasterium per ingres
sum monasteriū.ꝓpter exp̄ssam ꝓhibitionem.alleg.glos.
hic.q̄ tñ nō sic ot z sequit Jo.de Imo.hic motus, q2 actus in
gressus religionis est voluntarius z successio ꝓcedit ex facto
voluntario ingredientis:ideo ōz cessseri phibita, licut ēt ē ꝓ
hibita heredis institutio.l.peto.§.fratre.ff.de leg.ij. secus in
successione ab intestato:q2 illa ꝓcedit ex sola dispositione.l.
ideo ōz alienatio legalis q̄ non est phibita. ¶Sed defenden
do p̄cedentē opi.que est verioꝛ z cōioꝛ,potes dicere ex mē
te Are.q ēt ingrediente monasterium videtur esse quedā suc
cessio intestati ex.l.dispositione volentis bona ingressi tanquā
moꝛtui ciuiliter transire in monasterium,z ex tacita volunta
te ingredientis monasteriū sicut ēt ex tacita volūtate defun
cti succedit ab intestato.l.ꝓficiunt.in ꝓnc.z.l. si qs cū testm
nullū.ff.de iure cod.ideo ōz alienatio legalis sicut successio in
testati. ¶Item dum ista glo.ēt,est em modus in rebus. licet
Bar.dicat se nescire quid glos.velit:tñ varijs modis exponit
post Old,vt hic per eū,sed congruentius est q gl. velit alle
gare illos versus vulgares quos ponit gl.inst.per quas pso
no.acq.super rubꝛica. Est modus in rebus sunt certi denicq̄
fines.q.d.certi fines z modi sunt determinati in rebus .ſm
quos possunt vel non possunt alienari,vt patet ex p̄dictis.
¶In vl.parte gl.dum opponit de.l.ex hoc edicto.§.sed he
redē.ff.de alie.iu.mu.cā facta.lz gl.alibi coꝛrupte alleget.de
17 leg.j.vbi q̄ heredē instituit nō ōz alienare:ergo ꝑ istum text.
z gl.nō rūdet Bar.rūdet:sed tu dic clarius q ibi p illud edi
ctum non ꝓhibet alienatio.sed si alienat dolo cā mutandi in
dicē,vt subueniat durioꝛē aduersariū agit ꝑ eum ad interesse
actione in factum ex illo edicto:vñ qñ alienat in vltima volun
tate instituendo quē heredē ibi nō p̄sumit dolus:cum talis
institutio sumat effectū demū post moꝛtem testantis: vt l.si a
lienū.§.in extraneis.ff.de he.inst.z c.cū marthe.ō ccl.mis. Ide
o tunc cessat illud edictū:sed hic ꝓhibet alienatio rōne ꝑcu
tus z interesse.iō ꝓhibet ēt institutio hr̄dis p rōnē q assignat
gl.§.in ij. pte:q2 nō solū debuit alienare,sed ēt debuit curare
ne ad eū pueniret ab intestato.cum esset in eius potestate hoc
facere.faciendo testm vel codicillos z alios relinquēdo vt ibi
dixi. ¶Itē dū gl.opponit de.l.quedā.ff.de acq.re.do.z nō sol
18 uit.dic q ille pōt ter.in oppositum dupliciter induci. †primo
qō vbi est ꝓpibita alienatio rei:tū pmittit institutio hr̄dis in
illa re:ergo ꝑ istū tex.sēdo obstat: nā cum vniuersitate multa
trāsēūt que nō possunt particulariter transire,vt ibi elt text.z
l.in modicis.ff.ꝑh.emp.z.c.ex literis.de iure patr.Sz hic ti
tius in testō nihil disposuit de seruo ,phibito alienari, lz fra
trē in parte heredē instituit:ergo cū vniuersitate hereditatis
debet ꝓ parte ad eū trāsire: responde plenius q̄ Bart.qō
ibi loquit tur quando alienatio ꝓhibet a.l.z ꝓhibetur sim
pliciter z indistincte quo casu dominium nō trāsfertur titulo
singulari,sed bñ vniuersali.l.j.ff.de fund.do.vnde institutio
heredis non videtur esse phibita.vt ibi.hic aūt loquit qñ est
ꝓhibita alienatio per hominē specialiter z nominatim in
personas certas. Ideo tunc ꝓhibetur alienatio non solum
titulo speciali sed etiā titulo vniuersali: q2 committitur stipu
latio ad interesse z sic etiā hr̄dis institutio est ꝓhibita ,vnde
regula.d.l.quedā.non habet locum in ꝓhibitis per homi
19 nem specialiter. ¶† Extra gl. Bar.examinat duas ꝓncipa
les questiones. Ꝓzima est an ꝓhibita alienatiōe in ꝑctu in
telligatur ꝓhibita trāslatio dominū titulo singulari. Sc̄da
questio est qñ est ꝓhibitio.l.vel testatoris, vel ꝓhentiū z an
impedatur translatio dominū titulo vniuersali ex testō vl ab
intestato. ¶Circa primā questiōnē ex dictis Bar. fac regu
lam z duas fallentias. Regula est q qñ ꝓhibitio alienatio
nis fit a contrahentibus regulariter non impeditur transla
tio dominū:licet cōtrafaciens teneatur ad interesse,vt hic,z.
l.ea lege.C.de ꝓdictio.ob causam.z vltra Barto.z scribētes
ad idem ter.in.c.raynoldus.in verbo transferendi in alium z
ibi do.Ant.de butrio ad hoc not.de test. Ista regula secū dū
Bar.fallit in duob⁹ casibus.primus quando stipulatoꝛ reti
nuit aliquod ius in re.secundus quando alienatio esset irre
tractabilis. Idem in effectu tenet Bart.in.l.filiusfa. §.divi.
cl.ff.in pe.col.ff.de leg.j. Insistam circa ista tria examinando
vnūquodq̄ de per se. Assumo primo regulā circa quā aliqua
20 sunt addēda. ¶† Videam⁹ in primis que sit ratio fundamē
talis istius regule. Dic q2 accipiēs est effectus dūs rei p tra
ditionē sibi factā a dño per consequens potest in alium trans
ferre dominium q suum est.l.traditio.ff.de acq.rerum do.
non obstante ꝓhibitione alienationis q2 sicut ex solo titu
lo ꝑcus nō transfertur dñium ipso iure z sic volūtas contra
hentiū sola non est sufficiens ad translationē dūi inducēdā.l.
traditionibus.C.de pac.z.l.ii ager.ff.de rei.ven.ita ēt ⁊ non

est sufficiēs ad impediendū trāslationē dominij:sed q2 acqui
rens ꝓmisit nō alienare ⁊ sic ꝓmisit factū negatiuū:si ꝯ faciat
succedit obligatio ad interesse ꝑ regulā.l.stipulatiōes nō di
uidunt.ver.Celsus.ē.eo.⁊ l.si qs ab alio.in fi.ff.d reg.iu.⁊ in
specie in ꝓmissione facti negatiui si ꝯfiat ꝯfaciens teneat ad
interesse est et tex.i l.ij.§.itē si in facto.in l.si sic stipulat⁹ sum.
21 ē.e.⁊ gl.hic in gl.fi.in prin.†Hinc est q in vltimis volunta-
tib⁹ trāsfert dñium ipso iure sine aliqua traditiōe.l.a Titio.i
fi.ff.de fur.⁊ l.si tibi homo.§.cū seruus.ff.de leg.j.⁊ l.cū he-
redes.in prin.ff.de acq.pos.Certe ꝑ ꝓhibitionē alienatiōis
factā i vltima volūtate bñ impedit trāslatio dñi,vt ē gl.ord.
in l.cū pr.§.libertis.ff.de leg.ij.doct.in l.filiusfa.§.diui.el.ij.
ff.de le.j.⁊ ad istā rōnē vide gl.in l.fi.C.de re.ecc.nō alie.Hic
infero q si essemus in ꝯtractibus in casu in quo ex solo ꝯtu ⁊ sic
ex solo titulo sine traditiōe trāsferret dñiū vt in ecclesia,vt l.
fi.C.de sac.san.ec.⁊ c.ex pte.de ꝯsue.⁊ in alijs casib⁹ enume
ratis ꝑ gl.magistrā in l.si ager.ff.de rei ven.tūc ꝓhibitio de
nō alienādo in ꝯtu ita impediret translationē dñij sicut in vl
tima voluntate:q2 tunc cessaret rō regule.ē.dicte.⁊ ita in spe
cie tz Bal.in l.peto.§.fratre.in.v.opp.⁊ ibidem Jo.d Jmo.
ff.de le.ij.Et no.bene istā limitationem ad istā regulam ⁊ ad
istū text.q2 ꝯtinet plures sub se vltra illas duas fallētias hic
ponit Bar.¶Contra istam regulā ⁊ sic ꝯ istum text.videtur
fortiter obstare tex.in l.fi.C.de reb.alie.non alien.vbi ē tex.
q ꝓhibita alienatione siue per.l.siue per testatorē, siue ꝑ
contrahentes intelligitur prohibita trāslatio dominij,⁊ oīs
actus ꝑ quē fit translatio dominij siue directi vel vtilis vl'al
terius iuris Bar.hic in pma fallentia videt respondere q
ille qui prohibuit alienari reseruauit sibi aliquod ius in illa
re prohibita.Ideo talis prohibitio impedit translationem
dominij.ad hoc allegat d.l.fi.C.de reb.alie.non alie.⁊ si ista
fuit intētio Bar.truffa est dicere q ibi ꝓhibens reseruauit a-
22 liquod ius:ideo impedit trāslatio dñij.¶†Unde dic ꝓm gl.
ibi,⁊ bñ q illa lex voluit enumerare q̄ ꝯtineant appellatione
alienationis.siue lex.siue testator.siue pactio ꝯhentiū eā ꝓhi
beat ⁊ determinat qd siue transferat dñium siue constituat i⁹
pignoris in re.siue ꝯstituat vsumfructū dicit alienare:nō aūt
determinat illa lex an ꝓhibita alienatione inter ꝯhentes im-
pediat trāslatio dominij.¶Amplia notabl'r istaz regulā vt
23 ꝓcedat et si interuenisset iuramentū. †Uñ aliquis promisit
non alienare certā rem:⁊ ita iurauit si postea alienet non ob-
stante iuramēto.vz alienatio ⁊ transfert dominiū lz alienans
sit periurus ⁊ teneat ad interesse.ita signanter tenent Jnno.
Host.⁊ alij in c.dilecto.de preb.⁊ ibi do.Abb.i pe.col.d quo
dicto facit mentionē Are.hic in.v.col.in duobus locis in pn.
⁊ in fi.postea in pe.⁊ vl.col.distinguit,vt hic per eū.Alij nihil
tangunt est pulchra ⁊ vtilis decisio.¶Adde verum esse quod
actus gestus ꝯ iuramentū valet ⁊ tenet:lz ꝯfaciēs sit periur⁹,
vt est tex.in c.sicut ex literis.de spō.vbi tenet matrimonium
ꝯtum contra iuramentum.Na si aliquis iurauit contrahe-
re matrimoniū cum vna muliere,⁊ postea ꝯhat cum alia:va-
let scdm matrimoniū nō obstāte iuramēto:lz ꝯhens scdm ma
trimonium sit periurus.ad idē est tex.in ti.de illis.eo.tit.de
spon.ꝑ quē tex.no.ibi do.Abb.q ēt actus spiritualis,vt ma
trimonij gestus ꝯ iuramentum valet ⁊ tenet:licet piurio pe-
nitētia sit iniungenda vt ibi dt tex.ad idē tex.in c.j.de spons.
duo.Jtē q iuramentum non impedit validitatē actus in ꝯ-
rium facti.lz attentās sit piurus,tz ēt Jo.an.in reg.q semel
in mercu.Jdē ⁊ latius tz do.Ab.in c.intellecto.in pe.⁊ vl.co.
de iureiu.vbi ēt refert idem tenere Arch.in c.si a sede.de p̄b.
in vj.Spec.in ti.de emp.⁊ vend.§.tertio loco.in ver.quid er
go.in fi.Jdem tenet do.Abb.in c.si diligenti.in.ij.col.de ꝓ-
scri.do.Alex.in consi.xvj.tertij voluminis q incipit ponde-
ratis narratis in themate.¶Adde ꝓ ista ꝯclusione facere q
tz Jo.An.in d.reg.q semel.in mercu.Bar.in l.si qs in princi
24 pio testamenti.in vl.col.ff.de leg.iij.†vbi tenent q si testator
facit tesīm ⁊ iurat illud nō reuocare si postea facit ꝓm tesīm,
vz ⁊ tz ꝙ sit periurus.Jdē tenēt gl.⁊ Arch.xiij.q.iij.in c.vlti
ma voluntas.cū alijs suis concor.Jmo fortius tenuit Bart.
in d.l.si qs in principio testamēti.q ēt isto casu non est piur⁹
q vltimū ꝑ nūc aliter nō examino:⁊ ꝯriū in hoc vltimo tenuit
d.Alex.in l.stipulatio hoc mō ꝯcepta.ē.e.¶Scdo ꝓ ista cō
clusione facit illud qd tz gl.singularis ⁊ approbata in ca.fi.§.
fi.de procu.in vj.vbi tz q si dñs ꝯstituens ꝓcuratorem iurat
eū non reuocare si postea eū reuocat valet ⁊ tz reuocatio licet
sit piurus ⁊ refert ibi Gemi.q per illā glo.consuluit egregie
Fed.de Senis in consi.cvj.qd constituens procuratorē ad re
nunciandū:lz iuret non reuocare.nihilominus valebit reuo-
catio.lz reuocās sit periurus ⁊ illam gl.in d.c.fi.sequit Bal,
vbi sing.eam limitat in rub.extra de procu.in.x.col.Ang.in
l.⁊ in ꝑpetuū.ff.de procu.Jo.de Jmo.in l.Stichū.§.vsum-
fructū.ff.de sol.⁊ latius Jmo.in cōmen.ca.cū ꝯtingat.in xiij.
char.de iureiu.Lud.Ro.in l.alia.§.elegāter.in vlt.char.ff.
so.ma.⁊ in l.j.§.si stipulāti.in xij.col.ē.c.Pau.de ca.in cōs.
25 lv.incip.venerabilis vir.in.iij.col.¶†Tertio ad idē facit q
si prima vēditio vel donatio sit facta cū iuramēto, deinde ea
dē res sit vēdita simpliciter ⁊ tradita scdo: prefert secundus
prime venditioni iurate:ꝑ tex.in d.c.sicut ex literis.Quia iu
ramentū appositū in pma venditione nō impedit trāslationē
dñij in secunda in qua interuenit traditio.ita signāter tz Jo.
de Jmo.in c.cōmento.d.c.cū ꝯtingat.de iureiu.in duob⁹ lo-
cis.in co,clxxxiij.in col.seq.de quo vltimo dixi in l.quoties.
C.de rei ven.¶Quarto facit q tz Bar.in l.omnes populi.ff.
de iust.⁊ iur.in iiij.q.tertie questionis principalis in ver.cir-
ca tertiū qñ primum statutum est iuramento firmatum: vbi
26 tz qd†qñ primū statutū est iuramento firmatū,si postea fiat
aliud statutū in ꝯriū.illud scdm vz ⁊ tenet non obstāte iura
mento.Et pmū statutū q uis iuratū pōt tolli per sequens sta-
tutū ꝯriū:lz reuocantes sint piuri.allegat ad hoc Bart.tex.i
c.j.in fi.de spon.debuit allegare tex.in d.c.sicut ex literis.de
spon.Ad idē alleg.Bar.tex.in c.j.in fi.de vot.in vj.De quo
pūcto ponit late Alb.de ro.in aut.hoc inter liberos.C.d te-
sta.¶Quinto facit q tz Spe.⁊ Jo.an.in tit.de leg.§.nūc tra
27 ctemus.in ver.sed si legat⁹ reseruauit.vbi volūt †q receptio
facta dē aliquo in canonicū ꝑ canonicos,vltra numerū taxa-
tū in suo statuto iuramento vallata,iuxta.c.cū.M.ferrarien
sis de const.valeat:lz canonici sciēter eū recipiendo vltra di
ctū numerū incurrāt in piuriū.Jdē tenent Joā.An.d.Ant.d
Bu.Pe.de Anch.⁊ do.Ab.in d.c.dilecto.d p̄b.¶Sexto fa
cit illud qd in q.facti dt se ꝯsuluisse Gaspar.Cald.in c.cum ꝯ
tingat.de iureiur.ꝓlatus iurauit non alienare bona ecclesie
inconsulto Papa ꝓut hodie cōiter iuratur,demū alienatꝯ
iuramentū consuluit, q alienatio valeat ⁊ teneat ita q rōne
solius iuramēti non venit reuocāda.Q2 regulariter tz actus
factus ꝯ iuramentū ex quo lex non aliter resistit infert ⁊ sim-
pliciter sequit do.Abb.in d.c.intellecto.in vlt.co.de iureiu.
28 ¶†Septimo ad idē facere vr qd iuramentū interpositū su-
per aliquo actu vel contractu intelligit ꝓm naturā illius act⁹
su ꝑ quo interponit.l.fi.C.de non nu.pec.⁊ l.sed ⁊ si possesso-
ri.§.item si iurauero.ff.de iureiu.⁊ c.quemadmodū.⁊ ibi d.
Abb.ad hoc no.de iureiu.Sed ad hoc vltimū posset dici qd
predicta iura ꝓcedunt qñ in principali dispositione deficit ꝯ
sensus,vel est certo modo limitatus,tunc eodē mō intelligit
iuramentū.ita declarat Bart.in l.si quis pro eo.in pe.col.in
viij.membro.ff.de fideius.Bal.in l.j.in.ij.q.C.cōmo.Jo.de
Jmo.in c.ꝑ tuas.de arb.⁊ in c.j.de iud.†Ultimo predictaz
decisionem Jnn.⁊ Hosti.in c.dilecto.de preb.vltra doc.pre-
allegatos reperio q apud legistas refert ⁊ simpliciter sequit
Alb.de ro.in d.l.ea lege.in vlt.col.C.de condi.ob cau.¶Jn
ꝯriū tñ videt facere q in obligationib⁹ facti, vel non facti
iuramentū obligat precise ad factum.vt tenet glos.reputata
singularis in l.si pecuniam.in prin.in gl.parua.in ver.neces-
se habeas que dt.vt q2 iurasti.ff.de cond.ob cau.de cuius ve
ritate ibi late dixi.⁊ ponit Aret.hic in pe.⁊ vl.col.⁊ ita habes
29 bñ expeditā regulā huius tex.¶Capio primā fal.Bar.†qñ
qs retinuit ius in re q̄z ꝓhibuit alienari puta ius pignoris vl'
dñij:tunc impedit trāslatio dñij:per l.si creditor.§.fi.ff.de di
str.pig.ꝓm literā negatiuā q̄ est vera ⁊ ille text.est ad hoc sin.
⁊ non reperit alibi in iure ꝓm Ang.⁊ Jmo.in l.qui Rome.§.
coheredes.ē.eo.⁊ l.filiusfa.§.diui.in ij.ff.de le.j.Et per hoc
30 Bart.†dat consiliū seu cautelā ad impediendū ne res possit
alienari q ꝓhibens alienationē fieri sub pena dicat q ꝓ ob-
seruantia pacti vult q illa res sit sibi obligata a iure pigno-
ris,tunc alienatio impedit.per d.l.si creditor.§.fi.Cū Bart.
transeunt alij hic.Jdem vbiq tz Bar.scilicet in l.si creditor.
§.fi.⁊ in d.l.filiusfa.§.diui.in.ij.in penul.col.⁊ in d.l.ea lege.
⁊ in d.l.qui absenti.§.j.in fi.ff.de acq.poss.⁊ in l.nemo paci-
scendo.q̄ est lex penul.⁊ ibi Ang.⁊ alij.ff.de pac.Sed Bal.in
d.l.ea lege.dubitat circa.d.l.si creditor.§.fi.quod quando ha
beo solum ius pignoris quod per hoc dominus non possit rē
suā alienare,certe hoc non debet sibi obstare:nam alienatio ñ
preiudicat creditori:q2 habet ius reale.l.iusto.§.non mutat
ff.de vsucap.quare ergo per hoc prohibetur alienatio:secus
qñ ꝓhibens hz directum dominium,⁊ prohibitus vtile,vt in
emphyteuta tunc bene impedit traslatio dominij.etiam sine
pacto.vt l.fi.C.de iure emph.allegata hic per Bar.Nec ob-
tex.in d.l.si creditor.§.fi.dum dicit nullam esse venditionē,
vt pactioni stetur:q2 intelligitur quod est nulla.s.in preiudi-
cium creditoris:q2 ius pignoris durat:sed qd in preiudiciū
ipsius debitoris vendentis sit nulla, ⁊ quod non transferat

dominium

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

dñium suum remanente iure pignoris creditori istud nõ admittit Bal. Istã opi. Bal. sequitur do. Pe. de bexu hic dicẽs eã sibi semp placuisse lz dicat qd illa opinio: qr cõis servaret in pctica. Et si subtilit dicas si tex. i. d. l. si creditor. §. fi. dũ dt nullã esse vẽditionẽ. itelligeret. s. i piudiciũ creditoris: qr ius pignoris durat, certe istud erat etiã sine pacto. d. l. iusto. §. nõ mutat, ergo illud pactũ esset frustratoriũ. ꝛ nihil operaret: ꝛ tex. ibi, incepte dubitaret ꝛ de validitate illi⁹ pacti. Istud fortit vrget ꝯ opi. Bal. Sz ad hoc rñdet Raph. cu. hic qui tñ tz cõem opi. q illud pactũ operabit q etiã sine alia discussione poterit pveniri ꝯ illũ cui res erat alienata: cũ etiã iure veteri essent aliqui casus in quibus prius erat deveniẽdũ ꝯ principalẽ dbitorẽ. ¶ Adde etiã q Sali. in. d. l. ea lege. in. xiii. opp. dubitat de ista opi. ꝛ cõi: qr si debitor posset alienare dñium suum, ppter hoc q creditor reservavit sibi ius pignoris in illa re, certe illud dñium esset semper penes debitorẽ inutile, si ponas eũ non posse luere ppter paupertatẽ. ꝛ aliud nõ habere in bonis q est absurdũ dicere: ꝛ itelligit. d. l. si creditor. §. fi. dũ dt nullã esse venditionẽ scilicet i piudiciũ hypothece creditoris, vt etiã statim. s. dixi. Et illud pactũ de non alienando operabit ibi sm eũ, q lz alienãdo trãsferat dominiũ ꝛ nõ liberũ propter hypothecã: tñ debitor vltra tenebit ad interesse creditoris, vt ibi voluit gl. ꝛ hoc operat pactũ sm eũ. Et per ista tz Sali. q cõsiliũ Bar. s. relatum nõ est bonũ: qr non põt dici hypothecã esse impeditivã trãslationis dominij. sz ppter non observãtiã tenetur ad interesse: qr finis hypothece nõ est roborare pactũ seu faciliorẽ exactionẽ, facere obligatiõis cui adiungitur. l. qui aũt. §. i. ff. de constit. pecu. vt ibi plenius p

31 eum. ¶ † Tene fallentiã Barto. ꝛ communem, ꝛ cautelã p eũ datam ad impediendũ trãslationẽ dñij per tex. inevitabilẽ in. d. l. si creditor. §. fi. in verbo nullã esse venditionem sm verã ꝛ cõmunem literam. ꝛ intelligere prout intelligunt Bal. Sal. ꝛ do. Pet. de bexu. nullã esse venditionẽ. s. in preiudiciũ creditoris nimiũ restringit illam vniversalem negativã nullã, ꝯ. l. si is qui ducenta. §. vtrum. ff. de reb. du. Quia vt ibi dicit text. quando oratio sumitur vniversaliter negative, si aliqua pars esset falsa tota oratio redderetur falsa. Itẽ ita restringere illũ tex. est valde ineptũ: qr vt dixi etiã sine aliquo pacto nõ poterat alienando piudicare creditori. d. l. iusto. §. nõ mutat. ff. de vsuca. ꝛ sic illõ pactũ nihil operaret: ꝛ frustra ibi dubitaretur in tex. an valeat ꝛ esset ꝯ ius. Et dicere prout rñdet Raph. Cu. q operabit in aliqbus casibus in quibus de iure veteri erat pri⁹ deveniẽdũ ꝯ creditorẽ. truffa est: qr nimiũ restringeret ille tex. ꝛ illud fuit de novo gñaliter inductũ p iura authẽticorũ p aut. hoc si debitor. C. de pign. ꝛ. §. sz neqꝫ. in aut. de fideius. vnde sumitur illa aut. Itẽ dicere prout rñdet Sal. q illud pactũ operet q vltra hypothecã teneatur creditori ad interesse nihil valet: qr sola conventio de nõ alienando absqꝫ aliqua reservatione iuris pignoris obligat ad interesse, vt ẽ tex. hic, ꝛ. l. si sterilis. §. si tibi. ff. de ac. em. ꝛ i. d. l. ea lege. C. de pd. ob cau.

32 ¶ † Adverte tñ sm Bar. hic, ꝛ in locis preallegatis q hypotheca dz esse specialis: ꝛ sic pign⁹ dz specialiter apponi i illa re prohibita. vñ non sufficeret gñralis hypotheca omniũ bonorũ debitoris ad impediendũ traslationem dñij. ꝛ ita in specie tenet Io. de Imo. hic in. iij. col. motus qr. d. l. si creditor. §. fi. est exorbitãs a iure cõi, vt patet ex hoc. §. ꝛ. d. l. ea lege. ꝛ loquit qñ intervenit obligatio specialis: ergo non est extendẽda ad casum qñ solũ intervenit obligatio generalis bonorũ. Idem sequitur Aret. hic, motus ꝛ bene: qr specialis hypotheca magis impedit qz generalis. l. j. cũ gl. in ver. pignori. ꝛ ibi Bald. ad hoc no. C. de neces. servis her. inst. Adde qd istud idẽ qd reqrat specialis hypotheca. tz clare Bar. in. d. l. q absenti. §. j. in fi. ꝛ ibi Im. ꝛ Lud. ro. ff. de acq. po. Bal. i. d. l. ea lege, in iij. col. Imo. in. d. l. si filiusfa. §. divi. el. ij. Et istam dt esse cõem opi. ꝛ sequit do. Ale. in. l. si filiusfam. dos. §. fi. ff. so. ma. lz Pau. de ca. hic in ij. col. in discursu sermonis iadvertẽter dicat sufficere generalẽ hypothecã omniũ bonorũ. Idẽ do Alex. sibi ꝯrius in. d. l. qui absenti. §. in. iij. col. dicit q in pũcto iuris istud nõ videt esse sine dubio cum tex. in. d. l. si creditor. §. fi. indistincte loquat. Sed certe loquitur quando erat specialis. de q etiã per Bal. in cons. cccevj. quinte partis quod incipit in tres marchiones. Alibi tñ idẽ Bar. in l. qui fundũ. ff. loca. requirit tãtum hypothecam generalem bonorum locatoris, vt singularis successor cogatur stare colono, ꝛ idem tz Bar. in l. j. §. qd autẽ ait pretor. ff. de su. fi. ꝛ in. l. si filio. §. si vir. in quinquennium. in fi. ꝛ Im. ꝛ alũ. ff. so. matr. ꝛ i. l. ẽptorẽ. ꝛ ibi Bal. ꝛ Sal. C. loc. do. Ab. in. c. fi. in vlt. col. ne prelati

33 vices suas. ¶ † Secunda fal. Bar. est quando alienatio ẽ irrevocabilis tunc impeditur translatiõe dominij. Unde si vẽdo tibi servũ, ꝛ prohibeo eũ manumitti: quia libertas semel data est irrevocabilis: non põt alienari, ꝛ sic non põt eum manumittere. vt. l. ea qdẽ. C. si mã. ita fue. alie. Et per hoc infert no

34 tabilit Bar. † quod si vẽdidi tibi domum vl fundum cum pacto ne eum alienes, nõ põt ibi edificare ecclesiã aut edẽ sacrã facere, vl locum religiosum. qr est irrevocabilis. Ideo impedit dominij trãslatio q decisio prima fronte vr duro ꝛ iniusta tñ pdicta ratione defendit. Et cum Bar. simplicit transeunt Ang. ꝛ Raph. cu. hic, sed Pau. de Ca. hic dicit quod ista solu Barto. non valet vnã festucã: ꝛ sic nimis acerbe taxat Bar. qr maiori ratione deberet valere alienatio in casu. d. l. ea qdẽ favore libertatis: cui⁹ favore multa ꝯ regulas iuris statuta sunt, vt dicit tex. in pe. inst. de dona. Et rñdet alio mõ quod ibi fiebat vẽditio titulo singulari de servo prohibito alienari: ideo nõ potuit servus adipisci libertatẽ sed hic serv⁹ prohibitus alienari trãsit cum vniversitate: sicut alie res prohibite alienare trãseunt vt res religiosa, sacra, vt est text. in. l. in modicis ff. de ꝯh. emp. ꝛ l. qdã. ff. de acqui. re. do. ꝛ ista videtur melior solutio sm eum. Sed tu cave vt dixi. s. in gl. fi. magna in fi. q in prohibitis specialr alienari p hominẽ nõ hz locũ regula. d. l. qdã. ꝛ. d. l. in modicis. qr ibi nõ põt fieri alienatio titulo singulari, vt d. l. ea lege. nec ẽt titulo vniversali per hrdis institutionẽ, quin alienans teneatur ad interesse, vt hoc tex. Item cc illationẽ Bar quod in re vẽdita cum pacto ne alienet nõ posset fieri ecclesia nec locus religiosus: qr esset alienatio irretractabilis. Adde qd in ꝯrium facit tex. in l. fi. C. de pac. int emp. ꝛ vẽ. i vbo humano iure eximere. iuncta gl. ibi cõit approbata q vult quod nõ obstãte tali prohibitiõe põt res alienari, vt efficiat sacra vel religiosa, licet alienans tunc teneatur ad interesse. Ita per illum tex. cuz gl. reprobat Sali. i. d. l. ea lege. in. iiij. oppo. mot⁹ ẽt qr istud nõ est pprie alienare, sz poti⁹ deo resignare cuius proprium ẽ ꝛ super hoc relinqt cogitãdum. Istã illationẽ Bar. ẽt reprobat do. Alex. in. d. l. filiusfa. §. divi. el. ij. in. ix. col. p tex. in prealleg. l. fi. cuz gl. C. de pac. inter emp. ꝛ vẽ. quẽ tex. sibi ascribit. d. Alex. nõ faciẽs de Sal. mẽtionẽ. Sz tu declinata aut. gl. in d. l. fi. potes tenere ꝯclusionez Bar. qd facili⁹ impediat alienatio q ẽ ĩ revocabilis. Et vltra tex. in. d. l. ea quidẽ. allegatum per Bar. adde duos text. in. l. serv⁹ hac. l. ff. ꝯ manu. titu. gñali. ꝛ l. ille serv⁹. §. fi. ff. q ꝛ a qb. ¶ Ultra duas fallentias Bart. posui. s. aliã, q plures subse continet, qd in casibus in quibus ex solo titulo in contractibus transfert dominũ sine traditione in illis prohibitio aliena

35 tiõis impedit trãslationẽ dñij. ¶ Quasdã alias fallẽtias ponit Bar. in. d. l. ea lege. ꝛ Raph. cu. hic videas p te. Adde qd si rem meã tibi vendo cũ pacto ne alienas q si alienas possũ eam propria authoritate apprehẽdere. ita dicit gl. solẽnis q teneas cordi in. §. de cetero. in verb. licẽtiã damus. in. aut. vt de cetero cõmunita. eccle. re. nõ fortu. ñant. colla. ꝛ illã gl. simpliciter allegat ange. hic. Imo. vero hic dicit q illa gl. dbeat intelligi in casibus specialibus in quibus prohibita alienatiõe in ꝯctu prohibetur alienatio dominij de quib⁹ prime fuit dictũ: alias illa gl. simpliciter intellectu male loqueret: qr psupponit q prohibita alienatione in cõtractu prohibetur dominij translatio quod est cõtra istũ tex. ꝛ similes. Rapha. cu. hic dicit q illa gl. nõ firmat sz solum dicit quod ẽ arg. ꝛ plus nõ dicit. Raph. are. hic dicit q si bñ respicias ad fi. illi⁹. §. vbi comprehendere ibi positum declarat q cõprehensio fiat per rei vẽdi. ꝛ sic authoritate iudicis nõ propria, vel posito quod ille text. hoc diceret, vr loqui in casu speciali favore ecclie: vñ non est trahendus in consequentiam ad alios casus cũ regula sit opposituũ vt. l. extat. ff. qd metus causa. ꝛ. l. si quis in tantam. C. vnde vi. alũ nihil tãgũt. adde q Ludovi. Roma. in. l. qui absenti. §. j. ff. de acquir. posses. dicit q nullus impugnat illam gl. ꝛ nullus eã allegat excepto Bal. sed non recordatur vbi ꝛ non reputat iure probari illam glos. sed eam esse contra regulam. d. l. si quis in tantã Angel. in d. §. de cetero. itelligit illam gl. pcedere qñ ille qui vendidit cũ pacto de non alienãdo adiecit pactũ iniectionis manus quod possit propria aut. manum iniicere, vt. l. j. C. de cõdic. ob cau. l. si quis ab hoc. ff. de contrahẽd. emptio. ꝛ. l. titi⁹. ff. de servis expor. plene p g. ꝛ doc. in. l. tertia. in gl. prima. C. de pigno. cuz limitatione tamen de qua ibi p Ange. ꝛ sequitur do. Alex. in. d. l. qui absenti. §. j. in vlti. col. sed illam gl. in. d. §. de cetero. simplicit sequitur ange. in. l. nemo paciscẽdo. que est. l. penul. ff. de pactis. Itẽ illã gl. dicit esse singularem Bal. in. c. ceterum. in quarta

36 col. de iudi. † quod si vasallus alienavit fundũ illicite quod dominus potest propria authoritate vendicare. Ubi Bal. i. c. j. §. hoc quoque. in. v. colum. de succes. feudo. in vsib. feudo. dt quod in d. §. de cetero. est gl. singularis quod ista verba ne alienes sapiũt manus iniectionẽ. sed intellige illã gl. cum duab⁹.

37 limitationibus. s. proxime datis. † Successive subdit Bart.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

quod prohibitio.l.vel stat uti impedit trāslationē dominij titu
lo singulari.per.l.quedam.ff.de acq.re.do.z.l.j.ff.de fun.do.
notat plene in.l.ea lege.C.de cōd.ob cau.Ratio est in pmptu
qr talis alienatio est cōtra prohibitionē legis:ergo nihil valet qñ
fit cōtra legē.l.nō dubiū.C.de legi.z.l.cū lex.ff.de fideiusso.z
sic habes notare q fortior est phibitio legis vel statuti ad im
pediendum trāslationem dominij qȝ sit prohibitio cōtrahentium
que nō impedit:z hoc tex.vt dixi.§.proxime.Similiter phi-
bitio testatoris cum habetur p lege.§.disponat.in authent.
de nup.impedit translationē dominij,vt.l.peto.§.fratre.ff.de
leg.ij.z est gl.in.l.cū pr.§.libertis.ff.l.fi.z dixi ēt.ṡ.¶ Am-
plia signāter istā regulā Bar.per illud quo notabiliter consu
luit do.Alexā.in consi.lv.prime partis.quod incipit conside
38 deratis verbis dicti statuti.vbi egregie consuluit† quod sta-
tutum Bononie disponens qd mulier non extantibus liberis
teneatur relinquere tertiam partem dotis,z eius augmēti z
aliorum bonorum fratri:q nō poterit in vita aliena etiā titu-
lo oneroso in preiudicium illius tertie.Motus precipue p.l.
fi.ff.si quid in fraud.pat.cum.alijs per eum allegatis:z nō vti
tur ibi do.Alex.fūdamēto istius regule.Semp putaui q istā
decisio.d.Alex non esset vera.z alia in ciuitate Bononie con
sului cōtra.Et in contrariū adduco qd egregie decidit Pe.
de Ancha.in cōsi.c.q incipit ex pdicto themate eliciunt qdā
dubia in.iiij.col.vbi tȝ statutum q necessitat ascendentē ad re
linquedū descendentibus duas partes bonorū.itelligit q in
vltima volūtate extraneis relinquere vltra tertiā phibet.sed
inter viuos contrahere z efficaciter se obligare statutū illud
non prohibet,nec resistit sicut de iure communi preter legi-
mam filijs relinquendā non prohibet parēs inter viuos cōhe
re es alienum de trahēdo de ipsa legitima.l.Papian⁹.§.qr-
ta autem.ff.de inoffic.testa.quamuis si inofficiosa re z cōsilio
donaret in fraudem legitime qñq; reuocatur per titulū.C.de
inoff.do.Et vltra eū facit qd no.in gl.in.c.de his de sepult.q
dicit gñaliter qd non licet alienari in morte q in vita bene li
39 ceret.Hinc est q lȝ† de relictis factis ecclesijs debeat quarta
canonica epo:tñ secus est de donationibus inter viuos factis
ecclesie,vt late firmat.d.Abb.in.c.requisisti de testa.cū suis
concor.¶ Istā regulā q phibitio.l.vl statuti impediat trāsla
40 tionē dñij titulo singulari,limitat Bar.procedere qñ† lex
vl statutū precepit aliquid fieri tpe cōtract⁹:tunc si nō obseruat
cōtractus est nullus ipso iure.l.nō dubiū.C.de leg.Si vero dis-
ponit sup actu iā facto:tūc ipso iure non annullat lȝ debeat
sniam reuocari.arg.l.vniuersa.cū gl.sua.C.de prec.imper.
off.Ideo ex illo cōtractu facta traditione transit dñium.Unde
stāte statuto Perusij q ois donatio intra mensē debeat insi
nuari,al's nō valeat si res fuit ab initio tradita:lȝ postea nō fue
rit intra mensem insinuata:tñ nō ipedit translatio dñij.z cum
Bar.simplr tȝ Raph.cu.hic,alij nihil tāgūt.Idē tȝ Bar.in
d.l.vniuersa.cū multis cōcor.quas ibi dedi,vbi plene exami
naui:ideo nō repeto hic.Imo fortius subdit Bar.q etiā si sta-
tutū diceret expresse q ɔtract⁹ sit ipso iure null⁹:adhuc do
miniū trāsferret reuocādū per cōdictionem sine causa,vl ob
cām:nec tūc dominiū ipso iure transferret,per notata per gl.
in.l.i.z ibi per Bar.ff.de dōna,facit gl.in l.contract⁹.i gl.ij.
C.de fid.instr.Et sic vult Bar.q annullatio contract⁹ facta a
statuto nō facit transferri dominiū sine traditione.Alij nihil
tangunt.Adde tu gl.solennē in l.j.ad fi.gl.magne.C.de inoffi.
dona.quā Bal.ibi in fi.multū notat,que vult qd licet titulus
annullet ipso iure,nō retransfertur tñ dñium sine traditione:
z illā gl.etiā sequit z reputat subtilē Bal.in.l.j.i.vj.q.C.d
qd in frau.patro.eā ēt sequitur do.Alex.in cōsi.x.primi volu
minis qd incipit videtur fortasse prima cōsideratione dicēdū
in.ij.col.vbi etiā ad hoc allegat notata per Barto.hic.Idē
qd Bar.hic tenet etiam Bal.in repetitione.l.cum mulier.ff
solu.matr.in.xiij.col.in ver.secundo dubio.vbi tenet quod si
statutū infringat titulum si nō soluatur gabella:quod tamen
ipso iure transfert dominium non soluta gabella.Et ibidē.d.
Alex.in.x.col.refert z sequitur istā decisionem Bar.hic di-
41 cit qd nō sunt multi dies qd fuit sup hoc interrogat⁹.¶† Se
cundo principalit querit Bar.an prohibitio.l.vel testatoris
vel contrahentium impediat institutionē heredis seu trāsla-
tionē in heredes,z distinguit vt hic p eū z plenius in.l.peto
§.fratre.ff.de le.ij.z facit tria membra principalia.Adde cir
ca primū mēbrū inquantum Bar.tenet quod quando prohi
bitio alienationis fit simplr vt fundi dotalis:tunc non intel-
ligitur prohibita alienatio titulo vniuersali vltime volūtatis
z sic ad heredē testamentarium:z sic legitimū ab intestato,vt
l.quedā.ff.de acquir.rerum domi.z l.j.in fi.de fun.do.Ratio
quia impossibile est qd quis nō decedat z heredem habeat
vel ex testamento vel ab intestato.Istud mēbrū non cōgruit
vltime volūtati:qr si in ea esset facta simpliciter probatio nō
valeret:qr esset nudū pceptū testatoris,vt.l.filiusfa.§.diui.el
ij.ff.de leg.j.z.l.pater.§.iulian⁹ agrippa.ff.de leg.iij.Sȝ p-
gruit prohibitioi legis vel cōhētiū.ita declarat ipsemet Bar.
42 z melius dt qȝ hic i.d.l.peto.§ fratre.† z sic est differētia in-
ter phibitionē legis z testatoris:qr phibitio legis facta sine
cā valet,qr in ea semper presumitur ista cā.Secus in phibi-
tione testatoris facta sine cā:qr vt dixi esset nedū pceptū qd
nihil operat,vt in iurib⁹ preallegatis,quare aūt prohibitio
cōhentiū facta sine cā valeat,dici.ṡ.in tex.in primo not.Sȝ ca
ue in fundo dotali,lȝ prohibitio legis sit facta simpliciter re-
spectu omniū personarū:tñ bene subest cā legitima.scȝ ne mu
lier remaneat indotata.l.j.ff.solut mat.Scdo z forti⁹ aduer-
te cōtra Bar.q tex.in.d.l.quedā allegatus per Bar.ponit du-
plex exēplū.primū est vt fundus dotalis,z ibi plene est pro-
hibitio simplex respectu personarū.Scdm exēplū est res cuius
aliquis cōmerciū nō habet.intelligitur.s.ipse heres institu-
tus:z sic heres aliquo impedimēto non habebat cōmerciū rei
ex persone sue defectu:erat tamē res in hereditate z in com-
mercio aliorū:ergo ibi prohibitio legis in secūdo exemplo
non erat simpliciter sed respectu certe persone:ergo doctri-
na Bar.ad illum tex.non videtur esse bona prout etiā perpē-
43 dit Raph.cu.hic.¶† In scdo membro Bart.tenet z bene q
qñ prohibitio alienationis est facta in certas personas par-
ticulares:tunc cōprehenditur heredis institutio:qr prohibi-
tus non pōt aliquē ex ipsis heredē instituere:quin faciat cōtra p-
hibitionē,z teneat ad interesse,vt est tex.hic.nā institutio he-
redis dr esse alienatio,vt est textus in l.si qs prioris.in.§.cer
tū.z ibi gl.z expressius Bald.no.C.de secun.nup.ita etiā te-
net Bald.in cōsi.l.quarte partis.incipiēte super eo qd querit
an gñaliter.Itē cōprehenditur successio ab intestato.vt.l.co-
dicillis.§.matre.ff.de leg.ij.qr prohibitus debuit curare ne
sibi ab intestato succederet:prout dicit hic glo.in scda parte
vbi dixi:z sic debuit facere testamentū vel codicillos:z alios
non prohibitos heredes instituere:q si nō fecit tacite eos ab
intestato vocauit,vt.l.conficiuntur.in prin.z.l.si qs cū testa-
mentū nullū.ff.de iur.codi.z sic fecit cōtra prohibitionē:ideo
tenet ad interesse.Cū isto casu est differētia inter phibitionē
contrahentium que regulariter non impedit translationem
dominij:prout non impedit prohibitio legis vel testatoris,vt
dixi.ṡ.in.j.q.Bar.z ibi assignaui fundamentalem rationem
44 diuersitatis.¶† Tertio cōcludit Bar.q qñ prohibitio est fa
cta in certū gen⁹ personarum,puta extra familiam:tūc ex te-
stamento instituēdo extraneū heredē qui nō sit familia talis
alienatio cēsetur phibita esse.d.l.peto.§.fratre.z ibi Dy.Ia.
de are.z ēt Bar.gl.in.l.pater.§.iulianus agrippa.ff.de leg.
iij.sed ad heredē legitimum quamuis non sit de familia talis
prohibitio nō extenditur.l.cum pater.§.cū inter.ff.de leg.ij.
gl.in.d.l.fratre.z gl.valde notabilis z signanda in.d.§.iulia-
nus agrippa.z talis legitimus ab intestato successiu⁹ posset
ēt ex testō heres institui qȝuis non sit de familia.z ita intelli-
ge sane Bar.scdm Jo.de imo.hic per gl.in.d.§.iulianus agrip
pa,qr expressio eius q inest nihil operat.l.non recte.C.de fi-
deiusso.z.l.iij.ff.de leg.j.Idē etiā tenet Salicet⁹ in.d.l.ea le-
ge.C.de cōd.ob cau.in tertia questione:motus:qr si legitim⁹
nō prohibetur ab intestato,minus debet prohiberi ex testa-
mento:cum fauorabilior in eadē persona sit causa testari,vt.
l.j.z.ij.C.si quis omis.cau.testamen.Item qr non refert quid
ex equipolentibus fiat.l.si mater.cum vulgaribus.C.de in-
stitu.z substit.Et cum ista theorica Bar.tenet Ang.in consi-
lio.vij.quod incipit ex dicto themate plura dubia possent ori
ri.d.Alexand.in plerisq; consilijs,in consilio.vj.primi volu.
q incipit consideratis verbis testamenti.z in consilio.clv.se-
cundi voluminis incipiente visis z accurrate consideratis,z
in consil.lv.tertij voluminis q incipit ponderatis ijs que in
themate narrantur.z latius in cōsilio.lix.tertij voluminis qd
incipit attentis verbis testamēti,Bal.in.d.l.ea lege.in.vj.co
lum.in.iij.questione:z ista theorica est cōiter approbata.quic
quid teneat Angel.in consil.lvij.q incipit domin⁹ Andreas
condidit testamentum z suum heredem fecit quodam hospi-
tale quē simpliciter sequitur domi.Alexan.in cōsil.cliiij.scdi
voluminis incipiente visis z accurrate cōsideratis ijs que in
testō cōtinetur.dixi plene de hoc membro Bar.in.d.l.filiusf-
fa.§.diui.in.ij.z.vij.q.Bar.ad ibi dicta me remitto.Rapha.
cu.etiā hic late tenet contra predicta,q instituendo heredē
nunq; faciat cōtra prohibitionē in quocunq; casu motus in effe-
ctu:quia heres representat personā defuncti,vt in aut.de iu-
reiurā.a mori.prest.in prin.z sicut prohibitus alienare pote
rat retinere dominiū illi⁹ rei donec viuebat.ita eo mortuo cū
illa res que remanet in hereditate sua per aditionē heredita
tis transfundi

tis transfunditur in heredem institutū,z si nō dicitur ꝓprie alienatio,sed potiꝰ quedā trāsfusio in heredem repzesentā tē defuncti qui loco sui potest esse dominus.vt hic per eū. Ista opin.Raph.licet subtilis non est vera:qz vt dixi.ē.prox time institutio hrdis est alienatio,vt est ter.i d.l.si quis prio ris.§.certū.z ibi gl.z exꝑesse Bal.z alij notant.Ad idem fa cit qđ vult gl.valde no.in.l.quemadmodū.in gl.mag.in verb. vendi.circa med.C.de agr.z cēs.li.xj.vbi gl.querit nūqd ꝓ hibitus alienare ex certu genus psonarū possit extraneū he redē in testamento instituere,z determinat notabiliter q nō. Item licet heres ficte repzesentet defunctū:tū ē m veritatem est alia persona,z in casu nostro est diuersa rō.Nā defunctus nō prohibebat ipse habere illā rem,sed iste institutus qui est extraneus z inhabilis non pōt propter ꝓhibitionez admitti. Ideo contra prohibitionem dicitur in eū alienari:z testator poterat aliquē de familia instituere heredē si nō volebat ꝫ p bitionē facere.Unde tene cū ista cōmuni theorica Bart.qđ quid diffuse teneat Sal.in.d.l.ea lege.i.iij.q.¶ Limita qñ in prohibitione de non alienādo essent verba vniuersalia.ma xime gemina:puta quod nō esset alienari extra familiaz a liquo modo,vel quocunqz titulo:tunc non posset talis legiti mus succedere ex tsō illius prohibiti ad hoc vt illa verba ge minata q̄cunqꝫ titulo aliquid operētur vulgata.l.bālista.ff. ad Treb.Ita limitat Are.in.l.Pantonius.§.rei pduellionis. in.ij.col.ff.de acquir.her.z quis ipse non dicat:contrarium i hoc tenuit Ange.i prealleg.consi.lvij.prout de hoc dixi i d.l.filiussa.§.diut.el.ij.ibi videas.¶ Ex suprascripta theori ca,z his qui tenuit in vltimo mēbro distinctiōis sue Bar.in
46 fert ad practicā,z sic ad.q.valde no.† statuti disponētis q nul lus possit alienare rē immobilē in forēsem vel in nō alliū bzatū, an possit eū ex testamento heredem instituere.z gl.not.i l.vni ca.C.non lic.hab.metroco.li.xj.tenet qđ sic.Bar.tenet ptra rium.qz ista prohibitio alienationis est in genus certarū psonarū,sc;in forēses:ergo prohibita est institutio heredis illi forēsis,ꝫ si esset legitimus heres posset ab intestato succedere.per iura preallegata,que ꝫ loquanť in vltima volūtate,tū pōt plus lex prohibere q̄ testator.z sic Bar.reprobat gl.i d. l.unica.Adde q contrarium tenuit alia gl.in q̄madmodū. in gl.magna.in verb.vendi.circa med.C.de agr.z cen.li.xj.quā allegat Ang.hic.z.§.proxime allegaui,que tenet q prohibi ť alienare ex certum genus personarū,possit tamē i testamē to extraneum heredē instituere.Tū gl.in d.l.unica,quam im pugnat Bar.sequitur Jo.de Imol.Raph.Cu.in duob⁹ locis,in pe.z vlt.col.z Bre.hic:eo qz illa gl.loquitur i terminis diuersis a nostris:qz ibi non videtur ꝓhibere alienatiō e simpliciter,sed inter vivos vel per viā cōtractus,vt pāret ex tex. ibi,circa fi.in verb.cōtract⁹.Sed qñ prohibitio alienationis fit inter vivos non vr prohibita alienatio q̄ fit in vltima volū tate,vt est tex.no.in.l.pater.§.fundū.ff.de leg.iij.z.in l.mili. prohibentur.§.fi.ff.de re mil.z.l.decurio.ff.de decur.Facit tex.in.l.verba cōtrarer ūt.ff.de verb.sig.sed in isto.q.statutū prohibet simpliciter alienari in forensem.refert z sequit do. Alex.in consi.cxx.§.vo.q incipit super eo quod queritur.i.ij. col.Confirmatur per id q dixi.s.in prece.q.Bar.in casu ecō trario q statutum loquens in vltima voluntate,z sic granat⁹ relinquere nō ꝓhibet alienationē q̄ fieret inter vivos.¶ Se cundo adde q istū possum Bar.de statuto ꝓhibente alienari i forenses,an teneat ꝓhibere eos institui heredes.late examinat Sal.in d.l.ea lege.in pe.col.vbi arguit ad partes,postea videtur finaliter tenere q valeat institutio heredis facta de fo rensi,sed quod illi forēsi debebitur estimatio illoū bonorum
47 ne cōtrahat statuto,vt ibi plenius per eum.¶ Limita decisio nē Bar.per illud qđ videt tenere idem Bar.in.l.ventre.ff.de acquir.her.in.iij.col.in versi.tertiꝰ casus.vbi videt velle q si statutum ciuitatis disponeret q nullus forensis possit aliquo titulo acquirere bona immobilia i territorio,z aliqs forēsis sit proximior ꝓsanguineus defuncto,z sic legitimus ab itesta to.non poterit etiā ex testamēto succedere nec ab intestato,p pter illa verba vniuersalia negatiua nullo titulo,vt aliquid o perentur.z ita exꝑesse ponderat z firmat Are.in d.l.ventre.i xv.col.z seq.z ide Are.in.l.patronus.§.rei pduellionis.in ij.col.ff.de acquir.her.z ita etiā.ē.proxime limitani theoricaz Bart.in vlt.mēbro.z ita remanēt expedite questiōes Bar.
48 ¶ Ultra Bar.z scribētes ad materiā aduerte q si testator i stituit hospitale,vel aliū heredē sub cōditiōe q bona ei relic ta alienari nō possit sub pena priuatiōis hrditatis,si hospita le vnā rē alienauit cadit a toto:qz illa ꝓnatio ꝗditiōalis si bo na alienabunt.facit vt sub ꝫia conditione institutio facta intel ligatur.s.si dicta bona non alienabuntur.l.si legatū pure.ff. de adi.leg.z.l.pecuniā.ff.si cert.pe.imo institutio primoꝺitali ter est sub conditione si non alienauerit:ergo cōditio negati ua debuit in forma implere:saltem mediante cautione.l.q hrdi.in prin.z.l.Meuius.ff.de cōd.z demon.z q̄cūqꝫ ꝫ̄ fiat re tro apparet institutū heredē nō fuisse.ergo q̄cūqꝫ res vendaē
49 non est impleta cōditio institutionis formaliter:ergo ꝺzi totū priuari.Quia⁹ nō sufficit conditionē impleri ꝓparte,cū sit in diuidua.z sic nō scindatur,vt.l.cui sponsus.ff.de cond.z de mon.z.l.heredes.§.in illa.ff.famil.here.z.l.ij.§.et his.ē.z l.fistulas.§.qui fundū.vbi tex.no.ff.de ꝺh.emp.z.l.vrozez.§. agri plagā.ff.de leg.iij.Ita egregie z subtiliter consulit Ang. in consi.clxviij.in c.testator in oībus suis bonis.in secundo dubio.Facit q tenet Paul.de Ca.in consi.cexxxiij.incip.vlis z consideratis omnibus.in pe.col.Accedat q notabiliť deci
50 dit Alb.de Ros.in.l.edē.in pe.col.C.loc.vbi decidit⁹ q si.e. tempore,z in.eo.Item locani alicui duo ꝓdia vel duas domos z conductor male conversatus est in vna.possum eum expelle ab vtraq;sicut si vna tm̄ esset locata,z male versaretur i par te caderet in totū.per illū tex.vt ibi plenius per eū.Quicqđ teneat Bal.in vlt.col.z quod conductor male versaⁿ in vna re possit priuari tota cōductiōe.firmat do.Andr.Barb.i cōsi.xxxvj.secūde partis incip.sapiēter scripsit ꝓpheta.in.vij. col.z duabus seq.z postea in antepe.col.z duabus seq.resp̄ det his que possent in cōtrariū adduci.¶ Item ad materiaz
51 addeꝺ q prohibitus rem alienare non potest etiā eam habe re pro derelicta:qz esset quedam donatio que fieret occupāti. quod sernus.z ibi Bar.ff.de stip.ser.gl.i.l.j.§.i.z ibi Bar.ff.
52 ex nora.can.aga.¶ Itez adde quod qui non pōtē aliena re non potest etiā in contractu fideiubere pro alienāte dictaz
53 rem gl.est no.in.l.exceptione.z ibi Bal.no.C.de evic.† Aduer te tū q res quam non possum alienare dicitur tū plene iure mea esse:cum posse alienare non sit de diffinitiōe dominij.ita sing.tenet.Bal.in.l.voluntas.in vlt.col.C.de fideicom.Sed caue quia ratio Bal.non videtur bona:quia dominium est i perfecte disponendi de re,vt diffinit Bar.in l.si quis vi.§.dif ferentia.ff.de acquir.possess.

¶ Finis secunde partis commentariorū domini Jasonis in Digestum novum.

Excudebat Stephanus Seruanius.

Index quaternionum.

AAA.BBB.CCC.DDD.EEE.FFF.GGG.HHH. III.KKK.LLL.MMM.NNN.OOO.PPP. QQQ.RRR.SSS.TTT.VUU.XXX.YYY.ZZZ. AAAA.BBBB.Quorum AAA.z BBB.sunt terniones:reliqui quaterniones.

Th
991a